✠ Gregorius de Arimino in primo sen tentiarũ nuperrime impressus. Et ꝗ diligentissime sue integritati restitutus. Per venerabilem sacre theologie bacalariũ fratrem Paulũ De Genazano. ✠

✠

Cum priuilegio.

¶ Frater Paulus d genazano haeremita augustinianus Reuerēdo in xp̄o patri fratri Aegidio viterbiēsi theologo excellētissimo ⁊ cohaeremitae. S.

Regorium nostrum ariminensem totū antea corruptum ⁊ mea
industria nuperrime suae pristinae integritati restitutum: nomini
tuo dicatum emittere decreui: q tametsi peripatheticus est: plato-
nico tamē tibi ⁊ platonicoꝝ maximo non poterit: vt arbitror: non
esse gratissimus. Id autem non ideo faeci: vt sua te lectione indigere existi-
marem: sed magis vt religio nostra tota intelligeret se sub nomine tuo pro-
pediem esse sanctimoniae ⁊ doctrinae q̄ foelicissima incrementa suceptu-
ram. Nemo nāq mortaliū potuit a me tali titulo dignior inueniri: Cū tu
tātū tibi nomē eius viri ⁊ famā vēdicaueris: cui dūtaxat lucubratiōes nr̄ae ⁊
vigiliae debebantur. Nā mediusfidius omnes: qui tuis interfuere concio-
nibus geminū te virum esse praedicant: non marianū genazanēsem: non vi-
terbiēsem Aegidium: sed nescio quem alium ex vtroq conflatū: alterutro
tamen meliorem: Quapropter pythagorici quidam antiquū euphorbū ob-
litituitestimonio vtūtur in suae opinionis fulcimētum: audacter te tibi pa-
trui mei mariani animū insinuasse affirmātes: Quae qdem licꝫ vera nō sint:
nemo tamē potest ire inficias qn sint vero q̄ simillima. eodem nāq propo-
sito: eodēq instituto christianā beatitudinē sectaris: vt ille. Accipe quapp
gratāter haec parua nostra munuscula: q si facies: vt spero: ad maiora ⁊ al-
tiora me amabis. Ego deinde posthac mihi ἐν πάσῃ τύχῃ μόνον σε τὸ τῆσ
ἀθηνᾶσ αἰγίδιον περιθήσω quas aequo animo ferre ἀδύνατόν ἐστιν ἐμοὶ
R. pr̄ Aegidi nisi me tuo ꝓtegas aegide. Vale nostrae religiōis decus: ⁊
oiū bonaꝝ artiū vir refertissime. Patauij kal. april. anno dn̄i. M.D.II.

¶ Lectura in p̄mo sententiarū excellentissimi sacre theo
logie p̄fessoris Gregorij de arimino: prioris gnālis quon
dam totius ordinis fratrū heremitarum Sancti Augu
stini feliciter incipit. Questio. I.

Irca prologum p̄mi libri sententia
rū. Quero p̄mo. Utrū
de obiecto theologico: p
theologicū discursū no
ticia p̄prie scientifica ac
quirat. Et arguo p̄mo q̄
sic. Nam per theologicū
discursum acquirit̄ noti
cia supior fide. ergo noti
cia sciētifica. ɔ̄ña pz: q̄ñ
nulla noticia alia a scien
cia ē superior fide: si qua
pt.x. enim esset: illa vt videtur
cap.2. esset opinio: sed secundū hug. de sac. li. i°. fides est opinio
ne superior. Unde diffiniens fidem ait: q̄ est certitudo
animi de rebus absentibus supra opinionem ⁊ īfra sciaȝ
cōstituta. Añs probat̄: quoniam alias fidelis theologus
inutiliter h⁹ theologicos discursus exerceret: q̄ȝ nō plus
post q̄ȝ ante cognosceret. ¶ Cōfirmatur: q̄ȝ alias doctus
theologus nō haberet maiorē noticiā de veritatib⁹ theo
cap.p̄. logicis q̄ȝ simplex fidelis. contra Aug. i4°. de trini. dicen
tem: q̄ hac scientia nō pollent fideles plurimi: q̄uis pol
2 leāt ipsa fide plurimū. ¶ 2°. ad q̄stionē arguo ex intētio
cap.i9. ne Aug. cōtra epistolam fūdamenti dicētis. ego nāq̄ȝ ca
tholicam fidem profiteor. et per illam me ad certam sci
entiam perventurū esse presumo: ergo secundū ipsuȝ ha
bita fide cōtingit pervenire ad scientiam eorum que cre
duntur. hoc aūt nō est nisi p̄ theologicū exercitiū ⁊ theo
cap.3. logicas p̄bationes. igitur ⁊c̄. ¶ 3°. idē Augu. i4. de trini.
dicit q̄ eam scientiam qua scitur: quemadmodum illud
qd̄ credimus pijs opitulet̄ ⁊ cōtra ipios defendat̄: p̄prio
vocabulo scientiam appellare videt̄ apostolus. ⁊ hac nō
pollent: vt premisit ⁊ iam allegatum est: fideles plurimi:
q̄uis plurimū fide polleant. Cū igit̄ h⁹ scientia non sit ni
si theologia. de qua loquimur. s. que per theologicos di
scursus acquiritur habetur p̄positum.

Opp̄ⁿ Ad oppositum arguit̄. Per nullū discursum nō demōstrativū acquirit̄ no
ticia p̄prie scientifica. Sola enim demōstratio est syllo
gismus faciens scire. Sed nullus discursus theologicus
est syllogismus demōstrativus: cum quilibet constet ex
vtraq̄ȝ vel altera credita. igitur ⁊c̄.

In ista questione erunt articuli. 4. Primo nāq̄ȝ videbit̄ in gnāli q̄d
est obiectū scie seu quid scitur per sciam per demonstra
tionē acq̄sitaȝ: ⁊ per hoc patebit quid p̄prie est obiectuȝ
theologicum. ¶ 2°. ingretur q̄s discursus ē p̄prie theolo
gicus. ¶ 3°. videbit̄ quis ex actibus ⁊ habitib⁹ itellectus
p̄prie dicit̄ scia. ¶ 4°. qd̄ queritur p̄ncipalr̄.

p̄ᵘ artic. Quantum ad p̄mū dr̄ a quibusdā q̄ dr̄ia est in
Ocham ter obiectū ⁊ subiectū scie. q̄ȝ subiectū
q.9. plo. scie est subiectū cōclusionis: obiectū aūt scie est illud qd̄
⁊ i pluri. scitur ⁊ imediate terminat actū sciendi. h⁹ aūt est ipsa cō
alijs lo. clusio scita: ⁊ ita subiectū est pars obiecti: ⁊ si sit obiectuȝ
p̄ᵐ nō est nisi partiale. ¶ Pro isto dicto inuit̄ ratio duplex.
Prima ē. q̄ nihil scitur nisi verū: sola autem p̄positio est
2ᵐ vera. ḡ sola p̄pō scit̄: ⁊ nō nisi ɔ̄. ḡ ⁊c̄. ¶ 2°. obiectū scie de
mōstratiōis vl̄is ē ɔ̄ ipsi⁹ demōstrationis. ergo ⁊ cuiusli
bet scie per demonstrationē acq̄site obiectū est cōclusio
demōstrationis illius. Assumptū p̄bat̄: q̄ȝ vel ipsa ɔclu
sio demōstrationis vl̄is est obiectū illius scie: ⁊ habetur
p̄positū: vel res extra aīam: sed hoc esse nō potest: q̄ȝ nec
res vl̄is: cū nulla sit h⁹. nec res singularis: quia nō potius
vna q̄ȝ alia significata per subiectū ɔclusiōis. verbi grā.
si cōclusio sit hec. omnis triangulus habȝ tres. ⁊c̄. ⁊ non
plus vnus singularis triangulus q̄ȝ alius est obiectuȝ. er
go quilibet: ⁊ cū omne obiectum actus sciendi cognosca
tur ab intellectu: sequit̄ q̄ demonstrans h⁹ cōclusioneȝ
actu ⁊ imediate cognoscat quēlibet singularē triangulū:
qd̄ est falsuȝ. ¶ 3°. potest sic argui. idē est obiectū imedia 3ᵐ
tum actus sciendi ⁊ actus assentiendi ei quod scitur. siue
actus sciendi distinguat̄ ab actu assentiendi siue nō: sed
sola p̄positio est obiectuȝ actus assentiendi: nō eni assen
tit quis nisi cōplexo qd̄ iudicat esse verū: q̄n imo non est
aliud alicui assentire q̄ȝ iudicare illud eē veruȝ. ergo ⁊c̄.
¶ Cōfirmatur. q̄ȝ si obiectū assensus sit res extra: eadeȝ
ratiōe ⁊ obiectū dissensus. Ponatur igitur q̄ aliquis de
monstraret deum esse eternuȝ. iste scit ⁊ assentit q̄ deus
est eternus: ⁊ sil' cum hoc dissentit vel dissentire potest q̄
deus nō est eternus. ⁊ per ɔ̄ñs si res ad extra sit obiectū
eadem res: scȝ deus est obiectum assensus ⁊ dissensus. et
eidē sil' quis assentit ⁊ dissentit: qd̄ est ipole. ¶ Iteȝ p̄pō
p̄ se nota que est p̄nᵐ demōstrationis est obiectū assensus
itellectualis. ergo ⁊ cōclusio demōstrata ē obiectū assen
sus scialis ac per hoc ⁊ scientie. ¶ P̄. si res ad extra esset
obiectū assensus sola apprehensio eius sufficeret ad cau
sandū assensuȝ de ipsa. ⁊ per ɔ̄ñs superfluū foret forma
re p̄positionē qua mediante causaretur assensus. ¶ 4°. 4ᵐ
qd̄ nihil oīno est. non est obiectū scie vel assensus: sed fre
quenter qd̄ significat̄ per ɔclusionē demōstrationis est
oīno nihil: sicut pz si demōstraret̄ q̄ infinituȝ vel aliud
ipossibile nō est. igit̄ ⁊c̄. ¶ 5°. secūdū phȝ 6°. ethicorū illud 5ᵐ
est scibile qd̄ est demōstrabile. ergo illud scitur per sciaȝ cap.7.
genitā per demōstrationē: qd̄ per illā demōstrat̄. hec aūt
est sola cōclusio. ergo ⁊c̄. ¶ Cōfirmat̄ scd̄m eūdē ibideȝ cap.7.
qui vult q̄ itellectus sit p̄ncipiorū ⁊ sciētia ɔ̄nuȝ. ¶ Ista ɔ̄ ochaȝ
opinio nō apparet mihi vera: iō cōtra eā ⁊ pro responsiōe i.q.9. p
ad articuluȝ istū pono. 3. cōclusiones. ¶ Prima ē. q̄ cō logi. et i
clusio demōstratiōis nō est obiectū scie acquisite per de alijs lo.
monstrationē. 2ᵃ est. q̄ nec res ex̄. 3ᵃ est: q̄ significatū
totale ɔclusionis est obiectū scie. ex qua patebit q̄ signi
ficatū totale ɔ̄nis theologice est obiectū theologie acq̄si
te per theologicū discursum. Et similr̄ theologie que est
circa theologicuȝ p̄nᵐ: obiectū ē significatū totale dicti
p̄ncipij. ¶ Primā ɔ̄nem p̄bo. ¶ Primo sic. si obiectum p̄ᵃ ɔ̄
scie esset ipsa cōclusio. sequeret̄ q̄ quilibet actu sciēs scia p̄ᵐ
acq̄sita per demōstrationem actu apprehenderet ɔ̄nem
sue demōstratiōis. hoc pz. Sed ɔ̄ñs p̄bat̄ esse falsuȝ per
experientiā. Nā plerūq̄ȝ: imo q̄si semp̄ ɔtingit q̄ demon
strans q̄uis formet ɔ̄nem: nō tñ actu reflectit̄ super illā
apprehēdēdo ipsam: sȝ directe figit suū aspectū in id qd̄
ipsa significat. nihilominus tñ acq̄rit sciam per illaȝ de
monstrationē: cū sit syllogismus faciens scire. ¶ Cōfir
matur: q̄ȝ si ɔclusio apprehendat̄. aut app̄hēdit̄ tātū ap
prehēsiōe que simplex intelligentia aut app̄hēsione etiā
iudiciaria q̄ cognoscit̄ aliq̄d de ipsa. Primū non obuiat.
Nā tal' app̄hēsio n̄ ē scia: vt nūc d̄ scia loq̄mur: cū p̄ quā
libet sciaȝ sciatur aliq̄d alicui inēē vel nō inesse: qd̄ sim
plici app̄hēsioni nō ɔuenit. ¶ P̄. talis app̄hēsio nō per
se cātur per demonstrationē: q̄n imo si absq̄ȝ p̄missis con
clusio illa formaret̄ in itellectu nō min⁹ eam itueri ille
posset ⁊ apprehendere tali apprehensione simplici. scia
aūt de qua loquimur nō nisi per demōstrationē acq̄rit̄.
¶ Rursuȝ nō tātū cōclusio demōstrationis: sed ēt p̄ma
p̄ncipia p̄nt sic apprehēdi ⁊ similr̄ ipsa simplex apprehē

ſio que non eſt ꝓpoſitio:quin imo etiam ⁊ vna ꝓpoſitio
falſa:⁊ tñ nec ꝑ̇ma ꝑ̇cipia nec appꝑ̇henſio incõplexa nec
ꝓpoſitio falſa ſcitur ſcientia:de ꝗ̃ nũc loquimur.ergo ꝛc.
¶ Si dicat̃ ꝙ ꝯ̊ apprehendit̃ apprehẽſione iudiciaria
⁊ enũciatiua:hoc erit vt videt̃:apprehenſiõe ꝗ̃ cognoſci/
tur ipſa cõcluſio eẽ conformis rei ſeu eſſe vera. Nam nul
la alia videtur eſſe ad ꝓpoſitũ.ſed certum eſt ꝙ nõ quili
bet demonſtrans hꝫ talẽ noticiã de ſua concluſione. Vñ
nec geometer demonſtrans latera trianguli deſcripti ſe/
cundũ doctrinã ꝑ̇me ꝯ̊nis ꝑ̇mi euclidis eẽ eq̃lia ꝯſiderat
vel appꝑ̇hendit:ꝙ ꝯ̊ qua enũciat illa eſſe eq̃lia ẽ vera.nec
medicus cõcludens tali morbo talẽ debere dari medici/
nam cogitat ꝙ ſua ꝯ̊ eſt vera ꝗ̃uis vterq; cognoſcere fa
cillime poſſit. ¶ ꝑ̃.ſicut aliud ẽ querere vtrũ latera hu/
ius triãguli ſint equalia:⁊ aliud vtrũ hec ꝓpõ.latera hu/
ius trianguli ſunt equalia.ſit vera.ſic aliud eſt ſcire hoc
⁊ aliud eſt ſcire illud. Et certũ eſt ꝙ primũ ſcire vel ſoluꝫ
vel maxime eſt geometre:⁊ tale acq̃rit̃ in eo ꝑ demõſtra/
tionẽ.g̃ eius obiectũ nõ eſt ꝯ̊ illa. ¶ ꝑ̃.nec ſecundi ſcire
illa ꝯ̊ eſt obiectũ totale.nam per ipſum ſcitur ꝙ illa ꝯ̊ eſt
vera.⁊ ꝑ ꝯñs ſi aliq̃ ꝓpõ debeat dici obiectũ ei⁹.erit hec
latera huius trianguli ſunt eq̃lia:eſt ꝓpõ vã:⁊ eius pars ẽ
illa ꝑ̇ma ꝯ̊ vt pꝫ. ¶ Itẽ ẽt ipſa nõ eſt ꝯ̊ demõſtrationis ꝑ
quã acq̃rit̃ ipſuꝫ ſcḋm ſcire.⁊ per ꝯñs nullius ſcie obiectũ
2m eſt ꝯ̊ demõſtrationis per quã acquirat̃. ¶ 2° ad ꝑ̇ncipa/
le ſuppono ꝙ ſic eẽ vel nõ ſic eſſe.nõ eſt ꝓpoſitionẽ enun
ciantẽ ſic eẽ vel nõ ſic eſſe veram.⁊ hec ſuppoſitio nota
eſt:⁊ pꝫ ẽt per phm in poſtꝑ̇dicamentis.ca° de priori.vbi
vult ꝙ ꝗ̃uis illa adinuicẽ ꝯuertant̃ ſcḋm ꝯñam:nihilo/
minus tñ ſic eſſe eſt cã ꝙ ꝓpõ ſit vera ⁊ nõ eꝯ̊.⁊ per ꝯñs:
ſic eſſe nõ eſt ꝓpoſitionẽ enũciantẽ ſic eẽ verã. ¶ Itẽ ſup
pono:ꝙ ſic eſſe nõ ẽ ꝓpõ enũciãs ſic eẽ:⁊ hoc ẽt dicit phs
in poſtꝑ̇dicamẽtis.ca° de oppoſitis. Nõ ẽ aũt iquit ꝙ ſub
affirmatione ⁊ negatiõe iacet affirmatio ⁊ negatio.⁊ ꝓ/
bat.affirmatio nãq; eſt orõ affirmatiua ⁊ negatio orõ ne/
gatiua:hoꝝ vͦo que ſub affirmatione ⁊ negatiõe ſunt nul
lum eſt orõ. Suppono etiam 3°. ꝙ ꝓpõ aliq̃ nõ eſt ipſam
eſſe veram.hoc pꝫ.nam alias q̇cũq; apprehenderet ꝓpõ/
nem:apprehenderet ipſam eſſe verã. Itẽ q: cõtingit eã/
dem ꝓpoſitionẽ eſſe verã ⁊ falſam ſucceſſiue. His ſup/
poſitis arguo ſic.per demõſtrationẽ cuius ꝯ̊ eſt.ſup quãli
bet lineaꝫ finitam rectã contingit triangulũ equilaterũ
collocare.acquirit̃ ſcia qua preciſe ſcitur ꝙ ſuper quãlꝫ
lineã finitã rectã ꝯtingit ꝛc.igitur illius ſcie nõ eſt obie/
ctum ipſa ꝯ̊. Añs pꝫ:q: ſi aliquid aliud ſciret̃:nõ videret̃
ꝙ aliud ꝗ̃ ꝙ illa ꝯ̊ eſt vera:ſed hoc eſt falſuꝫ.nam licꝫ h̃
ſciatur hoc ẽ per aliũ diſcurſum.quo ex eo ꝙ ſup̃ quãlibꝫ
lineam ꝛc.infertur ꝙ ꝓpoſitio illud enũcians ẽ vera.⁊ ꝑ
ꝯñs per aliam ſciam. ¶ Cõfirmat̃:q: ſicut nõ ideꝫ ẽ ſic
eſſe.⁊ ꝓpoſitionẽ enũciantẽ ſic eẽ:eſſe verã.vt pꝫ ex poſt/
ꝑ̇dicamẽtis ⁊ ex prima ſuppõne:ſic nõ eodẽ actu ſciendi
ſcitur vtrũq;.ꝯña nota eſt:q: ſuper quãlibet lineã ꝛc.nõ
eſt ipſa ꝯ̊.vt pꝫ ex ſecũda ſuppõne:ſed per ipſam ſignifica
tur:⁊ ſicut de illa ꝯ̊ne argutũ eſt:ita ⁊ de q̃libet reſpectu
ſcie acq̇ſite ꝑ demõſtrationẽ:c⁹ ipſa ẽ ꝯ̊:argui põt. ¶ ꝑ̃.
arguo ꝙ nullius ſcie ꝯ̊ demõſtrationis ſit obiectuꝫ:q: ſi
eſſet alic⁹ vel illius qua ſcit̃ ſic eſſe ſicut ipſa ſigñat:vel
illius qua ſcit̃.ꝙ ipſa ẽ vera:nõ enim oppꝫ c⁹ alterius:ſꝫ
neutrius:q: neutrũ dictoꝝ ſcibiliũ vel ſcitoꝝ ipſa ẽ obie
2a ꝯ̊ p̊m ctuꝫ vt pꝫ ex 2a ⁊ 3a ſuppoſitionib⁹. ¶ 2am ꝯ̊nẽ ꝓbo ꝑ̇mo
q: ſi res extra eſſet obiectũ multe ſcie eẽnt de ꝯtingenti/
bus aliter ſe hr̃e tãꝗ̃ de obiectis:ꝯñs eſt falſum accipien
do ſciam ꝓprie. Nã vt ait phs 6° ethicoꝝ. Oẽs ſuſpica/
cap.7 mur qḋ ſcimus nõ ꝯtingere aliter ſe habere ⁊ ex hoc con
cludit ꝙ ſcibile ẽ eternũ ⁊ ex neceſſitate ⁊ eãdẽ ſñiaꝫ po/

nit ꝑ̇mo poſterioꝝ.ꝯña tꝫ. Naꝫ oĩs res corruptibilis põt
aliter ſe hr̃e ſcḋꝫ phꝫ.⁊ ſecũdũ veritatẽ:oĩs res preter de/
um eſt ꝯtingẽs ⁊ nõ neceſſaria. Si vͦo res ex̃ ſint obiecta
ſciaꝝ multe ſcie ⁊ phyſice ⁊ geometrice ⁊ alie plr̃es eẽnt
de rebus alijs a deo ⁊ cõtingentib⁹. Et ꝓ certo ad nulluꝫ
veruꝫ ſenſuꝫ ſaluari poſſet ꝙ hꝯ ſcie eſſent de neceſſarijs
⁊ ĩpoſſibilib⁹ alr̃ ſe habere ⁊ eternis ⁊ alia his ſilia dictis
phoꝝ ſi res ex̃ ſcirent̃ ſeu eẽnt ſciaꝝ obiecta. ¶ 2°. ſi res 2m
ex̃ eẽnt obiectũ totale ſcie:vt nũc de obiecto loq̇mur:ea/
deꝫ rõe res ex̃ eẽnt obiñ opionis ⁊ fidei ⁊ erroris.⁊ ꝑ ꝯñs
cõtingeret ꝙ idẽ hõ idẽ ſciret ⁊ opinaret̃ ⁊ crederet ⁊ ẽt
ignoraret ignorãtia ꝯ̃rie diſpoſitionis ꝗ̃ error noiat̃:que
oĩa ſunt abſurda:pꝫ ꝯña. Nam cõtingit eundem ſcire ꝙ
deus eſt eternus:opinari ꝙ ſolus ⁊ imediate moueat ce/
lum:credere ꝙ ſit trinus ĩ perſonis:errare putãs ꝙ ſit in
vigore finitus. ¶ 3°.ſi res eẽt obiectũ ſcie eẽt ẽt obiectũ 3m
aſſenſus ſcialis. Naꝫ eidem aſſentimus ꝙ ſcimus.⁊ ſimi
li rõne eſſet obiectũ fidei.⁊ vlterius ſequit̃ ex hoc ꝙ ali/
q̇s fidelis licite ita firmiter crederet diabolo ſicut deo.
Nã fidelis licite eque firmiter credit ꝙ dyabolus nõ ẽ
oĩpotẽs ſicͭ ꝙ de⁹ ẽ oĩpotẽs.ſeq̃t̃ ẽt ꝙ eidẽ aſſentiret ſil̃ ⁊
diſſẽtiret ſicͭ ĩ ꝯfirmatõe rõis op̃.recitate declabat̃. Oĩa
hec aũt ſunt abſurda.quare ꝛc. ¶ 3a ꝯ̊ ꝓbat̃.ꝑ̇mo q: vel 3a ꝯ̊
obiectum ſcie totale eſt ꝯ̊.vel tota demonſtratio.vel res
extra vl̃ ſignificatũ totale ꝯ̊nis.ſeu ſignificata totalia ꝑ̇/
miſſaꝝ ⁊ ꝯ̊nis.ſꝫ nõ ꝯ̊ vt prius ꝓbatũ eſt.nec ẽt tota de/
monſtratio ſicͭ eiſdẽ ꝓbari põt.nec ẽt res extra:vt pꝫ ex
2a ꝯ̊ne.nec ſigñata oĩuꝫ ꝓpoſitionũ demõſtratiõis:q: vt
infra patebit:nõ eodẽ actu oĩa cognoſcunt̃.igit̃ ſigñatũ
totale ꝯ̊nis. ¶ 2°. idẽ ẽ obiñ ſcie ⁊ aſſenſus ſcialis ſiue aſ/ 2m
ſenſus ſit ſcia ſiue diſtiguat̃. Naꝫ ei qḋ q̇s ſcit aſſentit:ſꝫ
obiñ aſſenſus ſcialis ẽ ſignificatũ ꝯ̊nis:ei eñi aſſentit q̇s
hñs demõſtrationẽ qḋ ſigñat ꝯ̊ demr̃atiõis. Vñ hñs de/
monſtrationẽ ꝙ ſup lineã rectaꝫ finitã ꝛc.aſſenſu ſciali
aſſentit ⁊ credit id ipꝫ qḋ ſigñat illa ꝯ̊:⁊ idẽ eſt de quocũ
q; alio aſſenſu ſiue fidei ſiue opinionis. Nam per illum
id credit̃ qḋ cõplexũ ꝯfor̃ ſignificat̃. Vñ ſicͭ ꝑ iſtã.deus
eſt oĩps.ſigñat̃ deũ eẽ oĩpotẽtẽ:ſic fidelis credit deũ eſſe
oĩpotẽtẽ:⁊ ita de alijs cõſimilr̃. ¶ Ex h̃ vlterius pꝫ:qḋ ẽ
obiectũ theologicũ. Nam idipſuꝫ qḋ ẽ ſigñatũ totale ꝓ/
poſitiõis theologice. ¶ Cõtra iſtud argui p̃t ꝑ̇mo:q: vel p̊m
ſigñatũ totale ꝓpõnis ẽ aliq̇d.vl̃ nihil.ſi nihil g̃ nihil eſt ꝯ̊ ſuam
obꝫ ſcie:⁊ ſic ſcia nullũ hꝫ obꝫ:c⁹ om dr̃. Si aliq̇d:vel ens op̃.argu
ĩ aĩa:vel ens ex̃ aĩaꝫ.ſi ens ĩ aĩa:vel ꝯplexũ:vel ĩcõplexũ. mẽtat̃
nõ ĩcõplexũ vt pꝫ.g̃ cõplexũ:qḋ ẽ ꝯ̃ ꝑ̇mã ꝯ̊nẽ. ¶ Itẽ per
rõnes ꝑ̇me ꝯ̊nis ꝓbari põt ꝙ nõ ſit ens in aĩa cõplexum
vel ĩcõplexũ. Si ens ex̃ aĩaꝫ hẽtur ꝯ̃ ſcḋam ꝯ̊nẽ. ¶ 2°. de 2m
talib⁹ ſignificatis ꝓpõnũ vr̃ nullo⁹ poſſe dici ꝙ ſint eter
na ⁊ ex neceſſitate ⁊ nõ ꝯtingentia alr̃ ſe hẽre.g̃ non ſunt
obiecta ſciaꝝ. Aſſumptũ pꝫ: q: ſicut ſupra tãgebat̃:nihil
aliud a deo eſt neceſſariũ.hec aũt ſigñata nõ ſunt deus.
ergo ꝛc. ¶ 3°. ex 3a ꝯ̊ne argui põt cõtra 2am. Nã ſigñatuꝫ 3m
iſtius ꝓpõnis ſcibilis. deus eſt.eſt deũ eſſe.hoc eniꝫ ipſa
ſigñat.⁊ hoc põt eſſe obiectũ alic⁹ ſcie ⁊ aſſenſus:ſꝫ deuꝫ
eẽ nõ ẽ aliud ꝗ̃ de⁹.qḋ ꝓbat̃.q: omni alio a deo circũſcri
pto deus eſt.g̃ cũ deus ſit vã:imo veriſſima ⁊ ſũma res ex̃
aĩaꝫ aliqḋ obiectũ ſcie eſt res ex̃ aĩaꝫ:qḋ eſt ꝯ̃ ꝯ̊nem 2am.
¶ Ad p̊m dõꝫ:ꝙ hoc nomẽ aliq̇d.ſicͭ ⁊ iſta alia ſibi ſyno/ Rñ°ad
nima ens ⁊ res pñt accipi triplr̃.vno⁹ coĩſſime.ſm ꝙ oẽ p̊m ꝯ̃ ſuã
ſignificabile ꝯplexe vel ĩcõplexe ⁊ h̃ vere vel falſe:dici/ opi,
tur res ⁊ aliq̇d:iſto⁹ phs ĩ poſtꝑ̇dicamẽtis.ca° de oppoſi/
tis ſigñata ꝓpõnũ ꝯ̃dictoriaꝝ vocat res:vt ibi pꝫ.⁊ eodẽ
mõ accipit rẽ ibidẽ.ca° de ꝑ̇ori.cũ ait.dũ res eſt vl̃ nõ eſt
orõ vera vel falſa neceſſe dr̃ eẽ:nõ eñi q: hõ non ẽ aut q:
aſinus nõ eſt iſta orõ.hõ eſt aſinus.eſt falſa:ſꝫ q: hõ non

est asinus:nec qz hō est:aut qz albedo est:aut ēt qz homo et albedo sunt:iō hec ē vā.hō est albus:sed qz hō ē alb⁹:et iō res ibi accipit̄ p significato totali ppōnis:scz p hoiez
ifra.d.3. q.p.ª ēē albū.et hoc maīfeste pz ibidez ex textu.Ita ēt alibi in diuersis locis.vt ifra diffusius tanget̄. ¶ Alio⁹ sumunt̄ p oī significabili cōplexe vel incōplexe:sz vere.i.p verā
T.c.14 enūciationē:qꝫ aūt false tātū dr̄ nō ens.et sic accipit phs.
T.cō.8. 5º meta.caº de ente.vbi distiguit ens in eo qd̄ signat eēn/tiaz:et qd̄ signat verū et falsum dicit esse non ens.et idē 6º meta.circa finē:qd̄ aūt inquit vt verū ens et nō ens vt falsum:qm̄ fm̄ ɔpōnē et dionez etc̄.Sic ēt accipit nō ens primo posteriorꝝ.cū ait:qd̄ nō ē nō scit.i.nō ɔtigit scire:vt qꝫ diameter sit simeter. ¶ 3ᵒ sumūtur ista vt signant aliqꝫ eēntiā siue entitatē existētē.et hoc mō qd̄ nō existit dicit̄
Cyrilli: nihil:iuxta illud Augu.ɔ epistolā fūdamēti.ɔstat qꝫ non ē nihil ē. ¶ Nūc ad argᵐ cū dr̄ vtrū istud totale signatū sit aliqd vl nihil.dico qꝫ si aliqd sumat̄ pº vel 2ᵒ ē aliqd. si vō 3ᵒ sumat̄ non est aliqd.vn̄ hoiez ēē aīal nō ē aliqd. sed est hoiez ēē substantiā aīatam sensibilem rōnalē:nec hoiem ēē risibilē ē aliqd:sed ē hoiez posse ridere. ¶ Et si inferas.g̃ hoiem esse aīal est nihil:qꝫuis secūduz aliquos hec ɔña posset negari.et similr̄ ɔñs.pro nūc tñ ɔcedo ɔñs
T.cō.2. queadmodū phs.4.meta.satis ppe pnᵐ dat istā.nō ens est non ens.et hoc dico sumendo opposite ad aliqd tertio mō sumptum.et vlterius cōcedo aliud qd̄ infert̄.s.nihil ē obiectū scie siue hec ppō sit affirmatiua et valeat istā.nō ens est obiectū scie siue negatiua valens hanc.nullū ens est obiectū scie eodē mō quo prius accipiendo ens.Sed vlteriorē ɔñaz nego qua dr̄.g̃ scia nullū hz obiectū.Naz
Ad 2ᵐ hz obiectū qd̄ nō est ens. ¶ Ad secūdaz dōm:qꝫ nō ideo dicunt̄ scie esse de eternis et necessarijs etc̄.qz eaꝝ obiecta dicunt̄ entitates quedā eterne et necessarie:qm̄ nulla entitas alia a deo siue in aīa siue ex aīam ē eterna et necīa:sz ideo dicunt̄ esse de necessarijs:qz ea que sciunt̄ nō cōtingit nō sic eē.verbi grā.hoc scibile sup quālibet lineaz rectam finitā posse triangulū equilaterū collocari iō dr̄ necessariū:qz necesse est sup quālz lineā etc̄.posse triāgulus equilater⁹ collocari.et dr̄ eternū:qz semp sup quālibz hō lineā potuit et poterit triāgulus etc̄.Et eodē⁹ cetera scibilia qꝫ ppe scibilia dnr̄ vtpote q̄ sūt significata ɔnū syllogꝫ demōstratoꝝ intelligi debēt necessaria et eterna.et similr̄
Ad 3ᵐ obiecta ppōnū aliaꝝ necessariaꝝ. ¶ Ad 3ᵐ ɔcedo qꝫ deū eē nō est aliud.i.alia entitas q̄ꝫ deus:nec tñ est deus:sed nulla oīno entitas est:nec sequit̄.oī alio a deo circūscripto deus est.g̃ deus ē deū eē.Sicut ēt nō sequit̄.oī alio ab hoīe circūscripto hō nō est.g̃ hō est hominē nō eē:nec sequit̄.oī alio ab hoīe et deo circūscripto hō est iustus.g̃ hō est hoiez iustū esse.vel hō est hoiez deo posito vel nō circūscripto iustū eē.nā vtrobiqꝫ añs ē veꝝ.et ɔñs falsuz.
Ad rōes pro op. Ochā Et innumerabiles alie istantie possent dari. ¶ Ad rōnes opi.dōm.ad pmā respondet̄ negando minorē.vbi scien/duz est qꝫ nō soᵐ enūciatōes ipse dicunt̄ vere vel false:sz eaꝝ enūciabilia seu significata adeqta:lz i alio et alio sensu.vn̄.P.in postpdicamētis.caº de oppositis vult qꝫ signata ppōnū ɔdictoriaꝝ sint adinuicē opposita sic et ipse ppōnes ɔdictorie.et ifra dicit qꝫ si vnū est verū et reliquum falsuz et dicunt̄ hō vera et falsa qdā extrinseca denominatione ab ipsis enūciabilibus veris et falsis.vn̄ illud dicitur falsum enūciabile c⁹ enūciatio ē falsa:vel eēt falsa si esset.et illud verū c⁹ enūciatio est vā vel esset vera si formaret̄.vel aliter.illud dr̄ veꝝ qd̄ ē enūciabile p vāz enūciationē.illud falsuz qd̄ p falsaz.isto⁹ dicim⁹ qꝫ hoiez non esse asinū est veꝝ:et hoiez eē asinū est falsum.Etiam si nᵃ alia enūciatio creata existeret. ¶ Possunt āt et oīa talia vera enūciabilia dici vā a veritate icreata q̄ oīuz coꝝ et

cuiuslz eoꝝ est verū iudiciū.Et fm̄ hoc dicūt aug.in soliloquijs et anselm⁹ de veritate i monolo.suo.qꝫ añq̄ꝫ mūdus fieret verū erat mūdū foꝛe:et si mūdus iterirct verū esset mūdū iterisse:et ita ēt si nulla creatura eēt verū esset nullā creaturā esse:et qōlibet denominaret̄ veruz a pma vitate.Et iste modus dicēdi potior ē qz fm̄ moduz priorem nullā creaturā esse nō esset veꝝ possibile:sed falsum ipossibile:qd̄ nō vr̄ dādum. ¶ Sz tunc quomodo falsuz dicet̄ falsum cum nulla sit falsitas pma a qua ipsum possit denoīari falsuz.huic dr̄ qꝫ nullū dicet̄ falsum:et qꝫ de talib⁹ ɔdictoꝛijs enūciabilibus nō tz rᵃ:qꝫ si vnū est veꝝ reliquū ē falsum.Sed qꝫ reliquū nō ē veꝝ q̄ꝫuis q̄rūlibz ɔdictoriaꝝ enūciationū vna sit vā et reliq̄ falsa. ¶ Posset tñ forte nō iconuenieter dici qꝫ reliquū ē falsum.non qdē falsuz:qz falso signo significet̄:sz qz non eo qꝫ oīum veroꝝ est signū et a quo oē veꝝ denotat̄ ipsum significatur.vel 3ᵒ pōt dici aliqd̄ enūciabile esse veꝝ:qz sic ē si ipsz est affirmatiuū tm̄ vel affirᵉ enūciabile:vel qz sic nō ē si ē negatiuū.verbi grā.hoiez eē aīal est verū.Quia hō est aīal.Et hoiez nō esse asiᵐ ē veꝝ:qz hō nō est asinᵘ:et sic de alijs.Siue tñ hoc vel alio mō dicat̄:pz qꝫ nō solū ipse ppositiōes dicunt̄ ve:sz ēt eaꝝ signata adequata:et de talibus veris sunt scie tāqꝫ de obiectis. ¶ Ad 2ᵐ nego añs. Ad 2ᵐ
Ad pbationē dōm qꝫ nec ɔ demōstrationis nec res aliq̄ ex est obiī sz signatū adeqtū ɔnis:qd̄ qdē neqꝫ ipsuz nec aliq̄ ei⁹ ps ē aliq̄ res sic ibi:res sumit̄.s.p aliq̄ eēntia vel entitate extīte in reꝝ nā. ¶ Ad 3ᵐ nego minorē.ad pbationē dico qꝫ nō assētim⁹ ppe loqndo nisi significabili p ɔplexū:nec aliūde vere dicimur assentire alicui ɔplexo nisi qz assentim⁹ ei qd̄ ipsuz signat:seu qd̄ idᵉ ē:qz credimus sic eē vel nō sic eē sicut ipsū enūciat. ¶ Cōfirmatio nō ē ɔ sz facit p ɔne 2ᵃ. ¶ Ad illud qd̄ addit̄ de ppōne p se nō:pz quid ē dōm ex sensu dato quo dicimur assentire ppōni. ¶ Aliud qd̄ addit̄ nō ē ɔ qz arguit qꝫ res ex nō ē obiī assensus:qd̄ ɔcedo.Si aūt reducat̄ ɔ ppoᵐ arguēdo qꝫ si obiī assēsus eēt signatū ppōnis adeqtuz sufficeret noticia illius:nec opoꝛteret formare ppōnem pp hō assensuz:dōz qꝫ vbi assensus est noticia vel causat̄ ex noticia obiecti sic sunt assensus intellectus et scie ipsa noticia obiecti assensus est et ppō qdā et mentalis enūciatio:et vltra illaz nō ē necīa ppō alia pter assensuz q̄ꝫuis aliq̄n añ illā hēat̄ ppō idē signans q̄ nō ē noticia q̄ cognoscit̄ sic esse sic ɔtingit in adiscente p doctrinā q̄ pus auditas ppōnes ɔcipit et cōsilles format añq̄ꝫ cogitat sic eē:vbi aūt assensus nō ē noticia nec cātur ex noticia obiecti sic ē de assensu fidei:ibi ē necīa ppō vt significet̄ nobis cui assentire debeam⁹. ¶ Ad 4ᵐ pz ex rñsiōe pmi. Ad vltimuz:
Ad 4ᵐ et 5ᵐ. dōm qꝫ scibile dr̄ demōstrabile idest p demōstratiōem cognoscibile:vn̄ demōstratio ē syllogismus faciēs scire: tale aūt cognoscibile nō ē ɔ demōstrationis:sz eius significatū.Satis tñ in vsu est vt dicat̄ aliq̄ ɔ scibilis et scita et aliq̄ credita et aliq̄ opiata:quoꝝ dictoꝝ verus sensus ē qꝫ illius signatū ē scitū illi⁹ creditū illi⁹ vō opiatū: siue qz credit̄ existiat̄ sic eē vt ille signant reddēdo sinᵃ singlis.

De secundo articulo dicit vnus doctoruz qꝫ in theologia multiplex pcessus reperitur.aliqn̄ eni pcedit̄ ad ɔnē scitā vel sciēdā vt cū querit̄ vtᵐ ds sit vn⁹ vl ifinit⁹:et sic de alijs ɔnib⁹ metaphysicis q̄ in theoᵒ tractant̄. ¶ Aliqn̄ vō pcedit̄ ad ɔnē credēdā de qua mūdū determinatū ē qd tenēdū vt cū querit̄ vtꝝ .s.s.distigueret̄ a filio si nō pcederet ab eo:et hō. ¶ Aliqn̄ tm̄ ad ɔnē creditā et determinatā p fidē. ¶ In 2ᵒ pcessu pt icedi q̄druplici via.pma ex vna ppōne credita et alia necessaria. ¶ 2ᵃ ex ambab⁹ creditī. ¶ 3ᵃ ex vna credita et aᵃ pbabili. ¶ 4ᵃ ex ambabus pbabilib⁹. ¶ 5ᵃ eni via 2ᵐ arti. aur.pº. q.plo.et vlt.q.p.

scȝ ex ambab⁹ necessarijs coincideret in ꝑmū ꝓcessum: g est ad ꝯnē sciendā: qm̄ ꝓcessus ex ambab⁹ necessarijs scientificus est ꝛ faciēs scire. ¶ In ꝑmo ꝓcessu acquiritur habitus metaphisicus et non theologicus: et primo ꝓbat: q2 oīs demr̄atiua noticia de deo ꝛ de diuinis veri-
Com.z. tatibus est meta^{ca}: vt pȝ 6°. meta. ꝑ Cōmētatorē dn̄tez q ad scientiaȝ diuinā pertinēt illa in quoꝝ diffinitione ponitur deus: sicut ī diffinitione nālīū nā. ¶ z° ꝓbat: q2 talis hītus nō supponit fidē: g nimo cogeret ite^m cuiuscūqȝ ad assensuȝ. Sȝ theo^a supponit fidē. iux̄ illud Aug. cōtra
cap.iq. epistolā fūdamēti. Ego fidē catholicā ꝓfiteor ꝛ per illaȝ me ad certā sciam ꝑuētuꝝ eē presumo: ꝛ illo ysa. nisi credideritis non intelligetis. ¶ In z°. ꝓcessu q̄cūqȝ via ꝓcedat nō acquirit theo^a: nō eniȝ ex ꝑma vel z^a: q2 ex ambabus creditis aut vna credita ꝛ alia necessaria nō acqritur alius habitus a fide. Nec etiaȝ ex ȝ^a vel ex 4^a: q2 ꝛ ex ambabus ꝓbabilibus ꝛ ex altera tātū ꝓbabili acqui-
cap.ꝑ. ritur opio tm̄: theo^a aūt nec fides est vt pȝ per Aug. 14. de tri. qui hanc sciam a fide distinguit: nec ēt ē opio: q2 opio necessario est cū formidine: q̄ nō stat cum fide: theo^a v° necessario supponit fideȝ vt ꝓbatū est. ergo ꝛc̄. ¶ In 3°. aūt ꝓcessu scilȝ ad ꝓpōnē creditā ꝛ determinatā ex ꝓpōnibus. s. ꝓbabilibus sūptis ex alijs scientijs: Cū ēt dissoluūt dubia ꝛ termini exponunt acquirit hīt⁹ ꝓprie theologicus. ¶ Ex istis pȝ q sȝ hanc opionē discursus ꝓprie theologic⁹ est g ex ꝓpōnib⁹ ꝓbabilib⁹: vel saltē ex altera ꝓbabili est ad ꝯnes creditas: ꝛ de quibus iaȝ determinatū est per fidē: quid sit tenēdū. ¶ Ex quo duo alia sequūtur. ¶ ꝑ^m ē q ꝑn^a theo^e sūt tm̄° ꝓpōnes ꝓbabiles in lumine nāli. ¶ z^m est. q ꝯnes ꝓprie theologice sunt sole ꝓpōnes credite: ꝛ de quib⁹ determinatū est q sunt tenēde
ꝯ aureo. vbi.s. per fidē: quales sunt oēs articuli fidei. ¶ Et q2 q°libȝ ꝑdictoꝝ reputo falsū: idcirco ꝯ opionē istā: pono tres ꝯnes Quarum. Prima est q nullus discursus: proprie theologicus est ex ꝓpōnibus mere ꝓbabilib⁹: distīguēdo ꝓbabiles: ꝯ ꝑ se notas vl̄ imediatas. ꝛ ēt ꝯtra creditas vt distiguit iste doctor. ¶ z^a. q ꝓpōnes ꝓbabiles non sunt ꝑn^a theo^e ꝓprie sumpte. ¶ ȝ^a. q nō solū ꝓpōnes credite ꝛ iā
ꝑ^a ꝯ determiate vt credant sūt ꝯnes ꝓꝑe theologice. ¶ Primā ꝯnē ꝓbo ꝑ sic. nullus discursus ex se nat⁹ cāre opionē tm̄° ꝺ sua ꝯne seu ꝺ signato sue ꝯnis ē theologic⁹ ꝓꝑe. Sȝ oīs discursus ex mere ꝓbabilib⁹ est hꝰ. ergo ꝛc̄. maior pȝ: qm̄ oīs discursus ꝓprie theologic⁹ natus est cāre theo^{am}: theo^a aūt ꝓprie sumpta ēt s̄m istū nō ē opio. g nimo s̄m ipsuȝ nec est ei cōpossibilis in codē subto circa eādē ꝯnē. minor ꝓbat: qm̄ s̄m eūdē ex ambabus ꝓbabilibus: imo
z^m ex altera ꝓbabili q̄liscūqȝ sit reliq̄ acqrit op. tm̄. ¶ z°. s̄m istū doctorē nullus discursus ex ambabus euidentibus ꝛ necessarijs est ꝓprie theologic⁹. g nec aliqs ex ambabus ꝓbabilibus: ꝓbat ꝯn̄a per dicta eiusdē: qm̄ rō q̄re ꝑmus nō est theologic⁹ vt dicit est: qm̄ habitus cātus ex
artic.3°. ꝑp.z°. eo nō supponit fideȝ: sed ꝯstat s̄m eū q opio nō supponit fidē: imo nec eā secū ꝯpatit: vt in eadē q°ne ipse dicit. ꝛ
3^m ex tali discursu nō nisi opio acqrit. ergo ꝛc̄. ¶ 3°. q°libȝ discursuȝ ex ꝓpōnib⁹ ꝓbabilibus ad ꝯnē creditaȝ ꝯtingit elici mediāte habitu ab homie carēte penitus theo^a ꝓprie dictā: g nullus discursus ex ꝓbabilib⁹ ad ꝯnē creditā ē theologic⁹: ꝛ per ꝯn̄s ēt vl̄r nullus ex ꝓbabilibus ad qualēcūqȝ sit ꝯneȝ: sicut pȝ ex dictis istius: ꝯn̄a ꝓbat: q2 discursus ꝛ hītus quo mediante elicit sunt vnigenei ita q si vn⁹ ē phyc⁹ vel meta^{cus}. aut qualiscūqȝ: talis est ꝛ alius: non eni discursus elicit⁹ mediāte hītu geometrico est metaphisic⁹ vel moralis. nec elicitus mediāte opi. est scientificus. Cōstat aūt q discursus elicit⁹ a carēte theo^a: mediāte tm̄ aliquo hītu nō est elicitus mediāte theo^a: sȝ

mediāte hītu. qui nō est theo^a. An̄s ꝓbat. Nam gentilis phs carens prorsus fide. ꝛ ꝑ ꝯn̄s theo^a scd̄m istū pōt ex ꝓbabilibus concludere q cetera sunt a deo facta: quam conclusionem nos credimus ad bonum intellectum loquēdo. Et huiusmodi discursus frequentare pōt donec in eo habitus generet: quo mediāte postmodū ꝓmpte ꝛ faciliter in silēs discursus ꝓsiliet. ¶ Et si dicat q iste nō ꝓcedit ad ꝯnē a se creditā. q̄uis creditā a nobis. Doctor aūt iste itelligit ꝑ°. ¶ Cōtra. ponat q iste fiat xpian⁹ ꝛ credat hāc ꝯnē quā ꝑus opiabat: nec tm̄ studeat in theo^a: cōstat q ipse eq̄ facilr̄ postea exibit in similē discursuȝ: ꝛ tc̄ ꝓcedet ad ꝯnē a se creditā: nec tm̄ hēbit habitū theo^e: nisi forsan diceret q habit⁹ q ꝑus nō erat theo^a supueniēte fide fact⁹ sit theo^{cus}: qꝺ friuolū ē. ¶ Cōsimilr̄ itaqȝ dōȝ ē: q ex silib⁹ discursib⁹ a xpiano theologo frequētatis an̄q̄ȝ habuerit hītuȝ nō acqrit theolo^a: sed ali⁹ aliquis hīt⁹ quē ēt sine theo^a posset acqrere. ¶ 4°. ex dictis opinātis 4^m
sic. nullus discursus ex ꝓbabilib⁹ ad ꝯnē credēdā nōduȝ determinatā ē theologic⁹: g nec discursus ex ꝓbabilibus ad ꝯnē creditā. an̄s pȝ: ex dictis ei⁹ recitatis. ꝯn̄am ꝓbo: qm̄ si illa ꝯ credenda determinet per ecclesiā: ꝛ fiat credita: tunc silis ꝓcessus oīno ei qui ꝑus erat ad credendā erit ad creditā: ꝛ mediante codē hītu eliciet: ꝛ tm̄ ille habit⁹ nō erit theo^a: nisi diceret q opio ꝛ hītus nō theologicus supueniēte determiatōe ecclie fiat theologia: qꝺ nullus diceret ꝯpos mētis. ¶ 5°. si theologic⁹ discursus esset 5^m
ex ꝓpōnib⁹ ꝓbabilib⁹ in luie nāli: sequeret q negāti sacrā scripturā: ꝛ maxie quo ad dicta ei⁹ ꝑci^e credita: ꝓbari possȝ theologice v̄itas theologica: ꝯn̄s ē falsuȝ: ꝯn̄a pȝ. qm̄ adhuc relinq̄rent ꝓpōnes ꝓbabiles: ex qb⁹ ꝑt argui codē° quo si assentiret sacre scripture: falsitas ꝯn̄tis ꝓbatur: ex itentione bti dionysij in de di. no. ibi eni cū ꝓbas- cap.z.
set ꝯsubalitatē triū ꝑsonaꝝ dinaꝝ ex auctoritatib⁹ sacre scripture ait. Si eniȝ ē aliqs diuinis prorsus eloquijs insurgens longe erit oīno a sapien^a q̄ apud nos est: alia aūt trāslatio hȝ. a nostra phia: qꝺ idē iportat: ꝛ nisi ei cure sit dine sapiē^e elogoꝝ quo^s nos curabim⁹ ei manū porrigere ad theologicā sciaȝ. vbi alia trāslatio hȝ. quo^s nobis cura sit isti⁹ manuductiōis ad theologicā sciaȝ. ꝛ sequitur. Si aūt ad eloquioꝝ v̄itatē mētē adhibet iste: nos ꝛ canone ꝛ luie vtētes ad rn̄sionē vt potētes sum⁹ ibim⁹. ꝛ ibi vocat canonē ꝛ lumē ipsaȝ scripturā: ꝛ subdit. Est enim: tm̄ ex diuinis elogijs dinas declaratiōes assumentes vt quādā re^{am} optimā v̄itatis ꝛc̄. ¶ Ex istis pȝ: q scd̄m itentioneȝ bti dionysij q nō assentiēti sacro canoni theologice ꝓbari nō ꝑt v̄itas illa q̄ sȝ istū doctorē ēt ꝓprijssime dr̄ theologica: ꝛ idē iudiciū ē ꝺ alijs theologicis v̄itatib⁹. ¶ z^a ꝯ z^a ꝯ
ꝓbat ex ꝑ°: q2 si ꝓpōnes ꝓbabiles eēnt ꝑn^a i theo^a: ꝓcessus ex talib⁹ ad ꝯnes theologicas eēnt ꝓprie theologice. sȝ oppo^m h⁹ ē ꝓbatū. g ꝛc̄. ¶ z°. si sic eēt sequeret q theo- z^m
logia ꝓprie sūpta subalternaret alijs habitib⁹ hūanis ꝛ nō qualibuscūqȝ sȝ opionib⁹: qꝺ nimis derogat ei⁹ dignitati. patet ꝯn̄a: q2 sumeret ab illis ꝑn^a sua. ¶ 3^{am} ꝯnē ꝓbo 3^a ꝯ
sic. oīs ꝯ sequēs ex ꝓpōnib⁹ vere theologicis ē ꝯ theologica. pȝ: qm̄ ꝯnes ꝛ ꝑn^a sunt vnigenea. sȝ aliq̄ ꝯ nō determinata ē hꝰ. ergo ꝛc̄. ꝓbat minor: qm̄ ex dictis sacre scripture q̄ sūt ꝓpōnes v̄e theologice sequunt multe ꝯnes n̄ ꝺterminate ꝑ ecclīā ad credēdū. vn̄ ista. s. s. ꝓcedit a pr̄e ꝛ filio. an̄q̄ȝ eēt ꝺtermiata ex eisdē sacre scripture dictis sequebat ex qb⁹ sequit postq̄ȝ ē determiata. ¶ Cōfirmatur: qm̄ iō ecclesia ꝑci^e eā determiauit: q2 vidit eaȝ sequi necessario ex dictis sacre scripture. ¶ Rn̄o g ad articu- Rn̄° ad articulū
lum q discursus ꝓprie theologic⁹ ē g ꝯstat ex dictis siue ꝓpōnib⁹ in sacra scriptura cōtentis: vel ex his que deducunt ex eis: vel saltē ex altera hui⁹: istud probat ꝑmo ex

auctoritate ꝓallegata beati dionysij: vult enim ꝙ nõ as-
sentienti eloquijs sacre scripture nõ põt manuductio fie-
ri ad theologicã sciam: cum ğ nõ aliđ sit manuductio ad
theologicã sciam ꝗ̃ discursus gignitiu⁹ theologice scie ꝗ
solus dr̃ ꝓprie theo^{ci⁹}: sicut etiã ille tm̃° dr̃ geometric⁹ per
quẽ acquirit̃ geo^a: sequit̃ ꝙ nullus discursus nõ ꝓcedẽs
ex dictis sacre scripture: vel ex his q̃ deducunt̃ ex eis est
theologic⁹: pʒ ↄña: qm̃ si alius esset: tũc ex cõcess̃ illis ex
ꝗbus costaret posset adhuc theologice argui cõtra nõ ac-
quiescentẽ sacre scripture: si aũt nullus alius est. ğ ille est
qui ex sacra scriptura ꝓcedit vt dictũ ẽ. ⁊ hec ↄña pʒ: qm̃
bti diõ. ↄtingit aliquẽ eẽ discursuʒ theologicũ. ¶ Cõfirmat̃ etiã
de diui. hoc ex alia pte auctoritatis qua ait. Si aũt ad eloquioꝝ
no.ca.2. veritatẽ mentẽ adhibeat iste: ⁊ nos ⁊ canone ⁊ lumie vtẽ-
tes ad rñsionẽ vt potẽtes sumus ibim⁹. ⁊ silr̃ ex eo qđ sub
2^m dit. Et eni i diuinas declaratiões assumẽtes ⁊c̃. ¶ 2°. idẽ
ꝓbat̃ ex cõi oĩuʒ cõceptione. Nã oẽs arbitrant̃ tũc soluʒ
theologice aliqđ ꝓbare cũ ex dictis ꝓbãt sacre scripture.
vñ si. verbi grã. q̃rat̃ vtrũ deus sit etern⁹: ⁊ vnus ꝓbet ꝙ
T.c.29. sic ex eternitate mot⁹ sicut ꝓcessit phs. 12. meta. alius aũt
⁊.41. ꝓbet ex eo ꝙ scriptum est. Jo. p̊. in pñ° erat v̄bũ ⁊c̃. sic pro-
cap.6. bat aug. de fide ad pe. vel si querat̃: vtrũ deus sit aliquo°
mutabilis ⁊ ꝓbet aliqs ꝙ nõ per rõnẽ sumptã ex motu
T.c.46 sic icessit. P.8. phycoꝝ. ali⁹ v̊o ꝑ illđ qđ scriptũ ẽ exo. Ego
si.52.83 suʒ ꝗ suʒ. ⁊ ps. Tu aũt idẽ ipe es ⁊c̃. sic ꝓbat Aug. 5. de tri.
⁊.86. ⁊ de fide ad pe. aut ꝑ illđ apo. p̊me ad thy. qui solus habʒ
cap.3. ĩmortalitatẽ: sicut idẽ Aug. ꝓbat ↄ̃ maxi. li. 3. nõ ẽ dubiuʒ
cap.2. ꝙ oẽs ↄsentient p̊mas vtriusqʒ ↄ̊nis ꝓbõnes ñ eẽ theolo-
cap.7. gicas: ⁊ silr̃ q̃slibet alias que ex ꝓpõnib⁹ sũptis ex hũanis
cap.6. scientijs ꝓcedent. Reliq̃s v̊o ⁊ siles q̃scũqʒ dicerent esse
3^m theologicas. ¶ 3°. vt doctor cui⁹ op. reprobata ẽ ꝓ se assu-
mit: ⁊ veꝝ est: ꝓcessus Aug. in li. de tri. ad declarãdum ꝙ
deus est trinus ⁊ vnus est vere theologic⁹. Similr̃ ꝓces-
sus eiusdẽ ↄ̃ faustũ ad ꝓbãdũ xp̃m natũ fuisse ex maria
v̄gine: ⁊ spiritũ sanctũ fuisse locutũ ꝑ ꝓphetas: vt ipse as-
sumit ẽ v̊e theologic⁹. Sʒ rogo illuʒ reuerẽdũ magr̃ʒ vbi
in predictis libris p̄dictas v̄itates ꝓbauit Augu. ex ꝓba-
bilib⁹ ꝓpõnib⁹ aut alijs q̃lubuscũqʒ ex mũdanis sũpt̃ do-
ctrinis: puto ꝙ inuenire nõ poterit: sʒ h̄ solũ inueniet qđ ex
auctoritatib⁹ ꝓbauit scripture. h̄ ↄfirmat ẽt dictũ ꝓpriũ
Augu. qđ idẽ doctor ꝓ se allegat: sed inaduertẽter vt estĩ-
mo: cũ nõ ꝓ eo: sed ꝓrsus ↄ̃ eum militet: ait enim Augu.
cap. 4. p̊mo de tri. Oẽs quos legere potui qui ãte me scripserũt
de trinitate que deus ẽ: diuinoꝝ libroꝝ veteꝝ ⁊ nouoꝝ ca-
tholici tractatores hec intendũt scđm scripturas docere
ꝙ pr̃ ⁊ filius ⁊ s.s. vnius eiusdem sube: iseparabili equali-
tate: diuinã insinuent vnitatẽ: nõ aũt secũduʒ alias scias
vel doctrinas aut ꝓbabiles ꝓpõnes: sʒ secũdũ scripturas
inquit sup̃ dinas. Huc accedit illud dictũ magistri qđ
ẽt iste doctor pro se allegat. Ait enim magister in ꝓlogo.
se itẽdere fidẽ nostrã dauidice turris clipeis cõmunire.
Sʒ nũqđ ꝑ clipeos turris dauidice intelligit ꝓpõnes ꝓ-
babiles: aut ẽt in doctrinis alijs ꝓbatas: ⁊ nõ potius au-
ctoritates sacre scripture. Ex hoc vlteri⁹ pʒ ꝙ pñ^a theo^e
sic sumpte q̃. s. ꝑ theologicos discursus acq̃rit̃ sunt ipse sa-
cri canonis v̄itates: qm̃ ad ipsas stat vltimata resolutio
toti⁹ discursus theologici ⁊ ex eis p̄ cũcte ↄ̊nes theo^{ce} de-
ducunt̃: ↄ̊nes ãt theologicas distinguẽdo ↄ̃ pñ^a dico oẽs
veritates nõ ẽm se formalr̃ in sacra scriptura ↄtentas: sʒ
ex ↄtentis in ipsa de necessitate sequentes: ⁊ hoc siue sint
articuli fidei siue nõ: siue ẽt sint scibiles vel scite ꝑ sciam
aliã vel nõ: siue ẽt sint determiate ꝑ eccliaʒ siue nõ. Cete-
raꝝ aũt v̄itatũ: scilicet nõ sequẽtiũ ex dictis sacre scriptu-
re nullã dico eẽ ↄ̊nẽ theologicã: hoc aũt ꝓbat̃ ex dictis
cap.p̊. Augustini. 14. de tri. vbi dic̃ se huic scientie tribuere nõ

qcqđ ab homine sciri põt in rebus humanis: sʒ illud tm̃°
quo fides saluberrima q̃ ad verã btitudinẽ ducit gignit̃
nutrit̃ defẽdit̃: roborat̃. sʒ ↄstat ꝙ qđlibʒ tale vel exp̃sse
scđm se cõtinet̃ in sacra scriptura vel ex ↄtentis in ea de-
ducit̃: alioquin non ipa sufficeret ad nr̃aʒ salutẽ ⁊ nr̃e de-
fensionẽ fidei ⁊c̃. qđ est ↄ̃ Aug. 2° de doc. chri. dicentem
ꝙ quicqđ hõ ex̃ didicerit si noxiuʒ est ibi dãnat̃: si vtile ca°. vltio
ibi inuenit̃. ¶ Sed ↄ̃ hoc qđ dictũ est de p̊ncipijs theo-
logie põt argui p̊mo: q2 vt dicit̃ p̊mo topicoꝝ. pñ^a sunt q̃ ↄ̃ suã op
nõ ꝑ alia: sed per seipsa habẽt fidẽ. Sʒ auctoritates ↄtẽte arg.
in sacro canone nõ ꝑ seipsas: sʒ per aliud hñt fidẽ. puta ꝑ
auctoritatẽ ecclesie. iuxta illud Aug. ↄ̃ epistolã fũdamen-
ti. Ego euange° nõ crederẽ nisi me ecclesie catholice cõ-
mouerent auctoritates. ⁊ infra catholicis ꝑcipiẽtib⁹ euã- cap.2.
gelio credidi: ⁊ idẽ pluries seu simile dicit. ¶ 2°. ↄ̃ idẽ p̊t
argui ẽm rõnes quib⁹ doctor c⁹ opio recitata est ꝓbat ꝙ 2^m
articuli fidei nõ sint pñ^a theologie. constat enim ꝙ multi
articuli exp̃sse ẽm se ↄtinent̃ in sacra scriptura. ẽt q2 ad
quelibet in scriptura ↄtenta pñt rões eius applicari. Ar-
guit aũt sic. nulla scia ꝓcedit ad sua pñ^a prima ↄcluden^o:
sed potius ex eis ad a^a: sed theo^a ꝓcedit ad cõcludendos
articulos: ⁊ silr̃ a^a q̃ expresse in sacra scriptura cõtinent̃.
vñ oẽs doctores theologici formãt qõnes de articulis fi-
dei: vtrũ deus sit trĩ vn⁹. vtꝝ oĩpotẽs. imẽsus: ⁊ sic d̊ alijs
articulis ⁊ ↄtentis in sacro canoñ. ⁊ ad eas declarãduʒ ⁊
ↄcludẽdũ ꝓcedũt. ğ ⁊c̃. ¶ 3°. ꝙ vt pʒ ex itẽtiõe Aug. 14. d̊
tri. sup̊i⁹ allegata. Intẽtio habit⁹ theologici ẽ fidẽ gigne- 3^m
re: defendere: ⁊ roborare: sed hoc nõ faceret nisi ꝓcederet cap.p̊.
ad articulos tãq̃ ad ↄ̊nes. ğ ⁊c̃. ¶ 4°. q2 sic supra tactũ ẽ
i recitãdo opionẽ se^r ꝙ theo^a eẽt fides vel opio: ⁊ vtrũqʒ 4^m
ẽ falsuʒ. ¶ Ad p̊^m dico. ad maiorẽ ꝙ nõ ẽ itelligendũ ꝙ
p̊ma nõ hñt fidẽ ꝑ alia: sic ꝙ nihil aliud ab ipsis p̊ncipijs Ad p̊^m
sit cã assentiẽdi eis. Nã h̄ ẽ flm: sic pʒ i p̊ncipijs q̃ sumũt̃
ex expiẽtijs singulariũ quoꝝ assensus cã ẽ expimentũ: c⁹
cãe ẽt fuerũt expiẽtie mlte singulariũ: vt dr̃ 2°. posterioꝝ
i fine: ⁊ in ꝓhe°. meta. Sʒ intelligendũ ẽ ꝙ nõ hñt fidẽ ꝑ
alia sup̃ pñ^a ex ꝗb⁹ ipsa demõstrent̃: ita ꝙ assensus illoꝝ
alioꝝ sit ꝑ se cã assensus circa ipsa. tũc ad hũc sen^m nego
maiorẽ. nec auctoritas Augu. ẽ ↄ̃. Qm̃ ñ dixit se credere
euãglio ꝑ assensuʒ quẽ hẽat ad aliqđ aliđ pñ^m ex q̃ euãge-
liũ demõstraret̃ vl̃ syllogisti^c ꝓbet̃ eẽ veꝝ: sʒ so^m ex auc̃te
ecclie tãq̃ ex causa mouente ipsuʒ ad fidẽ euãgel̃. Et est
q̃si sile huic dicto qđ iste vel ali⁹ dicere potuissʒ: nõ crede-
reʒ euãgelio nisi me ecclie scitas ↄmoueret. vl̃ si tpe xp̃i
dixissʒ aliqs credentiũ: nõ cred^m euã° nisi xp̃i miracula
me mouerẽt. Ex ꝗb⁹ dictis ⁊ si fidei euãg. cã aliq̃ assigna-
ret̃ i talib⁹: ñ tñ aliqđ pñ^m p̊^m. c⁹ fides cã eẽt vt euãg° cre-
deret̃. ¶ Dices imo. s. istđ. oẽ qđ eccla iubʒ eẽ credẽdũ: ẽ
cred^m quẽ ex 1° pñ° cũ miori iã hita ꝑ expiẽtiã euã^m iubet Cõtra
ecclia eẽ credẽdũ ↄcludit̃ euãgeliũ eẽ veꝝ atqʒ credẽdũ:
⁊ ita eẽ sic̃ ipʒ enũciat: ⁊ silr̃ mõ ꝓbat̃ de q̃lʒ pte scriptu-
re. ¶ Rñso ꝙ q̃uis pole fuerit Augu. ex tali pñ°. credere
euãgelio: ñ h̄ tñ nec̃io ↄcludit̃ ex ei⁹ autori^{te}: posito tñ ꝙ Rñso.
ita fuerit adhuc: non tamen sequitur ꝙ illud fuerit in eo
principium per se theologicum. ita ꝙ assensus theologi-
cus acq̃situs in eo ꝑ aliquem theologicũ discursuʒ redu-
ceret̃ vltiate i ipʒ ꝑ se: qđ pʒ ex duob⁹. ¶ Prio qdẽ: qm̃
respectu ↄ̊nis theologice seu sigñati ↄ̊nis eiusdẽ rõis di-
scursuʒ ipe habuit quẽ hũerũt vel habuissent si eã theo-
logice ↄclusissent p̊mi theologi ꝗ cũ xp̃o fuerũt. Constat
ãt ꝙ illi vtpote apl̃i nõ hẽbant ꝓ pñ° sui discursus theo-
logici. Oẽ qđ eccla iussit eẽ credẽdũ ⁊c̃. qn poti⁹ hũissent
illud vel h̄ de futuro. oẽ qđ ecclia iubet ⁊c̃. ꝓ ↄ̊ne theolo-
gica deducibili nec̃io ex doctria xp̃i. ğ nec Augu. nec ali⁹
theologus hñt illã ꝓpõnẽ ꝑ ꝑ se pñ°. sue theologie. ẽm ꝙ

de theo° ē nūc sermo. ¶ 2° q2 si illud eēt p se pn^m discur-
sus theologici sequit q glibet articulus fidei theologi-
ce ɔcluderet sic arguendo. Oē qd eccl'ia iubz 7c. sed huc
articulū. vbi gra. s.s. pcedit a pre 7 filio. eccl'a iubet eē cre
dēdū. g 7c. Et sic de quolz. Sed ɔstat q quis vere 7 bn
ɔcludat: nō tn theologice: nisi illa maior sumat tāq ɔ al-
terius theologici discursus: quo scz ipsa ex sacra scriptura
sit deducta: alioqn quilz fidelis 7 nouiter baptizat° adul-
tus q nūq legit vel audiuit sacrā scripturā recipiēs sim-
bolū credendū ab eccl'a: 7 hns illud pn^m theologice posz
cōcludere quēlibet articulū fidei: 7 sic absq studio 7 no-
ticia sacre scripture foret theologus: qd nullus sapiens di
Ad 2^m ceret sic puto. ¶ Ad 2^m ɔcedo maiorē de pdicatiōe sim-
plici: quis elēchice posse illā pbare: minorē nego si in-
telligat de articulis expresse 7 formalr in sacra scriptura
cōtentis. vnde si theologo negeť deū esse tm vnū vel oi-
potentem nulla pbatio ei restat alia nisi oñderet h esse
scriptū in canon. ¶ Ad pbādū āt alios articulos ñ sz se
ɔtentos in sacra scriptura vtiq theologice pcedit ex di
ctis sacre scripture. Qd aūt adducit de doctorib° 7 dispu
tantib° qōnes formatas de articulis ñ valet ɔ ppo^m: qn
cū ipsi tales ppositiones inducunt nō ex scriptura: non fa
ciūt h imediate p hitū theologicū: sz p aliū vt p phycu
vel p metaphisicū. aut aliū aliquē. vñ pur° phisic° q nūq
vidisset canonē biblie. siles rōes faceret: 7 forte aliqn for
tiores: 7 tn talē nullus diceret hre theologiā. ¶ Cōfirma
tur ēt illud p ipsmet arguētē: vult. n. ipse q nullus discur
sus ex notis 7 necessarijs ē theologic°: 7 tn ɔstat q docto-
res disputātes vtrū deus sit ifinit° 7 eternus: si pnt pbāt
illa ex necijs 7 euidētib° 7 mlto liberi° q ex pbabilib° tm
Ad 3^m ¶ Ad 3^m dōz q fidē gignit theolog° inqtū theolog° vl
pbādo ex sacra scriptura: si illō ñ ɔtineat sz se i ipsa vl si
ɔtineť oñdēdo vbi: 7 exponēdo scripturā 7 remouēdo du
bia. nō aūt pbādo p dcā pbabilia vel hō inqtū theolog°
ē. nisi forte p tāto diceret h facere: q2 alie scie ācillant 7
cap. 9. subseruiūt sacre scripture iuxta illud puerbioz. Misit
ancillas suas vt vacarēt ad artē. Et iō ipsa q̄si architecta
Ad 4^m eis vtit. i. obsequz suū. ¶ Ad 4^m ɔcedo q theolo° ē fides
in sensu q dabit articulo 4° huius qōnis. vbi ēt rñdebit
ad auctoritatē Aug. q adducta ē in contrarium.

3° artic. Nunc tertio videndū est quis ex actib° intellect° pprie dr scia: accipiēdo sciaz p actu
2° q dr scire. ¶ Silr quis hitus dr pprie scia: 7 ē optia ing
stio h°: q2 est circa obm scie. qd pprie ē illud qd signat p
ɔnez demōstrationis: vt pz ex pmo articulo. Itellectus āt
hz actū enūciādi 7 actū cognoscendi 7 actū credendi seu
assentiendi. nā p ipsaz ɔnē enūciat sic eē si ē affirmatiua:
vl nō sic eē si ē negatiua. cognoscit ēt sic eē sic enūciat. vñ
p posterio. dr q scire ē p demrationē itelligere. 7 q demō
stratio ē syllogism° faciēs scire: nō solū āt enūciat 7 cogno
scit sic eē: sz ēt credit seu assētit q ita ē: vñ paulo post dic
phs: q opz credere 7 scire rē in hō hndo syllogismū quez
vocam° dmrationē. 7 idē ɔnr repetit de ɔnib° 7 de pnci-
cap. 5. pijs. 7 Augu. in soliloquijs li. 1°. Oē igt qd scimus fortasse
ēt credere dicimur: at nō oē qd credim° ēt scire. ¶ Pōt
p^m āt eē du^m: vtr alio actu enūciet 7 alio cognoscat 7 alio as-
sentiat: 7 si sic: qs hoz triū actuū ppe scia apellat. ¶ Pōt
si qdē p videri alicui q ipsa ɔ dmrationis exñs in itellctu ē
act° distinct° ab actu assentiendi 7 ab actu cognoscendi.
p qdē q2 ɔtingit itellectū formare hō ɔnē 7 ignorare vtr
sic sit sic enūciat. Et silr nō assentire: sz dubitare: qnimo 7
dissentire. vbi gra. multi formāt in mēte istā ppōnē. dya
meter ē icōmēsurabilis coste: q tn nō cognoscunt sic esse
nec assentiūt: imo sic phs in phemio meta. dicit. mirū vr
esse oibus si qd minimoz nō mēsurat: 7 iō multi dubitant
7 forte credūt oppo^m. ¶ Cōfirmat: q2 ois ɔ demrationis
ē qd 2° posterioz. 7 p ɔñs dubitabilis ppō. q nulla ē for-
malr cognitio vel assensus saltē talis q̄lez hz p demōstra
tionē qs de significato sue ɔnis. nā tali cognitiōe 7 assen-
su scit 7 estimat q ipossibile ē alr se hre: vt pz pmo poste-
rioz. ¶ 2° si ɔ esset talis cognitio: ipsa eēt ppō p se nota. 2^m
7 per ɔñs indemonstrabilis. pz ɔña: q2 statim ipsa posita
i itellcū itellcūs assentiret: qm qñcūq itellcūs euidēter
cognoscit sic eē vel nō sic eē mox assentit. ois aūt talis est
ppō p se nota. ¶ 3° sic qdā doctor arguit seqt q piret sci 3^m
re nisi tota demratio sit scire: q2 si p oblivio deleat pmissas Adaz in
7 qtūcūq remaneat ɔ nō ē euidens sic eē sic signat per 2. le. q. 6.
ɔnē euidentia q prius. lz per memoriā aliquo° cognoscat plo. i fi.
euidenter. sequit eniz. sciui h. ergo hoc ē verū. g ɔ ipsa nō
est illa euidētia. recolo eniz me euidēter sciuisse aliquod
qd mō nō scio. g vel nullus act° ē scire. vel tota demratio
tm est scire. vel scire ē effect° demrātōis ab ea distict°: qd
est ppositū. ¶ 4° sequit q eadē ppō in mēte esset succes 4^m
siue: imo ēt sil credere 7 opinari 7 scire: q2 sil habet aucto
ritas cui adhereat 7 mediū pbabile 7 mediū dmratiuū:
7 tunc habet itrinsece 7 extrinsece qcqd requirit ad quē-
libet istoz actuū. ¶ 5° sequeret q sil quis posset assenti- 5^m
re 7 dissentire sic eē: q2 sil cū ppōne eadē quā ponis assen
sum pōt stare ppō quā ponis dissensuz 7 ppō alia que po
neret media assentiendi 7 dissentiēdi. qd pbat: q2 nulle
ppōnes plus repugnant q ɔdictorie: sed iste sil in mēte
se ɔpatiunt. sm Comen. 6° metaphisice. ¶ 6° non minus Com. 8.
sufficit ppō euidētior ad causandū assensuz a se distinctū 6^m
q alia minus euidēs vel alie minus euidentes. sed ille
sufficiūt vt pz in topyco. nā ille cānt assēsū ab eis distictū
pho: q2 demratiua pbō oppositi cāt vl cāre pōt dissensuz
sic eē illis ppōnib° topicis stātib° in mēte. g ille manēt 7
nō manet ille assensus p eas cāt°: q2 tūc hō assentiret sil
7 dissentiret sic esse: qd est impossibile. ¶ 7° q2 non min° 7^m
vna ppō esset suus assensus q alia: sed aliqua cui assenti
tur non est suus assensus: sicut pz de illo qui vidēs bacu-
lum c° pars est in aqua format hāc ppōnē. iste baculus ē
fractus: 7 indicat sic esse. Qd enim ipsa nō sit talis assen-
sus pbat: q2 postq ē certificatus p tactū vel p dmratio-
nez aut alio: q ipse ñ ē fract° adhuc hz eadē ppōnez in
mēte: nec tn assentit alias sil assēriret 7 dissentiret. ¶ 8° 8^m
fidelis 7 ifidelis i oi actu simplici cogscēdi ɔuenire pnt.
7 p ɔñs formare possūt ppōnes ex illis eiusdē rōnis: 7 tn
vn° assentit ei quā format: 7 ali° nō assētit alij quā format
eiusdē rōnis. g neutra ē assensus fidei: 7 eadē rōne nulla
ɔ est assensus scie. ¶ 9° qcūq ppōnez formaret fidelis 9^m
nisi velit ñ assentiret. Si āt assensus eēt aliq illaz ppōnū
vel multe ppōnes vellet nollet assentire. g assensus fi-
dei ñ ē ppō cui assentit. 7 eadē rōe nec assēsus scie. ¶ 2°
pt argui q act° q cognoscit sic eē sic enūciat ɔ sit ali° ab 2
actu quo credit seu assentit sic eē. ¶ Primo quidē: quia p^m
aliqn videm° actū cognoscēdi separi ab actu assentiēdi.
sicut pz in eo qui hz rōnes pbabiles ad vtraq ptem cō-
tradictiōis dubitat de vtraq 7 neutri assentit: 7 tn per il
las ratiōes pbabiles hz aliquā noticiā lz debilē 7 iperfe
ctaz. ¶ 2° q2 alius ē hitus quo cognoscit sic eē 7 alius q 2^m
assentitur. ergo 7 alius ē actus cognoscendi aliusq act°
assentiēdi. pz ɔña: q2 diuersi act° ex diuersis actib° gnānt hit°
7 ad diuersos inclinant. añs pbat. nā si aliqs sciens de-
mōstrare aliquā ɔnē. vbi gra. q dyameter ē simeter: fre
quētet hō dmrationē gnābit i eo hit° cogscēdi 7 hit° assē
tiēdi ɔformiter: ita q qñcūq audiet pferri hō ppōnē ēt
sine nouo discursu pmpte assētiet sic eē. ponat g q freqn
ter eā audiat 7 qñcūq audit assētiat. ñ dmret aūt ipsā: tā
dē deueniet ad h q obliuiscet demrare eā: 7 tn pmpte il
li assentiet cū audiet illā vl cōcipiet. g delet° erit hitus
dmrandi 7 cogscendi sic eē: nō aūt habitus assentiēdi. g

dum ex habitu poterat in vtrūqȝ actum: alio habitu poterit in actum cognoscendi: ⁊ alio in actum assentiendi

Rn̄sio ad articulū ¶ Rn̄o ad articulū istū ponēdo ꝯnes tres. pᵃ est. ꝙ ꝯ demōstratiōis mētalis ꝓpe accepte est assensus ꝺ sic eē sicut ipsa signat. 2ᵃ ꝙ hꝰ ꝯ est cognitio q̄ cognoscit̄ sic eē. 3ᵃ ꝯ est ꝙ circa talr̄ demōstratū vel scitū nō sūt ponēdi tres actꝰ distincti in aīa ad enūciādū ꝯnem ⁊ cognoscēdū ⁊ credēdū seu assentiēdū sic eē vel nō sic eē: sed ꝙ idē actus sufficit ad hoc: ⁊ idē actus est ꝯ: noticia: ⁊ assensus.

pᵃ ꝯ ¶ Primā ꝯnē ꝓbo sic. oīs actꝰ assentiēdi seu assensus ē enūciatio. ḡ ꝯ est assensus: aūs ꝓbat̄: qꝛ̄ nihil aliō est assentire q̄ iudicare sic eē: iudicare aūt sic eē: est enūciare mētaliter ꝙ sic ē: vn̄ iudicare ꝙ hō est aīal ē enunciare ⁊ affirmare ꝙ hō ē aīal.

2 ¶ Ꝓ. oīs actꝰ itellcūs verus vel falsus ē enūciatio: oē iudiciū seu assensus ē verꝰ

3.c.zi. vel falsus. ḡ ⁊c. maior pȝ p pħm 3ᵒ de aīa: vbi distīguens opīones itellectus dicit ꝙ i qbꝰ ē veruȝ vel falsuȝ: ē ꝯpō q̄daȝ itellectuū: minor nota est: sic. n. dicimꝰ aliud iudiciū eē vex: ⁊ aliud falsuȝ: imo ⁊ qdlibȝ eē vex vl̄ falsuȝ: sicut q̄libȝ enūciationē dicimꝰ verā vel falsam eē: ⁊ sic pȝ aūs: ꝯn̄a ꝓbat̄: qꝛ si ꝯ nō eēt ipse assensus inutilr̄ ⁊ superflue ipsa poneret̄ i itellectu dmōstrātē: cuȝ in q̄lȝ tali intellcū sit assēsus q ē enūciatio idipm̄ signans qd̄ significat ꝯ: ⁊ ipsa ꝯ ad nihil valeat ad qd̄ nō sufficiat assēsus.

2ᵃ ꝯ ¶ 2ᵃᵐ ꝯnē ꝓbo sic. ꝯ mētalis demōstratōis elicita ex habituali scia ē actualis noticia eiꝰ qd̄ hitualr̄ scimus per sciaȝ ex q̄ ꝓcedit. ḡ ꝯ hꝰ est actꝰ cognoscēdi sic eē: sic̄ significatur p ipaȝ: ⁊ vlteriꝰ. ḡ q̄libȝ demōstratōis ꝯ est actꝰ cognoscēdi sic eē: sicut ipsa signat. ¶ Prima ꝯn̄a pȝ: qꝛ̄ per habitualē sciaȝ scimꝰ sic eē. vbi gr̄a. per geometricū habitū ꝙ āguli triāguli valēt duos rectos. 2ᵃ ꝯn̄a clara est: aūs ꝓbo: qꝛ ꝯ hꝰ nō ē aliud q̄ qdā verbū seu locutio q̄dā mētalis q̄ scimꝰ sic eē: sicut p habitualē sciaȝ noimus: sȝ talis locutio ē noticia eiꝰ: qd̄ scimꝰ: sicut pȝ per

capᵒ.p. Aug. 15. ꝺ tri. vbi postq̄ ꝓbauit q̄sdā cogitatiōes esse cordis locutiōes subiūgit ꝙ tales locutiones si ex scia oriūtur sūt q̄dā visiōes seu noticie: vn̄ ait. Nec tñ qꝛ dicimꝰ locutiones cordis eē cogitatiōes: iō nō sunt ēt visiones exorte notꝰ ꝺ visiōibꝰ q̄n vere sunt: foris. n. cuȝ p corpus hec fiūt: aliud est locutio aliud visio: itus āt cū cogitamꝰ vtrūqȝ vex ē: sȝ auditio ⁊ visio. i. actualis noticia: ⁊ infra. necesse ē ingt: cū vex loqmur. i. qd̄ scimꝰ loqmur: ex ipa scia quā memoria tenemꝰ: nascat̄ verbū qd̄ eiusmodi sit

caᵒ. iz. oio cuiusmodi ē illa scia ꝺ q̄ nascit̄. ⁊ i fine. izᵒ caᵒ tūc inquit ē vbuȝ simillimū rei note ꝺ q̄ gignit̄ ⁊ imago eiꝰ q̄n de visiōe scie visio cogitatiōis exorit̄ qd̄ ē verbū lingue nullius. Ex qbꝰ habet̄ clare ꝙ verbū ⁊ locutio iterior ex scia hituali ꝓcedēs ē visio seu noticia actualis eiꝰ rei de qua habemꝰ sciam eiqȝ scie a q̄ ꝓcedit simillima. Nec pt

15. ꝺ tri. dici ꝙ Aug. sumat vbū vel locutionē p noticia q̄ est simc.p ⁊. iz. plex itelligētia tm̄: qn imo: sicut appet ibi manifeste log

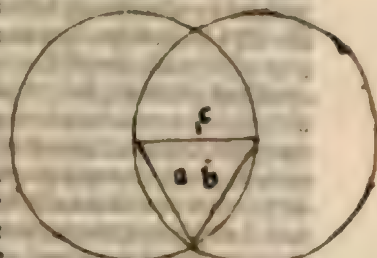
2ᵐ tur ꝺ cogitatiōibus ⁊ locutiōibꝰ enūciatiuis. ¶ 2ᵒ ꝯtingit hr̄e dmōstratiōeȝ mētalē absqȝ vlla alia ꝓpōne q̄ sit noticia. ḡ ꝯ mētalis demōstratiōis ē noticia pȝ ꝯn̄a: qꝛ̄ nō ꝯtigit dmōstrationē hr̄i sine ꝯne: aūs ꝓbat̄: qꝛ̄ si qs. verbi gr̄a. cognoscat ꝙ si aliq̄ sūt eidē eq̄lia inter se sunt

c. eq̄lia: ⁊ cognoscat sil̄ cū hoc ꝙ a. ⁊ b. sunt eidē. vbi gr̄a. c. eq̄lia ipse vtiqȝ cognoscit ꝙ a. ⁊ b. sunt inter

b. se eq̄lia: ⁊ hȝ demōstrationē ꝑfectā: nec alia pp illud sciēdū est necīa sibi: sed totū hoc ē ipossē absqȝ

a. vlla ꝓpōne alia ab istis noticꝭs: ⁊ q̄libȝ eax: sicut expiētia docet i eo maxime q ex ꝓpria iuētione ⁊

3ᵐ nō aliena doctrina ad hāc noticiā ꝺuenerit. ¶ 3ᵒ premisse mētalis dmōstratiōis sūt noticie qbꝰ cognoscit̄ sic eē: sic̄ p ipsas signat̄. ḡ ⁊ ꝯ demōstratiōis eiusdē ē noticia q̄ cognoscit̄ sic eē: sic̄ ipa signat. ꝯn̄a pȝ: qꝛ̄ nō ē maior necessitas ponēdi ꝯnē ⁊ noticiā sibi ꝯformē obtiue a se distīctā: q̄ ponēdi premissas ⁊ noticias sibi cōformes ab eis distīctas: nec vtilitas aliq̄ ēt appet: cū ad habēdū talē noticiā sufficiāt noticie p̄missax. i. q̄ sūt p̄misse: aūs ꝓbat̄. ⁊ gr̄a exēpli sumo istā miorē dmōstratiōis assumpte i ꝓcedēti rōne. vȝ. a. ⁊ b. sunt eq̄lia c. sint a. ⁊ b. due linee ducte a cētris duox circulox se secātiū ad pūctū sectionis que cētra sint extremitates linee c. iux̄ doctrinā p̄me p̄mi euclidis. ꝯstat ꝙ ad cognoscendū ꝙ a. ⁊ b. sunt eq̄lia ipsi c. sufficit cognoscere ꝙ si linee aliq̄ trahunt̄ a cētro circuli ad eiꝰ circūferētiā sunt eq̄les: ⁊ ꝙ linea a. ⁊ c. trahunt̄ a cētro vniꝰ circuli ad eiꝰ circūferētiā. ⁊ silr̄ linea b. ⁊ linea c. ⁊ totū ꝭ pōt intuitiue cognosci absqȝ formatione alterius ꝓpōnis vocalis vl̄ mētalis distīcte ab istis noticꝭs ⁊ q̄libȝ earū: imo certe si aliq̄ alia formaret̄ inutilr̄ ⁊ superuacue fieret: ⁊ hoc dico in eo qui mētalr̄ in seipso dmōstrat. ⁊ idē est de maiore: ⁊ qbuslibȝ p̄mis noticꝭs ꝯplexis: qꝛ̄ preter ipsas nulle alie

ꝓpōnes vel noticie sūt necessarie. ¶ 4ᵒ hoc ꝓbat̄ ex intētiōe phi ꝑ posterioꝝ dicētis. ꝙ dmōstratio ē syllis apodecticon. i. vt eustratius ⁊ ipemet exponit: sȝ quē i hndo ipm scimus: ꝭ aūt nō eēt vex: nisi vel ipsa dmōstratio vl̄ aliq̄ ps eiꝰ eēt scia formalr̄. sicut nec i hndo aliquē colorē essemus albi: nisi ille color esset albedo formalr̄. ḡ ⁊c. 4ᵐ

¶ 3ᵃ ꝯ pȝ. ex ꝓcedētibꝰ: qꝛ̄ si eadē ꝯ est assensus: ⁊ cognitio ꝺ sic eē: sic̄ ipsa signat: nō tribꝰ actibus distinctis: sȝ vno eodēqȝ qs enūciat: cognoscit: ⁊ credit seu assentit ꝙ sic ē sicut signat ipsa ꝯ. Et ꝯfirmat̄: qꝛ̄ nulla expientia vel rō q̄tuȝ appȝ cogit ad ponendū illā actuū multitudinē: nec ēt aliq̄ auctoritas sacra. quapp rōnabiliꝰ illa multitudo negat̄ q̄ ponit̄. 3ᵃ ꝯ

¶ Pro solōne rōnuȝ p̄mitto ꝙ sic̄ pȝ p Aug. 15. de tri. ⁊ p Ansel. i mon̄. sic ēt p expiētiā volēti diligēter aduertere: duplex ē genꝰ enūciationū mētaliū. Quoddā. n. ē eax q̄ sūt vocaliū enūciationū imagies vel silitudies ab exterioribꝰ vocibꝰ i aīaȝ deriuate vel p ipaȝ ficte iux̄ modū q̄ infra. dis. 3. declarabit̄ ꝺ abstractiōe ⁊ fictione in aīa spēruȝ vl̄ ꝯceptuū. ⁊ iste nō sunt eiusdeȝ rōnis i oībꝰ hoībꝰ. Sed alie sunt in greco: alie i latino ēt idē significātes. sicut alie sunt enūciationes vocales q̄s profert exteriꝰ grecus: ab his q̄s idem significātes ꝓfert latinus. has in se pōt aduertere qlȝ cū tacēs ore: loqt̄ corde formādo vba silia his q̄ si ore loq̄ret̄ ꝓferret exteriꝰ. p solutiōe nō ca. i. ⁊ xi ca. 14.

Quoddā vō genus ē enūciationū mētaliū q̄ nullax sūt silitudies vocū: nec ꝼȝ illax diuersitatē i hoibꝰ hn̄tibus diuersificant̄: sed eedē sunt ꝼm spēm apud omnes idipȝ nālr̄ significātes: qd̄ vocales eis subordinate ad significādum ad placitum: ⁊ per istitutionē significāt: ⁊ ille sūt illa verba que nulliꝰ lingue sūt: ⁊ ista verba: vocalia vba exteriꝰ sonātia: ⁊ mētalia p̄mo mō dicta ꝓcedūt ꝼȝ sniaȝ Aug. Hoc aūt genus 2ᵐ enūciationū mentaliū subdiuitur: qꝛ̄ quedā imediate ex rex ituitiuis noticꝭs icōplexis: tāq̄ ex partialibꝰ causis: vel ex alꝭs cōplexis vel incōplexis: ex illis mediate vl̄ imediate causatis seu ex habitibꝰ ex talibꝰ noticꝭs complexis derelictis causantur: vel forsitan etiā quedā non ex aliquibus incōplexis noticꝭs causantur: sed sunt simpliciter prime venientes in mentem nālr̄: de quibus nescimus quando in nobis existunt: aut vnde vel quomodo ꝼȝ Cōmen. 3ᵒ de anima. hꝭ sunt enunciationes ille q̄s qs absqȝ ꝓlatiōe exteriori Cō. 36

enunciationum vocaliū: ⁊ īteriori etiā formatione illis
silīū format: dū aliquā vitatē mēte demōstrat: hꝫ ēt eēnt
quascūqꝫ formaret q nālr surdus eēt: aut nullā oīno loq̄/
laꝫ lingue didicisset: dū aliquā veritatē mēte dmonstra/
ret. Quedā vero sunt q̄ nō ex talib⁹ p̄mis noticijs rerum
aliā p̄dictoꝝ modoꝝ cāntur: cuiusmodi sūt enūciatiōes
qb⁹ qs enūciat mēte ⁊ iudicat sic vl' sic eē aut nō eē non
cognoscēs: tñ ītuitiue aut alia noticia p̄ma vl' ex ītuitiua
deriuata q̄ sic sit vl' nō sit: sicut enūciat ī mēte qs dū cre/
dit vel opinat̄. Iste maneries ꝓpōnū mētaliū sic se ha
bēt q ꝓpōnes p̄mi generis sic sunt enūciatiōes q non
sunt noticie formalr neqꝫ assensus nō plus q̄ꝫ enūciatōis
vocales qb⁹ sunt siles. Secūdi aūt generis propōnes ⁊
enūciationes sūt ⁊ noticie ⁊ assensus. Tertij aūt generis
ꝓpōnes ⁊ enūciationes q̄daꝫ sunt ⁊ assensus: sꝫ nō noti/
cie. Ex his aūt seqtur q dissensus nō ē aliqs actus ītelle
ctus a q̄libꝫ assensu distictus: qn imo quilibet ē assensus
quidā: qd ꝓbatur qm̄ cū assensus mētalis sit enunciatio
dissensus erit enūciatio sibi opposita: que erit ēt assēsus
sui significati: qd est oppositū signato relique opposite.
vnde sicut assensus quo qs assentit seu credit dyametrū
eē symetrū non est aliud q̄ꝫ iudicium quo affirmat dya/
metrū eē symetrum: ⁊ dissensus opposit⁹ nō ē aliud q̄ꝫ iu
diciū quo negat̄ dyametrū eē symetruꝫ: ⁊ ipse ē: sicut pꝫ
assensus sui sign̄ati. s. q dyameter nō ē symeter: vñ assen
sus ⁊ dissensus nō sūt nisi assensus oppositi ⁊ q̄libꝫ assen/
sus pōt dici dissēsus ei⁹: cui⁹ opposita enunciatio ē assen/
sus. Ulteri⁹ seqtur ex istis q nō oīs mētalis enūciatio
est assensus: licꝫ oīs assensus sit mētalis enūciatio. Et q
quāuis oīs noticia cōplexa. i. de ꝯplex⁹ enūciabili sit mē/
talis enūciatio: non tñ eꝯ oīs mētalis enūciatio est talis
noticia. Itē q q̄uis oīs hꝫ noticia sit assēsus: nō q̄lꝫ tñ
assensus ē talis noticia. Seqtur ēt q licꝫ aliq syllogismi
vocales: ⁊ aliq ēt mētales vtpote vocalib⁹ similes aliq̄n
dicant̄ ⁊ vocētur dmōstratiōes: ꝓprie tñ ⁊ stricte loquē/
do d dmōstratiōe: q̄. s. est syllꝰ: in quē hn̄do scim⁹ illi soli
syllogismi mētales q ꝯstant ex ꝓpōnib⁹ que sūt formalr
noticie dicunt̄ ⁊ sūt demōstratiōes. Alij vō de qb⁹ dcm̄
est solū mō dicunt̄ dmōstratiōes: q2 sūt veris demōstra/
tionib⁹ in signando subordinati: vñ ad placitū ea ipsi si/
gnificāt q̄ isti signant nāliter: vel ēt q2 eis mediātib⁹ ad
hos q sunt vere dmōstratiōes deuenit̄: sicut ꝑ vocalē de/
mōstrationē doctoꝝ īducit̄ discipulus ad ꝯsiderationeꝫ
eoꝝ ex quoꝝ noticijs ī eius aīa vera demōstratio gn̄at̄.
Notāda aūt ē diligēter talis diuersitas dmōstrationum
qm̄ plura dicta ph̄i ⁊ alioꝝ ītelligēda sūt de istis q̄ non d
illis: ⁊ eꝯ: sicut diligēter ꝯsiderans pōt aduertere. ℭ Sꝫ
Dub^m bēt. s. so/ phis^te ꝑ ī 3° p̄n^li pōt moueri dubiū. Utrū ipsa enūciatio mētalis sit eēn/
tialr ꝯposita ex ꝑtialib⁹ noticijs qbusdā simplicib⁹: q̄rū
vna sit subm̄ ⁊ alia p̄dicatū: an vnus sit act⁹ nō ex talib⁹
partib⁹ cōstās. Et pro nūc vr̄ mihi rōnabilius dici q ta/
lis enūciatio mētalis cuiuscūqꝫ generis mētaliū sit non
est talr cōposita. ℭ Pro q̄ parte arguo sic. si eēt sic cōpo/
p^m sita ꝓpō mētalis cū eadē sit rō in cūctis quātuꝫ ad hoc:
vt vr̄ possibile eēt eē duas ꝓpōnes mētales nāliter ⁊ nō
ad placitū signantes oīno siles: ⁊ eiusdeꝫ rōnis specifice:
quaꝝ vna eēt possibilis: imo ēt d facto vā ⁊ reliq̄ ꝓrsus
īpossis: ꝯñs hoc ē falsuꝫ: nā q̄libꝫ tales ꝓpōnes idē adeq̄
te signant: ⁊ ꝑ ꝯñs si vna est vera vel possis ⁊ reliq̄ ⁊ eꝯ: ⁊
ꝯñā declarat̄. nā ꝓpō mētalis cui subordinat̄ hec vocal.
oīs albedo ē entitas. possis ē: imo de facto vera: ea vō cui
subordinat̄ ista vocalis. oīs entitas ē albedo. est penitus
īpossibilis. Sꝫ si iste cōponerent̄ sic ex termis oīno siles
⁊ eiusdē spēi essent termini vtriusqꝫ: ⁊ cū tales sint ī eodē
subto īdiuisibili: p̄mo ⁊ ꝑ ꝯñs nulla situatiōe aut alia ha

bitudīe īter se vel ad sua tota possint variari ī vna magꝭ
q̄ꝫ in alia vtriqꝫ ipse ꝓpōnes erūt eiusdeꝫ rōnis specifice.
Nō. n. est ītelligibile q sint aliq̄ duo tota: quoꝝ q̄libꝫ ps
vni⁹ similis sit alicui pti alteri⁹: ⁊ eꝯ: ⁊ q̄litercūqꝫ vna se
hꝫ ad suū totū vl' ad alias ꝯptes sui totius taliter se hēat
sibi silis ī alio toto ad suū totū ⁊ suas cōptes: qn illa tota
sint silia: ⁊ eiusdē rōnis. ℭ P̄. nō appꝫ modus possis ta/ 2^m
lis ꝯpōnis: nā si qs nihil affirmās vl' negās hēat noticias
aliq̄s simplices: ⁊ deīde formet ꝓpōnē: nō appꝫ q̄ varia/
tio fiat ī illis: ꝑꝑ quā adiuicē plus ꝯponāt q̄ꝫ prius nec ꝓ/
dest ad h̄ si d nouo cātur aliqs ꝯcept⁹ ali⁹: siue cathego/
reumatic⁹: siue sincathegoreuma^ti⁹: q2 nec cū illo: nec ꝑꝑ
ipm aliq̄ ipaꝝ plus ꝯponet cū alia q̄ꝫ prius adiuicē ꝯpo/
nerēt: cū p̄us ita eēnt ī eodē subto adeq̄te sic postea ē ipe
ꝯceptus nouiter addit⁹. ℭ P̄. cur vna ps erit subm̄ vel 3^m
p̄dicatū poti⁹ q̄ꝫ alia vl' ecōuerso certe non vr̄ posse assi/
gnari cā cū sit in eodē subto p̄ ⁊ eq̄liter nate sint subyci
⁊ p̄dicari supposito q sint. Ex q̄ vlteri⁹ seq vr̄ q vl' neu/
tra erit sic subm̄ aut p̄dicatū: ac ꝑ h̄ nulla erit ꝓpō men/
talis sic cōposita vl' vtraqꝫ erit ⁊ subm̄ ⁊ p̄dicatū: ⁊ si sic
seqtur q eadē ꝓpō nuō erit vā ⁊ īpossis: sic vna subordia
taꝝ eidē ē vera: ⁊ altera īpossis: vt pꝫ ī exēplo supra posi/
to: sꝫ h̄ nullaten⁹ vr̄ dādū q̄. ℭ Forte dr̄et aliqs ad ista Rn̄^o a^o.
q q̄uis sint siles taliū ꝓpōnū ptes: ac ēt ī eodē subo p̄mo:
ꝑꝑ ordinē tñ diuersuꝫ ꝓductionis eaꝝ diuerse ꝓpōnes
resultāt: ⁊ nō ē eadē ps fꝫ spēꝫ subm̄ ī vna ⁊ p̄dicatū ī al/
tera: sꝫ ei⁹ qd ī vna ē subm̄ silis ē ī altera p̄dicatū: similr
eiusdē ꝓpōnis ps prius producta ē subm̄: posterius vero
producta ē p̄dicatū. ℭ Ista respōsio nō valꝫ: tñ q2 talis
successio ꝓductionū irrōnabiliter ponit̄: cū. n. in intelle/
ctu p̄it esse ⁊ produci plures actus diuersaꝝ rōnuꝫ vt ꝓ/
babit̄ in p̄ma distictione: valde mirꝝ erit si simul totam
vnā propōnē producere non poterit. ℭ P̄. vel hoc idem 2
oportebit dr̄e ꝯtigere ī angelis: qd nimis vr̄ absurdū. cuꝫ
Augu. dicat. 4. super gen̄. q mens angelica cūcta que vo cā^o 34.
luerit simul noticia facillima cōprehendit. ⁊ c° 36. q oīa
simul mens angelica pōt que sigillatim ꝑ ordinē conne/
xaꝝ cārū sermo distinguit vel eadem in illis remanebit
difficultas: q̄lr. s. hꝫ ꝓpōnes diuersificant̄ ī eis ⁊ cetera q̄
argumētata sūt. ℭ P̄. ꝯstat q de⁹ saltē potest cuiuslibꝫ 3
taliū ꝓpōnum partes simul in intellectu ꝓducere: ⁊ tūc
stabit difficultas premissa: Tum q2 data tali successione
productionum non impeditur argumentum: nā ex quo
partes vtriusqꝫ sunt penitus similes ⁊ subm̄ ideꝫ primo
varia successio productionū nō faciet q diuersa tota re/
sultent: siue. n. prius fiat tectum q̄ꝫ paries vel eꝯ: dūmo/
do idētitas sit in partibus non alterius rōnis domus re/
sultabit ex his q̄ꝫ ex illis: ita si prius manus aīalis gene/
retur q̄ꝫ cor: ⁊ similr qualiscūqꝫ alius esset ordo genera/
tiōis mēbroꝝ: dūmodo non sint alia ⁊ alia mēbra: sꝫ ea/
deꝫ adequate gn̄arent̄ non aliud ⁊ aliud fm spēm corp⁹
resultaret: sed idē vt clarum est: sic in ꝓposito. Ex istis Cor^m
pꝫ q affirmatio ⁊ negatio in ītellectu nō dicunt̄ act⁹ cō/
positi essentialr ex talib⁹ noticijs partialr distictis q̄ruꝫ
vna sit subm̄ ⁊ reliqua p̄dicatum vt multi putāt: sed q2
equiualēt in significando plurib⁹ vocibus vel scripturis
propōnem vocalē vel scriptam suo modo ꝯponentibus:
vel q2 ꝯpōneꝫ aut diuisionē signant ī entib⁹ ad modū lo
quendi Cōmē. 6° meta. d. q vera affirmatiua signat ꝯpo Cō. 8.
sitionē ī entib⁹: ⁊ vā negatiua diuisionē. ℭ Ex his rndeo
ad rōnes. Ad primā dico. q añs est veꝝ d ꝯne mentalis Ad p^m in
demōstrationis ꝯstantis ex ꝓpōnib⁹ mētalib⁹ p̄mo mō p̄n° arti.
sumptis: nō aūt de conclusiōe demonstrationis constan/
tis ex ꝓpōnib⁹ mētalib⁹ 2° mō dictis: que. s. sunt noticie
ℭ Ad confirmationem cū dr̄ q omnis cōclusio demō/

strationis est questio: dico q hoc pōt habere duplicē sen
sum. vnū accipiēdo conclusionem p ppōne illa que est
pars tertia demōstrationis: et tūc dico q illud est veruz
de ꝯclusione demōstratiōis vocalis et mētalis etiā pmo
modo sumpte: nō aūt de ꝯclusione demōstrationis mē
talis accepte secūdo modo. Aliuz sensum pōt habere ac
cipiendo per cōclusionem significatū cōclusionis: vt sit
sensus. om̄e ꝯcludibile demōstratiue seu p cōclusionem
demōstrationis significabile est questio. igit queribile. et
hoc vniuersaliter est verū: et in hoc sensu magis forte lo
cuti sunt auctores et rōnabiliter: qm̄ sic proprie ipsa ꝯclu
sio non dr̄ scibilis vel scita: sed qd̄ significat per illaz: vt
pz ex pmo articulo. Sicut nec ipsa pprie dicitur queri:
seu esse queribilis seu dubitabilis: sed potius qd̄ signifi
catur per ipsam: et in hoc sensu cōcedo vlteri9 q cōclusio
demōstrationis etiam mētalis secūdo modo accepte ē
dubitabilis: qr. s. eius significatū est dubitabile: licz non
sit dubitabile ab habēte cōclusionē ipsam significantez
Ad 2m isto modo acceptā. ¶ Ad 2m dico q talis cōclusio poti9
dici dz noticia et assensus q̄ per se nota. Tū qr qd̄ p ipaz
significatur non est per se notū: sed per noticias aliorum
priorū enūciabilium taliter est notū: quoniaz noticie il
lorum sunt cause noticie qua formalr ipsum cognoscitur
et ad hūc intellectum sunt accipienda dicta auctorū dicē
tium conclusionem non esse per se notam. vel etiā pōt i
telligi de conclusione demōstrationis vocalis et menta
Ad 3m lis primo modo accepte. ¶ Ad 3m dico q verum cōclu
dit de conclusione vocalis demonstrationis: et de cōclu
sione mentalis primo modo dicte: nō aūt de conclusiōe
demonstrationis mentalis accepte secūdo modo: vnde
si illa maneret deletis pmissis vtiqz illud eēt scitū et eui
dens sicut prius: queādmoduz et iste doctor hz dicere: q
si nota ꝯnis maneret deletis noticijs premissarū: illō ad
Ad 4m huc eēt scitum et euidēs sic prius. ¶ Ad 4m nego ꝯñam.
ad pbationē dico. q sicut aliud est mediū dmōstratiuū
et aliud pbabile et aliud creditiuuz: qm̄ primuz cōponit
ex ppōnib9 que sunt noticie et assensus: duo vero sequē
tia ex ppōnib9 que sunt assensus tātū licz alterius et alte
rius rōnis: sic alia est ꝯ mentalis que ē scire: alia que est
opinari: et alia q̄ est credere. ¶ P. falsum est q sil'i mēte
habeant mediū demōstratiuuz et mediū probabile: acci
piēdo illa media p his que ꝯponunt ex ppōnib9 mētali
bus scdo mō vel tertio mō acceptis: verū aūt si accipiant
illa media p ꝯposit ex ppōnib9 mētalib9 pmi modi pnt
sil' esse in itellectu: nō curo: qr nihil ad ppositū: eo q nul
lius eorū ꝯ est scire vel opinari. et pterea esto q eadē eēt
Ad 5m vtriusqz ꝯ: nō seqtur icōueniēs illatū. ¶ Ad 5m nego cō
sequētiā: et silr ppōnē assumptā ad ei9 pbationē. Et cū dr
q nulle ppōnes magis repugnāt etc. dico pmo q si h in
telligat d repugnātia q̄tū ad simul eē in eodem subto et
nō quātū ad eē verū: sicut opz itelligi: quāuis ꝯcedēduz
sit q nulle ppōnes plus repugnāt q̄ ꝯdictorie pp illam
dictionē q̄: que ꝯfundit terminū sequētē: tñ verū ē q ꝯ
dictorijs aliq̄ nō ꝯdictorie plus repugnāt. Nam alique
ꝯtradictorie mētales. s. pmi modi vtiqz pnt sil' eē: et tñ p
positiōes mētales secundi modi quarū vna sit scia et alia
opinio eiusdē enūciabilis seu signati nō possunt siml' eē.
Com.3.8 ¶ 2° dico q dcm̄ Cōmētatoris itelligēdū ē d ppōnib9
ꝯdictorijs et mētalib9 pmi modi: nō aūt secundi: siue sint
opiones: siue scie: q̄uis loquēdo d scia hz q ē noticia ve
ri necessarij q̄lis ē ꝯclusio dmōstrationis d qua loqmur:
ipsa nullā possit hr̄e contradictoriā mētalē secūdi mōi:
qd̄ pz: qr ꝯtradictoriū sui enūciabilis ē ipossibile: et p ꝯñs
nec cōplexe scibile. ¶ Ad 6m pōt concedi: maior accipi
Ad 6m endo illas ppōnes eiusdē modi vtrobiqz: puta q ambe
sint d pmo mō mētaliū vel ambe d mētalib9 scdi modi:
minor aūt negāda ē. Ad pbationē dōz q ppōnes medij
topici mētales scdi modi nō causant assensuz a se distin
ctū: sz q̄libet ē assensus qdam. pbatio vero q̄ adducitur
assumit falsuz. s. q dmōstratiua pbatio possit cāre dissen
suz oppo^m statib9 illis: q̄uis forte possz cāre statibus alijs
ppōnibus topicis d pmo genere mētaliū ppōnū: sed il
las nō dico eē assensus. ¶ Ad 7m dico. q si fiat cōpara Ad 7m
tio iter ppōnes mētales: quarū q̄lz ē d pmo genere mēta
lium: aut iter eas quarū q̄libz ē d pmo genere sub secūdo
genere mētaliū cōtēto. s. earū que sunt noticie et assensus:
aut vero iter eas q̄ ptinēt ad 2m genus sub 2° genere cō
tentū. s. que sunt assensus tātū: maior ē vera: sz si absolute
de ppōnibus mētalib9 fit cōparatio falsa ē: qm̄ nulla de
primo genere ē assensus vel dissensus: q̄libz aūt d reliqs
duob9 generib9 ē assensus vel dissensus: nec h icōueniēs
dz reputari: cū sit prorsus alteri9 et alterius rōnis: sicut ēt
nulla de pmo genere ē noticia: q̄libz āt d 2° secūdi siue d
pmo scdi ē noticia: nec mirū: cū nulla d pmo genere signi
ficet suū enūciabile nālr: sz mere ad placitū: sicut et voca
lis ppō: cui9 ipsa ē similitudo: q̄libz aūt reliquarū sit nā
lis similitudo et signū sui enūciabilis. idipm reperitur etiā
in terminis icōplexe significātib9: nullus. n. taliuz voca
lis vel mētalis pmi modi ē formalr noticia: sicut nec ali
quis ē nāle signū signati: sed ad placitū tm̄: et tñ termini
mētales scdi modi sūt formalr noticie: sicut et nālia sunt
signa suorū signatorū: tūc cū assumitur d ppōne quā for
mat vidēs baculū: cui9 ps ē i aq̄: dico q illa ppō qua iu
dicat pmo baculū eē fractū nō manet i mēte postq̄ cer
tificat9 ē d opposito: sz si postea aliquā formaret: vl' etiā
si qua remaneat quā pus formassz enūciās baculum esse
fractū: nō ē illa qua formalr iudicauit pus ipz eē fractū:
sz alia et fm iudiciū et fz spēz: est. n. d pma manerie mēta
liū: quarū nulla vt sepe dcm̄ ē: est assensus vel dissensus.
¶ Ad 8m cōcedo q fidelis et ifidelis possunt formare p Ad 8m
positiones eiusdē rōnis: ppōnes inquā mētales pmi ge
neris: sz si fidelis assentiat et nō ifidelis: fidelis habebit
vnā d 2° genere mētaliū: q̄. s. assensus erit et ifidelis nullā
habebit eiusdē rōnis. ¶ Ad 9m pz: qd dōz: qm̄ nō nisi de Ad 9m
ppōnib9 pmi generis ꝯcludit. ¶ Ad p^m eorū qb9 arguit Ad p^m al
q act9 cognoscēdi distiguit ab actu assentiendi. Dōm q teri9 ptl
sic dubitās noticiā nullā cōplexā: q̄. s. cognoscat sic eē: de
cuiusmodi noticia nūc loqmur: hz pfectā vl' impfectam
accipiēdo pprie cognoscere. et istō pz: qm̄ nec simplr cre
dēs p auctoritatē vl' testimoniū aliorū: vl' ēt dterminate
alterā ptē opinās pp rōnes q̄ sibi d altera pte vident p
babiliores: d qb9 tñ magis videret q̄ de sic dubitate hz
aliquā noticiā ppe dictā de a se credito vl' opiato: vnde
Aug. i de vtilitate credēdi ait. itelligēs ois credit: q assen ca°.12.
tit credit: et ois q opinat: nō ois q credit itelligit: nullus q
opinat itelligit. ¶ Ad 2m nego añs si itelligat d assensu Ad 2m
sciētifico. Ad pbationē dico: q ex illo casu nō pbat añs:
qm̄ habit9 dmōstrādi alicui9 ē vl' totalr vl' ptialr ab ha
bitu cognoscēdi sic eē: sic ꝯ signat: et si ipe sit totalr alius:
tūc habit9 dmōstrādi nō ē habit9 cognoscēdi: sz habit9 q
dā q̄ prompte qs ordiate vtit habitib9 pmissarū ad aliaz
ꝯnē sumēdo. s. dbitā maiorē et sub illa dbitā miorē quem
habitū qdē dicit eē logicū spālē: quā Com. dic quālz sci
entiā hr̄e. Si vo nullus talis hitus det oz dr̄e q nō p ha
bitū ꝯnis tñ: sz et p hit9 pmissarū elicit dmratio: ita q oēs
sil' dicāt hitus dm ratiōis q vtiqz q̄cūqz illorū dleto non
remanēt q̄uis reliq remaneāt. ¶ P. ar^m sumpsit dubiū
. s. q ille penit9 obliuisceret dmrare et ipse assentiat me
diāte habitu scie. Nā videtur rōnabilr dici posse q nō:
sed q qr meminit se alias sciuisse et demonstrasse ꝯnem

illam seu signatum ipsius nunc audiens illam assentit sed ille assensus non est scientificus: siue ab habitu sciencie ꝓprie dicto: quē prius habuit: sed q̄daʒ adhesio alterius rōnis. ¶ Ex his oībus pʒ: quātum ad illud qḋ in hoc articulo p̄ncipalr̄ inq̄ritur ꝙ actus q̄ proprie scire dr̄: est ipsamet cōclusio demōstrationis mētalis proprie accepte: ⁊ actus cognoscendi sic eē: sicut ꝯclusio enūciat: nec nō actus assentiēdi: eidē nāq; actui oīa ista competunt. Si aūt queraꝛ sub qua poti⁹ rōne dicaꝛ actus ille sciencia: dicēdum ꝙ inquātū est actus cognoscendi sic eē: qḋ probaꝛ: tū qꝛ si eēnt tres actus distincti: quoꝝ vno tātum enūciaret alio cognosceret sic eē ⁊ alio assentiret: nō est dubiū ꝙ ꝓprie ille solus vel maxīe quo cognosceretꝛ sic esse: eēt sciētia: pʒ etiā per phm qui scire specialiter p cognoscere describit: vnde primo posterio. dicimus inquit scire est per demōstrationē itelligere ⁊ cognoscere. Iteʒ
ca. 7. Augu. p̄mo de lib. ar. illud inquit qḋ scire dicimus nihil
cap. 14. aliud est q̄ʒ rōne habere perceptū. Et p̄mo retrac. distiguens scire ꝓprie sumptum cōtra scire cōiter dictū. proprie inq̄t cū loq̄mur ad solum scire dicimus qḋ mentis firma rōne cōprehendimus. Cōstat autē ꝙ percipere ⁊ cōprehendere: cognoscere est: habitus vero ille proprie scia dr̄ quo quis prompte ⁊ faciliter elicit hunc actuʒ sciendi. Et sic patet de articulo isto toto.

4⁹ arti. Nunc restat videre de q̄rto artic. vʒ. Utrū p discursum ꝓprie theologicum acq̄ratur de obiecto theologico scia ꝓprie dicta: ⁊ ē vna opinio que circa hoc
frācisc⁹ tria dicit. Primum est: ꝙ articuli fidei ⁊ eadem ratio
de mar. ne ea que continētur in sacra scriptura: ex quibus velut
in ꝓlogo principiis constant discursus theologici: non tātum sunt
q. 3. nobis credita: sed etiam euidentia ⁊ intellecta. Scdm. ꝙ theologia per hu͛ discursum acquisita: est scientia proprie dicta. 3ᵐ. ꝙ his non obstātibus adhuc fides est no-
p⁹ ꝯ frā. bis propter assensum necessaria. ¶ Primū probat multipliciter. p̄mo sic. nullus tenetur indubitanter credere aliquid qḋ non est sibi per se notuʒ vel ex per se notis sibi deductum: sed quilibet catholicus tenetur indubitāter credere articulos fidei. ergo illi sunt sibi per se noti vel ex per se notis deducti: minoꝛ est nota: qꝛ qui dubitat in fide infidelis est: ⁊ peccat: non peccaret autē si non teneretur indubitāter credere: maioꝛ ꝓbatur. qꝛ nullus tenetur firmius adherere cōclusioni: q̄ʒ sit certitudo noticie quā habet de cōclusione: seu ꝓpter quā adheret cōclusioni: hoc patet: qꝛ conclusio non debʒ excedere certitudinem principii: sed omnis qui assentit alicui ꝯclusioni: assentit ei propter noticiā quā habet de illa cōclusione: alias frustra assentiret illi plus q̄ʒ opposite. ergo non tenebitur firmius adherere conclusioni q̄ʒ sit certitudo noticie quā habet de conclusione: sed nulla noticia nō p se nota vel ex per se notis deducta est certa infallibilr̄. g nullus tenetur credere ifallibiliter qḋ non est sibi per se notum: vel ex per se notis deductū. ¶ Cōfirmaꝛ. qꝛ nullus credit aliq̄d: nisi qꝛ illud constat sibi: non ideo cōstat qꝛ credit. Ex hoc arguitur: propter qḋ vnūquodq; tale ⁊ illud magis: sed quicūq; credit ideo credit consequenti: qꝛ constat sibi antecedēs. ergo noticia qua cōstat sibi dʒ esse certioꝛ ipsa fide: nulla aūt noticia est certioꝛ fide: nisi per se nota vel ex p se notis deducta. igiꝛ ⁊c. ¶ 2ᵒ sic.
2ᵐ aliquod pōt proponi intellectui tripliciter: vel vt aliqḋ per se notū in falsitate. verbi grā. vt deus non est: vel vt aliqḋ per se notū in veritate: vel ex per se notis deductū. verbi grā. deus est: vel modo medio. s. probabile vel deductum ex aliquo ꝓbabili. Tūc sic sicut quilibʒ teneꝛ indubitāter discredere illud qḋ est sibi per se notū in falsitate: ⁊ indubitanter credere illud quod est sibi per se notum in veritate: ita tenetur probabiliter credere illḋ qḋ est sibi probabiliter notū: sʒ articulos ⁊ cetera q̄ i scriptura nobis ꝓponūtur non tenemur probabilr̄ tātum: sed indubitāter credere. ergo illa nō proponunꝛ nobis vt ꝓbabilia: sed vt per se nota vel ex per se notis deducta. ¶ 3ᵒ. 3ᵐ
nullus habitus formaliter neuter ad vtrūq; oppositoꝝ determinaꝛ ad alteꝝ illoꝝ nisi mediāte habitu d̄terminate respiciēte alteꝝ illoꝝ nisi a casu: sed fides est habitus neuter ad verum ⁊ falsum: qꝛ fides pōt eē vera ⁊ falsa: sicut opinio ⁊ fides nostra est determinata ad veꝝ: ⁊ nō a casu. ergo mediāte habitu: talis aūt habitus non est opinio: qꝛ illa nō respicit determiate veꝝ: vt dcm̄ ē. ergo est scia proprie dicta. ¶ 4ᵒ: cū in creditis nō sit procede- 4ᵐ
re in infinitū: opʒ deuenire ad aliqḋ vnū vel plura p̄mo credita: tūc de primo credito quero cur sibi assentis: aut eniʒ assentis ei ꝓpter se: aut propter aliud creditum: aut propter aliud per se notū: nō propter aliud creditum: qꝛ ipsum ponitur primū creditum: si propter se: ergo est per se notum: qꝛ nullum obiectum inferioris ordinis potest causare assensum obiecti superioris ordinis: sed obiectū per se notum est supremum obiectuʒ in genere cognoscibiliū: ⁊ proprius modus assentiēdi sibi est assentire ei p se. ergo nullū nō per se notum: quod est iferioris ordinis poterit causare assensum ꝓpter se. ergo omne qḋ potest causare assensum ꝓpter se est per se notum ⁊ sic primum creditum erit per se notū. Si vero ei assentiatur ꝓpter aliud per se notū. ergo ipsum est deductū ex per se noto: ⁊ hoc sufficit etiā in ꝓposito. ¶ 2ᵃ conclusio. s. ꝙ theolo- 2ᵃ ꝯ frā.
gia que acquiriꝛ ex tali discursu est sciētia proprie dicta. ḋ mar.
probaꝛ: qꝛ omnis habitus qui innitiꝛ medio necessario est proprie scientificus: theologia est hu͛. Nam innititur huic medio: omne reuelatū a deo est verum: omne contentū in sacra scriptura est reuelatū a deo: ⁊ hoc ꝓbatur: qꝛ reuelatū est ab illo qui faciebat opera supernālia: que necessario arguebant causam supnaturaleʒ: sicut effcūs nāles arguunt cām naturalem: cā autem supnālis deus est. ergo omne cōtētum in sacra scriptura est verū. Ad explicandum aūt qualis scientia est: premittūt ꝙ aliḋ ē cognoscere passionē aliquā de subiecto: aliud est cognoscere ꝓpositionem enūciantem passionē ḋ subiecto esse verā: sicut aliud ē passio subti a passione ꝓpōnis: ⁊ aliud propositio ab ipso subto passiōis. sicut v͛bi grā. aliḋ ē cōcludere ꝙ hō ē risibilis. aliud ē ꝯcludere ꝙ hec ꝓpō. hō est risibilis. ē vera: licʒ ista duo se habeāt ꝯ̄ter adiuicē: qꝛ q̄cūq; concludit imediate ꝙ hō ē risibilis: ꝯcludit ex ꝯ̄ñti ꝙ ista ꝓpō. hō ē risibilis. ē vera: ⁊ eꝯ cōcludēs hanc eē verā cōcludit ꝙ hō est risibilis. Et fʒ hoc dicūt quadruplex eē genus sciētiaꝝ. Nam quedā scia imediate ⁊ a priori cōcludit passionē de subto: ⁊ mediate ēt a priori cōcludit ꝓpositionē enunciātē passionē de subiecto esse veram. sicut geo⁹ concludit a priori ⁊ imediate ꝙ anguli trianguli equalēt duobus rectis. Deinde ex hoc tāq̄ʒ ex causa: ⁊ p consequēs a priori cōcludit ꝙ illa ꝓpositio est vera: ⁊ tales cōiter sunt scie subalternātes. Quedā vero concludit imediate a posteriori passione de subto: ⁊ mediate a p̄ori v͛itateʒ ꝓpōnis ḋ ꝓpōne: sicut scie q̄ p effcūs ⁊ signa cōcludūt passionē de subto q̄les sunt cōiter sciētie subalternate. Quedā v͛o ꝯcludūt imediate ⁊ a priori veritatē ꝓpōnis ḋ ꝓpōne: ⁊ mediāte hac a posteriori passionē de subto: sic ē aliq̄ scia beatoꝝ. Naʒ beatus cognoscit a priori ꝙ omne reuelatum a deo est verum: ⁊ si per experientiam sibi constet: sicut est posse aliqḋ eē reuelatū a deo: puta ꝙ gnāle iudiciū erit ad mille annos ime^te: ⁊ a p̄ori coḡscit hāc eē verā. iudiciū erit ad mille ānos. ⁊ mediāte illa noticia ꝯ̄ñr ꝯcludit a posteriori ꝙ iudiciuʒ

erit ad mille annos. ¶ 4ᵐ vero gen⁹ sciarū est ꝙ vtrū/
qȝ ↄcludit a posteriori: sed ꝑmo ↄcludit veritatē ꝓpōnis
de ꝓpōne: ⁊ ex ↄñti ↄcludit passionē ð subto: sic ē theolo/
gia vie: q̄ ꝑmo a posteriori ↄcludit ꝙ ille articulus. deus
est trin⁹ ⁊ vnus: ⁊ filr̄ ð alijs ē verus ꝑ h̄ qꝛ reuelatus a
deo: ⁊ ex ↄñti ↄcludit ꝙ de⁹ ē trinus ⁊ vn⁹: pȝ igr̄ ꝙ theo
3ᵃ ↄ̊ frā. de mar. logia ē scia ꝓprie dicta ⁊ q̄lis scia ē. ¶ 3ᵃ ↄ̊ ꝓbaṫ: qꝛ vt pȝ
ex dictis innitit vlr̄ illi medio. oē reuelatū a deo ⁊c̄. illō
aūt mediū lȝ sit necessarium: qꝛ tñ ē ẽt̄neuȝ: nec sumptū
ex nã subiecti vel ꝓdicati: sȝ ex ↄditiōe agētis. s. dei reue
lātis: lȝ faciat nec̄io assentire ↄ̊ni: nō tñ facit euidētē no/
ticiā seu sufficiētē euidentiā de ↄ̊ne: ⁊ cū ista ⁊ manifesta
apparētia videanṫ repugnare ↄ̊ni: ideo ꝑꝑ talē repugnā
tiā apparētē ⁊ ineuidētiā cōcomitātē ei⁹ certitudo adhe
sionis reuocaṫ ī dubiū: ⁊ fit dubiū qð erat certum. ꝑꝑ qð
necessari⁹ ē aliqs habitus iclinās potētiā ne reuoceṫ in
dubiū ⁊ talis ē habitus fidei nr̄e: que fides qꝛ nō ē ī infi/
ↄ pōneȝ frācisci de mar. deli: iō tale mediū sibi nō ↄcludit. ¶ Ista opio. vt mihi
vr̄ ē falsa: ⁊ iplicat repugnātiā: ⁊ iō cōtra eā pono tres ↄ̊/
nes. ꝑ̊ᵃ est. ꝙ nō oēs articuli fidei: nec oia ↄtēta in sacra
scriptura sūt ꝑ se noti vel ex ꝑ se notis deducti. Zᵃ. ꝙ nō
ois ꝓpō enūciās veritatē ð articulo ē ꝓprie scita vl̄ sci/
bilis. Ex hac iferṫ correlariū ꝙ illud mediū oē reuelatū
a deo ⁊c̄. cui totā initi dicit theologiā nō ē demr̄atiuuȝ.
3ᵃ ↄ̊. ꝙ si ꝓpō enūcians veritatē ð articulo aut alia veri/
tate sacre scripture eēt scita: ēt ipse articulus esset scitus:
vel facil̄r posset sciri. Et ex h̄ inferā ꝙ si talis ꝓpō enun/
cians veritatē de articulo: aut alia ṽitate scripture esset
scita: nō eēt necessaria fides ꝑꝑ assensum illi⁹. In toto āt
isto ꝓcessu cū dico ꝓpōnem aliquā eē scitā vel creditam
intelligo iux̄ sensuȝ datū supra ī arti. ꝑ̊. vtor autē isto mō
ꝑ̊ᵃ ↄ̊ loquēdi: ⁊ qꝛ vsitatior ē: ⁊ qꝛ breuior. ¶ Primā g̊ ↄ̊nem
ꝓbo: ⁊ ꝑmo ꝙ nō ois articulus ē ꝑ se notus: nō opȝ ꝓba/
re: cū expiētia hoc doceat q̄libet viatorē: cui articuli ꝓ/
ponūtur: pȝ ēt: qꝛ si essent ꝑ se noti: ēt infidelis sciēs quid
importaṫ ꝑ nomē: ⁊ oēm noticiā necessariā ad assensum
propōnis ꝑ se note hñs: quā fidelis hȝ: ita assentiret sicut
⁊ fidelis. cū ꝓpō per se nota dicaṫ: quā qlȝ ꝓbat auditaȝ
vt dicit Boeti⁹: ⁊ tñ opp̄oᵐ ↄcedit. Qꝛ aūt nō sint ex ꝑ/
ꝑ̊ᵐ se notis nobis deducti: ꝓbo ꝑmo: qꝛ si eēnt nō eēt neces/
saria fides ꝑꝑ eoꝝ assensuȝ: ↄñs aūt falsuȝ ē: ēt ꝭȝ opi. cō/
sequētia ēt clara est: qm̄ tūc de eis eēt scia ꝓprie dicta: q̄
sufficiēter iclinat ad assensuȝ: vñ sic ad assentiēdū ꝙ tri/
angulus hȝ. 3. ⁊c̄. nulla fides ē necessaria: cū de hoc scien/
zᵐ tia habeaṫ: ita eēt in ꝓposito. ¶ Z°. si deducerenṫ ex ꝑ se
notis hoc eēt ꝭm opi. qꝛ deducunṫ ꝑ illud mediū. oē re/
uelatū a deo ⁊c̄. sed illud nō valȝ: qm̄ ꝑmisse h⁹ medij nō
sunt ꝑ se: nec ēt ex ꝑ se notis deducte: non. n. maior. ↄstat
eni ꝙ ipsam negasset ph̄s: cū ipsa iplicet vnū qð ph̄s fal/
suȝ reputat. s. deū itelligere aliqð ex̄ se: non ē g̊ ꝑ se nota.
¶ ꝑ. multi theologi tenēt q̄uis nō recte: vt īfra ꝓbabi/
tur: ꝙ de⁹ pōt reuelare falsum: g̊ illa non est per se nota.
Minor etiā nō est ꝑ se nota: nec certe deducibilis ex per
se notis. Nam mere credēdū ē ꝙ cōtenta ī sacra scriptu/
ra fuerūt a xp̄o reuelata: ꝑ nullā. n. viaȝ hoc scimus: nisi
qꝛ hoc credit ecclesia: ⁊ sic audiuim⁹ a p̄ribus nr̄is: ⁊ sic i
predicta sacra scriptura ↄtineṫ: sȝ ↄstat ꝙ hoc nō reddit
illud esse nobis ꝑ se notū: aut ex per se notis deductum:
ca°. 31. sed mere creditū: sicut ēt pȝ ex snia Augu. in de vtilitate
credēdi. Itē nō est nobis ꝑ se notū nec per se notifica/
bile ꝙ ipse fuerit de⁹: aut ēt ꝙ ipse fecerit miracula illa:
z° ↄ̊ ⁊ ideo minor illa nobis remanet mere credita. ¶ Z° ↄ̊
ꝓbaṫ: qꝛ aliq̄ est ↄtigēs. verbi gr̄a. hec: ista ꝓpō deus iu/
dicabit mūdum: est vera ↄtigens: g̊ nō est ꝓprie scibilis.
pȝ ↄñaꝗ: qꝛ scia non est nisi de necessarijs ⁊ ipossibilib⁹ alr̄

se habere ꝑmo posterio. antecedēs probatur. Nam con/
stat possibile esse ꝙ deus nō iudicabit mūdum: cuȝ libe/
re ⁊ cōtingenter sit iudicaturus. g̊ ista est possibilis. deus
nō iudicabit mūduȝ: g̊ ista nō est necessaria. deus iudica/
bit mūdum: ⁊ per ↄñs nec illa ꝑma. s. ista est vera. de⁹ iu/
dicabit mūduȝ: cū hec necessario iferat illā: ⁊ si ↄsequēs
est cōtigens: añs nō est necessariū. Ex hoc aūt correla/
rie seqtur ꝙ illud mediū oē reuelatum a deo ⁊c̄. nō ē de/
mōstratiuū seu faciens scire: qm̄ per ipm̄ ita haberi pos/
set scia de ꝓpōne preassumpta: sicut de aliq̄ alia: qm̄ eo/
dē mō penitus ꝓbareṫ ꝙ illa. deus iudicabit mūdū. fue/
rit a deo reuelata. quo probareṫ de ista. deus est trinus ⁊
vnus: aut aliq̄ alia in scriptura sacra cōtenta. Probaṫ ēt
correlariuȝ illud. eo ꝙ premisse hui⁹ medij. omne reue/
latū a deo ⁊c̄. nō sunt euidētes. ⁊ vna illarū est mere cre/
dita vt ostēsum est. ¶ Ex hoc etiaȝ vlteri⁹ seqtur ꝙ hec
opinio nō sufficiēter ꝓbat theologiā esse sciam: cū ꝑ eaȝ
totā initaṫ huic medio: qð tñ cōstat nō eē demōstratiuū.
¶ 3ᵃ ↄ̊ probaṫ ꝑmo sic. si aliqs scit sic eē sicut significat 3ᵃ ↄ̊
ꝓpositio enūciās passionē de subto scit passionē ð subto
loquendo more illi⁹ opionis: h̄ patȝ: qꝛ nō aliud enūciat
ipsa nisi passionē de subto: sed si aliqs scit propōnē enun/
ciāteȝ passionē de subto eē verā: ipse scit sic eē in re: sicut
talis ꝓpō significat: qm̄ nihil aliud est ꝓpōnē eē veram
q̄ȝ significare eē qð est si est affirmatiua: vel significare
nō eē qð non est: si est negatiua. g̊ si aliqs scit propōnem
enūciantem passionē de subto eē verā ipse vtiqȝ scit pas/
sionē illam de subiecto. Et per ↄñs si ꝓpō enūcians ve/
ritatē de articulo: aut alia ꝓpōne sacre scripture ē scita:
etiam ipsa propositio de qua enūciatur est scita. ¶ Z°. si zᵐ
quis cognoscit euidēter aliquā propositioneȝ: ille si eui/
denter etiā cognoscit quādam aliā sequi ex illa: euiden/
ter cognoscit illam aliā sequēteȝ: hoc pȝ. g̊ si quis cogno/
scit euidēter aliquē articulū eē verum: euidēter etiā co/
gnoscit illū articulum: si euidēter cognoscat ipsuȝ neces/
sario sequi ex illa ꝓpōne: aut si non actualiter cognoscit
potest faciliter ⁊ nãliter cognoscere: sed cōstat ꝙ hⱥ con/
sequentiam quilibȝ facillime potest cognoscere: qn imo
ipsa est ꝑ se nota: vnde ⁊ pro ꝑncipio sumit ph̄us ꝑ̊ peryar.
Si verum est dicere: qm̄ est albū vel nō est albū: necesse
est albū vel nō albū eē: ⁊ si est albū vel nō albū verꝫ ē af/
firmare vel negare. Et Boe. dicit ibi hāc eē reꝝ ↄñaȝ vt
rē subsistēteȝ vl̄ exñtem ꝓpōnis veritas ↄsequaṫ: supᶜ si
formeṫ ꝓpō ⁊ veritatem ꝓpōnis rei de q̄ loqtur eē co/
miteȝ. ¶ Et ifra subdit: ꝙ veritas rei que est ⁊ res q̄ est
veritati: falsitas vero rei que nō est: ⁊ res que nō ē falsi/
tati ↄuertūtur: ⁊ accipit rem ꝑ significato ꝓpōnis: ⁊ istō
cuilibȝ statim ē notū. Cuilibet g̊ aduertēti statim notū
est qð seqtur: hec ē vera deus est trin⁹ ⁊ vnus: g̊ de⁹ ē tri/
nus ⁊ vnus: da eni oppoᵐ seqtur ꝙ illa enūciat eē qð non
est: ⁊ per consequens ipsa non est vera. ¶ Tertio istō pȝ: 3ᵐ
ex dictis opinionis: vt. n. supra recitatum est dicit opio.
ꝙ ista cōsequenter se habent ꝙ quicūqȝ concludit ime/
diate ꝙ homo est risibilis: quā grā exempli assumit: cō/
cludit mediate ꝙ ista ꝓpositio. homo est risibilis. est ve/
ra ⁊ eꝯ. Ex hac sequitur: sicut dicebā correlariuȝ ꝙ si ꝓ/
positio enūcians veritatem de ꝓpositiōe theologica: si/
ue sit articulus: siue alia est euidenter scita. non est neces
saria fides aliqua alia propter assensum illius ꝓpositio/
nis: de qua veritas enunciatur: ratio est: qꝛ si veritas illa
est scita: ⁊ ista etiam est scita vel saltem sine omnium fi/
de potest sciri: ⁊ propter nullius talis assensum est neces/
saria fides. Alias potest dici ꝙ fides esset necessaria ad
assentiendum alicui conclusioni geometrice que est sci/
ta per aliam vel alias conclusiones priores. ¶ Et quia

etiam eadem ratione fides nõ est necessaria propter as/
sensum illi⁹ qua enũciat veritas de articulo:nõ apparet
quõ ipa sit necessaria ꝑ assensũ alicuius:vñ clare apꝫ
hãc opinionẽ repugnare sibi ipsi dõ ex vna pte ꝙ arti/
culi nõ tñ sunt crediti:sed etiã euidẽter noti ex ꝑ se notis
⁊ per mediũ demõstratiuum ex alia vero ponẽdo ꝙ fi/
des est necessaria:vt assentiat̃ articulis:nec aliqd valꝫ il/
lud dcm̃ de repugnãtia apparẽte:⁊ ineuidẽtia ↄcomitã/
te:quõ.n.qd̕ est euidenter scitum reuocari potest in du/
biũ ꝑpter aliquod aliud apparens:¶ P̃.ita dõm esset
ꝙ ꝑpter assensum aliaꝝ ꝑpõnum nãliter scitaꝝ erit ne/
cessaria aliq̃ fides vltra sciam ne reuocent̃ in' dubiũ ꝑꝑ
aliquã apparẽtiã in oppo^m:qd̕ nec ipsi nec alig sapientes
Ad p^m rationẽ fracis. d̕ march. ca. p dicerent.¶ Ad pmã rõnẽ opi.respõdeo simplr negãdo
maiorẽ ⁊ merito:cũ expsse dicat apls:ꝙ fides ẽ argumẽ/
tũ nõ apparentiũ:⁊ ꝙ sine fide ipoẽ est placere deo.g̃ sꝫ
eum tenemur credere nõ apparẽtia:⁊ per ↄñs nõ ꝑse no/
bis nota:aut ex talib⁹ deducta.Augu.quoqꝫ.13.de tri.in/
quit ꝙ ꝑpterea credere iubemur:q̃ id qd̕ credere iube/
mur videre non possum⁹:cũ ẽt tertio articu.parisien.37.
eã expsse cõdẽnet.d.ꝙ nihil est credẽdũ:nisi ꝑ se notũ vl'
nisi ex ꝑse notis possit demõstrari error.¶ Ad ꝑbatio/
nem cũ assumit̃ ꝙ nullus tenet̃ firmi⁹ adherere ↄ̃ni q̃
sit certitudo noticie ꝑꝑ quã illi adhereret:ista possꝫ con/
cedi cũ aliq̃ conditiõe.s.si ille teneat̃ adherere ↄ̃ni pcise
ꝑpter certitudinẽ noticie:vbi aũt non subest dicta ↄdi/
tio ꝑpõ est simplr negãda:in ꝑposito aũt non subest:qm̃
non pci's ꝑꝑ certitudinẽ aliquã noticie(ꝑprie loquẽdo)
siue ↄ̃nis:siue pncipioꝝ tenet̃ catholic⁹ adherere talib⁹:
gn imo gequid sibi ꝑponatur ꝑ scripturã vel ecclesiam
fore credendũ nulla alia noticia habita credere tenet̃.
¶ Ad ↄfirmationẽ cũ dr̃ nullus credidit nisi q̃ illd̕ si/
bi cõstat:si loq̃tur de cõstãtia noticie falsum est:si d̕ ↄstã/
tia adhesionis:tũc etiã põt negari:q̃ equalet isti.nullus
credit aliqd̕:nisi q̃ credit illud.que in sua ꝑprietate nõ
Ad 2^m est vera.¶ Ad 2^m dõm:ꝙ nullo istoꝝ modoꝝ qs tenet̃
articulos credere:nec etiã ipsi articuli ꝑponũtur ipsi i/
tellectui fidelis aliquo istoꝝ modoꝝ:sed ꝑponuntur vt
credẽdi auctoritate ⁊ testimonio dei reuelãtis vel ꝑ se vl'
Ad 3^m per ecclesiã suã.¶ Ad 3^m pꝫ.ꝙ nihil valꝫ ex eo ꝙ fides
simplicis fidelis nõ hñtis theologiã nõ minus est deter
minata ad veꝝ q̃ fides maximi theologi:⁊ tñ nõ ꝑ theo
logiã aut aliũ habitũ aliquẽ:vñ g̃ est ꝙ fidelis inq̃tũ hꝫ
sp credit veꝝ:⁊ fides sua i nullo est falsa:Dico ꝙ id̕ ẽ:q̃
pmo credit auctoritati dei reuelãtis:q̃ nec falli nec falle
Ad 4^m re põt.¶ Ad 4^m ↄcedo.ꝙ aliqd est pmo creditum cui
adhereo ꝑꝑ se.i.nõ ꝑꝑ aliud creditũ:nec ẽt seqtur ꝙ il/
lud sit ꝑ se notũ:q̃ talis assensus vel adhesio nõ ẽ ex no/
ticia rei priis aut alia aliq̃ ꝑprie loquẽdo ⁊ stricte d̕ no/
ticia:sicut est noticia qua pmis ꝑpõnib⁹ assentimus:ac ꝑ
Ad aliã ꝑbatio. hoc nec ẽ assensus ꝑprius ꝑ se notus.¶ Ad rõnem scd̕e
ↄ̃nis dõm:ꝙ ad hoc ꝙ ex aliq̃ medio generet̃ habit⁹ ꝑ/
prie sciẽtificus nõ sufficit ꝙ illud sit necessariũ:sed cum
hoc reqritur ꝙ sit ex ꝑ se notis vel ꝑ expientiã vel ex his
que ex taliter notis deducũtur euidẽter:ostẽsum aũt est
ꝙ illud mediũ nõ est tale.¶ P̃.põt dici ꝙ illud mediũ
nõ est necessariũ cũ maior vere sit ↄtigens.Nã possibile
est deus aliq̃ que reuelauit nõ reuelasse.vbi gña.dicta de
Tho.ꝑ.p⁹.q.i.ar ti.2. futuro.¶ Ad alia dicta op.ñ expedit rñdere.¶ Alij di/
xerũt ẽt ꝙ ex discursu theologico acqrit̃ scia ꝑprie di/
cta:sed subalternata scie dei ⁊ beatoꝝ:cui⁹ probatio est.
Qm̃ ois habitus ꝑcedẽs ex pncipijs sibi creditis:notis
aũt in lumine supioris scie est ꝑprie scientia subalterna/
ta:pꝫ de musica que vtiqꝫ est ꝑprie scia subalternata:q̃
procedit ex pncipijs sibi creditis ⁊ notis i arismetrica:⁊

idẽ est de ꝑspectiua q̃ credit pncipia que sũt nota i geo^a:
sed ꝑcedit theologia ex pncipijs tãtũ in ea creditis q̃/
lia sũt articuli ⁊ alia cõtẽta i sacra scriptura:notis ãt i lu/
mine supioris scie.s.dei ⁊ beatoꝝ.g̃ ⁊c̃.¶ Pro ista opi.
arguit̃ ab alijs sic.ꝑspectiu⁹ inq̃tũ ꝑspectiu⁹ est sciẽs:pꝫ.
q̃ ꝑspectiua ẽ spẽs scie:sed ꝑspectiu⁹ nõ ẽ geo^a inq̃tũ ꝑ/
spectiu⁹.g̃ ꝑspectiu⁹ inq̃tũ nõ ẽ geo^a ẽ sciẽs:sed iquãtum
nõ ẽ geometra nõ hꝫ noticiã d̕ his pncipijs:g̃ nõ ẽ nec̃iũ
oẽm sciam hr̃e noticiã de suis pncipijs.¶ Cõfirmat̃:q̃
perspectiua ẽ scia distĩcta a geo^a:⁊ tñ vt sic nõ hꝫ noticiã
suoꝝ pncipioꝝ:g̃ si aliqs hñs ꝑspectiuã non hñs geome/
triã ille crederet tñ sua pncipia:⁊ tñ cẽt sic vere sciẽs:sic
est in ꝑposito de theologia nr̃a.¶ Cõfirmat̃ 2°:q̃ deus
potest ↄseruare i itellectu alic⁹ habitũ ꝑspectiue:nõ con/
seruãdo i eo habitũ geo^e:sꝫ i tali itellectu ipsa ꝑspectiua
est vere scia subalterna:⁊ tñ de pncipijs suis ille non ha/
beret noticiã:sed fidẽ tãtũ.¶ P̃.scia subalterna iquã/
tũ subalterna supponit sua pncipia ⁊ nõ nouit ea:sed in/
quãtũ est scia subalterna est scia.g̃ aliq̃ scia supponit sua
pncipia ⁊ nõ nouit ea:sic g̃ est d̕ theo^a.¶ Cõtra hãc opi. ↄ Tho. p
Arguo pmo sic:aut noticia ↄ̃nis vel enũciabilis ꝑ ↄ̃nem
fit nota nobis nãlr ex alia pori noticia ↄplexa aut non:si
nõ:g̃ nõ est scia ꝑprie loquẽdo que dr̃ esse ↄ̃nis:sꝫ potius
dr̃ esse pn^m itellectus ⁊ ꝑpõnis imediate:⁊ illa etiã ẽ q̃/
daꝫ mẽtalis noticia ⁊ ꝑpositio imediata.Si vero fit in
nobis ex alia pori noticia ↄplexa:illa noticia ex q̃ fit est
noticia pncipij:siue ei⁹ qd̕ ꝑ pn^m iportat̃:g̃ ois scia q̃ i no/
bis nãlr acqrit̃ fit i nobis ex noticia pncipioꝝ:⁊ per ↄñs
cuiuslibꝫ scie nãlr acq̃site pn^a sũt vel fuerũt hñti illã sci/
entiã nota.¶ Cõfirmat̃ ꝑ phꝫ p posterio.d.ꝙ nec̃e est d̕/
mõstratiuã sciaꝫ originalẽ cẽ ex veris ⁊ pmis ⁊ notiori/
bus ⁊ porib⁹ ⁊ causis ↄ̃nis:originat̃.n.hꝫ scia ex veris no
ticijs pmis ⁊ notiorib⁹.i.euidentiorib⁹ ⁊ porib⁹ ⁊ causis
ↄ̃nis.s.mẽtalis:qm̃ ille pme noticie q̃ vtiqꝫ sunt pme de/
mõstrationis mẽtalis vtiqꝫ sũt cãe noticie que ẽ ↄ:vel si
sm̃ alios dicat̃:ꝙ ꝑpõ nõ ẽ noticia:tunc ẽ sensus ꝙ noti/
cie pncipioꝝ sũt pores ⁊ cãe noticie ↄ̃nis.Et addit ph's
ꝙ sine his vtiqꝫ erit syll's:dm̃ratio ãt nõ erit:nõ.n.faciet
sciam. Itẽ ita dicit ꝙ necesse ẽ nõ solũ cognoscere p^a.i.
pncipia seu que ꝑ illa signant̃:sed ⁊ magis:sp.n.ingt ꝑꝑ
qd̕ est vnũqdqꝫ ⁊ illd̕ magis.Et subdit:qm̃ qd̕ scim⁹ ⁊ cre
dim⁹ ꝑ pma.i.ꝑ noticias pmoꝝ illa scim⁹ ⁊ credim⁹ ma/
gis.Ex qb⁹ pꝫ:scd̕ꝫ ipm ꝙ q̃libꝫ scia acqritur ex noticijs
pncipioꝝ suoꝝ.Ex q̃ seqtur illud qd̕ pus. Per hoc pꝫ.ꝙ
nõ sufficit pn^a esse alteri nota:vt ego sciam habeã de cõ/
clusiõe:qm̃ ꝑ nullã noticiã existẽtẽ i alio causari põt ime/
diate ⁊ nãlr aliq̃ scia in mẽte mea. Cũ g̃ pn^a theologie
nõ sint neqꝫ fuerint nobis nota:vt isti ↄcedũt theo^a que
acqrit̃ de cõi lege i theologia d̕ q̃ etiã nũc ẽ sermo non ẽ
vere scia.¶ 2°.si scia subalterna põt acqri suis pncipijs 2
nõ notis acqrẽti:sꝫ tñ creditis notis:aut hñti supiorem
sciaꝫ:eadẽ rõne ⁊ scia nõ subalterna poterit acqri ab aliq̃
esto ꝙ nõ nouerit ei⁹ pn^a:dũmõ credat illa:⁊ alius noue/
rit:nõ.n.rõ potior ibi ẽ q̃ hic:⁊ per ↄñs nõ oportebat di/
cere ꝙ theologia ẽ scia subalter^a:sꝫ absolute poterat dici
scia.¶ Ad pmã rõnẽ opi.q̃uis maior sit impropria:qm̃ Ad p^am
nulli scie siue subalterne siue nõ subalterne sua pn^a sũt rationeꝫ
credita vl' nota:cũ nulla sit pncipioꝝ suoꝝ fides vel itel/ Tho.⁊
lectus:tñ si trahat̃ ad bonũ itellcũꝫ:vt dicat̃ ois habit⁹ thomi/
ꝑcedẽs ex pncipijs in lumie supioris scie tñ notis ẽ scia starum
subalter^a:hꝫ põt itelligi dupl'r:vno mõ ꝙ illa pn^a sint no/
ta hñti ipaꝫ sciaꝫ:cui⁹ sint pn^a:⁊ sic ꝑt ↄcedi:sꝫ tũc patꝫ ꝙ
minor est falsa:q̃ pn^a theo^e non sunt nota theologo:vt
dicũt.Alio modo ꝙ nõ sint nota illi:sed credita alteri:⁊
tũc est ipsa falsa:q̃ ex noticia pncipioꝝ existẽte i vno non

causatur noticia ꝯnis in alio. ¶ Ad ꝓbationē de musica
respectu arismetrice. dico ꝙ nullus ignorās arismetricā
nisi pn̄ musice ꝑ expiētiā: aut ꝑ aliā viā nosceret: ſ tm̄ cre
deret: acqreret musicā q̄ ē scia: ſ tm̄ quēdā hitū creditū
ꝛ q̄dā fidē: quā si vellem possem appellare musicā cre
ditiuā. ¶ Ad aliā dimissis mltl alioꝝ solonib⁹. Dico p̄ ꝙ
Ad 2m rō peccat in forma tripliciter: tum q: est in 3a figura mi
nore existente negatiua: tum q: altera p̄missaꝝ exnte ne
gatiua ꝯ est affirmatiua: tum etiā: q: mediū intrat ꝯnē.
Si v̄o reducat̄ ad debitā formā nō sequit̄: aliq̄ ꝯ ad suū
ꝓpom̄ sic pōt facilr patere īspicienti. ¶ 2º dico: ꝙ sic nō
solum hitus scientifici dicunt̄ phisici vel metaphisici: ſ
ēt aliqui opinati: vn̄ frequenter phs quorūdā antiquorū
opiniones: ſ falsas vocat phisicas: quorūdā dicit nō esse
phisicas: sic ēt ꝛ qdā hitus crediti pnt dici metaphisici ꝛ
geometrici ꝛ arismetrici: ꝛ talis eēt pspectiu⁹ ille hit⁹ quē
qs acqreret simplr credēs p̄ncipia pspectiue. ¶ Hoc āt
ꝯuenit: q: aliūde noiat̄ hitus phisicus vel metaph. ꝛ hō
ꝛ aliūde scia dr̄. Nā ex eo ꝙ de talibus vel talib⁹ reb⁹ est
obiue dr̄ phisicus vel aliquis talis: vt pꝫ 6º metaphisice.
¶ Dr̄ āt scia ex eo: ꝙ est habitualis noticia ex actualib⁹
vel ex his que per tales mediate vel immediate noticijs
ꝯclusionis cāuis ex noticijs p̄oribus ꝛc. iuxta doctrinam
phi p̄ posterioꝝ acqsita. Et iō p̄ter defectū rōnis quo ad
formā ē ēt deffect⁹ in mā: qm̄ vtraqꝫ istaꝝ. pspectiu⁹ iqꝫm
p̄ pspectiu⁹ ē sciēs: pspe iqꝫ pspectia ē scia: ē falsa. ¶ Ad
p̄mā ꝯfirmationē dico: ꝙ n̄ ois pspectiua ē scia: ſ illa dū
taxat q̄ ē euidēs noticia ex euidēti noticia suoꝝ pn̄ ime
diate vel mediate genita: aut aliq̄ alia eiusdē rōnis quā
2 de⁹ imediate ꝑ seipꝫ vellet cāre. ¶ Ad 2am ꝯfirmationē:
dico p̄ ꝙ idē arg⁹ possꝫ fieri ꝺ scia nō subalterna supposi
to ꝙ itellect⁹ p̄ncipioꝝ distīguat̄ ab hitu ꝯnis: ꝛ sic pari
ter potuissent dixisse absolute: ꝙ theologia est scia absqꝫ
ꝙ adderent subalterna: qd̄ tn̄ nō dicerent. ¶ Dico 2º ꝙ
si aliqꝫ pspectiuā: q̄ nūc ꝺ facto ē scia: de⁹ ꝯseruaret absqꝫ
geo: adhuc ipsa eēt scia apta nata in act⁹ similes: in quos
nūc ē: si cetera pariter ꝯcurrerēt: nō āt ex h̄ sequit̄ ꝙ per
spectiua q̄ acqreret̄ i aliq̄ carente geo eēt scia. ¶ Ad 3am
rōnē ꝯcedo ꝙ scia subalterna: ꝛ silr nō subalterna n̄ nouit
sua p̄ncipia: q: scia nō est p̄ncipioꝝ vt supra dcm̄ est: ſ tā
hec q̄ illa ē noticia ex noticijs suoꝝ p̄ncipiorū causata.
Rn̄sio. ad arti. ¶ Rn̄ᵒ g̊ nūc aliter ad articulum illū. Et pono ꝯnes. 4.
¶ Prima ē: ꝙ ex discursu theologico nō ꝑ se acquiritur
scia. ¶ 2a ꝙ acqrit̄ adhesio i aio dātl fidē sacre scripture:
in alijs aūt nō. ¶ 3a ꝙ nō acquirit̄ adhesio cū formidie.
¶ 4a ꝙ acqrit fides q̄dā: ex quo patebit ꝙ habit⁹ theo
logie qui ꝯnter acqrit̄ est quidā habit⁹ creditiu⁹ ꝛ fides
p̄a ꝯ q̄dā acqsita. ¶ Primā ꝯnē probo sic. Omnis discursus
ꝑ quē ꝑ se acqrit̄ scia ē ex ꝓpōnib⁹ p̄mis ꝛ imediatis no
te sūt: pꝫ ex p̄mo posterioꝝ. vbi phs dicit: ꝙ sine his vti
qꝫ erit sillogismus: sed nō faciet sciā: ſ discursus theolo
gic⁹ nō ē ex talib⁹: cū sit ex creditis: vt pꝫ ex articulo 2º er
go ꝛc. ¶ Cōfirmat̄: q: ois discursus faciēs ꝑ se scire ē de
monstratio: pꝫ ex diffinitiōe demōstratiōis p̄ posterioꝝ:
sed discursus theo⁹ nō ē demōstratio: alias infidelē ēt in
nālib⁹ bn̄ dispositū faceret scire ꝛ assentire ꝯni theologi
2m ce: qd̄ pꝫ falsum. ¶ 2º nullus discursus p̄ initens auctori
tati generat sciam: ſ ois discursus theologic⁹ est hō: vt pꝫ
ex articulo 2º g̊ ꝛc. maior pꝫ: q: ex auctoritate sola fides
cap. 21. gignit̄: iuxta illud Augu. in de vtilitate credendi. qd̄ itel
cap. 3. ligim⁹ debemus rōni: qd̄ credimus auctoritati. ꝛ in p̄ de li.
ar. ait: nū ad auctoritatē legis ꝯfugiēdū censes hoib⁹ iā
nō tm̄ credere: ſ itelligere cupiētib⁹: q. d. nullo mō. vbi
manifeste innuit ꝙ ꝓbatio ꝑ auctoritatē nō sciā: sed tm̄
3m fidē aggenerat. ¶ 3º nullus discursus theologic⁹ maiorē

euidentiā vel certitudinē facit de veritate aliq̄ theologi
ca q̄ꝫ alius theologicus discursus faciat de veritate theo
logica contingenti per nullam experientiā nobis notā.
ergo nullus discursus theologicus per se facit scientiam:
cōsequētia pꝫ: qm̄ nulla veritas ꝯtingēs q̄ nō est nota no
bis per expientiā est eque nobis nota: sic illa de qua ha
bemus sciam: aīs ꝓbat̄: qm̄ siue theologice ꝓbetur: ꝙ
deus est trinus ꝛ vnus: siue ꝙ ē etern⁹ vel sapiēs: aut q̄
cūqꝫ aliā veritatem necessariā vel cōtigētem mere cre
dibilem: aut ēt nāliter scibilē: qs theologice probet: nō
maiorē faciet de ea euidētiam vel certitudinē q̄ꝫ faciet
alius de ista veritate ꝙ de⁹ iudicabit mūdum: ꝛ ꝙ secu
lum finiet̄: aut alia mere cōtingēte si theologice ꝓbet il
lam: pꝫ: qm̄ vtrqꝫ ex auctoritatib⁹ sacre scripture proce
det: vt dcm̄ est in arti. 2º nō maiorem aūt euidētiam vel
certitudinē faciet i mēte vna auctoritas sacre scripture
inquātū hui⁹ q̄ꝫ alia: sicut pꝫ. g̊ ꝛc. ¶ 2a cōclusio quo ad 2a ꝯ
p̄mā partē ꝓbat̄: qm̄ ois discursus necessitans itellcm̄
credētis sacrā scripturā ad assentiēdū ei: cui alias nō as
sensisset per se causat in illo adhesionē: hoc pꝫ: ſ discur
sus theologicus est hō probatio: q: si theologice probet̄
aliq̄ veritas nō formalr ꝯtenta in sacra scriptura: nec ꝑ
ecclesiam ꝺterminata ad credēdū: cui ēt ante hō ꝓbatio
nē nō assensisset fidelis: necessitat̄ talis itellectus ad as
sentiēdū illi: qm̄ ipossibile est nāliter assentire p̄ncipijs
quin assentiat̄ cōclusioni: si appareat euidēter ꝙ necessa
rio sequr ex illis. Quo ad aliam partē: pꝫ cōclusio: quia
constat ꝙ discursus theologicus non causat adhesionē
in animo alicuius pagani vel alterius non recipiētis sa
cram scripturam ad fidē: esto ꝙ ille ita nouerit conclu
sionem seq ex premissis: sicut fidelis catholicus vl̄ theo
logus. ¶ Confirmatur etiam ista cōclusio ex auctorita cap. 2.
te Dionysij ꝺ diui. no. allegata superius in articulo secū
do questionis huius. ¶ 3a conclusio probatur: q: omnis 3a ꝯ
adherens sine formidine aliquibus p̄missis: adheret si
ne formidine conclusioni: quā noscit necessario sequi ex
illis: hoc pꝫ: q: non apparet: vnde isti cōtingat formido:
q: nec ex premissis: cum eis assentiat firmiter: ꝛ sine for
midine: nec ex illatiōe: cū illā cognoscat eē nec̄iā. ¶ Cō
firmat̄: q: nō vr̄ possibile nālr: ꝙ aliqs euidēter cogno
scat ꝛ idubitāter assentiat: ꝙ aīs nō pt eē veꝝ sine ꝯnte.
Et idubitāter assentiat aīti: qn idubitāter ēt consequē
ti qd̄ cognoscit euidēter ꝛ idubitāter eē ꝯnis ad illd̄. Pre
misse āt i discursu theologico ꝺbite regulato sūt aīs ad
ꝯnē theologicā: ſ dās firmā fidē sacre scripture assentit
idubitāter p̄missis discursus theologici: vt pꝫ: ex arti. 2º
g̊ ꝛc. ¶ 2º q: alias piculosū eēt i theologia studere: q: ꝺ 2m
tali studio ꝯsurgeret dubitatio circa sacrā scripturā: vbi
aūt dubitatio ē: fides nō ē: vt dic̄ Hu. ꝺ sa. li. p̄. Et Aug. 8º p. x. c. 2.
ꝺ tri. vult ꝙ i his q̄ ad fidē ptinēt: sic ē scriptura sacra: nō ca. 4.
licꝫ dr̄e forte: q: dubōnē importat: vn̄ ait. salua fide licꝫ
dr̄e forte v̄go maria talē faciē hēbat. forte āt n̄ talē: forte
āt ꝺ v̄gie nat⁹ ē xp̄s nemo salua fide xp̄iana dixerit: ꝛ sic
ꝺ studio theolo qs fieret hereticus: ꝯña p̄: q: qcūqꝫ du
bitat ꝺ v̄itate ꝯntis ꝛ cert⁹ ē ꝺ ꝯña ei⁹ ad aīs: ꝯnr dubitat
de veritate aīcedentis. igit̄ si theologus de veritate cō
clusiōis theologice dubitaret: quā vtiqꝫ certus est seq ex
sacra scriptura: ꝯnr dubitaret ꝺ veritate sacre scripture.
¶ 4a cōclusio faciliter probat̄: q: omnis assensus absqꝫ 4a ꝯ
euidētia ꝛ formidine est fides: hec satis clara ꝛ silr su
mitur ab Hug. de sa. vbi ꝓximo supra: ſ adhesio causa li. p̄. p. x
ta in aio firmiter credentis sacre scripture est hō: vt patꝫ cap. 2.
ex cōclusionib⁹ p̄cedētib⁹. ergo ꝛc. Ex hoc etiā vlteri⁹
pꝫ: vt dicebat̄: ꝙ habitus ex hō adhesionib⁹ derelictus ē
habitus creditiuus ꝛ fides q̄dā habitualis acqsita: ꝛ per

ɔñs theo⁹ sic accepta fides q̄dā est. Ex hoc vlteri⁹ seq̄tur ꝙ theo° sic accepta nō pōt ab īfideli sic acq̄ri: nec ē possibile aliquē īfidelē eē theologū. Et loquoꝛ de īfideli simpliciter: q̄lis est purus gētilis vel paganus: nulli pti scripture sacre dans fidē. Si vero accipiat̄ theo° nō pro hȯ habitu: sed pro eo vel his quo vel q̄bus: q̄s nouit sensum scripture: ⁊ vnū dcm̄ exponere ⁊ ꝓbare ꝑ aliud: necnō ex eius dictis alia deducere q̄ nō formalr ɔtinētur ī ea: hȯ theo° nō solū ī fideli: sed in īfideli pt acq̄ri: sic est clarū.

Ad p° pnci. **Ad rationes** pncipales q̄onis. ¶ Ad p^m cū assumit̄: ꝙ ꝑ theologicū discursū acq̄rit̄ noticia supioꝛ fide. Si intelligat̄ de noticia ɔplexa qua cognoscit̄ sic eē: sicut signat ɔ̄ istius discursus: q̄cq̄d sit de ɔña: nego añs. Et cū dr̄. alias fidelis inutilr hȯ discursus theologicos exerceret: nego. q꞉ q̄ūuis nō acq̄rat talē noticiam: acq̄rit tn̄ habitū ꝓbādi ex sacra scriptura theologicā veritatē: ⁊ per ɔñs defendēdi ⁊ roboꝛādi fidē ɔtra ipios: ⁊ nutriēdi in ipsis fidelib⁹: necnō ⁊ nouaȝ fidem acq̄rit de his veritatib⁹: q̄ nō sunt expsse ɔtēte in scriptura: nec dterminate per fidē q̄s explicite antea nō credebat: iste aūt nō modicus: sed valde magnus ē fructus. ¶ Ad ɔfirmationē d noticia illa loquēdo d qua negatū est añs: ɔcedo ꝙ magnus theologus nō hȝ maioreȝ noticiā q̄ȝ simplex fidelis: nec foꝛte maioꝛē fidē: saltē nō est necessariū de his ita eē: que simplex fidelis explicite credit: nihilominus tn̄ hȝ aliā noticiā: quā nō hȝ fidelis. s. ꝓbādi ⁊ defendēdi ⁊c̄. vt dcm̄ est. Et de noticia tali

Ad 2m vel scia loq̄tur ibi Aug. sicut pȝ ītuēti. ¶ Ad 2m pōt dici dupl'r. vno mō: ꝙ ꝑ sciam certam ītelligam⁹ claraȝ visionem que fidei succedit ī pr̄ia. Et iste sensus roboꝛatur ex

ca° p dicto eius. 9. de trini. vbi ait. certa. n. fides vtcūq̄ȝ ichoat cognitionē: cognitio vero certa nō pficit̄: nisi post hāc vitaȝ: cū videbimus facie ad faciem. ¶ 2° illud pōt intelligi: ꝙ ēt in hac vita psumebat se pueturū ad certā sciētiam: deo. s. spālr reuelāte ⁊ illā īfundēte: sicut plerūq̄ȝ fecisse vere credētib⁹ de multis credibilib⁹ pie credēdū ē:

ca° 3. ⁊ huic sensui fauet dcm̄ eiusdē. 2° de li. arbi. d. Neq̄ȝ q̄sq̄ȝ inueniēdo sit ydoneus: nisi añq̄ȝ crediderit qd̄ est postea cogniturus: quapꝑ dñi preceptū obtēperātes q̄ram⁹ instāter: qd̄. n. hoꝛtāte ⁊ ipso q̄rimus: eodē ipso demōstrante inuenimus: q̄ȝtū hoc in vita ⁊ a nobis talibus ìueniri queunt: nā ⁊ a melioꝛib⁹: ⁊ dū has terras icolūt ⁊ certe a bonis ⁊ pijs oīb⁹ post hāc vitā euidētius atq̄ȝ pfecti⁹ ista cerni obtineriq̄ȝ credēdū ē: ⁊ nobis ita foꝛte sperādū ē: ⁊ hūc sensuȝ eū in v̄bis allegatis habuisse innuūt ēt clare v̄ba q̄ paulo post subdit. Seq̄mur inq̄t eos q̄ nos iuitant pri⁹ credere qd̄ nōduȝ valem⁹ ītueri: vt ipsa fide valētiores facti qd̄ credim⁹ itelligere mereamur: nō iā hoībus: sed ipso deo mēteȝ itrīsecus illuminā̃te atq̄ȝ firmāte: sed ɔstat ꝙ talis scia nō ē theo° i° que cōiter per theologicos

Ad 3m discursus acq̄rit̄. ¶ Ad 3m dico. ꝙ sicut pȝ ītuēti ibidem Aug. vocat sciam illū habitū vel illos: quo vel q̄b⁹ q̄s nouit defendere fidē ⁊c̄. vt supra dicebat̄: h̄. n. scire q̄dāmō vtiq̄ȝ scire est: sed nō est scire ꝙ ita sit: sicut significat cōclusio: de quo scire erat questio presens ⁊c̄.

¶ Prologi. Questio. II.

p^m **V**Iso ex q̄one p̄cedēti ꝙ d obto theologico n̄ acq̄rit̄ ꝑ theologicū discursū scia ꝓpē dicta: ɔñr q̄ro. Utr̄ d hȯ obto possit hr̄i scia vl' opio. ¶ Arguit̄ ꝙ nō. p sic. ipoſe ē habit⁹ specifice diuersos eē d eodē subto: ⁊ intelligo ꝑ subm̄ illō ꝓ q̄ supponit subm̄ ɔ̄nis: igr̄ ipoſe ē diuersos habit⁹ spē eē d eodē obto: ex q̄ vltra seq̄t: ꝙ nulla scia vl' opio pt haberi d obto theo^co. 2° ɔña ꝓbat̄: q꞉ q̄lȝ scia ⁊ q̄lȝ opio spē dr̄nt ⁊ distiguunt̄ a theo°: cū theo° nō sit scia nec opio: sed fides vt patuit ī q̄one p̄cedēti: ɔña v̄o pma pȝ: q꞉ illō qd̄ ipoꝛtat subm̄ ē q̄s obti: sic subm̄ p̄s ɔ̄nis: ad idētitateȝ āt

T. c. 38. toti⁹ seq̄t̄ idētitas ptis: añs ꝓbat̄: ex auc̄tate ph̄. 3. d aia dicētis. Secāt̄ scie. i. diuidunt̄ queadmo^m ⁊ res: igr̄ alia ⁊ a^a scia sūt d alia ⁊ alia re: ⁊ nō d eadē. ¶ 2° nullar̄ sciarū spē dr̄ntiū ē vna ɔ̄: igr̄ nec vnū obm̄: pȝ ɔña. añs ꝓbat̄: q꞉ hȝ. P. p poste. nō ɔtigit dmōstrātē d genere i gen⁹ dscēdere: sȝ h̄ ɔtigeret si eadē ɔ̄ eēt diuersar̄ sciar̄: tunc. n. ꝑ pn⁹ vnius sciētie cōtingeret ꝓbare cōclusionē alteri⁹. 2°

In o^m **Contra.** deū eē eternū ⁊ icoꝛruptibilē ē obȝ theologicū: ⁊ d ipso pt hr̄i tā scia q̄ȝ opio: q꞉ pt cōcludi tā ꝑ dmōstratōeȝ q̄ȝ ꝑ syllogismū topicū. igitur ⁊c̄.

Ista questio pōt hr̄e duplicē itellcm̄. vnū. vtr̄ d eodē obto d q̄ ē theo°: possit haberi scia vl' opio: siue ab eodē: siue a diuersis. Aliū. vtruȝ ab eodē hoīe possit hr̄i theo° ⁊ scia vl' opio. Erūt q̄. 4. arti. ī hac q̄one. p videbit̄ d q̄one i p sēsu. 2° vtr̄ ab eodē homie possit hr̄i d eodē obto sil' theo° ⁊ scia. 3° vtr̄ ab eodē possit d eodē hr̄i sil' opio ⁊ theo°. 4° gr̄a pdictor̄: vtruȝ ab eodem de eodem possit haberi simul scia ⁊ opinio.

p° artic° **Quātum** ad p^m art. ꝑꝑ diuersitatē opinātiū: ⁊ aliq̄ tacta i argumētl. pono ɔ̄nes. 4. p° ē. ꝙ diuersi hit⁹ spē pn̄t eē d eodē subto. 2°. diuersi hitus spē pn̄t eē d eodē obto. 3°. diuersor̄ hituū spē nō pt eē vna ɔ̄ mētalis. 2° posito ī q̄one acq̄sita: q̄. s. ē signū nāle: ⁊ nō ad plm̄: q̄ūuis possit vna vocalis: ac ēt vna mētalis sibi similis ⁊ idipm̄ signans ad plm̄: sic i p̄cedēti q̄one dicebatur. 4° ɔ̄ ē. ꝙ d aliq̄ obto eodē pt hr̄i scia ⁊ theo° ⁊ opio.

p° ɔ̄ ¶ p^m ɔ̄nē ꝓbo p sic. diuersa spē obiecta scibilia hn̄t idē subȝ. q̄ diuersi hit⁹ spē pn̄t eē d eodē subto. ɔña ꝓbat̄: q꞉ q̄ūlibȝ obtor̄ scibiliū diuersor̄ spē: pn̄t eē diuerse noticie sciētifice: q̄nimo si d q̄lȝ hēat̄ noticia: noticia vnius dr̄t spē a noticia alteri⁹: ex diuersis āt noticijs talib⁹ diuersi hit⁹ sciales pn̄t gnāri: añs ꝓbat̄. Nā ɔstat ꝙ aliud obm̄ scibile ē ꝙ āgulus q̄lȝ rectiline⁹ pt diuidi i duo media: ⁊ aliō ē ꝙ q̄lȝ āgulus rectiline⁹ eq̄lis pt eē suo opposito: ⁊ h̄ duo obta hn̄t idē subm̄. s. āgulū rectilineū: voco. n. subȝ nūc illō ꝑ q̄ supponit subȝ ꝓpōnis: c⁹ signatū totaleȝ

2m est hȯ obm̄. ¶ 2° itellus ⁊ scia pn̄t eē d eodē subto. q̄ diuersi hit⁹ ⁊c̄. pȝ ɔña: q꞉ itell's q̄ ē hit⁹ pncipior̄: alteri⁹ rōnis ē a scia q̄ ē hit⁹ ɔ̄^m: añs pȝ: q꞉ idē ē subm̄ minoris ⁊ ɔ̄nis i dm̄r̄atiōe potissima: c⁹ ambe pmisse sunt imediate: mioꝛ āt ē hitualr nō ꝑ hitū q̄ dr̄ itell's: ɔ̄ v̄o ꝑ sciam. ¶ 3°

3m ɔ̄dictor̄ enūciabiliū pn̄t eē hit⁹ diuersi. igr̄ d eodē subto diuersi sūt hit⁹ f̄ȝ spēȝ: ɔña pȝ: q̄m i ɔ̄dictorijs ē idē subȝ: ⁊ hit⁹ ɔ̄di^oꝛum vtiq̄ȝ distiguit̄ f̄ȝ spēȝ: añs clar̄ ē. Nā cōtingit diuersos hoīes diuersa opiari: vtputa ɔ̄dictōia. ɔtigit ēt vn^m hoīeȝ scire alter̄ ɔ̄dcōrior̄: vtpote ꝙ dyameter n̄ ē symeter: ⁊ aliū hoīeȝ opiari reliquū ɔ̄dictorior̄. s. ꝙ dyameter ē symeter. ¶ 4° ɔstat ꝙ d eisdē cel' ⁊ d eisdē astris

4m ē ph̄ica ⁊ astro°. d eisdē ēt magnitu^b ph̄ica ⁊ geo°: ⁊ mlte a^e dr̄ntes sci^e d eisdē reb⁹ ɔsiderāt: sic facile pȝ intuenti.

2° phy. t. cō. 18. p ethi. c. 7 3° c. 2. 6. 2° phy. c. 18. ⁊ 7i 2° m̄. 35. l p. m̄. 19

¶ Ad h̄ sūt auc̄tates. P. 2. phy. ⁊ p ethi. ⁊ Auc. 3° ce. ⁊ 2° phy. ¶ Itē. 2. meta. ait. ꝙ cū ens dicit̄ f̄ȝ ɔsideratōeȝ dm̄r̄atiuā itrabit vna nā duas artes: vt ɔsi° mate^ca ⁊ diui d nuō: ⁊ silr mate^ca: ⁊ nālis i coꝛ^e ⁊ linea ⁊ supficie. Itē eust. p ethi. sup i° v̄bo ph̄i: eteni rhetoꝛ ⁊ geometer dr̄nter inq̄rūt rectū ait: iueniūt̄. n. m̄stotiēs dr̄ntes methos factas: circa idē subm̄: n̄ f̄ȝ eādē itētionē: sȝ hāc q̄dē f̄m h̄: illā āt f̄m aliō ꝓpo^m. ¶ Ex his pt ɔñr appere falsitas illi⁹ opinionis q̄ dic̄ ꝙ ipoſe ē aliq̄s hit⁹ differre spē: nisi sint d distictl totalr vl' ptialr. vȝ. q꞉ vn⁹ icludit aliq̄ȝ rē ifra suā cōsideratōeȝ quā n̄ icludit ali⁹ sic meta^ca igunt ē d reb⁹ abstractl d q̄b⁹ n̄ ē aliq̄ a^a scia quāuis ɔsideret d his reb⁹ de

Ioā. d la na. i plo. q. 8. ar. p

q̄bus alie ꝯsiderant:sicut etiam geometria ad plures li
neas se extendit q̄ꝫ perspectiua:cũ pspectiua de visuali
tãtũ ꝯsideret:sic et de phica dicũt q̄ licꝫ sit ꝯsideratiua
oiuꝫ de q̄bꝰ tãq̄ꝫ de obiecto ē geometria:de plribꝰ ēt alijs
cõsiderat de quibꝰ nõ illa:vt de q̄libꝫ sensibilibꝰ de mã
⁊ alijs m̃tis. ¶ Ex predictis pꝫ falsitas huiꝰ opionis dic
te ⁊c̃. Pmo q2 ꝓbatũ ē:ꝙ de eodē subiecto pñt eē diuer
si hitus ptiales:vocando hitũ ptialem q est vnius ꝯnis
tantũ.totalē võ vocãdo illũ hitũ q est pluriũ ꝯnũ:siue sit
vnus ēentialr̃ siue collectio plurium de quo infra inqui
retur:sic visum est vocare vnã sciaꝫ geometriã vel geo
met.oiuꝫ ꝯnũ:q̃ ꝝ doctria tradit̃ ab euclide:⁊ similr̃ phi
cam ⁊ metaphicã:⁊ ita de alijs:de quaꝝ qualibet multe
ꝯnes seu multaꝝ ꝯnum significata sciunt̃.igit̃ nihil pro
hibet de eisdē rebꝰ pcipue eē diuersos hitus totales:
pꝫ cõsequētia:q2 ex alijs ⁊ alijs partialibus alij ⁊ alij to
tales sunt. ¶ Confirmatur.naꝫ constat ꝙ illa pars phie
totalis que ē de corporibꝰ celestibus:⁊ coꝝ motibus:nõ
distinguit̃ ab astronomia:per hoc ꝙ alia pars phisice ē
de alijs rebus:de quibus non est astronomia:imo si nul
la alia pars phie esset:vel ēt nulla alia res nãlis: adhuc
phica de celo esset alius habitꝰ secũdum speciē ab astro
nomia. ¶ 2° q2 de quibuscũq̄ꝫ potest esse scia potest esse
opinio.igitur de eisdeꝫ pcipue contingit esse habitus
totales distinctos specifice:pꝫ ꝯña:cuꝫ opinio ⁊ scientia
specifice distinguat̃:añs pꝫ:qm̃ oē qd̃ potest demonstra
ri potest etiam ꝓbabilr̃ concludi ⁊ cõformiter assentiri.
T.cõ.5. ¶ Confirmatur ex intentione phi.4.metha.dicētis ꝙ
circa idem genus versatur sophistica ⁊ dialetica cũ phi
sica.⁊ loquitur de dialetica vtente ⁊ non docente iuxta
distõnem expositoruꝫ.⁊ sequitur.est autē dialetica tēta
Com.5. tiua de quibꝰ phia est sciens:vbi Cõmen.Cõmune est:in
quit:eis loqui de ente:⁊ q2 conueniunt subiecto deducit
.s.Aꝝ.modũ secũdu quē differunt.Et dicit.sciētia.n.⁊c̃.
.i.genus omniũ istoꝝ triuꝫ:in quo considerant est vnuꝫ:
⁊ est ens simplr̃:sed phia vera differt a logica p modum
scientie:phia enim cõsiderat de ente cõsideratiõe demõ
stratiua:logica võ ꝯsideratiõe ꝓbabili: hec Cõmen.Ex
his pꝫ ꝙ de quibuscũq̄ꝫ rebus pñt eē scie: pñt esse ⁊ opi
Arᵍᵒ. ꝓ opi.ioh. de lana vbi.s. niones. ¶ Arguitur aũt pro opinione illius tripliciter.
Et pmo auctoritate phi 3°.de aia allegata in pma rõne
facta ad questionem. ¶ 2° q2 ois scientia ꝓbat aliquaꝫ
passionem de suo subiecto:quam alia nõ ꝓbat:igit̃ habꝫ
3° de aia T.c.38. aliud subiectũ. ¶ 3° q2.6.metaph.dicit phus ꝙ si nõ eēt
suba separata: phica esset prima philosophia: igitur si
6° meth. T.cõ.3. nunc methaphisica distinguit̃ a phisica:hoc est:q2 consi
derat de substantijs abstractis de quibus non conside
rat phisica. ¶ 4° ad idē induci potest auctoritas Cõmē
Com.16. T.c.16. tatoris:q̄uis ipsi eam non inducant.Ait.n.2° metha.su
per illo verbo phi.videtur.n.ꝙ quelibꝫ nã habeat mãꝫ.
inquit.Uidet̃ eniꝫ ꝙ omne ens habeat cãm nãlem:⁊ si
ita est nulla scientia est alia a scientia naturali. Fundat̃
aũt hec ꝯña super hoc ꝙ de omni re hñte mãꝫ hꝫ cõside
rare nãlis.Ex eius aũt ꝯsequente infertur vlterius ꝙ si
est nũc aliqua alia scia a nãli:illa vtiq̄ꝫ est de rebus carē
ad pᵐ ar. ꝓ opi.io. de lana tibus mã:de quibꝰ nõ est phica. ¶ Ad pmũ dico ꝙ pari
ter per illam auctoritatē ꝓbaret̃ ꝙ nec ēt due scientie
partiales pñt eē de eadē re.cuius oppositũ manifeste ē
ostensum.2° ꝙ illa vba phi non scribunt̃ ad ꝓpositũ il
lud.non enim vult dicere phs ꝙ distinctio sciaꝝ sit secũ
duꝫ distinctionē rerũ ⁊ ecõtra.nec hoc facit ad ꝓpositũ
suum:sed vult dicere ꝙ simili diuisione diuidunt̃ res ⁊
sciētia atq̄ꝫ sensus:scꝫ diuisione secũdũ actũ ⁊ potentiã.
Cõ.38. vñ Cõmentator exponens illud quod allegatũ est:secat̃
igitur scientia ⁊ sensus in res:que quidē potentia in ea q̃
sunt potentia ⁊c̃.inquit.Cuꝫ posuit ꝙ anima est quodã
modo aia:incepit declarare illum moduꝫ:dicit dicaꝰ ⁊c̃.
quia differentie entium quibus diuidimtur cuꝫ differē
tijs anime sunt eedem ⁊ sunt potentia ⁊ actus.Sicut.n.
⁊ intellectus ⁊ sensus sunt potentia aut actu:ita oē sensi
bile aut intelligibile ē aut poᵃ aut actu.⁊ cũ ita sit si sen
tiens est in poᵃ.sensatum erit in poᵃ.Et si fuerit in actu:
sensatũ erit in actu:⁊ sic est de intellectu cuꝫ intellecto:
Et ex hoc concludit ipse ⁊ phs:ꝙ sciēs est quodãmodo
scitum ⁊ sentiens sensatum.Et quia hoc non potest esse
secundum essentiam suam.quia lapis non est in aia:nec
in ea erit:sed secũdum similitudinē ⁊ speciē.Et iõ cõclu
dit ꝙ intellectus est species speꝝ:⁊ sensus species sensi
bilium.pꝫ autem ꝙ ista non faciunt ad ꝓpositũ. ¶ Ad Ad 2ᵐ
secundum dico pmo.ꝙ consequentia non est necessaria.
Naꝫ de eodem subiecto possunt diuersi artifices diuer
sas passiones demõstrare:sicut de astris alias passiones
ꝓbat Astrologus:alias ꝓbat phisicus.Et de magnitudi
nibꝰ alias ꝓbat passiões physicus:alias geometra. ¶ 2°
dico ꝙ si in antecedente accipiat̃ scientia cõmuniter pro
partiali ⁊ pro totali: patet ipsuꝫ esse falsum:quoniã eãdē
passionem de eodē subiecto distincte scie partiales pro
bant:vt in sequentibus patebit. ¶ Preterea.q̄cquid sit
de habitibus scientificis:vniuersaliter tñ de habitibus
loquēdo:illud añs nõ est verum.nam omneꝫ passionem
quã probat de aliquo subiecto sciētia physica: ꝓbare ēt
potest de eodem subiecto opinio physica:qui tñ habitus
spē distiguunt̃. ¶ Ad tertiũ dico:ꝙ non est intentio phi Ad 3ᵐ
ꝙ physica esset pma phia.i.metaph. In hac enim signi
ficatione aliqñ vtitur isto termio complexo pma phia.
sed intendit ꝙ esset phia pma.i.vniuersalis ⁊ cõmunis:
qua nulla esset cõior.ita ꝙ ly prima:pcipue exponit̃ ne
gatiue ⁊ intelligit̃ de primitate cõmunitatis.pꝫ aũt hãc
esse itentionē eius.nam de tali primitate loquitur phs
ibi.ait enim.dubitabit aliquis vtrum phia sit vniuersa T.c.3.
lis aut circa aliqd genus ⁊ nãm vnam.⁊ concludit ꝙ est
vniuersalis:quia est circa omnia:⁊ quia si non essent sub
stantie separate physica eēt circa omne ens:ideo eēt vni
uersalis ⁊ prima.Similiter Cõmentator ibi dicit expo Cõ.3.
nendo si non esset hic alia substantia a sensibili non eēt
aliqua scia prior nãli.quare auctoritas illa nõ vadit ad ꝓ
positum.nam esto ꝙ nulla eēt cõmunior ea adhuc possꝫ
esse aliqua alia ab ea:sicut ꝯsideratio metaphici de ma
gnitudine alia est a consideratione geometre:⁊ tamen
non est aliqua magnitudo naturaliter absoluta. ¶ Ad Ad 4ᵐ
quartum etiam eodem mõ non intendit Cõmentator ꝙ
non eēt aliqua alia scia distīcta a nãli.cõstat.n.ꝙ adhuc
mathematica esset alia a phica: sed vult ꝙ non eēt alia
ꝯmunior:⁊ de aliquibꝰ cõsiderans:de quibus ipsa nõ cõ
sideraret:q2 tũc ipsa cõsideraret de omnibꝰ rebꝰ:⁊ hec so
lutio roborat̃ ex pcedēte. ¶ 2ᵃ cõclusio ꝓbat̃.pmo qm̃ 2ᵃ.ꝯ.
de sic eē sicut cõclusio aliqua vna signat pōt hri per vnũ
hoieꝫ scia ⁊ p aliũ opio:⁊ iteꝝ per alium fides:sicut ⁊ ei
dem enũciabili quis pōt assentire per demrationeꝫ quã
hꝫ circa id:alrꝰ pcipue ꝓpter ꝓbabile mediũ:alius aũt
ꝓpter auctoritatē pcipue.ꝯstat aũt ꝙ pdicti hitus inter
se differũt spē:igit̃ ⁊c̃. ¶ 2° de aliquo obiecto ꝓpõnis po
test hre vnus notitiam cõplexam mediante notitia sim
plr̃ intuitiua rei.de quo alius hꝫ notitiã p demõstratiuũ
discursum:iõ de eodem obiecto pñt eē habitus specifi
ce distincti:pꝫ ꝯña.qm̃ nõ plus impossibile est de habiti
bus q̄ꝫ de actibus:añs pꝫ.nã beatꝰ vtute intuitiua notitie
quã hꝫ de deo euidenter nouit deũ eē.qd̃ aliquis viator
nouit per sciam acquisitã per demonstrationē. ¶ 3° nõ
minꝰ cõtingit habitꝰ diuersaꝝ rõnũ eē de eodē obiecto

q̃ notitias:sed 2m de facto cōtingit in beatis:q2 ſm au/
guſtinum de rebus habent notitiā in verbo:⁊ notitiam
in ꝓprio genere:que notitie nulli dubiū ꝙ dñt dici ſpē
diſtingui: pz:cum quātumcūq3 intenderet̃ notitia in pro
prio genere:nūq3 equaret̃ in ꝑfectione notitie in verbo:
4m igitur ⁊c̃. ¶ 4o quelibet aſtronomia a qualibet phyſica
diſtinguit̃ ſpē.aliqua aūt aſtronomia ⁊ aliqua phyſica
ſunt de eodē obiecto.nā ꝙ aſtra ſint ſperica ⁊ ꝙ terra ſit
rotunda per phyſicam ſcitur:⁊ ꝑ aſtronomiā: ſicut pz 2o
T.c.59. celi.vbi phyſice ꝓbatur ꝑmū ex eo ꝙ aſtra nō mouent̃
⁊.t.c.108 recte:⁊ aſtronomice ex eo ꝙ eclipſes ſolis fiūt arcuales
⁊.109. ⁊ hanc ꝓbationem ꝑtinere ad aſtrologiā dicit expreſſe
T.c.59. phs in textu ⁊ Cōmentator ibidē:⁊ ꝑmā dicit eſſe nālez.
Com.59 Secūdū ēt ꝓbatur in eodem libro phyſice ꝑ equalē ten
dentiā partiū ad centrū:⁊ aſtronomice ex eo ꝙ eclipſes
lune ſemper fiunt arcuales.⁊ ꝙ ꝑma ꝓbatio phyſica ſit:
Cō.108. ſecūda vō non:ſz mathematica:pz ibidē per Cōmen.vbi
⁊.109. dicit ēt ꝙ tales ſcilicet mathematicas facit phūs ad cō/
firmandū.non q2 ſint innate poni in hac ſcientia .ſ. que
caplo.8. dicitur phyſica. Idem etiam dicit Auic.1o ſuffi. de iſtis
ꝓbationibus naturali ⁊ aſtronomica. ꝙ terra ſit rotun/
5m da.¶ 5o de eodē obto poteſt haberi ſcientia ⁊ per demō/
ſtrationē a priori ⁊ per demonſtrationē apoſteriori.ſcia
autem acquiſita per demōſtrationē a priori alia eſt ſpe
cifice a ſcia acquiſita per demōſtrationē a poſteriori.vñ
ſicut per mediū ꝓbabile non aquiritur habitus ſcienti/
ficus:ſed alterius rōnis:nec per medium demōſtratiuū
acquiritur habitus eiuſdē rōnis cū eo:qui acquiritur ꝑ
mediū ꝓbabile:ita rōnabilr vr̃ dicendū ꝙ ēt per media
demonſtratiua alterius ⁊ alterius rōnis habitus etiam
ſicut ne alterius ⁊ alterius rationis generet̃. ¶ Iſte due vltime
gat olim rōnes nō efficaciter ↄuincerēt ꝓteruū.fundant̃ enim ſu
plib9 lo/ per hac radice ꝙ media diuerſarū rōnū circa idez obie/
cis ctum cauſant actus ⁊ habit9 diuerſarum rōnum.qd̄ iō
ꝓteruus negare poſſe videret̃:q2 in alijs videm9 ab ali/
quibus cauſis diuerſarū rōnū:effectus eiuſdē rōnis ꝓdu
ci.ſicut eiuſdē rōnis calorem ab igne ⁊ a ſole videm9 ꝓ/
duci.Et quia forte non poteſt euidens ratio aſſignari qr̃
ex diuerſis medijs non fiāt ſimiles hītus ſicut ex alijs
quibuſdā cauſis differentibus ſpē fiunt eiuſdem rōnis
effect9.iō forte non poteſt ꝓdicta ꝓteruia euidenter ex/
cludi:verūtñ q2 nulla apparet impoſſibilitas ꝙ de eodē
habeantur actus ⁊ hītus diuerſarum rōnū:⁊ q2 ꝓbabili/
us videtur dici ꝙ vniuerſalr ex medijs alijs ⁊ alijs ſm
ſpeciē alij ⁊ alij actus ⁊ hītus circa illud qd̄ per ↄnē ſigni
ficatur:cauſant̃. Alias poſſet dici:nec videret̃ maior ꝓ/
teruia:ꝙ ex medio theologico ⁊ ex medio demōſtratiuo
cānt̃ hīt9 eiuſdē rōis.⁊ ꝙ viſio albedis ⁊ viſio nigredis ſt̃
eiuſdem rōnis:cū non aliunde q̃3 ex diuerſitate cauſarū
ſc3 albedinis ⁊ nigredinis videat̃ earu3 differētia poſſe
cōcludi:quorū tñ nullum aliquis dicit quē viderim. Iō
probabilius videnẗ cōcludere rōnes predicte. ¶ Pre/
terea ſimilr̃ dici poterit ꝙ ex actibus diuerſarū rōnum
cauſantur habitus morales ⁊ mētales etiā eiuſdē rōnis:
⁊ ſic ex ſcribere ⁊ cytharizare eiuſdē rōnis habitus gene
rantur.⁊ ex aggredi terribilia ⁊ tribuere ꝓpria idē habi
tus moralis acquirit̃.⁊ ſic vr̃ peribit omnis via cogno
ſcēdi diſtinctionē habituū ſpecificaz.¶ Preterea quā/
uis a cauſis diuerſarum ſpecierū ꝓueniant aliqui effect9
eiuſdem rōnis:a quibuſlibet tñ ꝓueniunt effect9 diuer/
ſarum rationū:ſed qui effect9 diuerſi ꝓueniant ex me/
dijs diuerſis niſi aſſenſus vel habitus conuenientes:nō
apparet: ⁊ ſi aliquos alios aſſignares.ita tibi faciliter ne
gabo de illis ſicut tu mihi de iſtis.¶ Ex hoc vlterius in/
fero ꝙ non eſt vera opinio dicentiū ꝙ ad diſtinctionem
ſcientiarū requirit̃ diſtinctio ſubiecto2u3 vel ꝓdicatorū:
ita ꝙ non eſt poſſibile diuerſarum ſcientiarum eſſe eam/
dez concluſionem. Nam inquiunt.impoſſibile eſt reſpe
ctu eiuſdem ↄnis ſimpliciter ſint actus ſciendi diſtincti
ſpecie.¶ Iſtud autem motiuū nullam hz rōnem ꝓbabi
litatis:tum q2 non videtur poſſibile minus ꝙ reſpectu
eiuſdez complexi ſint notitie cōplexe ⁊ actus ſciendi di/
ſtincti ſpē:q̃3 ꝙ eiuſdem obiecti ſint notitie incomplexe
diſtincte ſpē.Conſtat aūt ꝙ notitia intuitiua:quā ange/
lus hz de albedine:⁊ ituitiua:quam hz homo:⁊ ſenſitiua
quam habet brutum de eadem albedine nō ſunt eiuſdē
rationis.tum etiam quia non obſtante idētitate obiecti
cōplexi ſtat diuerſitas ſpecifica actuu3 aſſentiendi ſcié/
3a ↄ̃ tifici ⁊ opinatiui.¶ Tertia cōcluſio ꝓbatur:quia habi/
tuū ſpē differētium ſunt actus proprij ſpē differētes:igr̃
hō habituū mentales ↄnes:de quibus eſt ſermo:ſunt ſpē
caplo.5. differentes.Añs notū eſt ex ſecūdo ethicorū :ↄña ꝓbat̃
qm̄ aſſenſus ſcientialis eſt ꝓprius actus ſcientie ⁊ aſſen/
ſus opinatiuus opinionis:⁊ aſſenſus creditiu9 ſeu crede/
re eſt actus fidei.quilibet aūt iſtorū aſſenſuu3 eſt quedā
mentalis concluſio: vt ex ꝑcedenti queſtione pz:igit̃ ⁊c̃.
Non obſtante igit̃ idētitate obiecti:qd̄ eſt totale ſignifi
catum ↄnū mentaliū diuerſorū habituū ſtat diuerſitas
ↄnu3 ipſarū:ſicut ēt ſtat ⁊ diuerſitas ↄnu3 ⁊ mētalis ⁊ vo/
calis ⁊ aſſenſuu3 ꝓdictorū ⁊ ipſorū hītuū hñtiu3 idipſum
4a ↄ̃. obtum.¶ 4a ↄ ꝓbat̃ facilr.ſicut de eodē aliquo obiecto
vbi grã:ꝙ deus eſt incorruptibilis:vel ꝙ cuiuſl3 hominis
eſt aīa ſibi ꝓpria.pōt quis habere aſſenſum euidentem
per medium demr̃atiuū.⁊ alius aſſenſum certū:ſed icui/
dentem ꝑ mediū theologicū.⁊ alius aſcenſum formidi
noſu3 ꝑ mediū aliqd̄ ꝓbabile.igit̃ de eode3 obiecto pōt
haberi theologia ⁊ ſcia.⁊ opio.añs ꝑ experientiā pōt facilr
cognoſci.ↄña pz:ſi loq̃mur de theologia q̃ ē act9 2o:⁊ ſilr
de ſcientia ⁊ opinione:q2 tales aſſenſus ſunt hō act9. Si
etiā loq̃mur de theologia ſcia ⁊ opione hītib9 idē pz:qm̄
ex frequētatione taliū actuū hō hītus gñant̃.

2a arti. **Pro ſecundo** articulo ſciendū.eſt ꝙ:vt pz ex
ꝑcedēti qōne:theologia pōt ac
cipi dupl̃r.vno mō pro habitu vel habitib9:quo vel qb9
qs nouit ſenſum ſacre ſcripture:⁊ ſcit vnū dictū ei9 ꝑ ali
ud exponere ⁊ ꝓbare:nec non alia q̃ non ſm ſe formalr
continent̃ in ipſa ex his q̃ in ipſa cōtinent̃:deducere ⁊ in
ferre:⁊ penes hunc modū pōt accipi theologia etia3 pro
actu vel actibus ꝓdictorū hītuū. Alio mō poteſt accipi
theologia pro aſſenſu tam actuali q̃3 habituali in aīo fi/
deli acquiſito per diſcurſum theologicū de obiecto theo
logico.¶ Iuxta hoc pono ꝓ articulo iſto quatuor ↄnes.
Prima eſt:ꝙ theologia primo mō accepta ſiue ꝓ actu ſi
ue pro hītu ſumatur cōpoſſibilis tam habitui q̃3 actui ſci
entie in eodē homine circa idem obiectum.Tres ↄnes
alie ſunt de theologia 2o accepta.Et vna eſt theolo. act9
non eſt cōpoſſibilis ſcientie actui.ſeu ꝙ impoſſibile eſt
eūdem eidem obiecto aſſentire actu ſimul aſſenſu ſcien
tiali ⁊ aſſenſu theologico.¶ Alia.ꝙ theologia actus cō
poſſibilis eſt ſcie hītui:⁊ theologia habitus ſcie actui.
¶ Ultima eſt.ꝙ theologia habitus non eſt ↄpoſſibilis
ſcie habitui.⁊ intelligo in oībus ꝓdictis de compoſſibili
tate in eodē ſubiecto ⁊ de theolo. cū ſcia eiuſdē obiecti.
¶ Probo primā ↄnem ſic:ↄtingit aliquē ſcientē demr̃a
pa ↄ̃. tiue:vbi grã: deum eē eternū.vel nō oliu3 holu3 vnicā eē
aīam.aut aliquid aliud theologicū ꝓmpte ⁊ facilr idipz
theologice ꝓbare:⁊ ecōuerſo ↄtingit aliquē habentē hō
habitū theologicū ꝓmpte ⁊ facilr ꝓbare idipſum ſcīa
demr̃are.ḡ ſcia hītus ↄpoſſibilis eſt tā habitui theologi/
co q̃3 actui.⁊ theologia hītus ↄpoſſibilis eſt actui ⁊ hītui

sciali.añs ex experientia notum est:ꝯña ꝓbatur:q2 ꝓm/
ptitudo ꝛ facilitas exeūdi in actuꝫ ꝓuenit ex hitu:vt do
cap.p̊. cet experiētia.ꝛ pꝫ 2° ethico.omne igiť ꝯpossibile actui
ꝓmpte ꝛ facilr elicito ꝯpossibile ē habitui quo median
te eliciť.nam eiusdē potētie sunt actus ꝛ hitus:quo me/
diante eliciť:ꝛ loquor de ꝓmptitudine que per se ꝓue/
nit ex frequētatione ꝓcedēti silīū actuū:qualē cōstat eē
2m ꝓmptitudinē huius discursus eliciendi.¶ 2° cū actu at
q3 habitu sciendi sic esse sicut ꝯ aliq̄ significat ꝯpossibi/
lis est habitus ꝓbandi ꝛ deducendi eius ꝯdictoriū.igiť
cū actu ꝛ habitu scientie compossibilis est theologia pri
mo mō sumpta circa idem obiectum.añs pꝫ.qm̄ multi
sunt qui ex habitu ꝓmpti sunt cōcludere aliquā ꝯnem
per aliqḋ mediū theologicū:cuius oppositū ꝓmpti sunt
demōstrare per scientiam.ꝛ duꝫ actualiter ipsaꝫ demon
strant non min9 ꝓmpti sunt elicere hꝯ theologicū discur
sum ꝯnis opposite:ꝛ hoc maxime pꝫ in his qui ꝓus opina
ti sunt oppositū q3 demōstrationē eius qḋ sciunt accipe
rent:ꝯña pꝫ.qm̄ non min9 sunt ꝯpossibiles habit9 ꝛ act9
scie cū alio habitu deductiuo alterius rōnis de eodem
obiecto:qualis ē theologia:de qua loquimur:q3 cū hitu
deductiuo alterius rōnis ꝛ oppositi obiecti:imo magis
apparet possibile.¶ Ex istis rōnib9 hētur ꝙ tam hitus
q3 theologic9 act9 ꝯpossibilis est hitui scie ꝛ eꝯ tam hit9
scie q3 act9 ꝯpossibilis est hitui theologico.ex h aūt vlte
rius ꝓbať ꝙ act9 est ꝯpossibil actui q3tū ē de se.nā q̊rū/
cūq3 hituū nālr acq̄sitoꝝ sil ꝯponibiliū act9 ēt sunt q3m
est ex se ꝯpossibiles:dico aūt q3m est ex se.quia forsitā vi
dereť aliq̄b9 ꝙ po^a non sit nālr capax multoꝝ actuū sil:
aut nō tot quot ptialr concurrūt ad actus de quibus est
sermo.Si tn̄ eēt nālr capax eoꝝ vel omniū quoꝝ hitus
2a ꝯ hꝫ:oēs sil habere posset.¶ 2am ꝯneꝫ ꝓbo rōne ꝯmūi sic.
impossibile est idē obiectū sil eē eidē actualr notū:ꝛ nō
esse actualr notū:igitur impossibile est idem obiectum
ab eodē actu sciri ꝛ actu credi.ꝛ accipio hic credere non
cōiter pro assensu:sed spālr pro assensu fidei condistin
cto cōtra scientificū.opinatiuum:ꝛ suspitiosum.ex quo
vltra sequitur ꝙ impossibile est eundē scire aliqḋ obm̄
ꝛ eidem assensu theologico assentire:cū talis assensus sit
quedā credulitas ꝛ fides:vt pꝫ ex ꝓcedenti q̄stione:añs
pꝫ.ꝯña ꝓbať.qm̄ oē qḋ quis scit est illi notū habitualr si
habitualr.actualr si actualr.ꝛ nullū qḋ quis credit ē ei
notum.nam nomine fidei sic accepte nihil aliud intelli/
gimus q3 assensum non euidentis ꝛ non apparentis seu
cap.9° icogniti.vnde Aug.in euch.ait.Nā qḋ attinet ad nō vi/
dere siue que crēduntur siue que sperantur fidei speiq3 cōe
est.in epistola quippe ad hebre.qua teste vsi sunt catho/
lice fidei illustres ac regule defensores:fides etiam di/
cta est cōiectio rerum que nō videnť:q3uis qn̄ se quisq3
non verbis:non testibus:non deniq3 vllis argumentis:ſꝫ
ꝓsentiū rerū euidentie credidisse hoc est fidem accōmo
dasse dicit.non ita videať absurdum:vt recte repreben
datur in verbo:eiq3 dicať.igitur vidisti ꝛ non credidi
sti.vnde putari potest non esse ꝯñs vt videať res q̄cūq3
crediť.Sꝫ meli9 hanc appellam9 fidē:quā diuina eloq̄a
cap.8. docuerunt:eaꝝ.s.rerū q̄ nō dicunť.de spe q̊q3 apl's ait.s.
ad romanos.Spes q̄ vř n̄ ē spes.qḋ.n.q̄s videt qd spat?
Ex q̄ auctoritate pꝫ.ꝓ tam per apost.q3 per Aug.ꝙ fides
est eoꝝ q̄ nō sunt euidentia credenti.¶ 2° cōcludiť idē
per illud qḋ ait apl's ꝛ etiam Aug.de spe.non enim spes
poti9 de nō visis ꝛ incognitis est q3 fides cū h formalr
cap. 4. in diffōne fidei ponať.Itē 8° de tri.Credim9 inquit dñꝫ
yhꝫ xp̄ꝫ natū de v̄gine q̄ maria vocabať.qd sit āt virgo.ꝛ
qd sit nasci:ꝛ qd sit nomē ꝓpriū non credim9.sed ꝓrsus
nouim9.ecce qḋ nos credere negat ea que nouim9.Item
li°.13°.vnusquisq3 sui animi consci9 non credit vtiq3 hāc cap.2
esse suam sed plane peruidet volūtatē.ꝛ in plurib9 alijs
locis eādē penit9 ponit sententiaꝫ.¶ Ad hanc dupl'r cō/
sueuit responderi.¶ Primo ad añs dicendo nō eē icon p̊a r̄nsio
ueniens idem eidē notū esse ꝛ ignotū:dūmodo hoc non
sit ꝓm idē:sed ꝓm aliud ꝛ aliud:sicut ideꝫ lac est sile mar
garite ꝓm albedinē ꝛ nō est ei sile ꝓm dulcedinē:sed dis
simile potius.¶ In ꝓposito diciť ꝙ idē obiectum ē ei/
dem notum per sciaꝫ ꝛ nō ē eidē notū per fidē sed poti9
ignotū ꝛ ꝓ ꝯñs nō ꝓm ideꝫ notū ꝛ ignotū.¶ 2° dr ꝙ ꝯña 2a r̄nsio
non valꝫ:q2 ꝛ si sit euidens per sciam illud qḋ sciť:nō tn̄
est ineuidens per fidē illud qḋ creditur:fides.n.si nō fa/
ciat euidentiā:nō tn̄ facit ineuidentiaꝫ:ꝛ idifferēter pōt
esse euidentia ꝛ nō euidētia.in quo differt a scia que nō
euidentis esse non pōt.¶ Cōtra responsionē p̄mā.ipole ꝯ p̊us r̄n.
est alicuius cōtradictionis vnā partē eē verā per vnam
cāꝫ ꝛ reliquā etiā esse veraꝫ ꝓ alteram causam.alias ego
possem vnam partem verificare ꝛ tu aliam.Et sic tu ꝛ
ego simul possemus facere duo cōtradictoria esse simul
vera:quod est absurdū.¶ Unde nulla ꝯdictoria de qui
buscūq3 sint ꝓdicatis absolutis vel relatiuis.seu cōnota
tiuis.substātialib9:vel accn̄talib9 siue in deo siue in crea
turis.verificari pn̄t nec ꝓm idē nec ꝓm diuersa.Exēpluꝫ
qḋ induciť nō ē ad ꝓpositū.quoniam iste non cōtradi/
cūt.hoc lac est simile huic margarite per albedineꝫ.hoc
lac non est sile margarite per dulcedinē:eisdē vtrobiq3
demonstratis:cū non sint ydē termini penitus ꝛ a parte
predicati ꝛ subiecti vtriusq3:sed vtiq3 he due ꝯdicunt.
hoc lac nō ē sile huic margarite.ꝛ hoc lac ē sile huic mar
garite.quaꝝ altera tn̄ est vera:ēt silr si dicať:hoc lac est
sile.hoc lac non est sile.ꝯdictorie sunt si termini vniuoce
accipiantur:ꝛ sil verificari nō pn̄t.ꝛ si dicať ꝙ idē pōt esse
sile vni ꝛ nō sile alteri:ꝛ per ꝯñs sil verificari:neganda ē
ꝯña:qm̄ si ē sile vni aut alicui:hec est vera.h ē sile.nā seq
tur.hoc ē sile huic vel illi.igiť ē sile.negatiua vo erit fal/
sa:nō enim sequiť.hoc nō ē simile huic vel illi.igiť nō est
sile:lꝫ eꝯ sequať:q3uis igiť he pn̄t sil esse vere:hec ꝓpo/
sitio seu hoc obiectū ē euidēs huic per sciaꝫ:h obm̄ nō ē
huic euidēs per fidem:que nō sunt ꝯdictorie.he tn̄.h est
euidēs.hoc nō ē euidēs huic eidē:tn̄ hincinde demōstra
tis ꝛ terminis vniuoce sumptis nūq3 pn̄t sil eē vere.nūc
aūt seqtur.hoc est scitū ab isto.igiť hoc est euidens isti.ꝛ ꝯ 2am r̄n.
seqť ēt.hoc est creditūꝫ ab isto.igiť non est euidens isti.
quare responsio p̄ma nō valet.¶ 2a responsio ē insuffici
ens.q2 lꝫ fides non faciat ineuidens illud qḋ crediť:non
pōt tn̄ esse:nisi credenti ineuidens sit qḋ crediť:iō falsū
est qḋ assumit respōsio.vꝫ ꝙ fides pōt eē idifferēter eui/
dēs ꝛ ineuidēs.nā ꝓꝫ hoc seqť ꝙ de p̄mis ꝓncipijs ꝛ ꝓpo
sitionib9 ꝓ se notis seu de significatis eaꝝ totalib9 possꝫ
haberi fides ꝓprie dicta:ꝛ sil aliqḋ esse notū euidenter
mediante intuitiua notitia:ꝛ creditum per fidem:qḋ ē
cōtra oēs sanctos de hac mā loquentes:ꝛ ēt glosas ad he
breos que oēs dicunt ꝙ de apparentib9 non est fides ſꝫ R.p̊.c.2.
agnitio.ꝛ cōtra gregoriū in ome.dic.que apparent non
habent fidē sed agnitionē.ꝛ hugo.li.p̊ de sacra diffinit fi/
dē.ꝙ ē certitudo animi de rebus absentibus.ꝛ infra sub
dit.ꝙ de fide q̄ ꝓprie ꝛ nō abusiue fides appellať dcm̄ ē.
si vides nō est fides.¶ P̃.si hoc eēt verū:n̄ bene diffinis 2m
set apo.fidem ponēs in ei9 diffōne reꝝ nō apparentium:
nā opꝫ diffinitionē vlr cōuerti cū diffinito.¶ 2° ad ꝯnē
sic.si fides ē scie cōpossibilis circa idē nō ē necāriū ꝙ ac
cedēte scia vl clara notitia fides cedat:ꝛ ꝓ ꝯñs ēt i patria cap. 45.
sil cū visiōe fides remaneret.hoc est falsūꝫ ꝛ cōtra Aug.
p̄mo de doc.xp̄i.dicentem.ꝙ quicūq3 ad eternā glāꝫ ꝓue cap.12.
niūt decedentib9 fide ꝛ spe:caritas auctior ꝛ certior pe.

cap.iz. manebit. ¶ Item li.p̃.solilo.q̃rit aug.vtꝝ aīe cū deū vi-
dere ꝯtigerit.illa tria.s.fides spes ⁊ caritas sint necessa-
ria.⁊ respondet ibi.fides q̃re sit necessaria:cū iam vi-
deatur:spes multo minus:q2 iam tenet:caritati vo non
solum aliqđ detrahetur:sed addet̃ etiā plurimū.⁊ infra.
neq3 dicēda est anima.s.tunc fidē habere q2 illa sint vba
vera qn̄ nulloꝝ falsoꝝ interpellatione sollicitat̃ neq3 ġc
quid sperandū ei restat cū totū secura possideat. ¶ Itē
cap.57. iz.super gene.ad lrā3.dicit q̄ fides ⁊ spes sūt vtiles huic
vite ⁊ postea nō future.Et subdit.Iste quippe virtutes q̃
nunc ꝓpter trāseundū istā peregrinationē valde neces-
sarie sunt:non erūt in illa vita:ꝓpter quā adipiscendam
sunt necessarie.vbi p3 s3 ipm̄ q̄ in patria nō eēt fides:qđ
omnino ⁊ pſertī3 de actu fidei verū eē fatendū ē. ¶ S3
forte diceret aliquis q̄ fides remanet adueniente scia
vel visione:sed non remanet fides.idē.n.assensus s3 nu
merū vel spē3 cū ē de absentib' est fides:cū aūt de pn̄tib'
nō ē fides sed vitas seu scia.Et h̄ videt̃ posse ostendi de
caplo.p̃. intentione Aug.i3.de tri.aliqn̄ inquit ⁊ reb' falsis accō-
modat̃ fides.loquimur.n.sic vt dicam' hita est ei fides
⁊ decepit:qualis fides:si tn̄ ⁊ ipsa dn̄da ē fides:nō culpa-
biliter de cordibus perit:qn̄ eā inuēta vitas pellit.optabi
liter aūt reꝝ veraꝝ in res easdē fides transit.non.n.di-
cēdū est perit:qn̄ ea que credebant̃ vident̃.nūqd.n.ad-
huc fides dn̄da est cum diffinita sit in epl'a ad heb.fides
dictūq3 sit eē ꝯiectionē reꝝ q̄ nō vident̃.vbi p3 q̄ p̃mo
dicit reꝝ falsarū fidē de cordibus perire comperta veri
tate:fidē vero rerū verarū dicit non perire qn̄ ea q̄ cre-
debant̃ vident̃:manet igit̃. ¶ 2° p3 q̄ ipsa nō manet fi-
des:⁊ ideo ait:nūquid adhuc fides dicenda est ⁊c̃.Huic
cap.i8. ēt fauet aliud ei' dictū.4° de tri.vbi ait.q̄ fides nr̄a vi-
dendo fiet veritas qđ cōcordat ei qđ dicit hic.reꝝ vera-
ru3 in easdē res fides transit.i.in presentiam ⁊ visione3
ꝯ rn̄ᵉᵉˢ rerum de quibus erat fides. ¶ Hec responsio stare non
pōt:tum q2 aug.c.p̃allegato.p̃° solilo.cū dixisset q̄ fides
⁊ spes decedūt.Iterum subdit.tria in hac vita oīa.post
hanc vitā sola caritas.Cōstat aūt q̄ fides nō transibit i
caritatē sic q̄ essentia que nūc ē fides sit postea caritas.
Si igitur sola caritas manet ex his trib':nulla res que
est aliqua duaꝝ primaꝝ remanet post hanc vitam. ¶ 2°
cap.8. ista respōsio cōtradicit intentioni Aug.14.de tri.vbi ait
q̄ fides in p̃teritis habebit̃ qn̄ sub enigmate spē iā eē de-
stiterit:aliamq3 nūc trinitatem facit per suam p̃sentiam
recta cōspecta dilecta.aliam tunc faciet per qđdam sui
vestigiū qđ in memoria preteriens dereliquit.Ecce q̄
Aug.dicit eā desinere eē:nec potest glosari:vt ideo prete
rire sic dicat.q2 desinet eē fides:nō q2 simplr̃ desinet eē:
qm̄ si sic esset sequeret̃ q̄ sicut nūc ipa s3 se est p̃sens:⁊ ꝑ
suam presentiā constituit illam trinitate3:ita ⁊ tūc non
per aliqđ eius vestigiū in memoria derelictū:sed per suā
p̃sentiā eēt presens.⁊ eādē quā nūc cōstitueret trinita-
te3. ¶ Ad auctoritatē augustini i qua fundat̃ responsio
dōm est:q̄ iō dicit Aug.fidem falsoꝝ comperta veritate
perire.q2 tūc sic desinit vt nec ipsa remaneat nec aliqs
alius assensus de eisdem falsis sibi succedat.sed potius
succedat de eisdē dissensus ⁊ assensus oppositoꝝ suoꝝ.
¶ Fides aūt veroꝝ nō iō perire dicitur:q2 q̃uis ⁊ ipsa
desinat esse:succedit sibi tn̄ alius assensus ⁊ perfectior
circa idem:vn̄ idem assentit cum habet̃ visio cui assen
tiebat̃ p̄us per fidem:⁊ hec est intentio Aug.in auctori-
3ᵐ tatib' illis. ¶ 3° p̃ncipalr̃ ad ꝯnē arguo ꝑ auctoritatē hu
p.z.c.3. gonis.li.p̃.de sacra.d.alia sunt ex ratione.alia s̄m rōne3:
alia supra rōnē:⁊ p̃ter hec.alia sunt que sunt contra rōnē.
Ex rōne sunt necessaria.s̄m rōnem ꝓbabilia.supra rōnē
mirabilia:cōtra rōnē icredibilia.⁊ duo q̄de3 extrema fi

dem non capiūt:que enim sunt ex rōne:oīno nota sunt ⁊
credi non pn̄t qm̄ sciunt̃:que vero contra rōnē sunt:nul-
la simlr̃ rōne credi pn̄t:qm̄ nullam suscipiunt rōne3:nec
acquiescit ratio aliqua.Ex hoc māifeste p3:q̄ ea que sci-
untur:⁊ per rōne3 nota sunt:credi non possunt:qđ in sen-
sibilibus intelligendū est. ¶ Contra ꝯnem arguit̃ p̃mo ꝯ 2ᵉᵐ ꝯ̃.
Non est maior repugnantia fidei ad scientiam:q̄3 aucto
ritatis ad demōstratiōe3:p3 hoc:q2 si qua sit repugnātia
eaꝝ.cū illa nō ꝓueniat ex obiectis:cum de eodem possit
esse scientia ⁊ fides:vt p3 ex p̃cedenti ꝯne:op3 q̄ ꝓueni-
at ex medijs.mediū aūt scie est demōstratio:fidei vo au-
ctoritas:sed auctoritas ⁊ demōstratio sunt cōpossibiles.
qm̄ quis demōstrationē sil' ⁊ auctoritate3 de eodē potest
hr̄e. ¶ Cōfirmat̃.q2 ph̄s frequēter p' demōstratiōes ali
quaꝝ ꝯnu3 adducit auctoritates etia3 antiquoꝝ ph̄oꝝ:
qđ non faceret si auctoritas ⁊ demōstratio essent incom
possibiles:aut aliud incōpossibile scientie causate ꝑ de-
monstrationem causaret:sic enim scientiam quā prius
causauit distrueret:qđ est valde reprehensibile.aut etiā
si nullā assensum cāret:qm̄ tūc sup̄fluū foret illas aucto-
ritates allegare. ¶ 2°.Cuicūq3 est possibile mediū theo- 2ᵐ
logicu3 ⁊ assensus circa p̃missas:illi eidem est cōpossibi-
lis assensus ꝯnis theologice.p3.q2 assensus circa ꝯnē ꝯn̄s
est assensui circa p̃missas.cuicūq3 aūt ꝯpossibile est an̄s:
ꝯpossibile est ⁊ ꝯn̄s:sed scientie alicuius ꝯnis theologice cō-
possibile est mediū theologicū ⁊ assensus circa p̃missas
eius.igit̃ ⁊c̃. ¶ Probatio minoris.cōstat enim ex p̃cedē
ti ꝯne q̄ sciens aliquā ꝯnem potest deducere eāde3 per
mediū theologicu3:p3 etiam q̄ p̃missis potest assentire
cum sint auctoritates sacre scripture:vel saltem altera
earū vel deducta ex scriptura:alioquin non posset eē ve
rus fidelis:nec potest dici q̄ assentiat vtriq3 assensu sciē
tifico:qm̄ tunc mediū nō eēt theologicū:igitur assentit
saltem alteri assensu fidei.Et hoc sufficit ad ꝓpositū:qm̄
assensus fidei circa vnā p̃missam cū assensu scientifico
circa alterā non causant circa ꝯnem nisi assensum fidei.
¶ Ad p̃mu3 dico ⁊ dō3 est q̄ auctoritas potest sumi du Ad p̃ᵐ
pliciter:vno° ꝓ assensu qui adhibetur dicto vel sermo-
ni alicui':s̄m que3 modū dicim' aliquē hominē:vel do
ctrinā eē magne auctoritatis.i.cū adhibet̃ magna fides
⁊ assensus. ¶ Alio mō pōt sumi auctoritas ꝓ ipsis met
dictis ⁊ sermonibus:s̄m quē modū soliti sum' dicere ali
quem allegare multas auctoritates vel paucas in p̃dica
tione vel disputatione.Si sumatur auctoritas primo
mō nego minorē:⁊ cōcedo maiorē:eo q̄ assensus qui pro
prie ē auctoritas nō est cōpossibilis demōstrationi men
tali:illi.s.q̄ inducit sciam.Si vo sumat̃ auctoritas 2°
nego maiorē:⁊ rōnabilr̃.vt p3:qm̄ nō solū demonstratio
ni est cōpossibilis circa eādē ꝯnē auctoritas sic sumpta:
sed etiam errori de ꝯne opposita:poſe enim est:q̄ habēs
opionē ⁊ errorē itensu3 q̄ deus sit corporeus:habeat mē
te auctoritatem.d.deū nō eē corporeū.Et tn̄ stat q̄ iste
non pōt simul cū assensu illo erroneo assentire ei quod si
gnificat auctoritas illa.Similr̃ eꝯ̃ hn̄s demōstrationē
q̄ nō oīu3 hominū est vnus intellectus pōt habere men
ti dictū Cōmētatoris oppoᵐ asserentis:nec tn̄ potest sil'
illi dicto assentire ⁊ ꝯni seu ei qđ significat ꝯ illa sue de-
mōstrationis. ¶ Ad ꝓbationē cū dr̃ q̄ illa repugnātia
nō ꝓuēit ex obiecto ⁊c̃.Dico q̄ l3 nō sit repuᵃ ex obiecto
absolute:est tn̄ repugnantia ex obiecto s̄m quid:inq̄tu3
est obiectū huius:⁊ ipsum est tale.s.ignoᵐ ⁊ s̄m q̄ ē illi'
est tale.s.notū.⁊ h̄ sufficit ad incōpossibilitatē illoꝝ actu
um. ¶ Similr̃ hoc p3 in simili in actib' nr̄is volūtatis:
desideriū eni ⁊ cōplacentia seu delectatio circa idē sunt
obiectū.Sed desideriū est circa illud dum ē futurum.

Delectatio vero dum est pñs, idipsum eniȝ pñs delectat
qd̓ ante desiderabat̃ dum erat futurum: ⁊ constat ꝙ de-
siderium ⁊ delectatio circa idem non sunt cõpossibiles
in eodē: non est enim possibile ꝙ quis simul desideret ⁊
delecte̾ in aliquo: ꝓprie loquēdo de talibus actib⁹. Idē
est de spe ⁊ fruitione. Nam eo qd̓ speramus fruemur: ⁊
tñ non possum⁹ simul eodē frui ⁊ illud sperare: vt pȝ ꝑ
cap. 8. aug^m supra. ⁊ per apo. ad ro. in auctoritate superius alle-
gata. ¶ Ad cõfirmationē dico: ꝙ nõ occurrit michi pro
nūc vbi ꝓ post demõstratões iducat alioꝝ auctoritates:
q̄uis aliqñ post suas argumētatiões: que quidē nõ sunt
demõstratiue: sȝ ꝓbabiles ⁊ dialetice: alleget etiã aucto-
ritates alioꝝ. Dato tñ ꝙ hoc faceret: post demr̃ationes.
puto tamen non id eum facere vt per eas cãret aliquem
assensum. Tum qꝛ bene sciebat: ꝙ habenti euidentem
noticiã siue imediatam siue scientificaȝ: auctoritas alte-
rius nullaȝ causat vel auget assensum: vñ si omnes mū-
di homines michi testificarent̃: ꝙ si ab equalib⁹ equa-
lia demant̃ que relinquunt̃ equalia erunt: aut ꝙ ego vi-
uo: vel ꝙ cuiuslibet triãguli anguli valent duos rectos:
aut aliquid alioꝝ que michi nota sunt euidēter nõ plus
assentirem: q̄ꝫ si nullus hoc diceret. Tum qꝛ frequenter
talium auctoritates inducit: quorum dictis nec ipse da-
bat nec circa suos auditores dare volebat: nec nos etiaȝ
vllum damus assensum. ¶ Ad quid igit̃ allegabat eoꝝ
dicta: potest dici vt ostenderet ꝯuenientiã doctrine sue
cū doctrinis alioꝝ: vel aliqñ vt q demõstratiões capere
nõ sunt ydonei: auctoritatibus causet assensum: aut aliq̃
Ad 2m alia causa sibi nota. ¶ Ad 2m nego maiorē. Ad ꝓbatio-
nem dico: ꝙ non semper assensus circa ꝯclusioneȝ natus
cãri ex assensibus circa ꝑmissas: ꝯñs ē ad illos assensus:
qꝛ non tūc qñ po^a non est apta recipere. Actus enim acti-
t. cõ. 26. uoꝝ sunt in patiente disposito. 2° de aïa. ¶ Intellectus
aūt habens assensum scientificū de ꝯ̊ne non est aptus ꝓ
tunc simul recipere assensum tãtūmodo creditiuȝ seu fi-
dem: ⁊ est satis ꝯueniens ex^m in corporalibus. Nam ca-
lefactio vr̃ esse nãlr̃ ꝯñs illuminationeȝ: vñ sol illuminã-
do calefacit: ⁊ tñ non in quocūqȝ causat lumē causat ꝯñr
calorem. Illuminat enim speras inferiores: quas tñ non
calefacit: quia ille non sunt susceptiue caloris: ⁊ idipsum
contingeret in aere: si deus aliquã formã incõpossibileȝ
calori causaret in aere. ¶ Si dicat̃: ex hoc sequit̃: ꝙ pos-
sibile est nãlr̃ assentire ꝑmissis ⁊ non assentire ꝯ̊ni. cõtra
illud dictū in ꝑcedenti q. ¶ Negandū ē hoc sequi. Naȝ
iste qui habet sciam ⁊ me^m theologicum vtiqȝ assentit
ꝯ̊ni: lȝ non per assensum cãtum ex illo me° theologico: ⁊
vtiqȝ assentiret etiam per assensum causatū ex illo me°
nisi alius assensus in eo sibi icõpossibilis haberet̃: incon-
ueniens aūt esset si premiss̄ assentiret ⁊ nõ ꝯ̊ni. ¶ Ter-
3° ꝯ̊ tia ꝯ̊. videlȝ: ꝙ theo^o hītus est cõpossibilis scientie actui:
⁊ scia hītus theo^c actui. Probat̃. qꝛ nõ min⁹ iste habitus
illi actui ē ꝯpossibilis q̄ꝫ habitui virtutis vel vicꝗ sit cõ-
possibilis actus de gñe actuū oppositi hītus: ⁊ actui scie
habitus erroꝝ oppositi: pȝ: eo ꝙ maior: vel non saltē mi-
nor inter eas repu^a videatur: sed ista sunt cõpossibilia: pȝ
enim experientia. Nã aliqs habitualr̃ vitiosus potest eli-
cere vnū actū de gñe virtutis non ꝑdendo totalr̃ hītum
vicꝗ: ⁊ ita vnus hñs habitū erroꝝ bene intellectum pōt
elicere demõstrationē vnã nõ perdēdo hītum ꝑdictum:
qd̓ pȝ: qꝛ si non frequētet demonstrationē ⁊ obliuiscat̃ se
demõstrasse ꝯ̊nem illam: reperiet se ꝓmptū ad assentiē-
dum ꝯ̊ni opposite vt prius. ¶ 4° ꝯ̊ ꝓbat̃: qꝛ quorūcūqȝ
4° ꝯ̊. habituū nãlr̃ acquisitoꝝ actus sunt icõpossibiles: ⁊ ipsi
habit⁹ sunt nãlr̃ incõpossibiles. Sȝ hītuum theo^c ⁊ scie:
de eadem ꝯ̊ne act⁹ sunt incõpossibiles: igit̃ ⁊ ipsi habit⁹:
minor pȝ: ex ꝯ̊ne 2ª huius articuli: maior probat̃ ⁊ idu-
ctiue: vt pȝ intuenti tam in habitibus moralibus q̄ꝫ itel-
lectualibus. Et rõne: qꝛ si actus habituū sunt incõpossibi-
les: cū habitus nõ nãlr̃ acquirantur nisi per actus tales:
habitus nõ pñt simul acquiri. Iteȝ cū actus gñatiu⁹ vni-
us habitus sit nãlr̃ corruptiu⁹ hītus act⁹ sibi incõpossi-
bilis: sequitur ꝙ neuter post alterū possit ꝑoꝛe remanen-
te acquiri: ⁊ per ꝯñs nullo modo pñt nãlr̃ simul haberi:
igit̃ sunt icõpossibiles nãlr̃. ¶ Cõfirmat̃: qꝛ si dent̃ ali-
qui habit⁹ cõpossibiles: quoꝝ tñ actus ex se sunt incõpos-
sibiles: statim dici poterit: ꝙ ēt nulli habit⁹ sunt icõpos-
sibiles nãlr̃: qm̃ de incompossibilitate habituū nobis cõ-
stare nõ pōt: nisi per incõpossibilitatē actuū. ¶ Contra. ꝯ 4^m ꝯ̊
act⁹ habit⁹ vnius gñatiu⁹ est compossibilis habitui act⁹
sibi incõpossibilis: igitur ⁊ habit⁹ hītui: añs pȝ: ex 3° ꝯ̊ne:
ꝯñs ꝓbat̃: qꝛ ex actu gñatur habitus. ¶ 2°. si cū habitu 2m
scie nõ staret hītus theo^c. qui est quedaȝ fides: ꝑiculosuȝ
esset theologis conari acquirere sciaȝ eoꝝ que credunt:
qꝛ sic ad id conarent̃: per qd̓ ꝑderent fideȝ: ⁊ per ꝯñs me-
ritum. ¶ 3°. non min⁹ scia compossibilis est theo^c. q̄ꝫ sit 3m
cõpossibilis fidei circa ea que directe cadūt sub fide: sed
huic ipsa est compossibilis. d. Augu. libro ꝑ soli. q̄uis in cap. 12.
hoc corpore est aïa: ēt si plenissime videat hoc ē itelligat
deū: tñ qꝛ ēt corpoꝝ sensus vtunt̃ opere ꝓprio: si nichil
q̄dē valente ad fallendū: nõ tñ nichil ad ambigendum:
potest adhuc dici fides ea q̄ his resistitur ⁊ illud potius
verū eē creditur. ecce ꝙ cū plenissima intelli^a quã in hac
vita de deo habem⁹ stat fides: talis autem noticia vtiqȝ
scientifica est. ¶ Ad ꝑmū dōm. ꝙ actum illum habitui Ad ꝑm
eē cõpossibilē pōt intelligi duplr̃: vno° sic ꝙ nec per ipm
tollat̃ neqȝ remittat̃: ⁊ sic ne° añs. Alio modo: sic ꝙ non
tollatur ex toto: ⁊ isto° ꝯcedo illud: ⁊ sic intellexi ꝯ̊neȝ sic
pȝ ex assumpto in ꝓbatione: ⁊ tunc nego ꝯñam. ¶ Ad ꝓ-
bationeȝ dico: ꝙ per nullū actū gñatur habit⁹: cū q̄ actu
stat hītus oppositus intensus vel remissus accipiendo
gñatione ꝓprie. s. ꝑ inductione eēntie illi⁹ hītus. ¶ Ad
2m nego ꝯñam. Ad ꝓbationē dico: ꝙ vtiqȝ conarent̃ ad Ad 2m
id per qd̓ ꝑderent fidē: non quidē infusam: sed illam ac-
quisitã q̄ dr̃ theo^a: q̄uis nõ per fidē infusam pñt habere
actū credendi circa illud cui⁹ acquisierūt sciam: nec iste
conatus ꝑiculosus ē: sed vtilis ⁊ desiderabilis. vñ supra
allegatū est per aug^m. 13. de tri. Optabilr̃ reꝝ verarum in
easdē res. i. in pñtiam ⁊ euidentiã ipsaꝝ fides transit. Et
cū dr̃: ꝙ per hoc perderēt meritū: nego: qm̃ sicut dicūt so-
lennes doctores: licet tales scie tollant fidem: qꝛ faciunt
eē apparēs id qd̓ ꝓponit̃: nõ tñ diminuūt rõnē caritatis:
per quã volūtas ꝓmpta ē ad id credendū: si nõ appȝ ac-
per hoc nec rõnē meriti. ¶ Ad auctoritatē Aug. ꝓ dōȝ ē:
ꝙ magis confert ad ꝓpo^m: apparet eniȝ ꝑ eã ꝙ fides po-
nitur vt excludat̃ dubietas ⁊ ambiguitas que ex opere
sensuū posset ꝓuenire ꝓꝓ qd̓ vbi nõ ē tanta euidētia no-
titie: ꝙ omnis dubietas excludit̃ sicut in his que ꝓprie
sciūtur nõ est fides opportuna. ¶ 2° dico: ꝙ Augu. ꝑ ple-
nissimam intelligentiã non intelligit euidentiam illam
ꝑfectã quã ꝓprie sciaȝ dicimus: sȝ eã q̄ maiorē de cõi le-
ge habere nõ possum⁹ de his. s. que ĩ vita ista de deo eui-
denter cognosci non pñt: vt deū eē vnū eēntialr̃ ⁊ trinuȝ
ꝑsonalr̃: filiū a pr̃e in eēntie vnitate gñari: ⁊ spirituȝ san-
ctum ab vtroqȝ nõ generari: sed ꝓcedere: ⁊ alia hōd̓ deo
q̄ sunt ꝑncipalia obiecta fidei nr̃e: quãtūcūqȝ. n. in hac vi-
ta ad hoꝝ notitiã quis eleuetur: adhuc fides necessaria
est: qꝛ nõ est tãta notitia q̄ oē dubiū excludat: qd̓ ex sensi-
bus pōt ꝓuenire: sed cū hoꝝ notitiã euidentē ⁊ claram
ꝑciperem⁹: qd̓ erit ĩ patria: tūc nõ erit fides necessaria vt
ibidē imediate ꝑmissum ē: ⁊ supi⁹ allegatū. ¶ Cõfirma-

tur hoc ex intentione ma. sententiaꝝ. di. 31. ꝛ in glosa p°. ad cor. 13. vbi dicit ꝙ fides ꝛ spes in pr̄ia penit⁹ euacua-buntur: ſm essentiam ſcʒ ꝛ actum ꝛ modum in pr̄ia. Scia aūt q̄ntum ad actū ꝛ modū: nō aūt q̄ntū ad essentiam: aliū enim tenebit vsum tūc scientia ꝛ modū: q̄ȝ nūc hic ī via.

3° arti. Quantum ad articulum tertiū premitto: ꝙ opinio conformiter ad distinctioneʒ in p̄cedenti articulo datam de theo° potest dupl'r accipi in proposito. ¶ Uno° pro habitu vel hītibus quo vel qbus qs ꝓmpte ꝯnem opinabileʒ ex p̄missis ꝓbabilib⁹ vel altera ꝓbabili ꝯcludit. ¶ Alio° p actu vel habitu assentiendi tali cōclusioni seu ei qđ per ipam significatur. Se-

p° ꝯ. cunduʒ hoc pono. 3. ꝯnes. ¶ Prima cōclusio est: ꝙ opio primo modo dicta compossibilis est theo° tam p̄mo° q̄ȝ

pᵐ 2° accepte. ¶ Probatur primo: q2 ꝯtingit aliqueʒ habitum theo° tam primo q̄ȝ 2° dicte hītē: ꝓmpte ad eas conclusiones ꝓbabiles rōnes adducere: ꝛ per ꝯñs simul cum hītu theo° habitum opinionis sic sumpte habere. ¶ Confirmatur: q2 si quis penitus sacram ignorans scripturam opinetur deū intelligere alia a se: ꝛ ex habitu potens rōnes probabiles ad hoc adducere: studeat postmodum in sacra scriptura ꝛ fiat fidelis: ita ꝙ ille firmiter credat: ipse eādē ꝯneʒ tandem in sacra scriptura ꝓmpte deducet ꝛ conformiter assentiet: ꝛ nichilominus postea sicut p̄us rōnibus ꝓbabilib⁹ ꝯcludet: igit̄ hos habit⁹ sil'

2ᵐ habebit. ¶ 2° opinio sic sumpta cōpossibilis est tam opinioni p̄mo° q̄ȝ 2° dicte de contradictoria ꝯ°. igit̄ multo magis theo. de eadem conclusione: ꝯñtia clara est. Añs declaratur. Nam si quis opinans ꝯnem aliquam ꝓpter aliquā rōnem sibi magis ꝓbabilem nouiter occurrentē assentiat opposite: ꝛ taleʒ frequenter eliciat rōnē ꝛ assensum cōformē: sic ꝙ accipiat habitū opinatiuū: vt 3° dictum est de ipsa ꝯne: non minus ꝓmpte ꝛ p easdē rōnes sillogizabit oppositā ꝯnem quā p̄us opinabat̄ q̄ȝ antea: lʒ non assentiat ei: igitur simul cū vtroq̄ȝ hītu opinionis postmodū acquisito hēbit habitū opionis p̄mo° dictuʒ

2ᵃ ꝯ de opposita cōclusione. ¶ 2ᵃ cōclusio ē: ꝙ theo° 2° sumpta: scʒ pro assensu. nō est cōpossibilis opinioni sil'r sūpte ita ꝙ nec actus assentiendi theologic⁹ est compossibilis actui assentiēdi opinatiuo: nec habitus habitui. ¶ Prima pars cōclusiōis: scʒ ꝙ actus non sit cōpossibilis actui ꝓbatur: q2 ipossibile est eundeʒ hominem adherere alicui formidando de veritate oppositi: ꝛ adherere eidem non formidando de veritate opposita. Patet. q2 aliogn formidaret ꝛ non formidaret de eodem: qđ iplicat ꝯtradictionem: igitur ipol'e est eundem sil' eidē adherere assensu theologico ꝛ opinatiuo. ꝯclusio declarat̄: q2 hec ē p̄ci° dr̄ia inter fideʒ ꝛ opinionem: q2 fides est adhesio sine formidine. q2 vbi dubitatio est: fides nō est. vt dicit Aug. Et idē pʒ per Aug. vt habitū est q̄stione p̄cedenti. ꝛ assensus theologic⁹ q̄dā fides est: vt ibidem dictum est:

p.5.c.p. opinio vero est adhesio cū formidine. vñ Auic. 6. nāluʒ diffiniens opinionem dicit. ꝙ est conceptio ad quam acceditur cum formidine alterius p̄tis. idem etiā dicit lin conicū. in fine primi post. loquēs de opione ꝓprie dicta. ¶ Nec valʒ dr̄e: ꝙ dr̄ia fidei ꝛ opionis nō attēdit̄ penes hoc qđ dictum est: sed penes me° eaꝝ. vʒ. q2 fides ē assensus cātus ex auctoritate: opinio aūt ex rōne ꝓbabili. Hoc inq̄ȝ nō valʒ q2 fides pōt eē ex rōne ꝓbabili ꝛ opinio ex

cap.2. auctoritate. Primū patet per Aug. 13. de tri. d. suam igit̄ quisq̄ȝ fidem apud seipm videt: in altero aūt credit eaʒ esse non videt: ꝛ tanto firmius credit q̄nto fruct⁹ eius magis nouit: quos operari solet fides per dilectionem. Dic pʒ ſʒ Augu. ꝙ quis ex operib⁹ tāq̄ȝ signis fidei fidelis ꝓbabitur: constat enim: ꝙ nō demōstratiue arguens credit in animo alterius eē fideʒ. Idem pʒ per Hug. de sac. p.3.c.30.

li. i. vbi posita distinctione de his que sunt ex rōne ꝛ ſm rōnem ꝛ supra rōnē ꝛ contra rōnem: ꝛ adiecto: ꝙ duo extrema fidē nō capiūt: vt allegatū ē in p̄cedenti articulo. p. ꝯ. 2°. subdit. q̄ que sunt ſm rōnem ꝛ que sunt super rōnem: tātūmodo vt noui suscipiunt fideʒ ꝛ in p̄mo genere fides rōne adiuuatur. ꝛ ratio fide perficit̄. Et infra. q̄ dicta sunt igitur ſm rōnem fuerunt ꝓbabilia rationi ꝛ spōte acquieuit eis. ¶ 2ᵐ ēt pʒ: q2 de his quibus assentim⁹ ꝓpter auctoritatē sapientum mūdi: quib⁹ tamen non penit⁹ absq̄ȝ formidine credim⁹: nō dicimus nos habere fidem: sed potius opinionem. ¶ Pꝫ. ſm phm. i. tho. Probabilia sunt que vident̄ plurib⁹ aut sapientibus: cui concordat Aug. contra cresconium li. 3. d. ꝙ ꝓbabilia dicuntur: q2 probantur: hoc est approbant̄ ꝛ credunt̄ sup° esse vera: sequitur: ꝙ ꝓbatio per auctoritatem sapien° mundi est rō ꝓbabilis. Et per ꝯñs cū fides vl'iter distinguat̄ ab opinione ꝛ eꝯ: vt nūc de ipsis est sermo: nō est assumēda earum distinctio: ex eo ꝙ vna causet̄ ex auctoritate:

alia vero ex rōne ꝓbabili. ¶ 2° idē ꝓbat̄: per hugo. ibidem li. i. diffinientē fideʒ. Dicit enim: ꝙ ē certitudo ani 2ᵐ p.10.c.2.

mi de rebus supra opinionem absentib⁹: ꝛ infra sciaʒ cōstituta. Cōstat aūt: ꝙ fides non est supra opinioneʒ rōne cui°: igit̄ rōne adhesionis: q̄ qdeʒ est firma: ꝛ absq̄ȝ dubitatione: opinio aūt cum dubitatione. Et ꝙ hec fuerit intentio sua pʒ. Nam subdēs dicti hui⁹ rōnē: plus inquit ē fide stare q̄ȝ estimatione nutare. paulo ante discernens inter estimātes seu opinantes ꝛ credentes dicit: ꝙ opinantes in his que audiunt alterā partem eligūt ad estimationē: sed nō approbant ad affirmationē. q̄uis enim vnum e duobus magis ꝓbabile intelligant: verū tñ ipm adhuc verū sit asserere non presumunt: credentes autē sic alteram p̄tem comprobāt vt ei⁹ approbationem etiā in assertionem assumāt. Et paulo post subdit: ꝙ vbi dubitatio est: fides non est. Ex quo pʒ ꝙ per assertionē intelligit firmū ꝛ stabile iudicium ꝛ assensum: nūc aūt ipol'e est eundē simul assumere aliquid in firmā assertionem: ꝛ nō assumere illud in firmam assertionē: igitur impol'e est sil' eundē credere ꝛ opinari idē. ¶ Patet igit̄ ꝙ act⁹ assētiēdi theologic⁹ ꝛ act⁹ assētiēdi q ē opio: nō sūt de eodē cōpossibiles in eodem. ¶ Ex quo pʒ vlterius sequi 2ᵃ pars ꝯnis. s. ꝙ nec habitus sibi inuicē cōpossibiles sint: sicut ꝓbabatur ꝙ hītus sciē ꝛ fidei non sunt compossibiles ex icōpossibilitate actuū suoꝝ. ¶ Pꝫ. ipol'e vr̄ eē acquisitos simul in intellectu duos habitus hītes iclinationē

repugnantes adinuicē. ¶ Cōclusio 3ᵃ: ꝙ act⁹ vnius ali- 3ᵃ ꝯ

quo mō cōpossibilis est habitui alteri⁹ ꝛ eꝯ. actual' assensus theologic⁹ de sic eē cōpossibilis est habituali opioni de nō sic eē: igitur cōpossibilis hītuali opinioni de sic eē. Cōsequētia patet per locum a minori. Nā min⁹ videret̄ eē de p̄mo q̄ȝ de 2°. Añs ꝓbat̄: q2 nō qlibet assensus ēt sine formidine de vno oppositoꝝ elicit⁹ post hītum itensuʒ de reliquo opposito corrūpit total'r illū. sicut nec qlʒ actus bon⁹ corrūpit total'r hītualeʒ malitiā inclinatiuā ad actū oppo°. Eodē mō pōt ꝓbari: ꝙ habitui theologico sit cōpossibilis assensus actualis opinatiu⁹ circa idē obiectū. Nā ei est cōpossibilis assensus actualis opinatiuus de obiecto opposito: alias q̄tūcūq̄ȝ intensum hītum theologicuʒ qs haberet de aliquo obiecto theologico illuʒ total'r pderet q̄cūq̄ȝ debili assensu circa oppo° adueniente: quod est falsum. Nam desinente illo actu assentiendi opposito: nec simili vlterius elicito: experietur quis prompte ꝛ faciliter eidem: cui prius: se assentire: quod non contingeret: si prior habitus fuisset ex toto corruptus.

Quãtum ad articulũ quartũ: de icõpossibilitate
scz vel compossibilitate scie ꝛ opinionis
p^a ꝯ ponẽde sunt tres ꝯnes. ¶ Prima est: ꝙ opinio pmo mõ
accepta ſm distinctionem positã in principio pcedentis
articuli: siue sumat̃ ꝓ actu vl̃ ꝓ habitu cõpõlis est scie.
Probat̃ sicut prius ꝓbatũ est ꝙ sit cõpossibilis theolo/
2^a ꝯ. gie. ¶ 2^a. ꝙ opinio 2° sumpta nõ est compossibilis scie:
nec actus actui: nec habitus habitui. Probat̃. quia non
est possibile nãlr̃ aliquem dub' assentire ei qd̃ est actua/
liter euidenter sibi notũ: igĩ nõ est possibile nãlr̃ aliqua
eadem simul ab eodẽ opinari ꝛ sciri: pꝫ ꝯña. Añs ꝓbat̃:
qꝛ nullus assentiens alicui dubitat ne sic sit: nisi qꝛ nõ ẽ
actualr̃ sibi euidẽter notũ ꝙ sic sit: vñ pone ꝙ sit sibi no
tum euidenter sic esse: statim cõcludet̃: ꝙ ois dubitatio
excluditur de opposito. Et iõ bene dicit phs in ꝓhemio
metaphisice: ꝙ q dubitat ꝛ admirat̃: ignorare videt̃. tol
3^a ꝯ le igĩ ignorantiaꝫ ꝛ tollet̃ ois dubitatio. ¶ 3ª cõclusio:
ꝙ actus sciendi cõpossibilis est aliquo mõ habituali opi
nioni. rõ est: qꝛ non semp necesse est tam intensuꝫ eẽ actũ
scientie: ꝙ mox totũ habitũ opinionis corrũpat: nedum
opinionis de eodẽ obiecto: sed nec etiam opinionis de
opposito. vt in 2° articulo dictũ est: qd̃ tñ magis videret̃
Econuerso etiã assensus opinionis cõpossibilis ẽ sciẽtie
habituali: cũ enim nõ semp quis vtat̃ hitu scientie queꝫ
habet: non apparet cur si probabile medium circa can/
dem ꝯneꝫ menti occurrat: nõ possit assentire ꝯni assensu
ꝯuenienti illi medio: ac per hoc assensu opinatiuo. ¶ Cõ
tra h̾ qd̃ in vtroqꝫ vltimoꝝ articuloꝝ sumptũ est de opi
michael nione. s. ꝙ ipsa habꝫ necessario formidinẽ ãnexã. Argui/
de massa tur multipliciter per aliquos. vno quidem supposito ex
ordi. nr̃i intentõe phi pmo posterioꝝ: ꝙ de eadẽ ꝯne põt esse opi/
nio ꝛ scientia: ꝗuis nõ in eodẽ homine. Ex quo sequitur.
ꝙ de aliquo vero necessario potest esse opinio: tunc ar/
guitur. aut omnis opinans aliqd̃ veꝝ necessariũ estimat
illud possibile aliter se habere: aut nõ. si sic igitur q̃libet
opinio de vero necessario est falsa: cum quelibet estimet
possibile se aliter habere ꝙ non potest aliter se habere.
¶ Item sequunt̃ ꝯtradictoria. Nam ois opinio qua qs
opinat̃ veꝝ: est vera. ꝛ sic sil'r erit vera ꝛ non vera. ¶ Si
vero non estimet illud verum necessarium possibile alr̃
se habere: igitur illa opinio est sine formidine. Cuius rõ
est: qꝛ omnis noticia qua quis estimat reꝫ esse sicut est: ꝛ
non estimat eam possibiliter aliter se habere: est sine for
2^m midine. ¶ 2°. pmittit: ꝙ aliud est considerare aliquam
ꝓpositionem esse veram absolute: aliud est considerare
ꝓpositionem esse veram necessario vel contingenter: ꝛ
in re possunt tales considerationes separari. Tunc sic. q̃/
lis est ordo actuũ ad actus ex quibus generant̃ habitus:
talis est habituũ inter se: sed in aĩa possunt esse actus su/
mẽtes ꝓpõnes vt simplr̃ veras de inesse: sine hoc ꝙ su/
mantur vt necessarie vel cõtingentes: igitur similes po/
terunt esse habitus in anima. Actus aũt qui respiciũt ve
ritatẽ solã ꝓpõnis: ꝛ q contingentiam ad alteram ptem
tantum: q̃les ẽt sunt multi possibiles: sunt sine formidi/
ne: cũ non respiciant ꝯtingentiam ad partẽ oppositaꝫ: ac
per hoc non sumũt eas vt possibiles alr̃ se hr̃e: igitur hit⁹
ex eis geniti sunt sine formidine: sed isti hitus non sunt
scie: cum scia determinate ꝯcernat necessitatem ꝓpõnis:
nec sapientia: vel itellectus: cũ sint vel possint esse de cõ/
tingentibus: de qbus nec itellect⁹ nec sapientia eẽ põt:
nec apparet ad qd̃ genus habituũ possint reduci aliõ q̃
ad opinionem. Ex quo cõcluditur: ꝙ sunt alique vel est
3^m aliq̃ spẽs opinionis nõ includens formidinem. ¶ 3°. ois
actus formidolosus corrũpit per sui reiterationem oẽm
hitum firmiter adhesiuum. pꝫ: qꝛ actus habitus ꝯtrarij

sunt per reiterationem corruptiui reliq ꝯtrarij hitus: vt
pꝫ de actu itemperantie respectu tpantie ꝛ alijs habitibus
cõtrarijs. Sed nõ omnis actus opinatiuus ꝑ sui reitera/
tionem corrũpit hitum firmũ adhesiuũ: igitur nõ ois ta/
lis ẽ formidolosus: minor pꝫ. qꝛ. p. ꝛ alij vtunt̃ ad ꝯnes de
quibus hñt sciaꝫ rõnib⁹ ꝓbabilibus opinatiuis: qd̃ non
facerent si corrumperent sciam. Patet etiam experien/
tia. Nam post multas rões ꝓbabiles ꝛ eaꝝ iteratiões
eque hñt sciam vt prius. Simil'r fideles ad ea que tenẽt
fide vtunt̃ talibus rõnib⁹ ꝓbabilib⁹ nec corrũpit̃ eoꝝ
fides. ¶ 4°. si formido esset de essentia opiniõis: augmẽ 4^m
tata opinione circa aliquã ꝯneꝫ augmentata esset formi
do circa ipsam. ꝯña pꝫ. Falsitas ꝯñtis declarat̃: qꝛ si qs
dubitat de aliqua ꝯne quãto plures rões ꝓbabiles ha/
bebit ad illam: tanto min⁹ formidabit circa eam vt pꝫ:
imo tñ poterit multiplicare rões ꝓbabiles: ꝙ ei adhe
rebit oino sine formidine. ¶ 5°. nullum qd̃ disponit ad 5^m
sciam vel fidem icludit formidinẽ: sed aliqua opinio est
hõ. vꝫ. illa que est eiusdeꝫ ꝯnis: igĩ ꝛc. maior pꝫ: qꝛ nul/
lum disponens ad aliquid includit aliqd̃ corruptiuum
eius: formido aũt est corruptiua scientie ꝛ fidei. ¶ 6°. si 6^m
quelibet opinio icluderet formidinẽ: seqĩ ꝙ q̃to qs vel/
let forti⁹ opinari tãto vellet fortius formidare de eo qd̃
opinatur: sed hoc est falsuꝫ. Alioquin sequit̃: ꝙ doctores
fideles qui conant̃ fortes rões ꝓbabiles adducere ad
ꝯnes fidei ꝛ ad fortiter ipsas opinandũ: conarent̃ ad du
bitandũ de ipsis: ꝛ per ꝯñs ad perdendũ fidẽ. ¶ 7°. h̾ ꝓ 7^m
batur auctoritate Ari. 7° ethicoꝝ. vbi dicit: ꝙ aliqui tñ caplo. 4
adherent opinionib⁹ suis q̃m alij ꝯnibus dmõstratiuis:
qd̃ veꝝ non esset si omnis opinio icluderet formidinẽ.
¶ Pro dissolutione rõnum pdictarũ premitto: ꝙ opio rñsio ad
duplr̃ accipit̃ ab auctorib⁹. Nã aliqñ sumit̃ ꝓ psumptio rões mi
ne seu assensu temerario cadente obiectiue ptialr̃ super chael' de
scia nõ habita: sicut cũ qs estimat se scire qd̃ nescit: ꝛ sic massa
opinio q̃dã errorũ spẽs est. sic opionẽ sumit Augustinus
in de vtilitate credendi. vbi ait. Tria sunt genera hoiuꝫ cap. ix
ꝑfecto iprobanda ac detestanda. vnum est opinantiuꝫ
.i. eoꝝ q arbitrant̃ se scire qd̃ nesciunt ꝛc. ꝛ infra. Opina
ri iquit ob duas res turpissimũ ẽ: ꝙ ꝛ discere nõ põt q si/
bi iam scire psuasit: si mõ illud disci põt ꝛ ꝑ se ipsa teme/
ritas nõ hñ affecti animi sig^m est: ꝛ ifra. Qd̃ opinamur i
qt debem⁹ errori. ꝛ hoc mõ nõ accepi in supiorib⁹ nomẽ
opionis: nec ẽt accipit vsus modern⁹. ¶ Alio^o accipit̃ opi
nio ꝓ assẽsu cadẽte obiue sup significatũ enũtiabile alic⁹
ꝓpositionis: siue illud ptialr̃ icludat actũ aĩe: siue nõ: et
isto^o ſm linco. i fine pmi posterioꝝ põt triplr̃ sumi: scilꝫ
cõiter: ꝓprie: ꝛ magis ꝓprie. ¶ Opinio cõiter dicta vt
dicit: est cõceptio cuꝫ assensu: ꝛ sic est fides ꝛ genus scie ꝛ
opionis ꝓprie ꝛ magis ꝓprie dicte. Opinio ꝓpe dicta ẽ
acceptio vni⁹ ptis ꝯdictiõis cũ timore alterius. Et ſm
h̾ vt dicit: scia nõ est opinio: tñ idẽ est scibile ꝛ opiabile.
¶ Opinio vero magis ꝓprie dicta est acceptio v̾itatis
ꝯtigentis inq̃tũ hõ. Et ſm h̾ nec scia ẽ opinio: nec scibi/
le opinabile. 2° modoꝝ hoꝝ accipit̃ in cõmuni vsu mo Ad p^m.
dernoꝝ disputãtiũ opinio: ꝛ sic accipiũt Auic. ꝛ Hug. vt
pꝫ supra: ꝛ silr̃ ego i supiorib⁹ dictis. ¶ Nũc ad pmã rõ/
neꝫ p ꝯ eã arguo: qꝛ si valet nõ solũ ꝓbat̃ illud qd̃ ifert̃:
sꝫ ẽt ꝙ de nullo v̾o necessario possibile ẽ opinantem for/
midare. qd̃ est expsse cõtra lincoñ. vt supra pꝫ in descrip
tiõe opinionis ꝓprie dicte. ꝛ ſm se falsuꝫ ẽ. Nã clarũ est
ꝙ possibile est: ꝙ aliqs ꝑꝑ rões aliq̃s ꝓbabiles: vel au
ctoritates aliq̃s phoꝝ opinet̃ aliqd cũ dubitatiõe: eo ꝙ
illud nõ sit sibi euidenter notũ: qd̃ tñ postea ipse sciet ꝑ
demõstrationem: ac per h̾ ꝙ verã opinionẽ cũ formidiẽ
possit habere de aliquo v̾o necessario. ¶ 2°. respõdeo ad

rōnē argꝰ: conceᵒ ꝙ opinio sic sumpta pōt esse de aliquo
vō necessario: ꝛ dico ꝙ nō ē necesse: ꝙ quilibet opinans
illud estimet ipsum possibile aliter se hr̄e: nō tn̄ sequit̄:
ꝙ talis opinet̄ sine formidīe partis opposite. Aliud eniꝫ
est timere de opposito: aliud estimare ipsuꝫ possibile ali/
ter se hr̄e: seu etiā oppositū esse possibile: qui enī opinat̄
verbi gratia. circulū quadrari posse: vtiqꝫ dubitat de op
posito. i. ꝙ non possit quadrari: nō tn̄ estimat ipsum non
posse quadrari: qꝛ sic sil' estimaret ꝯdictoria: nec estimat
etiam possibile esse ipsum nō posse q̄drari: multū enī ru/
dis esset qui nō cognosceret: ꝙ si circulus potest quadra
ri: non est possibile ipsuꝫ non posse quadrari. ❡ Si que/
ratur vnde ꝓueniat ille timor opinātī. Dicendum: ꝙ ex
rōnibus ꝓbabilibus quas hꝫ ad partē oppositam: vel ex
leuidentia mediȷ: qḋ hꝫ ad ꝓpositū: ꝛ istud 2ᵐ potius ē.
Ad 2ᵐ ❡ Cōtra secūdam rōnē arguo: qꝛ si sit efficax sequit̄: ꝙ
per mediū demōstratiuū possit opinio generari: qḋ est
inopinabile. hoc pꝫ: qm̄ ſm arguentes: demonstrans pōt
vti ꝓpositionibus demōstratiuis: vt veris de inesse sim/
pliciter: nō cōcernēdo earꝫ necessitatem: ex talibꝰ auteꝫ
actibus reiteratis nō generabitur nisi opinio ſm ipsos.
❡ Secūdo respondeo ad rōneꝫ. Et dico: ꝙ q̄uis ꝓposi/
tio possit cōsiderari ꝛ vt vera necessaria: vel contingens:
quelibet tn̄ siue cōsideret̄. siue non consideret̄: aut ē ne/
cessaria aut nō: ꝛ similiter aut est euidens aut nō. Et lo/
quendo de mentalibus ꝓpositionibꝰ que sunt assensus
vel notitie: si ꝓpositiones ex quibus sillogizatur sunt ne
cessarie ꝛ euidentes seu potiᵒ euidētie q̄daꝫ: ꝛ cetera ad
demonstrationem requisita concurrant prius generabi
tur scia absqꝫ alia reflexione super eas q̄ cognoscant̄ ta/
les esse. sicut in ṗ articulo ꝑcedentis questiōis est dictū.
Si vō sint assensus tantum: aut sunt assensus certi ꝛ sine
formidine: ꝛ sic generabitur fides: aut cum formidine
Ad 3ᵐ ꝛ mutatione: ꝛ sic generabitur opinio. ❡ Ad tertiam
cōcedo maiorē: ꝓprie loquēdo de actu formidoloso: ꝛ ne
go minorē. Ad ꝓbationē dico: ꝙ hn̄tes sciam vel fidem
de aliqua ꝯne: lꝫ vtant̄ rōnibꝰ ꝓbabilibus: nō tn̄ vtunt̄
actibus formidinosis seu actibus assentiendi cū formi/
dine: qui soli ꝓprie dicunt̄ actus opinatiui seu opiniōis
vt de opinione nunc agit̄: qꝛ tales ꝓpōnes nullum in eis
causant assensum. Sicut etiam si quis ad aliqua per se
nota induceret ꝓbabilia argumenta nullum in eo cau/
sant assensum. Si queras quare. ꝓ. inducit cum demon/
Com.85 strationibus tales rōnes ꝓbabiles. R̄ndet Cōmen. ṗmo
celi. d. Aristo. enī vtit̄ sermonibus ꝓbabilibus duobus
modis. aliq̄n ꝑinducēs eos an̄ demōstrationē ad exerci
tandum ꝛ dubitandū. ꝛ aliq̄n post. vt faciat ꝯuenire ser/
mones ꝓbabiles cū demōstratiuis. Potest ēt alia causa
assignari. sicut supra de allegatione auctoritatuꝫ diceba
Ad 4ᵐ tur. ❡ Ad 4ᵐ. Intelligendo formidinem eē de essentia
opinionis. i. per se ꝯn̄s opinionē nego ꝯn̄am: ꝛ pꝫ instan/
tia in suspitione de qua nō est dubiū: ꝙ per se ānexā ha/
cap.18. beat formidinem: sic pꝫ per Augustinū in de vti. cre. ꝛ ex
perientia docet: ꝛ tn̄ nō auget̄ formido aucta suspitione:
sed minuit̄. i. q̄to quis intensius suspicat̄ tanto remissiᵒ
dubitat an sic sit. Unde si quis ꝓpter aliqḋ signū aliq̄d
de aliquo suspicetur: ꝛ iudicet cū dubitatione sic eē: si oc
currant plura signa: vel occasiones suspicandi adhuc ve
hementius suspicatur ꝛ minꝰ dubie q̄ prius. ❡ Item cō
tinentia: per se ānexaꝫ hꝫ difficultateꝫ in actu ꝛ delecta/
tionem in prauis cōcupiscentȷs: nā cōtinens hꝫ prauas
cōcupiscētias: lꝫ nō eas sequat̄: ꝛ aliqualr delectat̄ i ip/
c.ṗ. ꝛ.2. sis: lꝫ non ducat̄: vt pꝫ septio ethicoꝝ. Et per hoc differt
a temperato: ꝛ tn̄ cū auget̄ continentia nō auget̄ difficul
tas in actu: nec delectatio in prauis cōcupiscentȷs: lꝫ taꝫ

hec q̄ illa minuitur: ꝛ sic in pluribꝰ posset instari. Sed
dices ꝙ ſm hoc in tantum pn̄t multiplicari rōnes ꝓba/
biles: ꝙ totalr̄ tolleret̄ formido: ꝛ tunc esset opinio sine
formidine. ❡ Ad hoc dico ṗmo: ꝙ si tolleret̄ totalr̄ for/
mido: ꝛ similr̄ opinio: qm̄ q̄uis opinio suscipiat magis ꝛ
minꝰ: seu possit magis ꝛ minꝰ esse cū formidine: nūq̄ tn̄
est sine formidine. qḋ suo mō videri pōt in suspicione: a
qua nō pōt tolli formido ipa remanente suspicione. Si/
militer a continentia non pōt auferri totalr̄ difficultas
ea manente: sed cū totalr̄ excludit̄ difficultas: tollit̄ con
tinentia: ꝛ inducitur temperantia: sic in ꝓposito si totalr̄
excludat̄ formido: excludit̄ opīo: ꝛ iducit̄ aliꝰ hitꝰ adhe/
siuꝰ nō dubiꝰ. ❡ 2ᵒ dico: ꝙ rōnes ꝓbabiles mētales: q̄. s.
cōponunt̄ ex assensibus ex q̄bus imediate generari hn̄t
habitꝰ assensitiui: vel sunt assensus cum dubitatione: et
tunc q̄ntūcūqꝫ multiplicent̄ rōnes non tollet̄ formido:
cum quelibet secū ꝓpriam ferat formidinē: vel sunt as/
sensus absqꝫ formidine: ꝛ tūc cōcedo: ꝙ tollant formidi/
nem: ꝛ pariter opinionem: ꝛ generabunt fideꝫ. ❡ Ad 5ᵐ Ad 5ᵐ
dico: ꝙ aliquid disponit ad aliud per accidēs: ꝛ aliquid
ꝑ se. Si igitur intelligatur maior de disponente ꝑ acci/
dens: falsa est: ꝛ etiam ꝓbatio eius. Nā sicut experientia
docet: habens vnū vicioꝝ: vel ad ipsuꝫ ex natiuitate mul
tum inclinatus: disponitur ad virtutē per opationes de
genere oppositi viciȷ. Unde ꝛ vt ita fiat dat̄ in documē/
tum a pho 2ᵒ ethicoꝝ. Similr̄ continentia disponit ad cap.vlt.
temperantiā: ꝛ tn̄ habet aliquid annexū corruptiuū tem
perantie: scꝫ delectari in prauis cōcupiscentȷs: multe āt
instantie possent dari. Si vō maior itelligatur de dispo/
nente per se tātū: tunc minor in eodē sensu est falsa. Nō
enim per opinionē vt de opinione nūc in pn̄ti loquimur
ꝑ se disponit̄ quis ad sciam vel fidem. Nā nulla tali opi
nione ꝑhabita. nō minus quis suscipiet sciam occurrēte
sibi demonstratione: q̄ si prius rōnem ꝓbabileꝫ habuis
set. Et idem dico de fide. per accn̄s tn̄ dicitur disponere
qꝛ tollit vel remittit dubia ꝛ assensuꝫ ad oppoᵐ. ❡ Ad Ad 6ᵐ
sextam neganda est ꝯn̄a: ꝛ instantias hꝫ in simili q̄plu/
res. Nā cōtinentia vt dictū est habet annexam difficul/
tatem in actu: ꝛ tn̄ nō q̄̄to quis magis vult esse cōtinēs
tanto magis vult pati difficultatem in actu. ❡ Itē me/
ritū quo quis sibi meret̄ hꝫ annexam glorie carentiam:
nec tn̄ q̄̄to quis vlt sibi magis mereri: tāto magis vlt
carere gloria. Fides etiaꝫ hꝫ annexā carentiā visionis: ꝛ
spes carentiam fruitionis: nec tn̄ q̄̄to quis vult magis
credere vel sperare: tanto magis vult carere visione vel
fruitione. Alie inumerabiles possent dari istātie. ❡ Ad Ad 7ᵐ
septimū dōm ꝙ cū phs dicit septimo ethicoꝝ. quidam cap.4.
enī credūt nihilo minꝰ q̄bus opinatur. q̄ alteri q̄ sciunt.
Manifestat aūt eraclitꝰ: sic enim iacet textꝰ. vel phus
accipit opinionē ꝓ ꝑsumptione iuxta acceptionē Augu/
stini supra positā. ❡ Et h̄ inuit̄ ex pte ꝓxime ꝑcedētis q̄
ait. Quidā. n. opinantiū n̄ dubitāt: lꝫ estimāt certe scire.
Ul' accipit opionē cōiter ꝓ adhesiōe distīcta ꝯ sciaꝫ. ꝛ sic
ē cōis ad opinionē ꝛ fidē ꝓpe dictas. Et h̄ sufficit ad in/
tentioneꝫ suā ibi. nec est ꝯ ꝓpositū nr̄m.
❡ Ad ṗmā rōꝫ ṗncipalē q̄ōnis. pꝫ rn̄sio ex dictis in ṗmo Ad ṗᵐ
articulo. ❡ Ad secūdā dicendū: ꝙ vel ꝯclusio accipitur pn̄le
in antecedente pro conclusione mētali que est assensus Ad 2ᵐ
ꝛ notitia. ꝛ sic concedo antecedēs: ꝛ nego ꝯn̄am qua in/
fertur: igitur nec idem obiectum: quia diuersarum con/
clusionum idem contingit esse obiectum. Uel accipi/
tur conclusio pro conclusione vocali: vel etiā mentali ei
simili ꝛ ad placituꝫ significante: ꝛ tunc nego antecedēs.
ꝛ silr̄ si ꝯclō acciperet̄ ꝓ suo significato totali ēt an̄s ne/
go. ꝓbatio ex dicto phi nō est ad ꝓpositū: qm̄ phs inten

dit q p sciã vnius gnīs subiecti nō ꝯuenit pbare aliq̄ꝫ ꝯclonē nō cōicātem illud genus subiecti: sed alteri⁹ oio: sicut per geometriā cui⁹ gen⁹ est magnitudo non ꝯuenit demonstrare: vt exēplificat: q qm̄ ꝯuoꝝ ē eadem disciplina. cui⁹ ꝯclonis subiectū nō ptinet ad gen⁹ magnitudinis. q aūt vna scia nō possit pbare ꝯclonez quā pbat alia scia. si ꝯ illa sit eiusdē generis. c⁹ ē vtraqꝫ illaꝝ sciarū. hoc nō vult: sed poti⁹ oᵐ innuit in particula statim sequēte. tales aūt sunt multe ꝯclones cū multe scie cōicēt saltē partialiter in genere subiecto: sicut astrologia: cui⁹ subiectuꝫ sub subiecto physice comprehenditur: vtraqꝫ enim de corpore celesti considerat. et etiam multe sunt alie tales.

Prologi. Questio III.

Ʋero ꝯūr tertio vtꝝ oīum cōclusionum theologicaꝝ sit habit⁹ vn⁹ numero. Arguit q sic. Nō min⁹ oīum ꝯclusionū theologicaꝝ est vn⁹ habit⁹ q̄ꝫ oiuz geometricaliū. sed oīum geometricaliū est vn⁹ habit⁹ numero. igitur et omnium theologicaꝝ: maior patet tam ex dignitate theologie q̄ꝫ ex vnitate sui subiecti: qd̄ est maxime vnū. s. de⁹. minor pbatur: quia nisi sic: sequitur q in itellectu nō plus duaꝝ ꝯclusionū geometricaliū est vn⁹ habitus q̄ꝫ sit vnius geometrice et vni⁹ metaphysicalis. et per ꝯñs vlteri⁹ sequit q nō plus geometria sit vna sciētia q̄ꝫ geometria et mathematica simul sunt vna sciētia: quod est inconueniens.

Ad oppositū nō est vn⁹ act⁹ scdꝫ spēm oīuz ꝯnū theologicaꝝ. igr̄ nec ē vn⁹ hīt⁹ nuō oīum illaꝝ. Antecedēs pꝫ: qm̄ nō est idem iudiciū spēcie quo iudico deū itelligere oia presentia et futura: cū iudicio quo iudico dyabolū nūq̄ esse saluādū: cuꝫ vtraqꝫ sit ꝯclo vere theologica: ꝯña pbat. ex eo q ex diuersis actibus scdm̄ spēm diuersi habit⁹ specifice generant. et per ꝯñs diuersi numero: qm̄ quecūqꝫ differūt spē differunt
T.c.iz. numero. 5⁹ metaphysice.

In ista questione tres erunt articuli. Nā pᵒ igreē de hitib⁹ pp̄scietisicis: an pluriū ꝯclusionū sit vn⁹ habitus numero. 2ᵒ ostēso q nō: videbit quomodo multarū ꝯclusionū dicāt eē vna scia. et quaꝝ sit: et quaꝝ non. 3ᵒ de qōne.

pᵒ arti. Henric⁹ q̄l3.9.q.4. Quātū ad pᵐ ē opio vna q dic̄ q hit⁹ q ꝯsiderat q̄ꝫ tūcūqꝫ multa attributa ad vnū subꝫ sub vna rōne formali est vn⁹ scdm̄ numeꝝ: et vna forma simplex sicut qcūqꝫ habit⁹ corporalis vel moralis. vnde geometria extendens se ad oēs geometricas ꝯclusiones: est eq̄ simplex res vna numero. sicut albedo aut tēperātia. vñ dicunt q per vnū actū generatiuū habitus acquirit tota eētia vel esse habit⁹ q̄uis in gradu iperfecto: p alios vo actus itendit et pficit. In hoc autē tñ est differentia iter habit⁹ cognitiuos et morales vel affectiuos: q affectiui generant et augent ex similib⁹ actibus et eiusdē speciei. cognitiui aūt per actus alteri⁹ et alterius spēi. Naꝫ habit⁹ acquisitus per actū circa pᵐᵐ augeṫ p actū circa ꝯclusionē et acqrit respectū ad illā: et per aliū actuꝫ circa ꝯclusionē amplius itendit: et ad eā aliū respectū acqrit. et secūdū q habet respectū ad aliā et aliā ꝯclusionez vel pncipiū: est habit⁹ pncipij et hui⁹ et illi⁹ ꝯclonis: et quanto ad plures ꝯclusiones habet respectus: tanto pluriū conclusionū est habit⁹: et ad pluriū actus iclinatur. ¶ Pro hac opinione sunt rōnes: quaꝝ prima est. ¶ Si habit⁹ ꝯclusionis est alius ab habitu principij: possibile est aliquez pfectius cognoscere ꝯclusionē: et per actū circa conclusionē eius habitū itēdere non pfectius cognoscendo pncipiū illius ꝯclusionis. ꝯñs est falsum. cum conclusio nō cognoscat nisi per pncipia vel notitiā eoꝝ. ¶ 2ᵒ non

In hac ꝯñe ꝯcordat btūs tho. p.q. 54. i sol. vlt. argᵗⁱ

Henric⁹ vbi.s.

pᵐ

2ᵐ

maiorē vnitatē habere videṫ habitus corporalis et habitus ēt volūtatis q̄ꝫ habitus itellectualis. sed tam corporalis habitus. (vt albedo.) q̄ꝫ habitus volūtatis. (vt temperantia.) est vnus vnitate numerali et simplici. igitur etc. ¶ Tertio: si hoc nō esset. sequereṫ q geometria 3ᵐ
nō esset vna nisi per attributionē vel aggregationē nec in se esset magis vna q̄ꝫ sit cuꝫ metaphisica et medicina: qd̄ est absurduꝫ. ¶ Quarto. in eēntialiter ordinatis ne 4ᵐ
cesse est stare ad aliqd̄ vnum pm̄uꝫ igit̄ iter scientias est vna prima: et per ꝯsequens vna numero. ¶ Quito. sicut 5ᵐ
se habet potentia ad suū obiectiuū et ad omnia que continentur sub illo. ita habitus ad suum et ad contenta sub eo: sed oīum istoꝝ est vna potētia numero: vt patet de visu respectu omniū coloꝝ: igitur oīum contētoꝝ sub obiecto suo habitus est vnus numero. ¶ Ista opinio impli 3 bēriᵐ.
cite ponit tria. sicut ex probatiōib⁹ eius pꝫ. ¶ Unū est. q multarū conclusionū: imo et oīum que ꝯsiderantur in vna totali sciā. quēadmodū tota geometria que acqritur ex studio libroꝝ euclidis: dicit vna scientia et habitus vnus numero. ¶ Aliud. q ꝯclusionis et principioꝝ est etiā vnus habit⁹ numero. Ex quo etiā sequit q ipsorum pncipioꝝ. ex qbus deducitur conclusio. est habitus vnus numero. omnia hec mihi falsa videnṫ: ideo cōtra eā pono cōclusiones tres. ¶ Prima est. q nō oīum cōclusionuꝫ talium est habitus vnus numero. ¶ Secunda. q nec vnius cōclusionis et suoꝝ pncipioꝝ est habit⁹ vnus numero. ¶ Tertia. q nec ipsoꝝ pncipioꝝ est habitus vn⁹ numero. ¶ Primaꝫ conclusionem probo sic. pᵃ 3
pmo per rationē satis ꝯuenientēꝫ. Si illud esset veruꝫ sequereṫ q qcūqꝫ sciret vnam conclusionem geometrie: sciret quālibet: qd̄ est falsum. vt patet per experientias. consequētiam probo. sit enim sortes sciens perfecte oēs conclusiones geometrie. quaꝝ scientia inuenta est. et intelligo per scire ꝯclusiones: scire sic esse sicut per eas importatur: sicut superius me frequēter exposui: et ad hūc sensum volo intelligi in sequentibus: vbi tali modo loquendi: qui est breuior et cōmunior: intendo vti. habitus geometrie istius sit a. Sit et plato qui vnicam sciat conclusionem geometrie. vtputa pmā: et eius geometria sit b. secūduꝫ opinionem oportet dicere q a. et b. sunt habitus eiusdeꝫ rationis. Nam cuꝫ sortes sciuit primo pmā ꝯclusionem: quam etiam plato scit. a. fuit eiusdeꝫ rationis cum b. vt claruꝫ est. Sed nūc a. nihil oio alterius rationis icludit essentialiter q̄ꝫ tunc secundum istam opinionem: igitur et nunc est eiusdeꝫ rationis. ¶ Tunc arguo sic. cuilibet actui in quē per se potest a. et omnis forma eiusdem rōnis potest in similem secundum speciē. Sed in actum sciendi vel demonstrandi centesimaꝫ cōclusionem geometrie per se potest a. igitur et quelibꝫ forma eiusdē rōnis pōt in similem illi secūdū spēm: sed b. est eiusdeꝫ rōnis cum a. igitur etc. maior pꝫ inductiue in omnibus: nec habet istantiam. ¶ Dicetur q maior est pᵒ rñō.
vera de formis eiusdeꝫ rōnis et eque perfectis tantum. In pposito aūt dicitur q nō sunt forme eque perfecte. ¶ 2ᵒ dicetur q vera tunc tñ est maior qñ nihil ē in vna 2ᵒ rñō.
cui simile nō sit in alia. Nūc aūt aliq respectus sūt in a. quoꝝ similes nō sunt in b. videlicet respectus ad alias ꝯclones pter pmā. ¶ Pᵃ rñsio non valet: qꝛ ppō illa nō solū de formis eq̄ pfectis: sꝫ ēt pfectiorib⁹ et ipfectiorib⁹ hꝫ vitatē: vñ si caloꝝ sūm⁹ in nā pōt calefacere et discare et rarefacere passiuꝫ sufficiēter dispositū et sibi pportiōatū. oia pdcā pt caloꝝ mim⁹ pfect⁹ i passo sibi pportiōato: lꝫ nō possit i eq̄ pfectas et itēsas actiōes: nūc āt itellect⁹ pportiōati passum ē respectu cuiuslꝫ sui hit⁹. igr̄ etc.
¶ Confirmat̄ assumptum. p phm̄ pmo cell. vbi probat T.c.19.

celum nõ esse graue neq̧ leue:per hoc ꝙ graue ꝑ se mo-
uetur ad medium.leue autem a medio. celum autem
Com.19 neutro⁹.hoc dicit Cõmen.¶ Fundamentũ huius est su-
ꝑ .ij. ꝓpõnes:quarũ vna est:ꝙ loc⁹ toti⁹ corporis grauis ⁊
leuis idẽ est ⁊ partis.quo enim moueт̃ graue si fuerit ex̃
centrũ mouet̃ tota terra si extra suum locũ esset.Et ꝓ-
bat:nã enim partis similiũ corpoꝝ eadẽ est cũ natura to
tius diffõne.⁊ cũ sit eadẽ diffõne:eadẽ est forma:⁊ cũ ea-
dem est forma eadem est actione ꝓueniente ab illa for-
ma:si igit̃ actiones ꝓueniẽtes a graui ⁊ leui sunt isti duo
motus:necesse est vt sic ꝓueniant a parte sicut a toto.h̓
p̊.c.ꝯ.19. Cõmen.similr̃ in ꝓposito.¶ Item tertio celi vbi impro
T.c.72. bat ph̃os dĩtes ꝙ figure elemẽtoꝝ sunt forme substãtia-
les eoꝝ ⁊ p̃nc⁰ ꝓpriaꝝ opationũ.arguit ph̃s. si ignis cõ-
burit per figuram habentẽ angulos:sequit̃ ꝙ alia elemẽ
ta cõburẽt:licet ſm magis ⁊ minus cũ oĩa hñt angulos:
Cõ. 72. vbi dicit Cõmẽ.regula est ꝙ a causis quaꝝ nã est eadẽ ⁊
nõ differũt nisi ſꝫ magis ⁊ min⁹ nõ seqtur nisi vna actio
diuersa secundũ magis ⁊ minus.Si igit̃ anguli acuti ca-
lefaciãt multũ:igit̃ anguli acuminis minoris calefaciẽt
minus:seqtur g̊ ex hoc ꝙ oĩa elemẽta sunt calefactiua:ſꝫ
differunt ſm magis ⁊ minus.Cause.n.diuerse in q̃titta-
te habẽt cãta diuersa in q̃titate:⁊ vtrũq̧ est eiusdẽ spẽi.
Sermo aũt eorum si esset verus:ex diuersitate cãꝝ ↄue
nientiũ in forma ⁊ essentia ⁊ diuersaꝝ ſm magis ⁊ min⁹
ↄsequereт̃ diuersitas cãtoꝝ ſm formas:qd̓ est ipoĩe:ↄti-
git.n.ex hoc vt ex eadẽ causa iforma ↄsequerent̃ causata
3.c.ꝯ.72 diuersa ſm formas:hoc Cõmẽtator.¶ Ex his euidẽter
apparet ꝙ in quãcũq̧ operationem põt forma aliqua:in
similem ſm speciẽ:⁊ si non in eque perfectaꝫ potest que-
libet minor eiusdem rõnis:imo dicit:ꝙ hoc est regula ⁊
maxima quedam ⁊ non est dubiuꝫ:ꝙ ex inductione pꝫ.
¶ Itẽ dicit ista opinio ꝙ impossibile est a causis differẽ
tibus tantum ſm magis ⁊ minus ꝓuenire effectus diffe
rentes specie:non ad hũc sensum ꝙ ab eis nõ pñt ꝓueni
re plures actiones diuersaꝝ spẽꝝ.cũ ẽt ab eodem nũõ
frequenter ꝓueniant.¶ Sed q̓ nulla põt ꝓuenire ab
vna causa:quin alia eiusdem spẽi possit ꝓuenire ab alia
cã eiusdem speciei q̃cũq̧ sit illa.g̊ sicut cõcluditur in pro
posito.si ab a. ꝓuenit actus sciendi centesimã ↄnẽꝫ:etiã
ab ipso b. ꝓuenit actus sciendi eandem. Nã ſm veritatẽ
⁊ istãmet opinionem actus sciendi vnã ↄnẽ alteri⁹ rõnis
est ab actu sciendi aliã.vñ dicit ꝙ habitus cognitiuus in
tenditur per actus alterius ⁊ alterius rõnis qui non sunt
nisi actus circa aliam ⁊ aliam ↄnem.¶ 2⁰ cõtra eandeꝫ
responsionem cõstat ꝙ habitus vnius ↄnis põt intendi
per actum circa eandem ↄnẽ.cum ex eisdem actib⁹ aug-
cap.p̊. menteт̃ habit⁹:ex quibus generat̃ 2⁰ ethi.qd̓ non solum
verum est de hītibus moralibus:sed etiam intellectuali
bus sicut experientia ꝓbat.in artibus que vtiq̧ ꝑficiũ-
tur ex iteratione similiũ actuũ ex quib⁹ genite sunt.hoc
etiã ipsi cõcedũt.¶ Item ſm ipsos habit⁹ hꝫ põt itendi
per act⁹ circa alias ↄnes.Tũc quero.aut cũ habit⁹ auge-
tur per actus diuersaꝝ rõnum acq̃rit ipse q̃d absolutum
seu aliquã entitatem absolutã aliã ſm spẽꝫ q̃ꝫ quãdo in-
tendit̃ per similes actus:aut non.si sic:g̊ habitus ꝑfect⁹
potens in actus circa alias ↄnes includit aliqua plura al
terius rõnis.⁊ ꝑ ↄñs nõ est vna forma nũõ simplex ſm
essentiam.ex pluribus enim formis diuersaꝝ rõnũ for-
ma nõ resultat vna numero ẽentialr̃.Si vero nihil aliud
acquirit ⁊c̃.ponat̃ ꝙ habit⁹ remissus vnius ↄnis inten-
datur precise per act⁹ circa eãdem ↄnem elicitos.aut er-
go postq̧ erit intensus inclinabit ad actum alterius con
clusionis:ad quam prius non inclinabat:⁊ tũc sequit̃ ꝙ
etiam quis eliciendo actus tñ circa vnam ↄnem deter-
minatam acq̃rit sciam de alijs:⁊ qui de aliqua ↄne nũq̧
cõsiderauit ꝓmpte ⁊ facilr̃ exibit in actuꝫ scientie circa
illaꝫ:qd̓ negat oĩno experientia.¶ Item sequitur ꝙ tã-
tum poterit intendi habitus per actus circa illam ↄneꝫ
ꝙ hñs illũ sciet omnes ↄnes q̃s scit hñs habitũ ꝑfectissi
muꝫ intensum per actus circa alias oẽs ↄnes:aut taliter
intensus habitus non iclinabit ad actum alteri⁹ ↄnis q̃ꝫ
p̊us:⁊ tũc seq̃t̃ ꝙ ẽt nec itensus ꝑ act⁹ circa alias ↄnes ex
quo nihil fit circa illũ hitũ per dissimiles act⁹ qd̓ nõ fiat
per similes.¶ Pꝫ ẽt in exẽplo. Nam si calor genitus ab
igne itendat̃ a sole ⁊ nihil fiat aliud circa caloreꝫ q̃ꝫ si in
tendereт̃ ab igne:⁊ intensus ab igne in aliquã actionem
non potest esse eque intensus a sole in illam non pote-
rit.Forma.n.ad hoc vt sit p̃ncipiũ alicuius opõnis nõ re
spicit a quo sit genita vel augmẽtata:dum mõ idem fiat
circa ipsam qd̓ fieret per q̃olibet illorum per que dicit̃
gigni vel augeri.¶ Secũda rñsio deficit ẽt. p̃mo.q̓ si 3 2ᵐ rñ.
forme sunt absolute eiusdẽ rõnis ꝑꝑ nullũ respectũ con-
uenientẽ vni ⁊ nõ alteri erit vna illaꝝ p̃n^m alterius opa
tionis ſm spẽm q̃ꝫ sit alia.Et loquor de operatione per
se sibi conuenienti.Sermo enim d.ꝙ propter alium ⁊
aliũ respectũ ꝓueniet a forma alia ⁊ alia opatio ſꝫ spẽꝫ.
ẽ sermo ex̃ normam vt dr̃ p̊i.celi. vbi dicit Cõmen. Iste T.c.81.
sermo ẽ extra normã:q̓ diuersitas motuũ corpoꝝ nõ est Com.81
nisi ꝓpter diuersitatem formaꝝ subaliũ:nõ ꝑꝑ diuersi-
tatem in relaxatõe aut q̃titate nec in alio puncto. Se-
cundo nõ videт̃ possibile ꝙ habitus p̊us ad aliq̃ ↄnem
nullũ hñs respectuꝫ nullo nouo habitu vel gradu hitus
acquisito habeat postea respectuꝫ ad illam.¶ Dices ꝙ
iste habitus acquirit nouũ respectũ ad aliã ↄnem ꝓpter
actũ nouiter elicitũ circa illã:q̓ notitia sequẽtis ↄnis de
pendet a notitia p̊oris:cui⁹ ẽ habitus ille. ¶ Cõtra.mul
te sunt ↄnes in aliq̃ scia que nullam hñt adinuicem de-
pendentiã:nec vna per alterã scit̃:sicut pꝫ de p̃ma ⁊ 4ᵃ
euclidis p̃mi.⁊ ita est de multis alijs scientijs.igitur per
actũ elicitũ circa vnã eaꝝ nec acquiretur respectus ali-
quis in habitu alterius plusq̧ in habitu ↄnis alterius sci
entie vt physice vel metaphisice.¶ P̃.ſm hanc viã idẽ
esset habitus numero subalternãs ⁊ subalternatus in q
bus est subalternatio per sumptionẽ p̃ncipioꝝ qm̃ noti-
tia ↄnis habitus subalternati dependet a notitia ↄnis
subalternãtis tãq̧ a notitia p̃ncipij.sed hoc vt puto ipsi
non concederent.¶ P̃.ex quo per talem nouũ actũ ni-
hil absolutũ causatũ ẽẽt circa habituꝫ:sequit̃ ꝙ id̓ p̃cise
habet nũc nouum respectũ ad taleꝫ ↄnem:q̓ actus fuit
elicit⁹ circa illam.g̊ cum non sit nãlr̃ possibile vnq̧ po-
stea illum actum nõ fuisse:eo ꝙ transiuit in p̃teritum:⁊
nullũ p̃teritũ possit nãlr̃ nõ ẽẽ p̃teritũ:seu ñ fuisse:vt cõ-
muniter ↄcedit̃:sequit̃ ꝙ ipoĩe ſꝑ postea erit illũ habitũ
non habere respectum ad illam conclusionem:aut non
esse habitum illius conclusionis dum esset.¶ Ex quo
vlterius sequitur ꝙ impossibile esset habentem illum
habitum perdere scientiam conclusionis illius seu obli-
uisci nosse illam nisi etiam perdat scientiam eius:quam
primo sciuit:imo ⁊ omnium conclusionum scientie il-
lius.Oportebit enim perdere absolutam essentiaꝫ.alio-
quin remanerent omnes respectus acquisiti propter pre
teritos actus.⁊ per consequens habitus cuiuslibet con-
clusionis.¶ Preterea aut iste respectus est aliqua alia
entitas ab essentia prioris habitus aut non.si non:habi-
tus ille nõ erit ꝓpter ipsum per p̃ncipium alterius ope-
rõnis ſꝫ spẽꝫ:q̃ꝫ esset añ ipꝫ.Si sit alia noua entitas:illa
noua entitas potius erit principium similis actus ei
qui elicitus fuit circa ↄnẽ illã aliã:⁊ ꝑꝑ quã respect⁹ hic
dr̃ acquisitus:ac per h̓ magis dicẽdus erit habitus illi⁹

ꝯnis ꝙ habitus ille ꝓor. ¶ Ex q̃ ꝯñr habeť ꝙ illarū cō-
clusionum duarum non est vnus habitus nuō nec specie
Et similr potest argui de respectibus circa ꝯnes alias ac
2m arm quisitis. ¶ Secunda rō ad ꝯnem fiat hec:aliqs hitualr
ꝑ p° ꝯc sciens multas ꝯnes vnius totalis scie pōt ꝑdere habitū
vnius nō perdendo habituȝ alterius:igiť eaꝝ sunt disti-
cti habit⁹.ꝯña est clara. Añs declarať. nā si talis diu ces-
set a cōsideratione vnius:frequēter aūt speculetur ꝛ de-
monstret aliam:tādē non ꝓmpte poterit aliam demon-
strare ꝛ nosse. aliam vero ꝓmptissime poterit:igiť tunc
non habebit habitū vnius:alterius vero habebit:nec ꝑ
nūc curo siue sit habitus respectiu⁹ tātū siue quid abso-
lutum:q̃cūqȝ eni res sit per quā ꝓmpte potest in actū ta-
3m arm lem:illam habitum dico. ¶ Tertio seqť fm hanc opio-
ꝑ p° ꝯc ne ꝙ quis simul habeat vel habere possit scientiaȝ ꝛ ha-
bitualem erroreȝ de eadem ꝯne ꝛ habituales estimatio
nes oppositas de eodem:qđ est nālr impossibile:ꝯña pȝ
Nam contingit simul eundem habere scientiaȝ de vna
cōclusione ꝛ habitum erroneuȝ de alia eiusdeȝ scientie.
verbi grā. scientiam de a. ꝛ errorem de b. si igitur scia de
a. est scientia de b. simul habeť sciētia de b. ꝛ error de b.
Uel potest in eadē virtute sic argui. error de b. cōpossi-
bilis est scientie de a. ꝛ non est compossibilis scientie de
b. igitur scientia de a. non est eiusdem spēi cum scia de b.
ꝛ per ꝯñs nec eadē numero. Añs pȝ:ꝯña ꝓbať:qꝛ oīs for-
ma alicui forme alteri incōpossibilis:est etiam incōpos-
2° ꝯ. sibilis cuilibet eiusdē speciei cum illa. ¶ Secūdam cō-
clusionem ꝓbo sic. Si alicuius cōclusionis ꝛ suoꝝ ṗnci-
pioꝝ esset vnus habitus nūero:cuiuslibet cōclusionis et
suoꝝ ṗncipioꝝ eēt vn⁹ hītus. ꝯña ꝓbať:qꝛ nō plus vni⁹
ꝯclusionis notitia dependet ex notitijs suoꝝ ṗncipiorū
ꝙ cōclusionis alterius:ꝛ q̄libet silr ad sua ṗnª ꝯpatiua
ac per hoc nō potior rō ē ꝙ vni⁹ ꝛ suoꝝ ṗncipioꝝ sit vn⁹
habitus ꝙ cuiuslȝ alterius. ꝯñs aūt est fl'ȝ:qđ ꝓbo. Acci
pio. n. vnā ꝯneȝ:que ex multis alijs ꝯnib⁹ ṗorib⁹ se in-
uicem ṗsupponētibus ꝓbatur. quales sunt plures in geo
metria:ꝛ sit. verbi grā. ꝙ ex viginti prioribus ꝓbetur. Si
igitur habitus huius ꝯnis accepte que ē. 21. est ēt habit⁹
suoꝝ ṗncipioꝝ aut est habitus oīum. 20. ꝯnum ṗcedenti
um:vel vnius ṗcedentis:aut aliquaꝝ tantū. forte duaꝝ
ex quibus imediate ꝓbať:non potest dici 2m:qꝛ si ē ha-
bitus haꝝ duaꝝ:q̄libet mediāte illo pōt cognosci:ꝛ quia
non est habitus haꝝ:nisi qꝛ per ipsas cognosciť. 21. eadeȝ
rōne est ēt habitus illaꝝ ex quib⁹ iste cognoscunť. ꝛ eađ
rōne illaꝝ ex quibus ille alie cognoscunť. ꝛ sic vltra vsqȝ
ad vltimā in resolutione. ac per hoc vnus habitus erit
istius ꝛ. 20. precedentiū. Cū igitur iste prius habuerit ha
bitum secūde ꝛ ṗme ꝛ ṗncipioꝝ eius:postea hītum. 3c. ꝛ
2c. ac pc ꝛ princi. eius. ꝛ sic deinceps:vel saltem fuit possi
bile vt haberet. ponať ꝙ ita fuerit. aut ille primus hītus
qui fuit ṗme ꝯnis ꝛ suoꝝ ṗncipioꝝ est istemet qui est ha
bitus. 21. ꝯnum. ꝛ hoc est reprobatū ṗcedēti ꝯne:aut ē di
stinct⁹ ab habitu duaꝝ ꝯnū. ꝛ ab habitu triū ꝛ sic vltra. ꝛ
sequiť ꝙ in intellectu sunt. 20. habitus sciētifici frustra
ꝛ superflui. Nā ꝑ habitū vltimū qui est. 21. ꝯnū sufficien
ter quelibet ꝯnū illarum cognoscitur. nec pōt dici ꝙ qñ
posterior habitus acquiritur prior corrūpiť. tum qꝛ quis
experitur ꝙ dum adhuc debile ꝛ remissum hȝ habitum
de posteriori conclusione hȝ intensuȝ ꝛ firmū de priori.
igitur tūc habitus prior nec est corrupt⁹ nec est remissus.
ꝛ ꝑ ꝯñs nec qñ habitus posterioris est intensus:habitus
ṗoris est corrupt⁹. Et istud maxime ꝯfirmatur ex dictis
opiniōis recitate:que vt pȝ in sua prima rōne:hȝ ꝓ incō
ueniēti ꝙ ꝯ ꝑfecti⁹ cogn̄scať qn ṗnm etiā ꝑfecti⁹ cogn̄scať
Multo igiť magis dȝ hēre ꝓ incōueniēti ꝙ ex cognitiōe
ꝯnis remittať vel corrūpať habit⁹ mediante quo cogno-
scebatur ṗnm. tum quia sequeretur ꝙ nullus posset obli-
uisci scire vel demōstrare. 21. seu perdere sciam de ea:ni-
si ꝑderet sciaȝ de oībus ṗcedentibus. ex quo tñ vni⁹ ha
bitus esset oīum:qđ est cōtra expientiam. ¶ P̃. si oīum 2m
illarum cōclusionum est vnus habit⁹ aut est acquisitus
ex actibus terminatis ṗci° ad vltimaȝ ꝯnē:scȝ. 21. aut ex
actibus terminatis ad illam ꝛ aliquā ṗorē. vel ad aliq̄s
ex eis tñ:aut ex actib⁹ termīatis circa oēs. nec ṗmū nec
secūdum dici potest:tuȝ qꝛ nihil est obiectuȝ habit⁹ qđ
non fuerit obiectuȝ actuū ex quibus est genitus. tum qꝛ
nullus habit⁹ pōt eē ṗnm actus circa obm aliud ꝙ circa
illud vel illa:circa qđ vel q̃ fuerūt actus ex quib⁹ ē geni
tus. alias act⁹ sequentes ꝛ ṗcedentes habitum non siles
sed dissimiles eēnt. ꝯ. ꝑ. secūdo ethicoꝝ. et ꝯ expientiaȝ: capto. p.
habitus aūt iste ponitur esse oīum ꝯnū:ꝛ per ꝯñs ēt poni
tur ꝑ illū quēlibet posse cognosci:tū ēt 3°. qꝛ magis vide-
retur ꝙ ꝑ actū elicitū circa ṗnm vel ṗorē ꝯneȝ acqrereť
hit⁹ de ꝯne posteriori ꝙ eꝯ:cū posterior ꝯ per prioreȝ co-
gnoscatur ꝛ nō eꝯ:ꝛ tñ hoc nō cōtingit:sic per rōnes ad
ꝯnē ṗcedentē ꝓbať:igitur ꝛc̄. Nō pōt ḡ dari ṗmum nec
2m nec ēt 3m:videlȝ ꝙ sit acquisit⁹ ex actibus termiatis
ad oēs. 21. ꝯnes:qm̄ nō est nālr pole:ꝙ actualr qs eodeȝ
actu:imo certe nec pluribus ēt sil' cognoscat tot ꝯnes:sic
expien° doceȝ. ḡ nō hēť nālr aliqs act⁹ sciendi termiat°
ad tātam multitudinē ꝯnum. ꝛ valȝ hec rō ad ṗncipalē
ꝯneȝ. ¶ P̃. suppono vm ex p° ꝯne ꝓlogi:ꝙ scia ṗt acqri 3m
preci' per act⁹ rectos termiatos obiec° ad res ex̄:ꝛ itelli-
go per res ipa signi° q̃ non sunt signa siue sint significa-
ta ꝑ termios siue ꝑ ꝓpōes. Tūc arguo. cū ṗmo acqritur
notitia de aliq̄ ꝯne ad sensuȝ ṗmissuȝ. i. đ sic eē sic signat
ꝯ notitia vel noti° ṗncipioꝝ sunt cause notitie ꝯclusio-
nis. i. notitie de sic eē sicut significant ṗnª seu ṗmisse sūt
cause notitie de sic eē sicut significat cōclusio:ḡ notitia
ꝯnis est alia ab illis ṗncipijs seu notitijs eoꝝ:vel ab illa
si sit vnica notitia vtriusqȝ. ḡ ꝛ habitus ex ea vel sibi silr
genit⁹ ē alius ab habitu vel hītib⁹ pricipioꝝ. tȝ ꝯña. qm̄
vt tactū est in ṗcedenti rōne:nō est aliud obm̄ hītus:ꝙ
fuerit obm act⁹ vel actuū:ex quo vel qbus imediate ge
nitus est habit⁹. ¶ P̃. demr̄atio nō est vnic⁹ actus nūe- 4m
ro. ḡ hītus ꝯnis nō ē habit⁹ ṗmissaꝝ seu ṗncipioꝝ. Añs
pȝ. tū qꝛ ṗmisse sunt eāc ꝯnis sic dicit. ꝑ. 1°. poste. ꝛ ꝑ rōnē
pȝ:qꝛ vtȝ qōne ṗallagata:ipse ṗmisse demr̄atiōis menta
lis:de qua loquimur:sunt ipēmet notitie ṗncipioꝝ. i. de
sic esse sicut significant principia. vnde secundum intrā
sitiuam loquutionem intelligendum est cum dicitur
notitie principiorum. i. notitie que sunt principia:huius
modi autem notitie sunt cause notitie que est cōclusio.
tum quia nō apparet possibile ꝙ aliqua vna propositio
mentalis in nobis nāliter acquisita sit affirmatiua ꝛ ne-
gatiua. vniuersalis ꝛ particularis:ꝛ de diuersis predica
tis ꝛ subiectis obiectiue. ꝛ hoc maxie habent illi dīe q
tenent ꝙ propositio mentalis componitur ex noticijs
simplicibus terminorum:vel significatorum per termi
nos. quoniam secundum eos:alie sunt partes vnius pre
misse:alie alterius ꝛ a° conclusionis:ꝛ per consequens
alie ꝛ alie sunt propositiones abinuicem ex illis compo-
site. Constat autem ꝙ demonstrationis aliqua est propo
sitio vl'is ꝛ aliq̄ pticularis. aliqñ ēt aliq̄ ē ꝓpō affirmaª
aliq̄ negatiª. Itē de diuersis ṗdicatis vel subiectis obie
ctiue sunt:sic aliud significatū totale est vnius ꝓpositio
nis demōstrationis vocalis:aliud alteri⁹. idē vō ē signi
ficatum propositionis mentalis ꝛ vocalis:sibi subordi-
nate vt certum est. patet ergo antecedens. consequen-
tia ꝓbať:quoniaȝ ex ṗci° demōstratiōe vel demr̄ationi-

bus similibus si vna nō sufficeret absq3 aliquo alio actu intellectus supaddito: ⁊ per ꝯñs absq3 aliquo actu vno p̄mo cadente sup ꝯnem ⁊ premissas: causatur habitus de ꝯne. Et sic ğ habitus ꝯnis nō ē habitus p̄ncipiorum. ¶ Ex p̄dicta rōne pōt ēt ꝓbari q̄ nullo p̄se vno nūero actu pōt cognosci sic eē sic enūciāt p̄misse ⁊ ꝯ. qm̄ sic vł sic esse seu hō enūciabilia nō nisi notitijs que sunt enunciationes pñt cognosci. nulla aūt vna enūciatione nobis naturalr̄ possibili pñt diuersa enūciabi^a enūciari. vt cuilʒ puto satis eē notū. ¶ Cōfirmaẗ. q2 q̄ rōne tu diceres q̄ tria enūciabi^a pñt vnica enūciatiōe mētali enūciari. ali^o diceret q̄. 4. alius q̄. 10. ⁊ alius q̄. 100. ⁊ sic de q̄cūq3 numero. ⁊ sic vnica enūciatio sufficeret ad q̄lıbet enūciabile cognoscendū. ¶ P̄. non apparet cur nō ꝯdictorioꝝ

5^m enūciabiliū possit eē vnica mentalis enūciatio eq̄ bene sicut enūciabiliū p̄missaꝝ seu per premissas demonstrationis: ⁊ ipsaꝫ ēt ꝯnē maxime in demōstratione negatiua: imo certe hoc magis videẗ posse dici: cū ꝯdicto^a sint de eisdē p̄dicatis ⁊ subiectis: nō tñ sic in demr̄atione. ⁊ p ꝯñs magis per idē significabi^a. Si aūt hoc detur: seq̄ẗ q̄ eadē ꝓpō mentalis sit sił vera ⁊ fłsa: affirmatiua ⁊ negatiua: qd̄ nō appꝫ alicui: vt puto: eē ꝯcedēdū. Ex istis aūt vt p̄us ꝓbari pōt q̄ nō est aliquis vn^9 habitus ꝯnis ⁊ p̄missarum. ¶ P̄. ipōle est aliquē hr̄e in mente demr̄ationeʒ

6^m mētalē z^o ꝯpositā. s. ex ꝓpōnib^9 q̄ sūt notitie: ⁊ nō actualiter sił cognoscere sic eē sicut ꝯ sigñat: ⁊ scire seu scia actualis nō est ipsa tota demr̄atio: ğ est ipsa ꝯ. ğ act^9 sciendi nō cadit sup sic eē sic sigñant pn̄^a. Añs pꝫ q̄tum ad p̄mā ptem. tum q2 demōstratio est silogismus in quē hn̄do scimus iuxta diffōnē eius datā p̄ posterioꝝ. tuꝫ q2 alias nō quelibet propositio demōstratiōis eēt no^a: cuius oppositū assumiẗ. ¶ Quantū ad z^m ptem pꝫ qm̄ tūc scia eēt ita de p̄ncipijs sicut de ꝯne: imo plus: q2 due ptes demr̄ationis cadūt sup pn̄^a: ⁊ vna sup ꝯnē seu sic eē ⁊c̄. h aūt est falsum loquēdo de scia ꝓprie: iuxta illud ph̄i. z. post. in fine. q̄ p̄ncipiorum nō vtiq3 scia erit: ꝯñs p̄ma clara ē. q2 si ipsa tota demōstratio nō est scire nec aliqua p̄missaꝝ nec ambe sił sunt scire vt iam ꝓbatū ē. Et posita sola demōstratiōe in itellectu: ē scire in itellectu. vt in añte icludıtur. alias nō esset ipōle ⁊c̄. Relinquiẗ q̄ ipsa ꝯ sit actualis notitia: q̄ est scia seu ip̄m scire. Sed cōstat q̄ illa notitia que ē ꝯ nō cadit sup sic eē sic sigñant p̄misse: qm̄ nō cadit nisi sup suuꝫ significatū: qd̄ nō ē sic sigñant p̄misse: sic esse: sicut manifeste pꝫ in ꝯne vocali sibi in significando subordinata. Et sic pꝫ vltima ꝯñs. ex cuius ꝯñte pōt vlterius inferri: q̄ nec vn^9 habitus est de significatis ꝯnū et

2^m p̄missaꝝ. ¶ P̄. si deẗ aliq̄s act^9 vnus quo cognoscanẗ pn̄cipia ⁊ ꝯ: aut illo actu cognosciẗ ꝯ pp̄ pn̄^a: vel eꝯ: aut neutrū ꝓpter alteꝝ: sed vtrūq3 est eque p̄mo. Primū nō pōt esse: qm̄ cū nihil aliud sit h cognosci ꝓpter illud: q̄3 h cognosci. q2 cogn̄sciẗ illud: seu notitiā hui^9 cāri ex notitia illius: sicut aliquē velle a. ꝓpter b. nō est aliud q̄3 eū velle a. q2 vult b. ita q̄ volitio b. est cā volitiōis a. si eodē actu cogn̄scerenẗ pn̄^a ⁊ ꝯ. ⁊ ꝯ ꝓpter pn̄^a. ⁊ eꝯ idē act^9 esset cā sui ipsius: qd̄ nō videẗ pōle. Nec z^m dici pōt: q2 tūc ponitur frustra talis act^9. Nā q̄lıbet pn̄^m ꝓprio actu cogn̄sci pōt Ad qd̄ igiẗ poniẗ alius act^9 cōis quo etiā cognoscaẗ: ⁊ p̄sertim cū non p̄fectius cogn̄scaẗ p illū actū cōeꝫ et ꝓpriū sił q̄3 p ꝓpriū tantū. ¶ P̄. nō eodē actu appetitur finis ⁊

3^m id qd̄ est ad finē ꝓpter finē: igiẗ nō eodē actu cogn̄scūtur ꝯ ⁊ p̄ncipia: ⁊ ꝯ p p̄ncipia: ꝯñs pꝫ p opinātes oppositū. volētes q̄sic se habeat notitia p̄ncipij ad notitiā ꝯnis: sicut volitio finis ad volitionē eius qd̄ est ad finē. añs suppono p nūc: q2 ifra in p̄ma distinctione ꝓbabiẗ. ¶ Ultimo

4^m q̄ñtū ad istā ꝯnē. si esset idē habit^9 ꝯnis ⁊ p̄ncipioꝝ: q2 nō est potior rō q̄ vnius ꝯnis habit^9 sit etiā habit^9 suoꝝ p̄ncipioꝝ: q̄3 alteri^9 habit^9 sit habit^9 suoꝝ: etiā seq̄tur q̄ ois scia erit itellect^9: ⁊ q̄ ois scia subalternata erit scia subalternās: loquēdo de subalternatione p sumptionem p̄ncipioꝝ: hec aūt sunt falsa ⁊ ꝯ p. Nā. 6. ethi. ⁊. z. post. ex itentione ꝓbat q̄ p̄ncipioꝝ nō est scia: sʒ itellect^9: ⁊ q̄ itellectus est verioꝛ ⁊ certioꝛ scia. Et q̄ intellectus seu notitia p̄nci. nō acgriẗ p demōstrationē: scia vero acgriẗ p demōstrationē. p̄ etiā post. nō est dubiū gn velit sciaꝫ subalternātē ⁊ subalternatā nō esse vnā: sʒ diuersas: ꝯñs pꝫ: q2 ois notitia p̄nci. ⁊ habit^9 cāti9 ex ea est intellect^9: Et ois scia p̄ncipioꝝ scie subalternate est scia illaꝫ sibi subalternās.

¶ 3^a ꝯ. facilr̄ ꝓbaẗ. p̄mo gdē: q2 aliqñ p̄ncipioꝝ vnū est p se notū: ⁊ reliquū p viam experientie ⁊ memorie iuxta doctrinā. p. z. poste. ⁊ in ꝓhe. metha. Constat aūt q̄ taliū nō est idē habit^9: ⁊ maxime h veꝝ est: si respectu p̄nci. p̄mi modi nō sit aliq̄s habit^9 gn̄atus in itellectu sicut voluīt multi. ¶ P̄. aliqñ vnum est ꝓpō imediata: aliud aūt mediata. ⁊ scita. ğ taliū nō est vnus habit^9. ⁊ pꝫ ꝯñs ex supradictis ad ꝯneꝫ p̄cedentē. ¶ P̄. notitia vnius p̄ncipij pōt stare cū ignorātia alterius etiā dispōnis: igiẗ non est vnus habit^9 vtriusq3. ꝯñs ꝓbata est superius in sili. Añs pꝫ tā vbi vnū pn̄^m est p se notū ⁊ aliud nō: sed est ꝓpō scibilis. q̄3 etiā vbi vnū est p se notū ⁊ aliud nō: imo p viam sensus ⁊ memorie vel vtraq3 z^o. possibile est enim q̄ qs non habuerit experientias singulariū sufficientes ad sumendū vlēʒ acceptionē que est pn̄^m artis ⁊ scie: ac per h illud pn̄^m nō sit sibi notū: quin imo cū hoc potest estimare de opposito. ⁊ tñ reliquū pn̄^m sit p̄se notū vel per moduꝫ p̄dictū vel ex terminis. ¶ P̄. significata p̄ncipiorū sunt alia ⁊ alia vt vnū nō cognoscaẗ per aliud. ğ: eoꝝ non est vnus habit^9 ⁊ loquoꝛ de p̄ncipijs p̄mis que sunt ꝓpositiones imediate: añs notū est. ꝯñs ꝓbaẗ. q2 distinctoꝝ subiectoꝝ spē: quoꝝ neutrū per alterū cognosciẗ: nō est idē habitus numero. alias q̄rūcūq3 distinctarū ꝯnum et disperataꝝ posset quis dicere q̄ sit vnus habitus nuō. per hoc etiā potest ꝓbari q̄ nō sit vna notitia amborum p̄ncipioꝝ demōstrationis: q2 sunt obiecta cognoscibilia spē distīcta: ⁊ neutrū per aliud cognosciẗ. ¶ Iterum q2 aliqñ p̄ncipioꝝ alterū est affirmatiuuꝫ: ⁊ reliquū negatiuuꝫ alteꝝ vle ⁊ reliquū particulare: ergo non est eoꝝ vna notitia nuō. ꝯñs probata est. ¶ Sed ꝯ istas duas ꝯnes vltimas ⁊ quedā dicta in ꝓbationib^9 eaꝝ arguūt aliqui tenentes oppositū. p̄mo sic. Respectu quotcūq3 pōt eē vn^9 actus: potest esse vnus habitus: sed respectu p̄ncipiorum ⁊ ꝯnis pōt eē vn^9 act^9: q2 nō plus repugnat sillogismo cōposito ex multis ꝓpositionibus intelligi vno actu q̄3 propositioni composite ex multis terminis: sed propositio intelligitur vno actu: igitur ⁊c̄. Maioꝛ probatur: q2 eque necessario p̄exigit actus sciendi conclusionem notitiam premissarum: sicut actus cognoscendi ꝓpositioneꝫ notitiā terminoꝝ seu eoꝝ que per termios significanẗ. ¶ z^o sapientia est vnus habitus ⁊ illa est respectu ꝯnuꝫ ⁊ premissaꝝ: igiẗ. añs pꝫ per ph̄m. 6. ethi. ma^m inquit: qm̄ certissima sciaꝝ erit sapientia: opꝫ ğ sapientē nō soluꝫ q̄ ex p̄ncipijs scie: sed ⁊ circa pn̄^a veri dicere: q̄re vtiq3 erit sapientia intellect^9 ⁊ scia. ꝯñs ē nota. ¶ Ex ista auctoritate pꝫ: q̄ sapientia est respectu p̄ncipioꝝ ⁊ ꝯnuꝫ: ⁊ q̄ est scia ⁊ itellect^9 sed nō est realr̄ ⁊ formalr̄ scia ⁊ itellectus: q2 tūc nō esset habitus distinct^9 ab eis: ergo est scia ⁊ itellectus equiualenter: q2 est respectu illoruꝫ quoꝝ scia est ⁊ itellect^9. ¶ 3° sic. eē sicut significaẗ per ꝯneꝫ depēdet a sic esse sicut significatur per premissas in essendo. igitur ⁊ in cognoscibile essendo. Nam vnumquodque sicut se habet ad entitatem: ita se habet ad veritatem

Marginalia (right column): 3^a ꝯ — 2^m — 3^m — 4^m — ꝯ dicta — Ochā. q. 8. ꝓlogi — Adam. ī lectura lucduñ. q. 7. ꝓlogi. art. z — z^m cap. 8. — 3^m Adam.

4m ⁊ scibilitatem scd͠o metaphysice. ¶ 4° ipoſ̄e eſt euiden-
ter cognoſci ↄcluſioneꝫ ex hoc pci°: ꝙ itellectꝰ fertur ab-
ſolute ſuper ↄ̇nē: igit̃ ſi nū̄ꝗ̄ euidenter cognoſcat̃ maxi-
me euidentia itriſeca: hoc erit in cognoſcendo ⁊ appre-
hendendo eā in ordine ad ꝑmiſſas. i. ſignificata per eas.
5m ¶ 5° ſcire eſt aliquis actus vnus quo informante aiam
quocūq̄ alio circūſcripto cōtradictio eſt non ſcire. ſed
nullus talis actus eſt: niſi cadat tam ſup ſignificata ↄ̇-
nis ꝗ̄ ꝑmiſſaꝝ: alr̃. n. nō eēt euidēs aie ſic eēt ſic ꝑ ↄ̇nē ſi-
6m gnificat̃: igr̃. ¶ 6° ſic̃ ſe hꝫ finis ad ea q̄ ſūt ad finē ad bo
Aurꝰ. q. nitatē ⁊ appetitū: ita ſe hn̄t p̄nm ⁊ ↄ̇ ad v̾itatē. i. cog̊ſcibi-
4. plo. litatē ⁊ itellectū: pꝫ. z. phycoꝝ: ſꝫ finis hꝫ bonitatem a ſe
arti. p̄ ſup quā fert̃ appetitꝰ: ea v̾o q̄ ſunt ad finē hn̄t bonitateꝫ
z° phy. ex fine: ⁊ appetitꝰ nō fert̃ ſup ea niſi q̄tenꝰ fert̃ ſup finē:
T. c. 31. Aliogn ſi ferat̃ ꝑ ſe habebūt rōneꝫ finis: vt pꝫ ex p̄ ethi.
caplo. p̄. igit̃ nec itellcūs fert̃ ſup ↄ̇nē niſi q̄tenꝰ ſup p̄nm ferebat̃.
7m ¶ 7° ſi itellcūs ferat̃ ſup ↄ̇neꝫ ſꝫ ſe: aut cog̊ſcit eā ex nā
terminoꝝ ↄ̇nis: aut ex copulatōe coꝝ: aut ex pōdere nāe
ſue: nō p̄mū: qꝛ tūc ↄ̇ eſſet p̄nm: nec zm: qꝛ nō cognoſcit̃ niſi
ex terminis copulatio illa. Nec zm: tuꝫ qꝛ mouet̃ ab obo
(⁊ iō vel termini vel copula vel aliqd aliud mouebit i-
tellectū ad iudicādū: ꝙ h̾ ſit veꝝ) tū qꝛ nec ad cog̊ſcēdū
v̾itatē p̄ncipij mouet̃ ex pōdere poᶜ. niſi ex terminis de-
terminet̃. Nō g̊ itellectꝰ cog̊ſcēs ↄ̇nē fert̃ ſup eā ſꝫ ſe: ſꝫ
fert̃ ſup eā q̄tenꝰ ſil̾ fert̃ ſup p̄nm. ¶ Cōfirmatur: qꝛ ſcire
aliqd nō ē niſi cog̊ſcere: ꝙ h̾ eſt ꝑꝑ h̾: vñ a cog̊ſcēte ↄſue-
tū eſt q̄ri: vñ nouit ꝙ ſic eſt: vt inuatur: ꝙ ſcire nō eſt: niſi
ex cā cog̊ſcere. iuxta illud. p. p̄. poſte. Scire vnūq̄dq̄ opi-
namur cū cāꝫ cog̊ſcimꝰ: ⁊ qm̄ illiꝰ eſt cā ⁊c̃. ¶ 8° ſi nō ea-
8m dē numero itellectio q̄ cadit ſup v̾itatē ↄ̇nis caderet ſup
v̾itatē p̄ncipij: tūc iueniret itellectꝰ ꝑ ſe v̾itateꝫ in illa: qꝛ
ipoſ̄e eſt itellectioneꝫ ad aliqd terminari p̄ciſe: gn ſit in
illo v̾itas p̄ciſe: ſꝫ in ↄ̇ne nō eſt v̾itas ꝑ ſe ⁊ ꝓprie ſeu p̄ci-
ſe: ſꝫ vt ē iūcta v̾itati p̄ncipij: ſic̃ bonitas ⁊ appetibilitas
nō eſt in potione amara: niſi q̄tenꝰ copulat̃ cū ſanitate ꝑ
modū iducentis eā: g̊ nō aliq̄ actu fert̃ itellectꝰ in v̾itatē
ↄ̇nis: gn eodē ferat̃ in v̾itateꝫ p̄ncipij. ¶ 9° ille actꝰ quo
9m cog̊ſcit̃: ꝙ h̾ eſt ꝑꝑ h̾: vel ꝙ h̾ eſt cā ꝙ ſit h̾: trāſit ſil̾ ſup
vtrūq̄. ſ. ſup illud qd̾ eſt cā ⁊ ſup illud cuiꝰ cā eſt: ſꝫ actꝰ g̊
eſt ſcire eſt noſſe: ꝙ h̾ eſt ꝑꝑ h̾: ⁊ ꝙ h̾ ſit cā ꝙ ſit h̾: vt pꝫ ꝑ
T. cō. p̄. diffōnē ꝺ ſcire p̄ poſterioꝝ: ⁊ phycoꝝ. Et pꝫ etiā ꝙ noſſe:
ꝙ h̾ eſt ſimplr̃ ⁊ ex ſe: nō eſt ſcire: ſꝫ p̄nm itelligere: igitur
10m actꝰ ſciēdi ſil̾ trāſit ſup v̾itatē p̄ncipij ⁊ ↄ̇nis. ¶ 10° h̾ eſt
ſcire i itellectu: qd̾ eſt eligere i volūtate: ſic̃ itelligere p̄na
T. c. 13. in itellectu: h̾ eſt ꝙ velle finē in appetitu: pꝫ hoc z° phy.
ſꝫ actꝰ electiōis ſimplex ⁊ vnꝰ cadit ſup illud: qd̾ eſt ad fi-
nē ꝑꝑ finē ⁊ ſup vtrūq̄ ſil̾: igit̃ ⁊ ſcire cadit ſil̾ ſup vtrāq̄
Ad p̄m v̾itatē. ſ. p̄ncipij ⁊ ↄ̇nis. ¶ Ad p̄mā dico: ꝙ ↄ̇ ⁊ p̄na ſeu ſic
eſſe ſicut ſignificat ↄ̇ ⁊ ſic̃ ſignificāt p̄na itelligi vno actu
pōt itelligi duplr̃: vnoꝰ ꝙ itelligant̃ illo actu nō iudicia-
rio: nec enūciatiuo ſeu ꝙ nō ſit affirmatio ⁊ negatio i itel-
lectu: ſꝫ tātū itelligētia ſimplr̃. Alioꝰ ꝙ vno actu iudicia-
rio g̊ eſt affirmatio vel negatio. Cū igr̃ aſſumit̃: ꝙ reſpcū
ↄ̇nū ⁊ ꝑmiſſaꝝ pōt eſſe vnꝰ actꝰ: ſi itelligat̃ p̄ mō non fac̃
ad ꝓpom: eſto ꝙ iſtud ↄcederet̃. Nā actꝰ ſciēdi nō eſt ta-
lis actꝰ: ſꝫ eſt actus iudiciariꝰ ⁊ enūciatiuꝰ: ſeu potiꝰ enū-
ciatio. ſcit̃. n. eo ꝙ hoc eſt hoc. v̾bi grā. ꝙ anguli triāguli
ſunt eq̄les ⁊c̃. Si v̾o itelligat̃ zm: nego illā ⁊ ↄñr maiorē
q̄ aſſumit̃ i ꝓbōne hꝰ. ſ. ꝙ ñ plus repugnat ſyllogiſmo ⁊c̃.
Et cū ꝓbat̃. qꝛ eque nec̃io ꝑexigit ⁊c̃. Dico ꝙ ꝓbatio nul-
la eſt: qm̄ nō ſeqtur: notitia ↄ̇nis eque nec̃io ꝑexigit noti-
tiā ꝑmiſſaꝝ: ſic̃ notitia p̄ncipij notitiā terminoꝝ: igit̃ ſic̃
eadē notitia q̄ cog̊ſcit̃ principiū cog̊ſcunt̃ termini: ſic ea
notitia q̄ cog̊ſcit̃ ↄ̇ cog̊ſcūtur ꝑmiſſe. Et rō eſt qm̄ vltra
talē ꝑexigentiā alia cā eſt ex ꝑte p̄ncipij q̄ eſt potior imo

p̄ciꝰ ⁊ totalis eiꝰ qd̾ dr̃. ſ. qꝛ termini ſeu ſignificata termi-
noꝝ claudūtur īfra ꝑ ſe ſignificatū principij: ⁊ iō notitia
p̄ncipij ſeu q̄ eſt principiū cadens ſup ſuū ſignificatū to-
tale nec̃io cadit ſup ſignificata terminoꝝ: q̄ ſūt ꝑtes eiꝰ:
nō ſic aūt eſt de ↄ̇ne: qm̄ ſignificata totalia p̄ncipioꝝ nō
claudūtur īfra ꝑ ſe ſignificatū ↄ̇nis. ¶ Cōfirmat̃ ſolō ex
dictis arguentis: vult. n. ipſe ꝙ aliq̄ ꝓpō demr̃abilis eſt
cog̊ſcibilis expientia: ponat̃ igr̃ ꝙ aliq̄ ſic cog̊ſcat̃: ↄſtat
ꝙ illa noticia cadet p̄eciſe ſup ſic eſſe: ſicut illa ꝓpō ſi-
gnificat: ⁊ nō ſuper ſic eē ſicut ſignificāt aliqua p̄ncipia
ex q̄bus poſſet demōſtrari: nūꝗ̄ aūt noticia p̄ncipij ca-
dere pōt ſup ſignificatū ſuūꝫ quin cadat ſup ſignificata
terminoꝝ. nō eſt igit̃ ſil̾e. ¶ ℞. nullā apparentiā verita-
tis hꝫ: ꝙ ſi vnū verū ⁊ partes ſue poſſunt app̄hendi vno
actu etiā diuerſa vera: quoꝝ neutrū eſt pars alteriꝰ poſ-
ſint app̄hendi vno actu: nec etiā apparentiā hꝫ ꝙ ſi vnꝰ
actus pōt eſſe affirmatio ſignificās vnū veꝝ: ꝙ vnus ēt
actus poſſit eē affirmatio ⁊ negatio ſignificās duo vera:
nā p̄mū vtiq̄ poſ̄e eſt: zm aūt i nobis ſimplr̃ ē ipoſ̄e ꝑ
nām: ⁊ tn̄ hoc zm dari oꝫ ſm ſic arguēteꝫ vt ſupra ē oſte-
ſuꝫ. Quod ēt aſſumit̃: ꝙ noticia ↄ̇nis nec̃io ꝑexigit noti-
ciā ꝑmiſſaꝝ. vtꝝ ſit veꝝ ⁊ in quo ſenſu nō curo ꝓ nūc. qꝛ
nō eſt opus ad ſoluendū argumētū. ſm tn̄ doctorē q̄ p̄io
fecit rōneꝫ illā: hoc negādū eſſet: ſic̃ pꝫ ꝑ illud qd̾ dcm̄ ē
de ꝓpōne demōſtrabili cognoſcibili ꝑ expientiā: veꝝ tn̄
ipſe ponit mioreꝫ ſuā ſine ꝓbatōe. Et aliꝰ ſeq̄ns eū addit
ꝓbatiōeꝫ: q̄ tn̄ nō cōcordat cū eo i dicto eodē. ¶ Ad zm Ad zm
dico p̄: ꝙ rō illa ꝓcedit ꝯ tenentes ↄ̇neꝫ ad quā ꝓbādam
adducit̃: ſalteꝫ ꝯ duos: quoꝝ vltio poſite ſt̄ rōnes. Nam
vterq̄ vult: ꝙ oīs actꝰ ſciendi ↄſtāter cadat ſup ↄ̇nem ⁊
p̄ncipia: ⁊ ꝑ ↄñs oīs ſcia eſt ſapia: qd̾ ipſi nō itendūt: nec
. p. Tn̄ tn̄° ad rōneꝫ negādo añs. ſi itelligat̃. ꝙ ſit vnꝰ hitꝰ
nūero nō icludens hitꝰ diſtictos ſꝫ ſpēꝫ. Eſt āt ſapia vnꝰ
hitus totalis icludens tā itellꝫ q̄ ſciam ab vtroq̄ diffe-
rens: ſic̃ totū a ꝑte vt ibideꝫ vult euſtraciꝰ. Et dicit̃ vnꝰ
illo mō quo tota metaphyſica (q̄ forte ſola ſꝫ. p. ꝓprie ſa-
piētia dicit̃) eſt vna ſcia: de quo mō videbit̃ i articlo ſe-
quenti. ¶ Ad zm dcm̄ ꝙ non ꝓbat ꝓpoſitū: ſꝫ ſi qd ꝓ- Ad zm
bat: ꝓbat ſolū: ꝙ noticia ↄ̇nis ſeu ꝺ ſic eſſe ⁊c̃. dependet
ex noticia p̄ncipioꝝ ad eūdeꝫ ſenſū: ex hoc āt nō ſeqtur:
ꝙ ſit eadeꝫ noticia q̄ cognoſcit̃ ↄ̇ ⁊ p̄ncipia. ¶ ℞. alius
appꝫ defectus rōnis: qm̄ ſili mō probaret̃ ꝙ nullus effe-
ctus pōt cognoſci niſi cognoſceret̃ cā eiꝰ a q̄ depēdet: ac
per hoc niſi cognoſceret̃ deus: ⁊ qd̾ plus eſt: niſi eadē no-
ticia nūero cognoſceret̃: qd̾ patenter ē fl̾ꝫ. Qd̾ etiam ex
phō allegat̃ nō eſt ad ꝓpoſitū. Nā. p. nō intendit ponere z. meta.
ſilitudine iter vnā ⁊ aliā ſm d̾pendētiā vniꝰ ad alterā i- t. cō. 4.
eſſe: ⁊ dependentiā etiā i cognoſci: vt. vꝫ. ſic̃ hec ſine illa
eſſe nō pōt: ita niſi ꝑ illā cognoſci nō poſſit. Sed itendit
cōparare reꝫ ad ſuā veritateꝫ ſm ꝑmanentiā ⁊ varieta-
teꝫ ſeu neceſſitateꝫ ⁊ ↄtigentiā: vt. vꝫ. ſi eſt res in ſe ꝑma-
nens ⁊ iuariabilis i eſſe: eiꝰ v̾itas eſt iuariabilis: ⁊ qd̾ co-
gnoſcit̃ de ipā eſt iuariabilr̃ veꝝ: ⁊ tāto plus vel minus:
quāto in eſſe fuerit plus vel minus: ⁊ ideo inquit. p. qua-
propter ſemper exiſtentium p̄ncipia ſemp eē veriſſima
neceſſe eſt. Non eniꝫ quādoq̄ vera: ſed ſuᶜ ſemp. Et ra-
tio eſt: qꝛ non quādoq̄ ſunt ⁊ quādoq̄ non ſunt: ſed ſunt
ſemper. Et ſtatim concludit q̄re vnūquodq̄ ſicut ſe hꝫ
vt ita ſit ⁊ ad veritatem. i. inquit Cōmentator ꝙ quan- com̄. 4.
to magis fuerit perfectum in eſſe tanto magis erit per-
fectū in eſſendo veꝝ. Et ſic pꝫ: ꝙ auctoritas cui initit̃ rō
illa: nō ē ad ꝓpoſitū ſuū. ¶ Ad 4m dico ꝙ añs p̄t itelligi Ad 4m
duplr̃: vnoꝰ ꝙ ipoſſiᶜ eſt ↄ̇nem euidenter cognoſci ex h̾
p̄cipue: ꝙ intellectꝰ fert̃ abſolute ſup ↄ̇neꝫ: excludēdo. ſ.
eius lationem p̄ntem ⁊ ꝑteritā ſuper p̄na. Et in hoc ſenſu

loquēdo de poᵃ nāli ꝛ de notitia q̄ ꝑprie dr̄ scia: qđ dico
ꝑpter noticiā experimentalē. Si tñ haberi possit de aliq̄
ↄne scibili: potest ↄcedi añs. ꝛ neganda est ↄña. Alioᵒ po
test intelligi ꝙ ex hoc precipue ꝛc̄. i. eo actu quo precise
ferꝰ super ↄnem: ꝛ sic ē negandū añs. ❡ Ad 5ᵐ ꝗcꝗd sit
de maiore. Nā apud multos est dubiū vtrū aliq̄ noticia
creata habita vel haberi possibilis nālr sic essentialr sit
notiᵒ: ꝙ nō possit etiā exñs in aīa nō esse noticia. Cōcedo
tñ ad vim argumenti. Dico ꝙ aliquis actus ꝑcise cadēs
super sic eē sicut significat ↄ est talis ꝙ oī alio actu circū
scripto ipso in aīa posito hñs ipsum scit. Et si actus scien
di non possit esse in aīa quin sit noticia: dico ꝙ iste actus
ꝑcise cadēs super ↄnē est talis: ꝙ eo posito in aīa oī alio
actu circūscripto: ↄdictio ē n̄ scire. Et sic pꝫ ꝙ minor rō
Ad 6ᵐ nis est negāda. ❡ Ad 6ᵐ ↄcessa similitudine ad bonū in
tellectū: argᵐ nō ꝓbat ꝓpoᵐ: qm̄ q̄uis illud qđ ad finē
est: nō appetaꝰ nisi ꝑpter finē: nō tñ eodē appetitu appe
titꝰ vtrūqꝫ: sꝫ appetitᵒ finis cā est appetitᵒ illiᵒ qđ est ad fi
nem. vñ ꝛ hoc ipsuꝫ est aliquid appeti ꝑpter aliud: qđ ē
appeti: qꝛ appetiꝰ aliud ꝛ ꝙ appetitionē illiᵒ eē cāꝫ appe
titōis istiᵒ. sic i ꝓposito. Et si ↄ sit nō ꝑꝑ pnᵐ: nō tñ eadē ē
notitia vtriusqꝫ: sꝫ notitia pncipij est cā notitie ↄnis: ex q̄
Ad 7ᵐ seqꝰ oppᵐ. vꝫ. ꝙ nō sit eadē notitia vtriusqꝫ. ❡ Ad 7ᵐ di
co: ꝙ ex nullo illoꝝ: sꝫ ex notitia pncipioꝝ cālr hꝫ notitiā
de ↄne: siue aūt siſr hēat has notitias: siue nō: nō est tñ pn
cipioꝝ ꝛ ↄnis vna notitia. Ad ↄfirmationē dōꝫ ē: ꝙ aliđ
est dictu: scire ē cogᵒscere B ꝑꝑ hoc. Aliud est dictu scire ē
cognoscere ꝙ B est ꝑꝑ B. Primū. n. vlr verꝝ est. Nā scire
accipiēdo ꝓpe oē scire ē cognitio ↄnis ad sensū supiᵒ da
tū cāta ex notitijs poꝛibᵒ. Et iđ qđlibet scire est cogᵒscere
B: vel cognitio hᵒ ꝑꝑ B. i. ꝑꝑ poꝛes notitias ex qbᵒ cāṫur.
❡ 2ᵐ aūt nō vlr est verꝝ: tū qꝛ ille q scit aliqđ ꝑcise a po
ri nō cogᵒscit: ꝙ B est ꝑꝑ B: Tū ēt: qꝛ nec oīs q scit a poꝛi ꝛ
ꝑ cāꝫ: scit vł cogᵒscit ꝙ B est ꝑꝑ B. ❡ Vñ demr̄ans ꝙ lūa
est eclypsabilis sic: oē recipiēs lumē ab alio iter qđ ꝛ ipꝫ
pōt iterponi corpᵒ opacū est eclypsabile: luna est hᵒ. g̊ ꝛc̄.
q̄uis a poꝛi ꝛ ꝑ cāꝫ cogᵒscat ꝙ luna est eclypsabilis: nō tñ
ꝑ illā demr̄ationē vel sciāꝫ ab ipsa cātā cogᵒscit ꝙ luna ē
eclypsabilis ꝑꝑ illā cāꝫ. vꝫ. ꝙ iter eā ꝛ solē pōt opacū in
terponi: B. n. enūciabile. s. luna est eclypsabilis: qꝛ recipit
lumē a sole: ꝛ iter eā ꝛ solē pōt opacū iterponi. est aliđ ab
isto. luna est eclypsabilis. ꝛ pōt hec 2ᵃ cogᵒsci nō cognita pᵃ.
❡ P. si pᵐā ↄtigat scire ꝑ demr̄atione scia eiᵒ non cadit
obiue sup eiᵒ pnᵃ: sꝫ ꝑcise sup eā. ❡ Ex his pꝫ: ꝙ illa ↄfirᵒ
falsū assumit. ❡ Ad ꝓbationē dōꝫ: ꝙ phs in vbis illis n̄
loqtur de aliq̄ vno scire tātū: sꝫ de multꝭ scire siſr qbᵒ oībᵒ
res pfcissime sciꝰ: ꝛ cogᵒsciꝰ. ❡ Vñ scire de q̄ loqꝰ aggre
gat i se sciāꝫ: qꝛ est: ꝛ sciāꝫ ꝑꝑ qđ est: q̄ vtiqꝫ alie sūt ab iui
cē: sic est q̄stio: qꝛ est: alia a qōne ꝑꝑ qđ est: vt pꝫ 2ᵒ post. in
pnᵒ. Et certe ad pfectā notitiā rei nō suffic̄ scire: qꝛ est talꝭ
vel talis: sꝫ reqriꝰ: vt ēt sciaꝰ ꝑꝑ qđ ꝛ ꝑꝑ quā cāꝫ ē talis.
Nos aūt loqmur de vno scire de q̄ ipse stati loquēs diffi
nit ipꝫ: dicēs. Scire est ꝑ demr̄ationē itelligere. ꝛ B cōe ē
Ad 8ᵐ cuilibet scire ꝓpe dcō. ❡ Ad 8ᵐ nego minorē: siue. n. vi
tas ↄnis sit iūcta vitati pncipij siue nō: ipsa tñ est pciᵃ aᵃ ꝛ
distīcta a vitate pncipij. Et siſr est alia bonitas finis: vbi
gr̄a. sanitatis: ꝛ alia eiᵒ qđ est ad finē vtpote potiōis ama
re. Dr̄. n. bona potio: qꝛ est cātiua sanitatꝭ: sꝫ quā rōnē nō
Ad 9ᵐ dr̄ sanitas bona. ❡ Ad 9ᵐ pꝫ: qđ sit dōꝫ ex dcis in solone
ↄfirmatiōis septimi argumēti. Ad illud aūt qđ spālr ad
diꝰ illi. s. ꝙ nosse ꝙ B est simplr ꝛ ex se nō est scire: dico ꝙ
si illđ velit itelligi: ꝙ nō oē nosce ꝙ B est: est scire: ↄcedo:
sꝫ ꝑꝑ B nihil ad ꝓpoᵐ. Si vō velit itelligi: ꝙ nullū nosse
ꝙ B ē: est scire: neᵒ: imo falsū ē. Nā tale nosse qđ nō ē pᵐ sꝫ
ꝑ poꝛa nosse seu poꝛes notitias q̄les ad demr̄ationē req
runꝰ cātū vtiqꝫ est vē scire. ❡ Ad 10ᵐ dico ꝙ minor ē fal Ad 10ᵐ
sa: sic supra dcm̄ est: ꝛ ifra ꝓbabiꝰ. Nūc restat videre ad
rōnes alteriᵒ opinionis in pnᵒ hᵒ articuli positas. ❡ Ad ad rōes
pᵐā: dico pᵐo ꝙ dādo sibi q̄ꝫtūcūqꝫ pōt sibi dari sꝫ suā henrici
formā nō ↄcludiꝰ suū ꝓpoᵐ. s. ꝙ vnᵒ habitᵒ sit oīuꝫ taliū: sup idu
vbi gr̄a. geometraᵐ ꝛ methaᵐ ↄnū aut siſr oīum q̄rūlibet ctas
aliaꝝ vniᵒ gnīs. rō ē: qꝛ nō q̄libet ↄ eiusdē gnīs scie ē pnᵐ
respcū alteriᵒ vel eↄ. ❡ 2ᵒ dico: ꝙ vr̄ mihi ↄñs rōnabilr
posse cōcedi. qꝛ q̄uis añ gnātionē hitus non possit nālr
haberi noticia ↄnis nisi per actuales noticias pncipioꝝ:
eoꝝ. s. ex qbᵒ imediate deduciꝰ qn tñ gn̄ato hitu: qs illo
mediāte possit elicere noticiā ↄnis: n̄ eliciēdo notitiā ꝑ
missaꝝ n̄ video: ꝛ tñ ēt tūc ↄ diceꝰ cogᵒsci n̄ ex se: sꝫ ꝑ pnᵃ
añcedēter. s. ꝛ cālr: licet mediate: qm̄ ex noticijs pncipio
rum causate sunt noticie ↄnis vel noticia: ex qua vel qui
bus genitus ē habitᵒ: qui similiū noticiaꝝ possit eē pnᵐ
ꝛ secundum hoc patet ꝙ argumentum non concludit ꝙ
conclusionis ꝛ pncipioꝝ sit vnᵒ hitus. ❡ 3ᵒ qui ↄñs nol
let cōcedere pōt negare ↄñāꝫ: qꝛ diceret ꝙ q̄ñcūqꝫ cōclu
sio cognoscitur per actū mediāte hitu suo circa ipsāꝫ eli
cito siſr cognosciꝰ pnᵐ per aliū actū mediāte hitu pncipij
circa ipm elicitū. Esto igiꝰ ꝙ nō possit intendi hitus cō
clusionis sine intensione hitus pncipij: non tñ sequiꝰ ꝙ
sit idē hitus numero huiᵒ ꝛ illius: sicut nec eadē est noti
cia. ❡ 4ᵒ dico: ꝙ non solū post hitum: sed ꝛ ante potest
cognosci ↄ. esto ꝙ tunc actualr non cognoscanꝰ oīa pnᵃ
eiᵒ mediata ꝛ imediata vsqꝫ ad pᵐa: alias nūq̄ꝫ posset
nālr acqri notitia ↄnis 3ᵉ. vel. 15ᵉ. aut alteriᵒ: mltis alijs
ꝑsuppositis: cū non sit poīe siml tot noticias nālr habe
re: vt experientia manifestat: vñ videꝰ michi: ꝙ sicut illa
pᵐa totiᵒ ꝛ ꝓpō que est maior demōstrationis mētalis
ꝛ alia ēt pᵐa ꝓpō que est minor causant noticiā tertiāꝫ
que est ↄ: ꝛ ꝓpō non pᵐa sic ista noticia 3ᵃ remanens in
itellectu vel cū quadā alia noticia pᵐa: vel ēt non pᵐa.
Si tñ āhe sint pmisse eiusdē demr̄ationis cānt aliāꝫ ter
ciā: ēt si ille due pᵐe ex qbᵒ pᵐa ↄ cāta fuit desierit eē.
rursus ꝛ ista 3ᵃ cū q̄dā alia cāt aliā: ꝛ sic vltra. nec oꝫ imo
nec ē nālr poīe: ꝙ cuiuslibꝫ ↄnis oīa pnᵃ siſr actu cogᵒscā
tur. Et ꝑ ↄñs nec ꝙ eoꝝ hitus siſr itendanꝰ. ꝑ qđ ēt pꝫ: ꝙ
rō 1ᵃ nō sufficiēter ꝓbat ꝙ ↄnis ꝛ oīuꝫ pncipioꝝ suoꝝ sit
vnᵒ hitᵒ nuō: sic itēdit opīo. ❡ Ad 2ᵐ ↄcedo ↄnē q̄ seqꝰ: Ad 2ᵐ
ꝙ. s. hitᵒ itellectualis ē vnᵒ nuō: nō tñ ex B seqꝰ ꝙ diuer
saꝝ ↄnū aut ↄnis ꝛ pncipioꝝ sit vnᵒ hitᵒ nuō: qꝛ nec sunt
ēt eiusdē spēi. vñ sic hitᵒ corporalis vniᵒ spēi spālissime ē
vna forma nuō in vno subō. Nō āt oēs habitᵒ corꝑales
eiusdē gnīs exn̄tes in eodē subto sunt vnᵒ hitus nūero:
nisi ꝑ accñs rōne vniᵒ subi. vñ albedo ꝛ dulcedo nō sunt
ꝑ se vnᵒ hitus nuō. ꝛ sic ēt hitᵒ affectiuᵒ vł moralis vnius
spē exñs in eodē subto ē vnᵒ nuō: nō tñ oēs hitᵒ morales
eiusdē generis exn̄tes in eodē subto sūt ꝑ se vnᵒ hitᵒ nuō
imo ēt nec iusticia ↄmutatiua ꝛ iustiᵃ distributiua q̄ sub
ꝓpingoꝛi gñe hitᵒ ↄtineꝰ sꝰ vnᵒ hitus nuō. nec ēt tꝑātia
circa passiōes gustᵒ ꝛ tꝑanᵃ circa passiōes tactᵒ sꝰ vnᵒ hitᵒ
nuō. Et vlr nulli hitᵒ iclināťes ad actᵒ dissilēs ꝛ n̄ eiusdē
rōis (q̄ꝫtūcūqꝫ sint i eodē subō) sunt ꝑ se vnᵒ hitᵒ nuō. si
cut inquā ē in pceđ. sic ēt est de habitibᵒ itellectualibus.
Nam quilibet habitus vnius speciei specialissime vniᵒ
subiecti est vnus nūero: nō minus q̄ꝫ habitus corporalis
vel habitus moralis: sed hitus diuersarum spēꝝ. (qua
les sūt hitus diuersaꝝ ↄnū ꝛ hitus ↄnis ꝛ hitus pncipio
rum.) non sunt ꝑ se vnus hitus numero: de qua vnitate
numerali hitus nunc est sermo. ❡ Ad 3ᵐ dico: ꝙ si q̄cū Ad 3ᵐ
qꝫ forme que nō sunt ꝑ se vna forma numero dicanꝰ vnū
vel vna per aggregationē tātū ↄcedo pᵐā ꝑtē ↄñtis: et
etiam scdāꝫ si itelligatur ꝑcise de vnitate numerali. vñ

nec metaph. ꝛ geome^a^ sunt vna forma numero: nec oẽs
partiales geometrie sunt vna perse geometria vel vnus
habitus aut vna forma numero tãtum. Verũtñ vna par
tialis geometria cũ alia magis conuenit: q̃ cũ metaph.
q2 in inferiori ꝛ genere propinquiori. Sicut etiam vna
tẽpantia magis conuenit cum alia alterius spẽi: q̃ ꝯueni
at cũ liberalitate vel iusticia. nec tñ (vt dictuʒ est) sunt
Ad 4^m^ vnus habitus numero. ¶ Ad 4^m^ cõcedo añs ꝛ similr
ꝯñam ꝛ ꝯñs: q2 est indefinitũ. Sed ex hoc non cõcludit
ppo^m^: tum q2 nõ oẽs ꝯñes vel scientie eiusdem generis:
(verbi grã. geometrie) sunt adinuicem essentialiter or
dinate: q2 immo alique sunt nullaten^9^ inuicem dependen
tes: vt superi^9^ dictũ est. ꝛ per ꝯñs saltem de talibus non
probaret ar^m^: qđ intendit arguens probare. Tum quia
etiam esto ꝙ inter essentialr ordinatas sit dare primaʒ:
videlicet illam ad quã stat vltima resolutio: non sequit
ꝙ omnes ille eẽntialiter ordinate sint vna: siue intelliga
tur de ꝯñibus siue de scientijs seu hitibus: qđ esset ꝓbã
dum. Sed sequitur ꝙ illa prima est vna. qđ cõcedo: imo
argumentũ magis arguit oppo^m^: qm̃ q̃cũq3 sunt eẽntia
liter ordinata: sunt realiter numero distincta ꝛ specie.
Ad 5^m^ ¶ Ad 5^m^ nego maiorem. Nam vna potentia numero po
test habere actus diuersarum rationum ꝛ circa diuersa
obiecta specifice. habitus autem vnus spẽ ꝛ numero nõ
h3 actus taliter diuersos neq3 obiecta

2^m^ arti. **Quãtum** ad secũdum articulum. qualr plurium
ꝯñum sit scientia vna vel hitus vnus: ꝛ
quarum sic: ꝛ quarum non. Pono ꝯñes. 3. ¶ Prima est
ꝙ si cõclusionũ que dicunt ad vnã sciam ptinere subie
cta sunt vnum gñe subalterno ꝛ oĩum illaꝝ multitudo
dicitur vna scia vnitate generis subalterni. 2^a^ ꝙ talr sẽ
vna scientia ille sole speciales ꝛ partiales scie: qualr est
idem genus per se subiecti. 3^a^ ꝙ non quicũq3 hitus hñt
idem genus perse subiecti sunt vnus tali vnitate. Sed
q̃cũq3 hñt ideʒ genus subiecti ꝛ ex eisdem genere p̃mis
principijs ꝓcedũt sunt sic: seu tali vnitate generis vnus.
p^a^ ꝯ ¶ Primã ꝯñem ꝓbo. aut talium scientiaꝝ vnitas ẽ nu
meralis: aut specifica spãlissime: aut est vnitas tãtũ gene
ris gñalissimi: vel ea aliqua alia minor: aut est vnitas ge
neris subalterni: nõ aũt est vnitas numeralis: vt ꝓbatũ
est articulo p̃cedenti. nec vnitas speciei spãlissime. Naʒ
obiectoꝝ scibiliũ alterius ꝛ alterius rõnis scie sunt alte
rius ꝛ alterius rõnis: ꝛ non solum hec: sed eiusdẽ obiecti
scibilis scia a priori et scia a posteriori sunt diuersaꝝ ra
2^m^ tionũ: vt p3 ex precedẽti questione. ¶ Preterea magis
conuenit scia quã h3 sortes de a. per aliqua p̃ncipia cum
scientia quacũq3 quã h3 plato de a. etiam per eadẽ p̃nci
pia spẽ. q̃ scia quã h3 sortes de a. cũ scia quã h3 idẽ de b.
3^m^ igit iste due scie eiusdẽ a. ꝛ b. differunt spẽ. ¶ Preterea
si omnes tales essent vna spẽ: essent ẽt vna numero: cui^9^
o^m^ est ꝓbatũ: ꝯñs p3: qm̃ in eadẽ aĩa non sunt plures ha
bitus numero ꝛ non spẽ differentes: vt oẽs cõcedũt. Nõ
est igit vnitas spẽi spãlissime: sed nec est vnitas gñis ge
neralissimi: vel alia minor ista: qm̃ tũc due particulares
geometrie nõ magis essent vni^9^ scie: q̃ vna medicina et
geome^a^ nec magis ꝯuenirẽt q̃ geometria cũ tẽperantia
vel albedine aut alia qualitate corporali: cuʒ oẽs tales
forme sint eiusdẽ generis generalissimi: sc3 q̃litatis. re
linquitur g^o^ ꝙ sit vnitas gñis subalterni. ꝛ sic p3 p̃ma ꝯ.
2^a^ ꝯ ¶ 2^am^ cõclusionẽ ꝓbo. Quarũcũq3 sciaꝝ est idem gen^9^
p se subiecti: ꝛ eadẽ gñe p̃ma p̃ncipia ꝓpria: ille sunt vna
scia vnitate p̃dicta: sed quarũcũq3 est idẽ genus p se sub
iecti: sunt etiam eadẽ genere prima p̃n^a^ ꝓpria. igit. ma
ior p3 per. p. p̃mo post. ca^o^. penultimo dicẽtẽ. vna scia est:
que est vnius generis subiecti: q̃cũq3 ex primis ꝯponit.

vni^9^ aũt gñis subiecti vel dicunt ille q̃ꝝ subiecta ab eis
s^m^ vnã ꝯmunẽ rõnem vel cõceptum s̃m p^e^ analo^am^ ad
aliquod vnũ cõsiderant. ¶ Vñ. p. 4. metaph. Non solũ T. cõ. 2.
iquit eoꝝ que s̃m vnũ dictoꝝ est vnius scie speculari.
S3 ꝛ dictoꝝ ad vnaʒ nãʒ super quo Cõmen. ait. Res. n. Com. 2.
que hñt vnã sciam nõ tantũ sunt quaꝝ subiectũ est vnũ
spẽ aut gñe dicto vniuoce. Sed ꝛ quaꝝ eẽ attribuit vni
fini aut vni agenti aut vni subiecto. Et hoc ꝓbat ibideʒ
per ex^m^ de medicina. Dixi aũt s̃m vnaʒ ꝯmunẽ rõnẽ ꝛc̃.
quoniam si alique scie de eisdẽ rebus considerent: non
aũt s̃m vnam rationẽ ꝛc̃. non dicunt ad vnam sciam pti
nere. verbi grã. de phisica ꝛ geometria quaꝝ vtraq3 de
magnitudinibus considerat: q2 tñ phisica considerat de
his vt sunt passiones corpoꝝ nãliũ inq̃tũ naturalia sũt:
ꝛ eaꝝ tñ passiones corpoꝝ eis ꝯuenientes inq̃tum hꝫ.
Geometria non sic: s3 inq̃tum magnitudines sunt: ꝛ per
ꝯñs ẽt eaꝝ passiones inq̃tũ hꝫ: iõ geometria ꝛ phisica
non sunt vna scia modo p̃dicto. Et hec oĩa patẽt p. p. 2° T. c. 18.
phicoꝝ. ꝛ p Cõmen. ibidẽ. mior p3: q2 s̃cõm. p. p̃mo post. Com. 16.
op3 p̃n^a^ scie esse vnigenea p se subito eiusdẽ. o3 iquit ipa t. 18.
in eodẽ eẽ gñe his q̃ demõstrant. ¶ Et p3 rõne: quoniã
non ꝯuenit ex qualibuscũq3 p̃ncipijs circa q̃dcũq3 gen^9^
entiuʒ ꝯñes demõstrare. Unde per p̃n^a^ geometrie nũq̃
demõstrabitur deũ esse separatũ a magnitudine aut esse
itelligẽtẽ: vel ꝯ̃rioꝝ eãdẽ esse disciplinã: vt dr̃ p̃mo poste
rioꝝ: neq3 p p̃n^a^ phice demõstrabit: ꝙ super qualʒ lineã
rectã ꝯtingit triangulũ equilaterũ collocare. ¶ Hoc ẽt
p3 inducendo videmus enim ꝙ q2 geometra cõsiderat
de cõtinuo inq̃tum hꝫ: idcirco ꝛ oĩa sua prima p̃n^a^ sunt
de continuo: vel de sibi ꝯuenientibus inq̃tum hꝫ. Si
cut q̃cũq3 eidẽ sunt equalia: inter se sunt eq̃lia. Et si ab
equalib^9^ equalia demas ꝛc̃. Et de pũcto ad punctũ re
ctam lineaʒ ducere: ꝛ sic in singulis discurrendo oĩa ad
idẽ gen^9^ perse ptinere subiecti videbitur: phicus vo q2
non sub eadẽ rõne considerat magnitudines nũq̃ talib^9^
vtit p̃ncipijs: inq̃tuʒ dico phicus est. Et ideo qñ diuer
se scie ꝓbant eandem ꝯñẽ p alia ꝛ alia prima prin^a^: non
est eaꝝ sub eadẽ rõne idẽ subiectũ: sed sub alia ꝛ alia ra
tione. hoc p3 etiã per Auic. i. li. sue sufficientie. vbi osten cap. 8.
dens quõ demõstrationes astrologi ꝛ phisici de rotũdi
tate terre diuersant ait prius iducit ꝓbatiões sumptas
ex ꝯparatione oppositionũ situũ ꝛ distantiaꝝ. ¶ De autẽ
sic p3 sũt ꝯditiões ptinentes ad gen^9^ ꝯtinui iq̃tu hꝫ: sub
qua rõne ꝯsiderat astrolog^9^ mot^9^ celoꝝ: vt dicit Cõmen.
2° metaph. Et subdit Auic. ꝛ inenim^9^ ꝙ 2° inducit ꝓba Cõ. 25.
tiones sumptas ab eo qđ debet nã corpis nãlis. vñ ẽ nã vl p me.
le. Et sic p3 ꝙ terra nõ itrat ꝯsiderationeʒ vtriusq3 sub com. 19.
vna rõne: sed alia ꝛ alia. ac p h ꝛ ipsi ex alijs ꝛ alijs dmõ
strãt p̃ncipijs. sic igit p3 vna ps seu vna exponẽtiũ ꝓpo
site ꝯñis. s. ꝙ quarũcũq3 sciaꝝ ẽ idẽ p se sub3: sunt eius
dẽ scie mõ p̃dicto. Reliq̃ ps exponẽs ꝯñẽ illã. s. ꝙ nulle
alie ab istis sic ptineãt ad vnã sciaʒ. ꝓbat. q2 q̃rũcũq3 sci
entiaꝝ sunt alia ꝛ alia p̃n^a^ p^a^ gñe: ipse sũt alie ꝛ alie scie:
sed q̃rũcũq3 nõ est idẽ p se subm̃: sunt alia ꝛ alia ꝓpria
p̃n^a^ gñe. igit. maior p3 p phʒ p̃ post. d. Scia ẽ altera ab al
tera q̃rũcũq3 p̃n^a^ neq3 ex eisdẽ neʒ ex alteris nec ex se
iuicẽ sunt. nõ loquit de p̃ncipijs imediatis ꝛ primis q̃
sũt p̃misse: ex qb^9^ imediate ꝯ deducit: qm̃ talia sunt alia
ꝛ alia ad aliã ꝛ aliam ꝯñẽ eiusdẽ scie: s3 logt de p̃ncipijs
ad q̃ stat vltima ꝯñis resolutio: ꝛ hoc innuit qđ ẽt ibidem
ait. h^9^ aũt signũ cũ idemõstrabilia veniat. ¶ Itẽ Cõmẽ
3° meta. necesse ẽ igt vt scie diuersent pp diuersitatẽ ea Com. 3.
rum in principijs vt sint modi demonstrationum vsita
tarum in arte aliqua alij a modo demr̃ationuʒ alterius.
minor patet per phʒ vbi i supra. dicentẽ. multoꝝ gñe. i.

subicibili alia p̄n^a sunt. Et statim p̄bans q̄ diuersarum scientiarū sunt diuersa ꝓpria p̄ma p̄ncipia assumit q̄ ex solis cōibus p̄ncipijs non p̄nt omnia demonstrari. Sed cū eis oꝫ habere alia ꝓpria que sunt alia ⁊ alia fꝫ aliud ⁊ aliud genus subiecti. ꝓpterea dicit. alia quidē in quātitatibus alia vero in qualitatibus sunt: cum q̄bus demōstratur per cōia. Et in fine capi. ait. Monstratū est q̄ al-
3^a ꝯ tera principia sunt differentiū. s. gn̄e subicibili. ¶ Conclusio 3^a p̄batur. s. q̄ loquendo de habitibus in cōi ⁊ nō solū de scientificis de quibus tantū loquitur p̄cedens ꝯ non q̄cūq͂ h̄itus h̄n̄t idem genus subiecti pertinent ad vnum habitū vnitate p̄dicta. Nā quorūcūq͂ h̄ituū sunt diuersa p̄ma p̄ncipia illi sunt diuersi. pꝫ ex p̄cedentibus. sed aliquoꝝ quoꝝ est idem genus subiectum sunt diuersa p̄ncipia. patet de fide: scia: ⁊ opione: quorū potest esse idem sub eadem rōne subiectū. ⁊ t̄n sunt vel esse cū hoc possunt diuersa p̄ma p̄ncipia: eo q̄ opinio nō tantum ex
T. cō. 5. proprijs: sed ēt ex cōibus ⁊ extraneis possit haberi p̄ncipijs. Hoc confirmat̄: q2 fm p̄hꝫ. 4. meta. Circa idē gen^o subiectum versat̄ metaph. ⁊ dialectica. Cōstat aūt q̄ non per eadē p̄ncipia: alias opinio foret scia: igitur ⁊c̄.

3^a arti. p^a ꝯ. **Quantum** ad tertiū pono ꝯnes duas. Una est q̄ non oīuꝫ cōclusionum theologicarum est vnus h̄itus numero neq͂ spē sp̄ālissima. p̄batur per eūdem modum quo p̄bata est p̄ma ꝯ primi articuli: tum. s. q2 non quicūq͂ habet h̄itum vnius ꝯnis theologice potest in actum circa quālibet: tum q2 cū theo^a vni^o conclusionis stat error alterius ꝯnis in codē. Tum quia theo^a vni^o perdi potest remanente theo^a alterius. applica ⁊ extende ꝯformiter ista media ad illa. ¶ 2^a cōclusio
2^a ꝯ. oīuꝫ theologicaꝝ cōclusionū est vna ois theologia quēadmodum est oīuꝫ geometralium vna geometria vel medicinalium vna medicina. pꝫ. q2 oīuꝫ talium subiecta ꝯsiderantur in attributōne ad vnuꝫ perse: ⁊ primo in ea cōsiderandū. s. ad deum. ⁊ per eadē p̄ncipia p̄ma. oēs cōclusiones theologice p̄bantur. s. p auctoritates sacri canonis: igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯña: q2 ex vnitate principioꝝ ⁊ vnitate p̄se subiecti cōcludit̄ vnitas h̄itus sepe dicta.

Ad arg. p̄nci^le ¶ Ad argumentū p̄ncipale q̄onis dꝫ q̄ mioꝛ ē falsa: sic̄ p̄batū ē ar^o p̄mo. g̃ ⁊c̄.

Qō. IIII.

Quarto quero ⁊ penultimo circa p̄logum. vtrū deus inquātum de^o sit subꝫ in theo^a n̄ra. Arḡ q̄ nō: q2 de^o nō est subꝫ in theo^a. g̃ nec iq͂^m de^o ē subꝫ i ea: ꝯña pꝫ: añs p̄bat̄: tū q2 de^o est oīno simplex. Nullū aūt simplex pōt esse subiectuꝫ scie. Qd̄ p̄bat̄ p̄mo: q2 opꝫ subiectum scie esse aliquo^o notū ⁊ aliquo^o ignotū: Nam confusa cognitio subiecti presupponit̄ in scia ⁊ inquirit̄ distincta. Simplex aūt aut nullo^o est notum aut notū to-
T. c. 22. talr̄: vt pꝫ ex 9° metaph. ¶ Itē 7° meta. dicitur: q̄ in sim-
T. c. 59. plicibus nō est q̄stio neq͂ doctrina. vbi aūt non est q̄stio nō est scia: cū ois ꝯ scie sit questio: igit̄. Tum q2 deus est res singularis ⁊ nullū singulare est subiectū scie. cū non h̄eat partes subiectiuas quaꝝ passiones ⁊ ꝓprietates in scia inq̄runt̄: ēt de singularib^o nō ē scia: vt pꝫ 7°. metha.
T. c. 53. ¶ Ad o^m. idē ⁊ sub eadēꝫ ratione est obiectum theologie nostre ⁊ theologie beatoꝝ: ergo de^o inq͂tū deus est obiectum theologie nostre. Cōsequētia pꝫ: q̄ deus inq͂tuꝫ
caplo. 3. deus est subiectū scie beatoꝝ iuxta illud p̄me Johā. videbimus eū sicuti est. Añs p̄bat̄: Nā idē est subiectum theologie n̄re et fidei nostre. sicut colligit̄ ex v̄bis Aug.
cap. 4. 8. de tri. o. ꝓpter ista. 3. fidē spem caritatē in animo edificāda oīuꝫ diuinoꝝ libroꝝ machinamēta ꝯsurgūt. Et li^o.
caplo. 1. 14. dicit: q̄ huic scie tribuit illud tantūmodo quo fides saluberrima (que ad verā beatitudinē ducit) gignit̄ nutrit̄ ⁊c̄. Per h̄ inuēs q̄ circa idē subiectū fides ⁊ theologia versant̄. Idē vero subiectū est nostre fidei ⁊ visionis beatoꝝ. sicut p̄bāt v̄ba ap̄li p̄ma ad coꝝ. Uidemus nuc cap. 13.
p speculū in enigmate: tūc aūt facie ad faciēꝫ. igit̄ ⁊c̄.
¶ In q̄one erūt articuli 2°. Nā p̄mo videbit̄ q̄d sit rō subiecti scie inq͂tū huius modi. 2° videbit̄ de q̄sito.

Scot^o i p^a lectura sūa q̄o ne 3ª plogi. ⁊ i lectura pi siensi. q. p^a **Quantum** ad p̄mū dicit doctoꝛ q̄dā in prima lectura sua: q̄ rō p̄mi subiecti est ꝯtinere in se p̄mo v̄tualr̄ oēs veritates h̄itus: seu sicut dicit in lectura parisieñ. notitiā oīuꝫ v̄itatū h̄itus. ¶ Probat̄ p̄mo sic: subiectū p̄mū ꝯtinet ꝓpōnes imediatas: q2 subiectū illaꝝ ꝯtinet p̄dicatū. ⁊ ita euidentiā toti^o ꝓpōnis. ꝓpōnes vero imediate ꝯtinēt ꝯnes: igit̄ subiectum ꝓpōnuꝫ imediataꝝ ꝯtinet oēs veritates illius h̄itus. igit̄ subiectū scie ꝯtinet oēs veritates scie. ¶ 2° p̄mitas
2^m hic accipit̄ ex. 1. poste. ex diffōne v̄lis fm q̄ dicit adequationē. obiectū aūt se hꝫ ad h̄itū: sicut cā ad effectuꝫ: nō est aūt cā adequata: nisi ꝯtineat virtualiter totū effectū.
3^m igit̄ ⁊c̄. ¶ 3° in reportationibus ad idē sic arguit. In eēntialr̄ ordinatis nec̄e est stare ad aliq̄d p̄muꝫ simplr̄. ſꝫ cognoscibilia alicuius scie habēt eēntialē ordinē iter se in cognoscibilitate: q2 ꝯnes cognoscunt̄ ex p̄ncipijs: ⁊ p̄ncipia tandē (etiā si sunt imediata) cognoscūtur ex terminis: terminus etiā p̄dicati p̄ncipij cognoscit̄ ex rōne subiecti: q2 p̄ncipia cōiter sunt p se 2^oo: igit̄ subiectū cadit in diffōne p̄dicati 7°. metha. In isto igit̄ ordine tādē statur ad aliq̄d subiectū simplex q̄d est subiectū p̄ncipij vel p̄ncipioꝝ ex cuius notitia cognoscunt̄ oīa p̄tinētia ad sciaꝫ: ⁊ ipsum nō est cognoscere ex alijs: illud igit̄ recte dicitur subiectū p̄mū scie: q2 in se ꝯtinet p̄mo virtualiter notitiā p̄tinentiū ad sciaꝫ. ¶ Exponit aūt q̄d dicit p̄mo virtualr̄ ꝯtinere: q2 illud est p̄mū q̄d nō dependet ab alio: ſꝫ alia ab ip̄o. ita p̄mo ꝯtinere est nō dependere ab alijs in ꝯtinēdo: ſꝫ alia ab ipso: hoc est per ipo lꝫ circūscripto omni alio in re: manēte itellectu eius adhuc ꝯtineret: nihil aūt aliud ꝯtinet nisi p rōnē eius. ¶ Hec opinio non apparet mihi ꝯ scotū
vera neq͂ eius motiua. Ad c^o falsitatē oñdendū p̄mitto: q̄ subiectum ⁊ passio in ꝓposito p̄nt dupl̄r accipi. vno^o p terminis mētalib^o: quoꝝ vn^o vel formalr̄ fꝫ se vel equiualenter est de altero p̄dicabilis in 2^oo dicēdi p se. ita q̄ ille qui sic pōt de altero p̄dicari dicat̄ pa^o: ⁊ ille de quo p̄dicat̄ dicat̄ subm. Dico aūt formalr̄ fm se: si mētalis ꝓpō eēntialr̄ ꝯponat̄ ex distictis p̄tib^o: quaꝝ vna dicat̄ subiectū sa^a v̄o p̄dicatū vt multi opinant̄. Si v̄o ꝓpō h̄ non sic ꝯponat̄: sed sit act^o eq͂ simplex vt aliq̄s termin^o mētalis q̄ nō ē ꝓpō equalēs: t̄n in signando plurib^o t̄lib^o terminis ⁊ ꝓpōni vocali vl̄ alteri cōposite mō predicto: aut ēt que equiualꝫ mētali ꝯposite: si q̄ foret talis: tūc in q͂ talis pa^o mētalis non ni si equiualenter dr̄ p̄dicari de subto. Alio^o p̄nt ista accipi pro rebus ipsis pro q̄b^o termini supponunt: vel q̄s significant. Ista satis nota sunt ex vsu cōi scolastico. ¶ Hoc p̄misso pono sex ꝯnes. Prima est accipiendo subiectū ⁊ passionē 2^oo: non oē subiectuꝫ scie vel p̄ncipij ꝯtꝫ v̄tualr̄ p̄mo suā passionē. ¶ 2^a q̄ no^a subiecti nō sic ꝯtꝫ. s. p̄mo v̄tualr̄ noticiā passiōis: ⁊ si subiectum ⁊ pa^o p̄mo accepta non sunt aliud q͂ no^e icōplexe subiecti ⁊ passionis 2^oo acceptoꝝ: vt aliqui volūt tūc idē ē dictu p̄mo mō accipēdo subiectū ⁊ passionē: q̄ subiectū nō ꝯtꝫ passionē. ¶ 3^a q̄ no^a icōplexa subiecti ⁊ no^a passionis icōplexa 2^oo acceptoꝝ subiectū ⁊ passio ad intellectū iam datū nō ꝯtinet v̄tualr̄ p̄ ip̄m p̄mū seu ꝓpōnē imediatā: que ē euidens no^a. ¶ 4^a q̄ v^m p̄n^m non ꝯtinet primo v̄tualr̄ aliud seu vna p̄missa aliam. ¶ 5^a q̄ subiectū scie nō ꝯtꝫ v̄tualr̄ p^o oēs v̄itates illi^o scie. Ex q͂ ꝯcludit̄ q̄ rō assignata per doc. istum non est rō primi

ctic. 6° dicet que sit ratio pmi subiecti scientie.
ā ɔnem ꝓbo pmo sic. si q̄dlibet subiectum scie
c suā passionē: quelibꝫ bꝫ passio eēt alia res ab
ecto actualis vel potētialis. Cōseq̄ns est falsuꝫ.
z talis cōtinentia virtualis est cōtinētia cāli
a ſm istū doctoreꝫ. qḋ pꝫ taꝫ in rōne sua z^a qua
ōm seu subm (qꝛ indrn̄ter vno ꝓ altero vtiť)
abitū: sicut cā ad effectū: ⁊ ex hoc concludit ꝙ
ɔtinet. Item manu ꝓpa postq̄ꝫ exposuerat qd
tualr̄ ɔtinere magis hoc ipm declarās addidit
. idē ingt est a. vt habitualr̄ cognitū ɔtinere b.
a. in memoria posse gignere spēꝫ b. in itelligē^a.
o logť in hac mā de ɔtinē^a v̄tuali cāe effectue.
ūt ꝙ oīs res sic ab alio ɔtēta: est alia res ab illo:
vel potētialis: actualis inquā: si actu ipsa est: po
vo si nō est actu. ¶ Sed falsitatē ɔn̄tis ꝓbo: ⁊
n exēpli: lineā rectā finitā: vl̄ angulū rectilineū.
g eni ꝓbať pmo euclidis ꝙ ē diuisibilis in duo
Si ista passio est alia res ⁊c̄. Uel ē aliq̄ res actu
linea q̄ ipsa linea est formalr̄ diuisibilis q̄ vocať
itas: vel linea nō est diuisibilis per bꝫ diuisibi
iā bꝫ actualr̄. sed per diuisionē quā bꝫ possibilr̄.
ōmū possibile erit per dei potētiā eē lineā absq̄ꝫ
ꝫ. Tuꝫ qꝛ accn̄s pōt esse sine subiecto: ⁊ per ɔn̄s
i sine accn̄te: Tū qꝛ deus pōt nō cāre illā diuisi
⁊ silr̄ suspendere actionē linee respcū eius: sicut
it actionē ignis in camio pueroꝝ: ⁊ sic erit linea
sibilis: qḋ iplicat incōpossibilia: cuꝫ oīs linea sit
udo: in p̄ mō dicēdi p se. Si deť z^m. igiť linea qn̄
cāt diuisionē in seipsa: qḋ est absurdū. ¶ P̄. aut
sio recipiť in linea anteq̄ꝫ sit diuisa: aut post: aut
um est p̄ recepta in linea: linea est p̄ diuisa. Non
tūc diuisio esset in linea: ⁊ tñ linea nō eēt diuisa:
eť iplicare: ⁊ pterea nō apparet quare vel q̄n li
lea erit diuisa. Nec z^m: tum qꝛ linea p̄us esset di
haberet diuisionem: qḋ ſm illam imaginationeꝫ
at: sicut ꝙ aliquid sit albū anteq̄ꝫ habeat albedi
¶ P̄. ad quid postea superueniret illa diuisio. Si
^m. igiť vel in qualibet parte linee diuise recipiť
uisio: vel pars diuisionis in pte linee: ⁊ si vtrūq̄ꝫ
etur. sequiť ꝙ vel quelibꝫ pars erit diuisa vel in
erit diuisio: ⁊ ipꝫ nō erit diuisuꝫ: que absurda sūt
s. Eodē mō posset argui de angulo. ¶ Item esse
abile est passio cōis omni creature. si igiť ānihila
s sit alia res actualr̄ exn̄s in creatura. poterit de^9
annihilare: ⁊ creatura remanebit inānihilabilis.
it aliqua res possibilis esse in creatura. sequitur ꝙ
ura pōt eā in se cāre: ⁊ sic se annihilare: ⁊ vlteri^9 cū
latio recipieť in creatura: creatura erit ⁊ non erit:
uideꝫ ex quo recipit in se entitateꝫ: nō erit vo: quia
nihilata: ita de multis alys passionib^9 posset ostē
non sunt tales res distincte a suis subiectis: imo de
s talibus que p̄dicādo reddūt ꝓpōneꝫ de possibili.
o pꝫ ɔn̄tis falsitas de passionib^9 de deo dictis: sicut
i^m incorruptibile ⁊ alie multe que de ipso p̄dicanť
mō dicēdi per se. ⁊ tñ nulla significat aliquā rem a
liā que sit passio dei. ¶ z° ex eodem pōt argui ad
pale sic. Nulla res ab aliquo virtualiter sic cōtenta
deo. igiť nō omne subiectū z° mō cōtinet virtuali
assionē. i. id qḋ significat: ⁊ pro quo supponit passio
mō dicta: aīs ⁊ ɔn̄a clara sunt. ¶ 3° nulla creatura
net pmo aliquā rem virtualr̄. igiť nō omne subꝫ ⁊c̄.
pꝫ. qꝛ multe passiones cōueniūt creaturis. aīs ꝓba
qꝛ ipossibile est aliquaꝫ rem esse vel fieri quin ime
te a deo saltem partialiter causareť. ¶ 4° arguitur

ſm intentionem ph̄i. nam spericitas est passio de celo ⁊ z° celi.
astris demōstrabilis. ⁊ tñ esto ꝙ sit res distincta a celo: T. c. zz.
nō tñ virtualr̄ cōtineť ab eo: cum ipm celū ſm intentio ⁊ 48.
neꝫ ph̄i. non sit causa effectiua sue spericitatis: cū illa sit
eterna: ⁊ res eterne ſm eum nō habeāt cām agentē ꝓpe
dictā. vt patebit z° lib. ¶ z^o ꝓbať pmo sic. oīs notitia z^a
pmo cōtinens virtualr̄ aliaꝫ notitiā ɔtinet pmo virtua
liter oēm aliā notitiā sine qua cāliter illa hēri non pōt.
hoc pꝫ ex expōne eoꝝ de pmo virtualr̄ cōtinere: sed nō
cuiuslibet subiecti notitia ɔtinet virtualr̄ oēm notitiā:
sine qua cāliter notitia passiōis nō pōt hēri. igiť ⁊c̄. Ma
ioꝛ nota est in his passiōib^9: q̄ connotant res distinctas a
subto: sicut esse iformabile: qḋ est passio māe: esse beatifi
cabile: qḋ est passio rōnalis creature. esse risibile: qḋ est
passio hoīs: ⁊ sic de multis alys. Cōstat aūt ꝙ notitia
māe nō cōtinet pmo virtualr̄ notitiā forme. cui^9 tñ noti
tia cāliter p̄exigiť ad notitiā illi^9 passiōis. Silr̄ nec no
titia creature rōnalis. pmo virtualr̄ ɔtinet notitiā btitu
dinis. nec notitia hoīs: risus seu actus ridendi. ⁊ hec oīa
ꝓbanť: qꝛ nulla notitia vni^9 rei cōtinet p̄° virtualr̄ noti
tiaꝫ alteri^9 (loquoꝛ de reb^9 creatis) aut eni intuitia ɔti
net intuitiuā: aut intuitiua abstractiuā: aut abstractiua
intuitiuā: aut abstractiua abstractiuā. nō pmū. tū qꝛ per
notitiā intuitiuā vni^9 rei nō pōt haberi ituitiua alteri^9.
vt ꝓbabiť ifra. d. 3. tū qꝛ mlto magis bꝫ notitia pōt cāri
ab ipsamet re cui^9 est intuitiua: ⁊ p ɔn̄s nō p̄° virtualr̄ cō
tineť a notitia intuitiua alteri^9. nec z^m: qꝛ vel abstracti
uā cōem ⁊ confusaꝫ: hoc nō: qꝛ talis ēt ab aliquo poterit
cāri: vel ꝓpriā ⁊ distinctā: ⁊ hoc nō etiam: qꝛ nulla talis
pōt haberi nisi p̄habita intuitiua eiusdē rei: vt ifra ibi
dem ꝓbabiť. nec 3^m pōt dici. Tū qꝛ abstractiua non pōt
esse p̄°: ⁊ per ɔn̄s nec pmo cōtinere. Tū qꝛ multo minus
per abstractiuā vni^9 rei pōt haberi intuitiua alterius q̄ꝫ
per intuitiuā. Et scōm non est possibile. vt probatuꝫ est.
Nec q̄rtū etiā pōt dari ꝓpter causas iam tactas. ¶ Cō
firmať. qꝛ vt cuilibet occurrit nūq̄ꝫ nāliter quis hr̄et di
stinctā notitiaꝫ de risibilitate seu de esse risibile abstra
ctiuam vel intuitiuā: nisi qꝛ perciperet ituitiue vel per
cepisset actū ridendi. ⁊ per ɔn̄s nunq̄ꝫ per solā notitiam
quā habere posset nāliter de hoīe posset hr̄e notitiaꝫ h^9
passionis. ¶ P̄. passio corpoꝛis radiosi est posse cāre ca
lorē in corpoꝛe illumiabili ⁊ calefactibili. Et passio reu
barbari est esse purgatiuū colere: qnimo sunt passiones
imediate de eis cognoscibiles absq̄ꝫ demr̄atiōe: quelibꝫ
eniꝫ harū est imediata. omne radiosuꝫ est calefactiuū: ⁊
oē reubarbaꝝ est purgatiuū colere. Et tñ nec notitia coꝛ
poꝛis radiosi p̄° virtualr̄ ɔtinet notitiā illi^9 passiōis: cuꝫ
nō cōtineat notitiā pmā caloꝛū. Nec notitia reubar. cō
tinet p̄° notitiā sue passiōis: cū nō cōtineat p̄^am notitiam
colere: sine cui^9 notitia illa passio cognosci nō pōt. Unde
q̄tūcūq̄ꝫ hō videret coꝛpus radiosuꝫ vel reubar. nisi ēt
perciperet vel pcepisset calorē: ⁊ colerā per aliā notitiā nō
causatā ab illa visione: nunq̄ꝫ cognosceret quid sit posse
cāre calorē: aut posse colerā purgare. Silr̄ posset dici de
multis alys reꝝ passionib^9. ¶ P̄. ad hoīeꝫ sic. si notitia
subti ɔtineret sic notitiā passionis. igiť per cuiuscūq̄ꝫ rei
notitiā: absq̄ꝫ cuiuscūq̄ꝫ alteri^9 rei notitia. posset euiden
ter cogn̄sci de illa q̄libet passio ei^9. ɔn̄s est falsū. q̄tūcūq̄ꝫ
eni quis intueať solē vel triangulū nunq̄ꝫ ex hac notitia
pcise: ⁊ p ɔn̄s: nec ex aliq̄ alia noti^a p̄ cogn̄sceret euidēter
solē eē calefactiuū: aut angulos triāguli valere duos re
ctos. qnimo ad cogn̄scēdū p̄^m reqriť notitia caloꝝ q̄ nūq̄ꝫ
per vllā notitiā ituitiuaꝫ solis pcise pōt haberi. et ad co
gnoscēdū z^m reqriť noti^a anguli recti: ⁊ noti^a anguli ex
trinseci: vel alicui^9 alteri^9 qḋ sit mediū ɔueniēdi in p̄dii

etiam notitiā: sicut docet experiētia. ¶ Itē esse a deo cō
seruabile sine subiecto: eē ppetuabile: esse annihilabile
sunt passiones accñtis corporalis sensibilis ⁊ a nobis di
stincte cognoscibilis: ⁊ tñ per nullā notitiā intuitiuā (quā
de hō accidēte possumus hīre) possunt tales passiones a
nobis euidēter de illo cognosci. Cōsequētia pʒ fm dicta
eius. Nā notitia passiōis ⁊ subiecti. cōtinent pmas ppo
sitiones: ⁊ ille cōtinēt ꝯnes. igr̄ de pmo ad vltimū. noti^a
subiecti cōtinet oēs ꝯnes: ⁊ hoc ꝯñs satis expsse ipse dat
3^a ꝯ. supra in eius pbatiōe p^a. ¶ 3^a ꝯ pbat̄. nā multe sunt p
pōnes imediate q̄ sunt pn^a artis ⁊ scie in qbus pdicant̄
passiōes pprie de subiectis: nec tñ ad eas sumēdas suffi
cit notitia incōplexa etiā distincta subiecti: ⁊ notitia di
stincta passiōis: quales sunt ille que sumunt̄ per viā sen
sus ⁊ expiētie: vt docet. ph. in pemio metaph. ⁊ 2° post.
in fine. vbi grā. omne reubarbaꝝ purgat colerā. vel ois
talis herba curat talem infirmitatē. Omne corp^9 lumi
nosuʒ post corp^9 opacū si oppositū sit sibi: causat vmbrā.
⁊ multe siles. Constat enī q̄ quis pōt distinctā notitiam
incōplexā hīre de reubarbaro: ⁊ de colera etiā: ⁊ de eo qō
est purgare: qui tñ nō cognosceret q̄ omne reubarbaruʒ
est purgatiuū colere: ⁊ de facto hoc in multis hoībus cō
tingit. qnimo per hō notitias simplices pcise nunq̄ illō
cognoscere quis poterit: imo qō plus est: etiā si quis no
uit q̄ hoc singulare reubarbarū est purgatiuuʒ colere: ⁊
illud: ⁊ sic de plurib^9: ad habēdū notitiā vlem: q̄ oē reu
barbarū ⁊c: necessario requirit̄ quedā alia notitia vni
uersalis nō cāta ex illis singularib^9: q̄lis est fm aliquos:
si aliqō absolutū vel pprietas ꝯñs absolutū cōpetit ali
cui indiuiduo: cuilibet indiuiduo eiusdeʒ rōnis pōt ali
quod simile cōpetere: aut alia aliqua vlis notitia ⁊ eui
dens: cuius virtute saltē partialiter: qō in aliqb^9 singula
rib^9 ē expertū: euidēter sit notū oib^9 talib^9 ꝯuenire. ¶ Si
milr̄ est in alio ex^o de corpore lumioso. nā poīe est q̄ ali
quis cognoscat per visuʒ corp^9 lumiosuʒ. vbi grā. soleʒ: ⁊
cognoscat ēt vmbrā: quā aliqō aliud luminosuʒ sibi oc
cultatū per iterpōnē corpis opaci causat. ignorās a quo
vmbra quā videt cāt̄: ⁊ an corp^9 aliqō lumiosuʒ illam
causat vel nō: iste talis per hō simplices notitias precise
nunq̄ cognosceret oē corp^9 lumiosuʒ esse cātiuū vmbre
post corp^9 opacū: ⁊ qō plus est: nō cogsceret q̄ hoc corp^9
lumiosuʒ vel illud est cātiuū vmbre: nisi plures alie no
titie cōcurrāt: de qbus ad pñs nō est fmo plixior facien
dus. ¶ Ex his pʒ q̄ notitie icōplexe subti distincte ⁊ pdi
cati seu passionis nō cōtinēt p^o virtualr̄ notitiā cōplexā
4^a ꝯ. pncipij. ¶ 4^a ꝯ pbat̄ p sic. q̄ alicuius demōstrationis
vtraq̄ pmissa est imediata. g aliqō pncipiū non cōtinet
aliud eiusdē demōstratiōis. ꝯña tʒ ex dictis istoꝝ qui di
cunt in 3ª rōne sua: q̄ si pn^a sint imediata cognoscunt̄ ex
terminis: q̄uis hoc dictū coꝝ nō sit vlr̄ veꝝ: cum nō ois
ppō imediata sit per se nota. vt pʒ ex pcedenti ꝯne. igr̄
2^m nec ex terminis nota. ¶ 2° in demrationib^9 geometri
cis: quarū vtraq̄ pmissarū resoluit̄ mediate vel imedia
te in cōes cōceptiones vel petitiones ⁊ neutra in aliam.
5^a ꝯ. ¶ 5^a ꝯ pbat̄. p^o q̄ subm seu notitia subiecti non cōtinet
pmo virtualr̄ ppōnes imediatas. igr̄ nec ꝯneʒ. pʒ ꝯña.
q̄ ppōnes imediate q̄ sunt pmisse in demratōe cōtinēt
virtualr̄ ꝯnē etiā fm istū. igr̄ vel ipse pmisse cōtinēt p^o
virtualr̄ ꝯnē: ⁊ si sic. igr̄ subm nō cōtinet pmo. cum fm
istū doctorē standū sit in tali ordine cognoscētis ad vnū
pmū: vel nō ꝯtinet pmo: ⁊ tūc deducit̄ eorū cōtinētia in
aliud. aut igr̄ in aliud a subiecto: ⁊ habet̄ pncipale ppo
situ. s. q̄ subm nō pmo ꝯtinet: vel reducit̄ in subm: ⁊ tūc
sequit̄ q̄ subm cōtinet ppōnes imediatas: cui^9 opp^m est
añs assumptū. Añs pbat̄. tum q̄ subiectū pncipij nō cō
tinet pmo passionem. vt pʒ ex pma ꝯclusiōe. nec notitiā
subiecti notitiā passionis: vt pʒ ex secūda. igr̄ nec noti
tiam pncipij: cum notitia pncipij non possit sine notitia
subiecti ⁊ pdicati haberi. Tuʒ q̄ notitia subiecti ēt cuʒ
notitia pdicati nō cōtinet pmo notitiā cōplexā pncipij
seu pncipiū ipm: vt pʒ ex 3^a ꝯclusiōe. igr̄ nec notitia sub
iecti sciētie: qō est etiā alterius pncipij subm cōtinet pri
mo ppōnes ipsas imediatas. Tum q̄ eadem cōis cōce
ptio ad plurium cōclusionū diuersoruʒ subiectoꝝ noti
tiam imediate cōcurrit. vt pʒ scientib^9 geometriā. igr̄ a
nullo subiecto illarū pmo virtualr̄ continet̄. ¶ 2° si qō
libet subiectū sic continet oēm veritateʒ scie. igitur vel 2^m
qōlibet subiectū cōtineret pmo notitiā cuiuslibet cause
vel effect^9: per quā vel per quē ꝯclō demōstrat̄: vel nul
la scia haberet̄ per cām vel effectū. Falsitas ꝯñtis q̄tuʒ
ad 2^m partē pʒ per oēs. Quātū aūt ad pmā parteʒ pʒ ex
dictis: qm̄ nulla res creata cōtinet pmo virtualr̄ pmam
notitiā alterius rei: vnde nec notitia cāe ꝯtinet pmā no
titiā effect^9: nec eꝯ. alioquin ad oīa pducibilia a sole co
gnoscēda sufficeret incōplexa notitia solis: qō est falsū.
¶ Itē tūc surdus a natiuitate cū possit hīre notitiam de
causis sonoꝝ: posset ēt de sonis ppriā notitiā hīre: ⁊ qui a
natiuitate caret odoratu posset hīre sciam de odorib^9 cū
ipse per tactū posset hīre notitiā de q̄litatib^9 pmis ⁊ ele
mentis q̄ sunt cāe odoꝝ. vt pʒ in de sensu ⁊ sen. sʒ hec oīa
falsa sunt. igr̄ ⁊c. ꝯña vō nota est: qm̄ pmisse: experimen
tes cām nō pñt esse note sine notitia cāe. Et silr̄ experimē
tes effectū sine notitia illi^9. ¶ Ex hac ꝯne vlteri^9 infero
q̄ aliud dictū hui^9 doctoris est falsū. s. rō sub qua: vl̄ cō
ceptus sub quo aliqd est subm in aliq̄ scia: est cōtentiua
pmo virtualr̄ oium veritatū illi^9 scie: vnde p hoc pbat
ipse: q̄ de^9 nō est subm theo^e sub aliqua rōne cōi: nec sub
aliqua rōne attributali: nec sub aliq̄ rōne respectiua ad
extra. Falsitas aūt hui^9 pʒ ex dictis: qm̄ si nō oē subʒ cō
tinet sic veritates cuiuslibet scie: igr̄ nec inq̄tū tale vl̄
tale: sub tali vel tali cōceptu vel rōne est cōtētiuum: nec
ipsa rō sub qua est subm: est cōtētiua oium veritatū illi^9
scie. ¶ Hoc ēt 2° sic ostēdit̄ instādo in multis. corp^9. n.
humanū: vt cōiter dicit̄ est subm in medicina vel salteʒ
in aliqua pte eius: inq̄tū. s. ipm est susceptiuuʒ sanitatis
vel infirmitatis: seu inq̄tuʒ est sanabile vel egrotabile:
de illo aūt inq̄tū hō cōsiderat medicus q̄ ipm ex talib^9
vel talibus mēbris est cōpositū ⁊ humorib^9 talib^9 com
plexionatū. nec tñ ista sibi cōpetunt inq̄tū est sanabilis
⁊ egrotabilis: sed potius eꝯ. ¶ Itē hō considerat̄ a mo
rali pħo inq̄tū est susceptiuus virtutis ⁊ vitij: ⁊ pptereа
considerat de ipso q̄ est liberi arbitrij ⁊ operatiuus fm
electionē: nec tñ q̄ est susceptiuus virtutis ⁊ vitij: iō est
liberi arbitrij: cū illud sibi per pus cōpetat. ¶ Celū q̄q̄
a phyco ꝯsiderat̄ inquātum tali motu est mobile. Et ex
hoc pbat̄ de ipso qō ē eēn^a 5ª simplex sperica: q̄ est eius
motor eternus: et a magnitudine separat^9: quaꝝ nullaʒ
veritatē cōtinet celū pmo: q̄ sic mobile est vel mouet̄:
q̄uis ex hoc ille inferant̄. ¶ P̄. si dictū eēt veꝝ seq̄ret̄:
q̄ cuiuslibʒ scie subm esset subm eius sub ppria intrinse
ca ⁊ quiditatiua rōne sua: ꝯñs est falsum: vt pʒ in multis
alijs sciētijs de eisdē reb^9 sub alia ⁊ alia rōne cōsiderāti
bus. cū tñ rō ppria q̄ditatiua nō sit nisi vna: vt pʒ in exē
plis ppositis. ⁊ de astrolo^o: ⁊ phyca ꝯsiderātib^9 corpora
celestia sub aliq̄ posteriori rōne ipsi^9. ¶ P̄. seq̄ret̄ q̄ ois
scia demōstraret suā cōclusionē a priori: qō certū est apud
oēs esse falsuʒ. pbat̄ ꝯña. q̄ ois scia resoluit ad ppōnes
imediatas. Si igr̄ ⁊ ille resoluant̄ ad subm fm rōneʒ p
quā p^o ꝯtinet virtualr̄ veritatē ꝯclusaʒ: cū illa cōtinētia
sit fm opionē cāūs: vt supra pbatū est: ois sciētifica reso

ciate stabit ad cām. Diceř forsitan ꝙ iste doctor
lit dicere ꝙ subm̄ p rōnē sub q̄ est subm̄ ꝯtineat
r passiōes suas ⁊ veritates ꝯsideratas de eo ꝫ ꝙ
otitiā passionū ⁊ veritatū. Sꝫ hoc vtiqꝫ falsuꝫ ē:
lā in eadē qōne soluēdo qōdaꝫ argᵐ dicit: hō iō
n moralis scie: vel medicine: p eo ꝙ cōtinet vir-
rōnē sanitatis. iō eni sanitas hoīs taliꝫ est: qꝛ cor
nū est sic cōplexionatū. ⁋ Itē in eadē qōne im-
oppᵐ dicētū ꝙ xp̄s est subm̄ theoᵉ ait sic. ꝯ ideꝫ
osita ad solōnē p̄me qōnis: qꝛ veritates neċie de
io ⁊ spū scō de trinitate ipose est contineri p̄mo
r in xp̄o: qꝛ si verbū nō fuisset incarnatū ille veri
uissent neċie. ⁋ Ex his pꝫ ꝙ logř de ꝯtinētia nō
titie veritatis: sed de ipsa veritate nota: seu de sic
at signāt ipsa notitia vera vel veritas q̄ est signū:
i de notitia passionis: sed de eo ꝙ ipsa notitia vel
redicabilis significat.

ic dicendū est qd est rō ꝓpa subiecti scie. Ad qō p̄mitto ꝙ vt supra ta-
bꝫ pōt accipi dupl'r. s. p termio q subycit i ꝓpō-
e ptes distinctas: quaꝝ vna dř subm̄: ⁊ altera p̄di-
t 2ᵒ mō pōt accipi p eo pro quo talis terminus in
supponit. 2ᵒ ꝙ scia pōt accipi dupl'r. Unoᵒ p ali
o habitu vniᵒ ꝯnis demr̄ate: seu de sic esse sic ipsa
cat. Alioᵒ p collectiōe pluriū habituū ꝯnū diuer-
nētiū ad vnā sciam totalē: illa. s. vnitate q̄ superiᵒ
ēti qōne declarata est. ⁋ Si loq̄mur de subto 2ᵒ
ia pᵒ mō: dico ꝙ subꝫ scie est illud qō sciř per illā
e. Et rō subti seu esse subm̄. est sciri esse tale vl' ta-
gra. huiᵒ scie qua sciř: oēm lineā rectā finitaꝫ esse
bilē in duo media. subm̄ est linea. ipsa. n. sciř eē di-
is ⁊c. ⁊ ipsaꝫ esse subm̄ hᵒ scie: nō est aliud q̄ȝ ipsaꝫ
diuisibilē ⁊c. eodē mō de alyꝫ. ⁋ Hoc pꝫ ex cōi
cūt. n. oēs ꝙ illud est subm̄ de quo sciunř ꝓprieta
assiones. Illud aūt est qō scitur esse tale vel tale.
hoc solo posito aliqd ē subm̄ scie. ⁊ hoc solo remo-
il est subm̄ scie. vt pꝫ. igiř ⁊c. ⁋ Si vō loq̄mur de
ōmoᵒ sic illud est subm̄ qō subycit in ꝯne mētali: q̄
dēs notitia ex p̄missis demr̄ationis cāta: vel alia
a sibi equalenti. qō dico: qꝛ posē esset talē sciaꝫ hri
immediate: ⁊ ēt ab habitu aliq̄ cāto ex notityꝫ seu
ex p̄missis demr̄atōis cātis. hoc veꝝ est. supposito
s ꝯ mētalis nō sit actᵒ simplex eēntial'r ⁊ tātū obie
cōplexus. sed eēntial'r sit ꝯposita ex subiecto ⁊ p̄di-
cat ꝓpō vocalis ⁊ scripta. sicut mlti opinanř. ⁊ sic
scie est pars scie actualis: ꝫ pbař: qꝛ subm̄ scie vel
s ꝯ. vel p̄dicatū ꝯnis: vel subm̄ vel mediū aut aliq̄
raqꝫ p̄missaꝝ: sed nō mediū nec p̄dicatū vt certuꝫ
n ꝯ nec aliqua p̄missarū: qꝛ subm̄ ꝫm oēs est aliqd
lexū. Etiā qꝛ ꝯ hō est scia actualis seu actus sciēdi
pᵃ qōne pꝫ. igiř nō est subm̄ scie. Sil'r vtraqꝫ p̄mis-
l est scia vel itellectus: subm̄ aūt scie neutrū hoꝝum
sed si ꝓpō hō mentalis nō sit ex talibᵒ diuersis pti-
posita: sed sit ꝫm se eque simplex: sic actᵒ intellectᵒ
est affirmatio vel negaᵒ. Et dř simplex itelligentia
s sit de obto cōplexe enūciabili enūciatione vocali
ripta: tūc talis scie nullū erit subm̄ hoc mō. sꝫ tātū
ō dictū. ⁋ Si vō loq̄mur de scia 2ᵒ mō dicta: sicut
sunt plures ꝯnes ⁊ plura obiecta scita. sic ēt sūt plu-
bta. Uerū qꝛ q̄nqꝫ talia subiecta hn̄t ordinē inter se
te: qꝛ subm̄ vniᵒ scie partialis accipiēdo 2ᵒ mō subꝫ
mᵐ vel pars: aut passio subti alteriᵒ scie partialis: sic
n logiᵉ libri p̄dicamētoꝝ pars est subti libri pyar. Et
d iterū pars est subti libri poꝝ. Et subm̄ phyᵉ pbātis
d de mā vel de forma pꝫ est subiecti scie ꝯsiderātis

de corpore nāli cōposito ex mā ⁊ forma vel aliquā aliā
analogiā seu ordinem hn̄t inter se. talis scie dř esse aliqō
vnū pᵐ subm̄: puta illud ex his subiectis ad qō cetera ta
lem ordinē hn̄t. Et ꝓpter qō pfectiᵒ cognoscēduꝫ cetera
ꝯsideranř: sicut medicie pᵐ subm̄ est corpus sanabile in-
quātū hō. Nam q̄cūqꝫ in medicia totali partial'r cōside-
ranř: attributionē hn̄t ad ipꝫ inq̄ꝫtū hō. vel sicut cātiua
sanitatis vel cōseruatiua: aut significatiua: aut alio aliq̄
mō. vt pꝫ ex 4ᵒ meta. ⁊ hoc solū est vocari pᵐ subm̄ p̄mi
tate attributiōis: q̄n qꝫ talia subiecta nō hn̄t talē ordinē
inter se: eis tñ est aliqō cōe: cuius per se passiōes in aliq̄
pte illiᵒ totalis scie ꝯsideranř: ⁊ in alys partibᵒ passiōes
partiū subiectiuaꝝ. vbi grā. cuiusmodi est phyca: in aliq̄
eni eius pte ꝯsiderař: de corpore mobili ad vbi. Et in ali
qua de mobili ad formā. ⁊ sic de alys generibᵒ corporuꝫ
mobiliū: qbus cōe est corpᵒ mobile: de quo cōsiderař in
libᵒ phyco. Sil'r in aliq̄ pte logice ꝯsiderař de syllō tho
pico. in aliq̄ de syllō demr̄atiuo. quibus cōis est syllogis-
mus simpl'r. de quo ꝯsiderař i libᵒ prioꝝ: ⁊ illud tale cōe
cōsueuit vocari p̄mū subm̄ in illa totali scia: p̄mū inquā
p̄mitate cōitatis vel p̄dicationis: q̄nqꝫ tñ aliqd dř subie
ctū p̄mū vtraqꝫ p̄mitate. respectu tñ alioꝝ ⁊ alioꝝ subie
ctoꝝ partialiū sciaꝝ: sicut syllus ꝫm aliquos est loᶜ p̄mū
subm̄ vtraqꝫ p̄mitate: respectu. n. sylli dialetici ⁊ demon
stratiui est p̄mū primitate cōitatis: ⁊ reᵘ ꝓpōnum ⁊ ter-
minoꝝ est p̄mū p̄mitate attributiōis. Ita pꝫ ēt de subto
medicine qō diciř corpᵒ sanabile. Ipm̄. n. respectu corpo
ris hūani: de quo spāliter in aliq̄ partiali medicia ꝯside-
rař. ⁊ respectu corporis eqni: ⁊ respectu aliarū spēꝝ cor-
poꝝ sanabiliū: est p̄mū ꝫ cōitatē. Respectu aūt partiū
seu mēbroꝝ hūanoꝝ: humoꝝ ⁊ aliarū rerū cātiuaꝝ vel
cōseruatiuaꝝ sanitatis: aut aliter ad ipm̄ analogiā habē
tiū: est p̄mū per attributionē: ⁊ ita in multis sciētys ꝫm
diuisionē gnālē sciarū acceptis cōtingit: ꝙ subm̄ primū
carū est vtraqꝫ p̄mitate pᵐ. ⁊ rō subiecti p̄mi sic accepti
est esse p̄mū subm̄ aliq̄ tali p̄mitate: ⁊ sub illa rōne dř eē
p̄mū subm̄: sub qua est hō p̄mitate vel primitatibᵒ p̄mū.
Et ista pꝫ discurrēdo per ea q̄ cōiter assignanř subiecta
in sciētys: vt satis per exēpla p̄us posita declarař: q̄ȝ etiā
per rōnem: q̄m nō apparet aliter q̄liter tot partiales scie
dicanř ad vnā sciaꝫ totalē ptinere: cuꝫ hō vnitas ex vni-
tate subiecti ꝯsurgat: vt in p̄cedenti qōne declaratū est.
⁋ Cōfirmař per. P. pᵒ poste. caᵒ penul. dicētē. vna scia ē
que est vniᵒ generis subiecti. s. subycibilis (vt cōiter ex-
poniř) quecūqꝫ ex p̄mis ꝯponiř: ⁊ ptes ⁊ passiōes haruꝫ
sunt per se: per ptes itellige cōiter subiectiuas vel alias.
⁋ Ad rōnes alterius opīonis pꝫ ex dictis. Nā p̄ma assu- ad rōes Scoti vbi. s.
mit falsum: ⁊ in eo ꝙ dicit subm̄ continere ꝓpōnes ime-
diatas: ⁊ in eo ꝙ dicit subm̄ cōtinere p̄dicatū: si hec in-
telliganř de quolibet subto: nō eniꝫ omne subm̄ taliter
cōtinet: vt pbatū ē. ⁋ 2ᵃ etiā nō valet: assumit. n. ꝙ subꝫ Ad 2ᵐ
cōtinet adeq̄te virtual'r habitū: qō vtiqꝫ falsuꝫ est. cū. n.
habitᵒ causeř ex notitys que sunt ꝯnes: ⁊ ille ex p̄missis
quas subm̄ nō cōtinet p̄mo virtual'r: vt pbatuꝫ est: pꝫ ꝙ
subm̄ nō pᵒ ⁊ adeq̄te cōtinet habitū. ⁋ Ad 3ᵐ dico. p̄mo Ad 3ᵐ
ad maiorē ꝙ in eēntial'r ordinatis statur ad vnū pᵐ to-
tale siue ad plura partialia q̄ sunt ad vnū totale: ⁊ ꝫ idē
ipse dicere hꝫ. vult eni ꝙ volitio causeř. saltē partial'r ab
intellectiōe. intellectio vō ab obto ⁊ itellectu sil'. ⁊ hic est
status: qꝛ nec itellꝰ reduciř in obm̄ tanq̄ȝ in cām: nec eꝯ:
sed vtraqꝫ est cā ptialis imediata reᵘ intellectionū: q̄ruꝫ
neutra causat in v̄tute alteriᵒ: sed p se ⁊ p ꝓpriā v̄tutem.
⁋ Sic dico ꝙ in ꝫ ordine stař ad p̄missas q̄ sūt ptiales
cāe. ⁊ neutra in altera ꝯtineř virtual'r. ⁋ 2ᵒ ad minoreꝫ p̄.
dico ꝙ deficit multipl'r. si sumař ad ꝓpositū suū. logtur

enim ille de oībus cognoscibilib⁹ vnius totalis scie quē-
admodū oīum veritatū geometraliuȝ dr̄ esse vna scia: ⁊
sic de alijs. Sed ꝯstat ꝙ nō oēs veritates scie sic sumpte
hn̄t essentialē ordinē inter se: qnimo multe sunt que nul
lo mō in sui cognoscibilitate depēdent. ꝑȝ de pⁱma ⁊ q̄r-
ta pⁱmi euclidis. ⁊ sic sunt multe alie tam in dicta scia q̄
2 in alijs. 2° deficit: q2 si inter cognoscibilia scie includū-
tur ꝓpōnes imediate: sicut ipsemet assumit: ordo eēntia
lis nō est inter pmissas. cū neutra per alterā cognoscaᷣ:
3 vt supra ꝓbatū est. 3° deficit in eo ꝙ ponit pmissas co-
gnosci ex terminis si vl̄r de quibuslibȝ pmissis imedia-
tis intelligat: vt oportet ad ꝓpositū suū. tūc eni quelibȝ
imediata ꝓpō ⁊ qōlibet pⁱncipiū scie esset per se notū: qō
4 falsuȝ est: vt pȝ supra. 4° deficit in eo ꝙ dicit pdicatuȝ
pⁱncipij cōtineri in subiecto si intelligat de cōtinētia to-
tali ⁊ adequata vt eum itelligere opȝ. hoc siquidē falsuȝ
est: vt supra ꝓbatū est. ¶ Ad ꝓbationē cum dicitᷣ: ꝙ pⁱn
cipia sunt cōiter ⁊c̄. cōcedo. ⁊ vlteri⁹ cōcedo: ꝙ subiectū
cadit in diffōne predicati: sed nō solū subm cōplet diui-
sioneȝ: sed pter ipm aliud cadit in diffōne pdicati. Et iō
nō totalr̄ subm cōtinet ipm pdicatū vel notitiā ei⁹.

2° arti^lo Quantum ad 2^m articulū distinguendum est de theo^a: sicut supi⁹ distinctū est. Nā pōt
accipi ꝓ habitu vni⁹ ꝯnis theologice tātū: siue de sic eē:
sicut ꝯclō sigiat. ⁊ pōt accipi ꝓ collectiōe multoꝝ taliū
habituū. vt de sic iā dicebaᷣ. Si p° mō: dicēdū ꝙ alicui⁹
theo^e deus est subm: ⁊ alicui⁹ nō. Est. n. subm illius: qua
aligd de ipso ꝓbaᷣ. illi⁹ aūt qua nihil de ipso: sed de alio
ꝓbaᷣ non est subm. Exēplū pⁱmi: de⁹ pōt per se ipm gegd
mediante creatura. aut aligd tale. Ex^m scdi: creatura est
annihilabilis: accidēs pōt cōseruari sine subto. Et aliud
in quib⁹ de creatura aligd enūciaᷣ. ¶ Si vo accipiatur
opi° dn̄i Egidij. theo^a 2° mō. pono tres ꝯnes cōformes doctrine Doc. nr̄i
fratris Egidij. p^a est ꝙ de⁹ inq̄ztū deus est subm pⁱmuȝ
theo^e nostre. 2^a ꝙ non inq̄ztū deus absolute: sed ꝯtēte est
subiectū. 3^a ꝙ rōne talis ꝯtionis ꝯgrue pōt dici, ꝙ de⁹
inquātū glorificator vel glorificatiu⁹ est subm theo^e no
p^a ꝯ. stre. ¶ Pⁱmā ꝯnē ꝓbo pⁱmo sic. ꝙ de⁹ inq̄ztū de⁹ sit sub
iectuȝ pⁱmū in theo^a. Ex subiectis partialiū theologiaꝝ.
Illud est pⁱmū totalis theo^e subm ad qō cetera subiecta
theologica (inq̄ztū hōi subiecta. s. theologica sunt) hn̄t ꝑ
se analogiā ⁊ ordinē: ipm vō ad nihil aliud inq̄ztū hōi or-
dinaᷣ. sed deus est hōi. igiᷣ ⁊c̄. Maior est nota ex dictis
in p° articulo. Minor declaraᷣ: qm̄ quecūq3 alia intrāt
cōsiderationē theologicā vel ꝯsideranᷣ inq̄ztū sunt effe
ctus dei manifestātes ei⁹ potētiā. iustitiaȝ vel mīam di-
spōnē ⁊ ꝓuidētiā: vl̄ iq̄ztū pcepta dei: ⁊ documēta mani-
festātia eius volūtatē: siue qd ei placeat: vel displiceat: ⁊
gn̄alr̄ nihil oīo intrat cōsiderationē theologicā: nisi ſm
ꝙ ipm aliq̄ mō attributionē hȝ ad deū. ¶ Cōfirmatur
c° penl̄. per Aug. 2° de ciui. dei. vbi dicit ꝙ in sacra scriptura: aut
dei pcepta insinuanᷣ: aut mirabilia narrantur: aut dona
laudanᷣ: aut beneficia postulanᷣ: innuens per h̄ ꝙ nihil
in ea cōtineᷣ nisi inquātū analogaᷣ mō aliquo ad deuȝ.
Qz vero sit subȝ sub rōne deitatis: siue inquātū deus: de-
claro. Constat. n. ꝙ aliqua cōsideranᷣ theologice de deo
que nō ꝯpetūt sibi: nisi inquātū deus est. verbi grā. ꝙ sit
trinus ⁊ vnus: imensus: oīpotens: sapiētia: bonitas: ma-
gnitudo. Et gn̄aliter oīs perfectio aut plenitudo ꝑ essen
tiā: ⁊ multa alia similia: ita ꝙ hōi nō consideranᷣ a theo-
logo de deo sub alia rōne: q̄ sub rōne deitatis. Cetera vō
que cōsideranᷣ de personis diuinis singulariter: vt act⁹
notionales ⁊ ꝓprietates etiā de eis verificanᷣ inquātū
sunt de⁹: tento ly inq̄ztū specificatiue tn̄: nō aūt redupli-
catiue: que etiā de creaturis consideranᷣ in attributiōe
ad deū: etiam cōsideranᷣ inq̄ztū attributioneȝ hn̄t vlti-
mate ad ipm inq̄ztū de⁹ est: sicut de oīb⁹ diligēter consi-
deratis posset ostendi. ¶ 2^am ꝯnē ꝓbo: si deus sub rōne 2^a ꝯ.
deitatis absolute esset subm theo^e nr̄e: de⁹ esset cōprehē-
sibilis per theo^am nr̄aȝ actu habitā vl̄ possibilē hēri: ꝯn̄s
est falsuȝ: nulla. n. noti^a: ⁊ nullus notitijs creatis vel crea
bilib⁹ de⁹ cōprehēdi pōt: alias nō veraciter incōphēsibi
lis crederetᷣ. ꝯn̄a ꝓbaᷣ. q2 ad oēm habitū hn̄tē aliquod
subm sub aliq̄ rōne absolute spectat ꝯsiderare q̄cūq3 illi
ꝯueniūt ſm illā rōnē. Ex hoc. n. p. ꝓbat ꝙ ad phȳcū spe-
ctat cōsiderare de ꝯtinuo infinito ⁊ finito loco ⁊ tpe ⁊ si-
milib⁹: q2 ea ꝯueniūt corpori ſȝ ꝙ mobile est. Ex h̄ etiā
ꝓbat ꝙ ad meta^m spectat cōsiderare de vno ⁊ multo: eo-
dem ⁊ diuerso: pⁱori ⁊ posteriori: ⁊ silib⁹. q2 ipsa ꝯueniunt
enti ſm ꝙ ens: qō est meta^e per se pⁱmū subm. ꝓbaᷣ etiā
rōne. q2 nō est ratio q̄re poti⁹ hēat cōsiderare aliq̄ eoruȝ
que per se cōpetūt subto sub rōne qua ei⁹ subm ē: q̄ alia.
¶ ꝑ. si aliq̄ sic. ⁊ aliq̄ nō. g̊ nō est eius subm sub tali rō-
ne absolute: sed ꝯtēte. s. ad illa que de ipso inq̄ztū tale cōsi
derat: si igiᷣ theo^a nr̄a vel aliq̄ alia creata vel creabilis
hȝ eū pro subto inq̄ztū de⁹ est absolute. g̊ hȝ ꝯsiderare de
ipso: verificari ⁊ cognosci pōt: ⁊ per ꝯn̄s cōprehēdere vl̄.
credēdo si talis theo^a sit fides tantū: vt nr̄a est: vel vidē
do si sit notitia qualis est beatoꝝ. vn̄ pōt aliter in eadeȝ
virtute argui ad ꝓpositū: de⁹ non est subȝ theo^e beatoꝝ.
inq̄ztū de⁹ absolute. alias ipse esset creata scia ⁊ ꝯphensi
bilis. g̊ nec inq̄ztū deus absolute est subȝ nostre theo^e. pȝ
ꝯn̄a. qm̄ fides vie: nec infusa: nec acquisita: excedit i cre-
dendo sciaȝ patrie in vidēdo. vt. s. plus de deo credam⁹
nūc q̄ tūc visuri sumus. alias fidei plene nō succederet
visio sicut innuūt cōiter verba sanctoꝝ: nec veniēte qō
perfectum est euacuaretᷣ qō ex parte est: vt dicit aposto.
¶ Hec ꝓ certo fuit intētio dicti Doct. nostri: sicut pȝ ꝑ opi° dn̄i
rōnē eius ad hāc qōnē: infert. n. ꝙ theo^a esset infinita si Egidij i
hr̄et deū ꝓ subiecto sub aliq̄ rōne deitatis. i. deū inq̄ztuȝ q. 3. ꝓlo^i
deū absolute absq3 cōtractiōe ad aliq̄ de ipso cognoscibi
lia. cum vt sic īfinite veritates sint de ipso cognoscibiles:
q̄zto eniȝ scia pluriū est veritatū: tāto perfectior: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
si infinitarum infinita: qō ꝯn̄s ipossibile reputauit. Ego
aūt q2 non simplr̄ reputo ipossibile a deo creari aliquaȝ
infinitā notitiā de seipso. infinitā inquā non simplr̄: sed
in spē sua: sed vtiq3 ipossibile teneo aliquā creari ipȝ cō-
prehendenteȝ: sicut oīs fidelis tenet. idcirco ad istud ⁊
nō ad illud inconueniēs deducendo ꝯnē ꝓbaui. ¶ 3^a ꝯ. 3^a ꝯ.
faciliter declaraᷣ. Nam vt vult Augu. 14. de tri. theolo- ca° pⁱmo
gia ea capit in sua consideratione: quib⁹ fides saluberri-
ma (que ad verā beatitudinē ducit) gigniᷣ ⁊ nutriᷣ ⁊c̄.
Ex quo innuiᷣ ꝙ deus sub eadē rōne est obiectū theolo
gie ⁊ fidei: ac etiā visionis patrie. ⁊ per ꝯn̄s ſm illā con-
tractionē videᷣ obijci fidei ⁊ theologie: ſm quā obijciᷣ
visioni glorie: ⁊ cuȝ hoc ad illā ordineᷣ satis cōgrue pōt
talis ꝯtio per illā denoīari: vt dicaᷣ inq̄ztuȝ de⁹ glorifi-
cator vel beatificator sit subm theo^e. cui tn̄ hoc non pla-
cet. Aliter tn̄ exprimat ꝯtionē illā dūmō fateaᷣ ꝙ non
inq̄ztū deus absolute: sed cōtracte sit subȝ theologie: q2
nec illud ille doctor vult: vt pȝ. 3. suo quoli. q. 2. nec aliud
ego intēdo. ¶ Cōtra tn̄ hanc opinionē arguiᷣ multipli-
citer. ¶ Et pⁱmo quidā Doctor arguit: cui⁹ opinio in pce Sco. in
denti articulo est reprobata duplici via. Pⁱmo quideȝ reporta
ostēdēdo ꝙ deus sub rōne deitatis est subm theologie. tio^b⁹ p.
¶ Pⁱmo sic. sub illa rōne de⁹ est subiectū pⁱmuȝ theo^e. l. q. p. ar
sub qua cōtinet pⁱmo v̄tualiter veritates scibiles de deo: ticu. 4.
hōi est rō diuine essentie. igiᷣ. maior (vt dicit) pȝ ex pri⁹
dictis per eum in qōne illa. minor ꝓbatur. q2 ratio essen
tie est pⁱma. ⁊ cetere posteriores quasi ꝓprietates ⁊ acci-

2m dentia eius. ¶ Scdo sub eadē rōne deus est obiectū p^m
itellectus sui:ꝛ pme scie possibilis haberi de eo. Est aūt
obiectū pmū intellectus sui sub illa rōne sub qua conti-
net cognitionē omniū cognoscibiliū:ꝛ sub tali etiam est
3m obiectū pme scie possibilis haberi de ipso. ¶ Scda via
ↄ opinionē ꝑcedit negatiue:ostēdēdo ꝙ nō sub spāli ra-
tione est subiectū sic. Rō sub qua aliquid est obm pmū
excedit in ꝑfectione cognoscibilitatis oīa cognoscibilia
in illa scia. rō glorificatoris aut alia quecūqȝ spālis non
est hᷓ. igit̄ ꝛc. Maior pȝ:qꝛ sicut pmū subiectū hȝ primo
continere oīa que cōtinent̄ in scia. ita rō. s. pma subiecti
dȝ esse ratio pma cōtinendi: ꝛ per ↄn̄s perfectior in co-
gnoscibilitate. Minor ꝓbat̄. qꝛ relatio rōnis nō pōt eē
perfectior in cognoscibilitate quocūqȝ ente reali. qꝛ nec
in entitate. Relatio aūt glorificatoris (cū sit ad extra)
4m est rationis. ¶ 4° nihil sub rōne cōtracta pōt esse subm
scie pme possibilis haberi de ipso. ratio glorificatoris ē
cōtracta. igit̄: maior ꝓbat̄. qꝛ ex pmo metaphyce: cū scia
considerante aliquid sub rōne cōtracta poꝛ est alia: cōsi-
derans illud sub rōne absoluta: qꝛ certior. vnde dicitur
ibi ꝙ ea que est ex paucioribꝰ: certior est ea que ē ex ad-
5m ditione: vt arismetica geomeᵃ. ¶ 5° nihil pōt esse subm
pme scie de ipso sub alia rōne que nō facit vnū per se cū
ipso: hō sunt oēs rōnes cōtracte q̄ assignant̄. igit̄ ꝛc. Mi-
nor pȝ. qꝛ quelibet talis rō si esset realr distincta: eēt rea-
liter accñs illi: cꝰ assignat̄ pma rō. Maior ꝓbat̄. aut il-
la rō cōtingēter inest ipsi subto: aut ne͞cio. Si cōtingen-
ter igit̄ nō est rō aliquid sciēdi de ipo: qꝛ illa nō est ne͞cia
necessitate cognita de subiecto. si ne͞cio. igitur ipsa est co-
gnitio de subto per rōnē subiecti: ꝛ ita nō est pma rō vir-
tualiter cognoscendi oīa alia de subto: nec per ↄn̄s pma
aureolꝰ rō subiecti in scia. ¶ 6° ab alijs sic: cuȝ dicis ꝙ sub rōne
q. 5. plo. glorificatoris est subiectū theoˡ: aut per rōnē glorifica-
arti. 3. toris intelligis id quo formalr deꝰ glorificat (ꝛ illud nō
est nisi deitas ꝛ essentia diuina: ꝛ sic ↄceᵒ ꝙ sub absoluta
rōne deitatis) aut intelligis respectū ꝛ denoīationeȝ ad
glorificatū quo formalr deꝰ dicit̄ glorificatoꝛ: ꝛ tūc seq-
tur ꝙ vna denoīatio circa deū erit rō subiectiua hꝰ scie:
7m qd esse nō pōt. ¶ 7° ab eodeȝ sic. sub illa rōne deꝰ nō est
subiectū in theoᵃ: sub qua nō insunt ei veritates que de-
terminant̄ in ea: sed trinitas ꝛ alie veritates nō sunt in
deo sub rōne glorificatoris (nō eni est trinus inq̄tū glo-
rificat: imo erat trinus anteq̄ȝ glorificaret) igit̄ deus vt
8m glorificatoꝛ nō est subm hꝰ scie. ¶ 8° alius sic. rō glorifi-
ochā. 9. catoris est rō attributa subiecto theoˡ. g̊ nō est rō subie-
q. plo. cti. Añs ꝓbat̄. qꝛ ista est ꝓpō theologica: deus est glorifi
catoꝛ: ꝛ ista. deus est reparatoꝛ: deꝰ est beatificatoꝛ ꝛ si͞lia.
9m ¶ 9° ab alijs. nobilissimꝰ habitꝰ dȝ hr̄e nobilissimū sub-
iectū sub nobilissima rōne: theoᵃ est habitꝰ nobilissimꝰ:
ꝛ deus sub rōne deitatis est nobilissimū subiectū sub no
bilissima rōne. igit̄ ꝛc. ¶ Confirmat̄. qꝛ vnus habitꝰ ex-
cedit aliū nobilitate vel ex dignitate obiecti: vel certi
Cō. p. tudine demōstrationis: vt dicit Cōmentatoꝛ pmo de aīa.
Cū igit̄ theoᵃ excedat in dignitate metaphycā ꝛ nō i cer
titudine demōstratiōis (vt certū est) oȝ igit̄ ꝙ eā exce-
dat in dignitate subiecti: sed metaphyca saltē in aliqua
sui parte hȝ deum pro subto: ac per hoc theoᵃ illaȝ partē
nō excedit: qꝛ nobilius hȝ subm. igit̄ qꝛ sub rōne nobilis-
sima subiectiua. hoc aūt nō esset nisi habēt deū ꝓ sub: o
10m sub rōne deitatis. ¶ 10°. nulla scia ꝓbat suā rōneȝ subie-
ctiuā de subiecto: theoᵃ ꝓbat deū esse glorificatorē. igit̄
ad rōes rō glorificatoris nō est sua rō subiectiua. ¶ Ad pmā di-
Scot. co pmo ꝙ ↄclo nō est ↄ me: cōcedo eni ꝙ sub rōne deita-
vbi. s. tis est subiectum: sed nō sequit̄ ex hoc ꝙ sub rōne deita-
tis absolute: qd ego nego. 2° dico ꝙ rō fundat̄ in falso de

illa continentia virtuali: sicut pȝ in pmo articulo. ¶ P.
esto ꝙ subiectū scie ꝓprie dicte sic pmo virtualr cōtine-
ret oēs veritates scie ꝟm rōneȝ sub qua est subm: adhuc
nō sequit̄ ꝙ ita sit de subiecto theoˡ: cū theoᵃ nō sit scia
ꝓprie dicta. qd confirmat̄. qꝛ hic nō hȝ locū ꝓbatio do-
ctoris: eo ꝙ theoᵃ nō resoluat ad ꝓpōnes imediatas no-
tas ex terminis: quaꝝ subm cōtineat ꝑdicatuȝ vt dedu-
cebat. ¶ Ad 2m dōm ꝙ per pmā sciam possibilē haberi Ad 2m
de deo vel intelligit̄ scia de deo simplr pma (qualis est
scia qua deus nouit se: ꝛ sic nihil concludit̄ ad ꝓpositū:
cū de illa non sit qō pn̄s) vel intelligit̄ scia pma in gene-
re sciarū creataꝝ vel creabiliū: ꝛ tunc dico ꝙ vel maioꝛ
intelligit̄ simplr ꝙ sub eadē rōne ꝛc. ꝛ sic cōcedo ↄnem:
qꝛ nō est ↄtra me. vel intelligit̄ ꝙ sub eadē rōne simplr:
puta ꝙ sicut absolute est obiectū intellectꝰ sui sic absqȝ
ↄtione sit obiectū scie creabilis vel create: ꝛ tūc simplr
nego illam. ¶ Ad 3um dico pmo ꝙ maioꝛ si sumat̄ vlr ē Ad 3m
falsa: qm̄ vt tūc arguebat̄ in articulo pmo: cuiuscūqȝ scie
subiectū esset subm sub q̄ditatiua ꝛ pma rōne sua: qd est
falsum. ꝓbatio etiā maioris falsuȝ assumit: vt supra pro-
batū est. ¶ Itē esto ꝙ in scientijs ꝓprie dictis illud cōce
deret̄: nō tn̄ opȝ hoc de nr̄a theologia cōcedere: vt iā di-
xi. 2° dico ꝙ illa rō ꝑcedit ex falsa imaginatiōe: imagi
nat̄ eniȝ ꝙ illa rō cōtracta sit quedā rō specialis distincta
cōtra rationē essentie: ꝛ addita illi: siue per modū quem
Doct. qui eam fecit ponit de rōnibꝰ attributalibꝰ: siue ꝑ
aliquē aᵐ: qd ista positio nō intēdit: sed per rōnē specialē
vel cōtractā intendit ipsāmet rōnē deitatis nō ꝟm oēm
modū quo considerabilis est: ꝛ ꝟm oēm veritatē de ipsa
scibilē: qd nō sic obycit alicui intellectui creato: sed ipaȝ
deitatē restrictā in rōne obiecti ad determiatū cōsidera
tionis modū ꝛ gradū vel terminū veritatuȝ: que de ipsa
sciri pn̄t. Et capiēdo istū sensuȝ de pōne illa ꝛ pmū exclu
dendo potius volui dicere ꝙ deꝰ nō est subm sub ratiōe
deitatis: vel inq̄tū deꝰ absolute: sed ↄcte: q̄ȝ ꝙ nō sub ra-
tione diuinitatis absoluta: sed sub rōne cōtracta vel spāli.
Per illa eni aduerbia absolute ꝛ ↄcte nō dat̄ intelligi ta-
lis spālis rō addita: qualē arguētes cōtra istā pōnē suspi-
cant̄. ¶ Ad 4m dico ꝙ cōtractio pōt duplr intelligi. s. vl Ad 4m
per additione alterius rōnis minus cōis (quēadmodū
cōsueuit dici ꝙ genus cōtrahit̄ per differentiā: ꝛ sic non
accipit̄ hic: ꝛ per ↄn̄s rō non ꝑcedit ad ꝓpoᵐ) vel per re
strictionē cōsideratōis ꝛ exclusionē vlis cōprehēsionis:
q̄uo hic itelligo. Et tūc si maioꝛ intelligat̄ de scia pma in
genere creataꝝ est simplr falsa. Si vō de pma simplr q̄-
lis est sola scia dei rō non vadit ad ꝓpoᵐ. ¶ Ad 5m dōm Ad 5m
pmo ꝙ ꝑcedit ex falsa imaginatione de rōne ↄcta. vt su-
pra dictū est. 2° dico ꝙ si rō sit efficax ↄcludit ꝟm arguē
tem ꝙ rō bonitatis faciet vnū per accñs cuȝ deitate: qd
(vt puto) nō cōcederet. pȝ ↄn̄a. Nā rō bonitatis est vna
rō specialis sub q̄ posuerūt aliq deuȝ esse subm in theoᵃ:
quā opionē ibidē per rōnē istā ipse vult reprobare. Fun-
dat̄ etiā illa rō in suis ꝓbationibꝰ sup illa falsa imagina
tione de cōtinētia virtuali rōnis subiectiue. ¶ Ad 6m di Ad 6m
co ꝙ ꝑ rōnē glorificatoris itelligo illud quo deꝰ glorifi-
cat ꝛ deitatē ipsaȝ: sed restrictā obiectiue siue in rōne ob
iecti ad cū gradū vel latitudineȝ sue cognoscibilitatis ꝟm
quē glorificat ꝛ beatificat intellectū creatū: sicut supra
dctū est. ¶ Ad 7m dōm ꝙ vadit ꝟm falsaȝ imaginatōeȝ Ad 7m
de rōne glorificatoris: sicut ꝛ 3m. ¶ Ad 8m eodē mō: ꝛ cū Ad 8m
hoc addo: ꝙ si rō valeret: posset eodē mō argui ꝙ deꝰ nō
sit subm sub rōne eēntie: qd est ↄ doctorē sic arguentē. B
pȝ ēt: qꝛ hec ꝓpō est theologica. deꝰ est: sicut ꝓbat̄ ex illo
vbo apli ad hebreos. Accedētē ad deū oȝ credere: qꝛ ē. ca. xi.
¶ Ad 9m ↄcedo ꝙ sub rōne deitatis. nō tn̄ absolute: sed Ad 9m

cōtracte vt dictū est. alr̄ nō nobiliori mō obycerer̄ nobi/
liori scie. s. scie dei: q̄3 minus nobili. s. create: cuius opposi
tum assumit rō: hac tn̄ cōtractiōe nō obstante nobiliori
mō obycit̄ theo°: q̄3 metaphyce vel aly habitui hūano:
q2 illis si obycit̄ sub rōne deitatis obycit̄ cū3 maiori re/
strictiōe: cū nullus alius tot veritates de deo consideret
Ad x^m quot theolo°. Et ex hoc pз ad ↄfirmationē. ¶ Ad x^m di/
cendū q̄ false imaginat̄ de illa rōne glorificatoris: sic̄ ꝛ
ad rōe3 alie p̄cedētes. ¶ Ad p̄ncipalē nego añs. ꝛ vlteri° dico: q̄
p̄nci^{is}. simplex pōt esse obm̄ scie. Et cū ꝓbat̄ p̄mo. q2 o3 q̄ sub3
aliquo mō sit notū: ꝛ aliquo mō ignotu3. Dico illud esse
verꝝ de notitia cōplexa: que est affirmatio vel negō: ꝛ ta/
liter cōtingit simplex esse notū ꝛ ignotū. hoc est. pōt ali/
quid sciri de ipso ꝛ aliqd ignorari. Dictū aūt p̄hi intelli/
gendū est de notitia diffinitiua: q̄ nō est affirma° vel ne/
Cō. zz. gatio: sicut clare pз per Cōmētatorē ibidē. Cum eni3 nō
hēat partē ꝛ partē nō pōt pars cognosci: ꝛ pars ignorari:
7. me. sicut in reb° cōpositis. ¶ Ad aliā ꝓbationē dōm q̄ p̄hs
T. c. 59. nō absolute dicit in simplicib° nō esse q̄ōnē neq3 doctri/
nam: sed de q̄ōne ꝓpter qd: que querit q̄ditatem: ad quā
r̄ndet̄ causa formalis de mā vel alia causa forme in mā:
sicut agens ꝛ finis: que in simplicib° substātys nō conue
niunt. Sed tn̄ alius modus q̄ōnis reliquit̄ circa substā/
T. c. 59. tias simplices qui sufficit ad sciam. Unde v̄ba p̄hi vbi
allegant̄ sunt ista. Pala3 ergo q̄m in simplicibus nō est
q̄ō neq3 doctrina. Sed alter modus q̄ōnis taliū. ecce q̄
aliquē modū q̄ōnis dicit esse circa simplicia. aliquē3 v̄o
negat. s. illū de quo imediate locutus est: ꝛ ille est de quo
Cō. 59. dictū est. Unde Cōmētator ibidē exposito dicit. Mani
festū est q̄ in rebus simplicib° nō cōpositis nō querit̄ ꝓ
quare nec per quid: sed q̄ō in istis alio° erit: ꝛ idē dicit cō
mēto p̄cedēte. Cōfirmat̄ ex intētiōe eorūdē qui plura in
iz. meta. nitunt̄ de simplicib° demōstrare. ¶ Ad aliam
ꝓbationē añtis. cū dicit̄ q̄ nullū singulare pōt eē subm
scie. nego. ¶ Ad p̄mā ꝓbationē: dōm q̄ non est necīū q̄
sub3 scie habeat partes subiectiuas. nec istud dicit p̄hs:
sed vult q̄ vni° scie genere est cōsiderare subm ꝛ partes
ei° supple si h3 partes. ¶ Ad aliā qua ꝓbat̄ de singula/
ribus nō esse sciam. dico hoc esse intelligendū de singu/
7. m. 53. laribus corporalib°: vt pз ex tex. manifeste. ꝛ hoc tn̄ req/
rit sanū intellectū qui dicet alibi: de incorporali aūt sin/
gulari posse esse sciam non negat p̄hs: quinimo concede/
ret: cum ipse de deo multa conetur demōstrare in diuer
sis locis philosophie. Q̄ō. V. Prologi.

Ltimo circa ꝓlogu3 quero. Utꝝ theo°
sit practica vel speculatiua. Ar/
guitur q̄ speculatiua. Q2 omnis habit° qui ē
gr̄a sui: est speculatiuus: theo° est h°. igit̄. Ma
ior pз ex ꝓhemio metaphyce. Minor ꝓbat̄.
q2 cū habitus qui sunt gr̄a sui sint nobiliores his q̄ sunt
ꝓpter aliud: vt ibidē pз: si theo° nō esset gr̄a sui: alius ha
bitus: puta metaphysica: que vtiq3 gr̄a sui est: vt ibidem
vult p̄hs: esset nobilior q̄3 theo°: q̄ō est inconueniēs.
In op^m ¶ Ad oppo^m omnis habitus quo vult quis scire ꝛ h3 pro
fine virtuose operari est practicus: pз ibidē: sed theo° est
ca° p̄mo h°. iuxta illō. Ja. Estote factores v̄bi nō auditores tātū.
De arti/ ¶ In questione. 4. erunt articuli. In p̄mo videbit̄ que
culatio. opera° ꝓprie dicit̄ praxis a qua habitus scientificus vel
alius practicus denoiatur. z° que notitia ꝓprie dr̄ pra/
ctica: ꝛ que speculatiua: ꝛ quis habitus dr̄ ꝓprie practic°
quisue speculatiuus. 3° de distōne extrinseca habituū
speculatiuoꝝ ꝛ practicoꝝ vtꝝ distinguant̄ penes obie/
cta vel fines vel q̄ūo. 4° vero de p̄ncipali quesito.
p° arti° Quantum ad p̄mū dico. q̄ sicut pз per eustraciū
p̄mo ethicoꝝ praxis in greco dicitur
actus in latino. Et accipit̄ actus nō ꝓ actu p̄mo: sed z°: q̄
cōi noie vocat̄ operatio. Quāuis s̄m aliquē vsu3 aucto/
rū aliqñ opatio accipiat̄ p̄cise ꝓ actu po° executiue ipe/
rato a voluntate: sicut cū distinguit iter scire velle: ꝛ ope
rari. In talib° enim locutiōib° nec scire nec velle dicū/
tur operatiōes: cū tn̄ sint actus secūdi. Sicut igit̄ act° ꝛ
operatio cōiter sumpta possūt multiplr̄ accipi. sic ꝛ pra/
xis. ¶ Dimissis aūt alys acceptiōib° ꝛ sumendo actum
vt ab eo habit° dicit̄ actiu°: vel opatio vt ab ea habitus
dicit̄ operatiu°: vel praxis s̄m quā dicit̄ practicus q̄ oēs
denoiationes eiusdē sunt sign̄atiōis. ¶ Dico q̄ praxis Praxis
pōt duplr̄ accipi. Uno° cōiter ꝓut quilib3 habit° actiu° duplr̄
vel factiuus (siue scientificus: siue nō) dr̄ practic° a pra/
xi. ¶ Alio° sp̄aliter ꝓut tantū habitus actiu°: distinguē
do ip̄m cōtra factiuū dicit̄ practicus: sicut actus ꝛ actio
distinguunt̄ ↄ factionē. 6. ethicoꝝ. vt stati3 dicet̄. ¶ Si ca° 5°
p̄mo°: cu3 tales habitus solū in hoībus generent̄ (q̄uis
deus ꝛ angeli habeant de reb° practicā notitiā) Dico q̄
omnis operatio exñs in potestate nr̄a est praxis. Ita q̄
descriptio praxis (a qua aliquis habitus dicit̄ practic°)
sit opatio existēs in hoīs potestate: hoc ꝓbatur stati3: q2
omnis opatio a q̄ habitus aliquis dr̄ practicus existit in
potestate operantis s̄m habitū. Inductiue pз. Et ꝓbat̄
rōne: q̄m quilibet habitus practicus dirigit ad opatōe3
a qua dr̄ talis. Circa nullā aūt operationē non existe3 in
potestate cadit directio. igit̄ oīs praxis est operatio exi/
stens in potestate nr̄a. Ecōuerso etiā omnis operatio exi
stens in potestate nr̄a est praxis. Q̄m circa q̄cūq3 opera
tionē pōt haberi dictamē practicu3 seu notitia practica:
ꝛ habitus practicus: ipsa est praxis. Hec est omnis opera
tio existens in nostra potestate: q̄m q̄ōlibet tale cōtingit
agere ꝛ nō agere. ꝛ vtrūq3 aliter ꝛ aliter: ac per hoc de ea
pōt iudicari qualr̄ sit agēda vel nō agēda. ¶ Si aūt ve/
limus describere praxi cōius: vt vidєl3 ēt ↄp̄hēdat̄ oīs
opatio s̄m quā noti° dei vel angeli dr̄ practica: pōt dici:
q̄ praxis est opō exñs in opantis potestate. ꝛ s̄m h̄ opa/
tiōes creaturaꝝ nāliter agētiū: que vtiq3 sunt ēt partia/
liter opatiōes dei: cū sint in ptāte dei operātis erūt pra/
xes inq̄tū sunt dei: lic3 nō inq̄tū sunt opōnes creatura/
rū taliū. ¶ Si v̄o sumat̄ praxis z° mō vt habit° practi/
cus distinguit̄ ↄ factiuu3. pōt sic describi. ¶ Praxis est
actio exñs in ptāte sumēdo actionē distincte ↄ factiōe3:
s̄m q̄ p̄hs sumit. 6. ethicorū. vbi ait. Cōtingētis aūt alr̄ ca° 5°
se hn̄re est aliqd factibile ꝛ aliqd agibile: alterum aūt est
actio ꝛ factio. credimus aūt de ipsis ꝛ exteriorib° rōni/
bus: q̄re ꝛ cū rōne habit° actiu° alteꝝ est ab eo qui cum
rōne factiuo habitu. ꝛ neq3 ↄtinent̄ subinuicē actio ꝛ fa
ctio: neq3. n. actio factio ē. vbi eustraci° dicit. Ait. s. Ar.
aliud practica. i. actiua aliud factiua. Practica eni ꝛ fa/
ctiua habituū noīa: actio v̄o ꝛ factio° opationū. i. motio/
nū ab habitib°. sic ēt accipit p̄hs 6° meta. vbi distinguit T. c. p̄.
scias actiuas a factiuis: vel (ꝛ in idem redit) pōt dici q̄
praxis est in potestate exñs rei agibilis vl̄ actibilis opa/
tio. ¶ Dr̄ aūt actibile vel agibile s3 eustraciū p̄ ethi. q̄ō
cessat agētis actiōe cessante. i. q̄ nō ē nisi dū agit agens:
sic̄ intellectio non ē nisi dū eā agēs agit. Et silr̄ videre ꝛ
audire ꝛ plures alie. ¶ Factibile v̄o dr̄ q̄ō cessāte actio/
ne: ꝓ quā h3 eē nō cessat: seu q̄ō nō desinit eē agēte cessā/
te agere: sic̄ dom° vel nauis nō cessant eē: eaꝝ agētib° ces
santib° agere: q̄ō itelligi d3 de agētib° particularib° ꝛ se/
cūdarys nō de p̄ ꝛ vli q̄ō est de°. Nā nulla res subsistere
pōt deo cessante agere. ¶ Q2 v̄o in sequētib° non est ne/
cessariū ad ꝓpo^m inter actiuas ꝛ factiuas distinguere. iō
cōiter de eis loquēdo sub noie habit° practici: intelligo
praxim p̄mo°. videl3 cōiter ꝓ opatiōe q̄ existit in hoib°

Scot⁹ I plog. q. vlt. arti culo p°.

seu in bois prāte. ¶ Ex hoc aūt infero: q descriptio da
ta de praxi a quodā doctore nō est ꝯueniēs: eo q in mi
nus se habeat q descriptū. Describēs eni praxim ad quā
noti⁹ practica dr̄ extēdi: ⁊ per ꝯñs a qua habit⁹ dr̄ practi
cus: qz supponit ex cōi dicto: q habit⁹ dr̄ practic⁹ ex ex
tēsione ei⁹ ad praxim. dicit sic. Praxis ad quā cognitio
practica extendit̄ est act⁹ alteri⁹ po͡ q intellect⁹ nāliter
posterior intellectiōe natus elici cōformiter rōni recte
ad h vt sit rect⁹. ¶ Deficit aūt in duob⁹ prīs descriptio.
pᵐ Primo qz nō ois praxis est alterius potētie q intellus:
qn imo aliq̄ intellectio est vē praxis. ¶ Qḋ pbo sic. Ali
qua est vel pōt esse noti⁹ practica directiua speculatōis:
⁊ nullius alteri⁹ opatiōis. igit̄ speculatio aliq̄: ⁊ per ꝯñs
opatio aliq̄ intellect⁹ est vere praxis. ꝯña pbat̄. qm̄ fm̄
huc Doc. etiā ois noti⁹ practica dr̄ practica ex extēsione
eius ad praxim. talis aūt extēsio nō intelligit̄ nisi p mo
dum directiui vt certū est. Et maxime fm̄ eū q in eadē
q. dicit q sciam esse directiuā ⁊ esse practicā idē sūt. igit̄
ois notitia practica est directiua praxis. igit̄ si aliq̄ ē pra
ctica: ⁊ nullius alteri⁹ opationis sit directiua q specula
tiōis: speculatio vtiq̄ erit praxis. Añs pbat̄. cōtingit ali
quem deliberare vtr̄ insistēdū sit speculationi: vel alijs
opationib⁹ vite actiue: vel vtr̄ speculationi harū vel il
larū rerū: Silr̄ quo loco ⁊ quo tēpore: ⁊ q̄tū ⁊ q̄uo spe
culandū est ⁊ iudicare q speculandū est circa veritates
sacre scripture: vel alias: ⁊ tali tēpore: ⁊ tātū: ⁊ sic de alijs
circūstantijs. Constat aūt q tale iudiciū est vere practi
cum: nō min⁹ q iudiciū quo iudicat̄ esse tēperate viuen
dū: esse subueniēdū indigenti: aut aliqḋ h⁹ silē. Et istud
iudiciū nulli⁹ alteri⁹ opōnis q speculatiōis ē directiuū:
vt pz. ¶ Cōfirmat̄. qz ois noti⁹ cui ꝯformiter ꝯuenit eli
ci electionē v̄tuosā ē noti⁹ practica. tal' noti⁹ de speculā
do vel nō de speculādo: directiua est h⁹. igit̄. maior pbat̄
ca. 3. aucte Ar. 6. eth. d. Oz qdē pp h rōnē verā eē: ⁊ appetitū
rectū: si qdē electio studiosa: ⁊ eadē huc qdē dicere: huc
āt psēq. h qdē igit̄ mēs ⁊ vitas practica. ¶ Et paulo post
ait. practici ⁊ intellectui opus veritatis ꝯfesse his appe
titui recto. Etiā per istū Doc. in eadē q. qui volēs pbare
theologiā esse practicā assumit p maiore: q illa cogni⁹ ē
practica que aptitudinalr̄ est cōformis volitiōi recte et
nāliter prior ipsa. Minor pbat̄. Nā ipsa electio q̄ quis
eligit studere in sacra scriptura debito fine ⁊ alijs bonis
circūstantijs vtiq̄ virtuosa est ⁊ meritoria. vt pz ex ver
bis Gregorij. 6. mora. dicēt. Nō nūq̄ studiosus tardita
te intelligētie pmit̄ vt eo magis pmia retributiōis inue
niat quo magis in studio inuētōis elaborat. vbi pz q co
natus in studio intelligēdi veritatē sacraꝝ scripturarū
2ᵐ vtiq̄ est meritori⁹. ¶ 2° ad idē arguo sic: ex dictis hui⁹
Doc. Ois opatio ad quā inclinat virt⁹ appetitiua est ve
re praxis. hāc ille accipit p maiore ad pbādū dilectōē
finis esse vere praxis: sed ad studēdū ⁊ speculādū myste
ria scripturaꝝ inclinat aliquos sanctos viros virt⁹ appe
titiua: vt satis est certū. igit̄ ⁊c. ¶ P. ipse arguit ꝯ seipm
ois actus iperat⁹ a volūtate est praxis: speculatio est h⁹.
igit̄. ¶ Rñdet q nō seq̄t̄. intellectio est iperata a volū
tate. igit̄ est praxis: sed seq̄t̄: igit̄ ē praxis vel practica. Et
h arguo sic. aliq̄ speculatio est imperata a volūtate: ⁊ nō
est practica. igit̄ aliq̄ speculatio est praxis. ꝯña pz ex cō
cesso. Añs pbat̄. qz vel itellectio ois est practica: ⁊ eadē
rōne ois scia: qḋ est ꝯ phm: ⁊ oēs ⁊ hūcmet etiā doc. q di
cit logicā nō esse practicā: vel nulla itellectio nō practi
ca posset iperari a volūtate: qḋ est ꝯ experientiā: pōt eni
iperari a volūtate cōsideratio logicalis ⁊ metaphycalis
Scot. ⁊ alie q̄libet habituū speculatiuoꝝ. ¶ Cōtra h ipse ar
vbi. s. guit pbans pmā partē sue descriptiōis: qm̄ stando pcise

in actib⁹ intellect⁹ nulla est extensio intellect⁹: qz nō ex
se tendit nisi vt actus eius respicit actū alteri⁹ potētie.
¶ Et si dicas actū vnū intellect⁹ extendi ad aliū dire
ctū per eū: nō pp̄ter hoc 2⁹ est praxis vt nūc loq̄mur: nec
pma cognitio practica: qz tūc logica esset practica: qz di
rigit in actib⁹ discurrēdi. ¶ Ad illud pōt dici: q extēsio Gˢ ad
illa qua intell's dr̄ esse practic⁹ nō semp ē ad aliquā ope arᵐ sco.
rationē extra intellm̄. sed aliqn̄ ad actū aliū itell's dire
ctū per ipm. ¶ Ad illud vō qḋ de logica infert̄. pōt pmo
dici: q istud a multis nō reputat̄ falsū: sed verū: nec ipse
opᵐ pbat. ¶ 2° pōt dici: q nō sequit̄: qm̄ logica nō diri
git: seu nō est directiua actuū discurrēdi: seu alioꝝ intel
lectus q̄si docens q̄liter: vel per q̄ h⁹ actus fieri debeāt:
vel aliquo alio⁹ quo noti⁹ practica dr̄ directiua opōnis:
vt in sequēti articlo ostēdet̄: q̄uis logica ostēdat q̄ ꝯñe
sunt bone: ⁊ qui sylli cōcludētes: ⁊ q non. Ex qb⁹ regulis
intell's dirigit̄ ad recte syllogizandū: sicut ⁊ ex multis
ꝯnib⁹ geometricis mechanici aliq dirigunt̄ i suis actio
nibus: nec tn̄ ille ꝯnes sunt pprie practice: vtpote nihil
enūciantes de agēdo vel fiēdo. ¶ 2° deficit ista positio
in vltima pte sue descriptiōis. Nā quedā est praxis que
nō est nata ꝯformiter elici rōni recte vt sit recta. vbi grā
odiū dei. h. n. nulli rōni recte cōformari pōt vt sit rectū:
⁊ tn̄ est vere praxis: qḋ pz. tum qz dilectio dei est vē pra
xis fm̄ huc Doc. igit̄ ⁊ odium: non min⁹ vtiq̄ est praxis
actus vicij: q act⁹ virtutis opposite: Tū qz respectu ta
lis odij pōt esse rō erronea practica iudicās deū eē odiē
dū qualis forte est in dya⁹. Et silr̄ rō practica recta iudi
cans deū nō esse odiendū. g̊ ⁊ ipm erit praxis. ¶ Ex his Lozeᵐ.
pz etiā: q nō solū opatiōes inferiorū potētiarū ⁊ sequen
tes electionē sunt praxes (vt aliqui volūt) sed etiā aliq̄
opatiōes itellect⁹ ⁊ volūtatis sunt praxes. ¶ De actib⁹
intellectus pbatū est. Et de actib⁹ voluntatis pz simili
mō: qm̄ aliquā notitiā practicā cōtingit esse directiuā
alicui⁹ actus volūtatis ⁊ nullius alteri⁹ opōnis. vbi grā.
q inimicus pp̄ter deū sit diligendus: q aliqs p alio di
ligēdus: vt pr̄ ex̄neo ceteris parib⁹: ⁊ silia iudicia practi
ca: quib⁹ iudicant̄ tales talr̄: ⁊ pp talē finē: ⁊ cū alijs de
bitis circūstātijs esse diligēdos. ¶ Cōfirmat̄. qm̄ respe
ctu actus eliciti virtutis amicitie de q̄ agit̄. 8. ⁊. 9. ethic. (ptoᵐ)
vtiq̄ habet̄ noti⁹ practica directiua illius. igit̄ illa ē vē
praxis. ¶ Cōtra hoc tn̄ multe vident̄ aucte. Et pma ē ꝯ dicta
eustracij pmo ethico. diffiniētis praxim. di. Praxis quā p ethic.
cōsueuerit trāsferre in actū est fm̄ electionē hois ener eust⁹.
gia. i. opatio. Et phs. 6. ethicoꝝ dicit. act⁹ pnᵐ vnde mo ca⁹ 3°
tus: sed nō cā seu cui⁹ grā. ex hoc pz q praxis ⁊ act⁹ que
idē sunt sequunt̄ electionē tanq̄ cām: igit̄ praxis ē opō
posterior electiōe ⁊ ab ipsa cāta: talis aūt est opatio infe
rioris potētie. ¶ Qḋ cōfirmat̄ ex dictis eustracij: q post
vba pallegata paucis interpositis subdit. ¶ Electio in
quit est duob⁹ pposítis iudiciū hois hoc alteri pponēs.
sequit̄ aūt post electionē mot⁹ ⁊ ipetus ad actū. Deinde
sequit̄ vsus ⁊ sic cessat appetit⁹. mot⁹ autē ille ⁊ iper⁹ ad
actū est mot⁹ iferioris po͡: ille aūt est quē dicit opōnem
esse: fm̄ electionē: ⁊ per ꝯñs praxis. ¶ 2° ad idē auctate 2ᵐ
phi. 6. meta. vbi distiguēs scias actiuas ⁊ factiuas a theo T. c. p.
ricis ponit. q actiue sunt circa ea quoꝝ pnᵐ est in agēte
pheresis. i. electio. Itē subdit imediate. Idē. n. agibile ⁊
eligibile. g̊ fm̄ intētionē ei⁹ scia practica est tantū respe
ctu eoꝝ: quoꝝ pnᵐ est electio: talia vō sunt tātū opōnes
iferioꝝ potētiaꝝ. igit̄ ille sole sunt praxes. ¶ Ad ista oia R.
dico p° q nō ꝯcludunt ppoᵐ. Esto q cuiuslz praxis pnᵐ
esset electio: qz h nō obstāte adhuc tā in itellu q in volū
tate erit praxis. Nā electio pōt esse pnᵐ ⁊ act⁹ intellus ⁊
act⁹ volūtatis. nā ⁊ de speculādo aliqd vel nō: ⁊ de odiē

do vel amãdo:cũ eoꝝ circũstãtijs põt haberi cõsiliũ.ꝛ
ꝯñter electio.ꝛ illa mediãte speculari.ꝛ amare: vel odi/
re.ita bene sicut de eundo vel nõ eũdo ad aliquẽ locum:
aut aliquo exteriori actu. ¶ 2° dico:ꝙ si põderent vba
eustra.allegata nõ solũ nõ excludunt alij actꝰ volũtatis
ab esse praxes:sed nec electio ipsa que est actꝰ volũtatis.
¶ Vñ sciendũ ꝙ electio qñqꝫ sumit̃ ꝓ iudicio itell'is q
ĩmediate sequit̃ cõsiliũ qđ est actꝰ sinderesis ẜm phꝫ in
ca° 3° 6°.Aliqñ vo ꝓ actu appetitus cõformi:ꝛ hõ duplicẽ acce
ca° 3° ptionẽ electiõis innuit phs 6° ethic.cũ dicit.ꝓpter qđ vel
appetitiuꝰ intellectꝰ electio:vel appetitꝰ itellectiuꝰ.Pri
mo aũt mõ videt̃ accepisse eustracius electionẽ:nõ 2°.si
cut pꝫ ex vbis eius q̃ subdit.d.ꝙ electio est duobꝰ ꝓposi
tis iudiciũ hois ꝛc̃.Et tũc per motũ ꝛ ipetũ posset intelli
gi ipse appetitꝰ:vel electio vt est actꝰ volũtatis.¶ 3° di/
co:ꝙ esto ꝙ phs ꝛ eustracius loquant̃ de electiõe ẜm ꝙ
est actus volũtatis:adhuc non tollit̃ quin ipsa sit praxis
vt nũc de praxi loqmur.¶ Ubi sciẽdũ ꝙ eustra.p°ethi.
distinguit acceptiões hꝰ nois praxis in.4.mẽbra. Nam
p° mõ vnoꝰ accipit̃ (vt ait) gnãliter pro oĩ operatõe cuiuscũqꝫ
virtutis:siue libere siue nãlis.Et tũc describẽs eã dicit:
2° mõ ꝙ est nãlis vnicuiqꝫ subẽ virtꝰ ꝛ motꝰ. ¶ Alioꝰ accipit̃
minus cõiter:ẜꝫ eũ:ꝛ accipit̃ praxis pro opatione.s.ꝯñte
nãm cognoscentẽ tantũ inqꝫtũ hõ.ꝛ tunc etiã illã descri/
3° mõ bit.¶ 3° strictius pro omni operatiõe exiite in hois pote
4° mõ state.¶ 4° strictissime pro opatiõe conformiter elicita
dictami rõnis ꝛ electioni volũtatis:ꝛ tũc dicit ꝙ praxis
est ẜm electionẽ hois opatio.Sed in ꝓposito gnãliꝰ ac/
cipit̃.s.3° mõ:qm̃ non soluꝫ a praxi 4° mõ dicta denoiat̃
habitꝰ practicus:sed a 3° mõ sumpta:vt supra ꝓbatũ est:
quapp dcꝫ eustra. nõ ẽ ꝯ. ¶ Silr ad phꝫ dico ꝙ nõ acci
pit actuꝫ gnãliter ẜm ꝙ ab actu habitꝰ denoiat̃ actiuus:
sed strictius.s.ꝓ actu ꝯformi dictamini rõnis ꝛ electio/
ni volũtatis:sicut ꝛ eustra.in 4ª praxis acceptiõe.¶ Ad
T.c.p. aliam ex.6.meta.dicendũ ꝙ phs accipit ibi ꝓheresiꝫ ꝛ
electiõeꝫ pro ipsa volũtate:ꝛ eligibile ꝓ volibili.sic pꝫ p
Cõ.p. translationẽ quã exponit Cõmẽtator:que loco ꝓheresis
Com.p° hꝫ volũtas:ꝛ ꝓ eligibile hꝫ volũtariũ. Et hoc pꝫ ẽt p Cõ
ꝛ.12. mentatorẽ exponẽteꝫ. Ait.n. Manifestũ est ꝙ pmũ pnm
reꝝ artificialiũ qđ est in nobis.s.in artifice est volũtas.
artificiatũ aũt ꝛ volũtaᵐ sunt idẽ in forma. Et itẽdebat
p hoc ꝙ illa quoꝝ pnm est volũtas:sunt alia ab illis q̃rũ
pnm est nã:ꝛ ꝙ scie istoꝝ sunt diuerse. Hec cõmentator.
¶ Sic igit̃ intẽtio phi videt̃ esse ꝙ scie actiue vel pra/
ctice sunt circa ea entia quoꝝ p volũtatẽ sumus pnª:si/
ue coꝝ que libere efficiunt̃ a nobis: sed p istud nõ tollit̃
ꝙ tam intellectio q̃ꝫ volũtas seu volitio sit vel possit eẽ
obm talis scie vel notitie actiue seu practice cũ eaꝝ nos
sumus liberꝝ pnm.Ex quo pꝫ ꝙ illa auctoritas phi nõ ꝓ/
bat ꝙ sole opatiões exteriores sint praxes.nec ẽt ꝙ ele/
ctio ipsa nõ sit praxis. Hec de pmo articulo.

2° artlᵒ Quantum ad 2ᵐ articulũ:que notitia sit practica vel speculatiua:ꝛ silr de habitu vidẽ/
dũ est.Et pmo de notitia. ¶ Est aũt sciendũ ꝙ notiª nõ
dicit̃ practica seu actiua vel factiua :qꝛ aliqd ĩmediate
agat vel faciat:sed qꝛ ad agendũ vel faciẽduꝫ dirigit:vt
supra tãgebat̃. sicut scia medicialis nõ imediate causat
sanitatẽ in corpore:ẜꝫ soluꝫ docẽdo dirigit q̃liter ꝛ p que
sanitas fieri possit:videt enim medicus q̃lr fiat sanitas
ca.18. cuiꝰ gra pcipit:vt dicit phs in fine.6.ethi. Eo q̃ mõ aliq̃
scia põt dici practica quo est praxis directiua.¶ Triplr
aũt cõtingit notitiã esse praxis directiuã. Nã q̃dã notiº ẽ
formalr ẜm se imediate directiua praxis.Quedaꝫ vero
tantuꝫ virtualr de ꝓpinq̃ tñ: p eo vꝫ ꝙ totalr vel ptialr
cõtinet virtualr ꝛ de ꝓpinq̃ notitiã directiuã praxis pri
mo modo. Quedã vo ẽt tãtũ virtualr directiua praxis:
sed remote plurimuꝫ. ¶ Sic ẽt triplr põt accipi notitia
practica. vꝫ.stricte ꝛ ꝓprie.large ꝛ iproprie.largiꝰ ꝛ ma/
gis iprope.¶ Stricte ꝛ ꝓprie notiª practica est notiº for p° mõ
maliter praxis directiua.ꝛ q̃libet talis est cõplexa enun
cians q̃liter vel per que aliqd est agendũ vel aliqd sile.
exẽplũ.humores hois tali egritudine laborãtis tali medi/
cina cõtẽperandi sunt.talr dispositꝰ talibꝰ cibis dꝫ vti.ꝛ
sic de alijs silr ẜm se ad praxim dirigentibꝰ. ¶ Qꝛ talis
notitia sit ꝓprie practica pꝫ auctẽ phi.6.ethico.di. ꝙ ad ca° 3°
hoc vt electio sit studiosa oꝫ rõnẽ esse verã ꝛ appetitũ re
ctum:ꝛ eadẽ ẜm rõnẽ hũc dicere. Hũc vo.s.appetitũ ꝓse
qui.hec aũt est mens ꝛ veritas practica:mens igitur pra/
ctica dicit ꝛ enũciat hoc vel illud esse agẽdũ.¶ 2° idem
clarissime pꝫ p Auic.p° lib. medicine.seu pma. doc.ca.i.
vbi diuidẽs medicinã in theoricã ꝛ practicã ꝓprie sum/
pras:aut silr ondẽs que notiº eius est ꝓprie theorica siue
speculatiua:ꝛ que ꝓprie practica ait sic. Cum dicimꝰ de
medicina ꝙ eius est theorica:ꝛ ex ea est practica:non est
estimandũ ꝙ velimꝰ dicere ꝙ vna diuisionũ medicine
est scire ꝛ altera opari:queadmodũ multi hũc locũ per/
scrutantes estimãt:ẜꝫ illud qđ volumꝰ.i.intẽdimꝰ: ẽ aliõ
ꝛ est ꝙ nã duaꝝ diuisionũ medicine est nisi scia. Ex quo
dicto pꝫ ꝙ vtraqꝫ est scia ꝛ sequit̃:nullo interposito dña
inter vtrãqꝫ sic.sed vna earũ est ad sciẽda pncipia:ꝛ alia
ad sciendũ opandi q̃litatẽ.Primam notitie specuªᵉ aut
theorice appropriamus:ꝛ alteram notitie practice.Per
theoricã vo ipsius.s.medicine:significamꝰ ꝙ est scia tan
tuꝫ:ꝛ qñ eam sciuerimus sniaꝫ tantũ acqremus:ita ꝙ in
declaratiõe q̃litatis opatiõis nos nõ mittemus.vult di/
cere ꝙ medicina theorica est scia tantũ : ꝛ solũ facit nos
scire ꝛ acqrere sniam.Est aũt snia ẜm eundẽ.6. nãliũ ac/ pte.5.
ceptio distincta vel certissima:qđ idem est ꝙ certa scia. c.p.
Nõ docet aũt ista theoria qualitatẽ aut modũ opandi:
ideo dicit ꝙ in declaratiõe q̃litatis opatõis nos nõ mit/
temus.Et imediate ponit exm:sicut inqt dr in medicina
ꝙ genera febriũ sunt tria ꝛ ꝙ ꝯplones sũt q̃tuor. Appet
aũt ꝙ p has notitias nõ dirigimur neqꝫ docemur opari
sanitatẽ vl qd aliud: ẜꝫ solũ scimꝰ has vitates q̃ aliq̃ mõ
vt dicet̃ post:sũt pnª practice medicie:ꝛ tũc nullo mediã
te seqt̃:ꝛ p practicã ipsiꝰ.s.medicie:volumꝰ.i.itelligimꝰ:
nõ opõnẽ in effectu:neqꝫ laborẽ motionũ corporeaꝝ:sed
diuisionẽ opõnis medicie: q̃ cũ eã sciuerimꝰ auxiliabit̃
nob ad acqrẽdã sniaꝫ:ꝛ ipsa snia erit in q̃litate opõnis.i.
ꝙ p practicã nõ dbemꝰ itelligere exercitiũ aut executio
nẽ exterioris opõnis:sic qdã opinant̃:sed ipsa ẽ ve scia:ꝛ
tal'scia ꝙ p eã iuuamur ꝛ dirigimur in q̃litatẽ opõnis.i.
q̃lr:ꝛ quõ dbemꝰ opari:qđ nõ fac̃ theoca:vt dcm̃ ẽ:ꝛ ime/
diate dat exm quõ snia practica ẽ in q̃litate opõnis.d.sic
dr in medicia ꝙ apatibꝰ calidis adhibẽda sũt q̃ repellãt
ꝛ ifrigidẽt ꝛ ispissent.ꝛ postea resoluẽtibꝰ repelleª tẽperã
da.ꝛ hec snia ẽ declaº q̃litatl opõnis:hec Auic.¶ Ex his
clare pꝫ ꝙ notiª ꝓpe practica ẽ formalr praxis directia:
ꝛ hõ ẽ tãtũ notiª ꝯplexa enũciãs q̃lr:aut p q̃: aut qñ:ꝛ sic
de alijs circũstãtijs sit agẽdũ. Notitiã vo q̃ nõ ẽ enũcia/
tiua ꝛ formalr directia:pꝫ nõ eẽ ꝓpe practicã: ẜꝫ theoca:
q̃uis vtualr ꝛ de ꝓxio aliq̃ mõ ꝯtineat hãc notitiã q̃ ꝓpe
practica ẽ.¶ Ex his ifero aliq̃ ꝯ opionẽ doc.q̃rũdã. pᵐ ꝯ Sco.i
ꝙ nulla notiª icõplexa:seu q̃ nõ ẽ affirmaº vl negõ ẽ ꝓpe ꝓlog.q.
practica. Probat̃:qꝛ nulla tal'dic̃:vl affirmat aut negat vlti.
aliqd circa q̃litateꝫ opõnis: ẜꝫ notiª ꝓpe practica dicit ꝛ
enũciat ẜm phm:ꝛ Auicẽ.vt ꝓbatũ ẽ.¶ 2°.qꝛ si aliq̃ tal'
notiª eẽt ꝓpe practica multo magis notitia cõplexa me
dicine theorice eẽt practica.ꝯñs pꝫ falsuꝫ p Auic.ꝛ rõnẽ:
qꝛ tunc non esset distictio inter practicã ꝛ speculatiuam

xña .pbat̃:qz talis noticia complexa magis est directiua praxis q̃ aliqua incõplexa. ¶ Confirmat̃.si eni simplex apprehensio alicui⁹ herbe vel aromatis est practica noticia:multo magl illa xplexa qua scitur:q̃ illa herba est calida vel frigida.nã ex ista põt imediatius z meli⁹ quis dirigi ad operãdũ.z tñ ista nõ est .ppie practica:cũ nihil dicat in q̃litate operationis. ¶ Ulteri⁹ fm hoc ois noticia cuiuscũq; sit rei esset practica z nulla speculatiua: qd est xtra omnes phõs z ipsummet doc.cum ipse z omnes alij distinguant noticias z scias in practicas z speculatiuas.Et fm dicta illi⁹ si velit xñr loqui opz dicere q̃ nulla scientia vel noticia practica est speculatiua.Qd .pbat̃: qz noticia fm eum dicit̃ practica .ppter duplicem respectum aptitudinalẽ ad praxim.s.cõformitatis z prioritatis.Speculatiua vo .ppter carentiã talis duplicis respectus. Nulla aũt noticia hz tales respectus z caret eis.igitur nulla est practica z speculatiua. Cõsequẽtia .pbat̃:qz si alicui⁹ rei noticia incõplexa est practica.igit̃ z quelibz eius complexa.Cõsequẽtia .pbat̃:qz cũ esse noticiã practicã fm ipm non sit aliud q̃ esse noticiã directiuã:z noticia incõplexa non sit directiua:nisi q̃tenus est manifestatio obiecti:cũ omnis noticia cõplexa sit etiã manifestatio obiecti:quelibet erit directiua praxis alic⁹. ¶ Pz. qua rõne noticia simplex vni⁹ rei est directiua praxis circa illam rẽ.vt dilectionis vel alterius:eadẽ rõne cuiuslibet rei noticia simplex erit directiua dilectiõis aut odij: vel alterius praxis circa eam.z maxime hoc pz si sic ipse dicit simplex noticia de deo qualis est visio beatifica:sit directiua praxis.s.dilectiõis circa ipm:ac per hoc practica.Sic eniz z cuiuslibz creature noticia est directiua dilectionis circa eam:z per xñs fm eũ practica. ¶ Ex hoc vlterius seqt̃ xtra eundẽ doc.in eadem q̃ne.q̃ nulla talium.deus est trinus z vnus.Pater generat filium.est vere z .ppie practica:cũ nulla taliũ formalr̃ dirigat nos ad aliquã operationẽ. ¶ Cõtra hoc est ratio eius:qz prima(iquit ipse)includit noticiã virtualr̃ rectitudinis dilectionis tendentis in tres psonas:ita q̃ si actus eliceretur circa vnã solam excludendo aliam:esset actus nõ rectus.Scd̃a etiã includit noticiã rectitudinis actus circa duas psonas:q̃rum vna est sic ab alia. ¶ Cõtra.si hec rõ vera sit seqtur:q̃ quecũq; noticia de deo physica vel metaphysica vel theologica sit vere practica:z sic ista.Deus est ens sũme perfectũ:actus purus:necesse esse:pma causa:infinitus:z alie q̃libz eẽnt .ppie practice.Et scie qbus scirent̃ iste sine qbus scire sic esse eẽnt vere practice:ac per hoc meta[ca].nõ esset vere speculatiua:sicut indubitanter vult.p.sz practica:cuius oppositũ .pbat ex intẽtione. Cõsequẽtia pz:qz q̃libz talis ita bene virtualr̃ icludit noticiã rectitudinis dilectionis tendentis in deuz:sicut illa.deus est trinus z vnus.Similr̃ quelibz hax.Angelus est nature intellectualis.Angelus est creatura.Celuz est causa gñationis plantarũ.Et multe alie:quas nullus recte intelligens diceret eẽ practicas:nisi ois .ppositio practica diceret̃:cũ nulla apparens rõ de istis possit assignari:que nõ eque bene vel alia potior:vel eque bona posset de alia q̃libz assignari:pz xña:qz pma ita virtualiter continet noticiã rectitudinis dilectionis tendentis in angelum sicut illa rectitudinis dilectionis tendentis in deũ. vnde per pmam possum scire q̃ angelus magis est diligẽdus q̃ asinus:z per 2[am] q̃ minus est diligẽdus q̃ de⁹: z per 3[am] q̃ celum est magis diligendus etiã q̃ plumbũ. ¶ Tertiũ correlariũ contra eundem:q̃ aliud dcm̃ eiusdem est falsuz.Ait enim in q̃ne eẽt eadẽ circa finẽ:q̃ medicina theorica est õ vniuersalioribus z nobilioribus curis: z est cognitio remotior a praxi elicienda: practica vo est de particularibus z ppinquiorib⁹ praxi z imediatius cõformis praxi eliciende.Et licz p⁹ respectu scd̃e possit dici speculatiua:simplr̃ tñ z verissime ẽ practica:qz virtualiter includit illam particularẽ cõformẽ praxi: ratio sua ad hoc est:qz si talis notitia virtualr̃ contentiua noticie formalr̃ directiue esset speculatiua:seqtur q̃ ex pncipijs speculatiuis possent deduci xnes practice:qd falsum est. ¶ Hoc aũt est falsum:vt dixi pmo:qz dicit theoricã tractare de curis:cuz tamẽ ipsamet nullaz doceat facere curam neq; in vniuersali neq; in particulari:tunc eniz proprie ptineret ad partẽ practicã medicine:cõtra quã diuiditur. ¶ 2°:qz dicit illam pmam verissime esse practicã: cui⁹ oppositũ dicit Auicẽna expresse:z certe Auicẽne in hac parte videt̃ adherendũ:eo q̃ excellẽtissimus fuerit medicus:z bene nouerit que pars medicine censet̃ theorica:z que practica:ac .ppter qd hec theorica.illa vo practica dicat̃. Ratio istoz non valz:qz verissimuz est q̃ ex altera premissa speculatiua z reliq̃ practica potest sequi cõclusio practica.Unde ex hoc pn̄ practico.cõtraria contrarioz appositione curãda sunt:sicut supercalefacta appositiõe frigidoz:sumpto sub hoc speculatiuo:taliter laborans est supercalefactus:vel talis egritudo est ex superabundantia caloris:statiz seqtur xclusio practica.s.q̃ talis egritudo est curãda per appositionẽ frigidoz:z ita de alijs:qz gratia exempli.hoc est positũz. ¶ Quartũ correlariũ cõtra alium doctorem ponit̃ dicentem:q̃ practica distinguit̃ a speculatiua per hoc:q̃ practica acquirit̃ per assuefactionem z experientiã singulariũ in rõne particulari:z non est nisi habit⁹ experti.Speculatiua vo per deductionẽ vniuersalium in rõne vniuersali z ipsa est scia. hoc aũt esse falsum pz p̃ ex dicto Auic.d.vtrãq; esse scientiam:z idem dicit Auer.2° meta.vbi ait.q̃ scie attribute phie sunt due.quarum vna est cuius finis est scire tantũ: z altera operari:z illam cuius finis est operari: vocat immediate sciam operatiuã:fm eum ergo practica est sciẽtia.6° etiam metaphy.p.z Cõmentator volunt quasdam scias esse practicas:quasdam vo speculatiuas z certũ est vtrasq; esse ex vniuersalibus.Itez Auic.verbis pallegatis excludit expresse imaginationẽ istam:cũ dicit q̃ per practicam nõ intelligit operationẽ in effectu:z similr̃ in pncipio illius auctoritatis:expressius aũt cũ ibidez post allegata verba subdit imediate.cũq; duarũ diuisionuz medicine qualitatẽ scieris:iam sciam scientialẽ:z sciaz operatiuã adeptus eris:z si nunq̃.i.q̃uis nunq̃ operat⁹ fueris:ecce q̃ practica medicina acquiri põt sine assuefactiõe z absq; exteriori singulariũ experiẽtia:vel opatione. ¶ Large vo z iproprie noticia practica dr̃ noticia q̃ est directiua praxis 2° mõ.Ex[m].Sanitas est debita hũorũ temperies:vel adequatio:tale medicamẽ talis virtutis existit: carnes volatiliũ sunt leues z faciles digestionis:z similes:que lz nõ fm se formalr̃ z imediate dirigãt ad sanitatis causationẽ:aut ad aliam operationẽ:de propinquo tamẽ virtualiter cõtinent noticias fm se imediate ad causandũ sanitatem dirigẽtes.q̃ aũt iste(q̃uis nõ .ppie sic he que sunt formalr̃ directiue de qb⁹ dictuz ẽ) sint z dicant̃ practice auctoritate.p.7.meta.d.q̃ a sanitate que ẽ in aia fit sanitas extra in materia.Sanitas autẽ in aia vocat̃ ab eo diffinitio:z noticia q̃ditatis ipsi⁹ sanitatis:vt ibi pz.Modus aũt quo a sanitate in aia fit sanitas ex̃ in mathe[ia] hz.p.ẽ talis.Nouit.n.medic⁹:q̃ sanitas est debita hũoz regularitas:ex hac xcludit q̃ hũores oz regulari.Nouit ẽt q̃ hũores fridi supabũdãt:z p xñs q̃ vtute alic⁹ hũl fridũ remittet̃:sit xtẽpãdi:deĩñ qz nouit: q̃ illõ vl cõp⁹ vl medicam̃ ẽ tal̃ vtutl:xcludit imẽ[te] q̃ hõ medicamẽ ẽ adhibẽdũ zc̃.vt ibi deducit.p.i q̃ deductõe.

Marginalia (left): 2° corr[m] — Scot. vbi.s. — 3 Scot. — in plo.z 2° meta. t.c.3. — 3° corr[m]

Marginalia (right): p° — 2° — 4[m] corr[m] 3 aureo lũ.3.q.j.logi.art. 3. pp.z. — Cõm. 3. — tex.z 2°[10] p° — 2° mod° — T.c.23. — T.c.23.

constat esse plures veritates non sm se formalr directi/
uas modo qui prius dictus est: vtputa hec sanitas est de/
bita regularitas humoꝝ: tale medicamē est virtualr ca/
lidum: aut talis vel talis virtutis. talis infirmitas est ex
supabundantia humoꝝ frigidoꝝ: a qbus essentialr alie
formalr directiue tanq̄ ex partialib⁹ pncipijs dependēt
virtualiter cōtinent̄ ꝛ in eis est ordo: ꝛ analogia: vt supe/
T.c.23. rius dictuȝ est. Cuȝ autē p. dicit q̄ a sanitate in aīa siue a
tali notitia fit sanitas in materia. pȝ q̄ eaȝ vocat factiuā
ꝛ actiuam notitiam. igit̄ illa dicit̄ notitia practica. Sed
constat q̄ non ꝓprie: q2 alias sequeret̄: q̄ illa pars medi/
cine que theorica dicit̄: ꝛ condistinguit̄ contra eam que
ꝓprie dicit̄ practica: vere ꝛ ꝓprie esset practica: qd̄ est fal
sum: vt antea habituȝ est. ꝯn̄a pbat̄. qm̄ tales notitie ad
illam partē medicine theoricaȝ pertinent que docet cō/
positioneȝ ꝛ cōplexionē membroꝝ: species ꝛ dr̄ias egri/
tudinum ꝛ signa earū: virtutes: ꝛ qualitates ac ꝓprieta/
tes medicaminū siue nāliū rerū: que ad sanitatem ha/
3ᵘˢ mod⁹ bent eēntialē analogiaȝ. Largius vō ꝛ magis improprie
diceret̄ noticia practica quelibȝ que tantū virtualiter ꝛ
remote esset directiua: ꝛ tanto magis iꝓprie q̄to remo
tius. Hoc pbat̄ p̄ per locuȝ a maiori: q2 si notitia virtua/
liter de ꝓximo praxis directiua (de qua nunc dictū est)
nō est ꝓprie practica: multo magis nec ista. Scd̄o q2 si ta
les ꝓprie dicerent̄ practice oporteret concedere mathe/
T.cō.p̄. maticas scias: ꝛ physicas esse vere practicas: qd̄ 6° meta.
reprobat̄. ꝯn̄a pȝ: qm̄ per multas ꝯnes geometricas iuuā
tur ꝛ dirigunt̄ mechanici in suis operibus: ꝛ multe tales
sunt pncipia per que habet̄ noticia pluriū ꝯnum artium
mechanicarū. Similr̄ est de ꝯnibus arithmetricis pluri
bus: respectu artiū musicaliū ꝯclusionū. Sic etiā de plu/
ribus physicis respectu medicinaliuȝ ꝛ agriculturaruȝ ꝛ
pluriuȝ aliaruȝ. Nec dubiū q̄ multe scie ꝛ artes practice
iuuent̄: ꝛ isto modo virtualr̄ dirigunt̄ per scias speculati
uas: ꝛ subalternant̄ eisdē. Ex his pȝ que noticia ꝓpe pra
ctica dicit̄: qm̄ noticia ꝯplexa sm se praxis formalr̄ dire
2ᵐ p̄nˡᵉ ctiua. oīs vō alia noticia dicēda est speculatiua. ¶ Nūc
De ha/ restat videre de habitib⁹: quis ex eis ꝓprie dicit̄ practi/
bitibus cus ꝛ quis speculatiuus. Hic dicit̄ ab aliqbus q̄ habitus
Scotus practicus est ille qui est de obo virtualr̄ ꝯtinēte noticiaȝ
vbi. s̄. directiuā operationis voluntatis circa ipm: ac etiā recti
tudinē opationis predicte: que opatio sm ipm est vere ꝛ
p̄mo praxis. Ille vō habitus est speculatiuus: qui est de
obo nō vtualr̄ ꝯtinēte hō noticiā directiuā: ꝛ rectitudinē
ꝯ scotuȝ operationis volūtatis circa ipm. ¶ Cōtra istud p̄mo: q2
cū sm ipm de⁹ sit tale obm (vnde theologiā iō ponit pra
cticā) seqt̄ur q̄ de deo nō possit haberi talis habit⁹ specu
latiuus. hoc aūt ꝯn̄s (q̄uis cōcedat mihi) tn̄ est certū q̄
p. videt̄ esse falsuȝ: sic. n. metaphyca de deo esset practica
ꝛ non speculatiua: hoc etiā ꝯn̄s (vt apparet) videt̄ eē fal
suȝ sm hunc doctorē. Nā in soluēdo qddā argᵐ in p̄n°. q.
factū ad ꝓbandū theologiā non esse practicam. ex auctē
Boetij assignatis tres partes scie speculatiue: quaꝝ vna
est theologia: ait sic. dico q̄ Boetius itelligit per theolo/
giā metaphysicā: hic vt appet nō vult negare Boetiū: sȝ
exponere. q̄ cōcedēs dcm̄ Boetij: ꝛ sm expositionē quā
dat: q̄ si sic videt̄ hic ꝯcedere metaphycā eē speculatiuā
qd̄ si nō ꝯcedat ex ꝯfessione sua: auctoritas tn̄ Boetij cō
tra eū est. ¶ P̄. q̄ B ꝯn̄s sit falsuȝ ꝓbo. nā cuiuscūq; scie
practice actus ꝓprius elicitus est noticia practica: pȝ q2
ex actib⁹ practicis gnāt̄ habit⁹ practici ꝛ act⁹ sequētes
habitū: siles sunt p̄cedētib⁹: ex qb⁹ ē genit⁹: sȝ nullus act⁹
ꝓpri⁹ metaphyce (ꝛ loquor de metaᶜᵃ que acqrit̄ ex stu/
dio libri metaᶜᵉ arith.) est noticia practica: qd̄ pȝ: q2 nul/
2ᵐ la ꝯ talis ē formalr̄ directiua praxis. igit̄ ꝛc. ¶ 2° si dcm̄
eius opinionis esset verū: sequeret̄ q̄ de nulla re mundi
posset haberi scia speculatiua: ꝯn̄s reputo sic absonuȝ vt
nec curem ꝓbare: nec expedit: cū ipe aliquas sciētias po
nat speculatiuas. Cōsequentia pȝ. qm̄ nulla res est in mū
do que nō sit bona: ꝛ per ꝯn̄s que non contineat virtualr̄
aliquā noticiā directiuā opationis volūtatis circa ipaȝ.
Confirmatur istud: q2 etiā noticia que est simplex appre
hensio rei: est noticia sm istū doc. taliter directiua vt. s̄.
pȝ: q̄to magis aūt noticia cōplexa: qua cognosceret̄ rem
esse bonā: talem aūt q̄libȝ res de se pōt cāre concurrenti/
bus alijs partialib⁹ causis. ¶ Alia opinio dicit. q̄ habit⁹ Aureol⁹
practic⁹ est ille qui est actiuus ꝛ cāt̄iu⁹ ei⁹ de quo est. ꝛ iō vbi. s̄.
practicus q2 sit actiuus. Vn̄ in hoc qd̄ est actiuū ꝛ causa/ arti. 2.
tiuū nō tantū directiuuȝ cōsistit rō habitus practici sm tex. ꝛ ꝯᵐ
hanc opinionē: q̄ eni sit actiuus pȝ satis per ph̄m qui sciē p̄ ꝛ 2°
tias practicas vocat actiuas: ꝛ Cōmē. vocat opatiuas 6°
meta. ꝛ in 7° dic̄. p. q̄ a domo que est in aīa fit domus in Cō. 31. ꝛ
mā. Sed q̄ ista actiuitas non solū per modū dirigentis 12. m. 13.
intelligēda sit: sȝ vere per modū cāntis ꝛ ꝓducētis. Pro/
batur p°. q2 illa est formalis rō habit⁹ practici qua dem/ p̄ᵐ
pta demitur esse practicū omni alia remanēte: sȝ rō acti/
uitatis est hō: qd̄ pȝ: q2 si aliqs haberet pfecte sciam nālē
cognosceret perfecte de rosa oēs transmutatiōes ex qui/
bus gnāt̄ur: ita q̄ posset dirigere respcū ꝓductionis rose
quēcūq; q posset illaȝ operari: ꝛ tn̄ certū est q̄ nō habe/
ret physicam practicā. pro eo q̄ rosaȝ practicare ꝛ agere
nō posset: q̄uis vtiq; sciret ꝛ sciam priorē ꝛ conformē ha
beret: ecōtra (vt ipe subdit) si habēti sciam de gnātione
rose deus cōmunicaret potentiā exequēdi: scia illa statiȝ
indueret hit⁹ practici rōnē. ¶ 2° si ydee q̄ sūt in mēte ar/ 2ᵐ
tificis eēnt realr̄ subsistētes sic posuit plato: hērent respe
ctum p̄oritatis ꝛ ꝯformitatis ad res fiendas: qm̄ artifex
faceret qcqd faceret aspiciendo ad eas: sed tales nō eēnt
practice cuȝ nihil oparent̄: sed artifex faceret totū. ergo
respectus cōformitatis non dat habitui q̄ sit practicus:
sȝ respectus actiuitatis. ¶ 3° moralis scia existens in mē 3ᵐ
te nostra est eiusdeȝ speciei cū morali existēte in mente
angeli: cum sint de eodem obiecto: ꝛ in potentia eiusdeȝ
rōnis: ipsa vō vt existit in mente angeli eiusdem spēi ꝛc.
nō est practica. Quātūcūq; sciat angelus: qd est castitas:
sic ꝛ oēs vtutes morales: nō tamē scia de castitate est pra
ctica in eo: quēadmodum nec scia gnātionis rose est pra
ctica in nobis. moralis vero in nostro intellectu est pra/
ctica: sȝ iste due morales in nullo differūt nisi in accnte.
Scia nāq; de castitate que est in nobis: hȝ rōnem actiui:
q2 possumus acquirere castitatem. in angelo vō nō hēt ꝛ
tamē alios duos respectus hȝ. s. prioritatem ꝛ cōformita
tem. igitur actiuitas dat habitui: vt practic⁹ dici possit.
¶ Cōfirmat̄: q2 medicina est quedaȝ physica: ꝛ tamē est
practica pro eo q̄ est actiua. Confirmat̄ etiaȝ: q2 si alchi/
mia induceret veras formas: tunc physica que est de ge/
nere auri ꝛ alioꝝ methalloꝝ eēt practica. Illa nāq; esset
vera alchimia p quaȝ homo sciret iducere illas formas.
Apparet igit̄ inquit qualiter practica ꝛ speculatiua ratio
nō competit habitui ex obiecto solo: sȝ ex obiecto relato
ad talē scientē: qui habet posse agere ꝛ fabricare obiectū
ꝛ iō. p. 6. meta. diffinit sciaȝ practicā que est illa: q̄ respicit T.cō.p̄.
res q̄ꝝ est p̄nᵐ in agente intellect⁹: aut ars aut aliq̄ vtus.
Et subdit. q̄ p̄nᵐ in artificialib⁹ est voluntas: pncipiatuȝ
aūt seu artificiatū ꝛ volitū idē sunt. ¶ Importat̄ aūt in/
quit ista relatio ad agens per hoc nomē operabile. Et iō
bene dicit̄ q̄ scia practica est illa: que hȝ pro obo rē ope/
rabilē a se: speculatiue vō obm non est operabile: sȝ specu ꝯ illam
labile tantū: hec ipse. Dimisso eo qd̄ opinio hec dicit con opi. au/
tra aliaȝ videlicȝ: q̄ habitus nō est practicus propter il/ reoli
vbi. s̄.

los respectus conformitatis ꝛ prioritatis nec ex eo ꝙ ta-
lis sit obiecti vel talis precise: qꝛ in his negatiuis conuer-
sio secus: q̄ntum tñ ad id qd̄ dicit ꝙ habitus est practicꝰ
per respectū actiuitatis ad intellectū supra positū: ꝛ quē
hꝫ ex obiecto relato ad scientē: qui hꝫ posse agere ꝛ fabri
care obiectū ac alia quedā q̄ ↄn̄r dicit: ipsa nō videnť mi
hi vera. ¶ Unde arguo sic p̄. eo precise aliq̄ scia est practi-
ca quo est actiua: sed eo precise est actiua quo directiua.
igiť eo p̄cise est practica quo directiua. Maior pꝫ p ipm
ꝛ alios. Minorē ꝓbo: qꝛ scia nō alia rōne est vel dr̄ acti-
ua nisi inq̄tuz est pn̄m agēdi: nec est pn̄m agendi nisi pre-
cise directiue: siue q̄ten9 est directiua actiōis: sic etiā ali-
q.i.ar.4 bi per dicta huiꝰ doc. ꝓbať. ait. n. ipse. liº. iº. di. 17. vbi agit
ↄtra opinionē ibi recitatā sic. Certuz est enī ꝙ ars nō est
p̄ncipiuz transmutādi aliud elicitiue: sed tantūmō dire-
ctiue. igiť sm̄ eum non alia rōne ars dr̄ factiua nisi qꝛ fa-
ctionis directiua. igiť nec scia est actiua nisi qꝛ est actio-
nis directiua. igiť eo precise est practica quo est actionis
directiua: ꝛ vtor in ista rōne eo ꝛ quo tāq̄ dictionibꝰ spe
2m cificis: sicut cū in tantū ꝛ q̄ntuz specifice teneanť. ¶ Ex hoc
aūt vlterius arguo sic. scia practica q̄ntuz est ex se forma-
liter ꝛ ex natura sua (ꝛ non qꝛ in tali vel tali est subo. ver
bi gratia. habente potentiā agendi ꝛ fabricādi obiectū)
est directiua actionis. igiť ex natura sua formalr̄ ꝛ nō qꝛ
in tali est subiecto est practica. Assumptū pꝫ qm̄ ex natu-
ra sua est p̄ncipium notitiarū formalr̄ directiuarū ex q̄-
bus generata est. Et certū est ꝙ q̄cūq̄ vel qualescūq̄ ha
beant tales sciētias dūmodo sint eiusdem rōnis in siles
notitias sm̄ spēm mediātibꝰ talibꝰ sciētijs exeunt: vt nō
in alias vnus ꝛ in alias alius: nec idē vno tēpore in quas-
dam ꝛ alio tēpore in alias vnus: ꝛ in alias alius sm̄ spēz.
vñ si medicus cirurgicus mediante sua medicina practi
ca eliciat noticiā directiuā ꝙ hn̄tibus calidū adhibēda
sunt q̄ repellāt iuxta exēplū Auic. supra positū. aut aliaz
similē: si perdat manꝰ vel potentiā adhibendi talia: non
minus mediante illa medicina: eliciet talē actū sicut cla
3m rū est. ¶ P̄. stultū eēt dicere ꝙ peritus statuificus mox
cū p̄deret manū vel potētiā manualr̄ faciēdi statuas: sił
perderet artē: ꝛ hoc repellit experiētia: nec minꝰ stultuz
esset dicere ꝙ ars remanēs in ipso aliū actuz elicitū sm̄
spēm hēret: q̄ prius duz erat manuatus. igiť sic prius per ar
tē suā hēbat notitias directiuas ꝛ significatiuas q̄lr̄ sta-
tuā sit facienda: sic ꝛ postea hēbit: ꝛ per ↄn̄s ita erit habi
4m tus factiuꝰ ꝛ practicus sicut añ. ¶ P̄. oꝫ istū doc. cōcede
re eundē habitū numero frequēter successiue eē practi-
cū ꝛ speculatiuū: qd̄ oīo irrōnabilr̄ dictuz esse puto: qd̄ q̄-
libꝫ iudicaret. Assumptū pꝫ. Nā si īfirmitate aliq̄ adue-
niente statuificus opari nō possit exteriꝰ: eiꝰ ars esset spe
culatiua. Rursus eo sanato ꝛ potente operari erit practi
ca seu factiua. Iterū si denuo infirmeť ita vt operari nō
possit exterius erit specłatiua: ꝛ cū iterū sanabiť erit pra-
ctica. Silr̄ cū aliq̄s peritus musicꝰ sit raucus ita vt iuxta
suā sciam formare voces nō possit: sua musica erit specu-
latiua: ꝛ cū ex raucitate liberabiť erit practica. pꝫ igiť ꝙ
ad hoc ꝙ habitꝰ sit practicus: nō reqriť: ꝙ hñs illum ha-
2 beat potētiā exteriꝰ agēdi ꝛ cāndi suū obiectū. ¶ Scd'o
declaro ꝙ nō sufficit talis potentia actiua sciētis: ad hoc
vt eiꝰ habitꝰ sit practicꝰ sic ipse vult: vt pꝫ: qꝛ sic ipse dic.
si dareť physico potentia ꝓducendi rosam: eius physica
eēt practica. Si enim hoc esset verū sequereť ꝙ de facto
physica que habeť de actibꝰ aīe. s. itellectiōibꝰ: ꝛ volitio-
nibꝰ: ꝛ silr̄ de habitibꝰ eēt vere practica. Nā physicus hꝫ
potentiā tales actꝰ ꝓducendi: ꝛ similr̄ habitꝰ. actibꝰ me-
diantibꝰ. Similr̄ geoª de figuris: esset vere practica. cuz
geometra possit figuras describere ꝛ facere. Sed nō est

dubiū ꝙ vtrūq̄ ↄn̄s est falsum ꝛ cōtra. p. 6. meta. q̄ meta T.cō.p̄.
physicā ꝛ physicā ponit eē specłatiuas. Est etiā ↄtra hūc
doctorē met: qui in eodē artiº dicit. ꝙ tota physica in no-
bis est speculatiua: ꝛ in di. 35. p̄. li. q. 2. artiº. 3. ↄtra opinio-
nē Ricardi. dicit ꝙ nulla geometria ꝓprie practica est.
¶ Tertio quero quō intēdit ꝙ scia practica pro obo hꝫ 3
rem operabilē a se: ꝛ ꝙ scia nō est practica nisi sit sciētis
qui pōt agere ꝛ fabricare obiectū. Constat. n. ꝙ per obie-
ctū intelligit id qd̄ cōiter vocať subm: rem. s. quā signifi-
cat vel pro qua supponit subiectū ↄn̄is: ꝛ de qua dr̄ aliq̄d
sciri. verbi grā. rosaz dicit esse obiectū physice illius qui
scit ex q̄bꝰ causis ꝛ actionibꝰ rosa generať. ¶ De tali igi-
tur obiecto quero: quō intelligit oportere esse opabile a
sciente: ad hoc vt scia de ipso sit vere practica: aut. n. intē
dit ꝙ sit opabile ꝓprie: sic ꝙ per actionē agētis de nō eē
trahať: vel trahi possit ad esse: aut ꝙ sit opabile nō sic: sꝫ
operationibꝰ nostris attingibile: q̄cūq̄ sint ille operatio-
nes aut intellectus. s. aut voluntatis vel alterius. ¶ Pri-
mū nō pōt dici: tū qꝛ frequēter dicit oppoᵐ in eadē q̄ōne:
tum sm̄ hoc theologia quā habemus de deo nō esset pra-
ctica. Cōsequēs est expresse ↄtra eū i eadē. q. ar. 3. Et ↄn̄a
pꝫ: qꝛ deus nō est sic operabilis. Si vō dicať 2m. s. ꝙ suffi
cit obiectū eē opabile. i. attingibile a nobis per nr̄as opa-
tiones: quēadmodū dicit deuz esse a nobis opabilē: qꝛ. s.
attingibilē per rōnes ꝛ operationes intellectꝰ ꝛ volunta
tis. Et per hoc saluat ꝙ theoª est practica. igiť sufficit ad
hoc ꝙ habitꝰ sit practicus ipm esse attingitiuū sui obie-
cti mediantibꝰ opationibus intellectus vel voluntatis.
¶ Sꝫ huiꝰ oppoᵐ expresse videť velle cuz dicat: ꝙ si sci-
ens careat potentia ꝓductiua obiecti q̄ntūcūq̄ habitus
sit directiuus ꝛ conformatiuus non est practicus. ¶ P̄.
sm̄ hoc physica in nobis: ꝛ scia moralis in angelo: essent
vere practice: cuz res naturales sint attingibiles a nobis
mediantibus operationibꝰ intellectus ꝛ volūtatis ꝛ vir
tutes morales ab angelis: sꝫ vtriusq̄ oppositū ipse ponit
expresse: vt supra recitatū est. ¶ Quarto seq̄tur ꝙ de eo- 4
dē non possit idē homo habere habitū vnū practicum: ꝛ
aliū aliquē speculatiuū. hoc aūt falsuz est. Naz idē hō hꝫ
de actibꝰ humanis physicā specłatiuā ꝛ moralē practicā:
ꝛ de eodē morbo medicinā theoricā seu speculatiuā per
quā. s. scit causas morbi ꝛ q̄litatē: ꝛ medicinaz practicā p
quā. s. scit q̄lr̄ morbꝰ ille debeat curari ꝛ q̄liter ēt debeat
augeri si expediret: sicut cū medici qñq̄ putrefieri faciunt
aliquā p̄tē: vt meliꝰ ↄn̄r possint curare: ↄn̄a pꝫ: qꝛ ipōle ē
eādē silr̄ entitatē ab aliquo esse opabilē: ꝛ non opabilem.
¶ Sꝫ hāc viā magł dōm eēt ꝙ hitꝰ eēt practicꝰ ex subo
in q̄ est: seu ex hñte ipm q̄ʒ ex obo. Nā sm̄ hāc opionē ex
variatiōe ↄditiōis ipsiꝰ sciētis: nō variata ↄditione obti:
variať hitꝰ sꝫ eē practicū ꝛ speculatiuū. Si. n. sciēs non
hēat pōm ꝓductiuā obti: hitꝰ nō est practicꝰ sꝫ speculati-
uus. Si vō hēat: est practicꝰ. ¶ Ex q̄ vlteriꝰ seq̄ť sꝫ istaz
opionē ꝙ hitꝰ practicꝰ eēt p acc̄ns practicꝰ ꝛ magis p ac-
cidēs q̄ʒ itellc̄s. nā itellc̄s dr̄ practicꝰ denoīatiue ab eo qd̄ ē
formalr̄ i eo subiectiue. s. a notitia practica. Habitꝰ vō nō
dr̄ practicꝰ ab eo qd̄ est in ipo: iō nec ab aliq̄ qd̄ sit in eodē
subo p̄ cū eo: sꝫ ab eo qd̄ est in eodē supposito. s. a pō ꝓdu-
ctiua rei exterioris: quā ↄstat nō eē subtiue in itellcū sm̄
viā istā. Sic igiť pꝫ ꝙ opinio p̄ns fuit multū defectuosa Ad rōes
nec sue rōnes ↄcludunt valide. nō q̄dē pª: qm̄ minor erit aureoli
falsa loquēdo de actiuitate: vt dictū est sic supra ostēsum
ē de statuifico ꝛ musico: ꝛ ꝓbatio nulla est: qm̄ nō iō phy-
sica nō est practica: qꝛ nō possumꝰ ꝓducere res nāles cuz
nec physica q̄ acq̄riť ex studio libri de aīa: aut alia de acti-
bꝰ nr̄is sit practica: cū tñ hēamꝰ potentiā ꝓductiuā illoꝝ.
ꝛ similr̄ nec geoª de figuris. Et econtra ars statuifice non

operantia τ carētia potētia agēdi nō min⁹ sit practica q̄3 dū3 haberet man⁹. Et qđ addit: q̄ si de⁹ daret nobis po^a generādi rosam: scia quā habemus eēt practica: vtiq̄3 falsu3 est. nō eni ꝓprie eēt practica τ formalr̄: q̄uis q̄tū ad aliquas ptes suas eēt v̄tualr̄ practica: sic nunc est: ꝓ eo q̄ ex talib⁹ ꝯnib⁹ tanq̄3 ex ꝑncipijs: cāri pōt noticia formaliter practica iuxta modū supra dictū.

Ad 2^m ¶ Ad 2^m ar. nō oꝫ rñdere: q2 nō pono q̄ ex talib⁹ respectib⁹ habitus sit practicus.

Ad 3^m ¶ Rō 3ª deficit ꝓ i probando q̄ in angelo sit scia moralis eiusdē rōnis cū ea q̄ est in nobis. tum q2 ꝓbatio assumit falsu3. v3. q̄ illa scia sit in subo eiusdē rōnis siue spēi spālissime cu3 subo in q̄ est scia nostra. cū. n. intellēs noster sit ipsamet aīa nostra vt in 2° ꝓbabit: τ eadē rōne intellēs angeli sit suba angelica ꝯñs est: q̄ intellēs angelicus τ human⁹ nō sint eiusdē rōnis siue spēi spālissime. τ per ꝯñs illa scia τ ista non sunt in subto eiusdem rōnis: tu3 q2 esto q̄ sint in subiectis eiusdē rōnis: τ de eodē obiecto nō sequitur q̄ sint eiusdē rōnis: cū etiā in vnico itellectu nūero possint esse habit⁹ τ scie diuersarū rōnū de eodē obiecto: vt ꝓbatū est. ṡ. q. 2. ar. ꝓ. ¶ P̄. non video aliquā necītatē ponēdi i angelis aliquē habitū moralē: nec iste doc. ꝓbat h: sed gratis assumit. si tñ in eis esset aliqs eiusdē spēi cū eo qui est in nobis τ noticiaꝝ eiusdē rōnis elicitiuus (q̄litercūq̄3 hitus itelligi debeat esse elicitiu⁹ suoꝝ actuū: de quo ad pñs nō curo) cū noticijs quaꝝ elicitiuus est hit⁹ q̄ est in nobis. dico q̄ si nr̄ est practicus τ suus eēt practic⁹: nō obstāte q̄ potētiā ꝓductiuā non haberet: sic etiā hitus statuificē vel scriptoꝝ mutilatis manib⁹ est vē practic⁹ nō obstāte carētia ꝓductiua opis exterioris: pro tāto q2 est directiu⁹ seu elicitiuus actuū seu noticiarū formalr̄ directiuaꝝ ad praxim. ¶ P̄. ꝯfirmatio. v3. q̄ dr̄ q̄ medicina est q̄dā physica: τ tñ est practica: videt̄ ꝓª facie sibi ꝯdicere: q2 vt. ṡ. recitatū est in eadē. q. di. q̄ tota phy. in nobis est spe^{ua} cū ex alia pte velit expsse: τ ita oꝫ cu3 dicere si velit loqui ꝯñr q̄ nullus vn⁹ habitus est speculatiuus τ practic⁹: qcqd tñ sit de ꝯdictiōe ista: q2 forte per aliquā glosa3 eā euitaret. dico ad arg^m q̄ aliq̄ medicina vtiq̄3 est practica: s3 nō q2 est actiua ad sensu3 in quo loquit̄: s3 q2 est directiua modo supius expresso. ¶ Ad ꝯfirmationē aliā de alchimia. dico q̄ nō ꝓpterea si alchimia iduceret veras formas: physica q̄ nūc habet̄ de gnōne metalloꝝ: eēt practica plus q̄3 nunc sit: licet ars vel scia alchimie tūc esset vere practica sic τ nūc de facto ille habit⁹ directiuus ad faciendū alquimiā est practicus: q̄uis nō sit scia: neq3 ars: cū nō sit vera rōne factiuus: s3 poti⁹ inertie: q̄ in greco dr̄ achenia: q̄ est habit⁹ cū falsa rōne factiuus: τ opponit̄ artī. vt di. p. 6. ethico.

Opinio ꝓꝑ. de hitu ¶ Quātū igit̄ ad illud dico ꝯformiter ad supradicta. nā de habitu possumus dupl̄r loq. Uno⁹ de aliq̄ hitu vno nō ꝯprehēdēte plures ptiales: sic est habitus vni⁹ ꝯnis tātū: τ isto mō sumpto habitu: dico q̄ ille habit⁹ est practicus qui mediāte suo actu elicito est formalr̄ praxis directiu⁹ hoc est cui⁹ ꝓprius actus elicitus est formalr̄ praxis directiuus. Ille vō est speculatiuus cui⁹ ꝓpri⁹ act⁹ nō est formalr̄ praxis directiu⁹. nō. n. ex actib⁹ practicis gnātur habitus imediate ali⁹ q̄3 practic⁹. Silr̄ nec ex speclatiuis nisi hitus speculatiuus: nec actuū speclatiuoꝝ est imediate elicitiuus hit⁹ alius q̄3 speclatiu⁹. p3: s3 act⁹ formalr̄ directiui sunt practici: τ nō formalr̄ directiui sunt speclatiui: vt. ṡ. p3. q̄ τc. Alio⁹ sumit̄ hitus ꝓ collectiōe pluriū partialiū habituū vt freq̄nter dcm̄ est: τ sic sumēdo hitu3. dico q̄ vel ille includit p̄cise hitus speculatiuos: sic vbi grā tota geo⁹ ꝓprie sumpta: τ cōstat q̄ talis est speculatiuus: vel includit p̄cise practicos: vt vbi grā. medicina practica cōdistincta ꝯ medicinā theoricā: τ tūc nō est dubiū talē eē ꝓpe practicū. Aut icludit aliquos practicos τ aliq̄s speclatiuos hñtes ꝯueniētiā gnis subti τ analo^{iam} ad practicos: vtpote q̄ pn^a seu poti⁹: quoꝝ ꝯnes sunt pn^a respcū ꝯnu3 habituū practicoꝝ: quales (vt supra dictū est) sūt v̄tualr̄ τ de primo mediantib⁹ suis actib⁹ praxis directiui: sic tota medicia includēs tā medicinas ptiales speculatiuas q̄3 ptiales practicas. τ talis hit⁹ cōgrue pōt denominari practicus: qđ p3. Q2 sic tota medicina ꝑdicto mō supra. cōiter dr̄ practica. Silr̄ phia moralis dr̄ practica, nō obstāte q̄ multos hit⁹ mere speclatiuos icludat: sic faciliter aduertere pōt q̄ curā voluerit adhibere.

¶ Scdo q2 2° ex quo tales hitus speclatiui τ practici: dn̄r ad vnā scia3 totalē ptinere ꝓꝑ vnitatē ꝑ se generl̄ subti pñt ꝯuenīēter denolari. vno⁹ iuxta ꝯsuetā denoiationē hituū. ꝯuenientius aūt vocat̄ iste totalis hitus ab habitib⁹ quoꝝ ꝯnes sūt deducte ex ꝯnib⁹ alioꝝ sic ex ꝑncipijs: q̄ā ex habitibus: quoꝝ ꝯnes sūt pn^a ꝯnib⁹ alioꝝ: sic τ demōstratio: denoiat̄ aūt vlis vel pticlaris. affirmatiua vel negatiua ex ꝯne: τ non ex ꝑncipijs: vt p3 ꝓ posterioꝝ. ¶ Tertio ide3 3°

p3 ex dicto Cōmē. 2° meta. vbi ait. Scia operatiua: q̄uis vtat̄ rōcinatione τ speculet̄ de causis: nō tñ est digna vocari scia speculatiua: q2 nō perscrutat̄ de causis rerū τ de diffōnib⁹ earū: nisi vt sciētes eā agant: τ nō vt sciāt sic est de sciētijs speculatiuis. Cōstat aūt q̄ scia q̄ speculat̄ causas rerū vel naturas eāꝝ τ diffōnes rerū est speculatiua: cōprehendit q̄ talis scia de q̄ loquit̄. habit⁹ nō practicos s3 speculatiuos: τ tñ dicit eā non esse dignā vocari speculatiuā: sed practicā. Et rōnē subdit. q2 tales notitie speculatiue ordinant̄ ad practicas: velut. s. pn^a ad ꝯnes ꝑncipaliter intētas: τ iō a finali pte denoiatur practica. Cōm. 3.

¶ Re. Du^m

stat aūt circa ꝑdicta vnū du^m. s. quō scia practica seu actiua distinguat̄ a prudētia: τ scia factiua distinguat̄ ab arte: q̄. n. distinguat̄ p3 ex 6° ethico. vbi phs ꝓbat neq3 artem neq3 prudentiā esse scia3. Si igit̄ scia actiua vel practica sit habit⁹ sic directiuus vt dictū est: igit̄ ipsa est habitus vera rōne actiu⁹. h aūt ꝑdicatū diffō est prudētie: vt p3. 6. eth. Silr̄ scia factiua erit hit⁹ vera rōne factiu⁹: cū igit̄ hec sit diffō artis: vt p3 ibide3 quō igit̄ scie iste distinguunt̄ a prudētia τ arte. c. 5° τ 6°. ca. 6°

¶ Dōm q̄tū mihi appet q̄ dr̄ia harū ꝯsistit in h q̄ nulla scia siue practica actiua vl̄ factiua siue speclatiua: ꝯcludit de re aliq̄ ꝯtingēti singularē ꝯnes. Prudētia vō semꝑ de re ꝯtingēti singularē cōcludit ꝯne: τ h siue ex altera ꝓmissa vli τ maxie ꝑ experiētias singulariū nota: τ reliq̄ singulari nota per sensu3 vel aliā experientiā: aut ex sola expiētia singulariū: vn̄ 6° eth. di. p. nō est prudētia vliu3 solū: s3 oꝫ τ singularia cogscere. actiua est. n. actionū circa singlaria. Et ifra. eodē. c. dicit q̄ prudētia est singulariū: q̄ fiūt cognita ex expiētia. ca. 7°

¶ Alia rō dr̄ie est: q2 scia q̄lib3 ex necēijs ꝑncipijs necēias ꝯnes deducit. Prudētie vō ꝯnes nō sunt necēie s3 ꝯtingētes: τ dr̄ia pñs meli⁹ declarabit̄ arti° seq̄nti. hec p3 eē intentio. p. 6° eth. vbi ꝓbat sciam nō esse prudētiam. ibi. n. postq̄3 ꝯclusit q̄ actus prudētie est bñ ꝯsiliari: statim ex hoc ꝯcludit q̄ prudētia nō est scia: q2 scia est cu3 demonstratione τ de his que ex necītate insunt. de talib⁹ aūt nō ē ꝯsiliari: s3 ꝯ his tm̄⁹ q̄ ꝯtigūt alr̄ se hr̄e. Sic ēt suo⁹ mō3 ē ꝯ scia factiua re^a artis: vt de arte. p. logī 6° eth. q̄uis vterq̄ hit⁹ a mltis artis noie nūcupet̄: s3 nō ē curādū de noie dūmō ꝑdicte dr̄ie iter eas itelligant̄. Et h de arti° 2°. ca. 6°

Nunc quo ad articulū 3^m. Utrū per obiā vel fines ꝓprios extrinsece: distinguant̄ habitus speculatiui a practicis. 3° arti°.

Premitto iuxta p̄ehabita in q̄ōnibus superioribus q̄ obiectū sciētie potest dupl̄r sumi. Uno modo ꝓꝑe ꝓ eo qđ scit̄: τ sic obm̄ scie ē significatū totale cōclusiōis sciētifice. Alio⁹ ꝯsuetū ē vocari ab aliq̄bus obm

scie illō de q̄ aliqd scit̄:siue illud qḋ scit̄ eē tale vel tale ꝛ illud est illud ꝓ quo supponit subm sciētifice ꝯnis:ꝛ magis ꝓprie vocat̄ subm scie:ꝛ sic aliq moderni i tm̄ mō vocant ꝛ nō obm.ꝛ sic etiā vsus sum pro maiori pte in q̄ōnibus p̄cedentib⁹:q̄uis aliquādo me ꝯformās in mō loq̄ndi opionib⁹ de q̄b⁹ tractabā.etiā subm appellauerim obiectū. In p̄nti aūt articulo ad vitādū ambiguitatē significatiōis vtar distincte noīb⁹ obti ꝛ subti. iuxta sensum p̄missum. Pono igit̄ (q̄ntū ad arti^m istū) ꝯnes tres. Pria ꝙ nō q̄libꝫ habit⁹ practicus a quolibꝫ speculatiuo distinguit̄ subo. Scda q̄libꝫ practicus a quolibꝫ speclatiuo distinguit̄ obo. Tertia ꝙ q̄libꝫ practicus ꝓprio fine a q̄libet speculatiuo distinguit̄. Et loquor h̄ de habitu practico:ꝛ simil̄r speculatiuo vno non cōphendenti plures partiales. Ex q̄bus statiꝫ patere pōt.quid sit dōm de habitibus totalib⁹ plures partiales ꝯphendentib⁹. ¶ Primā ꝯnem pbo sic.cōtingit eiusdē subiecti esse noticiā practicā ꝛ speculatiuā.igit̄ ꝛ habitū practicū ꝛ habitū speculatiuū:ꝛ per ꝯns nō q̄libꝫ habit⁹ practicus a quolibꝫ speculatiuo distinguit̄ subiecto. Cōsequentia p̄^a pꝫ:q: ex noticiis speculatiuis habitus speculatiuus:ꝛ ex practicis habitus practicus gn̄atur. Scda etiā ꝯña pꝫ:q: hitus quorū est idē subm non distinguunt̄ subtis. Añs pꝫ.nam v̄bi gr̄a.de ira pōt quis nosse ꝙ est quedā q̄litas:ꝛ passio aie:ꝛ ꝙ est ebulitio sanguis circa cor.ꝛ alias noticias speculatiuas hēre de ipsa:pōt etiā scire pro qua cā q̄liter ꝛ q̄n elicienda est que sunt noticie practice. Sil̄r pōt sciri de aliqua specie febriū.ꝙ est talis ꝓprietatis:ꝛ ꝙ ex tali puenit causa:que sunt noticie speculatiue:ptinētes ad medicinā theoricā:ꝛ pōt sciri ꝙ talib⁹ est:ꝛ talib⁹ curanda medicaminib⁹:ꝛ tali taliq; modo:que sūt noticie practice. Sil̄r de plātis ꝛ arborib⁹ possunt sciri ꝓprietates naturales ꝛ passiones que noticie sunt speculatiue ꝛ ad sciētias speculatiuas ptinentes. Et pōt sciri q̄liter sunt putāde vel inserende:plātande nutriēde ꝛ colende:que noticie sunt practice ad agriculturā:vel si melius alio nomine nuncupet̄:ad sciam tn̄ practicā ptinentes. ¶ Scdam ꝯnem pbo. Impoſſe est eandē ꝯnem vel noticiā esse practicā ꝛ speculatiuā.g̃ ipoſſe est de eodē obo esse sciaꝫ practicā ꝛ speculatiuā:ꝛ per ꝯns q̄libꝫ practica a q̄libꝫ speculatiua distinguit̄ obto. Añs pbat̄ ex eo ꝙ impossibile est eandē noticiā esse formal̄r directiuā praxis:ꝛ nō esse formaliter directiuā praxis. Cōsequentia pꝫ:q: cuiuslꝫ habitus practici ꝯ est practica ꝛ cuiuslibꝫ speculatiui ꝯ est speculatiua:nullius aūt speclatiue totale significatū est totale significatū practice. Nā impossibile est idem adequate significari per ꝓpositionē non formal̄r directiuā praxis ꝛ directiuā praxis:vt de se notuꝫ est. ¶ Tertia ꝯ est.ꝙ q̄libꝫ habitus practicus a quolibꝫ speculatiuo proprio fine distinguit̄. pbat̄:q: nullius habitus speclatiui est aliq̄s actus alius a scire ꝓprio elicito finis:cuiuslibꝫ autē habit⁹ practici alius actus a scire ꝓprio est finis. ergo q̄libꝫ hitus practic⁹ a quolibꝫ speculatiuo fine distinguit̄. ¶ Añs quo ad p̄^am ptē pꝫ:q: nullus act⁹ est ꝓprius finis habit⁹ nisi vel ab ipso elicitus vel ab eo mediante actu elicito directus. (Et loquor de fine cōpetente habitui ex ꝓpria nāa:nō ex voluntate hn̄tis habitū:q̄uis eniꝫ q̄s possit adiscere geometriā vt eā doceat:ꝛ docendo lucret̄:nec docere nec lucrari finis est cōpetens geome^e ex propria nāa:cuꝫ nec ipsa doceat docere vel lucrari:nec alter eoꝝ sit actus imediate ab ea elicitus) Habitus autē speculatiui nullus est actus directus:cū ei⁹ act⁹ elicitus nō sit directiuus:vt.š.pꝫ. ¶ Scda pars añt̄ est clara:q: ois hit⁹ practicus directiu⁹ est praxis alicui⁹ que q̄dem est actus direct⁹ alius ab actu ꝓprio elicito.q̄libꝫ aūt hō

actus est finis habitus. Vñ.p.9.meta.finis aūt est actus. ꝛ hui⁹ gr̄a potentia sumit̄. Nō eniꝫ vt visuꝫ habeant vident aialia:ſꝫ vt videant:visuꝫ hn̄t. Sil̄r aūt ꝛ edificandi sciam:vt edificent:ꝛ theoricaꝫ vt speculent̄. Et paulo post.opus eniꝫ inquit finis sup^e scie.act⁹ aūt opus. ¶ Ex q̄bus euidēter appet ꝙ fm̄.p.tam actus elicitus q̄ꝫ opus qḋ est actus directiu⁹ scie vel artis est finis eius:ꝛ sil̄r ꝙ scire speclationū est finis theorice.ꝯña aūt clara est:quoniā practici duplex act⁹ est finis:licꝫ vnus alteri subordinet̄.s.ꝓprium scire ꝛ operari.speculatiui vō tantū scire. ¶ P̄.si actus directus ab vno habitu practico eēt actus elicitus ab alio habitu speculatiuo:vt satis est possibile. V̄bi gr̄a.Si q̄s hēret habitū prudentie vel aliū quo sciret in qua facultate speculatiua ꝛ quo tēpore ꝛ q̄n eēt studendū vel meditandū:ꝛ mediante habitu illius facultatis meditaret̄ ꝛ studeret iuxta dictamen iam dicti habitus:vtiq; talis meditatio eēt act⁹ direct⁹ ab habitu practico ꝛ elicitus a speculatiuo:ꝛ per ꝯns finis vtriusq; verū:q: nō eēt eodē mō finis amboꝝ:ſꝫ practici tanq̄ꝫ act⁹ directus.speculatiui vō nō vt direct⁹:ſꝫ vt elicitus tantū adhuc habit⁹ isti possent aliquo mō differre quo ad finē vtriq; cōem. ¶ Ista ꝯ est vtiq; de intētione p̄hi ꝛ cōmētatoꝝ suoꝝ in plurib⁹ locis. Ait.n.p.2° meta.ꝙ theorice finis ē veritas.practice vō op⁹. Et Cōmē.ibi.scie ingt attribute p̄hie due sunt:quaꝝ vna est cu⁹ finis est scire tm̄:ꝛ altera operari. ¶ Itē 3:de aia.ingt.ph.ca⁹ de motore.intellectus qui ꝓpter aliqd rōcinatur ꝛ practic⁹ est differt a speculatiuo fine. vbi Cōmē.operatiuus inquit differt a speculatiuo in participatione ꝛ fine. Finis eniꝫ speculatiui est scire tantū:operatiui operari sup.nō tantuꝫ scire. vtriusq; eniꝫ finis est scire.iuxta illud.p.6.ethico.hoc.n. omnis intellectiui opus:ſꝫ vltra scire non est alius finis speculatiui.practici aūt vltra scire finis est operari. ꝙ si de fine vltimo ꝓprio tantū sit s̄mo:tunc vtiq; tantū operari est finis practici. Nā suiꝫ scire ad opari final̄r ordinat̄:ꝛ sic intelligēda sunt dicta p̄hi circa mām istā. Istō declarat̄ ex dicto eustracij.6.ethic.sup illo v̄^o. electionis p̄n^m appetitus ꝛ rō:que gr̄a alicuius.vbi ait sic.d.s.p.q̄n electionis p̄ncipiū appetitus ꝛ rō est inducēs que gr̄a alicuius ostēdat rōnē ꝛ veritatē in operationib⁹ congruentem que est non vsq; ad veritatē stans ꝯnis:ſꝫ syllogiçās gr̄a actionis ꝛ eius qui fm̄ ipaꝫ finis. Et subdit. scientifica eni mens.i.speculatiua non gr̄a alicui⁹ alterius apud ipsam verū demōstrat. Itē infra.scientifica quidē mens finē hꝫ iuenire v̄itatē:ꝛ vltra nihil apponit.practica aūt inuenit quidē ꝛ ipsa veꝝ nō aūt vsq; ad hoc stat:sed op⁹ est ꝛ ipsi operare vt attingat appetibile de quo ꝛ rōcinata est. Hec que de mēte practica ꝛ speculatiua dicta sunt ꝯir etiā suo modo sunt intelligenda de habitu practico ꝛ speculatiuo. ¶ Cōtra p̄mā ꝯneꝫ ꝛ pbationē videt̄ intētio p̄hi.6.meta.ibi eni dicit sentential̄r ꝙ scie actiue vel factiue sunt de his rebus:quaꝝ p̄ncipium est in sciente. Speculatiua vō de his quarū p̄ncipiū non est in sciente. Impossibile est aūt eiusdē rei esse ꝛ nō esse p̄ncipiū in sciente.g̃ fm̄ intentionē p̄hi ipossibile est eandem rem esse subm practice ꝛ speculatiue scie. ¶ Scdo ideꝫ.p.6.ethi. volēs ostēdere que sit dr̄ia itellectus speculatiui a practico.supponant̄ ingt duo rōneꝫ hn̄tia. vnū q̄dē quo speculamur talia entiū quoꝝ p̄ncipia nō cōtingunt aliter se habere. vnū aūt quo contingētia. Et eustraci⁹ ibi dicit ꝙ sciētificū ꝛ rōcinatiuū differunt penes obta que sunt necessariū ꝛ ꝯtingēs. ¶ Itē ifra.pbat.p.ꝙ nec ars neq; prudētia est scia:q: scientia est circa necessaria:prudētia vō et ars circa cōtingentia. videtur igit̄ velle vtrobiq;.p.ꝙ speculatiua scientia est de rebus necessarijs:practica ve

Marginalia (left): p̄^a ꝯ. — 2^a ꝯ. — 3^a ꝯ.
Marginalia (right): T.c.15. — T.cō.3. Cōm.3. — T.c.49. — Cō.49. — ca^o p̄^o — ꝯ p̄mā ꝯnem T.cō.p. — 2^m — ca.8° — ca^o.6^c.

ro de ɔtingentibus. Nō est aūt eadē res necessaria ꝛ con
tingens. igit̄ non contingit de eodē subo esse speculatiuā
Ad p^m sciam ꝛ practicā. ¶ Ad p^m dōm ꝙ sciam esse de aliquo
vl' circa aliqd pōt tripl'r itelligi. Uno mō ꝙ sit de aliquo
tanq̄ȝ de obiecto totali q̄le est aliqd cōplexe ꝑcise vel eq-
ualenter significabile. Alio mō tanq̄ȝ de obo ptiali: ꝛ hoc
dr̄: qz vel tanq̄ȝ de subo vel iportato per subm vel tāq̄ȝ de
passione vel ꝑdicato seu iportato per ꝑdicatū. Cū igit̄ dr̄
ex intērione phi ꝙ scie actiue ꝛ factiue sunt de his: quoꝝ
ꝑncipiū est in nobis: speculatiue vo de his quoꝝ ꝑncipiū
nō est in nobis: istud ꝭ veritatē nō pōt itelligi accipiēdo
id de quo est scia 2° mō. s. pro eo qd̄ iportat̄ per subm. Nā
ꝛ aliqua actiua vel factiua est de his quoꝝ ꝑncipiū non
est in nobis. vt vbi grā. ars carpētaria est circa lignū. vn̄
dicit ip̄m sic esse dolandū vel secandū ꝛ hȝ alia ꝑdicata
ptinētia ad ipam. ꝛ tn̄ in carpētario nō est ꝑncipiū faciē-
di lignū: ita et agricultura docet quō terra est aranda fo
dienda purganda ꝛ irrigāda: ꝛ tn̄ agricola nō hȝ ꝑncipiū
ꝑducēdi terrā. Et ecōtra etiā aliq̄ speculatiua est de his
quoꝝ ꝑncipiū est in nobis vt physica que est de actibus
ꝛ operationib⁹ nostris. opȝ igit̄ hoc intelligi de obo tota-
li vel ptiali iportato per passionē. respcū eni cuiuslibȝ ta
lis: circa qd̄ est scia actiua vel factiua in nobis ē ꝑncipiū
intellectus aut ars aut potentia quedā: vt dicit phs ꝛ po
Cōm. ꝑ. tentia inquā filis arti: vt exponit Cōmē. vn̄ ꝛ in carpēta
rio est ꝑncipiū sic dolandi lignū ꝛ secandi: ꝛ in agricola ē
ꝑncipiū terrā arandi ꝛ fodiendi. non sic aūt est de his de
q̄bus est physica: q̄ȝ q̄uis alique res de q̄bus cōsiderat
habeant ꝑncipiuȝ in nobis. vbi grā. act⁹ nostri. tn̄ ꝙ act⁹
ipsi supposito ꝙ sint tales vel tales q̄les eos enunciat eē
physicus: nulla ars vel aliqd illi simile in nobis est ꝑnci-
piū. Considerat enim physica passiones que illis nāliter
insunt ꝛ nō sūt in ptāte nostra ꝙ illis insint: ac per ħ nul-
la ars vel aliqd ꝑn^m simile arti est in nobis directiuū: vt
illi tales fiant. ¶ Ex his pȝ ꝙ cuiuslibet habit⁹ practici
praxis cui⁹ est directiuus est obiectū ptiale iportatū per
subm vel predicatuȝ vel per partē subti vel ꝑdicati ɔ̄nis
illi⁹ habitus. Est etiā actus directus ꝛ finis ꝑprius vlti-
matus. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ phs ibi ponit drīam iter intel
Ad 2^m lectū speculatiuū ꝑprie scientificū: ꝛ intellectū practicuȝ
nō vl'r: sȝ cōsiliatiuū ꝛ rōcinatiuū: qd̄ pȝ: qz statiȝ subdit.
Dicat̄ aūt hoꝝ hoc q̄dē scientificū. hoc aūt rōcinatiuuȝ.
Cōsiliari. n. ꝛ rōcinari idē. Nullus āt ɔsiliat̄ de non ɔtin
gentib⁹ aliter se hēre ꝛc̄. vult igit̄ ꝙ actus itellectus pra
ctici vt ibi sumit̄ sit ɔsiliari. Cōsiliari aūt nulli⁹ est scien
tifici habit⁹: q̄ȝ de scibilib⁹ nō ē ɔsiliū: vn̄ ex hoc infert.
ca° de eubulia eubuliā nō esse sciaȝ. d. scia q̄dē vtiq̄ȝ non
Eubu- est. nō eni querūt de q̄bus sciūt. Eubulia ɔsiliū quoddā.
lia Cōsilians aūt querit ꝛ rōcinat̄. nō igit̄ vl'r accipit practi-
cū vt et dr̄ de scia: sȝ etiā ɔtracte ꝑ ɔsiliatiuo ꝛ rōcinati-
uo qualis est eubulia ꝛ prudētia: sȝ vnū hoꝝ specl'ari con
tingētia: aliud vo nec̄ia pōt dupl'r itelligi. vno° per nec̄ia
ꝛ ɔtingētia intelligēdo res nec̄ias ꝛ res cōtingētes. Et ħ
nō pōt. p. itelligere: cuȝ nō scia ois speculet̄ res nec̄ias. pȝ
de medicia geo^a ꝛ physica: verū vl'r de q̄libȝ q̄ circa crea-
turas ꝛ maxie gnābiles ꝛ corruptibiles versat̄. Alio° per
nec̄ia ꝛ ɔtingētia intelligēdo ipsa obta ꝛ significata ade-
quata ꝑpositionū: ꝛ sic est verū dictū. p. Nā ois scia ɔ̄nes
nec̄ias ꝛ ex ꝑncipijs nec̄ijs deductas seu poti⁹ earū signi-
ficata totalia speculat̄. Prudētia vo ɔ̄nes cōtingētes ad
sensum premissum. Est eni prudētia singulariū: vt. ā. di-
ctū est in ꝑcedenti articulo. nō aūt semp ɔcludit prudēs
ꝙ hoc singulare. puta fortes pro hoc delicto puniendus
est nunc: nec hec est vera semper: sȝ quādoq̄ȝ expedit pec
catū impunitum relinquere. Et ꝑpterea circa ɔ̄nes pru-
dentie est opportunuȝ consiliū. ¶ Per hoc et pȝ ad aliā
auctoritatē. p. prius allegatā. Sequitur de 4°.

Sequitur de arti° 4°: in quo videnduȝ est de q̄sito 4° arti°
an. s. theo^a nostra sit practica vel specula
tiua. Et pono duas ɔ̄nes. Prima est. loquēdo de theo^a ꝭȝ
ꝙ est vnus habit⁹ vnius tm̄ vitatis theologice: ꝙ aliqua
theo^a est practica aliq̄ est speculatiua. Scda loquēdo de
theo^a vt est vnus habit⁹ totalis oēs ptiales de oib⁹ vita-
tibus theologicis ɔprehēdēs: illa. s. vnitate: de qua supra
q. 3. dictum est. theologia inquaȝ sic sumpta est practica.
¶ Prima ɔ̄ ꝑbat̄ sic. alicui⁹ theo^e actus nō est alicuius p^a ɔ̄
praxis formal'r directiuus. alicui⁹ vo actus est praxis for
mal'r directiu⁹. igit̄ aliq̄ theo^a est practica: ꝛ aliqua specu
latiua. ɔ̄ña pȝ: q̄ȝ cuiuslibȝ seu cuiuscūq̄ȝ habitus actus
est speculatiuus ipse est speculatiu⁹: ꝛ cuiuscūq̄ȝ actus est
practic⁹ ipse est practic⁹. Cuiuscūq̄ȝ aūt habit⁹ act⁹ nō est
formal'r directiuus praxis ille est speculatiuus: ꝛ ois act⁹
formal'r directiuus est practicus: vt. ā. pȝ in 2° arti°. Et lo
quor de habitib⁹ intellectualib⁹. ¶ Ans quo ad p^m par-
tē pȝ: q̄ȝ act⁹ theologice vitatis hui⁹. de⁹ est trinus ꝛ vn⁹:
nullius praxis directiuus est: vt notuȝ est: ꝛ sil'r hui⁹. de⁹
est oipotens. Et sil'r hui⁹. deus creauit mundū. ꝛ multaꝝ
aliarū. ¶ Quātū ad 2^m ptē pȝ et. Nā actus theologicus
hui⁹ veritatis. deus est cultu latrie venerādus. vtiq̄ȝ for-
mal'r directiuus est hui⁹ praxis veneratio. Et sil'r act⁹ h⁹
vitatis. deus est ꝑpter se ꝛ sup oia venerādus vel diligē-
dus: h⁹ etiā. ꝑximus est diligēdus pp deū: ꝛ hui⁹. ꝑpter
deū subueniendū est indigēti: ꝛ pluriū aliarū veritatū q-
bus dirigimur in q̄litatē opationis iuxta modū loquēdi
Auic. supra positū in 2° arti° existis in ptāte nostra ac per
ħ praxis. ¶ Scda ɔ̄ ꝑbat̄ sic. ois habit⁹ totalis includit 2^a ɔ̄
aliquos ptiales habit⁹ practicos: ꝛ aliquos et speculati-
uos (quoꝝ speculatiuoꝝ act⁹ sunt virtual'r de ꝑximo tn̄
praxis directiui: ꝛ ex quoꝝ ɔ̄nib⁹ vl' ꝑpōnib⁹ tanq̄ȝ ex ꝑn-
cipijs ɔ̄nes practicoꝝ sequunt̄) ɔueniēter denoiat̄ pra-
cticus: ħ pȝ. q̄ȝ ex talib⁹ causis ꝛ totalis medicina inclu-
dēs theoricā ꝛ practicā dr̄ practica. Et sil'r moralis phia:
in qua nō est dubiū includi multas vitates non formal'r
praxis directiuas: ac per hoc nec ꝑprie practicas. Nō est
aūt maior rō ꝑ istis q̄ȝ ꝑ alio habitu q̄cūq̄ȝ tales ɔditio-
nes hñte. Pȝ et ex eo qd̄ de demōstratiōe supra dicebat̄
. s. ꝙ ex conditione ɔ̄nis sumit denoiationē vt dicat̄ vl'is
ꝑticularis affirmatiua vel negatiua: nō obstāte ꝙ altera
ꝑmissarū sit alterius q̄titatis vel qualitatis. Et q̄tū ad
ꝑpositū si ɔclusio sit practica totus syllogismus (et si al-
tera ꝑmissa sit speculatiua) practic⁹ appellat̄: sȝ theo^a no
stra totalis plures habit⁹ ptiales practicos icludit: ꝛ plu
res et speculatiuos: sic ꝑbatū est in ꝑcedēti ɔ̄ne: actus et
illoꝝ speculatiuoꝝ sunt virtual'r de ꝑximo directiui pra
xis. puta dilectionis erga deuȝ: ꝛ taliū practicarū ɔ̄num
sunt ꝑn^a. igit̄ ꝛc̄. ¶ Assumptuȝ pȝ: q̄ȝ quecūq̄ȝ veritates
theologice significant diuinam ꝑfectioneȝ: aut diuinam
operationem ad extra creationis vel ꝑuidentie aut alte
rius eius beneficij: vt icarnationis xp̄i: ꝛ alioꝝ pro redē-
ptione nostra vel glorificatiōe: aut quecūq̄ȝ alia in sacra
scriptura ɔtenta. nō ꝭm se formal'r directiue dilectionis
dei. oēs virtual'r de ꝑximo ɔtinent vitates nos formal'r
dirigētes ad diligendū deū: vt pȝ. q. 2. oēs ad aliquā ma-
nerie memorataꝝ vitatū ptinēt. Et de istis stati ē notuȝ
qd̄ dr̄. ¶ Istd̄ ɔfirmat̄ auctib⁹ sacris: ꝛ p̄ q̄dē xp̄i auctori
ꝑn^{lis} h⁹ doctrine. d. Matth. 22. Or i mādato de dilectiōe
dei ꝛ ꝑximi tota lex pēdet ꝛ ꝑphe. ¶ Itē apl's. d. ad Ro. ca. 22.
13. plenitudo legis est dilectio. ꝛ p° ad Ty. p. finis prece- ca. 13.
pti charitas. Et ad idem Augusti. euch. Omnia precepta
diuina referunt̄ ad charitatē. de qua dicit apl's. Finis p- ca. vlti°

cepti charitas. Et infra. Charitas quippe ista dei ⁊ proximi ē.
Et vtiq; in his duob⁹ pceptis tota lex pēdet ⁊ pphe. ad-
de euāgeliū. adde aplos. Omniū. n. vox ista est: finis pce
pti est charitas. Ecce ꝙ tota lex ⁊ oēs pphie euangelij ⁊
aplice doctrine: ⁊ per ꝯñs tota theo^a ad charitatē ordinā
ca. 2° tur ⁊ virtualr̄ nos īducūt. ¶ Itē p̄ de doc. xpiana. Diuꝫ
ingt que dicta sunt ex quo de reb⁹ tractauimus h̄ sūma ē
vt intelligat̄ legis ⁊ oiuꝫ diuinarū scripturaꝝ plenitudo
⁊ finis eē dilectio dei qua fruenduꝫ est ⁊ rei q̄ nobiscū ea
ca. 7° frui pōt. ¶ Itē li° 2°. Diuꝫ igt diuinaꝝ scripturaꝝ studio-
sus nihil in eis aliḋ inuēturus est: q̄ꝫ diligēdū eē deuꝫ pp
ca. 5° deū ⁊ pximū pp deū. ¶ Itē de ci. dei. lib. 10. i fine. Que-
cūq; igr̄ ingt in mysterio tabnaculi siue tēpli multis mo
dis de sacrificijs legunt̄ diuinit⁹ esse pcepta ad dilectionē
dei ⁊ pximi significādo referunt̄. Et sic de istis: ita de ce
teris recitatis in sacra scriptura itelligēdū ē. ¶ Itē bea
tus Gre. sup Eze. omel. 10. ait. Ad h̄ solū deus per totā sa
crā scripturā nobis loqtur vt nos ad suū ⁊ pximi amorē
trahat. igr̄ q̄cūq; in ea ꝯtinent̄ vel formalr̄ vel virtua-
3 ꝯnem liter de pxio nos dirigūt ad charitatē. ¶ Cōtra tn̄ ꝯneꝫ
⁊ ēt ꝯtra id qḋ dr̄ dilectionē dei eē praxim arguit̄. ¶ Et
p̄ ꝯtra p^m sic. oi scia practica aliq̄ speclatiua est nobilior
pꝫ ex phe^o meta. sꝫ theo^a nulla speclatiua est nobilior: cū
2^m ipsa sit oium sciaꝝ nobilissima creatarū. igr̄. ¶ 2° cuiuslibet
cūq; hitus finis ppri⁹ est speculari ille est speculatiuus ⁊
nō practicus: sꝫ theo^e finis est speculari. igr̄ ⁊c. minor p-
bat̄ ex auctē Aug. de vb. dñi. ser. 18. qui est de duob⁹ cecis
sedentib⁹ secus viā: q̄uis aliq allegent in s̄mone de bt̄ō
Jacob ⁊ Esau. ait. n. Aug. sic. Tota opera nr̄a in hac vita
est sanare oculū cordis: vn̄ videt̄ de⁹. ad hoc sacrosancta
mysteria celebrāt̄. ad h̄ s̄mo dei p̄dicat̄ ⁊c. Et seqt̄. Ad
hoc agunt qcqd agunt diuine scie ⁊ lr̄e: vt purget̄ illud i-
terius ab ea re: que nos ipedit a ꝯspectu dn̄i. ¶ Cōfirma
tur: qꝛ oia q̄ in sacra scriptura tradunt̄ ptinētia ad praxiꝫ
3^m ordinant̄ ad cognitionē: vt vita actiua ad ꝯtēplatiuam.
T. cō. p. ¶ 3° ois hit⁹ practici subm est aliqd opabile. pꝫ. 6. meta.
4^m subm theo^e: cū sit de⁹ nō est a nobis opabile. igr̄ theo^a nō
est habit⁹ practic⁹. ¶ 4° ostēdit̄ ꝙ dilectio dei nō sit pra
xis. nā beatitudo ꝯsistit p̄ncipalr̄ in fruitiōe seu dilectio-
ne dei. s̄m p̄hm aūt btitudo ꝯsistit in speculatione. igr̄ di
lectio dei nō est ad gen⁹ praxim: sꝫ poti⁹ speculatiōis re-
5^m ducēda est. ¶ 5° si dilectio dei eēt praxis: meta^ca eēt pra-
ctica. nā meta^ca ꝯsiderat de deo rōnē bonitatis: ⁊ per ꝯñs
diligibilitatis. si igr̄ dilectio dei est praxis: metaphyca i
sua ꝯsideratiōe se extendit ad praxim: ⁊ per consequens
6^m ipsa est practica: qḋ est falsum. ¶ 6° cuiuslꝫ praxis obm ē
agibile: sꝫ dilectionis diuine obm nō est agibile: cū ipse de⁹
sit obm. igr̄ illa dilectio nō est praxis. maior pꝫ ex itētio
ne phi 6° ethicorū. ibi. n. volens distinguere iter artem ⁊
prudentiā distinguit ꝯtingens in actibile ⁊ factibile. Et
qꝛ aliḋ est actibile aliḋ factibile: ꝯcludit ꝙ aliḋ est actio
aliud factio: per actionē vō intēdit praxiꝫ a qua scia seu
prudētia dr̄ actiua seu practica: ita ꝙ ipe vult ꝙ obiectū
actiōis: ⁊ per ꝯñs praxis sit aliqd actibile: sic obm factio
Ad p^m nis est aliqd factibile. ¶ Ad p^m nego maiorē loquendo
de scia large: quēadmodū theo^a scia dr̄. ¶ Ad pbationē
dōm ꝙ illḋ nō dicit phs. nec aliqd vn̄ illud rōnabilr̄ tra-
hi possit. qḋ. n. magl pro hac s̄nia facere videt̄ est illud q̄
ait. Et sciaꝝ aūt ea que suiipsi⁹ cā ⁊ sciēdi grā eligibilis ē
magis est sapia q̄ꝫ que euenientiū grā: sꝫ illud nō pbat p-
positū. Tum qꝛ nō fit ꝯparatio speculatiuarū ad practi
cas simplr̄: sꝫ ad eas tantū q̄ ppter necessitatē corporalē
⁊ aliquā vtilitatē puenientē: vel ad aliarū sciarū itrodu
ctionē aut vsuꝫ aliquē exteriorem inuente sunt: vt pꝫ ex
p̄cedentibus ⁊ sequentib⁹. nō quelibꝫ aūt practica talis
est. Tuꝫ qꝛ nō sequit̄. est magis sapia (accipiendo nomē
sapiētie iuxta modū phi) igr̄ est nobilior: nisi cetera fo-
rent paria: qḋ non semp ꝯtingit. Et qꝛ talis pbatio nō p-
cedat s̄m mentē phi nec veritatē pꝫ. nā cōstat ꝙ geo^a est
ppter scire tantū. ⁊ tn̄ non est nobilior morali phia: que
est practica ⁊ ppter virtuose operari s̄m p̄hm. ¶ Cōfir-
mat̄: qꝛ ibidem phs pbat post aliquātulū specialr̄ meta-
physicam esse alijs sciētijs nobiliorē: ⁊ tunc ibidem assu-
mit pro medio: nō ꝙ est speculatiua: sꝫ ꝙ ipa est de deo: ⁊
ꝙ deus eam habet maxime. ¶ Ad 2^m cōcedo maiorem Ad 2^m
de fine vltimato pprio tātū ⁊ sic nego minorē. ¶ Ad p-
bationē dico ꝙ Aug. p oculū cordis itelligit mēte ipsaꝫ
⁊ magis inq̄ꝫtum est voluntas: q̄ꝫ inq̄ꝫtuꝫ affect⁹: sic ⁊ ibi.
Si oculus tuus simplex fuerit ⁊c. non pro scia: vel specu-
latione: sꝫ pro intētione que ad voluntatē ptinet oculus
ponit̄. Et certuꝫ est ꝙ ad hꝰ purgationē maxime tēdunt
diuina documēta. ¶ Per idē ad cōfirmationē: qr̄ꝫ vite
cōtemplatiue potior pars est amor q̄ꝫ cognitio. ¶ Ad 3^m Ad 3^m
si subm accipiat̄ pprie: añs est falsuꝫ. Si vō improprie p
obiecto: ⁊ hoc tam totali: q̄ꝫ partiali pōt cōcedi iuxta pre
dicta in articulo precedenti. ⁊ tunc pbatio nō pcedit ad
intentū. ¶ Ad 4^m dico ꝙ dilectio dei que habet̄ in via Ad 4^m
i^a nec est beatitudo nec pars beatitudinis: ⁊ talis est pra
xis: cū sit operatio in potestate nostra exñs. ⁊ hꝰ est theo-
logia nostra directiua. illa vero que habet̄ in patria non
est praxis: si non sit in potestate diligentis: sic cōmunius
tenet̄: nec ad illam dirigit nostra theologia: imo nec re-
spectu illi⁹ est aliq̄ notitia formalr̄ directiua: ac per hoc
pprie practica: solam eniꝫ intuitiuā ac simplicem dei vi-
sionē cōcomitatur: que nequaq̄ꝫ practica proprie dici po-
test. ¶ Ad q̄ntum nego ꝯsequentiā: quoniam q̄ꝫq̄ꝫ meta Ad 5^m
physica consideret deum esse summum ⁊ perfectum bo-
nū: ex quo sequitur ꝙ sit maxime diligibile: nusq̄ꝫ tamē
dirigit nec docet quomodo aut qualiter deus sit diligen
dus. ¶ Ad sextuꝫ nego maiorē. ¶ Ad pbationem dicē- Ad 6^m
dum ꝙ phs ibi non dicit ꝙ obiectum actionis sit agibi-
le: seu actibile: sed dicit ꝙ contingentis aliud est actibile
⁊ aliud factibile: ⁊ dicit ꝙ aliud est actio aliud factio: sꝫ
nullibi dicit ꝙ aliud sit actibile aliud actio: nec certe di
cere potest s̄m p̄ncipia sua: cum in p̄mo ethico. ⁊ 9. meta. T. c. 15.
dicat quasdam operationes esse que sunt fines ⁊ non ha-
bent preter se alia opera. ¶ Constat etiā ꝙ quedā facti-
ue: vel artes practice sunt circa hꝰ actiones: quarum non
sunt actibilia a se distincta: sicut moralis phia. etiam ars
cantandi ⁊ saltandi: ⁊ tamen ille etiaꝫ circa agibilia esse
dicuntur. igitur ipse actiones sunt agibilia quedaꝫ. sic in
proposito: praxis illa que est dilectio dei non est de obtō
agibili: sed ipsa est agibile quoddam.

¶ Ad argumentū p̄ncipale. q. patꝫ responsio ex solutione
obiectionis p̄me hic facte.

¶ Explicit plogus p̄mi libri s̄niarū fratris Gregorij ⁊c.

¶ Distinctionis prime Questio I.

Circa primam distinctioneꝫ: in qua magister lo-
quitur de frui ⁊ vti. Quero p̄mo. Utrum
omnis vsus sit fruitio: seu ois actus vtēdi
sit actus fruendi. Et arguit̄ ꝙ sic. Omnis
actus quo qs vult aliquid ppter se est frui
tio: sed omni vsu quis vult aliquid propter se. igitur. ma
ior patet ex diffinitione fruitionis data ab Augustino p̄
de doctrina christiana. ⁊ habetur in littera. Frui inquit
est amore inherere alicui rei propter seipsam. Inherere
autem alicui amore propter se nihil aliud est: q̄ꝫ illum di
ligere: seu velle pp se. Minor pbat̄: qꝛ oi vsu qs vult ali-
qd pp aliud: vt illḋ qḋ ē ad finē pp fineꝫ. igit̄ omnis qui

vtitur vult finem: ꝛ non propter aliud. igitur propter se. Aut igitur eodē actu quo vult aliqd ꝓpter finē: vult finē ꝓpter se: aut alio: nō alio. Tum qꝛ ſm hoc in voluntate simul essent duo actus volēdi qđ nō videt̃ possibile. Tū qꝛ illud qđ ſm se est obiectū voluntatis distincte a volitione alterius est ſm se volibile: ꝛ non tātū ꝓpter aliud: sed illud qđ appetit̃ ꝓpter finē inq̄ntum hꝰ nō est ꝓpter se volibile. igit̃ ipm ſm se nō est obiectū volitiōis distincte a volitione finis: igit̃ eadē volitiōe vult id qđ est ad finē ꝓpter finē: ꝛ ipm finē ꝓpter se: ꝛ habet̃ ꝓpositū.

¶ Ad oppoᵐ. nullus actus volūtatis referēs obiectū suū in aliđ est fruitio: oīs vsus est hꝰ. igit̃. maior pꝫ satis: ꝛ ēt minor ex diffōnibus nominū fruitionis ꝛ vsus.

¶ Hic erunt artiˡⁱ 3. p̊ videbit̃ vtrū oīs actus volūtatis sit fruitio vel vsus. 2° vtrum omnis vsus sit fruitio: qđ p̄ncipaliter queritur. 3° vtrum actus isti vsus ꝛ fruitio possint simul esse in voluntate.

p̊ artiᵒ. QUANTUM ad p̊ᵐ premitto qđ per frui ꝛ vti in ꝓposito intelligo. Deinde ponā aliquas ꝯnes. Sumo aūt ista duo cōiter ꝛ ſm qꝙ distinguunt̃ ab inuicem. Et sic accipiendo dico sicut cōiter dicit̃. qꝙ frui est assumere in facultatē voluntatis aliqd ꝓpter se. i. nō iđ: qꝛ aliud assumit̃: imo si nihil aliud assumeret̃: adhuc ipꝫ assumeret̃. ¶ Uti vō est assumere in facultate volūtatis aliqd ꝓpter aliud. i. qꝛ aliud assumit̃. ꝛ hꝰ vel actualiter vel habitualr̃: ita qꝙ si ad aliud nō esset actualis vel habitualis inclinatio voluntatis: ipm non assumeret̃ in volūtatis facultatē. Sicut cū quis vult potionē amarā: qꝛ vult sanitatē: ita qꝙ si nō vellet sanitatē non vellet potionē. Sanitatē aūt vult etiā si nihil aliud velit: tunc talis vtit̃ potione ꝛ fruit̃ sanitate. ¶ Quibꝰ p̄missis ponun-

p̊ ꝯ. tur ꝯnes. ¶ Prima est. qꝙ nullū nolle est fruitio. ꝓbat̃: qꝛ per nullū nolle assumit̃ aliqd ꝓpter se in facultatē voluntatis. igit̃ nullū nolle est fruitio. ꝯña clara ē ex dictis. Añs ꝓbat̃: qꝛ nolle est quedā fuga volūtatis. volūtas vō nihil refugit: nisi qꝛ aliđ diligit cui ipm repugnat: vel repugnare putat̃: ꝛ per ꝯñs qꝛ aliud diligit̃: illud refugit̃ ꝛ

ca. 6. 7° odiur. ¶ Cōfirmat̃ per Aug. 14. de ciui. dei. qui vt col-

8. ꝛ 9°. ligitur. vult qꝙ amor est cā oīum aliarū affectionum vo-

2ᵐ luntatis. ¶ 2° oīs fruitio est amor: nullū nolle est amor. igit̃. minor pꝫ: qꝛ oīs amor est qđdā velle: maior pꝫ ex diffinitione Aug. p̄missa: frui est amore inherere ꝛc. Et per

caᵒ 2° id qđ in eodē libᵒ de doc. xp̄iana ait. Dicimus inqt ea re nos frui quā diligimus ꝓpter se: ꝛ ita vtiqꝫ describit frui per amorē ꝛ nō ab alio: nisi qꝛ nullo alio actu volūtas po-

2ᵃ ꝯ. test assumere in suā facultatē aliqd ꝓpter se. ¶ Scđa ꝯ. omne nolle est vsus. ꝓbat̃: qꝛ per omne nolle assumit̃ in facultatē volūtatis aliqd ꝓpter aliud volitū: vt ꝓbatū

2ᵐ est. igit̃ ꝛc. ¶ 2° certū est qꝙ nolle illicita ꝓpter deum est

q. 30. vsus qdā. Uñ Aug. 83. q. dicit. qꝙ ꝑfecta hoīs rō que v̄tus vocat̃: vtit̃ ꝛc. Et seqtur: vtitur ēt his a qbus se abstinet ad tēperantiā: sꝫ cōstat qꝙ nō vtit̃ eis volēdo. igr̄ nolēdo.

3ᵐ ¶ P. cōstat qꝙ tale nolle est ordinatū ꝛ meritoriū. igitur vel est fruitio vel vsus. cōstat aūt qꝙ non est fruitio. igit̃. ꝯña ꝓbat̃. vt dic̃ Aug. ibidē. Oīs ordinatio q̄ v̄tus ēt nominat̃ est fruēdis frui ꝛ vtendis vti. Silr̃ nolle subuenire indigēti ꝓpter supabundare diuitijs est vsus: cū sit viciosus: ꝛ nō sit fruitio vtēdoꝝ: qꝛ nec est amor: ꝛ ſm Aug.

caᵒ 10°. 10. de tri. non est alia vita hoīs viciosa atqꝫ culpabilis: q̄ꝫ male vtens ꝛ male fruens. igit̃ ꝛ qđlibꝫ nolle est vsus. pꝫ ꝯña. qꝛ nulla est rō ꝓpter quā qlibet predictoꝝ sit vsus: nisi qꝛ est ꝓpter aliud: sꝫ omne nolle cuiuscūqꝫ sit obiectue

3ᵃ ꝯ. est id ꝓpter aliđ: vt. s̄. ꝓbatū est. g̊ ꝛc. ¶ Tertia ꝯ. qꝙ oē velle est vsus vl̃ fruitio. Probat̃. omni velle qs vult aliquid ꝓpter se: vel ꝓpter aliud. igit̃ oē velle est vsus aut fruitio. ꝯña pꝫ: qꝛ quocūqꝫ velle assumit̃ aliqd in facultatē voluntatis: quinimo nihil aliud assumit̃ in facultatē voluntatis: q̄ꝫ volendo vel nolendo. Si aūt vult quis ꝓpter aliud: assumit illud ꝓpter aliud: ꝛ per ꝯñs vtitur. si vult ꝓpter se: assumit ꝓpter se: ꝛ sic fruitur: vt pꝫ ex significationibus terminoꝝ. Añs clarū est: cū nō sit dare medium: sicut nec est dare mediū inter ꝓpter aliud ꝛ non ꝓpter aliud. ¶ 2° idē ꝓbo ꝓbatione Aug. q̄ p̊ de doctri. 2ᵐ

xp̄iana. ꝓbat deū nobis vti. querit. n. cū scriptura dei dilectionē erga nos multū cōmendet: quo nos diligit deus ca. 37.

vtendo. s. vel fruendo. Et ꝓbat p̊mo qꝙ nō fruēdo. deinde infert qꝙ vtendo: vñ ꝯcludendo ait. non igit̃ fruit̃ nobis: sꝫ vtitur. Nā si neqꝫ vtit̃ neqꝫ fruitur nō inuenio quēadmodū diligat. Hec rō nulla eēt si esset aliq̄ dilectio media que nec eēt vsus nec fruitio. Si aūt eēt aliq̄ volitio media que nec esset vsus nec fruitio esset etiā aliq̄ talis dilectio: cū omnis volitio sit dilectio. ¶ 3° illud idē ait. 3ᵐ

infra sententialr̃. caᵒ eodē. d. Cū eni adest qđ diligit̃: etiā dilectionē secum necesse est gerat: per quam si trāsieris: eamqꝫ ad illud vbi permanendū est: retuleris: vteris ea ꝛ abusiue nō ꝓp̄e diceris frui. Si vō inheseris atqꝫ permanseris: finē in ea ponens leticie tue: tunc vere ꝛ ꝓprie frui dicēdus es: qđ non est faciendū: nisi in illa sancta trinitate ꝛc. ¶ Ex his pꝫ ſm eū qꝙ nulla dilectio est: que nō sit vsus vel fruitio: qꝛ nulla est que volꝫs: vel qđ vult referat vel non referat in aliud: nō referre aūt id: est qđ significat Aug. cū ait. Si vō inheseris atqꝫ permanseris finē in ea ponēs leticie tue: iđ. n. in ea dr̃ finis leticie poni: qꝛ non intēditur alius vlterior finis. ¶ Quarta ꝯ. qꝙ oīs 4ᵃ ꝯ.

actus voluntatis est vsus: vel fruitio. ꝓbat̃. omne velle vel nolle est vsus vel fruitio: sꝫ oīs actꝰ voluntatis ē velle vel nolle. igit̃: minor nota est. ꝛ maior pꝫ ex dictis. Nā per scđaꝫ ꝯnem pꝫ: qꝙ omne nolle est vsus: ꝛ per 3ᵃᵐ: qꝙ oē velle est vsus vel fruitio. ¶ 2°. si esset aliquis actꝰ volun- 2ᵐ

tatis medius: posset esse aliquis actus voluntatis deliberatus: nec bonus nec malus. ꝯñs est falsū. dicēte Aug. 2. li: de baptismo pueroꝝ ad marcellū aliquāto post meᵐ dicti. 2. libri. Mirū si pōt i medio quedā volūtas ita cōsistere qꝙ nec bona nec mala sit. aut eni iustitiā diligimꝰ: ꝛ bona est: ꝛ si magis diligimus magꝭ bona est. etiā si minus: minus bona est: aut si omnino non diligimus: nō est bona: quis vō dubitet dicere volūtatē nullo modo iustitiam diligentē non solum esse malā: sꝫ ēt pessimā voluntatē: Or si Aug. non solū de voluntate deliberata intelligat: sꝫ etiā de indeliberata magis adhuc roborabit̃ ꝓpositū. ¶ P. oīs actus voluntatis deliberatus: vl̃ est circa 4ᵐ

debitū obiectū ꝛ ꝓpter debitū finē: ꝛ cū ceteris circūstātijs requisitis ad bonitatē actus: ꝛ tunc est bonus: vel caret aliquo predictoꝝ: ꝛ tūc est malus. ꝯña pꝫ: qm̄ omnis actus bonus vel malus (vt pꝫ per Aug. 83. q. q. 30. ꝛ. 10. de caᵒ. 10.

tri. vt. s̄. allegatum est) est vsus aut fruitio. Si igit̃ aliqs esset medius actꝰ: vel ille esset aliquis actus deliberatꝰ. ꝛ seqtur illatū: vel esset indeliberatus (qđ tñ nō dicunt ponētes oppoᵐ) ꝛ tunc similr̃ poterit esse aliqs actus deliberatus medius: qm̄ circa qđcunqꝫ obiectū pōt haberi actus indeliberatus: pōt circa idē haberi actꝰ similis deliberatus: vt deliberatio: vel indeliberatio facit aliquē actū esse vel nō esse fruitionē: vel vsū: ꝛ iđ si deliberatꝰ erit vsus vel fruitio: ita etiā ꝛ indeliberatus. ¶ Contra 3 ꝯnē ar

hanc ꝯnem arguunt aliqui tenentes oppositā ꝯnem sic. guit Sco

Uoluntati pōt ostendi aliqđ bonum absolute apprehen- tꝰ lib: p̊:

sum nō sub rōne ꝓpter se boni: nec ꝓpter aliud bonū: vo di. 1. q. 3.

luntas aūt circa tale sic ostensum pōt hēre aliquē actū: ꝛ nō necessario inordinatū. igit̃ pōt hēre aliquē actū volēdi illud absolute absqꝫ relatione ad aliđ: ꝛ absqꝫ fruitiōe

Aureol° ppter se. ¶ 2° ad idē arguit alius. Cōtingit hoīez dilige
li. p̄. d. p̄. re aliqđ bonū creatū: vt sciam ⁊ v̄tutes: nō referēdo illō
q. 3. ar. p̄ actu in deū: nec estimādo illud eē in aliud nō referibile:
nec figēdo se ad nō referēdū. igiẗ poſſe ē act° medi° q nō
sit vsus nec fruitio. Añs p3. ⁊ña pbaẗ. Nā tal' act° ſi eſt:
nō eſt vsus: q2 actu nō refert: nec ē fruitio: q2 non eſtimat
irreferibile: nec figit ſe ad nō referēdū. Fruitio aūt vltra
cōplacētiā addit ex pte itell's eſtimationē. ⁊ ex pte volū
tatis fiſſionez de nō referēdo ad aliud: ſed in illo final'r
Ocham ⁊ſiſtēdo. ¶ 3° ali° ſic. aliqđ pōt amari nō tanq̄ finis ſim
d. p̄. q. p̄. pliciter: ⁊ tanq̄ ſūmū ſibi poſſe p̄ñtari: nec eſſe pp aliud:
igiẗ aliqs act° medi° inter fruitionē ⁊ vſuz eſt poſſis. ⁊ña
p3. q2 talis act°: cū nō ſit referens nō eſt vſus. Itez nō eſt
fruitio: q2 illud nō acceptaẗ tāq̄ vltim° finis ⁊ ſūmū ſi
ca. 3. bi poſſe p̄ñtari. Añs pbaẗ. Nā ſm ph3 p̄ ethi. quoddā eſt
eligibile pp ſe tantū: ⁊ nō pp aliud: vt felicitas. qđdā pp
aliud: ⁊ nō pp ſe: q̄dā vō pp ſe: ⁊ ppter aliud: q̄lia ſunt ho
nor voluptas ⁊ virtutes. talia. n. vt ait. eligim° pp ſeipa:
nullo. n. alio adueniēte eligerem° hoꝝ vnūqđq3 ipſoꝝ.
Eligim° aūt ⁊ felicitatis gr̄a per h̄ ſuſpicātes felices fo
re. ⁊ ſic p3 q talia p̄ñt amari pp ſe ⁊ nō pp aliud. ⁊ tñ nō
tanq̄ finis vltim°. ¶ Hoc pōt ⁊firmari: q2 ſi tal' act° eēt
fruitio eēt vicioſus: q2 eēt fruitio vtēdoꝝ. S3 nō v̄r rō
nabile dictū. igiẗ. Cōſtat aūt q ēt nō ē vſus. igiẗ medi°.
4^m ¶ 4° ad idē argr̄ ab alijs: qs pōt dare ele^am pauperi nā
li pietate nō referēdo illū actū ad deū q̄ fruēdū ē: nec ad
aliud q̄ fruēdū eſt: q2 nullo a° a deo frue^m ē. vt p3 p Aug.
i° d̄ doc. xp̄ia. q̄ iſte act° nō eſt fruitio: nec vſus: q2 tūc eēt
peccatū: q2 cū ſit reſpectu alteri° a deo: ſi eēt fruitio eſſet
petm̄: ⁊ cū nō ſit pp deū nō eēt vſus ordinat°: ⁊ñs vt v̄r ē
5^m falſuz. ¶ 5° poſſe eſt rōnē alicui erronee dictare q aliqđ
eſt diligēdū: nō pp ſe: nec pp aliud: ponaẗ g̃. q ſic dicteẗ
alicui aūt volūtas pōt ſe ⁊formare huic dictamini: ⁊ tūc
hētur ppoſitū: q2 actus quo diligit aliqđ: nec ppter ſe:
nec pp aliud: nec erit fruitio: nec vſus. Aut nō pōt: ⁊ tunc
ſeq̄ẗ: q volūtas nec̄io erit diſformis rōni. ⁊ p ⁊ñs nec̄io
peccabit: q2 tūc nec̄io agit: vel murmurat ⁊conſciāz. oē
ad p̄^m q̄ āt qđ ē ⁊ ⁊ſciāz: ſiue rectā ſiue erroneā ē petm̄. ¶ Ad p̄^m
eſt ſcoti ⁊cedo: q aliqđ pōt abſolute oſtēdi voluntati vt bonū: ⁊
vbi. ō. q volūtas hr̄e pōt actū circa illud. nō tñ actū qui nō ſit
circa illud. vel pp ſe: vel pp aliud: l3 nō dicteẗ a rōne ip̄z
eſſe diligēdū pp ſe. nec ēt ip̄m eē diligendū pp aliud. ſic
ēt aliqđ pt abſolute apphēdi abſq3 dictamie quo dicteẗ
ip̄m eſſe diligēdū vel odiendū. ⁊ tñ volūtas nō pōt hr̄e
actū circa illud: niſi diligēdo vel odiēdo. Itē pōt abſolu
te apphendi: abſq3 dictamine: q ip̄z ſit diligendū: vel q
nō ſit diligendū: ⁊ tñ volūtas nō pōt: nec diligere nec nō
diligere. ſed nec̄io diliget vel nō diliget. Si illō aūt dili
gat pp ſe: ſic q non pp deū actual'r vel habitual'r pfecto
ad 2^m q peccabit. ¶ Ad 2^m nego ⁊ñaz. Ad pbationē cū pbaẗ q
ē aureo nō ſit vſus. q2 nō refert. ſi intelligaẗ q nō refert actu nec
li vbi. ō. habitu. ⁊cedo. ſ3 tūc dico q eſt fruitio. Lu3 pbaẗ q nō:
q2 nō eſtimat illud nō referibile: nec figit ſe ad nō refe
rendū. ſ. nolendo referre: dico q pba° nulla eſt: q2 neut^m
hoꝝ reqriẗ ad fruitionē: ſ3 ſufficit hoc ſolū. ſ. nec actu n^c
habitu referre: ⁊ h̄ eſt diligere rē pp ſeipaz. Et q tal' eſti
matio nō ſit nec̄ia in itell'u pbaẗ ex h̄ q nō oīs peccans
fruēdo creatura h3 talem eſtimationē alias q̄libet talis
hr̄et errorē in rōne ⁊ falſaz eſtimatōez de fine ⁊ p̄n° agi
biliū. qđ falſuz eſt. vt de icōtinēte: ⁊ p3 p q̄tidianā expiē
tiam. multi. n. ſunt q diligūt honores ⁊ pecuniā eis fruē
do ſicut oēs ſupbi ⁊ auari: ⁊ tñ nō eſtimāt ipſa nō eē refe
ribilia in deū. Itē nec eſt nec̄iū q in volūtate: ſit act° vo
lendi referre: pauci. n. ſunt pctōres qui talē actū volendi
habeāt: ſicut expientia docet: qui tñ fruunẗ creatura: vt

deū ē de ſupbis ⁊ auaris. Siuo talis nō referat actual'r:
referat aūt habitual'r: tūc eſt vſus. ¶ Ad 3^m dico q ali ad 3^m q
qđ appeti tanq̄ vltim° finis: ⁊ ſūmū ſibi poſſe p̄ñtari pōt eſt ochā
intelligi dupl'r. Uno° ſic. q illud ſit iudicatū eē vltimus vbi. ō.
finis: ⁊ ſūmū ⁊c. vel appetendū eſſe tanq̄ vltim° finis: ⁊
ſic aliqđ appetere tanq̄ ſūmū bonū: ⁊ vltim° finis nō ē
nec̄iu3 ad hoc vt quis fruaẗ: vt p̄me dcm̄ eſt. Alio° q
appetaẗ ſicut vltim° finis ⁊c. i. ſicut appetiẗ vltimus fi
nis. retenta ſilitudine: q̄tum ad hoc qđ eſt nō appeti pp
aliud amatū: ⁊ hoc bñ nec̄iū eſt ad fruendū aliq̄: ⁊ ſuffic̄
etiā. Et ſi in 2° ſenſu ſumaẗ añs negā^m eſt. Si vō in p̄ ne
gāda eſt ⁊ña. ¶ Ad ⁊firmatōez dico. q ſi talia appetan
tur: ⁊ nō pp aliud actu vel habitu: tal' ē appetit° vitioſus
⁊ petm̄. nec obſtat q illa f3 ſe bona ſunt: qm̄ vt dic̄ Aug.
2° de libe° arb. Nec3 illa bona q̄ a peccantib° appetunẗ. ca°. 38.
vllo mō mala ſunt: nec3 ipſa volūtas libera: quā in bōis
q̄buſdā nūerandā eē cōperim°. S3 malū ē auerſio volū
tatis ab icōmutabili bono: ⁊ ⁊uerſio ad ⁊mutabile bo^m:
auertiẗ aūt volūtas. ab incōmutabili bono: ⁊ ⁊uertiẗ ad
cōmutabile. cū non pp deū aliud bonū diligit. vñ q̄uis
talia ſint ſm ſe diligibilia: nō tñ ſunt pp ſe diligenda: ⁊ q
ea pp ſe diligit peccat. vt p3 p Aug. 19. de ci. dei. vbi ait. ca° 2°
Lic3 a quibuſdā tūc vere honeſte putenẗ eſſe v̄tutes: cū
referunẗ ad ſeipſas: nec pp aliud expetunẗ etiā tunc in
flate atq3 ſupbe ſunt: ⁊ iō nō tūc virtutes: ſed vitia iudi
cāda ſunt. ¶ Ad 4^m ⁊cedo q act° dādi elemoſynā ſi nō Ad 4^m
referaẗ in deū: nec actu nec habitu: eſt petm̄. ⁊ p3 hoc per
Aug^m lib. 4° ⁊ Julianū vbi expreſſe determinat: q opa
mīe facta ab in fidelib°: q2 nō ppter deū fiunt eis pecca
ta ſunt. Et antea valde plixe pbat: necnon declarat oīa
coꝝ opa q̄ videnẗ eſſe v̄tutes: eo q nō pp deū fiunt eſſe
petā. vnde ait. qcqđ boni fit ab hoīe: ⁊ non pp hoc fit: pp
qđ debere fieri v̄a ſapia p̄cipit: ⁊ ſi officio videaẗ bonu3:
ipſo nec recto fine petm̄ eſt. Et paulo añ dicit: q in ifide
lib° nulla eſt v̄e v̄tus: q2 cū nō ad ſuū referunẗ auctore3
bona dei h̄ ipſo male vtentes efficiunẗ iniuſti. Et ifra h̄
peccātes q hoīes ſine fide nō ad eum finē iſta opa retu
lerūt: ad quē referre debuerūt. Itē infra. Nō erit igr̄ in
eis vera iuſtitia: q2 nō actib°: ſed finibus pēſanẗ officia.
Itē i enchiridion. Ot ita fit ingt vl' timore pene vel aliq̄ c° penl'.
intētiōe carnali vt nō referaẗ ad illā charitatē quā dif
fundit oīpotēs dñs i cordib° noſtris: nōdū fit quēadmo
do fieri op3: q̄uis fieri videaẗ. Si aūt nō fit vt op3: con
ſtat q eſt petm̄. ⁊ iſta eſt expſſa ſnīa Aug. p magnā partē
illius q̄rti lib. ⁊ Jul. ¶ Ad 5^m dico q q̄uis intellus poſ Ad 5^m
ſit dubitare de aliq̄ vtꝝ ſit diligendum ppter ſe: vel pp
aliud: q tñ poſſit iudicare determinate: vel dictare ali
quid eſſe diligēdū: ⁊ tñ nec pp ſe: nec pp aliud: mihi dif
ficile eſt loquēdo de hoīe ſane mentis: ſicut difficile mi
hi eſt: q aliquis poſſet iudicare aliquid eſſe diligendu3:
⁊ nō eſſe diligendū. Si tñ deẗ ita cōtingere: dico q ipoſ
ſibile eſt voluntatē ſe tali iudicio conformare: nec ei ſe
non conformando peccabit. Et verbū qđ adduciẗ intel
ligendum eſt: vbi talis eſt cōſcientia cui ſe voluntatem
conformare nō ſit impoſſibile ⁊c.

Quantum ad 2^m articulū. Utꝝ. ſ. omnis vſus ſit 2° arti°
fruitio: eſt opinio vna dicēs q vſus ſi
ue actus vtendi pōt accipi tripl'r. Uno° p omni actu q ocham
nō eſt fruitio. Alio° pro actu terminato ad aliqđ obie d. p̄. q. p̄.
ctum cāto ex actu fruendi reſpectu alicuius. 3° mō pro
actu qui exiſtēs vnus tendit in aliqđ ppter aliud: hoc 3°
mō ſtrictiſſime accipi dicit actū vtendi. Et oēm tale3 di
cit eſſe actū fruendi: lic3 nō reſpectu eiuſde3 obiecti: ſed
reſpectu finis: ⁊ pp qđ aliud appetiẗ: eſt fruitio: reſpectu
vero eius qđ eſt ad finem: ſeu qđ appetitur ppter aliud:

p^m est vsus. ¶ Ista ꝯ probatꝰ pmo sic. sicut se hꝫ intellectus
ad pnᵃ: ꝛ ad ꝯnes: sic volūtas ad finē: ꝛ ad ea q̄ sunt ad fi
nem. sed intellꝰ vnico actu pnᵃ ꝛ ꝯnez intelligit. igitꝰ vo
luntas vnico actu vult finē: ꝛ ea q̄ sunt ad finez. Maior
ꝓbatꝰ. qꝛ nō minꝰ pōt volūtas sup obiecta sua: q̄ꝫ intellꝰ
super sua. Minor ꝓbatꝰ. qꝛ nō plus repugnat intellectui
vnico actu intelligere vnū discursuꝫ sillogisticū: q̄ꝫ vnā
ꝓpōnē: sed illā pōt vnico actu. ꝓbationez dimitto: qꝛ ad
arti. p. eaꝫ visum est in 3ᵒ. q. ꝓlogi. ꝯ opionē recitatā ꝛ reproba
ꝯᶜ. 2. tam ibidē. ¶ 2ᵒ nullus actꝰ q̄ pcise terminatꝰ ad aliquid
2^m vnū: ꝛ pōt esse sine oī alio actu: tendit in aliqd pp aliud:
sed actus vtendi tēdit in aliud pp aliud: igitꝰ nō terminatꝰ
ad aliquid vnuꝫ pcise: ꝛ pōt esse sine oī alio actu: sed cer
tuꝫ est q̄ actꝰ vtēdi pōt eē in volūtate sine oī alio actu in
volūtate. igitꝰ nō pcise terminatꝰ ad aliqd vnuꝫ: ꝛ cū ter
minetꝰ ad id qδ est ꝓpter finē nō terminatꝰ ad ipꝫ pcise:
Aureᵒˡ sed etiā ad ipm finē: ꝛ per ꝯn̄s fruitio illiꝰ finis. ¶ Doc
s ꝓlo. q. ēt. s. q̄ eodē actu appetitꝰ finis: ꝛ id qδ est ad finem ꝓbat
4. ar. p. alius doctor sic. obm mālē non attingitꝰ alio actu ab eo q̄
attingitꝰ obꝫ formale: sed illud qδ est ad finē: est obiectū
mālē appetitꝰ: ꝛ finis formale: cū id qδ est ad finē nō ap
petatꝰ ꝓpter ꝓpriā bonitatē: sed solū pp bonitatez finis:
formalis eni rō bonitatis in eo qδ est ad finē: est bōitas
ꝯ ocbā finis. ¶ Ista opio nō appꝫ mihi vā: ideo ꝯ eā pono duas
ꝛ aureo ꝯnes. ¶ Pria est q̄ nullo actu q̄ quis vult aliqd ꝓpter
lū. vᵗ. s̄. aliud: sicut qδ est ad finē ꝓpter finē: vult finē. 2ᵃ q̄ nul
pᵃ ꝯ. lus vsus est fruitio. ¶ Primā ꝯnez ꝓbo sic p. si aliquis
vult finē actualꝛ: ꝛ aliqd ꝓpter ipm finē: volitio finis ē
cā volitiōis eius: qδ est ad finē. igitꝰ nullo actu quo appe
titꝰ id qδ est ad finē ꝓpter finē: appetitꝰ ille finis: ꝯn̄a cla
ra est: qꝛ nihil est cā sui. Añs pꝫ. qm̄ nihil aliud est a. esse
volitū ꝓpter b. q̄ꝫ a. esse volitū: qꝛ b. est volitū. hoc vō nō
est aliud in nobis q̄ꝫ volitionē ipsius b. cām eē volitio
nis a. ¶ Cōfirmatio. oē ꝓpter qδ est aliud volitū: est cā
2. phꝫ. t. finalis illius: cā aūt finalis fm phm vbicūqꝫ de ipsa loq
c. 29. s. tur: est cuꝰ grā: seu (qδ tantuꝫ valet) cuiꝰ amore. igitꝰ il
m. t. c. 2 lud pp qδ aliud est volitū: est cuius amore aliud est voli
tū: ꝛ sic amor finis est cā amoris eius qδ est ad finē: non
tm̄ in eodē genere cāe: qꝛ amor finis nō ē cā finalis amo
ris eius qδ est ad finē: sed potiꝰ effectiua ꝑtialis tantuꝫ:
eius aūt obm cā est finalis obti amoris: cuius ipse cā est
effectiua. ¶ Confirmatꝰ 2ᵒ. qꝛ sicut ꝯ dicitꝰ esse nota pp
pnᵃ: ita qδ est ad finē dicitꝰ volitū ꝓpter finē: ꝛ hac siliᵗᵉ
vtuntꝰ illi: quoꝝ opio est recitata. sed iō pcise ꝯ dicitꝰ no
ta ꝓpter pnᵐ qꝛ notitia principij cā est notitie ꝯnis: alio
quin nō plus ipsa esset cognita ꝓpter pnᵐ q̄ꝫ eꝯ. igitꝰ. ꝛ iō
qδ est ad finē dicitꝰ volitū ꝓpter finē. qꝛ volitio finis cā
est volitiōis eius qδ est ad finē. ¶ Pꝫ. cōstat q̄ cū dꝛ ali
quid. vbi grā. a. eē volitū pp b. nō solū signatꝰ q̄ vtrūqꝫ ē
volitū. nā tūc silꝛ posset dici: q̄ b. est voliᵐ ꝓpter a. sꝫ vl
tra hoc denotatꝰ: aliq̄ cālitas ipsiꝰ b. sup volitionē ipsiꝰ a.
q̄lis nō cōpetit ipsi a. sup eādē volitionez: vn̄ nō dicitꝰ q̄
a. sit volituꝫ ꝓpter a. sicut dꝛ q̄ pp b. nō appet aūt q̄ alia
sic denotetꝰ illi ꝯuenire: nisi qꝛ eius volitio est cā volitio
nis a. vnde sicut iā dicebatꝰ: nō est aliud dictū a. esse voli
2^m tum pp b. q̄ꝫ si dicatꝰ a. est volitū: qꝛ b. est volitū. ¶ 2ᵒ sic.
Si eodē actu quo appetitꝰ id qδ est ad finē pp finē: appe
titꝰ etiā finis: sequitꝰ q̄ qñcūqꝫ quis appetit actu aliquid
ꝓpter finē: appetat actu etiā ipm finē. ꝛ seqꝛ vlterius q̄
si ꝓpter multos fines subordinatos appetat illud: simul
actualꝛ appetet oēs illos. ꝯn̄s est falsuꝫ: sicut ꝓbat expe
rientia: multotiēs. n. appetit quis aliqd pp multos fines
de quibus actualꝛ nō cogitat: ꝛ per ꝯn̄s q̄s nō vult actua
liter. ꝯn̄a nota est. qꝛ oē cuius volitio est in appetitu est
actualiter volitū nec oppositū est intelligibile: cū nō sit
aliquid aliud esse volitū aliq̄ volitiōe: q̄ꝫ illam volitōez
esse volitionē eius. vel si sit alia significatio terminoꝝ
vtriusqꝫ dicti: vnuꝫ tm̄ neccio infert aliud. ¶ Dices q̄ id
qδ est ad finē aliqñ est volitū ꝓpter finez (quādo finis
tm̄ est nō volitus) igitꝰ non semꝑ volitio finis est cā voli
tionis eius qδ est ad finē: ꝛ per ꝯn̄s cū dicitꝰ aliqd eē vo
litum pp aliud: nō denotatꝰ q̄ volitio alterius sit cā vo
litionis istius. ¶ Rn̄deo q̄ aliqd est qñqꝫ volitū ꝓpter
aliud actualꝛ etiā volituꝫ: ꝛ tunc neccio volitio illius est
cā volitiōis huiꝰ: vt dcm̄ est. Aliqñ aliquid est volitū pp
aliud: nō quidē actualꝛ volitū: sed habitualꝛ tantū: ꝛ tūc
habitualis volitio seu ꝓprie loquēdo habitualis dispō
inclinatiua ad volitionez illius finis est ꝑtialis cā voli
tionis eius qδ est volitū ꝓpter finē: sicut in sanctis viris
charitas habitualis cā est cuiuscūqꝫ volitiōis coꝝ q̄ vo
lunt aliqd ꝓpter deū: etiā si nō actualiter de deo cōside
rent: ꝛ per ꝯn̄s nec ipm actualꝛ ament. ¶ 3ᵒ aliquis vo 3^m
lens actualꝛ finē: ꝛ etiā aliquid pp finē pōt desinere vel
le finē nō desinendo velle id qδ est ad finē. igitꝰ nō ea vo
litione vult finē qua vult id qδ est ad finē. Añs pꝫ in q̄ti
diana expientia. Frequēter eni accidit q̄ quis orat vel
aliqd aliud facit pp deū actualꝛ amās deū: ꝛ postea desi
nit cogitare actualꝛ de deo cōtinuās tm̄ orōnē suā actua
li intētiōe circa eā: ꝯn̄a ꝓbatꝰ: qꝛ cū aliqd desinit a nobis
eē volitum. desinit in nobis voliᵒ eiꝰ: imo nec aliq̄ voliᵒ
eius remanet in nobis: alias ipm remaneret volitū. igitꝰ
voliᵒ eiꝰ qδ ē ad finē nō est voliᵒ ipsiꝰ finis. ¶ Si dicatꝰ
q̄ in casu iᵒ q̄uis finis desinat eē volitꝰ: nō tm̄ voliᵒ eius
desinit esse: sed desinit eē eius voliᵒ. ¶ Cōtra. illud pmo
nō videntꝰ isti posse dicere: quoꝝ opio posita est: qꝛ eadē
rōne hn̄t dicere: q̄ intellectio ꝛ q̄lꝫ notiᵃ rei possit esse
nō intellectio eiꝰ: qδ nō volūt. Nā si aliqñ istud possꝫ cō
tingere: hoc maxime viderctꝰ in casu in quo stuitiua ex
terior conseruaretꝰ a deo absqꝫ p̄ntia obiecti. ꝛ tm̄ ipsi di
cunt q̄ tūc nō desineret eē notiᵃ eius. ¶ Pꝫ. si stāte voli
tiōe finis: finis pōt nō esse volitꝰ: ꝛ ipsa pōt nō esse voliᵒ
eius: eadē rōne ipsa manifeste poterit nō esse volituꝫ il
lud: qδ est ad finē: ꝛ sic ipsa poterit esse: ꝛ nulliꝰ erit voli
tio: ꝛ iteꝝ ipsa poterit eē volitio finis tantū ꝛ volitio eiꝰ
qδ est ad finē tantū: ꝛ iteꝝ volitio vtriusqꝫ: ꝛ ꝑ ꝯn̄s aliqs
poterit de nouo velle: postq̄ꝫ nō voluit ꝛ ecōtra. videlicꝫ
nō velle postq̄ꝫ voluit: absqꝫ vlla mutatiōe sue volunta
tis: qδ est ꝯ Augᵐ 5ᵒ de tri. ꝛ certe non videtur possē nālī c° vltᵒ.
ter. ¶ Cōfirmatꝰ. qꝛ tunc periret oīs via ꝓbandi volitio
nē nostrā esse aliā rem a volūtate nostra: ꝛ sic posset dici
q̄ volūtas nostra esset sua volitio: sicut dicimꝰ de volū
tate diuina: qδ est contra oēꝫ doctrinā sanctoꝝ ꝛ phoꝝ.
¶ 4ᵒ si aliquis actus volūtatis existens circa id qδ est 4^m
ad finē: esset etiā circa finem: eadē rōne ꝛ quilibꝫ: cū nō
sit potior rō pro vno q̄ꝫ ꝓ alio. ꝛ sic sequitꝰ vlteriꝰ q̄ ideꝫ
actus nūero est velle ꝛ nolle: qδ est absurdū. ꝯn̄a pꝫ. quia
quis pōt nolle aliquid ꝓpter aliquē finez: imo vt ꝓbatū
fuit in pmo articulo. oīs talis actꝰ est alicuiꝰ ꝓpter aliδ.
vbi grā. pōt quis nolle furari ꝓpter deū: seu odire furtū
ꝓpter deū. Si igitꝰ talis nolitio est dei: aut ipsa est noli
tio dei: aut volitio dei: nō pmū: qꝛ tūc esset odiū dei: ꝛ sic
quicūqꝫ nolet furari ꝓpter deū odiret ipm deum: ꝛ per
ꝯn̄s peccaret: qδ est falsum. igitꝰ est volitio dei. ꝛ sic ideꝫ
esset actꝰ nolitio ꝛ volitio. ¶ Ad hanc rōnē respōdet pri Ocbā
mus doctor ꝯcedēdo ꝯn̄s: ꝛ dicit q̄ nō est icōueniēs eun vbi. s̄.
dem actū esse volitionē vniꝰ ꝛ nolitionē alteriꝰ: incōue
niēs aūt esset q̄ eiusdē eēt volitio ꝛ nolitio. ¶ Sed hec
solo nimis cōcedit vt videtꝰ. qꝛ tūc pari rōne esset cōce
dendū q̄ idem actꝰ posset esse gaudiū de vno ꝛ tristitia
de alio: ꝛ desideriū de vno ꝛ metꝰ de alio. imo ideꝫ actꝰ

respectu diuersoꝝ posset esse metus ⁊ desideriū gaudiū ⁊ tristitia. Et iterū adhuc multo magis idē posset eē volitio hui⁹ ⁊ illius ⁊ cuiuslꝫ: ⁊ tandē cōcludit ꝙ in homīe respectu cuiuslꝫ volibilis vel nolibilis sufficiet vn⁹ act⁹ numero sicut de⁹ vnico velle vult qcqd vult. ❡ Sed ꝑ certo hoc nō nisi absurde cōcedi videt̄ posse. ❡ Ꝓ. mirū est de isto doc. qui dicit eundē actū esse velle ⁊ nolle: nō
5ᵐ aūt velle ⁊ delectari. ❡ 5° hoc idem ꝓbat̄ expssa deter-
ca° 6° minatiōe Aug. xi. de tri. vbi determinat ꝙ volūtas siue volitio alicui⁹ ꝑpter aliud hꝫ pro fine seu obto (qꝛ sic accipit finēꝫ ibi: vt pꝫ intuēti) illud ꝓcise cui⁹ est. ⁊ nō illō ꝑpter qō est illius. Unde ait sic. volūtas videndi finem nō hꝫ nisi visionē. Si enīꝫ nō referat in aliud visionem: sed tantū voluit vt videret: nō est disputandū quō ostendatur finē volūtatis esse visionē: manifestū est enīꝫ. Si aūt referat in aliud: vult vtiqꝫ aliud qō vniformiter est intelligēdū: videlꝫ: vt si actu referat ad aliud: actu vult aliud: ⁊ si nō actu sed habitu: habitu etiā vult aliud: ⁊ sequit̄ nullo interposito. nec iaꝫ videndi volūtas erit aut si videndi nō hoc vidēdi. Uult dicere. ꝙ si visionēꝫ referat ad aliud: volūtas qua vult illud aliud nō erit voluntas vidēdi: ⁊ hoc veꝝ est si illud aliud ad qō refert̄ visio nō sit visio: aut si illud aliud sit visio: erit alia visio a p⁹. ⁊ ideo volūtas eius nō erit volūtas ꝭ vidēdi: sed videndi aliud supple. Unū de vtroqꝫ īmediate exēplificat dicens: tanqꝫ si velit quisqꝫ videre cicatricem: vt inde doceat vulnus fuisse: qō est exēplū ꝓmi qn̄ dicit: ꝙ volūtas vidēdi illud aliud: nō est volūtas videndi: sed est voluntas docendi vuln⁹ fuisse. ❡ Quātum ad 2ᵐ addit: aut si velit videre fenestrā vt per eam videat trāseuntes. hoc exēplū est ꝙ illa voluntas sit volūtas vidēdi: sed nō hoc vidēdi. s. fenestrā: sed trāseūtes. Et subdit. volūtas igit̄ videndi finē hꝫ visionē: ⁊ volūtas hanc reꝫ vidēdi finēꝫ hꝫ hui⁹ rei visionēꝫ: volūtas itaqꝫ vidēdi cicatricēꝫ suū finem expetit. hoc est visionēꝫ cicatricis ⁊ ad eam vltra nō ptinet. ❡ Ex hoc pꝫ ꝙ sola visio cicatricis est finis ⁊ obiectū volūtatis qua vult videre cicatricē: vt inde ꝓbet vlterius vulnus fuisse: ꝓbare aūt vuln⁹ fuisse nō ptineret ad voluntatē illā: sed ad aliaꝫ qua est volitū: vnde addit: volūtas enīꝫ ꝓbandi vulnus fuisse alia voluntas est: quis ex illa religet̄: cuius ideꝫ recte finis est ꝓbatio vulneris ⁊ volūtas vidēdi fenestrā finēꝫ hꝫ fenestre visionē. Altera est enī que ex ista vertit̄ volūtas per fenestrā videndi transeūtes: cui⁹ ideꝫ finis est visio trāseuntiū. hec Aug. Ex his clare pꝫ ꝙ cū quis vult aliquid ꝑp aliud alia volitiōe vult illud ⁊ alia illud ꝑpter qō vult
6ᵐ illud. ❡ 6° pōt argui ex eodeꝫ fundamento quo alij arguunt sic. sicut se hn̄t ꝯclō ⁊ ꝓn⁹ ad intellectum: sic id qō est finis: ⁊ id qō est ad fineꝫ ad voluntatē: sed nulla vna intellectiōe itellect⁹ cognoscit ꝯnē ꝑpter ꝓncipia ⁊ ipsa ꝓncipia: vt superi⁹ ꝓbatū est. qōne. 3. in ꝓlogo. igit̄ nulla vna volitiōe volūtas vult illud qō est ad fineꝫ ꝑpter fi-
2ᵃ ꝯ. nem ⁊ ipm̄ finē. ❡ 2ᵃ ꝯ ꝓbat̄ ex ꝓma sic. si aliquis actus vtendi eēt act⁹ fruendi: aliquo vno actu volūtas vellet aliqd ꝑpter aliud ⁊ illud aliud: ꝯña clara est ex rōnibus fruitiōis ⁊ vsus: ꝯñs aūt est falsū: vt appet ex ꝯne ꝓma.
ad rōes ❡ Ad rōnes alterius opionis. Ad ꝓmā nego minoreꝫ si
ocham intelligat̄ de notitia qua cognoscit ꝯneꝫ ꝑpter ꝓncipia.
vbi. s. qꝛ de alia nō esset ad ꝓpo^m: nō enīꝫ nego ꝙ volūtas possit sil' velle deū ⁊ creaturā ⁊ vnico actu salteꝫ indistīcte: sed dico ꝙ i° actu quo vult creaturā ꝑpter deuꝫ nō vult deum. Ad ꝓbationē minoris respōsuꝫ est in 3ᵃ. q. ꝓlogi.
Ad 2ᵐ ❡ Ad 2ᵃᵐ nego maiorē. Nā hꝫ instātiā in actib⁹ volūtatis: vt pꝫ ex auctoritatibus Aug. ꝑ inductis: ⁊ silr̄ de alijs actib⁹. Naꝫ visio cicatricis: vt inde ꝓbet̄ vulnus fuisse: terminat̄ ꝓcise ad cicatriceꝫ: ⁊ pōt esse sine oī alio actu respectu ꝓbatiōis vulneris. taliter enī opꝫ intelligi maiorē illam. s. sine omni actu respectu illi⁹: ꝑp qō ad aliud terminat̄: ⁊ tn̄ terminat̄ hō visio ad cicatriceꝫ ꝑp ꝓbationē vulneris. ❡ Ad rōnē alterius: qcqd sit de maiore: ad argᵐ
nego minorē. ❡ Ad ꝓbationē dico ꝙ qn̄uis id qō est ad aureoli
finem appetat̄ ꝑpter fineꝫ hꝫ tn̄ ꝓpriā bonitateꝫ: ⁊ per vbi. s.
ꝯñs appetibilitatē aliam a bonitate finis: sicut pꝫ in potione amara. licꝫ appetat̄ ꝑpter sanitatem (est enīꝫ ipsa causatiua sanitatis: ⁊ inqn̄tū hō est bona: que rō bonitatꝭ alia est a rōne bonitatis ipsi⁹ sanitatis: cū sanitas nō sit causatiua sanitatꝭ: ⁊ ideo ipsa licꝫ nō per seu ꝑpter se eēt appetibilis) tamen ꝭm se appetibilis est: ita ꝙ distinctā ⁊ ꝓpriam terminet appetitionem.

Quantum ad 3ᵐ articulū. Est opīo qdam q̄ hꝫ te- 3° artiᶜˡⁱ
nere ꝙ nō. si teneat q̄ dicta sunt in ar- Durādi
ticulo ꝓcedēti: vult. n. opīo ista: ꝙ nec in intellectu nec in volūtate pn̄t sil' esse plures act⁹ qō ꝓbat sic. Cuiuscunqꝫ gn̄is aliq̄ spēs sunt icōpossibiles: ⁊ oēs: pꝫ. Nā qꝛ in genere coloꝝ albe⁹ ⁊ nigredo sūt incōpossibiles oēs spēs colorū sunt incōpossibiles: sed in gn̄e itellectōis aliq̄. s. sūt incōpossibiles. vt opiones ꝯdictorioꝝ. vt pꝫ ꝑ ꝓhꝫ 2° pyar. igit̄ nulli act⁹ diuersaꝝ spērū pn̄t esse sil' in intellectu. Cōstat aūt multo magis ꝙ nec aliq̄ eiusdē spēi: cum duo accn̄ia solo nūero dr̄īa nō pn̄t sil' esse in eodeꝫ subto. Eodē mō pōt ꝓbari de actib⁹ volūtatis: cū aliq sint icōpossibiles ⁊ ꝯrij: vt velle ⁊ nolle circa idē obm̄. 2° si plu- 2ᵐ
res act⁹ possent eē in itellu vel volūtate: eadē rōne ⁊ isfiniti. ꝯñs est falsuꝫ. ꝯña tꝫ per ꝯñam phi 4° physi. si duo T. c. 53.
corpora essent in eodē loco ⁊ isfinita. 3° idē non pōt esse 3ᵐ
ꝓmū susceptiuū diuersoꝝ pꝫ de supficie que nō pōt siml' suscipere diuersos colores. igit̄ nec itellus nec voluntas pluriū actuū. 4° ipossibile est ideꝫ sil' moueri diuersis 4ᵐ
motib⁹. igit̄. ꝯña tenet: qꝛ intelligere ⁊ velle qdā motus esse vident̄. 5° aucte phi. 5. 2° tho. ꝙ cōtingit plura sci- 5ᵐ
re: intelligere aūt vnū. 6° ad hoc ē auctoritas algazelis. 6ᵐ.
sicut ipossibile inqt vnū corpus plurib⁹ figuris sil' figurari: sic intellectū plurib⁹ intellectiōib⁹ simul iformari.
❡ Opio pn̄s vt appet mihi nō cōtinet veritatē: iō ꝯ eaꝫ: ꝯ durā^m
⁊ ꝑ respōsiōe ad articulū pono ꝯnes qtuor. p^a in intellectu pn̄t sil' esse plures act⁹. 2^a ꝙ etiā in volūtate. 3^a ꝙ fruitio ⁊ vsus pn̄t sil' esse in volūtate. 4^a ꝙ fruitio pōt esse in voluntate absqꝫ vsu. ⁊ eꝯ. vsus absqꝫ fruitione. s. actuali. ❡ Primā ꝓbo. poſſe est intellectuꝫ sil' intellige- p^a ꝯ.
re plura distincte: q̄ nō intelligi pn̄t a nobis distīcte vna intellectiōe. igit̄ posse est ꝙ in intellectu sint plures act⁹ sil'. ꝯña clara est. Añs ꝓbat̄. qꝛ posse est aliquē sil' videre distincte albedinē ⁊ nigredinē: sicut pꝫ in legēte scripturam nigrā in mēbrana alba: sil' enim distincte ꝑcipit nigredinē scripture: ⁊ albedinē mēbrane: ideꝫ aūt singulare sensibile: qō hō appn̄dere pōt per sensuꝫ: et appn̄dere pōt per intellectū: vt ꝓbat̄ ifra. distinctione 3^a: ⁊ ēt ex eo qō ꝓbabit̄ in 2° oēm sensatiōeꝫ hoīs esse in itellectu. Pro nūc aūt sufficit ex^m ꝓpo^m de legente scripturā. hoc solo addito ꝙ itelligat qd scriptura significat. Si enī sic sit: necio intelligit scripturā quā videt. Aliogn nō intelligeret illā significare qō significat. Qua vo rōne itelligit scripturā quā videt intelligit etiā albedineꝫ ifra scripturam cōprehensaꝫ. ❡ Ꝓ. nō min⁹ est possibile duas itellectiōes esse in intellectu: qꝫ duas sensatōes in sensu. vnde oīa argu^ta opionis recitate ita pn̄t applicari ad sensum sicut ad intellectū. Qꝛ aūt albedo ⁊ nigredo nō pn̄t a nobis intelligi distincte vnica itellectiōe satis pꝫ. Naꝫ sicut est spēs alia ꝓpria albedinis alia ꝓpria nigredinis: vt docet experientia imaginanti eaꝫ intrinsecus: sic alia

intellectio est huiꝰ ⁊ alia illius. ¶ Confirmat. q2 si intel
lectio distincta albedinis ⁊ nigredinis est vna itellectio
nũero: multo magis eadẽ esset intellectio distincta albe
dinis ⁊ rubedinis: cũ qua magis ꝯuenit: ⁊ silr viriditatis
⁊ cuiuslꝫ medij coloris alteriꝰ: ⁊ sic vnica intellectõe nu
mero intelligeremus distincte oẽs spẽs coloꝝ seu oium
2m spẽrum coloris: qꝺ est manifeste falsuꝫ. ¶ 2°. datis quinqꝫ
rebus. verbi gr̃a qnqꝫ hoībus: duobꝰ hic ⁊ tribꝰ illic: põt
quis euidẽter cognoscere ꝙ hi tres sunt plures illis duo
bus: ⁊ sic demõstrãdo mẽtaliter enũciare. igit põt istos
3. distincte apphẽdere: ⁊ silr illos duos. alioqn nõ euidẽ
ter cognosceret istos esse. 3. ⁊ illos esse duos. Sꝫ cõstat ꝙ
nõ pñt distincte apphendi ⁊ cognosci nisi actibꝰ distin
3m ctis. igit ⁊c. ¶ 3°. notitia simplex intuitiua ⁊ iudiciuꝫ af
firmatiuũ: vel negatiuũ sequẽs sunt diuersi actus vt cer
tum est: sed tales duos actꝰ cõtingit esse sil. igit. ꝓbatio
assumpti. Nã hꝰ iudiciũ nõ habet nisi mediãte intuiti
ua illa: tanqꝫ eius cã effectiua ꝑtiali. igit qñ illud ꝓ cãtur
4m ipsa tunc actu est. ¶ 4°. actus credẽdi: ⁊ notitia simplex
intuitiua: ac ẽt iudiciũ sequẽs quo quis euidẽter cogno
scit ⁊ experit se credere alicui ignota narrãti sunt siml:
alias nõ euidẽter cognosceret se actualiter credere: sed
potius sic iudicans deciperet. igit distincti actꝰ sunt sil:
pꝫ ꝯña. Nam credere ita esse sicut narrãs signat ⁊ intue
ri hanc fidẽ: ⁊ vlterius euidẽter cognoscere: se ita crede
re sunt actus oino distincti: imo ⁊ cũ istis cõcurrit alius
actꝰ. s. percipiẽdi narrantis verba: imo ⁊ plures. s. cogno
scendi seu apphẽdendi ipm narrantẽ. Si audiens etiaꝫ
videat ipm: ⁊ actus cognoscẽdi qꝺ eius narratio signifi
cat: ⁊ multi alij actus inueniunt sil in mente illiꝰ cõcur
5m rere si quis diligẽter aspiciat. ¶ 5°. Fm Aug. 2° ⁊ 4° supra
gen. in pluribꝰ capitulis. sil in angelis est notitia reruꝫ in
vbo: ⁊ notia eaꝝ in ꝓprio genere ⁊ vna ab alia distincta.
Ad hoc etiã arguũt aliqui de intellectu cõparãte aliqua
t.c.44. adinuicẽ: ⁊ ponẽte dr̃iam inter illa que sil apphẽdit: iux
⁊.46. ta dcm̃ phi 2° de aia de sensu cõi. ¶ 2a ꝯ ꝓbatur pmo ex
2a ꝯ. pma. q2 nõ minꝰ est poẽ in voluntate plures actꝰ esse sil
ꝙ in itellectu. nõ eni est rõ in oppm: sed in intellectu pñt
2m esse. vt ꝓbatũ est. igit ⁊c. ¶ 2°. q2 poẽ est aliquem odire
aliqꝺ malũ: ⁊ sil delectari: ⁊ cõplacere in tali odio: vt ex
perientia docet in hoibꝰ virtuosis: igit poẽ est in volun
tate sil esse plures actꝰ. pꝫ ꝯña. q2 in nobis nulla cõplacẽ
tia est odiũ nec eꝯ. Silr põt quis sperare aliqꝺ futurum
ca°. 17. sibi bonũ: ⁊ delectari sic sperãdo. vnde sicut ait phus pᵒ
retho. ⁊ expientia docet. quecũqꝫ psentia letificãt. letifi
cant ⁊ sperãtes ⁊ memorãtes. Et vt subdit: aut. n. memo
rantes qũo adipiscebant. aut sperãtes qũo adipiscentur:
gaudent quadã dilectiõe: vtputa qui in febribꝰ sitim ha
bẽtes memorantes qũo bibãt: ⁊ sperãtes bibere gaudẽt:
⁊ amãtes: ⁊ disputãtes scribẽtes: ⁊ facientes super aliqd
de eo qꝺ amatur gaudent. Sed cõstat ꝙ spes vel est vel
includit desideriũ futuri: nullũ aũt dsideriũ est delecta
tio etiã si sit delectabile. tuꝫ q2 desideriũ est respectu fu
turi: delectatio vo respectu psentis: tuꝫ q2 delectabile vt
ibidẽ dicit phs est factiuũ delectationis. igit desideriũ
3m quo delectat distinguit a sua delectatiõe. ¶ 3°. si nõ eẽt
poẽ in voluntate sil esse plures actꝰ: aut hoc ꝓpter incõ
possibilitatẽ actuũ: aut ꝓpter limitatõeꝫ potẽtie. Nõ pri
mũ: q2 nõ oẽs actꝰ volũtatis sunt sibynuicẽ incõpossibi
les. Nec pp 2m: q2 nõ est dõm ꝙ magis sit volũtas limi
tata ad actuũ vnitatẽ vel numeꝝ: ꝙ sensus. Sed sensus
simul põt hr̃e plures sensatiões: vt ꝓbatũ est. ⁊ pꝫ ẽt per
ca. 7. auctẽ Anselmi de lib. ar. vbi dicit ꝙ visus ⁊ qui visio no
minat tam nũerosus est ꝙ nũerosa ⁊ ꝙ numerose vide
mus. cõstat aũt ꝙ nũerosa sil videmus vt docet experiẽ
tia. igit. ¶ Ex eiusdẽ quoqꝫ aucte ibideꝫ imediate ante
dicentis ꝙ volũtas que est opus instrumẽti qꝺ volũtas
dr. i. volitio ipsa tam multiplex est ꝙ multa ⁊ ꝙ sepe vo
lumus. cũ igit experiamur freqũẽter nos plura sil velle.
igit tũc sunt sil plures volitiões in volũtate. ¶ 4°. poẽ 4m
est ꝙ aliquis sil velit finẽ ⁊ aliqd aliud pp finẽ illuꝫ. Et
hoc freqũẽter expimur: imo qñcunqꝫ volumꝰ pᵒ vel psti
tuimus nobis aliquẽ finẽ particularẽ quẽ alias nõ volu
mus: si pp ipm volumꝰ aliud qd qꝺ nõ vellemꝰ alias vo
litio finis est cã volitionis eius qꝺ appetit pp ipm: ⁊ per
ꝯñs est distincta ab illa ⁊ sil in volũtate cũ illa. ¶ 5°. con 5m
stat ꝙ in angelis beatis est dilectio beatifica. ¶ Itẽ pre
ter illam alie volitiões quibꝰ custodiẽtes nos volũt ea
que expediunt nr̃e saluti. ¶ Pꝫ etiã de angelo thobie q
in ducatu eius multa gessit que nõ nisi volẽdo ⁊ median
tibus volitiõibꝰ rerũ creatarum fiebãt. ¶ Itẽ in euãge
lio dr ꝙ gaudiũ est angelis dei sup vno peccatore penitẽ
tiã agente. Cõstat ꝙ ille volitiões noue: ⁊ illud etiã gau
diũ distincti actꝰ sunt a fruitiõe beatifica. ¶ 3a ꝯ ꝓbat 3a ꝯ.
ex dictis. Nã poẽ est in volũtate sil esse plures actus: ⁊
fruitio: ⁊ vsus nõ sunt actus incõpossibiles. igit possibi
le est tales sil esse: ꝯña pꝫ: q2 nõ videt quid ꝓhibeat. añs
est ꝓbatũ. ¶ 2°. q2 simul põt quis velle pp se aliquid et 2m
velle aliud pp illud. igit ⁊c. ¶ 4a ꝯ ꝓbat pmo: q2 possi 4a ꝯ.
bile est: ꝙ aliquis diligat aliqd pp se nihil aliud actualr
diligẽdo. igit poẽ est fruitionẽ eẽ in volũtate absqꝫ vsu.
ꝯña pꝫ ex dictis in ar. p. añs notũ est per experientiã: vñ
viri cõtẽplatiui sic aliquotiẽs rapiunt in amoreꝫ dei: vt
ꝓ tũc nihil aliud actu diligãt: nec de aliquo alio actu co
gitent. Et silr cõtingit in alijs: ⁊ circa alia diligibilia. 2°
ꝓbatur alia pars ꝯnis. s. ꝙ vsus possit esse sine fruitione
actuali. Nã vt dicebat in 2a rõne pro pma ꝯne ꝑcedẽtis
articuli: cõtingit aliquẽ velle aliqd ꝓpter fineꝫ. de quo
nõ actualiter cogitat: ⁊ per ꝯñs quẽ non actualiter vult.
igit cõtingit esse vsum absqꝫ fruitiõe actuali. ¶ 3° cõtin
git ꝯnẽ aliquã actualr cognosci: nõ cognito simul ꝓ tunc
actu quolibꝫ pnᵒ eius: igit cõtingit vsuꝫ esse in volũtate
absqꝫ actuali fruitiõe. ꝯña pꝫ ex silitudine cõparationis
pncipij ad ꝯneꝫ: ⁊ finis ad id qꝺ est ad finem. añs pꝫ per
experientiã. nã cognoscẽs actu vnã ꝯnẽ psupponentem
multas ꝓprias: ex quarũ notitijs ordinate acquisita est
hꝰ notitia nõ actualiter cognoscit quãlibꝫ earũ vt docet
experiẽtia: ⁊ tñ oppositũ sequeret: si añs nõ esset veruꝫ.
¶ Ad pmã rõneꝫ opionis rñdeo negãdo maiorẽ: q2 ⁊ si ad rões
alique sint incõpossibiles: nõ tñ oẽs. pꝫ q2 albeꝰ ⁊ dulce durãdi.
do nõ sunt incõpossibiles ⁊ recipiunt in eodeꝫ subiecto
pmo. s. in mã: ⁊ albedo ⁊ nigreᵒ sũt incõpossibiles. ¶ Si
dicat ꝙ illa maior intelligẽda est de genere ꝓprio qꝺ nõ
cõtineret sub se aliud genꝰ: sed imediate diuidit in spẽs
spãlissimas: tũc minor nõ est sub maiore: cũ nec intelle
ctio: nec actus volũtatis sint talia genera. Sub intelle
ctiõe. n. cõtinent itellectio simplex ⁊ itellectio cõplexa
seu indicatiua affirmãdo vl negãdo: ⁊ quelibꝫ illaꝝ sub
se cõtinet spẽs multas. Silr actus volũtatis cõtinet sub
se nolle ⁊ velle: ⁊ qõlibꝫ illoꝝ cõtinet sub se plures spẽs:
⁊ nõ spãlissimas solũ: sed ẽt subalternas: q̃ ẽt sũt genera.
¶ Ad 2m negãda est ꝯña sicut ⁊ ista. possũ portare duos Ad 2m
tanti põderis lapides. igit possũ infinitos tales. Et silr
fm ipsos illa esset neganda: si duo habitus pñt esse sil in
intellectu ⁊ infiniti. Nã añs est verũ fm ipsos: ⁊ ꝯñs fal
sum. ¶ Ad ꝓbationẽ dico pmo ꝙ illã ꝯñam nõ facit ali
cui pho quãdã tñ rõnẽ faciebant antiq ponẽtes vacuuꝫ.
vnde sic arguẽtes putãt ꝓ tali vti ꝯña. in quo duplr deci
piunt. pmo q2 illa nõ est rõ. p. sed antiquoꝝ. ¶ 2°. q2 nec
illi etiã sic arguebant: ista patent. Naꝫ inter ceteras co

T.c.53. rum rōnes.p.recitat istam.nō eniꝫ videbit̄ inquiebant illi vtiqꝫ motus esse nisi sit vacuū:plenuꝫ eni est ipossibi le recipere.Si vero recipiet ꝛ sunt duo in eodē cōtinget vtiqꝫ ꝛ quelibet sil' esse corpora:dr̄iam eni ꝑpter quā nō erit vtiqꝫ qd dictū est nō erit dicere. Si aūt ꝯtingat hoc ꝛ paruissimū accipi ꝛ maximū.Multa nāqꝫ pua qd magnū est.Dic pꝫ ꝙ ista fuit argumētatio coꝝ ꝛ nō phi.Et
Cō.53. idem etiā pꝫ per Cōmētatorē ibidē.¶ Itē pꝫ ꝙ ipsi nō inferebāt de infinitis sicut isti dicūt saltē ad intellectū eoruꝫ.s.cathegoreumatice sumēdo.¶ P.dico ꝙ in isto sensu.p.dixisset talē ꝯñam nō valere. Et ꝙuis cōcessissꝫ añs nō tñ cōcessisset ꝯñs cū apud eū infinita multitudo actualis corpoꝝ ꝭm se foret ipossibilis. 3°.dico ꝙ dato ꝙ illa ꝯña foret bona cathegoreumatice siue sincathegoreumatice:nō sequit̄ adhuc ꝙ ꝯña facta sit bona in ꝓposito:nam alia cā ipedit istā.s.limitatio virtutis ꝛ potētie:qꝛ nō ita pōt sil' in plures actus sicut in pauciores:vt docet expientia:ꝛ iō esto ꝙ esset pōle infinitos actus sil' esse in reꝝ nā.adhuc po° nō pōt sil' infinitos elicere:imo certe nec quotcūqꝫ finitos. Sꝫ qꝛ nulla virt° est in loco ad recipiēdū corp°:nec maior difficultas vel repugnantia est de recipiēdo plura ꝙ̄ duo:eo ꝙ repugnantia tota fit ex pte illoꝝ receptoꝝ: si infinita possent eē in reꝝ nā
Ad 3m possent ēt esse in vno loco sil'.¶ Ad 3m dico ꝙ si sumatur añs vl'r.nego illud simpl'r. Nā eadē mā est pª susceptiuum pluriū formaꝝ accidentaliū:ꝛ idē aer pluriū speꝝ: ꝛ eadē etiā memoria:ꝛ idē intellect°:ꝛ eadem voluntas
Ad 4m pluriū habituū sil'.¶ Ad 4m nego añs. Nā idē subꝫ pōt sil' calefieri ꝛ rubefieri dulcefieri ꝛ aliꝭ plurib° motib°
Ad 5m diuersarū rōnū nō icōpossibilib° moueri.¶ Ad 5m quāuis a multis varie dicat̄.pro intentiōe phi dico ꝙ illius ꝓpōnis duplex pōt esse sensus.vn° ꝙ cōtingat multa scire:nō aūt cōtingat plura intelligere: ꝛ iste sensus est falsus:nec eum intēdit.p. Alius ꝙ cōtingat aliquē sil' plura scire ꝭm habitū:seu habitual'r: qñ tñ nō actual'r plura intelligit:ꝛ iste est ver° ꝛ sufficit ad ꝓpom.p.ibidē. Nā ibi loquēs de loco a sīlibus vel a ꝓportionib° cū dixisset.si visuꝫ habere est videre.ꝛ auditū hr̄e est audire. dicit ꝙ ad cognoscēdū.vtꝝ hoc esse sit illud esse:cōsiderādū est in vno ꝛ in plurib° si sil'r se hꝫ.Aliquotiēs eni differūt vt si scire est intelligere. ꝛ multa scire est multa itelligere. hoc aūt nō est veꝝ.ꝙ aūt hoc ꝯñs nō sit veꝝ pbat.d.cōtingit aūt plura scire:intelligere aūt nō.ꝙ̄ verba intellecta:vt dem̄ est optime ꝓbāt suū ꝓpom. Si.n.hec sit ꝯtingēs. plura sciēs non itelligit plura:stati seqt̄. igit̄ multa scire nō est multa itelligere.ꝛ ex hoc vlteri°.igit̄ scire nō
Ad 6m est itelligere.¶ Ad 6m dico ꝙ si algazel ita dicit:ꝙ non vidi:falsuꝫ prorsus dicit:nec eius auctoritatē in hac pte recipio.¶ Ad pncipale.q.rñsio pꝫ ex antedictis ꝛc.

¶ Distinctionis pme. Questio. II.

Circa eandē distictionē pmā 2° quero. Utꝝ frui° sit actus soli° voluntatis.¶ Argr̄ ꝙ nō.qꝛ nulla cognitio est opatio solius volūtatis: fruitio est cognitio.igit̄. Maior pꝫ.qꝛ q̄lꝫ cognitio est opatio alic° po° cognitiue. Minor pbat̄. qꝛ ois amor est ꝗdā noti°:fruitio vero est amor:vt pꝫ ex eius diffōne. Frui est amore inherere ꝛc.
c°4.ꝛ.5. ¶ Assūptū pbat̄ p Aug.9.de tri. vbi dicit. ꝙ amor quo mens amat se.ꝛ noti° ꝙ̄ nouit se:sunt vn° spūs ꝛ vna eēn° igit̄ ille amor est noti°:ꝛ sīle indi° est de aliꝭ.s.ꝙ q̄lꝫ est
2m noti° ei° cui° est amor.¶ 2°.nulla delectatio est opō:ois frui° est delectatio.igit̄ nulla fruitio est opō: ꝛ si non est opō nō est opō soli° volūtatis. maior pꝫ ex.io.ethic. vbi
c°4.ꝛ.5. vult phs ꝙ delectatio nō ē opatio: sed passio ꝯñs ꝛ pficiens opationē:sicut pulchritudo iuuētutē.minor pbat̄ p illud Aug.83.q.q.3.d.frui dicimus ea re de ꝗ capimus voluptatē.i.delecta°.igit̄ frui ē delectari:ꝛ fru° ē delecta°.
ꝛ.6.

Ad oppositū. ois amor est act° soli° volūtatis. Oppom Nam nō nisi volūtatis est amare.sꝫ ois fruitio ē amor.vt pꝫ ex ei° descriptiōe.igit̄.

Hic erūt tres articuli. Pum° vtꝝ amor:vel vl'r act° volūtatis sit eēntial'r aliq̄ noti°. Secūdus vtrū delectatio q̄lꝫ sit opatio:ꝛ que opatio sit. 3° vtꝝ fruitio sit delectatio:seu alia opatio solius volūtatis.

Quantum ad pmū est opio cuiusdā moderni docto.ꝙ ois act° appetēdi vel odiēdi: ꝛ ita frui est ꝗdā cognitio ꝛ quedā apphēsio:qꝛ ois expientia alicui° obiecti est ꝗdā cognitio ei°: sed ois act° appetitus est ꝗdaꝫ expiētia obiecti sui.i.quo aīa experit̄ tale obm:qꝛ ois act° vitalis est ꝗdā expientia.al'r ingt nō plꝰ video ꝙ eēt act° vitalis aīe talis appetit° ꝙ̄ ꝙ spēs precuia oī actui si ponat̄. vel habit° infusus: aut color respectu sui obiecti:sꝫ ois volitio ꝛ nolitio est act° vitalis.igitur.¶ 2°.si nō sic esset:aīa posset amare incognitū:qd nō videt̄ veꝝ.vt pꝫ per Aug.9.de tri. vbi ait. Mēs seipam amare nō pōt:nisi ēt nouerit se. Nā q̄uo amat qd nescit. Et alibi. Inuisa diligere possum° incognita neq̄ꝗ. ꝯña pꝫ. qꝛ si eēnt obiecta absoluta real'r distīcta deus posset vnū cōseruare sine alio.¶ 3°.nō magis est icōueniēs ponere oēm volitionē esse cognitionē quādā (licꝫ non ois cognitio sit act° appetit° vel appetēdi) ꝙ̄ ꝙ ois assensus sit apphēsio ꝗdā:licꝫ nō ois apphēsio sit assensus vel dissensus:sed illud nō est icōueniēs.¶ 4°.ꝭm phm 3° ꝛ 6° ethi.Electio est appetit° intellectiu°:vel itellect° appetitiuus.indifferēter loquit̄.¶ 5°.tūc volūtas esset ceca:qꝛ nihil cognosceret per actū suū de obto.¶ 6°.qꝛ tunc posset quis esse beat°:ꝛ tñ non videret deū nec cognosceret ¶ 7°.ipōle est simpl'r incognitū placere voluntati:sꝫ posito solo actu amādi quocūqꝫ alio circūscripto placꝫ obꝫ dilectū.igit̄.¶ 8°.aliq̄ vna opatio est vltim° finis hoīs: ꝛ nulla nisi cogni° ꝛ dilectio.igit̄. pbatio miōris:qꝛ si sit cognitio ꝗ nō sit dilectio deus posset ꝯseruare illā absqꝫ dilectiōe:ꝛ tūc posset esse hō btūs qñ deū non diligeret. Nec pōt eē dilectio ꝗ nō sit cognitio:qꝛ tūc cū beatitudine staret ꝙ de° nō eēt cognit°.¶ Hoc pbat̄ ēt auctatibus.ꝛ p° Aug.12.de tri.d. Inueni scriptū esse in li.iob.ecce pietas est sapia.Et subdit.pietatē quippe hoc loco posuit dei cultū.Et paulo post.Et quis cult° ē ei° nisi amor eius:igit̄ a p̄ ad vltimū ille amor est sapia:ꝛ ideꝫ q̄si per oīa habet̄ in ench.¶ Itē idem.15.de tri. Nunqd dicturi sumus volūtatē nr̄aꝫ qñ recta est:nescire qd appetat qd deuitet:porro si sic:pfecto in est ei sua ꝗdā scia que sine memoria ꝛ intelligētia eē nō possit. An vo audiēdus est q̄spiā.d.charitatē nescire qd agat:que non agit pperā:ꝛ ca° sequēti.amor ingt me° meminit.ꝛ itelligit qd appetere debeat qd vitare.¶ Item Grego.omel.27.sup illud Jo.15.(ꝗcūqꝫ audiui a p̄re meo nota feci vobis) dic̄ sic. Dū audita suaui amata iaꝫ noui: qꝛ amor ipse noti° est. Uult igit̄ opio hec:ꝙ lꝫ nō ois cognitio sit volitio vl' nolitio(Nā expimur aliq̄n nos itelligere aliqd:qd nec volumus:nec nolum°)ois tñ nolitio:ꝛ ois volitio cognitio ꝗdā ē.ꝛ aliq̄ qdē cognitio icōplexa.vt volitio ꝗ volo aliqd bonū.Aliq̄ vo cōplexa.vt ea ꝗ aliqd esse:vel aliqd significabile cōplexe. Aliq̄ ēt est assensus vt voli° ꝗ gaudeo ꝙ inimic° est mortu°.aliq̄ ēt ē cōplexa ꝗ nec ē assensus:nec dissensus nec va nec falsa: vtpote q̄lis est hec volitio qua opto te esse beatū:aut episcopuꝫ aut aliqd tale: tales.n.optatiue notitie:ꝛ depcatiue nō sunt ve neqꝫ false:qꝛ ꝭm phm p̄ pyar.sola orō enūciatiua est vera vel fal

Right margin notes: pª arti° adā i 2° lec°.li.p̄ d.p̄.q.3. — 2m ca°2° — 3m — 4m c°5°c°3° — 5m 6m — 7m — 8m — 9m c°.14. — c°p̄c°.21 — ca°. 22. — x m

sa. Si āt nō ē v̄a nec falsa nō ē assensus nec dissensus ꝛc̄.
ꝯ opin. ad ev'. ō. ¶ Ista opinio: q̄uis subtiles imaginatiōes habeat: nec
forte bene possit ꝯ ꝓtervium īpugnari: nō tn̄ appet mihi
vera: nec ꝓpter eius motiua v̄r mihi discedendū esse a
p̄m via cōi. ¶ Primo: q̄ sup̄flue ponit pluralitatē notitiaꝝ
ꝛ inutiliter seu sup̄flue ponit aliquā rem esse notitiā: qḋ
nō min⁹ reputandū est incōueniēs: q̄ȝ sup̄flue ponere ali
quā rem esse. ¶ Assūptū declaro. Nā s̄m hāc opionē cu
iuscūq̄ȝ cognoscibilis siue incōplexe siue cōplexe signifi
cabilis: aliq̄ volitio vel nolitio est noti⁹ eiusdē. in eodē
subiecto est aliq̄ noti⁹ oīno idē significās q̄ nō est volitio
nec nolitio: ꝛ cū hoc illud eque p̄fecte cognoscit̄ per solā
notitiā que nō est volitio: sicut p̄ illā ꝛ volitionē sil': ꝛ per
volitionē nūq̄ȝ absq̄ȝ alia notitia cognoscit̄: neq̄ȝ cogno
sci pōt: saltē nāliter: vt ipsimet fatent̄. igit̄ sup̄flue p̄rius
illa foret notitia. Ad qd ḡ ponit̄: ¶ Confirma⁹ ex dictis
q. p̄. pl. istius alibi. In 2⁹ eni sua lectura tenet: q̄ in hoie non est
aliq̄ noti⁹ intuitiua rei sensibilis distīcta ab oī sensatiōe
exteriori. Et est rō eius: q̄ sensatio hoīs imediate recipi
tur in itellectu: ꝛ illa vna sufficit suo susceptiuo imedia
to ad oē iudiciū habēdū de sensibili qḋ est ei⁹ obm̄: ꝛ sic
alia sup̄flueret. Ita v̄r in ꝓposito. Nā noti⁹ que nō ē vo
litio ad oīa iudicia sufficit suo susceptiuo: nec voli⁹ ad h̄
formal'r aliqd ꝓdest: igit̄ in alio susceptiuo nō ē alia no
titia q̄ sit volitio: idē aūt est susceptiuū volitiōis ꝛ itelle
2ᵐ ctiōis s̄m eū ꝛ s̄m veritatē: vt patebit in 2⁰. igit̄. ¶ P̄. si
volitio esset s̄m se noti⁹ q̄dā: cū de nouo aliqd volumus
qḋ p̄us cognoscebam⁹: s̄ȝ nō volebam⁹: expimur vel ex
periri possemus nos nouā notitiā h̄re de illo seu nos al'r
nosse: q̄ȝ p̄us. ꝯn̄s est falsuȝ. Nā si video aliqd: q̄ nec dili
go nec odio. ꝛ postea stante eadē noti⁹ diligā: bn̄ experiar
me nouiter diligere: s̄ȝ nō expiar al'r nosse aut aliquā no
titiā h̄re. ꝯn̄a p̄ȝ. Nā sic accidit in oīb⁹ notitijs: vn̄ si per
tactū cognoscā aliquā figurā ꝛ eandē intuear postea per
visum vtiq̄ȝ me expior al'r nosse: q̄ȝ p̄us. Naȝ expior me
videre ꝛ si in aliquo casu nāliter vel sup̄nāliter possibili
stāte p̄ori tactione eandē figurā p̄mo ꝛ adequate postea
viderē illud expior vl' experirer. ¶ Itē si aliqd cogno
sco remisse ꝛ postea intēse: experior vel expiri possum si
volo: q̄ p̄fectius q̄ȝ p̄us cognosco: ꝛ sic nō reperit̄ instan
tia: q̄ aliq̄ notitia nouiter sit in mēte: siue eiusdē siue al
terius rōnis a p̄ori: saltē si sit intēsa: q̄m illā possum⁹ ex
periri. ¶ Cōfirma⁹: q̄ qua rōne expimur nos velle ꝛ in
tensi⁹ velle q̄ȝ p̄us: cū intēdit̄ volitio n̄ra: ita nos expire
mur tūc intēsius ꝛ p̄fectius nosse: q̄ȝ p̄us: q̄ tūc intēdere
tur n̄ra noti⁹ si volitio sit noti⁹. ꝛ tn̄ hoc est falsuȝ: q̄ non
q̄nto plus quis diligit tāto p̄fecti⁹ nouit: vel saltē nō est
necc̄iū sic esse. ¶ Cū igit̄ per nullā expientiā cōuinci pos
sit talis notitiaꝝ m̄ltitudo: seu q̄ sint plures tales noti⁹
aut q̄ volitio sit noti⁹: nec aliq̄ rō euidens: q̄ nec aliqua
ꝓcedēs ex per se notis: vt certū est: nec aliq̄ ꝓcedens ex
expientia aliq̄: vt p̄ȝ per dicta: nec aliq̄ auctoritas ad in
tellectū auctoris: quā non bene liceat negare: vt patebit
soluēdo rōnes opionis opposite. relinquit̄ q̄ superflue ꝛ
3ᵐ absq̄ȝ rōne ponit̄. ¶ P̄. sumo volitionē quā dicit esse no
titiā incōplexā: ꝛ sit v̄bi grā. illa qua diligo petrū quē in
tuitiue video: aut ista voli⁹ ē intuitiua noti⁹ petri aut nō
imo abstractia: nō abstractiua: q̄ illa imediate termiat̄
ad petrū in se ꝛ nō in spēm aliquā eius vel ad aliud rep̄
sentatiuū. nulla aūt talis est abstractiua respectu tal' sui
obiecti: vt patebit distīctōe 3⁰. ¶ Itē nō pōt dari rō cur
ista volitio petri q̄ est noti⁹ ei⁹ sit abstractiua: ꝛ alia noti⁹
que nō est volitio nō sit abstractiua: vel si illa sit intuiti
ua (vt verū est) hec etiā nō sit intuitiua. Nec etiā pōt di
ci q̄ sit intuitiua: q̄ tunc sil' de eodē obiecto adeq̄to in
eadē potētia imediate essent due notitie intuitiue: qḋ s̄ȝ
istū est sup̄fluū: ꝛ p̄ ꝯn̄s incōueniēs. Nec valȝ si dicas q̄
intelligit de notitijs q̄rū nulla est volitio vel nolitio: tn̄
q̄ rō sua pariter ꝓcedit de q̄buslibet: vt p̄ȝ cōsideranti.
Tū q̄ faciliter ita dicerēt illi ꝯ quos arguit: q̄ licȝ sit in
cōueniēs esse sil' duas intuitiuas: q̄rū q̄libet sit sensatio
per eundē sensum: nō tn̄ quaꝝ vna sit sensatio: altera vō
nō: aut si sit sensatio alteri⁹ rōnis ꝛ per aliū sensuȝ: ꝛ puto
q̄ isti nō minus: imo magis apparēter euaderent: q̄ȝ ipse
in ꝓposito isto. ¶ P̄. sumo volitionē qua desidero te eē 4ᵐ
episcopū. ista s̄m te est noti⁹ cōplexa ꝛ quedā ōro optati
ua: det̄ igit̄ aliqua vocalis sibi equiualēs in significādo:
cuilibȝ eni mētali ōroni pōt subordinari vocalis aliqua
id ipȝ significās: q̄ntū aūt appareȝ nō pōt dari alia q̄ȝ ista.
vtinā esses episcopus. vel ei equalens. Sed vt videt̄ ta
lis vocalis significat desideriū intrinsecū quo desidero
illuȝ fore episcopū. vn̄ videt̄ huic equipollere opto te fore
episcopū. igit̄ illa interior mentalis que dicit̄ volitio id
ipm̄ significat: ꝛ per ꝯn̄s illa volitio sign̄at se ipaȝ ꝛ est si
gnificatū saltē partiale sui ipsi⁹: qḋ nō videt̄ eē dicēduȝ.
¶ Istas duas rōnes vltimas min⁹ pōdero: q̄ȝ p̄cedētes.
¶ Ad hoc est etiā intētio Aug. expsse. 15. de tri. vbi dans 5ᵐ
driam inter trinitatē increatā ꝛ creatā in nobis: q̄ atten ca⁰. 7.
dit̄ penes memoriā intelligētiā ꝛ volūtatē seu dilectio
nem: vult q̄ dilectio in deo sit etiā intelligētia ꝛ memo
ria: ꝛ intelli⁹ sit memoria ꝛ dilectio ꝛ memoria sit itelli⁹
ꝛ dilectio. In nobis aūt nec intellige⁹ est memoria vl' di
lectio: nec dilectio est intelligētia vel memoria: nec me
moria est itelligētia vl' dilec⁹: sic recte intuēti idē appet:
qualiscūq̄ȝ expō extorta daret̄ v̄bis eiusdē. Scdȝ āt istā
opionē ēt in nobis dilectio esset itellige⁹. ¶ P̄. s̄m p̄hm 6ᵐ
10. eth. delectatio nō est mēs neq̄ȝ sensus. i. cognitio men ca⁰ 6.
talis: vel sensualis: ꝛ tn̄ delectatio s̄m istū Doc. ꝛ s̄m ve
ritatē: vt ꝓbabit̄ in sequēti arti. est volitio. igit̄ aliq̄ vo
litio nō est cognitio. ꝛ eadē rōne n⁹. ¶ Ad rōnes opinio ad rōes
nis isti⁹ r̄ndeo. ¶ Ad p̄mā cū dicit̄. oīs expiētia obiecti adc vbi
est quedā cognitio eiusdē: si ꝓprie loq̄mur de expientia supra.
ꝯcedo illā: ꝛ nego minorē. Et cū hoc dico: q̄ sic arguens
petit p̄ncipiū. Nā oīs expientia ꝓprie loquēdo est noti⁹
q̄dā intuitiua: vel euidēs iudiciuȝ ꝯn̄s illā. vn̄ sola talis
ꝓprie dicit̄ expimētalis noti⁹ obiecti sui: ꝛ idcirco cū su
mit̄ in minore: q̄ oīs actus appetit⁹ est quedā expientia
ꝓpriū est: ac si diceret̄. oīs actus appetit⁹ est noti⁹ intui
tiua qḋ eque: imo magis dubium est: q̄ȝ ꝯ ꝓbāda. ¶ Ad
ꝓbationē dico: q̄ nō oīs actus vitalis est experiētia sui
obiecti. Et est instātia de actib⁹ dubitādi ꝛ errādi: ac ēt
actu vero credēdi cōdistincto actui sciēdi ꝛ actui itelli
gendi cōplexoꝝ. Nā talis s̄m veritatē non est noti⁹ nec
cognitio essentialr̄: vt in ꝓlogo visuȝ est: ꝛ tn̄ est act⁹ vi
talis. ¶ P̄. ꝓbatio h⁹ assūpti nulla est: q̄m alia rō est q̄re
actus appetēdi est act⁹ vitalis ꝛ nō spēs ꝓprie loquēdo:
q̄ actus appetēdi est ꝓprie act⁹ 2⁹ ꝛ opatio: nō aūt spēs:
actus aūt vitalis nullus dicit̄: nisi q̄ est opō vite. ¶ Ad Ad 2ᵐ
2ᵐ dico q̄ si ꝯn̄s intelligat̄ de po⁹ nāli: ꝯn̄a nō valet: q̄m
notitia obiecti est p̄ se p̄tialis cā effectiua volitiōis: ideo
nō pōt esse volitio incogniti. Si vō intelligat̄ de po⁹ dei
absoluta ꝯcedo ꝯn̄s: nec ꝯtra hūc sensuȝ ꝓcedūt auctes
Augu. sed ꝯ p̄mū. vn̄ sicut ipse dicit. 11. de tri. q̄ detracto c. 2.
visibili nulla pōt oīno esse visio. ꝛ tn̄ hec s̄m hūc Doc. ꝛ
s̄m veritatē vtputo: ꝛ infra. distinctōe 3⁰ ꝓbabit̄: de po⁹
dei absoluta posset eē visio nō existe re visibili: ita q̄ di
ctū Aug. intellidēdū est tantū de po⁹ nāli creature: ita in
ꝓposito: ꝛ est silis cā vtrobiq̄ȝ. Nā obm̄ est cā p̄tialis vi
sionis: sed q̄ deus oēm cālitatē extrinsecā supplere pōt:
ideo ꝛ sine obto visionē ꝛ sine noti⁹ volitionē pōt cāre:

nec magis reputari ĩpossibile deo vʒ: ꝙ quis velit inco-
Ad 3m gnitũ:ꝗ ꝙ quis videat nõ exñs. ¶ Ad 3m dico: ꝙ maioꝛ
⁊ minoꝛ sunt false: ⁊ qꝛ neutra ꝓbaꝛ nõ est opportunũ ali
Ad 4m qd dicere. ¶ Ad 4m dico ꝙ illud dictũ nõ facit ꝓ opio-
Ad 5m ne cũ sit disiunctũ: faceret aũt si eẽt copulatuʒ. ¶ Ad 5m
dico negãdo ɔñaʒ. Nã ꝗuis volũtas nõ sit cognitiua ꝑ
volitionẽ: est tñ cognitiua ꝑ intellectionẽ: cũ ipsa sit intel-
lectus ẜm te. Si aũt poneret̃ distincta ab intellectu: aut
si ɔñs intelligeret̃ sic. i. volũtas nõ esset apphẽsiua inq̃-
tum volũtas ɔñs ɔcederẽ: nec esset icõueniẽs ⁊ de facto
cõcedo hoc 2m. s. ꝙ nõ inq̃tũ voluntas est cognitiua: sed
Ad 6m inq̃tũ est intellus. ¶ Ad 6m nego ɔñaʒ: qꝛ ad beatitudi
Ad 7m nem ꝑ se ⁊ essentialr̃ requirit̃ visio. ¶ Ad 7m ɔcedo añs
de potẽtia nãli ⁊ ꝓpa: nõ aũt de poᵒ dei absoluta: nec opm
Ad 8m ꝓbaꝛ. ¶ Ad 8m si ꝑ vltimũ finẽ hois intelligat̃ beatitu
do: sicut ꝓsequẽdo videt̃ argm accipere: maioꝛ est falsa:
q̃nimo talis finis ad minꝰ duas opatiões includit. s. vi-
sionẽ ⁊ fruitionẽ: ꝗuis vna illaꝝ sit pncipalioꝛ: q̃ si iõ so-
la vocet̃ vltimꝰ finis. ɔcedo ꝙ est vna opatio: ⁊ ꝙ illam
posset deus ɔseruare sine altera: sed si sic fieret illa vtiq̃
esset opatio q̃ nũc est: nõ tñ esset beatifica nec pars beati
tudinis: sicut nũc: qꝛ beatitudo nõ eẽt: ⁊ loquoꝛ de beati-
Ad 9m tudine ꝑfecta: que sola ꝓprie dr̃ beatitudo. ¶ Ad pmaʒ
auctãtẽ Aug. dicendũ sicut in eisdẽ capitulis pʒ ibi. Sa-
piẽtia ⁊ cultꝰ ille de quo loquit̃ nõ est vnicus actus sim-
plex: sed includit tres actꝰ triũ virtutũ theologicaꝝ: q̃ꝝ
pncipalioꝛ est amoꝛ: ⁊ ꝓpterea ipsa sapia dr̃ amoꝛ: ex h
aũt nõ sequit̃ ꝙ amoꝛ sit notiᵃ: sicũ nec sequit̃ ꝙ sit fides
Ad 10m vel spes. ¶ Ad alias duas rñdeo sicut ipemet q eas alle
gat vidit ⁊ scripsit posse dici. iõ ẜm veritatẽ ad mẽtẽ san
ctoꝝ esset dicendũ: ꝙ auctes intelligi debẽt ꝑ cõcomitã
tiã. i. ois amãs intelligit. ⁊ ɔ istã rñsioneʒ ipse nihil dicit
videns eã nõ posse tolli sufficiẽter. Et hec de isto.

2ᵒ artiᶜˡᵒ QUANTUM ad 2m articulũ pono. 4. ɔ̃nes. Prima
est: ꝙ ois dlectatio est opaᵒ. 2ᵃ est: ꝙ
ois delectatio est dilectio. 3ᵃ nõ ois dilectio est delecta-
tio. 4ᵃ nõ ois dilectio est desideriũ vel delectatio: sed ẽ
pᵃ ɔ̃. aliq̃ que nõ est hec nec illa. ¶ Pria ɔ̃ ꝓbaꝛ pmo auctẽ
caᵒ. 12. phi. 7. ethic. vbi delectationẽ diffiniens dicit: ꝙ est eius
qui ẜʒ nãm habitꝰ nõ ipedita opatio. Ex qua diffõne pʒ:
ꝙ opatio genꝰ est delectatiõis. Et per ɔñs ois delectatio
2m est opatio. ¶ 2ᵒ Dama. li. 3. diffiniẽs energiã que latine
caᵒ. 16. dicit̃ opatio ait. Energia. i. opatio aut actio est opatiuꝰ ⁊
substãtialis nãe motꝰ. Et eust. 1ᵒ ethi. iuxta pncipiũ. Opa
tio inqt est vniuscuiusq̃ subẽ. i. eẽntie inatus motꝰ. sumi
tur aũt motꝰ gnãliter ꝓ omni actu 2ᵒ seu ꝓ vsu virtutis
T. c. 7. opatiue. ¶ Uñ. p. 9. meta. dicit: ꝙ hoc nomẽ actus pmo
T. c. 11. venit a motu: cum sit manifestioꝛ. Et determiaturus de
actu dicit: ꝙ nõ põt manifestari per diffõnẽ: sed magis ꝑ
exẽpla. Et deide dclarato per exẽpla qd est actꝰ: diuidit
ẜpm in actũ qui est forma ⁊ actũ qui est opatio. Et h per
silitudinẽ. vñ ait. Dicunt̃ aũt actu nõ oĩa silr̃: sed aut vt
hoc in h: aut ad hoc. Et declarãs p 2m. 2ᵒ pm ait. hoc qdeʒ
eni vt motꝰ ad potẽtiã ⁊ hoc vocat̃ actꝰ 2ᵒ. illa vͦo vt sub-
stãᵃ. i. forma ad aliquã mãm: ⁊ iste vocat̃ actꝰ pmꝰ. Silr̃
T. c. 2. 2ᵒ de aĩa dicit. actus pmꝰ est vt scia. 2ᵒ vͦo sicut ɔsiderare:
cuius pmꝰ est pnm. ¶ Ex hoc pʒ ꝙ ois actꝰ 2ᵒ siue motus
opatiue potẽtie est opatio: ois delectatio est hmõ: nã ẽ mo
tus volũtatis. igit̃. Minoꝛ pʒ: tuʒ qꝛ nõ minꝰ delectari ⁊
gaudere dolere ⁊ tristari sunt motꝰ volũtatis: q̃ odire ⁊
amare timere vel desiderare put satis cuilibʒ appʒ. Tũ
cᵒ 5ᵒ ⁊ 6ᵒ qꝛ Aug. expsse. 14. de ci. dei. vocat delectationeʒ ⁊ tristi-
q. 35. tiaʒ motꝰ volũtatis: sicut ẽt amorẽ dicit esse motũ. 83. q.
ca. 17. Tũ ẽt per. p. 1ᵒ reth. dicit ꝙ delectatio est motꝰ qdã aĩe ⁊
cõstitutio silr̃ tota sensibilis in exñtẽ nãm. i. in reʒ existẽ

tem. i. pñteʒ ẜm nãm. i. cõuenientẽ ẜm inclinationẽ nãe
vel habitꝰ aut alterꝰ inclinãtis per moduʒ nãe: ⁊ ꝑ ɔñs
ɔmodã delectãti: ⁊ si bene aduertat̃ snialiter: ista nõ dif
fert aut paꝝ ab illa q̃ posita est. 7. ethic. ⁊ supra allegata: caᵒ 12.
nisi ꝙ hic ponit̃ sensibilis. corrigit ibi. p. dicens: meliꝰ di
ci nõ ipedita. ¶ 3ᵒ ois volitio est opatio: ois delectatio ẽ 3m
volitio: igit̃. Maioꝛ ⁊ minoꝛ patẽt expsse ab Aug. 14. de ca. 6.
ci. dei. vbi loquẽs de illis. 4. affectioibꝰ: cupiditate leti-
tia metu ⁊ tristitia ait. Uolũtas quippe ĩ oibꝰ ẽ: imo oẽs
nihil aliud q̃ volũtates sunt: volũtates vocãs actꝰ quos
volitiões vsitatius moderni appellãt. ¶ 2m ɔ̃neʒ ꝓbo 2ᵃ ɔ̃.
sic. Primo. ois opatio seu actus volũtatis est dilectio vl̃
odiũ (nõ distinguo ꝓ nũc inter amorẽ ⁊ dilectionẽ) ⁊ nᵘ
dilectio est odiũ. igit̃ ois delectaᵒ est dilectio. ɔñs pʒ. qꝛ
ois delectaᵒ est actꝰ volũtatis: vt pʒ ex pᵃ ɔ̃ne. Añs q̃ ad
scđaʒ ptẽ notũ est. Prima pars ꝓbaꝛ. Nã ois actꝰ volũ-
tatis est nolle vel velle ẜm oẽs: seu ɔsensio vel dissensio
ẜm sniam Aug. 14. de ci. dei. seu ꝓsecutio vel fuga ẜʒ ꝙ ca. 6.
inuit. p. 6. ethi. ⁊ oĩa hec idẽ significãt: oẽ aũt velle ẽ dile caᵒ. 3.
ctio ⁊ eɔ̃. ⁊ oẽ nolle est odiuʒ ⁊ eɔ̃. sumẽdo gnãliter istos
termios odiũ ⁊ dilectio. ¶ 2ᵒ ois ɔplacẽtia est dilectio. 2m
ois dilectio est cõplacẽtia. igit̃ ⁊c̃. Maioꝛ pʒ ꝑ Aug. diffi
nientẽ ɔplacẽtiã. 11. de tri. Placitũ inqt quieta mens seu ca. 5.
volũtas placitũ ⁊ cõplacẽtia idẽ: est aũt volũtas quieta
. i. volitio qua mẽs seu appetitꝰ q̃escit: nullo aũt actu vo-
lũtatis appetitꝰ quiescit: nisi amore ⁊ dilectiõe: ꝗuis nõ
oi amore quiescat. Minoꝛ ꝓbaꝛ ex eodẽ dicto. Nã cum
diffinitio sit cõuertibilis vlr̃ cũ diffinito: ⁊ oi delectatio
ne appetitꝰ quiescat. Uñ ⁊ cõiter dr̃ ꝙ delectatio iportat
quietẽ volũtatis. Et Aug. 10. de tri. ait. Fruimur cognitis caᵒ. 10.
in q̃bus volũtas ipsis ꝓpter se ipsa delectata cõquiescat: se-
quit̃ ꝙ omnis delectatio est cõplacẽtia. ¶ 3ᵒ oẽ deside- 3m
riũ est amoꝛ. igit̃ ois delectaᵒ est amoꝛ. ɔñs pʒ. qꝛ ẜʒ oẽs
sicut se hʒ desideriũ ad amorẽ nõ habiti: sic delectaᵒ ad
amorẽ habiti ⁊ pñtis. Añs ꝓbaꝛ per Augu. 9. de tri. vbi ca. vlti.
snialiter dicit: ꝙ appetitꝰ cognoscẽdi aliqd ignotũ ẽ qdẽ
de gñe amoris. ⁊ ꝓbat: qꝛ est q̃dã inq̃sitio: ⁊ ois inq̃siᵒ vo
luntas. Nã ois qui querit: iuenire vult: ex qua snia pʒ: ꝙ
ois appetitus seu desideriũ est amoꝛ: ⁊ pʒ etiã vnũ supra
assumptũ. s. ꝙ ois volitio ẽ amoꝛ. alias ꝓbatio Aug. nul-
la esset: qui per h ꝙ inq̃sitio seu appetitꝰ ille est volũtas:
cõcludit ꝙ est amoꝛ. ¶ 4ᵒ idẽ ꝓbaꝛ auctẽ Augu. 14. de 4m
ci. dei. vbi ait sic. Quid est cupiditas ⁊ letiᵃ nisi volũtas caᵒ. 5.
in eoꝝ cõsensiõe que volumꝰ: ⁊ qd est metus atq̃ tristiᵃ:
nisi volũtas in dissensiõe ab his que nolumꝰ: Sʒ cũ cõ-
sentimꝰ appetẽdo ea que volumꝰ cupiditas est: cũ aũt cõ
sentimus fruẽdo his q̃ volumꝰ letitia vocat̃. Itẽq̃ cum
dissentimꝰ ab eo qđ accidere nolumꝰ: talis volũtas metꝰ
est. cũ aũt dissentimꝰ ab eo qđ nolẽtibꝰ accidit: talis volũ
tas tristiᵃ est. Uocat aũt Aug. oẽm actũ volũtatis volũ-
tatẽ: licʒ forte strictioꝛi locutiõe actꝰ ille quẽ vocamꝰ lo
cutionẽ: ⁊ Aug. dissensionẽ: potiꝰ dicẽdus eẽt nolũtas: q̃
volũtas: sed nõ est fienda vis in vocabulo: vbi sensus nõ
latet. Dicit quoq̃ oẽs pdcãs affectiões eẽ volũtatis: dif-
ferũt tñ: qꝛ due eaꝝ. s. cupiditas ⁊ letitia sũt ɔsensiões. i.
volitiões. Reliq̃ vͦo. s. metus ⁊ tristiᵃ sũt dissensiões seu
nolitiões iuxta vsuʒ modernũ. cupiditas aũt est ɔsensio
nõ habiti: in qđ appetẽdo mouemur. Letiᵃ vͦo ɔsensio in
eo quo fruimur: ⁊ accipit frui cõiter ꝓ q̃escere ꝑ amoreʒ
in aliq̃ bono adepto ⁊ pñte. Ex q̃bꝰ pʒ letitiã q̃ nõ ẽ aliđ
q̃ delectaᵒ eẽ amorẽ: q̃ in aliq̃ q̃escimꝰ ⁊ cõplacemꝰ. Cui
ɔcordat qđ in sequẽti capᵒ ait. Amoꝛ igit̃ inhyãs hr̃e qđ
amat̃ cupiditas est: id aũt hñs eoq̃ fruẽs letiᵃ. ¶ Huic ocham
auctñ rñdẽt aliq̃ dicẽtes illã pdicationẽ itelligẽdã esse ꝑ li. p. d. p.
cãlitatẽ ⁊ nõ per idẽtitatẽ: qꝛ. s. amoꝛ fruẽs cã dlectatõis q. 3.

est seu letitie. Sed hoc non pôt stare ꝙ similis ꝑdicatio
est: qua dicit ꝙ cupiditas est amor inhyãs. ꝯstat aũt istã
nõ esse cãlẽ: sed idẽtitatẽ. Nã s͡m oẽs quos vidi deside/
riũ seu cupiditas est eẽntialr̃ qdã amor habẽdi. igĩ silr̃
ca.° 5° delec° est essentialr̃ quidã amor iã habiti. ¶ Itẽ aug. 12.
de tri. dicit idẽ esse dictu. btũs est q viuit vt vult. ⁊ beat°
est qui viuit vt eũ delectat. hoc aũt nõ eẽt veꝝ nisi dele/
ca. 8. ctari esset qõdã velle. ¶ Itẽ p̊ de tri. hoc est inqt plenuꝫ
gaudiũ n̄rm q̃ ampli° nõ est frui trinitate deo. Frui aũt
audifax est amor s͡m ipm p̊ de doc. xp̄ia. ⁊ gaudiũ leti° ⁊ delecta°
li. p̊. d. p̊. idẽ sunt nõ faciẽdo aliã ꝯdictionẽ in vocabulis. ¶ Con
q. 3. tra tñ ꝯnes ꝑdictas instaĩ ꝑ doc. o^m vtriusqꝫ tenentẽ. Et
c° 4. ⁊ 5° p̊ argĩ sic. ꝯ p̄mã ex auc̃te ph̄i. 10. ethi. d. ꝙ delectatio nõ
est opatio vt in arguẽdo ad. q. allegatuꝫ est: ⁊ per plures
2^m alios doctores dicẽtes ꝙ delecta° ẽ passio. ¶ 2°. oĩs act°
ca. 9. volũtatis est in ptãte volũtatis imediate s͡m Aug. p̄mo
retr. nihil est tã in ptãte volũtatis q̃ ipsa volũtas: qõ nõ
intelligit nisi q̃tũ ad actũ eliciṫuꝫ: sed delecta° nõ est in
ptãte volũtatis: q2 eadẽ rõne tristi° esset. ꝯn̄s est falsuꝫ.
T. cõ. 6. q2 s͡m ph̄m. 5. meta. oẽ triste est inuolũtariũ. ¶ 2°. ꝯ 2^m
Sco. in alius arguit sic. illa sunt eadeꝫ vel diuersa quoꝝ opposi/
repor^{is} ta sunt talia: sed odiũ ⁊ tristi° que opponunĩ delectatiõi
li. p̊. d. 3. ⁊ dilectiõi sunt realr̃ diuersa. igĩ ⁊ dilectio ⁊ delectatio
q. 3. sunt realr̃ diuerse. Minor ꝓbaĩ p̊ sic. odiũ est qõdã nol/
p^a pb. le: q2 odire aliqd est nolle illud: sed act° nolẽdi nõ requi
rit obm appꝛhẽsum sub rõne exn̄tis: q2 volũtas pôt nolle
obm anteq̃ existat: tristi° v̊o respicit obm actualr̃ exn̄s:
ca. 6. q2 Aug. 14. de ci. dei ait. amor q̃ inhyans hr̃e ꝙ amaĩ cu
piditas est: id aũt hñs eoqꝫ fruens leti°: fugiens qõ ei ad/
2ª pba. uersaĩ timor est: idqꝫ si acciderit sentiẽs tristi° est. ¶ 2°.
nolitio inten^{ma} pôt ꝓcedere euentũ ipsi° noliti: quo posi/
to volũtas nõ hꝫ actũ nolendi intẽsiorem: q2 tunc p̄mum
nolle nõ fuisset inten^m. igĩ posito nolito in esse nõ pp̄ hoc
volũtas est mutata s͡ꝫ aliqõ nolle: mutata est tñ a nõ tri
3ª pba. stante in tristãtẽ. igĩ tristari nõ est nolle. igĩ. ¶ 3° volũ
tas sicut volũtarie elicit actũ volẽdi: ita ⁊ actũ nolendi:
q2 volũtarie vult aliqd se nolle: sed nullus tristaĩ volun
tarie: q2 tũc nõ tristareĩ. igĩ tristi° nõ est act° nolendi: ⁊
tc̃ sic ꝑus. Cõfirmaĩ. volũtas reflectẽs se supra actũ suũ
volũtarie elicitũ sibi cõplacet: igĩ volũtas volẽs se hr̃e
nolle sibi cõplacet in nolẽdo: sꝫ volũtas reflectens se sup
tristari nõ cõplacet sibi: sꝫ displicet sua tristi°: nullus eñi
4^a pb°. cõplacet sibi in tristãdo. igĩ. ¶ 4°. ꝓbaĩ eadẽ mior sic.
in deo iuenĩ ꝓp̄a rõ act° nolẽdi: q2 sic̃ ꝑ se velle suũ ẽ cã
eoꝝ que eueniũt: ita ꝑ se nolle suũ est cã ipeditiua malo/
rũ q̃ nõ eueniũt: sed de° nõ pôt tristari. q̃ tristari nõ ẽ nol
2^m p̊n^{le} le. ¶ 2°. ꝑ eũdẽ p̊ncipalr̃ arguĩ ꝯ ꝯnẽ. delectatio est ꝑ se
obm alicui° dilectiõis: cui° nõ est dilectio ꝑ se obm. igĩ
delecta° nõ est idẽ realr̃ ꝙ dilectio. ꝯn̄a pꝫ. q2 sic̃ illi act°
nõ sũt idẽ realr̃ q nõ hñt idẽ obm realr̃: ita illa obta non
sunt idẽ realr̃ q̃ nõ sũt obm eiusdem act°. An̄s ꝓbaĩ sic.
absente dlectabili volũtas nõ solũ desiderat ipꝫ delecta
bile: sed pôt desiderare delectari in ipso. igĩ delect° pôt
esse ꝑ se obm alicui° d̄sideriȷ: igĩ ⁊ act° dilectiõis: q2 s͡m
cap. vlt. Aug. 9. de tri. appetit° inhyãtis fit amor fruẽtis: sꝫ nõ oꝫ
volũtatẽ reflectere se supra actũ suũ qñ desiderat dlecta
ri in delectabili qñ fuerit p̄ñs. igĩ sequiĩ ꝙ qñ act° amo
ris diligit delectari vel dlectabile nõ oꝫ vt reflectaĩ. igĩ
delecta°. pôt esse obm alicui° dilectiõis: cui° nõ est dilec°
3^m p̊n^{le} ꝑ se obm. ¶ 3°. angelus malus pôt se sũme diligere ⁊ nõ
pôt delectari. igĩ ⁊c. ꝯn̄a pꝫ. q2 si aliq̃ dilectio est dlect°
maxime videreĩ de inten^{ma} vel sũma dilectiõe. An̄s ꝓ/
cap. vlt. baĩ. q2 s͡m Aug. 14. de ciui. Fecerũt duas ciuitates duo
amores. terrenã dyaboli. s. amor sui vsqꝫ ad cõtẽptũ dei:
celestem v̊o amor dei vsqꝫ ad cõtẽptũ sui: igĩ ⁊ talem di

lectionẽ sui pôt hr̃e adhuc: sed ꝙ non possit delectari pꝫ:
q2 tristitia vehemẽs oẽm excludit delectatiõeꝫ nõ soluꝫ
ꝯriã: sed ⁊ ꝯtingenteꝫ. 7. ethi. dyabolus. n. cõtinue est in c. 12. ⁊ 13
sũma tristitia. ¶ 4°. aliquis pôt intensiorẽ actũ dilectio 4^m
nis hr̃e ⁊ minorẽ delectationẽ hr̃e: vt pꝫ in deuotis q fer
uenti° aliqñ diligũt: ⁊ dolẽt ꝙ nõ pñt deuotionẽ siue de/
lectationẽ hr̃e. ¶ 5°. ab alio sic. dyabolus tẽptãs aliquẽ ⁊ 5^m
inducẽs ad pctm̃ vult ipm eẽ in pctõ: q2 d̄tinet eũ in pec/ Ocbã
cato q̃tum pôt: qõ nõ faceret sine oĩ actu volũtatis: tale li. p̊. d. p̊.
aũt velle nõ est d̄sideriũ: cũ nõ sit respectu nõ habiti: nec q. 3.
est delectatio: q2 in dyabolo nulla delectatio esse pôt: sic̃
eniꝫ se hꝫ ad tristitiã beat°: ita dãnatus ad delectationẽ
sed beat° nullã tristitiã hr̃e pôt. igĩ neqꝫ dãnatus dele/
ctationẽ. ¶ Cõfirmaĩ. q2 s͡m oẽs dãnatus post iudiciuꝫ
nullã habebit delectationẽ: ⁊ tñ multos hẽbit act° volũ
tatis respectu p̄sentiũ: q2 volet dyabolus aliquos secum
puniri. ¶ 6°. nõ oẽ odiũ est fuga vel tristi°. igĩ nõ omnis 6^m
amor est desideriuꝫ vel delecta°. ꝯn̄a pꝫ. q2 oĩ odio aliqs
opponiĩ amor. igĩ distincto odio distinct° amor. ⁊ ita il
li odio qõ nõ est fuga nec tristi°: opponiĩ amor vnus quĩ
nõ est desideriũ qõ opponiĩ fuge: nec delectatio que op/
poniĩ tristitie. An̄s ꝓbaĩ. Nã oĩs fuga p̄supponit odiuꝫ
illius qõ fugiĩ. Sed fuga nõ nec̃io p̄supponit tristitiaꝫ.
Naꝫ beatus fugit aliquid: q2 vult aliqd nõ esse qõ est: si/
cut desiderat aliqd esse qõ nondũ est: ⁊ tñ nullã hꝫ tristi/
tiam. ¶ 7°. p̊. 10. ethi. d. sũma tristitia excludit oẽm dele/ 7^m
ctationẽ etiã non sibi oppositã: sicut qui sũme tristaĩ de c. 12. ⁊ 13
amissione rei tẽporalis nõ delectaĩ de consideratiõe alĩ
cuius speculabilis: sed illa tristitia nõ excludit oẽꝫ amo
rem illius speculabilis: qõ pꝫ: q2 hoc posito adhuc ponit
laborẽ ad acquirendũ illam cõsiderationeꝫ. ¶ 8°. si ali/ 8^m
quis amor esset realr̃ delectatio: maxime ille esset q eẽt
in cõsecutione ꝑus desiderati: sed ille nõ est realiter de/
lectatio: vt ꝓbatũ est supra de dyabolo tẽptante. igitur. 9^m
¶ 9° alius sic. possibile est augeri dilectionẽ in aliquo re audifax
spectu alicuius obiecti: ⁊ delectationẽ diminui respectu ybi. s̃.
eiusdẽ obiecti. igĩ nõ sunt realr̃ eadẽ res: ꝯn̄a pꝫ. An̄s ꝓ/
baĩ. q2 posito ꝙ rõ recta alicui° beati aut iusti viatoris
dictet sibi ꝙ act° diligẽdi deũ sit intendendus ꝓ aliquo
tpe: ⁊ eliciat talẽ dilectionẽ intẽsius q̃ ꝑus. Et ponaĩ cũ
hoc ꝙ de° reuelet sibi ꝙ ille dãnabiĩ cras: isto posito cer
tuꝫ est ꝙ delectatio quã ꝑus habuit postea minueĩ: ⁊ di
lectio intẽdeĩ respectu eiusdẽ obiecti. ¶ x°. Si aliq̃ dile x^m
ctio esset delecta° in volũtate viatoris: illa maxime eẽt
charitatiua dilectio: qua voluntas viatoris fruiĩ deo in
via per fidẽ: q2 sperat cõsequi eũ. Constat aũt ꝙ talis est
delectabilis: ⁊ si aliq̃ esset delecta°: ista eẽt. Sꝫ hec nõ ẽ:
p̄mo q2 stãte actu fruẽdi sicut ꝑus pono ꝙ de° reuelet si/
bi dãnationẽ suã: ita ꝙ assentiat huic: iste dãnabiĩ. ꝯstat
ꝙ hoc posito talis nõ delectaĩ. igĩ non est delectatio vt
ꝑus: ⁊ tñ est eadeꝫ fruitio q̃ ꝑus. igĩ ꝑus illa fruitio non
fuit delecta°. ¶ xi°. Si delectatio esset amor nũq̃ posset xi^m
eẽ delec° in mẽte circa aliqõ illicitũ citra cõsensuꝫ ad il/
licitũ: ꝯn̄s est falsum. Cõsequẽtia ꝓbaĩ. q2 capio aliquã
talẽ delectationẽ circa illicitum in mẽte. Ista dlectatio
est volitio per te: q2 est amor per hypotesim: ⁊ nõ ẽ amor
nisi istius obiecti illiciti: q2 pośe est ꝙ nullus ali° amor
circa aliud obiectũ sit in volũtate. Si aũt sit amor isti°
obiecti illiciti: igĩ est assensus volũtatis in illud obm:
qõ est ꝓpositũ. Falsitas ꝯn̄tis declaraĩ ꝑ rõneꝫ: q2 ex hoc
sequiĩ ꝙ nũq̃ posset esse in mẽte aliq̃ delecta° circa ali/
qõ obm illicituꝫ: cui° cõsensus est mortalis sine mortali
pctõ. ꝯn̄s ẽ falsuꝫ: q2 talis delecta° nõ ẽ q̃nqꝫ in ptãte vo
luntatis: oĩs aũt cõsensus mortalis ẽ in volũtatis ptãte.
¶ 12°. ꝓbaĩ auctoritate Aug. 12. de tri. c. 12. d. Nec sane 12^m

cum sola cogitatione mens oblectat illicitis: non quidem
discernens esse facienda. tenens tamen et voluens libenter que
statim vt attigerunt animum: respui debuerunt: negandum
esse peccatum: sed longe minus quam si et opere statuatur implen
dum. Ex intentione Aug. patet quod delectatio potest esse in mente
sine aliquo consensu respectu eiusdem obiecti. ergo talis delecta
tio non est amor et eadem ratione nec aliqua alia. Iste sunt rones
Ad primum contra primam conclusionem, ca. 4. aut 5. quibus impugnantur conclusiones predicte. ¶ Ad primam contra primam
conclusionem. Dico primo quod nec vbi allegatur: nec alibi inuenio philosophum
dicere quod delectatio non est operatio. Et si alicubi diceret
oporteret exponi ad aliquem bonum sensum ne sibi contradiceret: cum
diffiniens delectationem dicat quod est operatio: vt supra patet.
ca. 6. Veruntamen bene ait philosophus capitulo sequenti quod habebat dubitationem si
idem est operatio delectationi: et accipit operationem contracte pro
sentire et intelligere: sicut patet in toto illo processu: et immediate ait.
Non tamen videtur quod delectatio mens esse neque sensus inconue
niens enim: sed non propter separari videtur idem quibusdam. Vbi ma
nifeste patet quod non negat vniuersaliter delectationem esse operationem: sed
ca. 6. talem. scilicet sentire et intelligere. dicit etiam quod operationem perficit de
lectatio: sed ex hoc non sequitur quod delectatio non sit operatio: li
cet non sit illa quam perficit. Et si dicatur quod nulla operatio perficit
aliam: sed quilibet immediate potentiam: et per consequens si delectatio perfi
cit operationem: ipsa non est aliqua operatio. Respondeo quod delecta
tionem perficere operationem potest intelligi tripliciter. Uno modo quod perficiat
eam formaliter: sicut sic forma perficit materiam et accidens subiectum: et sic
nulla operatio perficit aliam. Alio modo quod perficiat eam per modum fi
nis siue proprie siue communiter dicti: vt quodlibet bonum consequens aliud
potest dici finis illius vel aliquo modo etiam aliter per modum agentis:
quemadmodum dispositio actiui quam actiuum melius agit dici potest perfi
cere actionem illius. Et sic nihil prohibet vnam operationem aliam
ca. 6. perficere. Primo modo secundum intentionem philosophi delectatio nullam perficit
operationem: sed secundo modo. Patet ex verbis eius que sunt hec. Perficit autem
operationem delectatio non sicut habitus qui inest. id est sicut forma
informans: sed vt superueniens quidam finis. id est perfectio. Item alium
modum ponit Eustra. dicens quod perficit operationem augens et fini
ens et magis durabilem reddens. scilicet dispositiue: et hoc etiam philosophus pau
lo post dicit inconueniens. coauget enim operationem propria dele
ctatio. magis enim singula diiudicant et certius exquirunt cum
delectatione operantes etc. auctoritates vero alie quibus probatur
quod delectatio est passio non sunt contra: quia non sequitur. est passio.
igitur non est operatio: immo potius oppositum: cum passio sic sumpta
sit species operationis sumendo operationem generaliter pro actu secundo
seu motu operatiue virtutis: vt in proposito sumitur. quod autem ita sit
ca. 4. patet per philosophum 2. ethicorum vbi volens probare virtutes esse habitus di
cit tria esse in anima scilicet potentias passiones et habitus. deinde pro
bat quod virtutes non sunt passiones neque potentie: et ex hoc sic
concludit. Si igitur neque passiones sunt virtutes neque potentie
relinquitur habitus eas esse. Patet autem quod illa probatio nulla esset
nisi nomine passionum actus et operationes appetitus significaret.
¶ Philosophus ibidem exponens se quid intelligat per passiones ait. di
co autem passiones idem quod concupiscentiam iram timorem audaciam gau
dium amicitiam odium desiderium etc. Quis autem dubitat con
cupiscentiam inuidiam gaudium amicitiam et desiderium esse operationes
appetitus. Veruntamen sciendum quod passio potest accipi tripliciter. Uno
modo communiter: et sic omnis operatio recepta in anima potest dici passio:
T. co. 2. secundum quem modum in 3. de anima dicitur quod intelligere est pati. et Dam.
ca. 23. libro 2. dicit quod imaginatio est passio. Alio modo specialiter: et sic so
le operationes appetitus dicuntur passiones: et harum magis pro
prie operationes appetitus sensitiui: propterea quia cum quadam
transmutatione corporali fiunt: sicut docet experientia de ira vere
cundia et aliis: et isto modo sumit passionem Eustra. super verbo
passato. Unde ibi sic ait. Passio est motus appetitiue potentie sen
sitiuus vel sensibilis in fantasia boni et mali. et eodem modo diffi
ca. 23. nit Dam. libro 2. dicens quod imaginatio est passio. Nunc igitur si pas
siones sumantur primo vel secundo modo: quelibet delectatio est passio. Si
vero 3. modo sola delectatio sensibilis dicitur passio. Et sic dico di
cendum esse de amore et dilectione sicut dico de delectatione. ¶ Ad Ad 2m
2m cum dicitur. omnis actus voluntatis est immediate in potestate volunta
tis: intelligendo de potestate contradictionis sicut procedit argumen
tum: nego eam: et maxime propter illam determinationem immedia
te: probatio non valet: quia non sequitur. nihil est tam in potestate vo
luntatis sicut actus eius elicitus. igitur omnis actus volunta
tis est immediate in eius potestate. Nam posito quod aliquis actus sit
in eius potestate magis quam aliquid aliud: et quod multorum actuum suo
rum aliorum non habeat talem potestatem: sed positis aliis requi
sitis ad posse elicere: voluntas non possit non elicere: antecedens erit
verum et consequens falsum. ¶ Ad rones contra 2am conclusionem. ¶ Ad pri Ad primum contra 2am conclusionem
mam dico quod si minor vniuersaliter intelligatur. scilicet quod omne odium est res di
stincta a tristicia (sicut oportet ad probandum tristiciam non esse
odium) nego illam. nec eius prima probatio valet: quoniam non concludit
nisi quod aliquod odium non est tristicia: sed ex ea non sequitur quod nul
lum. ¶ Ad 2am probationem: quamuis antecedens sit dubium dico eo conces Ad 2m probati.
so: quod voluntas posito nolito in esse non potest habere nolitionem
eiusdem rationis intensiorem: quando tamen aliam intensiorem alterius speciei: non
sequitur: et adhuc esto quod non etiam alterius rationis: potest tamen habere aliam
nolitionem a prima. Et dico quod de facto habebit posito casu: vnde
nego consequentiam illam que dicitur. igitur posito nolito in esse voluntas non
est mutata secundum aliquod nolle. Nam eo posito in esse tollitur vnum
nolle quod erat fuga vel timor: et sic mutatur de timente in non
timentem. Iterum ponitur nouum nolle quod est tristicia et mutatur
de non tristante in tristantem: et sic secundum duo nolle mutatur. ¶ Ad Ad 3m
3am probationem dico primo quod non omnem actum volendi voluntas eli probati.
cit voluntarie. id est libere libertate contradictionis: quia non actum
nolendi qui sequitur experientiam alicuius intensi sensibilis lesi
ui: vnde non puto quod absque miraculo aliquis posset vri ab igne
et non dolere: et per consequens nolle et odire illud: quamuis forte pos
set non nolle nolitione deliberata et tali tristicia non trista
ri. 2. dico quod illa minor est falsa. Nam aliqua tristicia vo
luntarie elicitur. Nam alias nulla esset virtuosa: quod est fal
sum: cum virtutis sit delectari et tristari in quibus et qualiter oportet
2. ethicorum. vnde tristari secundum rectam rationem de malo proximi: virtuo cap. 5.
sum est et in nostra potestate. ¶ 3. minor illa videtur repugnare ma
iori. Nam posito quod tristicia non sit nolitio: ipsa tamen sine noli
tione esse non potest. Nam secundum quod dicit Aug. 14. de ci. et ipse arguens ca. 6.
etiam pro se allegat tristicia est de his que nobis nolentibus acci
dunt. Si igitur est tristicia circa aliquid: est nolitio circa illud.
Et vlterius si non est in potestate nostra non tristari voluntarie:
seu si necessario eliciatur tristicia: necessario elicitur nolle circa illud:
et per consequens non omne nolle voluntarie elicitur: cuius oppositum
assumit maior. ¶ Ad confirmationem pro quanto est contra 2m
dictum in risione: cum dicitur quod voluntas reflectens se super actum
suum voluntarie elicitum sibi complacet in illo. dico quod verum
est si ille actus reflexus est complacentia. Et vlterius conce
do quod reflectens se super suam tristiciam per actum complacentie com
placet sibi in illa: quamuis obiectum illius tristicie non sibi compla
ceat: sed displiceat. nec est inconueniens ipsam tristiciam et dis
plicentiam esse nobis placitam sicut tristicia de malo proximi pla
cet homini virtuoso: cui malum proximi displicet. ¶ Ad proba Ad 4m
tionem 4am dico quod non probat nullum odium esse tristiciam: quod probandum probati.
dum erat: et iste doctor etiam probare intendit: vt patet in 2a et 3a probatione
dicte minoris: sed probat aliquod odium non esse tristiciam: quod concedo: et
similiter quod aliqua dilectio non est delectatio: vt in sequenti conclusione pate
bit. ¶ Ad rationem 3am que est principaliter contra conclusionem. dico quod antecedens est Ad 2m
impossibile. ¶ Ad probationem concedo quod voluntas potest desiderare principalis Sco.
delectari in aliquo non reflectendo se super hunc actum suum qui est vbi. s.
amor seu desiderium actus delectandi: sed nego consequen
tiam vlteriorem qua infertur quod delectatio potest esse ob
iectum alicuius dilectionis: cuius dilectio non sit obie
ctum. hoc enim non sequitur. Nam illo posito: quamuis illud desi
derium et dilectio cuius est obiectum delectatio non sit obiectum sui

cuius dilectio est obiectũ:alia tamẽ dilectio est ei⁹ obie-
ctũ.s.delectatio designata per ipʒ.vnde quicũqʒ desiderat
Ad 3m delectari desiderat diligere. ¶ Ad 3am rõnẽ dico primo q̄
nõ ↄcludit ppositũʒ.s.q̄ aliq̄ delectatio nõ est dilectio sʒ
solũ q̄ aliq̄ dilectio nõ sit delectatio:q̄ cõcedo. ¶ 2° p-
babil'r forte cõcederet̃:q̄ aliq̄ delectatio aliq̄n est in de-
mone:licʒ nõ nisi praua ꝛ inordinata:sʒ de hoc magis in
10°.ethi. soluẽdo 5am rõnẽ. Nec dictũ.p.videt̃ ↄtra hoc:tñ q2 nõ di
ca.12°. cit q̄ vehemẽs tristicia oẽʒ expellit delectationẽ:sʒ ecõ-
uerso ait q̄ delectatio expellit tristiciã:ꝛ q̄ ↄtraria ꝛ que
ↄtingens si sit fortis.vtrũ aũt sit ita ecõuerso nõ pbatur.
tñʒ q2.p.ibi ad l'am loqtur de delectatiõib⁹ corporalib⁹
in nobis q̄ dyabolo nõ ↄuenũt. Unde sicut q̄uis tristicia
in nobis ipediat opationẽ etiã speculatiuã:ꝛ fm multos
tãta põt esse vt oẽm oĩno excludat:ꝛ hoc tñ nõ ↄtingit in
demone cuʒ multarũ veritatũ frequẽter noticiã specula
tiuã hẽat fm scõs:ꝛ sic in pposito forte dici posset nõ va-
lere argumẽtationẽ de delectatiõe in nobis ad demonẽ.
Ad 4m ¶ Ad 4am dico q̄ nõ pbat aliquã delectationẽ non esse
dilectionẽ:sʒ ecõuerso:si tamẽ sufficiẽter pbet̃ ↄ̄ illa (qd
dico:q2 vnus doctor ↄtradicit illi experientie) dico q̄ q-
cũqʒ feruenter deuʒ diligit feruenter ꝛ ↄplacet ꝛ delecta
Ad 5m tur in illo. ¶ Ad 5m eodẽ mõ:q̄.s.nõ pbat nullã dilectio-
nẽ respcũ priũs eẽ delectationẽ:sʒ aliquã:qd non est ↄtra
me:ꝛ tñ illã vl'em ille doct. pbare videt̃:vt pʒ in 8a rõne
superius recitata ↄtra istã 2am ↄ̄nem:quã rõnẽ facit doct.
ille. 2° dico q̄ delectatio aliq̄ mala ꝛ de malo aliq̄n est
in demone:vñ sicut dyabolus desiderat lapsuʒ viri iusti ꝛ
ad hoc cuʒ tẽptat:sic si vincat euʒ ꝛ obtineat qd intendit
letat̃ ꝛ gaudet nisi de⁹ per miraculũ suspẽdat gaudiuʒ il
lud:qd non appet mihi nec tĩo dicere:saltẽ vt semp hoc fa
ciat.hoc deĩn pbat̃ ex glosa:ꝛ est Aug.sup illo ṽbo ps. Il-
lumina oculos meos ne vnq̄ obdormiã in morte. Et seq
tur. Qui tribulant me exultabũt si motus fuero. Qui tri-
me.gl'.i.dyabolus ꝛ angeli eius exultabunt si motus fue-
ro a stabilitate fidei:ac si diceret.nõ solũ ppter me debes
illuminare sʒ etiã ppter hoc ne inimic⁹ gaudeat.hec glo.
Ex qua pʒ q̄ in casu iusti dyabolus gaudet ꝛ exultat.cuʒ
pbat̃ q̄ nulla delectatio est in eo:q2 sicut beat⁹ tristiciã ꝛc̃.
dico primo q̄ simili mõ posset pbari:q̄ dyabolus nullam
noticiã aut sciam hẽret:qd est falsum fm oẽs. Sic eni ar
guereʒ. Sicut beatus ad deceptionẽ vel errorẽ:sic damna-
tus ad sciam:sʒ in beato nullus põt esse error.igit̃ nec vl-
la in damnato scia.non eniʒ minus apparẽtes sunt pmis
se hui⁹ argumẽtationis q̄ illius. 2° dico q̄ illa ppositio
nõ est vera fm oẽm modũ silitudinis. Et rõ est quoniaʒ
beatitudo per se oẽʒ tristiciã excludit.miseria ṽo ꝛ dam
natio non oẽm delectationẽ:quinimo delectatio de malo
ipsaʒ adauget. Nã vt ait Cice. ꝛ Aug. approbat ꝛ cõmen-
cap.5. dat.13.de trini.velle qd non deceat ꝛ in ipso delectari id
ipʒ est eẽ miserũ. Itẽ cuʒ fm Aug.beatus sit qui hʒ q̄cq̄d
vult ꝛ nihil male vult:beatus nullã tristiciã hr̃e põt:qui
aũt multa hʒ que nõ vult:nõ ex hoc miseriã effugit si ha-
beat aliqd qd vult. ¶ Ad ↄfirmationẽ dõm q̄ nõ est ve-
rũ oẽs tenere vt damnat⁹ nullã post iudiciũ habebit de-
lectationẽ:quinimo doc. ↄtra quẽ arguit dixit q̄ maxie in
seipso delectat̃:licʒ plurimũ cruciet̃ in penis atqʒ triste-
tur. Si tñ illud cõcedat̃ dõm est hoc esse ex spãli dei iudi
cio:ꝛ tũc etiã põt dici q̄ nec dyabolus nec aliqs damna-
toꝝ habebit vlluʒ actuʒ volendi quo velit esse aliqd qd
apprehẽdat tunc esse:q2 aut ad nihil q̄ ad pprias penas
tunc poterit dirigere ↄsiderationẽ:ꝛ per ↄ̄ñs nec volitio-
nẽ sic vr̃ velle magr̃.4.sniaꝝ.di.5.5° ca.q̄ri põt ãt si habe
bit ad aliud cõsiderationẽ:ꝛ cognoscet aliquos secũ esse
damnatos.hos tantũ cognoscet quoꝝ damnatio sibi erit
ad penam:vel.s.q̄ nimiuʒ dilexit eos:sicqʒ illoꝝ torque-
bitur pena:vt.d.Grego.2° moral. super illo.sempiternus
horror inhabitat:vel q2 fuit eis cã ad peccandũ:ac per h
illoꝝ damnatio sui maioris est cã supplicij.cõstat aũt q̄
circa talia ex q̄bus affligetur non habebit actuʒ volẽdi:
sed nolendi ꝛ displicendi:ꝛ per ↄ̄ñs nullus vellet secum
esse cõdemnatus. ¶ Ad 6m cõcedo ↄ̄nem que nõ est con Ad 6m
tra me:q̄uis aliqd dubiũ accipiat in pbatiõe. ¶ Ad 7am Ad 7m
dico q̄ nõ cõcludit delectationẽ nõ esse dilectionẽ:sʒ ali
quã dilectionẽ non esse delectationẽ. ¶ Ad assumptũ in
pbatione qd dici posset pʒ ex supradictis. ¶ Ad 8m pʒ re Ad 8m
sponsio ex dictis ad 5am. ¶ Ad 9am que est alterius docto- Ad 9m
ris.dico primo q̄ nõ pbat aliquã delectationẽ nõ esse dile q̄ ẽ au-
ctionẽ sicut ipse tñ intẽdit:vt pʒ ex seq̄nti rõne q̄ etiã ei⁹ ẽ. difax
Sʒ pbat aliquã dilectionẽ nõ eẽ delectationẽ.vnde po- vbi.s.
nendo q̄ sil' cũ dilectione que est delectatio sit alia q̄ nõ
est delectatio:sicut ipse ponit sil' cũ delectatiõe eẽ dilectio-
nẽ que nõ est delectatio.stabit casus totus:ꝛ tñ nõ cõclu-
detur q̄ delectatio nõ sit dilectio:q̄uis nõ sit illa q̄ intẽ
dit̃. ¶ 2° dico q̄ dato casu nõ minuet̃ dlectatio bti:sʒ sil'
augebit̃ cũ dilectiõe:q̄uis sit satis difficile mihi videre
q̄ facta illa reuelatione ꝛ eo illi assentiẽte nõ remittere-
tur dilectio illa saltẽ ppter distractionẽ intẽtionis ad re-
uelationẽ ei factã:siue tñ intẽderet̃ per potentiã ppriaʒ
beati:siue per potentiã dei mirabilẽ operantẽ.dico q̄ sil'
intenderet̃ delectatio. ¶ Ad 10m dico primo q̄ ↄ̄ña nõ va Ad 10m
let nec etiã pbatio ei⁹:q2 nõ seqtur.talis dilectio est dele
ctabilis.igit̃ est delectatio:sicut nõ seqtur de ipsa spe q̄ vtu-
q̄ est delectabilis nõ tñ ẽ delectatio. ¶ 2° dico q̄ fcã ta-
li reuelatiõe ꝛ accedẽte assensu desinet spes illa:qua spe-
rabat se deuʒ habiturũ:ꝛ q2 spes illa causa erat dilectio-
nis talis gaudiose seu delectationis cessabit delectatio:
ꝛ dilectio illa fruitiua:q̄ si adhuc diliget:diliget noua di-
lectione ꝛ alterius rõnis a priore:ꝛ ideo argumẽtũ nõ pro-
bat aliquã delectationẽ nõ eẽ dilectionẽ:sʒ ecõuerso ali-
quã dilectionẽ nõ eẽ delectationẽ. ¶ Ad 11m nego ↄ̄ñaʒ. Ad 11m
¶ Ad pbationẽ dico q̄ nõ ois amor vel volitio est ↄsen-
sus pprie loquẽdo:nulla eni volitio indeliberata dr̃ pro-
prie ↄsensus:cuʒ cõsensus siue sentẽtia q̄ idẽ ẽ fʒ Dam. ca.23.
li°.2°.psupponat cõsiliuʒ:ꝛ ideo nõ ois delectatio est con-
sensus. Et p hoc pʒ rñsio ad auc̃tatẽ Aug. ¶ 3a ↄ̄.s.q̄ non 3a ↄ̄
ois dilectio est delectatio pbat̃ facil'r.nã desideriũ non
est delectatio:sed oẽ desideriũ est dilectio.igit̃ aliq̄ dile-
ctio nõ est delectatio.maior ꝛ minor pʒ ex auc̃te Aug.14°
de ci.dei.allegata pro 2a ↄ̄ne pbanda.pbat̃ etiã hec ↄ̄ ex
sequẽti. ¶ 4a ↄ̄ pbat̃.s.q̄ nõ ois dilectio est desideriuʒ 4a ↄ̄.
vel delectatio. Et ad hãc tenendã satis me mouet vna rõ
superi⁹ tacta arguendo cõtra 2am ↄ̄neʒ que sic põt forma-
ri. Nõ omne odiũ est timor vel tristicia.igit̃ nõ ois dile-
ctio est desideriũ vel delectatio ↄ̄ña clara est. Añs pbat̃
primo:q2 vere in deo est odiuʒ iniq̄tatis ꝛ peccati.iuxta il-
lud ps. Dilexisti iusticiã ꝛ odisti iniq̄tatẽ:sʒ in deo nulla
est tristicia.igit̃. ¶ Ad hãc rõnẽ rñdet vn⁹ doctor 2'. p° Aur'li°
cõcedẽdo in deo eẽ tristiciã nõ q̄deʒ accipiẽdo tristiciã p.dist.i.
pro attritione quã facit malũ pñs:sed pro ipsa displicen- q.2.
tia mali. 2° negãdo in deo esse odium nec vt dicit.deus
odit positiue iniq̄tatẽ:sʒ negatiue.s.nõ diligẽdo ipaʒ:ꝛ h
rñsio põt ↄfirmari p quãdã glosaʒ:q̄uis ipse eã nõ addu
cat sup illõ psalmiste. Odisti oẽs qui opant̃ iniq̄tatẽ ꝛc̃.
Ait.n.glosa sic:odisti.i.videris odisse dũ separas a te.nõ
.n.odium cadit in deũ:sʒ odire dr̃ malos:q2 nõ sinit in se ↄ̄ aur'li
manere. ¶ Cõtra p'3 fʒ Aug.14.de ci.dei.tristicia ẽ dis- vbi.s.
sensio ab his reb⁹ q̄ nob nolẽtib⁹ accidũt:sʒ ipole ẽ aliqd ca.6.
accidere deo nolẽte.alias ei⁹ volũtas superaret̃:qd absonuʒ
eẽt dr̃e.igr̃ ipole est in deo eẽ tristiciã. Nec valʒ qd di-

citur de attritione illa q2 vel attritio illa q̄ dicit nō est
aliud q̄ ipsamet talis dissensio nec ecōuerso:⁊ tunc si nō
est attritio in deo nec dissensio:⁊ per ꝯsequēs neq3 tristi/
cia:vel est aliqd aliud a dissensione:⁊ tunc q̄ro an dissen/
sio sit in deo vl' nō:si nō.g̊ per te cū nec attritio sit in deo:
⁊ aliud nō possit itelligi esse tristiciam q̄ attritionē vl' dis/
sensionē.seqtur q̄ tristicia nullo mō est sic reperta i deo:
cui⁹ opposituz dicis.si talis dissensio sit in deo.igit̄ aliqd
accidit nolēte deo illud accidere:⁊ per ꝯñs non est oipo/
tens. ¶ P̄.in beatis nulla est tristicia:vt statim ꝓbabit̄.
igit̄ nec in deo. ¶ R̄n̄sio 2ª iterū non val3:q2 sic diuine
perfectioni ꝯgruit amare iusticiā:ita ⁊ odire iniquitatē.
vnde glosa sup p̄dicta auc̄te allegata. Dilexisti iusticia3
⁊ odisti iniquitatē. Aut.ꝑfecte eni non diligit̄ iusticia nisi
odiatur iniquitas:nec sufficit odire negatiue:q2 ita etiā
sufficeret amare iusticiā negatiue.s.non odiēdo ea3:⁊ sic
sic negat̄ odiu3 ingtatis a deo per te:ita ali⁹ posset ab eo
negare amorē iusticie:qđ nō esset bn̄ dictū. ¶ Ad glosa3
q̄ inducit̄ pro ꝯfirmatiōe r̄n̄sionis:dn̄m est q̄ illa nō ne/
gat nec negare intēdit vl'iter odium a deo:q2 non odium
iniquitatis:sed odium ipso2 hoīum iniquo2 qui inq̄tū
hoīes sunt creature dei sunt.⁊ sic nō odiunt̄ a deo. iuxta
ca.ii. illud Sapientie. Diligis eni omnia que sunt ⁊ nihil odi/
sti eo2 que fecisti. Et hec est exp̄ssa intētio Aug.p̊ lib°.ad
Simplicianū.circa finē.vbi dixit:q̄ innixus verbis ia3
allegatis q̄ etiā in damnatis hoībus non odiat deus qđ
in eis fecit creando:nec quod in eis fecit ordinando:sed
ca.2. īpietatē quā ipse nō fecit. Et huic cōcordat illud Apoca/
lipsis. Odisti facta nicholaitarū q̄ ⁊ ego odi.nō ait nicho
laitas:s3 facta nicholaitarū:vt nō ꝑsonas s3 peccata ostē/
deret se odire. ¶ 2°.ꝓbo illud añs.nā in aiab⁹ beatis nō
minus est odiu3 pctō2 ⁊ iniquitatū q̄ du3 essent in vita
p̄nti:cū nunc multo maior sit eo2 iusticia ⁊ ꝑfectio:s3 in
ipsis nulla est tristicia vel dolor:tu3 q2 alias ēēnt nō bea/
ca.9. ti:tu3 q2 Aug.hoc exp̄sse dicit.14.de ci.dei.vbi assignata
rōne oium p̄dictarū.4.passionū seu affectionū volunta/
tis.c.6.⁊.7.ait oēs istos affectus vita recta rectos h3.per/
uersa puersos.btā vo vita eadēq3 eterna amore3 hēbit ⁊
gaudiū nō solū rectū verūetiā certū:timorē aūt ⁊ dolorē
q.67. nullū. ¶ Itē.83.q.i fine excludēs q̄rūdā errorē qui vbū
ca.8° apost.ad Ro. Ois creatura ingemiscit ⁊ parturit vsq3 ad
huc.etiā pro angelis beatis dictū intelligunt.dicit q̄ an/
geli beati credēdi sunt sine dolorib⁹ ⁊ gemitib⁹ ēē ne mi
seri ēē credant̄.eadē rōne credēdi sūt ceteri beati ⁊ mul/
to magis deus sine dolorib⁹ ⁊ tristicijs esse.s.ne miseri ēē
credant̄. ¶ 3° ide3 añs ꝓbat̄.aliqđ odiu3 est de aliq̄ ma/
lo in vl'i tātū app̄hēso nec iminenti vel apprehēso tanq̄
imineat ipsi odienti.igit̄ aliqđ odium nō est timor neq3
cap.5. tristicia. Añs p3. Nā s̄m q̄ di.p.2.retho.dans dr̄iam iter
irā ⁊ odiu3. Ira q̄dē circa singularia vtputa calliā aut so/
cratē:odiu3 aūt ad gnā.furē eni odit ⁊ calūniatorē vnus/
quisq3.cōstat q̄ tale odiu3 vel saltē nō oē tale odium qđ
est ad furem indistincte ⁊ vl'iter est ad malū sibi iminēs
vel putatū iminere:multi eni3 odiunt fures ⁊ furta non
putantes se futuros fures aut furta cōtra eos cōmitten/
da.ꝯña ꝓbat̄. Nā tale odiu3 ex quo est circa malū in vl'i
tātū apprehēsu3 nō est tristicia. Nā tristicia causat̄ ex ap
prehensione distincta singulariū alicui⁹ mali actu habiti
⁊ p̄ntis. ¶ Itē q2 nō est respectu iminētis seu futuri vel
cap.6. putati iminere nō est timor. Nā vt di.p.seq̄nti ca°.timor
est ex fantasia futuri mali aut corruptiui aut ꝯtristatiui.
¶ P̄.iudex cōdemnans furē ad mortē ꝑpter furtū ab il
lo cōmissu3 odit furtū eius:s3 nō timet illud.cōstat.cum
nō estimet illud sibi futurū vel iminens.nec tristat̄ in il/
lo cū iam illud p̄terierit ⁊ nō sit p̄ns.igit̄ nō oē odiu3 est
timor vel tristicia. ¶ 2°.p̄ncipal'r ad ꝯne3 sic.aliqua dile 2m p̄nl'
ctio est respcū alicui⁹ p̄ntis nō ꝯuenientis volenti s3 ha/
bitū vel nām.igit̄ aliq̄ dilectio nō est desideriū neq3 de/
lectatio.ꝯña p3:q2 nullū desideriū neq3 delectatio:est re/
spectu p̄ntis ⁊ nō ꝯuenientis s̄m habitu3 ⁊ nām:vt p3 ex
ei⁹ diffōne. Añs declarat̄.nā qui ꝑp ꝯseruationē vite p̄ci
pit sibi amputari aliqđ mēbrū aut sibimet amputat aut
vrit:diligit vtiq3 ⁊ vult p̄ntem vstionē ⁊ abscisionē mē/
bro2:⁊ tn̄ illa nō est sibi ꝯueniens s̄m nām vel habitū:i/
mo sūme discōueniens:ita ēt est de illo qui ꝑp vitandu3
naufragiū diuitias:q̄s multū habitual'r:⁊ ēt forte actua/
liter diligit:ꝓijcit in mare. Nā vt ait.p.3.eth.iste vult ꝓ/ ca.2.
ijcere:cū moueat mēbra ⁊ ꝓijciat.cū tn̄ posset nō ꝓijcere:
⁊ tn̄ actualis ꝓiectio nō sibi est adueniens s̄m nālem vel
habitualē aut similē inclinationē:s3 maxime discōueni/
ens presertim si sit ex habitu intenso auarus. ¶ Tertio 3m p̄nl'r
sic.aliq̄ dilectio ē respcū boni estimati ipossibilis ad ha/
bēdū.igr̄ aliq̄ dilectio nō ē d̄siderium aut delecta°.ꝯña p3:
q2 vt.d.p.2°retho.⁊ clarū ē:nullus d̄siderat ea q̄ apparēt ca.2.
sibi ipossibilia.igit̄ nulla dilectio respcū boni estimati i/
possibilis ad habēdū est desideriū. ¶ Itē cum ois dele/
ctatio partial'r causet̄ ex apprehēsione adepti ⁊ p̄ntis bo
ni:p3 q̄ nulla est respcū estimati ipossibilis hēri. Añs ꝓ/
bat̄. Nā aliqs virtuosus hō nō tn̄ virgo audiēs ⁊ credēs
aliu3 esse virginem diligit eu3:q2 est virgo:⁊ per ꝯñs s̄m
Aug.8.de tri.diligit virginitatē illius.dicit eni ibi Aug. ca.6.
q̄ cū diligimus aliu3 quē credimus iustu3 ipsa3 forma3
qua est iustus diligimus:quā si nō diligeremus nec ip̄m
diligeremus:quē ex ista diligimus:sic in ꝓposito. S3 cō
stat q̄ talis putat vel possibile est q̄ actual'r putet sibi ēē
ipossibile vt sit virgo.igit̄ ⁊c̄. Ita etiā vidualitas in non
potentib⁹:vel putantib⁹ se nō posse cōtinere vidual'r.pla
cet eni3 cōtinentia vidualis virtuosis:⁊ ipa3 ipsi diligūt
⁊ cōmendant ⁊ multa alia exēpla ad ꝓpositū possent da/
ri. ¶ Cōtra istā 4am ꝯnem sunt rōnes vnius doc.opposi/ Aurl'i°
tū opinātis. ¶ Quarū p̄ma est:sicut se h3 appetit⁹ nālis p̊.dis.4.
in rebus sensu carentib⁹:sic aialis in sentiētib⁹:⁊ rōnalis q.2.ar.2
in rōnalib⁹:s3 appetitus nālis h3 tantū q̄tuor act⁹: duos
positiuos:quo2 vnus est moueri ad locu3:ali⁹ quiescere
in illo:duos etiā p̊uatiuos:quo2 vnus est iquietari in lo
co inaturali:alius fugere ⁊ moueri ab illo. igit̄ in reliqs
duob⁹ appetitib⁹ aiali ⁊ rōnali erunt ꝯsil'r tn̄ q̄tuor act⁹:
duo positiui.s.desiderare bonū nō p̄ns qui correspondet
motui appetit⁹ nālis:⁊ delectari in bono adepto qui cor
respondet quieti corporali in ꝓprio loco:habebit ēt tātū
duos p̊uatiuos:quo2 vn⁹ est fuga ⁊ timor:qui correspon/
det motui a loco inālī:⁊ ali⁹ tristicia in malo p̄nti qui re/
spondet inquietationi quā h3 corp⁹ nāle in loco sibi incō/
uenienti:⁊ inālī. ¶ 2°.ois amor vel est amor amicitie vel 2m
ꝯcupiscentie:ois aūt amor vel est desideriū sicut quo qs
optat amico suo aliqđ bonū qđ non h3:vel delectatio:vt
cu3 cōplacet in bono qđ h3 amicus:etiā ois amor cōcupi
scentie vel est desideriū nō habiti cu3 quis optat sibi bo
nū qđ nō h3:vel cōplacētia habiti:vt cu3 quis delectat̄:⁊
cōplacet in bono qđ h3.igit̄ ois amor est vel desideriu3:
vel delectatio. ¶ Tertio si aliqs amor esset neuter a de/ 3m
siderio ⁊ delectatione:ille vtiq3 ēēt q̄ incitat desideriū ⁊
fac̄ delectari.iux̄ illđ p̊' eth. vnicuiq3 delectabile ē ad qđ ca.ii.
amic⁹ ē:s3 talis amor nō ē aliud q̄ ꝯplacere ⁊ delectari in
obo ⁊ ꝯditiōib⁹ ei⁹.i.in app̄hēsiōe.idē.n.est dictu tale q̄d
amo:⁊ tale q̄d ꝯplacet mihi:⁊ me delectat. ¶ 4°.ꝓbat̄ il 4m
lud ex itē° (vt dicūt) Aug.dicēt amorē diuidi i ihyātē3
q̄ ē desideriū:⁊ fruētē q̄ ē d'lecta°.⁊ odiū diuidit infuga3
eius qđ aduersatur.⁊ in tristiciā sentientē item id qđ ad/
uersat̄:⁊ nullū aliu3 amorē vel odiū assignat. ¶ Ad p̊am Ad p̊m

dico q illa maior nõ est vliter va si similitudo intelliga
tur quo ad oia vliter: et hoc ops eu met dicere qui sic ar
guit: qd pz: alias oporteret dicere q i appetitu aiali et ra
tionali et nõ sunt plura q duo gnã actuu .s. fuga et deside
riu: cui oppositu dicut. Assumptu pz. nã appetitus nãlis
cu nõ hz aliu actu q moueri ad locu pprium et recede
re a loco nõ pprio siue inconuenieti: quiescere eni in loco
pprio nullus oino actus est: et sic et inquietari in loco ali
quo: vt pz psideranti: nec fingere puenit cuiusmodi actus
sit aliqd illo. et amplius si veru sit q ide esset motus nume
ro quo receditur a termino a quo: et acceditur ad terminu ad
3 phys. que: sic p. velle videtur. et verum est: saltem de motu locali qui
T.c. 16. magis facit ad ppositu: sequitur q ide actus sit fugere a lo
co innãli: et moueri vel accedere ad locu nãlem et si similitu
do illa vliter capiatur solus actus vnus fm rem: et in appe
titu aiali: et et in appetitu rõnali. pot tñ similitudo aliqliter
pcedi. vz. q sicut in nãlibus est aliqd pncipans motum: vt
grauitas et leuitas: que nõ sunt tales motus sic in alijs ap
petitibus est aliq inclinatio ad motu desiderij vel dele
ctationis: et illa est amor rei prius desiderate vel delectan
tis. iuxta illud Aug. 13. confessionu. amor meus pondus
meu: eo feror quocuq feror: quis nec illud semp opor
teat itelligi de amore actualiter elicito. et fm hunc modum
similitudo pdicta eet magis pro pne pmissa q ptra. ¶ Ad
Ad 2m 2m dico q intelligedo distinctione illa de amore amici
tie vel pcupiscetie: queadmodu ostendit pcessio argu
Tho. p a menti: quo tñ modo nõ intelligunt alij doctores coiter: sic
2e .q. 36. pz in. S. Tho. Scoto et in alijs etia scripturis posterio
ar. 4. doctorum: accipiendo inqua sic ipse accipit. dico q illa ma
Sco. p. ior est falsa. nã est aliqs amor qui nõ est alicuius boni opta
s. dist. i. ti sibi: vel amico: nec quo delectatur amans in bono: qr ipe
q. vlti. vel eius amicus hz: sic pz de amore quo quis amat absci
sionem ppria digiti: vel pieccione diuitiaru in mare: aut
virtute aliqua in gnãli vel etia in spãli. qua nec ipse nec
aliquis amicus hz: aut aliqd bonu in se et absolute. ¶ Ad
Ad 3m 3m posset negari p pña. Na nõ ois amor alius a delecta
tione et desiderio incitat desideriu vel facit delectari: vt
satis ex dictis pot patere. 2o dico q nec ois amor lcitãs
desideriu est delectari. Et si ois pplacetia fm te est dele
ctatio. Dico et q nõ qlibz talis est coplacetia. Si tñ com
placetia vlius sumatur .s. pro oi velle: tuc qlibz talis amor
est coplacetia: sz nõ qlibz pplacetia est delectatio. ¶ Ad
pbatione dico q nõ est idem apud me dicere. tale qd de
lectat me: et tale qd amo vel in tali delector: sumedo ver
bu amãdi in sua coi significatione: sic nec idem est dictu.
tale qd volo: et tale qd me delectat: sumedo vbu amãdi:
Ad 4m vt pz in multis suprapositis exemplis. ¶ Ad 4m dico q
Aug. nõ facit pro eis: qr posito q nõ faceret mentione de
aliquo amore distincto a desiderio et delectatione: nec de
aliquo odio distincto a timore et tristitia: nõ tñ dicit vllu
aliu amore: vel aliud odiu ee pter illa: et locus ab aucto
ritate negatiue est ifirmus. 2o dico q si subtiliter attenda
tur vba eius. apparebit q facit metione de aliquo amore et
de aliquo odio. Na cu ait. amor inhians hre qd amatur
cupiditas est: duplice notat amore. vnu q illud in se ama
tur: et aliu quo illi habedo inhyatur: ideo quis .n. inhyat
aliqd hre qr illud amat. Et ppterea dicit amor inhyãs
esse desideriu habere qd amat. ecce amor rei cupite qua
psupponit desideriu. Similiter cum addit. id aut hñs eoq
fruens leticia .i. amor fruens eo qd amatur habito leticia
est: etia duplice notat amore. vnu que dicit fruente et leti
cia: et aliu que inuit eius qd amatur. Similiter pz de metu et
tristicia: respectu odij qd psupponit: et illud significat Aug.
per illud verbu aduersatur. Idem etia pz in verbis prioribus
qbus ait. Cu cosentimus appetendo ea q volumus: cupi
ditas est. cu aut psentimus fruendo his que volumus: le
ticia vocatur. Appetitus igitur eius qd volumus: est cupidi
tas. vbi expresse duo actus amoris alterius rõnis notan
tur. alias idem eet ac si diceret. appetitus eius qd appetimus
cupiditas est: et fruitio eius quo fruimur leticia est: q dicta
quis eent va: inutiliter tñ et supflue talis fieret replicatio.

Pro articulo 3o pono pnes qttuor. Pria est. q 3o arlo
ois fruitio est actus siue opatio so
lius voluntatis. 2a q nõ ois fruitio est delectatio. 3a q
nõ ois delectatio est fruitio. 4a aliq fruitio est delecta
tio. ¶ Pria p sic. pbatur. Ois amor est actus solius volun p a p.
tatis: ois fruitio est amor. igitur. maior pz: qr sola voluntas
susceptiua e amoris et odij. minor pbatur. ex auctoribus Aug.
diffinietis fruitione. pmo de doc. xpiana. et habetur in litte
ra. ¶ Scda p pbatur. nullu desideriu est delectatio: aliqd 2a p.
desideriu est fruitio. igitur aliqua fruitio nõ est delectatio.
maior e clara. mior pbatur. eo q aliqd desideriu est amor
alicuius ppter se: vt cu quis desiderat beatitudine vel sa
nitate: aut honore: aut aliqd tanq fine: et non ppter vlte
riore fine aliu. ¶ Tertia p pbatur sic. Ois fruitio e amor 3a p.
alicuius ppter se: nõ ois delectatio est amor alicuius ppter
se. igitur. maior pbatur ex diffõne fruitiõis. mior pbatur: qr sic
aliqn desideramus aliqd ppter aliud: sic et eo habito dele
ctamur in eo ppter aliud. pbatur etia per Aug. p de doct. ca. 2.
xpiana. Cu eni adest qd diligitur: etia delectatione neces
se est secu gerat: per qua si trasieris eaq ad illud vbi per
manendu est retuleris: vteris ea: et abusiue nõ pprie dice
ris frui. ecce q aliq delectatio nõ est ppe fruitio. ¶ 4a 4a p.
p pbatur sic. Ois amor rei ppter se est fruitio. aliq delecta
tio est amor rei ppter se. igitur etc. minor pbatur. Nã delecta
tio beatifica est amor dei ppter se. Item in multis alijs
desideratis ppter se delectatur aliqn volutas pp se: quis
nõ recte. Hoc et pz per vba Aug. q imediate sequuntur ea p de doc.
q pxime allegata sunt. Ait. n. si vo inheseris et permanse xpa. c. 2o.
ris fine in ea ponens leticie tue: tunc vere et pprie frui di
cendu est. Hic apparet q delectatio pprie sit fruitio. Ite ca o 10o
10. de tri. Fruimur (inqt) cognitis: in qbus ipsis volutas
ppter seipsam delectata coquiescat. Item. 83. q. Frui di q. 30.
cimur (inquit) ea re de qua capimus voluptate: sup. pro
pter seipsa. Item p de tri. hoc eni est plenu gaudiu no ca. 8o.
stru quo amplius nõ est frui trinitate deo. Hic pz: q bea
tifica fruitio e gaudiu: omne aut gaudiu est delectatio.

Ad argumenta qõnis. Rñdeo. ¶ Ad pmu ad argta
pot negari vtraq ppositio: et pnlis .q.
cu pbatur maior: qr quelibz cognitio est opatio alicuius
potetie cognitiue. cocedo: sz ex hoc nõ sequitur: q quelibet
sit alterius potetie a voluntate. Nã non quelibz potetia
cognitiua est distincta a voluntate: vt patuit in 2o. Cu vo
pbatur minor: qr ois volitio e queda noticia: nego. ¶ Ad
pbatione Aug. dico pmo: q si itelligatur sicut sumit argu
mentu: sequuntur duo falsa: et ptra doctore illu qui tz pnem
illam pro qua pbanda auctoritas inducitur. Primu est.
q nec noticia: nec amor sit res distincta a mente. Qd pz:
qr loqtur ibi Aug. de mente: sic de noticia et amore. vnde
ait in fine qnti capli. Miro naq mõ isepabilia sunt ista
tria a semetipsis: et tñ eorum singulu qdq suba est: et sil oia
vna suba vel essentia. Secudu est. q ibi non est aliqua
noticia distincta ab amore: cuius oppositu etia iste doctor
vult. Dom igitur: q Aug. ibi loquitur de noticia nõ actua
li: sed virtuali seu (qd idem est dictu) accipit ibi noticia
pro vi cognoscitiua: cu conotatione tñ actualis noticie: et
siliter amore p vi amatiua cu pnotatione amoris actualis seu
actualiter inheretis: ita q illa tria mens: amor: noticia: po
nantur vice horum triu mens: noscens: amans: et tunc dictu
est veru. Na ipsa eentia aie est vis cognitiua: et amatiua:

vel si loq̃tur de actib⁹ scḋis: tūc dōm est ꝙ loq̃tur impro
prie ⁊ itelligit de vnitate per accñs: non per se: queādmo
dū subm ⁊ accñs dicunt̄ esse vnuʒ: ⁊ duo accñtia eideʒ i/
T.cō.9. herentia. 5° meta. ⁊ posset intellect⁹ iuuari per verbuʒ ei⁹
ca° 4° qōdam infra li° 2°. ibi eni ostensa trinitate interiori que
consurgit ex specie in memoria: ⁊ visione cogitātis: ⁊ in/
tentione voluntatis copulantis: addit ꝙ ⁊ ibi fit quedā
vnitas ex tribus nō tam nature diuersitate distinctis: sʒ
vni⁹ eiusdēq; sube: ⁊ imediate exponit quo sensu ⁊ q̃liter
dicat illa esse vnius sube dicens ꝙ hoc totū itellectus est
Ad 2ᵐ ⁊ totū vnus animus. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ maior est falsa. Ad
ꝓbationē responsum est in articulo secundo.

ℭ Distinctionis pme. Questio III.

TErtio quero circa eandeʒ distinctio/
nem. Utruʒ solo deo sit fruen/
pᵐ dū. Et arguit̄ pmo ꝙ non. ℭ Prio sic. bea
ti non fruunt̄ deo. igit̄ non est deo fruēdū:
⁊ per ꝯñs non solo deo. ꝯña 2ᵃ pʒ ⁊ pina. ꝓ/
batur: q2 beati eo fruunt̄ quo fruendū est:
alias volūtas eorū esset inordinata ⁊ per/
uersa ⁊ sic nō essent beati: sʒ miseri. Añs ꝓbat̄: q2 fruitio
patrie succedit desiderio vie: nunc aūt ⁊ in via nō deside
ramus deuʒ: sed desideramus ipm videre: ⁊ hēre. igit̄ in
patria non fruunt̄ deo: sed visione dei. i. qua vident deū
2ᵐ quā cōstat non esse deuʒ: sʒ creaturā. ℭ Scḋo aliq̃d aliō
a deo est eque vel magis diligendū q̃ȝ deus. igit̄ nō est di
ligendū ꝓpter deuʒ: pʒ ꝯña: q2 alias de⁹ esset eo magis di
ligendus: iuxta illud. pp qḋ vnūq̃dq; tale ⁊ illud magis.
igit̄ nō est diligendū ꝓpter aliud: q2 oē qḋ ꝓpter aliō di/
ligendū est: est vltimate ꝓpter deuʒ diligendū: cū ipse sit
oīum rerū finis: sed seq̃tur. aliq̃d aliud a deo est diligen
dū nō ꝓpter aliud. igit̄ est diligendū ꝓpter se: ⁊ vltra. igi/
tur eo est fruēdū. Añs vō ꝓbat̄. ⁊ capio vnuʒ viatorē qui
ordinate diligit deuʒ ⁊ oīa alia diligibilia pp deū: ⁊ sit di
lectio qua diligit deuʒ a. ⁊ dilectio qua q̃dē diligit aliud
diligibile pp deuʒ sit b. ꝯstat ꝙ a. nō excedit itēsiue b. in
infinitū: q2 tūc a. eēt ifinita dilectio. igit̄ in ꝓportiōe fini
ta: excedat igit̄ in dupla: tunc ostēdat̄ volūtati illi⁹ aliq̃ḋ
diligibile qḋ rō dictet in duplo magis diligenduʒ q̃ȝ pᵐ:
tūc eliciēdo actū dilectiōis ꝯformiter rōni erit dilectio
in duplo intēsior q̃ȝ pma. vʒ. b. eodē mō ostēdat̄ aliq̃ḋ di
ligibile qḋ recta rō dictet in duplo meli⁹ ⁊ magis diligen
dū q̃ȝ illud. ⁊ sic de. 4. ⁊. 5. ⁊ ita seq̃t̄ ꝙ ꝯformiter diligen/
do rōni recte: ⁊ per ꝯñs ordinate diliget aliud a deo ma/
gis q̃ȝ deuʒ: ⁊ per ꝯñs aliq̃d aliud a deo est magis diligen
duʒ q̃ȝ de⁹. alias qui illud aliud a deo magis diligeret q̃ȝ
deuʒ: non ordinate diligeret nec ratio sic indicans illud
esse diligendum esset recta: sed errans.

oppoᵐ Ad oppositū Arguit̄ pmo oī alio a deo est vten/
dū. igit̄ solo deo est fruēdū. Añs ⁊
cap. 7. ꝯña patēt per btm Aug. p de doc. xpiana. d. In his igr̄ oi/
b⁹ reb⁹ ille tātū sūt q̃b⁹ fruēdū est: q̃s eternas atq; icōmu
2ᵐ tabiles cōmemorauimus: ceteris aūt vtendū est. ℭ 2° si
alio a deo eēt fruēdū h̄ max̄ videret̄ de ipsa fruitiōe bea
tifica. Naʒ iter oīa creata ipsa est maxie diligēda: sicē ⁊ in
via maxie desiderāda est: sʒ ea nō est fruendū. ꝓbatio: q2
ipsa nō est fruibilis. igit̄ nec fruēdū est ea. pʒ ꝯña. Añs ꝓ/
bat̄: q2 nō est diligibilis seipsa: sicē nec aliq̃ noticia creata
est noscibilis seipsa: cū noticia dicat̄ relatiue ad noscibi/
T.c.20. le vt cōmēsuratū ad mēsurā. 5. meta. Et nō pōt eē mensu/
ra suimet: nec est diligibilis alia dilectione: q2 fm Aug.
cap. 5. 9. de tri. Amor non nisi se ipso amari potest.

In ista qōne tres erunt articuli. ℭ In p videbi
tur quō vl q̃b⁹ volūtas possit frui.
⁊ sꝫ an solo sit deo fruēdū qḋ pncipalr̄ q̄rit̄. In 2° vide
bit̄ q̃b⁹ voluntas possit vti ⁊ q̃bus sit vtenduʒ: qḋ tangi/
tur in vno argumēto ad. q. In 3° ꝓpter aliud argumētū
videbit̄ an aliqua fruitio creata possit eē fruitio suiipsi⁹
obiectiue: ⁊ sic vtrū aliq̃ noticia possit eē suiipsi⁹ noticia.

Quantum ad pᵐ artiᵐ premitto distinctiones ali pᵐ arti⁹.
quas de frui. Et pma sit ꝙ frui pōt tri/
pliciter accipi. Uno° cōiter ⁊ improprie: spāliter ⁊ ꝓprie:
spālius ⁊ magis ꝓprie. ℭ Primo mō frui dicit̄ tā de di/
lectiōe qua aliq̃d diligit̄ ꝓpter aliud: q̃ȝ de ea qua diligi
tur aliq̃d ꝓpter se. isto mō sumit Aug. 9. de tri. cuʒ ait. Cū ca. 8°
igit̄ par nobis aut inferior creatura sit: inferiore vtēduʒ
est ad deuʒ. pari aūt fruendū est: sʒ in deo: sicē enim te ipso
nō in te ipo frui debes: sed in eo qui fecit te: sic ēt ille quē
diligis sicē te ipm: ⁊ in hoc intellectu: exponit p de doctri. ac. 2.
xpiana. Illud apli ad Philemo. Ego te fruar in dño. Et
subdit ꝙ abusiue nō ꝓpe dicit̄ illo frui. ℭ Scḋo modo
idem est frui ꝙ diligere rem ꝓpter se: ꝓpter se itelligo. i.
nō ꝓpter aliud: sed fm aliuʒ modū loquēdi dilectiōe ab/
soluta siue nō relata ad aliuʒ finem: ⁊ sic sumit Aug. p de
doctri. xpiana. in diuersis locis. vt patuit in pᵃ qōne hui⁹
distinctiōis. ℭ Tertio°: sumit̄ pro delectari in aliqua re
ꝓpter se: ⁊ sic sumit ideʒ Aug. 10. de tri. cuʒ ait. Fruimur ca. 10°.
cognitis in q̃bus ipsis voluntas ꝓpter seipsam delectata
cōquiescit. In presenti articulo sumo frui 2° mō. ℭ Alia
distinctio est ꝙ frui sic acceptū pōt accipi dupl̄r. s. cōiter
ad fruitionē ordinatā ⁊ inordinatā: ⁊ spāliter pro ordina
ta. Ordinata dicit̄ que est circa illud quo fruendū est cū
alijs debitis circūstantijs si que alie requirunt̄. Inordi/
nata vō que est circa illud quo nō est fruēdū. Si questio
q̃ntum ad hunc articulū intelligat̄ de fruitione cōiter cō
corditer doctores dicunt ⁊ verū est ꝙ tam deo q̃ȝ creatu
ra voluntas pōt frui. Et loquor de voluntate nō cōfirma
ta neq; obstinata qualis est voluntas viatoris. Et ꝙ deo
possit frui: pʒ per plēs auctes Aug. q̃s magr̄ ponit in ista
distinctiōe. Et ꝓbat̄: q2 alias voluntas in via non posset
deū diligere nisi vtendo eo: pʒ q2 si nō pōt eo frui nō pōt
euʒ ꝓpter seipm diligere. igit̄ si pōt diligere non pōt dili
gere nisi ꝓpter aliud: ⁊ p ꝯñs vti. ꝯñs vō falsuʒ vr̄. vt pʒ p
Aug. 83. q. vbi dicit: ꝙ pfecta hoīs rō q̃ vt⁹ vocat̄ vtit̄ p° .q. 30.
seipsa ⁊c. ostēdēs ꝙ oibus alijs vtit̄: ⁊ ex ei⁹ ꝓcessu pʒ ex/
presse ꝙ loq̃tur de rōne viatoris. Et subdit ꝙ deo nō vti
tur: sʒ fruit̄. h̄ idē pʒ ex ꝓbatiōe sui dicti quā mox subdit
di. neq; eni ad aliq̃d aliō referēdus est de⁹: qm̄ omne qḋ
ad aliud referēdū est: inferi⁹ est q̃ȝ id ad qḋ referēdū est:
nec est deo aliq̃d superi⁹ (nō loco) sʒ excellētia nāe. si igi
tur voluntas nō nisi vtendo pōt deuʒ diligere. igit̄ nō po
test nisi vitiose ipʒ diligere: cū vitiū sit ad aliud referre:
qḋ ad aliud nō est referendū: ⁊ ad qḋ cetera sunt referen
da. ℭ Cōfirmat̄ p illud qḋ ibidē pmittit Aug. ꝙ ois hu/
mana puersio ꝙ ēt vitiū vocat̄ est fruēdis vti velle atq;
vtēdis frui. Et rursus ois ordinatio q̃ virtus ēt noiat̄ est
fruēdis frui ⁊ vtendis vti. Sʒ ꝯstat ꝙ nō solū vitiose: sʒ
⁊ ordinate ⁊ meritorie volūtas pōt deum diligere: q̃uis
non nisi adiuta dei gr̃a: vt patebit in 2°. igit̄ voluntas po
test deo frui adiuta. s. dei gr̃a. ⁊ sic itelligo pᵃᵐ partē ꝯnis.
ℭ 2ᵃᵐ ptē ꝓbo. s. ꝙ volūtas pōt frui creatura: pʒ qm̄ mul
ti sunt pctōres seipsos amātes ⁊ nō nisi pp se ⁊ ēt alia pp
se: ⁊ p ꝯñs seipsis fruētes. pʒ ēt: q2 sicē aliq̃s amor est chari
tas: ita aliq̃s est cupiditas. cupiditas aūt est amor q̃ crea
tura diligit̄ pp se fm Aug. 3. de tri. ois aūt talis amor est ca. 8.
fruitio: vt ex supradictis pʒ. igr̄ ⁊c. Si vō que° itelligat̄ d
fruitiōe ordinata tm̄ ⁊c dico ꝙ solo deo volūtas pt frui i/
telligēdo sp cū auxilio gr̃e dīne. ꝓbat̄: q2 solo deo ē fruē/
dū: igr̄ solo dō volūtas pt frui ordinate. Pʒ ꝯña: q2 nulla
est ordinata fruitio nisi qua fruitur eo quo fruendū est.

añs ꝓbaẗ:qꝛ deꝰ est ꝑpter se tantū diligēdus:sic pꝫ ex di
q.30. cto ⁊ rōne Aug.83.q.statim adductis. ¶ Itē nihil aliud
a deo est ꝑpter se diligendū:qꝛ quolibꝫ alio est vtenduꝫ:
ca.27. sic pꝫ per Aug.in de doc.xpiana.liº p.igiẗ solo deo est fru/
ca.7. endū. ¶ Cōfirmaẗ per auc̄tē Aug. Ait.n.p̄ de doc.xpia/
na. In his igiẗ oibꝰ rebꝰ ille tantū sunt qbus fruendū est:/
quas eternas atq3 incōmutabiles cōmemorauimus. Ce/
teris aūt vtendū est. Et paulopost dans intellectū illius
mādati.di.do.de.tu.ex.to.cor.tuo.⁊c̄.dicit. Cū aūt ait to/
to corde ⁊ cetera.nullaꝫ vite nostre partē relinqt que va/
care debeat:⁊ q̄si locuꝫ dare vt alia re velit frui. ¶ Iteꝫ
ca.ii. dicit.non est fruendū nisi illa trinitate.i.sūmo ⁊ incōmu
Durādꝰ tabili bono. ¶ Cōtra ꝯnēꝫ hāc sunt opiones due. Quarū
liº p.di.i. vna dicit deū nō esse ipm obm ordinate fruitionis:⁊ per
q.i. ꝯñs nō esse deo fruendū:qd̄ est oppositū precacētis ꝯnis
pͣm p̄dicte. Probaẗ assumptū p̄mo sic:nullus amor ꝯcupiscē
tie ferẗ imediate sup rem:sꝫ sup habitationeꝫ rei seu sup
actuꝫ quo res ipsa habeẗ:⁊ qui est visus eiꝰ:sed fruitio est
amor cōcupiscētie.igiẗ non ferẗ imediate sup rem:sꝫ sup
habitationē rei.igiẗ fruitio beatifica quā vtiq3 cōstat eē
ordinatissimā nō ferẗ imediate sup deum:sꝫ sup habita/
tionē dei siue sup actuꝫ quo deus ipe habeẗ:qui est visio
eius. maior declaraẗ.nā vinū non est obm ꝯcupiscentie:
sꝫ actꝰ gustandi:ideo meliꝰ dr̄ quis desiderare gustare vi
num:q̄3 ipm vinuꝫ.minor ꝓbaẗ. Nā fruitio beatifica est
delectatio de dei habitatione seu de deo inq̄ntum habitꝰ
2m per visionē. ¶ Scd̄o fruitio succedit desiderio respectu
eiusdē obti:sꝫ desideriuꝫ est respcū habitationis dine nō
respcū dei absolute:qm̄ non desideramus ipm:sꝫ hr̄e vel
3m videre ipm. ¶ Tertio cuꝫ fruitio sit delectatio:obm eiꝰ
est aliq̄ perꝰ nostra ꝯiungens ꝯueniens cuꝫ ꝯueniēti. Nā
ex tali delectatione ac ꝯiunctiōe cātur delectatio:sꝫ deꝰ
nō est perꝰ nobis inherens aut sic ꝯiungēs.igiẗ nō est ob/
4m iectū fruitionis. ¶ 4º ois amor qui est desideriū vel de/
lectatio hꝫ pro obo aliqd̄ ꝯplexū. Nā voluntas seqẗ actū
itellectꝰ ꝯponētis vel diuidētis:sꝫ deꝰ absolute sumptus
nō est qd ꝯplexuꝫ:sꝫ deū haberi vel videri vel aliqd hꝫ.
igiẗ deꝰ nō est obm desiderij vel delectationis:sꝫ deū ha
5m beri vel deuꝫ videri. ¶ 5º:nihil vanū ponendū est in bea
tis:desiderare aūt deo aliqd̄ bonū vanuꝫ est:cum ipse oē
bonū habeat:delectari etiā q̄ deꝰ omne bonū habeat va
nū est:cuꝫ aliter eē nō possit.igiẗ delectatio btifica:⁊ per
ꝯñs fruitio nō est de deo:sꝫ de habitatiōe vel fruitiōe eiꝰ
.s.de h̄ q̄ deꝰ habeẗ vel videẗ. ¶ Alia opio est ꝯdicēs po
Adā liº sitioni p̄dicte in sua exponēte negatiua.dicit.n.q̄ alio a
p̄.dist.i. deo est fruēduꝫ.vn̄ distinguit de frui.d.q̄ pōt dupl'r acci
q.ii. pi. Uno pro amore absoluto quo aliqd amaẗ s3 se sine h̄
q̄ amor illud ad aliud referat magis amatuꝫ.⁊ iste sub/
diuidiẗ in plures:sꝫ nō est opportuna illa diuisio ad ꝓpo
sitū pro nunc. Alio sumiẗ p̄ncipalr̄ ⁊ ꝓp̄e pro amore non
soluꝫ nō referēte dilectū ad aliud:sꝫ et̄ accipiēte illō pro
fine vltimo ⁊ repugnante nāliter amori relato ⁊ ipsiꝰ ad
aliō:sic ad finē magis ꝓprie acceptū:vt loqtur Aug.p̄ de
ca.ii. doc.xpiana.cum ait. Si inheseris ⁊ ꝑmanseris fine in ea
ponens leticie tue:tunc vere ⁊ ꝓprie dicēdus es frui:qd̄
nō est faciēdū nisi in illa trinitate ⁊c̄. Et ille amor seqtur
ꝯpositionē ⁊ diuisionē intellectꝰ:nō sic aūt amor p̄mus.
Si h̄ 2º mō accipiaẗ frui diceret iste doctor q̄ nō ē fruē/
duꝫ nisi deo:sꝫ si accipiaẗ pº:vt accepi.dicit q̄ alio a deo
est fruenduꝫ:hoc aūt ꝓbat dupl'r.pº per ma.in ista distin/
c.penul. ctione.d.ex auctoritate Ambr.q̄ virtutes ꝓpter se appe
tende ⁊ amāde sunt:⁊ tamē ꝓpter solā beatitudinē.pp se
qdem amande sunt:qꝛ delectāt suos possessores sincera
⁊ sancta dilectione:⁊ in eis pariunt gaudiū spūale:veruꝫ
tamē nō est cōsistēduꝫ h̄:sꝫ vltra gradiēdū:cuꝫ nō hic di
lectionis gressus hēat:sꝫ vltra:q̄uis neq3 hic sit dilectio/
nis terminꝰ:sꝫ referaẗ hoc ad illud sūmū bonuꝫ:cui soluꝫ
inherenduꝫ est:neq3 hoc sit dilectionis terminꝰ:qꝛ illud
ꝓpter se tātuꝫ amāduꝫ est. Et vltra illud nihil est querē
duꝫ:illud.n.est supremus finis. ¶ Scd̄o idē ꝓbaẗ auc̄te 2m
p.p̄ ethi.d.felicitatē eni semꝑ eligimus ꝓpter seipsam:⁊ ca.3.
nunq̄3 pp aliō:honorē vō ⁊ voluptatē ⁊ itellcm̄.i.sciam ⁊
oēꝫ v̄tutē eligimus qdē ⁊ pp ipsa.nullo eni aduenīete eli/
geremus vnūqd̄q3 dictoꝝ ipsoꝝ.eligimus aūt ⁊ felicita/
tis gr̄a per h̄ suspicātes felices fore.felicitatē aūt nullus
eligit hoꝝ gr̄a:neq3 oio pp aliō. Ex istis auc̄tibꝰ pꝫ q̄ vtu
tes sīt pp se ꝓpēdēde ⁊ amāde:⁊ p ꝯñs ē eis fruēdū sic lo/
quēdo de frui. Quāuis vtraq3 p̄dcāꝝ opinionuꝫ sufficiē/
ter ex ꝓbationibꝰ ꝯnis p̄misse iprobenẗ. Arguo tn̄ spālrꝰ.
¶ Cōtra p̄mā. Deꝰ est diligēdus a nobis:nec eo vti debe ꝯ op.
mus.igiẗ deo est frueduꝫ.ꝯña pꝫ.qꝛ vt est ꝓbatuꝫ in.q. durañ.
pͣ huiꝰ.d.arti.p̄.nulla volitio eē pōt que non sit visus vel vbi.ā.
fruitio. Añs quo ad p̄mā p̄tē notuꝫ est ⁊ cuilibet xpiano:
q̊ ad 2am vō ꝓbaẗ.tuꝫ qꝛ deꝰ ad nihil aliud est referēdus
alias aliqd eēt deo meliꝰ:sic arguit.83.q.sic allegatū est. q.30.
tuꝫ qꝛ deus pre oībus alijs est diligēdus:⁊ per ꝯñs nō ꝓ/
pter aliō finalr̄ diligēdus.nā ꝓpter qd̄ amamus illō ma/
gis amatuꝫ est:vt dicit p̄ poste.tuꝫ qꝛ p̄ de doctri.xpiana. ca.9.
expresse dicit Aug.homo diligēdus est ꝓpter deuꝫ:deus
vō ꝓpter seipm.igiẗ eo nō est vtenduꝫ. Et seqtur vnū ex
quo ꝓbaẗ ꝯña p̄rime facta:⁊ sic deus inqt oi hoie ampliꝰ
diligēdus est ⁊c̄.vbi pꝫ q̄ inuit expresse q̄ qꝛ ois hō dili/
gendus est ꝓpter deuꝫ:seqtur q̄ deꝰ est oi hoie ampliꝰ di
ligēdus:nec tꝫ ꝯña ista nisi qꝛ omne aliud ꝓpter qd̄ aliō
est diligenduꝫ est illo amplius diligenduꝫ. tum qꝛ omni
alio a deo est vtendum:vt frequenter ꝓbatum est per di/
cta sanctoꝝ. Si igiẗ deo vtendum est:qd̄libet diligēduꝫ
erit diligenduꝫ ꝓpter aliud:⁊ sic vel erit ꝓcessus infinitꝰ
in diligendis:ita vt nullus finis vltimus sit nostre ordi/
nate dilectionis:vel erit circulus inter diligēda.ita q̄ a.
diligenduꝫ erit ꝓpter b.⁊ b.ꝓpter a.⁊ vtrūq3 hoꝝ est fal
sum manifeste.tum qꝛ Aug.in de ciui.dei.lib.10.dicit.q̄ ca.4.
deus ois appetitionis est finis.igiẗ non ipse ꝓpter aliud
diligendus est:sꝫ aliud ꝓpter ipm. ¶ Scd̄o idem est ob/ 2m
iectuꝫ fruitionis angelice ⁊ humane.igiẗ visio qua beatꝰ
videt deuꝫ non est obiectū fruitionis beatifice:sed deus
ipse. Añs pꝫ per Aug.p̄ de doc.xpiana. Illo inqt fruentes ca.36.
angeli beati sūt quo ⁊ nos frui desideramus:⁊ q̄ꝫto ī hac
vita fruimur ⁊c̄.ꝯña ꝓbaẗ:qꝛ visione qua hic deuꝫ vide
mus per fidē aut etiā qua in patria vident aīe sc̄toꝝ per
spēꝫ angeli nō fruunẗ:nec hoies fruunẗ visione qua bea
ti angeli vident deuꝫ. Et sic pꝫ ꝯña q̄ntum ad p̄maꝫ ptem
ꝯñtis.s.q̄ visio beati nō est obm fruitionis sue. 2º pꝫ:qꝛ
non est aliqd aliud vnuꝫ quo angeli ⁊ hoies fruanẗ.igiẗ
deꝰ est obm vtriusq3 fruitionis:⁊ per ꝯñs deo est fruēdū.
¶ Tertio visione beatifica est vtendum.igiẗ ea non est 3m
fruendū.g̊ deo est frueduꝫ. Añs pꝫ ex auctoritate Aug.
preallegata p̄mo de doctri.xpiana.qua diciẗ q̄ ceteris a ca.7.
deo est vtendū.⁊ in fine capi.quicquid aliud veniunt in
animuꝫ:illuc rapiatur quo totus dilectiōis impetus cur
rat:illud autē est deus vt imediate premittit.igiẗ etiam
ipsa visione vtenduꝫ est:⁊ diligenda ipsa est ꝓpter deuꝫ.
Prima ꝯña pꝫ:qꝛ humana peruersio est vtēdis frui vel/
le s̄m eundem.83.q. Scd̄a ꝯña pꝫ:tū ex auctoritate nunc q.30.
allegata:qꝛ omne qd̄ diligimus referendum est in deuꝫ:
⁊ per ꝯñs eo fruenduꝫ.tum qꝛ non restat quo alio sit fru/
endū. Rōnes opionis modicū valent. vnde ad p̄mā di/ Ad rōes
co q̄ vtraq3 premissaruꝫ est falsa.maior qdē:qꝛ nō pōt so Durādi
lum quis desiderare habitationē rei ad intellm̄ arguen/ vbi.ā.
tis eundo:sꝫ ⁊ rē ipsaꝫ. Un̄ nō solum desiderat quis hēre

sciam:sz ꝛ sciam ipsam quā nō hz ꝛ ita de alijs rebus:ꝛ in
pposito fm istum quis pōt desiderare visionē dei ꝛ non
solū habitationē dicte visionis. ¶ Cōfirmaꝛ istud p Cō
Cō.36. mentatorē.12.meta.d.ꝙ res extra est finis desiderij.mi
nor etiā est simplr falsa. ¶ Ad pbationē dico ꝙ delecta
tio beatifica non est de habitatione vel actu quo de⁹ ha
beꝛ:sz de ipso deo habito tanq̄ȝ de obo delectante. ipa tñ
visio qua deus habeꝛ ptialis est cā talis delectatiōis:nō
nego tñ quin aliq̄ delectatio bene possit eē de ipsa visio
ne obiectiue:cū ipa sit sūme delectabilis:sz talis delecta
tio si deꝛ nō est fruitio:qm̄ nec illa visione delectaꝛ bea
Ad 2m tus pp se ipsam:sz pꝑter deū. ¶ Ad 2am pmo pōt dici ad
minorē ꝙ respectu dei etiā est desideriū non solū respcū
visionis eius. 2° ad maiorē pōt dici ꝙ fruitio patrie po
tius succedit fruitioni vie.i.amori ꝛ charitati q̄ deus in
via diligitur pp se:que dilectio cā est desiderij quo via
Ad 3m tor desiderat deuz seu habere ipm. ¶ Ad 3m dōm ꝙ ma
ior est falsa. ¶ Ad pbationē dōȝ ꝙ q̄uis delectatio cau
setur ex ꝯiunctiōe ꝛc.ipsa tñ ꝯiunctio seu actus ꝯiungēs
Ad 4m nō est obm talis dilectionis:vt dictū est. ¶ Ad 4m nego
maiorē. ¶ Ad pbationē:cū dicit:ꝙ voluntas seqtur tan
tūmō cōpositionē vel diuisionē intellect⁹.dico duplr.p°
qꝛ hoc est dubiū ꝛ a multis reputatū falsuȝ. Nā frequen
ter volūtas:vt dicūt seqtur simplicē apprehēsionē ꝛ ma
xime intuitiuā ꝛ expimētalē:sic pz cuȝ qs per tactū ime
diate apprehēdit aliqd discōueniēs ꝛ cōtristās aut aliqd
delectabile:voluntas imediate ꝛ nāliter absq̄ȝ alia cōpo
sitione illi⁹ delectatur vel tristatur.Et istud dcm̄ satis ap
parenter iudicio meo ꝯfirmari pōt. Nā si aliquā affirma
tionē in tali casu psupponeret:esset vt videꝛ aliq̄ qua iu
dicareꝛ illud sensatū eē bonū vel malū : seu ꝯueniēs vel
discōueniēs:sz istud nō psupponit:qm̄ talē apprehēsionē
vel iudiciū nō hz nec hr̄e pōt:vt videꝛ nisi ex pceptione
tristicie vel delectatiōis cāte. Unde enim nouit quis:ꝙ
ignis aut aliqd aliud vehemēter calidū sit discōueniens
nisi qꝛ tangendo pceperit ꝙ tristatur in illo? 2°dico ꝙ
esto ꝙ illud dcm̄ assumptū eēt verū:nō tñ pbat ppositū.
Nā non seqtur:voluntas non amat nisi phabito iudicio
ꝙ illud est bonū vel amandū aut alio quouis iudicio vl
actu ꝯplexo.igiꝛ ꝯplexū vel ēt signatū p ꝯplexū ē ama
tū vel obm amoris:qnimo ei⁹ obm pōt eē illd qd iudicaꝛ
eē bonū vel eē amādū:ꝛ sic est de odio respcū rei q̄ iudi
Ad 5m caꝛ esse mala. ¶ Ad 5m dico ꝙ nō est vanū delectari i dō
ꝛ in pfectiōe ac bonitate ei⁹:quō.n. diceret scriptura:de
lectare in dño.ꝛ iterū.Letamini in dño ꝛ exultate iusti:
imo certe vana est opio hui⁹ oppom estimātis. cōcedo hñ
tñ:ꝙ vanū ꝛ iordinatū est deo desiderare aliqd bonū:sz
tale desideriū nō pono i beatis:nec certe i aliq̄ iusto via
tore. Nec obstat si dicaꝛ ꝙ de⁹ nō delectat nisi hit⁹:qꝛ sic
nihil amaꝛ nisi cognitū:ꝛ tñ talis cogni°nō amaꝛ amore
quo cognitū illd amaꝛ:sic licz de⁹ nō dlectet btm̄ nisi ha
ꝯ op. bit⁹ seu visus:nō tñ visio est obz delectatiōis illi⁹. ¶ Cō
ade tra opionē 2am arguo.Et p qꝛ vt pbatū est.q.i.distōnis h⁹
vbi.s. ar.p. Nullus act⁹ volūtatis pōt eē fm intētionē Aug.qui
nō sit fruitio vel vsus:ita ꝙ ois dilectio alic⁹ nō relata in
aliud est fruitio fm ipm:nec ē necīuȝ ad rōnē fruitionis
(vt ibidē pbatū est) ꝙ dilectū estimeꝛ eē vltim⁹ finis ꝛ
tanq̄ȝ talis finis nō referibilis accepteꝛ.Qꝛ ēt adhuc cō
q.30. firmaꝛ p eundē.83.q.vbi diē.ꝙ frui cibo ꝛ q̄libz corpali
voluptate nō a deo absurde estimanꝛ ꝛ bestie. ꝛ tñ ꝯstat
ꝙ bestia nullā rē estimat esse talr irreferibilē in aliuȝ fi
nē cū tali noticia ꝛ iudicio careat.Sic ēt Aug.vbi d frui
loqtur oēm dilectionē nō relatā actu vel hitu vocat frui
sz in eisdē locis dicit ꝙ nullo alio a deo est fruēdū. ¶ 2°
2m si talr loquendo de frui posset qs licite frui aliquo alio a

deo:sequitur ꝙ aliq̄ dilectio ordinata ꝛ laudabilis pote
rit in nobis eē nō relata actualr vel habitualr in deū tā
q̄ȝ in finē:pz.sz ꝯñs est falsuȝ:sic hñ pz p Aug.ꝯ Julianū.
lib°4°añ me^m.vbi ait. Noueris itaq̄ȝ nō officijs:sz finib⁹ ca° 13°
a vitijs discernēdas eē vtutes.offm̄ est aūt qd faciēdum
est:finis vō pp qd faciēdū est:cum itaq̄ȝ faē hō aliqd vbi
peccare nō videꝛ si nō pp hoc facit pp qd facere dȝ:pec
care cōuiciꝛ.Ex quo pz ꝙ si qs aliqd diligat:ꝛ nō diligat
pꝑter illud pꝑter qd dȝ diligere:peccat.ꝛ p ꝯñs viciosa
ꝛ nō recta est. ¶ Sz ꝯstat ꝙ oē diligendū aliud a deo est
diligendū pp deuȝ fm oiuȝ scōꝝ doctrinā.igiꝛ ꝛc. ¶ Cō
firmaꝛ per illud ꝙ paulopost subdit:absit inqt vt vtutes
vere cuiq̄ȝ fuiāt:nisi illi vel pp illū cui dicim⁹ de⁹ virtu
tū ꝯuerte nos.Et subdit:q̄ aūt nulli rei fuire volunt:nec
ipse vē sunt.vere qppe vtutes deo seruiūt in hoīb⁹ ꝛ deo
seruiunt in angelis a quo donanꝛ hoīb⁹ ꝛ angelis. qcqd
aūt boni fit ab hoīe:ꝛ nō pp h fit pp qd fieri debere va sa
pientia pcipit:ꝛ si officio videaꝛ bonū:ipso nō recto fine
peccatū ē.h Aug.ꝛ multa alia p eadeȝ snia ibi ponit ꝯ il
lū hereticū Julianū.Ex qb⁹ euidēter collr fm intētionē
Aug.oēm actū dilectionis circa aliqd aliud a deo elicitū
nō hñtē actualr vl habitualr deū p fine eē pctm̄:ꝛ p ꝯñs
nō est laudabilis neq̄ȝ rect⁹. ¶ P.ois amor creature nō 3m
relat⁹ in deuȝ est cupiditas:nō charitas:ꝛ p ꝯñs viciosus
ꝛ illicit⁹.Añs ꝛ ꝯña patēt p Aug.9.de tri.d.nō quo nō sit ca. 8°
amāda creatura:sz si ad creatorē referaꝛ:ille amor nō iā
cupiditas:sz charitas erit:tūc.n.est cupiditas:cū pꝑter se
amaꝛ creatura:tūc nō vtentē adiuuat:sz corrūpit fruen
tē. ¶ P. virtutib⁹ ꝛ oī alio a deo est vtendū:vt.s. pbatū 3m
est.igiꝛ nec vtutib⁹ nec aliquo alio a deo est fruēdū.ꝯña
pz:qꝛ fm Aug.humana peruersio est vtendis frui. ¶ P. 4m
fm Augu.pmo de doctri.xpiana.Qd etiā pꝑter se diligē ca.7.
dum est:in eo constituiꝛ vita beata:sed in nullo alio con
stituiꝛ vita beata.igiꝛ nullū aliud est pꝑter se diligendū.
ꝛ per ꝯñs nullo alio est fruendū. ¶ P.fm Aug.13.de tri. 5m
ꝛ habeꝛ in littera ipas virtutes non amamus:nisi pꝑter ca.8.
beatitudinē:quā si amare desistamus.s.actu ꝛ habitu il
las etiā nō amamus. ¶ Item.19.de ciui.dei.virtutes q̄s ca.25.
mens hēre sibi videꝛ:per quas iperat corpori ꝛ vitijs ad
qdlibz adipiscenduȝ vel tenendū nisi retulerit ad deuȝ:
etiā ipse potius sunt vitia q̄ȝ vtutes. Nā licz a quibusdaȝ
tunc vere atq̄ȝ honeste putenꝛ esse virtutes:cū referunꝛ
ad seipsas nec pꝑter aliud expetunꝛ:etiā tunc inflate ac
superbe sunt:ꝛ ideo non vtutes sed vitia iudicanda sunt.
¶ P.homo non pōt licite frui seipso:sicut pbat Aug.p° 6m
de doctri.xpiana.igiꝛ nec virtutibus suis.pz ꝯña.tum qꝛ ca.7.
eadē est rō ꝛ vtrobiq̄ȝ:ꝙ.s.vtrūq̄ȝ diligenduȝ est propter
deuȝ ꝛ neutrū pꝑter se(per hoc eniȝ ibi pbat Aug.qd di
ctū est)tuȝ qꝛ homo debet magis diligere se q̄ȝ virtutes:
imo nec illas diligit nisi pꝑter se : sed nō vltimate:qꝛ ꝛ se
debet diligere pꝑter deuȝ. ¶ Ad auctoritates inductas Ad rōes
pro opinione rñdeo. ¶ Ad pmā dico ꝙ aliqd esse pꝑter ade vbi
se diligendū pōt duplr intelligi. Uno mō per negationē supra.
cause finalis:ꝛ tunc ideȝ est dictu ꝙ aliqd est diligenduȝ
pꝑter se.i.non pꝑter aliuȝ finē:ꝛ solo eo ꝙ sic est diligen
dū pꝑter se est fruenduȝ.sic aūt nō sunt diligēde vtutes:
nec sic itelligunt Ambr.ꝛ magr: qd pz:qꝛ imediate post
verba allegata pro opiniōe.ait ma.sic.ideo Aug.dicit ꝙ
eas diligimus pꝑter beatitudinē solā:nō quin eas pꝑter
se diligamus:sz qꝛ id ipm quo eas diligimus referimus
ad illud sūmū bonū: cui soli inherēdū est: ꝛ in eo perma
nendū:finisq̄ȝ leticie ponendus:quare virtutibus nō est
fruendum.hec ipse.Ex quibus patet ꝙ ipsa conclusio sit
vera.s.ꝙ virtutibus non est fruendum.ꝛ etiam quod di
cebatur.s.ꝙ virtutes non sunt pꝑter se diligēde.i.nō re

scribiliter seu nō relate actu.s.vel habitu. ¶ Et ꝓpterea
tū ma. dicit ꝙ eas ꝓꝓ se diligim⁹ nō est itelligēdū.i.nō re
late. Alias sic māifeste pꝫ in eisdē ṽbis sibi ꝯdiceret:qḋ
nō est ꝯsentiēdū. Alio° aliqd pōt itelligi eē diligendū ꝓꝓ
se.i.ex se ⁊ ꝑ ꝓpriā bonitatē:⁊ sic ṽtutes ꝓꝓ se sunt diligē
de.sunt.n.ẜm se bone ⁊ honeste ⁊ delectabiles spūali de/
lectatiōe:⁊ sic intelligit ma. sic pꝫ in ṽbis allegatis ꝑ opi
nionē. Ait.n.ꝓꝓ se amande sunt:q꜡ delectant sui possesso/
res sincera ⁊ sancta dilectiōe:i eis pariūt gaudiū spūale.
Sꝫ ex h̄ nō seqtur ꝙ sint amāde absq꜡ relōne in aliū fi/
nē ⁊ magl amādū ⁊ ꝓꝓ quē amāde sint:sic ēt ⁊ iustus hō
est ꝓꝓ se ⁊ ꝓꝓ bonitatē ꝓpriā amādus:⁊ tū nō nisi in ordi
ne ad deū ⁊ ꝓꝓ deū ad quē oīs amor est referēdus:ac ꝑ h̄
nō seqtur ꝙ ṽtutib⁹ sit fruendū. ¶ Et ꝑ idē pꝫ ad auctē
p̊ ethi. phi:q̄uis(vt in p°.q.h⁹ distōnis tactū est)ph̄s non dicat
cap.3. ṽtutes eē ꝓꝓ se amādas vel eligēdas:sꝫ eligibiles. ¶ ꝓ.
nota ꝙ.p.sic de ṽtutib⁹ sic ēt d̉ honore voluptate ⁊ scīa di
cit ꝙ ꝓꝓ se ipsa appetunt̄.⁊ tū nō puto ꝙ iste doc.aut ali/
qs catholic⁹ diceret ꝙ honorib⁹ vel voluptatib⁹ aut etiā
scīa sit fruendū. ¶ Alr itelligēdū est dcm̄ phi.s.vt mihi
vr̄ iuxta 2ᵐ modū p̄missū:qḋ ēt satis innuit cū reddens
cāꝫ q̄re talia ꝓꝓ se sunt eligibilia dicit.nullo.n.aduenien
te eligeremus vnūqḋq꜡ ipsoꝝ:h̄ est ⁊ si nihil aliud eueni/
ret:q꜡ ipsa sūt ẜm se bona:adhuc eligeremus ea. Sꝫ nun
qd beatitudo ipsa seu felicitas est diligēda ꝓꝓ seipaꝫ aut
p̊ ethi. ꝓꝓ aliud: Dicit autē.p.ꝙ felicitatē nullus eligit ꝓꝓ aliḋ:
cap.3. qḋ si verꝝ est.igit̄ ipsa est fruendū. ¶ Rn̄deo ꝙ btitudo
pōt tr ipl̄r sumi/ Uno° ꝓ obto btificāte qḋ de⁹ est quō su/
ꝓsa.io. mit Boeti⁹ in de ꝯsol.li:3°.⁊ sic beatitudo nō est ꝓꝓ aliḋ
diligēda. Alio° ꝓ btitudine formalr nos ꝑficiēte:q̄ est vi
sio delectatio ⁊ si q̄ alia opō ꝯcurrerit elicita circa actuꝫ
beatificū:⁊ ista diligēda est ꝓꝓ aliud.s.ꝓꝓ deū:licꝫ nō ꝓꝓ
aliā opatione aut aliqḋ aliud bonū. ¶ 3° pro beatitudie
ꝯprehēdēte btitudinē p̄ mō ⁊ ēt beatitudinē 2° mō acce/
ptā ⁊ oīa ad statū btitudinis ꝑtinētia que multa sunt ẜꝫ
Aug.⁊ Ans.quō sumit Aug.cū dicit. Btūs hō q hꝫ qcqd
vult ⁊ nihil male vult. Et Boeti⁹ cū ait.5.de ꝯsol.ꝙ bea/
titudo est stat⁹ oium bonoꝝ aggregatiōe ꝑfect⁹.sic btitu/
do nō est ꝓꝓ aliud diligēda:nec mirū:q꜡ de⁹ qui ꝓꝓ nihil
aliud diligēdus est in hac beatitudine nūerat̄. ¶ Ad di/
ctū ḡ phi dico ꝙ vel accepit felicitatē isto 3° mō qḋ satis
p̊ ethi. īnuit:cū cōnumeret ibi multa bona diuersa:ꝑ q̄ dicit nos
cap.3. suspicari fore felices:vel 2° mō. ⁊ tūc dico ꝙ itelligi dꝫ fe
licitatē nō eligimus ꝓꝓ aliud.i.ꝓꝓ aliā opationē vel ali/
ud bonū humanū.s.ṽtutis vel fortune. Ipsa eni optimū
est coꝝ nō ꝙ omne aliud bonū excludat̄:qm̄ nō diuinuꝫ
qḋ oium bonoꝝ finis eē dꝫ:siue sic tū siue alr̄ senserit:nō
puto multū esse ponderādū:cū ꝯstet eum nec de ꝑfecta ⁊
vera beatitudine nostra nec dilectiōe nostra ad deuꝫ ha
bēda eiusq꜡ mō ⁊ ꝯditiōib⁹ verā habuisse noticiā. Et sic
finitur articulus p̄mus questionis huius.

2° ar° Quantum ad 2ᵐ arti° distīguo de vti. Nā pōt ac/
cipi tripl̄r.s.cōiter ⁊ large:⁊ sic vti ē ali
qd assumere in facultatē volūtatis:⁊ est cōe ad frui ⁊ ad
ca.11° vti spāliter ꝯtra frui distinctū.hoc mō sumit Aug.io.de
tri. Alio mō sumit̄ spāliter ⁊ ꝓprie:⁊ sic vti est assumere
aliqd in facultatē voluntatis ꝓꝓ aliud.3°.mō spāli⁹ ⁊ ma/
gis ꝓprie:⁊ sic vti est assumere aliqd in facultatē volun/
tatis ꝓꝓ aliud quo fruendū est:sic accipit Aug.vti.io.de
ca.io°. tri.cū ait. Utimur eis q̄ ad aliud referimus quo fruēdū
est:⁊ isto mō vti distinguit̄ ꝯtra abuti.quoꝝ distinctionē
ca.3°. ibidē ēt tāgit ⁊ 1° de doc.xp̄iana.d. vti est qḋ i vsuꝫ venit
ad id qḋ amas obtinēdū referre.nō tū amādū est sup.ꝓꝓ
se. Nā vsus illicitus abusus potius noiandus est vel abu
sio. hec ipe. Dimisso p̄mo mō accipiēdi vsuꝫ ẜm duos re/
liquos pono ꝯnes duas. ¶ Prima est.accipiēdo vti cōi/ p° ꝯ
ter ad vsuꝫ 3° mō dictū ⁊ ad abusū:q̄cūq꜡ re creata vel in/
creata volūtas pōt vti. Et intelligo sic pus de voluntate
viatoris puri. Probat̄ sic.oēm creatā rē vel increatā vo
luntas pōt diligere vel odire ꝓꝓ aliud.igit̄ oi re creata vl̄
increata volūtas pōt vti.ꝯn̄a pꝫ:q꜡ semꝑ sic diligēdo vel
odiēdo assumit̄ aliqd in facultate voluntatis ꝓꝓ aliud.
Ans̄ ꝓbat̄:q꜡ oēm rē creatā ⁊ apprehensaꝫ sub rōne boni
pōt diligere ꝓꝓ deum:vel si apprehendat̄ sub rōne mali
pōt eā odire ꝓꝓ deuꝫ.q̄libꝫ aūt pōt apprehendi sub rōne
boni vel mali.ip̄m ēt deū volūtas pōt diligere ꝓꝓ aliud.
pōt eni euꝫ apprehēdere vt potētē sibi largiri bona ⁊ au/
xiliari:imo ēt vt auxiliantē:⁊ sic eum ꝓꝓ seip̄m diligere.
¶ ꝓ.ẜm Aug.p̊ de doc.xp̄iana.ceteris a deo vtendū est. ca.27.
igit̄ ceteris voluntas pōt vti. ¶ Itēꝫ ẜm eundē.11.de ci. ca° 25°
dei.aliqui vtunt̄ deo. vn̄ ait.tēporalib⁹ magis vtendū ē
q̄ꝫ fruendū vt frui mereamur eternis:non sic peruersi q
frui volunt mūdo:vti aūt deo:qm̄ non nūmū ꝓpter deū
īpēdunt:sꝫ deū ꝓpter nūmū colunt. Similr Ber.i de di/
ligendo deo dicit ꝙ multi diligunt deum ꝓpter seipsos.
igit̄ tales deo vtunt̄. Aug.ṽo dicit ꝙ est humana ꝑuersi/
tas vti fruēdis.igit̄ oi re creata vel icreata voluntas pōt
vti. ¶ Scda ꝯ est.loquēdo de vti 3° mō deo nō pōt volū 2° ꝯ
tas vti.oi aūt creatura pōt. Prima pars ꝓbat̄:q꜡ deo est
fruēdū ⁊ nō vtendū.igit̄ volūtas nō pōt deo vti.pꝫ ꝯn̄a:
q꜡ ꝑuersio est fruendis vti:⁊ per ꝯn̄s est abuti. Ans̄ pꝫ su
pra frequēter. Scda pars ꝓbat̄:q꜡ ois creatura licite pōt
diligi vel odiri ꝓpter deuꝫ.igit̄ oi creatura voluntas po
test vti. Ans̄ ꝓbatū est in rōne p̄ma p̄cedentis ꝯnis.ꝯn̄a
pꝫ:q꜡ ois talis dilectio est vsus ordinatus distinctus con
tra abusuꝫ. Nā qḋ sic diligit̄ referi ad id quo fruenduꝫ
est. ¶ Itē omne tale odiuꝫ est licitū siue licitus vsus ꝓꝓ
eandē rōnem. Et ꝙ nō soluꝫ diligere:sꝫ ⁊ taliter odire.s.
ꝓpter deū que odienda sunt sit licitus vsus:pꝫ per Aug.
p̄mo de doc.xp̄iana. Ait eni sic. Nō aūt oia quibus vten/ ca.28.
dum est diligenda sunt. Et seqtur. Nam vtiq꜡ martyres
non dilexerunt scelus persequentiū se.quo tū vsi sunt ad
ꝓmerendū deum:sꝫ vsi sunt ⁊ non diligendo.ḡ odiendo
scelus:licꝫ nō hoies. ¶ Itē sicut dic̄ quedā glosa allega/
ta precedēti.q.non ꝑfecte diligit̄ iustitia nisi odiat̄ iniq/
tas.igit̄ odire iniquitatē ꝓpter deuꝫ est licitū ⁊ laudabi
le. Nolle aūt fornicari aut aliqd ꝓhibitum agere ꝓpter
deū est laudabile ⁊ meritoriū:⁊ nullū predictoꝝ est frui
tio:cū omnis fruitio sit dilectio.igit̄ qḋlibꝫ coꝝ est vsus
licitus. Pꝫ ꝯn̄a:q꜡ ẜm Aug.83.q. Omnis ordinatio q̄ vir .q.30.
tus etiā nominat est fruendis frui ⁊ vtendis vti. 2° pro/ 2ᵐ
batur eadē ꝯ quo ad vtrāq꜡ partē per eundē ibidem vbi
ostēdēs p̄us ꝙ deo est fruendū ostendit ꝯn̄r:ꝙ ꝑfecta rō
hois ceteris vtitur ꝓpter deuꝫ:⁊ tandē ꝯcludit. Ita oib⁹
⁊ sensatis ⁊ nō sensatis vtitur:nec aliquid 3ᵐ est. Judicat
aūt de oibus de quibus vtitur.de solo deo nō iudicat:q꜡
ẜm deū de ceteris iudicat:nec eo vtitur:sed fruitur:neq꜡
ad aliquid aliud referendus est:vt supra allegatuꝫ est in
p̄ma ꝯne precedentis articuli. ¶ Cōtra istam scdam cō/ ꝯ 2ᵐ
clusionē pōt argui. Et p̄mo cōtra p̄mā eius partē:qua di/ ꝯnem.
cit̄ ꝙ voluntas nō pōt deo licite vti. Arguit qdam doct. Doct.q/
ex intentione tenens oppositū sumpto.s.vocabulo vsus dā inoia
(vt ait)pro omni amore alicuius relato ad aliud qḋ illo t⁹ tū vr̄
actu p̄ncipalius amatur. Q꜡ ille qui diligit deum aliquo cē durā/
actu precise:q꜡ redemit ⁊ creauit:⁊ ꝓpter retributionē ⁊ d⁹ vbi s̄
hō:vbi ipsemet diligens est p̄ncipale dilectū amore ami
citie:⁊ hec talia ꝓpter ip̄m amore cōcupiscentie:⁊ ꝓpter
vnūqḋq꜡ ⁊ illud magis:ille vtitur(inquit)deo:nec illici
te q̄ꝫdiu nō habeat actū aliquē vere vel iterpretatiue re/
pugnantē illi amori quo tenet̄ hitu vel actu deū solū dī

ligere:sicut vltimū finem ⁊ summe acceptū. Confirma-
ri pōt p auctoritatem ps. Inclinaui cor meū ad facien-
2m das iustificatiōes tuas pp retributionē. ¶ 2° Cōtra eā-
dem partem potest argui (hoc tñ argumentū ipse nō fa-
cit) sic. voluntas potest deo abuti: igitur ⁊ vti. Añs pz ex
pma ꝯne huius articuli. ꝯña pbaṫ: qꝛ vsus ⁊ abusus eius-
dē obiecti sunt opposita. ⁊ per ꝯñs nata fieri circa idem.
Ↄ2m p. ¶ Cōtra secūdā ptē ꝯnis: scꝫ ꝙ qualibet creatura volū-
tas vti potest. Arguitur pmo sic. Non qualibet creatura
voluntas pōt abuti: igiṫ nec q̄libet vti. Añs pz per illud
cap. 21. Aug. 2. de li. ar. virtutibus nemo male vtiṫ: ceteris autē
bonis. i. medijs ⁊ minimis. non solū bene: sed etiam ma-
le quilibet vti pōt. Ex quo pz ꝙ virtutibus nemo potest
male vti. ⁊ per ꝯñs nec abuti: ꝯña pbaṫ sicut ⁊ pcedens.
2m ¶ 2° odiū dei nō pōt licite in deum referri: igitur eo non
potest volūtas licite vti. ꝯña pz. Añs pbaṫ. Nam si pos-
set licite referri posset licite eē: sed hoc est falsum: qꝛ impos-
sibile est odium dei esse sine peccato. ꝯña assumpta pba-
tur. Nam sequiṫ odiū dei referṫ: ergo odiū dei est: igitur
eodem addito vtrobiq̧ valebit ꝯña p. p. igiṫ sequiṫ odi-
um dei pōt licite referri: ḡ odiū dei pōt licite esse. vel sic
sequitur. odiū dei referṫ: ḡ est: sed non pōt esse libere ab
aliq̄ voluntate sine peccato: igitur nō pōt in deū refer-
ri ab aliq̄ volūtate sine peccato. Et per ꝯñs nō pōt volū-
3m tas tali odio licite vti. ¶ 3° arguiṫ ꝯ descriptionē datā
de vti vt distinguiṫ imediate ꝯ abuti q̄ dr̄ ꝙ vti est assu-
mere aliqd in facultatem volūtatis pp̄ter aliud quo fru-
endū est. Naꝫ ex hoc seqṫ ꝙ qcūq̧ assumit aliqd i facul-
tatem voluntatis pp̄ter aliud quo fruendū nō est: abuti-
tur. ⁊ p ꝯñs peccat. ꝯñs est falsum. Nā nulla pecā pmiat
deus pmio aliquo ēt tpali: sed strenuos actus gentilium
romanoꝝ (quos nō pp̄ter veꝝ deū quē ignorabant: sed
pro mundi glīa ac libertate prīe ⁊ exaltatiōe reipublice
cap. 16. gesserāt: tpalr̄ pmiauit. d. Aug. 5. de ciui. dei in pn°. qbus
ergo non erat daturus deus vitā eternā cū sanctis ange-
lis ⁊c̄. si neq̧ hāc terrenam eis gloriā excellentissimi im-
perij ꝯcederet: nō redderetur merces bonis artib⁹ eoꝝ. i.
virtutib⁹ qbus ad tantā gloriā puenire nitebanṫ. ¶ Ex
quibus ⁊ ibi sequentib⁹ v̄bis appet: ꝙ deus p remunera-
Ad pm tione virtutū illoꝝ gloriā imperij tribuit. ¶ Ad pmū ꝯtra
pmā partē ꝯnis dico: ꝙ ois act⁹ quo qs diligit deū pp̄ter
seipsū diligentē: vel pp aliqd aliud a deo: est illicit⁹ ⁊ abu-
sus. qd̄ pz. p qdē. qꝛ vt dicit Aug. ꝯ Jul. ⁊ allegaᵐ est in p
articulo. Quicqd boni fit ab hoīe: ⁊ nō pp h̄ fit: pp qd̄ fie-
ri debere vera sapiētia pcipit: et si officio videaṫ bonū:
ipso nō recto fine pctm̄ est: sꝫ talis vsus ñ fit eo fine q̄ dꝫ:
qm̄ act⁹ oēs nr̄i debēt fieri pp deū. vñ vt ibidē dicit: vere
virtutes deo seruiūt. i. in deū finalr̄ ordinanṫ. Qd̄ ēt cō-
firmaṫ per Aug. 19. de. ci. dei pallegatā articulo pcedē-
ti. ⁊ virtutes q̄s mens habere ⁊c̄. ¶ Ps. vt supra frequen-
ter habitū est p eūdem pmo de doc. xp̄iana. deus diligē-
dus est pp̄ter se: ⁊ homo pp̄ter deū: ⁊ per ꝯñs cū deus di-
ligitur pp̄ter hominem: ⁊ homo diligiṫ pp̄ter se: talis
dilectio vel dilectiōes si plures sunt: ñ hñt rectū finē: ac
per hoc sunt peccata. ¶ 2° qꝛ ois act⁹ rect⁹ ⁊ licit⁹: vel ē
caritas vel ex caritate pcedens: sed talis vsus nec est ca-
c. penul- ritas nec ex caritate pcedens. maior pz per augᵐ. euch.
timo qd̄ fit inquit: vel timore pene vel aliq̄ intentiōe carnali
vt nō referaṫ ad illā caritatē: quā diffundit spūs sanctus
in cordib⁹ nr̄is: n ondū fit quomō fieri opꝫ: q̄uis fieri vi-
deaṫ: si nō fit vt opꝫ non rectū: sed vitiosum est. ¶ Item
in de spiritu ⁊ aīa. Non est inquit fructus bonus q de ca-
cap. 8. ritatis radice nō surgit. minor pbaṫ per eūdem. 9. d tri.
vbi sentētia eius est ꝙ amor quo amaṫ creatura: si refe-
raṫ in deū est caritas: si vo pp̄ter se amaṫ cupiditas est
nō caritas: que cupiditas non vtentem adiuuat: sꝫ fruen-
tem corrūpit. Nūc aūt cū quis diligit deū pp̄ter se: ipse
diligit se sine eodē actu quo diligit deuꝫ: vt vult doc. cō-
tra quē arguo: nec refertur in deuꝫ ista dilectio sine alio
actu fm me: ⁊ tūc etiam ille act⁹ non refertur in deum: ⁊
sic sequiṫ ꝙ sit cupiditas: ⁊ iterū alius actus quo pp̄ter
se deum diligit: non est caritas nec ex caritate: qꝛ ex cu-
piditate pcedit. s. ex dilectiōe dei nō relata in deū. ¶ Ps.
fm istū doctorē met in eodē. q. in solutiōe cuiusdaꝫ obie-
ctiōis: ois dilectio respectu creature ex caritate pcedēs
est amor relat⁹ illi⁹ in deū sicut in finē: sꝫ vsus iste nō ē
amor talr̄ relat⁹. igiṫ. ¶ 3° nulla dilectio q̄ deus diligiṫ 3m
qualr̄ nō est diligendus est ordinata: sed talis ē dilectio
qua deus diligit pp̄ter aliud ⁊ nō pp̄ter se tm̄ vltimate.
igiṫ: maior pz: ⁊ minor pbaṫ auctoritate Aug. li. 5. cōtra
iul. qñ igt. deo donante ex vera viuiṫ fide ⁊c̄. seqṫ. hoc to-
tum recte fit qñ fit pp̄ter ipsum. i. qñ gratis amatur ipe.
h nota. ⁊ pp̄ter ipsum ⁊ gratis. ¶ Itē in de vera innocē-
tia. ppositiōe. 19. hoc affectu ⁊ desiderio colēdus ē de⁹:
vt sui cultus ipse sit merces. Nam qui deum colit vt ali-
ud q̄ȝ ipsum magis pmereaṫ: nō deuꝫ colit: sed illud qd̄
assequi cōcupiscit. ¶ Itē ber. de diligendo deū: nō sine
pmio inquit diligiṫ deus. Et si abq̧ pmij intuitu diligē-
dus sit: vacua eni vera caritas eē nō pōt: nec tñ mercena-
ria est. Et subdit. verus amor seipso ꝯtent⁹ ē: hꝫ pmiuꝫ. s.
qd̄ diligiṫ. Ex his euidēter pz: ꝙ deus est pp̄ter se gratis:
⁊ nō mercenarie: seu pp̄ter aliqd aliud diligēdus. ¶ 4° 4m
qꝛ nullus amor quo plus amaṫ: qd̄ min⁹ est amanduꝫ: est
licit⁹. iste est hꝫ. igiṫ: maior de se clara ē. Et pbaṫ etiā au-
ctoritate Aug. p de doc. xp̄ia. d. ꝙ ille recte ⁊ sancte viuit cap. 9.
q reꝝ iteger estimator est: ipse aūt est q ordinatā hꝫ dile-
ctionē: ne aut diligat qd̄ nō est diligendū: aut nō diligat
qd̄ diligēdū est: aut amplius diligat qd̄ minus est diligē-
dū: aut eque diligat: qd̄ aut min⁹ vel amplius est diligē-
dū: aut minus vel amplius qd̄ eque diligendū est. ¶ Ex
his pz: ꝙ ordinata dilectione: nō plus diligiṫ qd̄ min⁹ est
diligēdū: nec minus qd̄ plus est diligēduꝫ: ⁊ p ꝯñs iordi-
nata est ois qua diligiṫ plus qd̄ minus diligendū est: vel
ecōtra. sed minor per eūdū ibidē pz. Subdit eni. ois ho-
mo inq̄ȝtum hō ē diligendus pp̄ter deuꝫ: deus vo pp̄ter
seipsum: ⁊ si deus oi homini amplius diligendus ē: q̄sq̧
diligere dꝫ deum amplius q̄ȝ seipsum. ⁊ 8. de tri. nec illa caplo. 8.
inquit questio moueat q̄ȝtuꝫ caritatis fratri debeamus
īpendere: q̄ȝtū deo: incomparabilr̄ eni plus q̄ȝ nobis deo:
fratri aūt q̄ȝtū nobis. ¶ 5° qꝛ talis act⁹ ⁊ vsus fruendoꝝ: 5m
ad sensum in quo Augu. d. ꝙ est hūana puersio: sicut pz
ex pma rōne cōtra hunc doc. met facta in pcedēti articu-
lo: nec valet ꝙ dicitur: nō ē repugnantia hui⁹ amoris ad
deuꝫ: quo deus dꝫ diligi tāq̧ vltimus finis: ēt summe ac-
cept⁹: qꝛ siue sic siue nō: iste amor nō est rect⁹: fm se: sꝫ vi-
tiosus. ¶ Ad cōfirmationē dōm: ꝙ ly pp̄ter in auctori-
tate. ps. nō teneṫ causalr̄: ita ꝙ retributio sit causa fina-
lis: sed cōsecutiue: qm̄ iustificatiōes illas ꝯsequiṫ eterna
retributio: qꝛ iuxta verbū bernardi: vbi supra pallegatū:
vacua caritas esse nō potest: nec sine pmio diligitur de⁹:
debet tñ diligi sine intuitu pmij. huc ēt sensuꝫ ptendit
glosa: que ait sic. Ista opera sine dilectione facta nō sunt
iustificationes: ipsa aūt dilectio eterna ē eiq̧ eterna pa-
ta est retributio: ⁊ ipsa ineternū diligens ineternum me-
reṫ habere que diligit. ¶ Ad secūdum nego ꝯñam. Ad Ad 2m
pbationē cū diciṫ ꝙ vsus ⁊ abusus eiusdeꝫ obiecti sunt
cōtraria: ꝯcedo: dico tñ ꝙ nō cuiuslibet obiecti abusus
contrariatur vsui eiusdem: accipiendo vsum stricte vt
i proposito. s. ordinatuꝫ qui non est abusus: quia non cu-
iuslibet obiecti est possibilis aliquis vsus talis. quia nō

dei:cum eo nō sit vtendū:sed fruendū:τ deo nullus vsus
potest esse circa ipsum qui non sit abusus:propter quod
non sequitur:ꝙ si eo voluntas posset abuti possit etiam
eo vti. Secus autem est de qualibet alia re qua vtendū
est:cuiuslibet enim talis rei abusus pōt hr̄e vsuȝ oppoͦm:
Ad pm 3 2m ptē sȝ cū quo volūtas pōt vti eo sicut vtendū est. ¶ Ad pri
maȝ cōtra secūdam ptē ꝯnis cū dr̄:ꝙ nō qualibet re vo
luntas potest abuti rc̄. Dōm est ꝙ vti accipit̄ equiuoce.
Nam vnoꝰ dicimur vti aliquo:tāq̄ potentia vel hitu:si
cut dicimꝰ artificē vti arte sua:q2 opat̄ fm eaȝ. Alio mō
vtimur aliquo tāq̄ obo ad itellectū datū supra frequen
ter. Alijs ēt modis accipit̄ significatio dicti vocabuli:sȝ
ꝓ nūc isti sufficiūt. Si igitur ꝓpō assumpta accipit abu
ti:vt distinguit̄ cōtra vti pmo mō:ꝯcedo ipsam:sed ex ea
in tali sensu nihil sequitur ad ꝓpositū sicut pȝ. Si vo ac
cipiatur abuti. vt distinguit̄ cōtra vti 2ͦ dictū:nego illā:
nec valet ꝓbaͦ:qm̄ beatus Aug. accipit vti pmoͦ:sicut pȝ
per verba qbus ꝯn̄ter declarat τ ꝓbat dictum suū. Sub
dit eniȝ. Jō virtute nemo male vtit̄:q2 opus virtutis est
vsus bonus istoꝝ:qbꝰ ēt nō bene vti possumus.s.potētijs
aīe.nemo aūt bene vtendo male vtit̄. vbi pȝ ꝙ opus fm
Ad 2m virtutē vocat vsum eius. ¶ Ad secūdū nego an̄s. Ad ꝓ
bationem cū dr̄ ꝙ tunc posset licite eē:illud ꝯn̄s pōt hr̄e
duplicē sensum. Unus ꝙ illa res q̄ est vel pōt eē odiuȝ
dei licite posset esse in rerū nāa:τ sic pōt ꝯn̄s cōcedi. Naȝ
deus posset illam rem per se sine subiecto facere:τ si fa
ceret licite τ rationabiliter faceret. Alius ꝙ quis posset
licite τ rōnabilr odire deum:τ sic nego ꝯn̄am. Ad ꝓba
tionē qcqd sit de illa pma ꝯn̄tia odiū dei rfert̄.igit̄ odiū
dei est:q2 in simili videbitur de ipsa distinc.3a.q.pma.in
dissolutione pmi dubij:tn̄ cū vlterius infert̄ hanc esse bo
nam ꝯn̄am.odiū dei licite refert̄.igit̄ odiū dei licite est.
vel si inferat̄.igit̄ aliquis licite odit deū:nego ꝯn̄am.nā
posito ꝙ petrus odiat deū:τ paulus ꝓpter deū nolit illō
odium esse:tunc an̄s est veꝝ τ ꝯn̄s falsuȝ. ¶ Ad ꝓbatio
nem:q2 eodē addito vtrobiq̄ tȝ ꝯn̄a:dico ꝙ dictū illud
dȝ intelligi:vbi illud additū sit purū cathegorematicū τ
adiectiuum respectu illius cui addit̄:in alijs autē mul
tiplicem hȝ instantiam. Sequit̄ eniȝ. deus creat.ḡ deus
est:τ tn̄ nō sequit̄. deus ꝯtingenter creat.igitur cōtingē
ter ē. Similiter seqt̄.ille punit̄ a deo:igit̄ peccauit.nec
tn̄ sequit̄.iste iuste punit̄ a deo:igitur iste iuste peccauit.
Jn ꝓposito aūt pȝ ꝙ additū non est tale quale dictuȝ est
debere esse. ¶ Ad aliā formā dico ꝙ nō seqt̄:odium dei
nō pōt libere esse ab aliq̄ volūtate sine peccato:igit̄ non
potest referri in deū ab aliqua volūtate sine pctō. Nam
ab aliqua volūtate non odiente:possibile est ipsum refer
ri per actū detestandi τ nolēdi:in quo nō soluȝ nō pecca
Ad 3m ret sed mereret̄. ¶ Ad 3m cōcedo ꝯn̄s pm sic intelligēdo:
ꝙ ꝓpter aliud a deo vltimate. Et ad hoc mihi sufficiunt
auctoritates Aug. ꝯtra Jul. τ de ci. dei. superius in prece
denti articulo adducte. Alias forte latius hec mā discu
tiet̄. ¶ Cū ꝓbat̄ ꝯn̄s eē falsū:q2 nulla peccata pmiat deꝰ
ēt pmio tpali. Dico ꝙ verum est per se τ directe. dando
tale temporale pro premio. Naȝ nullum peccatū est me
ritoriū alicuius pmij:sed tm̄mō pene:sed indirecte τ per
accn̄s aliqn̄ premiat:videlicet:cū quis ituitu finis alicꝰ
obtinēdi aliquē actū exercet:τ illū finem deus cōfert il
li:tūc talis finis pt̄ dici pmiū scd̄m intentioneȝ opantis
qui ipsuȝ pro pmio intēdebat:nō tn̄ semp est finis respe
ctu dei ꝯferētis:q aliqn̄ pro pmio nō confert:imo forte
pro pena:aut aliq̄ alia cā sibi nota:nobis vo ignota. Sic
dico de Romāis de quibus adducit̄ auctoritas Aug. ꝙ
glā imperij sibi a deo cōcessa dr̄ merces actuū suoꝝ:non
q2 ꝓ illis pmiādis data sit:sȝ q2 ab illis ꝓ suis actibꝰ tāq̄
merces q̄rebat̄:sicut de ypocritis dr̄ a saluatore.recepe
rūt mercedē suā.quā.s.itendebāt:τ ꝙ nō ad pmiādū ta
les eoꝝ actus data est:sed ꝓ alio fine:pȝ per Aug. ibidē
in pn̄. Ait.n. Jdq̄ talibꝰ potissimū ꝯcessit hominibꝰ:ad cap.14.
domāda grauia mala multaꝝ gentiū rc̄. Et.c.20. talibus
domināndi ptās non dat̄ nisi summi dei ꝓuidētia:qn̄ res
hūanas talibꝰ dn̄is iudicat dignas. Et paulo post adduc̄
illud:q regnare facit hominē ypocritā ꝓpter peruersitatē
populi:τ sequit̄. Q̄obrē q̄uis vt potui satis exposuerīȝ q̄
cā deus vnus verus τ iustus Romanos scd̄ȝ quādā for
maȝ terrene ciuitatis bonos adiuuerit ad tāti imperij glo
riam ꝯsequendam:pōt tn̄ τ alia cā eē latentior:ꝓpter di
uersa merita generis humani:deo magis nota q̄ nobis:
dūmō illud constet:inter oēs veraciter pios:neminē sine
vera pietate.i.veri dei cultu:verā posse habere v̄tutem:
nec eā verā eē qn̄ glie seruit humane. Et per istā vltimā
clausulā rn̄det̄ tacito argumento:possibile fieri ex illo
verbo ꝯtento in auctoritate arguendo allegata.s.bonis
artibus.i.virtutibus. Nam tales artes nō dicit v̄tutes:
q2 vere sint v̄tutes:sȝ q2 formā τ silitudinē hn̄t virtutū:
vt.n.ait ꝯtra iul.li.4.sūt vitia que finitima vident̄:τ ꝓ cap.12.
pinqua v̄tutibus:cū absint ab eis:q̄ lōge absunt a virtu
tibus vitia. Nam sicut ꝯstātia v̄tus ē:cui ꝯria est incōstā
tia:vitiū tn̄ est ei quasi finitimum ptinacia:que cōstan
tiam vr̄ imitari:ita oibꝰ v̄tutibus nō solū sunt vitia ma
nifesta discretione ꝯtraria:sicut prudē temeritas:veꝝ
ēt vicina quodā mō nec v̄tute:sȝ quadā spē fallēte silia:
sicut ipsi prudenē nō temeritas vel imprudenꝰ:sed astu
tia:τ ꝯn̄ter diffuse prosequēs determinat:ꝙ in infideli
bus nulle fuerunt v̄tutes vere:q̄uis in eis fuerint vicia
speciem virtutum habentia.

Quantum ad tertiū articulū pono ꝯn̄es septē. 3a arti.
Prima ē:ꝙ nulla volitio creata ē di pa ꝯ.
stincta volitio sui:ꝓbat̄.cuiuslibȝ volitionis create par
tialis cā efficiēs ē notitia sui obiecti:pȝ.q2 nāl̄r nō pōt eē
aliqd volitū nisi sit cognitū:nec distincte volitū nisi sit
distincte cognitū:lȝ ecōuerso aliqd possit eē disticte co
gnitū τ nō disticte volitū.igit̄ cuiuslȝ voliti notitia est
cā partialis volitionis:q2 ipm est volitū:τ ista ꝯn̄a clara
est:q2 oīs res pōt poni nāl̄r positis pcise suis causis.τ in
2a ēt magis patebit:igit̄ si aliqua volitio creata esset di
stincta volitio sui:eius distincta notitia eēt eiꝰ cā. ¶ Sit
igit̄ volitio qua volo sanitatē a.τ si a.est volitio sui τ vo
lita ꝓpter seipsam:notitia q̄ ipsa cognoscitur est cā sui:τ
sic aliq̄ notitia est cā sui obiecti:qd ē absurdū.qm̄ vt dic̄
Aug.14.de tri. Siue tpe pcedētia siue sil̄ esse incipiētia cap.10.
cogscibilia:cogitationē gignunt:nō cogitatiōe gignunt̄.
Rursus q2 fȝ eūdē.9.de tri.liquide tenenduȝ est ꝙ oīs cap.12.
res quācūq̄ rē cognoscimꝰ ꝯgenerat in nobis notitiam
sui:qd intelligendū est de notitia q̄ cognoscit̄ intuitiue:
q̄lr ēt fȝ eūdē de vidēdo deo ad paulīm cognoscit̄ quelȝ
volitio nr̄a:qua actu volumꝰ si distincte cognoscat̄:seqt̄
ꝙ ipsa volitio sit cā illius notitie sue:τ sic ē cā imediata
efficiens sue imediate cāe efficiētis:qd est impoīe. ¶ 2a 2m
si aliq̄ volitio est distincta volitio sui.igit̄ quelibet:cum
non sit maior ratio de vna q̄ de alia. Sed probo ꝯn̄s eē
falsū τ sumo volitionē q̄ qs fruit̄ deo:si illa volitio ē vo
litio sui:aut est fruitio sui aut vsus sui:pȝ q2 non est dare
mediam volitionē:vt ꝓbatū est in pma.q.huius distin
ctionis.si est fruitio sui.igit̄ beatꝰ fruitur sua fruitione
obiectiue:τ per ꝯn̄s fruit̄ creatura:igit̄ peccat:quinimo
τ ipsa beatitudo est peccatū:τ hūana puersio fȝ Aug. est
vtendis frui. Si vero est vsus sui:igit̄ beatꝰ ea vult eaȝ
ꝓpter aliud:τ constat ꝙ non nisi ꝓpter deum:alias esset
abusus τ peccatū. Si vult eā ꝓpter deū:igitur in beato

est quedam alia volitio: qua vult deū: q2 nō eadē volitio
ne vult quis aliquid propter finem ⁊ ipsum finem secun
dum Augu. ii. de tri. ⁊ pbatum est supra. q. prima huius
distinc. ar. 2. ⁊ tūc de illa alia volitione eodem mō argu
am in īfinitū. vel deueniet ad aliquā que nō erit volitio
3m sui. ¶ 3° ꝭm Ans. de li. ar. volitio in nobis tam multiplex
capl'o.8. est q̄ multa ⁊ q̄ sepe volum⁹: qđ intelligendū est de vo
litione distincta ⁊ silr de volito. igit ꝭ3 ip3 quot sunt actu
volita aut q̄tiēs volum⁹: ēt si idē velim⁹: tot sūt volitōes.
igitur volitio qua volo: verbi gratia: lapidē: nō est voli
tio qua volo illā volitionē posito ꝙ illam velim: p3 ꝯña:
4m q2 tūc sunt duo volita. s. lapis ⁊ volitio eius. ¶ 4°. si voli
tio est volitio sui: quel3 volitio erit volitio sui: nisi quis
dicat ad placitū ⁊ sine rōne hanc ꝯñam nō valere: sed nō
pōt dari ꝙ nolitio sit nolitio sui: q2 cū q̄tū ad hoc simile
sit de omnib⁹ iudiciū: quelibet nolitio esset volita: ⁊ sic
quicqd volūtas vellet: iuite vellet. ¶ Itē cū cōtingat ali
q̄n nos velle nostrū nolle: vt cū quis ꝑpter deum nolens
furari diligit ⁊ vult tale suum nolle: seu complacet in il
lo: sequitur ꝙ simul vellem⁹ ⁊ nollem⁹ illud nolle: qđ nō
est possibile saltem nālr: nisi dicas: q2 tūc illud nolle non
erit volitio sui: sed tūc sequit ꝙ eadē volitio aliq̄n erit
volitio sui ⁊ aliq̄n nō: qđ penitus diceret absq3 rōne: nec
pōt dici ꝙ volitio sit nolitio sui: tum q2 non apparet nā
liter possibile: ꝙ aliqua creatura sit sil volitio ⁊ nolitio:
etiam respectu diuersorum: q̄uis contra proteruientes
forsan non multū efficaciter ⁊ apparēter posset ꝓbari:
cū illud non euidenter icludat ꝯtradictionē. Sed tūc eq̄
facilr potero dicere ꝙ idē actus est timor: ⁊ desideriū re
spectu diuersoꝝ. Et silr ide3 est delectatio ⁊ tristitia. Et
adhuc facilius dica3 ꝙ idem est desideriū ⁊ delectatio: ⁊
similr idē timor ⁊ tristitia: iō certe idem actus erit desi
derium ⁊ delecta°: ⁊ timor ⁊ tristitia: sed cur non est desi
deriū illi⁹ ⁊ istius: ⁊ cuiusl3 qđ desideram⁹: ⁊ sic de alijs
actibus: ⁊ tandem perueniet ad hoc: ꝙ vnico actu fera
tur voluntas in q̄cūq3 volendo feret vel nolendo: sic de⁹
vnico actu vult qđ vult: ⁊ non vult qđ nō vult. ⁊ certe ita
poterit alius addere ꝙ in nobis idem actus sit notitia ⁊
voli° respectu oium cognitoꝝ ⁊ nolitoꝝ sicut ēt ē in deo.
¶ Ulterius nō magis apparet īpossibile ꝙ ipsamet vo
luntas vel essentia aie sit nolitio: q̄3 ꝙ illa res que est vo
litio sit nolitio: ⁊ sic tandem oīa saluabim⁹ per vnicam
re3. s. ipsam aia3: sicut in deo dicimus ꝙ ipse ē itellectio:
volitio ⁊ nolitio ⁊c. sed omnia ista sunt contra dicta san
ctorum cōmuniter ⁊ philosophorum: qui ponunt tales
actus inter se ⁊ ab aīa distingui ⁊ multiplicari in nobis.
5m ¶ 5° ad hoc est auctoritas Augustini. 9. de trini. d. Cum
cap.2. aliquid amo: tria sunt: ego: quod amo: ⁊ ipse amor. Et
ꝯñter etiam dicit: ꝙ cū quis se amat q̄uis amās ⁊ ama
tum vnū sit: amor tñ ⁊ amatū duo sunt. Ita ꝙ sua inten
tio est (vt videtur) ꝙ in nobis semper amatum ⁊ amor
quo ipsum amatur sint duo quedam distincta. igitur cū
amor amatur in nobis sunt duo amatores distincti: quo
rum alter a reliquo est amatus. ⁊ eadem ratio est de voli
2a ꝯ tionibus alijs. ¶ 2a conclusio aliqua volitio creata pōt
esse confusa ⁊ indistincta volitio sui. ꝓbatur. q2 sicut ꝭm
phm. 2° retho. ⁊ est allegata auctoritas p̄cedēti. q. odiū
potest esse nō solū ad singularia: sed ad genera: q2 furem
⁊ calumniatorem odit vnusquisq3: vt ait: sic ⁊ dilectio.
⁊ per ꝯñs volitio potest esse ad genera iuxta modum lo
quendi. p. ponat igitur ꝙ aliquis apprehendat in cōmu
ni conceptu dilectionem: ⁊ iudicet omnem dilectionem
esse bonā: ⁊ sicut iudicat omnem eē bonā: sic etiam dili
gat omnē dilectionem: tūc talis dilectio erit dilectio sui:
non quidem distincta: sed confusa ⁊ indistincta: ⁊ simili

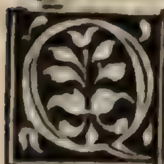
modo aliq̄ nolitio potest esse nolitio sui vt p3: si q̄s odi
ret omne odium. nec cōtra hanc ꝯnem ꝓcedit aliq̄ ratio
p̄cedentis conclusionis si diligenter attendat. ¶ Ter 3a ꝯ
tia ꝯ: ꝙ non ois actus intellectus nostri est notitia sui. ꝓ
batur p̄mo. q2 tunc idem act⁹ esset fides ⁊ visio: qđ non
vr concedendum. ꝯña p3: q2 fides cū sit actus intellect⁹
esset notitia sui: aut igitur īntuitiua sui. (Et ꝑ ꝯñs visio)
aut abstractiua sui: ⁊ idē sequit: q2 omnis notitia abstra
ctiua vnius rei est intuitiua alterius: vt patebit distōne
3°. ¶ P̄. sumo actum vnum intellectus qui est negatio:
verbi grā: quo enūciatur albedinē nō eē nigredinē: si est
noti° sui: aut est notitia que simplex dicit apprehensio:
aut affirmatio vel negatio: ⁊ quodl3 hoꝝ videtur incon
ueniens. Na3 simplex apprehensio ⁊ cōpositio ⁊ diuisio
intellect⁹ respectu quorūcūq3 obiectoꝝ vident in nobis
distingui. Item nec affirmatio ⁊ negatio. ⁊ hoc omnino
dicere hīt illi qui dicūt ꝓpositionē mētalem componi
ex notitijs simplicibus. Et si dicat ꝙ est notitia sui ne
gatiua: tūc querendum est an neget aliquid de se: aut ne
get se de aliquo: ita ꝙ ipsamet sit ꝑtiale obiectū sui. ⁊ nō
videt alterū predictoꝝ posse rōnabilr dici: aut ipsa erit
totale obiectū sui: nec est possibile: q2 nullius enunciatio
nis obiectū seu totale significatū est aliq̄ entitas: sicut ī
ꝓlogo tactum est: ⁊ infra latius ostendet. ipsa aūt enun
ciatio est aliqua entitas. ¶ 4° ꝯ: ꝙ nullus actus intelle 4a ꝯ
ctus est notitia sui imediata seu intuitiua. ꝓbat: p̄mo q2
nullus actus intellectus est cā effectiua suimet totalis
vel ꝑtialis: s3 omnis res imediate ⁊ intuitiue in se cogni
ta est cā effectiua ꝑtialis notitie: qua sic cognoscitur vt
allegatū est supra ex Aug. 9. de tri. q. p̄ma. ¶ 2° si aliquis 2m
actus itellectus eēt noti° sui q̄l3 notitia intellect⁹ eēt no
titia sui: quia q̄ rōne vna ⁊ q̄l3. ⁊ silr q̄l3 eēt tanta notitia
suimet q̄ta est sui obiecti p̄mi a se distincti. verbi grā.
noti° albedis eēt tāta noti° sui: q̄ta notitia ē albedis: ita
ꝙ per eam eq̄ bn̄ cognosceret ipsa sic cognoscit per ea3
albedo. nō enim posset reddi cā cur ipa esset ꝑfectior no
titia albedinis: q̄3 sui. ⁊ vlteri⁹ q̄lib3 cogn̄scēs ⁊ ꝑcipiēs rē
aliq̄3 ꝑcipet suā notitiā: ⁊ sic q̄cūq3 cogn̄sceret aliq̄3 rē cog
nsceret se cognoscere illā rē. c⁹ oppo^m experimur. ¶ 3° ad 3m
hoc est expressa auctoritas Aug. 15. de tri. d. q. n. dicit scio cap.12.
me viuere: vnū aliqd scire se dicit. ꝓinde si dicat: scio me
scire me viuere. duo sunt iam. hoc v° ꝙ scit hec duo 3m
scire est. sic pōt addere. 4. ⁊. 5. ⁊ innumerabilia si sufficiat:
hec nō essent vera si notitia eēt suimet notitia: alias fru
stra poneret alia notitia: q̄ p̄ma cognosceret. ¶ 5° ꝯ. ꝙ 5a ꝯ
nulla notitia in nobis nālr habita est distincta notitia
sui abstractiua. ꝓbat. q2 si aliq̄ est. igitur aliq̄ est imedia
ta cā efficiens sue cause imediate efficientis. qđ est ipos
sibile nālr. declaro ꝯñam. Nā ois notitia abstractiua est
per spetiē rei cognitam intuitiue per illam notitiā q̄ res
abstractiue cognoscitur: ⁊ si distincte cognoscit per illa3
op3 ꝙ spetiés illa distincte representet rem hō: nulla aūt
spēs distincte rep̄sentat aliquā rem: nisi a qua imediate
cāta est in aīa: q̄n nulla res creata pōt causare in aīa pro
priam spē3 alterius rei illa non concāte. Et hec oia cla
re ꝓbabunt infra. distinctione. 3. Si igitur aliq̄ notitia
distincte cognoscitur abstractiue per aliquam spetiem:
illa spetiés est ab ipsa notitia cāta imediate. ⁊ si ipsa no
titia a qua est causata illa spēs cognoscit abstractiue per
seipsam mediante spē illa: igit illa spēs intuitiue cogno
scitur per illam. ⁊ per ꝯñs imediate efficit illam: q2 vt di
ctum est supra: ois res quācūq3 cognoscimus. s. intuitiue
congenerat in nobis notitiā sui: ⁊ ita hoc est verū de spē
in memoria respectu visionis: qua cernitur sic dē re sen
sibili extra respectu sensatiōis qua aspicitur: vt clare ha

cap.7. betur ex Aug.ii.de tri.ꝛ multis alijs.ꝛ hoc ẽt habeť dif
6ᵃ ꝯ fusius in 2ᵒ vbi tractať de cognitiõe angeloꝝ. ¶ Sexta
conclusio.ꝙ aliqua notitia nãlr potest eẽ notitia abstra
ctiua sui confusa ꝛ indistincta. ꝑbatur.qꝛ aliqua notitia
nostra põ. esse intuitiua notitia alicuiꝰ cõceptus simpli
cis sibi ꝛ alijs cõis:igitur põt esse notitia abstractiua con
fusa sui.ꝯña pꝫ: quia in cõi simplici cõceptu intuitiue co
gnito cognoscitur abstractiue:ꝯfuse tñ qõlibet eiꝰ signifi
catum:sicut in conceptu cõi albedinis cognoscitur ꝯfuse
quelibet singularis albedo:ẽt cõceptu communi nigre
dinis quelibet singularis nigredo:ꝛ hoc ẽt.3.di.amp.de
clarabitur. Añs pꝫ:qm̃ conceptum cõem q̃litatis:vel ẽt
ꝯceptũ entis:si aliquis talis deť: põt quis ĩtuitiue cogno
scere.quilibet aũt taliũ ꝯceptuũ cõis est oĩ intellectioni
7ᵃ ꝯ create.ꝛ per ꝯñs huic qua cognoscitur. ¶ Septima con
clusio aliq̃ notitia supnãlr homini cõcessa põt eẽ distin
cta notitia sui abstractiua:ꝑbať.qꝛ deus põt oñdẽdo se
intuitiue alicui representare illi distincte illammet no
titiã numero:qua ip̃e videreť ĩtuitiue:sic̃ ꝛ vni beato põt
representare visionẽ alterius beati.igitur possibile ẽ ꝙ
ille simul videat suam notitiã abstractiue ꝛ distincte.sꝫ
non est necesse ꝙ per aliam.igiť possibile ẽ ꝙ ꝑ illãmet:
ꝛ sic eadẽ erit ĩtuitiua dei ꝛ abstractiua sui. Añs pꝫ ꝛ cer
tum est qm̃ quãlibet creaturã existentẽ vel possibilẽ po
test pro libero libito representare.ꝯña pꝫ: qm̃ tali notiᵃ
que dr̃ notitia rerũ in ṽbo: ꝑfectius cognosciť creatura
q̃ȝ per notitiã ĩtuitiuã ab ipsa imediate causatã.ꝛ ꝑ ꝯñs
cap.29. distincte. Assumptũ pꝫ per Aug.ii.de ciuitate dei.vbi ait:
ꝙ angeli vidẽtes deũ ipsam creaturã melius ibi:ħ est in
sapia dei tãq̃ȝ in arte q̃ facta ẽ:q̃ȝ in ea ipsa sciũt:ac ꝑ ħ et
seipsos ibi meliꝰ q̃ȝ in seipsis:verũtñ ꝛ in seipsis.facti sũt
enim ꝛ aliud sunt q̃ȝ ipse qui fecit.ibi igiť tãq̃ȝ in diurna
cognitiõe:in seipsis tãq̃ȝ in vespertina. Et eãdẽ sñiam fre
quẽter ponit.4.sup gene.ad lrãȝ. nec ẽ dubiũ ꝙ talẽ no
titiaȝ ẽt hoĩbꝰ p̃t ꝯcedere.ꝙ aũt hoc possit esse ꝑ eãdem
notitiã:pꝫ:qꝛ qõlꝫ indr̃enter p̃t per illaȝ in ṽbo cognosci:
nec ipsa minus q̃ȝ alia aliqua res.satisclarũ est. Sed talis
notitia cuiuscũq̃ȝ alterius a ṽbo est notiᵃ abstractiua re
ꝯ dicta spectu illius:eo ꝙ fit eius nõ in seipso ꝛ imediate:sꝫ me
arg' du diante ṽbo rep̃sentãte ꝛ ĩtuitiue cognito. ¶ Cõtra tñ ali
rãdus. qua p̃dictoꝝ arguũt aliq̃ tenẽtes oppoᵐ. Et p̃mo q̃dẽ ꝑ
bať q̃ȝ volitio sit volitiõ sui. Et primo auctoritate Aug.
cap.5. 9.de tri.d.amor amať nec alio nisi amore amari põt.i.se
2ᵐ ipso. ¶ 2ᵒ.idẽ ꝑbať auctorita.ansel.d.in de.li.ar.oĩs vo
cap.5. lens ipsum suũ velle vult. Et ĩfra.sicut dicit cũ quis men
titur: vult ipsum mentiri sic cũ vult mentiri vult ipsum
velle. tunc arguitur. Si omnis volens vult suum velle:
aut alio velle (ꝛ tunc ꝓcediť in infinitum:ita vt simul
habeat infinita velle) aut aliqd̃ vult non alio velle:sed
3ᵐ seipso:ꝛ habetur ꝓpositum. ¶ 3ᵒ ꝑbať:ꝙ notitia q̃libꝫ
sit notitia sui:auctoritate Aug.vbi supra ꝓximo.d. non
enim sibi est incognita notitia:qua se mens ipsa ꝯcogno
scit. Et sicut est de illa ita ꝛ de q̃lꝫ alia.aut igitur quelibꝫ
est cognita se ipsa.ꝛ sic habeť ꝓpositũ.aut q̃libet ꝑ aliaȝ:
Ad p̃ᵐ ꝛ tunc simul sunt infinite notitie. ¶ Ad p̃ᵐ p̃mo potest
durãdi dici sicut dicebať ad p̃mũ argumentũ p̃ncipale p̃ceden
tis.q.ꝙ Aug.nõ accipit ibi amorẽ ꝓ actu 2ᵒ ꝛ opatiõe.sꝫ
ꝓ vi amatiua.ꝛ silr̃ notitiã ꝓ vi cognitiua.ꝛ tũc argumẽ
tum nõ ꝓcedit ad ꝓpositum. ¶ 2ᵒ dico:ꝙ si amor acci
piatur ꝑ actu 2ᵒ:illud relatiuũ se nõ põt habere relatio
nem ꝑsonalẽ:sed tñ simplicẽ scd̃m distinctionẽ grãmati
coꝝ:qꝛ si esset relatio ꝑsonalis.i.ad idẽ indiuiduuȝ ꝓpõ
illa esset falsa. Naȝ esto:ꝙ amor amareť seipso nãlr:ad
huc posset amari amore alterius scd̃m nãm. Nã vnꝰ ho
mo potest amare amorẽ alterius.ꝛ tunc cõstat:ꝙ amor

amať amore alio a se. Si v̊o sit relatio simplex ñ ad eãdẽ
rem numero ꝛ secundum indiuiduum: sed ad eandem
rem spetie vel genere ꝓpositio est vera.ꝛ ẽ sensus:ꝙ ꝛ id
qd̃ amatur est amor:ꝛ quo amatur est amor. Et illud cõ
firmari potest ex alio qd̃ sequiť:ꝑbat enĩȝ ex alio ꝯñter
ꝙ illius trinitatis mens amor notitia bina sunt in singu
lis.ꝛ ostendit ꝙ mens ꝛ amor sunt in notitia.qꝛ mẽs no
uit se ꝛ suũ amorẽ. Cõstat aũt:ꝙ mens ꝛ amor nõ cogno
scunť vna notitia numero:sꝫ alia notitia cognosciť mẽs
ꝛ alia cognosciť amor:tali modo cog̃scẽdi de quo ibi lo
quitur:scꝫ intuitiue.ꝛ tñ dicit:ꝙ bina sunt in singulis:ꝛ
per ꝯñs duo in vno. Item dicit:ꝙ mens cuȝ suo amore ẽ
in notitia:qd̃ esse non põt:nec saluari de vnica notitia nu
mero:qm̃ per nullã notitiam vnaȝ nũero mens se nouit
ĩtuitiue ꝛ amorẽ suũ. ¶ Ad auctoritatem Anselmi dõȝ: Ad 2ᵐ
ꝙ nõ est intentio Ans.dicere ꝙ cuiuslꝫ volẽtis velle sit
ab ipso volitũ:sed ꝙ oĩs volens vult sponte ꝛ non ĩui
te vel nolens velle vult.ꝛ istud sufficit ad ꝓpositũ suũ.
dixerat enim ꝙ in potestate hominis erat seruare recti
tudinem voluntatis:nec posse auferri ab homine eo ĩui
to. ¶ Cõtra qd̃ arguit discipulus:qꝛ plerũq̃ȝ homo rectã
habens volũtatem cogente temptatione inuitus defit.
eam. Respondet Ans.interimendo assumptam. Nã ĩui
tus dicitur nolens:nemo aũt deserit rectitudinẽ nolẽs.
ligari enim potest hõ inuitus:qꝛ ligari põt nolens.velle
aũt nõ põt inuitus:qꝛ vt ait: velle nõ põt nolẽs velle.qd̃
ꝑbat:qꝛ omnis inquit volens ipsum suũ velle vult.q̃ ꝑ
batio accepta in sensu dato vtiq̃ȝ sufficiens est. ¶ Alius
aũt sensus non ẽ necessarius nec certe sufficiens ad ꝓpo
situȝ suũ sine isto:esto ꝙ verus esset:qꝛ esto ꝙ oĩs volẽs
velit suũ velle:ita ꝙ suũ velle sit ab ipso ꝓprie volituȝ:
adhuc non ꝑbať:qꝛ non velit inuitus: qꝛ quicũq̃ȝ dice
ret ꝙ quis aliquo cogente mentitur inuitus:diceret ẽt
ꝙ inuitus vellet illud velle quo vult mentiri:qꝛ si velle
mendacij nõ est spontaneuȝ:nec velle illius volitionis
erit spontaneuȝ:ꝛ tñ si daretur oppositũ ꝯcedereť p̃nci
pale ꝓpositũ.s.ꝙ velle illud nõ esset volitum se ipso:cuȝ
eadem volitio non sit spontanea ꝛ coacta. ¶ Ad aliud Ad 3ᵐ
dictũ Aug.de notitia dõm sicut dictũ ẽ de amore. ¶ p̃ꝫ.
nõ est ĩtelligẽdũ ꝙ notitia nõ est sibi ĩcognita q̃si semꝑ
actu cognoscať a mẽte:sed qꝛ semꝑ hitualr̃ seu q̃si habi
tualr̃:q̃ȝadmodũ ꝛ de ipsa mẽte idẽ ait:ꝙ semꝑ se nouit:
non tñ semꝑ se cogitat:ꝛ.14.de.tri.vbi habeť:ꝙ qm̃ mẽs cap.6.
actu se conspicit ꝛ gignit in se cognitionẽ suam: non ita
gignit istam notitiam suam tãq̃ȝ sibi ante incognita fue
rit:sed ita nota inq̃t erat sibi quẽadmodũ note sunt res
q̃ memoria continentur:ẽt si non cogiteť. Et in sequen
ti.c.ponit ad hoc exemplum de eo qui duaꝝ vel pluriuȝ
disciplinaꝝ ꝑitus:qm̃ vnã cogitat vel alias:ẽt si nõ cogi
tat:nouit tñ:ꝛ per taleȝ silitudinẽ dico.ꝙ q̃si hitualr̃ eẽt
sibi nota.nõ enim ꝓprie habitualr̃ eo ꝙ nullũ habitum
acquirat se cognoscẽdo nec aliquẽ concreatũ habeat q̃
mediante se cognoscat. ¶ Ad p̃mũ argumentũ p̃ncipa Ad p̃ᵐ
le pꝫ responsio super articulo p̃mo in solutione secunde p̃ncilᵉ.
rõnis alterius opinionis. ¶ Ad 2ᵐ.q̃uis multa possent Ad 2ᵐ
dici.ꝓpter breuitatẽ tñ nũc omitto:alias forsan suis lo
cis dicenda. Sꝫ pro nũc breuiter respõdeo.d.ꝙ nihil ali
ud a deo est magis diligẽdũ q̃ȝ sit diligẽdus deus.vnde
nego añs. Ad ꝑbationeȝ.deť illa dilectio dei ꝓpter se q̃
sit a.ꝛ cetera q̃ ponunť in casu vsq̃ȝ ad illud qd̃ dr̃.tal di
liget aliquid dilectione intensiori q̃ȝ sit a.volo.sed dico
ꝙ ex hoc nõ sequiť ꝙ illud dilectum hac dilectione ma
gis diligať q̃ȝ sit diligendus deus:qd̃ erat ꝑbandũ.nec
etiam ꝙ diligať magis q̃ȝ deus siue sumať magis diligi
pro eo qd̃ est perfectiori dilectione s̃m sp̃ẽm diligi:siue

ꝑ eo qd̕ est intensiori siue pfectiori dilectione sꝫ gradū infra spēꝫ diligi. Nam ꝛ tūc deus diligetur pp se ab illo: ꝛ per ꝯñs dilectione pfectiori sm speciem q̄ꝫ diligatur tale dilectum ꝑpter deum. ¶ Itē qꝛ tūc ille diligetur ꝑ pter deū alias nō ordinate diligeret̄. si eadem dilectiōe numero ēt diligat̄ deus: vt aliqui dicunt. pꝫ: qꝛ nō intensiori dilectione diligit̄ ille q̄ꝫ deus: vel si alia diligit̄ deꝰ ꝑpter se: ꝛ alia ille ꝑpter deū: vt ego pono: idē pꝫ. naꝫ tūc dilectio dei cā est dilectionis alterius: ꝛ sic alia dilectio non ē intensior dilectione dei. ¶ Ad alia argumenta ad oppoⁿ qōnis grā conclusionū sic concedo. In 2° tñ sumitur vnum falsum. s. q̄ amor non potest diligi alio amore: Ad cuius ꝓbationeꝫ responsum est in articulo vltio ꝛc̄.

¶ Distinctio. II. Questio. I.

Q Uia magister in distinctione scd̕a icipit nob notificare vnitatē dei eēntialē ꝛ trinitatē psonalē: deū v̕o esse trinū piter ꝛ vnū presupponit eū esse: ac etiā sm q̄ inuit Aug. 83. prima questio de re est. vtruꝫ sit: qd̕ in-
q. 28.
telligendum est nisi experientia vel ex se illā esse sit notum. Iō primo quero. vtruꝫ deum esse sit per se notum.

pⁿ ¶ Arguo pmo: q̄ sic: qꝛ necesse esse est per se notū. igit̄ ꝛ deum esse. ꝯña tꝫ: qꝛ nomine dei nihil aliud intelligimꝰ q̄ꝫ necesse esse: añs ꝓbat̄: qꝛ oppositūꝫ pdicati infert oppositum subiecti. sequitur enim de quolibet. non est. igitur nō est necesse esse.
2ⁿ ¶ Secundo veritatē esse est ꝑ se notū. igitur deū eē. ꝯña pꝫ: qꝛ deus ē veritas. Jo. 14°. añs ꝓbat̄. qꝛ negans veritatem esse cōcedit eam esse. Naꝫ si nulla veritas esset: veꝝ esset nullā veritatem eē: cuꝫ aūt nihil sit verū nisi veritate. igitur veritas est.

caplo. p. Ad oppositum arguitur. pmo aucto. Aui. primo metaꝰ sue. d. q̄ deum esse nec est manifestū ꝑ se nec dispositū manifestari.

In questione duo erunt articuli. In pmo videbit̄ in generali: quid dr̄ ꝑ se notū ꝛ quis sensus sit huiꝰ dicti. In 2° vero de quesito.

pᵒ arti. Quantum ad pmū dico: q̄ tam aliquas ꝓpositiones q̄ꝫ eaꝝ totalia ꝛ adequata significata ꝯsuetimꝰ dicere ꝑ se notas et ꝑ se nota. Vñ sic dicimus: q̄ ista ꝓpō. Si aliqua sunt eidē equalia sunt sibi inuicē equalia: est per se nota. sic etiam visus est vt dicat̄ q̄ per se notū est: q̄ si aliqua sunt eidē eq̄lia sunt sibi inuicē eq̄lia. Et licet vtriusq; dicti possit esse verꝰ sensus ꝓpositio tñ nō dr̄ ꝓprie ꝑ se nota. pꝫ. Aut eni dr̄ ꝑ se nō: quia simplr̄ per se cognita ꝛ apprehensa: aut quia per se cognita est esse vera: aut qꝛ per se cognitum sit esse sicut significat: seu qꝛ significatum eius est per se notū. nō eni vr̄ in quo alio sensu ꝯueniēter possit intelligi dici per se nota. Sꝫ nec pmoᵒ: qm̄ tūc q̄lꝫ ꝓpō tam vera q̄ꝫ falsa dicenda esset ꝑ se nota: cū quelibꝫ siue ꝓlata siue concepta possit ꝑ se apprehendi ꝛ cognosci ab intellectu. Nec 2ᵒ: qꝛ nulla ꝓpō potest cognosci eē vera nisi cognoscat̄ suū significatuꝫ. ꝛ cū hoc etiam: q̄ ipsa sic significat. ꝛ ꝑ ꝯñs cū quelibet talis notitia qua ꝓpō cognoscit̄ eē v̕a dependeat ex ꝓorībꝰ noticiꝫs cōplexis seu ꝯplexe significabilium tāq̄ꝫ ex ꝑ se causis. ac ꝑ h̕ nō est pma: nec ipsa ꝓpō est per se nota eē ꝑ se vera. Relinquit̄ igit̄ 3ᵒ. s. q̄ iō dicat̄ ꝑ se nota: qꝛ eius significatū est per se notuꝫ. Ex quo sequit̄ q̄ nō ipsa: sed eius significatū ꝓprie dr̄ esse per se notuꝫ. 2°. qꝛ ꝯnes dmōstrationū (sic pꝫ ex pma. q. ꝓlogi) nō ꝓprie dicunt̄ eē scite: sꝫ ipsaꝝ significata: igit̄ nec pmisse demōstrationū. ꝛ per ꝯñs nulle ꝓpositiones dicunt̄ ꝓprie esse intellecte seu scite ꝛ ꝑ se note. ꝯña clara est. ¶ 3°. contingit intellectui aliquā ꝯnem demonstrare anteq̄ꝫ reflectat se super aliquā ꝓpōnē demōstratōia: sicut in pallegata. q. declaratū ē. igit̄ añq̄ꝫ pmisse sint note: ꝯtingit intelligere ꝛ scire ꝛ aliqd eē itellectū ꝛ ꝑ se notū ꝛ aliquid scitū. Ex quo sequitur: q̄ illa que dicuntur ꝓprie per se nota: nō sunt ipse ꝓpōnes: sꝫ eaꝝ significata: verūtñ qꝛ vt dicebat̄ visus obtinuit: vt quedā ꝓpōnes dicant̄ ꝑ se note: nō est vitāda talis iproprietas locutiōis: dūmō verꝰ sensus habeat̄. est āt verus sensus cū dr̄ aliqd̕ enūciabile seu cōplexe significabile eē per se notū: q̄ eius noticia qua formalr̄ cognoscit̄ ex nullius alteriꝰ extriseci noticia tāq̄ꝫ a per se cā dependet: ita q̄ ipsuꝫ nālr̄ pōt cognosci ēt si nulla cuiuscūq; extrinseci noticia haberet̄. Et si ꝑ se notum enūciabile stricte sumptū velimꝰ describere: possumus dicere q̄ est enūciabile qd̕ nālr̄ cuilibet vtenti seu potēti vti rōne sine indigentia noticie alicuius extrinseci pōt esse notū. Nō enim sola ea que actualr̄ cognoscunt̄ soliti sumus vocare per se nota: sꝫ ꝛ que pñt talr̄: vt pdictū ē cognosci. ꝓpō aūt vere dr̄ per se nota si sensus dicti sit q̄ illud qd̕ ipsa significat sit per se notū. sic ēt aliq̄ dr̄ vere scita credita vel opinata si sensus sit q̄ tale est id qd̕ ipsa significat est ꝑ se notū: vt supra dicebat̄. Et in hoc sensu frequēter superius dixi ꝛ in aliꝫs locis ꝓpōnē aliquā eē ꝑ se notā. ¶ Et sꝫ hoc pōt describi ꝓpō ꝑ se nō. dōo ꝓpō per se nota ē ꝓpō que vel alia sibi equiualēs in significato cuilibet vti rōne poteti pōt nālr̄ esse nota absq; idigētia notitie extrinseci alicuiꝰ. Dico autem vel alia sibi in significato equiualens: qm̄ nulla vna numero ꝓpō ē que oībꝰ sit vel nālr̄ possit esse nota. Dico v̕o cuiꝫ ad dr̄am quarūdā ꝓpōnū que imediate: vel saltē pmo ex expientia sensitiua vel intellectuali noscunt̄. Tales eni non dicunt̄ ꝓprie ꝑ se note: seu cōes ꝯceptiōes ꝛ dignitates vel ꝓpōnes maxime: q̄ oīa idē significant. vñ ꝯstat q̄ nulla istaꝝ. ego diligo: ego dubito: ego credo: ego sum. ꝛ similium q̄ vident̄ euidenter mihi ꝑ expientiā intellectualeꝫ note: esse ꝑ se nota: cū q̄libet sit ꝯtingens. Sꝫ lꝫ quelibet similiū sit mihi nota: nulla tñ eaꝝ nec aliq̄ eis equalens cuilibet nālr̄ pōt eē nota. nec eni ista: ego diligo: nec hec sibi equalēs. stephanꝰ diligit: pōt nālr̄ alteri homini esse nota. Idē etiā est de notis ꝑ expientiā sensualē imediate vel ēt mediate: qꝛ tales carentibꝰ illo sensu quo expiuntur res ille de quibꝰ format̄ ꝓpō nō pñt nālr̄ esse note. Addo etiā sine indigentia noticie extrinseci: qꝛ si ad suam noticiā alteriꝰ noticia eēt necessaria: iam nō per se essent note. Dico aūt extrinseci: ne excludatur noticia terminoꝝ: seu eoꝝ que per termios iportant̄: sine alia sine qua nō pōt esse ꝓpō ꝑ se nota. Nā pncipia cognoscimꝰ inq̄ꝫtum termios cognoscimꝰ sꝫ. P. qd̕ itelligendū ē de pncipiꝫs illis q̄ dignitates vocant̄: nō aūt de illis que sumunt̄ per viam sensus ꝛ experiētie. Hec descriptio sic intellecta: vt appeꝫ vr̄ ꝯuertit cū descripto: ꝛ per ꝯñs bona est. Sentētialr̄ ēt ꝯcordat cū illa Boetiꝰ in hebdoᵐ. q̄ dicit q̄ cōis animi ꝯceptio est enūciatio quā quilibet ꝓbat auditam: opꝫ eni si hoc debeat omni cōi animi cōceptioni ꝯuenire: vt ly auditā non stricte sumat̄ referēdo ad eā que imediate sensu auris percipit̄. Alias nulla mentalis esset cōis ꝯceptio: sed gnālr̄ ad oēm cuiꝰ significatū noscitur: quicūq; enim cognoscit qd signat aliqua talis ꝓpō: mox approbat illā. i. iudicat ꝛ assentit sic esse vt illa significat: ꝛ talis assensus eiusdē noticia ē: vt ostēsuꝫ est vbi supra. Huic ēt ꝯsonat dictū. P. pmo poste. d. q̄ dignitas ꝛ ꝓpō maxima est ꝓpō imediata quā necesse est hēre quēlibet docenduꝫ. i. potentē vti rōne añq̄ꝫ ab aliquo doceat̄: tales eni ꝓpōnes absq; doctrina cuilibꝫ nālr̄ veniunt in mentē: vt dicit Cōmen. 3° de aīa. ꝛ absq; comitanti cognitione: vt idē dicit in de sō. ꝛ vigil. ꝛ ita eē

Margin notes (right column): ꝓpō ꝑ se nota — euidente — p postᵉ. — Com. 36

nos experimẽtalr̃ cõprehendimus in his forte qui nũq̃
audiuere neq̃ formauerunt vocalr̃ tales ꝓpõnes. Unde
si vnus rusticus qui nũq̃ ore ꝓtulit neq̃ ꝓlatam audi-
uit istã: verbi grã: si aliqua sunt eidem equalia sunt equa
lia inter se: velit scire vtrũ aliq̃ duo corpora disticta sint
equalia accipiens virgam mẽsurat q̃titatẽ vnius: dein-
de mensurat aliam ſm illã virge quãtitatẽ: ⁊ si inueniat
illam esse equalẽ dicte q̃titati virge subito cõcludit illa
duo corpora sibi inuicẽ equalia. ⁊ nõ hoc nisi quia nãlr̃ in
mentẽ venit q̃ si aliqua sunt equalia eidẽ sunt ẽt eq̃lia
inter se. ita de alijs facilr̃ põt aduerti. per hoc autẽ q̃. P.
dicit imediata: excludit indigentiam noticie alteri⁹ ex-
trinseci. Et per hoc q̃ ipse dicit quẽlibet: excluduntur
ꝓpõnes ille de quibus dictũ est: q̃ non cuilibet nãlr̃ no-
te sunt. vñ si bñ aduertat̃ descriptio supra posita cũ quali
bet istaꝝ Boe. ⁊. P. vlr̃ cõuertit̃: si tñ illa Boe. capiat̃ vt
Cor^m p^m dictum est. ¶ Ex istis sequunt̃ aliq̃ correlaria. ¶ Pri-
mum q̃ nulla ꝓpõ cõtingens est per se nota. p3: q2 nulla
vel sibi equiualens cuilibet põt nãlr̃ esse nota: cũ queli-
bet per experientiã primo sit nota. Cõfirmat̃ hoc etiã
per. P. primo poste. c. illo. Omnis demõstratiua scia cir-
ca tria est. vbi expresse dic̃ q̃ dignitas ẽ necesse ꝑꝑ se ip-
2^m sã. ¶ 2^m q̃ nulla ꝓpõ singularis cathegorica ⁊ affirma
tiua de inesse alia ab ista. deus est: vel sibi equiualẽte est
per se nota. rõ est: q2 quelibet talis si sit nota euidenter:
est imediate vel mediate ꝑ experientiã nota: vt p3 discur-
rendo per singulas. vtꝝ aũt illa. deus est. sit per se nota ĩ
3^m articulo. 2° videbit̃. ¶ 3^m q̃ non ois ꝓpõ imediata ẽ per
se nota. p3: q2 multe sunt imediate que absq̃ singulariũ
experien^a cognosci nõ pñt: vt hec aliquid mouet̃. ois calor
ẽ calefactiu⁹. ⁊ vlr̃ pñ^a sciaꝝ q̃ sumunt̃ ꝑ viã experientie
⁊ memorie: p3 etiam per. P. qui p̊ poste. diuidit ꝓpõnem
4^m imediatã in dignitatẽ ⁊ põnem. ¶ 4^m cõtra aliquos sol
thom. p^a lẽnes doc. s. q̃ nõ ois ꝓpõ: c⁹ ꝑdicatũ includit̃ in diffõne
pte. q. 2. subiecti: est ꝑ se nota. ⁊ cõtra alios q̃ nõ ois ꝓpositionis ꝑ
articlo p̊ se note ꝑdicatũ icludit̃ in rõne subiecti. ¶ Primũ ꝓba-
Egid. l. p tur: q2 vel intelligeret̃ hoc de diffinitione. d. quid rei: vl̃
d. 3. q. 2. dicente quid nominis. De prima p3 ꝓpo^m. Nam neutra
haꝝ est per se nota. intellectus est substãtia. intellect⁹ ẽ
qualitas. cũ de vtraq̃ sit magna q̃o apud sapientes: ⁊
tñ alterius ꝑdicatũ includit̃ in rõne dicente quid rei su-
biecti. Similr̃ ista. rosa est flos. nõ ẽ per se nota: imo nec
necessaria: nec ista. albedo est color. est per se nota. alias
esset nota ceco a natiuitate. ⁊ tñ vtriusq̃ ꝑdicatũ icludi-
tur in rõe subiecti: ⁊ ita de mltis alijs possꝫ argui. ¶ Itẽ si B
esset veꝝ: tunc quelibet ꝓpõ in qua ꝑdicaret̃ vel genus
vel dña de sua per se spẽ: esset per se nota. ⁊ eadẽ rõne q̃lꝫ
in q̃ diffinitio ꝑdicaret̃ de diffinito: ⁊ sic ꝓpe dñe ⁊ diffi
nitiones reꝝ absq̃ argumẽtatiõe essent note de ipsorũ
diffinitis: ⁊ illud est manifeste falsum: cũ multũ difficile
sit ꝓprias diffõnes inuestigare. ¶ De diffinitione dñte
q̃d nominis idẽ ꝓbat̃: q2 omnis ꝓpõ per se nota ẽ vera.
nõ aũt ois cuius ꝑdicatũ includit̃ in diffinitõe tali subti
est vera: vt p3 de ista. vacuũ est locus: hec enim est falsa:
cum nullus locus sit vacuũ vel vacuus. ⁊ tñ locus ponit̃
in diffinitione dicente quid nois huius termini vacuũ.
Diffinitur enim q̃ est locus ꝑuat⁹ corpore. ita de plurib⁹
alijs posset argui: quaꝝ subiecta supponere pñt ꝓ veris
rebus: ⁊ tñ ꝑdicationes tales nõ sunt necessarie: sed cõti
gentes sicut ⁊ ipse res cõtingenter sunt: ⁊ per ꝯñs nõ sunt
per se note. ¶ 2^m p3. Nam quelibet istaꝝ est per se nota:
homo est asinus vel nõ est asinus. si aliqua sunt eidẽ eq̃-
lia sunt equalia inter se. Si equalibus inequalia addan-
tur tota fient inequalia. ⁊ multe alie de quibus cõstat q̃
dub^m ꝑdicata nõ includunt̃ in rõne subiecti. ¶ Sed vnũ oc-
currit dubiũ q̃tum ad p̄sentem articulũ. s. vtꝝ aliqua ꝓpõ
per se nota sit demõstrabilis. ⁊ est opinio doc. vnius. d. q̃ Aureol⁹
quedam cões animi ꝯceptiones ⁊ ꝑ se note ꝓpositiones l. p̊. d. 2.
veniũt in mentẽ mediante quodã sillogismo impercepti- q. 2. ar. 5.
bili ⁊ neminẽ latẽte. vt q̃ oẽ totũ est sua pte maius. ⁊ q̃
nã est: ꝓbat̃ eñi ex motu q̃ nã que est pñ^m motus sit. pro-
batur inquit ẽt oẽ totũ esse maius sua pte ex hoc q̃ cõti-
net ptẽ ⁊ addit super eã. Sed q2 tales deductiones subi-
to ⁊ iperceptibilr̃ in mente veniũt: tales ꝓpõnes ꝯcluse
sunt per se note. Istud cõfirmat̃ per alacen. 2° ꝑspectiue.
d. q̃ plures sunt ꝓpõnes que reputant̃ prime. ⁊ tñ non cap. 2.
ꝯprehendunt̃ nisi per rõnem: verbi grã: q̃ totũ sit mai⁹
sua pte: ⁊ oẽ q̃d est huius gñis ab hominibus vocat̃ ꝓpõ
pma. tũc eñi efficit̃ ꝯ in aĩa. q̃si ꝓpõ manifesta. ⁊ ſm hũc
modũ fit apprehensio partiũ ꝑ rõnem in tpe insensibili
absq̃ indigentia argumentationis iterãde. ¶ 2° ꝓbãt
idem ꝑ diffinitionẽ Boetij supra positã de ꝓpositione
per se nota: q̃ est enũciatio quã q̃lꝫ ꝓbat auditam: tales
aũt ꝓbant̃ subito ⁊ iꝑceptibilr̃. Ex his p3: q̃ cũ iste doc.
velit q̃ tales ꝓpõnes nõ sunt note nisi per deductionẽ
sillogisticã: ⁊ cũ nihil notificet̃ per minus nota talis de-
ductio ẽt erit ex per se notis. ⁊ per ꝯñs dmõstratiua: ⁊ sic
aliq̃ ꝑ se nota nõ sunt nota nisi ꝑ demõstrationẽ. ¶ Alij
tenentes q̃ aliqua ꝓpõ per se nota est demõstrabilis ar- do. ĩno^m
guunt. pmo sic. posĩ est q̃ aliqua ꝓpõ sit per se nota ꝑsei- p^m
tate excludẽte notius ab effectu ⁊ quo ad nos: ⁊ tñ q̃ nõ
sit per se nota ꝑseitate excludente notius quo ad nãã. ⁊ ꝑ
ꝯñs q̃ posset ꝓbari per notius quo ad nãm. ¶ 2° lꝫ aliq̃ 2^m
ꝓpõ sit ꝑ se nota. i. omni alio circũscripto: ipsa tñ est du-
bitabilis: igit̃ lꝫ sit per se nota: est tñ demõstrabilis: quia
quot queribilia tot scibilia. ¶ 3° q̃d nõ tollit quin ꝑmis̃ 3^m
se exprimant cãã ⁊ sint p^e ⁊ vere cause ꝯnis: nõ tollit q̃n
de ꝯne causet̃ actus sciendi. ⁊ per ꝯñs quin ipsa vere de-
monstret̃. p3: q2 scire est rem per cãm cognoscere. ¶ Itẽ
demõstratio est ex pmis veris ⁊c̃. Sed q̃ ꝓpõ per se nõ
nobis nõ tollat. hoc p3: q2 cũ hoc stat q̃ habeat cãm ime-
diatam ⁊c̃. ¶ 4° in ꝓpositionibus per se notis sunt gra 4^m
dus. igit̃ vna põt esse euidentior alia. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝓbare eã.
¶ 5° aliq̃ ꝓpõ põt esse per se nota q2 est: ⁊ tñ dubitabilis 5^m
ꝑꝑ q̃d est. igit̃ poterit demonstrari demõstratione a pò-
ri ⁊ ꝓpter quid: esto q̃ sit per se nota. ¶ Mihi aũt sicut opio ꝓ-
⁊ multis alijs vĩ q̃ ꝓprie loquẽdo de demõstratiõe ⁊ ꝑ pa ꝯtra
positione ꝑ se nota: non solũ q̃ aliq̃ ꝓpõ ꝑ se nota nõ est aureolũ
tãtumõ nota ꝑ demõstrationẽ: vt dicit doc. pmus. Sed vbi. s.
q̃ nulla ꝑ se nota est demõstrabilis: c⁹ oppo^m dicit 2⁹: q̃d
ꝓbo p̊ sic. Ois ꝓpõ demõstrabilis põt fieri nota ex ꝓpõ p^m
nib⁹ porib⁹ ⁊ notiorib⁹: sed nulla ꝓpõ per se nota potest
fieri nota ex notioribus ⁊ prioribus: igitur ⁊c̃. Intelligo
aũt ꝓpõnẽ fieri notã iuxta sensum frequenter datũ. i. q2
sit totũ sic eẽ ⁊c̃. maior p3: q2 vt dicit. P. p̊ poste. necesse ẽ
demonstratiuã sciam esse ex veris ⁊c̃. Sequit̃ notiorib⁹.
⁊ porib⁹: igit̃ ⁊c̃. ⁊ causis ꝯnis. ⁊ statim sequitur. sillogis-
mus q̃ erit sine his demr̃atio ñ erit. ñ. n. faciet sciã. Mi-
nor p3 per eũdẽ ibidẽ. c. illo. Omnis demonstratiua scia
circa tria est. vbi vult q̃ dignitas ⁊ ꝓpter se ipsam neces
se ẽ eẽ suple veram: ⁊ ꝓpter se ipsam videri. i. manifestã
eẽ apud oẽm intellectũ: vt suplet linco. ¶ Et addit q̃ ip
sa nõ est: nec ptinet ad exterius rõnẽ: sed ad eã que ẽ in
aĩa: q̃m neq̃ sillogismus: vocat aũt rõnem q̃ est in aĩa lu-
men nãle rõnis. vñ aĩa aliq̃n dr̃ rõ: rõnẽ võ exteri⁹ vocat
argumtationẽ: quã aĩa fac̃ ad vitatẽ aliquã cogñscendã. q̃
iõ forte vocat̃ exteri⁹: vel q2 ex̃ pmã. i. distincta a rõne q̃
interi⁹: vel pt ꝓferri ⁊ mãifestari exteri⁹: vt exponũt aliq
¶ Est igit̃ sensus. P. q̃ dignitas nõ spectat ad exterius
rõnẽ. i. argumẽtationẽ per quã fiat nõ: q̃m neq̃ sillogis-

mus est ad eã p quẽ.s.fiat nota:sed ẽ.i.spectat ad eã rõnem que est in aia:qz ppõ nãlis mentis lumine imediate est nota. Et huic sensui:cõcordãt expõnes linco.ꝛ aliorum: ꝛ intentio Cõmen.in de som.ꝛ vi. ❡ Cõfir͛ p pbationẽ quã imediate apponit. P. ad illud dictũ eius ꝙ ad dignitatẽ nõ est sillogismus:neqꝫ ipsa spectat ad exteri⁹ rõnẽ.semp.n.ingt est istare ad exteri⁹ rõnẽ:sed ad iteri⁹ rõnẽ nõ semp.i.ad q̃libet ppõnẽ q̃ est nota p exteriorez rõnẽ est istare.i.ↄtingit dubitare:sꝫ ad eaz q̃ lumine nãli imediate est nota nõ ↄtingit dubitare:ꝛ sic itẽdit arguere phi. Ad oẽz ppõnẽ cuius notitia habeť p exteriorẽ rationẽ ↄtingit istare ꝛ dubitare. Ad nullã vero dignitatez ↄtingit dubitare.igiť nulla cognosciť p exteriorẽ rõnez. Ex quo etiã ad nostrũ ppositũ potest argui sic. Ois ppõ demr̃abilis est dubitabilis.nulla p se nota est dubitabil:igiť.

2ᵐ ❡ 2ᵒ nulla ppõ imediata est demr̃abilis:ois dignitas est ppõ imediata:igr̃:maior pꝫ:tã de diffõne ppõnis imediate q̃ est:ꝙ est illa qua nõ ẽ altera por neqꝫ notior p quã possit demr̃ari:qꝛ etiã p.P.g paulo post illã diffõnẽ ↄtra illos q negabãt sciaz:qꝛ nõ oiuz est demõstratio ait.nos aũt dicimus neqꝫ oẽz sciaz.i.notitiã euidẽtẽ esse demr̃atiuaz:sed imediatoꝝ indemr̃abilẽ eẽ. Minor pꝫ: Nã imediata ppõ diuidiť tanꝗ̃ in spẽs suas in positionẽ ꝛ dignitatẽ:sicut ibi pꝫ. ❡ Ad h est auctas Aui.6.nã/ parte.pᵃ cap.vlt. lii.d.ꝙ itelligibilia p se nota sunt ppõnes q̃s ↄtigit credere non aliũde:nec qꝛ auditor pcepit vllo mõ esse poẽ eas aliqñ nõ credere:sicut sentimus h ꝙ totũ maius est sua pte.ꝛ ꝙ eidez eq̃lia iter se sunt eq̃lia.h ipe. Vñ sicut pꝫ:dicit duo de talib⁹ ppõnib⁹. Primo ꝙ cõtingit eas credere nõ aliũde:qd expssissime est ↄtra pmũ doc. 2ᵒ ꝙ nõ est poẽ eas nõ credere:ꝛ accipit credere p assentire. Ex quo sequiť:ꝙ nulla est dubitabilis:igiť nec scibilis.ꝛ p ↄñs nec demr̃abilis:cũ ois demr̃atio faciat scire.

ad rões Aurcoli vbi.s. ❡ Ad rõnes pmo dico ꝙ ista ppõ nã est:siue sit simplr̃ indemr̃abilis:vt videnť sensisse. P.ꝛ Cõmẽ.2ᵒ phy.siue sit demr̃abilis pprie:licet nõ a phyco:sed a methaphyco vt sentire videť Aui.p sufficiẽtie.ipsa inꝗ̃ non est p se nota pprie loquẽdo de p se notis ppõnib⁹.ꝛ idez dico de alia ex q̃ dicũt istã pbari.s.aliqd moueť.dicit.n.ꝙ hec nõ est p se nota:q̃uis sit imediata ꝛ imediate p experiẽtiã manifesta vel nota ad oĩaz illaꝝ q̃ p dmr̃ationẽ inotescũt. ꝛ sic intelligi dꝫ de multis q̃ dr̃r p se manifeste vel note. Ad id qd adducunt de illa.oẽ totum est sua pte maius:si volo tenere cũ auctore pspectiue dicã:ꝙ illa nõ est de se nota:q̃uis resoluať i per se notas.ꝛ q̃si ipceptibilr̃ reputetur ab aliquib⁹ ppõ pma:cum tñ nõ sit simplr̃ pma:ꝛ et hoc innũt verba eius. Si aũt volo tenere cũ Aui.q oppᵐ dicit:vt prime allegatũ est. Dico ꝙ illa nõ est demõstrabilis pprie:q̃uis sit sillogizabilis sillogismo ↄstante ex ppõnibus veris ꝛ necessarijs:ꝛ hoc dico si sumatur vice huius ↄditionalis.si aliqd est totũ ipsum est maius sua parte:sed quia nõ ex notiorib⁹:ideo nõ est demõstratio: ꝛ hoc statim pꝫ in sillogismo quẽ facit ad hoc.s.omne qd cõtinet aliqd ꝛ amplius est maius eo:oẽ totuz est ↄtinẽs partem ꝛ amplius:igiť oẽ totũ est maius sua parte.dico enim ꝙ maior non est notior ↄclusione. Qd pꝫ:qꝛ in maiore pdicať de diffinitione dicente qd nois subiecti conclusionis id ipsum qd pdicať in ↄclusione de ipso subiecto. Nã qd nois diffinitio toti⁹ est:qd ↄtinet aliqd ꝛ amplius.ꝛ hoc subijciť in maiore:ꝛ qꝛ apud omnez demonstrantem ꝛ eum cui demonstrat opꝫ esse pcognitum qd nominis tam subiecti q̃ passionis:ꝛ nulli scienti qd vtriusqꝫ sibi magis est nota passio de diffõne talis subiecti q̃ de ipso subiecto:sequiť ꝙ illa maior non est notior cõclusione:ac per hoc nec ille sillogismus est demõstratio.

imo forte poti⁹ petitio pncipij:salua reuerentia talr̃ demonstrantium. ❡ Ad auctoritatẽ Boetij dicendũ ꝙ nõ capit pbationẽ pro demonstratione vel argumẽtatione: sed p approbatione ꝛ assensu:vt supra dictuz est. vñ per equiuocationem vocabuli decipi vr̃ q arguit. ❡ Ad pᵐ alterius doc. dico ꝙ oẽ p se notũ excludit noti⁹ tam a pori q̃ a posteriori p qd ipsum fiat notum:vt pꝫ ex supradictis. Cõfirmať:qꝛ alias qdlibꝫ demõstrabile a posteriori ꝛ nõ a pori posset dici per se notũ:itelligẽdo ꝙ eẽt per se notum pscitate excludente notius a priori.ꝛ sic qcqd est de deo demõstrabile eẽt per se notũ de eo:qd est manifeste falsum. ❡ Ad 2ᵐ nego añs:repugnat enim ppõni per se note vt sit demõstrabilis:vt pꝫ ex dictis. ❡ Ad 3ᵐ dico:ꝙ illa non sufficiunt ad demõstrationẽ:sed etiã requiriť ꝙ non sit per se nota:ꝛ ꝙ premisse sint notiores ea. ❡ Ad 4ᵐ dico:ꝙ lꝫ in ppositionib⁹ per se notis possit esse aliquis forte gradus ſm maiorẽ vel minorẽ cõitatem aut ſm ↄñam vel aliũ aliquẽ:non tñ est gradus ſm euidentiã q̃lis requiriť ad demonstrationem. ❡ Ad 5ᵐ. qcqd sit de añte.nego ↄñam:qꝛ tales pmisse exprimentes cãm nõ erunt notiores q̃ ipsa cõclusio.

ad pᵐ al. doc.inominati.

Ad 2ᵐ

Ad 3ᵐ

Ad 4ᵐ

Ad 5ᵐ

Nunc secundo videndũ est de pncipali q̃sito: an.s.hec sit p se nõ.de⁹ ẽ. ❡ Ad qd dixerũt qdã ꝙ sic:pbãtes illud triplr̃. ❡ Primo qꝛ oẽ qd nõ põt cogitari non esse est notuz esse.pꝫ hoc:quia hoc est eẽ p se notũ esse tale:ꝙ non possit cogitari nõ eẽ tale. Sed deus nõ põt cogitari non esse.igiť.pbať minor ex hoc.qꝛ esse dei ẽ de quiditate dei.ꝛ per ↄñs nõ potest cogitari deus quin cogiteť esse. ❡ 2ᵒ omnis ppositio nota ex sola notitia qd nois suoꝝ terminoꝝ est p se nota:sꝫ hec.deus est:est hm̃:hoc enim noie de⁹ itelligim⁹ ipꝫ esse aliqd quo maius cogitari nõ põt:scito aũt hoc:statim scitur ꝙ de⁹ ẽ. ❡ 3ᵒ ois ppõ c⁹ pdicatũ ẽ de rõne subiecti et quã nullus põt directe negare:sed qlibet pbat auditaz: ẽ per se nota:sed hec.deus est:ẽ hm̃:igiť.maior pꝫ:qꝛ illa tria ponunť eẽ de rõne ppõnis p se note integrãte ipsaz. minor nota ẽ q̃tũ ad singulas ptes. Nam eẽ de rõne est dei:nullus ẽt intelligens qd dr̃ p h nomen de⁹ põt negare hãc ppõnẽ.de⁹ est:sed statiꝫ assentiet ei. Si aũt aliqs nõ assentiat:hoc ẽ:qꝛ nõ apphẽdit significatũ nois. Nũc autem ita est ꝙ ppõ nõ dr̃ per se nota:qꝛ sit cuilibet p se nota. Sꝫ cuilibet apphendenti quid est qd dr̃ per nomẽ. ❡ Cõtra.p sic.oẽ pdicatũ per se notũ v̓ificari de aliquo subiecto:per se notũ ẽ v̓ificari de diffõne exprimente qd ẽ qd dr̃ p subiectũ illud:sed hoc pdicatũ eẽ vel ẽ:nõ est p se notũ v̓ificari de diffinitione exprimẽte qd est qd dr̃ p illud subiectũ deus:igiť illud pdicatũ nõ ẽ per se notuz verificari de hoc subiecto deus. Ex quo sequiť ꝙ hec nõ est per se nota.deus ẽ.maior pꝫ:qꝛ ipoẽ ẽ aliqd eẽ per se notũ de aliquo subto:nisi sciať qd illud subm̃ significat:quo scito eque ẽ notũ vel ignotũ pdicatuz v̓ificari de subto ꝛ diffõne exprimente qd ipm signat ꝛ ecõuerso:sed minor pbať.siue eni hec sit diffinitio hui⁹ nois deus:quo maius cogitari non põt:siue ens pᵐ: vel cã incãbilis: de nulla istaꝝ est notũ per se ꝙ h pdicatũ est vel existit v̓ificeť.nõ.n.hec ẽ p se nota.quo maius nõ pt cogitari ẽ:imo eã conať Ansel. pbare in suo psol. Similr̃ nec ista est p se nota.ens pᵐ ẽ:vel ens incausabile ẽ:quinimo doctores q̃tidie conanť eas pbare. ❡ Et si dicať ꝙ hec ẽ p se nota:eẽ est:vel ens ẽ.dõꝫ.siue sic siue nõ hic terius eẽ non ẽ diffinitio ppria h⁹ nois deus.nec ẽt hic terminus ens:sꝫ opꝫ addere vt dicať ens pᵐ:vel ens necesse eẽ:aut sũmũ: silr̃ ad eẽ oꝫ addere purũ aut pfectissimũ:aut aliqd aliud hm̃.ex q̃ ꝛ alio termio habeať ↄcept⁹ ppri⁹ deo non cõis sibi ꝛ alijs:ꝛ de nullo tali ↄplexo ẽ p se notũ v̓ificari hoc

2ᵃarti.

Diũs egi. d.3.q.2.

2ᵐ

3ᵐ

Ↄ diũm egi.vᵗ.s.

2m pdicatū est 2° adiagens. ¶ 2°. nulla ppō nota p se indi-
get noti° alic° alteri° ppōnis ad hoc vt sit nota: sȝ qlibet
ppō in qua pdicaē est de diffōne huius nois deus indi-
get noti° alteri° ppōnis ad hoc vt sit nota: igitur nulla ta
lis est per se nota. maior pȝ: ex articulo p°. ꝛ minor pbaē:
ad hoc eni vt sciaē esse vera hec. ens pmū ē: necesse ē hāc
esse notam. ens est p°: siue hec. aliqd ens est pmū. ¶ Ad
hoc ēt vt hec sit nota: causa incāusabilis est. necesse est hanc
esse notaȝ. aliqua cā est incāusabilis. Et sic gnālr nūq̄ aliqd
pdicatū est notuȝ de aliquo subiecto cōplexo: nisi vna ps
illius cōplexi sit nota de alia: vt nō pōt vere affirmari ali-
quod pdicatū de subiecto cōplexo: nisi vna pars illius su
biecti sit nota de alia: verbi grā: ipōle ē hanc esse verā. hō
asinus est aial: nisi hec sit vera. hō est asinus. ¶ Ad rōnē
Ad p^m dñi eg. ybi. ō. pmaȝ opinionis dōm: q cogitare pōt accipi duplr. Uno°
pro actuali noticia ꝛ cōsideratiōe: sicut cū dicit ps. Cogi.
vias meas ꝛ cōuer. pe. m. in. t. tua. Alio° p quadā estima-
tione: sic cōsuetum est dici. cogitabā te hoc aut illud fecis-
se. i. estimabam vel putabā. ¶ Si igiē maior illi° rōnis
accipiat cogitare pmo° vt sit sensus q nō pt cogitari nō
esse ꝛc. i. qd nō pōt cognosci non esse: est no^m esse: ipsa est
falsa. non enim potest sciri aut cognosci corpus xpi non
esse sub sacro duȝ est: nec mūdū nō incepisse: cū vtrūq̄ sit
falsum: ꝛ tn̄ nō ē per se notū corpus xpi esse in sacro: nec
mūdū incepisse. Et vlteri° si illa maior essȝ vera sequere
tur q oē vex necessariū eēt per se notū: cū suū oppo^m nō
possit cognosci aut sciri. si vō maior illa sumatur in alio
sensu. i. oē qd nō pōt estimari aut putari nō esse: est per se
notū esse. qdqd sit de ista: nego minoreȝ. Nec valet pba-
tio qua dicitur q esse est de quiditate dei. Nam hoc nō
obstante potest (lȝ false) ab aliquo cogitari deū non eē.
Et ad pbationē qua dr q eē est de qditate dei nō est ad
Ad 2^m ppositū. ¶ Ad 2^m pȝ: q minor est falsa ex dictis antea.
Ad 3^m ¶ Ad 3^m nisi illa maior sit copulatiua: sed de copulato
subto. cōcedaē. ꝛ tūc nego minorē. Dico eni q non qlibet
sciens qd dr per hoc nomē deus eo mō quo scimus siue
alia noticia assentit huic ppōni: imo dico q nullus assen
tit ei ppter solam terminoꝝ noticiam. Si aūt sit copula
tiua tam maior q̄ȝ minor est falsa. cū vtriusq̄ aliq̄ ps sit
sco. p. li. d. 2. q. p^a falsa. s. pma: vt pȝ ex pmo articulo. ¶ Aliȷ vō dixerūt q
ppō enūcians esse de deo est duplex. Una que cōiungit
ista extrema eē ꝛ essentiā diuinā vt ē hoc siue deū ꝛ eē si-
bi ppriū: hec aūt est in qua cōceptus quo cōcipiē esse dei
sub ppryssima rōne q̄ sibi cōpetit eē enūciaē de cōceptu p
prio dei q̄ ipe cōcipiē: vt hec eēntia quō nec de° nec ei° eē
a nobis cōcipiē. sȝ tn̄ a beatis. Alia est in q̄ cōcept° ipi° eē
di quē nos hēm° i via enūciaē d aliq̄ cōceptu quē possum°
hre d deo nō cōi sibi ꝛ creature: puta necario ens vel ens
Isi^m aut sūmū bonū. si igr̄ accipiaē hec ppō. de° ē. p°. s. hȝ
cōcept° qs d ipa hȝ beat°. ē ppō p se nō. si vō 2°: n ē p se nō.
¶ Pria ꝯ pbaē: q2 ois ppō c° ex^a sī nata facere euidē-
tiaȝ vitatis ipsi° cuilȝ eā apphēdēti ē p se nō: sȝ illa ppō
quā format beat° ē hō dicēdo de° ē: igr̄. mior pbaē: q2 il-
la ppō nō ē p se 2°. q. pdicatū sit ex rōne subti: sed per se
ochā p. l. d. 3. q. 4 pmo° ꝛ imediata. ¶ Hāc ꝯnē ali° doc. sic confirmat. ois
ppō cui termios ei° apphendēs necario sibi assentit est
p se nota: hec ē hō: igiē assūpta pbaē: q2 ibi poniē idē d se
. s. eē de eēntia: sȝ de re simplici nō pt itellect° apphendēs
eā dubitare qn pdicatio eiusdē d eodē sit va. Aliā ēt ꝯnē
pbat: sȝ nō curo recitare pbatiōes: q2 ipaȝ credo eē verā
Ꝫ scot. ꝛ ochā v°ō ꝛ supra pbaui eā. ¶ Prima aūt ꝯ hui° opionis nō vr mi
bi va. Qd pbo sic. nō cuilȝ potēti vti rōe pt absq̄ alteri°
extriseci noti° eē nālr notū deū eē: igr̄ deū eē nō ē p se no
tū. Ans pȝ: non. n. homini pt nālr eē notū deuȝ eē: nisi ex
noti^a creaturarū: si tn̄ hoc ēt sit nālr pole tali mō nosse.

ꝯña pȝ: q2 euilȝ ppōnis p se note enūciat° ē p se notū.
2°. nō cuilȝ potēti vti rōne illa ppō quā format beat° vel
alia sibi equalēs significādo pt absq̄ alteri° extriseci no
ticia eē nālr nō. igr̄ illa nō ē p se nō. ꝯña pȝ ex dictis in p°
articulo. Ans pbaē: q2 nec illa nec aliq̄ sibi equalēs pōt
nālr homini viatori eē nō: sine noti° extriseci. ¶ Cōfir-
maē: q2 ppōnes p se note nālr veniūt hōi in mētē: vt. ō.
dcm̄ ē. Illa āt quā beat° hȝ nō nālr: sȝ supnālr ꝛ gratuite
cāē in mēte ei°. sic igr̄ vr̄ dōȝ q̄tū ad istū articulū: q hec
ppō quā nos formam° i voce: vl̄ cōcipim° i mēte dicēdo
de° ē: nō ē p se nō: nec ēt illa quā format beat°: lȝ illa sit si
bi euidēs ꝛ certa: tā imediate p noticiā ītuitiuam: sic no
bis euidēs ē id eē qd ītuitiue siue p sensuȝ siue p itellȝ vi
dem°. ꝛ illa tāto magl q̄to illa visio ē certior ꝛ clarior vi
siōe ītuitiua: quā hēm° i via. ¶ Ad p°^a rōnē opi. rñdeo q Ad rōēȝ scoti v°ō
oȝ maiorē ad h vt sit va itelligi: q cuilȝ non solū apphē
dēti: sȝ ēt potēti vti rōne: ipa vl̄ sibi equalēs facere possit
nālr talē euidētiā: ꝛ tē nego miorē. ¶ Ad pbatiōeȝ illi°
minoris qñ dr q illa ē i p° dicēdi p se: ꝛ pdicatū ē d rōne
subti: dōȝ q nō ex h seqē q sit p se nota: nō. n. ois ppō in
p°. ē p se nō. vt supra patuit. ꝛ vt vult iste doc. in eadē qō.
nō oē pdicatū qd ē de rōne subti: ē p se notū d subto: imo
hȝ eūdē ibidē aliqd pdicatū pt ē notū d ipa rōne subti. s.
dñte qd rei: qd n ē notū d subto: sȝ dmrābile d ipo. ¶ Ad Ad rōēȝ ochā v°ō
2^m dico: q maior n ē va nisi itelligaē seu suppleaē: vt di-
ctū ē d maiore pcedētis rōnis: alr. n. negāda ē ꝛ i illo sēsu
mior ē falsa. Et cū pbaē: q2 idē pdicaē d se. Dōȝ q pbō
nō valȝ. sic. n. h eēt p se nō. albedo ē: ꝛ h. āgel° ē: cū hȝ hūc
doc. eēntia n sit distīcta ab eē ēt i istis. q̄uis igr̄ pdicatio
eiusdē d eod sit va: n tn̄ ois tal ē p se nō. qd ēt roboraē ex
dictis ei° q vlt q n ois pdicatio eiusdē d eodē sit necīa.
¶ Un̄ h pt eē falsa. albedo ē albedo: ꝛ p ꝯns n ē p se nō.
ac p h ē dubitabil q̄tū ē de se. sic dico i pposito: q q̄uis
eēntia dei nō sit distīcta a suo eē: ꝛ hec sit va ꝛ necīa. deus
ē: nō ē tn̄ hō p se nō. sȝ p noticiā ītuitiuā q̄ ītueē ipaȝ dita
teȝ: q̄ stāte itellect° d vitate dicte ppōnis dubitare n pt. Ad p^m pnci^{is}
¶ Ad p^m rōnē factā i pn° dico: q ans ē falsū q̄ dr q h ē
p se nō. necesse eē ē. ꝛ cū pbaē. oppo^m pdicati ifert oppo^m
subi. Dico q lȝ ex h pbareē q ꝯña iter pdicatū ꝛ subm̄
ē necīa: vbi grā: dicēdo. si aliqd nece eē ē: ipm ē: q2 oppo^m
pdicati repugnat subto: nō tn̄ pbat q cathegorica in q̄
illud pdicatū affirmaē de subto sit p se nō. imo nec q sit
va. aliogn hec eēt va. corpus actu totū occupās ē: q2 seqē
non est: igitur non est totuȝ actu occupans. similiter hec
esset per se vera ꝛ per se nota. homo irrationalis est ho-
mo: q2 oppositum predicati rpugnat subto. ꝛ tamen con- Ad 2^m
stat q vtraq̄ ē falsa. ¶ Ad 2^m potest negari pmo ꝯña:
tum q2 non est p se notū q de° sit veritas: tū quia adhuc
non seqē aliquā veritatē esse est per se notū: ergo illā que
deus est eē: est per se notū. ¶ 2° dico q ans est falsum si
per veritatem res seu essentia aliqua determinate ꝛ nō
vlr qlibet intelligaē sicut opȝ si argumētū debeat cōclu-
dere ad ppo^m illi°. ¶ Et cū pbaē q negās vitatē eē po-
nit eādem esse. Dico duplr. ¶ Primo q hac cōcessa non
habeē q veritatē esse sit p se notū. sic nō seqē q aliquē
loq sit p se notū: ꝛ tn̄ negās se loq loqē. ¶ 2° pōt dici q
assumpta est falsa. Ad probationeȝ si nulla veritas esset
verum esset nullam veritatem esse: intelligendo per ve-
ritatem aliquam entitatem vt prius: neganda est conse-
quentia. Nam oppositū cōsequentis stat cum antecedē-
te: qnimo ꝛ sequiē ad ipsum: sequitur eni: nulla veritas
est: igiē nō est vex nullam veritatē esse. nec ex hoc vlte-
rius sequitur: igitur nulla veritas est. nec etiam sequi-
tur: igitur verum est aliquam veritatem esse: ita q da-
to consequente neutrum contradictoriorum enucia-

biliũ eẽt veꝝ. Et ſi dicat̃ ꝙ hoc ē īpoſſibile ꝯcedo: ſꝫ ex
hoc lꝫ ſequat̃ ꝙ añs eſt ipoſe. ſ. nulla veritas eſt: nõ tamẽ
ſequit̃ ꝙ illa ꝯña valeat. ⁊ ꝓcedit iſta ſolutio ſuppoſito
ꝙ enũciabile denoīet̃ veꝝ a veritate iux̃ pmũ aut ſcðm
modũ poſitos de h̃ ſupra. q. pma ꝓlogi. arti. pmo: ſꝫ ſi te-
neret̃ terti⁹ modus ibi poſit⁹. vꝫ. ꝙ enunciabile dr̃ veꝝ:
qꝛ ſic ē: tũc poſſꝫ ꝯcedi ꝯñs. ſ. ꝙ veꝝ eſſet nullã veritatē
eſſe: ⁊ negãda vlterioꝛ ꝯña q̃ īfert̃: igr̃ veritas eẽt intelli-
gendo ꝑ veritatē aliq̃ꝫ entitatē vt pri⁹. Et vr̃ negãduꝫ
eſſe illð aſſumptũ ꝓ ꝓbatiõe ꝯñe. ſ. nihil ē veꝝ niſi veri
tate. vñ ſic dr̃ ꝙ falſuꝫ nõ eſt falſuꝫ falſitate: itelligendo
per falſitatē aliq̃ꝫ entitatē: ſꝫ qꝛ nõ ſic eſt ſi illð ſit affir-
matiuũ: vl̃ ñ ſic ñ ē ſi ſit negatiuũ. ſic ẜꝫ illũ mo᷑ exponē
di. veꝝ ñ dr̃ veꝝ aliq̃ entitate. ſ. q̃ ſit vitas: ſꝫ qꝛ ſic ē ⁊c̃.

¶ Diſtinctionis. III. Queſtio. I.

Uppoſito ex dictl ī diſtõne ꝑce-
dẽti ñ eẽ nob ꝑ ſe no-
tũ deũ eẽ: reſtat ī pñti ingrere: vtꝝ h̃ ſit
nob noſcibile ꝑ nãꝫ. Et qꝛ apl's dic̃ ⁊ ma-
giſter allegat ꝙ īuiſibi⁹ di a creatura mũ-
di. i. hoīe: ꝑ ea q̃ facta ſīt itellecta ꝯſpiciũt̃:
vidẽdũ ē ql'r q̃ facta ſũt itelligũt̃ a nob. eoꝝ āt q̃ facta ſīt:
q̃dã ſunt ſenſibilia: q̃dã īſenſibilia. Et de vtriſqꝫ oꝫ ing-
rere: vt videm⁹ an ⁊ q̃liter de⁹ ⁊ oẽs res cognoſci poſſunt
a nobis. ¶ Primo igit̃ querit̃: vtꝝ res ſenſibiles intelli-
p^m gant̃ a nobis nãliter. ¶ Et arguit̃ ꝙ nõ. p° auctoritate
T. c. 37. ph̃i 3° de aīa dicẽtis: ꝙ aīa ē quodã mõ oīa: qð declarat:
qꝛ oīa aut ſũt ſenſibilia: aut itelligibilia. aīa aũt ꝑ ſenſuꝫ
q̃daꝫ mõ ē ſenſibilia: ꝑ itellm̃ vero itelligibilia. Ex q̃
pꝫ. ꝙ aīa ꝑ itellm̃ nõ apphendit ſenſibilia: alioqn ꝑ ſolũ
intellꝫ eẽt tã ſenſibilia: q̃ꝫ itelligibilia: ⁊ ꝑ ꝯñs oīa entia.
2^m ⁊ ꝑ ꝯñs ſupflue diſtictionē illã fecit. P. ¶ 2° nullũ ſingu
lare apphẽdit̃ per itellm̃: oē ſenſibile ē ſingulare: igr̃ ⁊c̃.
minoꝛ eſt nota: ⁊ maioꝛ ꝓbat̃ ꝑ dr̃iam quã in plib⁹ locis
ph̃ie aſſignat. P. iter ſenſuꝫ ⁊ itellm̃. d. ꝙ ſenſus eſt ſingu
p̃ poſte. larũ: itellectus vero vniuerſalium.

T. c. 4. **Oppoſitum** probat̃ ꝑ eũdē 3° de aīa. d. ꝙ itell's
itelligit oīa. ⁊ ideo oꝫ eũ īmixtũ eẽ.
Cõ. 4. Et Cõmẽtatoꝛ ibi dicit. ꝙ itell's recipit oẽs formas mã-
les: ⁊ ꝑ ꝯñs ſẽſibiles. ac ꝑ h̃ ſeqtur ꝙ itelligit ſenſibilia.
2^m ¶ 2° rõne: qꝛ ſi itellus nõ itelligeret ſẽſibilia: itell's oīno
nihil itelligeret: ꝯñs ē falſuꝫ. ꝯña ꝓbat̃: qꝛ nullũ īſẽſibi-
le põt itellus apphẽdere: niſi qꝛ ꝑus factus fuit ī actu et
T. c. 49 apphẽderit ſenſibile aliqð: vt ſatis hr̃i pꝫ. ex 3° de anīa: ⁊
3^m ex ſequẽti q̃ſtione patebit. ¶ 3° qꝛ de ſenſibilib⁹ multas
habem⁹ ſcias: vtputa phyſicas: igr̃ illa apphẽdimus per
intellm̃: cũ ſcia ꝓꝑe dicta ad ſolũ itellectũ ꝑtineat.

Hec queſtio duob⁹ articulis declarabit̃. In p̊
pmiſſis diſtictionib⁹ quibuſdã po
nent̃ alique ꝯ̊nes q̃s ꝓbabo: q̃rũ ꝓbatiõib⁹ ꝓbabũt̃ ſil'
diſtõnes pmiſſe. 2° mouebũt̃ dub^a circa pdcã: ⁊ ſoluet̃.

p° artic. **Eſt autem** pma diſtictio ꝙ noticiaꝝ: alia ē ſim-
plex: alia ē ꝯplexa: q̃ dr̃ affirmatio ⁊
negatio. ¶ Itē eoꝝ q̃ ſimplici noticia cognoſcant̃ aliq̃
ſũt ad q̃ hõ noticie īmediate obtīue terminãt̃: q̃dã vero
ad q̃ nõ īmediate terminant̃ ſue noticie: ſꝫ ad eoꝝ ſpẽs
ſeu imagines ī aīa exiſtẽtes. ¶ Itē q̃dã noticia ē ſẽſual:
q̃dã itellectualis. Uoco aũt ſẽſualē oẽꝫ noticiã ad quã
cãndã ꝑ ſe ꝯcurrit vtus aliq̃ ſẽſitiua: aut aliqd exñs ī il-
la. Intellectualē āt oẽꝫ noticiã itellectus: ſiue oīs noti
cia ſenſualis hoīs ſit itellectualis: ſiue nõ: de q̃ videbit̃ ī
ſcðo: vbi de diſtinctiõe ⁊ idẽtitate potẽtiaꝝ aīe ingret̃.
Quibus pmiſſis pono aliq̃s ꝯcluſiones. ¶ Prima ꝯ̊ ē:
de reb⁹ ſenſibilib⁹ habem⁹ vel hr̃e poſſumus nãliter no
ticiam ſenſualem: tã ſimplicē q̃ꝫ cõplexaꝫ. ¶ 2ª ꝙ ð ſen

ſibilib⁹ poſſumus hr̃e naturaliter noticiã ſenſualeꝫ ſim-
plicē īmediataꝫ rei in ſe: ⁊ noticiã qua cognoſcit̃ mediã-
te alio cognito. ¶ 3ª ꝙ de ſenſibilib⁹ poſſumus hr̃e no-
ticiaꝫ intellectualē: ⁊ ſimplicē ⁊ cõplexaꝫ. ¶ 4ª ꝙ etiã
poſſumus de eis hr̃e noticiã itellectualē īmediatã: ac ēt
mediatã ⁊c̃. ¶ Prima ꝯ̊. q̃tũ ad pmaꝫ ptē ꝓbat̃. ſ. ꝙ ð pma ꝯ̊
ſenſibilib⁹ hēmus noticiã ſenſualē ſimplicē: ex eo ꝙ ex-
perimur frequẽter nos aliq̃ ſenſibilia apphẽdere. verbi
grã audire ſonos: ⁊ videre colores nihil affirmãtes: aut
negãtes de ipſis. ꝙ vero ēt cõplexaꝫ ſenſualē habeam⁹:
pꝫ: qꝛ multa euidẽter enũciam⁹ de ipſis ſenſibilib⁹: duꝫ
pñtia ſunt ſenſib⁹ noſtris: que talib⁹ ſenſib⁹ carẽtes:
aut quoꝝ ſenſib⁹ ſpẽs ⁊ res ſenſibiles pñtes nõ ſũt: ſciē-
ter enũciare non pñt. ¶ Sꝫ hic ſatis ꝯgrue q̃rit̃. vtrum Dub^m
aīalia irrationabilia habeãt aliquã cõplexaꝫ noticiaꝫ ð
ſenſibilib⁹: qꝛ ꝙ ſimplicēꝫ habeant nõ eſt dub^m. Et hic
dico ꝙ q̃uis iſtud nõ poſſit nobis nãliter eſſe plene no-
tũ. ꝓbabiliter tñ ex eis q̃ de eis ꝑcipimus poſſumus ar- p^m
guere ꝙ talē noticiã habeãt. qð põt ꝯuinci: qꝛ ſic vide-
mus aliquãdo brutũ aliqð apphendit ſenſibile: vtputa
panē ⁊ mouet̃ ad ipm̃. Aliquãdo vero apphendit idē ⁊
nõ mouet̃ ad illud. igr̃ motus iſte cũ ſit ꝑ appetitũ aīa-
lē: ⁊ talis appetitus ſequat̃ apphẽſionē: ꝑſupponit ꝑ-
ter ſimplicē apphenſionē ſenſibilis iudiciũ: quo iudi-
cat illud vtile vel neceſſarium aut tale vel tale. ¶ 2° qꝛ 2^m
aīal appetens dulce aut aliter aliquale ẜm ſaporē app-
henſo colore alicui⁹ rei dterminate mouet̃ ad illaꝫ: hoc
aũt vt videt̃ nõ ꝯtigeret niſi iudicaret reꝫ illã eē dulcē.
¶ Cõfirmat̃. illud ex eo ꝙ ſi poſtea guſtans nõ repiat
eē talē qualē q̃rebat: fugit ab illa. hãc rõnē ponit Auicē. pte. 4.
6. naturali. vbi ꝓbat in aīalib⁹ eē ſenſum cõeꝫ. vñ ait ꝙ capi. p̊
ſi nõ ꝯiungerent̃ in imaginatione aīalium que carēt i-
tellectu: cũ iclinant̃ dſiderio ꝓꝑo ad dulcedinē. ſ. ꝙ res
que ē hui⁹ forme ē dulcis: cũ viderēt eã nõ appeterēt ad
comedẽdum. Et ſubdit ꝯcludẽs poſtea. ꝙ ſi nõ eẽt talis
virtus ī aīalib⁹ difficilis eis eẽt vita ſi olfatus nõ oſten-
deret saporē ⁊c̃. ¶ 3° ꝓbat̃ idē experiẽtia: que de cani- 3^m
bus venaticis fert̃. vꝫ. ꝙ cũ ferã fugiẽtem ſequuntur: ſi
ad biuiuꝫ veniãt odorant vnã viaꝝ: ī qua ſi nõ ꝑcipiãt
odorē fugiẽtis ſubito abſqꝫ alteri⁹ vie odoratiõe ꝑ alte-
rã ꝑgũt: qð nõ vr̃ aliũde ꝯtigere: niſi qꝛ iudicãt feram
nõ trãſiuiſſe ꝑ illã: quã odorati ſũt: ex hoc q̃ſi argnentes
iudicãt trãſiuiſſe ꝑ aliã viã. ¶ 4° qꝛ diſciplina ſine no- 4^m
titys ꝯplexis nõ fit: ſꝫ q̃dã aīalia ſũt diſciplina^e vt expe
riẽtia docet. Ad hoc ēt eſt auctoritas Auic. 6. nã. d. vbi pte p°
loquẽs ð eſtimatiua dat exẽplũ: ſic iquit vis q̃ eſt in oue cap° 5°
diiudicãs ꝙ ab h̃ lupo ē fugiẽdũ: ⁊ ꝙ hui⁹ agni ē miſerē-
duꝫ. ꝯſtat aũt ꝙ oẽs tales noticie ſũt ꝯplexe. ¶ Nec va- Adaꝫ in
let rõ doctoris vni⁹ dicẽtis ꝙ ẜm h̃ in talib⁹ aīalib⁹ eẽt 2° lectu.
intellus praticus: ⁊ deberẽt aīalia talia vocari rationa- q. 4. p^e
bilia. Non. n. h̃ ſeqtur loquendo de hõ ad ſenſuꝫ: in quo logi.
dicimus hoīem eē rõnabilē: ⁊ hr̃e practicũ itellꝫ: qꝛ hõ
nõ tantũ ſingularia: ſed ⁊ vl'ia: nec tñ circa ſenſibilia: ſꝫ
⁊ circa īſenſibilia hꝫ iudicia. ⁊ ex talib⁹ ratiocinat̃ ⁊ ꝓ-
prie rõnalis appellat̃. Similr̃ intellectus practicus non
ſolũ ex ſingularib⁹: ſꝫ ex altera vniuerſali quãdoqꝫ cõſi-
liat̃. ¶ Itē ꝯfert ꝑterita pñtibus ⁊ futuris: ⁊ multiplex
alia differẽtia poſſꝫ aſſignari: ꝑꝑ quã talis ꝯña nõ tenet.
¶ Quod ēt ꝯfirmat̃ ꝑ Cõmentatorē 3° de anima. Uir- Com. 6°
tus cogitatiua hꝫ talia iudicia ꝑticularia: ⁊ tñ dic̃ ꝙ ex
hoc nõ ſeqtur eã eē vtutē rõnabilē ꝑꝑ cãm aſſignataꝫ vt
patebit ī probatiõe ꝯ̊nis tertie. Si tñ velis vocare etiã
illa rationabilia potes: quia vocabula ſunt ad placituꝫ.
Sic etiam alius volens omnia cognoſcentia vocare ra-
tionabilia: poſſꝫ negare oīum noticiaꝫ etiam ſimplicem

2ᵒ ꝯ̃ ab eis: ⁊ iferre: qꝛ alˀs illa eēnt rōnabilia. ¶ 2ᵃ ꝯ̃. vꝫ. ꝙ ꝺ
sensibilibꝰ hēamus sensualē noticiā simplicē qua res sē
sibilis imediate ſm se sentit̃: ⁊ aliq̄ꝫ qua mediante aliq̄
pꝫ q̄tū ad p̄mā ptē i sensibꝰ exterioribꝰ ꝑ quos imedia
te sensibilia ipsa sentimꝰ. vbi grā. colorem in pariete. nec
aliqd experimur nos ītueri ꝑ visuꝫ: quo viso tāq̄ꝫ medio i
tueamur colorē i pariete. Si. n. aliqd aliud ītueremur ꝑ
visum mediū iter ipm ⁊ colorēꝫ: ita expiremur ⁊ cogno
sceremꝰ nos illō videre: sīc expimur ⁊ cognoscimus nos
videre colorē: qꝺ nō ꝯtigit. ¶ Quātū ad scḋaꝫ ptē ꝓba
tur: qꝛ de sēsibilibꝰ absentibꝰ habemꝰ cogitationē ⁊ re
cordationē seu memoriā sensualē. igr̃ habemꝰ noticiam
nō imediate ad ipsa sēsibilia ꝺterminatā. Añs ꝑ expiē
tiā pꝫ: q̄tū ad h̄. s. ꝙ de sensibilibꝰ hēamꝰ cogitationeꝫ ⁊
recordationē seu memoriā sensualē. Sed ꝙ illa sit sen
capᵒ. 14. de gnis sualis ꝓbat̃ ex eo ꝙ. ꝺ. Aug. 7. sup gen̄. Experti fuerūt me
dici ꝙ aliquo vētriculo capitis aliq̄n īfirmitate astricto
deficit offm̄ memorādi i hoie: quo curato recupatū ē: h̄
aūt nō ꝯtigeret: nisi tale organū ꝑ se causalr̃ ad actū me
morādi aliquo mō ꝯcurreret. ꝯña ꝓbat̃. qꝛ talis: cogita
tio aut recordatio nō terminat̃ imediate obtiue ad res
ipsas sēsibiles ex̄: sꝫ ad eaꝝ spēs imemoria existes. qꝺ ꝓ
bat̃: qꝛ expimur ꝙ q̄ñcūq̄ꝫ aliqꝺ absens sēsibile vl̄ pteri
tuꝫ cogitamꝰ: ītuemur aliquid sīle illi sensibili: ita ꝙ sic
obycit̃ cognitiōi nr̄e: ⁊ ꝑ ipsaꝫ cognoscit̃: sīc color i parie
te obycit̃ visiōi nr̄e cū actualr̃ ipꝫ i seipso sentimꝰ. igitur
tūc hēmus noticiā ꝺ sensibilibꝰ nō imediate terminatam
ad illa: sꝫ ad aliqd aliꝺ qꝺ imediate cognoscit̃. ¶ Forte
diceret̃ ꝙ illꝺ tale qꝺ obycit̃ nō ē aliqꝺ ydoluꝫ vel spēs
rei ex̄: sꝫ ē ipsamet res vā ex̄ existēs. ¶ Cōtra h̄ expsse ē
capᵒ. 6. auctoritas ⁊ rō Aug. i de vā reli. Si vna ingt roma ē quā
circa tyberim nescio qs romulus dr̃ ꝯdidisse: falsa ē ista
quā cogitās fingo. nō. n. ē ipsa nec ibi suꝫ mō. Nā ibi qd
agat̃ mō: vtiq̄ꝫ scireꝫ. Si vnus ē sol: falsus ē iste quē cogi
tās fingo. Nā ille curricula sua certis locis ⁊ tēporibꝰ ꝑ
agit. istū vbi volo ⁊ q̄ñ volo ꝯstituo. Et subdit ad ꝓpoᵐ
alia hic nota ꝙ falsa roma: ⁊ falsus sol sūt illa q̄ nobis ap
parēt. ¶ Itē nota eiꝰ ꝓbationē. s. ꝙ si vera roma eēt illa
q̄ sibi appet: cognosceret q̄ agit̃ i ea: ⁊ eādē ꝓbationeꝫ
capi. 8. adducit i de q̄ti. aīe. ad ostēdēdū ꝙ absentia ꝑ coꝝ ima
gines memorāt̃. Nā loquēs ꝺ ciuitate Mediolani cuiꝰ
memoriā habebat: qd igr̃ nūc agat̃: ignoro: qꝺ vtiq̄ꝫ nō
ignorarem: si aīus meꝰ vsq̄ꝫ ad illa loca porrigeret̃ pre
sentiaq̄ꝫ sentiret. Et ꝑ certo nō vr̃ rō sufficiēs posse assi
gnari cur nō ꝑ talē noticiā sciret̃ de re an eēt vl̄ nō eēt: ⁊
alie v̄itates ꝯtigētes ꝺ ea si ad illā imediate terminaret̃
sīc ꝑ noticiā sēsus exterioris (eo ꝙ ad illā imediate ter
minat̃) sciunt̃. Nec valꝫ dr̄e ꝙ ista ē abstractiua illa in
tuitiua. Qꝛ q̄ro qd ꝑ abstractiuā intelligis: vel dices sīc
aliq dicūt eā noticiā q̄ nō pn̄t sciri tales v̄itates ꝯtigen
tes: ⁊ tūc restat qꝺ qr̃ ꝑ vnā possūt ⁊ nō ꝑ aliā: ⁊ nō occur
rit rō dāda nisi: qꝛ h̄ nō ad rē ipsaꝫ imediate: sed ad eius
imaginē terminat̃. De h̄ tm̄ plus dicet̃ in 2ᵒ disti. 7. ¶ ꝓ.
q̄ñq̄ꝫ res de q̄ hr̃ memoria nō ē. nō igr̃ pt nālr̃ eē imedia
tū obm̄ noticie simplicis alicuiꝰ: alias nec ꝑ visionē ex
teriorē essemꝰ certi ꝺ existētia sui obiecti. Nā si ꝑ expiētiā
scimur: ita ꝑ iteriorē ispicimꝰ suū obm̄: sīc ꝑ exteriorem
suū obm̄: nec maiorē certitudinē hēmus de existētia obti
exterioris noticie: q̄ꝫ ꝺ existētia obi iterioris: nō igr̃ res ex̄:
sꝫ eiꝰ spēs obycit̃ imediate tali notiᵉ. Hec ēt ē itētio eius
capᵒ. 4. dē. ii. de tri. Qꝺ ingt ē ad corpis sensuꝫ aliqꝺ corpꝰ in lo
co: h̄ ē ad aciē animi sīlitudo corpis i memoria: ⁊ qꝺ est
aspiciētis visio ad eā spēꝫ corpis ex q̄ sensus format̃: h̄ ē
visio cogitātis ad imaginē corpis i memoria ꝯstitutam
ex q̄ format̃ acies animi. Ecce ꝙ sic dīc se hr̄e spēꝫ i me
moria ad cogitationē seu visionē cogitantis ⁊ c. sīc. s. ⁊
forma corpis sensibilis: qꝺ vr̃ ad visionē ⁊ c. ¶ Idē ēt
hr̃ expsse ex capl̄is. 7. ⁊ 8. Itē. ca. 9. vt aūt ingt possit esse
visio cogitātis: iō fit i memoria ꝺ visiōe sentiētis simile
aliqd: quo se ita ꝯuertat i cogitando acies animi: sīc se in
cernēdo ꝯuertit ad corpꝰ acies oculoꝝ: ecce iteꝝ ꝙ acieꝫ
cogitātis cogitādo ita ꝯuertit̃ ad aliqꝺ sīle rei sensibil:
sīc visus oculoꝝ ad ipm corpꝰ sensibile vidēdo: ⁊ ꝑ ꝯñs
cogitās nō imediate ipꝫ sensibile ītuet̃: sꝫ eiꝰ sīle. ¶ Itē
14. lib. de tri. Ad ꝓpoᵐ sumēs ꝙ alia trinitas ē q̄ inuenit̃ capᵒ. 3.
cū corpꝰ aliqꝺ exteriꝰ vr̃ ab ea: q̄ fit cū illꝺ i memoria co
gitat̃. ait faciamꝰ igr̃. i. supponamus corpus illud qꝺ cer
nebat̃ iterisse delapsuꝫ: nec eiꝰ remāsisse aliqd i loco vi
lo: ad qꝺ vidēdū recurrat aspectꝰ: nūquid qꝛ ymago rei
corpalis iā trāsacte atq̄ꝫ p̄terite remanet i memoria. vñ
informet̃ cogitātis obtuitus atq̄ꝫ id vtrūq̄ꝫ tertia volū
tate iūgat̃: eadē tri. eē dicēda ē q̄ fuerat: q̄ñ. s. i loco posi
ti corpis videbat̃: nō vtiq̄ꝫ: sꝫ prorsus alia. Nā p̄ter ꝙ il
la erat extrīsecus: hec itrīsecus: illā ꝑfecto faciebat spēs
pn̄tis corpis: hāc ymago p̄teriti. ¶ Ex his verbis mani
feste pꝫ: ſm aug. res ipsas sensibiles nō i se ⁊ imediate ꝑ
cogitationē cognosci: sꝫ ꝑ eiꝰ imaginē seu spēm: ⁊ ꝑ ꝯñs
res sensibileꝫ tm̄ mediāte tali cogitatiōe cognoscuntur.
¶ Hec eadē sn̄ia est. P. in lib. de memo. ⁊ remi. vbi mo
uēs q̄stioneꝫ ꝑꝑ qd. existēte spē i memoria memorat̃ sen
sibile absens. Ait sic dubitabit aūt vtiq̄ꝫ aliqs ꝑꝑ qd pas
sione pn̄te: re vō absente memoratur ꝙ nō ē pn̄s. Et re
spōdet. manifestū. n. q̄m oꝫ itelligere talē aliquā factaꝫ
ꝑ sensū in aīa ⁊ i pte corpis hn̄te ipsaꝫ. s. aīaꝫ velut pictu
rā quādā passionē cuiꝰ dicimꝰ habitū eē memoriā: factꝰ
. n. motꝰ. s. assensu iprimit velut figurā q̄dam sensibilis:
sīc sigillātes ānulis: vult dr̄e. ꝙ iō memorat̃ qꝺ nē pn̄s:
qꝛ eiꝰ sīlitudo ⁊ ymago q̄si pictura ipꝫ repn̄tās ē i memo
ria: q̄ ispecta ⁊ apphēsa ipꝫ cognoscit̃ ⁊ memorat̃. Quaꝫ
sn̄iaꝫ ponit clariꝰ Auer. lib. de me. ⁊ remi. vbi q̄rit qr̃ re
memorās ꝺlectet̃ ⁊ tristet̃ lꝫ ꝺlectabile ⁊ ꝯtristabile nō
sunt actu. Et rñdēdo. ꝺ. dicamꝰ igitur ꝙ rememorās ꝺ
lectat̃ ꝑ rememoratiōeꝫ reꝝ q̄ nō sūt i actu: qꝛ illa q̄ idu
xerūt ipꝫ ad rememorādū sūt pn̄tia i actu: ⁊ sūt nc̄io si
miles rebꝰ memorādis: qꝛ igr̃ sīle rei ē ꝯprehēsuꝫ i actu
ab eo accidit rememorati ꝺ ꝺlectatiōe ⁊ ꝯtristatiōe apꝺ
illū: id qꝺ accideret ei si illa res eēt i actu: ⁊ q̄si hꝫ spem
vt illa res exeat i actu: q̄si eēt apꝺ aīaꝫ poīe q̄m q̄ñ rei si
mile fuerit: tūc erit res q̄si potīs: vt sit q̄ñ aīa fuerit re
memorās aliqd: ꝑꝑ aliqꝺ sīle illi rei: statiꝫ ꝑcipiet ꝙ illꝺ
sīle ē de genere illiꝰ qꝺ erat ens i poᵃ: ⁊ ꝙ ē poīe vt exeat
in actū: sīc ē poīe ꝙ exiuit i actū h̄ sīle ꝑ qꝺ fuit excitatꝰ
sup illā rē: ⁊ tūc accidit rememorati de tristitia aut ꝺle
ctatiōe qꝺ accideret ei si eēt i actu. ¶ Ex his pꝫ. ꝙ aīa
rememorat̃ rei absentis ꝑꝑ apphēsioneꝫ sue sīlitudinis
actu pn̄tis. Ex quo vlteriꝰ pꝫ. ꝙ talis cognitio ē ꝓꝑe re
memoratio rei: nō pn̄tis aīe ſꝫ se. s. sensibilis ex̄: nō aūt ē
rememoratio illiꝰ ꝯsīlis: vl̄ spēi q̄ ē actu pn̄s i aīa: sꝫ illiꝰ
potiꝰ ē ituitio q̄dā: h̄ tm̄ ampliꝰ i seq̄ntibꝰ patefiet. ¶ 3ᵃ 3ᵃ ꝯ̃
ꝯ̃ ē ꝙ ꝺ sēsibilibꝰ possumꝰ hr̄e noticiā itellectualē ⁊ sim
plicē ⁊ ꝯplexā. hāc ꝓbo sic. ꝺ sēsibilibꝰ possumꝰ hr̄e noti
ciā vlēꝫ ꝯplexā. igr̃ ꝺ sēsibilibꝰ possumꝰ hr̄e noticiā itelle
ctualē simplicē ⁊ icōplexā. Añs ꝓbat̃. ⁊ ē notū i sciētys
phẏcis. tā q̄ ad pn̄ᵃ q̄ꝫ q̄ ad ꝯ̃nes q̄ sīt vlēs ꝓpōnes ꝺ sēsi
bilibꝰ. ꝯña ꝓbat̃. q̄m notiᵃ vlis itellectui ē ꝓꝑa. Nā sēsuꝫ
nullū iudiciū hꝫ vlē: sꝫ singlāre tm̄: qꝺ pꝫ: qꝛ si aliq̄ v̄tus
sēsitiua possꝫ hr̄e iudiᵐ vlē: illa maxie eēt cogitatiua ho
minis: cū iter oēs sit ꝑfectior: sꝫ illa nō pt: qꝛ vt. ꝺ. Cōmē.
ex auc̄. P. 3ᵒ de aia virtus cogitatiua ē v̄tus distictiua i Com. 6.
diuidualis ꝙ n̄ distiguit: nisi idiuidualr̃ ⁊ n̄ vlr̃: ⁊ subdit̃

lz igr hō ꝓprie hēat vtutem cogitatiuā:tn̄ hoc nō fac̄.i.i/
fert hāc virtutē rōnabilr eē distictiuā rōnalē.illa.s.rō/
nalis q̄ distiguit itētiones vniuersales ⁊ iduiduales: ⁊
Cō.19. ēt vult ꝙ ꝓpriū ē itellm iudicare īfinita i ꝓpōne vlī.Et
Cō.63. in 2° de aīa vbi.d.idē.s.ꝙ cogitatiua ꝯprehēdit itētiōes
indiuiduales vniuscuiusq; decē p̄dicamētoꝝ:⁊ ħ ꝓpriū
est sensib⁹ hoīs.⁊ ꝯmēto.65.Et debes ingt scire ꝙ appre
hēsio itētionis iduidui est sensuū:⁊ ꝯprehēsio itentiōis
vlis est intellus ⁊ vlitas:⁊ iduidualitas ꝯprehēdunt̄ ꝑ
p̄te.2°. intellm.Eādez sniam ponit Auic.6.nā.Pz igr̄ ꝯn̄a q̄tū
cap°.2° ad hāc ptem ꝯn̄tis.ꝙ itellus hz de sensibilib⁹ noticiam
ꝯplexā.¶ Quātū vero ad aliā.s.ꝙ hēat simplicez:pz ēt
ex p̄dictis:qm̄ oē hn̄s noticiā ꝯplexā de aliquo:hz noti/
ciaz simplicē terminoꝝ vel eoꝝ que īportant̄ per termi
nos illi⁹ ꝯplexi:vel habuit:aut si sint alique p̄me noticie
ꝯplexe venietes in mētez absq; p̄cedētib⁹ noticijs sim/
plicib⁹:saltē tales noticias simplices termioꝝ hr̄e pt vt
Com̄.21 docet experiētia.Un̄ Cōmētator ꝓ p̄mo dicto 3° d̄ aīa
vbi distiguit duas operationes itellus.s.itelligētiā sim
plicē:quā vocat formationē:⁊ in hac nō reperit̄ veritas
nec falsitas:⁊ itelligētiā cōpositam:quā vocat fidē: ⁊ in
hac est veritas ⁊ falsitas.¶ Et subdit.itellecta aūt in q/
bus iuenit̄ veritas ⁊ falsitas ē in eis aliq̄ ꝯpositio ab in/
tellectu mālī in itellectis:q primo itelligit singularia.i.
singulariter ⁊ seorsuz ⁊ diuisim.Si igr̄ hec ꝯpositio fue/
rit ꝯueniēs enti erit vā:sin aūt falsa:⁊ ista actio intellus
silis est ei qd̄ Emp.d.de actiōe amicitie in entia:quem/
admodū.n.d.Empe.ꝙ multa capita erant sepata a col/
lis.Deide amicitia ꝯgregauit ea:⁊ ꝯposuit simile cū sili:
ita itellecta erūt p̄mo diuisa i itellu mālī.vbi gr̄a.dicere
dyametrū q̄drati:⁊ dr̄e symetrū laterū: itellus.n.itelli/
git ista p̄mo singularia.i.seorsuz.deide ꝯponit ea.i.assy/
Cō.22. metrū aut symetrū ⁊c̄.¶ Itē ꝯmēto seq̄nti:⁊ si illa itel/
lecta singularia fuerit reꝝ q̄ inate sīt eē:aut i p̄terito aut
futuro:tūc intellus itelligit cū illis reb⁹ tp̄s in quo sīt: ⁊
postea ꝯponit ipm cū eis ⁊ iudicabit ꝙ ille res fuerunt
aut erūt:sic iudicabit ꝙ dyametꝝ est symetꝝ coste.Et i/
fra.Et qd̄ facit hec itellecta singlaria eē vnū ꝑ ꝯpōnem
postq̄ erāt multa:est itellus mālis:iste.n. distiguit itel/
lecta singularia:⁊ ꝯponit ꝯsilia ⁊ diuidit diuersa.ops.n.
ꝙ virtus ꝯprehēdēs simplicia ⁊ ꝯposita sit eadē.Uerū/
tn̄ qr aliq ꝯcedūt nos itelligere sensibilia:sz dicūt ꝙ itel
ligim⁹ ea in vlī tn̄ in abstrahēdo q̄ditatē vlez ab hoc ⁊
ab illo singulari:nec apphēdendo singulare signatū.vz.
cū determiato situ ⁊ tp̄e:vt hic ⁊ nūc:⁊ sic d̄ alijs ꝯditio/
nib⁹ singlaritatis:iō ꝓbo ꝙ ꝑ itellm itelligim⁹ singulare
p° sensibile d̄termiatū vel d̄mōstratū vt singlare ē.¶ Et p̄
sic ꝑ q̄zcūq; vtutē cognoscim⁹ singulare demōstratū ⁊c̄.
nō eē sensuz neq; itellm siue eē distictū ab vtroq; illoꝝ
cognoscim⁹ ipm singulare signatū:⁊ sensuz ⁊ itellm:sz ꝑ
intellm cognoscim⁹ ⁊c̄.igr̄ ꝑ itelluz cognoscim⁹ singulare
⁊ sensuz ⁊ itellm:⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑ itellm cognoscim⁹ singulare
sensibile ⁊c̄.maior ē euidēs:qm̄ vtus distiguēs iter ali/
qua:nec̄io apphēdit qd̄libz illoꝝ vt satis declarat̄ 2° de
⁊.1.com̄. aīa.c.de sensu cōi.Sz ꝓbo miorē.ꝯstat.n.ꝙ nos certe co
144. gnoscim⁹ ħ singulare sensibile.vbi gr̄a.hāc albedinē in
hoc pariete nūc existētē:nō eē vtutē aliquā nr̄az sensitiuā
ꝑ quā sentim⁹ nec itellm ꝑ quē itelligim⁹:sz eē rē disti/
ctaz ab vtroq;:sz ħ nō possum⁹ cognoscere ꝑ aliq̄ aliam
vz.ab itellu:cū ꝑ nullā aliā possim⁹ ip̄z itellm apphēde/
re vt claꝝ ē.Et forte nec ēt ipaz vtutē sensitiuā q̄uis ꝑ
aliquē sensuz possum⁹ nr̄az sensatōez apphēdere ⁊ senti/
t.c.144 re nos sentire:vt pz 2° d̄ aīa.⁊ ꝑ Aug.2° d̄ lib.arb.Restat
igr̄ ꝙ ꝑ itellm cognoscam⁹ hō d̄r̄az.Hui⁹ rōnis vtutem
cap°.6° ponit Aug.2° d̄ li.ar.vbi discipulo loquēs ait.Nū putas

bestias posse discernere abiuicē colorē q sentit̄.⁊ sensuz
q in oculo ē:⁊ illū iteriorē sensuz apud aīaz ⁊ rōnē:q̄ ista
sigillatim diffiniunt̄ atq; dinumerātur:d.nullo modo.
Quid rō possz hec q̄tuor discernere abiuicē: ⁊ diffōnib⁹
termiare nisi ad eā referret̄ ⁊ color ꝑ oculoꝝ sēsū:⁊ ipe
rursus ꝑ illū iteriorē q ei p̄sidet:⁊ idē iterior per seipm:
Si tn̄ iā nihil aliud iterpositū ē.d.nō video quō possz alr:
vbi sigs diligēter attēdit iuenit i vtute p̄mo miorē dei/
de maiorē p̄misse rōnis ⁊ ꝯ̄nez qua ꝯcludit ꝙ rō.i.itelle
ctus oīa ista q̄tuor apphēdit.¶ Un̄ hāc ꝯ̄nem ꝓ p̄n⁹ ad
aliud ꝯcludēdū assumit.d.seq̄nti.c.qd̄ ipa rō que mini/ cap°.7°.
stros suos ⁊ ea q̄ suggerit discernit abiuicem:ministros
rōnis vocat sensus q i cogno scēdo ei subseruiūt:q̄ āt illi
suggerūt sīt sensibilia:iter q̄ ⁊ sensus.d.ꝙ ratio discernit.
¶ Et addit.⁊ itē qd̄ iter ħ ⁊ seipsaz distet:agnoscit seq;
illis potētiorē eē ꝯfirmat.Nuz alia re seipaz nisi seipsa
.i.rōne ꝯphēdētis:⁊ i fine capli ꝯcludit: manifesta.n.sīt
sensu corpis sentiri corpalia:eūdē āt sensuz ħ eodē sensu
non posse sentiri:sensu āt iteriore ⁊ corpalia ꝑ sensuz cor
poris sentiri:⁊ ip̄z corpis sensuz:rōne vō ⁊ illa oīa ⁊ eādē
ipaz notā fieri:⁊ scia ꝯtineri.ecce ꝙ ꝑ rōnē cognoscim⁹
illa oīa q̄ ꝑ sensus cognoscunt̄:⁊ ēt sensus ipsos.¶ 2° sic 2°
ꝑ itellm cognoscim⁹ sensuz errare iudicādo d̄ aliq̄ sensi/
bili singulari ⁊ d̄mōstrato.igr̄ ꝑ itellm cognoscim⁹ singu
lare sensibile d̄mōstratū.ꝯn̄a pz.nisi.n. cognoscerem⁹ ꝑ
intellm ħ sensibile demōstratū ⁊ veꝝ haberem⁹ iudici/
uz d̄ ipso:nō cognoscerem⁹ ꝑ itellm:ꝙ sensus false iudi/
caret d̄ illo.Añs ꝓbo.Nam ꝯstat ꝙ cognoscim⁹ iudiciū
sensus de aliquo singulari sensibili.vbi gr̄a.de ħ sole q
nūc ē sup hemysperiū nr̄z:⁊ i tali pūcto celi quo iudicat
ipm eē pedalis q̄titatis eē falsuz.Et ꝯstat ꝙ illud iudi/
ciū esse falsuz per nullā vtutē sensitiuā possumus cogno
scere:cū nō nisi quodā discursu ⁊ argumētatiōe ex eius
distātia a visu nr̄o ħ ꝯphēdam⁹:qd̄ ꝓpriū ē rōnis.igr̄
per rōnē ħ cognoscim⁹.nec i casu possz dici:ꝙ rō apphē/
dit solē tn̄ i vlī:⁊ abstrahēdo a situ ēt cū ex distantia ei⁹
ad nos rō ħ ꝯiicat:⁊ rō ꝯsiderat hūc solē d̄mōstratū fz
ꝙ ē in loco isto.puta tali spera:⁊ fz ꝙ tāta distātia situa/
li distat.sol āt absolute ꝯsiderat⁹ ⁊c̄.nō ꝯsiderat̄ cū illis
ꝯditiōib⁹:ꝙ si rō sic abstrahendo ꝯsiderat tali ꝯsidera/
tiōe nō cognosceret ip̄z eē distantē vl̄ ꝓpinquū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
nō ꝯcluderet tali medio ei⁹ magnā q̄titatē.¶ 3° si ꝑ i/ 3°
tellm nō cognoscerem⁹ sensibilia singularia d̄mōstrata:
seq̄ret̄ ꝙ nulla p̄ncipia sciaꝝ q̄ ꝑ expiētiā singulariū su/
munt̄ possemus hr̄e.ꝯn̄s ē falsum.ꝯn̄a ꝓbat̄: talia.n.su/
munt̄ (vt tactū ē:⁊.P.ponit p̄ metaphy.⁊ 2° posterioꝝ i
fine) ex expientia singulariū:vt qr vidi:qr hoc reubar/
baꝝ purgauit colerā:⁊ vidi ēt ħ aliud ⁊c̄.vt.d.sumo tādē
hāc vlem oē reubarbaꝝ ⁊c̄.¶ Cōstat āt ꝙ eadē vtus ē
qua habent̄ tales singulares noticie:⁊ q̄ colligit̄ vlis:⁊
nō alia ⁊ alia:aliogn ita sufficeret ꝙ vn⁹ ali⁹ hō hr̄et sin/
gulares noticias:⁊ ego ex talib⁹ suis noticijs:q̄s non ha/
berē:sumerē vlez ꝓpōnez.Siḿ mō quo.P.d.cū ꝓbat sē/
suz cōez:⁊ tu posses nosse p̄missas:⁊ ego īferre ꝯ̄nez: hoc
aūt derisibile ē.Reliquit̄ ḡ.ꝙ ꝑ intellectū habeam⁹ ta/
les singulares noticias.¶ 4°:qr sic pōt hr̄i.ex.6.ethi.Et 4°
tactū ē supra.vltima.q.ꝓlogi.Prudētia ē circa singula/ c.6.⁊.8
ria:⁊ ex altera propositione vniuersali ⁊ altera singula/
ri conclusionē singularē ꝯcludens:vt nūc sic est agendū
circa ħ ⁊c̄.¶ Talis aūt deductio nō potest fieri per sen
suz:cum vniuersalem non habeat conceptionē.Nec po/
test dici ꝙ vniuersalis tantum sit nota intellectui: ⁊ sin/
gularis tantum nota sensui:quia cum conclusio non cō/
cludatur ex altera tantum:vt patet primo priorum: sed
ex vtraq; simul:tunc nec per sensum nec per intellectuz

inferť ꝯclusio:cũ per eandem vim cognitiuaꝫ oportеat
cognosci ꝯneꝫ ⁊ pmissas vt dcm̃ est. Idẽ posset argui ꝺ
5ᵐ arte. ¶ 5º. q: itellꝰus actiuus seu practicus vel ꝯsiliatiuꝰ
est circa singularia signata ⁊ ꝺmonstrata:certũ ẽ:cũ nec
actio nec ꝯsiliũ sit circa vl'ia ⁊ nõ ẽ aligs sensus itellcũs
capº.3º. practicꝰ:s; ptinet pcise ad ptẽ rõnalẽ aĩe ſm Aug.12. de
tri.imo nõ distiguiť ab itellectu ꝯtẽplatiuo nisi ſm offi
cia:vt ibidẽ.d.c.seqnti.igť vtus nostra itellectiua ẽ app
bensiua singulariũ:vt hec singularia sť. ¶ P̃. ꝯstat ꝙ ꝺ
aliq̃ singulari determiate possumꝰ loq:⁊ aliꝰ audiẽs põt
determiate itelligere ꝺ quo loqmur:igť intellꝰus põt ap
prehẽdere ꝺterminate aliqꝺ singľare sensibile.Añs ẽ no
tũ.ꝯña p;. Nã qcũq; aliqd dicit vbo vocali:sciẽs qd diċ
prius vbo itellectuali id ip; itra se diċ:quo verbo itelle
ctuali apphẽdit ipsaꝫ eãdẽ reꝫ quã voce significat: ⁊ nõ
solũ ipsaꝫ imaginẽ vocis formãdo:sic docet expientia: ⁊
capº.7º. ẽt ponit Aug.9.de tri.vbi diċ ꝙ i oĩbus dictis ⁊ factl no
stris tale mẽtis verbũ pcedit:⁊ ꝙ mẽtẽ accipiat p itel
lectu:p; ꝙ ibidẽ loqtur ꝺ mẽte s; ꝙ per eã aspicimꝰ eter
capº.ii. nã veritatẽ.idẽ liº.5.ꝺ. ¶ Itẽ in lib.de q̃tı.aĩe iterrogat
rõ Augustinũ.d.vtꝝ ignarꝰ latine ligue noĩare solẽ pos
set i loquẽdo:si nõ itellꝰus solis pcederet sonũ.respondet
Aug.nullo mõ posse.Et statim post.d.ꝙ sonus ad aures
6ᵐ significatio ad mẽtẽ ptinet. ¶ 6º. vt aliq arguũt aĩa sepa
ta cognoscit singľaria:vt hec nec hãc aligs theologus pt
7ᵐ negare:igitur ⁊ ꝯiũcta ẽt illa cognoscit. ¶ 7º. cuiuscũq; ⁊
sub q̃cũq; rõne vtus cognitiua iferior ẽ apphẽsiua: eius
dẽ ⁊ sꝰ eadẽ rõne ẽ apphẽsiua supior.p; i sẽsibꝰ iteriori
bꝰ ⁊ exterioribꝰ:s; singľare apphẽdiť sẽsu:⁊ itellꝰ ẽ vtꝰ su
§ 4º pior.igť ⁊c̃.pores tñ rõnes efficaciores reputo. ¶ 4ª ꝯ ẽ
ꝙ de sensibilibꝰ possumꝰ hr̃e noticiã itellectualẽ simpli
ceꝫ imediate ad illa sensibilia termiataꝫ:⁊ mediãte etiã
termiatã.vt de sensuali dcm̃ ẽ in scda ꝯne. ¶ Prima p;
huiꝰ ꝯnis declarať statiꝫ ex dictis.p;.n.ꝙ ꝺ singulari sẽ
sibili:vt ꝰ est:itellꝰus h; noticiã certã:ex qua sumiť vl'is
que est pnᵐ artis ⁊ sciẽtie.Cõstat ãt ꝙ tale non hab; nisi
dum actu sil' sensus apphẽdit idẽ sensibile. Uñ abeũti
bus sensibilibꝰ ⁊ non mouẽtibꝰ sensuꝫ: itellꝰus talẽ noti
ciaꝫ hr̃e non põt:⁊ loquor ꝺ poᵉ nãli:⁊ itellꝰu ꝯiũcto ⁊ reli
cto in cõi statu nãe humane.S; tũc dum talem h; noti
ciaꝫ expimur nos imediate rẽ illã singulareꝫ cognosce
re:neq; aliqd aliud mediũ p aliquã potẽtiã nr̃am cogni
tiuaꝫ apphendere. ¶ 2ᵐ vero ptẽ pbo:qm̃ cũ sensibilia
absentia a sẽsibꝰ nr̃is:p itellm̃ apphendimꝰ:illa apphen
sio nõ ad ipsa sensibilia imediate:sed ad eoꝝ spẽs termi
nať:sic dcm̃ est ꝺ sensuali noticia in scda ꝯne:ꝰ ãt sic eẽ
capº.io. p; p.h. Aug.io.ꝺ tri.vbi reprobãs opionẽ eoꝝ q dixerũt
mẽtẽ nr̃aꝫ eẽ:corpꝰ ãt ꝯpaginẽ vel tẽperationẽ corpis: i
ter cetera ait:nullo mõ fieri poss;:vt ita cogitaret id qꝺ
ipsa ẽ:queãdmodũ cogitat id qꝺ ipa nõ ẽ:per fantasiam
imaginariã cogitat hec oĩa:siue ignẽ:siue aereꝫ siue illꝺ
vel illꝺ corpꝰ ptẽ ve vllaꝫ seu ꝯpaginẽ vel tẽperationem
corpis:nec vtiq; ista oĩa:s; aliqd hoꝝ eẽ dr̃.s.mens: siqd
hoꝝ aũt cẽt:alr id q̃ cetera cogitaret:nõ.s.per imagiale
figmẽtũ:sic cogitanť absentia:q̃ sensu corpis tacta sť:si
ue eiusdẽ gnĩs aliq̃:s; q̃daꝫ iteriore nõ simulata:s; vera
pñtia. Ecce ꝙ mens rõnalis:quã pbat nõ eẽ corpꝰ corpa
lia absentia p imagies ⁊ silitudies:q̃s in se ipsa ituef ap
prehẽdit.sic ⁊ ꝺ cogitatiua ẽ ex eiꝰ dictis supiꝰ allegatũ.
Com̃.4. ¶ Hoc idẽ Auerroys 3º.de aĩa. Aĩa inquit rõnalis idi
get ꝯsiderare itẽtiones:q̃ sť i virtute imagiatiua:sic sen
sus idiget ispicere sensibilia:vbi mãifeste vult ꝙ cogni
tio itellꝰus termineť ad itẽtiones exñtes i vtute imagia
tiua ⁊ ille sint cognite p illã:⁊ ꝯsiderate sic sensus ispicit
Cõ.5º. sensibilia:⁊ illa noscunť per illũ. ¶ Itẽ paulo post. ꝯpa
rat ſm silitudinẽ itellm̃ in itelligẽdo ad sensuꝫ exterio
reꝫ i sentiẽdo:⁊ est silitudo ꝙ sic sensatio reqrit duo sub
iecta:vnũ p qꝺ est vna (⁊ p ꝰ itelligit obm̃ sensatũ:qꝺ ẽ
obm̃ circa qꝺ) ⁊ aliud p qꝺ ẽ vnũ entiũ:i mũdo.s.virtus
ipsa sensitiua:q̃ est subm̃ in quo est sensatio:sic itellectio
suo mõ duo talia subiecta habet.S; dr̃ia est in ꝰ tm̃:ꝙ
subm̃ sensatiõis per qꝺ ẽ vna.i.obm̃ ẽ exť animam.Sub;
autẽ p qꝺ itellectio est vna.i.obm̃ est intra aĩaꝫ:⁊ illꝺ est
spẽs siue itentio imagiata. Uñ hec sũt eiꝰ vba. Qr forte Cõ.5º.
p intellm̃:vt.d.Ar.est sic ꝯprehendere p sensuꝫ:ꝯprehẽ
dere vo per sensuꝫ pficiť p duo subta:quoꝝ vnũ ẽ subm̃
per qꝺ sensus fit verus ⁊ ẽ sensatũ exť aĩaꝫ:aliud est sub;
per qꝺ sensus est forma extĩa: ⁊ ẽ pma pfectio sentiẽtis:
necesse ẽ ẽt vt itellecta in actu hẽant hec duo subta:q̃rũ
vnũ ẽ subm̃:p qꝺ sunt vera.s.forme q̃ sť vere imagiatio
nes. 2ᵐ aũt est illꝺ per qꝺ itellecta sť vnũ entiũ in mũ
do:⁊ illud ẽ itellꝰs mãlis:nulla.n.dr̃ia est i hoc iter sensuꝫ
⁊ intellm̃:sed in ꝰ supᶜ:q: subm̃ sensus per qꝺ ẽ verus.i.
obm̃ est exť aĩam:⁊ subm̃ itellꝰus p qꝺ est verus ẽ itra aĩ
maꝫ:⁊ ꝰ dcm̃ est ab Ar.in hoc intellꝰu.s.mãli.per itellm̃
aũt i actu idẽ intelligit qꝺ per formare qꝺ qdẽ ẽ intelli
gẽtia simplex:vt supra habitũ ẽ p Cõmẽtato. ¶ Itẽ.P. Com̃.4.
3º.de aĩa.d.ꝙ sic fantasmata se hñt ad itellm̃ sic sensibi T.c.30.
lia ad sensuꝫ:qꝺ nõ solũ veꝝ est q̃ᵐ ad mouere: s; ẽt q̃ᵐ
ad termiare actũ poᵉ.vñ ait. Intellectiue aĩe fantasma
ta ⁊ sensibilia sť supᶜ sensui.Et statim sequiť.pp qꝺ ne
q̃q̃ sine fantasmate itelligit aĩa. Et ꝙ non solum ꝰ
debeat intelligi q̃tũ ad motũ declarat aliud vbũ quod
statim subdit ꝯcludẽdo.d.spẽs qdẽ igť itellm̃ in fantas T.c.32.
matibꝰ itelligit:⁊ sic in illis determinatũ est ipsi muta
bile ⁊ fugiendũ ⁊c̃. Ubi Cõmẽtator.Et ita est ꝺ q̃sito ⁊ Cõ.33.
fugito apud intellm̃:sic ꝺ ꝯprehẽsiõe q̃ᵐ queãdmoduꝫ
ꝯprehẽdit res mediãtibꝰ formis imaginũ:⁊ visus ꝯpre
hendit p pñtiã reꝝ sensibiliũ:ita intellꝰus moueť a rebꝰ:
q̃rẽdo aut fugiẽdo:qñ forme imaginũ eaꝝ sť pñtes:quẽ
admodũ visus q̃rit aut fugit apꝺ pñtiã illiꝰ sensibilis:ꝰ
habes ꝙ itellꝰus ꝯprehendit res p imagies.i.ipsas ituẽ
do. Uñ.d.P.ꝙ itelligit spẽs in fantasmatibꝰ:sicut visus T.c.32.
res sibi pñtes. Uñ pxime subdit.P.ꝙ cũ itelligẽs specu T.c.39.
leť sensibilia:necẽ est simľ fantasma aliqꝺ speculari:fan
tasmata ãt sic sensibilia sť:pter ꝙ sť sine mã.vbi Cõmẽ Cõ.39.
tator.Causa inqt qr̃ intellꝰus q est in nobis cum viderit
aliqd aut aliq̃ ⁊ itellexerit:ipse non itelligeret ipm̃ nisi
ꝯiũctũ cũ sua imagine ẽ:q: imagies sť aliq̃ sensibilia in
tellectui:⁊ sť ei loco sensibiᵐ apud absentiã sensibiᵐ.S;
sť sensibilia non mãlia.hec Cõmẽta. Ex qbꝰ oĩbus eui
dẽter p;:ipsos sensisse ꝙ cũ sensibilia absentia itelligi
mus (q̃ priꝰ sensibꝰ pñtia itelleximꝰ) ituemur eoꝝ spe
cies. Sicut sensus exterior ituef imediate ipsa sensibi
lia:⁊ ispiciendo spẽs suas ꝯprehẽdimꝰ illa:⁊ ſm iudiciũ
ꝙ sic ituẽtes habemꝰ q̃ᵐ ad agẽdũ vel fugiẽdũ postea p
appetitum prosequimur:vt ipse species apud nos sunt
⁊ loco ⁊ vice ipsorum sensibilium:que non possunt sem
per nobis esse presentia:hoc idem certius probatur per
experientiam. Experitur enim quilibet ꝙ quando ꝺ
aliqua re corporali alteri loquitur:vel etiam audit aliũ
loquentem:intelligens de quo loquitur in mẽte occur
rit ei quedam fantasia illius rei:quaꝫ mente ipse intue
tur:nec aliquis negare hoc potest. Unde Augusti.d.8.ꝺ capº. 6º.
trini. Cartaginem quidem cũ eloqui volo apud me ip;
quero vt eloquar:⁊ apud me ipsum fantasiam inuenio
cartaginis:sed eaꝫ per corpus accepi.i.per corporis sen
suꝫ:qm̃ pñs i ea corpe fui:⁊ eã vidi atq; sensi memoriaq;
retinui:vt apꝺ me inenirẽ ꝺ illa vbũ cũ eã vellẽ dicere:
ipsa.n.fantasia eiꝰ in memoria mea verbũ eiꝰ non sonum

iste trissillabꝰ cū cartago noīaṫ: vel ēt tacite nomen ipʒ
ꝑ tēporis spacia cogitaṫ: ſʒ illō qḋ in aīo meo cerno cuʒ
hoc trissillabū voce ꝓfero: vel anq̄ꝫ proferaʒ. ¶ Ecce ꝙ
spēʒ acceptā ꝑ sensuʒ: ꝛ ī memoriā retētā cernit ꝛ ītuet̄:
qn̄ ḋ illa vult loq: ꝛ idē dicit: ꝛ ita exꝑimur ēt cū loq vo/
lumus ḋ re quā nūq̄ꝫ sensimus: qm̄ tūc spēʒ de ipa ꝑ nos
fictā intuemur: vn̄ ait. sic ꝛ alexādriā: cū eloq volo quaʒ
nūq̄ꝫ vidi p̄sto est apḋ me fantasma eiꝰ: cū. n. a multꝭ au/
dissēʒ ꝛ credidissēʒ magnā eē illā vrbē: vt mihi narrari
potuit: finxi aīo imaginē eiꝰ quā potui: ꝛ h̄ est apud me
verbū eiꝰ ꝛc̄: Ex qbꝰ pʒ ꝓpositū ꝛ est valde hoc attēden/
dū. q2 si ꝑ talē noticiā: qua ītuemur hꝰ imaginē non co/
gnosciṫ ipsa res aut si ꝑ aliā noticiā cognoscimꝰ imedia/
te rē ipsaʒ: vt qd opʒ ītueri spēm eiꝰ: ꝛ ꝙ plus est fingere
eaʒ cū illā nō cōꝑhēdimꝰ ꝑ sensuʒ ꝛ illam intueri spēʒ
eius: certe istud omnino videtur superfluum: quod dici
non potest: cū hoc sit omnibus naturale.

arti. 2°. p̄ᵘ duᵐ **Circa** ꝯnes aūt istas occurrūt dubitatiōes. Et vnaʒ
pono circa cognitionē sensitiuā simplicē im/
mediate terminatā ad ipm sensibile. vtꝝ. s. talis h̄ri pos/
sit sine p̄ntia ipsiꝰ sensibilis vt videre absente vel ōstru/
cto sensibili possumus h̄re sensualē noticiā: qua ipʒ ime/
2ᵘ duᵐ diate noscamus. ¶ 2ª dubitatio est circa aliā noticiam
sensualē: quā dcm̄ est termiari imediate ad spēʒ: vr̄. n. ꝙ
per talē noticiā non cognoscaṫ modo aliquo res cuius ē
species: sed spēs sola. Alias etiam somniātes ītuētes spe
cies sensibiliū possent dici illa cognoscere. ¶ Idem di/
ceret̄ de furentibꝰ ꝛ timētibus quibus imaginatiōes ta
les etiā in vigilia p̄sentantur: ꝛ tn̄ ꝯstat ꝙ hoc est falsuʒ.
opʒ igitur dicere ꝙ alia noticia sit ī nobis q̄ immediate
ad ipsa sensibilia terminetur: vt illa sint cognita nobis.
¶ Cōfirmaṫ. q2 aut noticia illa cōsistit obiectiue in illa
specie: ꝛ per ꝯn̄s res extra nullo modo cognosciṫ: per il/
lam autē vltra speciem protenditur ad ipsam rem: ꝛ ea/
dem rōne posset dici: ꝙ est q̄dam noticia que imediate
terminatur ad ipsaʒ. ¶ Istud idē dubiū cadit circa no/
ticiaʒ intellectus: q̄ dicta est termiari ad speciem ī aīa.
3ᵘ dubᵐ ¶ 3ª dubitatio est. an per itellectū possumus aliqḋ sensi/
bile singulare signatū determiate cognoscere: cū est ab/
sens ꝛ non p̄sens sensibꝰ nostris: vr̄. n. ꝙ nō: cū spēs ī qua
intellectus ītuetur absentia sēsibilia: sit abstracta tota/
liter a mā ꝛ oībus māe cōditionibus: ꝛ per ꝯn̄s nō repre
4ᵘ dub. sentat aliqḋ singulare determinate. ¶ 4ª dubitatio pōt
esse qualiter itelligimus que nūq̄ꝫ sensimus: Constat. n.
ꝙ nō per species coꝝ: qm̄ tales acqruntur tātū cū senti/
untur: nec per species alioꝝ: cū species vnius rei non re/
presentet aliaʒ rem s̄m speciem: relinqtur ergo per ꝯn̄s
ꝙ cognoscātur imediate in seipsis: ꝛ eadeʒ rōne dici pōt
ꝙ sensibilia ipsa q̄ sentimus cognoscūtur: ꝛ cū sunt absē/
tia noticia imediata termiata ad ipsa: ꝛ nullū mediū cō/
p̄ᵘ dub. currat quod sit cognitum.

Aureolꝰ ī ꝓlo. p̄ᵉ. q. 2. arᵒ. 3 p̄ᵒ capᵒ. 20. **Quantum** ad p̄mū dubiū est opio vniꝰ Doc. d. ꝙ
hꝰ noticia potest fieri re absente nec
actualr̄ p̄nte. Quod duplici via declarat. ¶ Primo qdē
per exꝑientias que sunt qnq̄ꝫ. Quaꝝ p̄ma est in visioni/
bus derelictis ex forti visibili: quā ponit Aug. ii. ḋ tri. d.
ꝙ plerūq̄ꝫ cū diu solē attenderimꝰ vel q̄cūq̄ꝫ lumiaria: ꝛ
deide oculos clauserimꝰ: q̄si versaṫ ī ꝯspectu qdā colo
res lucidi varie sese cōmutātes: ꝛ minus minusq̄ꝫ fulgē/
tes donec oīno ḋsistāt: q̄s itelligēdū ē reliq̄s eē illiꝰ for°
q̄ facta erat ī sensu dū corpꝰ lucidū videreṫ: ꝛ ꝯcludit: ꝙ
erat ēt cū videremꝰ: ꝛ illa erat clarior ꝛ exp̄ssior: ſʒ mul/
tū ꝯiūcta cū spē rei eiꝰ q̄ cernebaṫ. vt discerni oīno non
posset: ꝛ ipsa erat visio. hec Aug. Ex quo pʒ: ꝙ visio solis
ꝛ alioꝝ luminariū remanet in oculo obto recedente s̄m
Aug. ꝛ exꝑiētiā. ¶ 2ª exꝑiētia ē ī somnijs quā ponit Cō/ 2ª
mētator ī tractatu suo ḋ som. ꝛ vigi. Fere circa mediū. d.
ꝙ in somno videt hō ꝛ sētit ꝑ qnq̄ꝫ sensus absq̄ꝫ eo ꝙ ibi
sit aliqḋ sēsibile extrīsecū: h̄ aūt accidit ꝑ motuʒ ꝯrīū ei
q̄ ē in vigilia. In vigilia. n. sēsibilia extrīseca mouēt sen/
sus ꝛ sensus cōīs mouet vtutē imagiatiuā: ī somno āt re/
uerteṫ itētio imagiata ꝛ mouebit sēsuʒ cōeʒ: ꝛ sēsus cōīs
mouebit vtutē pticularē: ꝛ sic accidet ꝙ hō apprehēdet
sensibilia: lʒ nō sint extrīseca: q2 itētiōes coꝝ sūt istra sē/
suuʒ idifferēter: siue iste itētiōes veniāt ab itrīseco: siue
ab extrīseco: hec Cōmētator. ¶ Ex q̄ pʒ. ꝙ visio ē ī ocu/
lo somniātis se videre: ꝛ auditio ī auditu: ꝛ tactus in ta/
ctu ī absentia reali obiectoꝝ. ¶ 3ª apparet ī timētibꝰ q̄ 3ª
sonos audiunt ꝛ terribilia vident dissoluti timore. teste
Cōmētatore vbi supra: q̄ ait ꝙ h̄ accidit hn̄tibꝰ timoreʒ
ꝛ ifirmis ꝑꝑ ḋbilitatē vtutis cogitatiue q̄ dissoluiṫ. vn̄
accidit eis accidēs tale. ¶ 4ª ē ꝙ ī ludificatis ḋ qbꝰ cō/ 4ª
stat ꝛ notū ē oībꝰ ꝙ videt ea q̄ nō sūt: vt castra canes le/
pores ꝛ silua. ¶ 5ª ē ī hn̄tibꝰ oculos molles ī qbꝰ cū vide 5ª
rint rubeū aliqḋ: ḋreliquiṫ visio rubei: ita vt rubeū ap/
pareat eis oē qḋ videt. Et ex h̄ iferūt vlteriꝰ ꝙ silr̄ ītui/
tiua itellcūis pōt eē sine p̄ntialitate obi: q2 itellcūs ē ab/
stractior ꝛ magꝭ idepēdēs: q̄ꝫ sensus. Ex hoc ēt addūt ꝙ
deus talē ītuitiuā noticiā pōt facere sine p̄ntialitate ob/
iecti: q2 potētior ē deꝰ: q̄ꝫ sit ars ꝛ nā: ſʒ ꝑ artem fit visio
absq̄ꝫ p̄ntialitate obti visibilis: vt pʒ ī ludificatis ꝛ per
nāʒ ī somniātibꝰ timētibꝰ ꝛ infirmis: vt supra docuerunt
Cōmēta. ꝛ Aug. igr̄ multo fortiꝰ pt deꝰ h̄ facere. ¶ 2ª via 2ª via
(vt dicūt) idē ꝓbādi ꝓcedit a p̄ori. Nā deꝰ pt facere qc/
qd nō iplicat ꝯdictionē ꝛ ꝯseruare fundamētū relatiōis
corrupto termio ꝛ trāseūte respcū: ſʒ visio itellectiua et
sensitiua: ꝛ vlr̄ oīs ītuitiua noticia ē aliqd absolutū fun/
dans respectū ad rē ītuitiue cognitā: igr̄ deꝰ poterit con/
seruare ītuitionē eiꝰ absolutā corrupto respcū ꝛ rei p̄ntia
litate nō exn̄te. ¶ Hec opio: q̄uis aliq̄ vera dicat: plura ꝯ opio. Aureoli vbi. s.
tn̄ vt mihi appet dicit falsa. iō ꝯ eā: ꝛ pro solutiōe dubij
pono tres ꝯnes. ¶ Prima ē ꝙ sensualis noticia exteri/
or nō pt nālr̄ fieri absq̄ꝫ obto sensibili exn̄te. ¶ 2ª ꝙ
nec pt nāliter remanere eo ōstructo: sic ꝙ ipʒ ōstructum
videreṫ. ¶ 3ª ꝙ ꝑ diuinā potētiā absolutā: ꝛ fieri pt ta/
lis sensatio sine obto exn̄te. ꝛ facta siue a deo tn̄: siue ēt
ab obto sensibili ptialr̄ pt ꝛ a solo deo ꝯseruari illo ōstru
cto. ¶ Primā ꝯnē ꝓbo sic: si posset nālr̄ cāri ī nobis vi/ p̄ª ꝯ
sio alicuiꝰ nō exn̄tis: eadē rōne vl' maior: visio exn̄tꝭ re/
moti q̄ꝫtūcūq̄ꝫ ēt occulti ꝯn̄s ē manifeste ꝯ exꝑiētiā cō/
munē. ꝯn̄a clara ē: vt puto cuilibʒ ꝯsiderāti. Nam nullo
exn̄te aliqḋ exn̄s ceteris pibꝰ ē magis posē sentiri: saltēʒ
tale qḋ si eēt: eēt eiusdē rōnis cū sensibili exn̄te: nec aliq̄
res nālis pt fortiꝰ cāre noticiā nō exn̄tis sensibilis: q̄ꝫ si/
bi simil' exn̄s vbicūq̄ꝫ ꝛ q̄litercūq̄ꝫ sit. ¶ Cōfirmaṫ: q2 si
aliqḋ sensatū nō exn̄s (si aliqd deṫ tale) poneret̄ ī esse:
adhuc ipm sic eēt occultū: nō posset talr̄ exn̄s nāliter vi/
deri: mlto igr̄ minꝰ vr̄ posē: vt quādo nō existit videaṫ.
¶ 2°. si eēt posē nāliter cāri visionē: aut aliā sensationē 2ᵐ
de nō exn̄te: aut q̄ ḋ obto ñ exn̄te qḋ aliqñ tn̄ fuit: aut qḋ
aliqñ erit: aut qḋ nō fuit: nec erit. ē tn̄ posē eē: q2 de iposi
nō vr̄ dici posse eo ꝙ nulluʒ impossibile est sensibile: qḋ
si tamen diceretur improbari posset: sicut p̄cedentia di/
uisionis membra. Si deṫ primum: sequiṫ ꝙ est natura/
liter possibile per vnam visionem simul videri omnes
colores qui fuerunt similes illi preterito qui ponitur vi/
deri quod nullus diceret sane mentis. patet cōsequen/
tia: quia posita aliq̄ tali visione in esse qua ratione vnus
videbitur ꝛ quilibet sibi similis: qui nūq̄ꝫ fuit: quoniā
nullus preteritorum similium plus habet: aut natura/

liter plus habere potest aliquaz causalitatem: seu quā-
cunqz habitudinem ad ipsam visionez datam:q̄ȝ aliqs
alius habeat:nec ēt deus i casu tali plus supplet cāūtatē
vnius illoꝝ spālr cāndo.s.eādē noticiā:quā ipȝ cāret si
existeret:q̄ȝ ceteroꝝ:cū ponat̄ talis visio naturalr ⁊ cuȝ
sola dei īfluētia gnāli cāri:nō igr̄ erit rō aliq̄ q̄re vnus ⁊
non ali⁹:⁊ p ꝯns nō qlibȝ videat̄.¶ Eodē mō pbari pt
de futuro:⁊ ēt de poli nō futuro:qm̄ tūc.s.sil' videreṫ oīa
talia silia.s.futura vl' polia.Sȝ vt dicebat̄ h̄ nō ē dōm.
¶ Cōfirmat̄.qꝛ ꝯstat q̄ si oīa talia pterita reponerent̄
a dō i esse nō viderētur oīa p illā visionē:nec aliqd̄ dter-
minate plus q̄ȝ cetera:igr̄ nec dū nō sūt oīa sil' videri pos
3m sunt:nec vnū dterminate plusq̄ȝ cetera:igr̄ nullū.¶ 3°.sȝ
hoc nulla h̄retur certitudo euidētie d reꝝ exn̄tia sensi-
biliū.nec p ꝯns d actiōib⁹ ⁊ opationib⁹ earū:⁊ sic piret
oīs scia q̄ acqrit̄ p viā expientie sensitiue.Et iteꝝ q̄ to-
ta hūana ꝯuersatio hoīumq̄ȝ ꝯuict⁹ n̄ plus pcedit ex ex-
periētia seu euidētia:q̄ȝ opa somniātiū q ex:qbusdā vi-
sis i somnijs loquunt̄ corpalr:⁊ alia exteri⁹ opant̄:q̄ oīa
nimis absurda sūt.ꝯn̄a pȝ.qꝛ exq̄ nālr ē aliqn̄ sensatio:si
exn̄te obto nō ē pole mihi fieri euidens qn̄ obm̄ existat
vel nō existat:qn̄.n.putabo ipȝ existere forte nō existet.
⁊ p ꝯns qn̄ putabo me loq cū alio hoīe ⁊ ipm mihi:forsi-
tan nullus erit q mecū loquatur:⁊ cū q̄ ego loq̄r:⁊ sic de
Auctres alijs seqtur suo mō.¶ Isti⁹ snie idubitāter fuit.p.vnde
T.c.52. 2°.de aīa ipse supponit p certo q̄ ⁊ sine sensibilib⁹ q̄ sūt
extra nō ꝯtigit sentire:⁊ tūc q̄rit cāȝ h⁹.⁊ r̄ndet q̄ sensi-
T.c.59. tiuū ē tm̄ i po^a non actu.¶ Itē ifra.eodeȝ ca°.ait.Senti-
re fm actū silr dr̄ ipsi ꝯsiderare.differt āt:qꝛ hui⁹ qdem
T.c.60. actiua opationis ex̄ sūt visibile ⁊ audibile.Silr āt ⁊ re-
liq̄ sensibiliū:⁊ subdit:itelligere aūt ē i aīa cū velit: sen-
Cō.156. tire aūt nō ē necessariū i ipsa aut eē sēsibile.¶ Iteȝ Cō-
mēta.2°.de aīa.ingt.Sēsus sp ē cū pn̄tia sensibilis.ima-
ginatio aūt nō.mlte auctoritates possent adduci:sȝ iste
2a ꝯ sufficiāt p nūc.¶ 2^am ꝯnem pbo sic.Si destructo sensi
bili posset fieri visio ⁊ remanere:sic q̄ p eā ipm destru-
ctū videreṫ:pari rōne vel potiori pole eēt ipm q̄ntūcūq̄ȝ
occultū exn̄s videri p illā:ꝯn̄s repugnat expiētie. Expe
rimur.n.q̄ sil' dū occultat̄ nobis visibile cessat videri:⁊
si successiue:succ^e.⁊ si subito occultareṫ nō ē dubi^m q̄ su-
bito cessaret videri.¶ Cōfirmat̄:qꝛ alias iterposi⁹ cor-
2m poris oppaci non phiberet nos videre.¶ 2° nos experi
mur q̄ cū ituemur cādelā ardētē si extiguat̄ sil' desinit
videri:nec p aliq̄ȝ morulā q̄ntūcūq̄ȝ paruā vr̄ extīcta.h̄
aūt non ꝯtigeret:vel saltē nō sp:si dstructū obm̄ videri
foret pole nālr.¶ P̄.suppono vnū certū apd oēs.vȝ.q̄
vel ē dare maximā distātiā i qua dterminatū visibile a
determiato vidēte pt videri p dterminatū mediū:vl' mi-
nimā i qua non pt:⁊ h̄ ē euidēs:cū i aliq̄ta distātia pos-
sit videri:⁊ non i quātacūq̄:quo presupposito arguo sic.
Est dare maximā vel minimā distātiā ⁊c.mō dicto:igr̄
non ē nālr pole q̄ non exn̄s videat̄.ꝯn̄a pbat̄:qꝛ q̄ rōne
videreṫ dū non eēt:videreṫ ēt si eēt ⁊ distaret ab oculo
plus q̄ȝ p distātiā maximā i qua pt videri:vl' plusq̄ȝ per
minimā i qua non pt videri:⁊ p ꝯns non eēt dare aliq̄ȝ
talē maximā vl' mimā distātiā:qd repugnat an̄ti.¶ Cō
firmat̄.qꝛ posito q̄ a.sit i tāta distātia visibile ab oculo
b.i quāta ē visibile c.ab oculo d.⁊ eꝯ:tūc si deṫ maxima
distātia i q̄ pt videri:tūc pono q̄ vtrūq̄ȝ sit i tali sua ma
xima distātia a suo oculo:⁊ i istāti e.corrūpat̄ visibile c.
⁊ visibile a.icipiat elongari ab oculo b.motu continuo.
Si igr̄ p quantūcūq̄ȝ puum tps videbit̄ c.pari rōne vel
maiori videbit̄ a.⁊ sic i maiori distātia videbitur q̄ȝ sit
sua maxia i q̄ pt videri.Si vo non deṫ maxia i q̄ sic: sed
minima i q̄ non:pono q̄ vtrūq̄ȝ sit i distātia in q̄ videa-
tur:⁊ icipiāt sil' elongari a suis oculis:⁊ q̄ i istāti in q̄ a.p̄
erit i sua minima distātia i qua non pt videri: corrūpat̄
c.ipȝ aūt a.non corrūpat̄:sȝ vlteri⁹ ꝯtinue moueat̄: ⁊ sit
illd istās e.si igr̄ post istans e.aliq̄ tpe videbit̄ c.eodē to
to tempore videbitur a.⁊ sequeṫ idem qd prius.

¶ P̄ tūc abeūtib⁹ sensi-
bilib⁹ a nr̄is sensib⁹ pos
semus d eis scire an es-
sent ⁊ vbi essent:⁊ alias
ꝯtigētes vitates:q̄les d
eis sciebam⁹ dū adessēt:
cui⁹ oppo^m phia excla-
mat ⁊ expiētia manifestat:aut eꝯ nūq̄ȝ p intuitiuā noti-
ciā possem⁹ certificari d exn̄tia alicui⁹ sēsibilis: sic supe-
ri⁹ arguebat̄.¶ Ad h̄ ēt ē Aug.q exp̄sse.11.ꝯfes.dicit.q̄
q̄ non sit videri non pn̄t:⁊ non solū d sēsuali:sȝ ēt de non
sensuali noticia loqtur:vt ibi pȝ.Uerūtm̄ d visione dūta
xat nālr h̄ri poli:nā d alia q̄ singulari dei opatione ⁊ do-
no h̄ri pt:vt sūt visiones pphetaꝝ:non ē ibi sermo ei⁹:vt
exp̄sse pȝ imediate ca°.seq̄nti.¶ Contra ꝯnē istaȝ ⁊ alia
dicta i pbatione ei⁹ vr̄ posse argui.Nā q̄uis ipole sit nā-
liter cāri visionē absq̄ȝ pn̄tia rei vise:quin tm̄ possit nālr
ꝯseruari absq̄ȝ pn̄tia illi⁹:ita ēt vt non exn̄s aut abn̄s ali
qn̄ videat̄ nō vr̄ iconueniēs:imo h̄ aliqn̄ d facto vr̄ ꝯti-
gere:supposito q̄ sit dare minimū visibile:vl' absolute:
aut i certa distātia a dterminato visu:⁊ p dterminatū me^m
cū dterminatione ēt alioꝝ reqsitoꝝ ad visionē cāndam.
Et h̄ pbat̄:qꝛ si h̄ deṫ necē ē vl' dare vltimū istās eē rei
pmanētis:post qd nihil ei⁹ sit:qd ē ꝯ.p.8.phy.vl' q̄ aliqd
min⁹ minimo visibili:aut distās plus:q̄ȝ p maximā di-
stātiā:i q̄ pt videri:videat̄:⁊ pari rōne videri poterit ali
qd iā corruptū:⁊ nō exn̄s.Declarat̄ ꝯn̄a.Nā si sit mini-
mū visibile oppo^m visui i sua maxia distātia i q̄ pt nālr
cāre visionē ⁊ actualr videat̄:⁊ deide icipiat i aliq̄ istā-
ti remitti vl' diminui extēsiue:aut elongari a visu motu
ꝯtinuo:qdcūq̄ȝ pdictoꝝ deṫ:ꝯstat q̄ i instāti illo erit vi-
sio ei⁹:cū ipȝ sit adhuc integ^m itēsiue vl' extēsiue ⁊ i distā-
tia dbita.Aut igr̄ p⁹ illd istās dato casu pdicto:erit aliq̄
ps illi⁹ visiōis:aut nulla:si nulla.igr̄ illd ē istās vltimuȝ
sui eē:sic q̄ post ipȝ nihil visiōis ē:si aliq̄:igr̄ illd adhuc
videbit̄ xū q̄libȝ ps visiōis sit visio.¶ Sȝ qꝛ forte ne-
gabit̄ tale minimū:⁊ ēt maxia distātia i q̄ aliqd possit
videri id illd pbat̄.¶ Et p̄ d minimo visibili ex iten-
tiōe phi p celi.⁊ ꝯmēta.piter.n.ambo volūt q̄ cuiuslibȝ
vtutis actiue:vel passiue magnitudo seu vigor estimād⁹
ē fȝ vlti^m sui.Differēter tm̄.Nā qꝛ illa vtus actiua dr̄ ma
ior q̄ pt mai⁹ agere.id ipa estimāda ē fȝ maximuȝ qd pt
agere:qꝛ vo passiua dr̄ vtus illa maior q̄ a miori pt pati.
vn̄ visus:qui a miori visibili pt imutari ceteris pib⁹ dr̄
vigorosior:id talis ē estimāda fm mimū a q̄ pt moueri:
Un̄ Cōmēta.ibi.Oīs ingt po^a aut actiua est:aut passiua.
Si āt actiua termināda ē p vlti^m finē ei⁹ quod agit.Si
passiua p mimū ei⁹ a q̄ patit̄.¶ De distātia ēt pȝ exp̄sse
p.p.i fine libri d sēsu ⁊ sensato.vbi pmittēs q̄ visibile n̄
pt videri i ifinita distātia:sȝ finita tm̄:ꝯcludit.Est itaq̄ȝ
aliqd vlti^m distātie:vn̄ nō vr̄:⁊ p̄^m vn̄ vr̄:h̄ itaq̄ȝ necē est
isensibile eē qd i vlteriori:qd nō ꝯtigit sentire:exn̄s i ex-
teriori āt necē sētire.¶ Itē pspectiui idē ponūt. vn̄.8^a.
ppō.4.lib.magne pspectiue vitelliōis est ista.vnūqdq̄ȝ
visorum longitudinē hȝ spacij vltra qd non vr̄. illd aūt
vltra qd non vr̄ ē maxi^m a q̄:vl' i q̄ vr̄:⁊ ad hūc itellectuȝ
pbat̄ ibi pdicta ppō i ꝯmēto ¶ Rōne ēt pbat̄ id ipm:
qm̄ q̄ȝ^m ad h̄ idē iudi^m ē d oīb⁹ agētib⁹ mere nālr: vide-
mus āt q̄ aliqd actiuū nāle.vbi grā.corp⁹ lumiosū illūi-
nat medium fm maximā distātiam a se quā potest illu-

Margin notes, right column: cap°.18. t.19. — ca°.20. ꝯ ꝯnem suā argū — T.c.69 — T.t.cō. 116.t.117 — Cō.117

Diagram labels: E. — A. — B — C. — D

minare:ita ꝙ maiorē ptez medij nō pōt illuminare. Nā
si posset faceret:cū sit agēs mere nāle:ꝛ nō liberꝝ: igitur
ꝛ qōlibꝫ corpꝰ visibile imutabit mediū:ꝛ ēt organū:mul
tiplicādo spēm suā ꝯm maximā distātiā:ita ꝙ incipien/
do a cētro oculi:vel ab alia pte organi.vñ imediate vi/
sio cātur in aīa:ꝛ eūdo versus mediū p qō cātur species
erit dare ꝛ signare maximā ptez:aut distantiā in medio
quā visibile pōt imutare cāndo spēz suā:ꝛ illa erit maxi
ma a q̄ pōt videri. ¶ Qō ēt sit dādū minimū visibile a
determiato oculo in certa distātia dati medij pbaꝛ eui/
dēter ex eis q̄ imediate pbata sūt:ꝛ quodā alio noto ad
sensuz.vꝫ.ꝙ ceteris pibꝰ maius visibile itēsiue vel extē/
siue a maiori distātia videt̄. Nā ex istis duobꝰ seqtur:ꝙ
qōlibꝫ visibile ē minimū visibile:seu potēs videri i sua
maxia distātia:alias minꝰ eo posset in eadē vel eq̄li di/
stātia ceteris paribꝰ videri:qō ē ꝯ 2^m assumptū ꝛ notum
2^m ad sensuz. ¶ 2° ad idē.vꝫ.ꝙ visio possit remanere i ab/
sentia visibilis arguit̄ sic. Nō minus posse est visionez p
aliqō tp̄s remanere in absentia visibilis:q̄ꝫ lumē rema/
nere in oculo i absentia corpis lūinosi:vel ēt spēz i absen
tia corpis a q̄ cāta est. Hoc pꝫ:qꝛ nō plus expimur dpen/
dere visionē a visibili:q̄ꝫ lumē a corpe lūinoso:aut spēm
a corpe a quo deriuat̄:sꝫ lumē pt remanere p aliqō tp̄us
in oculo in absentia corpis lūinosi:vt pꝫ de eo q intuitus ē
aliquādiu solē:ꝛ postea auertit oculos a sole quādā lucē
a sole in oc̄lo cātam intuetur.de spē ēt pꝫ p expiētiā quaꝫ
cap° 2° ponit Aug.ii.de tri.De aspiciēte fortiter cācellos isertа/
rū fenestraꝝ:ꝛ p illos lumiaria aliq̄ extriseca:vel solem
ipm:q post auersa facie expit̄ se videre quosdā lucidos
colores:ac ēt silitudinē illoꝝ cācelloꝝ. Nec pt dici ꝙ il/
li cācelli apparētes sint ipsi veri cācelli cx̄ quos pus aspi
ciebat:cū iā ponat̄ auertisse faciē ab eis. ¶ Confirmat̄:
qꝛ si nō eēnt ēt illi p tūc nihil minus sic sibi appareret.
¶ Et si dicat̄.ꝙ ēt i casu illo viderent̄.ꝯcedit̄ pncipale
ꝓpoꝰ.vꝫ.ꝙ visio possit remanere i absentia visibilis et
nō exn̄te visibili. ¶ Ad idē ēt sunt rōnes ꝛ expiētie su/
pra iducte p alia opione ad q̄s postea rn̄debit̄. Nūc ad
Ad p^{am} istas. ¶ Ad pmā dico.ꝙ non est dādū minimū visibile
rōnez ꝯ ēt p se exn̄s potēs ab illo vel ab isto videri:sꝫ ē dare ma/
suā opi. xi^m nō visibile:ita ꝙ qōlibet maiꝰ eo poterit videri:ꝛ sp
itelligo i determiata distātia ꝛ alijs dbitis ꝯcurrētibus
circūstātijs.ꝛ silr dico nō eē dādū maximā distātiā in q̄
pōt videri.sꝫ minimā i qua nō pōt videri.vtrūqꝫ icipiē/
do ab ipso vidēte.ꝛ est sp sermo meus d poᵃ nāli. ¶ Ad
T.ꝛ.cō. phi.ꝛ Cōmen.p celi.dōm ꝙ q̄tū ad itētionē phi ibidez
46.ꝛ.47 tm̄ sufficit si poᵃ passiua dscribat̄ p maximū a q̄ nō pt pa
ti:sic si p minimū a q̄ pōt:ꝛ iō dv̄bis nō ē curādū:nec pō/
derāda sūt:sic nec credēdū ē ipsos pōderasse. ¶ Ad illā
de distātia dōꝫ ꝙ.p.ibi loqtur ꝯꝫ imagiationē ponētiū
idiuisibilia.vñ pncipalr ibi pbat idiuisibile nō eē sensi/
bile:ꝛ accipit distātiā:vñ vr̄:icipiēdo ab ipso vidēte ꝛ p
cedēdo versus visibile:ꝛ distātiā vñ nō vr̄:icipiēdo a ter
mio iā dicte distātie:pcedēdo vlteriꝰ eodē mō:vt priꝰ.s.
ab oculo sp se magl elōgādo:ita ꝙ ab ipo vidēte vsqꝫ ad
pūctū datū:ē distātia vñ vr̄:ꝛ ide vltra ē distātia vñ nō
vr̄. Et tūc pꝫ:ꝙ iste distātie ꝯꝫ illā opionē idiuisibilium
vnū hn̄t vltimū idiuisibile.s.continuās eas. Et dic̄.p.ꝙ
exn̄s citra.s.vsus oculū ē visibile:exn̄s vltra nō ē visibi/
le. ¶ Ex h̄ aūt nō hr̄ aliqd ꝯ ꝓpo^m.vñ ꝯꝫ talē diuisionē
dōꝫ:ꝙ ē dare maximā distātiā i qua nō ē visibile. Nō ē
aūt dare maximā nec minimā i q̄ ē visibile:exn̄s.n.i il/
lo pūcto ad bonū itellm̄ loq̄ndo:qm̄ talia pūcta vl̄ idiui
sibilia ꝯꝫ vitatē nulla sūt:ꝛ ꝯꝫ h̄ ēt qō vr̄ velle.p.vt i 2°
patebit dist.2.q.2ᵃ.nō ē visibile:nec videt̄ vltra:citra vō
sp est visibile:vtrāqꝫ vero icipiēdo a vidente ē dare mi/

nimā i qua nō videt̄. Et cū visibile ē i tali distātia: est i
eodē pūcto in q̄ dr̄ eē:cū est i maxia i qua nō vr̄: diuidē/
do scdꝫ modū.p.pus positū:ꝛ tūc ēt nō dat̄ maxia i q̄ vr̄.
Nā ōis i qua vr̄ est mior ea i qua nō vr̄ ꝛ ps eiꝰ:ꝛ p ꝯn̄s
excedit̄ ab illa. Et ꝯstat ꝙ nō p idiuisibile tm̄:cū idiuisi
bile nō faciat maiꝰ:igr̄ p diuisibile:ꝛ p ꝯn̄s nulla ē maxi
ma excessaruꝫ:ac p h̄ nec aliq̄ ē maxia vñ potest videri.
¶ Utrꝝ aūt.p.ibi ꝯcludat efficaciter id qō pncipalr itē/
dit.s.ꝙ idiuisibile nō ē visibile p hoc ꝙ ait.ꝙ si idiuisi/
bile ponat̄ sup isto vltio cōi distantiaꝝ silr erit visibile ꝛ
nō erit visibile:suā hꝫ speculationē ꝛ nō necc̄iaꝫ ad ꝓpo^m.
¶ Ad illō d pspectiuis dōꝫ ꝙ tātūdē valꝫ eis si dcī mi/
nima i qua nō pōt ab oculo icipiēdo.nec p certo aliō p/
bat̄ ex dictis eoꝝ. Nā pdictā ꝓpōnē pbāt accipiēdo p
medio qō est dare minimū angulū sub q̄ res vr̄:ꝛ ꝙ cor/
pus qō vr̄ a ppinquori:vr̄ sub angulo maiori:ꝛ qō a remo
tiori:sub angulo miori:qō ibi dclarat̄ i septima ꝓpōne.
¶ Qꝫ aūt sit dare minimū angulū:nō pbat̄ ibi:sed assu/
mit̄ ex cōmē.3.ꝓpōnis eiusdē libri:q̄ ē.nō sub q̄cūqꝫ an
gulo res sensibiles vident̄. Ex q̄ nō seqtur:ꝙ sit dare mi
nimū angulū sub quo res vr̄:vt pꝫ. Nec ēt pbatio in cō/
mēto posita hoc ꝯcludit. Ait.n.ille sic:lꝫ.n.ōis angulus
rectilineus mathematicus sit i ifinitū diuisibilis: i an/
gulis tamē naturalibus ꝯm quoꝝ dispōnē fit passio ope
rationis sensibilis:opꝫ vt sit status in diuisiōe: qm̄ minꝰ
sensibile nō erit. Pꝫ autē ꝙ ex pmo assumpto nō seqtur
istō:cū p illo sufficiat:ꝙ non sub quocūqꝫ paruo angulo
res possit videri. ¶ Ex hoc ēt ꝛ alio pbato.s.ꝙ sub aliq̄
vel aliquāto angulo res vr̄:nō determinate ꝯcludit̄ ꝙ
aliqs sit angulus minimus sub quo possit videri. Sꝫ bn̄
seqtur:ꝙ vel est dare minimū sub quo potest:vel maxi/
mū sub quo non potest:q maximus minor erit omni eo
sub quo potest:cuius disiūctionis dico eē secūdaꝫ ptem
dandaꝫ:ꝙ si auctor ille putauit esse dandā ptem pmam
deceptus fuit:nec pro certo probauit:sicut etiam multa
alia dicit mius bene pbata:ꝛ mius etiā vera. ¶ Pro so/
lutione rōnis pmitto:ꝙ nō quātecūqꝫ itensionis spēs
in organo exn̄s sufficiēs est cāre in aīa visionē sui obie/
cti. Sꝫ aliquāte itensiōis spēs exn̄s potest. Naꝫ est ali/
qua tantū itensa:ꝙ potest cāre visionē ꝛ aliquāte itēsio/
nis spēs exn̄s nō pōt:qm̄ potest esse aliqua tam remissa:
ꝙ nullatenus sufficiet:ꝛ est exēplū de spēbus in medio:
nā aliq̄ pōt i parte posterior cāre (si verum sit cōe dcm̄
de multiplicatione taliū spēruꝫ i medio) ꝛ aliqua nō po
test:puta illa seu aliq̄ ps determinate q̄ntitatis remotis/
sima a corpore cuius est spēs:alias qōlibet corpusculuꝫ
p totū mūdū multiplicaret spēz suā:qō nō ē dōꝫ. ¶ Idē
ꝛ sensibiliꝰ pꝫ d luce. Nā ē dare aliq̄ꝫ ptē tāte remissio/
nis q̄ nō sufficit ad cātionē alteriꝰ lucis:ꝛ ex̄ se totalr:vt
pote determinate q̄ntitatis remotissima a corpe lumino/
so:alias vna cādela totū mūdū illumiaret. Est igr̄ dare
vl̄ mimā spēz itēsiue:q̄ exn̄s i organo pt cāre visionē sui
obti i aīa:vl̄ maximā q̄ n̄ pt:remissiorē tn̄ oi q̄ pt. Et hāc
ptē 2^{am} ego dico dādā eē. Nūc ad rōnē factā rn̄o ꝯcedē/
do ꝙ visibile pt ꝯꝫ maximā distātiā aliq̄ꝫ multiplicare
spēz p mediū ꝛ orga^m. Sꝫ i tali distātia dico:ꝙ n̄ poterit
videri. Nā spēs eiꝰ i organo erit tūc tā remissa:ꝙ n̄ suffi/
ciet cāre visiōez i aīa. Si igitur dbeat eē sufficiēs opor/
tebit ipꝫ visibile plus appropinq̄re ad oculū:ꝛ in tm̄ ꝙ
spēs eiꝰ sit maior maxia q̄ n̄ pt cāre visionē Et sic n̄ ē da
re p^{am} maiorē illa maxia:cū q̄lꝫ aliq̄ latitudine excedat
illā:sic n̄ erit dare pmā distātiā a q̄ corpꝰ illō videri pt:sꝫ
vltimā a q̄ n̄ pt:sumēdo talē ordinē distātiaꝝ ꝯꝫ motuꝫ
appropinquationis illius visibilis:ꝛ illa erit minima i/
cipiēdo a vidēte a qua ipsum videri non potest:ꝛ cum

erit in illa distantia:tūc in organo erit spēs maxima que
nō pōt causare visionē.Et p hoc pʒ ad pbationem de mi
Ad 2m nimo visibili dādo.¶ Ad scdam rōnē nego maiorē.Ad
pbationē dico:q̧ verꝫ est q̧ nos non plus experimur vi
sionē depēdere a visibili:q̄ʒ lumē in aliquo determinato
subiecto exñs a corpore luminoso:vbi grā in aere puro.
Et silr dico de spē.Sed bene plus experimur visionem
depēdere a visibili:q̄ʒ lumē in aliquo determiato subie
cto exñs:puta oculo aut organo alio iteriori depēdeat a
corpore lumioso:nec est mirū:q2 oculus ⁊ organū illud ē
nō solū receptiuū:sʒ aliqualiter retētiuū lumis in absen
tia lumiaris:licʒ per paruā morulā:q̄uis aer purus non
sit per aliqḋ tps retētiuus lumis absqʒ pñtia luminaris
Sic ēt nō obstante q̧ aq̄ sit receptiua figure sigilli:⁊ per
nullū tempus retētiua absente sigillo:cera tñ est recepti
3a 2o ua ⁊ retētiua.¶ 3a 2clo pncipalis quātū ad dubiū istud
est q̧ talis sensatio pōt a deo imediate absqʒ pñtia sensi
bilis obiecti cāri:⁊ cāta partialr a sensibili pōt a solo deo
imediate 2seruari absente: vel ēt nō exñte illo sensibili.
Hoc pbaꝛ facilr:qm oēm entitatē quā deus pōt 2currē
te cā 2a cāre:vel causatam 2seruare:pōt imediate se solo
causare:vel 2seruare:igiꝛ ⁊ visionē ⁊c̄.Añs pbabiꝛ ifra.
distictione.42.Si dicaꝛ q̧ añs est verꝫ: si itelligatur q̧
deus pōt causare absqʒ cā scda iquātū cā:ħ est: q̧ non oꝫ
2currere illā ad cāndū:tunc est verꝫ. Sʒ ex hoc nō seqꝛ
q̧ possit visionē causare sine obiecto. Nā obiectū reqriꝛ
nō solū ad causandū visionē:sed ad terminādū. De9 aūt
licet possit supplere vicē cause agētis vel 2seruātis:non
tñ vicez obiecti terminātis. Istḋ nō valʒ:qm obiectū re
quiri in ratione terminantis:vel est requiri in ratione
alicuius cause vel non:sed solum in ratione obiecti: seu
ratione cogniti:hoc ē:q̧ ad hoc vt sit visio:nece ē aliqd
esse obiectū eius:seu p illā cognosci:⁊ħ ē eā ad aliqd ter
minari.Si detur primū:pʒ ppom:qm absqʒ 2cursu ⁊ exi
stentia alicui9 cause extrinsece quālibʒ entitatē pōt de9
pducere ⁊ 2seruare.Si 2m hoc nō ipedit ppom: cuʒ non
sit ipossibile aliqd nō exñs in se imediate ⁊ distincte co
gnosci:vt pʒ de deo ⁊ aliis qb9 deus voluit pstare euidē
3 sua 3o tem notitiā futurorꝫ ⁊ nō exñtiū:vt suo loco videri po
nē argꝛ terit.¶ Sed 2tra ista pōt argui.Primo q2 si deus 2serua
ret in me visionē qua nūc video albedinē existentem in
pariete:aut virtute illius iudicarē illā existere:sicut nūc
iudico:aut iudicarē eā nō existere.nō pōt dici pmū:q2 iu
diciū tūc causatū mediāte ituitiua esset falsum: ⁊ p 2ñs
nulla possʒ haberi certitudo de exñtia rei:qualr.n. essez
certus nūc q̧ albedo existit:si ēt cū nō existeret iudicarē
eam existere.sicut nūc iudico:Nec pōt dari 2m: q2 ipossi
bile est q̧ aliq̄ cā nāliter actiua nūc sit cā vni9 effect9:po
stea vō sit cā 2trii:sed ista ituitiua nunc est cā iudicii quo
iudico albedinē existere:igiꝛ non erit postea cā oppositi
iudicii:quale esset illud quo iudicarē eam nō existere:si
2m aliqḋ tale iudiciū tūc haberem. ¶ 2o q2 nunc 2ñtia ne
cessaria est:ego video albedinē:igiꝛ albedo est: igiꝛ op
positū 2ñtis nō potest stare cum antecedēte.s.q̧ albedo
3m nō sit:⁊ tñ ego videā illā.¶ 3o cū video hāc albedinē nō
existentē posito casu:aut aliqd videꝛ a me:aut nihil. Si
aliqd:⁊ nō nisi albedo:igiꝛ albedo est aliqd:igiꝛ ipsa est
cui9 oppom dabaꝛ:si nihil:igiꝛ non video aliqd: igiꝛ non
4m video hāc albedinē:qḋ est oppositū positi.¶ 4o.qua rō
ne est possibile videre nō exñs:eadē est possibile me vi
num nō exñs tāgere ⁊ gustare:sʒ illud est falsum.qs eniʒ
posset tāgere vel gustare vnū nichil:ita.n.bene possʒ co
medere vnū nichil:⁊ nutriri de nichilo: qḋ est absurdū.
5m ¶ 5o.q2 tūc pari rōne posset 2seruari visio:qua video pe
trū currere petro nō existēte:⁊ p 2ñs nō currēte:⁊ sic vi
derē petrū currere:⁊ tamē petrus nō curreret:qḋ est im
possibile. Nā cū visio sit cognitio:cognoscerē petrū cur
rere quādo nō curreret:⁊ sic cognoscerē falsum:qḋ ē im
possibile sʒ Aug.dicētē.li.3.ꝯ achademicis.nosse falsuʒ capl'o.3o
nemo pōt.⁊.15.de tri. Nemo ingt falsa nouit:nisi cum fal cap. 10.
sa esse nouit:qḋ si nouerit verꝫ nouit. verꝫ.n.est q̧ illa fal
sa sunt.¶ Ad pm dico q̧ nō posito pluri in ātecedēte ego Ad pm
nō iudicarē albedinē existere. Nā deficeret vna cā pꝛtialꝛ
talis iudicii.s.alb9 q̄ nūc sil' cū sui noti9 ituitiua cōicat iu
diciū q̄ iudico ipaʒ existerꝛ:nec ēt iudicarē ipaʒ n̄ existerꝛ:
⁊ ad hoc sufficit pbatio iducta i ar9.Dico igiꝛ q̧ simplr
ītueretꝛ ipsaʒ absqʒ vllo talium iudiciorꝫ.¶ Ad 2m nego Ad 2m
añs:nō.n.sequir:deus videt antixpm:igiꝛ antixps est: sʒ
est fallacia sm qd ad simplr.¶ Ad 3m dicꝛ ⁊ bñ: q̧ ppō Ad 3m
pma sup qua fundaꝛ argumētū nō est dāda in casu illo:
⁊ hoc pꝑter falsaʒ iplicationē eius a parte predicati. Nā
in eo iplicaꝛ q̧ videā hoc:⁊ hoc sit albedo:qḋ est falsum:
sicut dicēdo video hoiem albū:iplicaꝛ q̧ ego videā ho
minē:⁊ q̧ ille sit albus.Si tñ obiectuʒ visionis precise
significetur p pnomē demōstratiuū: vt dicendo. video
hoc:esto q̧ ipm nihil sit:aut p nomē ppriū vt dicēdo vi
deo a. vt nunc dicimus:deus videt antixpm: 2cedenda
est ppō:q̄uis vt dictū est: significādo ipsum per termi
nū cōem ⁊ pnomen demōstratiuū neganda sit.Et est rō
q2 illud obiectū nō est aliq̄ entitas:⁊ p 2ñs nō ē albedo:
igiꝛ nec hec albedo¶ .Si arguas vltra:B.demōstrādo
illud obiectū visuʒ vl'a.sit a.nomē ei9 ppriū:nō est albe
do:igiꝛ hoc nō est hoc.⁊ a.nō est a. Rñdeꝛ primo 2cedēdo
2ñs:a.n.nō est a.sʒ pōt eē a.eodē mō dicēdū q̧ antixpus
non est antixpus: sed potest esse antixpus. secundo ne
gādo 2ñaʒ:q2 nec hoc nec a.est iferi9 ad albedineʒ:q̄uis
possit esse iferi9 ad ipsaʒ.Silr dico q̧ hec in illo casu nō
est dāda.video albedinē. Nā tūc hec esset va:nulla albe
do videꝛ a me.tū q2 q̄libet singularis est vera:tū q2 hec
est va.nullū visum a me est albedo:supposito q̧ tūc non
videaꝛ aliqḋ qḋ sit in rerꝫ nā.Seqꝛ aūt.nulla albedo vi
deꝛ a me:igiꝛ nullā albedinē video.⁊ vltra.nō video al
bedinē. Nā e2 seqꝛ:video albedinē: igiꝛ albedo videꝛ
a me.Si tñ hec vltima 2ñtia negareꝛ.(qḋ nō appet mi
hi rōnabilr fieri.)tūc posset illa dari.video albedinem.
Et hoc valet ēt p solutiōe scdi argu9 imediate pcedētis
¶ Sʒ adhuc pōt argumentū reduci sic.cū video a. aut
aliqd videꝛ a me:aut nihil:⁊ tūc 2ñr vt pri9 arguebatur.
¶ Ad hoc pōt rñderi sm distictionē datā in pma.q.p
logi articulo primo.in solutione prime obiectionis. su
mendo aut nihil:aut aliquid.tertio mō dis.illi9: puta vt
significat entitatē exñtē:⁊ nihil sumiꝛ sibi opposite:con
cedēdū est q̧ nihil videꝛ a me:⁊ vlteri9 qḋlibet aliorꝫ il
latorꝫ etiā vltimū:igr nō video hāc albedinē:non q2 sit
iferius ad albedinē:sed pꝑter falsam iplicationē: vt di
ctū est:⁊ tñ nō seqꝛ:igiꝛ nō video a.¶ Ad 4m si tāgere ⁊ Ad 4m
gustare accipianꝛ p actib9 vitalib9 existētib9 in aia:q sꝛ
pceptiōes tāgibilis ⁊ gustabilis:2cedo q̧ possibile est p
diuinā potētiā:ita me tāgere ⁊ gustare nō ens:sicut vide
re:q2 hoc nō est aliud dictu q̄ʒ q̧ notitie taliū pñt esse in
aīa mea illis nō exñtib9.Et cuʒ dicꝛ q̧ ita bñ posset co
mederꝛ vm nihil ⁊c̄.negaꝛ 2ña:q2 in comedere significaꝛ
assūptio cibi i ore ⁊ fractio ⁊ mastica9 ⁊ ꝺglutio:⁊ alia: q̄
nō entis eē nō pñt.¶ Ad 5m 2cedo q̧ visionē qua video Ad 5m
petrꝫ currētē de9 posset 2seruare eo nō currente:qḋ si fa
ceret:nō viderē petrū currētē:sed viderē petrū:⁊ nō vi
derē petruʒ currere:imo nūc de facto nō video petrum
currere p aliq̄ʒ visionē simplicē:deq̄ nūc est sm̄o: sʒ bñ
cognosco euidēter p aliqḋ iudiciū ⁊ notitiā 2plexā cātā
ex ituitiōe pe.⁊ ituitiōib9 spatiorꝫ i qb9 successiue existit:

⁊ ipſis ēt rebus viſis pe. currere. tale aūt iudiciū: vt dcm̄
eſt: in caſu illo nō eēt. ¶ Si dicat̄ ꝙ q̄ rōne de⁹ pōt ſim/
plicē illā notitiā ꝯſeruare ei⁹ obto non exn̄te: eadē pōt ⁊
hanc notitiā cōplexā. ¶ Ad h̄ ꝓ nūc mihi vr̄ dōm ꝙ bn̄
illā pōt cōſeruare: ſed nō ſic: ꝙ ſic cōſeruata ipſa ſit noti⁹
vel iudiciū illius cōplexi petrū currere: ſiue q̄ cognoſcā
vel iudicē petrū currere: nō qdē cognoſcā: qꝛ falſuȝ com
plexe cognoſci nō pōt: vt bn̄ tangit̄ arguēdo. nec etiā iu/
dicari: qꝛ tūc deus ꝑ ſe ⁊ directe me falleret: qḋ eſt ipoſe:
q.2. vt ꝓbabit̄. d. 4 2. qḋ ḡ dico ꝙ illam entitatē poſſet vtiqꝫ
cōſeruare vel ſine ſubto: vel ſi in ſubto: ſic ꝙ ipſa nō eſſet
noti⁹ nec iudiciū. nō ſilr̄ dici pōt de ſimplici notitia: qm̄
ad hoc vt ſit noti⁹ nō requirit̄ ꝙ obm̄ ei⁹ exiſtat: ſicut ad
hoc ꝙ noti⁹ cōplexa ſit noti⁹: requirit̄ ꝙ ſit ſic ſicut ipſa
ſignificat. vn̄ oēs catholici cōiter cōcedūt ꝙ de⁹ cogno/
ſcit ⁊ intuet̄ antixp̄m: ⁊ tn̄ nullus dicit ꝙ de⁹ cogſcit nūc
antixp̄m eſſe vel p̄dicare: ſiue ꝙ antixp̄s nūc eſt: ⁊ predi
ad rōes cat: noti⁹ inqꝫ cōplexa ⁊ iudicatiua. ¶ Nūc ad rōnes opi
aureoli nionis. ¶ Ad p̄mā dōm eſt: nec auctē Aug. nec expiētiā
vbi .ſ. quā adducit ad ꝓpo^m facere: qm̄ in tali caſu nullus expi
tur ſe videre ſolē vel lumiaria: q̄ p̄us ipſe intuebat̄: nec
h̄ dicit Aug. ſed dicit ꝙ verſant̄ in cōſpectu qdā colores
lucidi ⁊ ꝙ illi ſunt reliquie illi⁹ forme: q̄ facta erat i ſen/
ſu: iō videt̄ qꝛ v̄ſat̄ in cōſpectu: ⁊ illud nō eſt ſol aut lumi
nare viſuȝ: ſed reliq̄ forme facte ꝑ ſolē in organo viſus
ſm̄ Aug. ita ꝙ ex h̄ nō hētur ꝙ videat̄ nō exn̄s: nec ꝙ vi
deat̄ abſens: qꝛ ille relige ⁊ ſūt: ⁊ p̄ñtes ſūt. ¶ Sȝ dices:
Aug. dicit ꝙ ipſa erat viſio. igit̄ nūc ē viſio: ⁊ ꝯſtat ꝙ nō
alteri⁹: q̄ȝ eius cui⁹ p̄us erat. ¶ P̄. ſenſibile poſitū ſupra
ſenſū nō facit ſenſationē. igit̄ ille forme q̄ vident̄ nō ſūt
in ſenſu. igit̄ ex̄: vl̄ nō ſūt. Si nō ſūt: videt̄ nō exn̄s: ſi ex̄:
nō videt̄ qd aliud ſint: q̄ȝ ipſa ſenſibilia p̄us viſa: ⁊ tunc
ſequit̄ ꝙ videt̄ abſens. ¶ Ad p̄^m dōm ꝙ ſicut viſus du/
plr̄ accipit̄ .ſ. ꝑ inſtr̄o corporeo ſeu organo quo mediāte
ſit viſio q̄uo in p̄ cap°. accipit Aug. vn̄ ait ꝙ aīa cōmixta
corpori ꝑ inſtr̄m ſentit corporeū. ⁊ ideȝ inſtr̄m viſus vo/
cat̄ aut ſenſus alius. Alio° accipit̄ ꝓ ipſa vi viſiua: in q̄ i/
mediate ſicut in ſubto recipit̄ act⁹ ille vitalis q̊ cogſcit̄
ip̄m viſibile: q̄uo viſuȝ frequēter accipit auctor de ſp̄ū ⁊
aīa. Sic ēt viſio duplr̄ accipit̄ .ſ. ꝑ forma informāte vi/
ſum p̄ mō acceptū: ⁊ ſic accipit Aug. cū ait. ⁊ ipſa erat vi/
ſio: qḋ pȝ: qꝛ ibi dicit ꝙ for⁹ q̄ ſenſui a viſibili iprimit̄: vo
cat̄ viſio: ⁊ h̄ pluries repetit. ⁊ iteꝝ ꝙ iformatio ſenſus:
viſus dicit̄. Alio° accipit̄ ꝓ actu vitali q eſt for⁹ viſus 2°
mō accepti: ⁊ de tali viſiōe nō loquit̄ Aug. Cōſtat. n. ꝙ ta
lis nō eſt viſibilis mediāte inſtr̄o corporeo. Ad idē dōȝ
ꝙ ille relige ſunt in ptib⁹ exteriorib⁹ oculi: vbi nō cātur
Ad 2^m ſenſatio: ⁊ iō nō eſt ſenſibile poſitū ſupra ſenſū. ¶ Ad 2^m
experiētiā de ſoniātib⁹ dico: ꝙ illa ſenſatio nō eſt abſqꝫ
p̄ñtia obiecti imediate cogniti. Obm̄ aūt p̄ns eſt ſpēs in
inſtr̄o ſenſus pticularis ſm̄ Cōmētatoreȝ: quā app̄hēdit
ſenſus cōis: q ſentit per iſtr̄a oiuȝ ſenſuū: vt dicit Cōmē.
eodē tractatu. Et qꝛ in ſōno nō diſcernit ſpēm rei ab ipa
re: videt̄ ſōnianti ꝙ ipſe pcipiat imediate ipſa ſenſibilia
exteriora: ⁊ iudiciū vtiqꝫ falſuȝ ē: ⁊ h̄ vult dicere Cōmē.
cū ait. ꝙ hō cōprehēdit ſenſibilia: licȝ nō ſint extrinſece:
qꝛ intētiōes eoꝝ ſunt in inſtr̄is ſenſuū: q̄ ſupple imedia/
te app̄hendunt̄: ita ꝙ ſunt obta imediata illi⁹ ſenſatiōis
q̄ ſenſatio vt dictū eſt: eſt actus ſenſus cōis nō ſenſus pti
cularis: qui in ſōno nō hȝ actū ſuū. vn̄ Cōmētator i p̄mo
ca°. dicti tractat⁹ diffinit ſōnū: ꝙ eſt ligatio ſeu ligamen/
tū virtutū exteriorū. Et vigiliā: ꝙ eſt diſſolutio eorūdē
¶ P̄. Cōmētator nō dicit vbi allegat̄ ꝙ hō in ſōno ſen/
tit per qnqꝫ ſenſus: ſed dicit in ſōno videt hō q̄ſi ſentiat
per qnqꝫ ſenſus. Et eodē mō loquit̄ in p̄n° dicti tractat⁹:

⁊ hoc verū eſt. Nā ſic appꝫet ſōnianti: ⁊ ſic iudicat: ſed tn̄
nō eſt ſic: ⁊ iō decipit̄. vn̄ 2° ſoliloquioꝝ. ait rō ad Augu. ca. 7.
qd cū talia nos olfacere aut guſtare vel tāgere ſōniam⁹:
nōne multitudinē imaginū eo deteriore q̄ in amore deci/
pimur: R̄ndet aug. verū dicis ⁊ ꝓ certo ſi talis vere vi/
deat oculis: ⁊ aurib⁹ audiat: vere vigilaret. ¶ P̄. valde
foret mirabile: ꝙ vere tāgeret ignē māle ſicut vr̄ ſibi tā
gere: ⁊ nō excitaret̄ a ſōno. ¶ Itē nō dicit Cōmētator ꝙ
ſenſatiōes ille ſint in inſtr̄is ſenſuū pticulariū: ſed ꝙ in/
tētiōes ſenſibiliū: q̄ certe nō ſunt ſenſatiōes: ſed ſenſate:
quas app̄hēdēs tūc hō nec diſtinguēs a ſenſibilib⁹ q̊ruȝ
ſunt intētiōes: iudicat ſe illa ſenſibilia imediate ſentire:
qḋ etiā qnqꝫ vigilātib⁹ accidit: qn̄ abſtrahunt̄ a ſenſib⁹:
⁊ vehemēter eoꝝ intētio ad actionē interioꝝ virtutum
cōuertit̄: ſic dicit Aug. xi. de tri. vbi ait. Si voluntas ad ca. 4.
interiorē fantaſiā tota cōfluxerit atqꝫ a p̄ñtia corpoꝝ: q̄
circūiacent ſenſib⁹ atqꝫ ab ipſis ſenſib⁹ corporis animi
aciē oino auertit: atqꝫ ad eā q̄ int⁹ cernit̄ imaginē penit⁹
cōuerteret̄: tāta effundit̄ ſiłitudo ſpēi corpalis expſſa in
memoria: vt nec ipſa rō diſcernere ſinat̄ vtꝝ foris corp⁹
ip̄m videat̄ an int⁹ tale aliqd cogitet̄. Et ſubdit. ex eodē
gn̄e affectiōis eſt ēt illud ꝙ in ſōnis per imagines illu/
dimur. Sed plurimū dr̄t. vtꝝ ſopitis ſenſib⁹ corporis: ſi/
cuti ſunt dormiētiuȝ: aut ab iteriore cōpage turbatis: ſic
ſunt furētiū: aut alio q̊dā mō alienatis: ſicuti ſūt diuātiū
aut ꝓphetātiū animi itētio q̄dā necītate incurrat i eas:
q̄ occurrunt imagines ſiue ex memoria ſiue ex aliq̄ alia
vi occulta ꝑ q̄ſdā ſpiritales mixturas. Similr̄ ſpiritalis
ſube: an ſic ſanis ⁊ vigilātib⁹ interdū cōtingit: vt cogita/
tiōe occupata ſeſe volūtas auertat a ſenſib⁹: atqꝫ ita for/
met animi aciē varijs imaginibus reꝝ ſenſibiliū tanq̄ȝ
ipſa ſenſibi⁹ ſentirent̄. hec Aug. Ex quib⁹ v̄bis: ſi diligē
ter ꝯſiderent̄: apparēt duo q̄ dicta ſunt: vȝ. ꝙ ſenſatiōes
ſeu app̄hēſiōes ſōniātiū: ac ēt alioꝝ: q cōmemorati ſūt:
nō ſunt ſenſatiōes ſenſuū exterioꝝ: ſed v̄tutis iterioris: ⁊
ꝙ obta illaꝝ nō ſunt ſenſibi⁹ exteriora: ſȝ eoꝝ imagines:
q̄uis tanq̄ȝ eēnt illa capiant̄. Siłeȝ ſn̄iam in toto ponit
Auic. 6. nālium. iux̄ p̄n^m. ¶ Et pp hec q̄ dicta ſūt ꝑ Aug. pȝ p. 4. c. 2
ſolo ad aliā experientiā: de timētib⁹ ⁊ īfirmis: qm̄ obta Ad 3^m
ſuaꝝ ſenſationū ſunt imagines reꝝ quas accipiūt ꝓ ve/
ris reb⁹ ex̄: ⁊ ille ſenſatiōes ſunt v̄tutis interioris. ¶ Ad Ad 4^m
4^m de ludificatis. Dicēdū ꝙ falſum eſt eos videre ea q̄
nō ſunt: ſed vtiqꝫ vidētes ea q̄ ſunt: putāt eē illa q̄ nō ſūt.
Vn̄ ſic diffuſe pȝ per Aug. 2° ſoliloqoꝝ rōnis ad ipȝ. oēs
tales fallacie ſenſuū: ſiue ſint ꝑ ea q̄ fiūt a nā: aut ꝑ gnā/
tionē aut per reſultationē: ſiue q̄ fiūt ab arte vel a demo
nib⁹: fiunt ſemꝑ per aliq̄s res vel imagines ſeu ſiłitudi/
nes reꝝ: q̄ mōſtrāt aliō eē q̄ȝ ſunt: ipſe tn̄ v̄e q̄dā res ſūt:
q̄uis nō ſint illa: quoꝝ ſiłes ſūt: vn̄ imago leporis: q̄uis
nō ſit v̄e lepus: v̄a eſt leporis ſiłitudo: imo ſicut. d. Augu.
niſi eſſet in ſe v̄a res: q̄dā aūt ſiłitudo: nō poſſet eſſe alia
res falſa: vt lep⁹ vl̄ falſus hō. tales igit̄ res ſiłes alijs obij
ciunt̄ ſenſib⁹ ludificatoꝝ. Sȝ qꝛ ꝑ v̄tutē iterioreȝ dicta/
tiuā: q̄cūqꝫ ſit illa: illas ſimplices putāt eē v̄e illas res: q̄/
bus ſūt ſiłes: ⁊ nō ſūt iō decipiunt̄. Et ſic pȝ: ꝙ ſenſatōes
exteriores nō fiūt abſqꝫ p̄ñtia obtoꝝ. ¶ Ad 5^m eodē° eſt Ad 5^m
dōm ꝙ hn̄tes oculos molles nō vidēt rubedinē: q̄ nō ē:
ſed eā q̄ eſt. Verūtn̄ v̄tus iterior: iudicat illā rubedinē i
alia re vel alteri⁹ rei q̄ȝ eſt. Nā in exteriorib⁹ pelliculis
oculi: aliq̄s rubor cātus eſt a corꝑe rubeo: ⁊ illuȝ videt ⁊
nullū aliū: ſed qꝛ cū videt aliud corp⁹: ei⁹ ſpēs multipli/
cat̄ per hāc rubedinē: ⁊ vtraqꝫ ſiłimutat viſuȝ ⁊ ſenſum
cōeȝ ⁊ ſm̄ vnā partē. igit̄ virt⁹ interior nō valēs diſtin/
guere iudicat rubedinē eē illi⁹ corporis: vl̄ in illo corꝑe:
qḋ exteri⁹ mouet: ⁊ huic eſt ex̄^m ſiłe cū quis videt parietē

albū:interposito tñ subtili velo rubeo:iudicat parietem
esse rubeū:cū nō sit:ꝛ tñ nō iudicat rubedinē nō exñtē:sꝫ
vtiqꝫ exñtē:licꝫ in alio ꝙ̄ in q̄ iudicat esse. ¶ Ad aliā vō
q̄ arguit̄ ꝓ cognitiōe intellectiua pꝫ qd sit dōm ex babi
tis. Nā ꝯcedēdū est ꝙ p potētiā dei:pōt eē sine obto exñ
te:nō aūt est h̄ posse v̄tute nāli tātū:q̄lis nūc ipsa ē. Uerꝫ
tñ doc.ponēs expiētias pdctās ꝓ pbatione sue opionis
q̄dā arguit ad ipediēm̄ solōnes posse dari ad illas:q̄ iō ñ
repeto:q2 oīa illa ex falsis pꝫ ꝓcedere ex supadcis māi
feste:ꝛ i aliq̄ ēt false allegat pħꝫ. Et ista ꝓ p̊ du° sufficiāt.

zm dum zi artic. **Quantum** ad zm dum dōm est sic. P.o.in de me
moria ꝛ reminiscē: vbi postꝙ̄ soluit
qōnē pp qd pa° pñte memorat̄ res nō pñs: p h̄ q2 i° pa° ī
aīa fcā est siītu° illi° rei absentis q̄ siītu° ispecta res nō
pñs cogscit̄:vt.s.in p̊ art.dcm̄ est:stati ꝯ h̄ mouet dum.o.
Sed sigdē tale accñs est circa mēoriā.s.pictura vl' ima
go vtꝝ hāc memorat̄ passionē aut illud a q̄ fcā est.i.qd ē
obm memoratiōis:an.s.ipsa imago aut res a q̄ cāta fuit.
ꝛ arguit ad vtrāqꝫ ptē. Sigdē.n.h̄.s.passionē illā absen
tiū nihil vtiqꝫ mēorabimur. Si vō illud.s.a q̄ fcā est qūo
sentiētes:h̄ memoramur qd nō sentim° qd absens.i.qūo
sentiētes hāc passionē pñtē memoramur: p h̄ illud qd ē
absens ꝛ qd nō sentim°. ¶ Et vltra arguit ad idē.o.ꝛ si ē
siīe sicut figura aut pictura in nobis h° ipsius sensus: pp
qd erit mēoria alteri°:sed nō h° ipsi°. Agens.n.mēoria.i.
opans p memoriā:speculat̄ p hāc passionē:ꝛ sentit hanc:
qūo igit̄ nō pñs mēorat̄: Uult dicere. P.ꝙ noti° h° pas
sionis.s.spēi in memo° q̄ est sensus: eo ꝙ ē pñtis obti: nō
vr̄ posse eē memo° alteri°. Uñ si ē memo°: erit mēo° sui
ipsi° pñtis. ¶ Tūc soluēdo z° rñdet.o.aut est vt ꝯtingit
ꝛ accidit h̄: vt.n.in tabula scriptū aīal:ꝛ aīal est.ꝛ imago
ꝛ idē ꝛ vnū ipm ē ambo eē:tñ nō idē amboꝝ:ꝛ est ꝯside
rare ꝛ sic aīal:ꝛ sicut imago:sic ꝛ ꝙ in nobis fātasma: oꝫ
suscipe ꝛ ipm aliqd f̄m se eē:ꝛ alteri°:fantasma fꝫ qdem
seipm speculamur vt fantasma est:inq̄tū vō alterius:vt
imago ꝛ memorabile:q̄re ꝛ cū agat:ꝛ mot° ipsi°.i. cū mo
uet aīaꝫ ad notitiā sui:sigdē inq̄tū f̄m se sic sumpsit aīa
ipm vt itelligibile aliqd:aut fantasma vr̄ aliqd eē. Si āt
inq̄tū alteri°:ꝛ sic in pictura tāqꝫ imaginē cōsiderat: ꝛ q
nō videt corīscū vt corīsci imagineꝫ h° sensus alia passio
speculatiōis.s.memo°:ꝛ qñ sic aīal pictū ꝯsiderat in aīa:
hec qdē fit sicut itelligibile solū:h̄ aūt vt ibi: q2 imago ꝛ
memorabile:hec. P. ¶ Consistit igit̄ solo in h̄ ꝙ spēs in
mēo° exñs:est q̄dā res f̄m se: ꝛ est imago vel siīitudo al
teri° rei:sicut ēt pictura aīalis: ꝙ̄uis tñ eadē res sit q̄ est
talis res.s.fantasma vl' pictura:ꝛ q̄ est imago alteri°:alia
tñ noti° ꝛ cōsidera° est:q̄ ꝯsiderat̄ vt est res talis:ꝛ alia q̄
ꝯsiderat̄ vt imago alteri°:cū igit̄ talis spēs apphēdit̄ fꝫ
se tātū ipsa tūc cogscit̄:nō aūt per illā tūc cogscit̄ res ex:
cuius est spēs:ꝛ illa noti° est sensus pcise siue noti° pñtis:
nō aūt est memoria siue pterite rei vel absentis notitia.
¶ Sꝫ cūꝫ talis spēs apphendit̄ :vt est imago alteri°:tūc
p illā notitiaꝫ ꝛ ipsa apphendit̄ siue cognoscit̄ : ꝛ illud ēt
cui° est imago:illa q̄qꝫ noti° est sensus illi° imaginis: ꝛ ē
memo° rei cui° est illa imago. Uñ subdit ibi.ꝙ factis in
nobis motib° taliū fantasmatū:seu occurrētib° obiecti
ue fantasmatib°:ꝛ eis apphēsis aliqñ accidit intelligere
ꝛ reminisci:qm̄ aliqd audiuim°.hoc aūt cōtingit (vt di
cit) cū ipsi° fantasma ꝯsiderat̄.vt imago alterius:aliqñ
accidit ꝯriū.s.nō itelligere nec reminisci:qm̄ aliqd audi
uim°: vt accidit cuidā dicto antifonti ꝛ aliis extasiꝫ pas
sis:q sua fantasmata referebāt vt res factas: ꝛ putabant
illa fuisse veras res non fantasmata. Et addit. P.ꝙ h̄ fit
cū aliquis imaginē nō tāqꝫ imaginē ꝯsiderat. Itē addit
ꝙ meditatiōes memoriā saluāt in reminiscēdo:h̄ aūt.s.

reminisci est nihil aliud ꝙ̄ speculari:multotiēs sic ima
ginē ꝛ nō sicut f̄m se. ¶ Ex qbus euidēter pꝫ f̄m eū (vt
dcm̄ est de spē exñte in memoriā) nos duplicē posse hr̄e
notitiā:quaꝝ vna ipsa cognoscit̄ f̄m se:ꝛ vt est q̄dā talis
res forma vel fantasma:ꝛ alia q̄ cognoscit̄ vt imago al
teri°:ꝛ hec sola est mēo° siue recordatio seu noti° rei non
pñtis:quē ēt duplicē modū cognoscēdi in signis ad pla
citū alia repñtātib° (vt sunt voces ꝛ scripture) distigui
mus. Nā voces ꝛ soni res quedā sūt:ꝛ ēt signa sunt. Siīr
scripture res quedā sunt:ꝛ sunt signa. ¶ Et aliquis qdē
pōt voces cōsiderare vt voces sūt:nō apphendendo eas
vt signa sunt: sicut bestia aliq̄: aut hō alteri° ydiomatis
vt grecus voces latinas. Ali° vō vt latinus pōt eas app
hēdere:inq̄tū sunt signa:ꝛ etiā idē hō qñqꝫ vno°:ꝛ qñqꝫ
alio pōt apphēdere. Et siīe est de scripturis. Hos diuer
sos modos cognoscēdi imaginē distinguit Aug.15.de tri. cap. 23.
Et dicit ꝙ illi qui cognoscūt imaginē vt imago est:cog ꝛ. 24.
scunt etiā per imaginē illud cuius est imago. Alii vō ꝛ si
cognoscūt illā reꝫ que est imago:nō tñ cognoscūt imagi
nē inq̄tū hō. ¶ Si queras qd est cognoscere imaginem
vt est imago:rñdeo sicut ibi innuit Aug.ꝙ est cognoscere
imaginē esse imaginē. ¶ Duplex aūt est noti°: qua ima
go cognoscit̄ esse imago. vna qua formal'r cognoscit̄ esse
imago:ꝛ hec est noti° cōplexa. Alia qua virtual'r cogno
scit̄ esse imago:ꝛ hec est quedā notitia incōplexa imagi
nis:cui° v̄tute pōt hēri talis cōplexa notitia: ꝛ istaꝫ puto
esse alteri° rōnis ab illa noti° incōplexa imaginis:q̄ ima
go nō cognoscit̄ vt imago. ¶ Si q̄ras vnde ꝓuenit ista
diuersitas:cū imediatū obm vtriusqꝫ sit idem: ꝛ potētia
susceptiua vtriusqꝫ sit eadē. Rñdeo ꝙ ex alietate partia
lis cāe effectie. Nā ad illā notitiā qua cognoscit̄ vt ima
go:partial'r per se cōcurrit habitualis q̄dā noti° rei: cui°
illa est imago derelicta: ex intuitiua noti° illi° phabita:
sine qua habituali noti° imago ipsa nō posset taleꝫ noti
tiaꝫ actualē de se cāre:nec ēt sine ipsa imagine hāc cāre
sufficit ipsa habitual' noti°. Et de hō habituali noti° plꝰ
dicet̄ in solōne.4.dubii. ¶ Si dicas ꝙ noti° intuitiua
nō derelinqt habitū. Dōm ꝙ verꝫ est eliciciuū siīuꝫ no
titiaꝝ.s.intuitiuaꝝ eiusdē rei:neqꝫ ēt per se sufficientem
ad actū eliciendū:sicut alii habit°: q ex cōplexis notitiis
relinquunt̄. Sed qn aliqd tale habituale relinquat q̄le
dcm̄ est nullus pōt negare:q2 alias nemo apphendēs ali
qd signū cognosceret illud eē signuꝫ: aut per illud aliqd
aliud nosse posset:cuius expientia docet oppm̄:ꝛ hec ꝯña
ꝙ̄uis sit clara:declarabit̄ tñ rñdēdo ad dubiū quartuꝫ.
¶ Ex his pꝫ ꝙ per talē notitiā nō tantū imago vel spēs
ipsa cognoscit̄:sed ēt res cui° est imago:ꝙ̄uis non in se ꝛ
imediate:sed mediate ꝛ in sua spē. ¶ Hūc modū distin
guendi ꝛ cognoscēdi res per suas spēs: distinguit Augu.
ab eo:quo res imediate cognoscit̄ in se:vtrūqꝫ ponēs.13. ca. p̊mo
de tri. vbi ait.ꝙ corpora videmus oculis corporeis:ecce
p̊mus modus:ꝛ per ipsoꝝ imagines quas mēoria tene
mus:etiā absentia cogitam°: ecce ali° quo.s. cogitamus
res absentes p pñtes imagies. Et li.9.cū inqt.arcū pul ca.6.
chre ꝛ eq̄liter intortū quē vidi.v̄bi gr̄a.cartagini animo
reuoluo : res quedā mēti nūciata per oculos memorie
qꝫ trāsfusa:imaginariū cōspectū facit: ecce ꝙ arcū p ei°
imaginē cognoscit: quā cognitionē vocat cōspectū ima
ginariū.q2.s. per imaginē rei fit. Ad hoc etiā faciūt plu
ra posita supra ꝓ scda ꝯne. ¶ Ex istis rñdeo ad rōnē fa ad rōeꝫ
ctam pro dubio:negādo ꝯñaꝫ qua infert̄:ꝙ sōniantes ꝛ ꝓ dub°
furentes possūt dici cognoscere res extra cū eaꝝ species factam
quas hñt in memoria intuentur:qm̄ vt habitū est:nō oī in p̊nc°
notitia spēi cognoscit̄ res extra cui° est spēs: sed ea tātū z' artic.
qua ipsa cognoscit̄: vt imago vel siīitudo illi° : talis aūt

notitia nõ cõpetit furentib⁹ aut sõniantib⁹:sed pma tan
tuz:quecũq3 sit cã ipediens:sicut ex pluribus antedictis
appet. ¶ Ad cõfirmationẽ cũ qrit̃: an cognitio sistat in
spẽ vel vltra ꝓtẽdat̃ ad rẽ cui⁹ est spẽs. dõm ꝙ ista voca
bula sistere: ꝓtendi ⁊ terminari metaphoᶜ dñr de cogni
tiõe:cũ ꝓprie talia dicant̃ solũ de reb⁹ corporalib⁹:ſ3 co
gnitionẽ terminari ad aliqd: nihil aliud est: q̃3 illud co
gnosci per illã. ⁊ iõ ſm hũc sensuz in ꝓposito sumẽdo vo
cabula:dico ꝙ cognitio illa nõ sistit ad spẽm:sed ꝓtẽdit̃
ẽt ad rẽ extra. i. per talẽ notitiã nõ solũ cognoscit̃ spẽs:ſ3
ẽt res extra:hoc tñ est alr̃ ⁊ alr̃. Na3 spẽs cognoscit̃ in se
imediate:res vero nõ cognoscit̃ in se imediate: ſ3 in illa
spẽ:siue per spẽ3 tanq̃3 ꝑ mediũ cognitũ. ¶ Hũc ẽt mo
dũ cognoscẽdi ꝑ mediu3 cognitũ (que tñ cognitio nõ ꝓ
tendat̃ vltra mediu3 illud:sic ꝙ res imediate in se cog
scat̃:⁊ tñ sic ꝓtendat̃:ꝙ vere cogscat̃) hñt ponere qcũq3
ponũt deũ cognoscere creaturas: per h̃ ꝙ cognoscit eẽn
aur[10].5. tiam suã:⁊ maxime doctor ille cui⁹ opinio est recitata:⁊
argm̃ ꝓ dubio isto. cũ ipse ponat intuitũ diuũ nullo⁹ ter
minari ad creaturas: ⁊ tñ illas esse vere cognitas a deo.
Ite3 illi qui ponũt res cognosci in v̓bo. Itẽ quicũq3 po
nunt vl'e esse aliqd in aĩa nãli siue obiectiue tãtũ:siue ẽt
subiectiue:⁊ i° cognito res ex̃:cognitione gnãli cognosci:
de qbus oĩb⁹ videbit̃ suis locis. Per h̃ p3 ꝙ intellect⁹
nõ est cecus q̃tũ ad res extra:cu3 ei⁹ cognitio terminat̃
ad spẽm sicut doct. supradic. arguit. Et silr̃ ꝙ diffõnes ⁊
scie sunt v̓e de reb⁹:qnimo alr̃ eẽ nõ põt: sicut nec aliter
res sensibiles pñt absentes cognosci vt supra p3. ¶ Ite3
p3 pari rõne nõ posse dici:ꝙ sit aliq̃ notitia in nobis ime
diate terminata ad rẽ extra q̃ est absens vel non existit.
Nec seq̃t̃. hoc cognoscit̃ imediate cũ est absens. igit̃ põt
cognosci absens imediate: sicut nec seq̃t̃ res absens vel
q̃ nõ est:põt eẽ pñs ꝑ spẽm suã. igit̃ ⁊ ꝑ seipa3 imediate:⁊
loquor ita imediate de po^a nãli ⁊ de cõi lege nãe:nõ aũt
de spãli actione dei aut alteri⁹ v̓tutis supra nãm nr̃am:si
qua est q̃ cãre possit in nobis notitiã absentiũ ⁊ ꝑteritoꝝ
aut futuroꝝ:q̃ imediate illa noscant̃. de q̃ ad pñs ñ curo

3m du m. 2 artic. Quantum ad 3m dum ꝑter rõnẽ ibi facta3 pñt ad
duci plures auctes que vident̃ sona
re ꝙ intellect⁹ ſm se nõ põt itelligere singulare sensibi
le:sed solũ mediãte sensu:⁊ per ꝯñs cum illud singulare
nõ mouebit actualr̃ sensu3: nõ poterit itellect⁹ illud de
terminate ⁊ disticte ꝯphendere:ſ3 solũ in vl'i. ¶ Et pmo
T.c.59. qdẽ Cõmẽ. 2° de aĩa sup illo v̓bo. P. vbi cõparat sensum
scie ⁊ sentire ad actũ cõsiderãdi ſm sciam:⁊ postea inter
hos duos act⁹ dans dr̃iam ait. Dr̃t aũt:q2 hec qdẽ actiua
opatiõis extra sunt vt visibile ⁊ audibile:silr̃ ⁊ reliq̃ sen
sibiliũ. Cã aũt q̃n singulariũ que ſm actũ sensus: scia ãt
Cõ.59. vl'ium. hec. n. in ipsa quodãmõ sunt aĩa ait. sed p^a pfectio
sensus dr̃t a scia scientis q est in actu q̃n non ꝯsiderat:in
hoc ꝙ mouẽs pmã pfectionẽ in sensu ⁊ extrahẽs ea3 in
scda3 sunt extrinseca sensata ⁊ mouẽs sciẽtẽ de p^a perfe
ctiõe in 2am est aliqd copulatũ cũ aĩa copulãte i eẽ. Et cõ
Cõ. 60. mẽto sequẽti. Et cã ingt. h⁹ diuersitatis inter sensu3 ⁊ in
tellectũ in acqrẽdo vltimã pfectione3 in hoc:ꝙ motor ẽ
in sensu extrinsec⁹:⁊ in itellectu itrinsec⁹ est: q2 sensus in
actu nõ mouet̃ nisi motu q dr̃ ꝯphensio a reb⁹ pticulari
bus sensibilib⁹. ⁊ iste sunt extra aĩam. Intellect⁹ aũt mo
uet̃ ad vltimã pfectionẽ a reb⁹ vl'ib⁹. ⁊ iste sunt in aĩa. ꝑ
hec v̓ba tã. P. q̃3 cõmẽtatoris: appet ꝙ intellect⁹ nõ mo
uetur ad actũ 2m a rebus singularib⁹ extra aĩam: sed ab
vl'ib⁹ q̃ sunt in aĩa:⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ nõ itelligit singularia sensi
bilia:cũ res vl'es in aĩa nõ causent nisi vl'em cognitionẽ:
que maxime hẽri videt̃ in absen^a sensibiliu3 q̃n sole res
2°. Cõ.5 in aĩa sunt cãe intellectiõis. ¶ Itẽ 3° de aĩa. dans dr̃iam

inter intellectũ mãlẽ:cui⁹ nãm dicit esse nãm po^e: ⁊ ma
teriã pmã:q̃ est po^a pura ſm eũ ait. ⁊ cũ ista est diffinitio
intellectus mãlis:manifestũ est ꝙ dr̃t apud ipm. s. A2. a
mã pma in hoc ꝙ ipsa est in po^a oẽs intẽtiões formaru3
vl'iu3 mãliũ. Prima aũt ma^a est in poten^a oẽs iste forme
sensibiles nõ cognoscẽs neq3 ꝯphẽdẽs. Et cã ꝓpter quã
ista po^a intellect⁹ mãlis est distinguẽs ⁊ cognoscẽs. pma
aũt mã nõ est distinguẽs neq3 cognoscẽs est. q2 pma mã
recipit formas diuersas. s. indiuiduales. Ista aũt recipit
vl'es. si g̃ spẽs intellect⁹ sint vl'es:cũ ꝑ illas intelligit:itel
ligit vlr̃ tãtũ:⁊ per ꝯñs nõ determinate aliqd singulare.
¶ Itẽ ibidẽ intellect⁹ ꝯphendit formã ꝑ se ⁊ ꝯphendit 3°. Cõ.9
indiuiduũ mediãte sensu. ¶ Itẽ necesse est vt ꝓportio 4°cõ.x.
intentiõis ad intẽtionẽ. s. indiuidualis ad vl'em sit sicut
ꝓportio v̓tutis ꝯphẽdentis alterã illaꝝ ad v̓tutẽ cõpre
hendentẽ alterã:⁊ cũ necesse est vt due intẽtiões sint di
uerse:necesse est vt v̓tutes sint diuerse. ¶ Ex hac auctе
videt̃ hẽri:ꝙ nõ eadẽ virt⁹ cõprehẽdit intentionẽ vl'e3
⁊ indiuidualẽ:⁊ per ꝯñs cũ intellect⁹ ꝯphendat vl'e3 nõ
cõprehendit indiuiduale3. igit̃ nec per seipm absq3 sen
su intelligere põt singulare:q2 hoc nõ cõtingit per inten
tionẽ vl'em. ¶ His nõ obstãtib⁹ dõm ꝙ per intellectu3 R[n]°ad
possum⁹ intelligere singulare sensibile distincte ⁊ deter auctes i
minate ab aliis:⁊ cũ est absens sensib⁹ nostris. Hoc ꝓba ductas.
ri põt pmo sic. posse est hoiem actualr̃ recordari se q̃nq3 pm
cognouisse ⁊ dilexisse aliqd singulare sensibile absens:⁊
de aliquo singulari sensibili aliquid credidisse vel esti
masse. igit̃ posse est hoiem itelligere distincte singulare
aliqd:singulare sensibile nõ pñte. Añs p3 per cõe3 expie
tiã. ꝯña ꝓbat̃. q̃n sicut ipossibile est:ꝙ ego cognoscã me
cognoscere aliquã rẽ:qn illã re3 cognoscã ⁊ per eãdẽ vi3
cognoscitiuã per quã me cognosco cognoscere illã:dicẽ
te Cõmẽtatore 2° de aĩa. Impossibile est vt aliqs sensus cõ Cõ. 136.
prehendat visu3 ꝯphẽdere colorẽ:nisi ẽt ipse ꝯphendat
colorẽ. ⁊ idẽ est iudiciũ de qbuslib3 v̓tutib⁹ apphẽsiuis:
sic ipossibile est me cogscere rẽ aliquã cognouisse quin
illã cognoscã:⁊ per eãdẽ potẽtiã:eadẽ igit̃ po^a qua recor
dat̃:⁊ per ꝯñs cognoscit quis se cognouisse:aut credidis
se vel fuisse opinatũ ⁊c. cogscit illa3 talẽ re3: sed ꝯstat ꝙ
illa nõ cogscit̃ nisi per intellectũ:tum q2 talia enũciabi^a
de ꝑterito nõ nisi per intellectũ cognosci pñt: tum q2 fi
des dilectio ⁊ opĩo cũ sunt: nõ nisi ꝑ intellectũ apphẽdi
pñt. Et de fide hoc expsse dicit Aug. 13. de tri. ⁊ idẽ est iu ca.2.
diciũ de ceteris. ¶ 2m. actus rememorãdi vl' recordãdi 2m
ſm ꝙ est reuocatio eius qd deletu3 fuit ex memoria:est
act⁹ intellect⁹ tãtũ vt. d. Aug. 13. de ci. dei. Et silr̃ Cõmen ca.2.
tator in de memoria ⁊ remi. d. ꝙ. Inuestigare ꝑ remẽo
rationẽ:⁊ iudicare ꝙ intẽtio illa est istius imaginati:est
in hoie per intellectũ. ¶ Itẽ Auic. 6. nãliũ. d. ꝙ recorda p.4.c.3.
tio que est ingeniũ reuocãdi oĩm qd oblitũ est:nõ iueni
tur nisi in hoie solo:cogscere eteni aliqd ibi fuisse qd po
stea deletũ est:nõ est nisi virt⁹ rõnalis. sed cõstat ꝙ talẽ
actũ frequẽter hẽm⁹ circa singularia aliq̃ sensibilia: vt
q̃n nõ plene meminim⁹ qs hãc rẽ vel illã fecerit: tũc in
uestigam⁹ rememorãdo diuersa hinc inde donec inuenie
mus recordationẽ pfectã ꝙ quis determiate:vt Pe. vel
Pau. hoc fecit:⁊ in tali die ⁊ in tali loco ⁊ hm̃. alias singu
lares cõditiões. ⁊ ꝑ ꝯñs:tũc cognoscimus per intellectũ
singulare absens determiate. ¶ 3m. certũ est ꝙ aĩa segre 3m
gata a corpore h3 nãliter cognitionẽ taliũ singulariu3 ⁊
recordat̃:se fecisse hoc ⁊ illud pctm̃. v̓bi grã. aĩa iude re
cordat̃ se ꝓdidisse xp̃m:⁊ odisse eum: ⁊ silr̃ de aliis que
cõcurrũt. igit̃ h3 notitiã de ꝑsona singulari xp̃i: ⁊ alioꝝ
singulariũ determinate:circa q̃ suos habuit malos act⁹:
⁊ hoc testatur scriptura de illo diuite epulone qui recor

dabaꝛ fratrū suoꝝ: ⁊ cui Abraaz dixit. recordare qꝛ rece
pisti bona in vita tua ⁊ lazarus silr mala. Et certū est ꝙ
nō recordabaꝛ tūc per memoriā sensitiuā: sed tātū ꝑ in-
tellectū. igiꝛ actualē hēbat notitiā intellectualez de sin-
gularibꝰ sensibilibꝰ determinate: ⁊ eadē rōne aīa cōiun-
Ad pm cta per intellectū pōt nosse talia absentia singla. ¶ Ad
auc. 1m auctēs aūt adductas rńdeo. ¶ Ad pmā pōt vno° dici ꝙ
T. ⁊ cō. nec. P. nec Cōmētator loquunꝛ de 2a ꝑfectiōe intellectꝰ
59. 2° vlr. sed de ea tantū q̄ est ſm habitū sciētificū: ⁊ illa vtiqꝫ
de aīa. est vlis: ⁊ ꝙ ita sit pz. qꝛ pmā ꝑfectionez sensus cōparat
scie que est habitꝰ. nō aūt po intellectiue: ⁊ 2am ꝑfectōez
sensus. s. sentire cōparat actui qui est ꝯsiderare ſm habi
tū scie. ⁊ ad illū actū cōcedo intellectū moueri imediate
a rebꝰ vlibꝰ: que sunt in eo siue sint plures vles spēs: siue
habitꝰ vlīū vel qcqd sit illud: ⁊ ꝯcedo ꝙ talis notitia est
vlis. sed cū hoc stat ꝙ intellectus habeat aliā notitiā de
singularibꝰ determinate: nec oppositū volunt. Alio° pōt
dici supposito ꝙ loquereꝛ vlr de scđa ꝑfectiōe itellectꝰ:
ꝙ ipse nō dicit nec intēdit dicere: ꝙ intellectꝰ nō mouea
tur a formis indiuidualibꝰ: ita ꝙ in hoc differat a sensu:
qꝛ ille a rebus ꝑticularibus moueꝛ: iste aūt nō. sed ait ꝙ
iste intellectꝰ moueꝛ a rebꝰ vlibus. volens ꝙ ista sit dif
ferētia: ꝙ sensus nō moueꝛ ab vniuersalibꝰ: ⁊ hoc mani-
feste inuit exclusiua locutio: qua ait de sensu ꝙ nō moue
tur nisi motu qui dicīꝛ cōprehēsio a rebꝰ ꝑticularibꝰ. Et
hec solutio mihi ad plus placet: ⁊ magis cōuenit alijs di
Ad 2m ctis suis: vt patebit in sequētibꝰ. ¶ Ad 2m pmo pōt di-
3.a.cō.5 ci ꝙ q̄uis Cōmētator dicat: ꝙ intellectꝰ recipit formas
vles: nō tn̄ negat cū recipe idiuiduales: ⁊ ideo dr̄ia q̄tū
ad hoc intelligēda est: qꝛ mā recipit indiuiduales tantū
3.a.cō.5 intellectꝰ vō et vles. ¶ Alr adhuc pōt dici ꝙ Cōmē. per
formas indiuiduales ⁊ istas itelligit formas sensibiles
⁊ māles: quas qꝛ recipit mā: iō nō est cognoscēs neqꝫ di-
stinguēs. Intellectꝰ aūt nō recipit tales: ſꝫ intētionales
tātū: ⁊ iō cognoscēs est ⁊ distinguēs: cū hoc aūt stat ꝙ re-
cipiat intētiōales vles ⁊ intētionales singulares: ⁊ ꝙ ita
itelligat Cōmēt. pz ex duobꝰ. Primo ex vbo qđ pmittit
dādo dr̄iam inter mām ⁊ intellectū. d. n. ꝙ mā est in poa
oēs iste forme sensibiles: itellectꝰ aūt in poa oēs intētio-
nes. idē igiꝛ intēdit per sensibiles ⁊ idiuiduales istas: ⁊
idē per intētiōes ⁊ formas vles. 2°. idē ⁊ fortiꝰ pz ex cā
quā assignat. ꝑꝑ quā maa nō est cogscēs. Nā certū est ꝙ
ex hoc qđ est recipe formas intētiōales singlares nō pōt
argui recipiēs non esse cogscens: cū nulla vtus sensitiua
recipiat intētiōes vles vt distiguunꝛ ꝯ intētiōes indiui
duales. Sꝫ qlꝫ sensitiua recipit intētiōes indiuiduales
tātū vt habitū est supra: ⁊ tn̄ q̄dā sensitiue sūt cognitiue:
⁊ iō intelligēdus est Cōmē. vt pus dictū est. ⁊ tūc est verꝝ
dictū eiꝰ vlr: qm̄ nulla poa receptiua formaꝝ sensibiliuꝫ
T.c.121 māliū est cogscēs aut distiguens. Et iō. d. P. 2° de aīa. qđ
Cō. 121. qlꝫ sensus est susceptiuꝰ spēꝝ sine mā. vbi Cōmēt. d. Si
eni recipet eas in mā: tūc idem esse hr̄ent in aīa ⁊ extra
aīam: ⁊ iō in aīa sunt intētiōes ⁊ ꝯphensiōes: ⁊ extra aīaz
nō sunt ꝯphēsiōes neqꝫ itētiōes: sed res māles nō ꝯphē-
Cō. 121. se oio. ¶ Et si dicaꝛ. in fine cōmēti dicti ipse. d. ꝙ itētio-
nes q̄s recipit itellectꝰ sunt vles: he vō quas recipit sen-
Cō.6. sus sūt iste. i. idiuiduales. Silr 3° de aīa. d. ꝙ vtus rōnal
distiguit itētiōes vles. Dōm ꝙ vba Cōmēta. sūt ista ille
vō. s. quas recipit itells sunt vles: iste vō sunt tātū iste: ꝑ
quā dictionē exclusiuā pz ꝙ dr̄ia ſꝫ cū est in h: ꝙ sensus
nō recipit nisi idiuiduales: itellus vō nō tātū idiuidua-
les: sed et vles. ¶ Et si alicubi diceret ꝙ non recipit vel
distiguit indiuiduales: itelligēdū est cū exclusiōe. i. non
recipit tn̄ idiuiduales: alias sibi ꝯdiceret expsse: cū ipse
dicat ꝙ vniuersalitas ⁊ idiuidualitas ꝑ intellectū ꝯphē

dunꝛ 2° de aīa. ⁊ li. 3° ꝙ virtꝰ rōnalis distinguit itētiōes Cō.65.
vles ⁊ indiuiduales: sicut in p arti. est allegatū. ¶ Item Cō.6.
eodē li. d. ꝙ aīa ꝯphendit alietatē iter formā ⁊ idiuiduū Cō.9.
⁊ qđ ꝯphendit alietatē iter duo necio vnoꝰ vnū: ⁊ multa
alioꝰ. Et ista est dispō intells in ꝯphēdēdo alietatez q̄ est
inter formā ⁊ idiuiduū. Ex h manifeste pz ꝙ ipse vult
ꝙ intells ꝯphēdit idiuiduū. ¶ Et si dicaꝛ ꝙ ipse. d. ꝙ i-
tellectꝰ ꝯphēdit indiuiduū mediāte sensu: dico ꝙ istud
nō tollit ꝓpositū: qn itellus ꝯphēdat indiuiduū: sicut et
sensus cōis: quē ꝑ silr ibi adducit Cōmēta. ꝯphēdit sensi
bilia exteriora mediātibꝰ sensibꝰ ꝑticularibꝰ: ⁊ tn̄ vē in
eo est ꝯphēꝰ sensibiliū: sicut licꝫ mediāte sensu intellus
ꝯphēdat indiuiduū: verūtn̄ itells ꝯphendit illud ꝯphē
sione existēte in ipso intellectu subiectiue: alias nec eēt ve
rū ꝙ ꝯphēderet indiuiduū nec ꝙ cogsceret alietatē iter
mām. i. indiuiduū ⁊ formā: nō plꝰ q̄ꝫ ꝙ sensus ꝯphende-
ret formā mediāte intellectu: ⁊ alietatē iter formā ⁊ idi-
uiduū. Nā tūc itellectꝰ ꝯphēderet vnū extremū tantuꝫ
alietatis ⁊ sensus aliud. Et iō nō plꝰ diceretꝛ itellectꝰ ap-
phendere alietates illoꝝ q̄ꝫ sensus. ¶ Sed tūc vr̄ stare
arm ꝙ saltē in absentia sensibilis itells nō apphēdit idi-
uiduū. qꝛ. d. Cōmēta. ꝙ itellectꝰ apphēdit ipm̄ mediāte 3.a.c.9.
sensu. s. ꝑticulari. sed dictū est ꝙ ille nō apphendit sensi-
bile absens. ¶ Dōꝫ ꝙ h intelligēm est de ꝯphensiōe qua
p intellectꝰ ꝯphēdit singulare sensibile: tūc. n. necio con-
currit ꝯphenꝰ eiusdē singularis sensibilis ꝑ sensuꝫ. Sed
post pmā ꝯphensionē: habita spē illiꝰ sensibilis: itellectꝰ
pōt ipm̄ apphēdere. esto ꝙ tunc illud sensus nō apphen-
dat. ¶ Et ꝑ h pz ad 3m auctēz inductaꝫ. ¶ Ad vltimā Ad 3m
dōm ꝙ illa ꝓportio dꝫ itelligi. sicut intētio idiuidualis: Ad 4m
nō est itenꝰ vlis nec eꝯ. sic virtꝰ apphēdēs tn̄ idiuidua-
lez intētiōez: ⁊ est sensus: nō est virtꝰ ꝯphendens vlez q̄-
lis est intellectꝰ. Nō vult aūt Cōmēta. ꝙ sicut aliq̄ ꝯphē 3.a.cō.x
dens indiuidualez nō ꝯphendit vlez: sic ꝯphēdens vlez
nō ꝯphendit indiuidualez. qꝛ tn̄ ꝓpriū est itellectui vlr
ꝯphendere: sic ꝙ nulla alia vtus cōprehendat vlr: ⁊ in h
distinguiꝛ ab alijs vtutibꝰ apphensiuis. iō frequēter. P.
⁊ Cōmen. dicūt ꝙ intells ꝯphendit intentiōes vles non
semp: cū hoc dicentes: qđ ꝯphēdit indiuiduales: qꝛ in h
ꝯuenit nō distinguiꝛ ab alijs. Sufficit aūt eis assignare
ꝯphensionē ꝓpriā eius: ⁊ maxime qn̄ volūt dr̄iaz eiꝰ ad
alias vtutes ꝯphensiuas ostēdere. ¶ Ad rōnez supra fa ad rōēz
ctā ꝑ isto dubio dōm ꝙ illa ꝯn̄a nihil valet. alias ꝑ ean- factam
dem rōnez ꝓbareꝛ: ꝙ nec angelus: nec aīa sepata posset in pn°
itelligere aliqđ singulare sensibile dterminate: cū species 2 artic.
in eis sint abstracte: sicut ille q̄ sunt in intellectu nr̄o. Et
cōstat ꝙ illud ꝯn̄s est falsuꝫ. dico g̊. ꝙ q̄uis ois spēs exi-
stens in itellectu sit abstracta ab oībꝰ illis ꝯditionibꝰ in
essendo (qꝛ. s. nec est q̄ta extensiue: nec situm hꝫ: ⁊ sic de
alijs ꝯditiōibꝰ mālibꝰ ⁊ corporalibꝰ) nō q̄libet tn̄ est sic
absoluta in repsentādo. sed sicut ꝑ aliquā spēm inexten-
sam ⁊ idiuisibilez repn̄taꝛ nobis res q̄ta ⁊ extensa: quā
etiā ꝑ intellectiōez indiuisibilez ⁊ iextensaꝫ itelligimꝰ:
sic ꝑ aliq̄s species reꝝ sensibim inextensas ⁊ ab oībꝰ ꝯdi
tiōibꝰ mālibus abstractas in esse singula illa ⁊ cuꝫ suis
ꝯditiōibꝰ singularibꝰ ⁊ mālibꝰ intelligimꝰ determiate.
Et vltra dico ꝙ in intellectu sunt spēs determinate aliq̄
singula repn̄tantes: sic ꝙ aliq̄ spēs sic determinate rep-
sentat vnū singulare ꝙ nullū aliud repn̄tat: siue eiusdē
rōnis sit siue alterius: aliogn opꝫ cōcedere vel ꝙ nullius
singularis absentis determinate habemꝰ recordatiōem
aut memoriā vel aliquā cognitiōez: qđ pz multiplr esse
falsuꝫ ex dictis: vel ꝙ nō desineremꝰ meminisse alicuiꝰ
determinate vel nosse: qn silr oīuꝫ pderemꝰ notitiā ⁊ me-
moriaꝫ: ꝯ qđ est oīum cōis expiēn. Et ꝯn̄a pz: qꝛ si nō sit

aliqua talis spēs vnius singulariter repñtatiua: ois spēs erit
repñtatiua multoꝝ: ⁊ q̄ rōne aliquot: eadē rōne oium q̄
sunt vni⁹ rōnis: vt oium albedinū vna spēs erit repñta-
tiua: ⁊ oiuz silr nigredinū vna: ⁊ sic de alijs. tūc igr̄ vel p
talez spēm nullū singulare determiate poterit cognosci:
⁊ hētur p⁹ pars ꝯseq̄ntis: aut qōlibz determinate: ⁊ p ꝯñs
q̄diu illa spēs pmanebit ⁊ p eā poterit aliqō eoꝝ deter
minate cognosci poterit ⁊ qōlibz. ⁊ qñ nō qōlz tunc neq̃
aliqō. ⁊ hr̄ scda ps cōseq̄ntis: nec magis dz h reputari in
cōueniēs q̄ de intellectiōib⁹: q̄rū cōstat oportere dicere
aliquā ita eē singularē itellectionē vni⁹ singularis: q nō
est itellectio alicui⁹ alteri⁹: ⁊ aliq̄ cuiusdā alteri⁹ singu-
laris tātū silr vt docet expien^a. ¶ Ad h ēt est auc̄. Aug.
ca. vlti. 9° de tri. vbi vult q noti⁹ qua mens nouit se nō est noti⁹
alicuius alterius eētie: nec tanq̄ cognoscibilitatis nec
tanq̄ obiecti cogniti. Unde ait. nec alteri⁹ eētie est no
titia eius nō solū: q2 ipsa nouit. sed ēt q2 seipsam.

4^m du^m. 2^i artic. **Pro quarto** dubio. s. q̄liter itelligim⁹ sensibi^a
que nec actualr̄ sentim⁹: nec vnq̄
sensim⁹. pmitto q aliquā rez intelligi a nobis pōt duplr̄
cōtingere. Uno° q itelligat̄ imediate in seipsa. Alio° q
intelligat̄ in alio medio cognito. Et h duplr̄ pōt esse: q2
vel illud me^m est spēs rei illi⁹ recepta in itellectu ab illa
re: vel est aliq̄ for⁹ vel ꝯcept⁹ fict⁹ vel formar⁹ ab ipso i-
tellectu. Et h itez duplr̄: q2 vel ille ꝯcept⁹ est simplex vl̄
cōposit⁹ ex plurib⁹ cōceptib⁹: q̄litercūq̄ recte dicat̄ ali-
quis ꝯcept⁹ ꝯposit⁹. ¶ Itē aliqd pōt itelligi duplr̄. s. itel
lectiōe ppria ⁊ distīcta: qua. s. ipm pcise determiate ⁊ di-
stincte itelligat̄: aut aliq̄ sibi equalēti ad ipm distīcte co
gnoscēdū ⁊ itellectiōe vli aut cōi sibi ⁊ alijs. Tūc rñdeo
p^a. ꝯ. ad du^m sub. 4. ꝯnib⁹. ¶ Pria ꝯ est q nō est nālitēr poss̄
q aliqs itelligat imediate in seipso aliqō absens sensibi
le: alias nō sensatū ab eo. ¶ Hāc pbo p rōne: q2 si detur
oppo^m seq̄t̄ q cec⁹ a natiuitate posset itelligere distincte
colores: ⁊ surdus sonos. ꝯñs est falsuz. vt docet expiētia.
ꝯña pbat̄. q2 ad talē notitiā si hrēt̄ nullaten⁹ fuiret sen
sus: cū igit̄ in nullo alio nō cec⁹ pemineat ceco: si nō cec⁹
2^m poterit hr̄e talē notitiaz: poterit ēt cec⁹. ¶ 2°. nō est nālr̄
possibile aliquē sic intelligere aliquod sensibile absens
alias ab ipso sensatū. igit̄ mlto magis nō est poss̄ aliquē
intelligere imediate aliqō sensibile absens nūq̄ ab ipso
sensatū. ꝯña nota est. añs pz. q2 alias absentib⁹ sensibili-
bus possem⁹ nosse: an eēnt vel non: ⁊ vbi ⁊ qualr̄: ⁊ sic de
3^m alijs veritatib⁹ cōtingētib⁹. ¶ 3°. q2 tunc p intellz absq̄
sensu posset inductio haberi circa singlaria sensibi^a: ⁊ p
ꝯñs cognosci vl̄is ppō de sensibilib⁹: que est pn^m scie: ac
per hoc nihil repugnaret: qn nāliter aliq̄ sensu carēs ha-
beret sciam sensibiliū ptinētiū ad illū sensuz: hoc aūt est
ꝯ expientiam. Et hec rō tota pōt haberi ab Ar̄. p̊ poste.
ca. 7. hec etiā est itētio Aug. pmo retho. vbi vult q aia de his
artib⁹ q̄ ad sensus corpoꝝ ptinēt: sicut multa medicine:
sz astrologie oia: nisi q hic didicerit. s. p corporis sensus
nō pōt dicere ea vō que sola itelligētia capit: cū a seipsa:
4^m vel ab alio fuerit bn̄ iterrogata rñdet. ¶ 4°. seq̄t̄ q fru-
stra ⁊ supuacue eēnt sensus in aialib⁹: qō pz: q2 nec ad co
gnitionē pñtiū sensibiliū eēnt necarij: nec sensibiliū ab-
sentiū. ⁊ per ꝯñs nec ad cognitionē singulariū: sed pp ni-
hil aliud sūt necarij: vt pz. igit̄. Auc̄te quoq̄ idez pz. ait
ca. 8. eni Aug. xi. de tri. neq̄. n. vel intelligere possem narrātē:
si ea que dicit: ⁊ si cōtexta tunc p^m audirē: nō tn̄ gnāliter
singula meminissez: qui. n. mihi narrat. vbi gr̄a. mōtē ali
quē silua exutū ⁊ oleis indutū: ei narrat qui meminerīz
spēs ⁊ mōtiū: ⁊ siluarū: ⁊ olearū: q̄ si oblitus essem qd di-
ceret olo nescirez: ⁊ iō narrationē illā cogitare nō possē:
ita fit vt ois qui corporalia cogitat: siue ipse aliqd cōfin-
gat: siue legat aut audiat: vel pterita narrātē vel futura
pnūciantē: ad memoriā suā recurrat: ⁊ ibi reperiat mo-
dū atq̄ mēsurā oium formaꝝ: quas cogitās intuet̄. Nā
neq̄ colorē quē nūq̄ viderit: neq̄ figuram corporis: nec
sonū quē nūq̄ audiuit: nec saporē quē nūq̄ gustauit: nec
odorē quē nūq̄ olfecit: nec vllā ꝯtrectationē corporis quā
nūq̄ sensit: pōt quisq̄ oio cogitare. Et post dic̄: q ptere a
nemo aliqd corpale cogitat: nisi qō sensit: q2 nemo me-
minit corporale aliqd: nisi qō sensit. Ex his pz q nullus
pōt intelligere: aut cogitare aliq̄ absentia corpalia q̄ nū-
q̄ sensit: aut ēt si sensit nō tn̄ meminit: qō magis pbat p-
positū. ¶ Itē idē. 2. de li. arb. expsse. d. q rō nō posset di- ca. 7.
scernere iter colorē ⁊ visionē coloꝝ: nisi color ei referre-
tur per oculoꝝ sensuz: ⁊ p ꝯñs nō cognosceret colorē nisi
illū sentiret hō per visuz. ¶ Itē. P. in de sensu ⁊ sen. ait.
Nec. n. intelligit intell's que exterius nisi cū sensu. i. sine
sensu: ⁊ hec oia pbant̄ per expiētiā. ¶ 2^a ꝯ est q sensibi 2^a ꝯ.
lia a nobis nō sensata: nō possum⁹ cogscere in spēb⁹ rece
ptis a sensib⁹. ¶ Hoc pbat̄ pmo: q2 aut hoc eēt in spēb⁹ p^m
cātis ab ipsis sensibilib⁹ nō sensatis: aut in spēbus cātis
ab his q̄ sensimus. nō pmo°. q2 nāliter nulla res sensibil̄
cāt in nobis spēm nisi dū eā sentimus in seipsa: alias ce-
cus a natiuitate possz a visibilib⁹ acqrere spēs eorū: qō ē
falsum. Nec pōt dici q in spēb⁹ cātis ab alijs: q2 vl hoc
eēt per pprias spēs illorū nō sensatorū: aut p spēs sensa-
torū. Primū nō pōt eē: q2 vnū sensibile nō pōt cāre pro-
priā spēm alteri⁹ sensibilis: vt son⁹ spēm coloris: aut al-
bedo nigredinis. Nec 2° mō: q2 spēs vni⁹ sensibilis: non
est mediū cognoscēdi aliud sensibile: aliogn cec⁹ p spēs
sonorū posset cogscere colores: ⁊ surdus p spēm coloꝝ so
nos. Et qui vidisset albedinē: ⁊ hrēt eius spēm possz p il-
lam cognoscere puniceū vel ceruleū. esto q nunq̄ aliqd
taliū vidisset: q̄ oia sunt falsa. ¶ Ad hoc valz auctoritas
Aug. ad nebridiū. epistola. 87. p^r etate ceci cū de luce co-
loribusq̄ interrogant̄: qd rñdeāt nō inueniūt: nō. n. co-
loratas vllas patiunt̄ imagines: qui sensu senserunt nul-
las. ¶ 2°. quisq̄s nouit aliquā rem in aliq̄ spē necio actu: 2^m
vel habitu nouit illam spēm eē spēm vel imaginē seu si-
gnū illius: sed nullus qui aliq̄ sensibi^a nō sensit in se pōt
nosse illa in aliq̄ spē. Maior pz ex dictis ad 2^m du^m. dctū
. n. fuit ibi q p illā solā notitiaz spēi cogscebat̄ res extra
p quā notitiā cognoscit̄ spēs: vt est imago alteri⁹. talem
aūt notitiā nullus hr̄e pōt: nisi q cognoscit actu vel habi
tu illā spēm eē imaginē illi⁹. Minor aūt pz de se. Qui. n.
viderit imaginē herculis in pariete ⁊ nūq̄ vidisset her-
culē: nō plus nosset illā eē imaginē eius q̄ hectoris vel
achillis. ¶ Cōtra ista pt argui: ex eo q dicit Auic. 6. nā- ꝯ dicta
liū. vbi ait. q vis estimatiua apphēdit intētiōes nō sen- arg. p. p̊.
satas in singulis sensibilib⁹: sicut vis q̄ est in oue dyiudi- ca. vlt.
cans q ab h lupo est fugiēdū: ⁊ q h⁹ agni est miserēduz.
Et idē dicit pte 4^a. c. p̊. vbi ait. q ouis iudicat de inimi-
citia lupi p intētionē quā apphēdit de inimici^a ei⁹. Et tn̄
ꝯstat q illā nō sentit aliq̄ sensu exteriori. ¶ Cōmētator
ēt dicit in de memo^a ⁊ re. q pp admiratiōez imagiatiue
cogitatiue ⁊ memoratiue in qbusdā hoibus pñtant̄ for^e
reꝝ sensibiliū: quas nūq̄ senserūt: sz solūmō fuerunt ad
ipsos trāslate p auditum dispōnes eoꝝ. Et subdit q fm
hūc modū pōt imaginari elefantē q nunq̄ sensit ipsum.
¶ P. idem 2° de aia. dicit q cogitatiua recipit ⁊ distin- Cō. 63.
guit intentiōes idiuiduales vniuscuiusq̄. io^m pdicamen
toꝝ: ⁊ p ꝯñs intentōez indiuidualem sube. Cōstat aūt q
subam nullo sensu sentim⁹ in se. Ex his vr̄ haberi q ali-
quoꝝ sensibiliū habeam⁹ species p quas illa nouim⁹: q̄
tn̄ sensibilia nūq̄ sensimus. ¶ Ad ista dōm. Ad pmum Ad p^m
pōt pmo dici: q nō est ꝯ dicta: q2 fm veritatez ⁊ eudēnet

6° nāliū Auic. vbi 2° allegaṫ. Inimicitia nō est res sensibilis: nūc
p.4.c.p̄ aūt nō est dcm̄ q̄ nō possum⁹ intelligere aliq̄ insensibi'
q̄ sūt in ipsis sensibilib⁹: nisi fuerint sensata: sed de sensi
bilib⁹ dcm̄ est. 2° pōt dici q̄ estimatiua nō apprehēdit
inimicitiam: nec in se nec in ei⁹ intētiōe ꝓprie loquēdo:
q̄uis ꝓprie iudicet a lupo esse fugiēdū: sed apphenso lu
po p sensuꝫ ꝛ interiorē virtutē ab ipsa oue nāliter seqtur
in ei⁹ estimatiua iudiciū q̄ ab illo est fugiendū: ꝛ ex hoc
dr̄ q̄ apphēdit inimicitiā eius. tale aūt iudiciū ē in ipsa
absq̄ apphensiōe inimicitie vel odiꝫ exitis in appetitu
lupi: cu⁹ appetit⁹ actū nō videṫ q̄ ouis possit cog̃scere:
ꝛ illud pꝫ: q2 si de ligno fieret statua lupi in oībus acciñti
bus silis lupo: nō est dubiū q̄ ouis videns eā fugeret ab
ea sicut a v̄o lupo: ꝛ tñ nulla inimicitia eēt in illa statua.
nō igiṫ ad hoc q̄ istud iudiciū sit in estimatiua ouis ne
cesse est q̄ apphēdat aliquā inimicitiā in lupo aut iudi
Ad 2ᵐ cet eū esse inimicū. ¶ Ad 2ᵐ p̄mo dōm q̄ Cōmen. nō lo
quiṫ ibidē de spēb⁹ cātis ab ipsis sensibilib⁹: s3 de fictis
poti⁹ ꝛ formatis ab ipso sentiēte: vt māifestū est eodē lo
co. ¶ 2° dico esto q̄ qs fingat tales spēs ꝓprias reꝝ sen
sibiliū quas nūq̄ꝫ sensit vt elephātis: aut alteri⁹ rei: nūq̄ꝫ
tñ p tales spēs pōt cog̃scere elephātē: nisi p exteriorē sen
sum cognoscat eū: q̄uis narrātib⁹ credere possit talē eē
q̄lem finxit in mēte sua ꝛ v̄tute talis credulitatis multa
pōt credere p illā imaginē de elephāte: q̄ de illo p illā co
gnosceret si ip̄am nosset eē silitudinē eius. hoc aūt plus
2° d aīa. in sequētib⁹ declabiṫ. ¶ Ad aliud Cōmētatoris: qcqd sit
Cō.63. de veritate illi⁹ dicti: q̄tū ad ꝓpoᵐ sufficit. dōm: q̄ nō ē
ꝫ dicta: sicut nec dcm̄ Auic. p̄cedēs: cū tuba nō sit sensibi
3° ꝫ. lis ꝓprie: vt hic loqmur de sensibilib⁹. ¶ 3ᵃ ꝫ. q̄ hō sensi
bilia nō sensata nō possum⁹ itelligere: nisi aliq̄ spē ficta
seu cōceptu simplici sibi ꝓprio. In cōceptu aūt cōi eis ꝛ
aliꝫs possum⁹ illa intelligere: nō tñ distincte ꝛ in spāli: s3
cōfuse tātū: ꝛ q̄dā notitia gnāli cōi illi ꝛ aliꝫs. ¶ Pro cu
ius ꝫnis euidētia est notādū ſm q̄ colligere possum⁹ ex
dictis beati Aug. q modū nr̄e cognitiōis diligēti⁹ ꝛ acq̄si
tius ceteris: quoꝝ doctrine ad nos deuenerūt: inuesti
gauit: de reb⁹ ex̄ duo gnā in nobis spēꝝ vel formarū seu
imaginū vel itentionū hēm⁹: p quas ꝛ in quib⁹ res ipsas
absentes cognoscim⁹. Nā q̄dā spēs sunt ab ipsis reb⁹ per
sensus nr̄os cāte ꝛ in memoᵃ seu vi ꝯseruatiua quā mēo
riaꝫ vocat recōdite. Quedā v̄o sunt alie nō cāte a rebus:
sed a nobis eas ꝯphēdētib⁹ spēs quas in memoᵃ tenem⁹
ficte ꝛ formate: ꝛ p ꝯn̄s triplici mō res ex̄ sensibiles cog̃
scimus. s. ꝛ p sensuꝫ eas imediate sentiēdo: ꝛ p notitiam
spēꝝ in memoᵃ existiū: ꝛ p notitiā imaginū fictaꝝ a no
bis: ꝛ q̄uis ista possent innūerabilib⁹ eius dictis ꝓbari:
ca.6. duo tātū adduco: quoꝝ vnū ē. 9. de tri. vbi sepe facit mē
tionē de hoc duplici gn̄e spēꝝ vel imaginū. d. Uñ ēt fan
tasias reꝝ corporaliū p corporis sēsus haustas: ꝛ q̄dāmō
memoᶜ infusas. ex qb⁹ ēt q̄ nō visa sunt: ficto fantasmate
cogitanṫ. ecce q̄ p̄mas vocat haustas p sensus: reliquas
v̄o fictas. Et stati seqṫ. Nā ꝛ cū recolo cartaginis menia
q̄ vidi: ꝛ cū fingo alexāᶜ que nō vidi ꝛc̄. ꝛ in fine capituli.
ista ingt. s. corpoᵃ aut pn̄ᵃ sensu corporis tāgim⁹: aut ima
gines absentiū fixas in memoᵃ recordamur: aut ꝛ earuꝫ
silᶜ talia fingim⁹ q̄lia nos ipsi si vellem⁹ atq̄ possemus
ēt ope moliremur ꝛc̄. hic vt pꝫ sil̄ istos tres modos noscē
di sensibilia ponit. ¶ Aliud est li. 13. vbi ingrēs q̄uo no
ca. p̄mo uit qs fidē ꝓpriā. ꝛ oñdēs q̄ nō illis modis qb⁹ corpora
lia cog̃scimus: iter ceteros modos notitie tāgit hos tres
p̄dictos dicēs: q̄ fidē nouim⁹: nō ingt: vt corpora q̄ vide
mus oculis corporeis (ecce vnus) ꝛ per ipsoꝝ imagines
quas memoria tenem⁹ ēt absenᵃ cogitam⁹ (ecce ali⁹ mo
dus) ꝛ sequiṫ 3⁹ modus. nec sicut ea que nō vidim⁹: ꝛ ex
his q̄ vidimus cogitationeꝫ vt ꝫ formam⁹ ꝛ memoᶜ cō
mēdamus: q̄ recurram⁹ cū voluerim⁹ vt illic ea vel po
tius q̄lescūq̄ imagines coꝝ q̄s ibi fiximus sil̄r recorda
tiōe cernam⁹. ¶ Ad h̄ etiā faciūt plures auc̄tes eiusdeꝫ
supi⁹ adducte: ꝛ q̄ sequunṫ. ¶ Cōueniūt aūt he ꝛ ille spe
cies ꝛ drn̄t in q̄busdā. ꝯueniūt q̄dē in hoc q̄ neutre nāli
ter hēri p̄nt: nisi de sensibilib⁹ p̄us sensatis in se a nobis
aliq̄mō: vt pꝫ p experientiā ꝛ auc̄teꝫ. sil̄ eiusdē allegatam
ꝫne p̄ᵃ h⁹ dubiꝫ: ꝛ ex sequētib⁹ ēt patebit. Tñ drn̄t etiaꝫ
in h̄: q̄m de nullo sensibili nāliter spēꝫ receptā hēm⁹ qd
imediate in seipso nō sensim⁹. Nā sicut ipse dicit li. 10. ca ca.8.
les spēs imprimunṫ mēoᶜ q̄n hec q̄ foris sūt corporaᵃ sen
tiunṫ: vt ēt cū absunt ista. p̄sto tñ sint imagines coꝝ cogi
tātib⁹. Et li. xi. dicit. q̄ verū ē q̄ meminisse nō possum⁹: ca.x.
nisi q̄ sensim⁹. Sꝫ spēꝫ alicui⁹ vtiq̄ fingere possum⁹: qd
tñ nō sensim⁹: sicut q nūq̄ꝫ vidit elephātē pōt fingere spe
cieꝫ sue stature: ꝛ aliq̄n p̄fecte: ꝛ aliq̄n iperfecte h̄ fac. Et
q nō vidim⁹ faciē xp̄i ei⁹ silitudinē fingim⁹ in aīa nr̄a. re
quiriṫ tñ ad h̄ q̄ taᵉ fingam⁹: q̄ vel talē spēꝫ ſꝫ totū ha
beam⁹ in mēoᵃ receptam a reb⁹: aut ſm p̄tes saltē: sic su
pra pꝫ p auc̄tē allegatā eiusdem in p̄ᵃ ꝫne h⁹ dubiꝫ. ¶ 2°
cōueniūt: q2 ad h̄ q̄ p spēs receptas cog̃scam⁹ sensibilia:
necesse est nos h̄re habituales notitias coꝝ: p q̄s cog̃sca
mus hāc esse spēꝫ h⁹: ꝛ hāc illi⁹: ꝛ sic de singulis. ꝛ de quo
hꝫ notitiā nō hēm⁹: nosse nō possem⁹: vt ex p̄cedētib⁹ sa
tis pꝫ. sil̄r vt aliqd cogitem⁹ p spēꝫ fictā: lꝫ nō sit necesse
q̄ illud in se senserim⁹. necesse tñ est q̄ senserim⁹ aliqd
sil̄e illi. q̄m sicut dicit Aug. 10. de tri. p imagiabile figmē ca.x.
tū: sicut cogitanṫ absenᵃ: q̄ sensu corporis tacta sunt siue
eiusdē gn̄is aliq̄: ꝛ cū h̄ etiā necē est. vt notitiā gnālē ha
bitualeꝫ habeam⁹: p quā cog̃scam⁹ illā spēꝫ silēꝫ esse illi
qd sensim⁹. Nā sicut supra tactū est. ꝛ est ēt sn̄ia Aug. 10. ca.3.
de tri. cū ingt. Nūq̄ꝫ. n. se oculi p̄ter specula videbunt: q̄
h̄ est oīb⁹ gnāle: vt p nulla res aliq̄ possit cog̃sci: nisi ipsa
cog̃scanṫ esse signa illi⁹: ip̄m quoq̄ esse alicui⁹ rei cog̃sci
nō pōt illa re penit⁹ ignorata. vñ q fingit formā elephan
tis: ꝛ nūq̄ꝫ vidit elephātē: per illā nō p̄s elephātē cogno
scit: q̄ꝫ dormiēs vel freneticus cognoscit p fantasmata: q̄
sibi occurrūt. Et ratio est: q2 nō pōt illā ꝯsiderare vt est
imago alteri⁹. Si aliquē aūt vidisset elephātē ꝛ illi⁹ ha
bitualeꝫ h̄ret notitiā: tūc p illā cog̃sceret illā spēm silitu
dinē esse elephātis: ꝛ p ꝯn̄s in illa elephātes nosse posset:
ēt quos nō vidit. ¶ Et h̄ est q̄ diċ Aug. 8. de tri. vbi ait. ca.5.
Neq̄. n. i fide nr̄a quā de dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o hēm⁹ illud sa
lubre ē qd sibi anim⁹ fingit: lōge fortasse alr̄ q̄ꝫ res hꝫ: sꝫ
illud qd ſm spēꝫ de hoīe cogitam⁹: hēm⁹. n. q̄si regulari
ter infixā nāe hūane notitiā: ſꝫ quā qcqd tale aspicim⁹:
statiꝫ hoīeꝫ esse cog̃scim⁹: aut hoīs formā. ecce q̄ pp no
titiā habitualē in nobis de hoīe aspiciētes fictā formaꝫ
hoīs: cognoscim⁹ illā esse formā ei⁹. ꝛ sic p illā de hoīe co
gitam⁹. notitiā aūt illā p quā cog̃scim⁹ hoc: nō nisi sentiē
do aliquē vel aliq̄s hoīes ex̄ in se p̄ mō potuim⁹ h̄re. vt
pꝫ p eādeꝫ rōneꝫ. ¶ Pꝫ etiā h̄ p rōnē Aug. 10. de tri. vbi ca.3.
ingrens q̄uo mens se amat ait: si mens sui silitudinē fin
git: ꝛ iō cū h̄ figmentū amat: se amat añq̄ꝫ nouerit: q2 id
qd sui sil̄e est ituéṫ: nouerit igiṫ alias mentes ex q̄bus se
fingit ꝛ gn̄e ip̄o sibi nota est: cur igiṫ alias mentes nouit
se nō nouit: cum se ipsa nihil possit esse p̄ntius: Est igiṫ
ꝯn̄a ei⁹ q̄ si mens se nouit in silituᵈᵉ sua aliq̄ quā fingit.
igiṫ nouit alias mentes ex qb⁹ sui silituᵈⁱⁿᵉᵐ fingit in q̄ se
nouit: ꝛ p ꝯn̄s pꝫ ꝓpoᵐ. vꝫ. q̄ notiᵃ rei p specieꝫ ei⁹ fictā
p̄supponit notitiā alic⁹ rei sibi silis in se ipsa. ¶ Ad ideꝫ ca.xi.
est Ansel. monol. vbi ait. Faber p̄us ꝯcipit mente: qd po
stea ſm mentl ꝯceptiōeꝫ ope p̄ficit. Et seqṫ. faber penit⁹
nō pōt mente aliqd corporeū imaginando ꝯcipe: nisi id

qȯ aut totū sil: aut ptes ex aliqbꝰ rebꝰ aliq̄ mō vidicerit
iam. Et subdit. q̄ꝗꝫ.n.hō tale aliqd aial possit cogitādo
siue pingēdo q̄le nūq̄ꝫ sit cōfingere: neq̄ꝗꝫ tñ h facere va
let: nisi ꝯponendo in eo ptes q̄s ex rebꝰ alias cognitis in
memoriā attraxit. ¶ Itēꝫ iter spēs receptas a rebꝰ: ⁊ fi/
ctas ab aīa est alia dr̄ia. vꝫ. ꝙ nulla spēs recepta ducit in
notitiā alicꝰ rei ex: nisi illiꝰ singularis p̄cise ꝙ sentiendo
ipsa spēs est recepta in mēte: vt spēs quā memoª recipit:
dū qs actu videt hāc albedinē demōstratā: nō ducit in noti
tiā alicꝰ alteriꝰ albedis ab illa q̄ sensata tūc est. ⁊ hīc ē ꝙ
tot tales spēs hꝫ qlꝫ in mēoª quot singuª sensibiꝰ p illas
coḡscere pōt: sic̄ ꝓbari pōt ex eo qȯ dcm̄ est in solōne rō/
ca.8. nis. ¶ Ad 3m dūm: cui qꝫ fauet dcm̄ Augu. xi. de tri. c. ꝙ
nō possumꝰ meminisse corpoꝝ spēs nisi tot quot sensimꝰ
⁊ q̄ntas sensimꝰ. Ex corporis.n.sensu eas in mēoriā cōbi/
bit animꝰ: h aūt dcm̄ veꝝ nō est: nec cā eiꝰ assignata: nisi
qꝛ spēs rei sensibil' recepta p sensuꝫ rep̄ntat singulr̄ tm̄: ⁊
in illiꝰ singularis p̄cise ducit notitiā: qȯ sensatū tūc ē. vñ
sic̄ illa sensaº est p̄cise illiꝰ singularis: sic ēt ⁊ spēs tē cāta.
spēs aūt ficta ab aīa nō tm̄ ducit in notitiā illiꝰ singl'aris:
vel illoꝝ tm̄ q̄ p̄us nota sūt i se: sꝫ etiā alioꝝ: vt supra fre/
quēter est allegatū p Aug. Unde hō spēs ficte ꝯpaᶜ rece/
ptoꝝ sūt q̄si vl'es: q̄uis nō pfcā vl'itate: cū in eis nō cōue
niāt pfecte oīa singulaª: qȯ ꝯtigit pp eaꝝ ꝯiūctā rep̄nta/
tionē pluriū sensibiᵐ: nō.n. rep̄ntāt colorē tm̄: aut figurā
tm̄: vel q̄ntitatē: sed colorē determiate q̄ntitatis ⁊ figure:
⁊ sic de alijs spēbꝰ fictis de alijs singularibꝰ: qꝛ tñ nō du/
cit determiate in hꝰ singularis notitiā sensibil': sic̄ qlꝫ re
cepta facit: sed in notitiā ꝯfusaꝫ aliq̄rū aut alicꝰ q̄si vaga
q̄dā rep̄ntatiōe (vt qdā dicunt) pōt dici talis spēs ficta
q̄dāmō vl'is: siue aūt spēs iste ficte sint in intellectu: siue
in pte sensitiua aīe: p̄reter eas tñ fatēdū est in itellectu
esse alias fictas abstractiones obiectiue ⁊ vl'iores: lꝫ pg
abstractiōeꝫ nō sic sint nobis perceptibiles: siue vocent
spēs siue intētiōes seu forᶜ vel cōceptꝰ: qȯ vltimuꝫ voca/
bulū nūc apud modernos est magis in vsu: q̄uis oībꝰ p/
noiatis ⁊ pluribꝰ alijs iueniant antiq vsi fuisse in eadeꝫ
significatiōe: in q̄ moderni vtunt h noīe cōceptꝰ. formā/
tur aūt isti cōceptꝰ in itellectu ex app̄hēsiōe pluriū singu
lariū siliuꝫ fingendo sil'itudinē quādā: seu cōceptū cōeꝫ
cuilibꝫ singulariū illoꝝ ⁊ alioꝝ sibi siliū: g cōceptꝰ nul/
luꝫ determinate illoꝝ rep̄ntat: sꝫ ꝯfuse ⁊ cōiter oīa sicut
app̄hēsis albedinibꝰ pluribꝰ singlibꝰ ⁊ eaꝝ ꝯuenienª in
h ꝙ est esse albedinē: formaṫ ꝯcepṫ cōis albedinis cuilꝫ
albedini silis ⁊ talis in esse rep̄ntatiuo q̄lis ē albedo ex
in esse reali: sic̄ suoº dcm̄ est de spēbꝰ fictis in p̄cedētibꝰ.
vt tñ dixi iste est abstractior: qm̄ talis cōceptus formari
pōt in itellū de albedine: p quē nec q̄ntitas aliq̄ nec figu/
ra aut oio aliqd aliud p̄ter eēntiā albedis rep̄ntabiṫ: sic̄
expienº ꝓbat in aiaduertere volente: ⁊ ita est de alijs: sic
aūt abstractꝰ cōceptꝰ p v̄tutē sensitiuā hēri nō pōt: sed p
solū intell'm: vt dicebaṫ sicut expienº docet: qȯ etiā eui/
dēter pꝫ per illud qȯ dicit Aug. in li. de q̄ntitate aīe. Naꝫ
lōgitudo nulla est in re sine latitudie ⁊ altitudie: nec esse
pōt: nec ēt aliq̄ sensu cogitari. ⁊ tñ lōgitudo sic itelligi p̄t:
vt p tūc nec lata nec alta esse cōcipiaṫ: ⁊ isti cōceptꝰ ꝓp̄e
sunt vl'es: ⁊ g vocanṫ vl'ia: sic̄ suo loco patebit. Et iō pro
nūc de hoc hec sufficiāt. ¶ Hō quoqꝫ cōceptuū qdaꝫ sūt
simplices: qdā vō ex pluribꝰ simplicibꝰ cōpositi: sic̄ suoº
de alijs dicebaṫ. Et simpliciū qdā cōiores. qdā vō minꝰ
cōes. Silr̄ cōpositoꝝ qdā ex quibusdā: qdā ex alijs. Sꝫ
de oībꝰ istis nūc discernere nō ē ptinēs ad ꝓpoᵐ. Sicut
aūt spēs ficte dicebanṫ ꝯuenire cū receptis: ⁊ ēt differre
q̄ntū ad hr̄e illas: ⁊ q̄ntū ad alia itelligere p illas: sic etiaꝫ
suoº de his q̄ in itellectu sūt est sentiēdū. Ex his pꝫ statiꝫ
ꝯ ꝓposita. Et q̄ntū qdē ad pᵐᵃ pteꝫ ꝓbaṫ: qꝛ ipoīe est nos
hr̄e ꝓpriū cōceptū aliquoꝝ sensibiliū: nisi aliq̄ taliū sint
sensata: vt ex dictis pꝫ: ⁊ p ꝯns nec illa in ꝓpo ꝯceptu sim/
plici p̄nt a nobis coḡsci. Aliogn: vt dcm̄ ē cecꝰ a natiuita
te possꝫ de colorībꝰ ꝓpriū hr̄e ꝯceptū. 2ª ps pꝫ ex dictis.
Nā ex aliqbꝰ sensatis possumꝰ formare ꝯceptū cōeꝫ illis
⁊ alijs silibꝰ fm̄ spēꝫ aut genꝰ: q̄ sensata i se nō sūt. ¶ Uñ
quis q vidit aliq̄s albedies pōt sibi formare ꝯceptū cōeꝫ
oībꝰ albedinibꝰ: g qdē in vl'i oēs ⁊ ꝯfuse nullāqꝫ distīcte
rep̄ntabit. Nec ad formādū talē ꝯceptū speculatiuū ne/
cesse est ꝙ oēs albedies sint vise fꝫ se. Silr̄ ex visiōibus
aliq̄ꝝ spēꝝ coloris pōt gnālem ꝯceptū coloris formare:
esto ꝙ nō viderit cuiuslꝫ spēi coloris aliq̄ singª. Et qꝛ ta/
les ꝯceptꝰ sunt sigª illaꝝ reꝝ: ⁊ taª in eē apparēti ⁊ rep̄n/
tatiue q̄les sūt res ille realr̄ ⁊ v̄tute notiᶜ habitualis ali/
quoꝝ q̄rū sūt signa coḡscunṫ esse signa illoꝝ ⁊ eis siliū: ⁊
ad taª significāda formanṫ tales cōceptꝰ: idcirco p illos
res aliq̄ nō sensate p̄nt a nobis itelligi: vt ex supra dictis
appꝫ. ¶ Uerūtñ: qꝛ illi ꝯceptꝰ sunt cōes aliqbꝰ sensatis
singularibꝰ ⁊ qbusdā nō sensatis: ⁊ hec ⁊ illa: vt dcm̄ est:
rep̄ntant cōfuse ⁊ idistincte: iō p eos talia qbꝰ sunt cōes
nō p̄nt distincte cognosci. vñ per cōeꝫ cōceptū albedinis
nō possuꝫ distīcte nosse albedinē: q̄ est in camera guiller/
mi si qua ibi est: aut aliā aliquā in sp̄ali. nec p cōceptū co
loris possuꝫ distincte oēs: imo nec aliquā spēm coloris
coḡscere: qꝛ si aliquā posseꝫ ⁊ oēs indr̄nter: cuꝫ indr̄nter
quālꝫ rep̄nter. Cōstat aūt multas esse spēs coloꝝ quaruꝫ
nullā in sp̄ali possuꝫ hr̄e notitiaꝫ. Cōfirmaṫ hoc. qꝛ alias
cū cecus possit hr̄e in se cōem cōceptū q̄litatis seq̄reṫ ꝙ
distīcte posset nosse colores: g sūt spēs q̄litatis. ꝯns ē fal
sum. ¶ 4ª ꝯ est ꝙ sensibiª a nobis nō sensata nō possumꝰ 4ª ꝯ.
nāliter coḡscere in aliquo cōceptu ꝯposito sibi ꝓprio: in
cōceptu cōi cōposito possumꝰ: sꝫ nō distīcte nō curo nūc:
veꝝ cōceptꝰ dicaṫ cōpositꝰ essentialr̄: vel solū obiectiue
⁊ equiualēter: sicut de ꝓpōne mētali. q. pª ꝓlogi dcm̄ ē:
qꝛ q̄ꝫᵐ ad ꝓpoᵐ tātūdē valꝫ vtrūqꝫ. ¶ Ad euidētiā ꝯnis
hꝰ est sciēdū: ꝙ g dꝫ aliq̄ coḡscere in cōceptu ꝯposito: ne/
cesse est eū hr̄e in mēte talē cōceptū: ⁊ cū hoc hr̄e notitiā
actualē aut habitualē q̄ nouit hūc cōceptū esse alicuius
rei signū: ⁊ ista vtiqꝫ sepanṫ abinuicē. Naꝫ quis pōt for/
mare aliquē cōceptū ꝯpoᵐ: ⁊ ignorare: an p ipm aliq̄ res
significeṫ: q̄uis sciat per quālꝫ eiꝰ ptē aliqȯ significari:
imo pōt scire ꝙ ille ꝯceptꝰ nulliꝰ rei est. ¶ Exᵐ p̄mi. pōt
quis hn̄s cōceptū circuli ⁊ cōceptū q̄drati ⁊ cōceptū eq̄/
litatis cōponere ex his cōceptū vnū: q̄lis cōceptꝰ eēt ille
cui subordinaṫ hoc toᵐ in voce: circulus eq̄lis q̄drato: ⁊
hoc expiṫ hic qlꝫ. cū hoc tñ pōt ignorare: an iste cōceptꝰ
sit cōceptꝰ alicuiꝰ rei: sicut multi hūc cōceptū formātes
ignorāt: an aliq̄ res sit vel possit esse circulus eq̄lis q̄dra
to. ¶ Exᵐ scdi. si quis hēat cōceptū circuli ⁊ cōceptū an/
guli ⁊ cōponat vtrūqꝫ sil: vt fiat ꝯceptꝰ cōpositꝰ: q̄lis est
hec ōrō in voce: circulus angularis. certuꝫ est ꝙ iste pōt
scire ꝙ nulla res est: aut eē pōt cui cōueniat iste cōceptꝰ:
⁊ in vtroqꝫ casu hr̄eṫ ꝯceptꝰ cōpositꝰ: nō tñ coḡsceret in
illo res aliq̄ ex aiam p illū qui talē ꝯceptū hr̄et. ¶ Sciṫ
aūt de aliq̄ hō cōceptu ipm eē ꝯceptū alicuiꝰ rei: qñ sciṫ
ipm de ipsa re verificari: sicut tūc quis nouit ꝙ cōceptꝰ
in mēte q est diffinitio. v̄bi grā. aial rōnale est cōceptus
hois: qñ nouit ꝙ hō est aial rōnale. quo cognito duꝫ post
modū illū cōceptū ꝯpositū intueṫ coḡscit in ipso rē que
est hō. ¶ Itē aliqñ pōt talis cōceptꝰ ꝓpriꝰ alicui: coḡsci
esse ꝯceptꝰ alicuiꝰ ex h ꝙ coḡsciṫ ipm v̄ificari de ꝯceptu
entis pticulariter sūpto: sicut si quis nosset ꝙ aliqȯ ens ē
aial rōnale: de quo magis patebit in sequentibus. ¶ Ex
his ꝓbari posset ꝯ quo ad pᵐᵃ ptē sic. Impoīe est aliquē

cognoscere aliquē cōceptū cōpositū ꝓpriū sensibilib⁹ nō
sensatis ab eo verificari de aliq̄. igiť ipoſſe est eū nāliter
cogſcere in aliquo cōceptu ꝯposito ꝓprio sensibilia non
sensata p eū. ꝯña pꝫ ex dictis. Añs est euidēs per expiē
tiā: ⁊ sumať gřa exēpli iste cōcept⁹ ꝯposit⁹: actus dyapha
ni ſm actū. aut iste color disgregatiu⁹ visus. pꝫ ꝙ ꝗ nūq̄
sensisset lumē: nūq̄ posset nāliter cogſcere: ꝙ aliqd̄ ens
est act⁹ dyaphani ſm actū. ⁊ ꝗ nūq̄ vidisset albedinem:
nūq̄ possꝫ scire ꝙ aliqd̄ ens est color disgregatiu⁹ visus.
nā tales noti⁹ nō pñt hēri: nisi mediāte ituitiua ꝑuia vel
coexiste taliū sensibiliū. z°. qꝛ vel talis noti⁹ habeť p ap
ꝑhensionē alicui⁹ sensibilis illoꝝ quoꝝ est ille ꝯceptus
ꝓpri⁹: aut p notitiā alicui⁹ effect⁹ vel cāe dictoꝝ sensi
biliū. hoc videť sufficiēs: qꝛ nec ali⁹ appet modus eā ha
bēdi. ¶ Si dicať p^m: ꝯstat ꝙ ille ꝯcept⁹ cōis erit ēt sen
sibili sensato: ⁊ p ꝯñs nō erit ꝓpri⁹ nō sensatis: vt suppo
niť in ꝯne. Per effectū aūt talis noti⁹ haberi nō pōt: qm̄
nullus effectus sensibilis: ꝑter eū qui fit in sensu dū sen
tiunť: qui nō pōt iuuare ꝓpositū ꝓpter illud qd̄ imedia
te dictū ē: ducit in talē notitiā: qd̄ pꝫ. ¶ Supposito nā
q̄ ꝙ aliquis calor sit effect⁹ lucis: p notitiā caloris nō po
terit hēri noti⁹: ꝙ ꝑus cōceptus lucis verificeť de luce:
aut ēt ente pticulariter sūpto. Et rō est: qꝛ talis effectus
pōt a plurib⁹ alijs cāri. ⁊ iō q̄uis ex eo quis possꝫ nosse ꝙ
aliqd̄ ens est ꝓductiuū caloris: nō tñ poterit scire ꝙ lux
vel lumē est ꝓductiuū caloris: nisi imediate p sensum ħ
apphēdat. ⁊ tñ ille ꝯcept⁹ ꝓductiuū caloris nō est ꝓpri⁹
luci: vt dictū ē: nec p illū effectū posset nosse aliquē cōce
ptū ꝓpriū lucis verificari de aliq̄. ¶ Itē nec p cām sen
sibiliū. Nā qs pōt nosse oēs cās extrinsecas alic⁹ sensibi
lis. s. soni: qui tñ nullū ꝓpriū ꝯceptū cogſcet de sono ante
verificari. Surdus. n. a natiuitate pōt cogſcere corpora
sonātia ⁊ aerē ⁊ cōmotionē aeris p sensuꝫ tact⁹: q̄ sūt cāe
soni: ⁊ tñ nullū ꝓpriū cōceptū soni cogſcet verificari de
aliquo. ¶ Cōfirmať oia hec p illud sepe adductū: ꝙ ce
cus nāliter nō pōt nosse diffōnē: aut aliquē ꝓpriū conce
ptū coloris vel lucis de aliq̄ ente verificari: nec nāliter
surdus aliquē ꝓpriū ꝯceptuꝫ soni. ¶ z^a ps ꝯnis declať.
qꝛ aliquis nāliter cec⁹ pōt hře cōceptū in mēte cui subor
dinať hec vocalis ořo q̄litas sensibil: ⁊ pōt nosse mediā
te noti⁹ tactus ꝙ aliqd̄ ens est q̄litas sensibil. ⁊ pōt per
ꝯñs cogſcere ꝙ ille ꝯcept⁹ est alicui⁹ entis: vel istoꝝ en
tiū: ac p hoc cogſcere in illo entia quoꝝ est cōcept⁹: sꝫ cō
stat ꝙ ille cōcept⁹ est cōis ēt coloribus: ⁊ per hūc ex ꝯñti
cognoscet colores: nō tñ distincte: qꝛ nec distīcte illos si
ꝯ dicta arg^a. gnificat aut repñtat. ¶ Cōtra tñ hoc obijceret aliqs for
te: qꝛ ꝑncipiū mot⁹ ad superi⁹ videť esse cōcept⁹ ꝓpri⁹ le
uitatis: ⁊ ꝑncipiū mot⁹ dorsuꝫ ꝓpri⁹ grauitatis: ⁊ vterq̄
istoꝝ pōt cognosci verificari de ente pticulariter. esto ꝙ
nec grauitas nec leuitas sint sensata: solū mō. n. vidēdo
ignē ascēdere ⁊ terrā descēdere nullo ipellēte nosse pōt
Rñō. quis ꝙ aliqd̄ ens ē ꝑncipiū h⁹ mot⁹: ⁊ aliqd̄ illi⁹. ¶ Rñ°
ꝑmo pōt dici ꝙ grauitas ⁊ leuitas ꝓprie nō sunt for^e sen
sibiles. nō eni appet quō leuitas aliquo sensu poterit sen
tiri. vñ si nō moueretť corp⁹: nunq̄ aliqs posset cogſcere
ipm esse graue vel leue. ⁊ iō si cognoscitť aliq̄ talis: ħ est
per motū: qꝛ. s. sentimus illud corp⁹ descēdere: vel p visū
aut p tactū ipm tenem⁹ in manu: ⁊ tñ nec p manuꝫ nec p
visuꝫ cognoscim⁹ grauitatē imediate: sed p intellectū ar
Cō. 31. guitiue. ¶ Et ad hoc facit mltū dictū Cōmētatoris qui
Cō. 18. 7°. meta. c. 12. dicere videť formas istas nō esse q̄litates:
sed formas substātiales elemētoꝝ. forme aūt substātia
les nō sunt de nūero sensibiliū: vt hic est sermo de sensi
bilibus. z°. pōt dici ꝙ ille conceptus ꝑncipiū motus sur
sum: nō est ꝓprius cōceptus leuitatis: cuꝫ videam⁹ ipm

verificari de alijs formis a leuitate. Nā auis mouetur
sursum etiā a se. ¶ Itē aqua ascēdit: vt pꝫ in cōductib⁹:
⁊ ferrū etiā ascēdit versus magnetēꝫ si magnes sit supra
ferrū. ⁊ cōstat ꝙ cuiuslꝫ hoꝝ motuū est aliqd̄ ꝑncipiū et
nō forma leuitatis. suo mō sic pōt dici de ꝑn° mot⁹ deor
sum. ¶ Per hoc pꝫ quid dōm sit ad arg^m factū pro quin Ad illō
to dubio. Nā talia sensibilia nō sensata nō intelliguntť a qd̄ dice
nobis imediate: nec in spēb⁹ cātis a sensibilib⁹: sed in cō bať i ꝑn
ceptibus tātumō cōibus nō ꝓprijs ⁊ tñ indistīcte ⁊ ꝯfu ci° z^i ar.
se. ¶ Ad rōnes. Ad ꝑmā dico ꝙ. P. nō dicit aiaꝫ eē sensi ad rōes
bilē tñ p sensuꝫ: sꝫ sine exclusiōe loquiť: cū q̄ dicto stat ⁊ ꝑnci^{pa}
veꝝ est ꝙ sit sensibilis p intellectū: nec opp^m ipse vel ali qōnis.
quis sane mētis diceret: cū oē scire phycū sit de reb⁹ sen
sibilib⁹. verūtñ. qꝛ nō solū p intellectū: sꝫ p sensuꝫ aia est
sensibilis: iō ēt locut⁹ est de sensu: ⁊ qꝛ intelligibi⁹ ꝯphē
dere est ꝓpriū itellectui: iō dicit ꝙ p intellm̄ est itelligi
bilis: vt supra in dissolōne tertij dubij est dictū. Per qd̄
pꝫ qd̄ sit dōm ad aliā rōnē factā in ꝑncipio questionis.

¶ Distinctionis tertie. Questio II.

Viso ꝙ res create sensibiles nālr itel
liguntť a nobis ⁊ q̄lr. cōsequē
ter q̄ro. vtꝝ res create insensibiles nālr a
nobis itelligantť. ¶ Et arguiť ꝙ nō. qꝛ si
aliq̄ res insensibilis cogſcereť a nobis. ħ
maxie veꝝ eēt de aia nr̄a ⁊ de mente seu
intellectu: pꝫ qꝛ nihil pñti⁹ est intellectui
nr̄o: q̄ ipemet: sed ꝯñs est falsuꝫ: vt mālfestat opionū di
uersitas: q̄s hoies hñt de itellectu nr̄o: opinātib⁹ qbusdā
ipm subam q̄dā abstractā ⁊ vnū in oib⁹ hoib⁹: qbusdaꝫ
opinātib⁹ ipꝫ eē subam aie nr̄e. qbusdaꝫ vō accñs eius: q̄
diuersitas nō eēt si ipse intelľs a nobis cogſcereť. ¶ Cō
firmať. qꝛ si eēt nobis cognit⁹ intelľs nr̄: aut hoc esset: qꝛ
cognit⁹ eēt imediate in seipso: aut in spē ab ipso cāta i se
ipso: aut in ꝯceptu abstracto ⁊ ficto. nō p̊ mō: qꝛ q̄ sic cog
scunť sūt nobis euidētissima ⁊ notissima: nec ē neće nos
ex alijs acqrere notitiaꝫ de ipsis. cōstat aūt ꝙ nō sic ē de
itellū nr̄o: qn poti⁹ ex alijs reb⁹ conamur deuenire in no
titiā ei⁹. nec z° mō. qꝛ de nullo hēm⁹ nāliter spēꝫ q̄ nō fue
rit nobis nota imediate i seipa. nec ꝫ° mō. qꝛ illū ꝯceptū
vel intelľs formaret apphēdēdo seipm: aut apphēdēdo
aliquos alios intelľs. nō p̊ mō. qꝛ restaret qd̄ quo añ for
mationē ꝯcept⁹ illi⁹ cogſceret seipm: an. s. in se imediate
vľ in spē nec apphēde⁹ alios itelľs: qꝛ nullus ali⁹ itelľs ē
sibi notior: q̄ ipemet sibi: ⁊ iō multo min⁹ ex noti⁹ alioꝝ
itelľuū pōt ⁊ poterit formare hō ꝯceptū de se q̄ ex ꝓpa.

Contra multe vitates in sciētijs hūanis sūt nobis Opp^m
note de reb⁹ isensibilib⁹: sic pꝫ de intellū ⁊
ei⁹ opatiōib⁹. Silr de volūtate ⁊ ei⁹ actib⁹. silr de angel.
igiť tales res creatas isensibiles nāliter intelligim⁹.

In declaratiōe qōnis vidēbiť an hō res pñt
a nobis nāliter intelligi: ⁊ q̄li
ter. z° mouebunť quedā dubia ⁊ soluentur.

Quantum ad p^m ꝑmitto distīctionē vnā q̄ colli p⁹ ar^{li}.
giť ex ꝑcedēti ⁊ ꝓxi^a. q. vꝫ. ꝙ rē aliq̄
intelligi a nobis ꝯtingit triplr. s. imediate in seipa: sic ꝙ
noti⁹ illa q̄ cogſciť ad nullū me^m cognitū termineť: vľ qꝛ
cogſcať in spē ꝓpa aie in itelľu cāta: vel ꝫ° mō ꝙ cogſcať
in aliq̄ ꝯceptu de ipsa ab aia formato. ¶ Tūc pono tres
ꝯnes. quaꝝ p^a est: ꝙ q̄dā isensibilia itelliguntť a nobis i
mediate in se ipsis. z^a ꝙ q̄dā itelliguntť a nobis i spēb⁹
ꝓprijs in itelľu ab ipsis cātis. ꝫ^a ꝙ q̄dā itelliguntť in cō
ceptib⁹ p aiaꝫ fictis ⁊ formatis. ¶ Pria ꝯ ꝓbať. p qdeꝫ p^a ꝯ.
ex dictis in ꝑcedēte. q. ibi. n. pꝫ ꝙ spēs vel imagines reꝝ
absentiū itelľus ituetť: ⁊ in illis cogſcit res q̄ꝝ sunt spēs.
idē q̄q̄ patebit i z^a ꝯne de spēb⁹ q̄rūdā mere itelligibi^m.

Cõstat aũt q̃ tales spẽs itellc̃s nõ mediante aliquo itue/
tur:sz eas ita imediate:sicut visus imediate ituet colores:
2^m ⁊ ita vnũ experimur vt aliud. ¶ 2°.q̃libz põt in seipso ex/
periri:q̃ ipse cogñscit se itelligere aliquã rẽ determinatã:
⁊ se credere id qd̃ credit:⁊ se velle illd̃ qd̃ vult ⁊ nolle qd̃
nõ vult. igit̃ itelligit imeᵗᵉ actũ suũ itelligẽdi volẽdi no/
lendi ⁊ credẽdi.ɔña pz rõne:⁊ vt breui⁹ fiat pbet̃ hoc de
actu credẽdi:⁊ eodez mõ poterit pbari de alijs.act⁹ igit̃
iste singlãris credẽdi quẽ qs noscit se hr̃e de hac re signa
ta:aut cognoscit̃ ab eo per sensuz aut per itellm̃:nõ p sen/
suz:q2 res oĩno isensibilis est:igit̃ per intellm̃:aut igit̃ in
spẽ ppa vel in spẽ ppa alterius:aut in aliquo ɔceptu:aut
imediate in seipo. Nõ in spẽ ppa:frustra eni poneret̃:cũ
ipse per seipm sit pñs eq̃: vt spẽs esset:nec in spẽ alteri⁹ p/
pria.pz ex dictis in pcedẽti.q.Etiaz nõ appet:cui⁹ alteri⁹
rei spẽs duceret in noticiã ei⁹:nec in cõceptu:q2 aũt in ali
quo cõceptu singulari ppeio:vel in cõceptu cõi.nõ singu/
lari:q2 vel nullus ali⁹ est a spẽ:vel si esset:idẽ incõueniẽs
esset de eo qd̃ de spẽ:nec in conceptu cõi:q2 per illũ nõ co
gnosceret̃ in singulari ⁊ distincte.relinqt̃ igit̃ q̃ imedia
te cognoscat̃ in seipso.Eodẽ mõ pbari põt de actu volen
ca.p°. di. Hoc idẽ pz de intẽtione Aug.13.de tri.vbi ẽt in ṽtute
ponit rõnẽ pdictã. Fidẽ inqt quã videt q̃sq3 in corde suo
esse:si credit:vel nõ esse si nõ credit:alr̃ nouimus:non sic
corpora q̃ videmus oculis corporeis:⁊ p ipsoꝝ imagines
q̃s mẽoria tenemus:ẽt absentia cogitam⁹:nec sic ea que
nõ vidimus:⁊ ex his q̃ vidim⁹ cogitationẽ vtcũq3 forma/
mus ⁊ memorie cõmẽdamus. Et subdit.nec sic hoiez vi
uum:cui⁹ ẽt aiam si nõ videmus ex nr̃a cõiincimus ⁊ ex
motib⁹ corporalib⁹ hoiem viuuz sic viuendo didicimus
ĩtuemur ẽt cogitãdo:h̃ excludit modũ cognoscẽdi aliqd
per discursuz ⁊ argumẽtationẽ:q tñ modus requirit aut
exigit aliquẽ pdictoꝝ in rõne supra facta:cuz noticia cõ/
plexa de aliquo nec̃rio exigat incõplexã eiusdẽ:vt pz ex p
ar°.pcedentis pxime.q.⁊ imediate dat Aug.moduz quo
videt̃ fides non sic inqt.s.mõ pdicto vr̃ fides in corde in
quo est ab eo cui⁹ est:sz eã tz certissima scia:clamatq3 con
scia.cũ itaq3 ppterea credere iubeamur:q2 id qd̃ credere
iubemur videre nõ possumus:ipaz tñ fidẽ qñ inest in no
bis videmus in nobis:q2 ⁊ rerũ absentiũ pñs est fides:⁊
rerũ q̃ foris sunt intus est fides:⁊ rerũ q̃ nõ vident̃ vide/
tur fides. ¶ Ex his pz ɔ̃ ei⁹.s.q̃ fides videt̃ sic res per se
ipsaz aio pñs:qd̃ est imediate videri in seipsa. ¶ Idẽ se/
ca.2. quẽti.c.in fine.d.de actu volẽdi.vbi ait.q̃ sua voluntas
cuiq3 cõspicua est.alteri⁹ aũt latet:q̃uis idem velit.Et si
aliq̃b⁹ signis sese iudicet:credit̃ poti⁹ q̃3 videt̃:vnusq̃sq3
aũt sui animi cõscius:nõ credit vtiq3 hanc esse suã:sz pla/
ne peruidet volũtatẽ. Nõ igit̃ ex aliq̃bus signis aut effe/
ctibus argutiue cognoscit qs suũ velle: sic dcm̃ est etiaz
de fide:sic alterius voluntatẽ cõuincit ex signis:sz plane
ex se imediate in seipsa suã peruidet voluntatẽ:q̃ ẽt in se/
ca.3. quenti ca°.distinguit:vbi dicit:quasdã esse cões hoiuz vo
luntates:q̃s q̃libz certissime nouit:nõ tñ eodẽ mõ vt p/
priã. Unñ ait:sz aliud est videre voluntatẽ suã:aliud (q̃uis
certissima ɔiectura) ɔuincere alienã. ¶ Ex quo manife
ste pz:q̃ per videre suã nõ accipit hic aliud q̃3 illã imedia/
te in seipsa intueri. ¶ Itẽ idem in de vidẽdo deo ad pau
linũ:⁊ sic inquit hac lucẽ corporis sensu:sic etiã volunta/
tẽ meaz plane video:q2 presto est animi mei sensib⁹:atq3
intellectus mihi pñs est:qd expressius dici põt ad pposi/
tũ:qñ dicit:ita volũtatẽ videri mẽte:sic lux corporis sen/
3^m su:⁊ idez vult de actibus alijs aie:vt ibidẽ pz. ¶ 3°.pbo
q̃ sicut itellect⁹ aut mens intelligit se imediate:sic mẽs
intelligit se intelligere illud qd̃ intelligit:qñ illud intel/
ligit.Et similr̃ intelligit se velle ⁊ se velle qd̃ vult:⁊ sic de

plurib⁹ posset dici.igit̃ mens intelligit seipsam. Añs est
euidens ɔña deducitur per Aug.10.de tri.vbi ostẽdens:q̃ ca.3.
mens cũ q̃rit se nosse nouit se:ɔ̃ vnã polez rñsionẽ q̃ dici
posset q̃ nõ nouit se:sz nouit suuz nosse:quo alia nouit:ar/
guit sic:vbi q̃ nouit suũ nosse si se nõ nouit:q.d.h̃ non est
pole. Nã nouit q̃ alia nouerit:se autẽ nõ nouerit.i.nouit
se alia nosse ⁊ nõ seipsaz.s.p reflexionẽ:⁊ tũc i forma iter/
rogatiõis isert ppoᵐ dicẽs:quo pacto igr̃ se aliqd scientẽ
scit q̃ seipsaz nescit:neq3.n.alterã mentez scientẽ scit:sz se
ipsaz:scit igr̃ seipsaz. ¶ Ex q̃b⁹ pz q̃ Aug. vtitur hac ɔña.
mens scit se scire:vel se scientẽ eẽ.igr̃ scit se:⁊ stati post fac
hãc:mẽs scit se nescire se.igit̃ mẽs scit se.pz ẽt rõne:qm̃ i/
pole est aliqd de alio cogitari:nisi illd̃ cogitat̃.mẽs igr̃ no/
uit seipaz:aut igr̃ in aliq̃ ppa sua spẽ:aut in cõi aliq̃ cõce/
ptu quẽ hz de mẽte aut imeᵗᵉ in seipsa:nõ p:tũ q2 spẽs fru
stra poneret̃ cũ mẽs sit p seipsam sibi pñs. Unñ si res ipse
corporales p seipsas possent eẽ pñtes mẽtis ɔspectui:nul T.c.38.
le spẽs eaꝝ fieret in mẽte:sic põt hr̃i p.P.3°.de aia.⁊ Aug. ⁊.39.
10.de tri.dic̃.q̃ q2 mens nõ põt secũ itrorsus tãq3 in regio ca.5.
nẽ incorporee nãe ipsa corpora iferre:imagines eoꝝ cõ/
uoluit ⁊ rapit:tũ q2 esto q̃ eẽt aliq̃ spẽs mẽtis in ipsa mẽ
te:adhuc nõ posset p illã cogitari:nisi p⁹ tpe vel nã ipa mẽs
cognosceret̃ imediate in seipsa:vt patere põt ex dictis in
precedẽti.q.nec in aliq̃ ẽt tali ɔceptu cõi:tũ q2 nõ cogno/
sceret se in singulari ⁊ distincte:tũ q2 illũ ɔceptũ nõ possz
formare:nisi pus aliquã singularẽ mẽtẽ nosset. Nulla ãt
põt esse ei magis nota:q̃3 illamet. Unñ Aug.9.de tri.ait.si ca.3.
q̃sq3 dicit ex noti⁹ gnãli vel spãli mentẽ credere se eẽ ta/
lem q̃lẽ alias expta est:⁊ iõ amare seipaz isipiẽtissime lo
quit̃. vñ.n.mẽs mentẽ aliquã nouit:si se nõ nouit:relinq
tur igit̃ q̃ mẽs scit se imediate:⁊ nouit in seipsa. ¶ Cõfir ca.xi.
mat̃ illd̃ p Aug.14.de tri.vbi dic̃.q̃ mẽs sibi est mẽoria:
q̃ psto est vt sua cogitatiõe possit itelligi. ¶ Ad hãc rõnẽ
diceret qs forte:q̃ mẽs nouit se nõ imediate in se:sz p q̃n
dã argumẽtationẽ aut discursũ ex noti⁹ aliaꝝ reꝝ. ¶ Cõ
tra.p° q2 discursus ppe tñ ẽ iter ɔplexa siue noticias ɔple
xoꝝ. Sumo aũt h̃ singlãre ɔplexũ ɔtigẽs:h̃ mẽs itelligit
se velle h̃.vbi gr̃a.b.aut h̃ ẽ sibi notũ p discursuz ab alio
ɔplexo sibi notiori:aut est sibi notũ p noticiã simplicẽ re
rũ iportataꝝ p terminos ei⁹.pᵐ nõ põt dici.qm̃ nullũ ali/
ud ɔplexũ est sibi noti⁹:q̃3 illud ex q̃ possit hr̃e noticiã de
ipsa:vñ sic dic̃ Aug.15.de tri.Cũ duo gnã sint rerũ q̃ sciun ca.xx.
tur:vnũ earũ q̃ p sensus corporis pcipit anim⁹:alterũ ea/
rũ q̃ p seipz:multa illi phi.s.achademici garrierũt ɔ̃ cor
poris sẽsus:ai ãt q̃dã firmissimas p seipz pceptiões vaꝝ
reꝝ q̃le ẽ illd̃ qd̃ dixi.Scio me viuere:neq3 q̃3 i duᵐ reuo/
care potuerũt:⁊ talia sũt sz eũdẽ ibid̃.⁊ li°.10. hec.scio me ca.10.
velle.scio me scire:⁊ scio me itellr̃e cogiᵗᵉ ⁊ plia alia q̃ tñ
sũt euidẽ⁹ itellũt:vt nll's ipoꝝ vitatẽ possit igñrare: vñ sic
nll's nouit p discursũ vitates singulares ɔtigẽtes de reb⁹
sensibilibus:q̃s apphẽdit p corporis sensus:sic nec tales:
Assumptũ igit̃ ɔplexũ notuz est nõ per discursuz:sz ime/
diate per noticiã rerũ ipsarũ.igit̃ de illis reb⁹:⁊ per ɔña
de mente nõ habet̃ noti⁹ illa per discursuz. ¶ 2°.q2 esto
q̃ p discursuz mens nosset se:q̃ro an ille discursus termi
nat̃ ad noticiã aliq⁹ ɔplexi formati de mente:aut ad sim
plicẽ noticiã ipsi⁹ mẽtis:si ad simplicẽ noticiã mẽtis:p/
cedit arguᵐ q̃rẽdo q̃lr̃ mens per illã noticiã cognoscit̃:⁊
oz dicere q̃ in seipsa imediate. Si ad ɔplexã:cũ noticia
ɔplexi exigat noticiã ei⁹ simplicẽ:aut eoꝝ q̃ iportant̃ per
ipm si plura sunt:adhuc habet̃ q̃ opz dare:q̃ per aliquã
noticiã simplicẽ mens ipsa apphendat̃:⁊ pcedit argᵐ vt
pus:vñ in pposito nõ curo an noticia mentis psupponat
noticiã aliquã alteri⁹ simplicẽ:aut nõ:dũmo detur q̃ per
aliquã noticiã ipa in se imediate cogitat̃:⁊ nõ p meᵐ ali/

2ª ꝯ qȯ cognitū. ¶ Scḋa ꝯclusio. aliqua insensibilia intelli
guntur ab itellectu in proprijs speciebus ab ipsis cātis.
ca.3. Et h̄ ꝓbat̄ auc̄te ⁊ rōne. auc̄te ꝑ q̄dē Aug. 14. de tri. vbi
ondit ꝙ trinitas q̄ est in retētiōe ꝯtēplatiōe ⁊ dilectione
fidei: nō est ꝑpetua: sꝫ tēporalis: q̄ꝛ fides ipa tēporalis est
nec semꝑ erit. Et q̄ꝛ aliq̄s posset dr̄e ex h̄ trinitatē illā nō
perire: q̄ꝛ ēt postq̄ꝫ fides cessauerit recordabimur eaꝫ ⁊ i-
telligemus: ait: ꝙ q̄ h̄ dic̄ nō discernit nūc aliā eē trinita-
tē q̄ꝫ p̄ntēꝫ fidē tenemꝰ: videmus amamus in nob: aliaꝫ
tūc futurā q̄ꝫ nō ipsaꝫ: sꝫ eiꝰ velut imaginariū vestigium
in memoria recōditū recordaꝰ cōtuebimur. ⁊ infra. Que
vo tūc erit q̄ꝫ eā recordabimur in nob fuisse nō esse alia
ꝑfectio eiꝰ erit. hāc. n. q̄ nūc est: fac̄ res ipa p̄ns ⁊ aio cre-
dētis affixa: at illā q̄ tūc erit: faciet rei p̄terite ymagināꝰ
recordātis mēoria derelicta. Et ibidē dicit ita eē de fide
p̄terita quā recordamur: sic̄ de re aliq̄ corꝑali. Nā ⁊ hāc
⁊ illā in spē derelicta cōtuemur. Itē ad idē ꝓpositū de fi-
ca.8. de in fine. aliā inq̄t nūc trinitatē fac̄ ꝑ suā p̄ntiaꝫ retēta:
ꝯspecta dilecta: aliā tunc faciet per q̄ddā sui vestigiū: qȯ
in mēoria p̄teriēs dereliq̄t. ⁊ c. seq̄nti. ad idē. d. q̄ꝛ ⁊ tēc tri-
nitas erit: cū illud q̄lecūq̄ꝫ vestigiū ⁊ mēoriter retinebit̄
ac coḡscet̄ veraciter: ⁊ h̄ vtrūq̄ꝫ 3ª volūtate iūget̄. ¶ Ex
his oibꝰ euidēter appet s̄m itētionē Aug. ꝙ fidē nō pre-
sentē in nob: sꝫ p̄teritā recordamur ⁊ coḡscimꝰ nō in se: sꝫ
in q̄ddā sui spē: vel imagine seu vestigio: q̄ oia sign̄ant idē
ca.15. sꝫ eū qȯ in mēoria nr̄a derelinq̄t̄. ¶ Itē. 10. ꝯfess. nō vnū
inq̄t dolorē corporis: nec idē deest duꝫ nihil dolet nisi tn̄
adessent imagines eiꝰ in mēoria mēti nescirē q̄d dicerē:
nec eū in disputādo a voluptate discernerē: ⁊ p̄sa an̄cedē
ter: ⁊ ꝯs̄r. d. idē ibidē ad ondēdū ꝙ affectiōes appetitus
nō p̄ntes coḡscunt̄ per ꝓprias spēs in mēoria derelictas.
¶ Itē rōne. Nā si nullā talē spēꝫ derelinq̄ret actꝰ credē
di ⁊ itelligēdi: sil̄r actꝰ volendi cū nos exꝑiamur ꝙ illos
recordādo coḡscimus q̄ꝫ p̄terierūt ⁊ nō sūt (exꝑit̄. n. q̄li
bet se aliq̄n itellexisse rē aliquā: ⁊ credidisse: ⁊ sil̄r voluis
se) ꝯseq̄ret̄ ꝙ tales actꝰ imueret̄ imediate in seipsis: sꝫ non
est sꝫ h̄ maior rō de vno actu q̄ꝫ de alio. igr̄ q̄libꝫ poterit
sꝑ coḡscere ⁊ recordari q̄nclꝫ actū itellēdi ⁊ volēdi: quē
nunq̄ꝫ habuit: ⁊ ita facil̄r vnū sic̄ aliū: qȯ est ꝯ exꝑientiā.
igr̄ oꝫ dr̄e ꝙ actꝰ tales derelinquūt suas ꝓpas silitudīes:
seu spēs in mēte q̄bꝰ retētis nec deletis in illis pōt actꝰ ta
les mēorare ⁊ actual̄r recordādo itell̄re: sic̄ dcꝫ ē ꝑ Aug.
¶ P̄. si tales actꝰ p̄teriti possent imediate in seipsis cog-
sci eadē rōne ⁊ actꝰ futuri: q̄ nec sūt: nec vnq̄ꝫ fuerūt qȯ ē
māifeste falsuꝫ. Et ꝯn̄a pꝫ: q̄ꝛ nullā cālitatē in itellcū p̄nt
hr̄e p̄teriti sꝫ se plusq̄ꝫ futuri: cū neutri sint aliq̄ entia in
actu: ⁊ in pō saltē magꝭ nāl̄r videant̄ eē futuri q̄ꝫ p̄teriti:
ac ꝑ h̄ si ex eis alia deberēt posse itelligi: magꝭ videret̄ h̄
veꝫ de futuris. Et iō cū ista sint absurda ꝯcedendū ē cū
Aug. ꝙ tales nō i se imediate sꝫ in suis rep̄ntatiuis dere-
lictis coḡscunt̄: sic̄ ēt in p̄cedēti. q. de noticia rerū sensibi
liū p̄teritarū dcm̄ est. ¶ Ad hanc rōnē forsitan dicet̄. ꝙ
vtiq̄ꝫ oꝫ ponere in itellcū aliq̄d derelictū ab actu per qȯ
determinate ipm̄ coḡscat postq̄ꝫ fuerit: sꝫ illud derelictū
nō est aliq̄ spēs illiꝰ actꝰ: quē ituēdo itellcs̄ veniat in no-
ticiā actꝰ p̄teriti: vt dcm̄ est: sꝫ est hīꝰ q̄dā q̄ sil̄ cū itellcū
cāt noticiā de tali actu determinate: q̄ tn̄ notiª ille hitus
nō coḡscit̄: sꝫ nec actꝰ p̄teritꝰ coḡscit̄ in tali hitu: sꝫ imeᵗᵉ
in seipso. ¶ Istȯ dcm̄ nō saluat possibilitatē recordatio-
nis. Nā vt in p̄cedenti. q. tā per Aug. q̄ꝫ per. P. ⁊ Cōmē. q̄ꝫ
ēt per exꝑientiā ondsuꝫ est. Recordatio ⁊ notiª reꝫ absen
tiū ⁊ nō exn̄tiū: est notiª alicꝰ spēi vel imaginis seu q̄cūq̄ꝫ
alio noīe nūcupet̄: q̄ visa vt imago rei est. dr̄ coḡsci res cꝰ
imago est: sic̄ aūt exꝑimur i tali noticia sensibiūꝫ: sic ēt ar-
guere debemus esse in notiª isensibiūꝫ: q̄ꝫuis nō possumus
sic exꝑiri: ⁊ sic ponit Aug. vt ꝓxime allatuꝫ est. ¶ 3ª ꝯ. ꝙ 3ª ꝯ
q̄dā isensibilia itelligunt̄ a nobis in cōceptibꝰ fictis: seu
formatis per aiaꝫ. ꝓbat̄ h̄. Nā vnꝰ hō pōt coḡscere aiaꝫ
alteriꝰ ex certis signis ⁊ opōnibꝰ ⁊ motibꝰ q̄ in se coḡscit
ex aia ꝓuenire arguēdo ipm̄ viuere: ⁊ talē aiaꝫ hr̄e: qua-
lē ipse hꝫ: ita ꝙ de illo ꝯcludet ꝙ aliq̄d hꝫ in se de quo vi
ficat̄ ꝯceptꝰ gn̄alis hūane aie quē ex notiª: quā hꝫ de sua
aia formauit: in quo q̄dē ꝯceptu iuxta modū dcm̄ de sen-
sibilibus nō sensatis in. 5. dubio p̄cedētis q̄ōnis itelliget
alias aias rōnales. ¶ Et istȯ ꝯfirmat̄: q̄ꝛ certū est ꝙ nos
possumꝰ coḡscere aliquē hoiēꝫ viuere ⁊ hr̄e aiaꝫ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
aliq̄ noticia gn̄ali: aut spāli coḡscere aiam eiꝰ: aut igit̄ vi-
demus ipsaꝫ in seipsa sic̄ q̄libꝫ videt suā: ⁊ pꝫ ꝙ nō: aut in
spē cāta ab ipsa: qȯ etiā nō pōt dici: q̄ꝛ nihil cāt talē spēm
nisi qȯ appꝛhendit̄ in seipso: vt supra pꝫ: aut in cōceptu fi
cto: ⁊ habet̄ ꝓpoᵐ. Vn̄ Aug. 8. de tri. neq̄ꝫ inq̄t cū corpꝰ vi ca.6.
uū mouet̄: aperit̄ vlla via oculis nr̄is: ad vidēdū animū
rē q̄ videri oculis nō pōt: sꝫ illi moli aliq̄d inesse sentimꝰ
quale nobis inest ad mouendū: simil̄r molem nostrā qȯ
est vita ⁊ aia: ⁊ subdit. animū igit̄ cuiuslꝫ ex nostro noui-
mus: ⁊ ex nostro credimus quē nouimus. nō eniꝫ tm̄ sen
timus animū: sed etiā scire possumus q̄d sit animus con-
sideratiōe nostri. habemus eniꝫ animū: ecce qȯ cōsidera
tione animi nostri possumus scire: q̄d sit animꝰ: ⁊ forma-
re per ꝯn̄s ꝯceptū in nobis q̄ditatiuū ⁊ specificū animi.
ex quo vel in quo cognoscere possumus mō premisso ani
mū cuiuslibꝫ eiusdē rōnis nobiscū. ¶ P̄. ꝯstat ꝙ de sub-
stantijs sepatis plures vitates nāl̄r cognoscunt̄ a nobis.
igit̄ ⁊ iste sube sepate: sed non imediate in seipsis: nec in
spēbus ꝓprijs ab ipsis duꝫ itelligerent̄ cātis. igit̄ ex con
ceptibꝰ fictis ex nobis notis. Unde ex q̄busdā cōceptibꝰ
simplicibꝰ abstractis a rebꝰ: formamus vnū cōplexū: qui
ꝓprius est substātijs sepatis: ⁊ illū ꝓbamus de ente par-
ticulariter sumpto: ac per hoc cognoscimus illū cōceptū
cōplexū esse cōceptū ꝓpriuꝫ entiū aliquoꝝ: ⁊ ex tūc illa
in illo cognoscimus. Cōtingit aūt hoc ꝓbando pᵇ quēlꝫ il
loꝝ simpliciū de ente p̄ticulariter. Vbi g̃ra. ex motu celi
quē videmus sensu: cōcludimus celuꝫ moueri ab aliquo
alio ⁊ vltra per alias rōnes: ꝙ illud est suba qȯ mouet ce
lū. ¶ Itē ex eo ꝙ circulariter mouet̄ arguimus qȯ suba
mouens celuꝫ: est intelligēs. Et q̄ꝛ motus ille semꝑ vide-
tur durare: cōcludit̄ vlterius ꝙ illud mouens est incor-
poreū ⁊ imāle. Et ex oibꝰ istis colligimus: ꝙ ē aliqȯ ens
qȯ est suba intellectualis: imālis incorporea: qui cōceptꝰ
est ꝓprius subarū sepatarū. Et ideo hūc postea cōceptuꝫ
intuentes mediāte habituali noticia quā habemus: ipm
esse cōceptū ꝓpriuꝫ aliquarū rerū cognoscimus: ⁊ in ipso
res illas determinate: lꝫ non q̄libꝫ distincte: ⁊ hec exē-
pla solū vt exēpla sint dicta: q̄ꝛ an tales deductiones sint
efficaces ad ꝯcludendū talia p̄dicata de motore celi vel
nō: nō curo ad p̄ns. hoc itaq̄ꝫ mō. s. in talibꝰ conceptibꝰ ꝓ-
prijs cōplexis multa cognoscant̄ a nobis: imo oia quorū
nullū cognoscimus in se imediate: nec possumus al̄r co-
gnoscere nāliter ꝓpria cognitiōe: q̄ꝫuis gn̄ali noticia pos
sint cognosci in cōceptibus simplicibꝰ cōibus sibi ⁊ alijs
formatis ⁊ abstractis de rebus aliq̄bꝰ in se notis nobis:
imo hꝫ res ꝑus cognoscunt̄ in talibꝰ cōceptibus simpli-
cibus: q̄ꝫ cōcludat̄ cōplexus cōceptus: vt pꝫ in exēplo iaꝫ
posito. Nā ꝯceptū sube formamus ex noticia subarū sen
sibiliū. Sil̄r cōceptū itellectualitatis: habemus ex notiª
itellcs̄ nr̄i. Sil̄r ex corporibꝰ q̄ videmꝰ formamꝰ ꝯceptuꝫ
corporeitatis ⁊ māliratis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s possumꝰ formare cōce-
ptū negatiuū: aut ēt ex rebꝰ imālibꝰ ⁊ icorporeis exn̄tibꝰ
in nobis: q̄les sunt aia nr̄a: ⁊ q̄ sūt in illa possumꝰ hr̄e talē
ꝯceptū: de quo nō est multū ꝯtendēdū. ꝯstat aūt ꝙ q̄libꝫ

pdictoꝝ xceptuũ cõis est ẽt subyis sepatis:ꝛ pro eis vifi
cabilis de ipsis:nullus aũt est sibi ꝑpri⁹:ꝛ glibȝ ꝑpri⁹ ꝓ
baẽ diuisiȝ de ente qḋ xcludim⁹ mouere celũ:ꝛ sic i q̃libȝ
taliũ p⁹ cog̃scunẽ sube sepate:q̃ȝ i xceptu xplexo ꝑpo eis.

2^m ar^m. p^m du^m **Nunc secũdo** mouẽda sũt qdã du^a: ꝛ p̊ xtra illḋ
dcm̃ i p^a xne. vȝ.ꝙ itellѕ ꝛ spẽs ac
itellcões ꝛ volitiões cog̃scunẽ ime^te in seipsis. Nã cũ ta
lis cognitio videaẽ cẽ ituitiua ei⁹:qḋ sic imediate cogno
sciẽ per ipsaȝ:ꝛ oẽs hꝫ noti^c sint reflexe:seqtur ꝙ aliq̃ no
2^m ticie ituitiue sint reflexe:qḋ vr̃ icõueniẽs.❡ 2°.xtra ideȝ
qꝛ tũc vr̃ seq:ꝙ silr̃ actualr̃ sint i itellcũ ifinite itellcões:
qꝛ qua rõne vna itellectio cog̃sciẽ imediate in seipsa:ea
dẽ rõne illa noticia:q̃ p^a cog̃sciẽ:cog̃sceẽ in seipsa:cuȝ eq̃
pñs sit intellectui:sic ꝛ p^a ꝛ 3^a:ꝛ sic deinceps in ifi^m. ❡ Cõ
firmaẽ:qꝛ talis agit nãlr̃ ad noticiã sui:ꝛ intellcs ẽt nãlr̃
patiẽ:positis aũt actiuo ꝛ passiuo nãlr̃ agẽte ꝛ patiente:ꝛ
3^m in dispõne debita ad agendũ necĩo seqtur actio. ❡ 3°.ad
idẽ.q̃cũqȝ ituitiue cog̃scunẽ: si disticta sũt euidẽter cog
scunẽ cẽ distincta:ꝛ ꝑ xñs si pdcã q̃ sunt in itellcũ nãlr̃ co
gnoscunẽ ituitiue:ꝛ ẽt itellcs tũc cẽt nob euidens ꝙ act⁹
itellcs distinguiẽ ab itellcũ:ꝛ a spẽ ꝛ ab actu volũtatis:ꝛ
rect⁹ a reflexo:ꝛ silr̃ itellѕ a volũtate:si oia hec adinuicẽ
distiguunẽ:aut si aliq̃ de illis:maxie cẽt notũ ꝙ distiguũ
tur.Et q̃ disticta nõ sũt notũ cẽt illa nõ distigui:qḋ tñ fal
suȝ ẽ:cũ de q̃libet pdcõꝝ diuerse sint estimatiões ꝛ opio
2^m du^m nes magnoꝝ doc.❡ 2^m du^m põt cẽ.vtrũ hitus existẽtes in
itellcũ vel volũtate cog̃scanẽ ime^te i seipsis:sȝ de h̃ alias.
3^m du^m ❡ 3^m du^m põt cẽ de suba:qũo cog̃scaẽ an.s.in se imediate:
vel in sua spẽ tñ:vel tñ in cõceptu formato per intellm̃.
4^m du^m ❡ 4^m du^m an ꝛ qũo qs cog̃scat qdã isensibilia:q̃rũ nullũ
imediate nouit in seipo:sicᵘt̃ gr̃a.hõ q nunq̃ȝ fuit iust⁹:
ꝛ ꝑ xñs q nunq̃ȝ imediate ituit⁹ est iusticiã aliquã singla
re põt noscere iusticiã:ꝙ aũt aliqs põt hꝫ cog̃scere iusti
ciã pȝ:qꝛ aliqs talis põt ꝯsiderare ꝛ velle cẽ iustus:qḋ nõ
Ad p^m du^m posset nisi nosset qd ẽ iusticia:ꝛ qd est cẽ iustũ . ❡ Ad p^m
du^m xcedo talia ituitiue cog̃sci.Et vlteri⁹ cõcedo ꝙ aliq̃
noti^c ituitiue sũt reflexe eo⁹quo(lȝ iprope)dr̃ noticia ali
Ad 2^m qua reflexa. ❡ Ad 2^m ar^m dico p̊ ꝙ h̃ ar^m est ꝯ oẽȝ opio
nẽ. Nã q̃lr̃cũqȝ itellectio itelligaẽ .s.abstractiue vel ituí
tiue:xstat tñ ipsaȝ itelligi ꝛ cẽ sufficiẽter pñteȝ:sic reqriẽ
ad ipsaȝ itelligẽdã:ꝛ ꝙ nõ min⁹ nãlr̃ agit ad ei⁹ noticiã si
abstractiue itelligaẽ:q̃ȝ si ituitiue:supposito ꝙ agat vtro
libȝ mõ itellcã:ꝛ sic oportebit si arg^m valeret:ꝙ sint itel
lectiões ifinite silr̃. Et si dicaẽ.ꝙ illḋ qḋ abstractiue cog
sciẽ:nõ agit noticiã suã:nõ min⁹ seqtur qḋ dcm̃ est:qꝛ qc
qd sit actiuũ illi⁹ noti^c nõ erit magl liberũ:q̃ȝ actiuũ noti
cie ituitiue.❡ Dico igiẽ ꝙ nõ seqẽ .noti^a est pñs itellcũi:
igiẽ itellr̃:loqndo de pñtia cẽntiali:nõ autẽ obtiua.Et ꝙ
ista xña nõ valeat pȝ in alys xsilib⁹. Nã vt experimur:ꝛ.d.
ca.8. Aug.xi.de tri.q̃uis in mẽoria multe sint spẽs:ꝛ oẽs eque
pñtes aciei cogitãtis cẽntialr̃:nõ tñ oẽs sil' acies ai xtue
ca.6. tur.Silr̃ vt idẽ li°.14.d. Mẽs nunq̃ȝ est absens sibi:sȝ sp
pñs:si aliqd sibi pñs dici possit:ꝛ silr̃ xspectui suo:cũ con
spect⁹ nihil aliḋ sit q̃ȝ ipa:ꝛ tñ nõ sp actualr̃ se cogitat nec
est sp obtiue in xspectu suo.i.vt exponit:non sp de seipsa
su⁹ formaẽ obtuit⁹.Que aũt sit cã h⁹ibidẽ.d.Aug.se iue
nire sufficiẽter nõ posse.❡ Sic dico ꝙ nõ ois spẽs aut i
tellectio exñs in itellcũ actualr̃ cog̃sciẽ ab intellcũ. Et di
co ꝙ nõ solũ aliq̃ reflexa:sȝ etiã itellectio recta:q̃ cogitat
alia:aliqñ nõ cog̃sciẽ ab itellcũ:ꝛ h̃ experientia ꝓbat:ꝛ suf
ficit ꝓbatio experientie:esto ꝙ cãȝ h⁹ assignare nescirem⁹:
Ad 3^m de h̃ tñ diceẽ in 2°.di.ii.❡ Ad 3^m ar^m dico ꝙ assumptũ nõ
est veꝝ. Nã videm⁹ ituitiue lucẽ solis:ꝛ sic ituitiue vide
mus q̃ntitatẽ lucis:ꝛ tñ nõ est euidẽs ꝙ lux illa sit res di
stincta a q̃ntitate illa:nec euidẽs est ẽt:ꝙ nõ sit res distin

cta.❡ Ad 3^m du^m ꝑ nũc põt dici:sic.d.vn⁹ doc.ꝙ suba co Ad 3^m du^m
gnosciẽ in aliq̃ xceptu ꝑpo negatiuo:q̃lis est ens nãlr̃ ꝑ se
exñs quẽ xceptũ de ente pticulariter ꝓbat qs: vel ex eo
ꝙ nõ est pcessus in ifi^m i entib⁹:q̃rũ vnũ in altero sit sub
iectiue:vel aliquo⁹alio. Utrũ aũt talis xcept⁹ sit simplex
aut xposit⁹:alias poterit discuti. ❡ Ad 4^m du^m dõm:sic Ad 4^m
ab Aug.põt hñi.8.de tri.vbi difficltatẽ pdcãȝ plixe per du^m
tractat:ꝙ talia cognoscunẽ in ꝑpryѕ xceptibus:quos qs ca.6.
hꝫ apḋ seipm̃.vñ q̃rẽs quõ q nõdũ iustus fuit:diligit:ꝛ ꝑ
xñs nouit qd est animus iust⁹:tandẽ determinãs ait.cũ
.n.d.ꝛ sciens dico:iustus est anim⁹:q scia atqȝ rõne in vi
ta ac morib⁹ sua cuiqȝ distribuit:nõ aliquã rẽ absentẽ co
gito:sȝ pñs qdẽ cerno:ꝛ cerno apud me:ꝛ si nõ suȝ ipse qḋ
cerno:ꝛ mlťi si audiant approbabunt. Et qsqs me audit
atqȝ sciẽter approbat apḋ se:ꝛ ipse h̃ idẽ cernit etiã si nõ
sit:ꝛ ipse qḋ cernit.Ex qb⁹ pȝ ꝙ iustuȝ animũ nouit qs ẽt:
qui ꝑ nullũ tale vidit i rõne ꝑpa seu cõceptu signãte qd
est animus iustus.vȝ.q scia atqȝ morib⁹ in vita ꝛ rõne ꝛc̃.
quẽ xceptũ qlibȝ q scienter id.d.apud se hꝫ ꝛ cog̃scit:ẽt si
iusticiã nõ hꝫ:nec ipse talis sit vt pdict⁹ xceptus de eo ve
rificari possit.❡ Sȝ vñ hꝫ cõceptũ hꝫ in mẽte:ꝛ cognoscit
ipm̃ esse alicui⁹ cõceptũ:is qui nunq̃ȝ aliquã rẽ vidit cui
xueniret ille xcept⁹: Dõm sic idem Aug.tradit.2.de lib.
ar.in fine ꝛ in multis etiã alys locis:sic nãliter impressi ca.15.
sunt nobis qdã appetit⁹.vbi gr̃a.beatitudinis ꝛ sapie:sic
etiã taliũ sunt nobis nãliter ipresse noti^c:sine qbus talia
appetere nõ possem⁹:vñ btitudis noticiaȝ hꝫ etiã qui nõ
est beat⁹nec vnq̃ȝ aliquẽ beatũ vidit.Silr̃ appetitũ ꝛ no
ticiã sapie hꝫ qui nõ est sapiens:nec sapientẽ quẽpiaȝ no
uit. Unde sic ibidẽ.d.anteq̃ȝ beati simus mentib⁹ tñ no
stris ipressa est beatitudinis noticia:per hãc.n.scimus fi
denterqȝ ꝛ sine vlla dubitatione dicimus nos beatos cẽ
velle:ita etiã priusq̃ȝ sapiẽtes simus sapiẽtie notionẽ in
mente habemus ipressam:per quã vnusqsqȝ si interroge
tur: velit ne esse sapiens: sine vlla caligine dubitatiõis se
velle rñdet.❡ Itẽ.8.de tri.neqȝ inqt in oibus his bonis ca.4.
vel q̃ cõmemoraui:vel que alia cernunẽ :vel que cogitan
tur diceremus aliḋ alio meli⁹:cũ vẽ iudicam⁹ nisi nobis
esset ipressa noticia ipsi⁹ boni:sȝ quã ꝛ ꝓbaremus aliqd:
ꝛ aliud alyѕ ꝑponerem⁹:sic etiã nãlr̃ nobis ipressa est noti
cia boni ꝛ mali iusti ꝛ iniusti:siue recti ꝛ praui:ꝑ quã cuȝ
aliqḋ op⁹ aspicimus:statiȝ ipm̃ bonũ aut prauũ censem⁹.
❡ Ex hac igiẽ noticia habituali nãlr̃ insita:per quaȝ qs
nouit hoc ꝛ illud:cũ illa xsiderat esse bona ꝛ recte facta:
illud vo ꝛ illud nõ recte.q.nãliter etiã format sibi conce
ptũ gnãleȝ boni ꝛ iusti:ꝛ bonitatis ꝛ iusticie:in quo gene
rali noticia iusticiã cognoscit:qui nec in seipo iusticiã ha
bet:quã imediate in se cognoscat:nec alicui⁹ alteri⁹ iusti
ciã in seipsa cognouit.Cui quoqȝ facile est cognoscere qd
est animus iustus:eo ꝙ animũ suũ nouit:ꝛ qd est iusticia
nouit:non sic aũt facilr̃ cog̃sciẽ q̃libet alia res isensibilis
quã in seipsa nullus nouit:vt medicinã qui nunq̃ȝ medi
cus fuit:aut liberalitatẽ q nũq̃ȝ liberalis fuit:q̃uis ꝛ ista
i ꝑpryѕ qbusdã xceptib⁹ xplexis:aut cõnotatis possit ali
quo mõ cog̃sci vñ hñs notitiã cõeȝ hitus vel artis:ꝛ noti
ciã sani ꝛ egri:ꝛ videns aliquẽ sanare ꝓmpte ꝛ expedite
ad modũ q̃ alyѕ artifices agunt põt xcludere:hũc hr̃e ali
quẽ hitũ q̊ rõnabilr̃ sanat:ꝛ sic hr̃e xceptũ medicie:q̃uis
nullã medicinã singlr̃ ime^te apphẽderet in seipsa:hũc tñ
xceptũ ẽt nõ hꝫ nisi ꝑhabitis plurib⁹ alys noticys:vt pȝ.
❡ Ex dcis igiẽ in pcedẽti ac pñti qõnib⁹ possumus colli
gere ꝙ ois res creata:quã per intellm̃ cognoscimus:aut
cognosciẽ a nobis imediate in seipa:sic ꝙ noticia illa ad
nullã rẽ vel repñtatiuũ mediũ termiaẽ:aut cog̃sciẽ i spẽ
ꝑpria a se cãta:aut in cõceptu aliq̃ ꝑpo aut cõi ficto:seu

formato p aiaz in q̊ 3ᵒ pōt icludi modus cogscēdi p spēz
ca.6. fictā. Quō aūt huic nō sit 2riū: qō Aug. 8. ō tri. vbi B 4ᵐ
duᵐ discutit: ⁊ ait φ iustᵒ animᵒ noscit in vitate iteriore:
q̄ aio pñs est. Et freq̄nter ēt alibi loquit de isto: cogscēdi
res i eterna vitate q̄ deᵒ est: de q̊ patebit cū q̄ret q̄lr deus
ad argᵐ pnˡᵉ. cogsci pōt a nobis. ¶ Ad argᵐ qōnis dōm φ vtiq3 mens
nr̄a seu itells cogscit a nob ⁊ imeˡᵉ in seipso: q̄uis nō ois
vitas de ipso scibilis sit nota nob. Et qō iducit de diuersi
tate opionis: magl arguit φ itells cogscat: q̄3 opp̄ᵐ: q̄uis
nō ois notiᵃ 2plexa sciat de eo: ⁊ in B opinātes diuersan
tur. ¶ Ad 2firmationē. q. pz ex dcis φ imeˡᵉ cogscit i se:
nō tñ qōlz sic cognitū ita euidēter cogscit: vt sciat qcqd
est scibile de ipso: qnimo ex alijs iuestigamᵒ ⁊ cogscimᵒ ō
illo φ p imeˡᵉᵐ eiᵒ noᵃ3 nō ē imeˡᵉ notū: ⁊ sic finit. q. pñs.

¶ Distinctionis tertie. Questio III.

Onsequēter q̄ro vtrū pᵃ notiᵃ itells pmitate gnōnis sit noticia ituitiua alicᵒ singlaris sensibilis. ¶ Argr φ nō: qz pus notū est ab itel
pᵐ lectu vle q̄3 single. igr notiᵃ singularis ituitiua nō ē pᵃ noticia itells. aña pz. ex p phy.
T.c.3. T.c.4. vbi. d. P. φ p māifesta sūt nobis magl 2fusa. Et post stati 2cludit: φ ex vlibᵒ in singlia op3 pcedere
.s. i cogscēdo. 2ña pz: qz ex aucto. seqr φ notiᵃ vlis: sit por
q̄3 noticia singlaris: ac p B nō e3. notiᵃ singlaris por notiᵃ
vli. ¶ Itē seqr ex B φ ēt notiᵃ singularis ituitiua: nō est
por abstractiua eiusdē. Nā vlis notiᵃ est notiᵃ abstractia
ipsiᵒ singlaris. Nā i vli cogscunt 2fuse oia singlia eiᵒ: ⁊ cō
stat φ nō ituitiue: s3 abstractiue. Si igr notiᵃ vlis est por
q̄3 notiᵃ singularis: vt pbatu3 est seqtur φ noticia abstra
zᵐ ctiua singularis: est por q̄3 noticia intuitiua eiusdē. ¶ zᵒ
arguitur φ noticia alicuiᵒ isensibilis: sit por notiᵃ sensibilis: qz nihil pōt eē pus pñs menti q̄3 ipsa mens: ⁊ per 2ñs
nihil pōt sibi pus esse notū q̄3 ipsa: mens aūt qd isensibile
est. igit aliqō isensibile pus vr ab itellectu cognosci.

oppoᵐ **Ad oppositū** argr. In potētijs subordinatl. vbi terminat cognitio iferioris icipit
cognitio supioris: s3 sensus ⁊ itells sūt poᵉ subordinate: ⁊ noticia sensus: q est iterior termiat in singlari sensibili: qz nō
apphēdit aliqō isensibile: nec ēt vle. igr itells icipiet i sin
zᵐ glari sensibili. ¶ zᵒ qz notiᵃ itells nō pcedit noticiā sensus:
⁊ qcqd sensus cogscit itells cogscit. igr qō p cogscit ab itel
lectu: ⁊ a sensu cogscit. igr singlare sensibile p cogscit ab i
tellectu. pz 2ña: qz solū sensibile singlare cogscit a sensu.

In ista qōne tres erūt arˡⁱ. In q̄z p videbit q̄ notiᵃ est ituitiua ⁊ q̄ abstractiua ⁊
q̄lr distiguit. In zᵒ vtz vle pus cogscat singlari ab itel
lectu: vel e2. 3ᵒ vtz single sensiˡᵉ sit pus cognitū q̄3 singu
lare itelligiˡᵉ pure. In vltᵒ vtz notiᵃ singlarl ituitiua sit
por abstraᵃᵃ eiusō. Et ex istl colliget rñᵒ totalˡ ad ppoᵗᵃ3. q.

pᵒ arˡⁱ. **Quantum** ad pᵐ dico φ sic pz ex duabᵒ qōnibᵒ pximis pcedētibᵒ: q̄dā cogscunt a nob
imeˡᵉ ⁊ i seipsis: sic φ notiᵃ illa nō termiat ad aliqō meᵐ:
p qō vel in q̊ illa res cogscat: q̄dā aūt cogscunt nō in se i
mediate: s3 in aliq̄ meᵒ vl p aliqō meᵐ pus cognitū ad qō
terminat ipsa notiᵃ: ⁊ oē qō cogscit altero istoz modoz
cogscit. s. vl imeˡᵉ in seipo vel mediāte alio: p qō cognitū
aut in q̄ cognito ip3 cogscit. Et s3 B pōt dici φ noticia i
tuitiua est notiᵃ simplex: q̄ formalr aliqd imeˡᵉ in seipso
cogscit. Abstractiua vō est notiᵃ simpˡ: q̄ formalr aliqd i
aliq̄ meᵒ repñtatiuo cogscit. Dico aūt formalr: qm aliqñ
(q̄uis iprop̄ᵉ) aliqd dr cogsci p aliquā noticiā vtualr: eo
.s. φ illa notiᵃ 2tinet vtualr: vl totalr aut ptialr noticiā il
liᵒ: sic 2 poss3 dici cogsci p noticiā pñᵐ: ⁊ cā p noticiā effe
ctᵒ: ⁊ e2 effectᵒ p noticiā cāe: qz. s. pñᵐ est noticia aliq̄ᵒ cā

notiᵉ 2nis: ⁊ notiᵃ cāe aliqñ ē cā aliq̄ᵒ notiᵉ effectᵒ: ⁊ aliqñ
e2 notiᵃ effectᵒ ē aliq̄ᵒ cā notiᵉ cāe: nō aūt qz ea notiᵃ for
malr q̄ cogscit pñᵐ cogscat 2ñs: ⁊ sic ō alijs: ⁊ iō notiᵃ pnci
pij nō est abstractiua notiᵃ 2nis: nec noticia cāe ē abstra
ctiua noticia effectᵒ: nec e2 noticia effectᵒ est abstractiua
noticia cāe: nisi qīl effectᵒ esset meᵐ repñtatiuū cāe: sic φ
eo cognito iq̄3ᵐ est repñtatiuū eadē noticia cogscat ⁊ cā:
sic. ē. dcm est: φ cognita imagine vel spē in mēoria exñte
iq̄3tū est imago: cogscit ēt p eādē noticiā res ipsa cᵒ ipsa ē
spēs: a q̄ re cāta est spēs ipsa. Silr si aliq̄ cā sit silitudo vl
spēs (seu q̊cūq3 vocet noīe) repñtatiua effectᵒ: sic φ p co
gnitiōe3 eiᵒ iq̄3tū est talis cogscat effectᵒ repñtatᵒ in illa:
sic pl'es dicūt de eēntia dina: tē cognitio illa eēt abstracti
ua ipsiᵒ effectᵒ: ⁊ iō si ponat notiᵃ creaturaz in vbo. iux̄ i
tellm quē cōiter habuerūt ātiq doctores: ipsa noticia est
abstractiua reᵃ creaturaz cognitaz i vbo: ⁊ l3 nō reᵃ vbi i
se cogniti. Dico ēt simpˡ: qm s3 oēs affirᵒ ⁊ negᵒ itells nō
vocant ituitiue vel abstractiue notiᵉ. Sigs aūt nō velit
tales noticias simplices vocare ituitiuas vl abstractias:
s3 alr: ⁊ aliᵒ velit his noibᵒ nūcupare: libez ei ē: nec ō noie
d3 fieri 2tētio: dūmō 2stet de re. s. φ q̄dā ē notiᵃ simpˡ: q̄
res imeˡᵉ i seipsa cogscit: ⁊ q̄dā q̄ mediāte aliq̄ meᵒ repñ
tatiuo cognito: has tñ noiare istis noibᵒ magl est 2sonu3
dicto apli. ex q̊ doctores sumpserūt hō distinctiōe3 notiᵉ
.s. pᵃ ad Cor. vbi ait. Uidemᵒ nūc p speculū in enigmate: ca.13.
tē aūt facie ad faciē. Qō aūt apls. d. videre facie ad faciē
oēs doc. dicūt videre ituitiue. Per dcām āt circūlocutio
nē nō itēdit aplᵒ signare: nisi φ tūc a nob deᵒ videbit in
seipso: ⁊ nō in aliq̄ eiᵒ silituᵒ: seu p aliqō meᵐ repñtatiuū
ipsiᵒ: q̄lr asserit eū nūc videri: qō exprimit cū. d. nos nūc il
lū videre p speculū: cū. n. res vr p speculu3 nō vr vtiq3 in
seipsa imeˡᵉ: s3 eiᵒ imago exñs in speclo: ⁊ in illa imagine
dr res ipa videri. Uñ Aug. 15. de tri. pdcm vbū apli expo ca.9.
nēs. d. φ apls noīe speculi imaginē voluit itelligi: ⁊ in. c.
pcedēte q̄le ingt sit ⁊ quid sit B speculū si q̄ramᵒ: pfecto
illō occurrit: φ in speculo nisi imago nō cernit. Itaq3 in
hac visiōe faciali quā doctores vocāt ituiᵃᵃ3 vr res imeˡᵉ
in seipsa. in visiōe vō speclari: quā moderni vocāt abstra
ctiuā: nō vr res ipa i se imeˡᵉ: s3 tñ mediāte sua imagine
vr. ¶ Aduertēᵐ tñ φ sic i poribᵒ hitū ē nō ois visio ima
ginis ē visio abstractiua rei: cᵒ ē imago: s3 ea tñ q̄ vr ima
go: tāq3 imago: qō Aug. ēt notauit eoō liᵒ. Id ip3 vbū apli ca.23.
ptractās: vbi. d. φ illi tñ vidēt deū p speculū g imaginē
eiᵒ tāq3 eiᵒ imaginē vidēt: q āt nō itelligūt vel nō credūt
illā eē imaginē dei: q̄uis illā vidēdo speculū videāt: nō
tñ p speculū vidēt eū: q p speculū est videndᵒ quiq3 facie
ad faciem possit videri: ⁊ iō notat ibi Aug. diligēter vbū
apli: q nō ait videmᵒ nūc speculū: s3 p speculū: noīe āt ima
ginis ois silitudo: ⁊ oē repñtatiuū rei itelligi d3. ¶ Hoc
2firˡ ex itentiōe Aug. eiusdē. 12. sup Gen. ad lraz. vbi loq ca.10.
tur de raptu pauli. vbi vult φ ipse hūit tūc visionē de do
facialē quā ituitiuā vocamᵒ. Et distiguēs illā ab alijs. d.
snialr φ ē illa q̄ imeˡᵉ ipse i seipso vr: nō i aliq̄ imagie ocu
lis corpalibᵒ opposita: vt vidit Moyses: aut iteriori spūi
pñtata: vt Ysa. In B igr pciᵉ vr 2sistere dñia3 hoz modo
rū cogscēdi. s. ituitiue ⁊ abstractiue: qz. s. qō ituitiue cogsci
tur: cogscit i seipso absq3 meᵒ cognito. Qō vō cogscit ab
stractiue p meᵐ cognitū: nec q̄3tū ad ituitiuā noticiā iter
est φ obim realr existat: vel nō existat: qz si existit ⁊ imeˡᵉ
cognitio termiat ad ipm: ē illa notiᵃ ituitiua eiᵒ. Silr si
nō existit: ⁊ aliq̄ noticia termiat ad ip3 imediate. i. si ip3
imediate cogscit ituitiue cogscit: ⁊ ista notiᵃ ē eiᵒ ituitia.
Similr si noticia eiᵒ imediate non terminet ad rē s3 ad
eiᵒ repñtatiuū: siue illa res existat siue nō: abstractiue co
gnoscit: ⁊ iō si significatā vocabuli velit qs pōderare: ta

lis noticia vr̃ dicēda abstractiua:nō q2 abstrahat ab exi/
stētia rei:q̄si ipa exñtia non possit abstractiue cog̃sci:nec
q2 abstrahit a ɔditionib⁹ singularib⁹:s3 q2 quodāmō ab/
strahit a pñtialitate obiectiua rei cognite. Nā in tali no/
ticie mō:nō obycit̃ ipsa res imediate mēti s3 se:vt dictū
est:s3 aliqđ ei⁹ repñtatiuū:⁊ iō q̄si absens vr̃ cognosci res
ipsa.noti^a vo ituitiua dr̃:q2 imediate ipsa res cognita ob/
ycit̃ ⁊ ipsa pñs ē obiue mēti:esto q̄ nō sit pñs ēentialr:i/
mo ēt si nullibi existat:dūmō tūc ipsa in se ime^te noscat̃ si
p^m corr^m ħ posse sit. ❡ Ex his sequunt̃ q̄dā:vnū est q̄ est q̄dā noti^a
sensualis ituitiua:⁊ q̄daȝ abstractiua. Et ħ p3 q2 q̄dā sen/
sualis est q̄ imediate cog̃scit̃ res ipa sensibilis.q̄dā aūt q̄
nō imediate:s3 in spē cognita:vt.ā.p3. ❡ Silr in itellcū ē
q̄dā noti^a ituitiua ⁊ q̄dā abstractiua tā re^u sensibi^m q̄ȝ in/
sensibi^m. Nā itells:vt.ā.p3:q̄dā sensibilia ime^te in seipsis
appħēdit.q̄dā vo in suis repñtatiuis speb⁹.s.vl̃ ɔceptib⁹:
⁊ ita ēt est circa isensibilia ⁊ mere itelligibilia:vt ośsū ē.
2^m corr^m ❡ 2^m qđ seqtur est q̄ eadē noti^a nūō est ituitiua ⁊ abstra
ctiua:s3 nō re^u eiusdē:imo oīs noti^a abstractiua est ituiti/
ua:nō aūt oīs ituitiua est abstractiua:ħ p3:q2 oīs noti^a ab
stractiua alic⁹ est ituitiua sui repñtatiui in q̄ illud cogno/
scit̃. Nā vt ex dcis supra p3:qñcūq3 aliqd cognoscit̃ i suo
repñtatiuo ip3 repñtatiuū ime^te in seipso appħendit̃:⁊ p
ɔñs repñtatiuū vr̃ ituitiue:⁊ res q̄ p illud cog̃scit̃ abstra/
ctiue:ac p ħ eadē noti^a est ituitiua ⁊ abstractiua:ituitiua
.s.repñtatiui:⁊ abstractia rei repñtate:nō tñ oīs ituitiua
est abstractiua:q2 nō qñcūq3 illa res appħēdit̃ in se ime^te
appħēdit̃ p illā noticiā aliq̄ alia res i illa:sic qñ vr̃ color
in pariete:vl̃ act⁹ itelligēdi in mēte:iō ēt ex supiorib⁹ p3:
q̄ nō sp qñ spēs in memoria cernit̃:cognoscit̃ i illa res c⁹
est spēs:s3 solū qñ cognoscit̃ vt imago. Et iō tūc illa noti^a
spē est tñ ituitiua visio ei⁹:⁊ nulli⁹ ali⁹ alteri⁹ abstracti/
ua. Noti^a vo q̄ cernit̃ vt est imago ituitiua spēi:⁊ abstra/
ctiua rei ad ex̄:sic supra dcm̄ est:ēt p.P.q̄ talis noti^a ppe
loq̄ndo est sensus pñtis spēi ⁊ memoria rei absentis:illa
tñ noti^a q̄ est ituitiua ⁊ abstractiua est q̄litas alteri⁹ rōis
ab ea q̄ ē ituitiua pcise. Nec illa q̄ ē pcise ituitiua pōt fie/
ri abstractiua. Nec q̄ est ituitiua ⁊ abstractiua:pōt fieri i/
3^m corr^m tuitiua pcise. ❡ 3^m q̄ seqtur est q̄ isti termini ituitiuū et
abstractiuū nō sunt incōpoſſes ſm pdicationē circa eādē
noticiā:⁊ illđ p3 ex eo q̄ statiȝ dcm̄ est:nō pñt tñ vificari
de eodē p eodē re^u eiusdē. Nā respcū cui⁹ noticia aliq̄ dr̃
abstractiua:nō dicit̃ ituitiua s3 respcū diuersoꝝ vt pmis/
sum est:⁊ istud p3 ex rōnib⁹ istoꝝ nominū:q̄ vtiq3 respcū
eiusdē:eidē ɔuenire nō pñt. Impossē eni est q̄ idē p eādē
noticiā appħendat̃ cuȝ medio ⁊ sine medio. Silr̄ his vr̃
in alys termis ⁊ noib⁹ cōnotatiuis. Ideȝ.n.est silitudo ⁊
dissimilitudo:non tñ respcū eiusdē:⁊ eadē res est actio ⁊
pa⁹:imo vt in 2⁰.ośdet̃:oīs passio est actio:nō tñ oīs actio
est pa⁹:sic in pposito sic nō obstāte:q̄ oīs pa⁹ est actio:rō/
nes tñ hoꝝ nominū sunt diuerse:nec pdicatio vni⁹ de a⁰
est qditatiua:⁊ per ɔñs nec in p̊ mō dicēdi p se:⁊ sic q̄uis
hec sit va.oīs noticia abstractiua est ituitiua:nō tñ est in
p̊ mō dicēdi per se:nec inq̄ȝtū noti^a aliq̄ est abstractiua:ē
ituitiua retēta nota reduplicatiōis specificatiue p rōne
ɔ dcā formali:nec silr iq̄ȝtū est ituitiua ē abstractiua ⁊c̃. ❡ Cō
tra tñ illđ qđ dcm̄ est in notificatiōe harū denoiationū ⁊
distinctione harū noticiarū.vel modoꝝ cognoscēdi. Ar/
doc.sine guit doc.qdā pus pbādo q̄ nō oīs noti^a ituitiua termiat̃
noie tñ imediate ad rē ipaȝ in se ituitiue cognitā. Nā vt di.visio
credit̃ ⁊ ituitio q̄ fit in somnis:est mediāte spē:⁊ driuat̃ ab ima/
Aurel⁹ ginatione ad oculuȝ:nec terminat̃ ad pñtialitatē rei ſm
veritatē: cū ipa sit absens:⁊ tñ est ve ituitiua:vt di.se de/
2^m clarasse per Aug.⁊ Cōmē. ❡ 2⁰.arguit ɔtra illud:qđ dcm̄
est de abstractiua. Nā noticia imaginatiua est abstracti/
ua:⁊ tñ nō fit mediante aliquo exēplari:aut imagine:aut
aliquo alio obiecto qđ imaginans aspiciat cognoscendo.
alias roma imaginata a cōditore rome:nō esset ipsamet
roma:s3 q̄dā ydolū ei⁹:nec domus in mēte artificis eēt
eadē cuȝ domo ex̄.cui⁹ oppo^m di.P.7.meta.vñ p3 q̄ ima/ T.c.23.
ginās rē aliquā in eā fert̃ absq3 oī me⁰ obiiuo:s3 forte per
spēȝ tāq̄ȝ per me^m formale sic ēt vidēs videt per spēȝ ⁊c̃.
❡ Ad ista rñdeo. Ad p^m dico q̄ falsuȝ assumit. p̊ qdē q2 Rñ.
di.q̄ in sōnis est ve visio ſm q̄ visio dr̃ pprie de opatio/
ne potētie visiue:qđ vtiq3 falsuȝ est:sic supra in.q.de itel/
lectiōe sensibiliū clare monstratū est:neq3 Aug.neq3 Cō
mēta.sūt pro eo:vt ibi p3. 2⁰.d.falsuȝ:q2 illa noticia quā
di.eē visionē:nō ē in dormiēte noticia rerū absentiū:aut
si in aliq̄ est ipsa nō est ituitiua illarū rerū:s3 abstractiua
est:aut intuitiua spērū ad quas imediate termiat̃. Et si
dicat̃ q̄ nō terminet̃ ad spēȝ s3 pcise ad rē absentē:⁊ illi⁹
est ituitiua. Cōfirmat̃ ppositū.v3.q̄ ituitiua est que ter/
minat̃ imediate ad rē per ipaȝ cognitā. ❡ Ad 2^m dico q̄ Ad 2^m
imaginās aspicit aliqd:⁊ intuet̃ imaginē siue cāptā a sensi
bus siue fictā per aiam:sic per expientiā ⁊ per auc.q̄ȝplu
rimas:ac rōnes ēt multiplices est ośsū.q.pallata. ❡ Cū
pbat̃ q̄ alias roma imaginata ⁊c̃. Dico q̄ aliqd dr̃ ima/
ginari triplr. Uno⁰.i.per imaginationē fictā ⁊ formatā.
Alio⁰.i.per imaginationē cognitā.⁊ ħ pōt eē duplr:q2 vl̃
imediate vel mediāte spē exñte in imaginatiōe aut me/
moria de quo nō est vis faciēda pro nūc. ❡ Tūc dico q̄
roma imaginata p̊ mō:nō est aliđ q̄ȝ spēs aut silitudo ro/
me ex̄ aiam:⁊ illa non est realr illa roma quā fabricat in
ma^a cōditor rome:s3 sit silis ei in eē imaginato ⁊ repñta/
tio.2° dico q̄ ydoluȝ rome est imaginatū:s3 3° roma ex̄
aiam est imaginata. Et cū dr̃ q̄.P.d.q̄ domus in mente
artificis est eadē cū domo ex̄. Dico p̊ q̄ falsuȝ est:q2 imo
di.q̄ domus in ma^a fit ex domo in aia:⁊ p ɔñs nō est eađ.
2⁰.dico q̄ si aliqs auctor.d.ħ itelligēdo est de domo q̄ ē
in aia obiue tñ ⁊ mediāte sua spē in aia imediate cogni
ta:vel si de domo imediate cognita itelligat̃:tc̄ nō est ac/
cipiendū illud dictū s3 pprietatē vocis:s3 iproprie sicut
qñq3 q̄ alteri est sile dr̃ eē illud:sic.P.3⁰.de aia.d.q̄ aia ē T.c.37.
per sensuȝ ipsa sensibilia:qđ s3 pprietatē ſmonis nō pōt
itelligi:cū aia nō sit ipse res ex̄ sensibiles q̄s cognoscit p
sensuȝ:s3 pper spēs rerū sensibiliū pceptarū p sensus q/
bus speb⁹ ipsa similat̃ reb⁹:dr̃ eē sensi^lia:sic ēt Ans.mon.
io.d.q̄ faber pus in mēte ɔcipit rē:⁊ talis ɔceptio ē vbuȝ
interi⁹ qđ iter o^a vba est magis sile rei. Et in ħ sensu loq/
tur Cōmē.7.meta.qñ di.q̄ forma artis dr̃ duob⁹ modis: Cō.23.
q̄rū pm⁹ est de forma q̄ est in aia:alius est de illa q̄ est ex̄
aiam:⁊ sunt idē:⁊ q̄ nō itelligat q̄ sūt vna res nūero eēn
tialr:vt putāt sic arguētes:s3 mō pmisso p3:q2 nullo iter/
posito addit.⁊ q̄ illa q̄ est ex̄ aiam est ab illa q̄ est in aia.
Et declarat per ex^m:q2 sanitas q̄ ē in corpore est a sanita/ 7⁰ met.
te q̄ est in aia:⁊ ideȝ frequēter dicit. ❡ Itē ibidē di.q̄ sa cō.23.
nitas in aia est itellect⁹ ⁊ diffinitio sanitatis:⁊ post di.q̄
nō ē sanitas q̄ ē ex̄ aiaȝ. Nō igr̃ vult q̄ sint eadē eēntialr:
s3 q̄ tñ p assilatione itelligat̃ idē^ptas illa sic ipe māifestat
di.q̄ ipse itēdebat.s.Ar.ħ declare i ħ.c.s.q̄ artificiū i ħ
ē sile nāe.s.q̄ fit ab eodē i for^a:aut a sili:⁊ ē ħ pn^le itentū
ab eo ibidē.s.oē qđ fit:siue a nā:siue ab arte.fit a sibi sili
aliq̄⁰.vñ nunq̄ȝ ita desipuit.P.aut Cōmē.vt illā formam
exñtē i aia putarēt illā eē q̄ ex̄:qđ pter ea q̄ dcā sit adhuc
p3 ex eo q̄ ait Cōmē.12.meta. Ait.n.sic. For^a.n.ei⁹ qđ fit: Cō. 14.
est in aia ⁊ est aliđ ab eo qđ est ex̄ aiaȝ.⁊ sic ad illud.

Quantū ad 2^m arti^m dico q̄ singl̃e pus est cognitū 2⁰ ar^li
ab itellcū q̄ȝ vl̃e. ❡ Ad cui⁹ pbationē sup
pono vnuȝ qđ in 3⁰ pbabit̃.v3.q̄ vl̃e nō est aliqua res ex̄
animā:sed est tñ quidā cōcept⁹ fictus seu format⁹ p aiaȝ

cōis plurib⁹ reb⁹:aut forte signū aliqđ exterius ad placitū institutū eo mō quo dicet̃ in 3º. ¶ Quo supposito pbatur ppo^m pmo sic.antē vle fingat̃ seu formet̃:aliqđ singulare est cognitū.igit̃ singulare pus est cognitū q̃ vle. p^m
Añs pbat̃:q2 ipossibile est nālr abstrahere ⁊ fingere cōceptu3 aliquē ab aliqb⁹ reb⁹ nisi ille res:vel alique earū sint pus apphēse:qm̃ de reb⁹ oino ignotis nullus conceptus formari pōt:vt supra p3 in.q.de noticia sensibiliu3: ⁊ experiētia idem docet. Aut igit̃ res de quibus ɔceptus vniuersalis format̃:sunt note in seipsis:⁊ habet̃ ppo^m:q2 q̃lib3 talis est singularis:aut sūt note aliqua spē recepta a rebus:⁊ adhuc habet̃ ppositū:quoniā omne cui⁹ recipitur spēs sic:⁊ qđ per eam cognoscit̃:est in se precognitu3: vt ibi supra p3:aut est cognitu3 in aliquo cōceptu ficto:⁊ tunc vt pus arguit̃:qm̃ ⁊ antē ille fingeret̃ necesse fuit precognosci aliquā rē singularē:aut pcederet̃ in ifinitū icōceptibus a pte ante:qđ est ipossibile.ɔña pbat̃. q2 vle intelligi id ipm est:q ipm fingi:vel ipm simul fingit̃ ⁊ itelligit̃:aut pus fingit̃ q̃ intelligit̃. Nā3 ipossibile est q pus intelligat̃ q̃ fingat̃:qđcūq3 aūt illoꝝ detur.p3 ɔña.
¶ Forte diceret̃ ad hoc q verū est q ante formatione3 vlis aliqđ singulare est notū:sed per sensu3:nō aūt per intellectū. Cōtra hoc est intētio. P. ⁊ Cōmen. 12º meta. d. q apud Ar. vlia sunt collecta ex pticularib⁹ in intellectum: qui accipit inter ea similitudinē:⁊ facit ea vnā itētionē. t.c.3.4.
¶ Intellect⁹ igit̃ fm Cōmē. ⁊ vt di. fm Ar. etiā faciēs intētionē vlem:accipit.i.ɔsiderat:atq3 cognoscit cōsimilitudinē inter pticularia:⁊ cōstat q nō pōt coꝝ cōsimilitudinē cogscere:nisi cognoscat illa. ¶ Idē vult Eustra. sup p ethi. vbi ait.q post subsistētiā multoꝝ aia in seipsa subsistere facit vlia propter hoc ⁊ aial vle nihil aut posterius.ipse Ar. in his q̃ de aia di. nihil aūt qm̃ fm se qdem nō subsistit:posterius aūt qm̃ ad multoꝝ existentiā ⁊ cōprehēsionē ipsi⁹ ɔsequtur intellect⁹. ¶ Ex qb⁹ p3 q fictio vlis psupponit cōprehēsionē particulariū:nec est imaginandū q vna virtus cōprehendat singularia ⁊ cōuenientiā coꝝ.⁊ alia formet vle:non plus q̃ q vn⁹ homo apprehendat singularia:⁊ alius abstrahat coꝝ vle3 conceptū. Cōm.5º
¶ Confirmat̃ per Cōmē. p phy. q l3 indiuiduu3 non sit pn^m in scia demonstratiua:est tñ pn^m acquisitionis vlis: qđ est pn^m doctrine demonstratiue. Cū eni demonstratio fit ex vlibus ppōnib⁹:ideo noticia alicui⁹ singularis determinati:siue complexa siue incōplexa:non est pn^m demōstrationis:nec demōstratiue doctrine. Est tñ pn^m acquisitionis noticie vlis:sicͭ p3 p meta. ⁊ 2º poste. ita q noticia singularis precedit noticiā vlis. ¶ P. pmū cognitū ab intellectu non est aliqđ factū ab intellectu.igit̃ singulare est pmo cognitū ab intellectu.ɔña t3.⁊ añs pbat̃:q2 pmū cognitū ab intellectu precedit tempore vel natura noticiā intellect⁹.qđ aūt factū est ab intellectu est posterius natura pma noticia itellectus ⁊ nō pus. ¶ P. si vle esset pmo cognitū:aut pma noticia illius esset pma noti^a qua cognosceret̃ vt signū reꝝ extra:aut qua cognosceret̃ vt quedā res fm se:sed ipossibile est vt pma noticia intellectus sit alicui⁹ vt signū:cū noticia talis presupponat noticiā rei alicui⁹ in se cuius est signū:vt supra p3. ¶ Si dicat̃ 2^m tunc cū vle fm se sit quedā res singularis:vt patebit in 3º li.º l3 vt est signu3 pluriu3 sit vle:seqtur q pma noticia intellectus erit alicuius singularis:vt singulare. ¶ P. talis noticia non deseruiet aliquo mō ad noticia3 singulariū habendā:nec noticia cōmunioris vlis ad noticiā vlis minus cōmunis:cuius tñ oppo^m intendunt ponētes vle pus cogsci singlari. ¶ P. pus cognoscit̃ singlēter itelligibile. vbi gra. intellectio ⁊ volitio q̃ vle precise illis cōmune.igit̃ pus itelligit̃ singulare sensibile q̃ Cōm.5º 2^m 3^m 4^m 5^m

vle talibus singularib⁹ cōmune.igit̃ singulare pus intelligit̃ q̃ vle. Añs p3.q2 libet enī3 q̃tūcūq3 grossus ⁊ rudis mox cū incipit habere vsum rōnis nouit ⁊ non nisi per intellectū determinate suā volitionē:qua vult aliquā rem singularē determinate. Et tñ constat:q nō statim q̃libet talis h3 conceptū specificū vel aliu3 vle3 illis singularibus pprium:nec omniū est tales cōceptus abstrahere. Cōsequētia pma p3:q2 cu3 singulare sensibile itelligibile sit ab itellectu:vt supra p3 eadē rōne de eo respectu vlis sui qua de alijs. P3 etiā qm̃ rō que videret̃ ab alijs assignari. v3. de pcessu nature ab iperfecto ad pfectu3:⁊ noticia cōfusa ad determinatā nō plus in his locu3 h3 q̃ in illis.
¶ Hoc pōt etiā pbari ex intētione Aug. 8. de tri. ⁊ li.º 9º vbi vult q noticia vlis siue fm spēm siue fm genus colligit̃ ex pluriu3 similitudine singulariū visoꝝ in se:sicut etiā. P. ⁊ Cōmē. dicūt:vt supra p3. ¶ Dico igit̃:q cuiusl3 vlis noticiā pcedit noti^a sing^{ris} ipsi⁹ in itellu:q̃uis nō cuiusl3 sing^{ris} noti^a pcedat i itellu noti^{as} sui vlis:imo ēt nec i sensu. Nā mlti hnt ɔceptū vle3 hois q nūq̃ quelib3 singularem hoiem in se nouerūt. Contra istud arguunt aliqui dicentes q singulare in rebus mālibus nō intelligitur directe ab intellectu nostro:sed indirecte ⁊ per quandā reflexionē. Cui⁹ ratio est:q2 pn^m singularitatis in reb⁹ mālibus est materia indiuidualis:itellectus autē noster intelligit abstrahēdo spēm intelligibile3 ab hͦ materia: qđ aūt a materia indiuiduali abstrahit̃ est vle. vnde itellectus noster directe nō est cognoscitiuus nisi vliu3:per reflexionē aūt cognoscit singularia:q2 intellectus etiam postq̃ abstraxit spēs intelligibiles non pōt fm eas actu intelligere nisi conuertendo se ad fantasmata: in quib⁹ spēs intelligibiles itelligit. Cōuertendo se ad fantasmata intelligit singularia quoꝝ sunt fantasmata:⁊ sic pus itelligit vle q̃ singulare. ¶ Pro hac opinione inducitur verbū phi 3º de aia. ⁊ Cōmēta. quo videt̃ dr̃e q indiuiduū nō intelligit̃:nisi per linea3 circūflexam aut sphericalem:quiditatē aūt vlem per lineam rectam. ¶ Item dictum eiusde3 pmo phy. vbi ait. q vle est notius fm intellectum:singulare vͦ notius est fm sensum:qđ aūt est notius fm intellectū pus cognoscit̃ ab intellectu. ¶ Adducit̃ etiā rō ad hoc:q2 omne qđ pcedit de potētia in actu3 pus peruenit in actu3 incōpletū qui est mediu3 inter potentiam ⁊ actum:q̃ ad actu3 perfectū:intellectus aūt noster pcedit de potētia in actū:⁊ actus eius perfectus est scia ɔpleta per quā distincte ⁊ determinate res cognoscitur:actus aūt incōpletus est scia iperfecta per quā scunt̃ res indistincte sub quadā cōfusione:qđ eni sic cognoscit̃ in actu cognoscitur quodā modo in potētia. Vñ dicit. P. p phy. q sunt pmo nobis manifesta ⁊ certa ɔfusa magis. posterius aūt cognoscimus distinguendo distincte pncipia ⁊ elemēta. Manifestu3 aūt est q cognoscere aliquid in q̃ plā cōtinent̃ sine hoc q habeat̃ noti^a cuiuslib3 coꝝ: que cōtinent̃ in illo:est aliqđ cognoscere sub cōfusione quadā:sic aūt pōt cognosci ta3 totū vle:q̃ totū integrale. igit̃ cognitio vlis pcedit cognitionē singularis. ¶ Hec ɔtinent quedā falsa ⁊ etiā repugnātia alijs dictis eiusdē doc. vñ sumo pmā itellectionē itellectus:⁊ quero an per illā cognoscat̃ ipsa spēs abstracta vlis aut fantasma singulare:aut res extra vna vel plures:q̃rū est spēs illa abstracta. ¶ Si p^m manifeste sibi cōtradicit qui in pcedēti.q.85.ar.2º.ex itēt^{oe} ɔtermiat q spēs nō itellr p̄3 scdario tñ ⁊ p reflexionē:s3 quā itells itelligit:⁊ suū itellre:⁊ spē3 quā itellr:qđ āt p itellr ē res:c⁹ spēs intelligibilis est silitudo:vt dicūt. Et in p^a itellec^{one} spēs nō ē qđ itellr:s3 ē tñ fo2^a s3 quā res:c⁹ ē spēs itellr. ¶ P. h ēt ē slm s3 se:pbatū.n.ē.ō.q abstractio vlis psuppōit pōrē no^{em} i itellu.

Margin notes (right): ca.5. ca.6. 12.me.t. ⁊ cō.4. 3 dc3 ar^s thomas p^a pte.q. 86.ar^o p. p^m t.⁊.c.10. 2^m T.c.48 3^m Tho. p^a pt.q.85. ar.3º. T.cō.3. 3 Tho. vbi.s. Tho. p^a pt.q.85. ar.2º.

¶ Si dicat zm ꝯtradicit sibi ꝛ habet ꝓpositū. Nā fantas
ma ſm ipsos est mere singulare ꝛ nō vle. Si dez zm sicut
opz eos dare ſm dicta eoꝝ.q. ꝓxima vl ꝓximo allegata
habet ꝓpom. Nā ſm veritatē ꝛ ſm ipsos q̄libet res talis
est mere singularis: ꝛ per ꝯñs pm cognitū ab itellcū est sin
gulare. ¶ Si dicat ꝙ itellꝰ p suo actu cognoscit rē extra:
abstrahēdo eā tñ a cōditionibꝰ idiuidualibꝰ eiꝰ. vbi grā.
itelligit hoiez q̄tū ad ea q̄ ptinēt ad rōnē spēi: non itelli
gendo pnª idiuidualia q̄ nō sūt de rōne spēi. ꝛ istud ē ab
strahere vle a pticlari vt dicūt: ꝛ sic stat ꝙ p itelligat vle:
nō aūt singulare. ¶ Cōtra. aut res quā dicis abstrahi ab
itellectu istoꝝ ꝛ itelligi pª itellcōne sūpta pcise ſm ea que
ptinēt ad rōnē spēi est res aliq̄ singularis: ꝛ habet ꝓpom
ꝙ singlāre p itellr: nec talis abstractio ipedit. Aut ē cōis
pluribꝰ: ꝛ h est ꝯ eos: ꝛ ꝯ id qd suppom est in pn. huiꝰ arti.
¶ P. hꝰ itellcōnē: abstrahētē sic nām a ꝯditionibꝰ indi
uidualibꝰ valde difficile est hr̄e: sic expiri q̄libet pōt: vñ
Hoc vr̄ nulloº pōt eē pª notiª itellectꝰ. ¶ P. isti dicūt ꝙ itellcūs
dr̄e: ho. nr̄ p statu isto nullā rē mālē pōt itelligere: nisi ꝯuertēdo
i pª pt. q. se ad fantaª. Ita ꝙ necio ad h ꝙ itelligat obz suū ꝓpriū
84. art. .s. nām vlez in pticulari exñtē oz ꝙ ꝯuertat se ad fantaª
7. ꝛ ē ar ipsa singulariū. Ad fantaª aūt nō alr ꝯuertit: nisi ipa itel
gumētū ligēdo ꝛ ispiciendo: sic ipsimet ēt inuūt. ¶ Ex q̄ seqtur p
ad hoc. ꝙ itellꝰ nām vlez nō itelligit: nisi ꝯuersus ad fantaª: ꝛ p
ꝯñs nō directe: sz p reflexionē ſm ipsos: q iō dicūt singu
lare p reflexionē tm̄ itelligi: q2 nō itellr nisi in itellcū cō
uertente se ad fantaª. ¶ Itē seqtur ꝙ pm cognitū ab itel
lectu est fantasma: ꝛ vlteriꝰ cū fanmª repñtet tm̄ singula
re: ꝛ singulariter nō abstrahēdo a ꝯditionibꝰ indiuidua
libus ſm istos: seqtur ꝙ fantasma ipm solū singulare in
telligat ꝛ nō vle: aut saltē pus ꝛ magl directe. ¶ Ampliº
cū vt in pcedētibꝰ est ꝓbatū ꝙ p nullā spēz receptā aliq̄
res cogsci possit q̄ nō sit pus cognita in se: seqtur ꝙ añ no
ticiā rei in fantaª sit ipsa res singularis cognita in seipa.
ꝛ cū notiª fantaª sit poꝛ vel sil aut eadē cū noticia ipsius
vlis ſm dicta istoꝝ: vt ꝓbatuz est: seqtur ꝙ simplr pm co
gnitū sit ipm singulare ex. ¶ P. aut itellcꝰ nr̄ nō pōt in
telligere rē aliquā mālez: nisi abstrahēdo eā a pticulari
bꝰ ꝯditionibꝰ māe: ꝛ tūc seqtur ꝙ nunq̄ itelligit singula
re ſm istos: cꝰ tñ oppom dicūt. aut pōt itelligere ēt nō ab
strahēdo: ꝛ tūc nō habet plus ꝙ pus intelligat vle: q̄ sin
gulare q̄ ꝙ singulare pus q̄ vle. ¶ P. isti dicūt ꝙ singu
lari māli nō repugnat itelligi inq̄tū singulare ē: sz inq̄m
māle est. Et cōstat ꝙ nō pñt h itelligere: nisi de itellcōne
directa ꝛ pª: q2 itelli idirecte ꝛ p reflexionē nō repugnat
ſm eos singulari māli ꝛ vt ē māle. igit repugnat ei itelli
pº pcise: q2 māle. igit h ēt repugnat nāe māli vli: cuz illa
ſm eos nō abstrahat a mā simplr: sz idiuiduali tm̄. ꝛ per
ꝯñs pm cognituz ab itellcū nr̄o nō est vle vt dicūt. ¶ P.
pª notiª itellcꝰ ſm eos est notiª alicꝰ totiº vlis i q̄ ples cō
tinent entitates. Cōstat aūt ꝙ nulla res ex aiaz ēt q̄lrcū
q̄ itellcā est aliqd hꝰ tom ꝯtinēs pla ꝯtinētia. s. totiº vlis:
q̄uis ꝯtinētia totiº itegralis aliq̄ res pla ꝯtineat: vñ p h
ꝙ aliq̄ res ex aiam itellr nō itellecto aliq̄ extrīº sibi siue
sit ꝯditio idiuidual siue aliō n̄ sit cōis plibꝰ rebꝰ nō plus
q̄ sonꝰ q audit nullo alio audito. ¶ Itē nullū exñs i aia
seq̄ns itellcōnē pōt eē tale totū p cognitū. igit est aliqd
i aia pueniēs itellcōnē saltē nā si nō tpe. Et nō vr̄ qd pos
sit dici esse illud: nisi spēs rei ex: ꝛ p ꝯñs pm cognitū ab i
tellcū est spēs. h āt repugnat dcis eoꝝ: ac ēt falsuz est ſm
Ad rōes se: vt. ā. pz. ¶ Tenēdū est itaq; p ꝯstāti ꝙ p cognitū ab i
thome tellcū est res aliq̄ singularis: nec motiua istoꝝ hñt effica
vbi. ā. ciā. Primū q̄dez nō: q2 q̄cq̄d dicūt de tali reflexiōe fal
suz est: nec illud ponit. P. sz potiº oppom māifeste: vñ ait.
T.c. io. ꝙ aia sensitiua calm ꝛ frm iudicat: ꝛ quoꝝ rō q̄daz caro.

alio aūt aut sepato aut circūflexe se hz ad seipsaz cū extē
sa sit carni esse discernit. vbi pz ꝙ phs vult ꝙ singulare
sensibile aia directe apphendat: mediāte sensu tñ ſm in
tellectū supra datū. Deinde q̄ditatē quā itelligit per carni
esse siue per q̄ditatē intelligat formā exñtē in mā q̄ pnci
palioꝛ est pars q̄ditatis: vt q̄dā dicūt: siue vle ipm: vt opi
nant alij: siue q̄cq̄d aliō itelligat per q̄ditatē: aia. q. circū
flexa ad seipsaz discernit. Vñ Cōmē. ibidē ait. nece est vt Cō. io.
forma expimentet. s. ab aia aut per dispōnē similē linee
recte. s. cū itellexit pªm formā exñtē in hac re singlari. aut
ſm dispōnē similē linee spicali. s. qñ fuerit reuersa q̄ren
do itelligere q̄ditatē illiꝰ forme: deinde q̄ditatē illiꝰ q̄di
tatis: quousq; pueniat ad simplicē q̄ditatē. vbi pz ꝙ illō
qd itellr q̄si circūflexe est q̄ditas: singulare vō cꝰ est q̄di
tas p̄ma directe: ꝛ si per q̄ditatē intelligat vle. seqtur ꝙ in
tendit vle intelligi per reflexionez: singulare vō directe.
¶ Ad aliā auctem. P. p phy. q̄uis varie dent ab aliq̄bꝰ Ad zm
expositiones. dico ꝙ. P. ibidē nullā facit comparationez T.c.48
inter noticiā singularis ꝛ noticiā sui vlis ſm sensuz ꝛ in
tellectū: vt estimant multi. ꝛ hoc pz pº cōsiderato ꝓposi
to de quo loqtur. ¶ Dicit eni ꝙ antiqui ꝯueniebāt in h
ꝙ oēs ponebant pnª cōtraria: differebant tñ inter cetera
in hoc ꝙ ꝯtraria que ponebant pnª ab aliq̄bus sunt no
tioꝛa ſm sensuz: que vō ponebant pnª ab alijs sunt notio
ra ſm itellectū. vbi grā. quidā ponebāt pnº magnū ꝛ par
uum: par ꝛ ipar: que notioꝛa sunt ſm intellectū. Caliduz
vō ꝛ frigidū rarū ꝛ densum que ponebant ab alijs eē pn
cipia sunt notioꝛa ſm sensuz. Cōstat aūt ꝙ oia hec nomi
na sunt vlia: sz quedā plus: quedā vō minꝰ. ¶ Scdo idē Cō. 48.
pz p Cōmē. ibiō qui exponēdo dicit. Et q̄dā accipiūt illō
qd est pus apud intellectuz in cognitiōe ꝛ est illud qd est
magis vle: ꝛ quidā accipiūt illud qd est pus apud sensuz:
ꝛ est illud qd est magis pticulare: ꝛ post subdit. ꝙ cōpara
tio inter cōprehensibilia ab itellectu ꝛ sensu nō verifica
tur: nisi respcū cōis cōprehensionis. ¶ Itē sequēti cōmē Cō. 49.
to. ait: qm̄ magnū ꝛ paruū sunt magis vlia: q̄ rarū ꝛ den
sum: iō attribuunt magis intellectui: ꝛ rarū ꝛ densuz ma
gis sensui. Et hoc est ita: q2 rarū ꝛ densuz cōprehendunt
in corpoꝛalibꝰ sensibilibꝰ nālibus. Magnū aūt ꝛ paruū
cōprehendunt in corpoꝛalibꝰ nālibus ꝛ mathematicis:
hec Cōmē. Ex quo pz: ꝙ illa cōparatio fit inter pnª magl
ꝛ minus vlia vel cōia: et minꝰ cōia vocant singularia re
spectu cōioꝝ: sicut etiā in pnº dicti libri. cū. P. dicit. ꝙ oz T.c. 4.
ab vlibus in singularia ꝓcedere. nō intēdit: vt dicit Cō Cōm. 5.
mentatoꝛ. per singularia ipsa indiuidua: sz vltimas spēs
aut illa que sunt q̄si spēs vltime. ¶ Aduertēdū tñ: ꝙ cū
dicit ꝙ magis vlia notioꝛa sunt ſm intellectū: ꝛ minus
vlia ſm sensuz: accipiēdi sunt isti actus exerciti pro istis
alijs significatis: de magis vlibus verificat esse notioꝛa
ſm intellectū ꝛ de minus vlibꝰ verificat esse notioꝛa ſm
sensuz: qui debent exerceri sumptis aliquibus terminis
vlioꝛibus. vbi grā. magnū ꝛ paruuz: ꝛ aliq̄bus minus vli
bus. vbi grā. caliduz ꝛ frigidū. sic magnū ꝛ paruū sunt no
tioꝛa ſm intellectū: sic calidū ꝛ frigidū notioꝛa sunt ſm
sensum. in q̄bus subiecta supponunt pro rebus singulari
bus: vñ in actibus significatis fit cōparatio iter magis ꝛ
minus vle: in exercitis vō fit cōparatio inter singularia
cōioꝛis: ꝛ singularia minus cōis: q̄ tñ non se hñt sicut per
se supius ꝛ iferius sic ꝙ vnū de altero pdicet in p mō di
cēdi per se. ¶ P. qd Cōmē. dicit eē pus apō sensuz vel i
tellectū nō ē accipiēdū de poꝛitate gñōnis: sz pfectiōis. i. p phy.
pfectiꝰ notū: ꝛ eodē mō itelligit. P. qñ dic ꝙ est notius: ꝛ t.ꝛ.c.48
tūc ē verū qd dr̄. Nā sensibilia minꝰ cōia pfectiꝰ a sensu
cognoscunt: q̄ cōioꝛa: vt pz in exēplis positis: ꝛ cōioꝛa p
fectiꝰ cogscunt ab itellū. ¶ Si tñ velimꝰ accipe dcm̄. P.

tanq̃ loquēs de singulari: vt distinguit̄ ɔtra cōe: tunc dico φ ɔparatio nō pōt vtrobiq̃ ,ppe sumi. p3: q2 siue fiat cōparatio iter potētias respcū eiusdē obti. vbi gr̃a. dicendo φ singulare est notiꝰ ꝭm sensuz: q̃ ꝭm itellm: ⁊ vl'e notiꝰ ꝭm itellm: q̃ ꝭm sensuz: siue fiat ɔpatio iter diuersa obare ciusdē poc. vbi gr̃a. dicēdo. singulare notiꝰ est ꝭm sensuz: q̃ vl'e: ⁊ vl'e est notiꝰ ꝭm itellm: q̃ singulare: semp sequit̄ φ vl'e sit notū ꝭm sensuz: qd est falsuz. ¶ Et iō dicēdū φ si fiat ɔpatio p̄ mō alr̄ ⁊ alr̄ hincinde exponi debēt vba. Nā iō singulare dr̄ notiꝰ ꝭm sensuz: q̃ ꝭm itellm: q2 sensus apphēdere pōt singulare absq̃ h φ itells apphendat vel apphenderit ipm. Intells aūt nō pōt absq̃ sensu: tūc vel pus apphendēte apphendere singulare ⁊ sensibile de q̄ est ꝭmo. Vl'e aūt iō notiꝰ dr̄ ꝭ3 itellm: q2 tm̄ ab intellectu est notū. ¶ Si vo fiat ɔpatio 2° tūc iō dr̄ φ ꝭm sensuz singulare notiꝰ est vl'i: q2 singulare notū est sensu: nō aūt vl'e. vl'e vo notiꝰ est ꝭm itellm: q̃ singulare: aut q2 est ei ,ppriū nosse vl'e: nō aūt nosse singulare. cū ēt sensus nouerit singulare: aut q2 itellēs nō actualr̄ ɔcurrēte noticia sensus p̄ seip3 pōt nosse vl'e ⁊ pfectius q̃ singulare qd vtrū sit vl' nō sit cogscere nō pōt: nisi mediāte sensu: ⁊ loquor sp̄ de singulari sensibili.

Ad 3m ¶ Ad rōne3 ipsoꝝ dōm: φ aliquē actū eē mem iter poam ⁊ aliū actū potest itelligi 2r. Unoꝰ. s. ꝭm ordinē gnōnis: sic φ pus trāsmutet̄ in illum actū: q̃ in aliū: vel ꝭm ordinē pfectiōis: q2. s. actꝰ ille pfectior est q̃ pō ⁊ ipfectior q̃ aliꝰ actꝰ. Si maior itelligat̄ p̄ mō minor est falsa ⁊ petit pn̄m. Nā noticia vl'is non est h mō mea: imo sp̄ an̄ eā p̄habet̄ notia alicꝰ singularis. Silr̄ h est qd p̄ncipalr̄ q̄rit̄: ⁊ iō petit̄ qd est i pn̄. Si vo maior itelligat̄ 2°: vt sit sensus: φ oē qd ,pcedit d̄ pō ad actū pꝰ puenit in actū minꝰ pfectū: q̃ i magl pfectū: ,ppositio nō est va. P3 eni φ aer pus trāsmutat̄ ad lucē: q̃ ad calorē: ⁊ tm̄ lux ē pfectior calore sic itells ⁊ volūtas pus trāsmutant̄ ad actū: q̃ ad habitū: ⁊ tm̄ actꝰ est pfectior. ¶ Itē aliqn̄ pus habet̄ notia de re pfectiore: q̃ ipfectiore. vbi gr̃a. de h actu itelligēdi: q̃ de h sapore vel odore illo. ¶ Itē re9 eiusdē ɔplecti obti aliqn̄ pus aligs acqrit sciam a pori ⁊ aliꝰ sciam a posteriori: q̄ scie non sunt eq̄ pfecte: ⁊ multe ac possent istātie dari. ¶ Et si dicat̄ φ nā sp̄ ,pcedit d̄ ipfecto ad pfectū non eē. ¶ Dōm φ h pōt duplicē sensum hr̄e. vnꝰ est φ sp̄ nā pus fac̄ in re illud qd est ipfectiꝰ: q̃ illud qd ē pfectiꝰ ɔpādo illa duo p̄cise iter se: ⁊ i h sensu falsuz est qd dr̄. p3 eni φ in corpore aialis pus gnāt̄ur cor: q̃ pes vel manꝰ: ⁊ ɔstat φ cor nobiliꝰ mēbrū est. Aliꝰ sensus est φ nā pus fac̄ rē aliquā ipfecte ⁊ ipfectā: ⁊ post illā eadē pficit: ita φ sit ɔpatio nō iter illa facta p̄cise: qbꝰ factl res dr̄ pfectior ⁊ ipfectior: s3 fit ɔpaꝰ eiusdē rei ꝭm φ aliqn̄ est pfecta ⁊ aliqn̄ ipfecta: ⁊ h est verū in his q̄ nō fuūt subito. S3 cū h stat φ actꝰ vlterior quo res est pfecta sit ipfectior actu p̄ore. vbi gr̃a. hō pus fit ipfectꝰ carens scia ⁊ v'tute: ⁊ postea pficit̄ v'tutibꝰ ⁊ scia: ⁊ tm̄ eius aia q̄ prius fuit nobilior est q̃ scia ⁊ v'tus. ¶ Itē corpꝰ humanū pus fit ꝭm ptē ⁊ ipfectū: ⁊ tm̄ ptes nobiliores pus fuūt. S3 hō cū aia ⁊ scia ac v'tutibꝰ est qd pfectius: q̃ hō tm̄. Silr̄ corpus cū oibꝰ mēbris nobilioribꝰ ⁊ ignobilioribꝰ pfectius est q̃ cū3 nobilioribꝰ tm̄. Sic in ,pposito aia est pfectior hn̄s noticiā de singulari ⁊ vl'i: q̃ de singulari tm̄: ⁊ iō non obstāte φ sensus noscat singulare: ⁊ deide vl'e: esto φ noticia singularis esset pfectior q̃ vl'is: adhuc ,pcederet̄ de esse ipfecto ad eē pfectū.

T. cō. 5. ¶ Ad dcm̄ aūt. P. p̄ phy. qd iterponit̄ dicet̄ in solōne p̄mi argū ad. q. ¶ Et si dicat̄ vt etiā dic̄ p̄ phy. φ pueri vocāt virū oēm p̄rē3. deide determinate eū q est p̄r cogscūt: ⁊ p̄ ɔn̄s pus hn̄t noticiā cōfusa3: q̃ determiatā. Silr̄ idē declat̄ de corpore a remotis viso qd q3 pus cogscit̄ in ɔfuso: q̃ distincte. ¶ Rn̄: φ ista nihil ad ,ppom faciūt. Nā pueri tē nullū vl'e cogscūt: s3 singulare tm̄. vn̄ cū puer vi3 q nō est p̄r eiꝰ vocat p̄rē3: certū est φ virū singularē apphēdit: ⁊ iō illd exm nō ,pbat φ pus cogscat̄ vl'e aliqd: q̃ singulare: s3 solū φ singulare pus cogscat̄ cognitiōe ipfecta ⁊ debili: cuiꝰ v'tute nō pōt hr̄e puer iudiciū discretiuū vltimatū ⁊ pfectū q̄ determinate nouerit hūc nō esse p̄rē3 eiꝰ: ⁊ hūc aliu3 esse: q̃ notia clara ⁊ pfecta: q̄ tale iudiciū possit hēri. Qd ēt ɔtingit in aialibꝰ rōne carētibꝰ: q̄ tm̄ nulliꝰ vl'is sūt apphēsiua: vnde agnꝰ p̄ seqtur oēm ouē: sic m̄rē3: ⁊ postea determiate seqtur matrē tm̄: qd non ,puenit: q2 pus hēat noticiā alicuiꝰ vl'is: s3 q2 ipfectā noticiā pus h3 de singulari: ⁊ postea pfectiorē: vt dictū est de pueris. Silr̄ q̄ ad aliud exm p3: φ siue de ,ppinq̄ siue d̄ remoto corpꝰ videat̄ sp̄ vr̄ singlare: s3 de ,ppinq̄ pfectior hr̄ notia q̃ de remoto: ⁊ ita ɔtingit in alijs aialibꝰ: vt in hoie: vn̄ nō ,pbat̄ φ vl'e sit pus notū.

Quantum

3° arl9 ad 3m artim dico φ singulare sensibile pus est itellm a nobis: q̃ singulare isensibile: ad mīe itelligibile: h aūt magis p3 p̄ expiētiā: q̃ per rōnē. Pōt tm̄ argui sic. sensibilia pus itelligunt̄ a nobis: q̃ isensibilia. igit̄ sensibile singulare pus cognitū est ab itellu. ɔn̄a p3 ex dictis. Añs ,pbat̄: q2 oē itelligibile ⁊ isensibile vel est ipsa aia vel aliqd in ea vel aliqd ex aia3. Cōstat aūt φ isensibilia q̄ sūt ex aiam nō cogscimꝰ: nisi p̄habita noticia aliq̄rū alioꝝ. Ea vo q̄ sūt in aia: vel sūt spēs aut ɔceptꝰ: vel actꝰ aut habitꝰ: s3 nec spēs nec aligs ɔceptꝰ pōt esse pꝰm cognitū: vt ex supioribꝰ p3. ¶ Item nec aligs actꝰ: q2 nō actꝰ itells. Nā p̄mꝰ actꝰ nō est cognitus seipo: s3 alio actu: si tm̄ cognitꝰ sit: vt p3 in pꝰ di. vbi pbatū est φ actꝰ rectꝰ ⁊ reflexus non sunt ide3. ¶ Itē nec actꝰ volūtatis pōt esse pꝰm cognitu3 ab itellu: cū volitio p̄supponat itellectionē. Silr̄ ipsa aia siue itells ⁊ volūtas nō est qd a nobis p̄ cogscit̄: qlib3 eni si diligēter attēdat recordari pōt se pla atq̃ plies sensibilia intellexisse pus q̃ de mente aut aia sua noticiā habuerit: aut de ipsa mō aliquo ɔsiderauerit. Istud ɔfirmat̄ per. P. 3°. de aia in illa pte. Cū aūt hec singula fiāt. vbi dicit. φ itells pōt tūc itellr̄e seip3 qn̄ factꝰ fuerit sciēs siue itelligēs ꝭ3 actū. T. cō. 8. Et Cōmē. d. φ itellcā fiunt in eo in actu: per itellcā aūt itelligit actꝰ itelligēdi: vel spēs itelligibiles. voluit igr̄ φ itellectꝰ pus itelligit alia: q̃ seip3: ⁊ p̄ ɔn̄s pus senlia: q̃ se. Cōm. 8. Et vlteriꝰ pus sensilia q̃ isensibilia: q̄ ɔn̄e patēt ex rōne fcā.

Quantum

4° arl9 ad 4m arm dico φ notia ituitiua rei singularis: siue sensibilis siue isensibilis: est p̄or noticia abstractiua q̄ ip3 in singulari ⁊ ,ppa notia cogscit̄. Et istud p3: q2 vel p̄ pam noticiā singularis ip3 cognoscit̄ i seipso imeē: ⁊ habet̄ ,ppom: q2 oēs tales noticie sūt ituitiue: vt supra p3: vel cogscit̄ in spē ,ppa sibi: ⁊ h est ipole: cū ois talis notia p̄supponat noticiā illiꝰ rei singularis in seipsa: cꝰ est spēs: vt declatū ē. s. i qōne de notia sensibiliū. aut cogscit̄ in ɔceptu cōi sibi ⁊ alij: ⁊ tūc nō cogscitur cognitione sibi ,ppa: ⁊ p̄ ɔn̄s relinqtur φ pa notia ,ppa rei singularis sit intuitiua eiusdē. ¶ Ex his collr̄ totalis rn̄ꝰ ad qōnē. v3. φ pa notia itells p̄mitate. s. gnōnis ē notia ituitiua alicꝰ sensibilis singularl. Totalis rn̄sio ad qōne3 Et p̄t ex dcis sic argui. P2ia notia itells nō est notia vl'is alicꝰ: vt p3 in. 2. ar°. igit̄ est notia alicꝰ singularis. Aut igit̄ alicꝰ singularis sensibilis: aut itelligibilis mīe: nō mīe itelligibilis: vt p3 ex 3°. ar°. igit̄ sensibilis. aut q̄ est notia illiꝰ ituitiua: aut abstractiua: nō abstractiua: vt p3 ex 4°. ar°. igit̄ intuitiua. ¶ S3 si q̄rat̄ cꝰ singularis noticia sit pa. ¶ Dōm φ illius qd p̄ mouet sensu3 motiōe sufficiente: postq̃ puer pōt itellr̄e. Et si plura talia sensibilia simul sufficienter mouerēt: ⁊ puer tūc simplr̄ posset plura sil' itelligere: nulla esset p̄or: s3 oēs eque cito mouerēt ⁊ essent eque p̄me: sin aūt φ for

tius moueret sensum. vnde rñ° questionis supponit aliq̃z
vnā eē p̃ᵃᵐ. Si tñ ponerent̃ plēs eque p̃me: tunc oēs ille
eēnt etiaz ituitiue ꝛ de singularib⁹ sensibilib⁹. vñ nec sic
ad p̃ᵐ ar. variat̃ itētio q̃ōnis: nec rñsionis eiusdē. ❡ Ad p̃ᵐ q̃ōnis
p̃nˢ.q. arᵐ nego añs. Ad ꝓbationē dico ꝙ P. nō facit cōparatio
p phisi. nē aliq̃z iter notitiā vl'is ꝛ notitiā singularis: vt distiguit̃
t.c.3.ꝛ4 singulare ꝯ vl'e: ſ₃ iter notitiā magis vl'is ꝛ notitiā min⁹
vl'is: qđ vocat singulare in cōparatione ad magis vl'e: vt
ꝯ.4.ꝛ.5. expsse dicit ibi Cōmē. cū ibi dixit. ſ. Ar. ingt Cōmē. pticu
laria nō itēdit iduidua: ſ₃ vltimas spēs: aut illa q̃ sūt q̃si
vltime spēs. ꝛ stati post: ꝛ res vl'es sūt notiores apud itel/
lectū: q̃₃ pticulares. ſ. spēs. ecce ꝙ exponit itez pticlares
ꝑ spēs: ꝛ ad istā itentionē exponit. P. ibi ꝑ notū. Itē ꝯmē.
5. adhuc inuit rō₃: q₂. P. loqtur ibi de notitia q̃ ptinet ad
sciā₃: notitia aūt ꝓpa singularis nō ptinet ad sciā₃: cū nō
possit eē ps sillogismi demr̃atiui: q̃uis possit eē p̃nᵐ acq
sitiōis vl'is: qđ ē p̃nᵐ doctrine demr̃atiue: vt dicit: ꝛ iō p₃:
dcm̃. P. nō eē ad ꝓpositū. vñ esto ꝙ magis cōe sit p̃us no
tū itellectui: q̃₃ min⁹ cōe: nō tñ est p̃us notū q̃₃ iduiduū.
Iō q̃libet cōi p̃us notū est aliqđ iduiduū: qđ etiā p₃ per
v̄bū cō. iā allegatū. ſ. ꝙ iduiduū est p̃nᵐ acq̄sitionis vl'is
qđ vez est vl'r de notitia icōplexa iduidui respcū acq̄si/
tiōis vl'is icōplexi: ꝛ ꝑ ꝯñs etiā cōplexi: Et de notitia etiā
icōplexa iduidui etiā in multis ē vez respcū vl'is cōple
xi: sic p₃ ex sumptiōe vl'is: qđ est p̃nᵐ artis ꝛ scie: ꝛ nō est
ꝑ se notū. Utz aūt notitiā p̃ncipij ꝑ se noti p̃cedat notiᵃ
alicui⁹ sui singularis cōplexi: q̃uis ip̃₃ vl'e nō fiat notū ꝑ
Ad zᵐ illā nō curo ꝑ nūc discutere. ❡ Ad zᵐ dico vt haberi pōt
cap.6. de intentione Augusti. 14. de trinita. ꝙ mentem esse sibi
presentez potest dupliciter intelligi. vno modo de pre/
sentia essentiali. Alio modo de presentia obiectiua. pri/
mo modo mens est sibi semper presens: quāuis non ꝓ/
prie forte dicatur aliquid presens sibimet: sed potius
non absens sibi: ſm tamen vsitatum modum loquendi
ꝛ maxime ab August. ꝛ sic mēs pōt dici sibi p̄ns sp. z° aūt
mō nō sp mēs est sibi p̄ns: sic nō sp est in ꝯspectu ꝓprio. i.
nō sp se ꝯspicit actu seu cogitat: tūc. n. tm̄ sibimet est p̄ns
qñ actu se cogitat: ꝛ hanc p̄ntiā voco obiuā. Cū igit̃ dr̃ ꝙ
nihil p̃us pōt dici p̄ns eē mēti q̃₃ ipsa: si de p̃ᵃ p̄ntia loq̃rl
ꝯcedo. Et cū iferr̃. igit̃ nec aliqd sibi p̃us notū. pōt ſ₃ eū/
dē Aug. ibidē distigui de esse notū. ſ. habitual'r ꝛ actual'r
qđ dicit eē cogitatū. p̃° pōt ꝯcedi ꝯñs: nihil. n. p̃us notū ē
mēti notitia tali q̃si hituali: q̃₃ mens illa: sed illud nō est
ad ꝓpoᵐ: loquimur eni₃ de actual'r cognito ab itellectu.
z° aūt mō accipiēdo eē notū negāda ē ꝯñā. Quāuis eni₃
nihil sit p̃us p̄ns mēti p̄ntia essentiali: q̃₃ ipsa sibi: aliqd
tñ pōt eē ei p̄ns pri⁹ p̄ntia obiectiua q̃₃ ipsamet. qđ ēt p₃
caplo. 5. per eūdē Aug. c. ꝓxime p̃cedēte. d. ꝙ mens in pueris sp
est sibi p̄ns hac p̄ntia. ſ. ꝛ sibi habitual'r nota: non tñ se co
cap. 5. gitat. vñ in fine. 4. c. dicit sic. Nihil iquit ta₃ nouit mēs:
nisi qđ sibi presto est: nec menti magis quicq̃₃ presto est
q̃₃ ipsa sibi. Et stati₃ sequēti ca° mouet. q. sic. Quid itaq̃₃
dōm de infantis mente? Et rñdet an etiam ipsa se nosse
credenda est: sed intenta nimis in eas res quas ꝑ corpis
sensus tanto maʳˢ q̃to notiore cepit delectatione senti/
re. non ignorare se pōt: sed cogitare se nō pōt. Et isra. Ita
ꝛ in alijs corporis sensibus q̃tum finit illa etas itensiue
se quasi coartant anime paruulorum: vt quidqd per car
nem offendit aut allicit: hec solum abhorreant: autem
vehementer appetant: sua vero interiora non cogitent.
❡ Similiter constat ꝙ tali presentia deus est semper
presens menti: nec tamen est prius notus a mente. Si
vero antecedēs illō intelligatur de presentia obiectiua
negandum est. Nam multa menti prius obijciuntur: q̃₃
mens ipsa: vt patet ex antedictis. Et sic finitur. q. p̃ña.

❡ Distinctionis. III. Questio. IIII.

Ostquaz quesitū est de mō cog̃scē
di creaturas: vidēdū est
de mō cognoscendi deū. Et iō q̃ro. An deū
possim⁹ cognoscere nāl'r. ❡ Arguit̃ ꝙ nō: p̃ᵐ
q₂ simpl'r simpˣ aut total'r scit̃: aut total'r
ignorat̃: ſ₃ de⁹ nō pōt a nobis total'r sciri:
cum ꝯp̄hendi nō possit: igit̃ total'r ignora/
tur. maior p₃: q₂ in simplici nō pōt eē ps scita ꝛ ps igno/
rata. ❡ z° si de⁹ poss₃ nāl'r a nobis cognosci: tūc nāl'r pos zᵐ
semus cognoscere essentiā ꝛ dei q̃ditatez. ꝯñs est falsu₃
dicēte Dama. li. p̃. q̃d est de⁹ ſm substātiā ꝛ nā₃: icōp̄hensi cap.4.
bile oino ꝛ ignotu₃ est. ꝯña p₃: q₂ vt dicit Aug. 10. de tri. cap.10.
Nō recte dr̃ sciri aliq̃ res dum eius ignorat̃ subā. Et. P. T.c.20.
7. meta. d. ꝙ scia cuiusl₃ ē scire qđ q̃d erat illi eē: siue vt
h₃ l'ra ꝯmēti. Scire q̃d est ꝑ essentiā. Sil'r Cōmen. ibidē Cō.20.
. d. ꝙ res non sciunt̃ nisi ꝓpter suas q̃ditates: ꝛ certū est
hoc. ❡ 3°. dei nullū est fantasma: igr̃ nō est a nobis itelli 3ᵐ
gibilis. Añs p₃: q₂ solū sensibiliū sunt fantasmata. ꝯña ꝓ
bat̃ ꝑ. P. 3° de aia. d. ꝙ neq̃q̃₃ sine fātasmate itelligit aīa. T.c. 30.
❡ 4° si deus posset nāl'r a nobis cognosci: aut hoc eēt q₂ 4ᵐ
app̄hēderet̃ imediate in se: aut q₂ cognosceret̃ ꝑ discur/
sum ex creaturis. p̃mo° nō: q₂ talis notiᵃ de deo est nobis
ipossibilis nāl'r i vita ista: nec z°°: tum q₂ in omni tali co/
gnitionē meᵐ d₃ eē ꝓportionatū cognito: nulla aūt crea/
tura ē ꝓportionata deo: cū sit finita: de⁹ aūt ifinit⁹. tu₃ q₂
discursus ē iter ꝯplexa: notiᵃ aūt ꝯplexi exigit noticiam
vtriusq̃₃ termini: igit̃ in fine discursus oportebit deū eē
cognitū: siue sit subm ꝯclusi ꝑ discursu₃: siue p̃dicatū. Et
nō appet q̃l'r sit cognitū: nisi i se. qđ ē ipōle: vt ꝓbatū est.
Cōtra deū eē pōt nāl'r cog̃sci a nobis: igit̃ deus nāl'r oppoᵐ
est a nobis cognoscibilis. Añs p₃ per dama. li.p.c.4
vbi supra. ꝛ ꝯña est necessaria: eo ꝙ noticia veri cōplexi
p̃supponit noticiā incōplexam eoz q̃ per terminos ipor/
tant̃: vel eius: si vnū tm̄ iportet̃ ꝑ vtrūq̃₃. ❡ z°. ph̄i mul/ zᵐ
ta demōstrauerūt de deo: igit̃ cognouerūt deū: ꝛ ꝑ ꝯñs ē
nāl'r cognoscibil'. Añs p₃ ex. 12. meta. ꝯña t₃ vt p̃cedens T.c. 51.
hoc p₃ per apo. ad ro. Inuisibilia dei ꝛc̃. ❡ Itē de ph̄is cap.7.
aiēs. qđ notū inquit est dei maniᵐ est in illis. glo. notu₃. i.
noscibile ꝑ nām: igit̃ ꝛc̃. ❡ P̃. sic dicit Aug. 15. de tri. ar/ cap.2.
guunt̃ in li°. sapie q̃ de his q̃ vident̃ bona: nō potuerūt sci
re eum q̃ ē: nec opib⁹ attēdētes cognouerūt artificē. Nō
arguerent̃ āt si nō poss₃ a nobis nāl'r de⁹ cognosci. vñ ibi
subdit in dicto li°. scribit̃ a magnitudine spēi ꝛ creature:
cog̃scibil'r poterit creator hoz videri. sap. 13.
Rñdeo difficltas q̃ōnis ē p̃ncipal'r ō notiᵃ iꝯplexa q̃
hr̃i pt ō d̃o nāl'r. Nā nisi aliq̃ talis eēt nobis
posis nullā v̄itatē ꝯplexā ō d̃o scire possem⁹: cū oīs notiᵃ
ꝯplexa seu ꝯplexi exigat nec̃io noticiā icōplexā rei: de q̃
format̃ ꝯplexū illud: vt supra ꝓbatū est. ꝛ iō nō sufficit
dicere ꝙ de⁹ cog̃scit̃ per discursu₃ ex creaturis: ſ₃ o₃ dr̃e
ꝛ vlteri⁹ assignare modū q̃ vel an̄ discursu₃: vel post ipse
simplici notiᵃ cognoscat̃. Iō ꝑ declaratione pono. 5. ꝯnes.
❡ P̃ria est. De⁹ nō ē a nobis nāl'r ꝑ statu vie cog̃scibil'
imediate in seipso. ❡ zᵃ ꝙ nō ē cog̃scibilis in aliq̃ ꝓpa
spē: aut ꝯceptu simplici sibi ꝓprio nāl'r ei⁹ rep̄sentatiuo
❡ 3ᵃ ꝙ ē cog̃scibilis in aliq̃ cōceptu ꝯposito sibi ꝓprio.
❡ 4ᵃ ꝙ ēt in aliq̃ ꝯceptu simplici ꝓprio ad plm̄ institu/
to ꝛ ꝯnotatiuo. ❡ 5ᵃ ꝙ ē cognoscibilis in aliquo ꝯceptu
cōi simplici nāl'r rep̄ntatiuo: ꝛ a reb⁹ abstrahibili: nō tñ
cognitione ꝓpria ꝛ distincta: ſ₃ cōi ꝛ ꝯfusa. ❡ Prima ꝯ p̃ᵃ ꝯ
ꝓbat̃ ex dictis i p̃cedentib⁹. q. qm̄ oē qđ cog̃scit̃ in se ipo
imediate cognoscit̃ intuitiue: deū aūt ituitiue nō possu/
mus nāl'r cognoscere. q̃re ꝛc̃. Cōfirmat̃: q₂ ſm aplm̄ vi/
sio facialis dei nō h̃et̃ in hac vita. videre aūt deū facial'r

nihil aliud est: q̃ videre ipsum in seipso imediate: sic q
2ª ꝯ nihil aliud mediū terminet visionē. ¶ 2ª ꝯ. ꝓbat̃ ex pre
habitis: tū q2 nullius rei ꝓpriā spēz vel cōceptū nāl'r rep
sentatiuū possum⁹ hēre nāl'r: nisi quā immediate i seipa
apprehendere possumus: vt supra p3: tū q2 p nullā spēm:
vel talē ꝯceptū aliqd cognoscit̃: qd non sit ꝑcognitū ime
3ª ꝯ diate in seipso. ¶ 3ªm ꝯnē ꝓbat: q2 aliquē ꝓpriū ꝯceptū
deo possum⁹ ꝯponere ex ꝯceptib⁹ simplicib⁹ ex alijs re
bus abstractis: ꝛ illū ꝓbare de ente pticulariter accepto:
igitur possum⁹ deū cognoscere in aliquo ꝯceptu cōposito
sibi ꝓprio. ꝯña patet. ex supradictis. Antecedens ꝓbat̃.
Nam hō ꝯceptus necesse esse: summū bonū. sapia ifinita:
ens infinite po⁹ simpl'r. Itē vltimus finis ꝛ vl'e bonū vni
uersi: ꝛ si aliq alij ꝯcept⁹ sibi ꝓprij possint euidenter ꝓ
bari de ente pticulariter sūpto: q2 si nullus ꝑdictoꝝ: aut
alius posset sic ꝓbari non esset de⁹ a nobis nāl'r cognosci
4ª ꝯ bilis: sed fide sola tēderem⁹ seu crederem⁹ in ip3. ¶ 4ª
cōclusio ꝓbat̃: q2 aliqs cōcept⁹ ꝯnotatiuus: sicut ꝯcept⁹
qui corridet in voce iste termin⁹ creatiuū: ꝓpri⁹ est deo.
Et ꝓbari pōt de ente vel ēt suba pticulariter: igit̃ ꝛc. Est
aūt iste ꝯceptus simplex in se: q̃uis plura significet: siue
aliqd significet: ꝛ aliqd aliud ꝯsignificet. Sic etiā ꝛ vox
ista creatiuū simplex est nō obstante q significet aliqd
ꝛ aliud consignificet. Item est institutus ad plit: ꝛ non
nāl'r est alic⁹ rei repn̄tatiu⁹: sicut ꝛ qd'l3 signū mētale vel
vocale ꝯnotatiuū. Nā ꝯcept⁹ nāl'r repn̄tatiu⁹ ꝑci⁹ eā rez
repn̄tat ꝛ significat ꝓ q̃ ēt pōt supponere. Nā vt supra ta
ctū ē ꝛ in 2º ampli⁹ tāget̃: cōcept⁹ hō talis est in esse ficto
ꝛ imaginato: q̃lis res c⁹ est cōcept⁹ ē i eē reali ex aiaz. vn̄
ꝯcept⁹ albedis talis ē in esse ficto ꝛ itentionali: q̃lis albe
do ex̄ i esse reali: ita q ipse pōt dici albedo ficta: sic spēs
coloris vocat̃ color itentiōalis. ꝛ iō talis ꝯcept⁹ nihil ali
ud significat ꝑter eā rē cui ē sic silis: ꝛ ꝓ qua pōt suppone
re. Quapp ꝯcept⁹ ꝯnotatiu⁹: siue affirmatiu⁹ siue negati
uus nihil repn̄tat nāl'r: s3 ex istitutionē tm̄. vtꝝ aūt insti
tutio taliū ꝯceptuū ꝑsupponat istitutionē vocū vel poti⁹
5ª ꝯ ecōtra alibi videndū. ¶ 5ªm ꝯnē. s. q de⁹ ē cognoscibilis
in aliq̄ ꝯceptu simplici cōi: nō tn̄ cognitiōe ꝓpria ꝛ distin
cte ꝓbo. Nā de⁹ ē cognscibilis in aliq̄ ꝯceptu ꝓprio ꝯposi
to: vt p3 ex 3ª ꝯne: ꝛc sic: aut ille ꝯcept⁹ ē ꝯposit⁹ ex ꝯcepti
bus simplicib⁹: quoꝝ ql3 est cōis deo ꝛ alijs: aut ex aliq̄ cōi
ꝛ aliquo ꝓprio: aut ꝑci⁹ ex ꝓprijs creaturis: aut ꝑcise ex
ꝓprijs dō. q cūq3 duoꝝ pᵒʳᵘᵐ moꝝ dei hēt ꝓpom. Nā illo
ꝯceptu cōi ipe cogscet̃: nō āt cognitiōe ꝓpa ꝛ distīcte: sic
nec in aliq̄ ꝯceptu cōi plurib⁹ aliqd illoꝝ distīcte cogno
scit̃: vt in supioribus p3. 3⁹ vō modus dari nō pōt: q2 con
cept⁹ ꝯposit⁹ ex ꝓprijs creaturaꝝ ꝑcise: nullo⁹ pt dō ꝯue
nire: sic nec ꝯcept⁹ aliqs vni rei ꝓpri⁹ alicui alteri ꝯuenit.
Si vō dicat̃ 4m: aut aliqs illoꝝ erit nāl'r repn̄tatiu⁹: aut
nullus: pᵐ nō pōt dari: q2 nullū talē ꝯceptū ꝓpriū deo hē
re possum⁹ nāl'r: vt p3 ex 2ª ꝯne. Si nullus ē talis. igr̃ oēs
sunt instituti ad significādū: ois āt ꝯcept⁹ significatiuus
ex istitutiōe ꝑsupponit apphēsionē rei in se vel in spē ali
qua: aut ꝯceptu ad quē significandū istituit̃: vt p3: igitur
de⁹ fuit ꝑcognit⁹ ꝛ nō i se: nec in ꝯceptu nāl'r repn̄tatiuo
simplici sibi ꝓpo: igr̃ i cōceptu aliq̄ nāl'r repn̄tatiuo cōi:
2m alioqn ꝓcederet̃ i ifi'm. ¶ 2º idē ꝓbat̃: nā vt dictū ē i 4ª
ꝯne de⁹ ē cognoscibilis i aliq̄ cōceptu simplici ꝓprio cō
notatiuo: ois aūt ꝯcept⁹ cōnotatiu⁹ aliquē ꝯceptū abso
lutū ꝑsupponit. cui mediate vel imediate attribuit̃: sic
albū attribuit̃ alicui absoluto: aliqd. n. ē qd dr̃ albū: vbi
gr̃a: lig'm vel lapis: aut corp⁹. ꝛ istō ēt ꝓbari pōt ex rōne ex
plicāte qd significat talis ꝯcept⁹: vbi gr̃a: rō hui⁹ nois. al
buz ē iformatū albedie: ꝛ rō h⁹ nois creatiuū: ꝓductiuū
ex nihilo: ꝛ h⁹ nois iusti⁹ q̃ reddit̃ vnicuiq3 qd suū ē: p3

āt q q̃l3 tal' rō alicui absoluto ꝯceptui attribuit̃: siue sit
ꝯceptus subē siue entis: siue aliqs alius spālis ꝯcept⁹ vt
dicat̃ suba iformata albedine: vel ens iformatū albedi
ne: ꝛ sic de alijs: aut igit̃ ꝯceptus ꝯnotatiuus ꝓprius deo
attribuet̃ tādē ꝯceptui ꝓprio ꝛ absoluto deo: aut ꝓprio
creature: aut cōi vtriq3. Si ꝓprio deo: aut nāl'r significā
ti: aut ex istitutiōe: vt pri⁹. si ꝓpo creature tm̄: igit̃ n̄ erit
ꝓprius deo. si cōi hēt̃ ꝓpom. ¶ Ex his euidēter cōcludit̃ Corᵐ
vlteri⁹ q necīo opꝫ ꝯcedere aliquē vnū cōceptuz cōem
deo ꝛ creaturis in qd ꝑdicabilez de deo ꝛ creaturis: alio
quin ipole est saluare q de⁹ sit cognoscibilis nāl'r a nob:
vtrū aūt ille cōcept⁹ sit ꝯcept⁹ entis vel alius: ꝛ vtruz ꝑ
eādē rōnē opteat ponere cōem aliquē qditatiuū subē cō
ceptū ꝛ accritī: suo loco poterit discuti. ¶ Cōtra dcā pos
set argui ꝛ sunt du⁹. ꝑ ꝯ pᵐ ꝯnē pōt argui ex intentione ꝯ pᵐ ꝯ.
Aug. 8. de tri. vbi inquirens q̃l'r hō nonduz iustus nouit cap. 6.
quid sit aius iustus: ceteris modis cognoscēdi res exclu
sis. ꝯcludit q h̄ nouit in vitate iterioꝛi: q̄ est pn̄s animo:
q hoc valet ituēri. ꝛ p⁹ aliq̃tum ait. hō igit̃ qui credit̃
iustus ex ea forma ꝛ vitate diligit̃ quā cernit ꝛ intelligit
apud se ille qui diligit. hec aūt veritas iterioꝛ ſm eūdez
nō nisi de⁹ est. Vn̄ ibidē inquit. qd est q accēdimur in di cap. 9.
lectionē pauli: cū ista legim⁹: nisi q credim⁹ eū ita vixis
se: videndū tn̄ sic esse dei ministris nō de aliqb⁹ audituz
credim⁹: sed intus apud nos: aut poti⁹ supra in ipsa veri
tate ꝯspicim⁹: illuz ꝗ quē sic vixisse credim⁹: ex hoc q vi
dem⁹ diligim⁹. ꝛ nisi hanc formā quā semꝑ stabilē atq3
incōmutabilē cernim⁹ ꝑcipue diligerem⁹: non iō dilige
remus eū: q2 eius vitam cū in carne viueret huic forme
coaptataz ꝛ cōgruentē fuisse retinem⁹. Et paulo post di
cit: q in deo ꝯspicim⁹ icōmutabilē formā iustitie: s3 quā
hominē viuere oportere iudicam⁹. Ex hoc p3: q inten
tio Aug. est: q ip3 deū in seipō ꝯspicit q qd est iustitia vl'
iustus anim⁹: ꝛ q̄ forma iusticie seu regula: ſm quā viuē
dum est nouit. ¶ 2º de li. ar. determiat: q vitates incom cap. 20.
mutabiles nūeroꝝ: ꝛ vitates sapientie q̄ sunt pᵃ pnᵃ pra
ctica cognoscunt̃ a nobis i luce mētis ꝛ vitate iterioꝛe: q̄
vna ē oib⁹ cōis: hec icōmutabilia vā cernentib⁹. vn̄ ibidē
ꝯcludit: q̄ propter nullo⁹ negaueris eē icōmutabilē vita
tem: hec oia q̄ icōmutabil'r vā sunt: ꝯtinentē: quā nō pos
sis dicere tuā vel meā: vel cuiusq3 hois: sed oib⁹ incom
mutabilia vā cernētib⁹: tāq3 miris modis secretū ꝛ publi
cū lumē: ꝑsto esse ac se ꝑbere cōiter. Et p⁹ sequēti. c. hanc cap. 21.
igr vitatē de qua diu loqmur: ꝛ in q̄ vna tā multa ꝯspici
mus excellentiorē putas eē q̃3 mēs nr̃a est: an equalem
mētibus nr̃is: an ēt inferiorē: ꝛ ꝯcludit q est excellētioꝛ.
Et sequenti. c. d. q in eius luce vita beata consistit. ꝛ ex in alio.
presse q est deus: ꝛ veritas illa de qua ipse deus: ꝛ veri cap. 22.
tas ait. Si manseritis in vbo meo vē discipuli mei estis: cap. 23
ꝛ cognoscetis veritatē ꝛ veritas liberabit vos. ¶ Ex q
bus p3 q itentio Aug. ē q pᵃ pnᵃ ꝛ regule eterne: ꝛ alia
icōmutabil'r vā imediate cognoscunt̃ in ipso deo. Et cuz
illa ꝑmo sint cognita: sequit̃ q ipse imediate cognoscat̃
a nobis: ꝛ nō in aliquo ꝯceptu ꝯplexo: qui per aliquē di
scursum ex aliquibus notis ꝓbet̃ de ente pticulariter:
vt supra dicebat̃: alias cū ois cert⁹ discursus ꝓcedat ex
ꝑncipijs notis ꝑus: ipsa pnᵃ ꝑus nota eēnt q̃3 de⁹: ꝛ ꝑ ꝯñs
nō in ipso: vt ait. ¶ 2º q2 oē qd cognoscit̃ distincte ꝛ in 2m
particulari cognoscit̃ imediate in seipso: sed deus sic co
gnoscit̃. igit̃. maioꝛ ꝓbat̃ ex eo: q medium per qd aliqd
cognoscitur ducit in noticiam cuiusl3 sibi silis ꝛ nō vni⁹
tm̄. minoꝛ etiam p3. Nā deū cognoscim⁹ nō solū vt eēn⁹
vel substantia q̄dā. s3 vt hec suba. puta ꝑfectissima: vel q̄
ē pnᵐ oium: qd sibi soli ꝯuenit. ¶ 3º act⁹ itellectuales cog 3m
scūtur a nobis imediate in seipsis. igit̃ de⁹. añs p3 supra.

pña pbať.qꝛ cā tota pp quā illa cognoscunť imediate i
seipsis est.qꝛ per se ipsos pñtes sunt itellectui:sed cōstat
ꝙ deus nō minus est pñs itellectui ꝛ cuilibet rei.igiť ꝛc̃.
4m ¶ 4° Aug.8.de tri.dans modū quo deus pōt a nobis co
cap.4. gnosci.d.Cū itaq; audis bonū h̃ ꝛ bonū illd:q̄ pñt alias
dici etiam nō bona.vbi grā.bon⁹ angelus ꝛ bon⁹ hō ꝛc̃.
sequitur:si g̊ potueris illis detractis per seipsū pspicere
bonū:pspexeris deū:ꝛ si amore inheseris ꝯtinuo btifica
beris.Cōstat aūt ꝙ possum⁹ itelligere bonū fm se abstra
hendo ab angelo ꝛ homine ꝛ quolꝫ alio:qd bonū pticipa
tione bonū est.Et cōstat ꝙ illi bono possum⁹ amore ihe
rere.igiť ꝛ in bono possibili itelligi a nobis possum⁹ btifi
cari.sed non possum⁹ btificari nisi in deo imediate:ꝛ nō
in aliquo ꝯceptu eius simplici vel cōplexo:igitur ipꝫ pos
ꝯ 2m ꝯ. sumus imediate intelligere.¶ Cōtra 2m ꝯnē posset ar
gui:vr̃.n.ꝙ in cōceptu simplici ꝓprio de⁹ possit cognosci.
Nā cōceptus boni fm se fm Aug.vr̃ eē cōcept⁹ ꝓprius
dei.vn̄ ait:vbi supra.qd plura ꝛ plura bonū hoc:ꝛ bonū
8°.d tri. illud:tolle hoc ꝛ illud:ꝛ vide ipm bonū:si potes ita deuꝫ
cap.4. videbis:non alio bono bonū:sed ōis boni bonū:qd non
eēt verū nisi cōceptus boni fm se eēt illius dei ꝓprius:sꝫ
talis cōcept⁹ boni naturalr̃ pōt hrī:vt docet experiētia.
Ad pm ¶ Rñdeo ad pm ꝙ aliqd cognosci in veritate superna:
ꝯ pam ꝯ. pōt itelligi du̾.vno° ꝙ cognoscať in ea obiectiue:sine vt
in obiecto cognito:sic res absens cognoscať in ꝓpria spē.
Alio° cālr̃ sicut color dr̃ videri in lumie:nō qdē qꝛ ipsuꝫ
lumē videať in eo tāq; i medio cognito cuꝫ color videať
in seipso immediate vt supra habitum est.sed quia lu
men est ptialis cā visionis:q̄ color in se vr̃:ꝛ sic ēt dicim⁹
ꝙ pma pn̄ sunt nota in lumie intellect⁹ agentis:nō aūt
aliud est lumē intellectus agentis:q̄ȝ ipsemet intellect⁹
agēs.ꝛ ꝯstat ꝙ h̃ ñ itelligiť recte:sic ꝙ itellect⁹agēs cog
scať ꝛ i eo cognito cogscanť pa pn̄:sꝫ qꝛ noti⁹ pmoꝝ pnci
pioꝝ imediate cāť ab itellectu agente saltēꝫ ptialr̃ qcqd
sit itellect⁹ agens.¶ Tūc ad ꝓpom dico ꝙ illa de quib⁹
loquiť Aug.cognoscuntur in pa vitate scdo mō.s.cālr̃ qꝛ
ab ipsa cāť illoꝝ noticia:nō aūt pmo°.s.obiectiue.ꝛ ꝙ
cap.17. ita intelligat Aug.pꝫ per eū.2°.de li.ar.vbi de hac ma°lo
quiť vbi ait.Nō iō sequiť vt ipsa sapiētia nō sit vna cōis
oib⁹:qꝛ ea bona que in illa cernūt ꝛ eligunt hoies multa
ꝛ diuersa sunt.Si.n.hoc putas:potes ꝛ de luce solis dubi
tare ꝙ vna sit.qꝛ multa ꝛ diuersa sunt:que i ea cernim⁹.
Et post subdit.ꝙ sicut multa ꝛ diuersa sunt q̄ in luce sol
vident homines:lux tñ ipsa vna ē:ita lux sapiētie in qua
ipsa videri pñt:oib⁹sapiētib⁹ est vna cōis.vbi pꝫ:ꝙ sic in
luce sapiētie ꝛ vitatis q̄ idē est fꝫ eūdē ibidē:aliq̄ videri
dñr:sic corpora in luce solis:ꝯstat aūt vt dcm̄ est:ꝙ i luce
cap.15. solis nō videnť corpa nisi cālr̃.¶ Itē pꝫ h̃ expssius.14.
de tri.vbi dcm̄ ē ei⁹ expsse:vbi nā sūt regule iste scripte:
vbi qd sit iustū ꝛ iniustū agscit:vbi cernit habēdū eē:qd
ipse nō hꝫ:vbi igiť scripte sūt:nisi in li° lucis illi⁹ q̄ vitas
dr̃:vn̄ ōis lex iusta descēdit:ꝛ in cor hoīs q opať iustitiā
nō migrādo:sꝫ tanq̄ iprimēdo trāsferť:sic imago ex anu
lo ꝛ in cerā trāsit ꝛ anulū nō relinqt.ꝛc̃.vbi pꝫ:ꝙ ab illa
vitate iprimiť aīe lex iusta:ꝛ regula iustitie:sic imago ab
ꝯ rñsio. anulo:ꝛ sic notitia eoꝝ q̄ dñr in illa cogsci.¶ Sꝫ ꝯ h̃ di
pm ceť du̾.Primo hāc rñsionē nō eē ad itētionē Aug.q i lo
cis pallegatis pnci⁹ itēdit ondere quō possum⁹ cogscere
cap.6. deū.s.8.de tri.ꝛ quō ꝓbari pōt deū esse.s.in 2° de li.ar.h̃
cap.17. aūt nō hrēť p ista:si ea de qb⁹ loquiť nō cogscerenť i deo
obtiue:aut saltē noti⁹ ei⁹ eēt cā noti⁹ illoꝝ:ita ꝙ de⁹ ipse
2m sit cognit⁹.¶ 2°.qꝛ si illa pncipalr̃ dñr nota i pa vitate so
lū:qꝛ coꝝ notitia cāť ab ea:cū ꝛ notitia ꝯnū causeť ab
eo.s.deo:ita ꝯnes possent dici note in pa vitate sic pa pn̄:
Ad pm qd nō dr̃.¶ Ad pm dico:ꝙ fꝫ rñsionē magis habeť itētio

Aug.qd pꝫ i 2° de li.ar.volēs ondere deū eē:icipit a qbus
dā imediate notis:sic ē:ꝙ nos sum⁹ viuim⁹ ꝛ itelligim⁹.
vt pꝫ ibidē:ꝛ deīde p gradus pfectionū:qꝛ.s.viuētia pstā cap.4.
tiora sit his q̄ tm̄ sť:ꝛ itelligētia his q̄ tm̄ sť ꝛ viuūt:ꝛ tādē
ꝙ est vitas.q̄ mētib⁹ nr̃is est pstātior:pcedēs ꝯcludit fi
nalr̃ deū eē.¶ Ex qb⁹ appet ꝙ notitia dei nō est por:nec caplo.6.
ex illa pcediť ad notitiā alioꝝ.Sꝫ eꝯ ex alijs nobis no
tis ꝓbať eē aliq̄ vitatē pmā icōmutabilē:ex q̄ cālr̃ nota
sunt nobis:q̄cūq; icōmutabilr̃ va sunt.Et h̃ ꝯfirmat ex
periētia.Nā multi vitates multas cogscūt q deū nō cog
scūt:nec etiā si de⁹ sic imediate cogscereť:oporteret etiā
ex alijs notis nobis probare deum esse:sicut opꝫ ꝓba
re ꝙ viuim⁹ ꝛ itelligim⁹.Et p h̃ pꝫ ēt ꝙ dať modus quo
cognoscitur deus.qꝛ videlicet in illo cōceptu cōposito si
bi ꝓprio veritas pma:in qua cāliter nota sunt quecūq;
incōmutabilr̃ vera sunt:qui ꝓbať de ente particulariter
sūpto.¶ Ad secūdā dōꝫ:ꝙ fm intentionem Augustini Ad 2m
vbi supra de li.arbitrio.ꝛ.5.ꝯfes.veritas pma non soluꝫ li.2.c.17
est cā noticie pncipioꝝ:sed ēt cōclusionū:ꝛ gnālr̃ ōis ve caplo.6.
ritatis.verūtñ qꝛ ad noticiaꝫ cōclusionuꝫ cōcurrit cālr̃
ēt noticia pncipioꝝ:ꝛ nō ecōuerso:iō magis dr̃ ꝙ pn̄ sūt
nota in pma veritate q̄ȝ ꝯnes:sic ēt dr̃ de intellectu agen
te:q̄uis intellect⁹agens sit ēt cā noticie ꝯnū.¶ Ad rōnē Ad 2m
.2.supra factā cū dr̃:ꝙ oē qd cogsciť distincte:ꝛ in parti ꝯ pam ꝯ.
culari:cognosciť imediate inseipso.Dico ꝙ hoc ē falsuꝫ:
lꝫ eni qd i se ipso imediate cognoscitur:cognoscať in pti
culari:nō tñ ecōuerso:oē qd cogsciť in pticulari ꝛ distin
cte:cognosciť imediate in seipso.ꝓbatum est.n.supra ꝙ
intellectus pōt cogscere singulare absens in pticulari ꝛ
vt singulare in ꝓpria forma ꝛ spē illius.Tunc ad ꝓbatio
nem cū dr̃:ꝙ me^m per qd cognoscitur ducit indrñter in
noticiaꝫ cuiuslꝫ sibi similis:ꝛ nō tñ vni⁹.Hic pmo pōt
dici q̄tum spectat ad ꝓpositum:ꝙ ꝯceptus ꝓprius deo
nullius alterius est conceptus.nec alicui alteri similis.
q̄uis tales ꝯceptus ñ sic ꝛ eodē:possint dici siles reb⁹ ꝓ
qbus supponūt:sicut cōceptus imediate a rebus abstra
cti:ꝛ spēs ēt singulares:quomodocūq; tamen conceptus
ꝓprius deo possit fieri silis:vel dici repñtatiuus dei.
Dico ꝙ est sibi sic ꝓpri⁹:ꝙ nulli alteri est cōis:nec sunt
plures qbus sit cōis.ꝛ iō per ipm pōt in particulari cog
sci.¶ 2° dico ꝙ illa ꝓpō nō est va ēt in alijs vbi sunt plu
ra eiusdē rōnis inter se silia.vn̄ vt supra ꝓbatuꝫ est:spēs
huius albedinis demrāte sic determinate ducit in noti
ciaꝫ eius ꝙ non in noticiā alterius:q̄uis sint multe ois
sibi siles:nec talis similitudo spēi ad quālibꝫ albedineꝫ
similē ei a qua cāta est:facit ꝙ ipa sit repñtatiua cuiuslꝫ
talis.sicut ēt visio albedinis huius demonstrate:est vi
sio eius tñ ꝛ nullius alterius:ꝛ tñ ipsa visio:vel est spēs
rei aut saltē ei⁹ silitudo:nō mior q̄ȝ spēs:si spēs ponať di
stincta a visione:sicut g̊ visio est visio huius tñ:sic talis
spēs est hui⁹ tñ repñtatiua:ꝛ in eius tñ noticiaꝫ ducit.
¶ Ad 3m nego ꝯñaꝫ:nec.n.omnis pñtia sufficit vt supra Ad 3m
pꝫ:sed pñtia obiectiua:qn̄.s.res pñs causat i itellectu no
ticiam:sine aūt tali pñtia nō est deus nobis pñs:dum su
mus in mūdo isto.¶ Ad 4m ꝯcedo ꝙ possumus intelli Ad 4m
gere illud bonū in quo possumus btificari:ꝛ illud vtiq;
deus est:non cōceptus dei:sed non sequiť.btificabimur
in deo imediate.igiť cognoscimus deū imediate:q̄uis
sequať:igiť cognoscemus deū imediate:ꝛ silr̃ sequitur.
beatificamur in deo imediate.g̊ cognoscimus deuꝫ ime
diate.¶ Ad du⁹ cōtra 2am ꝯnem.dico ꝙ ꝯceptus boni Ad ar.ꝯ
fm se pōt duplr̃ intelligi.vno°:cū pcisione cuiuslꝫ alteri 2as rōnē
us ꝯceptus cōis:aut spēalis positiui vel negatiui:ꝛ talis
cōceptus nullius boni est ꝓprius:sed oi bono cōis:ꝛ iō i
tali cōceptu non cognosciť determinate ꝛ in spāli deus:

q̃uis cognoscat̃ cõfuse in illo sicut ꝛ qđlꝫ aliud bonum
¶ Alio mõ põt sumi cõceptus cũ adiũctione alteri⁹ cõ/
ceptus affirmatiui: vt bonũ causa oĩs boni. aut adiũctõe
cõceptus negatiui: vt bonũ nõ alio bono bonũ: vel etiaꝫ
vtriusq̄: vel alicuius equiualentis vtrisq̄: scꝫ affirmati/
uo ꝛ negatiuo: vt bonũ summũ. i. qđ omni bono ẽ meli⁹:
ꝛ nihil eque sibi bonũ: ꝛ tunc nõ sumit̃ ↄceptus simplex
boni: sed ↄpositus: ꝛ quilibꝫ talis ꝓprius est deo: ꝛ in illo
determinate cognoscit̃ deus. ¶ Tũc dico ad Aug. ꝙ in
aucto. allegata accipit ↄceptũ boni ꝓmo: ꝛ ille vtiq̄ con
ceptus est dei: nõ tñ ꝓprius: sed cõis: ꝛ tñ in illo ↄceptu pt
cognosci: q̃uis nõ distincte ꝛ in spãli: sed stati post Aug.
accipit ↄceptũ boni 2ᵐ: cũ ait. q̃rẽdũ est bonũ aĩe: nõ cui
superuolitet iudicãdo: sꝫ cui hereat amãdo: ꝛ qđ hoc nisi
de⁹: nõ bon⁹ animus: non bon⁹ angelus: nõ bonũ celũ: sed
bonũ bonũ. Et per hoc ꝙ ait bonũ bonũ: vult hr̃e ↄceptũ
ꝓpriũ dei: ꝛ illud idẽ est dicere: summũ vel ꝑfectissimũ
bonũ: nõ alio bono bonũ: qđ mox pꝫ p eũdẽ: q statim ad
declarationẽ subdit: ꝙ animus: eo ꝙ anim⁹ est: ẽ aliqđ bo/
ni. vñ dr̃ corꝑe melior: sꝫ iõ nõdũ dr̃ bon⁹ animus. qꝛ re/
stat ei actio volũtatis: q̃ sit ꝑstãtior: ꝛ si fieri debeat bon⁹
necesse est: vt se ↄuertat ad aliqđ: qđ ipse non est. ¶ Ex
quo pꝫ: ꝙ bon⁹ animus: nõ ẽ bonũ bonũ. qꝛ nõ seipso est
bon⁹: sꝫ alio bono: ad qđ se ↄuertit. Et qꝛ nõ ẽ semꝑ ꝛ icõ/
mutabilr̃ bon⁹: sꝫ aliqñ melior: aliqñ min⁹ bon⁹: vel etiã
nõ bon⁹. iõ ↄcludit. Quapp nulla eẽnt mutabilia bona:
nisi eẽt icõmutabile bonũ: idẽ intelligens p icõmutabi/
le bonũ: qđ supra bonum bonũ. Et addit. Cũ itaq̄ audis
bonũ h: ꝛ bonũ illud: q̃ pñt dici alias nõ bona si poteris
ẽt sine illis q̃ ꝑticipatiõe boni bona sunt: ꝑspicere ipꝫ bo
nũ: c⁹ ꝑticipatiõe bona sr̃. Simul. n. ꝛ ipꝫ itelligis. s. in cõ
fuso ꝛ cõi ↄceptu: cũ audis aut h aut illđ bonũ. Si igr̃ po
tueris illis d̃tract̃ p seipꝫ ꝑspicere bonũ ꝑspexeris deũ:
vult dicere: ꝙ cum audis: h vl̃ illud bonũ. vbi gr̃a bonũ
celũ in h ↄplexo includit̃ ↄcept⁹ boni: ꝛ in illo intelligis
ipꝫ bonũ qđ ẽ de⁹. Nõ tñ distincte ꝛ i ꝑticulari. sꝫ vltra h
poteris ꝑspicere sine illis: q̃ sunt bona ab alio ꝛ ꝑticipa/
tione boni alteri⁹ ipꝫ bonũ c⁹ ꝑticipatiõe alia sũt bona:
siue qđ ẽ cã alioꝝ bonoꝝ: ꝛ qđ p seipsũ ẽ bonũ: tc̃ hẽs ꝓ
priũ ↄceptũ dei: ꝛ i illo distincte ꝛ i ꝑticulari ꝑspicis deũ.
iste aũt ↄcept⁹ boni p seipꝫ. i. nõ alio boᵐ: ꝛ qđ ẽ cã alioꝝ
bonoꝝ: vtiq̄ ↄplexus ẽ ꝛ ex his magis declarat̃ veritas
ↄnũ supra positaꝝ. ¶ Ad rõnes ꝓncipales. ad ꝓᵐ cũ dr̃.
Ad ꝓᵐ ꝓnci^le. simplex aut totalr̃ scit̃ aut totalr̃ ignorat̃. distinguẽdũ ꝓ
de scia: aut simplici aut cõplexa quãdo aliquid de ipso
cognoscitur. ¶ 2ᵒ de eo qđ dicitur totalr̃: qđ potest expo
ni affirmatiue ꝛ negatiue: affirmatiue. i. qđlibet ei⁹ scit̃
ꝛ nihil eius non scitur: vel negatiue. i. nihil eius ignorat̃
seu non scit̃. Tũc dico ꝙ si loquamur de noticia simpli/
ci simplex qñcũq̄ cognoscit̃ totalr̃ cognoscit̃. i. nihil ei⁹
latet. Si võ de noticia ↄplexa non est sic. sed aliquid de
ipso qñq̄ ignorat̃: qñ iã aliqđ est notũ de eo: ꝛ iõ nõ/ qñ
cũq̄ cognoscitur tali noticia scitur totalr̃: ꝛ iõ ꝓmo sensu
maior est vera ꝛ minor falsa. Nã deus totalr̃ põt cog̃sci
a nobis. i. sic ꝙ nihil qđ est eius est: quin sit cognitũ. Et si
cõprehendere accipiat̃ in hoc sensu ↄcedendũ est ꝙ etiã
põt ↄprehendi: nõ tñ sic ↄsueuit accipi hoc vocabulũ. In
2ᵒ võ sensu aᵃ. est falsa: nec ad hunc sensum ꝓcedit eius
ꝓbatio. sed in ꝓ. Et de hac noticia verũ est ꝙ de⁹ nõ põt
Ad 2ᵐ totalr̃ cognosci nec ↄprehẽdi. ¶ Ad aliud ↄcedo ↄñs. s.
ꝙ dei suba cognoscibilis est a nobis: sꝫ non in seipsa: ime
diate: ꝛ hoc oꝫ quẽlibꝫ catholicũ ↄcedere cũ dicat apost.
ꝙ per ea que facta sunt itellecta cõspicit̃ a creatura mũ/
di. i. ab homine sempiterna virtus dei. ꝛ deitas nihil ali/
ud est aut dei suba q̃ꝫ diuinitas. ¶ Ad ꝓbationẽ falsita/
tis cõsequentis q̃ est per damͣ. dico ꝙ loquit̃ de noticia
comprehensiua: qua. s. ꝑfecte scitur quid est res. patet in
verbis allegatis in eodem argumento. vnde in eodem ꝓ li. c. 4.
capitulo. concludit. Infinitus igitur est deus ꝛ incõpre/
hensibilis: iõ. n. incõphensibilis: quia infinit⁹: nõ obstan
te tñ ꝙ sit incõprehensibilis s̄m intellectũ datũ in ꝓce/
denti solutiõe: ẽ tñ cognoscibilis. ¶ Ad 3ᵐ accepto ante Ad 3ᵐ
in eo sensu in quo ꝓcedit ꝓbatio. nego ↄñaꝫ. Ad ꝓbatio/ 3ᵒ de aia
nem dico ꝙ. P. ibi loquit̃ de noticia rerũ sensibiliũ absẽ T. c. 30.
tiũ. vt ibi pꝫ ex imediate ꝓcedẽtib⁹ ꝛ ẽt sequẽtib⁹. ¶ Ad Ad 4ᵐ
4ᵐ dico ꝙ cognosci per discursum contingit duplr̃. vno⁹
cognosci dr̃ per discursum illud qđ cõcludit̃ per discur/
sum: ꝛ oẽ tale est aliqđ ↄplexũ: sicut q̃libet ꝓ est aliquid
cõplexũ. ¶ Alio⁹ aliquid dr̃ cognosci per discursũ: quia
eius noticia ꝓsupponit discursum: ꝛ sic dico deum cogno
sci per discursũ. Nã vt deus cognoscatur in cõceptu ali
quo sibi ꝓprio: quo solũ modo põt cognosci a nobis no/
ticia sibi ꝓpria: necesse est hr̃e noticiam actualẽ vel ha/
bitualẽ: ꝙ ille ↄceptus est ↄceptus alicuius rei: vt ex su/
perioribus declaratũ est in sili. hec aũt nõ habent̃ nisi per
discursũ: sicut nec ẽ imediate nobis notũ: qđ ẽ aliqđ ens
perfectissimũ: ꝛ summũ bonũ: aut efficiens ꝓᵐ oĩuꝫ: ꝛ sic
de alijs ꝓprijs ↄceptib⁹ dei: sed per argumentationẽ ꝛ di
scursum ex nobis notis fit nobis manifestum. ¶ Cũ aũt
argr̃ ↄtra: qꝛ in omni discursu opꝫ mediũ esse ꝓportiona
tum cognito. Dico ꝙ oẽ mediũ esse ꝓportionatũ põt itel
ligi duplr̃. vno mõ in ꝑfectione: ꝛ sic ꝓpõ assumpta ẽ fal/
sa. Alio⁹ s̄m illationem: qđ nõ est aliud q̃ꝫ eẽ mediũ ↄue/
niens: ad habendã noticiam illius: ꝛ in hoc sensu põt ↄce
di ꝓpõ. sed minor est falsa: nec ꝓbatio eius ꝓcedit in hoc
sensu: sed in ꝓmo. ¶ Ad aliam ꝓbationem cõcedo: ꝙ di
scursus est inter cõplexa mõ quo ꝓdictũ est. Et cũ dicit̃
ꝙ noticia ↄplexi exigit noticiam vtriusq̄ termini. Dico
ꝙ noticia termini ad ꝓpositũ est duplex. vna qua cogno
scitur quid significat ille terminus. alia qua cognoscit̃:
ꝙ ille termin⁹ de ente verificat̃: ꝛ iste multũ distiguunt̃.
Nam de aliquibus habetur noticia ꝓma de qb⁹ 2ᵃ non
habetur: sicut de his terminis corp⁹ infinitũ vacuũ: ꝛ sic
de alijs similibus. Prima noticia est illa: que ꝓexigitur.
2ᵃ aũt non sed multotiens acquiritur: sicut qui vult scit̃.
vtrum aliqđ ens sit summe ꝑfectum ante discursũ: scit
quid importatur per vtrũq̄ terminũ huius cõplexi: non
est tñ necessarium: ꝙ sciatur illud ꝓdicatum v̾ificari de
ente: sed per discursum acquirere põt noticiam talem: q̃
acquisita potest haberi simplex noticia de deo: ꝛ cum di
citur: non appet qualr̃ deus erit cognit⁹ nisi sit in se ime
diate cognitus: pꝫ hoc falsũ eẽ ex dictis.

¶ Distinctionis. IIII. Questio. I.

Super distinctione quarta. Quero
cũ magr̃o vtꝝ hec sit v̾a. de⁹ genuit deũ.
ꝓᵐ ¶ Arguit̃ ꝙ nõ. hec nõ est v̾a. deitas ge/
nuit deitatẽ. igit̃ nec hec: de⁹ genuit deũ.
ↄceditur ab oib⁹. ↄña ꝓbat̃. Nam vna cã
falsitatis est vtriusq̄. s. vnitas ꝛ ydẽtitas
summa sine oĩ reali distiõe. iõ. n. ꝓ⁹ est falsa. qꝛ deitas nõ di/
stinguit̃ a deitate nec sunt due deitates. Similr̃ nec sunt
duo dij. ¶ 2ᵒ si deus genuit deum. igit̃ deus gn̄ans ge/ 2ᵐ
nuit se deũ vel aliũ deũ: ↄñs est falsũ. Falsitas eius quo
ad ꝓmã ꝑtẽ pꝫ p Aug. 1ᵒ de tri. nulla. n. oĩno res ẽ q̃ seipaꝫ cap. ꝓ.
gignat vt sit. Quo ad 2ᵐ pꝫ: qꝛ vnus tñ deus est. igit̃ nõ
ẽ alius deus. ¶ 3ᵒ si deus genuit deũ: aut genuit deũ qui 3ᵐ
ẽ deus pr̃: aut deũ q nõ est de⁹ pr̃. nõ deũ qui est deus pr̃:
qꝛ tũc pr̃ eẽt genit⁹: nec deũ q nõ ẽ de⁹ pr̃. qꝛ nõ ẽ aliquis
de⁹ q nõ sit de⁹ pr̃: cũ vnus de⁹ sit pr̃ filius ꝛ sp̃us sctũs.

Ad oppositu3 Argnī:ꝛ est ꝓfessio fidei.q2 in
Oppo^m simbolo dr̄.deum de deo lumē
cap.2. de lumine.deū verū de deo vero.Et Aug.6.de tri.d.ꝙ
pr̄ non est deus de deo:sed filius est deus de deo. ¶ Itē
cap.5. Ans.de ꝓcessione spūs sci:ꝛ pluribus alijs.vt aūt ibide3
cap.9. d.non est deus de deo nisi aut nascēdo vt filius:aut ꝓce/
dendo vt spūs scūs.Filiū igitꝰ eē deū de deo:est eē deu3
natū de deo.s.prē:ꝛ sic ē deꝰ genitꝰ ƀ deo.ꝛ deus pr̄ est deꝰ
de quo ꝑ gnātionē filius est deus:ꝛ per ꝯñs ē deꝰ gnāns
deū:ac ꝑ hoc hec est vera:deus genuit deū.

Rn̄deo dōz ꝙ hoc nomē deus in sacra scriptura:di
uersa3 inueniꝰ hr̄e suppositionē.Quādoq3
enī supponit ꝓ ypostasi siue ꝑsona:ꝛ qñq3 ꝓ cōi ꝑsonaꝝ
c.4.ꝛ.ii. nā vel essentia sicut inueniri pōt a dama.li.3.ꝙ.n.aliqñ
supponat ꝓ ꝑsona:ꝓbat ꝑ illō ꝓphe.Propterea vnxit te
deus ꝛc̄.vbi vt.d.c.3.prē3 ꝛ filiū manifestauit.vñ fm cū/
dem hoc nomē deus in p̄dictis v̄bis primo loco positu3
est casus vocatiui.ꝛ 2°.positū est casus nomiatiui.Et est
sensus.o deus fili.te vnxit deus.s.pater:ꝛ eodē° exponit
Aug.vt dic̄ glosa ad hebre.p̄.vbi dicta ꝓphe v̄ba allegat
Apostolus.hoc igiꝰ nomē deus p̄mo loco positū:suppo/
nit ꝓ filij ꝑsona.ꝛ 2° repetitū ꝓ ypostasi patris.Idē eui/
cap.p̄. dentiꝰ ꝓbari posset per illud Ioānis.Et v̄bu3 erat apud
deū.in qbus v̄bis ꝯstat deū in p̄dicato nō nisi pro prīs ꝑ/
sona supponere posse:ꝛ nulloꝰ ꝓ cōi substātia:cū ꝓpō il/
la.apud.distinctionē importet.Vñ hec nō est v̄a:verbū
erat apud deitate3.ꝙ v̄o hoc nomē deus.qñq3 supponat
li.p̄.c.4. ꝓ cōi nā ꝛ eēntia.d.vbi supra Damas.sic inquiēs.Scie/
dum igitur ꝙ deitatis qdem ꝛ hūanitatis nomē:subaꝝ
.s.aut naturaꝝ est reprītatiuū:deus aūt ꝛ hō ꝛ de nā acci/
piꝰ:qñ dicimus.deus est incomprehensibilis suba:ꝛ qñ
vnus est deus.Accipiꝰ aūt ꝛ de ypostasibꝰ ꝑticularioꝛi
suscipiente nomē.vt qñ īquit scriptura.ꝓpterea vnxit te
deus deus tuus ꝛc̄.ꝛ vt hoc certius appareat ꝓpter q̄sdā
q dicunt hoc nomē deus semꝑ supponere pro ꝑsona:illō
ꝓbari pōt qñ hoc cōiter concediꝰ a fidelibus:ꝛ in p̄ti
di.ꝓbatur multiplr̄ a magr̄o hec debere ꝯcedi.vnus so/
lus deus ē trinitas:ꝛ hec similiter.vnus solꝰ deus est pr̄
cap.6. ꝛ filius ꝛ spūs sanctus.Et vtrāq3 ponit aug. p̄ de tri.con/
stat aūt ꝙ in neutra haꝝ:deus pōt supponere ꝓ ipostasi
aliqua.nulla.n.est tri.aut pr̄ ꝛ filius ꝛ spiritꝰ sctūs. ¶ Ex
hoc ad ꝓpositum dico ꝙ si in hac:deus genuit deū: deꝰ
siue in subiecto siue ī p̄dicato siue in vtroq3 supponat ꝓ
cōi nā:ꝓpō ē falsa.Deitatem.n.nec deū:genuit deꝰ.nec
deitas ypostasim:nec deitatē ypostasis:vt p3 ex̄.de sum/
ma tri.c.dānamꝰ.Si v̄o ꝛ in subto ꝛ in p̄dicato supponit
pro ypostasi.in subto qdē ꝓ ꝑsona prīs:ꝛ in p̄dicato pro
ꝑsona filij:vtiq3 ipsa est v̄a et ꝯcedēda. ¶ Et si queraꝰ
an simplr̄ sine p̄missa distinctione debeat ꝯcedi:pōt di/
ci ꝙ sic:dūmodo verus habeaꝰ intellectus de ipsa.qñ
iste terminus deus.rōne sue ꝯcretionis:h3 ex suo mō si/
gnificandi ꝙ ꝓ ipostasi possit supponere:qō sic non ē de
cap.ii. h nōie deitas.Vñ dam.li.3.d̄itas qdē nā3 māifestat:pr̄
aūt ypostasi3.deꝰ aūt ꝛ in cōe nāe significat:ꝛ in vnaq̄q3
ypostaseon.i.ꝑsonaꝝ ordinaꝰ denominatiue:q̄admodū
ꝛ homo.Deus enim est q h3 diuinā nā3:ꝛ hō qui huma/
nam. ¶ Et iō qñ iste terminꝰ deus.subiciꝰ respectu p̄di
cati:qō de solo ypostasis nomine v̄ificaꝰ ꝓpō simplr̄ est
ꝯcedenda:sic aūt est in ista.deus genuit deum. ¶ Item
q2 ypostasis nullā rē p̄ter nā3 includit:sed penitꝰ id ipm
qō nā quā sig̃at h nomē deꝰ:ꝛ ꝓ q̄:vt dictū ē:supponit
siue sit h ex cōmuni vsu sermonis sanctoꝝ:siue ex nā ter
mini:iō qñ h nomē deus subijciꝰ respectū p̄dicati:qō ƀ
sola nā v̄ificaꝰ:ꝓpō etiā ē simplr̄ ꝯcedēda.vñ h simplr̄ ē
ꝯcedenda.deus est tri.ꝛ hec.deus est pr̄ filius ꝛ .s.s.ꝛ silr̄
haꝝ ꝯuerse.s.tri.est deus.pr̄ ꝛ filius ꝛ spūs sctūs sunt de/
us.verūtñ q2 aliq:vt.d.magr̄ i lr̄a:dixerūt has eē veras.
pr̄ ꝛ filiꝰ ꝛ spūs sctūs sī deꝰ.tri.ē deus.negauerūt tñ has.
deus ē pr̄.deus est tri.deꝰ ē pr̄ filiꝰ ꝛ spūs sctūs.Et plures
auc.q̄s ꝯ eos magr̄ allegat p̄dicantes trinitatē ƀ deo:ali
qui possent extorq̄re.dicentes eas esse transpositas.v̄bi
grā.de auc.Aug.5.de tri.dicentis.nō tres deos:sed vnu3 cap.8.
deum dicimꝰ eādē ipa3 prestantissimā trinitatem. Hāc
inquā dicerent intelligi debere per trāspōne3 sic.non di
cimus eādem ipam trinitatem eē tres deos:sed vnum
deū.iō ꝯtra hos induco auc.q̄s nullo mō possibile vr̄ ex/
torq̄ri.Ait.n.Aug.loquens de deo.15.de tri.dñe deus nr̄ .c.vltio.
credimus i te patrē ꝛ filiū ꝛ spūm sanctū. Neq3.n. dice/
ret veritas.Ite baptizate gentes i nōie prīs ꝛ filij ꝛ spūs
sci:nisi trinitas eēs:nec baptizari nos iuberes:dñe deus
in eius nōie q nō est dominus deus.Et sequiꝰ:nec dice/
reꝰ voce diuina.audi isrl̄ dñs deus tuus vnus est:nisi tri
nitas ita esses vt vnus dñs deus esses.In quibꝰ v̄bis p3
ꝙ loquens de deo ei in 2° ꝑsona.d.tu es trinitas:q̄ v̄ba:
vt p3 p̄missa3 trāspositionē ꝑꝑ suā icōgruitatē nō patiū
tur. ¶ p̄.Ans.de ꝓcessiōe spūs sci.dat vtrāq3.d.Plura .c. vltio
litas nāq3 hūanaꝝ ꝑsonaꝝ nō est nisi in pluribꝰ hōibus:
nec vnꝰ ꝑlitatē accipit ꝑsonaꝝ:deꝰ āt vnꝰ est.3.ꝑsone:ꝛ.3.
ꝑsone vnus deꝰ. ¶ S3 restat adhuc du^m. vtꝝ sic ꝯcediꝰ
hec.deus genuit deū.ita ista sit ꝯcedēda:deus nō genuit
deū. ¶ Ad illud dico ꝙ q̄tū ex vi sermonis ē ꝛ nā ter/
minoꝝ hec simplr̄ ē ꝯcedenda.cuꝰ ꝓbatio ē.q2 aut deus
supponit ꝓ nā cōi:ꝛ tūc ꝯstat eā eē simplr̄ verā:aut pro
ꝑsona:ꝛ tūc ē ꝓpō indefinita:tres hñs singulares:quaꝝ
due sī v̄e.v̄bi grā.he:demr̄ato filio:h ñ genuit deu3.ꝛ h
ƀmr̄ato.s.s.ñ genuit deū.Ad v̄itatē āt indefinite sufficit
alicꝰ singularis v̄itas.Et iō sic̄ āhe sī v̄e iste : ꝑsona dina
genuit deū:ꝑsona dina non genuit deū:sic ꝛ he due vere
sunt:deus genuit deū:deus nō genuit deū:sic̄ ꝛ hec ē fal/
sa simplr̄.nō genuit ꝑsona dina deū.siue dicaꝰ.nō deus
genuit deū:aut nō ꝑsona dina deū:ꝛ hoc virtute negatio
nis p̄cedentis termini:q̄ ꝯfundit ipm ꝛ facit ipsum sup/
ponere ꝯfuse ꝛ distributiue.vñ ꝛ ipsa eq̄polle3 huic.nul/
la ꝑsona diuina genuit deū . q̄ falsa ē.Sicut hec eidem
equipollens.nō aliq̄ ꝑsona dina genuit deū.Similr̄ dō3
ē de ista.nō genuit deū deus.eq̄pollet.n.huic.nullus q ē
deus genuit deū:q̄ certissime falsa est. ¶ Hoc clarius p3
si ꝓcedat interrogatio querentis.an deus genuit deū:ꝛ
rn̄deaꝰ ñ genuit.Sic.n.respōdēs.vr̄ gnōnē negare vlr̄ a
qualibet ꝑsona dina.Et q2 nō oēs aduertūt drīam inter
has:deus nō genuit deum:ꝛ nō genuit deus deū:sed idif
ferenter minꝰ docti possent vnam ꝓ altera recipe:ꝛ hec
scd̄a est falsa:vt visu3 est.iō ꝯtra hereticos:ne seducerēt
fideles:in hoc voluerūt plures antiq̄ꝝ doctoꝝ hāc non
debere ꝯcedi:deus nō genuit deu3:ꝛ melius est eadē nō
vti ꝓpter simplices:q̄uis ipsa sit simplr̄ vera.
¶ Ad p^{um} rōnē i opo^m ꝯcedo ant̄s negādo ꝯñā3.Et rō ē:qm̄ Ad rōes p̄n^{tes}.
l3 sit tm̄ vnus deꝰ sicut ꝛ vna deitas.nihilominꝰ hoc no/
mē deus ex suo mō significādi h3:ꝙ possit supponere ꝓ
q̄libet ypostasi:ꝛ quolibet habente diuinitatē vt supra
p3 per Dam̄.Sunt aūt plures ypostases:ꝛ distincte ac
alie abinuicē hñtes deitatē:l3 ipropria sit locutio:h aūt
nomē deitas nō supponit ꝓ ypostasi:sed tm̄ ꝓ nā in qua
nulla ē oīno distꝰ.Vñ Dam̄.li.3.In vnaquaq3 inqt ypo/ cap.ii.
staseon deꝰ nomē ordinaꝰ:de ypostasi āt deitatē dicere
nō possumꝰ. ¶ Ad 2^m silr̄ nego ꝯñā3.Et si ꝓbeꝰ sic:dus Ad 2^m
generat:q generat se vel aliū.igiꝰ seqꝰ:dus gnāt deū:aut
gnāt se deū vl̄ aliū.Dico ꝙ p^a ꝯña q̄ assumit ꝓ ant̄e bona
est:ex ea tm̄ nō sequiꝰ scd̄a instātia.Seqꝰ.n.pr̄ gnāt.igiꝰ
gnāt se vel aliū.nō tm̄ sequiꝰ.pr̄ gnāt filiū.igiꝰ se filium

vel alium filiū. Añs.n.est verū ⁊ ꝯñs falsum.q2 nec pr̄ ē
fili⁹ nec fili⁹ est ali⁹ filius a patre:lȝ sit alius ab eo. Silr
in creaturis.sequit̄.n.sol generat.igit̄ se vel alium.⁊ tñ
non sequit̄.sol generat murē.igit̄ se murē vel aliū murē.
Naȝ vtraqȝ ps ꝯñtis est falsa.Et si dicat̄ ꝙ qñ aliqd seq
tur ad aliud eodē addito vtrobiqȝ idē sequit̄.Dico ꝙ h
nō est vlr verū de quolibet addito. Instātia.n.ē in diui
nis. Seqt̄.filius ē a prē.ḡ ē alius a prē.⁊ tñ nō seqt̄.fili⁹
est deus a prē.igit̄ est alius de⁹ a prē. Añs.n.ē verū vt pȝ
c.vlti⁹ per Aug.15.de tri.iuxta pn̄m:⁊ tñ ꝯñs ē falsuȝ. In creatu
ris silr.Sequit̄.n.mus est a sole.igit̄ est aliud a sole:⁊ tñ
nō sequit̄:mus est a sole q̄drupes.igit̄ ē ali⁹ a sole q̄dru
pes. Nam añs est verū ⁊ ꝯñs falsuȝ. Nā dans formā dat
oia ꝯñā ad formā.⁊ iō regula illa nō valȝ vlr vbi additū
est:sincathegoreuma sic̄ p multa posset exēpla declarari
❡ Si aūt q̄rat̄ de hac.ẏȝ se de⁹genuit aliū deū:an sit va:
Dico ꝙ si aliū sit substātiuū va ē ⁊ ꝯcedēda. Nā ē sensus
ꝙ genuit aliū q est de⁹.Et h roborat̄ ex dicto saluatoris
dñtis.Ego rogaui pa.⁊ aliū paclitū da.vobis.i.aliū q est
paclit⁹.Si vo sit adiectiuū.falsa est ex vi sermonis. Nā
semp qñ hic termin⁹ alius addit̄ substātiuo:siue abstra
cto siue ꝯcreto supponēti pro eodē cū abstracto:aut ꝓ eo
qd nō est res distīcta:neqȝ rē icludit distīctā ab ea ꝓ qua
supponit:eius abstractū notat diuersitatē ei⁹ rei ꝓ q̄ sup
ponit abstractū:⁊ sic notaret̄ ibi diuersitas deitatis:⁊ deū
genitū eē aliū in deitate a deo gnāte:qd ē falsuȝ:Et q2 d
vtute sermonis ⁊ vsitati⁹ hic termin⁹ alius addit⁹ alteri
termino ⁊ maxīe substātiuo tenet̄ adiectiue:iō illa sim
plr ē negāda.Et si dicat̄ ꝙ sic̄ in ista.de⁹gnat deuȝ:deus
vtrobiqȝ supponit ꝓ supposito ꝑcise:eodē mō in ista.de⁹
gnāt aliū deū:q̄r sic̄ p⁹ ꝯcedit̄:ita z⁹ dȝ ꝯcedi. ❡ Dico ꝙ
siue ex vsu loquētiū pp calūnias hereticoꝝ:siue ex ꝓpa
significatiōe sermōis:talis ꝓpō vr̄ significare p̄ aspectu
distōnē:tā in nā q̄ȝ in supposito.Si aūt ex ꝯditiōe artet̄
ille termin⁹ ad suppo^m:⁊ ꝓpō ad significādū alietatē sup
Ad 3^m positoꝝ ꝑcise:dȝ ꝯcedi. ❡ Ad 3^{am} dico ꝙ h totū.deus pr̄
pōt ꝯiūnctim ꝓferri sine iterpositione cuiusq̄ȝ expssa vl̄
itellecta:vel subintelligēdo aliq̄ȝ iterpositōeȝ. Primo mō
dico ꝙ hec est falsa:de⁹ genuit deū q ē de⁹ pr̄.Et rō ē.q2
deū i pdicato supponit ꝓ psona filij vt dcm̄ ē.Et relatm̄
illud qui.imediate sequēs supponit ꝓ eodē:hec āt peni
tus falsa est:fili⁹ est de⁹ pr̄:sic̄ hec:filius ē pr̄:⁊ iō alia ē cō
cedēda.s.hic genuit deū:q nō ē de⁹ pr̄.z⁹.aūt modo vt in
terponit̄ h totū q ē:vt sit sensus.gēuit deū q ē de⁹ q ē pr̄:
va est.sȝ q2 h nō est bñ de vtute smonis:nec in vsu loquē
tiū:iō hec ē poti⁹ dāda:genuit deū q nō ē de⁹ pr̄:nec tñ se
quit̄ ꝙ sīt ples dij:q2 lȝ fili⁹ nō sit de⁹ pr̄:ē tñ de⁹ q ē pr̄.

❡ Distinctionis. V. Questio. I.

Super primā partē distōnis .5. Quero vtrū essen
tia dina generet:vel generet̄.Et arguo ꝙ
gnet sillogistice sic.ois pr̄ gēuit.eēntia di
uina ē pr̄.ḡ genuit.Eodē mō pōt argui ꝙ
sit genita sic:ois fili⁹ ē genit⁹:eēntia dina
ē fili⁹.igit̄ eēn^a dina ē genita:sȝ oēs pmis
se sūt ve:⁊ vtriusq̄ȝ silli forma ē pfecta.igr̄ vtraqȝ ꝯ vera.
2^m ❡ z⁹ idē arguo ꝑ sillȝ expositoriū sic:hic pater gnāt:hic
pr̄ ē eēn^a dina:ḡ eēntia dina gnāt. ❡ Itē hic fili⁹ gnātur:
3^m hic fili⁹ ē eēn^a diuina:igr̄ eēn^a diuina gnāt̄. ❡ 3⁹ qñcūqȝ
aliq̄ sīt eadē nnō ⁊ vna res oino indistīcta ex nā rei: qcqd
vni ꝯpetit ⁊ alteri:sȝ eēn^a ⁊ psone sūt hō:⁊ psone pr̄is ꝯpe
tit gnāre:⁊ psone filij gnāri.igit̄ ⁊ eēntie vtrūqȝ ꝯpetit.
4^m ❡ 4⁹. eēn^a dina ē pr̄ gnāns.igit̄ eēn^a ē gnans.igr̄ eēn^a ge
nerat. Añs ē notū:ipa.n.eēntia vt.d.ꝯciliū:ē pr̄ q gnāt:
ac p h pr̄ gnāns:ꝯñā p⁹ pȝ: q2 fm.P.z⁹ pyar.ex his q̄ cō

iūctiȝ de aliq̄ pdicant̄:licȝ iferre de illo subto diuisiȝ q̄li
bet pteȝ illius pdicati ꝯiuncti:qñ nulla illaꝝ dictionū ē
distrahens aut diminuēs reliquā.sequit̄.n.sor.est hō al
bus.igit̄ est albus.Et silr.igit̄ est hō:lȝ nō sequat̄.sor.est
hō mortu⁹.igit̄ ē hō.q2 mortuus tollit rōnē hois.neutra
vo ps hui⁹ pdicati.pr̄ gnāns:distrahit aut dinuit aliā vt
pȝ. ❡ z⁹ ꝓbat̄ eadē ꝯñā:q2 sequit̄.eēn^a ē pr̄ gnāns:igit̄ ē
hoc generans:demonstrato prē.Et vltra per locū ab ife
riori ad superi⁹ affirmatiue a pte pdicati:igit̄ eēn^a ē gene
rās.Alia ꝯñā ēt ē nota.q2 de quocūqȝ pdicat̄ pticipium
vbi:et vbū ⁊ ecōuerso:nec hȝ instantiaȝ. ❡ 5⁹ sic.eēntia ē 5^m
pater filij.igit̄ eēntia gnāt filiū.ꝯñā pȝ:q2 eo pater q2 ge
nuit.5⁹.meta^c. Itē q2 sic̄ d. Aug.5.de tri.iō qppe fili⁹q2 ge T.c.20.
nit⁹:⁊ q2 filius vtiqȝ genit⁹:sic āt fili⁹ ad patrē:ita genit⁹ cap.6.
ad genitorē refert̄.⁊ sicut pater ad filiū:sic genitor ad ge
nitū.Si igit̄ eēntia ē pater filij:filius est filius eēntie:
⁊ p ꝯñs genit⁹ ab eēntia:ac vltra.eēn^a genitrix ē filij.Et
vltra.igitur generat filiū. Añs vo ꝓbat̄ p ꝯuersionē.hec
.n.ē va.pr̄ filij ē eēntia.igr̄ ⁊ illa i quā cōuertit̄.s.ista eēn^a
ē pater filij. ❡ 6⁹ sic generās ē eēntia dina.igr̄ eēn^a dina 6^m
est gnāns. Añs ē certū:ꝯñā declarat̄ p ꝯuersionē indefi
nite:⁊ pōt ēt ꝓbari.q2 si illa nō sequat̄ sumat̄ opposita.s.
hec.nulla eēntia dina ē generās:sed hec ꝯuertit̄ simplr
in istā.nullū generans ē eēntia diuina:qd repugnat añti.
❡ 7⁹. ꝯstat.n.ꝙ aliq̄ res gnāt filiū.signet̄ igit̄ illa:⁊ que 7^m
rat̄.aut hec res ē eēntia aut nō:nō pōt dici ꝙ nō:q2 cū pr̄
sit illa res q̄ gnāt filiū:pr̄ nō eēt eēntia:qd est falsum:vt
pȝ p ꝯciliū:damnam⁹.vbi dicit̄ ꝙ q̄lȝ triū psonaꝝ ē illa
res:videlȝ suba eēntia:seu diuina nā.relinqt̄ igit̄ ꝙ illa
res:sit ipa eēntia.⁊ p ꝯñs essentia generat filiū. ❡ 8⁹ pȝ 8^m
hoc ex intentione scōꝝ.ait.n.Aug.15.de tri.verbum dei cap.14.
patris vnigenit⁹ filius per oia patri simil̄ ⁊ eq̄lis:de⁹de
deo lumē de lumīe:sapientia de sapiētia:eēn^a de eēn^a ē:
hoc oino qd pater nō tñ pr̄ hic.d.Aug.eēntiā de essentia.
⁊ idē.7.de tri.⁊ ꝯstat ꝙ essentia nō ē de eēntia nisi p gnā cap.2.
tionē:eēntia igr̄ gēita ē de eēntia.Expssi⁹ āt idē d fide ad
pe.Sic iquit.xpm dei filiū.i.vnā ex trinitate psonā deū cap.3.
vnum crede.vt diuinitatē eius de nā patris natā eē non
dubites. Hic expsse.d.dinitatē natā:⁊ p ꝯñs genitaȝ.Et
Ansl.mo.44.d.ꝙ filius ē eēn^a nata de patris eēntia:⁊ ge
neralr oēs sancti idē dicūt.Uñ Ricar.6.de tri.ait.nihil cap.22.
est aliud pr̄is psona q̄ȝ:suba ingenita:⁊ nihil aliud filij p
sona q̄ȝ suba genita.Et q2 ma.sniaꝝ negat dei subaȝ esse
genitā:iō ꝯ eū arguit ⁊ suos sequētes (Nā subdit) mul
ti tpib⁹ nostris surrexerūt:qui nō audēt hoc dicere quin
fortius ⁊ multo piculosius ꝯtra sanctoꝝ patruȝ aucto.⁊
tot attestatiōes paternarū traditionū audēt negare.ad
illud qd dicunt aucto.inuenire nō pñt. Ad hoc aūt quod
dicim⁹ aucto.multas ⁊ ipsi adducūt:⁊ in morē golie gla
diū quo iugulant̄ deferētes ad certamē pcedūt.Est igi
tur vt vr̄ oino ꝯcludēdū ꝙ dei eēn^a gnāt̄ ⁊ gnāt.

In oppositum ē magr̄ in distinctione pñti qui vtrāqȝ.d.eē negādam. Oppo^m

Respondeo. Hic ñ q̄rit̄:vtꝝ eēntia gnet sic̄ pn̄m
quo.i.vtrū sit pn̄m seu vis generādi
q2 de hoc videbit̄.in dis.septima. Nec vtrū generet̄ tan
q̄ȝ formalis gnātionis termin⁹.quia de hoc in sequēti.q.
erit sermo.Sȝ querit̄.vtꝝ generet sicut pn̄m qd: ❡ Re
spondeo q̄uis de ista qōne fuerit ꝯtrouersia inter docto
res:sicut ex pallegatis vbis nūc apparet. Nūc tñ ꝯcordi
ter ab oibus tenet̄ sententia magistri:quā ēt sub duabus
ꝯnib⁹ pono. ❡ Prima ē ꝙ eēntia nō generat. ❡ z⁹ ē ꝙ p⁹ ꝯ
essentia nō generat̄. ❡ Primā ꝓbo sic.si diuina eēntia
generat.aut gnāt essentiam diuinā:aut patrē:aut filiuȝ:
aut spiritū sanctū:sed nullū istoꝝ gnāt.igit̄ nō gnāt.ma

ioꝛ pꝫ.nō.n.aliud apparet qḋ ipa posset dici gn̄are.ꝛ si di/
catur ꝙ nō:eadē rōne tolliṫ:minoꝛ ꝓbaṫ:qꝛ nihil generat
cap.p̊. id qḋ ipsum ē per Aug.p̊mo de tri.ꝛ de imoꝛ.aic.essentia
cap.i3. aut est eēntia:aut est pr̄ ꝛ filius ꝛ spūs sctūs. ¶ 2a eadem
2a ꝯ v̄tute ꝓbaṫ. Nā si ē genita aut ab eēntia:aut a pr̄e vel a
filio vel a spū scō:nullū hoꝝ pōt dici ꝓpter cām iam di/
ctaꝫ. ¶ Utraqꝫ ꝯ ꝓbaṫ siľ per determinationē ꝯcilij ex̄.
de summa tri.ꝛ fide catholica.c.dānam⁹.vbi papa. Nos
inquit sacro approbante cōcilio credim⁹ ꝛ approbamus
cōfitemurqꝫ cū petro ꝙ vna quedā res ꝛc̄. Et sequitur ꝙ
illa res nō ē generās:nec genita neqꝫ ꝓcedens:sed ē pr̄ ꝛ
fi.ꝛ.s.s.pater qui generat.fili⁹ qui gigniṫ:ꝛ.s.s.q ꝓcedit.
vbi sicut pꝫ:de plano tota de hoc sententia magr̄i appro/
cap. p̊. baṫ. Ad ħ est itētio expssa Aug.7.de tri.sic magr̄ ꝯducit.
Ad pm catō. i p̊ .s.d.5. **Ad rationes** in oppom. Ad pam dic̄ qdā ꝙ i ca cō/
mittiṫ duplex falla.s.figure dictio/
nis:ꝓ eo ꝙ in maioꝛe ꝛ in mioꝛe nō ē idē mod⁹ ꝑdicatio/
nis. Naꝫ in maioꝛe cū dr̄.ois pr̄ gn̄āt:est ꝑdicatio forma/
lis:cū oē v̄bū ꝑdiceṫ formalr̄ ꝛ non per idētitatē.in mi/
noꝛe v̄o q̄ dr̄.essentia ē pr̄:ē ꝑdicatio tm̄ ꝑ idētitatē:ꝛ sic
non sequiṫ. Est ēt fa accidentis:qꝛ patri inq̄ꝫtuꝫ de eēn/
tia ꝑdicaṫ ſm ydētitatē accidit ꝙ generat:ꝛ iō ipm non
est mediū sufficiens ad ꝯcludendum gn̄are de essentia.
ꝯ catoꝝ. vbi s̄. ¶ Sed neutra rn̄sio valet quicq̄ꝫ:qm̄ alius ꝛ alius mo/
dus ꝑdicandi in maioꝛe ꝛ i minoꝛe nisi aliud iteruenia
non ꝯmittit fam figure dictionis. Pꝫ:nā alias hic esset
fa figure dictionis.oē aial ē sensibile:ois hō est aial:igiṫ
ois hō ē sensibilis:qꝛ in maioꝛe est ꝑdicatio scd̄i modi di
cendi ꝑ se:ꝛ in minoꝛe ꝑdica⁹ p̊mi:ꝛ gn̄alr̄ qn̄cūqꝫ ꝓpria
pa⁹ superioꝛis ꝑdicaṫ de ꝑ se iferioꝛi per ipsuꝫ supius tā/
q̄ꝫ per mem cēt fa figure dictionis. ¶ Item qn̄cūqꝫ aliq̄
pa⁹ ꝓbareṫ de aliquo per diffōnē subiecti cēt fa figure
dōnis:qꝛ alius modus ꝑdicandi est quo pa⁹ ꝑdicatur de
diffinitione subti ab eo quo diffinitio subiecti ꝑdicaṫ de
subto:ꝛ sic in multis demōstrationib⁹ cēt fallacia:qḋ nō
est dōm. Similr̄ hic esset falla.oē aial est albuꝫ:ois hō
est aial:igiṫ ois hō ē alb⁹:cū ꝑdica⁹ maioꝛis sit ꝑ accidēs.
ꝛ ꝑdica⁹ minoꝛis ꝑ se:ꝛ sic p̊ rn̄⁹ nulla. ¶ 2a quoqꝫ ē isuf
ficiēs:qm̄ sic in multis bonis sillogismis cēt fa acciden
tis.verbi gr̄a.in vltimo nūc assignato. Nā aiali inq̄ꝫtum
ꝑdicaṫ de hoie accidit ꝙ sit albuꝫ multo magis q̄ꝫ sit pa
tri accn̄s gn̄āre:inq̄ꝫtum de essentia ꝑdicatur. ¶ P.ſm
istum doc.ibidē accipiṫ accidens nō ꝓ eo qḋ realr̄ adest
ꝛ abest:nec ꝓ eo quod accidentalr̄ ꝑdicaṫ:sed gn̄alr̄ pro
oi extneo a rōne subti:ꝛ sic gn̄āre est accidēs patri:ꝛ sic se
quiṫ ꝙ in multis dm̄rationib⁹ cēt talis falla:sicut pꝫ in
ꝑoꝛi solutione. Et iō dico ꝙ in ꝑdicto sillogismo si pr̄ eā/
dē hēat supp̄ōnē i vtraqꝫ p̊missa:ꝛ vtrobiqꝫ teneaṫ sub/
ocha. d. 5.q.p̊ stātiue nulla penit⁹ ē falla. ¶ Qḋ ꝛ qdā alius ꝯcedit.d.
talē modū arguendi in oibus tenere p̄ter q̄ꝫ in diuinis.
ꝛ cā est:qꝛ nūq̄ꝫ alibi pn̄t tres res:q̄ruꝫ nulla est alia:esse
vnā rē nuō:ꝛ ita ibi solū pōt aliqd v̄e affirmari de vna il
laꝝ triū reꝝ:ꝛ tn̄ negari ab illa re q̄ ē ille tres res ꝓpter
idētitatem illius rei cū illis tribus reb⁹ ꝛ ꝓpter distin/
ctionē illaꝝ triū reꝝ iter se:ꝛ sic ſm hūc dōꝫ est in dinis
talē formā arguēdi n̄ tenere. Et iō q̄uis p̊misse v̄e sint:ꝯ
ꝯ ochaꝫ vbi.s̄. tn̄ est falsa. ¶ Sed hec rn̄⁹ est oino irrōnalis. Tum qꝛ
sic dicēdo tolliṫ ois via ad ꝓbādū vel reprodādū aliqd
circa diuina:cuꝫ enim catholici volent aliqd ꝓbare cō/
tra hereticos ꝑ libito diceṫ discursum ꝛ oēm illationem
nō valere:esto ꝙ ꝑfecte sint regulati:ꝛ sic nihil ex credu/
tis aut i scriptura ꝯtentis poterim⁹ ꝯtra ipsos arguere.
Tum quia sic dicere nihil aliud est q̄ꝫ fidē nr̄am catho
licāqꝫ doctrinā ꝯtrariā eē certe rōni de plano ꝯfiteri:sic
ꝙ falsam:ac per hoc contēnēdā ꝓpria ꝯfessione assere/
re. Et iō talib⁹ obuians Aug.in epistola ad marcelli⁹ di
cit. Si māifestissime certeqꝫ rōni velut scripturaꝝ scāꝝ
obijciṫ auctoritas nō itelligit q hoc facit ꝛ nō scriptura/
ruꝫ illaꝝ sensum ad quē penetrare nō potuit:sed suū po/
tius obijcit v̄itati:nec qḋ i eis:ſꝫ qḋ in seip̄o velut ꝑ eis in
uenit opponit. vt qd ēt fuissꝫ.tātū studiū oportunū scōꝝ
ꝛ doctoꝝ ad soluendas rōnes ipugnantiū catholicā v̄ita
tem:facile qppe fuit dicere ꝙ rōnes ꝯtrarie:ꝛ si in alijs
valerent:nō tn̄ in his valebant:qḋ friuoluꝫ omnino est.
¶ Rn̄deo igitur ad rōnē ꝙ vel eius maioꝛ est falsa:vel
sillogismus est non regulat⁹ per dici de oi:ꝛ per ꝯn̄s non
efficax discursus:cū sit affirmatiu⁹. vn̄ sciendū ꝙ vt sil/
logismus sit regulatus per dici de oi:nō sufficit maioꝛeꝫ
ꝓpōnē esse vl̄em in p̊ma figura:nisi ꝑ eā denotetur ꝙ de
quocūqꝫ v̄ificaṫ subiectum:de eodē v̄ificaṫ ꝑdicatū. Nā
sicut dicit Auerroys p̊ prioꝝ.dr̄ia est inter ꝓpōnem vl̄eꝫ
et dictum de omni.ꝑ ꝓpōnē.n.vl̄em nō denotaṫ nisi ꝙ
ꝑdicatuꝫ v̄ificeṫ de quolꝫ suo subiecto vel singulari:sic
ꝙ quelibet eius singularis est vera. Sed per dictum de
omni vlr̄ ħ denotaṫ:ꝛ vltra ꝙ de quocūqꝫ verificaṫ sub/
iectum ꝛ ꝑdicatuꝫ. Unde dicit sic. Et per dictū qdē de
omni vult cū nō iueniaṫ aliqd in oi subiecto de quo non
ꝑdicaṫ ꝑdicatū:ꝛ illud est per hoc vt sit ꝑdicatū iuentū
in oi subiecto:ꝛ omni qḋ disponitur per subiectum:vt sit
dictum vnum:oē qḋ est aial ē corpus:cū volum⁹ in eo in
tentioneꝫ dci de omni:nō est ei⁹ itentio:vnūqḋqꝫ ex aia/
libus ē corpus:sed vnūqḋqꝫ aialiū:ꝛ oē qḋ disponiṫ per
vnū qḋ vis aialiū est corp⁹. Et hec est dr̄a inter dcm̄ de
oi qḋ agiṫ p̊n in hoc li⁹:ꝛ iter ꝓpōnē vl̄em:hec Cōmen.
Ex hoc ad formā rōnis:cū enim dr̄.ois pr̄ genuit:aut de/
notaṫ per hāc nō solū:ꝙ qlibet pr̄ genuit.sic ꝙ hec sit v̄a.
hic pater genuit:ꝛ similr̄ illa.hic pater genuit:ꝛ sic ḋ sin
gulis eius singularibus:sed ēt oē de quo diciṫ pater:vel
oē qḋ est pater genuit:ꝛ ꝑ dici de oi:tūc sillogismus debi
te regularetur:ꝛ maioꝛ eius est falsa.est eni hec falsa oē
qḋ est pater genuit. Si pater teneaṫ substātiue ꝛ suppo/
nat ꝓ ypostasi quo solo⁹ minoꝛ ē v̄a:aut nō denotaṫ ꝙ oē
de q̄ v̄ificaṫ pr̄ genuit:ſꝫ solū ꝙ illa vl̄is ē v̄a ꝛ tē maioꝛ ē
v̄a:sed sillogismus nō regulaṫ ꝑ dici de oi:ꝛ ꝑ ꝯn̄s inuti
lis est discursus. ¶ Eodē rn̄r ad istos sillogismos:oē qḋ
est illud qḋ est pater gn̄āt:eēntia dina est illḋ qḋ ē pater:
igiṫ eēntia dina gn̄at. Itē oē qḋ ē illud qḋ gn̄at:gn̄at:eēn
tia dina ē illud qḋ gn̄at. Nā ipsa est pater q gn̄at:vt dic̄
cōciliū:ergo essentia dina generat. Dico nāqꝫ:aut ꝙ per
maiores istoꝝ sillogismoꝝ denotaṫ ꝙ de quocūqꝫ dici/
tur subm̄:dicitur ꝑdicatū:ꝛ tūc sunt false. Nā hec est fal
sa:oē qḋ est illud qḋ est pater gn̄at:ꝛ hec similr̄.oē qḋ est
illud qḋ gn̄at:gn̄at. Nā eēntia dina est illud qḋ ē pater:ꝛ
est illud qḋ gn̄at:ꝛ tn̄ eēntia dina non generat. Aut per
hꝫ maiores denotaṫ nō ꝙ de quocūqꝫ dicitur subiectuꝫ
dicitur ꝑdicatum. Et tunc sillogismi illi nō regulanṫ per Ad 2m
dici de oi. ¶ Ad 2am rōnē dico p̊ ꝙ eisdē modis a diuer/
sis rn̄r qbus ad primā:q̄ rn̄siones ēt similr̄ refelluntur si
cut ꝛ ille. Et ideo pōt vno mō dici ꝙ ad perfectioneꝫ sil/
logismi expositoꝛij reqriṫ ꝙ qlibet termin⁹ sic sit singu
laris ꝙ nō ꝑdiceṫ de pluribus. q̄ꝫtūcūqꝫ aūt sit singula/
ris:si tn̄ ꝑdiceṫ de plr̄ib⁹ forma nō ē bona:nec tē ꝓcedi/
tur per expōnē:q̄uo ꝓcedit. P.p̊ prioꝝ:vbi ꝓbat ꝯuersio
nes ꝓpōnū de inesse:ꝛ ēt sillogismos 3e figure. Nūc aūt
q̄uis hic termin⁹ eēntia sit singularis:qꝛ nō hꝫ plura ꝓ
pria supposita logice loquēdo.i.per se singu:p̊r tn̄ de plu
ribus.vbi gr̄a.de ꝑsonis.iō iste termin⁹ essen.nō p̄t in ꝑ
fecto sillogismo expositoꝛio assumi:ꝛ maxie cū alijs ter/
minis non cōibus his de qb⁹ essentia diciṫ:sicut sunt ter
mini ꝑsonales ꝛ notionales. Si tn̄ eius cōitas restringe/

ret ad aligd non pdicabile de plibus: valeret sillogism⁹.
vbi gra sic dicendo. hic pr generat. hic pr est qd e ecentia.
demostrando aligd no coe: vtpote ypostasim pris: tunc
vtiq seqt: g hoc qd e essentia gnat: eodez demostrato in
minore z one: z est ꝯ va. ¶ Aliter pot dici. s. q sillogism⁹
expositorius no est euidens ex se neq pfectus: sed oz p-
fici per dici de oi: aut de nullo sicut z alij sillogismi ipfe-
cti. vbi gra. sit ille expositoriu⁹. sortes e albus. sortes e mu-
sicus. igit music⁹ e alb⁹. vel in pª figura sumedo sub. mu
sic⁹ e sortes. hoc sic dz pfici: oe qd est sortes est albu: mu-
sicus est sortes: igit zc. Ille at q sic perfici no pot: est inutil.
Et h videtur de intentioe. P. p prioꝝ in illo cap°. quo aut
reducem⁹: vbi iter alias cas deceptionis gb⁹ putat aliq
ar° esse sillogism⁹ z no e assignat vna: videlz pone silem
terminoꝝ. Et dat extrea de sillogismo cui⁹ meᵐ e singu-
lare z hoc aligd. vnu exᵐ e. aristomenes itelligibilis sp e.
aristo. est aristo. intelligibilis: igitur aristo. semp e. Alid
exemplum. michal⁹ music⁹ corrupet cras: michalus est
michal⁹ music⁹: igit michalus corrupet cras. Et dic. P.
hos no ee sillogismos: qz maior no e vlis: sz oporteret su
mere. oe qd e aristomenes zc. q falsa est. z in alio: oe qd e
michalus zc. q falsa e. nec tn de exemplis curadu e: sz co-
sideranda eius intentio: que e: q ois sillogismus bonus
reducit ad pfectos sillogismos pme: z regulat p illa pnª:
z p ons ille sillogism⁹ q sic regulari no pot inutilis e: tales
aut sunt sillogismi dci. Na hec est falsa. oe qd est hic pa-
Ad 3ᵐ ter zc. z hec solu° mihi plus placet. ¶ Ad 3ᵐ dico q ma-
ior est va in his q sic sunt vna res q vnu coꝝ no e aliqua
plura q aliud no sit. Si vo aliqd coꝝ sit aliq plura: reli-
quu autez no sit illa plura: no est inconueniens aliquid
ppriu vni illoꝝ plurium opetere vni illoꝝ z no alteri: z
qtum ad talia ppo non est va. Quis aut persona pris z
ecentia sint vna res idistincta: ecentia tn est plures pˢᵉ et
psona no est ille psone plures: qpropter no e inconueni-
ens aliquid ppriu vni psone: puta gnare opetere patri z
no essentie: sicut z plures psonas opetere essentie: z non
Ad 4ᵐ persone pris. ¶ Ad 4ᵐ rnᵗ negado ans: qz qn aliqd dter
minabile sumptu cu aliq determiatione pdiᵗ de aliq: re
quirit q determina° ve pdicet de determinabili: z q ta
determina° q determinabile pdicet de pncipali subto.
Sicut ad vitate istius. sortes est ho albus: reqrit veritas
istaꝝ triu. sortes e ho: sortes e alb⁹: ho e albus. Et qz hec
est falsa. ecentia e generas: si ly gnans. sumat pticipialr z
pure adiectiue: io hec est falsa. ecentia e pr gnans. ¶ Ista
solut° deficit. p qde: qz negat illd ans: cu tn ipz i simili af
firmet cociliuz in pallegato. c. danam⁹: loques de illa re
coi q e pr z fi. z. s. s. s. essentia dina di. Et sic eade res e pr
z fi. z. s. s. ab vtroq pcedes. eade roe dbz est q ipsa ecen
tia e fili⁹ a pre pcedes vel nascens seu nat⁹. z q ipsa e pr
gnans filiu. z nec duᵐ q in pdicto ocilio seu dicto ocilij
ly pcedes. stat pure adiectiue z pticipialr. z° dficit in ro
ne qua reddit. Na de sorte nigro vtiq ocedit q ipse est
monacus albus: hec tn est falsa. sortes e alb⁹. ¶ Rndeo
igr negado onaz pma. Ad pbatione p dcm. P. dico q. P.
ad efficacia illius one no solum ponit illa oditione q in
ar° dicta est: sed z quada aliam addit. s. si fm se pdicet z
no fm accns. i. simplr z no cu aliq addito vel dtermiatio
ne qolz istoꝝ pdicet d subto illo. Nuc aut no sic est in p
posito: qz hic generans no pdicat fz se de ecentia si ptici
pialr z adiectiue tn sumat: sicut opz si zª ona deberet va
lere. ¶ Ad zᵃᵐ pbatione ocedo pᵃᵐ onaz z nego zᵐ. Et
ad pbatione dico q illa reª tuc het tn vlr vitate qn il-
lud supi⁹ vlr pdicat de illo inferiori z de oi de q illud in
feri⁹ pdicat. ita q no solu pdicat de illo iferiori distribu
to p oib⁹ suis pᵉ suppositis: sz et p oib⁹ de gb⁹ ipm dr: sic
q talis ppo vlis possit ee maior i sillogismo pfecte regu-
lato p dici d oi. Et h pz: qz tal regla tz p meᵐ itriſecu z p-
bat p sillogismum: cuius maior est quedam vlis: cuius
subiectum est pdicatu ans: z predicatum est predicatu
ontis. vbi gra h: sortes e alb⁹: g sortes e colorat⁹. pbat sic:
oe albu e coloratu: sortes e alb⁹: igr sortes e colorat⁹: z si-
milr e d alijs. Nuc at in pposito ly gnans. no e talr supi⁹
ad h gnans. Na hec e falsa. oe qd e h gnans e gnans: io Ad 5ᵐ
ona illa n valz. ¶ Ad 5ᵐ cu dr. ecenª e pr filij. dbz q ly pr.
pt zʳ accipi: vt ifra inuit magr. d. 37. vno° vt sigiat ypoſta
sim q hz filiu. Alio° vt sigiat notione seu pprtate. s. gna
re filiu. Et p° vt dicut alig tet substatiue. z° vo mo adie-
ctiue tn. Si p° accipiat ocedo ppone: e. n. essentia psona
illa q vtiq hz filiu: z h e ee prez filij termio sic supto: et
tc nego onaz. ¶ Ad pbatioez cu dr: io pr qz geuit. Et vl-
tra cu addit: io fili⁹ qz genit⁹ zc. dbz q i oib⁹ illis accipi
tur pr z fili⁹ adiectiue. qdlz. n. d q pr vt e adiectiuu vifi-
cat significatiue geuit. Et silr dbz e d h termio fili⁹. No
oz at q oe id geuerit d q dr pr p° suptu. cu vo vltra argui
tur. si ecentia e pr filij fili⁹ e fili⁹ ecentie. Dico q hec ona n
valz: nisi pr in ante teneat adiectiue: qd negatu e. Si. n.
teneat substatiue no valz ona: qd pz. Na ide e dictu ecen
tia e pr filij i h sensu: z dicere ecentia e ypostasis: q hz filiu
igr fili⁹ e fili⁹ ecentie. No sequit: sed si aligd debeat sequi
seqt hec: g fili⁹ e fili⁹ ypostasis: q est ecentia. sed id nihil e
ꝯ ppoᵐ. Si vo ly pr. i ante sumat adiectiue: sic nego illd.
¶ Et cu pbat. dico hac ee vera. pr filij e ecentia: igit p co-
uersione. ecentia e pr filij. dico q i p° aut ly pr. tenet n ad
iectiue: sz poti⁹ substatiue: z tuc eode° dz teneri in alia in
q pdicat: z tuc nihil ꝯ nos: vt pus patuit. Aut tenet adie
ctiue: z tc pt dici vt dicut alig q oro e icognita: cu adiecti
uu adiectiue suptu p se no possit ee subz: nisi itelligat ci⁹
substanᵐ cui adiacet: z tuc h e sic suppleda: si va sit z itel-
ligibilis. is q est pr filij est ecentia: z tuc couertet in hanc.
essentia est is q est pr filij. Ex hac aut no sequit. essentia Ad 6ᵐ
gnat: vt satis pz ex dictis. ¶ Ad 6ᵐ nego onaz. Ad pᵃᵐ p-
batione dico q illa idefinita no ouertit in ista singula-
rem: sed in ista pticulare aliqd qd e essentia diuina e ge-
nerans nisi sumeret hec loco pme taq equiualens sibi:
alias no esset pprie pticularis. vn sciendu q sicut nulla
alia ppo in qua subycit termin⁹ cois est pticularis pro-
prie loquedo: vel vlis: nisi p signu vle vel pticulare subz
denotet stare p aliquo: si sit singularis numeri: vel alig-
bus si sit pluralis: vel si sit vlis p oib⁹ sil ad que illud est
coe: sic nec aliq in q subycit ecentia diuina vel diuinitas
e pprie pticularis vel vlis: nisi per aliqd signuz vle vel
pticulare denotet stare subz respcu coꝝ gb⁹ cois existit.
¶ Cu igitur essentia dina no sit cois pluribus essentijs
dinis: lz sit cois plurib⁹ q st ecentia dina: nec ista erit pti
cularis aliq ecentia dina e gnans: imo nec ppria aut itel-
ligibilis n plus q ista: aliqs sortes currit: nisi forte pdat
vice istius signi vocal. aligd qd e ecentia dina est gnans.
Nec et hec erat vlis. nulla essentia dina e gnans. sic nec
huius. nullus sortes currit: si sortes sit nome ppriu vni⁹
tantum. ¶ Per hoc patet ad aliam pbationem q cum
ista. nulla essentia diuina zc. non sit vniuersalis no con-
uerteretur in illa. nullu generans zc. non plus q ista sin-
gularis. ecentia diuina no e generans: sed si debeat sumi
vlis pprie sumet hec. nullu qd e essentia diuina zc. Sz
pz q tuc no sumit oppoᵐ ontis: z per ons non pbat ona
illa per modu istu: pbaret at illa qua inferret hoc ons.
aliqd qd est essentia diuina est generas: z illud concedo.
¶ Per predicta pot respoderi ad multa argumeta que
fiut ta syllogistice q entimematice ꝯ veritates mate-
rie pntis. Syllogistice sic. nulla ecentia diuia gnat: pater

gnāt: igiť pr̄ nō ē eēntia diuina: τ alr̄ sumēdo. nulla essentia diuina gnāt. pr̄ ē eēntia diuina: igiť pater nō generat. Nā maior nō ē vlis. Et si obdcat fieri oportebit dici: nullū qd̄ gnāt ē eēntia: τ meli⁹ sic. nullū qd̄ ē essentia diuina gnāt: que vtiqꝫ ē falsa. Entimematice sic. ois eēntia diuina ē igenita: igiť tm̄ igenitū ē essentia diuina. p illā regulā. Ab vli ad exclusiuā ꝺ terminis trāspositis τc̄. Pꝫ ꝙ n̄ valꝫ. qꝛ illa p̄ma ē vlis ipropriē: ſꝫ hec. oē qd̄ ē eēntia diuina ē igenitū: q̄ ē falsa: cū filius nō sit igenitum. Et his pt̄ scire studiosis qd̄ in alijs sit dōꝫ.

Ad 7ᵐ ¶ Ad aliā dico. ꝙ vtiqꝫ aliq̄ res gnāt filiū. s. hypostasis p̄ma seu psona q̄ est pr̄: τ illa vtiqꝫ res. s. psona ē eēntia: τ p ꝯñs res q̄ ē essentia gnāt filiū: τ hāc ꝯcedo: si hec res supponat p hypostasi. Et cū vlteri⁹ iferť: igiť eēntia gnāt filium: nego ꝯñaꝫ. Nō. n. seqtur psona q̄ ē eēntia gnāt filiū: igiť essentia gnāt filiū: sicut nō seqtur. psona q̄ ē essentia nō ē fili⁹: igř eēntia nō ē fili⁹. Añs. n. est veꝝ: si psona supponat p

Ad 8ᵐ persona pr̄is: τ tn̄ ꝯñs ē falsum. ¶ Ad vltimā dico sicut cōiter dr̄ τ bn̄: vt docet magister i lr̄a: ꝙ sancti cōiter ad exprimēdū vnitatē eēntie τ psone sūmāqꝫ simplicitateꝫ eiusdē emphatice τ lati⁹ sūt locuti q̄ȝ patiať sermōis ꝓprietas: pp qd̄ coꝝ ipꝓprietates nō sūt extēdēde aut vt ꝓprie recipiēde: ſꝫ poti⁹ exponēde: vt. s. nomia abstracta exponanť p ꝯcreta: aut p psonalia: τ iō cū dr̄ eēntia ꝺ essentia. sapiētia ꝺ sapiētia. dꝫ exponi sic. eēntia ꝺ eēntia. i. fili⁹ q est eēntia ē ꝺ patre qui ē eadē ipa essentia. Et illa. vt diuinitatē ei⁹ ꝺ nā patris natā eē nō dubites: sic: vt diuinitatē ei⁹. i. filiū diuinitatē aut q ē diuinitas ꝺ nā patris. i. ꝺ patre nāt: vel q ē nā diuina seu diuinitas natā eē non dubites. Et eodē mō ad illā Ansel. τ oium alioꝝ sanctoꝝ q silr̄ sunt locuti: τ sic añ ipsos in hꝫ locutionib⁹

cap. 3. exponi debere docet Aug. 7. ꝺ tri. vbi ait sic. Et iō xp̄us virtus τ sapiētia dei: qꝛ ꝺ patre virtute τ sapia ēt ipe virtus τ sapia ē: sicut lumē di ꝺ patre lumie τ fons vite apd̄

cap. 13. deū patrē vtiqꝫ fontē vite. Et lib. 15. sicut ingt scia nr̄a illi scie di: sic et nr̄m verbū qd̄ nasciť ꝺ nostra scia dissimile ē illi verbo di: qd̄ natū est ꝺ patris eēntia. Et exponēs hāc locutionē qua dixit. verbū natū ꝺ patris eēntia: nullo iterposito ait: ē aūt ac si dicerem⁹ ꝺ patris scia: ꝺ pr̄is

capi. 14. sapia: vel qd̄ ē expssi⁹ ꝺ patre scia: ꝺ patre sapia. Et statiꝫ ibidē. sequnť vba supra allegata i qb⁹ dicit verbū eē es-

mo. 44. sentiā ꝺ essentia: sapiam ꝺ sapia. Ansel. quoqꝫ postq̄ȝ dixit qd̄ ē superi⁹ allegatū. s. fili⁹ ē eēntia nata de patris essentia: sequēti. c. exponēs. h ingt ē dicere fili⁹ ē eēntia patris qd̄ nō ē differēs eēntia ꝺ patris eēntia: vbi manifeste docet ex quo sensu sit itelligēdū filiū eē eēntiā nataꝫ de patris eēntia. ¶ Ad auctoritatē Ricar. dico cū reuerentia ꝙ snia magistri nō caret auctoritatib⁹: cū plures hēat Aug. τ q̄ oiuꝫ ē validissima auctoritatē vlis sancte matris ecclesie eā p alijs approbātis. ¶ Cōtra se ēt nō hꝫ auctoritates ad rē τ sensuꝫ eaꝝ: τ si forte sonus vboꝝ illoꝝ videať ꝯriꝫ: nō aūt s̄moni res: ſꝫ sermo rei ē subiectus: vt h ipse allegat ex verbis hylarij.

¶ Distinctionis. V. Questio. II.

Supposito ex questione p̄cedenti ꝙ eēntia diuia nec generat nec gnātur. Quero ꝯr̄ vtꝝ ipsa sit subm̄ aut formalis termin⁹ diuine generationis: ¶ Arguiť p ꝙ sit subm̄. Omne qd̄ p se igrediť entitateꝫ p se geniti: τ non accipit nec accepit eē p gnātionē illius ē vel fuit subm̄ gnātionis illius: sed diuina eēntia p se est de ꝯstitutione τ entitate filij q est termin⁹ p se genitus: τ nō accepit eē p gnātionē illā: igiť ipsa ē subm̄ gnātiōis filij. Maior ꝓbať: qm̄ ad ꝯstitutionē termini q p se generať nō videť p se ꝯcurrere nisi subm̄ ex quo gnātur τ formalis termin⁹ ad quē gnātio terminať: formalis āt termin⁹ accipit esse p gnātioneꝫ: cū añ nō fuerit: igiť qd̄ p̄exstit est subm̄ gnātionis. ¶ 2ᵒ arguiť ꝙ essentia dina

2ᵐ sit formalis termin⁹ gnātionis. Nā illud a quo p̄mo denomiať ꝓductio ē formalis termin⁹ illi⁹. Pꝫ h. 5. phy.

T. c. 3. 4 τ. 5. in multis ptib⁹: sed a suba di p̄mo dnomiať gnātio filij: igiť. mior ꝓbať: qm̄ i filio nō ē nisi suba τ ꝓprietas relatiua. gnātio aūt nō pōt p̄mo denoiari relatione: qꝛ tunc nō diceret gnātio: ſꝫ adaliq̄tio: cū terminus specificans gnātionē sit ꝺ genere substātie: vt pꝫ. 5. phy. nec ēt a tota

T. cō. 7 psona filij p̄: qꝛ psona icludit duo. s. subaꝫ τ ꝓprietateꝫ: a duob⁹ āt τ maxie diuersaꝝ rōnū vna ꝓductio eq̄ p̄ dnoiari seu specificari n̄ pt̄: relīgť igř ꝙ p̄ specificeť a filij sba.

Oppositum vtriusqꝫ ꝓbať sic. nullum iper fectionem hn̄s necessario annexā ē in deo. pꝫ: ſꝫ ois formal termin⁹ gnātionis τ omne subm̄ est hꝫ. igiť τc̄. minor declarať: qm̄ nec subm̄ nec terminus formalis gnātionis ē ꝺ se entitas itegra τ pfecta: ſꝫ vtrūqꝫ ꝯcurrit ad cōstitutionē vni⁹ pfecte τ itegre entitatis. Et loquor ꝺ subto τ termio gnātionis simplr̄: cui⁹ terminus totalis ē p se vnus. ¶ Itē tā subm̄ q̄ȝ formalis termin⁹ ē alteri ꝯpoſc: ꝯstat āt ꝙ hec st̄ impfectiōes q̄daꝫ.

In. q. duo erunt articuli. In p̄ ingreř an substātia vel eēntia diuina seu natura dina sit subm̄ dine gnātionis. In 2ᵒ an sit formal termin⁹.

Quantū ad p̄ᵐ pono p̄ negatiuā ꝯnē. s. ꝙ eēntia diuina nō ē subm̄ dine gnōnis. Probať p̄

p̄m⁹ art. p̄ᵐ sic. Omne subm̄ gnōnis ē realr̄ distictū a gnōne c⁹ ē subiectū: eēntia dina n̄ ē realr̄ disticta a gnōne dina: igř n̄ ē ei⁹ subm̄. maior pꝫ p tāto: qm̄ oē qd̄ ē realr̄ subm̄ ē alic⁹ rei subm̄: τ n̄ rei q̄ ipꝫ ē: cū nihil subsiet aut subyciať sibi ipsi. igř ē subm̄ rei ab eo distícte: qd̄ igř ē realr̄ subꝫ gnōnis: ē realr̄ distictū ab illa. mior pꝫ: qꝛ nulla res ē i dō q̄ n̄ sit ipa dei suba. Aliogn sba n̄ eēt oē illd̄ qd̄ hr̄et. ac p h ſꝫ Aug. n̄ eēt simplex. ¶ Sꝫ ad hanc rōnē forte diceret ꝙ

hēric⁹ q̄uis eēn⁹ τ gnō n̄ distiguāť realr̄: distiguūť tn̄ fm rōnē. τ istd̄ suffič vt eēntia possit dici subm̄ gnōnis. ¶ Cōtra.

ꝯ hēric⁹ aut ista rōnis distictio ē distictio aliq̄rū pluriū τ diuersaꝝ entitatū ex aiaꝫ: aut ē tm̄ distictio pluriū ꝯceptuum aie. p̄ᵐ nō pt̄ dici: cū h repugnet dine simplicitati q̄cūqꝫ entitates sint ille. Si dicať scdꝫ: nihil ad ꝓpoᵐ: qm̄ nullus ꝯcept⁹ aie ē subm̄ gnōnis dine aut eēntia dina. ¶ 2ᵒ

2ᵐ oē qd̄ ē subm̄ gnōnis ē pfectibile p formā seu p formalē terminū gnōnis: pꝫ i oib⁹ discurrēdo: ſꝫ eēntia dina nullo mō ē pfectibil: cū ipa sit purus τ simplex act⁹ τ sūma pfectio oi potētialitate: τ p ꝯñs pfectibilitate carens: igitur τc̄. ¶ Hic rñdeť. ꝙ sic gnō poniť i dinis absqꝫ oi ip-

hēric⁹ fectōe ꝯcomitāte gnōnē creature: sic τ sbꝫ gnōnis poniť ibi sine ipfectiōe ꝯnte sbꝫ gnōnis i creaturis. Imperfectiōis āt ē ꝙ ipꝫ sit potētiale re⁹ alic⁹: aut p aliqd aliō pficiať: iō h n̄ ꝯpetit subo gnōnis dine: τ ita ē ꝺ alijs ꝯditiōib⁹ subi gnōnis ipfectionē ipoztātib⁹: q̄rū nlla cōpetit illi subo: τ qꝛ n̄ oēs ꝯditiōes māe vl subi gnōnis nāl ꝯpetūt eēn⁹ dine re⁹ gnōnis: vtpote ille q̄ ipfectionē ipoztāt. Iō n̄ ē absolute dōꝫ ꝙ eēn⁹ dina sit mā vl sbꝫ gnōniꝫ: ſꝫ q̄si mā vl q̄si sbꝫ: nec filiū eē ex eēn⁹: sic ex mā: ſꝫ ex q̄si mā. ¶ Hec solo n̄ valꝫ. qm̄ aut eēn⁹ ē ve sbꝫ gnōnis illi⁹:

ꝯ hēric⁹ aut n̄: si nō: hr̄ ꝓpoᵐ si sic: igř alteri sube τ eo pficiť: cū h sit ꝺ rōne subi inq̄ȝᵐ sbꝫ ē. h āt idubitāter ipfectiōis ē: eo ꝙ simpliᶜᶦᵗᵉʳ sūmā τ actualitatē tollat: τ ꝯpositatē ac potētialitatē adducat. Vñ Augu. p h. 7. ꝺ tri. ꝓbat deū nulli

capi. 5. subsistere. d. ꝺ hijs. n. reb⁹ recte itelligiť i qb⁹ subis sr̄ea q̄ in aliq̄ subo eē dicūť sic color aut for⁹ in corpe: τ seqť. res igř mutabiles: nꝫ simplices ꝓpe dicunť sube: qꝛ suba (vt ibi vult) dr̄ a sbsistēdo. i. sbstādo. Et sbdit. ds āt si sbsistit vt ꝓpe sba dici possit: iest i eo aliqd tāq̄ȝ i subo τ n̄ ē sim-

plex. Et in eodē capitulo frequenter dicit deū abusiue
dici subam cū nephas sit dicere deū cuiq̄ꝫ sbsistere. Silr
in proposito arguit̄. si diuina essentia est subiectum ali/
cuius inest in ea aliqd̓ tāq̄ꝫ in subiecto ⁊ nō est simplex.
Ex quo pꝫ ꝙ friuolum est ⁊ includens incompossibilia
dicere ꝙ in deo est subiectuꝫ sine imperfectiōe. Qd̓ ve/
ro addit ꝙ ibi non est materia: sed q̄si mā: nec subiectū:
sed q̄si subiectū: aut per hec verba intēdit asserere eēn/
tiaꝫ esse vere mām: aut subiectum gnātionis: sed nō ta/
lis est q̄lis est mā in istis iferiorib᷒: ⁊ hoc est ipossibile:
vt pꝫ per dicta: aut solū vult dicere aliquā similitudinē
esse inter essentiā diuinaꝫ respectu gnātionis diuine: et
materiā respcū gnātionis nālis. Et si sic: nō magis eēn/
tia diuina est dicēda gnātionis subm̄: q̄ꝫ termin᷒ forma/
lis: imo min᷒: cū plus ꝯueniat cū forma: q̄ꝫ cū mā: cū for/
ma sit actus ⁊ eēntia actus. ¶ Itē in forma genitū assi/
milat̄ gignēti in gnātione vniuoca ⁊ i essentia fili᷒ pr̄i ⁊
plures similitudīes reperiunt̄ iter eēntiā ⁊ formaꝫ re᷒
gnātionis: q̄ꝫ iter ipsaꝫ ⁊ māꝫ: ⁊ tn̄ ipsi nō dicūt eā eē for/
malē terminū gnātionis: nec. q. term̄: sꝫ ꝓprietatē perso/
nalē. ¶ P̄. multo rōnabili᷒ posset dici ꝙ de᷒ est dyabo/
lus vel q̄si dyabolus: cū multo plus ꝯueniat cū illo: cuꝫ
ille sit icorporeus icorruptibilis itellectualis nāe: ⁊ sic ḋ
plurib᷒ in qb᷒ deo assimilat̄: nō aūt mā: ⁊ tn̄ nullus hoc
3m dicerer. ¶ 3°. nullius act᷒ ꝑ se stātis est aliqd̓ subm̄: pꝫ ḋ
se: sꝫ gnātio diuina ē actus ꝑ se stans: vt oēs ꝯcedūt: igr̄.
Et si dicat̄ ꝙ lꝫ ꝭꝫ rē sit ꝑ se stans ⁊ nō in alio: tn̄ ꝭꝫ nr̄m
modū itelligēdi est in ipsa eēntia. ¶ Cōtra. aliqd esse in
aliquo ꝭm nr̄m modū itelligēdi nihil aliud ē vt appet:
q̄ꝫ illud itelligi a nobis eē in illo. Si aūt gnātio a nobis
intelligat̄ eē in eēntia diuina tāq̄ꝫ in subto: vel ita ē i re:
sicut itelligis eē: ⁊ tūc seqtur ꝙ i re ipsa sit distīcta ab es/
sentia ⁊ ꝑficit eā illiq̄ꝫ inhereret: q̄ oino sunt falsa: aut nō
sic est: ⁊ tūc itellectio talis est falsa: imo nō est itellectio
ꝓprie: sed falsa opinio vel estimatio: ⁊ iō nō ꝭm aliqueꝫ
4m modū itelligēdi verū eēntia est gnātionis subm̄. ¶ 4°.
sic. si eēntia diuina eēt subm̄ gnātionis filij: fili᷒ eēt ge/
nitus ex eēntia diuina: ⁊ eēt ex ea. pꝫ: qꝛ oē genitū cui᷒ ge
nerationis ē aliqd̓ subm̄ est ex illo subiecto: sꝫ ꝯn̄s ē fl̄ꝫ:
tū qꝛ ipse est eēntia diuina: ⁊ essentia diuina ē fili᷒: vt pꝫ
ꝑ determinationē ecclesie i illo ca°. dānamus: igr̄ ipē nō
est ex eēntia: qꝛ nihil est illud ex quo ipm̄ est: nec ꝯ̄. sic
hō non est corpus ex quo ē: nec est aīa ex q̄ est: nec corp᷒
est hō: sed hoīs: ⁊ aīa silr: vt notū est. Et Aug. dicit. 15. de
cap°. 7. tri. Tūꝫ ꝑ rōneꝫ Ansel. moñ. 7. qua ꝓbat ꝙ creatura nō
est ex seipsa tāq̄ꝫ ex mā. Arguit. n. sic. omne qd̓ ex mā ē:
ex aliquo est ⁊ eo posteri᷒: qm̄ igit̄ nihil ē aliud a seipso:
vel poti᷒ se ipso: seqtur ꝙ nihil sit māliter ex seipso: igit̄.
Silr si fili᷒ est ex eēntia: est alius ab essentia ⁊ posterior
ea: q̄ falsa sunt. Tū qꝛ nullū oino simplex ē ex aliquo: nō
eniꝫ dicim᷒ māꝫ eē ex aliquo: aut formā: filius aūt ē oio
cap°. 6. simplex. Tūꝫ ex aucto. Aug. 7. de tri. vbi ait. tn̄ tres per/
sonas vnā eēntiā dicimus: tres aūt ꝑsonas ex eadē eēn/
tia nō dicim᷒. Et assignat rōnem. q̄si ingt aliud ibi sit ꝙ
eēntia ē aliud qd̓ ꝑsona: qd̓ sic oporteret si ꝑsona esset ex
essentia. vn̄ nullo iterposito addit: sic tres statuas ex eo/
dē auro possumus dicere: aliud. n. ē illic eē auꝝ aliō sta/
tuas: ꝑ rōnē quā assignat h̓ Augu. pꝫ eque ipoſe aliquaꝫ
5m ꝑsonā eē ex eēntia: sic tres. ¶ 5°. si eēntia eēt subm̄ gnō/
nis filij: ac ꝑ h̓ fili᷒ eēt genitus ex eēntia tāq̄ꝫ ex mā: se/
queret̄ ꝙ fili᷒ itrinsece icluderet eēntiā: q̄si māꝫ ⁊ q̄ꝫdā
aliaꝫ entitatē q̄si formā. ꝯn̄s ē ipoſe: cū oino simplicita/
ti diue repugnet. ꝯn̄a v̓o pꝫ: qm̄ oē qd̓ est ex aliquo: neces
sario ē ex aliquo ⁊ aliquo alio: nec ē itelligibile aliqd eē
intrisece ex vno solo: ⁊ si ē ex vno vt mā: est ex alio vt for
ma: si illō sit ꝑ se vnū: vn̄ ⁊ opinātes ibi subm̄ imaginat̄
in filio eēntiā vt mām ⁊ ꝓprietatē ꝑsonalē vt formā: ex
qbus duab᷒ dicūt ꝯstitui ꝑsonā filij: q̄ tn̄ imagiatio pe/
nitus ē abycienda: vtpote diue simplicitati repugnans.
¶ Cōtra ꝯ̄nem hanc ꝑter rōneꝫ factaꝫ in ꝓ̇ncipio. q. Ar/ ꝯ̄ suā ꝯ̄.
guit̄. Si essentia diua nō esset subm̄ gnātionis filij: fili᷒ arguit̄
eēt ꝓductus de nihilo: ꝯn̄s ē falsuꝫ: qꝛ tūc esset creatura:
qd̓ impiū est dicere: ꝯn̄a pꝫ: qꝛ de quocūq̄ꝫ genitū ꝓduci/
tur: illud est subm̄ gnātionis eius: si igr̄ nullū ē subiectū
gnātionis ipm̄ est de nihilo productū. ¶ Confirmat̄: qꝛ
tūc gnātio filij non eēt generatio: sꝫ potius creatio: qm̄
creatio non differt a gnātione nisi penes habere subie/
ctuꝫ. ¶ 2°. omne qd̓ manet idē sub vtroq̄ꝫ termio gene/ 2m
rationis ē mā vel subm̄ gnōnis: sꝫ eēntia diua est hō̇. Est
. n. eadeꝫ in pr̄e ⁊ filio. ¶ 3°. in quocūq̄ꝫ ē subiectiue passiua 3m
gnō: siue gnāri filij: ipꝫ ē subm̄ gnātionis filij: sꝫ i eēntia
est gnāri filij. Probo. Nā filiatio ē prior origie ipo filio:
sicut forma i cōposito prior ē ꝯposito: i illo igr̄ ꝓ̇ori ꝯstat
ꝙ filiatio nō ē ꝑ se subsistēs: sꝫ ē in essentia tāq̄ꝫ i funda/
mēto: cū sit ipoſe eē relationē absq̄ꝫ omni absoluto i quo
fundat̄: vt pōt hr̄i ab Aug. 7. de tri. Sꝫ cōstat ꝙ filiatio
nō fundat̄ in eēntia: nisi mediāte passiua gnōne q̄ ē ratio
fundādi: sicut nec paternitas fundat̄ i eēntia: nisi medi/
ante gnātione actiua: igr̄ i illo priori passiua gnātio ē in
essentia. Nō ē autē in ea tāq̄ꝫ in supposito genito: aut eo
ꝙ natū ē eē genitū: igr̄ ē in ea tāq̄ꝫ i gnāri: qd̓ ē gnātiōis
subm̄. ¶ 4°. si ignis aliū gnāret ignē de pte sue substan/ 4m
tie: suba illa se hr̄et in genito. q. materia. Et si de tota sua
substantia gnāret eū: eodē mō illa eēt in eo. q. mā: igr̄ cū
pr̄ generet filiū de tota sua suba: substātia pr̄is erit i filio
q̄si mā. ¶ 5°. idē ꝓbat̄ ex itētione sanctoꝝ. ait. n. Aug. ꝯ̄ 5m
maxi. li. 3. Nullo. n. mō veꝝ dei filiū cogitatis: si eū natū cap°. 14.
eē de pr̄is substātia negatis. ecce ꝙ Aug. dicit filiū natū
esse de pr̄is suba: igit̄ ipsa est eius materia: qd̓ magis pꝫ
ex ꝓbatiōe quā ibi fac̄. Ait. n. sic: aut de nihilo: aut ḋ aliq̄
suba natus ē. Sed ne crederem᷒ vos putare ḋ nihilo eē
dei filiū: affirmastis nō vos dicere ḋ nichilo eē ḋi filiū.
De aliqua igr̄ suba ē: ⁊ si nō ḋ pr̄is: ḋ qua sit dicite: ⁊ nō i/
uenietis: igr̄ supple de pr̄is suba natus ē. ¶ Et si dicat̄ si/
cut dicit magr̄ i lr̄a h̓ ḋbere sic exponi. fili᷒ ē de suba pa/
tris. i. ḋ patre q̄ ē eadeꝫ cū eo suba. h̓ nō videt̄ ire ad mē/
teꝫ Aug. vt appet ex argumētatione quā facit. d. aut de
nihilo: aut ḋ aliq̄ substātia. Nā ly. de. in ꝓposito non pōt
denotare circūstātiam ꝓ̇ncipij ꝓductiui. qꝛ si sic: tūc idē
esset ac si diceret̄ aut est a nihilo: aut ab aliq̄ substātia: ⁊
ꝯstat ꝙ max. ꝯcessisset ꝙ ab aliq̄ suba: ⁊ ꝙ a suba pr̄is vt
q̄ pr̄ ē. fili᷒ nat᷒ ē. Sꝫ ex h̓ n̄ hēbat Aug. itētū. s. ꝙ fili᷒ eēt
homousion pr̄i: ⁊ eiusdē cū ipo sube: sic nec creatura q̄ tn̄
a dei suba producta ē. Oportet igitur ly de. dicere circū/
stantiam materialis ꝓ̇ncipij: ⁊ tūc peroptime ꝓcedit rō.
Nā aut fili᷒ ē ḋ nihilo. i. nō ḋ aliquo māliter: aut q̄si mā/
liter: sic ḋ aliq̄ suba: sed non ḋ nihilo: vt ꝯcedebat maxi.
igr̄ ḋ aliqua suba: ⁊ nō pōt iueniri ḋ q̄ alia: igr̄ ē ḋ suba pa
tris. ¶ Cōfirmat̄ ex verbis ei᷒ in eodē ⁊ habētur i lr̄a.
vos ingt nec filiū ḋ pr̄is suba esse genitum vultis: ⁊ tn̄
eū nec ex nichilo: nec ex aliq̄ mā: sed ex patre esse ꝯcedi/
tis: nec videtis q̄ꝫ necesse sit: vt qui nō ē ex nihilo nec ex
aliq̄ alia re: sꝫ ex ḋo: nisi ex dei suba eē nō possit. Si igit̄
Aug. cū ꝯcludit ꝙ fili᷒ ē ḋ suba pr̄is nō itelligat: nisi ꝙ ē
ḋ pr̄e suba: nō ꝯcludit itētū: nec aliqd ꝯ̄ illos: cū h̓ ipsi cō/
cederēt: vt pꝫ i v̓bis allegatis. ¶ Ad ꝓ̇mū hoꝝ dico ꝓ̇ ꝙ Ad ꝓ̇m ꝯ̄
ꝯn̄a nō ē necc̄ia. Nā poſe ē ꝙ aliqd ꝓducat̄ ḋ aliquo: qd̓ suaꝫ ꝯ̄.
tamen nō sit subiectuꝫ sue ꝓductionis: sicut si forma ꝑ/
existeret ⁊ sub ipsa cāretur materia compositum ꝓduce
retur de illa forma: ⁊ tn̄ illa non esset subiectum illi᷒ ꝓ/
ductiōis. vn̄ ꝓpō assumpta i ꝓbatione ꝯ̄ vt pꝫ est falsa.
¶ 2° ꝯn̄r rn̄o ad ꝯn̄s distiguēdo ipꝫ. Nā vno᷒ ꝓduci de

nibilo idē ē q̄d pduci post nibil.i.postq̄ oīo nō fuit:ꝛ sic fili⁹ nō ē pductus ō nibilo:cū eternus sit. Alio mō pduci de nibilo idē ē q̄d pduci ꝛ nō de aliq̄ p̄existēte vel existēte:ita q̄ ly de.sit nota pncipij mālis:ꝛ hoc duplr ꝯtingit vno mō q̄ aliqd sic pducat̄ ꝛ nō de aliquo p̄existēte vl̄ exn̄te:ꝛ cū h̄ ipm nō fiat aliqd p̄existēs vel exn̄s:q̄d illa productiōe nō capiat eē:ꝛ isto mō creatura simplex ēt:si ab eterno fuisset pducta:fuisset pducta de nibilo. Alio⁹ q̄ sit pductū nō de aliquo i pdicto sensu:tn̄ ipm sit pductū aliqd:seu aliq̄ entitas sp exn̄s ꝛ p nullā pductionem accipiēs eē:ꝛ hoc nō est p̄prie pduci de nibilo ad itellm quo cōiter dicimus creaturā fieri ex nibilo vel creari:lꝫ sit nō de aliq̄ tāq̄ ex mā pduci.q̄ si q̄d talr̄ pducit̄ vellemus dicere pduci ex nibilo:q̄d tn̄ nec recte nec p̄prie dcm̄ est:tūc dico q̄ de nibilo fili⁹ sit pductus:nullaten⁹ tn̄ i dicto p̄mo sensu. Nā fili⁹ lꝫ nō sit pductus in aliq̄ q̄d sit itrīsece ei⁹:cū ipse sit penitus simplex:nec de aliq̄ q̄d sit ipse:cū nibil sit illud de quo est:nec eꝯ:vt pꝫ supra.est tn̄ pductus aliqd ꝛ si nō p̄existēs:cū ipse sit etern⁹:tn̄ existēs ꝛ nō p pductionē illā accipiēs eē. Est.n.ipse genit⁹ꝛ pductus substātia illa q̄ ē suba p̄ris:q̄ p nullā pductionē accipit eē:qm̄ tota substātia ei⁹ erat i p̄re penitus improducta. ¶ Un̄ Aug.5.de tri.dic̄ q̄ fili⁹ nō tm̄ vt sit fili⁹ q̄d relatiue dr̄:sꝫ oīno vt sit ipsa suba nascēdo hꝫ:ꝛ.15. lib⁹ dicit q̄ a p̄re hꝫ fili⁹ vt sit de⁹.ꝛ.3.lib.ꝯ Max. dic̄ q̄ ipse fili⁹ natus ē vita.sic igr̄ ipse genit⁹ fili⁹ē ꝛ nascendo hꝫ vt sit fili⁹:sic ipse ē genit⁹ suba ꝛ de⁹.i.hꝫ nascendo vt sit deitas ꝛ suba:ꝛ ꝯstat q̄ nō alia q̄ suba q̄ est p̄r que q̄dez nō accipit p filij pductionē vt sit p̄r:neq̄ vt sit:ꝛ id fili⁹ nō est creatura. Et exēplo pꝫ supposito quodaz.si.n. fieret nūc aliqd simplex q̄d eēt aliq̄ res que p̄fuisset nō est dubiū q̄ illud nō eēt creatū:cū tota ei⁹ eēntia actu p̄fuisset:ꝛ tn̄ nō eēt factū de aliquo p̄existēte:sꝫ eēt factuz aliq̄d p̄existēs. Utrū aūt hoc sit possibile vel nō:nō ē cura.q̄ de filio dei ꝯstat hoc eē vez mō q̄ dictus ē. Pꝫ per hoc q̄d sit dōm ad ꝯfirmationē. Nō.n. vez est q̄ creatio distiguat̄ a gnōne solū:q̄ nō hꝫ subiu:generatio aūt hꝫ:cū sit generatio q̄dam per se existēs:aut subsistens sine subiecto:vtpote generatio filij dei:que tn̄ non ē creatio:vt dcm̄ ē. ¶ Ad scd̄z ꝯcessa maiore:si accipiātur termini gnātionis p̄uatio ꝛ forma qualr̄ debet intelligi. Dico q̄ mior est penitus falsa:cū essentia diuina nūq̄ fuerit sub p̄uatione filij. Nec pbatio cadit ad p̄positum vt pꝫ. Si vero maior itelligat̄ ō p̄n⁹ pductiuo ꝛ pducto:ꝛ illa vocent̄ termini:negāda ē. ¶ Ad 3ᵐ negāda ē minor. Et cū pbat̄ q̄ filiatio ē prior filio origie. Dico q̄ oīno ē fl̄m cū sit penit⁹ eadē filiatio:nec aliquo⁹ ē sic̄ q̄d iducitur ō forma respcū ꝯpositi.cū nulla sit ibi ꝯpositio:sꝫ summa simplicitas. Q̄d ēt assumit̄ Aug.dicere q̄ nulla relatio est p se exn̄s fl̄m ē:sꝫ dicit q̄ oīs essentia q̄ relatiue dr̄ est etiā aliqd excepto relatiuo.i.nō solū est aliqd ad aliud:sꝫ ē aliqd ad se.sꝫ de h̄ magis ifra dicet̄. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ sime ignis generet aliū ignē de pte sue substantie:siue de tota ei⁹ suba:dūmō nulla alia entitas eēt i genito distīcta a suba illa:sic̄ i filio nulla ē entitas distīcta ab eēntia:illa suba nō esset ei⁹ mā:sed ipse. ¶ Ad 5ᵐ dico q̄ cuz dicim⁹ hoc est de h̄.ly de.denotat ꝯsubstātialitatē pncipij alic⁹.vn̄ simul iportat ꝯsubalitatē ꝛ distīctionē inter illud de quo ē:ꝛ illud q̄d de eo ē. Hinc est q̄ nō dicimus domū eē de efficiēte:nec creaturā de deo:q̄ nō ē ꝯsubstātialitas dom⁹ ad edificatorē:nec eꝯ:nec dei ad creaturā:nec eꝯ.vbi.n.nulla ē dist.nō dicim⁹ p̄prie h̄ de h̄. vn̄ nō dicim⁹ ferrū est de ferro:sꝫ bn̄ dicim⁹ cultellus ē de ferro:q̄ iter ferrū ꝛ cultellū est distictio:sic̄ iter pncipiatū ꝛ intrinsecum eius principium:ꝛ ferrū ē de cultelli substātia seu eē. Ad p̄positū dico q̄ cū sancti dicūt:filiū esse natū de p̄ris suba denotat̄ cōsubstātialitas pductiui pncipij.vn̄ est sensus:q̄ est natus a p̄re:q̄ est eadem suba q̄d ipse suba ꝛ ei⁹ pncipiū. Nō aūt dicimus q̄ fili⁹ē de eēntia:q̄ eēntia nō est pncipiū eius nec ab ipso distīcta. Nec dicim⁹ filius ē de essentia sp̄us sanctus:nec p̄r ē de essentia filij:q̄ lꝫ inter eos sit cōsubstātialitas ꝛ psonalis distictio:nō tn̄ sp̄us sanctus ē pncipiū filij nec fili⁹ p̄ris pncipiū:q̄uis aūt nō absolute dicamus fili⁹ē de essentia:dicim⁹ tn̄ filius est de eēntia p̄ris.qm̄ in eo q̄d dr̄ p̄ris denotat̄ ꝛ pncipiatio ꝛ distictio:in eo vo q̄d dr̄ eēntia.denotat̄ ꝯsubstātialitas:ꝛ dꝫ exponi p hanc:est a p̄re cū quo est vna eēntia ꝛ substātia:ꝛ hec ē tota sanctoꝝ itētio:ꝛ sic docet magister ex itētione Aug.exponere de.ꝛ in p̄senti.dis. Q̄d vero ꝯtra iducit̄ ex argumentatione Aug.nō tollit q̄d dcm̄ est. Nā Aug.accipit ibi esse de nibilo eo mō quo supra dictū est.creaturā eē ō nibilo.s.q̄ non est ex aliquo p̄existēte:nec tota ē ei⁹ substātia aliqd p̄existēs. Et p oppositū accipit esse de aliquo cōiter:tā p suba de aliq̄ suba p̄existēte vel in alio:nō p pductionē illaz exn̄te:quā p eē aliquā subaz actualr̄ in alio existētez improductā. h̄ aūt mō filius nō est ō nibilo:sed de aliq̄ suba:ꝛ nō est ō alia suba q̄ p̄ris.q̄ est ō ei⁹ suba.i.suba q̄ ē p̄ris:ꝛ sic pcedit argu⁹ eius:ꝛ ꝯcludit p̄positū. Q̄uāuis aūt maxi.cōcederet filiū esse ex p̄re:nō tn̄ ꝯcedebat ipꝫ esse vnā substātiaz cū p̄re:q̄d Aug.ex datis pbat ꝯ eum:q̄ ipse nō est de nibilo vt creatura:ꝛ p ꝯn̄s dꝫ q̄ de aliqua suba:aut sit aliqua suba:ꝛ non apparet nisi suba patris.q̄ est suba p̄ris:ac p hoc ex p̄re q̄ est suba:in qua vl̄ q̄ est fili⁹ ꝛ ecōuerso. Et sic finitur articulus p̄mus.

Quantum ad 2ᵐ artic. Querit̄ an essentia diuina sit formalis terminus gn̄atiōis. artic.2⁹.

Est vna opinio.ō.q̄ non. Ad q̄d ostendendū probat duo per ordinez. ¶ P̄rimū q̄ ratio formalis termini generationis:ꝛ cuiuslibꝫ productionis consistit in hoc q̄ capit q̄ sit:ꝛ sua realitas accipit vt sit realitas per productionem illam:ꝛ non soluꝫ vt in alio sit:ratio aūt subiecti cōsistit in hoc q̄ recipit illaz. Q̄ aūt illa sit ratio formalis termini probant p̄mo inducendo. Si.n.vt dicūt albedo non accipiat esse per dealbationez: nequaq̄ eēt terminus formalis dealbationis. Silr̄ nec forma ignis esset terminus formalis ignitionis:si non acciperet esse per ignitionez:ꝛ sic i ceteris productionib⁹. ¶ Cōfirmatur:q̄ illud quod cōicatur alteri in altero preexistēs nō est formalis terminus generatiōis: sicut pꝫ q̄ caliditas que fuit in aere:ꝛ remanet in igne genito ex aere: nō dicitur generari aut eē formalis terminus generationis. Et ideꝫ est de alijs formis symbolicis. Unde quātitas ē ingenerabilis ꝛ incorruptibilis f̄m Cōmentatorem in libro de substātia orbis pro eo q̄ manet eadeꝫ in genito ꝛ corrupto. Ideꝫ pꝫ de anima:que vnitur partibus alimenti cōuersi in carnez:que nō dicitur formalis terminus nutritionis:q̄ per nutritionem non fit nec accipit esse in se:quāuis accipiat esse in alio. ¶ Item constat q̄ in cōmuni resurrectiōe anima reunietur corpori:nec tn̄ p̄pter hoc anima dicetur formalis terminus illi⁹ actionis:nec resurrectio generatio debꝫ dici pro eo q̄ anima prefuit:nec accipiet esse per resurrectionez. ¶ 2⁹ forma le cuiuscūq̄ productionis est illud quo formaliter totū compositum capit esse:ꝛ habet q̄ producitur. Naꝫ sicut formale principiuꝫ productiōis est illud quo actum agitur:sed p̄pter q̄d vnūq̄dq̄ tale ꝛ illud magis.igitur formalis terminus productionis magis capit eē q̄ ipsum pductuꝫ. ¶ 3⁹ ō.Cōmeta.7.meta.q̄ q̄ subiectū forme nō hꝫ esse

nisi per formã. iõ actio agẽtis nõ depẽdet a subiecto: ni/
si fm q dependet a forma: τ illud ẽ q generat formam.
Ex quo pz q formalis termin⁹ actiõis capit eẽ p actio/
nẽ: gnimo subm̃ aut totũ cõpositũ nõ accipit esse nisi rõ/
4m ne forme. ¶ 4°. P. z°. phyco. d. q gnãtio est via i formã:
T.c.14. vbi. d. Cõmẽta. q gnãtio est via ad h q forma fiat. for/
Cõ.14. ma aũt ẽ formalis termin⁹ gnãtionis igiꝰ. Hoc idẽ pro/
Ocham bat alius sic: sicut de rõne termini totalis alicui⁹ produ/
d.5.q.3. ctiõis: est nõ hr̃e eẽ totale nisi p pductionẽ: ita de rõne
termini formalis est nõ hr̃e eẽ formale: nisi p pductio/
nẽ. hoc pbaꝰ. Nã ppter hoc mã nec est totalis termin⁹:
nec formalis pductiõis cuiusq̃z: q2 nõ hz eẽ p pductio/
nez. ¶ Confirmaꝰ. q2 si aia itellectiua eẽt pmo creata: τ
postea crearet mã sub ea: nõ diceret q ania eẽt termin⁹
illi⁹ pductiõis: τ tñ capet eẽ i materia p pductionẽ. vñ
dic q termin⁹ formalis pductiõis ẽ illud: qd capit esse
simplr p illã pductionẽ: τ iõ qñ termin⁹ formalis ẽ ali/
quid ipsi⁹ termini totalis capiẽs simplr esse p illã pdu/
ctionẽ: q2 termin⁹ formalis sic capit eẽ: iõ totalis termi/
nus simplr capit eẽ p illã pductionez. Ex isto seqtur: vt
d. q nõ diciꝰ aligd formalis termin⁹: q2 est forma. Nã
si de⁹ crearet materiã p se existẽtẽ: ipsa eẽt terminus for/
malis: cũ tñ nõ esset forma. Silr si de⁹ crearet mãz sub
forma pexiste: forma nõ eẽt aligs termin⁹ formalis sed
materia: τ iõ termin⁹ formalis: vt h noie vtimur cõiter
loquẽtes: nõ ẽ cõcretũ voce τ significatione hui⁹ termini
forma. Sz dr̃ illud qd fz se totũ τ p se habet eẽ tali pdu
cõ Aureo ctione. Hec opinio q̃tũ ad illud qd. d. de rõne formalis
lum et termini pductiõis: nõ vr̃ mihi vera. Vñ arguo sic. aligd
Ocham põt esse formalis terminus pductiõis alicui⁹: p quã nõ
vbi. s. capit simplr eẽ. g illud nõ est de rõne formalis termini.
cõña pz. añs pbo. posse est. n. aliquã mãz pexistẽtẽ forme
substãtiali pexistẽti vniri τ p illã iformari. Ponaꝰ igiꝰ
sic eẽ. quo posito cõstat q cõpositũ aliqd substantiale τ p
se vnũ erit actu postq̃z nõ fuit: τ p cõñs vere productum.
Hui⁹ aũt pductiõis totalis termin⁹ erit cõpositũ: vt pz:
T.c.27. ex. 7. meta. Tũc quero de termio formali: aut ẽ mã: aut
forma: aut cõpositũ: aut nullus oino ẽ termin⁹ formalis.
Si mã aut forma hr̃ ppositũ: q2 nulla tũc accipit eẽ sim/
pliciter. licz accipiat forma vt sit i mã: τ mã sub forma.
Nõ põt aũt dici q cõpositũ sit termin⁹ formalis: q2 ipm
est totalis: vbi aũt totalis termin⁹ est aliqd cõpositũ: ibi
formalis ẽ aligd ipsi⁹ cõpositi: sicut vbi agẽs est aliqd cõ/
positũ: ibi formale pncipiũ actionis ẽ aligd compositi.
¶ Itẽ cui⁹ pductio ẽ mutatio: idẽ fm rez ẽ termin⁹ for/
malis pductionis τ mutatiõis: h vlr pz in oib⁹: sed i ca/
su posito isti⁹ cõpositi. pductio est mutatio: vt pz: τ termi/
nus pductionis formalis ẽ forma: nõ aũt cõpositũ. g ille
termin⁹ pductiõis formalis ẽ forma τ nõ cõpositũ. Assũ/
ptũz pz: q2 ille ẽ termin⁹ formalis mutatiõis: ad qd subz
per se trãsmutaꝰ. h ãt ẽ forma. ¶ Cõfirmaꝰ. q2 termin⁹
formalis trãsmutatiõis: q ẽ pductio sp distiguiꝰ a subie
cto trãsmutatiõis: nec ipz icludit. nõ põt aũt dici q nul/
lus oino sit formalis termin⁹: tũ q2 oporteret dicere fm
istos q vbi nullus est formalis: nullus est totalis: qd pz:
q2 volũt q totali termio nõ cõpetat eẽ terminũ: nisi p for
malẽ. g negato termio formali: negabiꝰ totalis: tũ q2 si
ibi nullus ẽ formalis termin⁹: ibi subm̃ trãsmutationis
ad nihil trãsmutaꝰ: ad qd. n. subm̃ trãsmutaꝰ vocaꝰ ter/
min⁹ totalis trãsmutatiõis: vbi aũt subm̃ nõ trãsmutaꝰ
nõ ẽ trãsmutatio. Ois. n. mutatio ex aliquo in aligd est.
¶ z°. q2 aia rõnalis iformat mãm alimẽti cõuersi: certũ
est q facit p se vnũ cũ illa: et illud cõpositũ est vere ge/
nitum: q̃uis nõ sit per seorsum genitũz: τ iõ aliq dicunt
debere ipsum magis dici adgenitũ vel cõgenitũ de quo

nõ est curãdũ: cũ certũ sit illã trãsmutationẽ eẽ spẽz ge/
nerationis: cũ nõ sit trãslatio nec augmẽtũ nec decremẽ
tũz: nec altera° q2 nullus hoz motuũ terminaꝰ pmo ad
formã subalẽ: vt pz. 5. physi. Illi⁹ aũt generatiõis termi/ T.c.18.
nus formalis ẽ aia itellectiua: q̃ tñ pmo fuit nec p illam
fm se simplr eẽ. Sic g dõm q non est de rõne formalis
termini: q accipiat eẽ p illã pductionẽ cui⁹ dr̃ termin⁹:
qcũq̃z sit verus sensus quo aligd dr̃ termin⁹ pductiõis:
qñ nõ min⁹ eẽt vera gnãtio: τ pductio alic⁹ totalis ter/
mini seu cõpositi: si mã transmutereꝰ ad formã pexistẽtez:
quã nõ habuit: q̃z si trãsmutareꝰ ad formã ñ pexistẽtẽ: sz
nouã. ¶ Et hoc cõfirmaꝰ p diffõnez termini generatio/
nis τ mot⁹: quã ponit Cõmẽtator. 5. meta. Exponẽs eniz Cõ. zz.
verbũ illud phi fm lr̃am suã: τ ẽt dr̃ termin⁹ pfectio cu/
iuslibz rei: sic illud ad qd est mot⁹. d. Cõmenta. Et dr̃ ẽt T.c.zz.
finis siue termin⁹ de illo de quo cũ generatus puenerit
cessat mot⁹ gnõnis: qd pprie loquẽdo idez est qd dicere:
ad qd cũ gnãta puenerunt pfecte sunt genita. Hec ãt rõ
eque bene cõpeteret forme pexistẽti sicut nõ pexistẽti.
Nã si ad talẽ gnãtũ pueniat perfecte genitũ est: τ cessat
generatio ei⁹: eo mõ quo recte itelligiꝰ generatio cessa/
re. ¶ Ad rõnes in oppositũ dõm est ad pmã gdẽ q fal/ Ad rões
suz assumit. s. q si albedo nõ acciperet eẽ p dalbationẽ: Aureoli
non esset terminus ei⁹. Naz vt dictum est si subiectum vbi. s.
trãsmutaretur de nouo ad albedinẽ pexistentẽ actu: al/
bedo illa eẽt terminus illius dealbationis: nec tũc p illã
accipet simplr esse. Silr dõm est ad illud de ignitione.
¶ Ad cõfirmationẽ dõm q maior nõ est simplr vera: et
qd in eius pbatiõe adduciꝰ nõ est simile. Nã ad formã
symbolã que fuerat in corrupto mã nõ trãsmutatur: cũ
illã pphaberet: nec cõpositũ ex mã τ forma illa ẽt genera/
tur: cũ añ existeret: τ iõ nec ad eã ẽ p se trãsmutatio: nec
sui cõpositi pductio. Sed si aliq̃ materia ad illã formã:
aut aliquã pexistẽtẽ de nouo trãsmutareꝰ: ipsa necessa/
rio eẽt termin⁹ trãsmutatiõis illi⁹: τ oppositũz dicere i/
plicat cõtradictionẽ. Ad aliã de aia nouiter vnita pti/
bus alimẽti: pz supra q falsum assumit si nutritio acci/
piaꝰ p noua gnõne: vel ad gnãtionẽ illi⁹ cõpositi ex aia
τ mã nutrimẽti: vt pz supra. ¶ Ad illud de resurrectiõe
dõm. q aia vtiq̃z erit termin⁹ illi⁹ actionis. vtrũ aũt illa
actio debeat dici gnãtio vel resuscitatio: nõ est ad ppo/
situ: q2 qcq̃d de hoc sit totalis termin⁹ erit hõ τ forma/
lis erit aia. ¶ z°. dico q si resuscitatio nõ pprie dicatur
gnãtio: tñ nõ est illa rõ quã reddit. s. q aia pfuit. Nam si
illa aia eadẽ vnireꝰ fetui in vtero materno sufficienter
disposito: cui nũq̃z illa fuisset vnita: ita hñ ille hõ dicere/
tur natus τ genit⁹ sicut ceteri g quotidie nascunꝰ: τ sic
illa pductio diceretꝰ gnãtio τ natiuitas: sz q in resurre/
ctiõe nõ dr̃ generari hõ pprie: nec nasci: ideo est q2 alias
ipse fuit. Et q2 ẽt non accipit eẽ eo modo quo nãliter fit
hõ qui nasciꝰ. ¶ 3°. dico q nõ video gn resuscitatio pos/
sit dici gnãtio: cũ saluator Math. de ea loquens noie re/ capi°. 19.
generatiõis cõsignificauit eã dicẽs i regnãtõe cũ sederit
filius hois i sede maiestatis sue τc. Cõstat autẽ q rege/
nerari: nõ aliud significat q̃z gnãri denuo siue iterz: iõ re/
gnãtio vtiq̃z ẽ gnõ: τ p cõñs ẽ resuscitatio: nisi forte qs ve/
lit q nomẽ gnõnis cõnotet negatiõez pn̄ris gnõnis eius/
dẽ suppositi: sz d h ñ curo: q2 noia sũt ad placitũ. ¶ Ad zm Ad zm
cõcedo q termin⁹ formalis ẽ q̃ totũ cõpositũ formalr ca/
pit eẽ: seu q̃ actu ẽ: vt ppri⁹ loq̃mur: vbi termin⁹ pduct⁹
ẽ qd cõpositũ. Et cũ ar. pp vnũqdq̃z τc. Dõz q ad vitatẽ
illi⁹ ppõnis pl'a reqriꝰ: iter q̃ reqriꝰ q illd pp qd aliud
dr̃ eẽ tale: ẽt ipz sit tale. vbi gr̃a. si ? sit nõ p pnm ad h vt
concludaꝰ. q pncipium sit magis notum: necesse est vt
pnm sit notuz: aliogn nõ cõcluderetꝰ sic pz. Nã q̃uis ? sit

scita propter principium:qꝛ tamē pncipium non ē scitū:
licȝ sit notum nō sequit̄ ꝙ pncip.uȝ sit magl scitū:qꝛ igr̄
formalis termin⁹ aliqñ nō accipit eē p ꝓductionē ñ seq
Ad 3ᵐ tur ꝙ accipiat magis eē. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ non ē intētio
.7.me.c. Cōmentatoris ꝙ generans generet formā:ꝛ nō generet
31. ꝯpositū:nisi p h̄ ꝙ gnāt formā.hoc.n.expresse ꝯdiceret
alijs dictis ei⁹ qb⁹.d.ꝙ ꝯpositū fit p se:forma āt p accñs
Cō.26. tm̄:ꝛ ꝙ nō facit formā i mā:sȝ formatū ex mā.7.meta.ꝛ
et.27. iteꝝ ꝙ forma apd Ar.nō hȝ gnōnē ꝛ corruptionem:nisi
Cō.18. accidētalr.12.meta.sed itētio ei⁹ibi ē dicere:ꝙ idē agēs
est qd māȝ trāsmutat ꝛ eā p formā actuat nec est poīe ꝙ
agēs trāsmutet māȝ trāsmutatiōe q̄ dicat̄ actio(qd di
co ad drīaȝ trāsmutatiōis localis:i q̄ aliqd sic ē mouens
ꝙ nō agēs vt alibi dicit)qn sil'eā actuet p formaȝ:ꝛ per
ꝯñs formā attigat:ꝛ si forma nō p̄existeret qn simul eaȝ
actuet p formā:ꝛ p ꝯñs faciat formā eē:ꝛ h̄ vocat ibi ge
nerare formā.Silr̄ nō ē poīe ꝙ faciat formā eē in mā:ꝛ
eaȝ actuare:qn sil' trāsmutet mām:ꝛ h̄ ꝓpe vocat gnāre
subm̄ ibidē:ꝛ istud facit ad ꝓpositū suū ibi. Nā ibidem
reprobat eos q ponebāt datores formaꝝ.d.ꝙ vnū agēs
gnābat subaȝ forme.i.disponebat ad formā:ꝛ illd agens
Ad 4ᵐ cābat formā i illo.¶ Ad 4ᵐ dōȝ.ꝙ iō sic.d. Cōmētatoꝛ
2.phȳsi. qꝛ f̄ȝ eū nō ē aliq̄ gnō q̄ nō sit ad formā nouā:aut f̄ȝ to
co.14. tū vt i his q̄ p se seorsū gnānt̄:aut f̄ȝ ptē vt i his que ad
gnānt̄:siue alijs ꝯiūcta gnānt̄:nō.n.posuit ipse aiaȝ itel
lectiuā eē formā hois dātē sibi eē:ꝛ totā i q̄libȝ pte cor
poris eē vt ponūt catholici.Si tn̄ aliq̄ gnō eēt ad formā
p̄existētē:sic poīe ē nō min⁹ eēt gnō illa via in formā:sic
Ad rōeȝ ea q̄ ē ad formā nouā.¶ Ad rōnē alteri⁹ doc.dōm ꝙ h̄
Ocham nō est veꝝ ꝙ sic sit d rōne termini formalis ꝙ non hēat
vbi.s. eē nisi p ꝓductionē:sic ē d rōne termini totalis:pȝ ex di
ctis. Nec valȝ ꝓbatio p exēplū d mā:qm̄ illa nō ē rō:q̄re
mā nō ē totalis nec formalis termin⁹ ꝓductiōis.Sȝ qꝛ
nō sibi ꝯpetit rō formalis aut totalis termini ꝓductiōis
q̄ assignabit̄.¶ Ad ꝯfirmationē dōȝ:ꝙ si mā crearetur
sub aia itellectiua p̄existēte aia nō eēt formalis termin⁹
creatiōis māe:sȝ bñ eēt formalis termin⁹ ꝓductiōis cō
rñō ad positi ex illa mā ꝛ aia.¶ R̄ñō igr̄ alr̄ ad articuluȝ. vbi
art.s.itē p̄mitto ꝙ cū loqmur d termio formali gnōnis:aut alte
tionē ꝓ ri⁹ ꝓductiōis distiguēdo ipȝ a totali seu a p se termio ꝓ
piam ductiōis gnōnis:tūc p terminū totalē seu p terminū p se
intelligim⁹ illd qd dicim⁹ gnāri seu ꝓduci:siue d quo di
cim⁹:ꝙ ipȝ gnātur aut ꝓducit̄:ꝛ h̄ ꝯsueuit vocari termi
nus qd vel q:ꝛ terminū formalē ꝯsueuim⁹ vocare termi
nū q̄:hec aūt dis.terminoꝝ q ꝛ quo:nūq̄ hȝ locū nisi ter
min⁹ q gnātur ē aliqd ꝯpositū.vñ i ꝓductione reꝝ sim
pliciū vt aiaꝝ ꝛ āgeloꝝ:nullus distiguit terminū p se vl'
totalē ꝓductiōis a termio formali. Vñ ēt ꝛ ꝓprie loq̄n
do nō ꝓpe ibi dat̄ termin⁹ totalis:cū totale respcū ptia
lis dici videat̄:vl' saltē ad drīaȝ ptialis vl' formalis eius
dē ꝓductiōis:q̄ dis.ibi nō cadit:sed bñ dat̄ ibi termin⁹ p
se ad bonū itellectū q qdē nō ē alid q̄ȝ qd ꝓducit̄.scdȝ h̄
dico:ꝙ loquēdo d termio p se gnōnis:illd ē termin⁹ qd p
se gnātur:ꝛ aliqd eē sic cātuȝ tn̄ nō ē alid q̄ȝ ipȝ gnāri vl'
eē genitū:ꝛ si illd sit ꝯpositū:tūc ēt ꝓpe pt dici terminus
totalis:ꝛ ꝯ ipm distīcte sumit̄ termin⁹ formalis siue q̄:ꝛ
de termio sic accepto dico ꝙ ē illud q̄ formalr̄ illd qd ge
nerat̄ vl' alias ꝓducit̄ ē tale q̄le dr̄ ꝓduci.verbi grā.ter
min⁹ gnōnis subalis:q̄ dr̄ ignitio.s.termin⁹ q ē qd ꝓdu
cit̄ ē ignis.termin⁹ vō quo.ē illd q̄ actualr̄ ꝛ ꝯplete ignis
ē ignis.Silr̄ gnōnis accñtalis.puta.vbi grā.dalbationis
T.c.26. termin⁹ qd:ē albū.s.ꝯpo^m ex subto ꝛ albedie vt pȝ.7.me
ꝛ.27. taphy.termin⁹ vō quo:ē illd quo actualr̄ albū illud ē al
bū. In p̄ma termin⁹ quo ē forma subalis ignis:i 2ª ipa al
bedo.ꝙ āt sic sumat̄ ꝓpe termin⁹ gnōnis:pȝ p̄mo ex di

cto Cōmē.5.meta.sup̄⁹ allegato.s.ꝙ finis mot⁹ gnōnis Cō.22.
est illd ad qd cū gnāta puenerint cessat mot⁹ generatio
nis ipsoꝝ. Nā cū gnōnē cessare nō sit alid q̄ȝ rē q̄ gnāt̄ vl'
gnābat̄ pfecte genitā eē ꝛ nō ampli⁹ generari:nihil alid
est q̄ȝ eē terminū gnōnis vel q̄ȝ rē q̄ gnātur:esse pfecte ꝛ
actualr̄ genitā:ꝛ cuicūq̄ h̄ ꝯpetit:illd ē termin⁹ gnōnis:
termin⁹ inquā qd:ꝛ eꝯ illd ē termin⁹ quo:quo illd ē illd
qd dr̄ termin⁹ qd gnōnis.¶ 2°.qꝛ f̄ȝ oēs id ipȝ dr̄ termi
nus formalis gnōnis:siue sit gnō simplr̄:siue f̄m qd:ad
qd p se subm̄ gnōnis trāsmutat̄.ꝯstat āt illd nō eē illud:
nisi quo ipȝ ꝓductū ē tale:vt i p̄missis exēplis ꝛ i ceteris
pȝ.Et qꝛ oē tale ēt dr̄ formatū ēt talis termin⁹ dr̄ forma
lis. Ex his ꝛ p̄cedētib⁹ pȝ:ꝙ nō ē de rōne formalis ter
mini:ꝙ accipiat eē p ꝓductionē illā:sȝ sufficit ꝙ sit quo
ꝓductū ē formalr̄ tale:qd qdē pt sibi cōuenire:esto ꝙ p
illā nō capiat eē:vt pȝ ex dictl. Ex his ad illd qd q̄rit̄ po
no duas ꝯnes.¶ Pria ꝯ ē:ꝙ ipsa psona filij seu ipse fi p̄ª ꝯ
li⁹ ē p se termin⁹ diuine gnōnis.pȝ:qꝛ ipse p se generat̄.
¶ 2ª ꝯ.loquēdo d termio formali ꝯdistīcte ad terminū 2ª ꝯ
per se q gnātur nullus est formalis termin⁹ diuine gnō
nis.Quod ꝓbo p̄mo sic.vbicūq̄ ē termin⁹ formalis:ali⁹
a termio p se:ibi formalis est pars p se termini ꝛ in illo
inclusus.in simplicissimo aūt nulla ē pars. 2°.qꝛ vt vr̄ si
res aliq̄ simplex cātur a deo nō assignat̄ termin⁹ forma
lis distīct⁹ a termio p se creatiōis:siue ab eo qd creat̄:h̄
aūt nō ob alid ē nisi rōne simplicitatis:multo ḡ fortius
dōm ē sic in ꝓposito.¶ Cōfirmat̄.qꝛ illud est formalis
termin⁹:vt pȝ ex supradictis:quo actu ꝓductū ē tale.cō
stat aūt ꝙ nullū simplex ē aliquo tale:sed seipso:i.ā.n.nō
eēt simplex.Et si dicat̄.ꝙ fili⁹ eēntia ꝛ diuinitate ē de⁹:
ꝛ filiatiōe aut ꝓprietate fili⁹.dōm ꝙ ex h̄ non habet̄:
ꝙ aliquo alio a se sit de⁹:aut fili⁹ vel psona:cū ipe sit sua
diuinitas:ꝛ oē qd ē in eo nec i eo distiguat̄ qd est:ꝛ quo
est:ꝛ iō seipso p seipsum ē:ꝛ de⁹ ē:sic expsse ponit Ansel.
mon.44.ꝛ idē pōt hr̄i ab Aug.15.de tri.q̄uis vt sit hoc cap.7.
ipm hēat a prē vt ambo ibidē dicūt:ꝛ silr̄ seipso:sȝ non a
seipso:sȝ a prē ē fili⁹ pp eādem rōnē:ꝛ seipso est hyposta
sis ꝛ psona.quō⁹ itelligēdū sit dcm̄ Aug.d.ꝙ nō eo vbis
quo sapia.33.dist.patebit. Et si dicat̄ 2°.ꝙ gnō filij non
erit vniuoca:cū p se termin⁹ nō sit eiusdē rōnis cū ꝓdu
cēte:cū psona filij sit alteri⁹ rōnis a psona pris:nec alius
termin⁹ ibi formalis dat̄. Dōm ꝙ ad h̄ ꝙ sit vniuoca:
sufficit ꝙ ꝓducēs ꝛ ꝓductū sint eiusdē nāe f̄m spēȝ:mō
pr̄ ꝛ fili⁹ nō tn̄ sunt vni⁹ nāe scdm spēm:sȝ ēt f̄m nume
rū:iō maxie vniuoca pōt dici gnō ista.¶ Cōtra hoc pōt ꝯ dicta
argui.oē qd p gnātionē a prē datū ē filio ē termin⁹ for
malis gnātionis:ꝛ non totalis:essentia diuina ē hm̄.igr̄.
minoꝛ ꝓbat̄ p illud Joā.10.pr̄ qd dedit mihi mai⁹ ē:illd
aūt nō pōt itelligi nisi de diuina essentia:q̄ sola maioꝛ ē
oib⁹:ꝛ de illa exponit gnāle ꝯciliū verbū allegatū i illo
cap.dānamus.maioꝛ aūt pȝ p tāto:qm̄ totalis terminus
gnātionis nulli dat̄ a gnānte.¶ Ad h̄ dōm ꝙ aliquid R̄ñō
dari p gnātionē alteri pōt duplr̄ itelligi.vno mō f̄m ꝓ
prietatem locutionis:ꝛ sic oē qd datur p gnātionem di
stinguit̄ ab eo cui dat̄ nec ē illud:siue det̄ ei vt subiecto:
sicut forma pōt dici dari māe a generāte:ꝛ materia re
cipere illā:siue det̄ ei vt hñti:seu toti vt aia animali pōt
dici dari:qd nō est aliud dictu:nisi ꝙ aial p generationē
hȝ aiam:ꝛ eodem mō pōt dici ꝙ materia dat̄ aiali:qm̄
per generationē:siue a gnānte hȝ māȝ:ꝛ si aliq̄ duorum
primoruȝ modoꝝ intelligeretur:maioꝛ pōt ꝯcedi:ꝛ mi
noꝛ in eodē sensu est falsa:cū eā nō admittat simplicitas
filij:nec verbū allegatū est:accipiēdo in sensu illo.Si vō
acciperet̄ dari tertio mō:sic mā dari pōt dici cōposito.
maioꝛ est falsa ꝛ silr̄ mioꝛ in eodem sensu sumpta. Alio

mō potest itelligi ꝓpositio vt illud dicaꝛ dari ꝑ gnōnez
filio a patre: qd̄ nascēdo est filiꝰ a patre: ꝛ in hō sensu ma/
ioꝛ idez valet ac si diceret: oē qd̄ filius est nascēdo a pa/
tre: siue per hoc: qꝛ nascitur a patre est ꝛc̄. ꝛ pꝫ: qd̄ ē falsa:
qꝛ filiꝰ nō solū habꝫ nascendo vt sit essentia: sed ēt vt sic
cap°.15. filiꝰ ꝛ persona vel hypostasis: vt Aug. dic̄. 5. de tri. ꝛ in h
sensu itelligēda ē mioꝛ cū ꝓbationibꝰ suis. Nō. n. est itel
ligēdū ꝙ filio detur eēntia: vt sit aliqd qd̄ sit in eo vt in
subto vel ciꝰ vt ps intrīseca: sed vt aliqd̄ qd̄ ipse est: sicut
nec alr̄ itelligēdum est: filiū habere eēntiaꝫ: q̄ȝ ipm eē es/
sentiā: sic̄ pꝫ p Ansel. mon. 16. c. vbi ait. ꝙ summa natura
ca°.44. nō ꝓprie dicit̄: qꝛ hꝫ iusticiā: sed qꝛ sit iusticia. Et idē in/
telligēdū eē. d. de oībꝰ q̄ dicunt̄ de ipsa. Et i eodē li. d. ꝙ
nō ē aliud patrē aut filiū habere eēntiā: q̄ȝ eē essentiam.
Et iō sic̄ alter alteriꝰ hꝫ eēntiā: ita est alter essentia alte/
riꝰ: dedit g̊ pater filio eēntiā: nō vt haberet eēntiā: sꝫ vt
esset eēntia: fm quē modū itelligēdū eē ꝙ ei dedit vitā:
docet Aug. li. 3°. ꝯ max. sic ingens. ḋdit illi vitā: qꝛ genuit
vitā: accepit iste vitā: qꝛ natus est vita. Silr̄ itelligendū
Ad pᵐ est accepisse eēntiā: qꝛ natus est eēntia. ℂ ℂ Ad pᵐ argᵐ
arg. pn̄ᵉ questionis dōꝫ: ꝙ eēntia diuina nō ē ingrediēs ꝑsonam
filij: nec ē aliqd sibi itrīsecū: ex quo sit filius iux̄ imagina/
tionē in qua ꝓcedit argumētū: sꝫ est filius: ꝛ filiꝰ est ipa.
Ad 2ᵐ ℂ Ad aliā dōm. ꝙ in falso fundamēto fundat̄. s. ꝙ in ꝑ/
sona sint aliqua duo i re. hoc. n. nō ꝑmitteret sūmā sim/
plicitatē ꝑsone. ℂ Ad argumētū in oppositū dōꝫ ꝙ oppo
sitū vex̄ concludit: accipiendo terminum formalem: sꝫ
ꝙ non est totalis: sed aliquid eius. Et sic finitur.

ℂ Distinctionis. VI. Questio. I.

pᵐ Circa sextam distictionē. Quero vtꝝ pr̄ genuerit filiū nā ꝛ necessitate aut voluntate: ꝛ
ꝙ nā ꝓbat̄. Naꝫ gnō est opus nature fꝫ
cap°. 9. Dam. li. p. Itē filiꝰ dei est filiꝰ natura fꝫ
capi.20. Aug. 15. ḋ tri. igr̄ pater generat nā: ꝛ ē pa/
2ᵐ ter nā. ℂ 2°. ꝓbat̄ ꝙ necessitate sic: filiꝰ ē
T cō. 3. a patre nālr̄ genitꝰ. g̊ nec̄io. añs ꝓbatū est. ꝛ ꝯña tenet ex
ꝛ.10. dr̄ia potētiaꝝ nāliū ꝛ rōnabiliū data. 9. meta. ℂ 3°. ꝓba/
3ᵐ tur ꝙ volūtate sic: pr̄ voluit gignere filiū. g̊ volūtate ge/
nuit. ꝯña pꝫ. Añs ꝓbat̄. Nā. d. Aug. lib. 3. ꝯ max. ꝛ habe/
tur ifra. dis. 30. Si pr̄ noluit gnāre filiū inuidus fuit: sed
hoc ꝯñs est falsuꝫ. ergo voluit generare filium.

In oppositum argr̄. ꝛ ꝙ nec volūtate nec ne cessitate genuerit filiū: ꝓba/
tur aucto. Aug. ad orosiū: q̄ dr̄ ꝛ hr̄ i pn°. dis. hꝰ. nec volū/
capi°. 2. tate ingt: nec necessitate: qꝛ necessitas i deo nō ē: ꝑeire
sapiētiā volūtas nō pt̄ q̄ ē filiꝰ. ℂ 2°. ꝙ nec nā auc̄. Hyl.
2°. de synod. Si qs dicat ꝙ pr̄ nāli necessitate ductus ge/
nuit anathema sit.

Respōdeo ꝛ ꝑmitto itellm. q. Nā pt̄ eē duplex:
sicut: ꝛ ꝑdicti ablatiui pn̄t duplr̄ teneri: vt ꝯsuetū est di/
ci. pn̄t. n. teneri noialiter. alio mō pn̄t teneri aduerbialr̄.
Si pmo mō adhuc duplr̄. vno mō māliter: vt ꝯstruant i
rōne termini formalr̄ denominātis sic̄ dicimꝰ: ꝙ h ē al
bū albedie: ꝛ hic fortis fortitudie: ꝛ calefactꝰ calefactiōe
ꝛ visuꝫ visione: ꝛ sic de alijs denomiationibꝰ: tā intrīse/
cis q̄ȝ extrīsecis: ꝛ i hoc itellectu pꝫ: ꝙ pr̄ nō generat nec
est generās volūtate: nec necessitate: nec nā: sed gnōne.
Alio mō possunt accipi significatiue: ꝛ i rōne pn̄cipij eli/
citiui: sicut dicimꝰ ꝙ visibile disgregat albedie: ꝛ ignis
calefacit caloꝛe: qꝛ. s. caloꝛ est pnᵐ elicitiuū calefactiōis:
ꝛ albedo disgregationis. Sub h aūt intellectu nō habe/
tur pn̄cipalr̄ i hac distictiōe questio ista tractari: ꝛ si aliq̄
verba magistri possint ad huc itellectū accipi: ꝛ hoc pꝫ:
qm̄ necessitas nō iportat fm se aliqd̄ pn̄cipiū ꝓductiuū:
sicut nec ꝯtingētia: magis aūt denotat modū actiōis vel
ꝓductionis nāe vel volūtatis: aut alteriꝰ ꝓductiui: ꝛ tn̄
pn̄cipalr̄ in distictione ista. q̄rit an pr̄ necessitate vl̄ vo/
lūtate generauerit filiū. Scđm aūt huc sensuꝫ magl spe
ctat ad distictionē sequētē. Si vero ꝑdicti ablatiui tene
ant̄ aduerbialr̄ tūc idē est q̄rere: an pr̄ genuerit filiū na/
turalr̄: necessitate aut volūtate: ꝛ in hoc sensu tractāda
est q̄stio. Primo igr̄ vidēdū est an genuerit necessario.
Scđo an nāliter: ꝛ tertio an voluntarie.

Quantum ad pmum vidēdum sciēdū est: ꝙ ali/ quid dr̄ necessariū q̄drupl̄r vt potest pꝰ artic.
haberi. ex. P. 5. meta. pmo mō dr̄ necessariū sine quo res T. cō. 6.
non pōt eē: sic̄ sine hānelitu aut sine cibo non pōt eē hō.
ℂ 2°. illud sine quo res nō pōt hn̄ esse aut bonū aliquod
acqrere vel malū vitare: sicut sine tali medicia non pōt
hō eē sanus: aut sine nauigatiōe ad talē ciuitatē nō pt̄ lu
crari. Et necessitas duplex ꝑdicta ab aliqbꝰ vocat̄ ne/
cessitas idigētie: ex eo ꝙ illo nec̄io p mō: res indigeat vt
sit: ꝛ scđo idigeat vt hn̄ sit. ℂ 3°. mō dr̄ nec̄iuꝫ qd̄ aliḋ co/
git ꝛ violentat: sic̄ ꝯ ipetuꝫ cōnaturalē vt iaciēs sursum
lapidē necessitat ꝛ violētat ipm: siue ꝯtra volūtatē: sicut
rex cogit sibi subm̄ ad aliqd qd̄ nō vellet: ꝛ talis necessi
tas vocat̄ coactiōis ꝛ violētie. ℂ 4°. mō dr̄ nec̄iū id qd̄
ipossibile ē nō sic se hr̄e: sicut nos dicimꝰ ꝙ deū eē sapiē/
tem nec̄iuꝫ est. Nā ipoīe est ipm nō eē sapiētē: ꝛ hic mo/
dus vocat̄ a pluribꝰ necessitas imutabilitatis: sed tn̄ ve/
rius vocat̄ ab alijs. vt. d. Cōmētatoꝛ. 5. meta. necessitas Com̄. 6°.
ineuitabilitatis: nā necessitas sic sumpta: nō stat cū ꝯti/
gentia. imutabilitas aūt optime stat cū ꝯtigētia vt ifra
patebit. ℂ Ad ꝓpositum g̊ adaptādo: aliqd̄ agēs pt̄ dici
nec̄ie elicere suā actionē triplr̄. vnoꝰ nec̄ie. i. violēter: sic̄
fortes nec̄ie ꝛ violenter dat pecuniā tyrāno. Alioꝰ nec̄ie
. i. indigēter: sic̄ hō necessarie comedit. 3° nec̄ie. i. ineui/
tabilr̄. sic̄ diceret. P. ꝙ itelligētia nec̄io mouet celū. Se/
cūdū aūt h in ꝓposito pono tres ꝯnes. pª ē ꝙ pr̄ nō ge/
nuit filiū necessarie. i. violēter. 2ª ꝙ nec nec̄ie. i. idigē/
ter. 3ª ꝙ genuit filiuꝫ necessarie. i. ineuitabilr̄. ℂ Pria pma ꝯ
ꝯ pꝫ: qꝛ deus a nullo cogi potest cū sit oīpotēs. ℂ 2ª ꝯ. ꝙ 2ª ꝯ.
nec necessitate idigētie ꝓducit filiū. Est āt hic qdā opio:
q̄. d. ꝙ aliq̊ mō pr̄ idigenter genuit filiū. vn̄ distiguit du/ Doc. ino
plicē indigētiā. vnā formalē sic̄ lignū idiget albedine si mia. tn̄
debeat disgregare. Aliā vero obiectiuā: sic̄ pr̄ i huanis i/ vr̄ ꝙ sit
diget filio si debeat eē pr̄: nō qdē formalr̄: sed tāq̄ȝ obie/ scotus
cto ꝛ termio. ℂ Ad ꝓpoᵐ g̊ dr̄ ꝙ patrem egere filio tāq̄ȝ
formali ꝑfectiuo ē ipoīe. Egere tn̄ illo tāq̄ȝ termio sue ꝑ/
fectionis ē nec̄iuꝫ. ℂ Qd̄ ꝓbat pmo: qd̄ nō repugnat pa/ pᵐ
tri q̄ȝtū ad actū pmuꝫ ꝛ ad eē: nō repugnat ei q̄ȝtū ad hn̄
esse: sꝫ egere filio nō repugnat patri q̄ȝtum ad eē: gnimo
nec pōt eē pater nec itelligi sine filio: g̊ nō repugnat pa/
tri egere filio tāq̄ȝ termio quo ad hn̄ eē ꝛ scđas ꝑfectio/
nes. ℂ 2°. oīs itellcō actualis eget tāq̄ȝ termio itellcōne 2ᵐ
obiectali. ipoīe ē. n. rē itelligi nisi ponat̄ i eē apparēti et
obtiuo. Uerbū āt diuī n̄ ē aliḋ q̄ȝ diua eēntia: ꝛ oīs res a
ḋo cognita posita i eē appenti ꝛ cognito obiue. g̊ itellcō
diua siue sit i pr̄e: siue i filio: siue in spū scō eget v̄bo tāq̄ȝ
termio obtiuo. ℂ 3°. magis repugnat egere creaturis q̄ȝ 3ᵐ
egere diuo suppoᵗᵒ: sꝫ nisi oīs itellectio diua termiet̄ ad
v̄bū tāq̄ȝ ad id qd̄ ḋ oī re colligit̄ obtiue: nec̄e est ponere
ꝙ itellectio diua egeat creaturis. ꝯña pꝫ. qꝛ cū deꝰ itelli/
git rosaꝫ nec̄e ē rosaꝫ eē i eē appenti ꝛ obtiuo: ꝛ p ꝯñs idi/
get creatura i rōne termini: nisi illḋ eē obtiuum rose sit
ipꝫ v̄bū. vn̄. d. ꝙ sic̄ n̄ ē nisi vnica itellectio: sic non ē nisi
vnicū eē apparēs: ꝛ obtiuū rei create ꝛ icreate oīs: quod
colligit itellꝰ diuus ḋ se ꝛ oī creatura: ꝛ ponit i eē forma/
to: qd̄ qdē sic positū n̄ ꝑfic̄ itellcōnē formalr̄: sꝫ itellectio

perfecta necessario eget eo vt termino.⁊ qꝛ ipm̄ non nisi p
gnōnem hꝫ eē: idiguit pater gnōne ipsi⁹ tāq̄ʒ sue intelle/
ꝯ opi.il/ ctionis obto.℄ Sed hec opio falsa est: ⁊ ꝯ̊ supra posita
li⁹ doc.i/ est his nō obstātib⁹ vera: qḋ ꝓbo p̄mo sic: oē quo pater p
nomiati se idiget: siue qḋ necessitate idigētie ē necessariū patri: ē
illius aliq̄ mō cā: vel cōcausa: vt sit: aut vt bn̄ sit: aut non
male sit: ſʒ fili⁹ non est cā neq̄ʒ concausa patri vt sit: neq̄ʒ
vt bn̄ sit: neq̄ʒ vt nō male sit. ergo fili⁹ nō ē necessari⁹ pa/
tri necessitate idigētie: vt pater aliquo mō vere idigeat
T.c.6. filio. maioꝛ pʒ. 5°. meta. vbi. P. hūc modū necessitatis po
nēs ait. Necēiuʒ dicit̄ sine quo nō ꝯtingit viuere q̄si cō/
causali ⁊c̄. ⁊ ifra ostēdens ꝙ rō necessarij qḋ est ipoſe alr̄
se habere saluat̄ aliquo mō i hoc mō necessarij: ait. ⁊ i cō/
causalibus viuēdi ⁊ boni silr̄ ⁊c̄. Et statiʒ ꝯcludit ꝙ hec
Com̄. 6. necessitas cā gdē est. Idē pʒ ibidē p Cōmēta. Vn̄ dic̄ de
hoc mō necessarij loquēs: ꝙ necēiuʒ dicit̄ de eo qḋ ē cā i/
permanētis rei: ⁊ ifra: ⁊ silr̄ dicit̄ necessariū i causis vite
⁊ boni ⁊c̄. ꝙ aūt iste mod⁹ necessitatꝭ sit ille q dicit̄ neces
sitas idigētie: certū ē p opionē ꝯrā ibidē. mioꝛ vero rō/
nis nulli catholico dubia ē: nō. n. imaginabilis ē aliquis
mod⁹ quo vere fili⁹ sit cā patris: nec q̄ ad eē: cū fili⁹ hēat
a patre eē suū: nec q̊ ad bn̄ eē: cū i patre nō sit aliḋ esse: q̄ʒ
bn̄ eē. Nec pōt dici ꝙ fili⁹ sit cōcausa cū pater oīno nul/
lā hēat cām: ⁊ p ꝯn̄s nec cōcausaʒ. Et ꝓbat̄ ēt hec minoꝛ
capi°. p°. p Aug. 7. de trini. vbi ꝓbat sapiaʒ genitā nō eē cāʒ patri
vt sit: neq̄ʒ vt sapiēs sit: qm̄ si eēt ei cā h eēt: vt. d. gignē/
do eū: aut faciēdo: ſʒ neq̄ʒ genitricē: neq̄ʒ ꝯditricē patris
2m nullo mō q̄sq̄ʒ dixerit sapiaʒ: qd. n. est isani⁹. ℄ 2°. nullū
qḋ p seipm̄ ⁊ a seipso ē ⁊ sūme ē: nullo idiget aliq̄ mō ad
suū eē siue ad suū bn̄ eē. ſʒ pater p seipʒ ⁊ a seipso ⁊ a nul/
lo alio ē ⁊ summe ē. igit̄ ⁊c̄. Ex quo seq̄tur ꝙ nullo⁹ indi/
get filio. maioꝛ pʒ: qm̄ si idigeret aliq̊ mō iā p illḋ aliud:
vel ab illo alio eēt: vel bn̄ eēt: ⁊ sic nō p seipʒ. vel a seipo
sūme eēt. mioꝛ certa ē omni catholico: nec aliq̄ pdictaꝝ
rōnū pōt effugi p distictionē illam ḋ idigētia formalr̄ ⁊
obiue. qm̄ patri repugnat habere cāʒ nō solū formalē.
ſʒ quācūq̄ʒ. Silr̄ ei repugnat eē p aliqd aliud a se: vel bn̄
3m eē: nō solū formalr̄: sed quolʒ mō. ℄ 3°. specialr̄ ꝓbo: ꝙ
nō idiget filio obiectiue sic: pr̄ oīa itelligit: vel sapit vel
nouit i seipso ⁊ a seipso. g̊ nō idiget filio tāq̄ʒ obiecto sue
capi. 14. noticie. ꝯn̄a pʒ. an̄s ꝓbat̄ p Aug. 15. de tri. vbi. d. ꝙ deus
pr̄ oīa nouit i seipso: oīa nouit i filio. Et i. c. imediate pce/
dēte. d. ꝙ ad oīa quippe sciēda q̄ scit sufficit pr̄i illa pfe/
ctio. Ex quo seq̄tur pncipalr̄: ꝙ ad sciēdū que scit nullo
4m alio a se idigeat: nō ergo filio. ℄ 4°. pʒ ꝯ̊ aucto. expressa
cap°. 60. Ansel. mo. vbi. d. sic. Si. n. necē ē: vt pr̄ itelligat̄ memo^a:
fili⁹ itelli^a: spūs amoꝛ: vt nec pr̄ idigeat filio: aut cōi spū:
nec fili⁹ pr̄e ⁊c̄. Et ifra. necesse ē vt nullus hoꝝ triuʒ alio
indigeat: aut ad memorādū: aut ad intelligendū: aut ad
amādū. Cōstat āt ꝙ si nō idiget eo ad aliquid hoꝝ nō i/
diget etiā ad essendū. Eādem sniaʒ per oīa ponit Augu.
cap. 7. 15. de tri. At vero in illa trinitate quis audeat dicere pa
trē: nec seipsum: nec filiū: nec spiritūsanctū: per se intelli/
gere nisi per filiū: nec diligere nisi per spiritūsanctū: ⁊
diffuse hoc iꝓbās deducit hoc dicētes ad illud incōue
niens ꝙ oportebit dicere: ꝙ pr̄ a filio hʒ essentiā: qḋ ab/
surdissimū: vt. d. ⁊ falsissimum est. Quod ꝑfecto incon/
ueniēs vitare nō possunt: qui dicūt patrem idigere filio
tāq̄ʒ obiecto noticie sue: sic. n. necessario depēderet pr̄ a
filio: q̄tuʒ ad suū itelligere: ⁊ esset sibi cā aliquo modo:
vt eēt pr̄ itelligens: ⁊ p ꝯn̄s vt esset: ⁊ deus eēt: cum in eo
qō. 22. nō sit aliud eē ⁊ deū eē. ℄ Iteʒ Aug. 83. q. hāc opionē re/
fellit dicēs ꝙ ibi nulla idigētia: nulla necessitas: vbi nul
lus defectus: nulla idigētia: nullus aūt in deo defectus:
nulla igit̄ necessitas: vbi pʒ ꝙ ex intētione oēm necessi/

tatem: oēm indigentiā negat a deo ⁊c̄. ℄ Ad rōnes opi/ Ad rōes
nionis. Ad p̄mā respōdendū ē per interemptionē mio/ illi⁹ doc.
ris. Ad ꝓbationē cū dr̄. ꝙ pater non pōt esse pr̄ sine filio indu.
cōcedit̄: sed ex hoc nō seq̄tur ꝙ idigeat filio vt sit pr̄: sic
nec cā pōt esse cā: aut actu causare nisi effectus actu cau/
setur: nec tn̄ cā idiget effectu vt ipsa causet. Quod igit̄
assumitur vtiq̄ʒ probat ꝙ si pr̄ est: necesse est vtiq̄ʒ filiuʒ
esse: sed nō necessitate indigentie: qua pr̄ filio idigeat ad
eēndū quo quo⁹: ſʒ necessitate ineuitabilitatis tm̄. ℄ 2ª Ad 2m
rō ⁊ tertia simul multiplr̄ deficiūt. p̄mo qdem: qꝛ fictio ⁊ 3m
est illud qḋ dr̄ ḋ tali itellectione ex eē appenti. 2°. qꝛ esto
ꝙ necesse eēt illud ponere: si ponatur intellectio: adhuc
non seq̄tur ꝙ itellectio eo idigeat: vt an̄ dcm̄ est. ℄ 3°. qꝛ
fm̄ hoc seq̄tur ꝙ verbū diuinū idigeat se ipso. qḋ est pe/
nitus impoſe. ꝯn̄a pʒ. qꝛ ipm̄ est sua itelligētia qua intel
ligit̄. Si igit̄ oīs itellectio indiget obiectali itellectiōe:
⁊ nulla est obiectalis in deo nisi verbū vt dicit opio: igit̄
indiget verbū vbo: qs aūt hoc dixerit: per h pʒ: ꝙ maioꝛ
scḋe rōnis est negāda: ⁊ silr̄ ꝯn̄a. ℄ 3ª ꝯclō hec ē ꝙ pr̄ ge/ 3ª ꝯ
nuit filiū necessarie. i. ineuitabilr̄: qḋ non est aliḋ nisi ꝙ
impoſe est p̄rem nō gnāre filiū. Hāc ꝯ̊nem ꝓbo primo
sic: pr̄ non potuit nō eē pr̄: ergo necessario genuit filium.
An̄s est notū: qꝛ tā necessario pr̄ est pr̄: q̄ʒ necessario ē pso
na ⁊ deus. ꝯn̄a clara est: qꝛ pr̄ est pr̄: qꝛ genuit ⁊ ei ē fili⁹.
sicut pʒ: per Aug. 5. de tri. ⁊ silr̄ per. P. 5. meta. ℄ 2°. filius c°. 5. ⁊. 6.
semp fuit necē eē: ergo pater necessario genuit filiū. An/ T.c.20.
tecedēs est certum cum ipse sit deus. ꝯsequētia pʒ: qꝛ fi/
lius per solam generationē a patre habet ꝙ sit: ⁊ ꝙ fili⁹
⁊ ꝙ deus ⁊ quicquid ipse est sit: sicut pʒ per Aug. 5. ḋ tri. capi°. 15.
He due rationes confirmantur p eundem codē lib. vbi cap°. 5.
dicit. qḋ dicit̄ pr̄: ⁊ qḋ dicitur filius eternū ⁊ incōmuta/
bile est eis: ergo necessariū: ⁊ per ꝯn̄s pater necēio ē pr̄: ac
per h necessario genuit filiū: ⁊ fili⁹ necessario est filius:
⁊ per ꝯn̄s necessario a patre genitus. Ex quo vltra seq̄ui/
tur: sicut prius ꝙ pater necessario genuit eum. ℄ 3° ideʒ 3m
pʒ: auctoritate Dam̄. libro p̊. vbi ait. Impossibile est eni cap°. 9.
deum esse desolatum a naturali germinatione. germia/
tio autem est ex seipso. s. ex propria substantia similē ſʒ
naturam generare. Si autē impossibile est deum eē sine
generatiōe: seq̄tur ꝙ necessario genuerit. ℄ 4°. impossi/ 4m
bile est deum esse sine verbo suo perfecto: ergo necessa/
rio semp habuit verbuʒ perfectū. ex quo vltra seq̄tur ꝙ
necēio genuit filiuʒ. Nam eo filius quo verbuʒ: ⁊ eo ver/
bum quo filius: vt dicit Aug. 7. ḋ tri. ℄ Item ideo fili⁹: cap°. 2.
qꝛ genitus: ⁊ qꝛ filius vtiq̄ʒ genitus: vt dicit ibideʒ. 5. de cap. 6.
tri. Antecedēs pʒ. Sicut. n. ipoſe est deū eē sine perfecta
sui noticia ⁊ sapiētia sic impossibile est deum eē sine suo
verbo perfecto. hanc rationeʒ tangit Dam̄. lib°. p̄mo. di/ cap. 7.
cens. Non. n. fuit vnq̄ā deus inuerbalis. i. sine verbo: ſp
eniʒ habet sui ipsius verbum ex seipso genitum. Eandē
quoq̄ʒ rationem innuit Augu. 15. de trini. cap. 15.

Secundo videndum est vtruʒ pater genuit filiuʒ artic. 2°
naturaliter. Dicēdū est ꝙ sic. Quod ꝓ/
batur. Primo sic. pater genuit filiū ⁊ nō electiue seu li/
bere vel ꝯtigēter: g̊ genuit euʒ nāliter. An̄s pʒ ex 3ª ꝯ̊ne
precedētis articuli. Et ꝯn̄a tenet ex eo ꝙ nullus modus
ꝓducēdi alius pōt i deo cogitari. pʒ ēt ex dr̄ia agētiū na
turaliū ad alia q̄ ponit̄. 9. meta. ℄ 2°. pater genuit filiuʒ T.cō. 3.
sibi cōsubstātialē: g̊ genuit eū nāliter. ꝯn̄a tenet: qm̄ oīs ⁊. 10.
ꝓductio subiecti eiusdē nāe cū ꝓducente ē nālis: sic pʒ
inductiue. ℄ Cōfirmat̄ ex intētione Aug. 15. de tri. qui cap°. 20.
ponēs quomodo filius dei est filius dei natura exponit
. i. de substantia patris genitum ⁊ ꝯsubstātialem sibi: vt
supra pʒ. dis. precedente. q. 2. ⁊ per ideʒ pʒ ꝙ spiritus. s. ēt
naturaliter spirat̄: sicut ⁊ filius naturalr̄ generatur.

3ª artic. Restat 3º videre an pr̃ genuerit filiũ volũtarie. Et
dõm q̃ h põt itelligi tripl'r iuxͣ ↄsuetã hanc
distictionẽ.s.ãtecedẽter subsequẽter ↄcomitãter. Prem
aũt genuisse filiũ volũtarie ãtecedẽter ẽ prẽz prius volu
isse gñare filiũ: ⁊ postea genuisse: sic priꝰ voluit ꝓducere
hoiez: posteaq̃ ꝓduxit. ⁊ i h sensu negãdũ ẽ prẽm volũ
tarie genuisse filiũ: ⁊ sic negat Aug. ad orosiũ ⁊ hr̃ in lr̃a.
nõ genuit volũtate: q2 ꝑire sapiaz volũtas nõ põt. p sapi
cap. pͦ entiã itellige filiũ q̃ ƒz aplm̃ pma ad corith. Uirtus ẽ et
sapia pr̃is. ¶ Idẽ ꝓbari põt rõne: q2 q̃ sic volũtarie ꝓ
ducit̃: ↄtigẽter ꝓducit̃: pr̃ ãt nec̃io genuit filiũ: vt supra
Scotus pz. ¶ Cõtra h dr̃ a qbusdã q̃ pater pͦ voluit gnõnẽ filij
dist.6.q. q̃z genuerit. vñ dicũt q̃ pr̃ i pͦ signo origis intelligit for
vnica malr̃: ⁊ tũc ẽt põt hr̃e actũ volẽdi formalr̃: in 2º signo ori
ginis gignit filiũ: nec tñ vult illã gignitionẽ volitiõe se
quẽte illã gignitionẽ: ƒz volitiõe habita i pͦ signo origis
qua pr̃ formalr̃ vult ꝓsupponẽdo aliq̃ mõ itellectionem
ↄ Scot. qua pr̃ itelligit: nõ ãt gignitionẽ verbi. ¶ Hec ãt nulloꝰ
stare pñt: qm̃ vel sũt vba sine itellectu vel penitꝰ falsa.
Unde e sciẽdũ q̃ ꝓoritas origis ꝓprie loquẽdo ƒz q̃ ve
re ↄcedi põt i diuinis nõ ẽ alia q̃z ꝓoritas cãlitatis extẽ
dẽdo nomẽ cãlitatis quõ plꝛes sancti dicũt vnã ꝑsonam
eẽ cãz alteriꝰ: sic Aug. Crisosto. ⁊ Dam̃. vt patebit ifra. di
stictiõe.9. vel strictiꝰ loquẽdo ꝓducibilitatis. vñ solũz
illd̃ dr̃ ꝓus alio origie qd̃ ꝑncipiat gñãt vel producit seu
originat alterx: sic illd̃ dr̃ ꝓus cãlitate q̃d causat aliud. il
lud vo dr̃ posteriꝰ origine qd̃ originat̃ vel cãtur seu pro
capi. 10. ducit̃ ab alio. h docet nos Dam̃. lib. pͦ. vbi ait. Neq̃z ƒm
aliud qdẽ nisi ƒz cãm pater ẽ ꝓor filio. Et exponẽs quõ
intelligẽda ẽ ista ꝓoritas imediate addit: h ẽ qm̃ filiꝰ ẽ
ex patre genitꝰ: ⁊ nõ pater ex filio. Si g̃ in hac ꝓorita
te volumꝰ assignare pm ⁊ scdm vl' ꝓus ⁊ posteriꝰ. ꝓducẽs
est ꝑmũ origie: ⁊ ꝓductũ ẽ 2m. Cũ igr̃ dicit̃ q̃ pr̃ i pͦ signo
origis ⁊c. vel nulla alia ꝓoritas cõnotat̃ i ꝓdictis vbis: ⁊
sic ẽ sensus q̃ pater i pͦ signo origis. i. i prẽ intelligit ⁊ hz
actũ volẽdi formalr̃. Et i scdo signo. i. i filio gignit filiũ:
qd̃ ẽ inintelligibile: vel ẽ idẽ q̃ dicere q̃ pr̃ ex se ⁊ nõ a fi
lio hz itellcõnẽ ⁊ volitionẽ ⁊ h ẽ hr̃e in pͦ signo ⁊ hz a fi
lio q̃ gignat filiũ: ⁊ h ẽ gignere i 2º signo origis. Et pz q̃
ista vba aut oino carẽt itellu: aut ipositatem iplicãt: nec
sic faciũt ad ꝓpom nr̃m. Nullus. n. dubitat q̃ pr̃ ex se vo
luerit gignere filiũ. q̃ pp si nõ alid̃ itelligit̃ cuz dr̃ ãce
dẽter voluisse gñãsse nõ ẽ ad ꝓpom. si vero alia ꝓoritas i
telligat̃: q̃. s. nõ solũ itelligat̃ filiꝰ eẽ a prẽ ⁊ pr̃ ẽ pñm filij:
ƒz ẽt aliquoꝰ ꝓfuisse filio ⁊ ꝓus itellexisse ⁊ voluisse q̃z ge
nuisse: sic q̃ i illo ꝓori i q̃ intelligebat ⁊ volebat: nec erat
gnõ nec filiꝰ: vt vba ⁊ rõnes eorx ꝑtẽdũt. sic ex toto fl'z ẽ
pm qd̃ dicũt: qd̃ pz pͦ. Nã ipoĩe ẽ patrẽ ꝓus itellexisse q̃z fue
rit. Si g̃ itellexit i pͦ signo. i pͦ signo fuit: aut g̃ i illo signo
fuit pater: vl' nõ. nõ pt̃ dici scdz: q2 seq̃retur q̃ pr̃ pͦ fuit q̃z
capit. 6. eẽt pater: qd̃ ẽ ↄ Ambro. pͦ d̃ tri. ⁊ allegat̃ ifra. d.9. igit̃ in
isto signo pater nõ solũ fuit: ƒz ẽt fuit pater. Et vltra: g̃ in
2m illo signo genuit. Nã eo pater q2 genuit. ¶ 2º impoĩe ẽ
ꝓus fuisse ꝑfectã noticiã vl' itellcõnẽ patris: q̃z fuerit eiꝰ
verbũ ꝑfectũ. g̃ ipoĩe ẽ patrem ꝓus itellexisse q̃z dixisse
verbũ: ⁊ p ↄñs q̃z genuisse. ↄña pz: q2 p nullo ꝓori pt̃ itel
ligi patris itellcõnẽ fuisse aliqd iperfectũ nec vbuz ꝓus
cap. 15. eẽ q̃z a dicẽte aliqd sit dictũ. Añs tñ pz auc̃te Augu. 15. de
tri. qui vult q̃ vbũ dei nullo mõ possit vere cogitari priꝰ
fuisse formabile q̃z formatũ: qd̃ tñ oz dicere si itẽtio pa
tris aliquoꝰ ꝑcessisset ipz verbũ: ⁊ rõne pz: q2 si posita ꝑfe
cta notiª actuali patris seu itellcõne nõ ponit̃ sil' vbũ: nõ
appet q̃liter postea vbũ formet̃. Hoc idẽ videt̃ repro
basse Aug. cũ dicit vt allegatũ ẽ. ꝑire sapiaz volũtas non
3m põt. ¶ 3º aut i pͦ signo filiꝰ habuit eẽ: aut nõ: si nõ: cũ po
stea habuit eẽ: seqt̃r q̃ habuit eẽ post nõ eẽ: qd̃ est erro
neũ. Si habuerit eẽ: g̃ i illo signo fuit generatio eius: q2
vt dicit Aug. 5. de tri. Filiꝰ nõ tñ nascẽdo hz vt filiꝰ sit: cap. 15.
sed oino vt sit. ¶ 4º ƒz hãc viã itellectio ẽ ꝓor volitiõe 4m
in ipso patre. Nã vt dicit ꝓsupponit eã volitio aliquoꝰ ⁊
in q̃bꝰ reportatis. dic̃ expsse q̃ itelligere pr̃is ꝑcedit vel Sco. i. q.
le: ⁊ velle ꝑcedit dicere sic̃ ⁊ itelligere: q2 dicere nõ ẽ itel rep. d.6.
ligere ⁊ volitio ꝓor gnõne filij: ⁊ sic habemus illa tria si q. 2.
gna se iuicez ꝑcedẽtia ⁊ sequẽtia: i quorx pͦ ẽ itellectio: in
2º volitio: ⁊ i 3º gnõ filij: ƒz eadẽ rõne qua in patre ꝑueni
unt itellectio ⁊ volitio gnõnẽ filij: in filio sil'r ꝑueniunt
intellectio ⁊ volitio se iuicẽ ⁊ ↄspirationem spũs sancti:
sicq̃z erũt aª tria signa post illa tria: ⁊ i vltio erit spiratio:
⁊ p ↄñs in diuinis erũt sex signa: ⁊ tñ i vltio erit. s. s. q̃ oia
absona st̃. ¶ Itẽ nõ appet q̃ ꝓoritate intellectio ꝑcedat
volitionẽ ⁊ volitio gnõnẽ: nisi ꝓoritate origis. Ex q̃ seqt̃
q̃ itellectio patris sit cã volitiõis eiusdẽ: qd̃ ipoĩe ẽ: nec
isti volũt: ⁊ sic sil'r volitio erit pñm gnõnis q̃ i eadẽ que
stione ipsi negãt ex toto. ¶ 5º intellectio patris ⁊ volitio 5m
eiusdẽ: sic̃ eiꝰ eẽntia ẽ ipse filiꝰ: igit̃ nulloꝰ ipm ꝑcedũt. d̃
hac opione tñ magis ifra. d.9. videbit̃. ¶ Dõm igit̃ q̃
nõ genuit pater filiũ volũtarie ãtecedẽter: sic̃ ẽt dic̃ ma
gister i littera. Et cõfirmat̃ auc̃te Aug. dicẽtis sup eplaz
ad hebre. de dño nostro yhu xpo: q cũ patre semꝑ fuit ⁊
nũq̃z eũ vt eẽt volũtas paterna ꝑcessit. Sil'r nõ ẽ dõz q̃
pater volũtarie subsequẽter genuerit: quasi voluntate
antecedente: cũ nulla talis in eo poni possit: tũc. n. vt ar
guit Aug. 15. de tri. Mutabilis eẽt diuina volũtas: quod cap. 20.
est impium dicere. ¶ Restat ergo an volũtarie conco
mitãter genuerit: vt. s. simul genuerit ⁊ voluit generare:
Et dõm q̃ hoc dupliciter põt adhuc itelligi: sicut volũ
tarie aliqd fieri dupliciter dici cõsuetuz est. Uno modo
volũtarie. i. libere cõtigenter: sicut qs voluntarie dicit̃
mereri ⁊ peccare: ⁊ h mõ nõ genuit volũtarie: cum pro
batum sit q̃ necessario ⁊ ineuitabiliter ipsuz genuerit.
Alio mõ voluntarie. i. cõplacenter: ⁊ hoc mõ vtiq̃z cõce
dẽdũ est. Cõplacuit. n. sibi summe pater i gnõne filij sui
predilecti: iuxta illud Mathei. Hic est filius meus pre 3º ca.
dilectus in quo mihi bene cõplacui. Et hoc est qd̃ Ma.
dicit cuz ait: q̃ pater volẽs genuit filiũ. ¶ Ad rõnes fa
ctas in pñº q. pz: quid sit dõm. Nam pme tres ƒm sensus
predictos verũ cõcludunt eedẽq̃z ↄcedẽde sunt. ¶ Ad Ad rõnes
primã vero i oppositũ dõm est q̃ Aug. itelligit de volũ ꝑncipa.
tate precedẽte ⁊ de necessitate violẽtie. ¶ Ad scdaz q̃ ẽ
de auctoritate Hyl'. dõm q̃ ipse non itelligit significare
filium non eẽ naturalr̃ genitum ⁊ necessario ac ineuita
bilr̃ a patre q̃si pater potuerit ipm nõ generare: sed solũ
vult exprimere q̃ pater volũtarie ⁊ cõplacenter ⁊ ineui
tabilr̃ genuit: non autez cõtra propriã volũtatem natu
raliter necessitatus produxit: sicut cõtra nostraz volun
tatem multa naturali patimur necessitate: vt mortẽ se
nectutem ⁊ alios naturales defectus. Et q̃ hec sit eiꝰ in
tentio pz: per alia eius ibidez verba que sunt. Nõ. n. no
lente patre vel coactus pater vel nãli necessitate iductꝰ
cũ nollet genuit filiũ: sed mox vt voluit sine tempore i
passibilr̃ ex se vnigenitũ demõstrauit. Ex qbꝰ pz ꝓpom.

¶ Distinctionis. VII. Questio. I.

Irca septimaz distictionez. Quero vtrũ
essentia diuina sit potentia seu principiũ
generandi filium. ¶ Et arguit̃ q̃ sic au
ctoritate Dam̃. liº pmo. dicentis q̃ gene capi. 9.
ratio est opus nature. Et loqtur de gene
ratione dei eterna: cũ igitur nõ sit opus nature tãq̃z ope
rantis: cũ diuina natura neq̃z generet: neq̃z generetur vt

pbatū est.d.5.seqr̄ q̄ est op⁹ ei⁹ tanq̄ pncipij q̄ pr̄ gnāt.
Opp⁹ ca.5. Cōtra argr̄ q̄ nō eēn⁹ sed ,ppetas psonalis: qz pr̄ eo quo pr̄ est eo gnāt. Nā fm Aug.5.de tri.pr̄ nō
dr̄ pr̄ nisi ex eo q̄ est ei fili⁹.iō aūt est ei fili⁹:qz genuit:eo
igit̄ pr̄ quo genuit ⁊c.sz pr̄ nō deitate:sz p̄rnitate est pr̄:
sic fili⁹ nō eo verbū quo sapia. eo aūt eēn⁹ quo sapia fm
ca.2. Aug.7.de tri.⁊ p ɔn̄s nō est fili⁹ deitate:qz eo v̄bū q̄ fili⁹
ca.6. ⁊c.ideo aūt est fili⁹:qz genit⁹.5.de tri. ḡ est ,ppetate fi-
lius.⁊ silr̄ pr̄ est ,pprietate pr̄. ḡ ,pprietate generat. ⁊ per
ɔn̄s ,pprietas est in eo potētia ⁊ pncipiū generādi.

In hac qōne duo erūt arti. In p̄ videbit̄ an in diuis sit aliq̄ potētia vere elicitiua seu pn̄m ,pdu-
ctiuū ad intra.vel qd̄ in idē venit.vtrū potētia generan
di vel spirādi sit po⁹ vere ,pductiua: 2⁹.supposito q̄ sic:
ingret̄ q̄ est illa:an.s.eēntia vel relatio: aut aliqd aliud:

p⁹ ar⁹ aureol⁹ Quantum ad p̄m articuluz est vna opio q̄ dicit q̄ in pr̄e nulla est oio po⁹ vere ,pductia
p.5.d.7. vel elicitiua q̄ generet vel possit gnāre filiū: sed potētia
q.p.ar.2 q̄ dr̄ posse gnāre est solū⁹ actualis cōnexio ⁊ nō repugnā
tia terminoꝝ sicut ⁊ po⁹ q̄ de⁹ pōt esse deus. Et si liceret
sic loq vt dicūt:nō est aliud po⁹ gnāndi in pr̄e: q̄ po⁹ pa-
ternizādi sine q̄ pōt eē pr̄:quā ɔstat nō noiare aliqd̄ pn̄m
,pductiuū. Qd̄ igit̄ po⁹ gnāndi nō significet aliqd̄ ,p-
p̄m ductiuū pn̄m in pr̄e respectu filij: ,pbat̄ mltiplr̄. Prio
qz vbi nō sunt ,pductiões elicite vanū est q̄rere pn̄m pro-
ductiuū:sed in deo ,pductiões nō sunt elicite vt dicit se
2m ,pbasse in pcedētib⁹.igit̄ ⁊c. 2⁹.sic.posse esse pr̄ez nō ē
posse potētie ,pductiue:sz est posse cōnexionis necīe eo⁹
quo hō pōt esse aial ⁊ dyamet⁹ nō mensurari coste. H pz.
qz si talis po⁹ eēt ,pductiua ēt pr̄ in diuis ,pduceret̄ i esse
pr̄em:qd̄ est erroneū:sed eadē est po⁹ q̄ pr̄ pōt gnāre ⁊ q̄
pōt esse pr̄.sicut idē ē act⁹ cū actu: puta gnāre ⁊ p̄rnitas.
Magr̄ ēt dicit q̄ sile est de istis ,ppōnib⁹.pr̄ pōt esse pr̄:⁊
pr̄ pōt gnāre:⁊ de istis.fili⁹ nō pōt esse pr̄:⁊ fili⁹ nō pōt ge
3m nerare. 3⁹.si potētia gnāndi est po⁹ ,pductiua: aliq̄ pfe
ctio simplr̄ est in pr̄e q̄ nō est in filio. H cōcedere nō ē sa-
nū:cū sint eq̄ pfecti.ɔn̄a ,pbat̄: qz cōstat q̄ in filio nō est
po⁹ gnāndi:qz nō respcū pr̄is:cū ille sit igenit⁹:nec respe-
ctu alteri⁹ filij: qz nullus alius est possibilis: nec re⁹ sui-
met:qz nihil ,pducit se.ḡ nō est in eo:cuz ois pote⁹ sit re⁹
alicui⁹. Qd̄ āt pote⁹ ,pductiua sit pfec⁹ simplr̄ pz. Nā po
tētia ,pductiua creature est pfectio simplr̄.mlto aūt ma
4m gis po⁹ ,pducēdi creatorē erit pfectio simplr̄. 4⁹.cui⁹
negō nō est negatio po⁹ ipm non est formalr̄ po⁹: sed fm
Aug.negō potētie gnātiue non est negō po⁹: sed tm̄ possi
ca.13. bilitatis terminoꝝ.ait.n.ɔ̄ Maxi.li.3.q̄ fili⁹ nō genuit:
nō qz nō potuit:sed qz nō oportuit:qd̄ exponēs magr̄ di-
cit:nō qz nō potuit id nō ex aliq̄ ipote⁹ fuit:⁊ p ɔn̄s negō
5m potētie gnātiue nō est nega⁹ po⁹. 5⁹. in pr̄e diuo nō pōt
poni aliq̄ po⁹ ,pductiua respectu sui formalis constituti:
alias ,pduceret̄ in esse pr̄is:sed gnāre est formale consti-
tutiuū pr̄is.ḡ respectu gnāre nulla est in eo po⁹ ,pductia.
6m 6⁹.oē qd̄ caret po⁹ debita suo gnī pōt dici ipotēs: sz fi-
lius nō pōt dici ipotens:ḡ nō caret po⁹ debita suo gene-
ri.caret aūt po⁹ generandi ⁊ illa cōpetit suo gnī: qz pr̄i.ḡ
T.c.27 po⁹ generādi nō est aliq̄ po⁹.maior pz.5. meta. vbi dr̄ q̄
talpa dicit̄ pu̇ari visu:qz est ,pprietas debita suo generi.
7m 7⁹.nulla po⁹ ,pductiua recipit actū in se:sed ab ea egre
dit̄ act⁹:gnāre v̄o nō egredit̄ a pr̄e: imo cōstituit ipsum.
8m ḡ ⁊c. 8⁹.si in pr̄e est aliqd̄ formale pn̄m ,pductiuū:q̄rit̄
qd̄ est illud:nō dr̄ q̄ sit p̄rnitas:qz p̄rnitas ⁊ gnāre idem
sunt realr̄. Nec psona tota:qz tunc gnāre egrederet̄ a p-
sona ⁊ esset aliud realr̄ ab ea.nec eēn⁹ pp eandē rōnē. Nā
tūc ab ea egrederet̄ act⁹ gnātiōis ⁊ eēt aliud realr̄ ab ea:
cū nihil egrediat̄ a se. 9⁹.qz si ponat̄ talis po⁹ eē ,pdu-
9m
ctiua:ipoſſe est euadere argm̄ heretici ,pbātis q̄ pr̄ sit po-
tentior filio:qz pr̄ potuit gnāre:qd̄ nō potuit fili⁹.ponen
do aūt q̄ hō po⁹ nō sit aliud q̄ necessitas:⁊ filiū nō posse
nō est aliud q̄ ipossibilitas terminoꝝ euidēter euadit̄:et
sic euadit Aug.dicēdo q̄ fili⁹ nō genuit:nō qz nō potuit:
sed qz nō oportuit:aut igit̄ p nō oportere itellexit nō cō-
gruere ⁊ nō decere:⁊ sic sua solu⁹ fuit nulla:tū qz tales cō
gruētie in necarijs assignari nō debēt: psuasiōib⁹.n.ɔtē-
tari in necarijs ridiculosuz est.vt pz p̄ ethic. Tū qz si po-
tuit ⁊ posse fuit q̄ fili⁹ gnāret:vtiq3 ɔgruū fuit. ḡ p n̄ opō
tere itelligit ipoſſe esse:⁊ h est magis clare euadere: qz n̄
ois possibilitas eēndi q̄ est in pr̄e est in filio. pr̄.n.pōt eē
pr̄:nō aūt fili⁹ pōt esse pr̄. Sz vtiq3 ois possibilitas ,pdu-
ctiua q̄ est in vno ē in alio. Sic igit̄ pz q̄ po⁹ gnāndi non
noiat aliqd̄ ,pductiuū pn̄m. x⁹.nulluz agens eternum xm
habet potentiā agendi:deus est agens eternuz respectu
filij extēdēdo nomē agentis. Nā eternalr̄ gnāt. ḡ ⁊c.ma
ior ,pbat̄ ex intētiōe.P.12.meta.vbi vult q̄ nō oē agens T.c.30.
hz potētiā q̄ pōt agere.vbi Cōmē.dicit q̄ ipoſſe est q̄ oē Cō.30.
agens ⁊ mouēs hēat potētiā agēdi ⁊ mouēdi. oē.n.eter-
nū est actio pura:⁊ oē qd̄ est actio pura nō hz potētiā. Cō
firmari pōt.p.P.2.pyar.q dicit q̄ sempiterna sūt actu si
ne potētialitate.igit̄ sempiterne agētia semp actu agūt
⁊ sunt sine ptāte seu v̄tute seu po⁹ agēdi. Hec opio in ɔ̄ aur⁹
eo q̄ negat oēm potētiā ,pductiuā in patre re⁹ filij acci- vbi.s.
piēdo potētiā p ptāte seu vi ⁊ pn̄⁹ ,pductiuo non est v̄a.
Prio qdē.qz seq̄ret̄ q̄ pater nō eēt pn̄m ,pductiuū fi-
lij:sed h est falsū:qz tūc pr̄ nō v̄aciter filiū gigneret:cum
generās inq̄tū gnāns sit ,pducēs:⁊ genitū inq̄tū genitū
sit ,pductū.ɔn̄a clara est. Cōfirmat̄ rō auctē Aug.5.d tri. ca.14.
dicētis sic.si gignens ad id qd̄ gignit pn̄m est:pater ad fi-
liū pn̄m est:qz genuit eū. Et eiusdē li.4. dicit q̄ pater est ca.21.
totius diuinitatis:vel si melius dicit̄ deitatis pn̄m.i. filij
⁊ s.s. In qb⁹ singulis tota est diuitas:vt exponit ma.ifra
d.29. Itē hilarius.4.de tri.dicit q̄ pater est actor fi- ca.12.
lij quē genuit.⁊ dam̄.li.p̄.pater inq̄t est cā:⁊ filius ex hac
cā.⁊ cōstat q̄ nō alr̄ est pn̄m aut actor vel cā:nisi ,pducen
do ipm sibi cōsubalē eiusdē nāe. est ḡ fm intētionē pdi-
ctoꝝ sanctoꝝ pater pn̄m vere ,pductiuuz filij. Ad hā- aureol⁹
rōnē in v̄tute lz in alio ,pposito iste doc. r̄ndet distin.29.
d.q̄ nō solū potētia ,pductiua est pn̄m:sz ēt ipsa ,pductio:
igit̄ pater dicit̄ pn̄m ,pductiuū filij:nō p aliquā potētiaz
,pductiuā:sz per ipaz ,pductionē:puta gnāre qd̄ ē in ipo.
hec r̄n⁹ cōcedit ,ppo⁹:cū eni pote⁹ ,pductiua diffiniri ha
beat cōplete per eē pn̄m ,pductiuū alteri⁹ inq̄tū alteruz:
sicut actiua diffinit̄ p esse pn̄m actiuū alteri⁹ inq̄tū alte-
rū:⁊ talis rō fm r̄nsionē ɔpetit ipsi actui q ē gnā⁹: sequit̄
q̄ ipsa est potētia ,pductiua.⁊ hoc ē ,ppo⁹ ad pr̄is. nō eni
q̄rit̄ aliud nisi an in pr̄e sit aliqd̄ pn̄m ,pductiuū re⁹ filij:
⁊ ɔcedit̄ in r̄nsione q̄ sic. Utrū aūt illud pn̄m sit ipsa
,pductio:vel aliqd distinctū ab ea:nō q̄rit̄ p nūc:cū ipse
vl̄r oē pn̄m ,pductiuū neget. Et si dicat̄ q̄ nō negatur
pn̄m ,pductiuū respcū ,pducti q̄le dicit eē ipam ,pductio
nē:sz tātū⁹ negat pn̄m ,pductiuū respectu ,pductionis qd̄
vtiq3 solū fm ipm dr̄ potētia ,pductiua. Istud stare non
pōt. Nā gnāliter ipse hz negare fm dicta sua: ⁊ negat oē
pn̄m ,pductiuū tam respcū ,pducti:q̄ ,pductiōis. Qd̄ pz.
Nā si posse pncipij ,pductiui respcū ,pductiōis (vt dic̄)
est pfectio simplr̄:multo magis posse principij ,pductiui
respcū ,pducti est pfectio simplr̄:cū posse in ,pductionez
nō sit pfectiōis (si pfectionis est) nisi qz posse in produ-
ctū illi⁹ ,pductiōis est pfectiōis:negat aūt p̄m posse a pa-
tre:ne aliq̄ pfectio simplr̄ attribuat̄ sibi q̄ nō sit in filio.
igit̄ ⁊ 2m ɔ̄iter hz negare. Nec valet dicere q̄ actualr̄ p-
ducere nō est pfectiōis:sz posse ,pducere. Nā ɔstat q̄ oē

p̄n^m pductiuum pōt pducere: nec min^9 pōt pducere si actu pducit: ꝗ̄ si esset tñ in potētia ad pducēdū ⁊ nō pduceret: nec minoris ēt pfectiōis est ex eo ꝙ actu producit. ¶ Itē h̄ pz ex alio: recitat eni3 ille doc. in hac materia opionē3 q̄ ponit ꝙ p̄nitas est po^a seu p̄n^m gnāndi: ⁊ tñ alibi vult eadē opio ꝙ paternitas ⁊ gnāre sunt idē3: ⁊ p ꝯñs nō ponit potētiā gnātiuā in patre respcū act^9 q est gnāre: sed tñ respcū pducti. s. filij. Et iste ꝯ istā opionē3 sicut ꝯ alias dicit ꝙ supponit ipose. s. esse pductiuū p̄n^m in diuis. Ex quo pz ꝙ nō solū negat p̄n^m productiuu3 respectu gnōnis: s3 re^a geniti. qð euidētius pbaṫ p eūdē in d. 20. vbi obyciēdo ꝯ pred. dicit ꝙ posse gnāre filiū saltē est potē^a pductiua respcū filij: ꝗ̄uis nō respectu ipsi^9 generatiōis. Et paulo post rn̄dēdo dicit ꝙ fili^9 nō dr̄ posse gnāri loquēdo de possibilitate q̄ rn̄det poten^c pductiue: ꝗ̄uis possit dici possibilis gnāri supra politate pro nō repugnātia termio℞. Ex quo pz ꝙ vl'r oē p̄n^m pductiuum intēdit negare. pbatū est aūt ⁊ ꝯcediṫ patrē eē p̄n^m productiuū: q̄re hētur ppo^m. ¶ 2° sic. fides catholica pfiteṫ filiū esse a p̄re. hoc aūt ſm istum in. 5. d. in solone vltime obiectiōis: nō ve℞ est: q₂ fili^9 est fili^9 formal'r p gnāri: qð vtiq₃ i ferṫ a patre: sicut gnāre qð ē formal'r in p̄re: ⁊ quo formal'r pr̄ cōstituiṫ. ¶ Tūc arguo: aut fili^9 est a p̄re: vel a gnāre illatiue tm̄: aut ēt p̄ncipiatiue seu original'r ⁊ pductiue. p^m nō pōt cōcedi: tū q₂ filius nō esset pduct^9 nec originat^9 seu natus a p̄re: ꝗ̄uis eēt illat^9: qð dicere ē ipiū: tū q₂ pater eq̄ eēt a filio: sicut filius a p̄re: tu3 q₂ sic pater infert filiu3: sic eꝯ. ⁊ sicut gnāre gnāri: sic eꝯ. mutua. n. ⁊ reciproca est ꝯña ⁊ illatio: qð cū fidei sit ꝯtrū dicenti pater a nullo est. fili^9 vo a solo p̄re. restat ꝙ vltra hō illationē necesse ē cōfiteri p̄ncipiationē ⁊ originationē ⁊ filiu3 p̄ncipiatiue ⁊ original'r esse a patre: ⁊ p ꝯñs in p̄re ꝯcedere p̄n^m pductiuū ipsi^9 filij seu patrē potius esse p̄n^m tale. ¶ Qð si dicaṫ ipm actū gnōnis quē in patre dic̄ eē ⁊ nō a patre eē p̄n^m filij: adhuc hētur ppo^m. nō eni ad p̄ns plus q̄riṫ: nisi ꝙ in deo de sit p̄n^m seu po^a vere productiua filij. ¶ Ad rōnes opionis in opp^m. Ad p̄mā: vel p pductōem itelligis ipm pductu3: sicut in creaturis res q̄ produciṫ dr̄ actio seu pductio: vt diciṫ in 2°: ⁊ tūc mior est falsa: vl' itelligis ipm producēs vel ei^9 habitudinē ad productū: ⁊ tūc ē falsa maior. alias po^a creatiua nō eēt productiua: cū nec creans vel ei^9 habitudo ad creaturā sit producta: vel itelligis quādā rē mediā distinctā: tā a producēte ꝗ̄ a pducto: ⁊ sic maior est falsa. Et h3 instātiā de po^a creatiua. Sil'r in alijs: cū nullibi sit talis actio media ponenda: vt patebit in 2°. Et si in creaturis poni posset: nō tñ in deo. ¶ Ad 2^m diciṫ ꝙ si valeret eq̄ pbareṫ ⁊ sil'r ꝙ po^a creatiua dei nō eēt pductiua: qð tñ ſm oēs: ⁊ ēt ſm hunc doc. est falsu3. ¶ Arguā. n. sic. posse eē creatorē nō ē posse eē po^c pductiue: alias de^9 pducereṫ in eē creatoris: qð est ipiū dicere: s3 est eadē po^a q̄ de^9 pōt creare ⁊ q̄ pōt eē creator. sicut idē est deū creare ⁊ deū esse creatorē. g po^a creatiua nō ē productiua: cū igiṫ h̄ cōclusu3 falsu3 sit: liquet p̄dictā rōnē esse defectiuā. ¶ Rn̄. igiṫ ad illā: cu3 dr̄ posse esse patrē nō ē posse po^c productiue: h̄ nomen pr̄ vt ifra distinguit magr̄. d. 27. aliq̄n est nomē hypostasis. aliq̄n ꝓpetatis. p^o mō eē patrē est eē psonā q̄ produc̄ filiū. Alio^9 est filiū gnāre. hec multū dr̄nt. Nā p mō ꝯcedimus diuinitatē eē patrē. nō aūt 2°: vt supra. d. 5. alīq'r tactū est. P̄rio^9 dico ꝙ posse eē patrē nō est posse po^c productiue. Nō. n. deitas pōt esse pr̄ p aliquā pōm productiuā q̄ possit in psonā patris: ⁊ in h̄ sensu nō est minor va. Nō eni idē est posse eē patrē ⁊ posse gnāre. cū p^m posse de concedaṫ de diuinitate: non aūt 2^m. Si aūt sumaṫ 2° sic nego p̄mā ppōnē: ⁊ dico ꝙ posse eē patrē est posse po^c pductiue. sic. n. p pductiuā potētiā pr̄ pōt filiū pducere ⁊ ei^9 eē p̄n^m: sic p eandē pōt eē pr̄: cū h̄ nō sit aliud psonā p̄mā eē patrē: ꝗ̄ ipm filiū gignere. ¶ Tūc ad pbationē: cū dr̄ ꝙ tūc pater pduceret se in eē patrē: nego ꝯña3. Instātia pz de posse esse creatorē. vn̄ sicut posse esse creatorē non est posse pducere creatorē: s3 creaturā: nec cū de^9 est de nono creator facit se creatorē ꝓpe loquēdo: q₂ nec facit se nec aliqd in se: sed tantū creaturā: sic posse eē patrē nō ē posse pducere patrē: s3 filiū. nec pater pducit se patrē: s3 filiū. sicut nec est pater sui: s3 filij. Nō igiṫ producit seip3 in esse patrē. ¶ Qð aūt adduciṫ de magro qui dicit illas ꝓpōnes significare idē. Dō3 ꝙ magr̄ accipit ibi nomē p̄ris vt est nomē proprietatis. sic dcm̄ est. sicut ēt pz ibi. ¶ Ad 3^m dico p^o ꝙ p pfectionē simpl'r vel itelligis aliqð significabile icōplexe. ⁊ tūc dico ꝙ nulla est pfectio simpl'r nisi de^9: q₂ nihil aliud a deo est qð in q̄l3 sit meli^9 ip3 ꝗ̄ nō ipm iux̄ modū loquēdi ansel. Et tūc ꝯcedo ꝙ p̄nc^m pductiuū filij est pfectio simpl'r: qð ⁊ tu habes ꝯcedere: nisi tu velis dicere: aut patrē nō producere filiū: aut patrē nō eē deū: ꝗ̄ vtrūq₃ ipiū est. Et sic pz arg^m ēt ꝯ te. v3. ꝙ aliq̄ pfectio simpl'r deest filio: vl' itelligis aliqð significabile tñ cōplexe. vbi gr̄a. si dicaṫ ꝙ eē sapientē ē pfectio simpl'r: q₂ vl'r est meli^9 eē ipm: ꝗ̄ nō ipm. h̄ est cuil3 eēt meli^9 eē sapiētē: ꝗ̄ nō esse sapiētē. ad quē sensu3 loqṫ Ansel. vt pz ꝯsiderāti: ꝗ̄uis nō vtaṫ istis vocabulis pfectio simpl'r: qð nec ēt ꝓpe diciṫ de tali cōplexe significabili. S3 est sensus cu3 illud diciṫ pfectio simpl'r. i. vl'r ꝙ vel cuilib3 esset meli^9 eē tale: ꝗ̄ nō eē tale: vel qðlibet si esset tale: eēt meli^9 ꝗ̄ si nō esset tale ceteris parib^9. S3 ſm hūc sensu3 cū diciṫ ꝙ po^a productiua filij est pfectio simpl'r: idē est ac si diceret posse pducere filiū ē pfectio simpl'r. Et ſm hūc modū accipiēdi reduciṫ arg^m ēt ꝯ te. Nā si posse producere creaturā est pfectionis simpl'r. ⁊ ſm te: ex hoc seqṫ per locu3 a minori ꝙ posse producere creatorē est pfectiōis simpl'r: cogeris vt vel dicas ꝙ non oē qð est pfectōis simpl'r ꝯueniēs patri ꝯuenit filio dei: qð tu ⁊ vere reputas falsu3: vel neges patrē posse pducere filiū: qð est hereticū. Et cū hoc sequiṫ ēt ꝙ nō oīs pfectio patri cōueniat. Et iō ita pz ꝙ rō forti^9 militat ꝯ suu3 actorē. ¶ Rn̄deo tñ ad ip̄a3. Si p̄mo^9 accipiaṫ pfectio sicut innuūt verba arguentis. dico ꝙ potentia pductiua filij est pfectio simpl'r: q₂ ipse pater est pfectio simpl'r. Et tñ dico ꝙ fili^9 nō est min^9 pfect^9 seu bonus: ꝗ̄ pr̄: q₂ lic3 ipse nō sit pater: est tñ id ipm ⁊ est eadē bonitas q̄ ē ipse pater. Si vo accipiaṫ 2°: sic dico ꝙ posse pducere filiu3 nō est pfectiōis simpl'r. Et ꝗ̄uis incōparabil'r melior sit de^9 ꝗ̄ creatura. nō tñ sequiṫ ꝙ si posse pducere creaturā est pfectiōis simpl'r: ꝙ posse pducere creatorē vl' deū sit pfectiōis simpl'r ad sensu3 datū. Sil'r ēt nō seqtur ꝙ posse pducere deū patrē sit pfectiōis simpl'r ꝗ̄uis incōparabil'r melior sit de^9 pr̄: ꝗ̄ creatura. ¶ Si dicas ꝙ pducere deū patrē est ipole: ⁊ iō nō est pfectiōis simpl'r. dico tibi ꝙ pducere aliū deū filiū est ipole simpl'r: nec est min^9 ipole ꝗ̄ ꝙ de^9 fili^9 pducat seipm. ¶ Ad 4^m dō3 ꝙ mior est falsa accipiēdo pōm p p̄n^o pductiuo: vt dcm̄ ē. Nā Aug. nō dicit ꝙ fili^9 nō potuit: s3 opp^m vn̄ ait. non q₂ nō potuit. ex quo arg^m pōt reduci ꝯ arguētē: aut. n. potuit significat pōm pductiuā: ⁊ sic cū Aug. neget nō posse affirmat posse: ac p h̄ pōm pductiuā: aut significat politatē termio℞: ⁊ sic dicēdo fili^9 nō potuit negaṫ talis possibilitas. igiṫ cū dicit nō q₂ non potuit negaṫ nō politas: ⁊ per ꝯñs affirmaṫ possibilitas. Ex quo vltra seqṫ hāc esse verā fili^9 potuit gnāre: qð est ꝯ Aug. ac ꝯ sic arguentem: expone igiṫ vt docet magr̄ nō q₂ non potuit. i. nō fuit ex ipotētia: qð idē valet: ac si dicaṫ nō q₂ ipotens fuit: s3 nō

2^m q. p. ar. 3

ad rōes aureoli vbi. s.

Ad 2^m

Ad 3^m

Ad 4^m

sequit̃ :non fuit ĩpotens.ğ potuit vel fuit potens ꝑduce/
re filiũ:sicut nõ sequit̃ .iste puer nõ est iniustus.ğ ẽ iust⁹.
Ad 5ᵐ ❡ Ad 5ᵐ dõm ꝙ nõ sequit̃ .in patre nõ est po^a ꝑductiua
respectu gnãre.ğ in eo nõ est potẽtia ꝑductiua:nisi p ge/
nerare ĩtelligas ipm genitũ. Nã cũ hoc ꝙ in p̃re nõ ẽ po/
tẽtia ꝑductiua respcu alicui⁹ qḋ est in eo: stat bñ ꝙ ĩ eo
sit po^a ꝑductiua respectu filij.hoc sufficit in ꝓposito.Si
ṽo intelligas p gnãre ipm filiũ genitũ maior tua est fal/
Ad 6ᵐ sa.❡ Ad 6ᵐ dõm ꝙ maior nõ est ṽa vbi carens hꝫ oẽm
ꝑfectionẽ quã hꝫ nõ carens.ĩpotẽtia.n.ꝓprie loquendo
defectũ alicui⁹ ꝑfectionis ĩportat.Sicut ẽt pꝫ in exẽplo
argumẽti:in ꝓposito aũt carẽs seu non exñs po^a gnãndi
nulla ꝑfectiõe caret quã hẽat po^a generãdi:cũ eadẽ pfe/
ctio seu bonitas que ẽ pater:sit ⁊ fili⁹: nõ igit̃ ꝓprie fili⁹
dicit̃ ĩpotẽs gnãre:q̃uis nõ potẽs gnãre dici possit.Et iõ
q₂ aliũ filiũ gnãri est ĩpoſe:⁊ non est ẽt possibile vt aliqd
generet se ipm:sicut nec p̃r dicit̃ ĩpotẽs:cũ tñ nec ſm fi/
liũ:nec se ipm valeat gnãre.⁊ vlr nullus ĩpotẽs dicit̃ ex
eo ꝙ nõ põt simplr̃ ĩpossibilia:⁊ hanc solonẽ innuit Aug.
Ad 7ᵐ ⁊ 8ᵐ vt patebit in rñdẽdo ad.9.rõnẽ.❡ Ad 7ᵐ ⁊ 8ᵐ dico sil' ꝙ
a potẽtia ꝑductiua nihil egredit̃ :nisi qḋ ab ea ꝑducit̃ :⁊
iõ si per gnãre intelligas ipm ꝑductuꝫ gnãre egredit̃ a
po^a ꝑductiua que est ipse p̃r: vt patebit ar°.2°. Si ṽo p ge
nerare vel p actũ ĩtelligis aliqd aliud: nõ valꝫ ↄña. ꝙ si
respectu illi⁹ nõ sit po^a ꝑductiua in patre: ğ absolute nõ
Ad 9ᵐ sit in eo potẽtia ꝑductiua.❡ Ad 9ᵐ dõm ꝙ vtiq₃ sic di/
cẽdo sufficiẽter euadit̃ argᵐ heretici. ⁊ sic euadit Augu.
nõ aũt sicut dicit opio hec:gnĩmo si sic intelligeret Aug.
nõ solũ nõ solueret:sed manifeste ↄdi^a affirmaret. Nã si
cũ dicit:nõ q₂ non potuit significat̃ ĩpossibilitas q̃ est re/
pugnãtia terminoꝝ: vt iste doc.dicit.ğ nõ posse idẽ ẽ qḋ
ĩpossibile esse.Et cũ ſm eundẽ idẽ intelligat̃ p nõ opor/
tere: vt pꝫ in arguẽdo:igit̃ dicẽdo fili⁹ nõ genuit:non q₂
nõ potuit:sed q₂ nõ oportuit:idẽ est qḋ dicere:fili⁹ nõ ge/
nuit:nõ q₂ fuit ĩpossibile ipm gnãre: sed q₂ fuit ĩpossibi/
le ipm gnãre:vbi pꝫ manifeste ↄdictoria ĩplicari. Dõm
ğ ſm supe^a ꝙ cũ dicit:nõ q₂ nõ potuit:ĩtelligit̃ nõ ex ei⁹
ĩpotẽtia:vel q₂ ĩpotens fuit:sed q₂ nõ oportuit.i. nõ fuit
possibile:sed ĩpossibile:oportere.n.idẽ est qḋ necesse eẽ.
ğ nõ oportere idẽ est ꝙ necesse:qḋ aũt in diuis nõ est ne/
cesse eẽ est ĩpoſe esse:q₂ oẽ ibi poſe est neciuꝫ.Sic igit̃ in
hoc stat solo argumẽti heretici ꝓbantis patrẽ potẽtiorẽ
esse filio:eo ꝙ p̃r potuit gnãre:filius aũt nõ:q₂ veꝝ vtiq₃
est filiũ nõ potuisse gnãre:ſꝫ hoc nõ fuit ex eius ĩpoten^a:
siue q₂ fuit ĩpotẽs:p̃r ṽo potẽs:sed q₂ ĩpoſe fuit filiũ aliũ
gnãri.⁊ vt pꝫ ex hoc nõ arguit̃ fili⁹ ĩpotens ac p hoc nec
Ad 10ᵐ min⁹ potẽs ipso p̃re.❡ Ad 10ᵐ cũ dicit̃ nullũ agens eter/
nũ hꝫ põm agendi:dõm ꝙ hui⁹ ꝓpõnis duplex põt esse
sensus.vn⁹ ꝙ nullũ agens eternũ hꝫ potẽtiaꝫ.i.p̃nᵐ p qḋ
agat ⁊ mouet:⁊ iste est falsus ⁊ ↄ mentẽ phi ⁊ Cõmẽtato
T.c.30. ris.vii.P.dicit ibidẽ nihil ꝓdest si subas faciam⁹ sempi/
ternas:quẽadmodũ qui spẽs: si non aliqḋ potens inerit
p̃nᵐ trãsmutare.⁊ lr̃a cõmẽti hꝫ nisi in eis sit p̃nᵐ qḋ põt
Cõ.30. transmutare.⁊ Cõmen.hec ṽba exponẽs ait.nihil ꝓdest
ponere subam eternã in q̃ nõ sit p̃nᵐ mouẽdi. ❡ Ex qb⁹
pꝫ ꝙ po^a.i.p̃nᵐ mouẽdi motorib⁹ eternis attribuũt.Ali⁹
sensus ẽ.nulluꝫ agens ⁊c̃.i.nullũ eternũ est in potẽtia ad
mouendũ: vt.s.possit aliqñ nõ mouere:sed semp actu ne
cessario mouet.⁊ hec est ĩtẽtio coꝝ:qḋ manifeste appꝫ p
expõnẽ Cõmẽtatoris ibidẽ.Ait enĩ sic.in p̃n° cõmẽti ne/
cesse.est vt iste mot⁹ hẽat motorẽ q ẽ actio pura sine aliq̃
po^a.i.q in nulla hora est motor in po^a. ❡ Est ğ ĩtẽtio sua
ꝙ sicut etern⁹ motor de necessitate est ⁊ nõ põt nõ eẽ:sic
neciio semp mouet in actu:⁊ nõ põt nõ actu mouere:aut
nũq₃ est in po^a ad mouẽdũ.⁊ hoc ĩtelligit qñ dicit:ꝙ ille
motor est actio pura:nõ aũt ĩtelligit (vt fingũt sic arguẽ
tes) ꝙ ipse sit act⁹ ille q ẽ actio.quis.n.dixerit ꝙ motor
celi sit motio vel mot⁹ celi:Est igit̃ intẽtio coꝝ q̃ dcã ẽ
⁊ in hoc sensu ſm.P.vera est maior. Sili⁹ põt cõcedi de
p̃mo ꝑducẽte.s.deo p̃re.neciio enĩ eternalr̃ actu ꝑducit
nec vnq₃ fuit aut eẽ põt in po^a ad ꝑducenduꝫ. Et sic ad
rõnẽ pꝫ qd sit dõm.⁊ ad cõfirmationẽ . ꝓ tanto enĩ dicit
sempiterna eẽ actu sine ptãte:q₂ semp sunt actu ⁊ fuerũt
sine po^a ꝑcedẽte actũ aut distãte ab actu:⁊ eodẽ⁹ de eter
no agẽte ĩtelligit:nõ aũt negat põm q̃ est p̃nᵐ agẽdi.ſꝫ eã
ibidẽ in eis affirmat ↄiũctã tñ actui.i. semp actu agẽtẽ.

Quantum ad 2ᵐ articulũ cõiter distinguitur de duplici p̃n°. Nam est p̃nᵐ qḋ agit ⁊ est 2ᵘˢ ar^lus
p̃nᵐ quo agens agit.Exᵐ p̃mi in nãlibus.ignis gnãns est
p̃nᵐ qḋ ignis geniti.calor ṽo est p̃rinᵐ quo formalr̃ agit.
In artificialibus p̃nᵐ qḋ est ipse artifex:p̃nᵐ quo est ipsa
ars per quã agit.❡ Quãtũ ad ꝓpoᵐ oẽs cõuenerũt de p̃n
cipio qḋ gnõnis diue. Nã illud est p̃r qḋ generat. Sꝫ de
p̃n° quo:qḋ qdẽ nõ generat:ſꝫ est illud p qḋ p̃r gnãt est di
uersitas opionũ.❡ Dicũt.n.quidã ꝙ tale p̃nᵐ est diuina p̃ᵐ
eẽntia nõ ꝓprietas p̃ris.qḋ ꝓbat̃ sic.p̃mo. Naꝫ illud est
po^a gnãtiua seu p̃nᵐ gnãndi in quocunq₃ gnãnte:in quo
genitũ similat̃ generãti.Sꝫ in eẽntia tãtũ fili⁹ dei silat̃
patri gnãnti.ğ ⁊c̃.maior pꝫ.q₂ oẽ ꝑducens aliqḋ p suam
actionẽ ꝑducit sibi sile q̃tũ ad formã qua agit:sicut hõ
genit⁹ est similis hoi gnãnti in nã humana:cui⁹ virtute
põt pater gnãre hoiem.❡ Alij ꝓbant idẽ sic.si deus per Scotus
ĩpossibile gnãret alium deũ:⁊ ille alius 3ᵐ: diuinitas eẽt d.7.q.p̃.
p̃ncipiũ alterius ⁊ nõ relatio. ergo ⁊ nũc cuꝫ de⁹ generet
aliũ qui est idẽ deus. Añs est notuꝫ.pꝫ ↄña.q₂ qḋ est ali/
quid ꝑfectiõis in p̃n° ꝑductiuo nõ tollit ab aliquo rõnẽ
p̃ncipij ꝑductiui:sed cõicare se in identitate numerali ⁊
adequata cõicatiõe sibi est ꝑfectiõis in p̃n° productiuo.
ergo ⁊c̃.❡ 2°.diuinitas est termin⁹ formalis gnõnis:igit̃ 2ᵐ
ipsa est formale p̃nᵐ ꝑductiuũ.Añs supponũt se probas/
se.d.5.ↄña probat̃ .q₂ ĩpossibile est agens cõicare termi/
num formalẽ gnõnis vel productiõis nisi agat forma eq̃
ꝑfecta si agat vniuoce:vel ꝑfectiori si equiuoce. In diui
nis aũt nihil est ꝑfectius vel eque ꝑfectum absoluto seu
essen^a:cũ sit formalr̃ ĩfinita: nõ aũt relatio. ğ ⁊c̃. ❡ Alij ocham
aũt probãt idẽ sic. vbicũq₃ nata est eẽ relatio originis il/ d.7.q.2
la relatio fundat̃ super p̃ncipiũ elicitiuũ originis: sed in
patre est relatio originis.igit̃ ipsa fundat̃ sup p̃n° eliciti
uo.nõ fundat̃ aũt sup ꝓpetate:tũ q₂ ipsa ꝓpetas ꝑso
nalis est relatio originis:tũ q₂ eius fundamẽtũ dꝫ eẽ ab/
solutũ.igit̃ sup eñã quare ipsa est p̃nᵐ elicitiuũ originis.
❡ 2°.sicut rõ cãndi est illud quo exñte in aliquo: vl' in se 2ᵐ
põt eẽ effect⁹:oĩ qḋ nõ est cã eiusdeꝫ effect⁹ circũscripto:
vel qḋ requirit̃ ad eẽ alterius ⁊ nõ cõstituit̃ ex ipsa cau/
satiõe vel cãto:ita p̃ncipiũ elicitiuũ alicui⁹ actionis vel
passiõis vel productiõis est illud qḋ neciio ⁊ p se reqrit̃
ad illã productionẽ:⁊ nõ ↄstituit̃ nec ex productiõe nec
ex producto:⁊ q₂ sola eẽntia diua requirit̃ ad gnãtioneꝫ
actiuã ⁊ passiuã isto mõ:iõ ipa ꝑcise est rõ eliciendi istas
productiões:tã actiuas q̃ passiuas.❡ Ad hoc facit auc.
Hylar̃.5.ḋ tri.quã allegat ẽt magr̃.d.5.ait.n.hylar̃. Nati/
uitas dei nõ põt eã ex qua ꝑfecta est nõ tenere nãm. Cer
tũ aũt est eã nõ ex alia nã q̃ diuina profectã esse. igit̃ nã
diuina p̃ncipiũ est ex quo est natiuitas filij.❡ Itẽ magr̃
in ista.d.dicit ꝙ p̃r nõ est potẽs gnãre nisi nã: eius.n.po/
tentia nã est vel eẽntia.❡ Alia opio est ꝙ ꝓpetas ꝑso Harro
nalis est p̃ncipiũ gnãndi:qḋ probat̃ sic.p̃mo q₂ ꝓprius p.s.d.7.
actus est a ꝓpa forma:sed gnãre est ꝓpri⁹ act⁹ p̃ris:⁊
sola ꝓpetas ꝑsonalis est sibi ꝓpa.igit̃ ⁊c̃. ❡ 2°.oẽ qḋ 2ᵐ
est p̃ncipiũ essendi est p̃ncipiũ operãdi:ꝫ pꝫ q₂: vnũq̃q₃

3m agit fm q est in actu.ergo agit quo est in actu. ¶ Item
agere psupponit esse:ꝛ actus scds pcedit a pmo:sed pmi/
tas est pncipiu essendi ipsi patri(ea.n.est pater)igit ipsa
est ei pncipiu operadi:no aut est pncipiu alicui alterius
Contra opatiois vt appet.igit est pnm gnandi. ¶ De opiones:si
cut pz:couenint in hoc q quelz ponit aliqd pductiuu fi/
lij qd no pducit filiuz:sed est quo pater pducit:ꝛ sic po/
nut duplex pncipiu qd ꝛ quo:iuxta coem moduz distin/
guendi.differut aut in assignado illud pncipiu:quo mo
saluo meliori iudicio appet q in vtroqz deficiat:io pono
tres cones. Prima est q no est aliqd pncipiu quo pdu/
ctiuu filij aliud a pncipio qd pducit. 2a q essentia diui
na no est pnm pductiuuz quo filij. 3a q nec ipsa relatio
pa ꝯ. patris. ¶ Prima pbo.pncipiu pduces filiu seipso pmo
pducit.igit no est aliqd pncipiu quo:aliud a pncipio qd
pducit.ꝯna pz. Si.n.sit aliqd pncipiu quo pducens p/
ducit:ꝛ aliud pncipiu ipm pducens:iaz no a seipso pmo
pducit:sed alio pncipio.Ans pbo.si.n.non pduceret se/
ipso pmo:cu per se pducat pduceret per se pmo per ali/
qd sui:aut igitur per aliqd qd est sui extrinsece:ꝛ hoc dici
no pot:cu nihil tale locu habeat in deo:aut per aliqd in/
trinsecu sibi:ꝛ nec hoc:qz oe qd producit pmo per aliqd
intrinsecu sibi ꝛ no seipso includit in se aliqua entitatez
vltra illud per qd dicit pmo pducere:ac p hoc ad minus
duas entitates includit:hoc aut est ipole de pno qd gene
2m rat deu:cu ipm sit infinite simplicitatis. ¶ 2o si pater p
aliud a se aliquo mo pduceret:tanq pno quo:esset aliq
mo illud tale ca patris.hoc aut est expsse ꝯ sctos. ꝯna p/
bat.qz oe qd agit per aliqd aliud:aliquo mo hz ee vel ta
le ee per illud.vnde nisi ignis eet calidus per calore:seu
per calore informaret:no plus calefaceret p calore qz i/
frigidaret p frigiditate aque.vnde in qbuscuqz talia pn/
cipia quo ꝛ qd distinguunt:pnm quo est forma costitues
3m vel perficiens ipm pnm qd. ¶ 3o si aliqua forma simplex
subalis vel accntalis per se sepata dina virtute aut nalr
existens ageret:ipsa seipsa pmo ageret ꝛ non aliquo alio
pno quo.igit sic est in pmo pducente qd deus est. Ans est
notuz. ꝯna pbat.qz pcisa ca veritatis antis est simplici/
tas.qd pz.qz posito q agens sit quid ꝯpositu statim assi/
gnat pncipiuz qd.aliud a pno quo.posito vero q sit sim/
plex non est talis distinctio pncipij:suma vo simplicitas
est in pmo pducete. igit in eo no erit talis pncipiorum di/
stinctio. ¶ Et si dicat q no obstante suma simplicitate
psone adhuc eentia ꝛ silr pprietas aliquo distinguunt a
persona salte fm rone:ꝛ per ꝯns psona pot esse pncipiuz
qd.ꝛ eentia vel pprietas pnm quo.illud no valz.qz disti/
ctio ronis aut cocepius nihil ad ppom:nec cocept vl ro
est pncipiu quo. nec qd. gnandi filiu:sz res extra:in qua
cu nulla penit sit distinctio:nec pot ibi taliu pncipiorum
distinctio assignari. Et cofirmat.qz eade rone in forma
simplici creata posset assignari pncipiu quo:aliud a pno
2a ꝯ. qd:qd tn nullus.d. ¶ 2am cone.s.q eentia no sit tale pnm
pbo sic.oe pncipiu gnandi:est realr distinctu a gnatione
vel a gnato:eentia diuina no est realr distincta a gnatoe
diuina:nec a genito.igit no est pnm gnandi genitu.pz mi
nor.maior pbat.qz oe pncipiu distinguit ab eo cuius est
pncipiu:oe aut pncipiu gnandi est pnm gnatiois vel ge/
Thomas, niti. ¶ Ad hac rone dr q pncipiu qd. vtiqz distinguit a
p.s.d.7. pncipiato:no aut pncipiu quo. ¶ Cotra.si hoc eet veruz
no magis pncipiu quo.esset pncipiu pncipiati qz eꝯ. vbi
gra in pposito. eentia diuia no magis esset pncipiu quo.
gnatiois vel geniti qz eꝯ.genitu vel gnatio esset pnm eius.
silr eentia ita esset pnm essentie sicut gnatiois:ex quo ta/
le pncipiu a pncipiato no distinguit:sed est ipm:hoc aut
nullus diceret nisi vocabulis abuteret. ¶ Cofirmat.qz

pncipiu inqztu pncipiu:est pncipiu alterius ꝛ non sui. vt
pz pmo physicorum:io dicit ibi q si tn vnu est:pncipiu no T. c. 8.
est.vel igit pncipiu quo.no est pncipiu:vel est distinctuz
ab eo cuius est pncipiu:hec ro maxie valz ꝯ 2m ꝛ 3m doc.p/
me opionis superius allegate.vterqz.n.pbas q pprietas
psonalis no sit pncipiu quo. elicitiuu gnatois:sumit hoc
p fundameto. ¶ Unde 2o arguit ducendo ad ipossibile obam
dices:tuc eade relatio esset pnm sui ipsius:qz in pre no est vbi.s.
nisi vnica relatio ad filiu:ꝛ illa est p te pnm quo.respectu
gnationis que est eade relatio:sz alr noiata. Alius vo sic
ait:nihil est pncipiu elicitiuu sui ipsius:pprietas vo psona
lis ꝛ gnatio sunt ide oibus mod.g. ¶ Ex quo pz q nihil
est pncipiu nec quo.nec qd.fm istos eius qd ipm est.Co/
stat aut q eentia est gnatio nec aliquo fz re ab ea distin
cta. ¶ 3o si eentia eet pnm gnationis:vel filij:essentia di/
ceret relatiue pncipiu ad illa vel illu:ꝯns est falsuz:ꝯna
pz:qz pncipiu inquatu pncipiuz:est ad aliqd:sed falsitas
ꝯntis pz:qz nullu nome notionale pdicat de essentia:vt
magister ponit infra.d.27.ꝛ pbat auc.Dam. lib.3.vnde ca.6.
talia noia solu de hypostasibus pdicant:vt ibide pz. Con/
stat aut hoc nome pncipiu:nomen esse notiois fm oes ꝛ
infra habet.d.29. ¶ Ad hac rone dicit q vbi pncipiuz Scotus
no distinguit a pdco:ibi inter illa non est realis relatio. vbi.s.
vbi vo distinguit relatio est realis:licet aut in creaturis
semp pncipiu quo.sit realr distinctum a pdco:ꝛ per ꝯns
realr referant adinuice:in diuinis tn no est realis distin
ctio inter illa:vn nec realis relatio:sed ronis tn. ¶ Hec
solutio nulla est.pmo qz dicit incopossibilia.s. aliqd esse
pncipiu alicuius:ꝛ tn no distingui ab illo:sicut supra pz ex
intetioe.P.pmo phy. ꝛ come.ibide.d. q pncipiuz exigit T.ꝛ.c.8
pluralitate:ꝛ per ꝯns distinctione.s.inter se ꝛ pncipiatu.
¶ 2o qz si non exigit realis distinctio:qd phiberet rela/
tione vt relatio est:esse pncipiu quo. gnatois vt actio vl
pductio est:ꝛ ee tn indistincta ab ea realr:ꝛ cu hoc vt su
pra pz ipugnauit.q et.d.no esse relationez nisi ronis ni/
hil est. Na q extra aiam est:est pncipiu extra aiam:ꝛ no
fm rone tn est ad aliqd.si g eentia no realr referat:nec
realr est pncipiu. ¶ Sed ꝯ hac cone expsse videt Ansel. ꝯ ꝯnem
pmo quide mon.vbi de spu scto loques ait. No ex eo p/ ca. 54.
cedit in quo plures sunt pater ꝛ filius:sz ex eo in quo vnu
sunt. Na no ex relationibus suis que plures sunt(alia.n.e
relatio patris:alia filij)sed ex ipsa sua eentia:que plura/
litate no admittit:emittut pater ꝛ filius sil tantu bonu.
¶ Ex quibus pz q virtus spiratiua est eentia cois patri ꝛ
filio:ꝛ eade rone essentia ipsa est virtus gnatiua ꝛ pncipiu
generadi. Item ipse de pcessione spus sancti.d.spm sanctu ca.25.
pcedere de diuinitate patris ꝛ no de pnitate. Et addit
q opio que dicit:q no pcedit de diuinitate:sed de pni/
tate patenti se fatuitate suffocat. ¶ Ad hoc dom q ver/ Rno
ba illa no sunt in sua pprietate itelligeda:no.n.spus san/
ctus:aut filius pcedit a diuinitate aut de diuinitate:nec
pater de diuinitate gnat filiu:aut pr ꝛ filius de dinitate
spm scm emittut:cu ta spus scus qz filius sit dinitas ipa:
io tales locutioes scdm exponede sunt:sic docet magr.d.
5.ꝛ ibide.q.pa ꝛ 2a mostratu est et p eude Ansel. ¶ Qua/
tu tn ad ppom in spali facit.dcz q no e itetio Ansel.aliqz
pncipiatione attribuere eentie aut dinitati coi pris ꝛ fi/
lij:re spus scti:cu eade ipsa sit spus scus.Sz tota hec pnci
pia vel pducto attribueda e psonis pris ꝛ filij. ¶ Ue/
rutn pr ꝛ filius spirates spm scm:no eu spirat inqztu hic est
pr ꝛ ille filius:aut vnus alter ab altero:sed fm q sut vnus deus.
ꝛ hoc ipse itelligit cu.d.eu pcedere ex eo in quo sut vnu
.i.ab ipsis fm q sunt vnu:ꝛ cu.d.ipm pcedere de dinita
te pris:ꝛ no de pnitate.i.de pre fm q est deus ꝛ no fm q
e pr. ¶ Et h ex vbis eiusde in eode li.s.de pcess.spus sci.

ca.30. post verba allegata accipi pōt. vñ ait nullus sensus capit
spm̄ scm̄: esse spm̄ pr̄is aut filij: fm̄ q̄ alter est pr̄ alter fi-
li⁹: sȝ fȝ q̄ vterq̄ vn⁹ idēq̄ de⁹ est: ita q̄ si p ipoīe essent
pr̄ ꝛ fili⁹: ꝛ nō eēnt abinuicez distincti: adhuc spirarēt spm̄
scm̄. ꝛ est silis locutio ac si essent duo calores sepati ꝛ in
eodē loco: ꝛ pducerēt vnū calorē in subto: ꝛ dicim⁹ q̄ illi
pducūt inq̄tū sunt vnū spē. ꝛ nō inq̄tū distiguunt̄: q̄ si
eēnt indistincti nihil min⁹ pducerēt: ꝛ cū nec in illis disti
guerent̄: nec añ nec post duo pn̄ᵒ q̄. ꝛ qd̄: pp vtriusq̄ sim
plicitatē: multo magis nec in pposito. Qd̄ aūt. d. q̄ nō ex
relatōib⁹ suis ꝛc. accipit relatiōes p pprietatib⁹ psona
riȝ cōplexe significātib⁹ q̄ qdē nō ipse psone sūt: nec oīo
aliq̄ entitates: vt in d. 30. declabit̄: tales. n. pprietates vti
ca.30. q̄ ipse vocat relatiōes: sicut pȝ in de pces. spūs scī. nō aūt
accipit relatiōes p illis icōplexe signantib⁹: que nō sunt
aliud q̄ ipse met psone vt ifra patebit. Et eode⁹ cū ait q̄
nō de p̄initate: sȝ de diuinitate. i. pr̄e q est diuinitas iux̄ p̄mis
saȝ doctrinā Aug. vel de pr̄e nō fm̄ q̄ pr̄ ē: sȝ fm̄ q̄ de⁹ pe
3ª ꝯ. nes sensuȝ pxime datū. ¶ 3ª ꝯ est q̄ pprietas psonalis
nō est pn̄ᵐ quo. diuine gn̄ationis nisi forte pprietatis noīe
hypostasis ipa itelligeret̄. hec aūt ꝯ sicut p̄cedēs sufficiē
ter pbat̄ ex his ꝑ q̄ pbata est pᵃ ꝯ. ¶ Itē ꝯ hoiez pbari
pōt: xū dicat ipaȝ pprietatē psonalē a gn̄ōnis actu eē ex̄
ciam penit⁹ idistinctā. cōstat aūt pn̄ᵐ a p̄ncipiato distin
gui. Sic ḡ videt̄ dōm q̄ nō ē q̄rēdū aliqd̄ pn̄ᵐ pductiuū
quo pr̄ gn̄et: sic q̄ ei ṽe cōpetat rō p̄ncipij pductiui disti
ctū a pn̄ᵒ pductiuo qd̄ gn̄āt: sȝ vel ipm̄ qd̄ gn̄āt: est pn̄ᵐ q̄.
q̄ seipso ꝛ nullo alio gn̄āt: ita q̄ idē est pn̄ᵐ qd̄ ꝛ quo. vel
ꝯꝯᵐ. nullū oīo ē ibi pn̄ᵐ quo. sȝ tm̄ qd̄. ¶ Cōtra h̄ videt̄ esse:
qd̄ dicit̄ a sanctis: pr̄ez ꝛ filiū eē vnū pn̄ᵐ. s. s. qd̄ verifica-
ri nō pōt vt videt̄: nisi ponēdo vnum pn̄ᵐ quo ambo spi-
rāt: cū ipsi nō sint vnū pn̄ᵐ qd̄ spirat: sicut nō sūt vna pso
ad rōes na. ¶ Sed ad h̄ quid sit dōm patebit. di. 12. ¶ Tūc ad
p̄nci¹ᵉ rōnes alterius opiōnis. Ad p̄mam dōm q̄ siue maior su-
isti⁹ ar¹. mat̄ sic. oē in quo genitū similat̄ gn̄ānti: est p̄ncipiū quo
gn̄āndi siue e ꝯ sic. in oī qd̄ est pn̄ᵐ gn̄andi quo genitū as-
similat̄ gn̄anti ipsa falsa est. Nā in pᵒ sensu hȝ instātiaȝ.
nā gn̄āta multis suis genitorib⁹ similant̄ in forᵃ subali:
ꝛ tñ forma subalis nulli⁹ est pn̄ᵐ pductiuū p istos. Item
in multis formis nō actiuis. Item in alio sensu hȝ instā-
tiam: videm⁹. n. q̄ multis nō similat̄ i v̄tute gn̄ātiua suo
genitori: ꝛ sic in multis repiri posset istātia. ¶ P̄. esto q̄
ipsa eēt v̄a in creatura: in pposito tñ nō hr̄et v̄itatē: eo q̄
pn̄ᵐ pductiuū quo. nec̄io dȝ eē distinctū realr̄ ab eo cui⁹
est pn̄ᵐ: qd̄ nō posset eē in pposito. Nā in quo pr̄ silat̄ vl̄
potius idētificat̄ filio nullo⁹ distiguit̄ a filio. ¶ P̄. illa
ppō nō hȝ locū (si quē hȝ) nisi vbi pn̄ᵐ quo. distinguit̄ a
ad rōes pn̄ᵒ qd̄. qd̄ nō est in pposito. ¶ Ad rōnē alterius doc. dr̄
scō. vˡ. ā. q̄ in añte vel sumit̄ pn̄ᵐ quo. distincte a pn̄ᵒ qd̄. vel nō. si
sic. añs est falsuȝ. silr̄ ꝯña nō tenet. falsitas añtis pȝ. quia
supponit̄ deū esse simplicē oīno: ꝛ ista ypothesi facta sic̄
ꝛ supponit̄ esse deū: ꝛ per ꝯñs nō eēt in eodē tal̄ distictio
p̄ncipioꝝ. Itē ꝯña nō valȝ: q̄ ypothesi data eēnᵃ dei di-
stingueret̄ realr̄ ab alio deo: cui⁹ ponit̄ pn̄ᵐ. Nūc aūt nō
distinguit̄ a genito. iō nō pōt sic cōcedi esse pn̄ᵐ. Et ad p-
bationē dōm q̄ nō est pfectiōis in aliquo pn̄ᵒ pductiuo
eē pn̄ᵐ eius qd̄ ab ipso ē penit⁹ idistinctū: q̄ h̄ est penit⁹
ipoīe: ꝛ excludit oīo rōnē p̄ncipij ꝛ p̄ncipiati. vñ p similē
rōnē pbari posset: q̄ pr̄ ꝛ fili⁹: ꝛ genitor ꝛ genit⁹ sūt vn⁹.
q̄m pfectiōis ē cōicare seipȝ in idētitate oīmoda: ꝛ seipȝ
gn̄āre: nec illud magis videt̄ valere q̄ h̄. Si aūt añs ac
cipiat hoc nomē pn̄ᵐ 2ᵒᵒ: tūc pȝ ꝯñam nō valere. Et pp il-
lud qd̄ dictū ē. ꝛ q̄ ēt cōcluderet nūc de facto diuinā essen-
Ad 2ᵐ tiā esse filij genitricē: qd̄ est falsuȝ: ēt fm̄ hūc doc. ¶ Ad
rōȝ scō. 2ᵐ rōnē eiusdē dōm: q̄ añs est falsuȝ: sicut pȝ supra. d. 5.

q. 2ᵃ. vbi ēt hētur solo rōnis facte per eūdē ad pbatiōeȝ
h⁹ añtis. ¶ Ad rōnes alteri⁹. Ad p̄mā nego maiorē sum ad rōes
ptā in sua pprietate. nulla. n. diuina relatio fundat̄ in aliq̄ ocham
sicut nec psona aliq̄ diuina. Si v̄o sumat̄ iprope: vt sit sen- vbi. ā.
sus: q̄ oē pn̄ᵐ elicitiuū originis referi̅: taliter ꝯcedo ꝛ di
co q̄ pr̄ est tale pn̄ᵐ. nec p̄cedūt pbatiōes ꝯ hoc. ¶ Ad
2ᵐ rōnē dico q̄ oȝ addere in maiore: q̄ illud nō sit ipm̄ Ad 2ᵐ
pductū: eēntia aūt diuina est ipse fili⁹ pduct⁹. ¶ Ad auc.
illā hylar̄. ꝛ ceteras similes dōm ē sicut docet magr̄. d. 5.
ꝛ ibidē dictū est. s. q̄ natiuitas est pfecta ex nā. i. ex pr̄e q
est eadē eēntia ꝛ nā. ¶ Ad illud v̄o qd̄ ex dicto magr̄i in
ducit̄. Dōȝ q̄ magr̄ nō aliud intēdit dicere: nisi q̄ pater
nullo alio: sed seipso potēs est gignere: qd̄ ē vex: qd̄ signi-
ficāt v̄ba eius qb⁹ ait: pr̄ nō ē potēs gignere nisi nā ꝛc. si-
cut si calor eēt sepat⁹: ꝛ posset calefacere diceremꝰ q̄ ipe
calor nō ē potēs calefacere nisi nā ꝛ entitate vel essentia
sua: ꝛ q̄ eius eēntia est eius calefactiua potētia: nec tñ p
hoc intelligerem⁹: q̄ ipse calor eēt pn̄ᵐ qd̄. pductiuū ca-
loris: ꝛ eius nā entitas vel eēntia esset pn̄ᵐ quo. cū inter
ipm̄ ꝛ eius essentiā distinguere sit ipoīe. ¶ Ad rōnē p̄i- ad rōes
mā alteri⁹ opionis: q̄. d. pprietatē psonalē esse p̄ncipiuȝ garrōis
quo. pductiuū gn̄atiōis. dōm q̄ si maior eius aliquā ve vbi. ā.
ritatē possit hr̄e hoc nō est nisi vbi forma agētis est p̄nci
piū quo. actōis vel act⁹: ꝛ vbi ipsi⁹ actus est hꝫ duplex p̄n
cipiū. s. qd̄ ꝛ quo. vtrūq̄ aūt deficit in pposito. quare nul
lius est roboris ad intentuȝ. ¶ Ad 2ᵐ est p̄ dōm q̄ ma- Ad 2ᵐ
ior est falsa: sunt. n. multe forme p̄ncipiū essendi: que nō ꝛ 3ᵐ
sunt actiue: nec principiū agēdi: nec pbatio sufficiēs est:
q̄uis. n. pbaret q̄ oē qd̄ est principiū agēdi est p̄ncipiuȝ
essendi: nō tñ probat conuersaȝ. s. q̄ omne qd̄ est p̄ncipiū
essendi. est principiū agēdi. ¶ 2ᵒ dōm etiaȝ: q̄ minor est
falsa. nihil. n. oīno est patri principiū essendi: cuȝ ipse sit
penitus sine p̄ncipio in quocunq̄ p̄ncipij genere. Qd̄ v̄o
addit̄ q̄ pprietate ē pater: nō est ad ppositū. Naȝ quo-
cunq̄ illa sit vera de quo infra dicet̄: nō tñ facit ad ppo-
situm: q̄ vt magr̄. d. d. 28. ꝛ Aug. expsse. 7. de tri. iuxta fi- ca.4.
nem. nō est ideȝ deo patri esse patrē: ꝛ esse: quapp nec eo
quo est: pater ē: ꝛ p ꝯñs nō sibi est p̄ncipiū eēndi.
¶ Ad arᵐ. q. dōȝ. q̄ Dam. nō itendit p illa v̄ba distingue- ad argᵐ
re inter gn̄ationē ꝛ creationē: q̄ de h̄ ibi agit penes elici añ oᵐ q.
tiua p̄ncipia: sed penes modū exn̄di a p̄ncipio. s. nāliter
vel volūtarie ꝛ cōtingenter: gn̄ātio. n. est nālis ꝛ creatio
volūtaria ꝛ cōtingēs. Et hoc intēdit qn̄. d. q̄ gn̄ātio est
opus nāe. i. qui gn̄āt nāliter operat̄ seu pducit. Creatio
v̄o est ex volūtate dei. i. libere seu volūtarie ꝛ cōtingen-
ter a deo. ¶ Ad argᵐ in oppositū: xū dicit̄. eo gn̄āt quo ē ad argᵐ
pr̄. duplex pōt eē sensus. fm̄ q̄ ly eo ꝛ quo dupliciter p̄nt in oᵐ. q.
sumi. Uno mō denoīatiue ꝛ sic ē dictu: ea pprietate qua
pater dicit̄ generare: seu genitor dicit̄ etiaȝ pater: ꝛ in h̄
sensu v̄a est: ꝛ in eodē sensu loquit̄ Aug. in v̄bis allegatis:
ꝛ pȝ: sed sic nihil ad ppositū. Alio mō possunt itelligi eo
ꝛ quo elicitiue vel pductiue: vt sit sensus: q̄ eodē pn̄ᵒ eli
citiuo gn̄āt: quo est pr̄. ꝛ tunc dōm: q̄ istud quo ē pr̄ ē itel-
ligendū vel pōt intelligi duplr̄. vnoᵒ formalr̄ ꝛ denoīati
ue: ꝛ tūc ē sensus q̄ eo elicitiue gn̄āt: quo denoīat̄ pater:
ꝛ sic nego ppōnē: nec pbatio valet ad ppositū. Alio mō
elicitiue: ꝛ tūc ē sensus q̄ eo elicitiue generat q̄ elicitiue
ē pr̄: ꝛ tūc dōm q̄ si hoc nomē pr̄ sumat̄ vt ē nomē pprie-
tatis iuxta itellectū datū in r̄nsiōe scde rōnis opini. alte-
rius in p̄cedēti arti. v̄a ē ppō: q̄ sic nō ē aliud dictu nisi:
q̄ eo quo elicitiue gn̄āt eo elicitiue gn̄āt: q̄ sic idē ē esse
genitorē: ꝛ eē pr̄em. Sȝ tūc minor ē falsa in eodeȝ sensu.
seipso. n. gn̄āt: ꝛ nullo alio elicitiue. Si v̄o sumat̄ vt ē no
mē hypostasis ppō ē falsa: ppter falsaȝ iplicationē. ipli-
cat. n. q̄ hypostasis p̄ma hēat aliqd̄ principiū elicitiuuȝ:

vel pductiuũ stri:qd est penitus impossibile.

℄ Distinctionis octaue. Questio. I.

Circa distinctionẽ octauã in q̃ magr ondit deũ eẽ oio ꝛ sũme simplicez. Quero.an in deo sũme simplici sit aliqua distõ vel pluralitas pfectionũ attributaliũ pueniẽs actualr oẽm opationem
ca. 4. itellect9: ℄ Et argr q sic.aucto. Dam.d.
li.p.quecũqz dicim9 in deo affirmatie nõ
nãm ipsi9:sed ea q̃ sunt circa ei9 nãm ondũt.Et eni si bonũ ꝛ si iustũ:ꝛ si sapiẽs:ꝛ si q̃cũqz dixeris: non nãm dicis dei:sed ea q̃ sũt circa nãm:sz cõstat q dicis aliqd: qd pcedit oẽm actũ itells.g aliqd hꝫ est distictũ a nã dei: seu a dinitate añ oẽm actũ itells. ℄ Ex vo he pfectiões ẽt ab
ca. iz. inuicẽ sũt distictexpꝫ p eũdẽ infra.vbi.d.q deus totũ in
seipo 9phẽdẽs hꝫ velut qddã pelag9 sube ifinitũ ꝛ indeterminatũ:qd nõ eẽt vex:si in ipso eẽt vna tm pfectio et
ca. 5. n mlte. ℄ Cõfirmar p Aug.g vlt.15.d tri.oẽs hꝫ pfcõnes eẽ eq̃les.Sz 9stat q eq̃litas nõ ẽ nisi distinctox.g ꝛc.

Oppm ca. iz. **In oppositũ.** arguir p eũdẽ dam. in eodẽ. vbi a pposito vr pbare oppm:ait nãqz in pn°.c.de9 simplex est ꝛ icõposit9:qd aũt ex multis ẽ ꝛ drntib9:9positũ est:ex quo sequir deũ nõ includere in se multa aut aliqua ex nã rei dria:ꝛ per 9ñs nõ est in deo multitudo attributaliũ pfectionum.

In hac qõne erũt duo artli. Nã p recitabo vnã famosaz opionẽ cũ suis motis pmis ꝛ 9firmatõib9: ꝛ dabo itellm opionis. 2°.videbir de vitate illi9 ꝛ ei9 qd q̃rir sil.

p9 arlus Sco.p.s. d.8.q.3. **Est autẽ** vna famosa opio.q̃.d.sic.rñdeo q iter pfectiões eẽntiales:nõ est tm dria rõnis hoc est diuersox modox cõcipiẽdi idẽ obm formale. tal'eni est dist.inter sapiẽs ꝛ sapiaz ꝛ vtiqz maior ẽ inter sapiaz ꝛ vitatẽ:nec est ibi tm dif.obtox formaliũ in itellu:qꝛ illa nũqz ẽ in cognitiõe ituitiua nisi sit in obto ituitiue cognito.Est g ibi 3a distõ pcedẽs itellm oi mõ:ꝛ ẽ ista q sapiẽtia ẽ in re ex nã rei:ꝛ bonitas ẽ in re ex nã rei. sapia ãt in re formalr nõ est bonitas in re. est g aliq̃ nõ identitas formal'ex pte rei. Et intelligo sic q itellus 9ponẽs istã. sapia nõ est formalr bõitas:nõ cãt actu suo collatiuo vitatẽ isti9 9põnis:sed in obto iuenit extrema:ex quox cõ-
pm Scotus vbi.s. põne fit act9 verus. ℄ Hec 9 pbar ab eis.p sic. si ifinita sapia eẽt formalr ifinita bõitas: ꝛ sapia in cõi eẽt formaliter bonitas in cõi. ifinitũ.n.nõ destruit formalẽ rõnez ei9 cui addir. sz sapia in cõi nõ ẽ formalr bonitas in cõi: qꝛ diffõ bonitatis in cõi nõ hꝫ in se sapiam: nec e9. g nec sapia ifinita est formalr bonitas ifia. ℄ Cõfirmar.qꝛ bonitatl ꝛ sapie eẽnt distticte diffõnes:si ipse eẽnt diffinibiles.Diffõ aũt nõ tm indicat rõnẽ cãtã ab intellu:sed qdi
2m tatẽ rei. ℄ 2°.distõ emanationũ psonax dinax: neccio psupponit distõnẽ pncipiox.s.itells ꝛ volũtatis:nõ aũt psupponit distõnẽ rõnis:sic nec ens reale neccio psuppõit ens rõnis.psupponit g aliquã distõnẽ ex nã rei pueniẽtez.Assũptũ pꝫ:nã alias saluari nõ possꝫ q fili9 pcederet vt nat9 ꝛ vex ꝛ nãlr.spũs aũt scũs nõ sic: sed vt datus vt amor ꝛ libere:sic tñ docet fides nra:nisi eẽt aliq̃ distõ intellus ꝛ volũtatis ad itra. ℄ Cõfirmar. nisi pna emanationũ sint aliq°distincta ex nã rei:fili9 nõ hẽbit ex vi pductiõis sue:q sit vbũ poti9 q̃z.s.s. ℄ Itẽ qcqd vnius rõnis exñs põt eẽ pnm pducẽdi plura supposita in vna nã:non dterminar ex se in rõne pncipij ad dterminatã plalitatẽ pducẽdox.pꝫ h tã in cã vniuoca q̃z equoca. g si ẽ idẽ pnm vtriusqz emanatiõis illud nõ determinar ex se ad certaz plalitatẽ emanationũ vl psonax pducẽdax. Si aũt illud nõ dterminar ex se:cũ nõ sit aliqd p qd possit dterminari.g simplr erit põle plura eẽ supposita pducta:ꝛ si sic

g est neccũ.g actu sũt plẽs psone pducte q̃z due:qd ẽ falsum.q aũt nõ possit hꝫ pnm p aliqd determiari ad certũ nũerũ pducm pbar.qm aut h eẽt p aliq̃s relõnes pducẽtes.aut p ipsas pductiões.aut p relõnes aliq̃s exñtes in pductis.nõ põt dici pm:qm cũ relõnes pducẽtes non sint distictae ab actiuis pductiõib9 si eẽnª dina vel illud pnm determiarer ad actiuas pductões p relõnes:seq̃rer q g pductiões dterniarer ad pductiões.ꝛ sic aliqd determiarer ad aliqd p illud met:qd nõ ẽ itelligibile. Nec p actiuas põt dterminari ad passiuas:qm ipse sũt correlatiue:ꝛ relatiua sũt sil'nã:ꝛ p 9ñs vnũ nõ determiat fũdamentũ ad reliquũ. Et p idẽ pꝫ q 2m dici nõ põt.nec 3m.
℄ 3°.sic.de9 eternalr itellexit eẽntiã inq̃zm va:ꝛ nõ itellexit eã inq̃ztũ bona:ꝛ voluit eã inq̃ztũ bona:ꝛ nõ inq̃zm va. 3m
g in eẽnª dina eternalr fuerũt iste rõnes formales vitatl ꝛ bonitatis distticte:ꝛ p 9ñs añ oẽz opõnẽ itells. ℄ Hãc
9nẽ 9firmat auct.pª q̃ est dam.q̃ in pn° qõnis iducta est. li.p.c.4
℄ Itẽ alia Aug.8.de tri.pbãtis q due psone dine nõ sir ca.z.
aliqd mai9 q̃z vnaxqꝫ nõ sũt aliqd veri9:q̃ 9ña nulla viderer:si eẽt tm inter magnitudinẽ ꝛ vitatẽ distõ rõnis: idẽ eni eẽt ac si pbarer xest sapia.g sapiẽs.vel e9. ℄ Itẽ aug. 9 maxi.li.3°.Si potes ingt deũ prer itelligere eẽ simplicez:ꝛ tñ bonũ sapiẽtẽ ꝛ multas tales pfectões enũerans q̃zto magl vn9de9 pt eẽ simplex ꝛ trinitas:ita q tres psone nõ sint ptes vnius dei. ℄ Istud argm nihil valeret:si attributa tm rõne differrẽt:cũ psone realr distinguanr. nõ.n.seqr q si cũ simplicitate rei stat plalitas aliquoxꝫ sola rõne distictox q cũ eadẽ stet plalitas realr drñtiũ.
℄ Hec 9 ab alijs 9firmar sic 4°.de qbuscũqz sil'idẽ pdicatũ reale vẽ affirmar ꝛ negar:illa ex nã rei aliquo° distinguunr:nec ad h sufficit distõ rõnis tm: aliogn nunq̃z 4m
p hoc pnm:ꝛ p 9ñs nec p aliud posset 9cludi aliq̃ eẽ realr disticta.Sz de itellu ꝛ volũtate idẽ prm reale sil vẽ affirr ꝛ negar.dicim9.n.q pr d' mẽo° ꝛ itellu.nõ d' aũt voluntate:ꝛ volũtate spirat:nõ aũt itellu. Itez itells dei itelligit:volũtas nõ itelligit. volũtas vult. itells nõ vult:ꝛ sic de mltis alijs. ℄ 5°.de9 itelligit pctã ꝛ mala culpe:sz nõ ẽ 5m
neqz vult pctã seu mala culpe. g eẽnª volũtas ꝛ itells in deo distiguunr. ℄ Cõfirmar.qꝛ qñcũqz due ppõnes sic se hñt:q vna ẽ va ꝛ reliq̃ falsa: nece est aliquẽ terminuꝫ in vna positũ diuersũ hñe significatũ vel modũ significandi ab aliq̃ termio in altera posito. Hoc pꝫ.qꝛ cũ ppõ nõ significet nisi rõne suox termiox:si termini vni9 oio eadẽ ꝛ eodẽ°significẽt cũ terminis alteri9:ipse penit9idẽ ꝛ eodẽ° significabunt:ꝛ p 9ñs si vna erit va ꝛ reliq̃:ꝛ e9. Sz he due.de9 itelligit mala: de9 vult mala.sic se hñt:q pª est va.2ª vo falsa.igir ꝛc.Sz cũ vtriusqz sint siles termini:oẽs pter itelligit ꝛ vult: nece ẽ hos aut diuersa aut diuerso° signare:nõ signant aũt diuerso mõ:cũ vtrũqz sit vbũ:ꝛ eũdẽ mom hñt signandi.g diuersa signant. ℄ He sunt potiores rõnes p hac opione:ꝛ in qb9 vitualr q̃si cetere 9tinenr.vex qꝛ in diuersis locis iste doc.varie locutus ẽ d ista distõne foralr ex nã rei:aliqñ noiãs eã distõnẽ vitualẽ:aliqñ distõnẽ scdm qd:qñqz aũt nõ idẽtitatẽ formalẽ:ꝛ aliqñ dr q ex pte rei ẽ aliq̃ plalitas r.d° rõnum foraliũ ꝛ qditatuꝫ:q̃x vna nõ ẽ alia. vbi gra.q foralitas seu rõ qditatiua sapie exñs ex aiaz in deo nõ ẽ foralitas bonitatl:sz sũt distticte ex nã rei. aliqñ aũt dixit sapiaz ñ eẽ foralr bonitatẽ:nec qditatiue.ꝛ hãc.sapia ẽ bõitas:nõ eẽ foralẽ ꝛ qditatiuã in p° dicẽdi p se.Ex q̃ aliq seq̃ces ei9 dixerũt nõ fuisse itẽtiõis h9 doc.ponere aliq̃z mltitudinẽ vel plalitatẽ foralitatẽ aut rõnũ qditatiuax ex aiaz ex nã rei distictax i do:sz tm° negare vnã de aª pdicari foralr: vt sic ly foralr.poti9 sit dteria°9põnis i ppõe q̃z extrẽox:ꝛ sincathegoreuma qddã.Et q arguẽtes 9 eũ in p sensu pcedũt

ex ignorantia intẽtiõis dicti opinãtis:iõ ostendã ꝙ ipse
posuit ⁊ ponere habuit ꝯñr ad dicta sua ꝙ in deo ẽ qdaꝫ
multitudo entitatũ quas vocabat formalitates ⁊ rõnes
qditatiuas ex nã rei actualr ex aiam distictaꝝ: q̃rũ vna
pm nõ est alia. ¶ Hoc pꝫ p ex rõnib' qb' ꝓbat suã ꝯnẽ: ⁊ ꝑ/
sertim ex 2a q̃ conat multiplr ꝓbare. ꝙ diuinaꝝ emana
tionũ nõ ẽ idẽ pnm. sed necio disticta ex nã rei: q̃ ſm euꝫ
sũt intells ⁊ volũtas. Si aũt nõ ponat tal pluralitas en/
titatũ q̃tũcũqꝫ ista nõ eẽt formal ꝑdicatio intells ẽ vo/
lũtas: nõ hrẽt distictio pncipioꝝ quã q̃rit vt notũ ẽ. Itẽ
ex rõne quã fundat sup auc. Aug. ꝯ maxi. in q̃ clare pꝫ eũ
velle ex dicto Aug. ꝯcludere ꝙ in deo ẽ plalitas taliũ ꝑ/
fectionũ absqꝫ detrimento sue simplicitatis: sic va plali/
tas ꝑsonaꝝ stat cũ simplicitate sũma dei: qnimo ſm euꝫ
Aug. ex p ꝯcludit h 2m. nec sufficit ad h plalitas vl distõ
ſm rõne tñ. ¶ Itẽ si iste doc. nõ posuisset ex intẽtiõe ta
lez plalitatẽ: sꝫ tñ intẽdebat ꝙ ꝑdicatio vni' de altero
nõ ẽ formal: vt qd oportuisset eũ tot modis conari dcla/
rare ꝙ hõ dist' formal stat cũ simplicitate rei. Cũ mani/
festũ sit ꝙ simplicitas nõ nisi plalitate ⁊ distõne actuali
2m vel potẽtiali tollat. ¶ 2° idez ꝓbo ex ꝑmissis v̓bis eius/
dẽ doctoris. Nã in ꝯne ꝑallegata supi'. d. sic. ista aũt nõ
idẽtitas formal stat cũ simplicitate dei: qꝛ hãc driã neĉe
est ponere iter eẽntiã ⁊ ꝓprietatẽ: sic supra dist. 2a. q. vlt.
ostẽsuꝫ est: ⁊ tñ nõ ꝑꝑ hoc ponit cõpõ in ꝑsona. ⁊ pla ibi/
dẽ subdit ad ꝓpom significãs talẽ eẽ distõnẽ istã forma/
lez: q̃lẽ. d. se ostẽdisse eẽ iter eẽntiã ⁊ ꝓprietatẽ in ꝑsona.
Qualis aũt illa sit ſm ipm. pꝫ ex v̓bis ei' in pa. q. 2c. d. ad
quã remittit: q̃ sunt h. pm suppositũ realr. i. añ oẽꝫ actuꝫ
intells hꝫ entitatẽ cõicabilẽ ⁊ entitatẽ incõicabilẽ: nõ ẽ
aũt aliq̃ entitas añ oẽm actũ intells: ita ꝙ nec ꝑ actũ in/
tellect' sit cõicabilis: ⁊ alia entitas sit de se icõicabilis. s.
ꝙ sibi ꝯdicat cõicari nisi añ actũ intells ⁊ ꝑcise itellige/
re sit aliq̃ distõ iter hãc entitatẽ ⁊ illã. g ⁊c. huc vsqꝫ v̓ba
eius. ¶ Itẽ. d. 26. ꝯ opionẽ ꝓpositini dicẽtis: ꝙ ꝑsone se/
ipsis distiguunt: nec q̃rẽdũ est q̃ formalr distiguant: cũ
sint eq̃ simplices vt eẽntia in sua 2a rõne ꝯcludit: sic g pr
nõ seipso toto p distinguit: sed aliq̃ qd est in eo: ⁊ in fine
qõnis rñdẽdo ad rõnẽ ꝓpositini ait. dico ꝙ vex ẽ: ꝙ ꝑso/
na est simplex sic eẽntia: ꝑsona tñ icludit aliq̃: quoꝝ vnũ
nõ ẽ formalr alteꝝ: nõ ita icludit eẽntia. ⁊ iõ se tota disti
guit: sꝫ ꝑsona nõ se tota distinguat ꝑꝑ essentiã q̃ cõis est:
sufficit. n. talis nõ idẽtitas formal in aliq̃ ad h vt vno di
stiguat ⁊ nõ altero. hec ipse. ¶ Ex his pꝫ ꝙ distõ formal
quã ponit inter eẽntiã ⁊ ꝓprietatẽ est distõ duaꝝ entita
tuꝫ ex aiam: q̃rũ hec nõ est illa. Dicit. n. ꝙ in ꝑsona ẽ alia
⁊ alia entitas: ⁊ ꝙ añ itelligere est distõ inter hãc ⁊ illaꝫ.
¶ Itẽ ꝙ ꝑsona icludit aliq̃ ⁊ ꝙ nõ se tota distiguit: sed
aliquo qd est in ea. ⁊ ꝙ vno eoꝝ q̃ icludit distiguit ⁊ nõ
altero q̃ nequaq̃ itelligi pñt: nisi det pluralitas ⁊ multi/
tudo aliq̃rũ ex aiam in ipsa ꝑsona. ¶ Ad h facit ⁊ aliud
dcm ei' in. d. 5. q. 2. vbi. d. ꝙ forãlis rõ diue eẽntie nõ est
forãlis rõ relatiõis nec eꝯ. ⁊ ead. d. q. vlti. ait. Dico ꝙ in
eẽn' diua añ oẽm actũ itellus est entitas a. ⁊ entitas b. ⁊
hec forãlr nõ ẽ ista: ita ꝙ intells pris ꝯsiderãs a. ⁊ ꝯside/
rãs b. hꝫ ex nã rei. vñ ista ꝯpõ sit va a. nõ est b. nõ aũt pᶜ
ex aliquo actu intells circa a. ⁊ b. ecce itex ponit entita/
tez ⁊ entitatẽ: ⁊ ꝙ hec forãlis rõ nõ est illa. formalis aũt
rõ ⁊ forãlitas apud eũ idẽ significãt. ¶ Itẽ ꝙ hec nõ est
va a. nõ est b. ꝯstat aũt ꝙ hec nõ esset va: nisi a. ⁊ b. essent
due entitates. ex quo ⁊ a. est entitas ⁊ b. est entitas sic di
cit. ¶ Plura alia dicit in ꝑallegatis qõnib': ⁊ silr in ista
distõne 8a qõnib' q̃tuor. ⁊ illa. vtrũ deus sit in genere: ex
quib' manifeste pꝫ ipm sensisse qd dictũ est. Sꝫ ista suf/
ficiant ad ꝓpositũ ꝑlene: qꝛ ⁊ ifra. d. 33. hoc ipm patebit.

Quantum ad 2m articulũ pono duas ꝯnes. Pri 2a artilo
ma est. ꝙ nulla ꝑfectio attributal seu ꝯ scotuꝫ
noie attributi significata est in deo aliq̃ entitas ꝑua vel
magna siue dicat forãlitas: siue rõ qditatiua: vl forãlis:
aut alio quouis noie appellat. ex aiam disticta a diuita/
te ipsa ꝑcise ſm se sumpta. 2a. ꝙ nõ sunt in deo aliq̃ ꝑfe
ctiões attributales iter se distincte vel ples: q̃rũ hec nõ ẽ
illa. ¶ Primã ꝯnẽ ꝓbo pmo sic. sumo ipaꝫ diuitatẽ ꝑci/ pa ꝯ.
se ſm se: absqꝫ alio aliq̃ q̃quo' ab ea distincto: aut ipsa est pm
sapia aut nõ. Si sic. g vel nulla sapia vl sapie formalitas:
est in deo disticta a diuitate: qd est ꝓpom: vel in deo sunt
plures sapie: qd est erroneuꝫ: qꝛ sicut nõ sunt in trinitate
plures eẽntie: ita nec ples sapie: vt. d. Aug. 7. de tri. ⁊ idẽ ca. 4.
snialiter li. 5. Si diuinitas nõ est sapia cũ deũ esse sapiẽ/ ca. 10.
tez nullus nedũ xpian': sed nec gẽtilis negauerit: sequit
ꝙ de' nõ est sua sapia: qua ipse sapiẽs est: sed h est falsuꝫ
dicẽte Aug. 15. de tri. ipse de' sua est sapia: qꝛ nõ est aliud ca. 6.
sapiẽtia ei' aliud eẽntia: cui h est eẽ. qd sapientẽ esse. Et
eodẽ' loquit de bonitate ⁊ magnitudine ⁊ ceteris lib. 5. ca. xi.
¶ Cõfirmat. qm̃ ſm hoc de' esset sapiẽs ꝑ aliquã aliaꝫ
entitatẽ sibi inherẽtẽ: ⁊ iustus ꝑ iustitiã: ⁊ bon' ꝑ bonita
tez: que eẽnt in eo tanq̃ in subto ⁊ nõ eẽt ipse. Et pꝫ ꝯña.
qꝛ ex q̃ ipse nõ est sapia: si sapia nõ inhereret illi: sꝫ eẽt ꝑ
se stans ipse vtiqꝫ nõ esset sapiẽs. Et idẽ iudiciũ est de ce
teris. Sed vt. d. Aug. 7. de tri. nephas est dicere vt subsi/ ca. 5.
stat: ⁊ subsit de' bonitati sue atqꝫ illa bonitas nõ suba sit
vel potius essentia. neqꝫ ipse de' sit bonitas sua: sꝫ in illo
sit tanq̃ in subto. ¶ Ad hãc rõnẽ forte diceret iux cõeꝫ Rño
modũ rñdẽdi defendentiũ illã opionẽ. ꝙ deitas vtiqꝫ ẽ scoti
sapia sua: per idẽtitatẽ seu idẽtice: ⁊ per ꝯña nõ subest il/
li: cũ idẽ eidẽ nõ subsit: sed nõ ẽ sua sapia formalr. ¶ Cõ ꝯ rõneꝫ
tra aut per hanc negatiuã vis dicere. ꝙ diuinitas nõ est scoti
formalitas sapiẽtie: neqꝫ eadẽ sibi. sed alia ab illa: ⁊ tunc
cũ formalitas sapiẽtie ſm istos nõ sit aliud q̃ꝫ rõ qdita/
tiua seu qditas ipsa sapie: quaꝫ exꝑmeret ꝓpria diffõ sa/
piẽtie: ⁊ ſm. P. 7. meta. ⁊ ſm veritatẽ quiditas rei nõ sit T. c. 20.
aliud ab ipsa: aliogn diffõ rei nõ exprimeret ipaꝫ: sed ali
ud: qd iplicat: sequit ꝙ deitas nõ est sapia: sicut nõ ẽ for/
malitas sapiẽtie: ⁊ ꝙ sicut deitas nõ est formalitas sapi/
entie per identitatẽ: eo ꝙ nõ est eadẽ sibi: ⁊ ipossibile est
hoc esse illud ꝑ idẽtitatez nisi hoc sit idez illi: vel si h sit
distinctuꝫ ab illo. alias posset dici ꝙ albedo est dulcedo
per identitatẽ seu identice: qd nõ est nisi abuti vocabu/
lis: ⁊ initelligibilr loq: sequit ꝙ deitas nõ ẽ sapia ꝑ idẽ/
titatez: aut si est: nõ est tñ illa a qua distinguitur: ⁊ sic vt
pus plures sapie erũt in deo: ⁊ rursus ista sapia distincta
a deitate supuacue ibi ponit: ex quo deitas ẽ quedã alia
sapia: qd dicere nephas est. aut per illã negatiuã non vis
denotare talez distõnez iter deitatẽ ⁊ formalitatẽ sapiẽ/
tie: sed tãtũ' significare ꝙ ista ꝑdicatio nõ est formalis:
deitas est sapia: ita ꝙ ly formalitas. sit dterminatio ꝯpõ/
nis: ⁊ tũc habet ꝓpositũ: q̃tũ ad hoc ꝙ nulla plalitas q̃/
lis dicta est ponit in do: qcqd sit de illa ꝑdicatiõe an sit
formalis vel nõ: qꝛ de hoc nõ ingrit ꝑ nũc. ¶ 2° aut for/ 2m
malitas sapie ꝑcise ſm se sumpta est ipsa sapia aut aliqd
intrinsecũ sapie: quasi sapia icludat suã formalitatẽ ⁊ ali
quid aliud: iuxta imaginationẽ aliquoꝝ distinguẽtium
sapiam in formalitates ⁊ realitatẽ: tanq̃ intrinseca sibi:
aut est aliqd extrisecũ sapiẽtie. vltimũ dici nõ põt: alias
nec sapia ⁊ simili rõne nec aliq̃ alia res esset sua qditas
seu illud qd ipsa est: qd implicat ꝯdictionẽ. Pꝫ ꝯña. qm̃
interrogãti de aliq̃ re qd ipsa est: rñdet per diffõnẽ ei': ⁊
per ꝯñs illud ipsa est qd significat diffõ. Sed per forma/
litatem ſm istos intelligit ratio quiditatiua quã signi/
ficat ꝓpria diffinitio rei. ergo si res non est sua formali/

tas res nõ est illud qd̃ ipsa est. Si aũt dicat̃ p̃mũ vel 2m ni-
si deitas sit illa formalitas sapiẽtie: siue sit realitas sapie
3m siue nõ. sequit̃ ꝙ deitas nõ est sapiẽtia. ¶ 3º ad idẽ argui
ca.6. põt per rõnẽ Ansel. de incarnatiõe v̄bi. qua ꝓbat p̃tãtez
dei a deo nõ distingui. arguit. n. sic. aut potestas est d̃o ac
cidẽtalis: aut sub̃alis: nõ acc̃ntalis: q2 cũ omne sub3 sine
accidẽte aut esse aut intelligi possit: de⁹ sine p̃tãte nec eẽ
nec intelligi põt. Si v̄o sub̃alis est deo potestas: aut ẽ p̃s
eius ẽẽntie: aut est id ip̃m qd̃ est ei⁹ tota ẽẽntia: pars aũt
nõ est: q2 supra dictũ est: ꝙ p̃tes h̃ñs actu vel intell̃u est
dissolubile: qd̃ oĩo est ex̃neũ a deo. idem g̃ est ẽẽntia dei
τ p̃tãs eius. hec ipse. Sic̃ arguit de p̃tãte: ita de sapia τ iu
stitia argui põt. ¶ Si dicatur ꝙ p̃tãs est deo sub̃alis: vt
sub̃ale distinguit̃ ꝯ accidẽtale: nõ aũt vt accipit̃ ꝓ essen-
tiali vt distinguit̃ ꝯ q̃dlibet qd̃ est ex̃ q̃ditatiuã rõnẽ ali
cuius. sic p̃tãs nõ est deo sub̃alis. Istud nõ ip̃edit rõnem
in aliquo: q2 adhuc sequit̃ ꝙ de⁹ possit itelligi sine p̃tãte.
cũ res q̃libet possit intelligi sine quocũq3 ex̃neo sue q̃di-
tati: τ certe q̃ rõne posset intelligi sine p̃tãte: eade3 rõne
sine bonitate τ sapiẽtia τ vita τ intell̃u τ omni p̃fectiõe
significata per aliqd̃ attributũ: sed h̃ est absurdũ. Tũ q2
s̃m hoc diuinitas ip̃a nõ esset aliq̃ p̃fectio essential̃r: qd̃ est
absurdũ cũ aliqua creatura sit ẽẽntial̃r viua τ aliq̃ essen
tialiter vita τ itellect⁹. ¶ Itẽ aliq̃ creatura est sua pote-
stas τ sua virtus vt calor q̃ est virt⁹ sua calefactiua: τ sic
de alijs. absurdũ aũt est vt creatura sit aliq̃ p̃fectio: τ d̃s
4m nõ. ¶ 4º sic. si det̃ talis distĩo sequit̃ ꝙ de⁹ non eo est sa-
piens quo est de⁹: τ p̃ ꝯñs neq3 eo quo est: s3 alio τ alio p3
q2 diuinitate est τ ẽ deus: sapia vero seu formalitate sapie
que nõ est deitas: sed alia τ distincta ab illa ẽ sapiens: τ si
sic sequit̃ vlteri⁹ ꝙ de⁹ nõ est oĩo simplex: qd̃ ẽ erroneũ.
vt p3 ex̃ de sũ. tri. τ fi. ca. firmiter. Et ca⁹ ẽt sequẽti. τ s̃m
ca.p̃. oẽs sanctos τ p̃hos. ꝯñã p3 per Aug. 7. de tri. vbi directe
hanc ꝯñẽ ex intentiõe ꝓbat sic dicens. si patri nõ est hoc
esse ꝙ sapere nõ ibi erit iam sũma simplicitas τ mox de-
struit ꝯñs: sed absit inquit vt ita sit. q2 ibi est vere sũma
simpl̃r essentia. τ ex hoc stati3 nullo iterposito infert op-
positũ añtis. d. hoc ergo ẽ ibi eẽ qd̃ sapere: τ paulo post ex-
ponit qd̃ dixit incõueniẽs. Quid eni aliud dicimus: cu3
dicimus hoc illi ẽ esse qd̃ sapere: nisi eo ẽ quo sapiẽtia ẽ.
hec oĩa ita clare ꝯtinent ꝓpositũ vt nulla sit expõ nec̃ia.
5m ¶ 5º sequit̃ ꝙ aliqd de deo dictũ a se seu non relatiue si-
gnificaret aliqd qd̃ ipsa deitas in se haberet: τ illud ipsa
nõ esset. Nã sapiens d̃r de deo ad se τ significat dei sapiẽ
tiam seu sapiẽtie formalitatẽ qua de⁹ sapiẽs ẽ: hanc autẽ
formalitatẽ deitatis h3. τ s̃m hypotesim nõ ẽ ipsa. g̃ ipsa
ca.x. deitas nõ est sũme simplex. p3 ꝯñã per Aug. ii. de ci. dei. τ
allegat̃ ei⁹ dcm̃ in. d. p̃ñti. ait eni. In quo p̃r ad semetip3
dicit̃ nõ ad alterũ hoc ẽ qd̃ h3. ad semetip3 dicit̃ viu⁹ ha-
bẽdo vitã: τ eadẽ vita ipse est. ꝓpter hoc vtiq3 nã d̃r sim
plex cui nõ sit aliquid habere vel ꝙ possit amittere: vel
aliud sit h̃ñs aliud qd̃ h3. Et Isid. vt ẽt magr̃ allegat. de⁹
6m dicit̃ simplex: q2 nõ aliud ẽ ipse τ aliud qd̃ in ipso ẽ. ¶ 6º
si hec entitas nõ est illa: vt dicit ille doc. demr̃ata in sub-
iecto formalitate sapiẽtie τ in p̃dicato ip̃a diuinitate. ergo
hec entitas est creatura: τ sic aliq̃ creatura ẽ in deo τ eter
na: que erronea τ falsissima sunt. ꝯñã p3. q2 oĩs entitas q̃
ca.6. de⁹ nõ est: creatura est. τ p3 per Aug. p̃ de tri. vbi volens
ꝓbare filiũ dei esse vex̃ deũ ꝓbat p̃mo ip̃m nõ eẽ factũ:
τ tũc arguit sic. si factus nõ est: creatura nõ ẽ. Si aũt crea
tura nõ ẽ: eiusde3 cũ p̃re sub̃e est. oĩs aũt sub̃a que de⁹ nõ
est: creatura ẽ: τ que creatura nõ est: deus est. τ si nõ est fi-
lius eiusdem sub̃e cuius est p̃r. g̃ facta sub̃a est τc̃. accipit
aũt sub̃am pro essentia cõiter vel entitate: alias vt p3 nõ
sufficiẽter ꝓbaret eũ esse vnũ cũ patre deũ. Itẽ idem de

moribus ecclesie. omne inquit. qd̃ est aut deus aut crea- ca.14.
tura est. ¶ 7º idem ꝓbo ex dictis ꝓprijs opinantis: ipse 7m
nãq3 in suis repor. parisieñ. lib. p̃mo dicit exp̃sse ꝙ vi- d.35.q.p̃
ta intellectualis seu itellectualitas est de p̃ se q̃ditatiua arti. 4.
τ formali rõne essentie diue. τ ꝓbat per hoc: q̃ñ qd̃ põt
ingt idẽ esse alicui nõ est p̃fectissime in illo: nisi sit de rõ-
ne q̃ditatiua τ sit intrinsece sibi idem. Intellectualitas
aũt p̃fectissime deo ꝯuenit. igit̃ τc̃. g̃ intellectualitas s3
eũ nõ est formalitas disticta a diua ẽẽntia. τ per ꝯñs nec
intellect⁹ aut sapia aut aliqd h̃ẽ: alias nõ p̃fectissime d̃o
cõuenirent: vt ipse met fatet̃. ¶ Itẽ. d. 45. eiusdẽ repor.
in r̃nsione ad 2m. q. dicit ꝙ nũq3 p̃dicatio in abstracto ẽ
vera: nisi sit p̃mo mõ per se: τ p̃ ꝯñs q̃ditatiua s̃m eum. g̃
vel illa nõ ẽ vera: diuinitas est sapia: qd̃ nec ip̃e nec aliquis
theologus diceret: vel est q̃ditatiua τ p̃mo mõ per se: τ p̃
ꝯñs sapia nõ est alia formalitas a diuinitate. ¶ Hec ꝯ pro
bat̃ auctoritatib⁹ adhuc p̃ter allegatas in rõnib⁹ ia3 fa-
ctis. ait eni Aug. 15. de tri. nõ enim percepit de⁹ sapiam q̃ ca.5.
esset sapiens: sed ipse sapiẽtia est. ¶ Ite3 Grego. 16. mor.
super iº. Qui aũt nouerit eu3 ignorant dies illius: ait sic.
De⁹ nãq3 hoc est qd̃ h3: eternitatẽ q̃ppe h3: sed ipse ẽ eter
nitas. luce3 eni h3. i. sapientiã: sed lux sua ille est. clarita-
te3 h3: sed ipse est claritas sua: nõ est g̃ in deo aliud esse τ
aliud habere: huic concordat Ansel. moñ. Si ergo sũma ca.16.
natura nõ est iusta: nisi per iustitiã: nec iusta põt esse nisi
per se. quid magis ꝯspicuũ: quid magis necessariũ q̃3 ꝙ
eade3 natura ẽ ipsa iustitia: Et subdit. Quapropter si q̃-
ratur q̃d sit illa sũma natura q̃d veri⁹ r̃ñdet̃: q̃3 iustitia:
Sed cõstat ꝙ oẽs tales p̃dicationes in abstracto essent
false posita tali distinctiõe formali: cum nihil sit illud a
quo distinguit̃. g̃. ¶ Cõfirmat̃. q2 tunc nõ ꝓprie de⁹ di-
ceret̃ esse iustitia vel sapiẽtia: sed h̃ẽre iustitia3 econtra
clamãte Ansel. vbi ꝓximo sũma natura nõ ꝓprie dicit̃:
q2 habet iustitiã: sed q2 existit iustitia. ¶ Ad hoc quoq3
ẽ auctoritas Cõmẽta. 12. meta. vbi dicit. ꝙ de⁹ ẽ sapiens Cõ.39.
τ viuus τ scia τ vita ꝓprie dicunt̃ de eo. τ infra dicit in
eodẽ cõmẽto ꝙ in talibus p̃dicatiõib⁹ nullus modus ẽ
quo distinguat̃ p̃dicatũ a subiecto τ disposito extra itel-
lectũ. s. in essentia rei verba oĩa sua sunt. ¶ 2m ꝯñe3 p- 2a ꝯ.
bo p̃mo sic. si essent tales p̃fectiones in deo distincte ali- ꝯ scotu3
que entitates: de⁹ nõ esset sũme simplex. ꝓbo ꝯña3. p̃mo ca.17.
ex intentiõe Ansel. moñ. sic arguẽtis. cu3 sũma nã nullo
mõ cõposita sit: τ tñ oĩ mõ tot illa bona sit: necesse ẽ vt il-
la oĩa nõ plura: sed vnũ sint. ide3 g̃ ẽ q̃dlibet vnũ eorũ qd̃
oĩa: siue sil̃ siue singula: vt cũ dicit̃ iustitia vel ẽẽntia: idẽ
significat ꝙ alia vel oĩa sil̃ vel singula. Ex his p3 ꝙ hac
ꝯñã vtit̃ Ansel. si sũma natura ẽ simplex: illa bõa nõ sũt
plura. g̃ ex opposito ꝯñtis si sunt plura illa nã nõ est sim-
plex. ¶ Probat̃ ẽt rõne: q̃ñ de rõne simplicis in q̃tum 2m
simplex ẽ: est nõ icludere plura τ nõ posse actu: aut ẽt in-
tellectu in plura diuidi: vt dicit Ansel. de incarna. v̄bi. τ ca.4.
P. 9. meta. ca. de vno. τ cõmẽta. 12. meta. dicit ꝙ simplex T. c. 7.
absolute significat indiuisibile actu τ potẽtia. g̃ si aliqd Cõ. 37.
est diuisu3 in plura seu si ẽ plura: quox̃. s. nõ q̃dlib3 ẽ ip̃m
nec aliqd vnũ: ĩdiuisu3 oĩno ẽ q̃dlib3 illox̃. hoc. n. mõ tñ
vere d̃r aliqd eẽ diuisum in plura. vñ nõ obstãte ꝙ de⁹ ẽ
trinitas p̃sonax̃: nõ tñ diuisus ẽ in p̃sonas: cũ q̃l3 sit ipse
τ ipse oĩo indiuisus q̃lib3 est eax̃. Si g̃ inq̃3 aliqd ẽ diui-
sum ip̃m nõ ẽ simplex: s3 si sit talis multitudo p̃fectionũ
diuax̃ ex̃ aĩam: ꝯp̄hẽdẽs illas ẽ diuisu3 in illas. g̃ illõ nõ
ẽ simplex. Quid ãt põt dici illas in se ꝯp̄hẽdere: nisi de⁹:
de⁹ g̃ nõ erit simplex. Nisi forte ad hoc dicat̃: ꝙ l3 q̃l3 a
q̃lib3 alia sit diuisa: q̃l3 tñ est ipse de⁹ vel aliqd̃ vnũ in se
indiuisu3 est q̃l3 illax̃. sicut dicim⁹ de p̃sonis q̃ iter se di
stincte existẽs sũt diuinitas τ vna simplex eẽn̄a dei. S3 istõ

opinio ista dicere non pōt: vt statim patebit. Et q̃uis ali quis hoc diceret irrōnabil'r loqueret̃. Nā ẜm hūc modū in q̃lib3 ꝑsona esset de trinitas: imo q̃ternitas: imo ꝛ mil lenarius nō minoꝛis iter se distinctionis q̃ꝫ sit distinctio ꝑsonalis trinitat̄: qḋ abhorreret auris hūana. Et p3 ꝯñ: q2 nō mioꝛ est distinctio absolutoꝝ q̃ꝫ relationū: vñ ꝛ do ctores cōiter refugiūt assignare distictionē ꝑsonarū per aliq̃ absoluta. Et p̄terea cur sapia nō erit vnū suppositū
3^m ꝛ iusticia aliud: ꝛ sic de ceteris. ℂ 3°. pbo ꝯñam ex dictis opinātis: ꝛ sumo. vbi grā. sapia3 ꝛ iusticiā. iste p te distin guunt̃: aut g̃ se totis p̄mo: aut nō se totis p̄mo. Si se totis p̄mo. g̃ per opinantē. z6. di. ꝯtra ꝑpositi^m sunt p° diuersa ꝛ nō aliq̄d idē entia. Sic eni3 arguit ipse de ꝑsonis aduiui cē ꝯtra illū. ꝛ si sic. g̃ in se ꝯprehendēs sapia3 ꝛ iusticiā nō est simplex: quō eni simplex est qḋ plura includit: quoꝝ vnū nō est alterū: nec ipse sūt aliqḋ idē qḋ sit singulū eo rū: sic eni qōlib3 ꝯpositū posset dici simplex. Si vō nō se totis p̄mo: ꝛ tñ distinguunt̃. g̃ ẜm tuā argumētationē ali quo sui sapia est eadē iusticie: ꝛ alio aliquo sui distiguit̃. ꝛ iuxta modū loquēdi aliquoꝝ hui⁹ opionis dr̄ q̃ est ea dē sua realitate ꝛ distingui̇̃t ꝑpria foꝛalitate. Et tūc quero de formalitate quā ponis distinctā a realitate: an se to ta p̄mo distinguat̃ a sua realitate: ꝛ tūc sapia nō erit in se simplex: aut aliquo sui tm̄ ꝛ aliq̃ alio sui distinguit̃: ꝛ erit ꝑcedere in formalitatib⁹ formalitatū i ifinitū. Nec pōt dicere q̃ sapia se tota p̄mo sit eadē realr̄ ꝛ se tota p̄mo di stincta formalr̄: q2 sic et dicet ꝑpositinus q̃ vna ꝑsona se tota p̄mo eadē est alteri essentialr̄ ꝛ se tota p°ab ea est di
R̃n°. scot. stincta ꝑson alr̄: ꝛ nō cōcluderet iste ꝯtra illū pluralitatē
d. 5. q. vl aliquā itrinsecā in ꝑsona: vt intēdit. ℂ Ad hanc rōnē du
tima. d. plr̄ videt̃ rñderi ex dictis opinātis. P̄rio qdē q̃ non ois
8. q. 4. pluralitas facit ꝯpōne3: s3 pluralitas illoꝝ tm̄mō: quoꝝ
Z. c. 16. vnū est potētiale respcū alterius: sicut habet̃ ex. 8. meta. Jn ꝑposito aūt nulla formalitas est potētialis: sed q̃lib3 sūme actualitatis. g̃ nō cōponunt. ℂ 2° dr̄ q̃ vitat̃ ꝯpō ꝛ saluat̃ simplicitas. vbi tales entitates vel foꝛalitates ha bēt sūmā ꝛ perfectā identitatē inter se: q2 idē nō ꝯponit nec aggregat̃ cū seipso. hoc aūt ꝯtingit vbi hui⁹ formali tates sunt ifinite. Nā ꝑpter infinitatē rōnis q̃cq̄d pōt eē
Ꝫ rñonē cū ea est ide3 sibi. ℂ De rñsiōes smialr̄ ponunt̃ ab eo. di.
Scoti. 5. q. vlti^a. ꝛ di. 8. q. 4. S3 neutra sufficit. nō qdē p°: q̃m ꝛ si per illā forte vitaret̃ ꝯpositio: nō saluat̃ tñ simplicitas: q2 vt pbatū est nihil includēs plura mō p̄misso est simplex: tātoq3 plus a simplicitate recedit q̃to illa iclusa min⁹ fa ciunt vnū. Cōstat aūt q̃ minus faciunt vnū plura: quoꝝ qōlib3 est in actu ꝛ nullū in potētia respcū alterius: q̃ꝫ ea quoꝝ vnū est in potētia ad aliud: sic mioꝛ est vnitas soli us aggregatiōis q̃ꝫ ꝯpōnis vere: vt ipse ēt fatet̃. di. 2. q. vl tima. ℂ 2^a ēt rñsio nō valet: q̃m aut illa ifinitas p̄mittit secū aliā distinctionē vel pluralitatē formalitatū: seu ta liū entitatū: ꝛ tunc nō saluat simplicitatē: vt p3 ex dictis. ℂ Qḋ ēt confirmat̃ ex dictis ei⁹: ponit eni q̃ realitas ge neris ꝛ realitas dr̄ie in spē nō ꝯposita ex diuersis reb⁹: q̃ lis est albedo aliquo mō ꝯponunt adinuicē: ꝛ spēs talis ē ꝯposita aliquo mō: quō h3 eū repugnat sūme simplicita ti: vt deo esse ꝯpositū: ꝛ tñ ẜm eu3 distinctio tm̄ formalis est generis ꝛ dr̄ie: vt p3 di. 2. q. vlti^a. ꝛ di. 8. in illa. q. vtru3 deus sit in genere. Et li°. 2°. di. 3. q. 6. ait. illa ifinitas nullā pluralitatē aliquoꝝ p̄mittit secu3: tunc habeo ꝑpositū ꝛ ipse recedit a ꝑprio dicto. ℂ Ad hāc etiā ꝯnem pbandā
ca. 6. bene pōt applicari rō Ansel. de incarnatione vbi. quā fac̄ cōtra quēdā dicētē tres ꝑsonas eē tres res distinctas: ea rū tñ esse vnā voluntatē ꝛ potestatē: sed ꝑpter breuitatē
ca. 7. omitto. ℂ Auctoꝛitatib⁹ ꝯfirmat̃ ꝯ. Ait. n. Augu. 6. d̄ tri. q̃ in deo eadē est bonitas que sapia ꝛ magnitudo ꝛ eadē

veritas q̃ illa oīa: ꝛ nō est ibi aliud beatū esse: ꝛ aliud ma gnū esse: aut sapiētē aut verū aut bonū esse: aut oino ip̄m
esse. ℂ Jtē. 15. de tri. vna inq̄t eadēq3 res dicit̃: siue dica ca. 5.
tur eternus de⁹: siue imoꝛtalis: siue icoꝛruptibilis: siue i cōmutabilis: itaq3 cū dicit̃ viuens ꝛ intelligēs qḋ est vti q3 sapiens hoc idē dicit̃. nō eni p̄cepit sapia3 qua esset sa piens: s3 ipse est sapia. Et l3 vita eadēq3 virtus siue potē tia eadēq3 spēs: qua potens atq3 speciosus dicit̃. Et infra eodē c. hec 4^{or}. s. vita sapia potētia spēs non equalia diui denda sunt. noīa. n. q̃uoꝛ: res aūt vna est. Nec valet dice re q̃ Aug. nō dicit ea esse vnā formalitatē: sed vnā re3. d̄ cēdū q̃ verū est q̃ nō vtit̃ hoc vocabulo formalitas: q̃m nec suo tp̄e foꝛte erat in vsu ad hāc significationē: in qua iste doc. vtit̃. Sed in s̄nia idē dicit: cū tales p̄dicationes in abstracto det: que non possunt esse vere stante mutua formalitatis distinctiōe seu entitatū earū q̃ per p̄dicatū ꝛ subm̄ iportant̃: qḋ etiā iste doc. h3 cōcedere: vt est ostē sū supius. ℂ Ad hoc est alia auctoꝛitas Aug. in p° dialo go ad seipsum q̃ dr̄ inq̄sitiones de trinitate. ibi eni iter ce tera iterrogat sic: an aliq̄d distet in deo eē viuere ꝛ itelli gere posse: Et rñdet nullaten⁹ aliud est in deo eē ꝛ aliō i telligere: vel aliō viuere ꝛ aliud posse: q2 de⁹ eo ipso quo est viuit: ꝛ eo quo itelligit pōt: ꝛ eo quo pōt ē: q2 simplex diuinitas ꝛ nā vnū h3 eē viuere ꝛ itelligere ꝛ oino posse: s3 nō ita est in nobis du3 aliud est in nr̄a nā viuere aliud ītelligere aliud posse. Jn deo vō hec oīa vnū atq3 idē sūt.
Ad hoc etiā est intētio Ansel. mon̄. ℂ Ad rōnes opionis ca. 17.
ei⁹. ℂ Ad p̄mam dico: q̃ ita posset argui ꝯtra eū dicēdo: Ad rōes
si ifinita sapia esset realr̄ ifinita bonitas: sapia in cōi eēt Sco. p̄. s.
realr̄ bonitas in cōi: qḋ ꝯñs est falsum vt suū. ꝛ ꝯña pbat̃ d. 8. q. 3.
sic sua: q2 ifinitas sicut nō destruit formalē rōnē eius cui addit̃: sic nec realitatē destruit. ℂ R̃n°. tñ ad rōnem ne gando ꝯñam que etiā ẜm dicta eius h3 instantiā. Nā di cit q̃ sūma essentia. i. diuina est formalr̄ vita intellectua lis ꝛ itellectualitas ifinita. g̃ essentia est formalr̄ intelle ctualitas ifinita ꝛ vita infinita: nec tñ essentia in cōi est formalr̄ vita vel intellectualitas in cōi: ꝛ simil'r de aliq̄s posset poni exemplū. nō eni3 incōueniēs est aliq̄d esse de rōne iferioꝛis qḋ nō est de rōne supioꝛis: nec ex h̄ destrui tur rō supioꝛis. ꝛ per hoc p3 ad pbationē illius. ℂ Ad cō firmationē dōm: q̃ loquēdo de diffōne dicente q̄d rei: si diffiniret̃ sapia dīna diffinitio ei⁹ esset diffinitio bonita tis: ꝛ ecōuerso. q̃cq̄d sit de diffōnibus dicētib⁹ quid nois vtriusq3 ẜm presentē institutionē. ℂ Ad 2^{am} mihi est le
ue rñdere: qui nō do aliqḋ p̄n^m emanationu3 preter ipsas Ad 2^m
ꝑsonas: vt p3 i p̄cedēti di. p3. n. diuersitas p̄n^{ij} p h̄ q̃ sol⁹ pr̄ ē p̄n^m filij: pr̄ vō ꝛ fili⁹ sūt p̄n^m spūs sci. ꝛ s3 h̄ q̃ vn⁹ p̄ce
dit ab vno. alter a duob⁹: assignat rōnē Aug. 15. de tri. q̄re ca. 27.
fili⁹ ē nat⁹ ꝛ vbū: nō aūt spūsscūs: s3 est dat⁹ ꝛ donu3: ꝛ sil'r
Ansel. mon̄. vtrū tñ h̄ sit sufficiēs rō: an possit sufficiētioꝛ ca. 55.
assignari. videbit̃ di. 13. ℂ 2°. si dr̄ p̄n^m quo: vt cōiter da tur: adhuc rō nō val3. vñ negabo tūc añs: q̃m nō ipoꝛ'e est diuersaꝝ p̄ductionū idē eē p̄n^m: sic p3 q̃ volūtas dīna ẜ3 istū doc. est p̄n^m spūsci ꝛ p̄n^m creaturarū. ℂ Jtē nr̄a volū tas p̄n^m est diuersoꝝ actuū. lux ꝫ3 p̄n^m illuminatiōis ꝛ ca lefactiōis: ꝛ inūera exēpla possent ad ide3 dari. ℂ Ad id qḋ dr̄ nō posse saluari sine distictiōe p̄ncipioꝝ: q̃ fili⁹ na turalr̄: spūs vō scūs libe p̄ducat̃. dico q̃ h̄ nō impedit̃ ex vnitate p̄ncipij: q̃m ꝛ idē p̄n^m aliq̃rū pōt eē p̄n^m nāle aliq̃ rū libeꝝ. p3 de voluntate nr̄a. ꝛ silr̄ de⁹ pr̄ gnāt nālr̄ ꝛ cāt libe: ꝛ si volūtas sit p̄n^m spūsci vt vult iste doc. adhuc ne cessario erit p̄n^m eius ꝛ libere ꝛ cōtingēter p̄n^m creature. assumit̃ aūt ꝛ vnū falsu3. s. q̃ spūsscūs non naturaliter p̄ ducat̃: vt ifra patebit. Cur aūt fili⁹ vbū nō aūt spūsscūs: puto nō esse nob ꝯphēsibile i vita ista de lege cōi: siue po

naľ talis distinctio pncipÿ: siue non: vt isra diceť. ¶ Ad
aliã ,pbationé dico: q̃ sicut illa nã ex se determinata est ad
tot supposita: ita ad tot pductiões: nec alia cã q̃rẽda est:
Ad 3m nec alia põt dari. ¶ Ad 3am rõné dico: q̃ nõ video in quo
sensu illud añs possit esse veꝝ: nisi forte in vno. vz. si ly i-
quãtũ teneať specificatiue: ita q̃ specificet rõné dicentẽ
quid nois boni ꝛ veri: ꝛ denoteť pdicatũ eẽ de rõne illi⁹
cui addiť: ꝛ de illo pdicari in p mõ dicẽdi per se ꝛ de alio
nõ sic: sicut diceremus q̃ hõ inq̃tuz vnus: est idiuisus: ꝛ nõ
inq̃tum aial: eo q̃ indiuisuz p° ꝛ per se verificeť de vno:
qm̃ poniť in rõne vni⁹ ꝛ nõ de aiali: cũ in eius rõne nõ ca
dat. Sic ğ in hoc sensu: qꝛ ſm vnũ modũ diffiniẽdi noia
pdicta itelligibile cadit in rõne veri: ꝛ non in rõne boni.
ecõtra võ diligibile in rõne boni: ꝛ nõ in rõne veri. Uñ h
videť per se in pmo mõ: ſm q̃ in talib⁹ põt perseitas iue-
niri: verũ est itelligibile. Et silr ista. bonũ est diligibile: ꝛ
ſm hoc cõcedẽdo añs: neganda est ꝯña: sicut ꝛ hec negãda
est. homo inq̃tum vnus est indiuisus: ꝛ nõ inq̃tuz aial ꝛ
inq̃tum aial est suba: ꝛ nõ inq̃tum vnus. ğ in hoie sũt ex
natura rei distincte rões aialis ꝛ vnius: cũ vnũ nullã en
titatẽ vel formalitatẽ penitus addat supra entitatẽ: que
T. cõ. 3. diciť vna: vt pz 4° meta. atq3. 10. ꝛ isra ,pbabiť. di. 24. q.
T. c. 7. 8 p°. Si võ nõ sic accipiť: añs negandũ est: qꝛ in nullo alio
ꝛ. 9. sensu de virtute ſmonis hz veritatẽ. ¶ Ad auctoritatez
li° p. c. 4 Dam. dico: q̃ si iuxta sonũ accipiť sequereť plusq̃ iste ve
lit cõcludere. vz. q̃ sapia nõ est natura diuina: sz aliquid
circa ipsaz. dicit aũt iste q̃ sapia est natura dĩna per iden
titatem: ꝛ per ꝯñs est ipsa: ꝛ nõ circa ipsaz. Dõm ğ q̃ non
intendit Dam. q̃ talia nomina significent aliq̃ exñtia in
deo a dei natura distincta: sz intẽtio eius est q̃ ista hz for
mã vocis videnť significare nõ ipsam nãm: sz aliq̃ circa
ipsam: qꝛ sic etiã significãt in nobis: lz aũt sic videať: tñ
nõ est ita. ¶ Et hec rñsio ꝯfirmaľ per Aug. similr loquẽ
ca. 5. tem ꝛ se statim exponentẽ. 15. de tri. vbi ait. Si dicať. de⁹
eternus: imortalis: icorruptibilis: imutabilis: viuus: sapi
ens: potens: speciosus: iustus: bonus: beatus: spũs: horum
oium nouissimũ qð posui. s. spũs quasi tãtũ mõ videť si-
gnificare subam. Cetera võ hui⁹ sube qualitates: sz nõ est
ita in illa ineffabili simpliciq3 natura: qcqd eniz ſm q̃li-
tates illic dici videť: ſm subam vel essentiã est intelligẽ
dum. absit enim vt spũs ſm subam dicať deus: ꝛ bonus
ſm qualitatẽ: sed vtrũq3 ſm subam. sic oia cetera que cõ
memorauimus. ꝛ in fine. c. dicit. q̃ in deo idez est iustum
esse qð bonũ qð beatũ: idemq3 spiritũ esse qð iustum et
bonum ꝛ beatum esse. Qð vero inducitur. ex Dam. dicẽ-
dum esse metaphorice dictũ: nec dictuz esse pelagus esse
infinitum ,pter infinitã vel aliquãtam multitudinem
perfectionũ distinctarũ in deo: sz ,pter vnice perfectio-
ca. 2. nis ꝛ sube infinitatẽ. ¶ Ad auctoritatẽ Aug. de. 8. de tri.
dõm q̃ ad illud sufficit distinctio ꝯceptuũ rñdentiũ his
nominibus verũ magnũ: que tñ est alia q̃ distinctio bo-
nũ sapiens sapia: vt patebit in. q. sequẽti. Nec ,pter illaz
argumentationẽ opz ponere aliquã distinctionẽ verita-
tis ꝛ magnitudis in deo: neq3 hoc intẽdit Augu. qð pz ex
ca. 2. eo q̃ ait ibidẽ. nõ eni illi maior est que verior nõ est. vbi
est ipsa trinitas magnitudo: qꝛ in eẽntia veritatis hoc est
verũ esse qð ẽ esse: ꝛ hoc est esse qð ẽ magnũ eẽ ꝛc̃. ¶ Ad
li° 3° rõné sumptã ex dicto Aug. ꝯtra Maxi. dico p°: q̃ ita de-
duciť ad ,pbãdũ tãtã distinctionẽ esse attributaliuz pfe
ctionũ: quãta est diuinarũ psonaꝝ adinuicẽ. Qð iste doc.
vt puto nõ vellet ꝯcedere. ¶ Rñ°. tñ ꝛ dico: q̃ Aug. nõ fe-
cit predictã ꝯparationẽ attendẽs maiorẽ vel minorẽ di-
stinctionẽ psonaꝝ abinuicẽ: q̃ bonitatis ꝛ sapie pris: sz at-
tendẽs maiorẽ ꝛ minorẽ silitudinẽ ad eẽ partẽ ꝛ cõpone-
re. certũ eni est q̃ in creaturis tales pfectiões magis hñt
rõné partis ꝛ cõponibiliũ q̃ supposita subsistẽtia: ꝛ tñ in
deo nõ ꝯponunt nec sunt ptes. Multo ğ min⁹ per se ipse
sunt ptes aut cõponũt: ꝛ istud expsse pz intuenti ibi vba
Aug. q̃ recitare pp breuitatẽ obmitto. poniť aũt a ma-
gistro di. 19. p° libri. c. nõ ẽ aliq̃ triuz psonaꝝ. i fine. ¶ Ad Ad 4m
4m p° dico: q̃ per illã rõné pariter ,pbareť q̃ distinguerẽ
tur realr sic arguẽdo. de qbuscũq3 idẽ pdicatũ reale ꝛc̃. il
la distinguuntur realr. ¶ Et si dicas q̃ sufficit distictio
formalis: tũc tibi diceť: sicut ꝛ tu dicis q̃ tũc nõ poterit ,p-
bari aliq̃ distingui realr aut plusq̃ formaliter. Et iteruz
alius dicet eadẽ facilitate q̃ sufficit distinctio rõnis: re-
spondeo tñ ad rõnem q̃ q̃litercũq3 maior habeat verita
tẽ (qꝛ de hoc in. 33. di. videbiť) mior ẽ falsa. Et dico q̃ sicut
ẽ verũ dicere q̃ diuinus itellectus itelligit: ita ẽ verũ q̃
eius volũtas itelligit: ꝛ sicut volũtas vult: ita itellectus
vult: q̃uis tales predicatiões itellectus vult: voluntas i-
telligit: nõ sint per se in pmo mõ: qð tñ nõ ifert aliquã di-
stinctionẽ itellectus ꝛ voluntatis ex natura rei: ꝛ similr
dico de alÿs. vñ si ista sit vera: pater dicit mẽoria: vel di-
cit itellectu: quod ego nõ habeo cõcedere: nisi memoria
vel itellectus staret appropriate ,p pr̃e: qꝛ nõ do pncipiũ
quo. aliud a pncipio quod. Si tamẽ inquã illa eẽt vera:
hec esset etiã vera: pater dicit volũtate ꝛ ecõtra. Si ista
detur: pater spirat volũtate: hec etiã esset danda: spirat i-
tellectu: qꝛ itellectus ꝛ volũtas in deo sunt id ipsuz oino
ex pte rei. ¶ Q̃. cur talia nõ ꝯcesserim: cũ ꝯcedam q̃ vo-
luntas creata itelligit seu hõ itelligit volũtate ꝛ vult itel
lectu: ,pter idẽtitatẽ itellectus ꝛ volũtatis in eo. ¶ Ad Ad 5m
5m dico pmo: q̃ si ratio illa aliquid valeret: ita ,pbaret di
stinctionẽ rerũ itellectus ꝛ volũtatis: sicut formalitatũ:
nisi ad placituz quis loquať: ꝛ tamẽ illud tu nõ cõcedis.
Rñdeo tñ negãdo ꝯñam: que ẽt nullã hz apparẽtiam ex
forma. cũ nec subiecto nec pdicato ꝯueniãt: lz in vna pte
cõueniãt pdicati. Ad rem autẽ vlteri⁹ eundo dico: q̃ ea-
dẽ entitas idiuisa oio ꝛ simplicissima in deo ẽ itellectio
ꝛ volitio atq3 eẽntia: ẽ tñ aliquoꝝ obtiue itellectio: quoꝝ
ipsa nõ ẽ volitio: ꝛ quoꝝ nõ ẽ essentia. Nã nullius creatu
re ipsa ẽ essentia: ꝛ tñ cuiuslibz ipsa ẽ itellectio: ꝛ oium i-
telligibiliũ siue bonoꝝ siue maloꝝ ẽ itellectio. Nec tñ ẽ
maloꝝ volitio. Ex hoc aũt nõ seqtur aliqua distinctio i-
ter itellectionẽ dei ꝛ eius volitionẽ ex aiaz: qꝛ cuiuscũq3
diuina itellectio ẽ itellectio eiusdez diuina volitio: ꝛ silr
diuina eẽntia ẽ itellectio: ꝛ cuiuscũq3 diuina volitio ẽ vo
litio: eiusdez dĩna eẽntia ꝛ dĩna itellectio ẽ volitio: ꝛ cui⁹
dĩna eẽntia nõ ẽ eẽntia: eiusdẽ nec itellectio nec volitio
dĩna ẽ eẽntia. Exẽpla patẽt tã in deo: q̃ in creaturis. Con
stat. n. ſm oẽs q̃ vnica itellectiõe oio idiuisa nouit deus
tã pterita: q̃ futura: ꝛ p ꝯñs dei pscia ꝛ dei itellectio sunt
id ipm oino a pte rei: ꝛ tñ h nõ obstãte illa itellectio ali-
quoꝝ ẽ itellectio: quoꝝ ipsa non ẽ pscia: puta preteritoꝝ:
quoꝝ tñ itellectio ẽ itellectio. etiã eorũdẽ pscia ẽ itelle
ctio: ꝛ quoꝝ pscia nõ ẽ pscia: nec eorũ ipsa itellectio ẽ
pscia. In creaturis võ certũ ẽ q̃ itellectio. qua v̾bi gr̃a.
sortes nouit lapidẽ: ẽ aliq̃ eẽntia: que nullatenus a seipa
ẽ distincta: ita q̃ absq3 vlla distictiõe a pte rei illa itelle-
ctio ẽ illa eẽntia: ꝛ illa eẽntia ẽ illa itellectio: ꝛ tñ illa ẽ i-
tellectio lapidis: ꝛ nõ ẽ eẽn° lapidis. ¶ Ex his pz ad ꝯfir
mationẽ dõm eẽ q̃ illa maior sit vã accipiẽdo signare cõ
muniter ẽt ad ꝯsignare: alias nõ: vt pz i exẽplis adductis.
¶ Ex qb⁹ ẽt põt argui ꝯ aliã opionẽ. Et vlteri⁹ ꝯcedẽdũ
ẽ q̃ h v̾bũ diligit aliqd ꝯnotat: qð nõ ꝯnotat h v̾bũ itel-
ligit. ꝛ silr aliõ ꝯnotat h nomẽ volitio: qð nõ connotat h
nomẽ itellec°. ꝯnotãt. n. volit° ꝛ dilec° ꝛ silr vult ꝛ diligit
bom. s. exñs vl' apparẽs. Nã noie volitiõis i cõi itelligim⁹
ꝯsensionẽ i bom vl' apparẽs bonũ: sicut pscia ꝯnotat futurũ:

qđ tñ nõ ꝯnotat nomẽ itellectiõis. Et qꝛ oẽ qđ deo apps bonũ: est bonuz: vtiqꝫ seqtur. deus diligit maluz. ğ malũ est bonum: qꝛ võ nomẽ itellectionis illud nõ cõnotat: nõ seqtur. deus itelligit maluz. ergo maluz est bonũ. tota ergo causa q̃re vna illarũ est vera ⁊ reliqua falsa est diuersitas terminoꝝ q̃tum ad cõnotata: nõ aũt diuersitas borũ que significant in deo: seu pro q̃bus supponunt illa nomina itellectio dei ⁊ volitio dei. Que diuersitas in cõnotando si tollereꝛ: ita φ per nouã institutionẽ essent noia nullatenus cõnotatiua: aut id ipsuz vnũ cõnotaret qđ aliud ⁊ eꝫ. vel vtraqꝫ illarũ esset vera: vel vtraqꝫ falsa: sicut etiã per nouã istitutionẽ fieret: vt nomẽ prescie nõ cõnotaret futurũ: neqꝫ aliqd qđ nõ cõnotat nomẽ intellectionis: nec ecõuerso aliqd cõnotaret nomẽ itellectionis: qđ nõ etiã ꝯnotaret nomẽ prescientie: tunc sic hec esset vera. deus itelligit preterita: ita hec foret vera. deꝰ prescit preterita: ⁊ sic ad ibidẽ. ¶ Ad rõnem p̃ncipalẽ qõnis supra

Ad rõz p̃n[le] .q. 15. ð tri. ca. 5.

rũsum est. ¶ Ad ꝯfirmationẽ aũt dico: φ non ait Aug. illa esse equalia: ſʒ dicit ipsa nõ esse inequalia: vt supra pʒ in auctoritate eius adducta pro ꝯne zᵃ. Sicut ergo idez nõ est sibi inequale: sic nec ista. Et si alibi diceret hꝰ esse equalia exponenda est per istud dictũ suuz: vt intelligaꝛ φ nõ sunt inequalia: nec vnũ alio pfectius: neqꝫ moueat φ pluraliter dico ista ⁊ pfectiones attributales ⁊ hꝰ. cuz ẜm veritatem nõ sint plures: ſʒ vnica perfectio tñ. Extẽso eniz nomine seu vocabulo vsus suz: sic ⁊ Ansel. cũ ait. vt supra allegatũ est: cuz sũma natura nullo mõ cõposita sit: ⁊ tamẽ omnimodo tot illa bona sit: necesse est vt illa omnia non plura: ſʒ vnuz sint. Ecce dicit φ est tot illa bona: ⁊ tamẽ oĩa illa nõ sunt plura: ⁊ per ꝯñs nõ sunt tot. dicitꝛ ergo illa natura esse omnia illa bona ⁊ tot: qꝛ bonum illud est qđ significãt illa omnia: ⁊ tot illa nomina ⁊ qđlibet illoꝝ: ⁊ hunc itellectum ipse premisit in p̃ncipio capi

ca. 17. tuli illius. Sic iterrogãs. Quid si ergo illa sũma natura tot bona est: erit ne composita taz pluribus bonis: an potius nõ sunt plura bona: sed vnuz bonum tam pluribꝰ nominibus significatũ: Et hanc z[am] partẽ ipse acceptat primam reyciens in verbis ꝓxime allegatis: ⁊ idẽ dicit magister in ista distinctiõe capꝫ. hic diligẽter notãdũ est.

¶ Distinctionis octaue. Questio. II.

SEcundo circa hãc distinctionem. quero vtrũ perfectiones attributales distiguãtur. ¶ Arguo φ nõ

ca. 17. auctoritate Anẜ. moñ. dicẽtis: queadmodũ itaqꝫ vnuz est quicquid cẽntaliter de summa substãtia dr: ita ipsa vno mõ vna cõsideratione est q̃cq̃d est essentialr. non ğ ẜm aliã ⁊ aliã rõnẽ est iusticia ⁊ sapiã: ſʒ ẜm eandẽ.

oppoⁿ In oppositũ arguiꝛ: qꝛ si nõ distinguerenꝛ rõne: tunc nõ possent imediate duo attributa iungi: aut aliqd imediate iũgi nomini dei sine nugatione. ꝯñs est falsuz: nulla enĩ nugatio est si dicaꝛ. deꝰ fortis. deus sapiens: aut aliqd simile. Similr nec si dicaꝛ iusta volũtate dei hoc vel illud factũ est: ⁊ tñ duo attributa immediate iunguntur.

Respondeo premittẽdo quid nominis aliquoꝝ terminorum scʒ attributi. rõnis attribuibilis perfectio-

Attributũ q̃d ẽ. nis attributalis. ¶ Attributũ voco nomẽ de deo ⁊ de oĩbus personis simul: ⁊ de q̃libʒ sigillatim predicabile denotãs qđlibʒ de quo dicitꝛ esse tale quale vnicuiqꝫ meliꝰ est esse: q̃s nõ tale esse iuxta itellectũ in precedẽti. d. arti. pmo. qõnis in solõne rõnis 3ᵉ opi. ibi recitate. Per pmaz particulam excludunꝛ nomina notionalia de deo dicta.

rõ attribuibilis q̃d est. per z[am] excludunꝛ talia. creator premiator sũmũ: ⁊ multa similia. ¶ Per rõnẽ attribuibilẽ intelligo rõnẽ seu cõceptuz anime explicãtem q̃d per attributũ significatur.

¶ Perfectionẽ võ attributalẽ voco entitatẽ quã significat p̃ncipalr ⁊ pro qua supponit abstractũ attributum de deo dictũ. ¶ Scđm hoc erũt 4ᵒʳ arti. Jn p̃ videbiꝛ de quesito. Jn zᵒ videbiꝛ vtrũ attributa distinguanꝛ rõne. pfec[tio] attributalis q̃d ẽ.

Jn 3ᵒ vtrũ qđlibet attributũ predicetꝛ in q̃d de deo ⁊ de alio attributo. Jn 4ᵒ vtrũ attributũ abstractum ⁊ eius concretum dicta de deo sint synonima.

Quantũ ad p̃[m] premitto vnam distinctionẽ de distingui rõne. Aliq̃ enĩ possunt distingui p̃ᵒ ar[tᵒ] rõne: qꝛ ipsa sunt rõnes seu cõceptus distincti. Et isto mõ nõ itelligiꝛ questio: qꝛ pfectio attributalis nõ est rõ nec conceptus aĩe: sed vna ⁊ summa res eternalr exñs. Alio mõ possunt aliqua dici distingui rõne: qꝛ eoꝝ sunt ꝓprie rõnes distincte: ita φ rõ vnius nõ est rõ alterius nec eꝫ: ⁊ z[m] isto mõ etiã questio nõ est dubia. suppositis his q̃ in pcedẽti qõne dicta sunt. vʒ. φ nõ sit aliqua distinctio ex aiaz iter perfectiões attributas seu attributales: ⁊ φ nõ sit nisi vnica ⁊ idiuisa aut simplex perfectio oĩbus attributis signata. sic enĩ nõ sũt aliqua: quoꝝ vnius rõ nõ sit rõ alterīꝰ: ſʒ vnicũ est: cuiꝰ sũt oẽs hꝰ rõnes si plures sint. 3ᵒ aliquid põt dici distingui ab aliquo rõne: qꝛ eius sũt plures rõnes: ⁊ ipm ẜm vnã differt a seipso ẜm aliã: sic φ extrema talis distinctiõis nõ itelliganꝛ esse ipse rõnes: nec aliqua aggregata ex rõnibꝰ illis: sed ipsamet res ex pcise diuersis hꝰ rõnibus ipoꝛtata differat a seipsa: queadmodũ multoꝝ verba doctoꝝ sonare videnꝛ i ista mã ⁊ in alijs. ¶ Et in h sensu itelligo qõnẽ. Ad quã rñdendo pono cõclusionẽ negatiuã. ⁊ ꝓbo gñaliter φ ipossibile est aliquã rẽ sic a se rõne distingui. ¶ Prĩo sic. si aliq̃ res pᵒ distinp[m] gueretꝛ rõne a seipsa: aliq̃ rõ esset eiꝰ q̃ nõ eẽt eiꝰ: ꝯñs est ipossibile. ꝯñs declaraꝛ: qꝛ oẽ quo aliqd distinguiꝛ ab aliquo est ꝓpriũ illi qđ distiguiꝛ: ⁊ nõ est cõe sibi ⁊ illi a quo distiguiꝛ: h est eudẽs ex se. si ğ aliqd distiguiꝛ rõne: aliq̃ rõ erit sibi ꝓpa vel eiꝰ q̃ nõ erit illiꝰ a quo distinguiꝛ: ⁊ si distiguaꝛ a seipso illa rõ erit eiꝰ ⁊ nõ erit eꝰ. vñ signata illa rõne p quã distiguiꝛ a seipso: vex erit dře. h rõ est hꝰ: ⁊ h ẽt erit vã: h rõ nõ est hꝰ. eodẽ penitꝰ demrato p subm et pdicatuz vtriusqꝫ. iste aũt sũt ꝯdictoꝛ: ⁊ p ꝯñs pʒ ipoẜitas ꝯñtis. ¶ Zᵒ sic. qđ distiguiꝛ ⁊ a quo distiguiꝛ sũt disticta: ⁊ h vlr verũ est in oĩbꝰ: qꝛ oẽ distictũ a disticto est distin- z[m] ctũ. Si ğ aliq̃ res distiguaꝛ a seipsa: q̃litercũqꝫ distiguaꝛ ipsa est aliq̃ disticta: cuz ipsa tũc sit qđ distinguiꝛ: ⁊ a quo distiguiꝛ. Si aũt ẽ aliq̃ disticta ipsa est aliq̃ pl̃a: ⁊ nõ pciꝰ vnũ. Aliogn aliq̃ disticta cẽnt pciꝰ vnũ: ⁊ p ꝯñs ñ cẽnt disticta: qꝛ de rõne vniꝰ ẽ eẽ idiuisuz in se. ğ si aliq̃ res distiguiꝛ rõne a seipsa: ipsa ẽ aliq̃ pl̃a: ſʒ h est ipoẜe: qꝛ aut esset pl̃es res aut pl̃a entia rõnis: nõ pl̃es res: cũ supponaꝛ esse vna: ⁊ vt tollaꝛ oĩs calũnia supponaꝛ φ sit simpˣ. ¶ Jtẽ qꝛ tũc distigueretꝛ a seipsa re ⁊ nõ rõne tñ: vt suppõit: nec pl̃a entia rõnis: qꝛ ens reale nõ ẽ aliqđ ens: nec aliq̃ entia rõnis: nec ẽt p itellm ens reale trãsmutari põt in ens rõnis nec fieri ens rõnis. ¶ Jtẽ cũ illa sola distiguanꝛ que sũt pl̃a: ⁊ sola entia rõnis sint pl̃a p rñsionẽ sola entia rõnis erũt disticta: ⁊ per ꝯñs nõ res. ¶ Et si dicaꝛ φ nõ est Rño. pl̃a entia rõnis: nec pl̃es res realr: ſʒ pl̃es res ẜm rõnem.

¶ Cõtra: aut itellr φ ẽ plures res ẜm rõnẽ ⁊ nõ realr: qꝛ ꝯrñz .s. ante opationẽ aĩe nõ sunt plures res: sed per aĩam vel aĩe operationẽ fiunt plures: aut qꝛ nõ sunt plures: sed iudicãtur esse plures. Primũ nõ põt esse: qꝛ itellectus vnã rez nõ põt multiplicare in plures res. Si ẜm dicaꝛ: nihil valet: q̃n si iudicat pluralitatẽ vbi nõ est: iudiciũ falsuz est: ⁊ per ꝯñs false poniꝛ talis distictio rõnis vniꝰ rei a seipsa. ¶ Sʒ forsan diceꝛ aliter. s. φ ẽ pl̃a entia rõnis: nõ quidem formalr: sed obiectiue. i. nõ plures rões: ita φ ipsa res Rño.

sit ratio hec ꝛ illa: nec est plures res in esse reali: sed tn̄ in esse obiectiuo: q2.s. est obm̄ pluriū rōnū vel cōceptionū. Et fm̄ ꝙ est obm̄ vnius est aliud a seipsa: fm̄ ꝙ est obm̄

3 rns3 alterius. ℂ Cōtra: aut itelligis qd̄ est plura obiectiue. i. plura obiecta: sic ꝙ obm̄ vnius ꝯceptus nō est obm̄ alteri⁹: aut est plura obiectiue. i. est obm̄ pluriū cōceptuū: nō tn̄ est aliud obm̄ vnius cōceptus ab obiecto alteri⁹: s3 idē. Si p⁹ modo: aut ipsa res pcise est obm̄ conceptus: ꝛ tunc cū res sit vna tn̄: nō erunt plura obā: aut nō ipsa res pcise est obm̄ cōceptus: ꝛ tunc cu3 res sit vna tn̄: nō erūt plura obā: aut non ipsa res pcise est obm̄: s3 aliqd aliud factū in ipsa ab itellectu: qcqd sit illud siī cū ipsa re est obm̄: vel illud aliud solū est obm̄: ꝛ qḋcūq3 ho2 duo2 detur cū solū sit plura in esse obiectiuo: per rnsionē seqtur ꝙ ipa res pcise: nō distinguit̄ a seipsa: s3 tn̄ illa entia facta per itellm̄ circa rē: vel aggregata ex illis distinguunt̄. Si 2ᵐ tūc nō est aliq̄ pluralitas: nisi in cōceptib⁹ vel rōnib⁹: ꝛ per ꝯñs ipsi soli

3ᵐ distinguunt̄ ꝛ nō res a seipsa. ℂ P̄. nullis rōnib⁹ res ipa sit non ipsa. ḡ nullis rōnib⁹ res ipsa sit alia a seipsa. Et vltra. ḡ nullis rōnib⁹ ipsa res sit distincta a seipsa. cū ḡ sine rōnib⁹ nō sit distincta a seipsa per rōnes: ēt nō est distincta per rōnes a seipsa cū rōnib⁹. Añs p3 ꝛ vtraq3 ēt ꝯña pbat: qm̄ seqtur: hec res est distincta a seipsa. ḡ est alia a seipsa: ꝛ vltra ḡ illa nō est ipsa. ℂ S3 dices ad añs ꝙ verū est ipm̄ intelligēdo sic. ꝙ nullis rōnib⁹ res ipsa fit nō ipa fm̄ rē: vt sortes nō fit per rōnē nō sortes realr̄. S3 ꝙ per rōnē res aliq̄ fiat nō ipsa fm̄ rōnē: nō est incōueniēs. vnde vna res fm̄ vnā rōnē est nō ipsa fm̄ aliā rōnē. ℂ Contra. cu3 dicis res fm̄ rōnē: aut sumis rē ꝛ rōnē siī: ꝛ h̄ tn̄ dicis nō eē ipsa3 fm̄ aliā rōnē. i. aliud totū ꝯgregatū ex illa ꝛ alia rōne q̄litercūq3 itelligi possit cōgregatio illa. Et in h̄ sensu verū est qd̄ dr̄ pp alietatē rōnū iplicatarū: sed sic nō ē rnsio ad argᵐ: nec ꝯtra hoc iducit̄. Aut sumis rē ipsa3 pcise fm̄ se: q̄ illis rōnibus ꝯsideraī: ꝛ tūc est sensus ꝙ res ꝯsiderata vna rōne: est non ipsamet ꝯsiderata alia rōne: q3 sensus est falsus ex toto: cū eadē res plurib⁹ ꝯsiderationib⁹ ꝛ rōnib⁹ possit ꝯcipi: ꝛ sic supponit̄ in ꝓposito.

4ᵐ ℂ P̄. cū dr̄ ꝙ vna res distinguit̄ rōne a seipsa: aut itelligitur distingui rōne. i. a rōne tanq̄ ab agēte distinguēte: sic dicimus ꝙ itellcūs distinguit aliq̄ abinuicē: ꝛ h̄ mō iposibile est aliquā rē per itellm̄ vel ab itellectu nō solū realiter: s3 ēt obiectiue distingui a seipsa: q̄uis itellcūs rē vna3 possit distinguere ab alia: ꝛ vnam in seipsa distinguere. s. vnā ei⁹ ptē ab alia vt vnā medietatē ꝯtinui ab alia: ꝛ materiā a forma: ꝛ ois res q̄ sic i se de per itellm̄ distinguit̄: de in se est ꝯposita. nulla tn̄ per itellm̄ a seipsa3 distinguitur: siue simplex: siue cōposita: sic ꝙ ipsa tota sit qd̄ distinguit̄: ꝛ ipsa tota sit a quo distinguit̄: aut itelligit̄ qd̄ distinguit̄ rōne. i. per rōnē: tanq̄ per formale distinctiuū. Et h̄ pōt itelligi dupl'r. Uno⁰ tanq̄ distinctiuū intrinᵐ: sic vna res per suā formā subalē3 distinguit̄ ab alia: vel per aliq̄ ei⁹ ptē intrinsecā: ꝛ hoc mō ēt est ipoſe rē aliquā fm̄ se distingui rōne a seipsa. cū rō nō sit itrinseca rei. Alio⁰ pōt itelligi distingui rōne tanq̄ distictiuo extrinseco: sic dicimus subam distigui ab accñte: vel q̄litatē a suba. Et h̄ ēt mō ipoſe est rē vnā distingui a seipsa rōne: q2 q̄cūq3 distiguunt̄ sic per extrinseca distinctiua: necesse est distingui eēntialr̄: siue seipsis pmo: siue aliquo sui: sic ꝙ nō pcise p illa extrīseca distinguunt̄. h̄ p3: qm̄ si in vna suba sint plures q̄litates: vt supra dicebaī: nō ex h̄ ipsa distinguit̄ q̄litate vel q̄litatib⁹ a seipsa: qm̄ q̄litas distinctiua: nō est cōmunis illi qd̄ distiguit̄: ꝛ illi a quo distinguit̄: s3 alteri tātū ꝓpria: s3 vtiq3 vna suba distinguit̄ per sua3 q̄litatē ab alia suba quadā: ꝛ hec q̄ distinguit̄ est essentialr̄ alia substantia ab ea a qua distinguit̄. Si ḡ res aliq̄ distiguatur rōne ab aliq̄ re hoc mō: necesse est sic distincta rōne esse inter se distinctas res: ꝛ per ꝯñs ipoſe est vnā rem a seipsa rōne distingui. ℂ Ex his vt videt̄ sufficiēter p3: ꝙ nulla vna res extra aiam rōne distiguit̄ a seipsa: ꝛ ꝙ pfectio attributalis nō distinguit̄ a pfectione attributali rōne: cu3 pfectio attributalis sit vna res ex aiam: ꝛ nō rō nec rōnē includēs: ꝛ nō sunt plures aliq̄ entitates ex aiam: q̄ sunt pfectiones attributales: vt p3 ex pcedēti. q. Quelib3 etiā rationū adductarū ad pbādū gnāl'r nullā rem distinguit rōne a seipsa pōt per spāles terminos ad hoc pbandū de pfectiōe attributali spāliter fieri. ℂ 5ᵐ sic. nulla res disti 5ᵐ guit̄ a seipsa mō aliquo pp causationē: quarūcūq3 rerū in ipsa vel circa ipsa3. ḡ nulla res distinguit̄ mō aliquo a se: ꝓpter quascūq3 cōceptiones vel rōnes per itellm̄ formatas de ipsa. ꝯña t3 per locū a maiori. magis. n. videret̄ ꝙ res diuerse facte in aliqua vna re: ꝛ diuerse actiones reales deberēt rē facere illā mō aliquo differre a se: q̄ ꝯsiderationes aie. tu3 q2 tales res facte in illa: sunt subiectiue in illa: rōnes aūt nō sūt in illa re subiectiue: s3 in aia: tū q2 realis actio magis est apta ꝛ trāsmutare ꝛ diuidere rē q̄ ꝯsideratio nr̄a: vn̄ ꝓpter nr̄m affirmare vel negare res non mutat̄: añs p3: q2 si sit aliq̄ suba hn̄s i se duas q̄litates distinctas: q̄uis ille q̄litates distinguant̄ abinuicē ꝛ aggregata sitr: ipsa tn̄ fm̄ se preci⁹a q̄litatib⁹ nō distinguit̄ a se: q2 nec realr̄ cū sit vna res numero indiuisa q̄ est vtriusq3 subm̄: nec rōne tn̄: tu3 q2 ille q̄litates nō sūt rōnes s3 res: ꝛ per ꝯñs distingui per illas non est distingui per rōnes. Insuper q2 sic nihil per rōnē distinguit̄ ab aliq̄ realr̄: sic nihil p rē distiguit̄ ab aliq̄ rōne: tū q2 distinctio rōnis nō est pter opationē aie: s3 tales q̄litates sūt in illa suba preter opationē aie: esto ꝙ nunq̄ ꝯsideraret̄. ḡ p illas ipa non distinguit̄ rōne: ꝛ p ꝯñs nullo⁰. ℂ Ite3 q2 esto ꝙ vna res videat̄ plurib⁹ visionib⁹: l3 visiones ille abinuicē sint distincte: ipsa tn̄ nō distinguit̄ visione a seipsa: ita ēt dato ꝙ vna res ꝯcipiat̄ plurib⁹ rōnib⁹ ipsa nō distinguit̄ rōne a seipsa. S3 ille rōnes tn̄ mutuo distinguunt̄. ℂ P̄. nullū 6ᵐ ens rōnis distinguit̄ re vel s3 rē: vel p rē a seipso. ḡ nulla res distiguit̄ ente rōnis vel rōne seu p rōnē a seipsa. ꝯña satis est apparēs: qm̄ nō min⁹ res est ipsa: q̄ ens rōnis est ips3. nec illō sibi est magis idē q̄ illa sibi: ꝛ sic eē idē vl' diuersu3 re: est ꝓpriū rei ꝛ entis realis: sic esse idē vel diuersu3 rōne ꝓpriū ē entis rōnis: q̄r sic se h3 disting. re ad ens rōnis: sic disting. rōne ad rē ꝛ ens reale. ℂ Cōtra ista āt 3 3ᵃʳᵍ ar pōt dubitari: p qde3 ex itētione phi 4⁰ meta. q dic: ꝙ ens T. cō. 3. ꝛ vnū sunt idē ꝛ vna nā: s3 nō vt vna rōne ostēsa: vbi vult ꝙ sunt vnū re: s3 nō rōne: s3 diuersa. ℂ Itē. d. ibidē de cā T. c. 3. ꝛ pn̄: idēq3 de igne ꝛ elemēto in. io. vt. s̄. iductū est. ℂ 2⁰ T. cō. 2. P. 3⁰ phy. vult expsse ꝙ idē act⁹ nūero fm̄ re3 s3 distinct⁹ 2ᵐ fm̄ rōnē est actio ꝛ passio: ꝛ p ꝯñs eadē res a seipsa distin T. c. 21. guit̄ rōne. vn̄ ait. ꝙ agere ꝛ pati idē est: nō tn̄ tāq̄ rōne3 esse vnā: ꝙ qd erat esse dicētē. Et satis cito post declarās ꝙ nō vna rōne idē. ait. ꝙ eni hui⁹: vt in h̄ ꝛ ꝙ hui⁹ ab hoc T. c. 22. actū esse: rōne alterū est: agere ḡ ꝛ pati idē act⁹ est fm̄ rē: s3 alter ꝛ diuersū fm̄ rōnē. ℂ Itē Cōmē. 12. meta. d. ꝙ in Cō. 39. his q̄ sunt forma nō in mā: dispositio ꝛ dispositū reducūtur ad vnū i esse: ꝛ duo in cōsideratiōe sunt. ḡ vna res est duo distincta rōne vel consideratione. ℂ Itē subdit. intellectus. n. natus est diuidere adunata in esse: in ea ex ꝙbus componunt̄ aliqua. ḡ sunt vnū in re: ꝛ tn̄ intellectus diuidit illa: ꝛ constat ꝙ nō diuisione reali. ergo rationis. ℂ Item iuxta fine3 commēti. d. ꝙ est magna dr̄ia inter ea q̄ differūt in itellcū ꝛ in esse: que differūt in itellcū tantu3. vbi innuit ꝙ aliq̄ ꝛ re ꝛ rōne drūt: ꝛ q̄dā rōne tn̄: ꝛ talia necio sunt vna res que tantum ratione drūt: ꝛ talem dr̄iam ꝛ multitudinē. s. fm̄ rationē tn̄. d. i deo eē. vn̄ ait.

multiplicitas q̄ in deo nō est:nisi in itellu dr̄ia nō in esse. ¶ Ex qbus p3 q̄ aliq̄ res hñs plures rōnes ɔsiderata f3 vnā rōnē differt a seipsa ɔsiderata sub alia rōne:ꝛ nō differt realr̄:vt cōstat.ḡ rōne. ¶ Itē p3 q̄ talis distinctio et multitudo rōnū est in deo sine distinctiōe aliq̄ ex nā rei. Alia possent induci ad eandē ꝓbandā:f3 ex solōne p̄dcōrū patebit rn̄sio ad cetera q̄ possent adduci. iō ꝛc. ¶ Ad p^m dōm q̄ iste dictiōes.ens ꝛ vnū p̄nt duplr̄ accipi. Uno mō f3 q̄ supponunt ꝑsonalr̄ ꝛ significatiue:ꝛ sic verū est q̄ sūt vna nā. eadē.n.nā est ens ꝛ vna:f3 sic nō dn̄t rōne plus q̄3 ens:ꝛ ens:vnū ꝛ vnu3:verūtamē illi^o nāe p̄nt esse plures rōnes.quarū vna nō est alia. Et fm vnā illarū rōnu3 nā illa dr̄ vna.S3 fm aliā ens hoc vel illud:sic q̄ distinctio est inter rōnes ꝛ rōnē:nō aūt nāe ipsius a seipsa. Alio^o p̄nt accipi:vt.s.supponāt mālr̄ pro seipsis:ꝛ tunc est sensus q̄ sunt vna nā.i.sig̃ant vnā nām:fm tamē diuersas rōnes exprimētes qd nois vtriusq̄:ꝛ p h nō sunt synonima:ꝛ h mō videt̄ .P.itelligere:qḋ p3.tu3 q2 statī3 ad ꝓbationē dicti sui supi^o allegati.subdit. Ide3.n.vnus hō ꝛ hō ꝛ nō diuersu3 aliqd ostēdit:f3 dictionē repetitā. tu3 q2 Cōmē.ibidē.fm huc itellm semꝑ exponit. vn̄ ait. exponēdo vba.P.allegata.i.ɔsideratio aut de eo qḋ significat vnū est isti^o scic:etiā qm̄ vnū ꝛ ens:aut sig̃at idem oib^o modis.s.diffinitione ꝛ subo:aut vtrūq3 couertit̄ sup alterū ꝛ ɔsequit̄ illud:q2 sig̃at eandē nām subto ꝛ duas diffōnes sic p^m ꝛ cā. ¶ Itē ifra ꝛ necesse est vt vnū ꝛ ens significēt eādē nām nō duas nās diuersas.Et infra. Nos dicimus q̄ sig̃ant eādē eēntiā:f3 modis diuersis. Et sic semꝑ de his terminis fm q̄ sunt sig̃antes loqtur:ꝛ non de re sig̃ata:ꝛ hos terminos.d.differre rōne:qḋ vtiq3 verū est:nō aūt rē ipsa3 sig̃atā per eos eodē mō dō3 de p̄ncipio ꝛ cā de igne ꝛ elemēto. ¶ Ad aliud de agere ꝛ pati p3 per idē:qm̄ vel agere ꝛ pati supponūt ꝑsonalr̄:ꝛ tūc cōcedēdū est.q̄ idē act^o est agere ꝛ pati:siue actio ꝛ passio: nec ipse a seipso dr̄t rōne:f3 ei^o sunt plures rōnes abinuicē distincte:vna fm q̄ est act^o agētis:alia fm q̄ est actus patiētis:ita q̄ distinctio tm̄ est vni^o rōnis ab altera:non aūt rei cu^o sunt siue quā sig̃ant a seipsa:vel supponunt mālr̄:ꝛ tūc nō sunt idē act^o:f3 sig̃ant eundē actū:fm tm̄ rōnes diuersas:ꝛ h mō pōt ɔcedi q̄ dn̄t rōne:qm̄ rō fm nomē vnū nō ē illa rō q̄ est fm aliō nomē:sic tm̄ semꝑ remanet q̄ illa res:nec re nec rōne differat a seipsa:f3 rōes abinucē:ꝛ noia silr̄ seipsis ꝛ rōnib^o differāt f3 sensu3 datū supi^o:ꝛ hec est intētio. P.sic p3 per Cōmē.ibidē.qm̄.d. sup illo vbo p^us allegato.itelligimus cū dicimus hoc:q̄ actio ꝛ passio sunt idē f3 subm:ꝛ duo f3 diffōnē.Et in cōmēto sequēti.vbi.P.d.qḋ.ē.allatū est.s.q̄ esse actū h^o ab hoc ꝛc.est rōne alterū:exponit Cōmē.q̄ diffō eoꝝ est diuersa.Ex qb^o p3 q̄ p̄litas ꝛ distinctio est solū iter ipsas rōnes. ¶ Eodē mō dōm est ad illud de z^o ph̄y.si inducere̅t. Silr̄ ad illud de.4.qḋ ēt p3 ibi per Cōmē.in hoc sensu exponentē.vn̄ ait.ꝛ diuisio ꝛ adunatio sunt vni^o essentie:ꝛ dn̄t fm diffōnē:q2 diffōnes eoꝝ sūt ɔtrarie. ¶ Ad aucto.Cōmē.ex.iz.meta.dō3:q̄ hec noia dispō ꝛ dispositū sunt equoca. Nā aliqñ dispō sig̃at aliquā rē ex aiam ꝑficiētē aliā rē formalr̄:ꝛ res ꝑfecta per illā vocat̄ dispositū:ꝛ sic nō accipit in ꝓposito Cōmē.qḋ p3:tu3 q2 dispositio ꝛ dispositū hoc mō nō sūt in deo fm ipm ꝛ fm vitatē: cū nulla talis distinctio ex aia3 sit in deo:vt ibidē.d.ꝛ tm̄ in deo ponit̄ dispō ꝛ dispositū.vn̄.d.cu3 fuerit dispositio cōsiderata ꝛ dispositū in eis:q̄ nō sunt in mā ꝛc.ꝛ ɔstat q̄ loqtur de deo:tū q2 ante in p̄dicto ɔmēto negat in h sensu dispōnes a deo:reprobās mauroꝝ opinionē:vt ibi p3. ¶ Alio mō dispō sig̃at p̄dicatū:ꝛ dispositū sig̃at subiectū alicu^o ꝓpōnis:ꝛ hoc mō vtit̄ freq̄nter Cōmē.his vo cabulis dispō ꝛ dispositū:sic p3 in ɔmēto ei^o sup lib^o.poꝝ. p3 etiā in eodē ɔmē.allegato.vn̄ ait.cū intellcūs cōponit aliquā ꝓpōnē ex dispōne ꝛ disposito:in talib^o reb^o.s.que non sunt in mā ꝛc.Cōstat aūt q̄ intellcūs nō ɔponit ꝓpositionē nisi ex terminis:nō aūt ex rebus ex. ¶ Item añadi.ibi qñ fuerit dispō considerata ꝛ dispositū in eis q̄ nō sunt in mā:tūc reducunt̄ ad vnā intētionē oibus modis: ꝛ nullus modus erit quo distinguat̄ p̄dicatū a subo ꝛ disposito.Ecce q̄ pro eodē ponit subm ꝛ dispositū. sic ḡ Cōmēta.in ꝓposito accipit dispōnē ꝛ dispositū pro p̄dicato ꝛ subo ꝓpositionis:ꝛ in sp̄ali loqtur de ꝓpōne: in qua de deo p̄dicat̄ terminus concretus.vbi gr̄a.deus est viuus deus est sapiēs ꝛ est intētio eius:q̄ in hō ꝓpositionibus subm ꝛ predicatū supponūt pro oino eodē ex p̄te rei:sub alia tm̄ ꝛ alia rōne:ita q̄ p̄dicatū ꝛ subm dn̄t rōne:ꝛ non sunt noia synonima:ꝛ q2 supponūt pro eodē ex p̄te rei.d. q̄ reducunt̄ ad vnū in eē. ¶ Et silr̄ cū subdit.ista.n.eēntia.s.que nō est in mā cū fuerit accepta fm q̄ est posita:ꝛ fuerit disposita aliqua dispositiōe.s.sicut dicit̄ subm disponi per predicatū:tūc dispositio ꝛ dispositū vnu3 erit in predicatione.i.vnū de alio predicat̄:ꝛ supponent p eodē ex parte rei:ꝛ duo in intētione:qua p̄dicatū differt a subiecto.i.in rōne p̄dicati ꝛ subti que sunt diuersa:cū subm ꝛ predicatū nō sint synonima:vt dictū est. Unde nō.d.q̄ res ipoꝛtata seu pro qua supponunt subm ꝛ predicatū differat rōne:aut sint duo rōne:f3 q̄ predicatu3 ꝛ subm:ꝛ h q̄tu3 ad p̄mā p̄te auc.inductā est dōm. ¶ Sed pro alia parte que seqtur est sciendu3 q̄ in reb^o ex̄ntib^o in mā qñ predicatū cōcretū alicui^o abstracti ꝛ maxime in ꝓpōnibus cathegoricis subalibus vbi videt̄ maioꝛ silitudo reseruari ad p̄dicationes hō factas de reb^o imālib^o dissimiliter dispō ꝛ dispositū reducunt̄ ad vnū in esse. Nā in abstractis a mā fm Cōmē.dispō ꝛ dispositū supponunt pro aliqua vna re simplici:nec vnū sig̃at p̄ncipalr̄ aliqd illius pro quo supponit distinctū ex itellm ab eo qḋ p̄ncipaliter sig̃at aliud:f3 p̄cise idē in deo sig̃at viuus ꝛ deus: in reb^o aūt cōpositis subalib^o nō sic: q̄uis.n.supponūt p aliq̄ re per se vna:p̄dicatū tm̄ p̄ncipalr̄ sig̃at aliqd illius vel aliquā partē realr̄ ab eo distinctā qḋ sig̃at subm:ita q̄ illud pro quo supponūt dispō ꝛ dispositū:f3 sit vnū per cōpositionē vel adunationē.iuxta modū loquēdi Cōmētatoꝛis.nihilomin^o tm̄ in eo sunt aliq̄ disticta: quoꝝ vnū est in alio sic forma in subo:vel delatū in deferēte.vbi.g. in hac ꝓpōne.homo est rōnalis:p̄dicatū sig̃at p̄ncipalr̄ rōnabilitatē siue aia3 rōnalē:q̄uis supponat p toto hoie ꝛ itells itelligit eē in hoie duo disticta.s.aia3 rōnalē ꝛ ei^o mā3 siue coꝛp^o:q̄uis ista faciāt vnū p se nec sint abiuicē segregata f3 adunata:seu ɔiūcta ineē:ꝛ h mō itellit ɔmē. q̄ itells est nat^o diuidere ea q̄ sūt adunata in eē.i.diuisi3 itellre vel diuisa eē cog̃scere ꝛ diuisi3 sig̃are q̄ sūt ɔiuncta ꝛ adunata in re:sic mā ꝛ for^a.nō aūt.d.q̄ rē oino simplicē itells sit nat^o diuidere:sic ples imaginant̄. ¶ Et q̄ h sit ei^o itētio q̄ ad oia p̄dcā.p3 ex vbis ei^o.vn̄ volēs ponere dr̄ia3 iter hō p̄dicationes in reb^o mālib^o ꝛ abstractis a mā:stati post vba allata:dispō ꝛ dispositū vnū erit in p̄dicato:ꝛ duo in itētiōe:q̄ p̄dicatū differt a subo.addit:f3 tm̄ nō sic p̄dicatū dr̄t a subo in ꝓpōnib^o cathego.subalibus. dispō.n.idē est ꝛ dispositū:sic in abstractis:f3 in po^a duo: qñ itells diuiserit alteꝝ ab altero f3 ea.s.q̄ ipoꝛtāt.itells .n.nat^o est diuidere adunata in esse in ea ex qb^o ɔponit̄: q̄uis nō diuidat̄ i eē sic diuidit mā3 a for^a:ꝛ formā a cōposito ex mā ꝛ forma.h ḡ est dispō itells in reb^o ɔpositis ex mā ꝛ forma cū disponit habentē formā per formā.intelligit eni vtraq3 adunata aliquo mō:ꝛ differentia alio mō.vbi gr̄a.q2 cū disponit hoie3 p rōnabilitatē.v3.eum

ciãdo hõ est rõnalis:itelligit ꝙ subm rõnalitatis ꝛ rõnalitas idez sunt in adunatiõe.i.adunanẽ in vnũ:ꝛ itelligit ꝙ deferens ex eis aliud est a delato.i.mã subta a forma. Et per h̃ pz ad aliud:qð ex eodẽ inducit̃. Nã in ꝑpõnib⁹ de reb⁹ ꝯpositis dispõ ꝛ dispositũ dẽñt in itellectu pp diuersas rõnes:vt.ŝ.declaratũ est. Dñt ẽt in essentia pp diuersas res quas iportãt.dispõ aũt ꝛ dispositũ in deo non dẽñt hoc mõ in eẽ:s; i itellcũ tñ:ꝛ h̃ est qð subdit.ꝙ multiplicitas in deo nõ est nisi in itellcũ tñ.i.dispõ ꝛ dispositũ in deo nõ sigñant aliq̃ diuersa in esse:s; tñ est diuersitas in rõnib⁹ ꝑdicati ꝛ subti:qñ.s.nõ sunt synonima:vt dictũ est. Ex istis autẽ pz ꝙ l; vna rõ differat ab alia:ꝛ ꝑdicatũ differat rõne a subo:res tñ ipsa nõ dr̃t rõne a seipsa: nec in deo nec in creaturis:ꝛ iõ illud dcm̃ vsitatũ:ꝙ res cõsiderata ſm vnã rationẽ differt a seipsa cõsiderata ſm aliã rõnẽ:de ṽtute ſmonis nõ est verũ:sic̃ nõ est verũ illud qð infert̃ ex eo.s.ꝙ res ꝯsiderata ſm vnã rõnẽ nõ est ipsamet ꝯsiderata ſm aliã rõnez:s; dz intelligi ꝙ rõ vna ſm quã ꝯsideraẽ non est rõ alia:vel dr̃t ab alia:vel ꝙ nomen iportãs rẽ illã ſm vnã rõnẽ:dr̃t rõne a noie iportante eãdẽ ſm aliã rõnẽ:mõ supra frequenter dicto:ꝛ sic puto itellexisse doctores q vtunẽ tali locutione dicẽtes aliqua esse idẽ re ꝛ differre rõne:q̃uis pluries videanẽ loq̃ in alio sensu:ꝛ in h̃ sensu ẽt ego aliqñ idẽ dixi:verũtñ ea q̃ in hac qõne z° dicta sunt iõ posui:nõ vt eos reprobarẽ tanq̃ alr̃ ipsi sensissent:s; vt pateret in quo sensu debeat accipi tale dcm̃:ꝛ i quo sensu debeat reprobari. ¶ Ex dictis colligit̃ ꝙ ꝑfectio attributalis:nec re nec rõne distinguit̃ a ꝑfectione attributali:ꝛ ꝙ nulla est multitudo nec ex nã rei nec ſm rõnẽ taliũ ꝑfectionũ in deo.

z° ar^{lo}. QUANTUM ad z^m ar^m dico ꝙ attributa distinguuntur rõne:imo verius rõnib⁹: qm̃ alia ẽ rõ vni⁹ a rõne alteri⁹ ꝛ ecõuerso. Alietas tñ suaꝝ rõnũ nõ attendit̃ penes illð qð ꝑncipalr̃ sigñant:aut pro quo supponunt duz ꝑdicanẽ de deo:qm̃ tũc oporteret ꝑfectiões attributales eẽ distinctas abinuicẽ. Cui⁹ oppo^m ꝓbatum est in ꝑcedẽti.q. S; attẽdit̃ ꝑcise penes extriseca cõnotata:siue illa sint aliq̃ significabilia icõplexe siue significabilia ꝯplexe tñ:ꝙ aũt attributa distinguanẽ talib⁹ rõnibus ꝓbo.

p^m ¶ Primo qdẽ:qm̃ alias negatio eẽt cũ vnũ iungeret̃ imediate huic nomini de⁹.vbi grã.dicẽdo.de⁹ fortis.de⁹ iust⁹. vel alteri attributo:vt si diceret̃. iusta potẽtia dei:vel magna clemẽtia:qð tñ nullus diceret.

z^m ¶ Z°:ꝛ forti⁹:q2 sequeret̃:ꝙ due ꝑpões ṽe ꝯtradicto^e ad intellectũ:q̃uis nõ ad vocẽ eẽnt sil̃ ṽe:qð ẽ ipole.pz ꝯña:qm̃ he sunt sil̃ ṽe.de⁹ cogñscit petrũ peccare.ꝛ de⁹ non vult petrũ peccare:q̃ vtiq; ꝯtradicto^e forent ad intellcm̃:si volitio ꝛ cogni⁹ nõ differrẽt rõne ad sensũ ꝑmissuz:sic̃ ꝛ he.ds cogñscit petruz peccare:ꝛ de⁹ nõ nouit petrũ peccare. Similr̃ iste.de⁹ est scia vel noticia lapidis.s.obtiue.de⁹ non est eẽntia lapidis.seu de⁹ nõ est vita lapidis: q̃ vere sunt: eẽnt ꝯtradicto^e. ¶ Oz ĝ talia attributa differre rõnib⁹. vel ĝ diuersa in deo ꝑncipalr̃ sigñantib⁹:qð est iprobatũ: vel extrinsec⁹ diuersa ꝯnotãtib⁹:ꝛ h̃ est ꝓpositũ. ¶ Hec est intẽtio Magri.4.li°.di.46.c. S; quõ iusticia dei ꝛc̃. vbi magr̃ mouẽs qõnẽ:q̃re scriptura.d.quedã opera dei ptinere ad ei⁹ iusticiã:quedã ṽo ad miam. Si mia dei ẽ iusticia dei.videt̃.n.ꝙ vel mia dei nõ est iusticia ei⁹ vel que sunt opera mĩe sunt opa iusticie ꝛ eꝯ. ¶ Rñdet magister.di.his rñderi põt sic:illis locutionib⁹ qb⁹ hõ opeꝝ sunt distinctiones:vt alia mĩe alia iusticie alia bonitati tribuãt:nõ diuersitas ſbiacẽtis.i.rei his vocabulis significate exprimit̃:s; varietas sensuũ.s.ipsaꝝ locutionum ꝛ effectuũ in creaturis mõstrat̃. Cũ.n.dr̃. de⁹ iustus vel iusticia:eẽntia diuina ꝑdicat̃:ꝛ etiã ꝙ ipse sit distributor ꝛ iudex meritoꝝ intelligi dat̃. Silr̃ cũ dicit̃ mĩsicors:eẽntia diuina predicat̃:ꝛ insuper ꝙ ipse sit miseroꝝ liberator intelligi dat̃. Ecce ꝙ iusticia ꝛ mia nullo mõ res vel entitates distinctas in deo significãt:s; tantũ mõ eandẽ essentiã dei:vtrũq; tñ illoꝝ aliqd ꝑter essentiã connotat seu dat itelligere:sic̃ iusticia cõnotat merita creaturarũ ꝛ dei effectũ circa ipsas:qui est distributio premioꝝ ꝛ penarũ. Similr̃ mia dat itelligere creaturas miseras:ꝛ dei liberationez:qua ipsas liberat a miseria. Et ex hoc magr̃ statim soluit ꝓpositã qõnẽ dicẽs. Jnde ĝ quedã opa misericordie:q̃dã iusticie dicunt̃:nõ qn essentia dĩna hec ꝛ illa operet̃: ꝛ qn hec ꝛ illa sint opera diuine essentie q̃ dr̃ mia ꝛ iusticia. S; q2 q̃dã sunt qb⁹ ostẽdit̃ iudex:ꝛ equus distributor:q̃dã qbus ostẽdit̃ miserator. ¶ Ex his etiaz pz ꝙ ista distinctio est tñ nominũ cõnotantiũ nõ rei hec vel illa hñtis subta:vt qdã itelligunt ꝛ dicunt magr̃m itellexisse. Nam ois res subta mĩe dei est subta iusticie:ꝛ eꝯ.ꝛ opus omne mĩe est opus iusticie:ꝛ eꝯ.cũ mia ꝛ iusticia sint precise vna dei eẽntia: ꝛ iõ nulla res est subta misericordie que nõ sit subta iusticie ꝛ eꝯ:s; talis distinctio vtiq; ſz magr̃m ꝛ ſz veritatẽ est hõ nominũ. Nã vni aliqd est subz qð nõ alteri:sic̃ illð qð significat̃ quoquo mõ vel dat̃ itelligi per nomẽ:dr̃ illi nomini subijcere vel eẽ subm:aliqd.n.determinate dat̃ itelligi ꝛ ꝯsignificat̃ per hoc nomẽ mia:qð nõ sigñatur per h̃ nomẽ iusticia ꝛ ecõtra:vt supra pz. 4.°li.° Jtẽ subdit.ibidẽ magr̃ alið dũ^m di. S; ſz di.46. hoc occurrit qð quõ ex alijs ostẽdat̃ iustus:ꝛ ex alijs misericors cũ sit ei idẽ esse iustũ ꝛ mĩsicordez. Si.n.ſz eandẽ rõnẽ dr̃ iustus ꝛ misericors:ex eo tpe quo itelligit̃ iustus intelligit̃ misericors ꝛ econuerso. Et rñdet. S; dixi supra:ꝙ cũ dr̃ de⁹ misericors:ita eadẽ essentia diuina significat̃:ꝛ ſz eã idẽ ꝑdicat̃:vt ẽt q̃dã diuersa itelligant̃: intelligimus.n.per h̃ miseratorẽ ꝛ iustũ iudicẽ.inuens ꝑ hec ṽba ꝙ non eadẽ rõne dr̃ iustus ꝛ misericors: s; alia ꝛ alia:nõ q2 aliud per vnã in dei eẽntia iportet̃ q̃ ꝑ aliã:s; q2 aliud extra deuz connotat̃. ¶ Hoc ẽt ꝯfirmat̃ statum auc. Origenis.vñ ait.ꝙ euidẽter Origenes oñdit.d.oĩa que dei sunt xp̃s est:ipse sapia eius ipse fortitudo iusticia sanctitas:ipse prudẽtia:s; cũ vnũ sint in subiacẽti:pro varietate sensuũ diuersis nũcupat̃ vocabulis. alið.n.significat sapia alið iusticia:qñ.n.sapia dr̃:discipulos de diuinarũ hũanarũq; reꝝ istruere dr̃. Qñ iusticia.distributor ꝛ iudex meritoꝝ insinuat̃:ita ꝛ prudentia:cũ dr̃ doctor ꝛ demr̃ator bonarũ ꝛ malarũ rerũ vel neutrarũ intelligit̃: ecce ꝙ ꝑus. ¶ Sed ꝯtra h̃ videt̃ esse qð Aug. frequẽter ꝯ argr̃ di.vz.ꝙ h̃ est deo esse qð sapiẽtẽ esse:qð fortẽ esse.ꝛ sic de alijs ꝯplexe significabilib⁹:per ꝑpões in qb⁹ de deo predicant̃ attributa. Silr̃ ait ꝙ nõ aliud est deo eẽ sapiẽtẽ: q̃ eẽ iustũ aut fortẽ:ꝛ sic de ceteris:hec si qdẽ ṽa nõ eẽnt si alia rõne diceret̃ iustus alia sapiens. ¶ Cõtra h̃ ẽt est: moñ.17. vt appz auctoritas Anſ.allata in ꝑncipali arg°.q. ¶ Ad Ad p^m p^m dõz ꝙ ista locutione esse h̃:est eẽ illud.ṽbi grã.deo eẽ bonũ:est esse magnũ ꝛ silib⁹:vl̃ esse hoc:nõ est eẽ illud:in diuersis locis diuersa fit intelligẽtia. Nã qñq; solũ denotat̃ ꝙ eodẽ ꝑcise a pte rei res est h̃ vel illð:vel ecõtra qñ dr̃ esse hoc:nõ est esse illud:denotat̃ ꝙ nõ eodem ꝑcise ex pte rei est hoc ꝛ illud. Aliquando denotat̃ non solũ talis identitas rei:vt dictũ est:sed etiã idẽtitas rõnis.i.ꝙ eodem ex parte rei est hoc ꝛ illud:ꝛ eadez rõne etiã dicitur T.cõ.z. vtrũq;:hoc pz per phm̃.io.metaph.vbi dicit.qð vni esse ꝛ.t.c.8. est illud qð vnicuiq; esse.i.vnicuiq; idem est esse ꝙ esse vnuz. Constat autẽ ꝙ non intelligit scðo modo:sed ꝑmo T.cõ.3 tantum:cũ in 4° dicat:ꝙ ens ꝛ vnũ sunt idẽ ꝛ vna nã:nõ tñ vna rõne ostẽsa:vt.ŝ.ꝛ i hac qõne habitũ est. Aliqñ ṽo T.c.zi accipit z° mõ:vt 3° phy.d.ꝙ idẽ actio ẽ agẽtis ꝛ patiẽtis ꝛ.zz.

nō tñ sicut esse idem:qḋ postea aliter exprimit dicēs non
tanq̄3 rōnē esse vnā:sic tunice ꝛ indumēti.vñ tunice ꝛ in/
dumēti idem est esse:siue tunicā esse est indumentū eē h
scđo mō. ¶ Nunc ad ꝓpositum dico ꝙ Aug.qñ.d.ꝙ deo
idē est esse ꝙ bonū ꝛ sapientē esse ꝛ filia:nō intēdit aliud
significare nisi ꝙ eodē precise a pte rei est:ꝛ est bonus:ꝛ
sapiēs ꝛc̄.ꝛ ꝙ ei⁹ magnitudo est sapia ei⁹:ꝛ ei⁹ sapia essen
tia ꝛ bonitas.Et ꝙ ita intelligat manifeste p3 per eundē
ca.p. 7.de tri.vbi quo sensu h9 locutione vtitur exponens ait.
Quid.n.aliud dicimus:cū dicimus hoc illi est eē ꝙ sape
re:nisi eo est quo sapiēs est.Et añ in eodē ca°.dixit:ꝙ aie
nostre nō est hoc esse ꝙ sapere qḋ de deo nō pōt itelligi:
vt ipse nō sit hoc quo ipse est sapiens:sicut intelligim⁹ de
aia nostra que qdem seipsa est:nō aūt sapiēs seipsa:s3 q̄li/
tate:que ipsa nō est. ¶ Itē statim ante pdictā expositio/
nē.d.ꝙ corpori nō est hoc eē ꝙ candidū3 esse:aliud.n.ibi
forma sup.qua est corpus:ꝛ aliud color.s.quo est cādidū.
Et sic p3 ꝙ nō intēdit significare nisi oimodā identitatē
dei qua est ꝛ est sapiens ꝛ bonus ꝛc̄.cū hoc aūt stat diuer/
Ad 2m sitas rōnu3:vt supra patefctū ē. ¶ Ad 2m dō3 ꝙ rōnes eē
diuersas ꝛ alias adinuicē cōtingit dupl'r. aliqñ.n.hoc est
ꝓpter diuersitatē rerū pncipal'r iportatarū:aliqñ precise
ꝓpter diuersitatē aliquoꝝ extrinsecus cōnotatoꝝ:vt su/
pra p3.Cū igit dī ꝙ tūc dicerent̄ f3 diuersas rōnes attri/
buta de deo:si itelligat̄ h de rōib⁹ aliqua quoquo mō ex
nā rei in deo diuersa sigñantibus.nego ꝯñam.Si aūt de
rōnibus diuersa tantū mō ꝯnotantib⁹.ꝯcedo ꝯñs. Ans.
aūt nō est ꝯtra hoc:s3 ꝯtra pmū itellm:qḋ p3 per ṽba que
imediate sequunt̄ ad declarationē sui dicti. Seqtur enī
cū.n.aliqs hō dicat̄ ꝛ corp⁹.aial ꝛ rōnalis:hō nō vno⁹ vel
ꝯsideratione hec tria dī:ꝛ ꝓbat:f3m aliud.n.est corpus ꝛ
f3 aliud rōnalis:ꝛ singulū hoꝝ nō est totū hoc qḋ est hō:
illa ṽo sūma eēntia nullo sic est aliqd:vt illud idē aut f3m
aliū modū:aut f3m aliā cōsideratione nō sit:q2 qcqd aliq̄
mō eēntial'r est:hoc est totū ꝙ ipsa ē. ¶ Ex h p3 qḋ dctm
est. Nā rōnalis nō sigñat pncipal'r totā essentiā hoīs . sed
ptem.s.aia3:q̄uis supponat ꝓ toto.Sil'r corp⁹ sigñat ptē
hoīs ꝛ nō totu3 vt sumit Ansel.siue illud sit sola mā:siue
alia forma ab aia rōnali:neutrū aūt hoꝝ est hoc totū qḋ
hō:ꝛ iō alia ꝛ alia ꝯsideratiōe dicunt̄ nomina ista:q̄ alie/
tas est f3m alietates eoꝝ q̄ pncipal'r sigñant̄:ꝛ in hoc sen/
su oia illa dici de sūma eēntia vna ꝯsideratione:q2 qcqd
sigñat̄ per illa:aut aliqd illoꝝ est tota eēntia ipsa:ꝛ iō rō/
nes attributales nō hoc mō sunt diuerse:vt est sibi ꝓba/
tū:s3 solū q2 diuersa extrinsecus sigñant f3m tales diuer/
sas rōnes dicuntur attributa deo.

3ᵒ ar¹⁹. **Pro articulo** 3°.distinguo de pdicari in qd.pōt
eni accipi tripl'r. Uno⁹ cōiter pro
predicari in recto ꝛ nō denoiatiue denoiatiōe extri^{ca} vel
itrinseca loquēdo ꝓprie de denoiatiua pdicatiōe:q̄.s.nō
attendit̄ pcise f3m trāsfiguratione ꝛ cadentiā vocis a no/
mine pncipali:s3 ēt f3m sigñatione:qñ.v3.pncipale nomē
seu abstractū sigñat rē distincta3 ab eo pro quo supponit
subm.ṽbi grā sortes est music⁹ q̄tū ad itrinsecā denoia/
tionē:ꝛ sil'r hō est aiatus:ꝛ q̄tū ad extrīsecā lap est visus
seu cognitus:ꝛ f3m hūc modu3 ois pdicatio in recto affir
matiua:in qua pdicat̄ termin⁹ abstractus aut ēt cōcret⁹:
qui cū abstracto ṽe de eodē pdicat̄ est in qd. ¶ 2°accipi/
tur pdicari in qd strictius pro pdicari in recto ꝛ nō deno
minatiue:vt dctm est:ꝛ cū h ēt pdicari nō accñtal'r seu cō
tingenter:sic ꝙ possit nō pdicari:etiā posita subti cōstan/
tia:ꝛ per hoc multe pdicationes in abstracto excludunt̄.
ṽbi grā.albedo est silitudo . linea ē rectitudo.ꝛ alie sil'es:
q̄rū pdicata pñt successiue ṽe affirmari ꝛ negari de subie
ctis. ¶ 3°accipit̄ pdicari in quid strictissime pro pdicari
in pmo mō dicēdi per se ꝛ non denoiatiue:ꝛ isto mō mul/
te pdicatiōes nō sunt in qd:q̄ tñ sunt in qd duob⁹ modis
pmissis:vt he.humanitas est vnitas:hō est vnus:passio ē
actio.angelus est dependēs aut ēt depēdētia : ꝛ multe si/
miles:quarū predicata aliqua cōnotant:q̄ nec aliq̄ coꝝ
cōnotant eaꝝ suba:ꝛ tales pdicationes q̄ sunt in qd duo/
bus modis pmissis:ꝛ nō hoc 3°mō:aliq etiā doctores an/
tiqui dicebāt esse ṽas per identitatē tm̄:siue eas esse idē/
ticas nō formales. ¶ Hoc pmisso dico p° ꝙ attributa p/ pm dcm
dicant̄ de deo in qd p ꝛ 2°mō.ꝓbat̄:qm̄ qḋlib3 de ipso in
abstracto pdicat̄ ꝛ nullū accñtal'r vel ꝯtingēter.pdican/
tur ēt de seinuicē:vnde he sūt ṽe ꝛ necie.bonitas dei est
sapia dei:ꝛ sic de alijs:imo si nō addat̄ dei:si simpl'r dica/
tur.bonitas est sapia:q̄uis eius ṽlis nō sic sit in qd sicut
nec est necia:imo nec vera. Nō eni ois bonitas sapia est.
¶ Sed ꝯtra hoc dices:q2 prescietia ꝛ predestinatio pre/
dicant̄ de deo ꝯtingenter. Nā si nihil esset futurū : deus
nō esset prescietia nec pdestinatio:ꝛ alias est possibile lo/
quēdo ꝓpꝛie de futuro:vt distinguit̄ ꝯtra pñs. ¶ Respō
deo ꝙ nec pdestinatio nec prescietia est attributū:qḋ ꝓ/
bari pōt per rōnē:qua ꝓbat Ansel.moñ.ꝙ sūmū non est ca.15.
ex his q̄ oino meli⁹ sunt ipsa q̄3 nō ipsa:q2 si de⁹ nulli⁹ eēt
aut ēt fuisset pdestinatio vel pscia:nō iō min⁹ bonus eēt:
alias necesse fuisset esse aliq̄ futura ꝛ a deo fienda qḋ est
falsu3.nō g̊ eē prescū vel prescia3 cui3 meli⁹ ē q̄3 nō ip3:
ꝛ sil'r nec esse pdestinantē aut eē pdestinationē ac per h
nec attributū. ¶ 2°dico ꝙ attributa nec ḋ deo nec de se/ 2m dcm
inuicē pdicant̄ in qd 3°mō.ꝓbat̄ pᵐ:q2 qḋlib3 aliqd cō/
notat affirmatiue vel negatiue qḋ nō cōnotat hoc nomē
de⁹:supposito ꝙ ip3 sit mere absoᵐ ꝛ ꝓpꝛiū illi⁹ sūme eēn
tie:sic ipm accipimus in vsu cōi.g̊ nullū tale de ipso pdi/
cat̄ in quid isto mō:p3 ꝯña:q2 nullū ꝯnotatiuū pdicat̄ in
pmo mō de aliq̄ mere absoluto. ¶ 2m ꝓbat̄ ex eo ꝙ vnū
cōnotat aliqd cū nihil sil'e aliud cōnotat:ꝛ cꝰ. nulla aūt
taliū mutua pdicatio est in p mō dicēdi per se : ꝛ per ꝯñs
nec in quid isto°. ¶ Nec ꝯtra hoc est ꝙ.d.Ans.moñ.cu3 ca.16.
ait.Si q̄rat̄ qd sit ipsa sūma nā:qd veri⁹ respōdet̄ q̄3 iu/
sticia:ꝛ sil'e.d.de ceteris attributis:per qḋ videt̄ velle ꝙ
qḋlib3 pdicet̄ in qd de deo. Nā ibi ipse nō vult dicere ni
si ꝙ sūma nā nō dicit̄ iusta aut sapiens:aut aliqd euismo
di participatione alicui⁹ q̄litatis q̄ sit in ea:queādmodū
hō dicit̄ iustus iusticia:q̄ ipse nō est:s3 ipsa per seipsa3 est
iusta.Et iō nō dī hñs iusticiā:s3 exñs iusticia. Et pterea;
cū dī ꝙ est iusta nō dī ꝓpe qualis est:s3 quid est : q2.s.per
predicatū importat̄ ipsamet ꝛ non aliqd aliud ab ipsa qḋ
sit in ea:ecōtra aūt cū hō dī iustus nō quid ē:s3 qualis est
dī.Et ad hoc insinuandū.d.ꝙ allegatū est : sic p3 intuen/
ti.vñ hec declaratio cōcludit.quicqd g̊ eoꝝ de illa dī nō
qualis vel quāta s3 magis qd sit monstratu3:ꝛ iō talia in
quid p ꝛ scđo° pdictis f3m ei⁹ intētiōe3 de ipsa pdicant̄.

Quantū ad 4m articulū dōm ꝙ abstractū ꝛ cōcre/ 4ᵒ ar¹⁹
tum attributa possunt accipi dupl'r. Uno
mō in cōitate sua.i.f3m ꝙ sunt cōia deo ꝛ creaturis . Alio
modo spāliter f3m ꝙ dicunt̄ de deo.Si pmo mō suman/
tur nō sunt synonima:q2 q̄uis ꝯcretū f3m ꝙ de deo dī ni
hil significet aliud vel cōsignificet:aut alio mō q̄3 abstra
ctū:in creaturis tñ aliud ꝯsignificat ꝯcretū q̄3 abstractū.
Et loquor de ꝯcretis ꝛ abstractis significātib⁹ accñtia in
creaturis:q̄uis etiā hoc sit veꝝ in multis etiā significā/
tibus subas. Uñ concretū de quo est f3mo sigñat f3m Cō/
mēta.12.mēta.in rebus mālibus id qḋ significat abstra/ Cō.39.
ctū.i.formā:ꝛ vltra eā cōsigñat seu iportat subm.vñ.d.ꝙ
sumptu3 sigñat illḋ qḋ sigñat pn^{le} ꝛ magis.vita.n.sigñat
aliqd nō in subo:viuū aūt sigñat aliqd in subo.s.forma3
in materia ꝛ habitu in subiecto:non intendit aūt ꝙ vita

significat aliqd nõ in subo.i.aliqd non exñs in subiecto: qꝛ hoc esset falsuʒ fm euʒ:ſʒ intẽdit ꝙ signat aliqd puta formã:q̃ ꝛ si existit in subo:nõ tñ illud nomẽ signat illaʒ in subo.i.cõnotãdo subm:cõcretũ aũt signat eãdẽ formã
Cõ. 14. cõnotãdo subm:vñ eiusdẽ liº.5.d.ꝙ terminꝰ denoiatiuus accñtalis siue cõcretus pº signat accñs ꝛ 2º subam. Si vero talia sumanẽ spãlr̃ vt dicunẽ de deo sic distinguẽdũ ẽ de h noie synonimũ:qm̃ vnoº oẽ qð idẽ penitꝰ signat ꝛ cõsignificat si est ꝯsignificatiuũ qð signat aliud:ꝛ eodẽ mõ ꝛ eꝯ dr̃ illi eẽ synonimũ. Et h mõ talia viuꝰ:ꝛ vita:iustus: ꝛ iusticia sunt synonima:fm ꝙ dicunẽ de deo:qꝛ nihil significat vnũ coꝝ aut ꝯsignat. qð nõ significet:aut ꝯsigni
co.16. ficet aliud eodẽ mõ ꝛ eꝯ. Et h attẽdẽs Ans.mon.d.ꝙ de supma eẽntia idẽ est dicere ꝙ est iusta ꝛ ꝙ est iusticia:qð nõ ẽ sic de hoie vt pmisit. Nã cũ dr̃ hõ iustus nõ itelligitur ꝙ sit iusticia:ſʒ hñs iusticiã. Alioº adhuc strictiꝰ sumitur h nomẽ synonimũ.vʒ.fm ꝙ illa dr̃r synonima:q̃ nec diuersa signant nec ꝯsignant:vt pdcm̃ est:nec ẽt sũt accepta vel iposita fm silitudinẽ ad illa nomina:q̃ diuersa significãt aut ꝯsignant:siue qbꝰ silia in alijs nõ diuersa significãt vel ꝯsignant. Et h mõ talia nõ sũt synonima fm ꝙ dicunẽ de deo:qm̃ sunt accepta ad silitudinẽ cõcreti ꝛ abstracti q̃ dicunẽ in creaturis:ꝛ silia ꝯcreta ꝛ abstracta in creaturis nõ sũt synonima.ꝛ in h sensu loqtur Cõmẽ.
Cõ.39. 12.meta.qñ dicit ꝙ viuũ ꝛ vita nõ signant in deo idẽ oibus modis:sicut significãt noia synonima.ꝯ pª argumenti ad.q.cõcedenda est:si tñ per ipm quis vellet pbare nõ differre rõne:pʒ responsio argumento scdo.

Argumentum etiã in oppom verũ cõcludit de attributis:nõ aũt de pfectionibꝰ attributalibꝰ:vt apparere põt satis intuenti.

¶ Distinctionis octaue. Questio III.

Ertio quero vtꝝ cũ diuina simplicitate sit ꝯpossibile deuʒ esse rẽ alicuiꝰ generis vel pdicamenti. ¶ Et arguiẽ ꝙ nõ:qꝛ deũ hr̃e ptẽ i
pm trinsecã ꝛ deũ esse simplicẽ nõ sunt ꝯpossibilia.g̃ nec deũ eẽ in gñe est ꝯpossibile sue simplicitati. Añs est notũ:ꝛ ꝯña pbaẽ. Nã
T.c.30. genus (vt dicit.P.5.meta.c.de pte) est ps spẽi.ꝛ Cõment.
Cõ.30. ibi ait.genꝰ est ps formaꝝ spẽi. Forma.n.spẽi diuidiẽ in genꝰ ꝛ drĩaʒ. Itẽ Auic.5.meta. Dicemus inqt ꝙ genꝰ pdicaẽ de spẽ:ita ꝙ est ps q̃ditatis eiꝰ. ¶ Ex his pʒ ꝙ genus signat ptẽ rei q̃ significaẽ per spẽm eiꝰ:ꝛ p ꝯñs:cuʒ oẽ qð est in gñe sit in aliq̃ spẽ eiꝰ seqẽ ꝙ ois res exñs in gñe hʒ
2m ptẽ ꝛ ptẽ. ¶ 2º. Dñe simplicitati repugnat hr̃e mãm.g̃ ei repugnat eẽ in gñe. Añs pʒ.ꝯña pbaẽ:qm̃ genꝰ signat ma
T.c.24 teriã rei de qua dr̃.vñ.10.meta.dicit.P.genus est mã. Et statim de quo gñe loqtur ostendẽs ait.ꝙ dr̃ genus:nõ vt
Cõ.24. heraclitoꝝ:ſʒ vt i nã.vbi Cõmẽ.exponit sic.genꝰ est mã .i.significat mãm.s.genꝰ qð dr̃ genꝰ in rei veritate:nõ genꝰ qð dr̃ de hoibꝰ attributis vni pncipi:sic genꝰ herculeorũ.ſʒ genꝰ qð pdicaẽ de rebꝰ existibꝰ fm nãm:qð ita diffinit.s.ꝙ est pdicabile de pluribꝰ spẽbꝰ fm qd. Ecce ꝙ loqtur ppe de gñe:vt sumiẽ in pposito: ꝛ diẽ ꝙ signat mãʒ.

oppom **Ad oppositũ** arguiẽ.deꝰ est in gñe.g̃ nõ h repugnat sue simplicitati. Añs pbaẽ auctoritr̃ Dam.dicẽtis in elario suo.ꝙ suba est genꝰ gnãlim:
ca.8. qꝛ nõ hʒ supra se aliud genꝰ:ꝛ suba illa diuidiẽ in corporeaʒ ꝛ incorporeã.ꝯtinet aũt icorporea suba deũ angelos aiaʒ demones. Ex quo dicto pʒ:ꝙ deꝰ est in gñe sube.

Ad declarationẽ q̃siti videnda sunt duo. pm est in spãli an pter summaʒ dei simplicitatẽ negãdũ sit deũ eẽ in gñe: 2m gnãlr̃ vtꝝ pter aliquã rõnem hoc sit negandum.

Quantum ad pm est opĩo mltoꝝ ꝙ deꝰ pter suã pº arᵒ. simplicitatẽ nulloº est in gñe:eo ꝙ q̃libet res cuiuscũqꝫ gñis vel pdicamẽti ex nã rei est aliquo mõ ꝯposita. h tñ diuersimode a diuersis poniẽ: qdã.n.dicũt ꝙ q̃libʒ res per se exñs in pdicamẽto est itrinsece cõposita ex diuersis rebꝰ actuali.s.ꝛ potẽtiali sui gñis tãqꝫ ex proprijs pncipijs. ¶ Hec opinio pbaẽ auctibꝰ ꝛ rõnibꝰ.
Est aũt pma auctoritas Cõmẽ.12.meta.dicẽtis oia q̃ trãsmutanẽ hñt mãm:ſʒ nãe mãrũ diuersanẽ fm modos nature trãsmutatiõis:cũ g̃ sint modi trãsmutatiõis diuersorũ generũ seqtur ꝙ sint mãe ẽt diuersoꝝ generũ pprie illis. Cõstat aũt ꝙ ẽt diuersi sunt actꝰ ꝛ forme geneꝝ diuersoꝝ.g̃ qðlibʒ ens in genere ꝯpositũ est ex ppo actu ꝛ ppa potẽtia illiꝰ gñis. ¶ Itẽ ibidẽ ait.ꝙ q̃uis mã pª sit vna: Cõ.10. 2m ꝯ.xl
tñ multa est in potẽtia ꝛ habilitate:ꝛ qðlibʒ ens cuʒ mã cõi hʒ mãm ppriã. Et subdit. Nõ eni qðlibʒ ens fit ex q̃libʒ põ:ſʒ vnũqðqꝫ entiuʒ fit ex eo qð est in põ id qð fit.i. ex potẽtia ppria:ita ꝙ nũerus potẽtiarũ sit sic numerus spẽrũ entiũ gnãbiliũ. Et dixit hic Ar.qꝛ opinaẽ ꝙ ppria mã vna est fm subm:ꝛ multa fm habilitatẽ:hec Cõmẽ. Cõ.xi.
¶ Ex q̃ auctẽte appꝫ ꝙ q̃libʒ spẽs entiũ gnãbiliũ hʒ vltra cõem mãm:mãm ꝛ potẽtiã ppriã ex qua fit:ꝛ tot sunt tales potẽtie pprie:quot spẽs gnãbiliũ entiũ. ¶ Itẽ ibidẽ Cõ.22.
vbi soluiẽ qð mota in.3.an.s.pnª oium pdicamentoꝝ sint eadẽ vel diuersa.dicit Cõmẽ.cũ.P.ꝙ oiuʒ pnª sunt eadẽ fm pportionẽ:nõ aũt fm nãm.vñ Cõmẽ.ait. In vnoquoqꝫ pdicamentoꝝ accñtiuʒ inueniunẽ pnª:quoꝝ pportio ad ista est:sic pportio pncipioꝝ sube ad subam nõ ꝙ habeant illã eãdem nãm. Et seqtur. ꝛ dicere ꝙ pnª sint eadeʒ pportionaľ est vt diceremus ꝙ mã ꝛ forma ꝛ pnatio sunt pnª.10.pdicamentoꝝ.ſʒ que in suba drñt ab eis que sunt cuiuslibʒ pdicamenti. Et silr̃ ea q̃ sunt vniuscuiusqꝫ pdicamẽti drñt ab alijs:hꝰ Cõmẽ. ¶ Itẽ ad h est auctoritas Auic.2º.sufficiẽtie dicẽtis.nulla cathegoria est q̃ nõ ca.pº.
hʒ exitũ de põ sua ꝛ suuʒ effectũ.vult g̃ ꝙ in q̃libʒ pdicamẽto sit ppria põ ꝛ pprıꝰ actꝰ. ¶ Rõnibꝰ ẽt pbaẽ eadẽ pm
ꝯ sic.pmo.ois res diffinibilis est ꝯposita ex distinctis ptibus itrisecis:ſʒ ois res per se exñs in gñe est diffinibilis.
g̃ ꝛc.maior pʒ per.P.7.meta.vbi ait:qm̃ ois diffinitio rõ est:ꝛ ois rõ ptes hʒ:vt aũt rõ ad rẽ ꝛ ptes rõnis ad ptẽ rei silr̃ se hʒ.vbi pʒ ꝙ.P.vult:ꝙ sic tota diffinitio totã reʒ significat:sic pars diffõnis signat pteʒ rei:ꝛ p ꝯñs oẽ diffinibile hʒ ptẽ ꝛ ptẽ. ¶ Itẽ Cõmẽ.ibidẽ.queãdmodũ in T.c. 30
quit diffõ declarat q̃ditatẽ rei ita pars diffõnis declarat Cõ.33.
ptẽ q̃ditatis rei. ¶ Iteʒ.P.i eodẽ ait.ꝙ si neqꝫ vna suba T.c.53.
est ex subijs incomposita vtiqꝫ erit substãtia omnis. q̃re neqꝫ non vtiqꝫ erit neqꝫ vnius substantie. Ecce ꝙ.P.infert ꝙ si omnis suba esset simplex nulliꝰ sube esset diffõ: q̃ ꝯña sup h fundaẽ:ꝙ oẽ diffinibile est ꝯpositũ.vñ ꝛ Cõmẽtator ibi ait.ꝙ oẽs estimant ꝙ sube sint ꝯposite:ex h Cõ.50.
ꝙ ꝯcedũt ꝙ diffõnes signant ꝯpom.mioꝛ pbaẽ:qm̃ vt pʒ ex eodẽ.7.ad diffõnẽ sufficit genꝰ ꝛ drĩa.cũ g̃ ois spẽs genus hẽat ꝛ drĩas:seqtur ꝙ q̃libet sit diffinibilis. Nec obstat vt dicũt si qs inquiat ꝙ accñtia diffiniunẽ per additamẽta:qꝛ hoc nõ est:qm̃ sint simplicia:ſʒ pp eoꝝ realeʒ depẽdẽtiã essentialẽ ad subm pp quã p subm diffiniunẽ: ꝛ ẽt qm̃ eoꝝ drĩe nõ sũt nobis note:qm̃ si nobꝰ note essent T.c.4.
ita diffinirenẽ sine additaᵒ:sic sube. ¶ 2º rõ est:qꝛ si hoc 2m
nõ esset:h maxie videreẽ veꝝ de accñtibꝰ q̃ videnẽ esse forme simplices:ſʒ h est falsũ:vt pbaẽ. p sic.ois mutatio p se vna est ad terminũ p se vnũ:ſʒ dealbatio est p se vna mutatio:vt pʒ.g̃ est ad terminũ p se vnũ.ille aũt terminꝰ nõ est aliq̃ forª simpr̃:qm̃ ipsa nõ fit nisi p accñs:vt pʒ ex
7.meta.nec est ꝯpom ex suba ꝛ accñte:qꝛ illð nõ est vnũ nisi p accñs:vt pʒ ex.5.meta.g̃ est ꝯpom p se de gñe accñtie: T.c.27. T.cõ.7.

⁊ sic pōt argui de qualibet alia forma accidentali. ¶ 2°.
quia simplicitas est perfectio simplex ƀ3 oēs: ergo q̄to
ens aliquod est simplicius: tanto est simplr̄ pfectius: ⁊ p
ꝯñs: si accñs non eēt ꝯpo^m: sed penit⁹ simplex itrinsece:
ipsuȝ esset simplr̄ pfectius substātia ꝯposita: qđ ē falsuȝ.
¶ 3°. idem est susceptiuū mot⁹ ⁊ termini mot⁹. Sȝ deal
bationis superficies nō est ꝑmū susceptiuū cū sit actus ⁊
forma. Motus aūt est act⁹ entis in potentia ƀm ꝙ ē in
potentia. Quapp oȝ susceptiuū eius eē potentiā: sȝ potē
tia receptiua alicuius rei est de genere illius rei. vt dicit
Cō.9. Cōmen. 5. phi. ¶ Hec opinio falsa est ⁊ superflua. ⁊ incō
ꝯ iᵃ op. uenientia ponit. vnde arguo ꝯtra tam. Primo sic. Ange
lus est per se in genere ƀm oēs. ⁊ Angelus non est sic itri
sece compositus: ğ non omne qđ est per se in genere est
essentialr̄ sic ꝯpositū. ¶ Idem potest argui ƀm intentio
8.m.c.12 nem cōmentatoris de corpore celesti. qđ quidē ƀȝ. P. est
substantia simplex. ⁊ tñ est per se in genere substantie: vt
2^m omnes ꝯcedūt. ¶ 2°. pbo ꝙ qualitates non sunt sic ꝯposi
te. sicut isti dicunt: que tñ sunt in genere per se: etiam ƀm
T.c.12. ipsos. Et hoc primo pȝ auctoritate. P. 8. meta. vbi ait: ꝙ
accidentia non hñt māȝ. Ex qua pbo hoc ipm rōne: qm̄
si ponanť ꝯposita ex pprijs actualibus ⁊ potentialibus
entitatibus: aut cuiuslibet speciei esset ppriū potentia
le: aut idem potētiale esset diuersaꝝ specieꝝ. vbi gratia.
idem potentiale albedinis ⁊ nigredinis: ⁊ eodem modo
quarūlibet qualitatum: inter quas est per se transmuta
tio. ꝑmū dici non pōt: ꝑmo qꝛ cū sit transmutatio iter for
mas ꝯtrarias: ⁊ in qualibet trāsmutatione sit idē subm
numero deferens sub vtroqȝ termino transmutationes:
T.c.72. vt pȝ ex ꝑmo phisicoꝝ. sequiť ꝙ tale potentiale ppriuȝ
⁊.74. non erit subiectū imediatū illius transmutationis. cu
ius oppositū. (vt ex recitatis pȝ.) dicit opinio. ⁊ pȝ ꝯña
qm̄ ƀm opinionem idē est subiectū mot⁹ et termini mo
tus. terminus aūt motus ƀm ipsos est actualitas forme:
que induciť: sed illi⁹ subiectū non est illud potētiale qđ
est subiectū actualitatis forme q̄ abijcitur. per rñsionez
¶ Item. aut iste potentialitates pprie sunt eternalr̄ in
mā cōi: que est suba. aut aliqñ de nouo fiunt in ea. si eter
naliter: sequitur ꝙ in qualibet mā poterit induci queli
bet forma a pprio motore nullo alio motore interueni
ente: seu materiam aliquo⁹ transmutāte. ⁊ per ꝯñs agēs
albedinem poterit in igne albedinē causare. ⁊ erit possi
bile in aceto imediate accidentia vini a pprijs agentib⁹
gnāri: ⁊ generalr̄ ex quolibet quodlibet fieri: qđ est ma
nifeste falsum. ꝯña pȝ: qm̄ passiuo exñte in ppinq̄ dispo
sitione ad formā nulla cā est qř ppriū agens non possit
Cō.12. illaȝ iducere. Pȝ auctoritate Cōmen. 9. meta. vbi dans
dñaȝ inter māȝ remotā et propinquā ait sic. materia re
mota non est mā: quia indiget in hoc vt exeat in actum
alio motore: ab eo qđ generat illud: quod est in potētia.
verbi grā. qm̄ terra nō ydolum est in potentia: sed est cu
preum in potentia: qm̄ cū transmutatur a corpore celesti
erit cupreū: ⁊ cupreum erit ydolū in potentia: qđ est illđ qđ
ab vno motore fit ydolum. s. a faciente ydola. ¶ Et intē
dit declarare hic. s. Ar. ꝙ mā que pōt simplr̄ nō indiget
in hoc ꝙ exeat in actum nisi vno motore. mā auteȝ que
non dicitur posse simpliciter: sed per potentias remotaȝ
exit in actum per plures motores. per materiā autem ⁊
potentiam simplr̄ itelligit māȝ siue potentiā ppinquā:
sicut ifra. in eodē ꝯmento pȝ. vbi ait. ⁊ illud qđ est in po
tētia simpliciter: est illud qđ est mā simplr̄: ⁊ hec est mā
ppinqua. Remota aūt non dř materia simplr̄: neqȝ i po
tentia simplr̄. hec Cōmen. ƀm rñsionem auteȝ sequiť ꝙ
quelibet materia erit in potentia ppinqua ad quālibet
talem formā: cum habeat ppriam potentiam ⁊ habili
litateȝ cuiuslibet. Si vō dicať ꝙ tales potentie nō sem
per sunt in mā: sed aliqñ de nouo fiunt in ipsa. sequitur
ƀm dicta coꝝ ꝙ in mā sit alia potentia ppinqua prius il
li potentie per quā transmutať ad ipsaȝ ⁊ recipit eā: eius
demqȝ generis cum ea: ⁊ sic in infinitum: vel si non: sed
imediate per se recipit illam ⁊ transmutať ad ipsam: fal
sa sunt fundamenta rōnum quibus pbať opinio ⁊ sup
flue ponebať illa prima potentia. ¶ 2^m. vȝ. ꝙ cōtrariaꝝ
formaꝝ sit idem potentiale ppriū nō potest dici ab opi
nione: qꝛ tunc numerus talium potentiaꝝ non esset ƀm
numeꝝ specieꝝ entium generabiliū. vt dicunt. ¶ Iteȝ
qꝛ tūc esset eadē potentia ppinqua ꝯtrariarū formaꝝ: ⁊
per ꝯñs in quocūqȝ ⁊ qñcūqȝ posset iduci vna forma cō
trariaꝝ posset indifferenter induci reliqua: qđ ad sensuȝ
pȝ eē falsum. ¶ Cōfirmať. illud pprium potentiale. ver
bi gratia. albedinis. aut est in aliquo vt in subiecto: aut
non. si non: ğ est substantia: ⁊ p ꝯñs forma accidentalis
est cōposita ex substantia ⁊ accidente. Si aūt est in aliq̊
vt in subiecto: ğ est actus ⁊ dispositio illius in quo ē sub
iectiue. ⁊ si sic etiam illud potentiale nō est receptiuum
alterius alicuius ƀm dicta opinionis. ⁊ etiam oportebit
ꝙ habeat aliud potentiale susceptiuū pprij generis: cuȝ
quo faciat p se vnū. ⁊ in quo sit subiectiue: ⁊ illud aliud
similr̄: ⁊ sic in ifinitū. aut ꝯcederet ꝙ aliquis actus ime
diate iformat potentiale alterius generis. ¶ P̄. plura
litas reꝝ sine necessitate non est ponenda ⁊ rōne: sȝ nul
la necessitas aut rō cogit ponere talia potentialia: vt pa
tebit soluendo rōnes opinionis: ergo illa nō est ponēda.
¶ Ad rōnes. Ad primā ğ auctoritatem que pro opinio Ad rōes
ne adduciť dico: ꝙ nullo⁹ est ad ppo^m. Nā Cōmentator opi. ꝯᵉ.
nō intendit dicere ꝙ māe diuersenť ƀm diuersitatē trās 12 meta
mutationū rerū generabiliū: sic ꝙ alia sit mā generatio Com.10
nis: alia alterationis: alia augmenti: vel ēt hō alteratiōis
mā alia a materia alterius alteratiōis ƀm speciē: vt opi
nio fingit. sed so^m intendit ꝙ transmutatio reꝝ igenera
biliū ⁊ icorruptibiliū qualia sunt corpora celestia habet
aliam ppriā māȝ a mā trāsmutationis reꝝ gnābilium
⁊ corruptibiliuȝ. ⁊ hoc pȝ p vba que imediate addit. Ait
enim: mā enim generabiliū est in potentia: translatoruȝ
aūt est in actu: cum translatum sit aliquid in actu. ⁊ iō
ꝙ ex translatis in actu fiunt nō gnābile ⁊ icorruptibile
non habebit māȝ quā hȝ gnābile ⁊ corruptibile: ⁊ est q̄ ē
in potentia. hec Cōmen. ¶ Ad aliam dōm similr̄ ꝙ nō
accipiť ƀm menteȝ Cōmen. Nam Cōmentator per māȝ 12 m.c.11
ppriaȝ ⁊ potentiā vel habilitatē ppriā nō intelligit ali
quam aliā mām vel potentiā distinctā a mā que ē suba.
Sed per māȝ cōem intelligit māȝ remotā cuiuslȝ q̄ est
precise essentia māe prime: per potentiā aūt ⁊ mām pro
pinquā intelligit ipam eandem essentiam māe. per con
uenientes tñ ⁊ exigitas dispōnes ad aliquā formā dispo
sitam: siue ille dispōnes sint forme accidētales: siue sub
stantiales: de quo nō est vis ad pñs. Sic autē sumpta
mā alterius ⁊ alterius spēi entiū generabiliuȝ est alia ⁊
alia materia. vñ alia mā ppinqua. i. mā aliter disposita
requiritur ad generationē sanguinis q̄ȝ ad generationē
carnis vel ossis aut lapidis: ⁊ sic de alijs. Et ꝙ sic accipi
at mām ppriā: ⁊ hec sit eius intentio denotant vba eius.
que nullo interposito sequunť ea q̄ p opinione sunt alle
gata. vñ dcō ꝙ est multa ƀm habilitates: ait imediate. p̊
enim hȝ habilitates ad recipiēdū ꝑmas ꝯrietates. s. for
mas q̄tuor elemētoꝝ. 2° vō hȝ potentias ꝯsimiliū prius
mediantibus formis quatuor elementoꝝ. Corpora simi
lium priū vocat corpora mixta homogenea ad que mā di
sponitur mediantibus formis elementoꝝ. ⁊ sequiť ime
diate: ꝙ iste potentie diuersanť ƀm ꝙ diuersanť mixtio

nes 4or elementoꝝ. Jta ꝙ ex hoc diuersant forme gene
12. met. rabilium. hoc ipse. ¶ Ad aliã auctoritatē dõm ꝙ veꝝ
Cõ. 22. est ꝙ qõlibet predicamētum hꝫ talia ꝓpria pnª: non tñ
illa sunt ꝓprie res illius generis: lꝫ sint ꝓpria pnª illius
generis. aliqd enim est vnius gñis: ⁊ tñ est mã ⁊ pnm ma
teriale ꝓprium alterius gñis. sicut aliqd qõ est vnius ge
neris est mouens ꝓpriũ alterius generis. nec opꝫ in quo
libet gñe dare ꝓpriũ mouēs illius: qõ sit res illius gñis.
⁊ tñ sicut. P. dicit opꝫ dare in quolꝫ gñe ista tria pncipia
ꝓpria. s. forma ꝓuatio ⁊ subiectum siue mã: ita imediate
dicit ꝙ opꝫ dare ꝓpriũ mouens. Et exēplificat statiꝫ. vñ
mouens in gñe sanitatis est medicina vt dicit. Et in mē
te artificis in factione domus ars edificatiua: ⁊ tñ nõ in
quolꝫ gñe ꝓpriũ mouens est res illius gñis. vbi gratia.
in gñe q̃titatis: cũ q̃titas nõ sit forma actiua ſm Cõmē
tatorē: ⁊ sic in multis alijs: ⁊ similr̃ est de pncipio mãli.
Nam eē ꝓpriã mãm alicꝰ gñis non est aliud q̃ꝫ esse mãꝫ
ꝓpinquã ad formã illius gñis sicut esse mouens ꝓpriuꝫ
alicuius generis nõ est aliud q̃ꝫ esse mouens aptum na
tum determinate inducere formã illius generis. ¶ Cũ
hoc aũt stat ꝙ talis mã sit res alterꝰ gñis ⁊ similr̃ mo
t. ⁊ c. 22: uens. ⁊ ꝙ nõ aliud intendat. P. aut Cõmen. pꝫ: q² statim
12. m. exemplificans de hꝫ pncipijs subdit. verbi gratia. ꝙ pn
cipia coloꝝ ſm formã ⁊ ꝓuationē sunt albũ ⁊ nigrũ: ſm
aũt mãꝫ recipientem est superficies q̃ est in potentia ad
oēs colores. Certum est aũt ꝙ supficies quã dicit eē ma
teriam coloris alterius generis est a gñe coloris. Et seq
tur imediate. ⁊ pnª noctis ⁊ diei ſm formã ⁊ priuationē
sunt lux ⁊ obscuritas: ⁊ ſm mãm recipientem est aer q ē
potentia luiosus. Pꝫ aũt ꝙ aer est suba q̃dam. dr̃ tñ mã
ꝓpria lucis: q² est dispositus dispõne ꝓpinqua ad luceꝫ:
nec aliud voluit ibi. P. ⁊ Cõmen. nisi ꝙ gñatio cuiuslibꝫ
forme sit determinata in ꝓpria mã ⁊ a determiato ⁊ ꝓ
prio agente: ⁊ nõ in q̃libet siue q̃litercũqꝫ disposita mã:
nec a quolibet fit qõlibet: sed determinatũ a determina
to. ¶ Auctoritas quoqꝫ Auic. non est ad ꝓpositum ſm
intentionē in qua loquit. vult enim Auic. ꝙ in quolibet
pdicamēto sit exitus ad actũ ex sua potentia. i. ſm qõli
bet pdicamētũ aliqd est in actu qõ pus fuit in potentia.
Ad pm ¶ Ad pm rõnem cũ dr̃ ꝙ omne diffinibile ē ꝯpositum.
rõnem. dõm ꝙ illa maior nõ est vera vl̃r de qualibet diffinitio
ne diffinibilis: sed de diffinibili diffinitione simplr̃ ⁊ ꝓ
7. meta. prie dicta ꝯcedi potest. ꝙ in hoc sensu lor. P. ⁊ Cõmen. et
T. c. 33. in eo sensu minor sumpta falsa est: vt pꝫ. 7. meta. Nã vt
ibi habet accidentia diffiniunt tñ per additamenta: et
nõ diffõne simplr̃ ⁊ ꝓprie dicta. Et ad ꝓbationem dr̃: ꝙ
nõ quelꝫ dr̃ia sufficit cũ gñe ad diffinitionem ꝓprie di
ctam. Sed requirit dr̃ia essentialis exprimens determi
natam ptē eēntialem rei: ⁊ cõuertibilis cũ diffinito. talē
aũt dr̃iam accidentia nõ hñt: vt pꝫ. ¶ Ad illud aũt qõ ꝯ
hoc addit. s. ꝙ iõ diffiniunt p extrinseca lom qm̃ depen
dent a subiecto. Dõm ꝙ hoc est falsum: qm̃ si ꝓpter de
pendentiam ab extrinseco: iõ p extrinsecũ diffiniuntur:
sequit ꝙ etiã suba ꝯposita diffiniret p extrinsecũ: cũ q̃lꝫ
plus dependeat a deo in esse q̃ꝫ aliqõ accidēs a subiecto.
¶ Ad aliud qõ ad idē iducit. s. ꝙ hoc est: qm̃ eoꝝ dr̃ie
essentiales sunt ignote a nobis. dicēdũ ꝙ hoc nõ est ve
ruꝫ: q² mltaꝝ subaꝝ ꝯpositaꝝ dr̃ntie sunt nobis ignote:
⁊ tñ ꝯcedit ꝙ quelibet spēs sube ꝯposite est diffinibilis.
non g̊ hoc est in cõpatione ad nos: sed ex nã sui fit ꝙ est
diffinibilis: ⁊ ex nã accñtis ꝙ tali diffinitione diffiniri
non possit. cũ hꝫ dr̃iam nõ possit habere. ¶ Preterea si
accidentia haberent tales differentias non magis eēnt
nobis ignote q̃ꝫ differentie subaꝝ: cũ per accidentia de
ueniamus in noticiaꝫ sube. ⁊ per ꝯñs nõ plus diceret. P.

accidentia non diffiniri diffinitione ꝓprie dicta vel sim
pliciter: sed tñ per additamēta: ꝙ hoc dicat de substan
tijs cõpositis. ¶ Ad 2m rõnem dõm ꝙ forme acciden Ad 2m
tales sũt simplices. Et cũ ꝓbat ꝙ nõ: qm̃ omnis mutatio rationē
per se vna ⁊c. dicendum ꝙ terminꝰ mutationis põt acci
pi duplr̃. vno modo ꝓ termino formali ad quē transmu
tatur subiectũ: sicut dicimus ꝙ subiectuꝫ qñ dealbatur
mutat ad albedinem: ⁊ mã ad formã substantialem in
gñatione substantiali. Alioº põt accipi: q̃uis minꝰ ꝓprie
ꝓ cõposito ex subiecto ⁊ termino formali: sicut ꝯpositũ
substantiale potest dici terminus transmutationis sub
stantialis. tũc dõm ꝙ sic sumendo in primo sensu termi
num maior est vera. in 2º võ sensu falsa est: q² nullꝰ mu
tationis nisi substantialis terminus sic sumptus est qd
vnum per se. ¶ Ad aliã ꝓbationē neganda ē ꝯña: aliogn
seꝫ ꝙ mã esset simpliciter pfectior q̃ꝫ substantia ꝯposita.
qõ est falsum. ¶ Ad 3m dõm ꝙ susceptiuũ talis motus ē
mã de genere substãtie: vt in 2º patebit in. q. de dimēsio
nibꝰ. Et cũ addit ꝙ potentia receptiua rei est de genere 5. ph. c. 9
illius rei ſm Cõmentatorē. Dõꝫ ꝙ Cõmen. non dicit ꝙ
potentia receptiua rei sic mã q̃ recipit formã: sit de gñe
illius forme quã recipit: ad quē intellectũ sumit nũc au
ctoritas eius. Sed ait sic: receptio est potentia ad rem
⁊ iam diximꝰ ꝙ potentia ad aliquã rem est de genere il
lius rei. accipit g̊ potentiam ſm ꝙ ibi pmisit: ꝙ potētia
ad rem est de genere illius rei. Sed tũc non accipit po
tentiã ꝓ potentia ⁊ pncipio mãli passiuo ⁊ receptiuo. Sꝫ
sicut distinguimus aliquã vnã rē ſm esse in actu ⁊ in po
tentia. vbi grã. calor in poª ⁊ calor in actu. Sicut aũt di
cimus ꝙ calor in actu est de genere qualitatis: sic aliq̃º
dicit Cõmen. posse dici ꝙ calor in potentia est de genere
q̃litatis. Et ex hoc ꝯcludit ꝙ mlto magis id qõ ē mediũ
inter hanc potentiã ⁊ actũ: ⁊ q̃si via de potentia ad actũ.
verbi grã. calor qui est partim in actũ ⁊ ptim in poª ē de
gñe illius rei: ac ꝑ hoc motꝰ: g̊ hocº põt dici via media in
ter pom ⁊ actũ iter potentiã purã ⁊ actũ ꝯpletũ ē de gñe
actus ꝯpleti: ⁊ hoc vult dicere qñ ait ibidē sic. Et videt
ꝙ si poª ad vnũqõqꝫ pdicamentũ est in illo genere pdi
camenti qõ est in actu: ⁊ similr̃ via de potentia ad actuꝫ
. s. si potentia ad subaꝫ quoq̊mõ ē in pdicamento substã
tie: ⁊ similr̃ via ad gñationem sube: ⁊ similr̃ potentia ad
quãtũ ⁊ ad alia pdicamenta visum est ꝙ illud eē quod
est iter potentiã ⁊ actũ in illo genere sit sub illo genere:
qm̃ oē eē mediũ inter potentiã ⁊ actũ: que sunt in illo ge
nere: necessario est de genere actꝰ q est cõpletus. Sꝫ dr̃nt
ſm magis ⁊ minus. ire enim ad calorē est calor quoquoº
⁊ similr̃ ire ad frigus. Et ſm hũc modũ verũ ē dicere ꝙ
motus est in genere in quo est illud ad qõ est motꝰ. hec
Cõmen. Jn quibꝰ verbis pꝫ ꝙ ipse sumit potentiã ⁊ me
dium iter potentiam ⁊ actum modo q dictus est: ⁊ potē scotꝰ. l. pᵒ
tiaꝫ sic sumptã vocat Cõmen. receptionē. ¶ Alij sunt q d. 8. q. 3.
ꝯcordãt cũ opione pmissa in B ꝙ q̃lꝫ res extra p se i gñe
ē ꝯposita aliquoº ex nã rei. Sꝫ discordãt imõ ponendi.
vñ dicunt ꝙ in aliqbꝰ creaturis genus ⁊ dr̃ia accipit ab
alia ⁊ alia re: sic ponēdo plures formas in hoie: aial acci
pit a sensitiua: ⁊ rõnale ab itellectiua. ⁊ tũc illa res a qua
accipit genus vere ē potentialis ⁊ pfectibilis ab illa re
a qua accipit dr̃ia. aliqñ võ qñ ibi nõ sunt plures res: sic
in accidētibus saltē in vna re est aliq̃ ꝓpria realitas a q̃
sumit genus: ⁊ alia realitas a q̃ sumit dr̃ia: respectu cꝰ
alia est potentialis ⁊ perfectibilis per eam. Qz autem in
qualꝫ re sint due tales res vel realitates a quibus sumã T. c. 15.
tur genus ⁊ dr̃ia. ipsi ꝓbant auctoritate Ar. dicentis. 8.
meta. oꝫ rõnem. i. diffinitionē eē orõneꝫ lõgaꝫ q̃ signifi
cat aliqd de aliq̃: ita ꝙ oꝫ illud esse mãꝫ: aliud võ formã.

¶ Probaꝛ ẽt rõne:q̃ꝛ ſi illa realitas a q̄ accipiꝛ genus
eſſet vere tota q̈ditas rei:ſolũ genus ꝯplete diffiniret.ge
nus ẽt ꝛ dña ñ diffinirẽt:qꝛ̃ rõ ex eis nõ iudicaret ꝓ idẽ
diffinito:vnaqueqꝫ enim res eſt ſolũ ipſa.Et iõ illa rõ q̄
bis exprimeret eã nõ iudicaret primo idẽ q̈ditati illius
3m rei.¶ Itẽ alibi arguũt ad idẽ:q̃ꝛ realitas a qua ſumitur
i.q.ꝓpor genus eſt ṗnm potentiale realis ꝯuenientie cũ alia ſpẽ.et
12.l.p.d. realitas a q̄ ſumitur dña eſt ṗnm realis dñe:ſed non eſt
8.q.3. poſſibile eandem realitatẽ eſſe ṗnm realis cõuenientie ꝛ
4m realis dñe aliquoꝝ adinuicẽ.ḡ alia eſt realitas a qua ſu
l.2.d.3. mitur genus.ꝛ alia a qua ſumitur differentia.¶ Item
q.6. alibi ſi nõ eſſent due tales realitates:in diffinitione eẽt
ꝯ ſcotũ nugatio.¶ Hec opinio falſa eſt tam q̈tum ad illud qḋ
vbi.ſ. dicit de genere ſubẽ q̃ ad id qḋ dicit de accidẽtibꝰ. Nã
ſiue ſint plures forme ſubales in ſuba vna cõpoſita:ſiue
vna tñ:falſum eſt ꝙ genus ſignificet partem:vt volunt.
Alioquin non plus ṗdicareꝛ de ſpẽ in quid:q̃ dña:qḋ ẽ
falſum.¶ Item ſi ſignificaret partẽ:vel ſumereꝛ a pte
ſpeciei.verbi grã.aial ab anima ſenſitiua:ꝛ rõnale ab in
tellectiua vt dicunt:nihilominꝰ res illa a qua ſumiꝛ ge
nus non eſſet potentialis ad rem a qua ſumiꝛ differẽtia:
nec perfectibilis per eam:vt dicunt:qꝛ̃ nulla forma ſub
ſtantialis eſt perfectibilis per aliam formã ſubalem:ſꝫ
quelibet:etiam ſi plures eſſent ſilꝛ in eodẽ:imediate pfi
cit mãꝫ:ſicut patebit in 2o de omni forma mãli.¶ 2o de
ficit in eo qḋ dicit de accñtibꝰ. Nam aut volunt ꝙ reali
tas generis ꝛ realitas dñe non ſit aliqua res ſimplr:ſed
precíſe ꝯſtituũt vnam rem cõpoſitaꝫ:ſicut mã ꝛ forma
vnã ſubſtantiam ꝯpoſitã:ꝛ tũc non minus eſt in acciden
tibus res ꝛ res ꝛ cõpoſitio rei ꝛ rei:q̃ in ſuba:niſi ad pla
citum velint cõponẽtia accidentis vocare realitates:ꝛ
componentia ſubſtantie res:vel volunt ꝙ lꝫ ſint diuer
ſe realitates:ſunt tamẽ vna res ſimplex per idẽtitatem:
ita ꝙ inter ipſas ſit diſtinctio formalis ꝛ vnitas realis.
ſiue:qḋ ideꝫ eſt dictu:ipſe ſint diſtincte formalitates et
vna res ad ſenſum datum in.q.prima huius.d.¶ Et tũc
quero de formalitate vna:an ſit eadẽ aliquo modo ex nã
rei illi rei cõi vel non:ſi nõ.ḡ nõ eſt vna res cum alia for
malitate.ſi ſic:cũ illa formalitas aliquo modo diſtigua
tur ab ea:ꝛ ꝑ te non eſt poſſibile vt eodẽ primo aliqḋ cõ
ueniat cũ aliquo ꝛ diſtinguaꝛ ab eo:oportebit dare for
malitatẽ in formalitate in infinitũ:vt i preallegatis que
i.q.ꝓpor. ſtionibus deducebaꝛ.¶ P̄.iſti idem alibi expreſſe con
l.p.d.33. tradicũt tam concluſioni:quaꝫ hic ponũt de cõpoſitiõe
q.2. forme accidentalis.q̃ ẽt fũdamento eius.ſ.ꝙ in tali for
ma ſit alia realitas vel ratio a q̄ ſumiꝛ genus:ꝛ alia a q̄
ſumitur dña. Nã in reportatis ꝑiſieñ.li.ṗ.d.33.q.2.volẽ
tes oñdere aliqua eſſe eadem ſimplr:ꝛ tñ non adequate
aiũt ſic. Niſi ẽt multa eſſent eadeꝫ ſimplr que non ſunt
adequata eidẽ:ſequiꝛ ꝙ forma accidentalis:vt albedo
eſſet ꝯpoſita realr. Nam ſi rõ coloris a q̄ ſumiꝛ rõ gñis
eſſet alia realitas ab illa a qua accipiꝛ rõ differentie ſpe
cifice albedĩs:tunc albedo eſſet ꝯpoſita ex duabus reali
tatibus:qḋ negaꝛ cõiter.Sunt ḡ vna realitas hec duo in
albedine:ꝛ tñ neutrũ adequate eſt realitas albedinis ꝑ
ſe:qꝛ̃ tũc vnũ vel alterũ ſupflueret.hoc ipſe.quo modo
aũt in his verbis dicant ꝯtradictoria vtriuſqꝫ qḋ ꝓpo
ſui non oꝫ declarare:ſed ſolum legere ſufficit.¶ Ad ra
Ad rõ. tiones eius dicendũ.¶ Ad primã quidẽ ṗmo ꝙ illa au
ſcoti. ctoritas non eſt vlr ad ꝓpoſ ſuũ:cum diffinitio (vt de
8.meta. ipſa ibidem loquitur.P.per eundẽ ibidem) ſit tñ ſubẽ
T.c.15. cõpoſite:ꝛ per ꝯñs ꝑ illã auctoritatẽ nõ ꝓbareꝛ aliqua
ꝯpoſitio in accidentibꝰ:neqꝫ in ſimplicibus ſubſtantijs.
¶ 2o dico ꝙ nõ eſt eſtimandũ ꝙ genus poſitum in diffi
nitionibꝰ ſubſtantiaꝝ ꝯpoſitaꝝ ſignificet mãꝫ aut pteꝫ
aliquam ſubẽ:vt iſti putãt.ſicut aliqualꝛ poſt magis de
clarabitur ꝛ amplius in 3o:ꝛ pro nunc ſufficit ratio ſupra
data.ſ.q̃ꝛ genus ṗdicaꝛ in quid ꝛ in recto noĩe ṗncipali.
Et ideo dõm ꝙ genus non ſignificat tantum partẽ:ſed
totũ:nec phs dicit oppoſitũ vbi alleꝰ ſꝫ ait:ꝙ hoc quidẽ 8.meta.
diffinitiõis opꝫ eſſe vt mãꝫ:id vo vt formaꝫ.ꝛ hoc ẽ veꝝ: T.c.15.
qꝛ̃ lꝫ genus non ſit mã:nec ſolã mãꝫ ſignificet:eſt tñ vt
mã.i.ſimile mãe.qḋ qualꝛ ſit intelligendum patebit in
rñdendo ad rõnes factas in ṗnº.q.¶ Ad rõneꝫ aũt que Ad 2m
induciꝛ ꝯtra hoc.ſ.q̃ꝛ ſi genus ſignificet totam q̈ditatem
rei ſolum genus ꝯplete diffiniret:neganda eſt ꝯña. Nã
ad diffiniendũ nõ ſufficit q̄litercũqꝫ ſignificare totam
eſſentiã diffiniti:ſed oꝫ ſignificare explicite oĩa ṗncipia
intriſeca eſſentialia diffiniri.vñ ṗmo phiſi.dꝛ ꝙ diffini T.cõ.5.
tio diuidit in ſingula:genus aũt ꝛ ſi ſignificet totã ſubaꝫ
ꝯpoſitã:nõ tñ exprimit explicite quãlibet eius ptẽ eẽn
tialem.¶ Item qḋ adducitur ꝙ genus ꝛ dña non diffi
nirent:q̃ꝛ nõ ſignificarent ṗmo idẽ q̈ditati illius rei:fal
ſum eſt. Nã lꝫ genus ſignificet totũ qḋ ſignificat diffini
tio:nõ tñ eodẽº.vt dictum eſt:q̃ꝛ ipſum iplicite partes:
diffinitio vo ſignificat explicite ꝛ diſtincte.¶ Item ge
nus nõ ſolũ ſignificat illã q̈ditatẽ quã ſignificat diffini
tio:ſed ꝛ plures alias:genus ḡ ſignificat ṗmo (Exponẽ
do ly ṗmo negatiue) totã q̈ditatẽ implicite:ꝛ tota diffi
nitio eandem ſignificat explicite:ꝛ hoc non eſt inconue
niens. Item diffinitio predicatur ꝯuertibiliter de diffi
nito:non ſic aũt genus.¶ Ad aliud dicẽdũ ꝙ nõ eſt icõ Ad 3m
ueniens ꝙ per idẽ aliqḋ ꝯueniat cũ aliquo vnoº:ꝛ realr
differat alioº.ſicut patebit in 3o.vbi tractabiꝛ de vnitate
ſpecifica.¶ Ad aliud de nugatione dõm ꝙ in diffinitio Ad 4m
ne nõ ẽ nugatio:q̈uis dña aliqḋ explicite ſignificet:qḋ
ꝑ genꝰ ſignificaꝛ iplicite:q̃ꝛ neutrũ poniꝛ in diffinitione
alteriꝰ:ꝛ iõ ſi ponanꝛ rõnes ꝓ noibꝰ nõ diceꝛ idẽ nomẽ
bis:qḋ tñ requiriꝛ ad nugationẽ.¶ Alij dixerũt ꝙ deo thomas
repugnat ꝓꝑ ſuã ſimplicitatẽ ẽt eſſe i genere:eo ꝙ oẽ qḋ pte.pa.q
eſt in gñe eſt ꝯpoſitũ ex eẽ ꝛ eſſentia:q̃ꝛ vt dicũt:oĩa que 3.arti.5.
ſunt in genere vno cõicant in quiditate vel eẽntia gñis
qḋ ṗdicaꝛ de eis in eo ꝙ q̈d.Differũt aũt ſm eſſe. Non
enim eſt idẽ eſſe hominis:ꝛ equi ꝛ nãc huius hominis ꝛ
illius hominis:ꝛ ſic opꝫ ꝙ quecũqꝫ ſunt in gñe differanꝛ
eis eſſentia:ꝛ ꝙ q̈d eſt.i.eſſe ꝛ eẽntia:in deo aũt nõ diffe
runt.quare ꝛc.¶ Hec opinio nõ eſt vera:tũ q̃ꝛ talis di ꝯ tho.
ſtinctio eſſentie ab eſſe nõ eſt in aliqua re creata vel in
creata:vt alias poterit patere. Tũ q̃ꝛ eſto ꝙ eſſet.ꝯſtat
tñ ꝙ ipſa eſſentia rei nõ eſt cõpoſita ex eẽ ꝛ eẽntia:alias
in vna re eſſent infinite eſſentie vel ifinita eẽ.vel dabi
tur eſſentia nõ cõpoſita ex eſſe ꝛ eẽntia:ſed ſm iſtos eẽn
tia ipſa eſt ꝑ ſe ꝛ directe in ṗdicamento:ꝛ per ſuam q̈di
tatẽ ꝛ eẽntiã ṗciſe reponiꝛ res in ṗdicamento ꝛ in gñe ꝛ
in ſpẽ.ipſum aũt eſſe eſt ſm ipſos in gñe ꝑ reductionem
tñ:ḡ nõ oẽ qḋ ẽ per ſe in ṗdicamento eſt ꝯpoſitũ ex eẽ ꝛ
eſſentia.¶ P̄.ſm eoſdẽ accñtia nõ hñt ꝓpriũ eſſe aliud
ab eſſe ſubẽ:ꝛ tñ accñtia ſunt in ṗdicamento.nec poteſt
dici ꝙ ꝯpoſitũ ex eẽntia q̄ eſt accidẽs ꝛ eſſe:ſit per ſe in
ṗdicamẽto:q̃ꝛ vt dictũ eſt:accñs nõ hꝫ ꝓpriũ eſſe:ſed exi
ſtit per eſſe ſubẽ ſm eos:ſed tale eſſe vt dicũt non eſt de
gñe accidentis:ſed ꝑ reductionẽ eſt in gñe ſubẽ.ꝛ ꝑ ꝯñs
cõpoᵐ vel aggregatũ ex ipſo ꝛ accidẽte nõ eſſet per ſe in
gñe accidentis.¶ Ad rõnes eoꝝ dõꝫ q̈dẽ ꝙ nõ eſt verum
ꝙ oẽ exñs in gñe eſt cõpoſitũ ex eſſe ꝛ eẽntia.¶ Ad pro Ad rões
bationẽ dõm ꝙ ſi intelligaꝛ per eſſe aliquã entitatẽ di Thome
ſtinctã ab entitate que ẽ eſſentia:cũ nulla talis ſit ſꝫ ve
ritatẽ:nulla q̄ ſunt in genere differũt ſm eẽ.i.hñt diuer
ſa eẽ:neqꝫ hñt idẽ eſſe.Si vo ꝑ eſſe itelligant idipſuꝫ ꝙ
ꝑ eẽntiã.dõꝫ ꝙ ſic ꝯueniũt in eẽntia vel q̈ditate:vel nõ

ɔueniūt.sic couenīūt vel nō ɔueniūt in esse ꝛ eꝫ. ¶ Ad
gliam rōnē dōm ꝙ maior est falsa.ꝛ similr ꝓbatio eius.
Nam genus nō sumit̄ ab aliquo qđ sit in potentia ad il
lud a quo sumit̄ dr̄ia:cū genus nō significet ꝑtem:vt ha
Rn̄o ꝓ bitum est. ¶ Rn̄deo ḡ q̄ntum ad hunc articuluꝫ ꝙ deo
pria ad non repugnat rōne sue simplicitatis esse in genere:qđ ex
arti. dictis potest sic ꝓbari.Si enim repugnaret deo ꝛc̄.hoc
esset:vel qꝛ omne qđ est in genere est aliquo mō ɔpositū
ɔpositione essentiali aliquoꝝ.quoꝝ vnū ē poª ꝛ reliquū
eius actus realr̄ distinct':aut vterqꝫ actus.ꝛ hoc non est
verū:cū multa talia sint per se in gn̄e:in quibus non est
talis ɔpositio .verbi grā.intellcᶜ abstracte ꝛ forme acci
dētales ꝛ spūales:vt itellectio volitio ꝛ hꝫ.ꝛ similr mul
te corporales:vt supra ꝓbatū est.vel ɔpositū ɔpōne for
malitatū nō reꝝ:vel ɔpōne esse ꝛ essentie:ꝛ vtrūqꝫ ē ipro
batū.nec appet aliquis alius modus ɔpōnis necessariꝰ
cuilibet exn̄ti in genere:ḡ nō ꝑpter sūmā dei simplicita
tem necesse est negare deū esse in genere.

2ᵒ arti. **Nunc secundo** videndū est generalr:an ex ali
quo alio hoc sit negandum.Et
ɔueniunt ꝓ maiori parte doctores in hoc dicētes:ꝙ deꝰ
tho.v'ē. non est in gn̄e:qđ tn̄ diuersimode ꝓbat̄ ab eis. ¶ Qui
dam enim ꝓbant hoc p̄mo:qꝛ ois spēs ɔstituit̄ ex gn̄e et
dr̄ia.illud aūt a quo sumit̄ dr̄ia ɔstituens spēm se hꝫ ad
illud a quo sumit̄ genus:sicut actus ad potentiam.aial
enim sumit̄ a nā̄ sensitiua per modū ɔcretiōis.qꝛ hō dr̄
aial:qm̄ hēt nām̄ sensitiuā:rōnale vō a nā̄ itellectiua:qꝛ
rōnale est qđ hꝫ nām̄ intellectiuā.Intellectiuū aūt se hꝫ
ad sensitiuū:sicut actus ad potentiaꝫ.Et similr ē in alijs
2ᵐ sed in deo poª nō ɔiungit̄ actui:q̄re nō ē in gn̄e. ¶ 2ᵒ:qꝛ
cū eē dei sit eius eēntia:si deus est in genere oporteret ꝙ
eius genus esset ens.Nā genus significat rei eēntiā:cuꝫ
predicet̄ in quid.sed ens nullius pōt eē genꝰ:vt pꝫ 2ᵒ me
taphisice.Aliā rōnē faciūt ad ideꝫ:sꝫ illa tacta est supra.
3ᵐ ¶ Alij idē ꝓbāt 3ᵒ sic.oē qđ ē in genere ē aliquid deter
dn̄s egi. minatū fm̄ ꝑfectionē:deus aūt est infinitꝰ in ꝑfectione.
p̄.meta. Maior ꝓbat̄:qm̄ fm̄ Cōmen.2ᵒ meta.genus differt a
T.c.17. mā̄:qꝛ mā̄ dicit purā potentiā:genus vō dicit formā me
diam inter potentiam ꝛ actū:actꝰ aūt receptus a poª cō
4ᵐ trahit̄ ad determinatā ꝑfectionē ¶ Alij sic 4ᵒ:ex rōne
Scotꝰ necesse eē:ꝛ est vt dicūt rō Auic.8.meta.si necesse esse hꝫ
cap.4. genus:ḡ intentio gn̄is vel erit ex se necesse esse:vel non.
Si p̄moᵒ:tūc non cessabit quousqꝫ sit ibi dr̄ia.hoc intel
ligo inquiunt sic.genus ēt includeret dr̄iaꝫ.Qm̄ sine illa
nō est in actu vltimo:ꝛ necesse esse ex se ē in actu vltimo.
Si aūt genus includit dr̄iaꝫ:tūc nō est genus.Si det̄ 2ᵐ
mēbrū:sequitur ꝙ necesse esse erit ɔstitutū ex eo qđ non
5ᵐ est necesse esse. ¶ 5ᵒ:idē ꝓbat̄ per auctoritateꝫ Aug.7.đ
cap.5. tri.manifestum est deum abusiue substantiam vocari.
ratio sua est:qm̄ substantia substat accidentibus:qđ deo
cōuenire nō pōt:que rō hꝫ euidentiā ex eo ꝙ ois suba:vt
suba est genus:ē limitata.ois aūt suba limitata subsistit
6ᵐ aliquibus acciñtibus. ¶ Alius doctor ad idē inducit du
Ochā as rōnes q̄uis dicat eas nō esse cogentes.Prima que ē
.s.in ordine.6.est hec:si deus eēt in genere:aliqđ eēt ge
nus respectu dei ꝛ alioꝝ:ɔn̄s est falsum:qm̄ vel illud eēt
ens vel aliquid aliud:non ens:qꝛ oē genus separat illud
cui est genus ab aliquo:ita ꝙ ipꝫ est mediū per qđ aliqđ
negatū ab ipso vlr neget̄ ēt a spē.vt pōt haberi ex.7.to
picoꝝ:sed ens nō est tale cū ꝑdicet̄ de oibus.nec aliđ ab
ente pōt esse genus deo ꝛ alicui alteri:qm̄ q̄cq̄d illud eēt:
oporteret ꝙ esset cōe omni creature:qꝛ plus dr̄nt ꝛ minꝰ
cōueniūt deus ꝛ creatura queciūqꝫ q̄ꝫ alique creature in
ter se:genus aūt qđ ꝑdicat̄ de magis dr̄ntibꝰ:ꝑdicat̄ etiā
de minus dr̄ntibus:sed nulluꝫ genus est cōe oi creature

quare ꝛc̄. ¶ 7ᵐ sic.oia que sunt i genere hn̄t certā ꝓpor 7ᵐ
tionem fꝫ perfectionem inter se:sed deus nullam ꝓpor
tionem ꝑfectionis hꝫ cū aliquo alio:cū qđlibet aliud ex
cedat in infinitū.ḡ ꝛc̄. ¶ Octauo ab alijs sic:genus est 8ᵐ
prius fm̄ intellectū omni qđ ponit̄ in gn̄e.deo aūt nihil
est prius:nec fm̄ rem nec fm̄ intellectū.ḡ ꝛc̄. ¶ Huius
opinionis ēt fuit Ansel.ꝗ mon̄.hāc cōclusionē ꝓbat sic. cap.27.
Cū ois suba tractet̄:aut est vl̄is que pluribus substātijs
essentialr̄ cōis est:vt hominē eē cōe est oibus hoibꝰ:aut
est indiuidua:que vl̄em essentiaꝫ cōeꝫ hꝫ cū alijs:queād
modū singuli hoies cōe hn̄t cū singulis vt homines sint:
quō quis sūmā nāꝫ in aliaꝝ subaꝝ tractatu ɔtineri itel
ligit:que nec i plures subas se diuidit:nec cū aliqua alia
per essentiā cōicationē se colligit:quasi dicat.nullo mo
do.vn̄ in hoc cōsistit rō eius:omnis suba que est in gn̄e ē
vl̄is vel indiuidua:summa nā nec est vl̄is:qm̄ nō multi
plicat̄ in pluribus:nec idiuidua:qꝛ cū nulla eēntialr̄ con
uenit. ¶ Huius quoqꝫ opinionis vr̄ fuisse ma.in hac di
stinctione motus verbis beati Augustini.5.de tri.dicen cap.p̄.
tis.Intelligamꝰ deū q̄ntuꝫ possumꝰ:sine q̄ntitate magnū:
sine q̄litate bonū:sine indigentia creatorē:sine situ ꝑsen
tem:sine habitu oia ɔtinentē:sine loco vbiqꝫ totū:sine tē
pore sempiternuꝫ:sine vlla sui mutatione mutabilia fa
ciētē.nihil patiētē.hec aug.Quibꝰ v̄bis subdit magr̄.Ec
ce si subtilr̄ intendamꝰ ex his atqꝫ ꝑdictis aperit̄ illa pre
dicamēta artis dyalectice dei nāᵉ minime ɔuenire.q̄ nul
lis subiecta est accidētibꝰ.vn̄ nec ꝓprie dr̄ suba:vt Aug.
ostēdit i septimo de tri.ꝛ est supra inductū. ¶ Ad hoc ēt
posset induci intentio Aug.7.de tri.vbi ꝓbat diuinam c.vlti.
essentiā neqꝫ genꝰ esse neqꝫ spēm.eēt aūt spēs si esset i ge
nere:cū nō sint plures diuine essentie solo nūero differē
tes. ¶ Sed q̄ntum mihi ꝓ nūc apparet hec nō sufficien Opinio
ter ꝓbāt ꝓpositū:nec cogūt ꝑsentiri ꝑ efficaciā rōnis illud ꝓpria đ
esse tenēdū:nō plus:qm̄ymo minus vt apparet.q̄ꝫ rōnes h ꝙ q̄riᵗ
alie ꝓbant oppoᵐ.iō ꝓbo ɔclusionē oppositā.Et qꝛ aliqñ i p̄.arti.
dicimꝰ aliquā rē que nō est signū vel ꝑdicabile alicꝰ pre
dicamenti:esse in genere vel ꝑdicamēto:aliqñ ēt dicimꝰ
ꝑdicabile aliqđ eē in ꝑdicamēto.iō p̄mo ꝓbo ꝙ res im
portata ꝑ hoc nomē deꝰ.vere ē in ꝑdicamēto sube. ¶ 2ᵒ
ꝓbo ꝙ ꝑdicabilia q̄dā v̄e ꝛ ꝓprie de deo dicta:sunt i pre
dicamento. ¶ Primū ꝓbo sic:omne qđ ꝑdicat̄ vere in
quid de ꝓnomine demonstrante rem aliquā ꝛ de ꝓno
mine demōstrante aliquā aliā rem spē distinctā ab illa:
nec tn̄ sic ꝑdicat̄ de quolꝫ:est genꝰ illius rei:ꝛ illa res est
in genere illo:ꝛ per ɔn̄s i ꝑdicamēto vbi ē genus illud:sꝫ
hoc cōe spūs vere ꝑdicat̄ in quid de deo ꝛ de ꝓnoīe de
monstrante aliquā rē spē distinctā ab illa:ꝛ nō eodē mō
ꝑdicat̄ de oibꝰ.ḡ ipsuꝫ est genus illiꝰ rei:ꝛ ipsa ē res huiꝰ
gn̄is:ꝛ per ɔn̄s de ꝑdicamento sube cꝰ ꝑdicamenti genꝰ
est hoc cōe spūs.maior ꝓpō est nota ꝑ diffinitionē gn̄is
ēt strictissime sumēdo genus.Genus.n.diffinitur:qđ pre
dicat̄ de pluribꝰ dr̄ntibus spē in eo ꝙ quid siue in quid.
ꝑdicari aūt in quid strictissime sumit̄:sicut accipit̄ i ma
iori.Dixi aūt ꝙ nō ꝑdicat̄ de oibꝰ ꝑpter ens:qđ fm̄ ali
quos in quid ꝑdicat̄ de quolꝫ:nec tn̄ est genus. ¶ Pꝫ ēt
hec ꝓpō iductiue.qꝛ.n.aial ꝑdicat̄ in q̄d de ꝓnoīe dmō
strante rem q̄ ē hō:ꝛ de ꝓnoīe demr̄ante rem q̄ est leo:et
sic đ pluribꝰ.iō aial ē genꝰ illarū rerū:ꝛ ille dicunt̄ esse i
gn̄e aialis ꝛ i ꝑdicamēto sube:cꝰ ꝑdicamēti est genꝰ sub
alternum aial:silr̄ qꝛ color ꝑdicat̄ in quid de ꝓnoīe de
monstrante illā rē que est albedo:ac ēt demōstrante reꝫ
q̄ est nigredo:ꝛ sic ēt de pluribus distinctis fm̄ spēꝫ:sup
posito gratia exempli:tales qualitates spē distingui:iō
dr̄ genus illaꝝ reꝝ:ꝛ ille dicunt̄ eē in illo gn̄e ꝛ in ꝑdica
mento q̄litatis:cꝰ ipsuꝫ est genꝰ subalternū:ꝛ sic in oibꝰ

pȝ vlr discurrēti. ¶ Et siquis instaret in ppposito:eadē
rōne poterit quālȝ aliam rem negari esse in aliquo gñe.
⁊ q̄ nullus angelus est in pdicamēto substantie:nec ali/
quis color ⁊ in pdicamento qualitatis:nec vnq̄ꝫ pbari po
terit oppositū:eo q̄ illa sit ppria rō gñis:⁊ illo⁹ tm̄ res p
prijssime dicunť esse in gñe.minor pbať. Nam ꝯstat q̄
cap.4. hoc nomē spūs vē pdicať de deo. vn̄ Jo.deus ipsemet di
xit.deus spūs est:⁊ p ꝯñs de pnomine demōstrante rem
illā pro qua in ista ppōne supponit hoc nomē deus:pre/
dicať vē hoc pdicatū spūs:dicendo.hoc est spūs:constat
aūt q̄ ēt in qd.vnde interroganti quid est hoc.bn̄ rñde/
tur spūs.nō aūt si interrogeť quale est hoc.vel fm aliqđ
aliud pdicamentū. ¶ Itē ꝯstat fm scripturas ⁊ fȝ oēs:
q̄ hoc nomē spūs pdicať de pnoīe demonstrante aliam
rem spē a deo:vt de re quā vocamus angelū Gabrielem:
⁊ de demōstrante eā quā vocamus Michaelē:⁊ sic de
multis. Et cōstat ēt per similē rōnē q̄ predicať in quid.
¶ Itē nō sic pdicať de oībus. Nā demōstrato leone nō
vē dr̄.hoc est spūs.g̃ hoc cōe spūs est genus vere ⁊ pprie
ad illam rem que deus diciť:hoc aūt genus nullius alte
rius pdicamenti verius dici potest esse:imo nec vere ni/
si substātie.quare ⁊c̄. Forte aūt diceret:q̄ hoc nomē spi
ritus lȝ pdicetur de deo ⁊ angelo:nō tn̄ diciť de eis fm
vnam rōnem.⁊ ideo non est eis genus:sed istud ē ad pla
citum ⁊ sine rōne:qꝛ aut intelligiť qđ nō diciť de eis fm
vnā rōnē specialissimā:⁊ h̄ verū ē:sȝ h̄ nō ipedit qn sit ge
nus:lȝ impediat ipsum esse speciem specialissimā:aut in
telligitur de rōne in generali:⁊ hoc est falsum. Nam fm
vnam rōnē generalē huic nomini ꝯuertibilē:vlr diciť d̄
deo ⁊ creatura spirituali:siue.n.diffiniť spirit⁹ substātia
incorporea ⁊ imaterialis:siue alia diffinitione:illa diffi/
nitio tam deo q̄ꝫ angelis erit cōis.q̄ si hoc pteruiter ne
geť:simili mō negare poterit substantiam dici fm vnā
rōnē de corporea ⁊ incorporea:imo vt videť multo ma/
gis.⁊ sic ꝯñr negare angelum esse in pdicamento substā
2m tie:qđ nullus negat. ¶ 2m pbo sic.pater fili⁹ creator pn̄m
⁊ plura similia sunt pdicabilia per se relatiua ⁊ ad aliqd:ac
per hoc de pdicamēto relationis:⁊ pprie dicunť de deo.
ergo de deo pprie dicunť pdicabilia:que vere ⁊ proprie
sunt in aliquo predicamento. Prima ps añtis pȝ:qm̄ eis
ꝯueniunt oīa q̄ dicunť a sanctis ⁊ pphis requiri ad hoc
q̄ aliq̄ pdicabilia sint per se ad aliquid. 2⁹ etiā pars nul
li catholico dubia esse pōt:verissime qdē ⁊ pprijssime ac
cap.9. pmo ⁊ pncipalr̄ deus dr̄ ⁊ est pr̄ ⁊ filius. vn̄ Dam.li.pmo
Sciendū inquit est q̄ nō ex nobis translatū est ad beāȝ
diuinitatē pr̄nitatis ⁊ filiationis ⁊ pcessionis nomē:con
trario aūt nobis inde traditū est vt ait diuinus apost. p
ad eph.3 pterea flecto genua mea ad pr̄em:ex quo oīs pr̄nitas in
celo ⁊ in terra nominať. Creator ēt pprie ⁊ de solo deo
dr̄. Similr̄ pn̄m verissime deus est. ¶ Cōfirmať hec rō
cap.7. per Aug.5.de tri.vbi postq̄ꝫ distinxit pdicatiōes tam af/
firmatiuas q̄ꝫ negatiuas pprias singulis pdicamentis
ꝯcludit in fine:q̄ filius ⁊ nō filius.genitus ⁊ nō genitus:
siue ingenitus dicunť relatiue:⁊ sunt de pdicamento re
lationis. Unde ait. Sicut enim genitus non ad se ipsum
dr̄:sed qđ ex genitore sit.ita cū dr̄ igenit⁹ non ad seipsuȝ
dr̄:sed q̄ ex genitore non sit oñdiť:in eodē tn̄ pdicamen
to qđ relatiuū vocať.vtraq̄ꝫ significatio vťiť:⁊ añ ime/
diate dixit.non recediť a relatiuo pdicamento cū dr̄ ige/
nitus. ¶ Et si quis velit dicere:q̄ pdicta noīa relatiua
non sunt pprie de pdicamēto relationis:pōt ēt si placet
plura alia relatiua:⁊ quelibet ad libitū excipere a pdica
mento pdicto. ¶ Ex hoc aūt q̄ isti termini sunt per se
de pdicamento relationis:sl rem quā significat pr̄ ⁊ fili
us ⁊ huius in creaturis:positus in pdicamento relatōis:

necesse ē eadē rōne rem ēt quā significāt in deo:colloca/
re in pdicamento relationis. ¶ Idē pȝ de pdicamento cap.8.
actionis.s.q̄ de deo vē ⁊ pprie predicatur:qn̄ ymo.vt.d.
Aug.5.de tri.q̄ aūt ad faciendū attinet fortassis de solo
deo verissime dr̄:solus.n.deus facit ⁊ ipse nō fit:neq̄ꝫ pa
titur:q̄ꝫtum ad eius subam pȝ:qꝛ deus est. ¶ Istam ꝯnē
.vȝ. predicamenta aliqua vere de deo dici indubitanter
Aug.ponit in pdicto li.q̄ certissime pbatur:ex eo q̄ ipse
vt dictum est singula pdicamēta distiguens:⁊ pprias eo
rum pdicationes determinās ꝯcludit quedā de deo dici cap.10.
fm subam:quedā vō ad aliquid:⁊ fm relationē:⁊ hoc tā
q̄ꝫ verissimo fundamēto vtiť postmodū in toto li.de tri.
⁊ q̄ pprie talia pdicamenta de ipso dicanť:euidēter in/
super apparet. Nam in eodeȝ li.8.ait.alia predicamēta cap.8.
quedaȝ dici de deo:sed nō pprie.vȝ.situs habitus.tpus.
⁊ vbi.vn̄ ait.situs vō ⁊ habit⁹ ⁊ loca ⁊ tpa nō pprie:sed
trāslate ac per similitudines dicuntur de deo:⁊ ppterea
remouet ab eo pdicamentū passionis:vt pxime allega/
tum est. ¶ Remouet ēt a deo pdicamentū qualitatis ⁊
q̄ꝫtitatis ꝯtinue:eo q̄ ille dicunť ad se:⁊ quecūq̄ꝫ dicunť
ad se fm subam dicunť de deo.vn̄ mirū est q̄ ipse sic di/
ligēter distinxerit pdicamēta:⁊ quedā remouerit a deo:
quedam aūt pprie ⁊ solum dixerit nō ꝯuenire:illa vō fȝ
subaȝ ⁊ relationē ⁊ actionē dixerit ei ꝯuenire:nisi volue/
rit illa tria pdicamēta vē ⁊ pprie de deo dici. ¶ Huius
sententie.vȝ.q̄ deus sit res contenta in pdicamēto sub/
stantie:fuisse.P.nullus qui eū viderit pōt dubitare. Nā T.cō.2.
12.meta.in pncipio volens de suba abstracta ⁊ pncipalr̄
de pma:q deus ē loqui:innuens diuisionē entis i subam
⁊ alia pdicamēta:ab eo sepe positam.d.substantiā eē pn/
cipaliorem ptem entis.vn̄ ait. Etenim siue totum qđ oē:
substantia est pma pars:⁊ si eo q̄ ꝯñter:⁊ ita pmū suba:
deinde qualitas:aut q̄ꝫtitas:qđ exponēs Cōmen.ait. Et Cōm.2.
itendebat Ar.q̄ ens aut demōstrat vnum genus:⁊ vnā
nāȝ:aut genera diuersa:⁊ qđcūq̄ꝫ sit.manifestū ē q̄ suba
est por pars entis:⁊ statiȝ.P.hoc pbat:tum qꝛ alia nō di/
cuntur simpliciter entia:sed talia entia:tum qꝛ nullum
aliorum est sepabile:ad qđ Cōmen.nullū inquit aliorum iue/ Cōm.3.
nitur simplr̄ nisi suba.verbi gratia.qꝛ q̄litas non dr̄ ens
simplr̄:neq̄ꝫ motus:sed diciť esse qualitas:⁊ dicitur esse
motus:ens ergo pncipalr̄ ⁊ simpliciter est suba. Et subdit
Et cum dixit q̄ suba diciť ens simplr̄:⁊ alia pdicamēta
fm comparationē:dedit cāȝ in hoc:⁊ dixit ēt.nullū alio/
rum est abstractū.i.⁊ cā:⁊ in hoc est q̄ suba ē ꝯstans ens
per se:⁊ alia sunt in suba. ¶ Ex his oībus pȝ q̄.P.⁊ Cō/ 12 meta.
mentator in hac parte vtunť hoc termino suba fm q̄ ē T.5c.2.
pdicamentū distinctū cōtra alia pdicamēta. Et pro reb⁹
que sunt in tali pdicamēto. Sed statim post subam diui
dit in sensibilē ⁊ in isensibileȝ:⁊ gnābilē ⁊ corruptibileȝ
⁊ in eternā:⁊ post cōsiderationem de suba sensibili pbat
esse subam insensibilem ⁊ abstractam ⁊ immobilē:⁊ de/
inde inquirit:an hec sit vna tm̄ vel plures:⁊ determiat
q̄ plures:inter quas vna est pma:q̄ est nobilissima ⁊ fi/
nis ⁊ perfectio ceterarum ⁊ totius vniuersi:quam vil/
q̄ꝫ nos deū appellamus. ¶ Ex quibus euidenter cōclu/
ditur:q̄ fm mentē.P.⁊ Cōmentatoris deus est suba vē
de pdicamento subē. Si quis hanc partem velit sustine Ad rōes
re facilr̄ posset soluere aliorum rōnes inductas. Naȝ pma aliorum
qdē fundať pmo in falso.s.q̄ oīs spēs habeat dr̄iam eēn iductas
tialem:qđ falsum est:vt supra dictū est. 2⁹ ēt assumit fal/ superi⁹.
sum cū ait q̄ illud a quo sumiť dr̄ia:se hȝ ad illud a quo
sumiť genus:sicut actus ad potentiam.qđ ēt falsum est
vt pȝ. Et ꝯdicit alijs dictis sic arguentium:qm̄ ipsi vo/
lunt q̄ i homine ⁊ qualibet suba ꝯposita sit tm̄ vna for/
ma subalis:⁊ per eandeȝ formā sit hō intellectiu⁹ ⁊ sen/

sitiuus: et per cons sensitiuū in homine nō est in potentia ad itellectiuū: non plusq̄ sensitiuū ad sensitiuū: et itellectiuū ad itellectiuū: bi autē vt p3 expresse dicūt oppo^m.
¶ Itē sup. 5. meta. de substantia inscripto dicunt q ge nus. d. totā essentiam rei et nō formā tm̄: et eadē rōne nec
Ad 2^m mā3 tm̄. ¶ Ad 2^am et eo3 dōm p̄mo q et fundat in fal so. v3. q esse distinguatur ab eētia in oībus rebus pter deum. 2° q2 esto q ita esset: ide3 incōueniēs sequeret. s. q ens esset gen° si rō valeret: q2 ens signat cuiusl3 essen
T. c. 8. tiam imediate: vt. d. P. 10. meta. et Cōmen. ibidem. Et. 5.
T. c. 14. meta. vult. P. q ens signat illa que significāt dictiones pdicamento3. Et cōstat sm̄ istos et sm̄ veritatē q pdicamenta significant essentias re3 saltem aliqua3. vn̄ isti hn̄t in hoc falsa3 imaginationē. Auic. quidem credidit: q
4. m. c. 3 ens significaret dispositionē additā essentie rei vt. d. Cō
10 meta. men. 4. et. 10. meta. hoc aūt falsu3 est: cū q̄libet res sit ens
Cō. 8. 9. per seipsam vt. d. 4. meta. P. cū hoc tn̄ q ens signat eēn
c. 10. tias rerū stat et ve3 ē q ipsu3 nō est genus: siue q2 signat omnia et predicat de quol3: siue q2 non signat oīa illa s3 vnum cōceptū vt moderni: de quo3 nuō sunt sic arguen
Ad 3^m tes dicunt. ¶ Ad tertiā rōne3 dōm q maior illa: oē qd ē in genere est finitum sm̄ pfectionē: est ad placitū dicta. Et q̄uis instantia dari nō possit: nisi in pposito: qm̄ sol° deus est infinite pfectionis: ipsa tn̄ non h3 apparentiam nec iam veritatis q2 qd nō tollit a re id pter qd ipsa ponitur in aliquo pdicamēto: non ipedit ipsam esse in pdicamento. Infinitas aūt perfectiōis nō tollit a re qn ipsa sit ens per se: et per cons q ipsa sit suba: imo maxime tali rei cōuenit per se esse ens et nō in alio: pbatio do que assumi
p̄ m. c. 17 tur ex dictis Cōmen. p̄mo est cōtra eos: cum ipsi plures
vl. ex 2° formas subales nō ponāt in eodē: et per cons q̄ sit illa for
m̄. 33. s3 ma media quā dicūt gen° signare fingere nō pn̄t. ¶ Itē
alias co si eēnt plures forme adhuc gen° totū signaret et non tm̄
tatur. partem: vt supra dictū ē: et p cons: ita vltimā sicut media3 formā. ¶ Ite3 q2 in substātijs creatis abstractis et in q̄litatibus: que oēs sunt in pdicamētis sm̄ istos impossibile ē assignare talē formā mediā: quapropter dictū illud
vbi. s. non ad mentē Cōmen. inducunt. ¶ Vn̄ dō3 q Cōmen. non. d. q genus significat formā mediā: sed dicit q gen° est forma vlis: et post. d. q est vnū in forma media inter actum et potentiā: nec aliud intendit nisi q genus iō df forma: vel q2 ē ps diffinitionis: et quelib3 pars diffinitio
T. c. 28. nis aliqn̄ df forma: vt p3 2° phico3: aut q2 ipsum est pdicabile de aliquo et pdicabile vel pdicatū respectu subiecti. d. silitudinē forme. vn̄ frequenter Cōmen. vocat pdi
12. m. 59 catū dispositionē et subm dispositū. vt p3 in qōne pcedenti: df vero forma media iter actū et po^am: qm̄ gen° significat rē totā: et p cons magis distincte q̄ nomē significans pcise mām rei: que non est res nisi in po^a pura. Et q2 ipm̄ signat rem vniuersalius q̄ species vel dr̄ia: et per cons min° distincte et in actu: iō dicit mediū inter po^am et actū:
Com. 6. et hoc magis potest trahi ab eodē. 8. meta. ¶ Ad 4^m qd
Ad 4^m est ex dictis Auic. dico p̄mo q silis rō pōt fieri cōtra istū Doc. cū ponat cōceptū entis vnū cōem deo et creaturis: et simil'r plures alios. Querat ergo an ille concept° sit ex se necesse eē: vel nō. Si sic: cū sit cōis creature. g̊ creatura erit nec̄e esse. Si nō. g̊ necesse eē erit cōstitutū ex eo qd nō est necesse esse. Et iō dōm ad rōnem: q intentio dicti generis df de deo nec ē necesse: nec pars vel aliqd intrinsecū eius qd est necesse eē: l3 significet id qd ē necesse eē:
Ad 5^m et ēt id qd nō est necesse esse. ¶ Ad 5^m dico q hoc nomē suba pt dupl'r cōsiderari. vno° q̄tum ad ei° deriuationē. alio° q̄tū ad ei° significationē. Primo° cū deriuet ab h vbo subsisto. stas. vl' ab hoc subsisto. sistis. hoc nomē suba pprie df de his rebus tm̄ que alijs substāt vel subsistūt.

2°. pōt q̄tu3 ad ppositū sufficit adhuc sumi dupl'r. vno° sm̄ q ipsu3 est trāscendēs: et df de omni eētia et entitate: sicut dicim° aliqn̄ q suba albedinis ē alia a suba dulcedinis. Alio° magis spāliter. v3. vt oīs essentia que per se ē nāl'r et nō in aliquo tāq̄ in subiecto: aut q̄ est pars intrīseca rei: vel essentie: sic p se existentis df suba. ¶ Nūc ad ppo^m suba vt est gen° generalissimū p̄mi pdicamenti nō sumit sic gnāl'r vt 2°: vt p3: nec sic cōtracte vt in p̄°. sed sumit tertio mō. vn̄ suba sm̄ q est p̄mū genus primi predicamēti est terminus minus cōis per pdicationē q̄ suba 2° dicta: et cōmunior q̄ suba p̄mo° dicta. Et hoc expresse p3 per cōmenta. 12. meta. super illo vbo. P. s3 nouā Cō. 25.
translationē. qm̄ aūt sunt hec quidē separabilia: illa aūt inseparabilia substātie ille: et ppter hoc oīu3 cāe sunt q2 sine substantijs nō sunt passiones et motus: vbi loco illi° dictiōis separabilia trāslatio vetus h3 abstracta. ait Cōmen. et intendit per abstracta substātias q̄ sunt subiecta 9. pdicamēto3: et per non abstracta. 9. pdicamenta: quasi dicat: q2 pdicamēto3 q̄dā sunt absoluta et quedā nō: absoluta sunt substantie: et nō absoluta sunt nō sube. Et subdit exponēdo q2 accidētia nō separant a suba: videntur sube cāe eo3: nullū. n. accñs existit extra subam: sunt eni in rei veritate passiones et motus suba3. ¶ Ex his p3 q t. t. c. 25.
loquit. P. et Cōmen. de suba sm̄ q est pdicamentū distinctum cōtra alia. 9. et p3 q sic est minus cōis q̄ substātia. 2°. sumpta: cū accidentia sint sube quedā 2°. vlterius d suba sumpta sic vt est pdicamētū subdit ibidē. Et sciendum q sube sunt duobus modis: vno° in quo est impossibile fugere accñtia: et alius sine aliquo accñte: p̄mus ē sensibile. secūdus aūt itelligibile. ¶ Ex his p3 q s3 Cōmentatorē nō oīs substātia q̄ est in pdicamento substat rebus que sunt accñā: et per cons q suba p̄mū pdicamētū genus gnālissimū in plus ē q̄ suba subsistēs accñtibus: nec sic sumpta df a subsistendo: sed a p se et nō in alio existēdo: sicut eiusdē li. cōmēto. 3. ibidē. d. Cōmen. et supra Cō. 2. et. 3.
ē allegatū. et. 7. li. vbi pdicamēta distinguūt: sine ens in pdicamēta: vocās subam ens per se: et hec est pprior nominatio dicti pdicamenti: qm̄ ex forma et deriuatiōe vocabuli suba vr̄ importare tm̄mō rem alteri subsistentē: qm̄ cū vocabula sunt ad placitū: vbi constat de re nō est curandū de vocibus. ¶ Ex his dico q Aug. 7. de tri. cu3 . d. deum abusiue dici subam: accipit subam p̄mo°. Et s3 deriuationē vocabuli: nō aūt sm̄ q est genus generalissimū primi pdicamēti: et idē significat q hoc totū ens p se: cū sibi cōpetat maxime per se esse vt ibidē sententialr ait: et hoc mō ipsum accepisse p3 per rōnē: quā assignat et ēt ex eo q. 5. de tri. imediate post vba supra p magistru3 cap. 2.
allegata: itelligam° deū sine qualitate bonū et c. ait Aug. Est tn̄ sine dubitatione substātia: vel si melius hoc apellatur essentia: quā greci vsiam vocant: et sicut ab eo qd ē sapere dicta est sapiētia: et ab eo qd ē scire scientia: ita ab eo qd est esse dicta est essentia: et quis magis ē q̄ ille qui famulo suo moysi dixit. Ego sum qui sum: et dices filijs isrl' qui ē misit me ad vos: sed alie q̄ dicunt essentie siue sube: capiunt accidentia quibus in eis fiat vel magna vl' q̄tacūq3 mutatio: deo aūt aliquid eius accidere nō pōt: hec ille. vbi p3 q cū q̄dā pdicamēta excludat a deo iter que nō ptinet p̄mū pdicamentū. Et statim dicat illum esse subam. qd ipse intellexit ipsum eē in predicamento substantie. ve3 q2 hoc nomē substantia a subsistere dicitur: ideo tale pdicamentū in quo deus ponit non pprie dicitur suba. cum non quodlibet qd in ipso est subsistat accidentibus: sed dicitur pprie per se essentia vel per se ens sm̄ Cōmē. et sic sumpto pdicamēto pprijssime: deus df esse in pdicamento s3 intentionē Aug. et in hac signi

ficatione sumēdo hoc nomē suba ↄcedit deum esse sub/
stantiam ꝛ quedaꝫ de ipso predicari ꝭm substātiā: vt pꝫ
Ad 6m per totū sequētem librum. ¶ Ad 6m dico: ꝙ aliquid ali/
ud ab ente est cōe genus deo ꝛ creaturis aliqbus. Et cuꝫ
dr̄ ꝙ tunc esset cōe omnibus creaturis. nego ↄñaꝫ: qm̄ si
cut aliquis ↄceptus vnus est cōis deo ꝛ qbusdam creatu
ris tm̄ ꝭm hunc doc. qui sic arguit: vt ↄceptus sapiētie: ꝛ
conceptus iustitie: ꝛ sic de multis attributis: q̄uis tales
cōceptus sint gña ꝭm eū: sic nullū incōueniens est deo ꝛ
creaturis aliquibus esse genus cōe: qd̄ tm̄ non est cōe oī/
bus creaturis. nec aliqua rō magis posset ꝓbare incōue
niens esse de genere q̄ꝫ ꝓbari posse vnus cōcept⁹ de deo
Ad 7m ꝛ creaturis aliquib⁹. ¶ Ad 7m dōm est ad maiorē sicut
Ad 8m dictū est ad 3m argumentū. ¶ Ad 8m dōm: ꝙ maior est
vera de ꝓritate ↄñe ꝛ nō aliter: ꝛ hoc modo minor ē fal
sa. Nam hoc termino deus. prior est ꝭꝫ ↄñam hic termi/
nus suba ꝛ hic termin⁹ spūs: ꝛ multi alij. Naꝫ sequit̄. hic
est deus. ergo hic est spūs vel hic est suba ꝛ nō eꝰ. ¶ Ad
rōnē Ansel. dico ꝙ de⁹ est suba idiuidua. Et cū dr̄ ꝙ oīs
suba indiuidua hꝫ vlem eēntiam cōem cū alijs: deus āt
essentialem cōionē nō hꝫ cū aliqua alia suba. Dōꝫ ꝙ ma
ior ista pōt habere duplicem intellectuꝫ. vnus est. ꝙ ali
qua essentia ex̄ aiam sit cōis indiuiduis substantijs: ꝛ sic
dico ꝙ illud nullibi hꝫ veritatem: qm̄ nulla oīno in mū/
do res est vlis aut cōis pluribus substantijs: sed oīs eēn
tia est singularis vt patebit in 3°. Alius sensus est: ꝙ oīs
indiuidua suba hꝫ aliqd̄ cōe ꝑdica' essentialr̄ ꝛ in qd de
illa ꝛ alijs: ꝛ iste sensus verus est: sed in ħ sensu nego mi/
norem. ¶ Ad aucto. quā magr̄ iducit dōꝫ: ꝙ illa potius
est pro hac via: qm̄ illa non excludit ꝑdicamētū subē: cū
nullā ibi mentionem faciat de eo: neqꝫ de ꝑdicamēto re
lationis. Non. n. ait sine relatione creatorē: sed sine indi
gentia: volens per hoc significare ꝙ vtiqꝫ v̄e creator est:
nō tm̄ creauit q̄si idigeret bono creature. Itē ñ excludit
ꝑdicamētū actiōis: imo affirmat: negat aūt ipsū mutari
cū de nouo aliquid agit dicendo: sine vlla sui mutatione
mutabilia facientē: cū ergo aliq̄ excludat aliq̄ affirmet:
magis est ꝓ hac opinione q̄ꝫ pro opposita. ¶ Et hoc etiā
cōfirmat̄. qm̄ statim postea magis explicite tria ꝑdica/
menta. s. subē relationis ꝛ actionis asserit ꝓprie dici de
deo: reliqua iproprie ꝛ trāslatiue tm̄: vt superius est ostē
sum. ¶ Ad aliā quā iducit. 7. de tri. ꝙ deus non est suba
responsum est supra. ¶ Ad aliā que sequit̄ dōm ꝙ Aug.
ibi non vult ꝓbare: nisi ꝙ essentia diuina nō est gen⁹ ne
qꝫ species respectu personaꝝ diuinaꝝ: ꝛ hoc veruꝫ est. ꝙ
aūt nō sit aliqua spēs in genere substātie ipse nō intēdit:
ꝛ qꝛ hoc esse intentionis sue ibidē clarissimū est: iō eius
dicta nō curo hic allegare. ¶ Sꝫ qd dicet̄ ad auctorita
teꝫ magr̄i ꝛ Ansel. ꝓ certo mihi appet eos opposite opi/
nionis fuisse: eligat quilibet qd̄ vult: vel ipsos sequi vel
Ad rōes Aug. ac Dam. qui vt vr̄ alteri⁹ ab eis snie extitit.
ꝑnci[les] ¶ Ad rōnes in ꝑncipio qōnis factas dōꝫ ꝙ ↄña ꝑ nō ē bo
5. meta. na. Et ad ꝓbationem dōm: ꝙ verbū. P. non est accipien
T. c. 30. dum ꝭm ꝓprietatem sermonis. Nam ↄstat ꝙ genus nō
est pars speciei plusq̄ꝫ ecōuerso: sed sunt intentiones di/
uerse: quarū neutra alteri est itrinseca. ¶ Itē genus nō
est pars rei quā significat species: sicut nulla itentio est
Cō. 30. pars rei ex̄: sꝫ itelligendū est verbū illud: sicut ibidē Cō
men. exponit: videlꝫ: ꝙ genus ē pars speciei. i. diffinitio
nis spēi. que diffinitio aliqn̄ vocat̄ ab eo forma: sicut pꝫ
Cō. 45. per eundem. 7. meta. ꝛ hoc modo accipit ħ nomē forme
vbi allegat̄. vn̄ ait ꝙ ꝛ illa ex quibus cōponunt̄ diffini/
tiones significantes qditates cuiuslꝫ rei. dicunt̄ ptes dif
finiti ꝛ diffinitionis. Qd̄ non est intelligendū ꝙ partes
diffinitiōis sunt partes diffiniti: nisi qꝛ sunt partes diffi/
nitionis: que idē significant ꝙ diffinitum. Et sic intelli/
git cū subdit ꝙ genus est pars formarum. i. diffinitionū.
Qd̄ exponi sic deberi declarat particula sequens cū ait:
forma. n. speciei diuidit̄ in genus ꝛ dr̄iam: qd̄ nullo mo/
do v̄e pōt itelligi: nisi de diffinitione speciei quā formaꝫ
vocat. Eodem mō dōm est ad auctoritatē Auic. Nam q
quiditatem intelligit diffinitionē sicut ēt. P. aliqn̄ ꝛ Cō/
men. vt pōt euidēter hr̄i. 3°. phisicoꝝ. vbi vna translatio Cō. 18.
hꝫ rō ꝛ alia hꝫ diffinitio. Et Cōmen. exponit per hoc no/ zi. ꝛ. 22.
mē qditas. eodē mō accipit Aui. in ꝓposito: qd̄ pꝫ qm̄. d.
genus ꝑdicat̄ de spē ita ꝙ est pars qditatis. Constat aūt
ꝙ genus qd̄ ꝑdicat̄ est intentio q̄dā: que nō est pars eēn
tie rei extra aīam. Est aūt pars diffinitionis: ꝛ ideo qdi/
tas pro diffinitione ponitur ibi. ¶ Ad 2m vr̄ negāda ē
ↄña: ꝛ ad ꝓbationē cū dr̄ ꝙ genus est mā vel etiaꝫ ꝙ si/
gnificat māṁ: intelligendū est v̄bū hoc per assimilatio/
nem vt sit sensus: genus assimilat̄ māe: ꝛ hoc est veruꝫ.
Assimilatio aūt stat in hoc: ꝙ sicut māe aduenit forma:
ꝛ sic ex vtraqꝫ fit aliquid in actu ꝭm spēm: sic i diffinitio
nibus generi addit̄ dr̄ia: ꝛ sic ↄpletur diffinitio q̄ signat
rem in actu ꝛ distincte ꝭm ꝓpriā spēm. Ex quo etiam pꝫ
alia similitudo inter genus ꝛ māṁ: qꝛ sicut mā nulla de
se est species entiū in actu distincta: sed est tm̄ in po^a: et
q̄si ↄfusa: distinguit̄ aūt ꝛ actuat̄ per formā: sic genus si/
gnificat rem in ↄfuso ꝛ quasi in potentia ꝭm ꝙ Cōmen.
ↄsueuit vocare cognitionē vlem ꝛ ↄfusam rei cognitio/
nē in po^a: per dr̄iaꝫ aūt additā quasi actuat̄ illa cognitio
ↄfusa dū distictior cognitio habet̄ de re q̄ꝫ prius: nō aūt
intelligit ꝙ genus sit mā: nec ꝙ significet pcise māꝫ: sic
nomē māe signat ipsam: qnymo hoc reprobat. qꝛ vt. d.
tūc nō posset de spē ꝑdicari in recte: sed in obliquo tm̄: ꝛ
mediāte aliq̄ ꝑpōe: qd̄ falsuꝫ est: hoc aūt esse de intētio/
ne sua manifeste pꝫ. 8. meta vbi ait. in diffinitionib⁹ reꝝ Com. 6.
existiū ꝑ se genus est quasi mā: ꝛ dr̄ia q̄si forma: ꝛ sic mā
nō dr̄ de diffinito nisi ꝭm ꝙ est gen⁹ ei. i. nisi ꝭꝫ ꝙ genus
vocat̄ mā. ꝛ sequit̄: nomē. n. gñis signat māꝫ. i. assimilat̄
māe ꝭm ꝙ est in po^a id qd̄ hꝫ māꝫ. i. ꝭm qd̄ signat illud i
potentia ꝛ in ↄfuso vlr̄. ꝛ sic ꝑdicat̄ de habentibus māꝫ:
nomē aūt māe signat in mā. i. in re extra aliquid qd̄ ē in
actu pars eius: c⁹ est mā: ꝛ iō ꝑdicat̄ de eo cum nō ꝑdice/
tur aliquid in actu de alio in actu. nisi per aliquā ꝑpōnē
importantē habitudinē. d. āt nomē māe significare ptē
in actu. i. partē aliquā distincte ꝛ determiate: ꝛ iō nō pōt
ꝑdicari nisi mediante ꝑpositione de. hūte māꝫ: gen⁹ aūt
signat vtrāqꝫ partem non in actu. i. determinate ꝛ distin
cte. sed totuꝫ ꝛ quālibet parteꝫ iplicite: ꝛ ideo potest pre/
dicari de habente materiam. ¶ Itēm. 7. meta. ait fre/ Cō. 43.
quenter ꝙ genus est simile materie sicut hic dixit: ꝙ est
quasi materia: ꝛ ꝙ non significat precise materiam: sed
totum in habentibus materiam. vnde ait. cuꝫ sit decla/
ratum ꝙ omnes diffinitiones componunt̄ ex genere et
differentia: ꝛ genus componitur ex materia ꝛ forma. i. si
gnificat compositum ex materia ꝛ forma: aut genus qd̄
dicitur simplr̄ nō erit aliud a forma subiecti: forma aūt
erit forma ꝛ subiectum ꝛ quōcūqꝫ fuerit erit simile ma/
terie. Et exponit statim qd̄ dictuꝫ est dicens. ꝛ forte itel
ligit per hoc: ꝙ genus qd̄ est vnum ex materia ꝛ forma:
aut habet hoc nomen ex parte materie. aut ex parte for/
me: ꝛ quomodocūqꝫ fuerit simile est materie: ꝛ intende/
bat per hoc ꝙ genus in re extra non existit in actu sed
est sicut materia: ꝛ illud quod est in actu est vltima dif/
ferentia. hec Cōmentator. quod intelligendū est vt pre/
missum est supra. Ex quibus patet ꝙ non significat pre/
cise materiam: sed est quasi materia et simile materie
vt dictum est.

Distinctionis.IX. Questio. I.

Circa distinctionem nonam in q̃ magister agit de coeternitate pr̃is ⁊ filij ostendens pr̃ez non prius fuisse q̃ filius. Quero vtrū aliquo mō pr̄ sit prior
pm filio. Et arguo p̄mo q̄ sic. omne.n. producens est p̄us pducto ab illo. ergo pr̄ est prior filio. ɔ̄ña p₃ q̄m pr̄ pducit filiū. añs
cap.3. pbaẗ dupl̄r. p̄mo per Aug. in de imortalitate aīe dicentē nulla res se facit aut gignit: aliogn erat anteq̄ eēt. q̄ si h̄ falsum est: est verū illud. ɔ̄ña aūt nulla esset. nisi vez sit q̄ q̄lz faciēs vel gignēs sit añq̄ sit illō: qd̄ ab eo gigniẗ.
T.c.16. Et eadē rōne oē pducēs ⁊c. idē pbaẗ p. P. 12. meta. vbi causas agentes ⁊ mouentes. d. differre a formalib⁹ in h̄ q̄ ipse precedūt res quaz sunt cause: formales aūt nō p̄
Com.16. cedunt: sed sunt simul. ⁊ Cōmen. ibidez cā inquit agens dr̄t a formali q₂ agens ⁊ mouens p̄cedit illud qd̄ agiẗ et moueẗ ab eo. formalis aūt ⁊ materialis est cū gnātione. Et ifra exponens exemplum. P. ait q̄ sanitas nō p̄cedit hominē sanuz: cū sanitas in sano est quasi forma: sanans aūt necesse est vt p̄cedat sanitatez. necesse etiā ē sm Cōmentatorē agens p̄cedere actū ab eo: ⁊ pducēs pductū.
2m 2° omne eternū prius fuit eo qd̄ h₃ esse post non esse. ergo omne eternū p̄us fuit quolib₃ generato. ɔ̄ña p₃: q̄m q̄lib₃t generatū h₃ esse post non esse: sicut generatio est transitus de nō esse ad esse: pater aūt est eternus: ⁊ filius
3m est genitus. ergo ⁊c. 3°. omne pducens p̄us intelligiẗ sue pductioni (agere.n. ⁊ pducere p̄supponūt eē). g̃ pater p̄intelligitur generationi: ⁊ per ɔ̄ñs filio ⁊ ambo preītelligūtur spirationi: ⁊ per consequēs spūi scō. Ex q̃ sequitur q̄ pr̄ erit p̄oz filio: ⁊ fili⁹ spū scō. Cōfirmaẗ q̄m habitudo nāe ad suppositū ⁊ p̄mū actū: prior ē habitudine eius ad actū 2m. p₃ illud: q₂ agere p̄supponit eē: ⁊ habitudo nāe ad suppositū ptinet ad esse. ergo natura dīna p̄us h₃ eē ī supposito p̄mo: q̄ sit p̄nm pductōis filij. ⁊ per ɔ̄ñs pr̄ prius est q̄ gnēt: ⁊ p ɔ̄ñs prior filio.

Oppom. Ad oppositum est vitas fidei q̃. d. q̄ ī trinitate nihil prius aut posterius nihil maius aut minus ⁊c.

Ad questionem p̄mitto p̄mo vnā distōnē de qbusdā modis: qb⁹ vna res dr̄ p̄oz alia. Deinde ponā ɔ̄nes aliq̄s ad ppom.

p° arti. Quantum ad p̄mū dico: q̄ multi sunt modi qb⁹ vel aliquo coz vna res dicitur prior alia: q̄tū tñ ad ppositū sufficit: q̄ntupl̄r diciẗ p̄us. s. eter-
p̄us eternitate. nitate tp̄e. perfectione. nā. ⁊ causalitate. Eternitate prior est res eterna re non eterna: Sumendo aūt eternū pprie. s. p incōmutabili ⁊ non possibili nō eē: aut aliter
qō.19. se habere: quō sumit Aug. 83. q. vbi ait. qd̄ incōmutabile est: eternū est: semper.n. eiusmodi est. qd̄ aūt cōmutabile est: tp̄i obnoxiuz est: non.n. semp eiusmodi ē: ⁊ ideo eter-
cap.19. num nō recte dicitur. Et. 4. de tri. ait. nō.n. pprie vocatur eternū qd̄ aliqua ex pte mutaẗ. i. qd̄ ē aliquo modo mutabile. Et infert inq̄tum g̃ mutabiles sum⁹ in tm̄ ab eternitate distam⁹. Sic aūt sumēdo eternū ⁊ nō eternū deus ⁊ solus ipse eternitate p̄oz ē q̄ creatura: qd̄ ēt verū esset si creatura nūq̄ incepisset. vn̄ Aug. 12. ɔfess. iuxta finez ponēs q̄tuor modos p̄oritatis. d. q̄ aliqd eternitate p̄cedit aliud: sicut de⁹ oīa: ⁊ in quo cōsistat rō h⁹ p̄oritatis statim deo loquens declarat dicēs. Nam rara visio ē ⁊ minus ardua cōspicere dn̄e: eternitatē tuam incōmutabilitatis mutabilia facientem: ac per hoc p̄orem. vbi p₃ q̄ iō de⁹ eternitate p̄cedit alia: q̄m icōmutabilis: alia v̄o mutabilia. Et consonat ei qd̄ iaz est allegatū ex. 4. de tri. inq̄tum mutabiles sum⁹ intantū ab eternitate dista

mus. Solus autem deus incōmutabilis est sm itellectū p̄missuz. ⁊ oīs creatura ɔmutabil̄. Et si aliq̄ creatura ifinito tp̄e fuisset adhuc illa mutabilis eēt: ⁊ deus imutabilis: ⁊ per ɔsequēs: deus eternitate prior esset q̄ illa. Huic cōcordat sententia Boecij. 5. de cōsolatiōe. vbi. d. q̄ illi errāt q cū audiūt visum fuisse Platoni mūduz neq₃ habere initium tp̄is: neq₃ finē habiturū: putant hoc modo sequi: q̄ deo sit mūdus coeternus. aliud est.n. inquit per interminabilē duci vitam qd̄ mūdo Plato attribuit: aliud interminabilis vite totā p̄iter cōnexam eē p̄ritiaz: qd̄ diuine mētis pprīū eē manim est: neq₃.n. deus ɔditis rebus antiquior videri d₃ tp̄is q̄titate: sed simplicis potius proprietate nāe. hec Boetius. Ex hoc p₃ vlterius: q̄ auctoritates scōz q̃ dn̄t creaturā nō potuisse deo eē coeternā: intellecte ad mētē eoz: nō sunt ɔ̄ opinionē: q̃ ponit q̄ possibile sit creaturā fuisse ab eterno seu nō habuisse durationis initium. Rursus pprie loquēdo talis creatura que nūq̄ incepisset ⁊ fuisset infinito tp̄e. nō esset neq₃ fuisset eternitate p̄oz vna alia: que tantum per ānū fuisset aut nūc p̄ esset: q₂ illa nō eēt incōmutabilis: ⁊ hinc p₃ hāc p̄oritatē eē aliam a p̄oritate tp̄is. Nam casu posito deus non esset tempore prior: q̄ illa creatura. eternitate autē esset prior ea: ⁊ ipsa quidez non eternitate sed temporalitate prior esset ea que aliquando incepisset. Qz autem dicaẗ prius tp̄e notū est. Prius aūt perfectiōe diciẗ
p̄us pfectione omne perfectius respectu īperfectoz: nec aliud est eē perfectiōe prius: q̄ esse pfectius. Nā prius diciẗ vnū qd̄ p̄us nā.
pōt esse sine alio ⁊ non eɔ̄. ⁊ h̄° accipit. P. prius natura. 5. meta. c. de p̄ori. vbi ait. Alia v̄o dicunẗ p̄oritate p̄ora sm T.c.16.
nām ⁊ subam: vt quecūq₃ ɔtingūt esse sine alijs: ⁊ illa nō sine illis. Sed hoc pōt dupl̄r accipi. vno°. sumēdo ɔtingere vel posse simpl̄r vt illud dicaẗ p̄us nā alio: qd̄ p aliq̄ potentiā siue diuinā siue creatā pōt existere sine illo. illud aūt per nullā potentiam pōt existere sine eo: ⁊ sic solus deus est p̄oz q̄ creatura. ⁊ pars est nā p̄oz toto: cuius est pars. Nā quelibet res creata pōt per diuinā poam existere nulla alia re creata q̃ nō sit pars eius existente. totū aūt nō potest existere sine sua parte itriseca. vt sortes sine sua aīa: eɔ̄ aūt aīa que est pars eius pōt existere: ⁊ si sortes nō fuerit. alio° pōt accipi posse ⁊ ɔtingere p respectum ad v̄tutē ⁊ potentiā nālē seu creatā: ⁊ h̄° ēt vna res creata est altera que nō est pars eius p̄oz sm nāz: sic hec mā prior est hac eius forma subali denīata forma corporea: q̄m ipsa nāl̄r pōt existere sine ea ⁊ non eɔ̄. Simil̄r hoc subiectum nā prius est hoc suo accidente separabili ppter eādez rōnem. Quāuis aūt mā sit nāl̄r p̄oz hac forma: non tñ ɔcedendū est q̄ sit natural̄r prior forma. siue in primo sensu intelligatur: siue in 2°. In primo quidem non. quia etiam forma quelibet dei v̄tute potest p̄existere sine materia. Nec etiam in 2°. quia materia nō potest nāliter existere sine forma: sicut nec natural̄r potest esse nullam hn̄s formaz. non eni sequiẗ. pōt esse sine hac forma: g̃ sine forma. Arguitur enim ab īferiori ad superius negatiue a pte p̄dicati. Si tñ aliqua talis posita vel ɔcessa ab aliquo auctore inueniaẗ accipienda est loco huius forma ē materia prior. ita q̄ ly forma sit casus ablatiui: ⁊ hec vtiq₃ vera est. Et similiter dicendū est de ista. accidente separabili subiectum est prius natura. vtraq₃ eni haz v̄a est: sine forma potest mā existere. sine accidente suo separabili potest subiectuz esse. iste modus prioritatis est secundus modus positus a. P. in predicamentis qui est q̄n non cōuertiẗ subsistendi ɔsequētia. Prius p̄us causalitate.
autē causalitate vel sm causam dr̄ illud quod est causa alterius ⁊ non ecōuerso. qd̄ dupliciter potest esse. vel q̄ illud cuius est causa nullo modo sit ecōtra causa ei⁹. vel

si sit etiã cã:nõ tamẽ in eodẽ genere cause:ꝛ tũc dicetur
illð eẽ ṗus cãlitate i illo genere i quo illud cui⁹ est cã:nõ
est eꝯ cã ei⁹. Exẽplũ ṗmi. de⁹ ẽ ṗoꝛ cãlitate ꝙ̃ creatura:ꝛ
mã ꝙ̃ ꝯpositũ cui⁹ ẽ ps. exẽplũ scdi. i his q̃ sunt sibi inui/
cez cause. hic ẽ ille modus ṗoꝛitatis quẽ. P. i ṗdicamẽtis
post. 4. magis vsitatos ponit. 5º loco: ꝙ aũt ipse assignãs
hũc modũ dixit: eoꝝ q̃ ꝯuertunť ꝫ ẽentie ꝯñaz qð alte/
ri qũolibꝫ est cã digne ṗus nã diciť oĩno ẽ itelligẽdum:
q̃si hic modus ṗoꝛitatis ꝯcludat i sua rõne silitudinem
oppositã ṗoꝛitati nãe imediate dicte: ſꝫ ꝟ dixit ad inuẽ/
dũ ꝙ aliqd põt sic eẽ ṗus alio ꝫ cãz ꝙ nõ erit ṗus eo ꝫ
nãm. ¶ Et si ꝟ accipiať q̃tũ ad termios ꝫm ꝙ iter eos
simultas ꝛ ṗoꝛitas iueniť facile ẽ videre: sic pꝫ in qbus/
dã terminis relatiuis: de quoꝝ vno nõ p̃t verificari exi
stere qn tũc silr ð altero ẽt possit vificari. Et ad affirma/
tionẽ vni⁹ ð aliquo: seqtur cãliter affirmatio reliq ð ali/
quo. Et nõ seqtur cãliter eꝯ. Silr iter res ipsas iuenitur
ṗoꝛitas cãlitatis sine ṗoꝛitate nãe: sic forma subalis cor/
ruptibilis ẽ ṗoꝛ cãlitate ꝙ̃ ꝯpositũ cui⁹ ẽ ps. Nã ẽ causa
ei⁹ ꝛ nõ eꝯ: nõ tñ ẽ ṗoꝛ nã accipiẽdo ṗus nã: scdo mõ su/
pra dicto: qꝛ nõ p̃t nãlr existere: si non existat ꝯpositum.
¶ Si ãt accipiať ṗus nã ṗ mõ: sic q̃libꝫ cã efficiẽs crea/
ta ẽ ṗoꝛ suo effectu cãlitate ꝛ nõ nã. Nõ qdẽ: qꝛ possit eẽ
sine illo ꝛ nõ eꝯ: ſꝫ qꝛ ẽt ille sine ea ꝑ dei ṽtutẽ p̃t existe/
re. Hũc modum ṗoꝛitatis vocat. P. ṗus ꝫ nãm i ṗdica
mẽtis: cũ tñ quẽ dicit ibidẽ ṗus a quo nõ ꝯuertiť subsistẽ
T. c. 16. di ꝯña: vocet 5º meta. ṗus ꝫ nãz. Sꝫ vbi nõ latet snia nõ
est curãdũ ð noie. ¶ Nõn⁹ ãt ꝙ vna res ẽ aliqñ ṗoꝛ alia
plib⁹ modis prioritatis: sic de⁹ ẽ q̃lꝫ ṗoꝛ hoie existẽte oĩbus
modis ṗoꝛitatis dictis: ꝛ aĩa hoĩs ẽ eo ṗoꝛ nã ꝛ cãlitate.
Silr aliq̃ res sũt se iuicẽ ṗores diuersis modis: sic homo
ṗoꝛ ẽ pfectiõe ꝙ̃ aĩa ei⁹. Et illa prioꝛ est eo nã ꝛ cãlitate:
vt est dcm: p̃nt ẽt aliq̃ res eẽ se iuicẽ prioꝛes cãlitate ꝫm
diuersos modos cãlitatis: sicut p̃nt eẽ sibi iuicẽ cause: vt
T. c. 30. pꝫ 2º phy. ¶ Itẽ notãdũ ꝙ ꝟ nomẽ cã põt dupl̄r accipi
ẽt ꝫm ꝙ distiguiť a causis finali formali ꝛ mãli. vno. n.
mõ põt sumi gnãlr vt dř ð oĩ ṗducẽte respcũ sui ṗducti:
ꝛ agẽte respcũ acti: ꝛ mouẽte re⁹ moti. ꝛ sic nomen cause
admittiť i dĩnis ad itra: cũ př vere ṗducat filiũ ꝛ ambo
Qõ. 16. spm sanctum. vñ Augu. 83. q. dicit ꝙ de⁹ sue sempiterne
sapie cã ẽ sempiterna: nec tpe ṗoꝛ ẽ ꝙ̃ sua sapia. ¶ Item
criso. sup epľa ad heb. exponẽs ð filio dei illð qð ait apľs
de melchisedech. neq̃ initiũ dieꝝ hñs ꝛc. ituẽris inquit
sine initio filiũ: nõ qꝛ nõ hꝫ cãm: hoc. n. ipoẽ est. hꝫ nãq̃
pr̃ez: aliogn qũo fili⁹: sed qꝛ nõ hꝫ initiũ vite neq̃ finez.
cap. 9. Sic ẽt dam. lib. ṗ. dicit pr̃ez eẽ cãm filij: vt ifra statiz di/
ceť. Alio mõ sumiť ꝟ nomẽ cã strictius ṗut. s. tñ dř de
eo qð ṗṗe facit ꝛ ṗducit aliqd a se ẽentia ꝛ nã diuersuz
nuõ: ꝛ istud cõi noĩe vocať cã efficiẽs: ꝛ sic nõ admittiť
cap. 26. in dĩnis ad itra. ꝫm hãc ꝯsideratiõnẽ loqtur Ansel. de ṗ/
cessu spũs sancti. vbi cũ dixisset ꝙ spũs scũs ẽ ð pr̃e ꝛ fi/
lio tãq̃ de vno pñ⁹ mox addit: si tñ dř deus habere pñm
aut cãz: pñm nãq̃ vř nõ nisi rei icipiẽtis eẽ: ꝛ cã nõ ẽ nisi
effcũs: ꝛ spũs scũs nũq̃ icepit eẽ: nec ẽ effcũs alicui⁹: qð
. n. icipit eẽ ṗficisciť ð nõ eẽ ad eẽ: ꝛ nomẽ effcũs rei que
fit: aptari ṗprie vř: ꝫ hãc ꝯsideratiõnẽ loqtur Aug. 83.
Qõ. 28. q. vbi ait. ꝙ oĩs cã ẽ efficiẽs: ꝛ hinc hodie doctores cõius
nõ vtunť ꝟ noĩe cã in diuinis ad itra: vbi tñ habeať bo/
nus itellus sane ꝛ vere diciť pater cã filij: sic dicũt Aug.
ꝛ Dam. ac Criso. sicut cõius ꝯcediť ꝙ pater ẽ pñm filij ꝛ
vterq̃ spũs sancti. ꝙ̃uis ꝫ itellectũ notatũ ab Ansel. il/
lud concedi non deberet.

2º artic. **His premissis** pono duas ꝯnes ad. q. Prima
est. ꝙ pater nõ ẽ ṗoꝛ filio eternitate nec tpe aut pfectiõe
vel nã. 2ª. ꝙ pater ẽ ṗoꝛ filio cãlitate: si ꝫm itellcm pre/
missuz itelligam⁹ patrẽ eẽ cãz filij ꝛ cãre filiũ: aut si hoc
vocabulo vti nolum⁹: dico ꝙ ẽ prioꝛ ṗductibilitate: aut
vt aliq dicũt origine: sic ꝯcedim⁹ ꝙ ṗducit ꝛ originat fi/
liũ. ¶ Probo pmã ꝯnẽ sic. pater ꝛ fili⁹ sũt vn⁹ ꝛ idẽ nuõ ṗ³ꝯ
simplex de⁹: igiť pater nõ ẽ ṗoꝛ filio eternitate vel tem/
poꝛe ꝛc. Añs ẽ notũ ꝑ fidẽ ꝛ sacrã scripturã. Et ꝯña eui/
dẽs ẽ q̃tũ ad singulas ptes ꝯñtis: ꝯsideratis rõnib⁹ ta/
liũ modoꝝ ṗoꝛitatis. Ex his ifero ꝙ falsa ẽ opio cuiusdã Sco. li
doctoris dicẽtis ꝙ i diuinis ẽ duplex ordo. s. nãe ꝛ origi/ 2. q. ṗ.
nis: ꝛ i vno istãti nãe assignat plura istãtia origis: vt post
diceť. dicit aũt ꝙ i pmo istãti nãe sũt oĩa ẽentialia abso/
luta ꝛ notionalia ꝛ tota trinitas pfecta. In scdo ṽo istã/
ti nãe ẽ itellectio creaturaꝝ: ita ꝙ ꝫ ipm i ṗ instãti nãe
de⁹ itelligit se: ꝛ i scdo itelligit creaturas: ꝛ ꝑ ꝯñs itelle/
ctio creaturaꝝ ẽ nã posterioꝛ itellectiõe q̃ ipse intelligit
se. ꝟ aũt falsum esse pꝫ euidenter: qm̃ eadem penitus ex
parte rei est intellectio qua de⁹ itelligit se: ꝛ itellectio q̃
intelligit creaturas: ꝛ per ꝯñs nõ põt esse intellectio qua
deus itelligit se nõ existẽte intellectiõe qua itelligit crea/
turas: nec eꝯ: ac per hoc nõ ẽ prioꝛ nã. ¶ ṗ. quoꝛũcũq̃
vnũ est alio ṗus illa sũt plura ꝛ disticta: ſꝫ itellectio qua
de⁹ itelligit se: ꝛ itellectio qua itelligit creaturas nõ sũt
disticte: g̃ ꝛc. ¶ Cõfirmať per eũdẽ. vult. n. ꝙ differẽtia
rõnis nõ est sufficiens ṗ ordie nãe: vt dicit lib. ṗ. dis. io. g̃
inter q̃cũq̃ ẽ ordo nãe: illa sunt distincta ex natura rei:
ſꝫ itellectio qua de⁹ itelligit se: ꝛ itellectio qua intelligit
creaturas nõ sũt disticte ex nã rei. g̃ ꝛc. ¶ Et si dicať ꝙ
nõ est intẽtio hui⁹ doctoris ꝙ illa itellectio sit nã prioꝛ:
ꝙ̃ itellectio creaturaꝝ: ſꝫ ꝙ eadẽ ipsa itellectiõe ṗus nã
deus itelligit se ꝙ̃ itelligat creaturas. ¶ Istud ẽt falsuz
est: qm̃ ex hoc seqreť ꝙ deus posset vľ potuisset itellige/
re se: nõ itelligẽdo creaturas. pꝫ ꝯña ꝑ rõnez prioritatis
nature premissaz: quã ẽt ipsimet alibi ponũt: sed ꝯñs est
falsuz: qꝛ si deus potuisset aut posset nõ intelligere crea/
turam: posset vel potuisset non esse deus: qð est falsuz: et
ꝯña hec pꝫ: qꝛ quãta necessitate deus est ꝛ fuit deus: tã/
ta necessitate semper cognouit ꝛ cognoscit omnes res q̃
sunt ꝛ fuerũt ꝛ sunt possibiles eẽ: ꝛ eadẽ necessitate qua
ipse deus est potuit creaturas producere. ac per ꝟ crea/
ture necio fuerũt poles. vñ sic de⁹ nõ potuit nec p̃t nõ eẽ
de⁹: aut nõ posse ṗducere creaturas: sic nõ põt vel potuit
non eas nosse: necessario. n. ꝛ icõmutabilr nouit quãli/
bet creaturã: sicut dicit Augu. de fi. ad pe. inquiens. Fir/ capi. 33.
missime tene ꝛ nullatenus dubites deo icõmutabilr nõ
solũ p̃ntia ꝛ ṗterita: sed ẽt futura oĩa icõmutabilr eẽ no/
tissima: cui dř de⁹. q occultoꝝ es cognitoꝛ: q scis oĩa añq̃
fiãt. ¶ 2am ꝯnẽ ṗbo sic. de⁹ př ṽe ṗduc ꝛ gnãt filiũ ꝛ nõ 2ª ꝯ
eꝯ: g̃ př est prioꝛ filio cãlitate seu ṗductibilitate vľ origi
ne. Añs ẽ certũ ex fide. Et ꝯña pꝫ: qꝛ hoc ẽ pr̃ez eẽ prius
cãlitate seu origie filio: qð est pr̃ez eẽ cãm vel pñm ṗdu/
ctiuũ filij ꝛ nõ eꝯ: vt supra pꝫ. ¶ Hec ꝯ ꝛ ṗcedẽs ptialr
asseriť a Dam. lib. ṗ. vbi ait. Si vero dicim⁹ pr̃ez eẽ pñm
filij: ꝛ maiorem non ṗorẽ filio eẽ tpe vel nã ostẽdim⁹: ꝑ ipꝫ cap. 9.
eni secula fecit: neq̃. n. ꝫ alið qdẽ nisi ꝫ cãz ꝟ ẽ: qm̃ fi/
li⁹ ex pr̃e genit⁹ est: ꝛ nõ př ex filio: ꝛ qm̃ př est cã filij nã/
liter. ¶ Huic ꝯcordat dcm̃ Augu. ð lib. 3. ꝯ max. qð iter
patrẽ genitorẽ ꝛ filiũ genitũ ẽ ordo nãe: nõ quo alter est
prioꝛ altero: ſꝫ quo ẽ alter ab altero: vbi pꝫ ꝙ negat pr̃ez
eẽ nã priorẽ filio. affirmat aũt sic Dam. ꝙ nãliter ẽ fili⁹
a pr̃e: ſꝫ nũquid př si ṗoꝛ ẽ origie filio põt vere dici ꝙ př
sit in aliquo ṗori origis: aut i aliquo instãti origis i quo
nõ sit fili⁹: aut aliqd i diuinis ad itra põt dici eẽ in aliq̃
ṗori vel pmo istãti aut signo ꝛ fili⁹ eẽ in scdo vel tertio
instãti seu signo posteriori ꝛ nõ eẽ in pmo: ¶ Ad ꝟ dič Scotus
idẽ doctoꝛ ꝙ sic. vñ sicut potest haberi ex dictis eius in

diuersis locis: in p̄mo instāti nāe qd ponit in diuinis: vt
supra recitatū est ordo origis in cuius primo instāti seu
signo est p̄ma persona pfecta cū oībus eēntiabilib⁹ non
habētib⁹ respectū ad extra ⁊ cū p̄ncipio ⁊ fecūditate p-
fecta qua pōt pducere filiū ⁊ spm̄ scm̄: ita q̄ in p̄mo si-
gno est in pr̄e vtraq̄ fecūditas. In scd̄o aūt signo ē i pr̄e
actus p̄me fecūditatis: ⁊ pr̄ pducit filiū: ⁊ cōicat filio fe-
cūdaꝫ fecūditatē. s. qua pōt pducere spm̄ scm̄. In tertio
vero signo est i vtroq̄ actus secūde fecūditatis. s. spira-
re ⁊ pducere spm̄ sanctū: ⁊ sic vt dicūt pr̄ est prior origie
⁊ prius pōt gnāre filiuꝫ q̄ generet: ⁊ tūc p̄us generat q̄
spiret spm̄ scm̄: ⁊ sil'r pr̄ ⁊ filius pri⁹ possunt spirare q̄ spi-
5 Sco. rent spm̄ scm̄. ¶ In his dictis plura falsa cōtinent̄. Vn̄
arguo p̄mo cōtra illud qd dicūt q̄ pr̄ pōt prius gnāre q̄
generet. Si. n. hoc esset verꝫ sequeret̄ q̄ filius in scd̄o si-
gno in quo pr̄ generat actu postq̄ gnābat tm̄ in potētia
inciperet esse: ⁊ sic aliquo mō hr̄et initiuꝫ essendi: saltē fm̄
imaginationē nostrā. vn̄ inciperet esse postq̄ nō fuit: sꝫ h̄
est prorsus falsum dicēte Aug. lib. p̄ de diuinitate ⁊ icar-
natione verbi satis circa p̄n^m. nos semp deū pr̄em noui-
mus vnigeniti filij sui ex ipso qdeꝫ nati ⁊ q̄ ē ab ipso tra
hētis: sine vllo tm̄ initio nō solū eo q̄ aliquib⁹ tēporꝫ spa
cijs distigui pōt: sed ne illo qdē q̄ sola apud semetipsam
mens ītueri solet ⁊ nudo vt ita dixerim intellectu atq̄
aīo ꝯspicari: extra g̊ omne qd vel dici vel ītelligi pōt ini
tiuꝫ gnātam eē sapiētiā credendū ē: hoc ipse. ¶ P̄. sup-
pono: q̄ vt pꝫ ex dictis. aliqd eē origine prius aliquo nō
est aliud q̄ ipm̄ esse cām vel p̄n^m illius: seu originans il-
lud ⁊ nō eꝯ: ⁊ eē posteri⁹ origie nō est aliud q̄ eē origina-
tuꝫ ab illo quo ē posteri⁹: ⁊ nō esse origināns illud: ⁊ simi-
liter habere aliqd origine p̄us idē est qd alteri pducen-
do cōicare: vel fm̄ istos ideꝫ est qd hr̄e illud a se ⁊ nō ex
alio: hr̄e vero in scd̄o signo idē ē qd habere ab alio ⁊ non
5 Sco. a se. ¶ Hoc premisso arguo primo sic. si pr̄ in scd̄o signo
originis ⁊ nō in p̄mo pducit filiū: ⁊ hꝫ actum prime fe-
cūditatis qui est gignere: g̊ pr̄ nō a se: sed ab alio hꝫ q̄ p-
ducit filiū: ⁊ hūc actū q est gignere. ꝯña pꝫ: sꝫ ꝯñs est fal-
sum: qꝛ aut h̄ hr̄et a filio: aut a spū sancto: ⁊ vtrūq̄ ē fal-
2^m sum. ¶ P̄. si p̄us origie pr̄ gnāt q̄ spirat: g̊ posteri⁹ origi
ne pr̄ spirat q̄ generat. ⁊ p ꝯñs nō spirat a se: qd nō est sa-
3^m ne dcm̄. ¶ P̄. actus p̄me fecūditatis quē dicūt eē in pa-
tre in scd̄o signo: aut est gnātio actiua: aut gnātio passi-
ua: si passiua. g̊ nō in pr̄e vt dicūt: si actiua cū ipsa fm̄ reꝫ
sit ipse pr̄: vt ipsi alibi dicūt: sequit̄ q̄ pr̄ nō erit in primo
4^m signo: sꝫ i scd̄o: qd repugnat dictis eorꝫ. ¶ Rursus lib. p̄
d. 1z. q. p̄^a ipsi dicūt q̄ oēm realitatē tā relatiuā q̄ absolutam quā
pōt pr̄ hr̄e: habet a se in p̄mo signo origis. ergo gnātionē
actiuā hꝫ i p̄mo signo originis: supposito q̄ illa sit i pr̄e:
vt ipsi dicūt: ⁊ p ꝯñs nō in scd̄o tm̄: sed i p̄mo signo origi-
nis est actus p̄me fecūditatis: ⁊ in p̄mo signo pr̄ gnāt: qd
5^m ipsi negāt. ¶ P̄. cum dicūt aliqd esse vel hr̄e aliqd i pri-
mo signo ⁊ aliqd in scd̄o: vel p hēͦ signa p̄muꝫ ⁊ scd̄ꝫ vo-
lunt quoquo mō aliquā durationē imaginabilē vl' exi-
stentem actual'r vel possibil'r: ⁊ tūc pꝫ euidēter hēͦ ppo-
sitiōes. pr̄ est in p̄mo signo ⁊ fili⁹ nō in p̄mo signo: sed in
scd̄o: ⁊ pr̄ prius gnāt q̄ spirat: ⁊ alias q̄s ponūt eē falsas.
⁊ cōtra sanā doctrinā fidei: que oēm prioritatē duratio-
nis negat in diuis ad intra: aut nullā talē prioritatē du-
ratiōis volūt ītelligi: sed p̄cise ītendūt significare p esse
vel pducere ⁊ hēͦ in p̄mo signo: q̄ illud tale conuenit illi
ex se: ⁊ nō ab alio seu q̄ ipm̄ est cā q̄ illud alij ꝯueniat ⁊
nō eꝯ. Et per eē in scd̄o signo ītendunt q̄ illō est tale ab
alio ⁊ nō a se. ¶ Et si sic tūc sequitur q̄ pr̄ pri⁹ spirat q̄ spi
ret fili⁹: qꝛ pr̄ ex se hꝫ ⁊ nō a filio aut aliquo alio: q̄ ipse
cap. 27. spiret: filius aūt hoc hꝫ a patre. vnde Aug. 15. de tri. Quo

inqt hꝫ fili⁹ vt sit deus: est. n. deus de deo: ab illo vtiq̄ hꝫ
vt etiā de ipso pcedat spūs sanctus. Et idē dicit in plu-
rib⁹ alijs locis eiusdē libri. ¶ Sed hui⁹ oppositū expsse
se dicit iste doctor li. p̄. dis. 1z. q. z. vbi ait q̄ nō est intelli-
gendū q̄ pr̄ spiret p̄us q̄ filius spiret: sicut prius origie
pater gnāt q̄ spiret pp ordinē p̄ncipiorꝫ: qꝛ tūc fili⁹ non
spiraret: vt argumētū deducit. argumētū aūt de quo fac̄
mētionē est h̄. si spūs scūs p̄intelligat̄ hr̄e p̄us eē a patre
q̄ a filio: tūc fili⁹ pduceret spm̄ scm̄ iaꝫ existētē: qd ꝯñs
iste doc. ꝯcedit eē īpole: ⁊ satis cito īfra dicit: nō est g̊ or-
do origis iter spirationē patris ⁊ filij: q̄si spiret pater in
aliquo signo origis: in quo nō spiret fili⁹: sed in eodeꝫ si-
gno origis sil' spirant: est tm̄ ibi ordo spirātiū in spirādo:
qm̄ pater i illo signo origis spirat a se: fili⁹ aūt non a se.
¶ Ex qb⁹ v̄bis appet q̄ vel nō accipiūt ista signa vt hn̄t
origis ordinē p̄cise: fꝫ h̄ q̄ est spirare a se: ⁊ spirare non a
se: sꝫ sil' volūt ītelligi q̄daꝫ signa durationis: sic innuūt v̄ba
sua: cū dicūt: q̄ fili⁹ tūc spiraret spm̄ scm̄ iam existētem:
quasi necesse sit p̄us nō fuisse spm̄ scm̄: aut si precise illo
p̄mo mō accipiūt: expssam ꝯdictionē in allegatis eorꝫ
verbis icludūt: cū dicūt q̄ nō p̄us spirat pr̄ q̄ fili⁹. Et cū
hoc inquit q̄ pater spirat a se: fili⁹ āt nō a se. ¶ P̄. cū di 6^m
cūt q̄ in eodē signo origis sil' spirāt. Quero aut sil' spirāt
in p̊ signo: ⁊ tūc sequitur q̄ fili⁹ spirat a se: aut sil' spirāt i si-
gno scd̄o: vel i tertio: ⁊ tūc sequitur q̄ pater non spiret a se:
qd ē falsuꝫ ⁊ ꝯ ipsos. ¶ P̄. cū dicūt h̄ eē i p̊ signo: ⁊ illud 7^m
in scd̄o: aut ly signo. supponit p aliquo: aut nō supponit p
aliq̊. Si det̄ scd̄ꝫ: sequit̄ q̄ q̄libꝫ hēͦ ppositionū affirma-
tiuarꝫ q̄s dicūt sit falsa: cū talis termin⁹ in q̄libet earuꝫ
denotet̄ p aliquo supponere. Si dicat̄ p̄mū: tūc aut sup-
ponit p aliquo: qd nec est de⁹ nec i deo: aut p aliquo qd
est in deo vel est deus: p̄muꝫ non potest dici: qꝛ sine quo-
libet tali deus trinitas esset: ⁊ pater gnāret ⁊ spiraret ⁊c̄.
que vere enunciamus de deo: ⁊ per cōsequens vanū est
talia fingere in proposito. Si dicatur scd̄m: aut supponit
precise pro eodem p quo supponit illud qd dicitur esse
in tali signo. verbi gratia. cū dicitur eēntia est in primo
signo. ly p̄mo signo. supponit pro essentiamet. Et cū dicit̄
generare seu dicere non est in p̄mo: sed in scd̄o signo. ly
scd̄o signo. supponit p ipso dicere: ⁊ tūc idem eēt dictu q̄
essentia est in eēntia. Et dicere nō est in eēntia: sed in di-
cere. Sil'r cū dicitur pater est in p̄mo signo: ⁊ filius nō ē
in p̄mo signo: sed in scd̄o: idē eēt ac si diceret̄: pater est in
patre: ⁊ fili⁹ nō est in patre: sed i filio: aut ly. signo. suppo-
nit i vtraq̄ pro aliquo eēntiali: aut i vtraq̄ p aliquo no-
tionali: aut in vna p eēntiali: ⁊ in altera p notionali. Et
q̄ocūq̄ detur exponendo propositiones fm̄ illaꝫ suppo-
sitionē termini: apparebit q̄ omnes vel earꝫ plures erūt
false vel iproprie penitus ⁊ impⁱnētes ad ppositaꝫ dif-
ficultatē. ¶ Cū ergo dari nō possit que sint hēͦ signa pro
quibus supponant hēͦ termini: iccirco tales locutiones
concedi vel admitti non debēt: quibus denotatur q̄ in
aliquo instanti vel signo priori pater est vel habet hoc
vel illud in quo fili⁹ nō est ⁊c̄. Sed solū dici dꝫ q̄ pater
est origine p̄or q̄ fili⁹. i. originat ⁊ pducit ipsum filium:
⁊ filius est origine posterior q̄ pater: qm̄ originatur seu
pducit̄ a patre: ⁊ q̄ pater ⁊ filius sunt p̄ores origie q̄ spi-
ritus scūs: ⁊ ille posterior eis. i. pater ⁊ fili⁹ pducūt: ⁊ spi-
rant spm̄ sanctum: ⁊ ille spiratur ab eis. Et qꝛ pcessio spi
ritus sancti nō proprie dicitur origo: iō ista prioritas (si
enūciari debeat cōi vocabulo vtriq̄ pductioni) meli⁹
noiat̄ p̄oritas cālitatis fm̄ intellectū supra datuꝫ vel p-
ducibilitatis q̄ p̄oritas originis. ¶ Vn̄ notādum cir- Ochaṁ
ca diuersos modos p̄oritatis (vt dicit quidam doctor) d. 9. q. p̄^a
q̄ ordiata fm̄ p̄us ⁊ posterius sunt in duplici differētia.

Naz aliqbus correspõdent aliqua extrĩseca ordiata: ita φ vnũ respondet vni: ꝛ alteꝛ alteri: sic illis q̃ sunt prius ꝛ posteri⁹ ẜm tps: vna pars tẽporis correspondet pori ꝛ alia posteriori. Silr his q̃ ordinant̃ ẜm locũ: q̃uis ille modus prioritatis nõ sit supra posit⁹: correspõdẽt diuerse ptes loci vna priori alia posteriori: ꝛ i talib⁹ qb⁹ sic diuersa extrĩseca correspõdẽt: proprius modus loquẽdi ẽ: φ prius ẽ i aliquo priori tẽpore in quo tẽpore nõ ẽ illud aliud: quo ipm ẽ pri⁹: ꝛ silr φ ẽ prius localr vel ẜ3 locum est i aliquo loco priori i quo nõ ẽ illud quo ip3 dr̃ eẽ pri⁹ localr: ꝛ i talib⁹ rõnabilr querit̃. vtrũ i illo priori i quo ẽ vel h3 h vel illud ꝛ h3 illud qδ dr̃ pri⁹ sit posteri⁹ vł nõ: ꝛ pcise de ordiatis ẜ3 tps ꝛ durationẽ ɔcedi debẽt distiñcta istãtia vel signa. δ ordiatis aũt localr distincta loca.
¶ Quedam vero sunt ordiata ẜm pri⁹ ꝛ posteri⁹ qbus nõ respõdent talia diuersa extrĩseca ordiata: ꝛ in talibus nõ ẽ propri⁹ modus loquẽdi nec rõnalis questio cũ q̃rit̃ vtrũ i illo priori i quo ẽ prius sit posterius. vbi grã. i prioritate ẜm pfectionẽ totũ dr̃ pri⁹ sua pte: q̃ tam̃ prioritas nõ attẽdit penes aliq̃ extrĩseca quoꝝ vnũ respõdeat toti: aliud vero parti: ꝛ ideo non pcise dr̃ proprie: φ totum sit i aliquo pori in quo nõ sit ps: nullũ. n. pri⁹ fingi põt in quo sit totũ ꝛ nõ ps: alias totũ nõ icluderet pteꝫ: imo cũ in tali poritate nihil sit pri⁹ nisi totũ: ꝛ nihil posteri⁹ nisi pars: si talis modus loquẽdi reciperet̃: poti⁹ deberet cõcedi φ posteri⁹ est i aliq̃ priori i quo nõ est p̃us q̃ eꝫ. q2 pars ẽ i toto: ꝛ nõ eꝫ. Silr est de poritate nãe ꝛ cãlitatis.
Et sic nõ dant̃ signa vł istãtia pfectiõis vel dignitatis: sic nõ dari debẽt signa vł istãtia nãe vel causalitatis aut origis. De hac ẽt mã ɔtra opionẽ eãdeꝫ aliqua dicta sũt supra. dis. 6. ideo nũc ptraseo. ¶ Ad rõnes questiõis. Ad pmã cũ dr̃ omne producẽs ẽ pus producto. si itelligat̃ δ prioritate causalitatis ɔcedo: ꝛ silr ɔcedo ɔña in eodem sensu. Si vero itelligat̃ de prioritate eternitatis vel tẽporis aut pfectionis vel nature. nego. Ad probationẽ dico: φ sicut prius q̃uis pncipalr ꝛ magis ꝑprie dicat̃ de priori ẜ3 tẽpus: vt dr̃. 5. meta. tñ et alijs modis dr̃: vt ibi patet: ꝛ supra habitũ est. Et q̃uis magis ꝑprie dicat̃ ẜm tẽpus: nihilominus sicut aliqd dr̃ prius ẜm cãm: sic põt dici esse añ ẜm cãm: ita φ prius ꝛ añ sint synonima: ꝛ φ ante nõ semp denotet prioritateꝫ tẽporis: p3 p illud apłi ad ephe. Elegit nos añ ɔstitutionẽ mũdi. Et illud p⁹ pe. Precogniti añ mũdi ɔstitutionẽ. vbi cõstat φ ante non notat tps pcedens: cũ añ ɔstitutionẽ mũdi nullũ tẽpus fuerit. ¶ Sic in ꝓposito ad auctoritatẽ Augu. cum ait. Aliogn erat anteq̃ erat. Dico φ nõ accipit añ ẜm tpus: aut aliquo alio pdictoꝝ modoꝝ: nisi ẜm cãm: ꝛ hoc p3: qm̃ aliter nõ valeret ɔña illa: sicut nõ tenet hec. a. pducit b. g̃ a. fuit per tps añ b. sic nec ista. a. pducit a. g̃ a. fuit per tps añ a. Et φ pma nõ teneat certũ est. qm̃ quedam sũt que hñt effectus sibi coeuos: ꝛ cũ illis simul incipiũt sicut ipsemet ostẽdit. 14. de tri. vbi ait. Quedã cognoscibilia cognitionẽ iterpositione tpis antecedũt: sicut sunt ea sensibilia que iã erant in reb⁹ tẽporalibus anteq̃ cognoscerent̃. Quedam vero simul esse incipiunt: velut si aliquod visibile qδ oino non erat ante oculos nr̃os oriatur: cognitionẽ nr̃am vtiq̃ non pcedit. aut si aliqd sonet vbi adest auditor: simul pfecto incipiũt eẽ: simulq̃ desinunt ꝛ sonus ꝛ ei⁹ auditus: verũtamẽ siue tẽpore precedentia: siue simul eẽ incipiẽtia cognoscibilia cogitatõeꝫ gignunt: nõ cogitatione gignunt̃. Idẽ etiã ponit. 6. libro de igne ꝛ splẽdore qui ab ipso diffũdit̃. ¶ Et per h etiã p3: φ non sequitur φ pducens sit prius eternitate q̃ pductum: φ etiã nec perfectione nec nã ex h ostenditur: φ ignis pducit ignẽ eque sibi pfectũ: ꝛ qui põt existere eo destructo. Dõm g̃ φ Aug. sumit ibi ante ẜm cãꝫ: ꝛ tũc optime tenet illa ɔña. Nã in qbuslibet pducẽs est causa pducti ꝛ nõ eꝫ. productum est cã producentis in eodẽ genere cause: ꝛ ideo seqtur. a. pducit b. igr̃ a. est pri⁹ cãlitate q̃ b. ꝛ silr seqtur. a. pducit a. ergo a. est prius causalitate q̃ a. S3 dicet̃ φ sic dicẽdo: ꝛ si ɔña ostendat̃ eẽ bona: pbatio tñ nulla est: qm̃ ɔña nõ est magis incõueniẽs q̃ añs. imo nec videt̃ differre. Naz idẽ vr̃ significare. a. producit a. ꝛ a. est prius cãlitate vel pducibilitate q̃ a.
¶ Respõdeo φ vtrũq̃ est incõueniẽs: sed ɔñs ẽ primo attentius incõueniẽs. Et ad ipm de magis proximo seqtur ɔdictio: nec ẽt est oino idẽ significatione cũ antecedẽte. Nã eẽ prius cãlitate significat vltra eẽ cãꝫ: φ causatum nõ sit cã cause: sicut supra habitũ est. Si aũt a. est prius causalitate q̃ a. seqtur φ a. sit causa ipsi⁹ a. et non sit cã illius a. qδ est cõtradictio. qδ p3. Nã seqtur. a. ẽ pus causalitate q̃ a. ergo a. qδ est sic pus est cã ipsius a. ꝛ tũc seqtur. g̃ a. quo illud est pri⁹ nõ est cã ipsi⁹ a. loquẽdo sp in eodẽ genere cause: ꝛ per ɔñs a. est cã ipsius a. ꝛ nõ ẽ cã ipsi⁹ a. ꝛ sic cũ ait: aliogn erat a. anteq̃ erat: idẽ intendit: ac si diceret̃ erat pri⁹ cãlitate seipso anteq̃ erat. ¶ Eodem mõ intelligendus est Aug. pmo de trini. cum ait: sicut in qbusdaꝫ libris reperit̃: nulla. n. oino res est que seipsaꝫ gignat vt sit. si quid. n. seipm gigneret seipso: profecto prius ꝛ posteri⁹ eẽt: q̃uis cõmunius hec pbatio i libris nõ reperiat̃. itelligendũ est inq̃ de poritate ꝛ posterioritate causalitatis. ¶ Ad pb3 dõm φ pbs nõ vult φ quodlibet agens vel mouens pcedebat tẽpore illud qδ agitur vel mouetur: hoc autẽ falsuꝫ esset: vt iaꝫ patuit δ sensibili: qδ simul incipit eẽ ꝛ mouere sensum ꝛ agere significationẽ. Et similr ẜm. P. mouens celum non precedit tempore celum quod mouet̃: neq̃ motuꝫ eius. Sed intentio sua est φ aliqδ agens precedit suum effectum. Et aliquod mouens suũ motum: nulla autẽ forma pcedit reꝫ cuius est forma. Et loquit̃ de precessiõe tẽporali.
¶ Ad scdam rõnem dicẽdum φ cuius generatio ẽ mutatio: ipsuꝫ vtiq̃ habet eẽ post nõ esse: cuius autem generatio nõ est mutatio: qualis est generatio filij dei: ipsum non habet esse post nõ esse. ¶ Ad tertiã cuꝫ dicit̃. omne producens preintelligit̃ sue productioni. dicẽduꝫ φ hic potest esse sensus duplex. vnus φ prius intelligat pducens esse q̃ intelligatur pductio siue φ prius intelligatur pducens eẽ q̃ intelligatur pducens producere: ꝛ sic siue sic sit siue non: non est ad ꝓpositũ: q2 hoc concesso: nõ argr̃ prioritas aliqua inter producens ꝛ productum: sed solum inter intellectionem ꝛ intellectum. Alius sensus potest esse: φ omne producens intelligit̃ siue potest vere intelligi esse prius q̃ sit sua productio: ꝛ tunc cõcedo de prioritate causalitatis: si productio sit elicita: secus autem si nõ. Cum probatur: quoniaꝫ agere presupponit esse: hic etiaꝫ potest esse sensus duplex: vnus. i. agens est prius q̃ sua actio: ꝛ concedo de prioritate causalitatis. Nã agens causa est sue actionis: ꝛ non ecõuerso. de alijs vero prioritatib⁹ supra dictis. nego. Alius sensus ẽ agere presupponit esse. i. agẽs prius est q̃ agat: ꝛ q̃uis hec posset concedi: q2 est indefinita: hec tamen vniuersalis omne agens prius est q̃ agat: falsa est de virtute sermonis. Naz ipsa non videtur proprie posse intelligi: nisi de prioritate durationis: ẜm quã ipsa est falsa: vt ex dictis p3. Si tamen isti termini agere ꝛ esse supponerent materialiter: pro istis terminis est ꝛ agit: tunc posset concedi propositio de prioritate ɔmunitatis ꝛ consequentie: que est inter terminos. Naz omne quod agit est: ꝛ nõ oẽ qδ est agit. Similiter bene sequitur: hoc agit: g̃ est: quocũq̃ vtrobiq̃ δmõstrato. Et nõ seqtur hoc est: ergo hoc

Ad rões pnci. q.

T. c. 16.

capi⁹ p
capi⁹ p

capi. 10.

capi⁹ p

capi. p

12. lib. 16.

Ad 2m

Ad 3m

agit. Sed de hac prioritate nihil ad propositũ: est.n. q̄stio non de terminis: sed de personis diuinis que nõ sũt termini neq̄ signa. ❡ Ex his p̃z ꝙ nõ põt in proposito aliq̃ prioritas ↄcludi inter p̃rẽ ⁊ filiũ: nisi causalitatis: ⁊ illaȝ ↄcedo: cũ ipse sit pricipiũ eiꝰ ⁊ non ecõuerso. ❡ Ad ↄfirmationẽ negãdũ est antecedẽs: ꝓp falsas implicatiões: implicat.n. ꝙ nature ad suppositũ sit habitudo: ⁊ siͥr ꝙ nature diuine ad productionẽ filij sit habitudo: ⁊ ꝙ nã diuina sit pricipiũ productiõis filij: que oĩa falsa sũt. Nã nã diuina est ip̃m suppositũ ⁊ ipsa productio filij. ❡ Ad probationẽ cũ dĩ: agere p̃supponit eẽ: respõsuȝ ẽ. Si aũt illud añs: habitudo nãe ad suppositũ ẽ prior habitudie eiꝰ ad actũ scḋȝ: nõ sumeret̃ s̃ȝ proprietatẽ sermõis: s̃ȝ loco huiꝰ: suppositũ priꝰ ẽ q̃ȝ agat: vel q̃ȝ sua actio. p̃z q̃d sit dĩm ex solutione precedentis rationis ⁊c̃.

❡ Distinctionis .X. Questio. I.

pnm CIrca distinctionẽ .io. Quero: an volũtas diuina sit pricipiũ productiuũ spũs sancti. ❡ Arguit̃ ꝙ sic. Nã principiũ productiuũ amoris mutui patris ⁊ filij ẽ pricipiũ productiuũ spũs sãcti: sed volũtas diuina ẽ pricipiũ amoris mutui p̃ris ⁊ filij. g̃ ⁊c̃. maior p̃z: q̃ꝛ per multas sanctoꝝ auctoritates magister probat i p̃nti distĩctiõe ꝙ spũs sanctus est amor cõis ⁊ mutuus p̃ris ⁊ filij: mĩor ẽt p̃z: q̃ꝛ hõ amor est vere ꝓductus ⁊ spiratus: ⁊ per ↄñs aliq̃d est eiꝰ p̃cipiũ ꝓductiuũ: ⁊ nõ appet aliḋ q̃ȝ volũtas patris ⁊ filij: q̃ꝛ oĩs amor ꝓductus a volũta-
2m te elicit̃. ❡ 2º spũs sanctus libere ⁊ nõ nãliter ꝓducitur: ergo volũtas ẽ p̃cipiũ ꝓductiuũ eiꝰ. ↄñã p̃z: q̃ꝛ prima radix libertatis est in volũtate. Et añs p̃z: q̃ꝛ spũs sc̃us ꝓcedit nõ q̃ñ natus: s̃ȝ q̃ñ datus: ⁊ donũ patris ⁊ filij:
cap. 14. vt p̃z per Aug. 5. de tri. ⁊ sequenti. de rõne aũt doni est ꝙ libere donetur. quare ⁊c̃.

Contra essentia diuina nõ est p̃cipiuȝ ꝓductiuũ filij. vt supra p̃z. dis. 5. ⁊ eadẽ rõne nec spiritus sancti: ergo volũtas diuina nõ est pnm ꝓductiuum spũs sancti. ↄñã p̃z: q̃ꝛ volũtas dĩna est penitus indistĩcta ex nã rei ab ipsa eẽnᵃ ⁊ oĩo sibi eadẽ: vt supra p̃z. d. 8.

Hic duo tangunt̃ vidẽda ꝓ p̃nti quesito. vnũ ẽ qḋ querit̃: aliud vtrũ spũs sanctus producat̃ libere vel nãliter: qḋ iplicat̃ i sc̃do argumento.

pnm art. Quantum ad primũ loquẽdo ↄformiter ad illḋ qḋ supra. dis. 2. dictũ ẽ de pricipio ꝓductiuo filij. Dico ꝙ volũtas nõ ẽ principiũ spũs sancti ꝓductiuũ: qḋ ꝓbo ꝑ similes rõnes q̃bꝰ ꝓbatũ est ꝙ eẽn-
pm tia dĩna nõ ẽ pricipiũ ꝓductiuũ filij. ❡ Primo sic. oẽ qḋ est pnm ꝓductiuũ spũs sancti: ꝓducit spm̃ sc̃m. voluntas diuina nõ ꝓducit spm̃ sc̃m: g̃ ⁊c̃. minor p̃z: q̃ꝛ sic̃ eẽntia cõis nõ gnãt aut gnãtur: nec spirat aut spirat̃: vt dic̃ cõciliũ: sic nec volũtas: cũ volũtas sit idẽ eẽntie adequate ⁊ oĩbꝰ modis ex nã rei. Maior vero ꝓbat̃: q̃ꝛ in deo nõ distiguit̃ pnm ꝓductiuũ a pricipio qḋ ꝓducit: vt ibi ꝓbatũ ẽ. g̃ oẽ qḋ in deo pnm ꝓductiuũ ẽ ꝓducit. ⁊ ꝑ ↄñs oẽ
2m pnm ꝓducẽs spm̃ sanctũ: ꝓducit spm̃ sc̃m. ❡ 2º volũtas dĩna ẽ spũs sanctus: g̃ volũtas dĩna nõ ẽ ꝓductiua spũs
3m sancti. p̃z añs: ⁊ ↄñã ꝓbat̃. vt ibi. ❡ 3º si volũtas dĩna eẽt pnm ꝓductiuũ spũs sancti: ipsa diceret̃ relatiue ad ip̃m. ↄñs ẽ falsuȝ. ↄñã p̃z. ⁊ falsitas ↄñtis declarat̃: sic̃ ibi declaratũ ẽ. ❡ Et rñsiões q̃ dari possent reprobant̃: vt ibi supra ꝓbatũ ẽ d volũtate: sic põt ꝓbari d eẽntia ⁊ nã dĩna: vt ẽ cõis tribꝰ. Q̃uãuis.n. volũtas dĩna sit p̃r q̃ ẽ pnm ꝓductiuũ spũs sancti: ipsa t̃ñ nõ ẽ pnm ꝓductiuũ spũs sãcti
ↄ 3. ar. mltĩ doctores qḋ idẽ ẽ dictũ: sic̃ q̃uis essentia dĩna sit p̃r q̃ gnãt: ipsa t̃ñ nõ gnãt vt dicit ↄciliũ. ❡ Cõtra istã p̃nẽ arguit̃ a q̃busdaȝ sic. Quecũq̃ volũtas p̃fecta h̃ñs obm̃ diligibile sibi p̃ntatũ ẽ pnm ꝓducẽdi amorem adeq̃tũ sibi ⁊ obto. i. amorẽ tãtũ q̃ñtũ põt h̃re respcũ talis obiecti. g̃ voluntas dĩna h̃ñs eẽntiã dĩnã sũme sibi p̃ntataȝ ⁊ diligibileȝ est pnm ꝓducẽdi amorẽ adeq̃tũ sibi ⁊ illi obto: cũ aũt tã ipsa q̃ȝ eẽntia sit ĩfinita: amor adeq̃tus ei necc̃io ẽ infinitꝰ: ⁊ ꝑ ↄñs volũtas dĩna ẽ pnm ꝓducẽdi amorẽ ĩfinitũ. Et vltra vt idẽ doc. alibi deducit: vlteriꝰ cũ amor ĩfinitus sit deꝰ ⁊ ꝑ se subsistẽs: ⁊ ꝓductũ necc̃io sit distictum a ꝓducente: q̃ꝛ nihil ꝓducit se: seq̃tur ꝙ ille amor sit p̃sona subsistẽs disticta a ꝓducẽte. talis aũt p̃sona ẽ spũs sc̃us: g̃ volũtas
dĩna ẽ pnm ꝓducẽdi spm̃ sc̃m. ❡ Alij ꝓbãt idẽ sic. scḋȝ fidẽ spũs sc̃us ꝓducit̃ a p̃re ⁊ filio: g̃ si sit aliqḋ pnm ꝓductiuũ illiꝰ cũ illḋ nõ posset eẽ relatio: q̃ꝛ vna relatio nõ põt eẽ pricipiũ elicitiuũ alteriꝰ relatiõis correlatiue nec sui ipsiꝰ: oꝛȝ ꝙ p̃cipiũ elicitiuũ sit aliqḋ absolutũ: s̃ȝ nihil ẽ absolutũ i dĩnis: nisi eẽntia dĩna: q̃ oĩbus modis ex nã rei ẽ volũtas. g̃ nisi aliqs modꝰ logycalis vel grãmaticalis ipediat: sic̃ ↄcedẽdũ ẽ d eẽntia ꝙ ẽ principiũ elicitiuũ spiratiõis: ita eodẽ mõ ↄcedẽdum ẽ de volũtate. Alij doctores
❡ 2º s̃m istos spũs sc̃us ẽ amor ⁊ caritas: s̃ȝ talis p̃sona ꝓducit̃ a volũtate tãq̃ȝ a pricipio elicitiuo. g̃ ⁊c̃. 2m
❡ Ad primũ dico ꝙ añs nõ ẽ veꝝ d volũtate illa q̃ ẽ amor illiꝰ obti: talis.n. volũtas nõ plus ẽ principiũ ꝓducẽdi illum amorẽ: q̃ȝ sit pricipium ꝓducẽdi se ipsaȝ: ⁊ q̃ȝ amor ille sit pnm ꝓducẽdi volũtatẽ aut seip̃m: dĩna v̾o volũtas ẽ suus amor: ⁊ amor eẽntie dĩne ẽ spũs sc̃us: sic̃ eẽntia dĩna q̃ ẽ sua volũtas ẽ spũs sc̃us: ⁊ iḋ nõ ẽ pnm ꝓducẽdi spm̃ sc̃m vel amorẽ suũ: ex quo ẽt p̃z ꝙ nõ ẽ d rõne volũtatis i cõi nec sibi ꝑ se ↄuenit: ꝙ sit pricipiũ ꝓducẽdi amorẽ suum. Nec seq̃tur. volũtas creata ẽ pricipiũ ꝓducẽdi amorem suũ. g̃ ⁊ q̃libȝ volũtas aut volũtas dĩna: sic̃ isti idẽ alibi ad istḋ ꝓpoᵐ v̾tualr̃ sumũt. ❡ Ad scḋaȝ ↄcedo añs. ⁊ cuȝ Ad pm
infert̃. g̃ si sit aliqḋ pnm ꝓductiuũ: illud ẽ absolutũ. nego ↄñaȝ. dico ꝙ p̃r ⁊ siͥr filiꝰ ẽ p̃cipiũ ꝓductiuũ spũs sãcti: Cũ ꝓbat̃ ꝙ nõ: q̃ꝛ relatio nõ ẽ p̃cipiũ productiuũ relatiõis relatiue. h̃ q̃dẽ falsuȝ ẽ: ⁊ s̃ȝ istũ sic arguẽtẽ: ⁊ p̃z falsitas. i dĩnis qḋ. nã p̃r pnm ꝓductiuũ ẽ filij: ⁊ relatio p̃ris ad filiũ: q̃ nõ ẽ aliq̃ entitas disticta a p̃re: sed est ipse p̃r: ẽ etiã p̃cipiũ ꝓductiuũ filiatiõis: sicut ⁊ filij q̃ ẽ ipa filiatio subsistẽs: vt filiatio sumit̃ ꝓ relatiõe correlatiua paternitatis: g̃cq̃d g̃ ẽ pnm ꝓductiuũ filij: est productiuum filiatiõis ⁊ cuiuscũq̃ p̃r ẽ ꝓductiuus: eiꝰ ẽ ꝓductiua paternitas: i creaturis ẽt: supposito ꝙ relatio nõ sit entitas s̃m se disticta ab entitatibꝰ absolutis: ⁊ infra ostendet̃: ⁊ iste doctor ↄcedit: s̃ȝ sit eadẽ entitas cũ entitate absoluta necesse ẽ ↄcedere: ꝙ sic̃ calor ẽ ꝓductiuus caloris: sic relatio ꝓductiui ad producẽtẽ vel productũ q̃ ẽ eadẽ calori producto. ❡ Et si dicat̃ ꝙ q̃uis p̃r ⁊ filius sint pnm productiuũ spũs sancti: pnm q̃dẽ qḋ: nõ t̃ñ pnm q̃. ⁊ de isto est qḋ. ❡ Dõȝ ꝙ talis distictio p̃cipioꝝ qḋ ⁊ quo. locuȝ nõ h̃ȝ i deo: vbi pnm qḋ. ẽ simplex oĩno sic̃ supra. dis. 7. declaratũ est. ❡ Ad tertiã rõnẽ ↄcedo ꝙ spũs sc̃us ẽ charitas p̃ris ⁊ filij: ⁊ cũ dĩ ꝙ talis p̃sona producit̃ a volũtate tãq̃ȝ a pnº elicitiuo. nego: s̃ȝ dico ꝙ producit̃ a p̃re ⁊ filio q̃ sũt volũtas: ⁊ p̃r ⁊ filiꝰ q̃ sũt volũtas sũt pnm ꝓductiuũ spũs sancti: nec ex h̃ seq̃t: ꝙ volũtas sit pnm productiuũ spũs sãcti: sic̃ nõ seq̃t̃ p̃r q̃ ẽ eẽntia gnãt. g̃ eẽnᵃ gnãt ⁊c̃. Ad 2m.
Ad 3m

artic. 2ᵘˢ Quantuȝ ad scḋȝ arti. vtꝝ spũs sanctus producatur libere vel naturaliter: respõdet idẽ doc. ꝙ producit̃ libere. nõ aũt nãliter: sic̃ ecõuerso filius producitur naturaliter ⁊ non libere. vnde ex dictis eius possunt accipi quattuor cõclusiones ad propositũ. pª est ꝙ spũs sc̃us producit̃ necessario. 2ª ꝙ producit̃ libere Tertia ꝙ nõ producit̃ nãlr̃. 4ª ꝙ necessitas ⁊ libertas
Quidaȝ doctor

sunt ɔpossibiles eidē pncipio productiuo respectu eius/
pᵐ dem productiōis. ¶ Prima ꝯ probaᵗ: qꝛ volūtas diui/
na necessario est pncipiū volēdi diuinam eēntiā. ergo in
supposito ɔueniēte ꝑductioni: sicͭ ē pr̄ ꝛ filiꝰ necessario ē
pncipi uni ꝑducēdi amorē adequatū sibi ꝛ essentie itel/
ligēdo adequationē: sicut i pmo articulo expositū ē. talis
aūt amor ꝑductus spūs sanctus ē. Aῆs pbaᵗ per hoc: qm̄
volūtas diuina necessario est i actu scd̄o ꝛ recto: ꝛ respe/
2ᵐ ctu pmi obti: hoc aūt est eēntia diuina. ¶ 2ᵃ ꝯ pbaᵗ sic:
volūtas diuina est pnᵐ libere volēdi essentiā diuinam.
ergo est pnᵐ libere ꝑducendi amorē adeqͣtum ꝛc. ꝛ per
ɔn̄s spm̄ sanctū. Aῆs pbaᵗ: qm̄ ois potētia opatiua circa
vnū in ordie ad aliud est opatiua circa vtrūqꝫ: sicut poᵃ
cognitiua ꝯnis pp pnᵐ: est ēt cognitiua pncipij: sicut ar/
t.c.144. guit ēt. P. 2ᵒ de aīa. de sensu cōi: ꝛ eadē rōne potētia opa/
tiua eiꝰ qđ est ad finē pp ipm finē: etiā est opatiua circa
finē: sꝫ volūtas diuina ē opatiua ꝛ volitiua eorū que sūt
ad finē. i. creaturaꝝ pp finē: qui finis ē eēntia diuina. ğ
est etiā opatiua circa eēntiā. Cū ergo circa ea que sūt ad
finē sit opatiua libere ꝛ nō nāliter. ğ etiā libere ꝛ nō na
turaliter erit opatiua circa diuinaꝫ eēntiā: ꝛ p ɔn̄s libe/
re vult illā: ꝛ ɔn̄a pꝫ: qm̄ ipoīe ē q oppositi modi operā/
di vel pncipiādi ɔpetant eidē principio ꝑductiuo: tales
autē sunt modi pncipiādi nāliter ꝛ libere: q pmo distin/
T.c.49 guunt potētiā actiuā: vt pꝫ. 2ᵒ. phycoꝝ. Unde ex h̄ pos/
set verius argui ad ꝑpositū sic: volūtas diuīa est pnᵐ ꝑ/
ducendi creaturas libere. ergo est pnᵐ ꝑducendi libere
spm̄ sanctū. ɔn̄a pbaᵗ: supposito q ipsa sit pnᵐ ꝑducēdi
spm̄ sanctuꝫ: ex h̄ q modi ṗdicti producēdi eidē pnᵒ ꝑ/
ductiuo nō pn̄t cōpetere. ¶ Et p idē probaᵗ. 3ᵃ ꝯ sic vo/
luntas est pnᵐ producēdi libere spm̄ sanctū. ergo nō nāl'r
3ᵐ Quarta ɔclusio probaᵗ. pmo aucto. Aug. in ench. d. neqꝫ
cap. 15. eniꝫ culpanda est volūtas: aut volūtas nō est: aut libera
dicenda nō est qua beati sic eē volumus vt eē miseri nō
solū nolimus: sed nequaqͣ prorsus velle possimᵘ: sicut ğ
aīa nostra ēt nūc nolle ifelicitatē: ita tūc velle inigtateꝫ
nō poterit. Ex hac auc. pꝫ q btitudinē ꝛ necessario ꝛ libe
re volumus: ꝛ p ɔn̄s ꝛ necessitas ꝛ libertas eideꝫ pnᵒ re/
spectu eiusdē operis ɔueniūt. ¶ 2ᵒ idē probaᵗ rōne: qꝛ li
bertas est ɔditio itrinseca volūtatis vt ɔparaᵗ ad actū:
q ğ nō repugnat volūtati vt ɔparaᵗ ad actū non repu/
gnat libertati eiᵒ: sed necessitas eiᵒ nō repugnat volūta/
ti cōparate ad ꝑductionē: cū ipsa sit pncipiuꝫ necessario
producēdi amorē: vt est probatū. ğ necessitas non repu/
gnat libertati volūtatis in cōparatiōe ad eādē ꝑductio/
nem. ¶ 3ᵒ necessitas nō tollit ɔditionē pncipij producti/
ui pfecti: cū ipsa sit pfectio in pncipio ꝑductiuo. Nā in
omni ɔditiōe entis cui est possibilis ipsa ē pfectionis: eo
q sit nobilior ɔn̄a entis. Est aūt possibilis productioni
eiᵒ cuius neutrū extremū regrit ɔtingētiā in productōe
vt est in proposito de productiōe spūs sancti. ğ ipsa non
tollit libertatē q̄ est ɔditio principij productiui pfecti.
¶ Et si dicaᵗ quō est hoc possibile cū liberꝫ ex eo q libe
ruꝫ est: videaᵗ posse ɔterminare se ad hoc producēdum
et ad suū oppositū. q aūt necessario producit ɔtermina/
tuꝫ ē ex se ad vnū. Respōdēt q sicut q̄libꝫ forma actiua
seqtur imediate q sit pnᵐ agenti: ita imediate cōseqtur
eaꝫ proprius modus agēdi. Et iō sicut nō est aliq̄ cā. q̄re
talis forma agat: nisi qꝛ est talis forma. ita nō est aliqua
cā. q̄re hꝫ talē modū agēdi: nisi qꝛ est talis forma. vn̄ sic
nō est alia cā. q̄re calor est calefactiuus: nisi qꝛ calor ē ca
lor: ita nō est alia cā: quare calor est pncipiuꝫ agēdi nāl'r
seu p modū nāe: nisi qꝛ calor est calor. ¶ Eodē mō sicut
nō est alia cā. q̄re volūtas vult sic. s. libere necessario vel
ɔtingēter: nisi qꝛ volūtas est volūtas: nec iste ɔditiones

actiōis necessitas vel ɔtigētia sunt dr̄ie essentiales acti/
ui pncipij. Sꝫ accidētales nō ɔuertibiles: cū actiuo pnᵒ
nāli: nec cū libero. vn̄ ꝛ actiuū nāle pōt ɔtingēter agere:
qm̄ pōt ipediri: ꝛ p ɔn̄s pari rōne actiuū liberꝫ pōt nec̄io
agere. ¶ Hec opio plura falsa ɔtinet. ꝛ iō pro eiᵒ iprobaᵗ/ ꝯ opīo. il
tione: ꝛ solutiōe pn̄tis articuli pono tres ꝯnes. ¶ Pria liᵒ doct.
q libertas ꝛ necessitas in agēdo nō sūt ɔpossibiles i eo/
deꝫ pnᵒ respcū eiusdē actiōis. Siue qđ idē ē dictu. non ē
possibile idē productiuū vel actiuū agere vel producere
idē libere ꝛ necessario. Et accipio liberꝫ: vt distiguiᵗ cō/
tra nāle: ꝛ libere agere ꝯ nāliter agere: ꝛ sꝫ q istis termi
nis vsi sunt sancti ꝛ phi ꝛ doc. cōiter. ¶ 2ᵃ q idē pnᵐ pt
esse pnᵐ nāle: vnius productiōis: ꝛ liberꝫ respcū alterius.
¶ 3ᵃ q spūs sanctus producit nāliter ꝛ nō libere: ꝛ i oī/
bus sumo hūc terminū liberꝫ vel libere: vt distinguiᵗ ꝯ
nāle: ꝛ nāliter sicut prius. ¶ Pria ꝯ depēdet in sua pro/ pᵃ ꝯ
batiōe ex dr̄ia modi agēdi nāliter ꝛ libere: siue agentis
liberi ꝛ nālis inq̄ʒtū hꝫ. Et dico q dr̄ia ɔsistit in hoc qm̄
illud dr̄ agens nāle: qđ positis oībus reqsitis ad agēduꝫ:
ꝛ nullo existēte ipedimēto ita q possit agere necessario
agit: nec est i eiᵒ potestate nō agere: agēs vero illud dr̄ li/
berꝫ qđ eodē mō oībus positis ita vt possit agere nō ne/
cessario agit: sed i potestate eiᵒ ē vt agat ꝛ nō agat. Et q̄/
uis euidēs sit: vel faciliter eē possit aliq̄ talia eē: q tn̄ il/
lud dicaᵗ nāle: illud vero liberꝫ probari nō pōt nisi per
auctoritatē. ¶ Et illud probo pmo p phm̄. 9. metaph. T.c.10.
vbi dans dr̄iam iter potētias actiuas rōnales ꝛ irratio/
nales ait tales gdeꝫ potētias. s. irrationales necesse ē qn̄
vt possint actiuū ꝛ passiuū appropinquāt: hoc gdē face/
re illō vero pati: illas vero. s. rōnales: nō necesse ē supple
hoc facere ꝛ illud pati. Sꝫ constat per oēm cōcessionē ꝛ
per illūmet doctoreꝫ: cuius est opinio recitata: q hic. P.
per potētias irrōnales itelligit eas quas cōiter vocanᵗ
actiuas nāles. vn̄ ipsemet. d. q ista diffinitio ē eum illis
eadem: quas. P. ponit in scd̄o physicorum de causis agē/ T.c.49
tibus fm̄ propositum: ꝛ nō fm̄ propositū: quas post vo/
cat intellectum ꝛ nām: vnde per ista tria nō fm̄ propo/
situ: a nā: ꝛ potētia irrationalis intelligitur vt. d. illō pri/
cipium actiuum: qđ cōiter dicimus nām. ğ fm̄. P. ꝛ istū
doc. principiū actiuū nāle dr̄ illud: quod necessario agit
duꝫ est in dispositione: in qua pōt agere: ꝛ p ɔn̄s pricipiū
liberꝫ ex opposito ɔstitutū ē illud qđ nō necessario agit:
sed pōt agere ꝛ nō agere: vt dcm̄ est. Hoc idē pꝫ. p Augu. capiᵒ p.
3ᵒ de lib. ar. vbi querens an motᵘ volūtatis: quo ipsa ab
incōmutabili bono auertiᵗ ꝛ cōuertitur ad cōmutabile:
sit ei nālis: sicut motus deorsuꝫ nālis est lapidi. determi
nat q nō: ꝛ dans ɔueniētiā ꝛ dr̄iam iter eos in ordie ad
lapidē ꝛ volūtatem: ait. in eo est silis illi motui quo dor/
suꝫ versus lap. ferᵗ: qm̄ sicut iste proprie est lapidis: sic il/
le animi. verūtamē in eo dissimilis: qđ in potestate non
habꝫ lapis cohibere motum quo mouetur inferius: ani/
mus aūt dū non vult non ita moueᵗ: vt superiorībᵘ de/
sertis iferiora diligat: ꝛ iō lapidi naturalis est ille motᵘ:
animo vero iste volūtarius: vbi pꝫ: q ideo dicit descēsū
esse lapidi nālem: qꝛ nō est in potestate lapidis cohibe/
re descēsum suuꝫ. i. nō descēdere siue moueri deorsuꝫ: il/
le vero motus animi: iō nō est ei nālis: sed volūtariᵘ vt
volūtariuꝫ cōtra naturale distinguitur: qꝛ in eiᵒ potesta/
te est nō sic moueri. ¶ Itē ifra. dicit q non est nobis li/ capiᵒ 5.
berꝫ: qđ in potestate non habemus: aut potest esse liberꝫ
quod habemus in potestate. ¶ Ex quo pꝫ scd̄m ipm. q
omne qđ est nobis liberū est in potestate nostra: illō aūt
solū dr̄ eē i potestate nr̄a qđ possumus facere ꝛ nō face/
rē. vnde. P. tertio ethicorum dicit: q in quibus est i no/ capiᵒ 4.
bis. i. in potestate nostra operari ꝛ non operari supple

est in nobis:⁊ in quibus non ē t.i.in quibus est in nobis
non operari:etiā opari ē in nobis.ğ illō solū ē i nobis li/
berū:sic accipiēdo liberū:quod ⁊ ei⁹ oppositum possum⁹.
cap°.28. ¶ Itē Dam.2°.lib.Eoꝝ ingt que fiūt:hec qdē sunt i no/
bis:hec āt nō i nobis.ğ i nobis qdē sūt q̄ nos sumus libe
ri arbitrio facere ⁊ nō facere:hec.n.oīa q̄ ꝑ nos volūta/
rie aguntᷣ:nō.n.volūtarie dicerentᷣ agi actu nō exeūte in
nobis. Ex qb⁹ ēt pꝫ:ꝙ ea tm̄ volūtarie agere dicimur q̄
sunt i nobis:⁊ q̄ facere ⁊ nō facere possum⁹:⁊ volūtariuꝫ
accipit:sicut supra Aug.Ex his oīb⁹ manifeste colligitᷣ:
ꝙ respcū illi⁹ tm̄ ṗnᵐ actiuū dᷣ eē liberū qō ⁊ suū opposi/
tū est i ei⁹ potestate:⁊ ꝑ ꝯñs illud tm̄ fit ab aliquo ṗnci/
pio libere:qō fit ab illo ꝯtigēter non necessario.¶ Ex q̄
vlteri⁹ seqtur ꝙ īpossibile ē idē ab aliquo fieri vel ꝑdu
ci necessario ⁊ libere:vt libere ꝑduci distiguitᷣ ꝯ ꝑduci
nāliter:aliogn idē ꝑduceretᷣ necessario ⁊ non ꝑduceretᷣ
necessario ab eodē qō iplicat ꝯtradictionē.¶ P̄.cōstat
ꝙ distinctio ṗncipij actiui vel ꝑductiui nālis:a ṗncipio
libero iquātū hui⁹:nō attēditur s̄m entitates eoꝝ i se ⁊
absolute:vt tales entitates sūt:qm̄ s̄m entitatē aliquā/
do vnū ṗnᵐ nāle magis ꝯuenit cū vno principio libero.
verbi grā.ṗnᵐ quo nāliter ꝑducitᷣ fili⁹ dei cū ṗncipio a
quo libere cāntur creature:q̄ꝫ duo libera ṗncipia iter se:
vt volūtas dei ⁊ volūtas nr̄a:quaꝝ vtraq̄ ē ṗnᵐ liberū:
sꝫ inq̄tū sūt actiua ⁊ ṗnᵐ actiuū.vn̄ vtrūq̄ dᷣ tale cōno/
tādo aliquo mō actū:vt pꝫ i diffinitiōib⁹ exprimētibus
qd nōis hoꝝ termioꝝ:ṗnᵐ liberū ⁊ ṗncipiū nāle.¶ Ista
ergo diuersitas vel sumitᷣ s̄m diuersitatē actuū: quoꝝ
sunt ṗncipia:vel s̄m diuersitatē modi eliciēdi vel ṗnci/
piādi suos act⁹ nō ꝑ mō. Nā duo ṗncipia actiua vnū nā/
le ⁊ alteꝝ liberū ṗnt siliuꝫ actuū:s̄m spēs esse ṗncipia:sicᷣ
de⁹ libere pōt ꝑducere calorē eiusdeꝫ spēi cū calore quē
ignis ꝑducit nāliter.ğ hec diuersitas sumitᷣ s̄ꝫ diuersos
modos ṗncipiādi:siue q₂ alr̄ ⁊ alr̄ ṗncipiāt suos act⁹:nō
aūt appet q̄ diuersitas illa sit:nisi q₂ B necessario ṗnci/
piat:illud aūt nō necessario sꝫ ꝯtigēter:seu q₂ hic hꝫ i sua
potestate actū suū illō vero nō:iux̄ itellectū supra datū.
Et ex B ēt statim ꝑbatᷣ ꝯ supra posita:qm̄ īpossibile ē ꝙ
eiusdē sit idē ṗnᵐ nec̄cio ⁊ libere:q₂ tūc esset necessario ⁊
2° ꝯ ꝯtigēter.¶ 2ᵃ ꝯ est ꝙ idē pōt eē ṗnᵐ nāle ⁊ liberū respcū
diuersaꝝ ꝑductionū:hoc ꝑbatᷣ ṗ:qm̄ de⁹ pr̄ est nāle ṗnᵐ
filij:vt supra.dis.6.pꝫ:⁊ oēs ꝯcedūt:⁊ idē ē liberū ṗncipiū
creaturaꝝ:nō.n.nāliter:sꝫ libere ꝑduxit ⁊ ꝑducit ad ex̄:
nec pōt dici ꝙ s̄ꝫ aliō ⁊ aliud ṗnᵐ quo.sit ṗnᵐ hui⁹ ⁊ illi⁹
ꝑductionis:cū ei⁹ simplicitas nō recipiat talē distictio/
nē ṗncipioꝝ vt supra ꝑbatū ē.dis.7.Et nihilomin⁹ si cō/
cederetᷣ talis distictio:illō idē hr̄etur.Nā s̄ꝫ doc.ꝯ queꝫ
arguo:eēntia dīna ē ṗnᵐ quo gnōnis filij ꝑtiale salteꝫ.vn̄
ipsa cū itellectu ꝯcurrit ad memoriā fecūdā q̄ ē ṗnᵐ gi/
gnēdi filiū s̄ꝫ ipm̄.Et ꝯstat ꝙ ē ṗnᵐ nāle nō liberū respe/
ctu gnōnis filij. Et tn̄ eadē ipsa penit⁹ idistīcta ē ṗnci/
piū creaturaꝝ:vt fatetᷣ ꝯciliū.ex̄.de sūma trini.⁊ fide ca
tholica.cap.Dānamus.Et ꝯstat ꝙ nō nāliter:sꝫ mere li/
2ᵐ bere ṗncipiat creaturas.¶ 2°.idē pōt eē ṗnᵐ contigēs ⁊
necessariū respcū diuersoꝝ.ğ idē pōt eē ṗnᵐ nāle ⁊ libe/
rū respcū diuersoꝝ.Añs pꝫ ēt s̄m doc.istuꝫ q̄ vult:ꝙ vo
lūtas dīna sit ṗncipiū necessariū ꝑductiōis spūs sancti:
⁊ ꝯtingēs ꝑductiōis creaturaꝝ:ēt s̄m veritatē pr̄ dinus
necessario ꝑducit:⁊ ambo spm̄ scm̄:⁊ tn̄ ꝯtigēter creatu/
ras.ꝯñā pꝫ:qm̄ nō ē maior impossibilitas ꝯñtis q̄ꝫ ańce/
dētis:qm̄ vel modi ṗncipiādi necessario ⁊ ꝯtingēter sūt
idē:cum modis ṗncipiādi nāliter ⁊ libere:vel modi ṗn/
cipiandi naturalr̄ ⁊ libere nō maiorē hn̄t incōpossibili/
tatē ad inuicē q̄ꝫ illi:sicut pꝫ in rationib⁹ eoꝝ:q̄ opponē
3ᵐ includunt respcū eiusdē.¶ P̄.sicut dcm̄ ē nāle ṗncipiū
⁊ ṗncipiū liberū non dicuntᷣ de aliq̄ absolute:sꝫ respectu
ad aliud.puta ṗncipiatū vel productionē:⁊ iō quāuis nō
possint verificari de eodē respcū eiusdē:nulla tamē repu
gnātia est nisi aliud obuiet:qō nō apparet vt de eodē re/
spectu diuersoꝝ verificentᷣ:sicut pꝫ in multis oppositis
relatiuis.Nā idē pt esse ṗncipium ⁊ ṗncipiatum respcū
diuersoꝝ:equale ⁊ inequale:maius ⁊ minus:⁊ sic ō mul/
tis alijs.¶ 3ᵃᵐ ꝯnē.s.ꝙ spūs sanctus nāliter ꝑducitur ⁊ 3° ꝯ
nō libere.ꝑbo sic.īpossibile est spm̄ nō ꝑduci.ğ spiritus
sanctus nō ꝑducitᷣ libere:sꝫ ꝑducitᷣ nāliter.Añs pꝫ:⁊ a
catholicis cōiter conceditᷣ:⁊ ꝑbatᷣ ex eo ꝙ impossibile
est spm̄ scm̄ nō esse:cū sit verus deus.ğ īpossibile est spm̄
nō ꝑduci:ꝯñā pꝫ:qm̄ spūs scūs nō hꝫ eē nisi q₂ ꝑducitᷣ:vt
pꝫ ꝑ Aug.5.ō tri.⁊ li.15.ṗncipalᷣ ꝯñā pꝫ ex dictis i pᵃ ꝯne. capi°.15.
¶ Quātū ad ṗmā ꝑtem ꝯclusionis.s.ꝙ nō libere produ/ cap.7.
catᷣ accipiendo liberū prout distiguitᷣ ꝯtra nāliter:⁊ q̄tū
ad aliā partē.s.ꝙ nāliter:probatᷣ:qm̄ oīs productio non
libera ⁊ necessaria est nālis.¶ 2°.filius naturalr̄ produ/ 2ᵐ
citᷣ a pr̄e.ergo spūs sanctus nāliter ꝑducitur a patre. Et
vltra ergo spūs scūs naturalr̄ ꝑducitᷣ.Añs certū ē.⁊ ꝯñā
scd̄a statiꝫ apparet ꝑ eo ꝙ non ē dōꝫ ꝙ spūs scūs ꝑcedat
a pr̄e nāliter ⁊ a filio nō nāliter:sꝫ quātū ad B vniformi/
ter ab vtroq̄ ꝑcedit.ğ si a pr̄e ꝑcedit nālr̄:seqtur ꝙ a fi/
lio ēt nālr̄.Et si ab vtroq̄ nālr̄:seqtur ꝙ simplr̄ ꝑducitᷣ
nāliter.Primā ꝯñāꝫ ꝑbo:qm̄ rō q̄re fili⁹ dᷣ nāliter ꝑce
dere:vel ē rōne modi ꝑducēdi:puta q₂ nō ꝯtigēter.sꝫ ne/
cessario ꝑducitᷣ:⁊ cū spūs scūs eque nec̄cio ꝑducatᷣ a pr̄e:
seqtur ꝙ ⁊ ipse nālr̄ ab eo ꝑducitᷣ:vel ē ꝑꝑ ṗnᵐ a quo ꝑ/
ducitᷣ.Et silr̄ idē pꝫ:qm̄ eadē ꝑsona pr̄is ē ṗnᵐ vtriusq̄.
¶ Et si dicatᷣ ꝙ q̄uis vtriusq̄ sit idē ṗnᵐ ꝑducēs:nō tn̄
est idē ṗnᵐ quo ꝑducit vtrūq̄:sꝫ alio ꝑducit filiū ⁊ alio
ꝑducit spm̄ sanctum:ꝑꝑ quā diuersitatem formalis ṗn/
cipij productiui vnus naturaliter:alter aūt non natura/
liter producitur.¶ Contra hoc.ṗmo:q₂ distinctio ṗnci/ pᵐ
pioꝝ qō ⁊ quo non hꝫ locū in deo vt supra probatuꝫ ē.
¶ 2°.esto ꝙ detur talis distinctio idē seqtur:qm̄ vel ṗn/ 2ᵐ
cipium quo pater producit spūm sanctū erit relatio: vel
aliquid absolutum.Si relatio cōstat (quecūq̄ sit illa re
latio) ꝙ non magis erit ṗncipium liberū:q̄ꝫ erit liberuꝫ
ṗncipiuꝫ filij qcquid illud ponatᷣ:cum s̄m istā imagina/
tionē relatio non sit volūtas:aut aliqd in quo sit ṗma rō
libertatis:⁊ ꝑ ꝯñs non possit eē ṗncipium libere produ/
ctiōis.Si absolutū:qcquid illud ponatur idē seqtur:cū
nulla oīno ex parte rei:sit in deo distictio absolutoꝝ vt
probatū est dis.8.⁊ iō idem erit ṗncipiuꝫ quo vtriusq̄ ꝑ/
ductionis.¶ Hec ꝯ ꝯfirmatᷣ aucto.Hylar.5.de trini.⁊
allegatᷣ a magr̄o ifra.dis.16.d.ꝙ ex virtute nature i ean/
deꝫ nām natiuitate subsistit filius:⁊ ex virtute nature i
eandē nām ꝑcessione subsistit spūs scūs.i.ex pr̄e qui est
virtus igenita nālr̄ subsistit.s.fili⁹ nascendo:⁊ spūs scūs
ꝑcedēdo.Sic ğ dico accipiēdo libere produci vt distin/
guitᷣ ꝯ produci nāliter:⁊ vtēdo istis vocabulis s̄m vsuꝫ
sāctoꝝ ⁊ ꝑhoꝝ ⁊ doctoꝝ cōiter nō debet ꝯcedi spm̄ scm̄
produci libere:sꝫ nālr̄ sicᷣ ꝯceditᷣ ō filio:nec ei⁹ productio
dꝫ dici libera vel volūtaria:sumēdo volūtariū distincte
a nāli:sicᷣ nō dᷣ volūtaria ꝑductio filij:⁊ sic dixerūt an/
tiq ⁊ cōes doc.¶ Si āt oē illō dicatᷣ libere ⁊ volūtarie
ꝑduci qō ꝑducitᷣ ꝯplacēter:⁊ a ꝑducēte voluntate:sic pt
dici ꝙ spūs scūs ꝑducitᷣ volūtarie ⁊ libere:quō ēt filius
dici pt ꝑduci volūtarie:vt supra pꝫ.dis.6.Sꝫ sic nō acci/
pitᷣ libere vel volūtarie:vt distiguitᷣ ꝯ naturalr̄ proprie
loq̄ndo:qnīmo sil̄ ō eodē reᵘ eiusdē possūt v̄ificari:sicut
deus libere B mō diligit se:⁊ tn̄ nāliter:⁊ fili⁹ libere ⁊ vo
luntarie ꝑducitᷣ:⁊ ēt nālr̄:nec in tali significatiōe gnālr̄
sūt vsi istis vocabulis auctores distiguētes modos agē

di vel pducēdi libere ꝛ nālr vt supra visuz ē. ¶ Ad rōnes opionis ꝯ ꝯnē pmā ꝯcedo.s. ꝙ necessario pducitur spūs sanctus: ꝙuis ppō assumpta i pbatiōe illiꝰ: ꝛ postea pluries i alijs dictis.s. ꝙ volūtas ē pnm pducendi spiritū scm: sit falsa vt patuit in p arti. ¶ Ad rōnē scđe ꝯnis dōz
Ad 2m ꝙ volūtas dina nō ē pnm volēdi: nec libere vult eēntias diuinā vt libere distiguit ꝯ nāliter. Ad pbationē dico ꝙ ipsa libere vult creaturas ꝛ ꝯtigēter: ꝛ tñ suā eēntiam necessario: ꝛ nō libere: nec ē incōueniēs tales modos oppositos d eodē respcū diuersoꝝ verificari: sic ēt s3 ipos velle ꝯtingēter verificat de volūtate dei respcū creaturaꝝ: ꝛ necessario velle verificat d eodē respcū dine eēntie. Nec seqtur. volūtas diuina libere vult creaturas. g libere vult eēntiā dei: sic ēt fm eos nō seqtur. vult ꝯtingēter creaturas. g vult ꝯtigēter eēntiā di: nec eꝯ seqtur. vult necessario eēntiā dei. g vult nec̄io creaturas. Et per idē p3 ad aliā formā ibi factā: qm̄ nō ē icōueniēs idē pncipiuz pductiuū eē alicꝰ pductiuū nāliter: ꝛ alicuiꝰ alterius libere: sic dcm̄ ē supra. ¶ Ad aucto. Augu. pro q̄rta
Ad 3m ꝯne dōm p ꝙ Aug. nō. d. volūtatē eē liberā respcū volitiōis btitudinis: nec respcū volitiōis ifelicitatis. S3. d. volūtatē qua volumus btitudinē: ꝛ nō possumus velle infelicitatē eē liberā: ꝛ h veꝝ est. Nā multos alios actꝰ pōt ꝯtigēter elicere respcū quoꝝ ipsa ē vere libera. vtrū aūt respcū volitiōis beatitudis ipsa sit libera vel nō: suo loco videbit. ꝛ sic ꝙuis volūtas beatoꝝ nō sit p tunc libera respcū peccati: est tñ libera respcū alioꝝ multoꝝ actuū q peccata nō sūt: nec pōt dici ꝙ volūtatē hic accipiat p actu volitiōis: quē vocet volūtatē liberā: s3 accipit p poꝰ volitiua: sicut euidēter ostēdūt illa vba que sequunt. Sic g aia nr̄a ꝛc. ¶ 2º pōt dici ꝙ Aug. nō loqtur de libertate: q opponit necessitati nāli i agēdo: d q̄ dcm̄ est ꝙ ē q̄dā ꝯtigētia ꝛ facultas ad vtrūlib3. S3 de libertate q̄ opponit seruituti pcti ꝛ miserie: q̄ vtiq3 tāto maior ē in volūtate: q̄to ipsa imunior ꝛ liberior ē a peccato: ꝛ quāto minꝰ ipelli ꝛ istigari pōt ad peccatuz: ꝛ faciliꝰ ꝛ liberius pt elicere bonū actū: ꝛ hec libertas erit i beatis pfecta. Et hūc itellm̄ se hr̄e demōstrat i verbis imediate pcedētibꝰ aucto. allegata. Ait. n. multo quippe liberiꝰ erit arbitriuz qđ oīno nō poterit seruire peccato. Inter has ꝯt libertates seu modos accipiēdi libertatē: dr̄ia magna est: sic p3 p magr̄m lib. 2. dis. 25. ¶ Ad rōnes dico ꝙ libertas ē ꝯditio volūtatis vt cōparat ad actū: nō ad quēcūq3: s3 ad eū quē pōt hr̄e ꝛ non hr̄e: ꝛ respcū talis actus vtiq3 sibi repugnat necessitas: lic3 nō repugnet sibi respcū actus: quē h3 nec̄io. S3 respcū illiꝰ nō ē libera. ¶ Ad aliā dico ꝙ necessitas: nō tollit ꝯditionē pncipij pfecti nec libertatē eiꝰ: nec eꝯ. Nā pp necessitatē ciꝰ respectu eoꝝ quoꝝ ē pncipiū necessariū nō tollit eiꝰ libertas respectu eoꝝ quoꝝ ē pncipiū libeꝝ: necessitas tñ ꝛ libertas nō isunt pncipio pfecto respcū eiusdē: vel, pprius loquēdo: dico ꝙ pncipiū pductiuū pfectū: nō iccirco est nō libeꝝ: respectu eoꝝ quoꝝ ē libeꝝ: q2 ē necessariū pncipiū eoꝝ quoꝝ ē necessariū: siue quo nec̄io pducit: nec q2 ipm̄ ē necessariū respcū eoꝝ que pducit necessario. iō nō est libeꝝ: respectu eoꝝ q̄ pducit libere. Uerūtamen nihil qđ pducit ab eo necessario pducit ab ipso libere: nec pp hoc tollit ciꝰ pfectio: sic nō tollit ex eo ꝙ ꝯtigēter pducit aliq̄ ꝛ nō necessario: ꝛ aliq̄ necessario ꝛ nō ꝯtigenter. Et nullū qđ ab eo pducit necessario: pducit ab eodē ꝯtigēter. Et cū dr̄ ꝙ necessitas ē pfectiōis i omni ꝯditōe entis cui ē possibilis. dico ꝙ h ꝯcesso nihil ad ppositū: q2 ipsa nō ē possibilis pductiōi libere: sicut nec pductiōi ꝯtigēti. ¶ Ad dubiū qđ ipsi mouēt ꝯ se nō ridēt sufficiēter: q2 esto ꝙ modus agēdi ꝯsequit nāz pncipij actiui: ipossibile tñ est ꝙ oppositi modi agēdi ꝯsequant nāz vnius pncipij respectu eiusdē pductionis vel pducti: tales aūt sunt pducere nāliter: ꝛ pducere libere vt ostensuz est. Et cū dr̄ agere necessario nō cōpetit vl̄r actiōi naturali: qm̄ pōt ipediri: ꝛ p ꝯn̄s ꝯtingēter tm̄ agit: nō vals. Nā ideo nō dr̄ agens nāle agere necessario: q2 sit simplr̄ necessariū ipm̄ agere: sic. n. nullū agēs cātum eēt nāle: cū qđlib3 possit nō agere: vt si desunt alia q̄ necessario requirunt ad actionē: qđlib3 ēt pōt nō eē: ꝛ p ꝯn̄s nō agere. Et tñ oēs ꝯcedunt aliqđ agens cātum agere nāliter: ꝛ aliqđ libere. S3 iō dr̄ agere necessario: qm̄ positis oībꝰ reqsitꝭ ad actionē eius: ꝛ nullo existente ipedimēto sic ꝙ ip3 pt agere: non pōt ex se non agere: sed stātibꝰ illis necessario agit. Ecōtra aūt agens libeꝝ positis oībus ꝛc. sic ꝙ ipm̄ possit agere adhuc ex se nullo variato: nec ex pte sua nec alteriꝰ: sed vniformiter oībus remanētibꝰ pōt nō agere: ꝛ ex hoc dr̄ agere ꝯtigenter: ꝛ sic itelligitur dr̄ia ipsoꝝ quātū ad agere necessario ꝛ ꝯtingenter: sicut p3. 9. metaphysice: ꝛ hoc mō sumēdo oē agens nāliter agit necessario: ꝛ oē qđ sic agit nec̄io agit nālr. Itē oē agēs liberum agit ꝯtigēter isto mō: ꝛ oē qđ sic agit ꝯtigēter agit liber. T. c. 10.
¶ Ad rationes principales ad primam nego minorem: ad pbationem dico ꝙ amor pductus. i. spiritus sanctus nō pducit a volūtate: sed ab his q̄ sunt voluntas: sic nec filiꝰ pducit ab eēntia: sed ab eo q est eēntia: nec sapiētia genita. i. filiꝰ pducit a sapiētia vel ab itellectu: sed ab eo qui ē sapia itellectus ꝛ eēntia. Et cū dr̄ ꝙ ois amor pductus elicit a voluntate: dōm ꝙ hoc nō est verū de amore q est ipsa volūtas: ꝛ cuius nulla volūtas que nō ē ipse est pductiua: sicut est in pposito. Nā spūs sanctus ē voluntas diuina: ꝛ nulla volūtas que nō est spiritus sanctꝰ est productiua spiritus sancti. ¶ Aduertēdū tñ est quo sensu dici debeat in diuinis amor pductus ꝛ sapiētia genita. Nā bn̄ ꝛ male posset itelligi vt supra p3. distin. 5a. Ad rōnes pncipa.
¶ Ad scđaz nego añcedens. Et ad pbationē dico ꝙ aliud est eē donū: ꝛ aliud donari seu eē donatū: sic dicit Augu. 5. de tri. ꝙuis ergo donari sit libeꝝ: ꝛ qđ donat libere donetur: nō tñ qđ est donū: est libere donū. Et q2 vt. d. Aug. 4. de tri. spm̄ sanctū donū dei eē: est a p̄re pcedere: ꝙuis spūs sanctus libere donet: nō tñ libere pcedit. ¶ Et cuz Aug. d. ꝙ spūs sanctus exit qūo datus: dōm ꝙ nō accipit pprie datū: q2 vt. d. spūs sanctus nō fuit eternalr̄ datus: sicut nec eternalr̄ fuit creatura cui daret. sed datū p dono posuit. Exit g qūo datus. i. qūo donū. iō ꝯn̄r lib. 5. ait. Sed q2 sic pcedebat vt esset donabile: iā donum erat: ꝛ añq̄ eēt cui daret. Aliter. n. itelligit dū dr̄ donū: alr̄ dū dr̄ donatū. Nam donū pōt eē añq̄ det: donatū aūt nisi datū fuerit: nullo mō dici pōt. Et q2 Augu. ibi datus pro dono ponit. iō magr̄ ad h inuendū allegās pdictam aucto. Aug. ifra. dis. 13. ait. Nā vt ait Aug. eodē lib. de trini. pcedit a patre: nō qūo natus: s3 qūo datus vel donū. vn̄ per hanc adiectionē. vel donū. exposuit illud qđ dicitur datus. Et hec de distinctione. 10. Ad 2m cap. 15. capi. 21. cap. 15. cap. 14.

¶ Distinctionis. XI. Questio. I.

Circa distōnē. 11. In q̄ magr̄ ꝯ grecos pbat spm̄ scm̄ pcedere a filio. Supposito ꝙ sic sit ex dterminatiōe ecclie ꝛ aucto. scripture: sic magr̄ bn̄ pbat. Quero vtꝝ si spūs scūs nō pcederet a filio: nō distingueret ab eo. ¶ Et arguo ꝙ sic: qm̄ si spūs scūs nō pcederet a filio: cū filiꝰ nō pcedat a spiritu scō: nulla oppositio relatiua eēt iter filiū ꝛ spm̄ sctū. Et vltra. ergo nō distinguerent ab inuicez. pma ꝯn̄a p3: q2 oppositio relatiua nō est ibi nisi fm originem vel pcessionem vnius ab alio. scđa vero pbatur: quonias vbi 1m

non cadit oppositio relatiua i diuinis: ibi nulla est distinctio sicut iductiue p3: et hoc pōt ab Ansel. in de pcessu spiritus sancti in pluribus locis.

Ad oppositum sic: filius nō distiguitur a spū sancto pcise: qz spūs sanct⁹ pcedit ab eo. ergo nō si spūs sanctus nō pcederet a filio: non distigueret ab eo. Añs pbat: qm filius nō solū per spirationem actiuā3 distiguit a spiritu sancto: qz et p filiationē distiguitur ab ipo. Nā per filiationē ɔstituitur i esse. et filiatio nō est in spiritu sancto. p qdcūq3 aūt aliqd ɔstituitur: distiguit ab eo i quo illud nō est. ɔña pbatur: qm quocūq3 distictiuo retēto ceteris remotis: distiguitur illud cuius ē distictiuū: a quol3 a quo illud ipm distiguit: et per ɔñs retēta filiatiōe: remota spiratiōe et ceteris adhuc fili⁹ distigueretur a spiritu sancto.

Respódeo hec questio pōt i duplici sensu sumi: siue duplici mō tractari: vno mō ad vidēdum an pcise per h q filius spirat spiritū sanctum: et spiritus sanctus spirat: et pcedit a filio: fili⁹ distiguat a spū sancto: vel nō per hoc tm: sed p aliqd aliud distiguitur fili⁹ a spū sancto: et iō supponit h ipole. vz. q spūs sanctus non pcedit a filio. Et querit an tūc distigueret ab eo: qz si sic: seqret q illa nō sit pcisa rō distictionis eoꝝ: sic si ad iuestigādū. vtrū pater distiguat a filio: pcise qz ē ingenit⁹: aut ēt pp aliqd aliud (verbi grā. qz genuit) qreret. vtrū si pr̄ nō eēt igenitus: nō distigueretur a filio. 2°. pōt tractari questio ad vidēdū vtꝝ ex hoc q spūs sanct⁹ distiguit a filio: possit cōcludi q pcedit ab eo: et h pp grecos: q ɔcedūt pmū et negāt scdm: et tunc idē est q querere an sequat. spūs sanct⁹ nō pcedit a filio. ergo spūs sanctus nō distiguit a filio: et p ɔñs ex opposito ɔñtis sequit opposm antecedētis. s. spūs sanctus distiguit a filio. ergo spūs sctūs pcedit a filio: et i hoc sensu vt mihi vr̄ tractata est questio ista a plurib⁹ doc. antiqs: qmuis a qbusdā modernis magis discutiat sm pmū sensum. Scdm h ergo erunt articuli duo. In p° videbit de questione in p° sensu: et i 2° videbitur de ea in secūdo sensu.

pm⁹ art. **Quantum** ad pmū arti. dr̄ a multis: q i filio pter spirationē actiuā i qua distiguit a spū sancto: ē aliud distictiuū i quo distiguit ab eo. s. filiatio: ita q si p ipole circūscriberet a filio spiratio actiua: remanēte filiatione: adhuc fili⁹ distigueret a spū scō hoc tm̄ diuersis modis ponit ab eis. Nā qdā dicūt q p solam filiationē fili⁹ distiguit psonalr a spū sancto hoc pbāt: qm quocūq3 formalr fili⁹ ɔstituit in eē psonali: eo personalr distiguit: s3 filiatiōe formalr ɔstituit fili⁹ in esse psonali. ergo etc. pbat mior: qm i filio nō sūt alie pprietates positiue q3 gnātio passiua et spiratio actiua: et spiratione actiua nō cōstituit i esse psonali: qm illa ē cōis pr̄i et filio. ⁋ Cōfirmat. qm qdlib3 hñs aliqd eē: distinguit distictione ɔueniēti illi eē a quocūq3 alio p aliqd: qd est de rōne ei⁹ iquātū h3 tale eē. igr̄ fili⁹ psonalr distiguitur per aliqd qd ē d rōne eius: inqtū ē psona: spiratio actiua nō est de rōne ei⁹: sed filio iā posito est qsi pprietas aduenticia. Ex quo p3 sm istos q fili⁹ itrisece psonalr distiguitur a spū sancto p solā filiationē: p spirationē vero actiuā q ē pprietas cōis sibi et pr̄i et qsi aduēticia et seqns personas iā ɔstitutas nō distiguit psonalr et itrisece: sed poti⁹ extrisece.

Alij doctores ⁋ Alij vero dicūt q tā spiratio actiua q3 filiatio et eēntia ɔcurrūt itrisece ad psonalitatē filij: et nō ei est aduēticia vel extrinseca: sicut p plures pbāt rōnes: nō solū ergo psonalr distiguit filius a spū sancto p filiationē: sed ēt p spirationē: sicut p vtraq3 ɔstituit i esse psonali: pp qd vlteri⁹ dicūt: q si fili⁹ nō spiraret: nō remaneret psona: eo q careret spiratiōe: que itrisece ɔcurrit ad eius psonalitatē: et p ɔñs nō distigueret psonalr a spiritu sancto: adhuc tm̄ in filio remanet aliqd realiter distictū a spū sancto. s. gnāri qd est icōpossibile cū spirari.

Alij doctores ⁋ Alij ēt dicūt: q i filio pter spirationē actiuā: que realr distiguit a spū sancto: est aliqd sufficiēter distiguēs ipm realiter a spū sancto. s. filiatio ipsa. vnde et circūscripta spiratione: et retēta filiatiōe: adhuc ɔstitutū ex filiatione et quocūq3 alio ex vna pte: distigueret realr a ɔstituto ex spiratione passiua et quocūq3 alio: ex alia pte: qd qdē ɔstitutū est spūs sanctus. Hi oēs ɔueniūt i duob⁹: vt p3: vnū est q i filio ē spiratio: et pter illā ēt est in eo filiatio p quarū vtraq3 realr fili⁹ distiguit a spū sancto: et q si spiratio circūscriberet a filio: et filiatio remaneret: adhuc remaneret aliqd ɔstitutū ex filiatiōe et eēntia: qd realr distigueret a spū sancto. ⁋ Scdm ē: q fili⁹ ɔstituit i esse psonali per ipam filiationē.

ɔ opio. illorum doctorū pm̄ Hec duo vident mihi falsa: ad qd ostēdēdū suppono q fili⁹ vere existit: et est psona: et alia a psona spūs sancti: preter oēm opationē aie: et sic fuit eternalr añ oē3 aie opationē: et p ɔñs talia ɔstitutiua ei⁹ i esse psonali: et distictiua ei⁹ a spū sancto: si qua sunt: sūt vere i reꝝ nā: nec sūt relatiōes vel ɔceptus: aut aliq alia ab itellectu nr̄o fabricata: cū hic nō querat de distictiōe conceptuū: s3 psonaꝝ eternaꝝ q sūt verus deus. ⁋ Hoc supposito arguo ɔ pmū dcm̄ et sumo ipsa3 spirationē sm se: vt pscidit ab oī qd ē extra aia3 quoq mō distictā ab ipa: siue q nō ē ipsa. Et qro an spiratio sic sumpta ē psona filij seu fili⁹ ipse vel nō: Si sic. ergo i filio nō ē aliqd pter ipsam spiratiōe3: et p ɔñs nō ē in ipso aliqd aliud distictiuū ipi⁹ a spū sancto pter spirationē. Et silr seqtur q si sola spiratio circūscriberet: nō remaneret aliqd filij q aliqd ɔstitueret cū eēntia aut aliq alio quoꝝ opposita isti dicunt. Et p3 ɔña qntū ad vtrūq3: qm si det opposm ɔñtis. s. q aliqd remaneret: aut q i ipso filio sit aliqd pter spirationē: seqtur q ipsa pcise sumpta nō ē fili⁹: et sic dici posset q ē aliqd filij. Si vero ipsa spiratio sic sumpta nō ē psona filij seu fili⁹ ipse: aut ipsa ē aliqd itrisecū sibi: et tūc sequit q pter ipsa3 fili⁹ itrinsece icludit aliqd aliud qd nō ē spiratio. Et per ɔñs fili⁹ nō ē oīo simplex: qd est erroneum: aut ē aliqd extrisecū filio: et tūc cū nihil sit i deo ihereus aut iformās: ipsa erit p se subsistēs: et p ɔñs suppom vnū vl plura: qdlib3 aūt i deo suppositū ē psona. ergo ipsa ē qdā psona distīcta a psona filij: et eadē rōne distīcta a psona pris. Et ɔstat q ipsa nō ē psona spūs sancti. Ex quo seqtur q i diuinis sūt qtuor psone: qd ē hereticū dicere.

2m ⁋ It. constat q fili⁹ ē eque simplex vt filiatio: et q filiatio (vt h ō ea est sermo istoꝝ) ē ipse fili⁹: et fili⁹ ē filiatio: et oī mō sibi idē quo filiatio ē eadē filiatiōi: et h ifra magl patebit: sed i ipsa filiatiōe nō st aliq plura distīcta qb⁹ distiguat a spū sancto: neq3 quoꝝ aliq solo circūscripto aliqd coꝝ remanet cū eēntia ɔstituēs aliqd distictū realr a spū scō: ergo nec i filio st aliq talia plura distincta.

ɔ 2m dictum ⁋ Cōtra 2m dcm̄ arguo p° sic. psona filij nō ɔstituit i suo esse personali p se ipa3: seu qd idē ē dictu. fili⁹ nō ɔstituit i esse psonali p filiū: nec filia° ɔstituit i eē psonali aut aliq suo eē p filiatiōe3 et vlr nihil ɔstituit i aliq eē p seip3 p°: ergo fili⁹ nō ɔstituit i eē psonali p filiationē. Añs notū ē: et ɔña p3: ex eo q vt dcm̄ est: filiatio nullo⁹ distiguit a pte rei a filio: s3 ē sibi adeqte oib⁹ modis eadē: qb⁹ ē eadē sibi ipsi. ⁋ Cōfirmatur. qm oē qd ɔstituit i esse p aliqd: aliq mō distiguit ab ipo: nā ɔstituēs ē aliquo° cā ɔstituti: sic p3 i oibus iducendo.

2m ⁋ 2°. fili⁹ ē oīno simplex et actus pur⁹ p se subsistēs: ergo nō ɔstituit i esse psonali per aliqd formalr seu tāq3 formali ɔstitutiuo. Añs ē certū: et ɔña pbat. Nā ex eo q est simplex nō ɔstituit aliq sibi itrisecō: ex eo vo qd ē act⁹ purus per nullum formale dans sibi esse ɔstituit: sicut forsitan

Aur. i. d. ... a. 1. prop. 3.

diceret quis: φ mā cōstituit per formā: ex eo quoqȝ qḋ ē per se subsistēs nō cōstituit in esse per aliqd tanq̄ p materiaȝ. sicut aliquo° posset quis dicere φ forma cōstituit per māꝫ: q̄r subsistit aliquo° p illaꝫ. ¶ Vn̄ talia vba in sua ꝓprietate penit° falsa sunt: ⁊ ex falsa imaginatiōe ꝓcedūt. qua. vȝ. sic loquētes imaginant̄ φ eēn̄ diuina sit q̄si mā respectu filiatiōis: ⁊ filiatio sit forma ei° ⁊ ex vtraqȝ resultet p̄sona cōpleta: ⁊ pp hoc p̄sona cōstituit̄ formalr̄ in suo esse per filiationē: sicut cōpositū subāle dicit̄ ꝯstitui formalr̄ in esse p suā formā subalē. qḋ vtiqȝ figmētū oio remotū est a p̄sona diuina. Quapp in deo nō ē estimāduȝ aliqḋ realr̄ cōstitutū per aliud formalr̄: nec aliquid formalr̄ ⁊ realr̄ cōstituēs aliud: sed qcqd ibi ē per se ip̄m ⁊ nullo alio formalr̄ est qcqd ē. q̄uis cāliter seu p̄ncipiatiue vel ꝓductiue hēat aliq̄ p̄sona esse p̄sonā. ¶ Et ideo

Rn̄o ꝓpria ad articulum

q̄tū ad articulū istuȝ dico. φ de reali distinctiuo alicui° ab aliquo possum° dupl̄r loq. Uno° vt p hȯ distinctiuuȝ intelligam° aliud exn̄s ex̄ aiam significabile incōplexe ſm se ab alio distinctū: queadmodū dixim° φ hō p aiaȝ suā distinguit̄ ab asino: ⁊ φ vna aia ſm se distinguit̄ ab alia. Alio° vt per distinctiuū itelligam° aliud ꝯplexe tm̄ significabile: per qḋ aliud pōt vere cōcludi ab aliquo eē distinctū: q̄uis ip̄m hȯ distinctiuū nō sit ſm se aliq̄ entitas ab aliquo quoquo° distincta: sicut si dicerem° φ accidens in sacro distinguit̄ ab alijs per h̄ φ ipȝ nō ē in subiecto: alia vo accn̄tia sunt in subto: sic aūt dicēdo nō itelligit̄ φ aliqua entitas aut aliqd incōplexe significabile sit distinctiuuȝ talis accn̄tis ab alijs: q̄uis ip̄m se ipso in p̄mo sensu dato distinguat̄ ab alijs: ſȝ φ ex eo φ istḋ accidēs nō ē in subiecto: illud aūt est in subto. hoc vere est aliud ab illo seu distictū ab illo. ¶ Hoc mō ēt dicim° in diuis φ pr̄ distinguit̄ a filio per h̄ φ ipse ē a nullo: filius aūt non ē a nullo: sed a pr̄e: ⁊ hic vtiqȝ sic ē: ēt si nulla aia vnq̄ȝ hoc cōsideret: nec tn̄ p hoc aliqḋ distinctiuū p̄mo° significabile dat̄ itelligi: sic infra. d. 26. amplius declarabit̄. Si ḡ in p̄mo sensu querat̄ p quid filius distinguit̄ a spū scō: Dico φ se ipso ⁊ nō aliquo sui ſm intrāsitiuā cōstructionē loquēdo. hoc aūt ꝓbat̄. ex hoc q̄r fili° est p̄sona simplicissima nulla plura ⁊ aliquo° iter se distīcta includēs. ⁊ ideo a quocūqȝ distiguit̄ seipso p̄mo distiguit̄: sicut plen° infra declarabit̄. ¶ Et vlteri° ad articuluȝ istū ſm hunc sensuȝ in quo ip̄m pertractāt doctores. dico φ p̄ter spiratiōnē nō est in filio aliqd quo distinguat̄ ipse a spū scō. qḋ pȝ. q̄m ipsa p̄sona filij simplicissima est spiratio ⁊ eꝯ. nihil aūt ē in filio qḋ nō sit fili° ēt p̄sona filij: ⁊ p ꝯn̄s φ nō sit ipsa spiratio. Si aūt in 2° sensu loquamur de distictiuo: ſm quē sensuȝ formaui articulū. cū q̄rit̄ vtrū per h̄ p̄cise: q̄r spūs scūs ꝓcedit a filio: aut q̄r filius spirat spm̄ scm̄ filius distinguat̄ ab illo. dico φ non. Qḋ probo sic. filius distinguit̄ a spū scō per hoc: q̄r ipse ē a pr̄e nascēdo: spūs aūt scūs ē a pr̄e nō nascendo: sed ꝓcedēdo. ḡ non p̄cise per h̄ filius distinguit̄ a spū scō: q̄r ipse spirat spm̄ scm̄ ⁊ ille ꝓcedit ab eo. ꝯn̄a pȝ. q̄m nō ē hoc filio esse a pr̄e nascēdo: qḋ ē spm̄ scm̄ esse ab eo ꝓcedendo: sine ab ipso ꝓcedere: nec filius iō nascit̄ a patre: q̄r spirat
ca.14. spm̄ scm̄. An̄s ꝓbat̄ per Aug. 5. de tri. vbi dicit. φ iō spūs nō ē filius: cū vterqȝ tn̄ a pr̄e exeat: q̄r ipse exit nō q̄uo na-
ca.3. tus: sed q̄uo dat°. i. donū. ¶ Itē de fi. ad pe. dicit: φ quia aliud ē natū esse aliudqȝ ꝓcedere. iō alius fili° ali° spūs
ca.p̄. scūs. ¶ Itē Ansel. de ꝓcessu spūs scti in fine. Spūs scūs ingt nō ē filius: q̄r filius nascēdo hȝ esse de pr̄e. spūs vo
ca.4. scūs nō nascēdo: sed ꝓcedēdo. ¶ Itē ideȝ infra. ait. hn̄t vtiqȝ a pr̄e esse filius ⁊ spūs scūs: sed diuerso°: q̄r alter nascendo: alter ꝓcedēdo vt alij sint per h̄ abinuicē. Et subdit. Nā si p aliud nō eēnt plures fili° ⁊ spūs scūs: per hoc

solū essent diuersi. ¶ Ex qb° vbis manifeste ꝓbat̄ φ nō p̄cise per h̄ φ fili° spirat spm̄ scm̄: ⁊ ille spirat̄ ab eo ipsi sunt abinuicē distīcti. ¶ Ad rōnes vero opinionis alteri° pȝ quid dōm sit ex dictis. Nā filius nō cōstituit̄ filiatōe neqȝ spiratiōe: sed ē seipso tm̄ ⁊ nullo alio formalr̄: nec ēt spiratio ē aduēticia filio: sed ē ipse fili°. Et per h̄ nō valent rōnes p̄dic. doc. ¶ Ad rōnes oēs alteri° doc. dōȝ φ verū ē spirationē nō esse extrinsecā vt aduēticiā filio: ſȝ tn̄ nec intraneā sibi velut p̄tē ei° q̄si ipsa nō sit ipsa p̄sona filij: ſȝ aliqd per se: vt rōnes ille pretendunt.

Quantum ad 2^m articulū dr̄ a qbusdā φ nō seq̄t. 2° arti^lo
spūs scūs nō ꝓcedit a filio. ḡ nō distin- Thōas
guit̄ ab ipso. Alij dicūt opp^m. diuersis tn̄ motiuis. Nam Egidi°
quidā dicūt φ facta ypothesi spūs scūs ⁊ filius eēnt vna Scotus
p̄sona genita ⁊ spirata: ⁊ per ꝯn̄s nō distiguerent̄. Alij vo aureol°
dicūt φ nō distinguerent̄. nō q̄r cōcurrerent in vnā p̄so- Ocham
nam vt dicūt isti: sed q̄r tūc filius nō esset p̄sona. Et iter istos ēt aliqua diuersitas ē: sed nō curo de illa. ¶ Ego p opio ꝓ-
nūc dico: φ ꝯn̄a ē bona: ⁊ φ posito añte illo spūs scūs nō pria.
distingueret̄ a filio: nō q̄r esset vna p̄sona: sed q̄r tūc spūs scūs nō esset. Vn̄ arguo sic. Si spūs scūs non ꝓcederet a filio: spūs scūs nō esset. ḡ si spūs scūs nō ꝓcederet a filio: spūs sanctus nō distingueret̄ a filio: ꝯn̄a pȝ: q̄r vtrūqȝ distinctoꝝ oȝ esse ens. cū idē ⁊ distinctū sint passiōes enti:
vt pȝ. 10. meta. An̄s aūt ꝓbo tripl̄r. P̄mo sic. si spūs san- A t.c. 8. vsqȝ ad t.c. 12.
ctus nō ꝓcederet a filio: spūs scūs nō esset spūs seu donū patris ⁊ filij. Et vltra. ḡ spūs scūs nō esset spūs scūs. ⁊ per ꝯn̄s nō esset persona. ꝯn̄a pȝ. ex eo φ spūs scūs nō ē donū filij seu spiritus filij vt dicit aplus: nisi q̄r ꝓcedit a filio: nec aliud est spm̄ scm̄ esse filij: q̄ ip̄m esse a filio: vt dicit magr̄ in ista. d. Si ḡ nō ꝓcederet a filio nō esset spiritus filij aut donū: ⁊ per ꝯn̄s nō esset donū patris ⁊ filij. 2ª vo ꝯn̄a ꝓbat̄. q̄r hoc ē esse spūm scm̄ vt sumit̄ notionalr̄ p 3ª in trinitate p̄sona trīu: qḋ ē esse donuȝ patris ⁊ filij: seu
spm̄ patris ⁊ filij. vn̄ Aug. 5. d tri. ait. Ille spūs scūs q nō ca.xi.
trinitas: sed in trinitate intelligit̄ in eo φ ꝓprie. i. nō cōiter dr̄ spūs scūs relatiue dicit̄: cum ⁊ ad patrē ⁊ ad filiuȝ refert̄: q̄r spūs scūs ⁊ patris ⁊ filij spūs est: ſȝ ipsa relatio nō apparet in hoc noīe. apparet aūt cum dicit̄ donū dei: donū enī est patris ⁊ filij. Et ifra cōcludendo sic dicit. ḡ spūs scūs ineffabilis est quedā patris filijqȝ cōio. ¶ Itē
libro. 15. ait. spūs scūs ſm scripturas sanctas nec patris ē ca.17.
solius nec filij solius: sed amboꝝ. ⁊ iō cōem qua inuiceȝ se diligunt pater ⁊ filius nobis insinuat charitatē. Et infra dicit. φ pater sic filiū genuit: vt ēt de illo donū cōe ꝓcederet vt spūs scūs spiritus esset amboꝝ. vnde sic fili°: ideo est verbū: q̄r filius: ⁊ ideo fili°: q̄r a patre genitus: ⁊ per ꝯn̄s si nō esset a pr̄e genitus nō esset fili° neqȝ verbū: sic spūs scūs ideo ē spūs scūs: q̄r donū patris ⁊ filij. Et iō donū amboꝝ: q̄r ab vtroqȝ ꝓcedit ⁊ ē vtriusqȝ ineffabil̄ q̄dā cōio: vt dicit Aug. pp qḋ si non ꝓcederet ab vtroqȝ: esto φ tm̄ alter illoꝝ ꝓduceret: p̄sona ꝓducta nō eēt ille spūs scūs qui nūc ē: q̄r nō esset cōio patris ⁊ filij ⁊ charitas: qua ambo se cōiter diligūt nec cōe donū vt iste ē.
¶ 2° sic. filius ē per se p̄n^m spūs sci. ḡ si filius nō ꝓduce- 2^m
ret spm̄ scm̄: spūs sanctus nō ꝓduceret̄: ⁊ per ꝯn̄s nō eēt: cū ipse ꝓcedēdo hēat nō solū vt sit donū: sed oīno vt sit.
vt dicit Aug. 5. de tri. an̄s ē notū per fideȝ. s. φ filius sit ca.15.
p̄ncipiū spūs sancti: ⁊ cōstat φ non p accn̄s. ꝯn̄a pȝ. q̄m si aliqd sit cā per se alicui° effectus posito φ illa cā non sit aut nō sit cā illius: ille effectus nō ponet̄: nisi suppleret̄ eius cālitas per aliqd qḋ p̄us non causabat: aut φ aliter vel amplius cāret q̄ causabat p̄us: cum aliud qḋ remotum ē causabat. ¶ Idē iudicium ē de quolibet p̄ncipio ꝓductiuo respectu eius cui° ē per se p̄ncipiū: sed si filius

nõ ꝓduceret nullũ aliũ ꝓductiuũ supplere posset ꝓdu/
ctiuitatẽ eius:nec ipse pater nũc ꝓducẽs plus aut aliter
ꝓducere posset:q̃ nũc:ꝛ per ↄñs ipse supplere nõ possꝫ ꝓ
ductiuitatẽ filij respectu spũs sctĩ.Ex quo sequit̃ ꝙ spũs
scũs nõ ꝓduceret̃. Nec interest vtꝝ pñm per se sit tota/
le vel partiale:dũmõ ipso sublato vel nõ ṗncipiãte nihil
3m supplea vicem eius.❡ 3°.si aliqua creatura nõ ꝓducere
tur a filio:ipsa nõ ꝓduceret̃ a patre.g̊ si spũs scũs non ꝓ
duceret̃ a filio:ipse nõ ꝓduceret̃ a patre.ↄña nota ẽ:qm̃
nõ minus inseꝑabilr̃ pater ꝛ filius producũt spm̃ scm̃ q̃
ca.5. ꝓducant creaturas.Añs aũt pꝫ per ṽbũ saluatoris Jo.
dicentis.non põt filius a se facere quicq̃:nisi qð viderit
patrẽ faciẽtẽ.Quecũq; eni ille fecerit:hec ꝛ fili⁹ silr̃ fac̃.
ca.2. ❡ Ex quib⁹ verbis cõcludit Aug.2.de tri. oĩo inseꝑabi/
lẽ esse oꝑationẽ trinitatis ad extra:ꝛ ꝙ ipole est patreꝫ
quicq̃ facere quin illud idẽ ꝛ silr̃ filius faciat ꝛ cõ.ꝛ per
ↄñs pꝫ hanc ↄñam esse neccẽãꝫ.si hoc filius nõ facit:ħ nõ
facit pater:ꝛ per ↄñs ↄña alia que ad ipam sequit̃ est ẽt
neccẽa.vꝫ.si spũs scũs nõ ꝓcedit a filio ꝛc̃.❡ Ex his pꝫ ꝙ
rõnes quas facit doc.ille q̇ dicit ꝙ esto ꝙ spũs scũs non
ꝓcederet a filio:adhuc distingueret̃ ab eo.nõ sunt effica
ces:ꝓ eo ꝙ supponũt q.s.s.esset data ẏpothesis illa:qð fal
sum est.❡ Sꝫ supposito ꝙ spũs scũs esset ꝛ silr̃ fili⁹ eẽt.
ꝛ tñ spũs scũs nõ ꝓcederet a filio:nunq̇d distingueretur
ab illo.℟ñ:ꝙ ista suppõ includit ↄ̃dictoria.Nam ponit
spm̃ scm̃ esse.Et q2 cũ hoc ẽt ponit ipm non ꝓcedere a fi/
lio:simul ponit donũ patris ꝛ filij nõ eẽ. ꝛ per ↄñs cũ spi/
ritus scũs nõ sit nisi donũ patris ꝛ filij:ponit spm̃ scm̃ nõ
esse.ꝓpter qð ex ista ẏpothesi icludẽte ↄ̃dictoria:sequũ/
tur ↄ̃dictoria.vꝫ.ꝙ distingueret̃ et nõ distingueret̃ a fi/
lio.Distingueret̃ quidẽ:q2 vterq; esset. ꝛ vterq; ab alte/
ro seipso distinguit̃:vt dictũ est in ṗmo articulo. nõ disti
gueret̃ aũt:qm̃ spũs scũs nõ esset.Et est talis ista suppõ ꝛ
questio sicut si diceret̃ supposito ꝙ fili⁹ esset:ꝛ eẽt i pro/
ductus nunq̇d distingueret̃ a patre:ad qð dcm̃ est ꝙ di
stingueret̃ ꝛ nõ distingueret̃.distigueret̃ quidẽ:q2 q̇libꝫ
ꝑsona distinguit̃ seipsa ab alia ꝑsona.Et ideo si esset ꝑso/
na filij que nũc est:ꝛ ꝑsona patris ẽt esset:vna eẽt ab alia
distincta.Nõ distigueret̃ aũt:q2 filius nõ eẽt filius. Nã
ideo filius:q2 genit⁹:vt dicit Aug.7.de tri.Et si filius nõ
esset filius:fili⁹ nõ esset:q2 nõ est estimandũ ꝙ filius dei
esto ꝙ nõ eẽt fili⁹:posset eẽ:sicut in hoĩb⁹ hõ fili⁹ esto ꝙ
desinat eẽ filius:non est tñ necesse vt silr̃ desinat esse aut
hoiẽꝫ esse.Nã filius dei nõ est accñtalr̃ vel mutabilr̃ fi/
lius:neq; põt nõ esse aut intelligi nõ eẽ filius.Si g̊ ꝛ fili⁹
ꝛ pater essent:ꝛ filius nõ esset ꝓductus.sequit̃ ꝙ fili⁹ di
stingueret̃ ꝛ nõ distingueret̃ a patre. Sequeret̃ aũt hec
ad argª ↄ̃dictio:q2 añs includit ↄ̃dictoria.❡ Ad argumẽta ṗnci
ṗncipaª palia dcm̃ ꝙ ṗmũ argumentũ verũ cõcludit:ꝛ ideo ↄñs
ad opm est cõcedẽdũ.❡ Ad argm in opm neganda est ↄña. Et ad
ꝓbationẽ dicendũ ꝙ nõ sufficit ad distinctionem filij a
spũ scõ ipa filiatio:nisi etiã sit ipse spũs scũs a quo fili⁹ di
stiguit̃.Si aũt spũs scũs nõ ꝓcederet a filio:ipse nõ eẽt.
vt iã dictũ est:q̄re nõ distingueret̃ a filio:nec ecõ.

❡ Distinctionis. XII. Questio. I.

Uantum ad duodecimã distõnẽ.
Quero vtrũ pr̃ ꝛ filius
ṗm sint vnũ ṗnm spirans spm̃ scm̃.❡ Et argr̃
ꝙ nõ sic.pater ꝛ filius nõ sunt vnus spira
tor.s.s.g̊ pater ꝛ filius nõ sunt vnũ ṗnm spi
rans spm̃ scm̃. Añs pꝫ per Hyla.2° de tri.
vbi ait.ꝙ spũs scũs a patre ꝛ filio auctorib⁹ cõfitendus
est.pr̃ g̊ ꝛ filius sunt auctores.s.s.seu spiratores: ꝛ nõ sunt
auctor seu spirator.ↄña pꝫ.q2 hoc est esse ṗncipiuꝫ spirãs
spm̃ sanctũ qð esse spiratorẽ spiritus sancti.

Ad oppositũ pr̃ ꝛ fili⁹ sunt vn⁹ creator ꝛ vnuꝫ Oppm
ṗnm ꝓducẽs creaturas. g̊ pr̃ ꝛ fi/
lius sunt vn⁹ spirator ꝛ vnũ ṗnm spirans spm̃ sanctũ. Añs
notũ ẽ per Aug.5.de tri. Et ↄña ꝓbat̃. qm̃ nõ magis ipsi ca.13.
vniunt̃ in ꝓductiõe creature:q̃ in ꝓductiõe spũs sancti

Ṙñdeo q̃uis de ista.pr̃ ꝛ filius sunt vn⁹ spirator sint
diuerse opiones doc.hec tñ.pr̃ ꝛ fili⁹ sũt vnũ
ṗnm spirans spm̃ scm̃.cõiter cõcedit̃.vñ Aug.5.de tri.ait. ca.14.
Fatendũ est patrẽ ꝛ filiuꝫ ṗnm esse spũs scĩ:nõ duo ṗna:sꝫ Egi. ne/
sicut pr̃ ꝛ filius vn⁹ de⁹ ꝛ ad creaturã relatiue vnus crea gat:mul
tor ꝛ vnus dñs.sic relatiue ad spm̃ scm̃ vnuꝫ ṗnm.Cõstat ti tñ cõ/
g̊ ex his cõcedẽdũ esse ꝙ pr̃ ꝛ filius sunt vnũ ṗncipiũ spi/ cedũt.
rans ꝛ nõ duo spirantia.s.s.Sed vtꝝ illud sit ꝓprie dcm̃
ꝛ de virtute sermonis cõcedendũ:dubiũ est. Qm̃ ṗnm in
ṗdicato vel supponit ꝓ essentia cõi: vel ꝓ ꝑsona aliqua
determinate:vel ꝓ aliq̃ notiõe cõi patri ꝛ filio.vltimũ a
nemine ponit̃:ꝛ rõnabilr̃:qm̃ demõstrata tali notione si
sit aliqua talis nõ vere dr̃ hoc spirat spiritũ scm̃: ꝛ ꝑ ↄñs
nec vere dr̃.hoc est ṗnm spirãs spm̃ scm̃. Itẽ nec suppone
re põt ꝓ aliq̃ ꝑsona: qm̃ quacũq; data falsum est dicere.
pr̃ ꝛ filius sunt hec ꝑsona spirans ꝛc̃. Item nec pro essen
tia:ꝛ eadẽ rõne nec ꝓ aliquo cõi tribus ꝑsonis. qm̃ essen
tia nõ spirat nec est ṗnm spirans:sicut nec generat nec est
generãs:vt dicit conciliũ. ❡ ℟ñdet̃ a quibusdã. ꝙ illa Thõas
ꝓpõ est ꝓpria:ꝛ in sua ꝓprietate cõcedẽda. Ad id qð ar/ p.ṗ.q.36
guituꝫ est dicunt:ꝙ ṗnm nõ hꝫ determinatã suppõnẽ:sed arti. 4.
cõfusam ꝓ duab⁹ ꝑsonis simul.❡ Cõtra ṗmo:q2 de vir/ ↄ̃ thõãꝫ
tute s̃monis ṗnm in ṗdicato nõ põt stare cõfuse.cũ nullũ
signũ vel sincaᵐᵃ ṗcedat cõfundẽs ipm.Et ideo si ꝓpõ il
la est vera.q2 ṗdicatũ stat cõfuse. cum hoc nõ sit de vtu/
te sermonis:sequit̃ ꝙ ipsa nõ sit ꝓpria:nec de vtute s̃mo
nis cõcedẽda.❡ 2°.q2 si ṗnm supponit cõfuse ꝛ nõ deter/ 2m
minate:cũ cõstat ꝙ nõ supponit cõfuse ꝛ distributiue:se/
quit̃ ꝙ supponit cõfuse tm̃ : ꝛ per ↄñs sub ipso contingit
descẽdere ad singularia per ꝓpõnẽ de disiũcto ṗdicato
nulla mutatiõe facta ex pte subiecti. Sequit̃ g̊.pr̃ ꝛ fili⁹
sunt ṗncipiũ ꝛc̃.g̊ pater ꝛ filius sunt hoc ṗnm: vel ħ ṗnm.
dmõstrãdo ṗmo ꝑsonã vnã:deinde aliã: ꝓ quib⁹ dr̃ ṗnm
supponere cõfuse:sed istud ↄñs sic est falsuꝫ : cũ ei⁹ oppm.
sit verũ.vꝫ.pater ꝛ filius nõ sunt hoc ṗnm: nec sũt ħ ṗnm.
sicut verũ est ꝙ pater ꝛ filius non sunt hec ꝑsona patris:
nec sint hec ꝑsona filij. ❡ 3°.si ṗnm supponit ꝓ duab⁹ ꝑso 3m
nis sil̃.g̊ hec erit magis vel nõ min⁹ ꝓpria ꝛ ↄcedẽda. pr̃
ꝛ filius sunt ṗna:sicut dr̃ ꝙ pr̃ ꝛ filius sunt ꝑsone.❡ Con
firmat̃.qm̃ termin⁹ in plurali nũero magis ꝓprie suppo
nit ꝓ plurib⁹ singularib⁹ cõiũctiꝫ:q̃ in nũero singulari.
❡ Itẽ s̃m ħ ṗnm nõ supponeret cõfuse tm̃:vt dicunt:sed
dterminate:sicut in ista.sortes ꝛ plato sũt hoĩes.ṗdicatũ sup
ponit determiate:nõ obstãte ꝙ supponat ꝓ plurib⁹ sil̃.s.
ꝓ sorte ꝛ ꝑlone.❡ Et vtrũq; ꝓbat̃.q2 sub ṗdicato cõtin
git descẽdere ꝑ disiũctiuã q̃ vtiq; vã erit ꝛ sua ↄ̃dictoria
falsa.❡ Alij silr̃ tenẽtes hãc eẽ ꝓpriã dicũt. ꝙ ṗnm non och. li.
supponit ꝓ aliq̃ ṗdictoꝝ ṗ:sꝫ ꝓ cõstituto ex eẽn̄ ꝛ spira/ d.12.q.
tiõe actiua ṗcise circũscribẽdo ṗrnitatẽ ꝛ filiationeꝫ:qð
q̇dẽ cõstitutũ ẽ realr̃ pr̃ ꝛ fili⁹:lꝫ nõ formalr̃. vñ dicũt ꝙ
sicut ex eẽnª ꝛ spiratiõe passiua ṗcise aliq̇d ↄstituitur:qð
vere spirat̃:sic ex eẽnª ꝛ spiratiõe actiua ṗcise aliq̇d vnũ
cõstituit̃ qð vere dr̃ spirare:ꝛ per ↄñs ꝙ est ṗnm spirãs:ꝛ
q2 pr̃ ꝛ fili⁹ sũt istud vnũ ↄstitutũ:idcirco vẽ ꝛ ꝓprie ↄce
dit̃ ꝙ pr̃ ꝛ fili⁹ sunt vnũ ṗnm spirãs spm̃ scm̃. ❡ Sꝫ istð
nõ videt̃ bñ dcm̃. Tum q2 falso innitit̃ fundamẽtis de hõ
ↄstitutiuis ꝛ ↄstitutis in deo.sicut in ṗcedẽti.q.tactũ ẽ: ꝛ ĩ
fra plus tanget̃. Tũ q2 difficile vr̃ euadere:qn illud tale
vnicũ ↄstitutũ ex eẽnª ꝛ spiratiõe actiua sit ꝑsona q̇daꝫ:
sicut ↄstitutũ ex eadẽ eẽnª ꝛ spiratione passiua ṗcise sibi

oppoſita eſt pſona.ſ.ſ.ſ.vt dicunt:⁊ per ɔñs pater ⁊ filius
erit vna pſona ⁊ due perſone:qḋ nō eſt ſane dictū. Tū q꞉
cōſtat ꝙ nō minus diſtinguit̃ ſpiratus a ſpirāte:ꝗ̃ geni-
tus a gnānte.⁊ per ɔñs tñ diſtinguetur ſpūs ſcūs ab illo
cōſtituto ꝙ ipm ſpirat:ꝗ̃tū filius a pr̃e ꝗ ipm generat.fi
lius aūt diſtinguit̃ a pr̃e pſonalr̃.⁊ ſic vna pſona ab alia
pſona:⁊ diſtinctio pſonalis eſt maxima diſtictio:ꝗ̄ eſt in
deo.ḡ illud cōſtitutū vnicū ſic pciſe ſumptū diſtiguet̃ a
ſpū ſcō pſonalr̃.⁊ ſicut vna aliq̄ pſona alia a pſona ſpirit⁹
ſci.¶ Cōfirmat̃.qꝛ̃ vel ſpūs ſcūs erit aliud ab illo ɔſti-
tuto:vel alius:nō aliud vt ɔſtat:ſicut nec aliq̄ pſona diui
na eſt aliud ab alia:vt dicit cōciliū.ḡ alius. ſ꞉ in deo non
dicunt̃ aliq̄ alius ⁊ alius:niſi vterq꞉ ſit pſona:⁊ per ɔñs
ſequit̃ ſicut ꝑus ꝙ illud ɔſtitutū ſm̄ ſe erit q̄dā pſona.
Alij doctores ¶ Alij dicūt ꝙ pr̃ ⁊ fili⁹ dicunt̃ vnū pn̄m ſpūs ſci ꝓpter
vnā vim ſpiratiuā qua vterq꞉ ſpirat. S꞉ nec iſtud bene
dicit̃.tum qꝛ nō eſt dāda aliq̄ vis ſpiratiua que ſit pnci⁰
quo ſpūs ſci:⁊ nō pn̄m qḋ:vt ſupra p꞉.tum eſto ꝙ daretur
illa.tñ nō poſſet dici pn̄m ſpirans ſpūm ſcm̄:vt querit̃ in
qōne:alioqn eſſet pn̄m qḋ.⁊ per ɔñs non pōt dici pro quo
Alij ſupponit pn̄m in pdicato dicte ꝓpōnis. ¶ Alij dixerunt
ꝙ diſtinguit̃ vnū pn̄m ꝓpter vnā ꝓprietatē quā ſignifi-
cat hoc nomē pn̄m:ſed nec iſtud ſufficit:qꝛ eſto ꝙ aliquā
talē vnā ꝓprietatē ſignificaret:nō tñ ꝓ illa ſupponit:ſicut
etiā ipſi cōcedūt. Et iō ꝓbabilr̃ ⁊ abſq꞉ aſſertiōe loquen
do:videret̃ mihi dicēdū eē:ꝙ l꞉ illa ꝓpō ſit vera ⁊ cōi-
ter cōceſſa:non eſt tñ in ſua ꝓprietate accipienda:nec in
ſenſu quē pmo facit ⁊ de virtute ſmōis:ſed in ſenſu quē
intēdebāt ſancti illā ſcribētes. ¶ Eſt ḡ notādū ꝙ nūq̄
in creaturis cōcurrūt plures ſil̄ p ſe cauſe ad vnū effcm̄:
quin vna earū alr̃ cauſet ꝗ̃ alia:vel oēs ſil̄ plus vel magis
cauſent:ꝗ̃ vna illarū tñ:ſicut p꞉ manifeſte. Spūs ſcūs
aūt:ꝗ̃uis a duob⁹.ſ.pr̃e ⁊ filio ꝓducat̃:nō tñ alr̃ ab vno
ꝗ̃ ab alio:nec ab ambob⁹ ſil̄ magis vel pleni⁹:ꝗ̃ ab alte
ro tñ:ac per hoc nō ꝓcedit ex eis tāq̄ ex duob⁹ pncipijs
ſed tanq̄ ex vno. Hoc ḡ ſancti denotare volentes dixe-
runt patrē ⁊ filiū nō eē duo:ſed vnū pn̄m ſpūs ſci.ſic ⁊ p
eandē rōnē dixerūt tres pſonas eē vnū nō tria pncipia
creature:ꝗ̃uis etiā alia rōne ſpāli poſſint dici vnū pnc̄m
creature:vt infra dicet̃. Eſt ḡ ſenſus.pater ⁊ fili⁹ ſūt vnū
pn̄m ſpirans ſpūm ſcūm.i.pr̃ ⁊ filius vno eodē mō ⁊ ſimul
tāq̄ vnū pn̄m ſpirāt ſpūm ſcūm. ¶ Iſtud expſſe habet̃ a
magr̄o infra.d.29. cū eni dixiſſet pr̃em ⁊ filiū ⁊ ſpū꞉ ſcm̄
eē vnū pn̄m creaturarū:qualr̃ hoc ſit intelligēdū expo-
nens cōti⁹ ſubdit. Et dicunt̃ hi tres nō tria:ſed vnū pn̄m
oium creaturarū:qꝛ vno eodēq꞉ mō pn̄m rerū ſunt:nō eni
alr̃ res ſunt a pr̃e ⁊ alr̃ a filio. Sed penit⁹ eodē mō hunc
ca.13. ſenſu꞉ videt̃ Aug.habuiſſe.5.de tri.vbi ait.cu꞉ dicimus
pr̃em pn̄m ⁊ filiū pn̄m:nō duo pncipia creature dicimus:
qꝛ pater ⁊ fili⁹ ſil̄ ad creaturā vnū pn̄m eſt:ſicut vn⁹ crea-
p.ſ.d.29 tor vn⁹ deus. Et hec verba cū plurib⁹ alijs ſequētib⁹ ma
giſter vbi ſupra inducēs.mox ait. Ecce apte oñdit Aug.
patrē ⁊ filiū ⁊ ſpūm ſcm̄ eē vnū pn̄m rerū creatarū.i.vno
eodēq꞉ mō eē pn̄m:⁊ illū modū ſatis aperuit:qꝛ.ſ.ope-
rat̃ oia:⁊ qꝛ ſimul operant̃ hi tres:ideo vnū pn̄m eē di-
cunt̃:hec magr̄. ¶ Itē in fine pdicte diſtinctōis querēs
vtrū eadē notiōe pr̃ ⁊ filius ſint pncipiū ſpūs ſancti. Re
ſpōdet.ad qḋ dicim⁹ cū pater dicat̃ pncipiū ſpūs ſci ⁊ fi-
lius:qꝛ ſpūs ſanctus ꝓcedit vel dat̃ ab vtroq꞉:nec alr̃ ꝓ-
cedit a patre:ꝗ̃ a filio:ſane intelligi pōt pr̃em ⁊ filiu꞉ ea-
dem rōne vel notione dici pn̄m ſpūs ſancti. ¶ Ex his p꞉
ſm̄ Aug.⁊ magr̄m:ꝙ qꝛ eunde꞉ ſpūm ſcūm pr̃ ⁊ filius ſil̄
⁊ eodē mō penitus ſpirant:ideo vnū dicunt̃ eius eē pn
ca.30. cipiū. ¶ Item altiſſiodoreñ in ſua ſūma.lib.p.dicit ꝙ
hec.pr̃ ⁊ filius ſūt vnū pncipiū ſpūs ſancti.eſt vera eodē
mō locutionis:quo ſpūs ſanctus dicit̃ multiplex ꝓpter
diuerſos effect⁹.eodē mō q̄ſi ꝓpter vnū effectū quē hñt
pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpūs ſcūs dicunt̃ vnū pncipiū. Et qꝛ eodem
mō prorſus ꝓcedit ab eis ſpūs ſanctus.verba ſua ſunt. ⁊
infra.dicit ꝙ cōis opinio dicit dictā ꝓpōnē ꝓprie ſum- ca.36.
ptā eē falſam:ſed intelligēdā eē ſic:ꝙ ſunt vnū pn̄m.i.
vna ſpiratiōe ſpirant ſpūm ſcūm. ¶ Ide꞉ et penit⁹ dicit
Berardus nouarieñ in ſua ſūma.vbi tractat de.8.arti-
culo fidei hanc et ꝓpōnē nō eē in ſua ꝓprietate:⁊ de vir-
tute ſermonis itelligendā:ſatis inuunt verba cōcilij ex-
tra.de ſū.tri.⁊ fi.ca.li.6.vbi ſic dr̃. Fatemur ꝙ ſpūs ſcūs
eternalr̃ ex patre ⁊ filio nō tanq̄ ex duobus pncipijs:ſed
tanq̄ ex vno pncipio:nō duabus ſpiratiōibus:ſed vnica
ſpiratiōe ꝓcedit.vbi p꞉.ꝙ qꝛ cōcilium noluit affirmare
vnitatē pncipij:ſed vnitate꞉ modi pncipiādi:iō ait.tāq̄
ex vno:qꝛ vere voluit aſſerere vnitatē ſpiratiōis:ait:vni
ca ſpiratiōe:nec ait tanq̄ vnica ſpiratiōe:ſicut ait:tanq̄
ex vno pncipio. Sic ḡ ſil̄ ⁊ inſeparabilr̃ ac vno mō peni-
tus pater ⁊ filius ſpirāt:ſicut alter eorum ſm̄ ſe:⁊ ſicut ſi
eſſent penit⁹ idem pncipiū:⁊ ideo dicunt̃ vnu꞉ pn̄m.ſ.ſ.⁊
nō duo pncipia:ne.ſ.aliqua diuerſitas modi ſpirādi aut
nō ſimultas inter eos poſſet itelligi. Si tñ inniteremur
ꝓprietati ſermonis:ſm̄ qua꞉ termini pluraliter addito
termino nūerali vere pdicant̃.cū actualr̃ ſupponūt pro
pluribus:tunc dici deberet ꝙ pater ⁊ fili⁹ ſunt duo pnci
pia ſpiritus ſancti. Sicut dicim⁹ ꝙ ſunt duo qui pncipi-
ant ſpūm ſcūm. Et hoc attendens Hylar̄.dicit ſpiritum
ſanctū eē a pr̃e ⁊ filio auctorib⁹:nō ait auctore.ex quo
habet̃ bene poſſe cōcedi patrē ⁊ filiū eē auctores:⁊ per
ɔñs pncipia ſpūs ſancti. Quāuis aūt ſic poſſet cōcedi.ꝙ
ſint duo pncipia:nō pōt tñ vere concedi ꝙ ſpirent tanq̄
duo pn̄a:ſed tanq̄ vnū.ꝓpter cām ſuperi⁹ dicta꞉. Et hoc
videt̃ intētio eccleſie in verbis allegatis. ¶ Alia rō pōt
aſſignari ſm̄ Anſel. de ꝓceſſu.ſ.ſ. v꞉.ꝙ ideo pater ⁊ fili⁹ ca.26.
dicunt̃ vnū ⁊ nō duo pncipia ſpūs ſancti:vt det̃ intelligi
ꝙ ipſi nō ſm̄ ꝙ in perſonis diſcreti ⁊ alij abinuicē:ſ꞉ ſm̄
ꝙ ſunt vnū penitus in natura:ſpirant ſpūm ſcūm. ¶ Et
ideo ꝗ̃uis duo ſint qui pncipiāt ſeu ſpirant:nō tñ qꝛ duo
pncipia:ſed quaſi vnū pariter ſpirant ſpūm ſcūm.vñ in-
fra. Cōſtat inquit ſpūm ſcū꞉ eē de filio ſicuti eſt de pa- ca.32.
tre:nec tñ eē q̄ſi de duob⁹ diuerſis:ſ꞉ q̄ſi de vno. Ex eo
enim ꝙ pater ⁊ filius vnum ſunt.i.ex deo eſt.ſ.ſ.nō ex eo
vnde alij ſunt abinuicē.i.ex patre ⁊ filio ſm̄ ꝙ ſunt vnū
in diuinitate:nō ſm̄ ꝙ ſunt alij abinuice꞉ in pſonis eſt.ſ.ſ.
Et ly ſ꞉ ꝙ tenet̃ ſpecificatiue tñ:nō aūt reduplicatiue.
ex quo tollunt̃ plura argͣ que fieri cōſueuerūt ɔ̄ dictu꞉
illud multorū.pater ⁊ filius ſpirāt inq̄tū vnū. ¶ Iſta rō
Anſel.videt̃ reddere cām pmi dicti. Na꞉ ex eo ꝙ pater
⁊ fili⁹ inq̄tū ſunt vnū in natura ſpirant ſpūm ſcūm:ɔclu
dit ipſe ibidē ꝙ alter nec magis nec ꝑus nec pncipalius
nec aliquo⁹ aliter ſpirat:ꝗ̃ ali⁹. Et ſimili mō pōt ɔcludi
ꝙ nec ābo ſil̄ magis:ꝗ̃ alter tñ.hec ſine ptinacia ⁊ aſſer
tiōe dcā ſint ⁊ abſq꞉ piudicio itelligētie melioris. ¶ Ex ad rōe꞉
his p꞉ quid dōm ad argͦ. Nā ɔñs pmi cōcedēdū eſt:ſi ſu pmā.
mat̃ ꝓprie ⁊ de vtute ſermōis. Et ɔñs ſcḋi ꝙ eſt in opͫ:
ſi ſumat̃ iproprie ⁊ ſm̄ ſenſu꞉ ſupra dictū in ꝗ ſcti locuti
ſunt:⁊ in iſto ſenſu ꝓcedit ꝓbatio ɔñe. Si aūt añs ſuma
tur ꝓprie:⁊ ſilr̄ ɔñs:neganda eſt ɔña. Nā creator ⁊ pnc̄m
creature poſſunt ſupponere ꝓ diuinitate. Na꞉ illa eſt vni-
uerſorū pn̄m:vt dr̃ ex̄.de ſūma tri.⁊ fi.ca.ca.dānamus. Et
ideo cū pr̃ ⁊ filius ſint diuinitas. Ideo de virtute ſermōis
hec eſt vā.pr̃ ⁊ filius ſunt vn⁹ creator:⁊ vnu꞉ pn̄m creatu-
re. Sed pn̄m ſpirans nō pōt ſuppōere ꝓ diuinitate ipſa nec
ꝓ aliquo vno cōi patri ⁊ filio:vt dictū eſt. Et iō iſta non
eſt vera de vtute ſmonis pr̃ ⁊ filius ſunt vnū pn̄m ſpirās

spūm scm̄. ⁋ Ex hoc pꝫ ꝙ alia rōne spāli tres ꝑsone dicū-
tur vnū pn̄ creature: q̄ȝ ea que supra fuit assignata.

⁋ Distinctionis. XIII. Questio. I.

p̄ᵐ Circa distinctionē.13. Quero an ꝓces-
sio spūs sci aut spiratio sit gene-
ratio. ⁋ Arguit̄ ꝙ sic. omnis ꝓductio vi-
uentis a viuēte eiusdē nāe nūero vel spē
est generatio: spiratio est hō. ğ ⁊c̄. Maior
pꝫ per locū a diffinitiōe. Sic. n. diffinitur
cōiter generatio strictissime sumpta: ⁊ ſm ꝙ cōcedit̄ in
deo. minor ēt nota est ſm fidē. Nā spūs scūs est viuens ⁊
eiusdē nature cū patre: ⁊ nō minus q̄ȝ pater ⁊ filius sint
eiusdē nature. ğ eius ꝓductio est ꝓductio viuētis ⁊c̄.

Oppᵐ Cōtra spūs sanctus nō est genitus: vt dicitur in sym-
bolo athanasij. ergo spiratio nō est generatio:
⁊ consequentia patens est.

Respōdeo veritas. q. certa est. Nā cū non sit nisi
vnus filius in trinitate. Juxta qꝺ scri-
ca.3. bit̄ Jo.3. Sic deꝰ dilexit mundū vt filiuȝ suū vnigenitū
daret ⁊c̄. ꝓpter qꝺ in symbolo apostoloꝝ cōfitemur vni-
cum dei filiū. ⁊ eūȝ ideo filius: qꝛ genitꝰ ⁊ qꝛ filius vtiqȝ
ca.6. genitus. vt dicit Aug.5. de tri. cōstat ꝙ spūs scūs nō ē fi-
lius neqȝ genitus. ⁊ per ꝯñs nec eius ꝓcessio est gnātio.
⁋ Quāuis aūt ita sit. dr̄iaȝ tm̄ spiratiōis a gnātiōe: ⁊ cur
ꝓductio filij sit generatio: nō aūt ꝓductio. s. s. ⁊ cur. s. s. nō
sit etiā filius: ita vt ambo ꝓducti dicantur filij: ⁊ geniti
(in vita ista per tales quales nō sumus) explicari repu-
to īpossibile. Et rō est: qm̄ ꝓductio vtraqȝ est ineffabilis
⁊ incōprehensibilis a nobis in statu p̄senti: sic̄ dicit Aug.
⁊ habet̄ in l̄ra. ⁋ Assignāt tm̄ aliqui dr̄iam harum ꝓdu-
ctionū ex dr̄ia ꝓducentiū: qm̄ filius est ab vno tm̄: spūs
aūt scūs a duobus: filius aūt nullus pōt esse duoꝝ: nisi
vnus illoꝝ sit pr̄ ⁊ alter mater. qꝺ in trinitate imaginari
ca.27. absurdissimū est. Et hāc rōnem assignat Aug.15. de tri. ⁊
ca.55. Ansel. moñ. ⁋ Sed ista rō nō est euidēter vsqȝquaqȝ suf-
ficiens: qꝛ vbi ꝓductum eodē mō penitꝰ est a duobꝰ. nec
aliter ab vno: q̄ȝ ab altero: neqȝ ab ambobus simul: q̄ȝ ab
altero tantū: ibi ꝓductio. ex hoc p̄cise ꝙ est a duobꝰ nō
videt̄ minus debere dici gnātio: q̄ȝ si esset ab vno tantū:
ceteris sil̄ cōcurrētibus. vnitas eni ⁊ pluralitas ꝓducen-
tiū nō variat rōnē ꝓductionis. sicut pꝫ ꝙ ꝓductio viniꝰ
ignis a duobꝰ nō minus dr̄ gnātio: q̄ȝ ꝓductio vnius ab
vno. spūs scūs aūt q̄uis sit a duobꝰ. eodē tm̄ mō penitꝰ ē
ab vtroqȝ vt in p̄cedēti. q. dictū est. ⁋ Ex hoc pꝫ ꝙ non
sequit̄. si spūs scūs esset filius duoꝝ: ꝙ esset vnius tanq̄ȝ
patris: ⁊ alteriꝰ velut matris. cūȝ filiꝰ nō sit vniformiter
ex patre ⁊ matre: aliogn nō esset vnꝰ pater vel mater po-
tius q̄ȝ alter nec ecꝯ. ⁋ Alij assignāt dr̄iam ex p̄nciᵒ quo
vnius: ⁊ p̄nᵒ quo alterius. Dicūt enim ꝙ ꝓductiōis filij
p̄nᵐ quo est intellc̄: ⁊ ꝓductionis. s. s. est volūtas. ⁋ Istō
ēt nō valꝫ. Tū qꝛ neutrius ꝓductiōis est aliqꝺ pnᵐ quo
distincᵐ a p̄nᵒ qꝺ. vt supra ꝓbatū est. Tū qꝛ intellectus ⁊
volūtas in deo nulloᵒ ex natura rei distinguunt̄. vt etiaȝ
supra pꝫ. ⁊ ideo si vnius illaꝝ est intellectꝰ p̄nᵐ etiaȝ vo-
luntas erit eiꝰ p̄ncipiū: ⁊ ecꝯ. ⁋ Alij dant dr̄iam ex diuer-
sitate modi ꝓcedendi: qm̄ vnus ꝓcedit q̄uo natus: aliꝰ
ca.14. aūt q̄uo datus. Et hanc ponit Aug.5. de tri. sed nec istud
sufficit. cum nō declaret ꝙ spūs scūs non ꝓcedit q̄uo na-
tus. ⁋ Aliter assignat̄ ista dr̄ia ex ipsis ꝓductis. Nā fi-
lius est verbū qꝺ pater intelligēdo se ꝓducit. spūs autē
scūs est donū qꝺ pater ⁊ filius se amādo ꝓducūt. verbuȝ
aūt ex eo ꝙ verbū: simile est rei intellecte cuiꝰ est v̄buȝ:
sed donū nō ex eo ꝙ donū ē simile: sed pōt esse dissimile.
ꝓductio aūt viuētis similis ꝓducēti est gnātio. q̄uis ğ
spūs scūs qꝺ ē donū patris ⁊ filij sit similis patri ⁊ filio:
nō minꝰ q̄ȝ filius patri: qꝛ cū nō est similis ex hoc ꝙ ē do-
nuȝ: ideo eius ꝓductio nō est eius gnātio. ⁊ ista rō sumit̄
ab Ansel. moñ. ⁊c̄. ⁋ Quāuis aūt hec sit subtilis via ad ca.55.
manifestādū dr̄iam p̄dictā: nihilominus tm̄ nec ipsa eui-
dens est: qm̄ eque incognitū est nobis ꝙ spūs scūs nō sit
verbū patris ⁊ filij: sicut ꝙ eius ꝓductio nō sit gnātio: ⁊
etiā imanifestū est ꝙ ipse nō sit filius. Unde cū. s. s. sit eq̄
similis patri ⁊ filio: sicut filiꝰ patri ⁊ intellectio ⁊ volitio
nulloᵒ distinguant̄ ex nā rei in deo nō apparet cur spūs
scūs nō sit verbū ꝙ se intelligēdo ꝓducūt pater ⁊ filius:
ita bene sicut filius est verbuȝ qꝺ se intelligēdo pr̄ ꝓdu-
cit. ⁋ Dico ğ ꝙ spiratio ⁊ gnātio sunt distincte ꝓductio-
nes ⁊ seipsis formal̄r sunt distincte: sicut filiꝰ qui est gnā-
tio: ⁊ spūs scūs qui est spiratio sunt seipsis distincti: vt su-
pra dicebat̄. ⁊ ꝙ spiratio nō est gnātio: nec gnātio est spi-
ratio. sicut. s. s. nō est filius: nec filiꝰ. s. s. est. i. donū: ⁊ ꝙ ꝓ-
cessio spūs sci iō est spiratio: qꝛ spūs scūs est. s. s. seu donū:
⁊ ꝓcessio seu ꝓductio filij est gnātio: qꝛ filius est filiꝰ seu
verbū. ⁋ Qꝛ aūt iste sit verbū ⁊ filius: nō sit aūt donū: ⁊
per ꝯñs eius ꝓductio que nō est nisi ipse (vnde dicit̄ ꝓ-
ductio filij intrāsitiue. i. que est filiꝰ) sit gnātio ⁊ non sit
spiratio: ⁊ ꝙ iste sit donū: nō sit aūt verbū nec filius: ac ꝑ
hoc eius ꝓductio sit spiratio: ⁊ nō sit gnātio. Dico ꝙ non
est mihi possibile itelligere: sicut etiā dicit de se Aug.15. ca.25.
de tri. ⁊ cōtra maxiᵐ. vt habet̄ in l̄ra. Dam. etiā lib. p̄mo ca.8.
ait. qm̄ q̄dē est dr̄ia gnātiōis ⁊ ꝓcessiōis didicimꝰ. Quis
aūt est modus dr̄ie: nequaq̄ȝ. Quāuis aūt itelligere ista
nō possumus: veraciter tm̄ sic esse cōfitemur ⁊ credimꝰ.
⁋ Ad rōnē p̄ncipalē dico: ꝙ illa diffō nō ē ꝑfecte expli- ad rōeȝ
catiua gnōnis dine: neqȝ cū ea ꝯuertibil̄ nec aliq̄ tal̄a no-
bis dari pōt. cūȝ illa gnātio sit incōprehēsibilis a nobis.

⁋ Distinctionis. XIIII. XV. ⁊ XVI. Qō.

Circa distinctionē decimāquartā.15.
⁊.16. Jn q̄bus magr̄ agit de pro-
cessione tēporali: siue missiōe vel datione
spūs sci. Quero vtꝝ spūs scūs. s. 3ᵃ in tri-
nitate ꝑsona ⁊ cūȝ p̄re ⁊ filio vnus subal̄r
deus: mittat̄ vel det̄ creature rōnali vel
non ipse: sed tm̄ dona eius. Et arguitur ꝙ
tm̄ dent̄ dona eiꝰ: ⁊ hoc iō ipse p̄cise dicat̄ dari. Primo p̄ᵐ
auc̄te Bede quā magister ponit in ꝺ.14. qui ait. Cū spūs
sancti gr̄a dat̄ hoibus ꝑfecto mittit̄ spūs a patre: mittit̄
⁊ a filio. Ex his pꝫ ꝙ idem est spm̄ scm̄ mitti: ꝙ eius gra-
tiā: que nō est ipse: sed eius donū hoibus dari. ⁋ 2ᵒ Aug. 2ᵐ
4ᵒ de tri. ait. sicut spūi scō donū dei esse: est a p̄re ꝓcede- ca.20.
re: ita mitti est cog̊sci ꝙ ab illo procedat. ⁋ Ex his sic. si
mitti est cog̊sci ⁊c̄. ğ hoie hn̄te cognitōeȝ hꝰ p̄cise ipse hꝫ
spm̄ scm̄: sȝ talis cognitio nō ē ipse spūs scūs vt certū est:
⁊ est donū eiꝰ: iuxta illud nemo pōt dicere dn̄s deus nisi
in spū scō. p̄ma ad Cor.12. ⁊ idē iudiciū est ꝺ spū scō: qꝺ. s.
nemo pōt illū cog̊scere nisi ꝑ eū hāc cognitōeȝ tribuētē.

Oppᵐ In oppositū est magr̄ in ꝺ.14. q per aucto. Aug.
⁊ Ambro. ꝓbat efficaciter nō solū
dona: sed ipsam spūs sancti personā dari.

Respōdeo p̄mo ponam aliquas ꝯnes. 2ᵒ obyciā
contra dicta. ⁊ soluam.

p̄ᵒ artiᵒ Pono aūt ꝯnes q̄tuor. pᵃ est ꝙ ipsa ꝑsona spūs sci
ſm se dat̄ hoi: ⁊ nō tātuȝ dona eiꝰ. 2ᵃ ꝙ qñ-
cūqȝ dat̄ spūs scūs: dat̄ ēt aliqꝺ donū eius. s. gr̄a gratū fa-
ciens: ⁊ ecꝯ: qñcūqȝ illa dat̄: dat̄ ēt spūs scūs. 3ᵃ ꝙ possi-
bile est dari spm̄ scm̄: absqȝ ꝙ tunc dent̄ eiꝰ dona. 4ᵃ ꝙ
ecōuerso poſe est dari dona spūs sci absqȝ eo ꝙ tunc det̄
spūs scūs. Et loquor de poᵃ dei absoluta in his duabꝰ vl-
p̄ᵃ ꝯ. timis ꝯnibꝰ. ⁋ Primā ꝯneȝ. s. ꝙ spūs sci ꝑsona det̄ cōi-
ter hodie tenēt doc. ⁊ magr̄ aucto, sctōꝝ ꝓbat i l̄ra.14. ꝺ.

ꝛ qꝛ nō melius q̄ȝ per auct. pōt ꝓbari. ideo ꝓter illas q̄s
inducit magr̄ adduco duas alias valde expꝛssas ad ꝓpo/
p° sitū. Prima est Aug. sup Jo. omel. 74. super illo Jo. 14.
Ego rogabo pr̄eȝ ꝛ aliū paraclitum dabit vobis. dicentis
Spūm paraclitū xp̄s ꝓmisit apost. hoc ē vtiq̄ȝ in tri. spūs
scūs quē pr̄i ꝛ filio cōsubalē ꝛ coeternū: ꝛ coequalē fides
catholica cōfitet̄: ipse est de quo. d. apl's. charitas dei dif
fusa ē in cordibꝰ nr̄is: p spūm scm̄ q dat̄ ē nobis: hec Aug.
Ecce euidēter habes q̄ spūs scūs quē xp̄s dixit patrē da
turū apost. ꝛ quē apo. sibi datuȝ ꝓfitet̄. est 3ª in trinitate
2° ꝑsona vnus cū pr̄e ꝛ filio deꝰ. ¶ Alia aucto. est leonis pa
pe in ꝓmone de pentb. cuiꝰ initiū est: post illā singl'em in
signēq̄ȝ victoriā. ait. n. ibi sic loquens de xp̄o. In hac die
futura verbū suū: sancti spūs donauit aduētū: de quo etiā
apost. suis dixerat. Ego rogabo pr̄em ꝛ aliū paraclitū da
bit vobis: aliū vtiq̄ȝ nō minorē: aliuȝ paraclitū. i. similis
glorie vel nāe: eiusdēq̄ȝ subē: vt discipuloꝝ fides veridi/
ca spōs: ad expectationē tanti mūeris ꝑparata: illū queȝ
sibi a deo in locū dei ꝓmissuȝ esse meminisset: verū deū
esse cognosceret. Et infra. Quāta ingt ꝛ q̄ȝ ineffabilis est
pietas redēptoris q̄ hoīeȝ portauit ad celuȝ: ꝛ deū misit
ad terras. Et rursuȝ subdit. affuit ḡ in hac die fidelibus
suis nō iam per grāȝ visitatiōis ꝛ opatiōis: sed per ipam
ꝑn̄tiam maiestatis. hec leo papa. Euidentissime habet̄
ex istis: q̄ ille spūs scūs verus deꝰ: missus est ad discipu/
los ꝓm seipm̄ ꝛ per ꝑn̄tiā sue maiestatis: ꝛ non tantū per
grām visitatiōis ꝛ opatiōis: ita q̄ nō ideo tātū dicit̄ mis
sus apostolis: qꝛ aliqd sit opatus in eis: vt grām vel alia
dona sicut aliq opinati fuerūt: sed qꝛ ipsa eiꝰ ꝑsona dini/
tas ꝛ eius maiestas: lȝ modo ineffabili ꝛ incōprehensibi
li eis est data ꝛ missa. ¶ Hoc ēt ꝯfirmat̄ ex eo q̄ scriptu
ra vtrūq̄ȝ distinguit. vn̄ angelus ad mariam. Spūs scūs
supueniet in te: ꝛ virtus altissimi obūbrabit tibi. luce p°.
vbi angelus duo distincte ꝓmittit: s. aduentū spūs sci: et
obumbrationē ꝟtutis altissimi: que virtꝰ vtiq̄ȝ est donū
eius. Silr̄ mō saluator ad discipulos accipietis ingt ꝟtu
actuū p°. tem supuenientem in vos spūs sci: ꝛ eritis mihi testes: ꝛc̄.
Hic etiā ꝓmittit virtutē spūs sci. i. quā dat spūs scūs: iō
dicit accipietis virtutē spūs sci: ꝛ nō solū virtuteȝ spiritꝰ
sci: sed etiā ipm̄ spūm scm̄ ꝓmittit: ideo ait: supuenientis
actuū p°. in vos. hec duo dāda discipulis distiguit ibi glosa dicēs:
cū supueniet spūs scūs in vos virtuteȝ testificādi de me
vobis ꝑstabit. venit ḡ ipse spūs scūs ꝛ ipse sic veniēs da/
bit ꝟtutē q̄ est donū eiꝰ: nō ḡ tm̄ dona spūs sci: sed ēt ipse
2ª ꝯ̄. spūs scūs dat̄ hoīb'. ¶ 2ᵃᵐ ꝯ̄nē. vȝ. q̄ qn̄cūq̄ȝ dat̄ spūs
scūs dat̄ ēt grā ꝛ eꝯ̄. ꝓbo. ꝛ p° q̄tū ad eius p̄mā ꝑtem sic.
Quicūq̄ȝ hȝ spūm scm̄ est de statu ꝛ de nūero filioꝝ dei: et
nullus carēs grā est hō. ḡ nullus carēs grā hȝ spūm scm̄: ꝛ
p ꝯ̄n̄s oīs hn̄s spūm scm̄ hȝ grām. ¶ Ex quo seq̄t q̄ qn̄cū/
ad ro. 8. q̄ȝ dat̄ spūs scūs hoī ei etiā dat̄ grā. maior pȝ per aposto.
Quicūq̄ȝ spū dei agunt̄: hi filij dei sunt: ꝛ infra. ipse spūs
scūs testimoᵐ reddit spūi nr̄o. i. mēti nr̄e q̄ sumꝰ filij dei.
Si aūt filij ꝛ heredes sup. ꝓm spem. minor pȝ p eūdē ad
ca. 5. gal. vbi ait. euacuati estis a xp̄o qui in lege iustificamini
grā excidistis. Et est sensus. vos q in lege iustificamini
. i. creditis hic iustificari p opa cerimōialia: q̄ noīe legis
sigiat aposto. excidistis a grā. i. ꝑuati estis grā ꝑus habi/
ta: ꝛ ex h̄ estis euacuati a xp̄o. i. nō ptinetis ad cōsortiuȝ
mēbroꝝ vel filioꝝ xp̄i. ¶ Alterā ꝑteȝ ꝓbo sic. qcūq̄ȝ hȝ
grām est de nūero filioꝝ dei: nullus nō hn̄s spūm scm̄: est
de nūero filioꝝ dei. ḡ nullus nō hn̄s spūm scm̄ hȝ grāȝ: ꝛ p
ꝯ̄n̄s oīs hn̄s grām hȝ spūm scm̄. ¶ Ex quo ēt sequit̄ q̄ qn̄
ca. 3. dat̄ grā: dat̄ ēt spūs scūs. maior pȝ p apost. ad tytū dicen/
teȝ. Ut iustificati grā ipsiꝰ heredes simus ꝓm spem vite
eterne. Et btūs Petrus act. 15. per grāȝ dn̄i credimꝰ sal/
uari. minor pȝ p apost. d. Si quis spūm xp̄i nō hȝ: hic nō ē ad ro. 8.
eiꝰ. i. mēbrū xp̄i: ꝛ per spūm xp̄i intelligit̄ spūs scūs ꝓȝ glo
sam. ¶ Hec ꝯ̄ q̄tū ad vtrāq̄ȝ ꝑtē sit̄ ꝓbat̄ auct. Ambro.
li°. p̄mo sup luc. sup illo ꝟbo angeli de Joāne. Ipse ꝑcedet
ante illuȝ in spū ꝛ in ꝟtute Helye dn̄tis hn̄ ista iungunt̄: luc. p°.
nunq̄ȝ. n. sine ꝟtute spūs: nec sine spū virtꝰ est: ꝛ infra. d.
q̄ alteꝝ sine altero esse nō pōt: sicut ꝛ in ꝯ̄ntibꝰ reperit̄.
spūs scūs supueniet in te ꝛ virtꝰ altissimi obūbrabit tibi
Et loquit̄ de potētia ordinata: nō aūt absoluta dei: virtu
tis vero noīe grā intelligit̄. ¶ 3ª ꝯ̄ est. q̄ est possibile da 3ª ꝯ̄.
ri spūm scm̄ hoī absq̄ȝ q̄ det̄ aliqd donū: ꝛ loquor de dono
creato. Hanc ꝓbo sic. omne dabile a deo hoī possibile ē
ei dari a deo: nō dato aliquo qd nō sit essentialr̄ idem cū
eo: nec aliqd de eētia illius. ḡ possibile est spūm scm̄ dari
hoī nō dato ei aliquo dono spūs sci creato. ꝯ̄n̄a pȝ. qm̄ spi
ritus scūs est dabilis homini: vt pȝ ex p̄ma ꝯ̄ne: ꝛ nulluȝ
donū creatū est eētialiter idē cuȝ spiritu scō: aut de eēn
tia spūs sancti. An̄s aūt ꝓbat̄. tum qꝛ ipso cōcesso nulla
sequitur ꝯ̄dictio: tum qꝛ sicut oē factibile a deo pōt fieri
ab ipso: nō facto aliquo qd nō est ipm̄: nec aliqd intrinse/
cum eētialiter ei: vt cōiter concedit̄: ꝛ pōt ꝓbari ex eo
q̄ nulla repugnātia ꝯ̄dictionis interuenit sic in ꝓposito:
omne dabile ꝛc̄. Tum qꝛ oē dabile a deo creature: deus
pōt nō dare: ꝛ pōt nullo alio cōdante dare: ꝛ nullum tale
pōt eo nō dante dari. ḡ omne dabile creature a deo: deꝰ
pōt dare nō dato aliquo ꝛc̄. An̄s est verū ꝛ cōcessum cōi/
ter: ꝛ ꝯ̄n̄a pȝ: qm̄ si aliqd dabile. verbi grā a. nō posset da
ri a deo: nō dato alio dabili essentialr̄ distincto: nec in eo
eētialiter incluso. verbi grā b. hoc nō esset: nisi qꝛ vel a.
datū necessario daret b. vel qꝛ b. necīo requireret ad dā
dum a. Si dicat̄ 2ᵐ ergo ipm̄ a. nō potest deꝰ nullo alio
cōdante dare: qd est oppᵐ vniꝰ partis an̄tis. Si pᵐ: vel a.
posset dare b. deo nō cōdāte b. ꝛ hoc repugnat alteri pti
an̄tis: vel nō posset dare deo nō cōdāte: ꝛ tūc vel deꝰ da/
bit necīo b. cuiꝰ oppᵐ sumit̄: vel poterit nō dare: ꝛ tūc h̄
posito a. datū erit non dato b. Juxta hoc pōt in spāli for/
mari rō ad ꝓpoᵐ sic. nullū donū creatū vel creabile req
rit̄ necīo vt dans vel cōdās ad h̄ vt. s. s. det̄: ꝛ silr̄ nulluȝ
tale donuȝ necīo dat̄ a. s. s. dato ḡ. s. s. pōt dari nullo dono
creato dato. ¶ Ex hac 3ª ꝯ̄ne infero ꝯ̄ aliquos moder/ Correᵐ.
nos: q̄ poīe est transire de ꝯ̄dictorio in ꝯ̄dictoriū seu ꝯ̄di
ctoria successiue verificari absq̄ȝ motu locali ꝛ positiōe
noue rei: vel destructiōe ꝑexn̄tis: cuius verificatiōis la/
psus tēporis ēt non sit in cā: q̄ȝuis sine lapsu tpis actuali
vel possibili id cōtingere nō possit: alias sit̄ essent ꝟa. pȝ
qꝛ possibile est q̄ aliqs nō hn̄s spūm scm̄ isto mō spāli de
quo hic agit̄: habeat postea spūm scm̄: eo nō mutato loca/
liter: nec aliq̄ re nouiter facta: vel ꝑori aliq̄ destructa: vt
pȝ ex dictis. Et cōstat q̄ in spū sancto nulla est mutatio.
¶ Itē nec lapsus tēporis ad hoc aliqd facit: nunq̄ȝ. n. ex
eo ꝑcise: quis hr̄et spūm scūm: qui ꝑus nō habuisset. Hoc
ipm̄ ex alijs cōfirmo sic. possibile est dei virtute albedi/
nē huius corporis demōstrati nulla locali eius vel subie
cti mutatiōe interueniēte: ꝛ nulla re nouiter cāta vl' de/
structa nō informare illud corpꝰ. ḡ ꝛc̄. pȝ ꝯ̄n̄a. qꝛ nūc ifor
mat: ꝛ postea nō informaret ꝛ subiectū nunc est albuȝ: ꝛ
postea nō esset albū: ꝛ per ꝯ̄n̄s ꝯ̄dictoria eorum que nūc
sunt vera: post hoc erunt falsa. An̄s ꝓbatur: qm̄ nō minꝰ
est illud possibile q̄ȝ sit possibile q̄ accidētia sacramēta/
lia sint eque ꝑsentia ꝛ propinqua subē corporis xp̄i sicut
erant subē panis: ꝛ sicut sunt accidētia corporis xp̄i suo
subiecto: ꝛ tm̄ illi subē xp̄i nō inhereāt aut illā informāt:
qd tm̄ de fcō cōtingit: q̄ ꝟo non oporteat aliquaȝ rem de
nouo causari clarū est: sed etiā q̄ nec destrui: qꝛ nec ipm̄
accidēs: nec subiectū: nec aliqd cōpositū ex vtroq̄ȝ: cū ex

eis nulla per se vna res cōstituat̄:nec aliqua alia res con
currit ibi necīo destructibilis:nec lapsus temporis talis
successiue verificatiōis est cā: sicut clarū est. ¶ Et si di
catur ꝙ aliqua res destruet̄.s. inherentia ipsius accidē
tis aut vnio eius ad subiectū. Cōtra pmo. q2 non est aliq̄
talis res media que sit inherētia vel vnio vt alias ꝓba
bit̄. 2°. q2 esto ꝙ sit:nō minus pōt deus etiā illam inhe
rentiā cōseruare:vt nō informet accidēs nec subiectuʒ:⁊
simile dico de vnione:aut ḡ aliqua res erit tūc destructi.
aut nō:si nō habet̄ ꝓpositū:si sic.ḡ nūc de facto inheren
tia inheret mediāte alia inherētia:sed ponatur ꝙ ⁊ illas
duas etiā deus cōseruet vt p̄us: ⁊ sic vel oporteret dice
re ꝙ actu q̄libet accn̄s inhereret mediātibus infinitis
inherētijs:vel dabit̄ aliqua nō mediāte alia inherēs vel
informās:⁊ de illa ponat̄ casus:⁊ habet̄ ꝓpositū:gnimo
⁊ si essent infinite idem poni pōt:cū deus nō minus illas
2^m q̄ȝ vnam tantū posset sic cōseruare. ¶ 2°. ꝓbo dictuʒ cor
relariū.nam de⁹ lumē qđ causat candela quiescēs in me
dio posset se solo cōseruare:nulla mutatiōe locali cande
le:vel alterius interueniēte:neqȝ aliqua alia re cāta no
uiter:aut aliqua destructa:⁊ tunc eēt verū ꝙ illud lumē
nō cōseruaret̄ partialiter a candela:cuius oppositū nunc
est verū:nec pōt dici ꝙ aliqua res vel habitudo que di
catur cōseruatio luminis a cādela destrueret̄: tum quia
nō est aliqua talis:etiā ꝯm illos cōtra quos est p̄ncipalr̄
correlariū istud:tum q2 esto ꝙ sic.nihil minus ⁊ illā de⁹
pōt conseruare se solo:quo facto verū erit dicere lumē il
lud a candela nō cōseruari:⁊ nulla res erit destructa:nisi
forte dicat̄ ꝙ ⁊ illa cōseruatio nō conseruatur a candela
mediante alia cōseruatiōe:que tunc destrueret̄. ¶ Sed
hoc pōt iꝓbari:sicut improbata est similis imaginatio
4° ꝯ. de inherentijs. ¶ Sicut ꝓbata est 3ª ꝯclusio ꝓbari pōt
q̄rta.s.ꝙ dona possunt dari:nō dato spū scō. Nā nullum
tale donū dabile est essentialr̄ idem cum spū sancto: nec
ipm essentialr̄ includit:⁊ vtrūqȝ deus dat mere cōtingē
ter:nullo alio cōcurrente ad dandū. ¶ Cōfirmat̄: qm̄ lȝ
ad dationē taliuȝ donoꝝ:necessariū sit spūm scūm dare
illa:nō est tn̄ necessariū illuȝ dari: sicut ad factionē effe
ctus:lȝ sit necessariū cāȝ facere:nō tn̄ est necīū cāȝ fieri:
sicut pȝ de cā pma que nō fit cū ab ea fiunt sui effect⁹.

2° arti⁹ p^m **Tunc secundo** arguo cōtra dicta. Et pmo con
tra pmā ꝯnē. Nā spūs scūs ꝯȝ
scripturā:est in oibus reb⁹ per essentiā p̄ntiaȝ ⁊ potētiā:
⁊ per ꝯn̄s in oib⁹ hoibus bonis ⁊ malis. ḡ ipsa persona ⁊
eēntia spūs sancti nō pōt nouiter in aliquo hoie esse: qn
p̄us fuerit:aliogn p̄us erat ille hō ⁊ spūs scūs non erat in
eo:ac per hoc nec in oibus reb⁹ erat. Si aūt nō pōt eē no
uiter in aliquo hoie:cū ipse nouiter mittat̄ ⁊ det̄ hoibus
quib⁹ p̄us nō erat datus:sequit̄ ꝙ hoc sit soluȝ ꝯm aliqd
nouiter factū in hoie:⁊ nō ꝯȝ suā ꝑsonā qua semꝑ existit
in hoie:illud aūt nouū in hoie a spū scō factuȝ vocat̄ do
2^m nū eius. Sola ḡ dona spūs sancti dant̄ hoi. ¶ 2°. ꝯ tertiā
ꝯneȝ:si eni sit vera sequit̄ ꝙ aliqs posset esse deo gratus
sine gr̄a:qđ videt̄ iꝑossibile:sicut est iꝑossibile ꝙ aliquis
sit albus sine albedine. ꝯn̄a pȝ. q2 in quocūqȝ est spūs san
ctus:ille ꝑtinet ad nūerū filioꝝ dei:qui per spem sūt he
redes vite eterne. Si sic ꝑmaneāt: ⁊ per ꝯn̄s est accept⁹
deo ad cōsequēdā vitā eternā: si sic vsqȝ in finē ꝑmanse
3^m rit.hoc aūt est eē deo gratū. ¶ 3°. ꝯ correlariū dicte ꝯnis:
q2 si vno tēpore vnū ꝯdictoriorū est veꝝ:⁊ q̄ȝ diu suū signi
ficatū se habebit eodē mō:semꝑ ipm erit verū:⁊ per ꝯn̄s
nō nisi per aliquā mutationē circa significatū suum fiet
falsum:⁊ oppositū eius verū. ¶ Et hoc pōt vlteri⁹ appli
cari ad ꝯnē ipsaȝ in se:q2 si p̄us est veꝝ iste hō nō hȝ spm̄
scūm:⁊ postea est verū:iste hō hȝ spūm scūm:aliqua mu
tatio facta est circa significatū:oīs aūt mutatio est acq̄si
tio vel deperditio:⁊ deꝑditio nō facit ad ꝓpositūȝ vt di
ctum est. ḡ est facta acq̄sitio: ⁊ nō appet cuius rei sit ista
acq̄sitio:nisi alicui⁹ doni causati in hoie isto. ¶ ꝓ. si ꝑci
se detur spūs scūs sine noua acq̄sitiōe alicui⁹ doni:ita po
terit fieri sine acquisitiōe vel deꝑditiōe cuiuscūqȝ alte
rius rei. ḡ mutatiōis ꝓpter quā verificatū est ꝯdictoriū:
qđ p̄us erat falsuȝ. vel spūs scūs fuit subiectū: ⁊ aīa hoīs
terminus:ita ꝙ spūs scūs mutatus est ad aīam vel econ
uerso. aīa fuit subm̄ ⁊ spūs scūs terminus:⁊ vtrūqȝ ē incō
ueniens:cū spūs scūs nec subiectū nec termin⁹ mutatio
nis esse possit. ¶ Etiā pōt argui ꝯ quartā ꝯnē:qm̄ sequit̄ 4^m
ꝙ aliquis posset cōsequi vitā eternā carens spū scō: pos
set ēt hr̄e gr̄am nō habēdo spm̄ scm̄:⁊ in illo statu mori:⁊
tūc cōstat ꝙ iret ad vitā eternā:cū oīs moriens in gr̄a cō
sequat̄ vitā eternā. ¶ Ad pmū rn̄deo ꝙ sicut. d. magr̄ in Ad p^m
17. d. persona spūs sci duob⁹ modis est in reb⁹: quidā mo
dus est quo est in oib⁹ creaturis gn̄aliter. alius quo tātū
est in creaturis rōnalibus iustis ⁊ sanctis spāliter: ꝓpter
quē modū eēndi spūs scūs d̄r illas inhabitare:⁊ ille d̄r
hr̄e spūm scūm:qđ nō dicit̄ de alijs. vn̄ nec creature irra
tionales nec demones ⁊ hoies iniqui dicunt̄ habere spi
ritum scūm:⁊ sic spūs scūs est in eis pmo mō. ¶ Tūc ad
argumētū dico ꝙ ꝑsona spūs scti non pōt esse nouiter in
aliquo hoie:qui p̄us fuit illo pmo mō eēndi:sed ꝯȝ dū hō
est:est spūs scūs in eo. Sȝ 2° mō eēndi pōt vtiqȝ nouiter
eē in aliquo in quo p̄us nō fuit illo°: esto ꝙ ille hō fuerit
ante per tp̄s. Et ꝯm illū 2^m modū tm̄ dicit̄ spūs scūs tē
poraliter ꝓcedere ⁊ mitti ac dari hoi. Si aūt querat̄ q̄
lis sit iste modus essendi spūs sci in hoie:dico ꝙ sicut p
mus modus quo ipse ⁊ tota trinitas est in oib⁹ creaturis
gn̄aliter est nobis icōꝑhēsibilis: vt ifra. d. 27. d. magr̄.
Sic ⁊ iste modus quo spāliter d̄r creaturā rōnalē inha
bitare cōꝑhēdi nō pōt a nobis:a posteriori tn̄ notifica
tur aliquo mō. Nā vt dicit magr̄. d. 17. tūc nobis d̄r mit
ti spūs scūs:cū ita est in nobis vt faciat nos diligere deū
⁊ ꝓximū dilectiōe.s. meritoria:nō ꝙ hoc sit spūs scūs da
ri:vel datū esse nobis qđ est ipm facere nos diligere deū
⁊ ꝓximū:nec hoc dixit magr̄:sed eius dictū dȝ per conco
mitantiā intelligi:q2 in q̄bus spūs sctūs existit illo scđo
mō spāli:illi per ipm p̄nt meritorie diligere deū ⁊ proxi
mū. Et hoc pȝ in verbis eius cū pmo affirmat existētiā ei⁹
in nobis dicēs:cū ita est in nobis:deide illū modū mani
festat per illud ꝙ cōitat̄ eius talē existētiā in nobis cuȝ. d.
vt faciat nos diligere ⁊c̄. vn̄ duo affirmat de ipo.s. existē
tiā ⁊ efficiētiā:nec sequit̄ cū spūs scūs est in nobis sic vt
faciat nos diligere ⁊c̄. tunc mittit̄ vel est missus nobis. ḡ
hoc est spm̄ scm̄ nobis mitti: qđ est ipm facere nos dili
gere ⁊c̄. sicut nō sequit̄:cū aīa itellectiua sic est in nobis
vt faciat nos itelligere:tūc ipsa est for⁹ nr̄a. ḡ hoc est aīaȝ
intellectiuā eē nobis formā qđ est ipam facere nos itel
ligere. Añs. n. veꝝ est: ⁊ ꝯn̄s falsum. Nō dico tn̄ ꝙ eodē
mō intelligam⁹ per spm̄ scm̄:quo intelligim⁹ per aīaȝ in
tellectiuā:q2 nec ille illo mō existit in nobis quo ē in no
bis aīa intellectiua: q̄ vere ē eēntialis for⁹ nr̄a: sed alio°
multū dissimili ⁊ inexplicabili:ac incōꝑhēsibili a nobis
vt p̄us dixi. ¶ Ad 2^m dico ꝙ aliqs pōt dici grat⁹ dupl̄r. Ad 2^m
vno° denoiatiōe intrinseca ab habitu.s. gr̄e informante
aīam eius. Alio° denoiatiōe extrinseca a volūtate diua
acceptāte ipaȝ ad vitā eternā:nisi postea ipe peccauerit:
tūc cū arguit̄ ꝙ aliquis possit esse gratus sine gr̄a: si acci
piat̄ gratus 2°:⁊ gratia accipiat̄ pro illo habitu supnāli:
de quo habit⁹ est sermo cōcedo ꝯn̄s: nec exēplū de albe
dine est ad ꝓpositū:cum denoiatio qua aliquid dicit̄ al
bum sit intrinseca. Si aūt accipiat̄ grat⁹ pmo mō: nego

pñam:nec pbatio pcedit in isto sensu:sed in alio. ¶ Ad
Ad 3m 3m pcedo q pdictoriu vex semp erit vex: qz diu suu si
gnificatu se hebit eodé mo.i.qz diu sic erit in re: sicut est
qñ ipm est vex. Et cuz infert.g nó nisi per aliquá muta
tioné circa suu signatu ipm fieret falsuz. ¶ Dico q illó
pñs pót intelligi dupl'r. vno° sumédo pprie mutationé:
sicut de ipsa locuti sunt phi: z sic nego pñam. Alio° ipro
prie:vt ét tunc intelligat facta esse mutationé: qñ nó sic
est in re sicut erat qñ pdictoriu illud erat veru: z cócedo
pñam z pñs. Et dico q isto° est facta mutatio. Nam qñ
illud pdictoriu:iste hó non hz spm scm erat vex:tunc ita
erat in re.s.q nó habebat spm scm. Et spus sctus nó erat
in eo illo spali mó existendi quo dicit haberi ab eo in q exi
stit. vt ante dictu est. ¶ Qñ aut pdictoriuz istud est fal
sum:túc nó sic est in re sicut erat:qñ ipm erat veru. Non
eni túc iste hó non hz spúm scúm:sed vtiqz hz: z pus gdé
ita erat in re sicut pdictorium istud signat: z ió ipm erat
veru:postea vo nó sic est in re sicut ipm signat:z ió est fal
sum:z totu hoc pót cótingere sine mutatione aliq pprie
loquédo de mutatióe. ¶ Per hoc pót rnderi ad vlterio
rez deductioné:cu pbat q illa mutatio sit acqsitio. Ná
illa locu hz de mutatióe pprie dicta: que nó est in pposi
to. Quáuis nó incóueniéter posset cócedi q hic est acqsi
tio spus sancti:sicut cócedit eqpollés.vz.q iste hó acqsi
uit spm scúm qué pus nó habebat. Ista tñ habitio (vt
ita loquar) vel acqsitio nó est talis:qualis aliqua quá vi
demus in creaturis:nec fm aliqué modu mutatióis:qui
nobis cóiter apparet dici pót mutatio:ac per hoc q vlte
ri° arguit q spus scús erit subiectu vel termin° mutatio
nis nó valet. Est tñ spus scús illud qd acquirit z habet
ab isto:a quo pus nó habebat. ¶ Et hoc mó forsitá pos
set cócedi:q hó acquirens spúm scúm mutat: sicut cóce
dit magr in.17.d.ex aucto. Aug. q in charitate que deus
est:hó pficit z deficit:z in.d.30.in fine.dicit q cum spus
scús dat hoi a deo:mutatio fit in illo cui dat:nó in dáte.
Qz tñ isti termini mutari z mutatio: cói vsu accipiunt:
fm q signant mutatióes qles videm° inter creaturas:
z nulla talis est in pposito:puto meli° esse vt nó pcedat
ibi eé mutatio:qzuis vbi verus intell's verbi habeat nó
Ad 4m sit de verbis curandu. ¶ Ad 4m cócedo q aliqs posset
cósequi vitá eterná:nó hñdo spm scm isto° quo dr habe
ri ab hoie quádo tpaliter mittit z dat ei qzuis de facto
z de potétia dei ordinata:nullus cósequi possit vitá eter
na:nó hñs spm scúz z grás:qz sic deo placuit ordinare.
Ad pm pncip. ¶ Ad pmu argumétu.q.dóm q Beda nó.d.hoc esse spuz
mitti qd eius gratiá dari. Sz.d.q sil cuz dat gra:mittit
Ad 2m spus scús:ita q sola cócomitátia ibi denotat. ¶ Ad 2m
dico q dictu Aug.intelligédu est ét per pcomitátiá: qñ
quib° mittit spus scús:illi cognoscút ipm pcedere a pa
tre:cognitióe.s.fidei:que habet in via: qzuis nó quicúqz
actu hñt spúm scúm:actu habeát talé cognitioné:sed ha
bitu tantu aliqui hñt:ita q talé missioné notificat a po
steriori per hz notitiá:sicut supra dictu est eá notificari
per pñté dilectioné dei z pximi: z q nó sit id ipm mitti
spúm scúm z cognosci ipm a pre pcedere: intelligédo h
fm pprietaté locutióis:pz: qñ pueris baptizatis datur
ca.3. spus scús in baptismo iuxta illud apost.ad tytu 3°.p laua
chru regnatióis spus sci qué effudit in nobis abúde. Et
ca.3. illud Jo.3°. Nisi quis renat° fuerit ex aqua z spu scó zc.
vbi manifeste signat saluator sil' esse lauachx aque z in
fusioné spus sci:z tñ cóstat q tunc pueri talem de spu scó
actualé cognitioné nó hñt. ¶ Et expsse idez Aug.ait.ad
dardanu. z ponit a magro.d.37.hui° libri.multu inquit
mira res est:quéadmodu quorúdá nódu cognoscentiuz
deu sit deus inhabitator:z quorúdá cognoscentiu nó sit:
nec illi.n.ad templu dei ptinent:qui cognoscétes deu nó
sicut deu glorificauerút:z ad templu dei ptinét paruuli
sanctificati sacro xpi:z renati spu scó: qui certe per etaté
nódu pñt cognoscere deu. vnde qué potuerunt illi nosse
nec habere:isti potuerunt habere anteqz nosse. intelligé
du est ergo dictu Augustini:vt dictuz est.

¶ Distinctionis. XVII. Questio. I.

Circa pmá partez decime septime di
stinctióis. In qua magr ostédit
q spus scús é charitas: qua imediate eli
cim° actu dilectióis meritorie: z q ad hó
actu nó cócurrit aliquis habitus charita
tis create infusus. Quero vtx sit possibi
le aliqué meritorie deu diligere:nó habédo in se habitu
charitatis create infusuz. ¶ Et arguit q nó.sic.ipossibi pm
le est aliqué esse deo caruz z acceptu ad vitá eterná:fm
statu in quo est sine charitate creata supnáliter infusa.g
ipossibile est aliqué meritorie deu diligere sine hz chari
tate. pña pz. qñ sequit:aliquis carens charitate diligit
meritorie deu.g ipse deo carus est zc. Sed si pñs est ipos
sibile añs etiá est ipossibile. Añs vero pbatur.qz si esset
possibile aliqué sine charitate sic esse deo carum. multo
magis esset possibile aliqué sine fide esse caruz. hoc aut
est p apost.ad he.dicétez.sine fide ipossibile est placere ca.xi.
deo. ¶ Cófirmat. qñ qua róne aliquis posset sic esse ca
rus sine habitu charitatis supernáliter ifuso: eadé róne
posset eé carus sine oi habitu supnáli.z p pñs ex sol'náli
bus posset eé dign° vita eterna:qui fuit error pelagy.
¶ Ad oppositum est magister in littera.

Rñdeo ista qd pót intelligi tá de potentia dei abso Opp'm
luta:qz de po° dei ordinata:q nobis innote
scit per sacras scripture z ecclesie aucto. ¶ Duo g erunt
articuli.q. Prim° vtx de po° ordinata dei.i.fm ordia
tioné z legéa do statutá:sit poße q aliqs deu merito° dili
gat:nó hñdo habitu charitatis create sibi supnál'r infu
sum. 2° erit vtru h sit possibile de po° absoluta dei.

Quantum ad pm articuluz fuit opio magri q sic. pm ar'
Ná opinatus est: vt pz in psenti.d.q
ad actu diligendi meritoriu nó cócurrit aliquis habit°
supnális charitatis create:sed ipm spus scús opat absqz
habitu vtutis medio:qd nó est sic de actib° fidei z spei.
Nam illos opat mediátib° habitib° supnáliter infusis:
qui sunt fides z spes. ¶ Hec opio roborat auctib° Aug.
Quax pma est.8.de tri.ait eni. qui pximu diligit: pñs é ca.7.
vt ipam dilectioné pcipue diligat: deus aut dilectio est:
z qui manet in dilectióe in deo manet:pñs g é vt pcipue
deu diligat.alia est in eodé ca°.ait.n. Nemo dicat nó no
ui gd diligá. diligat fréz.z diligat eadé dilectionez:ma
gis.n.nouit dilectioné qua diligit qz frém quem diligit.
Ecce iaz ponit notioré deu hre qz frem:plane notiorem:
qz pñtioré:notioré:qz interioré:notioré:qz certioré: am
plectere dilectioné dñi:z dilectióe amplectere deu:z sub
dit:q nó nisi deo plen° é q dilectióe plen° é. Jté li° eodé ca.8.
adducit quibusdá vbis bti Joá. in sua pa cano°a.d.ista con
textio satis apte declarat eadé ipaz fraterná dilectioné
ex deo eé. Ná frna dilectio é:q diligim° inuicé:z q nó so
lu ex deo:sz ét deu eé tánta videm° aucto. pbari. Cu g de
dilectióe diligim° frez de deo diligim° frez:nec fieri pót
vt eadé dilectioné nó pcipue diligam° q frez diligim°.
Et segt.qñ qppe de° dilectio est:deu certe diligit: q dili
git dilectioné.dilectioné aut nece é diligat.g diligit fres
¶ Ex his auctib° hr.q dilectio q diligim° frez est deus
ex deo.i.spus scús. ¶ Et ex h pñter ad articulu istu fm
hác opioné dóm é:q poße é:z ita de facto é:q hó pót me
ritorie deu diligere absqz tali habitu charitatis creato.

3 magr̃ ¶ Quãuis aũt hec opinio recitata sit solẽnis: ꝑpter au/ ctoritatẽ magr̃i: cõiter tñ doctores oppositũ opinant̃. Et ego vna cũ eis puto oppositũ esse verũ. Ad hoc aũt mo/
ca.13. uentime verba apostoli pª ad Corin. Si linguis hoiũ lo/ quar ꝛc. vbi oẽs virtutes ꝛ dona spũs sci eorũqꝫ actus et opera dicit hoi nihil ꝓdesse: ꝛ per ꝯñs nõ esse meritoria: nisi habeat charitatẽ: ꝙ si dicat̃ apost. locutum fuisse de charitate increata que est spũs scũs: sine quo cetera non ꝓsunt. istud ꝛ si ꝑtranseunter posset sustineri: nõ videtur tñ esse de intẽtiõe apost. Naꝫ ibi loquit̃ de charitate q̃si de quadã virtute eius necitatẽ ꝛ excellẽtiã ad alias v̄tutes explicãdo. vñ in fine ca. nũc inquit manent. fides. spes. charitas. tria hec: maior aũt hoꝝ est charitas. ¶ Itẽ ad
ca.3. col. induite inquit vos sicut electi dei sci ꝛ dilecti viscera mĩe ꝛ alias benignitatẽ: virginitatẽ: hũilitatẽ: modestiã: patiẽtiã ꝛc. Moxqꝫ sequit̃: sup oĩa aũt hec charitatẽ ha/ bete: qd̃ est vinculũ ꝑfectiõis. vbi glosa dicti hᵒ reddens rõnẽ: ait. magis. n. studẽdũ est ei virtuti: que maior oĩbᵒ est. vbi pꝫ ꝙ hic loquit̃ de charitate q̃ virtᵒ est: ꝛ hãc vir tutẽ moralibᵒ ꝑponit sicut vt ꝓus allegatũ est ꝑposuerat reliqs virtutibᵒ theologicis. s. fidei ꝛ spei. ¶ Et si dicat̃ sicut. d. magr̃ ꝙ charitas nõ iõ dicit̃ a sanctis v̄tus: qꝛ ipa sit virtᵒ: sed qꝛ per eã q̃si eẽt virtᵒ afficit̃ mens ꝛ mouet̃: hec ꝑfecõ glosa nimis est ad placituꝫ glosatoꝝ: qm̃ ꝛ pari rõne posset dici: ꝙ nõ est aliq̃ virtᵒ infusa q̃ sit fides vel spes: sed. s. s. imediate actᵒ credẽdi ꝛ sperãdi operat̃. Et sicubi inueniat̃ dictuꝫ ꝙ fides est virtᵒ. R̃ndet̃ ꝙ ideo sic dicit̃: qꝛ per spm̃ scm̃ quasi eẽt virtᵒ mens mouet̃ ad credẽdũ. Et codeꝫ mõ de spe: nec puto ꝙ aliq̃ aucto. scri/ pture possit haberi: per quã efficaciᵒ possit ꝓbari eẽ ali/ quẽ habitũ ĩfusuꝫ qui sit fides: aut aliquẽ qui sit spes: q̃
2m ꝓbari posset esse aliquẽ q est charitas. ¶ 2° ad idẽ facit
ca.5. apost. ad ro. charitas dei diffusa est in cordibus nr̃is per spm̃ scm̃ q datᵒ est nobis: que v̄ba ꝛ si aliter possent glosa ri: apertiᵒ tñ insinuauit: spm̃ scm̃ datũ esse: ꝛ ab illo dato charitatẽ in aploꝝ cordibᵒ eẽ diffusaꝫ: quasi charitas sit aliud a spũ scõ diffusuꝫ creatũ: quẽ sensuꝫ isinuãt verba Aug. omel. 6. sup pª canonica Jo. exponẽtis illud apost.
ca.8. ad ro. ipse spũs postulat ꝓ nobis. Quid est ingt ipse spũs scũs interpellat ꝓsanctis: nisi ipsa charitas: q̃ in te ꝑ spiri tum facta est. Ideo. n. d. ideꝫ apost. charitas dei diffusa ẽ in cordibᵒ nr̃is per spm̃ scm̃: qui datᵒ est nobis: charitas ipsa gemit: charitas ipsa orat ꝛc. charitas aũt icreata ab/
3m sit vt aliquo mõ facta dicat̃. ¶ 3° ad ideꝫ mouet auctas ecclesie dicẽtis. extra. de sũma tri. ꝛ fide ca. c. dãna. q̃ dic̃ tam paruulis q̃ adultis cõferri in baptismo informãteꝫ gr̃am ꝛ virtutes esse tanq̃ ꝓbabiliorẽ ꝛ dictis scõꝝ ma/ gis cõsonã eligendã. per gr̃am aũt non aliud q̃ charitas itelligi debere videt̃: aut si sit aliud: iudiciũ ideꝫ q̃tũ ad hoc de vtraqꝫ habendũ eẽ appet. ¶ Ad hoc facit ꝙ aug. codẽ mõ q̃tũ ad hoc loquit̃ de gr̃a ꝛ charitate. vñ ꝑmo
ca.19. tract. d. ꝙ volũtas nisi gratia dei liberet̃ a seruitute: qua facta est serua peccati: ꝛ vt vicia superet adiuuet̃: recte pieqꝫ viui a mortalibᵒ nõ põt: ꝛ in sequẽti caᵒ idem. d. de charitate. verũ est ingt oĩo: hoc oẽs hoĩes posse si velint: sed ꝑparat̃ volũtas a dño: ꝛ tantuꝫ auget̃ munere chari/ tatis vt possint. ¶ Itẽ caᵒ. 23. d. a cõcupiscẽtie dñatu nõ liberat nisi gratia dei: per iesuꝫ xp̃m dñm nr̃m: dono spi/ ritus sct̃i: per quẽ diffusa charitas in cordibᵒ nr̃is vincit carnis cõcupiscẽtias. Et infra codẽ caᵒ ostẽdẽs: quõ cre/ dere ꝛ bonũ operari sunt a nobis: ꝛ quõ a deo. vtrũqꝫ. n. inquit nostrũ est ꝑpter arbitrium volũtatis: ꝛ vtrũqꝫ tñ datũ est per spm̃ scm̃ fidei ꝛ charitatis. Nõ. n. sola chari/ tas: sed sicut scriptũ est charitas cũ fide a deo p̄re cũ dño
ca. vltiᵒ iesu xp̃o. Et sunt verba apost. ad eph. Si ĝ que dicam̃ de charitate exponant̃ de charitate increata ꝛ nõ ponat̃ ali qua charitas creata: ita dico ꝙ nulla est gr̃a creata neqꝫ fides: sed oĩa ista que dicunt̃ faciliter potuerunt exponi de spũ scõ: vt oĩa ipse imediate operet̃: ꝛ tñ de gr̃a ꝛ fide cõiter concedit̃ ꝙ sunt habitᵒ sup̄nãliter infusi. ¶ Oz ĝ opio magr̃i nõ roborat̃ aliqua necĩa ꝓbatiõe: ꝛ opposita opio magis videt̃ cõformari ex dictis sanctoꝝ: vt pꝫ per premissa: ꝛ a docto. cõiter tenet̃: ideo cũ istis de cõi opio/ ne cõsentio. ¶ Ad aucto. Aug. pro magr̃o allegatas põt ad rões
respõderi sicut r̃ndet scotus. ¶ R̃ndeo tñ aliter: ꝛ puto magr̃i magis ꝛm intentionẽ Aug. vbi sciendũ ꝙ Aug. 15. de tri.
ꝛ super Jo. omel. 82. exponẽs illud Joã. 5. manete in dile ca.17. ctiõe mea. duplicẽ dei dilectionẽ distinguit. vna ẽ q̃ ipse nos diligit: alia q̃ nos diligimᵒ eũ. Prima est increata ꝛ deᵒ ipse. alia est quedã forᵃ extrĩs in nobis: q̃ nõ est deᵒ sꝫ creatura. Et de pª. d. intellexisse saluatorẽ cũ ait. manete in dilectiõe mea: vtraqꝫ aũt dicit̃ dilectio q̃ diligimᵒ fra treꝫ: sed sub diuerso sensu. Nã dilectio creata est qua for maliter diligimᵒ: siue actᵒ diligẽdi. i. diligere quo freꝫ di ligimus. Sꝫ dilectio icreata est qua. i. ꝑp quã cãliter di/ ligimᵒ fratreꝫ. Quicũqꝫ. n. diligit ꝓximũ sicut ꝺꝫ: diligit ipm̃ ꝑpter dilectionẽ dei: qua. s. deus diligit sic diligẽtẽ. Silr̃ vtraqꝫ dicit̃ dilectio fraterna creata quidẽ: qꝛ per eam diligimᵒ fratrẽ. Increata vero dicit̃ dilectio frater na: qꝛ ꝑpter eaꝫ diligimᵒ fratrẽ. Cuꝫ ĝ Aug. d. qui diligit ꝓximũ diligit dilectionẽ: nõ intelligit de dilectione per quã: sed ꝑpter quã diligit ꝓximũ. Nã quicũqꝫ diligit si/ cut ꝺꝫ. s. ꝑpter deũ: ille vtiqꝫ diligit dilectõeꝫ ꝑpter quã diligit ꝓximũ: quia ꝑpter qd̃ vnũqd̃qꝫ tale ꝛ illud ma/ gis: ꝛ hoc innuit cũ ait. ꝯñs est: vt ipaꝫ p̄cipue. i. maxime dilectionẽ diligat: ꝛ illa vtiqꝫ dilectio deᵒ est. ¶ Iteꝫ de eadem loquit̃ cum ait. magis. n. nouit dilectionẽ qua di ligit. i. ꝑpter quã diligit. Ista etiã est fraterna dilectio. i. ꝑpter quã frater diligit̃ quã dicit esse deũ: qd̃ etiã inuit qd̃ sequit̃. Cũ ĝ de dilectiõe diligimᵒ fratrẽ: de deo dili/ gimus freꝫ: de. n. cãlitatẽ iportat: ꝛ est sensus. de dilectio ne. i. ex dilectiõe vel ꝑpter dilectionẽ: illa aũt est deᵒ. Et per ꝯñs ꝑpter deũ diligit fratrẽ. Ac per hoc p̄cipue dili/ git ipm̃ deũ: ꝛ hec est p̄ncipalis ꝯclusio quã intẽdit: vult eni ꝓbare ꝙ qui diligit ꝓximũ sicut ꝺꝫ: etiã diligit deũ. Item ꝙ ait diligat fratrẽ ꝛ diligat eandeꝫ dilectionẽ. ly eãdẽ. nõ supponit nec refert̃ ad dilectionẽ ꝑ quã diligit: sed ad eam propter quã diligit. de qua inmediate pre/ miserat. deus dilectio est.

Quantum ad 2m articulũ. vꝫ. vtꝝ per dei potẽtiã 2° artiᵒ absolutã sit possibile aliquẽ nõ habẽ/ tem in se habitũ charitatis supernãliter infusum: dilige re deum meritorie. ꝑmitto ꝑmo quid intelligo per deuꝫ diligere meritorie. Cum enim meritũ dicat̃ in respectu ad ꝑmiũ: ꝛ premiũ sit duplex. s. eternũ ꝛ temporale: siue beatificũ ꝛ non beatificuꝫ. in ꝓposito nõ est questio nisi de dilectiõe meritoria premỹ eterni seu beatifici qd̃ est vita eterna. Scd̃m hoc ergo ille dicit̃ diligere deuꝫ me/ ritorie qui pro dilectiõe qua diligit deuꝫ ꝑmiabit̃ ꝑmio eterno: si finaliter saluabit̃: siue ꝑmiaret̃ si finaliter sal/ uaretur. ¶ Et quia quicũqꝫ meritorie diligit est deo ca/ rus siue acceptus ad vitã eternã. Dico ꝙ esse deo carũ ꝛ acceptũ ad vitã eternã duplr̃ põt intelligi. vnoᵒ ideꝫ est qd̃ esse a deo ordinatũ ad vitã eternã finaliter obtinen/ dam: ꝛ sic glibet electoꝝ seu saluandoꝝ finaliter in quo/ cũqꝫ statu sit gratie vel culpe meriti vel demeriti est do carus ꝛ acceptᵒ: ꝛ nullus reprobatoꝝ seu dãnãdoꝝ fina/ liter si sit in statu gr̃e est deo acceptus. Alio mõ idem est qd̃ esse in statu vel dispositione in qua si perseuerauerit deus illi dabit vitã eternã. In tali eniꝫ statu extrĩs dicit̃

esse deo acceptus:ꝛ hoc mō nō q̄libꝫ saluandoꝝ est acce/
ptus deo:vtpote ille qui est in statu culpe mortalis. Naꝫ
si ipe in eo statu finalr̄ ꝑseueraret nō obtineret vitā eter
nā:q̄uis eā de facto sit obtenturus:ꝛ aliq̄s dānādoꝝ est
carus ꝛ acceptus ad vitā eternā:vtpote ille qui est in sta/
tu grē. Nā q̄uis ille nō sit obtenturus finalr̄ vitā eternā:
si tn̄ in eodē statu ꝑseueraret finalr̄ vtiq̄ꝫ obtineret. Silr̄
mō dicit Magr̄. 3. sen̄. di. 31. ꝙ aliquē esse scriptū in libro
vite pōt itelligi dupl'r. fm̄ p̄sciaꝫ. s. ꝛ fm̄ p̄sentē iusticiā: ꝛ
multi sunt scripti 2°. mō non p̄mo mō. Sic in ꝓposito pōt
dici ꝙ aliquē eē deo carū ꝛ acceptū ad vitam eternā du/
pl'r pōt accipi. s. fm̄ eternā dei electionē:ꝛ fm̄ p̄ñtem dis/
positionē. ꝛ est eadē distinctio ei q̄ p̄us data ē. Ex his seq
tur ꝙ nō quicūq̄ꝫ meritorie diligit deuꝫ est carus ꝛ acce/
ptus deo p̄mo mō. Nā multi sic diligen^m damnabunt̄. 2°
aūt mō quilibꝫ meritorie diligēs deum est ei carus. Nā
quilibꝫ sic deuꝫ diligēs etiaꝫ si sic ꝑseueraret finalr̄ obti/
neret vitam eternam. Pꝫ etiā ꝙ aliquis est carus ꝛ acce
ptus p̄mo mō qui non est acceptus 2°. mō:ꝛ aliq̄s est acce
ptus 2°. mō qui p̄° mō nō est acceptus. In tota aūt ista. q.
intēdo vti istis vocabulis acceptus ꝛ carus 2°. mō: vt. vꝫ.
quis dr̄ acceptus fm̄ p̄ñtem dispositionē.

His premissis pono tres ɔ̄nes. p̄ᵃ ē. ꝙ possibi/
le est de dei potētia absoluta ali
quē esse deo carū ꝛ acceptum non habēdo charitatē infu
sam de qua fmo p̄cessit. 2ᵃ est. ꝙ possibile est aliquē ha/
bēdo hꝰ charitatē non eē deo carū ꝛ acceptum ad vitam
eternam. 3ᵃ ꝙ possibile est aliquē nō habēdo charitatē
p̄ᵃ ɔ̄ diligere deuꝫ meritorie. ¶ Primā ɔ̄nē ꝓbo p̄mo sic. pos/
sibile est ꝙ alicui nullum habitū charitatis: vel etiā aliū
supnaturalē habēti deus det sp̄m sanctuꝫ: nō dando eidē
aliquē hꝰ habitū:ꝛ ꝙ velit deus eidē si sic ꝑseuerauerit
finalr̄ dare vitā eternā. g̊ possibile est aliquē eē acceptuꝫ
deo ad vitam eternā non habēdo charitatis habitū ifu/
suꝫ. ɔ̄ña pꝫ. Añs q̄ꝫtuꝫ ad p̄mā partē pꝫ ex p̄cedēti q̄ōne.
2ᵃ etiā pars non est dubia. Alioquin cuꝫ aīa habēs sp̄um
sc̄m ꝛ charitatē creatam sit accepta si habēs p̄cise spiritū
sanctū non posset sic acceptari iam charitas creata ex na
tura sua aliquā dignitatē in respectu ad vitā eternaꝫ tri/
bueret aie: quā nullo mō posset sibi ꝑ se ip̄m tribuere spi/
2ᵐ ritus scūs: qd̄ nō puto sane dictū. ¶ 2°. sic. possibile ē ali/
quē hoieꝫ nō habēdo habitū charitatis non esse in statu
reprobationis. g̊ possibile est aliquē hoiem non habēdo
habitū charitatis eē in statu acceptationis. i. eē acceptuꝫ
fm̄ statum. ɔ̄ña pꝫ: q̄m quicq̄d sit vtrū de potētia dei ab/
soluta posset eē aliquis status medius inter statum acce/
ptationis ꝛ reprobationis: non est tn̄ necesse sic esse: imo
nunc fm̄ legē dei ordinatā nullus est status talis mediꝰ.
voco aūt statū reprobationis in quo siquis ꝑseuerauerit
deus illi dabit penaꝫ eternā sensus vel damni. Añs ꝓba/
tur. Nā possibile est aliquē hoieꝫ non habēdo charitatē
esse sine reatu peccati originalis vel actualis: sicͭ erat pri
mus homo anteq̄ꝫ reciperet grāꝫ: posito ꝙ nō fuerit cau/
satus cū habitu grē: vt multi dicūt: vel saltē sic eē potuit.
¶ Itē possibile esset ꝙ pueri in baptismo absoluerent̄ a
reatu peccati originalis: absq̄ꝫ ifusione charitatis aut al/
terius hitus supnaturalis: nec est dubiū hoc eē possibile:
imo multi doctores dixerūt sic eē de facto: q̄uis eoꝝ opi
niones nō teneant̄: vt pꝫ li°. 7. extra. de sūma tri. ¶ 3°. sic.
3ᵐ non est necesse quēlibꝫ beatū p̄habuisse hitū charitatis.
g̊ possibile est aliquē nō habēdo habitum charitatis esse
deo acceptū ad habēdū finaliter beatitudinē. Añs pꝫ de
facto in aīa xp̄i que non p̄us habuit charitatē q̄ꝫ visionē
beatificā: ꝛ silr̄ fm̄ Magr̄m 2°. sniarū. di. 5. in fine. angeli
boni non p̄us habuerūt grāꝫ q̄ꝫ beatitudinē: ꝛ tn̄ p̄us fue
runt q̄ꝫ eēnt beati. q̄cq̄d autē de facto fuerit: possibile tn̄
fuit sic fuisse. pꝫ ēt rōne: q̄m si charitas necessario p̄habe
ret̄: vel h̄ eēt ꝓpter meritū: vel ꝓpter iustificationē: vel
ꝓpter imunitatē a peccato. nō ꝓpter p̄miū: q2 nō est nec̄e
meritū p̄cedere p̄miū: sicut pꝫ de aīa xp̄i ꝛ angelis bonis
fꝫ Magr̄m: ꝛ silr̄ de pueris baptiçatis ꝛ decedētibꝰ: qui
nullū ꝓpriuꝫ meritū habuerūt: attamē premiū beatitu/
dinis ɔ̄secuti sūt: nec ꝓpter iustificationē: sicut pꝫ in aīa
xp̄i: in qua nulla iustificatio p̄cessit beatitudinē: nec ꝑꝑ i/
munitatē a peccato: q2 illa ē possibilis sine habitu chari/
tatis: vt iā ꝓbatū est. ɔ̄ña pꝫ: q̄m si nō est necesse beatū p̄/
habuisse hitū charitatis. g̊ deus pōt aliquē nō habētē ha
bitū charitatis p̄parare ꝛ ordinare ad dādū illi vitā eter
nā: ita ꝙ si ꝑseuerauerit i illa dispōne dabit illi vitā eter/
nā. talis. n. dr̄ carus deo ꝛ acceptus: vt supra p̄missum est.
¶ Et si dicat̄ ꝙ non sequitur ꝙ ipse sit acceptꝰ esto ꝙ sit in
tali dispōne ꝛc̄. sꝫ iō q2 ipse nō est dignus vita eterna fm̄
statū illū. Contra. quero quō sumis dignitatē istā: q2 vel
ip̄s tn̄ dicis dignū: cui tn̄ debite cōferēda ē vita eterna:
ita ꝙ sibi sine iniuria nō p̄t nō ɔ̄ferri: ꝛ sic nll's ē dignꝰ vi
ta eterna q̄ꝫtūcūq̄ꝫ hñs charitatē: vt post ꝓbabit̄: ꝛ ꝑ ɔ̄ñs
nullus eēt acceptꝰ fꝫ statū: qd̄ ē falsū. vel ille dr̄ dignꝰ quē
ds̄ sua gratuita bonitate acceptat ad dādū sibi vitā eter/
nā: ꝛ tc̄ q̄lꝫ talis ē carus ꝛ acceptꝰ deo: ꝛ h̄ pōt eē sine hitu
charitatis: sicͭ ille in q̊ ē hitꝰ charitatis acceptꝰ. ꝛ dr̄ dignꝰ
q2 in tali dispōne ds̄ eū acceptat velut dignuꝫ. i. dabit illi
si ꝑseuerauerit vitā eternā: ac si ipse ea eēt dignꝰ. vñ p̄ci/
sa cā hꝰ dignitatis ē volūtas diuina gratis acceptās. ¶ 4°. 4ᵐ
ds̄ pōt aliquē nō hñtē charitatē acceptare fm̄ statuꝫ in q̊
ē ad dādū sibi charitatē ꝛ btitudinē sil: si sic perseueraue
rit. g̊ aliquē talē pōt acceptare ad btitudinē. ɔ̄ña pꝫ. añs
ꝓbo: q2 posito ꝙ sit aliq̄s hō q nec charitatē hēat nec pec
catū: nec aliq̄d icōpoſe hitu vel charitati: sicͭ deus facere
posset: vt p̄us ꝓbatū ē. huic si ꝑseuerauerit in h̄ statu: deꝰ
poterit dare sil' charitatē ꝛ btitudinē. certū est: sicͭ aīe xp̄i
dedit vtrāq̄ꝫ sil: ꝛ si illa p̄fuisset sine pctō ꝛ sine charitate
non minꝰ potuisset dare vtrāq̄ꝫ sil. silr̄ ꝛ huic posset velle
dare vtrāq̄ꝫ: si sic ꝑseuerauerit: ꝛ ꝑ ɔ̄ñs posset ip̄m velut
dignū vtriusq̄ꝫ acceptare: sicͭ āt ꝓbatū ē. ꝙ poſe est aliquē
nō iformatū charitate eē acceptū deo ꝛ carū ad vitā eter
nā. sic ꝓbari p̄t aliquē nullū hitū supnālē hñtē posse esse
ds̄ carū. ¶ Aduerten^m tn̄: ꝙ cū dico aliquē posse eē carū
sine charitate iformāte ip̄ꝫ accipio carū fꝫ denoiationeꝫ
extri^(ca) a volūtate. s. dei acceptāte ip̄ꝫ: vt i p̄ce^n. q. dcm̄ ē.
¶ Cōtra istā ɔ̄neꝫ ar̄ ꝓbādo ꝙ aīa nō p̄t eē ds̄ grata vel Aureolꝰ
accepta loq̄ndo de acceptatiōe q̄ est fꝫ p̄ñtē dispōnē nisi di. 17. q.
sit iformata hitu chari^tis supnālr̄ a deo sibi ifuso. ¶ Qd̄ p̄ᵃ. ar. 2.
p̄ sic ꝓbat̄. nullus actꝰ imutabil' ꝛ eternꝰ trāsit de nouo su p̄ᵐ
per aliqd̄ obm: nisi q2 eiꝰ obꝫ eternū ꝛ imutabile formalr̄
ꝑticipat̄ de nouo ab illo obo māli sup qd̄ nouiter transit:
sicͭ pꝫ ꝙ visio eterna alicꝰ coloris si talis poneret̄ nō pos/
set trāsire d̄ nouo nūc sup lignū: nūc sup lapidē. nisi color
ille eternalr̄ visus ꝑticiparet̄ nūc a lig° nūc a lapide forā/
liter ꝛ iherēter. Si āt visio alr̄ trāsiret imeᵗᵉ sup ligᵐ aut
sup lapidē ipoſe eēt ꝙ actꝰ ille eēt eternꝰ. Cuiꝰ rō est: q̄m
actꝰ nō p̄t de nō trāseūte sup ligᵐ fieri trāsiēs sup ligᵐ: ni
si aliq̄ mutatiōe fcā vl' i ipo actu: ꝛ sic nō erit eternꝰ: vel i
ipso lig°: ꝛ tc̄ aliq̄d forālr̄ sibi inheret qd̄ nō iherebat: sed
actꝰ dilectiōis ꝛ acceptatiōis diuine q est imutabilis ꝛ eter
nus nūc acceptat vnū: nūc aliū. nō acceptat aīaꝫ (v̄bi grā
q̄n est in pctō) nūc v̄o acceptat: vtpote q̄n ē iustificata. g̊
nec̄e ē ꝙ i ipsa nouiter ꝑticipet̄ formalr̄ ꝛ iherēter aliqd̄
obm eternū ꝛ imutabile diuine dilectiōis. illd̄ āt nō pōt eē
eēntia diuina: q2 nulli forālr̄ pōt iherere. g̊ erit aliq̄ creatu
ra ꝛ nō s̄ba: cū nec s̄ ba ihereat. g̊ aliq̄ accn̄talis forᵃ vite/

rius plixe: ꝛ tñ iefficaciter deducit ꝙ opꝫ talē formā esse
habitualē ꝛ nō q̄cū q̄ꝫ: sꝫ charitatē: sꝫ videat qui vult ibi.
2m ¶ 2º sic. nihil ē oditū a deo qn diuina volūtas repiat i eo
aliqd odibile ꝛ detestabile ex nā rei: qd dat formalr esse
oditū. pctm̄ .n. ex nā rei oditur. iuxta illud ꝓphe. videbo
qm̄ nō deꝰ volens iniquitatē tu es. ḡ per oppm nihil ē caꝝ
deo vel ab eo dilectū: nisi q̄tenus in ipso ē aliqd qd ex na
tura rei facit ipm esse diligibile: ꝛ tūc vlterius pōt ad ꝓ
positū deduci rō fm sic arguentē ꝙ nihil ex nā rei est di
ligibile a deo dilectione de qua loqmur: nisi charitas in
3m fusa. ḡ ꝛc. ¶ 3º pōt argui sic. si aliq̄ ꝓpositio vificat ꝓ re
bus: ꝛ ad eiꝰ verificationē due res nō sufficiūt: necesse est
ponere aliā 3am rem: ad h vt ipsa sit va: sꝫ ista ꝓpositio. so
tes est carus siue acceptus deo. pro rebꝰ verificat: ꝛ ad eiꝰ
veritatē nō sufficit deuꝫ esse: ꝛ sortē esse: qm̄ ipsis positis
pōt eē falsa. ḡ reqrit aliq̄ alia res ab vtroq̄ꝫ ꝛ ab ambobꝰ
distincta. hec aūt est charitas vel alius hitus supnālr
4m gratū faciēs: qꝛ nulla alia sufficeret ad h. ¶ 4º pōt argui
ꝯtra qddā assumptū in ꝓbādo ꝯneꝫ. vꝫ. ꝙ pōle est esse
aliquē hoieꝫ sine pctō ꝛ sine charitate ꝛ hitu supnāli. Cō
tra. carētia charitatis est pctm̄. ḡ ipōle ē hoieꝫ carere cha
ritate ꝛ nō hr̄e pctm̄. ꝯña nota est. ꝓbatū añs. tū qꝛ quilꝫ
tenet hr̄e charitatē: ꝛ per ꝯñs ipsaꝫ nō hr̄e est pctm̄. Tuꝫ
qꝛ hō nō pōt ex nālibꝰ vitare omne pctm̄. igit ꝑuatio ali
cuiꝰ forme supnālis quā hō ex se hr̄e nō pōt est peccatuꝫ.
5m ¶ 5º cōtra aliud assumptuꝫ. vꝫ. ꝙ pueri possent absolui a
pctō sine ifusione charitatis ꝛ alterius cuiuslꝫ habitus.
¶ Cōtra pº: qꝛ pctm̄ illud pura ꝑuatio est. ꝑuatio aūt nō
tollit: nisi per positionē hitus oppositi: alioqn postq̄ꝫ ab
lata esset adhuc esset: qꝛ subm nō haberet hitū quē aptuꝫ
6m esset hr̄e. ¶ 6º cōtra eandē ꝯnē per rōnē in qua multi su
stentant: ipōle est cōtradictoria successiue vificari nulla
mutatiōe facta circa res pro qbus vificant: vel circa ali
quā ipsaꝝ. ḡ si ꝑus verū est ꝙ aliquis nō est carus vel ac
ceptus deo ꝛ postea est veruꝫ eiꝰ oppom: necesse est muta
tionē factā esse: vel in eo: vel in deo. in deo aūt nō est pos
sibilis mutatio. ḡ in eo: ꝛ nō apparet alia: nisi acqsitio for
me alicuꝰ supnālis gratū ꝛ acceptū deo illum facientis.
rñso ad rōes aureli v. ā. ca. 2. ¶ Rñdeo ad pm. dico ad minorē ꝙ vel h nomē accepta
tio sumit simplr in eadē signatione ꝛ cōsignatione: cū h
noie dilectio: ꝛ tūc vel dilectio sumit gnālr ꝓut omne
bonū inq̄ꝫtuꝫ bonū est: deꝰ dr diligere. iux illud Sapie. di
ligis eniꝫ oia q̄ sūt: ꝛ nihil odisti eoꝝ que fecisti: ꝛ sic dico
ꝙ minor est falsa: qua dr ꝙ aliqñ acceptat aiaꝫ: aliqñ nō.
Nā semp quālibet acceptat ꝛ diligit: etiā si sit actualr in
pctō: sic pꝫ ex aucte inducta scripture: ꝛ determinatōe et
magri ex aucte Aug. 3. li. sniarū. di. 3. vl dilectio dei sumi
tur spālr: quēadmodū ꝑdestinatos tm̄ dr diligere. iuxta
ca. 9. illud ad Ro. Jacob dilexi: Esau odio habui. ꝛ tunc etiaꝫ
est falsa: qm̄ nullū alr diligit: nūc q̄ꝫ ab eterno ꝛ semp di
lexerit. Si vo nomē illud acceptatio nō sumat sic in ea
dem significatione ꝛ ꝯsignificatiōe cuꝫ noie dilectionis.
sed vltra id qd significat dilectio primo modo accepta:
cōsignificat taleꝫ qui dr acceptari: esse in dispōne in qua
si perseuerauerit habebit vitā eternā: in qua significatio
ne accipit in pñti. q. tunc ipsa vera est: sed non sumit sub
maiore. est .n. maior. nullus actus eternus ꝛc. sꝫ actus in
quit dilectionis diuine ꝛ acceptationis trāsit sup aliquē q
est in dispōne: in qua si pseuerauerit hēbit vitā eternā: ꝛ
ꝑus nō erat in tali dispōne. Et pꝫ ꝙ nulla est forma debi
Ad 2m ta. ḡ nō cōcludit. ¶ Ad 2m dico ꝙ si debeat esse ad ꝓpom
opꝫ inferri ꝙ nihil possit esse carū: nisi in eo sit aliqd tale
formalr: ꝛ nō solū de iesse. vꝫ. ꝙ nullus est carus nisi hn̄s
aliqd tale formalr. Ad illud aūt ꝯcludēdū opꝫ: ꝙ et añs
sumat cū hoc vbo pōt: vt dicat nihil pōt eē oditū deo ꝛc.

Et tūc dico ꝙ ipm pōt duplr accipi. Unoꝰ ꝓprie vt sit sen
sus: ꝙ nullus pōt esse obm odij dei: nisi qꝛ ꝛc. ꝛ tunc dico
ꝙ etiā añs est falsuꝫ ꝓpter falsam iplicationē virtute di
ctionis exclusiue. iplicat eni ꝙ aliqs possit eē in hoc sen
su oditus a deo: cuiꝰ oppom dicit scriptura: vt habitū est.
ꝛ cū hoc etiā nō valet ꝯña: qm̄ quelibꝫ rōnalis aia fm se
qddaꝫ bonū est: ꝛ per ꝯñs fꝫ se diligit: sic ꝛ q̄libꝫ entitas
creata a deo: nulla aūt fm se est aliqd malū seu mala. iux
cōe dcm̄ sanctoꝝ. Et ideo nō seqtur: ꝙ si nulla pōt fm se
odiri: ꝙ nulla possit fm se diligi. Alioꝰ pōt accipi añs im
ꝓprie: vt sit sensus. nullus pōt esse oditꝰ ꝛc. i. nullus pōt
esse in statu in quo si perseuerauerit dānabit: nisi volun
tas diuina in eo ꝛc. ꝛ sic etiā falsuꝫ est. Naꝫ aliqs pōt esse
in tali statu ꝓpter carentiā p̄cise alicuiꝰ actus quē debet
hēre. Itē qꝛ habuit aliquē quē nō debuit habere: esto ꝙ
ex illo actu nullus malus habitꝰ aut forma aliqua sit re
licta in aia eius. ¶ Ad 3m dico ꝙ maior pōt hēre duplicē Ad 3m
sensuꝫ. vnus est ꝙ si ad hoc vt ꝓpositio sit vera non suffi
cit esse aliquas duas res: reqrit 3a res: ꝛ sic falsa est. Naꝫ
habet instantiā multiplicē. Nā ad hoc ꝙ hec sit vera. a.
erit. sit a. nomē alicuiꝰ possibilis nunc nō futuri: nō suffi
cit deū ꝛc. q̄ nunc sunt esse: ꝛ tñ nō est nec̄ia res aliq̄ alia.
pōt eniꝫ a. eē futurū: ꝛ per ꝯñs illa ꝓpositio eē vera soluꝫ
volente deo. aliqñ illud ꝓducere ad qd res nulla alia est
opportuna. Silr vt ista sit vera. antixps non erit: nō suffi
cit esse ea q̄ sunt: nec tñ ad eiꝰ verificationē res aliq̄ alia
est opportuna. Silr vt ista sit vera. sortes hꝫ spm̄ scm̄: nō
sufficit vtrūq̄ꝫ esse: ꝛ tñ pōt vificari absq̄ꝫ re 3a. Sic etiaꝫ
ad vificādū hāc. hic radiꝰ a deo solo ꝯseruat. demōstra
to radio quē partialr sol cōseruat. nō sufficit ꝙ sit deꝰ sol
ꝛ radius: ꝛ tñ absq̄ꝫ re alia verificari pōt: sic pꝫ ex p̄cedē
te ꝯne. Alius sensus ꝓpositionis pōt esse: ꝙ si due nō sint
tot quot sufficiunt 3a reqrit: ꝛ tunc ꝯcedo maiorē ꝛ nego
minorē: nec valꝫ ꝓbatio: qm̄ nō seqtur positis duabus re
bus ꝓpositio est falsa. ḡ nō sufficiunt ad hoc vt sit va. In
stātia pꝫ: qꝛ et posito do ꝓpositio ista. a. erit. est falsa: ꝛ tñ
nō seqtur ꝙ deꝰ non sufficit: sꝫ alia res reqrit vt sit vera.
Similr est de ista. sortes hꝫ spm̄ scm̄: ꝛ de alijs iā addu
ctis. ¶ Ad 4m nego ꝯñam: qꝛ si carētia charitatis sit pec Ad 4m
catum: pōt tñ nō esse peccatū: qꝛ carētia charitatis nō est
peccatū: nisi in nō habēte ꝛ potēte ac debēte habere cha
ritatē: ꝛ qꝛ deꝰ posset hoiem absoluere a tali debito habē
di: esto ꝙ nō daret illi charitatē: pōle est aliquē non hēre
charitatē absq̄ꝫ peccato. ¶ P. 2a ꝓbatio ibi facta p̄ter h
etiā alr soluit. Nā illa ꝯña non valet: sꝫ fundat sup falsa
imaginatione. s. ꝙ iō p̄cise hō nō possit ex suis nālibꝰ vi
tare omne pctm̄: qꝛ nō pōt hēre charitatē quā tenet hr̄e.
hoc aūt falsum est: qm̄ esto ꝙ deus absolueret ipm a tali
debito: adhuc nō possꝫ alia peccata vitare ex se: sicut nec
ex se ꝛ a suis naturalibꝰ tm̄ posset bene agere: vt patebit
in scdo. di. 26. ¶ Siquis aūt curiose querat: si aliqs dece
deret in statu in quo nō hēret charitatē: neq̄ꝫ vllū actua
le vel originale pctm̄. vtꝝ damnaret vel saluaret. Puto
rñdendum esse ꝙ hoc esset fm ꝙ deo placeret: qꝛ vtrūq̄ꝫ
deꝰ posset. Dicendū tñ videt ꝙ nō dānaret pena sensus:
qꝛ in ipso nihil esset puniendū. Et idē sentiendū esset de
ipso qd de primo hoie: si in statu innocentie ante infusio
nem gratie fuisset mortuus. ¶ Ad 5m cuꝫ dicit ꝙ pecca Ad 5m
tuꝫ illud est pura ꝑuatio dicendū ꝙ illa priuatio precise
accepta nō hꝫ rōnē peccati. Sed inq̄ꝫtū supponit debitū
habendi iusticiam originalē. illud autē debitū tolli pōt
sine positione alicuius habitus vel forme. ¶ Ad 6m dico Ad 6m
duplr. Primo quidē ꝙ illud añs (impossibile est ꝯtradi
ctoria successiue verificari ꝛc.) est falsuꝫ: tuꝫ qꝛ sic dicūt
aliqui ꝛ hñ: talis successiua vificatio pōt ꝯtingere ꝓpter

mutationē in quodā alio tñ:sic si de⁹ ordinaret dimitte
re offensaz forti exñti nūc i pctō:si aliqs vir scūs rogaret
p eo:illo.n.rogāte fieret sor.accept⁹:ꝛ nulla mutatio i eo
eēt fcā neqꝫ ēt in deo:sꝫ in rogāte tñ⁹:tū qꝛ aliqñ pp soluꝫ
lapsuꝫ tpis actualē vel potētialē.ꝛ h.s.qñ determiatū tē
pus caderet sub statuto:sic qꝛ apō hebreos lex erat:vt gli
bet fu⁹ ꝯpleto.5o.āno fuitut] rediret liber:absqꝫ vlla ei⁹
mutatiōe solo tpis lapsu ō nō libero fiebat liber. Sic ds
posset statuere ꝙ glꝫ hō p certū tps ab ei⁹ natiuitate.v.g.
p triēniū relegat⁹ eēt a regno vite eterne pp pmi parētis
offensaz:ita ꝙ gcūqꝫ decederet īfra tps illō dānaret̄. Ex
tūc autē nō eēt relegat⁹:Sꝫ qñcūqꝫ postea decederet:an
discretiōis ānos seu anqꝫ actualr peccaret saluaret̄:h po
sito aliqs g īfra triēniū sue etatis nō eēt accept⁹ deo sola
trāsitiōe tpis fieret accept⁹ nulla in q̄cūqꝫ re alia fcā mu
tatiōe.tū qꝛ simplr(q̄uis nō sine lapsu tpis actuali vł po
tētiali)ꝯtigit ꝯdicto⁹ vificari successiue:vbi lapsus tpis
nō ē cā:absqꝫ vlla mutatiōe oio cuiuscꝫ rei:vt in pce^n.di.
dcm̄ ē ¶ Z°.dico ꝙ esto ꝙ sine mutatiōe nō ꝯtigeret ta
lia sic vificari adhuc nō seq̄ ꝙ p mutationē acq̄sitiuā sit
necēꝫ illō ꝯtigere:ꝛ rursus esto ꝙ p acq̄sitiuā:nō seq̄ ꝙ
z^a ꝯ p acq̄sitionē charitatis aut alteri⁹ hit⁹ supnālis.¶ z^m ꝯ
p^m pn^le nē.vꝫ.ꝙ poss̄e ē aliquē hr̄e charitatē ꝛ nō eē deo carū vel
acceptū ad vitā eternā.pbo sic.poss̄e est deuꝫ dare alicui
charitatē ꝛ nūqꝫ velle illi dare btitudinē:ēt si i chari^te p
seuerauerit.ḡ poss̄e est aliquē hr̄e charitatē ꝛ nō eē deo ca
p^m rū vel acceptū ad vitā eternā.ꝯña pꝫ ex dcis.ā.¶ Añs p
bat̄ p:qꝛ poss̄e ē deū aliquē hn̄tē charitatē ꝛ nōdū btm̄ sic
ꝯfuare i eternuꝫ:ꝛ p ꝯñs nunqꝫ illi dare vitā eternā:qꝛ q̄
rōne ipꝫ pt p tps sic ꝯfuare:eadē pt i eternū ꝛ sp.ḡ poss̄e ē
deū alicui dare charitatē ꝛ nunqꝫ velle illi dare vitā eter
z^m nā:ēt si pseuerauerit i charitate.¶ Z°.qm̄ poss̄e ē deū ali
quē hn̄tē charitatē sil̄ cū charitate ānihilare:ꝛ nūqꝫ illuꝫ
3^m recreare:ꝛ p ꝯñs nūqꝫ illi dare btitudinē.ḡ ꝛc.¶ 3°.qꝛ ali
cui iā btō ꝛ hn̄ti sil̄ cū btitudie charitatē:btitudinē possꝫ
de⁹ auferre relicta ei charitate:ꝛ nūqꝫ deiceps illi datu
rus btitudinē:nec ablatur⁹ charitatē.ḡ de⁹ possꝫ dare ali
cui charitatē nūqꝫ datur⁹ illi btitudinē nec ablatur⁹ cha
ritatē.ꝛ si h pōt facere id pōt velle facere:ꝛ p ꝯñs poss̄e ē
ꝙ alicui det charitatē:ꝛ nūqꝫ velit ei dare btitudinē.As
suptū pꝫ:qꝛ btitudo creata nō ē ens necē eē:sꝫ cōtigēs nō
eē:ꝛ p ꝯñs illā possꝫ ds nō ꝯfuare in eē:cū nullā rē necīo
ꝯfuet:sꝫ mere libe ꝛ ꝯtigēter.¶ P̄.hꝯ btitudo nec ē hit⁹
charitatis:nec ei⁹ ps eētial̄:nec eꝯ:ꝛ p ꝯñs poterit ānihi
lari ꝯfuato hitu charitatis. Qō ēt pꝫ:qꝛ ēt charitas hūit
eē i via qñ nōdū erat btitudo.ex q̄ pꝫ ꝙ nō repugnat cha
ritati existere sine btitudie.Rursus:qꝛ libe de⁹ tñ pduc̄
creaturas:ꝛ libe pductas ꝯfuat:qꝛ nō nisi volēs gcqꝫ fac̄.
ꝛ dic̄ Aug.euch.3.pꝫ ꝙ pt nūqꝫ āpli⁹ dare illi btitu^dīe:ꝛ sp
ꝯfuare i eo charitatē:sicqꝫ pꝫ totū añs assūptū ꝛ ꝯña sat]
4^m patēs ē.¶ 4°.pꝫ idem añs:qꝛ tā charitatis hit⁹:qꝫ btitu⁹
sūt pductibiles ime^te a deo:ꝛ neutra eētialr itri^ce depē
det ab altera:ꝛ p ꝯñs pt alterā pducere nūqꝫ alterā pdu
z^m pn^le ctur⁹.gcqd āt pōt facere pōt velle facere.qr ꝛc.¶ Z°.pn^e
ꝯnē arguo sic.aiam charitatē hn̄tē ds gratis acceptat ad
vitā eternā.ḡ poss̄e ē aiaꝫ hr̄e charitatē ꝛ nō esse deo acce
ptā ad vitā eternā.ꝯña nō ē:qꝛ si det̄ oppo^m ꝯñtis seq̄ ꝙ
supposita charitate i aia ds nō possit illā non acceptare:ꝛ
p ꝯñs suppo^ta charitate i aia ds nō gratis illā acceptaret:
c⁹ op^m sumit̄ p añte.Añs v̄o pbo p auc̄te apo.ad Ro.vi.
ca.6. Stipēdia pcti mors.gr̄a āt di vita eterna.vbi retributio
nē pcti q̄ ē mors dānatiōis eterne:qꝛ p pctō debite reddi
tur.dic̄ eē stipēdiū pcti.vitā āt eternā(qꝛ nō ex debito p
bonis opib⁹ reddit̄:sꝫ gratis donat̄)vocat gr̄aꝫ. Ad hūc
itellꝫ exponit Aug.textū istū euch.vii ꝛ ipaꝫ vitā eternā

q̄ certa merces ē opeꝝ bonoꝝ gr̄aꝫ di appellat apls.Sti
pēdiū ingt pcti mors.gr̄a aūt dei vita eterna in xp̄o iesu
dño nr̄o.stipēdiū p ope militie debitū reddit̄ nō donat̄:
iō dixit stipendiū pcti mors:vt mortē pctō nō imerito il
latā:sꝫ debitā demr̄aret.gr̄a v̄o nisi sit gratis data:gr̄a nō
ē.¶ Intelligēdū ē ḡ ēt ipsa hoīs bona merita eē dei mu
nera:qb⁹ cū vita eterna reddit̄:qd aliō nisi gr̄a p gr̄a red
dit̄:hec Aug. ¶ Itē apls ad Ro.estimo igt ꝙ nō sūt cō ca.8.
digne passiōes h⁹ tpis ad futurā gl̄iaꝫ q̄ reuelabit̄ in no
bis.Si nō sūt cōdigne:nō ḡ ex debito ꝯti^t:sꝫ ex dono gr̄e
gl̄ia p illis dat̄:vñ glosa ibidē.passiōes h⁹ tpis nō sūt oēs
sil̄ ꝯdigne.i.sufficiētes:si districte ageret̄ nobiscū ad pme
rēdū futurā gl̄iā. ¶ Itē Saluator. Luce.cū feceritis. in ca.17.
quit oia q̄ pcepta sunt vobis dicite.Serui inutiles sumus.in
terlinearis glosa:qꝛ.s.nō sunt ꝯdigne passiōes h⁹ tpis ꝛc.
ꝛ est assumpta de expōne Bede sup Lucā.¶ Z°.idē añs z^m
pbat̄ rōne.Nā ꝯstat ꝙ aie carēti charitate sil̄ ꝛ gl̄ia:de⁹
q̄tū ad neutrā est illi dbitor:ꝛ si det charitatē gratis do
nat.nūc āt nullus diceret ꝙ ex eo ꝙ de⁹ donat aliqō mu
nus alicui fiat ei alterius muneris debitor.ḡ nō ex eo ꝙ
de⁹ gratis dat charitatē dbet̄ ꝯñr ipsi aie gl̄ia siue btitu⁹
eterna.¶ Et si dicat̄ ꝙ nō iō dbet̄ alicui vita eterna:qꝛ
hꝫ charitatē:aut qꝛ data est charitas illi:sꝫ qꝛ sꝫ acceptā
charitatē opat̄.¶ Cōtra:qꝛ oēs opōnes nr̄e sm̄ charita
tē facte ꝛ oia merita nr̄a sūt dei dona:vt dicit Aug.13.de ca.10.
tri.ꝛ in auc̄te eiusdē pallegata:ꝛ p ꝯñs nō ex illis est de⁹
debitor alteri⁹ premij.¶ Item oia merita nō sunt cōdi
gna gl̄ie vt eis tanqꝫ debita reddat̄:sꝫ gratis tñ⁹ donat̄:
ita ꝙ gr̄a gr̄e addit̄:sic dic̄ Aug. ¶ Ex h vlteri⁹ ifero ꝙ
nedū vite eterne:sꝫ nec alic⁹ alteri⁹ premij eterni vł tpal:
aliqs act⁹ hoīs ex q̄tacūqꝫ charitate elicitus est de cōdi
gno meritori⁹ apud deuꝫ:qm̄ glibꝫ talis est donū dei.iux
illud apli p^e ad Co.Quid.n.habes qō nō accepisti? ¶ 3°. ca.4.
sic.oīs act⁹ hoīs etiā mediāte charitate elicit⁹ pōt a deo 3^m
sufficiēter premiari pmio miore q̄ꝫ est vita eterna.ḡ aiaꝫ
p suo actu meritorio de⁹ gratis acceptat ad vitā eternā.
ꝯña est clara.Añs pbat̄:qꝛ nullus act⁹ meritorius est tñ
vel tā grāde bonū q̄ꝫ ē vita eterna:ꝛ ita nō equalēs sibi:
ac per h nec ex debito iusticie ei debet̄ tm̄ premiū.esto ḡ
ꝙ sibi aliqō premiū a deo deberet̄:illud min⁹ esset q̄ꝫ vi
ta eterna.ꝛ p ꝯñs si p aliq̄ dat vitā eternā:gratis h facit.
¶ Cōfirmat̄:qꝛ nō appet gn sufficiēter premiaret̄ aliqs
act⁹ quodā actu eiusdeꝫ rōnis meliore:vel ēt alteri⁹ spēi
pfectioris ꝛ ex maiore elicito charitate:aut ēt p īfusionē
maioris gr̄e:aut alteri⁹ spūalis doni poss̄e citra btitudi
nē hoi a deo cōferri. ¶ Cōtra istam ꝯnē sic arguit̄ pmo.
aliq̄ forma creata est deo odibilis ex natura rei.ḡ aliqua aureol⁹
forma creata est diligibilis a deo ex natura rei. Añs pꝫ. vbi.s.
Nā iniquitas quelibꝫ est ex natura sua odibilis deo.iux
illud pphete.videbo:qm̄ non deus volens iniquitatē tu
es.¶ Itē odiuꝫ dei est actus sibi displicibilis:nec possi
bile est ꝙ sit bonus vel deo acceptus.Et ꝯña pbat̄:qꝛ op
posite forme habēt ex natura rei oppositos effectus for
males:vñ si albedo ex natura rei dat esse albū:etiā nigre
do ex natura rei dat esse nigrū:nō soluꝫ volūtarie aut sꝫ
aliqō institutuꝫ.ḡ silr si odiuꝫ dei ꝛ alia iniquitas dat ex
natura sua esse odituꝫ ꝛ detestatū:dilectio ꝛ charitas da
bit ex natura sua nō sm̄ voluntariā institutionē esse dile
ctū ꝛ acceptū:ꝛ per ꝯñs ipossibile est charitatē eē forma
liter in aliquo ꝛ illuꝫ nō esse deo acceptū. ¶ Z°.deus est
rōnabi^ssi⁹ dilector.nō eni amat absqꝫ rōnabili inductiuo. z^m
dilectio āt ꝛ amor amātis v̄tuosi sꝫ rcāꝫ rōꝫ meret̄ reda
matōeꝫ iux v̄bū sapiētis leges amicitie describētis. Ego
diligētes me diligo. puerb.8.ḡ deus ex nā rei diligit oēꝫ
diligentē se ꝛ hn̄tem habitualē charitatē.¶ 3°.de⁹ de ne ca.8.
3^m

cessitate diligit iusticiã charitatẽ ⁊ ceteras v̓tutes:cũ ipe
necẽo ⁊ imutabilr̃ sit iustus ⁊ pfectus.nullus autẽ iustus
ca.5. est:q iusticiã nõ diligit fm Aug.Et.P.dic.p ethic.q nõ ẽ
bonus:qui nõ gaudet bonis opationib⁹.g̃ de⁹ necẽo dili/
git oẽm aĩam pticipantẽ charitate ⁊ aliis v̓tutibus:⁊ per
ɔ̃ns habitualis dei amor seu charitas dat aĩe ex nã rei eẽ
4m acceptã deo.❡ 4.º ɔ̃ aliud dictũ.vz.q vita eterna nõ ex
debito reddit operib⁹ factis in charitate.vr̃ esse aplõ 2º
ca.4. ad Thimo.bonũ ingt certamẽ certaui cursũ ɔ̃sumaui:
fidẽ seruaui:in reliquo.i.in futuro reposita est mihi coro
na iusticie:quã reddet mihi dñs in illa die iustus iudex.
vbi pz q pmittens bona opera sua adiũgit sibi reseruari
coronã iusticie:neq̃ reddi nisi esset merces iuste debita
suis bonis operib⁹:⁊ per ɔ̃ns nõ tm̃ gratis donata.❡ Ad
hoc fac̃ glosa ibidẽ sup i⁹ iustus iudex.glosa.vtiq̃ iustus
retribuendo bona pro bonis:q̃ pũs mĩsicors retribuen/
ca.6. do bona pro malis.ad idẽ est alia glosa ad Ro.sup v̓bis
pallegatis.d.gr̃a iustificationis oẽ meritũ malũ deleuit
in debito bñficio ⁊ iugi ɔ̃firmat aux.º cui gr̃a glorificatio
nis iuste reddit̃ in premio.vbi glosa inuit gr̃am iustifica/
tionis idebitã dari:gr̃am v̓o glorificatiõis iuste ac ex de/
bito reddi.❡ Ad idẽ arguit̃ rõne:q̃ aliqs act⁹ malus iu
ste meret̃ penã eternã.g̃ aliqs act⁹ bon⁹ iustus meret̃ vi/
tã eternã.Añs pz de quolibet mortali peccõ.ɔ̃ña pbat̃:q̃
nullus act⁹ est tã malus qn aliqs sit possibilis mediante
Ad pm gr̃a tã bonus q̃ ille est malus.❡ Ad pam rõnẽ:q̃uis aliq̃
rõz ar^u dubia assumat ɔ̃cedo ɔ̃ns.vz.q aliq̃ forma creata est di/
vbi s. ligibilis ⁊ acceptabilis a deo ex nã rei:sz nõ seq̃r̃. Est ac/
ceptabilis.g̃ acceptatione spãli ad ɔ̃dignã vitã eternã.vñ
dico q oĩs creatura ex nã sua acceptabilis est acceptatio
ne gñali:qua oĩs entitas actualis vel potẽtialis acceptat̃
a deo:vt supra dcm̃ est:sz nulla est acceptabilis ex nã sua
ad ɔ̃dignã vitã eternã:aut etiã aliqd aliud premiũ a deo:
sz ex mera ordiatiõe ⁊ volũtate diuina:nec oppo^m pbat rõ.
Ad 2m ❡ Et eodẽ mõ dõm ad 2^am ⁊ 3^am:nũc aũt nõ est qõ de pª
⁊ 3m acceptatiõe:sz de 2ª.❡ Ad 4m dõm q cũ sit iusticia vni/
ca.12. cuiq̃ reddere qd suũ est.i.sibi debitũ fm sniam Aug.p õ
li.ar.sic vita eterna iuste meritorie reddit̃ operãti.Et dr̃
corona iusticie sic ei debita est:pro talib⁹ operib⁹ merito/
riis.Eis aũt nõ est simplr̃ debita:nec ex nã ipsoꝝ:sz solũ
ex gratuita ordinatiõe dei q ex abũdãtia mĩe sue statuit
tales act⁹ vita eterna pmiare:pp quã statutã gr̃e legẽ si/
bi debita dr̃ ⁊ iuste retribui:⁊ fz hãc ɔ̃siderationẽ posset
etiã dici stipẽdiũ bonoꝝ opeꝝ vita eterna. ❡ Ad quẽ i/
tellectũ loq̃r̃ etiã Aug.i lib.º de gr̃a ⁊ li.ar.⁊ tñ simplr̃ gra
tis donat̃.⁊ vt ibi dic̃ Aug.gr̃a pro gr̃a reddit̃:vñ ⁊ glosa
sup allato apli v̓bo dic̃.q vita eterna est gr̃a p gr̃a. Et iõ
sic notat Aug.sup eisdẽ v̓bis p li.º ad Simplicianũ:q̃uis
apls dixerit:reddet q̃si iã sit ex debito cũ tñ ascendit in
altũ.s.xp̃s captiuauit captiuitatem nõ reddidit:sz dedit
dona hoĩb⁹ nõ scriptũ est q reddidit:sz q dedit dona ho/
minib⁹.volens per h Aug innuere q cũ eterna vita dat̃
iustis:nõ tã reddit̃:q̃ donat̃.❡ Ex eodẽ sensu intelligẽ/
de sũt glose adducte. Nã iustus dr̃ retribuẽdo bona pro
bonis:⁊ misericors retribuẽdo bona pro malis.nõ q̃ nõ
sit vtrobiq̃ mĩa:sz q̃ magis appet mĩa in dando bona p
malis:⁊ in dãdo bona pro bonis gñalr̃ loquẽdo vr̃ q̃dã
iusticia rõne ɔ̃formitatis meriti ad premiũ.in hac gñali
rõne:q̃ vtrũq̃ bonũ est:in hac tñ spãli retributiõe vtiq̃
mĩa est:vñ i glosa pũs allegata seq̃tur imediate:⁊ ipsa tñ
iusticia qua retribuunt̃ bona pro bonis non est sine mĩa.
❡ Huic etiã ɔ̃cordat cõe dcm̃ doctoꝝ dicentiũ q deus
pmiat vltra cõdignũ.g̃ vita eterna non ex ɔ̃digno debet̃
meritis nr̃is ⁊c̃.❡ Ad rõnẽ q̃ adducit̃ ɔ̃cedendũ est añs
⁊ neganda ɔ̃ña:sic hñ docent v̓ba apli.Stipendiũ pecca/
ti mors ⁊c̃. Nec valz pbatio:q̃ esto q aliqs act⁹ sit fz se
eque bon⁹ vel melior etiã q̃ alius qs act⁹ est malus:non
tñ est silis pportio ei⁹ ad vitã eternã:q̃lis est act⁹ mali ad
penã eternã fz mereri ⁊ demereri:q̃ malus nõ cõdigne
punit̃ eterna pena:bon⁹ v̓o vltra cõdignũ premiat̃ vita
eterna.❡ P̃.vt dictũ est act⁹ bon⁹ nõ est apud deũ ex se
⁊ ppria bonitate meritorius cuiusq̃ premij:actus v̓o ma
lus ex ppria malicia vtiq̃ demeritorius est.❡ 3^am ɔ̃nẽ 3ª ɔ̃
.vz.q possibile est aliquẽ nõ habendo habitũ charitatis
diligere deũ meritorie.pbo pº sic.posẽ ẽ aliquẽ nõ habẽ
do habitũ charitatis deũ diligere dilectione eiusdẽ rõ/
nis ⁊ eq̃liter exñte in ptãte sua ⁊ eque pfecta ⁊ circũstan/
tionata silib⁹ oĩno circũstãtijs dilectiõi meritorie ⁊ me/
diante charitate elicite:ita q in h tm̃ sit drĩa q vna eli/
cit̃ mediãte charitate:altera nõ.g̃ posẽ est aliquẽ nõ ha/
bẽdo habitũ charitatis diligere deũ meritorie.ɔ̃ña pba/
tur:qm̃ act⁹:vel hz q sit meritori⁹ ex ppa bonitate nãli:
vel morali:⁊ tũc de istis dilectiõib⁹ idẽ erit iudiciũ q̃tũ
ad h:cũ sint eq̃ bone:vl̃ h hz ex libera acceptatiõe diuina.
⁊ tũc idẽ seq̃t:q̃ qua rõne deus põt vnã acceptare ⁊ reliq̃
quã.vel h hz ex vtroq̃ sil.s.ex ppa bonitate ⁊ diuina acce/
ptatiõe:⁊ seq̃tur idẽ q pũs.Añs pbat̃:q̃ cũ de⁹ possit i/
mediate in oẽz effectũ cuiuscũq̃ agẽtis scdi:poterit de⁹
ɔ̃currere cũ voluntate ad pducendũ oĩno silẽ dilectio/
nẽ ei q̃ elicit̃ mediãte charitate:imo eandẽ nũero q̃ fuis/
set elicita mediãte charitate:si voluntas fuisset iforma/
ta charitate.❡ Et si dicat̃ q act⁹ est meritori⁹:ex h q ẽ
a voluntate iformata charitate:⁊ per ɔ̃ns act⁹ oĩno silis
nõ elicit⁹ a volũtate iformata charitate:nõ erat merito/
rius.❡ Istud nõ valz:q̃ vel h est pp aliquã bonitatẽ p/
uenientẽ actui ex pñtia charitatis:⁊ tũc cũ a deo ⁊ volũ/
tate possit absq̃ charitate elici act⁹ eq̃ bon⁹:⁊ absq̃ cha/
ritate poterit eẽ meritori⁹:vel h est ex libera ordinatiõe
dei volẽtis acceptare ad pmiũ eternũ actũ elicitũ a vo/
luntate iformata charitate:⁊ tũc ẽt seq̃tur ppo^m. Nã de⁹
etiã poterit acceptare actũ eq̃ bonũ elicitũ absq̃ habitu
charitatis.❡ 2º si posẽ est q aliqs nõ hñdo hitũ charita 2m
tis ifuse deo spãlr̃ iuuãte diligat deũ dilectiõe quã deus
velit pmiare pmio vite eterne.g̃ posẽ est q aliqs non ha
bẽdo hitũ charitatis ifuse diligat deũ meritorie.ɔ̃ña pz:
ex eo q dcm̃ est in pn.º h⁹ scdi ar^u.Añs pbat̃. Nã posẽ est
q aliqs absq̃ tali hitu charitatis mediãte diuino adiuto^s
diligat deũ pp se dilectiõe nõ vitiosa:sz laudabili recta:
vtpote diligat deũ pp se ⁊ cũ oĩb⁹ circũstãtijs requisitis
ad dictamẽ recte rõnis:ita q illa dilectio erit recta ⁊ bo/
na fm q aliqs act⁹ dr̃ moralr̃ bon⁹:sz talẽ dilectionẽ pos/
set de⁹ velle pmiare pmio vite eterne. Nã vt pz ex dcis:
nullus act⁹ nr̃ siue cũ charitate siue absq̃ charitate elici/
tus:est ex nã sua dign⁹ aut meritori⁹ vite eterne:sz ex gra
tuita ordiatiõe diuina:q̃ nõ sũt ɔ̃digne passiões h⁹ tpis ⁊c̃.
fz aplz.Et ɔ̃stat q loq̃tur de passiõib⁹ martyrũ xp̃i:q̃ sũt
mediãte charitate.g̃ sic dilectiõẽ mediãte charitate eli
citã gratis ⁊ libe vult pmiare premio vite eterne:ita põt
velle pmiare q̃cũq̃ bonã dilectõẽ:⁊ p ɔ̃ns q̃lz talis põt
dei v̓tute eẽ merito^a.❡ 3.º sic põt patere ex pº ɔ̃ne h⁹ ar^u. 3m
ds posset acceptare ad vitã eternã aĩam non hñtẽ aliquẽ
hitũ ifusũ:nec ẽt aliquẽ actũ elicitũ.g̃ possz si vellet acce
ptare aĩã hñtẽ actũ dilectiõis bo^m:mõ pdcõ:⁊ nullũ ha/
bitũ ifusũ hñtẽ:⁊ p illa dilectiõe:maiori gloria premia/
re velle ipsã quã si nõ hr̃et hõ dilectionẽ:⁊ p ɔ̃ns possz ali
qs diligere deũ merito^e absq̃ hitu charitat̃ si deo place/
ret.❡ Cõtra h pt argui.nã si ɔ̃ eẽt v̓a:aut h eẽt:q̃ hõ ex ɔ̃ dcã
suis nãlib⁹ absq̃ aliq̃ bono supnãli sibi collato:posset eli ɔ̃nẽ
cere dilectionẽ meritoriã:aut ppter spãlẽ assistentiã ⁊ i/
fluentiã dei coagentis hoĩ ad actũ illũ.Pri^m dici nõ põt

qꝛ hoc vr̄ defendere errorē pelagij: dicētis ꝙ hō ex vi ꝓ
prij arbitrij poterat mereri ꝛ iplere dina ꝑcepta. Nec 2m
etiā dici pōt: qꝛ aut de⁹ coageret hoi ꝓducēdo imediate
ipsaꝫ dilectionē: aut ꝓducendo aliqđ aliud in voluntate
hoīs: qđ esset pn̄m elicitiuū dilectiōis. Primū nō est posse:
tuꝫ qꝛ seq̄ret ꝙ hō nō diligeret illa dilectiōe formalr̄: qđ
est oppo^m positi. ꝯn̄a pꝫ: qꝛ nihil dr̄ agere formalr̄ aliqua
actiōe: nisi pn̄m illi⁹ actiōis sit forma eius: dans illi eē for
T.c.24. malr̄: sicut pꝫ ex. 2. de aīa. vbi ex h ꝙ aīa ē pn̄m q̄ viuim⁹ ꝛc̄.
ꝯcludit. P. ꝙ ipsa est forma in nobis. Cōstat autē ꝙ deus
2m nec est nec pōt esse forma alicui⁹ dās illi formalr̄ esse: tuꝫ
qꝛ talis dilectio nō eēt meritoria: ꝛ per ꝯn̄s ille nō dilige
ret deū meritorie: vt accipit̄. Assumptū probat̄: qꝛ nulla
actio fit meritoria: nisi sit in ptāte agentis. nulla quoqꝫ ē
in ptāte agentis: nisi pn̄m illi⁹ actiōis sit forma ei⁹. Nā si
sit aliqđ extrin^m assistens nō erit in ptāte ei⁹ agere: sicut nec
assistentia illi⁹ extrinseci est in ptāte illius. Relinquitur
ḡ 2m: ꝛ per ꝯn̄s habet̄ ꝓpositū ꝯ ꝯnēꝫ. Nā illud tale in vo
luntate a deo cāuꝫ: esset aliqđ donū supnāle: ꝛ charitas
Rn̄o q̄dā habitualis. ¶ Rn̄deo dōm: ꝙ 2° mō. Et cū argr̄: vel as
sistēt imediate cōproducendo ꝛc̄. Dico ꝙ imediate com
producendo dilectiōeꝫ: ꝛ mouēdo voluntatē ad ꝓducen
dū seu faciēdo ipsaꝫ ꝓducere dilectiōeꝫ. iux̄ moduꝫ q dī
cet̄ in 2° li°. dis. 26. ¶ Et cū argr̄ ꝯ p^m modū: qꝛ seq̄t ꝙ hō
nō diligeret illa dilectiōe formalr̄: nego ꝯn̄am. ¶ Ad ꝓ
bationē ꝯn̄e. dico ꝙ nō opꝫ ꝙ qđlibꝫ pn̄m actionis sit for
ma dans illi agenti eē: sꝫ sufficit ꝙ vel ipm agens sit pn̄m:
vel aliqđ pn̄m partiale actionis ei⁹ sit forma ei⁹: alioquin
nec calor nec ignis diceret̄ calefacere: cū deus qui est par
tiale pn̄m calefactiōis nō sit forma ignis vel caloris: ꝛ idē
Ad 2m iudiciū esset de oī agente creato. ¶ Ad 2m nego ꝯn̄aꝫ. Et
ad ꝓbationē dico: ꝙ vt actio sit i ptāte agētꝭ nō oꝫ: ꝙ qđ
libꝫ pn̄m eius sit forma agentis: aliogn nullus actus volū
tatis bonus vel malus meritori⁹ vel demeritorius esset
in ptāte nr̄a: cū de⁹ cuiuslꝫ sit pn̄m ꝓductiuū: vn̄ ꝫm ima
ginationē argumēti: ita oporteret ꝙ aliqđ donuꝫ supna
turale daret̄ hoi: vt potentiā elicere actū demeritoriū: si
cut oꝫ ꝫm ipꝫ vt possit elicere meritoriū: qđ est absurdū.
Itē si rō valeret adhuc posita charitate seq̄ret̄ ꝙ dilectio
elicita mediante ipsa nō esset meritoria: cū de⁹ qui ē par
tiale pn̄m dilectiōis nō sit forma hoīs. Naꝫ ex h ꝙ chari
tas est in aīa: nō excludit̄ de⁹ a ꝓductiōe dilectiōis meri
torie. Dico ḡ ꝙ ad h ꝙ actio sit i ptāte agētꝭ: req̄rit̄ ꝛ suf
ficit ꝙ eo volente fiat actio: ꝛ nō volente nō fiat: vn̄ Aug.
ca. 21. p° retract. inq̄t. est in ptāte nr̄a ꝙ cuꝫ volumus facimus.
Itē ibidē. In ptāte nr̄a non est nisi ꝙ nr̄aꝫ seq̄tur volun
ca. p°. tatē: ꝛ li. 2°. Nō dicimus inq̄t eē in ptāte nr̄a: nisi ꝙ cū vo
lumus fit: ita vbi ꝑus ꝛ maxie est ipꝫ velle. Sine vllo ꝙ
pe iteruallo tpis ꝑsto est volūtas ipsa cū volumus. Et qꝛ
esto ꝙ de⁹ sit ptiale pn̄m dilectiōis meritorie: qꝛ cū tn̄ vo
lumus diligim⁹ ipso ꝯproducēte dilectiōeꝫ ipsaꝫ: ꝛ cū nō
volumus nō diligim⁹: nec ipse illā ꝓducit: idcirco nō tol
lit̄ qn ipsa dilectio meritoria vere sit in ptāte nr̄a.

ad arg^m pncīe. **Ad argumentū** pn̄le. q. dico. ꝙ verꝫ concludit
loq̄ndo de pō dei ordiata: ꝫm
quā itelligēdū est v̄bū apl̄i. de absoluta aūt dei pō loquē
do nō ꝯcludit: qm̄ an̄s est falsuꝫ: vt pꝫ ex dictis: nec dciū
apl̄i. ꝓbat illud: cū nō intelligat illud eē posse ꝫ potētiā
absolutā dei. ¶ Ad ꝯfirmationē ꝯcedo ꝙ sine aliq̄ habi
tu supnāli posse eēt hoieꝫ eē deo carū: per potētiā absolu
tā dei. Et cū vlteri⁹ infert̄ ꝙ ex solis nālib⁹ posset esse di
gnus vita eterna. dico ꝙ h nō seq̄tur: sꝫ bn̄ seq̄tur ꝙ posse
est aliquē in solis nālib⁹ existētē eē deo acceptuꝫ ꝛ carū ad
vitā eternā: qđ vtiqꝫ verū est ꝑ absolutā potētiā dei: sꝫ ta
lis sic accept⁹ nō eēt accept⁹ ꝑꝑ sua nālia nec ex suis nāli
b⁹: sꝫ ex liba ꝛ gratuita tn̄ acceptatiōe dina: vt. s̄. dictuꝫ ē.

¶ Distinctionis. XVII. Questio. II.

Secundo circa 2am ptē hui⁹ di. 17. in
qua magr̄ tractat de aug
mento charitatis: vt pleni⁹ videat̄ de aug
mento charitatis ꝛ aliarū spūaliuꝫ q̄lita
tū. videndū ꝑus est de aug^o seu itensione
q̄litatū corporaliū. Ad cui⁹ pleniorē mani
festationē. Quero p°. vtꝝ aliq̄ for^a corpo
ralis augeat̄ seu itendat̄ ꝯtinue: siue vtrū aliq̄ augmēta
p^m tio itensiua forme corpalis sit mot⁹ ꝯtinuus. ¶ Argr̄ p°
ꝙ nō: nulla forma auget̄ vel itendit̄. ḡ nulla forma auge
tur ꝯtinue. ꝯn̄a pꝫ. an̄s ꝓbat̄: qꝛ aut forma est indiuisibilis
ꝫ eēntiā: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ipsa nō auget̄: qꝛ tota ei⁹ eēntia ꝑexistit
augmētatiōi: aut est diuisibilis: ꝛ tūc idē ꝓbat̄: qꝛ vel ps ꝑ
existēs augeret̄: vel ps de nouo adueniēs: vl̄ aggregatū ex
vtraqꝫ. nō ꝑexn̄s: qꝛ illa nō est maior post q̄ꝫ an̄: q̄uis ꝫm
hāc opiōne sit alicui ꝯiūcta: cui p° nō erat: ꝙ aūt auget̄ i fi
ne augmēti est mai⁹ q̄ꝫ fuit in pn̄°. vn̄ ps ꝑexn̄s sit a. adue
niēs b. aggregatū ex vtraqꝫ sit c. a. ḡ nō augetur: qꝛ nō fit
T.c. 31. maior. nec b. auget̄: qꝛ b. nō ꝑfuit: ꝛ eadē rōne nec c. auge
2m tur. Nā qđ auget̄ oꝫ idē nūero ꝑfuisse. ex p° de gen̄. ¶ 2°.
esto ꝙ forma itenderet̄ ꝓbat̄ ꝙ nulla itendit̄ ꝯtinue sic:
in q̄libꝫ itensiōe est dare p^m itensuꝫ eē. ḡ nulla itensio est
ꝯtinua: ꝯn̄a pꝫ: qm̄ in motu ꝯtinuo an̄ qđlꝫ motuꝫ eē: fuit
T.c. 59. aliqđ moueri: vt pꝫ. 6. phy. ḡ si itēsio aliq̄ esset ꝯtinua an̄
qđlꝫ itensuꝫ esse: esset aliqđ itendi: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nullū esset p^m
T.c. 49 itensuꝫ esse. an̄s pꝫ per. P. 6. phy. qui vult ꝙ in alteratiōe
3m sit dare p^m alteratū esse. ¶ 3°. cuiuslꝫ forme de nouo acq̄
site per motū est dare p^m eē. ḡ itēsio forme nō est ꝯtinua.
T.c. 69. an̄s pꝫ. 8. phy. ꝯn̄a ꝓbat̄: qꝛ nō est p^m istās tpis mensuran
T.c. 59. tis motū ꝯti^m: vt pꝫ. 6. phy. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nulla forma pōt acq̄ri
ꝛ itēdi ꝯtinue. Et vlteri⁹. ḡ nulla forma pōt itēdi ꝯtinue:
pma ꝯn̄a ꝓbata est ꝛ 2a satis pꝫ: qꝛ si aliq̄ itensio pōt esse
ꝯtinua: nō ē rō: q̄re forma nō possit acq̄ri: ꝛ sine q̄te me
4m dia: stante pn̄tia agētis itendi. ¶ 4°. cuiuslꝫ forme nālis
q̄ pōt itendi ꝛ remitti est dare minimū. ḡ nulla forma pōt i
tendi ꝯtinue. an̄s pꝫ ex mltis locis phie. ꝯn̄a ꝓbat̄: qꝛ to
ta forma itensa itegrat̄ ex minimis: ꝛ qđlibꝫ minimū acq̄rit̄
in istāti: ꝛ nō in tpe: alias daret̄ mini⁹ minimo. si ḡ itēsio eēt
ꝯtinua: seq̄tur ꝙ aliq̄s mot⁹ ꝯtinu⁹ ꝯponeret̄ ex mutatis
eē: ꝛ tps mensurās cōponeret̄ ex istātib⁹ ꝑcise: que ipossibilia
A.t.c.p. sūt: vt pꝫ. 6. phy. ¶ Oēs he rōnes si bn̄ ispiciant̄ vident̄
ꝑ longū ꝓbare cōiter: siue ponat̄ ꝙ itensio forme fiat ꝫm gradus
ꝓcessuꝫ essentie: siue ꝫm gradus inesse tantum.

Oppo^m **Ad oppositū** arguit̄. si nulla itensio eēt ꝯtinua:
T.c. 19. nulla itensio esset mot⁹. ꝯn̄s est fal
suꝫ. Nā alteratio ē ver⁹ mot⁹: ꝛ h est 2x ꝫm. P. 5. phy. q̄dā
est de vna spē q̄litatis in aliā: q̄dā aūt īfra eādeꝫ spēꝫ: ꝛ h
est itensio vel remissio: vt ibi pꝫ. ꝯn̄a ꝓbat̄: qꝛ si nulla itē
sio sit ꝯtinua: vel q̄lꝫ itēsio fieret in istāti: ꝛ ꝑ ꝯn̄s eēt mu
tatio ꝛ nō mot⁹: vel fieret in plurib⁹ istātib⁹: sic tn̄ ꝙ iter
qđlibꝫ itēsuꝫ eē: ꝛ qđlibꝫ aliđ itensum eē mediaret q̄es: ꝛ
sic tota intensio esset itegrata ex mutationibus ꝛ quieti
bus. cōstat aūt ꝙ nullus motus est talis.

Rn̄deo h vidēdū est de pn̄li q̄sito: ꝛ de tactis i arguē
do: qm̄ ex illis isurgūt dubia circa q̄situ: ꝛ v̄i
tas seq̄ntiū q̄onū magis declabit̄. p° ḡ videndū est. vtrū
aliq̄ for^a corpal̄ possit ꝯti^e itēdi: 2°. vtrū cuiuslꝫ for^e q̄ ď
nouo acq̄rit̄: sit dare p^m istās eē ꝛ vlti^m: 3°. vtrū cuiuslꝫ
tal̄ for^e sit dare minimū: 4°. vtrū in qualibꝫ intensione
sit dare pmū intensum esse:

Quantuꝫ ad p^m dico: ꝙ posse ē aliq̄ꝫ for^am itēdi ꝯti^e
p⁹ ar^{lo}. qđ ꝓbo p° sic. Suppono me^m eē bn̄ dispo^m ad lumē: ꝛ aliqđ
corp⁹ luminosuꝫ illuminare istđ me^m ꝫ aliq̄ꝫ distātiā. Et cō

stat φ remotiorē ptē remissi⁹ illumiat: ꝛ signeť ī me⁹ illu
minato aliq̄ pars illuminata distās a corpore lumioso: ꝛ
v̄sus illā moueať corp⁹ lumiosuꝫ in aliq̄ tpe: tūc casu posi
to. arguo sic: in q̄libꝫ istāti tpis mēsurātis approximatio
nē corpis lumiosi: ps signata est magꝭ lucida q̄ꝫ fuerit in
aliq̄ instāti illi⁹ tpis p̄cedēte. ģ itensio lumis in illa pte ē
ɔtinua. ɔña pꝫ: qꝛ si nō sit ɔtinua. ģ fuit iterrupta per ge
tē mediā: ꝛ si sic cū in tpe mēsurante getē illā: signari pos
sint plura instātia: aliqđ instās erit in quo illa ps nō erit
magis lucida q̄ꝫ in aliq̄ p̄cedēte illi⁹ tpis: gnimo in q̄libꝫ
instāti tpis mēsurātis getē: fuit eq̄ lucida sicut in instāti
eiusdē tpis getis sequēte signato: qđcūqꝫ detur: qđ repu
gnat añti: añs aūt pꝫ: qm̄ in q̄cūqꝫ instāti corp⁹ lumiosuꝫ
est magis ꝓximū pti date q̄ꝫ in aliquo p̄cedēte eiusdē tē
poris. ģ ps data est magis lucida: q̄ꝫ fuit in aliq̄ p̄cedente
eiusdē tpis: ħ pꝫ. alias per approxiationē corpis lumino
si nō fieret magis lucida: qđ est ɔtra sensuꝫ: ſꝫ in q̄libꝫ in
stāti illi⁹ tpis corp⁹ luminosuꝫ ē magꝭ ꝓximū pti date q̄ꝫ
in aliq̄ instāti p̄cedēte eiusdē tpis: cū sit positū ipꝫ moue
2ᵐ ri ɔtinue v̄sus eam. ģ ꝛc. ¶ 2°. si nulla itēsio eēt cōtinua
seq̄reť φ per aliqđ tps agēs nāle potēs agere ī aliqđ pas
suꝫ eēt approximatū sufficiēter passo potēti ab illo pati: ꝛ
in oī dispōne nec̄ia ad agēdū ꝛ patiēdū: ꝛ nullū esset ipe
diēs actionē agētis in passuꝫ: ꝛ tñ nō ageret: ɔñs istud est
T.c.50. cōtra nāꝫ ꝛ ipoſe nālr: vt pꝫ ex p̄ de gnōne. ꝛ.9. meta. ꝛ qđ
.ꝛ.51. forti⁹ est pꝫ eē vex ad sensuꝫ. ꝛ vlteri⁹ ē: qꝛ q̄ rōne ħ ɔtin
T.c. 10. geret per aliq̄ꝫtulū tps posset ɔtingere per q̄ꝫtūcūqꝫ: ꝛ sic
nunq̄ꝫ ageret in ipm. ɔña ꝓbatur. ponať gr̄a exempli ali
qđ calefactiuū approximatū corpori: iā aliq̄lr actu calo:
ꝛ potēti ab illo magis calefieri: ꝛ sit in oī dispōne reqsita
ex pte vtriusqꝫ ad actionē: ꝛ nullū sit ipediēs vt sumiť in
añte: aut ħ calefactiuū: in q̄libꝫ pte tpis sue p̄ñtie: agit in
partem calefactibilem sibi proximam aut non. Sic si er
go calefactibile illud ſm illā ptē per totū tps p̄ñtie agē
tis fit ɔtinue magis ꝛ magis calm: ꝛ per ɔñs itēsio aliq̄ ē
ɔtinua: cui⁹ oppoᵐ sumiť in añte. Si nō. ģ nō in q̄libꝫ pte
Rño. tpis dati agit: ꝛ pꝫ ɔña. ¶ Forsan diceť φ illđ actiuū p⁹
per aliqđ tps disponit passuꝫ ad calorē: ꝛ ī aliq̄ instāti ter
minate tps sufficiētis dispōnis cāt calorē: ꝛ in aliq̄ tpe se
quēte imediate illud istās disponit ad eē magꝭ calm. Et
cū disposuerit sufficiēter passuꝫ ad esse magis calm: facit
ipꝫ in istāti termināte magis calm: ꝛ iterū disponit: ꝛ sic
deinceps q̄ꝫdiu erit p̄ñs vel fecerit euꝫ sic intēse calm: vt
nō possit magis: ꝛ sic agēs per nullū tps ē p̄ñs gn agat vł
ſm formā illā cui⁹ est p se actiuū: vel ſꝫ dispōnes illi⁹ for
me: q̄uis nō sp ſꝫ formā illā agat: nec ħ est nec̄iuꝫ: ꝛ tñ i
ɔ illaꝫ tēsio forme nō ē ɔtinua in tpe aliq̄. ¶ Cōtra p̄ p rñsionē
rñeꝫ in aliq̄ tpe ħ actiuū ɔtinue disponit eandē ptē passi. ģ in
q̄libꝫ instāti illi⁹ tpis passuꝫ est magis dispositū: q̄ꝫ in ali
quo instāti eiusdē tpis p̄cedēte. Et vltra. aut in q̄libꝫ istā
ti in quo est magꝭ dispositū: ē magis dispositū dispōne al
terius rōnis a q̄libꝫ q̄ fuit dispositū in aliq̄ p̄cedēte instā
ti. v̄bi gr̄a. in istanti a. est dispositū p raritatē: ꝛ in instāti
b. sequēte est dispositū per siccitatē ꝛ in instāti c. sequēte
p aliā formā: ꝛ sic sp. Aut nō in q̄libꝫ instāti est magis dis
positū dispōne alteri⁹ rōnis: ſꝫ in aliq̄ est magis dispositū
dispōne eiusdē rōnis: q̄ p̄us fuit min⁹ dispositū. Primuꝫ
dici nō pōt. alias oporteret dicere φ in illo tpe īfinite for
me diuersarū rōnū fuissent successiue genite ꝛ corrupte ī
illo subo: sic in īfiᵐ significari p̄ñt istātia in q̄libꝫ ɔtinuo
tpe: relinqtur ģ 2ᵐ: ꝛ per ɔñs φ itēsio aliq̄. s. illi⁹ dispōnis
Rño (q̄cūqꝫ sit illa) sit ɔtinua: ꝛ habeť ꝓpositū. ¶ Sꝫ diceť
φ illa dispō est rarefactio vel ɔdēsatio: q̄ nō sunt mot⁹ ſꝫ
aliq̄s formas: realr subo īherētes q̄ ꝓpe dicanť q̄litates:
ſꝫ magis sunt mot⁹ ſꝫ situ vel locū. iō. n. subm est rari⁹: qꝛ
maiorē locuꝫ occupat: vel qꝛ ptes ei⁹ remoti⁹ iacent: ꝛ iō
mot⁹ talis nō est ꝓpe itēsio ſm φ cōiter q̄riť de intēsiōe.
¶ Cōtra ħ: qꝛ sic ɔcediť φ rarefactio est alteratio: ꝛ rare ɔ rñeꝫ
fieri est alterari sic magis rarefieri dꝫ ɔcedi eē intēdi ſꝫ
raritatē. ¶ P̄. nō videť verū φ q̄dlibꝫ qđ fit magis tale
ſm aliq̄ꝫ q̄litatē fiat magis rarū vel densuꝫ. v̄bi gr̄a. cum
vna turris vel lapis aliqs durissimus flante vēto calefit
nō ē v̄isimile φ rarefiat ꝛ maiorē locū occupet aut mino
rē q̄ꝫ p̄us. Itē manifeste ħ tolliť in intēsiōe luminis ī ali
qua pte multū remota a cādela: quā ptē cādela vel nō ra
refacit vel p̄us saltē intēdiť lumē in pte illa: q̄ꝫ ipsa rare
fiat a cādela: qꝛ cādela nō rarefacit ptē remotā nisi p̄us
rarefaciēdo ꝓpinq̄s: q̄s vt pꝫ ēt si rarefaceret: nō sic cito
tñ sic illuminat. Et fortificať: qꝛ poſe est φ iuxta ptē illā
in q̄ intēdiť lumē sit agēs ɔdensans: ꝛ sic silr illa pars con
dēsabiť: ꝛ tñ fiet per approximationē cādele ɔtinue ma
gis lucida: nec facio vim: an rarefactio sit dispō ad lumē
vel ɔdensatio: qꝛ si ponať φ ɔdensatio sit dispō ad lumē:
ponať φ tūc aliqđ rarefactiuū sit ꝓpinquū illi pti: ꝛ eodē
mō ꝓbať ꝓpositū. ¶ P̄. arguo ɔ pᵃᵐ rñsionē ꝛ hāc 2ᵃᵐ sił: ɔ duas
qꝛ sic calefactiuo p̄ñte in quocūqꝫ istāti subm est sufficiē rñones.
ter dispositū ad calorē. Et nullū adest ipedimētū: ipsum
subꝫ ē calm: sic eodē calefactiuo eodē mō p̄ñte: quocūqꝫ
instāti subm est magis dispositū ad calorē q̄ꝫ eēt p̄us: cuꝫ
nō eēt sufficiēter dispositū: eodē inq̄ꝫ instāti subꝫ est ma
gis calm q̄ꝫ eēt p̄us: ꝛ per ɔñs nō solū in dispōnib⁹ calo:
ſꝫ ēt in ipso calore est itētio ɔtinua. ¶ Huic ēt attestatur
sensus: experiť. n. qlꝫ cū manū approximat igni: φ postq̄ꝫ
icipit sentire calorē: si in eadē approximatiōe teneat ma
nū: sentit ɔtinue se magꝭ ꝛ intēsi⁹ calefieri. ¶ Cōtra hāc obones
ɔnem pōt sic argui: si sit aliq̄ intēsio ɔtinua seqtur φ for ɔ p̄dcā.
ma intēsa sit īfinita: ɔñs est falsuꝫ: ɔña ꝓbať. ponať φ al
bedo in a. intēdať per tps b.c. ꝛ sit b. instās in quo incipit
itensio: ꝛ c. sit instās in quo ɔpleta est: ꝛ sit c. instās p̄ñs. tē
sic: in īfinitū mior albedo seu gradus vel pars albedinis
q̄ꝫ est hec totalis albedo: q̄ nūc in instāti c. est ɔplete acq
sita in a. post instās b. ģ hec albedo demonstrādo eā totā
q̄ est acqsita in tpe b.c. p̄cise: ē albedo īfinita. (Et loquor
hic de maioritate ꝛ minoritate: ꝛ silr īfinitate intensiua)
ɔña pꝫ: qm̄ q̄libꝫ albedo vel pars albedinis acqsita post
instās b. est alicui⁹ q̄ꝫtitatis intēsiue. nullū aūt q̄ꝫtū infiᵐ
ē min⁹ aliq̄ finito. ģ tota albedo ē īfinita intēsiue. ¶ Itē 2ᵐ
pꝫ ɔña: qꝛ si in īfiᵐ minor pars est post b. acqsita q̄ꝫ est hec
tota albedo. ģ hec tota albedo ē in īfiᵐ maior q̄ꝫ illa pars
ꝛ vltra. ģ hec albedo ē īfinita. Añs aūt ꝓbať: qꝛ pluſq̄ꝫ in
duplo mior albedo q̄ꝫ est hec tota ē acqsita in a. post b. i
stās: ꝛ silr pluſq̄ꝫ in q̄druplo minor: ꝛ sic in īfiᵐ. ģ in infiᵐ
minor albedo q̄ꝫ est hec tota ē acqsita in a. post instās b.
assumptū pꝫ ex quo intēsio poniť ɔtinua. Nā ſm ħ talis
forme sūt ptes ꝓportionales īfinite. ¶ Eodē pōt ꝓbari
nō eē poſe aliq̄ꝫ formā remitti ɔtinue. Nā seq̄reť φ forᵃ
remittēda eēt īfinita: qm̄ in īfiᵐ minor ps ei⁹ corrūpeť ꝛ
in īfiᵐ minor ps q̄ꝫ est ipsa eēt p̄us in ea. ¶ Cōtra ħ ideꝫ 3ᵐ
p̄ñt adduci alie rōnes p̄hice q̄ tacte sunt. s. in p̄n°. q. Ad ħ
ēt videnť eē auc. P. ꝛ Cōmē. ait. n. P. 8. ph̄y. φ neqꝫ auge T.c. 23.
ri neqꝫ minui possibile est ɔtinue: ſꝫ est meᵐ. s. quies. ꝛ in
fra. Silr aūt est ꝛ in alteratiōe q̄libet. nō. n. sic ptibile in
īfinitū ē: qđ alterať: ꝓpter ħ ꝛ alteratio ſꝫ velox fit mul
totiēs sic ɔgelatio. vbi aūt hec lr̄a hꝫ velox lr̄a ɔmēti hꝫ
subito: ꝛ Cōmē. exponit. i. in istāti: videť ģ mens. P. eē φ
neqꝫ augᵗᵒ neqꝫ diminutio: neqꝫ alteratio ē ɔtinua: ſꝫ in
terrūpiť p getē. Et ibidē inuit Cōmē. rōnē h⁹: qꝛ cuiuſlꝫ Cō. 23.
forme nālis ē dare mimā ptē ī actu: ꝛ illa fit ī istāti: vt. s.
arguēdo tactū ē. iō. d. Cōmē. ibidē: φ nō ē ħ mot⁹ ɔtinu⁹
in rei v̄itate: nisi mot⁹ localis q ē velocissim⁹ motuū. Et

fine ɔmenti ɔtra alfarabiū dicētē q̄ de diffinitione motus in vl'i appet ɔtinuatio: dicit q̄ iste s̄mo nō est verus: s₃ nō appet h̄ nisi in motib⁹ localib⁹ de q̄b⁹ d'r hoc nomē mot⁹ pncipal'r. In alijs aūt motib⁹ in q̄busdā est possibile: vt appet ɔtinuo. s. vt ptes eoꝝ inueniant̄ nō distincte abinuicē. Et in q̄busdā nō appet h̄: q₂ ptes eoꝝ non inueniunt̄ s̄m hūc modū. Idē ponit 3° phy. videmus inq̄t q̄ motus augmēti ɀ diminutiōis sūt plures mot⁹ ɀ sequit̄. Et silr est dispō in plurib⁹ dispōnib⁹. ¶ Ad rōnē factā respondeo negādo ɔñam. ¶ Et ad ꝓbationē posito casu cōcedenda est hec: in īfinitū minor ps albedinis q̄ꝫ est hec tota albedo ɔpleta acq̄sita in c. fuit acq̄sita post b. ista tñ nō est ɔcedenda: aliq̄ pars albedinis in īfinitū minor q̄ꝫ est hec tota albedo ɔplete acq̄sita in c. fuit acq̄sita post b. p̄ma. n. est v̄a: q₂ plus q̄ꝫ in duplo minor pars q̄ꝫ est hec tota albedo fuit ɀc. ɀ plusq̄ꝫ in triplo minor. ɀ sic in īfinitū. vñ ista est vl'is: ɀ iste termin⁹ minor pars supponit cōfuse tñ: s₃ scd'a est ptclaris ɀ ly minor pars supponit determinate: eo q̄ nō seq̄tur terminū confundentē: sic̄ in p̄ᵃ. Et q₂ q̄lib₃ singularis ei⁹ est falsa. Nā q̄cūq₃ pte demonstrata hec est falsa ꝓpter falsā₃ iplicationē. hec pars in īfinitu₃ minor q̄ꝫ est hec tota albedo. fuit acq̄sita: sic̄ hec est falsa: hec pars ē minor in īfinitu₃ q̄ꝫ hec tota albedo: iō illa pticularis falsa ē ɀ sua opposita est vera. s. hec: nulla pars in īfinitū minor q̄ꝫ ē hec tota albedo fuit acq̄sita post b. exēplū habet̄ in simili: demōstrata nāq₃ aliq̄ magnitudine: hec est v̄a. in īfinitū aliq̄ pars hui⁹ magnitudinis: est minor q̄ꝫ est hec magnitudo: ɀ hec ē falsa: aliq̄ pars hui⁹ magnitudinis est in īfinitū mīor q̄ꝫ est hec magnitudo. Primū p₃: q₂ plusq̄ꝫ in duplo aliq̄ pars hui⁹ est minor q̄ꝫ hec magnitudo: ɀ plusq̄ꝫ in triplo aliq̄ pars ɀc. ɔña p₃. ɀ p̄ma pars añtis v'ificat̄ pro 4ᵃ pte hui⁹ magnitudinis. ɀ 2ᵃ pro .8. pte: ɀ sic semp pro alia ɀ alia. Or aūt illa indefinita sit falsa p₃: q₂ q̄lib₃ eius singularis est falsa: ɀ sua ɔtradictoria v̄a. hec. n. est v̄a nulla pars hui⁹ magnitudinis ē in īfinitū minor q̄ꝫ est h̄ magnitudo. q̄lib₃. n. ei⁹ singularis est v̄a: vt p₃ inductiue. cōcedo ḡ illā. in īfinitū minor pars albedinis ɀc. Sed dico q̄ non seq̄tur. ḡ hec albedo est albedo īfinita: sic̄ nō seq̄tur in īfinitū minor pars ē h⁹ magnitudinis q̄ꝫ hec magnitudo. ḡ h⁹ magnitudo ē īfinita. Nā añs est verū ɀ ɔñs falsum. Et ꝓbatio ɔñe pcedit ac si daret̄ ista. mior ps albedis. in īfinitū fuit acq̄sita post b. quā tñ nō ɔcedo. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē ɔñe dōꝫ est: q̄ si ly illa, in ɔñte p̄ᵉ ɔñe teneat̄ relatiue: vlterior ɔña nō val₃: quia. s. infert̄. ḡ hec albedo est īfinita. Et rō ē: q₂ in añte ei⁹ q̄d est ɔñs p̄me ɔñe nō fit cōparatio huius albedinis ad aliquā ei⁹ partē determinate. Nā extremū illi⁹ cōparatiōis. v₃. h̄ totū: illa pars supponit confuse tñ: sic̄ ɀ suū añs ad q̄d refert̄. s. ly pars. acceptū in añte p̄me ɔñe. Si v'o ly illa. staret demonstratiue: tunc q̄cūq₃ pte demōstrata ɔña esset bona: s₃ eius añs q̄d est ɔñs p̄me ɔñe esset falsū: ɀ p̄ᵃ ɔña nō valeret. exemplū p₃ in hac ɔña. in īfinitū aliquis nūerus maior est binario. ḡ binarius est in īfinitū minor q̄ꝫ ille nūerus. Nā añs est verū: q₂ plus q̄ꝫ in duplo aliq̄s nūerus maior est binario: ɀ plusq̄ꝫ in triplo aliq̄s nūerus maior est binario: ɀ sic in īfinitū. ḡ in īfinitū aliq̄s numerus maior ē binario. Et p̄ma pars añtis v'ificat̄ pro quinario: ɀ 2ᵃ pro septēnario: ɀ sic de singulis: ɀ tñ ɔñs est fals₃: si ly ille teneat̄ demōstratiue: quicūq₃ nūerus demōstret̄ per ipm. Si aūt teneret̄ relatiue ipm eēt verū. Nā sensus ei⁹ eēt q̄ binari⁹ est plusq̄ꝫ in duplo aliquo nūero minor: ɀ plusq̄ꝫ in triplo est aliquo nūero minor: ɀ sic in īfinitū: ɀ totū hoc est verū: tñ nō seq̄tur q̄ binarius est īfinite paruitatis: aut q̄ aliq̄s numer⁹ maior binario sit īfinitus: q₂ etiā nō seq̄tur q̄ aliquo numero binarius sit in īfinitū minor. ¶ Ex his p₃ respōsio ad aliā rōnē que fit ad ꝓbandū q̄ īpossibile est aliquā remissionē eē ɔtinuā. ¶ Ad auctēm. P. dicendū q̄ nō est ad ꝓpositū. nā intentio. P. est ostēdere: q̄ nō oia semp mouent̄ ɔtra quosda₃ qui dicebāt oia semp moueri ɀ nūq̄ꝫ q̄escere: q̄uis hoc lateret sensu₃: Et q₂ ipsi: vt. d. P. nō determinabāt quo motu vel q̄bus motib⁹: dicebāt entia semp moueri: iō in q̄libet genere mot⁹ ostēdit hoc esse falsu₃. Et p° q̄dē in motib⁹ augmēti. Et. d. q̄ neq₃ augeri ɀ minui posse est cōtinue. i. semp: s₃ ē ɀ mediū. s. q̄escere. istud pōt itelligi de vtroq₃ sigillatim. v₃. q̄ nō est possibile rē aliquā semp augeri: s₃ aliquo tēpore auget̄ ɀ aliquo tpe q̄escit: ɀ iterū aliquo tēpore auget̄. Et silr de diminutiōe vel de vtroq₃ sil'. v₃. q̄ nō ē posse vnā rē augeri ɀ diminui sine q̄ete media: s₃ necesse ē iter augmētū ɀ ei⁹ diminutionē q̄escere: ɀ h̄ modo videt̄ exponere Cōmē. Quolib₃ aūt p̄dictoꝝ modoꝝ intelligat̄: adhuc stat q̄ aliq̄d augmētū sit ɔtinuū ɀ in tpe: ɀ silr aliq̄ diminutio: q̄uis nulla duret sp: ɀ codē°. d. P. d' alteratiōe. nihil. n. alterat̄ ɔtinue. i. semp: s₃ aliq̄n q̄escit: q̄d pōt ɔtingere tā q̄n alteratio ē subita ɀ istātanea: sic̄. d. P. de ɔgelatione: q̄ꝫ q̄n est ptibilis ɀ ɔtinua: vt ipe statim ꝓbat de sanatiōe ɀ īfirmatiōe: necē. n. est: vt. d. q̄ cū quis mouet̄ de sanitate in egritudinē: ɀ postea eꝫ q̄ in medio hoꝝ motuū sit q̄es. ¶ Idē ōndit postea de motu locali. Nā q̄dā q̄escūt in ꝓprijs locis: ɀ ex illis tñ violenter mouent vt grauia deorsu₃: ɀ iō talia nō mouent̄ cōtinue. i. sp ɀ tñ ɔstat q̄ mot⁹ localis ɀ violētus ɀ nālis est ɔtinuus. i. nō iterrupt⁹ per q̄etē mediā: q̄uis nō ois sit ɔtinu⁹. i. ppetuus: ɀ iō q̄ inducūt. P. decipiunt̄ per equocationē huius termini ɔtinuū vel ɔtinue. ¶ Ad Cōmē. aūt dōꝫ q̄ satis obscure in illo ɔᵗᵒ locutus ē ɀ incerte ɀ plusq̄ꝫ exposceret sn̄ia text⁹: nihilomin⁹ hec bona videt̄ fuisse itētio: q̄ ɔtinuitas ɀ diuisibilitas dr̄iter ɔuenit motui locali ɀ alijs. Nā locali ɔuenit vl'r: q₂ ois mot⁹ localis ē ptibilis: ɀ nullus ē subit⁹ vel istātane⁹: alteratiōi v'o nō ɔuenit vl'r. Nā q̄dā sūt istātanee ɀ nō ɔti^e: ɀ h̄ ēt inuunt expsse v'ba ei⁹ allegata: ɀ istud pōt h̄re v'itatē: verūtñ vna rō quā ibi adducit v'r ꝓbare vl'r q̄ nulla augmētatio sit ɔti^e ɀ per idē fundamētū quo arguit posset ēt argui de alteratiōe: q̄ nulla sit ɔtinua saltē s̄m expressionē: s₃ illa rō soluet̄ in fine. q. q₂ ipsa tacta ē in arguēdo ad q̄onē: ɀ si ɔᵗᵒʳ sic vl'r ab oī aug^to ɀ alteratiōe voluisset negare cōtinuitatē ɀ ptibilitatē nō eēt acceptāda aucto. ei⁹ cū supra demra^m sit ꝓbatū opp^m.

Quantum ad 2ᵐ artᵐ premitto aliquas dist. Una est q̄ formarū ɔtingit q̄sdā idiuisibil'r ɀ sil' totas acq̄ri subito: ɀ q̄sdā diuisibil'r s̄m se: ɀ q̄libet ptē sui: ita q̄ añ q̄lib₃ acq̄sita sit aliq̄ ps ei⁹: q̄sdā ēt cōtingit acq̄ri s₃ aliquā ptē idiuisibil'r: ɀ s₃ aliq̄ꝫ diuisibil'r. i. q̄rūdā aliq̄ ptē acq̄ri sil' tota₃: aliq̄ꝫ v'o diuisibil'r: sic q̄ nulla ei⁹ ps sil' tota acq̄rat̄. silr⁹ pōt distigui de deperditiōe formarū. mēbra distinctionis p₃. p̄ᵐ q̄dē in aīa rōnali ɀ alijs plurib⁹ q̄ fiunt in istāti. 2ᵐ aūt p₃ in illuminatione medij s̄m aliā ɀ aliā ei⁹ ptē. q̄ fit pcisse ad ɔtinuā approximationē corpis luminosi. v'bi grā. sit corp⁹ luminosu₃ q̄escēs in aliq̄ pte medij: ɀ post q̄etē moueat̄ ɔtinue per aliq̄d tps v'sus ptes tenebrosas: q̄s p̄us pp distātiā nimiā non poterat illuminare: lumē q̄d fiet in ptib⁹ p̄us tenebrosis: fiat total'r ptibil'r: nec aliq̄ erit pars medij illuminata añq̄ꝫ nō sit aliq̄ ps ei⁹ illuminata: sic̄ nō erit aliq̄ ps spatij ptrāsita a corpore luminoso q̄ p̄us nō sit aliq̄ ei⁹ ps ptrāsita in tali approximatiōe. Itē p₃ in latitudine itēsiua luminis in eadē pte medij ad cōtinuā approximationē corpis luminosi: q̄ itē: ē ɔti^e: vt ꝓbatū ē i pce^{ti}. q. ¶ 3ᵐ p₃ i totali lumie c⁹ ps aliq̄ sit fcā i istāti: ɀ alia i tpe. v'. g. si cāet̄ subito i me⁹ aliq̄d corp⁹ lumiosū i aliq̄ tpe: sequēte istās sue crea

tiõis moueat̃ visus aliquã ptẽ mediũ nõ prius lucidã. Hoc posito aliq̃ ps luminis cãti a corpe lumĩoso dato ẽ fcã tota sil'ea.s.q̃ facta est in instãti sue creatiõis.nã in instãti nõ põt eẽ successio. Et alia q̃ facta est in tpe sequẽte:facta est ẽm qõlibz sui pticulariter:vt pz ex iaz dictis.q aũt aliq̃ sit facta in instãti sue creatiõis pbat̃:qz in illo instãti aliqua pars medij est tota sil' illuminata.ġ aliq̃ ps luminis est tota sil' cãta.pz ɔña:qz vt dcm est in instãti nõ est possibilis successio.añs pbat̃:qz alias pars ppinquior tali corpori prius esset illuminata q̃ remotior:qd est falsuz:qz eadẽ rõne ita ɔtingeret de facto de illuminatione medij a sole:ꝛ sic aliq̃ ps parua.vbi grã.digitalis imediata soli in aliquo certo tpe illuminaret̃ pᵒ:ꝛ zᵃ pars ei eq̃lis illuminaret̃ in tpe sequẽte:ꝛ cõstat q non in minori:qz nõ plus põt sol in partẽ remotiorẽ q̃ in ppinquiorẽ sic ġ tota ps bidigitalis saltẽ in duplo tẽpore illumiabit̃:q̃ digitalis pma:ꝛ q̃drigitalis in quadruplo vel maiori:ꝛ sic cũ quasi innũerabiles ptes tales sint inter solẽ ꝛ extremã partẽ mundi sibi oppositã tñ tẽpus laberet̃ post ascensuz solis sup oriçontẽ anteq̃ extrema pars mundi foret illuminata:qd sensibil'r pciperemus seu ad sensuz videremus partẽ oriẽtalẽ eẽ illuminatã duz adhuc occidẽtalis tenebrosa existeret cuiᵘ oppositũ pz sensu. ¶ Nec põt dici q q̃uis totũ mediũ:aut aliq̃ pars eiᵘ sil' tota illuminaret̃:ita q nõ vna prius ꝛ alia posteriᵘ:nulla tñ pars luminis sil' tota cãtur:sz ptibil'r quelibz. Nã si illud corpᵘ luminosum cãret̃:ꝛ per tps sequẽs imediate gesceret nõ intensius lumẽ eẽt cãtũ in aliquo instanti illiᵘ tpis q̃ in aliquo instãti pcedẽti:qm corpᵘ lucidũ q̃tocũqz tpe sit in eadẽ ppinquitate ad partẽ illuminabilẽ:q̃ non variet̃ ẽm se aliter: nec ipz sil'r vt suppono ad pñs:nõ magis illuminat vel intendit lumẽ q̃ prius:ꝛ per ɔñs nõ in tpe sz in instãti totũ illud lumẽ in illa pte cãtur.ġ vel in pᵒ instãti:ꝛ habet̃ ppositũ:vel in alio seq̃nte:ꝛ tũc seqtur q per tps actiuũ sufficiẽs fuit pñs passiuo sufficiẽti ꝛc̃.ꝛ nõ egit:qd est ɔtra naturã agẽtis nãliter. ¶ Si non in pᵒ nõ est rõ cur in alio postea cũ nec agens nec passuz sint magis potẽtia:postq̃ tẽ supponit̃ ita eẽ ꝛ cetera fore paria. Quãtũ ẽt ad corrũpi formã pz distinctio facta. Primũ qdez mẽbrũ in aliq̃ possibili per dei potentiã.s.in annihilatione aie rõnalis: vel etiã corruptiõe aliarũ aiarũ:ꝛ formarũ q̃ non pñt ptibiliter acquiri. zᵐ pz cũ corpᵘ luminosũ post quietẽ eiᵘ: in aliquo loco motu ɔtinuo elõgat̃ a partibᵘ vltimis q̃s illuminabat. 3ᵐ pz si corpᵘ luminosuz aliquo tpe sic elõgaret̃ ꝛ in instãti terminãte corrũpet̃ vel ãnihilaret̃. Nã totũ lumẽ qd vel in diuersis ptibᵘ medij illuminati remotis: vel in eadẽ pximiore tpe elõgationis corruptũ esset: esset corruptũ ptibil'r:reliq̃ eiᵘ pars eẽt corrupta tota sil' in instãti corruptiõis corporis lumiosi:q̃uis hoc nõ semp ɔtingat:sic cũ in aliqbᵘ subiectis post absentiã luminosi per aliqd tps:lz breue valde remanet lux:vt di.3.dcm ẽ. ¶ Alia distinctio est de eo qd dr̃ hr̃e pᵐ ꝛ vltiᵐ instãs eẽ sui. Nã aliqd hr̃e pᵐ instãs esse sui:põt dupl'r itelligi. vno mõ q ipz sit in aliquo instãti ꝛ ante instãs illud nihil eiᵘ fuit. Alio mõ q sit in instãti aliquo ꝛ añ illud instãs ipm nõ fuerit:q̃uis aliqd eiᵘ fuerit. Eodẽ mõ põt distigui de vltimo instãti.s.qz in istãti aliquo est:ꝛ nihil eiᵘ erit post illud istãs:vel qz ipz nõ erit post illud istãs:q̃uis erit aliquid eiᵘ. ¶ Itẽ cũ querit̃. vtrũ sit dare vltimũ vel pmũ istãs ꝛc̃.hoc põt itelligi dupl'r.s.an de facto hoc vel illud cõtingat:seu nãliter possint ɔtingere:ꝛ an absolute:ꝛ per quãcũqz potentiã nãlem:vel supnãlez seu diuinã. Iuxta pmũ sensuz pmo tractando difficultatẽ istã dico q cum vtraqz pars ɔtradictõis de inesse circa mãm istã sit possibilis absolute:vt post patebit:ꝛ q̃ sit vã nõ plene p experientiã nobis innotescat:nõ põt altera sufficienter demonstrari:tenendo tñ qd pbabilius mihi videt̃ ꝛ magis consonũ physicis dictis:pono aliquas ɔnes. ¶ Quarũ pᵃ est pᵃ ɔ. q ois forma ipartibil'r ẽ se totã acquisita hz vel habuit pmũ instãs sui esse:añ qd nihil eius fuit. Probat̃ qm de q̃libz tali forma verũ est nunc vel aliquãdo verũ fuit dicere q hec forma acquirit̃ si nunc.ġ nunc pmo est:ꝛ si aliquãdo prius.ġ tunc pᵒ fuit:q̃cũqz.n.ipartibil'r fiunt sil' fuũt ꝛ facta sunt:ꝛ que ipartibil'r acqrunt̃:sil' ẽt acquisita sũt. q aũt ante illud istãs nihil eius fuerit pz.alias nõ ipartibil'r fuisset acq̃sita:sz pars ante partẽ. Primũ assumptuz pbat̃:qm nõ appet possibile nãliter:q de aliq̃ re demonstrata sit verũ dicere de pterito hoc nõ semp fuit acquisitum ꝛ fuit acq̃situ:nisi de pñti aliquãdo fuerit verũ dicere hoc acqrit̃:sic etiã ecõuerso nõ apparet possibile:vt sit verũ de aliquo dicere:hoc acquisiuit a.ꝛ nõ semp habuit a.nisi aliquãdo verũ fuerit dicere de pñti hoc acquisiuit a.alias:vt.d.P.circa pnᵐ.6.phy.ɔtingeret q aliqd transiuit a.nõ aliquãdo transiens a.ꝛ q iuit ad a.qui tñ nunq̃ fuit iens ad a.qd non appet nãliter possibile. ¶ Scda ɔ. q ois forma ẽm se totaz pticulariter acq̃sita hz vel habuit pmũ istãs sui eẽ ante qd tñ aliqd eius:ꝛ cuiuslibet qd est eius aliquid fuit. Probat̃:qz quelibz talis acqrebat̃ continue in aliquo tẽpore pmo.ġ in istãti terminãte illud tẽpus ipsa fuit pmo cõplete acquisita:si aliqd istãs preteritũ fuit finis illius tẽporis:vel si istãs pñs:sit finis illius: ipsa nũc pmo est ɔplete acquisita:ꝛ per ɔñs ipsa nũc pmo est. Et ne oporteat hoc frequẽter replicare deinceps:cuz dicam hz pmuz istans vel vltimũ:itelligit̃ cõiter pro habere vel habuisse:qz hoc nõ variat ppositũ:q aũt aliqd eiᵘ ꝛ cuiuslibz qd est eius aliqd fuerit ante illud istãs:pbatur:qz alias aliqd eius ẽm se totũ sil' acqrebat̃ pᵒ in instanti terminãte tẽpus illud:ꝛ per ɔñs nõ ẽm se totã ipsa forma partibil'r acquirebat̃:cuiᵘ oppoᵐ supponit̃. ¶ Tertia ɔ.ois forma ẽ se totã sil' perdita hz pᵐ istãs sui nõ eẽ: ante qd imediate qõlibet eius fuit:ꝛ nihil eiᵘ erit post illud:pbat̃:qz a q̃libz tali subm aliquãdo indiuisibil'r trãsmutat̃.ġ aliqñ ipsa pᵒ tota nõ est:pz ɔña:qz q̃ncũqz aliqd ab aliquo idiuisibil'r trãsmutat̃:tũc pᵒ sil' ab eo transmutatũ est:qm aũt subm est transmutatũ a forma illa nõ est: vlteriᵘ si idiuisibil'r trãsmutat̃ ab illa nõ prius trãsmutabat̃ ab vna pte ꝛ posteriᵘ ab alia:ꝛ per ɔñs imediate ante istãs transmutationis hz eã totã:ꝛ post nihil hz ex ea. ¶ Quarta ɔ. q ois forma ẽm se totã partibil'r pdita habet pᵐ istãs sui nõ esse:añ qd aliqd eiᵘ ꝛ cuiuslibz qd fuit aliqd eius prius nõ fuit. Probat̃ rõne facta cõsil'r ad scdaz ɔnem:qz q̃libz talis perdebat̃ cõtinue in aliquo tempore pmo.ergo in fine illius tẽporis pmo tota fuit perdita: ꝛ per ɔñs tunc pᵒ tota non fuit:accipiendo tota sincathegoreumatice. Item eius ꝛ cuiuslibz qd fuit eius aliquid fuit prius perditũ:alioquin nõ ẽm se totã partibiliter perdebatur. cõtra positũ.ġ aliquid eius ꝛ cuiuslibz eius aliquid prius non fuit. ¶ Quinta ɔ. q nulla forma idiuisibiliter perdita habuit vltimũ instãs:in quo ipsa aut aliqd eius fuit. Probat̃:qz q̃libz talis habuit istãs pmũ sui nõ esse ante qd imediate qõlibet eiᵘ fuit:ꝛ post qd nihil eiᵘ fuit:vt pz ex 3ᵃ. Si ġ ipsa aut aliqd eius habuit vltimũ instans sui esse illi instãti fuit imediatũ instãs pmũ sui non esse.nõ ɔtingit aũt instãs eẽ imediatũ instãti:vt nũc suppono ꝛ pbabit̃ in scdo. ¶ Sexta ɔ. q nulla forma ẽm se totã partibiliter perdita hũit vltimũ instans in quo ipsa aut aliquid eius fuit:ꝛ post qd nihil eiᵘ fuit. Probat̃:qz quelibz hõ habuit pmũ instans in quo nihil eius fuit:vt pz ex q̃rta. Si ergo ipsa aut aliquid eius habuit vltimũ in quo fuit:illi fuit imediatũ instãs:in quo pmo nihil eiᵘ

Marginalia: 3ᵐ tex. 3ᵒ.io. — zᵃ distĩ. — T.c.6.7 ꝛ.8. — zᵃ ɔ. — 3ᵃ ɔ. — 4ᵃ ɔ. — 5ᵃ ɔ. — 6ᵃ ɔ.

fuit. Rursus: q2 tota ptibiliter perdebat̄ nihil eius fuit
in aliquo instanti: quin post illud instās aliqua pars illi
us fuerit: ⁊ per ɔ̃ns nihil forme habuit vltimū istans in
7ª ɔ̃ quo fuit: ⁊ post nihil eius fuit. ¶ 7ª ɔ̃. ꝙ oīs forma ſm se
totam ptibilr pdita habuit vltimū instās in quo ipsa fu
it: ⁊ post qđ nō q̄libz eius fuit: aliquid tñ eius fuit. Pro
batur: q2 quelibet talis forma: aut fuit per istans tm̄: aut
per tp̄s aliqđ. Si tm̄ per instans: aut post illud nihil ei⁹
fuit: aut aliquid eius fuit: ⁊ nō q̄lz eius fuit. non pōt di
ci pᵐ. vt pz ex 6ª ɔ̃ne. relinquit̄ g̊ 2ᵐ: qđ est ppoᵐ. Si vo
ipsa fuit per aliqđ tp̄e: sumat̄ totū tp̄s in quo ipsa fuit et
q̄libet ei⁹. q̄uis hoc nō oporteret addere: q2 si ipsa fuit
q̄libet eius fuit. ⁊ sumat̄ post illud totū tp̄s in quo non
q̄libet eius fuit: ɔ̄stat ꝙ inter ista tp̄a nullū est tp̄s me
diū. alias in illo toto medio vtraq3 harū cōtradictoriarū
fuisset falsa. b. est. b. nō est. sit b. nomē ppriū ipsius forme
totius carhegoreumatice sumpto vocabulo. pma enim
fuisset falsa: qm̄ illud tp̄s sequebat̄ totum tp̄s in quo b.
fuit. ¶ Item 2ª fuisset falsa: qm̄ p̄cedebat totū tp̄s in q̊
b. non fuit. copulabant̄ g̊ tp̄a illa vno instāti ad cōez mo
dum loquendi: aut ergo b. fuit in illo instanti: aut non. si
non: cum ipsa in toto tp̄e p̄cedente fuerit: sequit̄ ꝙ in illo
instanti aliquid eius sit perditū. ⁊ p ɔ̃ns non tota sinca
tegoreumatice ptibilr pdebat̄: cuius oppoᵐ ponit̄. Si āt
fuerit in illo istanti: ⁊ cōstat ꝙ ipsa nō fuit post illud: aut
aliqd eius fuit post: ⁊ habet̄ ppositum. aut nihil ei⁹ fuit
8ª ɔ̃ post: ⁊ hoc est cōtra 6ᵃᵐ ɔ̃nem. ¶ 8ª ɔ̃clusio. nulla forma
est tm̄ per instans sic ꝙ nihil eius ante illud fuerit nec
aliquid eius post illud erit. aliqua tñ habet esse sic p in
stans tm̄ ꝙ añ illud non q̄libet eius fuit: ⁊ post non q̄
libet eius erit. ¶ Probatur pma pars: qm̄ tunc haberet
vltimū instans esse: post qđ nihil eius esset. qđ iprobatū
est in 6ª ɔ̃ne. ¶ Pars 2ª pbat̄ ex casu nālr possibili da
to. videlz ꝙ aliqđ corpus luminosum moueat̄ continue
versus vnā partē medij: ⁊ causando lumē ante se: ⁊ ei ob
uiet aliqđ fortius motū repellens luminosum retro ver
sus ptē a qua mouebat̄ sine quiete media. constat ꝙ in
instanti contactus horū corporū aliqua pars medij certe
q̄titatis extrema seu maxime distans a corpore lumino
so fuit illuminata: que ante non fuit illuminata ſz quā
libet sui partez. Et similiter aliqua alia pars fuit magis
illuminata: q̄3 prius fuerit: q2 ⁊ tūc illud corpus fuit ma
gis ppinquum: ergo in illo instanti in vtraq3 illarū par
tium fuit aliqua lux causata: que non ſm q̄libet sui pri
us fuit. ¶ Itē si corpus illud non fuit post illud instans
eque propinquum partibus illis medij: sed in quolibet
instanti posteriori fuit elongatum ab eis: sequit̄ ꝙ pars
remotissima medij prius illuminata non fuit post illud
instans ſm q̄libet sui illuminata. ⁊ per ɔ̃ns nec totum
lumen qđ fuit in ea in instanti p̄dicto fuit post illud in
stans. Et silr alia pars non fuit eque intense illuminata
post illud instans. sicut fuit in illo instanti: ac p hoc nec
lumen in ea tunc existens fuit ſm q̄libet sui in aliquo
De po⁹ instanti vel tempore post illud istans. ⁊ sic ex vtroq3 pz
.s. dei ab ppoᵐ. ¶ In 2º aūt sensu tractando difficultatē istā. vi
soluta. delicet an absolute per diuinā poᵃᵐ ɔ̄tingat ⁊c̄. Pono ali
pª ɔ̃ quas ɔ̃nes. ¶ Prima est ꝙ cuiuslz forme ⁊ generalr cu
iuslibet rei causate cōtingit esse vltimū instans in q̊ illa
sit: ⁊ post qđ nihil eius sit: hoc pbat̄: q2 nulla ɔ̄dictio ipli
catur ex eo ꝙ vna res affirmat̄ esse in vno instanti ⁊ ne
gatur aliquid eius esse in tp̄e sequente illud instans. sic
clarū est. nec etiā sequunt̄ ex hoc aliqua cōtradictoria. si
cut pōt patere respondendo ad rōnes quibus oppositū
quis vellet pbare. Declaratur ēt hoc q2 nō apparet ꝙ h̄
magis implicet vel necessario inferat ɔ̄dictoria q̄tum
est ex se: q̄3 ꝙ aliqua vna res sit in aliquo instanti: ⁊ non
fuerit in tp̄e aliquo p̄cedente. Sed istud 2ᵐ nequaq̄3 im
plicat vel infert ɔ̄dictoriū: cuz sit ēt nālr possibile: vt pz
ex pma ɔ̃ne p̄cedentium. ¶ 2ª cōclusio est: ꝙ possibile ē 2ª ɔ̃
per diuinam potentiam aliquā rē esse per vnicū instans.
sic ꝙ nihil eius fuerit ante illud instans: nec aliquid ei⁹
erit post. pbat̄ sicut precedens: q2. s. nulla ɔ̄dictoria po
nunt̄ ex eo: ꝙ aliquid affirmat̄ esse ⁊ negat̄ fuisse ⁊ fore.
¶ Confirmat̄. hec nō magis implicant circa vnam rem
impartibilem qualis est angelus vel aīa ſm cōe dictū:
q̄3 circa rem habentē ptes: sicut cuilibet rōnabilr exqui
renti occurrit. sz sicut pz p 8ᵃᵐ ɔ̃nem p̄cedentiū aliquaz
rem ptibilē ɔ̄tingit esse per vnicū instans. sic ꝙ ipsa non
fuit ante: nec erit post: g̊ non iplicat ɔ̄dictionē: ꝙ ita sit d
vna re imptibili: quo posito habet̄ ppoᵐ. Nec obuiat: ꝙ
rei ptibilis: de qua ponit̄ casus 8ᵉ. ɔ̃nis aliqd ei⁹ p̄fuit ⁊
aliquid sit futurū: q2 hoc non obstante: ipsa tamē nō fuit
neq3 erit. qđ nō ɔ̄tingeret si talia enūciabilia ſm se eēnt
incōpossibilia: vel icōpossibilia inferrent. ¶ P̄. nō plus 2ᵐ
includit repugnātiā ꝙ aliqđ subiectū sic hēat in aliquo
instanti vnā formā ptibilē qđ nihil illi⁹ p̄habuit aut sit
habiturū: q̄3 ꝙ aliqđ corpus sic hēat in aliq̊ instanti vnū
locū qđ nihil ipsi⁹ p̄habuerit vel habiturū sit. hec vt pu
to nulli dz esse dubia: qm̄ nulla adduci pōt cōtra pmuz:
quin eque euidenter vel euidentius adducat̄ ɔ̄tra 2ᵐ: sz
2ᵐ est possibile p diuinaz potentiaz. Nā si aliqđ corpus
trāsferat̄ per diuā potentiā de loco ad locū in instanti.
sicut esse possibile nō dz esse dubiū ɔ̄fitenti infinitatem
diuie potētie. ¶ Qđ ɔ̄firmat̄ ēt: q2 si graue existeret sur
sum: ⁊ totū mediū subito a deo glorificaret̄ dote subtili
tatis (qđ esse possibile nullus xp̄ianus negauerit) illud
graue eodē instanti esset transmutatū deorsum. ita sicut
ſm. P. ɔ̄tingeret si totū mediū in instanti esset adnihila
tum. ⁊ ē eadē rō vtriusq3: q2. s. in neutro casu hēret aliqđ
resistens vel ipediens. quocūq3 aūt istorū dato hētur as
sumptum. Nam si instans pns sit istans in quo est talis
idiuisibilis trāsmutatio corpus trāsmutatū nūc ē in ali
quo. imo in quolibet loco sibi equali interme⁹ inter eū
in quo p̄fuit et eū in q̊ remanebit. Signet̄ g̊ aliqs locus
medius ⁊ sit a. verū est dicere ꝙ illud corpus hz locū a. ⁊
nihil eius p̄habuit aut post hēbit. sicut pz: ergo ita possi
bile est de aliqua forma. ⁊ per ɔ̃ns ꝙ illa forma sit per
vnicum instans ad sensum pmissum. ¶ P̄. cōtingit ali 3ᵐ
quas ppōnes esse vās per vnū instans tm̄: ergo non ipli
cat ɔ̄tradictionē aliquā rem eē per vnū instans tm̄. Añs
pz in multis. Nā ppō enūcians aliqđ corp⁹ cōtinue mo
tū. verbi grā. b. esse in aliquo loco demōstrato. vt puta in
c. est vā tm̄ in illo instanti in quo est in c. vt certum est: ⁊
semp p̄us si fuit formata fuit falsa. et similr postea erit
falsa: ita de ea q̄ enūciat aliquā lineā vel corpus eē rectū
cum sit curuū ad vnā partem ⁊ trahitur vt curuet̄ ad op
positam. sic ꝙ p̄us fuit rectū. ⁊ in multis alijs posset exᵃ
dari. ɔ̃ña declarat̄: q2 q̄tum est de dispositione ⁊ forma
ppōᵐ non plus he sunt incompossibiles a. est. a. nō fuit.
a. nō erit. q̄3 he. a. est vera: a. nō fuit vera: a. nō erit vā. nec
curo vtrū veritas sit aliqua res distincta a ppōne ei ihe
rens: vel non. q2 solū aspicio nō repugnantiā ppoᵐ. Ni
si ergo aliunde ostēdi possit talia iplicare vel antecede
re ad ɔ̄dictoria: qđ mihi p nūc nō occurrit. nō vr̄ mihi il
lud eē subtrahēdū a diua potētia. ¶ 3ª ɔ̃ est. ꝙ possibile 3ª ɔ̃
ē aliquā rem habere esse per duo tp̄a se ɔ̃ña. ⁊ precise p
instans copulans illa tp̄a ad cōem modū loquendi hēre
totalr nō eē. Probat̄: q2 sicut nulla ɔ̄dictio ē ꝙ aliq̄ res
sit in aliquo instanti ⁊ nō habeat esse in tp̄e p̄cedēte ne
q3 i sequēte: ita nulla est ɔ̄dictio ꝙ res in aliquo instanti

non sit:et tm̄ sit in tpe toto p̄cedēte:ac ēt in toto sequente.
¶ Cōfirmaẗ:qm̄ si deus subtraheret p istans tm̄ ifluen
tiam suam soli:respectu cāūtionis radij.sic bn̄ posset: cuz
nec p tpe nec p instanti ifluat necio:sz mere ꝯtingēter
et libere.sol in tali casu p̄cise per instans nō ageret:et me
dium p̄cise p instans foret tenebrosum.in toto g̊ ipoſe i
mediate p̄cedente fuit lumē causatū in medio:et similr̄ ī
toto imediate sequenti tpe:q̄uis forte non idē lumē eēt
in tpe sequēte et p̄cedente.Sed ꝯstat:q̄ apud deū g qd
libet corruptū pōt reficere et adnihilatū recreare nō mi
nus est poſe vt aliqd certū lumen aut aliquā determina
tam rē causet in vno tpe et in istanti terminā̄te illud nō
causet:et iterꝫ in tpe imediate sequente causet eādē.g̊ etc.
4a ꝯ ¶ 4a ꝯ est:q̄ poſe est per diuinaꝫ potentiā aliquā rē in
diuisibilr̄ (postq̄ nō fuit) cāraꝫ:nō habere nec habuisse
p̄mū instans sui esse.¶ Probaẗ p̄ ex casu ꝯfirmationis
p̄cedentis ꝯnis.tale.n.lumē 2o causatū esset idiuisibilr̄
factum:qm̄ an̄ qdlibet instans sequēs factū eēt.nec esset
dare tp̄s in quo p̄ fieret q̄ esset factū.cū lumē sit cābile
indiuisibilr̄.et sic sol possit cāre:et nihil penit⁹ in illo casu
phiberet:gn totū sil' factū esset.tale aūt lumen nō hēret
p̄mū instans sui esse:cū nullū imediate sequaẗ illd istās:
2m in quo poniẗ lumē nō esse.¶ 2o ꝯstat q̄ angelus siue cuz
creaẗ:siue cū ꝯseruaẗ:creaẗ ipt̄ibilr̄ et totus sil':g̊ si p ali
quod instās tm̄ ipse nō eēt:sic pꝫ eē poſe ex p̄cedēte ꝯne:
ipse post illud istans eēt idi⁹ fact⁹:et nō hēret aliqd istās
p̄m sui esse postq̄ non fuit.et ita poſe ē de vno g nūq̄ fue
rit.vt videlꝫ de⁹ in hoc istāti nō faciat ipm eē:et faciat eū
5a ꝯ esse in toto sequenti tpe.¶ 5a ꝯ est:q̄ possibile ē aliquaꝫ
formā ipt̄ibilr̄ p̄ditam seu rē aliā ipt̄ibilr̄ corruptaꝫ vel
adnihilatā nō hēre neq̄ habuisse p̄m instans sui nō esse.
pbaẗ.q2 poſe est aliquā formā esse in aliquo instanti:et
post nec ipsam nec aliquid eius fore:vt pꝫ per p̄mā hauꝫ
ꝯ dicta ꝯnum:g̊ etc.pꝫ ꝯn̄a:q2 alias instans imediate succederet
Argr̄ instanti.¶ Cōtra ista multi⁹ pōt argui.Et p̄mo qdē ꝯtra
vltimo dicta.s.de po° dei.vn̄ ꝯ p̄am et 2am ꝯnē silr̄ arguiẗ
p̄m ¶ Primo si aliq̄ res eēt per vnū instans tm̄:aut ēt si eēt
p tp̄s.dū tm̄ hēret vltimū istās sui eē:post qd nihil ei⁹ eēt
ipsa destrueret̄ tota sil' et idiuisibilr̄.et p ꝯn̄s in istāti.Nō
eniꝫ aliud intelligiẗ cū dr̄ aliqd in instanti generari vel
corrūpi q̄ ipꝫ idiuisibilr̄ et nō successiue p pte an̄ ptē cor
rūpi vel generari.aut g̊ in istanti in quo vltimo poniẗ eē:
aut ī alio.nō in 1o:q2 in quocūq̄ instāti aliqd indi⁹ dstrui
tur in eodē est destruc̄m.et p ꝯn̄s ipm nō est:g̊ sil' eēt et nō
esset:nec in alio:q2 nec in alio huic in quo ē imediato:q2
nō succedit instans imediate instanti:nec in aliquo me
diato:q2 tūc illa res foret per tp̄s medians inter illa.et p
2m ꝯn̄s ēt illud nō fuit vltimū instās sui esse ꝯtra po m.¶ 2o
si aliqua forma sic habeat vltimū instans sui esse: subie
ctum trāsmutabiẗ ab illa tota sil' et ipartibilr̄:alias aliqd
eius eēt post illud istās ꝯtra po m:g̊ trāsmutabiẗ in istāti
tāq̄ in mēsura sibi adeq̄ta:aut g̊ in istāti eodē:qd poniẗ
vltimū sui eē:et tūc cū omne qd idiuisibilr̄ trāsmutaẗ ab
aliq̄ sil' trāsmuteẗ et sit transmutatū ab illo.Et rursus oē
qd trāsmutatū est q̄n p̄ trāsmutatū est sit in eo ad qd est
T.c.40 trāsmutatū.vt demr̄aẗ.6.phy.i q̄libꝫ gn̄e trāsmutatōis:
h aūt fit trāsmutatio de eē in nō eē:seqtur q̄ in illo eodē
instanti subꝫ erit sub non esse forme seu nō habebit for
maꝫ.et sic forma illa sil' erit et nō erit.aut transmutabitur
in alio instanti.et si sic:g̊ vel in instanti imediato: et hoc
nō.cū nullum sit imediatū:vel in instanti mediato et tūc
seqẗ q̄ p tp̄s mediū erit sub forma.et per ꝯn̄s illud non
fuit vltimū instans esse forme.¶ Per hoc ēt pōt argui
ꝯ 5am ꝯ. cōtra 5am.Impossibile.n.est q̄ subꝫ transmuteẗ a forma
quā habuit:gn in aliqua mensura primo transmute⁹:et si

idiuisibilr̄ gn trāsmu⁹ in instanti maxie supposito conti
nuo fluxu tp̄is:illud aūt instans erat p̄mū nō esse forme:
alias subm trāsmutaret̄ a forma quā nec hꝫ nec imedia
te prius habuit:qd est ipossibile.cū transmuta° sit de op ꝯtra 3am
posito in oppo m.¶ Cōtra 3am ēt et 4am pōt argui p̄ qdem et 4am.
q2 s'm vtrāq̄ ꝯnem erit dare vltimū instans nō esse illi
us rei q̄ indi⁹ fit.aut ergo illa fit in instanti imediato:et
hoc nō:vt supra.vel in instanti mediato:et tūc instans da
tuꝫ nō fuit vltimū sui nō esse:qm̄ et per totū tp̄us mediū
inter illa instantia res illa nō fuit:nec in eodē:q2 tunc sil' 2m
esset et nō esset.¶ 2o:q2 s'ꝫ hoc seq̄ret̄:q̄ duo angeli sint
factibiles a deo vn⁹ imediate p⁹ aliū:et vterq̄ in mensu
ra indiuisibili:et eadē rōne 3⁹ erit factibilis imediate p⁹
2m:et 4⁹ p⁹ 3m:et sic de quocūq̄.et sic erūt instan° imedia
ta:et tp̄s ꝯpositū ex istantibus.pbaẗ ꝯn̄a:q2 sit b.vltimū
instans non esse angeli p̄ducēdi:q2 angelus sit a.et sit ita
q̄ b.sit initiū diei crastine:certū est q̄ in instanti b.pote
rit deus p̄ducere quēdaꝫ aliū angeluꝫ.vbi grā.d.hoc fa
cto ex quo b.erit vltimū instans nō esse angeli alterius:
puta a.seqẗ q̄ a.fiet imediate post.d.et tm̄ ita indi⁹:sic fi 3m
et.d.g̊ et in instanti sicut et.d.et sic pbata est ꝯn̄a.¶ 3o seqẗ:
q̄ talis res erit imediate post vltimū instans sui nō esse.
vel g̊ in istanti imediate:et h ē ipoſe vt dictū est.et nihilo
minus hētur p̄po m ꝯ te:q2 illud erit p̄m instans sui eē.vl'
erit in tpe imediato.et hoc est ipoſe.cū qdlꝫ tp̄s sit diuisi
bile et eius pars sit p̄or eo:et p ꝯn̄s nullū tp̄s pōt esse ime Ad p̄m
diatum instanti.¶ Ad p̄m cū inferẗ q̄ talis res destruc argm.
reẗ tota sil.dico q̄ illd ꝯn̄s pōt accipi p̄prie et iproprie.
Proprie acceptū denotat vel saltē infert q̄ aliqn̄ ꝯtinge
ret ve et p̄prie enūciare d p̄nti q̄ b.dstruiẗ.Sit b.nomē
p̄priū illius rei destruende:et in hoc sensu nego ꝯn̄am.et
dico q̄ b.nūq̄ destrueẗ:nec diuisibilr̄:nec indi⁹.et q̄ non
diuisibilr̄:pꝫ ex posito.Sꝫ q̄ nec idiuisibilr̄ pꝫ: q2 qd p
p̄e loquēdo idiuisibilr̄ dstruiẗ:tūc p̄ ē dstructū:et nō fuit
p̄us destructū:et tūc p̄mo nō est:et imediate p̄us fuit:sꝫ b.
nūq̄ erit p̄ destructū nec vnq̄ p̄ non erit:g̊ nō destrueẗ.
Improprie aūt pōt denotare q̄ b.erit totū sil' destructuꝫ
et ꝯcedo tūc ꝯn̄s.et vlterius ēt q̄ erit destructū in istanti:
in nullo tm̄ instanti erit p̄ destructū.Et vlterius pꝫ:q̄ est
ꝯcedendū:q̄ erit destructum in instanti mediato: imo
et in ifinitis:q2 in quolibet istāti tp̄is sequētis in quo nō
erit.nec seqẗ qd infert:q2 in nullo erit p̄mo destructum. Ad 2m
¶ Ad 2m ꝯformiter dico q̄ subm non transmutabiẗ ab
illa:sed erit trāsmutatū ab illa.et vtiq̄ tota sil:q2 nō p̄us
ab vna pte:q̄ a tota:sed nūq̄ p̄ erit transmutatū ab illa.
Et q̄uis nō videaẗ nālr̄ ꝯtingere q̄ sit de aliquo veruꝫ
dicere h est trāsmutatū ab illo:aut ēt hoc fuit trāsmuta
tum ab illo:gn aliqn̄ fuerit verꝫ dicere de p̄nti. h trans
mutaẗ ab illo.Et silr̄ nō ꝯtingit q̄ aliqd sit transmutatū
ad aliud de quo nō fuerit verꝫ dicere aliqn̄.hoc transmu
taẗ ad illud:et eodē mō si ē verꝫ aliqn̄ dīc:h ē acq̄situ vl'
genitū aut factū aut corruptū:aliqn̄ fuit verꝫ dicere.hoc
acquiriẗ.hoc gnāẗ.hoc fit.hoc corrūpiẗ:ita vt nō sit da
re mutatū esse aut factū esse qd nō p̄cessit moueri aut fie
ri iuxt̄ modū loquēdi.P.et Cōmen.vel saltē cū quo sil' eēt
mutari aut fieri q̄ntū ad ea que indiuisibilr̄ fuit.vn̄ et su
per hoc fundaui p̄bationes p̄cedentiū ꝯnum.p diuinaꝫ
tm̄ po am oppo m est possibile:vtpote nullā implicans ꝯdi
ctionē.¶ Qd ēt declaraẗ ex casu secūde rōnis facte pro
2a ꝯne de po a dei.Nā tale corpus erit mutatū ab hoc lo
co medio aliq̄ demr̄ato medio x:et nūq̄ tm̄ erit verꝫ dice
re q̄ ab illo mutaẗ:q2 nec in isto instanti in quo ē in eo:
q2 cū nō muteẗ ab illo diuisibilr̄ sil' eēt mutatū ab eo.et p
ꝯn̄s nūc nō esset in eo:cuius oppo m poniẗ.et constat q̄ in
nullo alio instanti mutabiẗ ab illo:sic nec in aliquo erit

p̈ mutatū ab ipso. ¶ Idem pȝ de ꝓpositione va instanta
nec: ⁊ linea ēt instantanee tantū⁹ recta: qꝛ ꝓpōnē dicim⁹
esse factam falsam: ⁊ lineam curuā: ⁊ tñ nō cōtingit dice-
re ꝓprie ꝙ ꝓpō sit falsa: aut linea illa curua. ⁊ esset simi-
le ex toto si veritas ⁊ rectitudo essent res distincte a ꝓpō-
ne ⁊ linea: eisqȝ inherentes: vt aliqui putant. Simile ēt
est aliqualr̄ de corpore ꝯtinue moto: qđ qdē ī nullo loco
sibi eq̄li est f̄m se p̄ plusq̄ȝ per instans. Nā si itelligamus
illud corpus eē mutatū ab aliquo loco sibi eq̄li: qñ ipsuȝ
non est in eo f̄m qđlibȝ sui: sic erit verū dicere ipsum esse
ab illo mutatū: ꝙ nō erit verū dicere ꝙ ab illo mutatur:
qñ ad hunc sensum non pōt mutari ab illo: nisi indiuisibilr̄. cū
non sit dare mediū in quo ipsum nō sit in eo f̄ȝ qđlȝ sui.
nec non sit in ipso f̄m qđlibet sui. ¶ Per hoc pȝ rn̄⁹ ad
ad illud — illud qđ ꝯtra 5ᵃᵐ ꝯnem arguebaṫ. ¶ Ad p̈ᵐ ꝯtra reliq̄s
ꝯ 3ᵐ ⁊ — pȝ etiam. Nā illa non fit p̄mo in aliquo instanti: ſȝ ante
4ᵐ. — qđlȝ sequēs facta est. ¶ Itē ad zᵐ cū dr̄: ꝙ tūc duo ange
Ad zᵐ — li essent a deo factibiles: vnus imediate post aliū: ⁊ vter-
q̄ȝ in mēsura indiuisibili. Dicendū: ꝙ illud ꝯn̄s pōt duplr̄
intelligi. vno⁹: ꝙ vterq̄ȝ eēt p̄mo factus in aliq̄ mensura
indiuisibili. ⁊ sic nego ꝯn̄am: qñ z⁹ angelus non erit fa-
ctus p̄mo in aliqua mēsura indiuisibili: sed ante quālibȝ
erit fc̄ūs. alio⁹. nō sic ꝯtracte accipiēdo: ſȝ absolute ꝙ vn⁹
imediate ē fact⁹ post aliū. ⁊ tūc distinguo ꝯn̄s: f̄m ꝙ iste
terminus imediate teneri pōt duplr̄. vno⁹ mere negati-
ue: ⁊ tunc ꝯcedo q̄stum ad zᵐ angeluȝ respectu p̄mi. Nā
ē sensus ꝙ angelus z⁹ erit factus post p̄mū: ⁊ nulluȝ me-
dium erit anteq̄ȝ sit post eū factus. ⁊ hoc est verū: nec tñ
sic daṫ instans imediatū istanti. Sed de 3⁹ angelo respe
ctu secūdi nō ꝯcedo ꝯn̄am: qꝛ vel 3⁹ erit imediate factus
post p̈ᵐ. ⁊ tunc sequiṫ: ꝙ z⁹ nō erit p̄us fact⁹ q̄ȝ 3⁹: ⁊ p ꝯn̄s
nec 3⁹ erit factus post zᵐ: ad intellectum arguentis. vel
3⁹ non erit imediate factus post p̈ᵐ: ⁊ p ꝯn̄s erit tp̄us me
diuȝ post factionem p̄mi ⁊ an̄q̄ȝ sit 3⁹: sed in illo toto tp̄e
erit z⁹. ⁊ per ꝯn̄s z⁹ erit per tp̄s an̄ 3ᵐ. Alio mō pōt teneri
ly imediate. nō negatiue mere sed ifinite. vt aliq dicūt. ⁊
tunc est sensus: ꝙ in aliqua mēsura idiuisibili imediata
illi instanti erit factus z⁹ angelus. ⁊ sic negāda est ꝯn̄a:
Ad 3ᵐ — qñ nulla talis ē. ¶ Ad 3ᵐ concedo: ꝙ imediate erit post
vltimū instans sui nō esse: accipiēdo ly imediate. mere
negatiue: sed si accipiaṫ infinite. dico ꝙ nō erit imedia-
te in istanti: qꝛ nullū erit imediatū p̄ori: sed nec ēt in tp̄e
imediato: si illud tm̄ dicaṫ imediatū inter qđ ⁊ datū in-
stans nō est meᵐ aliqđ: neq̄ȝ ꝙ sit ps ei⁹ neq̄ȝ aliud vt ac-
cipit argumētū. ⁊ tūc dōm est ꝙ talis res nō erit imedia
te post illud instans sic tento ly imediate: sed p̈⁹ mō tm̄
.s. negatiue. Si aūt tp̄s illud dicaṫ imediatū instanti qđ
terminaṫ ad ipȝ. nec aliquid mediat qđ nō sit ps ei⁹ f̄m
quē modū frequēter dicimus. hoc erit vel mouebiṫ i tp̄e
imediato huic vel illi instanti: sic pōt cōcedi ꝙ illa res
erit imediate in tp̄e: ⁊ ꝙ facta erit i tp̄e imediate sequē-
te. ⁊ tñ indiuisibilr̄: qꝛ in quolȝ instanti illius tp̄is erit facta: sed
qꝛ in nullo erit p̄mo facta: nullū sequiṫ incōueniens. Et
cōfirmaṫ hoc: qꝛ ēt de facto qlibet hȝ ꝯcedere ꝙ imedia
te p⁹ instans p̄ns filius dei indiuisibilr̄ erit ꝓduct⁹: ⁊ angelus q
nūc ē imediate indiuisibilr̄ ⁊ silr̄ totus ꝯseruabiṫ. ⁊ per ꝯn̄s erit
factus. nec tñ daṫ instans imediatū instanti. ⁊ hoc ideo
ꝯ ꝯnes — qñ in nullo instanti post hoc erit p̈ factus. ¶ Deinde pt
priores — argui ꝯ dicta in p̄cedentibus p̄mis ꝯnibus. ⁊ spālr̄ ꝯ vnū
nūc ar. — qđ ē fūdamētū q̄si ceterorum. videlȝ ꝙ ois forma indiuisi
bilr̄ ꝑdita habuit p̄mū instans sui non esse: ⁊ ex hoc silr̄ ꝯ
aliud ad hoc ꝯn̄s. videlȝ ꝙ nulla forma impribilr̄ ꝑdita
p̈ᵐ — hūit vltimū istās sui eē. p ꝯ hoc sic. Sit aliqđ corp⁹. vbi
gratia a. qđ suā spēm multiplicet p meᵐ vsq̄ȝ ad speculū
ex sua maxia distantia per quā pōt cāre spēm suaȝ: ita ꝙ

imaginē sui causet in speculo. ⁊ ponaṫ ꝙ in instanti p̄nti
icipiat elōgari ꝯtinue a speculo: cōstat ꝙ in isto instanti
ymago illa est. aut ergo ipsa vel aliqd eius erit post hoc
instans: aut nō: nō pōt dici p̄mū: qñ cū ipsa nō possit nā-
liter existere nisi actualr̄ cā cānte corpe cuius ē ymago:
seqṫ ꝙ illud corp⁹ cāret cā ex maiori distātia: q̄ȝ ex maxi
ma ex q̄ pōt. qđ iplicat. ⁊ h̄ ita seqṫ si ponaṫ ꝙ ipsa rema-
net siue ꝙ aliqd eius ⁊ nō ipsa ⁊ eꝯ. imo si nō ipsa: sed ali
quid ei⁹ seqṫ adhuc spāle icōueniens. s. ꝙ ps poterit eē
absq̄ȝ ꝙ actu ꝯseruet a suo agēte: cū tñ tota non possit. ⁊
sic ps min⁹ erit depēdēs: q̄ȝ totū. relinquiṫ ergo ꝙ nec ipsa
nec aliquid eius erit p⁹ hoc instans: ergo erit idiuisibilr̄ ꝑdi
ta. ⁊ tñ hēbit vltimū instans sui esse. s. instans p̄ns. Rur
sus ipsa nō habebit p̄mū instans sui nō esse. alias instās
imediatū esset instanti: qđ ē ipole. ¶ z⁹. idē pōt argui ꝺ — zᵐ
radio cāto a corpe luminoso quiescente. verbi grā. cāde-
la in medio. sit. n. ꝙ nunc icipiat cādela moueri. ꝯstat. n.
ꝙ in hoc instanti est talis radius. aut ergo ille vel aliquid
eius hȝ esse post illud instans: vel nō. p̄mū nō pōt dari: qꝛ
cū radius nō causeṫ: nisi f̄m lineā rectā: ⁊ post instās sue
cātionis nō sit corpus luminosum ⁊ mediū qđ ē subm ra
dij in directa oppōne ꝓp motū corporis in casu dato. vel
radius ille aut aliquid eius erit ⁊ nō actualr̄ cābiṫ a cor
pore radioso: vel ipse erit in alia parte subiecti: q̄ȝ p̄us fu
it: videlȝ in ea que post erit directe opposita corpi cānti
lumē. ⁊ vtrūq̄ȝ ē ipole nālr̄. restat ergo zᵐ: videlȝ ꝙ nihil ei⁹
erit. ⁊ p ꝯn̄s ididisibilr̄ ꝑdeṫ: ⁊ h̄ istās erit vltimū sui eē.
ex quo vltra seqṫ ꝙ nō hēbit p̈ᵐ sui nō eē. ¶ 3⁹. si sit ali- — 3ᵐ
quod visibile in sua maxima distantia ex q̄ pōt videri: ⁊
incipiat nūc elongari continue ab oculo videntis ipsuȝ:
aut remitti in calore vel diminui intensiue sequiṫ ꝙ vi-
sio qua nunc videṫ est nunc: ⁊ post hoc instans nihil eius
erit. ⁊ tunc vltra vt prius.
¶ 4⁹ ponaṫ ꝙ an̄ oculū sit vnū visibile tricu- — 4ᵐ
bitale: c⁹ vn⁹ cubit⁹ sit a. alius b. alius c. quorū
duo tm̄ videlȝ a. ⁊ b. silr̄ videanṫ. ꝯstat ꝙ a. per
aliā ꝑtē visiōis existis in alia ꝑte oculi vr̄: ⁊ p
aliā b. sic alteri ꝑti oculi opponiṫ a. ⁊ alteri b.
⁊ vtrūq̄ȝ i ꝑte sibi opposita cāt visionē. tūc po
naṫ ꝙ istud visibile moueaṫ a dextro in sini-
struȝ an̄ oculū: sic ꝙ a. exeat oppōnē oculi: ⁊ b.
succedat i situ ipsius a. ⁊ c. qđ p̄us nō videbaṫ
succedat in loco b. ⁊ sit istud visibile per totū
vniformiter coloratū: ⁊ sit nūc instans in quo
icipit sic moueri. tunc q̄ro. aut p⁹ nūc erit aliq̄
ps visionis q̄ nūc vr̄ totū a. b. aut nulla. nō pōt
dici p̈ᵐ: qꝛ q̄cūq̄ȝ sit illa seqṫ ꝙ ipsa erit visio

alteri⁹ ꝑtis visibilis q̄ȝ nūc est. vel ipsa migrabit de vna
ꝑte oculi in aliā: ⁊ vtrūq̄ȝ est ipole. accidēs. n. nō pōt nālr
de subito i subm migrare. Nec visio vnius rei vnq̄ȝ pt eē
visio alteri⁹. pȝ ꝯn̄a: qꝛ illa ps visiōis erit visio alic⁹ ꝑtis
visibilis. aut ergo eiusdē c⁹ ē nūc visio. vbi grā. ps visiōis q̄
nūc ē visio ipsi⁹ b. ꝑtis: erit ēt tūc visio ipsi⁹ b. ⁊ si sic cuȝ
b. nō opponetur post eidē ꝑti oculi cui nūc opponiṫ: ſȝ ei
cui opponiṫ a. ⁊ visio nō fiat nisi p lineā dyametralē seq
tur ꝙ visio ipsi⁹ b. migrabit ad ꝑtē oculi in q̄ nūc est vi-
sio ipsi⁹ a. aut ipsa erit visio illi⁹ c. succedētis i loco b. et
tūc seqṫ ꝙ erit visio ei⁹ c⁹ p̈ᵐ nō fuit visio. vel si dicaṫ ꝙ
ipsa remanet in eadē ꝑte oculi: ⁊ nihilomin⁹ adhuc erit
visio ipsi⁹ b. esto ꝙ nō sit i eadē oppōe: adhuc seqṫ aliud
icōueniēs. Nā p occultationē ipsi⁹ a. corrupta erit ps vi-
siōis q̄ ipȝ a. videbaṫ ⁊ ps oculi sibi opposita erit euāta
visiōe. aut oȝ dicere ꝙ b. cābit in illa ꝑte aliā ꝑtē visio-
nis q̄ ēt ipȝ videbiṫ. ⁊ sic videbiṫ duplici visiōe. Et vlte
rius vel c. nō videbiṫ: qđ ē ꝯ sensum: vel videbiṫ eadeȝ

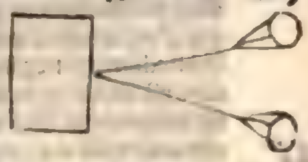
pte visionis qua nūc videt̄ b.⁊ qua ēt tunc b.videbit̄: qd̄ est inconueniēs ꝓpter vtrūqȝ. vel c.dabit nouā visionē: seu in eadē pte oculi in qua nūc est visio illi⁹ b.⁊ sic silr̄ in illa pte erūt due visiones duoꝝ situ distinctoꝝ. qd̄ est ēt incōueniens. relinquit̄ ḡ ꝙ nulla pars visionis huius erit post nūc.⁊ habet̄ ꝓpositū: qꝛ nūc ē vltimū istās visionis: post qd̄ nihil eius erit. silr̄ cū ꝑ q̄diu durat oppositio ⁊ mot⁹ illius visibilis ante oculū ipm̄ videat̄ in q̄lȝ instanti tp̄is quo videbit̄: erit totalr̄ noua visio.⁊ sic nulla durabit per aliqd̄ sui plusq̄ ꝑ instans: ex quo ēt pȝ ꝓpositū.

5ᵐ ¶ 5º idem pōt argui ex 7ª ōne que ē. ꝙ ōis forma ꝑtibilr̄ ꝑdita habuit vltimū instans in quo habuit eē: p⁹ qd̄ nō q̄lȝ eius fuit. fuit tn̄ aliqd eius. sit ḡ a. forma que vltimo sit fm̄ q̄lȝ sui in istanti b.⁊ post instans b.nō sit q̄lȝ ipsius a.sit tn̄ aliquod eius: ⁊ instans b.sit hoc istās p̄ns: ḡ aliqua entitas forme a.erit post hoc instans: ⁊ aliq̄ entitas forme a.nō erit post hoc instans. sumat̄ ḡ precise entitas forme a.que non erit post hoc istans: ⁊ sit illa entitas c.tūc sic. entitas c.est in hoc istanti: ⁊ nihil ipsius c. erit post hoc instans: ergo aliq̄ entitas hȝ vltimū instās in quo est: ⁊ post qd̄ nihil eius erit. ꝯña pȝ. Et prima pars añtis ꝓbat̄: qꝛ tota entitas forme a.est in hoc istāti: ⁊ c.ē pars entitatis forme a. pars ēt altera añtis ꝓbat̄: qꝛ c.est entitas illa ꝑcise de forma a.que nō erit post hoc instās. Si aūt aliqd c.erit post hoc instans: iam c.non erit ꝑcise entitas: que non erit post h̄ instans: sed ē ēt entitas que nō erit post hoc instans: ⁊ entitas que erit p⁹ hoc instans: qd̄ est ꝯ poᵐ. ¶ Cōfirmat̄: qꝛ hoc posito ꝯstat ꝙ deus nouit ꝙ ꝑcise plus est de forma a.in hoc instanti: q̄ erit in tp̄e imediato huic instanti: ⁊ quecūqȝ entitas sit illud nihil eius erit post hoc instans.⁊ tn̄ ipsa tota est in h̄ istāti: ⁊ sic scit illud deus ꝙ nihil eius erit post hoc instans. et

6ᵐ tn̄ ipsa tota est in h̄ instāti: ⁊ sic habet̄ ꝓpoᵐ. ¶ 6º idē arguit̄ de actu voluntatis nr̄e quo volum⁹ aliquid libere ⁊ cōtingenter. Nā ponat̄: ꝙ in h̄ instanti sortes velit contingenter a. ꝯstat ꝙ sor. pōt non velle a. post h̄ instans.⁊ ponat̄ ꝙ tam cito post hoc instans sor. non velit a. q̄cito post hoc instans pōt nō velle a.⁊ tūc q̄ro aut post hoc instans volet a.vel nō. si sic sequit̄: vel ꝙ sortes ꝑ aliqd̄ tp̄s necessario volet a. qd̄ est falsum. vel ꝙ nō taȝ cito post h̄ instans sortes nō volet a. q̄cito post hoc instans pōt non velle. a. qd̄ est ꝯ poᵐ. Nō ergo post h̄ instās sor. volet a.⁊ per ꝯñs nec post hoc instans erit volitio q̄ sor. nūc vult a.⁊ vltra sequit̄ ꝙ hoc est vltimū instans esse illius vo-

7ᵐ litionis: post qd̄ nihil eius erit. ¶ 7º pōt argui cōtra 8ᵃᵐ ōnem rōne illius ptis qua dr̄: ꝙ aliqua forma pōt esse ꝑ instans tm̄: sic ꝙ i illo q̄lȝ eius sit: ⁊ prius imediate non q̄lȝ eius fuit: fuit tn̄ aliqd eius: ⁊ imediate post nō q̄lȝ eius erit. aliqd tn̄ eius erit. ¶ Ex hoc aūt vr̄ sequi ꝙ aliqd rei illius erit per instans tm̄: cuius nihil fuit p̄us nec aliqd erit p⁹. qd̄ pȝ: qꝛ ex quo nō q̄lȝ ei⁹ fuit añ h̄ istās: ḡ aliqd plus est in hoc instāti de forma: q̄ fuerit p̄us: ⁊ illō plus ꝑcise sumptū sic tūc est: ꝙ nihil ei⁹ p̄us fuit. ¶ Itē ex quo nō q̄libet h⁹ rei erit post hoc instans sequitur ꝙ aliqd plus est in h̄ instanti de forma q̄ erit imediate p⁹ h̄: ⁊ illius sic precise sumpti nihil post hoc instans erit: sȝ istud plus qd̄ ē nūc ⁊ nihil ei⁹ p̄ᵒ fuit ⁊ illud plus qd̄ nūc est ⁊ nihil ei⁹ p⁹ h̄ instans erit: est vnū ⁊ idē: qꝛ qd̄ ē vltimū acq̄sitū ē p̄ᵐ deperditū. sic pȝ ēt in exēplo posito pro ꝓbatione dicte ōnis. Nā id lucis qd̄ est ꝑcise acq̄sitū vltimate. s. in istāti ꝯtactus corporis luminosi ⁊ alteri⁹ repellētis est p̄ deperditū vel corruptū: sic ⁊ illud aeris qd̄ in istāti ꝯtact⁹ ē illuminatū fit p̄ tenebrosū: q̄ aliq̄ alia ps aeris illuminati. ¶ Ad p̄ᵐ dōm: ꝙ argumentū q̄tuȝ ad id qd̄ loquit̄ de ymagine in speculo est valde duᵐ. cum multi negent tales ymagines.⁊ dicunt ꝙ talia q̄ appent sunt ipsemet de res. tn̄ supposito ꝙ ymago sit res distincta a re cuius ipa dr̄ ymago: dr̄ ꝙ nō est dare maximā distantiam in qua corpus cāre pōt ymaginē: sed minimaȝ in qua nō pōt. que tn̄ maior ē qualȝ distātia in qua pōt. Et per h̄ nō est aliq̄ distantia in qua pōt cāre ymagineȝ in qua maᵗᵉ nō possit: ⁊ sic nō habet̄ vltimū instans esse ymaginis: cū corpus sic ponat̄ moueri: sȝ p̄ᵐ istans sui ñ esse: qd̄ est instans q̄ p̄mo peruenit ad minimā distantiā in qua nō pōt: ⁊ hanc viaȝ ꝓsequēdo posset dici: ꝙ nō q̄tūcūqȝ intēsionis spēs rei in medio sufficit cāre ymagineȝ in speculo: sed est dare minimā q̄ nō pōt. sicut supra. d.3. q.p̄ª. in discussionē p̄mi dubij dictuȝ est de spē in organo cātiua visionis in aīa. Et fm̄ hoc ꝯñr dōm est: ꝙ non est dare minimā ymaginē possibilē cāri. Et iō quacūqȝ data post initiū elongationis corpis a speculo erit aliquid illius ymaginis: imo ⁊ aliq̄ ymago minor: q̄uis istud sit valde mirabile considerata diuersitate ptiū ymaginis. 3 pº ro ōnes.

¶ Ad 2ᵐ dōm: ꝙ post hoc instans in casu dato remanet aliqd radij ⁊ in eadē pte subiecti in q̄ nūc est nec i radio est aliq̄ ps diuisibilis vel īdiuisibilis de q̄ ve possit dici in istanti vltimo getis. h̄ nūc est.⁊ post h̄ instās imediate nihil ei⁹ erit: nec in tali motu ē aliqd radij silr̄ totū corruptū. neq̄ p̄mo corruptū. sic nec corp⁹ motū est fm̄ aliqd spacij p̄mo motū aut mutatū. arguᵐ aūt ymagiari vr̄ ꝙ radius sit lōgus carēs oī latitudine ⁊ ꝓfunditate cātus a pūctuali pte corpis lūinosi in pūctuali pte medij: qd̄ ē falsū. ¶ Cū vo arguit̄: ꝙ ps illa remāere nō pōt: qꝛ nō remanet eius direct⁹ aspect⁹ ad eadē ptē corpis luminosi. ¶ Dōm: ꝙ falsum ē. Nā adhuc pōt trahi linea recta ab eadē pte medij ad eadē ptē corpis. lȝ nō fȝ angulū rectū vt p̄us: ⁊ istud sufficit. cū radi⁹ ēt cāri ⁊ ꝯseruari possit fȝ lineas nō ortogonalr̄ icidētes: vt pȝ ad sensū. Ad 2ᵐ

¶ Ad 3ᵐ nego maximā distantiam in q̄ aliqd pt videri ⁊ do minimā in qua nō pt videri.⁊ silr̄ nego minimū visibile ⁊ do maximū nō visibile: iux̄ ea q̄ de h̄ lati⁹ dicta sūt in 3ª. d.q.p̄ª in p̄mo dubio. Ad 3ᵐ

¶ Ad 4ᵐ dōm: ꝙ argumētū supponit visionē eē extēsaȝ: qd̄ de visiōe hominis reputo falsum. cum ei⁹ visio sit ꝑ me in sola aīa intellectiua subiectiue: vt dicā in 2º. intelligit̄ ḡ argᵐ de visione bruti: ⁊ supponat̄ q̄ illa sit extēsa fm̄ extēsioneȝ oculi. tūc dico ꝙ argumētū accipit ꝙ nō q̄lȝ ps rei vise cāet visionē suā in qualȝ pte oculi: qd̄ falsuȝ est. causat. n. in qualibȝ: lȝ in ꝓpingorē cāet itensiorē visionē sui. Tūc ad argumētū dico. dato casu dico ꝙ post nūc remanebunt infinite ptes visionis. s. ille q̄ sunt visiones illaꝝ ptiū rei vise q̄ tunc sufficienter erūt opposite oculo ⁊ videbunt̄. Et vlterius dico: ꝙ illa ps visionis ipsi⁹ b. q̄ ē in pte oculi sibi ꝓpingori erit p⁹ nūc visio eiusdem. lȝ remissior q̄ nūc est: ⁊ alia ps visionis b. q̄ nūc est in remotiori pte oculi: ⁊ nō sic directe opposita erit itēsior visio b. q̄ nūc est: pp maiorē oppōnē ⁊ ꝓpingtatē b. ad illā ptē oculi. ¶ Vñ notandū: ꝙ sicut rei vise sunt infinite ptes ꝓportionales fm̄ extensionē: q̄ tn̄ sunt eq̄les fȝ intensionē vel possunt esse: sic ipsius visionis sunt infinite ptes ꝓportionales fm̄ intensionē: ⁊ eq̄les fȝ extēsioneȝ: q̄lȝ eni ps ꝓportionalis in toto extēsa cāt visioneȝ in toto oculo.⁊ iō q̄lȝ fȝ extensionē est eq̄lis cuilȝ: ⁊ sūt in eodē subito p̄mo. Et qꝛ plures tales ptes eiusdē rōnis existes vt supponit̄ nūc de istis: ꝑfectiorē ꝯstituūt formā ⁊ visionē.⁊ iō maioris ptis ꝓportionabilis visio ꝑfectior et intensior est q̄ minoris. Et huic ēt testat̄ sensus. Nā maius obiectū extēsiue vniformiter ꝑ totū existēs colora- Ad 4ᵐ

rnsiōes ad obta

tum clariorē cāt visionē:sic ēt maior massa plumbi citi⁹
et velocius descendit q̄ȝ pars eius:nō obstante ꝙ queli/
bet pars sit eque grauis:ꝛ ꝙ totū non sit grauius inten/
siue:q̄ȝ pars.scȝ q̄ȝtum ad omnem grauitatem.est tn̄ gra
uius q̄ȝtu ad vigorē grauitatis.i.actiuius vel vigorosius
in agendo vel mouendo.Et ideo pōt dici:ꝙ grauitas to/
tius est maior virtus intensiue:q̄ȝ ptis:nō tn̄ maior for/
T.c.71. ma.vñ ꝛ ph̄s dicit p̄mo celi.si esset corpus graue īfinitū
esset virtus infinita:qḋ ꝓbat p̱ additionē partiū ꝛc̄.ꝛ tn̄
non esset intensior forma q̄ȝ grauitas partis.¶ Ad argm̄
ergo dōȝ:ꝙ sicut successiue pars.a.mouet̄ : sic successiue
per totum oculū visio eius corrūpit̄:nō ꝙ vna ps extēsi/
ua p̄us q̄ȝ alia corrūpat̄:sed intensiua tm̄.¶ Et sic nō est
dare partē p̄mam extensiuā rei vise que egressa sit oculi
oppositionē:sic nō est aliq̄ ps visionis p̄mo corrupta:silr
in eo instāti in quo est p̄mo vꝫ dicere.pars a.tota egres/
sa est oppositionē oculi:in eodē est p̄mo verū dicere.tota
visio ipsius a.seu oēs ptes fm intensionē visionis ipsi⁹
a.ꝛ partiū eius sunt p̄mo corrupte:ita ꝙ semp fȝ succes/
sionem partium extensarum in motu ipsius rei vise est
successio ptiū intensiuaꝝ:vt ita loq̄r:in corruptiōe visio
nis:nō aūt partiū visionis fm extensionē vt ymaginat̄
Ad 5m argumentū.¶ Ad 5am dico:ꝙ aliq̄ entitas forme a.erit
post hoc instans:ꝛ aliqua entitas forme a.nō erit p⁹ hoc
instās:sicut ēt forma a.nō erit post hoc istans:dico tn̄ ꝙ
nulla entitas forme a.est nūc:c⁹ nihil erit post h̄ instans:
sed sicut forme a.aliquid erit post hoc istans:ita cuiuslȝ
entitatis forme a.nūc existis aliqd erit post hoc instans.
Et cū dr̄:sumat̄ p̄cise ea entitas forme a.que nō erit ꝛc̄.
Dico ꝙ impossibile est sumere p̄cise eā entitatē forme
a.que imediate p⁹ hoc instans nō erit:ꝛ silr ipōle ē sume
re totā entitatē forme a.p̄cise que erit imediate post hoc
instās.Nā casu posito ipossibile ē signare maximā pteȝ
forme a.que erit post hoc istans:ꝛ hoc:q̄ nulla erit maxi
ma pars eius.Et vlteri⁹ dico:ꝙ deus non nouit ꝙ p̄cise
nūc plus est de forma a.q̄ȝ erit imediate post hoc instās.
q̄ nihil tale est:nec ēt nouit maximā ptē forme:q̄ erit p⁹
hoc instans.quia nulla est maxima que erit post hoc in/
stans.¶ Et si arguatur sic:forma a.nunc est intensior q̄ȝ
erit post hoc instans:ꝛ nō est in infinitū intensior q̄ȝ erit
post hoc instās.ḡ p̱ aliquē gradū p̄cise est nūc intēsior q̄ȝ
imediate erit p⁹ hoc instans.Respōdeo:ꝙ añs est veꝝ.
sȝ ꝯña nō valet.vñ dico:ꝙ forma a.est nūc intensior ꝛc̄.
ꝛ nō in īfinitum intensior:ꝛ tn̄ p̱ nullū gradū p̄cise est in/
tensior q̄ȝ erit imediate post hoc instans:ꝛ cā ē:q̄ nullus
erit maximus gradus huius forme post hoc instans:nec
erit aliqua maxima latitudo hui⁹ forme post hoc istās.
Si aūt cēt dare maximā latitudinē vel partē huius for
me que erit post hoc instans:tūc oporteret ēt dare p̱ qd
precise hec forma nūc esset intensior q̄ȝ erit imediate p⁹
hoc istans.hec q̄ dicta sunt patēt in simili:sit.n.aliqḋ cor
pus cubitale:sup spaciuȝ sibi eq̄le qḋ sit a.ꝛ incipiat nūc
moueri v̄sus aliā ptē spacij distātē q̄ sit b.ꝛ sint distātia
inter a.ꝛ b.duoꝝ cubitoꝝ.hoc po
sito in hoc istanti in quo hoc cor/
pus hȝ vltimū getū esse ꝛ incipit

A. B.

moueri cōtinue v̄sus b.corp⁹ mo/
tum habet totū spaciū a.ꝛ imediate post hoc instans nō
habebit totū spaciū a.hēbit tn̄ aliqd spacij a.hȝ ḡ aliqd
de spacio a.qḋ nō hēbit p⁹ hoc instans:ꝛ aliqd hȝ nūc de
spacio a.qḋ hēbit ēt p⁹ h̄ istās.Et dico:ꝙ nihil hȝ nūc de
spacio a.c⁹ nihil hēbit p⁹ h̄ istās:nec pōt sumi qd p̄cise:hȝ
nūc qḋ postea imediate nō hēbit:nec illud tale de⁹ nouit
sic:nec aliqd ē eiusmodi:qḋ ꝓbat̄:q̄ si aliqḋ tale det̄:vel
ē diuisibile vl' īdiuisibile:nō diuisibile.q̄ q̄ȝtūcūq̄ puū
diuisibile spacij sit:tp̄s erit anteq̄ȝ h̄ corp⁹ ꝯtinue motū
totum illud reliquerit.ꝛ per ꝯñs imediate post hoc in/
stans aliqd ei⁹ habebit.nec pōt dici:ꝙ sit aliqd indiuisi/
bile:q̄ tunc esset dare scḋm quid spacij hoc corpus esset
p̄mo mutatū a suo loco vel spacio a quo mouet̄:ꝛ eadeȝ
rōne cēt dare fm quid spacij ad qḋ mouet̄ cēt p̄mo mu/
tatū:que sūt ipossibilia:vt pȝ.6.phisicoꝝ.¶ Similr̄ hoc t.c.44.
posito illud spacij totū qḋ hēbit hoc corpus post hoc in/ ꝛ.46.
stās:erit minus toto:qḋ nūc hȝ sine toto spacio a.p̱ īdiui
sibile precise:ꝛ per ꝯñs īdiuisibile demptum a diuisibili
redderet ipsuȝ minus:qḋ est ipossibile.Similr̄ h̄ posito
iter corpus incipiens nūc moueri ꝛ b.ē medium spaciū
bicubitale.ꝛ imediate post hoc inter hoc corpus incipi/
ens moueri ꝛ b.non erit mediū spaciū bicubitale:erit tn̄
mediū aliquid eius qḋ ēt nūc mediat:ꝛ aliquid eius nō
erit mediū qḋ tn̄ nūc mediat:ꝛ ipossibile est signare qḋ
p̄cise ō h̄ spacio nūc mediat:qḋ imediate post nūc n̄ me/
diabat:seu per qḋ p̄cise spaciū nūc mediās est maius q̄ȝ
spaciū qḋ imediate post hoc mediabit:qḋ pȝ:q̄ illud nō
pōt esse indiuisibile:cū īdiuisibile nō faciat maius:tum
ēt q̄ tūc esset dare p̄mū acquisitū de spacio in motu lo/
cali cōtinuo:qḋ est ipossibile:nec diuisibile:q̄ nullū di/
uisibile erit imediate post hoc instans pertransitū a cor
pore qḋ incipit nūc moueri:ꝛ cā est que tacta est prius in
alijs.vȝ.q̄ nullū erit maximū spaciū qḋ mediabit post
hoc instans iter hoc corpus incipiens moueri ꝛ b.ꝛ silr
q̄ nullū est indiuisibile in spacio:ꝛ silr nec in forma:sed
de hoc magis in sequētibus.Et cēt in toto sile de spatio
sup qḋ est corpus incipiens moueri:ꝛ de forma incipiē/
te corrūpi:si spaciuȝ sicut ꝯtinue relinq̄t a mobili sic ꝯti
Ad 6m nuc corūpet̄.¶ Ad 6m si loq̄mur de ptāte nāli volunta
tis cū cōi īfluentia dei:sic oȝ vt argumētū sit ꝯtra dicta:
vel dabit̄ minimū tp̄us nālr p̱ceptibile a volūtate:vel
maximū nō p̱ceptibile:qḋ min⁹ tn̄ est omni p̱ceptibili
ab ea:vel neutrū dabit̄:sed ponat̄ ꝙ q̄ȝtūlȝ puuȝ tp̄s est
ab ea p̱ceptibile.Si det̄ p⁹m tūc pōt ꝯcedi ꝙ volūtas pōt
tam cito nō velle sicut cito pōt.Nā pōt in fine dati tp̄is
nō velle ꝛ citius nō pōt.Et si ponat̄ in esse tūc act⁹ p̄mo
nō erit:ꝛ nō dabit̄ vltimū instans sui eē.Si v̄o det̄ scḋȝ
aut tertiū dōȝ:ꝙ volūtas nō pōt tā cito post nūc nō velle
a.sic cito pōt:sȝ q̄ȝtūcūq̄ cito p̄t adhuc citi⁹ pōt:ꝛ p̱ ꝯñs
ip̄a n̄ poterit ex se nō hr̄e hūc actū vl' aliqd ei⁹ p⁹ nūc:sic
nec ita cito poterit totū actū sil' deserere:sicut cito pote/
rit.Et iō argumentū fundat̄ sup falso.3m tn̄ mēbrū datū:
q̄.s.negat̄ tā mimū p̱ceptibile q̄ȝ maximū nō p̱ceptibile
nō apparet rōnabile.Sed de hoc nō opȝ ad p̄ñs dissere/
Ad 7m re.¶ Ad 7m dōm vt supra in sili dictū est.vȝ.ꝙ in istāti
est aliqd forme plus:nihil tn̄ est tūc cuius nihil p̄us fue/
rit nec est aliqd tūc qḋ p̄cise tūc sit:ꝛ nulla ps ei⁹ p̄us fue
rit.Et ē exemplū de corpe:qḋ ꝯtinue mouet̄ localr̄.Naȝ
qñ ē p̄ mutatū adhuc vel illū locū sibi equaleȝ.v̄bi gr̄a.
ad locū a.ꝯstat ꝙ hȝ aliqd de loco a.qḋ p̄us nō habuit:et
tn̄ nihil hȝ tūc ō loco a.cui⁹ nullā ptē p̄us habuerit:nec
pōt dari qd p̄cise tūc plus hēat q̄ȝ p̄us habuit de loco a.
silr nō hȝ aliqd tūc c⁹ imediate post nihil hēbit:vt supra
mōstratū ē:ita suo mō de forma dōm ē in casu dato.

3⁹ arti. Tertio videndū ē vtrū cuiuslȝ formaꝝ h̄ʒ sit dare
minimū Et q̄ ptibilitas forme p̄t accipi tā
fm intensionē q̄ȝ fm extensionem.iō minimū in forma
pōt itelligi ēt vtroq̄ mō.¶ Itē vtroq̄ mō pōt intelligi
duplr̄ minimū forme:vno⁹ vt dicat̄ minimū:quo nihil
forme est minus:nec pōt esse minus i spē illa.Alio⁹ illud
pōt vocari minimū qḋ pōt p̱ se actu sepatū subsistere:et
nihil eiusdē spēi min⁹ eo posset p̱ se sepatū subsistere re/
p⁹ ꝯ manens in spē illa.Tūc pono aliq̄s ꝯnes.¶ Prima ꝯ ē

ꝙ nulli⁹ forme de ꝑdictis est aliqḋ minimū ꝟm exten/
sionē ṗmo mō accipiēdo minimū: ꝛ loquēdo de formis
partibilibus extensiue. Hanc probo sic. omni forma ex/
tensa ꝛ qualꝫ eius parte est aliqua eius ps minor. ḡ nul/
lius talis forme est dare aliquā ptē minimā: qua nulla
sit minor: ꝯña pꝫ ꝛ añs ꝓbaẗ ex eo: ꝙ quelꝫ talis forma
ꝛ quelꝫ eius pars ē extēsa ꝛ diuisibilis in semꝑ diuisibi/
lia: sicut eius ṗmū subiectū: aliogn vt arguit. P. in de sen
su ꝛ sensato. vbi q̄rit an qualitates sensibiles diuidātur
in infinita: ꝛ determinat ꝙ sic: in partes inexñtes: q̄s vo/
cat ptes in potētia: sequiẗ ꝙ aliq̄ ps corpis sensibilis q̄li
tate sensibili. verbi grā. aliq̄ pars ignis non cēt calida: ꝛ
aliq̄ ps niuis nō cēt alba: si tā calor q̄ȝ albedo cēt in ptes
minimas ꝛ iduisibiles resolubilis. ¶ Itē ei⁹ ṗmū sub/
iectuꝫ non esset sibi adequatū: ꝛ per ꝯñs nec ṗmū subm
2ᵐ ꝟm ptem. ¶ P̃. si cēt aliq̄ ps forme mima ꝟm hunc mo
duꝫ illa esset iduisibilis: ꝛ ei⁹ subm̄ cēt aliqḋ indiuisibi
le: sicut aliq opinanẗ pūctū. ꝯñs est falsuꝫ: tū qꝛ talia idi/
uisibilia nō sunt in rerū nā. vt ꝓbabitur in scḋo: tum qꝛ
esto ꝙ essent nō posset aliquid coꝝ esse subm forme nā/
T. cō. 7. lis: sicut ꝓbaẗ tertio de ce. ꝛ mun. vñ pūctū nec aliquod
indiuisibile pōt esse durū vel molle. ꝛ sic de alijs: vt ibi
2ᵃ ꝯ dr̃. ¶ Scḋa ꝯ ꝙ eodē mō loquēdo de minimo: nullius
forme ptibilis ꝟm intensionē est dare minimū itensiue:
hoc ꝓbaẗ: qꝛ si dareẗ aliqḋ tale minimū illud esset oīno
īdiuisibile intensiue: ꝯñs est falsum: tū qꝛ sicut indiuisi/
bile ꝟꝫ extensionē additū alteri non facit maius: sic nec
indiuisibile ꝟm intensionē additū alteri facit intensi⁹: ꝛ
per ꝯñs forma nō intendereẗ ex additione taliū mimo/
rum: ꝛ cū tota forma sit resolubilis in talia minima si po
nanẗ: sequereẗ ꝙ nulla forma cēt intensior alia: tuꝫ quia
qḋlꝫ taliū acqrereẗ subito ꝛ in instanti: ꝛ ꝑ ꝯñs vel nulla
itensio cēt ꝯtinua: c⁹ oppositū est ꝓbatū: vel aliquis mo/
T. c. ṗ. ꝛ tus ꝯtinuus cēt ꝯposit⁹ ex mutationib⁹ vel mutatis cē
ꝑ lōgiꝫ ꝑcise: qḋ ē reprobatuꝫ. 6. physicoꝝ: ꝛ ambe ꝑdicte rōnes
ꝓcessuꝫ. suo mō possent fieri ꝑ ꝑcedēti ꝯne. ¶ Tertia ꝯ ē de mi/
3ᵃ ꝯ nimo ꝟm extensionē 2ᵒ. accipiendo minimū .s. sepabile
ꝛ possibile nālr seorsum existere. Et est ꝯ hec: ꝙ cuiuslꝫ
talis forme ē dare minimū possibile ꝛc̃. vel maximū nō
possibile minus omni pte sua possibili ꝑ se existere i spē
illa. vñ in albedine: lꝫ nō sit aliq̄ pars mima inexñs: vt
pꝫ ex ṗma ꝯne: nō q̄tūlꝫ tñ pua ps eius posset diuisa ab
alijs per se nālr existere. sed ē dare minimā q̄ posset: vel
eaꝝ que nō possent est dare maximā: ita ꝙ oīs alia ma/
ior posset. Et sicut dico de ea que est: si diuidereẗ: sic etiā
dico de generabili. vꝫ. ꝙ nō in quacūqꝫ pua q̄titate ma
terie vel subiecti per se seorsum exñte pōt aliq̄ talis for/
ma nālr gnāri: sed in qualibet spē taliū formaꝝ est dare
minimā q̄titatē subiecti: in qua pōt nālr recipi ꝛ existe
re: vel maximā in q̄ nō pōt ꝛ in oī maiori pōt. Hāc ꝯnē
reputo ꝓbabiliorē opposita: ꝛ magis ꝯsonā dcīs auctoꝝ:
q̄uis opposita ṽtute rōnū nō possit euidēter ipugnari.
¶ Arguo ḡ sic. in aliquāta magnitudine subiecti potest
nālr saluari forma nālis eiusmodi: ꝛ in aliq̄ta miore nō
pōt. ḡ est dare minimā in q̄ pōt: vel maximā in qua non:
ad sensuꝫ ꝑmissuꝫ. ꝯña ꝓbaẗ: q̄m si signeẗ stilo aliq̄ pars
.1. subiecti in qua seorsuꝫ nō posset forma existere: aut i q̄li/
bet ea maiore: ꝛ eā includēte possit forma saluari: ꝛ tunc
illa est maxima in q̄ nō. Aut in aliq̄ maiore nō posset sal
uari: ꝛ tunc vlteri⁹ trahēdo stillum: aliq̄n deuentum erit
ad ṗmā in q̄ poterit: ꝛ illa erit mima in q̄ sic: vel ad vlti/
maꝫ in q̄ nō poterit: ꝛ illa erit maxima in qua nō. Nō ꝑt
aūt vtrūqꝫ dari. s. maxia in qua nō: ꝛ minima in qua sic.
qꝛ tūc minima in qua sic: vel excederet maximā in q̄ nō:
aliquo excessu diuisibili: ꝛ hoc nō: q̄m seclusa aliq̄ poste/
riore pte illius excessus: adhuc residuū includit maxiaꝫ
in qua nō: ꝛ amplius: aut ḡ in illo residuo poterit esse for
ma: ꝛ tūc ṗma data nō fuit minima in q̄ sic: aut nō pote/
rit: ꝛ tūc sequiẗ ꝙ alia non fuit maxima in qua nō. nō ḡ
excedit eā in excessu diuisibili: sꝫ nec ēt iduisibili: qꝛ in/
diuisibile nō reddit mai⁹. pꝫ ḡ ꝯña: ꝛ ṗma ps añtis ē no/
ta ad sensum. ¶ Scḋa ṽo ꝓbaẗ: qꝛ sic dicit. P. 2ᵒ. de aīa T. c. 24
ꝛ experiētia docet: vnuīqꝫqꝫ act⁹ in po ͤ existente disposi/
ta ꝛ in ꝓpria mā aptus nat⁹ est fieri: ꝛ nō glubet idifferē
ter in qualꝫ: mā aūt nulli forme in ea de nouo gnābili ē
ꝟm se absolute ꝛ q̄uolꝫ se hñs ꝓpria po ͤ seu ꝓpriū susce/
ptiuū: sꝫ talr vel taliter disposita: ꝛ iter oēs dispones ma
terie ad suscipiendū formas quātitas est ṗma. Uñ ꝛ for
me ṗme elemtoꝝ: ēt sibi determināt ꝓprias magnitudi
nes ꝛ quātitates in materijs: sic ex attestatiōe sensus ꝓ/
bat Cōmen. in de suba orbis: videm⁹ inquit ꝙ forma ca cap. ṗ.
liditatis q̄n agit in aquā incipit aqua augeri ꝛ crescere
in dimēsionibus: ꝛ vicinari dimēsionib⁹ aeris. cū ḡ pue/
nerit ad maximā q̄titatē aque: tunc subm denudabiẗ a
forma aque ꝛ q̄titate dimēsionū aq̄ ꝓpria: ꝛ recipiet for
maꝫ aeris ꝛ q̄titatē dimēsionū ꝓpriaꝝ forme aeris: sed
si forma nō determinaret sibi certā q̄titatē in minimo:
sꝫ in q̄tūcūqꝫ pua saluari posset: supflua cēt actio nāe in
augendo dimēsiones aq̄ ꝑꝑ gnōnē aeris. ¶ P̃. absurdū
eēt dicere: ꝙ forma elephātis posset seruari in tā modi/
ca q̄titate q̄ta est q̄titas grani synapis: ꝛ tñ oporteret h
dicere: nisi ponaẗ ꝙ forma determinat in mimo certam
quātitatē subiecti: ꝛ sic ē ḋ formis pfectis ꝛ corpoꝝ ethe
rogeneoꝝ: sic ēt est de formis q̄buslꝫ q̄ de nouo in mā re
cipiunẗ: q̄uis forte nō sit eq̄ patens. ¶ Nec valet dice/
re: ꝙ h nō ē sile: cū forma elephātis requirat corp⁹ ethe/
rogeneū. i. dissimiliū ptiū. Nā si ptes hōgenee q̄s reqrit
corpus elephātis possint eē semꝑ minores: poterūt in tā
pua sumi quātitate ꝙ ꝯstituent corp⁹ etherogeneū i quā
titate synapis eiusdē rōnis cū corpe qḋ nūc hꝫ elephas: ꝛ
in illo poterit saluari for ͣ elephātis: si dicta opio ṽa sit.
¶ Ad hāc itentionē est. P. ṗ phicoꝝ ꝯ Anax. vbi. d. ꝙ ē T. c. 38.
dare minimā carnē: ꝛ mimā aquā: ꝛ sic de alijs nālibus.
¶ Ad hoc dr̃: ꝙ ex dicto illo nō cogimur ponere tale mi Scotus
nimū. Nā. P. satis hꝫ si ꝑ ablationē a toto mioreẗ totū: ꝛ l. 2. d. 2.
ita ꝙ nō semꝑ ḋ eo possit equale abstrahi. Oportebat. n. q. 9.
Anax. dicere sic ei ipōit. P. ꝙ facta segregatione a carne
cuiuscūqꝫ gnābilis de carne adhuc remaneret caro tā/
ta: vt ex ea possꝫ vlteri⁹ segregari qḋcūqꝫ gnābile. ꝛ h est
ipolē: q̄m quātūcūqꝫ caro possꝫ in ifi ͫ diuidi ꝛ miorari:
saltē nō remaneret tanta vt posset ex ea qḋcūqꝫ gnābile
gnāri: qꝛ gnābile qḋcūqꝫ reqrit determinatā quātitateꝫ
illi⁹ ex q̄ gnāẗ: maxie si gnātio sit tm̄ segregatio: qḋ ipo/
niẗ Anax. ꝛ vltra q̄titatē istā ex q̄ gnāẗ minueẗ caro ꝑ
ꝯtinuā segregationem alioꝝ ex ipsa. Nō ḡ ꝑꝑ itentionē
Aristo. ibi opꝫ ponere mini ͫ in nālib⁹: ēt sepatū ꝛ per se
exñs. ¶ Hec responsio nō est ꝟm mētē. P. qḋ pꝫ ex ṽbis
eius aptis: ꝛ rōnib⁹ q̄s adducit. Ex ṽbis qdē (nā ait sic)
si oē corp⁹ remoto q̄dā: qḋ min⁹ necesse ē fieri: carnis aūt
determiata ē q̄titas. ꝛ magnitudie ꝛ puitate: manifestū
est ꝙ ex mima carne nullū segregabiẗ corp⁹: erit. n. min⁹
minimo. ¶ Et Cōmen. ibi hāc rōnē declarans ait. Et cū Cō. 38.
sit mani ͫ ꝑ se: ꝙ oē corp⁹ q̄n ex eo diminuiẗ aliqd fit mi
nus: ꝛ ēt ē mani ͫ ꝑ se ꝙ q̄titas carnis ē terminata in ma/
gnitudine ꝛ puitate. Nā mani ͫ est: ꝙ ex minima carne
qua nulla caro ē mior: ipolē ē exire corp⁹ cōsile oīo. Nā
q̄n exit⁹ ꝓcedit sꝑ ꝛ mioratio corpis ex q̄ ē exit⁹ ꝓcedit
sꝑ: nece ē vt illud corp⁹ a q̄ exiunt hec corpa: pueniat ad
mimā quātitatē illi⁹ spēi corpis: ꝛ tūc erit ipolē vt ex eo
exeat aliqd: q̄m fieret tūc min⁹ q̄ȝ deberet eē: qḋ ē ꝯ posu.

tum. Hoc pz p̄:qꝛ vterqꝫ aperte dicit:ꝙ eſt dare minimã
carnẽ:ꝛ per ꝯñs.ꝙ caro eſt determinata in magnitudie
ꝛ paruitate:ꝛ his verbis ꝯdicit reſponſioni. Lõtradicit
ẽt rõni. Nã ſi negeꝛ̃ tale minimũ nec ponaꝛ̃ minima ca/
ro potẽs per ſe ſubſiſtere:vel nõ ponaꝛ̃ maximũ ꝙ non:
rõ nihil ꝓbat:qm̃ ipſa ſuper hoc ſuſtentaꝛ̃:ꝛ tũc deducit
ꝙ erit dare minus minimo.vñ negareꝛ̃.P.ꝛ Lõmẽtato/
ri ꝙ ꝑ ꝯtinuũ exitum corpoꝝ a carne:ꝛ cõtinuã minora/
tionem carnis deueniaꝛ̃ ad minimã carnẽ ex qua nihil
poſſet exire.ꝛ ſic haberẽt negare ꝗ p̄miſſaꝫ ponũt reſpõ/
ſioneꝫ:ꝛ tũc rõ nihil valeret. ¶ P̄.hoc idẽ pz ex alia rõ/
T.c.38. ꝛ.37. ne quã p̄mittit ibi.P.ſup eodẽ fundamẽto fundata.Sꝫ
differt ab ea que nũc recitata ẽ:qm̃ iſta accipit minimũ
eius ex quo ſegregaꝛ̃:alia ṽo accipit minimũ eius qd ſe/
gregaꝛ̃:ꝛ eſt rõ.P.ꝙ cũ ſit dare minimã carnẽ:aut ex aq̃
nõ poterit ſp ſegregari caro:qd ẽ ꝯ Anax.ꝛ eſt itentũ.P.
aut in aqua que eſt finite q̄ꝫtitatis erũt corpa equalia in
finita ſꝫ multitudinẽ:qd eſt ipoſ̃e.ꝯſtat aũt ꝙ hec rõ nõ
cõcludit:niſi ſupponaꝛ̃:ꝙ ſit determinata quãtitas car/
nis minima q̃ pt ſegregari:vel maxima q̃ nõ põt. ¶ Nã
neutro hoꝝ poſito dicetur ꝙ poſt quãlꝫ ſegregatã ſegre
gabiꝛ̃ minoꝛ in infinitũ:ꝛ ſic non ceſſabit ſegregatio:nec
erunt corpa eq̃lia infinita in corpoꝛe finito:qm̃ corpoꝛa
ſegregata non erũt eq̃lia.Sed ſi deꝛ̃ minima caro ꝓce/
dit rõ:qm̃ in qualꝫ ſegregatione ſegregabiꝛ̃ minima ca/
ro vel maioꝛ ꝯtinens minimã:ꝛ ſequiꝛ̃ tũc ꝓpoſitũ:ꝛ in
Lõ.37. hoc fũdari rõnẽ pz manifeſte per Lõmen.ibidẽ.vñ po/
nens rõnẽ.P.ait:qñ ex aq̃ exit caro:deinde ab ea exit alia
caro:ꝛ ſic in ifiᵐ:neceſſe eſt aũt vt exitus ceſſet:aut vt in
corpoꝛe finito ſint corpa infinita eq̃lia:qm̃ non põt ali/
quis dicere ꝙ cum ex aq̃ exiuit p̄ma caro:deinde exiuit
alia caro:ꝙ illa caro ſcda ẽ minoꝛ prima ſm minoꝛatio/
nẽ aque per exitũ carnis.Et ſilr̃.3ᵃ caro eſt minoꝛ.2ᵃ ſm
minoꝛationẽ aque ꝑ exitũ 2ᵉ carnis:ꝛ ꝙ hic ꝓcederet in
ĩfinitũ.ſ.ꝑuitas aque ꝛ ꝑuitas carnis exeũtis:caro.n.hꝫ
in ꝑuitate magnitudinẽ terminatã quã nõ ꝑtranſit.ſ.ꝙ
nõ ĩueniꝛ̃ caro hñs minoꝛẽ magnitudinẽ illa:iſta ꝗ ma/
gnitudo terminata q̃ eſt carnis qñ exit ex aq̃:ſemꝑ nec̃e
eſt alteꝝ iſtoꝝ duoꝝ:aut vt ceſſet gn̄atio:aut in magni/
tudine terminata.ſ.in aqua erunt magnitudines eq̃les
ĩfinite:vel eſt minoꝛ magnitudo carnis:qd eſt ipoſ̃e.hec
cõmẽtatoꝛ. In qbus ṽbis pz manifeſte quod dictũ eſt:ꝛ
ꝑ ꝯñs rñſio nulla eſt ad itẽtionẽ.P.Et ꝙ diciꝛ̃ ꝙ ſufficit:
ꝙ ſic ꝑ ꝯtinuã ablationẽ minoꝛeꝛ̃ corpus:vt nõ ſemꝑ de
eo poſſit eq̃le abſtrahi:nõ eſt veꝝ:qm̃ ꝛ ſi nõ ſemꝑ poſſit
abſtrahi eq̃le:dũmodo ſemꝑ poſſit aliqd corpus eiuſdeꝫ
rõnis abſtrahi:nõ hr̃et ꝓpoſitũ.P.ꝯ Anaxa.non.n.dice/
bat Anaxa.ꝙ ex grano ſynapis poſſit ſegregari aqua tã/
ta quãta eſt totius oceani:ſed aqua alicuiꝰ q̄ꝫtitatis: nec
dicebat ꝙ ſemꝑ eq̃le poſſet abſtrahi: q̄uis ad hoc dicẽ/
dũ cõpellat.P.ſuppoſita minima magnitudine aque:ꝙ
etiã addit rñſio ꝙ qdcũqꝫ gn̄abile requirit determinatã
q̄ꝫtitatẽ illius ex quo generaꝛ̃:ſi gn̄atio ſit ſegregatio nõ
ẽ veꝝ niſi ipꝫ gn̄abile determinet ſibi minimã ſui q̄ꝫti/
tatẽ:q̃ põt ꝑ ſe ſubſiſtere:vel maximã q̃ nõ põt. Nã ſi ge/
nerabile poſſit eẽ minꝰ:ꝛ eo aliꝺ minus:ꝛ ſic ſp poterit:ꝛ
ex miori ꝛ miori ſegregari aliqd gn̄abile: et ſic pz ꝙ rñº
nulla eſt ad itentionẽ phi. ¶ Huiꝰ quoqꝫ ſententie eſt
Lõmẽ.6.phicoꝝ.vbi ait:ꝙ mimꝰ coloꝛ ẽ terminatꝰ ꝑ ſe
Lõ.49. quẽadmodũ mima forma ẽ terminata.ſ.ꝙ mimũ qd pt
eẽ coloꝛatũ i actu:ẽ termiatũ:quẽadmodũ mimũ qd põt
eẽ aliqd demr̃atũ ẽ terminatũ.ṽbi gr̃a.qm̃ mima aq̃ eſt
termiata:ꝛ ſilr̃ de alijs corpibꝰ ſimplicibꝰ ꝛ ꝯpoſitis.Et
in alio ꝯmento dixerat ꝙ minimũ de oi gn̄ato ẽ termia
Lõ.32. te quãtitatis.ṽbi gr̃a.mima ps ignis ẽ termiata.ſ.mima

ps q̃ põt eẽ ignis. ¶ Itẽ ĩfra in alio ꝯmento ait.oẽ.n.ge/ Lom.91.
nerabile nãle hꝫ aliquã quãtitatẽ nãlr̃ in initio gn̄õnis
ꝛ fine.ꝛ iſta quãtitas hꝫ extremũ ꝛ meᵐ.ṽbi gr̃a.qm̃ q̄ꝫ/
titates ẽbrionũ ſunt termiate.ſ.maximi ꝛ minimi:ꝛ ſilr̃
hominũ q̄ꝫtitates ſꝛ̃ termiate.ſ.maximi ꝛ mimi.vñ ipoſ
ſibile ẽ augeri in infiᵐ aut diminui. Nã ſi trãſiuerit quã/
titatẽ nãlẽ i diſione ꝛ i additiõe ſtati corrũpeꝛ̃ ens:actio
.n.cuiuſlꝫ entis ꝑficiꝛ̃ ꝑ quãtitatẽ ꝛ q̄litatẽ terminataꝫ:
ſic ẽ diſpõ i entibꝰ artificialibꝰ.hec Lõmẽ.Similẽ ſn̄iaꝫ
ponit.8.phicoꝝ ꝛ pluribꝰ alijs locis.Si q̄raꝛ̃ aũt q̃ ꝑtiũ Lõ.23.
hꝰ diſiũctiue ſit tenẽda:an.ſ.ſit dare mimũ in q̊ põt.an ꝛ 62.
maximũ i q̊ nõ põt:vꝛ̃ mihi:ꝙ ſcda ſit tutioꝛ q̄uis p̄maꝫ
magis ſonẽt ṽba.P.vt pz ex allegatis.intentio tñ eiꝰ:ita
ſaluaꝛ̃ ꝑ 2ᵃᵐ ſicut ꝑ p̄mã:vt pz ꝯſideranti. ¶ 4ª ꝯ̊ ẽ:ꝙ ñ 4ª ꝯ̊
cuiuſlꝫ forme q̃ põt intendi ꝛ remitti eſt dare minimuꝫ
ſeꝑatũ intenſiue.ꝓbo.ꝛ pono ꝙ aliqd lucidũ illuminet
aerẽ ſumme diſpoſitũ ad lumẽ ſm quãtãcũqꝫ diſtantiã
põt:h̄ poſito arguo.oi ꝑte ꝓpoꝛtionabili hꝰ luminis dati ẽ
aliq̃ remiſſioꝛ.(Et loquoꝛ de ꝑtibꝰ ſꝫ extenſionẽ ſubi)
ꝗ nõ eſt dare minimũ lumẽ intenſiue ſeꝑatũ.pz ꝯñа:qꝛ
ſi deꝛ̃ minimũ lumẽ eo nõ erit aliud minus in aliq̃ ꝑte
medij:ꝯñs ꝓbaꝛ̃:qm̃ i caſu dato:nulla ps medij ẽ ꝑ totũ
vniformiter lucida:ſꝫ q̃ remotioꝛ eſt minꝰ eſt lucida.Et
qꝛ nõ ẽ dare vltimã ꝑtẽ ſimplr̃ q̃ ſit illumiata nõ ẽ dare
aliqꝫ mime illuminatã ſeu remiſſiſſime:ꝛ ꝑ ꝯñs q̄lꝫ eſt
aliq̃ remiſſioꝛ ps luminis ſitu diſticta. ¶ Pz ꝗ.ꝙ talꝰ for/
me nõ ẽ dãdũ aliqd tale mimũ itẽſiue.Et eadẽ rõne vt
vꝛ̃ poſſet ꝓbabilr̃ dici:ꝙ nulliꝰ alteriꝰ corruptibilis for/
me ſuſcipientis itẽſionẽ ꝛ remiſſionẽ nec̃e ſit tale mimũ
dare. ¶ Lõtra p̄dicta pt argui ꝛ maxie ꝯ ꝯ̊nẽ 3ᵃᵐ ꝯ quã ꝯ p̄dcã
arguit qdã doc.Pꝛio ſic.ſic ẽẽntiale ẽ q̄ꝫto poſſe diuidi i arᵈ ſco.
ꝑtes:ita ẽ ei ẽẽntiale:ꝙ ſingulũ coꝝ in q̃ didiꝛ̃ poſſit eẽ 2.ſ.d.2.
h̄ aliqd.ꝗ nulli coꝝ repugnat ꝑ ſe eẽ.ꝯſtat aũt ꝙ ois for/ q.9.
ma nãlis ẽ quãta. ¶ Lõfirmaꝛ̃ hec rõ.ꝛ ꝯñа:tũꝫ qꝛ ꝑtes 5.meta.
ſꝛ̃ eiuſdẽ rõnis quãtũ ad mãꝫ ꝛ ad formaꝫ cũ toto.ꝗ ꝑñt T.c.18.
hr̃e ꝑ ſe exñtiã ſic ꝛ totũ pt:tũ qꝛ ſi eẽnt ꝑ ſe eẽnt ididua
eiꝰ ſpẽi:cꝰ totũ ẽ ididuũ: abſurdũ ãt vꝛ̃:ꝙ aliqd hẽat i ſe
nãꝫ illã vñ ſit ididuũ:vꝛ̃ poſſit eẽ ididuũ alicꝰ ſpẽi:ita ꝙ
ſibi ñ repugnet ea nã poſſe eẽ ididuũ hꝰ:ꝛ r̃pugnet poſſe
eẽ ſimplr̃:ꝛ h̄ ſaltẽ ð illꝰ q̃ ñ ſꝛ̃ acciñа:ſic ſũt ſubẽ hõgenee:
q̃ ñ ihereꝛ̃t ẽẽntialr̃:tũ qꝛ nãlr̃ ꝑtes ſꝛ̃ p̄oꝛes toto:iõ nõ re
pugnat eis ꝯdictoꝛie eẽ p̄oꝛes tpe. ¶ 2º circũſcribaꝛ̃ oẽ 2ᵐ
ꝯtinẽs ꝛ oẽ corruptiuũ.ꝛ ſit ſola aq̃ i vniuerſo:q̃cũqꝫ aq̃
data didaꝛ̃ ſic poſ̃e eſt:qꝛ ẽ quãta:h̄ facto illa i q̃ fit diſio
ñ erũt nihila: qꝛ h̄ ẽ ꝯ diſiõis rõnẽ:nec erũt nõ aq̃:ex ſo/
la rõe diſiõis:qꝛ tũc aq̃ ꝯponereꝛ̃ ex ñ aq̃s:ñ repugnat ẽt
forme aq̃ illa ꝑuitas q̃ iam eſt in actu:qꝛ ita ꝑua p̄fuit:lꝫ
in toto:nec ꝑ ipaꝫ diſionẽ corrũpeꝛ̃ aq̃:qꝛ circũſcriptũ ẽ
oẽ corruptiuũ:nõ ꝗ vꝛ̃ aliq̃ rõ intrinſeca q̄re forme nãli
repugnet qn ſp q̊cũqꝫ ꝑ ſe exñte poſſꝫ aliqd minꝰ eẽ ꝑ ſe
exñs: lꝫ forte extriſeca ipeditiua talꝰ ꝑ ſe exñtie aſſigne/
tur ꝯrietas corrũpẽtis. ¶ 3º ſi eẽt dare tale mimũ ð forᵉ 3ᵐ
ſeqꝛ̃ ꝙ ẽ dare p̄mã ꝑtẽ motꝰ ad forᵃᵐ ſeu mimã ꝑtẽ forᵉ
q̃ pt iduci ꝑ motũ:ꝯñа pz:qꝛ ſp p̄oꝛ ps motꝰ ẽ nõ ſolũ nã:
ſꝫ ẽt duratiõe:anq̃ꝫ ſit aliqd ſequẽtis.Sꝫ ꝯñs ꝓbat iſte
doc.ĩfra.i eadẽ q̃õne eẽ falſuꝫ:qꝛ ſi ponaꝛ̃ talis p̄ª ps:illa
erit fcã in iſtãti:ꝛ cũ agẽs p̄ñs exñs poſſit iteꝝ cãre aliaꝫ
ꝑtẽ forme eq̃lẽ ipſi p̄me:aut illã cãbit ſilꝰ i eodẽ iſtãti cũ
p̄ª:ꝛ eadẽ rõne 3ᵃᵐ ꝑtẽ ẽt cãbit in iſtãti eodẽ:ꝛ ſic de q̄lꝫ:
ꝛ ꝑ ꝯñs totã formã cãbit i iſtãti:qd ẽ falſũ:aut illã ſcdaꝫ
ꝑtẽ cãbit i alio iſtãti:ꝛ ſic quãlꝫ aliã i alio iſtãti a p̄oꝛe:ꝛ
tũc vel iſte ꝑtes erũt cãte ſine qete media:ꝛ ꝑ ꝯñs totus
motꝰ erit ꝯpoſitꝰ p̄ciſe ex mutatiõibꝰ vel mutatis eẽ:qd a p̄nciᵒ ꝑ
eſt falſuꝫ.vt pz ex.6.phy.vel iter cãtionẽ vniꝰ ꝑtis ꝛ cã/ logũ ꝓ/
tionẽ alteriꝰ erit qes meª.Et h̄ ẽt ẽ incõueniẽs: tũ qꝛ tũc ceſſuꝫ.ꝛ
t.c.88.

agens nāle eēt p̄sens per tp̄s debito passiuo in debita di-
spositiōe agendi ⁊ patiendi. Et nō ageret qđ est incōueni-
ens: tum q̄ tota induc⁹ forme cōposita eēt ex mutationi-
bus ⁊ quietib⁹: ⁊ sic nulla esset cōtinua: qđ est falsū. Aut
vltimo dicet̄ q̄ scđam p̄tem causat successiue in tp̄e: sed
hoc ē valde irrōnabile: q̄ cū agens sit equalis v̄tutis et
eq̄ approximatū passo. sicut p̄mā p̄tē pōt sil' inducere ita
inducta illa pōt aliam illi equalem totam sil' inducere.
4m ¶ 4°. oē alterās p̄us alterat p̄tē subiecti sibi ꝓpinquio-
rem q̄ p̄tē remotiorē ab eo. Si ḡ ponat̄ minimū subiecti
in quo possit itroduci forma ab agente: vel ipsū erit idi-
uisibile sic p̄ūct⁹: qđ ē ipoſſe: vt ēt pȝ supra: vel si erit diui-
sibile ps eius erit ꝓpinquior agenti q̄ alia ⁊ in ꝓpingo-
rem p̄us iducet̄ forma: ⁊ cū ps sit mior toto: seq̄t q̄ illud
nō fuit minimū in q̄ potuit forma iduci: vel ē dare min⁹
5m minimo: qđ est ipoſſe. ¶ 5°. aliqđ subiectū pōt ꝑtibilr̄ ⁊ cō-
tinue ꝑtibilitate extensiua moueri ab vna forma ꝯ̄ria in
aliā: ⁊ ab vna forma subali incōpossibiliū i aliā: sic lignū
approximatū igni pōt cōtinue trāsmutari a frigiditate
in calorē: ⁊ a forma ligni in formā ignis: h̄ aūt nō eēt pos-
sibile si esset dare tale minimū sepatū: q̄m nō posset mi-
nus de forma induci q̄ minima: ⁊ nulla minima iduce-
6m ret̄ ꝑtibilr̄: sed tota sil'. ¶ 6°. argui pōt ꝯ̄ aliud dictū in eo-
dē articulo: dictū. n. ē q̄ nō est dare minimū forme iten-
siue: nec ꝯiunctū siue inexistens seu existēs in toto: nec
per se sumptū seu sepatū: ⁊ ꝓbādo assumptū est q̄ in for-
ma nihil est idiuisibile intensiue. ¶ Cōtra istud pōt ar-
gui ostēdendo q̄ est aliqđ idiuisibile itensiue in forma
sic: supponat̄ q̄ sortes ⁊ Plato nō sint albi nūc. ⁊ nūc am-
bo icipiāt eē albi: exponēdo ly incipit. ꝑ negationē p̄sen-
tis ⁊ positionē futuri: ⁊ ꝯtinue intendant̄ eoꝝ albedines
eq̄lr ⁊ vniformiter: intensiōe per totū tp̄s quo itendere-
tur: ⁊ duret intensio ꝑ totū aliqđ tp̄s vsq; ad instās a. ⁊ in
istāti a. Plato moriat̄ vel anihilet̄: sortes v̄o viuat: casus
tot⁹ possibilis est: vt pȝ cuilȝ. H̄ posito: q̄ro an sortes erit i
a. instāti ita albus p̄cise sic Plato erit albus: aut erit sor-
tes magis albus: aut min⁹ albus q̄ Plato erit albus: nō
pōt dici q̄ erit sortes in a. min⁹ alb⁹ q̄ Plato erit albus:
q̄ positū est q̄ eoꝝ albedines ꝑ totū tp̄s datū eq̄lr iten-
dunt̄. Item q̄ si Plato viueret in a. eēt ita alb⁹ p̄cise sic
erit sortes i a. ⁊ eꝯ̄. Cōstat aūt q̄ ex h̄ q̄ desinit eē in a. n̄
erit sortes in a. min⁹ albus q̄ Plato: nec pōt dici: q̄ sor-
tes erit in a. ita albus p̄cise sic Plato erit albus: q̄ si hoc
esset: sequeret̄ q̄ Plato erit ita alb⁹ p̄cise sic erit sortes
albus in instāti a. ⁊ q̄ Plato desinet eē in a. seq̄t q̄ Pla-
to erit in aliquo instāti añ a. ita albus sic sortes erit alb⁹
in a. ⁊ vltra sequit̄ q̄ sortes erit ita albus in aliq̄ instāti
ante a. sic ipsemet erit albus in a. Et vltra. ḡ albedo i sor-
te nō ꝯtinue intendet̄ ꝑ totū tp̄s vsq; ad instans a. qđ est
cōtra positū. Relinquit̄ ḡ q̄ sortes erit albior in istan-
ti a. q̄ Plato erit alb⁹. ḡ albedo sortis quā habebit in a.
erit intensior q̄ erit albedo Platonis: aut ḡ excedet il-
lam ꝑ aliquā latitudinē albedinis intensiuā: aut p̄cise ꝑ
aliqđ idiuisibile: nō pōt dici per aliquā latitudinē diui-
sibilē: q̄ si sic: vel illā acquiret sortes in tp̄e ante a. vel i
instāti: nō in tp̄e ante a. q̄ tūc sortes in instanti me⁹ illi⁹
tp̄is q̄ acq̄reret̄ ista latitudo excessus. esset albior q̄ erit
pla. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ꝑ totū tp̄s añ a. cōtinue eq̄lr intenderent̄
eoꝝ albedines. nec p̄t dici: q̄ illa latitudo excessus acq̄-
reret̄ in istāti a. tū q̄ in motu cōtinuo nullum diuisibile
acquirit̄ in instanti: tum q̄ cū in tota forma acquisita a
sorte per totū tp̄s datū vsq; ad instans a. iclusiue nō sint
ifinite p̄tes eq̄les huic latitudini excessui: aliogn eēt ifi-
nita intēsiue. seq̄t q̄ vniformi itensiōe in aliq̄ tp̄e tm̄ ac-
quireret̄ p̄cise de forma quātū in instāti: ⁊ q̄ min⁹ in ali-
quo tp̄e q̄ in sua medietate q̄ sunt ipossia. Et ꝯn̄a pȝ: q̄m
diuidat̄ tota illā forma i p̄tes eq̄les huic excessui ⁊ sint. 10.
quelȝ decia erit acq̄sita in. 10. p̄te tp̄is. Nā tp̄s ⁊ mot⁹ et
id s̄m qđ est mot⁹ eq̄lr diuidunt̄: vt pȝ. 6. phicoꝝ. ⁊ sic in T.c.17.
10. p̄te tp̄is dati p̄cise tm̄ acquiritur de forma q̄tū in istā-
ti a. Et q̄ tota intentio est vniformis nō plus: sȝ tm̄dē in
quolȝ instanti acq̄rit̄ de forma: ⁊ per ꝯn̄s tm̄ acq̄rit̄ i 10.
parte tp̄is q̄tū in istanti. Et ꝑ illud qđ imediate dictum
est cū multa istātia sint i medietate vni⁹. 10. p̄tis tp̄is se-
quit̄: q̄ i medietate. 10. partis tp̄is plus acq̄ret̄ de forma
q̄ in istāti a. Et vltra ḡ plus i medietate. 10. q̄ in tota. 10.
⁊ sic plus in p̄te q̄ in toto. Relinq̄t̄ ḡ q̄ albedo quā hē-
bit sor. in a. excedit totā albedinē pla. p̄cise ꝑ aliqđ albe-
dinis idiuisibile intēsiue: ⁊ hēt̄ ꝓpositū. vȝ. q̄ in forma
h⁹ ē aliqđ idiuisibile intēsiue. ¶ 7°. si non sit dare mini- 7m
mū intensiue in forma sequit̄ q̄ possē est aliquā formā
remitti in infinitū: ꝯn̄s ē falsū ꝑ. P. 6. phy. in fine. vbi. d. T.c.92.
nulla alteratio pōt esse ifinita seu durare in ifinitū: imo
vl'r nulla transmutatio p̄ter lationē circularē. ꝯn̄a pȝ ꝑ
eo: q̄ si nō sit minima forma intēsiue nulla erit remissis-
sima: sed q̄lȝ post q̄tūcūq; eius diminutionē vel remis-
sionē poterit adhuc diminui ⁊ remitti: aliogn deueniret̄
ad indiuisibilē intensiue: ⁊ in remissibilē: qua minor eē
non posset: ⁊ per ꝯn̄s ad minimā: qđ ē oppositū positi: et
ꝯcedit ꝓpositum. ¶ 8°. idē ꝓbat̄ per rōnē cuiusdā doc. 8m
quā d' in tractatu de intensione formaꝝ. supposito q̄ cō- gualte.
traria differant spē: ⁊ q̄ nō possint sil' misceri demōstratiue bu. i tra.
ꝯcludere ꝓpositū: ⁊ ē rō hec. q̄ñcūq; est mot⁹ ab vna for- de iten.
ma specifica ad aliam differentem spē: est dare p̄mū instans
in quo mobile est sub forma posteriori. vt pȝ. 8. phy. ⁊ ꝓ- T.c.69.
bat̄ rōne. Nā est dare vnū tp̄s totū in quo ē sub forma
p̄ori: ⁊ vnū totū in quo est sub forma posteriori: ⁊ in istā-
ti continuante illa duo tp̄a mobile nō pōt eē sub forma
p̄ori: vt. d. P. ⁊ est rō: q̄ tūc esset dare vltimū instans rei
ꝑmanentis corrupte per alterationē: qđ est ipoſſe. vt. d. se
supra ꝓbasse: ḡ in illo instanti cōtinuante: mobile ē sub
forma posteriori: ⁊ habet̄ ꝓpositū. tūc vlterius q̄rit̄: aut
forma sub qua ē mobile in p̄mo instanti sui esse ē remis-
sissima illius forme posterioris: aut nō: Si sic habetur
ꝓpositum. Si nō tūc illa spēs hȝ indiuiduū remissi⁹ me-
diū inter formā p̄orē: ⁊ idiuiduū illius forme posterio-
ris nō remississimū. Et q̄ impossibile ē trāsire de extre-
mo ad extremū nisi transeat̄ per mediū: seq̄t q̄ mobile
ante illud instans p̄mū fuit sub forma posteriori: q̄ sub
forma remissiori posterioris spēi: ⁊ ita nō est dare p̄mū
instans forme specifice posterioris: cuius oppom ꝓbatū
est. ¶ Si dicat̄ ad istam rōnē: q̄ nō opȝ transire oīa me-
dia ad hoc vt mobile sit sub forma posteriori nō remis-
sa. Cōtra. p̄mo: q̄ sequeret̄: q̄ posset eē trāsit⁹ de vna spē p̄.
ad intensissimū gradū alterius spēi nō ꝑtranseūdo ali-
quam formam remissam forme posterioris: qđ videtur
ipossibile. ꝯn̄a pȝ: q̄ qua rōne nō opȝ trāsire vnū mediū:
nō opȝ ēt transire mediū aliqđ eiusdē rōnis. ¶ 2° q̄uis 2
esset possibile transire ab vno extremo ad aliud non per
transeundo mediū aliqđ: possibile est tm̄ trāsire ab extre-
mo ad extremū: transeundo oīa media eiusdē rōnis. po-
nat̄ ḡ q̄ mobile transeat a calido in frigidissimū per oīa
media: tūc est dare p̄mū instans in quo est sub frigidita-
te: aut ergo illa frigiditas ē remississima: ⁊ hēt̄ ꝓpom: aut
nō ē remississima: ⁊ tūc friditas remissior erit mem ꝑ qđ
trāsiuit: ⁊ sic p̄us fuit sub friditate remissiori: ⁊ ita n̄ erit
dare p̄mū instans in quo est sub frigiditate. ¶ 3°. trāsi- 3
ens de extremo in extremū motu regulari: i medietate
temporis transit medietatē distantie inter extrema. ⁊ ꝑ
ꝯn̄s in toto tempore pertransit totā distantiā: ⁊ ita per

T.c.4i transit omnia media.¶ Itē.P.2°.de aīa oīuz natura cō-
Ad p^m stantiū ⁊c.¶ Ad ista respōdeo ad primū qdem φ nō ē
Sco. intentio.P.in illa notificatiōe quāti.φ oē quātuz sit di-
5°.m.t.c. uisibile in partes:quaꝝ quelibet possit per se existere se-
18. parata a toto:absurdū.n.fuisset apō.P.φ celū possꝫ actu
secari in partes:⁊ absurdi⁹ φ ille sic sepate subsisterent.
Sed.P.notificat quātuz in cōmuni ad ꝯtinuū ⁊ discre-
tuꝫ:ꝫ φ ibi innuit Cōmētator.⁊ ex textu ēt pꝫ. Nā post
illam notificationē diuidit quātitatez i spēs suas.¶ Et
est intētio.P.φ oē q̄tū ē diuisibile seu diuidit̄:vt habꝫ
trāslatio cōmēti i ea que isunt:sic aūt diuisibiliū q̄dā sīt
quoꝝ ea in que diuidunt̄ sil' sumpta sūt vnū ꝟ aliqd: ⁊ i
illo hn̄t positionē adīuicē:quedā quoꝝ ea i que diuidū-
tur nō sūt vnū ꝟ aliqd:sed singulū eoꝝ ē ꝫ se vnū ꝟ ali-
5°.m.t.c. quid:⁊ vtrolibꝫ mō ē diuisibile ipꝫ ē quātū iō.P.addit:
18. quoꝝ vtrūqꝫ aut singulū vnū aliqd:⁊ ꝟ aliqd natū ē eē:
nō aūt ait vtrūqꝫ ⁊ singulū:ꝫ vtrūqꝫ aut singulū.Qd est
diuisibile in res p̄mo mō se hn̄tes dr̄ magnitudo.Quod
aūt scd̄o mō diuidit̄ dr̄ multitudo:sic dicit ibi.P.⁊ ista
diuisio ꝯuenit cū illa. q̄tū diuidit̄ i ꝯtinuū ⁊ discretuꝫ.
T.c.18. in p̄dicamētis.vn̄ vbi noua trāslatio.5°.meta.hꝫ.dr̄ aūt
multitudo qdē diuisibile potestate i nō ꝯtinua:hꝫ trāsla
tio ꝯmēta.dr̄ multū qd̄ diuidit̄ ꝫ numeꝝ i reb⁹ discre-
tis:ita φ idē significat illa p discreta qd̄ ista p nō conti-
nua.¶ Et nōn^m φ.P.in supiori d̄scriptiōe quāti nō sim-
pliciter ait vnū:ꝫ cū adiūcto vnū aliqd:⁊ ꝟ iō q2 nō cu-
iuslibꝫ quāti ea i que diuidit̄ vel singulū ipsoꝝ ē vnum
simplr̄:qn imo nullū ꝯtinuū ē vnū simplr̄:ꝫ vnū aliqd:
vt ifra.dis.24.ostēdet̄.addit ḋt ⁊ ꝟ aliqd ad d̄notāduꝫ
φ talia sil' vl' singulū sūt vnū ꝟ.i.singulare ⁊ idiuiduꝫ.
¶ Ad ꝯfirmationē dd̄ꝫ hāc ꝯn̄az nullā eē:ptes sūt eiuſ-
dē rōnis q̄tū ad māꝫ ⁊ formā cū toto:⁊ totū pōt p se ha-
bere existiā.ḡ ⁊ ptes: Nā forma i toto hꝫ debitā dispōnē
māe:nō aūt quelibꝫ ps si separet̄:q2 nō hr̄et determina-
taꝫ q̄titatez q̄ ē p̄ma dispō māe inter ceteras. Et istud
euidēti exēplo pōt d̄clarari.nā videm⁹ aliqn̄ φ aīal sola
diuisiōe ꝯtinuitatis sue i aliqua pte.vbi grā.cū fit vuln⁹
in corde modicū viuit:⁊ tn̄ post vulnus an̄ instās mortꝭ
⁊ an̄ vulnus eiusdē rōnis erat q̄tū ad mām ⁊ formā. Et
nihilominus sine vulnere diu vixisset.¶ Ex quo pꝫ:φ
res nāles nō saluant̄ in eē remota d̄bita dispositiōe māe
quā sua forma reqrit.¶ Ad aliā ꝯfirmationē cum dr̄ si
ptes eēnt p se:eēnt idiuidua spēi ⁊c.Dōm φ sicut partes
inexistētes miores minimo possibili per se existere non
possūt nāliter p se eē:ita nō possunt nāliter p se eē idiui-
dua illi⁹ spēi:cui⁹ ē totū eaꝝ ⁊ vtrūqꝫ sibi repugnat ex nā
sua.¶ Ad aliā cū dr̄ φ ptes nā sūt p̄ores toto.dd̄ꝫ φ ac-
T.c.16. cipiēdo prius nā ꝫm φ accipit.P.5°.meta.cū ait:p̄ora ꝫ
nām ⁊ ꝫ subam dicunt̄ q̄cūqꝫ ꝯtigit esse sine alijs ⁊ illa
nō sine illis:vel ꝟ itelliget̄ ꝫm potētiā nālem:⁊ tūc dico
φ ptes de qb⁹ loqmur nō sunt priores nā q̄ꝫ suū totum:
qm̄ virtute nāli nō possūt eē sine toto:vel ꝟ itelligit̄ ꝫ
quācūqꝫ potētiā:siue nālē:siue supnālēꝫ:qd̄ vr̄ iste doct.
itellexisse:q2 dicit:nō repugnat eis ꝯdictoria eē priores
tpe:⁊ tūc dico φ argumētū nō ē ad ꝑpo^m:qm̄ cū ego di-
co φ ē dare minimū rei nālis q̊ min⁹ illi⁹ spēi p se nō pōt
existere:itelligo φ v̄tute nāli non possit eē min⁹ p se exi-
stere:nec sequit̄.nō ē dare minimū rei nālis p respectuꝫ
ad pōꝫ dei:ḡ nō ē dare minimū qd̄ nālr̄ p̄t p se subsister̄.
Ad 2^m ¶ Ad 2^m rōnē dico:φ casu illo posito:vl' mā tn̄ diuide
tur ⁊ forma corrūpet̄:sic ad abscisionē capitis aīalis di-
uidit̄ corp⁹ ⁊ aīa corrūpit̄:⁊ tūc vl' aliq̄ alia for^a iducet̄ q̄
in q̄titate māe ptiū poterit reseruari.sic ad mortē aīal.
seqt̄ i mā forma cadaueris vt multi dicūt:vl' remanebit
sine for^a subali:vl' nulli⁹ ibi erit dīo.Sed totū adnihila-
bit̄:q̄uis ꝟ nō sit poīe nālr̄:sic nec ēt casus datus.¶ Cū
aūt dr̄.φ nō repugnat forme aque illa puitas que i.i ē in
actu:q2 ita parua fuit lꝫ in toto.dd̄ꝫ φ nulla ꝯn̄a est.for^a
aque ē i hac pua q̄titate ꝯiūcta alijs ⁊ i toto exn̄te:ḡ pōt
eē i tāta puitate segregata:⁊ seorsuꝫ a toto exn̄te:sic non
seqt̄.mēbꝝ aīalis viuit ꝯiūctū corpi.ḡ ēt sectū ⁊ abscisū
a corpe viuit:vl' modica caro viuit ꝯiuncta:sepata ḡ vi-
uet.Et iō nō solū pp ipediēs corruptiuū:vt iste doc.vr̄ i-
nuere nō p̄t q̄tūcūqꝫ pua ps forme p se subsistere:sed ēt
pp nālē suā ꝯditionē q̄ ē vt d̄bitā q̄titatē māe siue māꝫ
Ad 3^m tātā hēat.¶ Ad 3^m possꝫ dici.φ si nō det̄ minima ps sb-
iecti i q̄ p̄t for^a itroduci:ꝫ det̄ maxia i q̄ nō p̄t:iux̄ sensū
supra datū:tūc nō oꝫ absolute dare p̄mā ptē forme cātā:
q̄uis det̄ aliq̄ ps subīci cui⁹ nulla ps p̄us hꝫ formā q̄ꝫ ce-
tere.s.maxia i q̄ nō.Ex q̊.n.nulla ē minima i q̄ p̄t:nō ne-
cesse ē aliq̄ꝫ eē p̄mā i q̄ itroducat̄ for^a.¶ Et vlteri⁹ ꝯn̄r
diceret̄ φ aliq̄ ps d̄mōstrata forme est tota sil' cāta:q̄ in
nullo istāti p̊ cāta ē vel fuit. Nā ps iformās maximā p-
teꝫ i istāti i q̄ nō:aut ei⁹ aliq̄ꝫ ptē vtiqꝫ sil' tota cāta est:⁊
tn̄ i nullo istāti p̊ habuit eē seu fuit cāta:⁊ ꝟ itelligēdū ē
de formis nō hn̄tib⁹ itēsionē ⁊ remissionē:q̄les ꝫ mltaꝭ
sūt oēs for^e subales.Sꝫ q2 ꝫ ꝟ oporteret dare istās vlti-
mū eē p̄cedētis for^e post qd̄ nihil ei⁹ eēt:aut vtrūqꝫ eē sil'
vel p aliq̄ istāti subm̄ vtraqꝫ carere.Jdeo respōdeo alr̄
⁊ dico.φ qn̄ i aliquo corpe carēte hac vl' illa for^a ꝫ spēꝫ.
verbi grā albedie ita φ nec ipꝫ nec aliqua ps ei⁹ ē alba:
nec ē ꝯiūctū alicui albo formalr̄ itroducit̄ albedo:vtiqꝫ
est dare p̄mā ptē albedis itroductā totā sil':nō qdē p mo-
tū:ꝫ p mutationē q̄ ē finis p̄cedētis mot⁹:quo subm̄ di-
sponebat̄ ad albedinē:⁊ ꝟ mō posset qs dicere φ eēt in-
troducere p motū:q2 mot⁹ dispōnis p̄cessit:sic aliqn̄ dr̄
φ res gn̄atur i tpe q̄uis p̄uētus forme subalis sit i istā-
ti.Et cū q̄rit̄ an scd̄a ps forme eq̄lis p̄me itroducat̄ i tpe
vel i istāti.ꝟ pōt itelligi vl' d̄ pte extēsiua vel itēsiua. Et
dico φ vtraqꝫ (si vtrāqꝫ hēat) forma itroducit̄ i tpe i-
mediate illi istāti i quo ē itroducta prima ps.Dico tn̄ φ
illa p̄ma ps p̊ itroducta nō ē minima itēsiue nec extēsi-
ue.Et cū vlteri⁹ dr̄ ꝟ esse irrationabilr̄ dcm̄:q2 cū agens
sit eq̄lis virtutis ⁊ eque approximatū passo ⁊c. Dico φ
istud nō ē irrationabilr̄:ꝫ veraciter dcm̄:qd̄ exēplo sēsi-
bili d̄clarari pōt. Ponat̄.n.sic ē poīe:φ aliqd̄ corp⁹ lumi-
nosuꝫ subito generet̄ vl' creet̄ i aere:illd̄ illuminabit ae-
reꝫ vsqꝫ ad d̄terminatā distātiā i istāti.vt supra pbatū ē
⁊ sit distātia illa.10.cubitoꝝ.ꝯstat aūt φ i.10.cubito non
introducet lumē ita itēsuꝫ:sic i p̊ sibi ꝓximo:imo multo
min⁹:⁊ sit grā exēpli φ i decimo min⁹.Et ponat̄ cū ꝟ φ
illud corp⁹ luminosuꝫ motu ꝯtinuo moueat̄ versus deci-
mū cubitū quousqꝫ sit ita sibi ꝓximū:⁊ tn̄ illumiet ipꝫ:
q̄tuꝫ illuminauit i istāti sue gn̄ōnis cubitū p̊^m.oīa ꝟ sūt
poīa.ꝟ posito post illd̄ p̊^m istās i.10.cubito erūt nouē p-
tes eq̄les iter se:⁊ illi⁹ p̄mi luminis itroducti i ipso:⁊ sic
oēs erūt.10.⁊ q̄libꝫ eq̄lis cuilibꝫ aliaꝝ:⁊ cū p̄ma ps fuit
introducta i istāti:⁊ nulla aliaꝝ fuit itroducta i istāti:ꝫ
queliꝫ i tpe.aliogn illa intēsio nō fuisset ꝯtinua:c⁹ oppo^m
ꝓbatū ē i p̊ art.¶ Itē corp⁹ illd̄ eq̄lis v̄tutis fuit post p̊^m
instās ⁊ nō mioris:q̄ꝫ fuerit i p̊ istāti.Et nō min⁹:ꝫ plus
approximatū passo:q̄ꝫ in p̊ istāti.Et sic dcm̄ ē d̄ ptib⁹ ꝫm
intēsionē:ita p̄t ꝯtigere ⁊ frequēter ꝯtigit imo vt i plib⁹
de ptib⁹ ꝫ extēsionē.Que ḋt sit cā nō ē op⁹ dicere ad p̄-
sens.Sufficit.n.p nūc scire q2 ita ē.Quāuis pp qd ꝟ sit
Ad 4^m forte nō sit satis i p̄ōptu.¶ Ad 4^m dōm φ nō sp agens
p̄us alterat ptē sibi ꝓximiorē:ꝫ aliqn̄ aliq̄ꝫ alterat totā
sil':⁊ ꝟ qn̄ nulla ps ē illi⁹ ꝫ se susceptiua for^e itroducen-
de p ipm agēs.Quod cōtigit qn̄ subꝫ i q̊ for^a itroduci dꝫ
caret penitus illa forma ꝫ spēꝫ:nec alicui simulē formā

briti ē cōiunctū:sicut in sequēti rñsione magis patebit.
¶ Ad 5m dōm φ corpus in quo dʒ forma aliqua itrodu/
Ad 5m ci pōt tripl'r se hr̄e q̄ʒtū ad ꝓpositū spectat. Nā aliqñ il/
lud corp⁹:nec ꝼʒ totū:nec ꝼʒ aliquā ptē ei⁹ ē iformatuʒ
forma tali ꝼʒ spēʒ:neqʒ ꝯiūctū alicui forma tali iforma/
to.sic v̄bi gr̄a.cū forma ignis itroducit̄ i stipulā vl' stup/
pam p radiū solarē:vel cū aliqđ corp⁹ nō actu albū pro/
iectū in ignē fit albū.aliqñ aūt corpus in quo ītroducē/
da ē forma ē tale ꝼm ptēʒ ⁊ non ꝼm totū:sicut cū in aliq̄
parte mãe que fuit sub forma stuppe iā ītroducta ē for/
ma ignis:aliqñ vero tale corp⁹ nec ē tale ꝼm totū nec ꝼʒ
partē:ē tñ ꝯiūctū alicui tali.verbi gr̄a.cū lignū ꝓiectuʒ
est i ignē. In p̄mo casu dico φ subm̄ nō totū mouet̄ pti/
bil'r:sed ꝼʒ aliquā ptē totū sil' ⁊ p̄mo trāsmutat̄:ꝼʒ alias
vero ptes p̄t moueri postea successiue. In scđo casu dico
φ posse ē subm̄ trāsmutari ptibil'r ⁊ ꝯtinue:⁊ tūc nō ē in/
coueniēs φ mior ps q̄ʒ minima forme itroducatur: qm̄
nō ipsa seorsuʒ:ſʒ cōiūcta p̄ori ⁊ ꝑxīmi hʒ eē. In 3° āt ca/
su pp eādē rōneʒ dici pōt φ aliqñ totū subm̄ trāsmutet̄
ptibil'r ēt ꝯtinue:ita φ nō sit dare p̄mā ptēʒ forme itro/
ducte. Nā tūc ps de nouo gnāta eiusdē ē nãe cū gnānte
⁊ sibi ꝯtinua:⁊ cū eo ꝯstituēs aliqđ totū vnuʒ numero: ⁊
per ꝯñs nō seorsuʒ actu sepata exn̄s. ¶ Istud pʒ i simili
quātū ad h̄ in nutritiōe ⁊ augmēto aiatoꝝ. Nā humidi
tas cibalis diuisa ⁊ missa ad singulas ptes minimas ꝼʒ
formā aliti:minoris ē q̄ʒtitatis q̄ʒ ptes ille minime qb⁹
ꝯiūcta ē siue sint ptes minime carnis siue sanguinis aut
alioꝝ alicui⁹.aliogn si eēt q̄libʒ ps hūiditat' cibalis sic
misse eq̄lis q̄ʒtitatis cuʒ pte aliti cui iungit̄ qñ illa esset
ꝯuersa alitū eēt auctū in duplo siue mai⁹ eēt in duplo:q̄ʒ
añ ꝯuersionē.qđ ad sensum pʒ falsuʒ:⁊ tñ non obstāte φ
sit mioris q̄ʒtitatis ea minima cui ꝯiūgit̄.v̄bi gr̄a.mini/
ma parte carnis:suscipit tñ in se mā illa formaʒ carnis i
qua si seorsū p se existeret nō posset forma carnis per se
introduci:⁊ ita pōt cōtingere in ptib⁹ plurib⁹. ¶ Ad 6m
Ad 6m dico φ in casu illo sor.erit albior in a.q̄ʒ Plato erit alb⁹
per nihil tñ albedis p̄cise erit albior in a.q̄ʒ plato erit al/
bus:nec p aliquē excessuʒ albedis d̄terminatū diuisibi/
leʒ vel idiuisibilē erit albior q̄ʒ plato erit alb⁹:⁊ cā ē:q2
nō erit aliqs maximus gradus albedinis vel maxia la/
titudo seu maxia albedo per quā plato erit albus:⁊ q2 in
nullo istāti plato erit tm̄ albus quin post illud erit albi/
or:q2 ꝼm casuʒ nullū vltimū instās erit i quo erit alb⁹:⁊
per ꝯñs in nullo istāti erit maxia albedo platonis vl' su/
ma vt dicebat̄. Jccirco cū ꝯpat̄ albedo sor. quā hēbit i
instāti a.ad albedinē platonis:nullus ē determinat⁹ ex/
cessus quo illū excedat p̄cise. Si āt ꝯparet̄ albedo quā
sor.habebit i a.ad albedinē vel ptēʒ aliquā d̄terminatā
albedis quā habebit plato i aliquo instāti d̄mōstrato h̄
vel illo singulariter:qđ sit b.vel d.tūc aliqs vtiqʒ daret̄
d̄terminatus excessus albedis sortis ad albedinē plato/
nis:⁊ ille excessus esset aliq̄ latitudo diuisibilis albedis
que acqreret̄ in tpe añ a.⁊ in istāti a.erit ꝯplete acqsita.
¶ Et si dicatur sor.erit albior i a.q̄ʒ plato erit albus vt
ꝯcedit̄.ḡ sor.erit p aliqđ albedis albior i a.q̄ʒ plato erit
albus:⁊ vltra.ḡ p aliqd sor.erit albior i a.q̄ʒ plato erit al/
bus. Aliq ꝯcedūt p̄mā ꝯñaʒ ⁊ negāt scđaʒ. Et rō q̄re scđa
ꝯña nō valet ē:q2 ly.aliqd.i añcedēte supponit ꝯfuse tm̄:
in ꝯñte vero d̄terminate. ¶ Posset tñ rōnabil'r ꝯcedi ꝼʒ
vnū itellcm̄ φ p aliqd erit sor.albior i a.q̄ʒ pla.erit alb⁹.
q2 p totā albedieʒ cathegorema^{ce} quā hēbit i a.erit albiō
q̄ʒ pla.erit alb⁹:Sʒ si ly.aliqd.staret ꝓ excessu tm̄ q̄.s.p̄ci
se albedo sor.diceret̄ excedere albedinē pla.tc̄ illa negā
da eēt ⁊ sil'r scđa ꝯña. ¶ Nōn^m tñ φ id qđ dixi de ꝯpa/
ratione albedis sor.ad albedinē platonis veꝝ ē supposi/
to φ i istāti a.albedo platonis nō sit:sic̄ ēt ipse plato po/
nit̄ nō eē. Si aūt i istāti a.plato nō eēt:albedo āt q̄ acq/
rebat̄ a platone in tpe imediato eēt:illa eēt eq̄lis albe/
dini sortis. Sʒ tñ adhuc ꝯcedi debʒ φ sor.erit albior:q̄ʒ
plato erit alb⁹:per nihil tñ albedis precise erit albior:q̄ʒ
plato erit alb⁹:q2 i nullo instāti plato erit maxie alb⁹:sic
dcm̄ est. Exēplū hoꝝ pōt poni i motu locali: ponat̄.n.φ
sor.⁊ plato nūc nō moueant̄:ſʒ icipiāt moueri a pūcto a.
spatij ⁊ eque velociter moueant̄ ⁊ regulariter per aliqđ
tp̄s vsqʒ ad istās b.⁊ in istāti b.adnihilet̄ plato: nō autē
sor. h̄ posito veꝝ ē dicere φ sor.magis distabit a puncto
a.spatij i istāti b.q̄ʒ distabit plato:⁊ p ꝯñs sor. distabit p
maiorē distantiā vel mai⁹ spatiū:⁊ tñ si q̄rat̄ p qd spatij
p̄cise:spatiū quo distabit sor.ab a.i istāti b.erit maius q̄ʒ
spatium quo distabit plato:dari nō pōt:q2 nō p aliqđ i/
diuisibile. Nā p idiuisibile p̄cise vnū spatiū nō ē maius
alio:nec p spatiū diuisibile:qđ pōt sili mō ꝓbari: sic̄ ꝓ/
bat̄ in argumento φ p nullā latitudinē albedis albedo
sor.quā habebit i a.excedet albedineʒ quā habebit pla.
Et rō hui⁹ ē:q2 nulla erit maxima distātia siue maximū
spatiū in quo plato distabit a pūcto a. ¶ Ad 7m cū dr̄ φ Ad 7m
eēt possibile aliquā formā i ifinitū remitti. Rñdeo cō/
cedēdo ꝯñs sic simpl'r sumptū. Naʒ deus posset destrue/
re medietatē latitudis itēsiue ipsi⁹ forme i vna hora cō/
tinua:⁊ in alia hora imediate sequēte destruere medie/
tatē medietatis remanētis:⁊ i tertia hora medietatē re/
sidui:⁊ sic semp ꝯtinue tardādo i duplo destructionem.
ꝯstat aūt φ si sic faceret:sic̄ ē sibi possibile talis remissio
ꝑpetua duraret:nec dcm̄ Arꝫ.acceptari dʒ ꝯtra potētiaʒ
dei. Si tñ itelligat̄ φ possibile eēt formā remitti i ifini/
tū p agēs nāle.nego ꝯñaʒ. Et ē rō q2 si agēs nāle remit/
tat formā:aliquā ptē illi⁹ forme remittit i aliq̄ pte tēpo/
ris:⁊ i alia pte tēporis equali imediate sequēte remittit
eq̄lē vel maiorē ptē forme:cū magis vel saltē eque pos/
sit sup passuʒ ⁊ formā illam in scđa pte tēporis q̄ʒ i p̄ma:
⁊ cū in forma nō sint ifinite ptes eq̄les talis remissio nō
durat ꝑpetuo:nec ꝓbatio ꝯñe valʒ. Cōcedo.n.φ si remis/
sio forme duret quousqʒ forma total'r corrūpat̄ nūq̄ʒ d̄/
uenit̄ ad remissiſſimā neqʒ ad idiuisibilem:gn imo post
quālibʒ remissam ē remissior:⁊ post qđlibet istās i quo ē
forma remissa adhuc ē remissior:nec ē dare istans i quo
sit remissiſſima. Sed ex h̄ nō sequit̄ φ remissio duret i
infinitū.i.eternal'r:sed satis cito finiet̄.s.in instāti i quo
primo nihil forme erit:seu in quo p̄mo erit quelibʒ pars
forme corrupta. Et ē simile in motu locali. Nā sicut in
forma nō ē minimū intēsiue:sic nec in spatio ē minimū
extēsiue:nec tñ recessus corporis a suo loco ē perpetuus:
q̄uis in nullo instāti ip̄m retineat minimā ptē loci in q̄
erat:nec ē aliquod instans vltimū in quo ipsum habeat
ꝼm aliquod sui aliquā parteʒ prioris loci:q2 tamē ē ali/
quod istās primū in quo nullam partem habet eius: iō
recessus ab illo non ē perpetuus. ¶ Ad 8m rationeʒ di/ Ad 8m
co primo.φ etiam suppositis illis duob⁹ fundamētis il/
la propositio assumpta non ē vera:cum.n.forma aliqua
partibiliter ⁊ cōtinue acquirit̄ non ē dare primū instās
in quo aliquid eius vel ipsa ē:sic φ ante nihil eius fue/
rit:ꝼm quem sensuʒ vr̄ ratio ista ꝓcedere. Sed si sit mo/
tus ex forma ꝯria in formā cōtrariaʒ ⁊ illa ptibiliter et
ꝯtinue corrūpat̄:h̄ āt ēt ptibil'r ⁊ ꝯtinue generet̄ erit da
re vltimū istās p̄oris for^e i q̄.s.ipa erit tota:⁊ imediate p⁹
nō erit tota:⁊ illđ istās vlt^m i q̄ corrūpēda for^e ē tota:ē vl
timū istās ñ eē for^e gnāde:i q̄.s.nihil ei⁹ ē:⁊ p⁹ qđ ime^te
aliqd ei⁹ erit:⁊ sic p̄oris for^e ñ ē dare p̄^m istās i q̄ ipsa nō ē
tota:sic sequēt' ñ ē dare p̄^m i q̄ ē aliqd ei⁹. Et tūc ad rōnē
factā ad ꝓbādū illā ꝓpōnē. Dōʒ φ tp̄a istaꝝ fōmaꝝ p̄ñc

duplicitér accipi. vno modo vt sumatur totum tempus
in quo subiectum ſm quãlibet partem suã ẽ sub forma
priore: ⁊ sumatur totũ tẽpus quo subiectum ſm quãlibꝫ
partez suã ẽ sub forma posteriore: ⁊ tũc dico ꝙ ista tem/
pora non ꝯñr se habent: sed inter illa ẽ tẽpus mediuꝫ in
quo. s. subiectum ſm aliquã partem suã ẽ sub priori for/
ma ⁊ ſm aliquã sub posteriori: et illud ẽ tẽpus in quo fit
trãsmutatio ab vna forma in aliã. Primuꝫ aũt tempus
sumptum ẽ tẽpus ꝑcedens trãsmutationẽ: ⁊ ſm tempus
sumptũ ẽ tẽpus qḋ seqtur transmutationẽ. Alio mõ pos/
sunt sumi ista tẽpora sic: vt sumatur totũ tempus i quo
subiectũ ẽ ſm totũ vel ſm aliquaꝫ eius ptem sub priori
forma: ⁊ totũ tp̄s in quo subm̃ ẽ ſm totũ vel ſm aliquaꝫ
eius partẽ sub forma posteriori. Et dico tũc ꝙ ista tẽpo/
ra non totaliter se excludunt: sed partialr̃ icludũt. Nam
tẽpus sic sumptum prioris forme ẽ tempus aliqḋ cuius
pars fuit anteꝙ̃ iciperet trãsmutatio: ⁊ alia ps ẽ tempus
in quo fit trãsmutatio. Naꝫ in toto tẽpore trãsmutatio/
nis subiectũ ſm aliquã partẽ ẽ sub forma priori: ipm̃ ve/
ro tẽpus posterioris forme sic sumptũ includit tẽpus in
quo fit trãsmutatio ⁊ tẽpus imediate sequens trãsmuta
tionẽ. Et si tũc dicatur: ꝙ tũc subiectũ simul eẽt sub for/
mis ꝯtrarijs. dicẽdum ꝙ verꝫ ẽ ſm aliã ⁊ aliam eiꝰ ptez:
qḋ nũꝙ̃ apud aliquẽ nec apud doctorem: cuius ẽ rõ fa/
cta: fuit reputatũ icõueniẽs. Et sic pꝫ: ꝙ ista ꝑpositio nõ
est vlr̃ vera: sed tunc habet veritatẽ quãdo subiectũ sit
ſm quãlibꝫ partẽ suaꝫ: ⁊ non ꝑus ſm vnã ꝙ̃ aliã trãsmu
tatur ad formaꝫ in quo casu supposito ꝙ ille forme non
possunt se cõpati in eodẽ subiecto ꝑmo: verꝫ ẽ dictuꝫ eiꝰ:
⁊ ẽ rõ: qꝛ tũc tẽpus in quo subiectum ẽ sub forma priore
non ẽ idem cũ tẽpore in quo ẽ sub posteriore: ꝑpter icõ/
possibilitatẽ formaꝝ: neqꝫ iter illa tẽpora ẽ tp̄s mediũ i
quo. s. sub neutra sit: cũ ponaꝛ subm̃ imediate ex vna in
aliaꝫ trãsmutari. idẽ ergo cõtinuat vtraqꝫ tẽpora: sed in
illo instãti nõ põt sub priori forma: qꝛ tũc dareꝛ vltimũ
instãs forme in quo ipsa vel aliqd eiꝰ ẽ ⁊ post imediate
nihil eiꝰ ẽ: qḋ non ẽ possibile nãliter: vt supra ꝑbatuꝫ ẽ. ꝗ
in illo istãti ẽ sub forma posteriori ⁊ habeꝛ ꝑpositũ: ⁊ sic
T.c.69. intelligẽdus ẽ. P. 8º ph̃y. Uerũtamen in hoc casu adhuc
stat rõ ꝯtra hoc: cũ posuerint ꝙ ẽ dare minimũ extẽsiue
in quo forma põt seorsuꝫ saluari: ⁊ iõ adhuc est aliter re/
spõdẽdũ. Sed iõ ista dixi vt itelligaꝛ quõ illud dcm̃ ha/
beat veritatẽ: ⁊ quõ. Scdo ꝗ cõcesso ꝙ talis forma hẽat
primũ instãs sui eẽ. Dico ꝙ illa forma nõ est remississi/
ma: sed ẽ in illa spẽ vel eẽ põt aliqua remissior. ¶ Et vl/
terius dico ꝙ nõ ẽ necesse ꝙ semp subm̃ sit ꝑus sub me/
dio ꝙ̃ sub extremo: nec i q̃libꝫ trãsmutatiõe qḋ trãsmu/
taꝛ prius ꝑueniat ad mediũ ꝙ̃ ad extremuꝫ: ꝗuis h̄ sit
vlr̃ verum cum corpus trãsmuteꝛ ſm locũ: ⁊ sic itelligẽ/
dum ẽ dictum. P. ⁊ pꝫ instãtia. Nam cũ lux generaꝛ in i/
stanti gnãtiõis corporis luminosi: illa lux nõ ẽ minima:
qḋ pꝫ: qꝛ põt remitti ꝑ remotionez corporis luminosi a
parte medij in quo ẽ lux qḋ euidẽter verum ẽ: saltẽ ḋ lu/
ce que ẽ genita in parte ꝑxima corpori luminoso: ⁊ tam̃
illud subm̃ non ꝑmo fuit sub luce minori. ¶ Cõfirmaꝛ.
qꝛ quãto corpus luminosius ẽ: tãto in instãti lumẽ intẽ
sius causat. ¶ P̃. videmus ꝙ subm̃ trãsmutatur ḋ vna
spẽ in aliam extremã: ⁊ tñ non prius transit per oẽs me/
dias spẽs ꝙ̃ veniat ad extremã: imo aliqñ ꝑ nullã: sicut
pꝫ: qñ capilli magis canescũt: vñ nõ prius fiũt virides ⁊
rubei ꝙ̃ fiãt albi. ꝗ multo magis vr̃ possibile vel saltem
nõ minus ꝙ in eadẽ spẽ nõ sit necessariũ subm̃ prius eẽ
sub quolibꝫ medio: ꝙ̃ sub extremo. ¶ Ad illud qḋ ꝯtra
hãc respõsionẽ arguiꝛ. dico ꝙ si sit dare intẽsissimũ gra/
dũ forme non ẽ ipossibile aliquãdo fieri trãsitum ad i/
tensissimũ nõ trãseũdo priꝰ per aliquod remissius. vnde
si aliqḋ corpus põt inducere in mediũ lumen intensissi/
mũ: ita in instanti itroducet: sicut aliud corpus minoris
virtutis illuminãdo introducit in instãti lumẽ sibi pro/
portionatũ. ¶ Et silr̃ dico ꝙ si aliqḋ subm̃ eẽt dispositũ
ad summũ calorẽ agens potẽs sũmum calorem induce/
re ipm̃ causaret nõ causando priꝰ minorẽ. ¶ Ad 2ᵐ cuꝫ
diciꝛ ꝙ saltez ẽ possibile ꝙ subm̃ trãseat per oĩa media.
dico ꝙ verꝫ ẽ: sed tũc forma nõ habebit ꝑmũ istans eẽ:
nec erit dare partez ꝑmam forme itroductam: sicut mo/
bile in motu locali trãsit successiue per oĩa media: ⁊ tam̃
non ẽ aliqḋ minimũ spatiũ ab eo trãsitũ: neqꝫ aliqḋ etiã
primo trãsitum: qꝛ etiã non ẽ primũ instãs in quo sit ac/
quisitũ aliqd spatij. ¶ Et ꝙ h̄ sit possibile de forma: pꝫ
in ratiõe q̃rte ꝯnis tertij articuli. Ubi ergo datur ꝑmuꝫ
instãs in quo ẽ aliqd forme: sic ꝙ ante nihil eiꝰ fuit non
trãsit subm̃ successiue per oĩa media: qꝛ hec non sunt cõ/
possibilia: ꝗuis vtrũqꝫ sit possibile ſm se: sicut si deꝰ ali/
quod corpꝰ trãsferret subito de loco a. ad locũ b. tũc da/
retur ꝑmũ instans in quo eẽt in loco b. sed tũc nõ eẽt ve/
rum ꝙ prius trãsferret ꝑ oĩa media inter a. ⁊ b. qꝛ in in/
stãti nõ ẽ prius ⁊ posteriꝰ: nec tunc in illo instãti eẽt mu
tatũ ad ꝑmuꝫ mediũ seu minimũ spatiũ: cuꝫ nullum h̄
sit: sic in ꝑposito de forma. ¶ Ad 3ᵐ respondeo eodem
mõ: ꝙ tũc trãsit oĩa media: sꝫ tñ nõ seqtur ꝙ sit dare pri/
mum vel minimũ mediũ: sicut pꝫ de localiter moto qḋ
trãsit oĩa media spatia: ⁊ tñ nullũ ẽ primũ vel minimuꝫ
spatiũ: nec ẽ ꝑmuꝫ aliqḋ instãs in quo ꝑmo peruenit ad
aliqḋ mediũ: sic in ꝑposito ḋ forma quã dico diuisibilez
esse in infinitũ itensiue: sicut spatiũ extensiue. ¶ Dictũ 2.a tex.
etiã. P. qḋ inducũt nullo mõ ẽ ad ꝑpositũ: tũ qꝛ nõ lo/ cõ.41.
quitur de augmẽto intẽsiuo: sꝫ extẽsiuo tãtũ: vt ibi pꝫ: tũ
qꝛ nec de tali augmẽto loqtur vlr̃ in oĩbꝰ augmẽtationi/
bus: sed solũ in substãtijs aĩatis que in se ipsis hñt ꝑnci/
pium nutritionis ⁊ augmẽti. Et tales dicit hr̃e tñ nãlez
augmenti: ⁊ propterea negat ignẽ esse ꝑncipiũ augmen/
ti in talibꝰ rebus: qm̃ ignis si cõbustibile hr̃et cresceret
vltra oẽm quãtitatẽ taliũ reꝝ. vñ dicit ꝙ cresceret i ifi/
nitũ. i. ideterminatũ: ꝑ respectũ. s. ad quãlibꝫ spẽꝫ vege/
tabiliũ ⁊ augmẽtabiliũ nãliter. Utrꝫ aũt ignis ꝗtuꝫ ad
suã spẽm habeat terminũ nãlem sui augmẽti vltra quẽ
crescere non posset etiam habito combustibili non est
presentis propositi perscrutari.

Quantum ad 4ᵐ articulum. An. s. in qualibꝫ in/ 4ᵘˢ arti.
tensione sit dare ꝑmũ intensum esse.
Pono tres ꝯnes. pᵃ ẽ. ꝙ nõ in qualibꝫ intẽsione ẽ dare
primũ intẽsum eẽ. 2ᵃ. ꝙ nec in q̃libꝫ remissione ẽ dare
primũ remissuꝫ eẽ. 3ᵃ ẽ. ꝙ in aliqua intẽsione ꝯtigit da/
re ꝑmuꝫ intẽsum eẽ: ⁊ in aliq̃ remissione primum remis/
sum eẽ. ¶ Prima ꝯ pꝫ: statim ex eo: qꝛ videmus ꝙ aliq̃ pᵃ ꝯ
pars aeris remisse lucida continue fit magis lucida ad
cõtinuaꝫ approximationẽ corporis luminosi: in tali aũt
intensione cõtinua ipossibile ẽ dare primũ intensum eẽ:
siue qḋ idez ẽ: impossibile ẽ in aliquo instãti dicere: nũc
primo lumen ẽ intensuꝫ in hoc subito: aut subm̃ hoc nũc
primo ẽ factũ magꝭ lucidũ: sic ipoſe ẽ dicere nũc ꝑ corpꝰ
luminosuꝫ ẽ factũ magꝭ ꝑpiquũ huic pti aeris: aut nũc ꝑ ẽ
mutatũ versus eã: vt iã ḋclaratũ ẽ. ¶ 2ᵃ ẽt pꝫ: ex eo ꝙ vi 2ᵃ ꝯ
demus aliquã partez lucidam per continuam elõgatio/
nem corporis illuminantis cõtinue fieri minus lucidã.
in qua remissione impossibile est dare primuꝫ remissuꝫ
esse: sicut in motu corporis illuminantis impossibile est
dare primũ mutatũ esse. ¶ 3ᵃ ꝯclusio ꝑbatur: qm̃ i sub/ 3ᵃ ꝯ
iecto habente aliquã formã non in sũmo possꝫ deꝰ i istã/
ti creare aliquaꝫ ptez forme eiusdez speciei: ⁊ in tẽpore

sequente imediate partibiliter ꝛ ꝯtinue creare in eodē
subto aliquā partē:quo posito totalis intēsio hui⁹ forme
ꝯprehēdēs illā subitā ꝛ successiuā hñret pmū intēsuȝ eē:i
instāti.n.dato illa forma ꝑ eēt itēsa q̄uis illa ptialis itē/
sio que ponit̄ tota ꝯtinua nō hñret tale pmū itēsū eē. vtꝝ
aūt he possint dici ꝛ debeāt vna itēsio vel due nō curo
ꝑ nūc. ¶ Silr̄ posset de⁹ aliquā ptē forme corrūpere in
instāti:ꝛ i tpe imediato reliquā successiue corrumpere:ꝛ
nūc ꝭȝ itellectū pmissuȝ in istāti dato illa forma eēt pri/
mo remissa. ¶ Cōtra dicta hui⁹ articuli dubitatiōeȝ fie/
ri possent:ȝ caꝝ solutiōes patebūt ex solutionib⁹ pnci/
Ad pri/ palū rōnū questiōis. ¶ Ad pmā ꝗ rōnē pncipalem dōȝ
mā rōeȝ ꝭm ꝓprietatē sermōis loquēdo:nulla forma augmētat̄:
pn. i pn/ nec itēsiue nec extēsiue:sicut satis bñ ꝓbat rō:nec ēt su/
cipio. q. scipit magis ꝛ min⁹:siue ħ itelligat̄ de susceptiōe reali:
sicut accidēs subm̄ suscipit. Nā ꝯstat ꝙ ps forme ꝑexi/
stens nō suscipit ħ mō ptēȝ aduenietē:nec de susceptiōe
logycali ꝭȝ ꝑdicationē:qm̄ forma.vbi grā. albedo nō sit
magi albedo:q̄ȝ fuit ꝑus:nec ē magis albedo q̄ȝ alia: nec
eadē vno tēpore ē magis albedo q̄ȝ alio:q̄uis ħ mō pos/
set ꝯcedi ꝙ suscipit magis ꝛ minus:qꝛ vna albedo ē ma/
ior itēsiue siue ꝑfectior q̄ȝ alia:ꝛ albedo q̄ nūc ē in subto
maior ē:q̄ȝ albedo q̄ ꝑfuit:nō tñ eadē albedo nūero nūc
est maior ꝛ ꝑus fuit minor:q̄uis albedo que ꝑfuit nunc
sit minor:q̄ȝ ea que nūc ē:sic pars minor est suo toto:ȝ lo/
quēdo ꝭȝ itellectū recte sentiētiū in ꝓposito cū dr̄ ꝙ for
ma augmētat̄ vel itēdit̄ aut suscipit magis:nō ē aliud i/
telligēdū:q̄ȝ ꝙ forme exñti i subto addit̄ aliq̄ forma si/
milis cū ea faciēs ꝑ se vnū ꝛ ꝯstituēs vnā formā eiusdeȝ
rōnis maiorē itēsiue seu ꝑfectioreȝ:q̄ȝ ei⁹ pars ꝑcise q̄ ꝑ/
fuit:ꝛ ꝑ quā subm̄ ē magis tale:q̄ȝ erat ꝑ eā quā ꝑrehabe
bat. ¶ Silr̄ cum dr̄ ꝙ forma remittit̄ vel minuit̄ aut
suscipit min⁹:intelligi dȝ ꝙ aliq̄ ps forme tollit̄ ꝑꝑ quā
forma remanēs ē minor seu iperfectior ꝛ subm̄ est post
min⁹ tale q̄ȝ fuit:ꝛ silitudo itelligēdū ē cū dr̄ formā au/
geri extensiue seu extēdi. Nā addit̄ in illa pte subti for/
ma eiusdē rōnis faciēs cū priori vnā formā ꝯtinuā que ē
maior ꝛ extensior:q̄ȝ prior. Et subm̄ ei⁹ est magis tale.sic
Ad 2m suo mō ꝺ diminutione dōm. ¶ Ad scdaȝ rōnē respōdeo
negādo añs:qꝺ ē:ꝙ i q̄libȝ intēsiōe ē dare pmū itensum
T.c.49 eē.ꝛ cū hoc ꝓbat̄ per.P.6 phy.q vult vt arguit̄ ꝙ i alte/
ratione ē dare pmū alteratū eē:dōm ꝙ istud nō ē verū.
T.c.59. imo potius oppositū pōt hñri ibidē,primo caplo.vbi vult
ꝙ in oi motu ꝛ locali ꝛ augmētatiōis ꝛ alteratiōis ꝛ ge/
neratiōis qꝺlibȝ mutatū eē ꝑcedit moueri:ꝛ ēt mutatū
esse.i.añ qꝺlibȝ instās i quo vere dr̄ ħ est mutatū:veruȝ
fuit dicere ħ mouet̄:ꝛ silr̄ fuit veꝝ dicere ħ ē mutatuȝ:
q̄uis nō sp ꝭȝ eādē spēȝ trāsmutationis: vt ibi declarat
Cō.59. Cōmēta. Est tñ intētio.P.in illa pte vbi allegat̄ ꝙ ex eo
ad qꝺ ē mot⁹ localis vel augmēti nō ē aliqd pmo acq̄si/
tū mobili:ex eo aūt ad qꝺ ē alteratio:vt albedo vel alia
qualitas ē ꝑ se pmū dare acq̄situ mobili:qꝺ ē itelligēdū
qm̄ mobile pmū nec ꝭȝ totū:nec ꝭȝ ptē erat i forma cum
tali spē q̄litatis:nec alicui tali ꝯiūctū:vt supra dcm̄ ē:et
hoc veꝝ ē si quelibȝ forma talis nālis sibi ꝺtermiet mi/
nimā q̄ntitatē subti: i qua pōt seorsuȝ ꝑ se existere:vt sen/
sit phs:qm̄ tūc in tāta parte subiecti sit̄ forma itroduci/
tur:ꝛ ꝑ ꝯñs ex forma ad quaȝ ē motus habet̄ pma pars
T.ꝛ.cō. ꝭm extēsionē:qꝛ ꝺ tali parte loqtur ibi.P.ꝛ silr̄ Cōmēta.
49. vt expsse ibi pȝ. Cui⁹ aūt pme ptis gnōnem ꝑcedit trās/
mutatio sui pmi subiecti ꝭm formā oppositā.verbi grā.
nigredinē vel rubedinē. Nā subm̄ debēs albefieri aliq̄
T.ꝛ.c.6 colore ꝫrio extremo vel medio iformatū ē:vt pȝ.5.phy.
ꝛ prius ille color remittit̄ donec corrūpat̄ totalr̄ ꝛ in in/
stāti quo pmo color ille cōplete corrup⁹ ē iducit̄ albedo
in illo subto. Ex quo pȝ.ꝙ nō qm̄ pma pars albediñ gene
ratur subiectū eius est pmo alteratū:sed ꝑus alterabat̄:
ꝛ prius fuit alteratū:q̄uis ꝭm aliaȝ spēm qualitatis. Si
autē sumatur alteratio ꝭm aliquā q̄litatē soluȝ pro ipsa
generatione vel itroductione dicte q̄litatis:sicut ē dare
instās in quo ē itroducta pma ps qualitatis predicte:sic
ꝯcedi debet ꝙ ē dare istans i quo subm̄ est pmo altera/
tuȝ ꝭm eēntiam talis q̄litatis. Ex hoc tñ nō ꝓbatur añs
illud:tū qꝛ nō in q̄libȝ alteratiōe ħ accidit. Nā frequē/
ter gnāťr forma i aliqua pte subiecti ꝛ nō ē dare pmaȝ
partē illi⁹ forme genitā:qꝺ ē veꝝ:tā ꝭm ptes itēsiuas:q̄ȝ
ꝭm extēsiuas:sicut supra ꝺclaratū ē:tū qꝛ esto ꝙ det̄ in/
stans i quo aliqꝺ subm̄ primo factū ē albū:non tñ seqtur
ꝙ det̄ istans i quo ipm̄ pmo factū sit magis albū intēsi/
ue:aut mai⁹ albū extēsiue. Naȝ possibile ē ꝙ aliqua for/
ma itroducat̄ i instāti ꝛ in tpe itendat̄ vel extēdat̄ ꝭm
veꝝ itellectū hoꝝ terminoꝝ ꝗ pmissus ē. Et hoc siue tē/
pus itensiōis vel extēsionis sit imediatū illi instāti:siue
nō:ꝛ ideo illa pma gnātio subita pme ptis forme:nec est
intēsio nec ps itēsionis:ȝ poti⁹ q̄dā mutatio q̄ ē finis et
termin⁹ ꝑcedētis mutatiōis ꝭm mētē Cōmētato.6.phy. Cō.59.ꝛ
aut si aliq̄ talis sit que nō seq̄tur aliū motū ꝑcedētē ipsa 32.
erit q̄dā gnātio tm̄ ꝛ nō augmētatio itēsiue vl̄ extēsiue:
ꝛ in illo istāti sic erit genita ꝙ nō itēsa nec extēsa:ꝛ subȝ
sic tūc erit albū ꝛ factū albū: ꝙ nō magis vl̄ min⁹ albū.
vt dcm̄ ē. Ex quo pȝ ꝙ illa vl̄is ꝓpositio q̄ ē añs nō ꝓba/
tur sufficiēter. ¶ Ad 3m cū dr̄ ꝙ cuiuscūqȝ forme acq̄si Ad 3m
te de nouo ꝑ motū ē dare pmū instās eē. Respōdeo ꝭm
distictionē supra datā de pmo instāti eē forme. Nā si il/
lud itelligat̄ pmū istās forme:i quo ipsa ē pmo tota:siue
etiā i quo ipsa ē ꝛ imediate ante nō qꝺlibȝ eius fuit:ꝯce/
do ꝓpositionē:ȝ tūc nego ꝯñam qua dr̄.ꝗ intēsio forme
nō ē cōtinua. Nā aliqñ lȝ forma i aliquo istanti sit pmo
tota ꝛ ꝑfecte acq̄sita:ipsa tñ ꝑus ptibilr̄ ꝛ ꝯtinue acq̄re/
bat̄:sicut lȝ in aliquo istāti locus aliqs sit pmo perfecte
ꝛ totus acq̄situs:ei⁹ tñ acq̄sitio fuit successiua ꝛ cōtinua.
nec ꝓbatio ꝯñe vadit ꝯtra hoc vt pȝ. Si vero illud dica/
tur pmū instās forme i quo.s.ipsa vel aliqd ei⁹ est ꝛ ime/
diate prius nihil eius fuit:tūc distiguo de forma que dr̄
acq̄ri per motū. Nā q̄dam ideo dr̄ acquiri per motū:qꝛ
ipsa tota acq̄rit̄ ptibiliter ꝛ ꝯtinue:q̄daȝ vero:qꝛ ei⁹ acq̄/
sitio ē finis ꝑcedentis motus:q̄uis ipsa nō sit partibilis
vel successiua:sicut qs diceret ꝙ forma subālis ipartibi/
liter acq̄sibilis acq̄ritur ꝑ motū ꝑcedētē. Quedā quoqȝ
posset dici acq̄ri ꝑ motū rōne cuiusdaȝ sue partis primo
mō:ꝛ rōne alteri⁹ scdo mō:vel rōne ptis altero mō tātū.
sicut si alicuius forme pars quedam sit facta in instan/
ti:post motum tamen aliquem precedentem quem seq/
tur:vel etiam nullo motu per se precedēte:ꝛ aliqua alia
pars sit successiue ꝛ cōtinue acquisita in tempore post il/
lud instans:siue imediato illi instanti:siue non. Si ergo
propositio assumpta intelligatur de forma que acquirit̄
per motum.primo modo dicto:ꝛ de primo instanti esse
accepto scdo modo.dico ꝙ ipsa est in toto falsa: quoniaȝ
nullius forme sic acquisite per motum est dare primum
instās esse sub itellectu dato:qm̄ imo ante qꝺlibet instās
in quo aliquid eius est acquisitum fuit aliquid eius ꝑus
acquisitum:nec ad hunc intellectū loqtur phylosophus. T.c.69.
8°.physicorum.sicut supra dictum est in responsione ad
tertiam rationem factam contra dicta in tertio articu/
lo. Si vero intelligatur propositio de forma que acqui/
ritur per motū scdo mō ꝓpositio pōt cōcedi:ȝ tunc ꝯña
nō valȝ:qꝛ acq̄sitio forme nō est itētio vt in ꝑcedēte so/
lutione dictū est. ¶ Deniqȝ si de forma que dici posset
acq̄ri ꝑ motū tertio mō itelligat̄ ꝓpositio:pōt ꝯcedi ꝓ/

positio illa rõne ptis ei⁹ sil' ⁊ idiuisibilr acquisite: ʒ tunc ɔ̃ña negãda est. Nã esto ꝙ vnius ptis forme acquisitio sit subita: intensio tñ illius forme seu acquisitio illarũ partiũ: per q̃s forma dr̃ intendi põt esse tota ɔtinua ⁊ in tpe imediato illi instãti: ⁊ in h sensu dico ꝙ nõ est ipos᷑e ꝙ aliq̃ forma acqrat̃ subito ⁊ cõtinue. i. sine quiete media itẽdatur successiue itensiõe ɔtinua: sicut i pᷓmo arti. dictum ẽ. Et cũ ɔ̃ hoc dicit̃ ꝙ nõ est dare pᷓmũ instãs tẽporis mensurãtis motũ continuũ: dicendũ ꝙ accipiẽdo proprie ⁊ precise motũ continuũ: qui. s. est in infinitũ ptibilis: non est dare pᷓmum instãs in: quo. s. subiectũ quod moueat̃ sit mutatũ vel moueatur ᷠm illud: vel aliqd ei⁹ ᷠm qδ est motus: est tñ dare pᷓmũ instãs in quo nec mouetur nec est mutatũ: sed icipit moueri exponẽdo ly. icipit p negationem pñtis ⁊ positionẽ futuri: ⁊ h instãs aliquãdo est vltimũ instãs: in quo mobile hʒ quietũ esse ⁊ non est mutatũ ᷠm aliquid: aliquãdo vero est vel põt eẽ instãs in quo subiectum mutatur indiuisibilr: vel ẽ primo mutatũ ᷠm aliquã formã: que tñ mutatio nõ est aliquod ptinens ad motũ sequẽtẽ: sed potius ad precedẽtẽ tãq̃ finis ei⁹: sicut gñatio dr̃ finis alteratiõis pcedẽtis: ⁊ sic alique mutatiões idiuisibiles dicunt̃ finis pcedẽ-

Cõ. 32. tiũ motuũ ᷠm Cõmen. 6. phyco. vel ad nullũ ptinet motum si nullũ p se seqtur: ⁊ ideo si sumat̃ pcise intẽsio forme in casu dato. dico ꝙ non est dare pᷓmũ instãs in quo forma itẽdat̃: aut sit itẽsa: q̃uis det̃ pᷓmuʒ instãs in quo est acqsita: ⁊ in quo icipit itẽdi: exponẽdo ly. icipit vt dictum ẽ: ⁊ ex h nõ tollit̃ quin itẽsio sit vere cõtinua: sicut non tollit̃ quin motus localis sit vere ɔtinuus: q̃uis tẽporis mẽsurãtis ipʒ sit dare pᷓmũ istãs: i quo mobile nec moueat̃ nec ẽ motũ: ʒ icipit moueri: si tñ iproprie sumat̃ motus ɔtinuus p aggregato ex mutatiõe pᷓma idiuisibili ⁊ motu imediate sequente vere diuisibili ⁊ ɔtinuo: nõ est incõueniẽs ɔcedere ꝙ sit dare pᷓmũ istãs tpis mẽsurãtis ipm aggregatũ: sicut si de⁹ aliqδ corp⁹ trãsferret δ loco a. ad locũ b. in istãti: ⁊ imediate successiue ⁊ ɔtinue trãsferret idem de loco b. ad locum c. in tempore totius isti⁹ aggregati: ex pᷓma mutatiõe idiuisibili ⁊ motu imediate sequẽte diuisibili eẽt dare pᷓmũ instãs in quo mobile eẽt mutatũ: ʒ sic nimis iproprie sumit̃ motus cõtinuus. Solũ. n. ille ꝓprie dr̃ ɔtinuus: q scdm qualibʒ sui partẽ est in ifinitũ diuisibilis: qδ nõ ɔuenit hᵒ aggrega-

Ad 4m to. ℭ Ad 4m cum dr̃. cuiuslibet forme ⁊ nãlis que põt intendi ⁊ remitti ẽ dare minimũ. ℭ Respõdeo ꝙ si itelligitur de minimo simplr ꝓpositio ẽ falsa. Si vero de minimo qδ põt sepatũ per se existere ᷠm sensuʒ supra datũ distinguẽdum est: qꝛ vel itelligit̃ de minimo extẽsiue vl' intẽsiue: scdo mõ ꝓpositio est falsa: vt pʒ supra. Si pᷓmo mõ põt cõcedi de minimo vel maximo qδ non: sed tunc ɔ̃ña nõ valet cũ infert̃: g̃ nulla forma põt intẽdi ɔtinue: magis aũt ɔ̃ña hr̃et apparẽtiã si diceret̃. ergo nulla forma põt augmẽtari cõtinue ᷠm extẽsionẽ. Sʒ tñ nec sic ɔ̃ña bona est: nec ẽt si daret̃ minimũ intẽsiue qδ separatũ a reliquis ptib⁹ ᷠm intensionẽ posset existere: valeret ɔ̃ña. g̃ nulla intẽsio põt eẽ ɔtinua: ⁊ rõ est: qꝛ licʒ sit dare tale minimũ extẽsiue qδ sepatum ⁊c̃. nõ tñ ẽ dare minimũ inexñs ⁊ ɔiũctũ: vt supra dcm̃ est: ⁊ iõ id qδ post minimũ potẽs separatũ existere gñabit̃ poterit vtiq̃ eẽ minus tali minimo: sic̃ supra de nutritiõe ⁊ augmẽtatione aiatoꝝ est dcm̃: ⁊ sic talis augmẽtatio poterit eẽ ɔtinua in qua nulla ps erit pᷓmo genita: sed añ qualibet genita erit aliq̃ minoꝛ. ℭ Et p h põt respõderi ad rõnẽ Cõmẽ.

Cõ. 23. 8. phy. que ɔtra h vr̃ pcedere: vbi ait. ꝙ qꝛ minima ptiũ magnitudĩs factaꝝ est dtermĩata i intellectu in actu: ⁊ q̃libʒ eaꝝ fit i istanti cũ sit idiuisibilis i factione: necesse ẽ vt iste ptes nõ ɔtineret̃ i motu nisi cõtinuarent̃ istãtia ad inicẽ. dδʒ. n. est ꝙ q̃libʒ ps minima potẽs p se existere sepata: si detur minima: ⁊ nõ maxima nõ potẽs: vtiq̃ determĩata ẽ: nõ aũt q̃libʒ ps potẽs alteri inexistere seu alteri ɔiũcta existere ẽ determinata ad minimum: imo nulla: silr q̃libʒ minima potẽs p se existere si p se fiat et generet̃: ⁊ nõ ifiat vel adgeneret̃ (si sic liceat loq̃). s. non generet̃ nec fiat cõiũcta alteri: idiuisibilis ẽ i factione ⁊ tota sil' fit: nec põt fieri successiue: ʒ si alteri ɔiũcta generet̃ vtiq̃ diuisibilis ẽ i factiõe. i. pt fieri ptibiliter: ⁊ pᷓus ᷠm vnã ptẽ q̃ ᷠʒ aliã: ⁊ tũc fiet pᷓus ps ɔiũcta minoꝛ minima q̃ p se põt sepata fieri: vel p se sepata seorsuʒ existere: aliogn nũq̃ res aliq̃ tã modice posset augeri loq̃ndo de augmẽto aiatoꝝ quin i quolibʒ istãti quo esset aucta eẽt i duplo maioꝛ q̃ pᷓus vt supra dicebat̃: qδ tñ ẽ falsuʒ vt sensui notũ ẽ: sic suo mõ possʒ dici δ itẽsiõe esto ꝙ daretur minimũ intẽsiue potẽs per se seorsuʒ existere.

ℭ Distinctionis. XVII. Questio. III.

Ertio quero. vtrũ forma corpalis itẽdat̃ p depurationẽ a ɔ̃rio: ⁊ remittat̃ p admixtionẽ ɔ̃rij. ℭ Et argui- 1m tur ꝙ sic. p aucto. P. 3º topico. d. ꝙ q̃ ɔ̃rijs sũt ipermixtioꝛa: sũt magis talia vt albi⁹ qδ nigro ipermixtius. Ex quo vr̃ ꝙ itẽsioꝛ albedo min⁹ ẽ pmixta nigredini: ⁊ remissioꝛ magis: imo ꝙ nõ fit aliud albedinẽ eẽ itẽsiorem q̃ min⁹ eẽ nigredini mixtã. ℭ 2º Cõmẽ. 9. phy. ait. ꝙ al- 2m bũ nõ fit min⁹ albũ nisi ex mixtiõe ɔ̃rij. ⁊ in alio cõmen. Cõ. 19. eiusdẽ li. d. ꝙ diminutũ i oĩ genere ẽ diminuñ p mixtio- Cõ. 45. nẽ ɔ̃rij. ℭ 3º idẽ Cõmẽta. 2º de gñõne volẽs ꝓbare q̃tuoꝛ 3m elemẽta eẽ i mixto. d. ꝙ si calidũ nõ eẽt i cõposito nõ eẽt T. c. 49 in eo frigidũ nisi i fine. i. i sũmo: ex quo vr̃ ᷠʒ ipʒ ꝙ purũ frigidũ ẽ frigidũ i sũmo: ⁊ pura frigiditas ẽ sũma: ⁊ p cõsequẽs frigiditas nõ sũma ʒ remissa ẽ frigiditas mixta caliditati: imo videtur ꝙ nõ sit aliud frigiditatem esse summam: q̃ esse puram ⁊ immixtam.

In oppositum arguit̃: qꝛ forme ɔ̃rie non pñt eẽ sil' i eodẽ subto pᷓ: siue in eadẽ pte subti. g̃ nulla forma intendit̃ per mixtioneʒ ɔ̃rij. Añs pʒ: ex diffinitiõe ɔ̃rioꝝ: ⁊ ɔ̃ña nota est.

In hac. q. duo erũt arti. In quoꝝ pᷓ videbit̃ δ q̃sito: In 2º vero ingret̃: an forme ɔtrarie possint sil' eẽ in eodẽ subiecto pᷓ: ita ꝙ idẽ ᷠʒ idẽ vel eandẽ partẽ sit subm̃ vtriusq̃ forme contrarie.

Quantuʒ ad pᷓmũ dixerũt aliq: ⁊ simplici⁹ dr̃ fuis- 1º artic. se hui⁹ opionis: ꝙ forma nõ suscipit magis ⁊ min⁹ neq̃ itẽdit̃ ⁊ remittit̃: nisi p h pcise: qꝛ magis vel min⁹ misceat̃ forme ɔ̃rie: vñ q̃to forma est pmixtioꝛ forme ɔ̃rie tãto ẽ remissioꝛ: q̃to aũt ẽ purioꝛ vl' min⁹ pmixta ɔ̃rie tãto ẽ itẽsioꝛ: nec ẽ aliδ formã itendi q̃ ɔ̃rio min⁹ misceri: ⁊ eã remitti nõ ẽ aliδ q̃ ɔ̃rie forme magis misceri: q̃ opio solũ aucto. ꝓbat̃ supi⁹ arguẽdo inductis.

ℭ Hec opio falsa ẽ. vñ ɔ̃ eã arguit̃: pᷓ qm̃ aliq̃ forme itẽ- ɔ̃ opio. 1m dunt̃ ⁊ remittũt̃ qb⁹ nulla forma ẽ ɔ̃ria: ⁊ h ẽ veꝝ δ formis corpalib⁹: ⁊ silr δ spũalib⁹: δ corpalib⁹ qdẽ vt de lumine cui nulla forma ẽ ɔ̃ria: ⁊ tñ itẽdit̃ aliq̃n: ⁊ q̃nq̃ remittit̃. ℭ Silr visiõi nulla forma ẽ ɔ̃ria: itẽdit̃ tñ ⁊ remittit̃. Nã aliq̃n visio ẽ pfectioꝛ ⁊ clarioꝛ: ⁊ aliq̃n min⁹: sic cũ corp⁹ visuʒ pᷓus vr̃ δ ꝓpiquo ⁊ post a remotĩ vl' eɔ̃. ℭ Silr i formis spũalib⁹ q̃les sũt q̃ sũt i itellcũ ⁊ volũ- 2m tate. vñ δlectatiõi q̃ ẽ i sciẽdo nõ ẽ aliqδ ɔ̃riũ ᷠm. P. ⁊ tñ suscipit magis min⁹. ℭ P. aliq̃ forme spũales esto ꝙ habeat̃ ɔ̃riũ: adhuc itẽdũt̃ ⁊ remittunt̃ sine illi⁹ admixtõe: qδ ꝓbat̃: qꝛ aliogn seqret̃ ꝙ aliqs carẽs vtute ⁊ vitio sibi ɔ̃rio ñ possʒ acqrere vtutẽ illã q̃ caret: aut vitiũ oppo-

situ̇:nisi sil' acqreret vtrūq3:aut alteruz in sūmo:⁊ ꝯñs pz
falsum.ꝯña vero d̄claratur:q2 ponat̄ quod acqrat vitiū:
si illud non erit sūmum vel intensissimum.ergo erit re/
missum ⁊ poterit intēdi:⁊ si iste non acquirat virtutem.
ergo vitiū erit remissum:⁊ tñ nō erit mixtuz virtuti cō/
3 trarie:qd̄ repugnat antecedēti.Eodē modo posset argui
de scientia ⁊ errore oppositis.vz.ꝙ qs carens errore ali/
cuius ꝯplexi:⁊ silr̄ carens scientia non posset acquirere
errores circa illud:nisi vel acqreret intēsissimum erro/
rem:vel simul acqreret errorem ⁊ scientiā oppositaz:et
hoc dico supposito ꝙ tales forme suscipiāt magis ⁊ mi/
nus.¶ Itez nullus posset velle aliquaz rem quin vellet
eam intēsissime quātuz posset:vel simul eā vellet ⁊ nol/
let.Silr̄ nullus posset aliquid credere nisi simul discre/
deret illud:aut itēsissime crederet:que certissime vt do/
4 cet experiētia falsa sunt.¶ Itē posset argui de charita/
te:que nulli suo cōtrario pōt misceri:⁊ tñ aliquando au/
2m getur ꝺm Aug.⁊ sanctos alios.¶ P̄.arguitur.q2 ꝺz hāc
opionem sequitur ꝙ nulla sit vera augmētatio forme:s3
ꝺm apparentiā tātuz:q2 in rei veritate forma que dicit̄
aucta:nō est maior neq3 perfectior q̄3 prius:sed solū ap/
paret maior pp̄ absentiā sui ꝯtrarij qd̄ impedit apparē/
tiam ipsi⁹:sicut cū pānus lineus aqua madefactus ex/
ponit̄ ad solē per abstractionē vel corruptionez aque et
humorū apparet albior:q̄uis ꝺm veritatē nō sit albior
3m in se.¶ Itē arguit̄ ꝙ sequitur ꝙ nūquā forma augetur
in aliquo subiecto quin sil' in eodē subiecto augeat̄ for/
ma ꝯtraria:⁊ sic īpossibile eēt aliqd̄ subiectū fieri magis
albū nisi ipm̄ simul fieret magis nigrū:qd̄ est absonuz.
ꝯña ꝓbat̄.Nam seqtur ꝺm opionez:albedo auget̄.ergo
minus ꝑmiscetur nigredini.Et vltra.ergo nigredo mi/
nus miscet̄ albedini:⁊ h̄ scd̄a ꝯña pz:q2 ipo'e ē aliqd ma
gis ꝑmisceri alicui qd̄ n̄ magis ꝑmiscet̄ sibi:sic ipo'e ē ꝙ
aliqd sit mixtuz alicui qd̄ ecōuerso nō sit ꝑmixtum sibi
seqtur ergo.albedo minus miscet̄ nigredini.g̃ nigredo
illa min⁹ miscet̄ albedini:⁊ vltra.ergo nigredo illa au/
get̄.ergo de p̄mo ad vltimū seqtur.albedo in hoc subie/
cto auget̄.ergo nigredo in hoc subiecto auget̄:⁊ seqtur.
in hoc subto augetur albedo ⁊ nigredo.ergo h̄ subm̄ fit
4m magis albū ⁊ magis nigrū.¶ Adduco etiā aliā rōnem:
cū.n.forma remittit̄:aut iō dicitur magis misceri con/
trarie forme:q2 illi magis cōiungitur ⁊ intimat̄ ⁊ h̄ est
falsuz:q2 ꝺm opinionez vtraq3 est in eodē subiecto ade/
quato.Et ꝺm veritatem:si vtraq3 est simul in eodē sub/
iecto adeq̄to vtraq3 totā mām̄ sibi subiectā imediate i/
format:vt patebit in secūdo:⁊ per ꝯñs nō sunt aliquādo
minus ꝯiuncte ⁊ aliquando magis.¶ Item si ita esset
vna nō diceretur magis remitti q̄3 altera:nec ecōtra:q2 si
vna alteri magis vnitur:necesse est ꝙ reliqua illi etiaz
magis vniatur. Uel iō dicit̄ magis misceri forme cō/
trarie:q2 forma illa cui miscet̄ ē in se maior q̄3 ea cui p̄/
3m mo miscebat̄:vel ecōuerso ipsa est minor ⁊ forma cōtra/
2m ria cui miscet̄ est eq̄lis vt prius vel maior. verbi grā.si
calidū aliquod fiat min⁹ calidū:⁊ per ꝯñs remittit̄ ca/
lor eius:si ideo remittit̄ vel minuitur calor eius:q2 mi/
sceatur maiori frigiditati:hoc nō pōt esse:nisi vel q2 frigi
ditas auget̄ ⁊ calor remanet in se vniformis:nec maior
nec minor q̄3 prius:aut q2 frigiditas in se remanet tāta:
⁊ calor minuit̄:aut vtroq3 modo.s.q2 calor minuitur et
frigiditas auget̄:⁊ qd̄cūq3 hoꝝ detur:sequitur ꝙ forma
minuat̄ in se.⁊ etiā ꝺm se ⁊ augeat̄:imo dicere ꝙ forma
non auget̄ per additionez alicuius silis:nec minuit̄ per
subtractionē alicuius partis:seu corruptionē:⁊ dicere cū
hoc ꝙ remittitur per maiorē mixtionē cōtrarij ꝺm itel/
lectū datū est implicare cōtradictoria.¶ Primus etiā

modus ꝺz se dari nō pōt:q2 si calor nō minuitur:dato ꝙ
frigiditas augeat̄ nō erit calor remissior:sed tātum fri/
giditas erit itensior:nec subiectum erit minus calidum
q̄3 fuit prius: sed solummodo erit frigidius q̄3 fuit an/
te:sicut si dulcedo pomi maneat i equali gradu ⁊ rube/
do augeat̄ nō ex hoc erit eius dulcedo minor: aut illud
minus dulce q̄3 prius:sed erit tātū mō magis rubeuz q̄3
fuit:⁊ p ꝯñs si hoc mō calor remittitur calor nō remitti/
tur.¶ Si vero dicat̄ scd̄z.s.ꝙ frigiditas manet in eodē
gradu:sed calor minuit̄.¶ Cōtra.p̄mo:q2 secūdum hoc
frigiditas nō intēditur:⁊ tñ miscetur minori contrario:
qd̄ est cōtra opinionem.¶ Secundo.q2 ꝺm h̄ posito ꝙ
sicut minuit̄ calor:minueret̄ frigiditas ꝙ vtiq3 de⁹ pos/
set facere:tunc nec calor minueret̄ nec frigus:⁊ sic vtrū/
q3 minueret̄ ⁊ neutrum minueret̄:qd̄ est impossibile: et
ꝯña pz:minueret̄.n.per positū:⁊ non minueret̄:q2 nō es/
set minor mixtio cōtrarij q̄3 erat p̄us:vnde si sit calor.10.
graduum mixtus frigiditati.8.graduum:nō erit minor
mixtio cōtrarioꝝ:q̄3 si misceatur calor.9.graduum cum
frigore.7.graduū aut si erit minor mixtio cōtrarioꝝum:
calor erit intēsior ⁊ silr̄ frigus:q2 ꝺz opinionez calor ille
est intēsior q frigori est imꝑmixtior:⁊ ecōuerso de frigo/
re:⁊ per ꝯñs in h̄ casu vtraq3 forma auget̄ ⁊ minuit̄:⁊ si
auget̄ nō minuit̄:minuit̄ ergo ⁊ nō minuit̄.¶ P̄.si iō 2
calor minuit̄:q2 frigiditati magis miscet̄:⁊ iō ꝑcise ma/
gis miscet̄:q2 minuit̄:sequitur ꝙ iō calor minuit̄:q2 mi/
nuit̄:⁊ iō esto ꝙ ꝯ̄ria sil' miscerent̄ in forma remissa:⁊ ꝙ
ad intēsionē vel remissionē forme seqtur maior vel mi/
nor mixtio cū ꝯ̄rio:nō tñ h̄ qd̄ est formā itēdi vel remit/
ti:est id ipm̄ qd̄ eā magis vel min⁹ misceri ꝯ̄rio:qn imo
talis maior vel minor mixtio ꝓsupponit cāliter itēsionē
vel remissionē forme ꝺz suas ptes intrisecas.¶ P̄.con/ 3
stat ꝙ deus possit annichilare frigiditatez totaz que est
in subto remisse calido:⁊ calorē remanētē minuere eo/
dez mō quo dr̄ minui existēte sil' cū eo frigiditate:h̄ po/
sito pz.ꝙ calor remitteret̄ ⁊ subm̄ fieret minus calidū:
⁊ tñ nō magis misceret̄ ꝯ̄rio:⁊ p ꝯñs nō id ip̄z est formā
remitti ⁊ eā magis misceri ꝯ̄rio ¶ P̄.si de⁹ ānichilaret 4
totā frigiditatem existētē ꝺz te in corpe remisse calido:
⁊ illud corp⁹ approximaret alteri corpi calidiori:qd̄ p̄us
poterat itēdere calorē i isto:aut itēderet̄ calor illius re/
misse calidi:⁊ habet̄ ꝓpositū:q2 tūc erit itēsio sine mio/
ri mixtiōe ꝯ̄rij:aut nō itēdet̄:⁊ tūc seqtur ꝙ forma ꝯ̄ria
per se iuuaret ⁊ nō ipediret actionē agētis:qd̄ ē ꝯ nām.
¶ P̄.si forma nō ē remissa nisi p mixtionē ꝯ̄rij.g̃ i quo/ 5m
cūq3 ē forma sine hui⁹ mixtiōe ipm̄ ē sūme tale:⁊ forma
illa est itēsissima.ꝯñs ē falsuz:q2 cū i aere puro nō sit fri
giditas aliq̄:nec ēt aliq̄ q̄litas media iter calorē ⁊ frig⁹:
s3 caliditas pura:seqtur ꝙ calor i aere puro eēt intēsissi/
mus:⁊ aer eēt calidissimus:⁊ ignis nō esset calidior eo.
¶ Itē aer pōt fieri magis calid⁹:⁊ itez fieri min⁹ calid⁹
redeūdo ad gradū caloris nālr̄ sibi ꝯuenientē:⁊ tñ nec p̄
mō nec scd̄o mō plus miscebit̄ calor su⁹ frigiditati:q2 vt
dcm̄ ē i eo nulla ē friditas.¶ Nā for'e elītoꝝ i sua simpli
citate exn̄tiū sūt simplices:nulli for'e ꝯ̄rie mixte:qcqd sit
de q̄litatib⁹ corpoꝝ mixtoꝝ.¶ Hoc ēt ē d itētiōe Ans.
in lib°. d ꝯcor.ꝑsciētie p̄de:⁊ grē ⁊ liberi arbi.vbi vult ꝙ cap.15.
aliqs calor ē mior ⁊ aliqs maior:⁊ tñ i miore nihil ē fri/
goris.vñ volēs ostēdere ꝙ beatitudo angelica potuit eē
maior q̄3 beatitudo hoīs exn̄tis i paradiso:⁊ tñ beatitu/
do hoīs fuit sine oī idigētia:exēplo p̄dicto vtit̄ sic dicēs.
Sicut nāq3 calor magn⁹ ē sine oī frigore:⁊ tñ pt ali⁹ esse
maior calor:⁊ quēadmodū frig⁹ ē sine oī calore:cū tamē
mai⁹ valeat eē frig⁹.Ita nihil ꝓhibet Adā beatū fuisse i
paradiso sine oī idigētia:l3 maior eēt angelica btītudo.

dico ꝙ q̄ꝫtū ad hūc articulum ꝙ forma non intendit̃ per
maiorem depurationem a contrario: nec remittitur per
maiorem mixtionem cum contrario.

2ᵒ artic. **Quantum** ad 2ᵐ arti. dico ꝙ impossibile est na/
turaliter siue virtute agētiū secūda/
rioꝝ cōtraria in aliquo gradu intēso vel remisso: simul
pᵐ esse in eodē subto p̄mo. ¶ Hanc ꝯnem ꝓbo primo sic: si
esset possibile aliqua cōtraria ī aliquo gradu simul eē in
eodē subto p̄mo: hoc eēt possibile de p̄mis cōtrarijs. s. ca
liditate ⁊ frigiditate ⁊ alijs actiuis adiīucē ⁊ passiuis:
ꝯñs est falsuꝫ: vt ꝓbabo. ergo ⁊ añs: ꝯña pꝫ: qm̄ eadē est rō ī
omnib⁹: pꝫ ēt ex cōcessione oīum ꝯrie opinātiuꝫ: ⁊ ex oī/
bus argumētationib⁹ quas īducunt ad ꝯnē oppositā:
falsitatē vero ꝯñtis ꝓbo p̄mo sic: īpossibile est nāliter
aliqua duo ꝯria talia eē ī diuersis subiectis approxima/
tis: fm ꝙ reqritur ad agendū ⁊ ad patiēdū omni īpedi/
mēto remoto: quin vnū agat ī aliud ⁊ expellat. ergo īpole ē
aliqua talia simul eē ī eodē subto primo. añs est cōiter
ꝯcessum: ⁊ per expientiā notū: ⁊ ꝯñtia tenet p locum a
maiori: magis. n. vr̄ possibile ꝙ cōtraria talia ꝯpaterent̃
se in sitib⁹ ꝓpinqs ⁊ diuersis subiectis q̄ꝫ ī eodē subiecto
p̄mo: ⁊ ideo sic arguendo ꝯña est euidēs. Licꝫ nō econ/
uerso sequat̃: aliqua cōtraria nō ꝯpatiunt̃ se ī eodē sub/
iecto p̄mo. ergo nec ī diuersis subiectis approximatis. In/
stātia. n. habetur ī ꝯrijs nō actiuis ⁊ passiuis adiuicem.
verbi grā. albedie ⁊ nigredie que fm vitatē ī nullo gra/
du ꝯpatiunt̃ se ī eodē subiecto: ⁊ fm cōem cōcessionem
nō cōpatiunt̃ se ī gradib⁹ ītēsissimis. vn̄ cōiter etiā ad/
uersarij ꝯcedūt īpole esse nāliter ꝙ albedo ītēsissima et
nigredo ītēsissima sil' sint ī eodē subto adeq̄to: ⁊ tn̄ ī di/
uersis subiectis ꝓpinqs fm sitū se cōpatiunt̃ ī gradib⁹
2ᵐ q̄buscūq; vt expientia docet. ¶ P. aut cōtraria cōpossi/
bilia sūt ī eodē subiecto ī quātiscūq; gradib⁹: aut non in
quātiscūq;: sed ī aliquātis sic ⁊ ī aliquātis nō. p̄mum nō
pōt dici: q2 tūc ꝯria ī suis excellentijs: siue ī summo eēnt
ꝯpossibilia: qđ nullus. d. nec dicere pōt: q2 tunc talia non
magis eēnt ꝯria q̄ꝫ siccitas ⁊ caliditas: ⁊ albedo ⁊ dulce/
do. ¶ Si dicat̃ ꝙ ī aliquātis sic ⁊ ī aliquātis nō: tūc su/
mant̃ aliqua duo talia sil' exñtia ī eodē subiecto p̄mo: ⁊
p sint calor ⁊ frigus: ⁊ sit calor ille a. ⁊ frigus b. tunc quero
aut a. calor pōt secū cōpati p̄cise frigus b. ⁊ nō mai⁹ frig⁹
2 intēsiue: nec minus q̄ꝫ est b. aut pōt secū cōpati mai⁹ fri/
3 gus q̄ꝫ b. nō aūt minus. Aut min⁹ tātuꝫ: ⁊ nō mai⁹. Aut
4 tā maius q̄ꝫ min⁹. Si dicatur p̄mum: cōtra sic: calor a.
nō pōt compati secū in eodem subiecto min⁹ frigus q̄ꝫ ē
frigus b. ergo maior calor q̄ꝫ est a. nō pōt secū cōpati minus
frigus q̄ꝫ est b. ⁊ vltra. ergo si intendat̃ calor a. non minuet̃
frigus b. qđ est cōtra opinātes: q dicūt ꝙ quādo vnū cō/
trariū ītendit̃: reliquū remittitur: p̄ma ꝯña pꝫ: qm̄ q̄ꝫto
vnum cōtrariuꝫ plus excedit aliud: tāto minus cōpatit̃
illud secū: ⁊ pꝫ hoc si accipiant̃ ꝯtraria in diuersis subie/
ctis ꝓpinquis scđm sitū vt supra dicebat̃. Secūda etiā
ꝯña pꝫ: q2 alioquin post intēsionē caloris a. ⁊ remissionē
frigoris b. in eodē subiecto sil' essent maior calor q̄ꝫ a. et
minus frigus q̄ꝫ b. qđ repugnat antecedēti. ¶ Itē si ca/
lor a. nō pōt secū cōpati min⁹ frigus q̄ꝫ frigus b. ergo nec
maior calor q̄ꝫ a. pōt secū cōpati frigus b. ⁊ vltra. ergo si itē/
datur calor a. necessario sil' intēdetur frigus b. ⁊ per ꝯñs
quādo aliqđ calefactiuū intendet calorē alicui⁹ remisse
calidi intēdet etiā sil' frigus existēs in eo: ⁊ sil' faciet ipꝫ
magl calidū ⁊ magl frigidū q̄ꝫ erat pri⁹: qđ ē ꝯ oēs expi/
entiā ⁊ ꝯ oēs opinātes: ꝯña āt ꝓbat̃ p: q2 si detur opposi/
tū ꝯñtis: nō erit necesse quādo intēdetur calor a. remitti
frigus b. q2 nūq̄ꝫ agens naturale per se corrūpit aliquā
formam: nec in toto nec fm partem: nisi ꝓpter incōpos/
sibilitatem forme inducende vt supra: sic etiā opinan/
tes cōcedunt. si ergo maior calor q̄ꝫ a. est cōpossibilis to/
ti frigori b. non oportebit aliquā partem frigoris b. cor/
rumpi: vt maior calor q̄ꝫ a. generetur: ⁊ sic erit intensio
vnius cōtrarij sine remissione alterius secuꝫ existentis:
qđ ipsi negant. ¶ Scđo probatur eadem ꝯña. q2 si ma/
ior calor q̄ꝫ a. cōpati potest secum totum frigus b. eadē
ratione calor a. compati secum poterit aliqđ frigus mi/
nus q̄ꝫ b. qđ in eadem proportione se habeat ad calorē
a. in qua ꝓportione se habet totū frigus b. ad illum ma/
iorem calorē q̄ꝫ a. cui dr̄ cōpossibilis. ¶ Itē ex alia par/
te: si calor a. nō pōt secū cōpati maius frigus q̄ꝫ est frig⁹
b. ergo nec minor calor q̄ꝫ a. poterit stare cū toto frigore
b. ⁊ multo min⁹ cū maiori frigore q̄ꝫ est b. Et sic vlteri⁹
seqtur ꝙ si remittatur calor oportebit sil' remitti frig⁹: ⁊
si frigus intēdat̃: nō remittet̃ calor quin poti⁹ necessario
simul intēdetur: que oīa sunt cōtra nām ⁊ cōtra opinā/
tes: ⁊ ꝯñe patent ex dictis. ¶ Si vero dicat̃ secūdū. s. ꝙ 2
calor a. pōt secū cōpati mai⁹ frigus q̄ꝫ est frigus b. nō au/
tē minus. ¶ Cōtra. p̄mo: q2 si nō pōt cōpati secū min⁹.
ergo frigus secū existēs nō poterit remitti: nisi simul re/
mittat̃ ⁊ ipse calor a. ¶ Itē nec maior calor q̄ꝫ est a. cō/
patiet̃ secū minus frigus q̄ꝫ b. nec etiā ip̄m: ⁊ per ꝯñs nō
erit possibile calorē a. intēdi quin sil' ītendat̃ frigus exi/
stens cū eo. ¶ Scđo si calor a. pōt cōpati secū mai⁹ fri/
gus q̄ꝫ ē b. ergo frigus b. poterit intēdi sine remissiōe ca/
loris a. qđ est cōtra opinātes: ⁊ ꝯña pꝫ: ex dictis. ¶ Itē
seqtur ꝙ maior calor q̄ꝫ est a. poterit stare cū maiore
frigore q̄ꝫ ē b. vt ex dictis ꝓbari pōt: ⁊ per ꝯñs poterit ī/
tendi absq; ꝙ frigus remittat̃: imo ēt esto. ꝙ simul fri/
gus intēderet̃. ¶ Si vero dicat̃ ꝙ calor a. pōt secū cō/ 3
pati minus frigus q̄ꝫ ē b. nō autem maius: potest primo
argui cōtra hoc ꝙ dicitur ꝙ non pōt cōpati secū maius:
sicut ꝯtra vnam partē p̄mi mēbri que erat eadē cū ista
est argutū. ¶ Scđo cōtra illud qđ dr̄ ꝙ potest secū cō/
pati minus frigus. Nā ex hoc seqtur: ꝙ totū frigus b. po/
terit stare cū aliquo calore maiore q̄ꝫ est a. ad quē se ha/
beat in aliqua ꝓportione in qua se habebit frigus min⁹
q̄ꝫ est b. qđ dicitur posse stare cū toto calore a. ad ip̄m a.
ex quo vltra seqtur: nō erit necesse ad intēsionē caloris
a. remitti frigus b. vt supra argutū est. ¶ Si vero dicat̃
quartū. s. ꝙ calor a. pōt secum cōpati maius frigus q̄ꝫ est 4
b. ¶ Cōtra p̄mo. q2 vtraq; pars pōt reprobari ex dictis:
nā p̄ma reprobata est contra scđm membrū diuisionis
⁊ etiā cōtra tertium. ¶ Scđo. si calor a. potest secū cō/
pati maius frigus q̄ꝫ b. aut potest secum compati quātū/
cūq; maius: ⁊ per consequens sūmam frigiditatem na
turaliter possibilē: ⁊ sic cum tanta frigiditate quāta est
frigiditas aque staret tantus calor quātus est a. ⁊ eadē
ratione cum tanto calore quantus est calor ignis: staret
naturaliter aliqua satis magna latitudo frigiditatis: qđ
est omnino falsum: aut non quantūcunq; maius frigus:
sed vsq; ad determinatam latitudinem. Et tunc ponat̃
ꝙ calor a. sit in subiecto simul cum tota illa latitudine
frigoris qua maiorem secum non potest compati: ⁊ huic
subiecto approximetur aliquod frigefactiuum potens
intendere frigus illud: non tamen vsq; ad summam la/
titudinem graduū frigiditatis possibilem naturaliter:
⁊ totum hoc est possibile: ⁊ tunc certum est ꝙ illud fri/
gefactiuum intendet illud frigus. aut ergo remanebit
calor a. non remissus post intensionem illius frigoris: ⁊
sic illud frigus ante intensionem eius non fuit maximū
qđ secum poterit compati calor a. quod est cōtra positū:
aut remittetur simul calor a. ⁊ aliqua pars ei⁹ remane/
bit. ¶ Et tūc contra primo: quoniā si totus calor a. non

pōt simul stare cum maiore frigore: multo minus eius
pars poterit: vt supra arguebat̃. ¶ Scdo q2 si minor ca/
lor q̃3 est a. potest stare cū maiore frigore q̃3 est illud da/
tum. g̃ ꝛ calor a. poterit stare cum aliquo frigore adhuc
maiore q̃3 sit illud datū: quod in eadem ꝓportiōe se ha/
beat ad ipsum in qua ad ipsum calorem minorē se h3 il/
lud frigus mai⁹: qd̓ ponitur cū ipso stare: ꝛ ꝑ ꝯn̄s illd̓ nō
fuit maximū potēs stare cū calore a. vt ponebatur: aut ī
tali intēsiōe totalr̄ corrūpebatur calor a. ꝛ cū frigus istd̓
non fiat sūmū per illud agēs per positum erit adhuc re/
missum: ꝛ poterit vlteri⁹ intendi: ꝛ silr̄ aliud corpus fri/
gidissimū poterit remitti in frigiditate ad equalitatē il/
lius: ꝛ sic poterit eē aliqd̓ frigidū remissu3 sine mixtiōe
caloris: ꝛ poterit eē intēsio ꝛ remissio in vno cōtrario si/
ne alteri⁹ mixtione: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō est necesse ponere in ali/
quo gradu ꝯ̄ria simul. ¶ Silr̄ mō ꝯ̄ aliam ꝑtem pōt ar/
gui: q2 aut calor a. pōt secū ꝯpati q̃3tūcūq3 minus frigus
q̃3 est b. in īfinitū aut non: sed vsq3 ad certā paruitatē fri
goris: primū dici nō pōt: q2 tūc cum toto frigore b. posset
stare sūma caliditas: qd̓ reprobatū ē: p3 ꝯn̄a: q2 sūma ca/
liditas nāliter possibilis nō tm̄ excedit frigus b. q̃tū ca
lor a. excedit aliqd̓ frigus sibi ꝯpossibile: si in īfinitū mi/
nus potest secū cōpati. Si vero ꝯpatiat̃ minus frig⁹ se/
cu3 vsq3 ad determinata3 paruitatē frigoris ꝛ nō vltra:
tunc ponatur cum hꝯ paruo frigore: ꝛ approximet̃ aliqd̓
calefactiuū intēdens calorē vt prius dicebat̃ de frigefa
ctiuo intēdente frigus: ꝛ ꝓcedit argumētu3 penitus eo/
3ᵐ dem mō: ꝛ ad easdem deducit ꝯ̄nes. ¶ Tertia rō ꝑnci/
palis ad ꝯclusionē est: ꝙ si contraria possint se cōpati in
aliqbus gradib⁹. ergo duricies ꝛ mollicies poterūt silr̄ eē
in eodē subiecto ꝑmo: ꝛ cū omne in quo subiectiue ē du/
ricies sit duru3: ꝛ in quo sit mollicies sit molle idē pote/
rit eē durū ꝛ molle: h̓ aūt falsū est: q̄m tūc ꝯ̄dictoria ꝑīt
T.c.30. silr̄ eē vera: qd̓ p3 ex diffōnib⁹ cor̄: vt p3. 4. methau. Du/
rum est qd̓ nō cedit in seipm̄ scd̓3 sup̄ficiē: molle aūt qd̓
T.c.li. cedit nō ecōtra circūstando: idē ponit̃. 3°. celi. Et intelli/
gendū est ꝙ nisi ꝑter solitū ꝛ cōmunē nāe cursu3 de⁹ spe
cialiter opetur. Si ergo idē eēt dur̄ ꝛ molle idē cederet
in seipm̄ ꝛc̄. fm̄ sup̄ficie3 nō ecōtra circūstādo: ꝛ nō cede
ret in seipm̄. ¶ Silis ratio posset fieri de rectitudine ꝛ
curuitate si ponerent̃ eē qualitates aliquе scd̓3 se distin/
cte ꝛ alijs inherentes. Si. n. idē eēt rectū ꝛ curuum ꝯ̄di/
ctoria essent silr̄ vera vt ꝓbat̃ ex diffinitionib⁹ cor̄. Est
enī rectū cuius mediū nō exit extrema: curuū aūt cuius
4ᵐ mediū exit extrema. ¶ 4ª ratio pōt fieri de formis cō/
trarijs que sunt nate fieri circa aīam: vt error ꝛ scia cir/
ca eādem cōclusionē: virtus ꝛ vitiu3 oppositū illi: silr̄. n.
possent eē in aīa: ꝛ simul posset aliquis scire aliquā veri/
tatē ꝛ errare circa illā: ꝛ silr̄ assentire illi firmiter ꝛ dissē/
tire: ꝛ eādem rē velle silr̄ ꝛ nolle: ꝛ de eodē delectari silr̄
ꝛ tristari: que cōtra humana3 experiētiā penitus sunt.
¶ Demū nō video quin eodē mō quelibet due forme
subales vel accidētales possint nāliter informare eādē
mām: cum nulle videātur incōpossibiles plusq̃3 contra/
rie: ꝛ sic in eadē mā potuerunt simul esse forma palee et
forma lapidis vel ferri ꝛ forma vini ꝛ aceti ossis ꝛ olei ꝛ
August. alie quelibet: qd̓ est absurdū. ¶ Pro hac ꝯ̄ne est Augu. ī
capi°17. ench. Nullus ingt cib⁹ aut potus simul dulcis ē ꝛ ama/
rus: nullū corpus simul vbi albū ibi ꝛ nigrū: nullū simul
vbi de forme ibi formosu3: ꝛ h̓ in multis ꝛ pene in oibus
Ar. ꝯtrarijs reperit̃ vt in vna re simul eē nō possint. ¶ Itē
phs in ꝑdicamentis cap°. de quātitate. nihil est ingt qd̓
videat̃ simul cōtraria suscipere vt suba q̃da3 susceptibi/
lis cōtrarior̄ videtur: sed nō suscipit vno eodēq3 tempo/
re. Na3 nullus sanus est ꝛ eger neq3 albus ꝛ niger silr̄: ni/

hilq3 aliud simul ꝯtraria suscipiet. Et ex h̓ ꝓbat ꝙ ma/
gnū ꝛ paruū nō sunt ꝯtraria: q2 idē simul ē magnū ꝛ par/
uu3: ad aliud tm̄ ꝛ ad aliud cōparatū. ¶ Itē. 4°. meta. ꝓ/ t.c.9.27
bat ꝙ ipossibile est aliquē opinari ꝯtradictoria silr̄ eē ve/
ra: per hoc q̄m ipossibile est eūdē silr̄ hr̄e ꝯ̄rias opiniōes:
ꝛ opiones de ꝯ̄dictorijs sunt ꝯ̄rie: que tota ꝓbatio sup̄ h̓
sustētatur ꝙ cōtraria nō possunt silr̄ eidē ineē. ¶ Itē in/ T.c.20.
fra ꝯtra Anax. ponētē ꝯtraria silr̄ eē: ꝓpterea q2 videbat
ex eodē gnāri cōtraria: ꝛ nihil gnātur ex eo qd̓ non ē. d.
P. ꝙ potestate contigit silr̄ ineē ꝯtraria: actu aūt non. Et Cō.20.
Cōmē. ibidē dicere ingt: ꝙ cōtraria existūt insilr̄ in eodē
potētia est ver̄: actu aūt est falsu3. ¶ Et ad idē ꝓpositū Cō.15.
antea. d. ꝙ oīa cōtraria nō sunt existētia in simul actu: s3
potētia: ꝛ qd̓ nō est actu nō est ens. Demū hoc eē de eius
intētiōe nullus ambigere pōt q̄ videat ꝛ itelligat litterā
eius. 4. meta. Na3 ibi ex itētione conat̃ ꝓbare: ꝙ si con/ T.c.27.
traria possent eē silr̄: ꝯtradictoria simul eē vera possunt:
ait. n. sic. Q̄m aūt impossibile ꝯ̄dictionem simul eē verā
de eodē palā: q2 nec ꝯ̄ria simul inesse ꝯtigit eide3: ꝛ mox
seqtur ꝓbatio: q2 vt. d. vnū cōtrariorum est ꝑuatio alte/
rius: qd̓ non est itelligēdū eēntialiter: cū vtrūq3 sit verū
ens: sed antecedēter ꝛ illatiue. Nā ad positionē vni⁹ se/
quitur negatio alteri⁹ circa idē subm̄: ꝛ hoc ideo: q2 eēn/
tia vni⁹ incōpossibilis. s. nāliter est essentie alteri⁹ in eo/
de3 subiecto. Vn̄ ex h̓ ꝑcise dicunt̃ eē ꝯ̄rie: negatio autē
circa determinatū subm̄ est ꝑuatio: vt p3. 10. meta. Si g̃
in eodē sint simul ꝯ̄ria. v̓bi gr̄a. albedo ꝛ nigredo: seqtur
in h̓ subto est albedo. g̃ in hoc subiecto eodē demōstra/
to nō est nigredo. Et silr̄ seqtur i hoc ē nigredo. g̃ in hoc
nō est albedo: ꝛ vltra. g̃ in hoc subiecto est albedo ꝛ in h̓
subiecto nō est albedo: q̄ sūt ꝯ̄dictorie. Et silr̄ sequitur in
hoc subiecto est nigredo: ꝛ silr̄ in hoc subiecto nō est ni/
gredo: accipiēdo. s. esse: s3 actū quomō aliquid dicit̃ sim/
pliciter eē: non aūt esse in potētia: qd̓ est esse fm̄ qd. Na3
quod tātum est in potētia tale nō simplr̄ ꝛ sine determi/
natione dr̄ tale: sed poti⁹ negat̃ esse tale: vt. d. Cōmen. 4.
meta. Et ꝑpea cōcludit. P. Si ergo est ipossibile affir/ Cō.15.
mare ꝛ negare silr̄: vere impossibile ē ꝛ ꝯ̄ria silr̄ eē: sed aut T.c.27.
quo. i. fm̄ qd ambo: aut alter̄ quo: alter̄ do simplr̄. i. aut
ambo sūt simul in eodē in potētia tm̄: q2. s. neutrū est in
actu: sed vtrūq3 pōt inesse: sicut ꝯtingit q̄n ꝯ̄ria sunt me/
diata aut vnū in actu: ꝛ aliud tātū in potentia: q2 quādo
alterum est in actu in re: ita ꝙ simplr̄ ꝛ sine adiūcto ve/
re dr̄ esse in illa reliquū nō inuenietur in ea: nisi in tēpo/
ribus diuersis: vt ibi. d. Cōmē. ꝛ allegat Cōmē. ibi q̃da3 Cō.27.
trāslationem que manifestior est q̃3 sua ꝛ q̃3 nostra. d. et
in alia trāslatione in loco totius illi⁹ est aliō manifesti⁹
sic ꝛ si ipossibile est vt insimul neget̃ ꝛ affirmet̃ ipossi/
bile est: vt contraria sunt insimul: sed quādoq3 hoc ꝛ q̃/
doq3 hoc. ¶ Ex his ex cuiuslib3 mente debet eē alienū
ꝙ. P. opinatus fuerit possibile eē vt cōtraria simul īsint
eidem subiecto ꝑmo nec in gradu ꝑmisso plusq̃3 ī sūmo: De po°
si eius ratio attendat̃. ¶ Sed quid de potētia absoluta di abso^ta
dei: nūquid possunt per diuinā potētiam esse silr̄: dubiu3
pro certo grāde est: q̄m si dicetur ꝙ sic: videt̃ statim seq:
ꝙ quelib3 alie due forme possunt eādem mām numero
informare: ꝛ sic anima ꝛ forma lapidis simul informare
possent vnā mām: ꝛ anima hoīs ꝛ anima asini: ꝛ sic ide3
videret̃ simul esse posse asinū ꝛ hominem ꝛ lapidē. S3
istud vt apparet non seqtur: sed sequitur ꝙ eadem esset
materia hominis ꝛ asini: vel hoīs ꝛ lapidis. Quicquid
tamen sit de hoc vltimo illato: videtur tamen vitari nō
posse: quin deus posset quaslibet duas formas causare ꝛ
ponere in eadē mā: ita ꝙ illā īformarent: cū nulle vide/
antur magis icōpossibiles q̃3 forme cōtrarie. ¶ Itē3 q2

quecūq3 ratio pbaret q' posset de 3rijs pariter vel forti° pbaret de ceteris:ꝛ sic de° posƒ3 plures aias in vna facere mā. ¶ Cōtra h aūt videt̄ eē articulus parisiēsis.27. q̄ ē talis. q' de° posset plures aias in vno pducere error.
ƒ.m.27. ¶ Ad idē ēt val3 rō. P. adducta que infert q' 3dictoria essent sil' va:si 3ria essent sil'. ¶ 3°.q2 forme 3rie sunt ex suis naturis pprijs icōpossibiles:ꝛ iō p nullā potentiam pnt sil' esse:alias nō ēent icōpossibiles. ¶ Ex alia pte.cū dicens 3rias formas eidē incē nō dicat formalr 3dictoria:nec euidēter ex suo dicto sequant̄ 3dictoria: eo q' nō sit magis euidēs vnā formā 3riā nō cōpati secum aliam 3riā in eodē subiecto:q̄ vnū corp° nō cōpati secu3 aliud corpus in eodē loco:imo manifesti° sit illud:q̄ hoc:sicut p3. ¶ Qō ēt cōfirmat̄:qr aliqui ꝛ multi ponunt q' 3ria sunt nāliter ꝛ de facto sil:l3 remissa. Nullus āt adhuc dixit:q' nāliter duo corpora seu magna seu pua possent se cōpati in eodē loco:ꝛ ex simultate duo2 corpo2 in eodē loco nulla seq̄nt̄ 3dicto° :ꝛū p dei pōm op^m de facto fiat. opp^m nō videt̄ denegādū esse dine oipo^c. cū cōiter dicāt doctores:deū posse quecūq3 3dictionē nō iplicant. Et luce p° dicit̄ per angelū nō esse ipole apud deū oē verbū.ꝛ
ca.p°. per p̄mā veritatē que est xp̄s mathei.19.dictū sit. Apud
ca.19. deū oīa sunt possibilia. ¶ Hanc ptē si quis vellet tenere posset dicere ad articulū q' articulus nō negat deū posse facere plures aias in vna mā:sed in vno.ſ. hoie vl' supposito. Nā si due aie idem corp° informarēt nō cōstituerēt vnū hoiem tm̄:sed vna aia cū mā cōstitueret vnū hoie3: ꝛ alia cum eadē mā aliū.ꝛ sic non esset vn° hō ex vtraq3: q̄uis vtriusq3 eadē esset pars. vel si h nō placet oporteret negari 3nam.ſ.q' si 3ria sunt cōpossibilia.q̄ ꝛ ql3 forme alie:ꝛ reddere aliquā negatiōis rōnabilē cā3: qō forte esset difficile. ¶ Ad rōnē. P. dōm esset 3na3 nō tenere
ƒ.meta. q̄uis ipse putauit eā simplr necia3: q2 certū est q' ita pu
T.c.27 tasset necio seq. in loco a.est corp° b.q̄ in loco a.nō est corpus c.ꝛ absolute.q̄ in loco a.non est aliud corp° pter b.sicut putauit seq. i h subto est albedo.q̄ in h nō est nigredo.ꝛ
Ad 3^m tn̄ p̄ma nō est simplr necia. ¶ Ad 3^m diceret̄ q' q̄ūlib3 re2 nāe sunt nutui dei:qui oīum ē ordinato2 ꝛ acto2 subiecte:vt cuicūq3 sit nāle q' facere de illa voluerit de°.ēt si faciat de ipsa q' v̄tute create nāe fieri non pōt:ꝛ q' sit 3 cōsuetū cursum nāe.ac per h posset dici aliquo mō 3 naturā.ꝛ ideo Aug.26.3 faustū.de° creato2 ꝛ cōdito2 oīum nārū nihil 3 nām facit.id eni3 erit cuilib3 rei nāle:qō ille fecerit:a quo est oīs modus nūerus ꝛ ordo nāe. Et subdit.sed 3 nām nō incōgrue dicimus aliqd deū facere:qō facit 3 id qō nouimus in nā.hanc eni etiā appellam° naturam:cognitū nobis cursum solitūq3 nāe: 3 quē de° cu3 aliquid facit:magnalia vel mirabilia noiant̄. Jdeo autē dicit cuiq3 rei esse nāle:q' de illa ds fecerit:quia quālib3 nām ita de° instituit:vt esset apta nata q' ex ea fieret qc
ca.29. quid ex illa facere ille posset. vnde.9.sup geñ.ad lrām.su per motū ingt cursumq3 re2 nāle3 potestas creatoris h3 apud se posse de his oibus facere aliud q̄ eo2 q̄si seminales rōnes hn̄t:nō tn̄ illud qō nō in eis posuit vt de his fieri vel ab ipsa possit.neq3.n.po^a temeraria:s3 sapie virtute ops est.ꝛ h de vnaq̄q3 re in suo tpe facit q̄ an in ea fecit vt possit. ¶ Deide exēplificans de his q̄ nāli cursu res create pnt ꝛ de his que pōt solus ds.sicut q' femia sterilis in iuuentute pariat in senectute. q' asina loquat̄.ꝛ alia mirabilia plura subdit de istis mirabilib° ōdit qdē naturis quas creauit vt ex eis ꝛ hec fieri possent. Neq3 eni ex eis nihil ille faceret qō nō ex eis posse fieri pfigeret:qm̄ seipso nō est ipse potentio2: verūtn̄ alio° dedit vt nō haberet in motu nāli:sed in eo quo ita creata ēent vt eo2 nā volūtati potētiori āpli° subiacet̄. ¶ Ex his posset dici q' 3ria vtiq3 hn̄t ex suis naturis vt sint icōpossibilia fm cursu3 nāle ꝛ solitū:sed cū hoc ēt hn̄t ex suis naturis vt possint sil' eē ad dei nutu3. ꝛ huic sile est:si dicat̄ q' corporales dimēsiōes ex suis hn̄t naturis vt sibi mutuo resistāt ꝛ icōpossibiles sint in eodē loco.ꝛ tn̄ sic institute sūt in suis naturis vt cu3 ds voluerit sil' esse possint. ¶ Qui vo p̄mā viā tenere vellet hr̄et se figere sup h q' 3ria sint ex suis naturis simplr icōpossibilia.ꝛ q' vt tales ēent ds instituit:nec opp^m ds posset facere: nisi eorū mutet naturas. ¶ Qō vt2 sit ve2 an eius opp^m ostēdat qui pōt ꝛ ex pdictis duab° vijs eligat q̄ plus placet. S3 pertinaciā ꝛ temeritatē in re tanta deuitet. ego aūt p nūc ad neutrā partē ōterminate declino:oipotētē tn̄ deu3 esse nō dubito. ¶ Sed 3 ōnē hui° articuli a multis arguit̄ multipliciter. Et p̄mo 3 p̄mā arguūt aliq p̄mo sic. si 3ria non possent nāliter eidē sil' inesse sequit̄ q' qn̄ subm aliquod transmutat̄ cōtinue de vna for^a 3ria in aliā vel for^a corrūpenda hr̄et vltimū instās sui esse: vel gnānda hr̄et p̄mū sui esse. 3ña satis est patēs. Nā instās copulās totu3 tp̄s in quo subm est sub for^a expelleda ꝛ totū in q̄ est sub gnānda:vel erit vltimū pcedētis vel p^m sequētis:totum eni tp̄s hoc ꝛ tp̄s illud totalr se excludūt si 3ria nō ponātur sil'. Et tūc nullū mediū tp̄s est iter illa: alias sub3 per aliqō tp̄s careret vtraq3 for^a:ꝛ per 3ñs idē instans copulat vtrūq3.sed 3ñs falsu3 est q̄tū ad p^am ptē. vt p3.8.phy. Et silr q̄tū ad 2^am.aliogn esset dare p̄mā mutationem ꝛ p̄mā ptē motus q̄ est 3 formā posteriorē. vbi gr̄a.frigefactionis si subm moueat̄ a calido in frigidū:qō est incōueniēs. ¶ Cōfirmat̄.q2 sicut in motu tali nō ē dare p̄mā remissione3 forme abyciēde.sic nō est dare p^am gnātionē forme iducēde. ¶ 2°.agēs nāle nō remittit vnam formā:nisi cāndo in ei° subto aliqd incōpossibile illi for^e fm aliquē gradū:ꝛ fm q' cāt in illud in maiori ꝛ maiori gradu corrūpit gradū maiorē vel minorē extītis forme. ¶ 3°.P.6.phy.dicit q' oē qō mouet̄ h3 aliqd vtriusq3 extremi:ꝛ per 3ñs oē qō mouet̄ ex 3rio in 3riū h3 aliquid vtriusq3 3rij:qō ēt habet̄ ex Cōmētatore.5.phy.ꝛ mani^m videt̄ ad sensu3:vt aiunt q' aque successiue calefactibili aliqd caloris inest manēte adhuc frigiditate: nec totalr corrupta. vñ dicūt isti q' ab instāti in quo incipit motus currūt sil' duo mot° eiusdē subiecti.ſ.remissiōis for^e abyciende ꝛ intēsiōis forme q̄ inducit̄ ꝛ neutri° mot° est dare p̄mā pte3. ¶ 4°.ab alijs sic.cōstat q' qn̄ agens agit in subm hn̄s formā 3riā nō subito introducit totā formam intēsiue:sed in tpe:ꝛ partē ante parte3. aut q̄ hoc pueniet ex incōpossibilitate partiū forme: ꝛ h nō:q2 oēs sūt eiusdē rōnis ꝛ nate cōponere vnā formā pfectiorem: aut ex insuffi^a agētis:ꝛ hoc ēt nō est verū. Tu3 q2 agens nāle in susceptiuo disposito pōt sil' inducere effectū sue actiuitati pportionatū:nisi aliud obstet. Tū q2 hoc vl tollit̄ ponendo sufficiētissimū.aut 3° pueniet:q2 subm non pōt sil' eas recipe:qō ēt nō est ve2.q2 in fine mot° oēs sil' inuicē sibi inerūt.aut vlt° ppter q̄litates vel dispōnes 3rias in passo repugnātes forme itroducēde:ꝛ habet̄ ppo^m:q2 sil' cū parte forme itroducta est pars pōris repugnās pti introducēde:ꝛ sic sunt 3ria sil' in gradib° remissis. ¶ 5°.ab alijs. ꝛ ē q̄si eadē rō.oē qō stat cū motu ad aliquā formā stat cū termino mot°:hoc p3:q2 talis mot° non ē nisi for^a fluens ꝛ incōpleta.3°phy. S3 forma 3ria ex q̄ subm trāsmutat̄ stat cū motu:q2 ipsa est cā successionis mot° pdicti.nā fm Cōmētatorē.4.phy.cā successiōis in motu est resistētia:in motu aūt ad formā nō pōt esse resisten^a:nisi rōne forme 3rie extītis in subto. ¶ 6°.cōstat q' in mixto manēt qualitates elemēto2 remisse qcqd sit de formis subalibus co2:alioquin nō aliter disponeret̄ mā ad for
m

mam mixti: ꝙ ad formā elemēti. ģ cū3 quelʒ pars mixti sit mixta ⁊ q̄litates elementoꝝ sint ꝯrie: sequit̄ ꝙ in ea-
7m dem parte mãe sint q̄litates ꝯrie in esse remisso. ¶ 7°. si sint aliqua agētia ꝯria apta agere mutuo approximata in dispōne debita ad agēdū ⁊ patiēdū: ⁊ inter illa sit minimū nāle. vbi gr̄a. minim° aer: ⁊ sint illa agētia calidū3 ⁊ frigidū sub talib° gradib° ꝙ vtrūq3 possit agere in reliquū per tale mediū mimū: qḋ totū est poīe: tunc cū distās nō possit agere in distās: nisi agēdo in mediū. vt p3
T.c.74 in 2° de aīa. ⁊ vtrūq3 istoꝝ agat in reliquū. seq̄r̄ ꝙ vtrūq3 agat in mediū: ⁊ cū actiōes istoꝝ sint ꝯrie: illud minimū simul totū mouebit̄ motib° ꝯrijs: ⁊ per ꝯñs mot° ꝯrij sunt sil' in eodē: ⁊ sil' ēt forme p̄manētes ꝯrie erunt in
8m eodē. s. caliditas ⁊ frigiditas. ¶ 8°. mot° sursu3 ⁊ motus
T.c.50. deorsu3 sunt ꝯrij. p3. 5. phy. sed hi p̄nt sil' eē. ģ ⁊c. Minor pbat̄. q2 si lancea moueat̄ sursu3 ⁊ musca moueat̄ super lanceā versus deorsu3 motu ꝑprio: illa musca sil' mouet̄ sursum ⁊ deorsu3. ¶ Itē pōt pbari: q2 aīa hūana (licet ꝑ accñs) realiter tñ ⁊ vere sil' mouet̄ sursu3 ⁊ deorsu3. vbi gr̄a. cū quis manus cōiūctas sepat eleuādo vnā sursum
9m ⁊ deprimēdo alterā deorsu3. ¶ 9°. dr̄ie diuidētes idē ge-
T.c.12. nus ex opposito sunt ꝯrie. p3. 10. meta. ⁊ ille sunt sil' in eo-
13. ⁊ 14. dem subto: q2 due spēs. vbi gr̄a. calor ⁊ siccitas sunt in eodem subo: ⁊ ista ꝯstituunt̄ dr̄ijs diuisiuis eiusdē generis ex opposito. ģ ⁊ tales dr̄ie opposite sunt in eodē subiecto. assumptū pbat̄. q2 vel iste due spēs cū3 sint eiusdē generis: vel imediate cōtinent̄ sub oppositis dr̄ijs illius: ⁊ habet̄ ꝑpositū: vel ambe ꝯtinent̄ sub altera dr̄ia: ⁊ tunc cū dr̄ia addita generi cōstituat spēm calor ⁊ siccitas erunt eiusdē spēi subalterne: ⁊ tūc quero. aut calor ⁊ siccitas continent̄ in diuersis oppositis dr̄ijs ill° spēi subalterne: ⁊ habet̄ ꝑpositū. vel cōtinentur sub altera: ⁊ tunc sequit̄ ꝙ erūt sub altera vna specie inferiori subalterna. ⁊ tunc vt p̄us querat̄ an contineant̄ sub oppositis dr̄ijs ipsi° spēi subalterne: vel sub altera: ⁊ sic vel ꝑcedit̄ in infinitū: vel erunt eiusdē spēi spālissime vel deuenit̄ ad aliqḋ genus sub cui° dr̄ijs oppositis calor ⁊ siccitas cōtinent̄. ⁊ duo p̄ma sunt falsa. ģ relinquit̄ 3m qḋ ē
5m ꝑpo^m. ¶ 5°. cū habitu virtutis stat aliquis gradus vicij vel dispōnis ad viciū: que tñ aucta fit habitus: ⁊ per ꝯñs est habit° eiusdē rōnis cū habitu vicij. ģ ꝯria stant siml'. ꝯña p3. Añs pbat̄. q2 si tēperatus eliciat actū oppo^m: aliquid cābit̄ per illū. alias per nullū aliū simili rōne aliqd caret̄: ⁊ sic nunq3 posset oppo^m viciū gnāri. illud aūt qḋ cābit̄: vel erit viciū vel dispō ad viciū: ⁊ illud stabit cū3 virtute tēperātie: cū virt° nō corrūpat̄ per vnū actū op-
Augu° positū. ¶ Ad hoc sunt auct. Aug. de nā ⁊ gr̄a satis vltra me^m: ait. possūt eni ꝯria nō inuicē aduersari: sed ex alterutro tēperari ⁊ bonā valitudinē reddere. sicut in corpore siccitas ⁊ hūiditas frigus ⁊ calor: quoꝝ oīum tēpera-
T.c.52. tione bona corporalis valitudo cōsistit. ¶ Itē. P. 5. phy. dicit ꝙ mot° qui sunt ex extremis in me^m sūt ponēdi inter mot° ꝯrios. Et rō est vt subdit. q2 mediū ad vtrūq3 di-
Cō.52. cit̄ quodāmō vbi Cōmētator dicit. ꝙ. P. ideo dixit q̄dāmō: q2 mediū est ꝯriū vtriq3 extremo: nō simpl'r sicut alterū extremū est ꝯriū reliquo: s3 me^m est ꝯriū vtriq3 extremo per illud qḋ ē in eo de reliquo extremo: ⁊ ꝯrietas eius dr̄t a ꝯrietate extremi in h: q̄ꝛ ꝯriū in eo p̄dicto extremo. s. vnū extremū nō est in sua vltima p̄fectiōe sicut est in ipso extremo. Et subdit ꝙ vtrūq3 extremū inuenitur in medio nō p̄fecte. vn̄ in trāsmutatiōe que fit de viridi ad albū: viride est q̄si nigrū. viride enī nō trāsmutatur ad albū: nisi ꝑm ꝙ est in eo de nigro: nō ꝑm ꝙ ē in eo de albo: ⁊ q̄n viride transmutat̄ in nigrū: trāsmutat̄ ꝑm ꝙ est in eo de albo. ⁊ sil'r q̄n albus transmutat̄ in viride:

transmutat̄ in nigru3 qḋ est in viridi: hec cōmētator. In quib° verbis manifeste p3 eum sensisse ꝙ in colore medio sit vtrūq3 extremū ꝯriū: s3 nō in sua vltima p̄fectiōe: sed in esse iperfecto ⁊ remisso. ¶ Hoc ide3 exp̄sse valde
p̄mo phy. sup illo v̄bo ph̄i. Si autē q̄tuor exn̄tib°. s. ꝯrijs Cō.56.
due erunt ꝯrietates: oportebit seorsum vtrisq3 eē alterā quādā nām mediā. dicit Cōmētator ꝙ ꝑ nām mediā intelligit subiectū cōe qḋ est mediū inter ꝯria. ⁊ addit Cō-
mētator: ⁊ ipse. s. P. dixit: ꝙ subm inter ꝯria ad silitudi- Cō.56.
nem medij est eni simile ei quoquo mō: q2 in po^a vtrūq3 extremū. Sed tñ subm est vtrūq3 extremū in pura potētia. mediū vō est vtrūq3 extremū nō po^a pura: sed aliqua po^a. In medio. n. est vtrūq3 extremum in actu: sed tñ nō in vltima p̄fectiōe. ģ est in potētia vtrūq3 extremū q̄dāmō ⁊ in actu alio°. subm vō est vtrūq3 extremu3 po^a vō. h
ipse. ¶ Itē. P. 10. meta. ⁊ Cōmētator ibidē. exp̄sse dicūt t.⁊ c.23.
ꝙ oīa media inter ꝯria sunt cōposita ex ꝯrijs. ⁊ in pluribus alijs locis eandē s̄niam ponere vident̄. Ex q̄b° seq̄t̄ ꝑm intentionē eoꝝ ꝙ ꝯria in gradib° remissis sint simul
in eodē subiecto p̄mo. ¶ Ad ista r̄ndeo. ad p̄m p̄mo p̄t di- Ad p̄m
ci ꝙ ꝯña nō val3 vlr. sicut p3 in p̄cedēti. q. ar° 3° in r̄nsio- sco.⁊ ꝑ.
nibus ad. 3. ⁊ 5. ⁊ 8. argumēta facta ꝯ dicta. ꝯcessa tñ ꝯña illa. vbi vi3 dico ad ꝯñs ꝙ nō est incōueniēs. imo aliq̄n necn̄ū ꝙ sit dare p̄mū instās posterioris forme. ⁊ h vult
ēt. P. 8. phy. ¶ Ad ꝯfirmationē dōm ꝙ accipiēdo ꝑprie T.c.69.
remissionē pro partiali. s. corruptiōe forme ꝑm p̄tes intēsitas: qūo accipe d3 rō vt sit ad ꝑpo^m: illa silitudo nulla
est. ¶ Ad 2^{am} rōnē que videt̄ q̄si pbatio hui° cōfirma- Ad 2m
tionis. dōm ꝙ falsum assumit. s. ꝙ agens nō remittit formā: nisi cāndo aliqd incōpossibile forme in eadē parte subiecti: quinimo nunq3 du3 est aliq̄ pars forme in aliq̄ p̄te subiecti est ab agēte inductu3 aliqd de for^a opposita
in eadē p̄te. ¶ Ad 3m dico ꝙ aliqd moueri ex ꝯrio in ꝯ- Ad 3m
rīū: siue aliquid exn̄s sub vna for^a ꝯria trāsmutari in aliam pōt dupl'r itelligi. Uno°: q2 cōtinue magis perficit̄ ꝑ formā ꝯriā acquirēdo partē post partē cēntie for^e ꝯrie. Alio° dici pōt moueri ad formā ꝯriā nō sic. sed q2 ꝯtinue magis disponit̄ ad formā ꝯriā. tunc dico ꝙ oē qḋ mouet̄ de ꝯrio in ꝯriū p̄mo° h3 aliqd vtriusq3 ꝯrij. nō tñ ꝑm eādem parte3 sui: sed vna pars moti est sub vna for^a ꝯria ⁊ alia sub alia: ⁊ cōtinue ꝑ3 aliā ⁊ aliā sui partē acqrit aliā ⁊ aliā partē forme ꝯrie ⁊ perdit p̄ore3: sicut motū localr nō ꝑm eandē sui partē h3 vtriusq3 loci. s. a quo mouet̄ et ad quē mouet̄ partē: sed vna pars ei° est in loco a quo et alia in loco ad quē mouet̄: ⁊ sicut nūq3 vna pars ei° est tota in vtroq3 loco: sic nec in tali motu ad formā vnq3 vna pars subiecti est tota sub vtroq3 ꝯrio. Et hec est intētio
P. ex toto in. 6. phy. vbi allegat̄: q̄n ibi vult pbare ꝙ oē T.c.32.
mobile ē diuisibile. ⁊ ꝑm ꝙ Cōmē. exponit ibidē. P. itel- Cō.32.
ligit de diuisibilitate ꝑm vltia. i. ꝑm p̄tes mobilis: qua3 vna est ex aliā ꝑm situ: ⁊ h pbat. P. assumēs hāc ꝑpōnē. oē qḋ mouet̄ partī3 est in eo ex quo mouet̄: ⁊ partī3 in eo ad qḋ mouet̄. Ex q̄ vlteri° seq̄t̄: ꝙ oē qḋ mouet̄ vtriusq3 extremi seu termini motus p̄te3 h3. Sic ēt itelligi debe-
re p3 per eūdē circa finē. 5. phy. vbi determinās ꝙ quies T.c.62.
in termino a quo ꝯria est motui: nō aūt quies in termino ad quē: mouet ꝯ se dubiū: q2 cū mobile dū mouet̄ parti3 hēat de termio a q̄. seq̄t̄ ꝙ ꝯria insint eidē. s. mot° a termino a q̄ ⁊ quies in eode3. ¶ Et r̄ndit ꝙ ꝑm aliā p̄tē sui mobile q̄escit in termio a quo: ⁊ ꝑm alia3 est in termino
ad quē: vbi Cōmē. ait. Et cū oē motū ē diuisibile vt post Cō.62.
declarabit̄: tūc motu3 nō est q̄scēs in eo ex quo mouet̄: nisi ꝑm partē nō ꝑm totū. i. simpl'r: q̄n dū mouet̄: quedā pars ei° est in eo ex quo mouet̄: ⁊ q̄dā pars i eo ad qḋ mouet̄: ⁊ sic nō sequit̄ vt duo ꝯria īueniant̄ in eodē: hec Cō-

mentatoꝛ. Et nota ꝙ iſta qō ⁊ ſolutio eiꝰ magis eſt ꝓpa
de motu ad formā:ꝗ̄ꝫ de motu locali: qm̄ nulla ps moti
T.c.z. localr̄ qeſcit in actu.vt ꝓbat̄.7.phy.⁊ h̄ vbi ꝓrimo no/
Cō. 6z. tat ēt Cōmēt.cuius rn̄ſionē q̄ꝫtū ad motū localem nota
Cō. 70. ibidē in fine cōmēti.¶ Itē.8.phy.expſſe dicit ꝙ mobi/
le dū moueť admittit ſucceſſiue ptē poſt partē illius a q̄
tranſmutat̄ ⁊ ſucceſſiue acquirit ptē illius ad qđ trāſmu
tat̄.⁊ illud a quo trāſmutat̄.⁊ illud ad qđ ſunt oppoſita:
⁊ vtrūqꝫ eſt in pte trāſmutati alia a pte in q̄ eſt reliquū:
ſed ſunt nō dtermiata in ſe neqꝫ apud nos. ⁊ h̄ vl'e ⁊ cōe
Cōtra eſt cuilꝫ trāſmutato.¶ Sed ꝯ illud pōt argui ponendo
ſubm̄ trāſmutatū eſſe mimū qđ pōt eſſe motū in actu ſꝫ
illas formas:tūc.n.neſcio in eadē pte ſubiecti erunt ille
ptes formaꝝ ꝯriaꝝ:cū per poſitū neutra poſſit ſaluari in
pte illius moti.Silr̄ idēꝫ pōt dici de intellectu ⁊ volūta
te q̄ ſunt indiuiſibilia:⁊ tñ pn̄t tranſmutari de ꝯrio in ꝯ/
riū.verbi grā.de ſcia in errorē ⁊ eꝯ:⁊ de vna opione ꝯria
Rn̄o in aliā.Silr̄ volūtas de vicio in virtutē ⁊ eꝯ.¶ Rn̄deo
ꝙ qn̄ mobile eſt idiuiſibile vel mimū motū ſm ſe ſepa/
tiꝫ.vt.ſ.dictū eſt.ipoſſe eſt ipm̄ motu ꝯtinuo trāſmutari
de ꝯrio in ꝯriū ſm modū pdictū: ſed ſolū zᵒ.ſ. qꝛ ꝯtinue
magis diſponit̄ ad ꝯriū iducēdū. vn̄ ſi ſit aliqd minimū
frigidū ⁊ iſtud ſuſceptiuū caloris:debeatqꝫ tranſmutari
in calidū motu ꝯtinuo:pus cōtinue remitteť ⁊ fiet minꝰ
frigidū ⁊ in inſtāti in quo erit pᵒ cōpleta eiꝰ remiſſio ſeu
ſucceſſiua corruptio ſm ptes itēſiuas frigiditatis:intro/
duceret̄ pᵒ in eo tota forᵃ caloris: ⁊ ita ēt dico de intellu
⁊ volūtate. Hoc aūt mō nō ſequit̄ ꝯrias formas ſil' eē in
eodē ſubto pᵒ.nō dico tñ ꝙ ois trāſmutaᵒ a ꝯrio in ꝯriuꝫ
ſit ſucceſſiua:qm̄ nihil ꝓhibet aliquā eſſe ſubitā:ſed nec
tunc ſunt ꝯria ſil:gnimo eodē inſtanti pmo vnū nō eſt ⁊
aliud eſt.quō aūt in tali motu remiſſiōis:motū vtriuſqꝫ
extremi habeat ptēꝫ: ⁊ qui ſint termini talis motꝰ: ma/
gis patebit in ſequenti.q. In ꝓpoſito aūt ſufficit ſcire ꝙ
nō ſunt ſil' forme ꝯrie.qđ ex ſupradictis ſatis eſt maniᵐ.
¶ Qđ vō addūt iſti hoc eē manifeſtū in aq̄ que calefit.
dōm ꝙ nūqꝫ in aliq̄ parte aq̄ inducit̄ aliqd caloris.i.ali/
quis calor q̄ꝫdiu manet ibi incorrupta forᵃ frigiditatis:
q̄ꝫuis ꝯtinue fiat minus frigida quouſqꝫ frigiditas tota
ſit corrupta et inducat̄ forᵃ caloris: ſm diuerſas tñ ptes
aque hoc pōt cōtingere:ꝙ in vna ſit forᵃ caloris:⁊ in alia
ſit forᵃ frigiditatis.nec aliqd ꝓhibet:qn ēt talis trāſmu
tatio extēſiua de ꝯrio in ꝯriū ſit cōtinua. vt pꝫ in p̄cedē/
Ad 4ᵐ ti.q.¶ Ad 4ᵐ dōm ſicut dicūt aliq ꝙ hoc ꝓuenit ꝓpter
ꝙ fuit repugnātēꝫ diſpōnē in paſſo:que diſpō eſt virtualr̄ ꝯria
catoᵐ nō formalr̄ forme q̄ inducit̄.⁊ hec eſt cā talis ſucceſſiōis
Adā. in eadē pte ſubiecti.Exᵐ in aq̄ calefactibili:cuiꝰ forᵃ ſub
ſtātialis virtualr̄ repugnat calori:iō per eam aq̄ nāliter
inclinat̄ ꝯ calorē violenter inducēdū vel inducibilē:ac
per h̄ nō ſil:ſed ſucceſſiue calor in ea inducit̄ ab agēte.⁊
hinc eſt vt dicūt ꝙ ſi deꝰ ſubito ānihilaret frigus aque:
⁊ approximaret̄ igni nō ſubito calefieret. oꝫ aūt ad iſtū
caſum addere ꝙ deꝰ cōſeruaret etiā miraculoſe formaꝫ
ſubalē aque.¶ Pōt ēt dici ꝙ hoc ꝓuenit aliqn̄ pp diſpō
nē forme q̄ in pnᵒ nō eſt tam pfecta vt tota forᵃ poſſit ſil
induci.⁊ iō ſicut ꝯtinue magis diſponit̄ ſubm̄ ſeu diſpō
illa magis auget̄: ſic plus de forᵃ inducit̄. Nō eſt.n.eſti/
mandū ꝙ ſubm̄ ſufficiēter diſponat̄ ad formā ꝓpter ſo/
laꝫ remotionē forᵉ ꝯrie vel diſpōnū ꝓpriaꝝ ad formam
ꝯriā:aliogn nuda eſſenᵃ māe eſſet ꝓpinq̄ mā ⁊ ꝓprium
T.c.iz. ſuſceptiuū cuiuſlꝫ forme.qđ tñ falſum eſt.vt pꝫ.9.meta.
ſed vltra remotionē ꝯrie diſpōnis oꝫ ꝓpriā ⁊ ꝯuenientē
inducere ſi nō eſt aut ſi eſt:ſed iperfecta illā augere:⁊ ſic
ad hoc vt forᵃ iducat̄ requirit̄ debita diſpō in mā:ſic vt
pfectior inducat̄ requirit̄ diſpō maior. hinc eſt ꝙ cū lu/
men a ſole cātur in nube tetra ⁊ groſſa nō ita intēſum eſt
in pnᵒ:ſicut poſtea qn̄ nubes illa ſubtilior ⁊ rarior facta
eſt per actionē ſolis in ipam:⁊ ſicut ipa ꝯtinue ſubtiliat̄:
ſic cōtinue lumē eius intēdit̄.ſic ēt cū aer magis calefit
nō obſtāte ꝙ nullā diſpōnē ꝯriā hꝫ ad calorem: qꝛ tñ nō
hꝫ diſpōnē ad ſūmū calorē:ideo nō ſubito ſūme calefit:
ſed ſicut ſucceſſiue fit rarior:ſic ēt ſucceſſiue fit calidior:
⁊ ſic pꝫ ꝙ illa rō ab iſufficiēti ꝓcedit. Nā alia cā eſt pre/
ter illas in ea tactas. ¶ Ad 5ᵐ pꝫ per idē:qꝛ non ſemp cā Ad 5ᵐ
ſucceſſionis eſt reſiſtētia forme ꝓprie ⁊ formalr̄ ꝯrie vt
aſſumit argᵐ:ſed aliqn̄ reſiſtenᵃ forme ꝯrie virtualr̄ ſeu
denoiatiue quō dr̄ ꝯria ēt que ſunt effectiua ꝯrioꝝ:⁊ q̄
ſunt ſuſceptiua ⁊ diſpōnes ꝯrioꝝ:vt pꝫ.io.meta. aliqn̄ ēt T.c.iz.
inſufficiēs ⁊ iperfecta diſpō ꝓpria q̄ pōt dici ꝯria nō ſim ⁊.14.
plr̄:ſed q̄dāmō diſpōni pfecte:ſicut minꝰ albū dicit̄ ꝯriū
quodāmō ad magis albū.¶ Ad 6ᵐ dōꝫ ꝙ de mixto poſ Ad 6ᵐ
ſumus duplr̄ loq.vnoᵒ ꝓ tpe quo miſcibilia in minutiſ/
ſimas ptes diuiſa ⁊ abiuicē alterata:nec tñ ſubaliter cor
rupta ſunt vnita.ita ꝙ nōdū ſequuta eſt aliq̄ ſuba vl' ge/
neratio.nec aliq̄ forᵃ ſubalis nouiter inducta: ⁊ per ꝯñs
nec aliq̄ noua ſuba gnāta:ſicut nec ſube ſic mixte adhuc
ſunt corrupte.Alioᵒ poſſumus loq de mixto ꝓ tpe.ſ.quo
poſt talē mixtionē ſequuta eſt ſubalis corruptio miſcibi
lium:⁊ gnātio noue forme ſeu noue ſube.in pᵒ ſenſu acci/
piendo mixtū:cōcedo ꝯrias qualitates miſcibiliū poſſe
eſſe in eadē parte mixta.nec tñ ſic ſunt in eodē ſubto pei
mo:qm̄ quelꝫ pars mixta congregat in ſe diuerſas ptes
miſcibiles:q̄ ſunt diuerſa corpora miſcibilia ⁊ in diuerſo
ſitu exñtia:cū nāliter nō fiat penetratio corpoꝝ: ⁊ i vna
taliū partiū eſt vna q̄litas ꝯria: ⁊ in alia eſt reliq̄. Si vō
loq̄mur de mixto zᵒ:adhuc dico.ꝙ in nulla eius pte ſūt
q̄litates ꝯrie:ſic ꝙ earū ſunt idē ſubm̄ adequatū: ⁊ tñ q̄/
litates medie ſunt inter ꝯria:nō qdē per ꝯpōnē: ſed per
acceſſum vel ꝯueniētiā:qm̄ q̄litates mixtoꝝ: vel ſūt al/
terius rōnis a q̄litatibꝰ elementoꝝ nālibꝰ:vel ſunt euiſ/
dem:⁊ vtroqꝫ mō magis cōueniūt cum q̄litate vtriuſqꝫ
elemēti ꝯrij: q̄ꝫ qualitas vniꝰ elemēti cū q̄litate alteriꝰ.
ꝓpter quā maiorē cōueniētiā vocant̄ medie. nō aūt pp
cōpōnē ex eis:cū ſint eque ſimplices eſſentialr̄ ſicut ipe
q̄litates elemētoꝝ. ſic ḡ nec ante gnātionē nec poſt forᵉ
ſubales elemētoꝝ ſunt in eadē pte māe ⁊ adeq̄te:ſic nec
coꝝ ꝯrie q̄litates.Qđ vō aſſumit̄ ꝙ niſi qualitates ꝯrie
elemētoꝝ ſint in eadē pte mixti adequate: nō alr̄ diſpo/
neret̄ mā ad formā mixti: q̄ꝫ ad formā elemēti:falſuꝫ ē.
Nā alr̄ adhuc diſponit̄ in fieri: qꝛ ad gnātionē mixti qn̄
imediate gnāt̄ ex elemētis cōgregant̄ elta ⁊ diuidunt̄ ⁊
remittunt̄ in ſuis q̄litatibꝰ ⁊ tandē forᵉ ſubales eoꝝ ⁊ q̄/
litates ꝯrie aut oēs aut alique corrūpunt̄: hec aūt nō cō
currūt ad gnātionē elemēti. Iteꝫ alr̄ diſponit̄ mā in eſſe
ad formā mixti:q̄ꝫ ad formā elemēti:qm̄ per aliū gradū
raritatis vel denſitatis ⁊ p q̄litates medias: vt dcm̄ eſt.
de his tñ erit ſmo ꝓlixior in zᵒ. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ poſito Ad 7ᵐ
tali mimo iter calꝫ ⁊ frigidū.vbi grā.ignē ⁊ aquā: adhuc
poſſe eſſet ꝙ vtrūqꝫ ageret in ptē mimi:nō ſolū trāſmutā
do ſm q̄litatē:ſꝫ ēt ſm ſubaꝫ:ita ꝙ vna ps eius ꝯuerteť
in ignē ⁊ reliq̄ in aquā:eſto ꝙ in neutra illaꝝ ptiū ſeorſū
ſupta poſſet talis forᵃ ſubalis iduci.nec h̄ eſt icōueniens
ꝙ deť pars ꝯiūcta mior mimo:qđ p ſe pōt exiſtere: ſicut
dcm̄ eſt in p̄cedēti.q.poſito tñ ꝙ eēt illud mimū tal' nāe
ꝙ in neutrū ꝯrioꝝ poſſet:niſi forſitan i valde magno tē/
pore trāſmutari ſubalr̄.vbi grā.aliqs lapis vl' aliqd aliđ
tale adhuc poſſe eſſet ꝙ ps eiꝰ calefieret ⁊ ps frigefieret:
eſto ēt ꝙ illud totū eēt mimū frigefactibile vl' calefacti/
bile vel vtrūqꝫ p ſe ſūptū: ⁊ h̄ iō:qꝛ eſſet cōiūcta vtraqꝫ
pars eiꝰ alicui foralr̄ tali: ſic in p̄cedēti.q.tactū ē. Quia

tn̄ difficultas argumēti non reqrit ista.ponamus ꝙ vna
pars ei⁹ nō possis trāsmutari in aliquā q̄litatē in qua nō
trāsmuteť ⁊ altera:tūc dico ꝙ supponēdū ē ꝓ ꝯstāti vnū
istoꝝ agētiū eē maioris v̄tutis ad agēdū: q̄ȝ reliquū: cuȝ
ipa sint agētia diuersaꝝ rōnū ⁊ ꝯ̄ria. Nā sic duo entia di
uersaꝝ rōnū nō p̄nt eē eq̄lia i perfectiōe: sicut pōt hēri a
ca.15. btō Aug.3° de li.ar.vbi dicit:ꝙ si luna eēt eq̄lis pfectōis
cū sole nō eēnt sol ⁊ luna:sȝ duo soles: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō eēnt di
uersaꝝ spērū:sȝ eiusdē.sic nec duo agētia diuersaꝝ rōnū
p̄nt esse eq̄lia in actiua v̄tute:qð ēt spāliter veꝝ est de ꝯ̄
rijs:q̄m si aliq̄ eq̄lia eēnt approximata n̄ mutuo agerēt:
⁊ iō qð dicūt aliq duo actiua vnū frigidissimū ⁊ alteꝝ ca
lidissimū eē eq̄lia in agēdo falsuȝ est penit⁹.h̄ ḡ supposi
to supponēdū ē ēt illud mīmū nō eē eq̄liter dispositū ad
illas formas ꝯ̄rias q̄ suppō ēt est nec̄ia:q̄m formaruȝ di
uersaꝝ rōnū ⁊ nec̄io diuersa sūt ꝓpria susceptiua.⁊ si idē
sit vtriusq̄ȝ susceptiuū:nō tn̄ eq̄ ꝓprium:aut ḡ illud meᵐ
mīmū est magis dispositū vel min⁹ dispositū ad suscipiē
dū effcm̄ virtuosioris agētl aut eq̄.si sic: dico ꝙ agēs ma
ioris v̄tutis aget in totū illud mīmū:⁊ aliō agēs nō aget
in illud mīmū:sȝ tn̄ ipediet actionē agētis virtuosioris:
nō qdē vt nō agat:sȝ ne ita itēse agat sicut ageret illo nō
p̄nte.nec h̄ dȝ videri icōueniēs cū ꝑ experientiā videam⁹
ꝙ q̄n vnū ꝯ̄riū ꝓpinquū est in situ alteri ꝯ̄rio:⁊ vtrūq̄ȝ ē
actiuū vtrūq̄ȝ debili⁹ agit ꝑꝑ p̄ntiā alterius in passū sibi
approximatū.sicut pȝ in hyeme ꝙ aq̄ apposita igni non
sic cito calefit ꝑꝑ aerē frigidū ꝓpinquuȝ:sic in estate q̄n
aer nō est sic frigidus. ⁊ sicut tūc ꝯ̄riū debili⁹ nō aget in
mediū illud mīmū: sic dico ꝙ etiā nō aget in reliquū ꝯ̄
riū:q̄uis eꝯ agēs forti⁹ agat in ipm̄ remittēdo ei⁹ ꝯ̄riaȝ
q̄litatē.Si v̄o illud mediū mīmū magis sit dispositū ad
actionē debilioris ꝯ̄rij:tūc eēt ꝯsiderādū an tāto eēt ma
gis dispositū ad eius actionē ꝙ ꝯsiderata ꝓportiōe v̄tu
tis actiue v̄tuosioris ꝯ̄rij ad v̄tuteȝ debilioris ⁊ vtriusq̄ȝ
ad dispōnē illi⁹ medij potius ei⁹ defect⁹ deberet induci
Ad 8ᵐ vel eꝯ.⁊ fm̄ h̄ vel illud eēt r̄ndēdū. ¶ Ad 8ᵐ dōm ꝙ h̄
nomē ꝯ̄riū vel ꝯ̄ria dupl'r accipiť q̄ꝺtū ad ꝓpoᵐ sufficit.
Nā vno° dicūr ꝯ̄rie aliq̄ forme eť aiaȝ exn̄tes potētes suc
cessiue eidē inesse ⁊ nūq̄ȝ sil'. sic dicim⁹ ꝙ caliditas ⁊ fri
giditas sunt for̄ ꝯ̄rie.Ali°dicūr ꝯ̄ria qdā termini q signifi
catiue sūpti p̄nt successiue de eodē pro eodē verificari ⁊
nūq̄ȝ sil'.⁊ isti sunt in duplici dr̄ia:q2 qdaȝ significant res
ꝯ̄rias p̄mo°:q̄les sūt isti termini calm̄ frigidū siccū ⁊ hūi
dū:quidā v̄o nō signi ficāt res ꝯ̄rias p°°: ⁊ in h̄ gradu sūt
moueri sursuȝ ⁊ deorsuȝ eo° sūpti q̄ p̄nt dici ꝯ̄rij:vt infra
diceť.⁊ q2 isti termini mot⁹ sursū ⁊ mot⁹ dorsuȝ:siue mo
ueri sursū ⁊ moueri deorsū nō sign̄ant talia ꝯ̄ria eť aiaȝ:
de qb⁹ supra fmo est habit⁹.iō argᵃ q̄ fiūt de talib⁹ꝯ̄rijs
nō sunt directe ad ꝓpoᵐ. Ne tn̄ hec fuga q̄dā videať.di
co ad argᵐ:ꝙ nec ēt h̄ mō sumēdo ꝯ̄ria cōcludit argᵐ ꝯ̄
ria ista sil'de eodē ꝑ eodē verificari.vn̄ sciendū ꝙ aliqd
moueri sursuȝ vel deorsuȝ pōt dupl'r intelligi.s. simpl'r ⁊
in respcū.Simpl'r moueri sursuȝ dr̄ illud qð duȝ moueť
fit ꝓpinquus loco simpl'r sursuȝ.Et illud dr̄ moueri deor
suȝ simpl'r qð fit ꝓpinquus loco simpl'r deorsuȝ siue cētro
mūdi.Sȝ moueri sursuȝ in respcū dr̄ illō qð fit ꝓpinquus
extremitati alicui⁹ corporis v̄sus sursuȝ. Et sil'r illud qð
fit ꝓpinquus extremitati iferiori dr̄ moueri deorsū in re
spectu ad corp⁹ illud. Nūc aūt mot⁹ simpl'r sursuȝ nō est
ꝯ̄ri⁹ motui deorsuȝ in reᵘ:seu sic moueri sursuȝ ⁊ dorsuȝ:
sȝ moueri sursuȝ simpl'r ⁊ moueri deorsū simpl'r eodē° q̄
infra decl'abiť p̄nt ꝯcedi eē ꝯ̄ria. ¶ Tūc ad illud qð as
sumiť est dōm:ꝙ vel mot⁹ lancee est velocior v̄sus sur
sum q̄ȝ mot⁹musce sup lanceā v̄sus deorsuȝ:vel ē tardior
vel eq̄lis illi in velocitate. Si p̄mo°:tunc dico ꝙ musca

moueť simpl'r sursuȝ:q2 ꝑ motū lancee fit ꝓpinquior loco
simpl'r sursuȝ:q̄ȝ erat ꝑus:nō aūt moueť deorsuȝ simpl'r:
sed tn̄ in respcū:q2 nō fit ꝓpinquior loco simpl'r deorsum:
q̄ȝ erat ꝑus:q̄uis fiat ꝓpinquior extremitati lancee q̄ est
v̄sus centrū.Si 2°° dico ꝙ musca moueť simpl'r dorsum
⁊ moueť sursuȝ in respcū:q̄m ipsa fit ꝓpinquior cētro: non
aūt loco simpl'r sursuȝ:q̄uis fiat ꝓpinquior supiori extre
mitati lancee.Si v̄o 3°° moueať.s.eq̄ velociter.tūc dōm
ꝙ musca nō moueť simpl'r sursuȝ:nec simpl'r dȝ dici mo
ueri deorsuȝ:eo ꝙ semꝑ eq̄l'r distet a loco sursuȝ ⁊ a loco
deorsum:sȝ solū moueť deorsuȝ fm̄ qd. siue in respcū:eo
ꝙ respcū lācee cui⁹ extremitati iferiori musca fit ꝓpin
quior musca moueť deorsuȝ.⁊ sic pȝ ꝙ ꝯ̄ria nō sil' v̄ificā
tur de ea. ¶ Ad id qð addiť de aīa humana dōm ꝙ isti
termini moueri sursuȝ ⁊ moueri deorsuȝ nō sunt ꝯ̄rij re
spectu eius qð moueť tn̄ ꝑ accn̄s.aīa v̄o hūana tn̄ ꝑ ac
cidens moueť sursuȝ ⁊ deorsuȝ dū est corpori cōiūcta.iō
argᵐ nō est ad ꝓpoᵐ. ¶ Ad 9ᵐ dōm ꝙ aliq termini dr̄r Ad 9ᵐ.
ꝯ̄rij respectu gn̄is p̄dicabilis q̄les sūt dr̄e diuidētes ex
opposito ideȝ gen⁹. Quidā v̄o dicuntur ꝯ̄rij respcū gn̄is
subijcibil' siue respcū subiecti.Et isti sunt q successiue et
nō sil' p̄nt de eodē ꝓ eodē verificari.vt ꝑ^me dcm̄ ē.ter
mini p°° ꝯ̄rij dicunť ꝯ̄rij respectu cuiusȝ spēi illius gn̄is
eo ꝙ nō ambe tales dr̄e intrare p̄nt diffōnē eiusdē spēi.
Sȝ nō dicunť ꝯ̄rij:q2 nō p̄nt verificari de spēb⁹ supponē
tib⁹ ꝓ aliqb⁹ reb⁹ exn̄tib⁹ sil' in eodē subiecto.nūc auteȝ
argᵐ ꝓbat hoc 2ᵐ ⁊ non p̄ᵐ. ¶ Ad xᵐ nego an̄s. Ad ꝓba Ad xᵐ
tionē dico:ꝙ si tēperat⁹ eliciat actū malū oppᵐ actui tē
perātie per illū actū nulla forᵃ induceť: sȝ tn̄ virt⁹ ꝑexi
stens fm̄ aliquē gradū remittiť.Si tn̄ act⁹ iste fuerit tā
fortis vt illā possit remittere. Nā posset esse sic debilis ⁊
remissus:vt nec ēt ipsaȝ remitteret. Qð v̄o ꝯ̄ hoc dr̄.s.ꝙ
tūc nullus act⁹ ali⁹ aliqd induceret. dōm ꝙ nullus aliᵘ
act⁹ inducit aliqd dū virt⁹ manet:sȝ ꝙ corrupta virtute
nullus ali⁹ act⁹ aliqd vicij inducat:nō seq̄ť.Si ḡ debeat
iduci viciū:oportebit ꝑus remitti v̄tutē: ⁊ tādē corrūpi:
⁊ in instāti quo virt⁹ p̄ erit total'r corrupta:aliqd vicij v'l
dispōnis q̄ fiet viciū erit inductum.nec est ꝯn̄a aliq̄:ꝙ si
stante q̄litate ꝯ̄ria in subiecto non induciť aliqd ꝯ̄riū:ꝙ
etiā ipsa nō stante nō inducať ꝯ̄riū.Si tn̄ p̄mus act⁹ ma
lus tam vehemēs ⁊ intēsus eēt: vt totā virtutē corrūpe
ret:dōm eēt:ꝙ ēt tūc iduceret oppositā formā: sed nec si
ꝯ̄ria forēt sil'. ¶ Ad auct.Aug.dōm ꝙ ille nō lo' de ꝯ̄rijs ad aug⁹
in eodē subto p°:sed de ꝯ̄rijs in diuersis ꝑtib⁹ eiusdeȝ to
tius. vtputa in diuersis mēbris in corꝑe aīalis q̄litatib⁹
inuicē ꝯ̄rijs bn̄ tēperatis bona corporalis valitudo cōsi
stit:⁊ istud satis pōt trahi ex p̄cedētib⁹ v̄bis. ¶ Ad alias Ad pb.
aucto. ꝓbātes ꝙ in colore medio sūt ꝯ̄ria.Dōm ꝙ color
medi⁹ dupl'r pōt accipi.s.fȝ v̄itatē ⁊ exn̄tiā:⁊ fm̄ apparē
tiā solū.p° color medi⁹ ē color fȝ eēntiā ꝑ se vn⁹:cui⁹ q̄lȝ
ꝑticula cuilȝ alteri ꝑticule eiusdē:ac ipsi toti ē vnigenea
⁊ est alteri⁹ spēi ab vtroq̄ȝ extremoꝝ:vt.d.Cōmē.6.phy. Cō.32.
⁊ h̄ color est medi⁹ nō qdē ꝑ ꝯpōnē ex simplicib⁹ colori
bus extremis:q̄m sic nō eēt in se ꝑ se vn⁹: q2 ex pluribus
actib⁹ diuersaꝝ rōnū:q̄rū neuter alteꝝ iformet:nō cōsti
tuiť eēn°ꝑ se vna.vn̄ si rubedo eēt sic medi⁹color:nō eēt
vn⁹ color ꝑ se:imo nec eēt color:sȝ colores extremi:n̄c eēt
in aliq̄ spē disticta ab vtroq̄ȝ:sȝ ps ei⁹eēt albedo:⁊ de spē
albedinis:⁊ alia nigredo ⁊ de spē nigredis: nō ḡ ē sic eēn
tial'r cōposit⁹ vt aliq opinari videnť: sȝ ita v̄e in se simpᶜ
sic aliqs extremoꝝ:⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ē medi⁹ ꝑ ꝯpōneȝ:sȝ ꝑ ab
negationē:q2 nō est alter coꝝ nec vterq̄ȝ sil': ⁊ ē mediū ꝑ
ꝯueniētiā:⁊ fȝ ꝯparatōeȝ:q̄m ipse magis ꝯuenit cū vtroq̄ȝ
extremoꝝ fm̄ se q̄ȝ vnū extremoꝝ cū altero:⁊ ad vnū cō
paratū dr̄ hr̄e rōnē alteri⁹ extremi ꝑꝑ cāȝ p̄dictaȝ:q̄uis

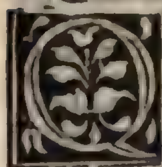
nō simpl'r dicaꝛ:nec sit alteruꝫ extremoꝝ: sed vterqꝫ sit
ɔ̄riū:sed nō pfecta ⁊ vltima ɔ̄rietate q̄ est solū inter ma/
T.c.14. xime distātia:vt dr̄.io.meta.⁊ iō est ɔ̄riū nō simpl'r sꝫ q̄/
T.c.52. dāmō: vt.d.p. ⁊ h̄ intēdit.P.5.phy.vbi allegaꝛ:⁊ Cōmē.
silr.Et cū Cōmē.d.ꝙ in medio est vtrūqꝫ extremorū nō
pfecte:nō itelligiꝛ ꝙ vtrūqꝫ extremoꝝ sit ſm suā eēntiā
in eo iperfecte.i.in gradu remisso: sic sic arguētes putāt:
sed intelligit ꝙ ipm mediuꝫ in se forᵃ vna extris simplex
est q̄dāmō:nō absolute ⁊ simpl'r extremū vtrūqꝫ. vn̄ ru/
bedo nō ē albedo nec nigredo simpl'r loquēdo: sꝫ ɔ̄pata
nigredini dr̄ eē q̄dāmō albedo: ⁊ ɔ̄pata albedini ē q̄dā/
mō vel q̄si nigredo:p quas locutiōes nihil aliud volunt
exp̄mere:nisi ꝙ meᵐ minꝰ distat ab vtroqꝫ extremoꝝ q̄ꝫ
extrema inter se:⁊ ꝙ vtriqꝫ ē ɔ̄riū:lꝫ nō simpl'r sine vlti/
ma ⁊ maxia ɔ̄rietate.Silr cū Cōmēta.d.ꝙ cū albū trās/
mutaꝛ in viride:trāsmutaꝛ in nigrū qđ est in viridi:non
itelligit p nigrū in viridi eēntiā aliquā q̄ sit v̄e nigredo
q̄ est extremū:q2 tūc nō eēt trāsmutatio extremi ad me/
diū:sꝫ extremi ad extremū lꝫ remissuꝫ:qđ tn̄ nō intēdit.
¶ Itē ſm hoc in tali trāsmutatiōe subm p se trāsmuta/
reꝛ ad duas q̄litates ɔ̄rias.s.ad albedinē ⁊ ad nigredinē
q̄ dn̄r eē in viridi:vel si nō trāsmutareꝛ p se nisi ad alte/
rā:tūc nec trāsmutareꝛ p se ad viriditatē: sed ad ptē eiꝰ
tantū:⁊ sic cū aliqd fit de albo viride: nō trāsmutaꝛ nisi
acqrēdo nigredinē pcise:⁊ forsan pdēdo aliquā ptē albe
dinis:⁊ vlteriꝰ ſm sic arguētes eadē erit trāsmutaᵒ que
trāsmutaꝛ a magis albo in minꝰ albū: ⁊ q̄ trāsmutaꝛ ab
albo in viride:qm̄ ēt in pᵃ trāsmutatiōe ſm ipsos acqrit
aliqd nigredinis:⁊ perdit partē albedinis. Cōstat auteꝫ
ꝙ hec oīa sunt ɔ̄ intētionē coꝝ ⁊ oiuꝫ recte sentientiū:⁊
iō dōm ꝙ p nigrū in viridi ⁊ p albū in viridi:nō itelligit
nisi simpliceꝫ eēntiā viriditatis: q̄ cōparata albedini dr̄
quodāmō nigredo:⁊ cōparata nigredini est albedo non
simpl'r:sed q̄dāmō ſm intellm̄ pmissuꝫ : color v̄o mediꝰ
ſm apparētiā solū.nō est vnꝰ color ſm spēm: sed v̄e sunt
plures colores subto distīcti q pp suā paruitatē nō sūt ſꝫ
se distīcte pceptibiles:sꝫ iuxtapositi videꝛ qdā color me
dius:vt.d.P.in de sensu ⁊ sen. Hoc tn̄ pōt dupl'r ɔ̄tinge/
re.vnoᵒ p solā iuxtapositionē minutissimoꝝ corpoꝝ di/
uersoꝝ coloꝝ existēū:⁊ ſm se ipercepibiliū : sic si pulue/
res auri ⁊ argēti minutissime attritoꝝ sil' iūgereꝛ ⁊ co/
adunareꝛ:ita ꝙ vna ps vniꝰ esset iuxta ptē alteriꝰ ⁊ sic
singule.Et hic modus dicēdi de cōpōne coloꝝ medioꝝ:
⁊ p iuxpōnē fuit antiquoꝝ vt ibi ponit.P.Sꝫ alioᵒ h̄ cō
tingit ſm.P.s.nō p solā iuxtapōnē: sꝫ ēt p mutuā altera/
tionē ⁊ cōtinuationē ac mixtionē taliū corpoꝝ minuto/
rū hn̄tiū ꝓprios colores diuersos abiuicē ſm spēꝫ: sicut
cōtingit in coloribꝰ medijs quos ɔ̄ponūt pictores ex cor
poribꝰ inuicē bn̄ miscibilibꝰ.¶ Hi duo modi ɔ̄ueniunt
⁊ drn̄t:ɔ̄ueniūt qdē q2 tā pᵒ.q̄ꝫ ēt scdo q̄ꝫ diu.s.est tm̄ᵒ mix
tio:⁊ illa miscibilia retinēt ꝓprios colores:non est aliqs
color mediꝰ ſm spēꝫ vniꝰ in rei v̄itate:sꝫ semp sūt v̄e plu
res:q̄uis appeat vnꝰ mediꝰ.Differūt aūt qm̄ in 2ᵒᵒ dicē
di est maior v̄itas taliū coloꝝ diuersoꝝ q̄ꝫ in pᵒ. q2 ſꝫ 2ᵐ
modū:nō solū talia corpa sūt iuxta se posita:sꝫ ēt adinui
cem ɔ̄tinuata ⁊ mixta:⁊ pp coꝝ mutuā remissioneꝫ ma/
gis ꝓpinq̄ vel minꝰ distātia:facta sūt a nā coloris medij
cuiꝰ apparētiā faciūt.¶ Et si dicaꝛ ꝙ.P.vult ibi ostēde
re quō gnāꝛ colores medij ex extremis ſm v̄itatē:⁊ nō
solū ſm apparētiā vt dicebāt antiq:⁊ p ɔ̄ns ſꝫ cū ē dare
colores medios ſm v̄itatē mixtos ex extremis.Dōm ꝙ
mixtio taliū coloꝝ pōt dupl'r accipi:sic ēt de mixtōe cor
porū supra tactū est. Unoᵒ ſm ꝙ corpa miscibilia hn̄tia
ꝓprios colores remanēt icorrupta subal'r q̄uis sint alte
rata ⁊ retinēt pristinos colores ꝓprios q̄uis remissos:⁊

sic dico ꝙ color mediꝰ apparēs nō est vnꝰ color ſꝫ spēm:
sed plēs ſꝫ v̄itatē:q̄uis sint vnū ſm ɔ̄tinuitatē siue vnū
cōtinuū:nec sic miscenꝛ hi colores ꝙ fiat ex pluribꝰ exi
stētibꝰ in eodē subto pᵒ sicut aliq putāt:nec h̄ intēdit.P.
ibi:qđ pꝫ:q2 nō.d.nisi ꝙ in mixtis corporibꝰ nece est co/
lores cōmisceri.cōstat aūt ꝙ corpora non sic cōmisceꝛ
ſm eū ꝙ sint in eodē loco pᵒ:cū apud ipm nō sit possibi/
lis corpoꝝ penetratio.g̊ nec sic colores ꝙ sint in eodē pᵒ
subto:sed sic corpꝰ mixtū: tūc icludit plura corpa diuer/
saꝝ rōnū situ distīctoꝝ:sic color mixtꝰ icludit plēs colo/
res diuersaꝝ rōnū subiectis distīctoꝝ.Si v̄o cōgregatū
ex talibꝰ coloribꝰ quis vocet colorē v̄e mixtū:⁊ ex h̄ ve/
lit vocare illū colorē mediū ſm veritatē ⁊ nō ſm appa/
rentiā tm̄:nō cōtēdo de noīe. Hic tn̄ fateaꝛ sicut veritas
exigit ipm fateri:ꝙ talis mediꝰ color nō est vnꝰ distīctꝰ
ab vtroqꝫ extremoꝝ cōiūctiꝫ ⁊ diuisiꝫ: ⁊ cuiꝰ q̄lꝫ pticula
pua vel magna sit toti ⁊ cuilibꝫ alteri pticule vnigenea:
sicut est color mediꝰ ſm veritatē:q̄lis est viriditas plan
tarū ⁊ rubedo quorūdā fructuuꝫ: ⁊ siles colores nāliter
geniti:⁊ in multis corporibꝰ:quos medios colores voca
mus:nec ēt tale mixtū apparens color medius (v̄bi grā
viriditas)est vere viriditas :sicut ille color plātarū est
vere viriditas:sed est albedo ⁊ nigredo q̄ apparēt eē vi/
riditas.Alioᵒ pōt accipi mixtio coloꝝ pdictoꝝ ſm ꝙ p/
dictā mixtionē cōsecuta est subalis corruptio corporum
illoꝝ:⁊ gnātio noue sube:⁊ silr corruptio ꝓprioꝝ coloꝝ:
⁊ gnātio noui coloris alteriꝰ spēi:⁊ qui est vnꝰ ſm spēm:
⁊ in oībus suis ptibꝰ vnigeneꝰ vt supra dicebaꝛ: ⁊ tūc di
co ꝙ iste color est mediꝰ ⁊ ſm appentiā ⁊ ſm veritatē:sꝫ
tūc ipse est vere simplex in se nō cōpositꝰ eēntial'r ab ali/
quibꝰ coloribꝰ diuersaꝝ rōnū:qui iō ēt vocaꝛ mixtus ex
extremis:⁊ cōpositꝰ:q2 ex mixtiōe ⁊ cōpōne diuersorum
coloꝝ extremoꝝ p se seqꝛ eius gnātio:q̄uis ipse sit in se
vere simplex:⁊ h̄ vt puto est verꝰ itells.P. ¶ Ex his pꝫ
ꝙ q̄litercūqꝫ sumaꝛ color mediꝰ:nūq̄ꝫ ɔ̄cludiꝛ duo ɔ̄ria
eē in eodē pᵒ subto. Nā si sumiꝛ color mediꝰ ſm spēm ⁊
ſꝫ v̄itatē ille nō icludit in se ɔ̄rios colores.Si v̄o sumaꝛ
color mediꝰ q nō est mediꝰ ſm spēꝫ.i. alteriꝰ spēi medie
inter extrema ſm v̄itatē:sꝫ ſm appentiā soluꝫ: q̄uis ille
icludat in se colores ɔ̄rios:illi tn̄ ɔ̄rij nō sunt in eodeꝫ pᵒ
subto.¶ Per pdicta pꝫ qd dōm ad oēs aucto. q̄ videnꝛ
inuere in colore medio cōtineri extremos.¶ Ad aucto.
ēt inductā Cōmē.dn̄tis p phy. pꝫ qd dōꝫ. Nā si accipiat Cō.56.
colorē mediū ſm appentiā vtrolꝫ mō pdictoꝝ itelligat.
pꝫ ꝙ nō est ɔ̄ pdicta.Si v̄o accipiat colorē mediū ſꝫ ve/
ritatē exponēdū est:cū.d.ꝙ in medio ē vtrūqꝫ extremū
in actu:sꝫ nō in vltima pfectiōe.i.mediū est qdē actꝰ qui
est q̄dāmō vtrūqꝫ extremū nō simpl'r:sic supra dicebaꝛ:
ꝙ ipse itelligat p hec v̄ba nō in vltima pfectiōe:subꝫ aūt
est vtrūqꝫ extremū in poᵃ pura.i.est in poᵃ pura suscepti/
ua vtriusqꝫ extremi:⁊ iō nō ē meᵐ:qđ est actᵒ mediꝰ: sed
qđ est poᵃ media.Si aūt accipiat colorē meᵐ ſm appen
tiaꝫ tantū:clarus eēt itells aucto. ⁊ satis eēt ꝓbabile cū
sic accepisse:cū sue opionis fuerit vt patebit in 2ᵒ. ꝙ mi/
scibiliū forme nō total'r corrūpanꝛ:⁊ eodēᵒ fuerit opina
tus d mixtiōe coloris.Siue tn̄ hec opio sit v̄a siue nō:nō
seqꝛ ꝙ ɔ̄ria sint in eodeꝫ subto pᵒ: vt pus dcm̄ est. ¶ Ad
duas pmas aucto.adductas in pnᵒ.q.dcm̄ ꝙ p mixtionē ad rōes pnⁱᵒ. q.
ɔ̄rij pōt itelligi ⁊ ɔ̄pō cū ɔ̄rio:⁊ accessus seu approxima/
tio ad ɔ̄riū:pᵒᵒ nō sūt itelligēdi.P.⁊ Cōmē.sed 2ᵒᵒ:vt sen vbi.s.
sus pme aucto.sit:ꝙ q̄ ɔ̄rijs sūt ipermixtiora.i.minꝰ ꝓxi
ma ⁊ acceᵃ ad ɔ̄ria sunt magis talia:vt albiꝰ qđ est nigro
ipermixtiꝰ.i.qđ minꝰaccedit ad nigꝝ seu minꝰē ꝓximū:
seu magis distās a nigro: eodēᵒ sensus alteriꝰ.album nō
fit minꝰ albū:nisi ex mixtiōe ɔ̄rij.i.nisi accedēᵒ ad ɔ̄riū

⁊ diminutū in oī genere est diminutū ꝑ mixtionē ɔ̃rij.i. ꝑ accessū ⁊ approximationē ad ɔ̃riū. Posset tñ ꝑ ly ɔ̃riū. intelligi nō ɔ̃riū positū ⁊ ꝓprie dictū: sꝫ ꝑuatio: ⁊ tūc eēt sensus ꝙ albū fit minꝰ albū ꝑ mixtionē ɔ̃rij.i. ꝑuationis albedinis: nō totale tñ.i.oīum ptiū albedinis sꝫ aliq̄rū. Nā minꝰ albū ꝑuatū est pluribꝰ ptibꝰ albedinis q̄ magis albū: ⁊ ex hoc dr̄ magis mixtū cū ꝑuatōe albedinis. ⁊ eodē° ad alias aucto. Et vtraqꝫ rñsio satis est sufficiēs.

T.c.49 ¶ Ad aliā aucto. Cōmēta. ex 2° de gnōne dōm ꝙ Cōmē. loquit̄ ibi de cōpositis genitis ex mixtiōe pmoꝝ eltoꝝ. ⁊ postq̄ ꝓbauit illa eē mixta ex terra ⁊ aq̄: īfert ꝙ reliq̄ duo elemēta.s.aer ⁊ ignis ēt cōcurrūt ad mixtionē. alioqn tale ɔpom esset frigidū in sūmo: vt aūt supra dicebat̄: mixtū pōt dupl'r accipi.s.ante corruptionē subalē miscibiliū: ⁊ tūc ɔstat ꝙ in mixto sunt subal'r ɔ̃ria elemēta remissa adinuicē: aliogn si tātū elemēta frida eēnt in mixto: mixtū esset frigidū in fine sicut ipsa elta. Alio° pōt accipi mixtū ex elemētis qñ elta sunt subal'r corrupta ⁊ genita est noua suba: que vtiqꝫ ēt dicit̄ mixta: nō q̄ subal'r ⁊ formal'r elta cōtineant̄ in ea sicut in mixto pmo° sumpto. sed q̄ ipsius gnātio porꝫ mixtionē psupponit: ⁊ sequtur: aut q̄ eius forª est media per ɔuenientiā: vt supra tactuꝫ est aliq̄liter ⁊ ampliꝰ declarabit̄ in 2°. Et in hac snīa
Cō.49. dicit Cōmen. ꝙ nō est tantū frigidū: sed etiā calidū: q̄. s. ad porē mixtionē nō tātū interuenit eltū frigidū: sed ēt calidū: aliogn ipsa eēt frigida in fine. Nā frigidū nō fuisset remissuꝫ ex quo ipsa genita est: ⁊ sic dꝫ itelligi Cōmētator: nō aūt ꝙ omne frigidū purū sit frigidū in fine: nec ꝙ in remisse frigido contineat̄ formaliter calor.

¶ Distinctionis. XVII. Questio. IIII.

Quarto quero vtruꝫ forª corporalis intēdat̄ per acquisitionem noue forme: vel partis seu gradus forme eiusdē rōnis: Et videt̄ ꝙ nō p° aucte. P.
T.c.79 4° phys. in illo ca. Sunt aūt q̄dā que per raꝝ ⁊ densuꝫ. ait. n. ibi ꝙ ex calido fit magis calidū nullo facto in mā calido: qđ nō eēt calidū qñ
Cō.84. erat minꝰ cal'm. Et ibi Cōmē.d.ꝙ corpꝰ calidūꝫ trāsfert̄ in maiorē caliditatē nullis partibꝰ calidis in actu aduenientibꝰ: sed ex intēsiōe ipsiꝰ caliditatis. Ex quibꝰ videtur vtriusqꝫ intē° esse ꝙ in tali intēsiōe caloris nō aduenit nouꝰ calor subto: sed por tm̄° pficiat̄ ⁊ vigoret̄. ¶ 2° 2m
si in hꝫ intēsiōe acquireret̄ noua ps forme: vel por remaneret in subto simul cū nouiter acq̄sita: vel adueniēte noua por corrūpet̄. Nō pōt dici ꝙ sit remaneāt: tuꝫ q̄ tunc duo accñtia solū nuō d̄ria eēnt in eodē subto pmo: qđ est
T.c.16 īpossibile: vt pꝫ.5.meta. tū q̄ forma intensa ɔposita eēt: ⁊ nō simplex ɔ̃ auctorē sex pncipioꝝ dicētē: ꝙ forª est ɔtingens ɔpōni simplici ⁊ inuariabili essenª ɔsistēs. Et statī addit ꝙ forª a nā ɔpōnis seiūgit̄. vbi videt̄ velle: ꝙ nāe cuiuslꝫ forme cū formā in cōi diffiniat repugnet ɔpō: tū q̄ quāto forma ē ɔpositior: tāto est iperfectior ⁊ ɔ̃: q̄to simplicior tāto pfectior. ¶ Ex quo vltra sequit̄ ꝙ q̄to forª esset intēsior tāto esset iperfectior: ⁊ tāto perfectior q̄to remissior. Et pꝫ ɔña: q̄ q̄to esset itensior: tāto esset ɔpositior: si intensio forme fieret ꝑ additionē noue ptis forme pore remanēte: nec pōt dici: ꝙ in aduētu noue ptl por corrūpat̄: tū q̄ nō intēderet̄ neqꝫ intēsiue augmētaret̄ forª: q̄uis forsan vna alia pfectior gnāret̄: q̄ qđ au-
T.c.31. getur ꝑexistit: vt pꝫ p° de gnōne: tum q̄ nō appet cā corruptionis partis forme ꝑexistētis: qñ nec agēs est ɔ̃riū: sed sile: nec ps adueniēs forᵉ est ɔ̃ria sibi: cū sit similis et eiusdē spēi: nec ēt subm eius corrūpit̄ vt supponit̄: nec in tali intēsiōe agēs est absens: sed pñs qđ dico pp formas que ad suū existere depēdent ab agente actualiter cōseruante: vt lumen in aere: omnis autē forma que corrūpit̄ ꝓpter aliquod pdictorum videtur corrumpi.

Ad oppositū arguit̄. q̄ intensio forme: si ē ɔtinua est motꝰ: ⁊ si subita est muta- In opm.
tio: motꝰ aūt ſm Cōmē.5° phy. nihil aliud est q̄ acq̄rere Cō.48.
partē post aliā ex illo ad qđ res mouet̄ donec acq̄rat̄ illud aliud ad qđ mouet̄ perfecte. Et 3° phy.d. ꝙ motꝰ ni- Cō.4.
hil aliud est q̄ gnātio ptis post aliā illiꝰ pfectōis ad quā tendit motꝰ: donec perficiatur: ⁊ sit in actu: que de motu acq̄sitio q̄lis est q̄lꝫ intēsio cōtinua va sunt: silr mutatio est subita acq̄sitio pfectiōis ad quaꝫ subm imediate fuit in poª: ⁊ per ɔ̃ns in oī intēsiōe: siue subita siue successiua subm qđ fit magis tale acq̄rit aliquā partē forᵉ quā pus nō habebat: ⁊ silr in remissiōe perdit aliquā quā pus habuit. Nā ⁊ omnis motꝰ dēpditiuꝰ est dēpditio ptis post partē eius pfectiōis vl' rei: quā pus mobile hēbat: remissio aūt motꝰ dēpditiuꝰ ē: si sit cōtiꝰ: vel muta° si sit subita.

Circa qōnem duo sunt articuli perquirēdi: vnus est de eo qđ pncipaliter queritur. 2° est habito ꝙ forª itēdat̄ ꝑ acq̄sitionē noue ptis forᵉ. videdū vtꝝ pars por remaneat in subto sil' cū parte seq̄nte vel non.

Quantum ad pmū articuluꝫ est opinio vna ꝙ in intēsiōe forme nulla talis pars de no- p° artls
uo acquirit̄. vbi gr̄a. cum aliqđ calidū fit magis calidūꝫ dīs egi
nō acquirit aliquā formā vel partē seu gradū forme: que diꝰ 2° q.
vel ꝙ sit essential'r calor: sed ꝑ eundē calorē pcise nō au- li° q.14.
ctum nō intensuꝫ cēntial'r: per quē erat pus calidū est po- ⁊ in p.s.
stea magis calidū. Et rō est ſm eos: qñ forma suscipiens intēsionē ⁊ remissionē est idiuisibilis: ⁊ carens oī latitudine graduali ſm essentiā: ſm esse aūt hꝫ latitudinem: ⁊ iō suscipit magis ⁊ minꝰ ſm suū esse: ac per hoc eadē pcise ſm essentiā pōt dare magis ⁊ minꝰ eē subto. Qz autem forma ſm essentiā suā nō habeat intēsionē ꝓbant pmo pm
quidē ſm. P. 8. meta. forme quātuꝫ ad eēntias suas sunt T.c.x.
sicut nūeri: cōstat aūt ꝙ vnꝰ nūerꝰ nō est maior neqꝫ minor alio nūero eiusdē spēi. vt senariꝰ senario: nec ēt vnus per aliquā additionē pōt fieri maior infra eādem spēm: neqꝫ ꝑ subtractionē minor: gnimo quelꝫ additio vl' subtractio variat spēm nūeri. Senariꝰ.n. ꝑ nullā additionē pōt fieri maior senariꝰ: sꝫ q̄cunqꝫ vnitate addita senario resultat noua spēs nūeri. Et silr q̄cūqꝫ subtracta variat̄ nūeri spēs: sic ēt est in gbuslꝫ formis: ꝙ nulla ſꝫ suā essentiā est maior vel itēsior ac pfectior alia forª eiusdē spēi: nec ꝑ aliquā additōeꝫ vl' subtractiōeꝫ pōt ſꝫ suā essentiā fieri maior aut mior: aut itēsior vel remissior in eadē spē manēs. Et ex h̄ seq̄t̄ ꝙ nulla itēsio fit ꝑ acq̄sitiōeꝫ noue ptis forᵉ q̄ pori addat̄: qñ tal' additio nō pōt stare cū idētitate spēi: forᵉ aūt itēsio nō variat spēꝫ forᵉ. Iteꝫ nec ꝑ acq̄sitōeꝫ forᵉ eiusdē rōnis total'r noue pore dīnēte: q̄ esto ꝙ tal' successio forarū eiusdeꝫ rōnis eēt polis in eod subto: adhuc nō fieret iteru° aliq̄: nec sīꝫ fieret magl tale. Nā seq̄ns nō eēt essential'r maior vl' itēsior pcedente: sic nec vnꝰ nūerꝰ est maior a° eiusdē rōnis. ¶ 2° ideꝫ ꝓbat̄. 2m
Nā q̄lꝫ forª ⁊ q̄lꝫ res ſm suā essenªm ⁊ q̄ditatē hꝫ ꝓpriā certitudineꝫ q̄ certificat̄ vt sit illō qđ est: vn̄ albe° in sua nā hꝫ ꝓpriā certitudinē q̄ est albeꝰ: ⁊ nō est nigredo nec aliqđ aliud: certifica° aūt rei sp ɔsistit in mīmo ⁊ in esse idiuisibili: sic ⁊ mensura ꝑ quā de re certificamur: vt pꝫ
io. meta. q̄ cuiuslꝫ rei q̄ditas ⁊ eēntial' rō: ɔsistit i idiuili: T.c.x.
⁊ ꝑ ɔ̃ns q̄cūqꝫ addito vl' remoto ſm essenªm nō remanebit res id qđ est. Cū g ꝑ itensiōeꝫ forᵉ nō varietur q̄ditas ⁊ essential' rō forᵉ: seq̄t̄ ꝙ ipsa nō fiat ſꝫ aliq̄s gradus i esse forᵉ. Quāuis aūt forª ſꝫ essenªs suā sit idiuisibil': ipsa tñ
ſꝫ essenªs nō variata pōt pficere subꝫ magis ⁊ minꝰ: hoc 3m
ꝓbāt sic: sic se hꝫ virtꝰ ad agere sic forª ad pficere ⁊ dare

esse:sed eadē virt⁹ nūero in se non variata pōt magis ꝛ min⁹ agere fm ꝙ iuenit subm magis ꝛ min⁹ dispositū.ġ eadē for^a nūero.vbi grā.calor pōt dare subto pfecti⁹ ꝛ iperfectius esse ꝛ facere ipm magis ꝛ min⁹ calidū fm ꝙ subm est magis ꝛ min⁹ dispositū:ꝛ sic nō obstāte idiuisibilitate eēntiali for^e adhuc ipsa latitudinē bꝫ in esse qd dat subto. ¶ Dicunt aūt vlteri⁹ ꝙ tal' latitudo gradual' fm esse:nō cōpetit forē subali:ꝛ est rō:qꝛ for^a subalis dat supposito esse specificū ꝛ esse simplr: tale aūt esse nō pōt variari nisi p variatōez forē. Quapp sicͭ nō pt esse variatio i esse forē fm eādē for^{am} specificā:sic nec i esse qd dat for^a subalis:forma vͦ accn̄tal:qꝛ nō dat esse specificum: ideo pōt hr̄e gradus diuersos i esse sine diuersitate essentie fm spēm:ꝛ eadē fm spēz ꝛ nūerū pōt diuersis modis fm magis ꝛ min⁹ dare esse subto fm qd subm est magis ꝛ min⁹ dispositū. Nā accn̄tis esse est inesse.ġ diuersi gradus fm eē accn̄tis sunt diuersi fm inesse. Inherētia aūt in accn̄te maior ꝛ mior esse nō pōt:nisi fꝫ maiorē ꝛ minorē dispōnē subti fm ġ ꝙ subm est magis ꝛ min⁹ dispositū ad susceptionē alicu⁹ forē:magis ꝛ min⁹ suscipiet illā.vn̄ vna albedo nō est maior alia:sꝫ vnū corp⁹ ē albi⁹ alio.bꝫ ġ for^a accn̄talis gradus fm esse: nō aūt fm suam

ꝫ Egi^{us} ꝛ seqnces essentiā. ¶ Hec opio nō appet mihi va.ad cuius iprobatiōez pmitto vnā distictionez:cū.n.dicūt ꝙ for^a accn̄tal' dat esse subto:ꝛ ꝙ fm eē bꝫ gradus ꝛc̄.aut p hec vba itelligunt ꝙ for^a causet quādā entitatē distictā a se ꝛ ab ipsa mā ꝛ ab vtraqꝫ sil'ꝗ entitas vocaꝛ ab ipsis esse ipsi⁹ for^e. vbi grā.albedo extn̄s in subiecto cāt quādā entitatē que nō est albedo nec mā subta:nec vtraqꝫ sil':sꝫ ꝗdā entitas fm se disticta ab vtraqꝫ:ꝛ neutrā icludēs:ꝛ h̄ ipꝫ est albedinē dare subo eē albū:qd dare bꝫ entitatē:ꝛ hec entitas est illa ꝗ dicit esse albedinis:ꝛ ꝗ bꝫ gradus ꝛ suscipit magis ꝛ min⁹. Aut nō intēdunt dicere ꝙ aliꝗ 3^a entitas media ibi cātur:sꝫ p hec vba.albe⁹ dat subto eē albū: nō intelligūt aliud ꝗ̄ si dicaꝛ subꝫ est albū p albedinē:nō imaginādo aliquā entitatē pter albedinē ꝛ subm:per quā sit formal'r albū:ꝛ tūc p hr̄e gradus in esse et nō i essen^a: nō aliud itelliget: nisi ꝙ subm pōt eē magis ꝛ min⁹ albūm absqꝫ hoc ꝙ albedo recipiat additione vel fiat maior:et eode⁹ absqꝫ diminutiōe albedis subm poterit fieri min⁹ albū pp aliā ꝛ aliā dispōnē ipsi⁹ subiecti vt dcm̄ est. Si

p^m p^{mo} itelligaꝛ appet falsitas opionis. ¶ Pͥo:qꝛ nulla tal' entitas 3^a ponēda est inter formā ꝛ māz quecūqꝫ sit siue subalis siue accn̄talis. Nā positis pcise entitatib⁹ for^e et subiecti ꝛ entitate forē in subto:subm est tale p formā vt albū p albedinez:ꝛ p ꝯn̄s supflue ꝛ vane poniꝛ aliꝗ alia entitas:que sit esse albū. ¶ Et si dicaꝛ ꝙ eo ipso quo dr̄ formā eē in subto:poniꝛ 3^a entitas que est inee:ꝛ illud eē qd ponūt nō est aliud ꝗ̄ iesse:h̄ falsum est:qꝛ fꝫ h̄ eēt pcessus in infinitū in bꝫ eē. Nā adhuc illo eē posito nceē est adhuc vt subm sit tale:ꝙ ipm sit in subto: ꝛ p ꝯn̄s po

Egi⁹. q̄ li.5.q.3. niꝛ aliud in eē:ꝛ sic i ifi^m. ¶ Pͦ.h̄ ēt ex dcis coꝝ euidēter pbaꝛ.s^{an}.q̄lꝫ.q.3^a expsse dicunt: ꝙ oē qd dat for^a māe ꝛ actus potētie.vbi grā eē albū:qd dat albedo corpori:ꝛ eē extensūz qd dat ꝗ̄titas māe:nō est nisi quedā determiatio potētie p actū:ꝛ nō est ꝗdā res disticta a po^a ꝛ ab actu Ne aūt hec vba includāt ꝯdictionē: ncēe est dicere ꝙ p determinatōez potētie:nō iportaꝛ aliꝗ res disticta a po^a ꝛ ab actu:sed solū iportet ꝙ subm bꝫ esse determiate siue actu tale p formā:siue ppri⁹ loquēdo iportaꝛ ꝙ subꝫ est actu tale p formā.vbi grā.albū per albedinez: ꝛ sic se

Egi.q̄li. 5.q.14. intelligere manifeste declat iste doc.ifra.codē q̄lꝫ.q.14. vbi querēs qd est esse illud qd for^a dat.d.ꝙ est terminatio māe vel pticipatio forme vel modus essendi quā bꝫ mā sub forma:ꝛ per hec 3^a idem intelligit. Et statī post

d.ꝙ hr̄e participationē forme est ve esse tale ꝛ pfectū et carere tali perfectiōe est vere nō esse tale: ꝛ vere eē iperfectū.ġ per hoc ꝙ dicit for^a:dat esse tale māe: non aliud intelligiꝛ fm ipsos ꝗ̄ si diceret mā est talis per formā. ¶ Pͦ.eodē q^{li}.q.14.a.pposito iprobat talē entitatē tertiā: qualē aliꝗ putāt ipꝫ posuisse. Rō aūt eius per quā iprobat est:qm̄ si forma nō seipsa pficeret mām.vbi grā. quātitas nō seipsa extēderet formal'r ipam mām:sꝫ iprimeret māe quādā rez 3^{am} vel quādā extensionē pari rōne illa ipressa iprimeret aliā in infinitū:standū ġ est in primis:vt dicam⁹ ꝙ for^a seipsa perficit ꝛ mā seipsa pficitur:ita ꝙ nihil est aliud vniens mām forme:vel faciens ꝙ mā perficiaꝛ per formā. Et subdit ꝙ nullā est dare rē 3^{am} aliā a mā ꝛ quātitate:ꝛ qd dcm̄ est de ꝗ̄titate respectu māe:intelligendū est de oī actualitate ꝛ de omni pfectiōe māe.verba sua sunt: ꝛ infra ait.non sunt ġ nisi due essentie.vꝫ.eēntia forme ꝛ eēntia māe:ꝛ pter has nō est aliꝗ essen^a:nisi cōstituta ex vtrisqꝫ:ꝛ in solōne argumēti dicit ꝙ tale esse nō est aliqd aliud ꝗ̄ mā. Cū ergo ipsi dicant tale esse nō aliquā essentiā vel rem:aut aliqd aliud 3^m distinctū a mā ꝛ a forma:pꝫ ꝙ fm eos talis entitas 3^a nō pōt poni:ꝛ si ponāt eam: sicut aliquā sonant supficial'r verba eoꝝ ꝯdicūt sibyipsis. Nec valꝫ dicere ꝙ verū est illud esse nō esse aliquā aliā rem vel essentiā: est tn̄ aliꝗ modalitas vel realitas fm se distincta ꝛ a forma ꝛ a mā: modalitas aūt nō est res vl' eēntia: sed modalitas rei vl' essentie:hoc inquā nō valꝫ.tū qꝛ vel talis modalitas est aliꝗ entitas vna vel plures:vl' nec ē vna entitas nec plures. Si dicaꝛ 2^m sequiꝛ ꝙ ipsa nihil est. Si dicaꝛ pͥmū ꝛ ipsa nō est plēs entitates:nec est mā nec for^a.ġ est quedā 3^a entitas ipressa in mā ab ipa forma:ꝛ eadē rōne vt ipsimet arguūt ipsa iprimeret aliā:ꝛ sic in ifi^m: aut qua rōne diceꝛ ꝙ ipsa nō iprimit aliā:eadē rōne diceꝛ:imo multū rōabili⁹:ꝙ ipsa for^a nullā talē entitatē iprimit a se distictam:tū qꝛ expsse ipsi dicūt ꝙ illud eē nō est aliud a mā. igiꝛ nō ē aliꝗ entitas disticta a mā: vel oꝫ dicere ꝙ aliꝗ entitas est qm̄ nō est aliqd:ꝛ p ꝯn̄s nō est ens nec entitas. vn̄ talis rn̄⁹ nō ē nisi fuga verbalis ꝛ dcm̄ sine itellectu.

¶ 2°:qꝛ si ponaꝛ talis entitas 3^a que sit eē datū a for^a ipsi māe:ꝛ hn̄s in se gradus vt dr̄:querēdū ē an talis entitas sit eiusdē rōnis specifice cū ipsa forma: aut sit alteri⁹ rōnis ab ea:si eiusdē ꝛ ipsa in se itrinsece bꝫ gradus ꝛ ē diuisibilis.ġ ꝛ for^a etiā intrinsece hēbit gradus:qd isti negāt. Item oēs rōnes ꝗs isti faciūt ad pbādū ꝙ for^a fm eēntiā nō hēat gradus sunt ꝯ hoc eē. Si vͦ sit alteri⁹ rōnis a for^a q̄liscūqꝫ entitas sit:hēbit ppriā q̄ditatē ꝛ certitudinē iuꝝ modū loquēdi istoꝝ: ita sicͭ ꝛ for^a: ꝛ silr talis entitas fꝫ se ꝛ suā eēntiā erit sicͭ quidā nūer⁹:sicͭ ꝛ ipa forma:ꝛ p ꝯn̄s ille rōnes eque militāt ꝯ gradualitatē intrinsecā illi⁹ entitatis:quā vocāt eē:sicut ꝯ gradualitatē eēntialez ꝛ intrinsecā forme. ¶ Pͦ.sicut ipsi pbāt ꝙ for^a nō intēdaꝛ p additionē ptis ad ptē fꝫ eēntiā:tū qꝛ plura accidētia nuō tātū dr̄ia nō pn̄t esse in eodē subto:cū nō possent ille ptes forme facere p se vnū:tū qꝛ tūc for^a per itēsionez fieret cōpositior:ꝛ p ꝯn̄s iperfectior. sic ēt pōt argui ꝯ gradus isti⁹ tertie entitatis.nā illi sunt eiusdez rōnis cū nihil augeaꝛ nisi p sile vt dicūt. ¶ Itē querēdū ē q̄uo possint facere p se vnū:ꝛ erit eꝗ difficultas vt de ptibus forme. Itē pōt argui eode⁹ ꝙ quāto illud eē intēderet fieret cōpositi⁹:ꝛ p ꝯn̄s iperfecti⁹:ꝛ sic eē for^e itensioris eēt iperfectius:ꝛ for^a quāto eēt intēsior hr̄et esse iperfectius. Et vl'r ois rō quā faciūt ꝯ alios de esse forme:eꝗ fieri posset de entitate ista 3^a:quā vocāt eē forme. ¶ Si vͦ opio ista intelligaꝛ 2° mō supra posito.vꝫ.ꝙ nō fit aliqua entitas alia 3^a a subto ꝛ forma distincta:sed p eādez

2^m 3^m 2^m mbꝫ pn^{ti} ar^{ti}

ꝑcise formā in se nō auctā vel intensaʒ:subm nūc sit ma-
gis tale q̄ȝ prius:ꝛ silr vnū subm sit magis tale q̄ȝ aliud:nō
obstāte ꝙ forma ꝑ quā est tale nō sit ſm se maior itēsiue
q̄ȝ sit illa per quā aliud subm est tale:ꝛ hoc ꝓꝑ maiorē vł
minorē dispōnē subiecti ad formā illā:q̄ȝuis aūt iste mo
dus dicēdi sit multo subtilior primo:tñ nec ipse ꝯtinet ve
pm ritatē. Qḋ ꝓbo primo sic. qꝛ si h̄ esset verum sequeref ꝙ
oē subm hñs formā ꝛ magis dispositū ad illam q̄ȝ aliud
subiectū hñs similē formā est dispositū ad illā:esset ma-
gis tale per suā formā:q̄ȝ aliud minꝰ dispositū esset tale
per suā.hec ꝯña pȝ ſm dicta coꝝ:qꝛ si nō eēt magis tale.
ḡ ipm nō eēt magis dispositū ad talē formā. Nā ſȝ ipos
oē subm magis dispositū ad formā ꝛ hñs formaȝ magis
perficiẽ per illā:ꝛ est magis tale ꝑ illā: sed illḋ repugnat
antecedēti:q̄re ꝯña tȝ:sed ꝯñs est falsuȝ.pȝ ad sensū. Nā
posito ꝙ aer sit multo magis dispositꝰ ad lumē q̄ȝ aq̄ vel
nubes:ꝛ candela parua causet lumē in aere. Sol autē in
aqua vel in nube: cōstat ꝙ aq̄ erit multo luminosior q̄ȝ
aer:ꝛ silr nubes erit magis lucida q̄ȝ aer ipse. Nec valet
dicere ꝙ sol est maioris ṽtutis in illuminādo q̄ȝ cādela:
qꝛ esto ꝙ ita sit adhuc nisi ipse causet maiꝰ lume intēsiue
q̄ȝ sit lumē candele:aut subm illuminatū ab ipso sit ma-
gis dispositū ad lumē q̄ȝ aer nō erit illud magis lumino-
suȝ:sicut esto ꝙ deꝰ sit multo maioris virtutis in cāndo
lumē q̄ȝ sol ipse:si tñ causet minꝰ lumē in subto eq̄ dispo-
sito q̄ȝ sol:illud erit minꝰ lucidū:qḋ a solo deo illumina-
biẽ effectiue:q̄ȝ qḋ a sole illuminatuȝ erit. ¶ Itē seq̄reẽ
ꝙ si aer sit sūme dispositus ad lumē ꝛ illumineẽ a cande
la nō fiet magis lucidus ꝓpter maiorē approximationē
candele ad ipm. ¶ Itē duo causatiua luminis: q̄rū vnū
sit multo virtuosius alio. (ṽbi grā parua candela ꝛ ma-
gnus ignis) eque approximata subtis illuminabilibꝰ et
sūme dispositis ad lumē:facerent illa subta eq̄ lucida:nec
agēs maioris ṽtutis faceret suū passū magis tale q̄ȝ agēs
mioris ṽtutis:passo vtriusq̄ȝ eq̄ disposito ad actionē su-
scipiendā:qḋ est ꝯ sensuȝ ꝛ pnᵃ phyca. ꝛ vtraq̄ȝ ꝯña pȝ ſm
eos:qꝛ si sit eq̄lis dispō in subtis erit eq̄lis inherētia forᵉ
vt dicūt:ꝛ subta ꝑ ꝯñs eque talia. ¶ Et pȝ ꝙ iste rōnes
eq̄ ꝓcedūt ēt ꝯ primū modū dicēdi: qm̄ ſȝ eos eq̄litatem
dispōnis subiectoꝝ sequiẽ eq̄litas inherētie accñtis ad
subm:ꝛ ꝑ ꝯñs eq̄litas illiꝰ esse qḋ dāt forme: ꝙ nō ē aliḋ
ſm ipsos q̄ȝ suū iesse:ꝛ silr eq̄litas ꝑticipationis forme ꝛ
terminatiōis ꝑ formā ꝛ modi ex̄ndi sub forᵃ ꝛ ceteroꝝ q̄
Rño dicūt in ꝓposito. ¶ Sȝ forte diceẽ ꝙ aliq̄ñ alr loquēdū
est de formis q̄ i esse ꝛ in fieri depēdēt a suis agētibꝰ:cu-
iusmodi est lumē:ꝛ alr de formis q̄ tātū in fieri depēdēt
ab ipsis:vt calor ꝛ albeꝰ ꝛ siles q̄litates. Nā sic forme pri
mi modi depēdēt in suo eē ab agētibꝰ:ꝛ subta nō sunt ta
lia nisi agētibꝰ debite pñtibꝰ:sic ēt ad suū intēsiꝰ ꝛ perfe
ctius eē depēdēt ab eisdē ꝛ ꝯditiōibꝰ coꝝ:sic ꝙ ſȝ ꝙ sua
agētia sunt magis vel minꝰ ꝓpinq̄ vel maioris aut mio-
ris ṽtutis:ita subta taliū formaꝝ sunt magis vł minꝰ ta
lia ꝑ suas formas ab illis agētibꝰ cātas nō obstāte ꝙ ille
forme iter se ſȝ suas eētias nō mutuo se excedāt. vñ ꝙ
in alijs formis faciūt dispōnes subtoꝝ:h̄ in istis faciunt
dispōnes ꝛ ꝓportiōes agētiū: q̄ȝuis ēt ꝛ iste alr ꝛ alr ꝑfi-
ꝯ rñ. ciant subta ſm alias ꝛ alias subtoꝝ dispōnes. Hec rñsio
nulla est:qm̄ ꝓꝑ hꝫ ꝯditiōes agētiū nūq̄ȝ subta eēnt ma-
gis vel minꝰ talia ꝑ formas ab agētibꝰ illis cātas nisi ab
agētibꝰ sic ꝯditiōatis ꝑfectior vel iperfectior forᵃ cāreẽ.
Unde si deꝰ ꝯseruaret in aere lumē cātum a candela di-
stāte:ꝛ nō coageret ipsi cādele ad cāndū decetero lumē:
aut suspenderet eius actionē quoq̄ alio mō:ꝛ ipsa cande-
la fieret ꝓpinquior aeri illuminato illo lumie prius ab ea
cāto:ꝛ nunc a solo deo ꝯseruato: certum est ꝙ ille aer nō
ex h̄ fieret lumiosior. Silr si eēnt mille cādele eideȝ ꝑti
aeris approximate:ꝛ deꝰ oiuȝ actiōes suspēderet ꝑterq̄ȝ
vniꝰ:nō intēsiꝰ lumē facerēt oēs ille sil' q̄ȝ illa sola:eodēᵐ
si sint agēᵃ ineq̄lis ṽtutis:ꝛ deꝰ nō ipediret actiōeȝ debi-
lioris agētis:ipediret aūt actōeȝ fortioris:nō vt oio non
ageret:ſȝ ne pl's ageret q̄ȝ agēs debiliꝰ:ꝯstat ꝙ aer nō fie
ret magis lucidus ab agēte fortiori q̄ȝ a dbiliori. ¶ Con
firmaẽ.qm̄ posito ꝙ deꝰ ꝯseruet imediate totū lumē cā-
tuȝ a cādela:ꝛ silr ꝯsuet totū lumē cātū ab igne magno:
sic ꝙ neutꝝ lumē vlteriꝰ depēdeat a cādela vł ab igne:
aut ēt posito ꝙ deꝰ in diuersis ꝑtibus aeris eq̄ ad lumen
dispositis causet lumen vnū eq̄le lumini cāto a cādela:ꝛ
lumē eq̄le lumini cāto ab igne : certū est ꝙ vna ꝑs aeris
erit lucidior alia:ꝛ tñ ideȝ erit agēs ꝛ idē ꝯseruās ꝛ eque
ꝓximū. Qꝛ ergo subm̄ vnū sit magis tale ꝑ formā q̄ȝ ali-
ud:aut ipm vno tpe q̄ȝ alio : ſm ꝙ agēs est vigorosiꝰ aut
ꝓpinquus:h̄ est:qꝛ ꝑfectiorē ꝛ maiorē itensiue formā idu
cit:sic vna aīa est magł deo grata q̄ȝ alia:esto ꝙ ex se sint
eq̄ disposite:ꝛ agēs sit idē:qꝛ maiorē grām deꝰ cāt in vna
q̄ȝ in alia:imo si vna eēt magis disposita q̄ȝ alia ꝛ in minᵃ
dispositā cāret grāȝ maiorē:illa esset magł grata. Et silr
est de corporalibꝰ formis qḋ subm est magis tale:qꝛ forᵃ
per quā est tale est maior itēsiue:ꝛ h̄ solo posito erit ma-
gis tale:ꝛ eo solo remoto nō erit magł tale. ¶ 2ᵒ argẽ sic. 2m pnle
qn̄cūq̄ȝ aliqḋ subm fit magis tale per aliquā formā:ipm
transmutaẽ ſm illā formā. h̄ pȝ:qm̄ alias ipm se hēet ſȝ
ipam eodēᵒ quo prius:ꝛ per ꝯñs non fieret magis tale per
ipaȝ q̄ȝ eēt prius.ḡ qn̄cūq̄ȝ aliqḋ fit magis tale per aliquā
formā: vel transmutaẽ ab illa vel ad illaȝ. Et hoc pȝ: qꝛ
nō pōt aliter ſȝ illā trāsmutari. cōstat aūt ꝙ nō trāsmu-
taẽ ab illa:qꝛ sic nō fieret magis tale ꝑ ipaȝ:sed minꝰ ta-
le.ḡ trāsmutaẽ ad illā.ḡ in nullo instāti ante finē tēporiȝ
mēsurātis illaȝ intensionē ipm ꝛ q̄lȝ pars eius hȝ totum
ideȝ de forᵃ qḋ imediate post habebit:aliogn aliqd trās-
mutareẽ ad id ad qḋ est iā trāsmutatū:ꝛ qḋ actu hȝ:ꝛ in
quo vel sub quo quiescit:que oia sunt ipossibilia. vt pateȝ
6ᵒ phy. Silr sequiẽ ꝙ in quolȝ instāti dicti tēporis ipm T.c.32.
qḋ transmutaẽ aut aliq̄ ꝑs eiꝰ hȝ aliqd qḋ imediate prius
nō habuit ꝓꝑ rōnē eādeȝ. ¶ Rñdebiẽ ꝙ subm illḋ trās Rño
mutaẽ ad formā quā prius habuit ꝛ actu hȝ ꝛ ad quaȝ est
iā trāsmutatū:nō tñ est trāsmutatū ad ipam.nec eā actu
hȝ taliter vel tali mō qualr ad ipam habēdā trāsmutaẽ.
nā hȝ eam iperfecte ꝛ iperfecte participat illaȝ:post trās
mutationē aūt habȝ illaȝ perfecte: ꝛ iō transmutatur ad
ipaȝ perfecte habēdā. Et posset dari exᵐ de celo qḋ totū
cathegoreumatice capiēdo moueẽ localr ꝛ de loco ad lo
cū. vt pȝ per. P. 6. physi. in soluēdo vnaȝ rōnē Zenonis:ꝛ T.c.85.
per Cōmētatorē ibidē. ꝛ tñ celum semꝑ habet eundē lo- Cō.85
cum totuȝ cathegoreumatice ſm rem ꝛ subam : q̄ȝuis sit
alius ꝛ alius ſm rōnē ꝛ formā:q̄ȝuis quelibȝ pars mutet
locuȝ ſm subam ꝛ ſm formā. vt ibi dicunt. P. ꝛ Cōmēta.
Celuȝ ergo totū mouetur ad locū quē actu habȝ. moueẽ
tñ:qꝛ cōtinue acquirit eundē locum aliter q̄ȝ ipm habȝ.
nec sequiẽ aliqḋ incōueniens de p̄dictis. Sic in ꝓposito
forsitan diceret quis de forma. ¶ Sȝ hec rñsio nō valȝ. ꝯ rñ.
primo qꝛ ipossibile est imaginari ꝙ subȝ magis vel perfe-
ctius participet formā vno tpe q̄ȝ alio:aut illa magis ꝑfi
ciat ipm aut ei magis inhereat vel radiceẽ:aut aliq̄ alio
mō se habeat subiectū sub forma vel forma in subiecto
quo ipm fit magis tale formalr per ipsaȝ:nisi ipsa forma
in se ſm suaȝ essentiā sit ꝑfectior ꝛ maior intensiue. Nā
aut subm̄ diceẽ magis perfici per formā aut illaȝ magis
participare:ꝛ sic de alijs modis exprimēdi hoc:qꝛ ſȝ plu
res ꝑtes suas ꝑficiẽ per illā:q̄ȝ prius:aut qꝛ eedeȝ sue ꝑtes
pluribus partibꝰ forme perficiunẽ: q̄ȝ prius:aut quia ipsa

forma firmius inheret sibi ⁊ imobilius pᵐ dici nō pōt:tū
q₂ forma īformās vnā ptē subti nō pōt eadē ipa nāłr aliā
īformare de nouo:tū q₂ esto ꝙ ita eēt sic ꝙ forma q̄si in/
grederet̄ magis ad intima subti:adhuc subm nō eēt ma/
gis tale per ipsaꝫ:ꝫ esset mai⁹ tale. Siłr 3ᵐ nō fac̄ ad ꝓpo
situ:tuꝫ q₂ ex h̄ subm nō eēt magis tale formałr:imo pos/
set esse ꝯ̄:sic ġs per ruborē v̄ecūdie q est passio facilr̄ de/
lebilis aliqn̄ magꝭ rube⁹ est:q̄ꝫ vn⁹ ali⁹ per rubedinē que
est passibilis q̄litas ⁊ magis radicata ⁊ firmata subo. vn̄
nō ex h̄ ꝙ aliq̄ forma. v̄bi gr̄a. albedo ꝑmanēti⁹ ⁊ imobi/
lius īheret aut diuturni⁹ subo est ipm magꝭ tale:q̄ntis sit
diutius tale:sic ēt dicit. P. p̄ eth. neq₃ ingt ꝑpetuū eē ma/
gis bonū erit:ꝫ neq₃ magis qd̄ diuturnius est eo qd̄ vni⁹
dici. tū q₂ nec ex h̄ tali nouo mō h̄ndi subꝫ trāsmutaret̄.
Nā magis q̄lscēdo sub for⁹ radicat̄ ⁊ firmat̄ ipsa in subo
q̄ꝫ si subm trāsmutaret̄ ſm ipaꝫ. qd̄ aūt fit magis tale ne/
cessario magis trāsmutat̄ ſꝫ formā illā. Relinqtur ġ 2ᵐ
. vꝫ. ꝙ id̄ subm magis dr̄ ꝑticipare formā:qn̄ ſꝫ totū vel
easdē ptes suas ꝑficit̄ plurib⁹ ꝑtib⁹ forme:aut forma ꝑfe
2ᵐ ꝯ rn̄z ctiore ⁊ maiore itēsiue:⁊ habet̄ ꝓpoᵐ. ¶ 2⁹ non valꝫ rn̄:
qm̄ ipoſe est totū subm cathegoreᶜᶜ trāsmutari ſm totaꝫ
formā quā hꝫ nō perdēdo ipsaꝫ:quin aliq̄ ps subti acqui
rat aliquā ptē forme quā p̄us nō hꝫ:qm̄ si q̄libet ps subti
hꝫ eandē partē forme p̄cise nunc ⁊ p̄us forma p̄us posita
tota cathegoreᶜᶜ ⁊ sincathegoreᶜᶜ vniformiter se hꝫ peni
tus ad totū subꝫ:⁊ per ꝯn̄s totū subm cathegoreᶜᶜ vnifor
miter se hꝫ ad totā formā cathegoreᶜᶜ:ac per hoc non mu
tat̄:istud pꝫ in ex° eoꝝ. Nā si nulla pars celi acqreret no/
uam ptē loci ſm mām vel subaꝫ:ꝫ q̄libꝫ maneret in ea/
dē pte loci ipoſe esset totū celū cathegoreᶜᶜ mutare locuꝫ
ſm formā aut trāsferri de circulatione ꝑfecta in circula/
Cō. 45. tionē ꝑfectā:q̄ sunt loca ſm formā:vt pꝫ ibi:⁊ 4.° phẏc. ꝫ
semp h̄ēret eandē circulationē:vt pꝫ. ¶ In ꝓposito autē
ꝯstat ꝙ nō sic ꝯtingit. Nā vna pars subti nō īformat̄ alia
pte forme q̄ p̄us īformabat̄ alia pars subti:sic vna ps ce/
li hꝫ eandē ptē loci:q̄ꝫ alia pars celi p̄us h̄ebat:q̄ꝑ si q̄li
bet pars subti retinet eandē ptē forme p̄cise quā p̄us ha/
buit:nec aliā ptē acqrit se̱ nec ēo ꝙ nec totū subm nec ali
3ᵐ p̄ncıᵖˡᵉ qua ps ei⁹ trāsmutat̄ ſm formā illā. ¶ 3.° arguo ꝑ rōneꝫ
ab antiquo factā ꝯ istā opionē. Naꝫ si forma itend̄r p̄cise
ſm esse ꝑꝑ maiorē dispōnē subti. cū illa dispō sit forma
q̄dā q̄rendū est vtrū illa sit maior ſꝫ suā essentiā:⁊ habe/
tur ꝓpoᵐ:an tm̄ ſꝫ esse ⁊ ꝑꝑ aliā maiorē dispōnē subti ad
ipsam:⁊ sic vel ꝓcedit̄ in īfinitū in dispōnib⁹:vel erit de/
uenire ad aliquā dispōnē:q̄ id̄ sit maior:q₂ in se ⁊ ſm suā
essentiā plures ꝯtinet gradus:⁊ habet̄ ꝓpoᵐ:⁊ cū h̄ eadē
rōne ꝯcedi dꝫ de q̄libꝫ forma ꝙ ipsa ſꝫ suā essentiā intē/
D. Egi⁹. dat̄. ¶ Ad hāc aūt rōnē ipsi duplr̄ rn̄dent. Prio q̄dēꝫ di/
in 2.° q̄l. cendū ꝙ 2ᵉ q̄litates itendunt̄ ꝑꝑ itensionē ꝑmarū q̄lita/
q. 14. tū formaliū q̄ sunt q̄litates pᵉ actiue ⁊ passiue ⁊ sūt dispo
sitiones ad q̄litates scd̄as. ille aūt itendunt̄ ꝑꝑ itensionē
ꝑmarū q̄litatū mālīuꝫ q̄ sūt raritas ⁊ densitas. ille v̄o nō
itendunt̄ ꝑꝑ itensionē ꝑmarū aliaꝝ ꝑoꝝ q̄litatū:ꝫ rari/
tas p̄cise itendit̄ ꝑꝑ maiorē extēsionē māe:⁊ densitas ꝑꝑ
maiorē māe ꝯstrictionē. Naꝫ tāto res rarior est:q̄ꝫto ipsa
sine additione alicui⁹ extrinseci maiorē occupat vel oc/
cupare nata est locū:⁊ eꝯ̄ de densitate. Or aūt mā nūc sit
extensior vel min⁹ extensa nō reqrit̄ aliq̄ alia dispō:ꝫ in
nā sua est:vt sic formałr pōt extēdi per q̄ntitatē ⁊ ab agē/
te actiue:⁊ sic vitat̄ ꝓcessus in ifiᵐ in dispōnib⁹. ¶ 2.° rn̄/
det̄ ꝙ poſe est formā itendi ꝑꝑ maiorem dispōneꝫ subti:
esto ꝙ illa dispō subti nō itendat̄. Nā vna forma pōt re/
cipi in subo mediāte duplici q̄litate:sic calitas mediāte
siccitate ⁊ humiditate:siccitas tm̄ magꝭ disponit ad calo/
rē:q̄ꝫ hūiditas:vn̄ in mā sicca ceteris parib⁹ est calor itē/
sior:q̄ꝫ in humida. Si ġ aliqd̄ subm sit calm̄ ⁊ humidū et
postea fiat siccū:erit calidi⁹ q̄ꝫ fuit p̄us:⁊ tm̄ subm nō erit
magis calm̄ aut dispositū ad calorē ꝑꝑ itēsionē p̄oris dis
positiōis:ꝫ ꝑꝑ nouā dispōnē alteri⁹ rōnis a pᵃ. ¶ Cōtra. ꝯ rn̄z. D.
pᵃ rn̄sio nō valꝫ:tū q₂ nō est neċe ꝙ q̄ncūq₃ aliqd̄ subꝫ sit Egidẏ
magis vel min⁹ tale ipm rarefiat vel cōdenset̄:sic ꝓbatū vbi. s̄.
est. s. in p°. q. de augmēto formaꝝ. arti° p̄. Et pꝫ ēt:q₂ si lu
ne approṗinq̄ret̄ aliqd̄ corp⁹ potēs eā illuminare:quāto
plus approṗinq̄ret̄:tāto ei⁹ lumē itenderet̄:⁊ tm̄ ipsa non
rarefieret aut ꝯdensaret̄. tū q₂ ēt in formis spūalib⁹ ī aīa
rōnali ē itēsio ⁊ remissio ēt ſꝫ istos:⁊ tm̄ ibi nulla est ꝯdē/
satio vel rarefactio:⁊ ibi tūc rō fcā est isolubilis. ¶ 2ᵃ q̄ꝫ
rn̄. nō valꝫ. nā vt ꝓbatū est. s̄. q. ⁊ ar° allatis. poſe est aliq̄
itēsionē eē cōtinuā:q̄ posito nō poterit dici ꝙ forᵃ itēdat̄
ꝑꝑ aliquā dispōnē ſm spēm:nisi poneret̄ ꝙ in q̄libet pte
tp̄is mēsurātis itensionē illā subm sit mutatū ſꝫ ifinitas
formas spē dr̄ītes. ¶ Itē cū poſe sit aliquā eaꝝ eē tm̄ ꝑ
vnū istās:seqtur ꝙ sił h̄ebit ifinitas formas spē dr̄ītes q̄
sūt icōuenientia. ¶ 4.° ꝯ opi. seq̄ret̄ ꝙ forᵃ subalis ēt susci/ 4ᵐ p̄nˡᵉ.
piat magis ⁊ min⁹. Nā si id̄ forᵃ accn̄talis suscipit magis
⁊ min⁹:q₂ subm qd̄ ꝑficit pōt esse seu est magis ⁊ min⁹ dis
positi:cū ēt subm vel mā forᵉ subalis aliqn̄ sit magis dis
posita ad formā illā subaleꝫ q̄ꝫ p⁹ fuit. Siłr vna mā plus
q̄ꝫ alia. nā forma subalis nō hꝫ in esse idiuisibili dispōnē:
cū q̄dā corpa magis videamus disposita ad aīaꝫ q̄busdā
aliẏs. vn̄ ⁊ meliores h̄nt oꝑationes ī eis. siłr nō q̄libꝫ mā
in q̄ iducit̄ forᵃ ignis est eodē⁹ ⁊ eq̄ h̄n dispoſita ad ipaꝫ:
vt pꝫ ad sensū:seʳ ꝙ ēt forᵉ subales suscipient magis ⁊ mi
nus qd̄ isti negāt:vn̄ nisi in subo magis disposito eēt forᵃ
itensiue ſm se maior:q̄ꝫ ea q̄ est in min⁹ disposito:ipm nō
esset magis tale:q̄ꝫ illud. Nec valꝫ rn̄. eoꝝ:q̄ dicūt id̄ for
mā subaleꝫ nō suscipe magis ⁊ min⁹:q₂ ipsa dat esse speci
ficū subale:⁊ tale eē nō pōt variari:nisi ipsa forᵃ variet̄ ſꝫ
spēꝫ. nō valꝫ inq̄ꝫ:qn̄ sic forᵃ subalis dat eē speciᵐ subale:
ita forᵃ accn̄talis dat eē speᵐ accn̄tale. Si ġ ꝑꝑ aliā dispō/
nē subti pōt variari eē forᵉ accn̄talis nō variata forᵃ acci
dentali speᶜᶜ. sic ꝑꝑ aliā dispōneꝫ māe pt variari esse forᵉ
subalis ipsa nō variata speᶜᶜ:⁊ sic sic eadē forᵃ accn̄tałr spē
⁊ nuō ꝑꝑ maiorē vel minorē dispōneꝫ subti pōt dare esse
subo magis vel min⁹:sic ⁊ subalis:aut si subalis nō pote/
rit:neq₃ ēt accn̄tałr h̄ poterit. ¶ Dico ġ q̄ntū ad hūc artiᵐ rn̄o ꝓpo
ꝙ forᵃ q̄lꝫ corpał q̄ itendit̄:itendit̄ ꝑ acq̄sitiōeꝫ noue forᵉ ad artiᵐ
totałr vel ptiałr eiusdē rōnis. Et ꝙ in q̄libꝫ itensione hō
acq̄rat̄ noua forᵃ vel pars forme:pꝫ ex rōnib⁹ ꝑmissis. ꝙ
v̄o illud nouiter acquisitū sit eiusdeꝫ rōnis cū p̄ore:pꝫ ex
eo ꝙ forma non auget̄:nisi per simile:nec subm fit magꝭ
tale formałr:nisi per aliqd̄ simile ei quo est tale. ¶ Con/ ꝯ se argᵉ
tra ista tm̄ sunt obōnes alique. Primo q̄dem:q₂ augmen/
tatio ⁊ ġnātio sunt mutatiōes dispate. igit̄ aug° pōt eē si/
ne ġnōne:⁊ per ꝯn̄s pōt forma augmentari sine ꝓductio/
ne alicui⁹ alterius ptis similis:ac per h̄ sine additione al
terius. ¶ 2.° in indiuiduis eiusdē rōnis nō est ordo essen 2ᵐ
tialis ſm ꝑfectiōeꝫ. Si aūt forᵃ itensa esset in se ⁊ ſm suā
essentiā ꝑfectior alia nō eque itensa:iam vnū indiuiduū
esset essentiałr ⁊ ineq̄liter ꝑfectius alio idiuiduo eiusdē
rōnis. ¶ 3.° si forᵃ auge̱ per additionē:aut illud additūꝫ 3ᵐ
est essentiale nāe vel forᵉ specifice:aut accn̄tale tm̄. si eēn
tiale. ġ p̄ ex ꝯn̄s forᵃ cui additur nō erat per se in spē illa cū
careret eo qd̄ ē de rōne ⁊ eēntia spēi. Si accn̄tale. ġ nō fa
cit ꝑ se vnū cū p̄existe:⁊ ꝑ ꝯn̄s nō augmētat ipaꝫ. ¶ 4.° si 4ᵐ
forᵃ itend̄r ꝑ h̄ ꝙ sibi addit̄ alia ꝯsilis. ġ ⁊ forᵃ subalis et
ꝯsiłr q̄ntitas itenderet̄ ex additiōe alic⁹ ꝯsilis:cū ⁊ forme
subali possit addi silis forma vł pars similis faciens per
se vnū cū ea:⁊ siłr q̄ntitati. ꝯn̄s tm̄ ē flꝫ:q₂ nec subalis forᵃ
nec q̄ntitas suscipit magis ⁊ minus. ¶ 5.° cum aliqua res 5ᵐ.

alba cōdensatur ipsa fit albior: vt p3 ad sensum: τ tñ non
gnāatur tūc aliq̄ pars noua albedinis. ḡ nō est ꝯcedendu3
6m intensionē forme fieri ꝑ additionē. ¶ 6°: cū aliqđ corpus
visu3 a remotis fit ꝓpinquiꝰ videri: visio itendit̄ τ vidēs
clariꝰ τ pfectius videt: τ tñ visioni nihil addit̄. cū ipsa sit
Ad pm totalr̄ simpr τ idiuisibilis. ¶ Ad pm q̄uis de gnōne poss3
multiplr̄ distigui: q̄ztū tñ sufficit ad ꝓpom loquēdo de ge-
neratiōe forme accn̄talis eo° quo ꝯcedit̄ ipsa3 gnāri. Di-
co q gnō forme triplr̄ accipi pōt. Uno° gnālr̄ ꝓ ꝓductiōe
forme q̄ nō p̄fuit. Alio° spālius ꝓ ꝓductiōe forme q̄ non
p̄fuit: aliq̄ tñ ps p̄fuit eiꝰ τ aliq̄ nō. 3° ꝓ ꝓductiōe for̄ q̄
nō fuit neq3 aliq̄ eiꝰ ps: s3 fm q̄libz sui icipit esse. Si su-
mat̄ gnō for̄ p° mō. dico q ipole est augmētationē forme
esse sine gnōne for̄: τ loquor de itensiua augmentatiōe ō
q̄ nūc agit̄. rō est: q̄r nunq̄ est itensio for̄ nisi ex ea q̄ ad-
ditur τ ea cui addit̄ fiat vna forma ꝑ se vna: vñ siue adda
tur ꝑexis ꝑexn̄ti: siue noua ꝑexn̄ti nō est itēsio: neq3 for̄
dr̄ augeri nisi ex vtraq3 fiat q̄da3 for̄ totalis ꝑ se vna: sic̄
ex eo q hūiditas sacri q̄ fuit in vino addit̄ τ ꝯiūgit̄ hūi-
ditati exn̄ti in corpe xp̄i: τ albedo hostie iungit̄ albedini
oculi xp̄i. cū xp̄s τ q̄l3 ps eiꝰ sit sub q̄dā pte sacri: q̄r tñ ex
hac hūiditate τ illa nō fit hūiditas aliq̄ totalis ꝑ se vna.
Silr̄ nec ex hac τ illa albedie: idcirco nec ista nec illa dr̄
augeri. Nec obstat q̄tu3 ad h̄ q hūiditas τ albedo sacri
nō isunt neq3 ifor māt corpꝰ xp̄i sic̄ accia eiꝰ: q̄r q̄uis h̄ im
pediat ne corpꝰ xp̄i sit albiꝰ vel hūidiꝰ: nō tñ ipediret: qn
hūiditas eēt aucta: τ silr̄ albedo: si vtreq3 facerēt vnā for
mā ꝑ se: vñ si hūiditati sepate adderet̄ hūiditas sepata τ
ꝯstituerēt hūiditatē vnā per se vtiq3 eēt augmētatio hu-
miditatis: τ tñ nihil esset ꝑ illā hūidiꝰ neq3 humidū. vt ḡ
forma ṽe dicat̄ augeri nec̄c est q ex ea q̄ p̄fuit τ illa q̄ ad-
dit̄ ꝯstituat̄ vna forma ꝑ se. talis aūt for̄ ex vtraq3 cōsti
tuta tūc est τ nō p̄fuit: esto q vtraq3 ps eiꝰ p̄fuisset: τ per
ꝯn̄s noua for̄ est genita: p° mō loq̄ndo de gnōne. S3 gnō
h̄ mō hn̄ pōt eē sine augmētatōe: qm̄ pole est formā gnā-
ri cꝰ nulla ps p̄fuit. Et tūc nō est augmētatio: cū in q̄libet
augmētatiōe for̄ aliq̄ ps eiꝰ p̄fuit. Si 2° sumat̄ gnō for
me. dico q nālr̄ nō pōt eē augmētatio itēsiua forme sine
gnōne: qm̄ forme ꝑexn̄ti nō pt addi aliq̄ alia for̄ ꝑexn̄s:
sic q sint in eodē subō p°: s3 vt for̄ itendat̄ nālr̄ oz aliquā
ptē forme de nouo fieri in eodē subō p° faciēs ꝑ se vnū cū
ꝑexn̄te: τ tūc ꝯstat q est gnō forme h̄ 2° sumpta. Per po
tentiā aūt dei aug° forme pōt eē sine h° gnōne. Na3 pōt
deꝰ formā ꝑexn̄tē alteri forme vnire: sic q vtraq3 erit in
eodē p° subō τ faciāt ꝑ se vnā formā eiusdē rōnis. S3 eꝯ
gnō sic sumpta ꝑ nullā potētiā pōt eē sine augmte: qm̄ q̄n-
cūq3 est talis gnō forme ex pte q̄ p̄fuit: τ ea q̄ nouiter fcā
est: fit forma maior itēsiue. Si aūt 3° sumat̄ gnō ēt nālr̄
aliqn̄ est sine augmte: τ p3: s3 eꝯ aug° nō pōt nālr̄ eē sine ge
neratione. Per pōm ṽo dei pōt: vt p3 per ea q̄ imee dicta
sūt. Et per h̄ p3 quō est ꝯcedēdū q gnō τ aug° sint muta-
Ad 2m tationes disperate τ quō nō. ¶ Ad 2m dōm: q tā iter in-
diuia eiusdē rōnis q̄3 diuersaꝝ rōnū est ordo eēntialr̄ fz
pfectionē. i. vno est essentialr̄ aliud pfectius. drñter tñ h̄
est in his τ in illis. Na3 in q̄busl3 idiuiduis diuersaꝝ rō-
nū est talis ordo saltē fz cōe dcm̄ philoꝝ. τ Aug. idē inuit
ca.zi. 3° de li. ar. nō aūt iter q̄libet indiuia eiusdē rōnis est talis
ordo. Nā pole est aliq̄ esse: τ de facto sunt: q̄ sūt eque pfe
cta. ¶ Ad 3m dō3: q nā τ for̄ spēi pōt accipi duplr̄. Uno°
ꝓprie pro essentia τ nā ex̄ aia3 quā significat spēs τ diffi
nitio spēi: τ sic quelibz nā singularis ex̄ aia3 per spēm si-
gnificata est nā spēi. Alio° sumi pōt nā τ forma spēi iꝓ-
prie. s. pro diffōne spēi. Si sumat̄ p° mō: dico q illud ad-
ditū est eēntiale nāe spēi. Nā est pars itrinseca τ eēntia-
Ad 3m lis forme illius q̄ ex ipso addito τ pte cui additū est cōsti

tuitur: τ tunc p3 q ꝯn̄a nō val3. Nā etiā pars ꝑexn̄s erat
natura spēi cui nec erat nec est eēntiale illud additū: nec
tñ seqtur. ḡ ipsa non fuit per se in spē illa: sic̄ aia sortis est
aliqd eēntiale h̄ mō nāe spēi humane: nec tñ q̄r plato ca-
ret aia sor. seqtur q pla. nō sit per se i spē humana eo mo-
do quo res dicunt̄ esse in spē. Si ṽo sumat̄ forma spēi 2°
mō. sic dico q ꝓprie loquēdo illud additū nō est sibi ac-
cidentale neq3 eēntiale: nec ēt aliq̄ res ex̄ aia3 que nō est
signū. Solū eni termini ex q̄bus ꝯponit̄ diffinitio sūt si-
bi eēntiales. Improprie tñ posset cōcedi q est essentiale
diffōni: q̄r de eo seu de aliquo termino stāte pro eo p̄dica
tur in qd diffinitio. S3 nec sic ꝓcedit ꝯn̄a. ¶ Ad 4m di- Ad 4m
cendū q nō quelibz additio silis in spē faciens cū eo cui
addit̄ ꝑ se vnū idiuiduū illiꝰ spēi sufficit ad augmētatio-
nē itēsiuā. S3 op3 vltra h̄ q additū τ illō cui addit̄ sint
in eodē situ p°: nec faciāt aliqđ maiꝰ extēsiue. nālr̄ aūt ta-
lis additio nō pōt fieri ad formā subalē: τ iō ipsa non pōt
intēdi vel remitti nālr̄. Si tñ h̄ esset pole ita itenderet̄ τ
augmentaret̄ intēsiue: sic̄ forma accn̄talis: τ sic ipsa aug-
mentat̄ extēsiue ex additione silis faciētis vnū per se cū
illa. Utrū aūt per potētiā dei hoc sit possibile: posset esse
dubiū pro eo q etiā si deus possit plures formas subales
eiusdē spēi silr iungere fm situ3: sic q omnes sint in eodē
situ p°mo: sicut duas animas i eodē corpore. Dubiū tñ est
an q̄libz illaꝝ posset totū illud iformare: τ sic an ex vtra-
q3 posset vna fieri que essentialr̄ vtrāq3 includeret: quoꝝ
vtrūq3 requiret̄ ad itēsionē. per hoc p3 quid dōm de q̄ti
tate. ¶ Ad 5m dico q si res alba condenset̄ τ nullus gra- Ad 5m
dus albedinis de nouo generet̄ ipsa nō fit albior fm ṽi-
tatē: s3 solū fm apparentiā: eo q pp maiorē ꝓpinquitatē
ptiū fortius mouet sensu3: sic̄ duo lumina ꝓxima magis
illuminant idē illuminabile: q̄3 distātia: τ ita de alijs agē
tibꝰ. Nā virtus vnita fortius agit. Si ṽo res hꝰ cōdensa
ta sit albior fm veritatē. dico q necesse est ibi esse nouū
gradū albedinis additū: τ maiorē intēsiue albedinē esse
gnātam. ¶ Ad 6m dico q visio itendit̄ per additionē si- Ad 6m
milis in spē: sic̄ alie forme: nec est eēntialr̄ simplex: s3 ṽe
ex partibꝰ eiusdē rōnis cōposita: sic̄ albedo. ¶ Ad rōnes ad rōes
opi. rn̄deo. Et ad p°mā q̄dē per quā ꝓbant formā nec intē opi. Egi
di fm essentiā: neq3 hēre latitudinē aliquā in sua eēntia: dij. 2. q̄l.
s3 penitus esse indiuisibilē ex similitudine numeroꝝ ad q. 14.
essentias formaꝝ. Dicendū p°mo q si similitudo. P. in lo 8° meta.
co illo esset inter numeros τ essentias formaꝝ ꝓbaretur T. cō. x.
oppositū eius qđ volunt. s. formā esse fm essentiā diuisi-
bilē τ habere ptes itrinsecas. Nam p°ma similitudo quā
ponit. P. est q numerus h3 partes intrinsecas τ est essen-
tialiter diuisibilis: s3 non in ifinitū: τ sic fm hoc essentia
forme habebit itrinsecas partes: qđ negant. ¶ Rn̄deo
aūt q. P. nō assimilat numeros ad essentias formaꝝ fm
q hic de formis est sermo: sed assimilat eos ad diffōnes
exprimentes essentias rerū: τ non ad quascūq3: s3 ad diffi
nitiones subarū cōpositarū: quas solas ꝓprie diffiniri i-
mediate ꝓbauit. τ hoc euidentissime p3. Dicit eni ponen
do p°mā similitudinē. Nā diffinitio. numerus q̄dē diuisi
bilis: q̄r eni τ in indiuisibilia: vbi Cōmē. exponens ait. i. Cō. io.
diffinitio assimilat̄ numero: q̄r diffinitio diuidit̄ in res i-
diuisibiles queādmodū numerus. S3 drn̄t in hoc: qm̄ il
lud qđ nō diuidit̄ in numeris est vnitas τ i diffōne est ge
nus τ dr̄ia. Deinde ponit. P. aliā silitudinē quā isti arguē
do inducunt. d. Et queādmodū nec a numero ablato ali-
quo aut addito ex qbꝰ numerus est nō adhuc idē nume-
rus ē: sed alter: q̄uis minimū auferat̄ aut addat̄. sic nec
diffō: nec q qd erat eē adhuc erit: aliq̄ ablato aut addito:
vbi ꝯto. i. queādmom q̄n alicui nuō addit̄ vnū aut ab eo T. τ ꝯte
diminuit̄ vnū trāsfert̄ i aliā nā3 nui. Silr̄ diffōnes com- io.

posite ex pmo genere ꝛ pluribus differentijs quando ab
eis diminuit aliq̄ dr̄ia transfert diffinitio ad diffonē al/
terius nāe. ꝛ silr qn̄ addit in eis aliq̄ dr̄ia. vbi grā. qm̄ cū
dixerimus in diffone aialis ꝙ est corp⁹ nutribile ꝛ sensi
bile si diminuerim⁹ vltimā dr̄iaꝫ remanebit diffō vege/
tabiliuꝫ. Et si addat alia dr̄ntia. s. rōnale fiet diffō hois: h
8. meta. Cōmē. ¶ Ex istis pꝫ ꝙ dcm̄. P. in nullo ē ad ppo^m istoꝝ:
T. cō. x. cū nō loqt nisi de diffōnib⁹ nō de formis ex aiaꝫ. in tm̄ tn̄
pōt adduci ad res ipsas: q̄rū sūt diffōnes: qm̄ sic ex addi/
tiōe vel diminutiōe diffō fit ppa aliarū ꝛ aliaruꝫ rerū: sic
res ipse qb⁹ diffōnes sūt ppe fcā pdcā additiōe vel dimi/
nutione. sūt alteri⁹ ꝛ alteri⁹ spēi vel nāe specifice. Silr ꝙ
res q̄ eēntialr icludūt aliqd ad qd explicādū p diffōnem
neCe est addere dr̄iaꝫ aliquā in diffone: quā nō oꝫ ponere
i diffinitione aliarū rerū que per ꝯn̄s tale qd eēntialr nō
icludūt eēntialr sūt alteri⁹ spēi ab illis: sꝫ illd vt pꝫ nō est
ad ppo^m: qm̄ additio q̄ ponit in for^a cū itendit nō est per
aliqd tale. cū id sit penitus eiusdē rōnis cū ea cui addit ꝛ
cū ea q̄ ꝯstituit ex vtraqꝫ. ¶ Itē esto ꝙ. P. loqret de eēn
tijs formaꝝ ex aiaꝫ adhuc nō loqret nisi de formis suba/
lib⁹: sic nō loqtur nisi de diffōnib⁹ subarū cōpositarū: ꝛ iō
nihil fac p eis illd dcm̄. P. ꝛ multū miror ꝙ in tali dicto
T. cō. x. tāti doctores suā fundauerūt opionē. ¶ Et si dicat ꝙ. P.
ibi subdit: ꝛ queādmodū nec nūerus hꝫ magl ꝛ min⁹ nec
q̄ fm spēm suba: sꝫ siqdē cū mā. vbi vult. ꝙ suba q̄ est for
ma nō suscipit magis ꝛ min⁹ nisi fm ꝙ est in mā. Nō pōt
autē hoc intelligi de suba fm ꝙ distinguit ab accn̄te: qm̄
talis nō ēt fm ꝙ est in mā suscipit magis ꝛ min⁹. accipit
ḡ subaꝫ p eēntia ꝛ est ei⁹ itentio ꝙ eēntia forme fꝫ se nō
suscipit magis ꝛ min⁹: sꝫ fm ꝙ est in mā: ꝛ h̄ est suscipere
magis ꝛ min⁹ fm eē. ¶ Rn̄deo ꝙ ēt ista silitudo attēdi
tur iter nūerū ꝛ diffōnē: aut ēt essentiā sube ꝯposite quaꝫ
explicat diffō vel ipsa for^a subalis q̄ pncipalior est ps ta/
lis eēntie. Diffō. n. nō dr̄ de aliq̄ fꝫ magl ꝛ de aliq̄ fm mi
nus. nec ipsa eēntia sube vel forma subalis sic ꝯposite ali
quā in se itensiuā hꝫ latitudinē aut maioritatē vel mino/
ritatē. Oꝫ si quā hꝫ latitudinē h̄ est latitudo extēsiua que
ē fm diuersas ptes q̄ntitatiuas. q̄ fm ipꝫ pncipalr ex mā
vel pp mām ꝯpetūt rei: ꝛ pp h̄ vnus hō nō est magis hō:
8. meta. q̄ꝫ alius: q̄uis posset eē aut sit maior. ¶ Et huic ꝯcordat
Cō. io. expō Cōmē. ibidē. Ait. n. deinde iducit 3^am silitudinē in/
ter diffōnes ꝛ nūeros ꝛ dixit. ꝛ queādmoduꝫ ꝛc. i. queād/
modū for^a nūeri. vbi grā. trinitas nō recipit magis ꝛ mi/
nus: eo ꝙ nō est trinitas magis q̄ꝫ alia trinitas: neqꝫ dua/
litas magis q̄ꝫ alia dualitas: ita forma subalis nō recipit
magis ꝛ min⁹. Non. n. est hō maioris hūanitatis: q̄ꝫ alius
hō fm formā: sꝫ si fuerit. s. maioris hūanitatis erit fm ꝙ
forma est in eo in mā. Et ꝯstat ꝙ talis maioritas q̄ est fꝫ
Ad 2^m ptes māe est tm̄ maioritas extēsiua. ¶ Ad rōnē 2^am cum
Egidij dr̄. ꝙ vnaq̄qꝫ res ppriā hꝫ certitudinē q̄ ꝯsistit in idiuisi
bili. dico ꝙ vel p certitudinē itellr diffō ꝛ ppa rō qditati
ua: sic Auic. aliqn̄ vr̄ h̄ vocabulo vti. ꝛ tūc quō non possit
sibi fieri additio: ꝛ q̄liter h̄ faciat ad ppo^m pꝫ ex pceden/
ti rn̄sione. vel per certitudinē itellr ipsamet eēn^a rei pci/
sa q̄ nō est nisi ipsa: ꝛ tūc cū dr̄ ꝙ ipsa ꝯsistit in idiuisibili
sensus pōt eē 2^x. vnus ꝙ ipsa sit in se simplex nō icludēs
ptes. ꝛ hic est falsus. hūanitas. n. est tantū hūanitas ꝛ eq/
nitas tm̄ eqnitas: ꝛ vtraqꝫ est ꝯposita ꝛ nō simp^r: ꝛ sic de
q̄libꝫ eēntia subarū ꝯpositarū. Alius sensus est ꝙ sibi nō
pōt addi aliqd qd sit ei⁹ itrinsece: ꝛ oē cui est aliqd itrin^m
qd nō est itrin^m sibi nō est ipsa. Itē nec aliqd nō icludens
oē qd ista icludit est ipsa: ꝛ hic sensus ver⁹ est. Sꝫ h̄ ꝯtin/
git dupl̄r: qm̄ vel istud additū seu plus iclusuꝫ est alteri⁹
rōnis ab eo cui addit: ꝛ illd cui addit hꝫ ppriā rōnē: ꝛ tūc
illud qd h̄ plus icludit est aliud fꝫ rōnē ꝛ spēm: vel illud
plus iclusuꝫ est eiusdē rōnis cū eo cui addit: ꝛ tunc inclu
dens vtrūqꝫ nō est aliud fm rōnē: sꝫ est aliud fꝫ numerū
vel sic totū est aliud a pte. ¶ Nunc ad ppo^m forme pexi/
stēti addit aliqd sile ꝛ eiusdē rōnis: ꝛ illud additū nō est
de essentia illi⁹ pexn̄tis cui addit: sꝫ de essentia forme to/
talis ex illis ꝯstitute: ꝛ iō ipsa que vltra preexn̄tē icludit
additaꝫ nō est illa preexn̄s. vn̄ ponat ꝙ nomē significās
pcise formā nunc exn̄tē. vbi grā. albedinē sor. sit a. acqrat
deide sor. plus de albedine: forma totalis resultās ex a. ꝛ
ea q̄ nunc acqsita est: nō est a. q̄uis icludat a. sic totū non
est ps: q̄uis icludat ptē. ¶ Itē si per remissionē: sor. per/
dat aliqd de forma a. forma remanēs nō est a. his nō ob/
stātib⁹: nō est alteri⁹ spēi: q̄ꝫ ei⁹ cui⁹ fuit a. ꝛ eodē mō for^a
icludēs plusq̄ꝫ a. nō est alteri⁹ spēi q̄ꝫ a. Silr dōm de dua/
bus albedinib⁹ totalr se excludentib⁹: sic albedo sor. ꝛ al
bedo pla. Naꝫ esto ꝙ vna harū plures gradus eiusdē ra/
tionis icludat: q̄ꝫ reliq̄ adhuc nō est alteri⁹ rōnis ab ea: sꝫ
tantū dr̄n̄s fm numerū. secus aūt esset si illud plus inclu
sum esset alteri⁹ rōnis ꝛ totū icludens illa diuersa esset p
se vnū. ¶ Ad aliā per quā pbat ꝙ eadē forma in se non Ad 3^m
aucta vel diminuta pōt dare magis ꝛ min⁹ eē tale: qꝛ sic
vtus ad agere ꝛc. Dico p̄ ꝙ si rō valeret eodē^o pbaret ꝙ
eadē forma fm se totā posset dare esse diuersis subtis ēt
situ distātib⁹ ꝛ vno tpe vni ꝛ alio tpe alteri: cui p̄ non da/
bat esse. Nā per eandē virtutē pōt agēs sil agere in diuer
sa suba: sic sol sil per eandē vtutē illuminat aquā ꝛ aereꝫ.
Et silr pōt agere pus in vnū: ꝛ postea in aliud: sic nūc illu/
minat supra terrā ꝛ postea sub terra seu in alio hemispio
huic nr̄o oppo^to: itaqꝫ ne^c silitudinē illā. Naꝫ agere vt su/
mit in arg^to est aliqd distictū a vtute ꝛ elicitū ab ipsa. eē
aūt nō est aliqd distinctū ab essentia ꝛ cātū ab ea ꝙ si nō
sumat sic esse: sꝫ p esse denoiato vt sit sensus sic ideꝫ per
eādeꝫ vtutē pōt magis ꝛ min⁹ agere sic per eādē essentiā
pōt magis ꝛ min⁹ esse tale. Adhuc nego similitudinē si su
mat vlr. Et qꝛ nō pbat: non opꝫ vlterius rn̄dere.

Quantuꝫ ad 2^m ar^m est vna opinio: q̄ dicit ꝙ inten 2^a ar^li.
sio forme fit per acqsitionē noue forme
pfectioris q̄ꝫ pcedens: cuꝫ qua nō remanet pcedens: sꝫ sil Gotho/
adueniente noua pfectiōe corrūpit pcedēs: ita ꝙ in sub/ phred⁹
iecto nunq̄ꝫ sūt sil tales due forme: q̄rū vna fuerit pus in ꝛ Bur^a i
subo: q̄ꝫ altera. Insup sic opinātes ꝯcedunt: ꝙ ꝯtingit ali suo d it^e
quā intensionē esse ꝯtinuā: qd vtiqꝫ verū est: vt supra p/
bat. ¶ Ex his aūt vlteri⁹ seqtur ꝙ q̄libꝫ forma que acq/
rit duꝫ durat itensio: fit tm̄ per vnū instās: alioqn si esset
per tēpus: cū in tpe illo quo esset: fit adhuc itensio: ꝛ acq/
rat semp aliq̄ pars forme iam preueniens ꝛ sequēs: imo
multe sequētes essent sil in subo. ¶ Iteꝫ sequeret ꝙ q̄li/
bet talis forma acquireret indiui^r ꝛ in instāti alioqn ac/
quireret pars ante partē: ꝛ oēs ille ptes sil essent in illo i/
stanti in quo ponit eē forma: vn̄ de q̄libet forma pōt q̄ri:
an sit acquisita in instāti: ꝛ si sic habet qd dr̄. Si nō. ḡ ali
qua pars ei⁹ fuit acqsita pus ꝛ aliq̄ posterius: ꝛ tn̄ tunc h̄
ꝛ illa sunt: ꝛ hec duo tanq̄ꝫ ad opinionē ꝯn̄a ipsi opinātes
concedunt. ¶ Hec opinio non soluꝫ falsa est: sed etiā im ꝯ Goth.
possibilis: vt mihi apparet. Et p̄^o qdē: quoniā ipsi ponūt ꝛ Bur^m
aliquā rē esse per vnū instans tm̄ sic ꝙ imediate pus ei⁹ vbi. s̄.
nihil fuit: ꝛ imediate post nihil eius erit. Quod lꝫ per di/
uinā potentiā sit possibile: nō tn̄ nāliter vt videt: sicut in
scda q̄ōne huius distinctionis. arti^o. 2°. ostensuꝫ est. nec du
biuꝫ est: hoc esse ꝯtra intentionē. P. 8. phyc. ꝛ Cōmen. vn/ T. ꝛ ꝯ^to
de. P. ait. incōueniēs videbit si factū mox: necesse est cor 63.
rumpi: ꝛ nullo tēpore pmanere. Et Cōmen. oē ingt gnān Cō. 63.
dū hꝫ eē in actu: ꝛ oē exn̄s in actu ē in tpe determiato. alias
nā ageret ociose. vn̄ voluit expsse ꝙ ipossibile ē corruptio
nē alicui⁹ rei seq sine me^o gn̄ōnē eiusdē. Et p h̄ tanq̄ꝫ per

p̄m̄ .pbāt ipo̅le eē duos mot⁹ ɔ̄rios succedere sibi in eo/
dē mobili sine gete media: ita q̄ tā ō̄ accn̄tib⁹: q̄̄ de sub/
2m stātys loquiꝰ. ¶ P. ista opio cogiꝰ ponere q̄ subm ali/
qd a forma demrata quā in actu h3: erit trāsmutatū ⁊ nū
6. phyc. q̄̄ trāsmutabiꝰ ab illa: qd est ēt ɔ̄. P. ⁊ nō appet nālr po̅le
T. c. 32. vt. s. dicebaꝰ. Cz aūt ad h̄ cogaꝰ .pbo: qz si ɔcedaꝰ opp̄m
⁊ 40. seqtur q̄ in q̄lib3 itensiōe ɔtinua erit dare p̄m itensuz eē:
qd est ipo̅le. ɔ̄ñaz declaro. sumo. n. aliquā ptē aeri remis/
se lucidā: ⁊ sit pars illa aeris a. ⁊ lumē quo formal̄r est lu/
cida sit b. ⁊ ponaꝰ q̄ b. lumē cāeꝰ a cādela distāte. deīde
ponaꝰ q̄ a. per ɔtinuā appropinquationē cādele fiat ma
gis lucidū: tūc arguo sic: in aliq̄ instāti a. subm est p̄ muta
tū a lumine b. ḡ in aliq̄ instāti est p̄ mutatū ad lumen ma
ius: q̄̄ b. ⁊ per ɔ̄ñs in aliq̄ instāti est p̄ factū magl lucidū.
2ª ɔ̄ña p3: ⁊ silr p̄ᵃ: qm̄ ɔstat q̄ in q̄cūq̄ instanti a. mutatū
est p̄ a b. est ēt mutatū ad lumē mai⁹ b. aliogn tūc careret
oī lumine. Si aūt in illo istanti quo est mutatū a b. ē mu
tatū ad mai⁹ lumē q̄̄ p̄: ⁊ nō p̄us fuit mutatū ad mai⁹ lu/
men lumine b. q̄̄ mutareꝰ a b. alias sil' habuisset lumē b.
⁊ aliud lumē mai⁹ (qd ipsi negāt) seqtur q̄ in istāti dato
fit p̄ mutatū ad mai⁹ lumen q̄̄ est lumē b. Nūc .pbo añs.
qz aut a. mutaꝰ a lumine b. in tp̄e seu successiue: aut in in/
stanti. p̄m nō pōt dici: qm̄ qz dum mutaꝰ a b. mutaꝰ ēt ad
lumē mai⁹ qn̄ esset mutatū ab vna pte ipsi⁹ b. eēt mutatū
ad aliō lumē: ⁊ qz adhuc erit aliq̄ ps ipsi⁹ b. seqtur q̄ non
tota for² p̄cedēs corrūpeꝰ noua adueniente: vt dicunt.
Relinqtur ḡ q̄ in istāti muteꝰ subm a lumine b. ⁊ sic ha
beꝰ .ppo̅m. Nā illud instās est p̄m in quo a. mutatū est a lu
mine b. ⁊ sic p3 p̄ncipalis ɔ̄ña. Cz āt ɔ̄ñs sit ipo̅le p3: qm̄
ex ipso seqtur q̄ sit dare p̄m mutatū eē in quo cādela mu
tata est: ⁊ p̄m spacy ab ipsa in illo ɔtinuo motu acq̄sitū: qd
est ipo̅le: ⁊ ɔ̄ña hec ac ipossibilitas ɔ̄ñtis p3 supra in alle/
3m gata. q. arti⁹ 4°. ¶ 3° absolᵉ arguo ɔ̄ opi. ⁊ supponaꝰ q̄ sor.
p̄us calidus icepit hodie calefieri: ⁊ sit itensio caloris in
eo ɔtinua ⁊ nō cesset an̄ finē hui⁹ diei: ⁊ sumo gradū calo
ris quē in h̄ instāti p̄ñte h3 ⁊ nūc p̄ acq̄siuit: ⁊ sit iste gra/
dus. a. tūc sic. a. gradus est nunc p̄ genitus. ḡ aliqs gradus
caloris in sor. est nūc p̄ corrupt⁹. ɔ̄ña p3: tū qz ipsi dicūt q̄
adueniente forma noua corrūpiꝰ p̄cedens. ḡ sil' hec adue
nit ⁊ aliq̄ p̄or corrūpiꝰ. tū qz si a. gradus nūc est p̄ genit⁹.
ḡ sor. est nunc p̄ mutatus ad a. gradu3. Et vltra. ḡ ex aliq̄
ip̄fectiori gradu caloris est nunc p̄ sor. mutatus ad a. gra
dū. ⁊ h̄ seqtur s̄m ipsos: qui volunt q̄ termin⁹ a quo intē
sionis sit for² remissa ⁊ nō solū p̄uatio forme p̄fectioris.
sil' aūt subm mutatū est p̄ a termino a quo ⁊ ad terminuz
ad quē. seqꝰ ḡ q̄ ex aliq̄ ip̄fectiori gradu caloris sor. nūc
est p̄ mutat⁹. ḡ aliqs gradus caloris nūc p̄ corrupt⁹ est in
sor. Et p3 hec vlt² ɔ̄ña p̄ eos: q̄ dicūt q̄ termini mot⁹ sunt
incōpo̅les: ⁊ sic p3 p̄ncipalis ɔ̄ña. s. hec. a. gradus est nunc
p̄ genitus. ḡ aliqs gradus est nūc p̄ corrupt⁹. ⁊ si h̄ ɔ̄ñs est
ver. ḡ aliq̄ ei⁹ singularis est v̄a. sit ḡ hec singularis v̄a. b.
gradus est nunc p̄ corrupt⁹: s3 s̄m istos b. gradus fuit acq
situs in instāti: ⁊ ɔstat q̄ nō in h̄ instāti p̄ñte. ḡ in aliq̄ po
re: aut ḡ iter instās in quo fuit genit⁹ gradus b. ⁊ h̄ instās
fuit tp̄s: ⁊ p̄ ɔ̄ñs b. durauit p̄ tp̄s. ⁊ vlteri⁹ . cū itensio sit cō
tinua ⁊ in illo tp̄e post b. fuerūt multi gradus caloris acq
siti. seqtur q̄ gradus b. remāsit cū seq̄ntib⁹ qd negant:
aut nullū tp̄s est me̅m inter istās quo genit⁹ est gradus b.
T. cō. 2. ⁊ h̄ istās: ⁊ sic duo istātia imediate in tp̄e: qd est ipo̅le: vt
57. p3. 6. phy. ¶ 4° seqtur q̄ mot⁹ itēsionis ⁊ ɔtinuus ɔpo/
4m naꝰ ex solis mutatis eē seu mutationib⁹ subitis ⁊ momē
T. cō. 2. taneis: ⁊ tp̄s ex instātib⁹: ɔ̄ñs est ipo̅le. 6. phyc. ɔ̄ña .pbaꝰ:
57. 58. qm̄ si mā s̄m quā est mot⁹ est ɔposita p̄cise ex his ad q̄rū
59. ⁊ 88. nullū p̄us mobile moueꝰ q̄̄ est mutatū: ⁊ quo⁊ qdl3 subi
to ⁊ indiui⁹ acq̄riꝰ: tot⁹ mot⁹ ille est cōpositus ex mutatis

esse p̄cise ⁊ tp̄s illū mēsurās ex instātib⁹ p̄cise. vtendo t̄n
hoc cōi mō loquēdi s̄m verū intellm̄: q̄ d̄r hēri de muta/
tis eē ⁊ de motu ⁊ de tp̄e. assumpta ɔditionalis p3: qm̄ vt
d̄r ⁊ .pbaꝰ. 6. phy. nece est easdē diuisiōes esse tp̄is ⁊ mo/ T. c. 37.
tus ⁊ ipsi⁹ moueri ⁊ qd moueꝰ ⁊ in quo mot⁹ est. per illud ⁊ 17.
āt in quo mot⁹ est intelligit rē s̄m quā est motus: vt ma/
gnitudo q̄litas ⁊ hō. Et isra. statī3 dic. q̄ vno ho⁊ diuiso: T. c. 38.
oīa diuideꝰ ⁊ in ipso finita eē aut ifinita silr se habebit ⁊ 39.
de oīb⁹. i. ide3 iudiciū est de oibus q̄tu3 ad h̄ q̄ diuidan
tur in ifinitū vel finite tantū. Nā si vnu3 est diuisibile in
ifinitū: ⁊ qdlib3 est in ifinitū diuisibile: ⁊ si vnū est diuisi
bile ad idiuisibilia: ⁊ qdlib3: ⁊ illud ibidē .pbaꝰ p̄ Cōmē. Cō. 37.
ibidē. ¶ Cōfirmaꝰ: qz si magnitudo sup quā ē mot⁹ trās/
latiōis esset ɔposita ex idiuisibilib⁹: mot⁹ sup ipsa3 fact⁹
esset ɔpositus ex mutatis esse p̄cise: ⁊ tp̄s mensurās ipm
eēt ex istātib⁹ p̄cise ɔpositū: hoc p3 expsse eodē li° in 1° ca. T. c. 4.
Eiusdē aūt rōnis est ⁊ magnitudinē ⁊ tp̄s ⁊ motū ex indi
uisibilib⁹ ɔponi. ḡ ⁊ eadē rōne per easdē demrationes: si
mā mot⁹ est ex idiuisibilib⁹ ⁊ mot⁹ fact⁹ s3 illā est ex mu
tatis esse: ⁊ tp̄s in quo fit ex instātib⁹ est ɔpositū: s3 cōstat
s̄m dcā isto⁊ q̄ tota latitudo forme: s̄m quā est intensio
ɔtinua: ē ɔposita p̄cise ex gradib⁹ idiuisibilib⁹: ad quo⁊
nullū p̄us moueꝰ subm q̄̄ sit mutatū: aliogn nō esset idi/
uisibilis: q̄b⁹ etiā s3 istos sit in istāti ⁊ subito. ḡ ⁊c̄. p3 etiā
ɔ̄ña per Cōmē. 8. phy. vbi .pbat motū augmēti nō esse cō Cō. 23.
tinuū. dicit. n. ⁊ cā in hoc est: qz minima partiū magnitu/
dinis est determiata in itellectu: ⁊ q̄lib3 carū sit in instā
ti: cū sit idiuisibilis in factiōe. vn̄ nece est q̄ iste ptes nō
ɔtinueꝰ in motu: nisi ɔtinuareꝰ instātia adinuicē: nec
est dubiū ei⁹ ɔ̄ña3 esse neciā: ⁊ si vex eēt q̄ supponit. v3.
q̄ q̄lib3 pars sit idiuisibilis in factiōe ⁊ fiat in instāti: sic
isti ɔcedūt in .pposito de istis gradib⁹: si mot⁹ augmenti
eēt ɔtinu⁹ tp̄s mēsurās ipm ɔponereꝰ ex instātib⁹: ⁊ cōti
nuareꝰ istātia adinuicē: vt d. Cōmen. ¶ Ad hāc rōne3 rn̄o h.
posset dari 1ª rn̄sio ex dictis vni⁹ opinātiū ɔ̄nes ɔ̄ iproba
tur. ¶ Pria est q̄ mot⁹ itensiōis est 2ᵉ. vn⁹ de gn̄e passio/
nis: ⁊ h̄ est ɔtinu⁹ ⁊ mensuraꝰ tp̄e: nec ɔponiꝰ ex mutatis
esse: nec tp̄s ipm mensurās cōponiꝰ ex istātib⁹. Ali⁹ q̄ est
de gn̄e ipsi⁹ forme s̄m quā est itensio ipsi⁹ albedis vel ni
gredinis: ⁊ iste nec est ɔtinu⁹ nec mēsuraꝰ tp̄e: s3 est idiui
sibilis ⁊ istātane⁹. ¶ 2ª rn̄sio pōt esse: q̄ l3 gl3 gradus s3
se latitudis for² q̄ acq̄riꝰ successiue sit idiuisibilis ⁊ acq/
raꝰ in istāti: nec subm moueaꝰ ad ipm p̄usq̄ sit mutatu3
ad illū: ipsa t̄n latitudo specifica for² diuisibilis est: ⁊ acq̄ri
tur successiue: ⁊ est diuisibilis in semp diuisibilia: p̄ eo q̄ ipsa
ɔtinet ifinitos tales idiuisibiles gradus: ⁊ silr q̄l3 ps ei⁹
p̄les gradus ɔtinens ɔtinet ifinitos s3 minores. ¶ Pria ɔ̄ rn̄3 h.
rn̄sio nihil val3: qm̄ supposita illa distōne ō̄ motu: q̄ t̄n fi/
ctio est: ponaꝰ q̄ aliqd remisse lucidu3: motu ɔtinuo fiat
max² vel multo magl lucidū: vt ipsi ɔcedūt eē po̅le: tunc
q̄ro de motu de gn̄e termini ad quē q̄ est h̄: quō itellr eē
istātane⁹: aut. n. d̄r istātane⁹: qz tot⁹ fit in vno istāti: ⁊ seqꝰ
p̄ q̄ oēs gradus q̄ sūt iter remisse lucidū ⁊ multū itēse lu/
cidū: sūt sil' in subo illo lucido qd ipsi negāt: ⁊ 2° seᵉ q̄ mo
tus de gn̄e passiōis erit p̄ tp̄s sine motu de gn̄e termi ad
quē: ⁊ p̄ ɔ̄ñs mobile moueꝰ: ⁊ nihil acq̄rit de termino ad
quē moueꝰ: ⁊ ad nihil mouebiꝰ: qd est ipo̅le: aut d̄r istāta
ne⁹: qz q̄lib3 gradus fit in istāti: ⁊ tūc stat rō. Nā ille mo/
tus adequat motu3 de gn̄e passiōis sibi corrn̄dentē: sic q̄
tot⁹ p̄ficiꝰ cū toto: ⁊ medietas vni⁹ cū medietate alteri⁹:
⁊ sic de alys diuisiōib⁹. Si ḡ tot⁹ ille mot⁹ de gn̄e termi ad
quē ɔponiꝰ ex suis idiuisibilib⁹ ⁊ mutatis esse de gn̄e ter
mini ad que3. ḡ ⁊ motus de genere passionis: etiā cōponi
tur ex suis idiuisibilibus ⁊ mutatis eē de gn̄e passionis:
⁊ vltra p̄ ɔ̄ñs tp̄s ip3 mēsurās ɔponiꝰ ex instātib⁹. ¶ Cō

firmaẽ hoc qm̃ ipoſſe eſt aliquã latitudinẽ ex idiuiſibili/
bus p̃ciſe ↄpoſitã adequare aliquã aliã latitudinẽ q̃ꝫtuꝫ
ad totalitatẽ ⁊ diſibilitatẽ: ſic ꝙ cuilꝫ pti vni⁹ corrñdeat
tãta ps alteri⁹: ⁊ eꝯ: niſi vtraqꝫ ſit ex idiuiſibilib⁹ cõſtitu/
ta: aliogn poſſet ẽt dici ꝙ mot⁹ de gñe paſſiõis eſt cõpoſi
tus ex mutatis eẽ: ⁊ tñ tp̃s mẽſurãs ipꝫ adeq̃te nõ eẽt cõ/
poſitũ ex iſtãtib⁹: qð nec iſti dicerẽt: nec aliqs q õmratio/
T.c.88. nes. 6. phy. attẽderet. ❡ 2ª q̃ꝫ rñſio nõ valꝫ. p̊ qdẽ: qꝛ pa/
⁊ alibi ri rõne poſſet dici ꝙ magnitudo eẽt ↄpoſita p̃ciſe ex idi/
uiſibilib⁹ ĩfinitis tñ: ⁊ nihilominꝰ mot⁹ ↄtinue fact⁹ ſup
eã nõ eẽt ↄpoſit⁹ ex mutatis eẽ. 2°. qꝛ ſi ſm nullũ gradũ
illi⁹ eſt mot⁹: ſꝫ p̃ciſe mutatũ eẽ: ⁊ ipſa p̃ciſe ex talib⁹ gra
dib⁹ ↄſtituiẽ: ⁊ per talia mutata eẽ idiuiſibilia tota acqri
tur: ſeqtur ꝙ nec ẽt ad ipaꝫ totã latitudinẽ ſit mot⁹: ſꝫ ad
totã ipaꝫ mobile ſit motũ: ⁊ nõ p̊us mouebaẽ ad ipſã: aut
ſi mouebaẽ ille mot⁹ ↄponebaẽ p̃ciᵉ ex momẽtis vel mu
tatis eſſe: vt arguit. P. de magnitudie ſi cõponaẽ ex idiui
ſibilib⁹: ⁊ tꝫ ꝑbatio ei⁹ ibi ⁊ h: ex h ꝙ poniẽ totã latitudi
nẽ acqri p ſoᵃ mutata eẽ ⁊ per talia idiuiſibilia p̃ciſe eua/
cuari: nec refert an fuit finita vel ĩfinita: qꝛ ſi finita mot⁹
erit ↄpoſit⁹ ex finitis mutatis eſſe: ⁊ ſi ĩfinita ex ĩfinitis:
T.c.88. quoꝝ vtrũqꝫ ipoſſe eſt: vt pꝫ. 6. phy. ⁊ declabiẽ in 2°. 3°. in
remiſſiõe ps forme apte tolliẽ. ğ in itẽſiõe ps parti addi/
tur: ↄña pꝫ: qꝛ mõ ↄ̃rio bñt fieri mot⁹ p̃dicti: ⁊ ipſaꝫ ẽt cõ/
cedit opio. Añs ꝑbo: ſi. n. aliqð calm̃ remittit frm̃: aut cũ
eſt factũ min⁹ frigidũ hꝫ aliquã ptẽ friditatis quã habe/
bat añq̃ꝫ iciperet remitti: ⁊ habeẽ ꝑpoᵐ: aut nõ: ſꝫ frigidi/
tas quã actu hꝫ eſt nouiter in ipſo acqſita ⁊ cãta: ſꝫ h ẽ i/
cõueniẽs: tũ qꝛ nõ appet a quo ſit cãta niſi a calo remittẽ
te: ⁊ ſic cũ nulla alia forma adhuc ſit in ipo cãta: ſeqtur ꝙ
calm̃ per ſe cãt frigiditatẽ: qð eſt icõueniẽs: tũ qꝛ cũ calꝫ
ſit per ſe inductiuũ caloris: nec nãl'r ob alið remittat fri/
gidũ niſi vt corrũpat: ⁊ eo corrupto cãet calorẽ. ſi p°. corru
piſſet aliqñ ſuã friditatẽ: mox induxiſſet calorẽ: ⁊ nõ aliã
ↄ ſuam frigiditatẽ: aliogn nãl'r ſupflue ageret ⁊ ocioſe. ❡ Cõtra
opi. ↄñe iſtã plurima fuũt argᵗᵃ ex qb⁹ meliora referã: p q̃ruꝫ
p̊ᵐ ſolones poterit ad cetera rñderi. ❡ Prio qdẽ arguiẽ ꝙ
Egidi⁹. forma itẽſa nõ eẽt vna per ſe: qm̃ nunq̃ꝫ ex aliqb⁹ fit vnũ:
vbi. š. niſi vnũ ſit in poᵃ ad alterũ. Si. n. vtrũqꝫ ſit in actu: nõ fit
T.c.49 ex eis vnũ in actu: vt pꝫ. 7. meta. Sil'r nec ſi vtrũqꝫ ſit in
poᵃ: qꝛ tũc neutrũ ordinaẽ ad alteꝝ: ſꝫ forma p̃cedẽs non
2ᵐ eſt in poᵃ ad ſeq̃ntẽ cũ forme nõ ſit forma. ğ ⁊c̃. ❡ 2°. idẽ
Aureol⁹ ꝑbaẽ: qm̃ ſi forma p̃cedẽs cũ adueniẽte facit vnũ: aut ſe
totis fuũt vnũ aut aliquo ſui: nõ ſe totis: qꝛ tunc neutro al
tera corrũpereẽ. nõ. n. poſſe eſt vnã realitatẽ in alterã rea
litatẽ p totalẽ ⁊ oĩmodã idẽtitatẽ trãſire ſua ꝑpa realita
te manẽte: ſꝫ nec p̃cedẽs nec ſubſequẽs corrũpiẽ: cũ p re/
miſſionẽ poſſit auferri: qð per intenſionẽ fuit additũ for
me p̊ori. nõ faciũt ğ vnũ per oĩmodã idẽtitatẽ ſiue ſe to/
tis: nec põt dici ꝙ vniãẽ aliqb⁹ ſui: ſic due aq̃ vniuntur
ſuis vltimis: qm̃ tũc forma intẽſa eẽt qðdã q̃ꝫtuꝫ ↄtinuũ
hñs ptes ſitu diſtinctas ⁊ mai⁹ q̃ꝫ forᵃ remiſſa: qð eſt ſlm.
3ᵐ ❡ 3°. aut ille ptes facerẽt vnuꝫ vnitate ſimplicitatis: ⁊ h
nõ põt eẽ: qꝛ tũc trãſirẽt in oĩmodã identitatẽ: ⁊ ꝑpas en
titates amitterent: aut vnitate ↄpõnis ſic mã ⁊ forma: et
hoc nõ: cũ ſint eiuſdẽ rõnis: aut vnitate ↄtinuitatis: ⁊ hoc
etiã nõ: cũ ↄtinuũ ſit q̃ꝫtuꝫ ⁊ mai⁹ q̃lꝫ ei⁹ pte: aut vnita/
te hõgeneitatis: qð etiã nõ põt dici: qꝛ hõgenea nõ vniun
tur niſi per ↄtinuationẽ vt aq̃ aq̃. vñ aĩa aĩe non vniẽ: q̃ꝫ/
uis hõgenee ſint: aut vnitate alicui⁹ etiaꝫ aggregatiõis: ⁊
h eſt horribilius: qꝛ tũc eẽt alicui⁹ ĩfinite multitudinis:
⁊ rerũ inumerabiliũ. ❡ 4°. tũc forma intẽſa: imo etiã q̃li/
4ᵐ bet remiſſa eẽt ſeipſa diuiſibilis ⁊ hñs ptes: ⁊ per ↄñs ſe
ipſa eẽt q̃ꝫta vel q̃ꝫtitas: qð eſt ↄtra dogmata phyca. Et 2ª
ↄña pꝫ. pª vº ꝑbaẽ: qꝛ ꝙ ipſa hẽat ptes pꝫ per opiõnẽ con
tra quã arguit: ſꝫ ꝙ ſeipſa ꝑbaẽ: qm̃ aliogn hẽret ptes p̃ci
ſe per ſubm̃: ⁊ per ↄñs ſitu diſtãtes: he aũt ptes intẽſiona
les ſunt in eodẽ ſubo p°: ipſa ğ ſeipſa eſt diuiſibilis ⁊ hñs
ptes. ❡ 5°. aly ſic. ſeq̃reẽ ꝙ eſſet aliq̃ forma ĩfinita itenſi/ 5ᵐ
ue. ↄñs eſt ipoſſe: ↄña declaẽ. Naꝫ ponaẽ ꝙ aliqð corp⁹ lu Burle⁹
minoſuꝫ cauſet lumẽ in aliquo ſuſceptiuo lumis in inſtã vbi. š.
ti a. ⁊ ↄtinue poſt a. moueaẽ v̓ſus illud ſuſceptiuuꝫ lumis:
certũ eſt ꝙ h poſito lumẽ ↄtinue augmẽtaẽ in illo per ac/
quiſitionẽ noui lumis. Cũ ğ in q̊lꝫ inſtãti tp̃is mẽſurã/
tis motũ ↄtinuũ appropinq̃tiõis corpis lumioſi cãet illð
corp⁹ lumioſuꝫ tñ lumẽ q̃ꝫtuꝫ cãuit in inſtãti a. ⁊ inſtan/
tia ſint infinita in tp̃e illo: ſeqtur ꝙ ſi oĩa talia lumina re/
maneãt ſil: ꝙ in fine erũt in illo ſuſceptiuo ĩfinita lumia
partialia eq̃lia: ⁊ p ↄñs lumẽ totale erit in ĩfiᵐ itẽſiue: ꝙ
ãt illð lumioſuꝫ in q̊lꝫ inſtãti cãet tãtuꝫ lumẽ q̃ꝫtũ cãuit
in iſtãti a. ꝑbaẽ: qꝛ q̃ꝫto agẽs eſt ꝑpinqui⁹ paſſo eq̃l'r diſ/
poſito: tãto effcm̃ pfectiorẽ ꝑducit: agẽs aũt illud in q̊li/
bet inſtãti dicti tp̃is eſt ꝑpinqui⁹ paſſo: ⁊ illð eſt eq̃ diſpo
ſitũ: qm̃ vnũ lumẽ nõ idiſponit ad aliud. ğ in q̊lꝫ poſte
riore inſtãti: mai⁹ vel ſaltẽ eq̃le lumẽ cãt lumẽ: qð cãuit
in inſtãti a. ⁊ ſi mai⁹: ẽt habeẽ ꝑpoᵐ: tũ qꝛ in q̊lꝫ alio in/
ſtãti: vel cãt eq̃le lumẽ vel mai⁹ vel min⁹. Si eq̃le habeẽ
intẽtũ. Si mai⁹ ↄcediẽ ꝑpoᵐ: qꝛ mai⁹ icludit eq̃le. Si vº
min⁹ tũc ſigneẽ inſtãs vnũ in tp̃e illo: ⁊ ſit. d. ğ in d. cãtur
min⁹ lumẽ q̃ꝫ in aliq̃ p̊ore. Et per ↄñs in q̊lꝫ inſtãti p̊o/
re cãbaẽ mai⁹ lumẽ: q̃ꝫ eſt lumẽ cãtuꝫ in d. ğ ⁊ eq̃le: ⁊ cuꝫ
poſt a. ⁊ ante d. ſint iſtãtia ĩfinita. ğ in illo ſuſceptiuo ſm
opinionẽ: erũt lumia eq̃lia ĩfinita: oẽ aũt lumẽ ↄpoᵐ ex ĩ/
finitis luminib⁹ eq̃lib⁹ eſt ĩfinitũ intẽſiue. ❡ 6°. oĩs forᵃ 6ᵐ
q̃ intẽdiẽ per additionẽ ptis ad partẽ eſt intẽſior ſua pte:
ſꝫ nulla forma eſt itenſior ſua pte. ğ nulla ſic itẽdiẽ. Et lo
quiẽ de ptib⁹ formalib⁹ ſeu intẽſiuis: maior pꝫ. minor ꝑ/
baẽ. Si. n. deẽ oppᵐ ſumaẽ calor itẽſiſſimus: ⁊ ſit a. ⁊ ſint
due medietates ei⁹ b. ⁊ c. Si a. eſt itenſior q̃ꝫ b. ğ ⁊ b. eſt ĩ/
tenſior q̃ꝫ ſua medietas: ⁊ ſic vltra diuidẽdo q̊uſqꝫ deue/
niaẽ ad calorẽ remiſſiſſimũ: ⁊ cũ oẽs hẽ ptes ſint in eodẽ
ſubo p̊: ſeqtur ꝙ in eodẽ ſubo p° erũt ſil' calor itẽſiſſimus
⁊ calor remiſſiſſim⁹: h aũt ẽ ipoſſe: tũ qꝛ calor itẽſiſſimus
⁊ calor remiſſiſſim⁹ ſi ponanẽ i diuerſis ſubt'l ꝑpiqs agũt
⁊ patiunẽ abinuicẽ. Nã itẽſus expellit gradũ remiſſuꝫ. ğ
nõ ſũt ↄpoſſia in eodẽ ſubo: tuꝫ qꝛ calor remiſſus aliq̃ mõ
ↄ̃riaẽ itenſo. ğ nõ põt eẽ cũ eo: h rõ: vt dicũt: euidẽtior ẽ ſi
fiat de raritate itenſiſſima: ſil'. n. erũt in eodẽ ſubo adeq̃/
te raritas maxª ⁊ raritas valde remiſſa: ⁊ p ↄñs ptes i me
dietate ſubti iacebũt mag'l ꝑpiq̃ ⁊ min⁹ ꝑpiq̃ ⁊ mag'l rẽo/
te ⁊ min⁹ rẽote ſil': qð ẽ ipoſſe. ❡ 7°. ſic. nulla forᵃ remittiẽ 7ᵐ
per diminutionẽ ptis a pte. ğ nõ itẽdiẽ p additionẽ ptis
ad ptẽ: ↄña pꝫ: qꝛ itenſio ⁊ remiſſio ſũt ↄ̃ria ⁊ hñt fieri mo
dis ↄ̃rÿs. Añs ꝑbaẽ: qꝛ q̃lꝫ medietas forme ſꝫ itẽſionẽ ẽ
eq̃ ꝑxima agẽti remittẽti eã: ⁊ eſt eq̃lis alteri in v̓tute re
ſiſtitiua: ⁊ vl'r nulla eſt rõ pp quã vna potius corrũpaẽ q̃ꝫ
alia: ⁊ ſic vel vtraqꝫ ſil' corrũpeẽ vel neutra corrumpeẽ: ⁊
eodẽ⁹ dõm eſt de medietatib⁹ medietatũ: ⁊ ſic de oĩbus.
Si aũt vtraqꝫ ſil' corrũpeẽ: nõ igiẽ p ablationẽ ptis a par
te. ❡ Forte diceret ad rõnẽ ꝙ iter medietates forᵉ eiuſ/ Rñſo
dẽ eſt ordo ſꝫ nãm̃: pp quã nãl'r vna corruptibilis eſt añ
alterã. ❡ Cõtra. qm̃ ille medietates nullũ hñt maiorẽ or ↄ
dinẽ in eodẽ ſubo: q̃ꝫ ſi eẽnt i diuerſis ſubtis: h pꝫ: qꝛ ipſe
ad ſubm̃ vniformiter ſe hñt. Nã eq̃l'r ⁊ vniformiter ipm̃
pficiũt: ⁊ ẽt eq̃l'r extẽdunẽ i ſubo. Si aũt ille due medie/
tates eẽnt i diuerſis ſubis medys exñtib⁹ eq̃l'r diſpoſitis
⁊ oĩb⁹ alys ↄditiõib⁹ pib⁹: ↄſtat ꝙ illð agẽs i eaðmẽſura
adeq̃ta corrũpet vtrãqꝫ: qꝛ eq̃l'r ageret i eaꝫ ſubta. ❡ Cõ p̊
ſir'r rõ: qm̃ actio ẽ rõne ↄ̃rietat'l: ⁊ agẽs vtriqꝫ medieᵗᵃ eq̃l'r
ↄtrariaẽ. ğ in vtrãqꝫ eq̃liter ⁊ ſiml' aget. ❡ Scðo qꝛ ſi ſu 2

manẽ due q̄litates cõsiles oino q̄titum ad gradus ⁊ cete/
ra: inter q̄s nullus sit ordo nãlis: ⁊ ponant in eodẽ subo
adequato: sic q̄ ex eis fiat vna totalis sic posse est fm opi
3 nionẽ: ⁊ stat rõ. ¶ 3°. si vna medietas corrũpit añ alterã:
q̄rat vtrũ in tpe quo vna. vbi gr̃a. a. corrũpit: remittat al
tera: ⁊ sit illa b. si dicat q̄ nõ: sz medietas b. remanet ite/
gra: seqtur q̄ agẽs nãle stet p tps approximatũ passo dis/
posito ad patiẽdũ in oi dispõne necc̃ia ad agendũ: ⁊ absq̄
T.c. 51. vllo ipedimẽto: nec tñ agit: qd est flm: vt pz p de gen. ⁊ 9.
T.c. 10. meta. Si aũt in tpe illo remittit medietatẽ q̄ est b. g̃ ali/
qua ps ei⁹ auferẽ: ⁊ de residua q̄rat vtz remittat an nõ:
⁊ tandẽ opz ocedere vel q̄ aliq̄ ps nõ remittat: qd est in/
cõueniẽs: vt pbatũ est: vel q̄ q̄lz ps illi⁹ forme sil corrũ/
pat: ⁊ p ɔñs nõ remittit forma p diminutionẽ ptis a pte.
8m ¶ 8°. ad pñ. si forma itenderet mõ p̄dicto: seq̄ret q̄ vna
forma excederet aliã eiusdẽ gn̄is distinctã spẽ ab illa in
ĩfinitũ in pfectiõe. ɔñs est flm: qñ tũc excedẽs esset ifini
te pfectiõis: ⁊ ɔña pbat ⁊ supponat q̄ ɔ̃ria dñant spẽ. Itẽ
q̄ ipose est duo iduidua diuersarũ spẽz esse eq̄ pfecta: q̄
suppõnes cõiter ocedunt. Sumat g̃ iduiduũ albedis a.
⁊ iduiduũ nigredis b. tũc sic. a. excedit b. in pfectõe sine
pportiõe. g̃ in ifi̅m: ɔña pz: ⁊ añs pbat. q̄. n. excedat pz ex
suppositis: sz q̄ sine pportiõe pbat: q̄r a. excedit suã me/
dietatẽ in dupla pportiõe: ⁊ sua medietas excedit in pfe
ctiõe ipm b. g̃ a. excedit b. in duplo. Et eodẽ põt pbari q̄
excedit ipm in q̄druplo: qñ a. excedit suaz q̄rtã in q̄dru
plo: ⁊ q̄rta ps a. excedit ipz b. ⁊ qcq̄d excedit excedẽs ex/
cedit excessuz. g̃ a. excedit b. in q̄druplo: ⁊ sic in infinitũ:
cũ a. fm opionẽ sit diuisibilis in ifi̅m in ptes ẽt formales:
⁊ sic vltra q̄lz pportionẽ ostẽdet q̄ a. excedit b. ⁊ p ɔñs
ĩfinite: vñ posset argui. si a. aũt nõ excedit b. ĩfinite. g̃ ex/
cedit ipm p̄cise fm aliquã pportionẽ finitã: ⁊ q̄cũq̄ det
illa: pbat oppõm: qñ a. aliquã suã ptẽ excedit in maiore
pportiõe q̄z est illa data. vñ si illa sit pportio cẽtupla su/
mat millesima ps ipsi⁹. Cõstat aũt q̄ hãc excedit a. i ma
iore pportiõe q̄z centupla: qñ in millecupla: ⁊ sic pbabit
de q̄libz: exquo a. est diuisibilis in ĩfinitũ. ɔstat aũt q̄ q̄/
libz ps a. excedit in pfectiõe ipm b. cũ sit iduiduũ perfe
9m ctioris spẽi. ¶ 9°. termini mot⁹ sũt icõpossibiles: sz forma
p̄cedẽs ⁊ subseq̄ues sunt termini mot⁹ itẽsiõis. g̃ sunt in/
cõpossibiles: nec posset dici q̄ termin⁹ a q̄ sit p̄uatio for/
me aduenietis. Nã iten°est mot⁹: ⁊ motus est de affir°. in
T.cõ.9. affirmatũ: siue de positiuo i positiuũ 5°. phy. ¶ 10°. tũc for
10m ma non augeret: qd est oppõm añtis: ɔña pbat: q̄r ps p̄ce/
dens nõ auget: q̄r nõ fit maior q̄z fuit p̄us. ¶ Itẽ augmẽ
tũ fit per additionẽ fm opionẽ. Et iõ q̄ auget: hz nouaz
ptẽ q̄z p̄us nõ habuit: sz pars p̄cedẽs nõ hz p itẽsionẽ ali/
quã ptẽ quã p̄us nõ habuit. g̃ ipsa non auget. ¶ Itẽ nec
ps seq̄ues nec augmẽtatuz ex vtraq̄. s. p̄cedẽte ⁊ seq̄uẽte
11m auget: qñ neutrũ p̄fuit: ⁊ oẽ qd auget p̄fuit. ¶ 11°. seq̄ret
q̄ remisse calm põt inducere in subo intẽsissimũ calorẽ:
qd videt incõueniẽs: ɔña declarat. Nã agẽs potẽs indu
cere vnã partẽ forme: põt iducere aliã partẽ eq̄lẽ in sub/
iecto eq̄lr vel magl dispositọ: sit g̃ remisse calm a. ⁊ sit b.
gradus caloris: quẽ a. põt inducere in subo c. tũc inducto
gradu b. in subo c. adhuc a. posset inducere in eodẽ subto
aliũ gradũ eq̄lez gradui b. qñ subm c. post inductionẽ
vni⁹ gradus forme non min⁹: imo magis est dispositũ ad
recipiendũ calorẽ q̄z p̄us: ⁊ silr post 2m gradũ põt induce/
re 3m. sic semp q̄usq̄ deueniat ad calorẽ itẽsissimũ: q̄r fz
12m opionẽ ex tali additiõe semp calor auget. ¶ 12°. lz nõ ab
istis. sic arguit: sic se hz augmẽtũ i q̄titate molis: ita suo
mõ in q̄titate v̄tutis: sed in augmẽto q̄titatis molis p̄ce
dẽs q̄titas corrũpit. g̃ ⁊ in isto corrũpit q̄litas p̄cedens.
minor pbat: q̄r ponat q̄ aer rarefiat: ⁊ sic ei⁹ q̄titas au/
geat: tũc q̄rit an p̄cedẽs corrũpit vel nõ: si sic: habet ppo
situ: si non: sz manet: aut g̃ manet fm se totã in eodẽ subo
p̄cise quo p̄us: aut in alio. Si det p̄mũ tũc querit in quo
subo recipit q̄titas adueniens: aut in toto isto subo: aut
in parte ei⁹: aut in aliq̄ alio: aut in nullo. Si in isto vel in
pte ei⁹: seqtur q̄ due q̄titates sil sint in eodẽ subo: qd est
ipose. Si in alio. g̃ istud nõ rarefit vel auget: qd est ɔ̃ sup
positũ. Si in nullo. g̃ manet sepata: qd est nãlr ipose. Si
det 2m. l. q̄ q̄titas p̄cedẽs nõ manet p̄cise in eodẽ subto
quo p̄us. g̃ necc̃io migrat fm se totã vel ptez sui a subo in
subz: qd est ipose. ¶ Deinde ɔ̃ rõnes fc̃as arguit ostẽdẽ/ 13m
do eas nõ ocludere: q̄r si valerẽt ille rõnes oĩa incõueniẽ
tia ibi tacta possent induci ad pbãdũ q̄ nihil mouet ad
vbi. Nã vbi est q̄d idiuisibile ⁊ durãs tñ per instãs: quo
supposito statiz pz: q̄ oẽs rõnes p̄dicte pñt ɔtra h̄ fieri: ⁊
tñ ad sensũ notũ est: q̄ aliq̄d mouet ad vbi motu ɔtinuo:
q̄ aũt vbi sit q̄d idiuisibile: ⁊ durãs tñ per vnũ instãs p/
bat: q̄r q̄ro de vbi: qd in h̄ istãti hz mobile ɔtinue motũ:
aut aliq̄d erit ex eo post h̄ instãs in mobili aut nihil. Si
nihil. ergo sil totũ perdit. Si aliq̄d: aut illd erit in eadez
pte motũ: in qua nũc est: aut i alia. Si in eadẽ. g̃ illa pars
q̄escit: ⁊ per ɔñs totũ: ⁊ sic sil mouet ⁊ q̄escit: qd est ipose.
Si in alia g̃ migrauit de subo in subz: qd ẽt est ipose. Eo/
dẽ mõ pbat q̄ totũ sil est acq̄sitũ: ⁊ nihil ei⁹ p̄fuit: q̄r si ali
q̄d ei⁹ p̄fuisset: vel g̃ in eadẽ pte motũ: in qua nũc est: ⁊ tũc
illa q̄escit: ⁊ per ɔñs totũ: vel i alia: ⁊ tũc seqtur q̄ migra/
bit de subo in subm. g̃ nihil eius prefuit: ⁊ per ɔñs est ac/
quisitũ totũ sil ⁊ idiuisibilr: ⁊ durat tñ per instãs: eodez
itaq̄ mõ: nõ obstãte q̄ in q̄libz instãti tpis mẽsurãtis in/
tensionẽ forme acq̄rat nou⁹ gradus idiuisibilis: ⁊ duret
tñ per instãs: poterit itensio eẽ ɔtinua: absq̄ ɔsecutione
cuiusq̄ incõueniẽtis. ¶ Ad p̄mũ nego maiorẽ: cõstat. n. Ad pm
q̄ ex diuersis aq̄s fit vna aq̄ totalis: ita p se vna: sic erat
aliq̄ earũ ex q̄b⁹ ɔponit: nec tñ vna pars est in po° ad al/
terã: sz ambe p⁹ erãt in po° ad ɔstituẽdũ vnã totalẽ aquã:
⁊ qñ actualr sunt ptes actu illi⁹: illã ɔstituũt in actu: ⁊ sil
sumpte sunt aq̄ vna. ¶ Ad pbationẽ cũ dr. si vtrũq̄ ẽ in
actu nõ fit ex eis vnũ in actu: fm. P. 7. meta. dõm q̄ ɔ̃ior T.c.49
exponit dcm. P. ibidẽ. di. ⁊ ipose est q̄ duo in actu sint ex Cõ.49.
q̄b⁹ in aliq̄ hora fiat vnũ in actu existib⁹ eis duob⁹ i actu
in eo. Et itelligũt. P. ⁊ Cõmẽ. de vno in actu: qd est fm se
vnũ h̄ aliq̄d: ⁊ aliud ab alio: ex talib⁹. n. nõ ɔstituit aliq̄d
vnũ fz se: illis manẽtib⁹ talib⁹ in eo: q̄uis aliqd tale vnũ
p̄e ɔstituat ex plurib⁹ in actualitate pñtie: ⁊ distinctiõis
ẽentialis: q̄r. s. ve dr q̄ h̄ nõ est illud: hec solo põt ampli⁹
declarari ex his q̄ dicent in di. 24. q. p°. ¶ Ad 2m dico q̄ Ad 2m
se totalr faciunt vnũ ad hunc intellectum. vz. q̄ se totalr
vniunt: ita q̄ q̄libz ⁊ ei⁹ q̄libz pars cuilibz alteri: ⁊ ei⁹
etiã cuilibz parti imediate vnit: ⁊ cũ illa vnã per se tota/
lem formã ɔstituit: ⁊ loquor de partib⁹ intẽtionalib⁹ ne/
quaq̄ situ distinctis. Nã q̄ situ distant nec sic vlr vniun/
tur: vt pz: cũ arguit cõtra h̄: q̄r tũc necc̃io altera corrũpet:
q̄r nõ est pose vnã realitatẽ trãsire in alterã per oĩmodã
idẽtitatẽ ea manẽte. nec⁹ ɔñaz: nec pbatio valz: tũ q̄r in ta
li vnione vna pars nõ trãsit in oĩmodã idẽtitatẽ alteri⁹:
imo remanet vere distincta essentialr ab alia: q̄uis ei sit
totalr vnita: tũz q̄r si trãsiret in oĩmodã idẽtitatẽ: nõ seq
tur q̄ corrumperet: sed oppositũ potius. Nã quõ hec eẽt
eadẽ illi si hoc nõ esset. Si autẽ esset corrupta iã non eẽt.
¶ Itez si hoc transit in identitatem alterius altera etiã
ecõuerso transit in identitatem huius. g̃ vel vtraq̄ cor/
rumpit: vel neutra: ⁊ nõ vtraq̄: q̄r tũc nõ essent idez. Nã
quecũq̄ sunt eadez: sunt: pz g̃ q̄ ista ɔña non valz. ¶ Ad Ad 3m
tertium potest dici q̄ faciunt vnuz vnitate compositio/
nis: si q̄libz cõstituentia vnuz per se dicantur esse vnũ

vnitate ɔpositiōis:⁊ nō solū ea quoꝝ vnū aliud īformat: queadmodū cōiter dicim⁹:aliqd ɔponi ex ptib⁹ suis dimensionalib⁹ ⁊ q̄titatiuis:q̄rū ɔstat nullā eē formā alterius. Rursuz dici pōt q̄ sunt vnū vnitate hōgeneitatis: si talr dicant̄ eē vnū q̄cūq̄ sunt eiusdē rōnis ⁊ ptes alic⁹: qd est p se vnū ⁊ eiusdē etiā rōnis cū q̄libȝ illaꝝ:⁊ tūc nō solū q̄ ɔtinuant̄ adinuicē sunt talr̄ vnū. Si vo solū⁹ ea q̄ ɔtinuant̄ velis vocare vnū vnitate hōgeneitatis:⁊ q̄ruz vnū est alteri⁹forma:vnū vnitate ɔpositiōis.dico q̄ neutro mō faciūt vnū nec etiā vnitate simplicitatis neq̄ aggregationis soli⁹:ſȝ q̄dā alia vnitate seu mō vnitatis:cui nomē iponas vt tibi placeat:⁊ sic nego illā disiunctiuā q̄
Ad 4m assumit̄ p maiore. ¶ Ad 4m ɔcedo p̄m ɔñs ⁊ nego ɔñam 2am:sumēdo q̄titatez ⁊ q̄tū ꝓpꝛe:qm̄ nō est q̄titas discreta:cū ptes ɔstituāt vnā p se formā in actu:nec ēt ɔtinua: q: q̄lȝ ps eaꝝ ptiū de qb⁹ loqmur cuilȝ ime^te vnit̄:in q̄titate āt ɔtinua nō q̄lȝ ime^te vnit̄ cuilȝ:sic pect⁹ nō immediate vnit̄ capiti neq̄ pedi ſȝ vētri:⁊ in hōgeneis idē ē. Nā in lig⁹.x.palmoꝝ nō p⁹ palmo ime^te vnit̄ 5⁹ vel 6⁹. Et ita est in oī ɔti:⁹ ⁊ si q̄lȝ ps sit in eodē loco cū q̄lȝ:vt est in corpore xp̄i in sacro:⁊ sic dȝ itelligi ptes cōtinui hr̄e positionē adinuicē:sic̄ in li⁹.4⁹.deo dāte dicet̄. Et sic accipiendo q̄tū:in plr̄ se hȝ disibile q̄ q̄m. Si tñ large qs oēs multitudinē:tā ɔstituētū aliqd p se vnū q̄ nō ɔstituētū velit appellare q̄titatē discretā:qd tñ ꝓpꝛe nō fit int̄ cōez vsū: ɔcedēdū est illi q̄ talis for^a ē q̄titas q̄dā discreta:de vo
Ad 5m cabulis nō est curādū vbi ver⁹ sensus eluceat. ¶ Ad 5m negāda est ɔña. ¶ Ad ꝓbationē dōȝ:q̄ supponit vnū falsuȝ.vȝ.q̄ i itensiōe lumīs ɔtinua in q̄lȝ istāti aliqd lumē p̄ acqrat̄:qd falsuȝ est. Nā nec in illa:nec in aliq̄ motu cōtinuo aliqd acqrit̄ in istāti:ſȝ in istāti est p̄ acqsitū illō qd in tpe ime^te acqrebat̄:⁊ q̄ h̄ sit veꝝ i ꝓposito ꝓbari pōt: qm̄ si in casu dato in aliq̄ istāti tp̄is mēsurātis itensionē lumīs:aliqd lumē acqrit̄ susceptiuū i illo instāti fuit magis lucidū:siue remaneat lumē pcedēs siue nō.ḡ in illo istāti corp⁹ causans lumē fit susceptiuo magis ꝓpinquū. ¶ Sȝ h̄ est falsuȝ:q: aut fit sibi magl ꝓpīquū p disibile spacij:qd tūc acqrit̄:⁊ h̄ est falsuȝ:q: ipm̄ nō acqrit aliqd disibile totū sil̄:aut fit sibi magl ꝓpinquū pcise p aliqd idiuisibile spatij:qd tūc acqrit. Et si sic seqt̄ q̄ idiuisibile additū disibili:fac̄ ipm̄ mai⁹:⁊ dēptū fac̄ ipm̄ min⁹. Ex q̄ ꝓpīgtas est maior:⁊ distātia seu spatiuȝ:qd itercipit̄ est min⁹:pp solū idiuisibile acqsitū. ¶ Cōtra illō est vnum me^m qd tāgit̄ in arguendo.vȝ. q̄to agens est ꝓpiqui⁹ passo eq̄lr dispositō:tāto pfectiorē effectū iducit. ¶ Ad hāc ꝓbationē dico q̄ nō est vlr vā. Sȝ qn̄ agens iducit effcm̄ in passo:⁊ ɔtinue appropinq̄t ad ipȝ:⁊ ipȝ passuȝ est susceptiuū pfectioris effect⁹. Sic̄.n.supponit̄ i casu:dico q̄ q̄to est magis ꝓpinquū:pfectiorē effcm̄ iducit:siue ab ipo tūc p̄ pfectioꝛ effect⁹ est ɔplete iduct⁹:ita q̄ in q̄lȝ instāti veꝝ est dr̄e pfectioꝛ effect⁹ est iduct⁹:nō dico tñ q̄ sit effect⁹ iduct⁹ ꝓportionalr̄ pfectioꝛ:ſȝ q̄ ꝓpīgtas est maioꝛ: nec etiā q̄ effect⁹pfectioꝛ tūc p̄ ɔplete iduct⁹ sit pfectioꝛ q̄libȝ effectu qui fuit p̄us iduct⁹:pscindendo vnū ab alio vt statī declabit̄. ¶ Ad ꝓpo^m ḡ dico:q̄ in q̄libet istāti in quo corp⁹ luminosuȝ est magis ꝓpinquū:verū est dr̄e q̄ in susceptiuo:tūc p̄mo est mai⁹ lumē iductū:illud tñ non tūc p̄mo iducit̄ totū sil̄:nec aliqd ipsi⁹:ſȝ tūc p⁹ pfecte inductū est qd in tpe imediato iducebat̄ ptibilr̄ ⁊ ɔtinue.
p̄m ¶ Sȝ ɔtra ista iteꝝ pōt istari.p⁹qdez:ꝓbādo q̄ in q̄libȝ instāti corp⁹ luminosū in casu p̄dicto:causat aliqd lumē: sic q̄ si in aliq̄ instāti illi⁹ tp̄is mēsurātis appropīq̄tionē corporis luminosi:⁊ silr̄ itensionē lumīs aliqd aliud corpus luminosū cāret̄ in eadē distātia ad illud susceptiuū: in q̄ in eodē instāti distat corp⁹ luminosuȝ ɔtinue appropinquās in illo instāti:cāret aliqd lumen in illo susceptiuo.ḡ silr̄ corp⁹ luminosuȝ qd p̄fuit in illo instāti:lumē aliqd causabat. Añs pȝ:qm̄ q̄libȝ corp⁹ qd pōt lumen cāre in p⁹ instāti in quo est:si est in aliq̄ instāti p⁹ causat lumē in susceptiuo:si aliqd tale ē in debita distātia:⁊ nulluȝ sit ipedimentuȝ. Et ɔña pȝ.maxīe supposito q̄ corp⁹ qd prefuit sit eq̄lis vel maioris v̄tutis in illuminādo ¶ 2⁹ pōt 2m argui q̄ etiā ex ɔcessis habet̄ ꝓpositū:q̄ si in q̄libȝ istāti est cātū mai⁹ lumē q̄ p̄us:ſȝ nihil pcise causet̄ in istāti:⁊ cuȝ tñ sint instātia ifinita quoꝝ posterius mai⁹ erit p̄ore erunt cāta ifinita lumina in susceptiuo illo:⁊ si oīa sil̄ habeant̄ in fine faciēt infinitū lumē. ¶ 3⁹ aut in p⁹ instāti 3m quo lumen fuit cātuȝ fm̄ casuȝ:fuit cātuȝ lumē idiuisibile aut diuisibile. Si idiuisibile cū intensio fuerit ɔtinua ⁊ fiat per acqsitionē noue ptis forme:in q̄libȝ instāti erit cātuȝ aliqd nouū lumen qd nō fuit in p̄ore aliquo instanti cātuȝ:⁊ cuȝ instātia sint ifinita:seqtur q̄ ifinita talia idiuisibilia erunt cāta:⁊ vltra.ḡ cū q̄libȝ tale indiuisibile forme det eē lucidū:⁊ duo talia dēt eē magis lucidū q̄ vnū tm̄:⁊ sic semp addendo idiuisibile:fit mai⁹ lumē intensiue:ſȝ si oīa hō idiuisibilia maneāt:in fine erit ifi^m intensiue. ¶ Si vero dicat̄ q̄ lumen acquisitū in p̄mo instanti sit diuisibile intensiue. ¶ Cōtra hoc p̄mo ex intē p̄m tione.P.6.phyco.⁊ Cōmen.ibidē.vbi volunt q̄ nullius T.⁊ cō. per se diuisibilis est aliqd:ad qd mobile sit p̄mo motū:⁊ 49. est rō q: cuiuslibet diuisibilis p̄us acquirit̄ pars q̄ totū. ¶ Scdo q: omne qd acqritur motu cōtinuo diuidit̄ di 2m uisione tēporis mensurantis motū illū: vt pȝ ex eodē 6⁹. T.c. 15. Sumat̄ ḡ totū lumē cātuȝ in toto tpe dato p̄us in hoc susceptiuo. Et sit illud tēpus a.⁊ b.sic tñ q̄ a.sit p̄mū instās esse luminis:aut ḡ totū lumen in fine intensionis siue in instāti b.existens in susceptiuo illo:cōtinet in se ifinitas ptes formales equales lumini cāto pcise in instāti a.aut finitas tm̄. Si infinitas.ergo ipm̄ est infinitū intensiue: ⁊ preterea tēpus habebit etiā infinitas tales ptes eq̄les: supposito q̄ iten⁹ sit regularis:⁊ per ɔñs in p̄ma parte tēporis datarū partiū:erit acquisita p⁹pars lumīs:⁊ non in istanti p̄mo qd est a. Si vo dicat̄ q̄ ɔtinet finitas partes tm̄ equales illi:ponatur q̄ ɔtineat tantū.8.partes tales: tunc etiā diuidetur tempus in.8.partes equales:in quarū vna est acquisita vna pars luminis:⁊ in alia alia:⁊ sic de singulis.ḡ p̄ma pars forme est acquisita in p̄ma parte temporis ⁊ non in instanti a. Qd etiā pȝ ex alio:q: si in toto tempore fuit acquisitum totuȝ lumen.ergo in medietate temporis fuit acqsita medietas luminis que est partes quatuor:⁊ in q̄rta parte tēporis fuerūt acquisite due partes luminis.⁊ in.8.parte fuit acquisita p̄ma pars luminis:⁊ per ɔñs non in instanti a. ¶ Respōdeo ad p̄mū Ad p̄m ne⁹ ɔñam:sed dicit̄ q̄ a corpore luminoso qd prefuit:erit in instāti creationis noui corporis p̄mo ɔplete causatum tm̄ lumē:q̄tum tunc cābitur ⁊ erit cātuȝ a corpore nouiter cāto:aut mai⁹ si corp⁹ qd p̄fuit fuerit maioris v̄tutis ad illuminandū:⁊ istud sufficit:nec opȝ q̄ tunc aliqd de nouo causet̄:sicut si ponat̄ q̄ corpus p̄exñs fuerit per tēpus in eodeȝ loco nō motū:⁊ corpus aliud cātur in eadē distantia ad susceptiuū.cōstat q̄ in instanti sue creatiōis corpus nouū causabit lumē:⁊ tñ corpus qd prefuit nihil tunc causabit nouū de lumine:⁊ nihilominus ab vtroq̄ susceptiuū equalr̄ illuminabit̄:si equalia fuerint illa corpora in virtute illuminādi. ¶ Ad 2m dōm:q̄ nō est intelligēdū q̄ lumen posterius causatū sit maius p̄ore:sumē Ad 2m do posterius cū exclusione prioris:sicut dicimus q̄ a corpore regulariter sup spaciū moto:mai⁹ spaciū est ptrāsitū in istāti determināte medietatē 2^e medietatis tp̄is in q̄ mouet̄:q̄ i istāti termiāti pci^e totā medie^te p^am tp̄is qd

non est sic intelligendū quasi illud spaciū precise qđ est ptransitū in tpe qđ est inter instās terminans totā pmaȝ medietatē: ⁊ instās terminās pñteȝ medietatē 2ᵉ medietatis: sit maius spacio qđ est acqsitū inter instans terminans pmā medietatē toti⁹ tpis: cū ipm sit subduplū ad illud: sȝ h intelligit cuȝ inclusione pcedētis. vȝ. q totū spaciū ptransitū a pn°. tpis vsq ad instās finale pme medietatis scđe medietatis toti⁹ tpis: mai⁹ est spacio ptransito a pn°. tpis vsq ad instans finale pme medietatis toti⁹: sicut totū mai⁹ est sua pte quā includit: sic in pposito intelligendū est de forma suo°: aliogn duab⁹ cādelis eqlib⁹ ad illuminādū ex eqli distātia sic positis q vna a susceptiuo lumis paululuȝ plus distet q̄ altera: ⁊ per pñs min⁹ cāet lumē si illa remotior appropiquat̄ q̄usq sit in eqli distātia a susceptiuo lumis cū reliq: seq̄ret̄ q in illa distantia multo mai⁹ lumē causaret q̄ altera: qđ ad sensuȝ pȝ flm. pña pȝ: qm cū p° est remotior cāt aliq̄tuȝ lumen: ⁊ ponat̄ q subdupluȝ ad lumē causatū ab altera: tūc cū appropinquabit per decimā ptē illi⁹ maioris distātie: mai⁹ lumen causabit: ⁊ per pñs eqle supra illud p° causatuȝ: ⁊ per pñs vtrūq sil̄ erit iā eqle lumini causato ab altera cādela: ⁊ in illa decima erit q̄druplū ⁊ in alia octuplū: ⁊ sic tandeȝ qñ cēt in eqli distātia cū alia cādela: cāret lumen multo mai⁹ q̄ illa: qđ ad sensuȝ pȝ falsuȝ. Sic ḡ de spacio dcm̄ ē sic suo mō de forma est intelligendū: q posterius lumen maius est q̄ pcedēs: sic totū mai⁹ est sua pte: ⁊ sic ex ifinitate partiū pportionaliū tpis vel instantiū: nō ccludit̄ totū spaciū ptransitū esse in ifinitū extensiue. Sic nec in pposito ccludi pōt totū lumē acqsitū eē ifinitū intēsiue.

Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵐ dōm q in illo p° instanti causatū est lumen diuisibile. Et ad dcm̄. P. dōm: q est intelligenduȝ de diuisi

6. phyc. bili spacio qđ acqrit̄ per motū localē: ⁊ sic pcedit rō sua.

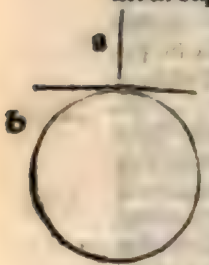
T. c. 49 nō aūt de diuisibili forme: qm nihil phibet tale acqri in instāti. ¶ Ad 2ᵃᵐ pbationē dōm q totū lumē exñs in susceptiuo in fine tpis ptinet tm̄ finitas ptes eqles lumini cāto in pmo istāti: ⁊ hoc dico supposito q ptineat plures tales ptes. Nā possibile est q corp⁹ luminosuȝ causet lumen in pmo istāti: ⁊ in tpe aliquo sequēte per suā appropinquationē intēdat lumē: ⁊ nihilomin⁹ in fine illi⁹ tpis nō erit lumē intēsius in duplo q̄ fuit lumē cātū pcise in pmo instāti: ⁊ hoc pȝ ad sensuȝ si quis velit aduertere posito tm̄ q ptineat plures tales: dico q nō ctinet ifinitas: sȝ finitas tm̄. ¶ Tunc ad argᵘ q̄ ptra hoc fiunt ex pportionali diuisione tpis ad formā acqsitā siue ad lumē. Dicendū q nō totū lumē acqsitū in p° instāti ⁊ in tpe imeᵗᵉ sequēte instās: diuidit̄ scḋm diuisionē tpis: sed illa pars luminis pcise q̄ acqrit̄ in tpe sequēte illud instās: ⁊ tunc pȝ q in pma pte. 8. tpis nō acqrit̄. 8. pars totius lumis: sȝ. 8. illius ptis lumis q̄ est acqsita in tpe post pmū istās gnōnis luminis: q̄ si sumat̄ sil̄ cū pte cāta in p° instāti erit maior. Sil̄r ad aliā formā arguēdi dōm: q in medietate tēporis: erit acqsitū plusq̄ medietas toti⁹ lumis: nec vnq̄ per aliquā diuisionē tpis deueniet̄ ad aliquā partē i qua nō sit mai⁹ lumē in susceptiuo q̄ lumē cātuȝ in p° instanti: intelligēdo semp per inclusionē illi⁹: vt dcm̄ est: ⁊ hoc iō qr nunq̄ cōsumabat̄ lumē acqsitū pcise in tpe: sic nec tps in quo acqrit̄. ¶ Propter qđ sciēdū est q regule. P.

T. c. 35. 7. phy. de diuisibilitate rei acqsite per motū: ⁊ tpis mensurantis motū illū: sunt intelligēde scḋm ea pcise q̄ partibiliter in illo tpe acqrunt̄: ⁊ istud rōnabil̄r dcm̄ stati apparet: qm id qđ nō acqrit̄ in tpe: nec in aliq̄ pte eius nō opȝ pportional̄r diuidi cū tpe: neq concludi cū eo qđ cū tpe pportional̄r diuidit̄: ⁊ exēplū pōt dari in motu locali posito casu possibili. vȝ. q deus vnū corp⁹ subito trāsferret de vno pūcto spatij ad aliud: ⁊ post aliđ instās subito trāslationis illud corp⁹ moueret̄ ptinue per reliquuȝ spatiū: tūc constat qđ illud pcise: qđ acqreret de spacio in tpe sequēti illud instās pportional̄r diuideret̄ cū tpe: ⁊ de tali veritatē hērēt regule ille: sil̄r si vnū corp⁹ gnātur sursum in instāti: ⁊ in tpe imediate sequēti descēdat solū: spaciū qđ acqreret in tpe sequēte: erit diuisibile pportional̄r cū tpe mensurāte suū motū: ⁊ nō totū spaciū cōprehendens id qđ acqret in tpe ⁊ illud qđ occupat in instāti sue generatiōis. ¶ Ad 6ᵐ pncipal̄r factū dōm q mior falsa est: et pcedēda est 2ᵃ. s. q in eodē subo p est calor intēsus ⁊ calor remissus q̄ est ps ei⁹. nō dico aūt remississim⁹: qr null⁹ talis est: vt ex supiorib⁹ pȝ. Cū v° pbat̄ illud pñs eē falsuȝ p h q calores hō nō ppatiunt̄ se in diuersis subcis ppinquis: sȝ itēsus expellit remissuȝ. Dōm q h pōt hr̄e dupliciter intellm̄. vn⁹ est q calor intēsus corrūpit calorē remissuȝ sic q ille calor desinat eē: ⁊ iste itell̄s est falsus. Alio° sic q desinat eē remissus qđ fit augēdo ipȝ ⁊ cāndo alios gradus caloris in ei⁹ subto. ⁊ h sensus verus est: scḋm quēmodū etiā dicit Ma. in. 3. di. 31. c. penul. q charitas ipfecta euacuabit̄ i pr̄ia: qr. s. tollet̄ ipfectio ⁊ addet̄ pfectio. remanebitq ipsa aucta ⁊ act⁹ ei⁹: sȝ iperfectiōis mot⁹ eliminabit̄: sȝ ex hoc nō arguit̄ aliq̄ icōpossibilitas co⁊ ad inuicē: sȝ ppossibilitas. ¶ Ad aliā pbationē. cuȝ dr̄. q calor remissus ⁊ intēsus 2riant̄: nego: sȝ dico q isti termini calīn remisse ⁊ calīn intēse sūt 2rij: nec sil̄ vificant̄ de eodē: qđ nō est: qr signāt formas 2rias: sȝ qr in h termio remisse calīn iportat̄ nega° intēse calitatis. vñ cū dicim⁹ aliqd eē remisse calīn sigñamus ipm hr̄e calorē ⁊ nō itenᵐ ⁊ h mō itelligēde sunt auctes qñ dicūt talia eē 2ria. ¶ Et si dicat̄ q ois forma nata est denoiare suū subm: ⁊ p pñs calor remissus exñs cū itenso denoiabit subm. cōcedēdū est pñs: sȝ dōm q denoiabit sic. h est tanto calore calīn: ⁊ nō sic. h est remisse calīn. Qđ v° vlteri⁹ dr̄ de raritate nihil valȝ: qm fundat̄ in imaginatione falsa. s. q raritas sit q̄litas distincta a suba ⁊ q̄titate ⁊ alijs q̄litatib⁹ de qb⁹ ē scḋmo: qđ flm est: vt alias poterit patere. dato tm̄ q ita cēt. rñderi posset: sic dcm̄ est de calore intenso ⁊ de calore re- missō. ¶ Ad 7ᵐ nego añs ad pbationē dōȝ q cā pp quā Ad 7ᵐ

vna pars pus corrūpit̄ q̄ altera est: qr p̄ᵐ agēs. s. de⁹: ad c⁹ puidētiā ptinet ois ordo qui est in entib⁹: scḋm sniaȝ Aug. 83. q. ⁊ qui nihil casual̄r fieri sinit in rebus: sic ibidē in. q. .q. 69.

24. snial̄r ponit. determiat libere: agēs nāle: vt h ps pus q̄ illa corrūpat̄. ¶ Et eodē° i pductiōe ipa⁊. cū ipe anq̄ pducant̄ sint eqliter q̄tuȝ ex se est in pō vt sic pducant̄ nec aliqđ iter ipsas sit nālis ordo pp quē hoc pus illa v° posteri⁹ generet̄. ca tm̄ pus pducit̄ ad c⁹ pductionē agēs nāle a p agēte libere determiat̄: vt illā pus pducat: ad c⁹ pductionē ipm p̄ᵐ agens determinate pcurrit. Nec hoc alicui videri dȝ fuga q̄dā pp ignorātiā solonis argᵗⁱ: qm ⁊ h ipȝ in simili glȝ cogit̄ dicere. Cōstat nāq q idē visibile in eodē oculo frequēter clauso ⁊ apto successiue cāt visiōes aut pprias spēs q̄ sunt eiusdeȝ rōnis: ⁊ anq̄ cānt̄ eqliter in po° vt fiāt: nec aliqs iter eas oīno cēntialis ordo ē ppter quē vna pus ⁊ alia posteri⁹ fiat: ⁊ tm̄ vna fit añ aliaȝ nec hui⁹ ordinis pōt assignari cā pcisa ipm visibile: cuȝ eqliter sit in po° ad pducendū quālibȝ illarū: nec ipe oculus vel po° visiua: qr etiā eqliter ⁊ indrn̄ter est in po° susceptiua ad oēs: nec etiā visibile ⁊ po° sil̄: qr etiā vtruq sil̄ indrn̄ter se hȝ ad illas: nec aliqs ordo cēntialis illarū, cū nullus oīno sit. ⁊ maxie si ponant̄ q oēs sint eque pfecte sic possibile est: ⁊ breuiter pcludēdo nulla oīno h⁹ ordinis cā poterit assignari nisi libera determinatio agentis pmi qui si voluisset p° fuisset pducta que fuit 2° ⁊ 3° q̄ p°: ⁊ hoc amplius pfirmabit̄. ifra. d. 25. ¶ Ad vnā aliā q simili mō pcedit cū q̄rit̄ an in tpe quo vna ps corrūpit̄

altera remittaꝛ vel remaneat ĩtegra.dico ꝙ remanet in
tegra.Et cum dicitur ꝙ tunc sequit ꝙ agens nāle stet per
tp̄s approximatū passo in dispōne sufficienti ad agendū
⁊ nō agat.nego ꝯñam istam. Non.n.sequitur.in hoc tp̄e
non agit corrūpendo oēm formā vel partē forme:ḡ non
Ad 8m agit. Nā agit corrūpēdo aliq̄ ptē. ¶ Ad 8m nego ꝯñaꝫ.
ad ꝓbationē cū dr̄:ꝙ indiuiduū albedinis qḋ est a.exce
dit b.indiuim nigredinis sine ꝓportione:⁊ ꝑ ꝯñs in infi/
nitū.dico ꝙ excedere aliud sine ꝓportione pōt dupl'r in
telligi.vno° ꝙ excedat vltra omnē ꝓportionē nūeraleꝫ.
sit tñ ꝙ in qualꝫ ꝓportiōe numerali aliq̄ ps ei° excedat
aliud.⁊ per ꝯñs ēt aliq̄ pars eius se hēat ad aliud in pro
portione equalitatis.Alio° ꝙ excedat sine ꝓportione.i.
excessu iproportionabili seu nō se hñte in aliq̄ ꝓportiōe
nūerali ⁊ cū hoc ēt nulla ps eius excedat aliud ſm aliq̄
ꝓportionē numeralē.nulla ēt se habeat ad illud in ꝓpor
tione equalitatis.in hoc 2° sensu neganda est ꝯña q̄ dr̄.a.
excedit b.sine ꝓportione:ḡ excedit in infinitum.intelli/
gendo ꝯñs ſm ꝙ ex eo inferꝛ postea:ergo a.est infinitū.
Nam sensus est:ꝙ infinitas ptes equales icludat.qḋ nō
sequiꝛ nisi deꝛ in a.pars equalis ipsi b.nulla autem talis
datur:q2 non sunt eiusdē rōnis.in p̄mo v°o sensu concedo
ꝯñam:qm̄ ex añte seꝛ ꝙ a.ꝯtineat ifinitas ptes eq̄les ipsi
b.⁊ ꝑ ꝯñs eis inuiceꝫ.ex quo ēt vlterius bene seq̄ꝛ ꝙ sit
infinitū:sed tūc nego añs ꝓpter cām dictā.s.q2 a.⁊ b.nō
sunt eiusdē rōnis. ¶ Et ꝙ ista rō nullā efficaciā penitus
habeat pꝫ:qm̄ simili mō posset ꝓbari ꝙ quilibet triāgu/
lus rectilineus esset infinitus vl' infinite magnitudinis.
sumaꝛ.n.vnus rectus ⁊ sit a.⁊ vnus angulus ꝯtingentie
⁊ sit.b.nūc ꝓbo ꝙ a.excedit b.sine ꝓportione.naꝫ medie/
tas anguli a.excedit b.q2 vt 3° euclidis pꝫ:angulus ꝯtin/
gentie est oīum acutoꝝ rectilineoꝝ acutissimus:⁊ ꝑ ꝯñs
minor:sed a.excedit suaꝫ medietateꝫ in duplo. ḡ a.exce/
dit in duplo. Itē medietas medietatis ipsius a.excedit

b.ꝓpter cām p̄dictā:⁊ item medietas illius:⁊
sic in infinitū.cū quilibet angulus rectilineus
in infinitū sit diuisibilis in angulos rectilineos
vt pꝫ ex p̄mo euclid. ¶ Potest ēt alr̄:⁊ in ideꝫ
snia' redit:rñderi distinguendo de sensu p̄mi
ꝯñtis quo dr̄:ꝙ vna forma excederet aliā spē
distinctam in infinitū. Nā vno° pōt dici aliqḋ
excedere aliud in infinitū:q2.s.ꝯtinet infinita
eq̄lia illi:⁊ sic negāda est ꝯña ꝓpter cāꝫ dictā.
Al io°:q2 si illud excessum in infinitū augereꝛ
infra spēm suam nūq̄ ptingeret ad equalitatē exceden/
tis:⁊ sic ꝯcedi pōt ꝯñs:sed ex eo nō seq̄ꝛ vlterius ꝙ ipsuꝫ
sit infinitū vel infinite pfectionis.hoc.n.mō angulus re
ctus excedit infinitū angulū ꝯtingentie.Si in ifinitum
enim angulus cōtingentie augereꝛ:nūq̄ veniret ad eq̄/
litatē anguli recti:nec tñ angulus rectus est infinit° aut
infinite magnitudinis seu latitudinis. ¶ Ad 9m cū diciꝛ
Ad 9m termini motus sunt incōpossibiles:ꝯcedo de termis ꝑ se.
⁊ tunc nego minorē.Dico.n.ꝙ termini per se intensiōis
nō sunt forma precedens ⁊ subsequēs.verbi grā albedo
⁊ albedo.cū quilꝫ motus sit ex opposito in oppom simpl'r
vel quodā modo.albedo aūt ⁊ albedo in neutro° sunt op
posita.nec ēt albū ⁊ albū.cū vnū de altero p̄diceꝛ. Nec
dico ēt:ꝙ p̄ua° seu nō esse forme ⁊ eē forme sint termini
intensionis.tum q2 inter esse ⁊ non eē nō est mediuꝫ.vñ
ipossibile est qn subiectū vel nō sit albū vel sit album:et
per ꝯñs vel est in termio a quo vel ad quē.tum q2 qḋ fit
magis album nō trāsmutaꝛ ex nō albo in album:cū ipm
iam actu sit albū.vñ cū aliqḋ fit magis albū nō dicimus
de ipso.hoc de non albo fit album:neq̄ dicimus hoc de
albo fit album.sed hoc.de minus albo fit magis album.

Et q2 varia° ⁊ trāsmutatio eius per se attēdiꝛ ſm magis
⁊ minus ⁊ nō ſm album ⁊ albū.iō dico ꝙ termini per se
hō motus sunt intensuꝫ ⁊ remissum vel minus ⁊ magis.
sicut dicit.P.5.phy.in illo capitulo.Ex aūt loci mutatio T.c.18.
p̄ma.dicit ꝙ termini augmēti ⁊ decremēti sunt magni/ T.c.61.
tudo ⁊ puitas seu pfectio q̄litatis ⁊ imperfectio.Et q2 in ⁊.62.
puitate intensiua forme est dare magis ⁊ min°:⁊ simil'r
in magnitudine.ideo inter ipsa est aliquo° mediū:quod
sufficit ad h̄ vt inter ea possit esse mot°. Et ſm hoc pōt
saluari ꝙ mobile dum hoc motu moueꝛ hꝫ vtriusq̄ ter/
mini ptem:⁊ neutrum hꝫ totū:qm̄ dum moueꝛ min° est
remisse album:q̄ erat in p̄n° motus ⁊ min° itense:q̄ erit
in fine. ¶ Ad 10m dōm p̄mo ꝙ argumentū ita ꝓcedit cō Ad 10m
tra arguentem ⁊ fortius. Naꝫ ſm ipꝫ nec pars p̄cedens
manet:nec sequēs p̄fuit:nec aggregatū ex vtraq̄:imo ſꝫ
ipsuꝫ nihil ex vtraq̄ penitus aggregaꝛ.Et si dicaꝛ ꝙ nō
hꝫ ꝯñs pro inconuenienti.dico ēt ego ꝙ nō habeo ipsuꝫ
pro inconueniēti ſm veritatē sermonis sumēdo ipꝫ.In
quo aūt sensu hec sit vera.forma auge'.dictum est in so/
lutione prime rōnis ad qōneꝫ supra in.q.p̄ma de augmē
to formaꝝ.vbi eadē rō facta ē.Et si dicaꝛ:ꝙ ibi hec in
aliq̄ sensu ꝯcediꝛ.for° augeꝛ:sꝫ augmētū forme ē mot°:
ergo forma moueꝛ.rñdeo negādo ꝯñam.q2 supposito ꝙ
augmētū forme sit mot° respectu alterius:tñ dr̄ augmē/
tum ⁊ respectu alterius motus:qm̄ ipsum ē augmentuꝫ
forme:⁊ nō ē motus forme.hoc est denominat formā ſꝫ
nomen augmenti ⁊ non ſm nomē mot°. subtum aūt eꝫ.
vñ for° dr̄ augeri ⁊ augmentata:⁊ nō dr̄ moueri neq̄ mo/
ta.Et subiectū dr̄ moueri ⁊ esse motū:⁊ fieri magis tale:
⁊ factū esse magis tale:⁊ tñ nō dr̄ augeri vel esse augmē/
tatū. Nō.n.de for.cū sit magis albus cōcediꝛ hec.for.au/
geꝛ. aut hec.for.intēdiꝛ. ¶ Instātia.disciplina ē doctri/ T.c.19.
na.vt pꝫ 3°.phy.⁊ tñ non sequiꝛ.discipulus discit:ergo di
scipulus docet.Et rō est:q̄uis idē act° sit disciplina ⁊ do
ctrina.dr̄ tñ disciplina respectu discentis:⁊ doctria respe
ctu docentis.vt ibi supra dicit.P. ¶ Ad 11m nego ꝯñam. Ad 11m
Ad ꝓbationē cū dr̄:ꝙ agens potens inducere vnā ptem
forme pōt inducere ēt ⁊ aliā ptē equalē in subiecto eque
vel magis disposito.dōm est ꝙ veꝝ est in subiecto eque
vel magis disposito pati vel recipere ab illo agēte.q̄uis
eni subiectū aliqḋ sit dispom ad recipiēdū formā aliquā:
non tñ pōt illā recipere a quocūq̄ agente:sed a determi
nato agente.nec agens potens aliquā formā inducere p̄t
in quolꝫ passo illā iducere:sed in determinato ⁊ apto ab
eo pati.Simile aūt oīno.s.ſm spēm forme ⁊ ſm gradū.
h̄ ē ꝙ ē eq̄ tale.a sili eq̄ tali pati nō pōt:nec sile i tale sibi
simile agit.sicut pꝫ ex ꝑ de gnātione.Et loquor de indu/ T.c.50.
ctione formaꝝ corporaliū ⁊ realiū.simil'r min° tale non ⁊.51.
per se agit in magis tale:sed ecōuerso:⁊ hec sunt nota ad
sensum. Per h̄ pꝫ ad argumentū:qm̄ qñ passuꝫ fuerit eq̄
tale vel magis.agēs potens eq̄lē vel minorē formā indu
cere nō iducet in ipso:q2 nō pōt in tale.pōt aūt hoc argu
mentum reduci ꝯtra sic arguentē. Nā cōstat ſm ipsū:ꝙ
subiectū exñs calidū in tanto gradu pōt recipere mino/
reꝫ gradū caloris. Nā pōt remitti calor eius seu illud su
biectum fieri minus calidū qḋ fit vt dicit recipiēdo no/
uū gradū caloris minorē:⁊ perdendo illū quē hꝫ. ¶ Itē
certū est:ꝙ potens inducere maioreꝫ gradum caloris p̄t
inducere minorē. Ponanꝛ ḡ duo eque calida:cū vtrūq̄
possit inducere equalē graduꝫ caloris ei quē hꝫ in subto
potenti tātū gradū recipere.⁊ per ꝯñs ēt possit inducere
minorē ⁊ vtrūq̄ possit.vt ꝓbatū ē recipere minorē gra/
dum sequiꝛ ꝙ vnū remittet calorē alterius:⁊ faciet ipꝫ
min° calidū:qḋ ad sensuꝫ pꝫ eē falsum.imo qḋ absurdi°
est vtrūq̄ ab vtroq̄ fiet minus tale. ¶ Ad 12m dōm ꝙ Ad 12m

augmētū q̄titatis molis ē duplex.quoddā qđ fit adue-
niente corpore extrinseco ⁊c̄.vt est augmentū aīatorum
t.c.31.32 tm̄.de quo tractat̄ in p̄ de gn̄atione.⁊ de hoc:vt pȝ nō ꝓ-
cedit rō.Aliud est qđ fit per extēsionē māe sine additio-
ne cuiuscūqȝ corpis extriseci:quale ē rarefactio.de h̄ ꝓ-
cedit rō.⁊ in hoc sensu accipiēdo dōm est ad maiorē q̄ i
aliquo est simile de rarefactione ⁊ intensione formarū
de quib' est sermo:⁊ in aliquo est dissimile q̄tū ad ꝓpom
facit.Est enim sil'e q̄ in neut° augmento p̄exn̄s corrūpi
tur per se loquēdo:sed est dissimile:q2 intensio qualitatū
de quibus est sermo fit (vt supra ꝓbatū est) ꝑ acq̄sitio-
nem noue ꝑtis seu gradus eiusdē rōnis:sȝ rarefactio nō
est per acquisitionē alic' noue q̄titatis neqȝ alic° q̄lita-
tis s̄m se a ceteris:de quibus est sermo ⁊ a q̄titate disti-
cte:vt quidam ymaginant̄ esse raritatē:sed sicut mā duȝ
rarefit fit maior ⁊ extensior sine additiōe noue māe:sic
q̄titas māe fit extensior ⁊ maior sine additione vel ge-
neratione noue q̄titatis.siue q̄titas sit res s̄m se distin-
cta a subiecto ⁊ q̄litate:siue non.eandē aūt mām sic sine
additione noue māe extendi est ipsam rarefieri.nec opȝ
aliam rem nouaȝ in ipsa formal'r exn̄tem fingere.¶ De
hoc tn̄ alias exquisitius:⁊ q2 argum fundatur sup̄ hoc:q̄
noua q̄titas acq̄rat̄ in rarefactione:nec tn̄ ꝓbat:iō nō ꝓ-
Ad 13m cedit.¶ Ad illud qđ vltimo adducitur de motu ad vbi.
Dōm q̄ falsum hȝ fundamentū.videlȝ q̄ vbi sit aliqua
res subiectiue exn̄s in mobili:s̄m quā fit per se motus lo
Ad p̄m calis.hoc aūt falsum ē.sicut patebit in 2°.d.6.q.p̄a.¶ Ad
p̄ncil'e. p̄mū argumentū p̄ncipale dōm:q̄ non est intentio.P.q̄
4.ph. aliquod minus calidum possit fieri magis calidum sine
t.84. acquisitione noui caloris seu partis caloris in ea parte
subiecti que est calida:sed intendit q̄ possibile est fieri
magis calidum sine acquisitiōe caloris in parte que nō
est calida.qđ idē est ac si dicat̄ q̄ potest fieri magis cali
dū itēsiue absqȝ hoc q̄ fiat maius vel magis calidū extē
siue.Et hoc expresse sonant v̄ba eius ⁊ exa q̄ inducit.hec
enim sunt v̄ba eius.⁊ ex calido magis calidū nullo facto
in mā calido qđ non esset calidū qn̄ erat minus calidū.i.
nulla ꝑte māe facta calida q̄ n̄ esset calida qn̄ ipsuȝ erat
minus calidum. Et ponit exemplum.d.Sicut quidem
neqȝ maioris circuli circulatio ⁊ conuexitas si fiat mi-
noris circuli eadē cū fit aut alia in nullo alio factus ē am
bitus.i.curuitas:qđ nō eēt ambitus s̄ȝ rectū.⁊ post.neqȝ
enim scintille est accipere aliquā magnitudinem in qua
Cō.84. non est caliditas ⁊ albedo iest.i.claritas ⁊c̄.Et ad hūc in
tellectum exponit ip̄m Cōmen.hoc aūt dicit iō.P.q̄ an-
tiqui opinabant̄ corpus condensari ⁊ fieri minoris ma-
gnitudinis ꝓpter ꝯstrictioneȝ aliquoꝝ foraminū.exn̄ti
um in corpore:⁊ ꝓpter ampliationē eorundē rarefieri ⁊
fieri maioris magnitudīs:q̄ strictura ⁊ amplia° s̄m q̄sdā
ipsoꝝ fiebat ꝓpter introitū ⁊ exitum cor° aliquoꝝ in fo
raminibus illis.s̄m quosdam v̄o qui ponebant ibi vacu
um separatū non ꝓpter hoc fiebat vt dicit Cōmen.vtro
rūqȝ tn̄ dictū seq̄bat̄ q̄ nō quelibet pars corporis densi
esset densa nec q̄libet pars rari esset rara. Huius autē
oppom dicit.P.in allegatis v̄bis ostendens per sua exem
pla q̄ quelibet pars densi est densa ⁊ rari rara.⁊ tn̄ dēsuȝ
pōt fieri rarum.⁊ rarū densum.⁊ vtrūqȝ magis ⁊ minus
Cō.85. tale.vn̄ Cōmen.ibidē exa.P.applicans ad ꝓpositū ait.q̄
additio īcuruationis in circulo nō est in aliq̄ ꝑte ⁊ nō in
alia s̄m q̄cūqȝ ꝑtem acceperis inuenies incuruationem
additā in eo.quēadmodū q̄libȝ ꝑs ignis ē calida.Simi
liter est in toto in hoc q̄ qn̄ est densum ⁊ est ꝯgregatum:
⁊ qn̄ est raꝝ ⁊ est segregatū.s.qm̄ raritas ⁊ densitas est in
qualȝ parte eius.Et inuit.s.P.per hoc peccatū qđ accidit
dicentibus q̄ densitas ⁊ raritats fiunt ex constrictione
⁊ ampliatione ꝑtiū foraminū:qm̄ s̄m hoc non quelibet
ꝑs corporis recipit densitatē ⁊ raritatem:⁊ est manim ꝑ
se q̄ densuȝ ē densuȝ s̄ȝ oēs ꝑtes:⁊ sil'r rarū.hec Cōmen.
¶ Dictū v̄o Cōmen.qđ arguendo inducit̄ portat secum Cō.84.
glosam.vn̄ hec sunt v̄ba eius.nullis ꝑtibus calidis i actu
aduenientibus.s.corporib' calidis:sed trāsfert ⁊c̄.Et pȝ
q̄ nō est cōtra pōnē istam:que nō ponit intensionem for
maꝝ per additionē corpoꝝ siliuȝ.¶ Ad 2m dōm:q̄ p̄or Ad 2m
forma remanet in subiecto cū sequente ꝑte.¶ Ad p̄maȝ
ꝓbationē q̄ ꝯ hoc inducit̄:q2 tunc duo accidentia ⁊c̄.di-
co:q̄ ꝯn̄a nō valȝ:qm̄ ille ꝑtes formales faciūt vnā for-
mam nuō per se vnam.⁊ iō de virtute sermonis hec ē fal
sa.forma intensa est plures forme nuō. sicut ēt s̄ȝ op.op-
positam.nō obstante q̄ quelibet talis forma corporalis
habeat plures ꝑtes dimensionales siue s̄m extensionē:
q2 cū cōstituūt vnā formā per se non est veꝝ q̄ ille ꝑtes
sint plures forme.v̄bi grā.plures albedines:sȝ sunt vna
albedo:q̄uis sint plures ꝑtes albedinis.Sic in ꝓposito.
dictū aūt.P.est intelligendū de accidentibus nō facien- 5.meta.
tibus per se vnū in actu:q̄uis nec de oib' vl'r:qm̄ nō de t.c.16.
sp̄ualibus ⁊ intentionalibus:q̄les sunt sp̄ēs in medio ⁊ i
sensibus ⁊ in alijs potentijs ⁊ de actibus eaꝝ.Et iō de ac
cidentib' māe mere corpalib'.q̄les sunt q̄litates p̄me ⁊
2e pōt intelligi veꝝ eē dictū suū.qm̄ talia in eodē subie-
cto ꝑ se faciūt vnū:⁊ nō remanēt actu plura idiui°:q̄uis
de po° dei posset esse oppositū.¶ Ad aliā de auctoritate
sex p̄ncipioꝝ dōm:q̄ sua intentio est q̄ forma nō sit cō-
posita ex actu ⁊ po° intrinsece sic̄ ꝯpom de gn̄e sube.⁊ hoc
inuit ꝓba° sua cū dicit:q̄ talis cōpō.i.tale ꝯpom adueni-
ens aque facit maius:sicut aqua adueniēs aque facit ma
ius:albedo adueniēs nō facit maius. ¶ Ad 3m cū d̄r:q̄
q̄to forma est ꝯpositior:tanto ē ip̄fectior.nego illā:iō di
co q̄ ō tali ꝯpōne quā pono q̄to ē ꝯpositior tāto p̄fectior
est.⁊ q̄uis simplicitas dicat̄ eē p̄fectionis simpl'r:nō tn̄
omne simplex p̄fectius est quolibet cōposito:sȝ aliquā-
do econtra aliqđ ꝯpositūȝ p̄fectius est h̄ vel illo simpli-
ci.sic̄ hō p̄fectior ē sua mā:⁊ qđlȝ ꝯpom vtraqȝ sua ꝑte.

¶ Distinctionis.XVII. Questio V.

Ostquā visuȝ est de augmēto q̄lita
tum corpaliū videndū ē de
augmēto sp̄ualiū ⁊ special'r caritatis de q̄
magr̄ p̄ncipal'r agit.Quero g̃ vtrū caritas
possit augeri:¶ Et ar' q̄ nō sic.p̄.caritas p̄m
nō pōt minui.g̃ nō pōt augeri.An̄s ꝓbat̄:
q2 si posset minui.vel h̄ eēt ꝑ peccatū mortale:vel venia
le.n̄ ꝑ mortale:qm̄ tale total'r tollit caritatē.nec ꝑ venia
le:q2 cū caritas sit finita intensiue per multiplicationeȝ
venialiū p̄cise posset total'r corrūpi.⁊ sic hō ꝑ sola venia-
lia posset dānari:qđ ē falsum.ꝯn̄a pȝ:qm̄ sic̄ pȝ ex 2° ethi. cap.p̄.
ex eisdem actib' ꝯrio mō factis auget̄ ⁊ minuit̄ habit°:
⁊ fit melior ⁊ deterior.s.min' bonus. ¶ 2° sic.si caritas 2m
posset augeri: aut posset augeri augmēto successiuo ⁊ ꝯti
nuo:aut istātaneo.sȝ nec sic nec sic.g̃ n̄ p̄t augeri.ꝓbo mi
norē.⁊ p̄ q̄ n̄ augmēto ꝯtinuo.Et loquor ō augmēto cari
tatis:qđ meritorie ꝓueīt ex actib' meritorijs:q2 si sic au
geret̄ ꝯtinue vel hoc eēt ꝑꝑ ꝯtinuationē actus meritorij
manētis in eodē gradu itensiue:vel ꝑꝑ ꝯtinuā itensionē
eiusdē act' meritorij.aut ꝓpter ꝯtinuā successionē actuū
meritorioꝝ.p̄m n̄ p̄t dici:qm̄ act' meritori' eodē° merito
rie facit ad augmētū caritatis quo act' v̄tutis acq̄site fa
cit elicitiue ad augmentū illius v̄tutis:⁊ alie forme nāl'r
actiue ad augmentū suoꝝ effectuū.tales aūt forme si in
passo nō sit resistētia dispōis ꝯrie nec aliđ adsit ip̄ediēs
actioneȝ eaꝝ moꝝ agūt effectū p̄fectissimū quē p̄nt:nec
ꝑꝑ diuturniorē p̄ntiam ipsaꝝ intendūt ip̄m:nisi ipse for

me actiue intendanť in se ipsis. vñ si ponať sũma dispõ i
aere ad lumẽ: ꝛ nullũ sit oio ipedimẽtũ: nec augeať virt⁹
illuminatiua in corpe luminoso: nũq̃ꝫ corpus luminosuꝫ
intendet lumẽ in aere si staret per ãnũ pñs ei: sed in p̊ in/
stanti cãt sũmũ qd̃ põt: ꝛ vltra nõ intendit illum. in ꝑpo/
sito aũt poniť caritas in aĩa: ꝛ ꝑ ꝯñs nulla dispõ ꝯtraria:
qm̃ nulla talis sibi ẽ cõpossibilis: ꝛ nullũ poniť ipedimẽ/
tum. ergo actus meritorius in p̊ instanti sui eẽ tantũ au/
gebit caritatẽ meritoꝛie: q̃tũ p̄t. nec postea ꝑ suã ꝯtinua/
tionẽ augebit. nec põt dici zᵐ. videlicet ꝙ augeť caritas
ꝯtinue ꝑpter ꝯtinuã intensionẽ act⁹ meritoꝛij: qm̃ tunc
actus augereť ꝯtinue. ⁋ Sed ꝑbo: ꝙ h̄ nõ sit possibile:
qꝛ sit act⁹ a. meritoꝛi⁹: ꝛ sit ipse bonus in gradu b. ꝛ si põt
augeri ꝯtinue ponať ꝙ augeať quousq̃ꝫ sit in duplo bon⁹:
ꝛ sit gradus duplus c. tunc sic. latitudo itensiua c. addita
supra gradũ b. est acq̃sita in tpe. ꝛ latitudo b. ꝑexñs fuit
acquisita in ĩstanti vt suppo°. ꝛ latitudo addita est cq̃lis
p̄exñti: g̊ latitudo b. p̄exñs fuit conatu in ĩfinitũ ma⁹ ꝑ
ducta: q̃ꝫ latitudo addita in tpe. ꝛ vltra. g̊ in volũtate fuit
conat⁹ infinit⁹ intensiue: qd̃ est ipoĺe. ꝯña ꝑbať: qꝛ q̃lis ẽ
ꝑpoꝛ° velocitatis ad velocitatẽ in ꝑducendo equalem
effectũ: talis est ꝑpoꝛ° v̓tutis ꝑducẽtis ad virtutẽ si sint
diuerse: aut conat⁹ ad conatũ si ab eadẽ v̓tute vterq̃ꝫ effe
ctus ꝑducať. velocitatis aũt instantanee ad tpalẽ nulla
ꝯfirmať est ꝑpoꝛ°: ergo ꝛc̃. ⁋ Cõfirmať. Nã stat ꝙ maioꝛ conat⁹
requiriť ad ꝑducendũ tm̃ effectũ in instanti: q̃ꝫ ad ꝑdu/
cendũ in tpe. aut g̊ maioꝛ in ĩfinitũ: ꝛ habeť ꝑpoᵐ. aut in
aliq̃ ꝑpoꝛtione finita: ꝛ si sic tũc sumať aliqd̃ tp̄s min⁹ in
eadẽ ꝑpoꝛtione ad illud tp̄s in quo est conat⁹ appositus
in ꝑductiõe subita ad conatũ ꝑductiõis tpalis. ꝛ tũc tã/
tus conat⁹ apponeť ad ꝑducendũ in tpe illo q̃tũ ad pro
ꝯfirmať ducendũ in instanti: qd̃ est falsuꝫ. ⁋ Cõfirmatur z°: qꝛ si
eẽt aliq̃ virtus potens ꝑducere tm̃ effectũ in tpe ꝛ nõ po
tens illũ ꝑducere in instanti: ꝛ alia esset potẽs tm̃ effcm̃
ꝑducere in ĩstãti: nõ est du̇ᵐ ꝙ potẽs in instanti esset in/
tensiue maioꝛ in infinitũ: ergo sic in ꝑposito. ⁋ Nec põt
dici 3° ꝙ intendať ꝯtinue caritas ꝑꝑ ꝯtinuaꝫ successionẽ
actuũ meritoꝛioꝝ. cũ talis succe⁹ sit ipossibilis: qm̃ tũc in
quolꝫ instanti tp̄is acq̄rereť nouus actus: qd̃ est ipoĺe. vt
ex p̄cedẽti. q. appet. pꝫ g̊ ꝙ caritas nõ põt augeri augmẽ
to cõtinuo. ⁋ Qd̃ v̓o nõ possit augmẽto instantaneo pro
batur: qꝛ vel hoc esset per actũ durantẽ tm̃ per instans c.
h̄ nõ. cũ nullus talis actus deť. vt supra pꝫ. aut ꝑ actũ du
rantẽ per tp̄s. qd̃ ẽt dici nõ põt: qꝛ seq̄ť ꝙ actus ille esset
meritoꝛi⁹ tm̃ ꝑ instãs: nec mai⁹ p̄miũ sibi debereť ex ma
ioꝛi eius ꝯtinuatione: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ expediret talẽ actũ con
tinuare. Et ꝯña p̊⁹ pꝫ: qm̃ si mai⁹ p̄miũ sibi debereť: cari
tas etiam magis augeretur: quoniam s̄m ꝑpoꝛtionem
caritatis ẽ ꝑpoꝛtio p̄mij.

Oppoᵐ **Ad oppositum** ecclesia nõ orat ꝑ aliq̃ ipossi/
bili: ꝛ orat ꝑ augmẽto carita/
cap. p̊. tis. s. in collecta Omnipotens sempiterne deus da nobis
fidei spei ꝛ caritatis augmẽtũ. de alijs etiam virtutibus
acquisitis ꝙ augeantur pꝫ z° ethi.

In declarando . q. duo erũt articuli. In p̄mo
videbiť de p̄ncipali q̃sito. In
z° mouebunť q̃dam dubia tacta in arguendo.

p̊⁹ artic. p̊ᵃ ꝯ̊ **Quantuꝫ** ad p̊ᵐ pono. 4. ꝯ̊nes. ⁋ Prima ẽ ꝙ cari
tas põt augeri. hoc ꝑbatur p̊ auctoꝛita/
cap. p̊. te apl̄i ad phil. Oꝛo vt caritas v̄ra magis ac magis abũ/
det. glosa. i. crescat. non oraret aũt ꝑ cremento caritatis
cap. p̊. si foret ipossibile ipsã augeri. ⁋ Itẽ z° ad thess. g̃ras ago
deo: qm̃ inquit supercrescit fides v̄ra ꝛ habũdat caritas
c. penul. ⁋ Iteꝫ aug. i ench. Minueť ing̊t cupiditas caritate cre
scente. ⁋ Itẽ ideꝫ sup ep̄la Io. z. vt allegat ma. 3° snĩaꝝ
d. z9. c. vltimo ait. Nũq̊d mox vt caritas nasciť iam ꝑ/
sus ꝑfecta est. imo vt ꝑficiať nasciť. cũ fuerit nata nutri/
tur. cũ fuerit nutrita roborať. cũ fuerit roborata ꝑficiť.
cũ ad ꝑfectionẽ venerit dicit cupio dissolui ꝛ eẽ cuꝫ xp̄o.
⁋ P. ꝯstat ꝙ existens in caritate ꝑcipiẽdo eucaristiam
percipit nouũ gradũ caritatis quo fit deo carioꝛ: ꝛ sic ꝑ
alioꝝ susceptionẽ sacramẽtoꝛuꝫ. ⁋ Itẽ cõstat ꝙ exñs in
caritate opando s̄m caritatẽ fit melioꝛ: g̊ caritas ei⁹ au/
getur. ꝯña pꝫ ꝑ augᵐ. i ench. d. quãto i vnoquoq̃ꝫ caritas cap. iz7
maioꝛ ẽ: tanto melioꝛ ẽ in quo est. ⁋ Ex quo dicto sequi/
tur: ꝙ quãto quis est melioꝛ: tanto in eo ẽ caritas maioꝛ.
alioquin nihil ꝑhiberet petrũ maioꝛẽ caritatẽ h̄re: q̃ꝫ hꝫ
paulus: ꝛ tm̃ paulũ eẽ petro melioꝛẽ. Et sic falsum eẽt qd̃
dicit Aug. Plura possent adduci: sed ista sufficiũt: qꝛ nec
ꝯ̊ dubia ẽ apud queq̃ꝫ catholicũ. ⁋ zᵃ ꝯ̊ est. ꝙ caritas nõ zᵃ ꝯ̊
augeť ex h̄ p̄cise: qꝛ depurať vel fit min⁹ ꝑmixta ꝯ̄rio. Et
p̊ ꝑbari p̄t ista ꝯ̊ per easdẽ rõnes quibus ꝑbatũ ẽ supra
gn̄alr̄ h̄ de oi forma ipsam nõ augeri per depurationem
a ꝯ̄rio applicando illas per sp̄ales terminos ad ꝑpositũ.
⁋ z°: qꝛ in btã virgine fuit caritas aucta tã in ꝯceptione zᵐ
filij. iuxta illud. Sp̄us sanctus supueniet in te ꝛc̃. q̃ꝫ añ.
Et postea ex suis meritoꝛijs opib⁹. nec tm̃ fuit depurata
caritas ei⁹ a ꝯ̄rio cũ p⁹ ei⁹ scĩficatõeꝫ ĩ vtero nũq̃ꝫ i ei⁹ mẽ
te fuerit aliq̊d ꝯ̄riũ caritati: qm̃ s̄ꝫ cõeꝫ sãctoꝝ doctrinã
nũq̃ꝫ in ipsa aliqd̃ peccatũ actuale fuit. ⁋ 3°: qꝛ si nullus 3ᵐ
hõ vnq̃ꝫ peccasset adhuc hõ vn⁹ alio habuisset maioreꝫ
caritatẽ. Et ideꝫ hõ in g̃ra ꝛ caritate ꝑfecisset s̄m ꝙ plus
vel min⁹ ex caritate fuisset opat⁹. ꝛ tm̃ tũc nulli⁹ caritas
fuisset aucta ꝑ depurationẽ vel mioꝛẽ mixtionẽ cũ ꝯ̄rio.
qd̃ pꝫ: qꝛ nõ põt fingi. ꝙ tũc fuisset illud ꝯ̄riũ. ⁋ Contra ꝯ ꝯ̊nem
istã ꝯ̊nẽ vr̄ eẽ auct. Aug. 83. q. vbi ait. caritatis venenum qõ. 36.
est spes adipiscendoꝝ aut retinendoꝝ tpaliũ. nutriᵐ ei⁹
est diminutio cupiditatis: perfectio nulla cupiditas. vbi
patet: ꝙ contrarium caritatis est cupiditas ꝛ desideri/
um tpalium. idõ vocat illã venenũ caritatis. Ex cuius di/
minutione nutriť: ꝛ ꝑ ꝯñs augeť caritas ipsa: ꝛ ꝙ tũc ca/
ritas est ꝑfecta: qñ nulli cupiditati ẽ admixta. Et silr̄ vt
allegatũ est in p̄cedẽte ꝯ̊ne idẽ Aug. ait in ench. Minui c. penul.
tur cupiditas caritate crescente. vbi ẽt expsse vr̄ velle ꝙ
caritas crescat ꝑ minutioneꝫ cupiditatis. ⁋ Rñdeo ꝙ Rño.
dictũ Aug. intelligendũ est per ꝯcomitantiã. qꝛ. s. in eo in
quo est adhuc cupiditas cũ caritate: augᵐ caritatis cõco
mitatur minu° cupiditatis: ꝛ minutione cupiditatis ꝯco
mitať augmẽtũ caritatis. nõ itẽdit aũt ꝙ hoc ipsum sit
caritatẽ augeri qd̃ cupiditatẽ minui: aut ꝙ p̄cise per hoc
caritas augeať: qꝛ cupiditas minuiť. aliogn̄ ñ eẽt possibi
le in aliquo augeri caritatẽ: in quo nõ esset cupiditas: qd̃
ꝑrsus falsum est. ⁋ Pro eo aũt qd̃ in argumẽto iplicať
. s. ꝙ cupiditas est ꝯ̄ria caritati est sciendũ: ꝙ caritas põt
sumi duplr̄. s. pro caritate ifusa ꝛ ꝑ caritate acquisita: qm̃
sic ex alijs aie actib⁹ frequẽtatis gn̄anť hit⁹: sic ẽt ex acti
bus diligendi deũ ꝑꝑ se: ꝛ ꝑximũ ꝑꝑ deũ frequẽtatis ge
nerať hitus in aĩa ad siles act⁹ iclinãs: qd̃ ẽt post peccatũ
moꝛtale remãet i hoie. ⁋ Itẽ caritas p̄t sumi ꝑ hitu ꝛ ꝑ
actu. Silr̄ cupiditas ẽ duplex. s. hitual' ꝛ actual' ꝛ vtraq̃ꝫ
diuidiť i venialẽ ꝛ moꝛtalẽ: caritati g̊ ifuse nulla cupidi
tas hitualis ẽ formalr̄ ꝯ̄ria neq̃ꝫ ẽt actui caritatis. Qd̃ ꝑ
bať ex eo ꝙ q̃lꝫ ẽ sibi ꝯpolis. vñ si gẽtil' luxuriosus ꝛ aua
rus ꝛ alijs cupiditatib⁹ hituat⁹ ꝯuertiť ad fidẽ: ꝛ bapti/
zeť ĩfundiť sibi caritas: ꝛ nõ statiꝫ coꝛrũpũť hitus vicio/
si: q̊ p̊us erãt in eo. cũ ẽt post baptismũ expiať se iclina/
ri ad act⁹ illoꝝ. Similr̄ cupiditas actualis venialis nõ ẽ
ꝯ̄ria formalr̄ caritati: sed ꝯpossibilis est ei: sed cupiditas
moꝛtalis actualis põt dici formalr̄ ꝯ̄ria caritati: eo ꝙ il/
li nõ est cõpossibilis: ꝛ vicissim põt inesse. ⁋ Sed nũq̊d

caritas acqsita ꝛ cupiditas sunt icōpossibiles fꝫ habitū.
dici pt ꝓbabilr: ꝙ si sumaᷣ caritas acquisita ꝑfecta. s. ꝑ
es qua quis habitualr deum diligit sup oia. ꝛ quicqd di-
ligit diligit pp deū: tali caritati nulla hitualis cupiditas
mortalis est sibi ꝯpossibilis: alioquin in eodē silˀcēnt ha-
bitus acquisiti ad icōpossibiles actˀ inclinātes: videlicꝫ
diligere creaturā pluſq̄ deū: vel nō ꝓpter deū: qui ē actˀ
cupiditatis. ꝛ diligere deū pluſq̄ creaturā: ꝛ nō pp ipsaꝫ
creaturā: qui est actˀ caritatis. q̄uis aūt nō ois cupiditas
sit formalr ꝯtraria caritati infuse: de qua nunc pncipalr
agitur. aliquo tn̄ mō pōt dici ꝯria virtualr: qꝛ scilicet in-
clinat ad actus vel demeritorie corruptiuos caritatis et
incōpossibiles actibus eius. vt cupiditas mortalis vel
aliquoˀ impeditiuos mediate vel imediate: ne sic ꝑfecte
actus caritatis eliciantᷣ. vt magis in dubio vno diceᷣ. ꝛ
ꝓpter hoc vtraq̄ pōt dici. lꝫ dissimilr venenū esse carita
tis. nec ex h̄ habeᷣ aliqd ꝯtra supius dicta. videlꝫ ꝙ con
3ª ꝯ trarie forme nō pn̄t in eodē silˀ est. ¶ 3ª ꝯ ē. ꝙ caritas au-
geᷣ per acqsitionē noui gradus caritat ꝛ nō ꝑcise ꝑ ma-
iorem dispōnē subiecti. Que ꝯ pōt ꝓbari per aliquas rō
num factaꝝ in ꝑcedenti. q. ad ꝓbandū similē ꝯnē de for
2m mis corporalibˀ. ¶ 2ª spūaliter. Nā querēdū ē per qd aia
vno tpe est magis disposita ad caritatē: q̄ alio. Nā aut h̄
est: qꝛ maiorē hꝫ caritatē. ita ꝙ mior caritas disponit ad
maiorē: sicˀ aliqui dicunt ꝙ minus lumē disponit ad ma
ius. ꝛ si sic dicaᷣ ponanᷣ gradus in esse caritatis ꝛ ꝯcedi-
tur ꝓpoᵐ. aut ideo ē magis disposita: qꝛ eius cupiditas ē
diminuta. ꝛ vnus hō est magis dispositˀ: q̄ alius: qꝛ eius cu
pᵐ piditas ē mior. ¶ Et h̄ reprobaᷣ. pᵐ: qꝛ si nullus hō vnq̄
peccasset nullaꝫ aliqs cupiditatē habuisset. ꝛ tn̄ vnˀ fuis
set iustior ꝛ deo carior q̄ alius: ꝛ idem hō vno tpe q̄ alio
¶ Itē in bonis angelis non fuit vlla cupiditas. ꝛ tn̄ non
habuerūt oēs equalē caritatē anteq̄ essent beati. sicˀ nec
oium est equalis beatitudo: sed vnus alio maiorē habu-
it. supposito ꝙ habuerint meritū anq̄ pmiū. aut ēt si nō
prius: sed silˀ: nihilominus vnus nunc maiorē hꝫ caritatē
ꝛ alius minorē. ꝛ tn̄ nullus hꝫ minorē cupiditatem cum
2m nulla sit in eis cupiditas. ¶ 2ᵒ. qꝛ vel cupiditas minuiᷣ
fm suam essentiam: ꝛ habeᷣ ꝓpoᵐ: vel fm esse tn̄ ꝓpter
3m aliam dispositionē. ꝛ sic de alia queraᷣ i ifiᵐ. ¶ 3ᵒ. aia est
magis disposita ꝓpter aliquā aliā formā exn̄tem in ea. ꝛ
tūc vel opꝫ ꝙ sp quēcūq̄ caritas augeᷣ noua forma fm
spēm acqraᷣ in aia per quā sit magis disposita: qd vᷣ icō
ueniens. ꝛ maxime si ꝯtingat caritatē augeri ꝯtinue. vel
ꝙ illa forma disponēs augeaᷣ in sua eēntia. aut vlˀ aia ē
magis disposita pp remotionē alicˀ forme indisponētis
ad caritatē. ꝛ tunc eodēᵒ necesse est ꝙ semp in augmen-
to caritatis vel tollaᷣ forma alterˀ rōnis vel eadē eēn-
tialr minuaᷣ: ꝛ ꝯcediᷣ ꝓpoᵐ. ¶ Ad rōnē istā forsan dice
reᷣ ꝙ ista maior dispō aie est maior capacitas eius. vn̄ si
cut aia fit magis ꝛ magis capax caritatis sic eam magis
ꝑticipat ꝛ fit carior. ¶ Cōtra. aut capacitas aie ē aliq̄ en
titas distincta ab eēntia ꝛ poᵃ aie: aut nō. si sic: illa nō est
nisi q̄dā forma exn̄s vel in essentia vel i poᵃ. ꝛ tūc vel que
rendū ē q̄uo fiat maior: an. s. in sua eēntia vel q̄lr vt ꝑus.
Si vō capacitas sit aliq̄ entitas talis distincta: cū ipa aia
nō suscipiat intensionē in se ipa neq̄ poᵃ ēt: oꝫ intelligere
ꝙ capacitas iō dicaᷣ maior: qꝛ aia ē capacior: imo id ipꝫ
opꝫ itelligere per h̄ ꝙ dᷣ: ꝙ capacitas aie est maior ac si
diceretᷣ aia ē magis capax caritatis. ꝛ ille est melior itel-
lectus q possit haberi ex vbis illis. ¶ Sꝫ tūc stat qd q̄re
aia vno tpe ē magis capax caritatis: q̄ alio: qꝛ vel h̄ ē pp
remotionē alicuˀ forme ipedīētis capacitatē: sicˀ oculus
est minus capax lucis ꝓpter humorē aliquē ipedientē: ꝛ
fit magis capax ꝑ remotionē illius: vel hoc ē pp appōnē

alicˀ disponentis: ꝛ vtrūlꝫ istoꝝ dicaᷣ rō ꝓcedit ꝯ illud
vt supra. ¶ Itē ꝯstat ꝙ viciū aliqn̄ augeᷣ in aia. ꝛ suma-
tur pᵐ viciū genitū in aia for. ꝛ de ipso queraᷣ q̄lr augeᷣ:
nec pōt inueniri aliq̄ dispō in aia ad viciū illud: pp quaꝫ
aia sit magis disposita ad maiˀ viciū: nisi ipsūmet viciuꝫ
cˀ vnˀ gradus disponit ad aliū. Et silr argui posset ō aliis
habitibˀ aie ac ēt de actibus q intenduntᷣ. ¶ 4ª ꝯ: ꝙ nō 4ª ꝯ
est necesse in augmēto caritatis corrūpi caritatē ꝑexn̄tē
¶ Hanc p ꝓbo: qꝛ aliogn seqᷣ: ꝙ ipoīe ē caritatē a deo pᵐ
augeri ꝑ aliqd tps ꝯtinue. ꝯn̄s istud falsuꝫ eē puto: ꝛ ipsi
silr bn̄t hoc putare. cū ꝯcedāt aliq̄s formas posse a nāli-
bus causis suis ꝯtiue augeri. ꝯn̄a vō pꝫ: qm̄ si oppoᵐ con
seq̄ntis silˀ cū an̄cedēte ponaᷣ vex: seqᷣ ꝙ tps sit ꝯpoᵐ ex
istātibˀ. sicˀ in 5ᵒ rōe articuli secūdi ꝑcedētis q̄onis in silˀi
ꝓbatū est. ¶ 2ᵒ. alie forme corpales vel spūales dū iten 2m
dunᷣ nō corrūpiᷣ ꝑexn̄s: g nō ē neče caritatē ꝑexn̄tē cor
rūpi si itendaᷣ. ꝯn̄a est satis clara cuilꝫ. an̄s quātū ad for
mas corpales ꝛ ēt spūales q̄ nālr augeᷣ cōiter ꝓbaᷣ i ꝑ-
cedēti. q. Nūc tn̄ spālr de itellectualibˀ sicˀ sūt habitˀ acq
siti in mēte ꝓbo ꝑ rōnē satl cōeꝫ ꝛ bonā. Et suppoᵒ ex 2ᵒ cap. p.
ethycoꝝ ac ēt expientia ꝙ tales bitˀ augenᷣ per actˀ ab
eis elicitos tāq̄ ꝑ cās actiuas ꝑtiales. Et suppono ex de-
claratiōe posita in pnᵒ secūdi articuli ꝑcedētis q̄onis: ac
ēt ꝯcessiōe opionis opposite ꝙ si augmentū forme fiat ꝑ
corruptionē ꝑcedētis: quelꝫ forma i itensione induciᷣ in
instanti. Pono g ꝙ in for. augeaᷣ habitˀ: ꝛ sumo habitū
auctū q sit h. ꝛ ꝓductū in h̄ pn̄ti instanti: siue hoc instās
sit finale tpis intēsionis: siue meᵐ. posito ꝙ intensio fiat
in tpe: seu ēt sit instās in quo fiat subita itenᵒ: si talis de-
tur tūc arguo. in hō instāti ꝓduciᷣ h. igiᷣ in hoc istāti est
actus a quo eliciᷣ. ꝛ vltra: g in h̄ instāti est bitus a quo il
le eliciᷣ: g in h̄ istāti silˀ cū bitu h. ē bitus aliqs ꝑexn̄s in
forte. Prima ꝯn̄a ꝓbaᷣ ex eo ꝙ oē qd ꝓduciᷣ ab aliq̄ ꝓ
ducēte: ꝛ ꝑ ꝯn̄s existente ꝓduciᷣ: qꝛ ipoīe ē aliqd n̄ exn̄s
ꝓducere aliq̄ entitatē. bitus āt ꝓduciᷣ ab actu. ꝛ ꝑ ideꝫ
pꝫ 2ª ꝯn̄a: qꝛ actˀ q̄ augeᷣ bitus ab bitu ēt aliquo ꝓduci-
tur: imo illuꝫ tn̄ ꝯsueti sumus dicere augeri. ¶ Ad hāc
rōnem rn̄detur negando consequētiaꝫ. Ad ꝓbationem
dᷣ ꝙ res ꝓ pmo istanti in quo ē nō indiget actuali pn̄tia
vel existentia sui agentis: qꝛ iam tunc facta est: ꝛ qn̄ fcā
ē nō idiget faciente. ¶ Cōtra. suppono tāq̄ certū: ꝙ ois
effectˀ singularis ꝛ determinatˀ ē vlˀ fuit ꝓductˀ ab aliq̄
cā singlari: ꝛ dete rmiata: q̄ ē actualr vel fuit: cū g cā bitˀ
supponaᷣ eē actˀ. huiˀ bitˀ h. ē vel fuit aliquis singularis
actˀ cā: ꝛ voceᷣ ille d. g d. ē vel fuit: si ē: hēᷣ ꝓpoᵐ: si nō ē:
sꝫ fuit: aut fuit ꝑ instās tn̄: aut ꝑ tps: si ꝑ istās tn̄: cū n̄ sit
istās istāti imediatū: tps fuit meᵐ iter illās i q̄ actˀ fuit ꝛ
hoc istās: sed non est itelligibile: ꝙ nūc p aliqd ꝓducaᷣ:
aut sit ꝓductū ab aliq̄ qd nō ē: ꝛ ꝑ tps imediate ꝑcedens
ēt n̄ fuit: alias posset dici: ꝙ ignis nūc ꝓduciᷣ ab igne qui
fuit tpe moysi in icendio dathan ꝛ abyrō. Si vō fuit per
tpus: aut hūit aliqd istās vltiᵐ sui eē pˀ qd nihil eiˀ fuit ꝛ
idē sequiᷣ: aut habuit vltimū instās pˀ qd aliqd eiˀ fuit:
ꝛ tūc sequiᷣ: ꝙ fuit remissus ꝑ ablationē ꝑtis a ꝑte ꝯ id
qd tꝫ opio: aut pᵐ instās sui nō eē: ꝛ tūc aut illud instās ē
hoc pn̄s aut fuit aliqd pteritū. Si pteritū seqᷣ idē qd pri
us illatū est. Si h̄ pn̄s: seqᷣ ꝙ vel nullus bitus pōt itēdi
ꝯtinue nālr: cˀ oppoᵐ ꝓbabiᷣ articulo sequēti: vel instās
fuit imediatū istāti. pꝫ: qꝛ si augeaᷣ ꝯtinue actˀ q ē cā ha
bitˀ hꝫ eē ꝑ instās tn̄: ꝛ qꝛ poniᷣ p nō eē in istāti in quo ē
bitus pꝫ ꝓpoᵐ. ¶ P. nō ē itelligibile: ꝙ aliqd sit cā effi-
ciēs alicˀ entitatis nisi ipsam ꝓducat dū ipꝫ ē vel aliqd
illius: aut ꝙ sit dispō ꝑcedēs ꝛ necessitās ad illā: sicˀ opio
opposita. d. de aliq̄ gn̄ōne forme subalis: q̄ sequiᷣ nečio
dispōnē ꝑcedētē factā ab agente ꝑ istanti gn̄ationis nō

extrīte. Sed actus datus dum est nihil ipsius habitus ꝓ
ducit cū idiuisibilr̄ ꝓducat̄ sm̄ opinionē: nec aliqḋ aliḋ
disponēs. q2 tūc nō nisi hitus aliqs ꝓducit̄ nec contingit
assignare ꝙ aliud ꝓducat̄: ⁊ qcūq3 hitus ꝓducat̄: dum
act⁹ est habet̄ ꝓpositū: qm̄ ⁊ tūc ṗoꝛ hitus qui est cā act⁹
ēt est. ¶ Ꝑ. vt ēt aliȷ arguūt in spāli vr̄ icōueniēs de cari
tate ꝙ corrūpat̄ in augmento eius: cum ipsa nō tollat̄ ni
si per pctm̄ mortale; qḋ non interuenit cū aliqs fit magis
carus. Hec sufficiāt ḋ isto articulo: q2 ex dictis i pcedēti
.q. multa pn̄t adduci ad ꝓbationē eoꝝ q̄ i h̄ arti. dcā sn̄t.

2ᵘˢ arti. Tunc restāt discutienda duo du^a in arguēdo ta
cta. p̄^m est. vtrū intē⁹ caritatis aut al
teri⁹ ṽtutis fiat in tpe ɔtinuo. 2^m. vtrū caritas possit mi
p̄^a ꝯ̄ nui. ¶ Quātum ad p̄^m pono duas ꝯ̄nes. ¶ Pꝛima est: ꝙ
intensio hitus acqsiti fit seu fieri pōt in tpe ɔti⁹. ¶ Hāc
ꝓbo ⁊ suppono ꝙ hitus gn̄at̄ ⁊ auget̄ per actus sic per ex
c.p̄.⁊.2. perientiā. ⁊ declarat̄ 2° ethi. ¶ Itē suppono ꝙ quilz act⁹
elicit⁹ ab hitu durat per tp̄s ⁊ nō p istans tm̄ vt ex supra
dictis ꝓbari pōt: tunc sic. si habitus nō intenderet̄ in tpe
ɔti⁹ seq̄t̄ ꝙ actiuū nāle per tp̄s esset i debita distan^a pn̄s
passo apto ⁊ disposito: nulloq3 ipedimēto cōcurrēte: ⁊ tm̄
nō ageret in illud: ɔn̄s est nālr̄ ipōle. ɔn̄a ꝓbat̄. nā actus
augmētatiu⁹ habitus nālr̄ ⁊ nō libere agit ad augmētū
illius. vn̄ q̄uis in ptāte nr̄a sit habere actū ⁊ ex hoc dica
cap.p̄.2. mur ꝙ volūtarie hituamur: vt pz ex 3°. ethi. i ptāte tn̄ nr̄a
3.⁊.4. nō est ꝙ actus extn̄s nō generet habituz vel augmētum.
¶ Forte dicet̄: ꝙ ɔn̄s nō est vlr̄ ipōle: sed de aliqb⁹ agēti
bus nō est veꝝ. vtpote de his q̄ totū effectū quē pn̄t cau
sare in passo cāt in instanti: sic pz de corpe luminoso: qḋ
in p̄mo instanti in quo est sufficienter ꝓpinquū dyapha
no cāt totū lumē qḋ pōt causare in illo: nec vnq̄3 postea
causat plus de lumine q̄tocūq3 tpe maneat i eadē distā
tia vel ꝓpinquitate: ⁊ subm̄ seu susceptiuū sit eodē° dispo
situm. Sic in ꝓposito dicet̄: ꝙ actus in p̄ instanti sui esse
causat illud totū qḋ potest ⁊ tm̄ auget hitū q̄tum pōt: et
in tpe sequēte nihil plus causat. ¶ Hec rn̄sio deficit in
duobus. p̄mo in eo ꝙ ait de corpe luminoso. Nā corp⁹ lu
miosuz toto tpe q̄ est sufficiēter pn̄s dyaphano post istās
gn̄ationis luminis: lz nō agat gn̄ān° nouū lumen: agit tm̄
in diaphano ɔseruā° lumē qḋ nālr̄ in p̄ instāti causauit: ⁊
vlr̄ loqn̄° ipōle est reperire aliqḋ actiuū in dispōne suffi
ciēte ad agēdū i passo ɔueniēte: qn ip3 agat i illo vl̄ ꝓdu
cēdo aliqḋ de nouo: vl̄ ɔsuādo qḋ ꝓductū ē: vl̄ corrūpē
do vl̄ alr̄ aliq̄lr̄ agendo vel trāsmutando sm̄ cōditionez
illius agentis. actus g̊ elicit⁹ ab hitu: si in p̄mo istāti cāt
totū qḋ pōt: ⁊ in tpe sequēte nihil plus cāt: cū ipse nō ɔser
uet id qḋ causauit. Nam hit⁹ nō depēdet in esse ab actu
cū remanet actu corrupto: nec aliq̊ alio° pz: vt agat i sub
iectū habitus: sequit̄ ꝙ in toto tpe illo actū sit pn̄s ⁊c. et
tm̄ nō agat aliquo mō in ipsum: qḋ ē nālr̄ ipossibile: vt pz
2.cō.51. ex p̄ de gn̄atione. ⁊. 9. meta. ¶ 2° deficit solutio in hoc ꝙ
⁊.50. ait ac^m totū qḋ pōt cāre de habitu causare in p̄mo instāti
2.c.10. sui eē. vn̄ arguo sic. Si sor. hn̄s habitū māsuetudinis eli
ceret infra certā ptē tpis. vbi grā. infra vnā horā plures
actus mansuetudinis successiue: equales in gradu: semp
inter corruptionē ṗoris ⁊ gn̄ationē sequētis laberet̄ ali
qḋ tp̄s: ⁊ tūc plures gradus eēnt additi illi hitui. ⁊ hitus
māsuetudinis eēt itēsioꝛ in eo in fine hore: q̄3 eēt in p̄mo
instanti hore illius: in quo p̄mo habuit esse p̄m⁹ act⁹ eli
citus ab eo. g̊ si sor. in p̄mo instanti hore eliceret actum
māsuetudinis: ⁊ illum ɔtinuaret in eodē gradu per totā
horā: habitus eius intensioꝛ esset in fine hore q̄3 in p̄n°: ⁊
plures gradus eēnt causati: et vltra. g̊ nō totū qḋ potest
cāre talis actus causat in p̄mo instanti sui eē. 2^a ɔn̄a no
ta est ⁊ p̄mū an̄s. Nā quilz illoꝝ actuū cāret aliquē gra
dum hitus de nouo ēt sm̄ rn̄sionē. q̄. d. ꝙ act⁹ in p̄mo in
stāti in ē quo causat totū qḋ pōt: ⁊ sic qlib3 qn̄ p̄ eēt aliqd
cāret. Et ɔn̄a p̄ma ꝓbat̄: q2 nūq̄3 diuersa agentia eiusdē
spēi ⁊ eq̄lis ṽtutis in agēdo sibi succe^a circa idē passum
in aliq̊ tpe maioꝛē itensiue faciūt effectū q̄3 faceret vnū
illoꝝ solū: si per totū tp̄s illud p̄sens fuiss3: ⁊ cetera forēt
pia. Et loquoꝛ sp̄ de his q̄ nālr̄ agunt. hoc pz tam in agen
tibus que ɔseruant suos effectus in esse q̄3 de aliȷs. vn̄ si
vna cādela causat in aliqua parte dyaphani lumē. ⁊ illa
amota accedat alia eq̄lis luiositatis in eodē loco: ⁊ dein
de illa 2^a submota succedat 3^a eq̄lis ṽtutis ad illuminā
du3: ⁊ sic vsq3 ad centū vel mille: non erit maius seu iten
sius lumē in illa pte dyaphani p⁹ pn̄tiā millesime cāde
le: q̄3 eēt si p̄^a cādela sola toto tpe i quo ille mille sibi suc
cesserūt pn̄s fuisset ceteris parib⁹. Silr̄ si vnu3 calefacti
uum sit sufficiēter ꝓximū alicui calefactibili per aliqḋ
tp̄s: ⁊ illud postea remoueat̄ ⁊ succedat aliud eiusdē spēi
⁊ equalis virtutis calefactiue: ⁊ iteꝝ scḋo submoto succe
dat tertium: ⁊ sic vltra quot vis: non erit intensioꝛ caloꝛ
causatus in calefactibili illo in fine totius tpis illius suc
cessionis: q̄3 esset si solū p̄^m calefactiuū p totum tp̄s illud
fuisset p̄sens: ⁊ cetera fuissent paria: qn imo esset itensioꝛ
causat⁹ ab illo solo q̄3 ab oib⁹ illis: supposito ꝙ iter amo
tionē vnius ⁊ appositionē imediate sequētis fuiss3 aliqḋ
tp̄s. ¶ Et ɔfirmat̄: na3 cōstat ꝙ nō fieret maioꝛ caloꝛ si
amoto vno calefactiuo: aliud eq̄le succederet: q̄3 si ipsu3
met qḋ ṗus fuit amotū rediret ceteris pibus: certū autē
ē ꝙ n̄ plus: imo min⁹ fieret ḋ caloꝛe si idē calefactiuū tol
leret̄: ⁊ postea reduceret̄ q̄3 si ip3 eēt ɔtinue pn̄s: alioqn
cū vellet qs ꝙ aq̄ calefieret ḋberet approximare sibi ignē:
⁊ postea remouere: ⁊ iteꝝ approximare: ⁊ deiñ remoueret̄: qḋ 2^m
ē ꝯ sensum. ¶ 2° arguit̄ p̄ncipalr̄ ad ꝯ̄nem sic: pōle ē ha
bitū remitti per actū i aliq̊ tpe ɔtinue. g̊ possibile ē hitu3
augeri per actū in tpe continue. ɔn̄a pz: qm̄ oīs forma cō
tinue remissibilis ē cōtinue augmētabilis: sic aūt remis
sio hitus fit per actū ɔtriū actui habit⁹: sic itēsio p actum
ꝓpriū eius: vt pz ex scḋo ethicoꝝ. an̄s ꝓbat̄. Nā pōle est: c.p̄.⁊.2.
ꝙ habens habitū eliciat actū ꝯ iclinationē illius habit⁹
remissimū illi⁹: ponat̄ g̊ h̄ in eē. tūc sic. aut ille act⁹ remit
tet hitū in tpe ɔtinue: ⁊ habet̄ ꝓpo^m: aut in istanti pcise:
⁊ si sic aut in quolz istāti tpis alic⁹: aut nō in quolz. Si in
quolz: sequit̄ ꝙ illa remissio sit ɔtinua vt pz: ⁊ hētur ꝓpo
situm: q̄uis hoc sit ipōle sm̄ se. si nō in quolz instāti: sed
in aliquo sic: ⁊ i aliq̊ nō: aut tūc remittit in p̄ istāti in quo
ē ⁊ p tp̄s aliqḋ imediatū sequēs nō remittit: aut nō in p̄
istāti. s3 in aliquo posterioꝛe. Si dicat̄ p̄^m: ꝯ. act⁹ ille ē p⁹
p̄^m istās: ⁊ nō est debilioꝛ q̄3 fuerit: vt pōle ē ⁊ supponat̄:
⁊ hitus ē remissioꝛ q̄3 fuerit an̄ p̄mū istās i quo fuit act⁹.
g̊ imediate p⁹ p̄^m istās act⁹ ille remittit hitu3. Si dica
tur 2^m ꝯ. actus ille nō ē fortioꝛ in illo instanti q̄3 fuerit in
p̄ vt suppono. ⁊ hit⁹ nō ē remissioꝛ: nec alia transmutatio
fcā est in subiecto. g̊ si nō remittit hitū in p̄ istanti: nec in 3^m
illo istāti dato remittit. ¶ 3°. si itēsio hitus nō sit ɔtinua.
sequit̄ ꝙ actus diuturnioꝛ nō magis auget hitu3: q̄3 act⁹
min⁹ diuturn⁹ eq̄ intensus. ɔn̄s est falsu3 vt pz p experien
tiam: experit̄ .n. quilib3 ꝙ q̄to ira ē diuturnioꝛ ceteris pi
bus: tāto magis facit hoiem hitualr̄ iracūdū. Silr̄ q̄to
diuturnioꝛ ē act⁹ māsuetudinis: tāto fit quis māsuetioꝛ:
⁊ sic de aliȷs: ɔn̄a ṽo nō est: q2 act⁹ diuturnioꝛ non magis
auget in p̄ istāti in quo ē q̄3 auget act⁹ min⁹ durās: si sint
eq̄ itēsi. g̊ si magis auget: h̄ erit i tpe. ¶ Cōfirmat̄ h̄ p sile.
Nā q̄to diuturnioꝛ ē appꝛhen° delectabilis sensibil: tāto
magis auget̄ ɔcupiscētia in eo qui ɔcupiscit. vn̄ dat̄ do
cumentū a sanctis: ꝙ tales cogitatōes statim abigamus:
⁊ in eis nō imoꝛemur: sic ēt q̄to diuturnioꝛ est act⁹ aug

mētatiue illius habitus tanto ipse bitus magis itendi/
4m tur. ¶ 4°.contingit actū p quē intendit bitus intendi p
aliqđ tpus ꝯtinue.ergo contingit habitum per aliquod
tempus continue intēdi:ꝯña pȝ:qm̄ intensionē cāe nālr
agentis sequit itēsio effect⁹.añs pȝ ex eo q̄ est de ꝯcupi/
scentia. Idem pȝ de timore ⁊ ira ⁊ alijs actibus qui intē/
dunt ex maiore apphensione obiecti vel ꝯtinuatione et
5m mora apphensionis. ¶ Quinto certū est:q̄ bitus itendi
pōt.ğ si nō posset intendi ꝯtinue:aut hec repugnātia eēt
ex nā bitus:aut ex pte subiecti:aut ex pte cause ipȝ inten
dentis:nō ex pte bitus:qm̄ nulli forme possibili intendi
repugnat intendi ꝯtinue:ois.n.talis hȝ gradus intrinse/
cos in infim:vt ex superioribus pȝ nec ex pte subiecti est
repugnantia. Nam in eodē subiecto quidā actus itendū
tur cōtinue:sic dolor in concupiscibili:cū qs tȝ manū ad
ignē:sic.n.ignis actio in sensuȝ est ꝯtinua:sic intensio do/
loris est continua. Silr notia intuitiua intellectus de re
sensibili ꝯtinue intendit ⁊ clarior fit:sicut itendit visio
sensus:qm̄ visibile fit ꝯtinue sibi ꝓpinquius in magis ꝓ
portionata distana:⁊ de multis actib⁹ aic idē posset ostē/
di:nec ēt est hō repugnantia ex pte cāe debētis intende/
re bitum qui est ille actus. Nam ille cōtinuatus pōt intē
dere:ēt si ipse maneat in equali gradu:⁊ ipse similr pōt
intendi ꝯtinue per aliqđ tps vt supra dictū est. ¶ Secū
2a ꝯ da ꝯ est.q̄ possibile est caritatē augeri a deo in tpe cōti/
nue:hoc pȝ:qm̄ oēm formā hn̄tem latitudinē intensiuā
pt deus ⁊ sil' ⁊ successiue causare sic sibi placet:qd aūt sit
de facto in ꝓposito incertū nobis est. Nā si nos merea/
mur in tpe adhuc de⁹ in instanti pōt tātū augere carita/
tem in nobis:q̄tum in tpe meremur illā augeri:⁊ hoc tā
in pmo instanti actus.cum ipse pſciat q̄tū est duratur⁹:
⁊ q̄tum augmētū caritatis sibi debet:q̄ in aliquo instā/
ti alio quo actus ē vel nō vt sibi placet. ¶ Itē si nos me/
reamur in instanti ⁊ nō in tpe adhuc ipse in tpe pōt ⁊ suc
cessiue augere caritatem ꝓportionalr ad meritum nr̄m.
ꝯ pdcā ¶ Cōtra pmā ꝯnem pōt multiplr argui:pmo q̄ si vā est
arg'. sequit q̄ ad virtutes ⁊ malicias sit p se mot⁹:qđ est ꝯ.P.
t.c.18. 7.phy. ¶ 2°.si inten⁹ bitus esset ꝯtinua:sequeret q̄ act⁹
2m intendens bituȝ ēt itenderet ꝯtinue:ꝯña pȝ:q̄ a pfectio
ri habitu pfectior act⁹ elicit:⁊ sic act⁹ ꝯtinue augebit ha
bitū ⁊ bitus actū:sed ꝯñs est falsum:tum q̄ esset circula
tio in cāndo se mutuo:⁊ sic aliqd eēt cā sue cāe:⁊ p ꝯñs cā
sumet:tū q̄ fm hoc nō cessaret ista reciproca augmēta/
tio quousq̄ tam actus q̄ habitus erit summe intensus:
qđ est falsum:tū q̄ fm h̄ seqt q̄ tam actus q̄ bitus iten⁹
semp velocitabit:q̄ q̄to augmentatū ē pfectius:tāto ve
locius auget:sic q̄to cā nālis est virtuosior:tāto veloci⁹
agit:vterq̄ aūt.s.act⁹ ⁊ bitus sp ē pfectior q̄ fuerit.ğ pfe
ctius ⁊ velocius augebit:sed h̄ ꝯñs est falsum:q̄ fm h̄ se
quit q̄ vterq̄ sit in infim pfectius itensiue:pbo.q̄ vter/
q̄ hēbit ifinitas ptes nō cōicantes.i.nō se icludētes:q̄ꝯ
quelibet pfectior est pte pore:qđ pȝ diuidendo ptes bit⁹
vel act⁹ ꝓportionalr fm diuisionē tpis in quo sunt acq/
3m site. ¶ 3° bitus auget in p instanti in quo act⁹ est.ergo si
auget ꝯtinue in tpe.añs pbat:qm̄ in pmo istanti in quo
actus est act⁹:aptus est cāre aliquē gradū bitus:⁊ subie/
ctum est aptū recipere:⁊ bitu nō repugnat ꝓduci in istā
ti:qđ pȝ:qm̄ qn̄ fit trāsmutatio de bitu opposito in oppom
cū nō sit dare vltimū instans esse eius qui corrūpit:ē da/
re pmū instans eē eius qui generat:⁊ in illo pmo istanti
ꝓducit aliquis gradus bitus in subiecto. ¶ Itē tūc nō ē
aliq̄ dispō ꝯria habitui in subiecto:cū bitus sit in eo.ğ in
istāti i q̄ p est act⁹ elicit⁹ ab bitu cātur aliqs nou⁹ grad⁹
pm bit⁹:⁊ p ꝯñs tē bit⁹ auget. Deinde pbat ꝯña:qm̄ si auge
ret in tpe ꝯtinue sequeret q̄ eēt in infim pfectus: pbat
hec ꝯña p:qm̄ in tpe illo acquirerent infinite ptes nō se
icludētes: q̄rū q̄lȝ fm se esset melior ⁊ maior q̄ ps acqsi
ta in p instanti in quo est actus:⁊ p ꝯñs in fine tpis tota/
lis bitus haberet ifinitas ptes eq̄les illi pme acqsite in
instanti p:⁊ sic foret infinit⁹ itensiue. Qr aūt q̄lȝ ps esset
melior pbat:q̄ si nō:tūc det aliq̄ que sit minus bona vel
eq̄:⁊ si dat aliq̄ eque bona:tūc ps eius erit min⁹ bona q̄
illa acqsita in istāti:⁊ si sic sequit q̄ nō expediret ꝯtinua/
re actū bonū:imo expediret nō ꝯtinuare actū per tps il/
lud in quo acqrit ps minus bona:⁊ elicere nouū actum
vnū vel plures successiue eq̄ pfectiores illi p quē acqsi/
ta est pma ps:qm̄ p qualȝ taliū acquireret gradus eque
vel magis perfect⁹ ei qui acqsitus est per pmū actū:⁊ sic
pfectior bitus haberet per duos actus elicitos infra tps
illud:q̄ sit habit⁹ in fine tpis in quo ꝯtinue acqsita ē ps
illa minor data. ¶ 2° pbat eadē ꝯña:q̄ q̄ rōne in p istā/ 2m
ti aliqs gradus bitus cātur ab actu:eadē rōne in quolibȝ
istanti tpis in quo intendit bit⁹ aliqs gradus bitus cāt:
aut ğ in quolȝ instanti sequēte cātur eq̄lis gradus:et
tūc in fine erūt acqsiti infiniti gradus eq̄les:⁊ p ꝯñs to/
tus habitus erit infinitus intēsiue:aut in quolibet instā/
ti sequēte cātur maior gradus:⁊ idē sequit q̄ pus:aut in
quolȝ sequēte cātur minor gradus q̄ in aliq̄ pcedēte:et
silr idē sequit. Naȝ signet aliqđ instans p⁹ pm:añ illud ⁊
post pm fuerūt instātia ifinita:in quoꝝ quolȝ maior gra/
dus est acqsitus:per rīsionē q̄ sit gradus acqsitus in illo
instanti signato:⁊ per ꝯñs tūc in illo instanti sunt ꝯplete
acquisiti infiniti gradus:quoꝝ quilȝ maior est q̄ ille tūc
pmo acqsit⁹. ¶ Cōfirmat ⁊ pbat:qm̄ in quolȝ instanti 3m
acqrit aliqd ⁊ equale ei qđ est pmo acqsitū. Nā in quolȝ
instanti illius tpis si defuisset act⁹ ille:⁊ alius eq̄ pfect⁹ ⁊
intensus fuisset elicitus:fuisset acqsit⁹ aliqs gradus ha/
bitus equalis illi pmo acqsito:hoc pȝ.ğ in quolȝ instāti p
istū actū ꝯtinuatū est acquisit⁹ aliquis eq̄lis gradus illi
pmo. Et pȝ ista ꝯña:q̄ nō minoris actiuitatis est iste act⁹
ꝯtinuatus in aliquo instanti:q̄ eēt is q tūc pmo elicere/
tur: ex quo est eq̄ perfect⁹ ⁊ eiusdē spēi vt supponit:⁊ per
ꝯñs nō minus cāret. ¶ 4°.pncipalr ꝯ ꝯnem.si.n.sit vera 4m
ponat q̄ virtus fortis augeat vniformiter p totā vitam pncil'.
suam:⁊ sit instās in q̄ sor. p nō erit b.⁊ tūc sumat gradus
totius vtutis:quā habebit sor.in instanti medio illius to
tius tpis in q̄ vtus eius auget:⁊ sit gradus ille a.tūc sic.
aut in aliq̄ instanti sor.hēbit gradum vtutis duplū ad a.
aut nō:nō pōt dici pm:qm̄ nec in instanti b.nec in aliq̄ se/
quente post b.habebit gradū ⁊c.q̄ tūc nō erit nec in istā
ti aliq̄ añ b.hēbit ⁊c.q̄ si sortes vixisset in instāti b.tūc p
habuisset gradū duplū ad a.sȝ ꝯstat q̄ sor.non pus hēbit
duplū ad a.q̄ esset habiturus si viueret in instāti b.ğ in
nullo istāti hēbit sor.gradū vtutis duplū ad a.qđ erat ꝓ/
bandū. Nec pōt dici 2m. vȝ.q̄ nō hēbit sor.in aliquo istā
ti gradū vtutis duplū ad a.qđ pȝ multiplr. Primo.q̄ vt⁹
sor.augebit p totū tps vite sor.vniformiter:vt pȝ p casuȝ
ğ illa tota erit dupla ad eā ptē q̄ pcise acqreret in pa me/
dietate dicti tpis. ¶ 2°.q̄ si nō eēt dupla.ğ ps q̄ acqrere 2
tur in 2a medietate tpis.erit minor q̄ ea q̄ acqreret i pa
medietate:sed hoc ē falsum:q̄ si erit minor:vel erit mi/
nor p aliq̄ latitudinē vtutis:vel p aliqđ idisibile:nō pōt
dici pm:q̄ sequeret:q̄ si sor viueret in instanti b.tūc p in
illo istāti acqreret totā illā latitudinē :per quā illa pars
erit minor:h̄ aūt est falsum:q̄ in ꝯtinuo motu nihil acq
rit in istāti:vt pȝ supra:⁊ pȝ ꝯña:q̄ tūc p ipsa esset eq̄lis
pcise. ¶ Itē fm hoc in quolȝ instanti pore ipso b.tāta la
titudo acqreret:⁊ p ꝯñs ifinite ptes eq̄les vtutis acqre/
rent in tpe illo:imo ēt in medietate tpis:⁊ sic aliqñ foret
virtus illa infinita. Nec pōt dici:q̄ illa ps sit mior q̄ pri

ma per indiuisibile virtutis ꝑcise:qꝛ tūc ꝑmū esset ma/
ioꝛ q̄ȝ 2ᵘ ꝑcise per indiuisibile:ꝛ sic idiuisibile additū fa/
ceret maius:qḋ est impossibile. ¶ Itē supra ꝓbatū est nullū
esse indiuisibile forme ꝑm intensionē. ¶ 3°.qꝛ casu posi/
3 to soꝛ.ꝑmiabit̄ aliq̊ ꝑmio ꝓ tota sua v̄tute quā hebit:ꝛ ñ
ꝑmiabit̄ mioꝛi ꝑmio q̄ȝ sit ꝑmiū debituȝ v̄tuti duple ad
a.ergo eius v̄tus erit dupla ad a.ꝯña pȝ:ꝛ similr̄ p̊ᵃ ps an
tecedentis:pbo 2ᵃᵐ:qꝛ si soꝛ.viueret in istanti b.nō ꝑmi
aretur minoꝛi ꝑmio q̄ȝ sit ꝑmiū debitū v̄tuti duple ad a.
nec tñ tūc opareſ̄ aliquid.de virtute aūt aliqd plus tūc
ꝑciᶜ bñret.g̊ nec qꝛ viuet minᵒ ꝑcise per instans mioꝛi pre
mio ꝑmiabit̄:aliogn seq̄ret̄:ꝙ si tūc viueret plus bēret ꝺ
ꝑmio per nihil plus meriti:qḋ est icōueniēs. ¶ Itē ꝓba
tur eadē pars añtis:qꝛ si soꝛ.foret in instāti:ꝛ nihil vellet
aut opareſ̄ ꝑcise in istāti illo:tūc ꝑmo bñret gradū duplū
v̄tutis ad a.ex opibus factis añ instās b.g̊ añ b.merebit̄
meritū debitū v̄tuti duple ad a.ex quo ēt sequit̄:ꝙ añ b.
eius v̄tus erit dupla ad a. ¶ Hec tota ratio pōt fieri eui
dentius de actu v̄tutis pp̄ q̄dā assūpta in ꝓbationibᵒ pre
missis:supposito ꝙ actus cōtinue intendat̄:ꝛ sit b.instās
in quo p̊ nō est actus ille:nec tūc est necessariū ponere in
casu:ꝙ tūc soꝛ.nō sit:posset ēt eadeȝ difficultas formari:
ponendo ꝙ soꝛ. ꝛ plō essent equalr̄ virtuosi:ꝛ silr̄ eoꝝ v̄tu
tes inciperent intendi:ꝛ vniformiter intenderent̄ vsq̄ȝ
ad istās b.in quo instanti soꝛ.p̊ nō esset:plō v̊o viueret ꝑ
modū quo argutū est in q̄ne de ꝯtiᵃ intensione formarū
corporaliū in dubys ꝯ 3ᵐ articulū:ꝛ ē ibi 7ᵐ argumētuȝ:
5ᵐ lȝ sit factū ad aliud ꝓpoᵐ q̄ȝ ꝥ qḋ nūc agit̄. ¶ 5°.si ꝯ eēt
vera:ponat̄ ꝙ soꝛ.eliciat actū v̄tutis.v̄bi grā māsuetudi
nis per aliqḋ tp̄s ꝯtinue intēdenᵒ mansuetudinē suam:
vsq̄ȝ ad instās a.exclusiue:sic ꝙ in instāti eliciat p̊ actū ꝯ
habitū māsuetudis:ꝛ sit actᵒ ille remissioꝛ q̄ȝ fuit actus
d a māsuetudinis:sitq̄ȝ a.instās p̄ns.tunc sic.
soꝛ.nūc icipit bñre actū ꝯ mansuetudinē.g̊
soꝛ.est nūc minᵒ liberalis q̄ȝ fuisset si non
hūisset i ꝥ istāti actū ꝯ māsuetudinē:ꝯña
tȝ:qꝛ actᵒ malᵒ ꝛ ꝯ icliationē v̄tutꝭ remittit v̄tutē:vel saltē
ipedit ne sit tāta : q̄ȝta fuisset sine tali malo actu:tūc capio
gradū q̊ soꝛ.fuisset in a.instāti mansuetᵒ:si in a.instāti non
habuisset actū malū:ꝛ sit ille gradus b.ꝛ pono ꝙ gradus
v̄tutis quē soꝛ.hȝ in hoc instanti a.sit c.tūc sic.c.gradus ē
remissioꝛ b.gradu. g̊ ꝑ aliquā latitudineȝ est remissioꝛ:
cū g̊ soꝛ.fuerit māsuetᵒ q̊lȝ gradu citra c.sequit̄ ꝙ soꝛ.fue
rit māsuetus sub c.gradu.sit g̊ ꝙ in d.instāti añ hoc fuit
soꝛ.mansuetus sub c.gradu:ꝛ arguit̄ sic.soꝛ.in ꝥ istanti a.
est māsuetᵒ sub c.gradu:ꝛ añ hoc soꝛ.in instāti d.fuit mā
suetᵒ sub c.gradu.g̊ tñ remittit̄ in hoc istāti ꝺ mansuetu
dine soꝛ.subito:sic p̊us aegrebat̄ māsuetudini sue ꝑ totū
tp̄s inter d.ꝛ a.instantia:sed hoc ꝯñs est falsum:qꝛ in q̊lȝ
instanti medio inter d. ꝛ a.fuit actus māsuetudis in soꝛ.
intensioꝛ:ꝛ fortioꝛ ad augendū māsuetudinē q̄ȝ est in ꝥ
instāti eius actᵒ malus ad remittendū:vt pȝ per casuȝ:ꝛ
per ꝯñs in quolȝ instanti meᵒ inter d.ꝛ a.plus augebatur
mansuetudo soꝛ.q̄ȝ ipsa in hoc instanti remittat̄. Itē pro
bat̄ ꝑmū ꝯñs esse falsum:qꝛ si in hoc instanti soꝛ.sit minᵒ
māsuetᵒ q̄ȝ imediate añ hoc instans fuit ꝑ aliquā certaȝ
latitudinē.g̊ si in hoc istanti soꝛ.bñret actū in duplo peio/
rem q̄ȝ nūc:videlȝ in duplo plus remitteret̄ de eius v̄tu/
te q̄ȝ nūc remittat̄:ꝛ ita actᵒ soꝛ.potuit eē ita malus in ꝥ
instanti:ꝙ tota v̄tus eius fuisset corrupta in ꝥ istāti:ꝛ sic
6ᵐ ipsa nō foret hītus. ¶ 6° sic.remissio v̄tutis nō pt̄ eē con
tinua.ergo nec eius intēsio:ꝯña pȝ.añs ꝓbat̄:qꝛ aut in p̊
instāti actus mali corrūpit̄ tota v̄tᵒ ꝯria:ꝛ hēt ꝓpoᵐ:aut
remanet cū actu illo tota v̄tus vel ps eiᵒ:sed siue tota si/
ue ps maneat cū actu illa poterit postea remanere ꝑ to/
tam vitā habentis v̄tutē illā:ꝛ seq̄t̄ ꝙ soꝛ.posset esse mā/
suetus per totā vitam suam sub aliquo gradu eodē:ꝛ tñ
sp̄ bñre actū iracūdie. Nā que se cōpatiunt̄ vnū nō cor/
rūpit alterū. ¶ 7°.si ꝯ sit vera sequit̄ ꝙ q̊lȝ v̄tus augmē 7ᵐ
tabilis pōt argui ꝑ q̄ȝtūlȝ remissuȝ actū ab ipsa elicituȝ:
ꝯñs est falsuȝ:qm̄ actᵒ multū remissi nō solū nō augent:
sed magis remittūt v̄tutē:vt pȝ ꝑ experientiā:ꝯña ꝓba/
tur.qꝛ si v̄tus aliq̄ auget̄ i aliq̄ tp̄e ꝯtinue ꝑ aliquē actū:
ponat̄ ꝙ v̄tus soꝛ.augeat̄ ꝑ actū ꝯtinue ꝑ vnā horā:ꝛ lati
tudo v̄tutis cāta in ista hora sit b.ꝛ sit intēsio vniformis:
tūc sic.latitudo b.erit cāta ab actu a.i vna hora.g̊ medie
tas latitudinis b.erit cāta ab actu a.i medietate hore.g̊
medietas latitudinis b.posset causari i vna hora ab aliq̄
actu remissioꝛi i duplo q̄ȝ ē actᵒ a.puta ab actu c.ꝛ tūc me
dietas illiᵒ medietatꝭ posset cāri i vna hora ab aliq̊ actu
remissioꝛi in duplo q̄ȝ ē actᵒ c.ꝛ sic sp̄ diuidēdo latitudi/
nem illā:ꝓbabit̄ ꝙ q̄ȝtūlȝ remississimo actu poterit v̄tᵒ
soꝛ.augeri:ꝛ fundat̄ sup hoc argumentū: qꝛ exquo itenᵒ
ē ꝯtinua nō ē dare minimā pteȝ ꝑ quā virtᵒ itendat̄.ꝯñe
v̊o ꝑmisse ꝓbant̄ per illā maximā.7.phi.Si tanta v̄tus T.cō.36
pt̄ cāre tñ effectū in tāto tp̄e:media v̄tus poterit medie ꝛ.35.
tatē effectᵒ in eodē tp̄e. ¶ Respondeo ad p̊ᵐ:ꝙ nō ē in/ Ad p̊ᵐ
tentio.P.absolute negare motū a v̄tute:cū in 2° ethicoꝝ cap.2.
expsse dicat ꝙ v̄tus ex qbᵒ fit ab his ꝛ auget̄. Nec valet
dicere ꝙ v̄tus potest augeri:nō qꝛ itēsionē in se recipiat:
sed qꝛ per actᵒ firmat̄:ꝛ fit de difficili mobilis:tñ si non
fieret v̄tus intensioꝛ ꝑm se:nūq̄ȝ posset per eā hñs illā eli
cere itensiorē actū vno tp̄e q̄ȝ potuit alio tp̄e:qḋ pȝ falsuȝ
ꝑ expientiā.Et ꝯña pȝ: qꝛ nulla forma ex eo ꝑcise ꝙ an/
tiquioꝛ vel imobilioꝛ:est p̊nᵐ intensioꝛis actᵒ:nō.n.albe
do imobilioꝛ vel antiqoꝛ fortius mouet sensum q̄ȝ alia
minᵒ antiq̄ ꝛ eq̄ intensa ceteris pibus:nec sp̄ antiqoꝛ cy/
tarista:ꝛ q hītū hȝ difficilius mobilē:melioꝛē sonū facit:
aut ꝑ suū habituȝ facere pōt:eo ꝙ nō sic hȝ imobilē:imo
frequēter ꝯtingit oppoᵐ:qḋ tñ eē nō posset nisi hītus mi
nus imobilis eēt itēsione pfectioꝛ:tū qꝛ ꝑm hoc vnᵒ ha/
bitᵒ nō esset alio melioꝛ itensiue:nec idē vno tp̄e q̄ȝ alio:
qꝛ vt.P.d.p̊ ethicoꝝ:nō ē magis bonū qḋ diuturniᵒ ē:eo
qḋ ē vniᵒ diei:qḋ ē itelligendū si cetera sint pia.Et ideȝ cap.7.
P.2°.ethico.circa medū d.ꝙ ois hitᵒ aīe a qbᵒ inatᵒ ē fie
ri deterioꝛ ꝛ melioꝛ.vbi pȝ:ꝙ vult hitū posse ꝑ actᵒ itēsi/
ue fieri meliorē ꝛ deteriorē:tū qꝛ.P.eodēᵒ negat motū a cap.2.
malicia ꝛ a v̄tute:sȝ ꝯstat ꝙ nō itendit:ꝙ malicia nō pos
sit itēdi ꝛ fieri maioꝛ itēsiue:cū expientia sit in oppoᵐ: ꝛ
ipse ēt 7° ethi.velit ꝙ aliq̄ tñ augeat̄ ꝙ fiat bestialitas:
vbi ēt vult ꝙ aliq̄ v̄tᵒ pp̄ eius excellētiā fiat heroyca: di
co g̊ ꝙ v̄tus ꝛ ē v̄tᵒ ꝛ ē q̄litas:ñ ē āt itentio.P.negare illā cap.8.
q̄litatē intendi ꝛ remitti:aut dicere ꝙ ad illā nō sit mo/
tus:sed intentio eius est ꝙ ad ipsam nō ē motᵒ ꝑ se iquā 7.physi.
tum est virtᵒ:ꝛ loquit̄ ꝑm opionē antiquoꝝ tūc famosaȝ T.c.18.
dictū:ꝙ v̄tᵒ iq̄ȝᵐ hꝫ ꝯsistit in idiuisibili:videlȝ ꝙ lȝ illa
q̄litas q̄ ē v̄tus : ē diuisibilis:ꝛ disibilr̄ acqrit̄ ps añ ptē:
ñ tñ q̊lȝ ps eiᵒ erat v̄tus añ acq̄sitionē alteriᵒ:sȝ tūc p̊ ē illa
q̄litas v̄tus qñ ē pfecta ꝛ ꝯpleta:sicut lȝ circulus de q̊ ēt.P.
ibi.s.7.phy.exēplificat hēat ptes:ꝛ successiue ac ptibilr̄
gñet̄:nulla tñ ps eiᵒ ē circulus:neq̄ȝ res illa ē añ pfectio/ T.c.18.
neȝ circulus:ꝛ iō lȝ circulus fiat successiue:nō fit tñ suc/
cessiue circulus:ita ꝙ p̊us ipse vl̄ aliqd eiᵒ sit mioꝛ circu
lus:ꝛ postea aliqd eiᵒ maioꝛ:ꝛ sic suscipiat magis ꝛ minᵒ:
ꝛ ita ē de virtute ꝑȝ illā opionē:qꝛ lȝ ipa fiat successiue:ñ
fit tñ successiue v̄tus:nec p̊us ē mioꝛ v̄tᵒ:ꝛ postea maioꝛ:
sȝ tūc p̊ ē v̄tus cū ē in sua pfectiōe.Et ꝥ inuuit v̄ba.P.q̊ p̊
ꝑmittit ꝙ v̄tus ē q̄dā pfectio:deiñ dat exēplū de circulo
ꝛ post ꝯcludit.fit q̄dā g̊ cū qḋdā alterat̄ ꝛ acceptio v̄tutis T.c.18.
ꝛ remotio malicie:alteratio tñ hoꝛuȝ neutrum est per se.

Ecce q in accipiēdo v̄tutē aliqḋ alterat̄:⁊ p̄ ɔñs mouet̄:
⁊ tñ acceptio v̄tutis n̄ ē alteratio:acceptio inquā v̄tutis
iq̄m v̄tus est:sic nec acceptio circulatiōis inq̄m hō. Hoc
Cō.18. ēt innuūt v̄ba Cōmen.ibidē.vbi p̄mittit q alteratio ē in
t.c.17 re diuisibili fm magis ⁊ min⁹:vt dictū est in.5 phy.⁊ po/
stea assumit q v̄tus cū sit pfectio:⁊ pfectio ē finis ⁊ finis:
videlȝ ī idiuisibilis v̄tus:⁊ ex h̄ ɔcludit q in v̄tute nō ē
alteratio:⁊ in aptādo exēplū circuli ad ꝓpo͂:pfectiones
inqt sunt indiuisibiles:qꝛ pfectiones sunt siles pfectiōi
circuli:quēadmodū circulus nō ē circulus an̄ finē.Silr
est in alijs pfectionib⁹:⁊ ex hoc statim ɔcludit idē de vi/
Cō.19. tio.vide ibidē.q v̄o.P.loquat̄ fȝ opionē alioꝝ pȝ ibidē
Ad 2m ¶ Ad 2m dico p̄ q ɔña nō ē nec̄cia:nō.n.sequit̄ ɔuersiōe
simplici.act⁹ auget hitum.g̃ eɔ̄ habit⁹ auget actū.Et rō
est:qm̄ ad rōnē ⁊ augmētū ipsius actus per hitū:nec̄e est
ɔcurrere volūtatē c⁹ actiōe nō ɔcurrēte hitus actū cāre
vel augere nō p̄t.Et qꝛ volūtas stante actu ab habitu ⁊ a
volūtate elicito p̄t nō ɔcurrere cū hitu ad aug͂ actus.iō
añs illud pōt eē verū:qñ ɔñs erit falsum.vñ notandū q
aliter actus ē cā hitus:aliter eɔ̄ ē hitus cā act⁹. Nā q̄uis
volūtas sit cā imediata ptialis illius act⁹:⁊ p ɔñs media
ta cā hitus q gn̄at̄ per actū:nō est tñ imediata cā illi⁹ ha
bitus.vñ posito ⁊ stāte actu nō est in ptāte volūtatis qn
gn̄et̄ hitus:⁊ augeat̄ ceteris reqsitis ɔcurrētib⁹:ita q cū
actu nō ɔcurrit imediate volūtatis actio:nō sic aūt est d̄
hitu.vt dictū est. Naȝ nullus actus ꝓcedere pōt ab hitu
qn ptialr volūtas actiue ɔcurrat imediate ad cāndū il/
lum ⁊ ad augendū si auget̄.¶ Ex hoc ēt vlterius nota:
q nō obstāte q hitus augeat̄ ɔtinue p actū ī tpe nō ē tñ
īpossibile q act⁹ nō eɔ̄ tūc ɔtinue augeat̄:sȝ manere pōt
in eadē intensione.¶ 2° dico:q ɔñs nō est ipōle:⁊ cū ɔ̄ h̄
arguit̄:qꝛ tc̄ eēt cātio mutua circularis:⁊ eēt aliqḋ cā sue
cāe in eodē gn̄e cāe:dico q ista circulatio p̄t itelligi du/
pliciter.vno° q aliq̄ ps act⁹.puta a.sit cā alic⁹ ptis hitus.
verbi grā.b.⁊ b.ps hitus sit cā alteri⁹ ptis act⁹.vtputa c.
Et tūc c.ps act⁹ sit cā alteri⁹ ptis hitus q̄ sit d.⁊ sic vltra
de alijs:ita q nulla ps vnius sit cā illius ptis alterius a q̄
ipsa causat̄:⁊ hoc mō talis circulatio nō est incōueniens.
Alio°.p̄t intelligi circulatio ista sic q aliqd vnius sit cā
illi⁹ p̄mo a quo ipsum cātur:⁊ sic nego ɔñam in ꝓposito.
¶ Ad 2am ꝓbationē nego ɔñaȝ eo q talis circulatio p̄t
finiri per cessationē act⁹:q cessare pōt añq̄ ipse vel hitus
sit sūmus.Si tñ hitus nō vltra quēlȝ gradū possit auge/
ri:sed sit status ponēdus in eius augmēto:⁊ tāta sit ɔti/
nue itensio actus q sufficiat ad sūmā intensionē hit⁹:cō/
cederē q illū augeret vsq; esset sūmus.Si v̄o nō sit ter/
minus sui augmenti:dico q q̄diu durabit intensus suffi
cienter:tādiu augebit habitū:⁊ silr̄ mō loquor de habitu
respectu act⁹ si oīa ɔcurrāt reqsita ad intelligendū actū.
¶ Ad 3am ꝓbationē:q̄uis forte posset ɔña negari:dico
tñ q ɔñs illud nō ē ipōle. Nā simili mō ꝓbaret̄ q nulla
actio ɔtinua in tpe posset ɔtinue velocitari:qꝛ tūc forma
q̄ fieret eēt infinita.Et eodē.° q nullus mot⁹ localis pos
set velocitari:qꝛ spaciū acqsitū eēt ifi͂ extēsiue.⁊ ē silis
ꝓbatio in oīb⁹:Tūc ad ꝓbationē dico q nō seq̄t̄ vtrūq;
nec ēt alteꝝ fore itēsiue in ifi͂.¶ Et ad ꝓbationē dico:
q nō quelȝ ps est pfectior p̄ore loquēdo de ptib⁹ ei⁹ ꝓ/
portionis. Nā q̄uis in secūda pte ꝓportionali tpis.ver/
bi grā.medietate scd̄e medietatis:sit itensio velocior q̄
in p̄ma pte ꝓportionali totius.i.p̄ma medietate:non tñ
nec̄iuȝ ē latitudinē acqsitā ī ipa eē maiorē latitudīe acq
sita in p̄ma:⁊ hoc iō qꝛ tp̄s p̄me ptis maius est:sed bñ ve
rum ē q latitudo acqsita ī scd̄a pte ꝓportionali ē maior
q̄ ea que p̄us acqsita est in eq̄li tpe:sed tales ptes eq̄les
nō sunt infinite in tpe.vñ illa cōpatio velocioris ⁊ tardio
ris actionis vel mot⁹ fieri dȝ respectu equalis tpis:alio/
qn nō valeret:nō.n.incōueniēs ē tardū plus pertransire
in vno āno q̄ velocius in vna hora:in eq̄li aūt tpe ipsum
pertransire plus vel eq̄le cū velociori ipōle ē.¶ Ad 3am Ad 3m
p̄ncipalē posset p̄ negari añs:nec valȝ ꝓbatio.p qdeȝ:qꝛ
nō sufficienter ꝓbat̄ q hitus possit generari in instanti:
qꝛ esto q nō sit dare vltimū eē hit⁹ qui corrūpit̄ nō seq̄t̄:
q sit dare p̄m ei⁹ qui gn̄atur. Nā nō est icōueniens aiam
per instans vel ēt per tp̄s carere vtroq; habitu.iō ille p̄t
corrūpi in tpe ⁊ nō hr̄e vltimū istās eē:⁊ hoc pōt genera/
ri in tpe ⁊ nō habere p̄m instans esse:sȝ vltimū sui nō eē:
nō sic aūt mā p̄t carere forma subali.iō de ea bñ ɔcludit
rō.P.8.phy.Si detur minimū subiecti susceptibilis:ali t.c.69.
ter nō ꝓbaret vt pȝ supra.¶ Scd̄o dici pōt ad rōnem q
nec ɔña tȝ:qꝛ esto q habit⁹ augeret̄ in p̄ instanti in quo
est actus:nihil ex h̄ pcise ꝓhiberet ipm in tpe imediate
sequēte augeri ɔtinue sic cōtingeret in casu:si corp⁹ luio/
suȝ nouiter cātuȝ moueret̄ ɔtinue p⁹ illud instās versus
ptē illā illuminatā.Et cū vlteri⁹ infert̄ q si augeret̄ con
tinue in aliquo tpe:in fine illius tpis eēt ifinitus itēsiue:
nego ɔñaȝ:⁊ pȝ instantia in casu iam posito:cū v̄o vlteri⁹
hec ɔña ꝓbat̄:p hoc q in qualȝ pte tpis acqreret̄ maior
ps hitus q̄ sit illa q̄ acqsita est in p̄ instanti.hoc ēt negan
duȝ est:nō.n.necesse est:imo nec pōle q si aliq̄ ps forme
generet̄ in instanti:⁊ postea augeat̄ in tpe q in q̄lȝ pte
tpis causet̄ tāta latitudo forme:q̄ta cāri ponit̄ in istanti:
pȝ in exēplo sensibili.¶ Si.n.lux aliq̄ cāet̄ in instāti in
aliq̄ pte dyaphani ab aliquo corpe luminoso distante:⁊
postea illud corpus moueat̄ per aliqḋ tp̄s v̄sus illā pteȝ
intendēs ɔtinue lumē in ea:nō in qualȝ pte illi⁹ tpis cau
sabit tm̄ de lumine:q̄tum cātū fuit in instanti dato:imo
possibile erit q nec in toto illo tpe tm̄ cābit:q̄tū ī istan/
ti.vñ in fine tpis nō erit in duplo luiosior q̄ fuit in pn
cipio:⁊ istud pȝ ad sensum in motu candele volenti ad/
uertere. Idē ēt ɔtigit in alijs formis mālib⁹.vñ qñ agēs
inducit in aliquo instanti p aliquā ptē caloris ī mā:⁊ po/
stea intēdit̄:nō in q̄lȝ parte tpis tātūdē iducit.¶ Et qñ
vltra infert̄:q tūc expediret nō cōtinuare actū ⁊c̄. Re/
spōdet̄ ⁊ bñ q nō expediret q talis sic deferēdo p̄m actū
posset ipediri:vel p distractionē intēsiōis ad aliud obm:
vel p aliqḋ aliud mouēs intrinsecus:vel alio quolȝ mo/
do reassumere nouū actū:⁊ iō securius ē cōtinuare actū
quē hȝ:vel ēt nō expediret q actus melior q̄ habitus:⁊
melius esset hr̄e actū rectū sine hitu q̄ habitū sine actu:
nō est aūt differendū maius bonū vt minus bonū augea
tur.¶ Item aliud qḋ assumit̄ in ꝓbatione nō est veꝝ.s.
q per quēlȝ actuȝ q de nouo eliceret̄ acqreret̄ in primo
instanti tanta latitudo habit⁹:q̄ta fuit acqsita p p̄m in p̄
instanti sui esse. Nā nō quilȝ act⁹ auget suū hitum:sȝ de/
terminat⁹ ⁊ ꝓportionatus ad augendū:sicut nec quodlȝ
calefactū intendit quēlibȝ calorē:qꝛ nō corpis eque vel
magis calidi.sic in ꝓposito diceret̄ q iā p pcedētes pos
set esse facta tanta intensio q actus equalis supueniens:
nec in instanti nec in tpe tm̄ cāret de habitu:imo forsi/
tan nihil.¶ Ad 2am ꝓbationē ēt diceret̄ assumptuȝ esse Ad 2m
falsuȝ.⁊ pȝ in ex° posito de corpe luioso nouiter cāto ⁊ cō
tinue p⁹ appropiquāte ad ptē dyaphāi.tc̄.n.ī p̄ istāti sui
eē cāret̄ aliqd luis:⁊ tñ ī nullo tpis sequētis aliqd cāret̄:
sic p eādē rōȝ p̄t ꝓbari.¶ Ad 3am ꝓbationē negaret̄ añs Ad 3m
pp illḋ qḋ dcm̄ ē.ñ quēlȝ actū eq̄ pfectū ei q auxit hitum
augere ēt hitū. Itē negaret̄ ɔña p illḋ qḋ imediate dcm̄
ē d̄ corpe luioso.Quāuis āt iste ꝓbatiōes vt adducte sūt
sic possent vitari.nihilomin⁹ tñ in ꝓposito nō ē ɔcedēn/
duȝ añs:qm̄ tūc sequeret̄ q in eodē tpe diuersi act⁹ sibi
succedentes sic q eo instāti quo pcedēs desineret eēs

sequens eque perfectus qd eet possibile per potentiã di-
uinã: magis intẽderent habitum: q̃ vnus tãtũ: si in toto
tẽpore illo cõtinuaret: qd tñ pz falsum in oĩb⁹ agẽtib⁹ q̃ p
cõtinuã suã pñtiã p̃cise nãliter augent in tpe aliquo cõti-
nue: vt supra dcm̃ est. Et cõña pz: qm̃ in q̃libz pte tẽporis
tm̃ augeret actus nouus qui tũc eẽt q̃tũ in eadẽ pte tẽ-
poris augeret prius cõcurrẽs: ⁊ p cõñs tota latitudo cãta
p̃cise in tpe p succedẽtes eq̃les ei toti que cãref p illum
cõtinuatũ: sz vltra hoc tm̃ eẽt plus p succedẽtes cãtum d
habitu quãtũ cãref precise in istãtib⁹ q̃bus p̃mo habue-
rũt eẽ. Nã in nullo instãti illi⁹ tpis actus cõtinuatus ali-
Ad 4^{m} quid p̃cise cãret. ¶ Ad 4^{am} rõnẽ que p̃ncipalr facta est
cõtra cõnem cũ ponit q virtus soz. augeaf vniformiter
per totã vitã suã ⁊c. ¶ Rñdeo q casu posito soz. nõ ha-
bebit gradũ virtutis duplũ ad a. tũc ad p̃mũ argumẽtũ
qd fit cõtra hãc ptẽ: nego cõñaz. ⁊ rõ est: qz nũq̃ virt⁹ soz.
erit tãta qn erit postea maior: ⁊ sic nũq̃ erit maxĩa nec
2 tota: qd tñ iplicaf in cõñte. ¶ Ad 2^{m} p̃bationẽ cũ dicif.
Si non erit dupla. g̃ pars que acqref in scd̃a medietate
tpis erit minor: q̃ ea que acqretur in prima medietate.
Dõm q vel sumif ps que acqretur post a. vsq̃ ad aliqd
determinatũ instãs ante b. ⁊ sic dico q q̃libz talis pars
minor erit ea que acqretur in p̃ma medietate ⁊ p aliquaz
latitudinẽ diuisibilẽ precise: q̃uis per nullã latitudinẽ
precise ps acq̃sita in p̃ma medietate sit maior q̃libz pte
que acqretur in scd̃a medietate: sed p aliquã latitudinẽ
erit maior pte que post acqretur vsq̃ ad instans c. ⁊ per
aliã est maior ea que acqretur vsq̃ ad instans d. ⁊ sic de
alijs: vel nõ sumif ps que acqref post a. vsq̃ ad aliqd in-
stãs determinatũ: sed q acqref in toto tpe illo: ⁊ tũc dico
q sicut ipsa in nullo istãti erit tota nec in maximo gra-
du suo: sic nõ põt cõparari ad p̃mã fm certum vel dter-
minatum excessũz quo ipsa tota precise excedaf a p̃ᵃ. Et
ideo q̃ñdocũq̃ arguẽdo fit cõparatio inter tales sumẽdo
istã totã implicaf falsũz. Et si q̃raf an virtus quã habe-
bit in scd̃a medietate erit finita vel ifinita. Dõm q erit
finita q̃ñdocũq̃ erit: ita q in quolibz instãti in quo erit:
erit finita: in instãti aũt in quo p̃mo nõ erit: nõ erit fini-
ta nec ifinita erit: ⁊ ideo absolute cõcedi põt q illa virt⁹
erit finita. ¶ Aliqui tñ cõcedũt totã illã eẽ infinitã: non
quidẽ positiue: sicut illd dr ifinitũ qd aliquod finitũ ex-
cederet in infinitũ. i. plus q̃ in duplo ⁊ plus q̃ in triplo:
⁊ sic in ifinitũ: sed p̃uatiue. i. nõ terminatũ: sicut fz ima-
ginationẽ ponẽtiũ pũcta si solũ pũctũ terminans tolle-
ref a linea: alia linea remanẽs foret infinita p̃uatiue tñ
. i. nõ intrinseco termino finita. Sz hec rñ⁹ fundaf super
falsa imagiatione taliũ idiuisibiliũ. ideo dimittẽda est.
tuz ẽt: qz si virtus soz. foret in istãti b. ⁊ nõ vlteri⁹ inten-
deref nõ eẽt infinita p̃uatiue. g̃ fm istã respõsionẽ hrẽt
illud idiuisibile: quo ponitur carere: qz tũc p̃mo nõ erit:
⁊ sic seq̃tur q eẽt dare indiuisibile in forma fz intẽsio-
nem. ¶ Itẽ qz in illo instãti aliqd p̃mo acqreref. s. illd
indiuisibile. Itẽ in casu posito dberet cõcedi q secũda
virtus acq̃sita in scd̃a medietate erit minor ea que acq-
reref in p̃ma p̃cise p idiuisibile: que oĩa falsa sũt in se: et
fm istũ sic soluẽtẽ: ⁊ iõ non est cõcedẽdũ in aliquo sensu
q ipsa erit ifinita. Nã sequeref. erit ifinita: g̃ in aliquo
Ad 3^{m} instãti erit ifinita: ⁊ h cõñs est falsuz in quocũq̃ sensu su-
maf iste terminus ifinitũ. ¶ Ad 3^{am} p̃bationẽ cũ dicif.
q soz. p̃miabitur aliquo p̃mio p tota sua v̄tute quã ha-
bebit. ¶ Rñdeo q vel ly. tota. sumif cathegoreumati-
ce: ⁊ sic nego p̃põnẽ pp falsaz implicationẽ: vel sincathe-
goreumatice: ⁊ tũc valz istã. sortes p̃miabif aliquo pre-
mio p q̃libz pte sue virtutis: quã cõcedo: ⁊ in h sensu cõ-
cedo totũ añs: ⁊ nego cõñaz. Nõ. n. seqtur, sortes p̃miabif

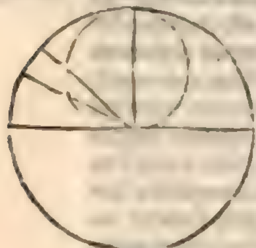
p̃emio debito virtuti duple ad a. g̃ habebit virtutẽ du-
plaz ad a. vel g̃ virtus ei⁹ erit dupla ad a. sed seqtur be-
ne q foret dupla ad a. si foret in istãti illo i quo p̃mo nõ
erit: in quo tñ instãti nihil p̃cise sortes acqreret plus vir-
tutis. ¶ Ad 5^{m} posito casu dico: q cõña nõ valz: ⁊ cõcedo Ad 5^{m}
q sortes est ita mãsuetus in h instãti a. sicut si nunc nõ p̃ncip̃le.
haberet volitionẽ seu actũ cõtra mãsuetudinẽ: nec in h
instãti actus iste remittit mãsuetudinẽ: sz tñ incipit re-
mittere: nec ẽt ipedit ipsam pro nũc eẽ tãtã q̃ta foret: si
actus ille nõ eẽt: sed solũmodo incipit ipedire ita q i tẽ-
pore imediate sequẽte nõ erit causata. Et h idẽ dõm est
de quolibz agente nãliter in tpe per suã pñtiã remitten-
te cõtinue: vñ sicut dicebaf q talia agẽtia nõ intẽdũt in
p̃mo instãti in quo sunt: sic ẽt dõm q nõ remittũt in p̃ i-
stãti. Et dant aliq exẽplũ de luce que cãta i aq̃ frigidissi-
ma nõ remittit aque frigiditatẽ in p̃mo istãti i q̃ ipsa ẽ:
sed tũc icipit remittere ⁊ sine medio remittet: sic i p̃po-
sito d actu cõ iclinationẽ habitus cãto in illo istãti. ¶ Et Ad 6^{m}
p hoc pz ad 6^{m}. Dõz. n. q nõ remittif habit⁹ in p̃ istãti: sz
incipit remitti: nec seqt. q soz. posset p totã vitã suã hrẽ
habitũ cũ actu illo. Et ad p̃bationẽ cũ dr que cõpatiũf se
vnũ non est corruptiuũ alteri⁹. Dõm q ista p̃põ hz ve-
ritatẽ de his que se cõpatiunf p tp̃s sine mutua actione ⁊
remissione alteri⁹: nõ aũt de his que se cõpatiunf per tp̃s
sine mutua actiõe p instãs tm̃: aut p tp̃s cũ cõtinua remis-
sione alteri⁹: sicut pz in exẽplo de luce posito. ¶ Ad 7^{m} Ad 7^{m}
nego cõñaz. Et ad p̃bationẽ cõcedo cõñam illã: latitudo b.
erit causata ab actu a. in vna hora: g̃ medietas latitudi-
nis b. erit cãta ab actu a. in medietate hore: supposito ca-
su argumẽti: sz nego aliã cõñam que additur. s. hanc. ergo
medietas latitudinis b. potest cãri ab actu remissiore in
duplo: q̃ est actus a. in vna hora. Et ad p̃bationẽ dico q
hec cõña nõ fundaf sup maxima illa quã ponit. sz super
hac: si tãta virtus p̃t tm̃ mobile mouere per tm̃ siue au-
gere tm̃ vl alterare in tãto tpe: media virtus poterit idẽ
mobile mouere p medium in eodẽ tpe: que vt ibi dixit
. P. in textu est falsa in quolibz motu: nõ. n. est necesse si T. c. 35.
duo hoĩes mouẽt vnũ pondus ⁊c. q vnus mouere possit 36. ⁊ 37.
illud per mediũ spatiuz: imo cõtingit q oĩno non poterit
mouere: sicut dat exẽplũ. P. de trahẽtibus nauez: sic i p̃-
posito p̃cedit rõ facta. Nã idẽ subm̃ habitus ⁊ cum eo-
dem gradu habitus compatur ad actuz augentem: ⁊ ad
actum in duplo remissiorẽ. ¶ Dico g̃. q sicut non inq̃ñ-
tocũq̃ gradu calidũz potest a q̃tocũq̃ calefactiuo fieri
magis calidũ: vt pz ad sensũz. Nã minus calidũ non au-
get calorẽ magis calidi: sed est dare minimũ calidũz qd
potest vel maximuz quod non potest hoc vel illud cali-
dum facere magis calidum. Sic dico q habitum tanti
gradus i h subo existẽtẽ nõ põt q̃libz actus ab eo elicit⁹
augere: sz ẽ dare minimuz q põt vel maximum qui non
potest: quare ⁊c.

¶ Dubium. II.

Quantum ad 2^{m} dubiũ vtz. s. charitas possit mi-
nui pono q̃tuor cõnes. ¶ p̃ᵃ ẽ. q q̃libz p̃ᵃ cõ
charitas acq̃sita vel ifusa actus vel habitus p potẽtiam
dei p̃t minui. Rõ ẽ: qz oĩs forma augmẽtabilis ⁊ succes-
siue acq̃sita ẽ diminuibilis ⁊ successiue dstructibil: q̃lz
charitas ẽ hõ: g̃ ẽ diminuibilis: ⁊ si sic: g̃ p̃t minui p põz di.
¶ 2^{a} cõ. q act⁹ charitatl: siue sit charitatis ifuse tm̃: vt in 2^{a} cõ
eo q nõdũz ex actib⁹ acq̃siuit habitũ charitatl: siue cha-
ritatis acq̃site tm̃ vt in eo q postq̃ acq̃siuit habitũ cha-
ritatis ex actib⁹ p peccatũ mortale p̃didit charitatẽ in-
fusaz: siue sit vtriusq̃: vt i eo q hz vtrũq̃ habitũ charita-
tis. s. infusũz ⁊ acquisitũ potest minui. Hoc ẽt pz: qz non
omnem hõ actum necesse est totum simul corrumpi: sed
successiue possibile est ipsũz remitti: vt quilibz experif.

3ª ꝯ ¶ 3ª ꝯclusio est. q̃ habitus charitatis acq̄site pōt nālr
per actus ꝯrios gnātiuos incōpossibiles ei⁹ habitus mi/
nui: ꝛ hoc pꝫ: q2 oīs habitus nāliter gnābilis ꝛ augmen/
tabilis p actus ē p ꝯrios actus corruptibilis: ꝛ vt pꝫ mi/
cap° 2. nuibilis: vt 2° ethi. pꝫ: ꝛ experiētia pbat. ¶ 4ª ꝯ ē. q̃ ha/
4ª ꝯ bitus charitatis īfuse non pōt p actus nr̄os ꝛ demerito/
rie minui stāte ordiatione diuina. Hec pbaꝛ: q2 si posset
sic minui: vel ꝯtingeret p pctm̄ mortale: vel per veniale.
nō per mortale: q2 illud totalr̄ tollit charitatē ꝛ nō per/
mittit secū aliquē gradū ei⁹: aliogn seq̄reꝛ q̃ idē hō sil̄
esset dignus morte seu dānatione eterna: ꝛ gloria seu vi/
ta eterna: qḋ est ipōle: q2 si in tali statu decederet sil̄ hr̄et
gloriam eternā: ꝛ illā nō hr̄et. Et ꝯña pꝫ: q2 peccatū mor/
tale est p qḋ hō mereꝛ mortē eternā: vt dicit Ma. 2° sen/
tētiaꝝ. dis. 42. Sola vero charitas diuidit iter filios re/
capi° 18. gni eterni ꝛ filios pditionis eterne: vt dicit Aug. 15. ð tri.
¶ Itē non pōt minui per pctm̄ veniale: aliogn possꝫ q̄s
hn̄s charitatē absq3 peccato mortali p veniale p̄cise dā/
nari: qḋ est falsum. Nā pctm̄ veniale est qḋ hoiem vsq3 ī
reatū perpetue mortis nō grauat: verūtam̄ penā mereꝛ:
cap° 3. sed facile indulgeꝛ: vt dicit Ma. vbi. s̄. Quod ex senten/
tia apostoli ꝯfirmaꝛ cū p̄ma ad corith. dicit ð eo q̄ super
fundamētū edificat lignū fenū stipulaꝫ: p que. vt ibi diꝛ
glosa ex auctoritate Greg. 4° dyalogoꝝ apostolus intel/
ligit peccata venialia q̃ ipse salu⁹ erit: sic tn̄ quasi p ignē
.s. purgatoriū. ꝯña vero pꝫ: qm̄ si in aliquo sit valde pua
charitas ꝛ cōmittat leuissimū peccatū veniale si dimi/
nuaꝛ charitas ponaꝛ q̃ cētesima pars charitatis corrū/
patur: seq̄reꝛ q̃ si istud cōmitteret vnū aliud veniale in
cētuplo grau⁹. (Nā ꝛ inter venialia sunt alia aliis gra/
uiora: vt ēt ibidē pꝫ. in glosa: ꝛ amplius inuit p illas tres
res nominatas) vel si cētum quoꝝ qḋlibꝫ sit maius vel
equale p̄mo successiue cōmitteret: seqtur q̃ tota chari/
tas tolleret: ac p hoc si tūc decederet dānaretur. ¶ Nec
pōt dici eē fuga vt dicaꝛ q̃ p 2m nō corrūpiꝛ tātus gra/
dus charitatis quātus p p̄mū: sꝫ medietas ei⁹: ꝛ p 3m me/
dietas illi⁹ medietatis: ꝛ sic semp p ptes miores eiusdē
pportionis: q2 p mai⁹ pctm̄: vel ēt per eq̄le posterius cō/
missum nō minus corrūpi dꝫ: q̃3 p p̄muꝫ: imo poti⁹ plus:
cū 2m nō excuseꝛ p p̄mū: sꝫ poti⁹ aggraueꝛ. Nec valꝫ di/
cere q̃ an̄ corruptionē totalem charitatis oportebit tot
venialia cōmittere q̃ si vlteri⁹ peccet illud pctm̄ nō po/
terit eē veniale: sed necessario erit mortale: ꝛ per illḋ to/
taliter charitas corrūpeꝛ: nō valꝫ inquā: qm̄ q̄tcūq3 pec/
catis mortalib⁹ ꝯmissis adhuc pōt q̄s ēt anteq̃3 grāꝫ su/
scipiat ꝯmittere aliqḋ veniale: g̃ multo forti⁹ post q̄tcū/
q3 venialia pōt aliud veniale cōmittere: ꝛ sic p venialia
Joānes p̄cise totalr̄ charitas corrumpeꝛ. ¶ Nec valꝫ dicere 3°
cliēton. sicut dicit q̄dā modern⁹ q̃ ante totalē corruptionē oc/
curreret mā alicui⁹ p̄cepti: qḋ vel ipse iplebit: ꝛ tūc reau/
gebiꝛ charitas ipsi⁹: vel trāsgredieꝛ: ꝛ per ꝯñs peccabit
mortalr̄: ꝛ charitas pp mortale perdeꝛ. Nō valꝫ inq̄3: q2
lꝫ possit mā precepti occurrere: nō tn̄ est necesse: qm̄ imo
postq̃3 icepit charitas minui possibile erit labi satis grā/
de tp̄s anteq̃3 occurrat sibi taliter mā p̄cepti vt i ea pec/
cet vel mereaꝛ: ꝛ in illo tp̄e multiplicari venialia donec
totalr̄ auferāt charitatē. ¶ Nec valꝫ vltima ꝛ alia solu
tio eiusdē qua dicit q̃ p peccata venialia pōle ē charita
teꝫ minui vsq3 ad totalē corruptionē exclusiue: sic q̃ in
instāti totalis seu ꝯplete corruptiōis ipse peccat morta/
liter: q2. s. nō seruat charitatē quā seruare teneꝛ sub pena
peccati mortalis. Hoc inq̄3 nō valꝫ: q2 ad seruandū in se
habitū charitatis īfuse de qua est sermo (cū ille sit ime/
diate a deo i nobis: ꝛ ab eo solo ꝯseruetꝛ: ac p h̄ ei⁹ ꝯser/
uatio nō sit imediate mō aliquo i hoīs potestate) null⁹
talr̄ teneꝛ: sꝫ solum mō teneꝛ ad nō cōmittendum ꝛ non
omittēduꝫ aliqḋ ex quo sibi charitas subtrahaꝛ: g̃ si iste
perdat charitatem ðmeritorie aliq̄d omisit vel cōmisit
qḋ est cā demeritoria corruptiōis charitatis: ꝛ nō poniꝛ
aliqua i casu: nisi culpa venialis: g̃ per sola venialia cha/
ritas perdeꝛ totalr̄. ¶ Dōꝫ g̃ sicut cōiter teneꝛ q̃ chari/
tas s̄m ordinatā dei potētiā minui nō pōt q̄tū ad ei⁹ es/
sentiā. Dicaꝛ tn̄ q̃ p peccata venialia pōt minui q̄tū ad
eius feruorē: qḋ iō ꝯtingere pōt: q2 ex frequētatione ve/
nialiū gnātur cupiditas habitualis inclinās ad actus q̄
sunt peccata venialia: ꝛ per ꝯñs aliquo mō inhabilitās
ad act⁹ charitatis ex quo fit vt postea non tā feruidos ꝛ
intēsos actus charitatis eliciat is in quo ē talis habitus
cupiditatis gnātus. ¶ Itē aliter pōt cōtingere. s. q̃ hn̄s
charitatē īfusam habeat ēt acq̄sitā: ꝛ nō solū cā que icli/
nat ad actus quoꝝ ꝯria sunt peccata mortalia ꝛ tollunt
demeritorie charitatē: sed ēt eā q̄ inclinat ad actus q̄rū
ꝯria sunt venialia peccata: is si cōmittat venialia cōtra
inclinationē illi⁹ charitatis remitteꝛ illa: ꝛ tādē poterit
totalr̄ corrūpi: qua corrupta vel remissa minus prōpte ꝛ
feruēter eliciet actus charitatis infuse: cū constet p expe
rientiā q̃ hn̄s charitatem acq̄sitā simul cū īfusa prom/
ptius ꝛ feruētius elicit actum charitatis: q̃3 si tātum in/
fusam haberet: vt pꝫ in eo q̄ habituatus in vitiis īfusa si/
bi charitate post susceptionē sacramēti penitentie cum
difficultate exit in tales actus: in quos tamē postquā ex
actib⁹ charitatem acq̄sitaꝫ habuerit exit faciliter: ꝛ hoc
est apud me charitatem remitti quātum ad feruoreꝫ: q2
minus feruidos aut intēsos aut minus delectabiliter ꝛ
feruēter elicere actus charitatis: non q̃ feruor charita/
tis sit aliq̄ entitas alia ab habitu charitatis ꝛ actu eius
existēs in anima que minuatur: sicut forte voluerūt ali/
q̄ opinari. ¶ Cōtra ista arguiꝛ. Et p̄mo pbādo q̃ chari/ ꝯ p̄d^a aꝛ
tas minui possit p peccatū mortale sic: possibile ē q̃ q̄tū
vnus actus est meritorius tātum precise alius actus
qui sit culpa mortalis sit ðmeritorius: ergo possibile est
charitatem minui p peccatuꝫ mortale. Antecedēs pro/
baꝛ: q2 est dare aliquo actu demeritorio aliquem actuꝫ
meritoriū magis meritoriū: q̃3 ille sit demeritorius: ꝛ ē
dare aliquē min⁹ meritoriū: q̃3 ille sit demeritori⁹: ergo
est dare aliquē actū meritoriū p̄cise: sicut ille est demeri
torius: ꝛ per actū demeritoriū semp intelligo culpā mor
talē. ꝯña pbaꝛ. supponendo q̃ actus a. sit precise ita me/
ritorius: sicut actus b. est demeritori⁹. hoc supposito se/
quiꝛ. q̃ tāta pena p̄cise debeꝛ iuste actui b. culpe morta
li: quātū est p̄miū qḋ iuste debeꝛ actui meritorio qui est
a. Tunc capiaꝛ aliq̄s qui centies habuit actū a. merito/
riū: ꝛ p ꝯñs vltra grām baptismaleꝫ hꝫ ad min⁹. 100. por/
tiones p̄mij meritorie acq̄siti qḋ est charitas seu grā: tūc
cōmittat iste culpā b. semel: p p̄dicta seq̄tur q̃ tāta pena
ei debeꝛ p culpa b. semel cōmissa q̄tū p̄miū habuit pro
merito a. semel cōmisso: g̃ tn̄ p̄cise pdet de charitate vl̄
grā. q̄tū acq̄siuit meritorie per actū a. semel factum: ꝛ p
ꝯsequens perdet centesimam partem precise toti⁹ cha/
ritatis habite post grāꝫ baptismalem: ꝛ remanebit sibi
tota gratia baptismalis ꝛ. 99. portiones eius: quā postea
acq̄siuit meritorie: ꝛ sic ei⁹ charitas erit minor: q̃3 fuerit
īmediate anteq̃3 eliceret actū b. ꝛ ꝯña pꝫ. ¶ Cōfirmaꝛ.
q2 s̄m sanctos quēlibꝫ bonū actū deus remunerat vltra
cōdignū: ꝛ quēlibꝫ malū punit citra. hoc aūt eēt falsuꝫ si
p culpa b. semel ꝯmissa puareꝛ oī grā ꝛ charitate q̄ fuit
p̄miū a. cēties ꝯmissi. nā g̃ tota charitas tūc perdeꝛ p b. sꝫ
p̄cise tāta q̄ta acq̄sita ē p a. semel factū: imo min⁹: cuꝫ a.
semel factū habuit p̄miū vltra ꝯdignū: ꝛ b. qḋ est eq̄ de/
meritoriū: sicut ē a. meritoriū puniatur citra ꝯdignum.

2m ¶ 2°. ꝓbatur ꝙ per venialia ꝑcise possit tolli charitas
sic: per venialia ꝑcise potest qs demereri penã infinitã
extensiuã: ergo põt per venialia precise ꝑdere charitatem:
ꝯña p3: q2 si talis decedat in statu quo mereat̃ eternam
penã nũquã habebit gloriã: ⁊ per ꝯñs nõ decedet i cha-
ritate. añs vero ꝓbat̃: q2 possibile est ꝙ aliqs ꝯmittat i-
finita venialia: ꝓ quoꝝ qlibet meret̃ penã aliquã tẽpo-
ralẽ. Assumptũ ꝓbat̃: q2 in qlib3 pte ꝓportionali alicui⁹
tp̃is. vbi grã. vnius hore põt cõmittere vnũ veniale: cu3
non sit dare minimũ tp̃s in quo possit nouũ actũ hr̃e: vt
supra dcm̃ est. ¶ Cõfirmat̃. ponat̃ ꝙ de⁹ ꝑcipiat soz. ꝙ
actũ quẽ h3 nõ ꝯtinuet per horã: neqꝫ per aliquã ptẽ ei⁹
ꝓportionalẽ totã sub pena diurna ꝓ cuiuslib3 ptis ho-
re ꝯtinuatione: ⁊ nõ obstãte tali ꝑcepto soz. ꝯtinuet actũ
illũ ꝑ totã horã. totus casus poss̃is est: sed cũ i hora sint i-
finite ptes ꝓportionales. seqtur ꝙ iste merebit̃ penã ifi
3m nitoꝝ dieꝝ: ⁊ ꝑ ꝯñs eternam. ¶ 3°. ꝓbat̃. ꝙ charitas mi
nuat̃ ꝑ veniale: q2 si nõ seqtur ꝙ hñs charitatẽ ex hoc
ꝙ venialr̃ peccaret: nõ eẽt minus dilectus a deo: nec ẽt
minus bonus: qd̃ vr̃ incõueniẽs: cũ qlib3 pro suo pctõ ve
niali puniat̃ a deo: ⁊ ꝯña p3: qm̃ hñs eqlem charitatẽ est
cap. 127 eque bonus: sicut ẜm Aug. in encħ. hñs maiorem chari-
tatẽ est melior. Item eque bonus eque diligitur a deo.
4m ¶ 4°. ad idẽ: oẽ peccatũ vel malũ aliqd adimit ꝺ bo-
cap. 13 no ⁊ est corruptio boni: sic dic̃ Aug. in encħ. ⁊ 3° de li. ar.
cap. 31. Constat ãt ꝙ peccatũ veniale aliqd̃ peccatũ ⁊ malũ est.
ergo corrũpit aliqd de bono: nõ o3 aũt ꝙ corrũpat aliqd
de bono nãe: ergo de bono grẽ: ⁊ per ꝯñs corrũpit aliqd
de charitate. ex q̃ seqtur ꝙ diminuat eã. si nõ totã corrũ
Ad pm pat. ¶ Ad pm respõdeo ꝙ vel sumit̃ in ꝯparatiõe ꝑdicta
argm actus demeritori⁹ seqũẽs imediate grã3: vel actus ꝺme-
ritorius nõ seqũẽs imediate grã3. si scd̃o mõ: ꝯña nõ va-
let: q2 talis non põt tollere grã3: nec in toto: nec in pte ex
quo eliciẽs actũ imediate ante actũ carebat grã. Si vo
sumat̃ pmo mõ: sic nego añs: ⁊ ad ꝓbationẽ pmo dico ꝙ
nullo actu demeritorio sic sumpto est dare i eodẽ suppo-
sito aut alio in quo cetera sint paria aliquẽ meritoriũ
magis meritoriũ: q̃3 ille sit ꝺmeritori⁹. Et rõ ẽ: q2 ꝑ quẽ-
lib3 actũ mortalr̃ ꝺmeritoriũ seqũẽtẽ grã3 imediate me
ret̃ qs ꝑuari: ⁊ si in eodẽ decedit ꝑuat̃ vita eterna: que si-
bi debebat̃ ex grã ꝑcedẽte: ⁊ cũ hoc meret̃ pena3 sensus
eternã: hec ãt sunt maius malũ q̃3 sit bonũ qd̃ meret̃ qs
per aliquẽ suũ actũ meritoriũ: qd̃ p3: tũ q2 ꝑ nullũ actum
meritoriũ meret̃ qs vitã eternã q̃ pri⁹ imediate non si-
bi eẽt a deo ex grã ꝺputata: cũ cuiuslib3 actus meritoꝝ
grã sit pn̄m: solũ ãt ꝑ actũ meritoriũ meret̃ augmentum
grẽ in pñti ⁊ glorie i futuro: tale ãt augmẽtũ seu gradus
intẽsiõis grẽ: ⁊ ẽt glorie nõ sũt tm̃ bonũ q̃3tũ malũ ẽ ꝑua-
Adã. li° tio totalis glorie ꝑus sibi ꝺputate. ¶ 2°. dico ꝙ esto ꝙ
2. q. 9 eẽt dare aliquẽ magis meritoriũ q̃3 h. est ꝺmeritorius ⁊
Cãpan⁹ i aliquẽ minus meritoriũ q̃3 h. est demeritori⁹. adhuc nõ
exp. 15. seqtur ꝙ sit dare aliquẽ tm̃ ꝑcise meritoriũ q̃3 h. ẽ ꝺme-
ꝓp. 3. eu ritori⁹. Salua reuerentia cuiusdã moderni doctoris vo-
clidis lentis silẽ3 ꝯña3 in oib⁹ tenere. Instãtiã. n. h3 exꝑsse de

angulis causat ifra circulũ ex portiõe
circũferentie circuli ⁊ linea recta seccã
te circulũ ⁊ angulo recto vtrosqꝫ ꝯparã-
do ad angulũ ꝯtingẽtie extrīsecũ circu
lo: qm̃ est dare aliquẽ talẽ angulũ infra
circulũ magis excedẽtẽ angulũ ꝯtigen
tie extrīsecũ: q̃3 angulus rect⁹ excedat
angulũ ꝑdictũ ꝯtingẽtie: vtputa angu-
lu3 causatũ ex maiori portione circuli
⁊ linea intrīsecus secãte circulũ. oĩs. n.
talis est maior recto: sicut p3. ex. 15. ꝓpõne. 3. Eucli. ⁊ per
consequens magis excedit angulum contigẽtie: q̃3 an-
gulus rectus excedat eũdẽ. ¶ Itẽ est dare infra circulũ
angulũ min⁹ excedẽtẽ angulũ ꝯtingentie: q̃3 excedat re-
ctus: vtputa angulũ causatũ ex linea recta ⁊ miori por-
tione circuli. Nã oĩs talis mior est recto: vt ꝓbat̃ vbi. s.
oĩs ẽt talis excedit angulũ ꝯtigẽtie. cũ possit diuidi ꝑ an-
gulos rectilineos quoꝝ quilib3 maior erit angulo ꝯtin-
gentie: cũ ille sit oĩu3 acutoꝝ acutissimus: ⁊ ꝑ ꝯñs. mior
⁊ tñ nõ est dare aliquẽ talẽ angulũ qui tãtũ precise exce-
dat angulũ ꝯtingẽtie: q̃3tũ eũ excedit rectus. Aliogn cu3
q̃cũqꝫ eqliter idẽ excedũt sint eqlia sequet̃ ꝙ aliqs pos-
set eẽ angulus hꝫ infra circulũ qui eẽt eqlis recto: cuius
oppositũ vbi supra ꝺmonstrat̃. Ex quo p3. ꝙ tales ꝯñe
nõ valẽt inter illa q̃ sũt alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rõnis. ¶ Et nota Eucli.
etiã ex exẽplo ꝑdicto sicut notat Cõmẽ. sup ꝓpõe eucli. Cõmẽ.
preallegata ꝙ vbi fit ꝯpatio iter ea que sũt alteri⁹ ⁊ alte Cãpan⁹
ri⁹ rõnis poss̃e est aliqñ trãsire ꝺ minori ad mai⁹ trãseun-
do ꝑ oĩa media: ⁊ tñ nõ venire ad eqle: sicut p3: si imagi-
nemur lineã rectã secãte3 circulũ in ptes ineqles ⁊ ꝯsti-
tuẽtẽ cũ minori portiõe angulũ minorem recto moueri
ꝯtinue ẜm extremitatẽ suã qua ꝯstituit angulũ ꝑdictu3
versus maiorẽ portionẽ circuli: ita ꝙ semp crescat angu
lus ille pmus donec ꝑdicta linea trãsiuerit per cẽtrũ cir
culi ⁊ secuerit circulũ in ptes eqles ⁊ adhuc transiuerit
vltra. Nã semp ante sectionẽ in ptes eqles: ⁊ etia3 tunc
angulus causatus est mior recto ⁊ postea maior sp: q2 est
maioris portionis circuli. ¶ Ad propositum p3. ꝯñam
non tenere: cũ actus meritorius alteri⁹ rõnis sit ab actu
demeritorio cui ꝯpatur. ¶ Sed dices. sumat̃ aliqs. vbi
grã. sortes in puris nãlibus sine grã: potens saltem spãlr
adiutus a deo elicere actũ bonũ ⁊ actũ malũ: in quo nul-
la ꝑcessit culpa mortalis: ⁊ ponat̃ cũ h ꝙ deus acceptet
actũ ei⁹ bonũ si quẽ eliciet ad pmiũ: sic si illi grã3 ifudis-
set: qd̃ totũ possibile est ẜm multos: hoc posito si iste eli-
ciet actũ bonũ ille erit ita meritorius: sicut alius ei⁹ erit
demeritorius. ¶ Respõdet̃. ꝙ vel sumet̃ actus deme-
ritori⁹ pmus post meritorium: ⁊ tũc dõm ꝙ ille est ma-
gis demeritorius: q̃3 iste sit meritori⁹ ꝑꝑ cãm imediate
assignatã. vel sumit̃ actus ꝺmeritorius ꝑcedẽs actũ pri-
mũ meritoriũ: ⁊ tũc dico ꝙ nõ facit ad ꝓpositũ: vt dcm̃
est prius: q2 ꝑ talẽ grãm: q̃ in eo est nulla: nec minui nec
tolli põt. ¶ S3 qrqd sit de ptinẽtia huius casus ad pro
positũ: nũquid in isto contingit dare actũ meritoriũ tm̃
meritoriũ ꝑcise q̃3tũ eẽt demeritorius actus demerito-
ri⁹: quẽ ꝑus eliceret. ¶ Rñdeo. ꝙ aut iste esset sic acce-
ptus deo ante actũ bonum quẽ eliceret ꝙ si ipe morere-
tur anteq̃3 aliquẽ actu3 bonũ vel malũ hr̃et daret illi vi-
ta3 eternã: aut non: sed si decederet anteq̃3 hr̃et aliquem
actũ bonũ: aut malu3 careret ꝑpetuo vita eterna. ¶ In
pmo casu dico ꝙ ꝯsiderãdo pmũ qd̃ acqreret ꝑcise per
bonum actum: ⁊ penã quã acqreret ꝑ malu3 ꝙ act⁹ eius
malus esset magis ꝺmeritorius: q̃3 eẽt bonus meritori⁹:
q2 per malũ ꝑuaret̃ vita eterna quã alias habuisset: ⁊ ꝑ
bonũ non acqreret eã quã non alias habuisset. ¶ In se-
cũdo autẽ casu dico ꝙ actus bon⁹ eẽt magis meritori⁹:
q̃3 malus eẽt demeritori⁹: q2 per malum actũ ẜm se non
acquireret nisi penã eternã sensus. nã carẽtiã vite eter-
ne sine hoc incurrisset ⁊ per bonũ actum acquireret vi-
tã eternã quã alias nõ habuisset: sed ꝯstat ꝙ mai⁹ bonũ
est bonũ vite eterne q̃3 sit magnũ malũ pena sensus eter
na. Plures alij casus possent cogitari ꝺ cõpatione taliũ
actuũ adiuicẽ: ⁊ q̃ ad diuersa supposita: ⁊ q̃ ad idẽ: s3 ñ fa
ciũt ad ꝓpom: iõ illos ommitto. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dico
ꝙ deũ punit̃ citra ꝯdignũ ꝑt 2r itelligi. vno⁹ ꝯpando q̃3-
ti[te] pene ad q̃3ti[tem] culpe ꝑcise ⁊ ẜ3 se. Alio⁹ ꝯpãdo eas ẜ3

statutū diuine mīe. ¶ Primo dico: q̄ quēlʒ pctōrē ꝛ dā-
natū i iferno punit citra ꝯdignū: qm̄ vltra oēʒ penā dānī
quā hʒ carēdo visiōe dī ꝛ penā sēsus eternā: merer̄ penā
intēsiorē in iferno quā hʒ: vt dicit Ma. 4. sniaꝝ. d. 46.
Et addo q̄ oīs culpa mortalis non solū merer̄ absolute
(ꝯsiderata ei⁹ malitia) carētiā visionis diuīe ꝛ p̄uatio-
nē toti⁹ grē p̄habite ꝛ penā sensus eternā: sʒ ēt p̄uatiōeʒ
toti⁹ eē siue oīmodā adnihilationē: ꝛ q̄ de⁹ nō adnichi-
capi. 3. lat peccatorē ē ex ei⁹ mīa. iuxta illō trenoꝝ. Mīe dñi: q̄
nō sumus ꝯsumpti. ¶ Et pʒ p rōnē: q̄ p culpā mortaleʒ
mereremur p̄uari omni bñficio dei ꝯsiderata magnitu-
dine offensiōis q̄ estimāda est s̄m magnitudinē offense
vt dicit Criso. sup p̄ math. nō est discipulus sup magr̄m.
capi. 10. ac ēt ingratitudīe quā habem⁹ ad deū: esse aūt nr̄m dei
beneficiū ē. ḡ eo p̄uari dignus est qcūqꝫ cū offendit mor
talr: imo nec sic forsitan plene puniret: q̄uis ampli⁹ pu-
niri nō possit. Eodē mō ēt qlibʒ remuneratur vltra ꝯdi-
gnū ꝯsiderādo meritū s̄m se ꝛ p̄miū: cū etiā ip̄m meritū
nr̄m sit dei donū ꝛ nullū equaleat bono vite eterne: vt i
p̄ma q̄ōne hui⁹. d. pleni⁹ declaratū ē. ¶ 2°. āt mō qlibet
punit vel p̄miat̄ s̄ʒ cōdignū. i. s̄ʒ q̄ ex statuto diuīe mīe
ipse puniri vel p̄miari p suis meritis vel demeritis di-
gnus ē. ¶ Ad 2m cū dr̄. q̄ per venialia p̄cise pōt qs me-
Ad 2m reri penā ifinitā extēsiue seu eternā. nego. ¶ Ad pbatio
neʒ cū dr̄. q̄ posē est q̄ aliqs cōmittat ifinita venialia i
infinitis ptib⁹ p̄portionalib⁹ vni⁹ tpis pro quoꝝ quoli-
bet merear̄ aliquā penā tpalē. dico q̄ istud duplr̄ pt̄ in-
telligi. Uno⁹ q̄ possit ꝯmittere infinita peccata discre-
ta ꝛ distīcta s̄ʒ se que nō sūt ptes alicui⁹ vni⁹: ꝛ sic nego
hoc eē nāliter possibile. Alio⁹ ifinita ptialia vni⁹: sicut si
aliqs p aliqd tp̄s ꝯtinue itēderet actū suū malum: ꝛ tūc
nego ꝯñaʒ: q̄ ꝛ si ifinitis ptib⁹ illi⁹ actus sic itēsi debē-
tur ifinite ptes pene: nō tn̄ infinite eq̄les: sicut nec i ipso
actu sunt ifinite ptes eq̄les. ¶ Ad ꝯfirmationē dōm. q̄
ad hoc q̄ iste sit ex omissiōe p̄cepti reus taxate pene oʒ
q̄ de q̄libʒ pte p̄portionali illi⁹ tpis ipse sciat vel scire
possit distīcte ꝛ d̄terminate q̄ta est ipsa: cū quātitas tēpo-
ris icludat̄ in p̄cepto. Alioquin nō sciēter omitteret: et
per ꝯñs nō eēt reus pene: sʒ hoc nō est p nāʒ hoi possibile
vt q̄libʒ puaʒ pteʒ tpis distīcte sic cognoscat: sicut nō ē
posē hoc sibi de q̄libʒ pte magnitudinis: qd tn̄ magl vi-
derer̄: sed ē dare minimā pteʒ distīcte p̄ceptibilē ab eo:
vel maximā nō p̄ceptibilē: ꝛ cū tales p̄ceptibiles nō sint
infinite in aliq̄ pte temporis: iste sic ꝯtinuās nō poterit
cēseri reus ifinitaꝝ penaꝝ: sʒ tot p̄ecise quot ptes ab eo
p̄ceptibiles mō dicto ꝯtinent̄ in tp̄e illo. ¶ Et p hoc pʒ:
q̄ p̄ceptū foret irrationale: ac p ꝯñs nō est dabile a deo:
nec casus admittēdus ē. ¶ Si dicatur addēdo casuʒ q̄
de⁹ ifundat illi distīctā noticiā cuiuslibʒ talis ptis tem-
poris. Dico q̄ q̄ istud nō est posē de po⁹ ordinata: qcqd
sit de absoluta: esto q̄ der̄ argumēto: qd ifertur nō ē ad
p̄positū: nō. n. negat̄ qn per dei potentiā absolutā chari-
tas possit tolli p peccata venialia p̄cise: sed q̄ ita cōtin-
gat s̄m decretū diuinū. ¶ P̄. cū toto illo casu posset sta-
re q̄ ille sp̄ hr̄et charitatē si deo placeret: q̄uis h̄ nō eēt
s̄m legeʒ nūc statutā. ¶ 2°. posset respōderi: q̄ exquo vt
dcm̄ est: oʒ ad h̄ q̄ iste ex ommissiōe obliget̄ ad penā co
gnoscat q̄libʒ ptē tpis: ꝛ eadē rōne sciat ipsas esse ifini-
tas. ꝛ silr̄ oʒ q̄ ipse noscat penā que iponir̄: si hec oīa co-
gnosceret vtiqꝫ ipse cognosceret q̄ si per totā horā conti
nuat illū actū ipse merer̄ penā eternā: ꝛ per ꝯñs q̄ p̄ua-
bir̄ p̄petuo gloria. ¶ Ex h̄ āt seq̄tur q̄ si ipse continuat
actū sciēter ꝛ libere: per totā illā horā: ꝯtinuare actuʒ il-
luʒ p̄elegit: saltē iterp̄retatiue ꝛ indignitatē incurrit glo
rie eterne: ꝛ p ꝯñs ꝯsēnit ꝛ peccat mortalr̄. vnde dato q̄

quālibʒ pteʒ tpis distīcte cognosceret ꝛ i q̄libʒ possʒ ab
actu desistere ꝛ nō faceret: adhuc nō haber̄ q̄ p venialia
p̄cise merer̄ penā eternā. ¶ Ad 3m rñder̄ vno mō q̄ p̄ci- Ad 3m
se p peccatū veniale nō min⁹ diligit̄ qs a deo: nec oppo-
sitū pōt argui ex eo q̄ tpalr̄ punir̄ p illo peccato: vult. n.
eū vapulare vt purgat⁹ p̄miū accipiat: vl̄ pōt dici q̄ di-
lectio dei nō recipit i se magis ꝛ min⁹: sʒ s̄m effcūs suos
dr̄ eē ad aliū ꝛ aliū maior ꝛ minor: effect⁹ āt dilectionis
est duplex: etern⁹. s. ꝛ tēporalis. Nūc ḡ q̄tū ad effectum
eternū q̄ ē gloria nō minus eū diligit: nec ēt q̄tū ad grāʒ
per quā venir̄ ad gloriā. ¶ Quātū āt ad aliquē effectuʒ
tpaleʒ min⁹ diligit: q̄ ei penā tpaleʒ infligit. Silr̄ q̄tuʒ
ad bonitatē que acceptat̄ ad gloriā nō ē min⁹ bonus: ꝛ d̄
illa loq̄tur Aug. ¶ Ad 4m dōm. q̄ nō omne peccatū sp̄ Ad 4m
adimit de bono qd ifuit: aliquā ei⁹ pteʒ corrūpēdo vl̄ to-
tuʒ: sicut pʒ de pctō qd qs post multa pctā mortalia ꝛ ha
bitus vitiosos ꝯmittit: aut ēt añ oēʒ grāʒ ꝛ actū virtutl:
sed p tāto dr̄ adimere d̄ bono ꝛ nocere: q̄ potētiā reddit
min⁹ dispositā ꝛ potētē ad bonū: aut ēt si sit habitus bo-
nus opposit⁹ in potētia illum deprimit vel adimit d̄ bo-
no qd natum est inesse: cuiusmodi est bonus actus oppo-
situs vel aliqs gradus ei⁹. Nā vt dcm̄ est culpa venialis
nō sinit elici tā intēsuʒ ꝛ feruēteʒ actū charitatis. ¶ Ad Ad p̄m
p̄mū p̄ncipale cū dr̄. charitas non pōt minui: si itelligat̄ p̄nlc. q.
simplr̄ nego eā. Si vero itelligat̄ cū determinatiōe. s. q̄
nō pōt minui stāte ordinatiōe diuina: aut q̄ nō pōt mi-
nui p actū aliquē a nobis elicitū ꝯcedo: ꝛ tūc nego ꝯñaʒ.
non. n. sequitur. de⁹ ordiauit q̄ charitas nō minuatur: ḡ
ordinauit q̄ nō augear̄. Nec seq̄tur. nullus actus ē d̄me-
ritorie remissiuus charitatis: ḡ nullus actus ē meritorie
augmētatiuus. Ad pbationē ex dicto. P. 2°. ethico. Dōʒ cap. p̄
q̄ veritatē hʒ de habitib⁹ quos act⁹ augēt elicitiue: q̄les
sūt habit⁹ acq̄siti: nō āt hʒ veritatē de his q p act⁹ meri-
torie tātū augent̄: sicut ē charitas ifusa. ¶ Ad 2m dico. Ad 2m
q̄ loquēdo de augmēto qd meritorie fit p act⁹: sic speci-
ficat̄ i argumēto q̄ charitas augeri pōt ꝯtinue ꝛ succes-
siue: ꝛ h̄ pōt ꝯtingere tā p p̄cisaʒ ꝯtinuationē actus me-
ritoriꝫ manētis i eodē gradu intēsiōis: q̄ ēt per ꝯtinuam
intēsiōnē actus: sicut deo placet. Sʒ pro eo qd vlteri⁹ ar-
guir̄ de habitu acq̄sito. s. de resistētia que req̄rir̄ i passo
vt agēs agat in tp̄e: dōm q̄ nō semp req̄rir̄ resistētia p-
prie dicta. s. dispōnis 2rie: sed aliqn̄ sufficit resistētia di-
cta methaforice q̄ est difficultas actiōis quomō potest
dici q̄ motor celi hʒ resistentiā a mobili in sua motiōe:
ꝛ tn̄ in celo nulla ē forma 2ria tali motori vel motioni.
Sic in p̄posito: q̄uis aliter: dico q̄ i subiecto habitus ē
difficultas aliq̄ respectu actus ꝛ respectu habitus gnān-
di p actū ꝛ hoc pbat experiētia. vñ gnāto habitu facili⁹
quis exit in actū: q̄ ante habitū. esto q̄ ante habitū non
fuerit in eo 2rius habitus. ¶ Ad id qd ꝯtra 2m arguitur
ꝯcedo q̄ latitudo c. erit eq̄lis latitudini b. Et cū ifer̄ ḡ
latitudo b. fuit p̄ducta conatu in ifinitū maiore: q̄ ē vel
fuit conatus quo p̄ducta est latitudo c. nego ꝯñam. Ad
probationē cū assumir̄ q̄ q̄lis est p̄portio velocitatl ad
velocitatē in p̄ducēdo eq̄leʒ effectū: talis est conat⁹ ad
conatum. Si ab eadem virtute vterqꝫ effectus produ-
catur nego istam: vbi notandum q̄ conari ad actionem
proprium est agentium per appetitum. Non eniʒ agen-
tia mere naturaliter conantur in agendo: vnde nunquā
ignis calefacit maiore vel miore conatu: quāuis magis
vel minus calefaciat s̄m dispositionem passi ꝛ aliorum
que concurrunt. ideo omnino nullo conatu agit: tūc au-
tem agentia per appetitum dicuntur agere maiore co-
natu quando intensiore appetitione vel volitione agūt.
ꝛ tunc minore conatu quādo remissiore volitiōe. ¶ Ex

quo patet. q̄ conatus non est aliud: q̄ȝ volitio: seu actus
volūtatis vl' appetit⁹: sȝ ↄstat q̄ ꝛ maiore seu itēsiore vo
litiōe: vel ēt remissiore pōt i istāti aliqs act⁹ ꝑduci. vbi
gr̄a. speculatio ꝛ dilectio ꝛ odiū ꝛ alij actus ꝑducibiles i
instāti. vñ nō sp̄ eque feruēter ꝛ eque intēsa volitiōe ici
pit qs speculari qd̄ speculat̄: ꝛ diligere qd̄ diligit aut odi
re qd̄ odit: ꝛ sic de alijs actib⁹: g̃ possūt eē voliti ꝛ impati
a volūtate ꝛ ꝑducti in istāti: q̄ȝuis vbi ē maior conatus
intēsior ꝛ ꝑfectior act⁹ ꝑducat̄ ceteris parib⁹: ex hoc pȝ:
q̄ nō ſm equalitatē velocitatis ꝑductionis act⁹ ē equa
litas conat⁹: ꝛ ꝑ ↄn̄s nō oȝ q̄ ſm ꝑportionē velocitatis
ad ↄfirma. p̄ᵐᵃᵐ sit ꝑportio conat⁹. ¶ Per h̄ pȝ ēt ad p̄mā ↄfirmationē.
Nā nō est opportunū q̄ maior conat⁹ apponat̄ ad ꝑdu
cēdū in istāti actū subito ꝑducibilē: q̄ȝ ad intēdēdū vel
augēdū eū in tp̄e: imo poti⁹ itēdit̄ conat⁹ qñ actus debȝ
intēdi: vñ speculans remisse vel diligēs si velit ꝑfectius
ad ↄfirma. zᵃᵐ speculari vel diligere maiorē adhibet conatū. ¶ Et ad
scd̄aȝ ↄfirmationē negāda ē ↄn̄a. vel alr̄ dōȝ q̄ qualr̄cū
q̄ȝ in alijs veritatē habeat illa ꝑpō: vera tñ nō est vbi ef
fectus ꝑduct⁹ in istāti ↄseruat̄ ↄtinue a virtute ꝑducti
ua: dū ali⁹ effectus ꝑducit̄ in tp̄e. Et rō ē. Nā tūc dū ad
hibet̄ conatus ad nouā ꝑductionē: sil' ēt est conatus ad
producti ↄtinuationē: ꝛ per ↄn̄s effcūs tp̄alis nō est pre
cise q̄ nouiter ꝑducitur: sed ēt instātane⁹ p̄us ꝑductus:
nec virtus tūc agit p̄cise nouū effcm̄ ꝑducēdo: sed ēt po
rem ↄseruādo: ꝛ sic nō miore: sȝ maiore conatu fit iten
sio illa: q̄ȝ ꝑductio istātanea: ꝛ sic pȝ. q̄ nō est eq̄lis effe
ctus q̄ ꝑducit̄ in istāti ei q̄ in tp̄e: sumēdo ꝑductionē ēt
pro ↄseruatiōe: qd̄ tñ valȝ i ꝑposito. Ex h̄ pȝ ad vtrāq̄ȝ
ↄfirmationē: qm̄ vtraq̄ȝ super h̄ fundat̄. s. q̄ effect⁹ queȝ
agit virtus in tp̄e sequēte sit p̄cise latitudo addita lati
tudini ꝑducte in instāti qd̄ nō est verum: vt dcm̄ est.

¶ Distinctionis. XVII. Questio. VI.

Onsequēter q̃ro vtꝝ charitas possit augeri seu
p̄ᵐ fieri maior itēsiue in infinitū. ¶ Arguo
q̄ nō. p̄mo sic. magnitudo nō p̄t fieri ma
ior extēsiue in ifinitū: g̃ nec charitas iten
T.c. 60. siue. An̄s ꝑbat̄ 3° phȳ. q̄ȝ aliogn posset eē
q̄ȝtitas actu ifinita: qd̄ est ipole: vt ibi ꝑbatū est p̄us: ꝛ h̄
ↄn̄a ꝑbat̄: q̄ȝ q̄ȝtā magnitudinē ↄtingit eē in poᵃ: tātam
T.c. 69. ↄtingit eē i actu: vt ibi dicit. P. ¶ Cōfirmat̄ ꝑ Cōmēta.
Cō. 60. ibidē. q̄ dicit q̄ in additiōe itur ad eē: cui⁹ cā ē forma in
diminutiōe vero itur ad nihil: cui⁹ cā ē mā: ꝛ infinitas i
uenit̄ per māȝ: ꝛ finitas ꝑ formā: ꝛ per h̄ pȝ p̄ma ↄn̄a: ēt
q̄ȝ in augmēto itēsiuo charitatis ꝑcedit̄ ad eē. ¶ Unde
ex eodē pōt sic argui. ipole est aliquā charitatē eē intēsi
ue infinitā actu: g̃ ipole est charitatē augeri in ifinituȝ.
An̄s pȝ: q̄ȝ si aliq̄ eēt ifinita intēsiue: ipsa eēt ifinite ꝑfe
zᵐ ctionis: ꝛ ꝑ ↄn̄s eq̄lis cū deo. Et ↄn̄a ꝑbat̄ vt p̄us. ¶ Z°
T.c. 41. ſm. P. z° de aia oium nā ↄstātiū determinata est rō ma
gnitudis ꝛ augmētu: g̃ ꝛ charitatis ꝛ cuiuslȝ forme ē cer
3ᵐ tuȝ ꝛ terminatū augmētū. ¶ 3°. ꝑueniri pōt ad charita
teȝ qua maior eē nō pōt: g̃ nō est pole charitatē in ifini
ca° penlᵒ. tū augeri: pȝ ↄn̄a ꝛ an̄s ꝑbat̄ ꝑ Aug. i ench. d. minuit̄ aūt
cupiditas charitate crescente: donec veniat ad tātā ma
gnitudnē qua maior eē nō possit.

Contra. si nō eēt possibile i ifinitū fieri charitateȝ
intēsiorē: tūc eēt dare sumā ꝛ maximam
charitatē poleȝ. Et q̄ȝ illa eēt eiusdeȝ rōnis cū charitate
nō suma q̄ stat cū fide: ipsa ēt staret cū fide: ꝛ ꝑ ↄn̄s possȝ
dari viatori existēti i via: ꝛ ponat̄ h̄ i esse: q̄ posito ↄstat q̄
iste poterit elicere actū charitatis itēsuȝ: qd̄ si faciat. se
quit̄ q̄ viator h̄ns actū maioris charitatis seu a maiore
charitate elicitū nō mereat̄: qd̄ vr̄ absurdū: vel si mere
bit̄ augebit̄ charitas ei⁹: ꝛ ꝑ ↄn̄s ipa nō fuit suma: qd̄ est
contra positum.

Respōdeo supposito vō itellectu supra dato di
p̄ mō cti q̄ dr̄ charitas aut alia forma augeri vel itēdi: qd̄ tri
plr̄ pōt itelligi. vno° vt ly. ifinitū teneat̄ negatiue ꝛ d̄ter
minet ly. possit. ꝛ sit sensus: an sine fine seu sine statu cha
ritas possit augeri: ꝛ sic nō ē qd̄ dubia. Nā ex quo ipsa ē
augmētabilis ꝛ nō ē dare minimū ei⁹ pole ſm q̄ possit
augeri: pole ē vt aliq̄ data charitas ſȝ aliq̄ȝ latitudinem
augeat̄: ꝛ iteꝝ sine statu: ꝛ tñ nō deueniet̄ ad eq̄litatem
duple charitatis: qd̄ pȝ: si sp̄ fiat augmētū ꝑportionabilr̄
z° mō min⁹: ꝛ p̄ fiat ꝑ latitudinē eq̄lem sue medietati. ¶ Alio°
vt ly ifinitū. teneat̄ positiue: sic cū exponit̄ ꝑ plus: q̄ȝ in
duplo: ꝛ plus: q̄ȝ i triplo: ꝛ sic d̄ qualibȝ ꝑportiōe alia. Et
iteꝝ duplr̄ vno° vt ly. infinitū p̄cedat ly. augeri. imedia
te: vtpote si dicat̄. an charitas possit i ifinitū augeri seu i
infinitū maior fieri. i. an aliqua charitate plusq̄ȝ i duplo
maior fieri possit: ꝛ plusquaȝ i triplo maior fieri possit: ꝛ
plusq̄ȝ in q̄druplo: ꝛ sic deinceps: ita vt nō sit polis aliq̄ la
titudo charitatis finita tā magna: gn ipa possit fieri alia
3° mō maior seu vltra quā crescere ipa ñ possit. ¶ Alio° vt ly.
ifinitū. seq̄tur ly. augeri dicēdo: an charitas possit auge
ri i ifinitū: seu an charitas possit fieri maior i ifinitum i.
maior plusq̄ȝ i duplo: ꝛ plusq̄ȝ i q̄druplo: ꝛ sic deinceps. Et
iste sensus mltū differt a primo p̄cedēte. Naȝ si ↄcedat̄
qd̄ i p̄ sensu: ñ ex h̄ cōcedit̄ ↄn̄r q̄ possit eē aliq̄ charitas
ifinita itēsiue. ¶ In z° āt sensu ↄcedit̄. Naȝ ipole eēt q̄
hac vl' illa charitate data aliq̄ eēt maior plusq̄ȝ i duplo: ꝛ
plusq̄ȝ i triplo: ꝛ sic vltra: nisi illa eēt actu ifinita itēsiue:
sic planū ē. In h̄ vltimo sensu nō itēdo nūc tractare q̄
stionē: q̄ȝ sic tractabit̄ i suo sili ifra. dis. 44. q. vltia. Nec
etiā i p̄ sensu: q̄ȝ nō ē dubia apd̄ doctores. Sȝ i scd̄o sensu
ꝑ nūc itelligo q̄ōnē: ꝛ ſȝ h̄ ēt ꝑꝑ alias siles difficultates
pono ↄn̄es tres. p̄ᵃ ē. q̄ aliq̄ mltitudie finita entiū da
ta i ifinitū maior mltitudo siliuȝ entiū dari pōt. Zᵃ. q̄
aliq̄ magnitudie finita data i ifinitū maior eiusdē rōnis
dari p̄t. 3ᵃ. q̄ aliq̄ charitate data seu alia forᵃ augmen
tabili finita data i ifinituȝ maior itēsiue dari p̄t: ꝛ ꝑ hoc
patebit ad q̄ōnē i sensu accepto q̄ charitas i ifinitū pōt
augeri: ꝛ p̄dictaꝝ ↄn̄ū q̄ȝlibȝ itelligo d̄ poᵃ dei absoluta.
¶ Primā ↄnē ꝑbo sic. q̄ȝtalibet multitudie finita poli p̄ᵃ ↄ
aiaꝝ rōnaliū posita in eē p̄t de⁹ oib⁹ illis ↄseruatl creare
q̄ȝdā aliā aiaȝ rōnalē eiusdē spēi. g̃ data aliq̄ mltitudine
finita aiaꝝ i ifinitū maior mltitudo aiaꝝ pōt dari. An̄s
nulli catholico puto fore dubiū: aliogn oporteret dr̄e q̄
eēt certus nūer⁹ aiaꝝ possibiliū a d̄o creari: vltra queȝ ñ
possȝ aliā creare vel ↄseruare illis ↄseruatl: ꝛ ↄn̄r vlteri⁹
q̄ de⁹ nō possȝ mūdū ꝑpetuo ↄseruare i q̄ nūc ē dispōne.
vȝ. q̄ sp̄ gn̄arent̄ ꝛ morerēt̄ hoies: ꝛ q̄libȝ ꝑpriā aiaȝ ha
beret q̄ nulli⁹ alteri⁹ hois eēt: aut fuissȝ vel futura foret:
qd̄ nō puto aliquē catholicū eē dictuꝝ. ↄn̄a ꝑbat̄. q̄ȝ da
ta aliq̄ multitudie maior q̄ȝ i duplo poterit dari cādo
successiue vnā post aliā pl'es i triplo ꝛ silr̄ maior: q̄ȝ i tri
plo cādo plures i decuplo: ꝛ sic vltra q̄ȝlibet ꝑportio
nē ex q̄ q̄ȝtalibȝ finita poli data: p̄t alia aia creari. ¶ zᵃᵐ z° ↄ
ↄneȝ ꝑbo. Et gr̄a exēpli sumo ignē. Nā ex sili mō p̄t ꝑ
bari d̄ alijs corpib⁹ homogeneis receptiuis additiōis ꝛ
diminutiōis. Et arguo sic. q̄ȝtocūq̄ȝ igne possibili finito
dato p̄t de⁹ iuxta illū creare d̄ nouo vnū pugillū ignis: ꝛ
p̄ori vnire sic q̄ ex eis fiat vn⁹ totalis ignis: ꝛ illū ↄserua
re. g̃ q̄ȝtocūq̄ȝ igne finito poli dato: pōt de⁹ maiorē igneȝ
facere: ꝛ ꝑ ↄn̄s data aliq̄ magnitudie finita: i ifinitū ma
ior p̄t dari eiusdē rōnis. ↄn̄a scd̄a ꝑbat̄. sicut in p̄cedēte
ↄne: ꝛ prima de se euidēs est. Nā ignis ille totalis maior
esset priore dato. an̄s vero probat̄ q̄ȝtum ad p̄mā ꝑtē.

Nam ɔstat ꝙ quãtũcũq; ignẽ finitũ datũ deus possꝫ annichilare:ꝛ illo annichilato in situ ꝓpiquo ei:in quo fuerat ignis annichilatus posset nouũ ignẽ totalr̃ q̃ ad materiã ꝛ formam creare:igr̃ q̈tocũq; finito igne dato illo manẽte posset iux̃ illũ nouũ ignẽ totalr̃ creare:ꝛ pꝫ ɔña: qm̃ nullus ignis q̈tuscũq; sit pt̃ diminuere põs di:null⁹ ẽt repugnãtiã habꝫ ad aliũ ignẽ:cũ oẽs ignes sint eiusdẽ rõnis:vt ð igne nũc loqmur. ⁋ Confirmaĩ.q2 q̈tocũq; igne finito exñte posset de⁹ iuxta ipm vnã aquã creare: ꝛ sine actiõe mutua ɔseruare:multo g̃ magis aspiciendo ad nãz rei factibilis nõ ad põm dei:cui oia sint eq̃ possi/a vr̃ ꝙ posset ignẽ:cũ iter ignẽ ꝛ aquã sit nãlis ɔ̃rietas q̃litatũ:nõ aũt iter ignẽ ꝛ ignez. ⁋ 2º.pbaĩ idẽ:q2 q̈tocũq;
2m igne magno approximareĩ palea:vel aliud cõbustibile tãte q̈titatis ex qua posset pugillus ignis gnãri:ille ignis magnus ex cõbustibili approximato gnãret nouũ ignez ꝛ multo magis vl̃ saltẽ nõ min⁹ q̃ si eẽt ignis mior:sꝫ cõstat ꝙ de⁹ posset creare cõbustibile aut ẽt aliqð (si eẽt) illi igni approximare:ꝛ p ɔñs posset nou⁹ ignis gnãri: ꝛ eodẽ mõ habeĩ ꝓpositũ:sicut si de⁹ imediate totalr̃ se solo crearet. ⁋ Cõfirmaĩ.nullus.n.negaret si ignis posset ꝓducere nouũ ignẽ (nõ supposita mã:sꝫ sic nũc ex mã pt̃ ignẽ gnãre:sic posset totũ q̃ ad mãz ꝛ formã causare) gn quãtũcũq; magnus ꝛ finit⁹ foret ꝓduceret nouũ ignem: imo vt dicebat poti⁹ ɔcedi deberet h̃ ð maiore q̃ ð minore:vel saltẽ nõ min⁹.g̃ cũ deus totuz creare possit:negandũ nullo mõ est gn posito q̈tocũq; igne finito:possit iuxta illum nouũ creare. ⁋ Quãtũ vero ad aliã partem añtis.s.ꝙ ex illis sic ꝓpinquis posset fieri vn⁹:dubium eẽ nõ dꝫ:cũ multo mai⁹ miraculũ foret si ex eis non ɔstitiuereĩ ignis vn⁹ cũ sint nãliter vnibiles. ⁋ Confirmaĩ. q2 cũ ad sensuz videam⁹ ꝙ qñ ignis gnãt ignẽ ex mã sibi ɔiũcta:ignis gnãns ꝛ ignis genit⁹ ɔstituũt ignẽ vnuz totalem:si i ꝓposito nõ sic eẽt:h̃ ɔtingeret pp magnitudinẽ ignis p̃existẽtis vt vr̃:sed h̃ nõ ꝓhibet: q2 nõ min⁹ ignis aliqs põt sic vniri cũ igne magno q̃ cũ paruo:sicut vna gutta aq̃ eque vniĩ maiori:si sibi addaĩ:ꝛ cũ illo cõstituit vnam aquã totalez:sicut si addereĩ vni situle aq̃ maris seorsũz sumpte. ⁋ Nec valet dicere ꝙ ẽ dare maximũ ignẽ:q si eẽt nec additionẽ nec augmẽtũ posset suscipere:qm̃ rõ facta euidẽter probat:ꝙ nõ sit dare aliqd finitũ maximũ:sꝫ vltra quẽlibꝫ poleꝫ possit diuina virtute fieri maior. ⁋ Cõfirmaĩ.q2 magis videreĩ ꝙ mũdus determinaret sibi maximã poleꝫ q̈titatẽ:qð tñ ƀm Aug.80.epist.nebridio scribẽtẽ falsuꝫ ẽ.vnde ait nescio cur tãtus mũdus sit cũ rõnes figurarꝫ per q̃s est nihil ꝓhibeãt eẽ quãto qs voluerit ampliorez:ꝛ infra.cur tãtus est mũdus:poterat.n.esse maior vl̃ breuior nescio. ⁋ Et ex probatione Aug.apparet ꝙ mũdus q̈tolibꝫ posset eẽ maior ita ꝙ nõ eẽt possibilis maxia magnitudo ipsi⁹:sic
3m nec figurarꝫ:ex quo ẽt p̃ncipalr̃ pꝫ ɔ̃. ⁋ Et põt ẽt ex hac vna alia rõ p̃ncipalr̃ formari ad questionẽ:qm̃ si quãtalibꝫ figura possibili põt eẽ maior eiusdẽ spẽi:vt quãtolꝫ circulus maior circulo:ꝛ q̈tolibꝫ triãgulo maior triãgulus:ꝛ sic ð alijs spẽb⁹ figurarꝫ:ꝛ q̈ta magnitudĩe possibili põt eẽ maior:pꝫ ɔña p locũ a maiori:qm̃ de rõne figure ẽ termĩs claudi:qð non ẽ ð rõne magnitudis.iõ talis infinita poltas maioritatis magis vr̃ ineẽ posse magnitudini:tũ ẽt q2 ipole est figurã eẽ maiorez nisi sit maior q̈titas:añs ãt pꝫ:per Aug.ꝛ per rõnes qm̃ iter petitiões geometricas ɔtineĩ ꝙ lineã finitã rectã i ɔtinuũ atq; directũ q̈tũlibꝫ ɔtingit ꝓtrahere. Itẽ sup qðlibꝫ centrũ q̈tũlibꝫ spatiũ occupãdo circulũ ð̃signare.ꝛ ex p̃ma pꝫ: ꝙ nulli spẽi figurarꝫ rectilinearꝫ repugnat: vt q̈talibet sit maior:q̃uis ad augmẽtũ laterꝫ seqtur augmẽtũ figure:ꝛ ex 2ª pꝫ.ꝙ ẽt nõ repugnat spẽi circuli:vt q̈tolibꝫ sit circulus maior.g̃ nec magnitudini repugnat.Cum g̃ nõ sit defectus ex pte dei:q oipotẽs ẽ:nõ appet gn q̈talibꝫ magnitudine poli finita in ifinitũ maior fieri possit ꝓbat q̃z ɔ̃ ipsa aucto.Aug.dicẽtis ibidẽ.cũ corp⁹ nullũ eẽ minimũ siniĩ quo pacto eẽ sinamus amplissimũ q̃ ampli⁹ eẽ nõ possit:q̃si dicat nullo mõ. ⁋ 3º ɔ̃ ꝓbaĩ.vt pce 3ª ɔ̃
dens. Nã q̈talibꝫ itẽsiõe forme data de⁹ põt gradũ tante q̈titatis ð̃terminate ð nouo causare:pore ñ ð̃struᵭa et illi vnire:sic vt ex eis ɔstituaĩ vna forma eiusdem rõnis cũ illis:sic pt̃ charitati alicui q̃ nunc ẽ ꝛ augeri põt vnire nouũ gradũ ɔstitutũ cũ ea vni⁹ charitatis maioris. g̃ oĩ charitate vl̃ forma finita de⁹ i ifinitũ põt r̃c. Et ꝓbatur añs ꝛ ɔña:vt ẽt ex p̃cedẽte ɔne. ⁋ 2º.si tales forme non 2m
possent augeri i ifinitũ sꝫ itellm̃ datũ:eẽt dare maximũ gradũ poleꝫ earꝫ:pꝫ ɔña:sed ɔñs ẽ falsuz:quod ꝓbaĩ:q2 nulli⁹ forme q̃ põt itẽdi ẽ dare minimũ gradũ poleꝫ ƀm intẽsionẽ:vt supra ꝓbatũ ẽ.g̃ nullius taliũ ẽ dare maximũ poleꝫ:ɔña pꝫ:q2 nulla forma sꝫ spẽs sibi poti⁹ (q̈tuz ex nã sua ẽ) ð̃termiat vltimũ gradũ poleꝫ i sũmo q̃ i ifimo. ⁋ Et si dicaĩ ɔ̃ h̃:qm̃ si forma talis nõ ð̃terminaret sibi ex nã sua gradũ maximũ poleꝫ:sic nõ determiat sibi minimũ seqreĩ ꝙ sic nõ ẽ dare minimã itẽsiue:sꝫ q̃lꝫ põt ẽt nãlr̃ siue ab agẽte nãli dari mior seu remissior: vt supra ꝓbatũ ẽ:sic ẽt p agẽs nãle q̃libꝫ posset fieri intẽsior:ꝛ sic nõ eẽt dare lucẽ itẽsissimã nãliter poleꝫ:nec calorez sũmũ poleꝫ:ꝛ sic ð alijs formis corpalib⁹:qð tñ ẽ falsuꝫ:vt pꝫ ad sensuz ꝛ ꝓbaĩ rõne:q2 cũ agẽtia talia agant nãlr̃ ꝛ nõ libere:tm̃ agũt q̈tũ possunt:ꝛ p ɔñs facerẽt formas hñs ifinitas itẽsiue si nõ sit dare sũmũ gradũ polem finitũ. ⁋ R̃ndeo ꝙ nulla talis forma ex sua nã magl ẽ ð̃terminata ad maximũ gradũ finitũ poleꝫ q̃ ad minimũ.i.nulli⁹ spẽi taliũ formarꝫ ẽ poti⁹ aliqs maxim⁹ gradus polis q̃ minim⁹ polis:sꝫ q̃lꝫ finito poli ẽ maior: sic q̃libet poli ẽ mior:sꝫ ꝙ nãliter nõ possit vltra q̈tũlꝫ finitũ gradũ itẽsior fieri:vl̃ h̃ ẽ ex nã agẽtl nãlis nõ potẽtis q̈tũlꝫ gradũ magnũ poleꝫ iducere:vl̃ h̃ ꝓuenit ex pte susceptiui nõ potẽtis:vl̃ ex nã sua:vl̃ pp aliqð extis in ipso q̈tũlꝫ maximuz gradũ suscipe:vñ si nõ eẽt sol i mũdo:ꝛ eẽnt alia corpa causatiua lumis:vt ignis cãdele vel carbũculus p̃ciosus:ɔstat ꝙ i aere nõ possꝫ p aliqð nãle agẽs causari lum̃ sic itẽsũ:vt p nũc causaĩ a sole.Et si carbũculus eẽt potẽtissimũ illuminatiuũ nãlr̃:lumen ab eo causatũ eẽt maximũ lum̃ pole nãlr̃:ꝛ tñ ɔstat ꝙ illũ gradũ nõ sibi tãq̃ maximũ ð̃termiat spẽs lumis. ⁋ Eodez mõ eẽt si ignis nõ eẽt i mũdo:nec alið calidi⁹ aere. Naz grad⁹ sũm⁹ caloris tũc nãlr̃ polis ẽ maximus in quẽ posset aer:ꝛ ɔstat ꝙ eẽt mior eo i quẽ nunc pt̃ ignis:g̃ nõ tũc sibi spẽs caloris ð̃termiaret gradũ illũ:aliogn nec nunc posset fieri itẽsior calor illo tũc poli.Ex pte ẽt susceptiui põt ꝓuenire. Nã nõ q̃libet materia q̃licũq; forma substantiali informata potest quãtũlibet graduz forme suscipere naturaliter loquendo stãte forma illa.vnde animal non est susceptiuum tanti caloris vt ignis:nec etiaz aer:alioquin ex intensione caloris non corrumperetur animal:vel aer:qð patet sensu falsum:cum vtrũq; possit igniri seu transmutari in ignem. Et q2 naturaliter non contingit esse materiam sine forma substantiali:esto ꝙ materie non repugnaret:quãtumlibꝫ calore intẽso possibili informari:q2 tamen non quãtũlibꝫ intensus calor possibilis compossibilis est forme substantiali:ideo non quãtũcũq; magnus calor potest ab agente naturali iduci in mã:sed nõ sic est de minimo gradu possibili forme. Nã agens productiuuꝫ maioris gradus vtiq; ꝓductiu⁹ est ꝛ minoris eiusdẽ rõnis:ꝛ subm̃ susceptiuum maioris

etiã susceptiuũ est minoris eiusdẽ rõnis vt supra pbatũ.
Sicut ḡ non sequtur. tãtũ lumẽ est possibile causari a car/
búculo ꝛ nõ maius. ḡ nec mai⁹ pt causari: sic nõ seq̄r. tãtũ
lumẽ pt causari ab agẽte nãli ꝛ ñ maius. ḡ nullũ maius
põt causari. Nã de⁹ põt mai⁹ cãre: sic sol põt mai⁹ q̃ car/
bũculus. Et ita dõm de alijs silib⁹. ❡ Sed circa hoc re/
stat magnũ dubiũ. vz. an sicut qualibet tali forma finita
data põt a deo fieri maior itẽsiue: sic ẽt possit fieri i sub/
iecto: vt. s. q̃talz charitate posita i aĩa posset alia chari/
tas maior in ipsa fieri: ꝛ ipsa aĩa sit i ifinitũ maioris cha/
ritatis susceptiua: vel ecõtra aĩa non sit capax quãticũq3
grad⁹ charitatis: s3 sit dare maximũ possibilem: seu quo
maiorẽ nõ põt suscipe. Et eodẽ mõ dubitari põt ð q̃libz
forma suscipiẽte magis ꝛ min⁹: ꝛ ad h̄ vtraq3 via videri
poss3 satis pbabilis: quarꝫ neutrã p nũc approbo vel re/
probo. S3 si scda via teneret: tũc dõz cẽt q̄ tales forme
in ifinitũ possũt augeri sepate: nõ aũt i subto: f̄m aũt pri/
p^m mã viã pñt in infinitũ intẽdi: tã in subiecto q̃ separate.
ↄ ↄ̃nes ❡ Cõtra istas ↄ̃nes pt argui. Et p̊ ↄ pmã ꝛ rõnẽ eius sic:
argum̃. possibile est omes aĩas creabiles eẽ creatas. ḡ non oi mł/
titudie aĩarꝫ possibili data pt alia creari aĩa: ꝛ p ↄ̃ñs nec
maior multitudo aĩarꝫ. Et vlteri⁹ nec omni mł̃titudie fi
nita possibili põt creari maior. Et hec vltia ↄ̃ña p3: q2 i/
possibile ẽ eẽ multitudinẽ actu infinitã: ꝛ p ↄ̃ñs si omes
aĩe poleſ eẽnt create illa multitudo eẽt finita possibilis.
pma ↄ̃ña p3: q2 data multitudie oĩu3 aĩarũ creabiliu3: ñ
pt aª aĩa creari: alias vł aliq̃ aĩa poss3 creari q̃ ñ ẽ creabi/
lis: qõ iplicat ↄdictõe3: vel mł̃titudo illa ñ eẽt oĩu3 crea/
biliũ: qõ ẽ ↄ positũ. pbat̃ añs: qm̃ h⁹ vłis: oẽs aĩe creabi/
les pñt eẽ create: q̃libz singularis ẽ vã: ꝛ per ↄ̃ñs ista: iste
aĩe demõstratis oĩb⁹ creabilib⁹ collectiue ꝛ ↄiũctim pñt
eẽ create: q̃ vtiq3 demõstratio possibilis ẽ saltẽ diuo itel/
lectui: g sił oẽs ꝛ q̃libz aĩa3 creabilẽ videt: s3 q̃libz ppõ
singularis de possibili affirmatiua: in qua subycit̃ pctise
pnomẽ demõstratiuũ: si ẽ vera ẽ vera i sensu ↄposito. p3
in oĩb⁹: ꝛ p ↄ̃ñs hec: ex quo sequtur q̄ hec ẽ possibilis. iste
aĩe sũt create demõstratl oĩb⁹ q̃ sũt creabiles: hec ãt eq/
pollẽt. iste aĩe ꝛc̃. ꝛ iste oẽs ꝛc̃. sic demõstratis. io. hoibus
currẽtib⁹: iste eqpollẽt: isti currũt ꝛ isti oẽs vel omes isti
currũt. sumẽdo ly oẽs collectiue: ꝛ p ↄ̃ñs hec ẽ polis. oẽs
aĩe creabiles sũt create: sumẽdo ly. oẽs. collectiue. ḡ polẽ
ↄ 2. ꝛ. 3as ẽ oẽs aĩas creabiles eẽ creatas: qõ erat añs. ❡ Deinde ↄ
ↄ̊^m. pñ. scdã3 ꝛ tertiã ↄ̃nes multiplr argr̃. pmo qdem sic accepta
Sco. li⁹ aliq̃ charitate finita puta a. q̃rit̃ vtrũ ascẽdẽdo sit stat⁹
3. dis. 13. ad aliq̃3 supremã possibilẽ: ꝛ tũc nõ pcedit̃ i ifinitu3 i ei⁹
q. pª. augmẽto: aut nõ ẽ status: ꝛ tũc cũ quãto aliq̃ magis exce
dit: tãto sit pfectior. sequtur q̄ illa que in ifinitũ excedit:
sit i ifinitũ pfectior: ꝛ per ↄ̃ñs i se ifinita: ꝛ cũ ipsa videat̃
a deo: vt qõdã vnũ factibile poterit ab ipso vnica cãtiõe
causari: ꝛ sic poss3 fieri aliq̃ caritas ifinita qõ ẽ ipolẽ. Et
2^m simili mõ põt argui ð magnitudie. ❡ 2⁹ ad idẽ p rõne3
Cõ. 69. Ar. 3⁹ phy. f3 ðclaratione Cõmẽ. ibidẽ. argr̃ sic. oĩs vna
poª põt reduci ad actũ: s3 poª ad augmẽtũ siue q̃titatis
siue alteri⁹ forme ẽ vna. ḡ ꝛc̃. ðclarat̃ mior: qm̃ q̃cũq3 po^e
eiusdẽ rei sũt ad act⁹ ptiales vnũ actũ totalẽ ↄstituẽtes
sũt ptes vni⁹ po^e demõstrate: s3 po^e ad augmẽtũ sunt h̄.
Nã oẽs act⁹ ptiales ↄstituũt vnũ totalẽ: grad⁹. n. io^{mo}. cũ
pcedẽtib⁹ vnã magnitudinẽ ↄstituit: ꝛ silr cẽtesim⁹ cum
oĩb⁹ pcedẽtib⁹: ꝛ mille grad⁹ vnũ totalem ↄstituũt: ꝛ sic
qõcũq3: ꝛ p ↄ̃ñs vn⁹ tm̃ act⁹ totalis ẽ ad quẽ res augmen
tabilis ẽ i poª. Ex quo sequtur q̄ ad totũ qõ ẽ polẽ acqri p
augmẽtũ ẽ tm̃ vna poª totalis. Si ḡ i ifinitũ pcedere põt
p augmẽtũ: ifinita magnitudo actualis erit i poª: ꝛ p ↄ̃ñs
T. c. 69. poterit eẽ i actu: qõ ẽ falsum. ❡ Et pp h̄. d. P. q̄ q̃tãcũ/
q3 magnitudinẽ ↄtigit eẽ i poª: tãta ↄtigit eẽ i actu: qõ nõ

sic ẽ de ifinito pcessu i diuisiõe ↄtinui vel augmẽto nu/
merorꝫ. Nã nõ oẽs actuales diuisiões vnã totalẽ consti/
tuũt: nec oẽs nũeri vnũ numerꝫ: ideo alia est potẽtia ad
vnã diuisionẽ vł nũerꝫ: alia ad aliã: nec oẽs tales sũt ptes
vni⁹ po^e demõstrate: quapp nõ o3 q̄ oẽs tales po^e simul
possint reduci ad actũ. ❡ Dui⁹ rõnis virtus ab alijs alr Aureol⁹
ponit̃: dicũt. n. q̄ magnitudo seu forma augmẽtabilis ẽ
imediate i poª ꝛ sine ordie ad oẽm gradũ: ꝛ modũ addi/
tiõis: ñ. n. ẽ pri⁹ i poª ad gradũ. io^m. q̃ ad cẽtesimũ vł aliũ
supiorẽ. Nã sic imediate poss3 sibi addi cẽtesim⁹ sicut
decim⁹: ꝛ ipsa sic imediate poss3 fieri. 100. graduũ sic de/
ce3: q2 ḡ nõ ẽ i poª ad vnũ mediãte alio: nõ est necesse q̄
pri⁹ recipiat vnũ q̃ aliũ: ꝛ p ↄ̃ñs imediate ꝛ sił pt reduci
ad actũ respcũ oĩs grad⁹ ad quẽ ẽ i potẽtia. Ex q̊ seq̄r q̄
si eẽt i potẽtia ad ifinitos: poss3 imediate sił oẽs recipe:
ꝛ p ↄ̃ñs poss3 eẽ actu ifinita: qõ ẽ falsu3: nõ sic ãt ẽ ð diui
siõe ↄtinui. Nã ↄtinuũ ñ ẽ imediate ꝛ sine ordine potẽ/
tia ad oẽ3 suã diuisionẽ: s3 ad vnã mediãte alia. Est. n. p̊
in poª: vt diuidat̃ i suas medietates: q̊ posito i actu pt di
uidi i medietates illarꝫ medietatũ: ꝛ sic vltra p ordine3:
pp qõ nõ pt oĩs disio ↄtinui imediate reduci ad actũ: ac
p h̄ nõ cessat ei⁹ disio: sic cessat additio. ❡ Ite3 alr dr̃ q̄
poª ad augmẽtũ ẽ poª ad actũ pfectũ: nõ ad actũ in fieri:
qm̃ ñ ex eo q̄ aliqd factũ ẽ tãti grad⁹. v. g. io^{mi}. surgit no/
ua poª ad maiorẽ gradũ: oĩs ãt poª ad actũ pfectũ pt to/
talr ↄpleri: ꝛ reduci ad actũ. In augmẽto ãt nũerorꝫ nõ
sic: q2 poª illa est ad actũ iperfectũ ꝛ pmixtũ po^e: ex eo. n.
qõ reducit̃ ad actũ poª ad vnũ nũerꝫ: surgit noua poª ad
aliũ: cũ ille nũerus possit eẽ radix alteri⁹ nũeri: ꝛ sic ð q̃/
libz. Idẽ ẽ ð diuisiõe ↄtinui. Nã posita vna disiõe cõti
nui i actu surgit noua poª ad aliã vt imediate dcm̃ ẽ: ꝛ iõ
nõ ẽ polis i ifinitũ pcessus i augmẽto magnitudis vł for
me. Est ãt polis i augm̃to nũorꝫ: ꝛ disiõe seu diminutiõe
ↄtinui. ❡ 3⁹ sic. q̃tãcũq3 charitatẽ de⁹ pt facere: tãtã põt 3^m
facer̃: h̄ p3: q2 pdicatũ icludit̃ i sbo: ponat̃ ḡ icẽ q̄ q̃tãcũ/
q3 pt creat̃ tãtã creet. ḡ ñ poterit vlteri⁹ maiorẽ creare: ꝛ
p ↄ̃ñs ñ i ifinitũ facere maiorẽ: aut illa sic posita erit ifi/
nita. ❡ 4⁹ q2 de⁹ videt oẽ3 charitatẽ ab eo factibilẽ: aut 4^m
ḡ videt aliq̃3 factibilẽ ifinitã: ꝛ tũc poss3 infinitã facere:
qõ ẽ falsũ: aut ñ videt aliq̃3 ifinitã factibilẽ: ꝛ tũc seq̄r q̄
nõ possit i ifinitũ facere maiorẽ. ❡ 5⁹ q̃tãcũq3 charitas 5^m
vł pfectio pt fieri a deo successiue: tãta pt fieri ab eo sił:
s3 nulla pfectio ifinita pt sił fieri. ḡ nec successiue: minor
p3: pbat̃ maior: q2 qõ ñ possit sił fieri ñ pt puenire ex p/
te dei: cũ totã suã põ3 sił hẽat: nec ex pte pfectiõis facti/
bil: q2 ei ñ rpugnat sił hr̃e grad⁹ q̃s ipõtat ð nã sua. ❡ 6⁹ 6^m
q2 seq̄ret̃ q̄ eẽt polis aliqs mot⁹ rect⁹ ↄtinu⁹ i ifinitũ: p3
ↄ̃ña: q2 ꝛ augm̃tũ ꝛ itẽsio mot⁹ recti sũt: s3 ↄ̃ñs ẽ falsu3: vt
p3 p. P. ꝛ Cõmẽ. 8. phy. p3 ẽt rõne: q2 oĩs mot⁹ rect⁹ ẽ iter T. c. 63.
duos termios: iter duos ãt termios ipolẽ ẽ in ifinitũ re/ (ꝛ. 74.
cte moueri. ❡ 7⁹ tũc nã icipet moueri ad id qõ nõ pt at/ 7^m
tigere: ꝛ eẽt aliqs mot⁹ sine termio ad quẽ. h̄ aũt ẽ ipolẽ:
q2 mot⁹ ex itrinseco suo reqrit terminũ ad que3: ꝛ ↄ̃ña p3:
q2 si poss3 eẽ talis itẽsio ifinita: nullus termin⁹ citra ifi^m
erit eẽntialis termin⁹ ei⁹. ❡ 8⁹ si charitaſ aut alia forma 8^m
poss3 augeri i ifinitũ: tũc aliq̃ creatura f3 suã nã3 absolu
te iportaret ifinitã pfectõe3: qõ tñ ẽ pprium ðo. ❡ 9⁹ spãlr 9^m
de charitate sic: act⁹ charitatl ñ pt i ifinitũ itẽdi. ḡ nec ha
bit⁹: ↄ̃ña p3. pbat̃ añs: q2 ipolẽ ẽ q̄ aliqd pcedat ꝛ iten/
datur vt fiat deus: pcessus aute3 infinitus in dilectione
dei est processus ad esse deum: q2 nulla dilectio est infi/
nita. nisi illa que est deus: ꝛ si aliqua daretur illa statim
esset deus: q2 adequaret obiectum deitatis. ❡ Decimo io^m
deus non est tantum diligibilis a nobis: quantum est a
se diligibilis: s3 a se nõ est diligibilis plusq̃ in ifinitũ. ḡ a

11m nobis nō ē diligibilis i īfinitū: ꝛ ꝑ ɔ̄ñs actus dilectionis nō pōt itēdi i īfinitū. ¶ Undecio. tota actiuitas actꝰ di- lectiōis est i aīa. Nā caritas nō affert nouā actiuitatem ad volūtatē: ſʒ illā disponit: nulla āt actiuitas aīe nr̄e pt in actū possibilē itēdi i īfinitū: aliogn ipsa eēt īfinite ꝑfe ctionis: eo ꝙ virtualr̄ ɔ̄tineret oēs tales actꝰ. ḡ actus di-
12m lectiōis nō pōt in infinitū intēdi. ¶ Duodecimo si cari- tas posset ꝛc̄. tūc posset eē maior charitas charitate xp̄i: qđ est ɔ̄tra magistrū. 3º sniaꝝ. dis. 13. ¶ Itē xp̄s potuisset mereri charitatis sue augmētū: qđ est ɔ̄tra sāctos ꝛ fidē cū ipse fuerit ita plenus: vt nec augeri nec crescere possʒ
capiº p̄ in grā: s̄m illud Ioā. vidimus gloriā eius ꝛc̄. ɔ̄ña vo pʒ: qꝛ cōstat ꝙ ipse elicuit actus intēsissimos caritatis: qbꝰ ꝛ sibi meruit gloriā corporis: ꝛ nobis multiplicem grāʒ: tales aūt merenᷣ charitatis augmētū: iuxta illud Augu. ad bonifaciū. Charitas merēᷣ augeri vt aucta mereaᷣ ꝑ-
rñō ad fici. ¶ Respōdeo ad ista ꝑ ordinē: ad p̄mū qđ est cōtra
rōēs ma p̄maʒ ɔ̄nem. dico ꝙ añs ē falsuʒ: ad ꝓbationē cōcedo ꝙ
gistri q̄libʒ singularis illius vl̄is ē vera. Et cū diciᷣ ḡ hec: iste aīe ꝛc̄. demr̄atis oībꝰ creabilibꝰ sil': pōt duplr̄ respōderi. Primo ꝙ esto ꝙ illa eēt vera: nō est tamē vera in sensu ɔ̄posito: nec regula assumpta vl̄r est vera i illis ꝓpōibꝰ singularibꝰ in qbus subiᷣ ꝓnomen demōstratiuū plura- lis numeri: istātia pʒ. Naʒ demōstratis duobꝰ ɔ̄dictoriis contingētibꝰ hec ē vera: ista possunt eē vera: ꝛ tn̄ hec est impossibilis: hec sunt vera eisdē dm̄ōstratis. 2º dico ꝙ oēs aīas creabiles demōstrari: pt itelligi duplr̄: vno mō ꝙ demōstrenᷣ oēs aīe quaꝝ q̄lʒ est creabilis: alio mō ꝙ demōstrenᷣ oēs que sūt creabiles. Si p̄ mō tunc dico ꝙ hec singularis. iste aīe possūt eē create: non ē singularis illius vl̄is: oēs aīe creabiles pn̄t esse create: ꝛ ē rō: qꝛ illis oībꝰ dm̄ōstratis hec nō ē vera. iste aīe sᷣ creabiles: vn̄ nō seqtur. qđlibʒ istoꝝ ē creabile. ḡ ista sᷣ creabilia. Exēplū sint due linee eq̄les a. b. hec est vera. qđlibʒ istoꝝ demō- stratis oībꝰ: quoꝝ qđlibʒ ē pars ipsiꝰ b. ē excessuʒ ab a. et tn̄ hec ē falsa eisdē oībus demōstratis ista sūt excessa ab a. qꝛ ista sunt b. ꝛ b. positū est eē eq̄le ipsi a. vn̄ pʒ: ꝙ nō sp̄ de oībꝰ sil' verificaᷣ terminꝰ pluralis numeri: de quoruʒ quolʒ verificaᷣ singularis illiꝰ pluralis. Si vero dm̄ō- strenᷣ scđo mō: dico ꝙ talis demōstratio ē ipossibilis: et hoc iō: qꝛ nulle creabiles sūt oēs creabiles: sicut ēt nulle partes b. excesse ab a. sūt oēs ptes b. excesse ab a. Naʒ q̄- cūqʒ ꝛ q̄tcūqʒ sumātur excesse ab a. adhuc sunt alie p̄ter illas: imo īfinite cōtente in tāta pte b. quātus est ille ex- cessus quo ille partes b. sumpte sūt excesse ab a. ¶ Dico ergo. ꝙ q̄libet singularis illiꝰ vl̄is est va: ꝛ ipsa ēt ē vera: nō tn̄ sua de ineē ē pol'is: ac ꝑ hoc nō īfert añs i sensu cō- positionis: sicᷣ oporteret: ſʒ nulla singularis eiꝰ ē i q̄ dm̄ō- strēᷣ oēs aīe creabiles: qꝛ nulle aīe creabiles sūt oēs aīe creabiles. Si āt fiat ista vl̄is: oēs aīe q̄ꝝ q̄libet ē creabi- lis possūt eē create: tc̄ dico ꝙ aliq̄ eiꝰ singl'aris eēt: vl' es- se posset saltē adeo demōstrāte: i q̄ oēs collectiue dm̄ō- strarenᷣ: q̄rū q̄libʒ ē creabilis: ſʒ ipsa vl̄is eēt falsa: sicᷣ et illa singularis. Et sic ēt ista. oēs aīe q̄rū q̄lʒ est creabi-
Ad rōēs lis: sunt creabiles: vt pʒ ex dictis. ¶ Deīde respōdeo ad
ɔ̄ 2am et alia q̄ ɔ̄tra reliq̄s ɔ̄nes arguta sunt: ꝛ qcq̄d sit d̄ h̄. an deꝰ
3am ɔ̄m. possit facere magnitudinē vel charitatē: aut aliā formā actu īfinitaʒ: ad qđ plures rōnes de p̄dictis tāq̄ʒ ad icon ueniēs conanᷣ deducere: qꝛ de h̄ videbiᷣ īfra disti. 44.
Ad p̄m dico ꝙ ad illud ɔ̄ñs nulla p̄dictaꝝ ɔ̄ducit. ¶ Unde ad p̄mā rōnē dr̄. ꝙ n̄ valʒ eo ꝙ sil'i mō ꝓbareᷣ ꝙ augmētū numeroꝝ nō ꝓcederet in īfinitū: si eēt dare nūeꝝ infini tuʒ vel finitū aliquē summum seu maximū possibileʒ: qđ manifeste falsuʒ ē s̄ʒ oēs: ꝛ ꝙ ita ꝓbareᷣ pʒ. Nā supposi- to aliquo nūero. vbi grā. binario. q̄ratur vtꝝ in ascēden- do sit staᷣꝰ ad aliquē maximuʒ numeꝝ: quo maior dari nō possit: ꝛ habeᷣ ꝓpositū: aut nō est staᷣꝰ: sed in īfinituʒ pōt ascēdēdo ꝓcedi: ꝛ tūc cū quāto nūerus magis exce- dit binariū: tāto eo sit maior: ꝛ ꝑ ɔ̄ñs i se īfinitus: dico ḡ ad rōnē: ꝙ supra charitatē datā a. pōt ꝓcedi in īfinitū: ꝛ ꝙ q̄to aliq̄ magis excedet: tāto erit ꝑfectior ea: ꝛ cū in- ferᷣ: q̄ in īfinitū excedit ꝛc̄. nego ɔ̄ñaʒ ꝓp falsaʒ implica tionē: iplicat. n. ꝙ ex illo añte seq̄tur ꝙ aliq̄ sit possibilis excedēs i īfinitū: qđ falsuʒ est: vn̄ nō seqtur. hāc charita- teʒ in īfinitū aliqua charitas pōt excedere: sicut n̄ seqᷣ. hāc charitatē in īfinitū pōt aliq̄ charitas finita ꝛ finite istā excedēs pōt excedere. ḡ aliq̄ charitas finita: seu hāc ꝑfecte excedēs pōt hāc in īfinitū excedere. añs. n. ē veꝝ ꝛ ɔ̄ñs falsuʒ. Sicut ēt hic: hūc nūeruʒ binariū i īfinitum aliqs nūerus seu mltitudo finita pōt excedere. Nō seq- tur. ḡ aliqs nūerꝰ vel aliq̄ mltitudo finita pōt hūc bina- riū i īfinitū excedere. añs veꝝ ē s̄m oēs: ꝛ ɔ̄ñs falsum: rō est qꝛ i añte nūerꝰ vl' mltitudo supponit ɔ̄fuse tn̄ ꝓpter hūc terminū i īfinitū. q p̄cedit: i ɔ̄ñte vo supponit deter- miate: eo ꝙ nullus terminꝰ v̄tutē hn̄s ɔ̄fundēdi p̄cedit: sic ē i ꝓposita rōne. ¶ Ad 2am diceᷣ ꝙ vocādo potētiaʒ Ad 2m
illā vnā q̄ ē vnꝰ actꝰ pol'is: sicᷣ nō vr̄ accipe: mior est falsa: eo ꝙ nullus vnꝰ actꝰ ē pol'is ɔ̄stitui ex īfinitis actibꝰ seu gradibꝰ ptialibꝰ possibilibꝰ: nec ꝓbatio sufficit ɔ̄ hoc: qꝛ q̄uis mille ꝛ. 10. milia: ꝛ q̄tcūqʒ s̄m aliquē nūeꝝ possint vnū totalē actū ɔ̄stituere: nō tn̄ seqtur ꝙ īfiniti: ꝛ ꝑ ɔ̄ñs nō ē tn̄ vna potētia s̄ʒ illū modū loquēdi ad oēm addi- tionē poleʒ: nec ad additionē īfinitoꝝ. aucto. autem. P. ꝛ T. c. 69.
Cōmē. in hac pte recipiēde nō sᷣ: sicᷣ nec i aliis vbi male 3. phy.
dixerūt. ¶ Ad aliā formā eiusdē rōnis dđʒ ēt ꝙ n̄ valʒ. qꝛ ꝑ similē moᵐ posset ꝓbari: ꝙ deꝰ posset sil' actu creare oēs aīas q̄s pt creare: qđ qdē ꝛ ē falsuʒ i se: qꝛ n̄ tot pt sil' creare qn aīs possit adhuc creare i īfiᵐ: ꝛ ɔ̄ sic arguētes: qꝛ tūc seq̄reᷣ ꝙ deꝰ possʒ facere actu sil' aīas īfinitas: qđ ipsi negāt. ¶ Or āt ita seq̄tur si rō illa valeret: pʒ q̄m q̄- libʒ aīaʒ creabilē dei poᵃ actiua imediate respicᷣ: ꝛ n̄ vnā mediāte alia. Itē seq̄reᷣ ꝙ ɔ̄tinuū possʒ sil' eē diuisuʒ s̄ʒ oēs diuisiōes eiꝰ poles: qđ ēt ipsi negāt: ꝛ pʒ ɔ̄ña: q̄m vnā eiꝰ diuisio nō priꝰ ē pol'is q̄ʒ alia: nec aliqs ordo iter eas: ſʒ q̄lʒ imediate poni pt i actu: vn̄ ex ɔ̄tinuo q̄tuʒ ē ex nā eiꝰ: ꝛ sic ēt deꝰ possʒ ponere in eē: sic possʒ p̄ diuidi cētesi- ma ꝛ postea nonagesima: sicᷣ eɔ̄: nec ē aliqđ pūctū i q̄ non possit icipᷣ ɔ̄tinuū diuidi: sicᷣ expientia ꝓbat. ¶ Et iō fi- ctio ē id qđ dicūt d̄ illo ordie diuisionū ɔ̄tinui ꝛ nimis le uiter dcm̄. ¶ Ad rōnē ḡ cū dr̄ ꝙ magnitudo seu forma ē imediate i poᵃ ad oēʒ gradū ꝛc̄. si sēsus ꝓpōnis ē sicᷣ ipse eē dʒ: ꝙ magnitudini vl' forme pt imediate addi gradꝰ ois sibi pol'is addi: dico ꝙ ē ꝓpō falsa: q̄uis h̄ sit va. ois gradꝰ pol'is addi magnitudini: pt imediate illi addi: vt ly. imediate. excludat p̄oritatē ꝛ ordinē graduū: nec pro- pōnes ille equalēt nec mutuo se īferūt: ſʒ pᵃ ē falsa ꝛ scđa va: sicᷣ h̄ ē va q̄lʒ aīaʒ creabilē pt deꝰ creare: qꝛ q̄lʒ talis ē pol'is: hāc aīaʒ creabilē deꝰ creat aliq̄ dm̄r̄ata aīa creaˡᵉ: ꝛ hāc aīaʒ creaˡᵉᵐ d̄s creat: ꝛ sic d̄ singul' ꝑ qbꝰ suppōit sbʒ illiꝰ vl̄is d̄ pol'i dm̄r̄ata: qđ sufficᷣ ad v̄itatē eiꝰ: ꝛ tn̄ h̄ ē fal- sa. d̄s pt creaᷣ q̄lʒ aīaʒ creaˡᵉᵐ: qꝛ h̄ n̄ ē pol'is: h̄ creat q̄lʒ aīam creabilē dm̄r̄ato eo ꝓ q̄ supponit h̄ nom̄ deꝰ: qđ tn̄ reqrereᷣ ad v̄itatē illiꝰ. Silr̄ h̄ ē va: s̄ʒ qđlʒ signū eiꝰ pōt h̄ ɔ̄tinuū eē diuisuʒ: ꝛ tn̄ h̄ ē falsa s̄ʒ istos. h̄ ɔ̄tinuū pt eē diuisū s̄ʒ qđlʒ eiꝰ signū: q̄uis ḡ sit iꝓpᵃa locutio: qꝛ forꝰ p̄exn̄s n̄ recipit gradū aduenictē: ſʒ sibi vniᷣ: ɔ̄cedo istā s̄ʒ vnū sensū p̄missuʒ. quēlʒ gradū poleʒ addi pōt forma imediate recipe. Et dico ꝙ ex ista non seqᷣ. ḡ forma po- test imediate recipere quēlʒ gradū: vel oēs gradꝰ poles sibi addi: ꝛ similiter non sequitur: ad infinitos gradus

forma ē in poª.ḡ forma est in poª ad infinitos:si ĩfinitos
in añte sumat̄ sincatbegoreumatice. ¶ Ad aliā formā
eiusdē ēt rōnis.cū dicit̄:ꝙ poª forme ad augmētū ē poª
ad actū pfectū:dico:ꝙ si per actū pfectū intelligat̄ actus
quo posito nō remāet poª ad aliū actū eiusdē rōnis ꝓpō
est falsa:ad nullū.n.talē actū est poª augmēti forme:qm̄
nullus actus ꝯprebēdens oēs formas:seu actus ad quos
pōt esse augmētū forme est possibilis:vt añ dictum est:ꝛ
iō quēcūqꝫ gradū forma recipiat adhuc aliū pōt recipe/
re.Si vō intelligat̄ per actū pfectū actus:quo posito ni/
hil eius est in poª:sed est totꝰ in actu:dico:ꝙ ad actū pfe
ctū est poª forme ad augmētū:sed non est tm̄ vnus talis
actus:sed infiniti.Et iō qñ ē illa poª reducta ad vnū actū
pōt adhuc ad aliū reduci:ꝛ sic in infinitū:vel ꝓprius lo/
quēdo qñ vnꝰ actus possibilis positꝰ est i effectū pōt aliꝰ
poni:ꝛ alio posito pōt poni alius:ꝛ sic in infinitū.Et q̄tū
ad hoc ē sile de diuisiōibꝰ ꝯtinui:qm̄ nō ē vex ꝙ ex vna
diuisione posita in actu signat noua potentia alterꝰ di/
uisionis:cū q̄lꝫ diuisio sit eque imediate possibilis:ꝛ q̄lꝫ
diuisio est qdā actꝰ ꝯpletus hoc 2º.ꝛ nulla vna diuisio ē
actus cōpletus p̄mo mō:ꝛ iō qualꝫ diuisiōe posita i actu:
possibilis ē disio alia:ꝛ sic in ĩfinitū nisi ponat̄ ꝙ ꝯtinuū
Ad 3m possit esse totalr̄ actu diuisuꝫ. ¶ Ad 3m cum dr̄:ꝙ quātā/
cūqꝫ caritatē deꝰ pōt facere cōcedo.ꝛ cū addit̄ ponat̄ er/
go in eē ꝛc̄.dico:ꝙ nō sequit̄ ꝙ sic possit poni in esse:ꝛ rō
ē:q2 ad illā ꝯcessam nō sequit̄ ꝙ illa de iesse sit pos̄is:sic
nō sequit̄:quācūqꝫ aiam deꝰ pt̄ creare.deꝰ pōt cāre.ḡ hec
est possibilis.quācūqꝫ aiam deus creat.prima.n.est vā:ꝛ
hec secūda est ipossibilis:q2 non potest deus aliquas vel
tot aias cāre qn p̄ter illas possit alias cāre:ꝛ ideo illa nō
pōt poni inesse:nec est necessariū ꝙ q̄lꝫ ꝓpositio vera de
possibili possit per illū modū poni inesse.nisi qñ est vera
Ad 4m in sensu cōposito. ¶ Ad 4m dico:ꝙ deus videt oēm cari
tateꝫ causabilē:ꝛ vltra dico ꝙ cōcesso ꝙ nō videat aliq̄
infinitam cābilē:nō sequit̄ ꝙ non in infinitū possit face
re maiorē:sic nō seq̄t̄.nullū numerū ĩfinitū factibilē vi/
det deus.ergo nō in ĩfinitū maiorē nūeruꝫ pōt deus fa/
cere.añs enim est vex:q2 oīs nūerus ē multitudo finita:
ꝛ tñ ꝯñs ƒm oēs est falsum:sic q̄uis nulla caritas ĩfinita
esset cābilis adhuc in infinitū posset maior finita cāri.
Ad 5m ¶ Ad 5m cū dr̄:quātacūqꝫ caritas pōt fieri a deo successi
Ochā ue tanta pōt a deo fieri sil:aliqui negāt hāc:sed vt mihi
vr̄:irrōnabiliter. Nam quelꝫ singularis eius est vera:de
monstrata.n.aliq̄ latitudine caritatis successiue factibi/
lis veruꝫ est dicere ꝙ illa pōt sil̄ fieri a deo:ꝛ sic de q̄lꝫ.ꝛ
iō cōcedo maiorē.Et quicq̄d sit de minore:dico ꝙ ea cō/
cessa pōt ꝯcedi etiā ꝯ:que est ꝙ nulla infinita caritas po
test a deo fieri successiue:sed ex hoc non sequit̄ qḋ inten
dunt:stant.n.simul ꝙ nulla infinita caritas possit fieri
successiue:ꝛ ꝙ in infiᵐ successiue possit fieri maior cari/
tas finita:sic ꝙ semp quelꝫ facta erit finita:exēplū.nul/
lus numerus infinitus pōt fieri successiue:ꝛ tñ in infini/
tum pōt fieri successiue maior numerus finitus. ¶ Ad
Ad 6m 6m cōcedo ꝯñs:ꝛ dico ꝙ nō est ipos̄e motū aliquē rectū
esse cōtinuū ꝛ in ĩfinitū iter duos terminos habito vno
itellectu huius dicti quo dr̄ motus esse inter terminos
duos.vñ dico:ꝙ deꝰ posset ꝯtinue augere aliquā magni/
tudinem:ꝛ mouere corpus aliqḋ cōtinue sup eam:ꝛ ille
motus esset cōtinuus in infinitū:ꝛ eodē mō dr̄ de inten/
sione caritatis:supposito ꝙ caritas in ĩfinitū possit auge
ri in subto:alias argumentū nō haberet locū:q2 talis in/
tensio caritatis nō esset motus.ampliꝰ q̄uis argumen/
tum hoc nō requirat.ex superabūdanti tñ ꝛ ꝓbabilr̄ di/
ci posset ꝙ ēt posito ꝙ eēt dare maximā caritatē possibi
lem:adhuc aliq̄ minor caritas posset cōtinue intendi in

infinitū:ꝛ nūq̄ ꝑueniret ad maximā:qḋ pꝫ. Nā data ca/
ritate minore que sit subdupla ad maximā:poterit deus
cāre latitudinē caritatis que sit equalis medietati cari/
tatis date in aliquo tp̄e ꝯtinue.vbi grā.in vna hora:ꝛ in
hora imediate sequēte cāre latitudinē eq̄leꝫ medietati
latitudinis cāte in hora 2ª:ꝛ sic semp ꝓportionabilr̄ tar
dādo medietatē caritatis:quo casu posito tot erūt ptes
eq̄les in tp̄e mēsurante ꝯtinuā intensionē illā quot ptes
ꝓportionales sunt in illa caritate:ꝛ per ꝯñs infinite:ac ꝑ
hoc sequitur ꝙ illa intensio durabit per tp̄s ĩfinitū:eo/
dem mō pōt dici:ꝙ cuiuslꝫ forme remissibilis posset eē
remissio ꝯtinua in infinitum per potentiā dei. ¶ Ad 7m Ad 7m
dico p̄mo:ꝙ talis motus nō eēt a nā:sed a deo effectiue:
non repugnaret tñ nāe rei que sic ꝑtibilr̄ fieret. ¶ Et cū
dr̄:ꝙ esset aliq̄s motus sine termino ad quē:dico ꝙ huiꝰ
ꝓpōnis duplex pōt esse sensus:vnꝰ ꝙ eēt aliquis motus
qui nō esset in aliq̄d:siue ꝙ aliquid moueret ꝛ nō moue
ret̄ ad aliq̄d:ꝛ pꝫ ꝙ ꝯñā nō valet:alius sensus est:ꝙ esset
aliquis motꝰ per quē nō ꝯplete acq̄reret̄ id ad qḋ motū
mouet̄:sic ꝙ eo sic acquisito terminaret̄ ꝛ finiret̄ motꝰ:
seu motū desineret moueri:ꝛ in hoc sensu dico ꝯñs non
esse ipossibile:non.n.est de rōne motꝰ ꝙ isto 2º hñt ter/
Ad 8m minū ad quē:sed p̄mo mō tm̄. ¶ Ad 8m nego ꝯñam:nō Ad 8m
enim sequit̄:ꝙ si in ĩfiᵐ caritas possit augeri ꝙ sit possi/
bilis aliq̄ caritas infinita. ¶ Itē esto:ꝙ esset aliq̄ talis
caritas cāta ĩfinita:adhuc nō eēt infinita pfectio eo mō
quo deus. ¶ Et si dicat̄ ꝯtra p̄m dictū ꝙ saltē species ca/
ritatis iportabit ĩfinitos gradus possibiles caritati:q̄x
quilibet ē perfectio q̄dā possibilis.dico ꝙ istud non est
icōueniens:qm̄ ꝛ spēs aie hūane iportat ēt infinitas pos/
sibiles aias:ꝛ vlr̄ quelibet spēs in qua pñt eē plura idiui
dua iportat infinita idiuidua possibilia:siue hoc sit ꝓpe
ꝯcm̄ siue nō.ꝛ qḋlꝫ indiuiduū aliq̄ pfectio est. ¶ Ad no Ad 9m
nam nego añs:ꝛ vlterius:dico ꝙ talis ꝓcessus in ĩfinitū
intensionis actus nō ē ꝓcessus ad eē deū. Nā talis pote
rit eē hō ꝓcessus ꝙ per illū nūq̄ erit aut eē poterit actꝰ
infinitus:sed semp finitꝰ:sic ēt ꝓcedendo in ĩfinitum in
cātiōe aiax sic pos̄e ē.Et ipsi sic arguētes ēt ꝯcedunt.nō
venit̄ aliq̄n ad multitudinē aliquā infinitā aiax cātax
nec ꝑ talē ꝓcessuꝫ i nūeris venitur ad nūex aliquē ĩfiᵐ.
¶ Itē dato:ꝙ iste actꝰ dilectiōis diue fieret aliq̄n ĩfini/
tus:adhuc nō sequit̄ ꝙ esset deus:vt patebit in.di.44.
¶ Ad.10.cū dr̄:deus nō est tm̄ diligibilis a nobis q̄tuꝫ Ad 10m
est diligibilis a se:dico ꝙ si ly tm̄ ꝛ q̄tum.notant quāti/
tatem obiecti diligibilis.vt sit sensus:ꝙ plus de deo dili
gibile ē ab eo q̄ a nobis:falsa est ꝓpō:nihil.n.est in deo:
qḋ non sit a nobis diligibile.Si vō notent q̄titatē dile/
ctionis:vt sit sensus ꝙ nō tāta.i.eque pfecta dilectione
diligibilis est a nobis:q̄ perfecta dilectione diligibilis
est a se.concedo ꝓpōnem.Et cum dicitur:ꝙ nō est dili/
gibilis a se plus q̄ in infinitū.i.plus q̄ ĩfinite pfecta di/
lectione:ꝯcedo.Et vlterius cōcedo:ꝙ deus nō ē a nobis
diligibilis eque pfecta dilectione:sed ex hoc nō seq̄t̄:ꝙ
sit diligibilis a nobis in infinitū pfectiori dilectione:q2
ex h̄ nō dabit̄ nec sequit̄:ꝙ possit dari aliq̄ dilectio ĩfi/
nita in nobis:sed quelꝫ erit finita vt frequēter dictū est.
¶ Et preterea si daret̄ aliq̄ ĩfinita:adhuc nō eēt eq̄ pfe
cta cū dilectione dei:qua ipse diligit se vt patebit infra.
¶ Ad 11m dōm:ꝙ nō est ad ꝓpositū:eo ꝙ nō pono taleꝫ Ad 11m
ꝓcessuꝫ itensiōis esse possibilē per poᵐ creature sꝫ dei.
¶ Ad 12m supposito caritatē xp̄i esse finitam:dicit̄ per Ad 12m
aliquē ꝙ nō est ipos̄e simplr̄ respectu potentie absolute
dei causari pfectiorē caritateꝫ:ꝛ tunc ad magistrū dr̄:ꝙ
intellexit de poª dei ordinata:nō aūt de absoluta:vel pt̄
dici ƒm eosdeꝫ ꝙ illud dictū est:non qn maior caritas a

deo sit factibilis:sed qz aia illa non est maioris caritatis
capax:sicut si cyatus esset plenus optimo vino:non pos/
set sibi plus seu maior quãtitas vini infundi: ⁊ tñ maior
quãtitas vini posset a deo cãri:sic aia xp̃i fuit:⁊ est tam
plena gratia ⁊ caritate vt maiorẽ capere nõ possit. ¶ Et
responsio haberet vitatem si capacitas anime nõ posset
augeri:aut saltẽ nõ in ifim. tũc.n.diceret q caritas illi9 aie
fuit maxia possibilis:pma solutio min9 dubia est. ¶ Ad
id qd addit: q xp̃s meruisset augmentum sue caritatis:
nego ɔñam:⁊ hoc iõ:qz esto q sua caritas nõ esset infini
ta neqz maxima possibilis:adhuc non sequit q potuerit
mereri augmentũ sue caritatis. Rõ ẽ:qz nũqz scdm ani/
mam fuit viator:sed ab instanti sue creationis vidit de/
qõ.75. um facie ad faciẽ:⁊ nũqz ex pte:vt dic Aug. 83.q.⁊ p ɔñs
nũqz fuit in statu merendi sue caritatis augmentũ sicut
nec beati angeli nũc merent augmentum sue caritatis.
Ad pm pnci[le]. ¶ Ad pmũ argumentũ pncipale cũ dr:magnitudo non
põt fieri maior in ifinitũ.hec negãda est:vt pz ex dictis.
Et cũ pbat:qz sequeret q posset eẽ magnitudo actu ifi/
nita:põt dupl'r responderi.vno modo cõcedendo ɔñs:sz
de hoc infra.di.44. videbit. Alio9 negando ɔñam. Et
3.phyc. ad pbationẽ ɔñtie:que est ex dicto. P. dicentis q quãtã/
T.c.69. cũqz magnitudinez contingit esse in po9 tantam contin/
git eẽ in actu. põt ɔcedi ppositio ista in sensu diuisiõis.
sed tũc nõ infert ppositũ. Si aũt sumat in sensu cõposi/
to:vt intelligat hanc eẽ possibilẽ.quãtacũqz magnitudo
potest esse tanta est:hec ppositio neganda est ab illis q
tenent non esse possibilẽ magnitudinez infinitã actu. P.
tñ hz illã ponere fm pncipia sua:⁊ rõ est:qz augmentuz
magnitudinis qd fit p appõnẽ magnitudinis ad magni/
tudinẽ non fit fm tps per appõnẽ noue magnitudis:sed
magnitudis pexñtis:cũ nulla magnitudo fz ipsuz possit
fieri de nouo:⁊ intelligo p magnitudinẽ mãm quãtam:
qz siue quãtitas sit res disticta a mã siue nõ:nũqz tñ fm
ipm magnitudo magnitudini addit:gn addat mã qñta:
mã aũt nulla noua fieri põt fm ipsuz. Ex quo sequit fm
op.eius q oẽs magnitudines possibiles addi alicui ma/
gnitudini:actualr exñt:⁊ per ɔñs:tãta magnitudo ex oi/
bus resultat qñta est possibilis:nec est fienda vis vtrũ re
sultet vna numero vel nõ:⁊ vtrũ vna ɔtinua vel non:qz
posito q ex oibus fieret vnũ qñtum nuõ continuũ:illud
nõ esset maius:nec plus occuparet qz oẽs nũc sil:⁊ iõ in/
tentio. P. est q nõ sit possibilis maior magnitudo qz est
magnitudo celi.i.totius mundi.vñ tantũdẽ ad hoc de/
ducit:si magnitudo posset in ifinitũ augeri posset eẽ ali/
qd maius celo:sed qz istud pñm est in se falsum:⁊ h ɔñs
non est ipossibile.ideo illud dictum a theologis ɔceden/
dum nõ est:nec per ɔñs illa ɔña approbanda. ¶ Ad p/
3.ph. bationẽ Cõmen.nõ oportet rñdere:qñ magis est qdam
Cõ.60. rethorica psuasio qz cogens pbatio. ¶ Ad illud qqz qd
de caritate in filii forma arguit pz quid dcm ẽ ex dictis.
Ad 2m ¶ Ad 2m cũ dr: q oium nã cõstantium ⁊c̃.dcm illã ppo
2o.de a. sitionẽ nõ esse veram per respectum ad potentiaz dei .i.
T.c.41. intelligendo: q habeant qlz nãlia gradũ vltra quem p
Ad 3m dei pom nõ pñt augeri. ¶ Ad 3m dcm: q Aug.nõ loquit
de magnitudine caritatis scdm se:sed in ɔpatiõe ad effe
ctum caritatis extrinsecũ:vt illa dicat maior caritas a q̃
pcedit effectus exterior signũ maioris caritatis iterio/
ris:⁊ qz in vita ab homine maior caritatis effect9 nõ põt
pcedere qz aiam suam ponere p amicis:siue ab eo dile/
ctis.iõ cãta caritate a q̃ hoc pcedit:nulla põt maior esse
in cõparatiõe ad effectũ:cũ hoc tñ stat q duaz caritatũ
a qz vtraqz puenit:vel pueniret si opus esset expõ aie
p amicis vna sit alia intensior ⁊ maior eẽntialr:⁊ ei9 ẽt
actus interior elicitus sit intensior qz extrinsecus sit eq̃/
lis:sic pz de caritate christi:que fm habitũ ⁊ essentiã vti
qz maior fuit qz caritas pauli:vt ipe p amicis parat9 eẽt
ponere aiam: ipso dicente scda ad corĩ. Ego libentissi/ cap.2.
me ipendam ⁊ superimpendar p vobis:⁊ h effectu nul/
lus põt esse maior extrinsecus caritatis effectus.iuxta il
lud Saluatoris. Jo.maiorẽ hac dilectiõez hz nemo ⁊c̃. cap.15.
vbi dicit glosa ponere aiam pro frībus nõ ẽ dilectio:sed
dilectionis effectus. Et q ista sit intentio Augustini pz.
Nam nullo interposito subdit vbis allegatis.maiorem
aũt caritatẽ nemo hz vt aiam suaz ponat quis p amicis
suis.g illa caritate scdm eum maior non põt eẽ per quaz
qs aiaz ponit p amicis:qd de magnitudie intrinseca nõ
põt intelligi:vt pbatũ est. ¶ Hoc etiã cõfirmat ex alio.
Nam caritas patrie maior est caritate vie in eodẽ:qd p/
batur fm dictum allegatũ Aug. In via minuitur cupidi
tas caritate crescẽte.vbi g nulla cupiditas ibi maior ca/
ritas:in patria aũt nulla cupiditas erit.in via aũt sp cuz
caritate est in quolz homine cupiditas:sicut pz:per eun/
dem pmo retract.vbi ait. Ardor qppe caritatis sequẽdo cap.7.
deo factus ydoneus:⁊ tam magnus vt vicia cuncta ɔsu/
mat in hac vita nasci ⁊ crescere põt. pficere vero ppter
qd nascit:vt nullũ insit homini viciũ nõ ɔilr hoc põt:il/
la vo caritas per quã quis ponit aiam pro amicis in hac
vita:⁊ per ɔñs.cuz vicio seu cupiditate põt haberi. Ex
quo sequit: q tanta caritate quãta nõ põt esse maior fm
sensum Augustini in loco allegato põt esse aliq̃ fm eẽn/
tiaz maior. Hoc quoqz pz:p eundẽ i capitulo eodẽ. vbi
allegat in arguendo.d.in encb. Nam postqz dixit.maio/ c.pen.
rem caritatẽ nemo hz ⁊c̃.imediate eam cõparat ad cari
tatẽ patrie.d.ibi aũt.s.in patria qs explicet quãta erit ca
ritas.vbi cupiditas quã coercendo supet nulla erit:qñ
summa sanitas erit qñ contentio mortis nulla erit:vbi
manifeste innuit q illa caritas que sine cupiditate erit:
maior erit qz ista quaz dixit esse tante magnitudinis q̃
maior esse non possit. ¶ Uel breuius potest dici: q cum
caritas dr:tribus gradibus.s.incipientiũ pficientiũ ⁊ p/
fectoz:caritas pfectoz maxima est. Nam ex ea puenit
vt aiam suam ponat quis p amicis:sic tñ accepta hz la/
titudinẽ diuersoz graduũ:cũ n oẽs tales sint i eq̃li cari/
tate.⁊ tñ q̃libet vocat maximã Aug. ppter qd pz: q non
accipit maximã sicut in qõne.

¶ Distinctionis. XIX.⁊.XX. Qõ.

Circa distõnẽ.19.⁊.20.sil'q̃ro.vtz p̃so
ne diuine sint eq̃les magnitudi
ne ⁊po9. ¶ Et vr pmo q nõ st eq̃les ma/ pm
gnitudine:qz in personis diuinis nulla ẽ
magnitudo. ergo ipse non sunt equales
magnitudine:ɔña pz:añs pbat:qz magni
tudo spẽs ẽ qñtitatis ɔtinue:nulla vo qñti/
tas cõtinua est in deo. ¶ 2o vr q nõ sint equales po9 sic: 2m
pr est omnipotens.filius aũt nõ est oipotens:g fili9 non
est equalis potestatis cũ pre.ɔña pz:⁊ silr pma ps añtis:
iuxta illud simboli. Credo in deũ prez oipotentem. Sz
secũda pbat:qz si fili9 esset oipotẽs.filius posset gñare
filiũ sibi equalẽ:ɔñs falsum est:⁊ ɔña pbat p ɔñam Au
gustini ɔ Maximuz:p quã pbat prem genuisse filium
sibi equalẽ.vt ponit in lra.20.di.ait eniz.si pater genuit
filiũ minorẽ:aut nõ potuit:aut nõ voluit gignere eq̃lez.
Si aũt dicis: q nõ voluit:eum inuidũ esse dixisti. Si ãt
non potuit.vbi est oipotentia patris:⁊ infra.si nõ potuit
infirmus fuit ⁊c̃. Si aũt hec ɔña bona est.illa ẽt bona ẽ:
cũ pcedat ex opposito ɔñtis in oppom antecedentis.
Oppositum arguit per Augustinuz.de fi.ad pe. Oppom
⁊ ponitur in pncipio.19.di. dicẽtez. cap.2.
q nullus trium aliũ aut precedit eternitate:aut excedit

magnitudine aut superat potestate.

Hic sunt duo videnda. Unū est an ꝑsone diue sint equales magnitudine. Aliud vtrum sint equales potestate.

pᵒ arti. Quātum ad pᵐ pmitto: ꝙ qᷓ nō est intelligēda de magnitudine molis. sed bonitatis ⁊ ꝑfe
cap. 8. ctionis: ſʒ quem modū loquitur Aug. 6. de tri. In his q̄ non mole magna sunt hoc est maius eē qᷓ est melius eē: ⁊ per ꝯñs hoc ē magnū qᷓ bonū: ⁊ hoc magnitudo qᷓ bonitas. Quo premisso dico: ꝙ quelʒ ꝑsona diuina est eq̄lis vtriq; reliquaꝝ ⁊ ambabus siľ: qᷓ ꝓbať sic. oēs diue persone sūt vna bonitas. ⁊ nulla bonitas est in aliq̄ ꝑsonaꝝ distincta ab illa cōmuni bonitate. ğ quelʒ est equalis vtriq; reliquaꝝ. ⁊ ambabus simul. ꝯña nota est ⁊ siľr pma pars antecedentis: qm̄ oēs sunt vna essentia. ⁊ vna natura: que vtiq; bonitas: imo sūma bonitas ē. Secūda vō pars ꝓbať: quia nulla entitas est in aliq̄ persona que sit distincta ab essentia cōi. ergo ēt nulla bonitas: cū oīs bonitas sit entitas. assumptū patebit infra. di. 26. Sʒ circa hoc occurrit duᵐ de relationibꝰ: nam aliqua relatio ē in vna ꝑsona que nō est in alia: vt paternitas in solo p̄re. Et in aliqua persona. verbi gr̄a. in filio plures q̄ȝ in spū sancto: ⁊ in patre ⁊ filio siľ plures q̄ȝ in solo spū scō. cuʒ ergo quelibet relatio sit quedā spūalis magnitudo: sicut est quedā bonitas ⁊ perfectio. sequi vr̄ ꝙ nō oiuʒ diuina
sco. ĭ q̊lʒ ruʒ ꝑsonaꝝ sit eq̄lis magnitudo. ❡ Hic dr̄: ꝙ relatio di
q. 5. i fi. uina scd̄m suā ꝓpriam entitatē que est entitas ad alterū non hʒ aliquā q̄ȝtitatē seu magnitudinē ꝑfectionalē. Et
(ā. ideo nō est finita nec īfinita: cū finitū ⁊ ifinitū sint passio
ꝯ sco. vᵒ. nes q̄ȝti solum. ❡ Cōtra. dicit August. 3. de. li. ar. omnia
cap. 5. que sunt eo ipso ꝙ sunt bona sunt. ⁊. 83. q. oē ingt qᷓ est:
qᷓ. 24. inq̄ȝtū est: bonū est. Si ğ relatio diuina hēat ꝓpriā entitatē: vt dic̄ opinio: hʒ ğ ꝓpriā bonitatē: ⁊ p ꝯñs ꝑfectiōis
2 magnitudinē. ❡ P̄. isti idē ꝑ li. d. pᵃ. q. secūda i solone pmi argumēti ad qōnē volūt: ꝙ relatio dina hēat aliquaʒ ꝓpriā bonitatē: sʒ nō bonitatē fruibilē. Uñ cōcedunt: ꝙ bonū in cōi ꝯuertiť cū ente: ⁊ sic bonuʒ reperiť in quolʒ gñe. sed vt sic bonū nō hʒ rōnē fruibilis: q2 rō boni fruibilis nō est rō boni in cōi: sed boni ꝑfecti: qᷓ ē bonū nullum hñs defectū: vel saltē scd̄m apparentiā ens tale: vel ſm ꝑfixionē volūtatis qualis nō est relatio: ꝯcedūt ğ isti relationē scd̄m suā ꝓpriā entitatē esse quādā bonitateʒ: sʒ nō fruibilē in quo ēt iam dictis per eos repugnare vi
3 deniť. ❡ P̄. oīs entitas creata ē aliq̄ bonitas ſm se. ğ re
ocbā. li. latio dina ſm ꝙ ē q̄dā entitas ē q̄dā bonitas. ❡ Aliȷ vō
p. d. 19. ꝯcedūt: ꝙ relatio dina est ex se q̄dā magnitudo: sic ex se
qᷓ. pᵒ est q̄dā entitas realis. ⁊ ex se est res cui r̄pugnat oīs ipfectio: ⁊ sic ꝯcedūt ꝙ aliq̄ magnitudo ē in vna ꝑsona q̄ nō est in alia: nō q̄dē magnitudo absoluta: sʒ relatiua. nō tñ p h̄ vna ꝑsona ꝑfectior ē altera: q2 ita ꝑfecta ē vna relaᵒ sicut alia: nec distictio magnitudinū repugnat eq̄litati. cū aūt dr̄: ꝙ plures relatiōes sť i vna ꝑsona q̄ȝ in alia: dicūt nō eē veꝝ: q2 spiraᵒ ⁊ p̄rnitas nō sūt plures relatiōes:
ꝯ ocbaʒ q̄ȝuis nō sint idē formaľr. ❡ Contra. si p̄rnitas ⁊ filiatio
vbi ā. sunt distícte magnitudies seu ꝑfectiōes ⁊ eq̄ ꝑfecte. ğ sť eiusdē rōnis. ⁊ sic vel sunt due p̄rnitates vel due filiationes: ⁊ ñ vna p̄rnitas: ⁊ vna filiaᵒ. ꝯñs ē falsuʒ: q2 eadē rōne nō eēnt p̄r ⁊ filius: sʒ duo p̄res vel duo filiȷ inter dinas
capi. 21 ꝑsonas: qᷓ ē erroneū. ꝯña ꝓbať ꝑ Aug. 3. d li. ar. vbi vult ꝙ si luna eēt equalis ꝑfectiōis cū sole nō eēnt sol ⁊ luna:
aureolᵒ sʒ duo soles. sic in ꝓposito. ❡ Aliȷ ꝯueniētes cū istis i h̄
li. p. d. 19 ꝙ dixerūt qualʒ relōnē hʒ se eē ꝑfectionē: imo ꝑfectōeʒ
q. 2. ar. 3 infinitā: dixerūt: ꝙ ex h̄ nō ipediť eq̄litas ꝑfectiōis ꝑso
⁊. in. so. naꝝ. tñ q2 eaꝝ eq̄litas ꝑfectionis nō attēdiť: nisi ſʒ ꝑfe
arguᵐ ctiōes simpľr. Relatiōes āt ille ñ sť ꝑfectiōes simpľr. Nā

nō esset meliᵒ p̄r: ꝙ hēret ꝓprietates filiȷ: q2 ex h̄ amitteret eē p̄reʒ. Nec siľr eēt melior filiᵒ si hēret ꝓpetates scīspūs vel patris. Tuʒ q2 esto: ꝙ ille relatiōes sint alterius rōnis abiuicē: vna tñ nō est ꝑfectior aliȷs. Rō ē. q2 nō ꝯtineniť sub vna rōne cōi q̄ diuidať in eis ꝑ dr̄ias q̄ꝝ
vna sit hitus ⁊ reliq̄ ꝑuatio. ❡ Contra pᵐ. Ansel. mon. ꝯ aureo.
nephas igť ē putare: ꝙ suba supme nāe sit aliqᷓ quo me vbi. ā.
lius sit aliquo modo non ipsum. cuʒ ergo ipsa sit entitas cap. 15.
quelibet. ⁊ perfectio que est in ipsa alioquin non esset in deo summa simplicitas: nephas est cogitare: ꝙ ibi sit
aliq̄ ꝑfectio q̄ in aliq̄ sit meliᵒ non ipsa q̄ȝ ipsa. ❡ P̄. aut 2
p̄re melior ē entitas sue ꝓprietatis q̄ȝ nō ipsa aut nō: non pōt dici scd̄m. q2 tūc sequiť: ꝙ p̄r nō minus esset ꝑfectᵒ: nec minus esset: si in ipso nō eēt talis entitas. Et vlteriᵒ sequiť: ꝙ ipsa supflue sit ī eo: qᷓ impiū ē sentire. Est ğ ipsa in p̄re melior q̄ȝ nō ipsa. ⁊ ipse ex ea melior ē. ğ in filio eadem entitas ꝓprietatis p̄ris ēt eēt melior q̄ȝ nō ipsa. Et hec ꝯña pʒ: ex eo ꝙ in ꝑsonis dinis scd̄m ymaginationē: sic loquētiū nō ē ꝑter entitates suaꝝ ꝓprietatū nisi entitas absoluta nāe q̄ ē eq̄ ꝑfecta i oībꝰ ⁊ singuľ. ⁊ p ꝯñs: oīs entitas vel ꝑfectio q̄ vnā ꝑsonā reddit meliorē q̄ȝlʒ redderet meliorē si eēt in illa. ❡ Scd̄ʒ quoq; dictū nō valʒ. qm̄ ꝓbatū ē supra. di. 8. q. 3. ꝙ aliqs vnᵒ ꝯceptᵒ ğ est genᵒ cōis ē relōnibꝰ dinis ⁊ creatis. ⁊ p ꝯñs ē aliqs vnᵒ ꝯceptᵒ gñis cōis illis relōnibꝰ ꝑsonaꝝ. ❡ Scd̄m doctrinaʒ vō hᵒ doctoris. di. 3. q. i. ar. pmo. in ꝓbatiōe pme ꝓpōnis. oē genus diuidiť per dr̄ias: quaꝝ vna ē respectu alteriᵒ vt hitus. ⁊ reliq̄ vt ꝑuatio. ⁊ p ꝯñs. spēs vna ē alia nobilior.
❡ Dico ğ ad duᵐ factū. ꝙ sicut in deo nulla relatio ſm op. ꝓpa
se ē aliq̄ entitas ꝑcisa: ⁊ distincta quocūq;. ex nā rei ab essentia dei que sit in vna ꝑsona ⁊ non in qualʒ. sic nulla prorsus ꝑfectio est in vna ꝑsona q̄ nō sit in qualʒ.

Quantuʒ ad 2ᵐ articulū dico: ꝙ vnā poᵗᵃᵐ vel vir 2ᵘˢ artic.
tutē eē eq̄lē alteri vel iequalē pt dupľr intelligi. Unoᵒ: vt iequalitas vel eq̄litas intelligať i ipis entitatibꝰ q̄ sūt potētie: ſm quē modū duo calores eq̄les pñt dici eq̄les potētie calefactiue. duo aūt ieq̄les: ieq̄les potētie calefactiue. Et de calore maiore pt dici: ꝙ ē aᵒʳ. poᵃ. ⁊ de minore: ꝙ est minor. Alioᵒ vt eq̄litas: vel ieq̄litas intelligiť in his in que possunt dicte potentie: vel ſʒ modos: qbꝰ pñt in illa. Primoᵒ illa poᵃ actiua dr̄ maior que pōt agere effectū maiorē intensiue vel extēsiue: multitudine vel magnitudie. ❡ 2ᵒᵒ illa dr̄ maior q̄ maiori vel ꝑfectiori mō pt in eq̄lē effcm̄. puta: q2 facilius: vel velociᵒ pt aut aliquo alioᵒ ꝯsiľi: ⁊ eꝯ dñr ille eq̄les q̄ pñt eq̄lem effectū ⁊ eq̄li mō ꝓducere: sic ꝙ nullus excessus est q̄ ad effectus vel modos ꝓducendi. ❡ Cū ğ q̄ritur vtꝝ ꝑsone diue sint eq̄les i poᵃ seu v̄tute: vnus sensus qōnis pōt esse vtᵐ sint eq̄les in entitate illa q̄ ē poᵃ. Aliᵒ pōt eē vtrū possint eq̄les effectus ꝓducere. sic ꝙ vna nō possit maiorē effectum aut facilius vel velocius aut alioᵒ ꝑfectiori ꝓducere q̄ȝ pt alia ꝑsona. ❡ Itē poᵃ pt accipi duᵣ. Uno mō pro poᵃ actiua ꝓpria seu factiua: ⁊ sic non dr̄ de deo nisi respectu alioꝝ a deo. Alioᵒ pt accipi cōiter: vt dr̄ tam de actiua mō p̄dicto q̄ȝ de ꝓductiua alicᵒ q̄ est deᵒ: hoc 2ᵒᵒ nō sunt vsi hoc noie potētia sci: dū ꝯ hereticos ꝓbāt ꝑsonā vnā eque potētē alteri. ⁊ qualʒ ⁊ oipotentem: sed p̄ mō. Qᷓ pʒ ꝑ Aug. 3ᵒ. li. ꝯ maxiᵐ. vbi ꝯ eū sic arguit: si p̄ris oipotētia filiȷ nō est: quo q̄cūq; p̄r facit: hec ⁊ filiᵒ facit siľr ꝙ vtiq; nō pōt oipotēs nō est. Cōstat āt: ꝙ nisi oipotētia attēdať ꝑcise respcū factibiliū ñ seqť: filiᵒ pōt facere q̄cūq; pōt facere pater ğ est oipotēs sic p̄r. quā tñ ꝯñaʒ v̄tualr̄ facit Aug. in p̄dictis v̄bis. ❡ Sumendo. ergo ꝓ nūc poᵗᵃᵐ ꝓ v̄tute actiua seu factiua tñ. Pono quo
ad istū articulū duas ꝯclusiones. ❡ Prima est. ꝙ ꝑsone pᵃ ꝯ

diuine sunt equales in potentia iuxta sensuz prius datū
p° ꝯ ¶ Scda ēt: ꝙ ipse sunt eq̄les penes sensuz scdm. ¶ Pri ma ꝯ pbaꝛ simili mō quo pbata est ꝯ pcedētis articuli: videlz ꝙ psone sunt vna nūero simplex entitas. ꝛ i nulla
2° ꝯ psonaꝝ est aliqua entitas distincta a cōi essentia. ¶ 2ᵃᵐ ꝯnem pbo. Et pmo ꝙ nulla psona pōt maiorē aliquo mō effcꝫ pducere q̄ alia: ꝛ q̄tulibꝫ pōt vna: tm̄libꝫ pōt q̄libꝫ eaꝝ. Et arguo sic. q̄cq̄d potest vna pducere pōt quelibꝫ. ergo nulla pōt maiorē ꝛc. consequenti a patet. quia si ali qua potest maiorem itensiue. i. pfectiorē eiusdē rationis vel alterius: siue possit maiorē extensiue: siue fm magni tudinē: vel fm multitudinē. i. q2 possit plura. semp sequi tur ꝙ possit aliquid qd nō posset quelꝫ. ꝛ per ꝯñs nō q̄c quid pōt vna pōt quelꝫ: qd repugnat añti. Añs aūt pbaꝛ: ex eo ꝙ quelibꝫ psona oipotēs est. ꝛ de filio qdē pꝫ apoc.
cap. p. Ego sum alpha ꝛ o. pnᵐ ꝛ finis dicit dñs: qui ē ꝛ qui erat
cap. 7. ꝛ qui ventur° ē oipotens. Et sapientie. 7. de sapientia in creata que est emanatio sincera oipotentis dei. hec aūt ē filius dei. scribiꝛ: cū sit vna oia pōt. Jtē ibidē de spūsctō legitur. oīuꝫ hñs virtutē. patrem quoq3 esse oipotentem ex eodē loco colligiꝛ vbi de filio scribiꝛ ꝙ est emanatio oipotentis dei. ꝯstat aūt ꝙ filius nō est emanatio nisi pa
cap. 5. tris. Jtē Jo. 5. ait saluator: nō pōt filius a seipso facere q̄c q̄ nisi qd viderit patrē facientē. oia aūt pōt filius. vt p
2ᵐ batū est. ḡ ꝛ oia pōt pr̄. ¶ 2°. pbo: ꝙ nec facilius: nec cele rius nec aliquo alio mō quo possit argui excessus potētie pōt aliq̄ psona pducere q̄ pōt alia. Et istud pōt pmo p
cap. 5. bari aucto. Saluatoris. Jo. 5. vbi post vba prime allega ta imediate subiūgit. Quecūq3 eniꝫ ipse pr̄ facit: hec fili
cap. 2. us silr̄ facit. vbi fm ꝙ Aug. notat. 2°. de tri. Nō solū q̄cū ꝙ facit pr̄: facit filius. sed etiam ꝛ silr̄: ac per hoc vt dicit insepabilis ꝛ par opatio est pr̄i ꝛ filio: insepabilis inq̄3: q2 eadē ambo faciūt ꝛ eadē rō ē de spūsctō. ¶ 2° idē pbaꝛ rōne. q2 si aliq̄ psona effectū aliquē posset facilius vel ce lerius facere q̄ pōt alia persona. po° factiua ipsi° eēt ma ioꝛ itensiue vel extēsiue: q̄ est po° factiua alterius. Et ac cipio maioritatē potētie pᵒᵒ supra dicto: scꝫ fm entitatē suā. ꝯñs aūt illud pꝫ esse falsum ex pma ꝯne. Pꝫ ꝯña. q2 lꝫ aliq̄ po° nō maioꝛ extensiue ceteris pib° facilius: ꝛ ve locius facere possit equalē effectuꝫ. vbi gr̄a. plūbū eq̄lis magnitudinis fm oēm dimensionē alicui ligno moueꝛ velocius deorsum per eq̄le spaciū. vtus tn̄ motiua q̄ est forma grauitatis itensiue est maior in plūbo q̄ in ligno. ¶ Jteꝫ possibile est: ꝙ po° nō sit maioꝛ intensiue: sed ex tensiue tātū. ꝛ facilius ac velocius equalē effectū faciat: sicut plūbū maioris q̄titatis velocius per equale descē dit spaciū: q̄ plūbū minoris q̄titatis. esto ꝙ nō sit itensi oꝛ grauitas i maiore q̄ i miore. Sꝫ ꝙ po° nec itēsiue nec extēsiue sit maioꝛ. ꝛ tn̄ facili° vel veloci° aut aliquo mō melius ꝛ pfectius ceteris existentib° paribus possit age re: est penitus impossibile. Nā qua rōne vna sic pōt: que libet alia silr̄ potest. Sicut pbatū est nullā personā esse maiorē ptāte seu potentiorē q̄ alia. Sic ꝛ per eandē rō
Ad pᵐ pncīˢ. nem pbari pōt nec duas nec oēs tres silr̄ maioris eē potē tie q̄ singula eaꝝ. ¶ Ad pᵐ argumētū. q. dōm ꝙ magni tudo dr̄ equoce tam de magnitudine molis q̄ de magni tudine pfectionis ꝛ bonitatis. Scōm aūt ꝙ diciꝛ de ma gnitudine molis: est spēs q̄titatis ꝯtinue. ꝛ sic nō est ma gnitudo in deo: nec equalitas fm ꝙ eq̄litas est passio ta lis magnitudinis. Scōm vo qd dr̄ de magnitudine pfe ctionis nō est spēs q̄titatis ꝯtinue. ꝛ hoc mō sumiꝛ ma
Ad 2ᵐ gnitudo: cū dr̄ deus magn° ꝛ magnitudo eē i deo. ¶ Ad 2ᵐ nego añs rōne illius ptis. filius nō est oipotens Et tn̄ dico: ꝙ nō pt gnāre. Ad pbationē que adducitur ex ꝯña Aug. ꝯtra maxiᵐ q̄uis diuersimode rn̄deaꝛ a diuersis.

Dico ꝙ illa ꝯña Aug. fm se non est necessaria. vn̄ simplr̄ nō seq̄tur: pr̄ nō pōt generare. ergo pr̄ nō est oipotens. nō plusq̄ seq̄uaꝛ fili° nō pōt gnāre. ḡ filius nō est oipotēs. q̄ ꝯña fm oēs nō est bona. ꝯ hoieꝫ aūt ꝯña bona est. Nam maximus ponebat filiū dei eē factū ꝛ eē creaturā quā dam. Jtem ponebat: ꝙ esset nālis filius dei. ꝯstat aūt ꝙ possibile ē filiū nālē esse equalē in pfectione ꝛ po° patri suo: sicut i hoibus videm°: ꝙ si aliq̄s fili° nō fit eq̄lis pr̄i. nō est: q2 filio talis equalitas repugnet: sed ex aliq̄ alio. Ex his aūt seq̄ꝛ: ꝙ aliq̄s filius deo patri equalis fuit pos sibilis fieri: ꝛ fuit qōdam factibile. Et q2 oipotēs dr̄: qd oē factibile seu posse fieri pōt facere. iō bn̄ seq̄uiꝛ: fili° eq̄ lis deo pr̄i fuit factibilis: ꝛ deus pr̄ nō potuit filiū eq̄leꝫ facere. ḡ deus pr̄ nō fuit oipotēs. Et eodē mō seq̄uiꝛ. fili° equalis patri fuit generabilis: ꝛ pr̄ nō potuit equalē sibi filiū generare. ḡ pr̄ nō fuit oipotens. si filius ponaꝛ gnā bilis sicut aliqd factibile ꝛ eēntialr̄ distinctum a deo. vt ponebat maximus. Sed silr̄ nō sꝫ: q2 nō oē gnābile ē fa ctibile: nec respectu cuiuslꝫ gnābilis vel pducibilis dr̄ oipotens: sed respectu cābilis seu factibilis tn̄. Qd ab Aug. ēt habeꝛ de fi. ad pe. ca. 3. vbi ait. Jn eo dei oipoten tia intelligiꝛ: ꝙ oēm creaturā visibilē atq3 iuisibilem. i. corpalē ꝛ ēt spūalem de nihilo fecit. Ex q̄ pꝫ: ꝙ fm ipsuꝫ oipotentia dr̄ respectu causabiliū tantum.

¶ Distinctionis. XXIIII. Qō. I.

Jrca distōnē. 24. in q̄ magr̄ inquirit q̄uo termini nuāles. vt vn° duo tres dicanꝛ de deo ꝛ psonis diuis: Quero p de hoc termino vnus. Utruꝫ. s. vere de deo dicaꝛ. ¶ Et arguiꝛ ꝙ nō: q2 vel dice reꝛ de deo fm ꝙ vnū est pnᵐ numeri: vel fm ꝙ est ꝯuertibile cū ente. non p°. tum pᵐ q2 tale vnū nō dr̄: nisi de ꝯtinuo. sic pꝫ p Cōmen. 5. meta. vbi ait. Et debes scire: ꝙ illud qd est hō ē indiuisibile in q̄titate tn̄. si nō hꝫ situ ē pnᵐ nuōꝝ: ꝛ si hꝫ ē pūctus: ꝛ il lud qd est tale in vnoquoq3 geneꝝ est simplex in illo ge nere. Tum q2 vnum sic sumptuꝫ signat accñs in re que Cō. ii. diciꝛ vna. sicut pꝫ per eundem li°. 4. vbi ait: ꝙ Auic. fuit deceptus: quia estimauit ꝙ vnum dictum de omnibus Com. 3. pdicamentis. i. vnū qd est pnᵐ nuōꝝ. nūer° aūt est accñs. Un̄ opinat° fuit: ꝙ hoc nomē vnū signat accñs in entib°: ꝛ nō itellexit ꝙ vnū qd est pn° nuōꝝ est ex entib°: de q̄ bus dr̄ h nomē vnum. hec Cōmen. Ex his pꝫ ꝙ Cōmen. intendit: ꝙ vnū qd ē pnᵐ nuōꝝ signat accñs: sic ꝛ nūer°. ꝛ ex hoc dicit Auic. fuisse opinatū: ꝙ vnū ꝯuertibile en ti signat accñs. q2 nō distinxit vnū h ab illo. Nec ēt vnū 2ᵒᵒ sumptū. s. ꝯuertibile enti pōt dici d deo: q2 ēt tale vnū signat aliqd ex aiam supadditū rei: q̄ dr̄ vna: qd nō ꝯtin git esse in deo. assūptū pꝫ: tū q2 alias eēt nugatio. dicēdo ens vnū: vel hō vn°. Tū q2 tale vnū ē pa° entis: passio āt signat aliqd distictū a subto: tn̄ pcise id ipꝫ qd subꝫ: alio qn nō pdicareꝛ d ipso i 2ᵒᵒ: sꝫ i p° dicēdi p se. nec ēt diffini reꝛ p subꝫ plusq̄ subm p passionē. ¶ Jtē diffinitio pas sionis p subꝫ nō eēt paddítametū: c° oppoᵐ pꝫ. 7. meta. T. c. 17.

Ad oppositum argr̄ p illud. Deu. 6. Audi isrl̄: dñs de° vester deus vn° ē. ꝛ 12. meta. ait phs. vn° ḡ pnceps: p quē nō nisi deū itellexit. Oppoᵐ t. c. vlti.

Jn hac qōne duo erūt arti. Prim° erit vtrū vnū cō uertibile cū ente ve dicaꝛ de dō: Secūdus vo: vtꝝ de dō dicaꝛ vnū qd dr̄ pnᵐ nuōꝝ vel pnᵐ nume rādi: seu qd signat pnᵐ nūeri. Jn pmo articlo sic pcedā: pᵒ arti. q2 p pmittā qdā necessaria ad ppoᵐ. 2° ponā aliq̄s ꝯnes.

Premittendum aūt pmo est qd iportaꝛ per h nomē vnū generalr̄ sum ptū. ꝛ dico ꝙ id ipsum penit° qd p hāc orōnē: in se indiui.

suz seu nõ diuisũ. Sumo aũt diuisuz quẽadmodũ oẽ ens
T.cõ.8. dr̃ eẽ diuisuz a q̃lz ente: qđ nõ est ipsum. quõ loq̃r phs. 6°
meta. cũ ait: ꝙ veꝝ affirmationẽ hz in ꝯposito: negatõez
Com̃.8. aũt in diuiso. vel disiũcto. qđ expones Cõmẽ. ait. i. vera
affirmatiua sigñat ꝯpõnẽ in entib⁹: ꝛ vera negatiua diui
sionẽ. De q̃buscũq̃ ḡ entib⁹ veꝝ est dr̃e B nõ ẽ illud: illa
dr̃r B mõ diuisa: ꝛ eꝫ. de q̃b⁹ vere dr̃ B est illđ illa a pho
vocant̃ cõposita. Isto ḡ mõ illud dr̃ in se diuisũ qđ ẽ aliq̃
sic adinicẽ diuisa: ꝛ ip̃z nõ est aliqđ illoꝝ: ꝛ ꝑ oppositũ il
lud ens dr̃ idiuisũ in se qđ nõ est aliq̃ sic adinicẽ diuisa.
Uel in alijs v̾bis ꝛ redit in idẽ. illud est diuisũ in se cui⁹
est itrĩsece aliqđ qđ nõ est ip̃z. illud vo idiuisũ in se: cui⁹
nihil ẽ itrĩsece: qđ nõ sit ip̃z: ꝛ qđ sic in se ẽ idiuisũ ẽ vnũ.
T.cõ.2. ¶ Dis ꝯsonat illud dcm̃ phi. io. meta. vni eẽ est idiuisi
T.cõ.ii. bile eẽ. ꝛ in 5° eiusdẽ dic̃: ꝙ q̃cũq̃ nõ hñt diuisionẽ: inq̃
tũ nõ hñt: vnũ dr̃r. ¶ Qđ vo huic diffõni diceti gd nois
h⁹ vnũ. aliq addũt. ꝛ a q̃libet alio diuisuz: sup̃flue addit̃.
Nã si solus de⁹ eẽt: deitas eẽt vna. ꝛ tñ nõ eẽt ab alio di
T.c.2i. uisa: nõ est ḡ de rõne vni⁹ eẽ ab alio diuisuz. ¶ P̃. sic pꝫ.
io. meta. vnũ ꝛ multa opponunt̃ p̃uatiue: sic diuisũ ꝛ nõ
diuisũ. ad B aũt vt aliq̃ dicant̃ vere multa: sufficit ꝙ sint
iter se diuisa: ḡ ad rõnẽ vni⁹ sufficit ꝙ sit in se idiuisum.
2ᵐ p̃mit. ¶ 2° p̃mitto ꝙ hũc terminũ vnũ. p̃dicari de aliquo põt
itelligi dupl̃r. Uno mõ vt ipse simpl̃r sine additione ex
p̃ssa vel subitellecta alic⁹ alteri⁹ termini p ip̃z determi
nabilis p̃dicet̃: sic de angelo dicim⁹ ꝙ est vnus vel vnũ:
substãtiue accipiẽdo vnũ. Alio° ꝙ ip̃e p̃dicet̃ cũ additõe
alteri⁹ termini: quẽ determinet expressi vel subintelle
cti. v̾bi grã. dicẽdo de aliquo ꝙ ipse ẽ vnũ hoc vel illud:
vt vn⁹ hõ vel vnũ aĩal aut aliqđ aliud. ¶ Dis p̃missis po
no q̃ttuor ꝯnes. Quaꝝ p̃ma est: ꝙ de quolꝫ supponẽte p̃c
cise ꝑ re simplici p̄t p̃dicari vnũ vtroq̃ modo p̃dictoꝝ.
¶ 2ª ꝙ de nullo supponẽte ꝑ re hñte ptẽ ꝛ partẽ: põt p̃e
dicari vnũ p°. s. simpl̃r. 2° aũt mõ põt. ¶ 3ª. ꝙ neutro mõ
p̃dicatũ sigñat aliquã entitatẽ distinctã ꝛ supadditã rei
pro q̃ supponit illud de quo p̃dicat̃ ꝛ per quã illa sit vna.
¶ 4ª ꝯ est: ꝙ iste termin⁹ vnũ verissime p̃dicat̃ de deo.
p̃ ꝯ ¶ Prima ꝯ p̃bat̃: q̃m oĩs res simplex ẽ idiuisa i se: ḡ oĩs
res simplex est vna: ꝛ ꝑ ꝯñs de oĩ termio supponẽte p̃cise
ꝑ re simplici p̃dicari põt ꝛc̃. ꝯña pꝫ ex rõne h⁹ nois vnũ
p̃missa. Añs ãt notũ ẽ: q̃m illas tm̃ res simplices dicim⁹
q̃ nõ sunt aliq̃ q̃ꝝ aliqđ ipse nõ s̃it: ꝛ vnũ nõ sit aliud. q̃lz
ãt taliũ dr̃ esse indiuisa in se. ¶ Qz aũt vnũ possit de tali
bus p̃dicari cũ adiuncto certũ ẽ: q: de quocũq̃ põt vnũ
p̃dicari simpl̃r: põt ẽt p̃dicari cũ aduncto: lꝫ nõ cũ quolꝫ
adiuncto. Uñ sic dr̃. Michael ẽ vnus vel vnũ: ita v̾e dici
põt. Michael est vnus angelus: ꝛ vna subã: ꝛ vnus sp̃us.
2ª ꝯ ¶ 2ª ꝯ hꝫ duas ptes. q̃rũ p̃ma sic p̃bat̃. Omne hñs ptẽ
ꝛ ptẽ est aliq̃ quoꝝ vnũ nõ est aliud neq̃ ipsum: ꝛ ꝑ ꝯñs
est in se diuisuz. ḡ nullũ hñs ptẽ ꝛ ptẽ ẽ simpl̃r vnũ: ac ꝑ
hoc de nullo supponente ꝑ tali p̃dicat̃ vnũ simpl̃r. Añs
pꝫ: q: cuiuslꝫ hñtis ptẽ ꝛ partẽ vna ps nõ est alia ps ne
q̃ ipsum cuius est ps. ꝯña p̃bat̃. q: si de aliquo supponẽ
te ꝑ hñte ptem ꝛ ptẽ p̃dicet̃ simpl̃r vnũ: illđ ꝑ quo subꝫ
supponit: est in se indiuisuz: ꝛ nõ est aliqua: quoꝝ vnũ nõ
est aliud: aut quorum aliquod non est ipsuz. ꝛ per ꝯñs nõ
2ᵐ habet partẽ ꝛ partẽ. ¶ 2°. si de aliquo hõ simpl̃r dr̃ vnũ
demõstratis oĩbus: q̃ꝝ q̃lz est ps eius. vere diceret̃ hec
sunt vnũ. vt demõstratis aĩa ꝛ corpe sortis: veꝝ est dice
re: hec sunt vnũ. ꝯña pꝫ: q: oẽs ptes sil̃ sumpte: sũt ip̃z to
tuz: ꝛ aĩa ꝛ corp⁹ s̃t sortes. ꝛ ꝑ ꝯñs. si totũ ẽ vnũ: ꝛ ip̃e ptes
cap.3. sunt vnũ. sed ꝯñs ẽ falsuz. sic p̃bat Aug. 6. de tri. vbi ait.
cũ sic dr̃ vnũ. vt nõ addat̃ ꝙ vnũ ꝛ plura vnũ dr̃r vna nã
atq̃ eẽn⁹ nõ dissidẽs nꝫ dissẽtiẽs sigñat̃: cũ vo addit̃ ꝙ
vnũ põt aliqd sigñari ex plib⁹ vnũ s̃cꝫ: q̃uis diuersis nã.

sic aĩa ꝛ corp⁹ nõ vtiq̃ vnũ. Quid. n. tã diuersuz nisi ad
dat̃ aut subintelligat̃ qd vnũ. i. vnus hõ aut vnuz aĩal.
2°. idẽ p̃batur ꝑ argumentationẽ Aug. q̄ 2°. de li. ar. p̃bat cap.15
nullũ corpus eẽ vnũ ex hoc ꝙ q̃libet corp⁹ hꝫ ptes. vñ
ait sic. qcq̃d corpis sensu attingit̃: iam nõ vnũ: sed multa
esse ꝯuincit̃. corp⁹ est. n. ꝛ iõ hꝫ innũabiles ptes. ꝛ decli
to imediate oẽ corp⁹ hr̃e multas ptes ꝯcludit. ꝛ ppterea
nullũ corpus vere pure qđ vnũ esse ꝯcedim⁹. Et infra. id
ipsuz qđ simpl̃r vnũ est nõ põt habere partẽ dimidiã vel
tertiã vl̃ quotãlz: q̃m simplex vl̃ simpl̃r s̃z aliã l̃raz ꝛ ve
re vnũ ẽ. Ex his sequit̃. ꝙ nullũ totũ eẽntiale vel itegra
le hõgeneũ vel etherogeneũ ꝯtinuũ ꝛ discretũ aut quolꝫ
ex pluribus intrinsece ꝯstitutũ est simpl̃r vnũ. sic de q̃lz
hõ põt per iã dicta p̃bari. Illđ aũt dico sim̃ vnũ de quo
vel de termino stante ꝑ eo simpl̃r ꝛ sine adiuncto v̾ifica
tur vnũ. ¶ Aduertendũ aũt: ꝙ cuz dico totũ est oẽs sue
ptes. vel cũ dico: sumo oẽs ptes hõ aut illius: nõ aliud in
telligo q̃ si dico. oĩa q̃ꝝ q̃lz est ps toti⁹ sũt totũ. ꝛ ita in
eadẽ sigñatõe accipio oẽs ptes ꝛ oĩa quoꝝ q̃lz ẽ ps: qđ
dico ad vitandũ multas calũnias ꝛ forte icõuenientia: q̃
possent iferri: si p̃dicte sumerent̃ s̃m suã ppriã sigñatio
nem. ꝛ ad hũc intellectũ vtoꝛ talib⁹ ꝓpõnib⁹ ppter cõez
vsuz loquẽdi: in q̃buscũq̃ locis me ꝯtingat vti eis. ¶ 2ª
ps ꝯnis: videlꝫ: ꝙ vnũ põt p̃dicari cũ aliq̃ adiũcto de eo
qđ suppõit ꝑ hñte ptẽ ꝛ ptẽ: probat̃: nã de sorte cõposito
ex aĩa itellectiua ꝛ corpe v̾e dr̃ sortes ẽ vn⁹ hõ. seq̃t̃. n. sor.
est hõ. ꝛ nõ est plures hoĩes q̃ꝝ vn⁹ nõ est ali⁹. ḡ sortes ẽ
vn⁹ hõ. ꝛ añs ẽ veꝝ q̃tũ ad vtrãq̃ ptes. ¶ Ad hoc facit T.cõ.ii.
v̾bũ phi. 5° meta. ca. de vno. vbi ait: vl̃r. n. q̃cũq̃ ñ hñt di
uisionẽ inq̃tũ nõ hñt sic vnũ dicunt̃: vt si inq̃tũ hõ non
hꝫ dionẽ vn⁹ hõ. Si vo inq̃tũ aĩal vnũ aĩal ꝛc̃. ꝑ nõ hr̃e
aũt dionẽ inq̃tũ hõ vl̃ iq̃ᵐ aĩal nihil aliđ itelligit q̃ nõ
diđi in aĩalia nec i hoĩes sumẽdo diuisionẽ s̃z modũ supra
expõitũ. ¶ Itẽ. io. meta. c. i°. i fine. dic̃. idisibile ẽ ꝙ vnũ t.c.p̃.t.2
aut sim̃. aut iq̃ᵐ vnũ: volẽs ꝙ sic aliqđ ẽ idiuisibile ita ẽ
vnũ: si ẽ idisibile simpl̃r ẽ vnũ simpl̃r. si ñ simpl̃r: sꝫ s̃z ali
qd s̃z illđ ẽ vnũ. Et dr̃ vnũ illđ: vt vn⁹ hõ vl̃ vnũ aĩal: q̃
uis ḡ sor. sit diuisus i pl̃a: q: tñ nõ ẽ diuisus i plẽs hoĩes. ꝛ ip̃e
hõ iõ v̾e dr̃: ꝙ ipse est vn⁹ hõ: nõ aũt seq̃t̃: sor. ẽ vn⁹ hõ. ḡ
sor. ẽ vn⁹. sic nõ seq̃t̃: sor. est vn⁹ hõ. ḡ sor. nõ ẽ aliq̃ adiui
cez distincta: sꝫ poti⁹ se⁹ oppoᵐ. Nã seq̃t̃: ḡ sor. ẽ corp⁹ ꝛ aĩa
itellectia. ꝛ vltra: ḡ est aliq̃ adiuicẽ disticta. ꝛ sic ẽt non
seq̃t̃: sortes est idiuisus in hoĩes. vel nõ est plures hoĩes.
ḡ sortes ẽ idiuisus i aliq̃: vl̃ nõ est plura aliq̃. nec ẽt seq̃t̃:
ḡ est indiuisus. Nã in oĩb⁹ talib⁹ ꝯñtia arguit̃ negatiue
ab iferiori ad supi⁹ a pte p̃dicati: in plus. n. ẽ plura ꝛ plu
ra aliq̃ q̃ plẽs hoĩes. ¶ Circa istã ꝯnẽ occurrũt dubia. 3 2ᵐ ꝯ. arguit̃.
Et pᵐ ẽ ex dicto phi. 4°. meta. vbi dic̃. ens ꝛ vnũ ꝯsequũt̃
se sic pnᵐ ꝛ cã. Et Cõmen. ibi. itelligit istã ꝯsecutionẽ per T.cõ.3.
vl̃eꝫ ꝯuertibilitatẽ vnius sup alteꝝ. Oẽ. n. ens (inqt Cõ Com̃.3.
men.) ẽ vnũ: ꝛ oẽ vnũ ẽ ens et B ip̃m cõiter ab oĩb⁹ ꝯce
dit̃: sed istud esset falsum: si nullũ ꝯpoᵐ eẽt vnũ: cũ ip̃m
sit v̾e ens. ¶ Scđo q: se⁹: ꝙ simpl̃r loquẽdo vius dicat̃: 2ᵐ
ꝙ hõ est multa q̃ ꝙ est vnũ: imo ꝙ pᵐ ẽ veꝝ. ꝛ 2ᵐ ẽ falsũ.
Sed B ẽ ꝯ phm. 8° meta. vbi q̃rẽs cãz vnitatis diffõnis T.c.i6.
dicit: ꝙ iõ ẽ vna: q: res diffinita ẽ vna. ꝛ tũc vlteri⁹ inq̃
rit ꝑ q̃d tales res. v̾bi grã. hõ ẽ vnũ. ꝛ nõ est multa sup
põnẽs ꝑ ꝯstãti talẽ rẽ q̃ vtiq̃ ẽ ꝯposita eẽ vnã ꝛ nõ mlta.
huic etiã ꝯsonat cõis cõcessio. nullus eni ẽ q nõ ꝯcedat
singularẽ quẽlꝫ hoĩez esse vnã rẽ. ꝛ sil̃r q̃lz lignũ demõ
stratũ eẽ vnaz ꝛ eẽ vnũ. ¶ P̃. phs. 7°. meta. ꝛ io. ꝛ mltis T.cõ.2.
alijs locis dicit: ꝙ ꝯpoᵐ qđ ẽ ꝑ se vnũ: ẽ vnũ i actu. ꝛ plu
ra tñ i po°. ꝛ idẽ dicit de ꝯtinuo: ꝛ ẽ itentio ei⁹: ꝙ ptes ta
lis ꝯpositi ꝛ cõtinui nõ sint plures neq̃ distincte in actu.
idẽ ẽt vult Cõmen. vñ de ptib⁹ eẽntialib⁹ ꝯpositi ait. 2°.

Com. 7. de aia. q mã ꝛ forma nõ sunt i ꝯposito existẽtes in actu.
ꝛ q mã nõ differt a forma in ꝯposito: nisi in poᵒ. alioquin
cõpositũ nõ esset vnũ: nisi sicut illa q̃ sunt vnũ scdʒ tactũ
Cõ.23. ꝛ ligamẽtũ. ¶ Itẽ 3ᵒ de aia. dicit: q due partes nõ sunt
due actu in linea donec linea diuidaẽ: sed tñ sunt due in
poᵒ. Ex his aũt sequiẽ q magis est ꝯcedendũ qdlʒ taliũ
esse vᵐ q̃ esse multa simʳ loquẽdo: nec debeat ꝯcedi ipʒ
esse multa simplr: sed cũ determinatione tantũᵒ. vbi grã.
dicendo q ipsum est multa in poᵒ. ¶ Itẽ si hõ nõ dicaẽ
vnus nisi cũ adiũcto: seqẽ q nõ verius diceref vnus q̃
populus vel exercitus. Nam sicut hõ ẽ vnus hõ. ita exerci-
tus est vnus exercitus: ꝛ populus vnᵒ populᵒ. ¶ P. fm
dicta sequitur: q vna res nuõ sit plures res nuõ. vbi grã.
vnũ lignũ nuõ sit plura ligna nuõ: ꝛ vna aqua plures aq̃.
ꝛ ita de quibuslʒ corpibᵒ hõgeneis. ꝯñs aũt est impoẽ:
qm vnũ ꝛ plura opponunẽ ꝓuatiue. ꝛ p ꝯñs eidẽ fm idẽ
nõ pñt inesse. ꝯsequẽtia ꝓbaẽ. Naʒ quodlʒ taliũ hʒ ptes
similes. Si g̊ lignũ pp multitudinẽ ptium ẽ multa: cum
quelʒ sit lignũ: ipsum erit multa ligna nuõ. q aũt ẽt ipm
sit vnũ lignũ nũero certũ est: aliogn nõ esset aliqd indiui
duum singulare in specie ligni. Patet ẽt ex alio. qꝛ si
ipsum nõ sit vnũ nũero eadẽ rõne nulla ps eius erit vna
nuõ: cũ q̃libʒ ẽt hẽat suas ptes: ꝛ cũ ipossibile sit eẽ mul-
titudinẽ sine vnitatibᵒ: qꝛ multitudo nõ ẽ aliud nisi vni-
tates: seqẽ q ipsum nõ erit multa ligna nuõ. vel g̊ opʒ cõ
cedere q ipsum est vnũ lignũ numero: ꝛ nõ multa: ꝛ ha-
beẽ ꝓpositũ: vel q ipsum est vnũ nuõ: ꝛ multa nuõ: qd ẽ
Ad pᵐ ipoẽ. ¶ Ad pmũʒ dico: q si isti termini ens ꝛ vnũ sumã
tur simʳ sine adiũcto expresso vel subintellecto: ꝛ vterq
in nuõ singulari sunt adinuicẽ vlr ꝯuertibiles. ꝛ ita intel
ligi dʒ phs ꝛ dictũ cõe. Nam si ens sumaẽ in nuõ plurali
nõ pdicaẽ de ipso vnuʒ simplr sumptũ. hec. n. est falsa. en
tia sunt vnũ: ꝛ eꝯ. si vnũ pluralr sumaẽ nõ pdicaẽ de ipso
ens singulr cuʒ hec sit falsa ꝓprie loquẽdo: vna vel vni-
tates sunt ens: sed sunt entitates ꝛ entia. ¶ Tũc ad ꝓpo
situm dico. q ꝓprie loquẽdo: nullũ ꝯpositũ vel hñs ptes
est ens vel ẽ entitas: sed entia. q̃uis aliquo mõ possit di-
Ad 2ᵐ ci ens vt patebit in solutõe sequẽti ¶ Pro solutiõe triũ
argumẽtoꝝ silr est sciendũ q coꝝ q̃ dicunẽ hñe ptes. q̃dã
hñt ptes quaꝝ vna est forma alteriᵒ. vt cõpositũʒ ex mã
ꝛ forma. Quedã vo hñt ptes quaꝝ nulla est forma alteri
us. Et hec sunt in triplici dña. Nam quorũdã sunt ptes
que ꝯstituunt vnuʒ hoc aliqd sic fm se nãlr ꝯtinuũ cuiᵒ
T.cõ.8. morᵒ est idiuisibilis fm moduʒ loquẽdi phy. 5ᵒ meta. ca.
de vno. i. cᵒ nõ põt vna ps localr moueri alia qescente: et
talia sunt corpa que ꝓprie dicimᵒ ꝯtinua. Quorũdaʒ vo
ptes ꝯstituũt vnũ hoc aliqd fm se. nõ quidẽ per nãm: sʒ
artificialr ꝯtinuũ mõ pdicto: sic ptes ꝯpactᵒ ex cemento
ꝛ lapidibus. ꝛ sic domᵒ ꝛ nauis ꝛ hꝰ talia. Quorũdam vo
ptes neutroᵒ ꝯstituũt vnũ h aliqd p se ꝯtiuũ: sʒ quelʒ pti
um est fm se vnuʒ h aliqd pcisuʒ ꝛ distinctũ ab alia pte
nulla actione nouiter facta: ꝛ ipsaʒ moueri localr posse ẽ
alia qescente: quo se hñt ptes exercitᵒ ꝛ aceruui. quocũq
istoꝝ modoꝝ aliqd hẽat ptes ipsum est vere multa. non
tñ eodẽ mõ. Nam qd hʒ ptes 4ᵒᵒ est multa hec aliq̃: siue
quoꝝ quodlʒ est fm se hoc aliquid. ꝛ oia silr nõ sunt vnũ
hoc aliquid. Qd vo hʒ ptes 3ᵒᵒ est multa que nõ sunt plu
ra hec aliq̃: sed vnũ: q̃uis non per nãm. Qd vo hʒ partes
pmo. vel 2ᵒᵒ est multa que sunt tñ vnuʒ h aliquid p nãʒ
8. meta. ꝛ per ꝯñs nullũ talium est vnuʒ simplr. ¶ Cũ g̊ phs dic:
T.c.16. q hõ ꝛ q̃lʒ res cᵒ ẽ diffinitio vna: est vnuʒ: ꝛ nõ multa: nõ
intelligit: q sit vnuʒ similr: sed q est vnũ hoc aliqd p se.
ꝛ nõ p artificiuʒ: ꝛ nõ est multa quoꝝ qdlʒ sit hoc aliqd
fm se sicut aceruus: aut oia sint vᵐ hoc aliqd p ligamen-
tuʒ soliusᵒ vel artificium. Et q̃uis simplr ꝓferat q est

vnuʒ: nõ tñ ẽ simplr dcm illud intelligenduʒ. sic ẽt. 5ᵒ me T.cõ.8.
ta. iter ea q̃ sunt vnuʒ p se ponit ea q̃ sunt ꝯtiua p ligamẽ
tum. ꝛ simplr enunciat illa eẽ vnuʒ: cuʒ tñ ꝯstet ea eẽ ve
multa. Hac ẽt rõne ꝯcediẽ a recte intelligentibᵒ: q q̃libʒ
singularis hõ ꝛ qlʒ ignis ẽ ens ꝛ vnũ ens ꝛ vna res. Jõ vi
delʒ qꝛ ẽ vnũ h aliqd: vt dictũ est. qd nõ ꝯcediẽ de ꝓplo
vel aceruo. qꝛ neutrũ est vnuʒ hoc aliqd. qꝛ tñ illa pdica
ta ens res: ꝛ vna res cuʒ pdicanẽ de hꝰ subiectis: ve sup-
ponũt ꝓ pluribus entitatibus: sic ꝛ ea de quibus pdican
tur. ideo simplr ꝛ magis ꝓprie de quolʒ illoꝝ diciẽ q ẽ
entitates ꝛ entia. sic ẽt q̃uis simplr ꝯcedaẽ q vna domᵒ
ẽ vna res: verius tñ dẽ simplr loquẽdo q ẽ ẽtitates plres:
ꝛ res plures. ꝛ iõ cũ illa simplr ꝓferũẽ: ñ sñt simplr: sʒ cuʒ
adiuncto intelligenda. ¶ Quantum ad aliud qd sequiẽ
dõm: q phs ꝛ Cõmen. ptes 4ᵒᵒ dictas. ꝛ aliqñ 3ᵒᵒ vocãt
ptes in actu ꝛ exñtes in actu ꝛ distinctas actu. ꝛ congre-
gata ex eis dicit non esse vnũ in actu. aut nõ nisi per liga
mentũ. ꝛ hoc iõ: qꝛ nõ sunt vnũ hoc aliqd fm se per nãʒ.
¶ Partes vo pmoᵒ dictas que dicun ptes eẽntiales. s.
mã ꝛ forma: ꝛ 2ᵒᵒ que vocanẽ ptes q̃titatiue vocant ipsi
ptes in poᵒ ꝛ que existũt in poᵒ ꝛ distinctas in poᵒ: nõ q-
deʒ qꝛ hꝰ ptes nõ accidentalr actualitate psentie sint: sʒ
soluʒ possint esse i reruʒ nã. hoc. n. penitus falsum est: sic
pʒ ad sẽsuʒ. ẽt nec ꝯgregata ex eis eẽnt actualr: nec ẽt qꝛ
vna ñ sit actualr diuersa ꝛ distincta ab alia. Nã absurdũ
eẽt dicere q palmᵒ corpis celi exñs i oriẽte ñ sit distictᵒ
ꝛ diuersus a palmo celi in occidente: ꝛ q aia non sit disti
cta a corpe loquẽdo de diuisiõe ꝛ distinctione fm modũ
supra dictũ. hec eni actualr va est. palmᵒ orientalis non ẽ
palmᵒ occidentalis: ꝛ simplr hec est actualr vera. aia nõ
est corpus. Sed iõ sic vocant eas: qꝛ nulla fm se est vnũ
h aliqd pcisum ꝛ distinctũ ab alia. vt ptes de q̃bus est di
ctum: sed oẽ silr sunt vnũ hoc aliqd: ꝛ ꝓpter hoc addũt q
ꝯgregatũ ex talibus nõ e plura in actu: sed vnũ. Qr autẽ
iste sit intellectᵒ coꝝ pʒ. Primo quidẽ d ptibus essentia
libus. 3ᵒ ce. p Cõmen. vbi loquẽs de mã dicit. Hoc enim Cõ.29.
subiectũ positũ nõ est i potẽtia nisi inq̃ʒtũ nõ est in actu.
inq̃ʒtum ẽ nõ in actu ẽ pars alicᵒ qd est in actu. Et infra
subdit: si ergo inueniẽ per se ꝛ singulariter nõ fm q est
pars alicᵒ nõ est ens in poᵒ: sed in actu: ens eni in poᵒ non
īueniẽ nisi in ente in actu. ꝛ si separeẽ eẽt ens supple actu
¶ Ex his pʒ: q iõ dicit mãʒ esse ens in poᵒ. qꝛ ẽ ps eiᵒ qd
ẽ in actu. i. alicᵒ qd ẽ vnũ hoc aliqd fʒ se. vñ vt ait si sepa-
reẽ: ꝛ esset per se singulariter eẽt ens actu. qꝛ scʒ esset fm
se vnũ hoc aliqd pcisuʒ ꝛ distictũ: nõ ꝯstituens cũ aliquo
alio vnũ h aliqd. Et se sic intelligere vbiq declarat per
illud qd subdit dicens. Et hoc intendimᵒ cũ dicimᵒ in h Cõ.29.
loco de pma mã q ẽ nõ ens in actu: ꝛ ẽ ens in ente i actu
nõ distinctũ ab eo. ꝛ hec ẽ itentio mei sermonis: q ẽ i co
in poᵒ. De ptibᵒ vo q̃titatiuis in ꝯtinuo q eũdem hẽant
intellectũ: pʒ per eũdẽ 2ᵒ de generatione sup illo caᵒ. De T.c.46
elemẽtis aũt: ex quibᵒ corpa ꝯstituta sũt. vbi ait q ptes Cõ.48.
in ꝯtinuo sunt in poᵒ ptes quousq diuidanẽ ꝛ fiant ptes
in actu. Cõstat aũt: q per solã diõneʒ nulla entitas fit: q̃
pus non esset: sed tantũᵒ q nõ erat fm se vnũ hoc aliqd
fit vnũ hoc aliqd. ꝛ illa q̃ erant vnũ hoc aliqd fiunt plu-
ra hec aliq̃. Et iõ cũ dẽ: q ꝯtinuũ est multa in poᵒ tñ ꝛ ñ
in actu. duplex sensus pt hic distingui. Unᵒ fʒ q ly i poᵒ.
ꝛ in actu. pñt determiare ꝯpõnẽ seu vbũ: ꝛ tũc equiualet
dictũ illud huic. ꝯtinuũ põt esse multa: ꝛ nõ ẽ multa: ꝛ sic
est falsuʒ. Alius sensus põt esse fm q ly in poᵒ. ꝛ in actu.
pñt determiare pdicatum fm se: ꝛ tunc equalet huic: cõ
tinuum est multa possibilia. ꝛ nõ multa accñtalia siue ac
tu existẽtia. ꝛ hoc est veꝝ accipiendo eẽ potentiale ꝛ actua
le siue eas actu fm itellectũ datũ supra imediate. ¶ Et

eodē° dicendu3: ꝙ ptes ꝯtinui sunt distincte in po° ꝛ nō in actu.i.sunt distincte ptes potentiales ꝛ non actuales. Cū vo vltimo additur ꝙ hō nō verius diceret̃ vnus ꝙ̃ aceruus.p3 esse falsum. Nam aceruus nō ē vnū hoc aliquid sicut hō vt dictū est. ¶ Ad aliud dico: ꝙ aliqd esse vnu3 nuō pōt intelligi dupl'r. Uno°: ꝙ sit vnū ꝛ nō plura. Alio° ꝙ sit fm se vnū h aliqd. ꝛ hec multū dr̄nt. Nā pmo° aīa intellectiua ꝯiuncta corpi vt forma est vna entitas nuō: non aūt z°°. Hō vo ē vna entitas z°° ꝛ nō p°. ¶ Tūc ad argumentū dico: ꝙ p° nullū lignū est vnū lignum nuō: s3 qōlibet ē plura ligna. Et pma pbatio q̄ adducit̃ ꝯ̃ nō pcedit accipiendo vnū nuō p°: sed z°°. ¶ Ad aliā pbatione3 q̄ iducit̃: ꝯcedo ꝯn̄s. Et vlterius dico: ꝙ nō est ipoſe: esse aliquā multitudinē que nec sit vnitas: nec cōstituta ex vnitatib° simpl'r: sic de vnitate ꝛ de vno simpl'r supra loquutus sum: ġnymo oīs multitudo partiū ꝯtinui ē h3. Si vo accipiat̃ vnū nūero z°°. Tūc dico: ꝙ aliqō lignū ē vnū nūero: s3 cū hoc stat ꝙ sit etiam multa ligna. l3 non multa quoꝝ qōlib3 sit vnū nūero isto z°°. sicut hō ē vnu3 nūero z°°. ꝛ nō pmo°: cū sint plures entitates. Est tñ drīa q2 aliqd coꝝ q ē hō ē vnū nūero prio°: sc3 aīa itellectiua:
3° ꝯ s3 nullū coꝝ q̄ est lignū est vnū nūero pmo°. ¶ 3° ꝯ duas ptes h3. vna est ꝙ vnū nō sigñat aliquā entitatē supadditam entitati q̄ est vna simpl'r: seu p qua supponit illud de quo ipsum simpl'r pdicat̃. Hoc aūt pbo pmo sic: sumo aliq̄3 entitate3 simpl'r vnam. vbi gr̄a. subam angeli Michaelis. ꝛ arguo sic. Si hec suba eēt sine aliq̄ entitate superaddita sibi ipsa esset vna. ġ ipsa nō est vna per aliquā entitatem sibi supadditā. Cōsequētia est euidens. Quia enim suba niuis est alba per entitatē sibi supaddita3. iō si ipsa esset sine aliq̄ entitate sibi supaddita ipsa nō esset alba. ¶ Patet ēt rōne: q2 per nullā rem aliqd est tale: q̄ remota ꝛ nullo alio ipsius vice posito ipsum nihilominꝰ est tale. Añs pbatur. qm̄ si hec suba esset illo casu posito: ipsa tunc esset hec suba: que ipsa nūc est. ergo tūc non haberet aliquā entitatē intrinsecā: quā nūc nō h3. Nā sicut nulla suba includēs aliq̄3 entitatē quā hec nō icludit: est hec suba. ita si esset aliq̄ q̄ icluderet aliq̄3 quā hec nō icludit: nō esset hec. q̄uis posset hanc includere vt eius pte3. Patet ēt hec ꝯn̄a ex alio. q2 pꝑter nullā entitatē sibi superadditam aliq̄ suba vel entitas caret aliq̄ entitate intrinseca: quam includeret si ipsa esset sine aliqua entitate superaddita sibi. ꝛ per ꝯn̄s non includeret aliquā h3 entitatē per pcisam remotionē oīs entitatis sibi supaddite. Si aūt nō includeret tunc aliquā entitatē quā nūc nō includit. ġ ipsa tunc non esset aliqua entitas: quarum vna nō esset alia: ꝛ aliq̄ nō esset ipsa: ac per h ipsa esset in se indiuisa ꝛ vna. Assumptū pbat̃. q2 si ipsa tūc esset aliq̄ tales entitates: sint ille entitates b.c. ꝛ ipsa sit a. cū ergo positum sit ꝙ tunc a. non haberet aliquā intrinsecā entitatem: quā modo nō h3: ergo nūc nō h3 b. ꝛ c. Aut ġ nunc entitas que est b. est entitas que est c. Et simil'r ē entitas que ē a. aut nō. sit nō: ġ a. nūc nō est vnū simpl'r vt supponitur. Si sic: ġ ꝛ tunc entitas que est b. esset tūc entitas q̄ est c. ꝛ esset ēt entitas que est a. sicut entitas que est b. eēt tūc entitas que est b. Et si entitas que ē c. esset tunc entitas que ē c. et entitas que est b. esset tunc entitas que est c. ꝛ per consequens a. non esset aliq̄ entitates quaꝝ vna nō esset alia ꝛc. ¶ Nec obstat si dicat̃ ꝙ impoſe est h3 subam esse sine aliq̄ entitate supaddita. Primo quidem q2 esto ꝙ illud esset impoſe: nihilominꝰ seq̄t̃ ꝓpositū. q2 si ista suba esset vna nō seipsa: sed per aliquā entitatē superadditā. Si ēt p ipoſe poneret̃ ipsam esse sine entitate superaddita. ipsa tūc nō esset vna. sicut q2 ignis est calidus caliditate sibi supaddita: si poneret̃ ꝙ ignis eēt sine caliditate: ipse nō eēt calidus: esto ꝙ ipoſe esset ipsu3 sic poni: sicut dicerent phi. ġ per oppositu3: si posito illo ipossibili adhuc suba esset vna: sequit̃ necessario ꝙ ipsa nō est vna per aliquā entitatē supadditā. Simili modo cap.6.
pbat Aug. 5. de tri. ꝙ pr̄ nō iō est igenitꝰ: q2 filiū genuit. q2 si filiū nō genuisset nihil pꝓhiberet eū dici ingenitu3: ꝛ tñ suppositio est penitꝰ impossibilis. ¶ z°: q2 falsum est illud esse ipoſe: non. n. aliq̄ ꝯdictio implicat̃: si ponat̃ illa suba esse ꝛ nulla entitas sibi supaddita esse. ¶ P. nō minus possibile est esse subam sine aliqua entitate supaddita ꝙ̃ esse accidēs aliqō sine subiecto: qō tñ ꝯstat per fidē esse possibile. ¶ Posset aūt virtus pmisse rōnis euidentius deduci. ponendo. s. ꝙ deus causaret aliq̄3 subam angelicam sine entitate supaddita: ꝛ post lapsum tpis causaret in ipsa alias entitates q̄les sunt in alijs substātijs angelicis. quo facto stat ꝙ ista suba ita esset vna sic suba alterius angeli. Tūc arguit̃ sic demōstrā° ipsam: hec substantia est vna ꝛ fuit vna dum fuit sine superaddita entitate. ġ hec suba non est vna per entitatem supadditam. ꝯsequentia p3 ex dictis ꝛ prima pars añtis. z° vo pbat̃. quia dum illa fuit sine superaddita entitate si non fuit vna. ergo fuit alique entitates in se diuise. i. quaru3 vna non erat alia. ꝛ si sic: ergo ꝛ nūc ipsa est alique entitates fuicē diuise: ꝛ per ꝯn̄s illa nō est vna. ꝯn̄a p3: q2 cōstat h3 casum ꝙ ille entitates que ipsa fuit. vbi gr̄a b. c. eedē ipe sunt nūc: ita ꝙ illa eadē entitas b. que tūc fuit est nūc. et ipsa eadē entitas c. que tūc fuit: ēt est nūc: ꝛ per ꝯn̄s neutra est in alterā vel aliā aliquam ꝯuersa vel transmutata. ergo ꝛ nūc vna nō est alia: ꝛ cū vtraq3 sit: sequit̃ ꝙ vna a reliqua sit diuisa. ¶ Cōfirmat̃. q2 iō pcise tunc hec entitas b. nō erat illa entitas c. q2 hec erat hec. ꝛ illa erat illa. Unī sicut oīs entitas seipsa formal'r est ipsa: sic seipsa est diuisa a non ipsa: seu nō est alia: ꝛ per ꝯn̄s q̄diu ipsa ē ipsa: ipsa est diuisa ab alia: sed cōstat ꝙ q̄diu ipsa est: ipa est ipsa. Non eni est putandū: ꝙ sicut possibile ē aliq̄3 eādem rem pꝰs fuisse nō tātā vel talē: ꝛ postea esse tātam ꝛ talē. sic sit poſe eādē entitatē pꝰs fuisse nō hanc vel illam entitatē: ꝛ postea esse illam. Hoc. n. posito illa nō eēt eadem entitas s3 alia: sed nūc ē entitas b. que fuit. ġ nūc ipsa nō est entitas c. s3 ab illa diuisa. ex quo vlteriꝰ seq̄t̃: z°
ꝙ hec suba angeli nūc ē vna. ¶ z° ad ꝯ̄nē sic: nulla entitas simplex est simplex p aliq̄3 entitatē supadditā sibi. ġ nulla entitas simplex ē simpl'r vna p aliq̄3 entitatē. Añs est notū: q2 nō ē intelligibile ꝙ aliqd sit simplex. q2 i ipō est aliqd qō nō est ipsum: sed potius q2 nihil est in ipō qō nō sit ipm̄. ꝛ q̄de si nihil sit in ipso itrinsece qō nō sit ip3: sit aūt in ipso extrīsece. i. nō tāq3 intrinseca ps eius aliqd qō nō sit ip3: tūc illud est simplex itrinsece sue simplicitate opposita ꝯpōni ex his: s3 nō simpx simplicitate opposita ꝯpōni huic h3 cōe3 modū loquēdi. Si vo neutro mō aliqd sit i ipō qō nō sit ip3. illud ē vtroq3 mō simx ꝛ magl simplex ꝙ̃ illud qō pmo° tm̄ est simplex. Unī ex hoc con c.6.ꝛ.7.
cludit Aug. 6. de tri. ꝙ solus deus est simpl'r simplex. oīs aūt creatura ē multiplex. ¶ Et ex hoc apparet manifeste: ꝙ nulla res simplex ē simplex intrinsece. de qua simplicitate sum sp supra loquutus in hac q̄one: per aliqua3 entitatē sibi supadditam. Cōsequētia p3: qm̄ oīs entitas simplex itrinsece: iō est sic simplex: q2 est simpl'r vna ꝛ in seipsa iduisa. Unī si ipsa eēt in se simpl'r vna p aliq̄3 entitatē supadditā: seq̄t̃ ꝙ illa p illā supadditā entitatē eēt 3°
simplex. ¶ 3° adhuc posset argui p rōne Cōmen. ꝯ Auic. Com̄. 3.
4°. ꝛ. 10. meta. vide eam. ¶ z° ps ꝯn̄is illius est ꝙ vnū Com̄. 8.
pdicatū cū adiūcto expresso vel subintellecto nō sigñat 9.ꝛ.10.
aliquā entitatē h3 se distinctā ab ea quā sigñat terminꝰ cui adiūgit̃ supadditam entitati. pro qua supponit id de

quo ꝑdicatur. vbi gr̃a. cũ dr̃. sor. est vnus hõ: ly vnus. nõ
significat aliquã entitatẽ ſm se distinctam ab ea quã significat
homo: ⁊ supadditã entitati ꝓ qua supponit sor. sic ꝙ sor.
per aliã entitatẽ sit hõ ⁊ per aliã sit vnus hõ. ¶ Pbat̃ ãt
pm hoc. Primo: qꝛ si sor. esset sine omni entitate extrinseca
sibi supaddita: sor. esset vnus hõ. g̃ sor. nõ est vnꝰ hõ p en-
titatem aliq̃ extrinsecã sibi additã: ꝯñа pꝫ vt ꝯña pme
rõnis ꝓ pma parte hꝰ ꝯnis. ⁊ añs ẽt simili mõ ꝓbat̃ vt
illud. Naꝫ si sor. esset sor. eẽt sor. ⁊ per ꝯñs eẽt hõ: ⁊ nõ eẽt
2m plures homines. g̃ esset vnus hõ. ¶ 2° sumat̃ aliqs vnꝰ
asinus singularis. si iste est vnus asinus per aliq̃ entita-
tem talẽ supadditã. vel illa est q̃ta dimẽsiue vel nõ. Si
nõ. aut ipsa est substãtia: aut accidẽs. nõ suba: qꝛ nõ suba
imaterialis. cũ nulla talis sit in asino. nec materialis: qꝛ
oĩs talis siue sit mã siue forma seu compositũ est quãta.
Nec accidens. tum qꝛ nõ esset signare in asino aliquam
determinatã ptem in qua illud accñs esset. nõ eniꝫ appa
ret cur potius sit in capite q̃ in cauda. tũ qꝛ esto ꝙ ipsuꝫ
esset in aliqua pte. verbi gr̃a. in capite nõ ꝓpter illud ps
mãe exñtis in cauda esset vnũ cuꝫ alia ꝓxima pte mãe:
nec cũ pte forme qua informat̃. nec etiã pars forme cau
de cum alia pte sibi ꝓxima. Si võ hꝫ entitas sit quãta
dimensiue. ergo est multa. ⁊ tunc querat̃ per qd illa mul
ta sunt vnũ: qꝛ vel seipsis. ⁊ tũc eadem rõne vna pars for
me asini cũ alia simili. ⁊ silr̃ cũ mã seipsis possũt eẽ vnũ:
cũ non minus iste ptes sint ex se nate facere vnum inter
se: ⁊ similr̃ partes mãe illius entitatis addite inter se. et
similr̃ partes mãe cũ partibꝰ forme q̃ ptes illius entita-
tis addite inter se. vel illa multa sunt vnũ p aliquã aliaꝫ
entitatẽ. ⁊ tũc de illa querat̃: ⁊ sic in infim. Similr̃ hec rõ
⁊ forsitan euidentius quo ad aliqd posset formari de ali-
3m qua aqua vna ⁊ aliis corpibus hõgeneis. ¶ 3°. si alicui
aque iungantur ex diuersis partibus due alie aque. ⁊ ex
eis fiat vna aqua totalis que sit a. aut a. est vna aqua per
vnam aliquã entitatẽ supadditam: aut nõ. Si nõ habet̃
ꝓpositũ. si sic: vel illa esset aliq̃ entitas extñs in tota aq̃
vt aliq̃ extñs tantũ in cõiunctione illaꝝ aq̃ꝝ ptialiũ. nõ
põt dici pm. qꝛ vel esset entitas absoluta ⁊ hoc nõ. tum qꝛ
ex tali ꝯiũctione ꝑcise nõ appet ꝙ possit aliq̃ entitas ab-
soluta generari per totũ. Absurdũ eni est dicere ꝙ si sci-
phus aq̃ addat̃ mari ex vna pte: ꝙ ex hoc per totũ mare
generet̃ aliq̃ entitas absoluta. Et iteꝝ: qꝛ si alius sciphus
scdo adderet̃: iteꝝ causaret̃ p totũ mare silr̃ entitas: ⁊ sic
quotcũq; sciphi adderent̃. Et tũc eẽt qõ per quã illaꝝ to
tũ esset vna aqua: nec posset dari aliq̃. Tũ qꝛ de partibus
illius entitatis esset querẽdũ: vtrũ seipsis vel per additũ
essent vnũ vt supra. vel illa entitas esset respectus ille. ⁊
istud ẽt nõ põt dici: qꝛ nõ apparet ad quẽ terminũ esset re
spectus ille. Tum qꝛ tot causarent̃ respectꝰ p totã aquã
quot sciphi successiue adderent̃: ⁊ non posset dici p quid
esset tota aq̃ vna aqua. Tũ qꝛ esto: ꝙ talr̃ respectus causa-
ret̃ nihil ad ꝓpositũ: qꝛ nullus respectus ẽ entitas ſm se
disticta ab absolutis: vt ifra ꝓbabit̃. Nec põt dici: ꝙ illa
entitas sit cãta in ꝯiunctione tñ: vt aliqui forte dicerẽt:
qꝛ aliq̃ supficies esset nouiter cãta ꝯtinuans illas aq̃s: vl'
aliqui respectus vnionis siue qõ est vnio illarum adin-
uicem. ⁊ per talẽ supficiẽ vel respectum aque ille tũc esset
vna aq̃. Hoc inq̃ eẽ nõ potest. Tũ qꝛ neutra hꝫ entitas
noua cãt̃: cũ nec respectꝰ sit entitas ſm se ab illis distin-
cta: nec etiaꝫ ipsa supficies vt alias ꝓbabit̃. Tum qꝛ opꝫ
eadẽ rõne dr̃e p qd ptes supficiei talis (si poneret̃) sũt
vnũ: ⁊ sic vel tãdẽ deueniret̃ ad pũctũ: ⁊ nõ esset dare ꝙ
pũctũ esset illud p qõ supficies illa esset vna: vel oporte-
ret dicere ꝙ seipsis: ⁊ eadẽ rõne ptes aq̃ seipsis sũt vnũ.
¶ Eodẽ mõ pt argui de respectu vniõis: esto ꝙ poneret̃
res distincta. Nã vel esset extensus: ⁊ tũc querendũ esset
per qd eius ptes sunt vnũ. vel esset indiuisibilis. ⁊ tunc
nõ posset dari in q̃ pte aq̃ esset subiectiue: imo ẽt nec in q̃
illaꝝ aquaꝝ: cum non sit maior rõ de vna q̃ de alia: tum
qꝛ siue ponat̃ talis superficies siue respectus. diuisio est
maior rõ ꝙ respectus vel supficies cãta in cõiunctione
aq̃ cõiuncte ꝑori aq̃ ex vna pte: sit illud per qõ tota aq̃ sit
vna: q̃ superficies vel respectus cãtus in cõiunctiõe al-
terius aq̃ ex alia pte ꝯiuncte: imo nec q̃ alie superficies
ꝯtinuãtes alias ptes illaꝝ aquaꝝ vel respectus vnionũ
illaꝝ adinuicem. ¶ 4°. sicut aliqui arguunt: qñ vnũ cor- 4m
pus ꝯtinuũ diuidit̃ p segregationẽ ptiũ adinuicẽ. quelꝫ
ptiũ discretarũ est vna nuõ hoc aliquid ſm se: igit̃ prius
erat corpꝰ totale nõ diuisuꝫ: ⁊ tñ nulla entitas ẽ de nouo
gñãta in aliq̃ ptiũ per ꝑcisam segregationẽ eaꝝ. ¶ Pro T.2.c.3.
hac ꝯne sunt expresse phs ⁊ Cõmen. 4. ⁊. io. meta. ¶ Sꝫ t.2.c.8.9
ꝯtra eã põt argui. Nã sepatis abinuicẽ ptibꝰ alicuius to ⁊.io.
tius qõ est per se vnũ hoc aliquid: ⁊ remanentibus illis 3 ꝯnẽ aꝝ
oibus in esse. ille ptes nõ sunt vnũ vt ꝑus: g̃ qñ sunt vnuꝫ
scilꝫ ante sepationẽ eaꝝ nõ sũt seipsis vnũ: sed p aliquid
additũ eis. Ex quo vlterius sequit̃: ꝙ hõ p entitatẽ sibi
additã sit vnus hõ: ⁊ vnũ lignũ nuõ per entitatẽ supaddi
tam sit vnũ lignũ nuõ: ⁊ sic de aliis. cꝰ oppom dcm ẽ. Añs
pꝫ i toto eẽntiali. Nã sepata aĩa hoĩs a corpe: ⁊ vtroq; re-
manẽte: illa aĩa ⁊ corpus nõ sunt vnus hõ. Similr̃ secto
vno ligno in ptibus remanẽtibꝰ: ille nõ sunt vnũ ligнuꝫ.
¶ Rñꝰ dr̃ vnoꝰ. ꝙ ꝯcesso ꝙ partes hoĩs nõ sint seipsis: Rño
sꝫ per entitatẽ additam vnus hõ. Adhuc nõ sequit̃: ꝙ p
aliam entitatẽ homo sit vnus ab his qbꝰ est hõ: nec vnũ
sic ꝑdicatũ de ipso significat aliquã entitatẽ distinctã ab ea
vel eis quã vel quas significat hõ supadditã ei: pro quo sup
ponit illud de quo ꝑdicat̃. Nã sic ptes hoĩs separate nõ
sũt vnꝰ hõ: sic ẽt ñ sũt hõ. Si ãt eẽnt hõ: ⁊ nõ vnꝰ hõ: argm
ꝓcederet eodẽ mõ. ptes ligni secte sic nõ st̃ vnũ lignũ sic
ñ sũt lignũ: sꝫ ligna. ¶ 2°. rñꝰ negãdo ꝯñaꝫ pm. Nã q̃uis
sole entitates ptiũ sint totũ vt ptes hoĩs hõ: nõ tñ q̃liter-
cũq; se hñtes ille entitates sunt hõ: sed ꝯiũcte ⁊ seinuicẽ
ꝑficiẽtes: lꝫ aũt nõ sp sic sint ꝯiuncte: qñ tñ sunt: nõ sunt
p aliquã aliã entitatẽ: sꝫ seipsis ꝯiuncte. nõ. n. vnio eaꝝ
est aliqua entitas superaddita illis. Similr̃ de partibus
quantitatiuis dico: ꝙ seipsis sunt vnum hoc aliquid: ⁊
non per aliquam entitateꝫ. ⁊ quando sic sunt: sunt vnuꝫ
lignum vel vnum aliquid aliud: quando vero non sunt
vnum hoc aliquid sed multa hec aliqua. sicut quando
sunt discontinua ⁊ discreta: tunc non sunt vnuꝫ lignum
vt prius erant. ¶ Quarta conclusio: scilicet ꝙ vnum ve 4ª ꝯ
re ⁊ simpliciter predicatur de deo: ⁊ ꝙ deus est vere vnꝰ.
probatur. quia omnis res simplex est vere ⁊ simpliciter
vna: vt dicit prima conclusio: sed deus est simplex: imo
maxime inter oĩa. g̃ ⁊c̃. ¶ Cõtra. deus est aliq̃ plura: q̃ꝝ 3 ꝯnẽ aꝝ
vnum non est aliud: g̃ ẽ in se diuisus: ⁊ p ꝯñs nõ ẽ simplr̃
vnus. ꝯña pꝫ ex dictis: vt vr̃. ⁊ añs est certũ per fidẽ. nã ẽ
tres ꝑsone quaꝝ vna nõ ẽ alia. ¶ Rñdeo negãdo ꝯñaꝫ.
Nã ad hoc ꝙ aliqd sit in se diuisũ nõ sufficit ꝙ sit plura
quoꝝ vnũ non sit aliud. sed vltra hoc vt supra tactuꝫ est
requirit̃ ꝙ aliqd illoꝝ pluriũ nõ sit ipsum. Tunc enim
aliquid ita est ipsius ꝙ nõ est ipsum ⁊ ipsum. ⁊ tunc vere
est in se diuisuꝫ. Nunc aũt q̃uis vna persona nõ sit alia:
quelibet tñ est deus: nec alius deus est vna q̃ alia. ⁊ per
ꝯñs ille non est in se diuisus.

Quantuꝫ ad secũdũ articulũ: videlꝫ. Utrꝝ vnũ qõ 2ª arti.
ẽ pnm nũeri dicat̃ vere de deo? Dicit̃ a
multis ꝙ non: eo ꝙ tale vnũ nõ dicitur ſm ipsos nisi de henricꝰ
rebus quãtis ⁊ continuis: mihi autem videtur hoꝝum thomas
fundamẽtũ falsuꝫ eẽ. ⁊ iõ ꝓ isto artic. pono q̃tuor ꝯnes. Egidiꝰ.

pª ꝯ. ꝙ vnū pn^m nuī nō dr̄ simplr̄:nisi de reb^9 simplicib^9 siue ꝺ terminis ꝓ reb^9 simplicib^9 supponētibus. 2ª. ꝙ cū adiūcto dr̄:vl' pt dici de bis terminis q̄ supponūt pro būtib^9 ptē ⁊ ptē. 3ª ꝯ ē.ꝙ vnū pn^m nuī nō signat aliq̄ entitatē supadditā ei ꝓ q̄ supponit illō de q̄ pdicat̄. 4ª
pª ꝯ ꝯ.ꝙ vnū tale dr̄ vere de deo.¶ Prima ꝯ.bz duas ptes: quaꝝ vna ē ꝙ ꝺ nulla re nō simplici dr̄ simplr̄ vnū qꝺ ē pn^m nūeri.Scda vero ē ꝙ de re simplici simplr̄ dr̄:⁊ loquor ꝺ simplici simplicitate opposita ꝯpōni ex bis sicut
ca.15. supra.¶ Primā ptē ꝓbo p̄ ex itētiōe bti Aug. z°. ꝺ li.ar. vbi volēs ꝓbare nuōs nō cē nobis per sensus corpis notos assumit ꝓ fundamēto ꝙ q̄lib3 nūer^9 tot vocat̄: quotiēs h3 vnū.v.g̃ra.si bis babuerit vnū vocat̄ duo:si ter, tria:si decies decē:⁊ q̄lib3 oīno nūer^9 vt ait q̄tiēs h3 vnū hinc illi nomē ē:⁊ tot appellat̄:vnū vero q̄sq3 verissime cogitat ꝑfecto iuenit corpis sensib^9:nō ēt posse sentiri. Quicq̄d.n.sensu attigit:iā nō vnū s3 mlta cē ꝯuincit̄ ⁊c. vt supra i scda ꝯne pmi arti.ē allegatū.¶ Ex istis p3.ꝙ Aug loq̄tur ꝺ vno qꝺ ē pn^m nūeri:ēt qꝺ tale vnum nō dr̄ simplr̄ ꝺ aliq̄ corpe vel būte ptes:ac ꝑ h̄ nec ꝺ aliquo nō
2^m simplici.¶ Z°.idē ꝓbo ex itētōe phi.10.meta.vbi loq̄ns
T.c.4. de vno qꝺ ē metrū ⁊ pn^m nūeri qꝺ in nūeris ē metrū certissimū:vnitatē.n.ponūt oīo idiuisibilē:⁊ satis cito post dicit:ꝙ q̄uis metꝝ sp̄ sit idiuisibile:nō simplr̄ tn̄ oē metrū ē idiuisibile:vt pes ⁊ vnitas:s3 h̄ q̄dē oīno illō vō idiuisibile ad sensū3 voluit sicut dcm̄ ē iā. Nā forsan oē cōtinuū ē diuisibile:vbi Cōmē.exponēs ait:⁊ nō oēs vnita
Cō.4. tes que accipiuntur ad mensurandum sunt idiuisibiles eodem modo:sed quedam sunt indiuisibiles simplr̄: vt vnū i nuōꝝ:q̄dā ꝑ istitutionē vt pes ⁊ palmus.¶ Ex bis p3.ꝙ s3 itētionē phi vnū qꝺ ē pn^m nūeri ē oīo idiuisibile:⁊ ꝑ ꝯñs ꝺ nullo nō simplici h̄ʒ vnū simplr̄ verificat̄.
3^m ¶ 3°.idē ꝓbat̄ rōne. Nā q̄dl3 eoꝝ q̄ numeram^9 dicēdo: vnū duo tria ⁊c. s3 h̄ ꝑcise nūerat̄ s3 qꝺ ē i se idiuisum ⁊ nō mlta:⁊ ꝑ ꝯñs q̄dl3 qꝺ ē vnū pn^m vel integrās cum alijs nūeꝝ:iō ꝑcise ē sic vnū:q2 ē i se idiuisū3:ex q̄ vltra seq̄t. ꝙ si ē vnū simplr̄:ē i se idiuisū3 simplr̄:⁊ si ē vnū s̄m q̄d: est idiuisū3 s3 q̄d:cū ḡ nullū būs ptes sic sit simplr̄ idiuisū:ḡn imo q̄dl3 sic diuisū3 ē mlta:vt p3 ex ꝑcedēti arti. seq̄t ꝙ nullū tale sit simplr̄ vnū:⁊ ꝙ ꝺ nullo supponente ꝓ aliq̄ taliū possi3 simplr̄ vere dici vnū nūerale ꝺ q̄ agit̄. Assumptū ꝺclarat̄ ꝺducēdo i singulis. Si.n.nūerentur exercit^9 vl' ppli ⁊ dicat̄.v.g.duo vel tria.q̄l3 sic ideo ꝑcise dr̄ vn^9:q2 ē i se i pl'es exercit^9 idiuisus. Nā si cēt plures exercit^9:sic ē pl'es boīes:sic illi nō dn̄r nec sūt duo boīes: sic ēt nō cēnt duo exercit^9. Et sic neutri exercit^9 ē vn^9 bō: sic neutri cēt vn^9 exercit^9. Silr̄ si sint due dom^9 q̄lib3 iō ꝑcise ē vna:⁊ sic ꝯnumerat̄ alteri:q2 ē idiuisa in pl'es domos q̄uis sit diuisa i pl'es parietes ⁊ lapides ⁊ ligna:codē mō duo boīes dicunt̄ duo s3 ꝙ vterq3 s3 se est idiuisus in mltos boīes q̄uis sit diuisus in pl'es ptes eēntia
T.c.68. les ⁊ integrales:⁊ ita ḡnaliter reperit̄ i oib^9.¶ Huic concordat dcm̄ phi.3.phycoꝝ.q̄ ꝓbās ꝙ i nūeris ē ꝺuenire ad minimū.dic̄ ꝙ cā ē:q2 vnū ē idiuisibile qꝺcūq3 vnu3 sit: vt bō vn^9 bō ⁊ nō ifiniti. Nūer^9 āt ē vno plura ⁊ q̄lib3 q̄dā:q̄re necesse ē stare ad idiuisibile:⁊ ꝯstat ꝙ ipse loq̄
Cō.68. tur de vno qꝺ ē pn^m nūeri.et Cōmētā.exponēs. Ait oīe vnū ē idiuisibile:vt vn^9 bō.vn^9 equus.ē.n.idiuisibilis i illa spē:iō vnū simplex.s.nūerale ē idiuisibile:⁊ q2 nūer^9 est coacerũus vnitatū nūer^9 erit ꝯpositus ex idiuisibilibus ⁊c.¶ P.si vnū pn^m nūeri dice ret̄ simplr̄ ꝺ aliq̄ non simplici:seq̄tur ꝙ aliq̄s nūer^9 simplr̄ sūptus cēt plura q̄ quotiēs ꝯtinet vnū:⁊ nō ꝑcise tot:ꝯñs ē falsum:vt supra p3 ꝑ Aug.ꝯñā p3:q2 vnū qꝺ ille nūerus ꝯtineret cēt pla: ⁊ nō vnū tm̄:⁊ sic nūerus ꝯtinēs tale vnū decies ꝑcise vl' tali vna decē cēt pla q̄ decē.¶ Z^9 ps ꝯnis ꝓbat̄ sic.aliq̄ res simplex ē simplr̄ vna ⁊ alteri ꝯnūerabilis.ḡ vnū qꝺ est pn^m nūeri simplr̄ dr̄ ꝺ aliq̄ re simplici.añs ē notū. Nā aīa vna itellectiua ē simplr̄ vna:⁊ ē ꝯnumerabilis alteri aīe itellectiue.dicēdo vna due:⁊ vnu3 ⁊ duo neutralr̄:sic .n.vere aīa soꝛ.⁊ aīa pla.sūt due aīe:sic soꝛ.⁊ plato sūt duo
2ª ꝯ boīes.ꝯñā vō p3.¶ Zª ꝯ.ꝓbat̄:q2 de termis supponētibus ꝓ būtib^9 ptē ⁊ ptē vere pdicat̄ vnū cū certo adiūncto:vt p3 ex ꝑcedēti arti.⁊ bō talia sūt inicē cū codē adiūcto ꝯnūerabilia.v.g.vnus bō duo boīes.⁊ vltra:q̄ ꝺ talib^9 seu supponētib^9 ꝑ eis vere dr̄ vnū qꝺ ē pn^m nūeri cū determiato adiūcto.¶ Cōfirmat̄.q2 de plurib^9 talium sic vere dr̄ ꝙ sīt tot vel tot:h̄ vel illa.vbi g̃ra.decē boīes vel decē eq̄.ḡ de q̄lib3 taliū vere dr̄ vnū h̄ vel illud pn^m nūeri. Uñ sic vnū simplr̄ ē pn^m numeri simplr̄:sic vnū h̄ vel illō: qꝺ pōt dici vnū s3 q̄d est pn^m nūeri s3 q̄d.i.numeri q̄ nō est simpliciter tot vl' tot:sed tot h̄ vel tot illa.
¶ 3ª ꝯ.ꝓbat̄.pmo sic:vnū ꝯuertibile enti nō significat aliquā3 entitatē supadditam entitati que est vna.ḡ nec vnum pncipiū numeri. Añs p3:ex ꝑcedenti arti.ꝯñā ꝓbat̄:q2 siue vnū nāle dicatur de quolibet de quo dr̄ vnū conuertibile enti siue nō:de quocūq3 tñ dicat̄ sufficit illi ꝙ sit vnū vnitate entis:ad hoc vt alij possit ꝯnumerari:seu cū alio ꝯstituere numeꝝ:⁊ ꝑ ꝯñs sufficit ad hoc vt de ipso vel de supponēte ꝓ ipso possit pdicari vnū numerale.i.quod est pn^m numeri. Uñ posito ꝙ soꝛ.sit vnus bō vnitate entis ꝑcise:⁊ silr̄ plures soꝛ.⁊ plato sūt vere duo boīes:⁊ per ꝯñs vterq3 s̄m se ē vn^9 vnitate numerali:ex qua ille numerus itegratur.¶ P.si vnitas aīe itellectiue vel angeli est distincta entitas ab entitate aīe:ḡ hec vel illa sunt due entitates:⁊ per ꝯñs vtraq3 s̄m se diuisim est vna.⁊ tunc querat̄ de illa entitate anime q̄ conumerat̄ sue vnitati:an sit vna ꝑ se ipsā:⁊ habet̄ ꝓpo^m. Nā pma frustra ponit̄.an per aliam vnitate3:⁊ sic ꝑcedit in infinitū:⁊ silr̄ pōt queri ꝺ illa entitate que dicit̄ vnitas anime:an per seipsam sit vna:⁊ si sic:eadē ratiōe entitas anime seipā erit vna:an per aliā entitatē supadditam:⁊ erit ꝑcessus in ifinitū:⁊ p3 ꝙ sp̄ loquoꝛ de vno numerali.¶ Sed forte dicet̄ ꝙ vtraq3 entitas ē vna:s3 diuersimode. Nā entitas vnitatis ē eēntialr̄ vna vl' potius vnitas:entitas vō aīe ē denoiatiue tm̄:q2.s.ē būs talē3 entitatem:sicut si candoꝛ dicat̄ cādid^9:vt dicit Aug. 7°. de tri.aliter ipse dr̄ cādid^9:q2.s.eēntialr̄ ē cādoꝛ ⁊ aliter cygnus. Nā cygnus solū ꝺnoiatiue ē cādidus:q2.s.in se h3 cādoꝛē:⁊ nō ē cādoꝛ:⁊ sicut nō pt ꝯcludi ꝙ cygnus seipō sit cādidus ⁊ nō ꝑ cādoꝛē superadditū:nec tñ sequitur ꝑcessus in infinitū in cādorib^9:ita i ꝓposito nō pōt ꝓbari ꝙ entitas aīe sic sit seipsa vna:aut sit ꝑcessus in ifinitum in vnitatib^9.¶ Cōtra.pmo entitas aīe non est in se indiuisa per illam entitatem superadditā quā ponis: nec etiam per illam entitatem superadditam est distincta ab illa.ergo nec per illam aliam entitatē est in se vna ⁊ illi cōnumerata.ꝯñā nota est:q2 posito ꝑcise ꝙ aliquid sit in se indiuisū3 ⁊ sit diuisum ab alio:hoc ⁊ illud constituunt numerū3 vel sunt numerus:⁊ per cōsequens q̄dl3 est vnum.¶ Antecedens p3:q2 nulla entitas alteri superaddita est causa indiuisionis intrinsece de qua loq̄mur illi^9 rei cui addit̄:sicut supra ꝺclaratū est:nulla ēt ē pn^m distinguendi aliquid a seipsa:alioquin ipsa esset distincta a seipsa:⁊ ipsa non esset ipsa:quod implicat cōtradictionem.¶ Confirmatur.q2 si tam entitas vnitatis q̄ positionis q̄ entitas anime esset per se subsistens:nec informaret ipsam animā3:constat ꝙ non minus hec ⁊ illa essent due:⁊ per consequens quelibet vna quā hab3 nūc:⁊ tamen tunc entitas aīe non esset vna per ista3 entitatē.

3ª ꝯ Rñō cap.pª 3 rñsio.

¶ Ex h pz. q exẽplũ iductũ ñ ẽ sile:nã p ipz cãdorẽ cy/
gn⁹ ẽ cãdid⁹:ꝛ si ille sepat⁹ existeret ab eo nõ eẽt cãdid⁹.
¶ 2°. qꝛ nec mĩn⁹ entitas aĩe ẽ p seipaz ĩ se idiuisa:ꝛ ab il/
la entitate supaddita diuisa q̃z eẽ:illa supaddita p se idi
uisa ĩ se ꝛ ab aĩa diuisa:ꝛ p ꝯñs nõ mĩn⁹ p seipaz ẽ vna q̃z
ista. ¶ Ex q̃ seq̃r. q si ista entitas sit p se vna ꝛ vnitas:q
ẽt entitas aĩe sit p se vna ꝛ vnitas. ¶ 3°. nulla res ẽ ĩ se ĩ/
diuisa p aliq̃z entitatẽ sibi supadditã.g̃ nulla ẽ vnũ nũe/
rale p aliq̃z entitatẽ supadditã. ꝯña pz:qꝛ si rõ talis vni⁹
ĩn pcisa idiuisiõe ĩtrĩseca ꝯsistit:siue simplr:si simplr sit
vnum siue ƀz quid:vt ƀz hoc vl' illõ:si sit vnuz ƀz gd:vt
vnũ h vl' vnũ illõ:vt supra dcm̃ ẽ:añs ẽt ẽ supra dclara/
tũ. Ad hãc ꝯnẽ applicari pñt rõnes. 3. ꝯnis pcedẽtis arti.
4ᵐ ꝯ ¶ 4°. ꝯ pbaẽ sic.d do ꝛ ãgelo michaele ṽe pdicaẽ nũer⁹
simplr. Nã ṽe dr. q sũt duo.g̃ d q̃lib; coꝝ ƀz se ṽe pdica/
tur vnũ nuãle simplr:ꝯña pz:qꝛ nũer⁹ simplr ẽ vna: vel
entitas simplr:sic nũer⁹ ƀz gd:ẽ vna ƀm gd. ¶ 5°. d deo
maxie ṽe dr:q ẽ ĩ se idiuisus ꝛ ñ mlta.g̃ d eo maxie ṽe dr
vnũ nuãle. ¶ Cõtra istas ꝯnes sũt aliq̃ rõnes alteri⁹ opi/
niõis:sz qꝛ oẽs fundãẽ sup h q nũer⁹ dicaẽ solũ d reb⁹
q̃titis ꝛ mãlib⁹:qd fundamẽtũ falsuz eẽ ostendiẽ ĩ seq̃n/
ad pᵐ ar ti qõne.iõ illas h obmitto recitare. ¶ Ad pmã võ rõnẽ.
guᵐ pn/ q.rñ° q vtroq̃z mõ sũptũ vnũ dr d doxũ võ pbaẽ q vnũ
cipa. q. nũerale nõ dr d do:qꝛ ipz ñ dr nisi d ꝯtinuo:nego istõ as/
5°.m.c.ii sumptũ. Et ad auc. Cõmẽta.q̃ ad pbãdũ illõ iducĩẽ. Di/
co p̃.q nõ suffragaẽ eis:sz poti⁹ aduersaẽ. Tũ qꝛ nullum
ꝯtinuũ ẽ idiuisibile:tũ qꝛ nullũ ꝯtinuũ caret situ:ꝛ p cõ/
sequẽs vr̃ q d nullo ꝯtinuo dicaẽ vnũ nuãle qd vtiq̃z ṽo/
ybi. s. rũ ẽ simplr loquẽdo:vt pz ex dictis. ¶ Or g̃ Cõmẽta.ait
ĩn q̃titate nõ ẽ ĩtelligẽdũ dtermiate d q̃titate ꝯtinua q̃
dr magnitudo:sz gnalr d q̃lib; qd ẽ q̃titas:vl' ps seu pn/
cipiũ q̃titatl ꝯtinue vl' discrete:oẽ.n.tale qd ẽ idiuisibi/
le ꝛ caret situ ẽ vnũ nuãle ꝛ tale ẽ dc⁹:q lz nõ sit q̃titas:ẽ
tñ pnᵐ q̃titatl discrete:sic vnitas ẽ pnᵐ ꝛ ps nuĩ:ꝛ si esset
aliqd oĩo idiuisibile hñs sitũ:illõ eẽt pũctus:vtꝝ ãt ali/
5.m.c.ii gd h⁹ sit:alias videbiẽ. ƀmo tñ Cõmẽta.ĩ pposito ꝯditio
nalr ĩtelligi dz. 2°. pt dici ꝛ forte meli⁹. q Cõmẽ.ĩ ṽbis
illis:ꝛ pbs ẽt q ibidẽ diẽ silia nõ loquũẽ ƀz opinionẽ p/
peiã:sz ƀz opionẽ tũc famosaz ponẽtiũ mathematica se/
parata ꝛ pũcta ꝛ alia idiuisibilia:q̃ si eẽt ṽa.eẽt aligd p̃/
cise d genere q̃titatl carẽs situ ꝛ idiuisibile:ꝛ illõ eẽt vni/
tas pnᵐ nuĩ mathematici sepati:eẽt ẽt aligd tale idiuisi/
4.m.c.3 bile hñs sitũ qd pũct⁹ ab illis vocabaẽ. ¶ Ad 2ᵐ aucto.
Cõ. 8.9. eiusdẽ dico:q opio Cõmẽta.vt dr ĩ ṽbis allegatl:ꝛ cla/
ꝛ.io. ri⁹ ad h.io.meta.fuit q vnũ nuãle significaret aliquod
accñs ĩherẽs rei q̃ dr vna:sic albũ signat albedinẽ ĩherẽ/
tẽ subẽ:ꝛ ĩ h ille nõ fuit mĩn⁹ dcept⁹ q̃z Auicen.nec eius
auc.ĩ hac pte recitãda. ¶ Qd ꝯfirmaẽ:qꝛ ẽt aligd falsuz
ibidẽ diẽ sil' cũ h.s.q ens qd signat vnũ:signat aliqd ac/
cidẽs extñs ĩ re:ꝛ iõ ĩ neutro ille ẽ recitãd⁹. Cũ võ ꝯña p/
baẽ q vnũ ꝯuertibile enti nõ dr d do:qꝛ signat entitatẽ
supadditã rei q̃ dr vna.nego illõ assũptũ. Ad pmã pba/
tionẽ dõz.q nugatio vitaẽ eo q ens ꝛ vnũ ñ signant eadẽ
eodẽ mõ:sz vnũ signat negatiue:ea q̃ ens signat affirma
tiue. Nã vt pz:p dicta:vᵐ signat idẽ q h oro:qd ẽ ĩ se idi/
uisuz:siue h equalẽs pme qd ñ ẽ aliq̃ ꝛ cetera:vl' non en/
tia. ¶ Ad 3ᵐ dico.q ñ sp passio ĩportat rẽ distictã a sbo
ꝛ ĩherẽtẽ illi:sz aliqñ aliq̃z q̃ ñ pt illi ĩeẽ:sic cãtiuũ ĩpor/
tat ꝯnotatiue creaturã polẽz:q̃ tñ do nũq̃z pt ĩesse:aliqñ
ẽt nõ ĩportat aliq̃z quã nõ ĩportat subm.sz easdẽ:ñ tñ eo/
dẽ mõ:sic ẽ ĩ pposito d vno qd negatiue ĩportat ea q̃ affir
matiue ĩportãẽ p ens:vt dcm̃ ẽ:pp qd ĩpediẽ predicatio
ei⁹ d subo ĩ p° dicẽdi p se. ¶ Ad aliũ qd addiẽ d diffõne
passiõis d subto tãq̃z p additamẽtũ:dõz h veꝝ eẽ sumẽ/
do passionẽ p accñte pprio sibi ex̃ aĩaz ĩherẽte:ñ ãt h est

vlr veꝝ d passiõe q̃ ẽ pdicabile aliqd d subto ĩ 2ᵐ dicẽdi
p se:vnum autez si sit passio entis non est eius passio pri/
mo modo:vt ex dictis patet:sed scdo modo tantum.

¶ Distinctionis. XXIIII. Questio. II.

SEcundo quero vtꝝ:termini nuã/
les mltitudinẽ ĩpõtãtes:
vt duo tres ṽe dicãẽ d personis ĩ diuinis.
¶ Et argĩ q nõ p:qꝛ hĩ termini signãt pᵐ
nũeꝝ.ꝛ nũer⁹ ẽ accñs ĩherẽs reb⁹ nuãtis:
vt vr velle Cõmẽta.io.meta.sz nullũ ac/ Com. 8.
cidẽs ẽ ĩ do.g̃ ꝛc. ¶ 2°. oĩs nũer⁹ ẽ q̃titas. 2ᵐ
ĩ do võ nulla ẽ q̃titas:iuxã illõ Aug.5.d tri. Intelligam⁹ capi.p
deũ sine q̃titate magᵐ ꝛc.ꝛ illõ Ambro.ĩ lib.d tri.ꝛ alle/
gaẽ ĩ pñti.d.6.q ĩ do ñ ẽ nũer⁹ nec q̃titas. ¶ 3°. qꝛ nũer⁹ 3ᵐ
ẽ tm̃ mõ reꝝ ꝯtinuaꝝ seu corpaliũ:sic pbaẽ p phz.3.phy. T.c.68.
q di.q nũer⁹ cãtur ex diuisiõe magnitudis:g̃ nullus nu ꝛ.69.
merus reperiẽ in deo.

Ad oppositũ

argĩ p illõ Ioã.5.tres sũt q testi/ capi.5.
moniũ dãt ĩ celo pater ꝛ fili⁹ ꝛ spiritus sanctus.

Hic sunt

q̃tuor vidẽda. Primũ ẽ.vtꝝ nũer⁹ hẽat
eẽ p apphẽsionẽ aĩe tm̃. 2ᵐ vtꝝ nũerus
sit rei ƀz se distĩcte a reb⁹ enuãtis siue p gb⁹ supponunt
termini nuãles. 3ᵐ vtꝝ sit tãtũ ĩ reb⁹ corpalib⁹ an ẽt in
spũalib⁹. 4ᵐ. vtꝝ ternari⁹ siue trinitas personarum sit
verus numerus.

Quãtum

ad pᵐ dico q nõ oĩs nũer⁹ ẽ p apphẽsio/ p° artic.
nẽ aĩe.qd sic pbo. Prio.qꝛ aliq̃ mltitudo nõ apphẽsa ab
aĩa ẽ mltitudo finita vnitatũ discretaꝝ.g̃ nõ oĩs nũer⁹ ẽ
p apphẽsionẽ aĩe. Añs ẽ certuz:ꝛ ꝯña pbaẽ eo q distin/
ctoꝝ plalitas finita ẽ nũer⁹:vt dr.5°.meta.ca°.d q̃to.vl' vt T.c.18.
cõiter diffiniẽ. Nũer⁹ ẽ mltitudo ex vnitatib⁹ aggrega/
ta:seu aceruus vnitatũ:vt diẽ Cõmẽta.3°.phy. 2°.sic.ali/ Cõ. 68.
que res esto q ñ apphẽdãẽ ab aĩa sũt tot vl' tot finite.ṽ.g. 2ᵐ
q̃tuor vl' sex:ꝛ sic d alijs.g̃ aliq̃ res esto q ñ apphẽdãẽ ab
aĩa sũt nũer⁹:ꝛ p ꝯñs nõ oĩs nũer⁹ hz eẽ p apphẽsionẽ aĩe.
¶ Utraq̃z ꝯña ẽ nota:ꝛ añs pbaẽ:qꝛ ñ plus dpẽdet mul/
titudo reꝝ ab aĩa in eẽ tot vl' tot q̃z dpẽdeat magnitudo
in eẽ tãta vl' tãta.ṽ.g.pedalis vl' cubitalis aut alicui⁹ al/
terl⁹ determiate mẽsure:sz ꝯstat q magnitudo corpalis
nõ dpẽdet ĩ h ab aĩa.qꝛ ꝛc. ¶ Per h excludiẽ iste mod⁹
dicẽdi q ex̃ aĩaz vtiq̃z ẽ mltitudo reꝝ ꝛ an apphẽdãẽ:sz
illa nõ ẽ tot vl' tot ꝛ p ꝯñs nũer⁹ nisi sit nuãta ab aĩa. Nã
silr rõne diceret q ex̃ aĩaz vtiq̃z ẽ magnitudo:sz illa ñ ẽ
tãta vl' tãta nisi ab aĩa mẽsureẽ:qd vtiq̃z friuolum est.
¶ Excludiẽ q̃z dictũ alioꝝ dicẽtium q q̃uis mltitudo Aureol.
vnitatũ sit actu ex̃ aĩaz nõ tñ nũer⁹:eo q ille vnitates sũt
tm̃ mõ mã nuĩ:q̃titas ãt illi⁹ seu sũma ꝛ ꝯ ẽ forma nuĩ:
ꝛ h nõ ẽ nisi ab aĩa nũerãte:ꝛ ꝯcludẽte seu sũmãte dictã
mltitudinẽ vnitatũ. Hoc inq̃z nõ valz.nã silr diceret q
magnitudo ẽ tm̃ mã cubiti ꝛ pedis ꝛ silium determiate
mẽsure ꝯtinuaꝝ q̃titatũ:qb⁹ nõ ẽ vnũ cõe nomẽ:sic fini
tis mltitudib⁹ ꝛ discretis q̃titatib⁹ ẽ cõe nomẽ nũer⁹:sz
tãtitas vt cubitalitatl ꝛ pedalitatis ẽ forma taliũ:ꝛ hoc
est ab aĩa mẽsurãte dictã magnitudinẽ:q̃ pp ñ appz ali/
qua rõ pp quã absq̃z opatione aĩe multitudo finita ñ sit
tot vel tot:sic magnitudo finita ẽ sine opatiõe aĩe tanta
vel tanta. ¶ Cõtra ꝯnem istam argĩ pmo:qꝛ si vera sit Aureol⁹
sequiẽ necessario datis duob⁹ numeris infinitas reꝝ in p.s.dist.
actu:dato nãq̃z binario lapidum ꝛ binario lignoꝝ:poni/ 24.q.p°
tur binarius hoꝝ binarioꝝ:qui eadem rõne est actu ex̃ arti.4
animam:qua ꝛ binarius lapiđ.ꝛ per ꝯsequens iaz habẽ/
tur tres binarij.vnus lapidum ꝛ alter lignoꝝ ꝛ terti⁹ bi/
narioꝝ pdictoꝝ:ꝛ illa trinitas hoꝝ trium numeroꝝ pa/
ri rõne etiam est actu in reruz natura:ꝛ sunt iã q̃tuor nu
meri:tres binarij ꝛ vnus quaternarius ꝛ sic in infinituz:

2m ℂ 2º sequitur q realitas maior sit eq̄lis minori: qd ē ipossi. ꝯña declaraṫ. Nā realitas binarij vl' dualitas duoꝝ gnariorꝝ ē maior realitate dualitatis lignoꝝ. Nā pt i duas ptes eq̄les diuidi maiores: q̄ posset dualitas lignoꝝ: qm̄ illa i duos gnarios: h' āt tm̄ i duas vnitates: ꝯstat aūt q gnari⁹ est maior realitas realitate vnitatis. ꝯcludiṫ ḡ q realitas dualitatis gnarioꝝ maior ē realitate dualitatis lignoꝝ: s3 ex alia pte ois dualitas oi dualitati ē eq̄lis. q̄

3m maior minori eq̄lis erit. ℂ 3º nullū reale replicaṫ aut reflectiṫ sup seipz: nō .n. albedo suscipit albedinez: aut nigredo nigredinē: s3 nūer⁹ replicaṫ sup seipz: dicimus .n.

4m duos binarios ꝛ tres ternarios: ꝛ sic ð alijs. ℂ 4º cuiuslibz nuī vnitates hñt iter se aliq̄ ꝯnexionez q̄ nō pt esse nisi ab aīa. ḡ nullus nūer⁹ h3 eē absq3 opatiōe aīe: ꝯña p3: ꝛ añs quātū ad h' q dicē vnitates nuī hrē ꝯnexionē: s3 q illa ꝯnexio nō possit eē nisi p aiaz. pbaṫ: q2 si illa esset in re ex̄. vel iō essent ꝯnexe vnitates: q2 ꝯtineṫ ifra vnū marsupiū: ꝛ h' nō: q2 ðnari⁹ extñs i marsupio vno: ꝛ ðnari⁹ extñs i alio ita sṫ duo: sicͭ si ambo essent i vno: ꝛ sili mō pbaṫ: q n̄ iō sint ꝯnexe: q2 ꝯtineṫ ifra eūdē capū: vl' idē emisperiū aut idē celū: aut sṫ ꝯnexe: q2 ꝯtineṫ ifra eūdē ambitū vniuersitatis reꝝ: ꝛ h' dici n̄ pt: q2 talis ambit⁹ ꝛ

5m ꝯtinētia nō ē ex nā rei: s3 tm̄ p opationē aīe. ℂ 5º seqṫ q in reꝝ nā eēt vn⁹ nūer⁹ tm̄. v3. ille qui ꝯphēderet vniuersitatē oiu3 reꝝ ðmōstrataꝝ: ꝯñs ē falsu3. pbaṫ ꝯña: q2 si deneṫ alij nuī minores q mēsurāt ptes illi⁹ vniuersitatis cū nuī sint oppositi sūme: seqṫ q opposita sūme essent i eodē sil'. Nā duo lapides mēsuraṫ dualitate: ꝛ iteꝝ cū ipsi cū alio q ē i reꝝ nā sint tres ēt mēsuraṫ trinitate ꝛ eodē mō pbaṫ q mēsureṫ q̄ternitate pp lapidē q̄rtū q ē i reꝝ nā: ꝛ sic ð alijs oib⁹ numeris maiorib⁹ pt pbari.

6m ℂ 6º idē pbaṫ ex itētiōe phi. 4º phꝛcoꝝ i fine: vbi sic ait

T.c.131. s3 trāslationē Cōmē. dicam⁹. v.g. q cū nūerās n̄ fuerit: nūerare nō erit. ḡ mani^m ē ēt q nūer⁹ nō erit. Et cū nihil aliō aptū natū sit nūerare q̄ aīa ꝛ aīe itellus: ipossi ē vt sit nūer⁹: cū aīa n̄ fuerit: h' vba adeo sṫ clara: qd n̄ idigēt

Cō.131. expōne. ℂ Idē pbaṫ ex itētiōe Cōmēta. ibi. Qui dicē numer⁹ n̄ ē nisi actio nūeratis i nūerato: ꝛ mani^m ē q cū nūerās n̄ fuerit: actio ei⁹ n̄ erit. Impossi ē āt aliqd aliō pter aiaz nūerare ꝛ aīe itellcm̄. ḡ mani^m ē q cū aīa nō fuerit nec erit nūer⁹: ꝛ ifra dicē: eē vō nuī i aīa: n̄ ē eē oib⁹modis qm̄ eēt fictū: sicͭ chymera ꝛ hyrcoceru⁹: s3 eē ei⁹ extra mētē ē i pō pp subm̄ ppriū: eē vō ei⁹ i aīa ē i actu. s. qn̄ aīa egerit actionē illā q̄ dṙ nūer⁹ i subto pparato ad recipiēdū illā. Ex qb⁹ et p3: q nūer⁹ n̄ ē actu absq3 aīe apphēsio-

Ad pm ne. ℂ Ad pm hoꝝ rn̄o negādo ꝯña3: ad pbationē dico: q

Aureoli binari⁹ illoꝝ binarioꝝ vtiq3 realis ē: n̄ tñ ē aliq̄ res di-

vbi. ā. sticta ab illis duob⁹ binarijs: nec ē aliō q̄ ipi duo binarij: sicͭ ꝛ binari⁹ lignoꝝ n̄ ē aliō q̄ ipa duo ligna: ꝛ gnal'r nullus nūer⁹ ē res disticta ab oib⁹ vnitatib⁹ sil' sumptis: vt i

Ad 2m sequēti arti. ondeṫ. ℂ Ad 2m sil'r nego ꝯña3. Ad pbationē cū assumiṫ q ois dualitas oi dualitati ē eq̄lis. Dōm q si loq̄mur de dualitatib⁹ simpl'r: que. s. eq̄ ꝯponūṫ ex vnitatib⁹ simpl'r, ppō ē va: s3 tūc n̄ ē ad ppositū: qm̄ nulla dualitas lignoꝝ ē dualitas simpl'r: sicͭ nec aliqs nūer⁹ est vn⁹ simpl'r ꝛ sil'r dualitas lignoꝝ n̄ ē dualitas simpliciter: sicͭ nec aliqd lignū ē vnū simpl'r: vt p3 i pcedēti. q. Unde q̄uis duo gnarij sint duo gnarij: n̄ tñ sunt simpl'r duo: nec duo ligna sṫ simpl'r duo: q̄uis sint duo ligna. Si vero loq̄mur ð dualitatib⁹ s3 qd. i. hoꝝ vl' illoꝝ. Dico q ppō ē va itelligēdo eq̄litatē s3 illa q̄ꝝ dr̄ dualitates. Ois .n. dualitas bis tm̄ ꝯtinet suū vnū. s3 nō ē vera vl'r si attēdaṫ eq̄litas s3 alia: q̄ꝝ nō dr̄ dualitates. v.g. dualitas exercituū pºº ē eq̄lis dualitati hoiu3: q2 sicut illa bis tm̄ ꝯtinet vnū hoiez: ꝛ ē duo hoies tm̄: sic ista bis tm̄ cō-

tinet vnū exercitū: ꝛ ē duo exercit⁹ tm̄: nec ista ē plēs vel pauciores exercit⁹ q̄ illa ē hoies. S3 2ºº iste dualitates nō sṫ eq̄les: qm̄ dualitas exercituū est plēs hoies ꝛ plēs aīe ꝛ corpa q̄ dualitas hoiu3: sicͭ i pposito dualitas gnarioꝝ ē pºº eq̄lis dualitati lignoꝝ: qm̄ illa nō est plēs vel pauciores gnarij q̄ illa ē ligna: sed tot pcise: ē tñ plura ligna si illi gnarij sint lignoꝝ: q̄ ē ista. nā illa ē decē: h' aūt

Ad 3m duo tm̄. ℂ Ad 3m dōz: q illa replicatio ꝛ reflexio pt itelligi q̄^m ad realē receptionē: sicͭ subm̄ recipit formā: ꝛ tūc minor ē falsa. Nā nūer⁹ nō ē aliq̄ res iformās aliū nūerū: nec cū dr̄ duo binarij daṫ itelligi a recte sentientib⁹ q sit vn⁹ binari⁹ iformās duos binarios: sicͭ nec cu3 vnitates dr̄ due daṫ itelligi q sit aliq̄ res q̄ dr̄ dualitas iformās vnitates: vt i sequēti arti. ondeṫ: vl' illa reflexio pt intelligi q̄tū ad pdicationē: ꝛ tūc maior ē falsa. Nā constat q m'titudo reꝝ ē absq3 opatiōe anīe: ꝛ tñ dicim⁹ q sūt m'te m'titudies hoiu3 i vniuerso: ꝛ piscium i mari ꝛ

Ad 4m stellaꝝ i celo. ℂ Ad 4m nego añs. Nā ad h' q vnitates sint nūer⁹ sufficit q vna nō sit alia: ꝛ q̄libet singulariter sit vnū tale: q̄lia plr̄ dr̄ oēs sil': vt si sint due entitates: vel subē: sufficit q vtraq3 sit vna q̄titas vel vna suba: ꝛ vna nō sit alia: ꝛ sic suo⁹ ð alijs: nec alia ꝯnexio reqritur. Ex āt q̄libz sit vnū tale: ꝛ vna sit disticta ab alia i m'tl cō-

Ad 5m tigit absq3 aīe apphēsiōe. ℂ Ad 5m nego ꝯña3. Nā posito q nō sint plēs q̄ cētū hoies i mūdo: ꝛ oēs sil' sint vn⁹ nūer⁹. s. cētenari⁹ vl' c. hoies. adhuc sor. ꝛ plato sṫ duo homies: ꝛ illi adiūcto Cicerone sṫ tres. ꝛ illi ꝛ petrus sil' sṫ q̄tuor: ꝛ sic deiceps. ℂ Illō āt qd inferṫ. s. q opposita sūme eēnt i eodē: pcedit ex falsa imagiatiōe putātis. q numer⁹ sicͭ sit q̄dā realitas disticta ab vnitatib⁹ ꝛ extñs i illis: veꝝ ē āt q ð eisdē vnitatib⁹ pcise nō psūt vificari termini nūerales diuersaꝝ spēꝝ. Vā ð sor. ꝛ pla. pcise vificaṫ binari⁹: sor. n. ꝛ pla. sṫ duo hoies seu binari⁹ hoiu3 qd idē apō me val3: s3 ð eis pcise n̄ vificaṫ ternari⁹ vl' q̄ternari⁹ hoiu3: aut ali⁹ numer⁹. Idem tñ sor. ē ps binarij ꝛ ternarij ꝛ q̄ternarij ꝛ ceteroꝝ sequētiū nūeꝝ: nec istō ē icōueniēs: s3 veꝝ: sicͭ ꝛ idē hō ē ps familie ꝛ trib⁹ ꝛ ppli.

Ad 6m ℂ Ad 6m dōz: q nūer⁹ ē duplex: qdā q ē multitudo vnitatū n̄ ꝯtinuaꝝ seu discretaꝝ i reꝝ nā: sicͭ duo hoies: qdā vō ē m'titudo vnitatū discretaꝝ tm̄ p signationē ꝛ diuisionē aīe: ꝯtinuaꝝ vō i reꝝ nā: sicͭ m'titudo ptiū q̄titatis ꝯtinue diuisaꝝ p signationē aīe seu diuisim ꝛ seorsu3 signataꝝ dr̄ nūer⁹. h' mō accipit nūeꝝ phs p posterioꝝ qn̄ dicē: q n̄ ē ex alio genere descēdēte demfare: vt geometricū i arismetrica: ꝛ seqṫ q n̄ ꝯtigit arismetrica ðmratiōe q̄rere accnā i magnitudib⁹ nisi magnitudies sint nuī: vt dicē lyncon. q cū magnitudo sit realis ꝛ nūerara: tūc scia ð nuō descēdit i sciā3 magnitudinū: sicͭ accipit i 10. li. eucl'. Et h' inuit Ap. p hāc exceptionē nisi magnitudines nuī sint. In 10. n. li. eucli. fiūt magnitudines rōnales ꝛ q̄dā mō nuī: hec ille: cū āt nūer⁹, ppe sumpt⁹ sit multitudo finita discretaꝝ seu qd idē ē n̄ ꝯtinuoꝝ vl' facietium p se vnū: vt p3. 5º meta. ꝛ discretio nuī 2ºº sumpti n̄ sit nisi ab

T.c.18. aīa diuidēte: p3 q nūer⁹ 2ºº sūpt⁹ n̄ ē absq3 aīe apphēsione: talis vō nūer⁹ ē tps: cū n̄ sit nisi pus ꝛ posteri⁹ motus ꝯtinui diuisa ꝛ nuāta seu m'tiplicata p aiaz. Un̄ Cōmē.

Cō.109. 4º physico. Dicamus ingt q ex̄ mētem n̄ ē nisi motum ꝛ mot⁹: ꝛ tps n̄ fit nisi qn̄ mens diuidit motū i pri⁹ ꝛ posteri⁹: ꝛ iō ē itētio nuī mot⁹. i. motū eē nūeratū. ḡ suba tēporis q̄ est in eo quasi forma est nūerus: ꝛ qd est in eo q̄si mā est motus cōtinuus: qm̄ nō est numerus simpl'r: sed est numerus motus: ꝯtinuatio ergo accidit ei gr̄a mǣ: ꝛ discretio. s. numer⁹ gr̄a forme: ꝛ est ꝯposit⁹ ex duab⁹ q̄titatib⁹. s. discreta ꝛ continua: ꝛ ista ꝯpositio accidit mēsuris qn̄ diuiduṫ: ꝛ est consideratio que est in. 10. eucli. de

magnitudib⁹.in 1°.n.tractatu ɔsiderat̃ de magnitudib⁹
ſm φ ſunt nũeri.Cõmento.100.dicit φ motus diuiſus p
Cõ.121 duo inſtantia prius ꝛ poſterius eſt ipſum tẽpus.Et infra.
Tp̃s inqt nihil aliud ẽ q̃ꝫ pri⁹ ꝛ poſteri⁹ i motu:ſꝫ ſꝫ φ ſũt
nũerata ꝛ diuiſa ꝛ diſcreta:ꝛ iõ idiget i h̃ φ ſit i actu aĩa
.ſ.ſꝫ φ ẽ pri⁹ ꝛ poſteri⁹ nuãta:h̃ Cõmẽ.¶ Itẽ sciẽdũ φ
nuãre qđ ẽ actio aĩe dupl'r ſumit̃. Nã vno⁹ idẽ ẽ qđ aliq̃ꝫ
mltitudinẽ diſcretaꝫ p replicationẽ vnitat̃ mẽſurare ꝛ
ei⁹ q̃ꝫtitatẽ cogſcere:ꝛ h̃ mõ dr̃.10.meta.φ nũer⁹ mẽſu/
T.c.2. rat̃ ꝛ nũerat̃ p vnũ.Alio⁹ idẽ ẽ qđ aliqđ vnũ diuidere et
mltiplicare q̃ſi idẽ ſit nuãre φ ð vno nũeꝝ facer̃. Vñ
cõ.104. Cõmẽ.4°.ph̃y.vbi ph̃s vult φ iſtãs mltiplicat̃ ſꝫ eẽ.dic̃
Cõmẽ.φ nuãtio ei⁹.ſ.iſtãtis ẽ ex h̃ φ trãſlatũ nũeret̃.i.
mltiplicat̃.ecce φ nũerari exponit p mltiplicari.Ex his
g̃ pꝫ:φ ñ ẽ itẽtio ph̃i vl' Cõm.dr̃e φ nullus numer⁹ ſit ſi
aĩa ñ fuerit:ſꝫ ſolũ nũer⁹ 2ᵒ ſũpt⁹ eq̃lis nũer⁹ ẽ tp̃e:ꝛ iſte
nũerus eſt cui⁹ eẽ in põ eſt extra mẽtẽ:eẽ vero in actu ẽ
in aĩa. Itẽ iſte eſt q̃ preſupponit vel requirit actionem
anime que eſt numerare ſcđo modo ſumptum.

2ᵐ artic. Thom. pte.1.q. 30.ar.3. **Quantum** ad 2ᵐ ar.dr̃ φ nũer⁹ q̃ ẽ q̃ꝫtitas diſcre
ta ð q̃ ẽt ẽ pncipalis igſitio:ponit qđ/
dã accñs additũ ſupra res de qb⁹ dr̃r termini nuãles:h̃
poſitio ñ vr̃ mihi va. Iõ arguo ɔ eã p̄ ſic.Quecũq; ſt̃ tot
p̄ᵐ vl' tot ſt̃ ſeipis ñ p aliq̃ꝫ entitatẽ eis iherẽtẽ tot vel tot.g̃
ɔ Tho. nullus nũer⁹ ẽ res aliqua iherẽs reb⁹ nuãt̃.Cõſequẽtia
vbi.ſ. pꝫ:añs pbat̃:q2 oĩuꝫ q̃ ſt̃ tot vl' tot qđlꝫ ẽ ſeipo ñ p aliq̃ꝫ
entitatẽ ſibi iherẽtẽ vñ:vt pꝫ ex pcedẽti.q.g̃ qđlibꝫ coꝝ:
ꝛ qđlꝫ aliđ ſeipis ñ p entitatẽ iherẽtẽ ſt̃ duo ꝛ q̃libꝫ tria
ſeipis tria:ꝛ vl'r q̃lꝫ tot vl' tot:vt.10.vl.50.aut alio q̃libet
nuõ ſeipis ſt̃ tot vl' tot.¶ Cõfirmat̃.q2 ſi aliq̃ eſſent tot.
v̉.g.duo p entitatẽ iherẽtẽ vnũ illoꝝ duoꝝ:ꝛ ipſa duali/
tas eẽt due entitates:vl' g̃ ſeipis:ꝛ tũc eadẽ rõne p̄⁹ duo
ꝛ q̃lꝫ alia duo ſeipis ſt̃ duo:cũ ñ poſſit rõ potior aſſignari
p iſtis q̃ꝫ p illis:vl' ſt̃ duo alia dualitate iherẽte.ꝛ tũc ſi/
mil'r illa ꝛ illđ p̄ ſũptũ:ſt̃ ẽt due entitates p aliã dualita/
2ᵐ tẽ:ꝛ ſic i iñ.¶ 2°aut iſtđ accñs additũ qđ dr̃ eẽ nũer⁹ ẽ
entitas oĩo ſimplex ꝛ idiuiſa i ſe:aut ẽ entitas ɔpoſita et
diuiſa i ptes.¶ Primũ ñ pt dici p̄:q2 nũer⁹ ñ eẽt q̃ꝫtitas
T.c.18. diſcreta:cũ oĩs q̃ꝫtitas ſit diſibil':vt pꝫ.5°meta.¶ 3°:q2 tẽ
3ᵐ ſeq̃r φ idẽ accñs nuõ ſꝫ ſe totũ ſit i plib⁹ reb⁹ loco maxie
diſtãtib⁹.v̉.g.millenari⁹ hoĩuꝫ i diuerſis mũdi ptib⁹ exi/
ſtẽtiũ eẽt tot⁹ i q̃lꝫ illoꝝ:ꝛ iteꝝ tot⁹ i q̃lꝫ pte cuiuſlꝫ coꝝ:
qđ ẽ abſurdũ ꝛ ipoſſe p nãꝫ.ɔña pꝫ.q2 q̃ rõne ẽ i vno hoĩe
eadẽ rõne ẽ i q̃lꝫ:ꝛ q̃ rõne i vna pte vni⁹ hoĩs:eadẽ rõne
4ᵐ i q̃lꝫ pte.¶ 4°:q2 ſeq̃ret̃ q̃ñcũq; gnãret̃ vn⁹ hõ:ſil' i q̃lꝫ
hoĩe mũdi fieret vna res noua abſoluta. Nã tũc eẽt nou⁹
nũer⁹ hoĩuꝫ:nec ſolũ vna fieret:ſꝫ inũerabiles:nã iſte hõ
nouiter gnãt⁹:ꝛ ſoꝛ.pcxiſs eẽnt duo:ꝛ p ɔñs fieret i vtro/
q; binari⁹:ꝛ eadẽ rõne i q̃lꝫ alio hoĩe fieret nou⁹ binari⁹.
Nã q̃libꝫ ali⁹ ꝛ ipſe eẽnt duo. Itẽ ipſe ꝛ q̃lꝫ duo alij eẽnt
tres:ꝛ p ɔñs i q̃lꝫ fieret ternari⁹:ꝛ ſic q̃tcũq; hoĩb⁹ poſſꝫ
ɔnũerari:tot i q̃lꝫ hoĩe fierẽt noue entitates:h̃ ãt abſur/
da ſt̃ audiẽtib⁹.Si v̉o illđ accñs ſit entitas i ſe diuiſa et
hñs ptes:vl' ſue ptes ſt̃ adiuicẽ ɔtinue:ꝛ ſic nũer⁹ nõ eẽt
q̃ꝫtitas diſcreta:ſꝫ ɔtinua ſeu magnitudo:cũ oĩs q̃ꝫtitas
T.c.18. diuiſibil' in ɔtinuã ſit magnitudo:vt pꝫ.5°metaph̃.Ex q̃
vlteri⁹ ſeq̃r φ i oĩb⁹ reb⁹ aliq̃ nuõ nũeratis.v̉.g.millena⁹
loco ẽt diſtãtib⁹ eẽt vna magnitudo nuõ.Et mlta alia ex
h̃ icõueniẽtia poſſẽt iferri:vl' ſue ptes ñ ſt̃ adiuicẽ conti
nue:ſꝫ diſcrete:vocãdo diſcretã q̃cũq; ñ ſt̃ iuicẽ ɔtinue
ſeu vnũ p ɔtinuationẽ:ꝛ tũc vl' ille ptes eẽnt nũi vl' vni/
tates (ñ.n.poſſẽt eẽ alie ptes q̃ꝫtitatis diſcrete inq̃ꝫᵐ hõ)
ñ pt ãt dici φ ſt̃ nũi:tũ q2 ñ q̃lꝫ nũer⁹ ẽ diuiſibil' i nuõs:
v̉.g.duaꝝ vnitatũ:tũ q2 q̃lꝫ illoꝝ nuõꝝ hrẽt ptes ꝛ ð il/
lis ẽt eẽt q̃rẽdũ:ꝛ ſic vl' q̃lꝫ nũer⁹ eẽt ɔpoſit⁹ ex infinitis
nuĩs:qđ ẽ ipoſſe:vl' aliqs eẽt ɔpoſit⁹ ex vnitatib⁹:ꝛ eadẽ
rõne q̃lꝫ.q̃uis vn⁹ ex paucioꝛib⁹ ali⁹ v̉o ex plib⁹:ꝛ ſi iſtđ
dr̃:aut ille vnitates ſeipis nullo addito ſũt nũer⁹:aut p
aliqđ additũ eis.Si p additũ q̃rẽdũ eſt ð illo:an ſit ſim/
plex vl' hñs ptes ſic pri⁹:ſi ſeipis ille vnitates ſt̃ nũerus:
cũ vnitates nuãles ñ ſint res ſupaddite reb⁹ nuãtis:ſed
q̃lꝫ taliũ reꝝ ſit ſeipa:ꝛ ñ p aliqđ ei additũ vna:vt pba/
tũ ẽ i pcedẽti.q.ſeq̃r φ nũer⁹ ñ ſit accñs ſupadditũ reb⁹
nũerat̃.i.reb⁹ q̃ ſt̃ tot vl' tot:h̃ n.mõ voco i pposito res
nũeratas.¶ Dico g̃ q̃ꝫ ad iſtũ arti.φ nũer⁹ ñ ẽ aliqđ ta/ ɔter ᵐ p
le accñs diſtictũ a reb⁹ nũerat̃:ſꝫ ſic dic̃ ph̃s.10.metaph̃. pa q̃ꝫtuꝫ
Nũer⁹ ẽ plalitas vnitatũ.i.ples vnitates:vt illa ſit con/ ad 1ᵐ ar.
ſtructio itrãſitiua:ſꝫ quẽ ſẽſũ eũ fuiſſe locutũ appet ex 10.met.
eo φ.3°ph̃y.vbi noua trãſla⁹ hꝫ nũer⁹ ẽ vno pla:tranſla/ T.c.4.
tio ɔmẽti hꝫ:nũer⁹ ẽ ples vnitates.ꝛ Cõmẽ.ibi dic̃.φ nu t.ꝛ.c.68.
mer⁹ ẽ coacerũ⁹ vnitatũ:ꝛ.10.meta.dic̃ φ in diffõne nũi Cõ.21.
dcĩ ẽ φ eſt mltitudo cõpoſita ex vnitatib⁹:ꝛ rurſus.4° Cõ.132.
ph̃y.dic̃.φ q2 vnũ ẽ mẽſura vnigenea nuõ:nũer⁹ eſt ples
vnitates:vnitates ãt ipe vt ex pcedẽtib⁹ pꝫ:ñ ſt̃ aliq̃ ac/
cidẽtia vl' entitates ſupaddite reb⁹ vnis ꝛ nũerat̃:ꝛ per
ɔñs nec ipe nũer⁹.¶ Ex h̃ vlteri⁹ ſeq̃r:φ nullus nũer⁹
pp̃e loq̃ndo ẽ aliq̃ entitas p ſe vna:ſed ples.vñ ſic nulla
res p ſe vna ẽ pplus vl' exercit⁹:nec iſti termini ð aliquo
ſupponẽte p re aliq̃ p ſe vna v̉ificari pñt:ſꝫ ð plib⁹ tñ vl'
ð aliq̃ ſupponẽte p reb⁹ plib⁹:ſic nulla vna res inq̃ꝫᵐ hõ
ẽ nũer⁹:nec ð aliq̃ ſupponẽte p hõ p ſe vna re pt v̉ificari
aliqs terminus nuãlis:vl' ſi v̉ificaret̃ h̃ ɔtigeret inq̃tuꝫ il/
la p qb⁹ ſbꝫ ſupponeret eẽnt pla ꝛ ñ inq̃ꝫᵐ vnũ.ſic g̃ ð ſoꝛ.
ꝛ pla.dicim⁹ φ ſt̃ duo hoĩes:ſic poſſum⁹ dr̃e φ ſt̃ duali/
tas vl' binari⁹ hoĩuꝫ:ꝛ ſic nulla res p ſe vna eſt ſoꝛ.ꝛ pla.
aut aliqđ duo hoĩes:ſic nulla ẽ dualitas aut binari⁹ ho/
minũ:ꝛ ſic duo hoĩes ſt̃ ples hoĩes ꝛ ples res:ſic binari⁹
hoĩuꝫ ẽ ples hoĩes ꝛ ples res.¶ Sꝫ ɔ h̃ pt argui multi/ ɔ ſuam
pl'r:p̄ q̃dẽ:q2 ſi res nuãte ſint nũer⁹ ſeq̃r φ aliq nũi ieq̃/ ɔter. ar.
les erũt eiuſdẽ ſpẽi.v̉.g.ſenari⁹ ꝛ ſeptenari⁹ hoĩuꝫ.nã ſex p̄ᵐ
hoĩes ꝛ ſeptẽ hoĩes ſt̃ eiuſdẽ ſpẽi.¶ Iteꝫ aliq nũi eq̃les
erũt diuerſaꝝ ſpẽꝝ ꝛ diſtĩcti nũi:ſic ſeptenari⁹ canũ ꝛ ſe/
ptenari⁹ ſpẽtũ:ꝛ ɔſtat φ hi canes ꝛ illi ſpẽtes diſtiguũt̃
ꝛ ſpẽ ꝛ nuõ.Sꝫ vtriuſq; ɔñt̃ falſitas pꝫ:p̄mi q̃dẽ.8.met. T.c.10.
vbi vult ph̃s φ q̃lꝫ vnitas addita nuõ variat ſpẽꝫ nũi:ꝛ
p ɔñs oĩs ſeptenari⁹ a q̃lꝫ ſenario diſtiguit̃ ſpẽ.Scđi v̉o
ɔñtis pꝫ falſitas.4°ph̃y.i fine.vbi dic̃ ph̃s.dr̃ ãt recte φ t.c.134.
nũer⁹ idẽ ẽ ouiũ ꝛ canũ:nec ſolũ vr̃ velle φ ſit ideꝫ ſpẽ:ſꝫ
φ ſit idẽ nuõ:vñ p h̃ φ tp̃s ẽ nũer⁹ motuũ:ꝛ idẽ ẽ nũer⁹
diuerſoꝝ nuãtoꝝ eq̃liũ mltitudie:pbat φ oĩuꝫ ẽ ideꝫ ꝛ
vnũ nuõ tp̃s.¶ 2°:q2 ſeq̃r φ aliq̃ ſube eſſent q̃ꝫtitas cuꝫ 2ᵐ
oĩs nũer⁹ ſit q̃ꝫtitas.ɔñs ãt ẽ fl'm:tũ q2 oĩs q̃ꝫtitas ẽ accĩ/
dẽs:tũ q2 ſba ꝛ q̃ꝫtitas ſt̃ diſtĩcta pdicamta ꝛ gnã ñ ſub/
alternatĩ poſita:ꝛ p ɔñs ſꝫ regulã ph̃i i pdicamẽt̃.coꝝ
ſt̃ diuerſe ſpẽs ꝛ dr̃ntie:g̃ duo hoĩes ñ ſt̃ binari⁹:cũ hõ ſit
ſpẽs ſube:ꝛ binari⁹ ſpẽs q̃ꝫtitat̃ ꝛ p idẽ pbat̃:φ nulle q̃/
litates ſt̃ nũer⁹.¶ 3°:ſꝫ dicta ſeq̃r φ due q̃ꝫtitates conti 3ᵐ
nue ſt̃ nũer⁹:ꝛ p ɔñs q̃ꝫtitas diſcreta:ſꝫ illud eſt ipoſſe pp
multa.Prio q2 q̃ꝫtitas i cõi diuidit̃ i ɔtinuã ꝛ diſcretã ꝛ p̄
vtraq; poſtea ſubdiuidit̃:g̃ q̃cũq; q̃ꝫtitates ɔtinue min⁹
dr̃nt iter ſe q̃ꝫ vna q̃ꝫtitas ɔtinua ꝛ vna diſcreta.aliq̃ aũt
ɔtinue dr̃nt realr̃.g̃ ɔtinua ꝛ diſcreta dr̃nt realr̃.Et p̄ma
ɔña pbat̃:q2 q̃cũq; ɔtinent̃ ſb vno diuidẽtiũ aliqđ cõe
min⁹ drñt q̃buſcũq;:q̃ꝝ vnũ ɔtinet̃ ſub vno ꝛ alteꝝ ſub
altero diuidentium:ſicut due q̃libꝫ ſubſtantie corporee
minus differũt inter ſe q̃ꝫ vna corpea ꝛ altera icorporea.
2°:q2 alie ſũt ptes q̃ꝫtitat̃ ɔtinue:ꝛ alie ptes q̃ꝫtitatis 2
diſcrete.g̃ alia ẽ q̃ꝫtitas ɔtinua a q̃ꝫtitate diſcreta.Añs p
bat̃:q2 ptes q̃ꝫtitat̃ ɔtinue ſt̃ actu idiuiſe:ptes v̉o q̃ꝫtita/
tis diſcrete ſt̃ actu diuiſe. 3°:q2 diſtĩctaꝝ ſciaꝝ realium 3

ſſ ſubta realr diſticta.geometria vo ꝛ ariſmetrica ſſ di/
ſticte ſcie reales:ꝛ ſubiñ geometrie ē q̄titas ꝯtinua:ariſ/
4 metrice vo nūer⁹.ḡ ꝛc.¶ 4°.q2 nūer⁹ ꝛ magnitudo ſſ di
ſticta ſēſibilia:ḡ ſſ diſticte res.Añs pꝫ:q2 alias non cēnt
T.c.i33 gnq3 ſēſibilia cōia:vt ponit pħs.2°.ð aīa.¶ 3°ꝑncipalr ſi
3ᵐ nūer⁹ n̄ cēt niſi res nūerata:ſeq̄ꝰ ꝙ gcūq3 videret vnum
exercitū hoīu3:aut vnū gregē ouiū:videret nūeꝝ eoꝝ ꝛ
4ᵐ q̄t ſſ.vtꝫ.c.vl.m.ꝯñs āt pt eē fl'ꝫ.¶ 4°ad iterrogationē
factā ð aliqb⁹ q̄t ſſ:n̄ rn̄r ip̄a ēt ſil' ſupta:vt ſi gſ iterroget
q̄t hoīes ſſ i exercitu:n̄ rn̄r ꝙ ſſ iſte vl' ille:ꝛ ſic ð ſingul:
rn̄r āt nūer⁹ ſꝫ ꝙ ſſ.c.vl.m.ḡ nūer⁹ ē aliqd diſtictū a re/
5ᵐ b⁹ nūeratꝉ.¶ 5°nūer⁹ nuōꝝ.v.g.binari⁹ ſenarioꝝ diſtin/
guiꝰ a ſuis nūeratꝉ.ſ.a ſenariys.ḡ ꝛ gl3 nūer⁹ diſtiguiꝰ a
ſuis nūeratꝉ.ꝯña pꝫ:q2 eadē rō ē i oīb⁹.Añs pꝫ:q2 nūer⁹
nūeroꝝ n̄ ē nūer⁹ vnitatū.alias binari⁹ ſenarioꝝ cēt bi/
nari⁹ vnitatū ꝛ due vnitates:qð fl'ꝫ ē:cū in eo ſint vnita/
tes duodeciꝫ:nūeri aut nūerati illo binario.ſ.ſenarij ſūt
6ᵐ nuī vnitatū.ḡ ſſ diſticti ab illo.¶ 6°.ſeq̄reꝰ ꝙ nūer⁹ nō
cēt vnū ens:ꝛ ꝑ ꝯñs nec ens:qm̄ ſic res ſe hꝫ ad vnitateꝫ
7ᵐ ſic ꝛ ad entitatē.¶ 7°.ſeq̄reꝰ ꝙ ſenari⁹ cēt bis tria ꝛ q̄ter
nari⁹ bis duo.ꝛ ſic ſuo° ð alijs.Et pꝫ ꝯña:q2 res nūerate ſe
T.c.i9. nario ſſ bis tria.falſitas vo ꝯñtꝉ pꝫ ex dicto pħi.5°.meta.
vbi ſꝫ ꝙ hꝫ trāſla°ꝯmēti ait.ſuba.n.cuiuſl3 ē ſemel.v.g.
Cō.i9. ſex:n̄.n.bis tria:ſꝫ ſemel ſex.Et ibi Cōmē.diꝰ ꝙ ſuba ſe/
narij ē vnicū ſex n̄ tres binarij.Ex qb⁹ pꝫ.ꝙ ſba ſeu eēnᵃ
Ad pᵐ ſenarij n̄ ē ip̄e res nuāte.¶ Ad pᵐ dðꝫ.ꝙ nuōs ieq̄les eē
eiuſdē ſpēi pt itelligi 2ʳ:vno° ꝙ ſint eiuſdē ſpēi hui⁹ gn̄is
nūeri:ita ꝙ eadē ſpēs ſpālíſſima nuī ꝑdiceꝰ de vtroq3.
Alio mō ꝙ ſint eiuſdē ſpēi cuiuſdā alteri⁹ gn̄is:vt alīs vl'
ſube vl' coloris aut q̄litatꝉ.i ꝑ ſſu nego ꝯñaꝫ.Nā q̄uis hi
hoīes ꝛ illi ſint eiuſdē ſpēi alīs ꝛ ſube:n̄ tn̄ ſſ eiuſdē ſpēi
nuī:ꝛ loquoꝛ ð ſpē ſpālíſſima:q2 forſitā nuī ieq̄les aliqſſ
i eadē ſpē nuī ſbalterna. In 2° vo ſēſu ꝯcedo ꝯñs.Et ꝑ/
batio falſitatꝉ ei⁹ ꝓcedit i ꝑ ſēſu tn̄.Eodē mō dðꝫ ꝙ eſt
alia ꝯña i ꝑ ſēſu n̄ tꝫ:ſꝫ i 2° tn̄:ꝛ i illo ſenſu ꝯñs ē veꝝ.vn̄
dico ꝙ ſeptē hoīes ꝛ ſeptē canes ꝛ ſeptē albedies ꝛ q̄cū/
q3 alia ſeptē iq̄ztū ſſ ſeptē ſſ i eadē ſpē nuī:n̄ āt iq̄ztū iſti
ſſ hoīes ꝛ illi canes vl' albedies:nec ēt inq̄zᵐ ſſ ſeptē ſſ i
eadē ſpē ſube vl' q̄litatꝉ.Nā ſeptenari⁹ vl' ſeptē qð idē dꝰ
ap̄ōīe n̄ ē ſpēs ꝑ ſe ſube vl' q̄litatꝉ:ſꝫ q̄ztitatꝉ tn̄:ex alia
pte ſeptē hoīes ꝛ ſex hoīes:q̄uis inq̄zᵐ hoīes ſint i eadeꝫ
ſpē alīs ꝛ ſube:n̄ tn̄ inq̄zᵐ illi ſex ꝛ iſti ſeptē:iq̄ztū vo hō ſſ
i diuerſis ſpēb⁹ nuī:n̄ āt ſube nec iſta ſſ icōueniētia:ſic n̄
ē icōueniēs ꝙ eadē res diuerſis mōis ſit i diſtictiſ ꝑdica
mētꝉ:eodē mō q̄ res dꝰ eē i ꝑdicamēto:ꝛ ſil'r res q̄ ſūt di/
uerſoꝝ ꝑdicamētoꝝ:ſint ēt alio° eiuſdē ꝑdicamēti:vt i/
4.phy. fra.ð.30.oñdeꝰ.¶ Sꝫ adhuc reſtat dubiū in dicto pħi.
t.c.i34. Nā q̄uis ſm ꝑdicta ſalueꝰ ꝙ ſeptenari⁹ eq̄rū ꝛ ſeptena/
ri⁹ canū ſſ eiuſdē ſpēi nuī:ad itellcm̄ pħi:nō tn̄ ſaluaꝰ ꝙ
illoꝝ ꝛ illoꝝ ſit vn⁹ ſeptenari⁹ nuō ſeu ſinglaris:ſicut ibi
vult pħs.¶ Ad illð pt dupl'r dici.vno° ꝙ n̄ itēdit pħs di
cere ꝙ vtroꝝq3 ſit idē ſeptenari⁹ nuō neq3 h̄ diꝰ.ſꝫ iten/
t.c.i34. dit ꝙ ambo illi ſeptenarij ſint idē nūer⁹ ſpē.¶ Ubi ſci/
endū ꝙ ſic ip̄e i ſequēti ſtati pte:dꝰ āt recte ꝙ nūer⁹ qð
idē ðclarat:q̄ñcūq3 aliq̄ ꝯtineꝰ ſb vna dr̄ia imediate di
uidente aliqð cōe:nec dr̄ñt ꝑ dr̄ias illi⁹:tale cōe ꝑdicari
pt ð illis adiūcto ſibi h⁹ termio idē.Ecōtra āt ſi illa dr̄ñt
dr̄ñtijs illi⁹ cōis.v.g.ſꝫ ip̄ꝫ:q2.n.eglater⁹ ꝛ gradat⁹ n̄ dif/
ferūt dr̄ñtijs imediate diuidētib⁹ figurā:ſꝫ ambo ſb eadē
dr̄ia figure cadūt:vtiq3.n.ē rectiline⁹:figura vo diuidiꝰ
ꝑ rectilineā ꝛ circularē.iō diꝰ ꝙ ambo ſſ eadē figura:q2
vo ip̄i dr̄ñt ꝑ dr̄ias imediate diuidētes triāgulū q̄ ſſ hn̄s
eq̄lia latera:ꝛ hn̄s ieq̄lia:iō n̄ dꝰ idem triāgul⁹. Sic in
ꝓpoſito:q2 ſeptenarij oēs ſb eadē dr̄ia h⁹ cōis noīſ nuer⁹
ꝯphēdūꝰ:iō diꝰ ꝙ ſſ idē nūer⁹:n̄ āt diꝰ ꝙ ſſ idē ſeptena/
ri⁹.imo iſra exp̄ſſe diꝰ oppoᵐ:ꝛ ē rō:q2 ſeptenari⁹ ē ſpēs
ſpālíſſima q̄ n̄ diuidiꝰ ꝑ dr̄ias ſpecificas:ſꝫ imediate diui/
diꝰ i iduidua:ſb vno āt iduiduo n̄ ꝯphēdūꝰ aliq̄ iduui/
dua:ꝛ iō ð talib⁹ nullis ꝑdicaꝰ ſpēs cū h̄ termio idē:ſic
duo eglateri n̄ dn̄r idē eglater⁹:q̄uis ſꝫ moᵐ ꝑdictū di/
caꝰ triāgul⁹.¶ Ex his āt pꝫ:ꝙ n̄ itēdit iter ſeptenarios
illos affirmare vnitatē iduidualē.ſꝫ ſpecificā tn̄:nec ꝑ
idē exēplū ð nuīs ꝓciſe ꝯcludit:ꝙ oīum ſit tn̄ vnū nuō
tp̄s:ſꝫ ex eo ꝙ poſtea addit oñdēs ꝙ pᵃ mēſura motuū n̄
pt eē niſi circl'aris:ꝛ iter circl'ares pm⁹:ꝛ q2 ille ē tn̄ vn⁹:
ſeqꝰ ꝙ oīuꝫ motuū eq̄liū ꝛ ſil' exn̄tiū ſit tn̄ vnū tp̄ſ nuō:
ꝑ illð āt qð dixit ð nuīs n̄ vult hr̄e niſi ꝙ ad multiplica/
tionē motuū ſꝫ ſpēꝫ n̄ ſeqꝰ multiplica° ſpecifica tp̄is:gn̄
imo q̄rūcūq3 taliū eq̄liū et ſil' exn̄tiū eſt idē tp̄s ſpē:ſic ꝛ
duo ſeptenarij ſſ idē nūer⁹ ſpē tn̄ n̄ nuō:ꝛ ſic eglater⁹ et
gradat⁹ ſſ eadē figura ſpē ſbalterna:n̄ āt eadeꝫ ſinglaris
ꝛ nuō:qm̄ illð ē penit⁹ ipoſe:nec alið itēdit pħs ꝑ illa vba
ſigñare ſiue ſint va ð vtute ſmōis ſiue n̄.¶ 2° pt dici di/
ſtiguēdo ð nuō q dupl'r ſumiꝰ:vno° ꝓ ip̄is termis nūera
lib⁹ duo ꝛ tria ꝛ ſil'es ſigñantes ðtermiatas ml'titudines
reꝝ q̄uo ſumit nūeꝝ Dam̄.li°.3.vbi ait.Or nūer⁹ ē q̄ztita/ ca°.5.
tū nūerataꝝ ſigñatiu⁹:ꝛ ſic ſupt⁹ nūerus ꝯſueuit vocari
nūer⁹ q̄ nūeram⁹.Alio° ſumiꝰ nūer⁹ ꝓ multitudie finita
diſcretoꝝ ſigñata ꝑ nūeꝝ pᵒᵒ ſūptuꝫ:ꝛ h̄ mō ſumit.P.5°. T.c.i8.
meta.ꝛ.io.nūer⁹ pᵒᵒ ſūpt⁹ idē ē canū ꝛ eq̄rū ꝛ quorūcūq3 T.c.4.
eq̄liū ml'titudie diſcretoꝝ.h̄.n.idē termin⁹ nuō ſeptem
ſigñat ml'titudinē eq̄rū ꝛ canū ꝛ q̄rūcūq3:nūer⁹ āt 2ᵒᵒ ſū/
pt⁹ n̄ ē idē nuō canū ꝛ eq̄ꝝ.¶ Ad ꝓpoᵐ ḡ pħi pt dici ꝙ il
le accepit nūeꝝ pᵒᵒ volēs ſigñare ꝙ ſic ille nūer⁹ idē ſin/
gularis ē q̄ q̄cūq3 diuerſa eq̄lia nūerari pn̄t:nec ex ml'ti/
plicatiōe nuātoꝝ oꝫ ip̄ꝫ ml'tiplicari:ſic tp̄s ſꝫ ꝙ ē nūer⁹
q̄ alij mot⁹ nuāñꝰ:n̄ ml'tiplicaꝰ ad ml'tiplicationē illoꝝ.
ꝛ ad hūc ſēſū vꝰ loq Cōmēta.ibið.i ſolone.q.quā ibi mo Cō.i32.
uet iuxᵃ finē ꝯmēti.ſic aſſumēdo nūeꝝ i dicto pħi ꝑalle/
gato n̄ ē ꝯ me illð dcm̄.qm̄ nūer⁹ ſic ſūpt⁹ n̄ ē q̄ztitas di/
ſcreta:ſꝫ ſit ſpēs q̄ztitatꝉ diſcrete:ſic iſtð ꝑdicabile.hō n̄ ē
aīal.q̄uis ſit ſpēs alīs:nūc āt i ꝓpoſito ē qð ð nuō q ē q̄z/
titas diſcreta.pᵃ tn̄ ſolo magꝉ inuiꝰ ex textu lr̄e p.q̄3 hec
2°.¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝯñs ꝛ vlteri⁹ dico ꝙ n̄ oīs q̄ztitas eſt Ad 2ᵐ
accn̄s:ꝛ h̄ q̄zᵐ ad p̄mā ꝓbatiōeꝫ falſitatꝉ ꝯñtꝉ.Quātū vo
ad ſcðaꝫ dico ꝙ q̄uis taliū geneꝝ ſint diuerſe ſpēs ꝛ dif
ferētie ſi hēant ſpēs ꝛ dr̄ias:adhuc tn̄ eoꝝ ſpēs ꝛ dr̄ñtie
pn̄t ð eiſdē ꝑdicari:nec h̄ plus dꝫ icōueniēs reputari q̄3
ꝙ ip̄amet gn̄ā q̄ꝝ ſſ ſpēs et dr̄ñtie ꝑdiceñꝰ ð eiſdē:qð tn̄
veꝝ ē vt ifra ꝓbabiꝰ.¶ Ad 3ᵐ ēt ꝯcedo ꝯñs.ꝛ ad p̄mā ꝓ/ Ad 3ᵐ
bationē falſitatꝉ ei⁹.dico ꝙ loq̄ndo ð dr̄ia reali n̄ q̄cūq3
ꝯtineñꝰ ſb vno diuidentiū min⁹ dr̄ñt q̄3 ea q̄ ꝯtineñꝰ ſub
ambob⁹ vnū ſb vno:ꝛ alteꝝ ſb altero:ꝛ h̄ dico loquendo
gn̄āl'r ð cōib⁹ ꝛ diuidentib⁹ illa.Duo.n.caloꝛes real'r di/
ſticti ꝯtineñꝰ ſb vna ſpē q̄litatꝉ.v.g.ſb tertia:ꝛ cū h̄ idē ca
loꝛ nuō ꝯtineꝰ ſb pᵃ ꝛ ſb 3ᵃ ſpē q̄litatꝉ:vt pꝫ ꝑ phꝫ i ꝑntis
nec illð ē min⁹ poſe q̄3 ꝙ eadē res ꝯtineaꝰ ſb diuerſis ꝑ/
dicamētꝉ:ꝛ tn̄ in eadē ſpē eiuſdē ꝑdicam̄ti ſſ aliq̄ res di/
ſticte.¶ Ad aliā ꝯcedo ꝙ alia ē q̄ztitas ꝯtinua a diſcre/ 2
ta:cū h̄ tn̄ ſtat ꝙ aliq̄ diſticte q̄ztitates ꝯtinue ſſ q̄ztitas
diſcreta.vn̄ h̄ cōe q̄ztitas diſcreta ꝓp̄e loq̄ndo n̄ pt vifi/
cari ð vna q̄ztitate ꝯtinua tn̄:ſꝫ ſolū ð diuerſis ꝛ diſcre/
tis:ſic nec nūer⁹ vt.ā.dcm̄ ē.¶ Ad 3ᵃᵐ ꝓbatōeꝫ pt ml'ti⁹ 3
rn̄deri:quātū tn̄ ſuffiꝰ ad pn̄s eūdo ad itellcm̄ arguētū.
Dðꝫ ꝙ nihil ꝓhibet diuerſas ſcias diuerſimode eaſdeꝫ
res ꝯſiderare:ſic eoſdē mot⁹ celi ꝯſiderat phyc⁹ ꝛ aſtro/
log⁹:ꝛ ð ml'tꝉ alijs poſſꝫ exēplū dari:vt ſupra mōſtratū ē
in ꝓlogo ð magnitudib⁹:ḡ q̄ ſſ nūer⁹ ꝯſiderat geometer:
ſꝫ iq̄ztū magnitudies ſſ:ꝯſiderat ēt ariſmetric⁹:ſꝫ inq̄ztū
ſſ nūer⁹ vl' nūeri:n̄ āt inq̄zᵐ magnitudies.¶ Ad 4ᵐ dðꝫ 4

q probatio nulla ē. Nā īter illa ponūt gēs τ mot⁹: τ tñ cō/
stat q gēs sēsibil' ñ ē res distīcta ab alijs sēsibilib⁹. Silr
nec mot⁹ sēsibilis: sicut ī 2° pbabit. Rñ° tñ ad rōnē q si d/
beat cē ꝫ dicta oꝫ assumere q nūer⁹ τ magnitudies plu/
liter sīt distīcta sēsibilia. Nā ego nō dico q nūer⁹ stricte:
sumptus τ vt distiguit ꝫ q̄titatē ꝯtinuā sit magnitudo
ꝓpe loquēdo: sꝫ ē magnitudies. ¶ Itē oꝫ q itelligat de
nuō magnitudinū: vt sit sensus añtis q nūer⁹ magnitu/
dinū ē sēsibile distīctū a magnitudib⁹. Nā ego non dico
quēlibꝫ nūeꝝ cē magnitudies: sic āt añs assūptū ne°. Et
ad pbationē cū dr: q aliogn ñ cēnt gnqꝫ sēsibilia cōia.
Dōꝫ q cū dr sēsibilia cōia cē gnqꝫ a recte sētiētib⁹: nihil
aliō itelligit: nisi q gnqꝫ sīt gnā vl' spēs sēsibiliū: q̄ plib⁹
sēsib⁹ pñt sētiri: accipiēdo large spēꝫ τ gen⁹ siue qō sīialr
ī idē redit: sēsus ē: q sīt gnqꝫ d qb⁹ vificat cē sēsibile pli/
bus sēsib⁹: ita q act⁹ signat⁹ itelligat p illū exercitū: cū B
aūt stat q talia aut aliq̄ ipoꝝ d aliqb⁹ eisdē τ p eisdē ve/
Ad 3ᵐ rificent. ¶ Ad 3ᵐ rōnē ꝯcedo q qcūqꝫ videt totū vnuꝫ
exercitū videt nūeꝝ hoiuꝫ exercit⁹: τ si exercit⁹ sit mille
hoies: qcūqꝫ videt totū exercitū videt millenariū hoiuꝫ
seu mille hoies: nō tñ necīu ē q qlꝫ talis videat illos cē
mille. B.n.ē vnū ꝯplexū. qō pt ignorari dū habet pdicta
ꝑoꝝ noticia. ¶ Et ī sili pt ondi. Nā ꝯstat q qcūqꝫ videt
magnitudieꝫ cubitalē videt cubitū: qm illa magnitudo
est cubit⁹: τ ille cubit⁹ ē illa magnitudo: τ tñ ñ qcūqꝫ vi/
det illā magnitudinē videt illā cē cubitā. Silr qcūqꝫ vi
det aliqꝫ albedinē singlarē. vbi grā. h⁹ niuis: videt ēt illō
accñs qō ē illa albe°: τ tñ mlti rustici vidēt albedineꝫ ni
Ad 4ᵐ uis: q nesciūt illā cē accñs. ¶ Ad 4ᵐ nego ꝯñam τ rōna/
bilitas negatiōis pꝫ ī sili. Nā ēt iterrogātib⁹ q̄ta ē aliq̄
magnitudo ñ rñdet q ē B vl' illa. rñdet āt q ē cubita vl'
bicubita vl' tāta vl' tāta: τ tñ ꝯstat q talis tātitas ñ ē res
Ad 5ᵐ distīcta ab illa magnitudie. ¶ Ad 5ᵐ nego añs. Ad pba
tionē dico. q binari⁹ senarioꝝ ē senarij vnitatū. Nā bi/
nari⁹ senarioꝝ ñ ē aliō q̄ꝫ duo senarij. duo āt senarij sīt se/
narij vnitatū: τ p ꝯñs binari⁹ senarioꝝ vnitatū ē senarij
Ad 6ᵐ vnitatū: sicut ēt binari⁹ vnitatū ē vnitates. ¶ Ad 6ᵐ dōm
Ad 7ᵐ q stricte τ ꝓpe loquēdo nūer⁹ ñ ē ens: sꝫ entia. ¶ Ad 7ᵐ
ꝯcedo ꝯñs: nec video qs nisi nimis isci⁹ ñ ꝯcederet: quō
.n. binari⁹ cēt ps aliq̄ta senarij: nisi sex essent ter duo: nec
ēt ternari⁹ cēt ps aliq̄ta senarij: nisi sex cēt bis tria: τ ge/
neralr B necīo oꝫ dicere q nullus nūer⁹ ē ps nūeri maio
ris. Naꝫ vt scribit ī ꝓn° 7. euclid. numer⁹ mioꝝ ē ps ma/
ioris qñ nūerat maiorē: sicut senarij binari⁹ ē ps: qꝛ nūerat
ipꝫ. Nā ter duo sīt sex: q̄ ternari⁹ āt τ si sit mioꝝ senario: qꝛ
tñ ipꝫ ñ metit: ñ dr ps ei⁹: sꝫ ptes: vt ibi pꝫ: q̄uis cōi noie
vtrūqꝫ dicam⁹ ptē senarij: sꝫ q ibi dr ps absolute nos vo/
cam⁹ ptē aliq̄tā: τ q dr ptes nos dicim⁹ cē ptē ñ aliq̄tā: pꝫ
g̊ q illō ꝯñs ē itelligēdū τ ꝯcedēdū: nec phs ē ꝫ: cum ibi
expsse dicat aliq̊s nuōs cē ꝯpositos. aliq̊s ēt supficiales:
τ aliq̊s solidos. nūer⁹ āt ꝯposit⁹ fꝫ euclid vbi supra ē ille
quē aliqs nūer⁹ nuāt. vñ sex ē nūer⁹ ꝯposit⁹ τ supficial: τ
iō pcise: qꝛ sex sīt bis tria vl' ter duo. nec B itēdit negare.
5° m. t. c. 16. ¶ Sꝫ p itellu vbi phi sciēdū ē q. P. distiguēs ibi modoꝫ
qb⁹ dr q̄litas vl' q̄le. dic q q̄le dr ēt in mathematicis: sicut
nūeri dicūt q̄les. verbi grā. ꝯpositi τ supficiales τ solidi.
Uñ cū aliquē nūeꝝ dicim⁹ cē supficialē vl' solidū ñ dici/
m⁹ qd ipe ē: sꝫ q̄lis: tūc vō signam⁹ illū cē supficialē cum
signam⁹ ipꝫ ꝯsurgere ex ductu vni⁹ duoꝝ nūeroꝝ ī aliū.
vbi grā. cū dr d aliq̄ nuō q ē bis tria ñ signat qd ē τ suba
ei⁹: sꝫ q̄lis. Cū vō dr q ē sex vl' septē vl' aliqs nūer⁹ semel
tñ dr: tūc dnotat suba ei⁹: τ B vult dicer phs ī vbis illis:
sicut magl pꝫ ī noua trāslatiōe: fꝫ quā ait q suba cuiuslibꝫ
nūeri q semel vl' ipoꝝ sex nō quib⁹: aut ter sūt ter: τ sic i/
telligēdus ē etiā Cōmēta. in hoc loco.

Circa 3ᵐ arti. pmitto vnā distīctionē d nuō q̄ duplex 3ᵘˢ artic.
ē. s. nūer⁹ simplr: τ nūer⁹ fꝫ qd: itelligo āt p nu
merū simplr nūeꝝ d q̄ termin⁹ nūeral' pdicat simplr: p
nūeꝝ fꝫ qd itelligo nūeꝝ d q̄ ñ pdicat vē termin⁹ nūera
lis: nisi cū aliq̄ adiūcto expsso vl' sbitellecto fꝫ modū q
dclarat⁹ ē d vno simplr: τ d vno fꝫ qd i pcedēti. q. B pmis
so pono duas ꝯnes. p̊ ē. q nūer⁹ simplr ñ repit in reb⁹
corpalib⁹: sꝫ i spūalib⁹ tñ. 2ᵃ. q i reb⁹ corpalib⁹ iuenit
nūer⁹ fꝫ qd. ¶ Primā pbo sic. vnitates nūeri simplr ñ p̊ ꝯ
sīt i reb⁹ corpalib⁹: g nec nūeri simplr: ꝯña pꝫ. p eo q nu/
mer⁹ ñ ē nisi ipe vnitates vt dclaratū ē articlo pcedēti.
Añs pbat. Nā nūer⁹ simplr ē vnitates simplr: sicut nūer⁹
fꝫ qd ē vnitates q̄ sīt vnitates fꝫ qd: nihil āt i reb⁹ corpa
lib⁹ ē vnū vl' vnitas simplr: cū qōlꝫ ciusmōi sit ꝯpositū
τ hēat ptes: τ nullū tale sit vnū simplr: vt pbatū ē i pce/
dēti. q. B p̊ ps ꝯnis τ rōnes ad ei⁹ pbationē adducte sūt
Aug. 2° d li. ar. vbi pbat q nūer⁹ simplr nō ē pceptibilis capi° 15.
corpeis sēsib⁹: qꝛ p sēsus corpis ñ nisi corpalia pcipi pñt:
nullū āt talē ē vnū simplr: cū qōlꝫ hēat i se ptes: τ p ꝯñs
nūer⁹ q vt dic ñ ē nisi ipe vnitates rept⁹ i corpib⁹ ñ ē nūe/
rus simplr: sꝫ fꝫ qd tñ. Uñ postea dic. q sic sīt due res i
corpe: nec ipe simplr due sīt: nūer⁹ āt ille q vocat duo: qm
bis hꝫ illō qō simplr vnū ē: ñ pt ps ei⁹ hre ptē dimidiaꝫ
.i. ñ pt rursus hre dimidiā: vl' 3ᵐ vl' q̄talibꝫ: qm simplex
τ vē vnū ē: τ sic pꝫ p̊ ps ꝯnis. ¶ 2ᵃ vō ps. s. q hō nūerus
sit i reb⁹ spūalib⁹. pꝫ stati supposito q sit aliq̄ mltitudo
finita subaꝝ spūaliū simpliciū q̄les dnr cē āgeli: illa.n.ē
nūer⁹ simplr: sicut τ sue vnitates sīt vnitates simplr. ¶ 2ᵃ 2ᵃ ꝯ
ꝯ pbat: qꝛ i reb⁹ corpalib⁹ sīt mltitudies finite discreta/
rū vnitatū fꝫ qd: sicut mltitudies lapidū τ lignoꝝ: τ p ꝯñs
in eis repit nūer⁹ fꝫ qd: τ iō cōiter dicim⁹ d aliq̄ mltitu/
die q ē cētū lapides vl' mille ligna. Ex his pꝫ: q̄ꝫ irrōna/ Corᵐ
bilr loquūt q dicūt q nūer⁹ ñ repit: nisi i reb⁹ mālib⁹ et
corpeis: cū mlto veri⁹ repiat in spūalib⁹: vt pbatū ē: nec
valꝫ si dicat q nūer⁹ reꝝ spūaliū ñ ē spēs q̄titatl discre/
te: sꝫ tñ nūer⁹ corpoꝝ: ipi vō loquūt d nuō q ē q̄titas di
screta. Nō valꝫ inq̄: qm illō dcm ē ad placitū tñ mōe et
sine rōne: qō pꝫ: tū qꝛ iterrogāti d aliq̄ mltitudie āgeloꝝ
quot sīt. ita bñ rñr q sīt. 3. vl'. 6. sicut iterrogāti d lapidibus.
rñdebit q sūt. 3. lapides. ¶ Itē eq̄ bñ pa°. q̄lꝫ ternari⁹ vl'
senarij aut cuiusuis alteri⁹ nūeri vificat d talib⁹ termis
supponētib⁹ p sbstātijs imālib⁹: sicut cū p corpalib⁹: ita ēt
ternari⁹ āgeloꝝ ē nūer⁹ ipar vtrobiqꝫ pus τ senari⁹ ē nu/
mer⁹ pfect⁹: sicut lapiō τ lignoꝝ: τ vlr q̄cūqꝫ p se ꝯueniunt
nuō ita vificat d termis supponētib⁹ p eq̄li mltitudine
āgeloꝝ: sicut reꝝ corpaliū. ¶ Cōfirmat p Aug. vbi supra.
q d nuō simplr quē dic i corpalib⁹ ñ iueniri: ondit nuōrū
ꝓpas τ icōmutabiles vitates q̄rū vna. v.g.ē q q̄tus qsqꝫ
nūer⁹ ē ab ipo ꝓn° tot⁹ p⁹ ipꝫ. ipo excepto ē duplus ei⁹: vt
ibi dclat: cū igr ita sit appꝫ q ñ min⁹ vē hō nūer⁹ ē q̄ti/
tas discreta q̄ꝫ nūer⁹ corpoꝝ: nec illō magl negari pōt q̄ꝫ
negari possꝫ eꝫ: aut ēt q magnitudo celi ñ ē q̄titas cōti/
nua: sꝫ tñ mō magnitudies corpoꝝ corruptibiliū qō ir/
rōnabilr cuiqꝫ appꝫ dcm. ¶ Cōtra illud tñ possꝫ dduci ꝫ ꝯnes
phs q 3° phyco. pbat q ifi ᵐ ñ ē aliqō sepatū a sēsibilib⁹: T. c. 35.
p B q ei⁹ subta. s. magni° τ nūer⁹ seu mltitudo ñ sīt a sē/
sibi⁹ sepata. Ex q̊ sē fꝫ ipꝫ q nūer⁹ ñ sit ī reb⁹ abstractl.
¶ Ad B dōꝫ q nūeꝝ cē sepatū a sēsibilib⁹ pōt intelligi Rñ°
duplr. Uno° q sit aliqd fꝫ se subsistēs: qō sit tñ ipꝫ per se
tale. vbi grā. q dualitas sit aliqd sepatū fm se: q sit tñ
dualitas ipa sicut platonici posuisse videt. vt pꝫ. 14. meta.
τ B mō fꝫ phꝫ nūer⁹ nō ē sepat⁹. τ ita negat vbi allegat:
qō pꝫ: qꝛ ī illa pticula isto° cē i ifiᵐ sepatū iprobat: qō pꝫ:
tū ex mō loquēdi phi: ait.n. ampli⁹ quō ꝯtiget aliqō esse 3° phy.
ipꝫ ifiᵐ. solit⁹.n.ē phs vbi d talib⁹ abstractio logt circū/ T. c. 35.

log ca.p ly ipʒ. vt ydeā boni ipm bonū: ꝛ sic ꝺ alijs: tū ex
Cō. 35 expōne Cōmē. circa pn^m vbi ait. ꝛ dixit. s. Ar. nūc āt dica
mus ꝛc. i. qm ipole ē vt ifi^m sit aliqꝺ sepatū a sensibilib⁹
ꝺmratis: sʒ ꝙ ē suba cui⁹ qditas ē īfinita. Alio⁹ pt itelligi
nūeꝝ eē sepatū: qꝛ sube sepate sīt tot vl' tot ī aliq nuō: ꝛ h
t.c. 47. nō negat phs. imo ponit expsse. 12. meta. ꝺ. numerū ea
rum esse supra numerum lationum celestium.

4⁹ arti. Quantum ad 4^m arti. pmitto vnā distictionē de nuō. Nā vno⁹ sumit nūer⁹ large ꝛ sic
q̄libʒ plalitas aliquoꝝ ad inuicē distictoꝝ siue illa sint:
aut ꝯstituūt aliqꝺ p se vnum h aliqd: siue nō ē numer⁹.
Alio⁹ sūit nūer⁹ stricte: ꝛ sic tm̄ finita plalitas eoꝝ q̄ nec
sūt nec ꝯstituūt aliqd p se vnuʒ h aliqd: ē nūer⁹. p mō su
cap⁹ 5. mit nūeꝝ Dam. li. 3⁹. vbi loquēs ꝺ nuō q̄ nūeram⁹ seu ter
minis nūeralib⁹. ait. nūer⁹. n. nō disiōis vl' vniōis cā: na
tus ē eē: sʒ q̄titatis ꝛ nūeratoꝝ significatiu⁹ siue vnitoꝝ
siue diuisoꝝ. ¶ Ex q̄ seq̄ ꝙ plalitas reꝝ ꝺ q̄ tal' nūerus
cap⁹ 8. dr̄: siue sint vnite siue diuise ē nūerus fʒ eū. ¶ Vn̄ ꝛ idē
infra. Sciēdū inqt ꝙ nūer⁹ eoꝝ q̄ dr̄nt ē ꝛ ipole ē nūera
ri ea q̄ fʒ nihil drn̄t: fʒ āt ꝙ drn̄t fʒ h ꝛ nūerāt. Et ex h
ꝯn̄r ꝯcludit: ꝙ nāe xpi nūerāt: ꝛ sub q̄titate discreta re
ducūt. ꝛ p ꝯn̄s fʒ ipʒ dualitas nārū xpi ē nūer⁹. ¶ Hoc
mō sūpto nūer⁹ p plalitate ptiū eēntialū ꝯpositi vtpo
te māe ꝛ for⁹ pt dici nūer⁹: ꝛ sil'r ptiū plalitat' ꝯtinui. Et
per ꝯn̄s ipm ꝯtinuū siue magnitudo ēt qdā nūer⁹ ē: nec
nūer⁹ sic sūpt⁹ ē spēs q̄titatis disticta ꝯ magnitudinem
T.c. 18. seu ꝯtinuā q̄titatē. ¶ 2⁹ mō sumit nūeꝝ. P. 5⁹. meta. vbi
sumēs mltitudinē stricte ꝛ ꝯdistīcte magnitudini dic̄ ꝙ
est diuisibile ī nō ꝯtinua. i. discreta. vt pʒ p trāslationeʒ
Cō. 18. ꝯmēti. ꝛ subdit ꝙ hoꝝ. s. discretoꝝ plalitas finita ē nūe
rus. Cui q̄ ad p^m dcm̄ ꝯcordat Boe. ī li⁹ ꝺ vnitate ꝛ vno.
vbi ait. ꝙ plalitas nō ē nisi ex aggregatiōe vnitatuʒ q̄ si
fuerint disgregate faciūt multitudieʒ. Si vō fuerint cō
gregate faciūt magnitudinē: tūc āt vocat ꝯgregatas: q̄ꝛ
ꝯstituūt p se vnū ī actu. Ecōtra vō disgregatas: ꝛ sic sum
ptus nūer⁹ ē spēs q̄titatis discrete: ꝛ ꝺ nullo ꝯtinuo aut
hoc aliqd p se vno pdicat. ¶ His pmissis pʒ: qd sit dōʒ
ad hūc arti. Nā si sumat nūer⁹ p^{mo} dōʒ ꝙ trinitas dinaꝝ
psonaꝝ ē ver⁹ nūer⁹. Probat. qꝛ ē plalitas vna distin
.L.3. c⁹ 5⁹ ctaꝝ psonaꝝ ad inuicē. iux̄ hāc distinctionē dic̄ Dam. vbi
supra. Et quēadmodū tres ypostases sancte trinitat' in
cōfusibil'r vnite sīt idistāter diuise ꝛ nūerāt: ꝛ nūer⁹ di
uisionū vl' distātiā vel alienationē vl' icisionē nō opat ī
eis: vbi pʒ: ꝙ ibi ꝯcedit nūerū. Si vero sumat nūer⁹ 2do
trinitas ipa nō ē numer⁹. rō ē: qꝛ tres psone sīt vnū ꝛ vna
simplicissima eēntia. ¶ Et possʒ adhuc argui. qꝛ si ma
gnitudo nō ē nūer⁹: nō ē nūer⁹ ppea: qꝛ sue ptes q̄q̄ꝫ sint
disticte oēs sil' sūpte sīt vnū h aliqd ꝯpositū: tm̄ mltomi
nus trinitas diuinaꝝ psonaꝝ q̄ oēs sīt vna eēntia simpli
cap⁹ p cissima ē nūer⁹ isto⁹ sūpt⁹: hac ꝯsideratiōe loq̄ Ambro.
li⁹ ꝺ tri. pr̄ inqt ꝛ fili⁹ diuitate vnū sīt: vbi nec sube nec vo
lūtat' vlla ē dr̄ia. Nāqꝫ al'r quō vnū deū dicim⁹: diuersi
tas plēs fac̄. vnitas potestat' excludit nūeri q̄titateʒ: qꝛ
vnitas nūer⁹ n̄ ē: sʒ ꝺ oium ipa pn^m. Ecce ꝙ vnitas pote
stat' pr̄is ꝛ filij q̄ non ē nisi eaꝝ idiuisa ꝛ simplex eēntia
excludit ab eisdē nūeri q̄titatē: huic ꝯcordat Boe. ī li⁹
ꝺ tri. nulla ī dō diuersitas. s. eēn⁹: nl'la ex diuersitate pla
litas. nulla ex accn̄tib⁹ mltitudo atqꝫ sectio nec nūerus.
Ad pmā rō. pn. q. 10. met. Com. 8. ¶ Ad pmā rōnē. q. pʒ qd dōʒ ex dict' ī 2⁹ arti. Et ad pba
tionē Cōmē. dic̄ ꝙ ibi Cōmē. n̄ al'r dic̄ vl' inuit nūeꝝ eē
accn̄s: nisi qꝛ ait. ꝙ vnū qꝺ ē pn^m nūeri ē accn̄s: qꝺ pʒ eē
fl'z ex pce^u. q. ¶ Ad 2^m pʒ rn̄⁹ ex 4⁹ ar. q̄uis pba⁹ ex dict'
Ad 2^m Aug. n̄ sit ad ppo^m: qꝛ n̄ dic̄ Aug. itelligam⁹ deū sine q̄ti
tate vl' sine nuō ī psonis trinū: q̄uis dicat sine q̄titate. s.
Ad 3^m dimēsiua magnū. ¶ Ad 3^m pʒ. ꝙ an̄s ē falsū ex 3⁹ ar⁹: nec

pbatio sufficiēs ē: qꝛ n̄ ē veꝝ: si aliqs nūer⁹ cāntur ex diui
siōe ꝯtinui ꝙ ois nūer⁹ causet ex diuisiōe ꝯtinui: nec h
necc̄iū ē ad ppo^m phi: vt pʒ ibidē ituēti: sʒ nec ē ēt alias ꝺ 3. phy.
mēte ei⁹. Nā ꝯstat ꝙ fʒ phʒ mltitudo corpoꝝ celestiū n̄ T.c. 68.
est causata ex diuisione alicuius continui: ꝛ tamē ē vere ꝛ. 69.
numerus fm ipsum ꝛ omnes doctores.

¶ Distinctionis. XXVI. ꝛ XXVII. Qō. I.

Circa distictiōnē. 26. ꝛ. 27. in qb⁹ magister tractat ꝺ ppietatib⁹ di
uinaꝝ psonaꝝ. Quero vtrū dine psone
suis ppietatib⁹ cōstituāt: ꝛ ab iuicē pso
nal'r distiguāt. ¶ Et arg̃ ꝙ sic. p illō ꝺ p^m
cretalis. ex. ꝺ sūma tri. ꝛ fide catho. firmi
ter: h sācta trinitas fʒ cōeʒ eēntiā ē idiui
dua ꝛ fʒ ppietates discreta: sʒ cū distictio trinitat' n̄ sit
nisi distictio triū psonaꝝ: seq̄ ꝙ hꝫ psone suis ppetati
b⁹ distiguāt. ¶ Ulteri⁹ vnūqꝺqꝫ eo ꝯstituit ī suo esse q̄
ab alijs distiguit. g̃ ipse psone p ppetates suas ꝯstituūt.

Ad oppositum ar̃. ppetates psonaꝝ nō sīt entitates distincte ab ipis pso
nis. g̃ psone n̄ ꝯstituūt p eas. An̄s patebit īfra. ꝛ ꝯn̄a cla
ra ē: qꝛ oē ꝯstitutiuū ē entitas ꝛ disticta entitas a consti
tuto per ipsuʒ: cum nihil sit constitutiuum sui ipsius.

Rn̄deo primo pmittā aliq̄s distictiones. Deide ponam ꝯnes ad questionem.

Prima distictio ē de ppetate psone. Nā obmissa p⁹ artic.
acceptiōe ppetat': fʒ ꝙ aliqꝺ signum p se
pdicabile ꝺ aliq̄ psona tm̄ pt dici ppuū vl' ppetas ei⁹: qꝛ
istō n̄ fac̄ ad ppo^m. Cū ꝯstet ꝙ talib⁹ signis vtpote tpali
b⁹ creaturis dine psone q̄ eterne ꝯstitui vl' distigui ab i
uicē nullaten⁹ pn̄t: q̄uis ipa significatiue supra possint
sumi p medijs syllogisticis ad ꝯcludendū vnā psonā ab
alia eē distictā. Nō g̃ loquēdo ꝺ ppetate: vt ē tale signū:
sʒ vt ē aliqd significabile. Dico q̄ꝫ^m ad ppo^m ꝙ ppetates
psonaꝝ pn̄t 3^r accipi. ¶ Uno⁹ p ipismet psonis q̄ mō ac
cipit btūs Hieron. ī expōne fi. ca. ꝛ allegat a magro ī isto
p li⁹ ꝺ. 25. ī fine. Ait. n. Impietatē sabelij dclinātes tres
psonas expssas sb ppetate distiguim⁹. Et sbdit. n̄. n. noīa
tm̄ mō: sʒ ēt nomē ppetat'. i. psonas. Uel vt greci expri
mūt ypostases. i. sbsistētias ꝯfitemur. vbi pʒ: ꝙ p ppeta
tes ipas psonas itelligit: ꝛ ī h fm ꝯstructio ē intrāsitiua:
cū dr̄ ppetates psonaꝝ. i. ppetates q̄ sīt psone. ¶ 2⁹ pn̄t
accipi n̄ p ipis. vʒ. psonis: sʒ p aliqb⁹ q̄ sīt ipaꝝ fʒ trāsiti
uā locutionē: ꝛ h 2^r. Uno⁹ p entib⁹ aliqb⁹ sibi pprijs icō
plexe significabilib⁹ p qb⁹ termini cōplexi pn̄t psonal'r
seu significatiue supponere: ꝛ sic supponētes eē subia p
positionū. Quō nōnulli opināt ppetates psonaꝝ dn̄teʒ:
ꝙ ī pr̄e ē aliq̄ entitas cōis sibi ꝛ filio ꝛ spūscō. s. eēn⁹ di
uina: ꝛ aliq̄ entitas n̄ illis cōis: sʒ sibi ppa quā vocāt pr̄
nitatē: ꝛ hāc dicūt eē ppetatē ei⁹. Et sil'r in filio opinant
eē aliq̄ꝫ entitatē sibi ppaʒ: vtpote filiatiōeʒ: ꝛ ī spūscō spi
rationē. ¶ Alio⁹ pn̄t accipi hꝫ ppetates psonaꝝ ēt fm
trāsitiuā locutionē p aliqb⁹ n̄ icōplexe: sʒ ꝯplexe tm̄mō
formal'r vl' equalēter significātib⁹: quō dic̄ Aug. ꝺ fi. ad cap⁹ 2.
pe. ꝛ ponit ī lr̄a. 26. ꝺ. ꝙ ppuū ē pr̄is ꝙ vnū filiū genuit:
ꝛ ppuū ē filij ꝙ ꝺ eēn⁹ pr̄is nat⁹ ē: ꝛ ppuū spūs sācti ꝙ so
lus ꝺ pr̄e filioqꝫ pcedit. Et Ansel. ī mon. loq̄ns. ꝺ pr̄e ꝛ fi capi⁹ 39.
lio dic̄: ꝙ ppuū ē vni⁹. s. filij nasci ex altero: ꝛ ppuū alte
ri⁹. s. pr̄is nasci alteꝝ ex ipo. Cōstat āt ꝙ talia ppa n̄ sunt
aliq̄ entitates fʒ se ex̄ aiaʒ ppe psonis. Non ē. n. entitas
aliq̄: pr̄ vnū filiū genuit: nec ēt fili⁹ nascit ex pr̄e. Nā q̄
uis fili⁹ sit vna res: ꝛ natiuitas vna res: ꝛ sil'r pr̄. q̄ signāt
p terminos hui⁹ ꝯplexi fili⁹ nascit ex patre: non pōt tm̄
dici ꝙ hoc totum. filius nascitur ex patre: sit aliqua res
nisi forte māliter ꝛ nō significatiue sumeret istud dcm̄.

¶ Itē nec filius nec natiuitas ē ꝓprietas p̄ris ſm trāſi-
tiuā locutionē: vt nūc ē ſermo. Cū ḡ dr̄ ꝙ ꝓprietas p̄ris
eſt ꝙ vnū genuit filiū: aut ꝙ fili⁹ naſcit̄ ex eo: nō ↄnotat̄
ꝙ aliq̄ entitas ex̄ aiaꝫ ex̄ris ſit ꝓpria ipſi p̄ri: ſꝫ tantūmō
ꝙ ille ſolus genuit filiū: ⁊ qđ idē ē. ꝙ ex eo tm̄ naſcit̄ fili⁹
2ª diſtō ¶ 2ª diſtictio ē ꝙ ꝑſonas diſtigui ab iuicē ꝑ aliq̄ pōt 2ʳ
intelligi. Uno mō ꝙ diſtiguant̄ ꝑ illa tāq̄ ꝑ ea q̄ ſūt rō-
nes vel p̄ncipia mutue diſtictiōis. Alio mō q̄uis iꝓp̄e
pōt dici ꝙ diſtiguant̄ ꝑ ea velut ꝑ illa ex qb⁹ pōt cogno-
ſci ⁊ iferri mutua eaꝝ diſtictio. Exēplū Adā ⁊ Abel di-
ſtiguebant̄ adiuicē p̄mo mō ꝑ ſuas aīas ⁊ ꝑ ſua corpa.
Scđo āt mō ꝑ h̄ ꝙ Adā nō erat ex viro ⁊ femia natus.
Abel āt ſic. Item q2 Adā genuit abel. Abel āt genit⁹ eſt
ab Adā. nō. n. ꝙ Adā nō fuit nat⁹ ex viro ⁊ ex femia: aut
q2 genuit Abel: erat p̄n^m diſtictionis ei⁹ ab Abel. Ex his
tm̄ poterat iferri ⁊ cognoſci ꝙ Adā eēt ali⁹ ab Abel: qui
erat nat⁹ ex femina ⁊ viro: ⁊ genit⁹ ab Adaꝫ: cū ipoſē ſit
ꝙ idē ſit: ⁊ non ſit nat⁹ ex femina ⁊ viro: ⁊ ꝙ aliqs ſit is a
quo eſt genitus.
2ª artic. His premiſſis pono ad q̄ōnē abſq̄ aſſertiōe tm̄
⁊ ſine p̄iudicio melioris ſnīe q̄tuor ↄ̄nes. p̄ª ē. ꝙ nullis
ꝓprietatib⁹ q̄litercūq̄ ſumant̄ ꝓprietates ꝑſone diuie
ↄſtituunt̄. 2ª. ꝙ ꝑſone diuine diſtinguunt̄ ꝑſonalr̄ ſuis
ꝓprietatib⁹ p̄ mō acceptis ꝓprietatib⁹. i. ſeipſis. 3ª. ꝙ
diuine ꝑſone nō diſtiguūt̄ ꝑſonalr̄ aliqb⁹ ꝓprietatib⁹ 2º
mō acceptis. 4ª. ꝙ diſtiguūt̄ ꝓprietatib⁹ 3º acceptis:
intelligēdo tm̄ eas diſtigui ꝑ illas ꝓprietates 2º p̄miſſo
. i. ꝙ ex illis ꝓprietatib⁹ pt̄ ↄcludi ⁊ cognoſci ꝙ ipſe ꝑſo-
ne ab iuicē diſticte ſt̄: nō aūt diſtiguūt̄ ꝑ eas p̄ mō. i. tāq̄
p̄ª ↄ̄ ꝑ rōnes vel p̄n̄ª diſtictiua. ¶ Primā ↄ̄nē ꝓbo p̄ ſic. q̄lꝫ
ꝑſona dīna ē ſimplex oino. ḡ nulla ꝑſona dīna ꝑ aliqđ in
ſuo eē ↄſtituit̄: aīs ē determiatū ex fide. ꝓbat̄ ↄ̄ña. q2 ſi
aliq̄ ↄſtitueret̄ ꝑ aliqd: ſumat̄ illđ p̄ci ſꝫ ſe: ⁊ q̄rat̄ đ ipo
an ipꝫ ſic p̄ciſe acceptū ē ipſa ꝑſona ↄſtituta ꝑ ipꝫ: aut n̄:
ſed ē aliqd ei⁹. Nō pōt dici p̄m. Tū q2 nulla ꝑſona conſti-
tuit ſeipaꝫ (oē. n. ↄſtituēs cā ē aliq̄ mō ↄſtituti per ipꝫ.)
Tū q2 ſi illđ ↄſtituēs ē ꝑſona: ⁊ ↄſtat ꝙ ↄſtituēs nō ↄſti-
tuat̄ ꝑ aliqd. ḡ nec ꝑſona: aut ſi ꝑſona ḡ ⁊ ipꝫ ēt ↄſtituit̄
ꝑ aliđ: ⁊ ſic i iſi^m. Si aūt illđ ↄſtituēs nō ē ipa ꝑſona ↄſti-
tuta: ſꝫ aliqd ei⁹ aut illđ hꝫ eē ꝑ opationē aīe tm̄: ⁊ tunc
ↄſtat ꝙ nō ↄſtituit ꝑſonā eternā q̄ ſūma res ē: aut ē ali-
qd ex̄ aiaꝫ: ⁊ q̄cq̄d ipꝫ ſit ſiue res ſiue formalitas vl̄ mo-
dalitas: aut quouis alio noīe appellare velis: ex q̄ ipꝫ nō
eſt ꝑſona: ſꝫ aliqd ei⁹: ⁊ nō poſſit itelligi ꝙ ſit ei⁹ extriſe-
ce: ſicut forma mãe: ſꝫ itriſece: ſic ps ē aliqd toti⁹: ſequit̄
2ᵐ ꝙ ꝑſona nō ſit oino ſimplex. ¶ 2º nō min⁹ ē ſimplex ꝑ-
ſona diuina q̄ ē eēntia dīna aut aliq̄ ꝓprietas ꝑſonalis
q̄cūq̄ ſit illa ſi q̄ ſit: ḡ nō magis ipſa ↄſtituit̄ ex aliqb⁹ vl̄
per aliq̄ q̄ ipſa eēntia vel ꝓprietas: ſꝫ nec eēntia nec ꝓ-
prietas ↄſtituit̄ ꝑ aliq̄: vt oēs ↄcedūt: ⁊ per ↄ̄ns: nec per
aliqd: q2 ipoſē ē eē vnū ſolū ↄſtitutiuū eiuſdē rei intriſe-
cū. Nā đ tali ē ſermo: nō đ extriſeco: ſic ꝓducēs pōt dici
ↄſtituere in eſſe ipꝫ ꝓductū. ḡ nec ipa ꝑſona ꝑ aliqd ↄſti-
3ᵐ tuit̄. ¶ 3º (⁊ ſeqtur ex eo ꝙ iā tactū ē) ſi ꝑſona ↄſtituere-
tur ꝑ ꝓprietatē aliq̄: ↄſtitueret̄ ēt ꝑ eēntiā: ⁊ eēntia cō-
ſtitueret ꝑſonā. vbi gr̄a. p̄rē: ⁊ ꝑ ↄ̄ns eēntia nō eēt p̄r: qđ
4ᵐ eſt ↄ̄ đterminationē eccl'ie i caº Damnam⁹. ¶ 4º ſeq̄ret̄ ꝙ
p̄r eēt aliq̄ mō cāt⁹ ⁊ p̄ncipiatus. Nā qđlibꝫ ↄſtitutiuū
eſt quodāmō cā ⁊ p̄n^m ſui ↄſtituti. Sꝫ ↄ̄ns ē falſum. Sic
eni p̄r nō eēt p̄ma cā ⁊ ſine p̄nº ⁊ ſine cā: cui⁹ oppoſitū ex-
caº 12. preſſe ponit Dam. liº p̄. Et iō ſic ēt ſupra. di. ii. dicebatur.
nullaten⁹ eſtimādū ē eē i deo aliqd realr̄ ↄſtitutū ꝑ ali-
qđ formale vl̄ mãle ↄſtitutiuū: ſꝫ oē qđ ibi eſt ſeipſo for-
malr̄ ⁊ nō ꝑ aliqd ſui trāſitiue loquēdo ē oē qđ eſt: q̄uis
ibi ſit vere ꝓducēs ⁊ q ꝓducit̄: ⁊ ꝓduct⁹ a ꝓducēte habꝫ

eē: ꝑꝑ qđ hꝫ vocabula ↄſtitutiuū ↄſtitutio ⁊ ↄſtitutū et
ſilia i ſenſu p̄miſſo nō ↄuenieter (vt vr̄) aſſumunt̄ ad di-
uina: ⁊ meli⁹ eēt nō vti eis i mã iſta: ⁊ ꝑ certo nullibi in-
uenio Augu. aut aliū aliquē illi⁹ t̄pis ſanctoꝝ: vbi locuti
ſt̄ đ diſtictiōe dinaꝝ ꝑſonaꝝ: talib⁹ vſuꝫ fuiſſe vocabul'.
¶ 2ᵃᵐ ↄ̄nē ꝓbo ⁊ p̄ aucto. Hieron. i expōne fidei catho- 2ª ↄ̄
lice: ⁊ allegat̄ a magiſtro vbi ſupra. loquēs: ſi qdē đ p̄re ⁊
filio ac ſpūſcō ait: itaq̄ ſuba vnū ſūt: ſꝫ ꝑſonis ac nomib⁹
diſtiguūt̄: quoꝝ virtute v̄boꝝ ēt magr̄ ifra. diſ. 33. dic̄ ꝙ
ꝑſone ſeipis dr̄nt. ¶ Itē Aug. i ſmone đ fide ⁊ ſymbolo
q incipit. Credim⁹ i vnū deū veꝝ. ait credim⁹ hāc trini-
tatē ꝑſonis diſtictā ſuba vnitā ⁊c. Et ifra i ſymbolo ſi qd
docet̄ ac diſcit̄ ⁊ vnitas ē trinitatis: ⁊ trinitas diſtincta
ꝑſonis ⁊ opulētia creatoris: trinitas aūt nō niſi tres ꝑſo-
ne: trinitas v̄o ē diſticta ꝑſonis: ac ꝑ h̄ ipſe ꝑſone ſūt di-
ſticte ꝑſonis: ⁊ ꝙ nō alijs pꝫ. ḡ ſeipſis. ¶ Rōne quoq̄ ꝓ-
bat̄ iſta ↄ̄. qm̄ ꝑſone ſt̄ ſūme ⁊ oino ſimplices: ita ꝙ nec
eēntia ſimplicior ē ꝑſonis: nec aliq̄ ꝓprietas ē cogitabil'
in ꝑſona ſimplicior q̄ ipſa ꝑſona: ⁊ ꝑ ↄ̄ns nulla aliq̄ mō
iter ſe diſticta icludit ipa ꝑſona. ḡ q̄libꝫ ꝑſona a quocūq̄
diſtiguit̄ ſeipſa: ⁊ nō aliq̄ ſui p̄: trāſitiue loquēdo diſtin-
guit̄. ¶ Cōtra iſtā ↄ̄nē quā ⁊ antiq doctores poſuerunt ↄ̄ ↄ̄nem
ac etiā nūc aliq moderni đfendūt: m̄tiplr̄ ē argutū. Pri- argr̄. ē.
mo qdē aliq ſic: ſic̄ q̄rentib⁹ qūo p̄r ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſcūs ſūt Tho. ꝑ-
vnū: r̄ndem⁹ ꝙ eēntia vl̄ diuinitate ſūt vnū. Ita q̄rētib⁹ te p̄ª. q.
qūo diſtiguūt̄ oꝫ r̄ndere ꝑ aliq̄ noīa abſtracta qb⁹ ꝓ- 32. ar. 2.
prietates i abſtracto đſignant̄. vt paternitas vl̄ filiatio.
¶ 2º ſic. p̄r nō eadē relatiōe refert̄ ad filiū ⁊ ſpm̄ ſcm̄: ſꝫ 2ᵐ
alia ⁊ alia. ḡ nō eadē relatiōe diſtiguit̄ ab vtroq̄. Ex q̄
vltra ſeq̄t̄ ꝙ nō ſeipſo diſtiguit̄ ab vtroq̄: ſꝫ aliq̄ relōne
ab vno ⁊ alia ab alio: cū ſola relatio m̄tiplicet trinitatē
ſm Boetiū. Aīs ꝓbat̄: q2 ſi dicat̄ ꝙ eadē relatiōe. ḡ fi-
li⁹ ⁊ ſpūſcūs ēt vna ⁊ eadē relōne referūt̄ ad p̄rē: q2 im-
poſſibile ē ꝙ duab⁹ relatiōib⁹ ſꝫ ſpēꝫ correſpondeat ex
oppoſito vna tm̄ ſꝫ ſpēꝫ relatio: ſꝫ ↄ̄ns ē falſuꝫ. Nā ſpūs
ſcūs nō refert̄ ꝑ filiationē: aliogn eēt fili⁹: nec fili⁹ ꝑ ſpi-
rationē refert̄ ad p̄rē: q2 ſic eēt donū. ¶ 3º ſic argr̄ ꝑ ali- 3ᵐ
os. q̄cūq̄ nō ſūt p̄ diuerſa aliq̄ ſui diſtiguūt̄ (ſi. n. nō ſunt Scotus
p̄mo diuerſa: ſꝫ aliqd idē entia: tūc nō eo diſtiguūt̄ q̄ ſūt . l. p. diſ.
idē: ſꝫ aliq̄ ſui q̄ nō ſt̄ idē) ꝑſone āt dīne nō ſt̄ p̄ diuerſe: 26.
q2 ſt̄ eiuſdē eēntie. ḡ aliq̄ ſui p̄ diſtiguūt̄. ¶ 4º i p̄re ſunt 4ᵐ
plēs ꝓprietates: ſic̄ inaſcibilitas ⁊ gn̄ō actio: ⁊ h̄ diſtin-
guunt̄ ſꝫ Aug. 5. đ tri. vbi vult: ꝙ ſi p̄r nō eēt igenit⁹ poſſꝫ caº 6.
tm̄ eē p̄r ⁊ eↄ̄. ḡ ſi ꝑ ipoſē vna nō diſtigueret p̄rēꝫ ab alio:
poſſet alia diſtiguere. ḡ ē q̄rere q̄ pater diſtiguit̄ a filio.
¶ 5º ꝑ alios ſic. qn̄ aliq̄ ſic ſe hn̄t ꝙ aliqd oio idiſtictū ē 5ᵐ
in vtroq̄: ⁊ tn̄ aliqd ē i vno qđ nō ē i alio: illa non ſeipſis Ocbā. l.
diſtiguūt̄: ſꝫ i p̄re ⁊ filio ē eēntia dīna q̄ ē oino idiſticta: ⁊ p. đ. 26.
p̄nitas ē i p̄re q̄ nō ē i filio: ḡ p̄r ⁊ fili⁹ nō ſeipſis p̄ diſtin- q. p.
guunt̄. maior ꝓbat̄: q2 qn̄ aliq̄ ſeipſis p̄ diſtiguunt̄: nō ē
aliqd i vno q̄ nō diſtiguat̄ ab alio: ſic̄ nihil ē i ſorte q̄ nō
diſtiguat̄ a pla. ſꝫ qn̄ ē aliqd oino idē i vtroq̄: tūc neutꝝ
illoꝝ illo oio eodē i vtroq̄ diſtiguit̄ ab altero. ¶ Ex h̄
(vt dicūt) pꝫ ſolutio ad rōnē factam ꝓ iſta ↄ̄ne ſcđa. q2
ſimplex nō ↄſtitutū ex aliq̄ cōi ſibi ⁊ alij: ⁊ aliq̄ ꝓprio ſi-
bi ſeipſo diſtiguit̄ a q̄cūq̄ diſtiguit̄: ſꝫ nō ſic ē đ ꝑſonis
dinis vt dcm̄ ē. ¶ Ad p̄mā dico. ꝙ talr̄ q̄rētib⁹ optie pt̄ Ad p̄ᵃᵐ
r̄nderi ſꝫ viā hāc quā ſequor. Et docuit nos reſpondere rōnem
Hieron. d. vt ſupra allegatū ē ꝙ ſuba vnū ſūt ⁊ ꝑſonis di- Th. v. B.
ſtiguūt̄. Et ſic ēt ↄformiter docuit Augu. d. ſnialr ꝙ ſūt
vna ſuba ⁊ diſticte ꝑſone ſꝫ ſic̄ ſeipis ⁊ nō aliq̄ ſui trāſiti-
ue ſt̄ vna ſuba: ſic ſeipis: ⁊ n̄ aliq̄ ſui ſt̄ diſtincte perſone.
¶ Qe āt addit̄ đ abſtractiōe illoꝝ noīuꝫ p̄nitas ⁊ filia-
tio. Dico ꝙ triplr̄ pt̄ qs vti talib⁹ abſtractis: cū de diſtin-
ctiōe loq̄t̄ ꝑſonaꝝ. Uno⁹ ad ſignificandū ꝙ ꝑſona nullo

alio q̄ȝ seipsa p̄cise ꝛ p° distiguit̄ ab alia:ꝛ illud magis ex
presse significat̄ p abstractū nois sui.ꝛ tūc dōo pr̄ distin/
guit̄ p̄nitate:ly p̄nitate supponit p ypostasi p̄ris. Alio°
ad denotādū psone ꝓp̄etatē 3°° sūptā q̄ ꝓhibet vnā pso/
nā esse aliā.ꝛ tūc ē sensus.pr̄ distiguit̄ a filio p̄nitate. id
est q2 ipse genuit filiū:ꝛ tūc p̄nitate equalȝ in sigīando
illi cōplexo:nec p aliq̄ supponit sic̄ nec ꝯplexū illud. 3°°
pōt fieri tal' abstractio ad designādū aliqd̄ itrinsecū p se
q̄ ab alia distiguat̄ ꝛ p quo suppōit illō abstractū i ꝓpō/
ne affirmāte psonā ab alia distigui:ꝛ tc̄ dico q̄ tal' abstra
ctio incōueniēs est ꝛ ficticia.nec sic ea vtunt̄ q recte itel
Ad 2ᵐ ligunt:sed alteꝝ duoꝝ p̄moꝝ modoꝝ. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄
pr̄ refert̄ ad filiū ꝛ spm̄ scm̄ vna relōne tn̄ s̄m rē q̄ tn̄ est
in plurib' spēb' relōnis seu cui ꝯueniūt rōnes pluriū spe
cierū relōnis: quapp optime pōt corrn̄dere distictis spē
coopppositis.exᵐ soꝛ.eadē relōne est silis ploni albo ꝛ dis
similis ciceroni nigro. Nā eadē albedo soꝛ.est siliu° ad
plonē ꝛ dissilitu° ad ciceronē:cū nec silitudo nec dissili/
tudo sit res supaddita q̄litati:sic̄ ifra ꝓbabit̄: ꝛ sic ēt sic
arguētes opinant̄:ꝛ hec vna rela° s̄m rē corrn̄det silitu/
dini ꝛ dissilitudini oppositis q̄ sūt i plone ꝛ cicerōe. Sic
in ꝓposito eadē entitas simplicissima q̄ est pr̄ est spira° et
p̄nitas ꝛ corrn̄det filiatiōi in filio ꝛ spiratiōi coopposi/
ad 3ᵐ qd̄ est scoti vbi.s. te in spū scō. ¶ Ad 3ᵐ si ly aliq̄ sui capiat̄ s̄ȝ trāsitiuā cō
structionē vt accipit arguēs.maioꝛ ē falsa: ꝛ hȝ instātiaȝ
de duob' angelis ꝛ de duab' aiab' supposito q̄ sint eēn̄
simplices.sic.n.nec angelus nec aia distiguunt̄ aliq̄ sui:
q2 nec aliqd ē sui in h̄ sensu ꝛ nō sūt duo angeli p° diuersi
cū sint eiusdē gn̄is ꝛ forte eiusdē spēi: nec ēt due aie sunt
p° diuersa cū sint eiusdē spēi. Et p ꝯn̄s ad itellm̄ phi dn̄r.
aliqd idē entes:aut q2 aliqd idē de eis eēntialr̄ p̄dicat̄:
T.c.15. vel.16. vt aliq exponūt verbū phi.5° meta.scriptū: aut accipien
do actū exercitū p actu signato:q2 de eis verificat̄ q̄ sī
aliq̄ mō idē.s.spē:ꝛ silr̄ de his de qb' v̄ificat̄ esse idē nuō
aut gn̄e vel ꝓportōe ibi dicit phs. Ad ꝓbatōeȝ dico q̄
eodē° aliqd est idē alicui vno°:ꝛ distiguit̄ ab eodeȝ alio°
sic̄ vna aia seipsa est eadē spē alteri aie ꝛ disticta nūeral'r
Ad 4ᵐ ab eadē. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ aliqd pōt dici esse alic' vel in
aliq̄ 2ʳ. vno° ꝓp̄e vt ꝯstructio sit trāsitiua: ꝛ oē qd̄ sic est
alic' vel in aliq̄ ē distictū ab eo: isto° dr̄ equ' eē soꝛ. ꝛ aia
dr̄ esse hois ꝛ in hoie.ꝛ foꝛᵃ in mā.ꝛ locatū in loco:ꝛ sic ō
aliꝫs modis qb' aliqd ꝓp̄e dr̄ esse in aliq̄. Alio° iꝓꝓꝛie
vt cōstructio sit itrāsitiua:ꝛ illud ꝯsueuit ab aliqb' voca
ri esse in aliq̄ p idētitatē:q2.s.q̄ sic dr̄ eē alic' vel in aliq̄
nō distiguit̄ ab illo sȝ est ipȝ:isto° loqmur cū dicim' eēnᵃ
angeli vel eēnᵃ dei.i.q̄ ē āgelus ꝛ eēnᵃ q̄ ē de' ꝛ c̄. Nūc
ad rōnē si inascibilitas supponat pro aliq̄ entitate ꝛ gn̄ō
actiua sumat̄ p relōne p̄ris ad filiū:sic oꝫȝ si argᵐ obeat
ꝓcedere ꝯ ꝯnē positā:dico q̄ sūt in p̄re intrāsitiue loquē
do.ꝛ eodē° dn̄r ꝓp̄etates p̄ris.i.q̄ sunt pr̄. nō aūt v̄e dn̄r
eē p̄ris vel in p̄re trāsitiue:nec ēt adinuicē distiguūt̄.nec
ꝓba° ex dcō Aug. valȝ. Nō.n.seq̄t̄:si pr̄ nō eēt igenit' pos
set eē pr̄. ḡ innatiuitas ꝛ p̄nitas i p̄re distiguūt̄. Sic nō
seq̄t̄:si de' nō eēt dn̄s adhuc possȝ eē de'.ḡ ds ꝛ dn̄iū dei
distiguūt̄. Et sic̄ nō seq̄t̄:si soꝛ.nō eēt silis adhuc possȝ eē
Ad 5ᵐ alb'.ḡ ei' albe° ꝛ silitu° distinguunt̄. ¶ Ad 5ᵐ dico q̄ si
eē in.sumat̄ itrāsitiue.maioꝛ ē falsa.ꝛ silr̄ ꝓba° ei' in eo/
dē sensu nec p illud exᵐ sufficiēter ꝓbat̄ assūptuȝ. qm̄ lȝ
nihil sit soꝛ.qd̄ nō distiguat̄ a plone.aliqd tn̄ est pr̄ qd̄ nō
distiguit̄ a filio.s.eēnᵃ diua. Si aūt eē in.sumat̄ trāsitiue
sic maioꝛ est v̄a ꝛ minoꝛ falsa q̄ntū ad vtrāq̄ ptē: q̄ntū ad
p̄mā q̄dē:qm̄ eēnᵃ diua ꝓp̄e loquēdo ꝛ in h̄ sensu nō ē in
ca.xi. p̄re ꝛ filio:sed pr̄ ꝛ fili' sūt ipsa eēn̄: ꝛ ꝓpea Dam.li° p̄.cū
dixisset.cū respexerim' ad ea in qb' ē diuinitas loquēs de
psonis:imediate ostēdēs h̄ eē iꝓꝓꝛie dcm̄ addit:vel q̄

deinde certi' dicam' q̄ sunt diuinitas h̄ est ad tres ypostā/
ses ꝛc̄. vbi dat nobis doctrinā vt vbiq̄ȝ in sacris scriptu/
ris inenim' dcm̄ q̄ diuinitas est in psonis.illō sit intelligē
dū s̄m intrāsitiuā ꝯstructōeȝ.i.q̄ diuinitas est psone:vl' q̄
psone sūt deitas.eodē° in eodē sensu falsa est reliq̄ ps mi
noris.s.q̄ p̄nitas est in p̄re:sȝ p̄nitas est pr̄:ꝛ pr̄ est p̄ni
tas. ¶ Sȝ ex dictis isti' doctoꝛis pōt ꝯ sic argui. pr̄ aliq̄
sui nō distiguit̄ a filio:ꝛ aliquo sui distiguit̄ a filio.ḡ non
seipso p° distinguitur a filio.ꝯn̄a pȝ. Añs ꝓbat̄.qm̄ pater
diuinitate nō distiguit̄ a filio.ꝛ p̄nitate distiguitur ab eo.
¶ Rn̄°:patreȝ a filio distigui aut aliqd ab aliq̄ seipso p°
pōt itelligi 2ʳ. vno° seipso p°.i.quolȝ sui. Alio°.i.nullo alio
seu qd̄ nō est ipȝ:ꝛ tūc ista:pr̄ distiguit̄ a filio seipso p̄mo
exponit̄ p istas:pater distiguit̄ a filio ꝛ p nihil qd̄ nō est
pr̄:pr̄ distinguit̄ a filio:ꝛ in hoc sensu dixi supra:q̄ psone
seipsis distiguunt̄. p° q2.s.distiguit̄ vtiq̄ȝ ꝛ non p aliq̄ q̄
nō sunt ipse:sȝ sint ipsaꝝ sicut aliq imaginant̄ ꝛ mlt̄o ma
gis nec p aliq̄ que nō sūt ipse nec ipsaꝝ. ¶ Tūc ad rōnē
factā dico:q̄ si ly sui in añte teneat̄ trāsitiue:añs est fal/
sum:nec ꝓba° valȝ.q2 supponit q̄ deitas sit aliqd patris
ꝛ nō pater.ꝛ silr̄ de p̄nitate:quoꝝ vtrūq̄ȝ falsū est. Si v̄o
teneat̄ intrāsitiue:nego ꝯn̄am.nō.n.sequit̄.pr̄ aliquo qd̄
est ipse nō distiguit̄ a filio.ꝛ aliquo qd̄ est ipse distiguit a
filio.ḡ pater aliquo qd̄ nō est ipse distinguit̄ a filio:ꝛ per
ꝯn̄s etiā nō sequit̄.ḡ pater nō seipso p̄mo distiguit̄ a filio
s̄m sensuȝ datū. ¶ Qd̄ v̄o idē doctoꝛ addit soluēdo rōeȝ
p illa ꝯne.q2 simplex nō constitutum ꝛc̄. nihil vȝ:qm̄ oē
simplex est h̄ꝫ.ꝛ nullū ꝯstitutū ex cōi ꝛ ꝓꝓꝛio ē simplex.
¶ 3ᵃ ꝯ ꝓbat̄.ex eo q̄ nō est dare aliquas tales entitates 3ᵃ ꝯ.
ꝓꝓꝛias psonaꝝ:qd̄ appet:q2 vel tales entitates si q̄ forēt
eēnt extrinsece ipsis psonis vel intrinsece incluse in eis.
Nō pōt dici pᵐ:qm̄ vel ipse essent per se subsistentes:ꝛ p
ꝯn̄s eēnt psone.ex quo vltra sequit̄ q̄ in diuinis essent ad
min' sex psone.s.pater ꝛ fili' ꝛ spūs scūs. ꝛ tres alie earū
ꝓp̄ietates qd̄ est erroneū:vel eēnt psonis inherētes vl'
insistētes.sicut forme materiꝫs qd̄ etiā est ipōle in deo:q
nulli subsistere pōt.vt dicit Aug.7° de tri. Sed nec pōt ca.5.
dici q̄ sint tales alique entitates intrinsece icluse in pso
nis s̄m quē modū imaginari vident̄. qcūq̄ȝ tales ꝓp̄ie
tates ponūt in psonis: h̄ aūt esse ipōle pōt ꝓbari multi/
pliciter. p° quidē per exp̄ssaȝ determinationeȝ ecclesie
ex̄.de sūma tri.ꝛ fi.ca.ca°.dānam'.sic dn̄tis.pater ab eter
no filiū gn̄ando suā subām ei dedit.iux̄ qd̄ ipse testat̄: pr̄
qd̄ dedit mihi mai' est oīb'.at dici nō pōt q̄ parteȝ sube
illi dederit ꝛ partē ipse sibi retinuerit:cū suba p̄ris indi/
uisibilis sit.vtpote simplex oio:sed nec dici pōt q̄ pater
in filiū transtulerit suā subām gn̄ando q̄si sic dederit eā
filio: q̄ nō retinuerit ipāȝ sibi:aliogn desinisset eē suba.
¶ Pȝ ḡ q̄ sine vlla diminutiōe fili' nascēdo subām p̄ris
accepit.ꝛ ita pater ꝛ fili' hn̄t eādē subāȝ: ꝛ sic eadē res ē
pater ꝛ fili' necnō spūs scūs ab vtroq̄ȝ ꝓcedēs.cum ḡ vt
ꝓfitet̄ ecclesia.filius totā subām patris sine diminutiōe
accepit. Manifeste pȝ q̄ nullā entitatē in se hȝ sibi pro/
priā pater quā filio gn̄ando nō dederit. Nec pōt dici q̄
q̄uis totā sine diminutiōe p̄ris subām fili' gn̄ando acce/
perit:nō tn̄ accepit oēȝ entitatē patris: qm̄ nō illā ꝓp̄iā
quā vltra cōem essentiā pater includit: tuȝ q2 nō minus
est idiuisibilis ꝛ oio simplex psona patris q̄ sit essenᵃ il/
la cōis:ꝛ per ꝯn̄s iuxta argumētationē ecclesie ipōle est
q̄ partē sui.s.cōem essentiā filio dederit ꝛ partē aliā sibi
retinuerit.ḡ sine diminutiōe fili' totā entitatem patris
accepit.nulla ḡ entitas est in patre q̄ nō sit in filio. tū q2
stultissimū est imaginari q̄ in patre sit aliq̄ entitas que
non sit suba vel de suba eius:sic enī esset accn̄talis vel ei
extranea.ḡ si totā patris subām accepit filius:oēm enti/

2m tatē patris h3 fili⁹. ¶ 2°. si eēnt in psonis tales ,ppe enti-
tates: tūc nō eadē res esset pr̄ ꝛ filius ꝛ spūs scūs vt dicit
ecclesia. ꝯña p3. q̄m illo posito nō solū eēntia cōis est pa-
ter: sed ipsa sil' cū illa ,ppria entitate patris q̄ nō est in fi-
3m lio: ꝛ p ꝯñs nō eadē res que est pater est fili⁹. ¶ 3°. sequiť
ꝙ eēntia diña nō est pater nec ꝯ̃. cuius opp^m etiā tradit
ecclesia: vbi supra di. ꝙ vna quedā sū^a res est. icōprehēsi
bilis qdē ꝛ ieffabilis q̄ veraciter est pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ spūs scūs
.s. tres sil' psone ac sigillatī quel3 earūdē: ꝛ ideo solūmō
est trinitas non q̄ternitas: sed quel3 triū psonaꝝ est illa
res. v3. suba eēntia seu nā diña. ꝯña pbať ex hoc ꝙ nullū
includēs plura est aliqd illoꝝ: ꝛ silr̄ nullū illoꝝ est ipm:
sed ipsi⁹ est trāsitiue loquēdo: ꝛ illud includēs ē ex eo: sic
aīa nō est hō: sed hoīs: nec hō est aīa sed ex aīa. Sili mō
pbari pōt ꝙ eēntia non esset filius vel spūs scūs nec ꝯ̃.
4m ¶ 4°. si quel3 psona h3 aliquā ,ppriā entitatē pter cōem
entitatē q̄ est deitas seqť ꝙ quel3 psona pter diuinitatē
cōem h3 etiā ,ppriā diuinitatē: ꝛ sic in trinitate erūt q̄tuor
diuinitates: vna cōis: ꝛ tres ,pprie ꝛ vna psona erit ali⁹ de⁹
ab alia pp illā ,ppriā entitatē. s. diuinitatē quā sola icludit.
Hec aūt oīa sunt erronea. ꝯña pbať ex eo ꝙ ipossibile ē
esse in deo aliquā entitatē que non sit de⁹: aliogn seqť ꝙ
persona nō eēt de⁹. sed eius pars eēt de⁹. ¶ Itē oīs enti-
ca.6. tas q̄ nō est de⁹ vtiq3 est creatura. iuxť illud Aug. p̊ de tri.
Oīs suba que de⁹ nō ē: creatura est. ꝛ q̄ creatura nō ē: de⁹
est. ꝛ ꝯstat ꝙ suba3 p eēntia vl' entitate ponit: sic dicim⁹
ꝙ suba albedinis ē alia a suba nigredinis: aliogn nō suf-
ficiēter pbaret intentū. s. ꝙ fili⁹ est de⁹. Hoc etiā mō idē
Aug. sup illud ps. Infixus sū in limo ,pfundi ꝛ nō ē suba
p entitate suba3 accipit. Vñ ait. oīa eni sube sunt eo ipo
ꝙ sunt. Nā que nulla sūt in suba oio nihil sunt. Si ḡ aliq̄
entitas esset in psona q̄ nō eēt de⁹: ia3 psona ꝯposita eēt
ex deo ꝛ creatura: qd̄ blasphemū est dicere. ¶ Itē hugo
pte.3. de sacra. li. p̊. Oē qd̄ in deo est aliud q̄3 de⁹ eē nō pōt: s3 si
ca.27. illa entitas ,ppa ē deitas: ꝛ p pōnē nō ē illa diuinitas cōis.
ḡ est alia diuinitas ,ppa. ꝛ p3 ꝯña. Si vō diceret ꝙ illa enti
tas ,ppa nō est entitas disticta mō aliquo a deitate cōi: s3
est ipsa: tūc sequiť ꝙ nulla pluralitas entitatū ē in perso
na: ꝛ per ꝯñs nō est in ea aliqd quo ꝯuenit cū alia psona
ꝛ aliqd aliud quo distinguiť ab ea. Ite3 ꝙ nulla ,ppetas
est in psona vel ē psone: trāsitiue loquēdo qua distiguať
ab alia psona: sed ipamet psona nulla plura quoq̄ mō in-
cludēs seipsa p̊°. iuxť sensū supra positū distiguiť ab alia: ꝛ
5m sic hēťur ,ppo^m q̄3tū ad vtrāq3 ꝯnē. ¶ 5°. fm hāc viā seqť
ꝙ nulla psona sit sūme simplex qd̄ ē erroneū. ꝯña pbať.
q2 fm h̄ q̄l3 psona h3 in se aliqd qd̄ ipsa nō est nec ꝯ̃. sed
est aliqd eius: simplex aūt nihil qd̄ ipm nō sit h3 in se: sic
supra d̊. 8. declarū est. Vñ pp hāc cā3 magr̄ dete rminat ꝙ
,pprietates psone est ipa psona. d̊. 32. li. p̊. ¶ Et aduertē^m
est ꝙ oēs pmisse rōnes ,pcedūt ꝯ q̄3lib3 opionē ponentē
aliquā ,ppetatē in psona 2°. distictionis suprapositē. siue
illā ,ppetatē vocēt re3 siue formalitatē vel qditate3 seu
modalitatē aut alio quol3 noīe: dūmō aliq̄ pluralitas et
distictio ponať itra psonā diñā q̄ oīa noīe entitatis itelli
go signari. Pro hac ꝯne sūt scōꝝ aucto. ait eni Hyla. 3. de
tri. ,ppe fine. Audis: ego ꝛ pr̄ vnū sum⁹: vnū sunt. s. is q est
nihil hñs qd̄ nō sit etiā i eo a quo ē. q̄ vba alijs vbis eius-
dē iterponit magr̄ li. p̊. d̊. 19. ꝛ ca. ꝛ inde ē. Item idē 7° de
tri. Iudico qd sunt. s. pater ꝛ fili⁹ cū vnū ex vno est. quia
neq3 vn⁹ vni aliud per gnōnē q̄3 qd̄ suū ē dedit: neq3 vn⁹
ab vno per natiuitatē obtinet q̄3 qd̄ vni⁹. Et est intentio
ei⁹ ꝙ nihil dedit pater filio ip3 gnāndo qd̄ nō sit in se: ne-
q3 filius aliqd accepit nascēdo quod nō sit ꝛ in pr̄e. Ite3
ca.15. Isi. de sū. bo. li. p̊. ait. Iō vnū sunt pater ꝛ fili⁹. q2 nihil ha
ca.14. bet pater qd̄ nō habeat fili⁹. Insup Augu. 15. de tri. loq̄ns
de verbo cōsubali dei. ꝛ ideo verbū inqt hec veritas est:
q̄m qcqd est in ea scia de qua genitū est: ꝛ etia3 in ipso est.
Scia aūt de q̄ est genitu3 est pr̄: vt ibi p3. qcqd ḡ ē in pr̄e
est in eius vbo. Ex qbus oīb⁹ p3 ꝙ nihil oino aut entitas
aliq̄ est in pr̄e que nō sit in filio: nec ꝯ̃. qd̄ ēt hō filij vba
cōfirmāt Ioā. 16. dicētis. Oīa quecūq3 h3 pater mea sūt. ca.16.
ꝛ ,pinde cantat ecclesia in pr̄e tot⁹ fili⁹: ꝛ totus in vbo pr̄:
nō ḡ in psonis diuis pter cōem essentia3 sūt aliq̄ spāles ꝛ
,pprie entitates excogitāde: vt est ex dictis ostēsum. Cui
quoq3 ꝯsonat dictū Hugo. li. p̊. de sacra. dicētis. tres pso- p.3.c.31.
nas nihil aliud eē q̄3 eēntiā vnā ꝯfitemur. ¶ Cōtra illā ꝯ3^a.5^m
ꝯnē pōt argui p illō verbū pfatiōis. in psonis ,pprietas ꝛ p̊^m
in essen^a vnitas ꝛ in maiestate adoreť eq̄litas. Ex quo p3
ꝙ ,pprietas est aliq̄ entitas. aliogn non esset in psonis: ꝛ
nō est entitas q̄ est psona: q2 nihil ē in seipso. ḡ est entitas
psone. ¶ 2°. si ,pprietas psone nō sit aliq̄ entitas ,ppria ꝛ 2m
ptialis psone nō esset vna ,pprietas seu notio cōis patri
ꝛ filio: cui⁹ oppo^m dicit magr. d̊. 29. li. p̊. ꝛ p3 ꝯña. q2 nulla
psona cōis est patri ꝛ filio. Alie rōnes possent fieri ꝯ ean
de3 ꝯnē: sed ille adduceniť in. d̊. 33. cū inquireť de idēti-
tate ꝛ distōne relōnis diue ab eēn^a. ¶ Ad p̊^m horū dico: Ad p̊^m
ꝙ illa auctoritas in snia nullo⁹ est ꝯ ,ppo^m: qd̄ p3: q2 non
plus ex tali mō locutiōis pōt ꝯcludi ꝙ ,pprietas sit aliq̄
entitas ptialis psone q̄3 ꝙ vnitas sit aliq̄ entitas ptialis
essentie: vel ab ea distincta: qd̄ nō solū in deo: s3 in q̄libet
eēntia falsū est. vt pbatū est distōne. 24. q. p̊^a: nec ēt plus
q̄3 ꝙ eq̄litas sit entitas disticta a maiestate. qd̄ etiā ꝯstat
esse falsissimū. Et p3 assūptū. q2 sicut dicit. in psonis ,ppe-
tas: ita dicit. in essentia vnitas: ꝛ in maiestate eq̄litas. nō
ḡ sumēda sunt vba illa in sua ,pprietate: sed fm iproprīā
signatiōnē: sicut dixerūt aliq venerabiles doctores āt iq fōte su^e
vt p illa insinuareť ꝛ psonaꝝ distictio ꝛ vnitas essentie. ,ppositi.
vn̄ exposuerūt in psonis ,pprietas. i. distictio q̄ nō ē aliđ
q̄3 psone a se distincte: ꝛ est sensus fm ipsos. adoreniť pso-
ne distincte ꝛ essentia vna. 2°. pōt dici iuxta intellm̄ ali
quoꝝ doctoꝝ modernoꝝ ꝙ ,pprietas dr̄ in psonis itrāsi
tiue: ꝛ tūc poniť singularis nūerus p plurali. v3 ,ppetas
p ,pprietates adoreť. ḡ ,ppetas in psonis. i. ,pprietates q̄
sunt psone. 3°. posset dici ꝙ ,pprietas accipiť ibi 3° sup-
posito in p̊^a. d. fm quē modū erit fmo de ,pprietatib⁹ in
ꝯne sequēti. ꝛ tūc erit sensus auctis adoreť in psonis ,p-
prietas. i. adoreniť psone q̄ suas hñt ,pprietates: ꝛ quāl3
istaꝝ expōnū puto cōuenientē esse auctoritati q̄ nō aliđ
intēdit q̄3 nobis exp̄mere pluralitatē psonaꝝ ꝛ eēn^e vni-
tatem: magis tñ placent p̊^a ꝛ 3^a. ¶ Ad 2^m dico ꝙ ꝯña nō Ad 2m
val3: q2 pari mō ,pbareť ꝙ essen^a cū sit cōis psonis esset
ptialis entitas ipsaꝝ: qd̄ est falsū: vt supra ē ,pbatū. sicut
ḡ eēntia est pr̄ ꝛ filius ꝛ spūs scūs. sic illa cōis notio si po-
naľ est pr̄ ꝛ fili⁹: ꝛ nō aliq̄ partialis entitas ipsoꝝ: ꝛ h̄ in-
telligo si loq̄mur de notiōe ,put est aliqd icōplexe signi-
ficabile mō supra dicto. Si vō de cōi notiōe loq̄mur vt
est aliqd signabile cōplexe tm̄: tūc nō val3 ꝯña. q2 notio
sic supra nō ē aliq̄ entitas exñs in psona: imo nec aliqua
entitas oio. ¶ 4^a ꝯ est ꝙ psone diue distiguuniť ,ppeta- 4^a ꝯ.
tib⁹ 3° acceptis itelligēdo ꝙ p eas distiguanť 2°. q2. s. ex
talib⁹ ,ppetatib⁹ pōt cogsci ꝛ nectio cōcludi ꝙ ipse psone
sūt iter se disticte. Et q̄3tū ad hec duo ,pbať ꝯ p Augu. de ca.2.
fide ad pe. vbi ait. In illa scā trinitate vn⁹ est pr̄ q solus
eēntialr̄ de seipso vnū filiū genuit: ꝛ vn⁹ fili⁹ qui de vno
pr̄e solus est eēntialr̄ nat⁹: ꝛ vn⁹ spūs scūs qui eēntialr̄ so
lus de patre filioq3 ,pcedit. hoc aūt totu3 vna psona non
posset. s. gignere se: nasci de se: ꝛ ,pcedere de se. Q2 ḡ aliđ
est genuisse q̄3 natū esse. aliudq3 ,pcedere q̄3 genuisse vel
natū eē manifestū ē: q̄m alius est pr̄ alius fili⁹ alius spūs
scūs. in qbus vbis p̊°. exprimuniť ,pprietates cōplexe tm̄^e

vel equaliter significabiles:sicut supi⁹ est declaratū. Deinde addit̃ ꝙ ex talib⁹ manifeste fit eaꝝ distõ:cuꝫ ait. ħ aũt totū nõ posset vna pᵃ ꝛc̃. Silr̃ mõ ponit ꝓpetates psonaꝝ Hyla.12.de tri. ꝛ allegat̃ in di.26.cum ait. Si sp pr̃i ꝓpriū est ꝙ pr̃ semp pr̃ ē. nec̃e est filio semp ꝓpriū eē ꝙ semp ē fili⁹. Qđ exponēs magr̃ in dis.27.dicit. ꝓpriū ē pr̃is ꝙ semp pr̃ ē.i. ꝓprietas pr̃is est q̃ sp pr̃ est. Semper vo pr̃ est.q2 sp genuit filiū:ita ꝛ ꝓpriū filiꝫ ꝙ fili⁹ est.i. ꝓprietas filiꝫ est q̃ semp ē fili⁹. fili⁹ vo sp est: q2 sp est genitus.g̃ ꝓpetas q̃ pr̃ est:est q2 semp genuit. Et seqt̃: ꝛ ꝓpetas filiꝫ est:q2 sp genit⁹ ē a pr̃e:ꝛ sic easdē ꝓpetates vt an̄ p̃misit magr̃: Aug. ꝛ Hyl̃.denotāt. Cū g̃ dicit̃ ꝓpriū ē patris genuisse:nõ aliud itelligit̃ q̃ꝫ si dicat̃: ꝓpriū ē patris ꝙ filiū genuit:ꝛ ꝓpriū ē filiꝫ ipm natū eē.i.ꝙ de pr̃e nat⁹ est. Silr̃ mõ etiā Ansel. vt supra allegatū ē ꝓpetates psonaꝝ ꝯplexe mõstrauit. Cõstat aũt vt ibi dicebat̃ ꝙ ħ totū. pater genuit. vel fili⁹ de pr̃e nat⁹ ē. significatiue sumptū ꝓ nulla entitate supponit. Et ita ꝓpetates iste sic significate nõ sūt entitates aliq̃ sicut in seq̄nti.q. ꝓbabit̃: ac p ħ nõ sunt psone vel in psonis:nihilomin⁹ tñ verissime ꝛ eternalr̃ pater ꝛ solus ipse filiū genuit:ꝛ idõ ħ est sibi ꝓpriū:ꝛ ꝓprietas eius:ꝛ fili⁹ solus a pr̃e genitus est. ꝛ spūs scūs ab vtroqꝫ ꝓcessit:ex quo nec̃io seqt̃ ꝙ vere fuerūt distincte psone ab eterno. Ex quo etiā vlteri⁹ seqt̃ ꝙ hꝫ ꝓprietates nõ tñ sūt noia:vel relatiue appellatiões:qnimo ante oē nomē ꝛ appellationē relatiuā eternalr̃ ꝛ vere ac realr̃.i.sine oi opōne aie pater genuit filiū:ꝛ fili⁹ a pr̃e genit⁹ est. ꝛ ab vtroqꝫ spūs scūs ꝓcessit:ꝛ ipse nūc relatiuis noib⁹ ꝛ appellatiõib⁹ significant̃. ❡ Notādū āt ꝙ q̄uis ꝓprie hꝫ ꝓprietates nõ nisi cõplexe valeant significari: aliqñ tñ iuenim⁹ eas signatas fore in scripturis in cõplexis noib⁹:ꝛ abstractis:sꝫ tūc talia noia equalerēt in significādo p̃dictis cõplexis ꝛ orõnib⁹. hoc pꝫ p magr̃ꝫ.27.d. vbi dicit ꝙ ꝓprietas patris est:q2 semp genuit: ꝛ hec dicit̃ pr̃nitas vel gnõ:ꝛ ꝓprietas filiꝫ ē:q2 sp est genit⁹ a patre:ꝛ hec eadē dicit̃ filia⁹ vel genitura vel natiuitas vel origo vel nascibilitas:sic ēt ꝓpetas q̃ spūsscūs ē spūsscūs vel donū ē:q2 ꝓcedit ab vtroqꝫ:ꝛ hec eadē dicit̃ ꝓcessio. Et ꝯcludit magr̃:in p̃missis g̃ locutiõib⁹ eedē signate sūt ꝓprietates. Eedē quoqꝫ ꝓprietates aliqñ notiões vocātur:hoc idõ q2 p eas distõ psonaꝝ cog̃scit̃. Vocant̃ ēt relatiões:ꝛ ħ q2 nõ nisi relatiue pñt designari. Vñ Ansel. in li⁹ de ꝓces. s.s. cū posuisset ea in qb⁹ de veritate trinitatis greci nobiscū ꝯueniūt:ꝛ iter cetera dixisset. nec putant. s. greci aliū esse deuꝫ qui nascit̃ q̃ꝫ de q̊ nascit̃:et q ꝓcedit: q̄uis s̃m noia signantia:q2 est de q̊ aliqs nascit̃:ꝛ est qui de aliq̊ nascit̃:ꝛ ē q de aliq̊ ꝓcedit:pluralitatē admittat: s̃m quā pl̃es ꝛ aliꝫ sunt abinuicē pater ꝛ fili⁹ ꝛ spūsscūs. Nā cū de⁹ dicit̃ eē pater:signat̃ esse de quo aliqs nascit̃. etiā ifra scribit. hec itaqꝫ sola cā pluralitatis ē in deo: vt pater ꝛ fili⁹ ꝛ spūs scūs nõ pñt dici de inuicē: sed aliꝫ sint abinuicē:q2 p̃dictis duob⁹ modis est de⁹ de deo:qđ totū põt dici relõ. Ex quib⁹ pꝫ p̃mo ꝙ q̄dā noia p̃dicata de dō significāt:q2 est de quo aliquis ꝛ quideꝫ qui de aliq̊ ꝛc̃. ꝛ sic equiualēt in signādo cõplexis. Iteꝫ pꝫ ꝙ talia significata etiā vocant̃ relões. Hoc etiaꝫ pꝫ per magr̃m vbi supra. vbi dicit ꝙ noia relatiua psonaꝝ qñqꝫ significant ypostasim:qñqꝫ vero relationē:ꝛ hoc 2⁹ mõ nõ verificātur de eēntia. Unde ait:idõqꝫ dicimus ꝙ patris nomē nõ relationē tñ mõ notat:sed etiā ypostasim ꝛ subsistentiā significat:ita ꝛ filius ꝛ spūs scūs: relõneꝫ vo vocabula. s. paternitas filia⁹ ꝛ ꝓcessio:vel gignere gigni ꝛ procedere ipsas tñ relões nõ ypostases significāt:siue hr̃e filiuꝫ ꝛ hr̃e patrē:ita ꝙ s̃m magistruꝫ pr̃nitas nõ significat ypostasiꝫ ꝛ multo min⁹ essentiā cõem:ꝛ per ꝯñs nullā entitatem ꝓ qua possit supponere:sed significat habere filiuꝫ qđ quidē hr̃e nulla entitas est:q̄uis ꝛ qui hꝫ ꝛ hētur fili⁹ vera res sit. ❡ Circa hoc tñ sciēdū ē ꝙ q̄uis magr̃ dicat talia vocabula relõnū nõ significare ypostases nõ ē itelligendū dictū ei⁹ q̃si nullibi ypostases significāt: cū frequēter Hyl̃. hoc vocabulo natiuitas ꝓ ypostasi filiꝫ vtatur:sicut cū 7⁹ de tri. sup illo. pr̃ oē iudiciū dedit filio:ait. natiuitas nõ põt aliquid hr̃e nisi datū sit. Item ifra sup illo. nõ põt filius a se facere quicq̃ꝫ:ait. a se eni nõ põt posse natiuitas. Item ifra. diña natiuitas oē opus suum sub ministerio assūpti hois exequit̃. ꝛ post. natiuitas nāqꝫ est in se hēt vñ subsistit. Item lib⁹.9. dispēsatio inqt magni ꝛ piꝫ sacri natiuitatis diñe: patrē insup ēt cõditiõis assumpte deū fecit:duꝫ qui in forma dei erat repertus est in forᵃ serui:in quib⁹ oibus locis ħ vocabuluꝫ natiuitas ꝓ solo filio ponit̃. Et silr̃ in eo qđ sequit̃ post vltia allegata. de⁹ quidē pater natiuitas ē vnigeniti dei: ꝛ est cõstructio intrāsitiua:vt sit sensus:est pr̃ natiuitatis q̃ est vnigenitus de⁹. Intelligendū ē g̃ dictū magr̃i:q2 tūc frequentius ꝛ apud plures ꝓ illis ꝓprietatib⁹ hꝫ vocabula sumebant̃: nūc aũt satis cõiter talibus vocabulis vtuntur doctores aliqñ ꝓ ypostasib⁹ ipsis seu psonis:aliqñ ꝓ earū ꝓprietatibus 3ᵒᵒ acceptis. Unde ēt ego p̃ mõ vsus sum in superioribus cuꝫ dixi ꝙ pr̃ est pr̃nitas:filius ē filiatio ꝛ gnātio:ac etiā spiratio:ꝛ idõ diligēter oꝫ in plurib⁹ locis attēdere q̃liter dicta noia accipiant̃: ꝙ aũt psone nõ distiguunt̃ hꝫ ꝓprietatib⁹ sic acceptis tāq̃ꝫ rõnib⁹ ꝛ p̃ncipiꝫs distinctiuis:vt supra dicebat̃ in ꝯne 4ᵃ:pꝫ:q2 ipse s̃m se non sunt alique entitates. Iteꝫ:q2 si eis taliter distinguerent̃ psone oporteret ꝙ ipse eēnt psone vel aliq̃ entitates psonis itrinsece:quoꝝ neutrū ē veꝝ:ꝛ idõ qñ inuenit̃ a sanctis ꝙ ꝓprietates sunt eēntie vel psone:itelligēde sūt ꝓprietates p̃ᵒᵒ:ꝛ qñ inuenit̃ dcm̃ ab eisdem ꝙ vna psona est alia ab alia per hoc ꝙ vna est ab alia: vl̃ simile: per qđ ꝓprietates 3⁹ modo dicte significātur:intelligendū est dictuꝫ illud de distinctione secūdo modo sumpta.

❡ Ad argᵐ qõnis r̃ndeo ꝙ decretalis accipit ꝓprietates p̃mo⁹.s. pro psonis ꝛ est sensus:ꝙ hec scā trinitas est vna eēnᵃ ꝛ distincte psone:vel ꝛ in idē redit est iduidua s̃m eēntiā ꝛ s̃m psonas vel psonis distincta. Cõformiter dicto Augu. supra in ꝯne 2ᵃ adducto:posset etiam intelligi de ꝓprietatib⁹ 3ᵒᵒ dictis:ꝛ tunc esset sensus ꝙ trinitas.i. tres psone sunt distincte p ꝓprietates: q2. s. ipossibile est illas ꝓprietates eidē cõuenire psone:vt supra dicit Aug. ❡ Ad illud vo qđ vlteri⁹ addit̃ in argumento. s. ꝙ vnūqđqꝫ eo cõstituit̃ quo distinguit̃ ab aliꝫs. dōm ħ nõ esse vlr̃ veꝝ:qm̃ nõ in his q̃ nullo ꝯstituunt̃ quale est oē simplex:in his aũt q̃ ex aliquibus ꝯstituunt̃ hꝫ veritatē:qm̃ sua cõstitutiua sunt ēt per que illud ab aliꝫs ē distictū.

❡ Distinctionis. XXVIII. Questio. I.

Circa distinctionē.28. ꝛ q̃tuor sequētes in qb⁹ magr̃ multa loquit̃ de relõnib⁹. ꝛ in gnāli ꝛ in spāli de aliqb⁹ spēb⁹ relationū:vt cõpletius hec mā pertractet̃ querā aliquas qõnes:ꝛ ē p̃⁹. Utrū aliq̃ relatio sit vna res existēs nõ per operationē aie: ❡ Et arguit̃ p̃mo ꝙ nõ. quia oīs relatio est habitudo quedā media iter duo extrema que adinuicē cõiūgit:ꝛ conectit etiaꝫ q̃tūcūqꝫ sint in re sepata vel remota:sed nulla res extr̃a in nā est sic media vt notū est. g̃ nulla res extr̃a in natura est relatio. p̃ᵐ

Ad oppositū arguit̃ ex intētiõe ph̃i.6. metap. qui ens reale diuidit in.10. p̃dicamēta:qđ nõ esset veꝝ nisi p̃dicamentū relatiõis significaret rem aliquā extra animam. Oppᵐ T.c.4.

Margin notes: ca.2. (beside "li⁹ de ꝓces."); ca.3. (beside "etiā ifra scribit"); ad argᵐ p̃ncⁱˢ. q. (beside "Ad argᵐ qõnis").

Rñdeo pmo pmittã vnã distinctionẽ de acceptiõe
huiꝰ nois relatio. Deide iuxta mẽbra disti-
ctionis ponã aliquas conclusiones.

pᵒ artiᵒ **Quantum** ad pmũ sciẽdũ ꝙ hoc nomẽ relaᵒ ꝗtũ
ad ppoᵐ sufficit accipiṫ triplr. Nam
vnoᵒ sumiṫ in eadẽ significatiõe cũ his noibꝰ relatiuũ ꝛ
ad aliqd sm ꝙ ad aliqd est dictio nõ orõ. Et sm hoc idẽ
est relatiuũ ꝛ ad aliqd ꝛ relatio: istoᵒ vtiṫ hoc noie relaᵒ
in pdicamẽtis phs. sicut pꝫ diligẽter intuẽti. ꝛ maxie illã
partẽ. inest aũt ꝯrietas in relatõe sm expõnẽ Auerroys.
ibidẽ eni dicit Auer. ꝙ virtꝰ ꝛ viciũ sunt relatões. ꝛ phs.
ait ꝙ sunt ad aliqd. ꝛ hoc ꝗꝙmõ albertꝰ. Cõmẽtator sup
pdicamẽtis. caᵒ de ad aliqd. ꝛ multi ẽt doctores moder-
ni: sic istoᵒ accipiẽdo illud est relaᵒ qð ẽ relatiuuꝫ vel ad
aliqd. Alioᵒ accipiṫ relatio nõ pro relatiuo vel ad aliqd:
sed p eo quo ipm relatiuũ est relatiuũ ꝛ ad aliqd. ꝛ istud
adhuc duplr sm ꝙ id quo relatiuũ est relatiuũ duplr ac-
cipiṫ. Unoᵒ accipiṫ p aliquo significabili cõplexe tñ vl
equiualẽter: sicut supiꝰ. ð. 26. dicebaṫ de ppꝛietate vnoᵒ
ca. 3. sũpta. ꝛ hoc mõ accipit relationẽ Ansel. de pcessiõe spũs
sci. ꝛ aliqñ magr sicut pꝫ liᵒ pmo. ð. 27. hoc mõ relatio pa
tris ad filiũ ẽ: qꝛ genuit. ideo eni pr: qꝛ genuit: ꝛ relõ agẽ-
tis ad patiẽs est: qꝛ aliquid causat in illud: eo eni agẽs q̊
causat vel efficit aliqd in aliquo: ꝛ sic ĩ alijs relatiuis pos
sent assignari relatiões quibꝰ ipsa dicunṫ relatiua. Alioᵒ
accipiṫ illud quo aliqd est relatiuũ pro aliq̃ icõplexe si-
gnificabili ꝛ de quo abstractũ relatiui verificaṫ: siue ẽt
hoc abstractuꝫ relatio sicut silitudo est illud quo sile est
simile ꝛ illud est relatio: ꝛ silr id quo formalr sciens est
sciens dicitur scientia ꝛ relatio. ꝛ hoc mõ etiaꝫ multi do-
ctores vtunṫ hoc vocabulo relatio.

2ᵒ arᵒ **His premissis** pono tres ꝯnes. pᵃ est ꝙ aliqua
relatio (accipiẽdo relationẽ pri
mo mõ) est vna res exñs actualr extra aiam nec ab opa
tiõe aie dependẽs. 2ᵃ ꝙ nulla relatio 2ᵒ dicta ẽ aliqua
res vel entitas exñs extra aiam. p eodẽ aũt nũc accipio
rem ꝛ entitatẽ. 3ᵃ ꝯ ꝙ aliqua relatio 3ᵒ dicta ẽ vna res
actualr extra aiam exñs ꝛ ab opatiõe aie independens.
pᵃ ꝯ. ¶ Primã ꝯnẽ pbo pmo sic. si nullũ ad aliqd vel relõ eẽt
actualr extra aiam ꝛ absq̧ eius opatione. sequiṫ ꝙ nulle
res essent actualr tales ꝛ absq̧ opatiõe aie quales deno-
tanṫ esse vel denotari pñt per termios relatiuos: ꝯñs est
falsuꝫ: qꝛ sequiṫ ꝙ nulle res essent actualr disticte absq̧
opatiõe aie: ꝛ per ꝯñs nulla rerũ plalitas esset extra aiaꝫ
sed oia eẽnt vnũ indistinctũ: qð manifeste falsum ẽ: ꝯña
pꝫ: qꝛ si aliq̃ sunt plura ipsa sunt disticta ꝛ diuisa: sicut si
T. cõ. 8. aliquid est vnũ ipm ẽ indiuisuꝫ. vt pꝫ p rões vniꝰ ꝛ mul
ꝛ. 9. ti. io. meta. Unde Boetiꝰ in li. de tri. dic. ꝙ vbi nulla di-
2 uersitas ibi nulla plalitas: sed vnitas tñ. Itẽ nulla eẽnt
silia. ꝛ per ꝯñs nullũ esset tale q̃le est aliud. Nã cũ eẽ ali-
quid alteri sile: nõ aliud intelligimꝰ ꝗ̃ si diceremꝰ ꝙ ipꝫ
est tale q̃le est aliud: accipiẽdo tale ꝛ q̃le stricte sm q̃lita
tem: ꝛ sic nulla eẽnt alba nulla nigra: ꝛ sic de silibꝰ. Item
3 nulla eẽnt eq̃lia: ꝛ p ꝯñs nullũ ꝗ̃tũ esset tãtũ ꝗ̃tũ ẽ aliud:
cũ idẽ vtrobiq̧ significaṫ. Ex q̊ vltra sequiṫ: ꝙ non eẽnt
duo bicubita vel tricubita. Eodem mõ pbareṫ ꝙ nulla
essent pater ꝛ filiꝰ: cã ꝛ causatũ: agẽs ꝛ patiẽs: que oia sũt
falsa manifeste. ꝯña võ pncipalis probaṫ ex hoc: ꝙ sic iõ
diciṫ esse absolutũ extra aiaꝫ actualr: qꝛ aliquid ẽ actua-
liter tale absq̧ opatiõe aie quale denotaṫ esse p terminũ
absolutũ. Uel diciṫ eẽ absolutũ p quo põt suppõere ter-
minus absolutꝰ. sic suo mõ ẽ in pposito de relatiuis. Uñ
irrõnabile appet dictũ illoꝝ q dicũt ꝙ soli termini sunt
ad aliqd vel relatiui seu relatio: ita ꝙ tria n oia predicta
nõ sunt noia pme intentiõis: sed scðe tantũ que nõ verifi
canṫ nisi de terminis pmarũ intentionũ: ꝛ tñ ex alia pte
dicunt ꝙ multe res: imo oẽs que nec termini sunt nec si-
gna sunt absolute: qꝛ nulla rõ appet pꝑter quã dꝫ cõce-
di ꝙ alique res sint absolute potius ꝗ̃ cõcedi debeat ꝙ
alique res sint relatiue. Et pꝑter quã nõ eque posset di-
ci ꝙ soli termini sunt absoluti: ꝛ ꝙ absolutũ est nomẽ 2ᵉ
intẽtionis tñ: sicut ꝛ relatiuũ: ꝙ si quis etiã vellet dice-
re ꝙ nulla res est absoluta: sed termini tñ: nõ est ꝯ ipm
disputãdũ: eo ꝙ istitutões vocabuloꝝ ꝛ vsus ad placitũ
sunt. quapp ad placitũ põt quilibꝫ vocare vl res vel ter-
minos absoluta vel relatiua. Mihi autẽ sufficit ꝙ sicut
actualr extra aiaꝫ aliqd est tale quale denotaṫ vel deno
tari põt eẽ per pdicationẽ absolutã seu per terminũ ab-
solutum: sic aliqd actualr extra aiam: hoc est nõ per ope-
rationẽ aie est tale q̃le denotari põt per pdicationẽ rela-
tiuam: siue in qua pdicareṫ terminus relatiuus. Et sicut
aliqd extra aiam est aliqd nõ ad aliud. verbi grã. hõ vel
equus: sic aliqd extra aiam est aliqd ad aliud. puta pr vl
filius. illud aũt qð est aliquid ad se seu nõ ad aliud inq̃
tum hẽ absolutũ dico: ꝛ illud qð est aliqd ad aliud: inq̃ᵐ
hẽ dico esse relatiuũ ꝛ ad aliquid seu relatio. Istud deñ
ẽ sm intẽtionẽ Aug. 5ᵒ de tri. vbi de. s. s. ait ille. s. s. qui nõ ca. xi.
trinitas: sed in trinitate inteᵉ in eo ꝙ pꝑie diciṫ. s. scũs:
relatiue diciṫ: cũ ꝛ ad patrẽ ꝛ ad filiũ referṫ. vbi pꝫ ꝙ nõ
de noie: sed de psona que per nomẽ intelligiṫ in illa trini
tate dicit ꝙ referṫ: ꝛ in sequẽti caᵒ imediate mouet duᵐ ca. xii.
q̃uo dicaṫ relatiue spũs pris. cũ eꝯ pr nõ dicaṫ pater spũs
sci. Et eodẽ mõ de filio qui nõ diciṫ filius spũs sancti. Et
rñdet. in multis eni relatiuis hoc cõtingit vt nõ inuenia
tur vocabulũ quo sibi vicissim rñdeãt que ad se referun
tur. Et subdit. sed vt hec vicissiꝫ respõdeãt dicimꝰ donũ
donatores ꝛ donatorẽ doni: qꝛ hic potuit inueniri vsita-
tum vocabulũ: illic nõ potuit: ex quibꝰ appet ꝙ (cũ voca
bula relatiua iponanṫ relatiuis ꝛ his que referunṫ: vt di
cit Aug.) nõ solũ vocabula: sed res ipse vocabulis signi-
ficate sunt relatiue. ¶ Huic cõcordat Auerroys sup pdi
camẽtis in caᵒ de ad aliqd in pnᵒ. d. ꝙ vnũqðq̧ relatiuuꝫ
redit per cõuersionẽ: cũ accipiunṫ p noia sua signa super
ipsa ambo ex eo. i. sm ꝙ sunt relatiua si est eis nomẽ: aut
cũ poniṫ eis nomẽ si nõ est eis ambobus nomẽ. Et infra.
cũ nõ fuerit ingt relationi recte nomẽ significãs sup eaꝫ
ex eo ꝙ est recta ꝛ illud quidẽ ambobꝰ relatiuis aut vni
ipsoꝝ: iam neĉe est referẽti vt ponat vtriq̧ aut vni ipoꝝ
nomẽ: ex eo. i. inq̃tũ cõparãṫ ambo relatiua: ꝛ mlta sub-
dit ad ppositũ. ecce ꝙ relatiõi ꝛ relatiuis iponunṫ noia
significãtia ipsa inq̃tũ sunt relatiua. Cõstat aũt ꝙ talia
noia nõ iponunṫ noibꝰ: sed rebꝰ q̃ nõ sunt noia. g̊ relatio-
nes ꝛ relatiua vẽ sunt res ad extra que nõ sũt signa. ¶ 2ᵒ 2ᵐ
sic. aliq̃ res extra aiam ꝛ non per opationem aie est vere
ꝛ actualiter pater. g̊ aliqua res actualr extra aiam ꝛ non
per eius operationẽ est ad aliqd seu relatio. Añs pꝫ. Nã
deus vere actualr extra aiaꝫ est pr: ꝛ sic eternalr fuit nec
ad hoc plus facit aia ꝗ̃ ad hoc ꝙ ipse fuerit deꝰ. ꝛ sili mõ
etiã sor. est pater platonis quẽ genuit si plato sit: ꝛ plato
est filius. ꝯña pꝫ: qꝛ esse patreꝫ est ad aliud quodãmõ se
habere. hoc aũt est esse relatiuũ: vt pꝫ per phm in pdica-
mentis ꝛ omnis pater inq̃tuꝫ pater est pater ad aliud: ꝛ
ideo in oibus inq̃tũ ipm est ipm est ad aliud: ꝛ talia sũt
vere relatiua sm phm ibi dicentẽ: ꝙ ad aliqd sunt que-
cũq̧ hoc ipm ꝙ sunt alioꝝ sunt. ¶ Et aduertẽdũ ꝙ nõ
dicit quecũq̧ alioꝝ sunt: sed quecũq̧ hec ipsa que sunt:
sunt alioꝝ. Unde nõ ideo dñs relatiuũ est: qꝛ est alteriꝰ:
sed qꝛ est ipm. i. dñs alterius: ꝛ pater ideo est relatiuũ: qꝛ
est ipꝫ. i. pater alterius: ꝛ sic de alijs relatiuis: ita ꝙ semp
idẽ terminꝰ relatiuus poni posset vere ex parte pdicati.

3 2m p9 ¶ Cōtra istā 9nem ꝛ eius ꝓbationes pōt argui dupliciter
via. vna siquidē ꝓbādo ꝙ nulla res ē absq̧ opatiōe aie
talis q̄lis denotat̄ per ꝑdicationē relatiuam. vbi grā. ꝙ
nulla res est actualr̄ distincta vel sīl'is aut cā aut pr̄: ꝛ sic
aureol9 de alijs. nisi per opationeʒ aie. ¶ Hac aūt via ꝓcedit q̇
l°. p. d. 30 daʒ doctor sumēs ꝓ fundamēto. ꝙ q̇ōlibʒ qd̄ dicit̄ talr̄
relatiue est formalr̄ tale ꝑ quādā habitudinē mediā inter
ipm ꝛ illud: respectu cui9 dicit̄ esse tale. vbi grā. sīle ē
sīle actualr̄ ꝛ formalr̄ per sīlitudinē que est quedā habitudo
media cōnectēs ꝛ cōiūgēs vnū sīle alteri: ꝛ eodem
mō distictio ꝛ pr̄nitas aut alie relatiōes sūt quedā habitudines
medie duoꝝ: vni9 vt fundamēti alterius vt termini:
quib9 fūdamēta ipsa sūt. ꝛ dn̄r formalr̄ talia. tales
aūt habitudines nō pn̄t esse ex̄ aiam actualr̄ nec sūt res
facte a nā: sed soluʒ ab aīa apprehēdēte ꝛ in ea obiectiue
tm̄ mō existes. ¶ Et cōfirmat̄ ista imaginatio per vbuʒ
Cō. 20. Cōmētatoris q 3° physi. dicit ꝙ relatio est vna dispō existēs
iter duo que adinuicē referunt̄: ꝛ ꝙ est quoddā iteruallū
2m inter illa. ¶ 2°. ad idē arguit̄. q: formalis effectus
relōnis nō est aliud q̄ʒ vnā rē ad aliā ferri. hoc aūt nō fa
3m cit nā: sed itell's tm̄. ¶ 3°. rela° aduenit ꝛ acqrit̄ alicui et
T. c. x. sine mutatiōe illi9: vt dicit̄ 5° physic. nulla aūt res aduenit
4m alicui sine illi9 mutatiōe. ¶ 4°. nullū qd̄ nō eēt si aīa
T. c. 8. nō esset est res ex̄ aiaʒ. sed relatio est hm̄. dicit. n. phus 6°
metap. ꝙ est q̇ddā ens qd̄ cū alio copulat̄. ꝛ cogitatio diuidit
Cō. 8. illud. ꝛ Cōmētator exponit. d. ꝛ intēdit ꝑdicamēta
que cōiter hn̄t cōparationē. estimat̄ eni ꝙ illa nō eēnt si
5m aīa nō esset. ¶ 5°. idem Cōmētator. 12. meta. dicit ꝙ relatio
Cō. 19. inter oīa ꝑdicamēta est esse debilioꝝ: sed ſm eundeʒ
Cō. 88. 4° physi. entiū quedā sunt 9pleta in quoꝝ eē nihil facit
aīa. Quedā vo sunt quoꝝ act9 cōplet̄ per aiaʒ: ꝛ de talib9
ſm eū est tps. ḡ etiā de talib9 est relatio cui9 eē est inter
6m oīa d̄bilissimū. ¶ Deide hoc spāliter ꝓbat de quolʒ mō
relatioꝝ: q̄ʒtū ad pmū arguit sic. idētitas eq̄litas ꝛ similitudo
nihil aliud sūt q̄ʒ q̇dā idistictiōes ꝛ idisiōes. indiuisio
aūt nō est pura negatio. q: oē indiuisū est in aliquo
indiuisum: ꝛ per 9n̄s in aliquo fundat̄. Indiuisio ḡ q̄ est
sīlitudo duaꝝ albedinū aut fundat̄ in nā cōi: ꝛ hoc non:
q: tūc sīlitudo esset idēti9 in cōi nā quiditatiua ꝛ eēntiali:
in qua nō icludit̄ aliqd̄ relatiuū. aut in ipsis albedinibus
sīl' ꝓut sunt in re extra. qd̄ etiā non pōt dici cum ille
sint diuise ꝛ distinctissime: tum etiā: q: tūc vna negatio
fundaret̄ in duob9 subiectis distantissimis: qd̄ est ipole.
relinquit̄ ḡ ꝙ fundet̄ sup obiectiua app̄hensiōe seu obiectiuo
iudicio ambaꝝ: ꝛ per 9n̄s ad ei9 esse reqrit̄ opa
7m tio aie. ¶ Quātū ad 2m modū relatiuoꝝ arguit̄ sic. nulla
res depēdet a nō re: vt fundat̄ sup nō rē: sed relatiōes
scd̄i modi (verbi grā pr̄nitas ꝛ filiatio) fundāt̄ sup egisse
qd̄ transit in ꝑteritū: ipse aūt manent transeunte generatione.
ḡ nō sunt res. ꝛ iō dicūt ꝙ tales relatiōes nō sūt
aliud q̄ʒ ꝓducere ꝛ ꝓduci cōcepta per modū habitus ꝛ
quietis: que vt sic sunt habitudines medie cōnectentes
8m ꝓducens ꝛ ꝓductū. ¶ Eodē mō ꝓbat̄ de 3° relatiuoꝝ:
qm̄ tales relationes vt sciētie ad scibile ꝛ intelligibile: ꝛ
vlr̄ mensurati ad mensurā depēdent ab ipsis mensuris.
cōtingit aūt ꝙ mensure: tūc nō sint: qm̄ nō opʒ scibile eē
in actu sciā existente in actu nec intelligibile dū intelligitur.
solōnes ¶ Ex his ad rōnes factas pro 9ne r̄ndet ꝙ absq̧
aur'i 9 se opatione aie nō est aliquis dn̄s vel pater relatiue ꝓpter
vbi. ā. actualem habitudinē dominij vel pr̄nitatis que sit in rebus
dicit̄: tm̄ realiter dn̄s ꝓpter fundamētū dominij: ꝓp
qd̄ est in ꝓpinqua potētia: vt intellect9 statiʒ cogat̄ reducere
in actu dominij habitudinē. ꝛ ideo nō est nisi fundamentaliter
dn̄s ꝛ in potētia absq̧ opatiōe anime. Idem
dicit de simili ꝛ distincto ꝛ alijs relatiuis. ꝛ satis conuenit
cum respōsione aliquoꝝ dicentiuʒ ꝙ duo alba absq̧
operatiōe aie sunt sīlia fundamentaliter nō formaliter.
Alios audiui dicentes ꝙ sunt sīlia substātiue. i. entitatiue
vl' essentialiter: nō aūt relatiue. Addit quoq̧ ꝙ sic arguentes
circūscripta omni opatiōe aie aliquis est realiter
dn̄s vel pater. decipiunt̄: qm̄ nō circūscribit̄ omnis
opatio aie: sed iam aliqua relinquit̄ vtpote illa qua hoc
enūciat̄: ꝛ illa est que hm̄ habitudinē reducit ad actum.
¶ Scd̄a via pōt argui 3 9nem silr̄ ꝓbando ꝙ nulla res 2a via 3
extra aiam est relatio: esto ꝙ aliqua sint talia q̄lia deno 9. pmā.
tant̄ per terminos relatiuos: ꝛ hoc mō quidam alius do ocb. li. p
ctor ꝓcedit: 9cedens quidē ꝛ bene: ꝙ vere absq̧ opatio d. 30. q. p
ne aie aliqd est simile ꝛ aliqd pater ꝛ causa: ꝛ sic de alijs.
nihilominus tm̄ nulla res extra que nō est signum est ad
aliquid vl' relatio. ¶ Hoc aūt ꝓbat̄ dupliciter. pmo sic. pm
omnis res realiter distincta ab alia re quaruʒ neutra est
pars alterius pōt intelligi alia nō intellecta: sed ipossibile
est aliquā relationē intelligi nō intellecta alia relatione
opposita: que tm̄ nō est pars eius nec ecōuerso. ḡ nulla
relatio est res. maior pʒ. q: nō magis depēdet intellectio
vnius rei totaliter disperate ab intellectiōe alterius rei
disperate q̄ʒ intellectio effect9 ab intellectione sue cause
essentialis: sed illud qd̄ est effect9 pōt intelligi nō intellecta
sua causa. ergo ꝛc. minor ꝓbat̄. q: si aliquis posset intelligere
sorteʒ ꝛ similitudinē eius: nō intellecta alia correspondente
similitudine: tūc posses scire sortē esse similem:
ꝛ tm̄ dubitare ꝛ ignorare an sit alicui alteri similis:
ꝛ scire aliquē esse patrē ꝛ ignorare an habeat filiū. ¶ 2°. 2m
sicut cōtradictio dicta de aliquib9 est via cōcludēdi distinctionē.
ita ipossibilitas recipiendi ꝑdicationē cōtradictorioꝝ
pertinentiū ad esse est via cōcludēdi idētitatem:
sed sīlitudo sortis ad platonē nō pōt esse sine similitudine
platonis ad sortē nec ecōuerso sine 9dictōe. ergo
ista similitudo est realiter illa. sed sīlitudo sortis ad platonem
nō est subiectiue in platone. ergo nec similitudo
platonis ad sortē est subiectiue in platone. ꝛ cōstat ꝙ nō
est in sorte. ergo nullibi ē subiectiue: ꝛ nō est suba (vt dicunt
hi cōtra quos arguit) ꝛ per 9n̄s nec substā9 nec accidens.
ergo nulla res. pōt tm̄ etiā simplr̄ ideʒ ꝓbari. q: similitudo
sortis ad platonē nō est in platōe nec est plato.
ergo nec sīlitudo platonis ad sortē est in platone nec est
plato: ꝛ per 9n̄s nulla res extra aiam. Istud dicūt fuisse
de intentiōe phi in ꝑdicamētis qui dicit ꝙ ea sunt relatiua
que dicunt̄ alioꝝ. aut q̄ūolibet aliter ad aliud. i. vt
exponit̄ cōiter sub aliqua alia habitudine casuali. Item
infra dicit ꝙ oīa relatiua dicunt̄ ad cōuertētiaʒ: sʒ casu
aliquotiēs dn̄t ſm locutionē. Itē infra dicit ꝙ aliquotiens
ꝛ noīa fingere necesse erit si nō fuerit nomē positū
ad qd̄ cōueniēter assignet̄. Cōstat aūt ꝙ dici nō cōpetit
reb9: sʒ terminis ꝛ signis reꝝ. Itē habitudo casualis non
cōuenit reb9. Itē nec res ipsas fingere possum9 sed noīa
reꝝ: ꝛ ad illa que fingim9 dicit. P. alia dici. vn̄ ait. si non
fuerit nomē positū ad qd̄ supple nomen cōueniēter assignet̄
relatiuū. multa quoq̧ alia dic̄ de relatiuis que tm̄
noībus cōueniūt. Ex quo pʒ ꝙ eius intētio fuit ꝙ relatiua
nō sunt res extra aiam: sed noīa reꝝ. ¶ Ad ista facile ad pm ꝙ
est r̄ndere. Primo q̇dē fundamētū pmi doctoris falsuʒ fuit au'i
est: qm̄ nō est ponēda aliqua talis habitudo media que vbi. ā.
coniungat extrema relatiua. verbi grā de similitudine.
Nā ad hoc ꝙ aliquid sit alteri simile sufficit ꝙ ipm sit
tale quale est aliud ſm q̄litatē eiusdē speciei nec aliqua
alia res media inter ipa est necessaria. vt magis patebit
in sequēti. q. verbū aūt Cōmētatoris metaphoricū ē: nec 3. ph. 20
aliud intēdit Cōmentator: nisi ꝙ id qd̄ refert̄: refert̄ ad
alterū. ita ꝙ ad hoc ꝙ ipm referat̄ siue sit relatiuū req

ritur quoddā aliud saltem in multis manieriebus relati
uorū. sicut ad hoc ꝙ aliqd sit simile reqrit̄ ꝙ sit quoddā
aliud cui sit si͛le. ⁊ ad hoc ꝙ aliqd sit dn̄s requirit̄ ꝙ ali
quis alius sit seruus: ⁊ sic de alijs multis. Unde duo req
runt̄. s. ip̄z qđ referr̄ ⁊ id ad qđ referr̄: nec ſꝑ tn̄ talia duo
sūt due res exn̄tes actu: sicut patebit in sequētib⁹. ⁊ hoc
vult significare Cōmēta. per illa verba iteruallū ⁊ dispō
Ad 2m inter duo: nec aliā rez mediā vult significare. ¶ Ad 2m
dōm ꝙ loquēdo in v͛o sensu de effectu formali (q̄uis i
proprius nimis sit talis modus loquēdi) effect⁹ formal'
relatiōis est esse relatiuū (vt similitudinis esse si͛le: ⁊ pa
ternitatis eē patrē:) ⁊ h̄ vtiq̄ nō ab itellectu est: ſꝫ absq̄
eius operatiōe aliqd est si͛le ⁊ aliqd vere pr̄: ⁊ ita de mult
alijs. nec ad hoc neĉe est rē aliquā ad aliā alio⁹ ferri vel
Ad 3m portari. ¶ Ad 3m nego an̄s si ꝓprie sumat̄ nec ip̄z ponit
5. ph. P. sed ait. cōtingit. n. altero mutāte. i. mutato verū eē al
T. c. x. terū nihil mutās: ⁊. xi. meta. eandē sn̄iaz: ⁊ ad idez ꝓpo
ponit in his v͛bis. est eni altero ꝑmutato verificari alte
rū nihil ꝑmutatū. ⁊ est intē⁹ eius. i. cōtingit aliqd ad aliđ
de nouo relatiue dici vel esse relatiuū ſm determinataz
. s. spēm relationis. v͛bi gr̄a si͛le vel duplū: aut aliqd tale
absq̄ sui mutatiōe. sed ad hoc nō est neĉium aliquid rei
vel rōnis acquiri vel sibi aduenire: vt patebit in. q. seq̄n
Ad 4m ti. ¶ Ad 4m negāda est minor si sumat̄ v͛r. Ad ꝓbatio
6. me. t. nē dōm ꝙ ibi. P. ⁊ Cōmēta. sunt ad opp͛m: qđ p̄z: q2 exclu
⁊ cō. 8. dendo a sua cōsideratione ens per acciñs ⁊ ens in aīa. di
cunt se velle perscrutari de ente v͛o qđ est extra animaz.
Ex rebus aūt inquit. P. ſm illā translatione que sunt in
rei veritate est illud qđ significat aut qd aut q̄le aut q̄t͛m
aut qđ copulat̄ cū alio. vbi dicit Cōmēta. ꝙ per illud qđ
copulat̄ ⁊c̄. intelligit cetera p̄dicamēta. Uolūt ḡ ꝙ cete
ra p̄dicamēta significēt veras res extra aīam. Et q2 aliq
Cō. 8. estimauerūt opp͛m: vt ibi dicit Cōmēt. ideo ad eoꝝ opio
nez excludendā: spālē de illis septē fecit mētionē si͛l cuz
alijs. d. ꝙ illa signt̄ ex rebus q̄ sunt in rei veritate. ¶ P̄.
hec ꝓbatio ꝯdicit argumenti cū ipse velit ꝙ actio ⁊ passio
sint res extra aīam: ⁊ tn̄ actio ⁊ pa⁹ sunt de illis septez de
qbus. d. Cōmēta. ꝙ estimat̄ ꝙ nō eēnt nisi aīa eēt. Dico
ḡ ꝙ nec a ph̄o nec a Cōmētatore estimant̄ talia non esse
nisi aīa esset: sed a qbusdā alijs hoc false opinātib⁹: sicut
⁊ qdē false opinati sunt relatiōes eē de scđis intētiōib⁹:
Cō. 19. vt dicit Cōmētator. 12. metaph. ¶ Ad 5m dōm ꝙ Cōmē
Ad 5m tator nō dicit illud qn sit aliqua relatio potētis eē: imo ⁊
potētissimi esse. cū aliq̄ rela⁹ sit de⁹. sed q2 eē ad aliqd nō
est eē aliqd ſm se seu aliquā entitatē: vt in sequēti. q. de
clarabit̄. q̄uis illud qđ est ad aliqd sit etiaz aliqd: nō sic
aūt est de absolutis. Nā eē hoīez est eē aliquā entitatē: ⁊
si͛lr esse albedinē. ⁊ sic de alijs. ⁊ hec solu⁹ magis patebit
Ad 6m ex his que in sequēti qōne dicent̄. ¶ Ad rōnē q̄ spāliter
arguit̄ de relatiōib⁹ p̄mi modi rn̄deo ꝙ cū dr̄ ꝙ identi
tas ⁊ eq̄litas ⁊ si͛litudo sunt indistinctiōes ⁊ indiuisiōes
in v͛o sensu nō aliud significat̄ q̄ si diceret̄ idē inq̄tū hō
est idistinctū. ⁊ si͛le inq̄tū hō: ⁊ eq̄le inq̄tū eq̄le est indi
stinctū ab eo cui est idē si͛le vel eq̄le: ⁊ itelligit̄ de indisti
ctione specifica ſꝫ entitatē q̄litatē q̄titatē reddēdo sin
gula singl'is. Et ad h̄ significādū vtunt̄ q recte sentiunt
talib⁹ abstractl. Et ad hūc sensuz loquēdo nō oz imagina
ri aliquas negatiōes vel p̄atiōes ⁊ eis ꝓcurare aliq̄ fun
damēta in qbus sustēteñt̄: sed ipsemet res singulares ex̄
exn̄tes sunt idisticte specifice: lꝫ nūeral'r sint diuerse. Si
v͛o nō in dato sensu itelligat̄ an̄s assūptū: ſꝫ ꝯcipiant̄ ali
que negōnes medie: ⁊ q̄rat̄ de fundamētis vel subiectis
ipsaꝝ: nego totū illud. ⁊ alia q̄ sequunt̄ eidē imaginatiōi
Ad 7m cōformia. ¶ Ad rōnē de 2o relatiuoꝝ ꝯcedo maiorē in
sua ꝓpria significatiōe acceptā: ⁊ nego minorē. dico. n. ꝙ

nec pr̄ nec p̄rn̄itas fundant̄ sup genuisse: q̄uis nullus sit
pr̄ aut p̄rn̄itas que nō genuerit. Eodē⁹ dico de filiatōe ꝙ
nō fundat̄ sup genitū eē: sed oīs fili⁹ vel filia⁹ qđ ꝓ eodē
nūc accipio genit⁹ est. ¶ Ad rōnē de 3o dico ꝙ nō oīs re Ad 8m
latio depēdet in esse a suo termino q̄uis aliq̄ depēdeant
vt relatiōes creaturarū ad deū ⁊ cātoꝝ a suis causis a q
bus ipsa cāta: que vtiq̄ sūt ipse relatiōes depēdēt. ¶ Cō aureol⁹
tra istud arguit iste doctor p̄mo sic. nō magis ꝯpēdet res vbi. s̄.
in intelligi q̄ in esse. qđ p̄z. q2 intellect⁹ p̄scindit rē a mul
tis depēdētijs que ipaz ꝯsequunt̄ in eē. Un̄ lapidē pōt
cōcipere absq̄ ꝯpēdētia ad deū: q̄uis in eēndo a tali de
pendētia lapis absolui nō possit: sed intell's nō pōt p̄scin
dere relationē a termino: cū relatiua sint si͛l nāli intelli
gentia. ḡ ⁊c̄. ¶ 2o nulla res pōt esse sine eo ꝙ est de qdita 2m
te ⁊ diffinitiōe ipsius: sed termin⁹ est de qditatiua rōne
seu diffinitiōe relatiōis. ḡ nulla relatio pōt esse in rerum
nā. qn etiā simul existat termin⁹ eius. ¶ Ad p̄m dicēduz Ad p̄m
ꝙ minor accepta in isto sensu: ꝙ intellect⁹ nō pōt itelli
gere relōnē nō intellecto termino: sicut accipi oz ad ꝓpo
sitū: ipsa vtiq̄ ē falsa. ⁊ si͛lr ꝓpō que assumit̄ ad ei⁹ ꝓba
tionē: ⁊ lꝫ aliq̄n allegeᷣ tanq̄ dicta a ph̄o in p̄dicamētis:
ipam tn̄ nō ponit ph̄s: nec aliquā sibi equalentē: ſꝫ bn̄ di
cit ꝙ vident̄ q̄dā relatiua esse si͛l nā: ⁊ postea dicit̄: q̄daz
etiā nō eē simul nā. qđ aūt naturali itelligētia sint simul
nō dicit. Et si illud verbū sic exponeret̄ nā. i. nāli intelli
gentia expō eēt ad placitū exponētis ⁊ nō ad mētez ph̄i:
vt ibi p̄z. ⁊ tn̄ hoc esset ꝯ arguētē. cum. P. dicat nō oīa re
latiua esse simul nā: ⁊ per ꝯñs nec nāli intelligētia ſm il
luz modū exponēdi. Dico ḡ ꝙ vnū relatiuuz ⁊ vna rela⁹
pōt intelligi tam de itellectiōe simplici: q̄ etiā aliq̄ com
plexa: nō intellecto correlatiuo: sed nō pōt itelligi eē re
latiuū ſm aliquā spēm relatiuoꝝ distincte ⁊ determiate
nō intellecto correlatiuo. v͛bi gr̄a simile vtiq̄ pōt cogno
sci nō cognito eo cui est si͛le. sed si͛le nō pōt cognosci esse
simile nisi cognoscat̄ cui est si͛le: ⁊ hec est intētio ph̄i. cuz
ait: ꝙ qui diffinite cognoscit vnū relatiuoꝝ diffinite co
gnoscit reliquū: sicut p̄z. ait eni. palā itaq̄ ex hoc ē. Si. n.
nouit hoc qdez aliqd: q2 ad aliqd est ⁊ illud nouit ad qđ
quodāmō se hꝫ. ⁊ post exēplificat. d. vt hic. Siquis noue
rit diffinite: q2 est duplū: ⁊ cui⁹ est dupluz mox diffinite
nouerit ⁊c̄. ⁊ sic de singulis exēplificat semꝑ dicēdo ꝙ si
quis nouerit hoc. v͛bi gr̄a. lapidē hūc vel lignū: q2 est du
plum ⁊c̄. q̄uis nec istud sit veꝝ in oībus. Nā quis posset
cognoscere ꝙ iste calor qui nūc est ⁊ p̄us nō erat est cāt⁹:
⁊ tn̄ ignorare a qua cā est causatus: ⁊ sic de multis effecti
bus alioꝝ quoꝝ causas ignoram⁹: ⁊ tn̄ scim⁹ ꝙ sunt effe Ad 2m
ctus. ¶ Ad 2m accipiēdo quiditatē pro rōne dicente qd
est siue pro diffinitiōe sicut ipsi vident̄ itelligere in sua
minore. p̄mo dico ꝙ maior nō est v͛a nisi de diffōne dicē
te quid est res: siue qua rn̄det̄ ad qōnē factā de re per no
men demōstratiuū: dicēdo qd est hoc: ⁊ in qua nō ponit̄
aliquis termin⁹ iportans aliqd extrisecū ipsi rei. Et istđ
p̄z: qm̄ si diffiniat̄ ignitiuū diffōne dicēte quid noīs. Di
cet̄ ꝙ est aliquid potēs ignez ꝓducere. Et cōstat ꝙ igni
tiuū est ⁊ nullus ignis adhuc ē: cui⁹ est ꝓductiu⁹: ⁊ sic de
multis posset exēplū poni. Rursuz si in diffōne aliq̄ po
nat̄ extrinsecū idē p̄z. cū nihil ꝓhibeat sine eo qđ nō est
intrinsecū sibi rē eē. q̄uis nō sine quolꝫ: q2 non sine deo.
ipse aūt nō ponit̄ in h͛ diffōnib⁹. sic ḡ p̄z ꝙ illa maior nō
est v͛a nisi in sensu dato: ſꝫ in eodē sensu minor ē falsa. q2
de aliq̄ relatiuo si iterroget̄ dicēdo qd ē hoc demr̄ata re
ipsa relatiua. nō rn̄det̄ diffō in qua pōit̄ termin⁹ ad quē
dicit̄. Unde siquis q̄rat qd est hoc demōstrato aliq̄ hoīe
patre: nō rn̄det̄ aliq̄ diffō in qua ponit̄ filius: q̄uis si de
ipso noīe relatiuo significatiue stāte q̄rat̄. dicēdo qd est

pater. Rñdeat̄ diffō in qua ponit̄ filius: ⁊ ex hoc pꝫ ꝙ il
ꝯ solōes la nō est diffō dicēs qd rei de qua dcm̄ ē. ❡ Solones q̄s
datas dāt ad rōnes ꝓbātes istā ꝯnez nō valēt. Prima qdē nō.
ab aurꝰ. qm̄ cū dicit̄ circūscripta opatiōe aīe aliquis est pr̄ vl' do-
vbi.ā. minus fundamētalr̄ vel substantiue ⁊ in poᵃ ppinq̄. aut
intelligit̄ ꝙ sit actualr̄ dn̄s: ita ꝙ cōtingat vere enūciare
de inesse: qd ē dn̄s. Et tūc sequit̄ ꝙ ēt relatiue est dn̄s. cū
ipo'e sit aliquē esse dn̄m aut patrē nisi sit pr̄ filij aut dn̄s
serui. Un̄ manifesta ꝯdictio iplicat̄ cū dicit̄ aliquez esse
actualr̄ dn̄m ⁊ nō relatiue dn̄m. Utrū aūt cū hoc ipse sit
in potētia vt itelligat̄ ⁊ intellectꝰ circa ipm̄ aliqd fabri-
cet vel nō: nihil ad ppoᵐ: aut 2ᵒ intelligit̄ ꝙ sit fundamē
taliter pr̄. i. hn̄s fundamētū quo pōt fundare prn̄itatē: ⁊
ꝙ ita est in poᵃ ppinq̄ pr̄: qd tn̄ nō est actu pr̄: ita ꝙ de in-
esse cōtingat vere dicere ipm̄ esse patrē. ⁊ tunc sequit̄ ꝙ
hec de ineē ⁊ de p̄terito est falsa. deꝰ fuit ab eterno pr̄: ⁊
deꝰ fuit ab eterno psonalr̄ distictꝰ a filio. Ex quo seqt̄ ꝙ
deꝰ nō fuit ab eterno pr̄: sꝫ potuit eē pater. nec ab eterno
fuit psonalr̄ distinctꝰ a filio: sed potuit eē distinctꝰ: q̊ruꝫ
vtrūqꝫ est hereticū manifeste. Itē ꝙ res anteq̄ꝫ apphen-
dant̄ ab aīa nō sunt nec fuerūt distincte: q̄uis potuerūt
esse distincte: ⁊ per ꝯn̄s nō fuit nec eē potuit sine opōne
aīe aliqua multitudo rer̄: vt supra arguebat̄: qd ēt ꝯstat
ꝯ 2ᵐ solō. eē falsissimū. ❡ 2ᵃ quoqꝫ solutio statiꝫ refellit̄: q2 esto ꝙ
intellectꝰ ille enūcians: tūc reduceret habitudinē domi
nij vel prn̄itatis ad actū: cādo. s. illd iudiciū obiectiuū:
qd tn̄ falsuꝫ est: nullo tn̄ mō appet esse possibile: ꝙ tūc p
actū aīe fiat ꝙ ab eterno vel anteq̄ꝫ oīa cōsideraret: fue-
rit tale iudiciū obiectiuū: ⁊ per ꝯn̄s relatio: nūc aūt ꝓba
tuꝫ est ꝙ anteq̄ꝫ aīa consideraret: deꝰ fuit pater: ⁊ pr̄ fuit
distinctꝰ a filio. ⁊ multa alia a deo ⁊ inter se. quare nullū
ad rōes est illiꝰ solonis refugiū. ❡ Ad dicta alteriꝰ doctoris. Ad
ochā p̄mā rn̄deo cōformiter ad dicta statiꝫ in vna solutiōe ꝙ
vbi.ā. illa minor ē falsa. Ad ꝓbationē cū dicit̄: ꝙ tūc quis pos
set scire sortē esse similez. ⁊ tn̄ dubitare ⁊ ignorare: an sit
alicui similis: nego ꝯn̄am: q2 non seqt̄ aliquis cognoscit
sortē ⁊ silitudinē eius. ḡ cognoscit sortē eē silem. exēplū
cōstat ꝙ quicūqꝫ videt intuitiue vel cognoscit a. albedi
nē: videt etiā accidēs qd est a. ⁊ tn̄ nō quicūqꝫ videt ⁊ co
gnoscit a. albedinē ⁊ a. accn̄s cognoscit albedinē eē acci-
dēs. pꝫ in rusticis ⁊ idiotis. Itē si corpus duor̄ cubitorū
videat̄ a lōge cōstat ꝙ quicūqꝫ videt vel cognoscit illaꝫ
magnitudinē. cognoscit ēt bicubitū: ⁊ tn̄ nō qlibet talis
cognoscit illā magnitudinē esse bicubitā: imo pōt imagi
Ad 2ᵐ nari eaꝫ esse cubitū tantū. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ q̄litercūqꝫ
debeat eē sensus maioris minor est falsa. Dico. n. ꝙ simi
tudo sortis ad platonē pōt esse sine silitudine platōis ad
sortē. q̄uis silitudo sortis ad platonē nō possit eē silitu-
do sortis ad platonē sine silitudine platonis ad sortē: sic
creans pōt esse sine creatura: ⁊ cōseruās sine conseruato:
q̄uis nec creans possit eē creans sine creatura: ⁊ conser-
uans possit eē cōseruās sine cōseruato. Silr̄ pater pōt eē
sine filio in creaturis: nō tn̄ pōt esse pr̄ sine filio. sicut aūt
ex hoc nō pōt argui ꝙ creans ⁊ cōseruās nō sit res distin
cta a creatura ⁊ cōseruato: nec pater a filio: sic in ꝓposito
nō pōt argui ꝙ vna silitudo non sit ab alia distincta. Or
aūt dicunt hoc eē de intētiōe phi pꝫ falsuꝫ esse ex dictis
sui Cōmētatoris ibidē supiꝰ allegatū. Unde sciēdum ꝙ
vna ⁊ eadez res est aliqd ad se ⁊ aliqd ad aliud: imo q̄lꝫ
res sicut ꝓbabit̄ in sequēti. q. ⁊ iō eadem res est aliq̊ mō
absoluta ⁊ aliq̊ mō relatiua: ad qd distincte significāduꝫ
īponunt̄ noīa ⁊ absoluta ⁊ relatiua. Absoluta quidez vo-
cant̄ illa que ipam significāt sm̄ qd est ad se. Relatiua
vero q̄ sm̄ qd est ad aliud. Et q2 res ipe diuersimode sūt
ad aliud: iō diuersis habitudinibꝰ casualibꝰ nominū re-
latiuor̄ signant̄ eē ad aliud. Itez q2 sicut pr̄ est pr̄ ad fi-
lium: ita filiꝰ est filiꝰ ad patrē: ⁊ ita ē in oībꝰ q̄ sunt ad se
inuicē. Idcirco ⁊ vocabula relatiua talia opꝫ iponi que
significatiue sūpta cōuersim dicant̄ ad seinuicem. ⁊ ista
intēdit ibi phs. ex quibꝰ nō pōt haberi ꝙ eius intētio sit
res ipsas nō eē ad seinuicez ⁊ relatiuas: sed potiꝰ oppoᵐ.
❡ Qd ēt cōfirmat̄ p Auer. ibidē exponētem verbū phi
allega. post longā eni expōnē q̄ tota fauet ꝓposito cōclu
dendo ait. hec igit̄ est via discēti necīa vt per eaꝫ ambu-
let in eo qd nō hꝫ nomē ex relatiōe. vꝫ. vt ponat̄ ei nomē
significās super relatia ex parte qua fit relatio vtriqꝫ eq̄-
lis id est inq̄ꝫtū sunt conuersim relatiua. ⁊ cū hoc sit ita.
omnia ergo relatiua cū accipiunt̄ sm̄ rectitudinē. id est
ex via qua sunt relatiua: nō ex via q̄ sunt sub alio p̄dica-
mēto: inueniunt̄ habētia hāc ꝓprietatē: ⁊ est ꝙ vnūqdqꝫ
redit per cōuersionē ad cōpar suū. Ex his apparet quid
dōm cū arguit̄ ꝙ fingimus relatiua: nō fingimꝰ aūt res.
Nam ⁊ si nō fingamꝰ res: sed noīa relatiua: fingimꝰ tn̄ il
la ⁊ iponimꝰ rebꝰ relatiuis. Unde ⁊ res ⁊ noīa dicunt̄ re
latiua. Res quidē: q2 sunt ad aliqd. noīa vero: q2 signant
illas: ⁊ de eis vel aliqbꝰ stantibꝰ p eis p̄dicant̄ ad aliqd.
Qd vero arguit̄ ꝙ dici nō cōpetit rebus: sed terminis ⁊
signis. Dōm ꝙ verū est sicut his que de alijs enūciantur
seu p̄dicant̄: sed vtriqꝫ cōpetit eis dici: hoc vel illud: sicut
his de quibꝰ p eis stātibꝰ aliqd enūciat̄. Hoc modo ait
Aug. 8. de tri. ꝙ pater dicit̄ deꝰ ad se: ⁊ vnus ⁊ magnus ⁊ ca. p̄.
finalr̄ filius ⁊. s. s. qd nō pōt intelligi p̄mo mō. cū iste ter-
minus pater nūq̄ꝫ p̄dicet̄ ad se. Et silr̄ pluries loquit̄ in
libris illis de tri. Isto mō loquit̄ phs qn̄ ait. ꝙ ad aliqd
dicunt̄ quecūqꝫ hoc ipm ꝙ sunt alior̄ dicunt̄. qd maxi-
me denotat̄ ꝓpter illud additū alior̄. Si. n. absolute p-
ferat̄ de aliquo qd dicit̄: videt̄ magis intelligi sm̄ p̄mū
modū: sꝫ cuꝫ ꝓfert̄: ꝙ dicit̄ tale vel tale vel hꝰ aut illiꝰ:
aut cū aliqua tali additiōe videt̄ insinuari magis in sen
su 2ᵒ. q̄uis ⁊ vtroqꝫ mō ꝓbatū nō inconuenieter vtroqꝫ
mō possit intelligi. Un̄ nec nego ꝙ illa diffinitio de ter-
minis ipsis relatiuis posset intelligi satis cōuenienter.
❡ 2ᵃ ꝯ est ꝙ nulla relatio 2ᵒᵒ dicta. s. vt est aliqd tm̄ cō- 2ᵃ ꝯ.
plexe significabile est aliq̄ res vel entitas. Hāc ꝓbo pri pᵐ
mo sic. Omnis entitas est suba vel q̄ꝫtitas vel q̄litas vel
aliqd aliud signabile per aliqd p̄dicamentū. nullū tn̄ cō
plexe signabile est suba vel q̄ꝫtitas ⁊c̄. ḡ nullū tale est en-
titas. maior pꝫ sm̄ oēs. minor etiā pꝫ: q2 oīs suba vel q̄ꝫti
tas ⁊c̄. est signabilis per aliqd p̄dicamētū vel p terminū
p̄dicamēti. nullū aūt tale est cōplexū. accipiēdo comple
xū qd signat eē vel nō eē: seu qd est affirmatio vel negō.
Un̄ phs in p̄dicamētis. Eor̄ inquit. que sm̄ nullā cōple
xionē dicunt̄: singulū aut signat subam aut q̄ꝫtitatē ⁊c̄. ⁊
enumeratis oībus p̄dicamētis ⁊ ꝓprijs datis exēplis cō
cludit: singula aūt eor̄ que dicta sunt ipsa quidē sꝫ se in
nulla affirmatiōe dicunt̄ ⁊c̄. ❡ Cōfirmatur per phm 6ᵒ T. c. 8.
meta. vbi de ente qd est ver̄ ⁊ nō est nisi cōpō vel diui-
sio. i. ꝓpō affirmatiua vel negatiua: dicit ꝙ est paᵒ mētis
⁊ nō extra ens qd est extra aīam qd est vel quid est id est
suba vel q̄ꝫtū vel quale ⁊c̄. ostēdit entē aliquā nām. vbi
Cōmen. ait. ꝙ illd qd est in cognitiōe ex hoc ente est aut Cō. 8.
cōpō aut diuisio: absqꝫ eo ꝙ sit extra aīam ens qd differt
ab isto qd est in re: ⁊ est illud qd signat aut quid aut q̄le
aut q̄ꝫtū aut aliquid cōtinuū cū alio. ⁊ hec sūt cetera pre-
dicamēta. Si ergo cōplexū nō signat aliquā entitatē ab
his que signant̄ per p̄dicamēta. ⁊ oīs entitas signabilis
per p̄dicamēta est incōplexe signabilis. ḡ nullū tm̄ ꝯple
xe signabile est entitas. ❡ 2ᵐ sumat̄ relō sor. ad plat. isto 2ᵐ
mō dicta q̄ sor. est pater platonis. vꝫ. ꝙ sor. genuit pla-
tonez qui superest: si sortes genuit platonē: significatiue

sumendo totū istud.est aliqua entitas:aut illa est deitas aut creatura: aut deitas ⁊ creatura: aut aliqua entitas q̄ nec est deitas nec creatura:nec vtraq̧ simul. Ultimū dici nō pōt vtpote hereticū:iuxta illud qḋ in symbolo ꝓfitemur:factorē visibiliū oīum ⁊ inuisibiliū. oē ergo visibile ⁊ inuisibile qḋ nō est de⁹ est factū a deo. Nec pmum pōt dici xōstat:q̄ cū deitas:⁊ omne qḋ est deitas semper fuerit.ḡ soz.genuit pla.semp fuit.⁊ per ꝯñs anq̄ sozt.vel pla.fuerit:⁊ si sic:tūc ista fuisset vera si fuisset soz. genuit platonē. Nec 2ᵐ vel 3ᵐ pōt dici:q̄ posito ꝙ postq̄ soz.genuit platonē vterq̧ ⁊ omnis creatura que nūc est ōsinat esse:adhuc si formaret̄ ista ꝓpositio:sortes genuit platonez esset vera. ¶ P̄.cum multe ꝓpōnes sint vere nec̄e: sicut multe ypothetice.ac etiā cathegorice negatiue formate de creaturis:si sua significata totalia essent entitates alique sequeret̄ ꝙ essent multe entitates alie a deo que essent nec̄e esse: qḋ est falsum. Demū ꝙ solū sufficere oz:cuilibet apparet ꝙ illa ꝓpō q̄ dr̄ aliq̄ entitas ē soz. genuit platonē est penit⁹ inintelligibilis si hoc totū ꝑdicatū.soz.genuit platonē suppōat ꝑsonalr̄ ⁊ significatiue sicut oz in ꝓposito. Ex hac ꝯñe pz ꝙ soz.genuisse platonē vel fuisse genitorē platonis:aut etiā sortē esse patrē platonis:nō est aliqua entitas:nisi hec dicta sumerent̄ mālr̄ vel simplr̄:⁊ eodez mō.nec sortē esse aial:nec deū esse deū:nec aliquid eiusmodi significabile complexe tn̄ xest

ꝯ 2ᵐ ꝯ. argū. entitas aliqua: vt per ꝑdicta ꝓbat̄. ¶ Cōtra istā ꝯnem pōt argui.pmo sic.oē verū est aliq̄ entitas.sortez genuisse platonē est verū.ponat̄ sic esse.ḡ sortē genuisse platonem est aliq̄ entitas. ¶ 2° Aug.de fide ad pe.dicit ꝙ aliud est

ca.2. genuisse q̄ natū esse:aliudq̧ ꝓcedere q̄ genuisse: ⁊ constat ꝙ isti infiniti sumunt̄ verbalr̄:⁊ per ꝯñs cōplexe:ac si diceret̄:aliud est aliquē genuisse q̄ natū esse ⁊c̄.sed oē qḋ est aliud ab alio est aliq̄ entitas ſm se. naz purū nihil nō est aliud ab ente:nec etiā a nō ente.

Ad pᵐ ¶ Ad pᵐ negāda est maior capiēdo verū ꝓ enūciabili per ꝓpōnē veram: sicut accipit̄ in ꝓposito. Si vero accipiat̄ verū ſm ꝙ cōsueuit dici ꝙ veritas est rei entitas: vt cū dicimus etiaz hoc est verū aurū vel verū argentū.sic maior pōt cōcedi: sed mior est negāda.

Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵐ sicut fuit tactū in pma.q. ꝓlogi.hec noīa ens res.⁊ silr̄ aliqd aliqn̄ accipiunt̄ cōissime vt qḋlz signābile cōplexe vel incomplexe dicit̄ res vel aliqd:⁊ sic etiā ꝙ non est aliq̄ entitas aliqn̄ dicit̄ res

T.c.51. ⁊ aliqd. Unde 2° de gnātiōe in 1° ca° q̄ vero sunt quedā gnābilia vbi nostra trāslatio hz:hec quedā eni ex necessitate sūt vt eterna. Alia translatio hz:quedā res exñtes sunt necīo:⁊ quedā nō exñtes necessario.⁊ de istis statiz

Cō. 51. subdit̄. Has vero ipossibile est eē existētes. ⁊ Cōmē.ibidez res inquit inueniunt̄ trib⁹ modis. Quedā eniz sunt semp:⁊ quedā nūq̄:⁊ quedā in aliquo tēpore sūt ⁊ in ali-

Cō. 138. quo nō. Simile eni dicit pmo celi. Cōstat aūt ꝙ res non existētes ⁊ ipossibiles esse nō sunt aliq̄ entitates. Silr̄ ē

t.c.3.⁊.7 de hoc noīe aliquid. Nā 5° physi.dicit̄ ꝙ omnis mutatio est ex quodā in quoddā. Et trāslatio ꝯmēti hz de aliquo in aliquid. ⁊ Greg.2° moza.mutari iquit ex alio in aliud

T.c.7. ire est.⁊ tn̄ 5° physi.dicit̄ ꝙ aliquid mutat̄ ex non esse in esse:⁊ aliquid ecōtra.ergo etiā nō esse significat̄ per has

Cō. 7. dictiones aliquid ⁊ aliud ⁊ quoddā: ⁊ ideo Cōmēta.ibi. dicit ꝙ hoc nomē aliquid dicit̄ ibi simplr̄ de esse ⁊ non esse:aut de affirmatiōe ⁊ negatione.id est de eo qḋ significatur per affirmationē ⁊ negationē. Itē aug.in de geñ. ad litterā.iperfectio ait.ꝙ aliud est lux aliud tenebre:et tn̄ in plurib⁹ alijs locis:⁊ ibidē etiā cōtra manicheos dicit:ꝙ tenebre nō sunt aliqūe entitates:⁊ ita frequenter aucto.sancti ⁊ philosophi vtunt̄ his vocabulis res aliqd aliud:etiā pro his que nō sunt alique entitates:⁊ ideo di

cit Ansel.de casu dyaboli.ꝙ multa dicunt̄ aliqd ſm formam loquendi que nō sunt aliquid:qm̄ sic loquimur de eis sicut de rebus existētib⁹. Et idem sententialiter ponit Aug.ypoñ.respōsione pma in fine.sic in ꝓposito dico ꝙ Aug.dicit aliud esse genuisse ⁊c̄. nō q̄ sit alia entitas: sed q̄ aliud significabile.aliud.n.significat̄ cum dicim⁹ aliquē genuisse q̄ cum dicimus aliquē natū esse. Sic ēt ca.ii.

7° de trini.dicit ꝙ aliud est deo esse aliud patrē vel deū esse. Et constat ꝙ nō est alia entitas deum esse:⁊ alia dominū esse vel patrem esse. ¶ 3ª cōclusio.s.ꝙ aliqua relatio 3° modo sumpta relatione.est vna res extra animaz. Hoc faciliter ꝓbat̄. Nam quocūq̧ aliqḋ est formaliter tale quale est aliud ipm est similitudo ⁊ relatio.sed aliq̄ res extra aiam actualiter existēs:⁊ ab eius operatiōe independens. est illud quo aliquid formalr̄ est tale quale est aliud.ergo ⁊c̄.maior pz. Nam hoc est esse simile qḋ ē esse tale quale est aliud.ergo quocūq̧ est tale ipm est similitudo.⁊ per ꝯñs relatio. Minor ꝓbat̄.ex eo ꝙ aliqd per qualitatē.verbi grā.albedinē extra aiam existentez actualiter ⁊ ab eius operatione penitus independentez est tale quale est aliud. Nam est albū sicut ⁊ aliud est album. Aduertēdū est aūt ꝙ sicut q̄uis quozūdā relatiuorū sint relōnes h̄ mō sūpte q̄ sūt res distīcte ab eis:illisq̧ inherētes.sic sili silitudo:⁊ sciēti scia: ⁊ amor amāti.⁊ sic de plurib⁹:ita ꝙ abstractū relatiui ⁊ cōcretū supponūt ꝓ reb⁹ diuersis.vt pz in pmissis exēplis. Nō oiuz tn̄ taliuz relatiuoꝝ sūt relatiōes isto mō:sicut pz de eodē ⁊ distincto ꝯrio creatore ⁊ creatura:pr̄e ⁊ filio ⁊ mltis alijs. Quī abstracta taliū nō supponūt ꝓ aliqb⁹ reb⁹ inherētib⁹ his ꝓ qb⁹ cōcreta ipsa supponūt:sicut ꝓbabit̄ in sequēti.q.⁊ sō cū dicit̄ ꝙ pr̄ est pr̄ pr̄nitate:vel filius est fili⁹ filiatione:aut causatiuū est causatiuū cābilitate:⁊ ꝯriū est ꝯriuz ꝯrietate.⁊ silr̄ in alijs sumēda sunt talia abstracta vt equalent cōplexis signātib⁹ relōnes 2ᵒ sūptas. vt sit sensus taliū.pr̄ est pater.q̄ genuit:filius est fili⁹:q̄ ē genit⁹: causatiuū ē cātiuū:q̄ pōt ex nihilo aliqḋ ꝓducere. ꝯriuz est ꝯriū:q̄ maxie distat:⁊ nō pōt eidē ineē ⁊c̄.aut abstractū sumēdū ē sic ꝙ per ipm denotet̄ in tali ꝓpōne ꝙ ex nullo alio relatiuū sit tale:vt sit sensus.pr̄ est pater pr̄nitate.i.seipso.sicut dicit̄ ꝙ deus est de⁹ deitate.i.seipso.

ca.4. 3ª ꝯ.

¶ Ad argumētū pncipale questionis rn̄sum est supra.

¶ Distinctionis. XXVIII. Questio. II.

SEcundo quero vtrū aliqua rela° sit entitas ab omni ente absoluto distincta. Et arguit̄ ꝙ sic.quia pᵐ quelz rela° a q̄libz re absoluta distinguit̄ ꝑdicamētalr̄.ḡ quelz relatio a q̄libz entitate absoluta distinguit̄ genere:⁊ per ꝯñs specie ac etiā numero.ergo est entitas ab omni entitate absoluta distincta.

Opp° Ad oppositū si aliq̄ est distincta entitas.ergo ⁊ quelz: ⁊ per ꝯñs quelz cōponit cum fundamento. ⁊ sic album simile esset cōpositius q̄ album tm̄:qḋ non videt̄ verum.

Rn̄deo q̄ multoꝝ hoc tpe imagiatio est. ꝙ quēadmodū q̄le est q̄le per qualitatē sibi formaliter inherētē.vt albū ꝑ albedinē ⁊ dulce per dulcedinē sic etiā relatiuū est relatiuū per aliquā entitatē sibi formalr̄ inherentē a se ⁊ q̄libz entitate absoluta:ac oib⁹ entitatib⁹ absolutis distinctā:⁊ que nō est aliqd ad se: sz purus respect⁹ ad aliud:ita ꝙ ſm se ꝑcise sumpta nō est nisi vt sic liceat loqui aliquiditas qua formalr̄ fundamētuz in quo est:est ad aliud. verbi gratia.paternitas est aliquiditas ad filium qua formaliter homo est pater: ⁊ sic suo modo de ceteris:que quidem imaginatio mihi nō vide-

tur rōnabilis neq̄ vera:ideo pono in ꝓposito q̄nque conclusiones. Prima est q̄ omnis entitas est absoluta. 2ª q̄ omnis entitas est relatiua. 3ª q̄ nō q̄libȝ relatiuū ē relatiuuȝ formalr̄ per aliquā entitatē sibi inherētē. 4ª q̄ aliq̄d relatiuū ē per entitatē sibi inherētē formalr̄ relatiuū. 5ª q̄ nullū relatiuū est formalr̄ relatiuū ꝑ aliquā entitatē sibi inherētē a qualibet vel quibusl3 entitatib⁹ absolutis distinctā. ex quibus euidenter patebit q̄ nulla relatio est entitas ab omni absoluta entitate ⁊ ab oībus entitatibus absolutis distincta.

Premittendum — Pro ꝓbationibus aūt harū ↄclōnum premitto quid intelligo ꝑ entitatē absolutā ⁊ ꝑ entitatē relatiuā:⁊ iuxta antiq̄oreȝ modū loquēdi absolutū. Dico q̄ ꝑ entitatē absolutā:entitatē intelligo quālibȝ q̄ est seu dicit̄ aliquid ad se:idest nō ad alterū relatiue. vbi grā. q̄ dicit̄ homo vel lapis aut albedo vel dulcedo:aut aliquid aliud eoꝝ q̄ ad se seu nō ad alterū p̄dicantur. Per entitatē vo relatiuaȝ intelligo quālibȝ entitatē q̄ dicit̄ aliquid ad alterum relatiue. vbi grā. q̄ dicit̄ pater vel filius:dupluȝ aut dimidiuȝ aut aliquid aliud eoꝝ q̄ s̄m se relatiue ad alteruȝ p̄dicant̄. Uel iuxta moderniorē moduȝ loquēdi entitas absoluta vocatur omnis de qua seu de termino supponēte pro ea p̄dicatur vel p̄dicari pōt in recto aliquis terminus absolutus. Relatiua quoq̄ entitas est omnis illa de qua seu de termino supponente pro ea pōt in recto p̄dicari termin⁹ ꝑ se relatiuus:qd̄ adhuc breuius possȝ dici:vt tangebat̄ in .q. p̄cedenti. vȝ. q̄ omnis entitas dr̄ absoluta pro qua pōt in ꝓpositione significatiue supponere terminus absolut⁹:⁊ q̄libȝ dr̄ relatiua pro qua terminus relatiuus pōt sign̄ atiue supponere. Qui oēs modi explicandi quid īportēt termini p̄dicti .s. entitas absoluta ⁊ entitas relatia finaliter oīno cōueniūt. vtar tamē pro nunc priori modo eo q̄ breuior ⁊ vsitatior sit s̄m scōs.

p̄ ↄ̄ ¶ Hoc p̄misso p̄mā ↄ̄nē ꝓbo sic. si nō oīs entitas ē entitas absoluta:aliqua entitas oē qd̄ ipsa est:est ad aliud:seu oē qd̄ ipsa dicit̄:dicit̄ illud ad aliud relatiue. ↄ̄ña pȝ:q2 si nulla oē quod ipsa est ē ad aliud. g̊ q̄libet est aliquid ad se:⁊ per ↄ̄ñs ē entitas absoluta qd̄ repugnat añti. Sȝ falsitatē ↄ̄ñtis ꝓbo. Primo auctoca° p. ritate Aug. 7° de tri. vbi inquirēs an pater sit sapiēs ꝑ sapiētiam quā genuit deducit tāq̄ ad impossibile ad illud ↄ̄ñs q̄ pr̄ non eēt aliquid ad seipm̄:⁊ non solū q̄ pr̄ est:sȝ oīno quod est relatiue ad filiuȝ diceret̄. q̄ sicut de patre ipse reputat h̄ īpossibile:ita ⁊ de q̄libet alia re sic̄ ex allep̄ᵐ gandis patebit. ¶ Deīde ꝓbo falsitatē ↄ̄ñtis ꝑ rōnē. Et p̄mo quidē inductiue. Si enim aliqua res relatiue dicit̄ dupla illa dicit̄ ad se bicubita vel tricubita seu q̄ta. Si aliquid sit relatiue pr̄ ipsum est ad se homo vel deus aut animal:⁊ sic de singulis īducēdo patebit q̄ q̄libȝ entitas q̄ dicit̄ aliquid relatiue dicit̄ etiā aliquid ad se ⁊ absolute. in his vo q̄ dicunt̄ ad se nō opȝ inducere qd̄ pȝ:⁊ ꝑ ↄ̄ñs nulla entitas oē qd̄ ipsa est ē ad alterū. ¶ Hāc ꝓbationē ibidē ponit Aug. d. huc accedit:q2 oīs essentia q̄ relatiue dicit̄ est ēt aliquid excepto relatiuo. i. de ea dr̄ aliq̄d p̄ter relatiuū:qd̄ idē est vt si diceret̄ nō soluȝ est aliq̄d ad alterū:sȝ ēt ē aliq̄d ad se:qd̄ imediate declarat subdēs: sic̄ hō dñs ⁊ hō s̄uus ⁊ equus iumētū ⁊ mulus arra. hō ⁊ equus ⁊ mulus ad se dr̄ ⁊ sub̄e sunt vel eēntie. dñs vo ⁊ s̄uus ⁊ iumētū ⁊ arra:⁊ ad aliq̄d relatiue dr̄ ⁊ idē pȝ in singulis.

2ᵐ ¶ 2° idē alr̄ ꝓbat̄ rōne. Nā de q̄libȝ entitate contingit enunciare q̄d vel q̄ entitas ipsa est s̄m se:⁊ istud nō cōtingit fieri ꝑ aliq̄d qd̄ de ip̄a dicat̄ relatiue ad alterū. g̊ ꝑ aliquod qd̄ de ip̄a dicit̄ ad se. Ex quo seq̄tur q̄ q̄libȝ entitas est aliquid ad se:⁊ nulla omne qd̄ ē est ad aliud:aut si aliqua omne qd̄ est:est ad aliud:de illa non ↄtingit enunciare quid vel q̄ entitas est s̄m se. Ex quo vltra sequitur: q̄ ipsa non est aliqua entitas:⁊ sic aliqua entitas non est entitas:qd̄ implicat contradictionē. ↄ̄ñe omnes patētes sunt. Prima pars antecedētis ēt certa est: ⁊ secunda probatur:eo q̄ nulluȝ p̄dicatum relatiuum indicat quid est ipsuȝ de quo p̄dicatur:seu illud pro quo stat subm̄ de quo dicit̄:quapropter de nulla re interroganti ea demonstrata quid est hoc:ↄtingit conueniēter responderi q̄ duplū vel dimidiuȝ:seu pater vel filius:aut aliquid aliud eorū que s̄m se ad alterū p̄dicantur. Unde sicut demonstrata re que est pater interroganti quid est hoc:non conueniēter responder̄ q̄ hēt filiuȝ aut q̄ genuit:sic nec conueniēter responder̄ q̄ est pater:cum hoc sit eē patrē qd̄ hēre filium:vel genuisse:⁊ idē significetur cum aliquis dicitur pater s̄m q̄ pater est nomē relationis p̄cise:⁊ cuȝ dicitur q̄ genuit filium:⁊ simil̄r cuȝ quis dicit̄ dominus ideȝ significatur qd̄ cuȝ dicit̄:qd̄ hȝ potestatē dirigendi ⁊ coercēdi alium:⁊ ita de singulis pȝ inspiciēti. ꝓpter qd̄ Aug. indifferēter loq̄tur. 7. de tri. q̄ relatiue ꝓnunciat̄. nō indicat subam. i. quid est illud de quo ꝓnunciat̄. ca° p. ¶ Hanc quoq̄ ꝓbationē quā reputo efficacē ponit:vbi. s̄. Aug. 7. ca° p. de tri. d. quomō cū dicit̄ dominus non essentia indicet̄: sȝ relatiuum quo refertur ad s̄uum. cum aūt homo dicitur vel aliq̄d tale:quod ad se non ad aliud dicit̄: tunc indicatur essentia:⁊ est sensus q̄ cuȝ dominus dicit̄ de aliquo id de quo dicit̄ non significat̄ eē aliqua eēntia:sȝ q̄ potestatē hȝ aliuȝ coercendi q̄ sit complexe significatū vocat relatiuuȝ quo refert̄ ad seruuȝ. iuxta 2ᵐ moduȝ accipiēdi relatiuū vel relationē in p̄cedēti articulo positū. sȝ cum homo vel aliquid absolutum p̄dicatur:tunc illud indicatur eē eēntia q̄dam. ¶ Conformiter ad hoc loquitur idē sup illud psal. Infixus sum in li. ꝓ. ⁊ nō est substātia. cuȝ ait. Quicquid est pater qd̄ deus est hoc filius hoc est spiritus sanct⁹. Cū aūt pater nō est illud q̄ est. pr̄. n. nō ad se sȝ ad filiuȝ dicit̄:ad se aūt deus dicit̄. i. cuȝ pr̄ dicit̄ eē pr̄:non dicit̄ eē illud qd̄ est siue illa eēntia qua ipse est. Ratio est:q2 pr̄ non ad se:sȝ ad filiū dicit̄:⁊ mox dicit q̄ pr̄ nō est nomē sub̄e:sȝ refert̄ ad filiuȝ. i. nō p̄dicat subam seu quid illud est de quo dicit̄:sȝ refert̄ ad filiuȝ. De⁹ aūt dicit̄ ad se:⁊ iō p̄dicat de patre subam seu illud qd̄ ipse ē: q̄uis g̊ entitas q̄ relatiue dicit̄ aliq̄d ad alterū sit aliqua eēntia s̄m se:⁊ ex aliq̄ p̄dicatione relatiua possit īferri id de quo relatiuuȝ p̄dicatū eē aliquā essentiā s̄m se: nunq̄ tn̄ p̄dicatio relatiua s̄m se significat id de quo dicit̄ p̄dicatū eē hāc vel illā:aut oīo eē aliq̄ eēntiā:⁊ h̄ ē qd̄ magr̄ di. 7. h⁹ p̄ˡ libˡ. vult dr̄e cū ait. q̄ eē p̄reȝ nō est eē aliud. i. dicere aliquē eē p̄reȝ nō est dr̄e illū eē aliq̄d. i. aliquā eēn^{ti}a vel entitatē:⁊ tn̄ pr̄ est aliq̄ eēntia.

3ᵐ ¶ 3° ad idē sic. de q̄lȝ entitate dr̄ aliq̄d esse non relatiue ad alterū. g̊ nulla entitas dr̄ ad aliud oē qd̄ dr̄. ↄ̄ña nota est:⁊ silr̄ p̄ᵃ ps añtis. Nā oīs entitas est q̄dā eēntia. 2ª vo pars ꝓbat̄:q2 sumo (s̄m exēpla Aug. p̄missa) entitatē q̄ est dñs illa vtiq̄ est essentia nō aūt dr̄ essenᵃ relatiue ad alteꝝ. Si. n. dr̄et̄ videret̄ magi q̄ ad s̄uū:sȝ cōstat q̄ nō:q2 dñs nō est eēnᵃ s̄ui:⁊ ita ēt nulli⁹ alteri⁹ ē eēnᵃ. Et ita vlr̄ nulla eēnᵃ est alteri⁹ eēn^e essenᵃ:q̄uis possit eē ps alteri⁹:sȝ q̄lȝ est eēnᵃ suimet tm̄. ītrāsitiue loq̄ndo:q2 q̄lȝ est ip̄amet:⁊ illud qd̄ est nō distinguit̄ ab eo c⁹ est. Uñ cōiter cū dicim⁹ suba vel essentia lapidis:vel essentia dei:exponit̄ ītransitiue. i. essentia q̄ est lapis:⁊ essentia q̄ est d̄s. huic ēt ↄcordat ph̄s. 7. meta. vbi ꝓbat q̄ nulluȝ ens ꝑ se est aliud a suimet suba:⁊ q̄ q̄cq̄d erat esse ⁊ vnūq̄dq̄ ideȝ. T. c. 20. Si g̊ nulla essentia est alterius essenᵃ. g̊ habēdi entitas nō dr̄ relatiue eēnᵃ. Et eadē rōne nec pr̄ nec s̄u⁹ aut aliq̄ entitas relatiua ad alterū dr̄ relatiue essentia. Et pari rōne nulla entitas relatiua sed ab-

soluta dr̃ relatiue essentia. Et ex opposito si aliq̃ dr̃ relati
ue eẽntia. aliq̃ entitas nõ ẽ eẽntia: ⁊ sic eẽntia nõ est eẽn⁹.
¶ Hãc quoq̧ argumẽtationẽ breuiter ponit Aug. vbi. s.
ca. p̊. 7°. de tri. Nã cũ deduxisset ad illud ↄñs ꝙ pater nõ solũ
ꝙ pater dr̃: sꝫ oĩno q̧cq̧d dr̃ diceret̃ relatiue ad filiũ: sta
tim etiã cõcludit ꝙ fili⁹ etiã q̧cq̧d dr̃ diceret̃ relatiue ad
patrẽ: ⁊ sic fili⁹ diceret̃ relatiue eẽntia. ait ḡ sic cõcluden
do. Restat ḡ vt etiã eẽntia fili⁹ relatiue dicat̃ ad patrẽ:
ex quo cõficit̃ inopinatissimus sensus: vt ipsa eẽntia non
sit eẽntia: vel certe cũ dr̃ eẽntia: nõ sit essentia sꝫ relatiuũ
indicet̃. Et paulo post repetens ait. hoc aũt vñ agimus: si
essentia ipsa relatiue dr̃ eẽntia: eẽntia ipsa nõ est eẽntia.
Nec valꝫ si ad p̄dicta diceret̃ ꝙ ꝓcedũt de relatiuis: nõ
aũt de relõnib⁹ in abstracto. Nã vl̃r de q̄lꝫ entitate ꝓ
cedunt. Vñ si tales relões ponant̃ adhuc de talib⁹ est
q̄rere an sit aliq̄d ad aliud vel nõ: ⁊ si non omne qḋ illa ẽ
illud: est illud ad aliud: imo nihil ꝙ ipsa est ad aliud illa
est: ⁊ sic magis dicenda est entitas absoluta q̄ȝ ipm relati
uũ. Si aũt est aliq̄d ad aliud: adhuc ꝓcedunt rõnes ꝓbã
tes ꝙ nõ omne ꝙ ipsa est ipsa est illud ad aliud. Nã ⁊ de
ipsa ↄtingit dicere quid vel que essentia est: ⁊ nõ per aliḋ
nomẽ qḋ p̄dicet̃ relatiue ad alterũ: vt ꝓbatũ est. Itẽ nul
la est eẽntia ad aliud. Unde paternitas si sit aliqua enti
tas (qualem fingunt) nõ est eẽntia ad aliud. nõ enim pa
ternitas est eẽntia filij: nec filiatio: nec in aliq̃ habitudĩe
casuali p̄dicatur essentia de paternitate relatiue ad filiũ
vel ad patrẽ aut aliqḋ aliud: cum nullius alterius pater
2ᵃ ↄ̊ nitatis sit essentia: ⁊ ita de ceteris relõnibus. ¶ 2ᵃᵐ ↄ̊nẽ
ꝓbo p̊ sic. oĩs entitas est ab aliq̃ entitate distincta. ergo
oĩs entitas est relatiua. ↄñs tenet. ex dictis ad p̊mã ↄ̊neꝫ
p̄cedẽtis. q. ⁊ añs planũ est: alioquin nõ essent plures en
2ᵐ titates in vniuerso: sꝫ vna tantũ. ¶ 2°. omnis entitas est
causa vel causata conseruans vel ↄseruata. ḡ oĩs entitas
est relatiua. Añs certũ est ſm omnes: ⁊ ↄñs pꝫ vt p̄cedẽs.
ↄ 2ᵃᵐ ↄ̊eꝫ ¶ Cõtra. P. 4°. meta. dic̃. ꝙ nõ oĩa sũt ad aliq̄d: sꝫ quedã
T. cõ. p̊. sunt ⁊ ipsa ſm se. ḡ non omnis entitas est relatiua. ¶ 2°.
2ᵐ Aug. 7°. de tri. omnis essentia que relatiue dicit̃: est aliq̄d
ca. p̊. excepto relatiuo. ḡ p̄ter relatiuũ est aliq̃ entitas nõ rela
Ad p̊ᵐ tiua. ¶ Ad p̊mũ dõm: ꝙ nõ est intẽtio ph̄i negare oẽꝫ en
T. cõ. ii. titatẽ esse relatiuã: cũ idẽ expsse dicat in. io. m̃. ꝙ diuersũ
⁊. iz. aut idẽ omne dicit̃ q̄cũq̧ dicunt̃: vt vnũ ⁊ ens. Constat
T. c. 15. aũt ꝙ idẽ ⁊ diuersum sunt relatiua: vt pꝫ per eundẽ in 5°.
T. c. 30. Itẽ idem 3°. phy. ait. ꝙ oĩa aut sũt p̄ncipia aut ex p̄ncipijs
T. cõ. 8. .i. p̄ncipiata. Et in p̊mo eiusdẽ ait. ꝙ p̄nᵐ est cuiusdã aut
quorũdã: ita ꝙ relatiue dicit̃ p̄nᵐ ad p̄ncipiatũ. ⁊ ecõuer
so: sꝫ est intẽtio eius ꝙ nõ omnia sũt ad aliquid omne qḋ
sũt: ita ꝙ omne qḋ de eis dicit̃: dicat̃ relatiue de ipsis: iõ
vt dictũ est in p̄cedenti ↄclõne nulla entitas est ad aliq̄d
omne qḋ est: sꝫ quelꝫ est aliquid ad se. Unde illud qḋ ẽ
dñs ad aliquid est hõ vel deus ad se: ⁊ sic de alijs. Qui v̊o
omnia ponebant esse ſm apparentiã habebant dicere ꝙ
nulla res esset homo vel deus: nisi inq̄ȝtũ appareret hõ
vel de⁹ ⁊ sic idẽ erat apud eos eẽ hoĩeꝫ ⁊ apparere hoĩeꝫ:
⁊ sic de ceteris: ꝓpter qḋ sequebat̃ ꝙ nulla res eẽt aliq̄d
ad se: sed quelꝫ omne qḋ est eẽt ad aliud aliquid: ⁊ omne
qḋ de aliquo dicit̃: diceret̃ de illo ad aliquid relatiue: ita
ꝙ nullũ esset p̄dicatũ absolutũ: qḋ vtiq̧ falsum est: vt iaꝫ
3ᵃ ↄ̊ est ꝓbatũ. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ r̃n°. in p̄cedẽti cõclusione. ¶ 3ᵃᵐ
ↄclõneꝫ ꝓbo p̊mo sic. non omnis p̄dicatio relatiua signi
ficat aliquaꝫ entitatẽ formalr̃ inherere ei pro quo subm
eius supponit. ḡ non omne relatiuũ est relatiuũ per aliq̄ȝ
entitatẽ sibi formalr̃ inherentẽ. ↄñam pꝫ. Nã q̄ albũ est
albũ formalr̃ per albedinẽ sibi formalr̃ inherentẽ. ideo
cũ dicit̃ de aliquo ꝙ ipm est album significat̃ ꝙ albedo
T. c. 14. ei formalr̃ insit. Vñ vt dicit̃ 5°. meta. ca°. de ente. Et exp̄si

sius ſꝫ lr̃aꝫ ↄmẽti nõ differt dr̃e. iste est sanus: ⁊ iste est in
sanitate: vel ꝓprius loquẽdo in isto est sanitas. Pꝫ etiaꝫ
ↄñã p simulẽ modũ arguẽdi ph̄i. io. meta. vbi ꝓbat vnũ T. cõ. 7.
nõ differre ab ente: q̄ p̄dicatio vni⁹ de ente (vbi gr̃a. ens
est vnũ vel hõ est vnus) nõ p̄dicat̃ aliqḋ diuersũ ab en
te vel hoĩe. Añs v̊o pꝫ. Nã ↄstat cũ dicit̃ sor. est distinct⁹
a plõne nõ denotat̃ ꝙ aliq̃ entitas inhereat sor. sꝫ tm̃° ꝙ
taꝫ sor. q̄ȝ plato est ens: ⁊ sor. nõ est plato. Vñ sor. eẽ distin
ctũ a plone nihil est aliud q̄ȝ sor. esse ens ⁊ pla. etiã eẽ ens
⁊ sor. nõ eẽ pla. Et ideo sicut per istã copulatiuã sor. ẽ ens
⁊ plõ est ens: ⁊ sor. nõ est plõ. nõ denotat̃ ꝙ aliq̃ entitas i
hereat sorti: ita nec per istã cathegoricam equiualẽtẽ illi
sor. est distinct⁹ a plone: denotat̃ aliquã entitatẽ sorti for
malr̃ inherere. Eodẽ° est de ista. sor. ẽ pater: cũ per hãc ni
hil aliud significet̃ q̄ȝ per istã: sor. hꝫ filiũ: cũ nihil aliḋ sit
eẽ pater q̄ȝ hẽre filiũ: sꝫ cũ dicit̃ ꝙ hꝫ filiũ nõ significat̃
ꝙ aliquã entitatẽ habeat sibi formalr̃ inherẽtẽ. ḡ nec cũ
dicit̃ ꝙ est pater. Vñ Aug. 5°. de tri. ait. pater nõ dr̃ pater ca. 5.
nisi ex eo ꝙ est ei filius. Et filius nõ dr̃ nisi ex eo ꝙ hꝫ pa
trẽ. Ita ẽ de plurimis alijs p̄dicationib⁹ relatiuis: qḋ fa
cile est cognoscere cõspiciẽdo ad q̄d noĩs terminoꝝ rela
tiuoꝝ. ¶ Confirmat̃. q̄ cũ dicit̃: deus est distinct⁹ a crea
tura: vel deus est dñs creaturaꝝ. denotat̃ ꝙ aliq̃ entitas
aut q̄cq̄ȝ oĩno reale vel rõnis inhereat ipsi deo: alioquin
ꝓpositio esset falsa. hanc rõnẽ virtualr̃ ponit Boeti⁹ ad
hanc etiã ↄclõnẽ in lib°. de tri. ¶ 2°. sic. si omne relatiuũ 2ᵐ
eẽt relatiuũ per entitatẽ aliquã sibi formalr̃ inherẽtem
seq̄tur ꝙ in q̄libꝫ re sint actu ĩfinite res: quarũ q̄libꝫ ali
cui illarũ inheret. ↄñs reputat̃ ab oĩbus falsum. ↄñs ꝓba
tur: q̄ omnis entitas est relatiua: vt pꝫ ex p̄cedenti cõclu
sione. ¶ 3°. tunc deo aliqua entitas inhereret: qḋ est ĩpos 3ᵐ
sibile. ↄñs pꝫ: q̄ p̄sone diuine sunt adinuicẽ relatiue: ⁊ si
militer deus relatiue ad creaturã dicit̃ dominus ⁊ crea
tor. ¶ 4°. seq̄tur ꝙ quãdocũq̧ aliquid ĩcipit vel desinit 4ᵐ
eẽ relatiuum ad aliquid aliud determinate: ipsũ vel ali
quid eius est in se mutatũ per acquisitionẽ alicuius en
titatis quã p̄us imediate non habuit: vel deperditioneꝫ
alicuius quã prius imediate habuit. Et pꝫ ↄñs ſm dicta
aduersarioꝝ: sꝫ falsitas ↄñtis pꝫ tam in deo q̄ȝ in creatu
ris: sicut declarat Aug. 5°. de trini. Nũmus inquit cũ di ca°. vlti°.
cit̃ preciũ: relatiue dr̃: nec tñ mutatus est cũ eẽ cepit pre
cium: neq̧ cũ dicit̃ pignus: ⁊ si qua sunt similia. si ḡ num
mus põt nulla sui mutatione multotiens relatiue dici vt
neq̧ cũ incipit dici: neq̧ cum desinit aliquid in eius na
tura vel forma qua nummus est mutationis fiet: quanto
facilius de illa incõmutabili dei substantia debemus ac
cipere: vt ita dicat̃ aliquid relatiue ad creaturã: vt quã
uis tẽporaliter incipiat dici: nõ tñ ipsi substantie dei ali
quid accidisse intelligitur: sed illi creature ad quã dicit̃.
Itẽ Ansel. mon̄. Constat inquit: quia homini post annũ ca°. 25.
p̄senteꝫ nascituro: nec maior: nec minor: nec equales: nec
omnes aut has relationes vtiq̧ cum natus fuerit sine oĩ
mei puta mutatione ad ipsum hẽre potero: ⁊ amittere ſꝫ
ꝙ crescet vel per qualitates diuersas mutabit̃. Iteꝫ ph̄s
5°. physico. inquit. In ad aliquid non est motus: conuenit T. c. 10.
enim altero mutante ⁊ mutato verũ eẽ alterũ nihil mu
tatum ⁊. xi°. metaph. Est enim altero permutato verifica
ri alterũ nihil p̄mutatũ. Pꝫ etiã eius falsitas rõne. Naꝫ
sequitur ꝙ ad gn̄ationẽ cuiuscunq̧ minime entitatis in
qualibꝫ re mundi ⁊ in qualibꝫ parte rei: noua entitas ge
neraretur ⁊ sic ad subitam gn̄ationẽ imaginationis vel
cogitationis cuiuscunq̧: totus mundus ⁊ quelibet eius
pars mutaretur. Qḋ concedat qui vult. mihi aũt oĩno vi
det̃ absurdũ. Et pꝫ ↄñã: q̄m ab entitate nouiter gẽita q̄lꝫ
entitas alia mũdi distiguit̃: ⁊ sic ĩ q̄lꝫ noua distĩõ gn̄abit̃.

Et certe nec ipse deus ab hõ mutatione erit alienus:cuꝫ
verissime nulla aĩa ipm ↄsiderãte ille sit distinctus a q̃li
bet re creata. Qđ dico ꝓpter fugã quorũdã dicẽtiũ ꝙ nõ
referẽ ad creaturã reali relõne. ¶ Itẽ.multũ eẽt mirabi/
le ꝙ imaginatio mea mutaret realr̃ totũ mundũ ⁊ cãret
veras res extra aiam. Itẽ ꝙ qđlibꝫ agens q̃tũcũq; debi
le ageret in quaslibꝫ mũdi res:⁊ in q̃tacũq; distãtia:que
oia seq̃rent̃.nec valꝫ dicere ꝙ nõ agit ꝑ se in q̃lꝫ:sꝫ ꝑ ac/
T.c.38. cidẽs:q2 nõ põt in aliq̃ cãre per accñs:nisi in illo cãet ali/
⁊.37. quid ꝑ se:oĩa.n.effect⁹ ꝑ accñs ↄiũct⁹ est effectui ꝑ se:sic ⁊
5^m cã ꝑ accñs cãe per se.2°.phy. ¶ 5°.arguo in spãli de relati/
uis pmi modi. ¶ Et p° de eodem ⁊ arguo sic.nulla res est
ſm se nũeraliter:aut cũ aliq̃ alia spẽ vel genere vna eẽn/
tialr̃ per aliq̃ entitatẽ sibi formalr̃ inherẽtẽ. g̃ nulla res
est alicui eadẽ ꝑ aliq̃ entitatẽ sibi formalr̃ iherẽtẽ. Añs
pꝫ q̃tũ ad p^am ptẽ.3.di.24.q.p^a. Et q̃tũ ad 2^am ẽt nõ est
dubiũ. Nã sic sor.seipso est hõ:sic seipo est vnũ spẽ cũ pla
tone qui ẽt est hõ.ↄña v̓o pꝫ stati. Nã q̃libꝫ res eo est sibi
nũeralr̃ vel alteri ſꝫ spẽꝫ eadẽ eẽntialr̃ quo sibi vel alte/
T.c.15. ri seu cũ alia est vna eẽntialr̃. Uñ vt dic̃ phs 5°.meta.c.de
eodẽ.eadẽ ſm se dñr queadmodũ ⁊ vnuꝫ. Et postea sub/
dit.palã ꝙ idẽtitas vnitatis q̃dã est aut pluriũ eẽndi ⁊c̃.
T.c.20. Et rursus in ca°.ad aliqd. Eadem dñr quoꝝ suba vna ⁊c̃.
Unde aliud nõ est eẽ aliq̃ eadẽ spẽ q̃ ipsa esse vnũ spẽ:⁊
2 sic de alijs modis vnitatis ⁊ idẽtitatis. ¶ 2°.per nulluꝫ
magis diuersuꝫ a pla.q̃ est sor.est sor.idẽ pla.sꝫ qđlꝫ acci
dẽs sor.est magis diuersuꝫ a plone:q̃ ipsemet sor.g̃ ꝑ nul
lũ accñs sor.est sor.ipse idẽ pla.⁊ vltra.g̃ idẽtitas sor.siue
illud quo sor.est idẽ pla.nõ est aliqđ accñs vel entitas in/
3 herens sor.⁊ oẽs assumpte sunt euidẽtes:⁊ ↄñe silr̃. ¶ 3°.
ad idẽ arguo sic arguũt plures doctores sic.si sor.est idẽ
pla.entitate sibi inherẽte q̃ vocat̃ ab alijs idẽtitas:⁊ silr̃
pla.alia idẽtitate sibi inherẽte ẽ idẽ sor.sit a.idẽtitas sor.
⁊ b.sit idẽtitas pla.Cõstat ꝙ a.⁊ b.sũt eedẽ spẽ.g̃ alijs en/
titatib⁹ eis inherẽtib⁹:⁊ sic in ĩfinitũ:qđ est ipolr̃ ſm ad/
Sco.l.2. uersarios. ¶ Ad h̃ rñdent qdã doct.ꝙ nõ ꝓcedit̃ in ĩfi^m
d.2.q.5. sꝫ est stat⁹ in pmis idẽtitatib⁹. Nã ille sunt eedẽ idẽtita/
vl.l.1.di. tibus.q̃ sũt eedẽ cũ ipsis:ita ꝙ idẽtitas sor.⁊ pla.est eadẽ:
p^a.q.5. idẽtitati pla.ad sor.seipsa nõ alia idẽtitate supaddita:ꝙ
vt clari⁹ pateat sit a.idẽtitas sor.⁊ b.idẽtitas pla.⁊ idẽti/
tas q̃ a.est idẽ ipsi b.sit c.⁊ idẽtitas q̃ eꝫ.b.est idẽ a.sit d.
dicũt g̃ ꝙ a.distinguit̃ a sor.q2 sor.põt eẽ sine a.q2 põt esse
sine termino ei⁹.a.tñ nõ differt a c.sꝫ est ideꝫ sibi:q2 a.nõ
põt esse sine b.cũ sint sil'nã:⁊ per ↄñs est ↄtradictio a.esse
nisi tã fundamẽtũ ipsi⁹ c.q̃ etiã termin⁹ ei⁹ sint:sꝫ termi
no ⁊ fundamẽto ipsi⁹ c.existib⁹ necc̃io est c.g̃ ↄtradictio ẽ
a.esse sine c.⁊ c.est formalr̃ a.q2 a.dr̃ idẽ ipsa eadẽ identi
ↄ Scotũ tate q̃ est c.g̃ c.est idẽ ipsi a.⁊ per ↄñs ibi erit stat⁹. ¶ Cõ/
tra.p°.b.nõ est necc̃e esse nec est idẽ nũero cũ a.nec de essen
tia ei⁹ nec ẽt aliq̃ mõ ꝑ se ei⁹ cã nec eꝫ.g̃ sine ↄtradictiõe
aliq̃ põt esse a.sine b. Añs totũ est notuꝫ ⁊ ↄña silr̃:⁊ pate/
bit satis cito ex dictis illi⁹ doctoris. ¶ Cõfirmat̃ q2 acci
dens põt esse sine subo in quo est ⁊ qđ est ei⁹ per se cã sal/
tẽ mãlis in qua:⁊ silr̃ effect⁹ nãlr̃ depẽdẽs in esse a sua 2^a
cã ↄseruante:vt lumẽ a sole põt virtute dei absq; ↄtradi/
ctione eẽ sine tali cã.g̃ multo mag' a.sine b.⁊ ẽ valde mi/
rabile ꝙ de⁹ nõ possit sor.existẽtẽ parisi⁹ ⁊ oẽm entitatẽ q̃
est in eo subtiue ↄseruare destructo plone existẽte rome cũ
omni entitate in eo subtiue existẽte.⁊ maxie cũ nulla talis
depẽdentia itrinseca vel extrĩseca sit inter aliqd sor.⁊ ali
qd plonis nõ plusq̃ iter sor.⁊ plonẽ. Qđ v̓o assumit̃ ad ꝓ/
bationẽ:q2 a.⁊ b.sunt sil'nã.dico ꝙ si a.⁊ b.sumunt̃ signi/
ficatiue hoc est magis falsuꝫ q̃ illud:ad cui⁹ ꝓbationem
accipit̃:q̃m ideꝫ est dictu ꝙ diceret̃.a.nõ põt esse per ali/
quã potẽtiã sine b.nec b.sine a.qđ nõ solũ nõ est verũ de
a.⁊ b.sꝫ nec de aliq̃bus creaturis seu creatis entitatibus.
⁊ ideo nulle due entitates cãte sunt simul nã. Cuius ꝓba
tio est:q2 nulle due entitates sunt in mundo cãte quaruꝫ
neutra sine altera esse nõ põt sine ↄtradictiõe ⁊ per potẽ/
tiã diuinã. Si aũt a.⁊ b.sumant̃ mãliter pro terminis.s.
relatiuis cõcretis vel abstractis ⁊ sument̃ sil' esse natura
vt verificent̃ de terminis:ꝓpositio esset vera:sꝫ nõ ꝓbat
ꝓpositũ. Nã hoc modo isti termini pater ⁊ filius sunt sil'
natura. Nã inter eos significatiue sumptos ↄuertit̃ sub/
sistendi ↄña:nec esse existere põt de altero verificari:qn
verificari simul possit de reliquo:⁊ tamen non seq̃tur.pa
ter ⁊ filius sunt simul natura.g̃ pater non põt esse sine fi/
lio. Nã ↄñs est falsuꝫ:⁊ añs verũ in sensu ꝓxime premis/
so. Et ita est in ꝓposito de a.⁊ b. Et posset ↄtra eos argui
ꝙ pater nõ refert̃ ad filiũ relatione ad se distincta ꝑ hũc
modũ arguẽdi sic.pater nõ põt eẽ sine filio.g̃ nec sine re/
latione sui ad filiũ.s.paternitate. ¶ 2°.si a.⁊ b.sũt seipsis 2^m
eadẽ.eadẽ rõne sor.⁊ pla.qđ ꝓbat̃:q2 nõ minus sunt eẽn/
tialr̃ vnũ spẽ sor.⁊ pla.q̃ a.⁊ b.g̃ nõ minus essentialr̃ ⁊ se/
ipsis ideꝫ nec magis accñtaliter siue per accñtia inherẽ/
tia sunt idẽ q̃ a.⁊ b. ¶ 6°.idẽ ꝓbo de opposita relõne que 6^m arg^m
dicit̃ distinctio. Et arguo sic:per nullã entitatẽ sibi inhe/ ꝓ3° 2^ae
rentẽ aliq̃ res est id ꝙ illa eẽntialr̃ est. Licꝫ aliq̃ per aliã
sibi inherentẽ sit talis vel talis:nõ tñ est hoc vel illud si/
ue illud qđ ipsa est. Et per nullã etiã sibi inherentẽ:aliq̃
res non est ea res que ipsa nõ est. Uerbi grã.per nullã re
sibi inherentẽ sortes non est plato.destructa eñi q̃libꝫ re
inherẽte sor.nõ minus sortes nõ esset plato.g̃ per nullaꝫ
rem sibi inherentẽ aliq̃ res est distincta eẽntialr̃ ab alia
re. Pꝫ ↄña:q2 ad hoc ꝙ hec res sit disticta ab illa. Suffic̃
ꝙ taꝫ hec q̃ illa sit:⁊ hec non sit illa:nec est aliqua super/
addita opportuna. ¶ 2°.si sortes est distinctus a platone 2
per aliquã reꝫ sibi inherẽtẽ que sit distinctio.iuxta dcm̃
alioꝝ. Cõstat ꝙ ipse est distinctus ab illa distinctiõe:aut
ergo seipso:⁊ eadẽ rõne est distinct⁹ seipso a pla.⁊ a quoli
bet alio:⁊ nõ omne relatiuũ est relatiuũ per entitatẽ vel
relationẽ sibi inherentẽ:aut est distinctus ab illa distin/
ctione per aliaꝫ distinctionẽ:⁊ sic in infi^m. ¶ 3°.sicut aliq 3
arguũt sic:si sor.nõ seipso sꝫ distictiõe supaddita ẽt distin
guat̃ a pla.g̃ ⁊ illa distictio distiguit̃ a distictõe pla.a sor.
⁊ silr̃ ab ipso sor.ꝑ aliã distictionẽ:⁊ sic ꝓcessus erit i ĩfi^m. Sco.l.2.
¶ Sꝫ huic idẽ doctor rñdet.d.ꝙ distinctio illa distigui/ di.1.q.p^a
tur a fundamento seipsa:⁊ seipsa referẽ ad illud. ratio est
q2 ipsa non potest esse absq; fundamẽto vel sine se:absq;
ↄtradictione:ipsa aũt existẽte in fundamẽto ambo sil' sunt
extrema vnius relationis que est eius ad fundamentuꝫ.
ergo ipsa non potest esse absq; ↄtradictione siue relatio/
ne sui ad fundamentum:⁊ illa relatio qua referẽ ad fun/
damẽtũ est eadẽ sibi sor.aut distinguit̃ a pla.distinctio/
ne media que non est sibi eadẽ: q2 potest esse sine ea:q̃m
potest esse sine termino qui est plato. ¶ Contra.pmo seq ↄ Scotũ
tur ꝙ sor.sit distinctus a distinctiõe sui ⁊ a pla.per distin
ctionẽ mediam:⁊ ab illa per aliam in infinitũ:qđ iste do/
ctor reputat inconueniẽs. Et istud ex dictis sic respondẽ
tis clare ꝓbatur:q2 vt euidẽtius fiat distinctio qua sor.di
stinguitur a pla.sit a.⁊ distinctio qua sor.distinguit̃ ab a.
vocetur b.pla.ergo est terminus ipsius a.⁊ a.est termin⁹
ipsius b.tunc arguo.sor.potest esse sine a.ergo potest esse
sine b. Antecedẽs ꝓbatur.q2 sor.potest esse sine platone.
igitur potest esse sine a. Cõsequẽtia tenet ſm eos:sicut et
hec per quã ꝓbatur antecedẽs:⁊ eodẽ modo probatur ꝙ
sor.distinguit̃ a b.per aliam distinctionẽ.verbi gratia.c.
q2 sor.potest esse sine b.g̃ ⁊ sine c.cui⁹ terminus est b.⁊ sic
de q̃libꝫ semp:q2 semꝑ posterior est termin⁹ prioris distin
ctionis. ¶ Itẽ.capio distinctionẽ sor.⁊ pla.⁊ sit a.⁊ distin/

ctionẽ tulij a catone ⁊ sit f.constat ꝙ a.distĩguit̃ ab f.⁊ a. põt esse sine f.q2 põt esse sine tulio ⁊ catone.g̃ a.distingui tur ab f.per aliã distinctionẽ additã sibi.⁊ illa sit g.distin guit̃ g̃ a.a g.Et q2 põt eẽ sine g.cũ possit eẽ sine f.igr̃ distĩ guit̃ in infi^m.¶ P.ex eo ꝙ dicũt illã distinctionẽ nõ pos se esse sine fundamẽto absq3 ꝯdictiõe.sequitur ꝓpo^m.vz.ꝙ ipsa nõ sit aliq̃ entitas inherẽs fundamẽto sine sor.Naz oĩs entitas põt a deo ꝯseruari in esse.nullo ꝑter deuz qḋ nõ est ei⁹ pars ĩtrinseca existẽte.nũc aũt ꝯstat ꝙ sor.nõ est
Scot⁹ in ĩtrinseca pars alicui⁹ entis sibi ĩherẽtis.¶ Hoc ẽt ex di
4º sent. ctis euisdẽ alibi cõfirmat̃ euidẽter.ꝓbat eni ipse ꝙ qḋli
d.12.q.1. bet accñs abso^m de⁹ põt separe a subo per h ꝙ subm non est pars ĩtrinseca accñtis absoluti.nulla ẽt accñtis talis ad subm est dependẽtia simplr̃ necẽia tanq3 ad cãm extri secã:q2 ad nullã cãm extrisecã ꝑter simplr̃ pmã q̃ de⁹ est. est depẽdentia simplr̃ necẽia:qm̃ cãlitatẽ cuiuscũq3 cause extrinsece respcũ cuiuscũq3 cãti põt supplere cã pma.P3 aũt ꝙ hec rõ eque cõcludit de accñte respectiuo si sit di stincta res ⁊ inherẽs absoluto seu fundamẽto:cũ ꝑm hãc viã absolutũ nõ sit ĩtrinseca ps respectiui nec ei⁹ pᵃ cau sa siue de⁹:nec aliq̃ solutio põt rõnabilius hic dari q3 ibi.
p^m ¶ Deinde ꝓbo ꝙ silĩtudo nõ sit aliq̃ entitas inherẽs q̃ litati sic isti imaginant̃:⁊ p⁹ q2 alias sequitur ꝙ esset ipose sortẽ albu3 alicui albo esse sil'e sine tali entitate:sic ipose est ipm esse albu3 sine albedine.p3 ꝯña:⁊ cõcedit̃.¶ S3 ꝓbo falsitatẽ ꝯñtis.Nã possibile est sorte albo existẽte pa risius aliud albu3 gnãri rome nulla entitate noua gene rata in sorte:aut aliquo ei⁹.g̃ pose est ipm esse alteri albo sil'e sine tali entitate.ꝯña est nota.ꝓbo añs:q2 si ad gene rationẽ albi rome necẽio gnãret̃ aliq̃ entitas in sor.pari siusvl' gnãret̃ a deo vel ab aliq̃ creatura nõ a do:q2 nihil ipse agit ad extra necẽio:s3 mere cõtingẽter ⁊ voluntarie: ⁊ per ꝯñs qcq̃d agit põt non agere.Nec a creatura:q2 cu iuslib3 creature q̃cũq3 actionẽ põt suspẽdere:Nec val3 dicere ꝙ ipsa est sequela nãlr̃ ꝯñs tales albedines:q2 al bedo sortis ꝑexñs fuit sine tali entitate:⁊ sic nõ necẽio cõ sequit̃ illã.¶ Ite3 albedo nouiter rome genita põt se ⁊ potuisset gnãri:esto ꝙ illa entitas nõ fuisset genita in sor te.Nã potuisset albedo sortis destrui:⁊ tũc ista rome ge nerari:quo posito illa entitas nõ fuisset genita in sorte:et per ꝯñs neutrius albedinis hõ entitas est sequela necẽia: ⁊ per ꝯñs nec ambarũ.cũ ipse sint eiusde3 rõnis:nec qcq3 magis ꝯsequtur vnã alia existẽte q3 si illa nõ esset in mũdo. ¶ P.q2 de⁹ põt quaslib3 res facere ⁊ ꝯseruare sine suis
nãlib⁹ seq̃lis sic ⁊ ipsa accñtia nãliter ꝯña sine suis subis:
2^m qb⁹ tñ nãliter sint posteriora.¶ P.idem ꝓbo de vnione mãe ad formã ⁊ partiũ ꝯtinui adinuicẽ.Et arguo sic:aut mã est vnita forme sue subali per aliquã vnione3 a se di stinctã ⁊ ei inherentẽ aut nõ.si nõ habet̃ ꝓpositu3.Si sic sit illa vnio a.ꝯstat ꝙ illi mã est vnita sic forme informã ti ipsa3.Nã sibi inheret vt dr̃.aut g̃ est sibi vnita per aliã vnionẽ:aut ꝑ seipsa3 sine alia vnione.Si detur 2^m adhuc habet̃ ꝓpositũ:aliqd eni erit relatiuũ ad aliqd sine enti tate distincta illi supaddita. Et vlterius certe eadẽ:imo maiori rõne mã erit vnita pme forme de q̃ p⁹ facta ẽ qḋ per seipsa3.cũ magis faciat per se vnũ cũ forma subali q3 cũ accñtali:⁊ per ꝯñs magl debeat illi vniri sine medio. Si detur ꝙ per aliã vnionẽ.sit illa b.⁊ tẽ aut mã vnit̃ b. per seipsa3:⁊ tunc habet̃ ꝓpositũ.⁊ iterũ eadẽ rõne per se ipsa3 vnit̃ ipsi a.aut forme subali:aut adhuc ꝑ aliã vnio nẽ.⁊ sic ꝓcedit̃ in infi^m:⁊ ponunt̃ infinite vniones in mã essentialr̃ ordinate sic ꝙ nulli mã vnit̃ nisi mediãte alia priore:imo ĩfinitis priorib⁹ cãliter mediãtib⁹.Nã vni ꝑ
a.t.cõ.5. aliã priorẽ vnit̃.ex quo vlterius.iux̃ demõstrationẽ phi
vsq3 ad 2º meta.ꝓbantẽ esse statũ in causis(que alibi suo.s.loco
14.

poterit declarari)sequitur ꝙ materia nõ sit vnita alicui vnioni:vel etiã forme subali mediãtibus infinitis vnio nibus essentialr̃ q3tum ad hoc ordinatis vnit̃:qḋ iplicat cõtradictionẽ.¶ Tertio ad idẽ sumat̃ vnũ ꝯtinuũ qua 3^m
tuor palmoꝝ:cui⁹ due medietates sint a.⁊ b.⁊ vnio ipsi⁹ a.ad b.sit c.⁊ vnio ipsius b.ad a.sit d.Tunc aut c.est enti tas penitus inextẽsa aut aliq̃liter extensa.si pmũ:vel est tota in q̃libet pte ipsi⁹ a.subiectiue vel determinate in aliq̃ indiuisibili eius.Primũ nõ est dõm.de sola eni aĩa intel lectiua hoc tenet̃ inter oẽs formas mã3 ĩformãtes.Nec 2^m ꝓpter tria.tum q2 nõ est dare rõnẽ:quare potius sit in vno q3 in alio:tum q2 eadẽ rõne d.erit in aliquo indiuisi bili illius b.⁊ non in alio q3 in ꝓpinquo sibi indiuisibili illius in quo est c.⁊ sic in ꝯtinuo erunt puncta ĩmediata: tu3 q2 cũ a.sit extensum ⁊ habẽs ptes extra ptes:⁊ similr̃ etiã b.⁊ ptes a.diuisibiles ⁊ extense sint vnite partib⁹ b. sequtur ꝙ erunt vnite sine vnione media:⁊ cũ h sequtur ꝙ frustra in illo pũcto ponit̃ vnio:ex quo residuũ a.nõ mi nus vnit̃ residuo b.sine vnione addita q3 illud punctũ al teri puncto in b.Et ide3 sequtur si vnio b.sit subiectiue in aliquo ĩdiuisibili ei⁹ distanti ab indiuisibili in quo est c. nõ g̃ c.est entitas penitus inextẽsa.Nec põt dici ꝙ sit ali qualiter extẽsa:qm̃ aut esset extensa ꝑm longitudinẽ tan tũ siue ꝑ3 vnã dimensionẽ:⁊ tunc erit subiectiue in linea: ⁊ similr̃ d.⁊ sequtur sicut ꝑus de punctis ꝙ in cõtinuo erit ĩmediata linee ⁊ residuu3 erit vnitu3 sine vnione:aut c. est entitas extensa ꝑm duas dimẽsiões tm̃:⁊ tũc erit sub iectiue in supficie:⁊ silr̃ d.⁊ erunt due supficies ĩmedia te:aut est entitas extẽsa ꝑm oẽm dimensionẽ ⁊ tũc aut ꝑ totũ a.aut per aliquas ptes eius solũ:⁊ cu3 nulla possit eẽ ratio ꝙ per aliquas tm̃:⁊ nõ per alias:erit extẽsa per oẽs: ⁊ similr̃ d.erit extensum per totum b.totius g̃ c.erit vna vnio que tota erit in toto a.⁊ ptes eius in partibus:⁊ ita etiã erit de d.in b.⁊ cu3 eodẽ mõ se habeant a.⁊ b.ad to tũ cõtinuu3 q̃tuor palmoꝝ pmo sumptũ:sic medietas il lius a.ad ipm a.⁊ sicut medietas b.ad b.sequtur etiã ꝙ to tius illi⁹ cõtinui sit vna vnio totalis ei inherẽs:cui⁹ ptes sunt c.⁊ d.g̃ totũ illud continuu3 cathegore^ce sumẽdo to tum est per illam vnionẽ vnitũ:sed hoc est falsu3:q2 vel est vnitum sibi ipsi toti vel alicui sue parti vel alicui qḋ nec est ipm nec pars ei⁹.Prima duo sũt ipossibilia q2 q̃ cũq3 vniunt̃ per modũ ꝯtinuatiõis vt nũc de vnione cõ tinuoꝝ est ꝑmo distinguunt̃ essentialr̃ vt vnu3 est extra aliud ꝑm sitũ.Nec 3^m põt dici.Nam ponit̃ illud cõtinuũ eẽ quoddã totũ ꝑm se nulli alteri cõtinuatũ.Relinquit̃ g̃ ꝙ illud nõ sit alicui vnitũ:⁊ ꝑ ꝯñs nõ sit vnitũ.⁊ ex alia parte:cũ omne informatũ vnione sit vnitũ si ponit̃ vnio quedã forma vt illi ponũt sicut omne informatũ albedi ne est albu3.g̃ ipm est vnitũ:⁊ sic ꝯtradictio vã sit.¶ P. si illa vnio sit extensa per totu3 pono ꝙ illud cõtinuũ di uidatur vnica diuisione.Et vbi grã.in eius medio.⁊ con stat ꝙ etiã illa vnio diuidet̃:sic ⁊ q̃lib3 forma extẽsa exi stens in illo:⁊ ꝙ sicut vtraq3 medietas cõtinui tota sinca thegore^ce remanebit post diuisionẽ:sic ẽt vtraq3 ps vnio nis:ita ꝙ in a.erit totũ c.qḋ est vnio eius ad b.⁊ in b.erit totũ d.qḋ est eius vnio ad a.ex quo sequtur ꝙ a.⁊ b.simul eruntvnita ⁊ diuisa.Nec põt ꝑm illã opinionẽ dici ꝙ ⁊ si vnio que ante diuisionẽ est vnio a.ad b.erit post diuisio nẽ:nõ tamẽ erit tunc vnio ad b.⁊ per ꝯñs nec a.⁊ b.erunt vnita.Qm̃ ꝑm eos relatio q̃libet est essentialr̃ habitudo vnius ad aliud vel alicuius ad aliquid:nec sine cõtradi ctione per aliquã potentiã põt fieri:quin sit taliu3 habi tudo.g̃ sic añ diuisionẽ c.est hitudo a.ad b.ita si remane bit erit hitudo a.ad b.Et ꝯstat nõ alia q3 vnio.alias vnio non remaneret s3 trãsmutaret̃ ĩ aliã habitudinẽ:quare

segtur ꝙ erunt vnita. ¶ P̄.cū post diuisionē ptes vnio/
nis nō sint in toto inuicē vnite vel ꝯtinue: ⁊ ante diuisio/
nē sunt vnite ⁊ ꝯtinue: sic̄ ⁊ ptes aliarū formarū extensa/
rū in illo ꝯtinuo: Querendū est per quā vnionē sunt ante
diuisionē vnite: ⁊ nō pōt dici ſꝫ illā opinionē ꝙ seipſ. qꝛ
vtraqꝫ pōt eē sine vnione sui ad reliquā: sicut patet quia
pūt esse nō vnite. g̊ per alias vniones sunt vnite. ⁊ tūc de
illis queraẗ in quo sunt subiectiue ⁊c̄. sic̄ de alijs est quesitū
4m ⁊ erit pcessus in īfinitū. ¶ Cōsequēter idē3 pbo de distā
tia quā cōstat esse relationē: qm̄ si sit quedā entitas infor
mans rē distantē: segtur ſm istoꝝ imaginationē ꝙ distā
tia ⁊ ꝯtiguitas corporis ad corp⁹ sūt forme īcōpossibiles
in eodē respcū eiusdē: ⁊ possibiles sibi successiue in eodē
respcū eiusdē. Naꝫ idē corpus īpossibile est eē sil' ꝯtiguū
⁊ distās alteri corpori demōstrato: ⁊ pōt pīus eē cōtiguū
⁊ postea distās: ⁊ sic idē corp⁹ pōt trāsmutari de forma cō
tiguitatis in formā q̄ est distātia. Ponaẗ g̊ sic esse: ⁊ sit il/
lud corp⁹ a. g̊ aut a. transmutabiẗ a ꝯtiguitate ī distantiā
in tpe vel in instanti. Si in tpe. g̊ postq̄ perdiderit partē
ꝯtiguitatis adhuc habebit ptē eius: ⁊ per ꝯn̄s postq̄ erit
localr̄ separatū a corpore cui est cōtiguū adhuc habebit
ptē ꝯtiguitatis: ⁊ per ꝯn̄s erit cōtiguū illi. cū q̄libꝫ ps cō/
tiguitatis sit ꝯtiguitas: conẗ loquēdo ad illā imaginatio/
nē: vel habebit cōtiguitatē ⁊ nō erit cōtiguū. vtrūqꝫ aūt
est īpossibile. Si v̓o trāsmutaẗ corp⁹ a. a ꝯtiguitate sua in
distantiā in instāti: sit illud instās c. tūc aut c. est instās in
quo⁹ incepit moueri a. aut aliud. si illud: cū illud fuerit vl
timū sue quietis: ⁊ per ꝯn̄s in quo vlti⁹ fuit ꝯtiguitas ei⁹:
segtur ꝙ in eodē instāti est ⁊ nō est sua ꝯtiguitas: ⁊ silr̄ ꝙ
est tunc sua distātia. Qꝛ omne qđ transmutaẗ est in eo ad
T.c.40 qđ p̄ transmutatū est. 6. phy. in p̄ aūt instāti poniẗ a. pmo
trāsmutatū ad distantiā. q̄re ⁊c̄. Itē segtur ꝙ tūc non est
sua distātia: qꝛ tunc est cōtiguū illi: ⁊ sic etiā ꝯtradictoria
sequunẗ. Si v̓o c. sit aliud instās: vel est imediatū instan
T.cō.z. ti in quo incepit mot⁹: ⁊ illud est īpołe 6. phy. vel est me/
t.3.t.53. diatū: ⁊ tūc segtur ꝙ per totū tēpus mediū quo moueba/
tur fuit distās sine distātia: ⁊ cū hoc semp fuit ꝯtiguū cor
pori a quo mouebaẗ: que sunt īpossibilia: ⁊ cū hoc etiā se/
quiẗ ꝙ erit dare pmā partē spacij acq̄sitā per motū loca/
6. phyc. lē sicut erit dare p̄m instās in quo distabat a corpore q̄escē/
t.z.46. te: cui est ꝯtiguū: qđ est etiā īpołe: vt ibidē pbaẗ. ¶ Dei/
5m de arguo de relatiuis pmi modi ſm numeꝝ vt dupluꝫ ⁊
dimidiū ⁊ hꝫ. Et suppono ex dictis in. zo. d. q. z. ꝙ nūer⁹
nō sit aliqua res addita reb⁹ nūeratis. ¶ Z⁹. suppono. ex
T.c.zo. 5. meta. ꝙ vnus nūerus est duplus ad aliū. v̓bi grā. q̄ter/
narius ad binariū. Sumaẗ g̊ q̄ternarius hoīuꝫ vel ange
loꝝ existētiū in q̄tuor angulis mūdi. iste vtiqꝫ duplus ē ad
binariū duoꝝ vel ex ipsis: vel duoꝝ hic parisius existētiū.
ſꝫ nō est duplus per aliquā entitatē illi inherentē que sit
dupleitas. iuẗ modū loquēdi alioꝝ. Qđ pbaẗ: qꝛ vel illa
entitas si est: est simplex: ⁊ tūc oportebit ꝙ sit tota ī quoli/
bet illoꝝ q̄tuor. cū nō sit rō ppter quā sit in vno poti⁹ q̄
in alijs. Et sic idē accn̄s numero ſꝫ se totū est sil' in diuer
sis subiectis maxie distātib⁹: qđ īpossibile est per nām. Un̄
ca.4. Aug. 9. de tri. dic̄. ꝙ nullū accn̄s excedit subm in quo est.
nō enī color vni⁹ corporis pōt eē ⁊ alteri⁹ corporis. ¶ P̄.
si dupleitas ista est ī q̄libꝫ illoꝝ q̄tuor q̄libꝫ erit duplus
ad binariū datuꝫ: ⁊ sic q̄libꝫ illoꝝ hoīnū vel angeloꝝ ē
q̄tuor hoīes vel angeli: qđ absurduꝫ est: vel illa entitas ē
habēs partes: ⁊ tunc vel ptes eiusdē rōnis cuꝫ suo toto. i.
quarū q̄libꝫ est dupleitas: ⁊ tunc segtur hoc incōueniens
zm sicut p⁹: vel ptes diuersaꝝ rationū a toto: ⁊ tūc vel oēs
simul erūt in quolibꝫ. ⁊ idē segtur sic̄ pīus: vel vna erit in
vno ⁊ alia in alio. Cōstat aūt ꝙ ille ptes nō sūt entitates
absolute ſm opinionē. sunt g̊ respect⁹ ⁊ nō nisi ad eundē

terminū ad quē est dupleitas cui⁹ sunt ptes. vni⁹ aūt ad
duo est respect⁹ subdupleitatis. Ex quo segtur ꝙ ipsa du
pleitas nō est aliud q̄ subdupleitas: ⁊ sic nō est ſm se ali/
qua vna entitas vel respect⁹ alteri⁹ rōnis a subdupleita/
te: q̄nimo cū tales subdupleitates sint īter se loco distan/
tes nec adinuicē ꝯtinue vel ꝯtigue: segtur ꝙ ipsa duplei/
tas nec est aliq̄ mō per se vna entitas nūero nō plusq̄ illi
q̄tuor hoīes vel angeli: ⁊ hec oīa repugnāt imaginationi
opionis. Simili mō pōt argui de ꝯtinuo. v̓bi grā. q̄drupe
dali qđ est dupluꝫ ad cōtinuū bipedale: qm̄ talis duplei/
tas vel erit tota in q̄libꝫ pte: ⁊ sic quelibꝫ pars erit dupla
ad illud bipedale. vel ps erit in pte ⁊ si sint eiusdē rōnis
cū toto. s. subdupleitate idēꝫ segtur. Si v̓o sint alteri⁹ rō/
nis. segtur ꝙ dupleitas nihil aliđ erit q̄ eq̄litas ⁊ subdu
pleitas: ⁊ alij respect⁹ diuersarū rōnuꝫ q̄b⁹ alie ptes pro/
portionales referunẗ ad illud cōtinuū bipedale: ⁊ cuꝫ h
etiā ꝙ ipsa dupleitas nō erit aliq̄ per se vna entitas. ⁊ eo/
dē mō pōt pbari ꝙ eq̄litas numeri ad nūerū vel magni/
tudinis ad magnitudinē nō est res supaddita nūero vel
magnitudini. ¶ Cōsequēter idē pbo de dn̄o ⁊ seruo que 6m
a multis dicunẗ relatiua scđi modi siue sit bn̄ dictū siue
nō: de quo nō curo: qꝛ nō est vtilis cōcertatio. arguo autē
sic. possibile est aliqđ de nō dn̄o fieri dn̄m: ⁊ aliqđ de nō
seruo seruū. nullo penitus quicq̄ in altero illoꝝ agēte. g̊
possibile est aliqđ esse dn̄m sine aliq̄ tali entitate sibi in/
herente: q̄ sit dominiū ⁊ silr̄ seruū sine seruitute inheren
te. Cōsequētia clara est cū sit īpołe aliquā entitatē de no/
uo esse in aliquo ⁊ illi inherere nisi aliqđ agat in illo illā
entitatē: alioq̄n aliqđ esset postq̄ nō fuit. s. entitas illa: ⁊
nihil tū esset efficiēs ipm. Añs pbo. Nā połe est ꝙ fieret
vna lex a deo vel etiā per aliquē aliū qui facere pōt ꝙ q̄/
cūqꝫ iniuste primū vulneraret si sponte īfra decēniuꝫ ei
nō satisfaceret pro offensa: ex tunc esset ſuus ei⁹ qui lesus
fuisset: qua lege facta si q̄s sic vulnerauerit: ⁊ infra decen
niū nō satisfaceret. cōpleto decēnio nulla re mundi agen
te quicq̄ in lesuꝫ vel ledentē: lesus eēt dn̄s ⁊ ledēs ſuus.
nō enī pōt assignari q̄cq̄ ꝙ vel per se vel per accn̄s aliq̄
entitatē causaret in alterū: vel vtrūqꝫ eoꝝ nec etiā ipsi in
seipos: qꝛ nō nāliter. Nā ⁊ ante totū decursuꝫ decēnij nō
minus causassent: nec libere: qꝛ tūc possent non cāre: ⁊ sic
hic pōt non esse seruus tūc posito casu: ⁊ ille nō esse domi
nus: qđ est falsuꝫ. Simili mō posset pbari. ꝙ nulla actio/
ne interueniente solo tēporis lapsu actuali: vel etiā potē
tiali: aliquis fieret de non possessore possessor ⁊ de nō pre
cio preciuꝫ: ⁊ silr̄ de multis alijs. ¶ P̄. omnis entitas
que non est deus realiter refertur ad dominuꝫ sicut cau/
satū ad suam causam pducentē vel conseruantem. g̊ ali/
qua entitas est relatiua non per aliquā entitatē sibi inhe
rentem. Cōsequētia pꝫ: qꝛ ex opposito ꝯsequentis sequiẗ
ꝙ sit actualis infinitas in relationibus creature ad deuꝫ
se informantib⁹: qđ non diciẗ. vel ꝙ erit aliqua relatio ⁊
aliqua entitas que nō referẗ ad dominū vt ad causantē
nec vt ad ꝯseruantē: qđ repugnat antecedēti. Antecedēs
aūt patet per fidem ⁊ per aplm ad Rom̄. dicenteꝫ ꝙ ex ca.ii.
ipso ⁊ per ipsuꝫ ⁊ in ipso sunt omnia. ¶ P̄. sicut per alios 7m
arguiẗ omne agens in agendo patereẗ: qꝛ in se fieret enti
tas aliqua que nō erat: ⁊ certe quicq̄d proteruiter posset
dici nunq̄ realiter vitabiẗ: quin in deo duꝫ nouiter cau/
sat. aliqua entitas nouiter fieret: cum ipse realiter ⁊ vere
absqꝫ omni ītellectus nostri actione creet ⁊ sit creator. et
cōstat ꝙ nō ad se ſꝫ ad creaturam. Similiter ſm phm̄. 5. T.c.zo.
metaphy. calefactiuuꝫ dicitur ad calefactibile: quia pōt
ipsum calefacere: ⁊ pari ratione productiuum ad pduci/
bile: ⁊ vniuersaliter oē potēs ad suū possibile: ⁊ sic tot re/
lationes erūt in quolibet pductiuo simul actu: quot sunt

ab ipso ꝓducibilia:ꝛ tot sil'r erūt in mā quot forme succes siue sunt in ipsa gn̄abiles. Nā ꝛ illud est simul potens ꝓ ducere:q̄uis forte nō possit oīa ꝓducere simul. Et mā lȝ nō possit oēs formas simul recipere:simul tñ est in potē ta ad oēs. Et vide ne vtrobiqȝ sequaᷣ actualis ifinitas re
8ᵐ lationū in eodē simul existentiū:qđ non placet. ¶ P̄. nō video quin deus per suā omnipotentiā possit cōseruare: sicut supra tangebaᷣ:sor. qui nunc est pater ꝛ oēm entita tem exn̄tē in eo:ꝛ sil'r annihilare pla. qui nūc est eius fili⁹: ꝛ oēm entitatē ei inherentē:ꝛ tūc erit sor. pater:q2 tūc in eo erit paternitas sicut nūc:ꝛ nullus erit filius eius:qđ i plicat ꝯtradictionē:ꝛ sil'r paternitatē que dr̄ eē in sor. pos set ponere:subtrue in platone ꝛ filiationē platonis in sor. cū vterqȝ sit susceptibilis talis forme sm̄ spēm:ꝛ tunc se quiᷣ q̄ pla. erit pater sortis a quo fuit genit⁹. ꝛ sor. erit fi lius pla. quē tamē genuit:nec ab eo ipse fuit genit⁹:qđ nō
4ᵃ ꝯ. minus iplicat ꝯtradictionē. ¶ Quartā ꝯ̄nez. vȝ. q̄ aliqđ relatiuū est formal'r relatiuū per aliquā entitatem ei for maliter inherentē ꝓbo:qm̄ sciens est sciens formal'r scia ꝛ amans est amans amore ꝛ sentiēs est sentiēs sensatiōe. g̃ ꝛc̄. Añs est notū ꝛ ꝯ̄ña:qm̄ in nobis scia amor ꝛ sensa tio sunt q̄litates formal'r scienti amanti ꝛ sentiēti inherē tes:ꝛ qōlibȝ boꝝ inq̄tuȝ bō est relatiuū. ¶ Iteȝ pȝ de si mile qđ vtiqȝ est simile per q̄litates ei formal'r inheren tes. ¶ Cōfirmaᷣ ꝯ̄ ista ꝛ etiā p̄cedens ex itētione Augu
ca. vlt. stini. 5. de tri. vbi vult q̄ quedā relatiua incipiunt ꝛ desi nunt eē tal'r relatiua sine sui mutatiōe:sic̄ nūmus fit pre ciū:vt. s̄. allegatū est:quedā vō cū sui mutatione sic̄ ami cus. Nā nō icipit eē qs amicus:nisi cuȝ amare ceperit:fit g̃ aliq̄ mutatio volūtatis vt amic⁹ dicaᷣ:vt ibi ait. ꝛ ami
ca. ii. cuȝ accipit cōiter pro amāte:sic̄ ꝛ pbs p̄ ethi. cū ait. q̄ vnū cuiqȝ delectabile est ad qđ amicus dr̄:vt equus q̄dē amā ti equū ꝛc̄. Cū qs aūt icipit amare nouā entitatē in se ba
ca. 25. bet que est amor. ¶ Huic cōcordat Ansel. moñ. vbi dic̄. q̄ quedā relōnes nullā faciunt mutatiōnē accedēdo vel recedēdo circa ea de q̄bus dicunᷣ. Non aūt dicit omnes relationes:ſȝ quedā:innuens q̄ aliq̄ faciūt mutationē in his de q̄b⁹ dicunᷣ:hoc est:nō possunt significatiue tales termini relatiui de aliq̄b⁹ verificari ꝛ negari successiue sine mutatione rerū pro q̄b⁹ subta supponūt. Quidā aūt termini relationū possunt:ꝛ hoc nō est ꝓpter aliud nisi q2 quedā relatiua sūt relatiua per res ei inherēres:ꝛ quedā
5ᵃ ꝯ. nō. ¶ Quinta ꝯ̄ pbaᷣ ex p̄ᵃ sic. oīs entitas est absoluta. g̃ nullū relatiuū ē relatiuuȝ formal'r per aliquā entitatē si bi inherentē ab oī ꝛ oībus absolutis ꝛ entitatibus distin ctam. ¶ Ex eadē p̄ma ꝯ̄ne pȝ q̄ nulla relatio est entitas ab omni ꝛ oībus entitatibus absolutis distincta: ſȝ que
ꝯ̄ p̄dcā libȝ (si est entitas) est aliq̄ entitas absoluta. ¶ Cōtra p̄ dicta multipl'r arguiᷣ ꝛ a multis:recitabo tñ potiores ar gumētatiōes:ꝛ eas quarū solōnibus patebit solō cetera
p̄ᵐ rū. ¶ Arguiᷣ g̃ p̄mo sic. possibile est relationē alicui⁹ ad aliud desinere eē manente quolibȝ eius absoluto. g̃ eius
Bur⁹ in mlt̄ locī relatio est entitas distīcta ab omni absoluto eiusdē. ꝯ̄ña pȝ:qm̄ ipossibile est aliquaȝ entitatē desinere manēte eo qđ est sibi idē:alioquin idem posset sil'r eē ꝛ nō eē. Añs ꝓ batur. nā similitudo sor. ad pla. pōt desinere trāsmutato pla. sm̄ qualitatē ſȝ quā est sibi similis sor. manēte ꝛ q̄li bet absoluto illius sor. Sil'r [illegible] pōt desinere per soluȝ defectū seruȝ [illegible] desinente:ꝛ ita de plurib⁹ rel [illegible] rū fundamēta pos
2ᵐ sunt exist [illegible] relatio ri duȝ n [illegible] relat a quolib [illegible] eadē gere [illegible] iā si gradu [illegible] dos

duȝ nullo absoluto sortis itenso:itēdereᷣ similitudo sor. ad pla. Simili mō seq̄reᷣ q̄ idē itēdereᷣ sil'r ꝛ remitteretur. Nā positis albedinibus in sor. ꝛ pla. si albedo sor. re mitteᷣ per. 4. gradus:ꝛ albedo pla. nec itēdaᷣ nec remit taᷣ:tunc in sorte remitteᷣ albedo ꝛ itendeᷣ pariter simi litudo. Nā cū ei⁹ albedo erit p̄cise. 6. graduuȝ maior erit silr̄tudo iter ipm̄ ꝛ pla. q̄ dū eius albedo excedebat albe dinē pla. in. 4. gradib⁹. ¶ 3⁹ ipossibile est eādeȝ rē nūero realr̄ mlt̄iplicari:ꝛ nō realr̄ multiplicari:ſȝ relō multipli caᷣ. vbi gr̄a. silitudo nō mlt̄iplicato absoluto vel funda mēto. Nā nō multiplicata albedine in sor. pōt sor. pluri b⁹ albis eē similis:ꝛ per ꝯ̄ns in eo multiplicari silitudo 3ᵐ
¶ 4. si relatio non eēt res distincta ab absolutis. seq̄ᷣ q̄ opposita eēnt eadē res:qđ est ipolē. ꝯ̄ña pȝ:q2 per eandeȝ. albedinē sor. albus est similis pla. albo. ꝛ dissimilis cice roni nigro. si g̃ silitudo ei⁹ nō est aliq̄ alia entitas ab albe dine:ꝛ eadē rōne:nec dissimilitudo:seq̄tur q̄ similitudo ꝛ dissimilitudo sunt vna entitas nūero. ¶ 5. seq̄tur q̄ in quocūqȝ eēt p̄fectius absolutū seu fundamētū relationis eēt p̄fectior relatio. ꝯ̄ns est falsuȝ:q2 nō omne albius est simili⁹. ¶ 6. aliq̄ relōnes fundate sup reb⁹ diuersarū spe cierū ꝛ generū min⁹ dr̄ūt ꝛ magis cōueniunt q̄busdā fun damētis sup reb⁹ eiusdē spēi spālissime. g̃ relationes bō sunt entitates ab illis fundamentis distincte. ꝯ̄ña pȝ: q2 res drn̄tes spē ꝛ genere magis drn̄t his q̄ sunt eiusdē spe ciei. añs declaraᷣ nā silitudo fundata sup q̄litate. ꝛ eq̄li tas fundata sup q̄ntitate. magis ꝯueniunt q̄ silitudo ꝛ re latio potentie actiue q̄ p̄nt fundari sup eundē calorē nu mero respc̄u eiusdē. etiā assumptū pȝ:q2 due p̄me ꝑtinēt ad p̄mū modū relatiuoꝝ:duarū vō aliaꝝ vna ad p̄mū:al tera ad 2ᵐ modū ꝑtinet relatiuoꝝ. ¶ 7ᵐᵒ seq̄tur q̄ inter eadē extrema nō p̄nt eē relōnes diuerse sm̄ spēȝ. ꝯ̄ns est falsuȝ. Nā iter calorē ꝓducētē ꝛ inter calorē ꝓductū:fun daᷣ relō mō numeri. vbi gr̄a. silitudo ꝛ relō mō potentie .s. ꝓductiui ad ꝓductū. ¶ 8. seq̄tur q̄ sic̄ aliq̄ fundamē ta sunt in gn̄e subē aliq̄ in p̄dicamēto q̄ntitatis ꝛ aliq̄ q̄li tatis. sic ēt aliq̄ relōnes eēnt in p̄dicamēto subē:ꝛ aliq̄ in p̄dicamēto q̄litatis:ꝛ aliq̄ in p̄dicamēto q̄ntitatis:ꝛ sic ꝑ ꝯ̄ns p̄dicamētū relatiuoꝝ nō eēt distinctū predicamētū ab illis trib⁹. ¶ 9. ipolē ē eādē rē eē ad se ꝛ nō eē ad se:ſȝ absoᵐ est ad se. relō aūt nō est ad se. g̃ ꝛc̄. ¶ Cōfirmaᷣ q2 ipossibile est q̄ opposite drn̄tie ꝯueniāt eidē:ſȝ eē ad se ꝛ eē ad aliud:sunt drn̄e opposite imediate diuidētes ipsuȝ ens. q̄re ꝛc̄. ¶ 10⁹ plus distinguunᷣ p̄ diuidētia ens q̄ di uidētia 2ᵐ:ſȝ ens diuidiᷣ p̄ in absoᵐ ꝛ respectiuuȝ. ꝛ deide absoᵐ diuidiᷣ in subāȝ ꝛ q̄ntitatē ꝛ q̄litatē. g̃ plus dr̄nt ab solutū ꝛ respectiuū q̄ suba ꝛ q̄litas:ſȝ ille distinguunᷣ sic̄ due res. igiᷣ. ¶ 11. ipolē ē q̄ de eisdē reb⁹ p̄cise hēanᷣ cō cept⁹ alteri⁹ rōnis:ſȝ si nullū absoᵐ eēt in mūdo p̄ter tres albedies. aīa adhuc posset hr̄e ꝯceptū albedis ꝛ ꝯceptuȝ silitudis. g̃ aliq̄ alia entitas eēt ibi p̄ter absolutas. ¶ 12. ad relōnē nō est ꝑ se mot⁹. 5. phy. ad fundaᵐ relōnis ē mo tus ꝑ se. g̃ ꝛc̄. ¶ 13. nulla res est fundaᵐ sui ipsi⁹ aut alic⁹ qđ est sibi ideȝ:ſȝ absoᵐ est fundaᵐ relōnis. g̃ ꝛc̄. ¶ 14. si nu lla relō eēt entitas distīcta ab absolutis:tolliᷣ oīs cau salitas scđarū cārū. Nā q̄cq̄d cātur a diuersis causis secū dis p̄exigit i eis debitā ꝓportionē ꝛ approximationē ad B q̄ cātur ab eis. Sed si ista ꝓpor° ꝛ approximatio nihil sit nisi absoᵐ. g̃ illa ita sunt realr̄ cātiua illi⁹ effect⁹:qn̄ nō sunt approximata sic̄ qn̄ sūt:ꝛ si nō p̄nt qn̄ nō sunt appro ximata:ita nec qn̄ sūt. nulla. n. alia realit̄ᵉ posita nō p̄t ab eis aliq̄d cāri qđ p̄ nō potuit. ¶ 15. ſȝ B tolliᷣ sepa⁹ acciᵐ a subo in sacro altaris. Nā si iherentia q̄ntitatis panis ni hil aliđ est q̄ ipsamet q̄ntitas. g̃ ita post ꝯsecrationē q̄nti tas inheret sic̄ añ. ꝛ eodē° pōt argui de alijs accidentib⁹

Right margin notes: 4ᵐ (beside "oppōsita eēnt eadē res"), 5ᵐ, 6ᵐ, 7ᵐ, 8ᵐ, 9ᵐ, 10ᵐ, 11ᵐ, 12ᵐ T. c. x., 13ᵐ, 14ᵐ Scotus vbi. s̄., 15ᵐ

16º si qua ponant ibi sine subo. ¶ 16º idez pbat de composi-
tione seu vnione componentiuz in composito: qm si non
sit aliq alia entitas ab absolutis ponentib. g illis sepa-
tis abinuicē adhuc cōponerent: et si sepata nō cōponunt
vtriqz nec cōiūcta. nulla. n. alia realitate posita nō possunt
mō aliqd cōponere qd pus nō potuerūt. ¶ Eodē mō pōt
argui de vnione partiū ptinui: qm si nō sit res alia preter
ptes ipsas: seqtur q ptes discrete eēnt ptinue. Nā pole ē
q ita sint sibi pxime discrete sic ptinue. vbi gra. ēt de cō
tiguis. g si aliq nō sunt cōtinue et postea sunt: aliq entitas
est in eis qn sunt ptinue: que nō est qn nō sūt ptinue. et cō-
17º stat q nō entitas absoluta. qre et c. ¶ 17º spālr de vnione
humane nature ad verbū in psona xpi. Si. n. illa non eēt
entitas alia ab illa humana natura: seqtur q si vbū nun-
qz assumpsisset nām humanā: Et tn fecisset illā absolutā
eadē illa eq fuisset realr vnita vbo sic modo est: et si nūc
dimitteret nām assumptaz. manēte illa realr in se adhuc
18º esset vnita verbo: et assumpta: qd est flm. ¶ 18º quidā alius
doctor arguit sic silr de vnione nāe humane ad verbuz: et
Ochā. l. de vnione māe et forme in cōposito: et accntis ad subm: et
p. di. 38. partiū cōtinui adinuicē sic. Impossibile est ptradictoria
q. 4. successiue verificari de eodē: nisi pter motū locale ali-
cui vel pter transitionē tēporis: vel pter pductionez
vel destructionē alicui entitatis. ista patent: qz etiā fm
scōs. ipossibile esset q de pmo non esset creans: et postea
eēt creans nisi saltē creatura haberet post nō esse eē. Eo-
dē mō ipossibile eēt q de mō nō esset ānihilās: et postea
eēt annihilans nisi creatura post esse hēret non eē: et ita ē
in oībus: sz pole est nām pmo nō eē vnitā: et postea vnitā:
vl ecōuerso: sine omni motu locali. g oz q ibi sit pductio
alicui noui vel destructio: cū trāsitio tpis nō sufficiat: sz
manifestū est q nullū abso[m] opz pduci vel corrūpi. g et c.
¶ Eodē posset de facere q vna forma pns eēt māe: et p
nō iformaret māz: et postea iformaret: sicut facit duo cor-
pora esse in eodē loco: et per pns forma vnius māe ita est
pns māe alterius: sic māe ppe: et tn tunc informat vnā: et
aliā nō. Eodē mō pōt argui de subo et accnte: et silr de pti-
19º bus ptinui. ¶ 19º idē alibi qtū ad vnionē nature ad ver
bū arguit sic. Quādocūqz aliq denoīatio ponit que nihil
dicit vltra denoīabilia nisi extitiā extremoz: qcqd cōue
nit alicui respcū vnius indiuidui: cōuenit etiā sibi respe-
ctu oīum indiuiduoz eiusdē rōnis: nisi aliquid cōueniat
vni iduiduo: pp qd puenit illa denoīatio respcū illius et
nō respcū alterius. Exēplū pmi. si creatio nihil dic vltra
deū creantē et rē creatā: si de dr creator respectu vni rei:
dr etiā creator respcū oīuz eiusdē rōnis. Silr qz similitu
do nihil dicit vltra alba: sic duo alba sunt silia et oīa alia.
Exēplū scdi. paternitas in creaturis: nihil dicit vltra ex-
trema absoluta denoīata istis denoīationib pater et fili-
us. Si tn dr quis pater et respcū vnius hōis q nō respcū
cuiuscūqz. hoc est: qz aliqd cōuenit patri respcū vnius in-
diuidui: qd nō respcū alterius: et hoc est sibi pprium. puta
actio cōuenit sibi respcū socratis: que nō pōt cōpetere si-
bi respcū ioānis. saltē de facto nō cōuenit sibi: et pter il-
lud sic pprium dr ille homo pater soz. et nō ioānis. pz g ma
ioz. Sed si vnio in pposito sit quedā denoīatio nihil di-
cēs vltra extrema vnita: et nulla actio vel aliqd pprium cō
uenit vbo respcū vni nāe et nō alterius. g eqliter est vna
nā vnita sicut alia: hoc aūt est flm: et ptra fidez. ¶ Si di-
cas q habuit aliquā actionē pmā respectu nāe assumpte
quā nō habuit respcū alterius: qz mediāte spū scō egit q
nasceret de vgine et formauit corp sine semine. ¶ Rñ:
oēm actionē pmā quā habuit respectu nāe assumpte pōt
nō hēre respcū nō assumpte: pōt eni facere q alius nasca-
20º tur de vgine: et tn q nō vniat sibi in vnitate psone. ¶ 2º

ad idē arguit idē sic: qn denoīans nō dicit aliqd vltra de-
noīabilia: ipsis extremis nō vnitis: nec fm formā nec fz
locū si semel denoiat semp denoiat. Exēplū de silitudine
duoz alboz: sz nā assumpta a verbo pōt dimitti sine ali-
qua mutatiōe facta in ipsa fz formā vel locū. g nā dimis-
sa adhuc dicet vnita: qd flm est. g vnio nāe ad verbū dic
aliqd vltra extrema vnita. Auctoritatib qz pbat q re- Hyllar.
latio sit res ab absolutis distincta: et pª est Hyll. 12. de tri.
vbi loquēs de natiuitate filij dei ait. nasci qd erat iaz nō
tantū nasci est: sz seipm demutare nascēdo: et ita nasci di-
cit relationē nouā. ¶ 2º est Ambrosij p de tri. Si pus i- Ambro.
quit erat deus et postea pater: gnōnis accessione mutatus ca. 5.
est. Auertat deus hanc dementiā. g per solā accessionem
relōnis fieret mutatio in persona dina: qd nō esset: nisi re
latio eēt res distincta a fundamēto: qz fundamentū pre-
extitit. ¶ 3º est Augustini 5º de tri. In rebus creatis atqz August.
mutabilib qd nō fm subam dr: restat vt fm accns dica- ca. 4.
tur. vbi expsse videt velle q relatio illa saltē que amitti
pōt: manente fundamēto sit accns in creatura. ¶ Itē in- ca. 7.
fra. qd relatiue pnunciat nō indicat esse subaz. g relatio
nō est suba: sed accns. ¶ Itē lib. 7º omnis essentia q rela ca. p.
tiue dicit est etiā aliqd excepto relatiuo: et pus imediate
dicit q si eēntia illa relatiue diceret essentia: ipsa nō eēt
essentia. vbi expresse videt velle q essentia que dicit re-
latiue: sit entitas distincta ab illa relōne. ¶ Ad idem est Phus
aucto. phi in pdicamētis. Ad aliqd sunt quecūqz hoc ipz
q sunt alioz dicunt. Cōstat aūt q fundamētū nō est ad
aliud hoc ipm q est. ¶ Ad hoc etiā videt eē Cōmē. et pº Aureo.
gdē p phy. vbi ex intētiōe pbat q potētia māe q est rela Cō. 70.
tio distinguit a suba māe. ait eni q accidit sube ei. s. ma
terie: vt sit in potentia oīs forme. nō q potētia sit in suba
eius: ita q sit pars distinctiōis: qz si potētia esset in suba
eius: tunc eius eēntia destrueret per ablationē potētie et
pntiā forme in actu. s. forme ad quā hēbat potētiā vt re-
ciperet eā: et vlr si potentia eēt in suba eius: tunc suba ei
corrūperet apud gnōnem: et eēt in pdicamēto ad aliquid
et nō in pdicamēto sube. vbi appet expsse q loqtur de po
tentia q est relatio: et illā dicit nō esse subam eius. ¶ Itē Cō. 18.
5º meta. dic q relatio accidit qtitati et ceteris pdicamē-
tis. ergo est entitas disticta ab illis. ¶ Ad pmā qtuis ab- Ad pmā
solute posset negari antecedens: eo q in sua ppietate sit rōnez.
falsuz. Rudioribus tamē subueniēdo distinguo duplicē
sensuz qui pōt haberi de ipso. vnus est. q possibile est qua-
libet entitate absoluta alicuius. vbi gra. sortis. manente
entitatem que est relatio et qua est talis. vbi gra. similitu
do eius ad platonē desinere esse: et hic est sensus quez ha-
bet antecedens fm suā ppriaz significationē. Alius sen-
sus est. q possibile est qlibz entitate absoluta sortis ma-
nente: soz. desinere esse similem platoni: sive hāc posse eē
veram: soz. non est similis pla. in pmo sensu pna est neces
saria: sed antecedēs est falsum. Et ad pbationem dico q
(transmutato platone fz qualitatē et cetera) entitas que
nunc est similitudo non desinit esse: sz manet. veritamē
ipsa desinit esse similitudo sicut etiā ipsa desinit eē eius-
dem speciei cuz platonis qualitate. ppterea qz nulla tūc
est qualitas platonis: cui ista (esto q sit) sit eadez specie:
sicut etiā soz. desinit esse similis pla. qz desinit eē talis q-
lis est pla. et hoc non est propter desitionem alicuius enti
tatis in soz. sed pter desitionē entitatis in platone qua
non existente: soz. non est talis qualis est plato: et per pns
neqz similis ei. ¶ Ex quo pz pnqūter q in isto sensu 2ª
pns est verū. sed pna non valz. nec seqtur q sit possibile
eandē entitatē simul eē et non eē: cū non ponā aliquā en-
titatē desinere eē: sed bn seqtur: q simul eadē entitas que
nūc est similitudo: tūc sit: et q ipsa nō sit similitudo: qd nul-

latenus repugnat. ¶ Exemplū oīum p̄dictoꝝ. Cōstat.n.ꝙ
p̄scientia dei de antixp̄o.nō est entitas distincta a deita/
te:nec entitas q̄ est p̄scia:pōt desinere esse manēte dinita
te:sꝫ bn̄ pōt desinere eē p̄scia. Nā si antixp̄s esset aut non
esset futurus:quoꝝ vtrūqꝫ est possibile ipsa vtiqꝫ desine/
ret eē p̄scia.cū nulla possit esse p̄scia nisi futuri:nec tn̄ en/
titas q̄ est p̄scia:aut aliq̄ q̄ sit in deo desineret eē. ¶ Sic
pte.2. rn̄dere nos docet Hug.de sacra.li.p̄.vbi dicit.ꝙ scia ꝛ p̄/
ca.14. scia dicunt̄ ad aliqd. Scia eniꝫ est eoꝝ q̄ sunt:p̄scia v̄o fu
turoꝝ. Et qꝛ pōt ex h̄ argui ꝙ futura p̄nt nō esse futura.
ḡ p̄scia pōt nō esse p̄scia:aut ideꝫ est qd̄ dei cēn⁹. ¶ Ad h̄
ca.16. rn̄dēt sic:ꝛ fuisset qdē scia eoꝝ q̄ essent:p̄scia aūt non fuis
set eoꝝ q̄ futura nō essent:nec idcirco min⁹ aliqd in crea
toꝛe fuisset:si p̄scia eoꝝ que nō essent futura nō fuisset:qꝛ
ipsa que p̄scia est scia:fuisset etiā si p̄scia nō fuisset:qm̄ fu/
turū aliqd nō fuisset. Ecce f̄m euꝫ ꝙ si nihil fuisset futu/
rū nō fuisset p̄scia. Et tn̄ nihil minus fuisset in deo:sed ꝙ
nūc est p̄scia nō fuisset p̄scia.eodē mō si nūc nihil esset fu
turuꝫ:qd̄ fuit p̄scia nō esset p̄scia:ꝛ desineret eē p̄scia:ꝛ tn̄
nihil min⁹ esset in deo:nec aliq̄ entitas dei desineret esse.
Sil'r dōm est in p̄posito. Nā ꝛ simile argᵐ posset forma/
ri ad p̄bandū ꝙ p̄scia esset entitas distincta a deo.sil'r ꝙ
de⁹ ꝛ creās distinguunt̄ real'r:ꝛ multa alia falsa:sꝫ ad oīa
pꝫ per p̄dicta modus rn̄dēdi. ¶ Ad 2ᵒᵐ d̄r ꝙ duplex sen
Ad 2ᵐ sus pōt hēri ex añte. Unus ꝛ p̄pri⁹ est:ꝙ entitas q̄ est re/
latio vel sil'itudo soꝛ.pōt augeri f̄m se:quēadmodū dici/
mus aliquas formas augeri dum nulla absoluta entitas
soꝛ.auget̄ illo mō:ꝛ sic añs est falsum. Alius sensus est:ꝙ
possibile est ꝙ per sil'itudineꝫ soꝛ·ipse soꝛ.denoīet̄ magis
similis:ꝛ tn̄ nulla entitas eius absoluta augeat̄ illo mō:ꝛ
sic est veꝝ añs:q̄uis iste sensus sit sibi iproprius:nec ille
in isto 2°sensu infert seipm̄ in p̄°. In hoc aūt 2°sensu ɔ̄ña
nō valꝫ.qm̄ nō est icōueniēs idē augeri 2°mō:ꝛ nō auge/
ri p̄° mō. Et vlterius q̄tū ad 2ᵐ casuꝫ dico.ꝙ nō est incō/
ueniēs idē remitti p̄mo mō ꝛ augeri 2°mō. ¶ Probatio
v̄o añtis nō p̄cedit:qm̄ in p̄°casu sil'itudo nō itendit̄ p̄ᵒᵒ:
sic nec albedo:sꝫ 2°mō tātū:ꝛ eodē⁹ etiā itendit̄ albedo:
sil'r sicut remittit̄ albedo remittit̄ similitudo:ꝛ sicut in/
tendit̄ vel auget̄ sil'itudo sic ꝛ albedo in 2°casu. ¶ Pos/
set aliter rn̄deri sic:ꝙ si augeri ꝛ nō augeri sumant̄ oppo
site.añs est f'lm.si v̄o dispate añs est verū:sꝫ ɔ̄ña nō valꝫ:
tunc ad p̄bationē añtis dico:ꝙ cū nō sit aliud augeri vel
itendi vt in p̄posito loquimur q̄ꝫ fieri maius:ꝛ maius sit
adiectiuū:cui addendū est substantiuū:vt p̄pō sit intelli
gibilis:cū in p̄posito d̄r ꝙ similitudo auget̄ ꝛ nō albedo:
vel itelligit̄ ꝙ sil'itudo fit maioꝛ sil'itudo vel ꝙ fit maioꝛ
albedo. ¶ Si p̄ mō ɔcedo.si 2°mō nego. Et eodē mō cū
d̄r ꝙ albedo nō auget̄ si itell'r ꝙ albedo nō fit maioꝛ sili/
tudo nego. Si v̄o itelligit̄ ꝙ nō fit maioꝛ albedo ɔcedo:
sꝫ tunc non sumunt̄ opposite augeri ꝛ nō augeri:qm̄ fieri
maioꝛē albedinē ꝛ nō fieri maioꝛē sil'itudinē vel ecōtra.
nō sunt opposita:ymmo vere ɔpossibilia circa idē:ꝛ ex h̄
pꝫ ꝙ nō tꝫ ɔ̄ña.si añs sumat 2°mō. ¶ Eodē° q̄tū ad 2ᵐ
casuꝫ dico ꝙ sic albedo remittit̄.i.fit mioꝛ albedo:sic ēt
similitudo fit minoꝛ albedo:ꝛ sic ēt sil'itudo fit maioꝛ si/
militudo sic etiā albedo fit maioꝛ sil'itudo. Ideo autē d̄r
fieri maioꝛ sil'itudo:qm̄ subm̄ fit per illā formal'r magis
simile.ꝛ hec rn̄sio in snia vel nullatenus vel modicū dif/
fert a p̄ª. ¶ Ad 3ᵐ nego minoꝛē. Et ad probationē dico ꝙ
Ad 3ᵐ soꝛ.qbuscūqꝫ ꝛ quotcūqꝫ est similis per vnicā albedinē ē
ēt similis per vnicā similitudinē. Nā ei⁹ sil'itudo nihil ē
aliud q̄ꝫ ei⁹ albedo p̄ quā est sil'is. ¶ Ad 4ᵐ nego ɔ̄ñam.
Ad 4ᵐ ¶ Ad p̄bationē dico ꝙ sil'itudo ꝛ dissil'itudo nō sunt op/
posite.nō eni opponunt̄ relatiue cū non dicant̄ relatiue
adinuicē. Nō eni sil'itudo d̄r sil'itudo dissimilitudinis:nec

simile d̄r dissimili sile:nec eͦ̄. Quecūqꝫ aūt opposita sūt
tanq̄ꝫ ad aliqd id est relatiue ip̄m ꝙ sūt alioꝝ dn̄r:aut q̄/
cūqꝫ mō adinuicē.i.q̄cūqꝫ casuali habitudie: vt dic̄ ph̄s
in ca°de oppositis in postp̄dicamētis. ¶ Itē nō sunt op/
posita ɔ̄ꝛie:qꝛ aliqd idē nūero pōt esse sile ꝛ dissimile re/
spectu diuersoꝝ:qd̄ nō ɔtingeret si sil'itudo ꝛ dissimilitu
do eēnt res ɔ̄ꝛie:aut isti termini sile ꝛ dissimile foꝛent cō
trarij.sic pꝫ per ph̄m in p̄dicamētis in ca°de q̄titate.qui
per h̄ p̄bat ꝙ magnū ꝛ paruū nō sūt ɔ̄ꝛia. Uñ illud argᵐ
est ɔtra arguētes:qꝛ si sil'itudo ꝛ dissil'itudo sint res abin
uicē ꝛ fundamēto distincte ꝛ sunt ɔ̄ꝛie:nō p̄nt eidē sil' in/
esse:nec idē posset eē sile ꝛ dissimile:cui⁹ oppositū dicūt.
¶ Aduerte tn̄ ꝙ q̄uis dcm̄ sit ꝙ oīa oppᵗᵃ relatiue dicā/
tur adinuicē:nō tn̄ eͦ̄:oīa q̄ dicunt̄ adinuicē sunt opposi
ta relatiue:sꝫ ea tantū q̄ de eodē respcū eiusdē verificari
nō p̄nt. ¶ Ad 5ᵐ ɔcedo ꝙ in q̄cūqꝫ est p̄fectius absolutū: Ad 5ᵐ
in eodē relatio q̄ est eadē illi absoluto ē p̄fectioꝛ:ꝛ cuius/
cūqꝫ albedo est p̄fectioꝛ ei⁹ similitudo q̄ est albedo est p̄/
fectioꝛ:nec tn̄ sequitur ꝙ omne qd̄ est albius est simili⁹.
nec sic seq̄tur albedo soꝛ.est p̄fectioꝛ.ḡ soꝛ.ē albioꝛ:sic se/
quit̄ sil'itudo so.est p̄fectioꝛ.ḡ socrates est similioꝛ. Et est
rō qm̄ sic ad hoc ꝙ albedo sit sil'itudo reqrit̄ q̄dā alia q̄li
tas eiusdē spēi.i.alia albedo:q̄ tn̄ non reqrit̄ ad h̄ ꝙ ipsa
sit albedo:ꝛ sil'r ad hoc ꝙ albuꝫ sit simile reqrit̄ aliud co
albuꝫ:qd̄ tn̄ nō reqrit̄ ad h̄ ꝙ ip̄m sit albuꝫ:sicut ad hoc
ꝙ ip̄m sit similius nō sufficit ꝙ ipꝫ sit albius:sꝫ reqrit̄ ꝙ
eius albedo minus excedat vel excedat̄ ab albedine al/
terius:ꝛ qꝛ aliqd pōt esse albius ꝛ magis excedere aliud
f̄m albedinē.ideo nō seq̄tur:si aliqd est albius ꝙ ꝛ ipsuꝫ
sit similius. ¶ Posset etiā rn̄deri f̄m 2ᵃᵐ rn̄sionē datam
ad 2ᵃᵐ rōnē.vꝫ.ꝙ sic albedo est p̄fectioꝛ albedo:sic simi/
litudo sibi eadeꝫ ē p̄fectioꝛ albedo:esto ꝙ nō sit p̄fectioꝛ
similitudo:qꝛ nec ipsa albedo est p̄fectioꝛ sil'itudo:nunc
aūt nō seq̄tur:similitudo hui⁹ est p̄fectioꝛ albedo.ḡ h̄ est
simili⁹.seq̄tur aūt sil'itudo hui⁹ est p̄fectioꝛ similitudo.ḡ
hoc est similius. ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ aliud est aliq̄ eē diuer/ Ad 6ᵐ
soꝝ generū vel spērū:ꝛ aliud est aliq̄ differre genere vel
spē. Nā aliq̄ duo dicunt̄ differre genere:quoꝝ neutrū est
eiusdē generis cū altero ꝛ vtrūqꝫ est in genere. Sed illa
dicunt̄ esse diuersoꝝ generū q̄ sunt in plurib⁹ generib⁹:ꝛ
ista multū dn̄t:q̄uis vtrūqꝫ aliqn̄ pro altero iproprie ac
cipiat̄. Naꝫ vna res pōt esse in pluribus generib⁹:ꝛ tn̄ non
pōt a seipsa differre genere p̄mo mō:alioquin ipa esset in
aliquo genere in quo ipsa non esset:qd̄ iplicat ɔtradictio/
nē. Tunc ad rōnē cuꝫ d̄r.ꝙ alique relationes fundate su
per reb⁹ diuersoꝝ generū magis cōueniunt qbusdā fun/
datis super rebus eiusdeꝫ spēi specialissime:nō faciendo
pro nunc vim in eo qd̄ dicit̄ relationē fundari in tali vel
tali absoluto:de quo habet̄ argumentū seq̄ns. dico ꝙ si
res ille dicant̄ diuersoꝝ generū.i.genere dn̄tes:sicut p̄/
batio ɔ̄ñe videt̄ accipere: Añs illud est falsuꝫ. ¶ Ad p̄/
bationē dico supposito ꝙ nulla q̄titas sit q̄litas:quelibꝫ
eq̄litas q̄titatis magis differt a q̄libꝫ sil'itudie q̄litatis:
q̄ꝫ similitudo caloꝛis p̄ductiui ab actiuitate vel potētia
eiusdē.vocet̄ aūt actiuitas vel potētia relatio illa q̄ dici/
tur relatio potentie:ymmo ista similitudo ꝛ ista poᵃ nul/
lo mō dn̄t:sꝫ sunt ideꝫ numero:ꝛ in quocūqꝫ genere vel
specie est hec sil'itudo est ista potentia:ꝛ eͦ̄.ꝛ vtoꝛ hic ter
minis significatiue. Si aūt q̄litas esset q̄titas nō esset p̄
batio ad p̄positum. Si v̄o in añte dicant̄ res diuersoꝝ
generū.i.existentes in pluribus generib⁹:qꝛ añs est p̄positio i/
definita pōt ɔcedi. Sed ɔ̄ña tūc nō valꝫ:nec p̄batio ten/
dit ad hunc sensuꝫ. ¶ Ad 7ᵐ cū d̄r ꝙ iter eadē extrema Ad 7ᵐ
nō p̄nt esse relationes diuerse f̄m spēm si intelligit̄ p̄pe
cōcedo illud ɔ̄ñs. ¶ Ad p̄bationē falsitatis dico:ꝙ relo

caloris inq̄ʒtū est ꝓductiuꝰ: ⁊ relatio eiusdē caloris inq̄ʒ-
tum est siliītudo eius in quo est ad aliud calidū: nō sunt
diuerse sm spēm. quinimo in quacūq; spē est siliītudo ē re-
latio illiꝰ: inq̄ʒtū ē ꝓductiuus siue ꝓductiuitas: vt sic lo-
quar ⁊ ecõ. Si vō itelligit̄ ɔ̄ns iproprie. sic. vʒ. nō possent
esse relōnes que eēnt in pluribꝰ spēbꝰ p̄dicamēti relatio
nis. tūc nego ɔ̄ñam. Naʒ idē calor nūero est in pluribus
spēbꝰ relatiōis: est. n. siliītudo. ⁊ sm hoc ē in vna spē rela-
tionis. ⁊ est dissiliītudo respectu frigidi: ⁊ vt sic est in spe-
cie aliq̄ alia ⁊ est potētia ꝓductiua: ⁊ vt sic est in alia spē
relōnis: ⁊ ē effectꝰ dei: ⁊ sic ē in alia: ⁊ sic posset ostendi q̄
esset in valde multis spēbꝰ relōnis sʒ aliā ⁊ aliā rōnē: sic
etiā idē calor sm aliā ⁊ aliā rōnē ē in diuersis spēbꝰ q̄li-
tatis. s. p̄ª ⁊ 3ª: vt pʒ per phm in p̄dicamētis. Et aduerten
dū q̄ cū in p̄cedētibꝰ dixi siliītudinē caloris vel q̄litatis
vel eq̄litatis q̄ʒtitatis: ⁊ sic de alijs intrāsitiue locutꝰ suʒ:
vt sit sensus: siliītꝰ q̄ est q̄litas: ⁊ eq̄litas que est q̄ʒtitas:
Ad 8m ⁊ sic eodē mō de alijs. ¶ Ad 8m cōcedo aliquas relōnes
esse in p̄dicamēto subē: ⁊ aliquas in p̄dicamēto q̄litatis:
⁊ aliquas q̄ʒtitatis: non tñ inq̄ʒtū relōnes sunt: sed ex hoc
nō sequit̄ q̄ p̄dicamētū relationis nō sit distinctū p̄dica
mentū ab alijs: q̄ñ cū distinctiōe p̄dicamētorum stat q̄
vna res sit in pluribꝰ p̄dicamentis: vt magis patebit in
Ad 9m 2º libro. ¶ Ad 9m nego minorem. rōne illiꝰ partis. relaº
nō est ad se. si sumat̄ significatiue. Nā lʒ relō non oē qd
ipsa est ipsa sit ad se: q̄libet tñ relatio est aliquid ad se: vt
supra ꝓbatū ē. Ad confirmationē dico q̄ esse ad se ⁊ esse
ad aliud si sumat̄ sm ideʒ sunt opposita: nō aūt si sm di-
uersa. vbi gr̄a. esse hoiem ad se: ⁊ esse hoiem ad aliud sūt
opposita. sed esse hoiem ad se ⁊ esse dñm ad aliud: nō sūt
opposita. ⁊ p̄mo mō sm bonū intellectū ɔcedi pōt q̄ sūt
drie diuidētes ens: ⁊ q̄ nō p̄nt eideʒ cōuenire. 2º. aūt mō
nō sunt drie entis: ⁊ possunt eidē vtiq; cōuenire: imo cui-
Ad xm libet cōueniūt: vt supra ꝓbatuʒ ē. ¶ Ad xm dico p̄mo q̄
maior ad bonū intellectū nō veritatē hʒ q̄ñ diuisio non
est p simplr̄ opposita. Instātia. si diuidatur ens in cām ⁊
causatū. licʒ oē ens vel causa sit vel causatū. aliqd tñ ⁊ ē
causa ⁊ causatū: sicut quedā cā scda: ⁊ per ɔ̄ns aliqua cā: ⁊
aliqd causatū minꝰ distinguit̄ q̄ʒ due cause vel duo cāta
ca. x. inter se. Silr̄ bonū (vt pʒ p̄mo ethicoꝝ) diuidit̄ in vtile
delectabile ⁊ honestū: ⁊ q̄dlibʒ boʒuʒ pōt diuidi: ⁊ tñ bo-
num honestū est delectabile vt ibidē dicit̄: ⁊ per ɔ̄ns ali
quod honestū ⁊ aliqd delectabile minus distinguunt̄: q̄ʒ
duo honesta inter se: vel duo delectabilia. Ad ꝓpom diui
sio entis in absolutū ⁊ respectiuū nō est p opposita: q̄ oē
respectiuū est absolutū ⁊ ecõ. 2º. dico ad minoreʒ q̄ licet
hec ꝓpō sit vera. oē ens est absolutū aut respectiuū: p̄p̄e
tñ nō diuidit̄ ens in absolutū ⁊ respectiuū. Nec ꝓprie di
cit̄ ens aliud absolutū aliud respectiuū. nō plusq̄ʒ si dice
ret̄ hō alius risibilis alius susceptibilis discipline. Ex q̄
pʒ q̄ mior est falsa. diuisio ergo p absolutū ⁊ respectiuuʒ
nō est diuisio rerū: sed potius p̄dicabiliū: quoꝝ quedam
sunt absoluta. i. p̄dicant̄ ad se: quedā vero respectiua. i. q̄
p̄dicant̄ ad aliud. sicut est diuisio p̄dicationuʒ alie sunt
absolute alie respectiue vel relatiue. i. alie sunt q̄bus ali-
qua dicunt̄ esse ad se: alie q̄bus dicunt̄ esse aliqd ad ali-
Ad xim ud. ¶ Ad xim dico q̄ de eisdē rebꝰ possūt haberi plures
cōceptus alteriꝰ rōnis. quoꝝ aliquis vel aliq nō sunt q̄di
tatiui. qualis est omnis cōceptꝰ relatiuꝰ vel cōnotatiuꝰ.
pōt. n. quelʒ res cōsiderari sm se: ⁊ in cōparatiōe ad aliud:
⁊ tales cōsideratiōes sunt vtiq; alterius ⁊ alteriꝰ rōnis.
Ad 12m ¶ Ad 12m dico q̄ nunq̄ʒ est motus vel mutatio ad rem
absolutā quin silr̄ sit mutatio ad rē que est relatio. Unde
si aliquid fiat albū per sui mutationē ⁊ preexistat aliud
coalbuʒ fit etiā simile p suā mutationē: ⁊ sicut istud mu-
tat̄ ad rem que est albedo: sic etiā mutat̄ ad rem que est
similitudo. Dicit̄ tñ q̄ ad albedineʒ est per se motꝰ: ⁊ nō
ad relationē: q̄ ipossibile est q̄ aliqd de nō albo fiat al-
bum sine sui mutatiōe. sed vtiq; de nō simili pōt aliquid
fieri simile sine vlla sui mutatiōe: per solā mutationē fa
ctam in aliquo coalbo. quapp per accñs est q̄ aliqd mu-
tatur: cū de nō relatiuo fit relatiuuʒ. per se aūt q̄ mutat̄
cū de non albo fit albuʒ: ⁊ sic de hʒ: ⁊ hec est rō quā in ꝓ-
posito reddit phs 5º physi. ⁊. xi. meta. vt supra allegatuʒ T. c. x.
est. ¶ Ad 13m posset dici ad hoiem p̄mo q̄ cōcessis p̄mis- Ad 13m
sis adhuc nō sequit̄ q̄ absolutū nō sit relatio: sed solū q̄
nō est relatio cuius est fundamētū. nō aūt vlteriꝰ seq̄t̄.
absolutū nō est relatio cuiꝰ est fundamētū. ḡ absolutuʒ
nō est relatio. Sed arguit̄ ab inferiori ad superiꝰ negati
ue a parte p̄dicati. Dico tñ aliter q̄ si volumꝰ inniti pro-
prietati sermonis: nulla relatio est suū fundamētū: sʒ q̄li
bet que hʒ fundamentū distinguit̄ ab eo. Et isto mō al-
bedo nō est fundamētū siliītudinis potius q̄ʒ ecōuerso: sʒ
si aliquid est fundamētū siliītudinis ē fundamētū albe-
dinis. nec video q̄ sic loquēdo: aliud sit fundamētuʒ q̄ʒ
subm. nō sic aūt puto itellexisse antiquos doctores dicē-
tes: q̄ relatio et fundamētū sūt idē: nec arbitror aliquē
sane mētis sic illos intellexisse putare. Dico ḡ iuxta veꝝ
sensum q̄ relatio ⁊ fundamētū nō supponūt ꝓ veris re-
bus extra aiaʒ: cū dicit̄ relō ⁊ fundamētū sunt idē. sʒ pro
ipsis terminis vel ɔceptibꝰ relatio ⁊ absoluto eiusdē rei:
quoꝝ absolutꝰ dr̄ fundamētū relatiui: nō q̄ sit eius subʒ
sed q̄ est p̄or eo ⁊ p̄supponit̄ ei respectu rei corr̄ndentis
vtriq;. Est aūt p̄or causalitate sm q̄ talē p̄oritatē attri-
buimus terminis. Nā q̄ʒuis idē sit albū ⁊ simile ⁊ albeº
⁊ siliītudo. tñ nō q̄ aliquid est silē alicui albo. ideo ipʒ ē
albū: sed ecōuerso. q̄ ipm est albū. ideo ipm ē silē alteri
albo. nec q̄ aliquid est siliītudo ad albū: ideo ē albedo: sʒ
ecōuerso. ⁊ ideo iste terminꝰ albū est hoc mō p̄or isto ter
mino simile. ⁊ iste terminꝰ albedo ē p̄or isto termino si-
militudo respectu eiusdē rei ꝓ qua supponūt. Iteʒ ē p̄or
p̄oritate ɔ̄ñe. Nā sequit̄ ɔ̄ña simplici aliqd est simile al-
bo. ḡ ipm est albū. ⁊ nō sequit̄ ecōuerso. aliqd ē albū. ḡ ē
simile albo. q̄ si ipm solū esset albū. añs esset veꝝ: ⁊ ɔ̄ns
falsuʒ. ⁊ ꝓpter istā p̄oritatē per quādā siliītudinē ad fun
damētū domus. qd est p̄ma pars eius. ⁊ ceteris supponi-
tur ⁊ ei nulla. silr̄ iste cōceptꝰ absolutꝰ vocat̄ fundamen
tuʒ relatiui. ⁊ q̄ isti cōceptus supponūt ꝓ eodē ⁊ verifi-
cant̄ ꝓ eodē: iō dicit̄ (vtendo actu exercito ꝓ signato)
qd idē est. Unde cū dicit̄ fundamētū ⁊ relatio sunt idē.
sensus est. relatio ⁊ fundamētū supponūt ꝓ eodē. vel de
relatiuo ⁊ fundamēto verificat̄ esse idē. q̄ actꝰ sic signi-
ficatus dʒ exerceri: sumēdo terminos absolutuʒ ⁊ respe-
ctiuū supponētes ꝓ eodeʒ. vbi gr̄a. albedo ⁊ siliītudo: sic
albedo ⁊ siliītudo sunt idē in quo actu exercito termini
supponūt significatiue: q̄ʒuis cū dr̄ albedo ē fundamētū
siliītudinis supponūt mālr̄ vel simplr̄. ⁊ ē iste modus lo-
quendi silis ei quo dicimꝰ. Passio ⁊ subm sunt idē. Per
qd recte sentiētes intelligūt hūc actū signatū de passiōe
⁊ subto verificari esse idem. qui sic exercet̄. hō ⁊ risibile
sūt idē. vl̄ aliqd silē. sumēdo gr̄a exēpli. in quo actu exer
cito termini stant signatiue: q̄ʒuis cū dicit̄. hō est subm ⁊
risibile ē passio. ⁊ hō ⁊ risibile stant mālr̄ vel simplr̄: sm
hūc sensū puto illos fuisse locutos. Et ego ip̄e sic itelligo
si alibi vtor isto mō loquēdi. ¶ Ad 14m nego ɔ̄ñaʒ: ⁊ cō- Ad 14m
cedo tales causas nō agere nisi approximatis passis. nec q̄ ē sco.
tñ approximatio ē aliq̄ entitas distincta ab absoluta en- vbi. ē.
titate approximati. ⁊ cū arguit̄ q̄ tunc agerent etiā non
approximata. nego. Ad ꝓbationē cuʒ dicit̄ q̄ nulla alia
entitate posita ⁊c̄. Dico q̄ falsuʒ est. quinimo eadē entitas

precisa dum distat: nec est sufficiēter ꝓpinqua: nō agit: ꝫ si fiat ꝓpinqua agit. Et si dicat̄ ꝙ ꝓpinquitas nō est alia res ab ipsa: non plus ipsa erit ꝓpinqua qn̄ agit ꝙ̄ qn̄ non agit. Dico ꝙ falsū est: qꝛ res vna nō est remota ab alia ꝑ aliquā rē informantē eā que sit remotior. Sꝫ ideo dicit remota qꝛ inter ipam ꝫ aliā interiacet spaciū vel distantia media. vl̄ interiacere pōt ipsis localr̄ nō mutatis. sic nō dicit̄ ꝓpinqua vel ꝓxima ꝓpter aliquā talē rē: sed qꝛ inter eam ꝫ aliā nullū interiacet spacium.
Ad 15m ¶ Ad 15m nego ꝯñam. ꝫ silr̄ aliam ꝯñam que fit ad ꝓbationē p̄me. Nā ꝙ̄uis dum accn̄tia panis inherēt subo eius ipsa inherentia nō sit aliud ꝙ̄ ipm̄ accn̄s inherēs: ꝫ ipm̄ accn̄s est ipa inherētia. qn̄ tn̄ ablatum est subm̄. tunc entitas que p̄us fuit inherētia nō est inherētia: sicut nec accn̄s qd̄ p̄us inest subiecto: tūc īheret subiecto: ꝫ ideo tūc nō ē in subiecto.
Ad 16m ¶ Ad 16m nego etiā ꝯñam. Nā ꝙ̄uis vnio vel cōpositio nō sit alia entitas ab vnitatibꝰ ꝫ cōpositionibus diuisim ꝫ cōiūctim. nō qualitercūqꝫ tn̄ existētia cōponūt. sed solū quādo vnū est forma ꝫ actus alterius. ꝫ aliud ē potētia ꝫ m̄a eius ad qd̄ nulla entitas ꝑter illa media ligans vel cōiūgens requiritur: vt pꝫ 8o meta. ꝫ 2o de aia.
T.c.5. T. cō. 7 Ad id qd̄ annectit̄ de partibꝰ cōtinui. dico ꝙ nō sufficit ad cōtinuitatē ꝓpinquitas s̄m situm: sed requirit̄ ꝙ ipse partes ꝓpinq̄ cōstituāt vnū hoc aliqd̄: qd̄ nō cōtingit in cōtiguis.
Ad 17m ¶ Ad 17m nego ꝯñam: ꝫ reduco argm̄ ꝯ arguentem. Nā constat ꝙ nō solū natura est vnita verbo: sꝫ ecōuerso. verbū est vnitum nāe. ꝫ ita realiter ꝫ absqꝫ opatiōe aie: sicut ecōuerso. lꝫ alio mō: ꝫ tn̄ nō est vnitū per aliquā entitatē de nouo ei inherētē. nec etiā per vnionē nature ad ipm̄. qꝛ s̄m modū loquēdi sic arguentiū. verbū nō est fundamētum illius vniōis nec subm̄: sed terminꝰ tm̄. ꝫ iō ipm̄ nō est alicui per illā vnitū. sed potiꝰ aliud sibi ꝯn̄r loquēdo ad dicta illoꝝ. vel ḡ adhuc verbū nō est vnitum hūanitati: qd̄ est hereticū: vel est vnitum sine tali media vniōe: qd̄ est ꝓpositū. Ad ꝯñam ḡ illam dico ꝙ nō aliud intelligo cū dico nām humanā esse vnitā verbo ꝫ eꝯ̄ꝙ̄ illā esse ab eo ad vnitatē per se: seu: qd̄ idē est ipm̄ verbū ꝫ humanitatē esse vnā ꝑsonā ad qd̄ nec requirit̄. nec prodest aliq̄ alia entitas a verbo ꝫ humanitate: sed sicut aia rōnalis ꝫ caro sine tali media entitate vnꝰ est hō: ita deꝰ ꝫ hō absqꝫ vlla alia entitate ligante vnꝰ est xp̄s: sed qualiter fit puto oī viatori fore naliter incōprehēsibile: ꝫ ꝑpterea nego ꝯñam illā.
Ad 18m q̄ré ocb. vbi.ā. ¶ Ad 18m dico p̄mo ꝙ maior est falsa ꝫ multiplicē hꝫ instantiā: sicut pꝫ supra. d. 16. Scdo pōt negari minor. Nam cū nā humana ꝫ verbū sint vnꝰ xp̄s: qui nō minꝰ est vna res per se ꝙ̄ sor. vel plat. aut aliquis hō singularis: ꝙ̄uis nā ꝫ verbū nō sic se habeant ad inuicē: sicut m̄a ꝫ forma platonis. sed alio mō ineffabili iuxta illud sicut aīa rōnalis ꝫ caro vnus est hō: ita deus ꝫ hō vnus est xp̄s in symbolo. Cū inqꝫ ita sit: dico ꝙ si nā p̄mo non esset vnita verbo eo mō quo nunc est: ꝫ postea esset: vna res eēt que p̄mo nō erat. s. xp̄s. ꝫ si nā separet̄ a verbo: aliqua res desineret esse. s. xp̄s sꝫ ꝙ xp̄s est nomē cōstituti ex vtraqꝫ natura. Eodē mō si aīa sor. nō eēt vnita materie: ꝫ postea esset sortes. qui p̄mo non erat: sicꝫ mō de facto iudas nō est: ꝫ in resurrectiōe (cū eius aīa corpori vniet̄) erit iudas: ꝫ cū aīa sor. nūc viuētis separabit̄ a corpore desinet eē sor. silr̄ mō pōt dici de cōtinuo.
Ad 19m ¶ Ad 19m dico ꝙ maior est falsa. ꝫ pōt dari instantia saltē posito casu possibili. ꝫ p̄mo quidē. Nā possē est s̄m veritatē ꝫ s̄m istū doctorē vt ante dictum est ꝙ. s. s. det̄ hoī esto ꝙ nullū eiꝰ donū det̄: aut aliqua entitas de nouo crearet̄. ponat̄ ḡ ꝙ. s. s. det̄ hoc mō sor. ꝫ nō det̄ platoni. tūc. s. s. vere denominabit̄ datus: ꝫ denoīatio illa nihil dicit vltra exn̄tiā extremoꝝ: ꝫ sor. ꝫ pla. sunt eiusdē rōnis: ꝫ tamen

sic sp̄us scūs dicit̄ datus sor. ꝙ nō pla. nec aliqd̄ aliud cōuenit vni eoꝝ plusꝙ̄ alteri. ꝓpter qd̄ sp̄us scūs sic denominet̄ respectu sor. ꝫ nō respcū pla. ¶ S. posset deꝰ facere duo corpora eiusdē rōnis ꝫ oīno silia in eodē loco: ꝫ si sit vnio materie ad formā alia entitas a materia erunt ibi due vniōes eiusdē rōnis. Nā s̄m istos in eadē. q. vniones multiplicant̄ s̄m fundamēta: ꝫ tn̄ cōstat ꝙ vna materia illaꝝ erit sic īformata per vnā illaꝝ vnionū ꝙ nō p aliā. nec tn̄ talis denoīatio dicit aliqd̄ vltra materiā informantē ꝫ vnionē informantē: etiā s̄m istū doctorē: nec etiā aliqd̄ est in vna vniōe plusꝙ̄ in alia. ꝑ qd̄ vna materia magis debeat denoīari īformata respectu vniꝰ ꝙ̄ alterius. Eodē mō pōt dici ꝙ denoīatio qua ista materia denoīat̄ vnita sue vnioni: nihil aliud ponit p̄ter ipā ꝫ illā vnionē: cū materia nō sit vnita sue vniōi per aliā vnionē p̄uiā. Et tn̄ ita dr̄ vnita sue vnioni ꝙ nō vnioni alteriꝰ materie.
¶ Ad 20m dōm ꝙ si maior fiat vlis est falsa. sicut dictū ē ad maiorē rōnis. 18e. Ad aucto. Hyla. dico ꝙ Hyla. vult dicere ꝙ si aliqd̄ nasceret̄ postꝙ̄ erat demutaret̄ nascēdo. nō qꝛ acqreret aliquā relationē ab oī absoluta entitate distinctā: sicut argumētū intendit cōcludere: sed qꝛ fieret ꝫ mutaret̄ in aliquā substantiā ꝫ eēntiā: cū natiuitas sit subalis ḡnatio. Unde si filius dei (qd̄ ibi vult Hyla. negare fuisse anteꝙ̄ nasceret̄) nasceret̄ postꝙ̄ fuisset: cū ipse nihil habeat nisi natū: vt dic̄ ibidē Hyla. ꝫ ideo nō tm̄ habꝫ nascēdo vt sit filius: sꝫ vt sit suba ꝫ oīno vt sit: vt dicit Augu. 5o de tri. sequit̄ ꝙ ipse nō nasceret̄: sed demutaret̄ s̄m suā subam ꝫ eēntiā nascendo: ꝫ cū eadē eēntia sit pater quo filiꝰ: etiā pater mutaret̄ ꝯmutata per nouā filij ḡnationē suba eiꝰ: ꝫ sic etiā pꝫ ad aucto. Ambro.
¶ Ad p̄mā aucto. Aug. dōꝫ ꝙ Aug. illud appellat dici s̄m accn̄s qd̄ dr̄ cōtingēter: ꝫ nō necio de eo de quo dicit̄: qd̄ patꝫ: qꝛ statim ex hoc cōcludit in sequēti caꝰ ꝙ deꝰ nō dicit̄ pater s̄m accn̄s; nec etiā filiꝰ: qꝛ esse patrē est illi icōmutabile ꝫ eternū. ꝫ isto mō relatio seu terminꝰ relatiuꝰ dicit̄ s̄m accn̄s de creatura: qꝛ cōtingenter pōt dici: ꝫ nō dici de ea. Et puto ꝙ mēs Aug. fuerit: ꝙ oē qd̄ in rebus creatis nō dicit̄ s̄m subā: siue dicatur ad se siue relatiue ad aliā creaturā dicit̄ isto mō sꝫ accn̄s. Sed ex hoc non cōcludit̄ ꝙ relatio in re extra sit accn̄s ad modū quo entitas alicui inherēs: ꝫ p ipsiꝰ mutationē potēs adesse ꝫ abesse dr̄ accn̄s illius: quo in p̄nꝰ illius capituli loquit̄ Aug. de accn̄te: ꝫ sicut etiā isti intēdūt cōcludere. verūtn̄ in fine illiꝰ libri Aug. strictiꝰ loqtur de dici s̄m accn̄s. cū dicit ꝙ illud ꝓprie dicit̄ s̄m accidēs qd̄ nō incipit dici sine mutatiōe eius de quo dicit̄: sicut quedā relatiua in creaturis: nō tn̄ oīa. vt ibi declarat de precio ꝫ arra. ꝫ sicut Ansel. de equalitate ꝫ inequalitate ꝫ silitudine ꝫ hō in monol. ꝫ habet̄ supra. Ex quo manifeste colligit̄ s̄m intētionē vtriusqꝫ ꝙ nō oīa talia relatiua que cōtingēter p̄dicant̄ in creaturis significant res distinctas inherētes pro quibꝰ subiecta p̄dicationū supponūt: qd̄ est ꝓpom̄ nr̄m: ac p hoc patꝫ ꝙ Aug. in verbis ꝑallegatis nō itellexit dici s̄m accn̄s illo mō. alioqn̄ q̄libet relatiua inciperēt dici cū mutatiōe coꝝ de quibꝰ diceret̄: ꝫ sic sibi ꝯdicit Aug.
¶ Ad alias oēs aucto. eius pꝫ quid dōm ex habitis in p̄ma ꝑ̄ne vbi manifeste patꝫ ꝙ aucto. ille sunt ꝯ sic arguētes.
¶ Ad aucto. phi dōꝫ ꝙ accipiēdo fundamētū p re ipsa quā signat terminꝰ absolutꝰ: qd̄ ꝓprie dicit̄ fundamētū: sicut sumere isti vident̄ ipm̄ vtiqꝫ inqꝫtū est illud qd̄ signat̄ esse p nomē absolutum nō est id qd̄ est ad aliud: sed inqꝫtū ipm̄ ē id qd̄ significat̄ esse p nomē relatiuū est id ipm̄ seu illud qd̄ est ad aliud. verbi grā. lꝫ res que ē pater nō sit hō ad aliud: est tn̄ pater ad aliud: ꝫ sic intēdit phs: sicut pꝫ in pꝰ articulo

Right-column margin notes: Ad 20m ad Hyl. (beside "alteriꝰ materie … Ad aucto. Hyla."); ca. 15. (beside "5o de tri."); ad augm (beside "Ad p̄mā aucto. Aug."); ca. 5. (beside "sequēti caꝰ"); ca. 25. (beside "Ex quo"); ad phm (beside "Ad aucto. phi").

ad auct. p̄ ph. 70 ca. p̄. cōclusione p̄ma. ¶ Ad p̄mā aucto. Cōmēta. dico q̄ si di-
ligenter inspiciat mēs eius. ipse prorsus fauet principali
p̄posito. ⁊ istud magis p̄z ex tractatu de suba orbis. vbi
exquisitius tractat de natura mãe: ⁊ p̄bat q̄ ipsa nō est
aliqua suba in actu simplex vel cōposita: sed potētia pu-
ra: p̄pter qđ cōcludēdo dicit: vnde nã hui⁹ subiecti reci-
piētis formas subales. s. p̄me mãe: nec est esse nãm eius-
dem potētie. s. q̄ potētia est eius dña subalis. ideo autez
dicit q̄ est ei⁹ dña subalis: qz per hoc q̄ ipsa est nã poten
tie subalr differt ab alijs: qđ nō esset si potētia esset aliqđ
accñs eius. Ex quo p̄z q̄ hoc nomē potētia nō signat ali-
quã entitatē inherentē mãe: cuz de ipsa materia p̄dicat:
lz cōnotet formã possibilē recipi in mã. est enim nomen
relatiuū qđ de mã vel de termio stante pro ea p̄dicaf ad
aliud. p̄pter qđ ipsa materia nō est potētia ad se: sz ad ali
quid relatiue. ⁊ ideo ipsa eēntia mãe est potētia ad aliđ.
ca. p̄. ⁊ hoc est qđ Cōmēta. nullo interposito subdit: ⁊ iō ingt.
nullaz habz formã p̄priaz ⁊ nãm existez in actu: sed eius
suba est in posse: ⁊ ex hoc mã recipit oēs formas: sz posse
quo subaf. hoc subm differt a natura subiecti qđ subaf p̄
hoc posse i hoc: qđ posse dicif in respectu forme. hoc aūt
subm est vnū entiū existiū per se quoꝝ suba est in poten
tia. hec Cōmēta. Ex his p̄z q̄ illud posse vel illa potētia
que subaf. i. est suba ⁊ natura illius subiecti est illud idē
qđ dr posse vel potētia forme. ⁊ per ꝯñs ipsa eadē eēntia
mãe que fm se est vnū entiū existiū ē potētia ad formaz
quã pōt recipere p̄pter qđ si ponaf vnū nomē absolutū
ipsi mãe. verbi grã a. potētia ⁊ a. entitatē eandē signant:
fm aliaz tñ ⁊ aliaz rōnez: qm̄ potētia aliquid cōnotat qđ
nō cōnotat a. cū sit mere absolutū. ¶ Ex his ad auctem
Cō. 70. ex p̄mo phys. dico q̄ Cōmēta. nō negat absolute q̄ potē
tia sit suba mãe: sed dicit q̄ potētia nō est in suba ei⁹: ita
q̄ sit pars diffōnis: ⁊ hoc est: nō qz potētia sit alia entitas
ab ea. sed qz ad hoc q̄ materia sit potētia reqrif q̄ aliq
forma sit possibilis in ea recipi. p̄pter qđ ipsa nō est qdi-
tatiue ⁊ in potētia p̄mo mō: ac per hoc nomē potētia nō
respōderef ad qōnē factaz per qd est hoc dmōstrata en-
titate materie. nec in ei⁹ eēntiali diffōne sine additamē-
to si aliquã talē haberet ponerēf: ⁊ isto mō negat Cōmē
tator potētiã esse in suba materie: cū fm hoc p̄cedāt sue
rōnes: qm̄ si mã inq̄tū materia ē (supponam⁹ q̄ hoc no-
men materia sit mere absolutuz significans p̄cise illam
eēntiaz sine cōnotatiōe) si inq̄ hō esset potētia ad hanc
formaz possibilē. vbi grã b. sit. s. forma aliq singularis re
ceptibilis in materia. tūc posito b. in actu destruerēf eēn
tia mãe. qz tūc ipsa nō esset potētia ad b. Naz nō ē nec dr
illa potētia ad b. nisi dū nō habz b. Uñ potētia vt ibi lo-
quif Cōmēta. de potētia nō cōnotat formaz q̄litercūq̄:
sed formã nō actu existē. possibilē tñ existere in mã: ⁊ sic
tūc nō eēt potētia. sic nec esset materia ⁊ id qđ est. Itē si
materia inq̄tū hō siue qditatiue in p̄o esset potētia: cuz
potētia inq̄tū potētia sit ad aliqd: materia qditatiue eēt
ad aliqd: qđ est falsuz: ⁊ est hec intētio Cōmētatoris. Ex
quo finalr colligif q̄ materia ⁊ po^a sunt vna entitas: hec
tñ nō est qditatiua ⁊ in p̄o mō. materia est po^a. Et si dicaf
q̄ Cōmēta. dicit q̄ po^a tollif per p̄sentiaz forme in actu
⁊ nō tollif eēntia mãe. Uñ ait. q̄ tūc esse ei⁹ destruerēf
p̄ ablationē po^e: ⁊ p̄sentiaz forme in actu. dōm q̄ Cōmē-
tator nō intēdit q̄ po^a tollif: qz. s. entitas illa que est po^a
desinat esse vel corrūpaf: sed qz illa entitas que erat po^a
anteq̄ forma eēt actu desinit eē potētia ad illam. ¶ Ad
Cō. 18. aliaz aucto. eiusdē 5° meta. dōm q̄ nō vult aliud dicere:
nisi q̄ qōlibet qđ recipit p̄dicationē alicu⁹ termini rela
tiui: est aliquo mō relatiuū. Unde loquif ibi de magno
⁊ paruo: ⁊ dicit q̄ cū accipiunf fm q̄ sunt dispōnes ma-
gnitudinis eēntialr dñr esse passiōes ⁊ accñtia q̄titatis:
⁊ cū recipiunf vnū in respcū alteri⁹ videnf collocari in
cap^o relatiōis. relatio eni accidit q̄titati ⁊ ceteris p̄dica
mētis. Ex q̄ p̄z q̄ sumit accidere p̄ p̄dicari vel ꝯuenire.
¶ Ad arg^m p̄ncipale cum dicif q̄ relatio a qualz re abso- ad arg^m p̄nc^{le} in p̄n^o. q.
luta distinguif p̄dicamētalr. nego. p̄mo dico q̄ nulla sin
gularis hui⁹ vl'is est vã. qm̄ nulla relatio est q̄ sit in aliq
p̄dicamēto in quo nō sit aliqua res absoluta. Nam in q̄-
cūq̄ p̄dicamēto est aliqua rela^o. in eodē est res absoluta
q̄ est ipsa relatio: ⁊ eꝯ in quocūq̄ est illa res absoluta est
⁊ illa relatio: ⁊ p̄ ꝯñs nō distinguunf p̄dicamētalr: q̄uis
eadē ipsa res sit in plurib⁹ p̄dicamentis: sicut dicim⁹ res
extra q̄ nō sūt signa i p̄dicamētis existere. ¶ Sz arguet
quis ꝯtra sic. q̄cūq̄ sunt plura gñe. sūt plura specie ⁊ nū-
ro: ⁊ per ꝯñs plures res: p̄z 5° meta. sed q̄cūq̄ sūt in pluri T. c. 12.
bus p̄dicamētis sūt plura gñe. q̄ ⁊c. ¶ Rñdeo q̄ aliqua
possūt dici esse plura gñe. vel p̄cise: qz sunt in plurib⁹ ge-
nerib⁹: vel qz cū hoc q̄ sunt in plurib⁹ gñib⁹ vnū ē in ali
quo gñe in quo nō ē aliud. ⁊ eꝯ. Si maior sumaf in p̄mo
sensu nego eã. Si in 2° ꝯcedo ipam ⁊ in eodē sensu cōce-
do minorē. Ad p̄bationē dico q̄ phs nūq̄ vbi allegaf
scripsit illaz: sed ait. cap^o. 6° in fine semp itaq̄ posteriora T. c. 12.
p̄cedētia sequunf vt q̄cūq̄ nūero vnū. sp̄e vnū. sz q̄cūq̄
sp̄e. nō oīa nūero. sed gñe oīa vnū: quecūq̄ ⁊ sp̄e: quecūq̄
vero genere nō oīa specie. Ex istis aūt verbis licz possit
a destructiōe ꝯñtis inferri q̄ quecūq̄ nō sunt vnū gene
re nō sunt vnū specie neq̄ nūero: nō tñ pōt iferri q̄ que-
cūq̄ sunt in plurib⁹ generib⁹ non sunt vnū nūero vel q̄
sunt plura nūero: ⁊ ideo. P. nō pōt adduci ad p̄bationez
maioris nisi in 2° sensu in quo est concessa.

¶ Distinctionis. XXVIII. Questio. III.

Ertio quero. Utrū de⁹ ad creaturã realiter referaf. Et arguif q̄ p̄^m
non. qz si sic aut hoc esset relatiōe eterna
aut tēporali. Non eterna. qz creatura non
fuit eterna. nec fuit ens ab eterno: entis
aūt ad nō ens: nō pōt eē rela^o realis. Nec
relatione tēporali. qz tūc illa relatio esset
noua in deo. Et per ꝯñs saltē per accñs de⁹ mutarēf: qđ
est ipossibile. p̄z ꝯña per Cōmētatorē 5° phy. vbi vult q̄ Cō. x.
qñ aliquid fit de nouo relatiuū per mutationē alterius:
vtrūq̄ trāsmutaf trāsmutatōe relatiua per accñs: q̄uis
trāsmutatiōe absoluta alteꝝ tñmō transmutef.

Cōtra deus referf ad creaturã in p̄mo ⁊ 2° relatiuo Opp^m
ruz. q̄ realiter referf. Añs p̄z. qz de⁹ est distin
ctus a creatura: ⁊ distictio ptinet ad p̄mū modū. Itez est
actor creature: ⁊ sic referf fz 2^m modū. ꝯña satis p̄z ex di
ctis negantiū deū realr referri ad creaturã qui dicut q̄
in duob⁹ p̄mis modis relatiuoꝝ rela^o est realis ex parte
vtriusq̄ extremi. in 3° aūt mō ex parte vni⁹ extremi tñ.

Rñdeo p̄pter assūptū in p̄mo argumēto ⁊ dicta ali
quoꝝ in ista materia pono ad p̄positū qua
tuor ꝯnes. Prima est. q̄ aliqd pōt referri realiter ad nō
ens siue ad id qđ nō est. 2ª est. q̄ nō ens pōt realiter re-
ferri ad ens siue ad id qđ est. 3^a. q̄ de⁹ eternalr refere-
baf realiter ad creaturaz que nō erat. Quarta. q̄ deus
realiter referf ad creaturaz ex tempore.

Propter p̄bationē harū cōclusionū oz p̄mittere premit/tendũ
qd itelligo per referri realiter. ⁊ dico q̄
hoc ipm idez est qđ referri vē nō per opōnē aie: ita q̄ oē
illud dicimus realiter referri: qđ nō apphēsuz ab aīa ve-
re referf: vel esto q̄ nō apphenderef: adhuc nihilomin⁹
vere referref: ita q̄ aīa nihil penit⁹ facit ad hoc vt ipm
referaf. Sic eniz cōiter ꝯsuetū est dicere aliqua eē talia
vel talia realiter: ⁊ per oppositū illa dicunf esse talia fm

soluta dr̃ relatiue essentia. Et ex opposito si aliq̃ dr̃ relatiue eēntia. aliq̃ entitas nō ē eēntia: ꝛ sic eēntia nō est eēn.
¶ Hāc quoq̧ argumētationē breuiter ponit Aug. vbi. s.
ca. p̃. 7. de tri. Nā cū deduxisset ad illud ꝯñs ꝙ pater nō solū ꝙ pater dr̃: sꝫ oīno qcq̇d dr̃ diceret̃ relatiue ad filiū: statim etiā cōcludit ꝙ fili9 etiā qcq̇d dr̃ diceret̃ relatiue ad patrē: ꝛ sic fili9 diceret̃ relatiue eēntia. ait ḡ sic cōcludendo. Restat ḡ vt etiā eēntia fili9 relatiue dicat̃ ad patrē: ex quo cōficit̃ inopinatissimus sensus: vt ipsa eēntia non sit eēntia: vel certe cū dr̃ eēntia: nō sit essentia sꝫ relatiuū iudicet̃. Et paulo post repetens ait. hoc aūt vn̄ agimus: si essentia ipsa relatiue dr̃ eēntia: eēntia ipsa nō est eēntia. Nec valꝫ si ad p̄dicta diceret̃ ꝙ ꝓcedūt de relatiuis: nō aūt de relōnib9 in abstracto. Nā vlr̃ de q̄libꝫ entitate ꝓcedunt. Vn̄ si tales relōnes ponant̃ adhuc de talib9 est q̄rere an sit aliq̇d ad aliud vel nō: ꝛ si non omne qđ illa ē illud: est illud ad aliud: imo nihil ꝙ ipsa est ad aliud illa est: ꝛ sic magis dicenda est entitas absoluta q̄ ipm̄ relatiuū. Si aūt est aliq̇d ad aliud: adhuc ꝓcedunt rōnes ꝓbātes ꝙ nō omne ꝙ ipsa est ipsa est illud ad aliud. Nā ꝛ de ipsa ꝯtingit dicere quid vel que essentia est: ꝛ nō per aliō nomē qđ p̄dicet̃ relatiue ad alterū: vt ꝓbatū est. Itē nulla est eēntia ad aliud. Unde paternitas si sit aliqua entitas (qualem fingunt) nō est eēntia ad aliud. nō enim paternitas est eēntia filij: nec filiatio: nec in aliq̃ habitudie casuali p̄dicatur essentia de paternitate relatiue ad filiū vel ad patrē aut aliqđ aliud: cum nullius alterius paternitatis sit essentia: ꝛ ita de ceteris relōnibus. ¶ 2m̄ ꝯñē
2. ꝯ ꝓbo p9 sic. oīs entitas est ab aliq̃ entitate distincta. ergo oīs entitas est relatiua. ꝯñs tenet. ex dictis ad p̄mā ꝯñeꝫ p̄cedētē. q. ꝛ añs planū est: alioquin nō essent plures en
2m titates in vniuerso: sꝫ vna tantū. ¶ 2. omnis entitas est causa vel causata conseruans vel ꝯseruata. ḡ oīs entitas est relatiua. Añs certū est fm̄ omnes: ꝛ ꝯñs pꝫ vt p̄cedēs.
3 2e 3e ¶ Cōtra. P. 4. meta. dr̄. ꝙ nō oīa sūt ad aliq̇d: sꝫ quedā
T. cō. p̃. sunt ꝛ ipsa fm̄ se. ḡ non omnis entitas est relatiua. ¶ 2.
2m Aug. 7. de tri. omnis essentia que relatiue dicit̃: est aliq̇d
ca. p̃. excepto relatiuo. ḡ p̄ter relatiuū est aliq̃ entitas nō rela
Ad p̄m tiua. ¶ Ad p̄mū dōm: ꝙ nō est intētio p̄hi negare oēꝫ en
T. cō. ii. titatē esse relatiuā: cū idē expsse dicat in. io. m̄. ꝙ diuersū
ꝛ. iz. aut idē omne dicit̃ q̄cūq̧ dicunt̃: vt vnū ꝛ ens. Constat
T. c. 15. aūt ꝙ idē ꝛ diuersum sunt relatiua: vt pꝫ per eundē in 5.
T. c. 30. Itē idem 3. p̄hy. ait. ꝙ oīa aut sūt p̄ncipia aut ex p̄ncipijs
T. cō. 8. .i. p̄ncipiata. Et in p̄mo eiusdē ait. ꝙ p̄n̄m est cuiusdā aut quorūdā: ita ꝙ relatiue dicit̃ p̄n̄m ad p̄ncipiatū. ꝛ ecōuerso: sꝫ est intētio eius ꝙ nō omnia sūt ad aliquid omne qđ sūt: ita ꝙ omne qđ de eis dicit̃: dicat̃ relatiue de ipsis: iō vt dictū est in p̄cedenti ꝯclōne nulla entitas est ad aliq̇d omne qđ est: sꝫ quelibꝫ est aliquid ad se. Unde illud qđ ē dñs ad aliquid est hō vel deus ad se: ꝛ sic de alijs. Qui vō omnia ponebant esse fm̄ apparentiā habebant dicere ꝙ nulla res esset homo vel deus: nisi inq̄tū appareret hō vel de9 ꝛ sic idē erat apud eos eē hoiēꝫ ꝛ apparere hoiēꝫ: ꝛ sic de ceteris: ꝑpter qđ sequebat̃ ꝙ nulla res eēt aliq̇d ad se: sed quelꝫ omne qđ est eēt ad aliud aliquid: ꝛ omne qđ de aliquo dicit̃: diceret̃ de illo ad aliquid relatiue: ita ꝙ nullū esset p̄dicatū absolutū: qđ vtiq̧ falsum est: vt iaꝫ
3. ꝯ est ꝓbatū. ¶ Ad 2m pꝫ rn̄9 in p̄cedēti cōclusione. ¶ 3am ꝯclōneꝫ ꝓbo p̄mo sic. non omnis p̄dicatio relatiua significat aliquā entitatē formalr̄ inherere ei pro quo subm̄ eius supponit. ḡ non omne relatiuū est relatiuū per aliq̄ꝫ entitatē sibi formalr̄ inherentē. ꝯñam pꝫ. Nā q2 albū est albū formalr̄ per albedinē sibi formalr̄ inherentē. ideo cū dicit̃ de aliquo ꝙ ipm̄ est album significat̃ ꝙ albedo
T. c. 14. ei formalr̄ insit. Un̄ vt dicit̃ 5. meta. ca. de ente. Et expsi sius fꝫ l̄raꝫ ꝯmēti nō differt dr̄e. iste est sanus: ꝛ iste est in sanitate: vel ꝓprius loquēdo in isto est sanitas. Pꝫ etiaꝫ ꝯñā p simile modū arguēdi p̄hi. io. meta. vbi ꝓbat vnū T. cō. 7. nō differre ab ente: q2 p̄dicatio vni9 de ente (vbi g̃ra. ens est vnū vel hō est vnus) nō p̄dicat̃ aliqđ diuersū ab ente vel hoie. Añs vō pꝫ. Nā ꝯstat cū dicit̃ sor. est distinct9 a plone nō denotat̃ ꝙ aliq̃ entitas inhereat sor. sꝫ tm̄9 ꝙ taꝫ sor. q̄ plato est ens: ꝛ sor. nō est plato. Un̄ sor. eē distinctū a plone nihil est aliud q̄ sor. esse ens ꝛ pla. etiā eē ens ꝛ sor. nō eē pla. Et ideo sicut per istā copulatiuā sor. ē ens ꝛ plō est ens: ꝛ sor. nō est plō. nō denotat̃ ꝙ aliq̃ entitas inhereat sorti: ita nec per istā cathegoricam equiualētē illi sor. est distinct9 a plone: denotat̃ aliquā entitatē sorti formalr̄ inherere. Eodē9 est de ista. sor. ē pater: cū per hāc nihil aliud significet̃ q̄ per istā: sor. hꝫ filiū: cū nihil aliō sit eē pater q̄ hēre filiū: sꝫ cū dicit̃ ꝙ hꝫ filiū nō significat̃ ꝙ aliquā entitatē habeat sibi formalr̄ inherētē. ḡ nec cū dicit̃ ꝙ est pater. Un̄ Aug. 5. de tri. ait. pater nō dr̃ pater ca. 5. nisi ex eo ꝙ est ei filius. Et filius nō dr̃ nisi ex eo ꝙ hꝫ patrē. Ita ē de plurimis alijs p̄dicationib9 relatiuis: qđ facile est cognoscere cōspiciēdo ad q̇d nois terminoꝝ relatiuoꝝ. ¶ Confirmat̃. q2 cū dicit̃: deus est distinct9 a creatura: vel deus est dñs creaturaꝝ. denotat̃ ꝙ aliq̃ entitas aut q̄cq̄ oīno reale vel rōnis inhereat ipsi deo: alioquin ꝓpositio esset falsa. hanc rōnē virtualr̄ ponit Boeti9 ad hanc etiā ꝯclōnē in lib9 de tri. ¶ 2. sic. si omne relatiuū 2m eēt relatiuū per entitatē aliquā sibi formalr̄ inherētem seq̇tur ꝙ in q̄libꝫ re sint actu īfinite res: quarū q̄libꝫ alicui illarū inheret. ꝯñs reputat̃ ab oībus falsum. ꝯñs ꝓbatur: q2 omnis entitas est relatiua: vt pꝫ ex p̄cedenti cōclusione. ¶ 3. tunc deo aliqua entitas inhereret: qđ est impos 3m sibile. ꝯñs pꝫ: q2 psone diuine sunt adinuicē relatiue: ꝛ similiter deus relatiue ad creaturā dicit̃ dominus ꝛ creator. ¶ 4. seq̇tur ꝙ quādocūq̧ aliquid icipit vel desinit 4m eē relatiuum ad aliquid aliud determinate: ipsuꝫ vel aliquid eius est in se mutatū per acquisitionē alicuius entitatis quā p̄us imediate non habuit: vel deperditioneꝫ alicuius quā prius imediate habuit. Et pꝫ ꝯñs fm̄ dicta aduersarioꝝ: sꝫ falsitas ꝯñtis pꝫ tam in deo q̄ in creaturis: sicut declarat Aug. 5. de trini. Nūmus inquit cuꝫ dicit̃ p̄ciū: relatiue dr̃: nec tn̄ mutatus est cū eē cepit p̄cium: neq̧ cū dicit̃ pignus: ꝛ si qua sunt similia. si ḡ nummus pōt nulla sui mutatione multotiens relatiue dici vt ca. vlt. neq̧ cuꝫ incipit dici: neq̧ cum desinit aliquid in eius natura vel forma qua nummus est mutationis fiet: quanto facilius de illa incōmutabili dei substantia debemus accipere: vt ita dicat̃ aliquid relatiue ad creaturā: vt quāuis tēporaliter incipiat dici: nō tn̄ ipsi substantie dei aliquid accidisse intelligitur: sed illi creature ad quā dicit̃. Itē Ansel. moñ. Constat inquit: quia homini post annū ca. 25. p̄senteꝫ nasciturō: nec maior: nec minor: nec equales: nec omnes aut has relationes vtiq̧ cum natus fuerit sine oī mei puta mutatione ad ipsum hēre potero: ꝛ amittere fꝫ ꝙ crescet vel per qualitates diuersas mutabit̃. Iteꝫ p̄hs 5. phy. inquit. In ad aliquid non est motus: conuenit T. c. io. enim altero mutante ꝛ mutato verū eē alterū nihil mutatum. ꝛ xi. metaph. Est enim altero permutato verificari alteruꝫ nihil p̄mutatū. Pꝫ etiā eius falsitas rōne. Naꝫ sequitur ꝙ ad gn̄ationē cuiuscunq̧ minime entitatis in qualibꝫ re mundi ꝛ in qualibꝫ parte rei: noua entitas generaretur ꝛ sic ad subitam gn̄ationē imaginationis vel cogitationis cuiuscunq̧: totus mundus ꝛ quelibet eius pars mutaretur. Qđ concedat qui vult. mihi aūt oīno videt̃ absurdū. Et pꝫ ꝯñs: q̄m ab entitate nouiter gēita q̄lꝫ entitas alia mūdi distiguit̃: ꝛ sic ī q̄lꝫ noua distō gn̄abit̃.

Et certe nec ipse deus ab hac mutatione erit alienus:cuʒ
verissime nulla aīa ipm ɔsiderāte ille sit distinctus a q̄li
bet re creata. Qđ dico ꝓpter fugā quozūdā dicētiū ꝙ nō
referr̄ ad creaturā reali relone. ¶ Pˀ.multū eēt mirabi/
le ꝙ imaginatio mea mutaret realr̄ totū mundū ⁊ cāret
veras res extra aīam. Itē ꝙ q̄libʒ agens q̄tūcūq; debi
le ageret in quaslibʒ mūdi res:⁊ in q̄tacūq; distātia:que
oīa seq̄rent̄.nec valʒ dicere ꝙ nō agit ꝑ se in q̄lʒ:sʒ ꝑ ac/
T.c.38. cidēs:qꝛ nō pōt in aliq̄ cāre per accn̄s:nisi in illo cāet ali/
⁊.37. quid ꝑ se:oīs.n.effectˀ ꝑ accn̄s ɔiūctˀ est effectui ꝑ se:sic ⁊
5ᵐ cā ꝑ accn̄s cāe per se.2ᵒ.phy. ¶ 5ᵒ.arguo in spāli de relati/
uis pmi modi. ¶ Et pᵒ de eodem ⁊ arguo sic.nulla res est
ſm se nūeraliter:aut cū aliq̄ alia spē vel genere vna eēn/
tialr̄ per aliq̄ʒ entitatē sibi formalr̄ inherētē. ḡ nulla res
est alicui eadē ꝑ aliq̄ʒ entitatē sibi formalr̄ iherētē. Añs
pʒ q̄tū ad pᵃᵐ ptē.š.di.24.q.pᵃ.Et q̄tuʒ ad 2ᵃᵐ ēt nō est
dubiū. Nā sic sor.seipso est hō:sic seipso est vnū spē cū pla
tone qui ēt est hō.ɔña vo pʒ stati. Nā q̄libʒ res eo est sibi
nūeralr̄ vel alteri ſʒ spēʒ eadē eēntialr̄ quo sibi vel alte/
T.c.15. ri seu cū alia est vna eēntialr̄.Uñ vt dicit phs 5ᵒ.meta.c.de
eodē.eadē ſm se dr̄r queādmodū ⁊ vnuʒ. Et postea sub/
dit.palā ꝙ idētitas vnitatis q̄dā est aut pluriū eēndi ⁊c̄.
T.c.20. Et rursus in caᵒ.ad aliqd. Eadem dr̄r quoꝝ suba vna ⁊c̄.
Unde aliud nō est eē aliq̄ eadē spē q̄ʒ ipsa esse vnū spē:⁊
2 sic de alijs modis vnitatis ⁊ idētitatis. ¶ 2ᵒ.per nulluʒ
magis diuersuʒ a pla.q̄ʒ est sor.est sor.idē pla.sʒ q̄libʒ acci
dēs sor.est magis diuersuʒ a plone:q̄ʒ ipsemet sor.ḡ ꝑ nul
lū accn̄s sor.est sor.ipse idē pla.⁊ vltra.ḡ idētitas sor.siue
illud quo sor.est idē pla.nō est aliqđ accn̄s vel entitas in/
3 herens sor.⁊ oēs assumpte sunt euidētes:⁊ ɔñe silr̄. ¶ 3ᵒ.
ad idē arguo sic arguūt plures doctores sic.si sor.est idē
pla.entitate sibi inherēte q̄ vocat̄ ab alijs idētitas:⁊ silr̄
pla.alia idētitate sibi inherēte ē idē sor.sit a.idētitas sor.
⁊ b.sit idētitas pla.Cōstat ꝙ a.⁊ b.sūt eedē spē.ḡ alijs en/
titatibˀ eis inherētibˀ:⁊ sic in īfinitū:qđ est ipoīe ſm ad/
Sco.l.2. uersarios. ¶ Ad h̄ rn̄dent qdā doct.ꝙ nō ꝓcedit̄ in ifiᵐ
d.2.q.5. sʒ est statˀ in pmis idētitatibˀ. Nā ille sunt eedē idētita/
vł.l.i.di. tibus.q̄ sūt eedē cū ipsis:ita ꝙ idētitas sor.⁊ pla.est eadē:
pᵃ.q.5. idētitati pla.ad sor.seipsa nō alia idētitate supaddita:ꝙ
vt clariˀ pateat sit a.idētitas sor.⁊ b.idētitas pla.⁊ idēti/
tas q̄ a.est idē ipsi b.sit c.⁊ idētitas q̄ cɔ.b.est idē a.sit d.
dicūt ḡ ꝙ a.distinguit̄ a sor.qꝛ sor.pōt eē sine a.qꝛ pōt esse
sine termino eiˀ.a.tñ nō differt a c.sʒ est ideʒ sibi:qꝛ a.nō
pōt esse sine b.cū sint silr̄ nā:⁊ per ɔñs est ɔtradictio a.esse
nisi tā fundamētū ipsiˀ c.q̄ʒ etiā terminˀ eiˀ sint:sʒ termi
no ⁊ fundamēto ipsiˀ c.exn̄tibˀ necio est c.ḡ ɔtradictio ē
a.esse sine c.⁊ c.est formalr̄ a.qꝛ a.dr̄ idē ipsa eadē identi
ɔ Scotū tate q̄ est c.ḡ c.est idē ipsi a.⁊ per ɔñs ibi erit statˀ. ¶ Cō/
tra.p.b.nō est neēe esse nec est idē nūero cū a.nec de essen
tia eiˀ nec ēt aliq̄ mō ꝑ se eiˀ cā nec eɔ.ḡ sine ɔtradictiōe
aliq̄ pōt esse a.sine b.Añs totū est notuʒ ⁊ ɔña silr̄:⁊ pate/
bit satis cito ex dictis illiˀ doctoris. ¶ Cōfirmat̄ qꝛ acci
dens pōt esse sine subo in quo est ⁊ qđ est eiˀ per se cā sal/
tē mālis in qua:⁊ silr̄ effectˀ nālr̄ depēdēs in esse a sua 2ᵃ
cā ɔseruante:vt lumē a sole pōt virtute dei absq; ɔtradi/
ctione eē sine tali cā.ḡ multo magꝭ a.sine b.⁊ ē valde mi/
rabile ꝙ deˀ nō possit sor.exn̄tē parisiˀ ⁊ oēm entitatē q̄
est in eo subtiue ɔseruare destructo plone exn̄te rome cū
omni entitate in eo subtiue exn̄te.⁊ maxie cū nulla talis
depēdentia itrinseca vel extrīseca sit inter aliqd sor.⁊ ali
qd plonis nō plusq̄ʒ iter sor.⁊ plonē.Qꝛ vo assumit̄ ad ꝓ/
bationē:qꝛ a.⁊ b.sunt silr̄ nā.dico ꝙ si a.⁊ b.sumunt̄ signi/
ficatiue hoc est magis falsuʒ q̄ʒ illud:ad cuiˀ ꝓbationem
accipit̄:qm̄ ideʒ est dictu ꝙ diceret̄ .a.nō pōt esse per ali/
quā potētiā sine b.nec b.sine a.qđ nō solū nō est verū de

a.⁊ b.sʒ nec de aliq̄bus creaturis seu creatis entitatibus.
⁊ ideo nulle due entitates cāte sunt simul nā.Cuius ꝓba
tio est:qꝛ nulle due entitates sunt in mundo cāte quaruʒ
neutra sine altera esse nō pōt sine ɔtradictiōe ⁊ per potē/
tiā diuinā. Si aūt a.⁊ b.sumant̄ mālr̄ pro terminis.s.
relatiuis cōcretis vel abstractis ⁊ sument̄ silr̄ esse natura
vt verificent̄ de terminis:ꝓpositio esset vera:sʒ nō ꝓbat
ꝓpositū. Nā hoc modo isti termini pater ⁊ filius sunt silr̄
natura. Nā inter eos significatiue sumptos ɔuertit̄ sub/
sistendi ɔña:nec esse existere pōt de altero verificari:qn
verificari simul possit de reliquo:⁊ tamen non seq̄tur.pa
ter ⁊ filius sunt simul natura.ḡ pater non pōt esse sine fi/
lio. Nā ɔñs est falsuʒ:⁊ añs verū in sensu ꝓxime premis/
so.Et ita est in ꝓposito de a.⁊ b.Et posset ɔtra eos argui
ꝙ pater nō refert̄ ad filiū relatione ad se distincta ꝑ hūc
modū arguēdi sic.pater nō pōt eē sine filio.ḡ nec sine re/
latione sui ad filiū.s.paternitate. ¶ 2ᵒ.si a.⁊ b.sūt seipsis 2ᵐ
eadē.eadē rōne sor.⁊ pla.qđ ꝓbat̄:qꝛ nō minus sunt eēn/
tialr̄ vnū spē sor.⁊ pla.q̄ʒ a.⁊ b.ḡ nō minus essentialr̄ ⁊ se/
ipsis ideʒ nec magis accn̄taliter siue per accn̄tia inherē/
tia sunt idē q̄ʒ a.⁊ b. ¶ 6ᵒ.idē ꝓbo de opposita relone que 6ᵐ argᵐ
dicit̄ distinctio.Et arguo sic:per nullā entitatē sibi inhe/ p3ᵃ ɔᵉᶜ
rentē aliq̄ res est id ꝙ illa eēntialr̄ est. Licʒ aliq̄ per aliā
sibi inherentē sit talis vel talis:nō tñ est hoc vel illud si/
ue illud qđ ipsa est. Et per nullā etiā sibi inherentē:aliq̄
res non est ea res que ipsa nō est. Uerbi grā.per nullā rē
sibi inherentē sortes non est plato.destructa enī q̄libʒ re
inherēte sor.nō minus sortes nō esset plato.ḡ per nullaʒ
rem sibi inherentē aliq̄ res est distincta eēntialr̄ ab alia
re.Pʒ ɔña:qꝛ ad hoc ꝙ hec res sit disticta ab illa.Suffic̄
ꝙ taʒ hec q̄ʒ illa sit:⁊ hec non sit illa:nec est aliqua super/
addita opportuna. ¶ 2ᵒ.si sortes est distinctus a platone 2
per aliquā reʒ sibi inherētē que sit distinctio. iuxta dcm̄
alioꝝ.Cōstat ꝙ ipse est distinctus ab illa distinctiōe:aut
ergo seipso:⁊ eadē rōne est distinctˀ seipso a pla.⁊ a quoli
bet alio:⁊ nō omne relatiuū est relatiuū per entitatē vel
relationē sibi inherentē:aut est distinctus ab illa distin/
ctione per aliaʒ distinctionē:⁊ sic in infiᵐ. ¶ 3ᵒ.sicut aliq̄ 3
arguūt sic:si sor.nō seipso sʒ distictiōe supaddita ēt distin
guat̄ a pla.ḡ ⁊ illa distictio distiguit̄ a distictōe pla.a sor.
⁊ silr̄ ab ipso sor.ꝑ aliā distictionē:⁊ sic ꝓcessus erit i ifiᵐ. Sco.l.2.
¶ Sʒ huic idē doctor rn̄det.d.ꝙ distinctio illa distigui/ di.i.q.pᵃ
tur a fundamento seipsa:⁊ seipsa refert̄ ad illud. ratio est
qꝛ ipsa non potest esse absq; fundamēto vel sine se:absq;
ɔtradictione:ipsa aūt exn̄te in fundamēto ambo silr̄ sunt
extrema vnius relationis que est eius ad fundamentuʒ.
ergo ipsa non potest esse absq; ɔtradictione siue relatio/
ne sui ad fundamentum:⁊ illa relatio qua refert̄ ad fun/
damētū est eadē sibi sor.aut distinguit̄ a pla.distinctio/
ne media que non est sibi eadē : qꝛ potest esse sine ea:qm̄
potest esse sine termino qui est plato. ¶ Contra.pmo seq̄ ɔ Scotū
tur ꝙ sor.sit distinctus a distinctiōe sui ⁊ a pla.per distin
ctionē mediam:⁊ ab illa per aliam in infinitū:qđ iste do/
ctor reputat inconueniēs.Et istud ex dictis sic respondē
tis clare ꝓbatur:qꝛ vt euidētius fiat distinctio qua sor.di
stinguitur a pla.sit a.⁊ distinctio qua sor.distinguit̄ ab a.
vocetur b.pla.ergo est terminus ipsius a.⁊ a.est terminˀ
ipsius b.tunc arguo.sor.potest esse sine a.ergo potest esse
sine b.Antecedēs ꝓbatur.qꝛ sor.potest esse sine platone.
igitur potest esse sine a.Cōsequētia tenet ſm eos:sicut et
hec per quā ꝓbatur antecedēs:⁊ eodē modo probatur ꝙ
sor.distinguit̄ a b.per aliam distinctionē.verbi gratia.c.
qꝛ sor.potest esse sine b.ḡ ⁊ sine c.cuiˀ terminus est b.⁊ sic
de q̄libʒ semꝑ:qꝛ semꝑ posterior est terminˀ pꝛoris distin
ctionis. ¶ P.capio distinctionē sor.⁊ pla.⁊ sit a.⁊ distin/

ctionẽ tulij a catone ⁊ sit f. constat ꝙ a. distĩguit̃ ab f. ⁊ a.
pȏt esse sine f. qꝛ pȏt esse sine tulio ⁊ catone. ḡ a. distingui
tur ab f. per aliã distinctionẽ additã sibi. ⁊ illa sit g. distin
guit̃ ḡ a. a g. Et qꝛ pȏt eẽ sine g. cũ possit eẽ sine f. igr̃ disti
guit̃ in infiᵐ. ℂ P. ex eo ꝙ dicũt illã distinctionẽ nõ pos
se esse sine fundamẽto absq; ꝯdictiõe. seqtur ꝓpoᵐ. vꝫ. ꝙ
ipsa nõ sit aliq̃ entitas inherẽs fundamẽto sine soꝛ. Naꝫ
oĩs entitas pȏt a deo ꝯseruari in esse. nullo p̃ter deuꝫ qȯ
nõ est eiꝰ pars itrinseca ex̃ñte. nũc aũt ꝯstat ꝙ soꝛ. nõ est
Scotꝰ in itrinseca pars alicuiꝰ entis sibi ĩherẽtis. ℂ Hoc ẽt ex di
4° sent. ctis eiusdẽ alibi cõfirmat̃ euidẽter. ꝓbat enĩ ipse ꝙ qȯli
d.12.q.1. bet accñs absoᵐ deꝰ pȏt separe a subo per h̃ ꝙ subm non
est pars itrinseca accñtis absoluti. nulla ẽt accñtis talis
ad subm est dependẽtia simplr̃ nečia tanq̃ ad cãm extrĩ
secã: qꝛ ad nullã cãm extrĩsecã p̃ter simplr̃ p̃mã q̃ deꝰ est.
est depẽdentia simplr̃ nečia: qm̃ cãlitatẽ cuiuscũq; cause
extrinsece respcũ cuiuscũq; cãti pȏt supplere cã p̃ma. Pꝫ
aũt ꝙ hec rõ eque cõcludit de accñte respectiuo si sit di
stincta res ⁊ inherẽs absoluto seu fundamẽto: cũ s̃m hãc
viã absolutũ nõ sit itrinseca ps respectiui nec eiꝰ p̃ᵃ cau
sa siue deꝰ: nec aliq̃ solutio pȏt rõnabilius hic dari q̃ꝫ ibi.
p^{m} ℂ Deinde ꝓbo ꝙ silr̃tudo nõ sit aliq̃ entitas inherẽs q̃
litati sic̃ isti imaginant̃: ⁊ p̃° qꝛ alias seqtur ꝙ esset ipole
sortẽ albuꝫ alicui albo esse sil̃e sine tali entitate: sic̃ ipole
est ipm esse albuꝫ sine albedine. pꝫ ꝯña: ⁊ cõcedit̃. ℂ Sꝫ
ꝓbo falsitatẽ ꝯñtis. Nã possibile est sorte albo ex̃ñte pa
risius aliud albuꝫ gñari rome nulla entitate noua gene
rata in sorte: aut aliquo eiꝰ. ḡ pole est ipm esse alteri albo
sil̃e sine tali entitate. ꝯña est nota. ꝓbo añs: qꝛ si ad gene
rationẽ albi rome nečio gñaret̃ aliq̃ entitas in soꝛ. pari
sius vl̃ gñaret̃ a deo vel ab aliq̃ creatura nõ a dȯ: qꝛ nihil
ipse agit ad extra nečio: sꝫ mere cõtingẽter ⁊ voluntarie:
⁊ per ꝯñs qcq̃d agit pȏt non agere. Nec a creatura: qꝛ cu
iuslibꝫ creature q̃cũq; actionẽ pȏt suspẽdere: Nec valꝫ
dicere ꝙ ipsa est sequela nãlr̃ ꝯñs tales albedines: qꝛ al
bedo sortis p̃ex̃ñs fuit sine tali entitate: ⁊ sic nõ nečio cõ
sequit̃ illã. ℂ Iteꝫ albedo nouiter rome genita pȏt se ⁊
potuisset gñari: esto ꝙ illa entitas nõ fuisset genita in soꝛ
te. Nã potuisset albedo sortis destrui: ⁊ tũc ista rome ge
nerari: quo posito illa entitas nõ fuisset genita in sorte: et
per ꝯñs neutrius albedinis hȯ entitas est sequela nečia:
⁊ per ꝯñs nec ambarũ. cũ ipse sint eiusdeꝫ rõnis: nec q̄cq̃
magis ꝯseqtur vnã alia ex̃ñte q̃ꝫ si illa nõ esset in mũdo.
ℂ P. qꝛ deꝰ pȏt quaslibꝫ res facere ⁊ ꝯseruare sine suis
nãlibꝰ seq̃lis sic̃ ⁊ ipsa accñtia nãliter ꝯña sine suis subis:
2^{m} q̃bꝰ tñ nãliter sint posteriora. ℂ P. idem ꝓbo de vnione
mãe ad formã ⁊ partiũ ꝯtinui adinuicẽ. Et arguo sic: aut
mã est vnita forme sue subali per aliquã vnioneꝫ a se di
stinctã ⁊ ei inherentẽ aut nõ. si nõ habet̃ ꝓpositũ. Si sic
sit illa vnio a. ꝯstat ꝙ illi mã est vnita sic̃ forme inform̃ã
ti ipsaꝫ. Nã sibi inheret vt dr̃. aut ḡ est sibi vnita per aliã
vnionẽ: aut ꝑ seipsaꝫ sine alia vnione. Si detur 2ᵐ adhuc
habet̃ ꝓpositũ: aliq̃d enĩ erit relatiuũ ad aliq̃d sine enti
tate distincta illi supaddita. Et vlterius certe eadẽ: imo
maiori rõne mã erit vnita p̃me forme de q̃ p̃° facta ẽ qȯ
per seipsaꝫ. cũ magis faciat per se vnũ cũ forma subali q̃ꝫ
cũ accñtali: ⁊ per ꝯñs magꝭ debeat illi vniri sine medio.
Si detur ꝙ per aliã vnionẽ. sit illa b. ⁊ tũc aut mã vnit̃ b.
per seipsaꝫ: ⁊ tunc habet̃ ꝓpositũ. ⁊ iterũ eadẽ rõne per se
ipsaꝫ vnit̃ ipsi a. aut forme subali: aut adhuc ꝑ aliã vnio
nẽ. ⁊ sic ꝓcedit̃ in infiᵐ: ⁊ ponunt̃ infinite vniones in mã
essentialr̃ ordinate sic ꝙ nulli mã vnit̃ nisi mediãte alia
priore: imo ĩfinitis prioribꝰ cãliter mediãtibꝰ. Nã vni ꝑ
a.t.cõ.5. aliã priorẽ vnit̃. ex quo vlterius. iux̃ demõstrationẽ phi
vsq; ad 2° meta. ꝓbantẽ esse statũ in causis (que alibi suo. f. loco
14.
poterit declarari) sequitur ꝙ materia nõ sit vnita alicui
vnioni: vel etiã forme subali mediãtibus infinitis vnio
nibus essentialr̃ q̃tum ad hoc ordinatis vnit̃: qȯ iplicat
cõtradictionẽ. ℂ Tertio ad idẽ sumat̃ vnũ ꝯtinuũ qua 3^{m}
tuor palmoꝝ: cuiꝰ due medietates sint a. ⁊ b. ⁊ vnio ipsiꝰ
a. ad b. sit c. ⁊ vnio ipsius b. ad a. sit d. Tunc aut c. est enti
tas penitus inextẽsa aut aliq̃liter extensa. si p̃mũ: vel est
tota in q̃libet p̃te ipsiꝰ a. subtiue vel determinate in aliq̃
indiuisibili eius. Primũ nõ est dȯm. de sola enĩ aĩa intel
lectiua hoc tenet̃ inter oẽs formas mãꝫ ĩformãtes. Nec
2ᵐ ꝓpter tria. tum qꝛ nõ est dare rõnẽ: quare potius sit in
vno q̃ꝫ in alio: tum qꝛ eadẽ rõne d. erit in aliquo indiuisi
bili illius b. ⁊ non in alio q̃ꝫ in ꝓpinquo sibi indiuisibili
illius in quo est c. ⁊ sic in ꝯtinuo erunt puncta ĩmediata:
tuꝫ qꝛ cũ a. sit extensum ⁊ habẽs p̃tes extra p̃tes: ⁊ similr̃
etiã b. ⁊ p̃tes a. diuisibiles ⁊ extense sint vnite partibꝰ b.
seqtur ꝙ erunt vnite sine vnione media: ⁊ cũ h̃ seqtur ꝙ
frustra in illo pũcto ponit̃ vnio: ex quo residuũ a. nõ mi
nus vnit̃ residuo b. sine vnione addita q̃ꝫ illud punctũ al
teri puncto in b. Et ideꝫ seqtur si vnio b. sit subiectiue in
aliquo ĩdiuisibili eiꝰ distanti ab indiuisibili in quo est c.
nõ ḡ c. est entitas penitus inextẽsa. Nec pȏt dici ꝙ sit ali
qualiter extẽsa: qm̃ aut esset extensa s̃m longitudinẽ tan
tũ siue s̃ꝫ vnã dimensionẽ: ⁊ tunc erit subiectiue in linea:
⁊ similr̃ d. ⁊ seqtur sicut p̃us de punctis ꝙ in cõtinuo erit
ĩmediata linee ⁊ residuuꝫ erit vnituꝫ sine vnione: aut c.
est entitas extensa s̃m duas dimẽsiões tm̃: ⁊ tũc erit sub
iectiue in supficie: ⁊ silr̃ d. ⁊ erunt due supficies ĩmedia
te: aut est entitas extẽsa s̃m oẽm dimensionẽ ⁊ tũc aut ꝑ
totũ a. aut per aliquas p̃tes eius solũ: ⁊ cuꝫ nulla possit eẽ
ratio ꝙ per aliquas tm̃: ⁊ nõ per alias: erit extẽsa per oẽs:
⁊ similr̃ d. erit extensum per totum b. totius ḡ c. erit vna
vnio que tota erit in toto a. ⁊ p̃tes eius in partibus: ⁊ ita
etiã erit de d. in b. ⁊ cuꝫ eodẽ mȯ se habeant a. ⁊ b. ad to
tũ cõtinuuꝫ q̃tuor palmoꝝ p̃mo sumptũ: sic̃ medietas il
lius a. ad ipm a. ⁊ sicut medietas b. ad b. seqtur etiã ꝙ to
tius illiꝰ cõtinui sit vna vnio totalis ei inherẽs: cuiꝰ p̃tes
sunt c. ⁊ d. ḡ totũ illud continuuꝫ cathegoreᶜᵉ sumẽdo to
tum est per illam vnionẽ vnitũ: sed hoc est falsuꝫ: qꝛ vel
est vnitum sibi ipsi toti vel alicui sue parti vel alicui qȯ
nec est ipm nec pars eiꝰ. Prima duo sũt ipossibilia qꝛ q̃
cũq; vniunt̃ per modũ ꝯtinuatiõis vt nũc de vnione cõ
tinuoꝝ est s̃mo distinguunt̃ essentialr̃ vt vnuꝫ est extra
aliud s̃m sitũ. Nec 3ᵐ pȏt dici. Nam ponit̃ illud cõtinuũ
eẽ quoddã totũ s̃m se nulli alteri cõtinuatũ. Relinquit̃
ḡ ꝙ illud nõ sit alicui vnitũ: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ sit vnitũ. ⁊ ex alia
parte: cũ omne informatũ vnione sit vnitũ si ponit̃ vnio
quedã forma vt illi ponũt sicut omne informatũ albedi
ne est albuꝫ. ḡ ipm est vnitũ: ⁊ sic ꝯtradictio vȷ̃a fit. ℂ P.
si illa vnio sit extensa per totuꝫ pono ꝙ illud cõtinuũ di
uidatur vnica diuisione. Et ḡbi gr̃a. in eius medio. ⁊ con
stat ꝙ etiã illa vnio diuidet̃: sic̃ ⁊ q̃libꝫ forma extẽsa exi
stens in illo: ⁊ ꝙ sicut vtraq; medietas cõtinui tota sinca
thegoreᶜᵉ remanebit post diuisionẽ: sic ẽt vtraq; ps vnio
nis: ita ꝙ in a. erit totũ c. qȯ est vnio eius ad b. ⁊ in b. erit
totũ d. qȯ est eius vnio ad a. ex quo seqtur ꝙ a. ⁊ b. simul
erunt vnita ⁊ diuisa. Nec pȏt s̃m illã opinionẽ dici ꝙ ⁊ si
vnio que ante diuisionẽ est vnio a. ad b. erit post diuisio
nẽ: nõ tamẽ erit tunc vnio ad b. ⁊ per ꝯñs nec a. ⁊ b. erunt
vnita. Qm̃ s̃m eos relatio q̃libet est essentialr̃ habitudo
vnius ad aliud vel alicuius ad aliquid: nec sine cõtradi
ctione per aliquã potentiã pȏt fieri: quin sit taliuꝫ habi
tudo. ḡ sic̃ añ diuisionẽ c. est hitudo a. ad b. ita si remane
bit erit hitudo a. ad b. Et ꝯstat nõ alia q̃ꝫ vnio. alias vnio
non remaneret sꝫ trãsmutaret̃ ĩ aliã habitudinẽ: quare

segtur q̄ erunt vnita. ¶ P̄.cū post diuisionē.ptes vnio-
nis nō sint in toto inuicē vnite vel ɔtinue:ꝛ ante diuisio-
nē sunt vnite ꝛ ɔtinue:sic ꝛ ptes aliarū formarū extensa-
rū in illo ɔtinuo:Querendū est per quā vnionē sunt ante
diuisionē vnite:ꝛ nō pōt dici ſʒ illā opinionē q̄ seipſ.q2
vtraqʒ pōt eē sine vnione sui ad reliquā:sicut patet quia
pūt esse nō vnite.ḡ per alias vniones sunt vnite. ꝛ tūc de
illis queraī in quo sunt subtiue ꝛc̄.sic de alijs est quesitū
4m ꝛ erit ,pcessus in ifinitū.¶ Cōsequēter ideʒ ,pbo de distā
tia quā cōstat esse relationē:qm̄ si sit quedā entitas infor
mans rē distantē:segtur ſm istoꝝ imaginationē q̄ distā
tia ꝛ ɔtiguitas corporis ad corp⁹ sūt forme icōpossibiles
in eodē respcū eiusdē:ꝛ possibiles sibi successiue in eodē
respcū eiusdē. Naʒ idē corpus ipossibile est eē siſ ɔtiguū
ꝛ distās alteri corpori demōstrato:ꝛ pōt pus eē cōtiguuʒ
ꝛ postea distās:ꝛ sic idē corp⁹ pōt trāsmutari de forma cō
tiguitatis in formā q̄ est distātia. Ponaī ḡ sic esse:ꝛ sit il-
lud corp⁹ a.ḡ aut a.transmutabiī a ɔtiguitate i distantiā
in tpe vel in instanti.Si in tpe.ḡ postq̄ perdiderit partē
ɔtiguitatis adhuc habebit ptē eius:ꝛ per ɔn̄s postq̄ erit
localr̄ separatū a corpore cui est cōtiguuʒ adhuc habebit
ptē ɔtiguitatis:ꝛ per ɔn̄s erit cōtiguū illi.cū q̄libʒ ps cō-
tiguitatis sit ɔtiguitas:conr̄ loquēdo ad illā imaginatio-
nē:vel habebit cōtiguitatē ꝛ nō erit cōtiguū. vtrūqʒ aūt
est ipossibile.Si vō trāsmutaī corp⁹a.a ɔtiguitate sua in
distantiā in instāti:sit illud instās c.tūc aut c.est instās in
quo⁹incepit moueri a.aut aliud.si illud:cū illud fuerit vl
timū sue quietis:ꝛ per ɔn̄s in quo vlti⁹fuit ɔtiguitas ei⁹:
segtur q̄ in eodē instāti est ꝛ nō est sua ɔtiguitas:ꝛ silr̄ q̄
est tunc sua distātia.Qr omne qd̄ transmutaī est in eo ad
T.c.40 qd̄ p̄ transmutatū est.6.phy.in p̄ aūt instāti ponit̄ a.p̄mo
trāsmutatū ad distantiā.q̄re ꝛc̄. Jtē segtur q̄ tūc non est
sua distātia:q2 tunc est cōtiguū illi:ꝛ sic etiā ɔtradictoria
sequunī.Si vō c.sit aliud instās:vel est imediatū instan
T.cō.2. ti in quo incepit mot⁹:ꝛ illud est ipōle 6.phy.vel est me-
2.3.2.53. diatū:ꝛ tūc segtur q̄ per totū tēpus mediū quo moueba-
tur fuit distās sine distātia:ꝛ cū hoc semp fuit ɔtiguū cor
pori a quo mouebaī:que sunt ipossibilia:ꝛ cū hoc etiā se-
quiī q̄ erit dare p̄mā partē spacij acq̄sitā per motū loca-
6.phyc. lē sicut erit dare p̄m istās in quo distabat a corpore q̄sceē-
t.2.46. te:cui est ɔtiguū: qd̄ est etiā ipōle:vt ibidē ,pbaī. ¶ Dei-
5m de arguo de relatiuis p̄mi modi ſm numeꝝ vt dupluʒ ꝛ
dimidiū ꝛ hʒ.Et suppono ex dictis in.20.d.q.2.q̄ nūer⁹
nō sit aliqua res addita reb⁹ nūeratis. ¶ 2.suppono.ex
T.c.20. 5.meta.q̄ vnus nūerus est duplus ad aliū.vbi grā.q̄ter-
narius ad binariū.Sumaī ḡ q̄ternarius hoīuʒ vel ange
loꝝ existiū in q̄tuor angulis mūdi.iste vtiqʒ duplus ē ad
binariū duoꝝ vel ex ipsis:vel duoꝝ hic parisius existiū.
ſʒ nō est duplus per aliquā entitatē illi inherentē que sit
dupleitas.iux̄ modū loquēdi alioꝝ.Qd̄ ,pbaī:q2 vel illa
entitas si est:est simplex:ꝛ tc̄ oportebit q̄ sit tota i quoli-
bet illoꝝ q̄tuor.cū nō sit rō ,ppter quā sit in vno poti⁹ q̄
in alijs.Et sic idē accn̄s numero ſʒ se totū est siſ in diuer
sis subtis maxie distātib⁹:qd̄ ipossibile est per nām. Vn̄
ca.4. Aug.9.de tri.dic̄.q̄ nullū accn̄s excedit subm in quo est.
nō eni color vni⁹ corporis pōt eē ꝛ alteri⁹corporis. ¶ P̄.
si dupleitas ista est i q̄libʒ illoꝝ q̄tuor q̄libʒ erit duplus
ad binariū datuʒ:ꝛ sic q̄libʒ illoꝝ hominū vel angeloꝝ ē
q̄tuor hoīes vel angeli:qd̄ absurduʒ est:vel illa entitas ē
habēs partes:ꝛ tunc vel ptes eiusdē rōnis cuʒ suo toto.i.
quarū q̄libʒ est dupleitas:ꝛ tunc segtur hoc incōueniens
2m sicut p°:vel ptes diuersaꝝ rationū a toto:ꝛ tūc vel oēs
simul erūt in quolibʒ.ꝛ idē segtur sic pus:vel vna erit in
vno ꝛ alia in alio.Cōstat aūt q̄ ille ptes nō sūt entitates
absolute ſm opinionē.sunt ḡ respect⁹ ꝛ nō nisi ad eunde
terminū ad quē est dupleitas cui⁹ sunt ptes. vni⁹ aūt ad
duo est respect⁹ subdupleitatis.Ex quo segtur q̄ ipsa du
pleitas nō est aliud q̄ subdupleitas:ꝛ sic nō est ſm se ali-
qua vna entitas vel respect⁹ alteri⁹ rōnis a subdupleita-
te:q̄nimo cū tales subdupleitates sint iter se loco distan-
tes nec adinuicē ɔtinue vel ɔtigue:segtur q̄ ipsa duplei-
tas nec est aliq̄ mō per se vna entitas nūero nō plusq̄ illi
q̄tuor hoīes vel angeli:ꝛ hec oīa repugnāt imaginationi
opionis.Simili mō pōt argui de ɔtinuo.vbi grā.q̄drupe
dali qd̄ est dupluʒ ad cōtinuū bipedale:qm̄ talis duplei-
tas vel erit tota in q̄libʒ pte:ꝛ sic quelibʒ pars erit dupla
ad illud bipedale.vel ps erit in pte ꝛ si sint eiusdē rōnis
cū toto.s.subdupleitate ideʒ segtur.Si vō sint alteri⁹ rō-
nis.segtur q̄ dupleitas nihil aliō erit q̄ eq̄litas ꝛ subdu
pleitas:ꝛ alij respect⁹ diuersarū rōnuʒ q̄b⁹ alie ptes pro-
portionales referunī ad illud cōtinuū bipedale:ꝛ cuʒ h
etiā q̄ ipsa dupleitas nō erit aliq̄ per se vna entitas.ꝛ eo-
dē mō pōt ,pbari q̄ eq̄litas numeri ad nūerū vel magni-
tudinis ad magnitudinē nō est res supaddita nūero vel
magnitudini. ¶ Cōsequēter idē ,pbo de dn̄o ꝛ seruo que 6m
a multis dicunī relatiua scdi modi siue sit bn̄ dictū siue
nō:de quo nō curo:q2 nō est vtilis cōcertatio.arguo autē
sic.possibile est aliqd de nō dn̄o fieri dn̄m: ꝛ aliqd de nō
seruo seruū.nullo penitus quicq̄ in altero illoꝝ agēte.ḡ
possibile est aliqd esse dn̄m sine aliq̄ tali entitate sibi in-
herente:q̄ sit dominiū ꝛ silr̄ seruū sine seruitute inheren
te.Cōsequētia clara est cū sit ipōle aliquā entitatē de no-
uo esse in aliquo ꝛ illi inherere nisi aliqd agat in illo illā
entitatē: aliogn aliqd esset postq̄ nō fuit.s.entitas illa:ꝛ
nihil tn̄ esset efficiēs ipm.Ans̄ ,pbo. Nā pōle est q̄ fieret
vna lex a deo vel etiā per aliquē aliū qui facere pōt q̄ q̄-
cūqʒ iniuste ,p̄rimū vulneraret si sponte ifra decēniuʒ ei
nō satisfaceret pro offensa:ex tunc esset ſuus ei⁹ qui lesus
fuisset:qua lege facta si q̄s sic vulnerauerit:ꝛ infra decen
niū nō satisfaceret.cōpleto decēnio nulla re mundi agen
te quicq̄ in lesuʒ vel ledentē:lesus eēt dn̄s ꝛ ledēs ſuus.
nō eni pōt assignari q̄cq̄ q̄ vel per se vel per accn̄s aliq̄
entitatē causaret in alterū:vel vtrūqʒ coꝝ nec etiā ipsi in
seipos:q2 nō nāliter. Nā ꝛ ante totū decursuʒ decēnij nō
minus causassent:nec libere:q2 tūc possent non cāre:ꝛ sic
hic pōt non esse seruus tūc posito casu:ꝛ ille nō esse domi
nus:qd̄ est falsuʒ.Simili mō posset ,pbari.q̄ nulla actio-
ne interueniente solo tēporis lapsu actuali:vel etiā potē
tiali:aliquis fieret de non possessore possessor ꝛ de nō pre
cio preciuʒ:ꝛ similr̄ de multis alijs. ¶ P̄.omnis entitas
que non est deus realiter refertur ad dominuʒ sicut cau-
satū ad suam causam ,pducentē vel conseruantem.ḡ ali-
qua entitas est relatiua non per aliquā entitatē sibi inhe
rentem.Cōseqūētia pʒ:q2 ex opposito ɔsequentis sequiī
q̄ sit actualis infinitas in relationibus creature ad deuʒ
se informantib⁹:qd̄ non diciī.vel q̄ erit aliqua relatio ꝛ
aliqua entitas que nō referī ad dominū vt ad causantē
nec vt ad ɔseruantē:qd̄ repugnat antecedēti.Antecedēs
aūt patet per fidem ꝛ per aplm̄ ad Rom̄.dicenteʒ q̄ ex ca.11.
ipso ꝛ per ipsuʒ ꝛ in ipso sunt omnia. ¶ P̄.sicut per alios 7m
arguiī omne agens in agendo pateret:q2 in se fieret enti
tas aliqua que nō erat:ꝛ certe quicq̄d proteruiter posset
dici nunq̄ realiter vitabiī:quin in deo duʒ nouiter cau-
sat.aliqua entitas nouiter fieret:cum ipse realiter ꝛ vere
absqʒ omni itellectus nostri actione creet ꝛ sit creator.et
cōstat q̄ nō ad se ſʒ ad creaturam. Similiter ſm phm̄.5. T.c.20.
metaphy.calefactiuuʒ dicitur ad calefactibile:quia pōt
ipsum calefacere:ꝛ pari ratione productiuum ad ,pduci-
bile:ꝛ vniuersaliter oē potēs ad suū possibile:ꝛ sic tot re-
lationes erūt in quolibet ,pductiuo simul actu:quot sunt

ab ipso pducibilia: et tot silr erūt in mā quot forme succes-
siue sunt in ipsa gnābiles. Nā et illud est simul potens p-
ducere: q̄uis forte nō possit oia pducere simul. Et mā lz
nō possit oēs formas simul recipere: simul tñ est in potē-
tia ad oēs. Et vide ne vtrobiqz sequat̄ actualis ifinitas re-
8m lationū in eodē simul existentiū: qḋ non placet. ¶ P̄. nō
video quin deus per suā omnipotentiā possit cōseruare:
sicut supra tangebat̄: sor. qui nunc est pater et oēm entita-
tem exn̄tē in eo: et silr annihilare pla. qui nūc est eius filius:
et oēm entitatē ei inherentē: et tūc erit sor. pater: qz tūc in
eo erit paternitas sicut nūc: et nullus erit filius eius: qḋ i-
plicat ɔtradictionē: et silr paternitatē que dr̄ eē in sor. pos-
set ponere: subiectiue in platone et filiationē platonis in sor.
cū vterqz sit susceptibilis talis forme sm spēm: et tunc se-
quit̄ q pla. erit pater sortis a quo fuit genitus. et sor. erit fi-
lius pla. quē tamē genuit: nec ab eo ipse fuit genitus: qḋ nō
4a ɔ̄. minus iplicat ɔtradictionē. ¶ Quartā ɔ̄nez. vz. q aliqḋ
relatiuū est formalr relatiuū per aliquā entitatem ei for-
maliter inherentē pbo: qm̄ sciens est sciens formalr scia
et amans est amans amore et sentiēs est sentiēs sensatiōe.
g̊ et c. Añs est notū et ɔña: qm̄ in nobis scia amor et sensa-
tio sunt q̄litates formalr scienti amanti et sentiēti inherē-
tes: et qōlibz hoꝝ inq̄tuz hō est relatiuū. ¶ Itez pz de si-
mile qḋ vtiqz est simile per q̄litates ei formalr inheren-
tes. ¶ Cōfirmat̄ ɔ̄ ista et etiā pcedens ex itētione Augu-
ca. vlt. stini. 5. de tri. vbi vult q quedā relatiua incipiunt et desi-
nunt eē talr relatiua sine sui mutatiōe: sicut nūmus fit pre-
ciū: vt. s. allegatū est: quedā vō cū sui mutatione sicut ami-
cus. Nā nō icipit eē qs amicus: nisi cuz amare ceperit: fit
g̊ aliq̄ mutatio volūtatis vt amicus dicat̄: vt ibi ait. et ami-
ca. ii. cuz accipit cōiter pro amāte: sicut et phs p ethi. cū ait. q vni-
cuiqz delectabile est ad qḋ amicus dr̄: vt equus gdē amā-
ti equū et c. Cū qs aūt icipit amare nouā entitatē in se ha-
ca. 25. bet que est amor. ¶ Huic cōcordat Ansel. moñ. vbi dic.
q quedā relōnes nullā faciunt mutationē accedēdo vel
recedēdo circa ea de qbus dicunt̄. Non aūt dicit omnes
relationes: sz quedā: innuens q aliq̄ faciūt mutationē in
his de qbus dicunt̄: hoc est: nō possunt significatiue tales
termini relatiui de aliqbus verificari et negari successiue
sine mutatione rerū pro qbus subita supponūt. Quidā aūt
termini relationū possunt: et hoc nō est pter aliḋ nisi qz
quedā relatiua sūt relatiua per res ei inherētes: et quedā
5a ɔ̄ nō. ¶ Quinta ɔ̄ pbat̄ ex pª sic. ois entitas est absoluta. g̊
nullū relatiuū ē relatiuuz formalr per aliquā entitatē si-
bi inherentē ab oi et oibus absolutis et entitatibus distin-
ctam. ¶ Ex eadē pma ɔ̄ne pz q nulla relatio est entitas
ab omni et oibus entitatibus absolutis distincta: sz que-
ɔ̄ pdcā libz (si est entitas) est aliq̄ entitas absoluta. ¶ Cōtra p-
dicta multiplr arguit̄ et a multis: recitabo tñ potiores ar-
gumētatiōes: et eas quarū solōnibus patebit solō cetera-
pm rū. ¶ Arguit̄ g̊ pmo sic. possibile est relationē alicuius ad
aliud desinere eē manente quolibz eius absoluto. g̊ eius
Bur. in relatio est entitas disticta ab omni absoluto eiusdē. ɔña
mltl locl pz: qm̄ ipossibile est aliquaz entitatē desinere manēte eo
qḋ est sibi idē: alioquin idem posset silr eē et nō eē. Añs p-
batur. nā similitudo sor. ad pla. pōt desinere trāsmutato
pla. sm qualitatē sz quā est sibi similis sor. manēte et q̄li-
bet absoluto illius sor. Silr dñiuz pōt desinere per soluz
defectū seruoꝝ in dño. nullo absoluto desinente: et ita de
pluribus relationibus: imo de oibus quarū fundamēta pos-
2m sunt existere sine terminis earūdē. ¶ 2°. relatio pōt auge-
ri duz nullū absolutū relatiui auget̄. g̊ relatio est alia res
a quolibz eius absoluto. ɔña pz. aliogn eadē res simul au-
geret̄ et nō augeret̄. Añs declarat̄. Nā si sor. sit albus in. x.
gradibus: et pla. in. 6. tñ: et itēdat̄ albedo pla. vsqz ad. x. gra-
duz nullo absoluto sortis itenso: itēderet̄ similitudo sor.
ad pla. Simili mō seq̄ret̄ q idē itēderet̄ silr et remittere-
tur. Nā positis albedinibus in sor. et pla. si albedo sor. re-
mittit̄ per. 4. gradus: et albedo pla. nec itēdat̄ nec remit-
tat̄: tunc in sorte remitteret̄ albedo et itendet̄ pariter simi-
litudo. Nā cū eius albedo erit pcise. 6. graduuz maior erit
silitudo iter ipm et pla. q̄z dū eius albedo excedebat albe-
dinē pla. in. 4. gradibus. ¶ 3° ipossibile est eādez rē nūero 3m
realr mltiplicari: et nō realr multiplicari: sz relō multipli-
cat̄. vbi gra. silitudo nō mltiplicato absoluto vel funda-
mēto. Nā nō multiplicata albedine in sor. pōt sor. pluri-
bus albis eē similis: et per ɔñs in eo multiplicari silitudo
¶ 4°. si relatio non eēt res distincta ab absolutis. seq̄t̄ q
opposita eēnt eadē res: qḋ est ipōle. ɔña pz: qz per eandez 4m
albedinē sor. albus est similis pla. albo. et dissimilis cice-
roni nigro. si g̊ silitudo eius nō est aliq̄ alia entitas ab albe-
dine: et eadē rōne: nec dissimilitudo: seqtur q similitudo
et dissimilitudo sunt vna entitas nūero. ¶ 5°. seqtur q in 5m
quocūqz eēt pfectius absolutū seu fundamētū relationis
eēt pfectior relatio. ɔñs est falsuz: qz nō omne albius est
similius. ¶ 6°. aliq̄ relōnes fundate sup rebus diuersarū spe- 6m
cierū et generū minus dñt et magis cōueniunt qbusdā fun-
damētis sup rebus eiusdē spēi spālissime. g̊ relationes hō
sunt entitates ab illis fundamentis distincte. ɔña pz: qz
res dñtes spē et genere magis dñt his q̄ sunt eiusdē spe-
ciei. añs declarat̄ nā silitudo fundata sup q̄litate. et eq̄li-
tas fundata sup q̄titate. magis ɔueniunt q̄z silitudo et re-
latio potentie actiue q̄ pñt fundari sup eundē calorē nu-
mero respcū eiusdē. etiā assumptū pz: qz due pme ptinēt
ad pmū modū relatiuoꝝ: duarū vō aliaꝝ vna ad pmū: al-
tera ad 2m modū ptinet relatiuoꝝ. ¶ 7mo seqtur q inter 7m
eadē extrema nō pñt eē relōnes diuerse sm spēz. ɔñs est
falsuz. Nā iter calorē pducētē et inter calorē pductū: fun-
dat̄ relō mō numeri. vbi gra. silitudo et relō mō potentie
. s. pductiui ad pductū. ¶ 8°. seqtur q sicut aliq̄ fundamē- 8m
ta sunt in gñe sube aliq̄ in pdicamēto q̄titatis et aliq̄ q̄li-
tatis. sic et aliq̄ relōnes eēnt in pdicamēto sube: et aliq̄ in
pdicamēto q̄litatis: et aliq̄ in pdicamēto q̄titatis: et sic p
ɔñs pdicamētū relatiuoꝝ nō eēt distinctū predicamētū
ab illis tribus. ¶ 9°. ipōle ē eādē rē eē ad se et nō eē ad se: sz 9m
absolutum est ad se. relō aūt nō est ad se. g̊ et c. ¶ Cōfirmat̄ qz
ipossibile est q opposite dñtie ɔueniāt eidē: sz eē ad se et
eē ad aliud: sunt dñe opposite imediate diuidētes ipsuz
ens. q̄re et c. ¶ 10° plus distinguunt̄ p diuidētia ens q̄z di- 10m
uidētia 2°. sz ens diuidit̄ p in absolutum et respectiuuz. et deide
absolutum diuidit̄ in subaz et q̄titatē et q̄litatē. g̊ plus dñt ab-
solutū et respectiuū q̄z suba et q̄litas: sz ille distinguunt̄ sicut
due res. igit̄. ¶ 11°. ipōle ē q de eisdē rebus pcise hēant̄ cō- 11m
ceptus alterius rōnis: sz si nullū absolutum eēt in mūdo pter tres
albedies. aīa adhuc posset hr̄e ɔceptū albedis et ɔceptuz
silitudis. g̊ aliq̄ alia entitas eēt ibi pter absolutas. ¶ 12°. 12m
ad relōnē nō est p se motus. 5. phy. ad fundamentum relōnis ē mo- T. c. x.
tus p se. g̊ et c. ¶ 13°. nulla res est fundamentum sui ipsius aut alicuius 13m
qḋ est sibi idez: sz absolutum est fundamentum relōnis. g̊ et c. ¶ 14°. si 14m
nulla relō eēt entitas disticta ab absolutis: tollit̄ ois cau-
salitas scdarū cārū. Nā qcqd cātur a diuersis causis secū- Scotus
dis pexigit i eis debitā pportionē et approximationē ad vbi. s.
h q cātur ab eis. Sed si ista pportio et approximatio nihil
sit nisi absolutum. g̊ illa ita sunt realr cātiua illius effectus: qñ nō
sunt approximata sicut qñ sūt: et si nō pñt qñ nō sunt appro-
ximata: ita nec qñ sūt. nulla. n. alia realiter posita nō pt ab
eis aliqd cāri qḋ p nō potuit. ¶ 15°. sz h tollit̄ sepatio accidentium 15m
a subo in sacro altaris. Nā si iherentia q̄titatis panis ni-
hil aliḋ est q̄z ipsamet q̄titas. g̊ ita post ɔsecrationē q̄ti-
tas inheret sicut añ. et eodē° pōt argui de alijs accidentibus

16m si qua ponant ibi sine subo. ¶ 16°. idez pbat de composi/
tione seu vnione componentiuz in composito: qm si non
sit aliq̃ alia entitas ab absolutis ꝯponentib⁹. ḡ illis sepa/
tis abinuicē adhuc cōponerent: ⁊ si sepata nō cōponunt
vtiq̧ nec cōiūcta. nulla. n. alia realitate posita nō possunt
mō aliqđ cōponere qđ p̄us nō potuerūt. ¶ Eodē mō pōt
argui de vnione partiū ꝯtinui: qm si nō sit res alia preter
ptes ipsas: seqtur ꝙ ptes discrete eēnt ꝯtinue. Nā posle ē
ꝙ ita sint sibi ꝓxime discrete sicꝰ ꝯtinue. vbi gr̃a. ēt de cō
tiguis. ḡ si aliq̃ nō sunt cōtinue ⁊ postea sunt: aliq̃ entitas
est in eis qn̄ sunt ꝯtinue: que nō est qn̄ nō sūt ꝯtinue. ⁊ cō/
17m stat ꝙ nō entitas absoluta. q̃re ⁊c̃. ¶ 17°. spālr de vnione
humane nature ad verbū in psona x̄pi. Si. n. illa non eēt
entitas alia ab illa humana natura: seqtur ꝙ si v̄bū nun/
q̃ȝ assumpsisset nām humanā: Et tñ fecisset illā absolutā
eadē illa eq̃ fuisset realr̄ vnita v̄bo sicꝰ modo est: ⁊ si nūc
dimitteret nām assumptaȝ. manēte illa realr̄ in se adhuc
18m esset vnita verbo: ⁊ assumpta: qđ est flm̄. ¶ 18° quidā alr̄⁹
doctoꝛ arguit sic silr̄ de vnione nāe humane ad verbuȝ: ⁊
Ochā. l. de vnione māe ⁊ forme in cōposito: ⁊ accn̄tis ad subm̄: ⁊
p̄. di. 38. partiū cōtinui adinuicē sic. Jmpossibile est ꝯtradictoria
.q. 4. successiue verificari de eodē: nisi ꝓpter motū localē ali/
cui⁹ vel ꝓpter transitionē tēpoꝛis: vel ꝓpter pductionez
vel destructionē alicui⁹ entitatis. ista patent: qꝛ etiā fm
scōs. ipossibile esset ꝙ de⁹ p̄mo non esset creans: ⁊ postea
eēt creans nisi saltē creatura haberet post nō esse eē. Eo/
dē mō ipossibile eēt ꝙ de⁹ mō nō esset ānihilās: ⁊ postea
eēt annihilans nisi creatura post esse hēret non eē: ⁊ ita ē
in oibus: sȝ posle est nām p̄mo nō eē vnitā: ⁊ postea vnitā:
vl̄ ecōuerso: sine omni motu locali. ḡ oȝ ꝙ ibi sit pductio
alicui⁹ noui vel destructio: cū trāsitio tpis nō sufficiat: sȝ
manifestū est ꝙ nullū abso͂ opȝ pduci vel corrūpi. ḡ ⁊c̃.
¶ Eodē posset de⁹ facere ꝙ vna forma p̄us eēt māe: ⁊ p̊
nō iformaret māȝ: ⁊ postea iformaret: sicut facit duo cor/
pora esse in eodē loco: ⁊ per ꝯn̄s forma vnius māe ita est
p̄us māe alterius: sicꝰ māe ꝓpe: ⁊ tñ nunc informat vnā: ⁊
aliā nō. Eodē mō pōt argui de subo ⁊ accn̄te: ⁊ silr̄ de pti/
19m bus ꝯtinui. ¶ 19°. idē alibi q̃tū ad vnionē nature ad ver
bū arguit sic. Quādocūq̧ aliq̃ denoīatio ponit̄ que nihil
dicit vltra denoīabilia nisi ꝯn̄tiā extremoꝝ: ꝙcqd cōue
nit alicui respcū vnius indiuidui: cōuenit etiā sibi respe/
ctu oium indiuiduoꝝ eiusdē rōnis: nisi aliquid cōueniat
vni idiuiduo: pp qđ ꝯuenit illa denoiatio respcū illius ⁊
nō respcū alterius. Exēplū p̄mi. si creatio nihil dicꝰ vltra
deū creantē ⁊ rē creatā: si de⁹ dr̄ creatoꝛ respectu vni⁹ rei:
dr̄ etiā creatoꝛ respcū oiuȝ eiusdē rōnis. Silr̄ qꝛ similitu
do nihil dicit vltra alba: sicꝰ duo alba sunt silia ⁊ oia alia.
Exēplū scdi. paternitas in creaturis: nihil dicit vltra ex/
trema absoluta denoiata istis denoiationib⁹ pater ⁊ fili/
us. Si tñ dr̄ quis pater ⁊ respcū vnius hois ꝙ nō respcū
cuiuscūq̧. hoc est: qꝛ aliqd cōuenit patri respcū vnius in/
diuidui: qđ nō respcū alterius: ⁊ hoc est sibi ꝓpriuȝ. puta
actio cōuenit sibi respcū socratis: que nō pōt cōpetere si/
bi respcū ioānis. saltē de facto nō cōuenit sibi: ⁊ ꝓpter il/
lud sic ꝓpriuȝ dr̄ ille homo pater soꝛ. ⁊ nō ioānis. pȝ ḡ ma
ioꝛ. Sed si vnio in ꝓposito sit quedā denoiatio nihil di/
cēs vltra extrema vnita: ⁊ nulla actio vel aliqđ ꝓpriū cō
uenit v̄bo respcū vni⁹ nāe ⁊ nō alterius. ḡ eq̃liter est vna
nā vnita sicut alia: hoc aūt est flm̄: ⁊ ꝯtra fidez. ¶ Si di/
cas ꝙ habuit aliquā actionē p̄mā respectu nāe assumpte
quā nō habuit respcū alterius: qꝛ mediāte spū scō egit ꝙ
nasceret̄ de v̄gine ⁊ formauit corp⁹ sine semine. ¶ Rn̄:
oēm actionē p̄mā quā habuit respectu nāe assumpte pōt
nō hēre respcū nō assumpte: pōt eni facere ꝙ alius nasca/
20m tur de v̄gine: ⁊ tñ ꝙ nō vniat̄ sibi in vnitate psone. ¶ 2°

ad idē arguit idē sic: qm̄ denoīans nō dicit aliqd vltra de/
noiabilia: ipsis extremis nō vnitis: nec fm formā nec fȝ
locū si semel denoiat semp denoiat. Exēplū de silitudine
duoꝝ alboꝝ: sȝ nā assumpta a verbo pōt dimitti sine ali/
qua mutatiōe facta in ipsa fȝ formā vel locū. ḡ nā dimis/
sa adhuc diceret̄ vnita: qđ flm̄ est. ḡ vnio nāe ad verbū dicꝰ
aliqd vltra extrema vnita. Auctoꝛitatib⁹ q̃ȝ ꝓbat̄ ꝙ re/ Hyllar.
latio sit res ab absolutis distincta: ⁊ p̄° est Hyll̄. 12. de tri.
vbi loquēs de natiuitate filij dei ait. nasci qđ erat iaȝ nō
tantū nasci est: sȝ seipm̄ demutare nascēdo: ⁊ ita nasci di/
cit relationē nouā. ¶ 2° est Ambroſij p̊ de tri. Si p̄us i/ Ambꝛo.
quit erat deus ⁊ postea pater: gn̄ōnis accessione mutatus ca. 5.
est. Auertat deus hanc dementiā. ḡ per solā accessionem
relōnis fieret mutatio in persona dina: qđ nō esset: nisi re
latio eēt res distincta a fundamēto: qꝛ fundamentū pre/
extitit. ¶ 3ᵃ est Augustini 5°. de tri. Jn rebus creatis atq̧ August.
mutabilib⁹ qđ nō fm subam dr̄: restat vt fm accn̄s dica/ ca. 4.
tur. vbi expsse videt̄ velle ꝙ relatio illa saltē que amitti
pōt: manente fundamēto sit accn̄s in creatura. ¶ Jtē in/ ca. 7.
fra. qđ relatiue ꝓnunciat̄ nō indicat esse subaȝ. ḡ relatio
nō est suba: sed accn̄s. ¶ Jtē lib°. 7°. omnis essentia q̃ rela ca. p̄.
tiue dicit̄ est etiā aliqd excepto relatiuo: ⁊ p̄us imediate
dicit ꝙ si eēntia illa relatiue diceret̄ essentia: ipsa nō eēt
essentia. vbi expresse videt̄ velle ꝙ essentia que dicit̄ re/
latiue: sit entitas distincta ab illa relōne. ¶ Ad idem est ꝓhus
aucto. phi in p̄dicamētis. Ad aliqd sunt quecūq̧ hoc ipȝ
ꝙ sunt alioꝝ dicunt̄. Cōstat aūt ꝙ fundamētū nō est ad
aliud hoc ipm̄ ꝙ est. ¶ Ad hoc etiā videt̄ eē Cōmē. ⁊ p̄° Aureo.
gdē p̊ phy. vbi ex intētiōe ꝓbat ꝙ potētia māe q̃ est rela Cō. 70.
tio distinguit̄ a suba māe. ait eni ꝙ accidit sube ei⁹. s. ma
terie: vt sit in potentia ois forme. nō ꝙ potētia sit in suba
eius: ita ꝙ sit pars distinctiōis: qm̄. si potētia esset in suba
eius: tunc eius eēntia destrueret̄ per ablationē potētie ⁊
p̄ntiā forme in actu. s. forme ad quā hēbat potētiā vt re/
ciperet eā: ⁊ vlr̄ si potentia eēt in suba eius: tunc suba ei⁹
corrūperet̄ apud gn̄ōnem: ⁊ eēt in p̄dicamēto ad aliquid
⁊ nō in p̄dicamēto sube. vbi appet expsse ꝙ loqtur de po
tentia q̃ est relatio: ⁊ illā dicit nō esse subam eius. ¶ Jtē Cō. 18.
5°. meta. dicꝰ ꝙ relatio accidit q̃titati ⁊ ceteris p̄dicamē
tis. ergo est entitas distīcta ab illis. ¶ Ad p̄mā q̃uis ab/ Ad p̄ᵐᵃᵐ
solute posset negari antecedens: eo ꝙ in sua ꝓprietate sit rōnez.
falsuȝ. Rudioꝛibus tamē subueniēdo distinguo duplicē
sensuȝ qui pōt haberi de ipso. vn⁹ est. ꝙ possibile est qua/
libet entitate absoluta alicuius. v̄bi gr̃a. soꝛtis. manente:
entitatem que est relatio ⁊ qua est talis. v̄bi gr̃a. similitu
do eius ad platonē desinere esse: ⁊ hic est sensus queȝ ha/
bet antecedens fm suā ꝓpriaȝ significationē. Alius sen/
sus est. ꝙ possibile est q̃libȝ entitate absoluta soꝛtis ma/
nente: soꝛ. desinere esse similem platoni: siue hāc posse eē
veram: soꝛ. non est similis pla. in p̄mo sensu ꝯn̄a est neces/
saria: sed antecedēs est falsum. Et ad ꝓbationem dico ꝙ
(transmutato platone fȝ qualitatē ⁊ cetera) entitas que
nunc est similitudo non desinit esse: sȝ manet. verūtamē
ipsa desinit esse similitudo sicut etiā ipsa desinit eē eius/
dem speciei cuȝ platonis qualitate. ꝓpterea qꝛ nulla tūc
est qualitas platonis: cui ista (esto ꝙ sit) sit eadeȝ specie:
sicut etiā soꝛ. desinit esse similis pla. qꝛ desinit eē talis q̃/
lis est pla. ⁊ hoc non est propter desitionem alicuius enti
tatis in soꝛ. sed ꝓpter desitionē entitatis in platone qua
non existente: soꝛ. non est talis qualis est plato: ⁊ per ꝯn̄s
neq̧ similis ei. ¶ Ex quo pȝ ꝯsequēter ꝙ in isto sensu 2°
ꝯn̄s est verū. sed ꝯn̄a non valȝ. nec seqtur ꝙ sit possibile
eandē entitatē simul eē ⁊ non eē: cū non ponā aliquā en/
titatē desinere eē: sed bn̄ seqtur: ꝙ siml̄ eadē entitas que
nūc est similitudo: tūc sit: ⁊ ipsa nō sit similitudo: qđ nul/

latenus repugnat. ¶ Exēplū oīum p̄dictoꝝ. Cōstat. n. ꝙ
p̄scientia dei de anti xp̄o. nō est entitas distincta a deita-
te: nec entitas q̄ est p̄scia: pōt desinere esse manēte dinita
te: sʒ bn̄ pōt desinere eē p̄scia. Nā si antixp̄s esset aut non
esset futurus: quoꝝ vtrūqʒ est possibile ipsa vtiqʒ desine-
ret eē p̄scia. cū nulla possit esse p̄scia nisi futuri: nec tn̄ en-
titas q̄ est p̄scia: aut aliq̄ q̄ sit in deo desineret eē. ¶ Sic
pte. 2. ca. 14. rn̄dere nos docet Hug. de sacra. li. p̄. vbi dicit. ꝙ scia ꝛ p̄-
scia dicunt̄ ad aliqd. Scia eniʒ est eoꝝ q̄ sunt: p̄scia vō fu
turoꝝ. Et qꝛ pōt ex h̄ argui ꝙ futura pn̄t nō esse futura.
ḡ p̄scia pōt nō esse p̄scia: aut ideʒ est qd̄ dei eēn⁹. ¶ Ad h̄
ca. 16. rn̄dēt sic: ꝛ fuisset qdē scia eoꝝ q̄ essent: p̄scia aūt non fuis
set eoꝝ q̄ futura nō essent: nec idcirco min⁹ aliqd in crea
toꝛe fuisset: si p̄scia eoꝝ que nō essent futura nō fuisset: qꝛ
ipsa que p̄scia est scia: fuisset etiā si p̄scia nō fuisset: qm̄ fu-
turū aliqd nō fuisset. Ecce ẜm euʒ ꝙ si nihil fuisset futu-
rū nō fuisset p̄scia. Et tn̄ nihil minus fuisset in deo: sed ꝙ
nūc est p̄scia nō fuisset p̄scia. eodē mō si nūc nihil esset fu
turuʒ: qd̄ fuit p̄scia nō esset p̄scia: ꝛ desineret eē p̄scia: ꝛ tn̄
nihil min⁹ esset in deo: nec aliq̄ entitas dei desineret esse.
Silr̄ dōm est in ꝓposito. Nā ꝛ simile argm̄ posset forma-
ri ad ꝓbandū ꝙ p̄scia esset entitas distincta a deo. silr̄ ꝙ
de⁹ ꝛ creās distinguunt̄ realr̄: ꝛ multa alia falsa: sʒ ad oīa
Ad 2m pʒ per p̄dicta modus rn̄dēdi. ¶ Ad 2am dr̄ ꝙ duplex sen
sus pōt hēri ex aīte. Unus ꝛ ꝓpri⁹ est: ꝙ entitas q̄ est re-
latio vel silr̄tudo soꝛ. pōt augeri ẜm se: quēadmodū dici-
mus aliquas formas augeri dum nulla absoluta entitas
soꝛ. auget̄ illo mō: ꝛ sic aīs est falsum. Alius sensus est: ꝙ
possibile est ꝙ per silitudineʒ soꝛ. ipse soꝛ. denoiet̄ magis
similis: ꝛ tn̄ nulla entitas eius absoluta augeat̄ illo mō: ꝛ
sic est veꝝ aīs: q̄uis iste sensus sit sibi iproprius: nec ille
in isto 2° sensu infert seipm̄ in p̄°. In hoc aūt 2° sensu ɔn̄a
nō valʒ. qm̄ nō est icōueniēs idē augeri 2° mō: ꝛ nō auge-
ri p̄° mō. Et vlterius q̄tū ad 2m casuʒ dico ꝙ nō est incō-
ueniēs idē remitti p̄mo mō ꝛ augeri 2° mō. ¶ Probatio
vō aītis nō ꝓcedit: qm̄ in p̄° casu silitudo nō itendit̄ p̄°:
sic nec albedo: sʒ 2° mō tātū: ꝛ eodē⁹ etiā itendit̄ albedo:
silr̄ sicut remittit̄ albedo remittit̄ similitudo: ꝛ sicut in-
tendit̄ vel auget̄ silitudo sic ꝛ albedo in 2° casu. ¶ Pos-
set aliter rn̄deri sic: ꝙ si augeri ꝛ nō augeri sumant̄ oppo
site. aīs est flm̄. si vō disp̄ate aīs est verū: sʒ ɔn̄a nō valʒ:
tunc ad ꝓbationē aītis dico: ꝙ cū nō sit aliud augeri vel
itendi vt in ꝓposito loquimur q̄ʒ fieri maius: ꝛ maius sit
adiectiuū: cui addendū est substantiuū: vt ꝓpō sit intelli
gibilis: cū in ꝓposito dr̄ ꝙ similitudo auget̄ ꝛ nō albedo:
vel itelligit̄ ꝙ silitudo sit maioꝛ silitudo vel ꝙ sit maioꝛ
albedo. ¶ Si p̄ mō ɔcedo. si 2° mō nego. Et eodē mō cū
dr̄ ꝙ albedo nō auget̄ si itellr̄ ꝙ albedo nō fit maioꝛ sili-
tudo nego. Si vō itelligit̄ ꝙ nō fit maioꝛ albedo ɔcedo:
sʒ tunc non sumunt̄ opposite augeri ꝛ nō augeri: qm̄ fieri
maiorē albedinē ꝛ nō fieri maiorē silitudinē vel ecōtra.
nō sunt opposita: q̄nimo vere ɔpossibilia circa idē: ꝛ ex h̄
pʒ ꝙ nō tʒ ɔn̄a. si aīs sumat 2° mō. ¶ Eodē⁹ q̄tū ad 2m
casuʒ dico ꝙ sic albedo remittit̄. i. fit mioꝛ albedo: sic ēt
similitudo fit minoꝛ albedo: ꝛ sic ēt silitudo fit maioꝛ si-
militudo sic etiā albedo fit maioꝛ silitudo. Ideo autē dr̄
fieri maioꝛ silitudo: qm̄ subm̄ fit per illā formalr̄ magis
simile. ꝛ hec rn̄sio in sn̄ia vel nullatenus vel modicū dif-
Ad 3m fert a p̄ª. ¶ Ad 3m nego minorē. Et ad probationē dico ꝙ
soꝛ. q̄buscūqʒ ꝛ quotcūqʒ est similis per vnicā albedinē ē
ēt similis per vnicā similitudinē. Nā ei⁹ silitudo nihil ē
Ad 4m aliud q̄ʒ ei⁹ albedo ꝑ quā est silis. ¶ Ad 4m nego ɔn̄am.
¶ Ad ꝓbationē dico ꝙ silitudo ꝛ dissilitudo nō sunt op-
posite. nō eni opponunt̄ relatiue cū non dicant̄ relatiue
adinuicē. Nō eni silitudo dr̄ silitudo dissimilitudis: nec
simile dr̄ dissimili sile: nec eɔ̄. Quecūqʒ aūt opposita sūt
tanq̄ʒ ad aliqd id est relatiue ipm̄ ꝙ sūt alioꝝ dnr̄: aut q̄-
cūqʒ mō adinuicē. i. q̄cūqʒ casuali habitudie: vt dic̄ phs
in ca° de oppositis in post p̄dicamētis. ¶ Itē nō sunt op-
posita ɔ̄ꝛie: qꝛ aliqd idē nūero pōt esse sile ꝛ dissimile re-
spectu diuersoꝝ: qd̄ nō ɔtingeret si silitudo ꝛ dissimilitu
do eēnt res ɔ̄ꝛie: aut isti termini sile ꝛ dissimile forent cō
trarij. sic pʒ per phm̄ in p̄dicamētis in ca° de q̄titate. qui
per h̄ ꝓbat ꝙ magnū ꝛ paruū nō sūt ɔ̄ꝛia. Un̄ illud argm̄
est ɔtra arguētes: qꝛ si silitudo ꝛ dissilitudo sint res abin
uicē ꝛ fundamēto distincte ꝛ sunt ɔ̄ꝛie: nō pn̄t eidē sil' in-
esse: nec idē posset eē sile ꝛ dissimile: cui⁹ oppositū dicūt.
¶ Aduerte tn̄ ꝙ q̄uis dcm̄ sit ꝙ oīa oppᵃ relatiue dicā-
tur adinuicē: nō tn̄ eɔ̄: oīa q̄ dicunt̄ adinuicē sunt opposi
ta relatiue: sʒ ea tantū q̄ de eodē respcū eiusdē verificari
nō pn̄t. ¶ Ad 5m ɔcedo ꝙ in q̄cūqʒ est ꝑfectius absolutū: Ad 5m
in eodē relatio q̄ est eadē illi absoluto ē ꝑfectioꝛ: ꝛ cuius-
cūqʒ albedo est ꝑfectioꝛ ei⁹ similitudo q̄ est albedo est ꝑ-
fectioꝛ: nec tn̄ sequitur ꝙ omne qd̄ est albius est simili⁹.
nec sic seqtur albedo soꝛ. est ꝑfectioꝛ. ḡ soꝛ. ē albioꝛ: sic se-
quit̄ silitudo so. est ꝑfectioꝛ. ḡ socrates est similioꝛ. Et est
rō qm̄ sic ad hoc ꝙ albedo sit silitudo reqrit̄ qdā alia q̄li
tas eiusdē spēi. i. alia albedo: q̄ tn̄ non reqrit̄ ad h̄ ꝙ ipsa
sit albedo: ꝛ silr̄ ad hoc ꝙ albuʒ sit simile reqrit̄ aliud co
albuʒ: qd̄ tn̄ nō reqrit̄ ad h̄ ꝙ ipm̄ sit albuʒ: sicut ad hoc
ꝙ ipm̄ sit similius nō sufficit ꝙ ipʒ sit albius: sʒ reqrit̄ ꝙ
eius albedo minus excedat vel excedat̄ ab albedine al-
terius: ꝛ qꝛ aliqd pōt esse albius ꝛ magis excedere aliud
ẜm albedinē. ideo nō seqtur: si aliqd est albius ꝙ ꝛ ipsuʒ
sit similius. ¶ Posset etiā rn̄deri ẜm 2am rn̄sionē datam
ad 2am rōnē. vʒ. ꝙ sic albedo est ꝑfectioꝛ albedo: sic simi-
litudo sibi eadeʒ ē ꝑfectioꝛ albedo: esto ꝙ nō sit ꝑfectioꝛ
similitudo: qꝛ nec ipsa albedo est ꝑfectioꝛ silitudo: nunc
aūt nō seqtur: similitudo hui⁹ est ꝑfectioꝛ albedo. ḡ h̄ est
simili⁹. seqtur aūt silitudo hui⁹ est ꝑfectioꝛ similitudo. ḡ
hoc est similius. ¶ Ad 6m dico ꝙ aliud est aliq̄ eē diuer- Ad 6m
soꝝ generū vel spērū: ꝛ aliud est aliq̄ differre genere vel
spē. Nā aliq̄ duo dicunt̄ differre genere: quoꝝ neutrū est
eiusdē generis cū altero ꝛ vtrūqʒ est in genere. Sed illa
dicunt̄ esse diuersoꝝ generū q̄ sunt in plurib⁹ generib⁹: ꝛ
ista multū dn̄t: q̄uis vtrūqʒ aliqn̄ pro altero iproprie ac
cipiat̄. Naʒ vna res pōt esse in plurib⁹ generib⁹: ꝛ tn̄ non
pōt a seipsa differre genere p̄mo mō: alioquin ipa esset in
aliquo genere in quo ipsa non esset: qd̄ iplicat ɔtradictio-
nē. Tunc ad rōnē cuʒ dr̄. ꝙ alique relationes fundate su
per reb⁹ diuersoꝝ generū magis cōueniunt q̄buʒdā fun-
datis super rebus eiusdeʒ spēi specialissime: nō faciendo
pro nunc vim in eo qd̄ dicit̄ relationē fundari in tali vel
tali absoluto: de quo habet̄ argumentū seqūes. dico ꝙ si
res ille dicant̄ diuersoꝝ generū. i. genere dn̄tes: sicut ꝓ-
batio ɔn̄e videt̄ accipere: Aīs illud est falsuʒ. ¶ Ad ꝓ-
bationē dico supposito ꝙ nulla q̄titas sit q̄litas: quelibʒ
eq̄litas q̄titatis magis differt a q̄libʒ silitudie q̄litatis:
q̄ʒ similitudo caloris ꝓductiui ab actiuitate vel potētia
eiusdē. vocet̄ aūt actiuitas vel potētia relatio illa q̄ dici-
tur relatio potentie: q̄nimo ista similitudo ꝛ ista poª nul-
lo mō dn̄t: sʒ sunt ideʒ numero: ꝛ in quocūqʒ genere vel
specie est hec silitudo est ista potentia: ꝛ eɔ̄. ꝛ vtoꝛ hic ter
minis significatiue. Si aūt q̄litas esset q̄titas nō esset ꝓ
batio ad ꝓpositum. Si vō in aīte dicant̄ res diuersoꝝ
generū. i. existētes in plurib⁹ generib⁹: qꝛ aīs est ꝓpositio i-
definita pōt ɔcedi. Sed ɔn̄a tūc nō valʒ: nec ꝓbatio ten-
dit ad hunc sensuʒ. ¶ Ad 7m cū dr̄ ꝙ iter eadē extrema Ad 7m
nō pn̄t esse relationes diuerse ẜm spēm si intelligit̄ ꝓpe
cōcedo illud ɔn̄s. ¶ Ad ꝓbationē falsitatis dico: ꝙ relō

caloris inq̄ʒtū est ꝓductiuꝰ: τ relatio eiusdē caloris inq̄ʒ/
tum est silitudo eius in quo est ad aliud calidū: nō sunt
diuerse fm spēm. q̄nimo in quacūq; spē est silitudo ē re/
latio illiꝰ: inq̄ʒtū ē ꝓductiuus siue ꝓductiuitas: vt sic lo/
quar τ cē. Si vero itelligit̄ ꝯñs iproprie. sic. vʒ. nō possent
esse relōnes que cēnt in pluribꝰ spēbꝰ p̄dicamēti relatio
nis. tūc nego ꝯñam. Naʒ idē calor nūero est in pluribus
spēbꝰ relatiōis: est. n. silitudo. τ fm hoc ē in vna spē rela/
tionis. τ est dissilitudo respectu frigidi: τ vt sic est in spe/
cie aliq̄ alia τ est potētia ꝓductiua: τ vt sic est in alia spē
relōnis: τ ē effectꝰ dei: τ sic ē in alia: τ sic posset ostendi q̄
esset in valde multis spēbꝰ relōnis fʒ aliā τ aliā rōnē: sic
etiā idē calor fm aliā τ aliā rōnē ē in diuersis spēbꝰ q̄li/
tatis. s. p̄a τ 3a: vt pʒ per phm in p̄dicamētis. Et aduerten
dū q̄ cū in p̄cedētibꝰ dixi silitudinē caloris vel q̄litatis
vel eq̄litatis q̄ʒtitatis: τ sic de alijs intrāsitiue locutꝰ suʒ:
vt sit sensus: silitu° q̄ est q̄litas: τ eq̄litas que est q̄ʒtitas:
Ad 8m τ sic eodē mō de alijs. ¶ Ad 8m cōcedo aliquas relōnes
esse in p̄dicamēto subē: τ aliquas in p̄dicamēto q̄litatis:
τ aliquas q̄ʒtitatis: non tñ inq̄ʒtū relōnes sunt: sed ex hoc
nō sequit̄ q̄ p̄dicamētū relationis nō sit distinctū p̄dica
mentū ab alijs: qm̄ cū distinctiōe p̄dicamētorum stat q̄
vna res sit in pluribꝰ p̄dicamentis: vt magis patebit in
Ad 9m 2° libro. ¶ Ad 9m nego minorem. rōne illiꝰ partis. rela°
nō est ad se. si sumat̄ significatiue. Nā lʒ relō non oē q̄d
ipsa est ipsa sit ad se: q̄libet tñ relatio est aliquid ad se: vt
supra ꝓbatū ē. Ad confirmationē dico q̄ esse ad se τ esse
ad aliud si sumat̄ fm ideʒ sunt opposita: nō aūt si fm di/
uersa. vbi gr̄a. esse hoiem ad se: τ esse hoiem ad aliud sūt
opposita. sed esse hoiem ad se τ esse dn̄m ad aliud: nō sūt
opposita. τ p̄mo mō fm bonū intellectū ꝯcedi pōt q̄ sūt
dr̄ie diuidētes ens: τ q̄ nō pñt eideʒ cōuenire. 2°. aūt mō
nō sunt dr̄ie entis: τ possunt eidē vtiq; cōuenire: imo cui/
Ad xm libet cōueniūt: vt supra ꝓbatuʒ ē. ¶ Ad xm dico p̄mo q̄
maior ad bonū intellectū nō veritatē hʒ qm̄ diuisio non
est p simplr opposita. Instātia. si diuidatur ens in cām τ
causatū. licʒ oē ens vel causa sit vel causatū. aliqd tñ τ ē
causa τ causatū: sicut quedā cā scd̄a: τ per ꝯñs aliqua cā: τ
aliqd causatū minꝰ distinguit̄ q̄ʒ due cause vel duo cāta
ca. x. inter se. Silr bonū (vt pʒ p̄mo ethicoꝝ) diuidit̄ in vtile
delectabile τ honestū: τ qōlibʒ boruʒ pōt diuidi: τ tñ bo/
num honestū est delectabile vt ibidē dicit̄: τ per ꝯñs ali
quod honestū τ aliqd delectabile minus distinguunt̄: q̄ʒ
duo honesta inter se: vel duo delectabilia. Ad ꝓpom diui
sio entis in absolutū τ respectiuū nō est p opposita: q2 oē
respectiuū est absolutū τ cē. 2°. dico ad minoreʒ q̄ licet
hec ꝓpō sit vera. oē ens est absolutū aut respectiuū: ꝓp̄e
tñ nō diuidit̄ ens in absolutū τ respectiuū. Nec ꝓprie di
cit̄ ens aliud absolutū aliud respectiuū. nō plusq̄ʒ si dice
ret̄ hō alius risibilis alius susceptibilis discipline. Ex q̄
pʒ q̄ mior est falsa. diuisio ergo p absolutū τ respectiuuʒ
nō est diuisio rerū: sed potius p̄dicabiliū: quoꝝ quedam
sunt absoluta. i. p̄dicant̄ ad se: quedā vero respectiua. i. q̄
p̄dicant̄ ad aliud. sicut est diuisio p̄dicationuʒ alie sunt
absolute alie respectiue vel relatiue. i. alie sunt q̄bus ali/
qua dicunt̄ esse ad se: alie q̄bus dicunt̄ esse aliqd ad ali/
Ad xim ud. ¶ Ad xim dico q̄ de eisdē rebꝰ possūt haberi plures
cōceptus alteriꝰ rōnis. quoꝝ aliquis vel aliq nō sunt q̄di
tatiui. qualis est omnis cōceptꝰ relatiuꝰ vel cōnotatiuꝰ.
pōt. n. quelʒ res cōsiderari fm se: τ in cōparatiōe ad aliō:
τ tales cōsideratiōes sunt vtiq; alterius τ alteriꝰ rōnis.
Ad 12m ¶ Ad 12m dico q̄ nunq̄ʒ est motus vel mutatio ad rem
absolutā quin silr sit mutatio ad rē que est relatio. Unde
si aliquid fiat albū per sui mutationē τ preexistat aliud
coalbuʒ fit etiā simile p suā mutationē: τ sicut istud mu/
tat̄ ad rem que est albedo: sic etiā mutat̄ ad rem que est
similitudo. Dicit̄ tñ q̄ ad albedineʒ est per se motꝰ: τ nō
ad relationē: q2 īpossibile est q̄ aliqd de nō albo fiat al/
bum sine sui mutatiōe. sed vtiq; de nō simili pōt aliquid
fieri simile sine vlla sui mutatiōe: per solā mutationē fa
ctam in aliquo coalbo. quapp per accñs est q̄ aliqd mu/
tatur: cū de nō relatiuo fit relatiuuʒ. per se aūt q̄ mutat̄
cū de non albo fit albuʒ: τ sic de hō: τ hec est rō quā in ꝓ/
posito reddit phs 5° physi. τ. xi. meta. vt supra allegatuʒ T.c.x.
Ad 13m est. ¶ Ad 13m posset dici ad hoiem p̄mo q̄ cōcessis p̄mis/
sis adhuc nō sequit̄ q̄ absolutū nō sit relatio: sed solū q̄
nō est relatio cuius est fundamētū. nō aūt vlteriꝰ seq̄t̄.
absolutū nō est relatio cuiꝰ est fundamētū. ḡ absolutuʒ
nō est relatio. Sed arguit̄ ab inferiori ad superiꝰ negati
ue a parte p̄dicati. Dico tñ aliter q̄ si volumꝰ inniti pro/
prietati sermonis: nulla relatio est suū fundamētū: lʒ q̄li
bet que hʒ fundamentū distinguit̄ ab eo. Et isto mō al/
bedo nō est fundamētū silitudinis potius q̄ʒ ecōuerso: sʒ
si aliquid est fundamētū silitudinis ē fundamētū albe/
dinis. nec video q̄ sic loquēdo: aliud sit fundamētuʒ q̄ʒ
subm. nō sic aūt puto itellexisse antiquos doctores dicē/
tes: q̄ relatio et fundamētū sūt idē: nec arbitror aliquē
sane mētis sic illos intellexisse putare. Dico ḡ iuxta veꝝ
sensum q̄ relatio τ fundamētū nō supponūt ꝓ veris re/
bus extra aīaʒ: cū dicit̄ relō τ fundamētū sunt idē. sʒ pro
ipsis terminis vel ꝯceptibꝰ relatio τ absoluto eiusdē rei:
quoꝝ absolutꝰ dr̄ fundamētū relatiui: nō q2 sit eius subʒ
sed q2 est p̄or eo τ p̄supponit̄ ei respectu rei corrn̄dentis
vtriq;. Est aūt p̄or causalitate fm q̄ talē p̄oritatē attri/
buimus terminis. Nā q̄ʒuis idē sit albū τ simile τ albe°
τ silitudo. tñ nō q2 aliquid est sile alicui albo. ideo ipʒ ē
albū: sed ecōuerso. q2 ipm est albū. ideo ipm ē sile alteri
albo. nec q2 aliquid est silitudo ad albū: ideo ē albedo: sʒ
ecōuerso. τ ideo iste terminꝰ albū est hoc mō p̄or isto ter
mino simile. τ iste terminꝰ albedo ē p̄or isto termino si/
militudo respectu eiusdē rei ꝓ qua supponūt. Iteʒ ē p̄or
p̄oritate ꝯñe. Nā sequit̄ ꝯña simplici aliqd est simile al/
bo. ḡ ipm est albū. τ nō sequit̄ ecōuerso. aliqd ē albū. ḡ ē
simile albo. q2 si ipm solū esset albū. añs esset veꝝ: τ ꝯñs
falsuʒ. τ ꝓpter istā p̄oritatē per quādā silitudinē ad fun
damētū domus. q̄d est p̄ma pars eius. τ ceteris supponi/
tur τ ei nulla. silr iste cōceptꝰ absolutꝰ vocat̄ fundamen
tuʒ relatiui. τ q2 isti cōceptus supponūt ꝓ eodē τ verifi/
cant̄ ꝓ eodē: iō dicit̄ (vtendo actu exercito ꝓ signato)
q̄d idē est. Unde cū dicit̄ fundamētū τ relatio sunt idē.
sensus est. relatio τ fundamētū supponūt ꝓ eodē. vel de
relatiuo τ fundamēto verificat̄ esse idē. q2 actꝰ sic signi/
ficatus dʒ exerceri: sumēdo terminos absolutuʒ τ respe/
ctiuū supponētes ꝓ eodeʒ. vbi gr̄a. albedo τ silitudo: sic
albedo τ silitudo sunt idē in quo actu exercito termini
supponūt significatiue: q̄ʒuis cū dr̄ albedo ē fundamētū
silitudinis supponūt mālr vel simplr. τ ē iste modus lo/
quendi silis ei quo dicimꝰ. Passio τ subm sunt idē. Per
q̄d recte sentiētes intelligūt hūc actū signatū de passiōe
τ subiecto verificari esse idem. qui sic exercet̄. hō τ risibile
sūt idē. vl' aliqd sile. sumēdo gr̄a exēpli. in quo actu exer
cito termini stant significatiue: q̄ʒuis cū dicit̄. hō est subm τ
risibile ē passio. τ hō τ risibile stant mālr vel simplr: fm
hūc sensū puto illos fuisse locutos. Et ego ipe sic itelligo
si alibi vtor isto mō loquēdi. ¶ Ad 14m nego ꝯñaʒ: τ cō Ad 14m
cedo tales causas nō agere nisi approximatis passis. nec q̄ ē sco.
tñ approximatio ē aliq̄ entitas distincta ab absoluta en/ vbi. ō.
titate approximati. τ cū arguit̄ q̄ tunc agerent etiā non
approximata. nego. Ad ꝓbationē cuʒ dicit̄ q̄ nulla alia
entitate posita τc̄. Dico q̄ falsuʒ est. q̄nimo eadē entitas

precisa dum distat: nec est sufficiēter ꝓpinqua: nō agit: ⁊
si fiat ꝓpinqua agit. Et si dicaꝰ q̄ ꝓpinquitas nō est alia
res ab ipsa: non plus ipsa erit ꝓpinqua qñ agit q̄ȝ qñ non
agit. Dico q̄ falsuȝ est: qꝛ res vna nō est remota ab alia ꝑ
aliquā rē informantē eā que sit remotior. Sȝ ideo dicit
remota qꝛ inter ipam ⁊ aliā interiacet spaciū vel distan/
tia media. vl' interiacere pōt ipsis localr nō mutatis. sic
nō dicitꝰ ꝓpinqua vel ꝓxima ꝓpter aliquā talē rē: sed qꝛ
Ad 15m inter eam ⁊ aliā nullū interiacet spaciuȝ. ¶ Ad 15m nego
ꝯñam. ⁊ silr aliam ꝯñam que fit ad ꝓbationē ꝑme. Naȝ
q̄ȝuis dum accñtia panis inherēt subē eius ipsa inheren
tia nō sit aliud q̄ȝ ipm accñs inherēs: ⁊ ipm accñs est ipa
inherētia. qñ tñ ablatum est subm. tunc entitas que ꝑus
fuit inherētia nō est inherētia: sicut nec accñs qđ ꝑus in/
hesit subiecto: tūc iheret subiecto: ⁊ ideo tūc nō ē in sub/
Ad 16m iecto. ¶ Ad 16um nego etiā ꝯñam. Naȝ q̄ȝuis vnio vel cō
positio nō sit alia entitas ab vnitatibꝰ ⁊ cōpositionibus
diuisim ⁊ cōiūctiȝ. nō qualitercūq; tñ existētia cōponūt.
sed solū quādo vnuȝ est forma ⁊ actus alterius. ⁊ aliud ē
potētia ⁊ mā eius ad qđ nulla entitas ꝑter illa media li/
T.c.5. gans vel cōiūgens requiritur: vt pȝ 8° meta. ⁊ 2° de aia.
T.cō.7 Ad id qđ annectitꝰ de partibꝰ cōtinui. dico q̄ nō sufficit
ad cōtinuitatē ꝓpinquitas ſm situȝ: sed requiritꝰ q̄ ipse
partes ꝓpinq̄ cōstituāt vnū hoc aliqd: qđ nō cōtingit in
Ad 17m cōtiguis. ¶ Ad 17m nego ꝯñam: ⁊ reduco argm ꝯ arguen
tem. Nā constat q̄ nō solū natura est vnita verbo: sȝ ecō
uerso. verbū est vnituȝ nāe. ⁊ ita realiter ⁊ absq; oꝑatiōe
aie: sicut ecōuerso. lȝ alio mō: ⁊ tñ nō est vnitū per aliquā
entitatē de nouo ei inherētē. nec etiā per vnionē nature
ad ipm. qꝛ ſm modū loquēdi sic arguentiū. verbū nō est
fundamētuȝ illius vniōis nec subm: sed terminꝰ tm. ⁊ iō
ipm nō est alicui per illaȝ vnitū. sed potiꝰ aliud sibi ꝯñr
loquēdo ad dicta illoꝝ. vel ğ adhuc verbū nō est vnituȝ
hūanitati: qđ est hereticū: vel est vnitum sine tali media
vniōe: qđ est ꝓpositū. Ad ꝯñam ğ illam dico q̄ nō aliud
intelligo cū dico nām humanā esse vnitaȝ verbo ⁊ ecōȝ
[illegible] illā esse ab eo ad vnitatē per se: seu: qđ idē est ipm verbū
⁊ humanitatē esse vnā ꝑsonā ad qđ nec requiritꝰ. nec pro/
dest aliq̄ alia entitas a verbo ⁊ humanitate: sed sicut aia
rōnalis ⁊ caro sine tali media entitate vnꝰ est hō: ita deꝰ
⁊ hō absq; vlla alia entitate ligante vnꝰ est xp̄s: sed qua/
liter sit puto oī viatori fore naliter incōprehēsibile: ⁊ ꝓ/
Ad 18m pterea nego ꝯñam illā. ¶ Ad 18m dico ꝑmo q̄ maior est
q̄ē ocb. falsa ⁊ multiplicē hȝ instantiā: sicut pȝ supra. đ. 16. Scđo
vbi.ā. pōt negari minor. Nam cū nā humana ⁊ verbū sint vnꝰ
xp̄s: qui nō minꝰ est vna res per se q̄ȝ sor. vel plat. aut ali/
quis hō singularis: q̄ȝuis nā ⁊ verbū nō sic se habeant ad
inuicē: sicut mā ⁊ forma platonis. sed alio mō ineffabili
iuxta illud sicut aīa rōnalis ⁊ caro vnus est hō: ita deus
⁊ hō vnus est xp̄s in symbolo. Cū inq̄ȝ ita sit: dico q̄ si nā
ꝑmo non esset vnita verbo eo mō quo nunc est: ⁊ postea
esset: vna res eēt que ꝑmo nō erat. s. xp̄s. ⁊ si nā separetꝰ a
verbo: aliqua res desineret esse. s. xp̄s ſȝ q̄ xp̄s est nomē
cōstituti ex vtraq; natura. Eodē mō si aia sor. nō eēt vni/
ta materie: ⁊ postea esset sortes. qui ꝑmo non erat: sic mō
de facto iudas nō est: ⁊ in resurrectiōe (cū eius aia corpo
ri vnietꝰ) erit iudas: ⁊ cū aia sor. nūc viuētis separabitꝰ a
Ad 19m corpore desinet eē sor. sili mō pōt dici de cōtinuo. ¶ Ad
19m dico q̄ maior est falsa. ⁊ pōt dari instantia saltē posi/
to casu possibili. ⁊ ꝑmo quidē. Naȝ posse est ſm veritatē
⁊ ſm istū doctorē vt ante dictuȝ est q̄. s. s. detꝰ hoi esto q̄
nullū eiꝰ donuȝ detꝰ: aut aliqua entitas de nouo crearetꝰ.
ponatꝰ ğ q̄. s. s. detꝰ hoc mō sor. ⁊ nō detꝰ platoni. tūc. s. s. ve
re denominabitꝰ datus: ⁊ denoiatio illa nihil dicit vltra
existiaȝ extremoꝝ: ⁊ sor. ⁊ pla. sunt eiusdē rōnis: ⁊ tamen
sic spūs scūs dicitꝰ datus sor. q̄ nō pla. nec aliqd aliud cō
uenit vni eoꝝ plusq̄ȝ alteri. ꝓpter qđ spūs scūs sic deno/
minetꝰ respectu sor. ⁊ nō respcū pla. ¶ ꝑ. posset deꝰ face/
re duo corpora eiusdē rōnis ⁊ oīno silia in eodē loco: ⁊ si
sit vnio materie ad formaȝ alia entitas a materia erunt
ibi due vniōes eiusdē rōnis. Nā ſȝ istos in eadē. q. vnio/
nes multiplicantꝰ ſm fundamēta: ⁊ tñ cōstat q̄ vna ma/
teria illaꝝ erit sic iformata per vnaȝ illaꝝ vnionū q̄ nō
ꝑ aliaȝ. nec tñ talis denoiatio dicit aliqd vltra materiaȝ
informantē ⁊ vnionē informantē: etiaȝ ſm istū doctorē:
nec etiaȝ aliqd est in vna vniōe plusq̄ȝ in alia. ꝑꝑ qđ vna
materia magis debeat denoiari iformata respectu vniꝰ
q̄ȝ alterius. Eodē mō pōt dici q̄ denoiatio qua ista mate
ria denoiatꝰ vnita sue vnioni: nihil aliud ponit ꝑter ipaȝ
⁊ illaȝ vnionē: cū materia nō sit vnita sue vniōi per aliaȝ
vnionē ꝑuiaȝ. Et tñ ita dꝰ vnita sue vnioni q̄ nō vnioni
alteriꝰ materie. ¶ Ad 20m dōm q̄ si maior fiat vlis est Ad 20m
falsa. sicut dictū ē ad maiorē rōnis. 18e. Ad aucto. Hyla. ad Hyl.
dico q̄ Hyla. vult dicere q̄ si aliqd nasceretꝰ postq̄ȝ erat
demutaretꝰ nascēdo. nō qꝛ acqreret aliquā relationē ab
oī absoluta entitate distinctaȝ: sicut argumētū intendit
cōcludere: sed qꝛ fieret ⁊ mutaretꝰ in aliquā substantiaȝ
⁊ eēntiaȝ: cū natiuitas sit subālis gñatio. Unde si filius
dei (qđ ibi vult Hyla. negare fuisȝ anteq̄ȝ nasceretꝰ) na/
sceretꝰ postq̄ȝ fuisset: cū ipse nihil habeat nisi natū: vt dic̄
ibidē Hyla. ⁊ ideo nō tm̄ habȝ nascēdo vt sit filius: sȝ vt
sit suba ⁊ oīno vt sit: vt dicit Augu. 5° de tri. sequitꝰ q̄ ipse ca. 15.
nō nasceretꝰ: sed demutaretꝰ ſm suaȝ subam ⁊ eēntiaȝ na/
scendo: ⁊ cū eadē eēntia sit pater quo filiꝰ: etiā pater mu/
taretꝰ ꝯmutata per nouaȝ filij gñationē suba eiꝰ: ⁊ sic etiaȝ
pȝ ad aucto. Ambro. ¶ Ad ꝑmā aucto. Aug. dōȝ q̄ Aug. ad augm
illud appellat dici ſm accñs qđ dꝰ cōtingēter: ⁊ nō necio
de eo de quo dicitꝰ: qđ patȝ: qꝛ statiȝ ex hoc cōcludit in se/
quēti ca°. q̄ deꝰ nō dicitꝰ pater ſm accñs: nec etiā filiꝰ: qꝛ ca. 5.
esse patrē est illi icōmutabile ⁊ eternū. ⁊ isto mō relatio
seu terminꝰ relatiuꝰ dicitꝰ ſm accñs de creatura: qꝛ cōtin
genter pōt dici: ⁊ nō dici de ea. Et puto q̄ mēs Aug. fue/
rit: q̄ oē qđ in rebus creatis nō dicitꝰ ſm subaȝ: siue dica
tur ad se siue relatiue ad aliaȝ creaturaȝ dicitꝰ isto mō ſȝ
accñs. Sed ex hoc non cōcluditꝰ q̄ relatio in re extra sit
accñs ad modū quo entitas alicui inherēs: ⁊ ꝑ ipsiꝰ mu/
tationē potēs adesse ⁊ abesse dꝰ accñs illius: quo in pn°
illius capituli loquitꝰ Aug. de accñte: ⁊ sicut etiā isti intē
dūt cōcludere. verūtñ in fine illiꝰ libri Aug. strictiꝰ loq/
tur de dici ſm accñs. cū dicit q̄ illud ꝓprie dicitꝰ ſm ac/
cidēs qđ nō incipit dici sine mutatōe eius de quo dicitꝰ:
sicut quedaȝ relatiua in creaturis: nō tñ oia. vt ibi decla
rat de precio ⁊ arra. ⁊ sicut Ansel. de equalitate ⁊ inequa
litate ⁊ silitudine ⁊ hō in monol. ⁊ habetꝰ supra. Ex quo ca. 25.
manifeste colligitꝰ ſm intētionē vtriusq; q̄ nō oia talia
relatiua que cōtingēter ꝑdicantꝰ in creaturis significant
res distinctas inherētes pro quibꝰ subiecta ꝑdicationuȝ
supponūt: qđ est ꝓpom nr̄m: ac ꝑ hoc patȝ q̄ Aug. in ver/
bis ꝑallegatis nō itellexit dici ſm accñs illo mō. alioqn
q̄libet relatiua inciperēt dici cū mutatiōe eoꝝ de quibꝰ
diceretꝰ: ⁊ sic sibi ꝯdicit Aug. ¶ Ad alias oēs aucto. eius
pȝ quid dōm ex habitis in ꝑma ꝑte vbi manifeste patȝ
q̄ aucto. ille sunt ꝯ sic arguētes. ¶ Ad aucto. phi dōȝ q̄ ad phm
accipiēdo fundamētū ꝓ re ipsa quā signat terminꝰ abso
lutꝰ: qđ ꝓprie dicitꝰ fundamētū: sicut sumere isti videntꝰ
ipm vtiq; inq̄ȝtū est illud qđ signatꝰ esse ꝑ nomē absolu/
tuȝ nō est id qđ est ad aliud: sed inq̄ȝtū ipm ē id qđ signi/
ficatꝰ esse ꝑ nomē relatiuū est id ipm seu illud qđ est ad
aliud. verbi grā. lȝ res que ē pater nō sit hō ad aliud: est
tñ pater ad aliud: ⁊ sic intēdit phs: sicut pȝ in ꝑ° articulo

ad auer. ꝑ ph. 70 ca. ꝑ. cóclusione pma. ¶ Ad pmã aucto. Cõmẽta. dico ꝙ si diligenter inspiciat mẽs eius. ipse prorsus fauet principali ꝓposito. ⁊ istud magis pꝫ ex tractatu de suba orbis. vbi exquisitius tractat de natura mãe: ⁊ ꝓbat ꝙ ipsa nõ est aliqua suba in actu simplex vel cõposita: sed potẽtia pura: ꝓpter qͦd cõcludẽdo dicit: vnde nã hui⁹ subiecti recipiẽtis formas subales. s. pme mãe: nece est esse nãm eiusdem potẽtie. s. ꝙ potẽtia est eius dña subalis. ideo autẽ dicit ꝙ est ei⁹ dña subalis: qꝛ per hoc ꝙ ipsa est nã potentie subalr differt ab alijs: qͦd nõ esset si potẽtia esset aliqͦd accñs eius. Ex quo pꝫ ꝙ hoc nomẽ potẽtia nõ sigñat aliquã entitatẽ inherentẽ mãe: cuꝫ de ipsa materia ꝑdicat̃: ſꝫ cõnotet formã possibilẽ recipi in mã. est enim nomen relatiuũ qͦd de mã vel de termio stante pro ea ꝑdicat̃ ad aliud. ꝓpter qͦd ipsa materia nõ est potẽtia ad se: ſꝫ ad aliquid relatiue. ⁊ ideo ipsa eẽntia mãe est potẽtia ad aliud.

ca. ꝑ. ⁊ hoc est qͦd Cõmẽta. nullo interposito subdit: ⁊ iõ ingt. nullaꝫ habꝫ formã ꝓpriaꝫ ⁊ nãm exñteꝫ in actu: sed eius suba est in posse: ⁊ ex hoc mã recipit oẽs formas: ſꝫ posse quo subat̃. hoc subm differt a natura subiecti qͦd subat̃ ꝑ hoc posse i hoc: qͦd posse dicit̃ in respectu forme. hoc aũt subm est vnũ entiũ exñtiũ per se quoꝝ suba est in potentia. hec Cõmẽta. Ex his pꝫ ꝙ illud posse vel illa potẽtia que subat̃. i. est suba ⁊ natura illius subiecti est illud idẽ qͦd dr̃ posse vel potẽtia forme. ⁊ per ꝯñs ipsa eadẽ eẽntia mãe que ſm se est vnũ entiũ exñtiũ ẽ potẽtia ad formaꝫ quã põt recipere ꝓpter qͦd si ponat̃ vnũ nomẽ absolutũ ipsi mãe. verbi grã a. potẽtia ⁊ a. entitatẽ eandẽ sigñant: ſm aliaꝫ tñ ⁊ aliaꝫ rõneꝫ: qm̃ potẽtia aliquid cõnotat qͦd nõ cõnotat a. cũ sit mere absolutũ. ¶ Ex his ad auctem

Cõ. 70. ex pmo phyſi. dico ꝙ Cõmẽta. nõ negat absolute ꝙ potẽtia sit suba mãe: sed dicit ꝙ potẽtia nõ est in suba ei⁹: ita ꝙ sit pars diffõnis: ⁊ hoc est: nõ qꝛ potẽtia sit alia entitas ab ea. sed qꝛ ad hoc ꝙ materia sit potẽtia reqrit̃ ꝙ aliq̃ forma sit possibilis in ea recipi. ꝓpter qͦd ipsa nõ est qdditatiue ⁊ in potẽtia pmo mõ: ac per hoc nomẽ potẽtia nõ respõderet̃ ad qõnẽ factaꝫ per qd est hoc dmõstrata entitate materie. nec in ei⁹ eẽntiali diffõne sine additamẽto si aliquã talẽ haberet poneret̃: ⁊ isto mõ negat Cõmẽtator potẽtiã esse in suba materie: cũ ſm hoc ꝓcedãt sue rõnes: qm̃ si mã inq̃tũ materia ẽ (supponam⁹ ꝙ hoc nomen materia sit mere absolutuꝫ significans ꝑcise illam eẽntiaꝫ sine cõnotatiõe) si inq̃ hꝫ esset potẽtia ad hanc formaꝫ possibilẽ. vbi grã b. sit. s. forma aliq̃ singularis receptibilis in materia. tũc posito b. in actu destrueret̃ eẽntia mãe. qꝛ tũc ipsa nõ esset potẽtia ad b. Naꝫ nõ ẽ nec dr̃ illa potẽtia ad b. nisi dũ nõ habꝫ b. Uñ potẽtia vt ibi loquit̃ Cõmẽta. de potẽtia nõ cõnotat formaꝫ q̃litercũq; sed formã nõ actu exñtẽ. possibilẽ tñ existere in mã: ⁊ sic tũc nõ eẽt potẽtia. sic nec esset materia ⁊ id qͦd est. Itẽ si materia inq̃tũ hꝫ siue qdditatiue in pͦ esset potẽtia: cuꝫ potẽtia inq̃tũ potẽtia sit ad aliqd: materia qdditatiue eẽt ad aliqd: qͦd est falsuꝫ: ⁊ est hec intẽtio Cõmẽtatoris. Ex quo finalr colligit̃ ꝙ materia ⁊ poᵃ sunt vna entitas: hec tñ nõ est qdditatiua ⁊ in pͦ mõ. materia est poᵃ. Et si dicat̃ ꝙ Cõmẽta. dicit ꝙ poᵃ tollit̃ per ꝑsentiaꝫ forme in actu ⁊ nõ tollit̃ eẽntia mãe. Uñ ait. ꝙ tũc esse ei⁹ destrueret̃ ꝑ ablationẽ poᵉ: ⁊ ꝑsentiaꝫ forme in actu. dõm ꝙ Cõmẽtator nõ intẽdit ꝙ poᵃ tollit̃: qꝛ. s. entitas illa que est poᵃ desinat esse vel corrũpat̃: sed qꝛ illa entitas que erat poᵃ anteq̃ forma eẽt actu desinit eẽ potẽtia ad illam. ¶ Ad

Cõ. 18. aliaꝫ aucto. eiusdẽ 5ͦ meta. dõm ꝙ nõ vult aliud dicere: nisi ꝙ qͦlibet qͦd recipit ꝑdicationẽ alicui⁹ termini relatiui: est aliquo mõ relatiuũ. Unde loquit̃ ibi de magno ⁊ paruo: ⁊ dicit ꝙ cũ accipiunt̃ ſm ꝙ sunt dispõnes magnitudinis eẽntialr dñr esse passiões ⁊ accñtia q̃titatis: ⁊ cũ recipiunt̃ vnũ in respcũ alteri⁹ vident̃ collocari in cap⁰ relatiõis. relatio eni accidit q̃titati ⁊ ceteris ꝑdicamẽtis. Ex q̃ pꝫ ꝙ sumit accidere ꝓ ꝑdicari vel ꝯuenire.

¶ Ad argᵐ pncipale cum dicit̃ ꝙ relatio a qualꝫ re absoluta distinguit̃ ꝑdicamẽtalr. nego. pmo dico ꝙ nulla singularis hui⁹ vl'is est va. qm̃ nulla relatio est q̃ sit in aliq̃ ꝑdicamẽto in quo nõ sit aliqua res absoluta. Nam in q̃cũq; ꝑdicamẽto est aliqua relaͦ. in eodẽ est res absoluta q̃ est ipsa relatio: ⁊ eꝯ: in quocũq; est illa res absoluta est ⁊ illa relatio: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ distinguunt̃ ꝑdicamẽtalr: q̃uis eadẽ ipsa res sit in plurib⁹ ꝑdicamentis: sicut dicim⁹ res extra q̃ nõ sũt signa i ꝑdicamẽtis existere. ¶ Sꝫ arguet quis ꝯtra sic. q̃cũq; sunt plura gñe. sũt plura specie ⁊ nũero: ⁊ per ꝯñs plures res: pꝫ 5ͦ meta. sed q̃cũq; sũt in pluribus ꝑdicamẽtis sũt plura gñe. g̃ ⁊c̃. ¶ Rñdeo ꝙ aliqua possũt dici esse plura gñe. vel ꝑcise: qꝛ sunt in plurib⁹ generib⁹: vel qꝛ cũ hoc ꝙ sunt in plurib⁹ gñib⁹ vnũ ẽ in aliquo gñe in quo nõ ẽ aliud. ⁊ eꝯ. Si maior sumat̃ in pmo sensu nego eã. Si in 2ͦ ꝯcedo ipam ⁊ in eodẽ sensu cõcedo minorẽ. Ad ꝓbationẽ dico ꝙ phs nũq̃ vbi allegat̃ scripsit illaꝫ: sed ait. capͦ. 6ͦ in fine semꝑ itaq; posteriora ꝑcedẽtia sequunt̃ vt q̃cũq; nũero vnũ. spẽ vnũ. ſꝫ q̃cũq; spẽ. nõ oĩa nũero. sed gñe oĩa vnũ: quecũq; ⁊ spẽ: quecũq; vero genere nõ oĩa specie. Ex istis aũt verbis licꝫ possit a destructiõe ꝯñtis inferri ꝙ quecũq; nõ sunt vnũ genere nõ sunt vnũ specie neq; nũero: nõ tñ põt iferri ꝙ quecũq; sunt in plurib⁹ generib⁹ non sunt vnũ nũero vel ꝙ sunt plura nũero: ⁊ ideo. P. nõ põt adduci ad ꝓbationeꝫ maioris nisi in 2ͦ sensu in quo est concessa.

ad argᵐ pncˡᵉ in pnᵃ. q.

T. c. 12.

T. c. 12.

¶ Distinctionis. XXVIII. Questio. III.

Ertio quero. Utrũ de⁹ ad creaturã realiter referat̃. Et arguit̃ ꝙ non. qꝛ si sic aut hoc esset relatiõe eterna aut tẽporali. Non eterna. qꝛ creatura non fuit eterna. nec fuit ens ab eterno: entis aũt ad nõ ens: nõ põt eẽ relaͦ realis. Nec relatione tẽporali. qꝛ tũc illa relatio esset noua in deo. Et per ꝯñs saltẽ per accñs de⁹ mutaret̃: qͦd est ipossibile. pꝫ ꝯña per Cõmẽtatorẽ 5ͦ phy. vbi vult ꝙ qñ aliquid sit de nouo relatiuũ per mutationẽ alterius: vtrũq; trãsmutat̃ trãsmutatõe relatiua per accñs: q̃uis trãsmutatiõe absoluta alteꝝ tñmõ transmutet̃. pᵐ Cõ. x.

Cõtra deus refert̃ ad creaturã in pmo ⁊ 2ͦ relatiuoꝝ. g̃ realiter refert̃. Añs pꝫ. qꝛ de⁹ est distinctus a creatura: ⁊ distictio ptinet ad pmũ modũ. Iteꝫ est actor creature: ⁊ sic refert̃ ſꝫ 2ᵐ modũ. ꝯña satis pꝫ ex dictis negantiũ deũ realr referri ad creaturã qui dicũt ꝙ in duob⁹ pmis modis relatiuoꝝ relaͦ est realis ex parte vtriusq; extremi. in 3ͦ aũt mõ ex parte vni⁹ extremi tñ. Oppᵐ

Rñdeo ꝓpter assũptũ in pmo argumẽto ⁊ dicta aliquoꝝ in ista materia pono ad ꝓpositũ quatuor ꝯnes. Prima est. ꝙ aliqd põt referri realiter ad nõ ens siue ad id qͦd nõ est. 2ᵃ est. ꝙ nõ ens põt realiter referri ad ens siue ad id qͦd est. 3ᵃ. ꝙ de⁹ eternalr referebat̃ realiter ad creaturaꝫ que nõ erat. Quarta. ꝙ deus realiter refert̃ ad creaturaꝫ ex tempore.

Propter ꝓbationẽ harũ cõclusionũ oꝫ ꝑmittere qd itelligo per referri realiter. ⁊ dico ꝙ hoc ipm ideꝫ est qͦd referri vẽ nõ per opõnẽ aie: ita ꝙ oẽ illud dicimus realiter referri: qͦd nõ appheñsuꝫ ab aĩa vere refert̃: vel esto ꝙ nõ apphenderet̃: adhuc nihilomin⁹ vere referret̃: ita ꝙ aĩa nihil penit⁹ facit ad hoc vt ipm referat̃. Sic eniꝫ cõiter ꝯsuetũ est dicere aliqua eẽ talia vel talia realiter: ⁊ per oppositũ illa dicunt̃ esse talia ſm premittendũ

pᵃ ꝯ. rōnē: que sunt talia per opationē anime. ¶ Hoc pmisso
pbo pmā ꝯnem. Primo sic. possibile est aliquid dū non
apphendit ab aīa esse verā imaginē alicui⁹ nō existētis. ergo
aliquid pōt realiter referri ad nō exñs. Añs pz. Nā ima
go herculis vel rose exñs in pariete vel vi memoratiua:
ita vere est imago ei⁹. dū illud nō est sicut dū est: siue tal
imago apphendat siue nō. ꝯña pbat. qm̄ imago inq̄ntū
ca.p. imago: ē imago ad aliqd: iuxta illud Aug. 7° de tri. Quid
2ᵐ aūt absurdius q̄ imaginē ad se dici. ¶ P. aliqd est reali
ter memoria nō existētis. ergo aliqd refert realiter ad nō exi
stēs. ꝯña pz. Nā cōstat q memoria dr̄ memoria relatiue
ca.x.xi. ꝛ idē ponit expsse Aug. 10. de tri. Añs ēt satis ē notū. Nā
memoria est respcū pteritoꝝ fm̄ phm in de memo⁹ ꝛ re
ca.xi. miniscētia: ꝛ fm̄ Aug. ix. de tri. ꝛ fm̄ Tulliū vt Aug. alle
gat ibidē: q̄uis ēt ꝛ pñtiū vt ibi vult Aug. posset esse me
moria. ꝛ cōstat q memo⁹ nō ē memoria solū dū apphen
dit: imo hoie non actualr̄ cogitante de sua memoria: nec
etiā de memorabili: adhuc est memor: ꝛ memoriā hz de
ca.xi. illo: sicut pz p Aug. 15. de tri. ¶ P. fm̄ phm 5° meta. cap°
3ᵐ de ad aliqd. quedā dr̄r ad aliqd fm̄ potētiā actiuā ꝛ pas
T.c.20. siuā: vt calefactiuū ꝛ calefactibile: q2 pōt: ꝛ post dicit q
taliuz dicunt fm̄ tēpora. vt q fecit ad factū: ꝛ facturum
ad faciēdū. Ex his sic. aliqd est realr̄ pductiuū seu perfe
ctiuū ꝛ realiter factuꝝ. ergo aliqd realiter refert ad nō ens.
Añs est certū. Nā q sol vl' ignis sit pductiu⁹ caloris aut
alteri⁹ ignis: aut sit pducturus vel factur⁹: non plus de
pēdet ab aīa: q̄ q sit sol vel ignis. ꝯña pz. q2 pductiuū dr̄
ad pducibile: ꝛ factuꝝ ad faciēdū. ꝛ cōstat q nec pduci
bile nec faciēdū est ens. Eodē mō pōt argui de potentia
mãe respectu forme nō existētis: que vtiq3 realr̄ ꝛ actualr̄
est potētia ad formā possibilē: esto q ipā3 nulla aīa cōsi
2ᵒ ꝯ. deret. ¶ 2ᵃᵐ ꝯnē pbo pmo sic. oia relatiua dicunt ad cō
ca.p. uertentiā. ergo nō ens realr̄ refert ad ens. Añs pz p Aug. 7°
de tri. qui dicit q oia que relatiue dicunt adinuicē dr̄r:
ꝛ per hoc pbat q pr̄ nō dicit relatiue ad eēntiā. cū essen
tia nō dicat relatiue ad patrē. Patet ēt per phm in pdi
camētis qui ad lrām idē ponit ꝛ diffuse declarat: ꝛ nullū
posse excipi dicit. si cōueniēter assignet. ꝯña vero pbat.
Na3 pductiuū dicit ad pducibile. ꝛ facturū ad faciēdū
ꝛ imago ad imaginatum: ꝛ memoria ad memoratū. ergo ecō
pducibile refert ad pductiuū. ꝛ faciēdū ad facturum: ꝛ
imaginatū ad imaginē: ꝛ memoratū ad memoriā: nullū
aūt pducibile vel faciendū ē ens: ꝯstat: q̄uis possit esse
ens aliqd etiā imaginatū: ꝛ aliqd memoratu3 nō est ens.
Nec val3 dicere q talia. ꝛ si referant nō tñ realr̄: sed fm̄
rōnē tm̄. Nā siue talia ꝯsiderent ab aīa siue nō: nihil mi
nus pducibile ē pducibile a pductiuo: ꝛ faciēdū ē facie
dū a factiuo: ꝛ imaginatū ē imaginatū imaginis: ꝛ memo
ratū est memoratū p memoriā: ꝛ p ꝯñs absq3 vlla opōne
aīe. qōl3 tale ad suū correlatiuū refert ac p hoc realiter.
2ᵐ ¶ 2°. ois causa refert ad cātū: ꝛ aliqd non exñs est realr̄
causa alicui⁹ existētis. ergo aliqd nō exñs refert realr̄ ad exi
stēs. ꝯña ꝛ pma pars añtis sunt patētes. 2ᵃ pars pbat.
Na3 aliquid nō exñs est finis seu causa finalis alicuius
effect⁹ iam facti pter illū finē fiendū: sicut fruct⁹ nōdū
exñs ē finis folioꝝ ꝛ floꝝ pcedētiū fructuū. cui⁹ pbatio
est: q2 pp fructū nō existētē natura oia illa agit: du3 aūt nā
agit pter aliqd: tunc illud est grā cui⁹ agit: ꝛ per ꝯñs cā
finalis. Et ex hoc exēplo ꝛ intētiōe phi determinātis ꝯ
T.c.80. antiquos 2° physi. q natura ꝛ carentia cognitiōe agunt
ꝛ.84. pter finē. ꝛ in actionib⁹ eoꝝ est causa finalis: excludit
responsio qua posset dici q talis finis nō est finis nisi in
3ᵒ ꝯ. q̄ntū ab aīa apprehensus. ¶ 3ᵃᵐ ꝯnem pbo sic. deus ab
eterno fuit realiter causatiu⁹ ꝛ prescius. ergo ab eterno
realiter referebat ad causabile ꝛ ad prescita. ꝯña patet.

q2 causatiu⁹ ꝛ prescius hec ipsa que sunt ad aliquid. añs
certū: qm̄ fm̄ fidem cōstat q fuit causatiu⁹ ꝛ prescius: q
aūt realiter etiā nō est dubiū: cum nulla anima ab eter
no fuerit que cognouerit deum. Nec valet dicere q ab
eterno deus cognouit se causatiuū ꝛ prescium. q2 istud nō
tollit q fuit realiter causatiuus ꝛ prescius. ꝛ nō ad se: sed
ad creaturā causabilē ꝛ prescitā. alioquin eque faciliter
diceret q deus pater non referebat realiter ad filium.
Na3 ꝛ semp nouit se patrē. Et si dicat q licet nouerit se
patre3. nō tñ per hāc notitia3 fecit se patre3. nec ideo fuit
pater: q2 nouit se patre3: ꝛ ideo nō fm̄ rōne3: sed realiter
referebat ad filiu3. Sic in pposito dicet q nec per illa3
notitia3 qua nouit se causatiuū fecit se causatiuū: nec iō
fuit causatiuus vel prescius: q2 nouit se causatiuu3 ꝛ pre
scium. quapp simplr̄ sequit q realiter referebat ad cau
sabile ꝛ ad prescitu3. ¶ 4ᵃᵐ ꝯnē probo. Na3 cōstat q ex 4ᵒ ꝯ
tēpore seu de nouo deus est creans ꝛ dñs creaturaꝝ: ꝛ vt
sic refert ad creatura3 ex tēpore. vt dicit Aug. 5° de trini. ca.vlt°
ꝛ hoc nō est per operationē anime: q2 siue anima deū in
telligat siue nō: non min⁹ ipse est creans ꝛ dñs. ergo rea
liter refert ad creatura3 ex tēpore. ¶ Et cōfirmat. quia
si solū fm̄ rōne3 referat: aut ideo hoc est: q2 ipse nō est do
minus vel creator nisi per operationē anime: qd̄ nullus
catholicus diceret: aūt q2 ꝛ si absq3 operatiōe anime sit
dñs ꝛ creator: non tñ absq3 operatiōe anime est relatiue
dñs ꝛ creator: ꝛ illud implicat manifesta3 ꝯtradictionē.
qm̄ ꝯtradictio est dicere q aliquis sit dñs ꝛ non sit dñs
alterius. ꝛ per ꝯñs q non sit relatiue dñs: si non sine ope
ratione anime est dñs relatiue: nō sine operatiōe anime
est dñs: ꝛ sic sine operatiōe anime est dñs: ꝛ nō sine ope
ratione anime ē dñs: que manifeste ꝯtradicūt. Eodē mō
pōt pbari q ab eterno realiter referebat supposito fm̄
fidem q eternalr̄ fuerit presci⁹: q2 sine operatiōe anime
fuit prescius: ꝛ nō potuit eē pscius nisi relatiue. Scia eni
pscientia dispositio ꝛ puidentia ac pdestinatio sunt ad
aliquid. sicut dic Aug. de sacra. li. pmo. parte 2ᵃ. ꝛ vbi nō ca.9.
diceret adhuc de se pat3. ¶ P. arguit sic. iuxta modum 2ᵐ
cōem loquēdi. quecūq3 relatio ꝯsequit extrema ex natu
ra rei sine cōsideratiōe intellect⁹ est realis. hoc pat3 per
alios cōiter. Na3 cā in ppria forma ponit Scot⁹ i. 30. d. Scot⁹
oēs etiā cōiter ponētes relatiōes rōnis: dicunt eas cōse i. 30. d. p
qui actu3 intellect⁹: ꝛ aliter nō habere esse: ꝛ qm̄ nō dice
ret: ppositio pat3 de se. alias quelib3 relatio realis poss3
dici rōnis: sed aliqua relatio dei ad creaturam cōsequit
sua extrema. s. deu3 ꝛ creaturā ex natura rei sine cōside
ratiōe itellect⁹. ergo ꝛc. Minor declarat. nā positis deo
ꝛ lapide: ꝛ nulla cōsideratiōe itellect⁹ existēte: de⁹ est distin
ctus a lapide: ꝛ causa ꝛ dñs ei⁹. ac per hoc iuxta illū mo
dū loquēdi cōsequit distinctio dei a lapide: ꝛ causalitas
ꝛ dominiū. ꝛ certe nō minus q̄ cōsequat distinctio lapi
dis a deo ꝛ seruit⁹: ꝛ si diceret q deus esset distinct⁹ ꝛ do
minus absq3 distictiōe ꝛ dominio: eadē facilitate posset
dici q lapis eēt distinct⁹ ꝛ causatus ꝛ seru⁹ vel possessio
sine distinctiōe ꝛ alijs relatiōib⁹. ¶ P. exclusa omni cō 3ᵐ
sideratione anime natura hūana est vnita verbo in xpo.
ergo exclusa omni cōsideratiōe anime verbū est vnitu3
nature humane. Et pat3 cōsequētia: q2 ipossibile est ali
quid esse vnitū nō vnito: vnitu3 eni3 vnito vnitū est. cū
ergo omne vnitū referat ad vnitu3 sequit q verbū ex
clusa omni cōsideratiōe anime: ꝛ per cōsequēs realiter
referat ad vnita3 sibi naturā. ¶ P. spūs scūs tēporaliter 4ᵐ
est datus ꝛ donatus creature nec in hoc est necessaria cō
sideratio anime nostre: cu3 etiā pueris det in baptismo
ꝛ datū ꝛ donatū relatiue dicunt: sicut pat3 per Aug. 5° de ca.15.
trini. ¶ P. si hoc deberet negari: aut hoc esset pp auēte3 5ᵐ

ecclesie vel scripture sacre aut alicuius sancti: vel famo-
si phi: aut ꝓpter cogentē rōnē ad oppositū: sed nec eccle-
sia alicubi dicit oppositū: nec in tota sacra scriptura aut
doctrina cuiuscunq; sancti aliqua auctoritas reperit̃ ad
oppositū: quā vnq̄ viderim vel audierim. Inuenit̃ autē
frequēter in scriptura ⁊ in dictis sanctoꝝ ꝙ de⁹ est oīpo-
tens creator ⁊ dñs: ⁊ plura alia que denotāt eum ad crea
turam referri: ⁊ nullibi dicit̃ ꝙ ſm rōnē tm̃ sit dñs: vel
oīpotēs: aut creator: ⁊ est satis mirabile si intētio fuisset
Aug. ꝙ solū ſm rationē deus refert̃ ad creaturā: qūo in
5° de tri. vbi hanc mām tractat ⁊ determinat: ⁊ arguit cō
tra ꝯnem ⁊ soluit: nunq̄ innuit se ꝑ hoc. s. ꝙ ſm rationē
ca.25. refert̃ tm̃. idē patz de Ansel. in mon. ¶ Pħs nec pħs nec
6m Cōmētator vnq̄ etiā hoc dixerunt. cum tn̄ dixerit deū
esse ṗncipiū ⁊ motorē ⁊ cām finalem alioꝝ. De alijs ve-
ro philosophis antiquis ⁊ modernis nō eēt multū curā-
dū: cum eoꝝ nō sit multū celebris auctoritas. nō tamē
adhuc aliquē vidi ad hoc allegari. demū nec aliqua rō
ꝯ p̄m ꝯ°. cogens est ad hoc sicut clare patebit soluēdo. ¶ Contra
arguit̃ istas ꝯnes arguo. ⁊ ṗmo contra ṗmas duas ex diffōne re
latiuoꝝ: relatiua eni sunt quecūq; hoc ipsa que sunt alio-
rum sunt: vt patz in ṗdicamētis. Ex hac diffinitiōe patz
ṗmo ꝙ omne qd̄ refert̃ est. Nam qd̄ nō est nō est hoc ipz
qd̄ est. Sequit̃ eniz de quolibʒ. ħ est hoc ipm qd̄ est. ergo
hoc est. Et hoc est cōtra scdaʒ ꝯnē. 2°. ex eadē diffinitio-
ne sequit̃ cōtra ṗmā ꝯclusionē ꝙ terminus relatiōis nō
pōt esse non ens: q2 omne qd̄ est ad aliud est aliqd ⁊ ens.
omnis autē termin⁹ relatiōis est aliud a relatiuo. Unde
qd̄libʒ relatiuū id qd̄ ē est alterius: vt patz ex diffinitio
2m ne. ¶ 2°. cōtra ṗmā ꝯnē omne terminās realē depēden
tiam alicui⁹ termini ē verū ens in reꝝ natura exñs. hoc
pʒ. q2 a nō ente nō depēdet aliqd̄ ens: sed omne ad qd̄ ali
qua res realiter refert̃ terminat eius realē depēdentiā
cum quelibʒ relatio sit quedā depēdentia in aliud. ğ ⁊c̃.
3m ¶ 3°. entitatis ad nō ens nō ē vllus ordo realis. nec etiā
ecōuerso. ergo nec relatio. cū omnis relatio sit ordo qdā
4m vni⁹ ad alterū. ⁊ illud est ꝯ vtrāq; cōclusionē. ¶ Deide
ca.p. spāliter cōtra scdam cōclusionē arguo ex intentiōe Aug.
7° de trini. vbi ait. Sʒ si nō esset homo id est aliqua suba
nō esset qui relatiue dñs diceret̃: ⁊ si non eēt equus q̄dā
eēntia nō esset qd̄ iumētū relatiue diceret̃. Ita si nūmus
nō esset aliqua suba: nec arra posset dici relatiue: quapꝓ
si ⁊ pater nō est aliquid ad seipm: non est oino qui relati
ue dicat̃ ad aliquid. hec Aug. Ex istis aūt videt̃ eius in-
tentio eē: ꝙ nihil posset dici relatiue ad aliquid: nisi ipz
sit aliqua eēntia vl̃ suba. qd̄ aūt nō est: nō est aliq̄ eēntia
ꝯ 3m et aut suba. ğ ⁊c̃. ¶ Deinde ꝯ 3m ⁊ quartā simul arguo. Pri
4m ꝯ°. mo sic. qñcūq; aliqua duo nō sunt eiusdē ordinis illa nō
Thoaʒ realiter adinuicē referunt̃. hoc patz de sciētia ⁊ scibili ⁊
p° p. q. 13 sensu ⁊ sensibili. Nā q2 scibile ⁊ sensibile inq̄tū sunt res
ar. 7. quedā in esse naturali existes: sunt extra ordinē sensibi-
lis ⁊ intelligibilis: ideo in scia ⁊ sensu ē relatio realis: ſm
ꝙ ordinat̃ ad sciendū vel sentiendū res: sed ipse res in
se cōsiderate sunt extra hō ordinē. ⁊ ideo in eis nō ē aliq̄
relatio realiter ad sciētiā ⁊ sensū: sed ſʒ rōnē tm̃: inq̄tū
intellectus apphēdit eas. vt terminos relationū sciētie
T.c.20. ⁊ sensus. Unde phs 5° metaph. dicit ꝙ nō dicunt̃ relati-
ua. eo ꝙ ipsa referant̃: sed q2 alia referunt̃ ad ipsa: sʒ de⁹
est extra totū ordinē creature: ⁊ oēs creature ordinant̃
ad ipz ⁊ non ecōuerso. ğ nō realiter refert̃ ad creaturas.
2m ¶ Scdo sic. omne realiter relatū ad aliquid ē realiter
Uēric⁹ ordinatū ad illud. sicut albedo que est ratio referēdi ad
aliā albedinē est naturalr̃ ordinata ad illā pro eo ꝙ ali-
quā pfectionē habʒ ab illa inq̄tū in eis est natura perfe
ctior simul q̄ in altera earum: omne aūt ordinatū realr̃
ad aliud dpēdet ab illo pro quāto. s. expectat illud: vt in
ipso fundet̃ relatio ad illud. ⁊ si depēdet. ergo est muta-
bile. ergo impfectū: q2 carens illa pfectione ad quā mu-
tatur. ⁊ si impfectū. ergo limitatū. ergo de ṗmo ad vlti-
mū omne relatū est limitatū. ⁊ hoc est verū de relato ad
aliud in natura: q2 si referat̃ ad aliquid qd̄ est ei eidē in
natura realiter: nō opʒ ꝙ depēdeat: q2 nō expectat aliqd
aliud a se in natura: vt in eo fundet̃ relatio: sʒ deus nō ē
limitatus. ergo nec relatus realr̃ ad creaturā que ē ali-
ud ab eo in natura. ¶ Tertio sic. deus ē pfecte simplex 3m
⁊ sūme nec̄ario eē. ergo nō refertur realiter ad creaturā. Sco. li.
Añs patz quātū ad vtrāq; partē. ꝯña probat̃. Nam quia p. d. 30.
est pfecte simplex nihil est in eo qd̄ nō est ipm ſm Aug.
xi. de ciuita. dei. deus inquit simplex ē: quia est id qd̄ hʒ. ca.x.
perfecta etiā necessitas eius ē talis ꝙ non variabitur eē
eius: q̄cunq; hypothesi possibili siue impossibili ponat̃
circa aliud a se: quia alia nō sunt nec̄aria nisi secūdaria.
Ex his aūt sequitur ꝙ nulla ē in eo realitas: que nec̄ario
coexigat aliud a se: tale enim nec̄ario exigēs aliud a deo
nō eēt. illo exacto nō existēte: ⁊ per cōsequēs aliquid qd̄
esset pfecte idē deo non eēt aliquo alio: qd̄ non ē necessa-
rium ex se non existēte. relatio autē realis necessario co-
exigit ad suum eē terminū relationis. ergo in deo non ē
relatio realis ad aliud a se. Ad hoc etiā videt̃ eē aucto-
ritas magistri in. 30. di. qui dicit sic. appellatio qua crea-
tura dicit̃ ad creatorē relatiue relatiua est ⁊ relationem
notat: que est in ipsa creatura. appellatio vō illa qua crea
tor relatiue dicit̃ ad creaturā: relatiua quedā est: sʒ nul
lam vocat relationē que sit in creatore. Ex his videt̃ ma
gister innuere ꝙ relatio signata per relationē appellati-
uam creaturarū nō sit realiter in deo: ⁊ per cōsequēs il-
le non realiter refert̃. ¶ Ultimo argui pōt contra fun- 4m
damētum ꝓbationis ṗdictarum conclusionū: ex hoc. n.
ꝙ deus omni anime cōsideratiōe exclusa est vere ṗsci⁹
⁊ dominus: ⁊ sic de alijs que relatiue dicunt̃ de eo argue
batur ꝙ eēt realiter ṗscius ⁊ domin⁹. cōtra hoc quidē: q2
similr̃ ꝓbaretur ꝙ idētitas eiusdē ad seipsū eēt relatio
realis. Nam exclusa consideratiōe anime qd̄libʒ ē sibi-
ipsi idē vt sor. est idē sorti. ⁊ pla. idē platoni. ergo realiter
idē: ⁊ per ꝯñs illa idētitas ē realis. sʒ cōsequēs est falsū:
ꝑ phm 5° metaph. ca°. de eodē vbi ait sic. Palā q2 idēti T.c.16.
tas vnitas q̄dam ē aut plurium eēndi. i. eoꝝ q̄ sunt plu-
ra in eē: aut quādo vtitur pluribus veluti quādo dixerit
ipsum ipsi idē. Nam vt duobus vtit̃ eodē ex quib⁹ innuit
ꝙ relatio talis non fit nisi quādo intellect⁹ eodē vtitur
quasi tanq̄ duobus idē sibi referēdo. ¶ Ad ṗmā dōʒ ꝙ Ad p̄m
nō ē intētio phi ꝙ de relatiuis ṗdicetur in ꝓpria forma
hoc totum ipm qd̄ est: sed intēdit ꝙ qd̄libʒ ſm se relati-
uum est ipsū ad aliud. vbi gratia dominus ē domin⁹ ad
aliud ⁊ seruus ē seruus ad aliud. ⁊ sic quodlibʒ ṗdicatur in
ꝓpria forma de seipso ad aliud: vt supra in ṗma cōclusio
ne de relationibus magis expssum ē. Cum ğ dicit̃ ꝙ id
qd̄ non ē. nō ē hoc ipsū qd̄ est ad aliud. dico ꝙ hoc verū
est in sensu nunc excluso: sʒ tamē aliquid qd̄ nō ē: est ipm
qd̄ ē ad aliud in vno sensu dato. vbi gratia causabile qd̄
vtiq; nō ē: ē causabile ad aliud. Et vlterius dico ꝙ nō se-
quitur causabile ē cābile. ğ causabile ē: imo sequit̃ oppo
situm. ¶ Ad aliud dico vt in ṗdicta q̄stione dictū ē fre-
quēter: sancti ⁊ phi ⁊ nos in quotidiano vsu ī multis vti
mur istis vocabulis aliud ⁊ aliqd. pro his que nō existūt
nec ſm se sunt aliqua entia vel entitates: ⁊ ita dico ꝙ re
latiua dicunt̃ eē alioꝝ gnāliter ⁊ cōissime sumēdo hūc
terminū alioꝝ. vt tam de nō existētibus q̄ de existēti-
bus dicit̃. ¶ Ad scdam dico cōcedēdo maiorē si sumat̃ Ad 2m
in sua ꝓprietate: ⁊ nego minorē: non. n. pr̃ dpēdet a filio

in diuinis. nec certe etiaʒ in creaturis. nec dñs a suo nec causa quelibʒ a cãto: q̃uis nõ possit aliquis eẽ pater nisi aliquis sit filius: nec ecõuerso. nec aliquis possit eẽ su⁹ nisi sit aliquis dñs: nec aliquid causa nisi aliquid sit causatum: nec ecõuerso: qḋ tñ nõ est proprie depẽdere: qꝛ sic deus pater ꝓprie depẽderet a filio: ⁊ ecõuerso. qḋ ẽ hereticum. depẽderet ẽt a creatura. cum ille sit eius domin⁹ ⁊ nõ possit eẽ domin⁹ nisi illa sit serua. Si tñ sic ĩproprie sumeretᷣ depẽdẽtia in maiore: tunc illa eẽt falsa. ꝯstat. n. ꝙ deus ẽ realiter causatiu⁹: nec põt sic eẽ causatiuus nisi aliquid sit causabile: ⁊ tñ causabile nõ existit in rerũ natura. multa etiã nõ exñtia actualiter in rerũ natura sunt a deo cognita: ⁊ ipse est realiter ⁊ actualr̃ illa cognoscẽs.

Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵃᵐ si ordo sumatᷣ stricte ⁊ proprie quicquid sit de añte. nego ꝯñam. dico ꝙ non omnis relatio est ordo. nec omne qḋ refertᷣ ad aliquid ꝓprie ordinatᷣ ad aliud. Si vero ordo sumatᷣ ĩproprie ⁊ cõiter pro omni habitudine

Ad 4ᵐ ⁊ relatione vni⁹ ad aliud nego añs. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ q̃dam relatiua sunt que nõ possunt verificari de aliquib⁹: nisi pro his que existũt vt pr̃ ⁊ filius dñs ⁊ seru⁹: duplum ⁊ dimidiũ: ⁊ plura alia: quedã ⁊ pro his que existũt: ⁊ pro his que nõ existũt: sicͭ cognitũ ⁊ repñtatuʒ extratũ ⁊ alia plura: ⁊ fm̃ phm̃ quedã que nõ nisi pro his que non sunt vt faciendũ factibile ⁊ filia. de p̃mis verᷣ est: ꝙ nihil põt sic referri vel relatiue dici: nisi sit aliqua eẽntia: ⁊ de talibus: sicut patet loquitᷣ Aug. ⁊ sicut dicit ꝙ nisi eẽt homo aliqua suba nõ esset qui relatiue dñs diceretᷣ: ⁊ sic de iumẽto ⁊ arra: sicut cũ dicit si pater nõ eẽt aliquid ad seipʒ non oĩo esset qui relatiue dicatᷣ ad aliquid dʒ intelligi: ita nõ est aliquid qḋ relatiue dicatᷣ pater ad aliqḋ: ⁊ hoc est verũ ⁊ sufficit ad suum ꝓpositũ: nec aliud intẽdit: ʒ nõ sequitᷣ nihil põt eẽ pater vel domin⁹ vel arra: nisi sit aliqua eẽntia. g̃ nihil põt eẽ cognitũ vel factibile nisi sit aliqua eẽntia. Nam añs est verũ ⁊ consequẽs falsuʒ: qñ antixp̃s est cognit⁹ ⁊ factibilis: ⁊ tñ nõ est aliqua eẽntia.

¶ Cõfirmatᷣ hec solutio: qꝛ hanc inductionẽ facit Aug. ad declarãdũ illã vniuersalẽ ꝓpositionẽ quã assumpsit. omnis eẽntia que relatiue dicitᷣ ẽ ad aliquid excepto relatiuo: nõ eniʒ ait. omne qḋ relatiue dicitᷣ: sed omnis eẽntia: ꝑ qḋ pʒ ipm̃ nõ generaliter de omnib⁹ relatiuis fuisse locutum. ex hoc etiã patʒ vnum qḋ supra dicebatᷣ. s. ꝙ esse ad aliquid nõ est esse aliquid. Et ꝙ p̃dicari relatiue nõ sit id de quo dicitᷣ eẽ aliquid seu esse eẽntia aliq̃: alioquin de puro nõ ente nõ posset ꝑdicari vere aliquid rela

ad rões 3.3. ⁊.4 cõclu. tiue. ¶ Ad argumẽta 3 3ᵃᵐ ⁊ 4ᵃᵐ ꝯnes. Ad p̃mũ dico primo. ꝙ si rõ esset bona sequitᷣ ꝙ nec creatura realiter ad deũ referatᷣ cum nõ sit eiusdeʒ ordinis cum deo. cui⁹ oppositũ etiã dicũt. nego ergo illã maiorẽ. ¶ Ad ꝓbatiõeʒ dico ꝙ sicut scia realiter refertᷣ ad scibile ⁊ sensus ad sensibile. sic ecõuerso scibile realiter refertᷣ ad sciẽtiã ⁊ sensibile ad sensum. nec phs dicit oppositũ: nec Cõmẽtator: gnimo neuter ibidẽ facit mẽtionẽ de relatione rationis

5ᵒ me. T.c.zo. ¶ Pro itellectu phi aũt verbi allegati qḋ diuersi varie interp̃tantᷣ. dico ꝙ phs dat ibi quãdã dñam inter relatiua duoꝝ p̃morũ modoꝝ: ⁊ relatiua tertij modi: ⁊ ẽ dña hec ꝙ vnũ correlatiuũ de relatiuis tertij modi dicitᷣ ad aliud: quia aliud dicitᷣ ad ipm̃. vbi grã sensibile seu sensatum: vt habet trãslatio cõmẽti: ideo dicitᷣ de aliquo relatiue ad sensum seu sensationẽ: quia sensus dicitᷣ ad aliud vel illud. denominatᷣ eniʒ aliquid sensatuʒ a sensu: ꝑ quã denominationẽ non significatur aliud q̃ ꝙ ipsius tanq̃ obiecti est sensus: sicut visio dicitᷣ esse coloris: ⁊ eodẽ mõ nihil aliud est eẽ intellectũ q̃ illius eẽ intellectionẽ. nec aliud significatᷣ per aliud. ⁊ hoc est ꝙ expresse dicit ibi phs declarans dictum suuʒ. Unde ait. Nam itelligibile quia illius intellectus est: ⁊ ĩmediate explicat q̃ũ ipsi⁹: qꝛ. s. vt visus ad colorem: qḋ est eẽ illius obiectiue. Si g̃ aliquid dicitᷣ relatiue ad sensum qḋ dicitᷣ sensatũ: ⁊ ideo dicitᷣ sensatum: qꝛ sensus est illius: ⁊ per ꝯñs: qꝛ sensus dicitur ad illum: sequitᷣ ꝙ sensatuʒ dicitᷣ ad sensum: qꝛ sensus dicitᷣ ad ipm̃: idẽ iudiciuʒ est de intellectuali ⁊ intellectione: ⁊ diligibili ⁊ dilectione: ⁊ similib⁹. nõ sic auteʒ est de relatiuis p̃mi vel secũdi modi. qñ nullũ taliuʒ est denominatiuũ alterius: sic ꝙ eius p̃dicatio de aliquo sit p̃dicatio denominatiua ab alio correlatiuo qua precise significetur aliud correlatiuuʒ dicitᷣ relatiue ad ipm̃: ex quo sequitur ꝙ neutrũ correlatiuoꝝ dicitᷣ ad reliquuʒ: quia reliquũ dicitᷣ ad ipsuʒ. ¶ Cõtra videtᷣ fortiter posse argui ex intẽtione Augu. 5ᵒ de tri. dicit eniʒ ꝙ sciens ⁊ sciẽtia dicuntᷣ adinuicẽ relatiue: ⁊ idem dicit in p̃cedẽte ĩmediate capitu. de amante ⁊ amore. sʒ constat ꝙ sciens denominatiue est cadẽs a sciẽtia: ⁊ p̃dicatione denominatiua p̃dicatur de eodẽ de quo p̃dicatur: nec per illam p̃dicationeʒ aliud significatᷣ: nisi ꝙ sciẽtia sit eius tanq̃ subiecti. Et quia sciẽtia nõ aliter dicitᷣ ad scientẽ nisi vt ad subm̃ videtᷣ sequi fm̃ p̃dicta ꝙ sciens nõ dicatur ad sciẽtiaʒ: nisi qꝛ sciẽtia dicitᷣ ipsum. Sed vlterius patet ꝙ sciens ⁊ sciẽtia non dicuntᷣ ad aliquid sicut mẽsura ⁊ mẽsurabile: ⁊ sensus ⁊ sensibile: ⁊ intellect⁹ ⁊ intellectuale: ⁊ similia. ⁊ per ꝯñs nõ est ꝓpriũ relatiuis illius modi ꝙ vnum dicitᷣ ad aliud: qꝛ aliud dicitᷣ ad ipʒ: qḋ tñ intẽdit phs. 5 metã. ca.p.

¶ R̃ndeo p̃mo q̃tũ sufficit ad argumẽtum ꝙ phus nõ dicit hoc ꝓpriũ eẽ illis: que dicuntᷣ adinuicẽ illo modo: ita ꝙ nullis alijs ꝯueniat. Sed dicit ꝙ hoc cõuenit eis ⁊ nõ relatiuis p̃mi aut secũdi modi. Nunc aũt sciẽs ⁊ sciẽtia neutro modo sunt ad aliquid. nõ eñ dicũtur adinuicẽ fm̃ numeꝝ: quõ dicuntᷣ relatiua p̃mi modi. nec fm̃ potẽtiã actiuam ⁊ passiuã: nec vt mẽsura ⁊ mẽsurabile: ⁊ sensus ⁊ sensibile: qualia sunt amãs ⁊ amor: que fm̃ Aug. sunt adinuicẽ relatiua: ⁊ habitus ⁊ habituat⁹: ⁊ affectio ⁊ affectus: que fm̃ phum in p̃dicamẽtis sunt ad aliquid. ⁊ sic multa alia reperiuntᷣ relatiua cõiter loquẽdo de relatiuis: que ꝓprie nõ pertinẽt ad aliquẽ illoꝝ trium modoꝝ. 2ᵒ dico ꝙ phs negat statim vbi supra 5ᵒ meta. sciẽtiã dici relatiue ad sciẽtẽ. ⁊ Cõmẽtator similr̃. ⁊ oppositũ ꝓbant ex intẽtiõe. ⁊ ideo argumẽtũ nõ tollit expõnẽ datam eẽ fm̃ intẽtionẽ phi. R̃ño T.c.zo. Cõ. zo.

¶ Et si dicatᷣ ꝙ ex hoc sequitᷣ ꝙ Aug. ⁊ phs sibi mutuo cõtradicũt. R̃ndeo relatiua dupliciter possũt sumi. Uno mõ cõissime ꝓ quibusdã que dicuntᷣ ad aliquid fm̃ p̃mã diffõnẽ positam a pho in p̃dicamẽtis: quõ noĩa aliqua substãtiaꝝ vt man⁹ ⁊ caput ⁊ alia noĩa partiũ substãtiaꝝ sunt relatiua: ⁊ silr̃ aliqua noĩa qualitatũ ⁊ per se pertinẽtia ad genus q̃litatis sunt ad aliquid. verbi grã color. Nã dicitᷣ color colorati color. ⁊ albedo albi albedo. ⁊ sic ď alijs pluirib⁹. Alio modo sumuntᷣ relatiua stricte ⁊ ꝓprie pro his quoꝝ eẽ est ad aliud se habere: siue que in q̃tuʒ ipsa sunt ipsa ad aliud sunt. iuxta correctaʒ diffõnẽ 2ᵒ datã a pho vbi supra. ⁊ isto mõ manus ⁊ caput ⁊ filia non sunt relatiua: vt ibi dicit phs. ⁊ similiter nec color ⁊ albedo. p̃mo mõ loqtur Aug. de relatiuis qñ dicit ꝙ sciẽs ⁊ sciẽtia sunt adinuicem relatiua: qḋ pʒ: quia in eodeʒ cap⁹ dicit ꝙ color dicitur relatiue ad coloratuʒ: ⁊ caput ad capitatũ. ⁊ tamen cõstat ꝙ color nõ est per se relatiuũ ad coloratum: qñ si color esset separatus ab omni subiecto adhuc esset vere color. ⁊ tamẽ non esset alicuius colorati: ita etiaʒ manus abscisa est man⁹: ⁊ tamẽ nõ est alicuius manuati: ⁊ ideo talia nõ sunt per se relatiua iuxta scđaʒ diffinitionẽ phi: sed iuxta cõe dictũ possunt vocari relatiua fm̃ dici: non aũt fm̃ esse: vt illa tñ dicantᷣ relatiua fm̃ esse: quib⁹ cõ- in p̃di^tis 3. de. tri. ca.3.

petit diffinitio scd̄a relatiuoꝝ. illo modo aūt sciētia non
est relatiuū ad scientē nec econuerso. Qḋ patz. quia non
omnis sciētia est alicuius sciētis vt subiecti: sicut nūc lo/
quimur: nec omne sciēs est sciens scia illo mō. pz de sciē/
tia dei que nullius sciētis vt subiecti est scia. Ex quo seq/
tur ꝙ nequaq̄ sciētia inq̄tū scia est scientia scientis isto
mō. ac per hoc nō per se dicit̄ ad scientem: ⁊ 1° mō negat
T.c.20. ph̄s 5° metaph̄. nō aūt p̄mo mō. imo illo mō videt̄ cōce/
dere in simili cū dicit ꝙ visurus nō est: cuius est visurus
.s. subiectiue. i. vidētis: q̄uis verū sit hoc dicere. s. ꝙ ē vi/
dentis visurus: ita ꝙ p̄mo vult ꝙ nō ꝓpter se referť ad
videntē. Deinde aliquo mō videt̄ concedere. s. large ⁊
cōiter loquēdo ⁊ illo mō tollitur ſm veritatē ꝯtradictio
Aug. ⁊ ph̄i. ⁊ per hoc etiā posset solui: qm̄ sciens nō per se
dicit̄ sciens: q̄ꝛ eius est scientia vt subiecti sicut arguēdo
sumebať. Ex dictis pz ꝙ ph̄s non intēdit ibi ꝙ inter re
latiua tertij modi nō sit ex vtraq̄ parte relatio: ⁊ ꝙ alte/
rum tantū referatur ad aliud: vt sensus ad sensatū: ⁊ non
ecōuerso. vt quidā dixerunt: tum q̄ꝛ ph̄us expresse dixit
ibi. ꝙ mēsurabile ⁊ scibile ⁊ intellectuale eo ꝙ aliud ad
ip̄m dicit̄ ad aliquid dicunť. Ecce ꝙ affirmat eadez ad
aliqd. Unde nō est in hoc differētia inter ista ⁊ alia rela/
tiua p̄moꝝ modorū: ⁊ ꝙ alia mutuo ⁊ conuersiz referā
tur. ista aūt non. Sed in hoc ꝙ nullū aliorū dicit̄ ad ali/
quid: q̄ꝛ aliud dicitur ad ip̄m. in istis aūt sic. tūz quia ſm
hoc ipse manifeste cōtradiceret sibi: cum ex intētiōe dif/
fuse ꝓbet in p̄dicamētis ꝙ oia relatiua sine exceptione
aliqua possibili: si cōueniēter assignenť dicunť ad cōuer
tentiam: ⁊ ꝙ tollit oēm fugam ⁊ ꝓteruiā in ꝓposito ille
sp̄aliter exēplificat ibidē de istis dn̄s ⁊ seru⁹: ⁊ sensus sen
sati sensus: ⁊ sensatū sensu sensatū. Item nec sicut alij di/
cunt intendit ph̄s ꝙ vnū referať realiter. reliquū aūt so
lum ſm rōnē: q̄nimo videt̄ sequi oppositū ex dictis suis.
Nam si hoc est esse sensatū ꝙ eius esse sensationē: si sen/
satio est eius realiter ip̄m est sensatuz realiter: ⁊ q̄ꝛ inq̄/
tum sensatū referť ad sensationē: sequit̄ ꝙ realiter refe/
Ad 2m ratur ad ipsaz. ¶ Ad 2m cum dicit̄ omne realiter rela/
tum ad aliqd est realiter ordinatū ad illud accipiēdo or
dinatū in eo sensu in quo sequit̄ vlterior deductio argu/
mentatiōis: nego illā. Et ad ꝓbationē dico p̄mo ꝙ ē p̄ti/
cularis: nec etiā si esset vera sufficiēter ꝓbaret hāc vni
uersalē. 2° dico ꝙ est falsa. Et ad ꝓbationē dico: ꝙ vna
albedo nullā perfectionē acquirit ex alia cui referť. nec
aliqua natura est ex hoc in ipsa p̄fectior: nec ipsa singula
ris: nec aliqua cōis: cū nulla sit talis in ipsa: q̄uis due al/
bedines sint plures perfectiōes q̄ altera earuz tantum.
Ad 3m ¶ Ad 3m nego ꝯñam. Et ad ꝓbationē dico: ꝙ nō omnis
relatio exigit necessario ad suū esse ꝙ eius termin⁹ sit in
rerum natura: sicut supra pz. ¶ Ad auctoritatē magistri
dicēdū: ꝙ nō est cōtra. cūz ipse nō dicat ꝙ deus nō refer/
tur ad creaturā: sed dicat oppositū: intēdit tn̄ ꝙ cū de no
uo dicit̄ ad creaturā: nulla nouitas vel mutatio ē in deo:
sed tantū in creatura: quā mutationē in creatura: ꝓpter
quā ⁊ ipsa ad deū ⁊ deus ad ipsaz nouiter referunť vocat
relationē. iuxta modū suum quo talia cōplexe significa/
bilia quib⁹ dicit̄ aliquid referri vocare cōsueuit relatio
Ad 4m nes: vt in p̄allegatis. q. fuit dictum. ⁊ dist. 26. ¶ Ad vlti/
mum cōcedo ꝙ identitas eiusdē ad se est realis: si illud
5.m.16. qḋ dicit̄ idem sit res. nec ph̄s dicit oppositū. nec aliquis
alius deberet hoc negare. cum nullus sane mentis nega/
ret ꝙ sor. est sibi ipsi idez realiter: ⁊ multo plus: q̄ sit pla
toni: cui tn̄ concedit̄ esse realiter idez ſm sp̄ēm. ¶ P̄.cō
stat ꝙ aliqua res vna numero est vna realiter. cum ergo
identitas numeralis nō sit aliud q̄ entitas numeralis:
vt patet ex auctoritate allegata: sequit̄ ꝙ identitas nūe/
ralis est identitas realis. Dico ergo ꝙ talis identitas est
realis. ⁊ si ipsa sit relatio est relatio realis. nec ph̄s oppo/
situz sentit. sed solum vult ꝙ quib⁹ modis dicit̄ vnuz di/
citur idem: ⁊ ꝙ sicut vnitas sic ⁊ identitas est duplex: q̄/
dam eoꝝ que sunt plura: sicut idētitas generis ⁊ specifi/
ca: quedā vnius: sicut identitas nūeralis: que est illa quā
significamus cum eodē vtimur vt duob⁹. i. sicut vtimur
duobus. hoc aūt est quādo dicimus ip̄m ipsi idez. verbi
grā. pe. est idem petro: sic eniz vtimur tunc pe. pro eo qḋ
refertur ⁊ eo cui refertur: sicut in significādo identitatē
aliam que est pluriū vtimur duob⁹. verbi grā. cū dicim⁹
petrus est idē paulo: nec aliud intēdit ph̄s. ¶ Et si dica/ 5.me.
tur ꝙ quelibz relatio realis requirit duo extrema reali/ T.c.16.
ter distincta. dicendū hoc esse falsum: qḋ pz: q̄ꝛ inter mo/
uens ⁊ motū vel agens ⁊ patiens est relatio realis etiaz
ſm cōem doctrinaz: ⁊ tamē volūtas agit in se: causando
suum actū: ita ꝙ ipsa est agens ⁊ patiēs ⁊ mouēs ⁊ mota.
Unde nō plus requirit̄ ad relationē realem: nisi ꝙ p̄ter
operationez anime: ip̄m qḋ referť sit tale quale denotať p
p̄dicationē relatiuā de ipso. ⁊ ideo si idētitas inq̄tū idē/
titas sit relatio: nō requirit̄ ad hoc ꝙ sit relatio: nisi ꝙ il
lud qḋ dicit̄ idē: sit idem p̄ter anime operationē. Qꝛ aūt
sint disticta extrema idētitatis nō semper requirit̄: imo
aliquādo requirit̄ oppositū. s. in idētitate numerali. Uñ
sicut ad identitatez specificaz vt sit realis. non requirit̄
ꝙ illa que sic sunt idem: sint distincta specie aut maiori
distinctiōe: quinimo si sic esset nō eēnt eadē specie. Sic
ad identitatē numeralē nō requirit̄ distinctio numera/
lis aut aliqua maior: imo si sic esset: nō esset identitas nu
meralis: ⁊ ideo inane dictuz illoꝝ videt̄: qui exponētes
ph̄m in parte p̄allegata dicunt ꝙ ad hō relationē identi 5.me.
tatis: oportet ꝙ intellectus vnū statuat tanq̄ duo: ⁊ illa T.c.16.
cōparet adinuicē ſm identitatez. est eniz simile ac si di/
ceret̄ ꝙ ad hoc ꝙ sit idem oportet ꝙ sit distincta.
¶ Ad p̄mū argumētū questionis cum dicit̄: aut refertur ad argm
relatione eterna aut tēporali. Dico ꝙ deum referri rela p̄ncl. q.
tione eterna pōt dupliciter intelligi. Uno modo ꝙ ipsa
res que est relatio sit eterna. ⁊ sic dico ꝙ ad qḋcunq̄ re/
feratur deus: siue ab eterno siue nō ab eterno. referť re/
latiōe que est res eterna: quia sua relatio nō est nisi ipse.
Alio mō intelligi pōt ꝙ referať relatiōe eterna. id est re
feratur eternaliter: ⁊ referať relatione tēporali. id est re
ferať ex tēpore seu postq̄ non referebať: ⁊ sic dico ꝙ ad
aliqua referebať eternaliter: que nō erant inq̄tum erat
eoꝝ creatiuus ⁊ prescius: ⁊ ad aliqua tēporaliter inq̄tuz
creator ⁊ dn̄s: ita ꝙ q̄uis id qḋ ē dominiū dei semp̄ fue/
rit: illud tn̄ nō fuit semp̄ dominiū: sicut lz is qui est dn̄s
semper fuerit: non tn̄ ipse semper fuit domin⁹. cum autē
dominiū dei dicit̄ ſm intransitiuā loquor cōstructiōez:
vt sit sensus: dominiū qui est de⁹: cum aūt ꝓbať ꝙ nō re
latione eterna: pz ex dictis supra in. q. ¶ Ad id vero quo
ꝓbatur: ꝙ non tēporaliter: q̄ꝛ tūc illa relatio esset noua
in deo. patet ꝙ non sequit̄ nisi in hoc sensu. id est tūc de
nouo deus refertur qḋ concedo. Cum vero ex dicto Cō/ 5.ph̄.
menta. vlterius infert ꝙ mutareť saltem per accidens: Cō.x.
nego ꝯñam ꝓprie loquēdo. ¶ Ad auctoritatē Cōmēta.
dico ꝙ aliquid transmutari transmutatiōe relatiua seu
relatiue: pōt dupliciter accipi. Uno mō stricte ⁊ ꝓprie:
⁊ sic illud dicitur transmutari transmutatione relatiua
quod transmutatur ſm rem illam per quā est relatiuuz:
isto modo si petrus niger fiat albus. ⁊ per cōsequens si/
milis paulo albo transmutať transmutatione relatiua:
quia transmutatur per albedinez qua est similis paulo.
Alio modo large ⁊ improprie: ⁊ sic omne qḋ refertur ad
aliquid ad quod p̄us non sic referebať potest dici trans/

mutatum relatiue. hoc secūdo mō accipit Cōmēta. trans
mutationē relatiuā: ꝛ hoc mō dicit vtraqꝫ relatiuorum
transmutari per accidēs. verbi grā. in exemplo suo cum
colūna que est dextra sorti: fit ei sinistra ad motuꝫ sortis
in loco. Utrūqꝫ enim ipsorū fit alteri sinistrū cui pri⁹ nō
erat sinistrū. ꝛ sic illo mō transmutaꝰ relatiue ꝛ vtrunqꝫ
per accidēs vt dicit: sortes quidē quia fit sinister colūne
ꝓpter motū eius in loco: qm̄ vt dicit Cōmēta. trāsmuta/
tionē eius in loco sequiꝰ illum esse in dextro aut sinistro
colūne: verba sua sūt. Colūna adhuc magis per accidēs:
quia ipsa est quiescens vt ait. ꝛ per ꝯñs ꝓpter motū alte
rius tātū ipsa fit sinistra. Ex istis aūt pꝫ ꝙ nō pōt ex intē
tiōe Cōmen. haberi ꝙ rela° sit aliq̄ entitas noua acq̄sita
in eo ꝙ de nouo referꝰ nec ꝙ q̄dlꝫ tale ꝓprie trāsmuteꝰ.

¶ Distinctionis. XXXIII. ꝛ. XXXIIII. Questio. I.

Circa distinctionem. 33. ꝛ 34. Quero
vtruꝫ in deo persona vl' ꝓprie/
tas personalis distinguaꝰ ab eēntia diui/
na seu deitate cōi persona ꝫ aliquo modo
ex natura rei seu circūscripta omni anie
p^m operatione? Et arguo ꝙ sic. Primo qui/
dem sic. omnis filius est genit⁹: eēntia di/
uina nō est genita. ergo eēntia diuina nō est fili⁹: ꝛ vltra
sequiꝰ essentia diuina est: ꝛ filius est: ꝛ eēntia diuina nō
est filius. ergo eēntia diuina est distincta a filio. Pꝫ hec
vltima ꝯñ ex significatiōe huius qd dicitꝰ est distinctū
ꝛ due pme partes aūcedētis sunt certe ſm fidē. ꝛ 3ª pars
que est cōclusio pmi syllogismi ꝓbaꝰ esse vera: qꝛ maior
est vera. Nam ideo quippe est filius: qꝛ genitus: ꝛ qꝛ ge/
ca. 9. nitus vtiqꝫ filius. vt dicit Aug. 5° de tri. minor quoqꝫ ve/
ra est ꝛ dterminata per ecclesiā: vt pꝫ extra. de sūma tri.
ꝛ fi. cato. Dānam⁹. Et forma arguēdi ē bona. Nā ex op/
posito cōclusionis cū maiore sequiꝰ in 3° pme oppositū
minoris. sic arguēdo: omnis filius est genit⁹: eēntia diui
na est filius. ergo eēntia diuina est genita. ergo. pma con
2^m clusio est vera. ¶ 2°. si eēntia diuina nullo mō ex natura
rei distingueret a persona: sed eēt ipsa. sequiꝰ ꝙ vna pso
na sit alia. nec sit ibi alius pater ꝛ alius fili⁹: qd est hereti
cum. ꝯñ probaꝰ expositorie arguēdo in 3ª figura sic. hec
eēntia est pater. hec eēntia est filius. ergo fili⁹ est pater.
forma est ex se pfecta: ꝛ vtraqꝫ premissa sequiꝰ ex aūte.
3^m ¶ 3°. idem ꝯñs ostēdiꝰ sequi per illud pncipiū. Quecūqꝫ
vni ꝛ eidem sunt eadē. illa inter se sunt eadē: sed pater ꝛ
filius sunt vni essentie idē. ergo inter se sunt idē. ꝛ per cō
sequēs is est pater qui est filius: ꝛ nō alius pater ali⁹ fili⁹
4^m ¶ 4°. de quibuscūqꝫ verificanꝰ pdicata ꝯdictoria si q̄li/
bet est res sunt distincte res: sed de patre ꝛ eēntia verifi/
canꝰ pdicata ꝯdictoria. verificaꝰ eniꝫ de patre ꝙ gene/
rat: ꝛ de essentia verificaꝰ ꝙ nō generat. vt pꝫ in 1° palle
gato ca°. dānamus. Et cōstat ꝙ tam pater q̄ꝫ eēntia ē res.
ḡ essentia ꝛ pater sunt disticte res. maior est euidēs. Nā
alias sequereꝰ ꝙ de aliquib⁹ pro eodē oino supponenti
bus verificenꝰ hꝰ pdicata: ꝛ per ꝯñs ꝯdictoria aliq̄ erūt
simul vera: qd est ipossibile. ¶ P̄. si maior illa negeꝰ tol
litur omnis via ꝓbandi aliq̄ esse res distinctas: qꝛ nulla
alia via hꝫ efficaciā nisi ex ista: vt pꝫ cōsiderāti. Si ḡ ista
nō est efficax: nulla ē efficax. ꝛ sic poterit defendi ꝙ hō ꝛ
lapis nō sunt distincte res. sed sicut tu dicis ꝙ essentia ꝛ
pater nō sunt distīcte res: sed sunt distiguibiles aut ꝙ di
stiguiꝰ rōne: aut ꝙ formalr̄ tantū: vel modalr̄: aut q̄dita
tiue vel intentionalr̄: aut aliquo alio mō excogitato per
opiones aliquas: vel excogitabili: sic dicā de lapide ꝛ ho
5^m mine nec i perpetuuꝫ hoc magis iprobabiꝰ q̄ꝫ illud. ¶ 5°.
per istas easdē rōnes pōt ꝓbari ꝙ ꝓprietas ꝛ eēntia di/
stiguanꝰ ex natura rei: qd etiā aliter arguiꝰ sic. Hec eēn/
tia est ex natura rei formalr̄ infinita ꝛ necesse esse: ꝓprie
tas nec ex se est necesse esse: nec formalr̄ ifinita. ergo eēn
tia ꝛ ꝓprietas ex natura rei distiguunꝰ. ꝯñ pꝫ. alias idē
esset infinitū ꝛ nō esset ifinitū: necesse eē ꝛ nō necesse eē:
qd implicat cōtradictionē. Prima pars aūtis cōcediꝰ ꝛ
scda ꝓbaꝰ. qꝛ alioquin in diuinis eēnt tria ifinita: ꝛ tria
necesse esse: qd est falsum. iuxta illud Athanaꝰ in symbo
lo: nō tres imēsi: sed vnus imēsus. ¶ 6°. essentia est perfe 6^m
ctio simplr̄ ſm Ansel. in mon. ꝓprietas nō ē pfectio sim/ ca. 15.
pliciter: alioqn cuilibet psone deficeret aliq̄ pfectio sim
pliciter: ꝛ per ꝯñs nulla eēt sūme pfecta. qd est erroneū.
ergo ꝓprietas ꝛ essentia aliquo mō ex natura rei distin/
guunꝰ. ¶ 7°. si essentia est paternitas. ḡ essentia est nō fi/ 7^m
liatio. patꝫ ꝯña. quia omnis paternitas est nō filiatio: sꝫ
vltra sequiꝰ. eēntia est non filiatio. ergo essentia nō est fi
liatio: per illam regulā. Ad affirmatiuā de pdicato infi/
nito sequiꝰ negatiua de pdicato finito: sed si eēntia non
est filiatio. ergo eadē rōne eēntia nō est paternitas. ergo
de pmo ad vltimū. si eēntia est paternitas: eēntia nō est
paternitas ꝛ est paternitas. illud ꝯñs est ipossibile. ergo
ꝛ aūs. Si vero eēntia nō est paternitas (cū vtraqꝫ sit ve
rum ens) sequiꝰ ꝙ sunt adinuicē ex nā rei distincte: ꝛ eo
modo pōt ꝓbari ꝙ psona ꝛ essentia distinguanꝰ.

Oppositū arguiꝰ: iter eēntiā ꝛ psonā vel ꝓprieta/ Opp^m
teꝫ nō est oppō relatiua pducētis ꝛ p/
ducti. ḡ eēntia ꝛ psona sunt idē. ꝛ silr̄ essentia ꝛ ꝓprietas
psonalis: nec adiuicē distiguunꝰ. Aūs est notū: qꝛ eēntia
nec est pducēs nec pducta. vt pꝫ ex cap° dānamus. ꝯñ
tꝫ ex intētiōe Ansel. de pces. spirit⁹ sci. vbi vult ꝙ in deo ca. 4.
oia sunt idē: vbi nō obuiat talis oppositio relatiua.

In rñsione ad. q. pmo recitabo vnaꝫ opionē: ꝛ ex
suis dictis ꝓprys reprobabo. 2°. di/
cam qd videbiꝰ ad quesitū. 3°. quedā dubia mouebunꝰ

Quantum ad p^m est opio cuiusdā doctoris qui di p^o arti^lo
cit ꝙ eēntia ꝛ ꝓprietas sunt idē: qꝛ ds Sco. in
est simplex: ꝛ est quicquid habet excepto eo ad qd dicitꝰ repor^ta
relatiue: quia ſm Aug. xi. de ciui. ca. x. ideo deus simplex pisi. l. p.
dicitꝰ: qm̄ hoc est qd habet: excepto ꝙ relatiue quelibet d. 33. q. p
psona ad alterā dicitꝰ. Nam vtiqꝫ pater habet filiuꝫ: nec
ipse tm̄ est filius: nec ecōuerso. essentia etiā diuina habet
ꝓprietates relatiuas (cum omnes fundet) non tm̄ dicitꝰ
relatiue ad eas. est ergo eēntia diuina paternitas ꝛ que/
cunqꝫ alia ꝓprietas ꝛ ecōuerso. licet nō formalr̄. est ergo
inter eaꝫ ꝛ ꝓprietateꝫ aliqua dr̄ia: qꝛ essentia diuina est
vna realr̄. ꝓprietates aūt sunt plures realiter realitate
relatiua. ideo restat inquirere dr̄iam inter essentiā ꝛ ꝓ/
prietatem. Et ꝓbo ꝙ nō differūt tm̄ per actū intellectus
creati vel increati negociātis circa ea: qꝛ pater ex nā rei
ante oēm actū intellect⁹ in p° signo originis hꝫ rē cōica/
bilē vt eēntiā: qꝛ aliter eā non cōicaret. hꝫ ēt ex nā rei in
p° signo originis ante actū intellectus rem incōicabileꝫ
.s. ꝓprietatem personalē. quia aliter nō esset psona ex nā
rei: sed non est eadē realitas illa que est cōicabilis ex nā
rei: ꝛ que est incōicabilis ex natura rei. imo hoc includit
ꝯdictionē. ergo in patre nō est idē ex natura rei eēnª que
est cōicabilis de se: ꝛ ꝓprietas que est incōicabilis. ¶ 2°. 2^m
ꝙ ſm sui aliquid cōuenit realr̄ cū aliquo: ꝛ per aliqd sui
realr̄ differt ab illo: hꝫ in se aliq̄ distincta realr̄ ex nā rei:
sed pr̄ realiter cōuenit cū filio ꝑ eēntiā: ꝛ realr̄ distiguiꝰ
ab eodē ꝑ ꝓprietatē relatiuā. ḡ in pr̄e eēntia ꝛ relatio di
stiguunꝰ ex nā rei. ¶ 3°. btūs intuēdo deū videt distīcte
deitatē: ꝛ ꝓprietatē. aut ergo videt illa vt distīcta obta:
ante oēm actū itellc⁹: aut videt illa vt distīcta ſm diuer/
sos modos ꝯcipiēdi idē oīm grāmaticales vl' logicales:
si pmo mō. ḡ sunt ibi ex nā rei: quia cognitio ituitiua est

rei:vt existit in se ante oēm actuʒ intellectus. Si z°mo/
do.ğ nō est maior dr̃ia q̄ʒ in ɔcipiēdo deitatē ⁊ deū:⁊ ab/
stractū ⁊ ɔcretū:⁊ p ɔn̄s sic pr̄ est brūs in eēntia:ita in pa/
ternitate ⁊ filiatiōe ⁊ pcessiōe spūsci:⁊ cū illa distinguā/
tur formalr̄ sic psone q̄s ɔstituunt:seqtur q pr̄ erit in tri/
4m bus obtis p̄mo brūs:qđ est ipoīe. ¶ 4°.ideʒ alibi pbat p
ca°.p. Aug.7.de tri. Ōis ingt eēntia q̄ relatiue dr̄:est ēt aliquid
Scot⁹ li. aliud excepto relatiuo. ¶ Itē ibidē si pater nō est aliqd
p°.dis.z. ad seipm:nō est oino qui relatiue dicar̄ ad aliqd. est ğ in
.q.vlti°. re eēntia ad se ⁊ nō ad aliqd:⁊ in re pater inq̄ʒtū pater re/
latiue dr̄. Nō est aūt formalr̄ eadē entitas ad se ⁊ non ad
5m se.igir̄. ¶ 5°.Aug.eodē li°.ait.q filius nō eo verbū quo sa
7°.d tri. pientia:q2 v̄bū nō ad se dr̄:sʒ tm̄ relatiue ad euʒ cui⁹ ē ver
ca°.z°. buʒ:sic filius ad patrē.sapia v̄o eo quo essentia.eodē mo/
do pater nō eodē pr̄ est:⁊ de⁹. Et ex hoc ifra in eodē cap°.
ɔcludit:quapp nō q2 pr̄ nō est fili⁹.⁊ fili⁹ nō est pater aut
ille ingenit⁹.ille aūt genitus:iō nō vna eēntia:q2 his no/
minib⁹ relatiua coꝝ ostendunr̄.vterq; aūt sil' vna sapia.
⁊ vna eēntia.vbi hoc est esse:qđ sapere.Est ğ fm Aug.ta/
lis nō idētitas relōnis ad absolutū in diuinis.q si vnum
est quo respcū alicui⁹:alterū nō est quo respcū eiusdē. eē
aūt quo ɔtingit alicui fm eius rōnē formalē.ğ vnū coꝝ
nō est de rōne formali alterius:sʒ extra eā:⁊ p ɔn̄s nō est
eod lib°. idē formalr̄ alteri. ¶ Ex istis etiā ɔcludit q psona nō ē
di.34. eadē formalr̄ cū eēntia.cū psona includat pprietatē:quā
nō includit essentia nec psona est eadeʒ formalr̄ ppetati:
cuʒ includat essentiā:quā pprietas nō includit.sic cōtra
opinionē ppositini nitir̄ arguere. ¶ Dis tn̄ nō obstātib⁹
dicunt q psona diuina est sūme simplex.⁊ h̄ pp̄ter infini
tatē eēntie.pp̄ter quā nō pōt illa eēntia esse cū aliq̄ reali
ɔ Scotū tate in eodē:nisi illa realitas sit pfecte eadē sibi. ¶ Dec
vbi.s̄. opio q̄ est in suis verbis pprijs recitata:sic appet tā ex ra
tionib⁹ ei⁹ recitatis q̄ʒ ex ei⁹ dictis eiusdē alibi.s̄.in di.8.
cū de attributis diuinis agerer̄ isimul recollectis ponit
ex natura rei distingui essentiā a pprietate.sic q in pso/
na diuina sunt aliq̄ plura inter se distincta ex nā rei ante
oēm opationē intellect⁹ creati vel increati:q̄ plura aliqn̄
vocat realitates:vbi.s̄.aliqn̄ entitates:vt di.z.q.vlt°.ali/
qn̄ v̄o formalitates. Sʒ vbi ɔstat de itellectu nō est cura
de noīe. Dac tn̄ pluralitate nō obstante dicunt tam essen
tiā q̄ʒ psonā esse sūme simplicē.pp̄ter pfectioneʒ:imo vt
alibi dicunt pfectissimā idētitatē pprietatis ad eēntiā:⁊
eꝯ.ɔclo ista vider̄ mihi falsa ⁊ icōpossibilis istis alijs sil'
dictis. Vn̄ pbo.p̄ q h̄ distinctio vel plalitas nō est com
possibilis cū simplicitate eēn̄:qđ ex dictis illiusmet opi/
p̄m nātis ostēdo. ¶ Prio sic.entitas cōicabilis p̄ris.s.eēntia
dīna est sūme simplex vt dicūt.⁊ veꝝ ē.ğ ipsa ē oē qđ ipa
hʒ ad qđ nō dr̄ relatiue. Pʒ ɔn̄a p eos supra:sʒ vt dicunt:
ipsa hʒ istas entitates incōicabiles:q̄s vocāt pprietates
psonales:cuʒ oēs fundet nec ad eas dr̄ relatiue. ğ ipsa est
quelibʒ illarū ex nā rei:⁊ per ɔn̄s nō sūt distincte realita
tes vel entitates ex nā rei:aut si sint:eēntia ipsa nō est sū/
me simplex. ¶ Cōfirmar̄.q2 sic ipsimet dicunt in hac di.
33.q.z.in repor. Parisien̄.cōtra opiones duas:quaꝝ vna
posuit inter essentiā ⁊ pprietatē distinctionē realem nō
simplr̄:sʒ rei absolute ⁊ rei relatiue. alia v̄o distinctioneʒ
modalē quā pro tāto(vt isti referūt)dicebat posse voca/
ri realē:q2 nō erat p opationē intellectus:sic opʒ saluare
simplicitatē diuinaʒ:vt rō q̄ est cā simplicitatis in psona
ponat habēs esse id qđ haber̄. Ex quo seqr̄ nec̄io q si for
malitas cōicabilis hʒ formalitatē vel entitatē incōicabi
zm lē(vt dicunt)q ipsa sit illa vel ipsa nō est simplex. ¶ z°.
pbo q talis distinctio repugnet simplicitati psone p rō/
nē coꝝ ibidē ɔtra dictas opiones q̄ talis est:ex qbuscūq;
q̄litercūq; distinctis ex nā rei est aliqd vnū:alterū illoꝝ
est actus ⁊ alterū potētia. Si ğ(eēntia ⁊ relō distinguun
tur q̄litercūq; ex natura rei:⁊ ex eis est psona)alteꝝ erit
actus ⁊ alterū potentia:⁊ per ɔn̄s psona ex natura rei erit
ɔposita ɔpositione que destruit simplr̄ eius simplicitatē:
hec oia v̄ba sua sunt. Deinde exqsite pbant illā maioreʒ:
quā pbationē nō oʒ nūc recitare hic.nulla argumētatio
vel declaratio alia est opportuna ad ostēdendū dictā in/
cōpossibilitatē fm dicta coꝝ:aut etiā falsitatē ɔn̄is in se:
cū expresse dicāt q si q̄litercūq; distinctio ē:aut sit ex nā
rei iter pprietatē ⁊ eēntiaʒ psona nō erit simplex simplr̄:
sʒ ɔposita ɔpositione q̄ destruit ei⁹ simplicitatē.cū ğ(fm
ipsos ⁊ fm veritatē psona sit sūme ⁊ simplr̄ simplex)seq
tur q nulla oino est ibi ex nā rei distinctio. ¶ P̄.ad ideʒ
arguo sic.pr̄ hʒ i se aliquā entitatē cōicatā filio:⁊ aliquaʒ
entitatē nō cōicatā filio.ğ pr̄ nō est oio simplex.añs(licʒ
sit flm)est datū ab opinione in p°rnisione supra facta. Et
ɔn̄a tʒ per cōcilium.ex̄.de sūma tri.⁊ fi.ca. Dānamus.sic
supra pʒ.di.z6.ɔne.3.illi⁹.q. ¶ 3°.arguo ɔtra ɔclōnē in se 3m
ex dictis opionis:⁊ pbo per aliā rōnē quā supra facit con
tra pdictā opionē que est talis de v̄bo ad v̄bum. Ōis res
accipiendo rē generalissime habens distinctionē ab alia
re q̄litercūq;:aut est ens informās:aut iformatū:aut per
se existēs:nec iformās nec iformatuʒ. Si ğ relatio sit res
distincta ab essentia.aut ğ sic vel sic.nō p̄mo vel z°.mō:q2
sic esset actus vel potētia respcū eēntie:⁊ per ɔn̄s faceret
cōpositionē in psona. Si v̄o sit res 3°.s.per se subsistens:
seqtur q pprietas per se subsistit sicut psona:⁊ sic psona
nō includeret essentiā vt aliqd sui:sʒ tm̄ relationē:qđ est
ipossibile.hec ipse. Ex qb⁹ pʒ q(cū accipiat rē generalissi
me ⁊ q̄litercūq; distinctā ab alia)seqtur q pprietas nō
est realitas vł entitas aut formalitas aut modalitas:aut
quouis alio modo nominarer̄ ex nā rei distincta ab essen
tia:saltē si argumētatio ipsoꝝ bona sit:cū res gnālissime
accepta dicar̄ de q̄libʒ entitate.vn̄ eadē argumētatio po
test fieri.posito hoc termino entitas:vel hoc termio for/
malitas loco hui⁹ termini cōis res. ¶ Cōfirmar̄:q2 si nō
sic itelligant vt dicar̄ q nō valʒ argumētatio in alijs ter/
minis:simili facilitate diceret:q nec sua argumentatio
ɔtra ponētes relationē nō eē pprie rē:sʒ modalitatē rei:
ɔtra quos isti arguunt:valʒ. P̄.ista formalitas relōnis
pcise fm se est distincta ab eēntia ex nā rei:⁊ cū h̄(vt di/
cunt in.q.primo allegata)est sibi eadē pfectissima iden
titate ac si non distinguerer̄ ab ea.ğ fm argumentationē
eius contra prepositinū dis.z6.ipsa non est ab essentia se
tota p̄mo diuersa:sed aliquo sui cōuenit cuʒ illa:⁊ aliquo
sui distinguitur.ergo per scđam suam rōnem nunc supra
allegatam habet in se aliqua distincta ex natura rei.⁊ sit
a.id quo ista aliqua formalitas est eadeʒ essentie:⁊ sit b.
id quo distinguitur ab ea:⁊ tūc de b.precise sumpto que/
ro vtrum sit aliquo modo idem eēntie ex natura rei.vel
non.si non.ergo persona includens b.⁊ essentiam non est
simplex:q2 fm illos non saluatur simplicitas persone ni
si pp̄ter perfectissimam identitatē eorum que includit:
⁊ preterea de ipso b.quereretur an sit informans vel infor/
matum:aut per se subsistens sicut statim ipsi arguebant.
Si v̄o sit aliquo modo ideʒ ex natura rei ipsi essentie.er/
go aliquo sui est idem:⁊ aliquo sui distinguitur sicut p̄us.
⁊ sic in infinitum:vel oportet dare aliquid in persona:qđ
nullo modo erit idem ex natura rei ipsi essentie:⁊ per cō/
sequēs psona non erit summe simplex:quod est erroneū
⁊ contra eos. Plura alia ex dictis eorundem possent ad/
duci repugnātia istis:sʒ dicta sufficiant. ¶ Ad rōnes opi
nionis respondet̄ in scđo articulo sequenti.

Respondeo ergo nunc z°.ad qōnem sub quatuor z°arti⁹.
ɔclōnib⁹. Pria est q eēntia dīna seu

diuinitas cõmunis patri ⁊ filio ⁊ spũisancto nullo mõ distin
guitur ex natura rei ab aliquo illorũ: sic q̄ aliqd cũ ipsa
aliquo modo ponant in numerũ seu sint due alique q̄uis
entitates: siue ille appellent̃ formalitates siue modalita
tes vel realitates aut quouis aliquo noie cẽseant̃. 2ᵃ q̄
deitas nullo mõ distinguit̃ ex nã rei a ꝓprietate ꝑsonali:
sic q̄ ex̃ aiam deitas ⁊ ꝑsonalis ꝓprietas sint alique due
q̄uis entitates q̄litercũq̧ ille nominent̃. 3ᵃ q̄ cuiuslibȝ
ꝑsone nomẽ: ⁊ nomẽ diuinitatis vel diuine ẽentie de sei
uicem p̄dicant̃ conuersim: ⁊ tamẽ nec a parte subti nec a
parte p̄dicati semp ẽ vtriusq̧ ad reliquũ bona ꝯña. 4ᵃ
q̄ neutrius p̄dicatio de altero est formalis.

Premit tendum ¶ Pro declaratione pᵉ ꝯnis p̄mo p̄mitto q̄ de distinctio
ne ꝑsone a deitate posset ẽẽ duplex imaginatio. vna q̄ ꝑ
sona ⁊ deitas ẽẽnt aliq̄ due entitates: q̄ruȝ neutra ẽẽt ps:
aut aliqd extrinᵐ alterius. Alia imaginatio posset esse: q̄
vna est itrinseca alteri. s. deitas ꝑsone: ⁊ ꝑsona vltra ipsaȝ
deitatẽ icluderet quãdã aliã entitatẽ ꝑ quã diceret̃ disti
p° ꝯ gui a deitate: sic dicimus q̄ totũ distinguit̃ a sua pte. 2ᵃ
ꝯtra vtrãq̧ imaginationẽ pono p̄mã ꝯclõnẽ. Unñ p̄mo ꝓ
pᵐ bo q̄ non sunt aliq̄ entitates distincte p̄mo mõ. ¶ Et ar
guo sic. quelibȝ ꝑsona diuina est essentia diuina: seu diui
nitas: ⁊ ẽentia diuina est quelibȝ ꝑsona diuina. ḡ nulla ꝑ
sona diuina ⁊ diuinitas sunt isto mõ disticte. Añs quo ad
vtrãq̧ partẽ habet̃ ex determinatione ecclesie in illo ca.
Damnamus. vbi dicit̃ q̄ quedã sũma res vna veraciter
pater est ⁊ filius ⁊ s. s. simul tres ꝑsone ac sigillatiȝ q̄libȝ
earũdẽ. ⁊ hec est scd̃a pars añtis: ⁊ seq̄tur: ⁊ ideo solũmo
do est trinitas ⁊ nõ q̄ternitas: q̄ quelibȝ triuȝ ꝑsonaruȝ
est illa res. vȝ. sub̃a ẽentia: seu diuina natura: ⁊ ex hoc pȝ
p̄ma pars añtis. Cõsequẽtia võ pȝ ex eo q̄ ex opposito cõ
sequẽtis seq̄tur oppositũ añtis. seq̄tur eni generalr̃ in oĩ
bus. hoc ⁊ hoc sunt distincte entitates. ḡ hoc non ẽ illud.
2ᵐ ¶ 2°. si ꝑsona diuina ⁊ ẽentia ẽẽnt disticte entitates mo
do p̄dicto. in deo ẽẽt quaternitas: quã ioachim iponebat
magistro Petro lombardo: ⁊ quã in deo esse negat in ver
bis p̄allegatis conciliũ. pȝ ꝯña. Nã ibi esset quedã res q̄
non esset pater nec filiꝰ nec spũs scũs: ⁊ p̄ter illã ẽẽnt tres
ꝑsone: ⁊ h̄ est q̄ternitas: quã ioachim iponebat magistro:
vt pȝ in p̄allegato ca°. Hãc aũt dicit ecclesia nõ ẽẽ in deo:
q̄ q̄libȝ trium ꝑsonarũ est illa vna res: inuens manifeste
q̄ si nõ quelibȝ esset illa res: vtiq̧ ibi ẽẽt q̄ternitas: q̄ si
nõ q̄libȝ esset illa res. nulla esset illa res: cũ in hoc vna sit
de oĩbus rõ: ⁊ si nulla esset illa res. ibi essent q̄tuor: quoꝝ
3ᵐ nulluȝ esset aliqd alioꝝ triuȝ. ¶ 3°. seq̄tur q̄ nulla ꝑsona
ẽẽt deus: vel ẽẽnt q̄tuor dij. ꝯñs est expresse hereticũ. Cõ
sequentia pȝ: q̄ nulla ꝑsona esset illa deitas cõis: nec illa
ẽentia ẽẽt (vt dicit̃) aliqd intrinᵐ alicui ꝑsone. cũ nõ ẽẽt
forma iformãs aliquã ꝑsonã: cũ hoc repugnet deitati. cũ
ḡ deꝰ nõ dicat̃ de aliquo relatiue sȝ ad se (seq̄tur q̄ pater
vel nõ ẽẽt deꝰ: vel ẽẽt deus aliq̄ deitate alia ab illa cõmu
ni. ⁊ eodẽ modo filius ⁊ s. s. ẽẽt aliq̄ ꝓpria deitate deus ⁊
sic ẽẽnt quatuor deitates: tres ꝓprie ⁊ vna cõis: ⁊ per ꝯñs
2 q̄tuor dij. ¶ 2°. ꝓbo q̄ ꝑsona nõ distinguit̃ ab ẽentia 2°
mõ: tũ q̄ ꝑsona nõ ẽẽt ẽentia seu deitas: cũ nulluȝ inclu
dens plã sit aliqd illoꝝ: vñ ⁊ si posset dici q̄ in ꝑsonis ẽẽt
deitas: nõ tñ vere diceret̃ q̄ ꝑsone ẽẽnt deitas: hoc aũt ẽ fal
ca°. 4i° suȝ: vt pȝ ꝑ Dam. li°. p°. qui cũ dixisset cuȝ respexinꝰ ad ea
in q̄bus est diuinitas loquẽs de ipsis ꝑsonis: volens ostẽ
dere hoc nõ ꝓprie dici. corrigẽdo q̄si dictũ imediate: ad
dit vel q̄ dictũ certius dicamus q̄ sunt diuinitas. h̄ ẽ ad
tres ypostases ⁊c̃. pȝ ẽt q̄ illõ sit falsuȝ ꝑ allegatã Decre
talẽ. tũ q̄ ꝑsona non ẽẽt simplex ⁊ alia plura incõuenien
2ᵃ ꝯ tia seq̄rent̃: sic ostẽsuȝ est di. 26. q. 3. ¶ 2ᵃᵐ ꝯnẽ. vȝ. q̄ pro
prietas ꝑsonalis ⁊ ẽentia nõ sunt distincte ex nã rei. ꝓbo.
q̄ si sic oporteret q̄ hoc intelligat̃ de ꝓprietate p̄mo vel
2°. mõ accepta: supra. d. 26. Q̄ 3°. mõ sumpta ꝓprietas ꝑso
nalis nõ est aliq̄ entitas: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ ẽ ab aliq̄ entitate di
stincta. Si võ accipiat̃ p° mõ. s. pro ipsa ꝑsona pȝ ex p̄cedẽ
ti ꝯne q̄ non est distincta ab essentia. Si aũt accipiat̃ 2°
mõ. s. pro aliquo intrinseco ꝑsone sibi ꝓprio: qualecũq̧ il
lud imaginet̃ qs in ꝑsona distinctũ a cõi ẽentia ꝑsonarũ:
⁊ q̄litercũq̧ illud vocet̃. pȝ etiã q̄ nõ sit aliqd tale ex di
ctis in illa. 26. di. Et pro nunc etiã ꝓbo q̄ nihil tale sit in
ꝑsona diña cogitanduȝ: quia si aliqd tale esset ibi cogitã pᵐ
dũ: hoc non ẽẽt: nisi q̄ non videt̃ aliter q̄ vna ꝑsona pos
set distingui ab alia: supposita vnitate ẽentie earuȝ: sȝ ꝑ
hoc non opȝ illud sic ẽẽ. Probo: q̄ si sit talis ꝓprietas in
ꝑsona distincta ab essentia: siue illa ꝓp̄etas dicat̃ forma
litas siue modalitas: aut aliter quõcũq̧ nominet̃: quero
aut ipsa ⁊ ẽentia sint aliq̄ vna entitas q̄ sit sigillatim taȝ
hec q̄ȝ illa: aut nõ. si nõ. ḡ cuȝ h̄ ⁊ illa sil̃ sint ꝑsona: ⁊ econ
uerso ꝑsona sit h̄ ⁊ illa cõiũcta. si nulla vna entitas est si
gillatim vtraq̧ earũ: seq̄tur nec̃io q̄ ꝑsona nõ sit vere sim
plex: qd est erroneũ. Cõseq̄ntia pȝ: quia nulla entitas in
cludens aliqua quoꝝ nullũ est ipsa: aut aliqua entitas q̄
sit qdlibȝ illoꝝ sigillatim: sȝ qdlibȝ est ipsius ⁊ oĩa simul
sunt: ipsa est entitas simplex. ista pȝ ex diffinitione expꝛi
mente quid significat hoc vocabulũ simplex. ⁊ ã. di. 8. q.
p° est declarata. Nunc aũt si nulla vna entitas esset sigil
latim tam ẽentia ipsa cõis q̄ȝ proprietas. ḡ vel ꝑsona non
ẽẽt aliq̄ vna entitas: ⁊ per ꝯñs nec aliq̄ entitas simplex.
vel ꝑsona nõ esset tam h̄ q̄ȝ illa sigillatim. ẽẽt aũt ſm ypo
thesim h̄ ⁊ illa cõiunctim: ⁊ q̄libet ẽẽt aliqd eius: ⁊ ambe
simul essent ipsa: ⁊ per ꝯñs ipa non esset entitas simplex.
Si võ essentia cõis ⁊ ꝓprietas sunt aliqua vna entitas q̄
sigillatim est vtraq̧ illarũ. Quero an ab illa entitate ꝓ
prietas ipsa sit aliquo mõ distincta vel nõ: si sic: tunc de il
la entitate ⁊ de ipsa ꝓp̄etate adhuc querat̃: ⁊ sic vel opor
tebit deuenire ad aliquã entitatẽ ꝑsone: q̄ nõ ẽ aliq̄ enti
tas vna: q̄ sit tam ipsa q̄ȝ alia: a qua distinguit̃ sigillatim:
⁊ sic tollit̃ ꝑsone simplicitas. vel erit ꝓcessus in ifinituȝ.
vel vltimo deueniet̃ ad aliquã q̄ erit aliq̄ talis entitas: q̄
erit ipsa: ⁊ illa a qua ipsa distinguit̃ sigillatim: ⁊ tamẽ in
ter ipsam ⁊ illã nulla penitus erit distinctio. Ex quo seq̄
tur q̄ nõ est ipossibile aliq̄ abinuicẽ distincta esse aliquã
vnã entitatẽ: a qua nullũ ipsoꝝ mõ aliquo distinguatur:
⁊ ita in p̄n°. potuit: ⁊ poni põt q̄ ꝑsone diuine vere sint in
ter se distincte: ⁊ tamẽ hec sint vna entitas: ⁊ essentia vni
ca ⁊ simplex a qua nulla earũ ex natura rei modo aliquo
distinguat̃. ¶ Tertia ꝯclõ q̄tum ad p̄maȝ partẽ (. vȝ. q̄ 3ᵃ ꝯ
nomina ꝑsonaruȝ ⁊ diuinitatis de se cõuersim p̄dicent̃)
pȝ ꝑ Decretalẽ allegatã in p̄ma rõne p̄me ꝯclõnis. Quan
tũ ad 2ᵐ (. s. q̄ inter ipsa nõ semp sit vtriusq̧ ad reliquuȝ
bona ꝯña) ꝓbatur. p̄mo q̄ nõ a parte subiecti: q̄ nõ se
quitur. ẽentia est filius. ḡ pater est filius: nec ẽt seq̄tur. pr̃
generat. ḡ ẽentia gnãt. vtrobiq̧. n. añs est veꝝ: ⁊ ꝯñs flȝ.
Et sic pȝ: q̄ nedũ vtrũq̧ ad reliquũ: sȝ neutrũ ad alteruȝ
seq̄tur a pte subti respcũ cuiuslȝ p̄dicati. Q̄ ẽt nõ respcũ
cuiuslȝ subti vtriusq̧ ad reliquũ sit bona ꝯña. patȝ nã nõ
seq̄t̃: filiꝰ ẽ ẽenᵃ. ḡ filiꝰ est pr̃: q̄uis eꝯ seq̄ret̃: sȝ añs ẽẽt fal
suȝ. Rõ aũt q̄re sic seq̄tur ⁊ nõ eꝯ. est ꝓpter ipsius essen
tie cõitatẽ: q̄ q̄uis non sit nisi vnica singularis essentia:
sicut ⁊ vnicus pater: nõ tñ oẽ qd est ẽentia est pr̃: sic oẽ qd
est pater est ẽentia: ⁊ loquor de patre ⁊ ẽentia in diuinis
p̄cise. ¶ 4ᵃᵐ ꝯclõneȝ. vȝ. q̄ neutrius p̄dicatio de altero 4ᵃ ꝯ.
ẽ formalis: ⁊ itelligo ꝑ p̄dicationẽ formalẽ. iux̃ modernũ mo
dũ loquẽdi: eã q̄ est in p° mõ dicẽdi ꝑ se. ¶ Probo. ⁊ p° q̄ pᵐ
h̄ nõ sit formalis. pr̃ ẽ diuinitas: q̄ nulliꝰ abstracti mere
absoluti de aliquo per se relatiuo p̄dicatio in recto ẽ for

malis.ḡ hec non ē formalis.consequētia p3.añs ꝓbatur: q2 nulla talis ē in quale quid siue in quale eēntialr: sicut ē ꝑdicatio differētie eēntialis de spēcbꝰ nullū sic qd̄ ꝑdi
2ᵐ catur ꝑdiceꝭ in abstracto. ¶ Itē hec ꝑdicatio non est in quid:q2 nulla ꝑdicatio:cuius subm̄ aliquid significat vl̄ consignificat:qd̄ non eodē modo significat vel consignificat ꝑdicatum:ē in quid. Un̄ nec ꝑdicatio aīalis de musico vel risibili ē in quid:nec ēt entis de vno vel de bono: q̄uis nihil significetur ꝑ bonum ꝛ vnum:qd̄ non significetur ꝑ ens:s3 quia bonum ꝛ vnū aliqua consignificant: q̄ non ꝯsignificat ens:quia ens quicquid significat ꝑmo significat:ꝛ nihil cōsignificat:iō hᵉ ꝑdicationes.oē bonū ē ens:ꝛ omne vnum ē ens:non sunt in quid:ꝛ quia omnis ꝑdicatio formalis est in quid vel in quale quid.ḡ p3 añs.
3ᵐ ¶ P̄.loquēdo in creaturis iste non sunt formales.pater ē animal.similitudo ē q̄litas.ḡ nec ista.in diuinis pater ē diuinitas. Añs ē notū:q2 nec animal ē diffinitio vel differētia vel ꝑ se genus patris:nec qualitas similitudinis. ꝯsequētia ꝓbatur ex eo:quoniā nulla alia causa apparet ꝓpter quā iste non sint formales:nisi q2 subiecta sunt cōnotatiua:ꝛ nō ꝑdicata:q2 nulla3 penitus entitatē significant vel cōsignificant suba:quā non significant ꝑdicata:
2ᵒ sicut p3 ex dictis de relatiuis. ¶ Deinde ꝓbo ꝙ hec non sit formalis. diuinitas ē pater:quoniā ista nō ē in qd nec in quale quid.ḡ non ē formalis.ꝯña p3.ꝛ añs quātum ad scdā3 partē notum ē ex sūma simplicitate diuinitatis. Et q̄tum ad ꝑmā ꝓbatur:q2 interrogāti quid est deitas nō conuenienter r̄ndetur pater:nec aliquid qd̄ relatiue ꝑdicatur:quoniā nullu3 tale fm̄ Aug.indicat subam.i.quid ē ipsum de quo diciꝭ:vt ꝓbatum ē cu3 tractarem de rela
caᵒ.15ᵒ tionibꝰ.q.2. ¶ Confirmaꝭ ꝑ Ans.in moñ.dicentē sic.ꝙ relatiuis quidē nulli dubiu3:q2 nullu3 eoꝝ subale ē:ꝛ illi de quo relatiue diciꝭ:q2 si quid de sūma natura diciꝭ relatiue non ē eius significatiuū sube. ¶ Itē subdit.ꝙ nullum relatiuoꝝ simplr̄ demōstrat alicuius eēntiam.ꝛ iux̄ finē capl'i dicit notum eē nullū relatiuoꝝ designare simplicē summe nature subam. Constat aūt illud nō eē intelligēdu3 q̄si talia relatiua de deo dicta non significāt illā entitatē que ē dei suba:s3 aliam sibi quandā accidētē:cū nulla talis sit ibi:s3 pro quāto dicunt non designare substantiā:q2 cū ꝑdicantur non significant quid ē illud de q̄ dicunꝭ:ꝛ iō non subaliter seu in quid ꝑdicanꝭ. Et hoc totum sumptū ē ab Aug.5ᵒ.de tri.qui frequēter dicit ꝙ nullum eoꝝ q̄ relatiue dicunꝭ diciꝭ fm̄ subam:nec tn̄ omne tale diciꝭ fm̄ accn̄s. Unde deus nō diciꝭ pater s3 accn̄s:
caᵒ.5ᵒ nec tn̄ fm̄ subam:vt dicit ibide3. ¶ Deinde coniunctim
3ᵒ vtrāq3 partē illius ꝯclonis probo ꝑ eundē.7.de tri.dicē
caᵒ.4ᵒ tē ꝙ aliud ē deo esse ꝛ aliud patrē esse. Et ibide3 dicit.ꝙ h̄ illi ē deum esse qd̄ est esse:ꝛ ꝑ ꝯña aliud ē esse deu3.ali
caᵒ.2ᵒ ud esse patrē. Simil'r Ansel'.de pcc̄s.s.s.nō.n.est ingt idē esse deū qd̄ est eē patrē aut filiu3. Ex his infero. ḡ neutra horū est formalis.deitas vel deus est pater:aut pater est deitas siue deus:ꝛ p3 ꝯña:q2 de quibuscūq3 quoꝝ vnius de alio ꝑdicatio ē formalis:vt h̄ accipiꝭ ꝑdicatio formalis.s.que ē ꝑ se in ꝑmo modo:verū ē dicere ꝙ esse hoc est esse illud.vbi grā.quia hec ē formalis.homo ē animal:iō v̄e diciꝭ ꝙ eē hoīem ē esse animal:ꝛ vna causa ē vtriusq3: q2.s.de eēntiali rōne hoīs ē ꝙ sit animal siue in eius diffinitione eēntiali poniꝭ animal:ꝛ iō eē hominē ē esse aīal: ꝛ hec diciꝭ formalis.homo ē aīal:ꝛ si econuerso:hec ē formalis.animal ē homo.esse animal eēt esse hoīem:ꝛ q2 nō sic est:iō nec ipsa ē formalis:in ꝓposito aūt nec esse deu3 ē esse patrē:nec esse patrē ē eē deu3:vt p3 ꝑ Aug.q̄re neu
T.cō.ii. tra ē formalis. ¶ Confirmaꝭ ex eo:q2 dicit phs.7.meta. in.io.ca.Et ꝑmo dicemus quedā de eo logice.vbi ingt de qd̄ ḡderat esse.ibi eni3 in ꝑnᵒ determinat ꝙ oē illud:ꝛ solū:ē alicui esse qd̄ de ipso diciꝭ ꝑ se in ꝑmo mō.vn̄ dicit nō eni ē tibi esse musicū esse:q2 nō s3 te ip̄m es musicus. qd ḡ ē tibi esse qd̄ es fm̄ te ip̄m. Et q2 illud posset intelligi de eo ꝙ esses fm̄ te in 2ᵒ mō:statī hic cōcludit in seque
Com.ii. ti ꝑticula:sicut ibi p3 in textu.ꝛ ꝑ Cōmen. Et iō q2 homo fm̄ ꝙ homo ē aīal ꝛ rōnale:vt ly fm̄ ꝙ.denotat illa3 ꝑdicationē esse ꝑ se in pᵒ mō:iō homini esse:ē esse aīal: ꝛ esse rōnale:sic in ꝓposito.si hec esset ꝑ se in ꝑmo mō deus est pater:tūc deū eē esset esse patre3:ꝛ si hec eēt in pᵒ mō pr̄ ē deᵒ:tūc patri esse vel eē patrē eēt eē deū:ꝛ vtrūq3 ꝯñs est falsu3 fm̄ Aug. ¶ S3 nunqd hᵉ sunt v̄e.pr̄ ē formalitate diuinitas.deitas ē formal'r pater.itelligendo formal'r sic ꝑus.i.ꝑ se in pᵒᵒ. ¶ R̄ndeo q̄uis forte nō oporteret eas distinguere:eo ꝙ de virtute s̄monis notant sensu3 diuisionis:q2 tamē multi tales distiguūt ꝛ ꝑ maiori declarōe distinguo ꝙ vl' dicte ꝓpōnes sumunꝭ in sensu ꝯposito:ꝛ tūc denotaꝭ ꝙ ille ꝑdicationes.pr̄ ē diuinitas:ꝛ diuinitas est pr̄:sūt formales:qd̄ est iprobatu3:ꝛ ꝑ ꝯñs in illo sensu ille sūt false. Uel sumunꝭ in sensu diuiso:ꝛ tūc dico ꝙ ꝑma ē v̄a. Nā in illo sensu nō denotaꝭ ꝙ sua de inesse sit formalis:s3 ꝙ ꝑdicatio in qua idē ꝑdicatū ꝑdicaꝭ de ꝓnoīe demonstrāte illud pro quo subm̄ supponit est formalis:ꝛ h̄ est vex. Nā demōstrato eo ꝑ quo supponit pr̄ in ꝑma ꝓpositione h̄ est formalis.h̄ est deitas.nō minᵒ q̄3 h̄. h̄ est aīal:demōstrato eo ꝑ quo supponit hō in ista. hō est aīal. ¶ Cōfirmaꝭ.q2 demōstrato eo ꝑ quo supponit pr̄.si q̄ra
caᵒ.16ᵒ tur qd est h̄.bn̄ r̄ndeꝭ deitas:sic p3. Et etiā pōt ꝓbari per Ans.i moñ.ꝛ iō h̄ est v̄a. pr̄ est forāl'r deitas:ꝛ h̄ q̄ est eade3 in sign̄atiōe pr̄ est ꝑ se ꝑ mō deitas. 2ᵃ v̄o etiā in illo sensu nō est v̄a:q̄ñ ista nō est forālis.h̄ est pr̄.demr̄ato eo ꝑ q̄ in illa supponit diuinitas: ꝛ ē rō:q̄ñ nullū ꝑdicatū relatiuū r̄ndeꝭ ad.q.fcā3 ꝑ ꝓnomen demr̄atiuū.dōō qd est h̄:qcqd sit illud qd̄ demr̄aꝭ:vt.s.p3.ꝛ iō h̄ non est v̄a.deitas est formal'r vel in ꝑmo mō dicēdi ꝑ se pr̄:q̄uis ista sit verissima:diuinitas est pr̄:vt ꝓbatu3 est supra.

3ᵘˢ artiᵘˢ. **Nunc tertio** mouēda sūt aliq̄ dubia. Et pᵐ est. An hec.eēnᵃ est eadē formal'r ꝑnitati vel patri(qd̄ ꝑ eodē nūc accipio)sit v̄a an oppᵗᵃ eiᵒ. 2ᵐ vtrū h̄.eēnᵃ formal'r distiguat a pr̄e vel eiᵒ oppoᵗᵃ sit v̄a. 3ᵐ de v̄itate istaꝝ.eēnᵃ ꝛ pr̄ sūt idē formal'r.eēnᵃ ꝛ pr̄ distinguunꝭ forāl'r. 4ᵒ.de dicto aliq̄rū satis vulgato.s.eēntia ꝛ pr̄ nō sūt idē ꝯuertibil'r ꝛ adeq̄te:vl' sūt idē nō ꝯuertibil'r ꝛ inadeq̄te. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ iste terminᵒ forāl'r 2ᵉ
r̄ñō ad pᵐ duᵐ q̄tū ꝑtinet ad ꝓpoᵐ pōt capi. Unoᵒ s3 ꝙ est q̄dā modus v̄ificabilis de tota ꝓpōne seu potēs reddere ꝓpōnē modalē:ꝛ equalēs huic toti ꝑ se ꝑ mō:q̄l'r eo vsus su3 in pceᵈⁱ .q. Alioᵒ:pōt accipi fm̄ ꝙ ē casus vel casuale hᵒ pncipalis forᵉ vel formalitas:sic h̄ aduerbiū realr̄ ē casuale hᵒ nominis res:ꝛ eiᵒ sumptū ē reale:sic in ꝓposito ꝑnᵗᵉ ē forma vl' formalitas:sumptū ē formale:ꝛ casus ē formal'r. Si ꝑ mō accipiaꝭ.dico ꝙ ista est falsa.eēnᵃ est forāl'r eaō ꝑnitati.ꝛ ē rō:q2 illud ꝑdicatū nō pōt ꝑdicari de eēnᵃ nec de ꝓnoīe demōstrāte illō ꝑ q̄ supponit eēnᵃ ꝑdicatiōe forāli:eo ꝙ ly eaō.sit terminᵒ relatiuᵒ:ꝛ pp̄ eādē cām dico ꝙ sic accipiēdo formal'r h̄ nō ē v̄a.pr̄ ē formal'r ide3 eēntie: q̄uis h̄ sit v̄a in sensu.d.pr̄ ē formal'r eēntia. Si v̄o sumatur 2ᵒ mō est v̄a:q2 tūc equal3 isti.eēntia est eaō formalitas cū patre.vl' eaō forma:sic ista.eēntia est eaō real'r patri.equal3 isti eēntia est eaō res cu3 patre. ¶ Ad 2ᵐ dico
r̄ñō ad 2ᵐ duᵐ ꝙ si vtrolibꝫ mō accipiꝭ ly formal'r:ꝓpō ē fl'a:q̄ñ nec illa ꝑdicatio in q̄ h̄ ꝑdicatū distiguiꝭ a pr̄e.ꝑdicaꝭ de eēntia:nec illa in q̄ ꝑdicaꝭ de ꝓnoīe demōstratiuo ē formalis:ꝛ ꝑ ꝯñs si ly formal'r accipiaꝭ ꝑ mō.ꝓpō data est falsa. ꝯ dictu3
¶ S3 cōtra:sequitur.eēntia nō est formal'r eadē patri.ḡ

eẽntia formalr̃ distinguitur a patre. p̄mo q2 sequitur eẽn
tia non est eadẽ patri. ḡ eẽntia distinguit̃ a patre: supposi
ta cõstãtia extremoꝝ. ḡ vtrobiq3 addito ly formalr̃. erit
ꝯña bona: ⁊ p̄mũ añs est datũ in solõne p̄cedentis dubij.
Rñsio ¶ Rñdeo negãdo ꝯñam. ¶ Et ad ꝓbationẽ dico. ꝙ il
la regula nõ est vera: de quocũq3 addito. instãtia. demon
stratis duob⁹ qualib⁹. s. albo ⁊ nigro: optime sequitur. h̄
quale nõ est simile illi quali. ḡ est dissimile illi: ⁊ tamẽ nõ
seqtur. hoc nõ est ꝑ se p̄mo mõ simile illi. ḡ est ꝑ se p̄⁹ mõ
dissimile illi. Nã añs est veꝝ: ⁊ ꝯñs falsum. Silr̃ seqtur.
hec linea nõ est curua. ḡ est recta. ⁊ tñ nõ seqtur. hec linea
nõ est ꝑ se p̄mo mõ vel ne͞cio curua. ḡ est ꝑ se p̄⁹ mõ recta:
vel ḡ est ne͞cio recta: ⁊ multe alie istãtie dari possent. Si
milr̃ in p̄nti mã. seqtur eẽntia nõ est eadẽ patri. ḡ distin
guit̃ a patre: q̄uis añs sit falsu3: ⁊ tamẽ nõ seqtur. eẽntia
nõ est ꝯtingẽter eadẽ patri. ḡ ꝯtingẽter distinguit̃ a p̄re:
q2 añs est veꝝ: ⁊ ꝯñs falsu3: s3 nunqd seqtur. eẽntia nõ est
formalr̃. eadẽ patri. ḡ distinguit̃ formalr̃ a patre: ita ꝙ ly
formalr̃. postponat̃ v̄bo ⁊ nõ p̄ponat̃: sic̃ in ꝯña p̄xime fa
cta. ¶ Rñdeo ꝙ si distingui exponat̃ ꝑ nõ eẽ idẽ: vt mul
ti volunt: ꝯña est bona: ⁊ ꝯñs verũ: q̄uis si ly formalr̃. p̄e
poneret̃ v̄bo: vt in p̄cedẽtib⁹ p̄ponebat̃ eẽt f̄lm: ꝓpter cã3
assignatã: s3 illa cã nõ h3 hic locu3: q2 ꝓpter negationẽ in
clusã in hoc v̄bo distinguit̃: si sic exponat̃: vt dcm̃ est: eq
ualenter negat̃ iste modus formalr̃: ⁊ per ꝯñs non op3 ꝙ
aliq̄ ꝓpõ sit formalis: in q̄ illd̃ p̄dicatũ affirmet̃ de i⁹ sub
iecto: aut de ꝓnoĩe demonstrãte illud pro quo ip̄m suppo
nit. Vñ ⁊ similr̃ hec eẽt cõcedẽda: eẽntia distinguit̃ ꝯtin
genter a patre: sic̃ ⁊ ista cui equal3: essentia est ⁊ pater est:
⁊ eẽntia non est ꝯtingẽter pater: nec op3 ꝙ aliq̄ istarũ sit
ꝯtingẽs: essentia distinguit̃ a patre aut h̄ distinguit̃ a pa
tre: demonstrato eo pro quo in p̄ª supponit eẽntia. Si v̄o
ly distinguit̃. exponat̃ per eẽ non ide3 vt alij magis pla
cet. Dõm ꝙ ꝯña nõ valet: ⁊ ꝯñs est falsum: sicut ⁊ hec cui
equal3 f̄m hunc modũ exponẽdi. eẽntia est nõ eadẽ for
malr̃ patri. Nã q2 ista est affirmatiua: si ly formalr̃ itelli
gat̃ determiare ꝯpõnẽ: ita ꝙ nõ differat sic dicere: aut di
cere eẽntia est formalr̃ non idẽ patri: oporteret aliquã eẽ
verã ⁊ formalẽ in qua illud p̄dicatũ nõ idẽ predicaretur
affirmatiue de eẽntia: vel de ꝓnoĩe demõstratiuo: qd̃ est
ĩpossibile. ⁊ eodẽ mõ hec est falsa: eẽntia nõ est ide3 patri
ꝯtingenter. Qualr̃ aũt hoc verbũ distingui debeat expo
ni p̄⁹ vel 2⁰⁰ nõ curo pro nunc: q2 talis concertatio non est
multũ vtilis: ⁊ sufficit scire qd sit dõm: vtrolib3 mõ expo
natur. Si v̄o ly formalr̃. accipit̃ 2⁰ mõ sic ista ẽ falsa. eẽn
tia distiguit̃ formalr̃ a patre: ⁊ illa silr̃: in qua ly formalr̃.
p̄poneret̃ v̄bo: q2 ⁊ ista est falsa: eẽntia est disticta forma
litas a patre: ⁊ ista eẽntia est distincta formalr̃ a patre. Et
similr̃. ista eẽntia nõ est eadẽ formalitas cũ patre. ¶ Ad
rñso ad 3ᵐ du ᵐ 3ᵐ p3 ex dictis quid dõm. Nã si in p̄ma ꝓpõne. s. ista: eẽn
tia ⁊ pater sũt idẽ formalr̃. si ly formalr̃ accipiat̃ p̄ mõ: ꝓ
positio est falsa. Si aũt 2⁰ mõ est vera. Scd̃a v̄o ꝓpositio
. s. hec. eẽntia est pater distinguit̃ formalr̃: ita ꝙ ly forma
liter. postponat̃ v̄bo: si ly distiguit̃ exponit̃ per nõ eẽ idẽ:
⁊ accipiat̃ p̄mo mõ ipsa est vera: si aũt exponat̃ ꝑ esse nõ
idẽ ipsa est falsa. Si aũt ly formalr̃. p̄ponat̃ v̄bo: q̄litercũ
q3 verbũ illud exponat̃ falsa est. Si aũt formalr̃ accipia
tur 2⁰ mõ: siue p̄ponat̃ siue postponat̃ falsa est: sicut ⁊ hec:
eẽntia ⁊ pater sunt distincte formalitates: itelligendo. s.
ꝙ sint inter se vel abinuicẽ distincte: quẽ sensu3 ex cõmu
ni vsu accipim⁹ ex ꝓpõne p̄dicta. ¶ Ad 4ᵐ dõm ꝙ illud
rñso ad 4ᵐ duᵐ dcm̃ duplr̃ exponit̃. Vno⁰ ꝙ nõ sunt idẽ conuertibilr̃: q2
nõ cuicũq3 eẽntia est eadẽ: ẽ pater idẽ. cuicũq3 aũt pater ẽ
idem. essentia etiã ẽ eadem. Et q̄uis modus exponẽdi ẽ
multũ cõmunis apud illos qui vtunt̃ illo dicto. ⁊ bonu3
eẽt itellcm̃ possit habere: q2 tñ ꝯcedimus aliquo mõ ꝙ pa
ter ẽ idẽ filio ⁊ sp̄ui scõ ⁊ ecõtra. iux̃ illd̃ cõcilij. nõ aũt ali
ud pater: nõ aliud filius aut sp̄us scũs: s3 ide3 oino: vt con
subales eẽ credant̃: ⁊ illd̃ qd̃ eccl̃ia cãtat in hymno. Nũc
sancte nobis sp̄us vnũ p̄ri cũ filio ⁊c̃. ⁊ si vnũ patri. ḡ ide3
patri. ad bonũ intellcm̃: iõ videt̃ mihi ꝙ aliter posset itel
ligi illud dcm̃ ⁊ sine aliq̄ apparẽti calũnia. s. ꝙ iõ dr̃ ꝙ nõ
sunt ide3 cõuertibilr̃ s3 incõuertibilr̃: q2 oẽ qd̃ ẽ pater est
eẽntia: s3 nõ oẽ qd̃ ẽ essentia ẽ pater: ⁊ similr̃ de filio ⁊. s. s.
⁊ sic itelligẽdo dico illud dcm̃ esse verũ ⁊ vtile multũ in
ista mã. ¶ Nũc restat rñdere ad rõnes opionis recitate. ad rões
Ad p̄mã cũ dr̃ ꝙ eẽntia ẽ vna realr̃: ꝓprietates sunt plr̃es Sco. ad
realr̃ realitate relatiua. ḡ differunt. ¶ Rñdeo p̄⁹ ꝙ si ar ductas
gumentũ sit efficax: ꝓbaret ꝙ eẽntia nõ eẽt realr̃ ꝓprie supi⁹ i p̄
tates: qd̃ ẽ hereticũ ⁊ ꝯtra istũmet doctorẽ in verbis sine arti⁹
medio p̄cedẽtibus. vbi ait. ẽ ḡ essentia dina paternitas ⁊
q̄cũq3 alia alia ꝓprietas: ⁊ ecõuerso: s3 nõ formalr̃. ¶ Ad
argumentũ tñ dico: ꝙ sicut eẽntia ẽ vna substãtiãdi eẽn
tia realiter: ita ꝓprietates sunt vna essentia realr̃: ⁊ sicut
ꝓprietates sunt plures non quidẽ essentialr̃: s3 plures ꝓ
prietates realr̃: ita essentia ẽ plures ꝓprietates realiter:
lic3 non sit plures eẽntie: ⁊ ita si suppleant̃ ꝓpositiones.
addendo illis adiectiuis sua substãtiua: sicut op3 in isto
argumẽto: ⁊ multis alijs circa istam mãm patebit ꝙ nõ
concludunt. ¶ Ad aliam cu3 dicit̃ ꝙ pater h3 re3 cõmu
nicabilem ⁊ rem incõmunicabilẽ ⁊c̃. Istud argumentu3
etiã ꝓbaret ꝙ non esset eadem res nec eadẽ essentia: qa
sicut dicunt ꝙ non ẽ eadẽ realitas que ẽ cõmunicabilis
⁊ que ẽ incõmunicabilis realiter: sic nec eadẽ res ẽ que ẽ
cõmunicabilis ⁊ que incõmunicabilis ẽ. Similr̃ nec ea
dem eẽntia: ⁊ tamẽ cõstat ꝙ ꝓprietas ẽ res ⁊ eẽntia que
dam. dico ergo ad argumentũ ꝙ añs ẽ falsum: ⁊ vt appa
ret non bñ cõsonũ fidei ꝓpter illam partẽ que dicit ꝙ pa
ter h3 aliquã rem vel realitatem vel aliquã entitatẽ (nõ
curo de nomine) nõ cõmunicatã filio. Na3 manifeste re
pugnat expresse determinationi ecclesie in illo ca⁹ Dam
namus: vt in. 3. ꝯne q̄onis. circa di. 26. in p̄ª rñsione illius
q̄onis p3 euidenter. Et si arguat̃ ꝯtra hoc: q2 si sic sequit̃
ꝙ pater cõicauit filio paternitatẽ. dico ꝙ hoc ꝯñs potest
habere duplicem sensum. Vnus est ꝙ cõmunicauit filio
entitatẽ illam que ẽ paternitas: ⁊ sic cõcedo illud. Alius
cõmunicauit filio paternitatẽ. i. cõmunicauit filio ꝙ fili
us esset pater: ⁊ iste sensus ẽ falsus: nec seqtur ex p̄mo qui
verus est: ⁊ quẽ omnes habent ꝯcedere: sicut omnes con
cedunt: ꝙ cõmunicauit essentiã que ẽ paternitas. ¶ Ad Ad 2ᵐ
aliu3 dicendu3 ꝙ pater nullo sui trãsitiue cõuenit aut di
stinguit̃ a filio: s3 seipso p̄ cõuenit eẽntialr̃ cũ filio: ⁊ disti
guit̃ ꝑsonalr̃ ab eodẽ: sicut ibidẽ ad eandẽ rõne3 clarius
ẽ responsu3. ¶ Ad aliam dico ꝙ assumptũ fundamentũ Ad 3ᵐ
illius rõnis. s. ꝙ beatus intuẽdo deũ videt distinctã dei
tatem a ꝓprietate: ẽ falsum: imo videt eam penitus indi
stinctã sicut ẽ in rei veritate: ⁊ ideo argumẽtationi (que
sup hoc fundat̃) non op3 vlterius respondere. ¶ Ad pri Ad 4ᵐ
mã auctoritatẽ. oĩs eẽntia que relatiue dicit̃ ⁊c̃. dico pri
mo ꝙ false addit̃ ibi ly aliud. nihilominus tñ siue sit siue
nõ: auctoritas nõ est contra: q2 nõ aliud vult Aug. nisi ꝙ
omnis eẽntia que dicit̃ aliqd relatiue dicit̃ etiã aliquid
ad se: vt dictũ est supra de relationibus. q. 2. ⁊ cu3 dicitur
ꝙ in re est essentia: que est ad se ⁊ non ad aliquid: ⁊ pater
dicitur relatiue: s3 non est formaliter eadẽ entitas ad se.
⁊ non ad se. Dico p̄mo. ꝙ ita potest argui: ꝙ non eadẽ en
titas est realiter ad se: ⁊ nõ ad se: ⁊ sic si argumẽtũ valeat:
valebit illud ad ꝓbandũ ꝙ nõ sunt vna res. Scd̃o dico.
ꝙ istud contradicit auctoritati allegate que dicit. ꝙ oĩs
essentia q̄ relatiue dicitur est aliquid ⁊c̃. ⁊ si pater nõ eẽt

aliqd ad se ꝛc. ḡ eentia esset aliqd ad aliud ꝛ aliqd ad se: aliogn nō ois res que dicitur relatiue esset aliquid ad se: vt dicit auctoritas. Dico ḡ ꝙ aucto. est expresse ad opposituꝫ ei9 ad qd inducitur: ꝛ est ꝓ ꝯne quā teneo. Nā ex ea pꝫ ꝛ supra di. 30. est diffusi9 declaratū ꝙ ois entitas de mundo q̄ est relatiua vel aliqd ad aliud est ēt absoluta: seu aliqd ad se: nulla tn̄ est illud ad aliud: qd ipsa est ad se: sic in ꝓposito dico. ꝙ pr̄ est pr̄ ad aliqd seu relatiue: sꝫ cū h est diuinitas ꝛ eentia nō ad aliqd sꝫ ad se. Similr eentia est eentia ad se ꝛ nō ad aliqd: ꝛ ē pr̄ ad aliqd: ꝛ nō ad se. Nec ꝓpter ista opꝫ ponere aliquā distinctionē in patre: qm̄ ꝛ si aliq̄ entitas relatiua poneretur in illo: pter essentiaꝫ cōem adhuc illa eēt entitas quedā ꝛ essentia. Et ꝯstat: ꝙ nō diceretur entitas vel eentia relatiue: vt ibi. ḡ. ostēsuꝫ est ex intentione Aug. ibidē. ¶ Et notādū ꝙ vbi sancti dicūt aliquid eē vel dici ad se. aliqd vō ad aliqd. illud pōt itelligi de illis termis absoluto ꝛ relatiuo: ꝛ est sensus: ꝙ ille pdicatur de aliquo ad aliqd. ille aūt non ad aliqd: sꝫ ad se absolute. cū h aūt stat ꝙ pdicentur de eodē. pōt etiaꝫ itelligi de reb9 pro qbus termini tales supponunt aut verificantur: ꝛ tūc cū dr̄. de aliquo ꝙ est ad aliqd dꝫ intelligi ꝙ est ipm ad aliqd. vbi gr̄a. cū dr̄ ꝙ pr̄ est ad aliqd: dꝫ itelligi ꝙ est pr̄ ad aliqd: ꝛ cū dr̄ ꝙ aliqd est ad se: dꝫ itelligi: ꝙ est ipm ad se. vbi gr̄a. si dicatur ꝙ homo est ad se: intelligēdū est ꝙ homo est homo ad se. Sꝫ pꝫ ꝙ sic cuꝫ hoc ꝙ homo est homo ad se: etiā est pr̄ ad aliqd: ꝛ cuꝫ hoc ꝙ de9 ē creatoꝛ ad aliqd: est etiā de9 ꝛ spūs ad se: nec seqtur sic pꝫ ad bonū itellectū. nō est de9 ad aliqd. ḡ nō est ad aliqd. ¶ Ad aliā

Ad 5m auctētem eiusdeꝫ dico: ꝙ ly eo ꝛ quo. possunt dupl'r accipi. Uno9 fm ꝙ sunt pronoia que possunt pro aliqb9 entitatibus extra aiam supponere: quo mō nō accipit argm: ꝛ tūc dico ꝙ nō sic accipit Aug. cū ait ꝙ fili9 nō est eo vbū quo sapiētia: qꝛ hoc eēt prorsus flm: qm̄ filius vnica simplicissima entitas est: ꝛ ea est sapiētia: ꝛ verbū ꝛ fili9 ꝛ omne qd est: ꝛ iō sic acceptis illis vocabulis vere dr̄ ꝙ filius est eo vbū quo sapia. i. ea entitate est verbū qua est sapia: ꝛ silr econuerso ea entitate q̄ est verbū est sapia: ꝓpter qd fm hanc acceptionē etiā vere dr̄ ꝙ eo est sapia quo verbuꝫ. Alio9 ly eo ꝛ quo. pn̄t accipi: vt sunt coiūctiones: ꝛ h dupl'r. Nā aliqn̄ sic accepte sumuntur vt equiualēt dictioni in q̄ nota est reduplicatiōis: vt inq̄tuꝫ fm qꝛ: ꝛ hēr sic reddunt ꝓpositionē reduplicatiuā: ꝛ fm hunc modū iste due equalent. homo inq̄tuꝫ aial est sensibilis: ꝛ hō eo quo est aial ē sensibilis: ita ꝙ ly quo. ponatur ad terminuꝫ reduplicatiuū. Alio9 possunt accipi vt sunt ꝯiunctiones causales equalentes istis: ideo: ꝛ qꝛ: ꝛ eodē mō reddētes ꝓpositioneꝫ causalē: ꝛ hoc mō iste due equalent homo eo quo est aial est sensibilis: ꝛ homo qꝛ est aial est sensibilis. Nūc ad ꝓpositū dico ꝙ Aug. accipit in vbis allegatis ly eo ꝛ quo. p̄ modo. s. vt habēt vim reduplicādi ꝛ idē valꝫ ista. fili9 nō eo est verbū quo est sapia: qd ꝛ ista. fili9 nō inq̄tuꝫ sapientia est verbū: ꝛ hec est vera: qꝛ sua opposita est falsa. s. hec. filius inq̄tū sapia est verbū: qm̄ tunc seqtur: ꝙ pater eēt verbū: cū pater sit sapia: ꝛ eodē mō accipit ly eo ꝛ quo. cū ibidē ait: ꝙ eo sapia quo eentia. Nā istis vocabulis acceptis ꝯtracte ad eentiā ꝛ sapiaꝫ dei. hec est va. filius inq̄tm est eentia est sapia. Et qꝛ pater est eentia ꝛ ambo vna eentia: iō ꝯcludit in fine pcedētis capli. per istud mem. ꝙ pater ꝛ fili9 sunt vna sapia: ꝛ ne quis putaret ꝙ sic sunt vna sapia sic eēnt vnū verbū cū ipm verbū sit sapia: iō ait: ꝙ fili9 non inq̄tū sapia: est verbū. h expsse est intētio sua in

7. de tri. ca. 2. illo ca. sic pꝫ diligēter aduertenti. Et q̄uis (vt puto) iste fuerit itellect9 Aug. possꝫ tn̄ itelligi ꝛ bn̄ 2o. etiā vt ly eo ꝛ quo. teneantur cālr vt eēnt nota cālitatis pcise: ꝛ tūc esset sensus ꝙ fili9 nō pcise: qꝛ est sapia est vbū: ꝛ h est veꝝ: qꝛ

tūc pr̄ (cū sit sapia) eēt vbū. Sꝫ ad hūc sensuꝫ nō vr̄ posse intelligi qd seqtur. s. sapia nullo eo quo eentia. non eni qꝛ eentia: iō sapia: nō plus q̄ ecōtra: iō eentia: qꝛ sapia: vt videtur: ꝛ iō pcedēs modus ꝯuenientioꝛ est. Ex neutro autem istoꝝ modoꝝ exponēdi dcm̄ Aug. seqtur ꝙ fili9 aliq̄ mō ex aiam sit sapia: ꝛ alio sit verbū: sic cōcludere nititur argm: sic nō seqtur ꝙ albedo aliquo alio ex aiam sit ens: ꝛ alio sit albedo: q̄uis vtroq̄ mō ista sit vera. albedo nō inq̄tū ens est albedo: ꝛ silr ista albedo nō inq̄tū coloꝛ est albedo: ꝛ tn̄ nō per aliud a parte rei est coloꝛ ꝛ per aliud est albedo. ¶ Ad pm̄ rōne pncipalē dōm: ꝙ maioꝛ ē falsa: vel si sumitur in sensu in quo est va forma arguēdi nō valꝫ. nec pōt reduci in syllogismuꝫ pe figure qui sit regulatus per dici de omni: sicut est dcm̄ di. 5. q. i. in rn̄sione ad pam rōnē factā ad q. ¶ Ad 2m etiā dōm: sic ibidē dcm̄ est ad 2m rationē ibi factam. ¶ Ad 3m q̄uis diuersimode a diuersis respondeatur. dico ꝙ illis adiectiuis: vnū ꝛ idē sunt addēda substantiua: ꝛ tunc fm alia ꝛ alia adderentur: statim pateret qd dōm esset: sꝫ qꝛ sic sine substantiuis pferuntur: rō videtur facere difficultatē soluendi: vbi tn̄ nulla est. Un̄ si supplēdo ꝓpōnes arguatur sic: q̄cūq̄ vni ꝛ eidē eentie vel rei sunt eadē res vel eentia inter se sunt eadē res vel eadē eentia: sꝫ pater ꝛ fili9 vni ꝛ eidē eentie seu rei sunt eadē res vel eentia. Seqtur ḡ pater ꝛ filius sunt eadē eentia. vel ḡ sunt eadē res. que ꝯclō vera est ꝛ catholica. Si vō adderentur illis adiectiuis hoc substātiuuꝫ psona. sic dicēdo: q̄cūq̄ vni ꝛ eidē psone sunt eadē illa inter se sūt eadē psona: sꝫ pater ꝛ fili9 sunt hō. s. vni ꝛ eidē psone eadeꝫ psona. ḡ pater ꝛ fili9 inter se sunt eadē psona. ꝯclō est falsa. nō est dubiū: ꝛ minoꝛ ēt silr falsa est. nulli. n. vni psone sunt eadē psona pr̄ ꝛ fili9. iuxta illud Aug. 7. de tri. hc tria

Ad pm pncil'in pn. q.

Ad 2m

Ad 3m

nō vnā psonā dicimus sic vnā eentiā ꝛ vnū deuꝫ: ꝛ in li. 15. dicit. ꝙ nō vnius dei: sꝫ vnus de9 est ꝛ tres sunt ille nō vna psona. ꝛ rō est: qꝛ ipsa eentia cōis tribus nō est fm se psona aliq̄ trib9 cōis. Si tn̄ in ꝯne illi9 rōnis. s. ḡ pater et filius sunt idē: ly ideꝫ eēt singularis nūeri: ꝛ neutri gnīs. ipsa eēt ꝯcedenda. nō aūt si sit generis masculini: sic ista ꝯceditur. pater ꝛ fili9 sunt vnū. ꝛ negatur ista. pr̄ ꝛ filius sunt vnus. Ex hac aūt. pr̄ ꝛ fili9 sunt idē: isto mō ꝯcessa: nō seqtur ꝙ pr̄ sit fili9: nec silr ex ista. pr̄ ꝛ filius sūt vna res vel eentia: q̄ pus ꝯcessa ē ꝛc. ¶ Ad 4m dico ꝙ (si maioꝛ itelligatur sic. ꝙ de qbuscūq̄ ꝛc. illa sūt distincte res iter se: ita ꝙ res q̄ est vnū nō est res que est aliud) ꝓpositio est falsa. ¶ Ad pbationē cū dr̄ ꝙ alias seqtur ꝙ de aliqb9 pro eodē oīno supponētib9 verificarentur hō pdicata. Ex quo vlterius seqtur ꝙ ꝯtradictoria erūt simul vera. Rn̄deo negādo pmā ꝯnaꝫ: qꝛ esto ꝙ illud ꝓ quo supponit vn9 terminoꝝ nō sit res distincta ab eo pro quo alter terminus supponit: sed eadē res cuꝫ illo: possibile tamē est: ꝙ illud pro quo supponit vnus sit aliquis vel aliqd: quod vel qui non est illud pro quo supponit reliquus terminus: ꝛ per ꝯns non est omnino idem cum illo: qꝛ nō conuertibiliter ꝛ adequate: quāuis non sit ab eo vllo modo distinctum. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ oppositum ꝯsequētis illius ꝯsequētie prime stat cum antecedente: qd est ꝙ illa de quibus hō predicata verificantur non sunt res distincte: ac per hoc cōsequētia nō valet. ¶ Pōt etiam dici fm viam vnius doctoris ꝙ vnus terminus nō supponit pro eo pro quo supponit alter: licꝫ supponat pro eo qd est illud pro quo supponit alter: ꝛ vtroq̄ modo vitatur ꝯtradictoria esse simul vera. Aliter posset responderi ad maioreꝫ: ꝛ finaliter tamen redit in pmā rn̄sionē. vꝫ. ꝙ illa maioꝛ est vera qn̄ si illa de qbus vificantur pdicata ꝯtradictoria nō sint adinuicē res distincte: pdicatiōes hui9 seu ꝓpōnes sūt ꝯtradictorie vel inferētes ꝯdictorias. Nā ipossibile est aliq̄ cō

ca. 6.

ca. 23.

Ad 4m

Adam.

tradictoria simul esse vera de quibuscunq; ꝑdicatis sint
vel subtis. ⁊ circa q̃scũq; mãm. cũ aũt ex tali verificatio-
ne ꝑdicatoꝝ ꝯtradictorioꝝ nõ seqtur aliq̃s ꝑdicationes
ꝯtradictorias eẽ veras. posito ꝙ illa pro q̃bus verifican
tur nõ sint res distincte adinuicẽ: tunc ex tali verificatio
ne nõ neĉio arguiẗ illa eẽ res distinctas: nec ex talibꝰ pre
dicatis hꝫ illa maioꝛ veritatẽ: ⁊ hoc est rõnabilr̃ dcm̃: q2
etiã finalis ꝓbatio illius resoluiẗ ad hoc ꝙ ꝯtradictoria
eẽnt simul v̄a. Si g̊ hoc nõ sequaẗ remanet illa ꝓpositio
nõ ꝓbata. Tunc ad minorẽ dico ꝙ ille ꝓpositiones in q̃-
bus verificanẗ illa ꝑdicata nõ sũt ꝯtradictorie: posito ꝙ
eẽntia ⁊ ꝑsona nõ sint aliquo mõ res distincte adinuicẽ:
cũ earũ substãtiua nõ sit eadẽ nec sinonyma. s. essenꝰ ⁊ pr̃.
Nã eẽntia de aliquo põt verificari: de quo nõ põt verifi
cari pater. Nec ẽt tales ꝓpositiões iferũt ꝯtradictorias:
q2 nõ seqtur. pater generat. g̊ eẽntia generat. Et gnãliter
in q̃buscũq; ꝑdicatis que v̄ificanẗ de ꝑsona: ⁊ nõ de essen
tia vel ecõtra discurrẽdo: nunq̃ per aliquã formã arguẽ
di possunt ꝯcludi ꝯtradictoria. sic hoc aliq̃liter ⁊ diffusiꝰ
supra di. 5ª. q. pª. ostensuꝫ est: ⁊ per ꝯñs nõ põt cõcludi mu
tua distictio eẽntie ⁊ ꝑsone. ¶ Ad aliã ꝓbationẽ qua di-
ciẗ ꝙ nõ ꝯcessa illa maioꝛe perit ois via ꝓbandi aliq̃ eẽ
adinuicẽ distincta. dico ꝙ nõ est veꝝ: q2 per possibilitatẽ
separationis vniꝰ ab alio ⁊ corruptionis cũ ꝯstantia alte
rius. ꝓbaẗ sufficiẽter mutua aliquoꝝ distinctio. v̄bi grã.
si soꝛtes nunc est in isto loco demõstrato. ⁊ põt nõ esse in
isto loco: ipso tñ exñte: optime ꝯcludiẗ ꝙ ille sit distinctꝰ
a loco illo: q2 si non sit distinctus ab eo sꝫ sit ipse q̃ñcunq;
soꝛtes erit: erit in isto loco: imo verius loquẽdo erit locꝰ:
⁊ per ꝯñs q̃ñ nõ erit in loco illo: erit in eo: ⁊ sic sil̾ hec ꝯtra-
dictorie essent simul vere soꝛ. est in isto loco: soꝛ. nõ est in
isto loco. Silr̃ si soꝛtes sit albꝰ ⁊ põt nõ esse albꝰ se manẽ-
te: optime ꝯcludiẗ ꝙ albedo per quã est albꝰ sit ab ipso di
stincta: ⁊ istis modis ꝓcessit ph̃s ad ꝓbandũ mãm distin
gui a forma ⁊ locum a locato. Et si talia possent applicari
ad diuinitatẽ ⁊ ꝑsonã. vꝫ. ꝙ deitas posset non esse: ꝑsona
exñte. vel ecõuerso: aut ꝑsona posset nõ esse deitas postq̃
est diuinitas: se manẽte: optime ꝯcluderẽẗ vnã ab alia eẽ
distinctã: alioqn seqtur cõtradictoria esse sil̾ vera: ⁊ sic pꝫ
ꝙ alia via remanet ad ꝓbanduꝫ aliq̃ mutuo distingui: q̃
magis ꝓcedit ex possibilitate successiue verificatiõis ali
quoꝝ predicatoꝝ de eodẽ subo: seu ꝯ̃dictorioꝝ ꝓpositio-
nũ q̃ ex simultate verificatiõis ꝯtradictorioꝝ ꝑdicato-
Ad 5m rũ de diuersis subtis. ¶ Ad 5m nego illã partẽ añtl. ꝓpe-
tas nõ est ex se necesse eẽ: nec formalr̃ ifinita: accipiendo
ꝓprietatẽ pro ipsa ꝑsona: nec faciẽdo vim in hoc. vtrũ h̃
ꝑdicata: necesse eẽ: ⁊ ifinitũ: ꝑdiceñẗ in pꝰ modo de ꝑsona
vel nõ: dico tñ ꝙ sic deitas est ex se necesse esse ⁊ formalr̃
ifinita: sic ⁊ q̃libꝫ ꝑsona. Et cũ ꝓbaẗ per hoc: q2 alias seq-
tur ꝙ in diuis eẽnt tria ifinita ⁊ tria neĉe esse. nego ꝯñaꝫ:
sumẽdo ꝯñs in sensu in quo est falsuꝫ. Nõ eniꝫ seqtur: sic
non seqtur ꝙ sint tres diuinitates nõ obstãte ꝙ quelibꝫ
ꝑsona sit ſm se ⁊ formalr̃ deus: q̃uis non quelibꝫ sit a se
deus: vt filius ⁊ spũs sanctus. Et est ratio: q2 quelibꝫ per-
sona est illa vnica ⁊ singl̾aris diuinitas: sicut dicit Decre
talis. nec diuinitas se habet ad ꝑsonas vt species vel ge-
nus ad indiuidua. Et ideo nõ pluraliter diciẗ de illis tri-
ca. 6. bus simul: sꝫ singulariter tñ: vt dicit Aug. 7. d̾ tri. Simi-
liter filius nõ est aliud neĉe: seu alia necessitas: vel infini
tas: q̃ illa que est pater ⁊ spũs sanctꝰ: sicut nec alia sꝫ eadẽ
diuinitas: ⁊ ideo non sunt tres necessitates vel infinita-
Ad 6m tes. ¶ Et eodeꝫ mõ dicendũ ad 6m: ꝙ quelibꝫ persona ẽ
ꝑfectio simplr̃ ⁊ nõ alia q̃ ipsamet deitas: sicut nulla per
sona ẽ aliqua alia entitas q̃ diuinitas: ⁊ ideo sicut nulli
deficit diuinitas sic nec aliqua ꝑfectio simplex que sit in

alia. ¶ Ad 7m ſm viã vnius doctoris neganda foret ista Ad 7m
ꝯña. eẽntia est non filiatio. g̊ eẽntia nõ est filiatio: ⁊ ad re Adam
gulam illaꝫ ph̃i dicit: ꝙ non tꝫ vlr̃: nisi in predicationibꝰ
denominatiuis. vnde (vt dicit) si eẽt vnus homo cõmu-
nis qui eẽt soꝛ. ⁊ pla. (sicut forte ph̃i posuerunt) hec esset
v̄a. homo cõis est nõ plato: ⁊ hec est falsa. homo cõis non
est plato. Ita in ꝓposito q2 eẽntia vna est paternitas ⁊ fi-
liatio siue pater ⁊ filius substãtiue: q̃uis hoc dictuꝫ non
posset forsitan reprobari: bene puto tñ ꝙ ph̃s nõ minus
dixisset illam regulaꝫ tenere in alijs ꝑdicationibus non
denominatiuis. Unde ita bene dixisset seqtur soꝛtes est
nõ lignũ. g̊ soꝛtes nõ est lignũ: sicut seqtur soꝛ. est nõ albꝰ.
g̊ soꝛ. nõ est albꝰ: ⁊ ita vlr̃ in terminis substãtiuis ⁊ ꝑdica
tionibꝰ identicis sicut in terminis adiectiuis ⁊ ꝑdicatio-
nibus formalibꝰ. iuxta modũ loquẽdi antiquũ: seu deno
minatiuis nisi aliud ipediret. Et ideo alr̃ r̄ñdeo ad rõnẽ
illã: ⁊ nego illã ꝯñam eẽntia est p̄ñitas. g̊ eẽntia est nõ fi
liatio: ⁊ cũ ꝓbaẗ ꝙ ois p̄ñitas est nõ filiatio: eẽntia ẽ pa-
ternitas. dicendũ est ꝙ syllogismus nõ est regulatus per
dici de omni. vel maioꝛ est falsa: sic pꝫ ad pmã supra: ⁊ iõ
non sequitur illa ꝯclusio. Notandũ aũt ꝙ cũ concedo ꝙ
eẽntia ẽ p̄ñitas sumo paternitatẽ sinonyme ad patrẽ: ⁊
patrem substantiue: sicut alias dictum est.

¶ Distinctionis. XXXV. ⁊ XXXVI. Questio.

Circa distinctioneꝫ 35am in qua magr̃
incipit tractatũ de noticia quã
deus hꝫ de creaturis: ⁊ etiã circa dis. 36am.
Quero vtrũ sequẽs ꝑcise rõnẽ nãlem ha-
beat ponere ꝙ deus itelligat alia a se vel
non. ¶ Et arguo ꝓ ꝙ talis habeat ponere pm
ꝙ deꝰ nihil aliud a se itelligat: q2 seqtur ds
a nullo põt aliq̃d pati: ⁊ omne qd itelligit aliud a se patiẗ
ab illo. g̊ deꝰ nõ itelligit aliq̃d aliud a se: sꝫ q̃libꝫ volẽs se-
qui ꝑcise rõnẽ nãleꝫ hꝫ ponere añs. g̊ ⁊ ꝯñs. Assumptũ ꝓ-
baẗ: q̃ñ nãliter appet ꝙ deꝰ est actus purus: ⁊ ꝑ ꝯñs nul-
lius receptiuꝰ in seipso: ac per h̃ nec passibilis ab aliquo.
¶ Itẽ nãliter appet discurrendo in nobis ꝙ semꝑ qui i- 2m
telligit aliud recipit ab illo itellcõnẽ vl̾ spẽm vel vtrũq;
Cõstat aũt ꝙ de itellectionibꝰ alioꝝ entiũ nõ possumus
nãliter alr̃ iudicare: q̃ ſꝫ ea q̃ videmꝰ in nobis. g̊ vlr̃ ap-
paret ꝙ oẽ qd itelligit aliud: patiẗ ab illo.

Ad oppositum arguiẗ sic: q2 seqtur. deꝰ est cã Oppom
oium alioꝝ saltẽ finalis: ⁊ co
gnoscit se perfectissime. g̊ cognoscit se eẽ cãm. Et vltra. g̊
cognoscit alia quoꝝ est causa. ꝯñe sunt neĉarie ⁊ euiden-
tes: ⁊ quilibꝫ nãliter loquens hꝫ ponere añs. Uñ ⁊ de fa-
cto sancti ⁊ ph̃i posuerũt. g̊ ⁊ ꝯñs nãliter est ponendũ.

Respondeo opio Aꝝ. ⁊ Cõmẽ. sui Auerr. fuit. ꝙ
deꝰ nihil aliud a se itelligit. Uñ. 12°. 12°. met.
meta. ponit ph̃s circa itellectionẽ dei tres ꝯ̃nes. Quaꝝ t.c.51.
pª est ꝙ deꝰ est suba itellectualis ⁊ semꝑ actu itelligens.
2ª ꝙ sua suba est sua itellectio. 3ª ꝙ deꝰ nihil aliud in-
telligit ꝑter seipm. ¶ Primã ꝯ̃neꝫ ꝓbat ex hoc ꝙ deus pª ꝯ̃
est ens oium nobilissimũ ⁊ dignissimuꝫ. hoc aũt nõ eẽt: si
nõ eẽt intelligẽs: aut nõ eẽt semꝑ actu intelligẽs. Uñ ait
si nõ itelligat: q̃d vtiq; erit isigne venerabile: sꝫ hꝫ queãd
modum vt sit dormiẽs: vbi Cõmẽ. neĉe ẽ igr̃ si ẽ itelligẽs Com. 51.
vt semꝑ sit ſꝫ alteꝝ istoꝝ duoꝝ modoꝝ aut ſꝫ dispõneꝫ:
in q̃ nõ vtiẗ sciẽs scia: aut in q̃ vtiẗ. Si g̊ fuerit i dispõne
in q̃ sciẽs nõ vtiẗ scia sua: ẽ q̃si dormiẽs: ⁊ nõ iueniẗ in eo
dispõ nobil: ⁊ h̃ ẽ icõueniẽs. ¶ 2am ꝯ̃neꝫ ꝓbat ph̃s ex eodẽ: 2ª ꝯ̃
q2 si ipse nõ ẽ: vt ait. P. sua itelligẽtia. i. itellectio: sꝫ põ nõ
vtiq; erit optima suba: ꝑ itelligere. n. honoꝛabile ei inest:
vult dr̃e ꝙ cũ ipe nõ sit i nobili dispõne nisi ꝑ itelligẽtiã:
si sua suba nõ ẽ sui itellioᵃ ipa nõ erit ex se optia ⁊ ꝑfecᵐᵃ:

3ª ꝯ sed perficiť per aliud. s. per ipaȝ intellectionē. hoc modo
t.c. 51. est incōueniēs. ¶ 3ᵐ ꝯnem ꝓbat ipse ꝛ Cōmē. pluribus
pᵐ rōnibus. Prio qꝛ si intelligeret aliud a se. tunc sua suba
non eēt intellectio eiusdē: sȝ erit potētia per quā fit intel
2ᵐ lectio: qđ est ꝯtra 2ª ꝯnē. 2º: qꝛ erit tūc aliqđ nobili⁹ eo:
qđ est fl̄m. ꝯn̄a ꝓbať: qꝛ intellectū est pfectio intelligētis
s. cāliter: qꝛ causat in intelligēte suam pfectionē que est
3ᵐ intellectio. omne aūt tale inq̄ȝtū hꝫ est pfectius illo. 3º:
qꝛ tunc nō esset simplr̄ indepēdēs ꝛ nō indigēs alio. ꝯn̄s
istud est fl̄m. ꝯn̄a ꝓbať: qꝛ intellect⁹ dependet ab intelle
cto: ꝛ suba dei est sua intellectio: vt ꝓbatuȝ est in 2ª ꝯne.
4ᵐ ¶ 4º: si sic. g̊ deus patitur ꝛ moueť ab alio. ꝯn̄s est falsuȝ.
ꝓbať ꝯn̄a. qꝛ omne qđ intelligit aliud transmutať in sua
5ᵐ suba in aliud: ꝛ moueť ab alio. ¶ 5º: si sic. tunc sua intelle
ctio non esset nobilissima ꝛ cū sua pfectio sit in intelligē
do ipse non esset nobilissimus: qđ est ꝯtra pᵃᵐ ꝯnem. ꝯn̄a
ꝓbatur: qꝛ intellectio rei vilis nō est nobilis sȝ vilis: ꝛ iō
etiā apud nos melius est non meditari quedā q̄ȝ medita
ri: ꝛ non videre meli⁹ est q̄ȝ videre. Et iō cōcludit Cōmē.
ꝙ cū ipossibile sit ipm intelligere vilius aut nobilius: cū
6ᵐ non sit nobilius eo ꝛ itelligit. g̊ se tm̄ intelligit. ¶ 6º: ad
Cō. 51. dit Cōmē. aliam rōnem: qꝛ si intelligeret alia aut in vni
uersali tm̄: aut in particulari: nō in vl̄i: qꝛ intellectio talis
est iperfecta ꝛ in potētia: nec in pticulari: qꝛ particularia
sunt ifinita: ꝛ infinita a nulla scia determinanť. g̊ non in
7ᵐ telligit singularia distincte ꝛ in particulari. ¶ 7º ad ean
aureol⁹ dē ꝯneȝ arguiť sic per alios: ipossibile est diuisionē conti
d.35.q.2 nui totalr̄ euacuari. aut eni staret diuisio in aliq̄ indiuisi
ar.2º. bilia. ꝛ hoc nō: qꝛ tunc seqtur ꝙ cōtinuuȝ cōponiť ex indi
uisibilib⁹: aut staret diuisio in aliq̄ diuisibilia. Et hoc ēt
dici nō pōt: qꝛ sic nō esset euacuata sȝ possibilis esset vlte
rior diuisio. Ex q̄bus pȝ ꝙ ipossibile est diuisionē ꝯtinui
totalr̄ euacuari: sȝ hoc seqtur si deus itelligeret alia a se.
Nā intelligeret cōtinuum: ꝛ eius diuisio euacuata eēt in
cōceptu ei⁹: qđ ꝓbať: qꝛ aut in eius intuitu eēnt oēs ptes
cōtinui diuise ꝛ distincte: ita vt nō relinquať vlterior di
uisio: ꝛ per ꝯn̄s diuisio cōtinui erit euacuata: aut aliq̄ par
tes tm̄ in certo numero: quarū q̄libȝ esset diuisibilis: ꝛ h̄
nō pōt esse: qꝛ tunc diuin⁹ intuit⁹ eēt in potētia ꝛ sibi ali
quid posset acqrere. s. diuidēdo vnāq̄ȝq̄ȝ illarū partiū: qm
imo posset sic diuidendo ꝓcedere in infiᵐ: sicꝰ ꝛ noster in
tellectus: qđ est penit⁹ ipossibile. Ex quo vltimate seqtur
8ᵐ ꝙ ipossibile est deuȝ itelligere alia a se. ¶ 8º: seqtur ꝙ in
ꝯceptu diuino esset magnitudo q̄dā actualr̄ ifinita. ꝯn̄s fal
suȝ est: qꝛ q̄ rōne ifinita magnitudo eēt in ꝯceptu dei: ea
dē rōne posset poni in effectu: qđ tm̄ vt dicūt iplicat ꝯtra
dictionē. Probať ꝯn̄a: qꝛ intellect⁹ noster q̄libet magni
tudine pōt ꝯcipere maiorē: ꝛ cuiꝫ cōcepte semꝑ addere.
g̊ multo magis hoc poterit intellect⁹ diuinus. aut g̊ sic ꝓ
cedet successiue: qđ dici nō pōt: ne sit ipotens ꝛ iperfect⁹:
vt intellect⁹ noster: aut stat in aliq̄ magnitudine infinita
9ᵐ cui addi nō pōt: ꝛ pȝ ꝓpositū. ¶ 9º: sequitur ꝙ totus ꝓces
sus numeroꝝ eēt euacuatus: ꝛ positus in actu in cōceptu
diuino: qđ etiā est ipossibile: qꝛ vel eēt status ad numerū
finitū: vel ad aliquē infiᵐ: nō ad finitū: qꝛ q̄libȝ finit⁹ pōt
esse radix numeri q̄drati vel cubiti. Et per ꝯn̄s vltra eū
est ꝓcessus possibilis in numeris: nec etiā ad infiᵐ: qꝛ nul
lus numerus pōt esse ifinitus: ꝛ nihilomin⁹ hoc dato ha
10ᵐ beť ꝓpositū: ꝙ. s. euacuat⁹ est ꝓcessus numeroꝝ. ¶ 10º: si
verū sit: ꝙ deus pōt q̄libȝ creatura creabili creare perfe
ctiorē s̄m spēm: ita ꝙ in talib⁹ pfectionibus specificis ad
supra sit ꝓcessus possibilis in ifiᵐ: vt multi opinanť: aut
tota illa multitudo spērū possibiliū est in diuino intuitu
actualr̄: aut non actualr̄: sȝ sub quodam ꝓcessu: aut nullo
mō: nō pōt dici pmū: qꝛ tunc deus videret aliquā creatu
ram infinitaȝ distantē a pma specie in infiᵐ: qđ ꝓbať: qꝛ
aut intueť quālibȝ distantem mō finito a specie: ꝛ sic nō
erit ꝓcessus in infinitū in spēb⁹: aut intueť aliquā distan
tem in ifinitū: ꝛ per ꝯn̄s illa erit ifinite nobilis ꝛ pfecta.
nec pōt dari 2ᵐ: qꝛ tunc intellect⁹ diuinus eēt potentialis
ꝛ iperfect⁹. g̊ relinqtur 3ᵐ. s. ꝙ nec itelligat illas. ¶ Hec opᵐ ptē
sunt motiua hui⁹ ptis: q̄b⁹ multo fortiorib⁹ apparet ꝓba ꝓbat
ri ptem oppositā. Jō ꝯneȝ oppositā teneo: quā ꝓbo p̊ sic. pᵐ
Sequēs nālem rōnem hꝫ ponere deuȝ intelligere. g̊ ha
bet ponere deuȝ intelligere alia a se. An̄s est cōcessum. ēt
a tenentib⁹ oppositā partē. ꝛ ꝓbatur rōne: qm̄ noie dei i
telligimus illud qđ est entiū oium nobilissimū: cuius no
bilitatē nō (nisi ex his que nota sūt nobis) possumus na
turalr̄ inuestigare. cuȝ g̊ in rebus notis: omnes cōiter iu
dicemus eas que cognoscunt nobiliores esse his que na
turalr̄ carent cognitione: ꝛ ex cognoscētib⁹: eas que itelli
gunt nobiliores esse ceteris: q̄ ꝛ si cognoscunt aliquo mō.
vbi gr̄a. per sensus corporales: nō tm̄ itelligunt: rōnabilr̄
ꝯcludendū est ꝙ ipse deus intelligat. Cōsequētia quoq̄ȝ
q̄si ex eadē radice ꝓbatur. Nā sic nālr̄ iudicamus co
gnoscētia nō cognoscibilib⁹ esse digniora sic etiā v̄tutes
per quas plura cognoscimus: ex h̄ ꝙ plura cognoscimus
per eas: iudicamus esse digniores ꝛ pfectiores. Un̄ etiaȝ
sic dicit ph̄s in ꝓhemio meta. ꝛ si nunq̄ȝ diceret adhuc di in ꝓhe.
ctū in se verū est: sensuȝ visus pre alijs diligimus. ēt pre
ter vtilitatē quā habemus ex ipso: ꝛ nihil hēre debentes
supple per directionē visus: ꝛ causa est vt dicit: qꝛ plures
rerū dr̄ias nobis ostēdit: ꝛ sic est de visu respcū alioꝝ sen
suū: sic gnāliter ois virtus ex sua nā pluriū rerū dr̄ias s̄ȝ
spēm apprehensiua seu cognitiua est simplr̄ s̄m suā nām
pfectior ceteris q̄ nō sunt tot dr̄iarum entiū cognitiue. g̊
(cū deus sit oium nobilissimus.) Si nālem rōnem quis
sequať nō minus hꝫ ponere ꝙ plures dr̄ias ꝛ maiores re
rū cognoscat ceteris cognitionē hn̄tib⁹: ꝛ per ꝯn̄s cogno
scat alia a se: q̄ȝ hēat ponere ꝙ ipe simpr̄ itelligat. ¶ For Rn̄o
te diceť ꝙ nō opȝ ꝓpter nobilitatis excellētiā in deo: re
spectu alioꝝ cognoscentiū ponere ꝙ plura cognoscat q̄ȝ
alia: sȝ suffic ꝙ cognoscat aliqđ nobili⁹ q̄ȝ illa cognoscūt.
Nūc aūt dr̄ ꝙ ipe cognscit seipȝ: q est q̄d nobilissimū oiuȝ
cognoscibiliū: ꝛ p ꝯn̄s ei⁹ cognitio est nobiᵐᵃ: ꝛ ipse est co
gnoscēs nobiliᵐ. ¶ Jsta rn̄ nō valȝ. pmo q̄dē: qꝛ rō ꝓbat ꝯ rn̄ȝ
deū nō esse nobiliᵐ nisi itelligat alia. vn̄ reduco istā rōnē:
ꝛ pōt esse ad pn̄lᵉ. Ois nā ex se p° pluriū cognitiua est no
bilior omni alia q̄ nō est ex se p̊ tot cognscitiua. Dico autē
ex se p̊ pp organa ꝛ potētias (si distincte sint ab eēntijs)
quarū dn̄r esse potētie: ꝛ sic ꝓpositio in omnib⁹ nobis no
tis pȝ per inductionē eē vera. Unde sensitiua aialis pfe
cti: vt leonis vel equi simplr̄ nobilior est qualibȝ aia vel
re alia que non est tot cognitiua: ꝛ humana aia q̄ est plu
riū cognitiua: q̄ȝ cuiuscūq̄ȝ alterius aialis aia simplr̄ ē no
bilior q̄libȝ aliaꝝ: ꝛ si eēt ēt pluriū cognitiua q̄ȝ angelus
vl̄ ds vtiq̄ȝ ꝛ angelo ꝛ deo esset nobilior. 2º: nō valȝ: qm̄
ꝛ si forsan ꝓteruiter posset sustineri: nō tm̄ rōabilr̄. nā ꝛ si
ne maiori ꝓteruia eq̄ dici posset: ꝙ nō opȝ ꝓpter dei sal
uandū nobilitatē ponere: ꝙ ipe itelligat: q̄nimo h̄ nō po
sito adhuc ē ei⁹ nā nobiᵐᵃ: nec certe magis poterit ꝯuin
ci ipȝ eē itellectualis nāe ex preeminētia reꝝ itellcualiū
inq̄ȝtū hui⁹ ad nō itellectuales: q̄ȝ poterit ꝯuinci ipm pl̄a
itelligere ceteris itellectualib⁹ naturis: ex eo ꝙ q̄ pluriū
sunt cognitiue: ꝛ digniores ꝛ pfectiores sūt: his q̄ paucio
ra cognoscunt. ¶ 2º: ꝓbo eandē ꝯnē sic. possibile est plu 2ᵐ
riū effectuū eq̄lr̄ ꝛ idr̄iter possibiliū ꝓduci ab aliq̄ deter
minato actiuo nāli: i aliq̄ dterminato passiuo aliqđ deter
minate ꝓduci reliq̄s coꝝ nō ꝓductis. g̊ posse ē aliqđ acti
uū singloꝝ eorūdē effectuū posituȝ distincte cognitiuū ꝛ li

bere productiuū concurrere cū p̄dicto agēte nāli ad de/
terminate aliqd ex illis ꝓducendū. ⁊ vltra. g̊ deus cogno
scit alia a se. añs statiz pꝫ. Nā cōstat ꝙ actiuuꝫ nāle est in
potētia ad ꝓducēdū plures effect⁹ eiusdē rōnis. vbi grā.
diuersas formas subales ex eadē mā: ⁊ simil'r accñtales:
vt corp⁹ luminosuꝫ plura lumina: ⁊ eadeꝫ pars medij est
sil' in potētia ad recipiēdū ⁊ indr̄nter vtrūqꝫ est in poten
tia ad oīa illa lumina: ⁊ tñ si approximet̄ corp⁹ luminosū
illi parti medij illuminabilis: nō ꝓducit oīa illa lumina
possibilia: sꝫ aliqđ tantū determinate. Jdē appet de cale/
factiuo ⁊ frigefactiuo ⁊ ceteris agētibus nāliter: ⁊ simil'r
generās determinate aliquā singularē formā subalem: ⁊
nō sil' ꝓducit oēs. ɔña vō ꝓbat̄ ex h̄: ꝙ si aliqs effect⁹ de/
terminate ꝓducit̄: opꝫ aliquaꝫ eē cām nāliter vel libere
determinatā ad ei⁹ ꝓductioneꝫ potius q̄ꝫ ad alioꝝ. talis
aūt nō pōt eē illđ actiuū nāle: nec etiā aliqđ aliud: cū qđ/
libꝫ actiuū nāle potēs in vnū illoꝝ: indifferēter possit in
quēlibꝫ. sil'r nec passiuū est magis determiatū ad recipiē
dū vnū q̄ꝫ aliū: opꝫ g̊ h̄ ꝓuenire ex aliq̄ cā libera q̄ ⁊ si q̄ꝫli
bet possit: vult tñ hunc vel illuꝫ determiate ꝓducere. ad
hoc aūt necīuꝫ est ꝙ q̄ꝫlꝫ distincte cognoscat. aliogn non
se libere determinaret ad aliquā: ⁊ per ɔñs nullū deter/
iđ som. ⁊ vigil. minate ꝓduceret. Ex hac cā puto Cōmē. fuisse coactū po
nere ꝙ ad cuiuslibꝫ īdiuidui aīaliuꝫ ⁊ plantarū gnōnē: ⁊
gnāl'r cuiuscūqꝫ alteri⁹ qđ per se: ⁊ nō a casu fit a nā. con/
currit sil' cū pn̄° nāli imediato itelligētia agēs: q̄ ad gene/
randū hoc mō indiuiduū: vtit̄ illo nāli pn̄° sic artifex in/
strumēto. Vñ ipse in de somno ⁊ vig. ait. ꝙ declaratū est
in lib° de aīalib⁹ ⁊ vegetabilib⁹ ꝙ īdiuidua aīaliuꝫ ⁊ plā/
tarū sunt determinata in eē ⁊ determinatarū cārū in ge/
nerabilib⁹ aūt per semina ⁊ itellectionē agentē. Jn nō ge
nerabilib⁹ vō sunt determiata ꝑ corpa ⁊ eēā ⁊ corpora ce/
lestia ⁊ intelligētiā agentē: ⁊ cū ista indiuidua hñt deter/
minatū eē: necē est vt nā eoꝝ sit itellecta apđ formā ab/
stractā: cui⁹ ꝓportio ad illa est: sic ꝓportio forme artificij
.i. artis ad artificiatū: ⁊ statiꝫ post dic: ꝙ nā sensibilis mo
uetur ab hac forma abstracta sic instr̄a mouent̄ a forma
artificij: ⁊ iđ visuꝫ est inqt Cōmē. ꝙ nullū indiuiduuꝫ sit
eēntial'r. i. per se a nā: nisi per sciam añcedētē: qm̄ instr̄m
artificis (sicut dic Aristo.) nō mouet̄ nisi ꝫ artificē. Ex
quo pꝫ ꝫ eū ꝙ illa intelligētia. precognscit indiuiduū: qđ
determinate ꝓducit̄. ⁊ sic pꝫ ɔña p̄ma. Scđa vō satis est
euidens: qm̄ cū nō oporteat plura talia agētia libera po/
ni: sꝫ sufficiat vnū qđ ad oēs effect⁹ quorūcūqꝫ agētiū na
turaliū cōcurrat libere: vt dcm̄ est: aut tale est de⁹ ⁊ habe
tur ꝓpositū: aut si nō est deus est nobilius deo: qđ est ipos
sibile. cū dei noīe itelligamus qđ est in entib⁹ nobili[m]. Et
pꝫ ɔña: qm̄ ens tante potētie ⁊ cālitatis: ac etiā itelligibi
litatis nobilius est ceteris: nec aliquis sane mentis dice/
Rño ret oppo[m]. ¶ Ad hanc rōnē posset dupl'r respōderi vno°
ad añs. Et dr̄ p̊° ꝙ posset dici ꝙ nō sunt pl'es effect⁹ possi/
biles ꝓduci ab eodē agēte nāli in vno passo: sꝫ vnus tm̄.
2°. q: esto ꝙ sint plures: iter illos tñ est ordo essentialis
q̄ꝫ[m] ad ꝓduci: ⁊ iđ nō qlibꝫ pōt p̊ ꝓduci. 2°. posset negari
vltima ɔña. Nā diceret̄ ꝙ esto: ꝙ detur tale agēs liberū
determ iate ꝓductiuū: nō tñ seqtur ꝙ qđlibꝫ distincte co
gnoscat: qm̄ volūtas vel hō ꝑ volūtatē libere ⁊ determi/
nate ꝓducit aliq̄ꝫ volitionē circa aliqđ obm̄ determina/
tū: ⁊ tñ nō cognoscit distincte q̄ꝫlibꝫ volitionē ꝓducibilē
ɔrñz ab eo circa illđ obm̄. ¶ Jsta nō tollant p̄dcām rōnē. Nā
p̄mū appet nāl'r eē falsū: qm̄ si solus vnus effect⁹ eēt pos/
sibilis ꝓduci ab vno agente in eodē passo (vbi grā. vnuꝫ
lumē ab vno corpore luminoso) cū postq̄ꝫ illud eēt ꝓdu/
ctū: si ipm̄ corrūpet̄: vel ꝑ iterpositionē alicuius opaci
vel remotionē agētis. adhuc remoto obstaculo: ⁊ p̄sente
eodē agente circa idē passuꝫ causaret̄ lumen: seqtur ꝙ il
lud idē numero 2° mō causaret̄ qđ fuit p̄mo causatū: ⁊ sic
nāliter corruptuꝫ idē numero repararet̄: qđ videt̄ iposs
bile per nām. ¶ P̄. quicqd sit de effectu aliquo indiuisi
bili aut de diuisibili totali: seu ꝑfectissimo possibili ꝓdu
ci ab agente: de partib⁹ tñ formalib⁹ seu ꝫm intēsionem
effect⁹ habētis tales partes. nullus posset negare: qn plu
res sint ꝓducibiles ab eodē agente in eodē passo: ⁊ tñ ex
eis aliqñ aliq̄ determinate ꝓducit̄ añ aliā: ⁊ tunc stat rō
tota. ¶ Scđꝫ ēt falsuꝫ est: qm̄ iter ea q̄ sunt eiusdē rōnis ɔ 2[m]
⁊ oīno sil'ia. nullus est ordo vel eē pōt. nō eni est rō ꝓpter
quā vnū sit p̊us alio potius q̄ꝫ ecōuerso. ¶ P̄. idē agens 2
nāle eosdē effect⁹ quos in aliquo passo successiue ꝓducit:
posset in eodē sil' ꝓducere. g̊ nō est eq̄lis ordo quo ad ꝓ/
duci iter effect⁹ eiusmodi. Cōsequētia pꝫ. assumptū decla
rat̄. Nā si aliqđ corp⁹ luminosuꝫ qđ per ɔtinuū motū ap/
propinquās alicui parti medij causauit in illa. lumē (vbi
grā. 10. graduū) fuisset genitū in eo loco in quo est: quādo
tātū lumē ꝓductū est: tūc statiꝫ illud totū lumē sil' causas
set: sicut experientia docet: ⁊ nō p̊us vnū graduꝫ q̄ꝫ aliuꝫ.
¶ Ad illud aūt qđ scđo dicit̄: negādo ɔñaꝫ vltimā dico. ɔ 2[m] crī.
ꝙ rō mihi demonstratiua est ad ꝓbandū ꝙ nō solum ad
actiones nāliuꝫ agētiū: sꝫ etiā ad q̄scūqꝫ etiā libere agen
tiū de⁹ libere cōcurrat imediate: alioquin nihil determi
nate ꝓduceret. Nā q̄uis voluntas libera sit ad causan/
dū ⁊ nō causandū volitionē: hanc tñ vel illā volitionem
nunq̄ꝫ determinate causaret: nisi de⁹: qui hāc vel illam ⁊
quālibꝫ similē possibilē distincte cognoscit: vellet deter/
minate euꝫ ꝓducere: ita ꝙ q: deus ita vult cū voluntate
ɔcurrere ad causationē hui⁹: ⁊ nō illius: iđ hec ab vtroqꝫ
ita ꝓducit̄ ꝙ nō illa. Et ideꝫ dico de ptib⁹ intēsiuis voli
tionis quā voluntas aliqñ pōt intēdere. Nunq̄ꝫ eni vna
pars potius q̄ꝫ alia p̊us ꝓduceret̄: nisi agens hanc ⁊ illaꝫ
distincte cognoscēs vellet ɔcurrere cū voluntate ad ꝓdu
cendū p̊° hāc ⁊ postea illā: ⁊ ꝙ de⁹ ɔcurrat tanq̄ꝫ cā partia
lis ad oēm actionē volūtatis: expresse dic Aug. 83. q. vbi q. 24.
ait. ꝙ quicqd in mundo gerit̄ partiꝫ diuinitus gerit̄: par
tim nr̄a voluntate: ⁊ p̄cedētia ⁊ sequētia ad hāc intētio/
nē ꝓcedūt si īspiciant̄. Jteꝫ. q. 78. di. ꝙ de⁹ opat̄ per arti/
fices qđcūqꝫ op⁹ fiat ab eis: ⁊ cōstat ꝙ ipsi volūtarie ope
rant̄. Posset aūt in eadē v̄tute eadē ɔ ꝓbari ex remissio/
ne alicui⁹ forme. (vbi grā. lumis) qđ ad excludēdū quā/
dā rn̄sionē datā ponat̄ totū sil' ꝓductū fuisse: ⁊ successiue
tñ remitti per ɔtinuā agētis elongationē. tunc. n. vna p⁹
ante aliā desinet: cū tñ oēs oīno eq̄ ꝓpinque ⁊ oībus mo/
dis vniformiter se habebāt ad ipm̄ agēs: ⁊ nulla cā oīno
assignari possit: ꝓpter quā vna ante aliā corrumpat̄: nisi
q: oīno de⁹ ipse sic vult determinate p̊° cōcurrere ad desi
nendū ɔseruare istā: q̄ꝫ illā. ⁊ idē est de alijs formis nāli/
bus: sic. s̄. di. 17. solone cuiusdā rōnis vbi agit̄ de intēsio/
ne formarū corporaliū dcm̄ est. ¶ 3° ad ɔnē q̄si ex simili 3[m]
fundamēto pōt argui. Naꝫ videm⁹ ꝙ agens nāle in oīb⁹
suis ptibus vniforme in diuersis partibus eiusdem ma/
terie etiā penitus vniformis. diuersos causat effect⁹. ver
bi gratia. sperma maris agens in vniformem oīno mate
riaꝫ fetus diuersa mēbra ⁊ organicas ptes causat ex illa.
ex vna. n. parte causat neruū: ex alia os: ⁊ ex alia carnes:
⁊ sic de alijs. Propter quid aūt ex vna parte generat̄ ca/
ro ⁊ nō os: ⁊ ex alia ecōuerso: ipossibile est dicere: nisi po/
nat̄ aliqđ agens liberū imediate cōcurrere ꝫm se: ⁊ illud
ad sic agendū determinet. nō eniꝫ ad hoc pōt valere sol.
vel celuꝫ: vel aliqđ aliud nāliter actiuū: cum qđlibꝫ tale
indifferēter se habeat ad quaslibꝫ illius māe partes: nec
ex se tal'r determinari possit: nec certe talis distincta cau
satio casui est tribuenda: quoniā casus non est nisi in his

que raro accidunt. hoc aũt euenit semp. ⁊ oporteret ſm
hoc quasi oẽs nãles actiões attribuere casui: qđ penitus
est absurdũ. tale vero vl'e ⁊ libeꝝ agens oino deus ẽ. ⁊ sic
4ᵐ agere sine alioꝝ cognitiõe nõ põt. ¶ 4° sic. ex quibusdã
effectibus apparẽtibus ⁊ exptis cogimur ponere aliqđ
ens: qđ hꝫ certã noticiã đ futuris ꝯtingentibus ad vtrũ
libet. ergo nãlr oꝫ ponere ꝙ deꝰ cognoscat alia a se. Añs
pbo. p̃ quidẽ: qꝛ visũ est: ⁊ exptũ apud plimos ẽ: quosdã
plima ⁊ frequẽter pphetasse futura: ⁊ ita euenisse. ⁊ q̃sdã
habuisse ⁊ habere vera somnia de futuris: ⁊ quosdã etiã
habuisse notitiã interpretandi tam somnia q̃ pphetias
⁊ interpretatione idigentes. sic nõ solũ ex xpianoꝝ ⁊ iu
p.4.c.z. deoꝝ libris: sꝫ ẽt gentiliũ pꝫ: ac ẽt phoꝝ. vt Aui. 6. nãli. ⁊
Cõmen. Auerroys. Vñ in libello suo de somno ⁊ vigilia
ait. Determinandũ est de nã somnioꝝ: ⁊ ꝙ ẽ sui generis
de ꝯprehẽsionibꝰ diuinis: que nõ acqrunt ſm acqsitionẽ
hoium. Dicamus ĝ. ꝙ istarũ cõprehensionũ q̃dam dicũ
tur somnia: ⁊ quedam diuinationes. ⁊ quedã pphetie. et
quidã hoies negãt ista: ⁊ dicunt ea accidere a casu. Sed
negare ea est negare sensata. ⁊ maxime negare vera som
nia. nullus. n. hõ est qui nõ viderit somniu qđ enũciauit
ei aliqđ futurũ: ⁊ cũ hõ experimentatus fuerit hoc multotiẽs
videbit ꝙ hoc nõ accidit casu: sed eẽntialr. ⁊ ille alie cõ
prehẽsiones ⁊ pphetie: lꝫ nõ sint vise vt somnia ita cõi
ter: tñ sunt valde famose: ⁊ ea que famosa apud oẽs aut
sunt necessaria ſm totũ aut ſm ptem. Impossibile enim
est vt famosum sit falsum ſm totum. hec Cõmen. Cuius
dictũ spãlr volui allegare: qꝛ in pncipali q̃ne opionem
oppositam hꝫ: ⁊ tñ hoc assumptũ ꝯfitet. ⁊ dicit non posse
negari. Constat aũt ꝙ talia nõ pueniũt casualr: sic ẽt ipe
Cõmen. pbauit in pdictis vbis de somnijs. ⁊ eadẽ ẽt for
tior pbatio ẽ de pphetijs. Nã ipoe est. ꝙ idẽ hõ frequẽ
ter vere prophetet a casu. Nã qđ est casuale rarissime ac
cidit. ĝ sũt talia ⁊ acquirunt hꝫ hominibꝰ ab aliq̃ cã de
terminata: ⁊ ipoe est aliq̃ assignare nisi illa habeat no
ticiam de illis futuris: de qbꝰ pphetias vel somnia cãt i
z hoie. aliogn non per se: sed causalr talia cãret. ¶ z°. idem
añs pbat ex eo: ꝙ exptum ẽ plures homies hr̃e circa ea
que sunt agenda per ipsos quosdam q̃si nãles ⁊ indelibe
ratos ac iprouisos istinctus ⁊ ipulsus corde ad eligendũ
ex ꝯdictorijs qđ eis melius est: quos hoies phs in libel
lo de bona fortuna hñ fortunatos dicit. Taliũ aũt instin
ctuũ nec nã nec rõ homis põt esse cã pmaria: vt ibi pbat
phs. sꝫ opꝫ ꝙ ibi sit qd melius hñs noticiã de futuris: in
qbus vult tales hoies dirigere ⁊ pptera tales istictꝰ cãt
in eis. ꝯña satis est euidẽs. Nã aut hꝫ ens cognoscens fu
tura est deus. ⁊ habet ppoᵐ. Nã seqt ex h ꝙ ipse cogno
scat alia a se: aut est aliqd ifra deũ. ⁊ tũc p locũ a minori
seqt ꝙ talẽ noticiã deꝰ maxie habeat: cũ ipe sit maxie no
bilitatis. Et ꝯfirmat ista ꝯña ex itentione aduersarioꝝ.
i đ som. ⁊ vig. Nã Auerroys hꝫ reuelationẽ pp suã nobilitatẽ dicit eẽ
cõprehensiones dinas: que nõ ꝯprehẽdunt p acqsitiõeꝫ
hominis vt supra allegatũ est. Itẽ infra ait: ꝙ iste mo
dus dationis cognitionis rei future est valde nobilis et
attribuit pnº nobiliori volũtatis: imo est a re diuina: ⁊ ẽ
ex perfecta sollicitudine circa hominẽ. Si ĝ talia nosse ẽ
pfectiõis: ⁊ ex h attribuit pnº nobiliori hois. ꝯñs ẽ ꝙ de
us q oiuꝫ nobilissimꝰ ẽ: hꝫ pfectione nõ careat. Vñ Aui.
vbi supra de hac mã tractans. q̃si pnᵐ assumit: ꝙ oia q̃ in
mũdo sũt pterita psentia ⁊ futura: hñt eẽ in sapiẽtia crea
i li. đ bo. for. toris. ¶ Itẽ phus vbi supra: illos instinctus hñ fortuna
toꝝ reducit in pnᵐ supra rõnẽ hois. qđ ẽ meliꝰ ⁊ nobiliꝰ
ea: ⁊ expsse tale pnᵐ dic eẽ deũ. q videt ⁊ futuꝝ ⁊ pñs ⁊ q̃ꝝ
rõ pyt. i. pterita: q̃ꝝ notitia pyt a memorijs hoiuꝫ. vñ rõ
ista nõ dꝫ cuiq̃ facilis videri: qꝛ ppter ipsaꝫ phs coactꝰ
est in pncipali q̃ne q̃ in hoc iquirit sibi ꝯdicere vt ex di
ctis est euidens. ¶ Propter ista mihi appet ꝙ quilꝫ vo
lens nãlem seq rõnem in auctoritate exclusa cogit pone
re deũ hr̃e noticiã oium alioꝝ. nec rõnes ad pteꝫ opposi
tam vllam hñt penitus efficaciã. Vñ ad pmã q̃ fit pro zᵃ Ad pᵐ
q̃ne phi. (Nã due pme eius q̃nes vere sunt) dõm ꝙ ꝯña rõꝫ alte
illa nõ est bona: nec pbari põt nisi forsan argueret ex h riꝰ op.
ꝙ ita est in nobis. sed talis pbatio nulla esset: p eo ꝙ in
tellectꝰ nr̃ aliqñ est in potentia tñ ad intelligendũ aliđ:
aliqñ vo actu intelligit illud. ⁊ iõ exit de poᵃ ad actũ per
acqsitionẽ alicꝰ pfectionis in ipso que est intellectio illi
us. Deus aũt sp actu intelligit ⁊ nũq̃ ẽ in poᵃ ad intelli
gẽdũ. ⁊ iõ nõ est sile de nobis ⁊ de ipso. Et si sic vellemꝰ
arguere de eiꝰ itellectione sicut est de nr̃a tũc (cum itel
lectus nr̃ nõ intelligat actu seipsum nisi p itellectionem
a se eẽntialr distictã) arguere mꝰ: ꝙ deus nõ intelligeret
seipsuꝫ: vel sua intellectio nõ est sua suba. ⁊ vtrũq; est fal
sum ⁊ contra phm. ¶ Ad zᵐ ẽt neganda est ꝯña. Et ad Ad zᵐ
pbationẽ dõm: ꝙ illud nõ hꝫ vitatẽ đ itelligẽte cꝰ itelle
ctio nõ distinguit a sua suba: q̃lis deꝰ ẽ. ¶ Ad 3ᵐ negãda Ad 3ᵐ
est ẽt ꝯña. Ad pbationẽ dõꝫ: ꝙ nõ est vera de itellectiõe
q̃ nõ est cãta ab itellecto: sic est intellectio dina. Vñ etiã
nos multa intelligimꝰ que nõ sunt: a qbus tñ nõ depẽdet
itellectio q̃ illa intelligimꝰ. ¶ Ad 4ᵐ ẽt nego ꝯñam. Et Ad 4ᵐ
ad pbationẽ dico: ꝙ nõ est vera vbi intellectio nõ disti
guit ab itelligẽte. ¶ Ad 5ᵐ ẽt ꝯñaꝫ nego. Ad pbõnẽ di Ad 5ᵐ
co: ꝙ q̃uis itellectio rei vilis pcise foret vilis. vl' minꝰ no
bil' itellectiõe nobilioris rei: itellectio tñ illiꝰ rei nobilio
ris ⁊ huius vilis siml' nõ est minꝰ nobilis. vna aũt itelle
ctio dei est itellectio sui ⁊ oiuꝫ alioꝝ. ¶ Itẽ q̃uis sit vi
le occupare intellectuꝫ circa vilia vbi quis impedit ab
itelligendo nobiliora: aut cũ ex intellectione viliũ quis
iducit ad operãdũ aliqd vile: vbi tñ neutrũ ꝯtingeret: h
nõ esset vile: ẽt in nobis. vñ sicut dicit Aug. in de vtilita
te credendi. vbi distiguit itelligere ⁊ credere ⁊ opinari.
itelligere sp sine vicio est. Nam intelligere magna ⁊ ho
nesta vel ẽt dina beatissimũ est. intelligere aũt supflua
nihil nocet: sed fortasse discere nocuit. cũ tps necessario
rum occuparet: ipsa etiam noxia nõ itelligere: sed facere
aut pati miserum est. nõ enim si qs intelligit quõ possit
inimicus sine suo piculo occidi: intelligentia ipsa ac non
potius cupiditate reus est: que si absit quid inocentiꝰ di
ci põt: deus aũt ipse nec minꝰ itelligit se ⁊ quecũq; nobi
lia: nec ad aliqd vile duci põt: ex eo ꝙ intelligit vilia. iõ
nec eoꝝ intellectione vilescit. ¶ Ad 6ᵐ dico: ꝙ itelligit Ad 6ᵐ
distincte ⁊ in pticulari oia. ⁊ ifinita: qđ quidẽ nõ est ipoe
ei cꝰ intellectio est infinita ⁊ imensa. ¶ Ad 7ᵐ (cũ dici Ad 7ᵐ
tur: ipoe ẽ diuisioneꝫ ꝯtinui totalr euacuari: loquẽdo de ꝙ ẽ aur.
dione nõ realis sepatiõis vel distinctionis: sꝫ de dione q̃ vbi. ã.
fit p significationẽ intellectꝰ distinguentis: q secũ ꝯpati
tur realẽ cõitatẽ ꝯtinui sic diuisi: in quo ẽt sensu pcedit
rõ) nego illđ assumptũ: q̃uis ẽt loquẽdo de dione actua
lis distõnis i effectu si h itelligit eẽ simplr ipoe: ẽt per
dinaꝫ poᵐ estimẽ ipsuꝫ esse falsum. sic in quadã rñsione
publica dixi alias: ⁊ forte alibi a proposito in spãli discu
tiã. sed hoc nõ est necessariũ ad ppoᵐ. ¶ Ad pbationeꝫ
(cũ q̃rit vtrũ ista diuisio stet ad idiuisibilia vel diuisi
bilia) Dico ꝙ põt dici dupliciter aliqđ indiuisibile. i. ca
rens ptibꝰ qbuscũq; actu diuisis vel possibꝰ quoquõ di
uidi vel distingui: sic multi imaginant eẽ pũctũ: ⁊ sic in
rei vitate qđlꝫ simplex ẽ idiuisibile. Alio mõ põt dici ali
qđ idiuisibile. qꝛ si hẽat in se ptes: q̃lꝫ tñ ẽ actu diuisa a
qualꝫ alia: ita ꝙ ipsuꝫ nec ẽ aliquoꝰ vel ſm aliqd sui diui
sibile: cũ sit isto mõ actu diuisum. ¶ Et p oppoᵐ suo mõ
aliqd dici põt diuisibile duplr. vnoꝰ qꝛ hꝫ ptes actu vel

po⁹ diuisas. Alio⁹: qꝛ hꝫ ptes ñ actu diuisas. Hoc pmisso ꝛ loquẽdo de dione de qua dictũ est. dico ꝙ ista diuisio totalis cõtinui nõ stat ad indiuisibilia p̄ mõ: stat aũt ad indiuisibilia 2ᵒᵒ. nõ intelligo aũt per stare ꝙ sit aliq̃ vltima diuisio vel aliq̃ vltima diuisa que in se nõ includat partes actu diuisas. sed intelligo ꝙ stat ad indiuisibilia. i. illud est totalr̄ diuisuꝫ in idiuisibilia isto 2ᵒᵒ. que tñ sunt diuisibilia p̄ mõ sumẽdo diuisibile. Uñ dico: ꝙ quãcũqꝫ ptẽ, quãtucũqꝫ puam sumpseris illa includit ptes actu diuisas in cõceptu dino: imo infinitas includit. nec aliquã potes sumere. quin sumas infinitas: ꝛ sicut de facto quodlibet ɔtinuũ hꝫ ifinitas partes potẽtiales: ꝛ q̃lꝫ q̃tulꝫ pua includit infinitas. nec aliq̃ sumi põt indiuisibilis etiã quin sumantur tales ptes potentiales infinite Sic dico: ꝙ in conceptu dei ɔtinuũ est totaliter actu diuisum in ptes: quarum quelꝫ ẽt est actu totalr̄ diuisa ꝛ includit ifinitas actu diuisas. Ex bis autẽ pꝫ. ꝙ nõ sequit̄: ꝙ cõtinuũ cõponitur ex indiuisibilib⁹ p̄mo⁹ sic intendit argumẽtũ deducere. Et aduerte: ꝙ ista rõ ẽ satis impertinens ad ppoᵐ. qñ esto ꝙ deus nihil intelligeret ex se: adhuc eadẽ difficultas põt fieri. Naꝫ ɔstat ꝙ q̃uis partes cõtinui non sunt distincte nec actu separate. vna tñ nõ est alia. ꝛ sic sunt disticte abinuicẽ: ꝛ p ɔñs ꝙ ɔtinuũ ẽ in rerum nã totalr̄ distinctũ. de tali distinctione loquẽdo. ꝛ tũc põt queri ad quid stat ista distõ: Utrum ad diuisibilia vel indiuisibilia: ꝛ vltra sic ꝓcedit argumẽtũ. P̄. ista rõ eque bene militat ɔ̃ suũ factorem. Nam gcgd sit: ꝙ ituitio diuina terminet̄ ad res ex̄ vel ad essentiã suaꝫ tñ⁹ (vt ipse vult) nihilominꝰ ñ negat (sicut nec negare põt aliquis christian⁹) deũ cognoscere distincte aliquas creaturas ex̄ñtes ꝛ possibiles existere quocũqꝫ mõ termĩnet̄ vel non termiet̄ eius ituitio ad ipsas creaturas: nec ẽt negare p̄t quin distincte cognoscat ptes cõtinui. ꝛ tunc põt ab eo queri sic ipse querit ab alijs. Utrꝫ eius cognitio sistat ad idiuisibiles vel diuisibiles ptes ɔtinui. ꝛ vltra ɔñter sicut supra allegatũ seu argutũ fuit. ꝛ eodẽ⁹ tres sequẽtes rõnes ita sunt ɔ̃ eũ sicut sunt ɔ̃ alios si inspiciant̄. ¶ Ad 8ᵐ cõcedo deũ intelligere magnitudinẽ ifinitam. sicut etiã Aug. cõcedit deũ intelligere nuõs infinitos. i2. de. ci. dei. ꝛ ɔcedo vlteri⁹ ꝙ posset ꝓducere in effectu magnitudinẽ ifinitã: nec hoc est sibi ipole sicut infra di. 44. patebit. ¶ Ad 9ᵐ si intelligit̄ ꝙ ꝓcessus nuõrũ esset euacuatus in cõceptu dei. i. ꝙ ois nũer⁹ posis esset actu cognit⁹ a deo ɔcedo ɔñs. Dico. n. cũ aug⁹ vbi supra ꝙ oẽs sil'ꝛ quelꝫ nũeꝝ possibilẽ deus itelligit. ꝛ per ɔñs ẽt ɔcedo ꝙ infinitos esse certissimũ est: qm̃ in quocũqꝫ nũero finẽ faciendũ putaueris: ideꝫ (ipse non dico) vno addito augeri: sed q̃tumlꝫ sit magnus. ꝛ q̃lꝫ ingentem multitudinem ɔtinens in ipsa rõne atqꝫ scia nuõꝝ nõ solum duplicari: verũ etiam multiplicari põt. Ita vo suis quisqꝫ nũer⁹ ꝓprietatib⁹ terminat̄. vt nullus eorum par esse cuiqꝫ alteri posit. g̃ ꝛ dispares iter se atqꝫ diuersi sũt: ꝛ singuli quiqꝫ finiti sunt: ꝛ oẽs infiniti sunt: ita ne nũeros pp ifinitatẽ nescit de⁹: ꝛ vsqꝫ ad quãdã sũmã nuõꝝ scia dei ꝓueniens ꝛ ceteros ignorat gs hoc vel demẽtissim⁹ dixit: ideo sic subdit. Absit vt dubitemus: ꝙ ei notus sit ois nũerus: cuius intelligentie vt in ps. cantat̄: nõ est numerus. ifinitas itaqꝫ ingt nũeroꝝ q̃uis infinitoꝝ nuõꝝ nullus sit numerus: nõ est tñ incõprehensibilis ei cuius intelligẽtie nõ est nũerus. c⁹ auctoritas vltima pte pꝫ ꝙ Aug. ɔcedit ɔñs illud: qd rõ illa infert. Cũ vo pbat̄ ipsũ esse falsuꝫ. qꝛ vel est status ad nũeꝝ finitũ vel ifinitũ. Dico ꝙ nec ad aliquẽ ifiᵐ est status: cũ quilꝫ sit finitus vt ĩ 2ᵃ pte auctoritatis dic̃ Aug. nec ẽt ẽ stat⁹ ad aliquẽ finᵐ: cũ vltra quelꝫ itelligat maiorẽ. aliogn ñ itelligeret quẽlibet. ꝛ ideo dico. ꝙ in nullo sistit cognitio dei: q̃si ille sit maxim⁹ quẽ cognoscit. ¶ Sed ɔformiter ei loquendo: põt dici. ꝙ sistit in oib⁹. qꝛ oẽs cognoscit: ꝛ nullus est: quẽ nõ cognoscat. ¶ Sed cõtra hoc: qꝛ saltẽ opꝫ dicere ꝙ cognoscat totã multitudinẽ ɔprehendentẽ nuõs oẽs. qd cõcedo. ¶ Cõtra istud aũt ipse arguit. qꝛ ſm hoc sequit̄: ꝙ deus itelligeret oẽm multitudinẽ nũeralẽ seu finitã discedentẽ ab illa totali multitudine ifinita. ꝛ per ɔñs attigit vltimũ nũeꝝ. a quo statum ꝓcedit̄ ad illã multitudinẽ ifinitã. sꝫ certũ ẽ ꝙ ẽ ipole talẽ nũeꝝ dari. ¶ Rñ⁹ ɔcedẽdo p̄mã ɔñaꝫ: qꝛ nullus nũerus ẽ vltim⁹ iter illos: nec ab aliquo ꝓcedit̄ imediate ad multitudinẽ infinitã: imo vltra quelꝫ sunt ifiniti nũeri: quoꝝ quilꝫ tñ ẽ finit⁹. sic pꝫ ex p̄ma pte auctoritatis. ¶ P̄. hec rõ ẽt cuilꝫ opinanti eadẽ ingerit difficultatẽ ponẽti ɔtinuũ eẽ diuisibile in ifiᵐ. Nã q̃litercũqꝫ ei⁹ ptes ponant̄ eẽ distincte vel plures: ꝯs isto mõ esse infinitas multitudines ptiũ: ꝛ oẽs sẽ q̃t eẽ pñt. ita ꝙ loquẽdo de tali distõne q̃ ɔcedit̄ iter ptes ɔtinui: c⁹ distictio ẽ totalr̄ euacuata ꝛ posita i actu. q̃rat̄ g̃ i q̃ nũero vel multitudie ptiũ sistit ista distictio. s. Utrum in ifinita vel finita: ꝛ sic ɔñter vt est argutuꝫ de nũeris. ¶ Ad 1oᵐ illo dicto ɔcesso. dico ꝙ tota illa multitudo actualr̄ est in ɔceptu diuino. ꝛ cũ arguit̄ ɔ̃: qꝛ tũc deus videret aliquã infinitaꝫ ꝛc. nego ɔñam. ꝛ pꝫ instãtia in numeris quoꝝ multitudinẽ actualr̄ totã totalẽ videt deus: ꝛ tñ nõ videt aliquẽ nũerum distãtẽ infiᵐ a p⁹ spẽ nũeri. qꝛ nullus talis est: esto ꝙ sint infiniti nũeri: ꝛ quolꝫ semp sit sequẽs maior. sic in ꝓposito nulla spẽs distat in infinitũ ab aliq̃. aut illam in infinitũ excedit: sed finite tantũ: ꝛ tñ possibilis ẽ ꝓcessus infinitus in eis. sic ẽt ẽ in numeris. ¶ Sed nũgd deus intuitiue cognoscit alia vel abstractiue: ¶ Rñ⁹ ꝙ quecũqꝫ de⁹ nouerit siue sint siue fuerint siue sint possibilia esse. cognoscit intuitiue. Probat̄: qꝛ qdlꝫ nouit imediate ꝛ ñ per aliqd mediũ cognitũ medians inter cognitionẽ ꝛ rem cognitã. g̃ q̃lꝫ nouit intuitiue. ɔña pꝫ ex descriptione intuitiue noti⁽ posita supra. d. 3. añs ẽ certũ. qñ nullũ tale mediũ ẽ possibile. qꝛ nõ est creatura vt constat. nec deitas (cum illa nullo mõ ex nã rei sit distincta a dei noticia: gnymo sit illi eadẽ oĩbus modis ex nã rei. quib⁹ ipsa noticia ẽ eadẽ sibimet) ꝛ per ɔñs nõ plus nec verius dici põt: ꝙ deitas mediat iter noticiã illã ꝛ creaturã: q̃ꝫ iter diuinitatẽ ꝛ creaturaꝫ. ꝛ q̃ noticia mediet iter diuinitatẽ ꝛ creaturã: quorũ nullũ ſm ꝓprietatẽ sermonis vere dicit̄. ¶ Et si dicat̄: ꝙ Aug. dicit. 83. q. ꝙ nõ extra se gcq̃ positũ de⁹ ituebat̄. vt ſm id cõstitueret qd ɔstituebat: nã ħ opinari sacrilegum est. Ex q̃ vr̄ velle ꝙ nõ intuitiue videat creaturas: ¶ Itẽ in 15⁹ de tri. dicit ꝙ deus pr̄ oĩa nouit in seipso ꝛ sĩmilr̄ cõe deꝫ: ꝙ deus oĩa videt i eẽntia sua: in q̃ oĩa velut in speculo relucẽt: ꝛ pfectissime repsentant̄: ꝛ p ɔñs nõ imediate ituet̄ creaturas ipsas: sꝫ mediãte eẽntia sua acp ħ abstractiue tñ itelligit creaturas. ¶ Ad p̄ᵐ dõꝫ: ꝙ Aug. nõ absolute negat deũ fuisse ituitũ aligd ex̄ se: sꝫ ꝙ nõ ituebat̄: vt ſm id ɔstitueret ꝛc. volẽs negare gdq̃ aliud a deo fuisse sibi exẽplar ſm qd ɔstitueret que ɔstituebat: sic nobis ẽ aligd exẽplar ſm qd aligd aliud opamur: sed ille sibi sufficit ad cõstituendũ gcgd cõstituere vult. ꝛ certe illud opinari sacrilegũ ẽ: nec minus eẽt sacrilegum opinari ꝙ aligd ex̄ se abstractiue intelligeret: vt fꝫ illd ɔstitueret qd ɔstituit. ¶ Rursus nõndũ: qd Aug. dicit: nõ ituebat̄ ex̄ se gcq̃ positũ. qd certe veꝝ ẽ: qꝛ nihil tũc erat ex̄ deũ positũ: nõ gn ituerer̄ aligd ex̄ se ponẽdũ: ꝛ nũc ituea̅t aligd ex̄ se positũ. Uñ ẽt qꝛ tunc nihil erat ex̄ deũ dicit. 4. sup gen̄. ad l̄raꝫ. s. ꝙ res fiendas ipse non cernebat ex̄ seipsum: sic nos cernimus oculis corpa que

Ad 8ᵐ
cap. 18.
Ad 9ᵐ
Aureol⁹ vbi. s.
Rño.
Ad 1oᵐ
p̄ᵐ qõ. 46.
2ᵐ cap. 14.
Ad p̄ᵐ
cap. 8.

vtiq3 nōdum erant dum disponerent vt fierent. ⁊ addit imediate q̄ iuuat ꝓpositū: nec intra se ista cernebat sicͥ oīno cernimus fantasias corpoꝝ que nō ꝑsto sunt oculis Ex quo inuit q̄ non abstractiue seu ꝑ aliqđ mediū ista cernebat. ⁊ cōcludit. quo ergo mō nisi eo quo solus pōt ⁊ hoc est veꝝ: q2 solus potest intuitiue nō extītia cernere.

Ad 2^m ℂ Ad 2^m dōz: q̄ Aug. non vult aliud: nisi q̄ nihil aliud a patre est sibi rō vel cā aut mediū videndi. que videt: sed ipse est sua noticia ⁊ oīuz alioꝝ. ⁊ codē mō intelligē duz est: q̄ deus oīa videt in essentia sua. q2. s. ipsa sua eēn tia ē noticia quoꝝcūq3: nec aliqđ aliud p̄ter ipsam est si bi necessariū ad intelligendū. Quod vō addit de relucē tia ⁊ repn̄tatiōe eēntie dīne: si itelligit q̄ eēntia repn̄tet intellectui dīno: sic q̄ eius intellectio imediate ferat in essentiam. ⁊ mediate in repn̄tata: sicut in nobis: cū aliq̄ absentia in coꝝ spēbus cognoscim⁹. dictum illud vtiq3 falsum est. Nam cum intellectus diuinus ⁊ intellectio ⁊ eēntia sint penitus indistincta ⁊ eadē oībus modis: q̄l3 eēntia est eadē eēntie. ⁊ intellectio intellectioni. nō mi nus oīa repn̄tant in intellectiōe q̄3 in eēntia. nec eēntia magis repn̄tat intellectui q̄3 intellect⁹ eēntie. imo ꝓprie loquendo nec eēntia repn̄tat itellectui: nec itellect⁹ eēn tie: nec itellectio fert in creaturas mediante eēntia nec eꝯ: sed tam essentia q̄3 intellectus: ⁊ est itellectio imedia te sui ⁊ oīum alioꝝ. ℂ Si vō intelligat q̄ essentia dīna sit repn̄tatiua creaturarū respectu intellect⁹ creati: dcm̄ illud verū est: ⁊ codē mō ipsa itellectio dīna ē ēt repn̄ta tiua ita q̄ in ea velut in specie pōt intellect⁹ creatus alia cognoscere. Aduertendū aūt: q̄ noticia intuitiua sic ac cepta: vt nūc in solutione hui⁹ dubij sumo: nō in plus se h3 q̄3 scientia visionis iuxta vnā acceptionē scientie dei: de qua ifra di. 39. dicet: ⁊ cōuertibilr̄ se h3 cū sciētia sim plicis noticie. hoc est q̄ iste termin⁹ ⁊ ille vlr̄ ꝯuertunt.

ad argm̄ p̄ncip ℂ Ad argumētū p̄ncipale r̄ndendū est negando añs. ꝑ pter illā ꝑtem: oē qđ intelligit aliud a se patit ab illo: nec rō val3. q2 l3 sic esset in nobis: nō tn̄ sic estimandū est de deo. neq3 hoc sequit sicͥ nec in deo dicim⁹ itellectionem distingui ab intellectu: cū tn̄ distinguat i nobis.

ℂ Distinctionis. XXXVIII. Questio. I.

p^m Super distinctionē3. 38. in qua magr̄ tractat d̄ ꝑsciētia dei respectu rerū enūciabiliū futuroꝝ. Quero p̄mo vtꝝ aliq̄ enūciatio singularis de inē ca thegorica de futuro in mā contingenti ad vtrūl3 sit vera. ℂ Et arguo: q̄ nō. q2 si ali qua talis eēt vā sequeret ꝑ nām ꝯdictorio rū q̄ sua ꝯdictoria esset falsa. s3 h̄ nō est veꝝ. cū ꝯtingēs ad vtrūl3 nō sit plus determinatū ad eē q̄3 ad nō eē: alio gn nō eēt ꝯtingens ad vtrūl3: nec ē poīe vnā p̄tē ꝯdictio nis esse verā determinate: ⁊ aliā determinate falsam. cū nō sit potior rō q̄ vna sit vera q̄3 q̄ reliqua.

2^m ℂ 2°. si aliq̄ talis ꝓpositio esset vera. g̃ vel esset necīa vel ꝯtingens. nō necīa: q2 tūc illud futurū necīo eueniret. ⁊ sic nō esset ad vtrū l3. nec ꝯtingēs. q2 tūc posset esse ñ vā. ⁊ si sic vel posset esse nō vā añ positionē illius futuri in eē. qđ enun ciat vel nō añ: sed tn̄ post. ℂ Si 2^m sequit sic ꝑus q̄ illđ necīo ponet in eē ⁊ nō ꝯtingenter. p^m āt nō pōt dici: q2 q̄ rōne in aliquo instāti vel tp̄e ante positionē illius in eē ipsa est vera: eadē rōne ⁊ in quol3 anteq3 illud ponat et per ꝯñs necesse ē ipsam eē vā3 toto tp̄e p̄cedente eē illi⁹:

2 ac ꝑ hoc illud necīo eueniret. ℂ Assumpta ꝯña p3. q2 sic oē qđ ē qñ est necesse ē eē: vt dicit. P. sic oē qđ ē veꝝ. qñ est veꝝ. necesse ē esse veꝝ. Uñ ex codē poss3 argui alr̄ sic.

3 si talis ꝓpositio nūc ē vā. g̃ suū enūciabile nūc ē futurū: ⁊ vltra. g̃ nūc necīo ē futurū. p^a ꝯña ē euidēs. Et 2ª sic ꝓ bat. q2 sic oē qđ est qñ ē necesse ē esse: ita oē qđ ē futurū qñ ē futurū. necē ē eē futurū. ⁊ si necē est eē futurū necīo eueniet. ℂ 3°. idē3 ꝓbat auctoritate phī. ꝑ ꝑyarme. vbi 3^m expsse determinat q̄ nulla talis ꝓpositio ē vā.

Ad oppositum arguo sic. si nulla hꝰ ꝓpositio est vera igit quelibet est fal sa. g̃ cuiuslib3 ꝯdictoria ē vā: g̃ aliq̄ ē vera. g̃ de p̄ ad vlti mū: si nulla est vā aliq̄ ē vā. ⁊ sic ꝯdictoria sil̄ sunt vā. qđ ē ipoīe. p^a ꝯña ꝓbat. q2 oīs enūciatio ē orō in q̄ ē verū vl̄ falsū. vt p3 ex ei⁹ diffinitiōe p̄ ꝑyarmenias. ⁊ 2ª ꝯña p3 ꝑ legē ꝯtradictoriaꝝ. reliq̄ ꝯñe sunt ex se note. In op^m

In hac q̄one erūt articuli tres. Nā q2 iter ali quos ē ꝯtrouersia: qd circa h̄ q̄si tū fuerit opiat⁹ phs. ℂ Primo ostēdā q̄ fuit ei⁹ opio. q̄ ēt tāgit tertium argumētū. 2° videbit qd sm̄ vitatem tenēdū sit de q̄sito. ℂ 3° q2 de ꝯtingenti p̄ncipalr̄ iquiri tur videbit qñ ꝯtingēs ē ꝯtingens: an. s. qñ ē aut qñ non est. ⁊ simul cum hoc de veritate illius ꝓpositionis phī. assumpte in tertio argumento. Decisio q̄onis

Quantū ad p^m sciendū: q̄ phs tractās in p̄ ꝑyar. de enūciationib⁹ ꝯdictorijs: ⁊ ostēdens q̄l̄r se hn̄t adiuicē f3 vitatē ⁊ falsitatē: dterminat: q̄ cuiuslibet ꝯdictionis siue sit ꝓpositionū q̄ꝝ vna ē vlis ⁊ alia ꝑticularis: siue ꝓpositionū singulariū de p̄nti vel de pre terito. vna ps ē dterminate vā ⁊ altera dterminate falsa. ℂ S3 nō ē sic de qbusl3 ꝓpositionib⁹ ꝯdictorijs de fu turo singularib⁹. q2 nō de illis q̄ sunt circa futura ꝯtingē tia ad vtrūl3. Uñ q̄tū ad h̄ pōit ipse duas ꝯnes. ℂ Qua rum. Prima ē: q̄ nō oīs ꝓpositio singularis de futuro ca thegorica ⁊ de inē de simplici p̄dicato affirmatiua vel negatiua ē vā vel falsa. ita q̄ nō cuiusl3 ꝯdictionis d̄ fu turo hec ps dterminate est vera vel illa: ⁊ silr̄ nec ista de terminate vel illa est falsa. q2 nō ꝯdictionis de futuro cō tingenti ad vtrūl3. vbi gr̄a. h⁹ ꝯdictōis. antichristus erit. antixp̄s nō erit. nec hec ps determiate antixp̄s erit ē vā. vel falsa. nec hec ps determiate antixp̄s nō erit ē vā vel falsa. ℂ Et itelligendū ē dcm̄ phī de ꝓpositiōib⁹ singu larib⁹ q̄rū subiecta sunt simplir̄ videl3 vel ꝓnomia de mōstratiua p̄cise: vt hoc. istud vel illud. vel nomia ꝓpa. vt Plato ⁊ antixp̄s. Nā habentiū subiecta ꝯposita mul te sunt false. ⁊ opposite sr̄ vē. vbi gr̄a. si demonstret vnus ethiops. ⁊ dicat h̄ albū disputabit cras: ꝯstat ipā3 eē fal sam: ⁊ ei⁹ oppositā. s. hāc. h̄ albū nō disputabit cras. esse verā. codē demōstrato. silr̄ si ethyops qdā vocet Plato. hec determinate ē falsa. plato alb⁹ disputabit cras. ⁊ ei⁹ oppo^a ē vā: sūpto h̄ noīe Plato vtrobiq3 ꝑ ethiope illo. p^a ꝯ. posita a pho p̄ pier.

ℂ 2^a ꝯ. P. est: q̄ l3 neutra taliū dterminate vā sit. nō tn̄ ꝓ positio singularis negatiua de copulato p̄dicato ex p̄di catis illaꝝ ambaꝝ ē vā. vbi gr̄a. q̄uis nec hec sit vā anti xp̄s erit. nec ista. atixp̄s n̄ erit. ista tn̄ nō ē vā. antixp̄s ne q3 erit neq3 nō erit. qđ tn̄ posset aliqb⁹ appere sequi ex p̄. 2^a ꝯ. pḃ. p̄ pier.

ℂ Primā ꝯnē sic intellectam ꝓbat. P. dupr̄. Primo sic. si oīs (inquit ipse.) affirmatio vel negatio vā vel falsa ē: ⁊ oē necē est eē vel nō esse. Hāc ꝯña3 ꝓbat duplr̄. Pri ma ꝓbatio in h̄ fūdat q̄ sp̄ vitatē ꝓpōis ꝯcomitat esse rei: ita q̄ sp̄ sic est vel nō ē: sicͥ ꝓpō enūciat si ē vā: q̄cūq3 ꝓpō sit illa. ⁊ eꝯ eē rei ꝯcomitat vitas ꝓpōnis enūcian tis sicͥ ē. nō eē aūt rei sequit falsitas ꝓpōnis ⁊ eꝯ. Uñ ait: qñ si veꝝ ē dicere. qñ est albū vel nō est albū: necesse est albū vel nō albū eē. ⁊ si est albū vel nō est album. veru3 ē affirmare vl̄ negare. ⁊ si nō ē mentit supple affirmās. ⁊ si mentit: nō ē. Uñ Boetius exponēs ait sic. q̄ de futuro possit eē iudiciū: a p̄ntibus trahit exēplū. ait enī hanc eē rerū ꝯña3: vt rē subsistentē ꝓpōnis vitas ꝯseq̄tur. vitatē ꝓpōnis rei de qua loquit ꝓpō essentia ꝯcomitat. ℂ Et pbatio p^e ꝯnis Boeti⁹

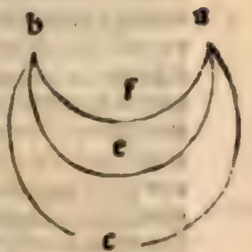
infra.veritas quidem rei que est.ꝛ res que est veritati:
falsitas vero rei que nō est ꝛ res que nō ē falsitati ꝯuerti
tur.Si ergo affirmatio ē vera ita erit.ꝛ si negatio ē vera
ita non erit Sic igiṫ nihil erit ad vtrūlibꝫ. Nā ad vtrū/
libet vt ait ibi ph̄us nihil magis vel sic vel non sic:se hꝫ
aut habebit.Et Boetius.vtrūlꝫ ē cuius euentus dubius
est vel indistinctus.i.ꝙ eq̄lr eē vel nō esse ꝯuenit.si autē
nihil ad vtrūlꝫ.ḡ qdlꝫ necessario erit vel necessario non
2° erit.❡ 2° ꝓbaṫ eadē ꝯn̄a.qꝛ si oīs affirmatio vel nega/
tio ꝛc̄.tūc inquit.P.si aliqd ē nūc albuꝫ:veꝝ erat dicere
p̄:qm̄ erit albū:ꝛ sp̄ fuit veꝝ dicere de quolꝫ eoꝝ q̄ facta
sunt:qm̄ erit.ꝙ si semꝑ veꝝ ē dicere qm̄ est vel erit:non
pōt hoc nō eē vel nō futurū eē.qđ aūt n̄ pōt nō fieri:ipos/
sibile est nō fieri.ꝛ ꝙ ipol'e ē nō fieri:necesse ē fieri.oīa ḡ
que futura sunt necesse est fieri. Et probata ista ꝯn̄a ꝓ/
bat ph̄s illud ꝯn̄s eē falsū.qm̄ alioqn nō opteret de futu/
ris ꝯsiliari.neq̄ꝫ negociari.qm̄ si facimus hoc illud erit.
si non facim⁹ nihil min⁹ erit.qm̄ nihil ꝓhibet in millesi
mū ān̄uꝫ hunc dicere qm̄ illud erit:hunc v̄o negare.Et si
nullus h̄ diceret:nihilomin⁹ illud erit vel nō erit.qꝛ nō
ꝑpter nostrū affirmare vel negare illud erit vel nō erit.
Un̄ (vt ait ibi boeti⁹) siue dicaṫ aliqd siue non.qcquid
vere p̄dici potuisset illud ēt si nō p̄dicaṫ:euenire nec̄e ē.
iccirco.n.v̄e p̄dicaṫ.qꝛ v̄e p̄dici pt̄.Et iccirco v̄e p̄dici pt̄:
qꝛ imutabil'r futuꝝ ē.pꝫ ēt falsitas ꝯn̄l vt ait.P.qꝛ ma/
nifestū ē nos eē p̄n̄ᵐ futuroꝝ:ꝛ dn̄os actuū n̄roꝝ m̄lta pos
2° se esse.ꝛ nō eē:ꝛ non oīa ex nec̄itate enūciare sic declarat
ꝑ exēpla.❡ 2° ꝓbat ph̄s eādeꝫ ꝯclusionē iuxᷓ finē dicti
libri sic.sicut se hn̄t res ad eē vel nō esse:sic orōnes enun
tiātes illas eē vel non esse ad veritatē vel falsitateꝫ.sed
futura ꝯtingentia sunt īdeterminata ad eē ꝛ nō esse sim/
pliciter.ḡ ꝛ ipse orōnes īdeterminate sunt.ꝛ nō plus hec
ꝓbatio que enūciat rem futuram esse.ē vera.q̄ꝫ illa q̄ enunciat
2ᵉ ꝯnis. eā nō esse futurā nec eꝯ.ꝛ sic pꝫ p̄ᵃ ꝯ.❡ Secūdam ꝯneꝫ
ꝓbat ph̄s in illa pte.at v̄o qm̄ neutruꝫ ꝛc̄.dupl'r.p̄mo qꝛ
si h̄ eēt v̄a.ātixp̄s neq̄ꝫ erit neq̄ꝫ nō erit.sumaṫ gr̄a exēpli
h̄.seq̄ṫ ꝙ nō cuiuslꝫ ꝯdictōis si vna ps ē falsa:altera ē v̄a.
qnimo ꝯtiget ꝙ alic⁹ ꝯdictiōis vna ps erit falsa: ꝛ reliq̄
erit nō vera:qđ ē ꝯtra p̄mū p̄n̄ᵐ.ꝯn̄a vero pꝫ:qꝛ si hec est
vera.antixp̄s neq̄ꝫ erit neq̄ꝫ nō erit.ḡ hec affirmatiua an
tixp̄s erit est falsa:qꝛ ipa affirmat illud ꝙ illa in sua p̄ma
parte negat vere.sed ꝓbatū est in p̄ma ꝯne ꝙ illa nō est
vera.antixp̄s nō erit.ḡ haꝝ duaꝝ ꝯdictoriaꝝ affirmati/
ua est falsa.ꝛ negatiua non est vera. Et eodē mō ꝓbaṫ.
ꝙ negatiua est falsa.ꝛ affirmatiua non vera.qꝛ si hec est
vera.antixp̄s neq̄ꝫ erit neq̄ꝫ nō erit.ḡ ꝑpter h̄:qꝛ dicitur
neq̄ꝫ nō erit.seq̄tur ꝙ hec sit falsa.antixp̄s nō erit.Et ꝓ/
batū est in p̄ma ꝯne ꝙ hec nō est vera.antixp̄s erit.ḡ hu/
ius ꝯdictionis nō est vera affirmatiua:cū tn̄ negatiua sit
falsa.qđ pariter repugnat p̄mo p̄ncipio cuius lex est.ꝙ si
vna pars est falsa:reliq̄ est vera:q̄cūq̄ꝫ sit illa. Hāc rōneꝫ
ponit ph̄us.cū ait.p̄ncipiū.n.cuꝫ sit affirmatio falsa:erit
negatio nō vera.ꝛ cū sit hec falsa.s.negatio:ꝯtingit affir/
mationē nō esse verā.amplius si illa sit vera:seq̄tur sicut
dicit Boetius ꝙ ambe erūt false.qꝛ nec esset ꝙ affirma/
tio dicit esse futuꝝ.nec nō esset qđ negatio nō eē p̄dixit.
ꝛ sic vtraq̄ꝫ est falsa:qđ est ipol'e.❡ 2° ꝓbat ph̄us eandē
ꝯnē.qꝛ si illa esset vera seq̄tur ꝙ tale futuꝝ ex necessitate
erit ꝛ nō ad vtrūlibet.Cōsequentiā ꝓbat ꝑ fundamentū
p̄me rōnis ad p̄mam ꝯnē.qm̄ sic in p̄dicatis simplicib⁹
dcm̄ est.qꝛ si veꝝ est dicere ꝙ hoc ē albū.opꝫ illud eē al/
bū.ꝛ eodē.⁹ si de futuro dicaṫ.sic ēt est in p̄dicatis ꝯposi/
tis.ꝛ iō ait ꝙ si veꝝ ē dicere de aliq̄ qm̄ ē albū ꝛ magnū
opꝫ vtraq̄ꝫ eē.ꝛ sil'r si veꝝ erit cras.oꝫ eē cras.id ē si verū
est dicere de aliquo ꝙ erit albū ꝛ magnū cras opꝫ ipsuꝫ
eē albū ꝛ magnū cras.ḡ si veꝝ erit dr̄e ꝙ neq̄ꝫ erit neq̄ꝫ n̄
erit.oꝫ ipꝫ neq̄ꝫ fore neq̄ꝫ n̄ fore.ꝛ sic n̄ erit ad vtrūlꝫ.id ē
ꝯtingens fore ꝛ nō fore.Tūc ph̄s ꝯcludit ꝯnē p̄mā que ē
p̄ncipal'r intenta.qm̄ 2° nō p̄ncipal'r.sed poti⁹ ad excludē
dū oppositā que videreṫ forsitā alicui seq ex p̄ma:itrodu
cta fuit dicēs.Que ḡ ꝯtingūt incōueniētia.hec sunt.ꝛ hō
alia.si oēs affirmationes ꝛ negationes vel in his que in
vlib⁹ dicūtur vl'r:vel in his q̄ sunt singularia:nec̄e est op
positaꝝ hāc esse verā:illā vero falsaꝫ.❡ Ex his q̄ pꝫ.ipꝫ cumul⁹.
voluisse ꝙ alicuius oppositionis ꝯdictorie nō est hec ps
demr̄ata vera:ꝛ illa falsa:aut eꝯ.Sed cū ipse in p̄ncipio
huius inq̄sitiōis dicat.ꝙ in his que sunt ꝛ q̄ facta sunt.i.
p̄n̄tib⁹ ꝛ p̄teritis.nec̄e est affirmationē vel negationē ve/
rā esse vel falsam esse.in vlib⁹ qdē vl'r semꝑ hāc qdē ve/
rā:illā vero falsam.ꝛ in his etiaꝫ que sunt singularia.i.in
ꝯdictorijs singularib⁹.Cōstat ꝙ in oppositiōib⁹ ꝯdicto/
rijs de futuro saltē q̄ sunt singulares nō hec determina/
te sit vera ꝛ illa falsa.qđ ꝛ statim explicite ibidem ipse
ꝓposuit:ꝛ ꝯn̄ter sicut ex recitatis patet ꝓlixe ꝓbare co/
natus est.ꝛ eādē ꝓrsus sententiā ꝯcludit in fine illi⁹ libri.
Sed aduertendū ꝙ q̄uis.P.dicat ꝙ non cuiuslibet ꝯdi/
ctionis hec est vera:illa vero falsa:tn̄ cū h̄ vult ꝙ cuiusli
bet ꝯdictionis altera est vera ꝛ altera falsa nec vnq̄ꝫ ibi
īueniṫ dicere.ꝙ nō cuiuslibet ꝯdictionis altera est vera.
ꝛ altera falsa:sed semꝑ cū signo singulari vel cū ꝓnomi/
ne demr̄atiuo:nunq̄ꝫ aūt cuꝫ particulari q̄le est alter vel
altera.qnimo cū tali signo dicit expsse oppositū.etiaꝫ in
ꝯdictionib⁹ singularibus de futuro ad vtrūlibet.Un̄ de
talibus loquēs circa finē ait. Hoꝝ.n.nec̄e est qdē alterā
partē ꝯdictionis esse verā vel falsam:nō tn̄ h̄ vel illud:sꝫ
vtrūlibet.i.nō tn̄ hāc designatā vel illā:sed vnā vel alte/
rā indisticte. Ex quo manifeste pꝫ.ꝙ demr̄atis q̄buscū/
q̄ꝫ duob⁹ ꝯdictorijs singularib⁹ de futuro hec particula/
ris fm̄.P.est vera.altera haꝝ duaruꝫ est vera.ꝛ tn̄ nulla
eius singularis est vera.ita ꝙ nō ꝯtigit dicere hec est ve/
ra.siue hec siue illa demr̄aṫ. Et sil'r hec particularis est
vera altera istaꝝ est falsa.ꝛ tn̄ nō hꝫ aliq̄ꝫ singularē verā.
qm̄ non ꝯuenit vere dici h̄ est falsa siue demr̄eṫ affirma/
tiua siue negatiua. Ex istis aūt pꝫ.euidenter ꝙ opinio
fuit ph̄i ꝙ nulla ꝓpō singularis de futuro ꝯtigēti ē deter
minate fꝫ se sūpta v̄a vl' falsa.Et miroꝛ multū quō aliqs
ītelligēs putet.P.illud nō sensisse p̄serti saltē cū oppositū
dicētes nullū textū vel sn̄iaꝫ.P.ad ꝓbationē sui dicti ad/
ducāt vel adducere possint.ꝙ aūt dicūt qdā.nō eē veri/
sil'e ipꝫ sic errasse cū multa manifesta incōueniētia ex h̄
sequanṫ ista apparēter:nō est amicabilis excusatio:sꝫ po/
ti⁹ fꝫ v̄itatē accusatio:qm̄ seq̄la icōuenietiū nō eū illud
nō sensisse:sꝫ nō debuisse sensisse ꝯuincit. P̄.ꝯstat ꝙ ēt
tuli⁹ tā magn⁹.P.q ꝑꝑ rōnē supꝛafactā ph̄i negauit oēm
p̄sciaꝫ futuroꝝ:vt patebit i q̄ōne sequēti:hūit ēt in p̄mis/
sa ꝯne cū.P.ꝯuenire. Itē moderni magni doctores di/
xerūt ꝯnē.P.nō solū fuisse de itentōe ph̄i:sꝫ etiā eē veris/
simā ꝛ vtriq̄ꝫ demr̄atiuā.ꝑꝑ qđ nō sic excludiṫ ex toto ve
risil'e ꝙ.P.illā fuerit opinat⁹ q̄uis ipsa sit falsa.Cui ēt ac/
cidit ꝙ in plib⁹ alijs turpissime errauit.Et in aliqb⁹ etiā
sibi ꝯdixit vt pꝫ in ꝯne p̄cedēti.❡ Supꝛa dictā q̄q̄ꝫ ꝯnē aureol⁹.
quā null⁹ dꝫ dubitare fuisse:qdā doctoꝛ dic̄ eē verissimā p̄. sentē.
ꝛ ad eius oppositā nec̄io seq incōuenientia ad q̄ deducit di. 38. q.
P.Un̄ ad eius declarationeꝫ ꝓbat duas ꝯnes.❡ Quaꝝ p̄ᵃ art. 3°:
p̄ᵃ ē ꝙ si tal' ꝓpō ē v̄a illa īmutabil'r ꝛ ieuitabil'r ē v̄a.❡ 2ᵃ
ꝙ ex illa ieuitabil'r ꝛ nec̄io seq̄ṫ:ꝙ tale futurū necessario
ponaṫ in eē.❡ Prima ꝓbaṫ dupl'r.p̄° qdē:qꝛ si ipsa mu/ p̄ᵃ ꝯ
tari posset ne sit v̄a.aut ḡ in istanti quo est v̄a.Aut in p̄ce/
denti.Aut in sequēti vsq̄ꝫ ad instans in quo res fiet.Aut
in istanti in quo res fiet.Nec pt̄ dici p̄ᵐ.qꝛ tūc in eodem

instāti esset vā ꝛ nō eēt vā. Nec 2ᵐ. tū qꝛ in instāti dato ē
vera. ģ ꝛ in oī pcedēti fuit vera. Et ita si tūc mutari pote
rat in falsitatē poterat sil' esse vā ꝛ nō vā. tum qꝛ si i istan
ti pcedente mutaref. sequif ꝙ ante amitteret vitatē ꝙ
haberet. qđ nihil est dictu. Nec 3ᵐ dici pōt. qꝛ si in aliq̄
tali instanti. (vtpote cras.) sit falsa: ipole ē ꝙ fuerit he
ri vera. def eni oppoᵐ. s. ꝙ fuerit heri vā: ꝛ hodie falsa. Ħ
erit pter aliquā mutationē factā in re. sed Ħ ē falsuʒ: qꝛ
nondū res est. nec subest alicui potētie in actu. ꝛ per ꝯñs
(cū nihil mutef circa rē) nihil mutabif circa ppōnem.
Nec valet dici 4ᵐ. s. ꝙ in instanti in quo res fiet muta
tur ppō a sua vitate. tum qꝛ vitas illa transit in pteritū.
Nam vsq; ad illud instans vex fuit ꝙ illud erit. qđ aūt
cap.3. trāsit in pteritum incōmutabile ē. vt pʒ 6° ethicoꝝ. hoc
solo puaf deus ꝛc. Tum ēt si tunc mutef: aut hoc erit qꝛ
significatū eiᵒ poneref i eē. ꝛ sic nō mutabif: sʒ potius cō
firmabif in sua veritate. aut oppoᵐ sui significati ponef
in eē ꝛ tūc ēt nō mutabif: qꝛ sequif ꝙ nūq̄ fuit vera sʒ
semp falsa. Cū ģ in nullo instanti talis ppō possit muta
ri a vitate in falsitatē: necessario est imutabilr vā si ipsa
2ᵐ est vera. ¶ 2° sic. illud quo posito in esse p aliquo instāti
ponetur pro semp in esse: si p aliquo instanti ponaf esse
ponif imutabilr esse. patet qꝛ illud qđ sibi determinat
sempiternitatē in essendo in nullo tpe mutari pōt. sed si
ppō de futuro p aliquo instanti ponif vā: ponif p semp
vera. Nā si p aliquo instanti est vā: pro quolʒ instāti pce
denti ꝛ subsequēti: q̄diu suū significatū ē futurū: est vā.
Et tūc in instanti quo illud ponif transit a futuritiōe in
presentialitatē. ꝛ est verū ꝙ illud ē ꝛ postea in pteritio
nem ꝛ erit vex deinceps in eternū qđ illud fuit. ꝛ sic ppe
tuabilr illa vitas pmanebit. si ģ ppō d futuro pōif p ali
2ᵃ ꝯ quo istāti vā est imutabilr vera. Scđa ppō pbatur. qꝛ
sequif ꝯña necessaria: ppositio de futuro est vera. ģ tale
pᵐ futurum ponef in esse: hoc pbaf 2ᶜ. Primo qꝛ ex oppo
sito ꝯñtis sequif oppoᵐ añtis. sequif enim. tale futuruʒ.
(verbi grā soꝛ. erit) nō ponef in eē: ģ soꝛ. nō erit. ꝛ vltra
ģ hec nō est vera sortes erit. ꝛ ita vlr sequif. futurū qđ p
positio enūciat futurū: ꝛ nō erit vel nō ponif in eē. ģ illa
2ᵐ ppō de futuro non est vā. 2° idem pbaf: qꝛ idē penitus
significāt futurū ꝛ venturū. ģ si aliqđ ē futurū. sequif ꝙ
illud eueniet. ꝛ si hec ē vā: aliqđ. vbi grā. sortes erit de ne
cessitate hec est vera. soꝛ. eueniet. ꝛ ponef in eē. ꝛ sic pʒ ꝙ
hec ꝯña ē ēt necessaria. ppō de futuro est vā. ģ tale futu
ruʒ ponetur in eē: ģ si añs ē imutabile ꝛ ieuitabile ꝯñs ē
imutabile ꝛ ieuitabile. pbatū ē aūt supra ꝙ si ppō de fu
turo est vā. ipsa est imutabilr vera. igif si ppō de futuro
ē vera. futurū ieuitabilr ponef in eē. ꝛ sic nihil ꝯtingen
ter eueniet: vt deducebat. P. Et Ħ q̄tū ad pᵐ articulū.

2ᵃ arti. **Nunc secundo** videndū qđ fm vitatē sentien
duʒ ē de q̄sito. Et circa Ħ pono
pᵃ ꝯ 8. ꝯnes. ¶ Prima est ꝙ oīs ppō singularis de futuro est
vā vel falsa. ita ꝙ cuiuslʒ talis ꝯdictiōis ꝯtingit vē dici.
hec ps determinate ē vā ꝛ illa falsa: q̄uis nos que sit de
pᵐ terminate vera vel falsa nesciamus. Et hāc ꝯneʒ pbo p̄
ex eodē pñᵒ sup quo pncipalr. P. sustentatᵒ ē i probando
ꝯnē oppositaʒ: videlʒ ꝙ vitatē ppōnis seqf esse rei ꝛ ꝯ.
Et nō eē rei ꝯcomitaf falsitas ppōnis ꝛ ꝯ. qđ quidez tʒ
in qualʒ mā: ꝛ in cuiuslʒ tpis ppōnibᵒ fm. P. vt supra pʒ.
Sumo ergo istā grā. exēpli. antixpus erit. Et arguo sic.
hec est vera. aut non vā. si est vera habeo ppositū. si nō.
tunc sic: sequif. hec. antixps erit non ē vā: ģ antixps non
erit. ꝛ añs ē veruʒ p responsionē. ģ ꝛ ꝯñs erit vex. vltra.
ģ hec ē falsa antixps erit: per legē ꝯdictoriaꝝ qua ēt. P.
supra in secūda ꝯne vsus est: videlʒ si vna est vera reliq̄
est fl̄a ꝛ ꝯ ꝛ sic habef ppositū. s. ꝙ hec. antixps erit ē vā
vel falsa. qꝛ sequif. hec ē falsa. ģ est vā vel falsa. Simi
liter ex alio habef intentū. qꝛ opposita ē vna singularis
de futuro: ꝛ ē vā vt ꝯclusum ē. ꝙ aūt sequaf. hec nō ē ve
ra antixps erit. ģ ātixps nō erit. sicut assumptū ē p. pʒ qꝛ
ex opposito ꝯñtis sequif oppoᵐ añtis. sequif enim p pñᵐ
assumptuʒ de mutua ꝯña rei ad vitatē ppositionis. anti
xps erit. ergo hec est vā antixps erit. ꝛ per ꝯñs ꝯdicit illi
añti. ¶ 2°. ex eodē pñᵒ arguo sic. aut hec ppō ātixps erit 2ᵐ
est vā. ꝛ habeo ppositū. aut nō: ꝛ tūc arguo. si hec nō ē vā
ģ antixps nō erit. pʒ ex pꝛima pbatione p illud assūptū
ꝛ vltra per aliqđ pᵐ. qꝛ. s. non esse rei ꝯcomitaf falsitas
in ppōnibᵒ sequif. antixps nō erit. ģ hec ē falsa antixps
erit. ģ q̄cq̄d sequif ad ꝯñs sequif ad añs. sequif hec anti
xps erit nō est vā. ģ hec antixps erit ē falsa: ꝛ sic sic ģ eius
opposita est vera. Et ex eodē pñᵒ sequif si nō vtraq; fm
se sit vera vel falsa. ꝛ sic ꝯdictorie erūt sil' vere ꝛ sil' false:
qđ ē simplr falsū ꝛ incōueniens. ꝛ. P. met. in hac mā repu
tat ēt ipole: vt pʒ in pbatiōe sue secūde ꝯnis. ꝙ aūt vtrū
q; sequaf pbo. ꝛ vt breuiᵒ fiat sit a. ista ppō antixps erit.
ꝛ sit b. opposita. s. antixps nō erit. ꝛ ita in sequētibus sup
ponant a. ꝛ b. p illis ppositionibᵒ. tūc sic. a. non est vera.
ergo a. est falsa. pʒ ex pmissis rōnibᵒ. Itē b. nō est vera.
ģ b. est falsa. pʒ codēᵒ. ꝛ sic ambe false. Et vlterius sic. a.
est falsa. ergo per legē ꝯdictoriaꝝ b. est vera. ꝛ per idem
sequif. b. est falsa. ģ a. est vera. ꝛ sic ambe sil' vere: ꝛ ambe
sil' false. ¶ 2° ad ideʒ ex alio pñᵒ verissimo ꝛ firmissimo: 2° pnci.
videlʒ ꝯdictiōis nō est dare mediū per abnegationē
qđ idem. P. dicit eē verissimū 4° meta. iux finē: ꝛ negan T.c.27.
tes Ħ ipse iprobat ibidē. Vñ postq̄ pbauit ꝯdictoria nō
ꝯtingere eē sil' vā satis cito subdit. at vō nec ꝯdictōis me
dium nihil esse ꝯtingit: sed necessariū. aut dicere aut ne
gare vnū de vno qđcūq; sit illud. Item in pposita mā
vult idem pñᵐ esse vex. Vñ in 2° ꝯne dicit ꝛ pbat ꝙ nō
vere dr de aliq̄ ꝯtingenti neq; erit neq; nō erit. Ex Ħ ar
guif sic. ipole est eē mediū hoc mō inter ꝯdictoᵃ aliq̄. er
go ipole est aliquā ppōneʒ esse neq; verā neq; falsam. ģ
a. nō est neq; vera neq; falsa. ꝛ p ꝯñs ē vā vel falsa. ꝛ ita d
b. ꝛ de qualʒ singulari demōstrata pōt inferri. Scđa ꝯña
patēs ē. ꝛ pmā pbo sicut ipse phs. vbi supra q̄rto meta. T.c.27.
pbat añs. sumit enim pro pñᵒ diffinitionem veri ꝛ falsi.
dicēs. dicere nāq; ens nō esse: aut Ħ (. s. non ens) eē fal
sum. aut. n. ens esse aut nō ens non esse verū. Ex quo pʒ
ꝙ quelʒ ppō enūcians eē qđ ē: vel fuisse qđ fuit: aut futu
rum eē qđ erit: vel nō esse qđ nō ē: vl' nō fuisse qđ nō fuit:
aut nō foꝛe qđ nō erit: ē vā. secus aūt ē falsa. Si ģ sit possi
bile aliquā ppōnē eē neq; verā neq; flāʒ: sit illa grā exē
pli a. tūc arguo. a. nō est vā neq; falsa. ģ neq; antixps erit
neq; antixps nō erit. pʒ: qꝛ si nō sequif stabit oppoᵐ. s. vel
antixps erit: vel antixps ñ erit. Si igif antixps erit. ģ a.
enūciat foꝛe illđ qđ erit. ꝛ p ꝯñs est vā. ꝛ repugnat añti.
Si vō antixps nō erit. ģ ipsa ē falsa. qꝛ enūciat foꝛe qđ ñ
erit: qđ ēt añti repugnat. ꝛ p ꝯñs pᵐ ꝯña sequebaf. s. neq;
antixps erit neq; antixps nō erit. Ex quo vltra sequif.
antixps neq; erit neq; nō erit. ģ habef mediū in ꝯdictio
ne. ¶ Forsitan ꝯcedet qs istā ꝯñam. a. non est vera neq; Rñō.
falsa: ģ neq; antixps erit neq; antixps nō erit: sed vlterio
rem negabit in q̄ infef ista cathegorica de pdicato co
pulato antixps neq; erit neq; nō erit. ¶ Cōtra. p quideʒ ꝯ rōneʒ
ex ꝯcesso habef ppositū: qꝛ ex quo ista est ipossibilis. ne
q; antixps erit neq; antixps nō erit. ģ ista ex q̄ sequif est
ipolis: qđ ē ppositū. ꝙ aūt hec sit ipossibilis. pʒ: qꝛ ex ipa
sequif ꝙ vtraq; ꝯdictoria sit falsa. sicut ēt pʒ p pbatio
nem phi. ac ēt Boetij supra in pma rōne secūde ꝯnis. il
lud aūt repugnat pmo pñᵒ ac ēt ipsi. P. q̄rto meta. ac etiā T.c.27.
vbi supra g reputat ipole ꝙ si vna ꝯdictoriaꝝ sit vā reli

2m qua nō sit falsa.⁊ cō.℄ 2°. qꝛ scda ꝯña etiam est necia.ex eo ꝙ semꝑ ex copulatiua cui⁹ partes sunt due singulares de inesse negatiue ad cathegoricā singularē etiā de iesse negatiuā de ṗdicato copulato ex ṗdicatis partiū copulatiue ⁊ de eodē subiecto est necia ꝯña (vbi grā. sor.nō scribit neqꝫ sor.disputat.ergo sor.neqꝫ scribit neqꝫ disputat)
3m nec est poſe istantiā reperire in aliq̄ mā.℄ ꝑ.oppositiꝫ ꝯñtis.vꝫ.hec.ātixp̄s erit vel nō erit.nullo mō ē cōpossibile cū ista:neqꝫ antixp̄s erit neqꝫ antixp̄s nō erit sic patet
4m cuilibet intuenti.ġ ista ꝯña est bona.℄ ꝑ.pbo istaꝫ pncipalem ꝯñam ex eodē fundamēto sic.si a.non ē vera.cū ipsa enūciet antichristū fore.ġ antixp̄s non erit.⁊ si ipsa non est falsa.ġ nec antixp̄s nō erit.ġ si ipsa nō est v̄a neqꝫ falsa.ġ antixp̄s quē enunciat fore neqꝫ erit neqꝫ nō erit. Et due p̄me ꝯñe patent ex diffinitionibus veri ⁊ falsi.et
5m tertia est euidens.qꝛ vtrūqꝫ añs infert ppo^m ꝯñs.℄ ꝑ.
4.meta. P.ꝑ hoc ṗcise ꝙ ois affirmans vel negans necessario ve
t.c.27. rum dicit vel mentit̄.pbat ꝙ nullius ꝯdictionis ē me^m. ġ cū opꝫ vlteri⁹ ꝓcedere ꝙ ois enūciatio sit vera vel fal
6m sa.℄ ꝑ.ipse ibidem ꝓbans nullius ꝯdictionis eē me^m arguit.ꝙ si alic⁹ ponat̄.eadē rōne ⁊ cuiuslibet ponet̄.nisi quis loquat̄ ad libitū.vñ ait.amplius ꝑter oēs opꝫ esse mediū ꝯdictionis nisi orationis cā dicat̄.ita in ꝓposito si alic⁹ ꝯdictionis negat̄ hanc esse verā illam vō falsam: eodē⁹ dici poterit in qualꝫ siue sint ꝓpositiones de p̄nti siue de ꝑterito.Et certū ē:ꝙ nūq̄ magis illud poterit reprobari q̄ȝ in illis de futuro.qm̄ nō poterit argui efficaciter nisi v̄tute p̄mi ṗncipij ꝙ quidē equalr̄ valet vel non in oib⁹.quapꝑ ista peroptime ifringunt p̄muꝫ ṗncipiuꝫ.
7m ℄ ꝑ.sicut ꝯdictionis singulariū cathegoricarū de futuro ꝯtingenti negat̄ hanc determinate eē verā illā vō falsam:pariter poterit negari ꝙ ꝯdictoriarū de futuro ꝯtingēti.q̄rū vna sit vlis reliq̄ ꝑticularis:simplr̄.ẏpothetica⁊ vt copulatiue ⁊ disiūctiue ⁊ vlr̄ q̄rūcūqꝫ ꝯdictoria⁊.circa futura ꝯtigētia.hec determiate sit v̄a illa vō falsa.⁊ ꝑ ꝯñs vlr̄ excludi poterit p̄^m p̄n^m a mā futuro⁊.ac ꝑ nihil certum poterit affirmari vel negari de eis:qḋ ēt ipsi.P.
3°. p̄nci. repugnat.℄ 3°.ṗncipalr̄ ex alio ṗncipio ab oib⁹ ⁊ a pho etiam in hac mā cōcesso.s.ꝙ ipoſe est aliq̄ ꝯdictoria esse sil' vera in quacūqꝫ mā formētur.ar⁹ ṗncipalr̄ ad ꝯnem sic.sequit̄.a.nō est v̄a neqꝫ falsa.ergo antixp̄s erit:⁊ antixp̄s nō erit:ġ si añs est ve⁊.cū ꝯñs includat duas ꝯdictorias due ꝯdictorie erūt sil' vere.pbo aūt ꝯñam p̄mā.qꝛ si a.nō est v̄a cū sit ꝓpositio affirmatiua.ġ enūciat fore qḋ non erit.pꝫ ex diffinitiōe veri:⁊ nō enūciat fore nisi antichristū.ġ ātixp̄s nō erit.si quoqꝫ ipsa nō ē falsa.ergo enūciat fore illud qḋ erit.pꝫ qꝛ ex quo enūciat antixp̄ꝫ fore si antixp̄s nō erit.est falsa.pꝫ ex diffōne falsi.ġ ex opposito
4°.p̄nci. ꝯñtis.s.nō ē falsa.sequit̄ opp^m añtis.s.antixp̄s erit.℄ 4°. ista posi⁹ repugnat alijs ṗncipijs in se veris ⁊ a pho alibi cōcessis tāq̄ȝ certissimis.p̄mo quidē:qꝛ sicut supra demōstratis quibuscūqꝫ singularib⁹ de futuro ꝯdictorijs hec particularis est vera.altera illa⁊ est vera.si ġ vt dic̄ nec hec demōstrata est vera nec illa.sequit̄ ꝙ ē aliq̄ ꝑticularis vera cuius sunt alique singulares ⁊ nulla tamen est vera.patet.sed hoc expresse repugnat sibi p̄mo priorum iuxta ṗncipiū.vbi ꝓbans ꝯuersionem ꝓpositionuꝫ.⁊ primo quidem vniuersalis negatiue tandem ad hoc v̄tualr̄ reducit ꝙ si particularis est vera affirmatiua:oportet ꝙ predicatum verificetur de subiecto pro aliquo singulari demonstrato:⁊ per consequens ꝙ aliqua singularis eius sit vera.verbi gratia.conuertatur ista.nullum b.est a.nullum a.est b.probat quia si non sequitur.oppositum detur.scilicet aliquod a.vt c.est b.tunc non erit verum vt ait ꝙ nullum b.est a.quia c.qḋ est b.est a.⁊ per conse-

quens b.est a.quod est oppositū p̄mi.

ꝯstat aūt ꝙ totū hoc sustentat̄ in eo: ꝙ designat̄ aliqḋ singulare sub a.de quo v̄ificat̄ b. Vñ ⁊ Auerroys ibidem sumpto opposito p̄mi ꝯñtis.s.B quoddā a.est b.ponam⁹ iquit illḋ aliqḋ sensibile sitqꝫ c.⁊c̄. Si aūt dicatur ꝙ nō opꝫ dare aliqḋ singulare signatū sub a.ꝓbatio nulla erit.Nam ille due nō formalr̄ ꝯdicūt.nullū b.ē a.qḋdā a.ē b.q̄re nō ꝓbabit̄ ꝯuersio illa.⁊ ꝑ ꝯñs nec e⁊ alic⁹ alterius ꝓpositionis.cū quelꝫ ꝓbet̄ vltimate per ꝯuersionē vlis negatiue.⁊ vltra sequit̄ ꝙ ois ꝑfectio sillogismo⁊ qui per ꝯuersionē ꝑficiunt̄ sit inualida ⁊ infirma.⁊ sic tollit̄ magna ps logice ⁊ doctrine.P.Vñ in hac mā hec ꝯuersio:⁊ ꝯña posset negari.nulla ꝓpō singularis cathegorica de futuro ꝯtingenti est v̄a ꝓpō.ergo nulla ꝓpō v̄a est ꝓpō singularis cathegorica de futuro ꝯtingenti.Nam oppo^m ꝯñtis nō repugnat añti formalr̄.nec dabit̄ aliq̄ singularis ex qua posset iferri oppositū añtis.nec pōt dici ꝙ ꝑ ꝓpriā cōuersionē habet̄ oppositū añtis.qꝛ vt dem̄ ē:quelꝫ alia ꝓpō ꝯuertit̄ virtute ꝯuersionis vlis negatiue.sicut patet p̄mo prio⁊.sed negare illam conuersionē certum est non esse bene logicū. 5m
℄ ꝑ.sequit̄ vnū de duob⁹.videlꝫ ꝙ erit aliq̄ ꝓpositio vlis falsa cuius q̄libꝫ singularis est v̄a.vel due ꝯdictorie sil' vere:qḋ est absurdū.de scdo qdē pꝫ rōne p̄mi ṗncipij. de p̄mo aūt qꝛ ꝑ ꝓpōnem vlem si ē affirmatiua non denotat̄ nisi ꝙ ṗdicatū affirmet̄ vere de quolibꝫ singulari sui subiecti:aut ꝙ vere negat̄ a quolꝫ singulari sui subiecti si sit negatiua:⁊ iō vlis ⁊ copulatiua ex oib⁹ ei⁹ singularibus semꝑ ꝯuertuntur.⁊ ipoſe est vnam eē verā quin reliq̄ sit vera ⁊ ecōuerso:pp qḋ ⁊ cōe dictū est.ꝙ ad veritatem vlis sufficit quālibet singularē eius eē verā. Sed ꝯñaꝫ pbo. Nā demōstratis grā exēpli a.⁊ b.fꝫ phm.hec est vera.altera illa⁊ est nā.aut igit̄ hꝫ ēt ē nā neut^a ista⁊ est nā que est ꝯtradictoria p̄me:⁊ sequit̄ 2^a ps ꝯñtis.aut ipsa ē falsa.qḋ dicere oꝫ.cū ei⁹ ꝯtradictoria ponat̄ vera. ⁊ tūc sequit̄ p̄ma ps ꝯñtis.qꝛ vtraqꝫ singularis ei⁹ ē vera Nam hec est vera.hec demōstrata a.nō est vera.Et similiter hec est v̄a.hec demōstrata ꝓpōe b.nō ē vera.⁊ iste sꝫ singulares isti⁹ vlis.neutra ista⁊ ē v̄a dmōstratis a.⁊ b.
℄ Itē sequit̄ ex hac opione.P.ꝙ aliq̄ disiūctiua erit v̄a cuius nulla ps erit v̄a.qḋ ēt videt̄ iconueniēs logico.ꝯña pꝫ.Nam hec copulatiua est falsa.antixp̄s non erit neqꝫ antixp̄s non erit.Nā ex ipsa sequit̄ ꝙ due ꝯdictorie sint simul vere.sicut supra per phm in sua 2ª ꝯne ⁊ Boetium declarabat̄ ꝙ ex ista de copulato ṗdicato antixp̄s neqꝫ erit neqꝫ nō erit sequit̄:ꝙ due ꝯdictorie sūt simul false. ⁊ eque patēter nihil plus sequit̄ ex ipsa copulatiua.cuꝫ ġ ipsa sit falsa seq̄t̄ per legem ꝯdictoria⁊ ꝙ eius ꝯdictoria est v̄a.ea aūt est ista disiunctiua.vel antixp̄s erit vel ātixp̄s nō erit.cuius neutra ps est v̄a fm phm. 6m
℄ Ultimo ꝯaure.
spālr̄ cōtra doctorem illum ꝯsentientem in opposita cō- vbi.s.
clusiōe.P.arguo th̄e^e.qꝛ si vera sit ista posi⁹.sequit̄ ꝙ nulla ṗnū⁹ singularis de futuro ꝯtingēti ꝯtenta in sacra scriptura eēt vera.pꝫ ꝯña.fꝫ ꝓbo ꝯñs esse falsuꝫ.sumo enim hanc scripturā actu.ṗ.Hic iesus qui assumpt⁹ ē a vobis i cap. ṗ.
celū sic veniet.aut hec est vera.⁊ habeo ꝓpositū:aut non est vera.⁊ tūc sequit̄ ꝙ hic iesus nō veniet.qḋ ē expresse hereticū.⁊ ꝯña pꝫ ex p̄n⁹ p⁹ assumpto.℄ ꝑ.in sacra scri- 2m
ptura nō solū tales ṗnūciationes ponunt̄:fꝫ ēt habet̄ expresse ꝙ ipse sūt vere.ergo dicere illas nō eē v̄as ē hereticū.Assumptuꝫ pꝫ ex apoc.Joā.ibi enim dr̄.Et absterget cap.8.
oēꝫ lachrymā ab oculis eo⁊.que ē ṗnū⁹ singularis de fu-

turo ꝯtingenti.Et imediate dr̃ Joãni scribe qꝛ hec verba
3m fidelissima sunt ꝛ vera.℄ ꝑ.aug.in libro de ꝑdestinatio
ne gratie qui ēt intitulatur de volũtate dei.Cũ in sacraꝝ
īquit voluminibus litterarũ:seu futuroꝝ quid ꝓphetico
spiritu ꝓnunciationibus:seu preteritoꝝ hystorica verita
te narrantibꝰ:seu vite monita apostolica auctoritate tra
dentibus:aliqua veluti diuersum sonante sententia.vel
moneť lector.vel sollicitať auditor:sequitur hic lucidiꝰ
apparere:ibi altius latere:nusq̃ tñ deesse nouerit verita
tem.Ecce q nũq̃ deest veritas in his que spiritu ꝓphe
tico futura ꝓnunciant̃.plurime aũt auctoritates taz ca
nonis q̃z sanctoꝝ ad id possent adduci.sed iste nũc satis
2° sint.℄ Secũdo si nulla enunciatio singularis ꝛc̃.sequiť
q deus nõ certe ꝛ determinate ꝑsciret que ps ꝯtingẽtis
sit futura vel nõ.pꝫ qꝛ cuiuscũq; sciti enũciatio si forme
tur ē vera.sed ꝯñs est hereticũ expresse vt patebit in se
2a ꝯ quenti qõne.℄ 2a ꝯ est q oĩs talis ꝓpositio vera de eo:
qd̃ ē vere futurũ.qñcũq; fuit si fuit.fuit vera.Et si semp
fuisset:semp fuissꝫ vera.ꝓbo sic ꝛ sumať a.gr̃a exẽpli.qꝛ
sicut de vna ꝓbať.ita de qualꝫ põt ꝓbari.Et arguo sic.a.
ē v̾a.g̊ antixp̃s erit si antixp̃s erit qñcũq; fuit.si fuit.fuit
v̾a.ꝛ si sp̄ fuisset:sp̄ fuisset vera.maior pꝫ ex pᵒ pnᵒ.assum
pto ex pme ꝯnis ꝓbatione.minor ꝓbať.qꝛ si a.semp fuis
set:semp enũciasset antichristũ fore.ꝛ p ꝯñs enũciasset
futurũ qd̃ vere futurũ erat.ꝛ p ꝯñs p diffinitionẽ veri se
quiť q semp fuisset vera:ꝛ suppono q sicut nũc a signifi
cat ita semp significet.qꝛ si non fuisset significatiua.aut
fuisset īstituta ad aliqd significandũ ꝓbaᵒ nõ ꝓcederet.
Eodẽ mõ põt ꝓbari q si aliq̃ talis est falsa si sp̄ fuisset:sp̄
fuisset falsa.sic arguendo.si b.est falsa ergo antixp̃s non
erit.Pꝫ qꝛ si antixp̃s erit ip̃a nõ est falsa.g̊ si b.sp̄ fuisset:
semp fuisset falsa.qꝛ enũciasset non fore qd̃ vere erat fu
3a ꝯ turum.℄ 3a ꝯ q nulla ꝓpõ singularis de inesse affirma
tiua vel negatiua de futuro cᵘ enũciabile sit vere futurũ
ꝯtingens ad vtrũlibet est necessario vl̾ ineuitabilr̃ vera.
Probo sic.Cuiuslꝫ talis singularis ꝯdictoria est possibi
lis.ergo nulla est necessaria vel ineuitabilr̃ v̾a.Cõseq̄uẽ
tia pꝫ.qꝛ alioquin cõtingeret aliq̃ ꝯdictoria sil̾ eẽ vera.
Añs ꝓbať ex eo:q tale ꝯtingens põt fore ꝑt ꝛ non fore.ꝛ
si ponať inesse sic est põle.tũc affirmatiua erit vera.ꝛ per
ꝯñs ꝯtradictoria negatiue est possibilis.Si v̾o nõ pone
reť inesse tũc negatiua erit v̾a.ꝛ p ꝯñs ꝯdictoria affirma
4a ꝯ tiua est possibilis.℄ 4a ꝯ.q nulla ꝓpõ de inesse ꝑticula
ris vel vl̾is affirmatiua enũcians aliquã entitatem ꝯtin
gẽtẽ futurã eẽ futurã est necessaria.Probať qꝛ hec ē pos
sibilis.nulla entitas ꝯtingẽs futura erit.g̊ nulla talis vni
uersalis vel ꝑticularis est necessaria.ꝯña pꝫ:qꝛ illud añs
ē icõpossibile cuilibꝫ tali vl̾i vel particulari.Añs aũt pꝫ.
qꝛ possibile ē q nulla hõ vnq̃ fiet.ꝛ per ꝯñs q nulla sit
futura.quo posito hec erit vera.nulla entitas ꝯtingẽs fu
Corm tura erit.℄ Ex hoc infero q falsum dicunt aliqui docto
res ponentes has esse necessarias.oẽ ꝯtingens futurum
erit.si futurũ in vtraq; sumať pro aliq̃ entitate contingẽ
te futura.ꝛ pꝫ qꝛ hec est possibilis.nullũ futurũ cõtingẽs
erit:q̃ est ꝯdictoria ꝑticularis ꝛ ꝯria vl̾is.Dico tñ q vtra
q; haꝝ est nec̃ia.si subiecta stent pro enũciabilibus ꝯple
xis enũciationũ d̾ futuro tã affirmatiuaꝝ q̃z negatiuaꝝ.
ꝓbo.qꝛ impossibile ē quin cuiuslibꝫ ꝯdictionis de futu
ris ꝯtingentibus alterum ꝯdictorioꝝ enũciabiliũ sit fu
turuꝫ.H pꝫ.qꝛ ex opposito sequitur q esset possibile esse
aliq̃s duas enũciationes de talibꝰ futuris inuicẽ ꝯdicto
rias:quarũ neutra esset vera:qd̃ ē falsum.pꝫ qꝛ illud enũ
ciabile dico futuꝝ qd̃ cõtingit enũciari per enũciationẽ
de futuro verã affirmatiuã vl̾ negatiuã.sicut si hec ē ve
ra.ego legam cras.dicimus q futurum est q ego legam

cras.Et si ista sit vera.ego nõ legã cras dicimꝰ q futuꝝ
est q ego non legam cras.Hoc modo loquitur Augu.de
vno martire cũ ait.futurum erat vt reges terre q ꝓpter
ydola persequebant̃ xp̄ianos q ꝓpter xp̄m ydola dele
rent.dicens.futurũ nõ quidẽ hãc enũciationẽ.sed qd̃ per
ipsam significať.Et codẽᵒ dici põt de enũciabili enũcia
tionis negatiue.futurũ erat vt reges pp̄ xp̄m ydola non
adorarent:ꝛ sicut talia enũciabilia dicunť futura sic põt
dici q erũt.quo mõ loquendi frequenter vtitur scriptu
ra diuina.Unde osee.3°.Et erit in die illo dicit dñs voca caplõ.3.
bit me vir meus ꝛ nõ vocabit me baalim.Et loquiť de
sinagoga.vbi pꝫ q de vtroq; enũciabili.s.affirmatiue ꝛ
negatiue dicit:ꝛ erit ꝛ hoc sepissime in scripturis ꝓpheti
cis iuenitur:q̃ locutio vtrũ sit ꝓpria vel ip̄ropria nõ cu
ro.ergo necesse est aliq̃ eẽ futura.ex quo sequiť q hec nõ
põt esse falsa.aut nõ eẽ vera.oẽ futurũ erit.ac per hoc est
necessaria.ꝛ per ꝯñs ēt sua particularis:q̃uis aũt ipsa sit
necessaria:nulla tñ eius singularis est necessaria.qꝛ nul
lum tale futurũ est de nec̃itate futurũ.cũ cuiuslꝫ oppoᵐ
sit põle.ꝛ iõ nulla talis est nec̃ia.H futurũ erit.qꝛ q̃lꝫ hõ
īplicat q illud sit necessario futurũ:q tñ contingit non
esse futurũ.ꝛ per ꝯñs q̃lꝫ hõ est ꝯtingens ꝛ nõ necessaria.
℄ 5a ꝯ ē:q quelꝫ talis singularis põt nũq̃ fuisse v̾a.ꝓbo. 5a ꝯ
qꝛ qd̃cũq; per hõ ꝓpõnẽ enũciať fore ꝑt nõ esse futuruꝫ.
ꝛ qd̃cũq; enũciať nõ eẽ futurũ:ꝑt eẽ futurũ.g̊ quelibꝫ ta
lis põt nũq̃ fuisse v̾a.Añs est notũ ex eo:q illd̃ ē ꝯtingẽs
ad vtrũlꝫ.Cõsequẽtia ꝓbať:qꝛ de quolꝫ sequiť hoc nõ ē
futurũ.g̊ nũq̃ fuit vera ꝓpõ enũcians ipm esse futurũ.
gnymo si aliq̃ enũciauit ipsuꝫ eẽ futurũ:ipsa fuit falsa.ꝛ
intelligo semp:q pro eo tp̄e ꝛ illo mõ enũciauerit ipsuꝫ
esse futurum:quo ponitur nõ esse futurũ.℄ 6a ꝯ.q que 6a ꝯ
libet talis singularis de futuro enũcians ꝓ aliquo deter
minato tp̄e vel instanti futuro.põt esse successiue vera ꝛ
falsa.sic tñ q affirmatiua potest esse falsa postq̃ fuit
vera.nõ aũt vera postq̃ fuit falsa.ꝛ negatiua põt esse v̾a
postq̃ fuit falsa.nõ aũt falsa postq̃ fuit vera.Prima ps
ꝓbať.s.de affirmatiua sic.possibile est q eius ꝯdictoria
sit vera.postq̃ ipsa fuit vera.g̊ possibile est q ipsa sit fal
sa postq̃ fuit vera.ꝯña pꝫ:qꝛ qñcũq; sua ꝯdictoria est v̾a
ipsa si ē:est falsa.Añs ꝓbať:qꝛ si ponať inesse illud quod
enũciat futurũ:postea sua ꝯdictoria est v̾a.verbi gr̃a.ista
antixp̃s erit in c.sit c.nomẽ ꝓpriũ alicᵘ determinate fu
turi.Si antixp̃s erit in c.sic poniť si ista sit vera.post c.
hec eius opposita erit vera.antixp̃s nõ erit in c.qꝛ nũq̃
c.erit postea ꝛ tunc illa affirmatiua erit falsa:ꝛ erit verũ
dicere de ipsa q ipsa est falsa postq̃ fuit vera.℄ Qꝛ aũt
ipsa non possit eẽ vera postq̃ fuit falsa.ꝓbať:qꝛ ipsa nõ
põt eẽ v̾a nisi ante c.supposito q nullũ instãs ꝑteritũ pos
sit esse futurũ.ꝛ sequiť si in aliquo istanti ante c.sit vera
q semp qñcũq; prius fuit si fuit.fuit v̾a.vt pꝫ ex secũda
ꝯne si v̾o sp̄ fuit vera qñcũq; fuit postq̃ fuerit.g̊ nunq̃
añ fuit falsa.ꝛ p ꝯñs ipõle ē q ipsa sit vera postq̃ fuit fal
sa.℄ 2a pars ꝯnis.s.de negatiua ꝓbatur sic.affirmatiua
põt esse falsa postq̃ fuit vera.g̊ negatiua eiꝰ opposita põt
esse vera postq̃ fuit falsa.añs ꝓbatũ ē.ꝯña v̾o pꝫ.qꝛ sem
per qñ affirmatiua est vera:negatiua (si est) est falsa:et
qñ affirmatiua est falsa negatiua ē vera.Qꝛ aũt ipsa non
possit eẽ falsa postq̃ fuit vera.ꝓbo.qꝛ ista.antixp̃s non
erit in c.non põt eẽ falsa in c.nec in aliquo alio instanti
post c.pꝫ:g̊ si debeat eẽ falsa H erit in aliquo instanti añ
c.qd̃ si ponať:sequiť:vt pꝫ ex 2a ꝯne q semp qñcũq; prius
fuit si fuit.fuit falsa.ꝛ per ꝯñs nũq̃ fuit vera.Ex quo se
quiť q ipossibile est ipsam esse falsam postq̃ fuit vera.
℄ Cõclusio 7a ē q nulla talis ꝓpõ affirmatiua vel nega ꝯ 7
tiua põt esse successiue vera aut falsa.ꝛ v̾a pro instãti illo

pro quo enūciat aliqd fore vel non fore. Hoc pꝫ qꝛ si pro
quocūqꝫ instanti ante illud ꝓ quo enūciat aliq̄ talis pro
positio sit vera: sequit̄ ꝙ nūq̄ prius fuit falsa: sed si fuit qñ
cūqꝫ fuit: fuit vera. ꝛ si ꝓ aliquo instanti ante illud poni
tur eē falsa. ꝯñs est ꝙ nūq̄ antea fuit vera: sed si fuit qñ
cūqꝫ fuit: fuit falsa. ꝛ ista patent ex secunda conclusione.
8ª ꝯ ❡ Octaua propositio est ꝙ si illa propositio dicat̄ mu
tabiliter vera que potest mutari de veritate in falsitatē
seu magis proprie loquendo que potest esse vera ꝛ falsa
successiue: sic ꝙ aliquando verū sit dicere de ipsa. hec est
falsa: ꝛ prius fuit vera. illa vō dicat̄ imutabilr̄ vā que nō
sic mutari pōt. ꝛ simplr̄ falsa dicat̄ imutabilr̄ falsa in eo
dem sensu: quelibet ꝓpositio taliū affirmatiua vera est
simplr̄ loquēdo mutabilr̄ vera: ꝛ quelibet negatiua falsa
ē mutabilr̄ falsa: affirmatiua vero falsa ē imutabilr̄ fal
sa. ꝛ negatiua vā est imutabilr̄ vā. Et pꝫ ex sexta ꝯne. Nō
simplr̄ aūt loquēdo: sed cū determinatione. s. ꝙ sit vā vel
falsa mutabiliter ante illud instās pro quo enūciat. idest
ꝙ possit esse successiue vera ꝛ falsa. aut falsa ꝛ vera ante
instans illud. Sic enim dico ꝙ nulla est mutabilr̄ vera
vel falsa. sꝫ quelꝫ vā est imutabilr̄ vera. ꝛ quelꝫ falsa imu
tabilr̄ falsa. ꝛ totū pꝫ ex septima ꝯne. ❡ Ex ṗdictis etiaꝫ
pꝫ. quō tales ꝓpōnes pñt icipere eē vere vel false: ꝛ quō
nō pñt. Nā sic aliq̄ ꝓpō pōt vel nō pōt eē vera postq̄ fu
it nō vera. aut falsa. postq̄ fuit nō falsa. sic pōt icipere eē
vera vel falsa. affirmatiua aūt pōt eē falsa postq̄ fuit nō
falsa. qꝛ pōt eē falsa postq̄ fuit vera. vt pꝫ ex sexta ꝯne. ḡ
pōt icipere eē falsa. ꝛ qꝛ nō pōt eē vera. postq̄ fuit nō ve
ra: vt ibidē pꝫ. ideo nō pōt icipe eē vera. Et silr̄ mō ꝓbat̄
ꝙ negatiua pōt icipere eē vera. ꝛ nō pōt icipere eē falsa.
Et aduerte. ꝙ ꝓṗe nō dr̄ ꝓpō icipere eē vera ex h̄ ṗcise:
ꝙ ipsa ē vera: ꝛ nō fuit ṗus vera. qꝛ si nunq̄ ipsa fuit ṗus.
ꝛ mō sit: ꝛ sit vera. verū est ꝙ ipsa ē vera. ꝛ nunq̄ ṗus fuit
vera. nec tñ q̄libet talis ꝓṗe dr̄ icipere eē vera: sꝫ illa tm̄
q̄ ṗus fuit nō vera: aut si fuisset: fuisset nō vera. aliogn q̄
libet ꝓpō vera nouiter formata diceret̄ icipere eē vera.
ꝛ sic vna ꝓpō geometrica iciperet eē vera. qđ tñ i cōi vsu
loquēdi absurdū diceret̄. Quia vō ante istās vel tp̄s fu
turꝫ ꝓ quo enūciat ꝓpō: nulla talis pōt eē falsa. postq̄ fu
it nō falsa. aut vera. postq̄ fuit non vera. vt pꝫ ex 7ª ꝯne:
pꝫ ꝙ nulla pōt ante illud istās vel tp̄s icipere eē vera vl̄
ꝯ vnum dᵐ argᵣ. incipere esse falsa. ❡ Sed ꝯ pōt argui. sumēdo aliquā
talē ꝓpōnē ꝛ sit gratia exēpli b. sic. b. non est vera: ꝛ pōt
ante instans pro quo enūciat esse vera. ergo b. pōt ante
illud instans incipere esse vā. Añs pꝫ ex 3ª ꝯne. ꝛ ꝯña tꝫ:
2ᵐ ex eo ꝙ i añte includit̄ vtraqꝫ expones ꝯñtis. ❡ Et pos
set sic cōfirmari ꝯña. nā sequit̄. b. nō est vera. ꝛ erit ante
illud instans vā. ḡ b. ante illud instans incipit vel icipiet
esse vera. ergo eodē⁹ sequit̄. b. nō ē vera ꝛc. ḡ pt̄ icipe ꝛc.
Ad pᵐ ❡ Rño ad pᵐuꝫ ꝯcedo añs posito ꝙ b. sit ꝓpō falsa. et
nego ꝯñaꝫ. ꝛ est rō qꝛ esto ꝙ iste essent exponētes ꝯñtis:
qꝛ tñ illud verbū pōt nō ṗcedit in añte nisi alterā earꝫ: ꝛ
in ꝯñte ṗcedit illū ifinitiuū icipere. ꝛ per ꝯñs equiualet
vtrāqꝫ exponentē ꝯñtis: iō ꝑ añs nō denotat̄ ꝙ copulati
ua de inee ꝯposita ex illis exponētib⁹ possit eē vā añ illō
instans: sꝫ solū denotat̄ ꝙ vna illarꝫ. s. hec. b. ē vā. sit pos
sibilis añ illud istās. sed in ꝯñte denotat̄ ꝙ tota copula
tiua possit esse vera ante illud instans. ꝛ iō ꝯña non valꝫ.
Ad 2ᵐ ❡ Et per idē pꝫ ad scđm ꝙ pᵐa ꝯña cui⁹ añs ꝛ ꝯñs sunt
mere de inesse est bona. q̄uis añs icludat icōpossibilia.
Uñ scđa ꝯña nō valet nec seq̄r̄ ex pᵐa pp cām dictam.
sꝫ bñ seq̄r̄: poīe ē ꝙ b. nō sit vā: ꝛ erit añ illud instās vera.
ḡ b. pōt icipe ꝛc. sic tñ ꝙ añs sumeret̄ in sensu ꝯposito ꝛ
denotaretur totam copulatiuam sequentē esse possibilē:
sed tunc tale antecedens est falsum.

Quantum ad tertium articulum in quo viden
dum est an contingens est contingens 3ᵘˢ arti.
quando est. vel quando non est: pmitto quid intelligo
per hoc nomen contingens. Et dico iuxta sententiā phi.
pmo ṗorꝫ. ꝙ idē ꝙ ꝑ hāc orōnē. poīe nō necessariū. Naꝫ
ipoīe nō dicim⁹ ꝯtingere: neqꝫ ēt nec̄ium nisi equoce vt
ibi dicit. P. Et iō diffiniēs ꝯtingēs ait. Dico aūt ꝯtingere
vel ꝯtingens ꝙ cū nō sit necīū posito iesse nihil erit ꝑ h̄
ipoīe. Et qꝛ poīe dr̄ quo posito ñ seq̄r̄ ipoīe. idē est h̄ totū
dictu ꝙ ꝯtingens ē ꝙ cū nō sit necīuꝫ ē poīe. Est ḡ diffō
ꝯtingētis nō necīuꝫ poīe vl̄ eꝫ. poīe nō necīū. sic ḡ aliqd
dr̄ posse eē ꝛ nō necesse eē aut posse nō esse ꝛ non necesse
nō esse: sic dr̄ ꝯtingēs eē vel ꝯtingens nō eē. ꝛ nō solū qñ
est ṗdicat̄ scđm adiacens: sꝫ ēt qñ 3ᵐ q̄lecūqꝫ sit ṗdicatū.
Et qꝛ nō necesse eē: ꝛ poīe nō eē se ꝯsequunt̄. iō ꝯtingēs
qđ ē possibile eē ꝛ nō nec̄e eē: ē poīe eē ꝛ poīe nō eē. ❡ Et
hinc ē: ꝙ frequēter dr̄: ꝙ ꝯtingens ē ideterīatū ad esse
ꝛ nō eē. qđ nō dꝫ intelligi de ideterīatōe de inee: vide
lꝫ ꝙ ꝯtingens nō sit nec nō sit. qꝛ hoc ē ipoīe respectu cu
iuscūqꝫ ṗdicati: alias eēt poīr̄ ꝙ duo ꝯdictoria essent silr̄
falsa. Sꝫ itelligendū ē de ideterīatione de necessario
negatiue. vꝫ. ꝙ nō ē necesse eē nec nec̄e nō eē. vel de ide
terīatiōe de possibili affirmatiue. vꝫ. ꝙ pōt esse ꝛ pōt
nō esse: ḡ duo sensus sīalr̄ eqpollent. ❡ Hoc pmisso pꝫ
ꝙ tūc ꝯtingēs ē ꝯtingēs qñ pōt eē ꝛ pōt nō eē. ❡ Ad vi
dendū ḡ vtrū qñ res ē sit ꝯtingēs eē: aut qñ nō ē. viden
dum ē vtrū qñ res ē. possit nō eē: an qñ nō ē. h̄ aūt pt̄ du
itelligi. Uno⁹ ꝙ qñ res ē tūc sit in po⁹ vt in futuro nō sit.
Alio⁹ ꝙ tūc sit in po⁹ vt nō sit tūc. ꝛ h̄ adhuc dr̄. Uno⁹
sic ꝙ ꝓpositio enūcians ipsuꝫ ñ eē tūc pt̄ eē vā in futuro.
Alio⁹ ꝙ tūc sit poīe ipaꝫ eē verā. vbi gr̄a. sit a. aliqđ singu
lare actu exñs nūc siue in instāti pñte: qđ vocet̄ b. ꝙ nūc
a. possit nō eē pt̄ intelligi 3r̄. vno⁹ ꝙ nunc a. pōt in futuro
nō eē. ita ꝙ possibile ē post nūc seu post instans b. hāc eē
verā. a. nō ē. Scđus sensus ē ꝙ nūc a. pōt in futuro nō eē
in isto instanti qđ ē b. ita ꝙ possibile ē ꝙ post b. hec sit ve
ra. a. nō ē in b. Terti⁹ sensus ē ꝙ nūc a. pōt nō eē nūc: aut
ꝙ possibile sit hanc a. nō eē: vel a. nō ē in b. eē nūc veraꝫ.
ꝛ eodē⁹ pōt ēt 3r̄ intelligi ꝙ res que nūc non est pōt esse.
❡ Scđm sensuꝫ pᵐ articulus iste nō hꝫ difficultatē. Nā primus sensus.
certū est. qđ pōt sic ꝓbari breuiter. aliqd nūc est. qđ non
ipossibile ē nō eē. ḡ aliqd nūc ē qđ nūc pōt nō eē. ꝛ vltra. 2ᵘˢ
ḡ aliqd qñ ē pōt non eē. Et eodē⁹ pōt argui. ꝙ aliqd (qñ
non ē) pōt eē. qꝛ aliqd nūc nō est: qđ nō est ipoīe esse ꝛc.
Añs pᵐ pꝫ. qꝛ multa sunt singularia ꝛ corruptibilia ꝛ an
nihilabilia. ꝛ per ꝯñs nō impossibilia nō eē. que tñ nunc
actu sunt in rerum nā. ꝛ ꝯñe sunt satis euidentes. ❡ P̄. 2ᵐ
si hoc non sit verū sequit̄ ꝙ nihil sit possibile nō esse nisi
qñ nō est. nec aliqd poīe esse nisi qñ ē. sicut opinati sunt
megarici: quorꝫ opiones. P. reprobat. 9. meta. sic eniꝫ. vt T. cō. 5.
dicit ibi. P. sequit̄ ꝙ hñs visum non pōt videre nisi qñ
actu videt. nec edificator pōt edificare nisi qñ actu edifi
cat: nec aliqd qđ nō sit pōt fieri: aut qđ ñ mouet̄ moueri.
ꝛ gnālr̄ tollit̄ oīs possibilitas gnātionis vel corruptiōis
vel noue mutatōis in entibus q̄ oīa sunt absurda. ❡ Sꝫ
ꝯ h̄ pōt argui. qꝛ si aliqd qñ est pōt nō eē. ḡ qñ aliqd pōt
eē: pōt nō eē: ꝛ vltra. ḡ aliqd silr̄ ꝛ semel pōt eē ꝛ nō eē. ꝯña
pᵐa pꝫ: quia qñ aliqd est potest esse. 2ª patet: quia idem
est dictu. quando potest esse potest non esse ꝛ simul ꝛ se
mel potest esse ꝛ non esse. ❡ Ad hoc dicunt aliqui argu monac⁹
mentationem esse necessariaꝫ: ꝛ concedunt consequens q.2.ar.3.
quod dicunt esse verum. licet non in sensu composito
quia impossibile est ꝙ idem simul sit et non sit. ❡ Sed.

5 moñ. ybi. š. illud non est bene dictum. Nam sequitur: aliquid simul
τ semel põt esse τ nõ eẽ. g̃ aliqd põt eẽ τ nõ esse. signeꝛ g̃
aliqd tale: τ illo demõstrato arguo. Hoc põt esse τ nõ eẽ.
ergo ista ẽ possibilis hoc ẽ τ nõ ẽ: qḋ tñ ẽ falsuꝫ: τ ꝯña pꝫ:
qꝛ quelibꝫ cathegorica singularis de possibili cui⁹ subm̃
est nomẽ ꝓpriũ: aut ꝓnomen demõstratiuuꝫ pcise: si est
vera hꝫ aliquã de inesse posẽꝫ: ita ꝙ quelꝫ talis si ẽ vera:
rñ° ꝓpa est vera tã i sensu composito q̃ȝ in sensu diuiso. ¶ Rño.
ergo aliter. τ nego ꝯñaꝫ scḋam: nõ. n. seqtur: aliqd qñ põt
esse põt nõ esse. g̃ aliqd sil' τ semel põt esse τ nõ esse: sꝫ se
quiꝛ. g̃ aliqd sil põt esse: τ põt nõ eẽ: ita ꝙ ꝯñs sit vna co
pulatiua ꝯposita ex duab⁹ de possibili: ista tam̃ nõ ĩfert
pmaꝫ: sicut etiã nõ seqtur. hoc ḋmonstrato petro: pt por
tare hũc lapidẽ: τ sit lapis pondus adequatũ virtuti pe
tri: τ põt portare hũc lapidem demõstrato alio eiusdem
ponderis. g̃ pe. vl' B eo ḋmõstrato: põt portare hũc lapi
deꝫ: τ hũc vtroqꝫ ḋmõstrato. Sil'r ista copulatiua ḋ pos'i
nõ reqrit ad ei⁹ veritatẽ vnã de inesse copulatiuã posẽꝫ:
sed sufficit ꝙ vtraqꝫ ei⁹ ps diuisim sit posis: sicut pꝫ: in
exẽplo addito. Tũc ad ꝓbationẽ ꝯñe. Dico ꝙ nõ ẽ idẽ
dictu τc. sed ẽ idẽ dictu qñ põt esse põt nõ eẽ: τ siml' τ se
2⁹ sẽsus mel põt eẽ τ põt nõ eẽ. ¶ Scḋꝫ ãt sensuꝫ scḋꝫ adhuc mi
nus hꝫ difficultatẽ articulus iste. Nã ꝑ solã ꝓteritioneꝫ
instãtis b. (sit b. instãs in quo petrus ẽ siue petrus corrũ
paꝛ siue maneat) hec erit vera: petrus nõ est in a. τ ideo
hec est vera i scḋo sensu. petrus q est in b. põt nõ esse i b.
3⁹ sensus Sed in tertio sensu arti. ẽ difficilis. Et circa ipm sꝫ opi
niones ꝯrie: mihi tñ apparet vera eẽ que dicit ꝙ aliqd
qḋ ẽ nũc: põt nõ esse nunc: sic ꝙ ꝓpositio enũciãs ipꝫ nõ
p̊ᵐ eẽ. sit nũc vera. ¶ Hãc ꝯnẽ. ꝓbo pmo τ suppono cõiter
cũ alijs ꝙ ẽ aliqua cã libera. Et ꝙ cã libera i hoc differt
a nãli: qꝛ positis oĩb⁹ reqsitis ad agẽduꝫ põt agere τ põt
nõ agere. Nãlis ãt nõ pt ñ agere: sꝫ necessario agit: sicut
T. c. io. pꝫ. 9° meta. τ vtrasqꝫ ptes doctores ꝯcedũt. ¶ Tunc su
mo aliquã vnã cãm liberã: τ sit voluntas pe. que vocaꝛ
a. que positis oĩb⁹ reqsitis ad volẽdũ c. põt elicere voli
tionẽ circa c. τ pt nõ elicere. Et suppono aliḋ satis cõi
ter ꝯcessuꝫ ꝙ volũtas põt volitionẽ ꝓducere i istãti: qḋ
suo loco ꝓbabiꝛ. Sit g̃ instãs in quo oĩa reqsita ad volẽ
duꝫ c. ꝯcurrunt b. Arguo sic a. põt elicere volitionẽ cir
ca c. in istãti b. τ põt nõ elicere illã volitionẽ in istãti b. τ
a. vel elicit talẽ volitionẽ in b. vel nõ elicit talẽ volitio
nẽ in b. g̃ vel a. põt elicere volitionẽ circa c. τ in istãti b.
τ tñ tũc non elicit: vel põt nõ elicere hõ volitionẽ in in
stãti b. τ tñ tũc elicit: τ vocetꝛ volitio illa d. τ tunc vlteri⁹
infero. g̃ vel hec ꝓpõ d. nõ ẽ: põt eẽ vera in instãti b. τ tñ
tunc hec ẽ vera d. ẽ. vel hec ꝓpõ d. est: põt eẽ vera in istã
ti b. τ tñ tũc hec est vera. d. nõ ẽ: τ siue hoc detur: siue illḋ
habeꝛ ꝓpositũ. Añs pmũ quãtũ ad pmã ptẽ eiusdem ex
suppõne pma pꝫ: quo ad scḋaꝫ vo ex virtute pmi pncipij
ꝯña ẽt pma clara ẽ: qꝛ si a. elicit hõ volitionẽ in istãti b.
τ põt elicere eã in b. τ põt ẽt nõ elicere in b. g̃ elicit in b.
τ põt nõ elicere in b. Eodẽ mõ pꝫ: ꝙ si ipa nõ elicit ꝙ ipa
nõ elicit: τ tñ ipsa põt elicere: ꝯña ẽt scḋa euidens ẽ: qꝛ si
a. põt nõ elicere d. in instãti b. hec põt eẽ vera. in istãti b.
a. nõ elicit d. τ ꝑ ꝯñs: hec ẽt põt esse vera. d. nõ est: τ sil'r si
a. põt elicere d. τc. põt eẽ vera in istãti b. τ per ꝯñs ẽt hec
d. ẽ: põt tunc eẽ vera. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ vtraqꝫ istaꝝ d. est.
d. nõ ẽ: diuisim põt eẽ vera in instãti b. τ cõstat ꝙ altera
tãtum ẽ vera. Si g̃ hec sit vera. d. ẽ. g̃ tũc ipsa ẽ vera in i
stãti b. τ tñ hec. d. nõ ẽ. põt tunc esse vera: quãuis non sit
possibile ꝙ vtraqꝫ ꝯiunctim τ simul sit vera: sed si affir
matiua est vera: negatiua ẽ falsa: τ econtra: si negatiua ẽ
vera: affirmatiua ẽ falsa. Si qs aũt scḋaꝫ suppõnẽ pmis
saꝫ. s. ꝙ volũtas põt elicere volitionẽ in istãti nõ admit
teret: formeꝛ rõ de deo: τ aliqua creatura quã põt de⁹ in
instãti ꝓducere libere: τ pariter ꝯcludiꝛ ꝓpo^m. ¶ P. sit ꝯfirma°
b. instãs pñs τ arguo sic: hec ꝯña. deus põt ꝓducere in b.
vnũ angelum. g̃ de⁹ ꝓducit in b. vnũ angelũ. non ẽ bona
in b. τ añs ẽ veꝝ: vt pꝫ: ex suppõnibus: τ non iplicat ꝯtra
dictionẽ. g̃ oppositũ ꝯñtis põt eẽ veꝝ sil' cũ añte in istã
ti b. alias ꝯtingeret ꝙ τ ꝯñs τ ei⁹ oppositũ essent simul
falsa in b. τ sic hec. de⁹ nõ ꝓducit vnũ angeluꝫ in b. τ hec.
de⁹ põt ꝓducere vnũ angelũ in b. pñt simul esse vere in
b. ponaꝛ ergo iesse: τ habeꝛ ꝓpositũ: qꝛ tũc simul dũ ista
est vera: de⁹ nõ ꝓducit vnũ angeluꝫ in b. hec ẽ possibilis.
de⁹ ꝓducit vnũ angelũ in b. lꝫ ipsa sit falsa: nec possit esse
simul vera cuꝫ pma. ¶ Qꝛ aũt pma ꝯña sic simpl'r sũpta p̊
nõ sit bona in b. vt pmo assumpsi. ꝓbo pmo: qꝛ si illa eẽt
tũc bona: eadẽ rõne ista eẽt tũc bona: deus põt ꝓducere
duos angelos in b. g̃ ꝓducit duos angelos in b. τ simil'r
hec. de⁹ põt ꝓducere tres in b. g̃ ꝓducit tres i b. Et vltra.
ergo q̊tquot põt ꝓducere in b. tot ꝓducit in b. qḋ tñ est
falsum: qꝛ in nullo instãti de⁹ põt tot ꝓducere: quin pos
sit tũc plures ꝓducere ¶ 2°. qꝛ si tũc ista eẽt bona ꝯña: 2
eadem ratione hec esset bona: de⁹ nõ põt producere vnũ
angelum in b. ergo deus non ꝓducit vnũ angelum in b.
τ per ꝯñs hec etiã esset bona. deus põt non ꝓducere vnũ
angelũ in b. τ põt ꝓducere vnũ angelũ in b. ergo ꝓducit
vnũ angelum in b. τ non producit vnũ angelum in b. sed
constat ꝙ ista non ẽ bona: qꝛ antecedens ẽ verum τ ꝯñs
implicat ꝯtradictionem. ¶ 3°. ꝙ ꝯña non sit bona: pꝫ ex 3
differentia agentis liberi τ agẽtis nãlis supra premissa.
¶ Hanc conclusionẽ tenere habent quicũqꝫ tenẽt deũ 9° me. t.
potuisse producere creaturam aliquã ab eterno: τ qcũqꝫ cõ. io.
etiam tenent ꝙ possibile fuit angelum mereri in pmo i
stanti sui esse: de quibus suis locis videbiꝛ. ¶ Sed cõ Ocham
tra eam arguit qdam doctor tenens ptem oppositam: τ l. p̊. ḋ. 38
supponit vnũ qḋ dicit esse cõiter taꝫ a theologis q̃ȝ a. P. τ i. q. ḋ.
concessuꝫ. s. ꝙ per nullam po^am etiam diuinã põt fieri ḋ prede.
preterito non preteritũ: qn semꝑ sit post verũ dicere ꝙ
fuit preteritũ: quo supposito arguiꝛ sic. Hec modo ẽ ve
ra. voluntas vult c. in instanti b. ponaꝛ ꝙ ita sit. g̃ post b.
semꝑ hec erit vera. voluntas voluit c. in instãti b. imo τ
necessaria: qꝛ omnis ꝓpositio vera mere de presenti hꝫ
aliquaꝫ de preterito necessariaꝫ: τ per consequẽs sua op
posita erit impossibilis. Ex quo sequitur. ꝙ si ista mo
do sit vera in instanti b. per nullã potentiã põt vnqꝫ fie
ri ꝙ ipsa sit falsa in instãti b. τ per ꝯsequẽs: nec ꝙ ista sit
vera in b. volũtas non vult c. in b. ¶ 2°. ad idem põt ar 2ᵐ
gui ex intentione magistri scḋo sententiaruꝫ. dis. 25. vbi
ait: sciendum est ꝙ li. ar. ad presens vel ad preterituꝫ nõ
refertur: sed ad futura contingentia: quod. n. est in pre
senti: determinatum est: nec. n. in potestate nostra est: vt
tunc sit vel non sit quãdo est: potest. n. non esse vel aliud
esse postea: sed non põt non eẽ: dum ẽ vel aliud esse duꝫ
illud ẽ quod ẽ: sed in futuro an hoc sit vel illud ad pote
statem li. ar. spectat. Eandẽ sñiam ponit venerabilissi
mus Hugo lib. pmo de sacra. ¶ 3°. si in instanti b. ẽ voli p. 5. c. 22
tio vel aliquid aliud: τ possibile ẽ: ꝙ in eo instanti ipsa 3ᵐ
non sit: ponatur in esse: τ tũc sequitur ꝙ in eodẽ instanti
sit τ non sit: qḋ ẽ ipole. ¶ 4°. pt argui ꝑ istã ꝓpõnẽ. P. oẽ
qḋ ẽ qñ ẽ necesse ẽ eẽ. ¶ Pro solone pdictoꝝ pmitto ꝙ 4ᵐ
aliqd qḋ ẽ i aliquo istãti possit nõ eẽ i illo istãti: sic ꝙ ꝓ Rñ° ad
positio enũciãs illḋ nõ eẽ possit eẽ vã i illo istãti pt itel ratiões
ligi tripl'r. Uno° ꝙ B sit posẽ i sensu ꝯposito sic ꝙ i illo i Ocham
stanti ista res simul cũ hoc ꝙ ipsa est nõ sit in illo istan vbi. š.
ti: τ ꝙ tã ꝓpositio enũciãs ipsaꝫ eẽ q̃ȝ ꝓpositio enũcians
ipsaꝫ nõ eẽ ꝯiũctim: τ simul in illo instãti sint vere: τ iste
sensus ẽ vere ipolis ꝓꝑ implicationem contradictionis

¶ Alio mõ põt cõcipi vel intelligi hoc esse possibile in
sensu diuiso: ꝛ hoc adhuc dupl'r. Uno mõ ꝙ aliqua res q̃
est in aliquo istãti dato possit iã posita inesse desinere cẽ
ꝛ de cẽ trãsmutari in nõ cẽ in eodẽ dato instãti: ꝛ ꝙ ꝓpo
sitio enũcians ipsaꝫ cẽ desinat cẽ vera: ꝛ de vera fiat fal-
sa: sic ꝙ in illo instãti ipsa sit falsa: ꝛ eꝯ sua opposita desi-
nat cẽ falsa: ꝛ fiat vera: ꝛ ille sensus ẽt est ipolis: qꝛ talis
trãsmutatio ꝛ successio nõ est possibilis in istãti. ¶ Alio
mõ: ꝙ absolute ꝛ simpl'r qȯ possibile est istã rẽ nõ tũc cẽ
ꝛ nõ poni per suã cãꝫ in cẽ ꝛ ꝓpositionẽ enũciantẽ istam
nõ cẽ esse in illo instãti verã. Et ille sensus verus ẽ: ꝛ ni-
Ad pm hil incõuenientis icludit. ¶ Tũc ad rõnes. Ad pmã con-
cessa ꝓ nũc ista suppositione q̃uis oppositũ aliqui ꝛ ma-
gni doctores tenuerũt ẽt theologi. ¶ Dico ꝙ si volũtas
vult aliqd in istãti b. postea sꝑ erit hec vera: volũtas vo-
luit hoc in istãti b. ita ꝙ ista ꝯña nũc ẽ necessaria. volun-
tas vult hoc i b. g̊ post b. sꝑ hec erit vera si formet̃ volũ-
tas voluit h̃ in b. Sꝫ dico: ꝙ aña ẽ ꝯtingẽs: ꝛ põt nõ esse
verum ẽt in istãti b. vt ꝓbatũ est: ꝛ si ponat̃ ipm non esse
verũ in b. sicut est pole iuxta tertiũ sensũ pmissuꝫ ista vo
luntas voluit h̃ i b. nõ erit vera post b. ꝛ ꝑ ꝯñs nec necia
nec eiꝰ opposita ipolis. Si tñ ponat̃ aña veꝝ in b. qꝛ non
est possibile ꝙ cũ hac suppositiõe eiꝰ oppositũ sit verum
in b. nec i p̊ nec in 2o sensu: iõ nec post b. ista erit polis: vo-
lũtas non voluit h̃ in b. Et vt dicit arguẽs ꝑ nullã po-
poterit vnq̃ fieri ꝙ ista sit falsa in b. volũtas vult h̃ i b.
sic. n. seq̄ret̃ ꝙ ipsa fuisset vera in b. ꝛ adhuc fuisset falsa
in b. ꝛ ꝑ ꝯñs eiꝰ opposita ẽt fuisset vera i b. qȯ ẽ ipole. Et
ita pꝫ: ꝙ hec rõ ꝓcedit ꝯ pmũ sensuꝫ ꝛ 2m: nõ aũt ꝯ 3m. Et
re vera si dictus arguẽs velit loqui ꝯñr h̃ ipꝫ hñet tene-
re. Naꝫ in 2o s. qȯli. q. 6. tenet ꝙ angelus potuit mereri
ꝛ demereri in p̊ instãti. Et ad h̃ ꝓbãdũ in q̃dã rõne assu
mit ꝙ angelus potuit in p̊ instãti se libere ꝯformare re-
cte rõni ꝛ nõ ꝯformare. Et ifra i soluẽdo q̃daꝫ obiectio-
neꝫ q̃ est ꝙ actꝰ nõ est iputabilis ad meritũ vel demeri-
tũ. nisi fiat sciẽter ꝛ ꝯtingẽter: ita ꝙ possit oppom elicere
ꝯcedit vtrãq; ꝯditionalẽ cẽ necessariã ad actuꝫ merito-
riũ: ꝛ dicit ꝙ vtraq; põt cẽ in istãti. Ex qbꝰ euidẽter pꝫ:
ꝙ in illa. q. vult expsse ꝙ angelus in illo istãti quo se cõ-
formauit recte rõni ꝛ habuit actũ meritoriũ (si ita fuit)
potuit se nõ ꝯformare tũc: ꝛ habere tũc actũ dmeritoriũ
ꝛ nõ hñe demeritoriũ. ¶ P. ibideꝫ dicit. ꝙ deliberatio:
vel pfecta cognitio: aut syllus practicus reqritꝰ ad actuꝫ
meritoriũ põt cẽ nõ solũ in tpe ꝛ respcũ actꝰ futuri: sed ẽt
in instãti: ꝛ respcũ actus qui elicit̃ in illo istãti: ex quo ẽt
Ad 2m pꝫ: qȯ dcm̃ est. ¶ Ad 2m dõm. ꝙ intẽtio venerabilissimi
Hugo. ꝛ magistri directe vadit ꝯ scdꝫ sẽsuꝫ. Nã potestaꝫ
nr̃i liberi arbitrij non est respectu eiꝰ: qȯ fuit (vt. s. ꝑ nos
fieri possit qȯ nõ fuerit) nec ẽt respcũ eiꝰ qȯ iã actu ẽ: vt
possimus facere ipꝫ qȯ actu ẽ nõ cẽ in h̃ instãti in q̃ est:
q̃uis possemus facere ipꝫ i futuro nõ cẽ: sed nõ vadit ꝯ
tertiũ sensuꝫ: nec ꝓcedit eoꝝ itẽtio: sicut statim pꝫ ꝯside-
Ad 3m rãti. ¶ Ad 3m dõm: ꝙ simpl'r ꝛ absolute loquẽdo põt po-
ni in esse ꝙ ista volitio nõ sit i illo instãti: qꝛ pole ẽ ꝙ eiꝰ
cã nõ ꝓducat eaꝫ in illo instãti: ꝛ si ponat̃ tũc oppositũ:
nec ponit̃ nec positũ ẽ: nec ipsa est in isto istãti: sicut nec
ipsaꝫ ꝓducit sua cã: ꝛ sic nõ seqtur ꝯdictio: seqtur ãt si ipa
ponat̃ incẽ ꝛ sil' cũ h̃ cẽt pole istã nõ tũc cẽ: ita ꝙ hec ꝓ-
positio enũciãs istã nõ cẽ: põt cẽ tũc vera: qȯ ego non di-
Ad 4m co. ¶ Ad 4m dico: ꝙ ista dictio qñ põt stare i dicta ꝓpõ-
ne aduerbial'r vel ꝯiũctional'r: ita ꝙ equalet huic coniun-
ctioni si. Nã vt dicit Boe. p̊ li. de syll'is ypoteticis: ita ꝑt
fieri ꝯditionalis cũ hac conditione cuꝫ: sicut cũ hac ꝯdi-
tione si. Unde ita est ꝯditionalis ista: cũ homo est. anial
est. sicut ista: si hõ est. aial est. ꝛ sunt eiusdẽ potestatis vt

dicit: ꝛ idẽ iudiciũ põt esse de. qñ sicut de cũ. Si vero ly.
qñ. stet ibi aduerbial'r vel ista ꝓpositio sumet̃ i sensu cõ-
posito: ꝛ sic est vera. Nã per ipaꝫ dnotat̃ ꝙ hec sit neces-
saria. Omne qȯ est qñ est est: ꝛ hoc est veꝝ: lꝫ nõ habeat
aliquã singularẽ necessariã pter hãc deus vel hõ (dmõ-
strato eo qȯ ẽ deꝰ) est qñ est. Nã quolꝫ alio dmonstrato
singularis q̃cũq; est ꝯtingẽs. vbi grã. ista hoc demõstra-
to pe. est qñ est: est ꝯtigẽs. Nã petro nõ existẽte ipsa est fal-
sa: ꝛ ita q̃libꝫ alia. Uel ista ꝓpositio sumit̃ in sensu diui-
so. Et h̃ adhuc dupl'r ꝯtingit: qꝛ vel ipsa est tpalis: ꝛ tunc
equalet huic copulatiue: oĩe qȯ est aliqñ est: ꝛ oĩe tale
tunc est necesse cẽ: ꝛ sic ipa ẽ falsa: sicut ꝛ secũda ps huiꝰ
copulatiue: qꝛ nulla res pter deũ aliqñ ẽ necesse cẽ. Uel
põt cẽ de tpali extremo: ꝛ tũc vel de tpali subto: ꝛ sic tom
hoc: oẽ qȯ est qñ est erit subm̃: ꝛ reliquũ erit pdicatũ: qȯ
denotat̃ verificari de illo subto cũ mõ necessitatis: ꝛ sic
etiã ẽ falsa: qȯ pꝫ arguẽdo sic: oĩe qȯ est qñ est: necesse ẽ
cẽ: sed petrus ẽ qñ est: g̊ petrũ necesse ẽ cẽ: minor ẽ vera.
ponat̃ ꝙ pe. sit aliqs hõ actu existẽs: ꝛ tñ ꝯ est falsa: vl' pt
esse de tẽporali pdicato: ꝛ tũc h̃ tãtuꝫ: qȯ est erit subm̃ ꝛ
reliquũ pdicatũ: ꝛ sic adhuc dico ꝙ est falsa: q̃uis aliqui
dicãt oppositũ: sic arguẽdo. Oĩe qȯ ẽ necesse vel de ne-
cessitate ẽ quãdo est: sꝫ petrus est. g̊ petrus d necessitate
est qñ est. que ꝯclusio est falsa: ꝛ idẽ iudiciũ est si dicat̃.
Omne qȯ est de necessitate ẽ qñ est: qꝛ tũc sequeretur. ꝙ
petrus de necessitate cẽt qñ ẽ: ꝛ pariter erit falsa. Cuius
ratio est: qꝛ cum ista sit singularis hñs pro subiecto nom̃
propriũ precise si ipsa est vera in sensu diuiso: est etiã ve-
ra in sensu composito: ꝛ per ꝯñs hec erit necessaria. petrꝰ
est quãdo est: sed constat ꝙ hoc est falsum. Nã posito ꝙ
pe. non sit: sicut est possibile: tunc ipsa erit falsa. Nam se-
quit̃. pe. est quãdo est. g̊ pe. est aliqñ. ꝛ vltra. g̊ pe. ẽ. ꝛ cõ-
stat. ꝙ tũc ꝯñs est falsum. g̊ ꝛ antecedẽs. Et ideo dico: ꝙ
si ista ꝓpositio: oĩe qȯ est ꝛc̃. sumat̃ in sensu diuiso: ꝛ ly.
qñ. stet aduerbial'r quocũq; accipiat̃ ipsa est falsa. Si vo
ly. qñ. stet ꝯiũctiõal'r mõ pmisso: sic dico ꝙ ista ꝓpositio
põt esse ꝯditionalis vel de ꝯditionato extremo: si sit cõ-
ditionalis. tunc ly. necesse potest denotare ꝯñam cẽ ne-
cessariã: ꝛ tũc ꝓpositio ẽ vera. Nã hec ẽ necessaria: oẽ qȯ
est si est ẽ: vel sic. Si omne qȯ est est: ipm est. Et põt de-
notare necessitatẽ ꝯñtis: ꝛ tũc denotat̃. ꝙ si aliqd ẽ (qȯ-
cũq; sit illud) ꝙ ipm de necessitate ẽ. Et pꝫ: ꝙ hoc sit fal-
suꝫ. Si vero sit d ꝯditionali subiecto: tunc ẽt est falsa: qꝛ
denotat̃ ꝑ eã ꝙ de quocũq; dr̃ hoc subm̃ conditionatuꝫ
est si est. dr̃ hoc predicatũ ẽ: cũ mõ necessitatis: qȯ est fal-
sum. Nã vere dr̃ ꝙ pe. ẽ: si est. ꝛ tñ hec ẽ falsa. pe. de neces
sitate est. Sed si predicatũ sit conditionale tũc ꝓpositio
est vera: qñ tũc eiꝰ subiectum est tm̃ hoc qȯ est. Et dno-
tatur ꝙ de quocũq; dicit̃ est: dicatur mediante mõ ne-
cessitatis est si est: ꝛ hoc est verũ. Unde quocũq; quod ẽ
demonstrato: hec est vera: hoc demonstrato aliquo d ne-
cessitate est si est. Ex qua nõ sequit̃. ergo hoc de necessi-
tate est: sed est fallacia ꝫ quid ad simpl'r. Et hoc ẽ qȯ. P.
dicit. Nõ. n. idem est inquit: omne esse necessario quan-
do est: ꝛ simpl'r esse ex necessitate: ꝛ accipit quãdo ẽ ꝓ si
est: tunc applicando ad propositum dico: ꝙ q̃uis volitio
vel aliqua res contingens que est in aliquo instanti de
necessitate sit in illo instanti: si est in illo instanti: nõ tñ
de necessitate ẽ in illo instanti. ¶ Nunc respõdeo ad ra-
tiones. P. pro pma sua ꝯclusiõe. Et cũ primo arguit ꝙ si
oĩs affirmatio vel negatio ẽ vera vl' falsa: oẽ necesse ẽ cẽ
vel necesse ẽ nõ cẽ. nego ꝯñaꝫ. Et ad ꝓbationẽ cũ dr̃. ꝙ si
est veꝝ dr̃e: qñ aliqd ẽ albũ: necẽ ẽ illȯ cẽ albũ. Et codẽ
si veꝝ ẽ dr̃e: qñ aliqd erit albũ necẽ ẽ illȯ fore albũ. Di-
co ꝙ si ly necẽ. notet necitateꝫ ꝯñtis vtraq; ꝓpõ ẽ falsa.

Burleꝰ logyca ca° d ꝓp. tpabꝰ.

Rñꝰ ad rões ꝓ h̃ positas ã. i ar.

Unde posito ꝙ petrus sit alb⁹: verū est dicere. petr⁹ ē albus: ⁊ tñ nō ē necesse petrū eē albū. Si vero notet necessitatē ɔ̄ñe cōcedo vtrāq3: s3 tūc nō ꝓbaṫ ꝓpositū3: q2 lic3 ɔ̄ña ista sit necessaria: verū est dicere ꝙ petrus est alb⁹. ḡ petrus ē alb⁹. tñ tā añs q̄3 ɔ̄ñs simplr̄ ē ɔ̄tigēs. Et iō esto ꝙ ista sit vera petr⁹ erit alb⁹. adhuc pe. poterit non fore alb⁹: sicͭ ēt ipsa poterit nō eē vera: ⁊ pōt nūq̄3 fuisse v̄a: cū etiā dr̄ si affirmatio ē vera ita ⁊c̄. ɔ̄cedo ⁊ nego aliā q̄ infert. ḡ nihil erit ad vtrūlib3 nec val3 ꝓbatio: q2 ñ dr̄ aliqd ad vtrūl3: q2 nō magis erit q̄3 nō erit: aut ɔ̄: s3 q2 non magis pōt eē q̄3 nō eē aut ɔ̄: seu q2 ⁊ pt eē ⁊ pōt nō eē: cū quo bñ stat ꝙ ip3 d̄terminate erit: aut d̄terminate nō erit.

Ad 2ᵃᵐ ꝓbati.

¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē ɔ̄cedo qm̄ d̄ q̄l3 eoꝝ q̄ facta sunt sp̄ fuit verū dicere: qm̄ erit: ⁊ q̄ncūq3 ꝓpō fuiss3 formata fuisset vera: ⁊ simplr̄ d̄ q̄lib3 eoꝝ q̄ futura sunt: verū ē dicere qm̄ erit: ⁊ sic sp̄ fuit ēt verū dicere: cū hoc tñ stat etiā ꝙ que facta sūt ɔ̄tigēter fuerūt facta: ⁊ ꝓpōnes enūciātes qm̄ erūt ɔ̄tigēter fuerūt vere: ⁊ poterūt nūq̄3 fuisse vere: ⁊ ea q̄ erūt ɔ̄tigēter erūt ⁊ pñt nō fore. ⁊ ipse ꝓpōnes pñt nūq̄3 fuisse vere: vñ vt p3: vtraq3 ꝓbatio. que tñ ē vnica i. virtute vertiṫ sup̄ h̄ ꝙ si ꝓpō d̄ futuro sit vera: ⁊ fuerit vera: sit de necessitate vera: ⁊ nō possit nō eē aut nō fuisse vera: ꝙ si verū eēt vtiq3 ꝓbatio esset efficax: s3 illō (vt supra ꝓbatū ē) prorsus ē falsū3: ⁊ iō ꝓbatio q̄ exinde ꝓcedit nulli⁹ momēti existit.

ad 2ᵐ rō.

¶ Ad 2ᵃᵐ rōnē ɔ̄cedo ꝙ sicͭ res se hñt ad eē vel nō eē: sic orones ad veritatē vl̄ falsitatē: sic. s. itelligēdo ꝙ sicut res se hñt ad eē vel nō eē in presenti: sic orones de pñti enūciantes eas eē vel nō eē ad veritatē vel falsitatē: ⁊ sicut se hñt ad fuisse i p̄terito vel nō fuisse: sic orones d̄ p̄terito ad veritatē vel falsitatē3. Et sicut se hñt ad futuꝝ eē vel nō: sicͭ ēt orones d̄ futuro ad veritatē vel falsitatē: ⁊ p3. ꝙ sic d3 itelligi ꝓpositio ⁊ aliter nō h3 veritatē. Et tūc ad minorē dico. ꝙ sunt determinata ad futuꝝ eē vl̄ nō eē hoc ē d̄terminate erūt vel determinate nō erūt: q̄uis ɔ̄tingēter ⁊ nō necessario. Et iō simplr̄ orones tales de futuro sūt d̄terminate ad veritatē ⁊ falsitatē q̄uis ɔ̄tigēter. Uñ talis determinatio d̄ ineē tñ: nō tollit ɔ̄tigētiā futuri q̄ ɔ̄sistit in ideterminatiōe de possibili: q2. s. pōt fore ⁊ pōt nō fore: ⁊ nō in ideterminatiōe de iesse: qua. s. dr̄ ꝙ neq3 erit neq3 nō erit. q2 h̄ est impoſe: ⁊ o3 alteꝝ tātū d̄termiate fore: ɔ̄tigēter tañ: q̄uis vtrūq3 eoꝝ sit nobis ignotū: ⁊ iō p3: ꝙ ista rō ē p̄oti⁹ ad ꝓpositū. ¶ Ad rōnes scd̄e ɔ̄nis nō op3 respōdere: q2 ɔ̄ vera ē ⁊ illā cōcedo.

Ad rōeſ Aurcoli vbi. s̄.

¶ Nūc ad rōnes illi⁹ doctoris ꝓ p̄ma sua ɔ̄ne respōdeo ⁊ p̄mitto ꝙ ꝓpositionē eē imutabilr̄ vera3: pōt itelligi duplr̄. Uno mō imutabilr̄. i. necessario ⁊ ineuitabilr̄ ⁊ nō ɔ̄tingēter: in qua significatione ille aliqñ vr̄ vti hoc vocabulo imutabiliter. Alio mō imutabilr̄. i. ꝙ nō possit eē falsa vel non vera postq̄3 fuit vera: sic ꝙ sit aliqñ verū dicere hec nūc ē falsa: ⁊ p̄us fuit vera: ⁊ sic nō ē aliud ꝓpōnē eē imutabilr̄ verā q̄3 nō posse mutari de v̄itate i falsitatē vel magis ꝓp̄e loquendo nō posse eē p̄us verā ⁊ postea falsam. ¶ Hoc p̄misso dico: ꝙ illa sua p̄ma ꝓpositio i vtroq3 sensu ē falsa. Na3 vt p3 ex scd̄o arti. quelib3 talis ꝓpō vera de futuro est ɔ̄tingēter vera: ⁊ pōt fore ⁊ eē ⁊ fuisse nō vera: ⁊ iō nulla taliſ est imutabilr̄ vera i p̄mo sensu. Itē ꝓpositio talis vera pōt eē falsa postq̄3 fuit vera: ⁊ p̄ ɔ̄ñs nō ē immutabilr̄ vera in secūdo sensu.

Ad p̄ᵐ

¶ Tūc ad p̄mā rōnē cū dicit: si pt mutari ne sit vera: aut in istāti i q̄ ē vera aut i p̄cedēti ⁊c̄. dico ꝙ aut itelligiṫ ꝙ possit mutari ne sit vera. i. ꝙ simpliciter possit nō eē vera: aut ꝙ possit nō eē vera postq̄3 fuit vera: si p̄mo mō dico ꝙ ēt in instāti in quo ē vera: ⁊ in p̄cedēti ⁊ i sequēti. ¶ Et cu3 arguiṫ ɔ̄ p̄mum ꝙ nō: q2 tūc sil̄ eēt vera ⁊ nō vera. nego ɔ̄ña3. Nam q̄uis illa sit nūc vera antixp̄s erit: q2 tñ possibile ē antixp̄m nō fore: possibile ē istā nō eē verā nec vnq̄3 fuisse: ⁊ si ponereṫ in esse ista nō eēt tñ nō vera: s3 nec tūc nec antea vnq̄3 fuisset vera. ¶ Et p̄ idē p3 ad p̄ma3 ꝓbationē qua ꝓbaṫ ꝙ nō in istāti p̄cedēti. 2ᵒ vero ꝓbatio ⁊ ea simplr̄ q̄ seqtur ɔ̄tra nō vadūt s3 p̄mū sensu3: sed s3 2ᵐ de mutari. i quo sensu 2ᵒ dico ꝙ talis ꝓpositio pōt mutari de v̄itate in istāti in quo res fiet: nō aūt in aliq̄ p̄cedēti. Et ad p̄mā ꝓbationē ɔ̄ hoc (cū dr̄ ꝙ ista veritas trāsit in p̄teritū) dico ꝙ ꝓbatio ē ad ꝓpositū. Nā q2 trāsit in p̄teritū iō non remanet vera: s3 ex tūc illa d̄ p̄terito est v̄a: ⁊ ipsa: q2 enūciat futuꝝ qd̄ nō est futuꝝ est falsa. Uñ nūc ista ē falsa ⁊ heretica. xp̄s crucifigeṫ: ⁊ tñ fuit vera anteq̄3 crucifigereṫ.

¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē dico: ꝙ iō mutaṫ: q2 suū significatū poniṫ in esse ⁊ fit pñs: nec ampli⁹ ē futuꝝ: nec ex h̄ ɔ̄firmaṫ in sua v̄itate: vt dcm̄ ē: ⁊ sic p3: ꝙ p̄ma ei⁹ rō nō val3. Dico vlteri⁹ ꝙ si valeret ꝓbareṫ ꝙ nulla propositio de pñti est ɔ̄tigēs: s3 q̄lib3 necessaria: qd̄ tñ est euidēter falsū3: ēt s̄m oēs. ꝓbatio. sumo istā. sedet pe. qua3 ql3 cōcederet nō eē necessariā: ⁊ ponaṫ ꝙ nūc p̄ sit vera. ꝓbo h̄ posito ꝙ sit imutabilr̄ vera: q2 si poss3 mutari: aut in instāti i quo ē vera: ⁊ tūc sil̄ eēt vera ⁊ nō vera: qd̄ est impoſe: aut i istāti alio p̄cedēte ⁊ h̄ nō: q2 añ nō fuit vera: ⁊ nō pōt p̄dere veritatē anteq̄3 hēat illā: nec in instāti sequēte: q2 tūc illa veritas trāsit i p̄teritū ⁊c̄. ḡ cū nō iueniaṫ instās i quo possit mutari: ipsa ē imutabilr̄ vera. ꝓbatiōes oēs sunt sue: ⁊ tñ ɔ̄ est falsa.

¶ Ad aliā rōnem si distributio illa sit cōis pro omnib⁹ instātibus preteritis ⁊ futuris: p3 ex dictis ꝙ mior est falsa. Si vero sit restricta ad istantia precedentia instans factionis rei: ⁊ intelligatur ꝙ sit immutabiliter. i. necessario vera: tunc maior est falsa: ⁊ p3 ex dictis: ⁊ ex scd̄a ⁊ tertia cōclusione secundi articuli. scd̄a eius propositio est vera: nec ɔ̄tra predicta: ideo ad eius rationes non op3 respondere. — Ad 2ᵐ

¶ Ad primam ratione3 p̄ncipalem: p3 ex dictis. Nam lic3 contingens non sit determinatum determinatiōe de necessario: q2. s. de necessitate sit futuru3: vel de necessitate sit non futurum. ḡn imo sit indeterminatum indeterminatione de necessario negatiue vel de possibili affirmatiue: vt supra dictum est: est tamē determinatu3 determinatione de inesse: q2. s. vel determinate erit: vel determinate non erit. Et ideo vna propositio de futuro est d̄terminate vera: ⁊ altera determinate falsa: cōtingenter tamen. — Ad p̄ᵐ p̄ncil̄ᵉ in p̄n°q.

¶ Ad rationem secūdam dico: ꝙ talis propositio est contingens: nec est idem apud me propositione3 hāc vel istam esse determinate veram vel falsam: ⁊ eam esse necessariam. — Ad 2ᵐ

¶ Et quid sit respondendum ad vlteriorem processu3: p3 ex dictis. Unde sicut dicebatur: ꝙ ista omne quod est quādo est ⁊c̄. est tātum vera si sit conditionalis: ⁊ denotetur necessitas cōsequentie: aut si sit de conditionali predicato: qui forte modi mutuo cōuertūtur: sic dico simpliciter ꝙ in altero tātū duorum sensuū: vel in vtroq3 est vera. omne quod est verum quādo est verum de necessitate est verum: cum hoc tamen stat ꝙ simpliciter sit contingenter verum ⁊ hoc quo ad primā formam. — 2

¶ Ad secūda3 etiam dico eodē modo: ꝙ oīe quod est futurum quando est futurum de necessitate ē futurum: ⁊ cum hoc stat ꝙ simpliciter loquendo sit contingenter futurum.

Ad 3ᵐ

¶ Ad tertiam dico: ꝙ in hac parte .P. deceptus est ⁊ turpiter ⁊ logyce ⁊ physice errauit: vt patet ex dictis. Et virtualiter alibi suis dictis contradicit: sicut quarto metha. vt patet articu. secūdo: ⁊ in libello de fortuna bona: vbi dicit deum videre futura: sicut patet in precedenti questione: ⁊ ideo non solu3 a nobis: sed a seipso in hac parte negandus est. — T. c. 27.

¶ Distinctionis. XXXVIII. Questio. II.

p^m Onsequenter circa eãdẽ materiam. Quero vtrũ deus sit presci⁹ oium futurorum. ¶ Et arguo q̄ nõ. p̃mo. q2 si sic seqtur q̄ omne futurũ necessario ẽ futurũ. ꝯñs ẽ i toto falsũ ꝫ veritatẽ: q2 nihil est futurũ nõ efficiente vel coefficiẽte deo vt sit: deus aũt nihil necessario efficit vel coefficit. In spãli quoqꝫ pꝫ: esse falsum in actib⁹ futuris volũtarijs boiũ: qui si necessario forẽt nec peccarent nec mererent: nullus dign⁹ esset laude vel vituꝑio p̃mio vel supplicio: qđ omni legi ꝯdicit: ꝛ totã humanã ꝯuersationẽ perimit: nullus. n. p̃miũ mererẽt: aut penã: ex eo q̄ ñ libere agere ꝛ nõ agere põt. ꝯña pbat. p̃mo auctoritate Aug. 3. li. de li. ar. vbi
capi⁹. 4. ait. q̄ aliter fieri nõ põt q̃ꝫ de⁹ p̃sciuit. Et lib. 6⁹. sup gen.
ca⁹ 24. ait q̄ illud qđ de⁹ p̃sciebat necessario futurũ erat. Et silr
ca⁹. i. ꝛ 4 Ansel. de ꝯcor. dicit. q̄ illud qđ de⁹ p̃scit necesse est esse
2⁹ pba⁹ futurũ. ¶ 2⁹. pbat rõne. q2 si aliqđ prescitũ posset nõ eẽ
cap⁹. 6. futurũ: tũc de⁹ nõ cũcta presciret: q2 p̃scia que certa nõ ẽ
3⁹ pba⁹ vtiqꝫ nulla est: vt dicit Aug. 3⁹. de li. ar. ¶ 3⁹. pbat eadeꝫ ꝯña. Nã sequit. de⁹ p̃scit. pe. peccaturũ in a. sit a. dies crastina. ḡ pe. peccabit in a. ꝛ hui⁹ ꝯñe añs est necessariũ. ḡ ꝛ ꝯñs. ꝛ sic hec est necessaria. pe. peccabit in a. ḡ pe. necessario peccabit in a. Prima aũt ꝯña pꝫ. sꝫ q̄ eius añs sit necessariũ pꝫ: tũ q2 p̃scia dei si qua est: est de⁹: q̄ ẽ simpliciter necesse eẽ: tũ q2 seqtur de⁹ p̃scit petrũ peccaturũ in a. ergo de⁹ presciuit petrũ peccaturũ in a. ꝛ ecõuerso: sꝫ de⁹ presciuit ꝛc. ḡ de⁹ prescit pe. peccaturũ i a. supposito q̄ a. sit dies futura. vbi gr̃a. crastina. Et vtraqꝫ ꝯña pꝫ: q2 cuꝫ q̃diu res ẽ p̃cise futura nulla mutatio facta sit circa illã: ꝛ iõ nulla ẽt possit eẽ facta mutatio ĩpossibile est quin q̃diu ẽ futura: si semel de⁹ prescit sp̃ p̃sciat: sꝫ hec ẽ simpliciter necessaria: si ẽ vera. de⁹ p̃sciuit petrũ peccaturuꝫ in a. cũ sit affirmatiua de p̃terito. ḡ ꝛ ista ꝯñs ad eã. deus prescit ꝛc. est simplr̃ necessaria. ¶ Et ex hoc põt formari argumẽtũ qđ vr̃ multis q̃si insolubile: q̃ñcũqꝫ ad aliquod añs seqtur in ꝯña simpliciter necessaria aliqđ cõsequẽs: in cui⁹ potestate nõ ẽ ĩpedire añs in ei⁹ potestate nõ est ĩpedire ꝯñs. H pꝫ: q2 aliogn possꝫ impedire ꝯñs nõ ĩpediẽdo añs: ꝛ sic eẽt possibile q̄ añs eẽt verũ ꝯñte existẽte falso. qđ nõ ꝯtigit: cũ illud dicat añs ad aliud: qđ nõ põt esse verũ: nisi illud aliđ sit sil' verũ: sꝫ ad illud añs de⁹ p̃sciuit petrũ peccaturũ in a. seqt illud ꝯñs pe. peccabit in a. vt pbatũ ẽ: ꝛ nõ est in potestate pe. ĩpedire añs. tũ: q2 est necessariũ: vt pbatũ est: tũ q2 ab eterno fuit veruꝫ: ꝛ oẽ eternũ est imutabile. ḡ in potestate pe. nõ ẽ ĩpe-
4⁹ pb⁹ dire ꝯñs: ꝛ p ꝯñs nõ libere: sꝫ necessario peccabit. ¶ 4⁹. probat eadeꝫ ꝯña: q2 seqtur de⁹ prescit b. ḡ b. erit. Et vltra seqtur. b. erit. ḡ necessario erit: ꝛ per ꝯñs seqtur. deus prescit b. ergo b. necessario erit. vltima ꝯña tenet p illaꝫ regulã. qcq̄d seqtur ad ꝯñs. seqtur ad añs. Et prima ꝯña clara est ꝛ pbata p̃us: sꝫ scđa pbat: q2 si nõ seqtur. ḡ cuꝫ añte poterit stare oppositũ ꝯñtis: ꝛ sic iste erũt ꝯposes. b. erit. b. põt nõ fore: ꝛ ponat q̄ sint sil' vere: ꝛ q2 oẽ posẽ p̃t poni i eẽ: ponat q̄. b. nõ erit: sꝫ H ꝯdicit p̃me q̄ dic. b erit. ḡ oppositũ ꝯñtis repugnat añti. Et p ꝯñs prima ꝯña fuit
2^m p̃n^le. bona. ¶ 2⁹. p̃ncipalr̃ ad. q. arguo sic. si de⁹ ẽ presci⁹ futurorũ aut H ẽ: q2 futura imediate rep̃ñtant i ei⁹ eẽntia tã q̃ꝫ i spẽ. vl' medio cognoscẽdi: aut dei noticia: aut q2 dterminate nouit dterminationẽ cãrũ a qb⁹ depẽdẽt ipsa futura: p^m nõ p̃t dici: q2 qcq̄d dei eẽntia rep̃ñtat: vl' vt spẽs: vel vt noticia nãlr rep̃ñtat nõ min⁹ q̃ꝫ species vl' noticia creata: ꝛ per ꝯñs: sic ĩposẽ ẽ q̄ aliqs hẽat visionẽ albedinis: ꝛ nõ videat albedinẽ: aut intueat spẽꝫ albedis: quaꝫ hꝫ i aĩa: inq̃tũ spẽs ẽ ꝛ ymago: ꝛ nõ cognoscat albediẽꝫ: sic erit ĩposẽ q̄ de⁹ hẽat noticiã suã ꝛ cognoscat suã eẽntiã omni mõ q̄ ẽ cognoscibilis: gn cognoscat oẽ futurum eẽ futurũ: sꝫ ĩposẽ ẽ cognoscere deũ aliqd eẽ futurũ: gn illud erit: ḡ ĩposẽ ẽ aliqđ futurũ nõ fore: qđ ẽ falsuꝫ. Nec p̃t dici 2^m: q2 q̃dã futura dp̃ẽdẽt a ꝯtingẽti dterminatiõe voluntatis create: sꝫ nõ min⁹ appet ĩposẽ p̃cognoscere determinationẽ futurã volũtatis create q̃ꝫ ip̃ꝫ futurum. ḡ ꝛc.
¶ 3⁹. q2 aut de⁹ p̃scit futura: q2 illa futura sũt: aut iõ illa 3^m sũt futura: q2 de⁹ p̃scit illa: p̃mũ nõ põt dici: q2 tũc ipe res future eẽnt cãe p̃scie dei: qđ ẽ ĩposẽ: nec 2^m q2 tũc p̃sciẽtia dei eẽt cã rerũ vt eẽnt future: ꝛ p ꝯñs: iõ qs bonaꝫ vel malã volũtatẽ hẽbit: q2 de⁹ prescit eũ bonã vl' malã volũtatẽ habiturũ. H aũt ẽ falsum: q2 tũc nõ sibi eẽt ĩputãdũ q̄ bene vel male vellet.

Ad oppositũ argr̃ p Augu. 5⁹. đ ci. dei. vbi iuxta cap⁹. 9. p̃n^m ait ꝯ Ciceronẽ q̄ ꝯfiteri eẽ deũ ꝛ negare eẽ p̃sciũ futurorũ apertissima ĩsania ẽ. Et iuxt finẽ dicti capitu. ait. qui. n. nõ ẽ p̃sci⁹ oium futurorũ nõ est vtiqꝫ deus.

In hac. q. erũt arti. tres. Nã p̃ videbit de q̃sito. 2⁹. đ mõ q̄ deus cognoscit futura. 3⁹. vtrũ cũ p̃scia dei stet q̄ futura sint ꝯtigẽter futura.

Quãtum ad p^m p̃mitto q̄ futurorũ q̃dã sũt ĩcomplexe significabilia: ꝛ talia sũt oẽs enti- p⁹ artic⁹
tates posẽs eẽ: q̄ aliqñ actu erũt: q̃dã võ sũt significabilia cõplexe tm̃. i. p enũciatiões: vl' aliq̃ eq̃ualẽtia enũciationib⁹. ¶ Primo⁹ dicim⁹ q̄ antixp̃s ẽ futurus: ꝛ q̄ volitio mea quã cras habebo ẽ futura. Nã ista entitas posis que significat p H nomẽ antixp̃s aliqñ erit. Et eodẽ mõ volitio mea crastina. 2⁹. mõ dicim⁹ q̄ futurũ ẽ. q̄ xp̃s apparebit i nubib⁹: ꝛ q̄ ipe iudicet mũdũ: q̄ celũ non moueat: ꝛ silia q̄ signant p veras enũciatiões đ futuro affirmatiuas vl' negatiuas: vt i p̃cedẽti q̃ne deũ ẽ: ꝛ vt i sequẽtib⁹ paucioꝛib⁹ terminis vtar: ꝛ qđ dicet itelligat. p⁹ futura vocentur res future: ꝛ alia enunciabilia futura.
¶ Hoc p̃misso pono duas ꝯnes ad istũ arti. p⁹ ẽ. q̄ de⁹ est p̃scius oiuꝫ rerũ futurarũ. 2⁹. q̄ ẽ p̃sci⁹ oiuꝫ enũciabiliũ futurorũ. ¶ Primã ꝯnẽ pbo p̃ rõne sic. deus distincte p⁹ ꝯ
cognoscit oẽs res posẽs. ḡ prescit oẽs res futuras. ꝯña pꝫ: q2 ois res futura ẽ posis distiguẽdo futurũ ꝯ p̃ñs vt nũc loqmur đ futuris: ꝛ p̃scire ñ ẽ aliđ q̃ꝫ euidẽter cognoscere futura. Añs pbat ex eo. q̄. đ. 35. pbatũ ẽ nihil posse in mũdo pduci nõ pducẽte vl' ꝯproducẽte đo libere ꝛ ꝯtingẽter: ꝛ p ꝯñs eo nõ cognoscẽte illđ. dũ ẽ posẽ. imo certe ꝛ qđlibꝫ eiusdẽ rõnis: aliogn nõ plus vnũ determiate pduceret q̃ꝫ aliđ: ꝛ hãc rõnẽ satis inuit Aug. 5⁹. sup gen. ad cap⁹. 15.
lraꝫ. volẽs probare deum precognouisse cũcta creata inductis qbusdaꝫ auctoritatib⁹ scripture ait. ¶ His itaqꝫ hõ testimonijs. pbat. q̄ hec oia p̃usq̃ fierẽt erãt in noticia faciẽtis ꝛ seqt. q̃q̃ sufficere debeat: vt qsqꝫ nouerit vl' credat q̄ de⁹ H oia fecerit: nõ. n. opinor eũ tã excordẽ: vt deũ q̄ nõ nouerat fecisse arbitret. Et ĩfra quomõ inqt capi. 28.
ea faceret q̄ sibi nota nõ erãt: ñ. n. qcq̃ fecit ignorãs: vbi pꝫ: q̄ ex H q̄ deus fecit oia pbat q̄ oia facta p̃cognouit. Et certe pari rõne oia factibilia p̃cognoscit: H idẽ pbat auctoritate eiusdẽ đ fi. ad pe. Firmissime tene ꝛ nullate- cap. 33.
nus dubites đo ĩcõmutabili nõ solũ p̃ñtia ꝛ p̃terita: sꝫ ẽt futura oia ĩcõmutabilr̃ eẽ notissima. Cui dr̃ đs q occltorũ es cognitoꝛ: q scis oia añq̃ fiãt. Et. 15. đ tri. dicit. q̄ sapiẽtie dei p̃terita ꝛ futura: cũ p̃ñtib⁹ sunt cuncta p̃ñtia ꝛ cap⁹. 7.
vno conceptu simul presto sunt vniuersa. ¶ Ad H ẽt est capi⁹. 23.
auctoritas Ecclesia. vbi legit. dño. n. anteq̃ꝫ crearentur omnia sunt cognita: sicut ꝛ post pfectuꝫ respicit omnia.
¶ 2^am ꝯneꝫ pbo etiã rõne sic: deus prescit multa enũciabilia futura ꝯtingenter. ḡ prescit oia enũciabilia fu- 2⁹ ꝯ

tura.ɔ̃ña pʒ:qꝛ ſi eſt poſſibile aliq̃ taliũ eſſe ꝑſcita poſſi-
bile eſt ẽt quelibʒ:ſuppoſito q̇ deꝰ poſſit ſil' īfinita ſcire:
ſicut neceſſario ɔ̃uincit̃.ex eo q̇ oẽs res poſſibiles diſti-
cte cognouit:vt ꝓbatũ eſt:⁊ ille ſũt īfinite.Añs ꝓbat̃:qꝛ
cũ deꝰ ꝑfecte ſe cognoſcit qcq̇d vult ſe factuꝝ cognoſcit
ſe velle illud factuꝝ.Et per ɔ̃ñs cũ ipſe bene ſciat q̇ eiꝰ
volũtas impediri nõ põt ſeqtur q̇ cognoſcat q̇ ipſe fa-
cap°3. ciet qcq̇d vult ſe factuꝝ.℄ Hoc etiã ꝓbatur p Augu.15.
cap°6. de tri.vbi allegãs v̈bũ ſaluatoꝛis Math.6°. Nouit ver-
bum dei pr̃ noſter q̇d vobis neceſſariũ ſit anteq̃ petatl
ab eo nec iſta ex aliquo tpe cognouit:vt noſſet:ſed futu-
ra oĩa tẽpoꝛalia atq̧ in eis etiã q̇d:⁊ q̃ñdo ab illo petitu-
ri fueramus:⁊ quos ⁊ de qbꝰ rebꝰ vł exauditurus vel nõ
cap° 20. exauditurus eẽt ſine initio anteꝑſciuit. Et 5°.de ci.dei
in fine dicit q̇ preces valẽt ad ea impetrãda que ſe pe-
capi° 31. tentibꝰ ɔ̃ceſſuꝝ eẽ preſciuit. Itẽ de fi.ad pe.firmiſſime
tene ⁊c̃.trinitatẽ deũ ante oĩa ſecula ſcire quibꝰ eẽt per
fidẽ grãm largiturus ⁊c̃.In qbꝰ oĩbꝰ pʒ:q̇ oĩa q̊t deꝰ dr̃
preſcire ſunt futura enũciabilia. Itẽ Boe.in li.5°.đ cõ-
ſo.oĩa alia deuʒ aſſerit cognoſcere.ꝺ.que ſint q̃ fuerint:
veniãtq̧ vno mẽtis cernit in ictu.Et iuxta finẽ libꝛi.oẽ
nãq̧ futuꝝ diuinus ꝑcurrit intuitus.Et paulo poſt.ma-
net ſpectatoꝛ cũctoꝝ preſciꝰ deus.℄ Ad h̃ ẽt eſt aucto.
cap. 6. ſcripture Ioã.6°.vbi ſcribit̃.Sciebat.n.ab initio ieſus q
capi. 18. eẽnt credẽtes ⁊ qs traditurus eẽt eũ.Et eiuſdeʒ infra.q̇
ip̃e erat ſciẽs oĩa q̃ ventura erãt ſup eũ.℄ P̃.ſi h̃ neget̃
ſeqtur.q̇ nulla que deꝰ p ſeipm:vel p angelos aut ꝓphe-
tas in nouo vel veteri teſtamẽto futura ꝑdixit:ipſe ꝑſci-
uit:vel nõ vera ꝑnũciauit:vel ſi vera:nõ ex ſcĩa quaʒ de
eis hr̃et:ſed caſualiter tm̃:qđ impium eſt opinari.Et pp h̃
capi. 10. beatus Aug.5°.đ ciui.dei.dicit q̇ nephas eſt negare deũ
capi. 10. eſſe ꝑſcium futuroꝝ.Et lib.ꝑ cõtra Maximũ.nõne deꝰ
Aureolꝰ oĩum eſt ꝑſcius futuroꝝ qs hoc negabit inſanus.Ex ꝑdi-
đ.39.q.1. ctis pʒ:manifeſte q̇ nec vera nec cõſona dictis ſanctoꝝ
ar.1.p.1. ⁊ ſcripture eſt illa opinio illius doctoꝛis q dicit q̇ iſta ẽ
⁊ arti. 3. falſa:deus ſcit q̇ aliq̇d eſt futurũ vel q̇ aliq̇d erit:⁊ iſta.
ꝓp.2. deus ſcit q̇ antixp̃us erit:⁊ ſimiles oẽs qbꝰ ſignificatur
deũ determinate ſcire aliq̃ futura.Cuiꝰ rõ eſt:qꝛ nulla
talis ꝓpoſitio de futuro eſt determiate vera:⁊ per ɔ̃ñs:
nec ab aliquo ſcita:cũ ſcĩa ſit tãtuʒ veroꝝ.℄ Et dic̃ ite-
rũ.q̇ iſta eſt impꝛopria deꝰ ſcit q̇d eſt futuꝝ vel vẽturum:
qꝛ nihil determinate eſt futuꝝ vel vẽtuꝝ:ſed tãtuʒ:ſub
diſiũctione hoc vel illud.Et hoc vtiq̧ deus ſcit.ſ.hoc vł
illud affirmatio vel negatio eſt vẽtura:ſed determinate
neſcit q̇ affirmatio ſit vẽtura:qꝛ nec eſt ventura deter-
minate:deꝰ aũt ſcire nõ põt qđ non eſt:alias ſciret falſuʒ.
hec ipſe. Cõſtat aũt.q̇ hoc qđ dicit p̃mo.ſ.hanc eẽ fal-
ſam.deꝰ ſcit quid eſt futuꝝ:aut deꝰ ſcit q̇ hoc puta anti-
xp̃s vel iudiciũ generale eſt futuꝝ.expreſſe ɔ̃dicit aucto-
ritatibꝰ iã adductis:nec indiget declaratiõe. Motiuũ
aũt ſuum nullũ eſt:⁊ ſuper falſo fundatur:vt pʒ in q̃õne
precedẽti.Scđm etiã dictũ.ſ.q̇ nihil eſt determiate fu-
turũ:ſed tãtum ſub diſiũctione:nullũ eſt:qꝛ non minꝰ eſt
aliq̇d (eoꝝ que non ſunt) futuꝝ:q̃ aliquid qđ nunc eſt:
priuſq̃ eſſet:fuit futuꝝ:ſed cõſtat q̇ oẽ quod nũc eſt fa-
ctum priuſq̃ fieret aut eẽt fuit futuꝝ.Uñ Boe.5°.đ cõ-
ſo.nullum inq̇t arbitroꝛ eẽ dictuꝝ q̇ que nũc fiunt:an-
teq̃ fierent euẽtura nõ fuerint.ergo ⁊c̃.℄ P̃.ſi nihil eſt
determinate futurum:ḡ oĩs ſingularis ꝓpoſitio enun-
cians aliq̇d eſſe determiate futuꝝ eſt falſa:qđ eſt contra
eum.℄ P̃.cõtra eũ ſunt rõnes facte in ꝑcedenti q̃õne p
ꝑma ɔ̃ne ſcđi arti.Quod vero tertio dicit.q̇ deꝰ ſcit ſub
diſiũctione hoc vel illud eẽ futurũ:⁊ ſi veꝝ ſit:tñ nõ ſuf-
ficit:q̃ñ ⁊ ego etiam certiſſime ſcio ⁊ ſic deꝰ nõ plus ſci-
ret q̇d eẽt futurum q̃ ego:aut alius q̇libʒ:quod nephas
⁊ impiũ eſt dicere vel ſentire.℄ Unde cõtra dictũ hoc
directe arguit Boe.5°.de ɔ̃ſo.proſa tertia:que eſt inquit:
hec ꝑſciẽtia aut nihil certum:nihil ſtabile cõprehendit:
aut quid hoc refert.i.differt vaticinio illo ridiculo tyre-
ſie:qcq̇d dicam aut erit aut nõ erit:q̇d etiam diuina ꝓ-
uidẽtia:humana opione preſtiterit ſi vti hoĩes īcerta iu-
dicat:quoꝝ eſt īcertus euẽtus.Opinio ergo iſta tenẽda
non eſt pp quã tãtũmodo predictaꝝ cõcluſionum ꝓba-
tionibus aliquãtulum volui inſiſtere.Nam apud alios
catholicos nullatenꝰ vertunt̃ ī dubiũ.⁊ hec de p̊ artic.

Quantum ad 2m arti.vʒ.quomõ ɔ̃tingẽtia futu- 2° artic.
ra vera certitudinalr̃ cognoſcuntur a
deo.Eſt ſciẽdum q̇ difficultas in hoc maxĩe eſt de enũ-
ciationibꝰ ɔ̃tingẽtibꝰ futuris.Naʒ eſto q̇ deꝰ cognoſcat
petrũ poſſibileʒ ⁊ albedinẽ poſſibilẽ:adhuc cum poſſibi-
le ſit petrũ foꝛe albũ:⁊ poſſibile ſit ẽt ipm non foꝛe albũ:
difficile eſt videre quo mõ deus certitudinaliter nouit:
q̇ determinate petrus erit albꝰ:vel q̇ nõ erit.℄ Et q̃n-
tuʒ ad hoc dixerũt aliq q̇ deꝰ hʒ penes ſe ydeas:que q̇dẽ
non ſolũ repreſentant ſimplices termios:ſed etiã cõple-
xiones terminoꝝ cũ oĩbꝰ circũſtãtijs tẽpoꝛis ⁊ loci.Uñ
deus hñs penes ſe ydeas antixp̃i ⁊ inſtantis futuri:⁊ tẽ-
pli ⁊ ſeſſionis nouit p eas đterminate q̇ antixp̃us in tali
inſtãti ſedebit in tẽplo tãq̃ ipſe ſit deus.℄ Cõtra iſtam Scot. ɔ̃
opionem arguit doctoꝛ vnus p̊mo q̇dem:qꝛ rõnes co- iſtã opi.
gnoſcẽdi terminos alicuiꝰ cõplexi nõ ſufficiẽter cauſant ꝑ.ſẽ.diſ.
noticiã illius:niſi illud ſit natũ cognoſci ex terminis:ſʒ 38.
cõplexũ contingẽs nõ eſt natuʒ cognoſci ex terminis:qꝛ
tunc nõ ſolũ eẽt neceſſarium:ſed etiã imediatũ:ergo ta-
les rõnes vel ydee nõ ſufficiũt ad cognoſcẽduʒ hɔ̃ com-
plexa.℄ 2°.qꝛ eodẽ modo ſunt ydee poſſibiliuʒ non fu- 2m
turoꝝ:ſicut futuroꝝ:ergo ydea futuri nõ rep̃ſentat ipm
determinate futuruʒ magis:q̃ ydea poſſibilis nõ futu-
ri.℄ 3°.qꝛ nõ magis ydea futuri rep̃ſentat ponẽdo ipm 3m
eſſe in hoc nũc q̃ in illo.℄ Alius aũt dicit has rõnes nõ Aureolꝰ
eſſe efficaces ɔ̃tra iſtã opinionem:q̃uis ipſa ī ſe falſa ſit. di.38.q.
℄ Unde dicit.q̇ ad p̃mã rõnem illi dicerẽt q̇ comple- pri.ar.p.
xio terminoꝝ futura eſt aliquid aliud a terminis pp qđ ꝓpo.3.
hʒ ꝓpꝛiã ydeaʒ in deo vltra ydeas ſimpliciũ terminoꝝ:
⁊ ſic p ydeaʒ hɔ̃ illa futura cõplexio certitudinaliter co-
gnoſcit̃.℄ Ad 2m dicerẽt.q̇ qꝛ fiẽda futura ſunt:iccir-
co eſt in deo ydea rep̃ſentans cõplexionẽ pro illo tunc q̃
fierent.Et ſilr̃ dicerẽt ad tertiũ.℄ Sʒ iſta đfenſio nul- ɔ̃ Aure.
la ẽ.Nã cũ dr̃.q̇ cõplexio ẽ aliq̇d aliũ a terminis:hñs ꝓ-
pꝛiã ydeã ī deo:ſi ad ꝓpoſitũ đbeat ſumi:cũ nõ ſolũ ipo-
ruʒ terminoꝝ vocaliũ vel mẽtaliũ aut alioꝝ que ſũt ſi-
gna reꝝ ponãtur ydee:ſʒ ipſaꝝ reꝝ p hɔ̃ termios ſignifi-
catiuaꝝ ſʒ opionẽ iſtã:oʒ q̇ itelligat q̇ iſta cõplexio ter-
minoꝝ ſit aliq̇d ī re ex̃ ſignatũ p copulã verbalẽ diſtin-
ctũ a rebꝰ p termios ſimplices ꝓpõnis ſignãtis:hñs ꝓ-
pꝛiã ydeã ī deo:ſic ãt itelligẽdo h̃ dcm̃ ẽ penitꝰ falſuʒ:qđ
pʒ:tã auctoritate ph̃i p̊mo ꝑyarmenias.Ubi ait.q̇ ipʒ
eſt ſi puꝝ dixeris nihil ẽ.i.nihil ſʒ ſe ſignat:ſʒ ẽ puꝝ ſin-
cathegoꝛeuma. Itẽ 6°.meta.dicit.q̇ ens qđ ẽ ī affirma- T.cõ.8.
tiõe ⁊ negatiõe ẽ paſſio mẽtis:⁊ nullã nãʒ ex̃ ſignat ꝑter
ens qđ ẽ q̇d aut q̃ñtũ aut q̃le ⁊c̃.qđ tñ falſũ eẽt cũ qđlibʒ
q̇d aut q̃ñtũ ⁊c̃.ſignificet̃ p ſimplices termios ꝑdicamẽ-
tales.Et ibi dic̃ ex qbꝰ componit̃ affirmatio ⁊ negatio.
℄ P̃.h̃ ipꝛobat̃ p rõnẽ.Nã ſumo iſtã deꝰ ẽ creatoꝛ.ſi ly. 2m
ẽ.ſignificet aliq̃ entitatẽ aliã a ſignatl p termios.puta
p ſubm̃ ⁊ ꝑdicatũ huiꝰ ꝓpõnis:cũ ſubm̃ ſignificet deita-
teʒ:⁊ ꝑdicatũ q̇libʒ creaturã:lʒ nõ ſp ſupponat p q̇libʒ:
opoꝛtebit q̇ ly.ẽ.ſignificet aliq̃ entitatẽ:q̃ nec ẽ deꝰ nec
creatura:qđ ẽ ipoſe.℄ P̃.q̃ rõne ɔ̃plo vniꝰ ꝓpõis ſignat
hɔ̃ entitatẽ.eadẽ rõne ⁊ cuiuſlibʒ:⁊ ſic ɔ̃plexio huiꝰ.deꝰ 3°

est deus significabit vnam entitatem que non est deus.
¶ Item cōplexio huius. deus nō est lapis. & h⁹. chyme-
ra nō est ens: & cuiuslibet alteri⁹ negatiue habebit suam
4ᵐ talem aliquā entitatem: qđ est nimis mirabile. ¶ P̄. cū
quelibꝫ entitas possit significari aliquo termīo q possit
pro illa ēt supponere in aliqua ꝓpōne cuius sit subm̄: sit
a. nomē entitatis significate per copulam huius ꝓpōnis
sortes sedet. & formet̄ ista ꝓpositio. a. est ens. vel a. est ꝓ-
ductum. aut aliq̄ alia: pari rōne copula isti⁹ ꝓpōnis cui⁹
est subm̄ a. sic significabit aliā entitatē: & tunc de illa po-
terit aliqd enūciari: & copula ēt istius enūciatiōis signi-
ficabit aliā. Et sic vel oportebit ꝯcedere q ad cuiuslibꝫ
propōnis formationē fiat vna noua entitas extra aīam
distincta a ꝓpōne: & alijs p̄existētib⁹ rebus: vel q in q̄lꝫ
sunt actu īfinite tales: quoꝝ vtrūqꝫ nimis ē patēter ab-
5ᵐ surdū. ¶ P̄. ſm istam viam respondēdi: ad nullius cō-
plexi noticiā sufficeret noscere res importatas p̄ termi-
nos: & sic nullus (q̄ītūcūqꝫ īuitiue & clare vidēs petrū:
& eius albedinē) possꝫ cognoscere q petrus ē albus: nisi
cognosceret entitatē q̄ſdam aliam importatā p̄ ē. ego āt
experior q nullā talē cognosco: & puto q multi tā intel-
ligētes q̄ꝫ ēt rustici nō cognoscūt tales entitates: q tñ co-
gnoscūt q petrus ē albus: & similia enūciabilia ꝯtingen-
6ᵐ tia. ¶ P̄. si de⁹ cognoscat q antixp̄s sedebit in tēplo ꝓ
tp̄e a. ex eo q hꝫ ydeas & terminoꝝ & cōplexionis huius
enūciabilis: cū sit possibile q antixp̄us curret ꝓ tp̄e a. p̄
vnicū instās: & nō sedebit tūc ī tēplo: & p̄ ꝯñs h̄ sit p̄eco-
gnoscibile a deo. sequitur q si antixp̄s tunc curreret: vl'
aliqua ydea eēt in deo que nūc nō est in deo: qđ est sacri-
legum dicere: vel deus simul hꝫ ydeā vtriusqꝫ ꝯplexio-
nis & terminoꝝ eorūdem: ac per hoc ſm istam viā simul
cognoscit q ipse tūc curret & sedebit: qđ est falsum. Et p̄
idem pꝫ: q solutio ad secūdā nō pōt stare: q2 qđlibꝫ pole
non futuꝝ pōt esse futurum. Nā qđlibet tale deus possꝫ
facere qñ sibi placeret: & per ꝯñs qđlibet tale potest hr̄e
ydeam rep̄sentantē ip̄m: pro aliquo tp̄e futurum: & si sic.
ergo habet eā: vel noua ydea eēt possibilis ī deo: & sic pꝫ:
q tales solutiones nō sufficiūt ꝯ rōnes istas. Siue tñ ra-
tiones iste simplr̄ sint efficaces cōtra opionē siue nō ipa
opinio in se stare nō pōt pro eo q ponit ydeas eē intelle-
ctui diuino media: vel rōnes cognoscendi creaturas: cū
tamē nullū tale mediū sit ponēdum: vt pꝫ: supra distin-
ctione tricesimagnta. ¶ Primus ḡ doctor iuxta ꝓpriā
Scotus snīam respōdet ad articu. istū dicens hoc posse poni du-
vbi. s̄. pliciter. Uno mō q ītellectus diuinus vidēdo determi-
nationē volūtatis diuine videt illđ fore pro a. q2 illa vo-
lūtas determinat illud fore ꝓ a. scit. n. illam volūtatem
esse imutabilē & nō impedibilē: vel aliter (q2 ista via vr̄
ponere quēdam discursū in intellectu diuino: q̄si ex in-
tuitione determinatiōis volūtatis & īmutabilitatis ei⁹
cōcludat h̄ fore) pōt poni q intellectus diuinus aut of-
fert simplicia: quoꝝ vnio ē ꝯtingēs in re: aut si cōplexio-
nē offert: offert eā sicut neutrā: & volūtas eligēs vnā ptē
s. coniūctionē istoꝝ pro aliquo nunc in re: facit illud eē
determinate veꝝ: hoc erit ꝓ a. hoc aūt exñte dtermina-
te veꝝ: eēntia est ratio cognoscēdi diuino ītellectui illđ
veꝝ: ita q vt subdit in p̄mo instāti quo talia complexa
contingētia offerunt̄ p̄ intellectum: nō sunt vera: q2 ni-
hil est tunc p̄ quod habeāt veritatē dterminatā: posita
aūt dterminatione volūtatis diuine iā sunt vera in illo
scđo instāti: & tūc sunt cognita: & fuissent ēt cognita ī pri-
ꝯ Scot. mo instāti: si tunc fuissent vera. ¶ Sꝫ iste modus dicē-
vbi. s̄. di: sicut & p̄mus dficit in hoc: q ponit aliqd eē mediū: &
2ᵐ ratio cognoscēdi intellectui diuino. ¶ P̄. vltra hoc defi-
cit: q2 talia instātia & prioritatē & posterioritatē ponit in

deo: que ſm veritatē nullo mō possunt poni: vt supra di-
stinctione nona ꝓbatū ē. ¶ P̄. ipole ē q ꝓ aliquo instā- 3ᵐ
ti talis ꝯplexio d futuro sit neutra. alias ꝓ tūc daret̄ me-
diū in ꝯdictione. ¶ P̄. ꝯcesso tali processu intellectus & 4ᵐ
voluntatis dei circa futura q̄uis ex h̄ forte pateret: q̄li-
ter de⁹ dtermiate cognoscit futura fiēda ab eo solo: aut
ab eo & cā creata nālr̄ cāntē: nō tñ sic pōt hr̄i q certe co-
gnoscat futura depēdētia a ꝯtingēti libertate volūtatis
create: q2 sicut arguit vn⁹ alius ꝯ istū: aut dterminatio- Ocham
nē volūtatis diuine circa futurā exñtiā ꝯtingētis dpen- .p. sē. d.
dētis a libertate volūtatis create necessario seqtur dter- 38.
minatio volūtatis create circa idē aut nō: si sic. ḡ ita nā-
liter agit volūtas creata: sicut q̄cūqꝫ cā nālis: q2 sic volū-
tate diuina exñte dtermiata ad vnū oppositoꝝ nō est in
potestate rei nālis nō coagere: & ipa non dtermiata non
coagit cā nālis: ita volūtate dina exñte dtermiata respe-
ctu alicui⁹ act⁹ ꝓducibilis a volūtate creata: volūtas nō
pōt libere nō coagere: h̄ āt ē falsū: q2 tūc nullus ei⁹ act⁹
eēt sibi iputād⁹. Si v̄o dtermiatione volūtatis dine nō
neccio seqtur dterminatio volūtatis create: tūc ad scien-
dū: vtꝝ effect⁹ ponet̄ vel nō ponet̄: nō sufficit nosse dter-
minationē volūtatis dine: sꝫ oꝫ nosse cū h̄ dtermiatiōeꝫ
volūtatis create: q̄ vt pꝫ: ex dictis nō cognoscit̄ p̄ deter-
miationē volūtatis dine: & p̄ ꝯñs p̄ talē dtermiationem
nō appet q de⁹ hēat certā noticiā oīuꝫ futuroꝝ. ¶ Aliā
rōnē facit ibidē Ochā ꝯ Scotū: q̄ ēt aliquo mō ē ꝯ fun-
damētū ꝓbatiōis ꝯnis scđe p̄cedētis articuli. Arguit. n.
sic. qñ aliqd dterminat̄ ꝯtigēter ita q pole est ip̄m nūq̄ꝫ
fuisse dtermiatū p̄ talē dtermiationē: nō pt hr̄i euidētia
certa & ifallibilis: sꝫ volūtas dina ita dtermiat̄ q adhuc
possibile ē ipaꝫ nūq̄ꝫ fuisse dtermiatā. ḡ per ei⁹ dtermia-
tionē nō pōt hr̄i certa noticia. ¶ Hec rō nō valꝫ: q̄m ma-
ior ē falsa: q2 ista politas ad nūq̄ꝫ fuisse dterminatū: non
tollit certitudinē p̄scie. dūmō ponat̄ actualr̄ dtermina-
tio & neccia ꝯña effcūs in futuro ad dictā determiatiōeꝫ
& noticia p̄fecta talis ꝯñe. q̄ oīa cōcurrūt ī ꝓposito: sꝫ so-
lū arguit q pole ē illđ tale nō fuisse p̄scitū fore: sic pole ē
volūtatē nō fuisse dtermiatā ad illđ: & iō ex h̄ q de⁹ p̄fe-
ctissime nouit qcqd se solo aut cū creatura vult se ꝓ aliq̄
tp̄e factuꝝ vl' nō factuꝝ. Et qcqd vult se factuꝝ faciet: &
nō factuꝝ nō faciet ꝯformiter ad suā volūtatē. cōcludit̄
q certissime ip̄e nouit qcqd ē factuꝝ vl' nō. Cōtigēter tñ
sic & futuꝝ ꝯtigēter ē futuꝝ. Nihilominꝰ tñ nō iō de⁹ no-
uit sic futura: q2 nouit se sic velle: aut determiationē sue
volūtatis: vt imagiat̄ p̄cedēs opio: qn imo si p̄ ipole de⁹
nō eēt volēs: eēt āt itelligēs sicut ē: & futura eēnt futura:
adhuc de⁹ p̄p excellētiā sue itelligētie nosset q̄cūqꝫ futu-
ra. ¶ Dico ḡ. q̄ītū ad istū arti. ꝯformiter itētioni Augu. rñ⁹ ꝓp̄a
Dam. atqꝫ Boe. necnō ēt plurium doctoꝝ magnoꝝ mo- ad arti.
dernoꝝ: q mod⁹ iste q̄ dei sapia cūcta futura certe p̄no-
scit icōp̄rehēsibilis & iexplicabilis nobis ē: aliqualr̄ tam̄
ex his q̄ videm⁹ ī nobis ad ea q̄ ipsi⁹ sūt assurgētes possu-
mus & dbem⁹ ꝯcipe. q sic ea q̄ nr̄is oculis sūt p̄ñtia ītuiti-
ue videm⁹: ac p̄ h⁹ ītuitionē certe iudicam⁹: vbi & q̄liter
res visa existat: ac p̄les alias ꝯtigētes v̄itates de p̄ñti: sic
ītellectualis eternusqꝫ oculus dei: ītuitiuā oīum reꝝ hꝫ
visionē: imo vt ꝓpri⁹ loq̄r ip̄e ē icōp̄rehēsibilis q̄dā ītui-
tio: q̄ imediate sup q̄lꝫ rē actualr̄ vl' politer exñtē sil' fer-
tur: quap̄p tā circa futura q̄ꝫ circa p̄ñtia & p̄terita oīum
ꝯtigētiū v̄itatū certū & distictū ac v̄acissimū hꝫ iudiciū:
imo q2 ī eo nō distiguit̄ iudiciū & ītuitio: sic ī nobis: ipsa
dina ītuitio ē tale imēsuꝫ iudiciū. Istđ ē ꝯforme Dam. ca.º vlti.º
li. p̄. vbi de deo loq̄ns. Increabile īqt sine p̄n⁹ imortale
& incircūscriptibile &c̄. & sequit̄: hec omnia & similia na-
tura hꝫ nō aliūde suscipiēs. Et infra. amp̄. aūt sup'nā vel

nāliter h3 ꝛ simplici cognitiōe cognoscere oīa diuino et oium cōsideratiuo ꝛ imateriali suo oculo: ꝛ simplr itueri ꝛ pñtia ꝛ pterita ꝛ futura ante gnōnem eoꝝ. ¶ Beatus quoq3 Aug. 15. de tri. Quis hominum ergo ingt pōt cōprehendere istā sapiētiā qua nouit deus oīa: ita vt nec ea que dicunt pterita ibi ptereant: nec ea que dicunt futura q̄si desint expectent vt veniāt: sed eē pterita ꝛ futura cū p̄sentib⁹ sint cūcta pñtia: nec singula cogitentur: ꝛ ab alijs ad alia cogitādo trāseat: sed in vno ꝯspectu sil' presto sunt vniuersa. Ecce vterq3 dicit vno simplici conspectu deo cūcta eē pñtia. i. simul ꝛ actualiter cognita. Et iō dicit Aug. q̄ que pterierūt: nō ibi pretereunt: q2 q̄uis fm suū esse reale pterierint ꝛ nō actu sint: a notitia tñ dei nō preterierunt. i. non desstiterunt cognosci: sicut accidit in nobis. Et eodem modo futura sunt illi p̄sentia nō qdē3 q̄ actualr coexistant deo in suo eē realiter: q2 sic non essent futura: sed q2 actuliter ista intuet eque clare sicut si actualr existerent: nec vt ista cognoscat: o3 eū expectare vt fiāt: sicut nos o3. Et eadē penitus est imagiatio Boe. 5. de ꝯso. prosa. 6. ꝛ vltima. vbi ex eo q̄ suba dei eterna ē ꝛ tota simul nullā sui eē habens successionem: concludit q̄ simplr sua cognitio eterna est: ꝛ simul tota: nullā oino successione3 patiens: q̄si aliq̄ prius ꝛ aliq̄ posteri⁹ comprehendat. Et ex hoc simul oium presens certu3 ꝛ verax iudiciū h3. vnde ait: q̄m omne iudiciū f3 sui naturā qua sunt subiecta sibi comprehendit. Est autē deo semp eternus ac p̄sentarius status: scia quoq3 eius omne3 tp̄is supergressa motione3 in sua manet simplicitate p̄sentie: infinitaq3 preteriti ꝛ futuri spatia complectens omnia: quasi ia3 gerantur in sua cognitione ꝯ̄hendit. Itaq3 si prescietia3 pensare velis qua cūcta dinoscit nō eē prescietiam quasi futuri: sed scietiā nūq3 deficientis instantie rectius estimabis. Unde non p̄uudentia sed prouidētia poti⁹ dr̄: q̄d porro a reb⁹ infimis constituta: q̄si ab excelso reꝝ cacumine cūcta prospiciat. Et subdit. Si. n. diuini humaniq3 digna collatio vti. i. sicut vos vestro tēporario visu p̄senti q̄dā videtis: ita ille oīa suo cernit eterno. q̄re hec diuina prenotio nām rerum proprietatemq3 non mutat: taliaq3 apud se presentia spectat q̄lia in tempore olim futura p̄uenient: ꝛ sunt vba p̄hie ad Boe. Et paulo post ita ingt. Cūcta despiciens diuinus ituit⁹ q̄litate3 rerum minime perturbat: apud se qdem presentiū ad cōditionem vero tēporis futurarum. In his pat3: similitudo ꝛ simia superi⁹ posita: ꝛ q̄ nō intēdit Boe. q̄ futura sint actualiter presentia eternitati fm suū esse vere nature q̄d nōdum est. aliter nām ꝛ proprietatē rerum mutaret: sed solū fm suum cognosci: idest q̄ sunt actu simul ꝛ presentialiter deo cognita.

3 artic⁹ Quātum ad 3m arti. s. Utrū simul stent q̄ de⁹ presciat futura: ꝛ q̄ futura sint contingenter futura: Dico q̄ sic. Ad cui⁹ declarationē p̄mitto aliqua. ¶ Primū est. q̄ futura non ideo dicunt contingēter futura: q2 erūt ꝛ nō erūt: nec q2 non erūt nec nō erūt. Nā vtrūq3 predictoꝝ est impossibile: nec q2 illa erūt vl' non erunt: q2 tunc quodlib3 impossibile esset futuꝝ cōtingens: q̄libet. n. erit vel nō erit: nec q2 possunt fore vl' possunt non fore pp eādem rōnem: sed precise q2 possūt fore ꝛ possunt nō fore: ꝛ illud p3: etiā ex diffinitione contingentis posita primo prioꝝ: ꝛ in precedenti questione. ¶ Secūdum est. q̄ eoꝝ que dicunt futura: quedam sūt incomplexe significabilia. verbi grā. antixp̄us: ꝛ vl' ois entitas que non est ꝛ aliquādo erit: q̄da3 vero sunt complexe tātum significabilia: sicut q̄ antixp̄s erit: ꝛ vl' oē quod per verā p̄pōnem de inesse de futuro ꝯtingit enūciari: sic in p̄cedēti questione dcm̄ est. ¶ Tertiū. q̄ prescietia dei de futuris pōt dupliciter accipi: vno mō put est simplex intuitio futuroꝝ incōplexe significabiliū siue entiū. Alio mō vt est noticia iudicialis siue iudicatiua seu q̄d idē ē: vt ē euidēs ꝛ certū iudiciū futuroꝝ enūciabiliū siue ꝯplexe sigñabiliū. dicimus. n. q̄ ꝛ deus intuet ꝛ cognoscit p̄sonā antixp̄i q̄ nō est: est tñ futura: ꝛ q̄ ipse certitudinalr scit ꝛ vere ꝛ euidēter iudicat q̄ antixp̄s erit. ¶ 4m est: q̄ ipole est diuinū iudiciū eē falsum: ꝛ vl' est ipole p̄sciam esse falsam: ꝛ hoc etiā est verum ꝛ cōiter ꝯcessum. ¶ 5m est. vnū q̄d est p̄batū in precedētibus. s. q̄ oīe futuꝝ deus prescit. ¶ Ex his āt ifero vnā cōclusionē. s. q̄ nullius enūciabilis ꝯtingētis futuri de⁹ est necessario iudiciū: siue q̄d idē ē. Nullū enūciabile futuꝝ ꝯtingens de⁹ necessario p̄scit: aut iudicat esse futuꝝ: cuiuslib3 aūt entitatis future seu ꝯtingētis icomplexe sigñabilis de⁹ necio est intuitio ꝛ noticia: seu q̄l3 entitatē futurā de⁹ necio clare p̄cognoscit. ¶ Primā ptem hui⁹ ꝯ̄nis. p̄bo sic. Impole ē diuinū iudiciū eē falsum. g̃ nullū enūciabile ꝯtigēs futuꝝ de⁹ necio p̄scit aut iudicat eē futuꝝ. Añs ē sumptū. ꝯ̄ña dclarat: q2 si det oppom ꝯ̄ntis. s. q̄ aliq̄d futuꝝ enūciabile ꝯtigēs de⁹ necio iudicat fore. sit vbi grā. illd̄ antixp̄s sedebit i tēplo: tunc sic. segtur: deus iudicat q̄ antixp̄s sedebit i tēplo: ꝛ antixp̄s nō sedebit i tēplo. g̃ diuinū iudicium est falsum. Patet ꝯ̄ña: ꝛ añs est pole p datū: q2 est vna copulatiua cui⁹ vna ps est necessaria p ypotesim: ꝛ scd̄a ē polis: ex eo q̄ eius oppom est mere ꝯtingēs. g̃ ei⁹ ptes sūt cōpossibiles: ꝛ per ꝯ̄ñs tota ista copulatiua ē polis. g̃ ꝯ̄ñs ēt possibile ē. s. diuinū iudiciū eē falsum: s3 h̄ ꝯ̄dicit primo añcedenti. q̄re prima ꝯ̄ña fuit bona: ꝛ sic p3 p̄ma ps ꝯclusionis. Ex qua etiā sequit. q̄ q̄dcūq3 ꝯtingens futurum enūciabile de⁹ prescit ipse pōt non prescire: et nūq3 presciuisse. Nā sequit. hoc (quocūq3 futuro tali demonstrato) de⁹ nō prescit: g̃ h̄ nūq3 deus presciuit: ꝛ añs ē possibile. g̃ ꝛ ꝯ̄ñs. cōsequētia vero p3: q2 sequit. h̄ deus nō p̄scit. g̃ hoc nō est veꝝ vel vere enūciabile. Nā oīe veꝝ enūciabile futurū de⁹ prescit: ꝛ sequit. hoc nō est veꝝ: g̃ nūq3 fuit veru3. p3 ex p̄cedēti q̄one: ꝛ vltra segtur. g̃ deus hoc nūq3 p̄sciuit. 2am partē ꝯ̄nis p̄bo sic. quocūlibet ꝯ̄dictoriorum enūciabiliū necesse ē alteꝝ eē veꝝ. g̃ q̄lib3 entitatē futurā de⁹ necio cognoscit. Añs p3 ex p̄cedēti q̄one. ꝯ̄ña pbat. q2 ō q̄lib3 entitate ꝯtigit ꝯ̄dictoria enūciari. cū g̃ impossibile sit q̄ aliq̄d enūciabile sit veꝝ ꝛ nō sit do notū: necio cuiuslib3 entitat' alteꝝ ꝯ̄dictorioꝝ enunciabiliū ē do notū. g̃ ꝛ ip̄a entitas. Nā ipole ē aliq̄d enūciabile cōplexum eē cognitum quin illud de quo ē sit notum.

¶ His premissis probo conclusionem principalem huius articu. v3. q̄ simul stent q̄ deus presciat futura. ꝛ q̄ illa sint ꝯtigēter futura: ꝛ q2 h̄ dclarato in vno faciliter p3 dclaratio i ceteris: sumat grā exēpli h̄ futuꝝ ꝯtigēs. petr⁹ peccabit i tpe a. sit a. nomē singlare alic⁹ diei futuri: tūc arguo sic. he s̄t ꝯpoles. petrus peccabit i a. ꝛ petr⁹ p̄t nō eē peccaturus i a. g̃ he s̄t ꝯpoles. de⁹ p̄scit petrum peccatuꝝ i a. ꝛ petr⁹ p̄t nō eē peccatur⁹ i a. ꝛ g̃ sil' stant q̄ de⁹ p̄sciat petꝝ peccatuꝝ i a. ꝛ q̄ petr⁹ ꝯtigēter ꝛ nō necessario peccabit i a. ꝛ h̄ vltima ꝯ̄ña p3: q2 si petr⁹ peccabit i a. ꝛ p̄t nō eē peccatur⁹ i a. g̃ nō necio peccabit i a. s3 ꝯtingenter. Primū añs p̄bo sic. q2 vtraq3 istaꝝ est vā. petrus p̄t eē peccatur⁹ i a. petr⁹ p̄t nō eē peccatur⁹ in a. Patet ex rōne ꝯtigentis: ꝛ altera istaꝝ ē vera. pe. peccabit i a. pe. nō peccabit i a. p3 ex q̄one p̄cedēte. g̃ vel ille due sūt sil' vere. petr⁹ peccabit i a. petr⁹ p̄t nō eē peccatur⁹ i a. vl' iste. petr⁹ nō peccabit i a. petr⁹ p̄t eē peccaturus i a. q̄lib3 hoꝝ det tātū valet ad p̄pōsitū: q2 p illd̄ simili mō probat intētū. Detur ergo p̄mū grā exempli.

(Marginalia: cap. 7. — p̄mittē dū p̄m — p̄mittē dū 2m — 3m p̄mit. — 4m premittē. — 5m p̄mit. — ꝯ corre — ꝯ p̄n — p̄m)

2m ¶ 2°.idem probo.qr iste sunt cōpossibiles.deus iudica
bit mūdum:deus pōt non esse iudicaturus mūdū.p3:qr
prima est possibilis:ꝛ secūda est necessaria:ergo pariter
iste sunt cōpossibiles petrus ꝛc̄.tunc probo p̄mā ↄñam.
¶ Et p̄mo:qr seqtur.petrus peccabit i a.ergo deus pre/
scit petrū eē peccaturum in a.p3:qr omne verum futurū
deus prescit:cuicūq3 aūt antecedēs est cōpossibile:eide3
est cōpossibile et ↄñs.¶ 2°.qr cuicūq3 aliquid est abso/
lute s̄m se cōpossibile:si sciat̄ esse tale non minus est illi
cōpossibile q̄3 si penitus ignoraret̄. Na3 sciētia nihil ve/
ritatis vel necessitatis aut contingētie addit scito.sicut
ergo nō est incōpossibile q̄ petrus sit peccaturus in a.ꝛ
tamē possit eē nō peccaturus:ita nō est incōpossibile: q̄
deus sciat petrū esse peccaturum in a.ꝛ tñ ipse possit nō
esse peccaturus. Nā non magis ex hoc necessario pecca/
bit:qr deus scit cū esse peccaturꝫ:q̄3 si hoc ipsum de⁹ pe/
nitus ignoraret.¶ Et hāc rōnem ponit Boe.5°.de cōso.
prosa sexta.Quid ergo inqt postulas vt necessaria fiant
que diuino lumie lustrant̄ cum ne hoies qdem necessa/
ria faciāt:esse que vident:num.n.que p̄ntia cernis aliq̄3
eis necessitatē tuus addit intuitus. Unde subdit.sicuti
vos cū pariter ambulare videtis hoiem in terra:ꝛ sole3
oriri in celo q̄q̄3 vtrūq3 sit simul cōspectum:tñ decerni/
tis ꝛ hoc volūtariū:illud esse necessariu3 iudicatis:ita ḡ
cūcta despiciens diuinus intuitus q̄litate3 reꝝ minime
perturbat ꝛ cetera.vult dicere q̄ dei noticia nō facit q̄
illud qd̄ cōtingenter fit fiat necessario nec ecōtra. Et pt
hoc aliter declarari iux̄ intētionē eiusdem in preceden/
ti parte:qr posito per impossibile q̄ nec deus nec alius
sciret petrum peccaturū in a.cōstat q̄ ↄtingēter est pec/
caturus. Demum ponat̄ q̄ accedat p̄sciētia dei:ꝛ sciat
deus ip̄m esse peccaturu3.ↄstat q̄ non aliter erit pecca/
turus q̄3 ante erat:aliter scia adueniēs mutaret cōditio/
nes rerum:mutaret ꝛ veritates:ꝛ pri⁹ cōtingētes redde
ret necessarias:qd̄ est falsu3:ꝛ ideo sicut est in precedēti
questione tacta nō plus certa prescia futuroꝝ repugnat
coꝝ contingentie q̄3 veritas ꝓpōnum de futuro:nec e3:
si ergo nō sibi aduersant̄:q̄ verum sit petrum eē pecca/
turum:ꝛ tñ possit non esse peccaturum:nec etiā aduersa
sunt q̄ deus sciat petrum peccaturū ꝛ ipse possit nō esse
2m p̄n[le] peccaturus.¶ 2°.retenta eadē ypotesi gr̄a exempli. ar/
guo p̄ncipalr̄ ad cōclusionē sic:ista duo.deus prescit pe/
trum peccaturū in a.ꝛ deus pōt prescire petru3 non esse
peccaturū in a.non sunt adiuicem repugnātia.ergo nec
ista.deus prescit petru3 ꝛc̄.ꝛ petrus potest non esse pec/
caturus in a.ↄña est clara:qr seqtur.deus potest prescire
petrū non esse peccaturum in a.ergo pōt petrus non eē
peccaturus in a.ꝛ qcquid stat cū antecedente stat cū cō/
sequente. Añs autem probat̄:qr hec est possibilis: de⁹
prescit petrū peccaturū:sicut ꝛ ista.pe.peccabit: imo de
facto vel ipsa est vera vel opposita eius:vt vero tātūde3
sit ad propositum.v3.vt supra dicebat̄ supponat̄ q̄ ista
sit vera vt prius:rursus ista est necessaria.deus pōt p̄sci/
re petrū non esse peccaturū in a.quāuis sua de inesse sit
ↄtingens. Nam ista est necessaria.petrus pōt nō eē pec/
caturus i a.ꝛ ipsa antecedit ad illā.deus potest prescire
petrum nō esse peccaturu3 in a.ergo ꝛ hec ēt est necessa/
ria:ac per hoc alteri cōpossibilis.Et q̄ hec antecedat ad
illā.p3:qr impossibile est aliqd esse futurū:quin sit ꝛ fue/
rit a deo prescitū.hāc rōnē inuit ēt Aug.5°.d̄ ciuitate dei
cap.10. in fine.vbi ait.q̄ hō quem deus peccaturu3 p̄sciuit pec/
cat qdem actu:si nolit oino nō peccat:sed si peccare no/
luerit etiā hoc ip̄e p̄sciuit:ita q̄ necessario seqtur.iste nō
peccat.ergo deus presciuit ip̄m non esse peccaturꝫ:ꝛ añs
est in potestate eius.vt ait.ac per B ista sunt ↄpossibilia:
deus scit hūc peccaturum:ꝛ iste p̄t nō peccare q̄uis iste
sint incōpossibiles.deus scit hūc peccaturum ꝛ iste non
peccabit.¶ 3°.ad idem sic.sequit̄.deus scit petrū pecca/ 3m
turu3.ergo de⁹ scit petrū libere peccaturꝫ.Et vltra.ergo
deus scit petrū posse nō eē peccaturꝫ:ꝛ vltra.ḡ petrus p̄t
non esse peccaturus.ḡ qr qcqd sequit̄ ad ↄñs sequit̄ ad
añs:sequit̄.deus scit petrū peccaturum.ḡ petrus pōt nō
esse peccaturus:sed ↄstat q̄ añs ꝛ ↄñs sūt ↄpossibilia:gn
imo añs nō pōt esse veꝝ:nisi ↄñs sit simul verum. Pri/
ma ↄña p3:qr nullus peccat nisi volūtarie ꝛ libere.Si ḡ
de⁹ scit aliquē peccaturꝫ:cū scia non sit:nisi que vera ē:ꝛ
dei scia diminuta eē nō possit:vtiq3 scit q̄ ip̄e libere pec/
cabit.Et ita posset argui de quoli3 actu volūtario:ꝛ gnā/
liter de q̄lib3 futuro cōtingenter. Nā dei prescientia nō
aliter p̄uidet res fore q̄3 ille future sint:cū falsa esse non
possit:talia aūt sunt futura mere cōtingenter.ḡ de⁹ p̄ui/
det istas cōtingenter esse futuras:ꝛ iō nō solum ex p̄scia
dei non excludit̄ ↄtingētia futuroꝝ:imo certe poti⁹ ne/
cessario cōcludit̄:pp̄ qd̄ beatus Augu.3°.de libero arbi. cap°. 5.
vbi hāc totā rōnem ponit in virtute ad ostendēdū igno
rantiā eorum qui putāt ex dei prescia sequi nihil eē con/
tingēs:ꝛ in nostra potestate:sed oia necessaria. Attēde i/
quit queso quāta cecitate dicat̄:si p̄sciuit deus futurā vo
lūtate3 meā:qm̄ nihil potest aliter fieri q̄3 p̄sciuit: neces/
se est vt velim q̄ ipse p̄sciuit:si aūt necesse est:iā non vo/
lūtate sed necessitate illud me velle fatēdū est. O stulti/
tiā singularē. Quomō ḡ nō potest aliō aliqd fieri q̄3 de⁹
presciuit:si volūtas non erit:quā volūtatem futura3 ille
presciuit. Uult dicere q̄ directe cōcludit̄ oppositū:qr si
velim necessitate:ꝛ de⁹ presciuit me velle voluntate ac
libertate:sequit̄ q̄ aliter velim q̄3 ipse p̄sciuit me velle.
Et infra. cum inqt sit p̄sci⁹ deus volūtatis nostre: cuius
est p̄scius:ipsa erit:volūtas ergo erit:qr volūtatis est p̄/
scius:nec volūtas eē poterit:si in potestate nō erit:ergo ꝛ
potestatis est p̄scius:nō ḡ per eius p̄scientiā:potestas mi
hi adimit̄ que ꝓpea mihi certior aderit:qr ille cui⁹ pre/
sciētia nō fallit̄:affuturam mihi esse presciuit.Et sic p3.
q̄ ex ifallibilitate diuine presciētie manifeste cōuincit̄
liber euētus:ꝛ ↄtingētia futurorum. Ex quo p3:euiden/
ter q̄ nō inuicē aduersant̄:nec mutuo se repellūt.¶ S3 ↄ p̄d[m] ar̄
cōtra p̄dicta pōt multiplr̄ argui.¶ Primo qdē:qr si cu3
dei prescia staret cōtingētia futuroꝝ prescitoꝝ seq̄retur
q̄ dei p̄scia esset fallibilis:ꝛ poss3 euacuari:qd̄ est iposs/
bile.ↄña declarat̄. Tum qr si deus presciat me aliquid
libere eē facturꝫ ꝛ in mea potestate est mutare ꝓpositū:
ꝛ illud nō facere:si nō fecero:fallet̄ prescia dei. Tum qr
sequit̄:deus prescit a.fore ꝛ a.non erit.ergo dei p̄sciētia
vel deus fallit̄:ergo simplr̄ seqtur:deus prescit a. fore:ꝛ
possibile est a.nō fore.ḡ de⁹ potest in sua p̄scia falli. Pa/
tet ↄña:qr sic̄ ad duas de inesse sequit̄ ista de iesse:ita ad
vnā de inesse ꝛ alterā de possibili sequit̄ ista de possibi/
li. P̄.si a.prescitū a deo fore p̄t non fore. ponat̄ q̄ non
erit:seq̄t̄.a.p̄scitū a deo fore nō erit.ḡ de⁹ p̄sciens cū fore
decipit̄:ꝛ añs ē pole.ḡ ↄñs ē pole.ḡ deus pōt in sua p̄scia
falli.¶ 2°.p̄ncipalr̄ sequit̄.q̄ dei prescia eēt mutabilis: 2m
qd̄ ē ipole: cū i deo nō sit trāsmutatio nec vicissitudinis
obūbratio. Jaco.p̄.ↄña declarat̄ duplr̄:p̄mo qr si de⁹ nūc capi. p̄
prescit a.fore.ꝛ possibile ē a.nō fore.possibile ē deū p̄sci/
re a.nō fore.q̄ si ponat̄ inesse:seqtur q̄ de⁹ p̄mo p̄sciat a.
fore.ꝛ postea p̄sciat a.nō fore. Nā impole ē q̄ simul p̄sciat
vtrūq3.talis āt successio p̄scie nō pōt eē sine vicissitudie
ꝛ mutatione.q̄re ꝛc̄.¶ 2°.qr ipossibile est trāsire de cō/ 2
tradictorio in ↄtradictoriū:seu qd̄ idem est vnū ↄtradi/
ctoriū verificari post reliquū nisi interueniat aliqua mu/
tatio in re significata.¶ Patet.qr ab eo q̄ res est vl nō

est ꝛc̄. Unde rebus nō mutatis nō mutatis veritas pro/
positiōis. sed si ponat̄ ꝙ a. prescitū fore nō erit. hec pmo
erat vera. de⁹ p̄scit a. fore: ꝛ postea hec erit v̄a. de⁹ nō pre/
scit a. fore. ğ aliqua mutatio erit facta: ꝛ cōstat ꝙ nō in a.
qꝛ adhuc est penit⁹ nihil sicut p̄us: ꝛ de nihilo in nihil vl'
de nō eē in nō esse nō est possibilis trāsmutatio. vt pꝫ 5°
T.c.7. phy. ğ in deo: cuꝫ nihil aliud sit significatū vl' pars signi
ficati alicui⁹ illoꝝ ꝯdictorioꝝ: nisi forte diceret̄ ꝙ tp̄us
futurū cōsignificat̄: sed illud nō tollit ꝓpositū: qꝛ etiā in
illo cū ad hoc penitus sit futuꝝ ꝛ nō ens nō est facta mu
3ᵐ tatio. ¶ 3° p̄ncipalr̄ sic. oē qd̄ deus prescit: de necessitate
ipse p̄scit. ğ oē qd̄ de⁹ p̄scit necc̄io eueniet. ꝯña pꝫ. qꝛ alias
posset de⁹ p̄scire aliquid euētur ū qd̄ nō eueniet: qd̄ ē im
possibile. qꝛ tunc ista nō eēt p̄sciētia: sed falsa futuri esti/
matio. Añs ꝓbat̄ p̄mo. qꝛ p̄scientia est ꝑfectio simplr̄: ꝛ
oiꝭ ꝑfectio simplr̄ de necessitate est in deo. 2°. qꝛ oē quod
de⁹ p̄scit ꝛ nō pōt nō prescire: postq̄ ip̄m prescit deus de
necessitate p̄scit: sed oē qd̄ de⁹ prescit de⁹ nō pōt nō p̄sci/
re postq̄ prescit ip̄m. alias minueret̄ p̄sciētia sua ꝛ mu/
4ᵐ taret̄. ğ oē qd̄ deus p̄scit de necessitate p̄scit. ¶ 4° p̄nci/
paliter sic. de futuris cōtingētib⁹ nō pōt haberi sciētia. ğ
nec p̄sciētia. ꝯña pꝫ. qꝛ p̄scientia nihil aliud significat q̄
futuroꝝ sciētiaꝫ. Añs pꝫ ex diffinitiōe scire data in p̄mo
posterioꝝ. Scire est rē per cām cognoscere: ꝛ qm̄ illius
est causa: ꝛ qm̄ īpossibile est alr̄ se hr̄e: aliogn nō eēnt cō/
Ad p̄ᵐ tingētia sed necc̄ia. ğ ipsoꝝ nō pōt eē sciētia. ¶ Ad p̄muꝫ
r̄ndeo negādo ꝯñam. Ad p̄mā ꝓbationē respōdit Boe/
tius 5° de cōsolatōe dicēs. respōdebo ꝓpositū quidē tuū
te posse deflectere: ſꝫ qm̄ ꝛ illud te posse: ꝛ an facias quo
ve cōuertas: p̄sens ꝓuidētie veritatis intuet̄ diuinaꝫ te
p̄sciētiaꝫ nō posse vitare. Et stat in hoc solutio ꝙ de⁹ pre
sciuit ꝙ ad hanc ꝛ illā partē potes volūtatē cōuertere: ꝛ
scit etiā ad quā partē de facto ꝯuertes. Et si ad oppositā
esses cōuersurus illud etiā ipse p̄sciuisset. Et si oppositū
elegeris: hoc ēt ipse p̄sciuit: ꝛ est conformis solutio: dicto
Aug. allegato in scđa rōne ad p̄ncipalē ꝙnē p̄sentis arti/
Ad 2ᵐ culi. Et est v̄a ꝛ sic nō fallit̄ p̄sciētia dei. ¶ Ad 2ᵐ ꝓba/
pbat. tionē eiusdē ꝯñe dico: ꝙ ista ꝯña qua ex duab⁹ de inesse
infert̄ illa de inesse: est bona: ſꝫ añs est īpossibile ꝑꝑ incō
possibilitatē suarū partiū: q̄uis vtraq̄ ſm se sit possibi/
lis. Ulterius aūt nego aliaꝫ ꝯñam: que ex illa infert̄. Et
rō quare p̄ma valꝫ ꝛ nō scđa est. qꝛ per illā deus decipit̄
que est ꝯñs p̄me ꝯñtie nō significat̄: nisi ꝙ deus iudicat
vel p̄scit aliquid fore: qd̄ tn̄ nō erit. Et hoc bn̄ infert̄ ex
illo añte: ſꝫ per illā. deus pōt đcipi. ğ accipit̄ pro cōsequē
te scđe ꝯñtie: denotat̄ eē possibile ꝙ đs p̄sciat aliqd fore
qd̄ tn̄ n̄ erit: vl' nō fore qd̄ erit: ita ꝙ hec sit possibilis. đs
aliqd p̄scit fore qd̄ nō erit. hoc aūt nō sequit̄ ex illis dua/
bus: quaꝝ vna ē de ineē altera de possibili. qꝛ ꝑ illđ añs
ſꝫ ꝙ ē veꝝ nō đnotat̄: ꝙ isti. đus p̄scit a. fore. sit cōpossi/
bilis illa đ ineē: que corr̄ndet huic. possibile ē a. nō fore.
qd̄ tn̄ oporteret. Et ꝑ hoc pꝫ ꝙ p̄ma ꝓbatio ꝯñe nō valꝫ.
Ad 3ᵐ pbat. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ illa. a. p̄scitū a deo fore pōt nō fore: non
dꝫ sic poni in eē. a. p̄scitū a đo fore nō erit: ſꝫ sic. a. nō erit:
sicut ista. petrus sedēs pōt stare. non dꝫ sic poni in eē. pe/
trus sedēs stat: ſꝫ sic. pe. stat. silr̄ ista: p̄scitū fore pōt nō fo
re: nō dꝫ sic poni in eē. p̄scitū fore nō erit: ſꝫ sumpto aliq̄
qd̄ ē p̄scitū fore. v̄bi grā. antixp̄o: dꝫ sic poni. antixp̄s nō
erit: sicut ēt pꝫ in ista sedēs pōt stare. Ex istis autē sic de
ineē nō sequit̄. ğ đus đcipit̄. Si tn̄ argueret̄ sic. possibile
ē a. p̄scitū a đo fore nō fore: ꝛ si sumeret̄ in sensu cōposito:
tūc sua de ineē eēt hec. p̄scitū fore non erit: ad quā vtiq̄
seq̄ret̄ deū đcipi. Sꝫ p̄ma de possibili in illo sensu nō est
Ad 2ᵐ v̄a. ¶ Ad 2ᵐ rōnē nego ꝯñam. Ad p̄mā ꝓbationē dico
cōcedēdo ꝙ possibile ē deū p̄scire a. non fore. ſꝫ si ponat̄
ineē añ. s. illud instās pro quo p̄scit̄ fore. vt videt̄ sume/
re ꝓbatio ista. ꝛ sequēs. dico ꝙ nō sequit̄ ꝙ đs p̄mo pre/
sciat a. fore: ꝛ postea p̄sciat a. nō fore: ſꝫ seq̄t̄ ꝙ non p̄sciat
nūc nec vnq̄ anq̄ p̄sciuit a. fore: ſꝫ semꝑ p̄sciuit a. nō fo/
re: ꝛ hoc modo soluit venerabilissimus Hugo li. p̄mo de pte.2.
sacra. quādā rōnē qua dicit̄: ꝙ si euētus rei q̄ p̄uisa ē fo/ c.vlti.
re impediret̄: ꝓuidētia ipsa mutaret̄ vl' cassaret̄: qd̄ ē i/
possibile. Nos inq̄t ad hoc r̄ndemus: qꝛ si mutaret euē/
tus qd̄ fieri pōt: nō mutaret̄ nec cassaret̄ ꝓuidētia: quia
hoc oino fieri nō pōt: ſꝫ potius nunq̄ fuissꝫ p̄uisuꝫ quod
nūq̄ fuerat futurū ꝛ cōstaret ꝓuidētia in eo vt nō fieret
sicut in eo mō cōsistit vt fieret nō mutata vt post aliam
alia eēt: ſꝫ vt nūq̄ alia eēnt: hec ipse. Et ē simile ei qd̄ in
p̄cedēti q̄ōne dicebat̄ de ꝓpositiōe ꝯtingēti v̄a de futu/
ro q̄ si ponat̄ falsa sequit̄ ꝙ semꝑ fuit falsa. ꝛ nunq̄ p̄us
fuit v̄a. Et eodē modo si falsa que pōt eē v̄a ponat̄ eē v̄a.
sequit̄ ꝙ nunq̄ p̄us fuit falsa. Et per illaꝫ pꝫ ad scđaꝫ ꝓ/
bationē: qꝛ isto posito nō sequit̄ ꝙ hec p̄mo sit v̄a. deus
p̄scit a. fore: qnimo sequit̄ ꝙ nec ista nūc sit v̄a nec antea
vnq̄ fuerit v̄a. ¶ Ad 3ᵐ rōnē dico ꝙ añs est falsuꝫ. Ad Ad 3ᵐ
p̄mā ꝓbationē dico eundo ad vim locutionis ꝙ p̄scien/
tia ē ꝑfectio simplr̄ ꝛ sūma: qꝛ est deitas ꝛ concedo ꝙ de
necessitate ē in deo: vl' ꝓprius loquēdo ipsa de necessita
te est đs: ſꝫ ex hoc nō sequit̄. ğ oē qd̄ de⁹ p̄scit de necc̄itate
p̄scit: sicut volitio dei ēt de necc̄itate ē de⁹: ꝛ tn̄ nō ex hoc
sequit̄. ğ oē qd̄ deus vult de necc̄itate vult. Nā añs ē ve/
rum ꝛ ꝯñs falsuꝫ. Si tn̄ ista: p̄scientia est ꝑfectio simplr̄.
sumeret̄ loco huius. eē p̄sciū est ꝑfectio simplr̄. seu iuxta
interp̄tationē hui⁹ dicti: in vnoquoq̄ vl' vnicuiq̄ meli⁹
est eē p̄scium q̄ nō p̄sciuꝫ: pōt distingui ſm ꝙ iste termi
nus p̄scium pōt sumi respectu rerū futuraꝝ. ꝛ sic dōm ē
ꝙ nō ē simplr̄ deo melius eē p̄scium: qm̄ si nulla res eēt
futura sicut possibile ē ſm potētiā dei. accipiēdo res fu/
ras vt distinguunt̄ ꝯ p̄sentes: deus nulli⁹ rei future esset
p̄scius. nec tn̄ eēt minus bon⁹ vl' ꝑfect⁹ q̄ sit nūc. suppo/
sito tn̄ ꝙ aliq̄ sint future minus eēt ꝑfectus: imo ipse nō
eēt deus: si nō eēt earū p̄scius: vt dicit Augu. 5° de ciuita. ca.x.
dei. ꝛ allegatū est supra. Et est simile ei qd̄ dicit Ansel. in ca.15.
mon. ꝙ nō ē melius deo eē sūmū q̄ nō sūmuꝫ: qꝛ si nulla
alia res eēt ipse nō eēt sūmus: ꝛ tn̄ nō eēt minus ꝑfectus
vel minus bon⁹. Positis tn̄ aliys rebus si nō esset sūm⁹:
cōstat ꝙ ipse nō eēt de⁹. Alio mō pōt accipi ille termin⁹
in respectu ad futura enūciabilia tam affirmatiue q̄ ne
gatiue significabilia. ꝛ illo mō pōt ꝯcedi ꝙ đo meli⁹ est
eē p̄sciū: ꝛ ꝙ de necc̄itate ē p̄scius futuroꝝ: nulli⁹ tn̄ futu/
ri qualr̄cunq̄ sumat̄ ipse ē de necc̄itate p̄scius. Et rō ē: qꝛ
necc̄ ē aliqua enūciabilia de futuro cōtingētia eē v̄a ꝛ eē
futura: nullū tn̄ taliū ē de necc̄itate veꝝ vl' futuꝝ: sicut pꝫ
ex 4ª ꝙne scđi articuli p̄cedētis. q. Jđ nō sequit̄. đs đ ne/
cessitate futura p̄scit. ğ oē qd̄ p̄scit đus de necc̄itate p̄scit:
nec ēt sequit̄. ğ oē futuꝝ đus de necc̄itate p̄scit. Nā in pri/
ma ly futura. supponit cōfuse tm̄: nec cōtingit đscēdere ꝑ
disiunctiuā ad aliqua singularia. Exᵐ. nō sequit̄: petr⁹ đ
necc̄itate erit in futuris instātib⁹. ğ in quocūq̄ istāti pe. đ
necc̄itate erit. Nā añs ē veꝝ posito ꝙ petrus sit nūc ꝛ nō
cōtingat dare vltimū instās eē petri. vt multi tenēt: ꝛ tn̄
ꝯñs ē falsum. ꝛ iđ pōt dici ad assumptā ꝓpositionē ꝙ lꝫ
sit ꝑfectiōis simplr̄ p̄scire futura: nō tn̄ ē ꝑfectionis sim
plr̄ p̄scire hoc vl' illud futuꝝ đterminate. ¶ Ad 2ᵐ ꝓba/
tionē dđꝫ ꝙ minor simplr̄ intellecta vt sonat ē falsa. ꝛ ꝑ
ꝯñs ēt maior ꝑꝑ falsaꝫ implicationē. Naꝫ oē qd̄ đs p̄scit
erit ꝛ postq̄ erit đs nō p̄sciet ip̄m. ꝛ sic pꝫ ꝙ oē qd̄ đs pre
scit đs pōt nō p̄scire postq̄ ip̄m p̄sciuit: hoc tn̄ nō ē cū ali
qua mutatiōe dei: ſꝫ ex sola positione ineē illius qd̄ p̄mo
erat futuꝝ: ꝛ nō actu erat: ꝛ sit non futurū postq̄ fuit fu/

turum: sicut etiaz ppositio vera de futuro postq̄ fuit va pôt absq̄ sui mutatiõe per solam mutatione rei eē falsa. ¶ Ad illud vō qd additr q dei pscietia minuerer: pz gd dñm.39.di. Si aut minor intelligeret cõtracte: sic.s. q oē qd deus prescit deus nõ pot nõ pscire ante instans p quo ipm pscit postq̄ ipm prescit ipsa eēt vera: ꝛ maior falsa. Nā qdlibz tale ante illud instās deus pot nõ prescire: vt supra pbatū est: ꝛ tñ nullū tale pot deus añ illud instās nõ prescire postq̄ ipm pscivit: sicut nec aliqua ppositio enūcians illud fore pot añ illud instās pro quo enunciat illud fore nõ eē va: ꝛ iō illa maior ē simpliciter neganda.

Ad 4m ¶ Ad 4m dom q̄tū ad pns q scientia pot accipi dupl'r. vno mō stricte pro ea que accipit p dmōstratione: ꝛ illo mō de nullo enūciabili cõtingēti siue de pñti siue de futuro pot haberi sciētia. Alio mō cõiter pro omni euidēti ꝛ certa notitia vl' iudicio alicui9 enūciabilis: ꝛ sic de contingētib9 pot eē sciētia. Unde multe singulares veritates cõtingētes de pñti hoc mō sciunt: virtute notitie intuitiue quā habemus de reb9: ꝛ tal'r est sciētia presciētia dei. argumētū aut pcedit fm pmā acceptione scientie.

ad argm pncle, in pn9q. ¶ Ad pncipale dicit: q oē futurū cõparatū ad cāz pmā ꝛ dei pscientiā est nec̄ium seu nec̄io futurū: ɔparatū aut ad causas pximas ꝛ fm suā nām cõsideratū est ɔtingēs seu cõtingēter futurū: nec est incõueniēs idē diuersis respectibus eē nec̄iū ꝛ cõtingēs. Et hec rñ9 est sancti Thome in scripto. di. 38. Et sil'r Egidij eadē d.q. vltima. Et videt pro se hře Boetiū. 5. de cõsola. psa vltima. vbi virtutem argumēti dicti ponēs in alijs verbis. Si dicas ingt quid euēturū de9 videt illud nõ euenire nõ posse: qd aut nõ pot nõ euenire illud ex nec̄itate contingere: meq̄ ad hoc nomē necessitatis astringas: fatebor rē quidē solidissime veritatis: sz cui vix aliquis nisi diuinus speculator accesserit. Rñdebo nāq̄ idē futurū cum ad diuinaz notione refert necessariū: cum vō in sua nā perpēdit liberū prorsus atq̄ absolutū videri. sil'r infra dicit hec si ad diuinā notitiā referant nec̄ia: si per se cõsiderent: necessitatis nexib9 sunt absoluta. Hec rñsio pot tripl'r intelligi. vno mō q absolute ꝛ simpl'r cõcedat aliquid vnuz eē necessariū ꝛ cõtingēs: nihilomin9 tñ ab alio vt causa prima hz q sit nec̄ium: ꝛ a causa pxima vel ex se q sit ɔtingēs: sicut de vno codēq̄ cõcederet q est calidū ꝛ dulce: q̄uis ab alia cā sit factū calidū ꝛ ab alia dulce. Alio mō nõ sic q ista absolute sumpta idē est nec̄iū ꝛ cõtingēs cõcedat: sz q de eodē vtraq̄ haz cõcedat: hoc est nec̄io futurū a causa pma. ꝛ ppter dei pscietiā: ꝛ hec simpl'r hoc ē fm suā nām ꝛ a sua causa pxima cõtingēter futurū: sicut de eodē diceremus q a deo est scitū fore: ꝛ nõ est a causa pxima scitū fore. nec tñ absolute cõcederem9 q ipm est scitū fore ꝛ ipm nõ est scitū fore. q2 ille due vltime ɔtradicūt: ꝛ due pme nõ: gnimo sunt sil' vere. 3o pot intelligi rñ9 ista idē cõparatū ad dei notitiā eē nec̄io futurum. idest si aliqd est pscitū a deo futurū necesse ē ipm eē futurū: ita q sit necessitas cõditionata: seu ɔnotat illā ɔditionalē eē nec̄iam. idē quoq̄ fm se sumptū ꝛ absolute ꝛ simpl'r est cõtingēter futurū: q̄uis istū 3m sensuz min9 videat parere ista rñ9 fm pprietatez smonis. Egidius tñ

dñs egi. vbi.s. 3pm sēsū aliqñ hunc sensuz videt cõcipe. Si pmo9 accipiatur rñ9 vtiq̄ iplicat ɔdictionē. Nā si aliqd verbi grā a. est cõtingēter futurū. pot g nõ fore. ꝛ per ɔñs hec est possibilis. a. nõ erit: ponat g q sit va. Ex alia parte: si a. est nec̄io futurum. hec est nec̄ia: ꝛ per ɔñs qn̄cūq̄ erit: erit va. a. erit. ꝛ sic simul aliqñ erūt ɔdictorie vere. Nec iuuat in hoc diuersitas cāruz: q2 nõ minus ē ipossibile q a diuersis causis duo ɔdictoria verificent q̄ ab eadē: alias ego possez verificare vnū ꝛ tu reliquū. ¶ P̄. fm hoc qdlibz futurū

eē ex se possibile nõ foret ex alio: puta ex cā pma eēt impossibile nõ fore: ꝛ sic sequit imaginatio dicētiū aliqd eē possibile ex se ꝛ ipossibile ex extrinseco: quā icludere ɔdictionē demõstrat efficaciter Cõmēta. pmo celi. Manifestū ingt est fm Ar. q positio alicui9 possibilis ex se. ꝛ ipossibilis ex extrinseco est positio ɔdicēs diffinitioni possibilis. dictū eni est q cū possibile ponit eē ens. idest cū ponit incē nõ sequit ipossibile: sz q erit falsum possibile. nõ ipossibile falsuz: ꝛ cū cõcessuz fuerit q diffinitio cuiusz possibilis est hō si aliquid posuerit aliqd possibile eē in se: ꝛ ipossibile ab extrinseco cõtinget vt ei9 potentia in actu sit ipossibilis nõ falsa possibilis. hec Cõmēta. Cõ. i24 p c. i24

¶ Si vō intelligat rñ9 ista in scdo sensu adhuc est falsa. 2m sēsū p9 q2 sequit simpl'r ꝛ absolute loquendo q oia futura necessario erūt: ꝛ nihil erit ad vtrūlibz ꝛ contingēs in entibus: qd manifeste est falsuz ꝛ ɔ phiam theologiā ꝛ fidez nřam. Nā sic perit libertas arbitrij ꝛ meritū ꝛ dmeritū. vt arguēdo dicebat ꝛ ɔ experientiā hūanā. Nā vt dicit Aug. 5o de ci. dei. multa facim9: que si nollem9 vtiq̄ nõ faceremus: quo pmitus ptinet ipm velle. Naz si volumus ipm est. si nolum9 nõ est. nõ eni vellem9 si nollem9. Sed q ita sequat appet. Nā nec̄io sequit. qdlibz futurū ē necessario futurū a causa pma. g qdlibz futuruz cā pma necessario causabit: ꝛ p ɔñs qdlibz futurū nec̄io erit: nec obstat q nõ causet nec̄io a causa pxima. Nā siue cātur ab ea siue nõ: necessario cābit a pma: ꝛ sic nec̄io erit. ¶ P̄. sequeret q q̄ a sola cā pma sunt fiēda erūt simpl'r nec̄io fienda ab ista: ꝛ que a sola ea sunt facta priusq̄ facta fuerunt fuissent nec̄io fiēda: ꝛ sic mūdus fuisset nec̄io creādus a deo: ꝛ quorūcūq̄ futurorū boiuz aie nec̄io eēnt a deo fiende: qd est falsuz. cū de9 nullā creaturā pduxerit aut pducturus sit nec̄io: sz mere cõtingēter ꝛ libere. Et ɔñs pz: q2 talia nõ habēt a causis pximis cum nullā habeant cõtingētiā. ¶ P̄. sumo aliqd cõtingēter futuruz a volūtate mea seu cõtingēter a me fiēdū. ꝛ sit a. si a. sit necessario futurū a causa pma. aut est sic nec̄io futurū ab illa q siue volā ego illud facere siue non: nihil min9 erit a causa pma: ꝛ tūc sequit q illud nõ subest mee potestati. aut solū sub cõditione est nec̄io futurū ab illa: puta si ego volā illud facere. ꝛ tunc sequit q non plus fuit nec̄io futurū a causa pma: q̄ a me. ꝛ tñ a me nõ fuit futurū nec̄io: sed mere cõtingēter: vt dicit rñ9. g nec a cā pma est nec̄io futurū. ¶ P̄. nullū futurū de9 nec̄io scit eē futuruz vt supra pbatū est. g nullū futurū nec̄io est futuruz a cā pma aut ppter dei pscietiā. ɔñs pz. q2 si aliqd sit: ponat illud eē a. nūc aut sequit a. erit a causa pma: vel pp dei pscientiaz. g a. de9 pscit eē futurū: sed añs est nec̄ium: si hec sit va. a. nec̄io erit a pma cā: vel pp pscietiaz dei sicut ɔceditur. g ꝛ ɔñs est nec̄iuz. g hec est va. a. de9 nec̄io pscit eē futurū. ꝛ per ɔñs aliqd futurū de9 nec̄io scit eē futurum: qd ɔdicit añti. ¶ In 3o aut sensu rñsio va est ꝛ in illo sensu loquit Boeti9 sicut manifeste pz ex his que sine medio subiūgit verbis supra pmo pro ista rñsione allegatis. ait eniz. due sūt ꝛeni necessitates: simplex vna: veluti q necesse est oēs hoies eē mortales: altera cõditiõal' vt si quē ambulare scias: ambulare eum nec̄e est: quod eniz gsq̄ nouit illud al'r eē q̄ notū eē nequit. sz hec cõditio minime secū illā simplicē trahit: hanc eni nec̄itatē nõ ppria facit nā: sed cõditiõis adiectio. nulla. n. nec̄itas cogit incedere volūtate gradientem: q̄uis euz cū gradiat incedere nec̄iū sit. Eodē g mō si puidētia qd pñs videt. id eē necesse est: tāzsi nullā nāe hēat necessitatē: at qui de9 ea futura q̄ ex arbitrij libertate pueniunt pñtia cõtuet. hec g ad intuitū relata diuū nec̄ia fiūt p ɔditionē diue notionis: p se vō considerata ab absoluta sue nāe libertate nõ

Margin notes: diu9 thomas. p. s. d. 38. — dñs egi. p. s. d. 38 q. vlti. — ca. xi. — 2 — 4 — 3o sēsus

desinūt. hec ipse. Ubi expresse pꝫ ꝙ cuꝫ dicit talia ad intuituꝫ relata diuinū eē nec̄ia per cōditionē diuine notionis nō aliud itelligit nisi ꝙ sunt nec̄ia necessitate ꝯditionali cōditiōe adiecta circa dei notionē: qꝺ idē valꝫ: ac si diceret̃ si talia sunt a deo scita fore: ipsa necesse est fore: per se v̄o. id est simpl̄r ⁊ sine cōditiōe sūpta libere ⁊ ꝯtingenter eueniūt: sicut quis libere ⁊ contingēter ambulat. Et tn̄ si tu scias eū ambulare nec̄e est eū ābulare ⁊ si ambulat necesse est eū ambulare. i. incōpossibile est te scire ipm̄ ambulare ⁊ ipm̄ nō ambulare: ⁊ ipōe est ipꝫ ambulare ⁊ nō ambulare. vbi solū notat̃ necessitas ꝯñe ⁊ hanc
ca. x. ēt solutionē in sn̄ia ponit Augu. 5° de ciui. dei. ⁊ Ansel. de
ca. 4. ꝯcor. ⁊ vtiqꝫ bona est. Uerū qꝛ illud pmū argm̄ in forma qua factū est videt̃ inferre ꝙ ista necessitas nō solum sit
Ad pᵐᵘᵐ ꝯñtie: sed ēt ꝯñtis. iō rn̄deo ad ipm̄ negādo ꝯñaꝫ. ¶ Ad
pbaᵒⁿᵉᵐ pmā pbationē eius dico ꝙ Aug. vult ibi notare hāc esse
3. de li. ipossibilē. aliter fit q̄ꝫ de⁹ pscit: seu hanc copulatiuam:
ar. c. 4. aliter fiet: ⁊ tn̄ sic fiendū eē de⁹ pscit. ⁊ per ꝯñs hāc cōditionalē eē nec̄iaꝫ si sic fiendū de⁹ pscit sic fiet: ⁊ eodē mō intelligēdū est dictū Boetij pxime allegatū. qꝺ gsqꝫ nouit illud al̄r eē q̄ꝫ notū est nequit: qꝺ pꝫ: qꝛ ipm̄ sumit ad pbandū istā cōditionalē eē nec̄iam: si quē ambulare scias: necesse est eū ambulare: ⁊ sil̄r in sn̄ia magister po-
in h cō. nit solutionē in ista distinctiōe. ¶ Ad aliā pbationē ex
c. p ⁊ 4 dicto Ansel. dico ꝙ illud dictū Ansel. ꝙ de⁹ pscit futurū necesse est eē futurū. ⁊ sil̄r aliud eiusdē ibidē. necesse est oē futurū eē futurū ⁊ plura alia: que ibi dicit: sūt eodem mō intelligēda. s. vt notet̃ nec̄itas cōditiōalis siue ꝯñe: quā ipse vocat nec̄itatē sequētē positionē rei: ⁊ ista hō dicta sumant̃ ſm intētionē eius: vt equaleāt ꝯditiōalib⁹. Et ꝙ hoc sit ſm intētionē eius pꝫ. qꝛ in pn̄° eiusdē capituli. 4. ait. cū dico: si erit ex nec̄itate erit hoc sequit̃ necessitas rei positionē nō pcedit. idest valet si sic pnūciet̃: ꝙ erit ex nec̄itate erit: nō eniꝫ aliud significat hec nec̄itas: nisi qꝛ si sit nō poterit sil̄ nō esse. Hic pꝫ qꝺ dictū est primo quidē: qꝛ dicit: hoc valere illā cōditionalē ⁊ aliaꝫ cathegoricā: que licꝫ ſm formā suā nō equaleret: ſm intellectū tn̄ eius qui eā format equalet illi seu vt equalēs sumit̃. 2°. qꝛ ait ꝙ talis necessitas nō significat nisi ipossibilitatē hui⁹ copulatiue. aliqd erit ⁊ ipm̄ nō erit: ⁊ per ꝯñs nō nisi necessitatē cōditionalis opposite: ⁊ in h sensu ēt exponit se infra. rēꝫ inquit futurā necesse est eē futuraꝫ: qm̄ negt futurū eē sil̄ nō futurū: ⁊ sil̄r iuxta fineꝫ capituli. dicit ꝙ idem sensus est si dicat̃. qꝺ de⁹ pscit necesse est eē futurū. Et si dicat̃. si de⁹ pscit necesse est illud eē futurū. ¶ Un̄ notādū ꝙ illud dictū eiusdē ibideꝫ ꝙ q̄tiens idem dicim⁹ de eodē necesse est eē qꝺ dicit̃ vt oē futurꝫ est ex nec̄itate futurū: ⁊ omnis hō ex nec̄itate est hō ⁊ similia: q̄uis de v̄tute ſmonis sit falsuꝫ. tn̄ ſm intellectū ei⁹ q talia itelligebat: vt dicit quidā doctor tenet subintellecta cōstātia subiecti: vtputa supposito ꝙ hō sit: nec̄e est ꝙ hō sit hō. ⁊ supposito ꝙ aliqd sit futurū necesse est illud eē futurū: ⁊ sic de alijs. seu ꝙ idē est vt sumunt̃ equalenter cōditiōalib⁹: sicut pꝫ: qꝛ semp ibidē iungit ꝯditionalē cū cathegorica. vnde ait. Cū eni d̄r ꝙ omnis hō est hō: aut si est hō. homo est. aut oē albū est albuꝫ: ⁊ si est albū. albū est. necesse est eē qꝺ dicit̃. qꝛ nō pōt aliqd esse sil̄ ⁊ nō esse: que pbatio clare demōstrat eius itellectum esse qui dictus est. sic inq̄ꝫ illud dictū ⁊ sil̄ia sūpta sūt v̄a.
Ad 2ᵐ ¶ Ad scd̄am pbationē dōm ꝙ ad certitudineꝫ pscie vt
pbaᵐ nūc est ſmo de ea nō reqrit̃ ꝙ illud qꝺ pscitur nō possit nō fore: sed sufficit ꝙ euidēter cognoscat̃ ꝙ illud erit sicut ad certaꝫ notitiā de cursu pe. currētis nō requirit̃ ꝙ ipse nō possit nō currere: sed sufficit ꝙ intuitiue ⁊ euidenter cognoscat̃ ꝙ currit. Unde negāda est illa pma ꝯña. quia q̄uis futurū possit nō eē futurū: nō tn̄ nō erit futurum: ⁊ hoc clare deus nouit ꝙ si de facto illud nō esset futuruꝫ: vtiqꝫ deus nosset euidēter illud nō eē futurū. ¶ Ad 3ᵐ
pbationē rn̄det. s. Tho. cōce⁹ ꝯñam: ⁊ ꝙ añs est necessa- Ad 3ᵐ pbaᵐ
rium absolute: sed dicit ꝙ quādo in añte ponit̃ aliquid diu⁹ tho
pertinens ad actū aīe. ꝯñs est accipiēdum nō ſm esse qꝺ mas pt.
in se est. sed ſm esse qꝺ est in aīa. Aliud eniꝫ est esse rei in p. q. 14.
seipsa. aliud esse rei in anima: vtputa si dicaꝫ si aīa intel ar. 13.
ligit aliquid: illud est imāle. intelligendū est ꝙ illud est imāle ſm esse qꝺ hꝫ in anima: vel in intellectu: nō ſm ꝙ est in seipso: ⁊ sil̄r si dicam. si deus scit aliquid illud erit. ꝯñs intelligēdū est put subest diuine sciētie. s. put est in sua psentialitate: ⁊ sic necessariū est sicut ⁊ añs: qꝛ omne qꝺ est quādo est ⁊c̄. vt dicit̃ pmo peryarmenias. ¶ Sꝫ
salua eius reuerētia illa solutio nō cōtinet veritatē: nec ꝯ thōaꝫ vbi. s.
in eo qꝺ cōcedit nec in eo qꝺ assumit. Primū pbo: qꝛ capiam istaꝫ cathegoricā: antixp̄s erit ſm se extra oēm cōsequentiā. ⁊ quero vtrū ipsa sit nec̄ia vel cōtingēs: nō potest dici pmū: qꝛ tunc eadē rōne quelꝫ singularis de futuro contingēti vera esset nec̄ia: ⁊ quelibꝫ falsa ipossibilis: ⁊ sic sequeret̃ ꝙ nihil penitus eēt ad vtrūlibꝫ: sed oīa necessario euenirēt vel nō euenirēt: qꝺ est cōtra sanctos ⁊ fidē catholicam. g̊ est cōtingēs. g̊ in quacūqꝫ ꝯña ipsa sumat̃ semp erit simpl̄r ⁊ absolute cōtingēs. Nā sicut falsa ppositio pōt eē ꝯñs in ꝯña nec̄ia. cuius añs est falsuꝫ: nec tn̄ ex hoc ipsa est minus falsa: ⁊ v̄a pōt eē ꝯñs ad aliā verā. ⁊ etiā ad falsam: nec est ex hoc min⁹ v̄a: ⁊ nec̄ia pōt esse ꝯñs ad nec̄iam: ⁊ etiā ad ꝯtingentē: nec tn̄ est ex hoc cōtingēs aut min⁹ nec̄ia. sic ppō cōtingēs nō obstante ꝙ sumat̃ in ꝯña nec̄ia nō ē ex hoc necessaria aut min⁹ contingēs. Unde etiā cū dicit̃. si de⁹ sciuit antixp̄m futuruꝫ antixp̄us erit: nō erit ꝯñs minus ꝯtingēs q̄ꝫ pus. Ex quo etiā vlterius sequit̃ ꝙ illud añs est cōtingēs: cui⁹ oppositum dicit rn̄sio. ¶ P̄. cum dicit̃ ꝙ ꝯñs est absolute necessariuꝫ: put subest dīne scie. s. put est in sua psentialitate: aut intelligit̃ ꝙ futurū. v̄bi grā. antixp̄us nō est in sua psentialitate. i. actu in rerū nā ſm suum eē pp̄riū distinctum a deo: ⁊ ſm suaꝫ talē psentialitatē subest scie dei: ⁊ sic pp̄ter falsam implicationē illud dictū est falsuꝫ: alioquin seq̄ret̃ ꝙ iam actu antixp̄s eēt pductus ⁊ creatus a deo: imo certe cū nō habeat hodie magis actu eē q̄ꝫ habuerit heri ⁊ pridie: ⁊ etiā ab eterno: sequit̃ ꝙ antixp̄us ab eterno fuerit a deo creatus: ⁊ sil̄i mō quodlꝫ futurū ⁊ totus mūdus etiā. Nā ⁊ mundū de⁹ pscíuit futurū: sꝫ oīa ista sunt falsa ⁊ ꝯ scripturā dicentē ꝙ in pncipio creauit deus ⁊c̄. ⁊ cōtra euidentē veritatē. Nam videmus aliq̄ fieri de nouo: ⁊ in se iplicantia ꝯdictionē. qꝛ ſm hoc aliquid esset futurū ⁊ nō esset futurū: sꝫ psens: pma ꝯña pꝫ: qꝛ omnis entitas vel natura actu ex̄ñs distincta a dō est
a deo creata iuxta illud Aug. de fi. ad pe. Principaliter ca. 3.
itaqꝫ tene oēm nām que nō est trinitas ab ipsa sancta trinitate que solus de⁹ ⁊ eternus deus creataꝫ ex nihilo. Et plura sequunt̃ ad ppositū: aut intelligit̃ ꝙ antixp̄us est in sua psentialitate nō mō pdicto: sed soluꝫ qꝛ pn̄tialiter a deo cognoscit̃: ita ꝙ deus nō est in po⁹ abijciente actū ad cognoscendū antixp̄m distincte ſm ꝙ scimus nos q nō possum⁹ futura cognoscere dum sunt futura: sꝫ ſm ꝙ ista sunt ſm se futura: ita cognitio eoꝝ in nobis est futura. si tamē cognosceret̃ a nobis: in deo aūt futurorum est pfecta cognitio nō futura: sed pn̄s: sicut nec pteritoꝝ cognitio pteribit: sed est pn̄s: ſm quem modū intelligenda sunt dicta sanctoꝝ: cum dicūt tam futura q̄ꝫ pterita esse deo cognita ⁊ psentia: vt supra dicebat̃. Si inq̄ꝫ sic intelligitur nō ex hoc tollit̃ quin antixp̄s ⁊ simil̄r quodcūqꝫ futurū contingens sit cōtingenter futurū ſm suum esse

reale:⁊ per ꝯñs quin hec sit simplr̄ ꝯtingēs.antixp̄s erit.
Et ꝓba° que adducit̄ ex dicto phi nō est ad ꝓpositū: q̄z
in pyer. de nullo futuro vere dicitur ꝙ est. Et ꝑterea ista aucto/
ritas si sit vl'is non est v̄a de necessitate absoluta:sȝ cōdi/
tionata tm̄.vt patȝ ex ꝑcedēti.q. 2°.deficit solu°in eo qđ
assumit. Nam ista ꝯña est bona.si aīa vere intelligit la/
pidē eē mālē ⁊ extēsū.ḡ lapis est mālis ⁊ extēsus:nec tñ
ꝯñs est intelligēdū ſm eē qđ lapis hȝ in aīa. q̄z ſm respō
sionē illud est ımāle ⁊ inextensuȝ. ꝓ.ista ꝯña est bona
deus sciuit ⁊ scit antixp̄m eē futurū.ḡ antixp̄s ē futurus:
⁊ aīs est verū:⁊ tñ ſm respōsionē ꝯñs nō est itelligēduȝ
ſm eē qđ hȝ in dei sciētia.quia ſm illud est p̄ns vt dicit.
rñ° alia ¶ R̄ndeo ḡ aliter ad rōnē:⁊ dico ꝙ illud aīs est ꝯtigēs
ad 3m ⁊ nō necēiū.¶ Ad p̄mā ꝓbationē in ꝯriū cōcedo ꝙ ꝑscia
ꝓbat. dei qua de⁹ ꝑscit pe.peccaturū in a.est necē eē:sed ex hoc
nō sequit̄ ꝙ de⁹ necēio ꝑsciat pe.peccatuꝝ in a.nec ꝙ hec
sit necēia de⁹ ꝑscit pe.⁊c̄.sicut etiam volitio qua de⁹ vult
beatificare vnā aīam est necē eē:⁊ tñ non necessario de⁹
vult illam beatificare.nec hec est necēia.de⁹ vult beatifi/
care hanc aīam.¶ Ad aliā ꝓbationē dico ꝙ illa de ꝑte/
rito de⁹ꝑsciuit pe.peccatuꝝ in a.est simplr̄ cōtingēs.Vñ
sciendū ꝙ ꝓpōnū de ꝑterito q̄dā sunt q̄ vt sint vere dpē/
dent a veritate quarūdā de futuro:sicut ista. Nā ad hoc
ꝙ ipsa sit v̄a requirit̄ ꝙ hec sit v̄a.pe.peccabit in a. q̄ vti/
q̄ȝ est de futuro:sicut ēt ista.de⁹ ꝑdestinauit pe. q̄z ad ei⁹
veritatē requirit̄ ꝙ illa de futuro sit v̄a.de⁹ dabit petro
vitā eternā.⁊ multe alie sunt h⁹.q̄dā v̄o sunt quaꝝ veri/
tates nō depēdēt a veritatib⁹aliquaꝝ đ futuro:sicut he.
de⁹ creauit mūduȝ.de⁹ fuit incarnatus: petrus fuit alb⁹:
⁊ alie innumerabiles:quicq̄d aūt sit de vltimis:de p̄mis
tñ cōstat ꝙ ille sunt cōtingētes:si ille de futuro:a quibus
depēdēt:sint cōtingētes:alioquin nō depēderent ab eis.
ista aūt.pe.peccabit in a.vtiq̄ȝ est cōtingēs.quare ⁊ illa.
de⁹ ꝑscit ⁊c̄.¶ Per hoc ēt pȝ solu° ad aliaȝ formā q̄ mul
tum pōderat̄ ab aliquib⁹. dico enī ꝙ in potestate pe.est
īpedire aīs.i.facere ꝙ aīs nō sit veꝝ:nec vnq̄ȝ fuerit ve
rū:⁊ facere ꝙ eius oppositū semꝑ fuerit verum:qđ pȝ:q̄z
in potestate pe.est nō peccare in a. ⁊ per ꝯñs facere ꝙ il/
lud sit verū.pe.nō peccabit in a.sȝ ad hoc necēio sequitur
deū nunq̄ȝ ꝑsciuisse eum peccaturū in a. q̄nimo ꝑsciuisse
ca.x. eum nō peccaturū.Et hoc in virtute dicit Aug.5.de ciui.
dei.in fine.vbi dicit ꝙ homo quē de⁹ꝑsciuit peccaturuȝ
peccat quideȝ:sȝ si nolit:hoc ēt ipse ꝑsciuit. Idem quoq̄ȝ
virtualr̄ Boeti⁹ 5° de ꝯsolatiōe.R̄ndebo q̄dē ꝓpo^m tuū
mutare te posse ⁊c̄.vt in rñsione ad p̄mū dubiū tertij ar/
ticuli allegatū est. His etiā sn̄ialiter ex toto cōcordat ve
pte.2.c° nerabilissimus Hugo de sacra.li.p̄. vbi dicit ꝙ illud qđ
17.⁊.18. ab eterno prescituȝ ē.ab eterno futurū est. ⁊ nō ꝑus ꝑsci/
tum fuit:q̄ȝ futurū fuit:⁊ anteq̄ȝ fuit: qñ adhuc futurum
fuit:potuit eē:sȝ ꝯtingēter:vt nō fieret: ⁊ sicut semꝑ futu
ruȝ fuit:vt nō fieret:sic semꝑ potuit eē q̄ȝdiu futurū fuit
vt nūq̄ȝ fieret:⁊ subdit ꝙ currebāt sil' ab eterno duo hec:
qđ futurū fuit:⁊ qđ eē potuit:qđ futurū nō fuit ⁊ si factū
fuisset:qđ eē potuit:⁊ tñ futurū nō fuit:futurū fuisset ⁊ ꝑ/
scitum qđ futurū nō fuit:nec ꝑsciētia hui⁹ futuri mutata
fuisset:sȝ nunq̄ȝ habita:q̄z futurū nō fuisset.¶ Itē infra.
ca.22. dicim⁹ inq̄t:q̄z possibile ē nō fieri qđ futuruȝ est: ⁊ si non
fieret qđ fiet:⁊ nō fieri possibile est: nunq̄ȝ futurū fuisset
nec ꝑuisum. Si igit̄ q̄ȝdiu res futura est futura pōt fieri
vt nō sit futura.⁊ per ꝯñs ꝙ nunq̄ȝ fuerit futura:⁊ nunq̄ȝ
ꝑscit a vt dicit:sic in potestate alicui⁹ facere est ꝙ non sit
futura:ita in eius potestate est facere ꝙ nūq̄ȝ fuerit ꝑsci/
ta:⁊ per ꝯñs ꝙ nunq̄ȝ fuerit verū ꝙ de⁹illaȝ fore ꝑsciuit.
Ad hoc quoq̄ȝ est itētio magr̄i in.39.đ. vbi dicit ꝙ deus
pōt scire qđ nunq̄ȝ sciuit ⁊ nō scire qđ sciuit ⁊ ꝑscire quod

nō ꝑsciuit:⁊ eadeȝ rōne nō ꝑscire qđ ꝑsciuit.Ex his pȝ ꝙ
ꝓbatiōes quib⁹ ꝓbat̄ illud aīs nō posse īpediri nō va/
lēt.ꝙ nō p̄ma. q̄z falsuȝ assumit. cum dicit ip̄m eē neces/
sariū.nec 2ª:q̄z cū dicit̄ ꝙ ip̄m ab eterno fuit veꝝ:vl' hoc
intelligit̄ de ipsa enūciatiōe creata:que est aīs isti⁹ꝯñe.
⁊ pȝ ꝙ illa nō fuit ab eterno v̄a:q̄z nec ipa fuit ab eterno.
si tñ fuisset ab eterno:ab eterno fuisset v̄a: ⁊ nō tñ necēio:
sȝ cōtingēter:vel intelligit̄ de enunciabili ꝑ ip̄m siue de
eius significato cōplexo: ⁊ tale q̄ȝuis possȝ cōcedi ꝙ fuit
ab eterno verū denoīatiōe extrinseca a v̄itate increata:
⁊ iudicio dei eterno:iudicāte pe.eē peccaturū in a. nō tñ
ip̄m fuit eternū cuȝ nunq̄ȝ fuerit: aut sit aliq̄ entitas ſm
se:sicut nec aliqđ cōplexe tm̄mō significabile vt ex ꝑce/
dētib⁹ pȝ:q̄uocūq̄ȝ tñ sit de hoc vtrū debeat cōcedi ip̄m
fuisse verū ab eterno vl' nō. dico ꝙ ip̄m nō fuit verū ne/
cessario: sȝ si fuit verū fuit verum cōtingēter mere:⁊ qđ
addit̄.s.ꝙ oē eternū est imutabile:cōcedi dȝ. Nā nihil ē
eternū ꝑter deum:sȝ ex hoc nihil ad ꝓpositū.¶ Ad 4am Ad 4m
ꝓbationē eiusdē ꝯñe p̄ncipalis p̄me rōnis r̄ndeo negan/ ꝓbaᵗᵒ
do 2am ꝯñam.s. hanc.b.erit.ḡ.b.necēario erit.supposito ꝙ
ly necēario sit dterminatio ꝯñtis tm̄.¶ Ad ꝓbationē cō
cedo ꝙ iste possunt simul eē v̄e.b.erit.b. pōt nō fore.⁊ ꝙ
dū hec est v̄a.b.erit.hec est possibilis.b.nō erit.q̄ȝuis aūt
sit possibilis:nō tñ est v̄a.nec pōt simul cū illa eē v̄a:vtpo
te sibi ꝯdictorie opposita.Ex hoc tñ nō habet̄ ꝙ illa ꝯña
sit bona.q̄z ad bonitatē ꝯñe nō suffic̄ ꝙ aliq̄d potēs stare
cum opposito cōsequētis repugnet aīti: aliogn hec esset
bona ꝯña.aliquis hō disputat.ḡ oē aīal disputat. Nā cuȝ
opposito ꝯñtis qđ ē.aīal nō disputat. pōt stare ista. null⁹
hō disputat:q̄ tñ repugnat ꝯdictorie aīti.Sȝ requirit̄ ꝙ
oppositū ꝯñtis vel aliq̄d necēario ꝯñs ad ip̄m repugnet
aīti:q̄z si nec ipsuȝ nec aliquid necēio ip̄m ꝯñs repugnat
aīti ip̄m vtiq̄ȝ stare poterit cum aīte:⁊ per ꝯñs ꝯña non
est necēaria.aliogn ꝯñs ⁊ oppo^m ei⁹ simul starēt: q̄z semꝑ
ꝯñs ⁊ aīs simul stant.cū aīs nō possit eē veꝝ sine ꝯñte.
si ꝯña sit necēaria.in ꝓposito aūt ad istā.b.pōt nō fore:nō
necēario sequit̄ ista.b.nō erit.quare ⁊c̄.¶ Ad 2am rōnē p̄n Ad 2m
cipalē dōm sicut ex dictis in 2° ar.pōt patere ꝙ deus est p̄ncil̄e.
ꝑscius futuroꝝ:q̄z in eo velut in notitia oīa rep̄sentant̄
vel ꝓprius loquēdo:q̄z ipse est notitia intuitiua omniuȝ
entitatū actualiū ⁊ iudiciū veracissimū oīum vere enū/
ciabiliū ⁊ cōplexe significabiliuȝ ⁊ h̄ nō sibi accn̄talr̄:sȝ
ex ꝓpria nā cōuenit nec cōtingēter: sȝ necēio: ⁊ q̄z ita ē:iō
sicut in 3° ar.est ꝓbatū.cuiuslȝ entitatis actualis vel po/
tētialis ipse necēio est intuitio. ⁊ qualȝ necēio cognoscit ⁊
nulli⁹ enūciabilis cōtingētis est necēio iudiciū: neq̄ȝ ali/
qđ h⁹ necēario iudiciarie vl' ꝑ mođ iudicij cognoscit: sed
mere cōtingēter.nec ꝯ hoc est aliq̄ ꝓbatio sūpta ex simi/
litudine creaturaꝝ. cuȝ nulla creatura possit oīquaq̄ȝ si/
milis eē deo in mō cognoscēdi sicut nec in eēn° nec ī ꝑfe
ctione eq̄lis.¶ Pro solutiōe v̄o tertij argumēti p̄ncipa/ Ad 3m
lis est sciēdū:ꝙ difficultas in eo qđ q̄rit argumētū ꝯsur/ p̄ncil̄e
git nō solum ex tactis in arguēdo:sȝ ex ꝯrietate auctori/
tatum:quas magr̄ ponit in p̄nti distinctiōe.ait.n.Aug.15.
de tri.vniuersas creaturas ⁊ sp̄uales ⁊ corporales:nō q̄z ca.13.
sunt.iō nouit de⁹:sȝ iō sunt:q̄z nouit : non.n. nesciuit que
fuerat creaturus.q̄z ergo sciuit creauit.nō q̄z creauit sci/
uit:nec alr̄ sciuit creata:q̄ȝ creanda:⁊c̄.sic in simili vide/
tur ꝙ nō iō prescit res futuras:q̄z future sunt:sed iō sunt
future.q̄z de⁹ ꝑscit eas.econtra v̄o origenes sup ep̄laȝ ad
Ro.ait.nō ꝓpterea aliq̄d erit. q̄z illud scit deus futurū:
sed q̄z futuruȝ ē:ideo scit̄ a deo anteq̄ȝ fiat.¶ ꝓ.ma.ar/
guit ꝙ q̄z deus ꝑscit:ideo res sunt future: q̄z nulla essent
futura:nisi ea de⁹ ꝓuidisset. ⁊ ꝑsciuisset. nec possunt non
euenire:cum de⁹ illa ꝑsciuerit.ergo ꝑsciētia videt̄ ꝑsciti

causa eẽ eueniẽdi.ꝛ ↄña videt̃ ex hoc ꝓbari: qꝛ illud est
causa alterius: ad cuius põnẽ illud ponit̃: ꝛ sine cui⁹ posi
tiõe nõ ponit̃. ⁋ P.ꝙ nõ ideo p̃scit qꝛ sũt future arguit:
qꝛ tũc ei⁹ qd̓ est eternũ: aliud ab eo eẽt causa: ꝛ ex creatu-
ris pẽderet p̃scia creatoris: ꝛ creatũ eẽt cã increati. De-
inde rñdens ma. dicim⁹ inq̃t: res futuras nullaten⁹ esse
cãm p̃sciẽtie dei: nec id sciri vel p̃sciri: qꝛ future vel facte
sunt: ita exponẽtes: qd̓ ait orig. i. ꝙ qꝛ futurũ est: iõ scit̃ a
deo anq̃ꝫ fiat neqꝫ sciret̃ nisi futurũ eẽt. vt non notet̃ ibi
causa nisi sine qua nõ scit: ita ẽt dicim⁹ sciam vel p̃sciam
dei nõ eẽ causã eoꝝ que fiunt: nisi talẽ sine q̃ nõ fiũt. Si
tñ sciam ad notitiã tm̃ referam⁹. Si v̓o sciẽtie noĩe inclu
dit̃ ꝛ bñplacitũ: atqꝫ dispositio: tunc recte põt dici causa
eoꝝ q̃ de⁹ facit: ꝛ postea ẜm hoc expõit auctoritatẽ Aug.
ideo sunt qꝛ nouit. i. qꝛ sciẽti placuit: ꝛ qꝛ sciẽs disposuit.
dñs egi. ⁋ Sꝫ sicut dicit Egidi⁹ sup l̃ram hui⁹ distinctiõis solu⁹
p̓.s.d.38 ma. nõ sufficit. qua dictũ illud origenis dicit eẽ intelligẽ
i expõe dũ tm̃ de cãlitate sine qua nõ: qm̃ tũc pari rõne verẽ dice
l̃re. ret̃: ꝙ ꝓpterea aliq̃d erit. qꝛ de⁹ scit illd̓ futurũ: qd̓ negat
rñ⁹ ꝓp̓a orig. Nã ẽt ẜz ma. p̃scia ẽ cã sine q̃ nõ futuroꝝ. ⁋ Rñ⁹
g̊ aliter: ꝛ dico ꝙ q̃uis p̃sciẽtia dei: que nõ ẽ aliud q̃ꝫ vo-
lũtas ꝛ eẽntia dei: sit cã oium reꝝ que fiunt. ista tñ ꝓpõ.
qꝛ de⁹ p̃scit: iõ res sunt future. si sit cãlis: ꝛ nõ equalẽs p̃-
cise huic cõditionali: si de⁹ p̃scit res sunt future. ꝛ nomie
p̃scie nõ includat̃ bñplacitũ vel dispõ: absolute negãda
est. Nam sicut nõ qꝛ ꝓpõ de futuro est v̓a: iõ res quã enũ
ciat fore erit: nec si ego p̃scirẽ aliq̃d fore. iõ qꝛ p̃scirẽ illd̓
foret. q̃uis necesse eẽt. si ego p̃scirẽ illud foret. alias non
p̃scirez: sꝫ false opinarer illud fore. Sicut ẽt q̃uis neccio
ↄñs sit. vt si q̃ memini illa fuerint: non tñ qꝛ memini illa
fuerũt. sic nõ ideo res sunt future. qꝛ de⁹ p̃scit illas eẽ fu-
turas. Et est rõ. qm̃ nec v̓a p̃sciẽtia. nec sciẽtia inq̃tuz hꝫ
est causa. qꝛ ita sit in re: sꝫ tm̃ signa. Et iõ Boetius 5⁰ de
cõsolatiõe. postq̃ꝫ arguerat cõtra quosdã dicẽtes. non iõ
q̃dẽ eẽ venturꝝ. qm̃ id ꝓuidentia futurũ eẽ ꝓspexit. Sꝫ
ecõuerso. qm̃ qd̓ futuꝝ est illud diuinã ꝓuidẽtiaꝫ latere
nõ posse. d̓terminãdo in ꝑsona ph̃ie approbat dictũ isto-
rũ. q̃tũ ad p̃mã partẽ. Cui⁹ rõ est. qꝛ p̃scia nõ ẽ causa euẽ
tus futuroꝝ: sꝫ signũ tm̃⁹. omne aũt signũ. tm̃ q̃d ostẽdit.
non v̓o efficit qd̓ designat. Alteri⁹ aũt ꝓpõnis. s. ideo de⁹
prescit futura: qꝛ illa futura sunt: põt duplex sensus esse.
Unus quo denotaret̃ res futuras causas eẽ p̃sciẽtie: qua
de⁹ p̃scit futura: sicut si dicã ꝙ coloratũ mihi obm̃ est. iõ
video: denoto coloratũ obm̃ cãm eẽ visionis: qua forma
liter suz vidẽs. ꝛ in isto sensu ꝓpõ illa est falsa. ꝛ eã negat
ma. in ista distinctiõe: ac ẽt ꝓcedit rõ supra facta vltimo.
hũc quoqꝫ sensuz posse fieri ex ꝓpõne illa. ꝛ ipam in hoc
sensu falsaz eẽ. satis inuit Boeti⁹. vbi supra arguẽs ↄ di-
ctuz ꝓxime recitatũ. Jam v̓o inq̃t p̃posteruz ẽ vt eterne
p̃scie tp̃aliũ reꝝ euẽtus cã eẽ dicat̃. q̃d est aliud aũt arbi
trari iõ deũ futura: qm̃ sũt euẽtura ꝓuidere: q̃ꝫ putare: q̃
olim acciderẽt cãm sũme eẽ illi⁹ ꝓuidẽtie. nec hoc deĩn
postea in aliq̃ p̃te soluit vel iprobat. in isto ẽt sensu nõ est
intelligẽdũ dictũ orig. Alius sensus põt eẽ quo p̃cise de-
notet̃ ꝙ qꝛ res sunt future. iõ p̃scia vel scia dei est p̃scia: ꝛ
isti termini p̃scius p̃scia verificent̃ de deo: ita ꝙ ista sit
v̓a. de⁹ est p̃scius futuroꝝ: dictũ est. n. supra ꝙ eẽntia di-
uina est nãliter ꝛ neccio simplex notitia: ꝛ app̃hẽsio enti-
tatũ enũciabiliũ: aut cõtingẽtiũ nõ neccio: sed cõtingẽs
est iudiciũ: ꝛ cuiuslibꝫ futuri cõtingẽtis est contingẽter
p̃scia. qm̃ qd̓libꝫ tale põt nõ esse futurum: ꝛ per ↄñs deus
cuiuslꝫ põt nõ eẽ p̃scius. vt g̊ ipse sit p̃scius: neccio req̃rit̃
ꝙ aliq̃ sint futura: ꝛ ꝓpterea: qꝛ illa futura sunt: ꝛ ei⁹ isi-
nite imẽseqꝫ sciẽtie repugnat quicq̃ꝫ nescire: ideo ẽ pre-
scius futuroꝝ: ita ꝙ talis locu⁹ sit isto mõ cãlis q̃uo ista.

qꝛ hõ est aĩal. ideo hec est v̓a: hõ est aĩal. ꝛ sicut vniuersa-
liter dicit̃. ꝙ eẽ sic in re. sicut ꝓpositio enũciat: est cã ꝙ
illa sit v̓a. ẜm quẽ mod̓. P. in post p̃dicamẽtis. ca⁰. de p̓ori
dicit. ꝙ neq̃ꝫ oro cã est vt sit res. verũtñ videt̃ q̃dãmõ
res causa eẽ vt sit orõ v̓a. Dum eñi res est aut non est v̓a
oro vel falsa dicat̃ necesse ẽ. ꝛ sicut possibile ẽ. ꝙ res sit
cã ꝙ oro sit v̓a: absqꝫ hoc ꝙ sit cã orõnis aut alicui⁹ enti-
tatis in ea: vel vt oro ipsa sit: sicut pꝫ: si oro p̃cedat eẽ rei.
Uerbi grã. si per⁹ stãte formet̃ ista oro. pe. sedet: deinde
sedeat pe. tũc pe. sedere ẽ cã ꝙ illa sit v̓a. nec tñ est causa
illius: aut alicui⁹ entitatis in ea. sic in ꝓposito: ꝛ ẜm talẽ
modũ loquẽdi de cã põt vt videt̃ cõcedi. ꝙ res eẽ futu-
ras cã vel poti⁹ cõcausa est vna cũ imẽsa ꝑfectiõe diuie
scie. ꝙ de⁹ sit p̃scius seu p̃scia. vel ꝙ isti termini possint
v̓e dici de eo. ac per hoc dici ꝙ quia res future sunt: ꝛ dei
sciam nihil põt latere: ideo p̃scit de⁹ illas eẽ futuras: ꝛ sic
puto ꝙ intellexerit orig. Hoc ẽt sensu Aug. li. de sacra. ca. vlti.
dicit. ꝙ omne qd̓ fit: ab eterno p̃uisuꝫ est futurũ eẽ: qꝛ ab
eterno futurũ est. Unde talẽ cãlẽ ipse ponit nec in h̓ sen-
su negat hic ma. illaꝫ ꝓpositionẽ: sed in p̓mo tm̃. qd̓ satis
pꝫ ex eo qd̓ supra distõne. 35. dic̃. dicit eñi ibi ↄ d̓termina-
tionẽ suã qua dixerat ꝙ in deo nõ poterat fuisse p̃scia: qꝛ
poterat d̓s nihil eẽ facturus: ꝛ p̓ ↄñs possibile fuit ꝙ nul
la eẽnt futura ꝙ si fuisset nulla fuissꝫ in deo p̃scia: cũ pre
sciẽtia nõ sit nisi futuroꝝ. Cõtra hoc inq̃ꝫ recitãs opio-
nẽ quorũdã dicẽ^m. si potuit p̃sciẽtia dei non eẽ in deo ab
eterno ꝛ potuit nõ eẽ. si v̓o potuit nõ eẽ. cum p̃scia dei sit
eius scia: ꝛ scia sit eius eẽn^a. potuit g̊ nõ eẽ ab eterno illd̓
qd̓ est dĩna eẽntia. Rñdet ma. cũ dicit. si nulla eẽnt fu-
tura nõ eẽt in deo p̃scia vel nõ eẽt p̃scius de⁹. Si in dicẽ-
do hanc cãm attẽdis. s. ꝙ nulla eẽnt subiecta ei⁹ scie vñ
ipsa possit dici dei p̃scia. vl̓ ipse p̃scius: qd̓ vtrũqꝫ dicit̃ ꝓp
futura: verus ẽ intellect⁹. eccc ꝙ ꝓp futura de⁹ dicit̃ pre-
scius: ꝛ ꝙ si nulla eẽnt futura nõ posset dici p̃scius. Ex q̊
pꝫ ꝙ istam: qꝛ aliqua sunt futura: de⁹ est p̃scius. cõcedit ĩ
2⁰ sensu p̓missio. ꝛ sequit̃ imediate: sin aũt ex ea ratiõe id
dicit. ꝙ nõ sit in deo p̃scia: qua p̃scit futura: vel ꝙ ipse nõ
sit de⁹ qui est futuroꝝ p̃scius: falsa est intelligẽtia: ꝛ in h̓
vt pꝫ virtualr̃ negat p̓mũ sensum. Auctoritas v̓o Aug. is. d̓ tri. ca. i3.
loquit̃ de notitia dei ẜm ꝙ est simplr̃ app̃he⁹ oium enti
tatum: in quo sensu vtiqꝫ falsum est: ꝙ qꝛ sunt: iõ nouit:
q̃nimo siue sint siue nõ: nõ minus nouit. Unde res non
causant suã notitiã in deo sicut in nobis: nec ad ipsas co-
gnoscẽdum indiget deus earũ existẽtia vl̓ p̃sentia: sicut
nos: ꝛ ideo talr̃ de notitia loquẽdo: absolute negãda est
ista: qꝛ res sunt: ideo illas de⁹ nouit: sicut negat Augu. qd̓
aũt addit: sꝫ iõ sunt: qꝛ nouit: accipiẽda ẽ notitia sil̓ cum
bñplacito ꝛ dispõne. iux̃ expõnẽ ma. supi⁹ recitatã. Ad
rõnẽ v̓o qua ꝓbat̃ ꝙ qꝛ p̃sciuit: ideo res sunt future: dicẽ
dũ ꝙ ↄña illa nõ valꝫ nec illa ꝓbatio sufficit ad veritatẽ
talis causalis: aliogn ex quibuscũqꝫ ꝓpõnib⁹ cõuertibili
bus adinuicẽ: possꝫ fieri v̓a causalis: ꝛ sic ista eẽt v̓a: quia
hõ ẽ risibilis: iõ ẽ rõnal̓: ꝛ sic de alijs multis falsis cãlib⁹
⁋ Et per hoc pꝫ ad arg^m in forma p̓ncipali qua dicit̃: aut
deus p̃scit futura: qꝛ illa futura sunt: aut ideo illa sũt fu-
tura: qꝛ deus p̃scit illa. Nam si p̓ma pars hui⁹ disiũctiue
intelligit̃ in p̓mo sensu eius dato supra: negãda est: quia
vtraqꝫ pars eius est falsa. Si v̓o in 2⁰ sensu intelligit̃. di-
cendũ ꝙ ideo p̃scit: qꝛ illa sunt futura: nõ tñ ideo p̃cise: sꝫ
qꝛ cũ hoc eius sciam nemo põt effugere. Et cuꝫ ꝓbat̃ ꝙ
nõ: qꝛ tunc res future eẽnt cause p̃sciẽtie dei. negãda ẽ
ↄña: ꝛ instã^a nõ sequit̃: qꝛ pe. sedet: ideo hec ꝓpõ que p̓us
erat falsa: pe. sedẽte est vera. g̊ pe. sedẽs est causa illi⁹ ve-
ri vel vere ꝓpõnis. Nã aĩs est verũ: ꝛ ↄñs falsum: vt su
pra dictũ est: ita in ꝓposito: sed posset cõcedi. g̊ res futu-

re vel potius q res sunt future est causa vel concausa q
deus vel scia dei sit pscia. iuxta intellectū datum: sicut ꝛ
alia ꝯña assumpta pōt concedi. ergo pe. sedens: vel q pe.
sedet est causa q illa ꝑpositio sit vera.

¶ Distinctionis. XXXIX. Questio. I.

Circa distinctionē trigesimā nonam.
Quero pariter cū ma. Utꝝ scia
vel pscia dei possit augeri vel minui: Et ar
pᵐ guo pmo q possit augeri: qꝛ aliqd deꝰ pōt
scire: ꝛ pscire: qđ nec scit nec psciuit: ꝛ cum
hoc scire omne qđ nunc scit. ġ dei scia pōt
augeri. ꝯña pꝫ. qꝛ sciētia q̄to est plurium
scitoꝝ: tanto est maioꝛ. Añs ꝓbaꝛ dupliciter. Primo: qꝛ
sicut dicit ma. in lr̄a. sciētia dei nō est nisi de his que sūt
vel fuerūt vel erūt: ꝛ psciētia nō nisi de futuris. deꝰ autē
pōt multas res facere quas nunq̄ faciet: ꝛ per ꝯñs mul
te possunt eē future que nō sunt future. Si ille aūt eēnt
future: essent vtiq̄ a deo scite ꝛ pscite: que tñ nūc nō sunt
scite nec pscite. 2º qꝛ aliquis nō ē cras lecturus qui pōt
esse lecturus. ġ deus aliquē nō scit nec pscit esse lecturū:
2ᵐ quē tñ esse lecturꝝ cras deus pōt prescire. ¶ 2º arguiꝛ q
dei scia pōt minui. qꝛ aliqd deus scit qđ pōt nō scire: ꝛ ali
quid psciuit qđ pōt nō pscire. ġ ꝛc. Probaꝛ assūptū. Naꝫ
deus scit me legere nūc seu in isto tēpore pñti demōstra
to qđ voceꝛ a. ꝛ hoc deꝰ pōt non scire. Nā die crastina ds
nō sciet me legere in a. q̄uis sciet me legisse in a. Similr
aliqua res futura pōt fieri pscns: ꝛ tūc nō erit pscita: que
tamen modo est prescita.

Oppᵐ In oppositū arguiꝛ. qꝛ sciētia dei est oīno itrās
mutabilis: cum ipsa sit deꝰ. ġ est in
dciº. qº. augmētabilis: ꝛ imutabilis.

Distinguo pmo duplicē sensum questiōis: quoꝝ.
Primus ꝛ quē de virtute ꝺmonis fac
est. Utꝝ illa res pro qua supponit hic terminꝰ sciētia vel
psciētia dei possit augeri vel minui: ꝛ in hoc sensu que
stio determinata est apud oēm catholicū ad partē nega
tiuam. cum dei scia nō sit aliud q̄ dei eēntia ꝛ substātia:
que oīno imutabilis est. Alius sensus est quē disputato
res per hanc questionē intēdunt: ꝛ est: vtruꝫ deus possit
aliqd perfectius vel iperfectiꝰ scire vel pscire: q̄ scit: aut
plura vel paucioꝛa: His eniꝫ modis ꝯsuetū est dici: q in
nobis augeꝛ vel minuiꝛ sciētia. Et in hoc sensu etiā q̄tū
ad pmā partē huius disiunctiue: questio nō hꝫ dubium:
qm̄ certuꝫ est q nullaꝫ reꝫ vel aliquid cognitū a deo deꝰ
vno tēpore pfectiꝰ cognoscit q̄ alio: nec etiaꝫ impfectiꝰ.
ca. iꝫ. nō eni ꝓficit nec deficit in cognitiōe. ¶ Et ad hoc suffi
ciat aucto. Augu. cum eius ꝓbatione. 15. de tri. vbi ait. q
vniuersas creaturas suas ꝛ spūales ꝛ corpoꝛales: non qꝛ
sunt ideo nouit: sed ideo sūt: qꝛ nouit: ꝛ sequiꝛ. nec aliter
sciuit ea creata q̄ creanda: nō eniꝫ eius sapiētie aliquid
accessit ex eis: sed illis existētibꝰ sicut opoꝛtebat ꝛ quā
do opoꝛtebat: ita māsit vt erat: ita ꝛ scriptū est in libº ec
clesiastico: anteq̄ crearenꝛ oīa. nota sunt illi: sic ꝛ postq̄
ꝯsūmata sunt. sic inqt nō aliter: ꝛ anq̄ crearenꝛ: ꝛ postq̄
creata sūt. sic ei nota sūt: hec ipse. ¶ Pro 2º vº pte disiu
ctiue. vtrū. s. deus plura vel paucioꝛa possit pscire vel sci
re. pmitto aliq̄s distinctiōes de istis terminis scia ꝛ scire
pºmō ſm q ꝯhunꝛ ad standū pcise pro scia dei. Naꝫ vnoº pñt
accipi cōiter. nō quiđ sumēdo hanc cōitatē ſm multitu
dinē psone inferioꝝ seu singulariū: quasi multe sint scie
dei. Nam dei scia vnica tñ ꝛ simplex est. sed ſm multi
tudinē cognitoꝝ vel scitoꝝ: respectu quoꝝ diciꝛ sciētia:
ꝛ sic generaliter sumēdo respectu cuiuslꝫ a deo noti vel
cogniti cōsueuit vocari sciētia simplicis notitie seu sim
2ºmō pliciter notiª vel cognitio. Alioº pōt sumi spāliter: ꝛ hꝫ

dupliciter. ſm q cognitoꝝ quedā sunt res vel entitates
actuales vl' potētiales: quedā sūt enūciabilia: ꝛ pcise per
ꝓpōnes vel enūciationes vel terminos eis equalentes
significabilia: sicut me legere: seu q ego lego q ego legi:
vel suꝫ lecturus: ꝛ silia que per enūciatiōes significamꝰ.
Et ſm hūc modū aliqui antiqui distinxerūt sciaꝫ dei in
sciam enūciabiliū ꝛ sciaꝫ reꝝ. Pꝛope aūt ꝛ stricte ſꝫ vsū
disputantium: scia enūciabiliū diciꝛ iudicium euidēs ꝛ
certū ipsoꝝ enūciabiliū: ꝛ sic accipiēdo scia rerū signifi
ficat sciaꝫ dei ſm q est simplex appꝛehēº entitatū. Scia
vero enūciabiliū significat eandē ſm q est euidēs iudi
ciū eoꝝ. Rursus pmoº pōt accipi triplr. Naꝫ vnoº ge p
neraliter respectu cuiuslibet entitatis pterite pñtis vel
future aut possibilis foꝛe: ꝛ sic simplr vocaꝛ notitia seu
scia simplicis notitie. 2º spāliter respectu eaꝝ que sunt 2º
vel fuerūt aut future sunt tñ: ꝛ sic cōsueuit ab aliqbꝰ vo
cari scia visionis: ꝛ a ma. in hac distinctiōe simplr vocaꝛ
sciētia. 3º adhuc specialius. s. respectu futuroꝝ tñ: ꝛ sic 3ºmō
vocaꝛ pscia. Eodē mō pōt distingui seu eodēº distīcte si
gnificari dei scia ſm q illa est iudiciū enunciabiliū. pōt
eni sumi ſm q cuiuslꝫ enūciabil' affirmatiue vel negati
ue de inesē vel modalr cathegoᶜᶜ vl' ypothe ͤ aut aliq̄ alio
mō est euidēs iudiciū. Alioº ſm q est iudiciū determia
te aliquoꝝ. ꝛ hoc multiplr posset distingui. vꝫ. ſm vsum
cōem duplr accipiꝛ. Unoº respectu enūciabiliū de pñti
vel de pterito vel de futuro. ꝛ sic vocaꝛ scia vl' scia visio
nis. 2º spālius. s. respectu taliū enūciabiliū de futuro tñ:
ꝛ tūc diciꝛ pscia. Preter aūt hec noia sunt q̄dā alia vsita
ta in scripturis ad significādū sciam dei: que tñ dicta de
deo respectu aliquoꝝ nō tñ significāt deū illa nosse: sed
ēt diligere: vel aliqđ circa illa opari vel facturū eē: sicut
dispositio: ꝓuidētia: pdestinatio: ꝛ reproba ͦ: ꝛ approba ͦ:
ꝛ foꝛte aliqua alia de quibꝰ alijs locis videndū est.

His premissis pmo vidēdū est. vtꝝ deꝰ potest
plura vel paucioꝛa scire: vl' psci
re q̄ scit vel prescit loquēdo de scia rerū. Scđo idem vi
dendū est loquēdo de scientia enunciabiliū.

Quantum ad pmū pono pncipaliter sex ꝯclōnes. pº artiº
Prima est: q oēm reꝫ actualē aut po pª ꝯ.
tentialē pteritā vel pñtē vel futurā deꝰ actu cognoscit ꝛ
scit. loquēdo de scia simplr seu scia simplicis notiͤ. Pro
baꝛ aucto. apostoli ad Ro. 4º. vbi ait. q deus vocat ea q̄ ca. 4.
non sunt: tanq̄ ea q̄ sunt. Et ad hebꝛe. 4º. oīa inqt nuda ꝛ ca. 4.
apta sunt oculis eius. Et sapiētie 9º. de sapiētia increata ca. 9.
scribiꝛ q ipsa scit oīa ꝛ intelligit. ¶ Ad hoc ēt sunt ꝓba
tiōes facte ꝓ pma ꝯne pmi articuli: pcedēti qōnis. ¶ 2ª 2ª ꝯ.
ꝯ est: q q̄lꝫ entitatē actualē vel potentialē ꝛc. deꝰ nec̄io
cognoscit. Et hec ꝓbata est in pcedēti qōne ar. 3º. Ex his
aūt duabꝰ infero q̄sdā alias. Una est q nullā rē quā deꝰ p
nescit pōt scire. loquēdo de scia mō pmisso: ꝛ ꝓbaꝛ: quia
nullā deꝰ nescit. Alia est q nullā quā scit pōt non scire: 2
ꝓbaꝛ: qꝛ q̄libet scit nec̄io. Et pro hac pōt argui q si ali
quā quā scit pōt nō scire: maxime hoc de rebꝰ videreꝛ: q̄
sunt ꝛ pñt nō eē: ita q sicut res desinerent eē sic deꝰ desi
neret illas scire. Sed hoc est falsuꝫ: qꝛ nō minus ipse co
gnouit res pteritas q̄ pñtes. Uñ Aug. 15. de trini. Deꝰ sa ca. 7.
piētia sua nouit oīa: ita vt nec q̄ dicunꝛ pterita ibi prete
reant: nec ea q̄ dicunꝛ ibi futura q̄si desint expectenꝛ vt
veniāt: sꝫ ꝛ pterita ꝛ futura cū pñtibꝰ sūt cūcta pñtia nec
singula cogitanꝛ: nec ab alijs ad alia cogitādo transiꝛ: sꝫ
vno ꝯspectu sil' psto sūt vniuersa. Et postea loquēs de pꝛe ca. 14.
ꝛ filio dicit: q vnusq̄sq̄ eoꝝ oīa q̄ sunt in eoꝝ scia sil' vi
det: ita vt aliq̄ videre nō possit nō vidēs alia: sed sil' oīa
eadē tꝫ q̄rū nullū est: qđ nō sꝑ videt. ꝛ allegaꝛ in pñti disti
ctiōe. Rōne quoq̄ idē pꝫ. qꝛ alias obliuio caderet in do

3ᵉ ꝛ mutabilitas: q̄ repugnāt diuine pfectiōi. ¶ 3ᵃ ꝯ que seq̄ꝛ
est. ꝙ nō plura q̄ꝫ deus scit ipse pōt scire: nec etiā paucio/
ra q̄ꝫ scit ipse pōt scire. Probaꝛ: qꝛ si plura: sequiꝛ ꝙ aliq̄ꝫ
rem quā nescit pōt scire: ꝛ si pauciora: sequiꝛ ꝙ aliq̄ꝫ quā
4ᵉ scit pōt nō scire. 4ᵉ que sequiꝛ est: ꝙ nullā pōt incipere
scire vel nō scire q̄litercūqꝫ exponaꝛ hic incipit: ꝛ pꝫ ex
3ᵉ ꝯ eisdē. ¶ Cōclusio 3ᵃ pncipalis est: ꝙ loquendo 2ᵒ mō de
scia reꝝ. s. de scia visionis: aliquā rem quā de⁹ nō scit pōt
scire: ꝛ silr plures q̄ꝫ scit pōt scire. Probaꝛ: qꝛ possibile ē
aliquā que nō est futura esse futurā: ꝛ sil' cū hoc oēm que
4ᵉ ꝯ est futura manere futurā. g̊ ꝛc̄. ¶ 4ᵃ ꝯ est: ꝙ aliquā quā
deus nō prescit pōt prescire: ꝛ silr plures q̄ꝫ prescit potest
pscire. Et pbaꝛ ex eodem: q̄uis aūt he due vltime ꝯnes
sint vere ꝛ simplr cōcedēde pro eo sensu diuiso: queꝫ tn̄
de virtute sermōis efficiūt: iste tn̄. deus pōt scire aliquā
rem quā nescit: deus pōt plura scire q̄ꝫ scit: sunt de virtu
te sermōis false: ꝛ simplr negande. Et rō est: qꝛ sensus di/
uisus ꝛ sensus cōpositus eaꝝ: siue ipse fm vtrūqꝫ sensum
mutuo se inferūt: ꝛ ideo si eēnt ve oporteret ꝙ iste eēnt
possibiles: deus scit aliquā rem quā nescit: deus scit plu/
ra q̄ꝫ qꝺ scit: qꝺ tn̄ est falsuꝫ. Silr iste sunt simplr false
de virtute sermonis ꝛ negande: de⁹ pōt aliquā rem pre/
scire quā nō prescivit: deus pōt plura pscire q̄ꝫ pscivit: qꝛ
iste sunt ipossibiles. de⁹ pscit aliquā reꝫ quā non pscivit:
deus pscit plura q̄ꝫ pscivit. g̊ ꝛ ille sunt false. Assūptū pro
baꝛ: quo ad pmā parteꝫ. qꝛ hec est ipossibilis: aliq̄ res est
futura que nō fuit futura. Et seq̄ꝛ: de⁹ pscit aliq̄ꝫ res quā
nō pscivit. g̊ aliqua res est futura q̄ nō fuit futura. Quo
ad 2ᵃᵐ partē pbaꝛ. qꝛ hec est ipossibilis: plura sunt futu/
ra q̄ꝫ fuerūt futura. Et sequiꝛ. de⁹ pscit plura q̄ꝫ pscivit. g̊
plura sunt futura q̄ꝫ fuerūt futura. qꝛ tn̄ nō oēs aduertūt
drīam inter locutiōes in quib⁹ solus iste termin⁹ de⁹ pce
dit illud verbū pōt: ꝛ totū residuū sequiꝛ: ꝛ in q̄bus pce/
dit verbū hoc totū: aliquā rē quā de⁹ nō pscit: vel hoc to
tuꝫ plura q̄ꝫ de⁹ pscit. Et rursum istas vltimas aliq pos/
sent accipe in sensu cōposito: ideo ꝛ has ꝛ illas aliqui eli/
gunt: ꝛ satis vtilr ppter min⁹ exercitatos in logica. Ad
veritatis maiorē dclarationē distiguere in sensu diuiso
cōcedūt: in sensu cōposito negāt: ꝛ sic facit magr in pnti
5ᵉ ꝯ distinctiōe. ¶ 5ᵃ ꝯ est: ꝙ nullā rē pōt de⁹ incipe scire vel
pscire. Probaꝛ: qꝛ si aliquā posset incipe scire vel pscire
signeꝛ illa. Tūc arguo hāc reꝫ ea demōstrata de⁹ pōt in/
cipere scire vel pscire. g̊ hec res pōt incipe eē futura. ꝯn̄a
6ᵉ ꝯ est necīa: ꝛ ꝯn̄s falsū: vt ex supiorib⁹ pꝫ. ergo ꝛ an̄s. ¶ 6ᵃ
ꝯ est: ꝙ aliquā rem quā de⁹ pscit ꝛ pscivit pōt nō pscire: ꝛ
pauciora q̄ꝫ de⁹ prescit ꝛ pscivit pōt prescire: in quocūqꝫ
sensu accipiaꝛ: ꝛ silr ꝙ de⁹ pōt aliquā rem nō pscire quā
prescivit ꝛ pauciora pscire q̄ꝫ pscivit. Et oia hec pbanꝛ:
qꝛ hec est possibilis: aliq̄ res q̄ fuit futura nō est futura:
imo de facto hꝫ multas singulares vas: q̄nimo tot quot
sunt creature actu exn̄tes q̄ nō sunt vnq̄ꝫ future: distiguē
do futuꝝ ꝯ pn̄s. Itē hec ē polis: ꝛ ēt va. pauciora sūt fu/
tura q̄ꝫ fuerint futura: ꝛ quelibꝫ pars cōclusionis pmisse
sequiꝛ ex altera istarū: vt satis patet ex dictis.

2ᵘˢ arᵘˢ QUANTUM ad 2ᵐ articulū. s. de scia enūciabilium
pmitto vnā distictionē de enūciatiōi
bus. Nā sicut enūciationū q̄dā sunt ve ꝛ q̄dā false. Et ve
rarū quedā necīe ꝛ q̄dā cōtingētes. Falsaꝝ aūt q̄dā pos/
sibiles q̄dā ipossibiles: sic enūciabiliū q̄dā pn̄t dici vera
(vtpote ea q̄rū enūciatiōes si formenꝛ sūt ve) q̄dā falsa
vt enūciabiᵃ enūciationū falsaꝝ ꝛ veraꝝ: q̄dā necīa: ꝛ q̄/
dā cōtingētia: ꝛ falsoꝝ q̄dā possibilia: q̄dā ipossibilia cor
rn̄dēter ad suas enūciatiōes a q̄bus extrinsece hꝺ enun/
1ᵃ ꝯ ciabilia denoīari pn̄t. ¶ Hoc pmisso pono aliq̄s ꝯnes.
Quaꝝ pᵃ est. ꝙ omne enūciabile est necīo scitū a deo: lo/
quēdo de scia nō quidē vt est iudiciū: sed vt simplr ē ap/
prehēsio. Nō aūt oē enūciabile est scitū a deo fm ꝙ scia
est iudiciū. Prima pars pbaꝛ pᵒ sic. necē est q̄rūlibꝫ ꝯdi
ctorioꝝ enūciabiliū alteꝝ eē a deo scituꝫ iudiciarie siue
iudicatū. g̊ oē enūciabile necesse est a deo cognitū eē vl'
apphensuꝫ. An̄s pbaꝛ. qꝛ necē est qꝺlibꝫ veꝝ eē a deo iu
diciarie scitū: ꝛ necē est q̄rūlꝫ enūciabiliū ꝯdictoriorūꝫ
alterū eē veꝝ. g̊ necē est q̄rūlꝫ ꝯdictorioꝝ alterū eē a deo
iudiciarie scitū. Ambe premisse sumpte in sensu ꝯposito
vere sunt: ꝛ sic inferūt verā ꝯneꝫ ēt in sensu cōposito. Qꝺ
aūt maior sit vera pꝫ. qꝛ hec est ipossibilis: aliqꝺ veꝝ nō
est a deo scitū. Minor vō pꝫ: qꝛ q̄rūlibꝫ enūciationū ꝯdi
ctorioꝝ si formenꝛ necē est alterā esse verā. Cōsequētia
vō pma pbaꝛ: qꝛ qꝺlibꝫ enūciabile est pars duoꝝ enun/
ciabiliū ꝯdictorioꝝ iproprie loquēdo ꝛ fm quādā sil'itu
dinē de parte: qꝛ nec aliter possum⁹ in pposito loq. Naꝫ
de quolꝫ enūciabili cōtingit vere dicere ipm eē scitū vel
nō esse scitū: creditū vl' nō creditū: ꝛ sic quocūqꝫ affirma
ri vel negari. ita ꝙ qꝺlibꝫ enūciabile est q̄dāmō pars to
taliuꝫ enūciabiliū signabiliū per ꝯdictorias enūciatio/
nes: ꝛ p ꝯn̄s alicui⁹ enūciabilis veri. ac per h̄ alicui⁹ enū
ciabilis a deo iudiciarie sciti: ipole aūt est aliqꝺ enūcia/
bile totale eē scitū: q̄n illud de q̄ aliud enūciaꝛ sit cogni/
tuꝫ ꝛ apphēsuꝫ. Et totū h̄ pōt declarari ex ipsis enūciabi
lib⁹. Nā q̄lꝫ pōt eē subꝫ cuiusdā ꝯdictionis. vbi gr̄a. ista.
hō est asin⁹. Nā pn̄t due tales formari. hō ē asin⁹. ē ppō
opinata: hō est asin⁹: nō ē ppō opinata. ꝛ cōstat ꝙ altera
est va: ꝛ p ꝯn̄s a deo cognita ꝛ scita eē vera. g̊ ꝛ ista: hō est
asin⁹: q̄ est subm vtriusqꝫ est a deo apphensa: q̄uis nō sit
scita esse va. ¶ 2ᵒ ad idē sic. oē enūciabile necīo scitur a 2ᵐ
deo posse per aliquā enūciationē verā vel falsaꝫ enūcia/
ri. ergo oē enūciabile necīo ē a deo apphensum. Vel sic.
omne enūciabile necīo sciꝛ a deo esse veruꝫ vel falsum.
g̊ ꝛc̄. 2ᵃ vero pars ꝯnis. s. ꝙ nō oē enūciabile est iudicia/
rie scitū a deo. pꝫ. qꝛ nō oē est verū ꝛ solū verū enūciabi/
le istoᵒ sciꝛ. Probaꝛ etiā tota ꝯ ista per auctē Aug. 15. de 3ᵐ
tri. dicētis. ꝙ nemo falsa nouit: nisi cū falsa eē nouit. ꝙ si ca. x.
nouit verū nouit: verū eni est ꝙ ipsa falsa sunt. vbi Aug.
loquiꝛ de notiᵃ iudiciaria ꝛ enūciatiua: qua quis nouit ꝛ
iudicat euidēter esse sicut est ꝛ nō eē sicut nō est. h̄ vtiqꝫ
mō nō cognoscunꝛ nisi vera. nō eniꝫ quisq̄ꝫ cognoscit: ꝙ
hō est asin⁹. ꝛ pptera dicit. nemo falsa nouit. Ex quo pꝫ
2ᵃ pars ꝯnis. Qꝺ aūt addit nisi cū falsa eē nouit. Probat
pmā partē. qꝛ cuꝫ quis nouit falsa esse falsa. vtiqꝫ apphē/
dit illa falsa. alias nesciret illa esse falsa: nec dubiū ꝙ ōs
nouit falsa esse falsa. alias nō cognosceret oē verū: cū ve
ruꝫ sit: falsa esse falsa: vt dicit Aug. Ex hac ꝯne seq̄ꝛ: lo/
quēdo sic de scia cōiter ꝙ nullū enūciabile qꝺ de⁹ nescit
de⁹ pt scire: nec plura nec pauciora q̄ꝫ scit scire: nec aliqꝺ
qꝺ scit nō scire: nec aliquid incipe scire vel nō scire: ꝛ oia
hec pbanꝛ: qꝛ qꝺlibꝫ necīo de⁹ scit. ¶ 2ᵃ ꝯ est: ꝙ loquen 2ᵃ ꝯ
do de scia enūciabiliū 2ᵒ mō: quo ēt mō magis ppe ꝛ fꝫ
cōem vsuꝫ disputantiū sumiꝛ aliqꝺ seu aliqd enūciabile
qꝺ de⁹ nō scit pōt scire: ꝛ aliqꝺ qꝺ scit pōt non scire. Pro/
baꝛ. qꝛ aliqꝺ enūciabile falsuꝫ pōt eē veꝝ ꝛ aliqꝺ verum
pōt eē falsuꝫ. ¶ 3ᵃ ꝯ ꝙ possibile est deū aliqꝺ enūciabile 3ᵃ ꝯ.
scire qꝺ nō scivit. Et similr possibile est deuꝫ aliquid nō
scire qꝺ scivit: etiaꝫ in sensu cōposito sumpta vtraqꝫ pte
ꝯnis. Probaꝛ: qꝛ hec est possibilis. aliqꝺ enunciabile est
verū qꝺ nō fuit verū: ꝛ silr hec est possibilis. aliqꝺ nō est
verū qꝺ fuit verū. Et ex hoc etiā pꝫ ꝙ aliqꝺ enunciabi/
le deus pōt incipere scire: ꝛ aliqꝺ pōt incipere non scire:
vel desinere scire. Nam aliqꝺ enunciabile pōt incipere
esse veruꝫ: ꝛ aliqꝺ pōt incipere esse falsum. enūciabile. n.
hui⁹ enūciatiōis. verbū caro factū est. ante xpī incarna/

tionem falsū erat: sicut et ipsa enūciatio si fuisset formata: tunc fuisset falsa: et incepit esse ver; qn̄ pmo dei filius fuit hō. slr xp̄m nō surrexisse: fuit enūciabile verū in oī tēpore pcedēte xp̄i resurrectionē: et in instāti resurrectionis desijt esse ver; et incepit eē falsū. Nō est tn̄ cōcedendum q deus pōt incipe scire aliqđ enūciabile. Nā quocūq exponit ly incipit. hec est ipossibilis. deus incipit scire aliqđ enūciabile: siue eni exponat ly incipit. per negatiuā de pterito: siue p negatiuā de futuro: negatiua per quā exponit est ipossibilis: s; si sumat in pdicato signū demōstratiuū. verbi grā. Deus incipit scire hoc enūciabile: demōstrādo aliqđ in singulari qđ incipit eē verum: tunc ppō est possibilis: et sic eo demōstrato hec est vera. deus pōt incipe scire hoc. ¶ 4ª ꝫ est: q non plura q̄ deus scit vel sciuit deus pōt scire: nec etiā pauciora. Probat nō plura q̄ sunt vel fuerūt vera. possunt eē vera: nec etiam pauciora. g̃ et c. Assumptū pbat. qr semp alterū enūciabiliū cōdictoriorū est verū: et alter; nō: et si vnū incipit eē verū: reliquū desinit esse ver; et ideo nullo tēpore sunt vel pñt esse plura vera: q̄ alio: et per cn̄s nec pauciora vno q̄ alio tpe pñt esse a deo scita. De pscientia vero enūciabiliū loquēdo cū nō sit aliud scire sic sumptū q̄ scire enūciabilia de futuro: et hec sit necessaria. deus scit omne ver;. Idē est iudiciū de pscire et nō pscire enūciabiliū: et de veritate et falsitate ipsor;. de quibus suo mō sentiendū est sicut de enūciationibus eor;. de eis aūt vt estimo sufficiēter est dictū distinctiōe pcedenti. qōne pma. ar. 2º. ¶ Ad rōnes questionis quid sit dicendū patet ex dictis.

¶ Distinctionis. XL. et XLI. Questio. I.

Quantum ad mām pdestinatiōis et reprobationis de qua magister tractat in distinctiōe. 40. et. 41. Quero vtrū quilibz hō fuerit ab eterno pdestinatus vel reprobatus a deo. Et arguit pmo q nō. pmo sic. qr si qlibz hō et c. vel huius reprobatiōis et pdestinatiōis esset aliqua cā in pdestinato vl reprobato: aut nō: nō pōt dici q sic. Tum qr nullius eterni aliqd tēporale pōt esse causa: tū qr si aliq causa eēt vtiq eēnt merita: aut demerita hoium: sed hoc est falsū fm magrm in dist. 41. vbi expsse dicit: q pter nulla merita pñtia vel futura fuerūt eternalr aliqui reprobati vel pdestinati: nec pōt dici q nulla sit cā. tum qr videret deus inique agere cū reprobatis: ordinās eos ad penā eternā nō pter eor; culpā. Tum qr nullus q̄tū est ex se: fit magis dignus pdestinari q̄ alius: vel oēs eēnt pdestinati: qđ est falsū. vel deus eēt acceptator psonar; vnū eligēdo et aliū reyciēdo: sed hoc est cō sniam beati Petri actuū. 10. In veritate cōperi q nō est acceptator personarū deus. ¶ 2º. qr si quilibz hō est eternaliter pdestinatus vel reprobatus: qlibz vel de necessitate saluabit vel de necessitate dānabit. hoc aūt ē falsū: qm̄ tūc supfluerēt oēs doctrīe et monitiōes xp̄i: et aplor;: et pphetar; ceteror;q scōr exhortantiū hoīes ad bene agendū pter spem vite eterne vel timorē gehenne: qr siue bene siue praue quis ageret: nihil ide plus vel minus saluabit: si nec io est saluandus: aut dānabit: si necessario est dānandus. cn̄a p;. qr ordinatio et ppositum dei est imutabile. iuxta illud psal. consiliū dn̄i manet in eternum: et cōtra ipm nullus agere pōt. iuxta illud apost. ad Ro. Uoluntati eius qui resistit.

Ad oppositū arguit ex eo qđ scribitur in euāgelio Math. Et cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue cōgregabunt ante eum oēs gētes a dextris et a sinistris: et dicet his qui a dextris. venite benedicti patris mei possidete paratū vobis regnū a cōstitutiōe mūdi: Sinistris vero. ite maledicti in ignē eternū: qui pparatus est dyabolo et angelis eius. Preparatio aūt regni dei pdestinatio est: pparatio vo eterne pene que noie ignis describit reprobatio est. Cū ergo quilz hō sit tunc alterā acceptur ex his sniam: sequit q quilibet est pdestinatus vel reprobatus.

In ista questiōe pmo videbit de quesito. 2º. vtrū in pdestinatis sit aliqua cā sue pdestinationis: et in reprobatis sue reprobatiōis: qđ tangit in primo argumēto. 3º. vtr; sit possibile quēq pdestinatū dānari finaliter: aut reprobatū saluari qđ tāgit in alio argumēto. Uerū qr hec perscrutatio altissima est: et iperscrutabilis nobis mortalibus: et in ipsa errare multū est periculosum. idcirco nihil ex me in hac mā loq intēdo: s; simplr sentētias quas puto esse scōr: et maxime beati Aug. nihil penitus temerarie aut pertinaciter asserēdo.

Quantum ad pmū pmitto quid nois pdestinatio nis et reprobatiōis s; q eis cōiter vti mur: vt intelligam quis pdestinat vel reprobat dicat. Et dico q pdestinatio est ppositū dandi vitā eternam. Reprobatio vo ppositū nō dādi. Unde ille dicit pdestinatus cui pposuit deus dare vitā eternā. Et ille reprobatus cui pposuit nō dare. Hoc satis innuit apl's cū gratuitam ab eterno Jacob pdestinationē: et Esau reprobationē volens ostēdere introducit verbū dei dicētis. Jacob dilexi. Esau aūt odio habui. et postea gnāliter cōcludit. g̃ cuius vult miseret. et quē vult indurat. i. non miseret: vt exponit Aug. ad simpli. li. pº. ita q idē intelligit aplus p odire in pposito qđ p velle nō misereri: et p diligere idē qđ p velle misereri. i. misericorditer vitā eternā largiri. Na; de tali mīa ibi loquit apl's pncipalr. vn̄ et subsequēter electos vocat vasa mīe. His cōcordat snialr Aug. in li. de pseue. circa mediū. vbi ait. Nāq in sua q̃ falli mutariq nō pōt pscia: opa sua futura disponere id oīno nec aliud qcq̄ est pdestinare. De qbus aūt operibus intelligēm sit paulo an̄ pmisit. vbi ait. q pdestinatio ē pscia et ppatio bn̄ficior; dei qbus certissime libant qcūq liberāt. Hor; aūt pm et maxim ē vita eterna. Prepa g̃ et dispō dādi vitā e nā ē pdestina. Dispō aūt et ppom idē sūt. et hec ē ppa significatio hui nois pdestinatio. qr cū nō est pole deum pdestinare nisi psciēdo: iō sancti freqūter pdestinatōē diffiniūt p sciam: imo vt in eodē li. dicit Aug. noie pscie p noie pdestinatiōis vtunt. Est g̃ pdestinatio dispō seu ppositū dādi vitā eternā. Dare aūt vitā eternā et vocare et iustificare sunt pdestinatiōis actus. Reprobatio vo est velle nō misereri: seu qđ idē est ppositū nō dandi vitam eternā: nō misereri aūt seu nō dare vitā eterna; est effectus reprobatiōis iuxta modū loquēdi magistri. ¶ His pmissis dōm ad illum articulū vt mihi videt fm dicta sanctor;: q quilibz fuit ab eterno a deo pdestinat vl reprobat. Qđ pbat sic. Cuilibz hoī dabit deus vitā eternā vel nō dabit. g̃ qlz hō fuit ab eterno pdestinat vl reprobat. Añs p;. et cn̄a pbat. qr si alicui dabit. cōstat q volēs dabit: qr deus nō nisi volēs facit qcqđ fac. vt dic Aug. in ench. Si cui aūt vult dare semp voluit illi dare cū nihil possit velle volūtate accedēte et noua. vt p; p eūdē. 15 de tri. g̃ cuicūq dabit vitā eterna; ab eterno voluit sibi illā dare. et p cn̄s ab eterno fuit pdestinat. et silr seq q cuicūq nō dabit: ab eterno voluit illi nō dare. g̃ ab eterno fuit reprobat. ¶ 2º. sic. cuilz hoī deus ab eterno pordinauit vl psciuit regnū eternū vel penā eternā. g̃ qlz hō fuit ab eterno pdestinat vl reprobat. cn̄a p;. Añs autē ponit Aug. in li. q intitulat de disputatiōe pdestiatōis cō pelagianos. et ex itētiōe pbat p vbū saluatoris allegatū ad opm. qđ expsse dic. q oibus pariter siue cū pctis ppus

vt adulti: siue cū originali vt pueri: morituris preordina
ta est pena eterna: electis v̄o oībus regnū eternū: vn̄ itro/
ducta illa auctoritate cuꝫ pluribꝰ alijs sacre scripture cō/
cludit sic. tenēda est igiẗ icōcusse huiꝰ disputatiōis regu/
la que diuinis testimonijs claruit: pctōres in malis ꝓprijs
anteq̄ꝫ cēnt in mundo p̄scitos eē tm̄: non p̄destinatos. pe
nā aūt eis eē p̄destinatā s3 q̄ presciti sunt: paruulos q̄ꝫ
non renatos ex aqua ⁊ sp̄u scō p̄destinate pene esse obno/
xios: qui presciti sunt nō in ꝓprijs volūtatibꝰ: quoꝝ nul/
la est vel bona vl' mala: nisi tm̄ in ade peccato qd̄ traxere
nascētes ⁊ in hoc manētes soluerunt tēpus vite p̄ntis. Et
post subdit: qui v̄o s̄m ꝓpositum dei viuunt prescitos esse
⁊ predestinatos electione gratuite gr̄e eius ⁊ regnū ei ce/
loꝝ p̄destinatū esse sine dubitatione dicendū est.

2ᵒ artiᵒ. **Quantum** ad 2m arm. vꝫ. vtruꝫ in p̄destinatis sit ali
qua cā eterne sue p̄destinationis: ⁊ in re/
probatis sue reprobatiōis eterne. Sciēdū ꝓ rudiores:
q̄ nō est intētio articuli: nec ēt doctoꝝ hoc mō loquendi
vtentiū. q̄rere. Utrū in p̄destinatis sit aliqd qd̄ sit cā illi/
us entitatis q̄ est p̄destinatio: q̄ nō est nisi diuinitas ipsa.
hoc eni nullus vertit in dubiū certus oino q̄ nulla talis
sit cā. Sꝫ intellectꝰ articuli ⁊ eoꝝ est q̄rere. Utruꝫ ꝓpter
aliqd p̄destinatoꝝ ꝯplexe vel incōplexe significabile de
ab eterno illos p̄destinauit. Et similr̄. Utrū ꝓpter aliqd
reprobatoꝝ deꝰ eternalr̄ eos reprobauerit: ita q̄ dici pos/
set de aliquo: ꝓ hoc deꝰ aut ꝓ illud: aut q: illud ille fec̄
vel facturus erat h̄ vel illud: ipse p̄destinatus est: aut ali/
quo alio mō per causales ꝓpōnes explicando: q̄ ꝓpōnes
causales licꝫ in alijs materijs frequēter explicent cālita/
tē vnius rei sup aliā: nō tm̄ semp sic in vltima. q. 38. di. de
Tho. de claratū est. Scōm aūt hunc intellcm̄ doctoꝝ volentiū
argma. p°. reddere cām: q̄re isti vel illi sunt p̄destinati vel reproba/
.s. di. 41. ti qdaꝫ reddiderūt cām positiuā dicentes: q̄ ꝓpter bona
q. p. ar. 1. opera vel vsum bonū liberi arbitrij: quē deus p̄sciuit ali
quos habituros: p̄destinauit eos: ⁊ per malū vsuꝫ futurū
in alijs eos reprobauit. Et in hoc fuit diuersitas: q: qdaꝫ
dixerunt ꝓpter bonū vsuꝫ li. ar. quo ad actum credendi:
aliqui quo ad illū ⁊ alios a li. ar. ꝓcedentes. Rursus alij
dixerūt q̄ vsus bonꝰ li. ar. duplr̄ ꝯsiderari poterat. Uno
mō inq̄ꝫtuꝫ ꝓcedit partialr̄ a gr̄a: ⁊ est bonꝰ bonitate gra/
tuita vel meritoria s̄m qd. sic nō est s̄m eos cā p̄destina/
tionis: s3 effectꝰ. Alioᵒ vt ꝓcedit ab ipso li. ar. ⁊ est bonꝰ bo
nitate morali: ⁊ sic est cā p̄destinationis. i. de cōgruo licet
nō de cōdigno. Demū alij dixerunt q̄ p̄destinatiōis nul/
la est in p̄destinatis cā positiua: s3 p̄uatiua tm̄. s. absentia
finalis obicis per culpā originalē vel actualē respcū gr̄e
dei. Reprobationis v̄o cā est positiua in reprobis. s. talis
obex pcti gr̄e. Un̄ dicūt q̄ in p°. instāti quo offerẗ diuino cō
spectui oīs hō. vult illi deꝰ gr̄am ⁊ salutē: imo ⁊ oēs creat
ad istū finē: nisi tm̄ obicē gr̄e reperiat per quā hō reddaẗ
indignus: ⁊ sic g̊ p̄sciam sumentes sub illa gn̄ali volitiōe
dicūt q̄ offerunẗ in dei p̄sciētia aliqui cuꝫ obice gr̄e ⁊ in/
dignitate actuali vel habituali sic in paruulis est origia/
le pctm̄: vel actuale: vel malus vsus liberi ar. in ꝓuectis.
Alij aūt offerunẗ nō qdem cū aliq̄ dignitate aut dispōne
positiua: nec illud etiā opꝫ: s3 sufficit q̄ sine indignitate ⁊
obice offeranẗ: ⁊ tunc concludiẗ pro istis finalis gr̄a ⁊ sa/
lus eterna: ⁊ pro illis subtractio gr̄e: ⁊ preparatio pene: ⁊
per ꝯn̄s illi sunt reprobati iusto iudicio: ⁊ isti sola mīa li/
berati: non tm̄ sine cā negatiua. **M**ihi aūt videẗ q̄ ex di/
ctis sacre scripture ⁊ scōꝝ sequunẗ he ꝯnes: cuꝫ quarū oi
veritate non stat veritas alicuiꝰ modi dicēdi de p̄dictis.
¶ Harū p̄ma est. q̄ nullus est p̄destinatus ꝓpter bonuꝫ
vsuꝫ liberi arbi. quē deus sciuit illū habiturū q̄litercūq̄ꝫ
cōsidereẗ bonitas eius. 2ᵃ est. q̄ nullus est p̄destinatus:
q: p̄scitus finalr̄ fore sine obice habituali gratie. 3ᵃ q̄
quēcunq̄ꝫ deꝰ p̄destinauit: gratis tm̄ mō ⁊ misericorditer
predestinauit. 4ᵃ q̄ nullus est reprobatus ꝓpter malū
vsuꝫ libe. arbi. quē deus preuidet illum habiturū. 5ᵃ q̄
nullus est reprobatꝰ: q: preuisus fore finalr̄ cū obice gra/
tie. ¶ Prima ꝯ deduciẗ pᵒ sic. aliqui fuerunt p̄destinati pᵒ 2
nō habituri vllū bonū vsuꝫ li. ar. g̊ nullus fuit p̄destina/ pm
tus ꝓ talē vsuꝫ. Cōsequētia pꝫ: q: si vni ꝓposuit dare vi
tā eternā sine vsu li. ar. futuro. seqtur q̄ alteri nō ꝓposuit
dare ꝓpter talē futurū vsum: s3 libere ⁊ gratis: aut ꝓpter
aliā cām. Añs pꝫ de pueris baptiçatis morientibꝰ in eta/
te infantili. Et per h̄ argumētū dicit Aug. maxie ꝯuinci
quoscūq̄ꝫ dicētes: hoīes fuisse p̄destiatos ex futuris ope/
ribus: ⁊ eodē mō ex futuro vsu lib. ar. ¶ Ad h̄ tm̄ conati Rñō
sunt aliq rn̄dere dicētes: q̄ lꝫ paruuli hꝰ nō fuerunt p̄de
stinati ꝓpter vsuꝫ bonū li. ar. quē habituri fuerūt: tm̄ pre/
destinati sunt ꝓpter euꝫ quē habituri fuissent si ad debi/
tā etatē ꝑuenissent. ¶ Sꝫ ista rn̄ꝰ nulla oio est: vn̄ arguo ꝯ. 2.
ꝯtra eā. iuxta itētionē Aug. de p̄destinatiōe scōꝝ. vbi eā
in ꝓpria forma refellit. Prio sic. nullus p̄miaẗ a deo ꝓ pm
merita q̄ nec eiꝰ nec alteriꝰ sunt fuerūt aut erunt. g̊ nec ꝑ
talia fuit p̄destinatus: s3 merita q̄ pueri habuissent si vi/
xissent nec eoꝝ nec alteriꝰ sunt fuerūt ⁊ erunt: vt pꝫ. g̊ ⁊c̄.
Pria ꝯn̄a pꝫ: ⁊ añs cuilꝫ hn̄ti rōnē est notū: qm̄ talia me/
rita nō sunt vlla merita: nec ꝑ hoc premiāda cū oino sint
nulla. Un̄ Aug. hanc rn̄sionē admirans. Un̄ hoc talibus
inqt viris in mentē venerit nescio: vt futura q̄ nō sunt fu
tura puniaẗ: aut honoreẗ merita paruuloꝝ. Et ifra. q:
hoīum inqt futura q̄ nō sunt futura ꝓculdubio nulla sūt
merita. ⁊ h̄ videre facillimuꝫ est: iō nec pelagiani hoc di/
cere potuerunt: ⁊ multo magis nec isti dicere potuerunt.
¶ P̄. ait. Aug. ibidē. Apl's limitē fecit queꝫ trāsgredi nō 2m
debeat hoīs incauta suspicatio. ait. n. oēs astabimus an/ ca. 13.
te tribunal xp̄i: vt ferat vnusq̄sq̄ꝫ s̄m ea q̄ per corpꝰ gessit
.i. illo tp̄e quo in corpore vixit siue bonū siue malū gesse/
rit inqt nō adiunxit vel gesturus fuit. Est igiẗ determiaᵒ
apl'i q̄ p̄cise s̄m ea q̄ fecit qs merita: ⁊ sili mō s̄m eū vsuꝫ
quē habuit p̄cise duꝫ vixit p̄miabiẗ. nō g̊ s̄m eū: quē si vi
xisset hituꝛꝰ fuisset. Et certe hāc determiationē apl'i trās
fero nihil aliud afferendo. ¶ P̄. arguit Aug. Si iudica/ 3m
renẗ inqt hoīes pro meritis sue vite: q̄ nō habuerūt mor
te ꝑuenti: s3 habituri si viuerēt nihil ꝓdesset ei q raptꝰ ē
ne malitia mutaret itellcm̄: sic scribiẗ Sapie 4°. nihil ꝓ/ ca. 4.
desset eis q lapsi moriunẗ: si añ moreren̄ẗ: qd̄ nullus xp̄i/
anus dicere audebit. Et subdit. Nā qs xp̄ianꝰ nō ꝯfitea/
tur q̄ bonuꝫ iude fuisset si suscepto baptīo mox decessis/
set. Et idē de q̄libꝫ baptiçato dānato: ⁊ tm̄ oppoᵐ seq̄reẗ si
cū eo fieret circa actū quē hūisset li. ar. si vixisset. Sꝫ ꝯ
argui pōt q̄ btō paulo nihil obfuisset si fuisset mortuus:
duꝫ ꝑsequebaẗ eccl'iaꝫ: ex quo iudicādus fuisset s̄m vsuꝫ
quē habuisset si vixisset. ¶ P̄. seq̄reẗ q̄ q̄libꝫ paruus ba 4m
ptiçatus moriēs: tantū premiū reciperet q̄ꝫtuꝫ si vixisset
mille annis in gratia: ⁊ cū bono vsu liberi arbitrij: posito
q̄ ita cōtigisset si vixisset. Nā sic dicit vnꝰ doctor ⁊ in h̄
hn̄. nō solū deꝰ p̄destinat q̄cūq̄ꝫ ad p̄miū eternū: s3 etiā ad
determiatū p̄mij gradū. Et iō si ꝓ tale ꝯditionalē vsuꝫ
quēq̄ꝫ p̄destinasset: ⁊ ꝓ gradū bonitatis illiꝰ vsus p̄desti
nasset ad certū gradū premij: ⁊ illū vtiq̄ꝫ ꝯseq̄reẗ q̄licūq̄ꝫ
moreret: qd̄ nullꝰ diceret: ⁊ sic pꝫ q̄ rn̄°. illa nulla ē. Et ꝓ/
pterea dic̄ Aug. vbi. s̄. q̄ tales sic soluētes moliūẗ astrue/
re: qd̄ nō dico inqt crediturū: s3 soᵐ opiatuꝝ neminē puta
uerimꝰ s3 ea. s. iudicare quēq̄ꝫ mortuoꝝ q̄ gesturꝰ fuerat:
si tp̄e ꝓlixiori vixisset. q̄r ⁊c̄. ¶ 2°. idē p̄n' ꝓbo ꝯ adultis 2m pn̄le
sic. qcūq̄ꝫ fuerit habiturus bonū vsum lib. ar. q̄lis req̄riẗ
in saluandis: ideo fuit illum hiturus: q: fuit p̄destinatꝰ. g̊

nō fuit p̄destinatus pp̄ talē bonū qualis reqrit̃ bonus in
saluādis:aliogn multi dānandi eēnt p̄destinati:cū3 mul/
tos bonos vsus habuerit li.ar.qđ est erroneū. Si aūt ta/
lē exiguū bonū vsu3 fuit habiturus q2 p̄destinatus. con/
stat φ nō eɔ̄ fuit p̄destinat9:q2 illum fuit habiturus.p3 ğ
ca.º 3.º ɔña.Et añs ego ꝓbo p̄ aucto. Aug.đ fi.ad pe.vbi ait. Jlli
cū xp̄o regnabunt quos de9 gratuita bonitate sua p̄desti/
nauit ad regnu3:q2 eni eos tales p̄destinatio p̄parauit vt
in regno dei eēnt:p̄parauit vtiq3 f̄m ꝓpositū vocandos
vt obediant:p̄parauit iustificandos:vt accepta gr̄a recte
credāt τ bene viuant.p̄parauit τ glorificandos vt xp̄i co
heredes effecti regnū celoꝝ sine fine possideant. Ex hac
auctoritate p3 manifeste:φ q2 p̄destinatio p̄parauit ali/
quos ad regnu3 eternu3.i.q2 deus ꝓposuit:τ suo ꝓposito
ordinauit aliquos ad eternū regnū:iō etiā preordinauit
eos vocare τ iustificare τc̃.Soli aūt sic vocati τ iustificā
di sunt saluandi:sicut p3 per eundē iam tactū verbū apl̄i
exponentē in li.º de p̄destinatione scōꝝ.vbi sic ait.Quos
eni p̄destinauit illos vocauit:ipsa.s.vocatione f̄m ꝓposi/
tū.nō ğ alios:s3 q2 p̄destinauit ipsos τ vocauit:nec alios:
s3 quos vtiq3 vocauit ipsos τ iustificauit:nec alios: s3 q̊s
p̄destinauit vocauit iustificauit ipsos τ glorificauit: illo
vtiq3 fine qui non h3 finē.ğ soli sic vocandi τ iustificādi:
fuerunt habituri talē bonu3 vsu3 li.ar.qualis requirit̃ in
saluandis. Constat aūt vlterius φ talis vocatio cum iu/
stificatione est cā talis boni vsus:τ nō ecōuerso:qđ in pri
ma auc̃te tangit Aug.cu3 dicit.φ p̄parauit vt obediant:
τ vt accepta gr̄a recte credant τ bn̄ viuant:obedire enim
vocationi:τ recte credere:ac bn̄ viuere sūt illi boni vsus
li.ar.Ex his itaq3 p3:φ iō tales habituri fuerūt hꝯ bonū
vsum:q2 fuerunt iustificandi τ sic vocandi:q2 fuerūt pre
destinati.ğ de p.º ad vlti.m:iō fuerunt hꝯ vsu3 habituri:q2
2m fuerunt p̄destinati. ¶ 2.º ꝓbo ide3 añs sic rōne.Quicun
q3 fuit habiturus talē bonū vsu3 fuit illu3 hiturus a deo:
τ nullū de9 p̄destinauit:q2 fuit talē vsu3 ei datur9:s3 ecō/
tra:q2 illum p̄destinauit:iō talē vsum fuit sibi daturus.ğ
quicūq3 fuit habiturus hꝯ vsu3:iō fuit habiturus:q2 fuit
p̄destinatus.ɔña p3:τ p.ª pars añtis in multis auc̃tib9 scri
ca.º 4.º pture ꝓbaẽ:sic illa apl̄i p.ª ad Cor.qd.n.habes qđ nō acce/
ca.º ii.º pisti:τ illa eiusde3 ad Phil.Deus operat̃ in nobis velle τ
ca.º 2.º ꝑficere pro bona voluntate:τ illa eiusdē ad Eph. Jpsi9 su
mus factura creati in xp̄o.i.ꝑ xp̄m in operib9 bonis q̄ pre
parauit nobis de9:vt in illis ambulemus:τ plurime alie
quas recurrere longū eēt. 2.ª pars aūt satis p3 ex se. Na3
in p̄cedēti arti.º satis dictū est:nō est aliud p̄destinatio q̄3
ꝓpositū dandi alicui vitā eternā:q2 ꝓposuit illi dare bo/
nū vsu3 li.ar.s3 nō econtra:q2 ꝓposuit sibi dare vitā eter
nā:iō ɔ̄r voluit dare illi taliter vti li.ar.sine q̄li vsu ne/
minē potentē li.ar.vti voluit ad vitā eternā admittere.
¶ Et ɔfirmaẽ:q2 vt sancti τ doctores cōiter dicūt:voca/
tio τ iustificatio sunt effect9 p̄destinatiōis:τ sumit̃ ex ver
ca.º 8.º bis apl̄i in ep̄la ad Ro.qui sūt inqt qui f̄m ꝓpo.m vocati
sunt sancti.i.ad s̄citatē:vt di.glo.nō dic̃ apl̄s φ ꝓpositum
sit f̄m vocationē:s3 ecōuerso.iō dic̃ glo.φ ex p̄destinatio
ne est:φ sunt vocati τ ex alijs sequētib9 etiā ibidē p3.cu3
dicit quos p̄destinauit τc̃.talis aūt bonus vsus est iustifi
cationis τ vocationis effectus. Nā vt dicit Aug.lib.º p̊ ad
Simpli. Nemo ppterea bn̄ opaẽ vt accipiat gr̄a3:s3 q2 ac
cepit:quō eni pōt iuste viuere qui nō fuerit iustificat9:iu/
stificat aūt grata:vt iustificatus possit iuste viuere.p.ª aūt
est gr̄a.2.ª autē sunt opa.Et paulo an̄ sup illo apl̄i ad Ro.
ca.º 9.º Nō ex operib9 s3 ex vocante deū est:q2 maior seruiet mi
nori inqt.ğ vocantis est gr̄a:ꝑcipiētis aūt gr̄am ɔ̄r sunt
opa nō que gr̄am ꝑiant:s3 q̄ gr̄a ꝑiant̃.Et infra.iux̃ mediū
libri dicit.φ vocatio est effectrix bone volūtatis τ ca3 ꝑ

cedit nō ecōuerso:τ pp̄ h̄ a deo recte tribuit̃:qđ bn̄ volu/
mus nobis tribui:nō pp̄ qđ vocamur. ¶ S3 ad hanc rō/ Rño
nē forsan r̄ndebit̃ φ talis bon9 vsus inq̄ʒtum est ꝑtialr̃ a
gr̄a elicitiue:τ bon9 bonitate meritoria ē vtiq3 p̄destina/
tionis effect9:s3 inq̄ʒtū est ꝑtialr̃ a volūtate seu li.ar.τ bo
nus bonitate morali:nō est effect9 p̄destinatiōis:s3 poti9
cā. ¶ Cōtra.q2 volūtas nō pōt cāre tale bonū velle etia3 3.2.
f̄m illa3 ꝓpriā partialē cālitatē quā h3 respcū volitionis
nisi gratis a deo sp̄āliter adiuta:τ mota ad cāndū.dicēte
Aug.in de gr̄a τ li.ar.vltra mediū. Certū est nos velle cū
volumus:s3 ille facit vt velimus bonū:de quo dictū est.
φ p̄paraẽ voluntas a dn̄o:τ de quo dictū est:φ opatur in
nobis τ velle:τ certū est nos facere cū faciamus:s3 ille fa
cit vt faciamus.p̄bendo vires efficacissimas voluntati:τ
vlr̃ ipse ait.in de v̄a inocētia. Quotiēs bona agimus:de9
in nobis atq3 nobiscū vt opemur opaẽ.Et ppterea in eo/
dē lib.º Multa inqt de9 fecit in hoie bona:q̄ non facit hō.
nulla v̄o facit hō q̄ de9 nō facit vt faciat hō.multe aūt au
ctoritates possent adduci ad ostēdendū:φ ad nullu3 bo/
nū actū agit hō vel coagit:nisi ad coagendū moueaẽ τ iu
uet̃ a deo:s3 iste pro nunc sufficiāt:q2 in 2.º di.26.ꝓlixius
istud ꝓbabit̃. S3 cōstat φ talis motio:τ diuinu3 adiuto
riū respcū talis boni vsus est effect9 p̄destinationis:τ nō
cā.q̄re τc̃. ¶ 3.º p̄ncipalr̃ ad qōnē arguo:ex ꝓp̄ssa determia/ 3m p̄ncip.le
tione apl̄i ad Ro.q̄ sola (vbi ois alia ꝓbatio deficeret) ca.º 9.º
d3 cōuincere quēlib3 fidelē:ad tenēdū hāc ɔ̊ne3.vbi de/
terminat φ nō ex opib9 illis ēt futuris:vt exponunt oēs
glo. Jacob fuit p̄destinat9:τ idē vult sentiēdū esse de oi/
bus:ne quis de merito operis glorieẽ. ¶ 2m ɔ̊nē ꝓbo p̊ 2.ª 3
sic.φ aliqs sit sine obice culpe origialis τ actualis talr̃ φ
nō ipediaẽ a cōsecutiōe salutis:aut sit eius indignus.est
effect9 diue p̄destinatiōis.ğ nō q2 qs p̄uidet̃ futurus sine
obice talis salutis:aut gr̄e est p̄destinatus.Cōsequētia p3
τ añs ꝓbaẽ p.º expressa auc̃te apl̄i dicētis in ep̄la ad Eph. ca.º p.
Elegit nos ante mūdi cōstitutionē vt essemus sancti τ i/
maculati:vbi vt dicit glo.loqtur apl̄s de electione q̄ pre/
destinauit nos:τ sic nō p̄destinauit nos:eo φ sci essemus
τ imaculati:sic nec q2 futuri eramus:sed q2 nos p̄destina
uit:iō futuri eramus ꝑ ei9 gr̄am sancti τ imaculati. ¶ p̄. 2m
iustificatio electorū est p̄destinatiōis effect9:vt dcm̄ est.
iustificatio aūt icludit vel exigit remissionē pctōꝝ:τ pu/
ritatē ab oi labe originalis vel actualis culpe mortalis.
Un̄ glo.iustificauit.s.remissionē pctōꝝ τ bona opatiōe.
¶ p̄.absolu9 ab omni tali culpa f̄m Aug.de fi.ad pe.est 3m
effect9 gr̄e dei quā eternalr̃ sciuit se hoib9 largiturū:qđ ꝓ ca.º 34.º
bat ꝑ illō apl̄i ad Ro.quos p̄sciuit τ p̄destiauit ɔformes ca.º 8.º
fieri imagini filij ei9.Et i seq̄nti ca.º dic̃.φ p̄destinatio est
gratuite donatiōis p̄paratio.Ex q̄ seq̄ẽ φ absolu9 τ puri/
tas a tali culpa ē p̄destinatiōis effect9. 2.º paruuli moriē
tes p9 bap̄m sūt sine obice pcti originalis q2 sūt baptiçati
τ iō sūt baptiçati:q2 sūt p̄destiati.ğ ipsi nō:q2 sūt sine cul/
pa originali sūt p̄destinati:s3 eɔ̄:q2 sūt p̄destinati:sūt sine
tali culpa.ɔña p3:τ p.ª ps añtis cōiter a catholicis ɔcedit̃.
τ 2.ª ps ꝓbaẽ ꝑ apl̄m ad Tytū.dicentē.non ex operib9 iu ca.º 3.º
sticie q̄ fecim9 nos:s3 f̄m suā mīa3 saluos nos fec̃:ꝑ laua/
crū regnōnis τc̃.i.bap̄m. ¶ Ad h̄ r̄ndent q tenēt h9 ɔ̊nis
oppo.m dicētes.φ puer nō h3 a p̄destinatiōe φ baptiçaẽ:
s3 h̄ poti9 ē f̄m cursu3 nāe. Nā si puer ex ɔplōne mori de/
beat stati3 nat9.nō ꝑuenit ad bap̄m.nō erit aūt h̄ ex aliq̄
reprobatiōe:s3 q2 nō vult de9 pp̄ ip3 facere nouū miracu
lū:imo ip̄m relinqt cursui nāe.Silr̃ si nat9 fuerit ex parē
tib9 ifidelib9 nō baptiçabit̃.Si v̄o ex fidelib9 baptiçabi/
tur.hoc aūt non hab3 alteri imputari nisi cursui naturali
f̄m que3 iste nascit̃ ex istis:ille ex illis:nec ꝓpter hoc vt
iste baptiçet̃.debuit deus ordinare vt ex alijs parētibus

nasceret. Ista solutio non ɔtinet veritatē. p̄mo quidē:q2 cōtradicit manifeste auctoritati apostoli iam inducte:dicentis ꝙ ſm suā miam saluos nos fecit per baptismū:⁊ per ɔñs ex eius misericordia est ꝙ sumus baptiçati.non ḡ hoc ꝓuenit ex opere trī:⁊ cursu nature. Et mirū est de isto doctore qui prefatā cōtra se inducit auctoritatē nec vllum verbū respondet ad ipsam:imo certe mirandum non est:q2 nihil ad ipsam ſm veritatē dicere pōt. Itē cō
ca. 15. tra hoc est expressa aucto. Aug. in de pdestinatione scōꝝ. satis vltra mediū. vbi ait.ꝙ gratia dei maxime apparet in paruulis:quoꝝ cū alij baptiçati:alij non baptiçati vite huius terminū sumunt:satis predicant miam ⁊ iudicium. miam quidē gratuitā:iudiciū autē debitū. Item
ca. 16. paulo post.app3 ingt nobis in nostro capite ipse fons gratie. vñ ſm vniuscuiusq3 mēsurā:se per cuncta eius membra diffundit. Ea grā fit ab initio fidei sue homo quicunq3 xpianus:qua grā homo ille ab initio suo fact⁹ est xp̄s:de spō spū:⁊ hic renatus de quo est ille natus:eodē spū fit in nobis remissio peccatoꝝ:quo spū factū est vt nullū haberet ille peccatū. hoc se de⁹ eē facturū ꝓfecto pscivit.ipsa est igiī pdestinatio q̄ in sancto scōꝝ maxime claruit. Et post subdit. sicut ḡ pdestinatus est ille vnus vt caput nostrum esset:ita multi pdestinati sumus vt mēbra ei⁹ essemus. Cōstat aūt ꝙ per baptismū sumus mēbra xp̄i. Itē ait. neq3 enim retributa est xp̄o illa gr̄a:s3 tributa:vt alienus ab omni obligatione peccati de spū ⁊ virgine nasceret:sic ⁊ nobis vt ex aqua ⁊ spū renasceremur:nō retributum est pro aliquo merito:s3 gratis tributū. Et si nos ad lauacrū regnātionis fides duxit:nō ideo putare debem⁹ priores res nos dedisse aliqd vt retribueret nobis regeneratio salutaris. Ille quippe nos fecit credere in xp̄m:qui nobis fecit in quē credimus. Ex oib⁹ istis multiplr patet euidēter ꝙ sicut humana natura in xp̄o ex eterna gratuita pdestinatione diuina vnita est verbo:⁊ absq3 peccato cōcepta ⁊ nata. sic quicūq3 baptiçati sunt:siue anteq̄ credāt vt pueri:siue postq̄ crediderūt vt prouecti:hoc ex gra-
4m tuita eoꝝ pdestinatiōe cōsecuti sunt. ¶ p̄. suscipiat vn⁹ qui statim post baptismū moriat. cōstat ꝙ ſm fidē adibit vitam eternā. ḡ fuit pdestinatus. Si sic ḡ fuit iustificatus a deo:⁊ iō iustificatus q2 pdestinatus:q2 quos pdestinauit. hos iustificauit:vt dicit apl's. cū igit nō sit iustificatus nisi per baptismū. seqtur ꝙ nō fuit baptiçatus nisi q2 fuit pdestinatus:⁊ sic nec ex cursu nature:s3 ex diui-
5m na pdestinatione consecutus est sacrm. ¶ p̄. quicqd sit de hoc. vtrū. s. ex solo cursu nāli. ⁊ non ex spāli ꝓuidētia dei aliquis pdestinatus nascatur de parētibus fidelib⁹: aut ꝙ eius parētes velint aut faciant ipm baptiçari non ex cursu nāli:aut li. arb. solū hoc prouenit:s3 ex spāli grā dei que in eis opatur illud bonū velle ⁊ pficere pro sua .s. dei bona voluntate:vt dicit apl's. ¶ Et cōfirmaī:q2 si parentes sine dei spāli monitione vellent ⁊ facerēt filiū baptiçari:eadē rōne posset vnus adultus iudeus vel gentilis iter xp̄ianos cōuersatus ⁊ de cōsuetudine baptiçandi xp̄ianoꝝ experiētia iformatus ex v̄tute li. ar. velle baptiçari ⁊ baptismū petere atq3 suscipere:deo hanc voluntatē in eo spāliter non operāte:⁊ per ɔñs ex puris nālib⁹ posset quis de statu pditionis ad statū salutis ⁊ grē peruenire:qd forte nō exit pelagiane heresis methas. Et est ex-
ca. p. presse cōtra aplm in ep'la ad Col. Gratias agētes deo pri qui dignos nos fecit in partē sortis scōꝝ in lumine. Qui eripuit nos de ptāte tenebrarū:⁊ transtulit in regnū filij
6m dilectionis sue. ¶ p̄. seqtur ſm hanc rñsionem ꝙ ex solo cursu nāli:stante cōi ordinatiōe dina:quis sit determinate pdestinatus ⁊ ordinatus ad vitā eternā:illamq3 cōsequaī:qd vtiq3 non dubiū est aduersari catholice fidei.

tunc enī nō ſm electionē eēt dei ꝓpositū. s. predestinatio saluandoꝝ:nec ſm electionē gratie reliquie salue fierēt. nec electi essent vasa mīe:que de⁹ pparauit in gl'iam:⁊ innumerabilia dicta scripture eēnt falsa. S3 ɔñs p3:q2 ſm rñsionē ex solo cursu nāli ꝓuenit ꝙ aliquis baptiçeī:⁊ sicē ex complexione nāli dicunt ꝓuenire:ꝙ aliqs moriaī statim natus:sic etiā op3 dicere ꝙ ex cōplexione nāli ꝓueniat ꝙ aliqs modicū viuat post baptismū. hoc aūt posito seqtur ꝙ fuit pdestinatus:⁊ cōsequaī vitā eternam: intercedentib⁹ trī⁹ his que ſm nālē cursum ꝓueniunt:⁊ diuina ordinatione cōi. s. ꝙ qlibȝ baptiçatus mundetur a culpa ⁊ suscipiat grām in qua si decedat vitam habebit eternā. ¶ p̄. nō videī hū dem ꝙ deus sic electoꝝ suorū curā negligat:vt quos ordinauit ad gloriā:quā eis nō si- 7m
ne baptismo dare ꝓposuit. relinquat nāli cursui vt baptiçetur ⁊ non potius ipse sue mīe ꝓuidentia id ei tribuat:p qd suū ꝓpositū ipleaī:quō enī3 dicit apl's. oīa ꝓcedunt in bonū his qui ſm ꝓpositū vocati sūt sancti:⁊ quō ait Saluator electis in euāgelio Matth. ꝙ vnus passer non cadit in terra sine ꝓuidentia dei. vos autē inquit multis ca. 10.
passeribus meliores estis. Aug. in de bono perseue. circa ca. 17.
mediū. neq3 res humanas ingt in paruulis non dina ꝓuidentia s3 fortuitas agi casibus opinabimur: cū rōnales vel damnande vel liberāde sint aīe:q̄ñ qdē nec passer cadit in terrā sine volūtate p̄ris nostri q in celis est. ¶ p̄. 8m
possibile est ꝙ nati ex fidelib⁹ parentib⁹ per parentū negligentiā vel malitiā nō baptiçenī:⁊ similr nati ex infidelibus baptiçenī:⁊ post cito moriaī. hi vtiq3 erūt sine culpa originali. hi v̄o nō. ⁊ nō ꝓuenit hoc eis ex cursu naturali ſm modū rñsionis loquēdi:s3 potius ɔtra talē cursū:nec appet vñ posset ꝓuenire nisi a deo. hos pdestinā te:illos v̄o reprobāte:⁊ per ɔñs nō q2 isti sunt mundati a culpa:ideo sunt pdestinati s3 econtra. ¶ Ad h̄ est exp̄ssa aucto. Aug. in de grā ⁊ li. ar. circa finē. vbi ait. aliqñ filijs ca. 34.
īfideliū pstaī hec grā. s. baptismalis cū occulta dei ꝓuidentia:vt in manib⁹ pioꝝ quomōcūq3 ꝓueniunt:aliqñ fideliū filij nō eā cōsequunī:aliquo īpedimēto existēte ne possit piclitantib⁹ subueniri:⁊ vt dicit in li. de bo. pse. vbi hanc opinionē ex toto refellit plerūq3 festinātib⁹ parentib⁹ ⁊ paratis ministris vt baptism⁹ paruulo deī:deo trī volente nō daī:qui eū paululū in hac vita nō tenuit vt daret:iō vbi supra. s. in de gratia ⁊ li. ar. subdit ad vba ca. 35.
iam allata. ad occulta ḡ dei iudicia reuocate: qñ videtis in vna cā quā certe hñt oēs puuli hereditariū malū trahētes ex adā. huic subueniri vt baptiçeī:illi nō subueniri vt in ipsa obligatiōe moriaī:illū baptiçatū in hac vita relinq:quē pscivit d's ipiū futurū:istū v̄o baptiçatū rapi ex hac vita:ne malitia imutet itellm ei⁹. Ex qb⁹ v̄bis p3 ꝙ talis discretio ē nō nāli cursui:s3 dino iudi⁹ tribuēda.
¶ p̄. qd diceī de scīs inocētib⁹:q̄s ɔstat p martyriū fuisse ab originali culpa mūdatos:si q coꝝ nō fuerūt circūcisi:sic pl'es coꝝ nō erāt:vtpote iterfecti añ octauā diē:q̄ s3 9m
legē circūcidēdi erāt. Nō. n. pōt dici ꝙ ex cursu nāli fuerūt iterfecti pp xp̄m:ac p h̄ nō nālr ab originali pctō mūdati. vñ o3 h̄ reducere solū in ipietatē herodis:qd isanissimū ē:vel q̄d ver⁹ est in dinā ꝓuidētiā:q̄ eos h̄ mō saluare disposuit ⁊ ab originali culpa mūdare:⁊ p ɔñs talis mūdatio ē dine pdestinationis effect⁹. ¶ 3a p̄. v3. ꝙ qlq3 3a p̄
pdestinat⁹ fuit ex sola mīa ⁊ gratuita volūtate dina. probaī. p̄ qdē ex p̄cedētib⁹ p q̄ dm̄r̄atū ē ꝙ nec pp bona opa: pm
aut pp bo᷑ vsū li. ar. nec pp carētiā culpe:aut cuiuscūq3 reddētis hoiem idignū vite eterne:q̄ d's ꝓuideret futura gl̄q̄ē pdestinat⁹:s3 poti⁹ ei⁹ pdestinatiōe3 talia ɔsequūtur. ¶ 2o p̄ auctib⁹ plimis scripture:vñ apl's ad Eph. p̄- 2m
destinauit ingt vos i adoptionē filioꝝ p xp̄m xp̄s i ip̄s s3 ca. p.

ꝓpo^m voluntatis sue in laudē glorie gr̄e sue. Et īfra p̄de
stinati ſm ꝓpositum eius qui omnia opatur ſm cōsiliuꝫ
ca.9. voluntatis sue. Et ad Ro. vocat p̄destinatos vasa miseri
cordie: ⁊ multa alia possent induci quib⁹ manifeste ꝓba
tur ꝙ quicūq; p̄destinat⁹ est ex sola gratuita dei bonita
ca. 35. te est p̄destinatus. Et ideo Aug. de fi. ad pe. firmissime i
quit tene ⁊ nullatenus dubites. oēs quos vasa mīe deus
facit electos vel p̄destinatos: gratuita bonitate ante mū
di constitutionē in adoptionē filioꝝ dei predestinatos a
deo. Et in p̄cedētib⁹ vt supra allegatū ē ait. ꝙ illi soli cuꝫ
xp̄o regnabunt quos deus gratuita bonitate sua prede
4° ꝯ. stinauit ad regnum. ⁋ 4° ꝯ ꝓbatur ex determinatione
apostoli expressa: ⁊ determinatione Aug. ip̄m exponētis
ca.9. li.° p̄ ad Simpli. multipl'r. p̄mo quideꝫ: q2 apl's ad Ro. lo
quēs de p̄destinatione Jacob: ⁊ reprobatione Esau. ⁊ per
hoc quid sit de ceteris sentiēdū nos edocēs ait: ꝙ cū non
duꝫ nati eēnt aut aliqd egissent boni aut mali vt ſm ele
ctionē ꝓpositū dei maneret nō ex opibus: ſꝫ ex volunta
te dictū est: q2 maior seruiet minori: p hoc autē ꝙ ait ma
ior seruiet minori: significat̄ reprobatio Esau ⁊ p̄destina
tio Jacob: sicut declarant v̄ba sequētia. Sicut inquit scri
ptuꝫ est Jacob dilexi: Esau aūt odio habui. h̄ aūt. s. odiū
seu reprobationē Esau: ⁊ Jacob dilectioneꝫ seu p̄destina
tionē. dicit apl's. nō ex opibus eorū eē: ſꝫ ex deo vocante:
vt ſm electionē ⁊c. Uñ sicut non pōt dici ꝙ ex opib⁹ p̄te
ritis p̄ntibus vel futuris sit Jacob p̄destinatus: vt supra
ꝓbatū est: sic ſꝫ intētionē apl'i ⁊ Aug. nō v̄e dicit̄ ꝙ Esau
sit ex futuris opib⁹ reprobatus. de vtroq; nāq; ait ꝙ non
ex opibus. ⁋ Cōfirmatio: q2 apl's volēs ꝓbare ꝙ non ex
opibus ponit illa v̄ba: cū nondū nati eēnt aut egissent ali
quid boni vel mali. nec solū dixit de Jacob: cū nondū na
tus eēt. aut aliqd boni egisset: vt ostēderet euꝫ nō ex ope
rib⁹ suis ⁊ futuris p̄destinatuꝫ: ſꝫ pluraliter locutus est: ⁊
actioneꝫ mali cōmemorauit: vt sil'r declararet Esau non
fuisse ex futuris malis opibus reprobatuꝫ: ⁊ iō sicut simi
liter dicit Aug. si dicat̄ Esau fuisse reprobatuꝫ ex futuris
suis opibus que deus presciebat: nec apl'm voluisse nega
re de opibus futuris: ſꝫ p̄ntib⁹ vel p̄teritis tm̄: sic dici po
terit ꝙ Jacob fuit ex futuris opibus approbatus: nec ad
ꝓbanduꝫ oppositum te iuuabit illud v̄buꝫ apl'i. cū nondū
2^m nati essent ⁊c. ⁋ 2° idem ꝓbat̄ ex sequēti v̄bo apostoli.
Nō est inquit volētis aut currētis: ſꝫ dei est miserētis. Et
statim concludit. ḡ cui⁹ vult miseret̄: ⁊ quē vult indurat
.i. nō miseret̄: vt exponit Aug. p quoꝝ v̄borum ꝯñam ſm
Aug. colligit: ꝙ sic apl's dixerat: non est volētis: neq; cur
rētis: ſꝫ dei miserētis: sic etiam dici debeat ſm intētionē
apostoli nō est volētis neq; currētis: ſꝫ obdurantis. i. non
miserētis dei: vt iduratio: ſm ꝙ dicit Aug. sit nolle mise
reri: nō vt aliqd ab illo erogeт̄ quo homo sit deterior: sed
tm̄ quo sit melior nō eroget̄. ḡ sicut non q2 aliqs bn̄ vult
aut currit. i. opatur: iō deus eius miseret̄: nec etiā ab eter
no deus voluit eius misereri: q2 ille habiturus erat bonā
voluntatē ⁊ opera: sic nō q2 aliquis erat habiturus malā
voluntatē ⁊ opera mala: iō deus ab eterno voluit ei⁹ non
3^m misereri. ⁋ 3° idē ꝓbatur ex q̄onib⁹: quas apl's obicit cō
tra se. Nam cū dixisset cū nondū nati eēnt vsq;: Esau aūt
odio habui. mox obiciēdo subiecit: quid ḡ dicemus: nun
ca. 17. quid est iniqtas apud deuꝫ: vt. n. ait Aug. in ench. iniquū
videt̄: vt sine vllis bonoꝝ maloꝝue operū meritis vnū
de⁹ diligat alterūq; oderit. Jtē cū post dixisset cui⁹ vult
miseret̄: ⁊ quē vult indurat. statī obicit dicens. dicis ita
q; mihi vt qd de⁹ querit̄: ⁊ cōquerit̄ de his q nec bn̄ vo
lunt nec bn̄ opant̄. nam voluntati eius quis resistit. q. d.
cū nullus quicq; possit ꝯtra volūtatē dn̄i si de⁹ quos vult
indurat nō possunt illi bn̄ agere: ⁊ p ꝯñs ipse de eis nō iu
ste cōquerit̄. Constat aūt ꝙ p̄ma q̄ō nulluꝫ haberet locū
si ꝓpter futura opera Jacob fuisset electus ⁊ Esau repro
batus: vt dicit Aug. in ench. Si futura inquit opa vel bo ca. 17.
na hui⁹ vel mala illius q̄ deus vtiq; p̄sciebat vellet intel
ligi: neq̄q; diceret nō ex opibus: ſꝫ diceret ex futuris ope
ribus: eoq; modo istam solueret q̄onē: imo nullā quā sol
ui opus eēt faceret q̄onē: q2 v̄o nō ꝓpter opa: iō cōuenien
ter q̄ō ponit̄ ⁊ opportuni⁹ ꝓpter reprobationem Esau: q̄
ꝓpter electionē Jacob. Nā ⁊ si quedā ieq̄litas appareat
ex eo ꝙ sine operibus bonis vel malis iste approbat̄ alle
aūt reprobat̄: iniquitas tñ magis videt̄ cōuinci ex eo ꝙ
quis nō ꝓpter sua mala opera reprobat̄. Uñ si ꝓpter sua
opera mala futura Esau reprobat⁹ diceret̄. esto ꝙ Jacob
nō diceret̄ elect⁹ ꝓpter sua bona futura: ſꝫ ex sola gr̄a dei:
nō eēt cuiuscūq; ponderis ar^m. ꝙ de⁹ esset iniquus: q̄uis
alteri tm̄ eēt gratiosus. 2^a v̄o obiectio solū locum videt̄
hēre ꝓpter reprobationē maloꝝ: sicut ⁊ tm̄ de malis dn̄s
cōquerit̄ q̄ tñ nō haberet locū si ꝓpter mala opera repro
barent̄. ⁋ p̄s. idē pꝫ ex r̄nsiōe apl'i: qui nō dixit ꝙ p̄p ma
la opera de⁹ reprobat ꝙ si ita eēt: vtiq; dixisset ⁊ plane sa
tisfecisset ꝯtradicēti sic hoīem ad ꝯsiderationē ꝓprie in
firmitatis qua non pōt capere alta iudicia dei reuocauit
dicēs. O tu homo quid es vt r̄ndeas deo: Et postea adhi
buit exēplū de figulo in cui⁹ potestate est ex eadē massa
vasa facere in honorē ⁊ vasa ad cōtumeliā: vt ex h̄ osten
deret deuꝫ eos quib⁹ nō vult misereri: sine cuius mīa ne
mo pōt bona operari: absq; iniusticia p̄mittere ex vicia
ta massa generis humani in interitū ire. ⁋ 4° euidētissi 4^m
me idē videt̄ ꝓbari ſm intētionē Aug. in de bo. p̄se. circa
mediuꝫ libri. ex verbo xp̄i dicētis Luc. 10. Ue tibi coro ca. 12.
zaim. ve tibi bethsayda: q2 si in tyro ⁊ sydone facte eēnt
virtutes que facte sunt in vobis: olim in cilicio ⁊ cinere
penitētiā egissent: exp̄sse denotat ꝙ iō tyrij ⁊ sydonij nō
crediderūt corā qbus nō sunt facte v̄tutes: q2 p̄destinati
nō fuerūt: iō virtutes per quas credidissent ⁊ penitentiā
egissent coram eis facte nō fuerunt. Simil'r iudei coram
qbus sunt facte virtutes nō crediderūt q2 p̄destinati nō
fuerūt. Ex quo seqtur manifeste ꝙ nō ꝓpter incredulita
tem eoꝝ futurā: aut opera mala nō fuerūt nō p̄destinati:
⁊ per ꝯñs nec reprobati: ſꝫ potius ecōtra: nō qdē ꝙ a deo
eis fuerit irrogata icredulitas vel malitia: aut aliqd per
q̄ō fierēt increduli vel mali: ſꝫ q2 nō fuit eis collata gra
tia per quā crederēt ⁊ eēnt boni: que vtiq; non collata: q2
ab eterno reprobati. Unde ibidē dic̄ Aug. sic. Hec ē pre ca. 19.
destinatio sanctoꝝ: presciētia. s. ⁊ preparatio beneficioꝝ
dei: quibus certissime liberant̄ quicūq; liberantur. Cete
ri aūt vbi non est: in massa perditionis iusto diuino iudi
cio relinquunt̄: vbi tyrij relicti sūt ⁊ sydonij: qui etiā cre
dere potuerūt: si mira xp̄i illa signa vidissent: ſꝫ qm̄ vt cre
derēt nō eis erat datū. et vñ crederēt est negatū. Ecce ꝙ
q2 nō erat eis datū. i. p̄destinatū vt crederēt: iō negatum
est eis illud vñ credidissent. s. visio miraculoꝝ. Et ex hoc
idē ꝯtingere in plurib⁹ alijs hoīb⁹ ꝯcludit Aug. nullo in
terposito. d. ex quo apparet hr̄e quosdā in ipso ingenio di
uinū n̄aliter mun⁹ itelligētie quo moueant̄ ad fidē si cō
grua suis mētib⁹ vel audiunt verba vel signa ꝯspiciāt: ⁊
tñ si dei altiore iudicio a p̄ditionis massa nō sunt gr̄a pre
destinatiōis discreti: nec ipsa eis adhibent̄ vel dc̄a dīna
vel facta p q̄ possent credere si audirēt vtiq; talia vel vi
derēt. Deide ꝯtinue subdit q̄ō dcm̄ ē de iudeis: in eadē i
quit p̄ditiōis massa relicti sūt. et iudei: q nō potuerūt cre
dere factis i ꝯspectu suo tā magnis clarisq; v̄tutib⁹. Cur
. n. nō poterāt credere: nō tacuit euāge^m dicēs: cū aūt tāta
signa fecisset corā eis nō crediderūt in eū: vt Ysaie ꝓphe
sermo impleret̄ quē dixit. dn̄e quis credidit auditui nr̄o

ꝛ brachiū dn̄i cui reuelatū est: ꝛ iō nō poterant credere: qꝛ iterū dixit Ysa. excecauit oculos eoꝝ ꝛ indurauit coꝛ eoꝝ: vt nō videant oculis nec ītelligant corde nec cōuertant̄: ꝛ sanē illos. nō erāt ḡ sic excecati oculi: nec sic īduratum coꝛ tyrioꝝ ꝛ sydonioꝝ: qm̄ credidissent si q̄lia viderunt ista signa vidissent. sꝫ nec illis ꝓfuit ꝙ poterant credere: qꝛ p̄destinati nō erāt ab eo cuiꝰ inscrutabilia sūt iudicia ꝛ inuestigales vie: nec istis obfuisset ꝙ nō poterāt credere si ita p̄destinati eēnt vt eos cecos deꝰ illuminaret:
ca. iz. ꝛ induratis coꝛ lapideū vellet auferre. hec Aug. Hāc etiā
5m rōnē ꝛ ad idē ꝓpositū tangit breuiter Aug. in ench. ⁋ 5°
ca° 16° ad h̄ est insolubile argm̄ qḋ etiā ibidē in ench. tāgit Aug. de paruulis moriētibꝰ ante baptismū quoꝝ nulle fuerūt male voluntates vel opera mala: ꝛ per ɔn̄s nō fuerūt ꝓpterea eternalr̄ reprobati.
5° ɔ̄ ⁋ 5° ɔ̄ est. ꝙ nullus est eternaliter reprobatus: qꝛ p̄uisus finalr̄ foꝛe cum obice gr̄e siue originali siue actuali. Et ꝓbat̄ intētione apl̄i. d. cuꝫ nondū nati eēnt aut egissent aliqd boni aut mali ꝛc̄. per que v̄ba non dubiū est ꝙ velit significare ꝙ nec iacob ꝓpter aliqḋ bonū eiꝰ factū p̄destinatus ē: nec Esau ꝓpter aliqḋ eius malū est reprobatus. Sꝫ ɔstat ꝙ in hoībus adultis ꝛ baptiçatis nō pōt eē obex respcū gr̄e: nisi alicuiꝰ mali ꝛ culpe moꝛtalis. ⁋ Cōfirmat̄ iuxta modū arguēdi Aug. pretactū in p̄ma rōne p̄cedētis ɔ̄nis: qꝛ si ꝓpter p̄ntiā talis obicis dicat̄ reprobatus Esau: sic ꝓpter absentiā dici poterat Jacob p̄destinatꝰ: ꝛ tūc nō ɔcludet apl̄s. ꝙ ex vocante p̄cise: sicut intēdit. p̄terea h̄ est reprobatū supra in
2m 2ª ɔ̄ne. ⁋ 2°: qꝛ multi si fuissent vocati fuissent sine obice gr̄e. iux̄ p̄allegatū Saluatoꝛis v̄buꝫ. ve tibi coroçain. ḡ nō qꝛ fuerunt p̄uisi habituri finalē obicē gr̄e: iō deus eos
3m nō vocare ꝓposuit vel reprobauit. ⁋ 3°: q̄rēduꝫ est vn̄ gshēat ꝙ in fine careat obice gr̄e. i. peccato: ꝛ certe opꝫ dicere ꝙ vel a li. ar. ꝛ ꝓpria voluntate: ꝛ sic labi in Pelagiͣ errorē: vel a deo cū gratis cōuertēte ad se ꝑ penitentiā ꝛ remittēte peccata: ꝛ tūc restat q̄rere cur vnū ꝛ nō aliū sic
ca° 16° cōuertit: cū eque facilr̄ posset si vellet: quis eni. dic̄ Aug. in ench. ita desipiat: vt dicat deū malas hoīum voluntates q̄s voluerit: ꝛ qn̄ voluerit ꝛ vbi voluerit in bonū nō posse cōuertere: Et iō nō pōt aliter r̄nderi: nisi qꝛ sibi nō placet: ꝛ iux̄ apl̄m cuiꝰ vult misereṫ: ꝛ quē vult indurat. i. ī miserer̄: vel qḋ tm̄ valꝫ nō misereṫ. Cōcludo igr̄ vna cū Ma. nr̄o. di. 41. ꝙ sic̄ deus quos voluit ab eterno p̄destinauit: ꝛ non ꝓpter merita aliq̄ futura: ita quos voluit ab eterno reprobauit: nō ꝓpter demerita eoꝝ futura. Et ex hoc etiā seqtur hoc nō ꝓpter obicē aliquē gr̄e. iux̄ modū
ɔ p̄dcā argr̄. loquēdi illiꝰ doctoꝛis ɔtra cuiꝰ sn̄iaꝫ agit 5° ɔ̄ hec. ⁋ Cōtra p̄dicta pōt argui p̄ter argumēta facta ad qōnē: ꝛ qdā p̄mo ꝓbāt ꝙ tā p̄destinationis q̄ꝫ reprobationis sit cā ex
p̄m pte p̄destinatoꝝ ꝛ reprobatoꝝ. p°: qꝛ p̄destinatio includit
ca° p. electionē. iux̄ illud ad Eph. Elegit vos ante mundi ɔstitutionē: sꝫ electio nō est īter eq̄les oīno: opꝫ ḡ īter electos ꝛ nō electos repiri diuersitatē: ꝓpter quā isti eligunt̄. il-
2m li v̄o reyciunt̄. ⁋ 2°: agēs vl̄e agit in oē qḋ non hꝫ ipedimētū: sic̄ pꝫ de sole q in oēm partē aeris diffundit radios suos: nisi sit ipedimētū: sꝫ deus est ex sua bonitate agens vl̄e. volēs omni creature rōnali gr̄am ꝛ salutē: offert eni q̄ntuꝫ est ex se oībus gr̄am suā: qui solē suuꝫ facit oꝛiri super bonos ꝛ sup malos. ḡ oībus dat gr̄am ꝛ salutē: nisi in illis sit ipedimentū. ḡ ꝙ aliqs careat salute ꝛ sit reprobatus: cā ē positio īpedimēti p̄uisi ab eterno. ꝙ v̄o alius sit
3m p̄destinatꝰ cā ē necͦ īpedimēti talis. ⁋ 3° ꝓbat̄ aucto. Aug.
q. 68. 83. q. d. ꝓrsus cuiꝰ vult misereṫ: ꝛ quē vult obdurat: sꝫ hec voluntas dei iniusta eē nō pōt. venit. n. de occultis meritis: qꝛ ꝛ ipsi peccatoꝛes: cū ꝓpter gnāle pctm̄ vnā massam fecerit. Nō tn̄ īter illos vlla est diuersitas: p̄cedit ḡ aliqd

in peccatoꝛibꝰ. quo q̄uis nondū sint iustificati. digni efficiant̄ iustificatione. ꝛ itē p̄cedit in alijs pctōꝛibꝰ quo digni sunt obtusione. Ex qbus pꝫ Augu. sensisse. ꝙ ex meritis ꝛ demeritis fit iustificatio ꝛ obduraꝰ. ⁋ Deide 4° ar- 4m
guo ꝙ reprobatiōis sit cā in reprobatis: qꝛ si nō sꝫ ꝓ libito suo deus hoīes reprobat: seqtur ꝙ deꝰ sit crudelis iniustus: ꝛ per se delecteṫ in penis: que ꝓrsus sūt falsa. ɔn̄a pꝫ: qꝛ oīs qui pro libito aliquē punit ꝛ affligit: ꝛ in peccatuꝫ labi ꝑmittit. ad hoc vt puniat ꝛ affligat ē crudelis ꝛ iniustus ꝛc̄. hec oīa seq̄rentur de deo si pro libito reprobaret.
⁋ Cōfirmatio: qꝛ licꝫ in carētibꝰ sensu ꝛ experiētia boni Cōfir°
ꝛ mali artifex disponeret: ita pro libito in ɔtumeliā ꝛ honoꝛē absq̄ꝫ vicio seu nota crudelitatis ꝛ iniusticie: in hab ētibus tn̄ experiētiā boni ꝛ mali honoꝛis ꝛ contumelie istud fieri nō pōt. ⁋ P̄. licꝫ ī gratuitis posset distributoꝛ 2
plus vel minus pro libito dānare absq̄ꝫ iniusticia. Nō tn̄ pōt sine iniusticia pro libito suo penā infligere: sꝫ ī reprobatione infligit̄ pena. ḡ nō pro libito reprobat deꝰ. ⁋ P̄. 3
si hoc eēt verū: seq̄ret̄ ꝙ deus nō vellet oēs hoīes saluos fieri: sic̄ dicit apl̄s p° ad Thy. qnimo quos reprobaret si- ca° 2°
ne cā vellet nō saluos fieri. ⁋ P̄. ad h̄ est aucto. Ma. di- 4
centis in. 41. di. ꝙ si meritū q̄rimus obdurationis ꝛ mīe obdurationis meritū inuenimus: mīe v̄o merituꝫ nō inuenimus. ḡ saltē reprobationis ē aliq̄ causa ex pte reprobatoꝝ. ⁋ Ad p̄m dico ꝙ de electione possumus loqui du- Ad p̄m
pliciter. Unoꝰ sp̄aliter. s. ꝓut seqtur deliberationē ꝛ sn̄iaꝫ cōsilij s̄m quē modū diffinit̄ 3° eth. ꝙ electio est deside- ca° 5°
riū cōsiliabile ꝛ talis electio nō cadit inter penitus equalia ante cōsiliuꝫ scita eē equalia: sicut nec ɔsiliuꝫ nec p̄destinatio includit aut exigit hō electionē: qnimo nec ta-
lis electio nullatenus cōpetit deo: vt dicit Dama. lib° 2° ca° 23°
Alioꝰ possumus loqui de electione cōiter ꝛ large: ꝓut q̄libet liba p̄acceptatio vniꝰ an̄ alterū dr̄ electio: ꝛ h̄ adhuc est duplex: q̄daꝫ q̄si p̄ueniēs causalr̄ bonitatē electi: q̄dā v̄o ɔn̄s. hoc ē dictū ꝙ aliqd eligit̄ vt sit bonū: ꝛ aliqd qꝛ ē iam bonū. Primo mō p̄destinatio includit electionē seu potius ē electio. Nō aūt 2°. vn̄ Aug. lib° p° ad Simpli. iux̄ finē. Si electio inquit hec sit aliqua: sic intelligimus qḋ dictū ē: reliquie ꝑ electionē gratie salue facte sunt: nō vt iustificatoꝝ electio fiat ad vitam eternam: sꝫ vt eligant̄ qui iustificent̄. talis autē electio vtiq̄ꝫ pōt eē inter equales: sicut pꝫ in exēplo apl̄i de figulo: qui ex eadē massa penitus vniformiter pro libito partē vnā eligit: vt ꝑfectaꝫ recipiat formā: ꝛ reliquā dimittit infoꝛmē. ⁋ Ad 2m di- Ad 2m
co ꝙ si illa p̄ma ꝓpositio sumat̄ ꝓ vna vl̄i falsa est: ꝛ hꝫ instantiā de agēte libero. artifex nāq̄ꝫ nō agit in quālꝫ partē māe obiecte: sꝫ in aliquā sic: in aliquā nō: vt sibi placꝫ. deꝰ aūt liberiꝰ ē agēs in agēdo. ⁋ P̄. alia ꝓpō assumpta ē falsa loq̄ndo de gr̄a ꝛ salute q̄ sūt effectꝰ p̄destinatiōis: sic̄ opꝫ si rō debeat eē ad ꝓpositū. cōstat. n. ꝙ non oībꝰ talia tribuit: imo certe sicut dicit Aug. in de p̄destinatione scōꝝ. fides incohata ꝛ fides ꝑfecta donū dei sunt. ꝛ h̄ donū qbusdā dari: qbusdaꝫ nō dari oīno non dubitabit: qui non vult manifestissimis sacris lr̄is repugnare: ꝛ sicut est de fide: ita ē de alijs gratuitis donis dei: nec valꝫ ad obsistēduꝫ dicere: ꝙ quibus non dat hō dona in eis reperit ipedimētum: quia nulluꝫ ipedimētuꝫ est possibile eē: vbi vult agere: sicut pꝫ in conuersione pauli: cui maioꝛē gratiā ɔtulit q̄ꝫ mlt̄ ia fidelibꝰ ꝛ iustis q̄ bꝰ nullū erat ipem̄ ꝛ ī alijs ēt minꝰ ī disposit̄ quā ipe nō tribuit. Uex ē tn̄ ꝙ nl̄la creatura ē cui nō cōicet d̄s gratis dona sua. f. eē ꝛ viuere: ꝛ oīo qḋcūq̄ꝫ bonū sit donū dei: sꝫ d̄ talibꝰ nihil ad ꝓ-
positū. ⁋ Ad 3m dic̄ Ma. ꝙ credēduꝫ ē Aug. illa v̄ba vo- Ad 3m
luisse retractasse ī li° d̄ retrac. vbi p̄us q̄dā alia circa istā māꝫ retractauit. Sꝫ salua reuerē illō nō vr̄ vex. ꝓp tria.

p̄ Prio qꝛ nõ est filis snia p̄oꝝ verboꝝ que retractat. ꝯisto-
ca°.26°. rũ: sic pȝ diligẽter ꝯsideranti. 2°. qꝛ p̄ retrac. retractat seu
2 poti⁹ declarat qͦdã dcm̃ imediate ꝯñs v̄ba nunc allega-
ta: ⁊ in coꝝ declaratione assumptũ. ⁊ ista nullo⁹: qͦd nõ ẽ v̄isi
3 mile ipm̃ tacuisse si voluisset illa retractare. 3°. si p̄dicta
v̄ba ad intẽtionẽ Aug. capianꝭ nõ cõtinẽt sniam rõnabi-
liter retractãdã: neqꝫ ꝓposito ꝯtrariã. ❡ Vñ sciẽduꝫ ꝙ
sic cõiter dicũt docto. obduratio põt accipi duplr. Vno⁹
pro ipa eterna reprobatione: q nõ est aliud q̄ꝫ ꝓpositũ nõ
miserẽdi: seu nõ dãdi vitã eternã. Alio⁹ pro obstinatione
seu induratiõe mẽtis in peccato: ⁊ sic nõ ẽ reprobatio: sꝫ
poti⁹ sequela ei⁹: qꝛ cui grãm suaꝫ de⁹ nõ cõfert: a peccato
surgere nõ põt. Rursus ꝯstat ꝙ iustificatio nõ est p̄de-
stinatio: sꝫ p̄destinatiõis effect⁹. Aug. autẽ ibi obduratio-
nẽ accepit ꝓ iduratione cordis: ⁊ non ꝓ eterna dei repro-
batione: qͦd manifeste pȝ ꝑ exẽplũ Pharaonis qͦd inducit
ad illud ꝓpositũ: ⁊ p̄cedẽtis ⁊ sequẽtis. Cũ igiꝭ dicit ꝙ in
peccatorib⁹ aliqd p̄cedit quo sunt digni obduratiõe: non
accipit obdurationẽ ꝓ eterna reprobatiõe: ⁊ ꝑ ꝯñs ẽt cuꝫ
nõ dicat ꝙ in alijs p̄cedit aliqd quo sint digni p̄destina-
tione sꝫ iustificatione: pȝ qꝛ illa aucto. in nullo ẽ ad ꝓposi
tũ de quo agiꝭ. Restat aũt tm̃ videre vtrũ ipsa cõtineat
veritatẽ in se. nec ꝑ dubiũ est nisi q̄stuꝫ ad h̄ ꝙ diĉ ꝙ ali
qd p̄cedit in peccatorib⁹ qbusdã: quo digni iustificatiõe
efficianꝭ. Et dicendũ illud posse duplr intelligi. Vno⁹ ꝙ
illud tale peccatores a se hẽant: ⁊ sic falsus est itellectus.
Alio⁹ ꝙ illud hẽant ex p̄ueniẽte mĩa ⁊ grã dei: ⁊ iste sen-
sus nõ est falsus: qͦd pȝ ꝑ Aug. ibidẽ declarantẽ qͦd dictuꝫ
est. ait. n. qꝛ ⁊ si leuiorib⁹ qsqꝫ peccatis: aut certe q̄uis gra
uiorib⁹ ⁊ multis: tñ magno gemitu ⁊ dolore penitẽdi mĩa
dei dignus fuerit nõ est ipsi⁹ qui si relinqueretꝭ iteriret: sꝫ
miserẽtis dei: qui eius p̄cib⁹ dolorib⁹qꝫ subuenit. paruꝫ
ẽ cuꝫ velle nisi de⁹ misereaꝭ: sꝫ de⁹ nõ misereꝭ qui ad pa-
cẽ vocat: nisi voluntas p̄cesserit: qꝛ in terra pax hoib⁹ bo-
ne volũtatis. In istis verbis pȝ ꝙ ex gemitu ⁊ dolore pe
nitẽdi fit peccator dignus mĩa. i. iustificationis: alias nõ
eẽt ad ꝓpositũ: qͦd vult declarare. Ista aũt verba oĩa reci
ca°.26°. tat ipse ꝑ retrac. nec istud retrahit: sꝫ solũ dat intellectũ
ei⁹ qͦd addit de⁹ nõ misereꝭ nisi volũtas p̄cesserit. d. h̄ di
ctũ eẽ de mĩa q̄ seqtur penitẽtiã: quã. s. p̄cedit talis volũ-
tas penitẽdi: nõ aũt de q̄lib; mĩa dei. Nã vt ait: est etiaꝫ
mĩa dei p̄ueniẽs ipsaꝫ voluntatẽ. q̄. s. mĩa si nõ eẽt nõ p̄re
pararetꝭ volũtas a dño: itellige tñ ꝙ etiã sic gemẽs nõ est
dignus iustificatiõe ex nã sui gemitus: sꝫ ex liberali ordi
natiõe diuina: qua cuilꝫ sufficiẽter gemẽti disposuit gra-
tiã iustificatiõis largiri. Vñ ⁊ ꝓpter hãc ordinationẽ di-
cunt aliq doctores ꝙ sufficiẽs attritio ne ĉio fit cõtritio
Ad 4ᵐ q̄ est act⁹ charitate formatus. ❡ Ad 4ᵐ nego p̄mã ꝯñaꝫ:
⁊ silr aliã q̄ fit ad ꝓbationẽ p̄ᶜ. Nã affligere ⁊ punire non
est reprobare: nec ꝓpterea reprobat de⁹ queqꝫ vt puniat:
nec punit qꝛ reprobauit: sꝫ qꝛ ille quẽ punit peccauit: aut
peccato re⁹ fuit: cui⁹ etiã peccati nõ fuit cã diuina reproba-
tio. nõ eni aliquẽ de⁹ reprobat ipartiendo malitiã: sꝫ non
ipartiẽdo grãm: nec queqꝫ ad peccãdũ ipellendo: sꝫ eum
ad bñ agẽdũ ꝑ suã grãm nõ trahẽdo. ❡ Et per hoc pȝ ad
duas alias sequẽtes rõnes. ❡ P̄. dico ꝙ sic arguentes ta
lẽ ꝯñam nõ facerẽt si v̄ba scripture cũ debita veneratio-
Sap. ne attenderẽt: atqꝫ scõꝝ. Ait eni sapiẽs deo supra Sap. 12.
ca. 12. qs tibi iputabit si perierint nationes q̄s tu fecisti: ⁊ pau-
lopost. cũ sis inqt iustus iuste oĩa disponis: ipꝫ quoqꝫ qui
puniri nõ dꝫ ꝯdẽnas: ⁊ exterũ existimas a tua v̄tute. vbi
glos. iterlinealis. vel ipm̃ q puniri nõ debet eterna pena
cõdemnas in eternũ ⁊ exterũ ⁊c̄. i. alienũ ⁊ indignũ a tua
ca° 14° pietate. Aug. quoqꝫ in lib° de p̄destinatiõe diuina: vel de p̄-
destinatiõe grẽ. ait sic. Si humanũ gen⁹ qͦd creatũ p̄mi-

tus cõstat ex nihilo: nõ cuꝫ debito mortis ⁊ peccati origi
ne nasceretꝭ: ⁊ tñ ex eis creator oĩpotẽs in eternũ nõ nul-
los damnaret: itereat: qui oĩpotenti creatori diceret. q̄re
fecisti sic: qui. n. cũ nõ eẽnt eẽ donaret: quo fine eẽnt ha-
buit potestatẽ. ❡ Ad aliã ex aucto. apli incedẽtẽ. Dico p̄ ad auct.
ꝙ nõ plus ꝓcedit ꝯtra me q̄ꝫ ꝯtra ponẽtes cãm reproba- ap. p̄° ad
tionis. Nã supposito ꝙ ex cã reprobet: reprobat tñ: ⁊ per Th. 2.
ꝯñs aliquos nõ vult saluos fieri. 2°. dico ꝙ si rõ valeret
ꝓbaret oẽm hoiem eẽ p̄destinatũ: ⁊ neminẽ reprobatuꝫ
qͦd est erroneuꝫ. ❡ Ad rõnẽ ḡ dico ꝙ ꝯñs ẽ verũ. s. ꝙ de⁹
nõ vult oẽs hoies saluos fieri. Et ad verbuꝫ apli dico: sic
diĉ Aug. in disputatione de p̄destinatiõe ꝯtra Pelag. ⁊ in
p̄destinatione scõꝝ: in qb⁹ locis in h̄ ꝓposito ꝯtra se. hãc
apli aucto. inducit: ⁊ silr in ench. ꝙ verbũ apli intelligen ca° 12°.
dũ est s̄m distributionẽ accõmodã: vt sit sensus. de⁹ vult
oẽs hoies saluos fieri. i. oẽs hoies qui saluanꝭ saluos fie-
ri. nullus. n. nisi eo volẽte saluaꝭ: vel vt ibidẽ subdit i p̄-
dicto v̄bo fit distributio nõ pro singulis generũ: sꝫ pro ge
nerib⁹ singuloꝝ: qꝛ de quolibꝫ genere ⁊ statu hoiuꝫ vult
aliquos saluos fieri. Cũ istis aũt stat ꝙ aliquos reproba-
uit ⁊ velit finalr nõ saluari: qͦd ẽt ipm̃ velle ꝯp̄hẽsibili
⁊ irrep̄hẽsibili suo iusto iudicio fateꝭ Aug. in libello q
intitulatur cõfutatio catholica: quorũdã sibi iputatorũ. ca° 2°.
❡ Ad vltimã dõm ꝙ magister nõ accipit obdurationẽ
pro eterna reprobatione vel induratiõe cordis: cui⁹ me-
ritũ est freq̄nter p̄cedẽs pctm̃: sic pȝ in Pharaone: qui sic
diĉ Aug. 83. q. ꝓp crudelitatẽ quã exercuit in eis qb⁹ hũa- q. 88.
nitas ⁊ mĩa dẽbebaꝭ: meruit penã vt iduraretꝭ illi cor ⁊c̄.

QUantum ad 3ᵐ artiᵐ. s. vtruꝫ sit posse aliquẽ p̄re- 3° artiˡⁱ.
destinatũ damnari vel reprobatuꝫ sal
uari. Dicẽdũ est si hoc itelligaꝭ in sensu composito ꝙ nõ.
hec etiã est ipossibilis p̄destinatus damnabiꝭ: ⁊ q̄libꝫ ta-
lis copulatiua. iste fuit p̄destinatus. ⁊ iste dãnabiꝭ codeꝫ
vtrobiqꝫ demonstrato: iste fuit reprobatus: ⁊ iste saluabi-
tur est ipossibilis. Si v̄o itelligaꝭ in sensu diuiso. s. ꝙ ali-
quis qui fuit p̄destinatus põt damnari v̄a est. ❡ Primũ pbõ p̄ᵐ.
ꝓbaꝭ: tum qꝛ p̄sciẽtia dei falli nõ põt: cui⁹ tñ oppositũ se-
quereꝭ: qꝛ p̄destinatio sine p̄scia eẽ nõ põt: vt dicit Aug.
in p̄destinatione scõꝝ: ⁊ iõ quenq̄ꝫ deus p̄destinauit scit
de⁹ eẽ saluãdum: qꝛ si queqꝫ sciret saluãdũ ⁊ nõ saluareꝭ:
falleretꝭ scia eius: imo nõ eẽt scia: sꝫ opio falsa: qͦd ẽ ipõle.
Tũ qꝛ voluntas dei ipediri nõ põt. Si aũt aliqs eẽt p̄re-
destinatus ⁊ non saluaretꝭ ipediretꝭ voluntas dei. Naꝫ si
est p̄destinatus deus vult illi dare vitam eternã. Si aũt
non saluabiꝭ nõ dabit: qͦd ẽ volũtatẽ impediri. has duas
rõnes dicit Aug. simul in de correctione ⁊ grã. satis ante
mediuꝫ. p̄destinatoꝝ inquit si quisq̄ꝫ perit fallitur deus:
sꝫ nemo coꝝ perit qꝛ non fallitur deus. hoꝝ si quisq̄ꝫ pe-
rit vicio hũano viciꭒ ds: sꝫ nemo coꝝ perit qꝛ nulla re vi-
citur de⁹. Et ꝓpterea ad hunc sensum ait ipse de fi. ad pe. ca° 35°.
firmissime tene nec perire posse aliquẽ coruꝫ quos deus
p̄destinauit ad regnum nec queq̄ꝫ coruꝫ quos deus nõ p̄-
destinauit ad vitam nulla posse rõne saluari. ❡ Scdm pbõ 2ᵐ.
ꝓbatur: qꝛ cuicũqꝫ dabit deus gratiam ⁊ finalr gloriã li-
bere dabit: ⁊ ꝑ ꝯñs põt non dare. ḡ ⁊ ille põt nõ saluari ⁊
põt damnari: vtrũqꝫ p̄dictoꝝ pȝ ẽt ꝑ Magistruꝫ. di. 40.
❡ Sꝫ contra illud 2ᵐ põt argui duplr. Prio qdẽ ex pri- ꝯ 2ᵐ ar-
mo dicto: qꝛ talis copulatiua ẽ impossibilis. iste fuit p̄de- gumẽtũ
stinatus ⁊ iste damnabiꭒ. ḡ hec est ipossibilis. iste dãna-
biꭒ: ⁊ per ꝯñs etiã ista in sensu diuiso ẽ falsa: iste p̄destina
tus põt dãnari: ⁊ sic põt argui de quolibꝫ. Prima ꝯña ꝓ-
batur sic: ista copulatiua data ẽ impossibilis: ⁊ p̄ma pars
eius est neccĩa. s. ista. iste fuit p̄destinat⁹: cũ sit de p̄terito.
ḡ reliq̄ est impossibilis. s. iste damnabiꭒ. ❡ 2°. qꝛ si aliqs 2ᵐ
p̄destinat⁹ possꝫ dãnari: tũc nũerus electoꝝ possꝫ minui:

⁊ si quisq̃ reprobatus posset saluari: numerus electoꝝ
posset augeri: ⁊ vtrūq̃ ꝯña est flm: q: tūc nō eēt certitudi
nalr notus deo nūerus electoꝝ: ⁊ vtraq̃ ꝯña videt̃ satis
Ad p^m nota. ¶ Ad pmā rn̄ negādo illā eē necīam. iste fuit pde
stinatus. Et dico eē possibile q̄ iste qui fuit pdestinatus
nunq̃ fuerit pdestinat⁹. silr q̄ iste qui fuit reprobat⁹ nun
q̃ fuerit reprobatus. Et h̄ solo ēt trahi pōt ex dicto Aug.
in fine disputatiōis de pde. ꝯtra Pelagia. vbi postq̃ in p
cedētib⁹ ꝑbauerat quosdā fuisse pdestinatos ab eterno:
⁊ quosdā reprobatos. hic ingt nemo gloriet̃: nemo despe
ret. solus eni deus scit qui sunt eius. inq̃tuz aūt possum⁹
oēs hoīes ad bonū opus exhortemur. nulli desperationē
demus: pro inuicē oremus in cōspectu dei nos humilie
mus. dicētes: Fiat voluntas tua. ipsius erit potestatis iu
diciū in nobis debitū mutare dānationis: ⁊ grām pdesti
nationis indebitā prorogare. hec ipse. Ex quibus dictis
pz duplr ꝑpositū. pmo gdē: q: ait q̄ de⁹ pōt mutare iudi
ciū dānationis: qđ nō est intelligendū sic: q̄ in deo posset
successiue post iudiciū dānatiōis eē iudiciū pdestinatio
nis: sz vult dicere: q̄ de⁹ pōt nō velle: ⁊ per ꝯñs nō voluis
se dānare: ⁊ pōt pdestinare: ⁊ per ꝯñs pdestinasse. ¶ 2° q:
alias pro sua salute frustra quis oraret: q: si est reprobat⁹
ca° 17° nihilominus damnaret̃. Ad hoc facit aliđ dcm̄ Aug. 12°
de ci. dei. vbi ait. q̄ de⁹ pōt ad opus nouū: nō nouū sz sem
piternū adhibere consiliuz. Cū ḡ aligd qđ noluit ꝑduce
re ipse posset ꝑducere: sic aligd qđ nō est facturus ipse po
test facere. seqtur: q̄ aligd qđ ipse non noluit pōt ab eter
no seu eternalr voluisse. Et eadē rōne: cui nō voluit fina
liter dare vitā eternā: pōt voluisse: ⁊ per ꝯñs pdestinasse.
Et per hoc ꝑbat̃ q̄ cui voluit pōt non voluisse: ⁊ per ꝯñs
pdestinatū damnare. ḡ ⁊ pōt pdestinatus dānari ⁊ repro
batus saluari: in hoc sensu. Cuz aūt ꝑbat̃ q̄ illa ꝑpositio
sit necessaria: per h̄ q̄ ipsa est de pterito. dicēdū gcgd sit
de alijs: de istis tn̄ quaꝝ veritas ab aligbus de futuro in
mā ꝯtingenti dependet dicendū est q̄ ipse sunt cōtingē
tes: sic ille de futuro: vt supra dicebat̃. Taliū aūt est ista.
Nā ad hoc q̄ ista sit vā. iste fuit pdestinatus: regrit̃ veri
tas hui⁹. isti dabit deus vitā eternā: q̄ vtiq̃ est ꝯtingens.
Ad 2^m ¶ Ad 2^m dico. q̄ q̄uis ꝯña posset ⁊ forsan deberet nega
ri simplr. Ad clariorē tn̄ intelligentiā distinguo duplicē
sensuz qui pōt eē ipsi⁹ ꝯñtis fm duplicē acceptionē hoꝝ
terminoꝝ minui ⁊ augeri. Nā cū dicit̃: q̄ tūc nūerus ele
ctoꝝ posset augeri vel minui: vnus sensus pōt eē: q̄ nūe
rus electoꝝ posset eē maior vel minor illo nūero qui nūc
est: Et sic est vera. nā si sint decē milia electi possent tātū
mille vel possent eē mille milia: aut in aliquo alio nume
ro maiore vel minore: ⁊ in isto sensu ⁊ ꝯñs ⁊ ꝯña sunt con
cedenda. Alius sensus ē q̄ nō solū posset eē maior vel mi
nor nūerus electoꝝ: sz q̄ posset esse minor postq̃ fuit ma
ior: ⁊ ecꝯ. ita q̄ veꝝ eēt dicere nūc sunt plures vel paucio
res electi: q̃ pus fuerūt: ⁊ istū sensuz ꝑpe facit illud ꝯñs.
Nā augeri ⁊ minui iportat successionē q̄titatū maiorū ⁊
minoꝝ: ⁊ sic est falsuz: nec seqtur ex añte. Nam posito q̄
mille nō pdestinatos de⁹ pdestinaret: esto q̄ plures eēnt
pdestinati q̃ nunc sint: nō tn̄ eēnt plures q̃ pus fuissent.
Naz ⁊ illi mille semꝑ antea fuissent: ⁊ nō eēnt pdestinati
de nouo: ita q̄ sic non eēt veꝝ dicere: isti mille sunt nunc
pdestinati: ⁊ pus nō fuerūt pdestinati: sic nō eēt veruz di
cere: nūc sunt plures pdestinati q̃ fuerūt pus: nec eēt ve
rū dicere. pus erant tot. v̄bi grā. mille predestinati: ⁊ sunt
nūc decē milia. vel ecꝯ: sz sicut quot vno tpe sūt pdestina
ti: tot semꝑ fuerūt ⁊ erunt: sic ⁊ quot eēnt tot fuissent sem
per ⁊ forent. Et hoc est simile si diceret̃ q̄ numerus rerū
futurarū posset augeri. Nā si simplr intelligat̃ q̄ plures
res pnt eē future q̃ nūc sunt future. verū est qđ dicit̃. Si
aūt itelligat̃ q̄ pnt eē plures postq̃ fuerūt pauciores fal
suz est. Et rō est: q: nulla res pōt incipere eē futura: ⁊ ita ē
in ꝑposito: q: nullus pōt icipere eē pdestinat⁹ vel repro
batus. ¶ Sz ꝯtra: ꝯñs in p° sensu fm quē ꝯcessuz est vi ꝯ rn̄ez
det̃ eē Ansel. in li° p. Cur deus hō. vbi videt̃ ꝑbare: q̄ nu ca° 16°
merus electoꝝ est cert⁹ ⁊ determinatus: ita q̄ non posset
eē alius maior aut mīor: ait. n. Rōnalē nāz q̄ dei ꝯtēpla
tione beata ē vel futura est: in quodā rōnabili ⁊ perfecto
nūero pscitā eē a deo: ita vt nec maiorē nec mīorē illū eē
deceat: nec ē dubiū. aut. n. nescit de⁹ in quo nūero deceat
eā meli⁹ ꝯstitui: qđ falsuz ē: aut si scit: in eo illā cōstituet:
quē ad h̄ eē decētiorē intelliget. Vn̄ ex his pōt sic argui.
de⁹ cognoscit nūerū electoꝝ maxie cōuenietē ciuitati su
perne: vel btificabili nāe. ḡ ē aligs talis maxie ꝯueniēs:
⁊ p ꝯñs nullus ali⁹ possz eē nūerus electoꝝ. pz ꝯña: q: nō
pōt de⁹ ipfecte agere: sz necio si gd fac cōuenietissime fa
cit. ¶ 2° ēt ꝯtra h̄ videt̃ Aug. in li. de cor. ⁊ grā. vltra me 2^m
diū. vbi ait. q̄ pdestinatoꝝ ita cert⁹ ē nūerus: vt nec ad
dat̃ eis gcq̃ aut minuat̃ ex eis. Et post subdit ꝑbationē.
in Apoc. eni dr̃. Tene qđ habes ne alius accipiat coronā
tuā. si alius nō ē accepturus nisi isti ꝑdiderint certus est
nūerus. h̄ ipse. ¶ Ad p^m dico: q̄ de⁹ nō cognoscit nūeruz Ad p^m
magis cōuenietē vel decētiorē possibilez electoꝝ: sic nec
cognoscit maximū numerū electoꝝ sibi possibilē: cū nul
lus talis sit: ⁊ q̄uis nullus ali⁹ magis deceret q̃ ille q nūc
ē in pdestinatiōe diua: nihilomin⁹ tn̄ nullus ali⁹ sibi pos
sibilis si fuerit deceret min⁹ q̃ iste: ⁊ si aliter intelligeret
Ansel. salua ei⁹ reuerētia in hac pte euz nō tenerē. ¶ Ad Ad 2^m
2^m dico q̄ sic pz: Aug. nō logtur de possibili: sz de inesse.
Itē logtur de augeri ⁊ minui ꝑpzie. s. in 2° sensu fm quez
negādū ē nūerū electoꝝ augeri posse vel minui ꝑpzie. s.
in 2° sensu: ⁊ iō ei⁹ dcm̄ nō ē ꝯtra. ¶ Ad rōnes pncipales.
¶ Ad pmā iux ꝑbabita. q̄ nec pdestinationis nec repro ad rōes
bationis eterne ꝑpe acceptarū vlla ē cā. ⁊ cū dr̄ q̄ tūc ds pnci^{les} i
ageret inique cū reprobatis ordinās eos ad penā nec ꝑꝑ pn° q.
eoꝝ culpā. Dōm. hic sunt duo distincte ꝯsiderāda. vnū ē
q̄ de⁹ ꝑposuit se aliquoꝝ nō misereri: ⁊ in hoc ꝑpzie cōsi
stit rō reprobatiōis: ⁊ cur sic ꝑposuit nō ē dare cām pter
sui bn̄placitū. Sz simplr ꝯfitēdū cū aplo q̄ cui⁹ vult mi
seret̃: ⁊ quē vult indurat. i. imiseret̃: vt exponit Aug. Ali
ud ē q̄ in talib⁹ quoꝝ ꝑposuit nō misereri. pparauit etiā
ꝑ peccatis penā debitā: ⁊ iō q̄uis nō ꝑpter coꝝ culpā no
lit deus misereri. i. dare vitā eternā: tn̄ ꝑꝑ coꝝ culpas ori
ginales: vl actuales: aut vtrasq̃ vult eis dare penā. ⁊ ista
voluntas iustissima ē. Vn̄ Aug. li° p ad Simpli. qs nō vi
derit iniquiter argui neminē posse: qui qđ sibi debet̃ exi
git: nec tn̄ certe qđ ei debetur: donare voluerit. Hoc aūt
nō eē in coꝝ qui debitores sunt: sz in eius cui debet̃ arbi
trio. seqtur: sunt ḡ oēs hoīes (qn̄ gdē: vt apls ait. in adam
oēs moriunt̃: a quo in vniuersum genus humanuz origo
ducit̃ offēsiōis dei) vna gdē massa peccati. suppliciū de
bēs dine sūmeq̃ iusticie qđ siue exigat̃ siue donet̃. nulla
ē inigtas. Cui. n. donat: gratuitā exhibet mīam: ⁊ a q̄ exi
git: iustissimū in illo exercet iudiciuz: ita vt nec libat⁹ de
suis meritis gliet̃: nec dānat⁹ nisi de suis meritis ꝯqrat̃:
vt idē dic̄ i ench. ¶ Ad 2^m dico p cū Aug. i epla ad Sixtū ca° 18°
q̄ isti qui ꝑsonaꝝ fieri acceptatorē existimāt deū: si vna Ad 2^m
eadēq̃ ira sup alios veniat: mīa ei⁹ sup alios manet. ira
ei⁹ nempe oēs vires argumētatiōis hūane i puulis ꝑdūt.
Vn̄ sic ꝑlixe ꝯñr declarat nulla penit⁹ sufficiēs cā reddi
possz ex pte ipsoꝝ. ꝑꝑ qđ vn⁹ ꝑuenit ad baptmū ⁊ saluat̃: ⁊
alter nō ꝑuenit et damnat̃: ⁊ tn̄ non audebunt dicere in
hoc deū eē acceptatorē ꝑsonarū fm q̄ acceptator ꝑsona
rū sonat in viciū: ⁊ iō vt ait mirū ē si his cōsideratis non
dignatur exclamare. O altitudo diuitiaruz sapientie ⁊c.

¶ Ad argumentum tamē. iuxta illud qđ aplš docuit negans iniquitatē esse apud deū debemus negare sequi q deus sit acceptator psonaꝝ: sm q hoc sonat in viciuʒ. nō eni est acceptio personarū viciosa vbi nulli fit iniusticia aut debitū denegādo bonū: aut idebitū inferēdo supplicium seu maluʒ: sic pʒ in ꝓposito esse ex dictis: ꝛ iō Aug. ad illud ꝓpositū in fine disputationis de pdestinatione cōtra pelagianos. alijs ingt datur nosse viā salutis. alijs nō datur/hoc cū facit deus: nō psonaruʒ acceptionē facit: nō
Ad 3m iniusticia sʒ iusticia inenarrabili ꝛ mīa indebita. ¶ Ad 3m nego ꝯñam. ¶ Ad ꝓbationē dico q q̄uis diuinuʒ ꝓpositū sit imutabile ꝛ nō posset de⁹ nō ꝓponere postq̄ ꝓposuit: nec ꝓponere postq̄ nō ꝓposuit: ꝯtingēter tñ ꝓponit: ꝛ ꝓposuit: ꝛ pōt non ꝓponere ꝛ nunq̄ ꝓposuisse: ꝛ ita quē pdestinauit pōt nō pdestinasse: ꝛ quē reprobauit pōt non reprobasse: ꝛ iō nullus pdestinat⁹ de necītate saluaī: nec aliqs reprobat⁹ de necītate dānaī ꝭʒ q.ā. dcm̄ est.

¶ Distinctionis. XLII. XLIII. ꝛ XLIIII. Questio.

Circa materiā de potētia dei: ꝙ q̄ Magister tractat in trib⁹ ꝓximis distinctionib⁹. s. 42. 43. ꝛ. 44. quero p° vtruʒ omne possibile fieri de⁹ de sua potētia absoluta posset fa-
pm cere. ¶ Et arguo p q nō sic. Nullū qđ de⁹ nō vult facere de⁹ pōt facere: sʒ aliqd possibile fieri de⁹ nō vult facere. g̊ aliqd possibile fieri deus nō pōt facere. maior pʒ per Aug. in li°. de symbolo. qui ait: q hoc solū nō pōt deus qđ nō vult: per qđ (vt dic̄ Magr̄) videī q deus nō possit aliqd nisi qđ vult. minor pʒ: q2 possibile est vnū aliū munduʒ creari ita bñ sic̄ possibile fuit hunc creari: ꝛ tñ de⁹ nō vult aliū creare: q2 si vellet vtiq̄ʒ
2m faceret. oīa eni q̄cūq̄ʒ voluit fecit. ¶ 2°. nulluʒ qđ de⁹ nō dʒ facere deus pōt facere: sʒ aliqd possibile fieri deus nō dʒ facere. g̊ ꝛc̄. maior est nota. minor ꝓbaī: q2 nihil qđ d̄s nō fecit deus dʒ facere: aliogn nō faceret omne qđ deberet: ꝛ per ꝯñs delinqueret obmittēdo qđ per ipʒ fieri dʒ. Sed aliquid qđ deus non facit: est possibile fieri: vt ꝓba-
3m tū est. g̊ ꝛc̄. ¶ 3°. de⁹ non pōt facere nisi qđ bonū iustum ꝛ rōnabile est ab eo fieri: sʒ aliqd possibile fieri non est bonū iustū ꝛ rōnabile a deo fieri. g̊ ꝛc̄. maior pʒ: ꝛ minor ꝓbaī: q2 nihil qđ deus non facit est bonū ꝛ iustum ꝛ rationabile ab eo fieri: alioquin ipse non esset summe bonus ꝛ iustus aliquid tale non faciens.

Oppom Ad oppositum sic. Deus ꝛ est ꝛ vere noiaī ꝛ crediī oipotēs. g̊ oē possibile
Apoal. fieri de⁹ pōt facere. añs patʒ per illud Apoca. p°. Ego sum
ca. p°. α ꝛ ω pncipiū ꝛ finis. dic̄ dñs deus: qui est ꝛ qui erat ꝛ q
ca°. 15°. venturus est oipotens. ꝛ illud Exod. q̄si vir pugnator oipotens nomē ei⁹. Et illud symbo. Credo in deū patrē oipotentē. Et Atha. Oipotens ingt pater oipotēs filius oipotēs. s. s. ꝯñā declaraī. nā ꝯstat q de⁹ nō denoīaī omnipotēs a potētia passiua q̄ est ad eē. vel pati seu trāsmutari in hoc vel in illud. nō eni de⁹ pōt oīa esse vt albedo vel dulcedo: nec pōt albefieri aut modo aliquo trāsmutari:
ca°. p°. vt testatur btūs Jacob⁹ in canonica sua. sed denoīaī ab actiua potētia: aut g̊ dī oipotēs: q2 omni actiua po^a ē formal'r potēs: seu q2 in se formal'r oēm potētiā actiuā hʒ. ꝛ h̄ est fl̄m: q2 hāc actiuā potētiā: q̄ hic ignis demōstratus calorē agit: nō hʒ in se formal'r: ꝛ sil'r nec aliquā aliā potētiā actiuā creatā. Aut dī oipotens: q2 omne possibile fieri est potēs facere: ꝛ habeī ꝓpositū. Alio° aūt nō pōt itelligi oipotēs: sic̄ nec illud signū oē inclusuʒ in illo noie oipotēs videī aliud posse distribuere in ꝓposito. q̄re ꝛc̄.

Respondeo in q̄ōne duo erunt articuli. Nā p̄mo positis ꝛ p̄missis aliqb⁹ distinctionib⁹ ponā aliquas ꝯnes ad solonē q̄ōnis. 2°. ex illis eliciā correla^c quasdā alias: ꝛ ꝯtra illas ponā obones ꝛ soluā.

Quantuʒ ad pm distinguo p de possibili. Nā possi- p° arti°.
biliuʒ quedā sunt icōplexe sig̃nabilia. q̄dā vo ꝯplexe tm̄. P°rio mō sumiī dupl'r. Uno° vt distinguiī ꝯtra actu ens: ꝛ sic oē qđ nō est: pōt aūt esse aliq̄ entitas: dī qđdā possibile. ꝛ h̄ mō aīa antixp̄i est qđdaʒ possibile. ꝛ oīs alia entitas possibilis a deo creari. Alio° sumitur possibile: vt. s. distinguiī ꝯtra necīuʒ: ꝛ sic oīs entitas actu extra q̄ pōt nō eē dī qđdā poſe: q̄ aūt nō pōt nō eē dī necīuʒ ens. quale est solus de⁹. Simili mō q̄tuʒ facit ad ꝓpositū: Possibile 2° dcm̄ pōt dupl'r accipi. Uno° vt distinguiī ꝯtra veꝝ. Uoco aūt verū illud enunciabile seu ꝯplexe sig̃nabile cui⁹ enūciatio si formeī est vª: sic̄ supra dcm̄ est. Et isto° solū enunciabile fl̄m ꝛ nō ipossibile ꝛ oē hōi est possibile. Alio° ꝓut distinguiī ꝯtra necīuʒ: ꝛ sic oē tale ēt verū potēs tñ nō eē verū est possibile: qđ aūt sic ē verū qđ nō pōt nō esse verū est necīuʒ: sic̄ est deum esse: ꝛ deuʒ esse intelligētē. exēplū possibilis p̄mi est: petrū currere: supposito q petrus nūc nō currat: ꝛ idē est exēplum scđi. supposito q ipse currat. Sic̄ aūt icōplexe sig̃nabilia ꝛ ꝯplexe significabilia nō dñr eodē mō possibilia: sic nō dñr eodē modo possibilia fieri: sʒ p̄ma sic dñr possibilia: q2 nō sūt ꝛ pñt eē aliq̄ entitates p̄mo° accipiēdo talia possibilia: vel q2 si sunt pñt nō esse aliq̄ entitates. q̄tū ad 2m moduʒ. Sic dñr possibilia fieri vel q2 pñt fieri aliq̄ entitates quo ad pm moduʒ: vel q2 pñt nō fieri aliq̄ entitates quo ad 2m modū. Possibilia vo enūciabilia nō sic dicuntur possibilia fieri. Nā petruʒ currere nō dī poſe fieri: q2 petrū currere posset fieri aliq̄ entitas: sic̄ ēt nec petrū nō currere dī poſe fieri: q2 posset fieri aliq̄ entitas. nō. n. pōt eē aliq̄ entitas. pe. nō currit: q̄uis pe. sit aliq̄ entitas: ꝛ in ista enūciatiōe q̄ sig̃nat q pe. non currit: sʒ iō petrū currere dī poſe fieri: q2 fieri pōt q petr⁹ currat: siue q2 pōt fieri vª. Cū igiī poſe fieri dicaī relatiue ad potēs facere sic̄ factibile ad factiuū: sic̄ poſe fieri dī duob⁹ modis pdictis: sic etiā corr̄ndenter dī aliqd posse seu esse potens facere.
¶ Alia distictio est: q̄m vt in sñia ponit Anš. de casu dyabo- 2a distō.
boli. aliqs dī facere dupl'r. Uno° positiue. ꝛ h̄ dupl'r. s. vl' ca°. p°.
de nouo efficiēdo vel factū ꝯseruando. Alio° negatiue. s. nō faciēdo oppom: seu ipm nō ꝓhibēdo: cū tñ posset: ꝛ hoc mō dic̄ q dicimus deū facere aliq̄ʒ rē q̄ erat: nō eē: cū cessat facere eā eē. ꝛ sil'r q̄ nō sūt: pōt dici facere nō eē: q2 cuʒ
possit nō facē illa eē. h̄ mō loqtur Aug. 12. de ci. dei. cū ait. ca°. 17°.
Res quas de⁹ cōdidit vt nō p̄us eēnt egit q̄diu non fuerunt: ꝛ vt posteri⁹ eēnt qñ eē ceperūt. Itē dī mala facere: q2 cū posset nō ꝓhibet faciētes p°° sumiī facere ꝓp̄e: sed 2°° iproprie. ¶ His p̄missis pono tres ꝯnes. pª est. q oē poſe enūciabile de⁹ pōt facere eē veꝝ: accipiendo facere cōiter ad pm ꝛ ad 2m modū. 2ª q nō oē poſe pōt de⁹ facere eē veꝝ: accipiēdo p°° facere. 3ª q oē poſe p°°. i. oēʒ entitatē poſeʒ. de⁹ pōt facere: p°° accipiēdo facere. ¶ Pria p° ꝯ
ꝯ ꝓbaī p vbū Salua. in Euang. Matth. Apud deum oia ca°. 19°.
poſia sūt. ꝛ p illud angeli Luc. Nō erit ipoſe apđ deū oē ca°. p°.
vbū. i. oē qđ vbo dici pōt: q̄le ē enūciabile oē nō iplicās ipoſia. Et sil'r in li°. Gen. Nuq̄ʒ deo ē qcq̄ʒ difficile. In his ca°. 18°.
āt oib⁹ smo ē de his q̄ ꝯplexe tm̄ enūciabilia sūt. Nā pm dcm̄ est ad ostēdēdū hoīeʒ a deo posse saluari. 2m q vgo possit ꝯcipe ꝛ parere. ꝛ 3m q anus ꝛ sterilis possʒ gñare q̄
tm̄ ꝯplexe valēt sig̃nari. ¶ 2am ꝯnē ꝓbo. Nā poſe ē nul- 2a ꝯ
lā rē pter deū eē ꝛ tñ nō pōt h̄ de⁹ facere ꝓp̄e loq̄ndo de facere. Nā si aliqd sic faceret iā aliq̄ res pter deuʒ eēt: q2 tñ de⁹ pōt nullā rē ꝯſuare: ꝛ nullā creare cū h̄. ad qđ seqī nullā pter deū eē: ꝛ iō id ipse pōt facere 2°. mō. s. nō faciē-
do aliq̄ʒ entitatē eē: quā tñ possʒ facere. ¶ 2°. idē ꝓbo. nā 2m

possibile est aliquē hominē.verbi grā.petrum peccare:⁊
qō.3. tñ deus nō pōt facere pmo°.qꝛ sicut dicit Aug.83.q.Deo
auctore non fit hō deterior.Est enim hec tanta culpa q̄
in sapientē q̄uis hominē cadere nequeat:multo aūt mi/
3m nus in deū.¶ P̄.si deus faceret petrū peccare.deus vel/
let facere petrū illō qō ipse nō vellet eū facere.vel vellet
eū nō facere qō ipe nō vellet eū nō facere:q̄ꝝ vtrūq; ipli
cat ꝯdictionē.Et ꝯña pꝫ.qꝛ deꝰ nil pōt facere nisi volēs.⁊
iō si faceret petrū peccare.vellet petrū peccare.nullꝰ āt
pōt peccare nisi vel faciēdo qō deꝰ nō vult eū facere:vl' ñ
4m faciendo qō deus vult ipsum facere. ¶ P̄.si deus face/
ret petrū peccare.pe.peccaret ⁊ nō peccaret.ꝓbaꝛ:qꝛ nul
lus peccat faciendo illud qō deus vult eum facere: aut
cap.37. facere facit.Vñ Aug.3° de li.ar.Si peccatū iquit tribue/
re velis ꝯditori.peccantē purgabis:qui nihil preter sui
ꝯditoris instituta cōmisit.qui si recte defendiꝛ non pec
cauit.pꝫ igitur ꝙ deus nō pōt facere petrū peccare ꝓprie
loquendo.pōt tñ si iproprie loquamur.s.ꝑmittendo ipꝫ
peccare:cū tñ potuit ipsum impedire.oīpotenti enim bo
cap.14. no.vt ait aug.in enchyrid.q̄ꝫ facile est ꝙ vult eē facere:
tam facilē est ꝙ nō vult esse non sinere.hoc nisi credamꝰ
periclitaꝛ ipsum nostre fidei initiū:qua nos in deū oīpo
tentē p̄rez credere cōfitemur.¶ Ex qbꝰ ēt verbis inuiꝛ
ꝙ ad dei oīpotentiam quā fatemur nō ꝑtinet ꝙ oē possi
sibile posset facere pmo mō.sꝫ pmo vel scdō.⁊ istud satis
est euidens:cū multa sunt possibilia quibus ē impoſe vt
deus faciat ea pmo mō.verbi grā.ꝙ deus nihil efficit.
aut conseruat ꝙ nulla res est preter deum.Et aliud etiā
3a ꝯ qō in secūda rōne tactuꝫ est ⁊ multa alia.¶ 3a ꝯclo ꝓba/
tur pmo quidē ex prima sic:oē possibile enūciabile deus
pōt facere esse verū.g̊ quālibet entitatem possibilē esse
actu deus pōt facere esse verā.Et vltra.ergo quālꝫ enti/
tatē possibilē deus pōt facere.sumēdo facere pmo°.⁊ hec
vltima ꝯña pꝫ:qꝛ nullā entitatem deus pōt facere eē:ni/
2m si illam efficiēdo vel factā ꝯseruādo.¶ 2°.ꝓbaꝛ aucto/
cap.7. ritate sapienᶜ.vbi de sapientia increata scribiꝛ:ꝙ ē oīuꝫ
artifex ⁊ hñs oēꝫ virtutem:⁊ cū sit vna.oia pōt:que vera
nō essent si aliq̄ꝫ entitateꝫ possibilē fieri facere nō possꝫ.
3m ¶ 3° qꝛ alias sequereꝛ ꝙ aliqō factibile:vel creatura pos
set deo nō coagente se sola facere:vel deus ⁊ creatura sil'
possent qō deus per se solus non posset facere.Cōsequen
tia nota ē.Nam oē factibile ab aliquo factiuo vel ab ali
quibus factiuis ē factibile.⁊ nō pñt alia factiua eē q̄ꝫ de
us vel creatura:vel ambo simul.sꝫ ꝯñs est falsum q̄ꝫtum
ad vtrāq; ꝑtem sil'.q̄ꝫtum ad pmā ꝑtem qdē.Tum quia
alioqn aliq̄ res posset eē q̄ nō eēt ex deo:neq; ꝯseruareꝛ
cap.11. per ipsum.ꝯtra illud qō in sapieñ.ait sapiens deo.quō in
quit posset aliquid permāere nisi tu voluisses:aut quod
a te vocatum nō eēt conseruareꝛ.Vbi pꝫ ꝙ dei volūtas
est cuiuslibꝫ rei cā ꝑmanendi:⁊ nisi per eaꝫ non pōt aliqd
ꝑmanere.⁊ ꝙ nihil ꝯseruari pōt nisi a deo vocatū.i.vo/
luntarie deductū ad eē.ꝯña pꝫ:qꝛ ois entitas:q̄ aliq̄ non
ꝓducente pōt ꝓduci.eodē non ꝯseruante pōt ꝑ tp̄s ꝯser
uari ⁊ permanere. Tū 2°.qꝛ cū tali rei factibili possent
alie similes in spē fieri:ipossibile ē ꝙ a creatura deo nō
coagente ꝓducaꝛ aliqua determinate:sicut supra ꝓbatū
4m ē.¶ P̄.aug.in de nā boni.i pñ°.⁊ ansel.de casu dyaboli.
cap.p. expsse dicūt ꝙ nulla eēntia pōt eē nisi sit a deo.¶ Quā/
tum ēt ad 2am partem pꝫ falsitas ꝯñtis.qꝛ alias sequere/
tur ꝙ dei vtus eēt ipotens.⁊ indigens āminiculo creatu
re ad agendū:q̄ agere vellet:qō blasphemū ē dicere ⁊ co
cap.4. gitare.⁊ iō di.Aug.pmo de li.ar.ꝙ nec q̄ꝫ de deo optie
existimat qui nō eū oīpotentē atq; ex nulla ꝑticula con/
mutabilē credit.⁊ sequiꝛ.nec vlla adiutū eē nā in creā/
do.q̄si q ñ sibi sufficeret.Et eodē° nullꝰ bñ de deo existi/
mat qui putat eū non sibi sufficere ad faciendū qcqd fa/
cere pōt.Hoc cōfirmat apostolus pma ad thy.6°.dicens cap.6.
de deo.ꝙ ipse est beatꝰ ⁊ solus potens ⁊c̄.

Nunc scdō infero aliq̄. Primuꝫ ē ꝙ oē enunciabile 2a arti.
nō veꝝ ad qō eē verū nō sequiꝛ ꝯdictoria esse
sil' vā:seu pm pnm nō esse verū deꝰ pt facere eē veꝝ.loquē
do de facere cōiter ad pm ⁊ ad scdm modū.seu expeditiꝰ
loquēdo:oē tale pōt per dinaꝫ poam esse verū.ꝓbaꝛ.qꝛ oē
tale possibile eē verū deus pōt facere eē verū.pꝫ ex pma
ꝯne.sed oē nō verū ad qō eē verum nō sequiꝛ pm pncipiñ
nō eē verū.est poſe eē veꝝ.g̊ ⁊c̄.probaꝛ minor.qꝛ si deꝛ
oppom:sit g̊ a.enūciabile ipossibile eē veꝝ:ad qō tamen
esse veꝝ nō sequiꝛ pm pnm non esse verū.Et arguo sic.a.
non potest esse veꝝ.igiꝛ si a.sit verū.a.pōt eē veꝝ:⁊ a.nō
pōt esse veꝝ.g̊ ad a.eē veꝝ sequiꝛ pm pnm nō esse verū:cꝰ
oppom poniꝛ.pꝫ ꝯña.qꝛ sequiꝛ.a.est verū.g̊ a.pōt eē veꝝ.
¶ 2a ꝯ est.ꝙ omnē entitatem quā deus.(coagente scda 2a ꝯ
cā)pōt ꝓducere vel efficere:pōt ꝑ se illa non coagente.
hoc ꝓbaꝛ p ex p̄cedente.qꝛ nullū tale a solo deo fieri ipli
cat ꝯdictionē.¶ 2° ꝓbaꝛ:qꝛ deus nullius alterius cause 2m
āminiculo indiget ad ꝓducendū.alias nō ipse vnꝰ ⁊ so/
lus oia posset:vt dicūt auctoritates inducte ad ꝓbandū
tertiam ꝯnē.Ad hoc est articulus pisieñ.63.dicens.ꝙ de
us non pōt in effectū cāe secūdarie sine cā scdaria error.
¶ Cōtra istas ꝯnes pōt argui.Et pmo cōtra pmā.qꝛ ali/ ꝯ ꝯnē arꝛ
quē iustū ꝑseuerantē nō admitti ad eternā beatitudinē:
aut aliquē ꝑdistinatū seu in libro vite scriptū deleri de
libro illo.nō implicat ꝯdictionē.⁊ tñ neutrū est poſe fie/
ri:⁊ neutrū pōt deus facere.g̊ nō oē qō nō implicat cōtra
dictionē deus pt facere.¶ Prima ps añtis pꝫ.qꝛ in neu
tro assumpto idē affirmaꝛ ⁊ negaꝛ de eodē.Et scda ꝓba
tur per magistrū hystoriaꝝ super illo vbo moysi in exo.
Obsecro dñe aut dimitte eis noxā hanc:aut dele me de cap.32.
libro quē scripsisti.Vbi dicit magr:ꝙ ē magna ꝯfidētia
in deum.hoc ē per ipoſe dictū.q̄si d.sicut est ipossibile vt
me deleas de libro sic oro non posse fieri quin dimittas.
¶ Preterea:ꝙ peccatum aliquod remaneat ipunitum: 2m
⁊ ꝙ hō sine satisfactiōe peti admittaꝛ ad beatitudinem.
vel eternam vel illā quā habuit añ lapsum:nullā iplicat
ꝯdictionē.⁊ tñ neutrū deus pōt:fm ansel.li.p.Cur deus
hō.vbi ait.Tene igiꝛ certissime ꝙ sine satisfactione.i.si cap.19.
ne debiti solutione spontanea:nec deus pōt petīn ipuni/
tum relinquere:nec peccator ad beatitudinē talē qualeꝫ
habebat anteq̄ꝫ peccaret ꝓuehi. ¶ P̄.magister in fi/ 3m
ne.44.d.dicit:ꝙ deus non pōt incarnari nec resurgere:
sed pōt esse incarnatus ⁊ resurrexisse.sed constat ꝙ deuꝫ
incarnari nullā iplicat ꝯdictionē.¶ 4°.qꝛ ad aliqō pre/ 4m
teritū nō fuisse nō sequiꝛ pmū pnm nō eē veꝝ.⁊ tñ nullū
p̄teritum pōt deus facere nō fuisse.g̊ non oē ad qō nō se/
quitur pm pnm nō esse verū.pōt deus facere eē verū.ꝯña
pꝫ.Et añs q̄ꝫtum ad pmā ꝑtē ꝓbaꝛ.qꝛ non vꝛ plus posse
ꝓbari ꝙ sequaꝛ ꝯdictio ad adā nō fuisse seu ad istā.Adā
non fuit:q̄ꝫ ad istam.antixp̄m non fore seu antixp̄s non
erit.ad quā tñ certū ē nullam ꝯdictionē sequi.cū ipsa sit
possibilis eē vera. 2a pars añtis ꝓbaꝛ per illud.6.ethi/ cap.3.
coꝝ.Hoc solo ꝑuaꝛ deus ingenita facere que vtiq; facta
sunt.¶ Scdō ꝯtra 2am ꝯnē pmo quidē:si eēt vera seque ꝯ 2am ꝯm
reꝛ ꝙ deus non coagente aliquo alio:posset cāre actum
malum seu culpabilē.qō nō videꝛ ꝯcedenō fm sanctos.
¶ P̄.sequiꝛ ꝙ hō posset in casu odire deum meritorie: 2m
qō est absurdū.ꝯña ꝓbaꝛ.Naꝫ deus posset p̄cipere seu
p̄ceptum dare alicui ꝙ ille odiret deū.pꝫ tā ex 2a ꝯne q̄ꝫ
ex pma:qꝛ nō implicat ꝯdictionē:cum tale p̄ceptum ab
hoīe posset fieri.hoc aūt p̄cepto dato.si hō obediret:sup/
posito ꝙ alias eēt i caritate sic possibile ēvtiq; mereret.

Rño. ¶ Rño: ꝑmitto q̄dam vsitatā distīōnē videlȝ q̄ deum
posse hoc vel illud facere: pōt intelligi duplr̄. vno° ſꝫ po/
tentiam ordinatā. ⁊ alio° ſm potentiam absolutā. nō q̄
in deo sint due potētie. vna ordinata ⁊ alia absoluta. nec
hoc volunt significare doctores: sed illud dicit deus ad
intellectū recte intelligentiū posse de potentia ordinata
qd̄ pōt stante sua ordinatione ⁊ lege eterna. que nō ē ali/
ud q̄ȝ eius volūtas: qua eternalr̄ voluit hec vel illa. ⁊ ta/
le vel tale esse futurū. Illud aūt dicit posse de po° absolu
ta: qd̄ simplr̄ ⁊ absolute pōt. Econtra. illud non dicit pos/
se de po° ordinata qd̄ non pōt stante lege ⁊ ordinatione
sua que nūc est: illud vō non posse de potentia absoluta.
qd̄ simplr̄ ⁊ absolute nō pōt. ¶ Pꝫ aūt q̄ simplr̄ ⁊ abso/
lute sine suppōne ꝯdictionis deus multa pōt: que nō pōt
stante eius lege ⁊ voluntate qua voluit sic se facturū. Et
hoc iō. q̄ illa ⁊si sint simplr̄ possibilia. sunt tn̄ icōpossibi
lia ordinationi diuine. Vbi grā. ꝯstat q̄ simplr̄ loquēdo.
xp̄s potuit non incarnari ⁊ nō mori: iuxta verbū eius. po
testatem habeo ponendi aiam. ⁊ itez. oblatus est q̄ vo/
luit. ⁊ tn̄ istud nō poterat stante ordinatione sua: q̄ eter/
nalr̄ ꝓposuit per suam mortē redimere gen° humanum.
sunt enim hec icōpossibilia. deus ꝓposuit se moriturū.
et deus non moriet: referendo ad idem tp̄s. Quis autē
ista sunt incōpossibilia. q̄ tn̄ illa ordinatio nō est neces/
saria. i. nō est necessariū deū sic ordinasse: quinymo possi
bile est ipsuȝ ordinasse ⁊ voluisse oppo^m. iō illud qd̄ solū
est ipossibile ex suppositione ordinationis: vtpote ei icō/
possibile non est absolute ipole: sed possibile: ⁊ simplr̄ lo/
quēdo illud de° pōt facere. ¶ Huic distinctioni satis cō
cordat alia antiq̄ qua dictū ē: q̄ deus nō pōt de iusticia
que pōt de po°. Cū eni nihil sit iustū: nisi qd̄ est cōforme
volūtati diuine. que est pma ⁊ summa lex iustitie. iuxta
cap. iz. illud ansel. ꝓsolo. deo dn̄tis. Illud solū iustū est qd̄ vis: ⁊
non iustū qd̄ nō vis. illud dr̄ repugnare diuie iusticie: qd̄
repugnat diuine voluntati. illud ḡ dicit deus non posse
de iusticia. qd̄ ē incōpossibile sue ordinationi ⁊ volūtati.
que est pma iusticia. Illud aūt ē oē c° oppo^m deus vult:
Ad p^m q̄ȝq̄ȝ ipsuȝ sit ſꝫ se pole simplr̄. ¶ Hoc pmisso rn̄deo ad
ꝯ p^m ꝯ. rōnes ꝯ pmā ꝯnez. Et ꝯcedo añs pme quo ad vtrāq̄ ptē
loquēdo de po° ordinata. Et in eodē sensu ꝯcedo ꝯñs. q̄
vt sic non est cōtra dicta: cū semp locutus sim de po° ab/
soluta. Si vō añs intelligat de po° absoluta. nego ipsuȝ:
ꝓpter scd̄am partē. Nā constat q̄ de° posset quēlȝ iustū:
imo ⁊ oēs creaturas sīl ānihilare. cū libere ꝯseruet eas.
⁊ per ꝯñs posset pseuerantē in iusticia nō admittere ad
beatitudinē. nō tn̄ hoc posset stante sua ordinatiōe. qua
eternalr̄ voluit eas beatificare. Auctoritas vō que in/
ducit: non intelligēda est de po° absoluta. sed ordinata.
posset tn̄ ꝓpter illud verbū deleas. distingui. q̄ vel acci
pit ꝓpue. ⁊ sic deleri de libro p̄supponit fuisse scriptuȝ
in libro: ⁊ idē est deleri de libro qd̄ postq̄ȝ fuit scriptū nō
esse scriptum. ⁊ illud est simplr̄ ipossibile de his qui dicū
tur scripti in libro ſm eternā p̄scientiā. sicut est ipossibi/
le deum quēq̄ȝ nō velle saluare: postq̄ȝ voluit ipsum sal/
uare. Nam hoc arguit mutationē volūtatis diuine: quaȝ
esse implicat ꝯdictionē. sic eni nō esset deus. Alio° potest
sumi deleri magis large pro nō esse scriptū. ⁊ vtiq̄ȝ illud
possibile est de po° absoluta: sicut ē pole de facto. q̄ aliqs
q̄ est pdestinat° non sit. nec vnq̄ȝ fuit pdestinat°: q̄ ḡ fuis/
set moyses deletus de libro in quo eū scripserat deus. in
pmo sensu vtiq̄ȝ fuit simplr̄ impole. ⁊ ēt iplicans ꝯdictio
nez. In sensu aūt scd̄o nō fuit impossibile. simplr̄. ¶ Ad
aliud eodē° dōꝫ. q̄ ansel. loquit de po° ordinata ⁊ sīlr̄ ad
magistrū. Nā ꝯstat q̄ nec magister nec aliqs catholicus
negaret vbū posse illā nām assumptaȝ dimittere: ⁊ de no
no eaȝ vel aliam sibi vnire. ⁊ per ꝯñs posset iterū incar/
nari. ¶ Pro q̄rto argumento sciendū. q̄ aliqui antiqui Ad 4^m
doctores tenuerūt q̄ p̄teritū per diuinam potentiaȝ pōt
nō fuisse: sicut pꝫ de magistro Gilberto porretano in Cō/ Gilbtus
mento suo supra librū de tri. boe. Nam vbi Boeti° agēs porreta.
de p̄terito qn̄ ait: at de deo non ita enim semp est: qm̄ sp
in eo est p̄ntis tp̄is. sic scripsit. Eque etenim vniuersa dei
subiecta sunt ptāti: vt. s. sic q̄cūq̄ȝ non fuerūt: p̄nt fuisse: ⁊
q̄cūq̄ȝ nō sunt vel non erūt p̄nt eē: ita etiā q̄cūq̄ȝ fuerūt:
p̄nt nō fuisse. Et q̄cūq̄ȝ sunt vel erūt: p̄nt non eē. hui° etiā
sentētie fuit magr̄ guillerm° altissiodorensis in sūma sua guilr̄. al
li° p. tractatu de potētia dei. vbi q̄rit: an de° de corrupta tisiodo.
posset facere virginē. Allegat. n. ꝓ parte negatiua aucto. cap. 6.
hiero. ad eustochiū. Et rn̄dendo ponit duas solones. p^a
est q̄ pōt: sꝫ ideo dr̄ nō posse. q̄ nō ondit se posse eo q̄ nō
legit h̄ fecisse. 2^a est q̄ de° nō potest facere de corrupta
vginē: q̄ȝtū ad oēm dignitatē vginitatis. pōt qdē icorru/
ptā facere. q̄ȝtū ad aiaȝ: ⁊ clausam q̄ȝtū ad corp°. sꝫ nō pōt
facere qn fuerit corrupta: qd̄ est dignitas in virgine. Sꝫ
statim contra istam solutionē obijcit ꝯcludendo: q̄ de°
nō esset oipotens: si hoc nō posset: vt pꝫ ibi. Et iō finalr̄ te
nens ptem oppositam dicit sic. Et ꝓpter hoc opꝫ dicere
sicut dicit magr̄ gilbertus q̄ deus pōt facere q̄ ista nūq̄ȝ
fuerit corrupta. Quia q̄ȝtum in se est: nō se hꝫ aliter ad
res. q̄ȝ se haberet ab eterno. volēs per hoc arguere: q̄ sic
ab eterno potuit facere ne eēt ista cōrupta: ita ⁊ nūc pōt.
¶ Deinde ad auctoritatē Hyero. rn̄dendo dicit q̄ ipse
loquit cū suppōne p̄teriti. cū ait: q̄ deus nō pōt facere de
corrupta vginem. non enim inquit pōt facere cū supposi
tione p̄teriti. pōt tn̄ ſꝫ se. cū sit oipotens. hec sunt vba ei°. Docto.
¶ Hoc ēt adhuc aliq̄ viuētes doctores vniuersitatl āgli angli.
cane tenent: nō videntes aliquā ꝯdictionē implicari vel
sequi. ex eo q̄ aliq̄ res que p̄terita est. verbi grā. adam:
ponat nō fuisse: qm̄ vt dicunt ⁊ verū est: aliqn̄ fuit verū
adam nō fuisse. ⁊ per ꝯñs nō includebat ante aliquā ꝯdi
ctionē. necessario ḡ nec nunc. vt aiunt. ¶ Pro parte ista p^m
posset argui pmo ex motiuo tacto in argumēto: qm̄. s. ad
adam aut aliquā aliā rem p̄cedentē non fuisse: non seq̄t
pn^m p^m nō esse verū: nō plus vt vr̄ q̄ȝ ad antixp̄m nō fore.
¶ 2° sic. deus pōt eternalr̄ non voluisse vnq̄ȝ ꝓducere 2^m
adam. ḡ pōt eum nō ꝓduxisse. Añs ꝓbat. q̄ nō min° adā
queȝ eternalr̄ voluit aliqn̄ ꝓducere: pōt eternalr̄ nō vo/
luisse ꝓducere: q̄ȝ antixp̄m quē etiam eternalr̄ voluit ꝓ/
ducere in fine mūdi: posset eternalr̄ nō voluisse ꝓduce/
re. sed certū est q̄ ipse pōt eternaliter voluisse ꝓducere
antichri stum. alias vel voluisset producere ⁊ non ꝓdu/
xisset sic ut voluit: ⁊ sic frustrata ⁊ mutata fuisset eius vo
luntas. vel non posset nō ꝓducere antixp̄m: quoꝝ vtrū/
q̄ȝ certuȝ est esse falsum. ꝯñā pncipalis est clara. q̄ seq̄t:
de° nō voluit eternalr̄ aliqn̄ ꝓducere adā ⁊ si n̄ voluit n̄
ꝓduxit. ¶ Forte rn̄deret q̄ nō est sīle de adam p̄terito Rño
⁊ antixp̄o futuro. qm̄ ꝓductio ade est iam posita in effe
ctu ⁊ extra suas cās: ac per hoc nō remanet sub ꝯtingen/
tia suaꝝ cārum vt possit non fuisse. ꝓductio vō antixp̄i
nōduȝ est posita. ⁊ ideo adhuc est sub ꝯtingentia suaruȝ
cāꝝ: ⁊ pōt non poni. ⁊ per ꝯñs pōt antixp̄s nō fore. ⁊ sicut
ꝓductio adā nō pōt nō fuisse: ita deus nō pōt nō voluisse
ꝓducere adam. pōt aūt non voluisse ꝓducere antixp̄m:
sicut eius ꝓductio potest non fore. ¶ Ista responsio sup
eo ipso fundat super quo vertit p̄ns dubium. hoc enim ꝯ 2^m rn̄.
inquiritur pncipalr̄. s. an adā vel aliquid cuius ꝓductio
iam posita est in effectu: posset non fuisse. ⁊ per ꝯñs non
fuisse ꝓductū: qd̄ ēt non est aliud in sententia q̄ȝ si dicat:
an adhuc sit sub cōtingentia pme cause q̄ȝtum ad fuisse
vel non fuisse diuisim: sicut ꝓductio antixp̄i ē sub cōtin/

gentia prime cause q̄tum ad fore vel nō fore.⁊ iō rōo nō apparet scientifica. ¶ Cōfirmat̄ qḋ dictum ē.quoniam quāuis scd̄aruꝫ cāarum talis dr̄ia effectus iam ꝑducti et effectus producibilis q̄tum ad cōtingentiā haberet locum:in respectu aūt ad ꝑmā cām cui eque possibilia sūt quecūq; non iplicant ꝯdictionem iuxta cōem theologorum cōcessionē:non videt̄ locū habere.cum non plus appareat ꝯdictionē implicari:si dicat̄ adaꝫ non fuisse:q̄ꝫ si dicat̄ antixp̄ꝫ nō fore.Et iō vtrūq; equalr̄ vr̄ remanere sub ꝯtingentia ꝑme cāe. ¶ P̄ si esset impossibile deū nō voluisse ꝑducere adam:hoc vt vr̄ nō esset qꝛ ꝑduxit:sed qꝛ voluit ꝑducere ⁊ necesse esset ipsum voluisse.qꝛ dat̄ per impossibile ꝙ necesse sit ipsum ꝑduxisse:⁊ cū non sit necesse ipsum voluisse ꝑducere adhuc possibile est ipm̄ nō voluisse ꝑducere.sed ꝯstat ꝙ nō min⁹ verū ē ab eterno deum voluisse ꝑducere antixp̄ꝫ:q̄ꝫ sit verū eum voluisse ꝑducere adam.Ex quo vr̄ illud sicut ⁊ istud eē cōtingens. ¶ Cōfirmat̄ qꝛ non videt̄ dicendū:ꝙ tp̄alis ⁊ noua ꝑductio ade aliquo mō minuerit ⁊ sustulerit libertatem vel po[am] diuine voluntatis:vt videlꝫ id qḋ anq̄ꝫ ipsa poneret̄ in effectu deus voluerat libere ⁊ contingēter ⁊ poterat nō voluisse:illa posita voluerit necessario ⁊ nō possit nō voluisse. ¶ Huic ēt videt̄ fauere verbū ma. in fine.43.ḋ.huius ꝑmi libri.dicit enim ꝙ deus hꝫ po[am] volendi ab eterno.⁊ nūc:ꝙ nec mō vult nec ab eterno voluit ⁊ nō minus vt videt̄:hꝫ po[am] nō volendi ⁊ nūc ⁊ ab

3[m] eterno quod mō vult.⁊ ab eterno voluit. ¶ 3°.pōt argui. qꝛ si res ꝑterita non posset ⁊c̄.sequi videt̄.ꝙ deus posset dicere falsum:ac ēt mentiri.fallere.ac ēt per se ⁊ directe: quoꝝ vtrūq; repugnat doctrine sanctoꝝ:vt in q̄ōne sequenti ostendet̄:ꝯn̄a ꝓbat̄.qꝛ deus posset alicui absoluta ⁊ nō tm̄ ꝯditionata reuelatione ꝑdicere aliquid fore in a.tp̄e futuro:⁊ velle ꝙ ille credat sic esse futuruꝫ:quin imo ⁊ ꝯcreare in mente illius iudiciū ⁊ assensum q̄ assentiat ⁊ iudicet sic eē futurū.hoc facto ⁊ in ꝑteritū lapso:si ꝑteritum per diuinā po[am] nō pōt non fuisse:semꝑ postea erit veꝝ ⁊ necessariū deū sic reuelasse:⁊ illū sic assensisse ⁊ credidisse futurū. ¶ Sꝫ nō obstāte aliqua reuelatiōe ꝑus facta de aliquo futuro:qḋ adhuc est futurū:in potestate dei est.vt illud nō eueniat.alias cum de futura xp̄i morte multe reuelatiōes ꝑus ⁊ anime xp̄i ⁊ ꝓph̄is ⁊ per xp̄m ipsis apostolis facte fuissent:nō fuisset in libera potestate xp̄i instante tp̄e sue passionis vitare ⁊ recipe mortem.

cap.io. Cōtra qḋ ipse.Joā.io.ait. Potestatē habeo ponendi aīam meā:⁊ paulopost ait.nemo tollet aīaꝫ meā a me sed ego ponam eam a me ipso:manifeste significans ꝙ tunc in eius potestate erat non mori.Et hunc sensum ex

cap.iz. eius verbis eliciunt glose.Et aug.super Jo.omelia.45.⁊ 4°.li.de tri. Hoc ēt xp̄s significauit cum ait petro.An putas qꝛ nō possū rogare patrē meū:⁊ exhibebit mihi plus

mat.z6. q̄ꝫ.iz.legiones angeloꝝ. ponat̄ g̊ ꝙ tale futurū reuelatū non eueniat:sequit̄ ꝙ deus falsum dixit:⁊ mentitus illi fuit:ac eum decepit ⁊ fefellit.⁊ similr̄ ꝙ cū deus reuelabat tunc actu mentiebatur ⁊ fallebat. Nam asserebat illi aliquid fore ⁊ nolebat:quin immo ⁊ faciebat ꝙ ille ita assentiret:qḋ tm̄ ꝫm veritatē non erat futurū.⁊ ita nō eē ipse deus bene sciebat que vtiq; sufficiunt ad cōpletam

auc̄itas. rōnem mendacij ⁊ fallacie. ¶ Pro hac ēt parte vident̄

ꝑ[a] auctoritates alique. dicit enim Aug.z6.ꝯ faustum.tam non pn̄t futura nō fieri:q̄ꝫ non fuisse facta ꝑterita.Et loqtur ibi determinate de po[a] dei.sic g̊ ⁊ non plus ē deo impossibile ꝑterita non fuisse ⁊ futura non fore.sed certum est ꝙ futura non fore est absolute possibile deo.g̊ ⁊ ꝑterita non fuisse.

z[a] Jtem ansel.li.ꝑmo cur deus hō.Jtaq; oīs

cap.i7. necessitas ⁊ impossibilitas diuine subiacet volūtati.illi⁹ aūt voluntas nulli subditur necessitati.aut impossibilitati.nihil enim ē necessariū aut ipol'e.nisi qꝛ ipe ita vult: ipsum vō aut velle aut nolle aliqd ꝓpter necessitatē aut impossibilitatē alienū est a veritate. ¶ Ex hoc videtur iam haberi ꝙ ꝑteritū non fuisse:si sit ipossibile:nō ē ipossibile nisi qꝛ deus nō vult illud nō fuisse.sed qꝛ vult illḋ fuisse:hoc aūt cū velle vel illud nolle est sibi liberū.⁊ nō necessariū.⁊ nec ipossibile:qꝛ eius voluntas non subdit̄ alicui necessitati vel impossibilitati. ¶ Jtē subdit spāli⁹ ad ꝓpo[m].⁊ sic cū facit deus aliquid postq̄ꝫ factū est.iam non pōt non eē factum.qm̄ semper veꝝ ē factum eē.nec tm̄ recte dicit̄ ipossibile deo esse vt faciat qḋ ꝑteritū ē nō esse ꝑteritū.nihil enīꝫ ibi operat̄ necessitas faciendi:aut impossibilitas faciendi.sed dei sola volūtas:q̄ veritateꝫ semꝑ q̄n̄q; ipsa veritas immutabilem sicuti est vult eē: ita si ꝓponit se aliquid imutabilr̄ facturū : q̄uis qḋ ꝓponit anteq̄ꝫ fiat nō posset nō esse futurum:non tm̄ vlla est in eo faciendi necessitas:aut non faciēdi impossibilitas: qm̄ sola in eo operat̄ voluntas.hec ansel. ¶ Ex his videtur cōcludi id ipsum.Tum qꝛ dicit non recte dici ipossibile esse deo.vt faciat qḋ preteritū est non esse ꝑterituꝫ. Tum qꝛ dicit impossibile eē aliquid qḋ deus ꝓposuit se facturum.non eē facturū anq̄ꝫ fiat:sicut illud quod fecit postq̄ꝫ factū est:non pōt nō esse factum. ¶ Sed ꝯstat:ꝙ ꝑ[m] nō est ipossibile simplr̄ ⁊ ꝫm se absolute: ergo nec z[m]. Cōfirmat̄ ex eo:ꝙ postea in eodē capitulo circa finē dicit.ꝙ necessitas sequēs:quā ⁊ nos vocam⁹ necessitatem ꝯn̄e:cum qua ꝫm ipsum:vt pꝫ ibi:stat ꝯtingentia simplr̄ tam an̄tis q̄ꝫ ꝯn̄tis currit ꝑ oīa tp̄a hoc⁹.q̄c̄q̄d fuit necesse est fuisse.⁊ q̄c̄q̄d est necesse est eē.⁊ q̄c̄q̄d futurū ē.necesse est futurū esse. ¶ Ex quo pꝫ ꝫm ipsum ꝙ ꝑteritum fuisse:necessariū ē necessitate ꝯn̄e.Et de alia necessitate non facit mētionē. ¶ Ex quo posset videri alicui ꝙ non intendat ꝙ sit necessariū ꝑteritū fuisse necessitate absoluta.⁊ per ꝯn̄s nec oppo[m] ꝫm se ⁊ absolute simplr̄ ipol'e. ꝯ opinio

¶ Oppositam vō partē multo plures ⁊ maioris auctoritatis doctores tenuerūt ⁊ tenent ꝙ certe satis est ponderandū.Et pro illa pte ēt potest fortiter argui tam auctoritatibus q̄ꝫ rōnib⁹. ¶ Est aūt auctoritas ꝑma Jero.ad custo.vbi ait sic.Audenter dicaꝫ cum oīa possit deus.suscipere nō potest virginem post ruinam.i.non pōt corruptam facere non fuisse corruptam. neꝫ Hil. poretāi ⁊ guilli. altisio. ꝑ[a]

¶ z[a] ē Augustini.z6. contra faustum dn̄tis.quisq; dicit si oīpotens est deus faciat vt que facta sunt facta nō fuerint:nō videt se hoc dicere:si oīpotens est deus faciat vt q̄ vera sunt eo ipso q̄ vera sunt falsa sint.Et ifra.sententia quippe qua dicim⁹ aliquid fuisse:ideo vera est:qꝛ id de quo dicim⁹ iam nō est.hanc sententiam deus falsam facere nō pōt:qꝛ non ē cōtrarius veritati. z[a]

¶ 3[a] est ansel.in de ꝯcor.ḋ.nūq̄ꝫ fieri pōt vt res que preterita est fiat nō ꝑterita.sicut res q̄daꝫ que pn̄s ē potest fieri nō pn̄s:⁊ aliqua res que nō necessitate futura est pōt fieri vt nō futura sit. 3[a] cap.4.

¶ Jtē ꝓsol.deo loquēs.si oīpotens inq̄t es quomō mētiri nō potes : nec facere verum eē falsum.vt qḋ factum est nō eē factum. cap.7. cap.i7.

¶ Jtem primo cur deus hō.q̄c̄q̄d fuit:necesse est fuisse. ꝑ[m]

¶ Rōnibus etiā ꝓbat̄ ipsa ꝯ. Primo sic.si deus posset rem ꝑteritam facere nō fuisse:aut hoc posset positiue.s. efficiendo eaꝫ:aut aliqd circa eam.aut negatiue.s.nihil efficiendo:vel agendo. Non ꝑmo⁰:qꝛ esto ꝙ eam de nouo faceret.aut aliqd aliud:nō tm̄ ex hoc ipsa ꝑus nō fuisset. Nec z[m].qꝛ cū sit nunc verū ipsam fuisse si deus nihil agat vel immutet circa eā:semꝑ verum erit vt nunc ē.g̊ nullus modus apparet quo deus posset facere eam non fuisse.

z[m] ¶ z°.sic.nulla ꝑuatio ⁊ nullū ñ ens potest eē obiectum potentie diuine.nisi ꝫm ꝙ ipsum respicit aliquod

ens: et sequitur ad pōnem vel destructionem alic⁹ entis: sed illud qd̄ pteritū est non fuisse: est vnū ꝓuatiuū. et aliquod nō ens: qd̄ non sequit̄ ad pōnē vel destructionē alicuius entis. ḡ illud ꝙ pteritū est nūq̄ fuisse: non pōt esse obiectum potentie diuine. maior ꝓbat̄. q2 si det̄ oppoᵐ sequitur ꝙ si deus adhuc nihil fecisset. posset esse cā ꝙ nihil foret. sed hoc ē falsum. q2 si per imaginationē vel per impossibile de⁹ nō esset: adhuc nihil foret. ḡ deus nō eēt cā ꝙ nihil foret. et per ɔñs nihil fore non est ꝓpriū obm alicuius potentie vel cause nisi fm̄ hoc ꝙ sequit̄ pōnē vel destructionem alicuius entis. minor ꝓbat̄: q2 si de⁹ cāret oīa que pōt causare: adhuc staret ꝙ mūdus fuit. et sic de oībus preteritis. Similr̄ si adnihilaret oīa que pt adnihilare: adhuc staret mūdum fuisse. ergo mūdū nō fuisse non sequitur pōnē aut destructionē alicu⁹ entis: et ita de alijs preteritis. Pȝ ḡ: ꝙ preteritū nō fuisse nō pōt esse obiectum potentie diuine. Ex quo vltra infert̄. ḡ de⁹ non potest facere pteritū nō fuisse. Et vltra. ergo res preterita non potest non fuisse.

3ᵐ ¶ Tertio si deus posset etc. posset cōsimilr̄ facere nihil fuisse et nihil eē et nihil futurum eē. et cū hoc nō possit facere per aliquā mutationē: sine omni mutatione pnti. preterita. et futura posset facere ista. sed hoc ɔñs est falsum. qd̄ ꝓbat̄. fm̄ hoc deus posset de patre meo facere non patrē meū sine oī mutatiōe et de albo nigrū sine mutatiōe. Et me qui sum Parisius esse in celo vel rome sine oī mutatione. et cōsequētie iste tenēt. Silr̄ oēm creaturam possibilem deus potest facere sine mutatiōe. Pȝ q2 posset ꝓduxisse ab eterno et tūc nō esset termin⁹ a quo fieret mutatio. Similr̄ sequit̄: ꝙ deus posset facere me nō esse sine hoc ꝙ destrueret eē meū. Patet. q2 posset facere me nūq̄ fuisse nec nūq̄ eē. Et si ita faceret. faceret me nō eē sine hoc ꝙ destrueret esse meū. q2 nūq̄ habuissem eē.

4ᵐ ¶ 4° sic. si possibile ē mūdū nō fuisse ponat̄ ꝙ hac die de⁹ faciat mūdū nūq̄ fuisse: tūc ista erit vera. nūc pmo factum est ꝙ nūq̄ mūdus fuit. ergo mūdus nūq̄ fuit. sed anteq̄ hoc factuȝ deus faceret: mūdus fuit. ḡ mūdus fuit et mūd⁹ nō fuit. et sic ɔ̄dictoria eēnt sil' va.

5ᵐ ¶ 5° q2 tūc de⁹ posset mētiri. ꝓbat̄. ponat̄ ꝙ alicui deus reuelauit adaȝ fuisse: sicut de facto fecit moysi. si ergo possibile sit adam nō fuisse: faciat deus ꝙ nō fuerit. et tūc sequit̄ ꝙ deus fuerit mētit⁹. Si dicat̄ ꝙ si deus faciat adam non fuisse. sil' faciet illam reuelationē non fuisse. ɔ̄. q̄uis hoc sit possibile: nō tñ est necessariuȝ: quia adam et reuelatio illa fuerunt entitates distincte: q̄rum neutra fuit intrinseca alteri. ḡ sicut si essent: posset vnam absq̄ alia destruere: sic pōt facere ꝙ vna nō fuit: non faciendo ꝙ alia nō fuerit. et tunc sequit̄ illatū.

*Rn̄r p opi. gil. et guil. ¶ Qui pmā partē vellet sustinere: satis bene posset ad ea que pro pte zᵃ inducta sunt respondere.

Ad pᵐ. ¶ Uñ ad auctoritatē Jero. dici posset. ꝙ duplr̄ pōt intelligi aliquā suscitari virginē post ruinā. i. post suaȝ violationē. ¶ Uno⁹ ꝙ suscitetur q̄tum ad statum vel cōditionē v̄ginitatis in se. ita ꝙ corrupta redeat virgo: ita ꝙ sit verum dicere eā nūq̄ fuisse corruptam. qd̄ certe ɔnotat nomē v̄ginis. ¶ Alio⁹ ꝙ suscitetur nō sic: sed quo ad pmium virginib⁹ debitū: et sic suscitari virginē nō est aliud q̄ ɔsequi pmium tm̄ et tale: q̄tuȝ et quale fuisset ɔsequuta si non fuisset corrupta. seu q̄le alie virgines ceteris parib⁹ ɔsequunt̄. tūc dōm esset duplr̄ ad auctoritatem Jero. pmo q2 ipse nō loquit̄ de suscitatione v̄ginis pmo⁹: qd̄ solū est ad ꝓpositū nr̄m. sȝ z°. et non de po⁹ absoluta sed ordinata tm̄. Utrunq̄ istoꝝ pȝ manifeste ex verbis que sequunt̄ imediate: addit enī nullo interposito. valȝ enim qdem liberare de pena: sed nō valet coronare corruptam. ecce quō intelligit ꝙ deus pōt suscitare virginē. sed nō valet coronare corruptam. corona. s. deputata virginibus: et sic pȝ pmū. et ne id etiaȝ intelligat̄ deum non posse de po⁹ sua apsoluta: cū illō sit falsum vt catholico non dubiū est. statim sine medio adiungit. ideo ingt non valȝ: q2 nō vult. volens enim deus iustus est. non pōt deus velle iniusticiam. alioquin oīa quecūq̄ vult pōt. ¶ Hic manifeste pȝ deuȝ nō posse de poᵃ ordinata neq̄ de iustitia: vult enim non eq̄re in corona corruptas virginibus: et ipse volens iustus ē. nec illa sua voluntate iustissima stante secus agere potest. q2 tñ potest oppoᵐ velle: qd̄ si vellet etiam iuste vellet. iō simpliciter loquendo eam coronare vtiq̄ pōt: qd̄ notat ipse cū ait. alioquin oīa q̄cūq̄ vult pōt. Et sic pȝ zᵐ. z° diceretur ꝙ si dicta aucto. intelligat̄ de suscitatione v̄ginis p°. ad quē sensum introducit̄ arguendo: magis est ꝓ q̄ cōtra. q2 vt pȝ ex dictis talem suscitationē non dicit deo eē īpossibilē: nisi de poᵃ ordinata: possibilem autem absoluta. Ad zᵐ. ¶ Ad auctoritatem Aug. pōt dici. ꝙ si attendant̄ imediate ꝓcedentia. et intentio eius non pōt inde argui ɔtra ɔ̄nem istaȝ: sed pro ea: qd̄ pȝ. Nam Aug. ibi vult ꝙ sic se hñt futura ad posse nō fore: sicut pterita ad posse nō fuisse. Uñ ait. taȝ enim nō possunt futura nō fieri q̄ nō fuisse facta pterita. q2 nō est in dei voluntate vt eo sit aliqd falsum quo veꝝ est. quapropter oīa q̄ vere futura sunt sine dubio fient. Si aūt facta non fuerūt futura non erāt. Ita oīa que vere pterita sunt. sine dubio pterierūt. et imediate sequunt̄ verba allegata arguendo. q̄sqs dicit si oīpotens est deus etc. Sed ɔstat ꝙ quilȝ catholicus hȝ concedere: ꝙ qdlibet futurū simplr̄ et de poᵃ dei absoluta pt nō fieri et nō esse futurū. ergo fm̄ intentionē Aug. quilȝ similr̄ vt videt̄ hȝ ɔcedere ꝙ qdlȝ pteritū loquēdo de poᵃ dei absoluta pōt non fuisse factū. qd̄ ē ꝓpoᵐ. ¶ Probāda igitur intentione Aug. sciendū. ꝙ aliquid futuruȝ dum vere ē futurū. s. añq̄ sit: posse nō fore. et pteritū posse non fuisse: pōt duplr̄ intelligi. Uno⁹ cū suppōne ɔstantie seu cuȝ affirmatiōe subiecti. Alio⁹ simplr̄ et absolute. Primo⁹ adhuc duplr̄. Uno⁹ ꝙ supponat̄ ɔstantia subiecti pro eadē mēsura ꝓ qua negat̄ pdicatū. vt. s. intelligit̄ possibile eē ꝙ aliqd sit futurū et nō erit: aut ꝙ sit pteritū et non fuit: siue ꝙ de eodeȝ aliquo hec copulatiua sit possibilis. hoc est futuruȝ et hoc non erit. vel hoc est pteritū et hoc non fuit. Alio⁹ ꝙ supponat̄ ɔstantia subiecti ꝓ mēsura poꝛi: vt. s. intelligit̄ possibile esse aliquid postq̄ fuit futurum non esse futurum. aut postquam fuit preteritū non esse preterituȝ. ita ꝙ hec copulatiua sit possibilis de eodem. hoc fuit futurum et hoc non erit: seu hoc non est futurū. vel hoc fuit pteritū et hoc non fuit. seu nō ē preteritum. neutro pdictoꝝ modoꝝ verū ē futurū posse nō fore: aut pteritū nō fuisse. ¶ Et de pmo quideȝ pȝ statim: q2 alias ponerent̄ ɔ̄dictoᵃ simul esse vera: et idem sil' esse verum et falsuȝ. quod est īpossibile et diuine potentie: sicut tangit Aug. cum dicit: non est in dei voluntate vt eo sit aliqd falsum q̄ veꝝ est. De z° aūt quo min⁹ claꝝ est. pȝ: q2 sicut supra habitum est in mā de ꝓpōnib⁹ de futuro: īpossibile est ꝙ ꝓpō singularis de inesse de futuro añq̄ futurū ponat̄ in esse siue tpe sue futuritionis. vt sic liceat: sit successiue vera et falsa. et ita īpōle ē ꝙ aliqd añq̄ sit: sit successiue futurū et nō futurū. Et similr̄ īpossibile ē ꝙ aliqd postq̄ fuerit sit successiue pteritū et non preteritum. Et ad hūc sensum ꝓcedit pncipalr̄ Aug. Nā et talis sensus magis q̄ pm⁹ ɔmuni vsu videt̄ capi. cū dicit̄ ꝙ futurum pōt fieri nō futurū aut pteritū fieri nō pteritū: factio enim īportare vr̄ q̄daȝ successionē. vel transitum ex affirmato in negatū vel ecōtra: sicut cū dicimus ꝙ album pōt fieri nō albū. aut nō album. albuȝ. Et ꝙ ista sit intentio Aug. pȝ. sic enim incipit loqui de hac mā. Por

ro ſi audiaꝫ ꝙ aliquid futurũ erat.ꝛ deus fecit:ne fieret
fidiſſime reſpondebo.illud potius futurũ erat qȯ deus
fecit:non id ꝙ ſi futurũ eſſet hoc feciſſet.Nam deus qȯ
facturus erat hoc ſciebat.Et iō ſilr̄ ſciebat hoc futurũ nō
eſſe qȯ ne fieret facturus erat.Et ꝓculdubio potius ve-
rum eſt ꝙ deus ſcit ꝙ̄ ꝙ opinat̃ homo.vñ poſt imedia-
te ſequunt̃ vba preallegata.¶ Uñ ab illo ꝙ nō pñt futu
ra non fieri ꝛ ēt vſqꝫ ad illa que ſumpta ſunt arguendo
incluſiue per quē totum ꝓceſſuꝫ non vult aliud Aug.ni-
ſi ꝙ ſicut de⁹ nō pōt facere de p̄terito nō p̄teritũ:ſic ꝙ il
lud poſtq̄ꝫ fuit preteritũ ſit nō p̄teritũ.Ita ꝙ ſit veꝝ di-
cere h̄ fuit preteritũ ꝛ nō fuit p̄teritum.qꝛ tunc aliquid
eſſet ſimul verũ ꝛ falſum.ſic non pōt facere de futuro nō
futurum.anteq̄ꝫ illud ſit:ſic ꝙ poſtq̄ꝫ fuit futurũ ſit non
futurum.¶ Uñ ſimile eſt de ꝓpoſitionibus de p̄terito
q̄tũ ad deſinere eſſe veꝝ:ꝛ de illis de futuro q̄tũ ad ici-
pere.Nam ſicut nulla de futuro (ad verũ intellectuꝫ in
ſuperioribus datuꝫ) ante inſtans pro quo enũciat aliqd:
poteſt icipere fore eſſe vera:ita nulla de preterito pōt p⁹
inſtans pro quo enunciat aliquid fuiſſe deſinere eſſe ve-
ra.¶ Et iō dicit Aug.ꝙ ſententiam q̄ dicim⁹ vere aliqd
fuiſſe deus nō pōt facere falſaꝫ.qȯ ē intelligendũ ſtante
ſuppōne ꝙ prius fuit vera.Neceſſe eſt enim ꝙ ſi fuit v̄a
ſemper poſtea vera ſit:ſicut neceſſe eſt ꝙ ſi ſententia de
futuro ſit vera ſemꝑ prius fuit vera.Et ideo ſubdit ipſe
ſemꝑ erit verum fuiſſe id qȯ erat ꝛ non eſt:ꝛ ibi erit veꝝ
fuiſſe vbi erat veꝝ anteq̄ꝫ fuerat futurũ eē:qȯ non erat.
¶ Ex his pꝫ:ꝙ neceſſitas p̄teritoꝝ ad fuiſſe ꝛ futurorũ
ad fore ſm Aug.qui de vtriſqꝫ ſimul loquit̃ non eſt ne-
ceſſitas abſolute:ſed ꝯditiōata tm̄.ꝛ ſimilr̄ ipoſſibilitas
futuroꝝ ad non fore:ꝛ p̄teritoꝝ ad non fuiſſe ꝯditiona-
ta eſt ꝛ nō abſoluta.Et iō ſicut ſimplr̄ loquendo:futuruꝫ
poteſt non fore.ita diceret̃ ꝙ p̄teritum pōt nō fuiſſe per
potentiam dei.nec ex intentione Aug.ibidē vr̄ poſſe ha-
Ad 3ᵐ beri oppoᵐ.¶ Ad auctoritates anſel.pōt dici.ꝙ ipſe in
prima nullam facit mentionē de po⁸ dei vt pꝫ.ſed dicit
ꝙ fieri non poteſt vt res preterita fiat nō p̄terita:ſic̄ res
p̄ſens pōt fieri nō pñs.ꝛ res nō ex neceſſitate futura pōt
fieri non futura.Et certe verũ eſt ꝙ non pōt ſic fieri.Nā
per potentiam creatā aliqua res pñs pōt fieri nō pñs.ꝛ
res aliqua ꝯtingenter futura pōt fieri non futura.nō ſic
aūt eſt de re p̄terita.qm̄ nulla preterita pōt per aliquaꝫ
potentiam creatam fieri nō p̄terita.Cũ hoc tm̄ ſtat hoc
eſſe poſſibile per potentiā dei.Naꝫ ꝛ hoc nō negat anſel.
¶ Ad 2ᵒᵐ aūt auct.eiuſdē in qua ſpecialr̄ loquit̃ de po⁸
dei diceret̃.ꝙ in eodē ſenſu dicit deum non poſſe facere
qȯ factum eſt non eē factũ.In quo dicit deũ nō poſſe fa-
cere verum eſſe falſuꝫ:qȯ pꝫ.p̄mũ enim inducit ꝓ exem
plo ad declarationē ſecũdi:ſed conſtat ꝙ q̄uis verum
poſſe eē falſuꝫ ſit impoſſibile in ſenſu compoſito:nec de⁹
poſſet facere ꝙ idem ſit ſimul verum ꝛ falſum.aut ſup-
poſito ꝙ aliquid ſit verum non pōt ſtante ſuppoſito fa-
cere ꝙ ſit falſuꝫ:in ſenſu tm̄ diuiſo ꝛ ſimplr̄ ꝛ abſolute lo-
quendo aliqȯ verum vtpote contingens deus poteſt fa-
cere eē falſum:ꝛ q̄uis ſimilr̄ nō poſſet facere factum nō
eſſe factum:ſuppoſita ꝯſtan⁸ ſubiecti:ſimplr̄ tm̄ ꝛ abſolu-
te qȯ factuꝫ eſt:poteſt deus facere nō eſſe factuꝫ:ꝛ ſic di-
ctum anſel.conformat̃ dicto Aug.premiſſo:nec eſt ꝯtra.
cap.3. ¶ Ad aliam aucto.vꝫ.6.etbi.arguendo allegataꝫ dicit̃.
ꝙ nō eſt curandũ de agatone.aut de ph̄o.cũ hoc nō ſolũ
neget a po⁸ dei ſed ꝛ multa alia:que tm̄ poſſe deum vera
ꝛ certa fide tenemus.vt creare.ꝛ adnihilare.ꝛ reſuſcita-
re.ꝛ corpora plura in eodem loco p̄mo ponere.ꝛ alia inu
Ad p̄ᵐ merabilia.Unde in hoc ſicut in illis fuit ſacrilega opio-
rōnem. ne deceptus.¶ Ad rōnē p̄mā que adducit̃.dōm ꝙ iſta

ſm virtutē ſermonis.eēt ꝯcedenda ſimplr̄.deus poteſt
facere rē que fuit non fuiſſe.qꝛ iſta.deus facit rem q̄ fuit
non fuiſſe.ꝓpter iplicationē ē impoſſibilis:ꝛ eodē⁹ forte
iſta neganda eſſet.deus poteſt facere rem p̄teritam non
fuiſſe.ſed ſi hoc totum rem que fuit vel rem p̄teritaꝫ po
natur in parte ſubiecti:ſic dicendo.rem que fuit vel reꝫ
preteritam deus poteſt facere non fuiſſe:qꝛ iſta de v̄tute
ſermonis vr̄ habere tm̄ ſenſum diuiſum abſolute ſꝫ iſtā
viam:poſſet cōcedi vel ſi aliquibus videat̃ diſtinguen-
da:qȯ ſatis vtile ē ꝑꝑ min⁹ exercitatos in logica:q̄uis
non alias neceſſariũ:ipſa cōcedenda eſſet in ſenſu diuiſo
non tm̄ in ſenſu compoſito.Sic ergo diceret̃ ꝙ rem ali-
quam que vere eſt p̄terita vt adam ꝛ euam deus pōt fa-
cere nō fuiſſe.Et ſimilr̄ non preteritam vt antixp̄m pōt
facere fuiſſe.Et cũ dr̄:ꝙ aut poteſt facere poſitiue faciē-
do ꝛc̄.dōm eſſet ꝙ adam.v̄bi grā.poteſt facere nō fuiſſe:
non quidem poſitiue ipſum efficiendo:ſed negatiue non
ꝓducendo ipſum in p̄terito.vel ſi ſic liceat loqui nō pro
duxiſſendo.h̄ eſt qꝛ pōt nō ꝓduxiſſe.non aūt ſolum non
ꝓducendo ipſum in pñti vel in futuro.Nam multe ſunt
res preterite quas deus nec ꝓducit:nec vnq̄ꝫ ꝓducet.ꝛ
tamē nũq̄ꝫ erit verum ipſas non fuiſſe:ſed ſi ipſas nũq̄ꝫ
ꝓduxiſſet vtiqꝫ nō eſſent p̄terite nec fuiſſent.ꝛ per ꝯñs
non eſſet verum nũc ipſas fuiſſe.ꝓba° aūt q̄ adducit̃ hic
ſupponit ꝛ intendit tm̄ in 2° ſenſu.ſ.negando ꝓductionē
in pñti ꝛ futuro tm̄:ꝛ ideo non valet.¶ Ecōtra aūt rem
non p̄teritam vt antixp̄ꝫ.v̄bi grā.pōt deus facere fuiſſe
poſitiue.ſ.ipſum efficiendo.ſed in p̄terito ēt.Nā pōt ipꝫ
ꝓduxiſſe ad qȯ ſequitur ipſum fuiſſe.¶ Ad 2ᵒᵐ rōnem Ad 2ᵒᵐ
poſſet p̄mo inſtari.Nā ſilr̄ mō argueret̃ ꝙ futuruꝫ.verbi rōnem
grā antixp̄m deus nō poteſt facere nō eſſe futurũ anteq̄ꝫ
poneret̃ in eſſe.Et ſic nō eſſet poſſibile per diuinā poten-
tiam quin antixp̄s aliqñ eſſet.qȯ nō pōt ſane ꝯcedi.patꝫ
qꝛ antixp̄m nō fore eſt vnuꝫ non ens:ad illum modũ lo-
quendi:qȯ nō ſequit̃ ꝓpter pōnem aut deſtructionē ali-
cuius entis.Si enim quelꝫ res creata deſtrueret̃.adhuc
ſtaret ꝙ antixp̄s eſſet futurus.ꝛ ſi oīs alia entitas carēt̃
adhuc idē faceret.Reſponderi tm̄ poſſet ad rōnē ſm di-
ſtinctionē poſitā de facere in p̄n° qōnis.Nā ſi ſumat̃ ꝓ-
prie p̄mo° diſtōnis:ꝯcedendũ ē ꝙ de⁹ nō pōt facere p̄te-
ritum non fuiſſe:nec mirum.qꝛ nec exñs pōt facere non
eē:ad illũ ſenſuꝫ.ſꝫ neganda ē tũc vltima ꝯña qua infer-
tur.ḡ res p̄terita nō pōt nō fuiſſe.Nam oppoᵐ ſtat cũ an
cedēte.pōt eniꝫ nō fuiſſe:nō qꝛ deus pōt facere eā nō fui
ſe ad ſenſum illud:ſed qꝛ deus pōt eam nō feciſſe.Si aūt
ſumat̃ facere cōiter vl̄ iꝓprie 2ᵒᵒ:quēadmodũ Aug.di-
cit:ꝙ res q̄s ꝯdidit priuſq̄ꝫ fuerũt deus egit vt nō eēnt
ſic ꝯcedere ab illis qui tenuerũt iſtā viā ꝙ deus pōt fa-
cere p̄terita nō fuiſſe.qꝛ.ſ.pōt nō feciſſe:cũ tm̄ poſſet fecif
ſe.ꝛ tũc ad maiorē rōnis diſtiguēdũ ē de obiecto poten-
tie.Nā vno° accipit̃ ꝓprie:ꝛ ſic illud tm̄ qȯ deus pōt fa-
cere p̄° pōt eē obm̄ diīe potētie.ꝛ ſic ꝯcedenda eēt:ma-
ior.ꝛ vlteri⁹ ꝯ illa deus nō pōt facere ꝛc̄.Nā tũc vadit in
p̄ ſenſu de ly facere.Alio° obm̄ potētie accipit̃ cōiter vel
iꝓprie.ꝛ ſic ēt id qȯ deus pōt facere 2ᵒᵒ pt eē obm̄ potē
tie diuine.ꝛ in hoc 2ᵒᵒ neganda ē maior.¶ Ad ꝓbatio-
nē diceret̃ nō ſequi ſi deus nō eēt nihil foret.ḡ de⁹ nō ē
cā vt nihil ſit:nihil ſupple aliud a deo.Nā ꝛ ſi de⁹ nō fu-
iſſet res anq̄ꝫ fuiſſēt ꝯdite ñ fuiſſent.ꝛ tm̄ ſꝫ Aug.de⁹ fuit
cā ꝙ p̄uſq̄ꝫ eēnt res ille nō fuerũt.qꝛ ipſe potuit p̄us ꝓ-
ducere.ꝛ nō ꝓduxit.ꝛ h̄ ē fuiſſe cāꝫ ad illud itellectũ de
facere 2ᵒᵒ.ſ.negatiue.iſte aūt arguēs ymaginat̃ ꝙ deus
dicat̃ cā de nō eſſe:quaſi poſitiue faciat ꝛ ꝓducat illud:
que ymaginatio eſt falſa.¶ Ad 3ᵐ rōnē ꝯcederent̃ oīa
illata tāq̄ꝫ poſſibilia.Uñ lꝫ albũ nō poſſet de⁹ facere eſſe Ad 3ᵐ

nigrum postq̄ fuit album sine eius mutatione:posset tñ
illud facere nigrum sine motione.q2 posset illud facere
nūq̄ fuisse album ⁊ semp fuisse nigrū.⁊ ita de alys exē/
Ad 4m plis diceret̄ suo mō. ¶ Ad q̃rtam instaret̄ simil'r de fu/
turo q̄ non posset fieri nō futurum sic.ponat̄ q̄ hac die
fiat q̄ antixp̄s nō sit futur⁹.tūc h̄ est vera. nūc p̄mo fcm̄
est q̄ antixp̄s non ē futur⁹.ḡ non est futurus. Et ex alia
parte sequitur:q̄ anteq̄ hoc factum fieret fuit futurus.
ergo adhuc est futurus posito q̄ simus adhuc in istanti/
in quo erat futurus anteq̄ hoc fieret. ¶ Ad rōnem dice
retur negādo illā ɔñaȝ.qua ex eo q̄ ponit̄ ista die factū:
q̄ mūdus non fuerit infertur istam esse veram.nūc p̄mo
factum est q̄ mūdus nō fuerit.q2 nō est positū in añte q̄
nūc p̄mo fiat:aut sit factū q̄ mūdus non fuit:⁊ hoc si po/
neret̄ negādū eēt:q2 non est possibile vt deus faciat nūc
mūdum non fuisse:quin semp fecerit mūdū nō fuisse:sic̄
non est possibile nūc esse deum nō fecisse mūdum:quin
semper fuerit verum. Un̄ ymagina⁹ argumēti vadit q̄si
detur.q̄ deus potest mūdū postq̄ fuit facere non fuisse
quasi transmutet de fuisse in nō fuisse:que ymaginatio ē
impossibilis vt supra dictū est ad auctoritatē Aug. Nec
hunc sensum ɔcipiunt qui tenent viam istā:sed sicut est
intelligendum q̄ futurū anteq̄ fiat.deus pōt facere nō
futuruȝ.non q2 posset ipsum transmutare de esse futurū
in nō esse futurū:sed q2 potest nō esse facturus ipsum.sic
Ad 5m intelligendū est q̄ p̄teritūȝ pōt facere nō fuisse:q2 pōt il/
lud nūq̄ fecisse. ¶ Ad quintam p̄mo posset instari dedu
cendo ad incōueniēs idē:tam in reuelationibus de pre/
senti q̄ futuris. Nā posset reuelare q̄ petrus est rome: ⁊
tñ petrū annichilare. Et posset reuelare q̄ antixp̄s erit i
a.instāti:⁊ tñ antixp̄m nunq̄ cāre:⁊ vtrobiq̄ mētiretur.
ɔña p̄ȝ:q2 prima reuelatio est distincta res a petro ⁊ 2a ab
antixpo:vel eēt distincta si antixp̄s eēt. Diceret̄ ergo ad
argumentū q̄ vtiq̄ de⁹ posset facere adā nō fuisse.⁊ illā
entitatē q̄ fuit reuelatio:nihil fuisse: nō tamē fuisse reue/
lationē.posset eni eā fecisse absq̄ subiecto:aut nulli per il
lam aliqd significasse.sicut dicēdū eēt de reuelatōibus
de p̄nti.⁊ de futuro:⁊ sic nō sequit̄ qd̄ infert̄.h̄ mō rńde/
rñr nūc pro alia via. rēt q hui⁹ dubij p̄tē affirmatiuā tenerēt. ¶ Qui vero te/
nent negatiuā possent ad rōnes p̄ opposita p̄te adductas
etiaȝ rńdere. Un̄ ad primā cū dicit̄ ad adā nō fuisse non
seq̄tur primū principium nō esse verū.hoc nō eēt ɔceden/
dum. Ad p̄bationē diceret̄ q̄ non seq̄t̄:non plus potest
p̄bari q̄ ad adā nō fuisse sequit̄ primū principiū non eē
verum:q̄ q̄ ad antixp̄m nō fore.ergo nō plus sequit̄ ad
adam.⁊c̄. Et ē ratio q2 sunt multa q̄ includūt vel antece/
dūt ad ɔtradicto⁹:⁊ tñ nō pōt euidenter ostēdi q̄ ɔtra/
dicto⁹ includāt.verbi gratia.q̄ deus nō sit trinus p̄sona
liter vtiq̄ includit ɔtradictōem:⁊ tñ nō potest euidēter
ośdi. Similiter fm̄ multos doctores nō euidenter ośdi
potest q̄ includat ɔtradictionē eē plures deos:⁊ tñ cer/
tū est q̄ includit. Sic diceret̄ in p̄posito. Et ideo licet se
quat̄ ad hoc non seq̄t̄ primū principiū nō eē veruȝ:ergo
hoc pōt per diuinā potentiā eē verū.nō tñ seq̄tur nō ap/
paret vel nō pōt ostēdi q̄ ad hoc sequitur primū principi
um nō eē verū.igit̄ h̄ pōt per diuinā potentiā esse verū.
Et hoc ideo.q2 non sequitur. nō pōt ostendi q̄ ad hoc se/
quitur primum principium non esse verum.ergo ad hoc
non sequitur p̄mum p̄nm nō esse verum vt p̄ȝ in exēplis
premissis. ¶ Ad illud aūt qd̄ annectitur.q2 ista.adaȝ nō
fuit aliqñ fuit vera:diceret̄ q̄ lȝ aliqñ fuit vera.⁊ p̄ ɔñs
non per se añs ad ɔ̄dictoria. tñ q2 nūc sua opposita ē ne/
cessaria p̄pter transitionē in p̄teritū ipsa ē impossibilis.
⁊ per ɔñs ad ipsam esse verā sequit̄ p̄mū p̄nm non esse ve
rum.⁊ ipsa necessario lȝ per accidēs antecedit ad ɔ̄dicto

Ad 2m ria. ¶ Ad 2m negarēt añs.⁊ ad p̄bationē dicerent non
esse sile de futuro nōdum posito in eē:⁊ de p̄terito iā po/
sito in esse. Nam vt dictū ē hec est facta necessaria. adaȝ
fuit.⁊ per ɔñs adā nō fuisse est impossibile.ex quo vltra
sequit̄ q̄ deum nō voluisse eternal'r aliqñ p̄ducere adā
est impossibile. nō sic de antixpo.q2 ista nō ē necessaria:
Ad 3m sed mere ɔtingens.antixp̄us erit. ¶ Ad tertiā rōnē qua
infert̄:q̄ deus posset mētiri patebit respon⁹ in q̄ōne se/
Ad p̄m. au. aug. quenti. ¶ Ad auctoritatē Aug.dici posset.q̄ illa ɔpatio
est sic intelligēda q̄ sic̄ simpl'r impossibile est p̄terita nō
fuisse facta.sic impossibile est vt aliqua sint vel fuerint
Ad 2m auct. futura.⁊ non fiant sicut fuerūt futura. ¶ Ad ansel.dice/
retur:q̄ ideo dicit.nō recte dici impossibile ⁊c̄.q2 q̄ hoc
nō posset nō est ex eius impo⁹.sed q2 illud nō est possibi/
le fieri.⁊ ideo recte illud d̄r nō posse fieri. Non aūt recte
dicit̄:q̄ deus non pōt illud facere. ¶ Ex hoc ēt vult di/
cere.cum ait:q̄ sua voluntas nulli subdit̄ necessitati vl'
impossibilitati.q̄ vero vlterius d̄r de illa necessitate:cō
sequens nō ē ɔtra:q2 lȝ ibi dicat eē talē necessitatē ɔñe:
⁊ hoc cōe sit ad tria t̄pa.cū hoc tñ stat q̄ in p̄terito sit ne/
cessitas ēt añs.de qua loquit̄ nec oppo⁹ huius ibi dicit.
¶ Ecce posui vtriusq̄ p̄tis p̄bationē ⁊ defensiones:q̄ ɔ:
ad argu. ɔ 2am ɔ. p̄ncipa. positaȝ in 2°ar. que preferenda sit doctoꝝ iudicio relinquo. ¶ Ad argu/
menta ɔtra 2am ɔclusionē. ¶ Ad p̄mū nego ɔñam. Non
enim sequit̄:qualȝ entitatē quā deus pōt coagente crea/
tura p̄ducere:pōt nullo coagente p̄ducere.ḡ deus potest
nullo coagente p̄ducere actū culpabilē seu peccatū.sed
sequit̄.ḡ actū culpabilē vl' petrū pōt deus nullo alio coa/
gente p̄ducere.nec ex ista sequitur p̄or. Sicut nō sequit̄:
mortuū potest deus facere viuēs.ḡ deus pōt facere mor
tuum viuens. Nā p̄ma est vera.siue subiectū supponat
pro eo qd̄ est:siue p̄ eo qd̄ pōt eē mortuū.⁊ 2a est falsa.q2
hec.deus facit mortuū viuēs.nō ē possibilis:qd̄ tñ seque
ret̄ si illa eēt v̄a. Sic h̄ ē v̄a actū culpabilē pōt de⁹ facere
nullo alio coagēte. Nā illā entitatē q̄ est act⁹ culpabilis.
vel ēt q̄ potest esse actus culpabilis:deus pōt nullo alio
coagente p̄ducere.nec plus denotatur per illā p̄positio/
neȝ.sȝ secūda ē falsa.q2 hec ē ipossibilis.deus nullo alio
coagente facit actū culpabilē:que tñ p̄ priorem denotat̄
esse possibilis.ex eo.s.q̄ illa ē singularis.cuius subiectū
ē nomē p̄priū ⁊ actū culpabilē ponit̄ a p̄te p̄dicati:qd̄ fm̄
logicos semp appellat suam p̄priam formā. Un̄ si aliq̄
entitatē que ē vel pōt eē act⁹ culpabilis.de⁹ faceret nul/
lo alio coagente.nō tñ hec tunc eēt v̄a.de⁹ facit actū cul/
ɔ rńem pabilē.q2 ille tūc nō eēt act⁹ culpabilis. ¶ Sȝ cōtra pōt
argui sic.hūc actū deus pōt facere nullo alio coagēte.et
hic act⁹ nō pōt eē nō culpabilis.ergo deus pōt facere ⁊c̄.
Añs q̄tum ad p̄mā p̄tē p̄ȝ.q2 seq̄t̄ ex 2a ɔ̄ne gciq̄ :ct⁹
demōstret̄. Et quo ad secūdā p̄tem.etiā p̄ȝ.q2 odiuȝ dei
nō pōt eē nō culpabile.⁊ ponat̄ q̄ aliqd̄ odiū dei demon
stret̄ in vtraq̄ parte añtis. Cōsequētia p̄bat̄:q2 si ponat̄
in eē.q̄ illū actum deus faciat.tūc iste essent simul vere.
hunc actuȝ deus facit nullo alio coagente.hic actus est
actus culpabilis. Et ex istis exposito' sequit̄.ergo actum
culpabilē de⁹ facit ⁊c̄.que certe ɔuertit̄ in istā.deus nul/
Rńo. lo alio coagēte facit actū culpabilē. ¶ Respōdeo negā/
do añs rōne 2e partis. Et hoc iō q2 odiū dei pōt esse non
odium. Un̄ si illū actū qui est odiū dei.v̄bi grā.qui est in
mēte dyaboli.aut q est possibilis esse in mēte alicuius:
deus faceret sine subiecto sicut bñ posset:tūc ille nō eēt
odium.sicut tūc nullus formal'r eo eēt odiēs.impoīe est
enim aliqd esse odium.nisi sit eo aliqd odiēs sic ipossibi
cap.2. le ē aliqd eē amorē nisi sit aliqd eo amans fm̄ Aug.9.de
hiberni tri.imo forte sic aliq dicūt:si entitas illa fieret a solo deo
in ipsa voluntate:adhuc nō esset odiū:nec volūtas ea for

mali odiret. nec aliquid vellet aut nollet. cum ad hoc q voluntas velit aut nolit. diligat aut nõ diligat. requiratur q talem actum ꝑtialr efficiat. Primum tñ certum est. necq opꝫ ponere illud 2m. qr non sequit. q si qualibꝫ entitatem põt deꝰ se solo facere: q qualibꝫ posset se solo in quolꝫ vel in hoc vel in illo facere: etiã in quo illa coagente creatura posset facere. ¶ Ad 2am rõnem cõcedũt aliqui cõclusionẽ: sed meo iudicio male: qd ꝓbo primo. quia si talis odiens deum mereret. possibile ẽt esset ꝛ naturalr q simul quis odiret deũ ꝛ diligeret deũ. ꝯña est falsum vt pꝫ ex distinctione. 17. vbi ꝓbatũ est cõtraria nãlr non posse esse in eodẽ. ¶ Et fm hunc doctorẽ etiã hoc est verũ: ꝛ tñ hoc sequeret. ꝛ nõ solũ de poª dei: sꝫ etiã naturali. qr in casu non ponit deum spãlr agere nisi q̃tũ ad dationẽ p̄cepti. Et ꝯña p̄ma pꝫ. qr cũ oĩs actus meritorius ꝓcedat ex caritate nulli actui meritorio est ipossibilis actus caritatis. ¶ Cõfirmat: qr si talis odiẽs mereretur. hoc esset: qr eo q deũ diligeret: vellet implere eius p̄ceptũ. ¶ Aliter ergo respondeo ad argumentũ. Et nego ꝯñam. Ad ꝓbationẽ cuꝫ dr: q deus posset dare p̄ceptũ alicui existẽti in caritate: q ipse odiret deũ: quo facto si ille obediret mereret. Dico p̄mo: q deũ facere tale p̄ceptum põt intelligi duplr. Unoº sic q cum hoc etiã ageret vel coageret in illo iudiciũ quo iudicaret p̄ceptũ fieri ab eo ꝛ esse implẽdũ. Et similr coageret actũ ody. ꝛ hocº nego illud esse possibile. Sic enim sequit: q deo autore homo peccaret: qd est ipossibile. Alioº põt intelligi q simpliciter ꝛ absolute faciat p̄ceptũ: nõ aũt ad predictos actus coagat. ꝛ tunc pꝫ q nõ sequit q ille posset odire meritorie: gn imo nec q odire. ¶ 2º dico q dato tali p̄cepto. ille non teneret. nec deberet illud implere. Et est rõ. qr impossibile est: q daretur illud p̄ceptum ad exequendum. sicut impossibile est implerionẽ eius eẽ a deo volitam seu placitã sibi: ꝛ si aliud iudicaret ipse erraret. Et si ẽt ex tali iudicio odiret: non mereret. sed forte daret ad eius temptationẽ seu ꝓbationẽ: aut aliam aliquam causam. sicut abrahe p̄ceptũ datũ est de imolatione ysaac. nõ ad exequẽdum. sed ad vere ꝓbandũ eiº obedientiã. q̃uis ẽt illud ad exequẽdũ dari potuisset. ¶ 3º dico: q q̃uis talem orationẽ p̄ceptiuã. deus posset se solo causare: qd tantũmõ ꝓbat ex cõclusionibꝰ p̄dictis. ñ tñ sequit: q deus posset p̄cipere illud alicui: aut facere talem oronem illi p̄ceptiuã. posset enim illã entitatem causare nõ significatiue. seu q sic nullius esset significatiua. aut esset alterius significati: aut ẽt nulli homini aliquid significaret. sicut ꝛ formari posset in aere vbi nullus audiret: aut ẽt tam vocalẽ q̃ mẽtalẽ posset sine subiecto causare: ꝛ si sic faceret nulli per illam p̄ciperet aut p̄ceptũ daret. ¶ Ad rões p̄ncipales rñº. Ad p̄mã dico: q illa maior. Nullũ qd deus nõ vult facere deus põt facere. est simplr falsa. ¶ Et ad ꝓbationẽ dico: q cũ Aug. dicit. hoc solũ nõ põt deus q nõ vult. nõ ẽ intentio eius dicere q nihil qd deus non vult. ipse nõ põt: cũ ipse expsse dicat in enchi. q voluntas dei efficacissima multa ꝑt que nõ vult. nihil aũt vult qd nõ possit. sed intentio eius est q deus nõ põt aliquid facere: si volẽs nõ velit illud facere vt dicit ibidẽ. ita q ista intelligat esse ipossibilis. Deus facit aliqd qd nõ vult facere. cum hoc tñ verũ est: q multa que non vult facere põt facere: sicut multa que nõ vult põt velle. Uñ ꝛ si aliq que nũc vellet facere faceret: nũc vtiq vellet ita facere. ¶ Ad 2m cũ dicit. nullũ qd deus non debet facere deus põt facere: dõm. q h verbum debet. aliqñ importat obligationẽ: ꝛ si sic sumatur ꝓpositio est simplr neganda: qr nullũ qd deus facit vel non facit. deus debet vel tenet vel est obligatus facere:

[Left margin notes: Ad 2m / ꝯ 2am ꝯm / Ockam; nõ ꝓpa; ad rões p̄ncipa. i pnº. q.; cap. 103.; cap. iii.; Ad 2m p̄ncipa.]

aliqñ importat decentiã: sicut indebite fieri dicit q fit indecenter. ꝛ opus prauũ ꝛ indecens dicit indebitũ. Et in isto sensu ꝓpositio ẽt in sua ꝓprietate neganda esset. si tñ sumeret improprie vt sensus eẽt: q deus nõ posset aliqd facere: qd nõ deceret illũ facere: si illud faceret: va esset ꝛ nõ cõcluderet aliquid cõtra ꝓpositũ. ¶ Ad 3m si fm strictam logicam quis vellet incedere. concedẽde essent p̄misse ꝛ cõclusio neganda. q̃ vtiq falsa est nec mirum. qr sicut pꝫ. discursus ille nõ seruat debitam formã. q si ibi illa illatio sumat vt vera. alia ꝯña adhuc nõ valet. qr oppoᵐ ꝯñtis bene stat cũ añte. Uñ si modo aliquo vr posse ꝓbari: maxime illud fieret sumẽdo oppoᵐ ꝯñtis cũ scda pte añtis. Et arguendo sic. Omne possibile fieri põt deus facere: sed aliqd possibile fieri nõ est bonũ nec iustũ a deũ fieri. ergo aliqd qd nõ est bonũ ꝛ iustũ a deo fieri põt deus facere. sed ista ꝯ q̃uis repugnet huic. nullũ qd nõ est bonũ ꝛ iustũ a deo fieri deus põt facere. nõ tñ isti. deus põt facere aliqd qd nõ est bonũ ꝛ iustũ fieri a deo. ꝛ hec erat sumpta in p̄ma pte añtis. Nec p̄ma segtur ex ista. sicut nec ex ista. deus nõ põt facere aliqd mortuum viuens. sequit. g nullũ mortuũ deus põt facere viuens. vt supra dicebat. Si aliquis familiarius velit respondere: distinguenda esset illa maior fm duos sensus vt distinguit magister. Nam vnus sensus põt esse q deº nõ põt facere nisi illud qd si faceret esset bonũ ꝛ iustum fieri: ita q ista nũq põt esse va. deus facit aliquid qd nõ est bonũ ꝛ iustũ fieri: ꝛ sic est vera. Et si minor sumeret eodẽ: sic. s. sed aliqd possibile fieri si illud deus faceret nõ eẽt iustũ fieri. statim pꝫ q ipsa est falsa: q̃uis enim oẽ qd fit a dõ sit bonũ ꝛ iustũ fieri: ꝛ omne qd fieri põt ꝛ nõ fit: sit bonũ ꝛ iustũ nõ fieri. qdcũq tñ eoꝝ q̃ nõ fiũt si fierent ita eẽt bonũ ꝛ iustũ fieri sic sunt ẽt illa q̃ nũc fiũt.

¶ Distinctionis. XLII. XLIII. ꝛ XLIIII. Qõ. II.

Ecundo quero vtrum deus possꝫ dicere falsum. Et vr q sic p̄mo. qr qcqd potest creatura deo coagẽte deus põt per se ipsum nullo alio coagẽte. hoc pꝫ ex p̄cedenti qõne. sed creatura coagente deo põt dicere falsum. g deus p se ipsum nullo coagente posset dicere falsum. ¶ 2º. falsum dici nõ est ipole. g deº põt p se ipsum dicere falsum. añs est notum. Et ꝯñtia ꝓbat. qr qcqd nõ ẽ ipole fieri deº põt se solo facere. vt pꝫ ex p̄cedẽti qõne.

Ad oppositum deus non potest facere aliqd prauũ. g nõ põt dicere falsum. Añs est notũ. ꝯña ꝓbat p illud ꝓphe. Fidelis dñs in oĩbꝰ verbis suis: ꝛ sanctus in oĩbus opibꝰ suis. vbi sic dicit eũ sanctũ in opere suo ita fidelẽ in verbo

Hic primo p̄missis qbusdã distõnibꝰ ponã aliqs ꝯnes. 2º obyciã ꝛ soluã obiectiões.

Quantum ad pᵐ sciendũ: q dicere sumit duplr. Nã vnoº idẽ ẽ qd dictũ pferre vel formare. Alioº idẽ ẽ qd per dictũ aliqd signare. ꝛ ista distingui abinuicẽ. pꝫ. Nã ẽt oro sic a dicẽte pfert: q nõ significat: ꝛ signatũ oronis sic a dicente significat q nõ profertur. ꝛ hoc mõ rectius ꝛ magis ꝓprie sumit dicere sic põt haberi ex intentione Aug. in libro ꝯ mẽdaciũ. circa mediũ. vbi ait: q que significant vtiq ipsa dicũt. Et sꝫ hoc dicere falsum duplr sumit. Unoº idẽ ẽ qd ꝓferre seu formare dictũ vel enũciationem fm se falsam. ¶ Alioº idem est: qd p enũciationẽ vel dictũ signare falsum: accipiendo falsum pro falso enũciabili seu significabili. iux intellectũ in p̄cedentibꝰ datum frequẽter. Et distinctio pꝫ. Nam ꝯtingit aliquẽ dicere falsum vnoº ꝛ nõ alio mõ. sicut pꝫ in locutiõe yronica. ꝛ ẽt tropicis ac alys figura-

[Right margin notes: Ad 3m p̄ncipa.; pᵐ; 2m; Oppoᵐ; pº artic.]

tis.in quibus ét ipse enũciationes q̃ pferunt̃.ſm se false
sunt:ꝛ tñ que per ea significãtur sunt vã.ꝛ iõ ꝓprie loquẽ
do ꝛ recte.nõ tũc dicunt̃ falsa sed vera:sicut plixe vbi su
pra Aug.declarat.Uñ ait:ꝙ in talibꝰ vera nõ falsa dicũ/
tur.qñ vera nõ falsa significant̃.ꝛ paulo ante ait:ꝙ non
est mẽdaciũ qñ ad intelligentiã veritatis aliud ex alio
significantia referunt̃.❡ Ex hoc pꝫ:ꝙ nullus recte ꝛ ꝓ/
prie dr̃ dicere falsum.nisi intendat per suuꝫ dictuꝫ signi/
ficare id qḋ est falsuꝫ.ꝛ hoc ét sufficit.ét si non intendat
significare falsum.Si questio intelligat̃ de dicere pmo:
dicendũ vtiqꝫ est ꝙ deus põt dicere falsuꝫ.qḋ pꝫ:qꝛ fre/
cap.3. quenter sic dicit falsuꝫ.Uñ gene.3°.ait yronice de adam
cũ peccasset.ecce adaꝫ factus est quasi vnus ex nobis:qḋ
dictum ſm se ꝛ ꝓpriã significationẽ falsum fuit.ꝛ p ↄ̃ns
falsum deus ꝓtulit ꝛ falsum dixit illo°.Uex qꝛ per illud
nõ intendebat sigñare vel enũciare adam factum eẽ sicͥ
deum:qḋ tñ illud dictum in sua ꝓpria sigñatione signifi
cat:sed intendebat sigñare oppositũ:qḋ vtiqꝫ verũ erat.
iõ non falsum 2°.sed verũ dixit.Similr̃ xp̃s talia dicta
metaforica frequẽter ꝛ ſꝫ se falsa ꝓtulit.vt i euãgelio pꝫ
q̃uis p illa nõ falsa:sed vera significauit.❡ Rursus.2°
mõ dicere falsum ↄtingit dupl͛r.vno°:sciꝫ assertorie.alio
mõ nõ assertorie.Assertorie quidẽ quis dicit falsum qñ
per suũ dictũ ꝑfectũ ꝛ integrum sigñat falsum.vͬbi grã.si
quis dicat deus nõ est.Nõ assertorie aũt qñ per suuꝫ di/
ctum integrũ sigñat veꝝ:sꝫ p ꝑtiale ꝛ imꝑfectum sigñat
falsum.vͬbi grã:sicut psalmista ait.Dixit insipiens in cor
de suo nõ ẽ deus.vbi certũ ẽ ꝙ ps.nõ dixit assertorie seu
asseruit falsum.sed veꝝ.qꝛ solũ hoc asseruit qḋ per suuꝫ
integruꝫ dictum significauit scilicet ꝙ insipiens dixit:
deus nõ est.ꝛ hoc vtiqꝫ verum fuit.Et nihilominꝰ etiam
ipse ideꝫ in pte sui dicti falsum significauit.Idẽ in locu/
tionibꝰ ↄditionalibꝰ q̃ sunt vere:ꝛ ptes sunt false:quas q.
dicit vtiqꝫ falsuꝫ dicit:nõ tñ falsa:sꝫ vera asserit.Et si de
tali dicere falsuꝫ nõ assertorie itelligat̃:q̃stio nõ hr̃et du
biũ.Nã ↄstat ꝙ talr̃ frequẽter deus dixit falsum.Unde
cap.7. Jo.7.ait saluator iudeis loquens de pr̃e. Si dixero qꝛ
nescio eũ ero similis vobis mẽdax:in quo totali dicto patet
iclusuꝫ eẽ hoc partiale.nescio eũ.qḋ vtiqꝫ falsuꝫ est.mul/
ta alia exẽpla in veteri ꝛ nouo testamẽto possent adduci.
Nõ igit̃ intelligẽda est q̃stio de dicere falsum pmo mõ:
sed 2° mõ:ꝛ nõ q̃litercũqꝫ scḋo mõ:sed assertorie. Circa
qḋ etiã aduertendũ ꝙ qs põt assertorie dupl͛r dicere fal/
sum.Uno mõ pcise.Alio mõ itendẽs ꝙ ille cui dicit fal/
sum assentiat ei qḋ dicit:ꝛ ſm hoc duplex sensus haberi
põt de qõne.Unus vtrũ deus posset alicui dicere falsuꝫ:
itendẽs ꝙ ille assentiret suo dicto.Aliꝰ vtrũ absolute pos
set dicere falsum ꝛ ſm vtrũqꝫ sensuꝫ pono ↄ̃nẽ negatiuã.
pͣ ↄ ❡ Est ergo pma ↄclusio.ꝙ deus(in sensu dato de dicere
falsum)nõ põt alicui dicere falsum intẽdens ꝛ volẽs ꝙ
pͣ ille assentiret suo dicto.Hanc ꝓbo primo sic.si deus tali
intẽtione posset alicui dr̃e flꝫ:deꝰ posset mẽtiri.Hoc pꝫ
ex diffinitione mendaciȷ cõmuniter ↄcessa:qua dicit̃ vt
ait Augustinus in libro ↄtra mẽdaciũ.ꝙ est significatio
falsa cum voluntate fallendi.quod aliȷs verbis:sed ea/
deꝫ sententia:loquendo de mẽdacio vocali potest secun
dũ eundem in libro de mendacio vocali diffiniri:ꝙ est
enunciatio falsum enũciare volentis vt fallat.Et ideo
vt ait:nemo dubitat mentiri eum qui volẽs falsum enũ/
ciat causa fallendi:qua pp enũciationẽ falsam cũ volun/
tate ad fallendũ ꝓlatã manifm est eẽ mendaciũ.hec ipse.
hec oĩa sunt in ꝓposito.qꝛ non est aliud aliquẽ fallere.q̃ꝫ
cap.6 facere vt assentiat falso.sic enim ille fallit̃ ꝛ errat. Sed
2m falsitas ↄ̃ntis pꝫ.tñ expressa auctoritate aplĩ dicentis in
epistola ad hebre.Impossibile est mentiri deuꝫ. Tum

aucte.Aug.in libro de symbolo ſmone pmo.iuxta pn̄m.
vbi super illo articulo.Credo i deũ pr̃eꝫ oĩpotẽtẽ.ait sic.
Deus oĩpotens est:cum sit oĩpotens.mori nõ põt:falli nõ
põt:mẽtiri nõ põt.Et ꝙ ait apostolus seipsum negare nõ
põt:q̃ꝫ multa nõ põt ꝛ oĩpotens est:ꝛ iõ oĩpotens ẽ.qꝛ ista
nõ põt.Nam si mori posset:oĩpotens nõ eẽt.si mentiri si
falli:si fallere:si inique agere nõ esset oĩpotens.qꝛ si h̃ in
ipso esset nõ eẽt dignus ꝙ esset oĩpotẽs.hec Aug.❡ Itẽ.
22.de.ci.dei loquẽs de p̃his negantibus resurrectioneꝫ cap.25.
esse possibilẽ ait.Cũ de oĩpotentia dei q̃ tot ꝛ tanta facit
mirabilia tã multa diximꝰ:si volũt iuenire qḋ oĩpotẽs
nõ potest:habent ꝓrsus.Ego dicam mẽtiri nõ põt. Cre/
damus ergo qḋ põt:nõ credendo qḋ nõ põt.nõ itaqꝫ cre/
dentes ꝙ mẽtiri possit facturũ credãt eẽ qḋ se facturum
eẽ pmisit.Ecce ſm Aug.ꝙ deus ſm oĩpotentiã suã:qua
facit magna mirabilia.ꝛ per ↄ̃ns per potentiã suaꝫ abso/
lutam nõ põt mẽtiri. Tum 3°.rõne.quia sequit̃ ꝙ deus 3m
posset peccare seu vitiose agere.aut praue quod blasphe/
muꝫ est dicere.Cõsequẽtia pꝫ:qꝛ omne mendaciũ pctm̃
est.ſm Aug.in enchi.ꝛ in libro de mẽdacio in fine dicit: cap.20.
ꝙ quisqs esse aliqḋ genus mendaciȷ qḋ peccatũ nõ sit pu
tauit:deciperet seipsum.❡ Ad hanc rõnem video dupl͛r hiber.in
r̃nderi ſm dicta quorũdã doctorum moderno꞉.Et pri/ q.de.re
mo quidẽ negando ↄ̃ñam.❡ Et ad ꝓbationẽ dõm:ꝙ il/ uelatõe
la diffinitio mendaciȷ ꝙ est falsa significatio cũ intentio i r̃none.
ne fallendi.debet intelligi de intentione deordinata fal ad 3m
lendi qualis in deo esse nõ põt.nec ꝙ talis esse in deo pos adaꝫ q̃ꝫ
set ꝓbat̃:sed solũ ꝙ intentio fallendi.❡ 2° põt dici:ꝙ ac in.3.q.5.
cipiendo sic mendaciũ:videlꝫ pro falsa significatiõe fal
lendi sine pluri.ↄ̃ns nõ ẽ falsum loquẽdo de dei poª abso
luta.sed de ordiata tñ.ꝛ sic intelligende dicerent̃ oẽs au
ctoritates apostoli ꝛ Aug.❡ Ad rõnem vͦo cũ dr̃ ꝙ deꝰ
posset tunc peccare.qꝛ omne mendacium est pctm̃.dicit̃
ꝙ hoc est veꝝ si fiat sine auctoritate diua:quale nũc de
facto est oẽ mendacium:cum nulli concedat̃ posse impu
ne mentiri.❡ Si tamen alicui preciperetur vel ↄcede/
retur auctoritate diuina mentiri sicut dicunt esse possi/
bile de dei potentia absoluta.illud nullatenus esset pec/
catum.❡ Ex quo etiam sequitur:ꝙ si deus per seipsum
alicui diceret falsum cuꝫ intentione fallendi:ac per hoc
mentiretur sic sumpto mendacio non peccaret.❡ Iste ↄ illos
responsiones non sufficiunt.non quidem prima.quia il/ do.vͬã.
la glosa nullatenus consona est intentioni apostoli neqꝫ
Aug.Et de Aug.quidem patet.Nam ipse in libro de mẽ
dacio vbi predictam asserit diffinitionem principaliter
pertractat hanc questionem.Utrum liceat aliquando
mentiri. Ad cuius discussionem dicit primo.viden/
dum esse quis vere dicatur mentiri:seu quid sit menda/
cium.Et tunc ex communi concessione sumit diffinitio/
nem illam premissam exprimentem quid nominis mẽ/
daciȷ.Et deinde statum procedit ad inquirendum quid
principaliter queritur.❡ Constat autem:ꝙ si in diffini
tione quid nominis mendaciȷ.que communiter presup/
ponitur disputationibus.poneretur vel subintelligere/
tur deordinata intentio fallendi:superflua ꝛ inconueni/
ens esset vlterior inuestigatio:qua inquireretur vtrũ li/
citum esset aliquando mentiri.Nam cum deordinatam
intentionem constet nũquam licitam esse ex ipsa sui dif
finitione que presupponitur:patet nunq̃ꝫ licere mẽtiri.
nec de hoc questio remaneret.❡ Idem patet de aposto
lo si attendatur intentio eius.volens enim ostendere fi/
delibus ꝙ debeant habere certam spem salutis future:
dicit hoc deum abrahe (inter posito iureiurando) pro/
misisse vt per duas res immobiles scilicet promissioneꝫ
ꝛ iuramentuꝫ in quibus impossibile est mentiri deum.

fortissimum solatiū habeamus ⁊c̄. quasi sic arguat apostolus. Si de⁹ non eēt factur⁹ qḋ iurauit: de⁹ iurādo fuisset mētit⁹: qḋ ē ipoſe: aut ḡ aplus accipit mētiri i ppoſito p iurare falsū cū itētione fallēdi sine pluri ⁊ hr̄ ppositū: aut cū itētiōe deordinata fallēdi: ⁊ tūc sua pbatio nulla est: nō. n. sequit̄: si de⁹ nō ē factur⁹ qḋ iurauit: aut (qḋ tantūdē valz) si de⁹ falsuz iurauit. ḡ iurauit falsuz cū deordinata intētiōe. Nā possz dici: ⁊ hn̄t isti dicere: q poſe eēt ipm iurasse falsuz cū ordiata intētiōe fallēdi. Et certe sic male certificarent̄ fideles de pmisso diuo: ⁊ mlto min⁹: q̄z si solūmō cū ðordiata itētiōe possz falsuz iurare: qm̄ satis credēdū eēt q nō vellet deordinatā itētionē hr̄e: sic multi iurarēt aliqn̄ falsuz: si recta volūtate illud possent: ḡ tn̄ nō faciūt: q2 nō nisi deordiata volūtate ⁊ culpabili pnt. ¶ Patet igr̄. q tā aplus q̄z Aug. oēz falsaz significationē cū volūtate fallendi absolute vocant mēdaciū: iō qḋ plus ē: ⁊ ꝯfirmat ppositū Aug. vbi supra dicit eē dubiū. Utrū oē mēdaciū sit cuz intētiōe fallēdi: ppterea q2 videri possz: q ois falsa sigr̄atio cū volūtate falsuz enūciādi (esto q nō sit cū volūtate fallēdi) sit mē-
2°. ꝯ rn̄sionē. daciū: q̄uis nulli dubiū sit: oēz falsaz sigr̄ationē cū volūtate fallēdi eē mēdaciū: pz igr̄ q ꝯn̄a ista bona ē. ¶ 2ª quoq3 rn̄° etiā nō valz. Nā qḋ ꝯcedit̄ eē ipoſe deo mētiri ð ordiata po° tn̄: nō aūt ð absoluta repugnat expresse intētiōi Aug. in pallegata auctoritate: qḋ patz ex tribus.
p̊ ¶ Primo: q2 oipotētia dei nō attēdit̄ fm potētiā ordiataz q̄ nunc ē: qm̄ fz talē nō oia pōt: sz fm absolutā. Cum igr̄ ab oipotētia Aug. excludat posse mentiri: seq̄t̄ q hoc
2° etiā excludit ab absoluta po° eius. ¶ 2°: q2 vniformiter etiā Aug. negat deū posse mētiri: ⁊ ipm posse mori ⁊ falli. Et cōstat q nec de po° absoluta de⁹ pōt illa. ḡ nec mē-
3° tiri. ¶ 3°: idē pz. ex rōne qua ibidē pbat deū nō posse aliqḋ illoꝝ. ait. n. si mori possz: si mētiri: si falli: si fallere posset: nō eēt oipotens. Et pbat: q2 si hoc ingt in eo eēt: non fuissz dign⁹ q eēt oipotēs. Si Aug. in auctoritatib⁹ istis loquit̄ de posse absoluto hr̄ ppositū. Si nō absoluto sed de cōpossibili ordiationi diuīe: qḋ dr̄ posse fm potētiā ordinatā: q̄ro an de⁹ absolute possz ordiare se mētituꝝ aliqn̄: vel nō: si nō: ḡ nec absolute pōt mētiri: qḋ ē ppositū. pz ꝯn̄a: q2 lz nō fz hāc ordiationē ða possz q̄cq̄d abso^{te} ⁊ simplr̄ pt: nihil tn̄ abso^{te} pt q̄n possz ordiar̄ se illḋ facere: ⁊ p ꝯn̄s q̄n possz illḋ fz aliquā po^{am} ordiatā poſez ad bonū itellcm̄ cōis dicti ð potētia ordiata dei. Si v̊o dicat̄ q absolute possz ordiare ⁊c̄. ponatur q ita ordiet ⁊c̄. sequit̄ fm pbationē Aug. q ipse nō erit oipotēs: q2 tūc nō erit min⁹ veꝝ dr̄e: q q2 potest mētiri: non fuit dignus vt eēt oipotens: q̄z nūc hoc vere dicat̄: sicut ē cuilibet i promptu. Cū ḡ absolute sit ipoſe deū non eē omnipotētez: sequitur q absolute impossibile ē ipm posse mētiri. Qḋ v̊o ad rationē dr̄. q si q̄o auctoritate diuina: aut si de⁹ pciperet vt mētiretur: non peccaret: expresse est contra Ansel. cur
capi°. ix. deus homo. lib. p̊. vbi ait. Qḋ aūt dr̄: q2 qḋ vult de⁹ iustū est: ⁊ qḋ non vult non ē iustū nō ita intelligēdum ē: vt si deus velit q̄ōlibz inconueniēs: minus tn̄ fit: q2 ipse vult. Non. n. seq̄tur: ingt: si de⁹ vult mentiri iustum eē mētiri: sed poti⁹ deū illū nō eē. Nā nequaq̄z pōt velle mētiri volūtas: nisi in qua corrupta ē veritas: imo que deserendo veritatem corrupta ē. Cum igitur dr̄: si deus vult mētiri non ē aliud q̄z si deus ē talis nā que velit mētiri: ⁊ iccirco nō seq̄tur: iustū eē mēdaciuz: nisi ita itelligatur. sicut cū de duob⁹ impossibilib⁹ dicimus: si hoc ē: illud ē: quia nec hoc ē: nec illud ē: ⁊ paulopost ꝯcludit: itaq3 ð illis tn̄
ꝯfirma° ꝯnis. veꝝ ē dr̄e: si deus hoc vult: iustū ē: que deū velle nō ē incōueniēs. Ex his p̊ pz: q illa rn̄sio falsuz assumit. ¶ 2°: pncipalis ꝯ ꝯfirmat̄ ex eo q dicit seq̄: si de⁹ vult mētiri deus non est deus: seq̄tur. n. si de⁹ dicit falsum cū intentiōe fallēdi: de⁹ vult mētiri: vt pbatū ē. ergo si deus sic dicit falsum deus non ē deus: ⁊ p ꝯn̄s: si deus potest dr̄e falsum: deus pōt non esse deus. ꝯn̄s est falsū. ergo ⁊ an̄s.
¶ 2°: pncipalr̄ ad ꝯnem arguo sic: si deus possz alicui dicere falsuz: cū intentione vt ille falso dicto suo assētiret: deus possz falli vl̄ sciēs vl̄ nolēs aliū directe fallere. ꝯn̄a pz: q2 vel deus nesciret se dr̄e falsuz: ⁊ sic putaret se dicere veꝝ: ⁊ sic falleret̄. vel si sciret se dicere falsuz: ⁊ tamē vellet sibi falsuz dicēti aliū assentire: vellet illū fallere: ⁊ sic possz eū sciēter ⁊ volūtarie fallere: ꝯn̄s aūt falsuz ē. pz p auctoritatē pallegatam Augu. in qua negat tā posse deū falli q̄z fallere: qḋ intelligēdū ē p se ⁊ directe: p accidens. n. ⁊ indirecte frequēter deus fefellit: dicendo q̄dā ⁊ faciendo: que alij non recte intelligentes: crediderunt falsuz. ipse tn̄ fallere non intēdebat. ¶ Ad hanc dr̄ q deus non pōt de potētia ordinata fallere. De absoluta aūt posset causando in mente alicuius falsuz assensuz. Si tn̄ h ipse faceret illo in quo causaret̄ nullatenus cōprestante talem assensuz: ille non esset ex tali errore damnandus. 2° p̊n°
Rn̄°.
¶ Sed ista solutio improbatur ex intentione Augu. sic ⁊ solutio precedētis rōnis. Utrū aūt ille eēt dānatus: vl̄ non: nihil ad ppositū: cū ex ipso non arguatur deum non posse fallere: sed ex eo q fallere vr̄ viciosum: ⁊ repugnās est dignitati diuine. Unde Aug. in allegata auctoritate dicit q si hoc deus possz nō eēt dign⁹: vt eēt omnipotēs. ¶ Cōtra hoc ēt est eiusdē intētio lib. 4°. contra cresco^m circa medium: vbi ait: nec ideo fieri potest: vt xp̄us det scismatico non fidem: sed sacrilegum errorē ⁊c̄. ¶ 3°: sic: si deus posset dicere falsum ⁊c̄. seq̄retur q deus possz pmittere se aliquid facturum: qḋ ipse non esset facturus: ⁊ per ꝯn̄s vlterius sequitur. q posset negare seipsuz. contra apostolū dicētē 2ª ad Thy. q ipse fidelis pmanet: et negare seipm nō pōt. Prima ꝯn̄a pz: q2 qua ratiōe posset vnum falsum sic dicere: eadē rōne ⁊ q̄ōlibz. ⁊ scḋa pbatur per glosam sup illo verbo allegataz que ait: negare seipsum non potest quod faceret: si dicta sua non impleret. ¶ Hic etiam respondetur. q dictum apostoli intelligendum est de potentia dei ordinata: non etiaz de absoluta: sed hec intentio refellitur ex intentione Aug. vbi supra: vbi etiam allegat hoc dictuz apostoli: sicut ⁊ solutiones precedētium rationum. Ista conclusio etiam pbatur ex probationib⁹ cōclusionis seq̄ntis. ¶ 2ª conclusio. q absolute deus nō pōt dicere falsuz. Hanc pbo primo sic. Si deus possz dr̄e falsum in sensu supra dato: deus possz non eē deus. ꝯn̄s ē falsum: ⁊ ꝯsequētia probatur ex dicto Aug. 5°. confessionum. vbi sentētialr̄ dicit. q aptissime ⁊ longe a quolibz abyciēda erat demētia manichei: qui cū i libris suis plura scripserit falsa: dicebat tamē se eē spiritum sanctū: sicut xp̄s fm veritatē ē filiuz dei: sicut ibi aliqualr̄ dicit Aug. Et expressius ꝯtra eplaz fundamēti: hoc aūt verū non eēt: nisi seq̄retur ipz nō eē spiritū sanctuz ex eo q scripsit ⁊ docuit falsuz. Silr̄ etiā seq̄tur: deus dixit vel docuit falsuz: ḡ deus non ē deus: ⁊ per ꝯn̄s etiam sequitur. q si possz dr̄e falsum: q possz nō eē deus. Et huic cōsequētie etiam similis est consequētia Ansel. supra posita. vz. q si deus vellet mentiri deus nō eēt de⁹. Nec valz dr̄e: q iō dcm̄ Aug. ē veꝝ: q2 ipse dixit falsū putās eē veꝝ: iō errabat. Ex q̄ optie ꝯuicebat̄ ipz nō eē spm̄ scm̄ in quo error nō pōt eē: deus aūt q̄uis possz dr̄e falsum: non tamen pōt putare illud esse veruz. Et ideo non potest ex errore: sed voluntate: ⁊ intentione tamen aliqua recta falsum dicere. Non valet inquā: q2 simpliciter vnus manicheorum potuisset dicere aug^m dici de manicheo: ⁊ sic dictum eius nihil valeret. ¶ 2°: 2^m

Marginal notes (right column): ꝯ rn̄sio^m (beside "Sed ista solutio"); 3^m p̊nci. ad p̊. ꝯ. (beside "¶ 3°: sic"); capi°. 2. (beside "ad Thy."); Rn̄° (beside "Hic etiam respondetur"); ꝯ rn̄sio^m (beside "refellitur"); 2ª ꝯ (beside "2ª conclusio"); capi°. 5. (beside "confessionum").

sic. si de⁹ posset dicere falsuȝ: quilibȝ fidelis potest licite
credere seu existimare deũ posse dĩe falsuȝ: hoc pȝ: q2 sicut
fides catholica nulli veritati aduersatur sic nulli ꝓhibet
aduersari. ꝓbatur ẽt quo ad hoiem: q2 certũ ẽ ꝙ illi q opi-
nantur deũ posse dicere falsuȝ: dicerẽt se h licite posse opi-
nari: ⁊ eadẽ rõne hñt ꝯcedere: ꝙ qlibȝ ali⁹ fidelis hoc
idẽ licite posset. Si aũt qlibȝ fidelis possȝ licite credere
vel opinari deũ posse dĩe falsuȝ. sequitur ꝙ qõlibȝ dcm̃ diui-
nũ nõ expertũ: nec ꝑ se notũ: vl' ex notis sibi manifestum
qlibȝ fidelis rõnabilr ⁊ licite posset hr̃e suspectũ. ⁊ ð qlȝ
h⁹ dubitare: ⁊ ꝑ ꝯñs de quolȝ vl' multis articulis fidei ⁊
capi°5. ꝯtẽtis i sacra scriptura. Sȝ hoc ẽ falsuȝ: ⁊ ꝯ Aug. dicẽteȝ
8° de tri. ꝙ i his q ꝑtinẽt ad fidẽ catholicã: ñ licȝ dĩe for-
te: qd dubi^m iportat: vñ ait: salua fide licet dĩe forte vgo
Maria talẽ faciẽ habuit: forte nõ talẽ: forte aũt ð vgine
natus ẽ xp̃s nemo salua fide xp̃iana dixerit. Vñ i lib. de
fi. ad pe. ꝑ totũ firmissime inquit tene ⁊ nullaten⁹ dubi-
tes ⁊c̃. Sȝ ꝯñaȝ ꝓbo p̃mo ex dicto eiusdẽ in libro ð mẽ-
dacio: q ꝯ eos q dicebant aliqñ eẽ mẽtiẽdũ ait: ꝙ sȝ hoc
ois auctoritas doctrine itercipitur ⁊ perit: qũo. n. credẽdũ
sngr ẽ ei qui putat aliqñ eẽ mẽtiẽdũ: ne forte ⁊ tũc men-
tiat: cũ p̃cipit vt credamus. Vñ. n. sciri põt: vtrũ ⁊ tunc
hẽat aliq̃ cãm: sicut ip̃e putat officiosi mẽdacij: ⁊ postea
ꝯcludit ꝙ stultũ ẽ credere eis quos credim⁹ aliqñ men-
tiri. Idẽ aũt iudiciũ q̃tũ ad h ẽ ð eo q põt dicere falsũ:
sicut pȝ: nec valȝ si dicatur: ꝙ Aug. loquitur ð eo qui ð facto
aliqñ mẽtitus ẽ vel actu mẽtitur: nõ aũt ð eo q põt menti-
ri: vl' falsuȝ dĩe: nũq̃ tñ dixit q̃lis ẽ deus: q2 si de⁹ põt di-
cere falsuȝ ponatur in esse: ꝙ vnũ imo multa dicat: q̃ nobis
tũc vl' postea ꝯstẽt eẽ falsa: ⁊ tũc sequitur. ꝙ oia ei⁹ alia di-
cta nõ euidẽter vera merito sint ð falsitate suspecta: ⁊ ꝓ-
cedit argumẽtũ. 2° ꝓbatur ꝯña rõne: q2 si ð aliquo dicto
dei nõ euidẽti aliquo modoꝝ p̃missoꝝ nõ liceret dubi-
tare: aut h eẽt p̃cise: q2 a deo dcm̃ ẽ: aut q2 nõ solũ dcm̃ ẽ:
sed q2 vltra h dcm̃ ẽ a deo illud eẽ veꝝ vl' credẽdũ: aut
etiã p̃ceptũ vt credatur idubitãter: neutrũ p̃t dici: q2 stãte
ypotesi ꝙ de⁹ possȝ dĩe falsuȝ: deus põt dĩe dicta ꝯdicto-
ria: ⁊ cũ h dicere qõlȝ illoꝝ eẽ veꝝ: ⁊ iubere vtrũq̃ illo-
rũ idubitãter eẽ credẽdũ. Nã qua rõne possȝ vnũ falsuȝ
dicere: ⁊ qõlibȝ aliud possȝ: ⁊ sic in casu hõ teneretur assen-
tire duob⁹ ꝯdictorijs scitis eẽ ꝯdictorijs: ac ꝑ hoc tene-
retur ad ipole: qd non vr̃ eẽ ꝯcedẽdũ. ¶ Cõfirmatur. q2 si ds
posset dicere falsuȝ: potuit ẽt ꝑ ꝓphetas ⁊ aplos ⁊ aucto-
res ecclesie: ⁊ adhuc põt ꝑ maiores ecclesie: ad quos spe-
ctat ðterminare q̃ spectãt ad fidẽ: dĩe falsuȝ. ⁊ ꝑ ꝯñs licitũ
poterit eẽ cuilibȝ dubitare ð oi determiatiõe ecclesie: ⁊
dicto scripture: imo certe satis verisilr ꝯñs ẽ. ꝙ qlȝ sciẽs
aliqd eiusmodi eẽ falsuȝ: ð ceteris dubitabit. Vñ Aug.
ad Hieroñ. in eplã. Si ad sacras scripturas admissa fue-
rint velut officiosa mẽdacia: qd i eis remanebit auctori-
tatis: q̃ certa ð scripturis illis snia ꝓferetur: cuius ponde-
re ꝯtẽtiose falsitatis obteratur iprobitas: q̃si diceret nul-
la. Et eodem mõ si inter dei dicta vl' ecclesie aliq̃ falsa
admissa fuerũt: nihil penit⁹ remanebit auctoritatis. Et
certe q̃ñ nulla alia rõ moueret: hec sola deberet quẽlibȝ
fidelẽ mouere ad tenẽdũ deum non posse falsum assere-
3^m re. ¶ 3° si deus posset dĩe falsum: ⁊ falsuȝ iurare: ⁊ falsuȝ
ꝓmittere: ⁊ ꝑ ꝯñs ẽt posset periurare: ⁊ fallere: ⁊ seip̃ȝ ne-
gare: q̃ oia sũt plena blasphemie: ⁊ ꝯ scripturã sacram: vt
pȝ i p̃cedenti qõne: ⁊ ꝯña ẽ satis euidẽs ex dictis. qr̃ ⁊c̃.

artic⁹ 2° **Nunc** 2° obijciẽdũ ẽ ꝯ dicta. Et p̃ põt argui deũ pos-
se dicere falsuȝ. Nã ð facto vr̃ falsa dixisse per
capit° 3. ꝓphetas suos: sicut pȝ i Jona. cũ p̃cepit Jone vt p̃dica-
ret i niniue. Adhuc 40. dies ⁊ niniue subuertetur: sicut ãt
p̃cepit ꝓphete hoc dicere: ita ip̃e ꝑ seip̃ȝ dixisse potuissȝ.

⁊ tñ illd ð fuit falsuȝ: q2 illis penitẽtiã agẽtib⁹ misert⁹ ẽ sup
malicia: quã locutus fuerat vt faceret: ⁊ nõ fec: vt ibi scri-
bitur: idẽ pȝ ð ysa. q ex ore di dixit ezechie. Dispone domui capi. 38.
tue: q2 morieris tu: ⁊ ñ viues: ⁊ tñ ad fletũ Ezechie addi-
ti sr̃ sibi anni. 15. vite. Ex quo vr̃ ꝙ illd dcm̃ dei ad ꝓphe-
tã vl' ꝑ ꝓphetã ad Ezechiã fuit fľȝ. ¶ 2° arguit qdã do- 2^m
ctor supra memorat⁹: ꝙ nõ solũ de⁹ possȝ dĩe falsuȝ: sȝ ẽt hibnic⁹
aliũ ꝑ se directe fallere ⁊ ðcipe: q2 oẽm rẽ quã ds põt fa-
cere mediãte cã scd̃a: põt imediate ꝑ seip̃ȝ. h pȝ: ꝑ articu-
lũ oipotẽtie ⁊ cõeȝ ꝯcessionẽ theologoꝝ: sȝ dcm̃ falsũ at-
q̃ error ⁊ ðceptio sr̃ q̃dã res: q̃s põt ds mediante cã scd̃a
cãre. ğ h põt ꝑ seip̃ȝ: sȝ cãre errorẽ ẽ decipe. ğ ⁊c̃. mior pȝ.
Nã ð facto ds frequẽter legitur h fecisse: sicut pȝ ð filijs isrl'
qui iubẽte dño petierũt ab egyptijs vasa argẽtea: quasi
reddituri: cũ tñ reddituri nõ eẽnt: i quo ⁊ falsuȝ dicebãt
⁊ egyptios ðcipiebãt. ¶ Itẽ 3° regũ. legitur dixisse dñȝ. qs ca. vlti°
decipiet achab ⁊ egressus ẽ sp̃us mẽdax in ore oium pro-
phetarum ei⁹: ⁊ dñs dixit ðcipies ⁊ p̃ualebis egredere ⁊
fac ita: vbi pȝ: ꝙ dñs p̃cepit ðceptionẽ illã ⁊ mẽdaciũ: ⁊
illo sp̃ũ mediãte ⁊ ꝓphetia fecit. ¶ Ad h ẽt possẽt addu-
ci multi passus scripture i qb⁹ legitur tã i ꝓlijs q̃ i alijs do-
cuisse ⁊ iussisse fieri q̃dã ad ðceptionẽ inimicoꝝ. Hoc i .q. 53.
sup ꝯfirmatur auctoritate Aug. 83. q. vbi ait. ꝙ sicut sũma ⁊
ꝓprie diua virtus ẽ neminẽ ðcipe: sic vltimũ vicium est
quẽlibȝ ðcipe: ⁊ iter h dicit eẽ grad⁹. Et finalr ꝯcludit ꝙ
multo purgatior ẽ sũmeq̃ illi vtuti ꝓpinquior: q q̃q̃ ve-
lit hostẽ ðcipe: nõduȝ tñ ðcipit: nisi auctoritate diuina: ⁊
postea dicit ꝙ eos q digni sr̃ ðcipi ds nõ ꝑ seip̃m ðcipit:
sȝ neq̃ ꝑ angelũ: cui nõ ꝯuenit ꝑsona fallacie: sȝ aut ꝑ ta-
lẽ hoiem q nõduȝ h⁹ cupiditatib⁹ se exuit: aut ꝑ talẽ an-
gelũ q ꝑ sue volũtatis ꝑuersitate: vl' ad vidictã ꝑfectoꝝ:
vl' ad exercitationẽ purgationẽq̃ eoꝝ q sȝ deũ renascũ-
tur in infinitis nãe gradib⁹ ordinat⁹ ẽ. Legimus. n. ðce-
ptũ regẽ falso vaticinio pseudo ꝓphetaꝝ: ⁊ ita legimus:
vt neq̃ sine diuino iudicio factũ eẽ ineniam⁹. ¶ Itẽ isra
ð ðceptione egyptioꝝ facit mẽtionẽ di. Quapꝑ cuȝ egy-
ptij ðceptione digni eẽnt: ⁊ populus israel ꝑ illa etate ge-
neris humani i tali adhuc gradu moꝝ cõstitutus eẽt: vt
nõ idigne hostẽ ðcipet: factũ ẽ vt iuberet ds: vel poti⁹ ꝑ
illoꝝ cupiditate ꝑmitteret: vt vasa aurea ⁊ argẽtea: qb⁹
adhuc terreni regni appetitiões inhyabãt: ⁊ peterẽt ab
egyptijs nõ reddituri: ⁊ acciperent q̃si illud reddituri. Et
in fine ꝯcludit. nõ ğ miꝝ si hostẽ ðceptiõe dignum iussi
sunt ðcipe: qui erãt adhuc digni hostẽ ðcipe. non. n. iam
erant ydonei vl' qbus diceretur: diligite inimicos vestros:
sȝ tales erant: qbus tãtum dĩe oportebat: diliges ꝓximũ
tuũ ⁊ oderis inimicũ tuũ. Ex his pȝ: ꝙ de⁹ aliqñ medi-
antib⁹ his quib⁹ cõgruit tale misteriũ: ðcepit q ðceptio-
ne sunt digni. Vñ primo dicit. ꝙ ille ẽ vtuti diuine ꝓ-
pinquior: q non ðcipit: nisi auctoritate diuia. Ex quo se-
quitur ꝙ aliquis ðcipit aliquando auctoritate diuina.
Itẽ de achab dicit: ꝙ non fuit sine iudicio diuino ðce-
ptus: ⁊ ð filijs israel ꝙ egyptios ðcipe iussi sunt. ¶ 3° p̃t 3^m
argui. ꝙ deus ⁊ falsum dĩe ⁊ mẽtiri ⁊ fallere põt sic. pole
est deũ dixisse falsuȝ ⁊ fefellisse ⁊ mẽtitũ fuisse. ğ possibi-
le ẽ deuȝ falsuȝ dĩe ⁊ fallere ⁊ mẽtiri: ꝯña ẽ nota: q2 oẽ
quod ẽ verum ð p̃terito: aliquãdo fuit veꝝ ð p̃nti: vt pȝ
ex p̃ ethi. ⁊ ꝑ ꝯñs oẽ quod pole ẽ eẽ verum ð p̃terito pos-
sibile fuit eẽ veꝝ ð p̃nti. Si aũt fuit pole ð p̃nti deũ dĩe
falsum ⁊c̃. ita pole ẽ ⁊ nunc: sȝ añs ꝓbatur. Nam pole ẽ ꝙ
de⁹ alicui reuelet aliqd futuꝝ ꝯtigẽs: ⁊ velit illũ assẽtire
reuelato: q̃n imo ⁊ causet in eo assẽsuȝ vl' iudiciũ: quo ille
iudicet sic eẽ futuꝝ: sicut reuelatũ ẽ sibi: quo facto: ⁊ iam
in p̃teritũ lapso: nec̃ium ẽ deũ dixisse sibi illud futurum:
⁊ voluisse eum assẽtire: nec nõ ⁊ causasse i illo h⁹ assẽsuȝ.

¶ Itē istis nō obstātibꝰ cū dꝰs ꝑ nullā reuelationem
q̃ꝫcūq; absolutā: ꝛ sine ꝯditiōe ꝺ aliq̇ futuro fiēdo factā:
necessitet̃ ad faciēdū illō futuꝝ: possē ē illō nō foꝛe: ꝛ per
ꝯn̄s hac exīte nec̃cia: dꝰs dixit h. vbi grā. a. foꝛe ꝛ voluit
illū sic credere futuꝝ: ꝛ i ipo cāuit assēsuȝ hꝰ: ꝛ ille sic cre
didit: h ē possis: ꝛ p ꝯn̄s ṗ ꝯpossis a. nō erit. Nūc aūt seq̃t:
deꝰ dixit alicui. v̇. g. petro a. foꝛe: ꝛ voluit petruȝ credere
a. foꝛe. ac i ipso cāuit hꝰ fidē vł assensuȝ: ꝛ petrus sic cre/
didit: ꝛ a. nō erit ğ petro dixit dꝰs falsum: ꝛ illi mētitꝰ ē:
ac eū fefellit: ꝛ an̄s ē possē: qꝛ oēs eiꝰ ꝑtes sīt posses ꝛ ꝯpos/
sibiles: vt ꝺclaratū ē. ğ ꝛ ꝯn̄s ē possē: ꝛ p ꝯn̄s possē ē deum
Ad ṗm dixisse falsum ꝛc̃. qō fuit an̄s ṗme ꝯn̄e. ¶ Ad primum.
nego deū falsū dixisse p ꝓphetas accipiēdo dr̄e i sēsu su/
pra posito. ¶ Ad ṗmā ꝓbationē ꝺ Jona. dico ꝙ vł ipsa
fuit cōminatoria vł ꝯditional̃: ȝ ꝯditiōe nō expssa: ȝ tn̄
a deo subītellecta. vȝ. si niniuite nō peniterēt: sic q̇dā glo
cap. 4. se dicūt: ꝛ textus sequēs inuit q̇ ait Jonas. nūqd ñ h est
verbū meū cū adhuc essem i terra mea: ꝑꝑ h ꝓoccupaui
vt fugerē i tharsis. Scio. n. qꝛ tu dn̄s clemens ꝛc̃. q̄si di.
sciebā ꝙ si peniterēt ignosceres: ꝛ p ꝯn̄s potiꝰ cōminaba
tur si nō peniterēt: q̄ȝ excidiū absolute ṗdicēs: ꝛ tunc pȝ:
ꝙ ꝺs nō dixit falsū vł fuit absolute ꝓnūciatū. Et adhuc
dico ꝙ ꝺs nō dixit falsū: qꝛ nō p illa v̇ba falsū: ȝ verū si/
gn̄auit. s. futurā subuersionē moꝝ maloꝝ i ipsis niniui/
tis q̇ vtiq; secuta fuit. ¶ Et h solutio hētur ex glosa ex/
capi. 25. presse ibidē: ꝛ sumpta ē ab Aug. 21. ꝺ ci. dei. q aīt. Niniue
subuersa ē: q̇ mala erat ꝛ bona edificata: q̇ nō erat: stāti/
bus menibꝰ ꝛ domibꝰ euersa ē ciuitas in ṗditis moribꝰ:
ꝛ q̄uis ꝓpheta fuerit ꝯtristatus: qꝛ nō sit factū qō illi ti
muerūt Jona ꝓphetante futuꝝ: factū ē tn̄ qō fuerat deo
ṗsciēte p se dcm̄: ꝛ eādē sn̄iaȝ ponit Aug. s̄ illō ps. 50. In
certa ꝛ occulta sapie tue manifestasti mihi Ad illō de
Ezechia vnoꝰ pōt dici: ꝙ ēt fuit cōminatio: sic ēt vna glo/
sa dicit ibi. ꝛ si sic. pȝ: ꝙ deꝰ nō falsum dixit. Alioꝰ ꝙ fuit
absoluta ṗnūciatio ꝛ ad itell̄ȝ loquētis vera: qm̄ ꝺs p illa
v̇ba nō itēdebat sign̄are ꝙ illo tp̄e ezechias moreret̃: ȝ
ꝙ illo tp̄e mori merebat̃: qō vtiq; veꝝ erat: ꝛ hoc est qō
capi. ṗ dicit Grego. 12. moral̃. Per ꝓphetā inq̇t deꝰ dicit quo tp̄e
ip̄e mori merebat̃: p largitatē vero mīe illo cum tp̄e ad
morteȝ distulit quo an̄ secula ip̄se ṗsciuit: nec ꝓpheta ğ
fallaꝝ: qꝛ tp̄s mortis inotuit quo vir ille mori merebat̃:
nec dn̄ica statuta cōuulsa sūt: qꝛ vt ex largitate dei anni
vite crescerēt: h quoq; ante secula ṗfixū fuit. Vn̄ ꝭȝ hoc
sensus illiꝰ ꝓphetie. morieris ꝛ nō viues ē. i. mori ꝛ nō vi
uere mereris: pȝ ğ ꝙ p neutꝝ deꝰ falsuȝ dixit: qꝛ p neutꝝ
Ad 2m falsuȝ: ȝ veꝝ sign̄auit. ¶ Ad 2m dico ṗ: ꝙ ex forma ñ cō/
cludit̃ nisi ꝙ errorē deꝰ pōt p seip̄ȝ cāre: ȝ ex h non seq̃t̃
ꝙ pōt fallere vł decipe: ꝛ h iō: qꝛ ēt nō seq̃t̃ ꝙ deꝰ posset
cāre errorē: sicut nō seqtur meritū pōt ꝺs p seip̄ȝ facere:
ğ ṗt p seip̄ȝ mereri. Nec ēt seq̃t̃. ṗt p seip̄ȝ facere meritū
ꝛ itelligo p seip̄ȝ. i. se solo: sic itelligit̃ i ꝓposito: ꝛ ē eadeȝ
rō vtrobiq;: qm̄ sic illa res q̇ ē vł ṗt eē meritū: ṗt ēt eē ñ
meritū: qꝛ illa sic facta nō eēt meritū: sic illa res q̇ ē vel
ṗt eē erroꝛ: ṗt eē nō erroꝛ: ꝛ ēt nō iudiciū: ꝛ iō nō seq̃t̃: ꝙ
si illā faceret ꝙ faceret errorē. 2º qꝛ difficultas quā i/
tēdit doctoꝛ: poss̄ȝ i alia forma poni. s. arguēdo sic. Deus
ṗt mediātibꝰ causis secūdis cāre ꝺceptionē. ğ ṗt p seip̄ȝ:
q̇ ꝯn̄a accepto an̄te ꝓp̄e ꝛ stricte: vt. s. tūc deꝰ dicat̃ agere
mediāte alio: qn̄ nō solū alio agēte ip̄se agit: vł coagit: ȝ
qn̄ ip̄se i tali actiōe ṗncipal̃r aliō v̇o istrumētal̃r agit: ad
quē sensū ēt ꝓbatiōes adducte videt̃ tēdere: videret̃ sa/
tis apparēs: iō nego assūptū. Et ad ṗmā ꝓbationē ꝺ egy/
ptijs. dico ꝙ si textꝰ attēdat̃ diligēter nō hr̄ ꝙ deꝰ dire/
cte ꝺcipet mediātibꝰ israelitis egyptios: nec ꝺcipere vo/
luerit: nec ꝙ aliq̇d iusserit ad qō p se ꝛ directe deceptio
seq̇ ꝺbeat. Sic. n. scribit̃ in exo. dixisse dn̄m moysi. dicēs cap. 11.
oī plebi: vt postulet vir ab amico suo ꝛ mulier a vicina
sua: vasa aurea ꝛ argētea: dabit āt dn̄s grām populo suo
corā egyptijs. Cōstat anteȝ ꝙ deꝰ istō potuit ṗcipere: ꝛ po
pulus exeq̇ sine oī simulatiōe mutui ꝛ cuiuscūq; fictiōe
mēdacij: ꝛ deꝰ absolute ip̄sis petētibus potuit facere: vt
egyptij postulata ṗberēt. Si autē populꝰ simulauit aut
expssit se mutuo: ꝛ q̄si redditurus petere: ꝛ egyptij dece
pti se recepturos ṗstita putauerunt: hoc deꝰ ꝑmisit: non
iussit. ¶ Ad illud ēt de achab: dico ꝙ ꝺs illā ꝺceptioneȝ
nō iperauit: ȝ ꝑmisit: ꝛ illō verbū egredere ꝛ fac. nō fuit
ad itētionē dei iperatiuū: ȝ ṗnūciatiuū tm̄mō: sic illud
Joh. 2º soluite tēplū h: ꝛ aliud eiusdē: cū ait iude. qō fa/ cap. 2.
cis fac citius: vtrobiq;. n. ꝭȝ glosas ꝛ sanctos nō iperati/ cap. 13.
ue: ȝ ṗnūciatiue locutus ē. Vn̄ in ꝓposito ē egredere et
fac. i. egredieris ꝛ facies: sic an̄ dixerat decipies ꝛ ṗuale/
bis. Nō mediocriter aūt miroꝛ hūc doctū virū ad ꝓba/
tionē sui dicti illas Aug. auctoꝛitates afferre. Tū quia
Aug. ibi manifeste ꝺtestat̃ ꝙ iste ꝓbare intēdit. vn̄ ait.
nō itaq; deꝰ ꝺceptoꝛ ē: qō credere nephariū ꝛ impiū quis
nō itelligat: Cōstat aūt ꝙ si deꝰ posset per se ꝺcipere vt
iste vult: nephariū nō eēt: neq; ipiū credere ꝙ hoc aliq̇n̄
fieret. Si. n. poneret̃ in eē: tūc licitū eēt credere ꝙ deci/
peret. Supra ēt dixit ꝙ sūma ꝛ ꝓp̄e diuina virtꝰ ē nemi/
nē decipe. ğ si aliq̇n̄ deꝰ quēq̄ȝ decipet: nō sūmā ꝛ ꝓpriaȝ
virtutē seruaret: qō credere eē possē: impiū ē oīo ꝛ nepha
riū. Tū qꝛ Aug. ibidē exponit se. ꝛ textū cū ait: factū ē vt
iuberet ꝺs vel potiꝰ ꝓ illoꝝ cupiditate ꝑmitteret vt pe
terēt ñ reddituri: ꝛ accipent q̄si reddituri. Ex q̇ pȝ: ꝙ si/
mulationē istoꝝ nō iussit: ȝ ꝑmisit: ꝛ ex hoc cetera q̇ idu
cta sūt i arguēdo pȝ eē itelligēda ꝭȝ ꝑmissionē: nō ꝭȝ ipe
riū: qō ēt ꝯfirmat qō vltimo allegatū est ex eo. Nā ꝯstat
ꝙ nūq̄ȝ ē iussuȝ a deo: vt odirēt inimicos: ȝ soluȝ nō fuit
expsse ꝓhibitū. ¶ Ad id quoq; qō annectit̃. s. ꝙ multo/
tiens legit̃ deū ꝛ v̇bis ꝛ factis docuisse decipe inimicos
dō ꝙ si talia ad ea ad que sign̄anda vel dicta vł facta re
ferant̃: sic referēde sunt oēs actiones ꝛ locutiones figu/
rate et ꝓphetice: vt dicit Aug. in lib. ꝯ mēdaciū: vt non capi. 5.
ꝭm sonum verboꝝ ꝛ ṗmā (quā cōiter non recte intelli/
gētes capiunt) significationē intelligant̃: non inuenit̃ i
talibꝰ deceptio vel mēdacium: sed veritatis misteriuȝ.
Et iō dicit ibi Augu. ꝙ in figuris qō velut mēdaciū di/ cap. 6.
cit̃: bn̄ intellectum verum inuenitur. Unde paulopost
ante dicit ꝙ illud qō Jacob fecit mr̄e auctoꝛe: vt patreȝ
fallere videretur: si diligenter ꝛ fideliter attēdatur non
est mendacium: sed misterium: ꝛ idem dicit de ceteris
actionibus ꝛ locutionibꝰ ꝛ prophetijs: ꝛ subdit ꝓbatio/
neȝ dicens: ꝙ in his vera non falsa dicunt̃: qm̄ vera non
falsa significant̃ seu verbo seu facto que: significant̃ eni
vtiq; ip̄sa dicunt̃. putāt̃ āt mēdacia: qm̄ nō ea q̇ vera si/
gnificant̃ dicta itelligunt̃: ȝ ea q̇ falsa sīt dicta eē credū/
tur. Et statiȝ h diffuse declarat ꝺ Jacob qui nec i verbo
nec in facto mētitus fuit: q p vtrūq;. s. tā factū q̄ȝ verbū
nō falsuȝ: sed veꝝ significauit: qō cui cure ē itelligere le/
gat eū ibidē. Si āt ita ē ꝺ dictis ꝛ factis ꝓphetaꝝ q̇ non
legūt̃ p eos ꝺo iubēte dicta vł facta: m̄ltomagis h tenē/
dū est in his que deus dici vel fieri legitur precepisse vł
docuisse alicui: vt alium directe falleret estimemus: q̄ȝ/
uis aliqua fecerit ꝛ iusserit: ex qbꝰ aliquos falli ꝑmisit.
Vn̄ Aug. in glosa Josue. vbi legit̃ ꝙ deꝰ precepit Josue
ponere insidias ꝯ vrbē hay. ait. q̄rēdū est vtrū oīs volū/ capi. 8.
tas fallēdi ꝓ mēdacio sit putāda: ꝛ si ita ē. vtrū posset eē
iustū mēdaciū quo ille fallit̃ qui ē dignus falli. Et si nec
hoc q̇dē iustū repit̃ restat: vt ꝭȝ aliquā significationē h
qō de isidijs dcm̄ est ad veritatē referat̃. ¶ Ad 3m nego Ad 3m

añs:ppea qꝛ q̄uis q̄lʒ ps de ineē sit posis:nō tñ oēs sunt
ꝯpoſes:ꝛ cū ꝑbat:qꝛ illa ps de p̄terito ē neccia negādū ē.
Un̄ si teneat ꝙ res p̄terita pōt ꝑ diuinā potētiā nō fuiſ
se:diceret poſe eē vt de⁹ nūq̄ȝ illud dcm̄ vel illū assensū
cāuerit:ꝛ p ꝯñs nō dixit a.fore.ꝛ ille ali⁹ ēt nō credidit.
¶ Si h̄ vero nō teneat:sicut aliq antiq doctores dixe
Girard⁹ rūt ꝙ poſe est illō dcm̄ nō fuisse significatiuū:aut nō il
nouariē li⁹ significati qḋ ē a fore:ꝛ silr assensuȝ alteri⁹ non fuisse
sis i sua assensuȝ seu iudiciū de a.fore:sic etiā dōȝ eēt ꝙ iudiciū:
sū.i trac. quo iudico petrū sedētē sedere si ꝯseruaret in me a deo
ō log.ꝑ postq̄ȝ petrus surrexit:nō eēt iudiciū quo iudicarē petꝝ
pb.ca.⁰7 sedere:vel aliter dici pōt. Nā vt supra dcm̄ est ad hoc ꝙ
aliqs dicat aliqd ꝓp̄e reqrit intēsio significandi illud p suū
dcm̄:cū ḡ de⁹ qḋ voluit possit nō voluisse:alias nullus p̄
destinat⁹ posset nō fuisse p̄destinat⁹:cui⁹ opp^m cōiter te
net ſꝫ sensū diuisuȝ:poſe est deū nūq̄ȝ voluisse signare p
suū dcm̄ a.fore ꝛ p ꝯñs nūq̄ȝ dixisse a.fore. Si vero nul
la p̄dictaꝝ viaꝝ placeat iueniat melior alia. Et si iueni
re nō possit alia:poci⁹ iudico ꝯfitēdū eē ignorātiā q̄ȝ p̄ci
pitādū se in tā horrēdā aurib⁹ fideliū sentētiā: q̄lis ē si
dicat deū posse mētiri:aut dicere falsū aut decipe:cū oīs
scriptura catholica canonis ꝛ sanctoꝝ clamet oppositū.
¶ Ad p^m arg^m p̄ncipale cū dr̄ qcqd pōt creatura deo co
ad p^m p̄n agēte ꝛc̄.supplēda est ꝓpō determinādo illō verbuȝ pōt
ci.i p̄n.q per aliquē ifinitū:ꝛ ſꝫ aliū ꝛ aliū q pōt addi ē negāda vl̄
ꝯcedēda. Nā ꝯstat si dicat:qcqd pōt pati creatura vl̄ re
cipere de⁹ pōt p seipꝫ nullo alio coagēte pati vel recipe:
ꝓpositio eēt falsa. Et sic de plurib⁹ alijs:nūc ḡ i ꝓposito
vr̄ addi vel ꝯuenienter posse cōiter h̄ ifinitiuū facere: vt
dicat.qcqd pōt creatura deo coagēte facere de⁹ p se nul
lo coagēte pōt facere:ꝛ istā mā p̄missa i p̄cedēti q̄stione
ꝯcedo:ꝛ si ōbito discursu debeat mior sumi sub opꝫ assū
mere:ſꝫ falsum creatura potest ꝛc̄.ꝛ inferri.ergo falsum
potest de⁹ per se facere:quā concedo:nec est contra: vel
pōt addi iste ifinitiu⁹ dicere:vt dicat qcqd creatura deo
coagēte p̄t dicere ꝛc̄.ꝛ si dicere sumatur 2do.s.p signare.
nego maiorē. Nā sicut creatura deo coagente pōt odire
deū ꝛ peccare:q̄uis nō deo auctore:pꝫ ō dyabolo:ꝛ tam̄
de⁹ nō pōt p se deū odire nec peccare: sic i ꝓposito dico
ꝙ creatura deo coagēte pōt signare ꝛ asserere falsū: ꝛ tñ
de⁹ nō p se p̄t h̄:sicut nec pōt velle signare falsum. ¶ Et
nota ꝙ aliud est dictu creatura deo coagēte aliqd velle
vel facere:ꝛ aliud deo auctore: sic in scdo declarabitur.
Ad 2^m ¶ Ad 2^m nego ꝯñaȝ. Ad ꝓbationē:qꝛ falsū dici ē qḋdā
ꝯplexū ꝛ talia fieri:vt dcm̄ est i p̄n.ᵒē ipsa fieri v̄a nō ꝓ
bat p illā assumptā ex p̄cedēti q̄one:qꝛ ibi de entitatib⁹
possibilib⁹ dcm̄ ē:ꝙ q̄libꝫ de⁹ se solo pōt facere. Nō aūt
dcm̄ ē ꝙ qḋlibꝫ enūciabile poſe de⁹ se solo posset facere
eē veꝝ:ſꝫ vtiq̄ ꝙ qḋlibꝫ de⁹ pōt facere eē veꝝ:ꝛ h̄ acci
piēdo facere cōiter vt dcm̄ ē ibi:nō aūt nūc seq̄t.de⁹ pōt
facere veꝝ eē:qḋ flꝫ dr̄.ḡ p̄t ds facere flꝫ:sic nō seq̄t.de⁹
p̄t facere veꝝ eē aliquē odire deū vl̄ alias peccare.ḡ de⁹
p̄t odire deū vl̄ peccare. Nā ꝯñs ē flꝫ ꝛ añs veꝝ. Nā de⁹
sinit mltos peccare ꝛ odire:ꝛ p ꝯñs sinit eē veꝝ ꝙ mlti
peccāt ꝛ odiūt deū: ū tñ possꝫ ꝓhibere ꝛ ihibere ꝛ impe
dire ne peccarent vel odirēt:ac per hoc iuxta intellectū
ibi concessum sinit talia esse vera ꝛc̄.

¶ Distictionis. XLII. XLIII. ꝛ. XLIIII. Qō. III.

TErtio quero vtrū sequēdo p̄cise nā
lē rōnē sit ponēdū:deū eē ifi
p^m nite po^s seu v̄tutis intēsiue. ¶ Et vr̄ ꝙ nō.
qꝛ illud non ē ponēdū sequēdo rōnē natu
ralē:qḋ phi maxime rerū veritates rōne
inuestigātes negauerūt:ſꝫ deū eē hō infi
nite virtutis intensiue phi negauerūt: sic
patebit statim de eoꝝ p̄ncipe.s. Aristotile.ḡ ꝛc̄.

Ad oppositū sic:seq̄ndo nālē rōnē ponēdum ē
aliqd eē i reꝝ nā quo mai⁹ non p̄t
cogitari.ḡ sequēdo rōnē nālē:ponēdum ē aliqd virtutis
infinite intēsiue:ꝛ vltra.ḡ deuȝ eē virtutis infinite. ꝯñe
patēt:qꝛ si ē aliqd quo maius cogitari nō pōt:ip̄m ē infi
nite virtutis:cū quolibꝫ nō infinite virtutis mai⁹ cogi
tari possit. ¶ Ulteri⁹ pꝫ:ꝙ si ē aliqd quo maius cogita
ri non pōt:illud ē de⁹:ꝛ per ꝯñs:si aliquid ē hō:de⁹ ē ifini
te virtutis. Añs aūt probat rōne venerabilis Ansel.i ꝓ capi.⁰ 2.
sol.sic.aliqd quo mai⁹ cogitari nō pōt ē in itellectu:ꝛ nō
solū in itellectu.ḡ ē in re.ꝯña pꝫ:ꝛ añs quo ad p̄mam p̄tē
ꝓbat ipse:qꝛ audiēs hoc qḋ ego dico aliqd quo mai⁹ cogi
tari non pōt intelligit quod audit:ꝛ ꝙ intelligit in intel
lectu ei⁹ ē:ēt si non intelligat illud eē. ¶ P̄.ingt.si quo
maius cogitari non pōt:non intelligit:vel cogitat nec ē
in intellectu vel cogitatiōe:ꝑfecto de⁹ aut nō ē quo ma
ius cogitari non possit aut non itelligit vel cogitat ꝛ nō
est in itellectu vel cogitatiōe:ꝛ vtrūq̄ vt dicit falsum ē.
Et hāc 2^{am} ꝓbationē ponit ꝯtra insipiētē. Scda ps añtl capi.2.
ꝓbat ab eodē in ꝓsol.vbi supra:qꝛ si quo mai⁹ cogitari
non pōt ē in solo intellectu:pōt cogitari eē ꝛ i re.qḋ mai⁹
est:ꝛ p ꝯñs:vt subdit id ip̄m quo maius cogitari nō pōt
est quo mai⁹ cogitari pōt:qḋ non ꝯtigit:maiores ēt pro
bationes ad idē adducit contra insipien.vide ibi. Et sic ca.⁰3. 4.
pꝫ.illud antecedēs naturali ratione probatum. (ꝛ.5.

Respōdeo in q̄one ista erunt tres articuli. Nā
primo videbitur qd de quesito sense
runt phi ꝛ Cōmēta.qm̄ de hoc doctores nostri varia cō
struunt. 2.⁰quid sit ſm veritatē sentiēdum. 3.⁰ contra
dicta ponētur impugnationes ꝛ soluētur.

Quantum ad primuȝ dicunt ph̄m aliqui sensisse p^o artic⁹
deum eē po^e infinite intēsiue.hoc aūt T.c.78.
probatur p̄mo:qm̄.P.8.⁰phyſi.4.⁰tracta.ꝛ vlti.in illo ca.⁰ dñs egi.
Quod aūt hoc necesse ē impartibile eē.volēs principalr̄ p̄.s.ō.43
ostēdere ꝙ primus motor non ē cōiunctus magnitudi q.i.ꝛ sup
ni:probat primo ip̄m eē infinitum:ꝛ deinde vltra ex hoc 8.physi.
concludit ꝙ ē virtus non in magnitudine:talē ḡ infini Scot.li.
tatē intelligit in añte qualē repugnat non posse stare cū p̄.ō.2.ꝛ i
opposito consequētis:alioqn faceret ꝯñam:quā putaret q̄lꝫ.q.7.
infirmaȝ:sed cōstat ſm opinionē.P.ꝙ ifinitas duratio
nis tantū non repugnat magnitudini:cum celū ſm eum
sit infinitum duratione.ergo in añte non sumit ifinitatē
talem.restat ergo dicere ꝙ itelligat de infinitate i vigo
re intēsiue. ¶ Confirmatur.p probationē ꝯñe.P.arguit T.c.79.
eniȝ ꝙ illa virtus infinita eēt in magnitudine finita:sic
oporteret si eēt in magnitudine:cum nulla magnitudo
sit ſm eum aut esse possit infinita:ideo vtiq̄ ipsa moue
ret in non tempore:constat autem ꝙ illud non esset cō 2^m
sequēs ſm ipsum:si illa sit infinita duratione tm̄. ¶ 2.⁰ T.c.80.
idem ostēditur ex eo ꝙ illa probatio.P.nullum finitum
mouet per tempus infinitum ꝛc̄.si bene intelligatur de
infinitate vigoris intensiua probat.non est autem ve
risimile.P.latuisse q̄tū ꝛ qd ꝓbaret ratio sua. ¶ Qꝛ aūt dñs egi.
sic probet rō sua.dicūt qdē patere:si maior itelligat dō eo vbi.s.
qḋ mouet idepēdēter ꝛ nō vt alteri⁹ istrumētū. Un̄ si sic
formet rō:nullū finitū itēsiue mouet vl̄ mouere p̄t p̄ ꝛ i
depēdēter tēpore ifinito:de⁹ mouet ſꝫ.P.vl̄ saltē moue
re pōt ſm veritatē p̄mo ꝛ idepēdēter tpe ifinito.ḡ deus
nō ē finit⁹ intēsiue:vel arguēdo affirmatiue.oīe potēs
mouere p̄ ꝛ idepēdēter tpe ifinito ē ifinitū seu virtutis
ifinite itēsiue:de⁹ ē hō.ḡ ꝛc̄.sic inqunt rō ē dm̄ōstratiua:
qḋ declarat. Naȝ minor nō ē dubia:maior aūt pꝫ:qꝛ oīe
tale potēs ē ex se vicere resistētiam mobilis p infinituȝ
tēpus:quod non posset:si non eēt infinite v̄tutis itēsiue

Scotus ybi.ś. ¶ Aliter declarat̃: q2 oē tale mouet a se: ⁊ ꝑ ꝯñs a se vel ex se hꝫ virtutē motiuā: ac ꝑ hoc ēt entitatē: oē aūt ꝙ qd hꝫ a se: hr̃ ab illo i tota plenitudie q̄ pōt illi ꝯpetere: nihil .n. hr̃ limitate i aliquo nisi habeat̃ ab aliq̄ agēte ꝺtermināte illō ad certū gradū: q2 si vnū ens a se hꝫ plenitudinē entitatis: aliō aūt ens a se nō hꝫ plenitudinē talē: sed limitatā entitatē hoc videret̃ a casu: cū nō sit rō de vno plus q̄ꝫ ꝺ alio: casus āt in his q̄ sũt a se eē nō pt: sꝫ plenitudo entitatis ⁊ poᶜ actiue: sine ifinitate itēsiua nō pōt eē. ergo ⁊c.

3ᵐ ¶ 3ᵒ id qō respicit ꝑ seipm effcm̄ ifinitū: vt ifinitus est: ē vtutis ifinite: deᵘ hꝫ. P. est hō: igit̃ ⁊c. maior apparet: q2 effectᵘ ifinitᵘ: vt ifinitus ē: nō ē nisi a cā ifinita.

2ᵒ gnō. T.c.56. Mior ꝺclarat̃: q2 fm itētionē. P. gnō ⁊ corruptio iferiorū q̄ꝫtū ad suā difformitatē. vꝫ. ꝙ aliqñ est gnō: aliqñ nō ⁊ silr̃ corruptio reducit̃ ad motū solis i obliquo circulo: ⁊ ad alios motᵘ iferiores: q̄ꝫtū ad vniformitatē āt puta: q2 omni anno tali tp̃e ē gnō: ⁊ silr̃ ꝺ corruptione reducit̃ ī supiorē motū. puta i pmū. Et deide i suū motorē. ⁊ hꝫ ꝑ tāto: q2 q̄ꝫto motor ē supior: tāto ē simplicior ⁊ magl̃ regularez ⁊ vnitā vtutez ⁊ opatione: sic suoᶜ ē ꝺ ipso motu celesti. Nā q̄ꝫtū ad diuersitatē. vꝫ. vt cuiuslꝫ reuolutionis motᵘ ē in se ifinitᵘ: ifinities tñ replicatᵘ reducit̃ i motores secūdos: nec arguit i eis ifinitā vtutē: q2 q̄lꝫ reuolutio ē ifinita: duratio āt ⁊ replicatio ifinita talis effcūs reducit̃ i eos ꝑ accñs: q2. s. durāt in ifinitū ⁊ non fatigāt̃: q̄ꝫtū aūt ad suā vnitatē: vt. s. ē vnᵘ ⁊ ꝯtinuus reducit̃ i pᵐ motorē ꝑ se: vt sic ē ifinitᵘ: ⁊ iō fm. P. pmus motor ꝓ p̄ ⁊ ꝑ se effcū respicit motū ifinitū vt ifinitᵘ est. Uñ q̄ꝫtū est de se motū ifinitū quē facit tp̃e ifinito faceret siml̃ in ifinitis mobilibᵘ. Nā sil̃ moueret ifinita si eēnt vel vnū ifinitū si eēt.

¶ Cōstat āt ꝙ oē qō possꝫ mouere ifinita vl̃ vnū ifinitū si eēt: ē ifinite vtutis itēsiue. q̄r ⁊c. q̄r pꝫ intētio. P.

Cō. 41. ꝙ aūt eadē fuerit intētio Cōmē. pt ꝓbari ex eo ꝙ 12ᵒ meta. ait. ꝙ motus celestis ꝯponit̃ ex duobᵘ motoribus: quoꝝ vnᵘ ē finite motiōis: ⁊ est aīa exñs in eo: ⁊ alter motiōis ifinite: ⁊ est poᵃ q̄ nō est in mā. ¶ Cōstat āt. ꝙ illaꝫ aīaꝫ nō itendit astruere finite motionis indurationē: cū sit eterna ⁊ ifatigabilis fm eū: sed virtutis finite in vigore mouēdi itēsiue. ꝗ eodē mō astruit illā poᵃᵐ que nō est in mā ifinita itēsiue: illa aūt fm ipꝫ est deus.

ꝯ dñuꝫ Egidi. ⁊ Scotuꝫ ybi.ś. ¶ Mihi aūt his nō obstātibᵘ vr̃: sicut ⁊ multis alijs ꝙ ista nō fuerit itētio. P. neq3 Cōmēta. Et pmo ostēdo hoc de. P. supponēdo pmo duo: vnū est fꝫ opionez. P. ꝙ deᵘ est motor appropiatus pmi orbis: ⁊ hoc declarabit̃ in 2ᵒ. istud ēt ꝯcedūt docto. quoꝝ ē opio recitata. fm ꝙ pꝫ ex ꝓbationibᵘ eorum. Aliō est ꝙ fm opionez. P. deus mouet de necessitate nāe ⁊ nō libere ⁊ ꝯtigēter: ⁊ hoc ēt cōiter ꝯcedit̃ fuisse opionis eiusdē. Et ꝓbat̃ ēt: q2 aliogn posset suū orbē mouere irregulariter. s. tardiᵘ mouendo q̄ꝫ nūc mouet: ⁊ rursus eque velociter: sicut nūc: cuiᵘ oppositū nitit̃ ipse ꝓbare 2ᵒ celi: aut qō magis ipoſ̄e esset

T.c.36. ⁊. 40. motū celi cessare. ¶ Ex his aūt duobᵘ fundamētis manifeste ꝯcludit̃ fꝫ. P. deū nō eē ifinite virtutis intēsiue. Nā seq̄ret̃ ꝙ de facto moueret vel volueret in istāti: pꝫ ꝯña: q2 mouet celum. ex p̄ supposito: ⁊ ex 2ᵒ mouet nālr̃. ⁊ ꝑ ꝯñs fm vltimū sue poᶜ. Constat aūt fm eūdē ⁊ fm veritatē: ꝙ si aliq̄ virtus nālr̃ mouēs eēt ifinita itēsiue ī instāti moueret: ꝯñs pꝫ eē falsuꝫ ad sensuꝫ: ⁊ ipoſ̄e fꝫ eiᵘ opinionē.

2ᵐ ¶ 2ᵒ certū est vl̃ ꝙ. P. ꝯcederet ⁊ hr̃et fꝫ sua pncipia ꝯcedere: ꝙ si deᵘ hr̃et ifinitā vtutē mouēdi moueret vel saltē mouere possꝫ velociᵘ q̄ꝫ nūc celū moueatur: nec dū hoc: sꝫ ēt sine ꝓportione velociᵘ: ⁊ ꝑ ꝯñs in nō tp̃e: aliogn nō fm ꝓportionē motoris poᶜ ad poᵃᵐ moti: esset velocitas ⁊ tarditas motᵘ: cuiᵘ oppoᵐ frequēter dicit̃:

Cō.36. ⁊ silr̃ Cōmenta. 2ᵒ celi. ⁊ pluribᵘ alijs locis. ¶ Et rursus ꝯstat: ꝙ fm ipm ꝯñs est falsuꝫ. Uñ 2ᵒ celi dicit. ꝙ sicut neq3 citharizare: neq3 ire in quocūq3 tēpore ē poſ̄e: sꝫ ē vniuscuiusq3 actᵘ ꝺterminatᵘ minimū tp̃s ad non excedere: T.c. 39.

sic neq3 moueri celū ī quocūq3 tp̃e est poſ̄e: hoc aūt non pōt fm eū dici prouenire ex pte motus: sed ex pte virtutis mouētis: q̄ non pōt mouere in quocūq3 paruo tp̃e: sicut nec cytharizans in q̄ꝫtolꝫ paruo tp̃e pt suas chordas tāgere: neq3 ambulās ꝺtermiatū spatiū pt in quocūq3 tp̃e illud trāsire: sꝫ i determiato: in cuiᵘ minore non pt: q̄ꝫuis nec illi spatio repugnet trāsire i miore: neq3 chordis cythare tāgi vl̃ pcuti: vt certū est: ⁊ istud. s. ꝙ talis terminatio veniat ex nā motoris: pꝫ ēt manifeste ꝑ Cōmē. 2ᵒ celi Cō.38.

in aucto. eiᵘ ifra vltimo allegata. ¶ Cōfirmat̃ illud per eūdez ibidē exponētē. vbi ait. Et nō dꝫ aliquis ꝯdicere Cō.39.

huic iductiōi: dicēdo ꝙ hoc nō ē nisi i potētijs finitl̃ nālibᵘ: vos aūt. s. Aristo. ⁊ Cōmenta. dicitis ꝙ poᵃ motoris celi est ifinita: q2 nos itēdimᵘ ꝑ ifinitū nō nisi ifinitatez motionis. i. ꝙ motio eoꝝ nō cessat: ifinitas āt intēsiōis: vt illic nō sit ꝓportio iter poᵃᵐ motoris ⁊ moti ipoſ̄e est in formis inq̄ꝫtū sūt forme. Et i ꝯmēto pcedēte dicit: ꝙ Cō.38.

si poᵃ motoris eēt sic ifinita motus iueniret̃ i istāti: vult ergo Cōmē. ꝙ si poᵃ motoris eēt ifinita intēsiue: nō esset tp̃s minimū in quo possꝫ mouere. Et sic ꝓcederet obiectio ꝯtra. P. ⁊ ipm: ⁊ pꝫ ꝓpositū.

¶ 3ᵒ si deᵘ eēt sic ifinitᵘ q̄ꝫtūcūq3 maiᵘ mobile q̄ꝫ eēt pᵐ si esset: posset mouere: gn imo corpus actu ifinitū: si illud posset moueri: ⁊ ista ꝯña ꝯcederet̃ a. P. ⁊ ꝯñs negaret̃. ꝗ ⁊ añs. De ꝯña pꝫ: ex eo ꝙ fm ꝙ virtus excedit virtutē: sic maiᵘ mobile pōt mouere fm ipm. 3ᵐ

¶ Itē. 12ᵒ meta. ipse ⁊ Cōmen. ibidē. dicunt substantias separatas mouētes excedere se in nobilitate fm ordinem ⁊ magnitudinem orbiū motoruꝫ ab eis: ita ꝙ que maiorem orbē mouet notior est aut nobilior: ⁊ per ꝯñs potentior: igr̃ si aliqua sit in infinitum potentior in infinituꝫ maius mouere posset si eēt. Qd aūt ꝯñs sit fallum fm eū: pꝫ 2ᵒ celi: ⁊ maxie fm translationē antiquaꝫ: ac etiam ꝯmēti qui talis ē. Si in aliquo orbium erraticoꝝ essent plures stelle eēt orbis vltimus i labore: cum mouet orbes q̄ sūt post ipꝫ motu diuerso: ⁊ reuoluit ipsos: huiᵘ aūt cām reddit ibi Cōmēta. qm̄ tunc poᵃ moti qui adderet sup potētiā motoris eēt ifinita itensiue. Et iō statiꝫ addit. P. ibi. ꝙ iā diximᵘ multotiēs: ꝙ oē corpus finitū hꝫ poᵃᵐ etiā finitam. Et nostra translatio habet. ois finiti corporis ad finitū virtus est. i. virtus q̄ ipm mouet ē finita. T.c.⁊.Cō. (44. t.t.c. 76 Cō.7i. T.c.7i.

¶ Hoc idē Cōmē. 12ᵒ meta. vbi ait. ꝙ veꝝ est dicere corpᵘ celeste hr̃e poᵃᵐ finitā: ⁊ hec est intentio eiᵘ: qō dicit Arist. eē in celo: qm̄ si in pmo celo essent plures stelle aut maiores. aut tardius moueret̃ aut oino nō: nō q2 lassitudo accidat ei: sed ꝑꝑ defectū ꝓportionis: q̄ est inter motorē ⁊ motuꝫ: motor. n. non mouet: nisi q2 poᵃ eiᵘ erit maior poᵃ moti. Et q̄ꝫto fuerit maiᵘ tāto poᵃ eius erit maior: ⁊ cū poᵃ motoris nō supabūdauerit nō poterit mouere ipm: ⁊ si modicū supabundauerit mouebit tardiᵘ. Cō. 41.

Ex quo aūt pꝫ: tā falsitas ꝯñtl̃ fꝫ istos q̄ꝫ ꝯñs que pncipalr̃ intendit̃: hanc totā rōnez in virtute ponit Cōmētator scōo celi. vbi ait. visum est ꝙ ꝓportio est terminata in corporibus celestibus: ⁊ ideo nō q̄cūq3 motor eorum sic mouet: quodcūq3 corpus sic neq3 mouet in quacūq3 velocitate: sed vnūquodq3 eorū mouet motū ꝓpriū: ⁊ in velocitate propria. Et subdit: iaꝫ. n. declaramus ꝙ additio potētie motoris super potētiam moti: nō est infinita: nisi i tēpore. s. in eternitate motionis: neq3 i velocitate: neq3 i multitudie motuuꝫ: neq3 in magnitudie corpoꝝ: qm̄ si eēt i magnitudie corporuꝫ ⁊ motuū multitudie ⁊ velocitate motuū eēt poſ̄e iuenire motū i nō tp̃e. ⁊ corpᵘ motū ifinitum: qō est impossibile. Cō.63.

¶ Sic ergo patet non fuisse intentionis P. deum esse infinite virtutis intensiue: quod autem eadem fuerit intentio Commentatoris satis
Co.79. patet ex preallegatis. Et patet hoc ex eo patere quod .8°. phy. iuxta parte illa in qua. P. probat quod primus motor non est virtus coniuncta magnitudini. ait. n. sic. Dupliciter potest motiue potentie dici infinite: aut quia actio earum non cessat: aut quia motus earum est tante velocitatis quod non inuenitur magis. s. quod illud quod ab his mouetur velocius mouetur omni mobili: quod autem aliquid possit infinite motionis secundum hunc
8. physi. co.79 modum impossibile est nisi motus possit fieri in instanti. Et subdit. motores ergo siue materiales fuerint: siue non materiales secundum hunc modum conueniunt in hoc quod motio eorum sit finita. Et eandem sententiam ponit in lib. de substantia orbis. ¶ Item. 2°. celi. Necesse est inquit
cap°.3. co.38. omnis motus naturalis et voluntarii habeat velocitatem terminatam: quia omnis motus habet motorem terminatum: et si esset possibile inuenire velocitatem non terminatam: tunc motor non haberet potentiam terminatam. ergo neque naturam terminatam: quia intelligerentur ex suo esse res proprie ei. Et post subdit quod si potentie motoris celestium essent infinite in vigore mouendi: non esset proportio inter motorem et rem motam. ¶ Item postea infert: quod inueniretur motus in instanti: et omne hoc est inquit impossibile. Et finaliter concludit sic. Et ideo credendum est quod potentie mouentium sunt terminate proportionis ad corpora mota: et quod infinitas non inuenitur in eis nisi propter eternitatem. Ex his patet quod ipse Commen. non posuit talem infinitatem potentie in deo: quinimmo oppositum totis viribus conatus est probare. ¶ Pro intentione itaque. P. et Commentatoris ac solone pro
Nonum
bationum oppositarum. Est sciendum quod deum esse infinitum potest intelligi dupliciter. Uno modo secundum permanentiam siue durationem essendi. Alio modo secundum potentiam agendi vel mouendi: et hoc dupliciter: sicut supra tactum est per Commen. s. extensiue: quia. s. potest eternaliter et sine fine mouere. Alio modo intensiue. s. quod possit quacunque velocitate terminata in infinitum: et sine proportione velocius mouere: aut etiam quantolibet corpore in infinitum maius posset mouere quantum est ex se. ¶ Item virtus motiua quedam est motiua localiter quedam alteratiue. Primo modo certum est quod ipsi posuerunt deum infinitum: quinimmo etiam et alias substantias abstractas et cetera corpora. 2°. etiam modo posuerunt ipsum infinitum et similiter quemlibet motorem celestem. 3°. autem modo nec ipsum nec aliquem alium posuerunt esse infinitum: sicut supra probatum est et in hoc
Ad rones dni Egi. et Scoti
sensu 3°. procedit articulus iste. ¶ Et tunc ad primam probationem aliorum dico quod. P. nunquam fecit talem consequentiam: deus est infinitus. ergo non est virtus in magnitudine. ¶ Sed arguit sic: nullum finitum mouet tempore infinito: omnis virtus in magnitudine est finita. ergo nulla virtus in magnitudine mouet tempore infinito: sed tunc potest sumi sub. deus mouet tempore infinito: ergo non est virtus in magnitudine: et hec est conclusio ibi principaliter intenta: in cuius rationis premissis qualiter accipiatur finitum: et vtrum ratio efficaciter probet intentum ad presens pertranseo. Si tamen fieret ista consequentia. deus est infinitus. ergo non est virtus in magnitudine: adhuc ipsa esset bona secundum. P. si autem intelligeretur de infinitate secundi modi. s. extensiua in mouendo localiter. Unde ex hoc. quod deus potest localiter mouere per infinitum tempus. infertur quod non est virtus in magnitudine. ¶ Et vlterius dico: quod talis infinitas motionis secundum eum repugnat virtuti coniuncte magnitudini. Nam quamuis aliquid in magnitudine extensus posset durare: ac etiam alterare per tempus infinitum: nulla tamen ipsum potest mouere localiter tempore infinito cum quelibet talis secundum ipsum sit ex suo motu fatigabilis. ¶ Ad confirmationem dicitur quod non ex hoc solum: quod illa virtus esset in magnitudine: infert. P. quod moueret in instanti: sed si esset in magnitudine: et cum hoc moueret tempore infinito: tunc sequeretur secundum ipsum quod moueret in instanti: et est ratio: quia cum esset fatigabilis non posset tempore infinito mouere: nisi esset infinita intensiue: et tunc vtique moueret secundum ipsum in instanti: et
capi°.3 hoc est. quod ait Comment. in li. de substantia orbis. d. Et manifestum est: quod si poneremus corpus celeste componi ex materia et forma: quod secundum eum poneretur: si poneretur quod motor eius esset virtus materialis seu in magnitudine extensus velut forma constituens per se vnum

cum corpore celesti: quemadmodum anima cum corpore in animalibus quod sic hic. Sequeretur inquit in ipso esse virtutem finite actionis in tempore. ¶ Et est manifestum: quod si in corpore composito ex materia et forma esset virtus infinita in tempore: sequeretur in ipso esse virtutem infinitam in ipsa actione et passione: et est impossibile: quod intelligit Ar. ex positione virtutum quibus mouentur corpora celestia in corpore. i. si ponantur tales virtutes esse in corpore: vocat autem vt ibi patet: virtutem infinitam in tempore que supra vocata est infinita extensiue: et eam vocat finitam in tempore cuius actio tempore finitur: infinitam autem in actione vocamus eam quam vocamus infinitam intensiue. ¶ Ad aliam probationem qua dicitur quod ro. P. demonstrat talem infinitatem in deo: si reguletur illo modo: dico per quod talis regu- Ad 2m
latio non est secundum mentem. P. cum ipse ibidem et in. 12°. meta. vbi eandem petit probationem: non tamen intendebat loqui de motore simpliciter primo: sed communiter de omnibus motoribus celestibus. Unde in 12. illa probatione facta: et vt sibi videtur concluso per illam quod est dare aliquam substantiam immaterialem et abstractam: igitur postea: vtrum sit vna tamen hec substantia vel plures: et concludit quod plures: non igitur. P. cum dicit nullum finitum mouet tempore infinito: intendit tamen de eo quod primo et independenter mouet quale est primum principium: quod vnum est tamen secundum nunc. ¶ 2°. dico: quod illa maior sumpta cum additione predicta: quamuis vera sit: quia nihil mouet primo independenter nisi deus: supposito quod moueat: et ipse vtique secundum veritatem est infinitus intensiue: secundum tamen. P. de cuius intentione nunc queritur: ipsa sic absolute sumpta et intellecta de infinitate intensiua vigoris est falsa: quoniam secundum ipsum quelibet virtus abstracta a materia est infatigabilis: et qua ratione potest mouere per vnam diem potest per infinitum tempus: quia post quamcunque motionem est equalis vigoris: et omnino eodem modo proportionata suo mobili inuariato: quale est corpus celeste: sicut antea erat: et per hoc eque potens in illud. Unde Commen. 2°. celi et mundi. Cum motor inquit et res mota abscinduntur a prima materia non absciditur suum esse: neque suum opus quod est mouere et moueri. Et in li. de substantia orbis. ait. quod virtus infinita in actione ipsa et passione in se hoc est quam vocamus infinitam intensiue non exit in corpore: siue fuerit celeste: siue generabile aut corruptibile: et subdit. virtutes vero infinite in actione et passione in tempore esse necessum est in corporibus celestibus: passione autem in moueri: quia simpliciter sunt simplicia: actione autem in mouere: quia sue forme non constituuntur per suum subiectum: et vtrumque est impossibile in corporibus generabilibus et corruptibilibus: quia sunt composita ex materia et forma. hec ipse. Ex quibus patet: quod virtutes motiue celorum: quia non constituuntur per subiecta: sicut forme materiales: ideo sunt infinite in actione in tempore. i. agunt seu mouent in tempore infinito. Nec ad hoc secundum ipsum oportet quod sint infinite intensiue. ¶ Tunc ad primam probationem illius maioris: patet quid dicendum. Nam ex quo virtus est infatigabilis eque potest in finito tempore vincere resistentiam mobilis qualiscunque debeat intelligi talis resistentia: sicut vincere vna die. ¶ Alia probatio minus valet. Tum quia plenitudo entitatis et potentie vtique est sine infinitate intensiua. Tum quia secundum eundem non solum primum: sed etiam alie substantie abstracte habent a se et entitatem et virtutem: cum secundum eum: vt in secundo patebit: sint penitus improducte: et tamen nulla est infinita intensiue: nec etiam ita perfecta: ac secundum modum loquendi arguentis habet tantam plenitudinem entitatis quantam deus. ¶ Ad 3m ratione dico. quod loquendo in proposito de effectu qui est motus: siue proprie: siue improprie motus dicatur effectus: ipsum esse infinitum potest intelligi dupliciter. Uno extensiue: et sic idem est ipsum esse infinitum quod esse durationis infinite. Alio modo intensiue: et sic idem est quod esse velocitatis infinite. Cum ergo dicitur illud quod respicit effectum infinitum vt infinitus est etc. Dico quod si respicit effectum primo est virtutis infinite correspondenter extensiue secundum. P. non autem intensiue: sed tunc. P. negaret minorem. Amplius dico quod. P. ita diceret quemlibet illum motorem respicere suum motum: vt infinitus et continuus est: sicut primus motor suum: nec oppositum ostendi posset ex dictis. P.

Ad 3m

8 ph. 79 T. c. 41. T. c. 43 t. 47. et 42.

Co. 38.

capi°. 3.

Qd aūt vlteri⁹ addit̄ ꝙ primus motor q̄ntū est ex se mo-
tū īfinitū faceret ī īfinitis mobilib⁹: aut ī vno infinito si
esset: certuz est ꝙ h̄ negaret̄ a. P. ⁊ ēt a Cōmentatore: sic
12. m̄. c. expsse pz ex supra allegatis. ¶ Ad aucto. Cōmen. rn̄det
41. vn⁹ doctor ꝙ Cōmētator loq̄t̄ d̄ finitate ⁊ īfinitate du-
Ocbā i ratiōis ex se: sic itelligēdo ꝙ mot⁹ ꝯiūct⁹: q̄ q̄dāmō est in
q̄libz. 7 mā celi: sic ipotat̄ ꝑ h̄ nom̄ ꝯiūct⁹: est ī po^a ad mouēdū:
q. 12. ⁊ q̄ntū est ex se: est ēt ī po^a ad q̄etez: ita ꝙ q̄ntū est ex se p̄t
cessare a motiōe actiua celi: ⁊ h̄ ē s̄m Cōmē. q2 est forma
aliq̄liter ꝯiūcta: ⁊ ī mouēdo mouet̄ accn̄talr̄: sic pz ex ꝓ-
cessu eiusdē ꝯmēti: ⁊ iō non ē de se īfinite motionis: sz fi-
nite: q2 si sue nāe derelinq̄ret̄ a p̄ motore cessaret a mo-
tione sua pp̄ cāz dictā: ⁊ ita īfinitas mot⁹ necio ē pp̄ aliū
motorē ī q̄ non ē po^a oīno ad q̄etē: neq3 eēntialr̄: neq3 ac-
cidētalr̄: q2 neutro⁹ mouet: ⁊ illō ē p̄^m simpl̄r sepatuz ab
oī mā: ⁊ pp̄ suā sepationē ē īfinite motionis s̄m duratio-
ꝯ Ocbā nē. ¶ Ista rn̄⁹ non ē s̄z mētē Cōmētatoris: qd pz p̄ ex eo
vbi. s̄. ꝙ dic̄ motorē ꝯiūctū motori accidentalr̄ ex suo motore.
capi°. p̄ Doc. n. expsse ꝯdicit Cōmētatori ī de suba orbis. vbi dif
fuse ꝓbat ꝙ tales motores: q̄s vocat formas ⁊ aīas cor-
poꝝ celestiū non ꝯstituūt̄ ꝑ sua subta: neq3 mouet̄ accn̄-
talr̄ ꝑ motū eoꝝ. Un̄ ait: ꝙ tūc mouere coꝝ eēt īfinitū:
qd. n. mouet̄ qn̄ mouet ipole est: vt sit p̄n^m motus eterni:
vt dic̄ Ar. ⁊ in 2° cap° ꝓbās idē. s. ꝙ non ꝯstituūt̄ ꝑ subta
deducit ad h̄ tāq̄ ad īconueniens ꝙ tūc mouerent̄ ex se
ꝑ accn̄s. ¶ 2° ex eo ꝙ dic̄ talē motorē posse q̄ntuz est ex
Cō. 30. se cessare a motione. Nā Cōmēta. 12° meta. dicit ꝙ nece
est vt mot⁹ etern⁹ h̄eat motorē q̄ est actio pura sine aliq̄
po^a. i. q̄ ī nulla hora ē motor ī po^a: ⁊ post subdit ꝙ oē eter-
nuz est actio pura. Un̄ vult ipe ꝙ oīs motor celestis sit
oīno īmot⁹: tā essentialr̄ q̄3 accn̄talr̄: ⁊ sp̄ necio actu mo-
Cō. 21. uens. Un̄ 2° celi. Ex h̄ ꝓbat necio eē motū celi: ⁊ loq̄t̄
gnāliter de oīb⁹ motorib⁹: vt pz ibi. Qd etiā ꝯfirmat̄ ex
t. ⁊. c. 42 eo: ꝙ postq̄3. 12° meta. P. ⁊ Cōmē. probauerūt eē subam
eternā mouētez q̄ nullo⁹ nec ꝑ se: nec ꝑ accn̄s mouet̄ ne-
q3 ē ī po^a ad non mouēdū inq̄t. Utrū talis suba sit vna vl̄
plures: ⁊ d̄terminat ꝙ s̄t ples. ¶ 3° deficit rn̄sio: q2 cū s̄m
Cōmenta. de⁹ ipse sit motor ꝯiūct⁹ p̄ mobili: ⁊ aīa ⁊ for-
ma ipsi⁹ quēadmodū alij motores dicunt̄ forme suoruz
cap°. 2. mobiliū: vt pz in de suba orbis: ⁊ ī multis alijs locis: vt
Ocbam ꝓbabit̄ ī secūdo: ⁊ etiā s̄m istum doctorem: cū in eadez
questione dicat: ꝙ de⁹ s̄z itentionē p̄hi ⁊ Cōmentatoris
effectiue mouet celū: ⁊ ꝯstat ꝙ p̄mū mobile non h̄z du-
os motores effectiue: ⁊ ꝙ h̄z suū ꝯiūctū motorē: vt cete-
ri orbes: ac per h̄ deus sit s̄m Cōmentato. motor appro-
priatus p̄mo mobili. Seq̄ret̄ ꝙ ipse moueret̄ accn̄talr̄:
⁊ eēt in po^a ad nō mouēdū: ⁊ ꝙ īfinitas sue motionis sit
ab alio motore ēt q̄ nullo mō mouet̄: que oīa sunt absur
rn̄° ꝓpa da ⁊ ꝯ intētionē Cōmēta. ex toto. ¶ Rn̄o q̄ aliter: ⁊ di-
12° m̄. c. co iux̄ supi⁹ dicta: ꝙ motor celi s̄z Cōmēta. ē vno modo
41. motiōis finite. s. itēsiue: ⁊ alio mō īfinite. s. extēsiue: ⁊ ꝙ
isto mō h̄eat motionē īfinitā ꝓuenit ex eo ꝙ ipse nō ē in
mā ⁊ h̄ ipse itendit ibidē: sic pz: ex eo ꝙ nullo īterposito
Cō. 41. subdit d̄clarās sensuz p̄dictoꝝ verboꝝ. Scdz q̄ inquit
ꝙ mouet̄ a po^a finita mouet̄ ī tp̄e: ⁊ h̄ ē motionē eē īfi-
nitā itēsiue: ⁊ ī h̄ dicit diuersari mot⁹ celestes ī velocita-
te ⁊ tarditate: s̄z diuersitatē ꝓportiōis finitatis h̄ꝫ mo-
Cō. 41. toris ad sua mota. Et postea addit: ⁊ in h̄ in quo ꝯueniūt
ꝙ moueret̄ a po^a nō in mā h̄nt eternitatē mot⁹ ⁊ conti-
nuitatem: ⁊ sic motus celestis q̄ ē finit⁹ p̄mo mō. s. velo-
citatis finite ⁊ īfinit⁹ extēsiue. i. etern⁹ h̄z finitatē ex fi-
nitate itēsiua motoris ⁊ infinitatē ex īfinitate extēsiua
motoris q̄ ꝯuenit ex ei⁹modi separatiōe a mā. ¶ Utrū
aūt sint duo motores eēntialr̄ distīcti: vel vnus s̄z essen-
tiā ⁊ duo s̄z dispōnē iuxta modū loquēdi Cōmētato. seu
dicit̄ mouēs. s. vt agēs: ⁊ vt finis: ⁊ quomō ab ipso motus
habeat eternitatē: ⁊ q̄uo nō: videbit̄ ī 2° vbi ingret̄: vtꝝ
s̄m intētionē p̄hi ⁊ Cōmēta. de⁹ sit motor appropriatus
alicui orbi: ad n̄rm aūt ꝓpo^m nūc id nō est op⁹ discutere. 2° artic°

Quantum ad 2^m arti. dico duo. ¶ Primū est ꝙ p̄° ꝯ
q̄lz īsequēdo nālez rōnē h̄z poner̄ aut
saltē nō negare: ꝙ ē aliq̄ res īfiniti vigoris itēsiue. ꝓ^r: q2
aliqua sūt nāliter ꝯcedenda eē simpl̄r polia vel saltē nō
negāda eē possibilia q̄ nō possunt poni: ⁊ sciunt̄ ēt nō pos
se poni in eē: nisi ꝑ virtutē īfinitā itēsiue. q̄ vel ē ꝯceden
dū eē aliq̄3 talē virtutē: vel saltē nō est negāduz: pz ꝯn̄a:
q2 nūq̄3 ꝯn̄s ē negādū: nisi an̄s ad qd illud scit̄ eē ꝯn̄s sit
negādū. Assumptū d̄clarat̄ ī plib⁹. Nā ꝙ aliqd corpus
intense calidū trāsmutet̄ ī istāti in frigiditatē itensam:
cū nō appeat nec euidēter possit apparere iplicare vl̄ in-
ferre ꝯdictionē: nō appet eē ipole: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō est negādū
esse possibile simpl̄r. ¶ Itē ꝙ vnū corp⁹ per prius sit in
vno loco: ⁊ in istāti terminātē illō sit in alio distāte: nul-
la vr̄ ꝯdictio: ⁊ iō nec illud est negādum eē pole. Silr̄ ꝙ
celū in īfinitū veloci⁹ posset moueri (sincathegorcuma-
tice accipiēdo īfinitū) non vr̄ iplicare ꝯdictionē: ⁊ ꝑ cō-
sequēs nec ipossibile: ⁊ multa alia p̄nt ꝯmemorari: q̄ nō
sunt negāda eē possibilia simpl̄r: ⁊ tn̄ cū h̄ non p̄nt poni
inesse: nisi a po^a seu virtute īfinita. Et h̄ ēt scitur ꝑ regu-
las cōiter ꝯcessas de ꝓportionib⁹ virtutū mouētiū inter
se: s̄m ꝓportionē velocitatis motionū ipsaꝝ. ¶ 2^m ē. ꝙ 2° ꝯ
nāliter loq̄ndo ponēdū est: vl̄ saltē nō ē negādū deū esse
infinite virtutis itensiue: pz. q2 ex q̄ nō est negandū esse
aliq̄3 v̄tutez īfinitā: vt ꝓbatū est: ⁊ h̄ vr̄ ipotare dignita-
tez ⁊ ꝑfectionē simpl̄r: nō ē negādū a deo cui ex cōi ꝯce-
ptiōe oē qd est simpl̄r dignitatis ⁊ excellētie attribuitur.
¶ Cōfirmat̄: q2 supra. dis. 25. ꝓbatū ē nāl̄r eē ponēdum
deū eē actiuū ⁊ ꝓductiuū alioꝝ. Cū igr̄ nō sit negādum
aliq̄3 vim actiuā īfinitā: nō vr̄ eē negādū diuinā v̄tutem
(esse infinitam.

Nunc q̄ est arguēdū ꝯ dicta: ⁊ h̄ dupl̄r. Prio ꝓbādo 3° artic°
deū nō eē v̄tutis īfinite. 2° ꝓbādo h̄ nō esse ponēdū īse-
quēdo rōnez nālez. ¶ p̄^m ꝓbat̄ p̄ sic: si eēt v̄tutis īfinite p̄^m
nō h̄ret po^am terminatā: ⁊ sic neq3 nāz terminatā: h̄ āt ē fal-
suz. ¶ 2° si de⁹ esset īfinite v̄tutis moueret vl̄ saltez mo 2^m
uere possz ī istāti. ꝯn̄s est falsuz. Tū q2 mot⁹ ē successio q̄
in istāti eē nō p̄t: Tū q2 mobile sil̄ eēt ī oīb⁹ ꝑtib⁹ spacij
sup q̄ moueret̄. Tū 3° q2 pari rōne possz celū ī istāti ver-
tere versiōe ꝯpleta: sz h̄ est falsuz. Nā seq̄ret̄ ꝙ eēt mu-
tatū ꝑ positū: ⁊ tn̄ nō eēt mutatū: q2 ipz totū ⁊ q̄lz ps ei⁹
esset ī loco eodē p̄ ī quo fuit p̄us. Un̄ supposito ꝙ celum
q̄esceret ꝑ tp̄s: ⁊ sol eēt ī oriēte si ī istāti verteret̄ ī eodez
instāti sol eēt ī oriēte: sic p̄us erat: ⁊ ita q̄libz ps celi ⁊ to-
tū celū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō eēt mutatū. ¶ 3° si de⁹ eēt īfinite vir- 3^m
tutis possz ꝓducere aliq̄3 formā. vbi gr̄a. calorē īfinitū ī-
tensiue: silr̄ m̄ltitudinē īfinitā ⁊ corp⁹ aliqd īfinitū: ⁊ illō
ēt mouere possz localr̄: q̄ oīa s̄t ipolia: ⁊ ꝯn̄a q̄ ad oīa pz:
ex ꝓportiōe v̄tutis ad v̄tutez ⁊ effectū corn̄dētiū adiui- 12° m̄. c.
cez. Et has rōnes tres ī v̄tute tāgit Cōmē. ī diuersis lo- 46. 3° c.
cis: vt ex dictis ei⁹ allegatis supra pz. ¶ 4° si de⁹ eēt v̄tu- d̄ sb. orb
tis īfinite eēt ēt ꝑfectiōis īfinite: ⁊ si sic seq̄ret̄ ꝙ nullus 8. ph. 79
alioꝝ entiū a d̄o eēt aliq̄ mō a⁹ ꝑfecti⁹ vl̄ iperfecti⁹: sz oīa 4^m
essent eq̄ ꝑfecta: qd ē falsuz. ꝯn̄a ꝓbat̄: q2 oīa dicūt̄ magis
vl̄ min⁹ ꝑfecta: s̄z ꝙ magis vl̄ min⁹ appropiquāt vel di-
stāt a p̄mo: cū āt qdlibz aliō sit finitū. seq̄t ꝙ qdlz dista-
ret a deo ī īfinitū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō vnū plus alio. ¶ 5. de⁹ est x. m̄. ꝯ. 3
mensura oīuz aliaꝝ subaꝝ: vt pz. 10. meta. ꝑ Cōmē. ⁊ ibi- 4. ⁊. 7.
dez h̄r: mensura ē qd minimū ī 1° genere q̄ est mēsura. q̄
de⁹ nō ē īfinit⁹: q2 tūc poti⁹ eēt maxi^m: ⁊ iste due vltie rō-
nes discreti⁹ ꝓbāt ꝙ d̄s n̄ sit īfinite ꝑfectiōis vl̄ entitatis.

Rño ¶ Rño.q sicut illimitatū ⁊ ifinitū ſm eēntiā pt itelli/
gi dupl'r.ſ.extēsiue ⁊ itēsiue:ſic ꝑ oppoſitū finitū ſ3 eēn/
tiā pt capi dupl'r:ſi ğ in pdicato maioris finitū capiaṫ vt
opponiṫ ifinito ſ3 eēntiā extēsiue:ſic ↄcedo ↄñē accipi/
endo in ea eodē mō terminū illū. Nā ↄſtat q de⁹ nō eſt
qōlib3 ens vel entia ifinita:ſ3 vnū ſingulare imo vnicū
⁊ maxie vnū:⁊ iō nō ē ifinitus extēsiue ſ3 eēntiā. Si vo
accipiaṫ ifinitū ſ3 eēntiā itenſiue:ſic quocūq3 mō acci/
Ad 2m piaṫ in exēplis adductis proſyllimi maior ē falſa. ¶ Ad
2m rño.q ↄña nō appet necia:q̄litercūq3 etiā i ↄñte ac/
cipiaṫ mouere.ſ.ſiue ꝑ motiōe ſucceſſiua:ſiue ꝑ muta/
tione ſubita. Nā hoc ſolo poſito:q aliqḋ corpus q̄liter/
cūq3 ⁊ q̄ṫūcūq3 velociter motū:vel poſe moueri:in infi/
nitū veloci⁹ de⁹ poſſet mouere:ſaluareṫ optime ifinitas
ſue virtutis:nec ſeq̄reṫ ex h̄ q poſſet in iſtāti. Scḋo di/
co.q ſi capiaṫ mouere large ꝑ.ſ.ſubita mutatiōe q ↄñs
nō ē falſu3 ⁊c̄. ¶ Tūc ꝑbatio pma nō ē ad ꝑpoſitū:quia
mutatio ſubita nō ē ſucceſſiua. Ad aliā aūt cū dṙ.q tūc
mobile eēt ſil' in oib⁹ partib⁹ ſpatij.pt dupl'r rñderi. vno
mō vt aliq dicūt:q illud nō ſeq̄tur. Nā poſſet de⁹ corp⁹
de extremo ad extremū ſubito mutare:nō mutādo ip3
per mediū:ſicut corp⁹ xp̄i exñs i celo accedit ad altare:
nō accedēs ad aliq̄ loca media. ¶ Alio mō rñdeo ⁊ di/
co:q ſi de⁹ vellet:poſſet ēt ꝑ mediū ſubito corp⁹ de extre
mo ad extremū mutare:⁊ tūc i illo iſtāti illḋ corp⁹ ſil' eēt
in oib⁹ ꝑtib⁹ ſpatij:⁊ poſt illud iſtās nō eēt niſi i termio
ad quē:nec illḋ ē ipoſe:ſicut nec q ide3 ſit corp⁹ ꝑ tp̄s in
pluri⁹ locis ſil':qḋ vtiq3 de⁹ pōt facere. ¶ Ad 3m ꝑba/
tionē falſitatis dicti ↄñtis:ↄcedo ſil'r q de⁹ poſſ3 ſubito
cōplete reuoluere celū. Et dico:q tūc celū eēt mutatu3:
⁊ cū ꝑbaṫ q nō dico q nō ſequiṫ. Hoc ē in eodē loco in
quo pri⁹ fuit.ğ nō ē mutatū ſm locū:q2 ſi ſil' cū h̄ q eſt i
eodē loco in quo pus fuit:ſit ēt in aliquo in quo pus non
fuit:vtiq3 ipm ē mutatū. Exēplū in mutatiōe ſ3 formā
poſito q aer tenebroſus ſit calidus:deide nl'la mutatiōe
facta in ipſo ſ3 calorē:fiat lucidus:tūc vex̄ ē dicere: aer
eſt ſub eadē forma ſub qua pus fuit:⁊ tñ falſum ē q non
ſit mutatus ſ3 formā:⁊ ſil'r ſi vnū corp⁹ exñs i oriēte ds
poneret in occidēte nō remouēdo ip3 de priori loco: ſicut
bene poſſet:adhuc illḋ eēt mutatū ſ3 locū q̄uis eēt i eo/
dē loco in quo pus fuit. Sic i ꝑpoſito q̄uis celū eēt i il/
lo inſtāti ip3 ⁊ oēs ei⁹ ꝑtes in eodē loco i quo pus erāt:ni
hilomin⁹ in eodē iſtāti ip3 ⁊ q̄lib3 pars ei⁹ eſſet i alio lo/
co in quo pus nō fuit:⁊ iō nō eēt vex̄ ip3 nō eē mutatu3.
Ad 3m ¶ Ad 3m pōt pmo negari ↄña:ſicut ⁊ precedens. Nam
ſufficeret ad ifinitatem virtutꝫ q q̄ṫocūq3 calore finito
poſſibili poſſet de⁹ facere intēſiorē:⁊ q̄lib3 multitudine
poſſibili finita maiorē:⁊ q̄ṫocūq3 poſſibili finito mai⁹:⁊
q̄ṫocūq3 etiā corpore finito poſſibili poſſet mai⁹ moue/
re dato q nō poſſet facere calorē ifinitū:aut multitudi/
ne3 aut magnitudinē actu ifinitā. Scḋo ↄcedo ↄñs q̄ṫū
ad ſingulas tres ꝑtes pmas:⁊ ꝑbabiṫ in ſequēti qōne:⁊
ſil'r q̄ṫū ad vltimā ↄcedo:q de⁹ q̄ṫū ē ex ſufficiētia ſue
virtutis vtiq3 poſſet mouere corp⁹ ifinitū. Si aūt nō poſ
ſet:qḋ nō aſſero:h̄ eſſet pciſe:q2 illud moueri non poſſet.
Ad 4m ¶ Ad 4m.q̄cq̄d ſit de ↄña.ↄcedo pmū ↄñs:ſ3 vlterio/
re3 nego ↄña3. Ad ꝑbationē dōm:q illud dcm̄ nō ē itel/
ligēdū de diſtātia vel ꝑpinq̄tate ſ3 exceſſu3 maiorē vel
miorē pfectiōis diuine ad alia entia. Nā q̄lib3 excedit
infinite l3 exceſſu equoco:⁊ iō nec ꝑp̄c vnā magis exce/
dit q̄3 aliā:ſ3 ē itelligēdū ſ3 maiorē vel minorē ſilitudi/
nē vel ↄueniētiā:ſ3 quā aliq̄d cōe vniuoce dṙ de deo ⁊
alijs:⁊ ſ3 talē maiorē vel minorē ↄuenientiā d3 itelligi
maior ⁊ mior pfectio alioꝝ. ¶ Hoc aūt nō ipediṫ ꝑp i/
finitatē dei:ſicut eſto q eēt vna albedo ifinita itēſiue:⁊
vna nigredo.10.graduū:⁊ ſil'r vna rubedo.10. graduum:
q̄uis i⁹ albedo excederet exceſſu graduali tā nigredinē
q̄3 rubedinē datā ifinite:nec vnā plus q̄3 aliā. Adhuc tñ
maior eēt cōuenientia iter illā albedinē ⁊ rubedinē: q̄3 i/
ter albedinē ⁊ nigredinē. Et ꝑp h̄ poſſ3 dici q i⁹ albedo
magis appropinq̄ret ⁊ min⁹ diſtaret:⁊ ꝑ h̄ eēt perfectior
q̄3 nigredo data. Ad aliud qḋ addiṫ dōs q q̄uis mēſu/
ra que ē ꝑ replicationē:vt vlna ⁊ vncia ⁊ alie q̄b⁹ quāta
mēſuranṫ ſit q̄d minimū ſ3 q̄ṫitatē:ad bonū tñ intelle/
ctū q̄ habeṫ .10.meta.mēſura tñ ſ3 pfectionē (qualis eſt T.cō.3.
deus mēſura alioꝝ entiū) nō opꝫ q ſit minimū ſm pfe/ ⁊.4.
ctionē:vñ albedo que poniṫ mēſura in genere colorum
nō eſt minima ſm pfectionē inter colores:ſed ꝑmaxia:
ſic in ꝑpoſito. Et ſi argumētū valeret nō ſolum ꝑbaret
deū eē non infinite pfectionis:q̄n imo q eēt minime i/
ter cetera entia:qḋ abſurdū ē. ¶ Ad rationes pncipales Ad rōes
dico:q maior illa ē falſa:qm̄ nāliter ē ponēdū deū itelli pncip.
gere oīa alia a ſe:ſicut ſupra mōſtratū eſt:⁊ tñ dū a ꝑpoſi
to hāc mā3 Ariſt. tractauit:oppoſitū ſenſit q̄uis i h̄ ſibi
alibi ↄdixerit:vt ſupra.diſ.35.p3:⁊ ſicut hec ita mlta alia
ſunt ponēda nāliter loquēdo de deo que ipſe nō poſuit.
Vñ pōt dici q talis argumētatio.hoc nō poſuit phs.ğ
nō eſt ponēdū:nō ē rōcinatiua neq3 demōſtratiua neq3
ꝑbabilis:ſed ē tñ accuſatio ei⁹:q2 h̄ ponere ōbuit:ſicut
ↄtra negātes caſu3:ꝑpea q2 antiq̄ nihil ſunt locuti de eo
dicit Cōmētator.2⁹.phy. ¶ Ratio Anſel.ad ꝑtē oppoſi/ Cō.43.
tā:q̄uis vex̄ ↄcludat:nō eſt tñ meo iudicio demōſtrati/
ua:ſicut ipſe putauit dicēs i ꝑlogo ſuo ſupra ꝑſol.q ipa
nullo alio indiget ad ſe ꝑbādū. Vñ pmo oſtēdā:q mo/
dus arguēdi nō ē efficax:deide ſoluā rōnē. ¶ Primum
p3:q2 ſi ille modus arguēdi eēt bonus:ſil'r poſſ3 ꝑbari.q
eſt aliq̄ albedo q̄ mai⁹ aliq̄d cogitari nō pōt:p3 arguen/
do in ſua forma ſic:albedo q̄ nō pōt aliq̄d mai⁹ cogitari
eſt in itellectu:⁊ nō in ſolo itellectu.ğ eſt in re.ↄña p3:vt
ſua. Et pma ꝑs añtis ꝑbaṫ:q2 audiens h̄ qḋ dico albe/
do qua nō pōt aliq̄d mai⁹ cogitari:intelligit qḋ audit. ⁊
qḋ itelligit eſt in itellectu ei⁹ ⁊c̄. Et ſcḋa ēt ꝑs ſil'r ſue ꝑ/
baṫ:q2 ſi i ſolo itellectu pōt cogitari eſſe i re qḋ mai⁹ ē. ⁊
ſic albedie qua mai⁹ cogitari nō pōt aliq̄d mai⁹ cogita/
ri pōt:⁊ ſimil'r cetere ꝑbationes ſue pñt ad h̄ applicari.
¶ Rño ergo ad rōnē:ſic ſupra facta eſt:cū.n.arguiṫ ſic.
ſequēdo rōne3 nāle3 eſt ponendū aliq̄d eſſe in rex̄ nā q̄
mai⁹ nō pōt cogitari.ğ ſequendo nāle3 rōne3 ponendu3
eſt aliq̄d ifinite v̄tutis itenſiue. Dico q duplex pōt eſſe
ſenſus añtis:vn⁹ ſ3 q ly.mai⁹ pt itelligi pcedere totum
illḋ:pōt cogitari. Ali⁹ ſm q pōt ſeq̄:⁊ h̄ bñ differt: ſic p3
in exemplo:ſuppoſito q ipoſe ſit aliq̄3 eſſe formicā ma/
iore3 elephāte:hec eſt v̄a nulla formica maior elephāte
pōt cogitari:p3 q2 ſua ↄdictoria eſt falſa.ſ.aliq̄ formica
maior elephāte pt cogitari:nullā eni ſingulare3 h3 verā:
ſ3 q̄lib3 ſingularis eſt falſa ꝑp falſa3 iplicationem a ꝑte
ſubti:ſiue dmōſtrareṫ formica exñs:ſiue nō exñs. ¶ Et
tñ.ſi ly.maior poſtponaṫ ſic:nulla formica pōt cogitari
maior elephāte.ipa ē falſa:nihil.n.ꝑhib3 aliq̄3 imo cer/
te q̄l3 formicā quēq̄3 cogitare eſſe maiorem elephāte.
Si āt añs ſumaṫ pmo⁹. Dico q phs ⁊ q̄lib3 tenens aliq̄d
vnū pfectiſſimū i entib⁹:⁊ illḋ eſſe nō ifinite v̄tutis iten/
ſiue ↄcederet:⁊ añs ⁊ negaret ↄña3:⁊ ꝑpōne3 aſſūptā ad
ꝑbatiōe3 ↄñe.ſ.illā (q̄lib3 nō ifinite v̄tutis mai⁹ pōt co/
gitari) diceret eſſe falſa3:q̄uis ↄcederet iſtā (quol3 non
infinite virtutis aliq̄d pt cogitari eſſe mai⁹) ſ3 ꝑ iſtā nō
ꝑbareṫ ↄña:vt p3. Si āt añs ſumaṫ 2m.añs vtiq3 negā/
dū eſt:diceret.n.q q̄l3 exñte:aut etiā poſſi aut cogitabili
pōt cogitari aliq̄d eſſe mai⁹:ſeu v̄e ſeu falſe. ¶ Tunc ad
ꝑbatione3 Anſel.cū dṙ aliq̄d q̄ mai⁹ cogitari nō pt eſt in

intellectu:z nõ solũ in intellectu.g̃ etiã in re. P3.q2 si de/
beat eẽ ad ppõm o3 q ly mai' intelligat̃ seg ly põt cogita
ri:q2 in illo sensu negaret̃ añs p̃m. z tũc distiguo añs isti'
ɔñe Ansel.qm̃ vel ip3 supponit mãlr vel signãtiue z psõ/
nalr. Si p̃ mõ z ipm sit ppõ q̃dã vocalis ɔce' illud.z silr
ɔñs:si in ipso codẽ' supponat subm ei':s3 tũc nihil ad p/
positũ. Nã ɔstat q illa vox nõ ẽ infinite vtutis. S3 si in
ɔñte sub3 supponat signãtiue.p3 q ɔña nõ ẽ:sic z ista.hec
vox aliqd qd nõ ẽ:est.g̃ aliqd qd nõ ẽ:est. nã añs est vex.
z ɔñs iplicat ɔdictionẽ si subm supponat signãtiue. Si
vo in illo añte subm supponat z':sic d' q negãdũ eẽt q̃m
ad p̃mã ptẽ ab eo q teneret nihil esse tale. Et cũ pbat̃ q
audiẽs h̃:q d' aliqd quo mai' cogitari nõ põt intelligit q
audit:z qd intelligit ẽ in itellu. Dico p̃ q si inter has
duas ppõnes hoc intelligit̃.z h̃ est in itellu. fiat ɔña sic

ca.8. videt̃ Ansel.facere ɔ insipi. Unde negãti hãc ɔñam.itel
ligit̃.g̃ ẽ in itellu.nitit̃ illã pbare.hec.n. falsa est:oẽ qd
quis itelligit ẽ in itellectu. Nã lapidẽ quis itelligit: z tñ
lapis nõ est in itellu.nec pbatio quã adducit Ansel. val3
ait eni q sic oẽ qd cogitat̃:cogitatõe cogitat̃:z qd cogita
tur sicut cogitat̃ sic ẽ in cogitatiõe:ita oẽ qd intelligit̃ in
intellectu itelligit̃ zc. Nã ẽt hec assũpta.oẽ qd cogitat̃ ẽ
in cogitatiõe ẽ falsa. vt p3 de lapide.nõ distinguẽdo autẽ
inter illas sicut z freqũter antiq nõ distinguebãt. Et cũ
dicit̃ aligd eẽ in itellu.si p eode3 accipiat̃.ac si dicat̃ q
illud intelligit̃:ɔcedo ppõnẽ: s3 nihil ad ppõm: q2 audi/
ens illã vtiq3 intelligit illã:z illa intelligit̃ ab eo. S3 nõ
sequit̃:hec vox:aligd quo mai' cogitari nõ põt itelligit̃.
g̃ aliquid quo mai' cogitari nõ põt itelligit̃. si sub3 ɔñtl
supponat signãtiue. Sicut ẽt nõ seqt̃ hec vox.q nõ pt co
gitari põt cogitari.g̃ qd nõ põt cogitari põt cogitari. Nã
añs est vex.nã audiẽs h̃ q dico (q nõ põt cogitari) co/
gitat qd audit:z qd cogitat cogitat̃. z tñ ɔñs iplicat ɔdi/
ctione3 si subm supponat signãtiue. Silr audiẽs hãc vo/
ce3 (mai' eo q̃ mai' cogitari nõ põt) intelligit qd audit:
z illa vox intelligit̃ ab eo:z tñ nõ sequit̃: hec vox maius
eo zc.intelligit̃.g̃ mai' eo quo mai' cogitari nõ põt itel/
ligit̃. Nã añs est vex:z ɔñs si sub3 supponat signãtiue ẽ
falsu3 ẽt s̃m Ansel. Nã ex ipso seqt̃ ex eo q mai' cogitari
nõ põt aligd mai' cogitari põt:qd ipse dicit esse ipõle in

ca.9. p̃a pbatione z' ptis añtis:z ɔ insipi. Et si dicat̃:q au/
diens hãc vocẽ (aligd quo mai' cogitari nõ põt) si sit no
te lingue:nõ solũ itelligit sicut vnã vocẽ nõ signãtiuã:cũ
in ei' aurib' format̃:s3 itelligit qd ipsa signat. Uñ z qui
hãc dicit eẽ verã:aligd quo mai' cogitari nõ põt ẽ in re.z
qui eã dicit eẽ falsam itelligit qd significet ipsa ppõ.z p
ɔñs qd significet subm:z si sic.g̃ illud qd p illã signãt̃ in/
telligit̃:z p ɔñs hec est vã.aligd quo mai' cogitari nõ pt
itelligit̃ subito supponẽte signãtiue. Rñ:z ɔcedo q il
lud qd signat̃ p illã ppõne3 itelligit̃.s3 nego vlteriorem
ɔñam.Et p3 instã'.qm̃ ẽt audiẽs hãc vocẽ:qd nõ põt co/
gitari.aut hãc qd nõ põt itelligi itelligit qd ipa signat:sic
ẽt intelligit hãc eẽ falsã:qd nõ põt cogitari põt cogitari.
Et illud qd p eã signat̃ itelligit̃ ab eo.Et tñ nõ seqt̃.g̃ qd
nõ põt cogitari cogitat̃:aut qd nõ põt itelligi intelligit̃.
Uñ sciẽm ẽ q nõ oĩs termin' põt p eo suppõere signã
tiue z psonalr qd ipm signat:sic p3 de his terminis nihil
z nõ aligd:quox vterq3 signat oẽs rẽ.z oẽ qd est.l3 dstru/

ca.xi. ctiue nõ ɔstructiue.vt ibidẽ Ansel.ait.de casu dyaboli.z
tñ neuter p aliq̃ qd ẽ psonalr supponere põt.ita ẽt est de
istis termĩs incogitabile qd nõ põt cogitari:z mltis aly5
z de h̃ de q̃ agit̃ (aligd quo mai' cogitari nõ põt) z p h̃
p3 q illa pba' p̃' illius p̃' ptis añtis nõ val3. nec ẽt scda.
qm̃ dicẽs nullã rẽ eẽ.q̃ nõ posset cogitari maius. ɔcedat
ɔñs p illa pte.de' nõ est quo mai' cogitari nõ põt:nec re

putabit hoc falsu3:si itelligit̃ ly mai' sequi ly põt cogita/
ri. Ad alias vo pbatiões Ansel. pro z' parte añtis nõ
o3 rñdere:q2 oẽs supponũt p̃am ptẽ esse verã. S3 ɔ vm mõacbo
ia3 dictũ.s.q hec ẽ falsa.mai' eo cogitari põt quo nõ põt q.3.ar.p̃
aligd mai' cogitari.est opio cuiusdã moderni tenẽtis q
mai' cogitari põt:quo nihil mai' cogitari põt: quã pbat
sic.mai' deo põt cogitari:z nihil mai' deo põt cogitari.g̃
mai' põt cogitari quo nihil mai' põt cogitari.ɔña p3. Et
pbat̃ añs. P2io quo ad p̃mã ptẽ.q2 qcũq3 cogitat de isto p̃m
(maius deo nõ põt esse) vex cogitat:z intelligit.z p ɔñs
vex cogitat̃ ab eo.Et seqt̃. vex cogitat̃ ab eo.g̃ mai' dõ
cogitat̃ ab eo:q2 illud ẽ max' ps illi' veri.g̃ mai' dõ cogi
tari põt. z' vo ps añtis pbat̃. q2 ipsa est vna vlis cui' zm
q̃libet singularis est vã:p3 discurrẽdo:q2 nec h̃ nec illud
qcũq3 dmrato siue exñte siue nõ:s3 imagiato. Hec di/ ɔ mona
cta vident̃ mihi falsa:z icludere multiplr repugnantiã. chũy'.õ
Uñ p' arguo ɔ ɔñẽ. q2 si maius deo põt cogitari zc.g̃ p̃m
aliquo q̃ nõ põt maius cogitari pt mai' cogitari. z vltra.
g̃ vel isto quo nõ põt mai' cogitari põt maius cogitari:
vel isto quo nõ põt zc.z sic p disiũctiuã discurrẽdo p sin/
gularia ql3 exñtia vel nõ exñtia:s3 cogitabilia.Erit g̃ ali
qua tal' singularis vã.isto quo non põt mai' cogitari põt
mai' cogitari:s3 mãifestũ ẽ q ex h̃ seqt̃ ista copulatiua.
isto põt mai' cogitari:z isto nõ pt mai' cogitari:cui' par/
tes codẽ demrato idubitãter sũt ɔdictorie: codẽ' arguo
ɔ añs ɔñe facte:q2 si mai' deo põt cogitari. g̃ aligd mai'
deo põt cogitari:z nihil maius deo potest cogitari.z hãc
ɔñam ɔcedit vt statı3 patebit. S3 vltra ex h̃ infero.
g̃ deo aliquid mai' põt cogitari: z deo nihil mai' põt co/
gitari:p3:q2 cũ de' sit termin' simplex non refert vtru3
pponat̃ aut postponat̃ cõpatiuo. Et vltra. g̃ deo põt ali/
quid maius cogitari: z deo non põt aligd mai' cogitari:
qd ɔñs icludit duas singulares ɔdictorias adinuicẽ.
Et ɔña p3.q2 p̃' ps ɔñtis equal3 in signãdo p̃' pti añtl.
z z' scde.z ex h̃ ẽt declat̃ ɔña prime facta. Nã seqt̃.deo
nõ pt aliquid mai' cogitari:z deo põt aligd mai' cogita/
ri.g̃ aliquo quo non põt mai' cogitari põt mai' cogitari.
P.arguo sicut ipsemet arguit ɔ se.q2 sequit̃.mai' deo zm
pt cogitari.g̃ aligd mai' dõ pt cogitari.ɔña p3.q2 pticula
ris z idefi'ta ɔuertunt̃.cũ g̃ qcqd stat cũ añte.stet cũ ɔñte:
si ista.nihil mai' deo põt cogitari. stat cũ ista indefinita:
stabit ẽt cũ illa pticulari: s3 ista pticularis. aligd maius
deo põt cogitari: z ista vlis:nihil mai' deo põt cogitari:
sunt ɔdictorie.g̃ due ɔdictorie adinuicẽ erũt siml' vere.
Rñdet ipse ɔcedẽdo oĩa q̃ dicta sũt: pter id qd dicit̃ Rñio
q ille sũt ɔdictorie.Uñ dicit q ad hoc q alique due p/
põnes sint ɔdictorie.nõ sufficit q vna sit vlis negatiua:
z alia pticularis affirmatiua ɔueniẽtes in subiectis z p/
dicatis:s3 vltra h̃ reqrit̃ q p illã pticularẽ affirmatiua3
denotet̃ aligd eẽ in re.vel ẽt q ex illa seqt̃ aligd esse.sic
aũt nõ ẽ in pposito.q2 ita bñ põt cogitari ea q̃ nõ sũt nec
eẽ põt:sicut illa q̃ sunt vel eẽ põt. Ista rñ' non val3.p' ɔ rñem
quidẽ.q2 si hec sit vã vt ɔcedit.aliqd mai' deo pt cogita/ mõacbi
ri.g̃ aliq̃ singularis ei'.g̃ aliquo exñte vel non exñte:sed
imaginato vel cogitabili demrato vna talis est vã.h̃ ma
ius deo cogitari põt:s3 h3 cũ h' vlis.nihil mai' deo pt co
gitari:ql3 singularis ẽ vã:qdcũq3 exñs vel ñ exñs:s3 ima
ginatũ dmret̃.g̃ hec singularis negãa ẽ vã. h̃ mai' dõ nõ
põt cogitari:codẽ dmrato:qd in affirãa dmrat̃: z sic sil' de
codẽ idẽ vẽ affirmat̃ z negat̃:qd ẽ ɔ p̃m p̃nm. Cõfir'.q2
cũ ipsa sit pticularis affirãa si sit vã subm p aliq̃ dtermia
te supponit:z qcqd sit illud:siue exñs siue cogitalẽ tñ.ve
ɔtigit dicere. h̃ mai' deo põt cogitari. z'.q2 h̃ q dic̃.s.il
las nõ eẽ ɔdictorias ẽ expsse ɔ phm p̃ pyar. si attẽdat̃ il/
le loc' vbi oñdit phs.q̃ ppões sũt ɔdicto' z cãs quã assi/

gnat nulla est: q2 tūc nec iste eēnt ɔ̄dictorie. nullū posse ē ipossē. aliqd posse ē ipossē: qm ea q̄ nec sūt nec pñt eē sunt ipossia. ꝛ iō q2 ei⁹ rō valz p istā pticularē affirmatiuā ñ ōnotat̄ nec ex ipsa seq̄ aliqd eē: n̄c iste erūt pp eādē cāz. nullū icogitab̄le cogitat̄. aliqd icogitab̄le cogitat̄. ꝛ eadē rōe ꝛ p̄s due. ꝛ iste: ꝛ vlr q̄cūq3 due ppōes: q̄z. s. vna vlis negatiua ē va ꝛ altera pticularis affirmatiua ɔuenientes in subis ꝛ pdicatis in qb⁹ pdicet̄ aliqd qd possz v̄ificari p nō ente pñt ɔcedi eē

3m ve. ¶ Deinde arguo ɔ̄ pbationē illi⁹ añtis. Nā p silez modū pbaret̄ q nō potēs cogitari pōt cogitari. qd manifeste ɔ̄dictionē icludit. declarat̄ aūt h. Naz q̄cūq3 cogitat de isto. nō potēs cogitari nō ē lapis ipse vez cogitat. ꝛ intelligit. ꝛ p ɔ̄ñs vez cogitat̄ ab eo. Et seq̄t̄ verū cogitat̄ ab eo. ḡ nō potēs cogitari cogitat̄ ab eo. q2 illud est maxima pars illi⁹ veri. ḡ nō potēs cogitari pōt cogitari: tot⁹ pcessus silis est suo. ¶ Ad rōnē ei⁹ rñdeo: ꝛ nego añs rōne p̄s

ad rōes mōachi ptis. si subm supponat psonalr: sic o3 vt arguat̄ ad ppōm. ꝛ ita ēt videt̄ eo vti arguēs cū ɔcedat ɔ̄ñam iter illā idefinitā ꝛ pticularē: qd vez nō eēt si subm idefinite nō supponeret psonalr. Ad pbationē ɔcedo q q cogitat de isto (maius deo nō pōt eē) vez cogitat: ꝛ vez cogitat̄ ab eo. S3 cū vlteri⁹ infert̄. ḡ maius deo cogitat̄ ab eo. si in isto ɔ̄ñte subm suppōat mālr ɔcedo ɔ̄ñs: s3 nihil ad ppōm. Si vō psonalr nego ɔ̄ñam. Et ad pbationē q̄ dr̄ q mai⁹ deo est maxia ps illi⁹ veri. dico ēt q est falsa. si subm supponat psonalr. ꝛ h q̄litercūq3 accipiat̄ vez: cū dr̄ q verum cogitat̄ ab eo. Nā si accipiat̄ p ipsa enūciatiōe va. hac. s. (mai⁹ deo nō pōt esse) p3 q ista est falsa. mai⁹ deo. est ps enūciatiōis h⁹. mai⁹ deo nō pōt eē. Si vō accipiat̄ vez p vō enūciabili seu sigñato illi⁹ enūciatiōis ve. q̄uis aliq mō l3 iproprie posset ɔcedi q sigñatū p subm sit ps signi ficati totalr: ꝛ ēt aliq̄ mō cogitatū. Dico q p illo sigñato ptali nec p aliquo alio supponit in ista. mai⁹ deo nō pōt eē: nec o3 q p aliquo supponat. cū ipsa sit negatiua sicut in ista q̄ vtiq3 va ē. qd nō pōt cogitari nō pōt cogitari: subm p nullo supponit. Queciiq3 ɔ̄ hūc doctorē dicta sūt pcedūt intelligēdo q ly mai⁹ pcedat ly cogitari: qūo ēt ipse videt̄ sp accipe. Si āt itelligeret̄ sequi vt eēt sensus sue ɔ̄nis. q aliqd pōt cogitari aliquo mai⁹ quo nihil pōt cogitari mai⁹. adhuc ɔ̄ eēt falsa: ꝛ p easdē rōnes reprobat̄. ¶ S3 tūc rñdē⁹ ad rōnē suā negāda eēt 2ª ps añtis. Nā illius vlis multe singulares eēnt false: sicut l3 false quis multa singularia posset cogitare deo eē maiora.

¶ Distinctionis. XLII. XLIII. ꝛ XLIIII. Qō. IIII.

Ultimo circa istā mām q̄ro ɔ̄nter. Utrū de⁹ per suā infinitaz potētiā possz pducere effectū aliquē actu

pm infinitū? Et arguo q nō: q2 si posset: aut posset pducere ifinitū f̄m multitudinez aut f̄m magnitudinē: aut f̄m q̄litatez vel pfectionē intensiuā: p3: q2 nō alijs modis imaginari possum⁹ ifinitū in creaturis. nullo aūt istoz mōz pōt deus pducere ifim. ḡ ꝛc. pbat̄ minor q̄tū ad singulas ptes. Et p̄ q nō posset pducere multitudinē ifinitā. q2 si pduceret aliq̄ multitudinē ifinitā pduceret seipaz: qd ē ipossē. ɔ̄ña pbat̄. q2 q̄cūq3 multitudo ifiª pducta eēt: illa esset entitates ifinite: ꝛ ex ifinitas aūt entitates nō ē aliq̄ entitas: ꝛ iō ois entitas ɔ̄phēderet̄ ifra multitudinē illā ifiªs pductoz. Et p ɔ̄ñs de⁹ ipse eēt de nūero pductoꝝ. ac p

Tx.c.48 h pduct⁹. Ista rō ɔfirmat̄ p modū quo phs p⁹ celi pbat ipossē eē q sit aliqd corp⁹ ifim qd sit ɔ̄positū ex corpoib⁹ finitis spē. s3 ifinitis f̄m idiuidua. Aut. n. q vel illa oia ex qb⁹ ɔ̄pōeret̄ vel saltē ifiª ex eis eēnt grauia. ꝛ tūc seq̄ret̄ q nullū eēt corp⁹ leue: vel eēnt leuia: ꝛ tūc nullū corpus

Cō. 48. ꝛ 57. eēt graue. vbi dic Cōmēta. q h seq̄t ex pōne eoꝝ q sint

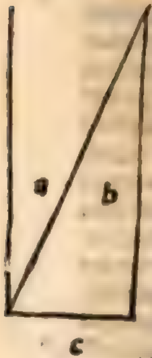
ifiª ꝛ q nihil repit̄ ex ea. ita in ppō°. Et ēt alr pōt argui: q2 si pduceret ifi'm multitudinē idiuiduoꝝ alicui⁹ spēi. vbi grā. ifinitas aias: ois entitas eēt aia. ꝛ si ifinitos lapides ois entitas eēt lapis: ꝛ p ɔ̄ñs ēt de⁹ eēt lapis. ¶ 2° pbo q nō pōt pducere magnitudinē ifinitā seu corp⁹ ifim. z m q2 vel illud eēt imobile f̄m locū vel mobile. Nō p̄m: tū3 q2 oē corp⁹ est mobile: vt p3 ex p̄ celi. Tū q2 q̄ rōne possz Tx.c.57. de⁹ vm corp⁹ ifim pducere: posset ēt in q̄l3 spē q̄ nō determiat sibi maximā q̄titatē possibilē: sic ignis ꝛ celū ꝛ mlta alia vt in. 17. d. pbatū ē. Si aūt pduceret ignē infim. ille cū eēt eiusdē spēi cū finito esset mobil' sicut finit⁹: ꝛ silr celū ifim. ¶ Confirmat̄. q2 pars tal' corporis finita vtiq3 eēt mobil: ꝛ p ɔ̄ñs ēt totū: cū eadē sit nā toti⁹ ꝛ ptis Nec pōt dici q eēt mobile. q2 nec motu recto. nec motu circulari: vt demōstrat phs p̄ celi. ¶ 3° pbo. q nō possit a.t.c.33. pducere formā intēsiue ifinitā: qm qua rōne vnā ꝛ aliā vsq3 ad f̄m suā spēm itensibilē ꝛ remissibilē: ꝛ p ɔ̄ñs grauitatem 76. ifinitā ꝛ calorē ifim: ꝛ silr alias actiuas ꝛ motiuas formas. hoc aūt est falsu3. quoniā tūc posset esse mutatio de loco ad locum in instanti: ꝛ altera° de forma contraria in ɔ̄riā (qd videt̄ esse impossibile.

Ad oppositū arguo. qdcūq3 itellect⁹ hūan⁹ pōt Opp m cog̃scere nō esse ipossē fieri de⁹ pōt facere: h p3: q2 de⁹ pōt facere ēt que nō possum⁹ ɔ̄prehēdere. iuxta illud Aug. 3ª epla ad volusianū. Dem⁹ deū aliquid posse qd nos fateamur inuestigare nō posse: in talib⁹ rebus tota rō facti est poª faciētis: s3 ifinitā magnitudinē ꝛ multitudinē: ꝛ silr aliquā formā ifinitam itēsiue nō esse ipossibile fieri pōt itellect⁹ hūanus cog̃scere: cū possit cog̃scere in nullo pdictoꝝ esse aliquā repugnantiā vel icōpossibilitatē. ḡ ꝛc.

In ista qōne erunt tres articuli. In p° ponent̄ ɔ̄nes cū pbatiōib⁹. In 2° obiectiōes ɔ̄ dicta cum solōnib⁹. In 3° spāliter ingret̄. an si eēt aliqd corp⁹ actu infim ipm posset localiter quacūq3 virtute moueri.

Quantum ad p̄m articulu3 pono tres ɔ̄nes. Pria p⁹ artl⁹ est: q de⁹ pōt facere aliquā multitudinē actu ifinitā. p̄ª ɔ̄. Hāc pbo p̄mo sic. cuiusl3 ɔ̄tinui actualiter sunt ifinite ptes. ḡ possē est aliquā multitudinē esse actu ifinitā. Añs pbat̄ ꝛ auctē ꝛ rōne. Auctē qde3 Aug. 2° de li. ar. d. Quicqd eni corporis sensu attigit̄: id nō vnū ca.15. s3 multa esse cōuincit̄: corp⁹ ē eni: ꝛ ideo h3 inūerabiles ptes. Ex quo seq̄t̄ q oē corp⁹ h3 inūerabiles ptes. Si at inūerabiles. ḡ ifinitas. Rōne idē p3. Nā cōstat q oē cōtinuū h3 plures ptes: ꝛ nō tot finitas nūero qn plēs: ꝛ oēs suas ptes actualr ꝛ sil h3. ḡ oē ɔ̄tinuū sil ꝛ actualr h3 partes ifinitas. Et si dicat̄ q cōtinuū h3 ifinitas in poª tñ: ꝛ nō in actu. q̄ro an ly in poª determiet h vbū h3. vt sit sensus. q ɔ̄tinuū in po° h3. i. pōt h̄re ꝛ nō h3 ptes ifinitas: ita q h̄re ptes ifinitas v̄ificet̄ de ɔ̄tiuo tñ in ppōe de possi. ꝛ nō in ppōne de iesse: sic dicim⁹ de aliq̄ ere q ē i poª statua: ꝛ nō ē statua: ꝛ p3 q iste sensus ē falsus: q2 tūc hec nō eēt va: ɔ̄tinuū h3 plēs ptes: s3 tñ hec: ɔ̄tinuū pōt h̄re plēs ptes: qd p3 falsū satis: ꝛ pbabit̄ ēt in 2°. Et ɔ̄ña ista p3: q2 si h3 plēs ꝛ nō finitas. ḡ ifinitas. Itē Aug. in auctē iducta de iesse enūciat q corp⁹ h3 inūerabiles ptes. Aut ly i poª deteriat ly ptes: vt sit sensus: q ɔ̄tim h3 ifinitas ptes in poª. i. posles: q̄rū nulla f̄m se ē vnū h aliqd pcisū nō faciēs cū alijs vnū h aliqd: s3 oēs vnū h aliqd ɔ̄stituūt: ad dr̄ia3 ptiū q̄titatl discrete: q̄rū q̄l3 f̄m se ē vnū h aliqd: nec oēs vnū h aliqd actu ɔ̄stituūt: ꝛ iō nō pōles: s3 actuales ptes dñr: ꝛ h sensus ver⁹ ē: alias ɔ̄tim eēt discretū: sed h nō tollit v̄itatē añtis. Nā ɔ̄tim sic actualr h3 plēs ptes pōles: sic actualr h3 ifinitas ptes pōles: ꝛ p ɔ̄ñs ē actualr aliq̄ multitu° ptiū potētialiū. ¶ Ex q̄ p3 vlteri⁹ pncipal ɔ̄ña: q2 nō ē magis ipossē simplr eē aliq̄ multi'nem aliq̄rū

nõ faciẽtiũ vnũ p se in actu: q̃ȝ aliquoꝝ p se faciẽtiũ vnũ.
Qđ pȝ: qꝛ ois repugnã q̃ assignaret̃ in illis. vbi grã. ꝙ to
tũ eẽt eq̃le vel min⁹ pte: vel ꝙ ifĩm eẽt min⁹ ifinito aut ꝙ
actualitas exñtie repugnet ifinito ptiali aut aliq̃ alia q̃
ab opinãtib⁹ oppm assignat̃: eq̃ appenter assignaret̃ in ifi
nita multitudie q̃ ẽ actualr ptiũ põliũ cõtinui. Vñ nulli
põt rõabilr appere ipõle eẽ ifinitas aias eẽ in actu plus
Confir. q̃ȝ ptes ꝯtinui eẽ actu ifinitas. ¶ Cõfir. qꝛ cũ de⁹ imẽte
se solo q̃lȝ entitatẽ posset ꝯſuare se solo sine q̃cũq; q̃ nõ
est de eẽntia ei⁹: poterit alic⁹ pportiõis q̃lȝ ptẽ in ꝯti⁹ exñ
teȝ actualr diuidere a q̃lȝ alia eiusdẽ pportiõis: q̃ nõ est ps
ei⁹: ⁊ q̃lȝ taliũ ꝯſuare i esse: quo fcõ erit actualr mlťitu⁹
ifinita distictoꝝ nõ faciẽtiũ p se vm. Nã tales pportiõa
les ptes sũt ifinite. vbi grã. pª medietas toti⁹: ⁊ pª medie
tas zᵉ medietatis. ⁊ ẽt pª medietas medietatis alteri⁹: ⁊
2m sic ꝯñr q̃ꝝ nª est ps alteri⁹. ¶ 2°. de⁹ posset i istãti initiã
te cuiuslȝ ptis pportiõal tẽporis vni⁹ hore pducere vm
angelũ: ⁊ sic ꝯñr: ⁊ pductũ ꝯſuare. vbi grã. in p° istãti ho
re pducere vnũ: ⁊ in istãti p° zᵉ medietatl sequẽtis pdu
cere aliũ. Et in istãti p° zᵉ medietatis illi⁹ scđe pcedẽtis
medietatl aliũ: ⁊ sic ꝯñr. g̊ de⁹ põt facere ifinitã actu mlti
titudinẽ angeloꝝ. Añs pȝ: qꝛ nihil ipõle nec aliq̃ icõpos
sibilia icludit: ꝯña pbat̃: nã dato casu: in fine seu istanti
terminãte totã horã eẽnt sil actu ifiniti angeli: sic̃ in ipsa
3m hora sũt ifinite ptes pportiõales. ¶ 3°. ex eo ꝙ ponit̃ esse
aliq̃ multitudo actu ifinita nulla ꝯdictio iplicat̃. g̊ deus
põt ⁊c̃. ꝯña pȝ ex dictis supra in pª q̃one de poª dei. Añs
declat̃: ex eo ꝙ ifinitas nõ tollit rõnẽ multitudis: nec ẽt
aliqđ neĉio ꝯñs multitudinẽ. nõ. n. iõ nõ eẽt multitudo
aut ei nõ ꝯueniret aliqđ neĉio competẽs multitudini: si
eẽt aliq̃ multitudo ifinita: nec eꝯ. multitudo tollit rõnẽ
2ª ꝯ ifinitatis: nec aliqđ neĉio ꝯñs ifinitatẽ. ¶ 2ª ꝯ est: ꝙ pos
sibile ẽ aliq̃ȝ magnitudinẽ eẽ ifinitã seu corp⁹ aliqđ esse
ifim. H pbat̃ ex eodẽ. vȝ. ꝙ nulla ꝯdictio iplicat̃: ex eo ꝙ
ponit̃ aliqđ corp⁹ ifim: cũ ifinitas nõ tollat rõnẽ magnitu
dinis vel eã aliqđ neĉio ꝯñs: nec eꝯ magnitudo rõnẽ ifi
nitatis. Vñ hec nullã icõpossibilitatẽ icludũt: sic̃ ẽt i sol
2m uẽdo rõnes opinãtũ opm magis dclarabit̃. ¶ 2°. pbo ꝙ
de⁹ posset facere corp⁹ ifim ſȝ lõgitudinẽ in vnã pteȝ: ⁊ p
h ẽt seq̃t̃ ꝙ posset facere i oẽs: ⁊ q̃lȝ in ifim vt sibi placȝ:
cũ nõ sit vnũ magis q̃ȝ aliud ipõle. Assũptũ pbo. ⁊ sumo
vnũ corp⁹ lõgũ palmis decẽ: ⁊ latũ vbiq; palmo vno: ꝯ
stat ꝙ in isto sũt ptes pportiõales ifinite ſm modũ diuisio
nis ptactũ i pcedẽti ꝯne. q̃rũ q̃lȝ ſȝ dimẽsionẽ latitudis
illi⁹ toti⁹ est vni⁹ palmi. ⁊ p ꝯñs q̃lȝ eq̃lis cuilȝ: q̃ȝuis ſm
aliã dimẽsionẽ nulla alteri eq̃lis: tũc sic. Põle est deum
oẽs hõ ptes diuidere ⁊ ſm aliã dimẽsionẽ q̃ sũt eq̃les cõ
iungere ⁊ vnire: ita vt cõstituãt vnã magnitudineȝ sicut
nũc cõstituũt. g̊ de⁹ põt facere vnũ corp⁹ lõgitudinis ifi
nite in vnã ptẽ. Añs nõ videt̃ hre dubiũ apud aliquẽ ca
tholicũ. ꝯña tñ pȝ: qꝛ tũc tale corp⁹ hret in lõgitudie sua
3m infinitas partes eiusdẽ q̃ȝtitatis. s. palmalis. ¶ 3°. ad idẽ

sic. suppono vnũ pbatũ in. 17. di. ꝙ in ifim de⁹ põt
augere magnitudinem. tunc pono ꝙ sint alique
due magnitudies a. ⁊ b. cõstituẽtes angulũ: cuius
basis sit magnitudo. c. ⁊ ꝙ quiescẽtib⁹ b. ⁊ c. ma
gnitudo a. tm eleuet̃ ex pte qua cõstituit angulũ
cũ b. vt sit equidistans ipsi b. totũ h est possibile
ẽt nãlr. Cũ hoc ẽt pono ꝙ cõtinue dũ eleuat̃ ma
gnitudo a. de⁹ augeat eã tantũ: ⁊ silr b. indirectũ:
ꝙ cõcurrãt actualr toto tpe pcedente instãs quo
pmo erũt eque distãtes: ⁊ hoc pȝ esse põle ex sup
positiõe pus facta. Tunc arguo: hoc casu possibili
posito: erunt ille magnitudines ifinite qñ erunt
eque distãtes. g̊ de⁹ põt facere magnitudinẽ infi
nitaȝ: ꝯña pȝ. Añs pbo. qꝛ si dicat̃ ꝙ sint finite: sequit̃ ꝙ
vel nõ semp dũ a. eleuat̃ tñ in sua rectitudine augeat̃ vt
concurrãt: qđ est ꝯ positũ: vel ꝙ q̃ȝtũcũq; modicuȝ a. de
primeret̃ versus b. ex pte in qua pus eleuabatur: neutra
crescẽte cõcurrerent: qđ est ꝯ sensuȝ. ¶ 4°. põt argui per 4m
modũ quo argutũ ẽ p ꝯne pcedẽti. Nã data aliq̃ magni
tudine cuba. põt de⁹ in cuiuslȝ ptis pportiõalis vni⁹ ho
re instãti initiãte: cuilȝ lateri illi⁹ magnitudinis adde
re eq̃leȝ illi magnitudini cubã. q̃ vnã p se magnitudinẽ
cõstituant simł. g̊ põt facere de⁹ magnitudinem vndiq;
infinitã. ꝯña pȝ. qꝛ in instãti terminãte horã erit vndiq;
magnitudo ifinita: ⁊ añs pȝ. ¶ 3ª ꝯ est: ꝙ de⁹ põt facere 3ª ꝯ
aliquã formã. vbi grã. charitatẽ: aut aliã quãlȝ intẽsibilẽ
⁊ remissibilẽ infinitã intẽsiue in sua spẽ. Probatio: qꝛ si
hoc nõ sit possibile: aut hoc iõ est. Qꝛ ipõle est aliqđ actu
esse infinite pfectũ seu pfectio infinita. Aut qꝛ ipossibile
est esse aliquã creaturã pfectione infinita: qꝛ tũc eq̃ret̃
deo i perfectione: ⁊ per ꝯñs esset de⁹: ⁊ esset creatura: ⁊ sic
esset de⁹ ⁊ nõ de⁹: creatura ⁊ nõ creatura. Aut qꝛ ipõle est
sil esse ptes infinitas eiusdẽ: qđ tñ oporteret. Aut qꝛ ipos
sibile est aliqđ infinite pfectiõis eẽ min⁹ pfectuȝ aliquo
eiusdẽ rõnis: vel ptẽ eẽ eq̃leȝ toti: quoꝝ alteꝝ neĉio seq̃
ret̃: vt pȝ: p rõnes q̃ post iducent̃ ꝯ dicta. ¶ Hec diuisio
videt̃ sufficiẽs: qꝛ ex his vident̃ arguere quicũq; ꝯ istã
ꝯnẽ arguũt. Sed pp nullũ istoꝝ ꝯ est ipossibilis. Nõ enĩ
pp̃ter pmũ: qꝛ infinitã pfectionẽ esse actu: non est ipõle:
cũ deus sit bonitas ⁊ pfectio ifinita. Ex quo pȝ ꝙ nõ re
pugnãt neq; sunt icõpossibiles actualitas ⁊ infinitas: sic̃
aliqui p fundamẽto sue opionis assumũt. Nec pp zm. ꝯ
est ipossibilis: nõ eniȝ esto ꝙ aliq̃ charitas sit infinita in
tensiue sequit̃ ꝙ sit eque pfecta vt de⁹: qꝛ de⁹ est infini
ta pfectio simplr. charitas aũt est pfec° in gñe: qꝛ nõ solũ
de⁹: sed ẽt aliq̃ perfectio alteri⁹ rõnis põt esse pfectior: si
cut suba angelica perfectior eẽt charitate creata ifinita:
vt nũc de charitate loq̃mur: ⁊ finita intellectio pfectior
⁊ notior esset nigredine ifinita. Hanc attestat̃ Aug. in
lib. de nã ⁊ grã h. Ego q̃dẽ sentio: qꝛ ẽt cũ fuerit in nobis
tanta iustitia vt ei addi oio nihil possit: nõ equabit̃ crea
tura creatori. ⁊ ly cũ. sumit̃ coniunctionalr ⁊ equalet illi
cõiunctioni si. Nec 3m. qꝛ illud nõ est ipõle. vt pȝ de pti
bus cõtinui. Nec ẽt 4m. qꝛ vel altera pars nõ est ipõlis:
vel neutra sequit̃: sicut pȝ formãdo siles argumẽtatiões
de infinitis ptib⁹ cõtinui: hoc ẽt patebit magis in soluẽ
do rõnes alioꝝ. ¶ 2°. si de⁹ per aliqđ tps. vbi grã vnã ho 2m
rã cõtinue augeret charitatẽ: sic tñ ꝙ in pª medietate to
ti⁹ hore crearet charitatẽ tãti gradus: ⁊ in pª medietate
seq̃ntis medietatl crearet eq̃le charitatẽ ei: quã creauit
in pª medietate toti⁹ hore: ⁊ iteꝝ in pª medietate residui
crearet eq̃lẽ: ⁊ sic sp velocitaret suã actionẽ ſm quãlibet
taliũ partiũ pportiõaliũ ⁊ q̃lȝ creaturã cõſuaret in fine
hore creata eẽt charitas actu ifinite itẽsiue. ꝯña pȝ. qꝛ cha
ritas exñs i fine hore. hret ifinitas ptes eq̃les: sic̃ in tpe
sue creatiõis fuissent tũc ifinite ptes pportiõales: ſȝ añs
est põle. Nã ꝙ in vna tota hora cãret charitateȝ põt esse
põle. Iteȝ pȝ ꝙ posset velocitare suã actioneȝ cũ agens
creatũ h possit. vt pȝ in motib⁹ nãlib⁹ q̃ sunt velociores
in fine. Iteȝ in agentib⁹ volũtarijs h expimur: ꝙ ẽt sp
posset velocitare suã actionẽ in duplo iux̃ modũ dcm̃ et
manifeste cuilibȝ occurrit: cũ nullũ sit minimũ tps in quo
possit tãtã vel tãtã latitudinẽ charitatis cãre. Sȝ i quã
tolibȝ minore põt tãtã ⁊ maiorẽ cãre ſm placitũ suũ: ⁊ per
ꝯñs nõ appet: qn añs sit totũ põle. Ex quo seq̃t̃ ꝙ ẽt ꝯñs:
qđ est pncipal ꝯ. sit põle ⁊ eodẽ° probari põt de alijs for
mis. ¶ 3° põt argui sicut argutuȝ est p pcedẽtib⁹ ꝯnib⁹.
ponendo ꝙ de⁹ in cuiuslȝ partis pportiõalis hore ſȝ di 3m

tisionē ꝑxactā in īstāti initiāte carēt charitatē tāti gra/
dus seu eq̄lez:ꝛ adiūgeret ꝓori:qḋ totū pꝫ posse ꝛ nullam
repugnātiā īplicare. Ex quo seq̄ꝫ ꝙ in fine hore erit cha
ritas actu infinita itēsiue ꝑ inclusionē īfinitaꝝ partiū
ꝯ corre° eq̄liū:sic sunt īfinite ptes ꝓportōales in tpe dato.❡ Ex
dictis ēt ꝓbatōib° haꝝ ꝯnum sequit̄ vna ꝯ que forsitan
multis p°aspectu appet mirabil:tn̄ vã est ꝛ necīa.s.ꝙ pos
sibile est ꝑ totū tp̄s aliqḋ datū:nō eē multitudinem aut
magnitudinē aut formā actu īfinitā:ꝛ in īstāti īmediate
terminãte tp̄s illud esse tā mltitudinē q̄ꝫ magnitudinē:
vel formā actu infinitā.ꝛ tn̄ in illo instanti nihil ꝑcise p°
cāri ſm se totū qḋ multitudinē aut magnitudinē vł for/
maꝫ reddat infinitā aut maiorē. Et de multitudie pꝫ ex
casu z° rōnis ad p^am ꝯnē. Nā solū in instātib° initiātib°
ptes ꝓportiōales pono angelos creari:instās aūt termi/
nās totā horā nullā partē initialeꝫ ꝓportionalē initiat.
Et per eūdē modū pꝫ de magnitudine ex q̄rta ratiōe z°
ꝯnis:ꝛ de for° ex 3° rōne 3° ꝯnis. Itē de magnitudie pꝫ
ex casu posito in 3° rōne z° ꝯnis.qm̄ ille magnitudies po
nunt̄ augeri ꝑcise per tp̄us totū eleuatiōis a.ꝛ quo aucte
in sua rectitudine cōcurrūt:ꝛ per ꝯn̄s in instāti quo sunt
eque p° distātes nulla magnitudo additur eis. Itez de
forma pꝫ ex scḋa rōne.qm̄ in tali intensione cōtinua nul
la pars forme p̄mo acquirit̄ in instanti.

z° arti^lo p^m Cōtra dicta multiplr̄ arguo. Et p° quidē gn̄aliter ꝙ
īpossibile sit eē aliqd partibile ꝑmanēs actu
infinitū.qꝛ si hoc eēt possibile.seq̄ret̄ ꝙ esset aliqd ꝑma
nēs ꝛ successiuū:ꝑmanēs ꝛ nō ꝑmanēs: ꝛ cui° oēs partes
actu eēnt:ꝛ nō oēs actu eēnt:que īplicāt ꝯdictioneꝫ. ꝯn̄a
ꝓbat̄.nam exquo illud ꝑmanēs ponit̄ actu.ꝯstat ꝙ oēs
eius ptes sūt actu.ꝛ nulla est tn̄ ī po^a: tūc enī nō eēt per/
manēs:ſꝫ successiuū. Itez exquo illud ponit̄ infini^m po
nit̄ successiuū ꝛ aliqd eius in po^a. Nā rō infiniti cōsistit
in successiōe ꝛ in actu ꝑmixto potētie: aliqd eni ei° est in
actu ꝛ aliqd eius nō est in actu:ſꝫ in po^a tn̄. Uñ quicūq̄
imaginant̄ aliqḋ ptibile infi^m necio figit aspectū sup ali
quid in actu.deinde vō addit aliqd in actu: ꝛ sic ꝓceden
do dicit ꝙ caret fine additiōis.hoc aūt itellect° nō attin
git:īmo si attingeret iā finiret. Ex quo pꝫ ꝙ id qḋ mēs
cōcipit ꝑ partibile:siue q̄ꝫtū carēs oi fine: necio ꝑmiscet̄
ex actuali:ꝛ nō actuali:siue potētiali: illud enī quo dicit̄
Confir° carere:in actu nō est.❡ Cōfirmat̄.qꝛ finis ꝛ cōplemētū
ꝛ act° idē sunt.g̊ cōcipe aliqd cū carē° finis : est cōcipere
ipm cū carentia act°:infinitū aūt cū negatiōe finis ꝯcipi
tur:hoc enī est infinitū:qḋ est q̄ꝫtū carēs fine ꝛ ꝯplemēto
ꝛ per ꝯn̄s actu aliq̄. Huic ꝯueniūt multa dicta ph̄i:ꝛ Cō/
3.ph.58. mētatoris qui dicūt ꝙ nō oꝫ intelligere infinitū sicut ali/
3.ph. 66 quid ꝑfectū:vt hoieꝫ vł domū:sed sicut dies ꝛ agon. Itē
Confir° ꝙ infinitū hꝫ rōnē partis ꝛ nō totius. ❡ Cōfirmat̄ iteꝝ
per diffinitionē infiniti:que est ꝙ ei° partē accipiētibus
3.ph.63. semꝑ restat aliqd accipiēdū:ꝛ qḋ nō est infi^m vt dicebāt
antiq cui° nihil ē ex̄:sed cui° sꝑ est aliqd ex̄:ꝛ mlta talia:
ex quib° oib° videt̄ ꝙ ponere aliqd ptibile ꝑmanēs esse
in reꝝ nā:ꝛ illud eē infi^m:est ꝯdictio. Nā inq̄ꝫtū illud est
ꝑmanēs ꝛ actu:q̄lꝫ ei° pars est ꝛ ipm ē cōplemētū ꝛ ꝑfe/
ctuꝫ:inq̄ꝫtū vō est infi^m est īperfectū ꝛ incōpletū.❡ Per
hāc rōnē argui pōt ꝙ nō sit possibilis aliq̄ multitudo vł
z^m magnitudo:q̄ sit for^a actu īfi^a.❡ z°.in spāli ꝓbat̄ de mul
titudine.si eni poſe foret aliquā multitudinē fore īfini/
taꝫ:seq̄ret̄ ꝙ vel ꝑs nō esset minor toto:cui° est ꝑs: vł ꝙ
vnū īfinitū eēt min° alio infinito:ſꝫ ꝯn̄s q̄ꝫtuꝫ ad vtrāq̄
ptē pꝫ esse īpoſe.ꝯn̄a ꝓbat̄.qm̄ si est poſe:det̄ aliq̄ multi
tudo infinita.vbi gr̄a.sint aīe īfinite:tūc ex tota multitu
dine data animaꝝ:sepent̄ decē aīe. cōstat ꝙ reliq̄ aīe ab
istis decē sunt infinite:ꝛ sit multitudo reliq̄ꝝ animarū
a.ꝛ denari° istarū animaꝝ sit b.ꝛ totalis mltitudo ꝯphē
dens a.ꝛ b.sit c.cōstat ꝙ a.est pars ipsi°c.cū c.includat a.
ꝛ adhuc includat b. Aut g̊ a.est mior multitudo q̄ꝫ ē mul
titudo c.ꝛ tūc sequit̄ ꝙ vnū infinitū sit min° alio īfinito:
aut nō est mior:ꝛ tūc pars nō est mior suo toto. Aliter ꝓ
bari pōt ꝯn̄a. Nā in illa multitudie c. sunt īfiniti binarij
aiarū:ꝛ silr̄ infiniti cētenarij.ꝛ cōstat ꝙ quilꝫ binari° est
pars cētenarij:ꝛ ꝑ ꝯn̄s tota multitudo binarioꝝ ē ꝑs to/
talis totalis multitudis centenarioꝝ.aut igr̄ īfini° mul/
titudo binarioꝝ est mior multitudine īfinita cētenario/
rū:ꝛ sic infinitū erit min° īfinito:aut nō est mior:ꝛ tūc se/
quit̄ ꝙ ꝑs nō est mior toto. ❡ 3°.ad idē sic.oi multitudi/ 3^m
ne possibili de° pōt facere maiorē multitudineꝫ. g̊ nulla
multitudo infinita est poſis.ꝯn̄a pꝫ. qꝛ multitudine infi
nita nulla pōt eē maior. Añs pꝫ.qꝛ de° nō tot animas pōt
creare qn pōt plures:nec pōt tot quot pōt:aliogn possibi/
le eēt ipm creare oēs aīas:quas pōt creare: quo posito in
esse nullā aliā posset creare:qḋ est īpoſe:vt in.17.d. dictū
est.g̊ nō tot aīe sunt possibiles:qn sint poſes plures.ꝛ per
ꝯn̄s q̄libꝫ multitudine aīaꝝ possibili: pōt de° maiorem
multitudinē aīaꝝ facere: ꝛ eodē° ꝓbat̄ de alijs. ❡ 4°.ꝯ 4^m
z^am ꝯnē pōt argui. Nā data magnitudie infi^a cū nulla sit
diuisibil:q̄litercūq̄ diuidat̄ siue ꝑ signationē: siue ꝑ seq̄
strationē altera ꝑs erit īfinita.ꝛ tūc seq̄ꝫ ꝙ ꝑs nō sit mi/
nor toto:vel vna magnitudo īfi^ta sit maior alia magnitu
dine īfinita. Itē in magnitudine īfi^a erūt īfiniti cubiti ꝛ
infiniti bicubiti. Cōstat ꝙ sic cubit° est ꝑs bicubiti:sic to
ta magnitudo resultās ex infinitis cubitis: pars erit ma
gnitudinis resultātis ex īfinitis bicubitis: ꝛ vtraq̄ erit
infinita. vel g̊ magnitudo cubitoꝝ ē mior magnitudine
bicubitoꝝ:ꝛ sic infi^m min° erit īfinito: vel nō erit mior:ꝛ
tūc ꝑs nō erit minor suo toto. Itē quātalꝫ magnitudie
possibili fcā:de° pōt aliā facere:ꝛ illi addere:ꝛ ꝑ ꝯn̄s q̄ꝫta
libꝫ possibili pōt facere maiorē. ꝛ vltra.g̊ nulla magnitu
do infi^ta est poſis.❡ 5°.si eēt aliq̄ magnitudo īfi^a:illa eēt 5^m
q̄ꝫtitas seu aliqd q̄ꝫtū. Et vltra.g̊ eēt bicubituꝫ vel tricu/
bitū vel alicui° alteri° dtermiate q̄ꝫtitatis: ꝛ ꝑ ꝯn̄s eēt fi
nita:ꝛ sic magnitudo īfi^a foret finita: qḋ est īpoſe. ꝛ ꝯn̄a
ꝓbat̄. Tuꝫ qꝛ tātitas ꝛ q̄ꝫtitas seu q̄ꝫtū ꝛ tātū idē signifi
cant. Nec dn̄t nisi sicut īterrogatiuū ꝛ rn̄siuū: oē aūt tā/
tuꝫ est bicubitū aut tricubitū ꝛc̄. aut alicui° determina/
te q̄ꝫtitatis in spē. Et rō ista tangit̄ a ph̄o 3° ph̄y. Et scḋa T.c.55.
ꝓbatio ꝯn̄e est Cōmētatoris ibidē. Itez ꝯ eādeꝫ ꝯnem Cō.55.
sunt plures rōnes. P.ꝛ Cōmenta.p̊ celi.❡ 6°.ꝯ vtrāq̄ sil. a.t.c.33.
qꝛ si vere sunt:ponat̄ ꝙ de° faciat vnā magnitudinē īfi/ vsq̄ ad
nitā in alterā pteꝫ tn̄. vbi gr̄a. versus orienteꝫ:cui° extre 76.
mitas sit hic parisi°:ꝛ sup eā ponat lapides īfinitos eq̄lis
magnitudis totā illā magnitudinē occupātes: q̄rū p̄m°
.s.ex̄ns in extremitate sit a. B scḋ ānihilet de° z^m:ꝛ 4^m:ꝛ
sic singulos alternos:alternis reliq̄s cōseruatis:ꝛ post hoc
iungat ꝛ cōtinuet oēs remanētes tūc q̄ro:an tota illa ma
gnitudo occupabit̄ ꝑ remanētes: sicut p̄us ꝑ eosdē ꝛ alios
ānihilatos occupabat̄:an nō: Nō pōt dici ꝙ sic:cū īfini/
ti sint ānihilati occupātes īfinitas ptes eq̄les dicte ma/
gnitudinis:ꝛ nullus de nouo sit addit°:g̊ nō p̄us pteꝫ ali
quā occuparet. Nec pōt dici ꝙ nō occupet̄ tota ſꝫ ꝑs tn̄:
qꝛ vel occuparet̄ ꝑs v̄sus extremitatē: ꝛ ꝑ ꝯn̄s aliq̄ pars
v̄sus orieteꝫ nō erit occupata: ac ꝑ B ꝑs occupata erit fi/
nita:q̄ vltra se v̄sus orietē hēbit ptē vacuā: ꝛ v̄sus nos ēt
hꝫ finē per cām. Sed B est īpoſe:qꝛ lapides īfiniti rema
nent sup ea occupātes singuli singulas ptes eq̄les: vł oc/
cuparet̄ v̄sus orientē.ꝛ tūc seq̄ꝫ ꝙ ꝑs vacua ex̄ns versus
nos erit finita cū vltra se v̄sus orieteꝫ hēat ptē occupatē.
sed B est īpoſe.qꝛ ipa tot ptes eq̄leſ ꝯtinet:quot occupāt
īfiniti lapides ānihilati:ꝛ ꝑ ꝯn̄s infinitas.❡ 7° sic.ꝯ 3^am 7^m

ꝯñe:ſi eniꝫ cõcluſio ſit vera:tũc poſſet fieri a deo corpus
hñs grauitatẽ infinitã intẽſiue: ⁊ ſilr aliqđ hñs leuitatẽ
intẽſiue infinitã.⁊ vltra:poſſibile eẽt eſſe aliqđ corp⁹ qđ
de celo ad terrã deſcẽderet nãliter in iſtãti.ꝯña pꝫ.aliaſ
in eodẽ tpe per idẽ ſpaciũ moueret̃ corp⁹ finite grauita
tis cũ corpore infinite grauitatis:⁊ vtrũqꝫ nãliter:qđ nõ
eſt poſe.ꝯñs vo eſt falſuꝫ.Tũ qꝛ talis ṽtus motiua eq̃re
tur virtuti dei in mouẽdo localr:cũ de⁹ nõ poſſit in mio
ri q̃ꝫ in inſtãti.Tuꝫ qꝛ ſeq̃ret̃ ꝙ illud corp⁹ ſilr ⁊ ſemel in
eodẽ inſtãti eẽt in termino a quo ⁊ in termio ad quẽ:⁊ in
oi loco medio:qđ eſt inſtelligibile: ⁊ per ꝯñs icõicabile
creature. Itẽ eadẽ rõne poſſꝫ fieri foꝛᵃ actiua infinita.
vbi grã caloꝛ vel frigus.Et vltra.g̊ eẽt poſe aliqđ corpuſ
ab vna foꝛᵃ ꝯria in aliã ꝯriã trãſmutari in iſtãti:per ṽtu
teꝫ creatã.hoc aũt eſt ipoſe:cũ de⁹ in mioꝛi duratiõe nõ
poſſit:poſſet ẽt talis caloꝛ infinit⁹ cãre caloꝛẽ infinituꝫ ⁊
8m ſubito:vt pꝫ.¶ 8°.ſi eſſet talis foꝛᵃ ifinita: tũc aliq̃ ei⁹ ps
eſſet ifinita:⁊ per ꝯñs eq̃lis ṽtutꝭ vel vigoꝛis cũ tota foꝛ
ma.ꝯña pꝫ.qꝛ ita ps illa infinita mouebit in iſtãti:⁊ cau
ſabit ifinitã formã eiuſdẽ rõis ſic̃ tota foꝛᵃ.g̊ eq̃lis vigo
9m ris eẽt vtraqꝫ.¶ 9°.tũc poſſet fieri aliq̃ viſio de deo ifini
ta.⁊ ꝑ ꝯñs q̃ ꝯphẽderet ipm.Eodẽ° poſſet argui de chari
xm tate.⁊ alijs formis ſpũalib⁹.¶ x°.ſic quãtalibꝫ intenſiue
poſſibili forma data:põt aliã facere: ⁊ illi ꝑoꝛi vnire: ⁊ ꝑ
ꝯñs illa ꝑoꝛe facere maioꝛẽ. Ex quo ſeq̃t̃ ꝙ nõ ſit poſ
ſibilis aliq̃ infinita:aut ꝙ vnũ ifiᵐ excedat̃ ab alio ifini
to:⁊ ſit min⁹:⁊ ꝙ infinita foꝛᵃ poſſet intẽdi ⁊ fieri maioꝛ:
xim qđ eſt ipoſe.¶ xi°.põt argui ꝯ 2ᵃᵐ rõnẽ factã ꝓ 3ᵃ ꝯne.Et
ꝑmo ꝓbat̃ ꝙ añs nõ ſit poſe:qꝛ ſi eẽt poſe:tũc eẽt poſſibi
le infinitã multitudinẽ ſucceſſiue foꝛe ptrãſitam ſeu cõ
ſumatã vel totalr acceptã: cui⁹ tñ fuit aliq̃ pars ꝑ° acce
pta:⁊ nũq̃ꝫ fuerũt ſilr plures ꝑ° accepte. Hoc aũt eſt ipoſſi
le:cũ infiᵐ ſit cui⁹ trãſit⁹ eſt incõſumabilis:⁊ cui⁹ ptẽ ac
T.c.63. cipiẽtib⁹ ſemꝑ reſtat aliqd accipe. vt pꝫ 3° phy.⁊ ꝯña no
2m ta eſt ex caſu.¶ 2°.ſumatur caſus poſitus in añte: ⁊ ſit in
ſtans pñs finis hoꝛe in qua cãbat̃ charitas ſm modũ ibi
poſitũ:tũc ſic:aut in h̃ inſtãti pñte:hec eſt va.charitas ifi
nita ſeu hñs ptes ifinitas eq̃les eſt:aut in h̃ iſtãti iſta nõ
eſt va.ſi nõ ſit va.cũ inſtãs ſit finis tẽpoꝝ cãtionis chari
tatis ꝑ caſuꝫ.g̊ nulla alia ps charitatis poſt h̃ cãbit̃:⁊ ſic
nec iſta ꝓpõ erit va poſt h̃ inſtãs:⁊ hẽtur intẽtũ: qꝛ nũq̃ꝫ
erũt ifinite ptes eq̃les charitatis create. Si vo in h̃ iſtã
ti illa ꝓpõ ſit va. Cõtra.aut in h̃ inſtanti ipſa eſt ꝑ va:aut
in aliquo inſtãti ꝑoꝛe fuit ꝑ va: aut in aliq̃ iſtãti ꝑoꝛe fuit
vltimo fl̃a.hoc pꝫ.qꝛ nõ ſemꝑ hec ꝓpõ fuit va. qꝛ nec in
fine ꝑme medietatis hoꝛe:qꝛ tũc fuit ꝑ° creata vna pars
charitatis tñ:⁊ nõ infinite.nec in fine ꝑme medietatꝭ ſe
quẽtis medietatis hoꝛe:qꝛ tũc ꝑ fuerũt tñ due ptes:⁊ lo
quoꝛ de ptib⁹ determiate q̃titatis ſm caſuꝫ. ſumat̃ g̊ to
tũ tps in q̊ hec ꝓpõ fuit falſa.⁊ ſua ꝯdicto° va.⁊ totũ tps
in quo fuit ipſa vel erit va.cõſtat ꝙ nullũ tpus fuit meᵐ
ĩter iſta:aliogn in illo tpe me° due ꝯdicto° fuiſſent ſilr fal
ſe.g̊ copulant̃ in eodẽ inſtãti ſm cõeꝫ modũ loquẽdi:vl
g̊ illud inſtãs copulãs iſta tpa eſt inſtãs pñs:⁊ tũc ſeq̃t̃ ꝙ
in h̃ inſtãti hec ꝓpõ ſit ꝑ va:vl fuit aliqđ inſtãs ꝑteritũ:
⁊ tũc vel in illo hec fuit va.⁊ ꝑ ꝯñs: tũc ꝑ fuit va: vel fuit
in illo inſtãti falſa.⁊ tũc ſeq̃t̃ ꝙ in illo tũc fuit vltimo fal
ſa:⁊ ſua ꝯdicto° tũc fuit vltimo va:⁊ ſic pꝫ illa maioꝛ diſ
iunctiua. Sꝫ in nullo inſtãti ꝑoꝛe hec fuit vltio falſa. ꝓ
bat̃ .qꝛ ſi dicat̃ oppᵐ ſit illud inſtãs b.tũc ſic:in inſtãti b.
hec fuit falſa.charitas hñs ifinitas ptes eq̃les eſt.g̊ in b.
nõ erãt ifinite ptes charitatis cãte:ſꝫ finite tñ: ⁊ b.fuit
inſtãs alicui⁹ ꝓpoꝛtiõalis ptis hoꝛe date.g̊ in fine partis
ꝓpoꝛtiõalis imediate ſequẽtis ptẽ cui⁹ inſtãs fuit b.nõ
fuerũt ifinite ptes eq̃les charitatꝭ:qꝛ pter illas q̃ fuerũt
in b.nõ fuit tũc niſi vna ſuꝑaddita vel vna:⁊ ps alteriuſ
ſi b.nõ fuit inſtãs initiãs aliquã taliũ partiũ. Ex eo vl
tra ſeq̃t̃ ꝙ etiã poſt b.hec fuit falſa charitas hñs ifinitaſ
ptes eſt. Itẽ nõ põt dici ꝙ in aliquo iſtãti ꝑoꝛe hec fuit
ꝑ vera.qꝛ ſi ſic ſit illud b.vt ꝑus.⁊ tũc ſumo iſtãs initiãs
ptẽ ꝓpoꝛtionalẽ hoꝛe imediate ꝓcedentẽ eã ptẽ:cui⁹ in
ſtans ẽ b.⁊ ſit illud c.aut g̊ in c.erãt infinite ptes charita
tis iam facte:⁊ per ꝯñs in c. hec fuit va:in b. aut in c.non
erãt infinite ptes charitatis.⁊ tũc ſeq̃ ꝙ nec in b.fuerũt
ifinite.⁊ per ꝯñs hec.iſta ꝓpõ fuit ꝑ va. imo nec va in b.
Relinq̃t̃ g̊ ſi ipſa eſt va nũc:ꝙ ipſa nũc ꝑmo ſit va. Sed
ꝙ nõ.qꝛ quelꝫ pars h⁹ charitatis que nũc eſt fuit añ illõ
inſtãs pñs:⁊ in illo inſtãti vel tpe añ illud inſtãs fuerũt
infinite ptes charitatis loquẽdo de ptib⁹ eq̃lib⁹ charita
tis cauſate vt ꝑus.g̊ in h̃ inſtãti pñte nõ ſunt ifinite ptes
charitatis cãte:⁊ per ꝯñs nec h⁹ charitatis q̃ nũc eſt:ſunt
ifinite ptes. Ex quo ſeq̃t̃ ꝙ hec nõ eſt va.g̊ nec ꝑ va:cha
ritas ifinita ẽ.ꝯña pꝫ.qꝛ ſi nũc ſunt ifinite vl ꝑus fuerũt
infinite:qđ eſt oppᵐ 2ᵉ ptis añtis:vel nunc ſunt aliq̃ imo
infinite.quaꝝ nulla fuit ꝑus qđ eſt oppoᵐ ꝑᵉ ptis añtis.
Scða vo ps añtis ꝓbata eſt imediate ꝑus: ⁊ ꝓbo ꝑmaꝫ:
qꝛ ſi nõ quelꝫ ps charitatis nũc exñs fuit añ h̃ inſtãs ꝑ
ſens:aliq̃ g̊ nũc eſt q̃ nũq̃ꝫ fuit ꝑus:⁊ tñ ꝑ caſum quelꝫ ps
charitatis fiebat ptialr ⁊ cõtinue:⁊ per ꝯñs in h̃ inſtãti
nulla talis pars ꝑ cãtur.ſeq̃t̃ ꝙ aliq̃ pars nũc ꝑ eſt ꝯple
te facta.pꝫ.⁊ ſit illa ps a. tũc ſic:a. ps ẽ nũc ꝑ cõplete fcã:
⁊ nulla alia pars ẽ nũc ꝑ ꝯplete fcã.pꝫ. g̊ q̃lꝫ alia fuit ꝑus
fcã:⁊ per ꝯñs hec eſt vltia pars ſeu ps vltio fcã: ⁊ tñ per
caſuꝫ q̃lꝫ fiebat in pte aliq̃ ꝓpoꝛtiõabili hoꝛe:⁊ ſic dabi
tur vltia pars ꝓpoꝛtiõabil hoꝛe:ſꝫ illũ modũ diuidẽdi.
hoc aũt eſt ipoſe.tum qꝛ q̃lꝫ pars ꝓpoꝛtiõabil eſt diuiſi
bilis in media:⁊ nulla ẽ indiuiſibil: ⁊ per ꝯñs nec mima
nec vltia.Tuꝫ qꝛ ſi det̃ tal vltia pars ꝓpoꝛtiõalis hoꝛe:
aut eã ꝑceſſerũt ptes infinite ꝓpoꝛtiõales aut finite tñ:
nõ ifinite:qꝛ cũ quelꝫ ꝑcedẽs fuerit maioꝛ:⁊ per ꝯñs eq̃
leꝫ ꝯtinẽs illi vltime:ſeq̃ret̃ ꝙ in vna hoꝛa eẽnt ptes eq̃
les infinite:⁊ ſic vna hoꝛa eẽt tps infinitũ ⁊ eternũ: ſꝫ h̃
ſequeret̃ ꝓpoᵐ.vꝫ.ꝙ ante h̃ inſtãs fuerũt ifinite partes
cãte charitatis:⁊ per ꝯñs ꝓpõ data nõ eſt nũc ꝑmo va: ſꝫ
ꝑus fuit va.nec põt dici ꝙ tãtũ finite ptes ꝓpoꝛtionales
ꝑceſſerũt vltimã:qꝛ tũc nõ eẽnt infinite ptes ꝓpoꝛtiona
les in vna hoꝛa:⁊ eẽt dare partẽ mimã ⁊ idiuiſibilẽ:⁊ per
ꝯñs tota hoꝛa ꝯponeret̃ ꝑciſe ex finitis indiuiſibilibus.
Itẽ ẽt ex hoc habet̃ ꝓpoᵐ:qꝛ in h̃ inſtãti nõ eẽnt infini
te ptes cãte:⁊ per ꝯñs illa ꝓpõ nõ eẽt va in h̃ iſtãti pñte.
q̃re nec in ꝑ vera.¶ 2°.idẽ põt ꝓbari ſic.qꝛ ſequit̃.q̃libꝫ 2°
pars hui⁹ charitatis fuit añ hoc inſtãs.igit̃ oẽs ptes cha
ritatis hui⁹ fuerũt añ hoc inſtãs.⁊ vltra.g̊ tota illa chari
tas vel tota multitudo haꝝ partiũ fuit añ h̃ inſtãs:⁊ per
ꝯñs hec fuit ꝑus va:hec charitas ifinita eſt.g̊ nõ ẽ nũc ꝑ°
va.Añs ꝓbatũ eſt.ꝯña pꝫ.qꝛ ſi nõ oẽs partes fuerũt.g̊ ali
qua nũc ẽ q̃ nõ fuit:qđ repugnat añti.¶ 3° ſic.nũc eſt va 3°
iſta:q̃lꝫ ps h⁹ charitatis ẽ:⁊ ſilr hec:q̃lꝫ pars h⁹ charitatꝭ
fuit.g̊ hec fuit ꝑus va.q̃lꝫ ps h⁹ charitatis eſt.⁊ ꝑ ꝯñs hec
fuit ꝑus va.hec charitas ifiᵗᵃ ẽ. Et ꝑᵃ ꝯña ꝓbat̃. tuꝫ ꝑ:qꝛ
q̃lꝫ ꝓpõ de ꝑterito nũc va:hũit aliquã de pñti ꝑus veraꝫ
ſibi corñdẽtẽ.tũ qꝛ alio° opoꝛteret ꝯcedere ꝙ due ꝓpõ
nes de eiſdẽ ꝑdicatis ⁊ ſubiectis vna de pñti ⁊ altera de pte
rito eẽnt ꝑ ve:qđ nõ vr̃ rõnabile.ſic̃ nõ ẽ rõabile ꝯcedere:
ꝙ he due ſũt ſilr ꝑ ve.ſoꝛtes ẽ. ⁊ ſoꝛtes fuit. ſilr.n.fuiſſet ⁊
ꝑ eẽt:⁊ ꝑ ꝯñs nõ fuiſſꝫ.⁊ ſic fuiſſet ⁊ nõ fuiſſꝫ.¶ 3°.ꝯ ideꝫ 3m
añs.ſi.n.eẽt poſe pari rõne foret poſe. ꝙ in q̃lꝫ pte ꝓpoꝛ
tionali hoꝛe cãret charitatẽ tanti gradus: ⁊ dũ cãret 2ᵃᵐ
ptẽ in 2ᵃ pte ꝓpoꝛtiõali hoꝛe ſilr in eadẽ pte hoꝛe ãnihila
ret ptẽ quã cãbat in ꝑᵃ pte ꝓpoꝛˡᵉ:⁊ ſic ſꝑ q̃lꝫ cãtã ĩ vna

parte ꝑportiõali ãnihilaret in pte ꝑportiõali hore ime/
diate sequẽte: ita ꝙ sil' p̄mo eẽt cõplete cãta pars sequẽs:
⁊ cõplete ãnihilata pars imediate p̄cedẽs. Et pꝫ silis rõ
possibilitatis vtriusqꝫ casus. Sed ꝓbo ꝙ iste sint iposſi/
biles: qꝛ vel in istãti finali hore erit aliq̃ pars charitatis
vel nulla. nõ põt dici ꝙ nulla. Nã p casuꝫ cuiuslꝫ partis
charitatis creatio ẽ in tpe p̄ori q̃ꝫ ei⁹ ãnihila°. ⁊ per totaꝫ
horã ꝯtinue cãtur charitas: ⁊ in istanti finali p̄ cessat cã/
ri. g̃ nõ quelꝫ erit ãnihilata in illo instãti. aliogn vel non
cõtinue vsqꝫ ad illud instãs durabit cãtio: vel aliq̃ sil' an
nihilabit' ⁊ cãbit': qð est ꝯ po^m. g̃ in q̊ instãti erit aliq̃: aut
g̃ erit tũc vna pars tm̃: aut plures: nõ pl'es: qꝛ tũc non q̃lꝫ
fuisset ãnihilata in tpe in quo imediate sequẽs fuissꝫ cã/
ta: qð est ꝯ ca^m. g̃ erit tũc vna tm̃: ⁊ per ꝯñs dabit' vl° infi
nitaꝝ: ⁊ vl° pars ꝑportiõalis hore: qð ẽ ipole. ❡ Et ex h̃
põt argui ꝙ in casu rõnis facte oportebit dare vltimam
ptẽ charitatis cãtã. qꝛ nõ plus h̃ seq' si p̄or destruat' duꝫ
fit z° vt ponit' in isto casu: q̃ꝫ si q̃lꝫ remaneret vsqꝫ ad fi/
4^m nẽ: sic ponit' in casu p̄. ❡ 4° ꝯ idẽ ãñs. Nã pari rõne pos/
set vnũ ꝯtinuũ de⁹ discõtinuare in duas ptes in istãti ter/
minãte p̄mã medietateꝫ hore: ⁊ in instãti terminãte z^am
medietatẽ ꝑportionalẽ ꝯtinuare illud idẽ. Et in instãti
terminãte aliã iterũ discõtinuare illud. ⁊ sic in cuiuslibꝫ
ptis ꝑportiõalis hore fm illã diuisionẽ ꝯtinuare vl' discõ/
tinuare alternatiꝫ: ſꝫ h̃ est falsuꝫ. Probo: qꝛ in istãti fina/
li hore vel erit ꝯtinuũ vel discõtinuũ: vel neutrũ: nõ ꝯti/
nuũ: vel discõtinuũ: qꝛ tũc daret' vltia ps ꝑportiõalis vt/
pote illa quã instãs finale termiaret: nec neutrũ: qꝛ ipole
est eẽ plures ptes q̃n sint ꝯtinue vel discõtinue. Eodẽ^o
põt argui: si poneret' ꝙ in vno instãti ãnihilaret totuꝫ il/
lud: ⁊ in alio cãret: oporteret. n. dare vl' vltimã ptẽ ꝑpor/
tionalẽ vel dicere ꝙ in istãti finali nec eẽt nec nõ eẽt: qð
5^m est ipole. ❡ 5°. ꝯ eãdẽ rõnẽ. Nã simili mõ ꝓbaret' ꝙ esset
pole esse vnũ q̃drãgulũ ĩfinite lõgitudinis: latitudis v̓o
finite. pꝫ ꝯñs. Nã in p̄° pte ꝑportiõali hore de⁹ possꝫ cõ/
tinue facere q̃drangulũ: cui⁹ lõgitudo esset vni⁹ cubiti ⁊
latitudo vni⁹ palmi: ⁊ in z° pte hore facere aliũ eq̃lẽ illi
ꝯtinuũ sibi fm lõgitudinẽ: ⁊ sic in q̃lꝫ pte ꝑportiõali. Et
cũ sint infinite ptes ꝑportiõales in vna hora: in fine ho/
re erit vn⁹ q̃drãgulus hñs ĩfinitas ptes eq̃les. ⁊ per ꝯñs
erit q̃drãgulus infinit⁹. ⁊ tota deductio est silis illi rõni
facte. Sꝫ ꝯñs est ipole. tum qꝛ oĩs q̃drãgulus ẽ figura: ⁊
per ꝯñs terminat⁹: pꝫ p diffõnẽ figure. Tũ qꝛ si eẽt q̃drã
gulus hẽbit q̃tuor latera q̃tuor angulos ꝯphẽdẽtia: q̃rũ
duo latera sibi opposita erũt eq̃lia finita ⁊ vnius palmi
tm̃: a quoꝝ pũctis terminãtib⁹ traherent' reliq̃ duo late
ra ĩfinita: ⁊ sic iter duo pũcta dabit' linea ĩfi^ta: ⁊ p ꝯñs li/
nea infinita erit finita. Et eisdẽ modis oĩb⁹ põt argui ꝯ
formã z^e rõnis ꝓ p̄° ꝯne: que ẽt assũpta ẽ in ꝓbatõe alia/
6^m rũ ꝯnũ. ❡ 6°. si casus illi⁹ ãñtis sit polis sili mõ pole eẽt:
posita magnitudine actu ĩfinita fm latitudinẽ ⁊ lõgitu/
dinẽ: vt supra ꝯcedet' eẽ pole: ꝙ aliqð corp⁹ moueret' per
horã ꝯtinue sup eã: sic ꝙ in p̄° medietate trãsiret spaciũ
cubitale: ⁊ in q̃lꝫ ꝑportiõali sequenti tãtũdẽ: vt ponit' in
casu illi⁹ rõnis: ⁊ silis casus polítas pꝫ. Sꝫ ipolitas istiuſ
ꝓbat'. Nã in fine hore corp⁹ motũ erit sup aliq̃ pte ma/
gnitudinis determiata sup quã icipet q̇escere: ⁊ q̇esceret
p tp̃s sequẽs: supposito ꝙ remaneat. signet' g̃ illa ps ⁊ sit
b. ⁊ pars a q̃ incepit moueri: vel supra quã fuit imediate
añ horã sui mot⁹ sit a. vel g̃ iter a. ⁊ b. sunt infiniti cubiti
spacij: vel finiti tm̃. si ĩfiniti. g̃ iter pũcta ꝯphẽdet' spaciũ
infinitũ: qð est ipole: si finiti tm̃. g̃ ptes ꝑportiõales hore
Rñõ nõ erũt infinite: qð ẽt est ipole. ❡ Ad p̄^m istoꝝ dico ꝙ nõ
Ad p̄^m est de rõne infiniti simplr' sũpti: ꝙ aliqd ei⁹ sit tm̃ in po°:
qð pꝫ in multitudine ĩfinita ptiũ ꝯtinui: quaꝝ q̃lꝫ est in
actu sicut aliq̃ earꝫ: nec ei⁹ est aliq̃ pars in actu: aliq̃ v̓o in
po° tm̃. ❡ Ad ꝓbationẽ cũ d' ꝙ q̇cũqꝫ imaginat' ĩfini^m
figit aspectũ sup aliqd in actu. Deinde addit ⁊c. Dico ꝙ
ista ꝓba° nulla ẽ. qꝛ ex h̃ nõ arguit' aliq̃ successio nec ali/
quid in actu: ⁊ aliqd in po° illi⁹ rei sup quã cadit imagi/
natio: sed solũ mõ in ipsis imaginatiõib⁹. Vñ q̃uis app̄/
hẽdẽs ptes ꝑportiõales ꝯtinui p̄us app̄hẽdat vnam q̃ꝫ
aliã: vna tm̃ nõ ẽ p̄us in rerũ nã q̃ꝫ alia. Et si eẽt aliq̃ ma/
gnitudo infinita adhuc imagina° figeret' p̄us sup vnam
ptẽ q̃ꝫ sup aliã: ⁊ adderet pteꝫ parti mõ illo: ⁊ tm̃ q̃lꝫ esset
actual': nec p̄us eẽt in actu illa q̃ p̄° aspectu imaginatiõis
app̄hẽderet': q̃ꝫ illa q̃ centesimo vl' millesimo: q̃uis p̄m°
act⁹ imaginatiõis p̄us eẽt q̃ꝫ centesim⁹ vel millesim⁹: ⁊ ẽ
silis argumẽta° ista illi q̃ quis argueret: ꝙ magn⁹ aceru°
milij nõ eẽt pmanẽs ⁊ totus in actu: qꝛ vnã pteꝫ ei⁹ p̄us
app̄hẽderet ⁊ post aliã. ❡ Ad ꝯfirmationẽ dico ꝙ finis ad ꝯfir.
est eq̇uocũ. Vno° d' finis vltia pars rei. sic eꝯ. p̄° pars d'
p̄n^m. Alio° d' finis forma ⁊ spẽs mãe: d' ẽt finis gr̃a cui⁹:
⁊ alijs ẽt modis dicit' finis: vt pꝫ 5° meta. Cũ igit' d': ꝙ fi T. c. z.
nis cõplemẽtũ ⁊ act⁹ sunt idẽ: si intelligat' ꝙ idẽ sũt con/ 3. ph. 3i.
uertibilr': aut ꝙ finis p̄dicet' p se de actu vl'r. nego ꝑpõ/
nẽ: si sumat' finis p̄mo°. Est. n. de⁹ in actu ⁊ act⁹ pur⁹: ⁊ tm̃
nõ est finis: nec finẽ hꝫ isto°. Silr' aĩa itellectiua est act⁹ ⁊
pfectio mãe: nõ tm̃ est finis ei⁹ illo°: nec ipsa sic hꝫ finẽ: cũ
sit simplr' carens ptib⁹. Si v̓o sumat' finis z°: ⁊ ita su/
mat' act⁹ ꝓ actu pficiẽte: põt cõcedi ꝙ act⁹ est finis ⁊ pfe
ctio ⁊ cõplemẽtũ mãe: ſꝫ illud nihil ad ꝑpo^m: ĩfinito aũt
partibili nõ repugnat quolꝫ mõ dict⁹ finis. Vñ si eẽt ĩfi/
nita aq̃ adhuc hr̃et finẽ gr̃a cui⁹. s. deũ: ⁊ finẽ q̃ est forma
ꝑprie mãe: ſꝫ ĩfinito de quo loq̇mur repugnat hr̃e finem
p̄mo° dictũ: nec talẽ finẽ hr̃et aq̃ infinita si eẽt: q̃m nulla
eẽt vltia ps ei⁹. Ecõtra v̓o oẽ finitũ hꝫ talẽ finẽ. i. vltimã
ptẽ: ⁊ loquor de ptib⁹ determinate q̃ñtitatis: q̃uo dꝫ acci
pi pars: cũ dicit' ꝙ finis est vltia ps rei: si eni sumeret' ps
simplr' nulli⁹ magnitudinis ẽ finis: sic nulli⁹ magnitudi
nis ẽ vltia ps. ❡ Ad soluẽdũ v̓o alia q̃ ex dictis. P. ⁊ Cõ 3. ph.
men. iducunt': nõ oꝫ laborare. Nã certũ ẽ ꝙ. P. reputat i/ vbi. s.
possibile eẽ aliqð corp⁹ ĩfi^m: aut ĩfinitã multitudinẽ cor/
poꝝ: vel ptiũ determiate eiusdẽ magnitudis: q̃m sic seq̃
ret' ꝙ eẽt corp⁹ ĩfi^m in vltimis: multitudinẽ tm̃ ptiũ non
d̃teriate eiusdẽ magnitudis: ſꝫ ꝑportiõaliũ nõ potuit ne
gare fm dicta sua: ⁊ iõ qꝛ ipse fuit alteri⁹ opionis: iõ mul
ta dixit que nõ sũt v̓a in hac mã: nec acceptãda ꝓ auc̃te.
❡ Ad z^m p̄ dico: ꝙ si ꝯcluderet ꝓbaret' in ꝯti° nõ eẽ ĩfi/ Ad z^m
nitas ptes: vt pꝫ. Rñ° z° ad rõnem distiguẽdo de toto ⁊
pte. Nã hec duplr' pñt sumi. s. cõiter ⁊ ꝑprie. p̄ mõ oẽ qð
includit aliqd qð est aliqd ⁊ aliud p̄ter illð aliqd: ⁊ qðlꝫ
illius: d' totũ ad illud: ⁊ oẽ sic iclusuꝫ d' ps icludẽtis. z°°
d' totũ illud qð icludit aliqd p̄°° ⁊ includit tãta tot quot
nõ icludit iclusuꝫ: ⁊ eꝯ tale inclusuꝫ nõ icludẽs tot tanta
quot includẽs: d' pars ei⁹. ⁊ iste modus ꝯtinet ẽt plures
modos ptis: ſꝫ ꝓ nũc nõ curo de illis. Applicãdo hoc ad
multitudies: p̄°° oĩs multitudo ẽ totũ alteri⁹ multitudis
q̃ illã icludit. i. q̃ est oĩa illa q̃ ipsa est ⁊ aliud vl' alia ab il
lis ⁊ q̊lꝫ illoꝝ: ⁊ oĩs multitudo sic iclusa est pars: ⁊ h̃ mõ
vna multitudo ĩfinita põt esset ps alteri⁹ sic multitudo
partiũ ꝑportionaliũ vni⁹ medietatis ꝯtinui: est ps mul/
titudis ptiũ alteri⁹ ꝯtinui toti⁹. Nã multitudo toti⁹ ꝯti
nui est oẽs ptes siue oĩa: quoꝝ qðlꝫ est ps vni⁹ medieta/
tis: ⁊ oẽs ptes alteri⁹ medietatꝭ q̃ sũt totalr' alie ab illis.
z°° oĩs multitudo icludẽs aliã mõ iã dicto: ⁊ icludẽs tã/
ta tot. i. tot d̃teriate q̃ñtitatis. vbi gr̃a. tot binarios vl' tot
ternarios quot nõ icludit multitudo iclusa: ẽ totũ respe/
ctu illi⁹: ⁊ illa eꝯ pars d' h°: ⁊ h̃ mõ nulla multitudo ĩfi^ta
est totũ aut parſ respectu multitudis ĩfinite: qꝛ nulla tot

tanti includit q̄n tot tāti alia īcludit: q̄ȝ q̄lȝ includit īfini
ties tātū seu īfinita tāta. Uñ h̄ mō sumēdo totū ꝛ ptem
multitudo ptiū totiꝰ ↄtinui nō ē totū ad multitudinem
ptiū vniꝰ medietatis tñ: q̄ȝ quot binarios vel ternarios
īcludit multitudo totiꝰ: tot īcludit multitudo medietatꝭ
ꝛ nō plꝛes īcludit multitudo totiꝰ ꝙ̄ ptis. 2° distīguo hos
terminos: maiꝰ ꝛ minꝰ: q̄uis nō oporteret nisi ꝑ aliq̄s il/
lis īꝓꝓe vtētes. Nā vnoꝰ sumunt̄ ꝓꝓe ꝛ sic multitudo
dr̄ maior q̄ tātūdē ꝛ plꝛes ↄtinet. illa vo dr̄ mior q̄ paucio
res. Siue alioꝰ: ꝛ vēit in idē. illa dr̄ maior q̄ plꝛies ↄtinet
vnū: vel plꝛes vnitates: illa vo mior q̄ paucies seu paucio
res. Alioꝰ sumit̄ īꝓꝓe. ꝛ sic oīs multitudo q̄ īcludit vni
tates oēs alteriꝰ multitudis ꝛ q̄sdā alias vnitates ab illꝭ
dr̄ maior illa: esto ꝙ nō īcludat plꝛes vnitates ꝙ̄ illa: ꝛ h̄
mō eē maiorē mltitudinē alia nō ē aliud ꝙ̄ īcludere illā
ꝛ eē totū reᵉ illiꝰ p°. Supponēdo totū p° maiꝰ ꝛ minꝰ nō
dr̄ de ifinitis adiuicē: sȝ de finitꝭ tm̄: vl de ifinitꝭ respcū
finitoꝝ: ꝛ eↄ. 2° vo mō vnū ifiᵐ ē maiꝰ alio. sic ēt est toᵐ
ad illud p° sumēdo totū. Hi aūt modi totius ꝛ ptis sic se
hn̄t: ꝙ oē qd̄ est totū vel ps 2° ē totū vl ps p°. ꝛ nō ↄuer
tit̄ vlr: nō ē sic de maiꝰ ꝛ minꝰ ṗdcis duobꝰ modis sūptꝭ.
Nā nō oē qd̄ ↄtinet plꝛes vnitates ꝙ̄ aliud ↄtinet illas q̄s
ↄtinet illud aliud: sic denariꝰ boiuȝ exītiū parisiꝰ ↄtinet
tātūdē ꝛ plꝛes ꝙ̄ senariꝰ vl q̄ternariꝰ eq̄rū exītiū rome.
nō tñ īcludit illos. ꝛ iō nō oē qd̄ ē maiꝰ p° ē maiꝰ 2°. Itē
nec oē maiꝰ 2° ē maiꝰ p°. sic pȝ de multitudie vna ifiᵗᵃ re
spectu alteriꝰ ifinite quā īcludit. Particulariter tñ de se
inuicē ṗdicant̄: aliqd. n. maiꝰ p° ē maiꝰ 2°. sic multitudo
finita ē maior sua pte vtroq̄ȝ mō. ¶ Tūc ad rōnē cū dr̄:
si eēt aliq̄ mltitudo ifiᵗᵃ: vel ps nō eēt mior toto: vl vnū
ifiᵐ eēt minꝰ alio. si sumat̄ ps ꝛ totū p° tm̄: ꝛ sumat̄ ēt ma
ius p°. ↄcedit̄ ↄn̄s. Nā ps illoꝰ ṗcise sūpta nō ē mior toto
illoꝰ sumēdo minꝰ: sic nec eiꝰ totū tanti tot ↄtinet q̄n tot
tāti ↄtinet ipa. Et q̄ȝ eē maiꝰ in mltitudie nō ē aliud ꝙ̄ cō/
tinere plā: si totū nō ↄtineat plura ꝙ̄ ps: māifeste pȝ ↄn̄s
eē ꝙ ipm nō sit maiꝰ illa: nec illa minor eo. Et ꝑ ↄn̄s vna
ps illiꝰ ↄn̄tꝭ disiūcti ē va. vȝ. aliq̄ pars nō erit mior toto.
iō ↄcedo illud. Itē sūptis ꝛ toto ꝛ pte eodēꝰ: vt iā sume/
bant̄ ꝛ sumēdo maiꝰ ꝛ minꝰ p° supra posito ↄcedo ꝙ ali/
qd̄ ifiᵐ est minꝰ aliq̄ infi°: qm̄ infiᵐ qd̄ est sic ps nō ↄtinet
oīa q̄ cōtinet infiᵐ qd̄ est totū eiꝰ: q̄uis tot qd̄cūq̄ȝ tanti
cōtinet totū cōtineat ipm qd̄ est ps: ꝛ rōne hꝰ ptis ↄcedo
ↄn̄s. Et si inferat̄. infiᵐ est minꝰ ifinito. ḡ excedit̄ ab il/
lo: nego ↄn̄am: sūpto an̄te in sensu cōcesso. Nā nihil ꝓꝓe
dr̄ excedi ab alio: nisi qd̄ nō ↄtinet tāti tot quot aliud: ꝛ de
nullo ifinito est veꝝ. Si vo sumat̄ ps ꝛ totū 2°. ꝛ minꝰ
p°: tūc nego ↄn̄am. Et ad ꝓbationē dico: ꝙ multitudo a.
nō ē ps multitudis c. q̄ȝ ipsa ē infiᵃ. Itē ꝑ idē: multitu
do a. nō ē minor multitudie c. ꝛ h̄ mō tñ ē icōueniēs cō/
cedere ptē nō eē minorē toto aut ifiᵐ eē minꝰ ifi°. ¶ Ad
aliā ꝓbationē ↄn̄e cōcedo: ꝙ in multitudie c. sūt infiniti
binarij ꝛ infiniti ternarij: ꝛ ꝙ q̄libȝ binariꝰ est ps cētena
rij. Dico tñ ꝙ ifiᵃ mltitudo illoꝝ binarioꝝ nō ē ps mlti/
tudinis ifinite illoꝝ cētenarioꝝ: siue sumat̄ ps p° siue 2°
mō. nō p° qdē: q̄ȝ nihil cōtinet vl īcludit multitudo cēte
narioꝝ: qd̄ nō īcludat mltitudo binarioꝝ. Nā q̄lȝ aīa de
ifinitis īcludit̄ in vtraq̄ȝ multitudie ṗdicta. Itē nec est
ps 2°: q̄ȝ nō plura tāti cōtinet multitudo cētenarioꝝ ꝙ̄
binarioꝝ. Uñ sicut ifinita multitudo cētenarioꝝ conti/
net cētenarios infinitos: sic ēt ifinita multitudo binario
rū cōtinet ifinitos cētenarios. Et gnālr nullā multitudi
nē finitā totiēs cōtinet vna earū: q̄n totiēs illā cōtineat
Ad 3m altera. ¶ Ad 3m cū dicit̄ oī multitudine possibili ds̄ pt
facere maiorē. ḡ nulla ifinita est poīis. Rñ°: ꝙ si in an̄te
sumat̄ ly maiorē p° mō supra dicto. An̄s est falsū. ¶ Ad
ꝓbationē cū dicit̄: ꝙ deꝰ nō pōt creare tot animas quin
posset plꝛes: nec pōt tot: q̄n pōt alias. dico ꝙ nō ē idē dice
re. deꝰ nō pōt tot q̄n pt plꝛes: ꝛ dicere. deꝰ nō pōt tot quin
posset alias. Nā si tot ꝛ quot sumant̄ cōiter vt taȝ de fini
tis ꝙ̄ ifinitis dicant̄ s̄m cōem vsuȝ. Nā sic dicimꝰ ꝙ tot
sunt ptes ↄtinui in vno cōtiꝰ quot in alio sibi eq̄li: sic ēt
dicimꝰ ꝙ tot ptes eiusdē ꝓportiōis sunt in vno quot in
alio. ꝛ tñ ille sunt finite. He aūt ifinite. Sic aūt sumptis
his terminis dico ꝙ hec est va. deꝰ non pōt cāre tot aīas
q̄n posset alias. hec vo falsa. deꝰ nō pōt tot q̄n plꝛes possȝ.
Nā deꝰ pōt ifinitas: quo posito i eē: adhuc deꝰ pt creare
alias. ꝛ finitas multitudies ꝛ ifinitas vt sibi placȝ: ꝛ hoc
in infiᵐ pōt: nō tñ pōt plꝛes: q̄ȝ quotcūq̄ȝ alias posset: nec
ille s̄m se: nec silꝛ sūpte cū ṗorībꝰ sūt plꝛes ꝙ̄ ṗores: nec ṗo
res ṗcise: sunt pauciores ꝙ̄ ipse ꝛ posteriores silꝛ. Et si di/
cat̄ ꝙ q̄lȝ vnitas addita multitudini constituit maiorē
multitudinē. Dōm h̄ nō eē verū nisi de multitudie fini/
ta. Et rō tac~ est supra. vȝ. q̄ȝ multitudo nō ē maior: nisi
q̄ȝ cōtinet pluries vnū: nūc aūt si sit multitudo ifiᵗᵃ ꝛ ad/
dat̄: vel ꝓpriꝰ loquēdo: fiat vnitas noua. q̄uis multitu/
do īcludēs hāc ꝛ ṗores cōtineat aliā vnitatē a ṗorībꝰ: nō
tñ plꝛies cōtinet vnitatē: aut plꝛes vnitates: ꝙ̄ multitudo
ṗor ṗcise: cū illa cōtineat ifinitas. Et q̄ȝ nō seq̄t̄. deꝰ non
pōt tot q̄n posset alias. ḡ non pōt tot q̄n pōt plꝛes. iō ꝓbaᵒ
illiꝰ an̄tis nō valȝ. Si vo in an̄te sumat̄ ly maiorē. 2° sic
pdicto. cōcedo an̄s: ꝛ nego ↄn̄am. ꝛ silꝛ nego ꝓpōnem
assūptā ad ꝓbationē ↄn̄e. s. hanc: nulla multitudine ifiᵗᵃ
pōt aliq̄ eē maior. sūpto termino isto maiꝰ in eadē signi/
ficatiōe. ¶ Ad 4m qd dōm sit quo ad oēs suas ptes: pȝ ꝑ Ad 4m
ea que dicta sunt ad 2m. Quātū tñ ad id qd̄ de additione
magnitudinis ad ṗorē magnitudinē dr̄. Est aduertendū
ꝙ si ṗor magnitudo ponat̄ vndiq̄ȝ infinita. nulla ei pote
rit addi que sit ex̄ ipaȝ: ꝛ q̄lȝ ptē eiꝰ. sed siue finita siue i/
finita de nouo creet̄: ipsa erit silꝛ cū ipsa: vel cum aliq̄ pte
eius. ¶ Ad 5m cōcedo pmā ↄn̄aȝ. ꝛ nego 2m. Et ad ꝓba/ Ad 5m
tionē pmā dico: ꝙ sicut de ifinita multitudie dicimꝰ tot
ꝛ quot: vt supra dcm̄ ē. sic nihil ꝓhibȝ dici de ifiᵗᵃ magni/
tudine q̄tū ꝛ tm̄. Uñ s̄m phm̄ si q̄rat̄ q̄tū tpus ṗcessit:
cōuenieter rn̄det̄ infiᵐ: ꝛ ꝑ ↄn̄s infiᵐ est tm̄ ꝛ q̄tū: si qd̄lȝ
qd̄ rn̄det̄ ad q̄tū sit tm̄: vt isti dicūt. Si aūt qs sumat tm̄
ꝛ q̄tᵐ ꝑ magnitudibꝰ alicuiꝰ finite mēsure: ꝛ eodēꝰ velit
ꝙ q̄tᵐ dicat̄ solū de talibꝰ: tūc negabo pᵐ ↄn̄aȝ. ꝛ dicā ꝙ
magnitudo infiᵗᵃ nō eēt q̄titas: eēt tñ magnitudo. Et silꝛ
nec multitudo ifiᵃ eēt q̄titas: est tñ mltitudo. ꝛ h̄ nomē
q̄titas nō est genꝰ gnālissimū scdi ṗdicamēti. ꝛ tūc opor
teret fingere aliud nomē illi ṗdicamēto: sȝ talꝭ acceptio
hꝰ termini q̄titas nec ē vsitata nec oportuna. vñ si q̄tᵐ ē
qd̄ ē diuisibile in ea q̄ insūt. vt dr̄ 5° meta. nō appȝ cur ifiᵃ T.c.18.
magnitudo nō sit q̄ta: ꝛ silꝛ multitudo ifiᵃ. cū vtraq̄ȝ ve
diuisibilꝭ sit: si sit. ¶ Ad aliā ꝓbationē dico ꝙ ifiᵃ magni
tudo vtiq̄ȝ foret in aliq̄ spē q̄titatis. vñ magnitudo pūs
diuidit̄ in fiᵗᵃᵐ ꝛ i ifiᵗᵃᵐ. Et deīde magnitudo finita i bi/
cubitā ꝛ tricubitā: aut alio tali mō: foret ḡ in spē magni/
tudinis infinite. Cū vo addit̄ ꝙ ↄ hāc ↄn̄e sūt mlte rōes
phi ꝛ Cōmen. rn̄°: ꝙ nulla illaꝝ ↄcludit oppositā ↄn̄e isti p.c.a.t.
q̄ est de possibili. qm̄ q̄lȝ fūdat̄ sup pn̄° nō necio. vbi gr̄a. c.33. vsq
ꝙ celuȝ mouet̄ cōplete in tpe finito. ꝙ sūt entia actiua ꝛ ad.76.
passiua adinuicē: ꝛ ꝙ talia agūt ꝛ patiunt̄ approximata.
ꝛ ꝙ entia nālia hn̄t loca nālia: ꝛ ꝙ plura corpora nō pn̄t
eē silꝛ. ꝛ silia: quoꝝ nullū est neciū. Unde si phs cōfessus
fuissȝ celū nō posse moueri. ꝛ poīe esse ꝙ nullū aliud ens
ṗter deū eēt nisi celū: aut ꝙ̄ qdcūq̄ȝ aliud: ꝛ ꝙ possibile
eēt ↄria approximata nō mutuo agere: ꝛ alia que cōiter
catholici hn̄t ↄcedere: nō dubito quin ipse cōcessisset ꝙ
esset possibile fore corpꝰ infinitū. ¶ Ad 6m admitto ca/ Ad 6m

sum vsq; ad id qḋ dr̃. q deꝰ cõiungat ꝛ cõtiguet lapides
manẽtes. Nã hec cõtiguaᵒ põt duplr̃ cõcipi fieri. vnoᵒ q
ql; lapis deferaᷓ v̄sus oriẽtẽ in quã ptẽ ponet magnitu/
do ifiᵃ. ꝛ in ħ itellectu necᵒ casuȝ eẽ polem. Nõ est. qꝛ tũc
seq̃ret q ql; lapis facta tali ꝯtiguatõe distaret a loco in
quo pᵘs erat distãtia ifiniᵃ: ꝛ sic iter extrema data: ꝛ cer/
ta clauderet spaciũ ifiᵐ: qḋ iplicat ꝯdictionem: ꝛ pȝ ꝯñ.
Nã ql; lap̃ hȝ post se versus oriẽtẽ infinitos lapides an/
nihilatos p casuȝ. Alioᵒ põt itelligi q qlibȝ deferat ver/
sus parisius in q̃ pte magnitudo ẽ finita: aut si aliq v̄sus
oppositã: nõ tñ ifiniti: sȝ finiti tñ: ꝛ in ħ sensu admitto to
tũ casuȝ. Et ꝯñr dico q tota magnitudo occupabit p so/
los remanẽtes posito q ql; sit delatᵒ versus a. ꝛ ipse la/
pis a. remãserit in suo loco pori. Aut si ponat q nõ ql; sit
delatus v̄sus a. qñimo a. lapis delatᵒ sit versus oriẽtẽ p
certũ spaciũ finitũ: v̄sus qḋ eꝯ sint ḋlati ceteri seq̃ẽtes.
tota occupabit pter illã ptẽ finitã magnitudis: quã post
se relinqt a. versus parisiᵘ. Et cũ dr̃ q ħ est ipole: qꝛ ifini
ti lapides sũt ãnihilati ꝛc̃. Dico q pbatio nõ est efficax:
qm q̃uis ifiniti sint ãnihilati occupãtes infinitas ptes
magnitudis eq̃lis: qꝛ tñ nõ tot ptes tales ꝯtinent in tota
illa magnitudine qn tot lapides ꝯtineant in mltitudine
lapidũ remanẽte: nec pl̃es sunt ptes magnitudis q̃ȝ lapi/
des remanẽtes: ac p hoc cuilibȝ pti põt aliqs lapis suppo
ni. poterit tota silr̃ remanẽtibᵘ lapidibᵘ occupari: qḋ etiã
declarat: qꝛ exquo ifiniti lapides remãserũt: nõ erit da/
re vltimã partẽ v̄sus oriẽtẽ: que hẽat lapideȝ supra se: ꝛ
p ꝯñs tota erit occupata. ¶ Hoc põt in alio declari. s. n.
sit aliqḋ corpᵘ albũ finitũ. cõstat q sicut in eo sũt ifinite
ptes pportiõales mãe: ita sũt infinite ptes pportiõales
albedinis ifo͛mãtes illas. vocet g pᵃ pars mãe a. ꝛ silr̃ 3ᵃ
ꝛ qnta ꝛ q̃l; alterna: ꝛ q̃l; reliquaꝝ vocet b. ꝛ ponatur q
deᵘ ãnihilet oẽm partẽ albedinis ifo͛mãtẽ aliqḋ a. quo
facto reliquas ptes remanẽtes trãsferat versus pmuȝ a.
sit illud maxia pars pportiõalis: ꝛ sic transferat q super
quodl; a. ꝛ sup qḋl; b. ponat aliquã partẽ albedinis ḋ re/
siduis partibᵘ. cõstat q sup qḋl; a. ꝛ sup qḋlibȝ b. erit ali
qua ps residuarũ albedinis: sic ꝛ ante ãnihilationẽ infi/
nitarũ. q̃uis sup qḋl; a. ꝛ sup qḋlibȝ b. sit minor albedo
extẽsiue q̃ȝ fuerit pᵘs. ꝛ ħ pȝ: qꝛ alias daret vltimũ a. vel
vltimũ b. sup qḋ eẽt albedo. ꝛ cũ iter qḋl; a. vel b. ꝛ pmũ
a. nõ sint ptes nisi finite: seq̃ret q ptes albedinis nõ eẽnt
relicte ifinite ŝm multitudinẽ: qḋ est falsũ. Et silr̃ dico
q si deᵘ adhuc de remanẽtibᵘ annihilaret lapidẽ quel;
alternũ p modũ positũ in casu. nõ obstãte q annihilaret
adhuc ifinitos: tñ qꝛ adhuc relinq̃ret ifinitos possent re/
licti per eũdẽ modũ adhuc totã magnitudinẽ occupare.
Et rursus si adhuc codẽᵐ ãnihilaret ifinitos: ꝛ sic infini/
ties faceret: sp relicti possent totã replere magnitudinẽ.
Et forte qḋ mirabiliᵘ qbusdã videt. Dico q si eẽt magni
tudo ifiᵃ ex vtraq; pte: ꝛ lapides nõ eẽnt sup ea nisi a lo/
co ipsiᵘ a. deinceps in infiᵐ versus oriẽtem. posset deᵘ ex
eisdẽ lapidibᵘ pcise iplere totã illã magnitudinẽ tã v̄sus
oriẽtẽ q̃ȝ v̄sus occidẽtẽ: esto q nullus lapis eẽt sil' in plu/
ribᵘ ptibᵘ magnitudis sibi eq̃libᵘ. Qḋ pȝ. Nã possȝ tolle
re oẽm lapidẽ alternũ iux̃ sensuȝ pmissuȝ. Et statuere ad
aliã ptẽ ipsiᵘ a. s. v̄sus accñtẽ: ita q singuli iuncti essent: ꝛ
ẽt remanẽtes ex pte oriẽtis reiũgere sicut pᵘs: quo fcõ:
ꝯstat sic pᵘs p rões pmissas. q tota illa magnitudo eẽt
p lapides ex vtraq; pte occupata: ꝛ possibilitas oiũ pdi
ctoꝝ pȝ: et ħ q nõ sũt tot ptes magnitudinis etiã vtriuſ
q; ifinite: qn sint tot lapides q sunt sup alterã pteȝ eiᵘ: sic
ẽt nõ sunt tot ptes totius magnitudinis hinc ide: qn tot
sint plures eiusdẽ ex vna pte pcise. v̄bi grã. v̄sus oriẽtẽ:
q̃uis pter illas ifinitas alias hẽat ptes versus occidẽtẽ.

ꝛ oẽs lapides ante ãnihilationẽ illoꝝ alternoꝝ non sunt
tot: qn tot sint soli remanẽtes: ꝛ hoc iḋ: qꝛ tã hi pcise sunt
infiniti q̃ȝ ꝛ hi vel illi tñ: sicut supra in sili ad 3ᵃᵐ rõnẽ est
dcm̃. ¶ Ad 7ᵐ supposito q sic deᵘ põt tales formas infi Ad 7ᵐ
nitas facere sepatas a subiecto: sic possȝ facere eas infor
mare subm: ꝯcedo ꝯñs: ꝛ q pole est eẽ aliqḋ corpᵘ: qḋ nã/
liter de celo in terra descẽdat in instanti. Et cuȝ pbat ħ
esse ipole: qꝛ talis virtᵘ motiua eq̃ret virtuti diue in mo
uẽdo localr̃. Dico q si intelligat hec adeq̃tio vl'is in lo/
caliter mouendo. ꝯñ nulla est. qm licȝ illud posset talis
virtus: nõ tñ possȝ ascendere nec aliqḋ corpᵘ distans mo
uere. nec possȝ illud corpᵘ descẽdere deo nõ coagẽte. Deᵘ
aũt põt illud sursuȝ ferre: ꝛ quotl; alia corpora ad quãl;
partẽ etiã nllo sibi coagẽte possȝ mouere: quapp dei vir/
tus adhuc maior esset ad mouẽdũ localr̃ q̃ȝ illa. Si autẽ
nõ sic gnãliter accipiat adequatio: sed soluȝ q adeq̃ret
dei virtuti in velocitate descẽsus: qꝛ in instanti descẽde/
ret quo citius nõ possȝ per potẽtiã dei. Dico q illud non
est incõueniẽs: sicut nõ est incõueniẽs q virtᵘ actiua cã/
ta causare possȝ aliquã formã in instãti. Vñ si hec cã va/
leret sequeret q deᵘ nõ possȝ cãre vnũ corpᵘ luminosuȝ
in instãti. Nã cõstat q tale sic cãtuȝ in instãti cãret lucẽ.
silr̃ idẽ esset de visiõe. Iteȝ de facto aliq̃ volitio causat
in instãti: ꝛ tñ deᵘ nõ citius possȝ q̃ȝ in instãti. Alia vero
pbaᵒ falsitatis nulla est ẽt: qm pariter pbaret q deᵘ nõ
possȝ de loco ad locũ corpus in instãti trãsferre: cuiᵘ opᵐ
pȝ ex pcedẽti qõne. ꝛ q dei virtute nõ possȝ eẽ vacuũ: p/
existẽte supra vacuũ aliquo corpe graui: ꝛ relicto sue na/
ture cũ gnãli influẽtia: qm tũc ipm descẽderet in instã/
ti. vt pȝ ex 4ᵒ physi. Ad aliã ꝯñam cõcedo etiã ꝯñs. s. q T. c. 71.
possȝ fieri calor qui in instãti subm trãsmutaret de frigo
re in calidũ: etiã intẽsiue infinitũ. ¶ Ad 8ᵃᵐ dico. q ali/ Ad 8ᵐ
quas formas eẽ eq̃les itẽsiue põt itelligi duplr̃ ŝm dupli
ceȝ modũ accipiẽdi maiᵘ ꝛ minᵘ supra positũ. Naȝ vnoᵒ
ille forme pñt dici eq̃les q̃rũ neutra est altera maior pᵒᵒ:
tũc pars ifiᵃ forme foret eq̃lis toti forme cuiᵘ erit pars.
Alioᵒ pñt dici eq̃les. qꝛ neutra est altera maior pᵒᵒ: nec ẽt
2ᵒᵒ: ꝛ sic pars infiᵃ nõ erit eq̃lis toti. Cũ igit arguit q ps
infiᵃ forme ifinite foret illi eq̃lis in vigore ꝯcedẽdo ifi/
nitaȝ formã eẽ pteȝ illoᵒ q̃ ꝯcessuȝ est supra de multituᵉ
infinita. si ille forme dicant equalis vigoris: que in eq̃/
lem formã possunt: ꝛ si accipiat equalitas pmo mõ iam
dicto cõcedo ꝯñam ꝛ ꝯñs. Naȝ pars infinita posset etiã
in formã infinitã. nec hoc debȝ plus reputari icõueniẽs
q̃ȝ q pars sit eq̃lis toti: qḋ tñ verũ est terminis sumptis:
vt dcm̃ est. Si vero sumat equalitas scḋo mõ: nego cõse
quentiã. Dico eni q forma infinita si esset: causaret ali/
quas ptes forme quas nõ causaret eiuȝ pars infinita per
se si esset: nõ existentibᵘ reliquis partibᵘ forme totalis.
¶ Ad 9ᵐ cõcedo q deus posset facere visionẽ infinitaȝ Ad 9ᵐ
sui obiectiue: ꝛ nego vlterioreȝ cõsequentiã: videl;: q ta
lis visio esset cõprehensiua ipsius. Nã visio cõprehensi/
ua rei est illa per quã cognoscit res pfectissime ꝛ omni/
bus modis quibus est cognoscibilis: talis aũt nõ esset vi
sio infinita creata. Tum quia visiõe dei que est ipse per/
fectius ipse cognoscitur q̃ȝ cognosci possit per illam: pos/
set etiã deus causare aliam visionẽ respectu sui alterius
rationis ab illa ꝛ perfectiorem ŝm speciem. Tum quia
ꝛ si aliqua esset infinita. nõ tamẽ esset infinita simplici/
ter: sed tantuȝ in specie illa. ꝛ per cõsequẽs nõ esset com/
prehensiua dei qui est simpliciter infinitus: huic etiam
fauet dictum Magistri 3ᵒ sententiarum. distin. 24. vbi
vult q anima xp̄i scientiam habeat omnium que deus
nouit: non tamen equatur scientie dei: quia illi clarius
nouit ea et perfectius. vbi etiam forsitan opinatus est

magister conclusionē istaȝ quā nūc defendo. Nā si nosse
plura distincte eo mō quo ponit aīa xpi nosse q̄cūqȝ deus
nouit est maioris pfectiōis. ꝯñs est ꝙ nosse illo mō īfini-
ta sit īfinite pfectionis: ꝛ maxime si talia cognita sint vl
si essent forent eq̄lis pfectiōis: vel quoꝛ cognito īfinita
eēnt pfectiora. De⁹ aūt nouit infinita ſm spēm: ꝛ per ꝯñs
quoꝝ q̄libȝ sunt īfinita cognita pfectiora. ḡ noticia oīuȝ
illoꝝ si sit vna: erit īfinita intēsiue. Si vō nō ē vna: ſȝ cuiuſ
libȝ est ppa: ꝛ tūc silr in aīa xpi erunt īfinite noticie distin
cte ſm spēm: ꝛ siue h̄ siue illud dicat̄ satis habet̄ p hac opi
nione: qđ tn̄ vltimo de opione magistri dcm̄ est: sine asser
tione dcm̄ sit: sic dcm̄ est de visione sic dico de dilectione
ꝛ alijs spūalib⁹ formis. s. ꝙ possibile est fieri dilectionē i-
finitā dei: illa tn̄ nec eēt de⁹ ſȝ creatura: nec deū adeq̄ret
vt aliqui dicūt: nec pfectissima foret que posset eē: vel ēt
esset de deo: nec per illā possȝ de⁹ diligi pfectissime: ꝛ mo-
Ad xm dis oīb⁹ qb⁹ est diligibilis. ¶ Ad iom rndēdū est suo mō
sic dictū est de multitudine ꝛ magnitudine in solōne 3e ꝛ
4e rōnis. Et si querat̄ vtrū pfectius cognoscit̄ obm sup
ponēdo ꝙ talis forma eēt noticia: aut pfectius diligeret̄
si foret dilectio aut subm eēt magis tale quecūqȝ forma
esset. dicēdū ꝙ sic ꝯcedit̄ vel negat̄ ꝙ illa forma eēt ma-
ior seu pfectior sic cōcedi dȝ vel negari ꝙ pfecti⁹ vel ma
gis ꝛc̄. Nā pfecti⁹ cognoscere nō ē aliud q̄ȝ pfectiori no
ticia cognoscere: ꝛ silr de dilectiōe: ꝛ eē magis tale: nō est
Ad xim aliud q̄ȝ pfectiorē formā eē talē. ¶ Ad ea q̄ xi° inducunt̄
Ad pm rn̄. ¶ Ad pm qdē ꝙ ꝯñs nō est ipole: sic opȝ in q̄libȝ mo-
tu ꝯtinuo siue locali siue alteratiuo: in quolibȝ. n. q̄ntūcū-
qȝ paruo acq̄runt̄ infinite ptes pportionales siue forme.
īter quas aliq̄ est pars pa: vtputa pa medietas toti⁹. nulla
tn̄ earū est vltima. Un̄ notādū: ꝙ īfinita sic eē ptransita
ꝙ eoꝝ sit pm ptransitū. nullū aūt sit vltimo ptrāsitū: ſȝ i-
ter q̄dcūqȝ illoꝝ ꝛ pm sint solū finita ptransita: aut eoꝝ īfi
nitoꝝ sit vltimū ptransitū. nullū aūt pm nō est icōueniēs.
Et de p° qdē pȝ per iam dicta. De 2° ēt pȝ per idē: qm̄ i mo
tu ꝯtinuo īfinite ptes pertrāseunt̄: q̄rū vltima est 2a me-
dietas toti⁹: ꝛ nulla eiusdē pportionis est pa pertransita:
ſȝ ꝙ īfinita sint ptransita: ꝛ aliqđ illoꝝ sit pmo ptrāsitū:
ꝛ aliud vltimo ptrāsitū: ꝛ nulla illoꝝ sunt silr pmo pertrā
sita: vt ponit̄ in argto vtiqȝ est ipole. hoc aūt nō est in ppo
sito: qm̄ sic in tpe illius pfectiōis ꝯtinue nō dat̄ pars vlti
ma pportionalis ſm illū modū diuidēdi: sic nec illi⁹ for-
me est aliq̄ vltima pars determiate q̄ntitatis. ¶ Tūc ad
pbationē ipossibilitatis ꝯñtis cōcessi. Cuȝ p° dr̄ ꝙ infini-
tum est cuius transitus est incōsūmabilis. Dico ꝙ hoc i-
telligi debȝ si partes illius infinite acquirunt̄ in equali-
bus partibus tēporis. vbi gr̄a. ꝙ quelibȝ acquirit̄ in vna
hora vel vnico momēto: aut aliqua alia determinata tē-
poris q̄ntitate: tūc eni oporteret ꝙ illud tēpus haberet īfi
nitas partes equales. Et per ꝯñs foret infim: ꝛ cum tēpus
infim eē preteritū est ipossibile. data pma eius parte: iō i-
possibile est isto modo infim totalr consumari: vel pfecte
esse pertransitū: supposito ꝙ eius fuerit pars pmo pertrā
T.c. 61. sita seu accepta: ꝛ ſm hunc modū pcedit rō Phi 6° phyc.
62.63. vbi pbat ꝙ infim nō pōt esse pertransitū tempore finito:
ꝛ.64. vt pȝ diligenter aduertēti. vbi vō nō daret̄ pma pars tē-
poris: nec p° pars infiniti nō esset ipossibile sicut phs cō-
cedit infinitas reuolutiones celi: ꝛ infinitas hoium gene
rationes eē ptransitas: q2 nō ponit pmā reuolutionē nec
pmā gnōnem. ¶ Ad aliam pbationē cum dr̄ ꝙ infim est
cui⁹ partē accipientibus semp restat accipere. Dico ꝙ il-
lud eodē mō est intelligendū. s. de partibus eiusdē q̄ntita
tis. ꝛ ꝙ acceptio fiat in equalib⁹ partib⁹ tēporis. sic enim
accipiendo vnā partē infiniti in tāto tēpore. Deinde aliā
equalē in eq̄li tēpore ei in quo pma fuit accepta: ꝛ sic sem

per pcedendo semp restabit aliqd accipiēdū ꝛ nūq̄ȝ erit
acceptū totū: ꝛ idē fieret si cuiuslȝ ptis acceptio fieret in
istāti: dūmō iter q̄lȝ duo aliq̄ talia istātia eq̄le tps iterci-
peret̄. Ecōtra aūt est de q̄libȝ finito. Cū. n. ei⁹ eq̄les ptes
sint finite acq̄rent̄ oēs i ptib⁹ eq̄lib⁹ tpis finiti: ꝛ iō q̄ntū-
cūqȝ sit magnū si cōtinuabit̄ motus ꝛ trāsitus tandē erit
totū acceptuȝ ꝛ consumatus transitus eius. vbi autē par
tes infiniti equales nō trāseant̄ vel nō accipiant̄ i eq̄lib⁹
ptib⁹ tpis: ſȝ in ptib⁹ pportionalib⁹ sp miorib⁹: vt positū
ē i casu añtis illi⁹. nullū icōueniēs ē ꝙ aliqn̄ īfim sit acce-
ptū totalr nisi aliđ obstet: sic nō ē icōueniēs: ſȝ necium ꝙ
īfinite tles ptes tpis i q̄ fit acceptio pdcā sint ꝯplete pterite.
¶ Ad 2m supposito ꝙ instās pñs sit finis hore in qua cau Ad 2m
sabat̄ charitas per modū positū in añte illo: sic supponit
argum. Dico ꝙ in hoc instāti hec est pmo vā. charitas īfi
nita ē. Et cū p° arguit̄ ꝯtra sic. q̄libȝ pars hui⁹ charitatis
que nunc est fuit añ hoc instās: ꝛ in nullo instanti vel tpe
añ hoc instās fuerūt īfinite ptes charitatis eq̄les. ḡ in h̄
istāti nō sūt īfinite ptes eq̄les charitatis. nego istā ꝯñaȝ.
Et cū pbat̄ arguēdo ex opposito ꝯñtis: si in h̄ instāti sunt
īfinite. ḡ vel pus fuerūt īfinite vel aliq̄ nunc est: q̄ nō fuit
pus. Silr istā ꝯñam nego: ꝛ est instātia manifesta de par-
tib⁹ pportionalib⁹ forme q̄ in aliquo tpe cōtinue fiebat.
Nā ponat̄ ꝙ aliq̄ forma finite latitudinis fiebat in vna
hora ꝯtinue: ꝛ nūc sit finis illi⁹ hore: ꝛ accipio ptes ppor-
tiōales sic ꝙ medietas toti⁹ forme nūc existis pus facta
sit pma pars pportionalis: ꝛ p° medietas scđe medietatiȝ
totius sit scđa pars pportionalis: ꝛ sic vltra diuidēdo mō
cōsimili vt diuidit̄ tēpus in casu añtis rōnis supra factē.
hoc posito vtraqȝ harū est vā: q̄libȝ pars pportionalis hu
ius forme q̄ nunc est fuit añ hoc instās: ꝛ in nullo instāti
vel tēpore ante hoc instans fuerūt infinite ptes pportio-
nales hui⁹ forme: ꝛ tn̄ nō sequitur: igit̄ nūc nō sūt īfinite par
tes pportionales h⁹ forme. Nā istud ꝯñs est falsuȝ: ꝛ añs
est verū q̄ntuȝ ad vtrāqȝ partē: sicut pōt pbari per similē
modū quo pbat̄ añs ꝯñc alterius: q̄ pbatio vtiqȝ est effi-
cax: q2 eni nulla inter hās partes fuit vltima: iō post quāli
bet fuit aliq̄ ante hoc instans: ꝛ per ꝯñs q̄libȝ fuit ante h̄
instās: ꝛ pȝ ꝯña: q2 si aliq̄ nō fuit ante hoc instās. ḡ post il
lā non fuit aliq̄ ante hoc instās. Et vltra. ḡ post aliquā nō
fuit aliq̄ ante hoc instās q̄ est ꝯtradictoria añtis. Est igit̄
illa vera: quelibȝ fuit ante hoc instās. ista tn̄ nō est vā. an-
te hoc instans fuit quelibet: nec sequitur ex prima: sicut
nec ex ista. quelibet fuit ante hoc instans: sequitur ista. in
aliquo instanti ante hoc instans fuit quelibet. est eni pri-
ma vā vt pbari pōt: sic ista. q̄libȝ fuit ante h̄ instans: ꝛ tn̄
hec est falsa. ante h̄ instās fuit q̄libet: q2 in nullo istāti añ
hoc instās fuit q̄libȝ. Si. n. in aliquo sit illud b. hec igit̄ ē
vā: in b. fuit q̄libȝ pars hui⁹ forme nūc existēs. ḡ nulla pars
hui⁹ forme nūc est que nō fuit in b. ꝛ vltra. ḡ nūc nō sunt
plures partes hui⁹ forme q̄ȝ fuerūt in b. ſȝ in b. nō fuerūt
īfinite ſȝ finite tm̄. ḡ nūc nō sunt nisi finite tm̄: qđ est flm
sic est in pposito nostro: qm̄ inter illas īfinitas ptes equa
les charitatis nulla est vltima. iō q̄libȝ fuit in aliq̄ instā-
ti ante h̄ instās: ꝛ in nullo instāti ante h̄ instās fuit q̄libȝ:
ꝛ iō hec nūc est vā p°: q̄libet pars hui⁹ charitatis est: ꝛ silr
hec: īfinita charitas est: vbi vō ptes eēnt finite tm̄: sic sūt
ptes eq̄les forme finite bn̄ sequeret̄ de talib⁹ partib⁹ lo-
quēdo: q̄libȝ pars hui⁹ forme nūc existēs fuit ante h̄ istās.
ꝛ in nullo instāti añ hoc instās fuerūt hui⁹ forme tot vel
tot. vbi gr̄a. centū ptes. ḡ in hoc instāti nō sunt centū par-
tes hui⁹ forme. Et rō est: q2 tūc aliq̄ fuisset vltima oīuȝ q̄
fuerūt añ hoc instās: ꝛ postq̄ȝ nulla alia fuit: ſȝ tunc pma
pars añtis eēt falsa. supposito ꝙ in hoc instāti sit pmo cō-
plete facta forma hñs cētū partes. ¶ Ad aliud cū argui-

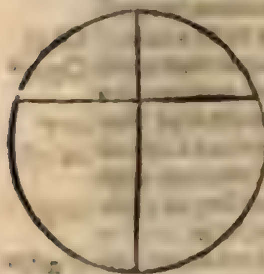
tur: qlibz pars rc. fuit. g omnes partes fuerũt. si h ɔña ppie sumat. gcqd sit de pma ɔña. nego aliã ɔñam: qua ise tur. g hec tota forma fuit. si ly tota sumat cathegore^{ce} vt opz: si debeat cõcludi ɔtra ppositũ: r silr nõ seqtur. g hec for^{a} fuit. r ẽ rõ: qm ppzie loquẽdo h est nõ va. oẽs ptes h^{9} forme sũt hec forma. oẽs. n. ptes for^{e} sũt ptes for^{e}: r iõ nõ sunt hec forma. Et si dicat q verũ ẽ sumẽdo ly oẽs. distributiue: sz collectiue accipiẽdo ve dicit q oẽs ptes forme sunt forma: sic r cuiuslz toti^{9} oẽs partes sil sumpte sũt totũ: r eõ. qõlz to^{m} est oẽs sue ptes sil sumpte. Dico et q sic sumpto ly oẽs. ppõ nõ est va de vtute smõis pp cãz dcãz. r vltra h iplicat vnũ ipole. s. q oẽs possint colligi seu collectiue sumi: qz qtcũq partes sumant: ex q sũpta sũt partes alic^{9} toti^{9} icludẽtis eas: r per ɔñs hñtis alias vl aliã partẽ pter eas: ac per h sumpte nõ sũt oẽs: r iõ illa ppõ in sua ppa signatiõe est falsa: r silr ille oẽs partes sil sunt totũ: r totũ ẽ oẽs ptes sue sil sumpte: he tñ ve sũt. oĩa quoz qõlz est pars h^{9} toti^{9} sũt h totũ: r eõ. h totũ est oĩa quorũ qõlz est pars ei^{9}: sumẽdo ly oĩa collectiue. Et ad hũc itellectũ accipiẽdo sũt auctes dicẽtes: q totũ est sue partes. vel silia: r in h intellcũ vtoz talib^{9} ppõnib^{9} vbicũq vtoz cis. qb^{9} qũis sint iproprie: frequẽti^{9} tñ vtoz r ppter breuitatẽ: r vt ɔformẽ me cõi modo loquẽdi. iuxta doctrinã phi dicẽtis. Loquẽdum eẽ vt plres. sentiẽdũ aũt vt pauci. ¶ Sz adhuc põt reduci argu^{m} ẽt in ppõnib^{9} cõcessis sic. qlz pars hui^{9} forme fuit. g oĩa quoz qõlz est pars hui^{9} forme fuerũt: r vltra. g hec forma fuit. Et pz z^{a} ɔña: qz h^{c} est ɔcessa in sili. oĩa quoz qõlz est pars h^{9} forme sũt h forma. ¶ Jtẽ. põt pbari eadẽ ɔña per syllm expositoriuz sic. hec oĩa quoz qõlz ẽ pars h^{9} forme fuerũt. hec oĩa quorũ qõlz est pars h^{9} forme sũt hec for^{a}. g hec for^{a} fuit. ¶ Rñ^{o}. et sic pus negãdo ɔñaz illã z^{am}: r ẽ rõ: qm ex illa. oĩa quorũ qõlz rc. nõ seqtur q pro aliq vno istãti aliqñ fuerit va sua de pñti. si formata fuisset. cũ vbũ illud tẽporis pteriti sit plalis nũeri. Ex^{m} hec est va Adã r Abrahã fuerũt: r tñ hec nunq fuisset va: Adã r Abrahã sunt: sz ad istã: h for^{a} fuit. sequit q h aliqñ fuisset va: h forma est. r vltra seqt: q hec fuisset va. oĩa quoz qõlz est pars hui^{9} forme sunt. Cũ g hec nõ sequat ad p^{m} vt dcm est: relinquit q ista. h forma fuit. nõ sit ɔñs ad illã: nec pbatio valz: qm ex illis ppõnib^{9} nõ sequit ex forma illa ɔ: sz ẽ falsa pter mutationẽ plalis nũeri in singularẽ: sz bñ seqt. g aliq q sunt h^{c} forma fuerũt: q tñ nõ infert. h forma fuit. ¶ Per idez pz q ille syll's expositorius nõ valz: r põt dari instãtia. Naz posito q de^{9} olim creasset aĩaz sortis: r silr corp^{9}. r nũc p euenerint adinuicẽ: qõ bñ est pole. he erunt vere. hec ¶. s. aĩa r corp^{9} fuerũt. hec sũt sortis: nõ seqtur. g sortes fuit: cũ ɔñs sit fsm ex casu. ¶ Ad pbationẽ aliã dico q vtraq harũ est nũc p va. qlibet pars h^{9} charitatis fuit. qlz ps hui^{9} charitatis est: r ita opz in qbuscũq formis factis in tpe ɔtinue loqndo de ptib^{9} earũ isinitis siue eiusdẽ qtitatis siue eiusdẽ pportiõis. cũ argr q hec pus fuit va: qlibet pars hui^{9} charitatis est: qz qlibet ppositio de pterito nũc va habuit vnã de pñti pus sibi correñdentẽ verã. Dico q illud nõ est verũ r maxie de ppõnib^{9} vlibus: sic pz. Nã sic hec est va: qlibz dies pterita fuit: r tñ nunq h fuit va: qlibz dies pterita est: silr hec nũc est va. qlibz qui fuit rex Francie fuit: nunq tñ h fuit va. qlibz q fuit rex Francie est. Sufficit. n. q cuilz singulari correñdeat sua de presenti: q aliqñ fuit va: qũis ẽt forte nõ sit semp neciuz. Jn pposito aũt qlibz talis. h^{c} ps charitatis fuit: habuit vnaz de pñti sibi correñdentẽ verã. s. hac. hec pars charitatis ẽ. eadẽ parte demõstrata: r sic illi vli nõ vna vlis: sz multe singulares de pñti correñdẽt: q qnq pus fuerũt ve. ¶ Ad aliã pbationẽ dico q neciuz ẽ cuilz ɔcedere q due ppõnes vna de pterito altera de pñti quales sunt ille. sint aliquãdo vere simul pmo: r pz si ille formentur de partib^{9} pportionalibus forme finite facte in tpe ɔtinue: nec est simile de illis r de istis. sortes fuit sortes est: qz si iste vltie simul p^{o} forent ve: sequeret q eadẽ res demõstrata fuerit r nõ fuerit pus. Rõ est. Qz sequit. hec ẽ va. sortes fuit: sortes pus fuit. Et sequit: hec est nunc pmo va. sortes est. g sortes nunc p^{o} est. r vltra. g sortes nõ pus fuit: sz ex ista. Hec nunc pmo est vera: quelibz pars hui^{9} charitatis est: nõ sequit hec quelibz pars hui^{9} charitatis nunc pmo est: sz cũ ea stat ista. nulla pars charitatis hui^{9} nunc pmo est. Et sic nõ sequit q aliq pars hui^{9} charitatis pus fuerit: r nõ pus fuerit. ¶ Ad 3^{m} ɔtra idẽ añs rñ^{o}. ɔcedẽdo casum eẽ possibilẽ. Et vltra dico. q in istãti finali hore nulla ps charitatis erit. r cuz pbat oppo^{m} per hoc: qz in instanti finali p^{o} cessat charitas creari ɔcedo. exponendo ly cessat. per negationẽ pñtis r põnẽ preteriti: r fm hoc nego ɔñam: qua infert q vel non quelibz erit ãnihilata in illo instãti: vel aliqua simul annihilabit r creabit. Ratio qre nõ sequit est: qz nulla erit pmo creata in illo instãti: nec etiã aliqua erit pmo in eo ãnihilata: r tota rõ est: qz nulla erit vltima: r silr nulla erit in aliquo instanti illius tẽporis p^{o} creata r annihilata: nec etiã aliq in eadẽ parte tẽporis p^{o} creabit r ãnihilabit: sz pus creabit q ãnihilabit. ¶ His tñ nõ obstantibus in illo instãti finali quelibet harũ erit p^{o} va: quelibz pars charitatis fuit creata: qlibz pars charitatis fuit ãnihilata: nulla pars charitatis est: loquendo de illa vna totali charitate q ponit in casu creari mõ illo r ãnihilari. Si tñ ppzie posset dici vna charitas vel charitas r nõ potius charitates: de quo nõ facio pro nũc viz: r qõ est dictũ pz in sili. Si. n. sint duo mobilia quoz vnũ sit altero velocius in duplo: r distet tardũ a puncto b. r incipiat moueri a puncto a. versus b. cõtinue: r quãdo ipm pmo trãsierit medietatẽ toti^{9} spacy: qõ est iter a. r b. tunc sil velox icipiat moueri ab a. vsus b. cõstat q in eodez instanti pmo spaciũ a. b. erit transitũ ab vtroq. Et in eodẽ instãti: quo pmo erit verũ dicere quãlibet partẽ illi^{9} spacy eẽ pertrãsitã a veloci. erit etiã pmo verũ dicere q qlibet est trãsita a tardo: r tñ nulla pars spacy a. b. erit pmo simul pertransita ab vtroq: sz quelibz p^{o} erit pertrãsita a tardo q a veloci: qõ pz: qz si aliq sit sil transita ab vtroq aut pus a veloci: residuuz spacy ab illa vsq ad b. pus erit pertransitum a veloci q a tardo: alias in eodẽ tẽpore primo transiret equale spaciuz velox r tardum: r sic non sil ab vtroq pmo erit transitũ spacium a b. ¶ Et per istum moduz soluit rõ Zenonis 6° phyc. que vocat achilles: de velocissimo isequẽte tardissimũ. Sic in pposito dico. q quelibet pars charitatis erit pus cãta q ãnihilata: r pus causabit q annihilabit. Et tñ nõ erit pus verũ dicere: q libet pars fuit vel erit causata: q sit verũ dicere q qlibz est vel fuit annihilata. ¶ Ad 4^{m} dico q si in casu ponat q ille partes sunt in finali instãti hore. casus tunc implicat impossibilia: r ideo est impossibilis. Nam per casum cum in aliquo instanti ille partes cõtinuarent: tunc sunt continue: r remanent per totam partẽ hore imediate sequẽtem vsq ad eius instans finale exclusiue: r tunc in illa discontinuitate sunt r remanent discõtinue per partẽ sequentẽ hore: vsq ad suum finale instans exclusiue. Ex quo seqt manifeste per casuz q ille ptes infinite sunt ɔtinue vel discontinue: r q nõ sit finale alicuius vnius illarũ partiũ tñ vel inter finalia instantia cõprehensuz: r cũ instãs finale toti^{9} hore nullũ sit ex pdictis. Jã per casuz ponit vtualr q in istãti finali nec sint ɔtinue nec sint discõtinue. Cũ g ex alia pte põat q sic i illo instãti ponit: q tunc sint cõtinue vel discõtinue cũ sint opposita imedia

Margin notes: Zadbuc; Rñ^{o}; Ad 3^{m}; Z. c. 78. r. 79.; Ad 4^{m}

ta circa magnitudines. pꝫ ꝙ casus v̄tualr̄ iplicat ipossibilia. Si aūt casus poneret̄ de aliq̄bus inter q̄ sit dare mediū per abnegationē: vtputa si poneret̄ vnū corp⁹ in vno instāti fieret quadratū ꝛ in alio circulare. casus eēt possibilis. Et dicendū eēt ꝙ in instāti finali nō esset circulare nec quadratū: sꝫ alicui⁹ alteri⁹ figure: sicut deo placeret: Qd̄ vo addit de ānihilatione. Dico ꝙ cū toto casu adhuc possibile est: ꝙ illa res sit in instāti finali toti⁹ hore: ꝛ silr̄ est possibile ꝙ nō sit. Nā stāte casu. poterit de⁹ vltra hoc cāre ipsam in illo instāti ꝛ silr̄ poterit eam nō cāre. cuꝫ illud instās nō sit aliq̄d de p̄dictis: nec inter illa inclusum. illud erit q̄ qd̄ deo placebit. Sꝫ si ad casuꝫ addat̄ ꝙ i nullo alio instāti deus creet illam. Dico ꝙ in illo instāti nō erit: ꝛ hoc nō ꝓpter priorē casuꝫ p̄cise: sꝫ ꝓpter additionē factā: ꝛ sic pꝫ ꝙ non datur vlti⁹ pars ꝓportionalis. ¶ Ad 5ᵐ nego ꝯ̄ñam: qua dr̄ ꝙ seq̄ret̄ ꝙ posset fieri q̄drāgulus infinit⁹. ¶ Ad ꝓbationē ꝯcedo casuꝫ. vꝫ. ꝙ in q̄libꝫ pte ꝓportionali ꝛc̄. Et vltra dico. ꝙ i fine hore nō erit aliq̄s vnus q̄drangulus totalis: aut aliq̄ vna figura: sꝫ erit vna magnitudo cōtinens q̄drangulos ifinitos iter quos nullus erit vltimus: sic̄ cū aliq̄ forma sit cōtinue in quolꝫ instanti terminānte aliquā partē ꝓportionalē: post scdaꝫ est maior nūerus partiū forme: ꝛ tñ in fine nullus numerus vnus est oium predictarū partiū: sꝫ multitudo vna ifinita ifinitos nūeros partiū includēs: quoꝝ nullus est vltimus. ¶ Ad 6ᵐ admitto casuꝫ sic p̄cise positū sine pluri ꝛ dico ꝙ in instāti finali hore nō erit alicubi: vel in loco in quo fuit qñ incepit moueri: aut aliquo alio in quo fuit in aliquo instāti tp̄is mēsurātis motū suū: sic̄ deo placebit: qꝛ qd̄lꝫ p̄dictoꝝ est deo possibile: ꝛ p̄dicto casui ꝯpossibile. Possibile. n. est aliq̄d per totū aliq̄d tēpus ꝯtinue moueri: ꝛ in istāti terminānte ānihilari: ꝛ silr̄ est possibile aliquo toto tp̄e moueri: ꝛ in instāti terminānte eē in loco vnde incepit moueri: aut in aliquo medioꝝ: aut etiā in oib⁹ sil̄: vel plurib⁹ sic̄ diuine oipotentie foret placitū: ꝛ sꝫ h̄ nō seq̄tur incōueniēs illatū: sꝫ si qd̄lꝫ p̄dictoꝝ excludat̄ p casuꝫ: ꝛ ponat̄ ꝙ ip̄m sit alicubi in istāti finali: ꝛ nō i aliq̄ loco vbi fuit p̄us: sꝫ p̄cise sic fit de ipso q̄tū ad hoc sic̄ si per aliq̄d certū spaciū moueret̄ mō per nām possibili: tūc nō admitto casuꝫ: eo ꝙ includit icōpossibilia. Nā dat certū locū vnde incepit moueri: ꝛ aliuꝫ locū in quo est in fine motus: ꝛ iter ista duo ponit ifinitas ptes spacij eq̄les sic̄ ꝛ ifinite sūt ptes ꝓportionales in tp̄e sui motus: ꝛ sic vtiq̄ inter duo extrema ponit spaciū infinitū: ac per hoc ponit idē spaciū eē ifinitū ꝛ nō eē ifinitū: q̄ sunt icōpossibilia.

Quantuꝫ ad 3ᵐ arᵐ pono duas ꝯ̄ñes loq̄ndo semꝑ de motu locali vniuoce ad motus quos in corporib⁹ finitis experimur. p̄ᵃ est. ꝙ corp⁹ ifinitū si esset posset localr̄ moueri a deo circulariter seu giratiue. 2ᵃ est. ꝙ ip̄m nō posset moueri recte si ip̄m eēt vndiqꝫ infinitū. Si aūt eēt f̄m aliquā dimēsionē finitū f̄m illaꝫ posset moueri: nō aūt f̄m illā f̄m quā eēt ifinitū. ¶ Prīa ꝯc̄lo ꝓbat̄ ex eo ꝙ ad ipsaꝫ nō seq̄tur aliq̄ ꝯtradictoria iuicē posse eē sil̄ va: sic̄ patere pōt ex solonib⁹ rōnū opposītarū. ¶ 2ᵒ ꝛ magis directe declarat̄: qm̄ si orbis solaris eēt in partē superiorē vndequaq̄ ifinit⁹: nō appet ꝓpter q̄d de⁹ qui est ifinite v̄tutis ad mouēdū nō posset facere ꝙ sol: ꝛ silr̄ q̄libet alia pars orbis eiusdē semꝑ eq̄liter distaret a terra: ꝛ in quolꝫ instāti eēt oppositus ad aliā partē terre q̄ fuit imediate p̄us: sic̄ de facto nūc ꝯtigit: ꝛ per ꝯ̄ñs moueret̄ in girū: ꝛ sil̄ totus orbis eēt reuolutus ꝛ sol ad eiusdē ptis terre oppositionē reuersus: ꝛ vlr̄ q̄lꝫ pars orbis suaꝫ reuolutionē cōpleuisset. ¶ Ex hac ꝯ̄ñe infero ꝙ ph̄s nō demōstrauit in p̄mo celi sic̄ putauit ꝙ celuꝫ nō est actu infinitū. ¶ Sꝫ ꝯtra ꝯ̄ñē ꝛ corre ᵐ sūt rōnes eiusdē. q̄rū p̄ma est: qꝛ si ip̄m eēt infiᵐ: aut ēt aliud corp⁹ infinitū moueret̄: sequeret̄ ꝙ ifinitū spaciū seu distātia ifinita eēt ꝑtrāsita: qd̄ est ipossibile. Cōsequentia declarat̄: qꝛ si a centro terre trahant̄ due linee recte in ifinitū. cū ille semꝑ magis distent iter se: q̄to longi⁹ ꝑtrahunt̄: infinita distātia erit inter eas. si igit̄ vna linea moueat̄ ad locū alterius. ifinita distātia ꝑtransibit̄. h̄ aūt ꝯtingit q̄tūcūq̄ modicū corp⁹ ifinitū moueat̄ circlariter. Vñ si ponat̄ ꝙ orbis solaris sit ifinitus: ꝛ sol moueat̄ per distātiā vnius palmi: ꝛ imaginemur lineas egrediētes a cētro ad extremitates illi⁹ palmi ꝑtractas in ifinitū: infinita distātia itercipiet̄. ꝯstat ꝙ in tali motu sil̄ erit ꝑtransita illa distātia palmalis: ꝛ q̄libꝫ alia maior ꝯprehensa inter lineas illas. ¶ Ampli⁹ sic̄ addit Cōmē. cū sol pfecte reuolutionē cōpleuerit: erunt ab eo ꝑtrāsite distantie multitudine ifinite: q̄rū q̄libꝫ erit ifinita magnitudie. Et illud pꝫ: qm̄ a centro p̄nt ifinite linee ꝓtrahi: ꝛ iter quaslibꝫ duas ifinita distātia cōprehēdit̄: ꝛ h̄ ēt qd̄ dicit videt̄ sequi: ēt si nō ꝯplete verset̄: sꝫ etiā q̄tūcūq̄ modicū moueat̄: qm̄ ꝛ per illud modicū ifinite linee p̄nt ꝓtrahi a centro: vñ p hāc pᵃᵐ rōnē videt̄ ꝓbari simplr̄ ꝙ celuꝫ si eēt ifinitū nullatenus posset moueri in girū. ¶ 2ᵒ: si celuꝫ eēt infinitū: sequeret̄ ꝙ magnitudo ifinita ꝑtrāsiret̄ pfecte in tp̄e finito. ꝯ̄ñs est ipossibile: qm̄ si tēpus est finitū ꝛ mot⁹ factus in eo est finitus ꝛ magnitudo sup quā factus est mot⁹ est etiā finita: vt demōstratū est 6ᵒ phy. ꝯ̄ña declarat̄. Nam imaginemur vnā lineā gescentē tractaꝫ a dextro in sinistrum ex vtraq̄ pte ifinitam: ꝛ insup vnā aliā egredientē a centro in superius infinitā: ꝛ illa moueat̄ quousq̄ redeat ad punctū in quo est: sic̄ de facto videmus celuꝫ cōplete reuolui. cōstat ꝙ illa linea mota transibit totā lineam gescentē in tp̄e finito: qꝛ in tp̄e finito redit ad punctū in quo est: ꝛ añq̄ tāgat lineā quiescētē mouebit̄ per aliquā parteꝫ tp̄is illi⁹: ꝛ silr̄ postq̄ absoluet̄ ab illa: ꝛ p ꝯ̄ñs due ptes tp̄is in q̄ fit ꝯpleta reuolutio demunt̄ a tp̄e in q̄ trāsitur linea ifinita gescens: ac p h̄ ipꝫ est finitū. ¶ 3ᵒ sic. si celū est ifinitū: ip̄m nō est spericū neq̄ circulare. si nō est spericū neq̄ circulare: nō mouebit̄ circulariter. q̄ si est ifinitū nō moue̅ circulariter. Alias rōnes adducunt: sꝫ nō hn̄t aliud fundamētū ab istis. ¶ Ad pᵃᵐ r̄ndeo ꝙ infinitū spaciū eē pertrāsitū pōt intelligi duplr̄. Uno⁹ sic. ꝙ in eius trāsitu aliq̄ pars certa trāseuntis successiue cōmēsuret se ifinitis ptib⁹ spacij sibi eq̄lib⁹: q̄rū vna sit p̄ ꝛ aliq̄ vlti⁹ ꝑtrāsita. Alio⁹ sic ꝙ in ei⁹ trāsitu nulla certa ps trāseuntis cōmēsuret se sic successiue ifinitis ptib⁹ ei eq̄lib⁹: sꝫ q̄libꝫ finitis tñ. Quotcūq̄ tñ vna se cōmensurat aliq̄ alia eiusdē q̄titatis plurib⁹ se cōmēsurat: ita ꝙ nulla est certe q̄titatis q̄ plurimis eq̄lib⁹ sibi in illo transitu se cōmēsuret: ꝛ nō ē aliq̄ q̄ se tot ꝯmēsuret: q̄n plurib⁹ aliq̄ alia sibi eq̄lib⁹ se cōmēsuret. Jn p̄ sensu ꝯcedo: ꝙ ꝯ̄ñs ē ipo̅le: sic̄ ēt paulo añ dcm̄ ē de trāsitu seu acq̄sitiōe forme ifinite: ꝛ tūc nego ꝯ̄ñaꝫ. ¶ Ad declarationē ei⁹ dico: ꝙ iter nullas lineas sic tractas itercipit̄ aliq̄ distātia ifinita f̄m illā. s. dimēsionē q̄ tēdit̄ ab vna in aliā. cū ipo̅le sit iter determinata extrema lineā ꝓtrahi ifinitā: qꝛ tū ille linee sᵗ i vtraq̄ pte ifiᵗᵉ. Et silr̄ sꝫ oēꝫ pōnis diāꝫ: i illo corpe ifinito supp̄ᵒ aliq̄d eē tale p̄nt linee ifiᵗᵉ ꝓtrahi. idcirco ipꝫ ē simplr̄ ifiᵐ ꝛ iter nullas tales duas lineas itercipit̄ tāta distātia: q̄n iter easdē itercipiat̄ magl̄ maior a cētro rēota: ac p h̄ iter eas nulla itercipit̄ ifiᵗᵃ f̄m illaꝫ dimēsionē aut maxᵃ. Ex q̄ vlteri⁹ pꝫ ꝙ i tali motu nl̄la ps certe q̄titatis ē ipsi⁹ corpis moti q̄ infinitis sibi eq̄lib⁹ ptib⁹ spacij se ꝯmēsuret: sic̄ nullibi iter aliq̄s tles lineas sꝫ tractū ab vna i aliā ē distātia ꝯphēdēs ifiᵗᵃˢ ptes eq̄les alicui certe q̄titᵗⁱ: qm̄ vt dcm̄ ē nullibi iter eas ē distanᵃ ifinita: q̄uis

distantia tota inter eas cōprehēsa sit fm longitudinē ea/
rū ifinita. ¶ Ex his pz ad ɔfirmationē Cōmē. ¶ Ad 2am
Ad 2m rōnē dicendū q si transitus ille intelligat pᵒ: vtiqz ɔña
est impossibile: sz ɔña nō valz. Nam sicut statim pz consi
derāti linea illa mota fm nullā certā partē eius determi
natā sic mota cōmēsuraret vel tangeret infinitas partes
sibi equales linee quiescētis: nec aliqua determinata ps
linee quiescētis tangeret ab infinitis sibi equalibꝰ parti
bus linee mote. Si vo ɔña intelligat de transitu in sensu
scdo. dico q ipm non est impossibile: nec cōtra hunc sensuz
T.c. 18. est dictū neqz pbationes. P. 6. phy. sicut pz diligēter con
siderāti: z ita eēt in tali motu infiniti corporis si ponere/
tur. Nam sicut si aliquā lineā imagina/
remur egredi a cētro in sursum vsqz ad
cōuexum celi qd de facto est finitum: z
hanc moueri z trāsire aliaz quiescētem
tensam a dextro in sinistruz a conuexo
orientis ad cōuexum occidētis. pars li/
nee mote magis ppinq̄ centro paucio/
res ptes linee quiescētis tāget: q̄ equa/
lis pars sibi remotior a centro: z quāto
ps eiusdē q̄titatis est remotior a cētro
plures ptes ɔtinget: sicut z maiorē cir/

culū describet: z tn̄ in eodē tēpore q̄libz pars ɔplebit cir/
culū suū: z sic ēt contingeret q̄tūcūqz coluz esset maiꝰ. sic
etiā si esset actu infinitū q̄libz pars determiate q̄titatis
circulū finitū describeret z nulla ifinitū. Et per ɔña nul/
la transiret spaciū infinitū: q̄libz tn̄ data alia eiusdē q̄ti/
tatis maiorē describeret circulū: z de linea quiescēte plu
res ptes transiret in eodē tēpore: q̄ aūt dicta sunt de mo/
tu linee sup lineā. grā exēpli dicta sunt: ɔformiter ad mo
Correlm dū arguēdi. P. Nā fm veritatē nec tales linee nec tales
coꝝ motus sunt in rerū natura. ¶ Ex h ɔñr appet cōce/
dēduz aliqd qd pma facie forte videret ipossibile: nec tn̄
est. vz. q in aliquo istāti tēporis dicti motus linea mota
z q̄libz pars eius per valde multū spaciū distabit a linea
quiescēte z q̄libz parte eius: z tn̄ imediate post infinitas
ptes linee quiescētis erunt pertrāsite ab aliqbus: imo ēt
ifinitis partibꝰ linee mote: z maius spaciū q̄ erat iter li/
neas illas in instāti dato: imo in ifinitū maius erit ptran
situ. cū hoc tn̄ nulla pars linee quiescētis aut spacij inter/
medij erit imediate post ptransita: qnimo q̄libz per tem
pus distabit: z ante cuiuslibz ptis spacij pertrāsitionē la/
betur tēpus. hec oia patent si ponat q extremitas linee
mote quiescēs distet alia quiescēte per certuz spaciū. vbi
grā. mille leucarū. Nā cōstat q dum sic ɔtinue mouebit
in aliquo istāti erit eque distās quiescēti linee. Et p ɔña
q̄libz pars eiꝰ distabit a parte linee qescentis sibi opposi
ta per mille leucas z a q̄libz alia plus non est dubiū. sit g
instans in quo erunt eque distātes a. constat q imediate
post a. iste linee nō erunt eque distātes. Cū igit vtraqz sit
ifinita in eā partē fm quā fit vel erit approximatio ime/
diate post concurrent z alicubi se intersecabunt: z vlteriꝰ
cū semp vltra punctū sectionis magis distent: vt de alijs
qbuslibz est notū ad sensuz: vltra q̄tālz distantiā vnius
partis ab alia in infinitū alia pars vniꝰ ab alia parte alte
rius magis distabit. Et loquor de distantia vltra lineam
quiescētem: z sic in infinitū maius spaciū erit pertrāsitū
Et tn̄ cū his oibus verū est: q nulla pars linee quiescētis
aut etiā spacij intermedij erit pertransita imediate post
a. cū q̄libz pars linee mote moueat motu ɔtinuo: z p ɔña
nulla imediate post attingat lineaz quiescētē: qnimo q̄li/
bet in tpe transibit spaciū qd intercipit iter eā z lineā qe
scentē. Et sic patz totum correlariū: nec hoc fm verita/
tez est impossibile. Nam silia opz concedere de quolibet
cōtinuo motu ēt fi/
nito. vn̄ si sit corpꝰ
finitū b. qd nunc i/
cipiat moueri sup

C

spaciū c. qd qd i se hz ptes sic ppornales ifitas signādo illas
ptes: sic q metas c. remotior a b. sit pa ps: z medietas ppi/
gotis mete sit 2a ps: z sic vltra diuidēdo vsus b. verū ē dice
re q in isto instāti nulla pars ipsiꝰ c. est pertrāsita a b. aut
aliq̄ pte eiꝰ: z imediate post ifinite erunt ptransite ab in/
finitis ptibus b. diuidēdo b. ecōtra: sic q pma ps sit eius
medietas remotior a spacio c. z tn̄ nulla pars c. imediate
erit pertransita post ab aliq̄ parte b. sicut notum est: z ita
multa ɔcedēda sunt vbi est sermo de ifinito q̄ lz pma fa/
cie videant ipossibilia: aiaduertenti tn̄ diligēter cogno/
scant esse possibilia: quapropter nō statim talia sunt sub/
trahenda diuine potētie. ¶ Ad 3am rōnē. P. rñdeo conce Ad 3m
cedendo pam ɔñam z ɔñe: z negando 2am ɔñam. Nā pz q
ostiuz in suo cardine posset circulariter moueri: z tn̄ ipm
nō est circulare. Et si querat dato vno corpore vndiqz i/
finito vbi eēt cētrū fixū circa qd moueret. Dico q vbicū
qz deꝰ vellet: sic si eēt vna lācea cētū palmoꝝ in q̄libz eiꝰ
pte possz figi clauus: z circa illū imotū tota in girū moue
ri. ¶ 2am ɔñē q̄tū ad pam ptē pbo sic. si corpꝰ ifim moue/ 2a ɔ
ret motu recto vniuoce: loquēdo de tali ad motus quos
nō videmus: seqret q finitū eēt ifinitū. ɔña est ipole. g z
añs. pbat ɔña: qm̄ in q̄lz instāti tpis mēsurātis motū lo/
calē rectū aliqs locꝰ vel aliq̄ pars loci ē relicta: sic q nul/
la pars corporis moti est in illo: in quo tn̄ fuit aliq̄ añ in/
stans illud. Ité aliq̄ est acqsita in q̄ prius imediate nulla
fuit ps corpis moti. si g infim corpꝰ tali motu moueret: iā
ex vtraqz pte hēret spaciū aliqd vltra se: z p ɔña foret fi/
nitū. Ex quo ēt pz q si aliqd eēt corpꝰ ifim in vnā ptē. vbi
grā. vsus oriētē. z vsus occidētē eēt finitū. nō possz moue
ri vsus oriētē nec vsus occidētē. non qdē vsus oriētē: qz
nulla ps loci eēt vltra quā acqrere posset. cuz illā ptē tra
hat in ifim. Nec vsus occidētē: qz tūc relinqueret aliquā
ptē loci ab oriēte: z sic tūc ēt in illa pte foret finitū. ¶ P. 2m
si possz p aliqd spaciū trahi vsus occidētē: possz ēt postea
reduci vsus oriētē: sic erat prius: z p ɔña moueri in illā ptē
in q̄ ē ifim. Et eadē rōne si ex vtraqz pte. s. tā oriētis q̄ oc/
cidētis eēt ifim: possz moueri vsus hāc z illā: cꝰ oppm pba/
tū ē. ¶ Sz 3. ponat q ds creet vnū corpꝰ graue ifinite lō 3 ɔñē.
gitudis i sursuz: z finite vsus in deorsuz: z distet extremi/
tas eiꝰ a terra p vnā leucā: q̄ facto reliq̄t ds sue nāe illud
graue: nec tn̄ subtrahat suā ifluētiā gnālē (qd vtiqz hn̄ ē
posse) aut g illd corpꝰ descēdet vsus terrā: aut nō. 2m nō pt
dici: qz ɔstat q si aliqd corpꝰ graue eiusd spēi fim eēt i pte
illa descēderet iferiꝰ: z q̄to maiꝰ eēt: tāto citiꝰ descēderet
g multo fortiꝰ si foret ifim: z oppm dr̄e vr̄ nimis mirabile: z ɔ
nāz. ¶ Rñ. q casu illo posito illd corpꝰ nō dscēderz. Et Rño
rō ē: qm̄ nālr motꝰ gūis ē p lineā rectā ad mem mūdi: n̄ pt
dr̄ eē ad mem: nisi sit ab extremo qd vtiqz dr̄ sursū: qz igit
casu posito hz lineā rectā nō eēt extrem: eo q extēderet i
ifim ex celū: z vbi nō ē extrem nec mem pt eē. n̄ nālr illd cor
pꝰ tēderet ad mem vl deorsū. sic nec tē aliqs locꝰ i cōpone
ad ipz eēt mem mūdi vl dorsū: n̄ pls q̄ si tota medietas ce
li q̄ ē supra nr̄z emispem vl oriçōtē: z silr ignis z terra: aut
ēt si totalr ipz celū z oia alia corpa pter terrā q̄ nūc ē: z il
lud corpꝰ ifim eēnt ānihilata: i q̄ casu puto q nllo dr̄et illd
corpꝰ moueri ad terrā: nec aliqd aliud ēt fim si eēt. ¶ P. si
illo casu posito dscēderet corpꝰ ifim. g ifita ps eiꝰ q̄ eēt ex
celū vsus cem moueret: z p ɔña ascēderet: sz h magl eēt ɔ
nāz. s. q ifim graue ascēderet: q̄ illa ps fita ifra celū extēsa
nō dscēderet. ¶ Ad pbaonem vo i oppm ɔña ē negāda: qz ce
tera n̄ sīt pia: qz dato casu nihil eēt ree illiꝰ corpis ifiti mem

mundi vel ſurſum:ſicut alqs grauib⁹ finitis infra circun
ferentiam celi cōtentis. Sed vtiqꝫ efficax eſſet illa dedu
ctio ad ꝓbandū ꝙ corpus finite q̄titatis ⁊ infinite gra/
uitatis intēſiue ſi eſſet infra celum deſcenderet. Utrum
aūt tale corpus poſſet virtute dei motu locali alterius ra
tionis ab his quos videmus moueri: vtputa acqrendo lo
cū vel finitū vel infinitū ſine derelictione cuiuſcūqꝫ par
tis loci prioris: ſicut vnuꝫ corpus finitū exñs in vno loco
poteſt dei virtute illum nō derelinquēdo alium acquire
re: aut aliquē relinquere nullū aliuꝫ acquirēdo: ſicut dei
virtute corpus aliqđ ſi in duob⁹ locis exiſteret poſſet de/
ſinere eē in vno illoꝝ ⁊ remanere in altero tm̄: quoꝝ vti/
qꝫ vtrūqꝫ poſſibile credo. Aut etiā 3º poſſet tale infinituꝫ
corpus ſm̄ quālibꝫ ſui partē nouuꝫ locū acquirere ⁊ prio
rē dimittere: ita tm̄ ꝙ ipm̄ ſꝫ totū non mutaret ſubaliter
locuꝫ: ſicut. P. dicit de celo. nec aliq̄ pars loci remaneret
quā aliq̄ pars infiniti corporis nō occuparet: qđ forſitan
etiā alicui nō abſurdū videt̄: cū non appareat incompoſ/
2ª ps 2ª ɔ̃º ſibiliuꝫ implicatio. non determino ad plens. 2ª vō pars
ɔclōnis. ſ. ꝙ ſi eſſet corpus aliqđ ſm̄ vnā dimenſionē tm̄
infinitū. vbi grā. ſm̄ longitudinē ⁊ ſm̄ latitudinē finitū:
ita ꝙ vbi grā. vbiqꝫ latuꝫ eēt vno palmo tm̄ modo: ꝙ hꝫ
corpus poſſet moueri ſm̄ illā dimenſionē ſꝫ quā eſt fini/
tum: ſatis facil'r pꝫ. cū nulla ſit repugnātia ꝓpter quā de⁹
ſic locauit ipm̄ vbi eſt non poſſet etiā in alio ꝓpinquo vl'
remoto vt ſibi placeret locare. ꝙ vō nō poſſet moueri ſꝫ
dimenſionē illam ſm̄ quā eſt infinituꝫ: pꝫ ex iam dictis.
Sꝫ aduertendū ꝙ cuꝫ in priorib⁹ dictis dico infinitū ta/
le ſm̄ aliquā dimenſionē tm̄ habere locū. nō intelligo h̄
eſſe poſſibile niſi ſm̄ dimenſionē finitaꝫ eius. vbi grā. ſicͭ
deus poſſet ſm̄ me facere corpus infinite longitudinis ⁊
latitudinis finite: ſic poſſꝫ ex vtraqꝫ parte latitudinis ei⁹
aliud ēt infinite longitudinis corpus cauſare: qđ non ſic
eſſet vltra longitudinē illius ſicͭ extra latitudinē: ⁊ illud
tale qđ tm̄ mō latitudinē illius ambiret voco locuꝫ: ſiue
ꝓprie ſiue improprie ſic vocaret̄: de quo nunc non curo:
ad rōnē in pn̄ºq. q: non refert ꝓpoſito iſto. ¶ Ad rōnē in pn̄º qōnis reſpō
deo: ⁊ cōcedo ꝙ quolibꝫ iſtoꝝ modoꝝ de⁹ pōt facere in/
finitū. ¶ Ad rōnē qua ꝓbatur ꝙ non multitudinē ifini/
tam. dico ꝙ illa ɔñia nulla eſt: ⁊ ſimil'r ꝓbatio eius. Et pº
gdem ſimili modo ꝓbaret̄ ɔtra. P. ꝙ non ifinita indiui⁹
fuiſſent corrupta tp̄e p̄terito: alioquin infinite entitates
p̄ cͭt. cō. 48. eſſent corrupte: ⁊ per ɔñs etiā deus ⁊ mūdus totus: ſil'r ꝓ/
batio. P. ⁊ Cōmē. que inducit̄ friuola eſt. Nā cōſtat ꝙ in
vno cōtinuo ſunt ifinite ptes ꝓportionales: ⁊ per ɔñs ifi
nita corpora ⁊ entitates: lꝫ nō actu diſcrete: tm̄ hoc nō ob/
ſtante p̄ter illas ſunt alie entitates ⁊ corpora ⁊ alterius ⁊
eiuſdē ēt rōnis: vt in aliquo ɔtinuo ſue ptes: vn̄ nō eſt in/
cōueniens p̄ter aliq̄ ifinita eē alia multa: ſic ⁊ p̄ter infini
tas ptes ɔtinui: ſunt ēt ifinite alie ptes ⁊ eiuſdē ⁊ alteri⁹
Ad aliā ɔtinui: gnimo ifinities ifinite. ¶ Ad aliā de magnitudīe
ifinita. dico ꝙ corp⁹ ifiᵐ eēt mobile v̄tute dina. iux̄ modū
an̄dictū. ⁊ rurſus ſi eēt corp⁹ cui ſm̄ ſpēm ɔpeteret mot⁹
rect⁹. Dico ꝙ q̄libꝫ ei⁹ pars finita ſi eſſet a toto diſtincta:
eſſet nāl'r mobilis: ipm̄ tm̄ totū cathegeᶜᵉ non poſſet natu
raliter moueri. nō ex defectu forme vel p̄ncipꝗ nālis: ſed
ex defectu extrinſeci neċio ad motū nālem eiuſdem mo
Ad 3ᵐ di regſiti: vt p̄us oſtēſuꝫ eſt. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ arº 2º

¶ Diſtinctionis. XLV. Queſtio.

Jrca diſtinctionē. 45ᵃᵐ. Quero vtrū
voluntas dei ſit omniū que fiūt
p̄ma efficiens cā: ¶ Et arguo pº ꝙ nō ſic.
ſi voluntas dei ⁊c. ſeqtur ꝙ deus vellꝫ oē
qđ fit. pꝫ: ſꝫ ɔñs eſt falſuꝫ: tm̄ q: cuꝫ multa
mala fiāt ⁊ pctā: ꝺo vellꝫ hꝺ mala: ſꝫ h̄ ē cō
tra ꝓphetā deo ɔſitentē. non deus volens inigtatē tu es:
tuꝫ q: cū dei voluntas ſit ei⁹ eēntia: ſequeret̄ ꝙ de⁹ eſſet
oē qđ fit: qđ blaſphemū ē dicere. ¶ 2º ſi volūtas dei ⁊c. 2ᵐ
aut ḡ eēt cā neċia: aut ɔtingēs. nō ɔtingēs. cū ipſa ſit eter/
na ⁊ neċe eē: nec neċia: q: ſeq̄ ꝙ nulluꝫ ipſoꝝ q̄ fiunt poſſet
nō fieri: ⁊ ſic oīa euenirēt de neceſſitate: qđ eſt ɔtra theo/
logiā ⁊ phiā. ¶ 3º ſeqtur ꝙ nihil in mundo fieret a caſu: 3ᵐ
ɔñs falſuꝫ eſt: vt pꝫ ex 2º phy. ɔña ꝓbat̄: q: nihil p̄inten/ T. c. 38.
tū a ſuo agēte fit caſualr'. nō eni dicit̄ quis aliqd a caſu fa
cere ſi illud facere intēdebat: ſꝫ omne qđ deus vult face/
re deus intēdit facere. cōſtat ḡ ꝙ nullū qđ de⁹ vult face/
re fit caſualr'. Si aūt voluntas dei eſt p̄ma cauſa oīum q̄
fiunt: omne qđ fit: deus vult facere. ḡ ſi volūtas dei ē ⁊c.

Ad oppoſitum (nihil quod fit fit a caſu.
arguo. omnia que fiunt a deo Oppoᵐ
volūtarie faciēte fiunt. ḡ omniū que fiunt voluntas dei
eſt p̄ma efficiēs cauſa. Añs pꝫ per illud apoſtoli ad Ro. caº 5º
ex ipſo ⁊ per ipm̄ ⁊ in ipſo ſunt omnia: ⁊ p̄me ad Coꝝ. idē caº 12º
inquit. deus qui operat̄ omnia in oībus. Cōſtat aūt ꝙ ni/
hil ipſe niſi voluntarie opatur. Juxta illud Aug. in encħ. caº 3º
de⁹ omnipotens non niſi volens quicquid facit.

Reſpondeo pº p̄mittam aliqua. Deinde ponā cō pº artiᶜˡⁱ
cluſiōes. Prio ḡ p̄mitto ꝙ per p̄mā
cām intelligo efficientē cām cui⁹ nō eſt alia efficiēs cau/
ſa. Alicui⁹ aūt cauſe eſſe alicui cām efficientē pōt intelli/
gi dupl'r. Unoº ꝙ eius ſit alia cauſa quo ad eſſe ſeu q̄ ſibi
ſit cauſa vt ſit. Alioº ꝙ ei⁹ ſit alia cauſa que ſibi ſit cauſa
quo ad eſſe cām ſeu: que ſibi ſit cauſa quo ad eſſe cāꝫ: vel
que ſibi ſit cauſa vt ipſa ſit cā. Differētia hoꝝ ſentiuꝫ pꝫ.
Nā finis quo eſt cauſa illius cauſe efficiētis. non gdē vt
ſit: ſꝫ vt ſit efficiēs: ⁊ ecōtra efficiēs eſt cauſa ipſo fini. nō
vt ſit finis: ſꝫ vt ſit: ſimil'r in eodē genere cauſalitatis. Pꝫ
exᵐ differētie hui⁹. Nā in cauſis mouētib⁹ eēntial'r ordi/
natis ſm̄ pᵐ mediū ⁊ vltimū. iuxta modū. P. 8. phy. ⁊ 2. T. c. 33.
meta. nō ſemꝑ p̄ma cā eſt cā ſcđe vt ipſa ſit: ſꝫ eſt ſibi cau/ T. c. 7.
ſa vt illa cauſet: qm̄ illa nō cauſat niſi mota a cā p̄ma. Jtē
aliqd eſt cā alicui cāe vt ſit: qđ tm̄ nō eſt ſibi cā vt ipa cau
ſet. Sicut adam fuit cauſa caym vt eſſet: nō aūt vt cauſa/
ret. ſ. vt eſſet cā mortis Abel. Et de⁹ eſt cā voluntatis hu/
mane vt ſit: nō tm̄ vt ſit cā prauē volitionis: pōt ḡ aliqd i/
telligi cauſa p̄ma efficiēs: q: ſ. eius nō eſt alia efficiēs cā
vtroqꝫ vl' altero mō p̄dictoꝝ. Jtē aliqd dr̄ cauſa alterius
efficiens: vel q: facit illud eē poſtq̄ꝫ nō fuit: aut q: iā factū
in eē cōſ̄uat: ⁊ vtroqꝫ modo iterū dupl'r: vel q: imediate
efficit aut ɔſeruat: vel q: mediate: vtputa efficiendo vel
cōſeruando cām que imediate efficit vel cōſeruat.

His premiſſis pono ad hunc artiᵐ. 7. ɔclōnes.
Eſt aūt pª ꝙ oīum que fiunt dei
voluntas eſt cauſa mediate vel imediate: illa de non eſſe
ad eſſe ꝓducens. 2ª ꝙ oīum que fiunt eſt cauſa imedia/
te de nō eſſe ad eſſe ꝓducens. 3ª ꝙ oīum que facta ſunt
eſt cauſa imediate in eſſe ɔſeruās. 4ª ꝙ quorūcūqꝫ ē ali
quo p̄dictoꝝ modoꝝ cā eſt p̄ma cauſa ꝑ excluſionē cau/
ſe vtroqꝫ modo efficiētis. 5ª ɔclō ꝙ nō oīum que fiunt
de⁹ ſolus eſt imediata cā ꝓducēs nec oīum que facta ſūt
ipſe ſolus eſt imediata cā ɔſeruās. 6ª ɔ̃ ꝙ q̄cūqꝫ de⁹ fac̄
libere ⁊ nō neċio facit: ⁊ ſil'r q̄ cōſ̄uat libe ɔſ̄uat. 7ª ɔ̃ ꝙ
gcqd de⁹ facit ɔtingēter vult facere. ¶ Prima ɔ̃ ꝓbat̄ pᵃ ɔ̃
per illud ſymboli factorē viſibiliū oīum ⁊ inuiſibilium.
Et illud extra. de ſuma tri. ⁊ fide catho. caº Dānam⁹. dei
ſuba ſeu nā diua ſola eſt vniuerſoꝝ pn̄ᵐ. ⁊ illđ Jo. pº. oīa ꝑ caº pº.
ipm̄ facta ſūt ⁊ ſine ipſo factū eſt nihil. i. nō eſt factū ſine
ipſo aliqd: vt exponit Aug. in liº đ nā boni. Jſte aucto. ⁊ i/
nūerabiles alie ſacre ſcripture ⁊ ſctōꝝ eiuſdeꝫ ſententie:
falſe eēnt niſi deus eſſet oīuꝫ que fiunt cā mediate vel i/

mediate. omnia aũt que deus fecit: volũtate vtiꝗ fecit:
ca°2° vt dicit Aug. ad Orosiuʒ cõtra Priscilianistas. Itẽ quia
deus ẽ sua volũtas omni modo quo ẽ deus cuius ipse est
causa ꝛ voluntas ẽt ẽ causa. ¶ Cõfirmat̃: q2 qđ fit: vel fit
ĩmediate a deo: vel ab aliquo qđ imediate vel mediate ẽ
factũ a deo: alioquin aliqđ eẽt qđ nec eẽt deus nec a deo
ca°6° factũ: qđ ẽ ꝯtra Aug. pmo de tri. vbi sniałr p talẽ ꝯñaʒ pro
bat filiuʒ dei eẽ deum: filius dei nõ ẽ factus: q2 oia q̃ fcã
sunt: p ipm facta sunt. Si aũt non ẽ factus: nõ ẽ creatura.
si aũt nõ ẽ creatura ẽ eiusdẽ substãtie cuʒ patre. ¶ Item
format aliã ex opposito ꝯñtis pme ꝯñe. si filius ingt non
ẽ eiusdẽ substãtie cui⁹ ẽ pr̃. g̃ facta substãtia ẽ: neutra aũt
ꝯña vllius eẽt momẽti contra euʒ qui opinaret̃ filiuʒ nõ
eẽ factũ: ꝛ tamẽ in substãtia a deo patre diuersum: si aliq̃
alia res a deo eẽt non facta. naʒ pariter de filio sicut de il
la dici posset: ꝛ iõ ibi Aug. dicit. vłr q̄ ois substãtia q̃ de⁹
non ẽ: creatura ẽ: ꝛ q̃ creatura non ẽ: de⁹ ẽ. ¶ Pro hac cõ
clusione sunt auctoritates Aug. plures allegate in hac di
2ª ꝯ stinctione a Magistro. ¶ 2ᵃᵐ ꝯclusionẽ pbo expssa de
ca°23° terminatione Aug. 7. sup Gen. ad lrãm. vbi opinionẽ op
positam recitat. Et ex auctoritate scripture reprobat sic.
di. Sunt eni qui arbitrant̃ tm̃modo mundũ ipm factuʒ
a deo: cetera iam fieri ab ipso mundo: sic ille ordinauit ꝛ
iussit. deũ aũt ipm nihil opari. hec ẽ opinio q̃ vt pʒ nõ ne
gat: sʒ affirmat deuʒ eẽ mediate cãm coꝝ q̃ nunc fiunt in
mundo. iuxta vnũ sensuʒ pmissuʒ de causa mediata: sʒ so
lũ negat ipm imediate talia nunc opari seu facere: hanc
aũt moꝝ reprobans subdit. Contra quos pfert̃ illa snia
dñi. pater vsꝗ nunc operatur. Et ne quis putaret apud se
illum operari: sʒ operari non in hoc mundo. pater in me
manẽs inquit ipse facit opa sua: ꝛ sic pr̃ suscitat mortuos
ꝛ viuificat: sic ꝛ filius quos vult viuificat. Deniꝗ q2 non
solũ magna atꝗ pcipua: verum ẽt ista terrena ꝛ extrema
ipse opatur. Ita dicit apłs. stulte tu qđ seminas non viui
ficatur: nisi pus moriat̃: ꝛ qđ seminas nõ corpus qđ futu
rũ ẽ seminas: sʒ nuduʒ granum forte tritici aut alicui⁹ ce
teroꝝ: deus aũt dat illi corpus quomodo voluerit ꝛ vni
ca° 15° cuiꝗ seminũ ppriuʒ corpus. Et scribunt̃ h̃ vba ad Coꝝ.
ca°11° pme. ¶ Itẽ eodẽ lib°. Non soluʒ inquit tunc de⁹ planta
uit paradisuʒ: sʒ ẽt nunc omnia q̃ nascunt̃. quis eni alius
ẽt nunc ista creat: nisi qui vsꝗ nũc opat̃: sʒ creat hoc mo
do ex his q̃ iam sunt: tunc aũt ab illo cũ oino nulla essent
ca°9° creata sunt. ¶ Itẽ. Quid. n. q̄ post pluuiã exorit̃ ab alio
fit nisi ab eodẽ deo. Et infra dicit. q̄ in pn°. fecit hec de⁹ po
tentia vbi sui sine pluuia sine hũano ope. nã ẽt nunc ipse
facit: sʒ iam p pluuiã ꝛ hoiuʒ manus: q̃uis neꝗ qui plan
tat sit aliquid neꝗ qui rigat: sʒ qui incremẽtum dat de⁹.
Ex quibus pʒ sm sniam Aug. expsse q̄ ad pductionẽ cu
iuslibʒ talium deus imediate simul cũ alijs causis scđis
ꝛ pncipalius q̃ʒ ille ꝯcurrit: pp̃ter quã pncipalitatẽ dicit
epła.73. aliquãdo ista nõ nisi a deo creari ꝛ fieri. ¶ Ite ad colsen
tiũ. Qđ queris iquit verũ signũ sigillatim a creatore deo
corpoꝝ liniamẽta formẽtur nõ te mouebit si q̃ʒtum põt
hũana mens potẽtiã diue opationis itelligas: quõ. n. ne
gare poterimus deum ẽt nunc opari cuncta q̃ creant̃. cũ
dñs dicat. Pater meus vsꝗ nunc opatur. Et subdit mul
ca° 35° ta ad ppositũ directe ad intẽtionẽ istam. Itẽ in libro de
cathetiçandis rudibus non longe añ finem. expsse dicit
deuʒ imediate opari ad formationẽ humani corporis in
vtero matris ꝛ eius ꝯsequẽter incremẽtũ. Et idẽ iudiciũ
ẽ de ceteris q̃ naturałr fiũt. Ait. n. sic. Ubi erat ista moles
corporis tui ꝛ ista forma mẽbroꝝꝗ cõpago ante paucos
annos pus q̃ʒ natus: vel ẽt pus: q̃ʒ in matris vtero conce
ptus esses: vbi erat h̃ moles ꝛ h̃ statura corporis tui: nõ
ne de occultis huius creature secretis domino deo inuisi
bilr formante pcessit in lucẽ. certisꝗ etatum incremẽtis
i istã magnitudinẽ formãꝗ surrexit. ¶ Itẽ 6°. sup Gen. ca° 19°
ꝛ 3°. li°. cõtra Julianum. Quis aũt inquit xpianus ignoret
q̄ ille qui pmũ hoieʒ fecit ex puluere: omnes hebriceet ex
semine. Et eãdẽ sniaʒ ponit li°. 3°. cõtra Maxi. circa finẽ.
Etiaʒ 2°. Machabeoꝝ. dicebat illa scã mater filijs suis: ca°7°
nescio q̃liter i vtero meo apparuistis. ꝛ seqtur. singuloꝝ
mẽbra nõ ego ipsa ꝯpegi: sʒ. n. mundi creator qui forma
uit hois natiuitatẽ. Et similr Aug. contra Julianuʒ post
iã allegata vba moꝝ subdit. Nec ipsi parẽtes possunt ho
minẽ facere: sʒ ex parentibus deus. Ex his pʒ manifeste
q̄ istoꝝ omniũ effectuũ nãlium dei voluntas est cã: con
causantib⁹ tñ simul ipsis virtutib⁹ nãlibus rebus a deo
in ipsa institutione mundi tributis. Qz aũt etiã oiuʒ effe
ctuũ voluntarie ipse sit causa idem expsse. d. 83. q. vbi ex .q.24.
hoc q̄ omne qđ fit in mundo est opus diue puidẽtie: cõ
cludit q̄ quicqđ in mundo gignit̃ sup. operũ humanoꝝ
partim diuinitus gignitur partim nostra volũtate. Et q2
pma pars hui⁹ dicti ꝯclusa est ex prioribꝰ cõtinuo in seque
tibus pbat 2ᵐ. Et nec dubiũ q̄ nõ minus coꝝ q̃ ab ange
lis fiunt ipse est causa ptialis imediate: cũ nõ minus eoꝝ
actiones ꝛ opa ad puidẽtiam diuinaʒ ptineant. Ex his
aũt põt sic rõ ad ꝯneʒ formari. q̃cũꝗ fiunt volũtarie: vel
nãlr imediate a deo fiũt. hoc pʒ ex dictis: sʒ q̃cũꝗ fiunt:
fiunt voluntarie vel nãlr: vt pʒ. g̃ ꝛc. Hec tota rõ põt ha
beri ab eodẽ Aug. sup Gen. lib°. 8°. vbi snia eius est q̄ ois ca° 13°
opatio que est in mundo est nãlis vel voluntaria: ꝛ q̃libʒ
earũ est opatio diuine puidẽtie. ¶ 2°. sic. omne qđ est fa 2ᵐ
ctũ: deus imediate ꝯseruat. g̃ omne qđ est factũ: deus im
mediate de nõ eẽ ad esse pduxit: ꝛ omne qđ fit imediate
facit: añs patebit ex 3ᵃ ꝯne. pbat̃ tñ ipm: ꝛ ẽt ꝯña: aucto.
etiã Sapie. dicẽte deo: quõ posset aliquid permanere: nisi cap°11°
tu voluisses: aut qđ a te vocatũ nõ eẽt ꝯseruaret̃. Ex cui⁹
aucto. pma pte si attente inspiciat̃ pʒ pbari añs ꝛ ꝯña ex
scđa. ¶ 3°. pbat̃ hec ꝯclo expresse ex dictis Ansel. de casu 3ᵐ
dyaboli. vide ibi. ¶ 4°. pbat̃ rõne: q2 omne qđ fit ab ali c.i.ꝛ.20
qua creatura plura alia siłia in eadẽ spẽ sũt pariter possibi 4ᵐ
lia ab illa fieri: pʒ. g̃ oẽ qđ fit a creatura: fit etiã a dõ ime
diate cõcreante. pʒ ꝯña. ã. d. 25. in scđa rõne ꝯnis articuli
pmi. Et vltra. g̃ oium q̃ fiunt deus est imediate cã effici
ens. Et ꝯña pʒ: q2 q̃cũꝗ fiunt: vel a deo fiunt vel a creatu
ra nõ disting⁹ nunc vtrũ vna vel pluribꝰ. ¶ 3ᵃ ꝯclo pbat̃ 3ª ꝯ
p° aucto. Aug. 4. sup Gen. ad lrãm. vbi ait sic. Creatoris ca°14.
nãꝗ potẽtia ꝛ omnipotẽtis atꝗ omnitenẽtis virtus est
cã subsistendi omni creature: que virtus ab eis que crea
ta sunt regendi: si aliquãdo cessaret: simul ꝛ illoruʒ cessa
ret spẽs: omnisꝗ natura ꝯcideret. nõ. n. sic structor ediuʒ
cũ fabricauit abscedit: atꝗ illo cessante ꝛ abscedẽte stat
op⁹ ei⁹: ita mũdus vel ictu oculi stare poterit. Si eni de⁹
regnum sui subtraxerit per vim: ꝛ quod dominus ait. pa
ter meus vsꝗ nunc operatur continuationeʒ quandam
operis eius: que vniuersam creaturam continet admini
strat ostendit. Et consequẽter ad huius pbationẽ addu
cit aucto. scripture que de sapientia increata ait. q̄ attin
git a fine vsꝗ ad finem fortiter ꝛ disponit omnia suaui
ter. Item aliam apostoli. actuuʒ. 17. In illo viuimus mo Sap.c.8
uemur ꝛ sumus: q̄ verbum vt ait Aug. liquide cogitatuʒ ca°17°
q̃ʒtum humana mens valet: adiuuat hanc sententiã qua
credimus ꝛ dicimus deum in his que creauit indesinen
ter opari: neꝗ eniʒ tanq̃ʒ substãtia eius sic in illo sumus:
queadmodũ dciñ ẽ q̄ hẽat vitã in semetipso: sʒ vtiꝗ cuʒ
aliud sum⁹ q̃ʒ ipse nõ ob aliõ in illo sum⁹: nisi q2 id opat̃:
ꝛ h̃ est opus quo oĩa continet. Et postea subdit. q̄ si tale
opus a rebus subtraxerit esse aliquid omnino desineret.
¶ Item libro 9°. scđo dicit. q̄ si vere subtrahat deus inti ca°2°

mam opatione qua eaz substituit τ facit continuo: tanq̃
ca° 3° extincta nulla remanebit. Et sequẽti capitulo. ait. q̄ de°
id qd̄ fecit: ita continuatum operatur: vt nec vlla aliaruz
rerum: nec illorum angelorum natura subsistat si nõ ope
retur. Item contra Julianum lib° 6° bonitas inquit ope
rationis diuine si subtrahatur formãdis promouẽdisq̃
seminibus τ viuificandis quibuscũq̃ viuẽtibus: non so
lum gignenda non aguntur: s3 ad nihilum penitus etiam
genita rediguntur. Et per hanc auctoritatẽ pbatur etiaz
precedẽs ↄclusio. Plures etiã aucto. sanctoꝝ possent ad
duci: s3 iste sufficiant. ex q̄bus manifeste p3 q̄ omnẽ rem
quecũq̃ sit illa deus conseruat τ ↄtinuat in eẽ: quã conti
nuationẽ vel ↄseruationẽ scriptura vocat intimã opatio
nẽ τ factionẽ. Et iõ deus s̄m hunc sensum dr̄ quãcũq̃ rẽ
2m q̃diu est opari τ facere. ¶ 2° idẽ euidẽter pbatur auct.
Sapiẽ. inducta in rõne 2ª p ↄclone pcedẽti: τ silr̄ per apo
ca° p. stolũ dicẽtẽ de xp̄o ad Col' omnia p ipsuz τ in ipso creata
sunt. Et sequr̄ q̄ omnia in ipso cõstant: glosa. qui in oĩb°
ca° p. s̄m diuinitatẽ infusus omnia sustinet. ¶ Itẽ ad Hebre.
de eodẽ scribit. portans omnia vbo virtutis sue (vbi glo
sa) sicut ab eo creata sunt omnia ita p eum imutabile cõ
3m seruant̄. ¶ Probat̄ 3° rõne: q2 si aliqua res eẽt que nõ i
mediate conseruaret̄ a deo: vel illa a nullo depẽderet in
esse: τ p hoc a deo annihilari non posset: qd̄ est erroneum:
vel depẽderet a sola creatura τ ab ea sola cõsuaret̄: τ tũc
illa vel cõsuaret naturalr̄ vel libe: si naturalr̄ nõ posset il
la res quã ↄsuat p aliquã potẽtiaz annihilari vel desine
re eẽ: remanẽte ea q̃ sola hanc naturalr̄ ↄsuat: quod ẽt er
roneuz ẽ: τ satis declarat̄ ex eo q̄ inter oẽs res creatas lu
mẽ in aere a sole diffusuz maxime videt̄ a sole depẽdere
in eẽ τ ab eo ↄsuari: τ tamẽ in hora mortis xp̄i remanẽte
sole tenebre facte sunt sup vniuersam terram: qd̄ nõ fuis
set possibile si lumẽ a sole tantũ τ non a deo imediate pri
us fuisset ↄsuatum. Si vo dicat̄ q̄ illa creatura ↄsuans
libe ↄsuet: sequitur q̄ deus non poterit illam annihilare
remanẽte creatura cõsuãte τ cõsuare volẽte: qd̄ ẽt erro
neuz ẽ. sic. n. potẽtior in aliquo eẽt creatura q̃3 deus: τ vo
ca° 104° luntate creature omnipotẽtis voluntatis ipediretur effe
4a p. ctus: qd̄ ẽ erroneuz s̄m Augu. in ench. ¶ 4ª cõclusio. v3.
q̄ quorũcunq̃ deus est causa: est pma causa simplr̄: satis
p3: q2 de° a nullo effici aut moueri aliquo mõ põt: quoꝝ
alterũ seq̄ret̄: si modo aliquo hẽret cãm efficiẽtẽ. ¶ Ad
hoc ẽt ẽ aucto. Augu. pmo libro de gnãtione. cõtra Ma
nicheos. iuxta pncipiũ. vbi ait. q̄ voluntas dei omniuz q̃
sunt causa ẽ. Si aũt habz cãm voluntas dei. ẽ aliquid qd̄
añcedit voluntatẽ dei: qd̄ nephas est credere. Et ponit̄ h̄
5a p. aucto. in pñti distinctione plixe a magistro. ¶ 5ª conclu
sio. v3. q̄ non omniũ que fiunt deus solus est causa ime
diate producẽs: nec ẽt omniũ q̃ facta sunt solus ẽ causa i
mediate cõsuans. Prima pars huius cõclusionis pbat̄:
q2 si solus imediate pduceret oĩa que fiunt: nulla creatu
ra imediate aliqd pduceret: τ si sic. ergo nullo modo: pri
ma ↄsequẽtia p3. Et scd̄a pbatur: q2 si aliquo modo τ nõ
imediate. g̃ mediate: aut g̃ mediante creatura: τ tunc ni
hil imediate ageret: qd̄ repugnat añcedẽti: vel mediate:
τ tunc vel mediante alia creatura: vel imediate: τ sic in i
finitum: aut mediante deo: τ tunc deus erit instrumẽtuz
creature in agẽdo τ nõ pma causa: qd̄ ẽ ipossibile τ repro
batũ in pcedẽti cõclusione. sequr̄ g̃ q̄ creatura nihil oĩo
pduceret: s3 hoc contra experiẽtiaz ẽ: nã videmus q̄ ad
multarũ rerum pñtiam multe res in alijs gnãntur: sicut
ad pñtiam solis lumẽ in aere: τ ad pñtiam ignis calor in
susceptibili proximo: τ hoc semp contingit nisi eẽt impe
dimẽtum: qd̄ nõ eẽt nisi talia h° res causarẽt. ¶ Ad hoc
ca° p. etiã ẽ auctoritas scripture in Gen. ex qua pat3 deuz reb°

creatis virtutes pductiuas τ vires causales indidisse: q̄
bus in tpe cõgruos effect° pducunt: τ idẽ p3 p Aug. expo
nẽtẽ: qui iter cetera ppositũ affirmãtia. ait. sup Gen. li° 8° ca° 4°
q̄ in pma creatiõe terra pducẽdi vtutẽ latẽter accepat:
qua vtute fit vt ẽt nũc talia terra progignat. Itẽ Salua.
in Euange. Luc. dicit. q̄ arbores pducunt ex se fructũ q̃ ca° 21°
oĩa vã non eẽnt: si oĩum q̃ fiunt solus deus eẽt cã efficiẽs.
2° probat̄ auctẽ Aug. 7. d ci. dei. dicẽtis sic. Itaq̃ deus 2m
administrat omnia q̃ creauit: vt ẽt ipsa pprios exercere ca° 30°
τ agere motus sinat. Ex q̄bus p3 q̄ nec solus deus nec so
la creatura agat ista q̃ fiũt. Scd̄a quoq̃ pars ↄnis p3 ad
sensuz. videmus. n. q̄ lumẽ causatũ a sole vl' alio corpore
luminoso ↄsuat̄ ab illo: vñ illo deficiẽte vel absente de
ficit eẽ lumẽ: ita ẽ ẽt de plurib° alijs reb°. ¶ Cõtra istam 5ª ↄnis
ↄnẽ põt argui. Et pmo ↄtra pmã partẽ. p̄ sic: q2 sequr̄ q̄
idẽ effcũs eẽt a duob° agẽtibus: qd̄ Cõmẽ. 7. meta. d. eẽ i Cõ. 31°
possibile. ¶ 2° q2 tunc deus τ creatura: non hẽrẽt aliquẽ 2m
ordinẽ in pductione creature: τ p ↄñs casualr̄ ad pducẽ
dũ cõcurrerẽt. ¶ 3° q2 si tã de° q̃3 creatura pducerẽt ali 3m
quã q̃litatẽ. vbi. g. calorẽ: illa alteratio ẽ velocior q̃3 si fie
ret ab altero illoꝝ tm̃: τ ita sequr̄ q̄ si agẽs nãle duplũ
ad pmũ pduceret talẽ calorẽ: pportio motus ad motum
in velocitate nõ eẽt f3 pportionẽ illoꝝ agẽtiũ nãliuz: q2
neutrũ ẽ totale rõne cui° ẽ velocitas i alteratiõe. ↄñs aũt
ẽ ↄtra. P. in multis locis. ¶ Deinde põt argui ↄtra scd̄aʒ
ptẽ: q2 si sic vtrũq̃ imediate cõsuaret: τ p ↄñs actio vni° 4m
nõ depẽderet ab actione alteri° tãq̃3 a causa: τ ita seq̄t̄ q̄
posito: q̄ actio dei ↄsuãtis maneret agẽte nãli nõ ↄsuan
te: adhuc res talis maneret: q2 cõsuaret̄ a deo: ↄñs ẽ ipos
sibile: q2 si maneret absq̃ cõsuante nãli: p illã solã actio
nẽ dei ↄsuatiuã qua pus ↄsuabat̄: sequit̄ q̄ agẽs nãle ni
hil agebat pus ad eius ↄsuationẽ: q2 eo amoto ceteris vt
pus vniformiter oĩquaq̃ manẽtib°: nihil min° res illa cõ
seruat̄. Et eadẽ vtute argui põt ↄtra pmã ↄnis ptẽ. v3.
q̄ posita sola pductiõe dei: nãli agẽte nõ pducẽte: adhuc
ille effect° pduceret̄: τ p ↄñs nihil agit ad ip3 agẽs nãle.
¶ Ad pmũ cõcedo q̄ idẽ effectus põt eẽ a diuersis agẽ Ad pm
tibus: maxime si sint diuersarũ rõnũ agẽtia atq̃ ptialia:
sicut in pposito pat3 in alijs: q̃m eadẽ spẽs caloris in me
dio vl' organo sensus causat̄ imediate ab obto τ a luce: si
milr̄ τ eadẽ visio ab obto τ a luce causat̄ τ multa alia exẽ
pla possent tam phice q̃3 theologice dari: pter qd̄ dictũ
Cõmẽ. in hoc nullius d3 eẽ aucto. nec certe ẽt in pposito Cõ. 31°
de quo loquit̄ si bñ attẽdet̄. ¶ Ad 2m dico q̄ si intelligat Ad 2m
de ordie causalitatis mutue: ita q̄ vna agat mediãte alia
p modũ supra dictũ sine ordine cõcurrunt: nec tamẽ a ca
su sicut vlterius infert̄: gnimo s̄m ordinẽ diuine puidẽ
tie q̃ ab eterno statuit: vt approximatis reb°: quibus idi
turus erat causales virtutes alijs quas facturus erat ho
rum effectuuz susceptiuas ipse ad coagẽdũ concurreret.
¶ Ad 3m cũ dicit̄ q̄ alteratio facta a deo τ creatura: ẽ ve Ad 3m
locior q̃3 si fieret ab altero tm̃: dico q̄ vel intelligit̄ ab al
tero. i. creatura tm̃: τ sic ppositio implicat ipossibile: q̃m
impossibile ẽ solã creaturã aliqd agere: vl' itelligit̄ ab al
tero. i. a deo: τ tunc dico q̄ hoc põt intelligi duplr̄. Uno°
supposito q̄ non alr̄ ageret q̃3 agit simul cũ creatura: τ sic
ẽt implicat impossibile. Nã eo mõ agẽdi quo partialr̄ sil'
agit cũ creatura: nõ ẽ ipossibile eũ agere sine ea. Et p hoc
ẽt p3 solutio ad illud qd̄ vltimo tangebat̄ in sequẽti arti
culo. si aũt nõ sic intelligat̄ s3 absolute: sicut deo placeret
agere: cũ poss3 eq̃ velociter τ velocius τ minus velociter
p3 q̄ ↄña nõ ẽ necia: q2 tñ sine assumptione illius ↄñe ar
gumẽtum sequẽs retinet suã difficultatẽ: dico q̄ lic3 ali
ud agẽs naturale duplũ ad illud nãle pcise: nõ sit duplus
ad totale agẽs date alteratiõis: adhuc stabit ppor° velo

citatis motuū ſm ꝓportionē agentium nālium:qm̄ ſicut
nec p̄mū agens nāle eſt totale:ſꝫ tantū partiale agens al
terationis ſue:ſic nec dupluꝫ erit totale:ſꝫ etiā partiale:⁊
cū eo de⁹ qui libere cōicat:coaget ſic ꝓportionalr̄ ꝙ i du
Ad 4m plo velocior fiet alteratio. ¶ Ad argm ꝯtra 2am ptē ꝯnis.
Dico ꝙ q̄uis deus poſſit abſq3 nāli agēte cōſuare:non tn̄
illo mō ꝯſuandi quo partialr̄ cū illo ꝯſuat.eſt.n.ali⁹ mo
dus ꝯſeruandi ab eo qui ſe ſolo ꝯſuat:⁊ ſilr̄ g mō ꝯſerua
tionis creature ſecuꝫ partialr̄ ꝯſuantis. Et iō aliquo mō
pōt dici ꝙ actio vtriuſq3 pēdet ab altero:ita.ſ.intelligen
do ꝙ neutra ſine altera ꝯſuaret. Et ꝓpterea cū dr̄ poſito
ꝙ actio dei conſeruātis maneret agēte non ꝯſeruāte im
plicat impoſſibile. Nā neutra illaꝝ ab altera pōt ſepari:
⁊ ſilr̄ dico de ꝓductiōe vtriuſq3:ꝙ neutra ab altera ſepa
rari pōt:⁊ vtralibꝫ remota remouet̄ reliq̄:hoc eſt ſi crea
tura nō ageret:nō ageret de⁹:⁊ ſi deus non ageret:nō age
ret creatura:q̄propter non ſeqtur ꝙ creatura nō agit:nec
6a ꝯ ꝙ nō cōſeruat ſicut vlterius inferebat̄. ¶ 6a ꝯ etiā certa
ca.11° eſt:⁊ pꝫ manifeſte ex auctē ꝑallegata ſcripture Sapie.xi°
ca°.p. Itē in pſal.oīa quecūq3 voluit fecit. Et apl's ad Eph.dic.
ꝙ deus oīa opat̄ ſm cōſilium voluntatis ſue. Et Aug.in
ca°.3° encħ.dicit.ꝙ de⁹ nō niſi volēs quicq3 facit.ḡ libere ⁊ cō
tingēter. Rōne pōt argui:qꝛ ſi aliqd nec̄io faceret vel cō
ſeruaret:aliud q̄ deus eēt neceſſe eē ⁊ nō poſſet nō eē:qḋ
eſt erroneuꝫ:ꝯña pꝫ:qꝛ deus eſt nec̄e eſſe. ⁊ nō pōt nō eſſe.
ḡ ⁊ omne cui neceſſario dat eē ⁊ hec ſufficiant ꝓ iſta ꝯne:
7a ꝯ qꝛ ipſa cōiter ab oībus catholicis ꝯcedit̄. ¶ 7a ꝯ ꝓbatur
ſic.īpoſſibile eſt deuꝫ velle aliqd facere ⁊ nō facere illud:
⁊ quicquid deus facit cōtingēter facit:ſeu pōt nō facere.
ḡ q̄cūq3 deus facit ꝯtigēter vult facere.añs quo ad ſcdaꝫ
partē pꝫ ex p̄cedēti ꝯne:quo ad p̄mā partē ꝓbat̄:qꝛ alio
quin volūtas dei nō eēt oīpotēs ⁊ inuincibilis ⁊ inexple
bilis:qḋ eſt erroneuꝫ:ꝯña vero ꝓbatur:qꝛ ex oppoſito cō
ſequētis.ſ.ꝙ aliqua que deus facit nō cōtingenter vult il
la facere:ſeqtur ḡ nō pōt nō velle illa facere:⁊ tūc quero:
an ſit poſſibile ipm̄ non facere illa aut nō: Si nō eſt poſ
ſibile deuꝫ nō facere illa.ḡ non qcqd deus facit cōtingen
ter facit:qḋ repugnat ſcḋe parti añtis. Si autē eſt poſſibi
le deuꝫ nō facere illa.ḡ aliqua que īpoſſibile eſt deum nō
velle facere eſt poſſibile deuꝫ non facere. Et per ꝯña poſ
ſibile eſt deuꝫ velle aliquid facere:⁊ nō facere illud:qḋ ē
ꝯ ꝯnem oppom p̄me ptis añtis. ¶ Sed ꝯtra iſtā ꝯnē pōt argui ex
Doc.in rōnib⁹ cuiuſdā doct.ſic:ſi de⁹ q̄cūq3 facit ꝯtingēter vult
noiatus facere.aut velle ſuuꝫ q̄ vult ipſa facere que facit:eſt in ſe
ſimplr̄ ꝯtingens:aut habitudo illi⁹ velle ad illa q̄ vult fa
cere eſt ꝯtingēs:hec videt̄ nota:qꝛ ſi ⁊ ipm̄ velle eſſet ne
ceſſariū ⁊ cū hoc ēt hēret habitudinē nec̄iaꝫ ad volita:nō
ꝯtingēter:ſꝫ nec̄io vellet illa.p̄mū nō pōt dici cū velle di
uinuꝫ ſit de⁹:⁊ per ꝯña abſolute in ſe ⁊ ſimplr̄ nec̄e eē:nec
2m qꝛ vel talis habitudo eſt relo rōnis:vel realis addita
ipſi velle. Nō rōnis:qꝛ talis non hꝫ eſſe niſi in intellectu
obiectiue:⁊ ꝑ ꝯña nullo intellcū apprehendente de⁹ non
vellet illa ꝓducibilia:qḋ eſt erroneū:nec realis:qꝛ dei ad
creaturā nulla eſt relatio realis:⁊ iterū nihil pōt eē reale
in deo qḋ nō ſit de⁹. Relinqtur ḡ ꝙ illa ſit ipſmet velle
diuinū:⁊ per ꝯña ſicut velle diuinū eſt ſimplr̄ nec̄iuꝫ. ſic
2m ⁊ ipſa habitudo. ¶ 2°.ſi deus q̄cūq3 facit ꝯtingēter vult
facere.ḡ q̄cūq3 vult facere pōt nō velle facere:⁊ q̄cūq3 vo
luit facere:potuit non velle facere:ſꝫ hoc eſt falſuꝫ. ꝓbo.
⁊ loquamur igit̄ gr̄a exempli de mundo quē deus fecit ⁊
voluit facere ſm ꝑdicta:ſi deus voluit cōtingēter facere
mundū.ḡ potuit nolle illū facere:⁊ ſi ſic.ḡ illud nolle po
tuit eſſe in deo:⁊ ꝑ ꝯña potuit eē deus.cōſtat aūt ꝙ qcqd
potuit eē deus de nec̄itate eſt deus. ḡ de⁹ habuit ⁊ hodie
hꝫ illud nolle. Sed hoc eſt falſuꝫ cū iā creauerit.ḡ nō po

tuit nolle creare vel facere mundū:⁊ per ꝯñs de nec̄itate
voluit creare ⁊ nō ꝯtingenter. Et ex hoc cōcludit doctor
ille:ꝙ īpoſſibile eſt velle diuinū hēre aliquā habitudinē
ſm quā ſit verū dicere ꝙ noluerit aut voluerit munduꝫ
creare. ¶ Propter has rōnes:que tn̄ in vtute nō ſunt ni 3m
ſi vna:ideꝫ ꝯſr̄ dicit.ꝙ de⁹ per nullū velle intrinm ptici
pans formalē rōnē volitionis determinat̄ ad aliqd ꝓdu
cendū:qm̄ vt dicit alias ſequeret̄ ꝙ de⁹ neceſſitate abſo
luta ꝓduceret ex̄ ſe:qḋ eſt erroneuꝫ.ꝯña pꝫ:qꝛ velle diui
nū eſt in ſe ſimplr̄ ⁊ abſolute nec̄ium:cū ſit deus:⁊ certuꝫ
eſt ꝙ deo volēte pro aliquo inſtāti ꝓductionē alicu⁹:de
neceſſitate ſeqtur ꝓductio illius in illo inſtāti:aliogn ſtā
te voluntate poſſet nō ſeq ꝓductio:⁊ per ꝯñs volūtas dei
eſſet inefficax ⁊ poſſet fruſtrari: qḋ deo repugnat.ḡ ꝓdu
ctio illa nec̄ario ſeqtur aliqd ſimplr̄ ⁊ abſolute nec̄iuꝫ.ḡ
ipſa eſt abſolute nec̄ia:⁊ de⁹ de nec̄itate ꝓducit qcqd ꝓ
ducit. ¶ P̄.tale velle icludit iꝑfectionē:cū ſit in qua 4m
dā tendētia ⁊ reſpcū nō habiti:⁊ expecctās pro fine ipſaꝫ
ꝓductionē:qua habita iam ceſſat:qḋ oīno deo repugnat:
Quaſdā alias rōnes adducit:ſꝫ qꝛ ille ꝓcedūt ac ſi pone
ret̄.ꝙ velle dei eēt res diſtincta a deo qḋ nullus dicit:iō
illas nō recito. Cōcludit ḡ ꝯñr ꝙ deus ꝓducit quicqd ꝓ
ducit abſq3 hoc qḋ determinet̄ per aliqḋ velle intrinm ad
ꝓducēdū qḋ ꝓducit:nihilomin⁹ tn̄ dr̄ volūtarie ꝓduce
re:⁊ ꝙ ꝓducit qꝛ vult ꝓducere: ꝓpterea qꝛ in ſua ptāte hꝫ
ꝓducere ⁊ nō ꝓducere:ſic ſi vbi gr̄a.ignis in ſua ptāte et
dn̄io hēret p̄ntem ſtipulam ignire ⁊ nō ignire:dum igni
ret diceret̄ voluntarie ignitū. Et q̄renti cur igniret rn̄de
tur:qꝛ vult:nō qꝛ velle exprimeret aliquē actū determi
nantē ſꝫ tm̄ plenitudinē ptātis. ¶ Iſta opīo q̄tum mihi ꝯ illuꝫ
apparet:nec in ꝯnib⁹ nec in ꝓbatiōib⁹ ꝯtinet vitatē:vnde doctorē
ꝯſiderādū eſt ꝙ vel iſta opīo itēdit ſolū mō negare deuꝫ
determinari ad ꝓducēdū per aliqḋ velle a ſe diſtinctū:⁊
q̄ſi adueniēs deo penitus ex ſe īdeterminato ⁊ indr̄nti:⁊
ipſum determinās ad ꝓducendū:⁊ tunc in hoc fruſtra la
borat:cū nunq̄ aliqs catholicus vel.P.hoc dixerit:ſꝫ oēs
pariter cōſentiant:ꝙ ſic deus eſt ſua ſcīa ⁊ noticia qua no
uit quicqd nouit:ſic eſt ſuuꝫ velle quo vult quicqd vult.
¶ P̄.ſue rōnes ſi valent nō ſolum illud ꝓbant:ſꝫ etiā:ꝙ 2m
nec per aliqḋ velle a ſe diſtinctū determinate vult ꝓdu
cere qn̄ ꝓducit:nec anq̄ ꝓducat: determinate vult pro
ducere in aliquo inſtāti vel tpe futuro:⁊ vlr̄ nihil vult ſe
facere vel ſe facturū:neq3 etiā non vult:⁊ pono nonuult
vt eſt vna dictio ⁊ nō oratio:⁊ hunc itellcm̄ vtiq3 cuꝫ ha
bere ſue rōnes ꝯpellunt:ſic pꝫ inſpicienti:⁊ aliqua vba ex
primunt:ſicut ſupra pꝫ.cuꝫ ait.ꝙ īpoſſibile eſt velle diui
nū habere aliquā hitudinē ſm quā ſit verū dicere ꝙ vo
luerit aut noluerit creare mundū. ¶ Itē aliter non ꝓce 3m
deret ꝯtra alios doctores:ſicut tn̄ ideꝫ intēdit:ſic aūt in
tellecta eius ꝯcluſio vtiq3 falſa eſt:qḋ pꝫ:p°quidē:qꝛ ſm
eam ſeqtur:ꝙ deus non ab eterno determinate aliquos
voluit creare:⁊ finalr̄ eis dare vitā eternam:aliqbus nō
voluit dare:ſꝫ voluit pro ſuis peccatis dare eternā penā:
⁊ per ꝯſequēs nec ab eterno quoſdaꝫ p̄deſtinauit:⁊ quoſ
dam reprobauit:qḋ eſt erroneū. Et pꝫ ꝯña:qꝛ p̄deſtinare
eſt velle ſeu ꝓpoſituꝫ dandi vitam eternā:reprobare ve
ro ꝓpoſituꝫ non dandi:vt ſupra patuit. ¶ P̄.ꝓpheta di 4m
cit ꝙ quecūq3 voluit deus fecit:aut ḡ per ly voluit ſigni
ficat̄ velle diuinuꝫ determinate faciendi:vt ſit ſenſus ꝙ
quecūq3 deus determinate voluit facere fecit:⁊ habet̄ ꝓ
poſitū:aut ſignificat̄ ſolum mō ptātis dominiū faciēdi ⁊
nō faciēdi vt iſti dicunt:⁊ tunc eſt ſenſus:ꝙ q̄cūq3 de⁹ po
tuit facere ⁊ non facere fecit:ſꝫ conſtat hoc eē falſuꝫ ⁊ cō
tra ſacram ſcripturam ⁊ ſanctos dicētes:deum multa po
tuiſſe feciſſe que non fecit:⁊ facere que non facit: vt patꝫ

5m per magistrum supra. distinctione. 43. ¶ P. ẜm ipsam
positionem: aut deus precise qꝛ põt facere ꝛ nõ facere di
citur velle facere: aut quia facit: ꝛ tamē qḋ facit põt non
facere: non põt dici pmũ. quia tunc sequit̃ ꝙ omne quod
deus põt facere ꝛ potest nõ facere ipse vult facere: qḋ ex
cap.109. presse est cõtra Augustinũ in encb. dicentē: ꝙ voluntas
dei multa põt que non vult: nec 2m quia sequit̃ ꝙ nullaꝫ
rem anteq̃ꝫ fieret a deo deus vellet illam facere. Cuius
ca.p. oppositũ dicit apostolus ad Ephe. cũ ait. elegit nos ante
mundi cõstitutionē vt essemus sancti: ꝛ plura subdit ad
ꝓpositũ de eterna dei pdestinatione ꝛ voluntate qua vo
Rñso luit apostolos sanctificare: ꝛ finaliter beatificare. ¶ Sꝫ
forte dicet̃ ꝙ ẜm opinionē pmissam: deus dicit̃ velle fa
cere que facit: qꝛ facit: ꝛ põt non facere: ꝛ eodem mõ dici
tur velle se facturũ: qꝛ potest facere in futuro ꝛ non face
re: ꝛ tñ faciet: ꝛ ideo quia ante mundi cõstitutionem ha
buit plenam potestatē faciendi apostolos sanctos ꝛ non
faciendi: ꝛ cum hoc ipse facturus erat eos sanctos: ideo
Ꝯ rñez dicitur elegisse eos vt essent sancti. ¶ Sed illud nõ suf
ficit: qꝛ pari ratione de quolibꝫ homie: qui de aliquo fiē
do ab ipso vsq̃ꝫ ad annũ nunq̃ꝫ habuit ꝓpositũ: imo nec
vnq̃ꝫ cogitauit: posset dici ꝙ ipe vult illud facere: qḋ nul
lus sane mentis diceret. Sic eni sequeret̃ ꝙ beatus Pe
trus ante passionē xpi: dum erat in gratia ꝛ habebat spi
ritum sanctũ volebat negare xpm. Et silr quilibꝫ iustus
ꝛ exñs in charitate qui aliquãdo facturus est aliqḋ pec
catum mortale nunc vult facere illud: ꝛ per ꝯñs existēs
in gratia est in pctõ mortali: ꝛ ꝯña pꝫ: qꝛ quilibꝫ talis hꝫ
potestatē faciendi ꝛ non faciendi: ꝛ cum hoc ēt est factu
rus: pꝫ ergo ꝙ cõclusio nõ est vera. Probationes quoq̃ꝫ
nihil valent: quoniã pari modo ꝓbaret̃ ꝙ de⁹ nõ deter
minate presciu aliqḋ futuꝝ: qḋ est erroneũ. assumptũ pꝫ.
qꝛ ita pscia dei est deus: ꝛ necesse esse: sicut velle diuinũ.
Item nõ minus est ipossibile ꝙ de⁹ presciat aliquid ꝛ il
lud sit futurũ: q̃ꝫ ꝙ vellet aliquid facere: ꝛ illud nõ fiat:
ꝛ ita omnis argumentatio facta de volitione poterit suo
Rñso modo formari de pscientia. ¶ Rñdeo g̊ ad rõnes ad pri
ad rõces maꝫ: q̃uis vtat̃ multa ipropꝛietate sermonis: ad bonũ
tñ intellectuꝫ ẜm illum modũ loquēdi: dico ꝙ nec velle
diuinũ: quo vult hec vel illa facere: nec ei⁹ habitudo ad
ea que vult facere est contingēs: sed simplr necesse esse:
ipm tamē velle quo vult hoc vel illud facere est cõtingē
ter velle vel volitio faciendi illa ꝛ illa habitudo est con
tingēter habitudo ad illa: sicut pscia de a. futuro cõtingē
ti est simplr ꝛ absolute necesse esse: cũ ipsa sit deus: ꝛ silr
eius habitudo ad prescitũ: que habitudo nõ est nisi ipsa
met pscientia: est etiaꝫ simplr necesse esse: ꝛ tamē pscien
tia de a. futuro est cõtingēter pscientia de ipso: ꝛ illa ha
bitudo est cõtingēter habitudo ad illud: ꝛ ideo nõ obstã
te ꝙ prescientia sit necesse esse: deus non necessario: sed
contingēter prescit: ita in ꝓposito nõ obstãte ꝙ velle di
uinum ꝛ habitudo eius ad volita q̃ non est nisi ipm ẜm
rem est simpliciter necesse esse: cõtingēter tamē ꝛ nõ ne
Ad 2m cessario deus vult facere que vult facere. ¶ Ad 2m con
cedo ꝯñs ꝛ vlterius dico: ꝙ deus potuit nolle facere mũ
dum. Et cum infert̃. ergo illud nolle potuit esse in deo: ꝛ
per ꝯñs deus. Rñdeo ꝙ ly nolle. qḋ est subiectũ hui⁹ cõ
sequētie: vel supponit ꝓ eo qḋ potuit eē nolle facere mũ
dum: vel pro eo qḋ fuit nolle facere mũdũ. si secũdo mõ:
nego ꝯñam: quia nullũ tale nolle fuit. Si pmo modo: cõ
cedo ēt illatuꝫ. Et cuꝫ infert̃. ergo illud nolle fuit in deo
ꝛ deus: nego ꝯñam: ꝛ tunc cum arguit̃ quicqd potuit de⁹
esse de necessitate fuit: ꝛ est de⁹: sed nolle ꝓducere mũdũ
potuit esse deus. igit̃ de necessitate fuit ꝛ est de⁹. vel sic.
quicquid potuit eē in deo de necessitate fuit in deo ꝛ est
in deo: nolle ꝓducere mundũ potuit esse in deo. ergo ꝛc̃.
cõcedo maiorē vtriusq̃ꝫ syllogismi. minorē aũt distinguo:
qꝛ vel subm supponit ꝓ eo qḋ fuit: ꝛ sic nego ipam: vel ꝓ
eo qḋ potuit esse: ꝛ sic cõcedo: ꝛ tunc cõclusio non sequit̃
ex pmissis: nõ. n. sequit̃. quicquid potuit esse de⁹ fuit de⁹:
sꝫ qḋ potuit eē nolle ꝓducere mũdũ: potuit eē de⁹. g̊ nol
le ꝓducere mũdũ fuit de⁹: sꝫ sequit̃. g̊ qḋ potuit eē nolle
ꝓducere mũdũ fuit de⁹: ꝛ istã ꝯcedo. Nã ipsa eadē essen
tia diuĩa q̃ fuit de⁹ ꝛ volitio ꝓducēdi mũdũ potuit eē vo
litio ꝓducēdi mundũ: sic̃ eadē eēntia ipsa fuit pscientia.
¶ Ad aliã qua ꝓbat̃ ꝙ nullo velle itrinseco sit determi Ad 3m
natus ad ꝓducēdũ: qꝛ tunc sequitur: ꝙ de⁹ nccitate ab
soluta ꝓduceret: pꝫ rñsio ex solone pme rõis. ¶ Ad aliã Ad 4m
rõnē qua dicit̃ ꝙ illud velle iportat iperfectionēꝫ. nego.
Et ad ꝓbationē cũ dicit̃ ꝙ est itēdētia ꝛ respectu nõ ha
biti. dico ꝙ si intelligat ꝙ sit intēdētia respectu nõ habi
ti quasi ꝺsideriũ habēdi aliqd sibi cõmodũ vl' vtile aut
q̃uo sibi bonũ qḋ nõ hꝫ falsum est. Si aũt dicat ipm esse
intēdētia pcise: qꝛ est respectu alicui⁹ futuri ꝛ nõ exñtis
qḋ de⁹ vult fore. dico ꝙ istud nullã iperfectionē iportat.
Sꝫ qḋ addit ꝙ expectat ꝓ fine ipaꝫ ꝓductionē: q̃ habi
ta cessat. Dico falsuꝫ eē. Nam eodē velle quo vult aliqd
fore anq̃ꝫ sit vult postq̃ꝫ est ipꝫ eē: ita ꝙ nõ cessat pm vel
le ꝛ aliud succedit: vt ille imaginat̃: q̃uis illo velle quo
de⁹ anq̃ꝫ res est vult ipsaꝫ creare postq̃ꝫ creata ē nõ velit
ipam creare: sꝫ poti⁹ ꝯseruare. Et est sile de pscia alicui⁹.
Naꝫ illo facto psente nõ ampli⁹ prescitur a deo: ꝛ tñ non
cessat pscientia dei: sed remanet: lꝫ ipsa nõ remanet pscie
tia eius: sicut nec illud remanet futurum. Et satis simile
huic dicit Aug. 12. de ciui. dei. vbi vult ꝙ eodē velle quo ca.17.
deus vult rem nõ eē dum non est: vult etiã eē postq̃ꝫ est:
ita ꝙ nõ cessat pmuꝫ velle: q̃uis nõ sit amplius velle vt
nõ sit. vnde hec sunt vba eius. In deo nõ alterã pcedētē
altera subsequēs mutauit aut sustulit volũtatē: sed vna
eadēq̃ꝫ sempiterna ꝛ imutabili voluntate res quas cõdi
dit: vt ꝛ pus nõ essent egit: q̃diu nõ fuerunt: ꝛ vt posteri⁹
essent quãdo eē ceperunt. Exēplũ dictuꝫ de igne: qḋ fin
gunt: non etiã valet ad ꝓpositũ. Nam posito ꝙ ignis ha
beret talē potestatē precise: ita ꝙ nõ haberet volitioneꝫ
de igniēdo: seu nõ vellet ignire: nõ puto ꝙ aliqs sane mē
tis diceret ꝙ qñ igniret vellet ignire aut igniret volũta
rie. vtrũq̃ꝫ aũt de deo dicit scriptura. s. ꝙ vult ꝓducere ꝛ
ꝙ volũtarie ꝓducit. ¶ Ad pmũ argumētũ pncipale cõ Ad pm
cedo ꝯñs. ꝛ cũ ꝓbat̃ esse falsuꝫ. Dico ad ꝓbationē pmaꝫ pncip[le]
ꝙ sicut mala inq̃tũ sunt: sunt a deo: vt patebit in scđo. sic
etiam inquãtũ sunt: sunt volita ab eo: non aũt inquantũ
mala sunt a deo: ꝛ ita intelligēda est auctoritas ꝓphete:
ꝛ in scđo hoc plenius declarabit̃. ¶ Ad 2m ꝓbationem Ad 2m
falsitatis eiusdē ꝯñtis cum dicit̃ ꝙ sequit̃ ꝙ deus sit oē ꝓba[cm]
qḋ fit: quia eius voluntas est eius eēntia. dico ꝙ nec ꝯña
nec ꝓbatio valet: sicut nec sequit̃ ꝙ deus sit omne quod
prescit: nõ obstante ꝙ eius pscientia est ei⁹ eēntia. ¶ Ad Ad 2m
2m rõnē dico ꝙ cãm esse nec̃iaꝫ põt intelligi dupliciter. rõnē
vno° ꝙ ipsa sit ꝛ nõ possit non eē. Alio° ꝙ ipsa sit causa ꝛ
nõ possit nõ eē causa seu nõ possit nõ causare. In p° sensu
voluntas dei est causa necessaria: nõ aũt in secũdo: ideo
non sequit̃ ꝙ ea que fiunt nõ possunt nõ fieri. ¶ Ad 3m Ad 3m
dico ꝙ aliqd fieri a casu põt intelligi duplr. Uno° ꝙ ipꝫ
a quacũq̃ꝫ cã sit partiali vel totali fiat casualr siue ꝙ sit
effect⁹ casualis respectu cuiuscũq̃ꝫ sue cãe. Alio° ꝙ nõ sit
casualis respectu cuiuslꝫ cãe: sꝫ respectu alicui⁹ tñ. Pri
mo mõ dico nullũ effectũ in mũdo eē casualē: qꝛ cuiuslꝫ
diuĩa volũtas est cã totalis vel ptialis: ꝛ qlibꝫ est effect⁹
diuine prouidētie q̃ nihil casualiter agere põt: ꝛ per ꝯñs
nullus effect⁹ est in mũdo simplr casualis: qḋ etiaꝫ Aug.

ꝓpter tactam rōnē ex intentione determinauit. 83.q.et
q.24. 5.sup Sen̄.cui etiā sentētialr̄ ꝯcordat Boeti⁹ lib.5.de cō
ca.22. solatione ꝓsa p̄ᵃ. 2ᵒ.aūt mō dico eē effectū aliquē casua/
lez.s.respectu cause ꝑticularis cāte a qua ꝓpter ꝯcursum
alterius cause pōt effect⁹ nō intētus ꝓuenire:z si vterq̧
fuerit nō opinat⁹ nec itēt⁹ dicet̄ respectu vtriusq̧ casual'
Si vo ab vna intēt⁹:ab altera aūt nō:respectu vni⁹ tm̄ iu
dicabit̄ casualis.Ex̄ᵐ p̄mi.si taz debitor q̄ƺ creditor pgē
tes ad foꝝ mutuo se inueniant:cū tn̄ neuter preuiderit vt
alteꝝ inueniret.Ex̄ᵐ scdi.si creditor pgat vt debitorē in/
ueniat quē scit illuc iturū:debitor aūt nō iō vadat vt iue
niat̄ vel īueniat creditorē.Inueniat aūt hūc creditor:nō
dicet̄ creditor debitorē casualr̄ iuenisse:sz eꝯ.debitor ca
sualr̄ iuenisse ꝓhibet̄ creditorē:z sic talis ꝯcursus respcū
vni⁹ est casualis:respcū aūt alteri⁹ neq̄ƺ:ita ēt q̄uis esse
ctus aliqs sit casualis respcū vni⁹ vel plurīu cārū suaꝝ cā/
tarū si plures ꝯcurrāt:nō tn̄ respectu vl'is cause que ē di
uina volūtas z ꝓuidentia pōt esse casualis.Ad hoc etiaz
faciunt plures auctoritates Aug.3.de trini.que a magi/
stro recitant̄ in distinctione presenti.

¶ Distinctionis.XLVI.z.XLVII. Questio. I.

Circa distictionē.46ᵃᵐ.z.47ᵃᵐ.Quero vtꝝ dei volūtas semp īplea/
p̄ᵐ tur.Arguit̄ q̧ nō.q2 non omne qđ de⁹ p̄ci/
pit fieri fit:sed oē qđ de⁹ p̄cipit fieri vult
fieri.ḡ nō omne qđ de⁹ vult fieri fit:z per
ꝯn̄s nō semp voluntas dei implet̄.maior
pƺ in peccatorib⁹ dei mādata p̄uaricanti/
bus.Minor ꝓbat̄.tū q2 de⁹ nihil p̄cipit nisi volēs:tū q2
p̄ceptū dei est signuz volūtatis eius:si ḡ aliqđ p̄cipet qđ
ipse nō vellet:iaz daret signū falsuz:z significaret se vel
le:qđ tn̄ nō vellet:ac per h̄ falleret z mētiret̄:fictusq̧ eēt
2ᵐ in p̄cipiēdo:q̄ indecētia deo sunt:z p ꝯn̄s īpossibilia. 2ᵒ
de⁹ nō vult mal.ᵃ fieri:z tn̄ fiūt.ḡ nō sp volūtas ei⁹ īplet̄.
3ᵐ 3.ᵃ p̄ᵃ ad Thi.scribit apl's q̧ de⁹ vult oēs homies saluos
ca.2. fieri:sz ꝯstat q̧ nō oēs saluant̄.ḡ nec ei⁹ volūtas īplet̄.
Oppᵐ Contra in psalmo scribit̄.oīa quecūq̧ voluit deus
fecit.Item ma.distin.45ᵃ.volūtas dei in/
expleta esse non potest.

Rn̄deo p̄mo p̄mittēde sunt aliq̄ distinctiōes ꝓ itel
lectu q̄onis:deīde dōm ad questitū.

Dist: Quantum ad p̄ᵐ dicit̄ cōiter q̧ hoc nomē volun
tas siue h̄ totū volūtas dei sumit̄ ꝓ
pꝛie:z sic significat ipaz volūtatē seu bn̄placitū dīnū:qđ
nō est aliud q̄ƺ ipse de⁹ volens.Aliq̄n ēt sumit̄ īꝓpꝛie z
metaphorice:z sic significat nō ipm bn̄placitū dei:sz ali/
quid aliud qđ est signū ei⁹:z q2 pleruq̧ signa noiant̄ no/
minib⁹ significatoꝝ sicut subuētio exhibita pauperi vo
cat̄ mīa z pietas ꝓ eo q̧ signū ē mīe z pietatis ipsi⁹ sub/
ueniētis:z testamētū hoīs dicit̄ volūtas ei⁹ pro eo q̧ eā
designat:iō z aliq̄ qbus nobis significat̄ voluntas q̄ de⁹
est siue qđ de⁹ velit:in sacra scriptura vocant̄ dīna volū
tas.hꝰ sunt p̄ceptuz ꝯsiliū z ꝓhibitio opatio:p̄missio:sic
dicit ma.z de singulis ponit auctes in l'ra.45.d.z ob hoc
aliq̄n scriptura:vt ait ma.pluralr̄ volūtates dei ꝓnūciat
sicut ibi.ma.opa dn̄i exq̄sita in oēs voluntates ei⁹:cū tn̄
volūtas ei⁹ q̄ ipse ē:vnica sit z simplex:z s̄m hūc moduz
itelligēda est cōis distictio volūtatis dei in volūtatez si/
gni z volūtatē bn̄placiti s̄m intrāsitiuā vtrobiq̧ ꝯstru
ctionē:vt.vƺ.nō sit distictio denotās in deo aliq̄s distin
ctas volūtates:sz distictio noīs s̄m suas significationes
ꝓpriā z tropicā seu figuratā z figuratiuā.Rursuz volū/
tas dei s̄m q̧ significat ei⁹ eternū bn̄placituz pōt diuidi
s̄m volūtatē simplicis ꝯplacētie z displicē⁹ seu simplicis
volitiōis z nolitiōis:z in volūtatē ꝓsecutiōis z fuge:non

q̧ sint alique diuerse voluntates in deo.z aliq̄ simplex:
aliq̄ vo nō simplex:sz queadmodū supra.d.32.distingue/
bat̄ scia dei in sciam simplicis notitie z iudiciariā q̄ vi/
det̄ aliqđ eē vel nō eē q̄ nō sunt in deo diuerse:sz eadem
eius sapientia est noti⁹ simplex aliquoꝝ z aliquoꝝ iudi/
cium seu notitia enūciatiua.Sic corn̄deter possum⁹ di/
stiguere de volūtate vt simplici notitie rn̄deat simplex
volitio z nolitio.Iudiciarie vo rn̄deat prosecutio z fuga
iuxta modū loquēdi.P.6.ethicoꝝ.vbi ait.quicqđ est in ca.2ᵒ
intellectu affirmatio z negatio:hoc est in appetitu ꝓsecu
tio vel fuga.est aūt ꝓsecutio appetitus velle aliqđ fieri
vel eē.fuga vo nolle eē vel fieri:ita q̧ vtraq̧ est respectu
obiecti cōplexi tm̄mō siue enūciabilis:sicut affirmatio
z negatio intellect⁹.Quāuis aūt in nobis simplex intelli
gentia z affirmatio z negatio seu iudiciū affirmatiuū vl'
negatiuū distinguat̄:z similr̄ simplex volitio z nolitio z
ꝓsecutio vel fuga.In deo tamē vna eadēq̧ simplex eēn
tia est simpliciū notitia z complexoꝝ iudiciuz z volitio
beatoꝝ:z nolitio malorum:z ꝓsecutio aliquoꝝ:z ali/
quorum fuga.Rursum voluntas signi subdiuidit̄.Naz
quedam sunt signa voluntatis simplicis complacētie.s.
p̄ceptū:ꝓhibitio:z consiliū.quedā aūt voluntatis pro/
secutionis z fuge.vt operatio aut permissio:sed differūt.
Nam operatio est signū affirmatiuuz voluntatis ꝓsecu/
tionis.i.significans:q̧ quecunq̧ deus operat̄ illa vult:
sz p̄missio ē signū fuge.i.volitiōis negatiuū.i.significās
deū nō velle illud qđ permittit.Qđ enim illa que de⁹ p̄/
mittit qualia sunt q̧ hoīes peccent:z dei mādata p̄uari/
cent̄ de⁹ possƺ nolle z si nollet vtiq̧ nō eēnt.Iō sinens ta
lia esse volēs dicit̄ sinere:nō q2 illa velit esse:sed q2 non
velit illa nō esse.Et q2 hoc nomen voluntas aliquādo ge
neraliter sumit̄ ad volitionē z nolitionē:ideo etiaz per/
missio dicit̄ signuz diuine voluntatis:z q̧ deus vult fie/
ri illa que permittit.Hoc modo loquit̄ Augu.in ench.d. cap.ᵒ10
q̧ non ergo fit aliquid nisi oīpotēs fieri velit vel sinēdo
vt fiat vel ipse faciēdo.Et postea subdit z declarat qđ di
ctum est ab omnipotēti inquit bono cui pculdubio q̄ƺ fa
cile est qđ vult facere:taz facile est q̧ nō vult eē nō sine/
re.Et post dicit.nec vtiq̧ nolēs sinit:sed volēs.i.sponte z cap.10
libere:sicut etiā volūtas creata potēs aliqđ nolle si libe
re desisteret a nolēdo:vel poti⁹ nō eliceret actū nolendi
circa illud dici posset nolēs nō nolle illđ.Alia vo signa.s.
p̄ceptū z ꝓhibitio:q̄ ēt est p̄ceptū negatiuū:z cōsiliuz si/
gna sunt volūtatis simplicis complacentie z displicētie:
p̄ceptū quidē affirmatiuū qđ absolute preceptuz vocat̄:
z etiam cōsiliū sunt signa cōplacentie seu volitiōis z ap/
probationis:nō quidē absolute:sed s̄ƺ quid z ꝯditiōalr̄.
verbi grā:p̄cipiat deus alicui vt subueniat indigēti:tale
p̄ceptū non est signū:q̧ deo placet q̧ iste subueniet indi
genti.Nam possibile est nō obstante p̄cepto q̧ nō subue
niet z ponit̄ sic esse:sed signū est q̧ si iste subueniret hoc
vtiq̧ deo placeret.sic etiā ē de cōsilio.Et eodē mō ꝓhibi
tio signū ē q̧ si is cui quicq̧ ꝓhiberet de⁹ facere faceret:
vtiq̧ deo displiceret.Sed aduertēdū est q̧ in p̄ceptiōe
aliq̄ aliud est qđ p̄cipit̄ z aliud ꝓpter qđ p̄cipitur.sicut
pƺ in p̄cepto facto abrahe de imolando filius:p̄cipiebat̄
aūt si quidē imolatio:hec eni significabat illa oratio pre
ceptiua ad eum facta:sz p̄cipiebat̄ ꝓpter ꝓbationez vel
manifestationē obediētie ipsi⁹ abrahe:ita est de ꝓhibi/
tiōe:sic pƺ in illo sanato cui p̄cepit Jesus vt nemini dice
ret miraculū in euāg⁹.Mar.q̧ iō p̄ceptū ē vt doceret nō ca.7ᵒ
eē appetēdā mūdanā gloriā de opib⁹ n̄ris.Idē ēt z d ꝯsi
lio pōt eē.vbi grā.qđ p̄cipit̄ aliud est ab eo pp qđ p̄cipit̄:
qđ frequēter ꝯtingit in p̄ceptis spālib⁹ ad singulares pso
nas datis:tūc p̄ceptū est signū dīne cōplacētie ad illđ pp

qd fit pceptū.i.signū est q illud ,pter qd fit pceptū de⁹ approbat z placet in eo.z silr est de displicētia respectu eius ,pter qd fit ,phibitio:vbi aūt non distinguunt illa: sed qd pcipit iō pcipit vt fiat:tunc qd pcipit ē volitū tali cōplacentia:z talia pcepta sunt quasi oia que cōiter ad oēs data sunt si ad intellectū pcipiētis intelligant:qd dico ,pter figuratas locutiōes pceptiuas que ad intellm dicētis intelligēde sunt:vt in sili satis in.4.z.di.dictū ē. Cū ergo qrit vtrū volūtas dei semp impleat.cū semp volūtas dicat alicuius ipleri cum illud fit qd ipe vult fieri:z sicut vult:z pp qd vult fieri:z sic de alijs circūstātijs aut cū illud qd nō vult fieri seu vult nō fieri non fit.ps q qd ,ppie z directe nō intelligit nisi de volūtate que ē circa aliquid fieri vl nō fieri:eē vl nō esse:aut aliqd aliud enūciabilium.z iō directe nō cadit intellect⁹ cōclonis super voluntatē bnplaciti simplicis cōplacētie inquātū hō:sz tm̄mō sup voluntatē bnplaciti ,psecutionis z fuge:vt sit sensus.q.vtz oē qd deus vult fieri fiat:aut qd vult eē sit: z sic de alijs.Et vtrum oē qd non vult eē seu vult non eē nō sit.z hoc dico si hoc vocabulū ,pprie sumat.Si autē etiā iproprie z metaphorice pro volūtate signi adhuc super illa pōt recte cadere intellect⁹.q.saltē quātū ad pceptum ,phibitionē z cōsiliū.Intelligo igit qōnē de volūtate dei sm q est voluntas ,psecutionis z fuge:sm quez modū in ,pposito ,pcedit intellect⁹ sanctoz:z de volūtate etiam signi pono duas cōclusiones.Prima est.q volūtas bnplaciti semp implet.Scda q nō semp implet voluntas signi:z vtraqz intelligo cum cōstantia subiecti.i.

p⁹ ꝯ supposito deū aliquid talr velle vl nolle. Primā conclusionē pbo:qz si non semp implet:aut illud qd tūc vellet vl nollet eēt simplr ipossibile:aut possibile. Non primū:qz tunc voluntas dei eēt irrōnabilis. Stultū.n.est aliquid velle eē qd est oino ipossibile eē:aut nolle nō eē qd simplr est ipossibile nō eē. Nec zm:qm tunc sequit q voluntas dei nō eēt omnipotēs:qz nō oē possibile eē pōt facere eē:vl nō omne possibile nō eē posset facere nō eē. Nam si vellet z posset vtiqz faceret:z iō dicit August.in

ca.ii4. ench.q ops inaniter velle non pōt qdcūqz voluerit.Et paulo ante pmisit q necesse ē fieri si voluerit. Hāc rōnē

ca.io5. tangit ipse ibidē.d.q ab omnipotēti bono.i.deo qz facile est qd vult eē facere:tam facile est qd nō vult eē nō sinere:hoc nisi credamus periclitat ipm nre fidei ꝯfessionis initiū:qua nos in deū patrē oipotentē credere ꝯfitemur:sz nō ob aliud veraciter vocat ops:nisi qm quicqd vult pōt:nec volūtate cuiuspiā creature volūtatis oipo

ca.io6. tentis impedit effect⁹.Et.c.sequēti:z vbi est ingt illa oipotentia que in celo z in terra oia quecūqz voluit fecit:si colligere filios hierusalē voluit z nō fecit:vbi ps eū inferre cōgregasset z eodē mō inferri possz ex quolibz alio q

zm vellet z nō faceret si aliqd eiusmodi eēt. zm:si aliqn nō iplerent.g aliquid ei tunc resisteret:aut ,phibēdo fieri qd ipsa vellet fieri:aut faciēdo qd ipsa nollet fieri vl vellet

ca.9. nō fieri ꝯ aposto.d.ad Ro.volūtati ei⁹ qs resistet.p que vba sz itellectū scōz nō solū resistētiā de inesse:sed ēt de possibili negat.aliqd ēt vt eodē mō ps vinceret eā. ꝯtra

ca.iiz. Aug.d.in ench.dei oipotētis voluntas semp inuicta est.

ca.iz. Ad hoc est illa auctoritas scripture Sap.vbi sapiens ait deo.vtutē ostēdim⁹ tu q nō crederis eē in vtute cōsumatus.Et paulo post seqt. subest eni tibi cū volueris posse: nō subesset aūt posse cū vellet si aliqn inexpleta remane

zª ꝯ ret. zª ꝯ satis est nota:qm vt dicit ma.Et clar est:pcipit hoībus de⁹ multa q nō faciunt:z ,phibet q nō cauent: z cōsiliat que nō implēt. Ad rōnes pncipales.Ad pam

ad rōes pncipales dōm q si intelligat per totū de voluntate signi cōcludit vez:z pro zª ꝯne. Si aūt de voluntate bnplaciti ,psecutionis vel fuge.minor nō ē va. Nam pcepit deus abrahe vt filiū imolaret:z tn̄ nunqz deus voluit illud:sz tm̄modo pbationē fidei z obediētie abrahe:z sicut volūtata factū est:q aūt nō voluit illum imolare filiū.ps qz cū reuocauit noluit.ergo z semp ante noluit.alioquin noua volitio fuisset in eo:z mutatio volūtatis.noluit ergo qd pcepit:sz voluit illud ,pter qd pcepit:non solum aūt in pceptis factis ad tēptandū vel ,pbandū:sed etiam in factis pcise ad exequēdū:de⁹ nō omne qd pcepit fieri vult fieri:aut qd ,phibz vult nō fieri:vel saltē non ab oib⁹quibus pcipit:imo a nullo qui nō implet vult impleri:qd dico ,pter pcepta gnālia que ab aliquibus implētur z ab aliquibus nō. Tunc ad pmā ,pbationē minoris q est q deus nihil pcipit nisi volens:hoc pōt dupl intelligi. Uno⁹ nisi volens pcipere:z sic cōcedo:sz nō ,pbat ex eo intētum.Alio mō nisi volēs illud fieri qd pcipit vt fiat: z sic nego.Ad ,pbationē cum dicit q pceptū dei ē signū voluntatis eius. Rūdeo q verū est voluntatis simplicis bnplaciti:z hoc vel quātū ad id qd pcipit vel quātū ad id ,pter qd pcipit:cōplacet enī in omni bono actuali vl potētiali z semp illud ,pter qd pcipit:bonū ē actuale vel potētiale:z oē etiā qd pcipit non ,pter aliud:sz vt idipm fiat:cōtingere tn̄ pōt vt is aliqādo cui fit pceptū ,pter aliud:z non vt ipm qd precipitur eueniat:estimet deum velle id qd pcipitur fieri:qui in hoc decipit:sz inculpabiliter:nō tn̄ deus decipit illum:nec fallit:sicut in simili supra dcm̄ ē de figuratis locutionib⁹ z gestis in qbus deus nō mentit nec fallit:qūuis exinde alios aliqn falli pmittat:sz volūtatis ,psecutionis q semp ponit effectū in eē nō est signū ipm pceptū:sicut nec in nobis deus pcipiēs aliqd fieri agit ad id qd pcipit:nec seruum iuuat quē iuuare posset:z p ꝯns nec volūtate efficaci q mouet alias potētias ad executionez vult illud fieri qd pcipit. Et si dicat q vult volūtate remissa:qūuis non efficaci z plena.illud siue sit vez siue falsū:nō ipedit ,ppoᵐ:qm in deo nulla volūtas remissa pōt eē:sz qcqd vult volūtate ,psecutiōis efficaciter vult:z ponit in esse sic vult. Ad Ad zm

zm cū dr q de⁹ nō vult mala fieri:sz tn̄ fiunt:dico q vl ly nō vult.ponit vt vna dictio vt sit vbū tertie psone h⁹ vbi nolo:z tunc ,ppō est affirmatiua:z sic nego illud ans:si ly mala.in vtraqz pte aītis pro eisdē supponat:sicut ops vt ꝯna valeat. Naz si pro alijs z alijs:vt esset sensus q qdā mala deus nolit:z quedam alia mala que nequaqz non vult fiunt:nulla tunc esset ꝯna:sicut nulla esset ꝯna si diceret:deus nō vult furta fieri:z homicidia fiūt.ergo voluntas dei non implet.vel ly nō vult.sumit vt oratio cōposita ex negatione z verbo:z tunc est propō negatiua:z isto mō ans est verū:z ꝯna nō valz. Ad 3m dicitur cōi/ Ad 3m

ter a modernis q verbū aposto.intelligendū est de voluntate ante:non autē ꝯnte.Et sm istos non semp volū/ Thōas

tas ans ipleret:ꝯns autē semp:z fundant se isti sic solue/ z.d.egi⁹

tes super dicto Dam.lib.zm vbi ait.oz scire q deus ante/ z alij.

cedenter vult omnes homines saluari z regno eius poti c.pēult.

ri zc.Intelligitur aūt ista distinctio a quibusdā.vno⁹ z a quibusdā alio mō.Dicunt enim quidā q illud qd volu/ Thōas

mus antecedēter nō volumus simplr:sz sm quidqd aūt p.p.q.i9

volumus ꝯnter volumus simpliciter:pōt aūt idem vno arti.6.

modo esse volitu:cuius oppositū alio mō volitū ē:sicut iudex simplr vult homicidā suspendi:sz sm quid vellet cū viuere.s.inqtū est hō.vn̄ vt dicunt ista volūtas aīs magis pōt dici velleitas:qz absolute volūtas:qcqd autē deus vult simplr fit:sz illud qd anecedēter vult non fiat.

Sz ista rn̄sio sic intellecta nō valz.pmo qdez:qz siue ꝯ oñiuz

velleitas sit quidā act⁹ voluntatis in nobis q significet thomaz

cū dr:vellē h vel ille vellet:siue nō:qd posset eē dubiuz. vbi.s.

nihilominus ad ꝓpositũ nõ facit:qm̃ tales nõ significan
tur per vbũ indicatiui modi:nec aliq̃ velleitate ꝓcise po
sita ĩ volũtate ve dr̃ ꝙ vult:q̃uis dici possꝫ ꝙ vellet:nec
seqr̃.vellẽ.g̃ volo.Cũ g̃ aplus dicat.vult ⁊ nõ vellet:⁊ silr
Dam̃.pꝫ nõ congrue intelligi de volitiõe aliq̃ ꝯditiõali.
❡ P̃.cũ vt in mã de ꝑdestiatiõe ꝓbatũ est:deꝰ eternalr
quosdã determinate reprobauerit:⁊ p ꝯñs noluerit eoꝝ
misereri vt salui fierẽt:nõ appet q̃ ꝯditiõe subintellecta
possit rõnabilr ĩtelligi ꝙ deꝰ vellet tales saluari. Et hoc
plũmũ ꝯfirmar̃ ex his q̃ dicit Aug. de tyrijs ⁊ sydonijs:⁊
2m ibidẽ recitata sũt. ❡ 2ᵒ.ꝯstat ꝙ deꝰ aliquos hoies deter
minate ⁊ in ꝑticulari simplr ⁊ absolute vult saluari.g̃ ꝫ
hãc rñsionẽ vult eos saluari volũtate ꝯñte: sꝫ h̓ est falsũ
fm intẽtionẽ Dam̃.vbi supra ipsa fundar̃.ait.n.ꝙ volũ
tas añs est acceptatio ex ipso exñs. Sequẽs aũt volũtas
est ex nr̃a cã:⁊ hac voluntate vt ꝑmittit vult deꝰ pctõres
puniri:ita ꝙ fm cũ volũtas ꝯñs hꝫ cãm in nobis.i.ꝙ pp
aliqd in nobis vult aliqd in nobis: vt pp pctã: vl̓ q₂ pec
camꝰ vult nr̃am punitionẽ seu nobis puniri:sic ꝓbatuꝫ ẽ
supra.⁊ isti ẽt sic rñdentes alibi tenẽt ꝙ non ex aliq̃ nr̃a
cã deus aliquos ꝑdestinauit.g̃ nõ ad intẽtionẽ Dam̃.ĩtel
Sco.li.p̊ ligunt volũtatẽ dei ꝯñtẽ seu deũ ꝯñr aliqd velle. ❡ Alij
d.46.⁊i p eandẽ distictionẽ ad aucto.apo.rñdẽtes dicũt: ꝙ iõ di
lect.⁊ in cir̃ velle añter oẽs hoies saluos fieri: q₂ oĩbus dedit do
reporbꝰ. na nãlia ⁊ leges rectas ⁊ adiutoria cõia sufficiẽtia ad sa
lutẽ:ita ꝙ ista vocar̃ volũtas añs. ꝯñs aũt est q̃ vult ali
Ocb.li. cui pp sua merita btitudinẽ. ❡ Alij satis ꝯcorditer istis
p̃.d.46. dicũt ꝙ volũtas dei añs est qua dat alicui nãlia vl̓ añceª
q.p̊. quibꝰ põt aliqd cõseq:cui ẽt paratꝰ est coagere si aliꝰ ve
lit:nec illi ꝯriũ manifestabit cũ ꝑcepto vl̓ ꝯsilio exequẽ
di.volũtas aũt ꝯñs est illa qua deꝰ vult efficaciter aliqd
ponẽdo id in eẽ.Et iõ deꝰ dr̃ velle añter oẽs hoies saluos
fieri:q₂ dat oĩbus añceª qbꝰ pñt cõseq salutẽ cũ ꝑcepto ⁊
cõsilio exequẽdi ⁊ nunq̃ ꝑcipiet eis ꝯriũ ⁊ erit eis para
tus coagere ꝑmittẽs eos libere agere ad cõsecutionẽ sa
3 Sco. lutis. ❡ Sꝫ nec iste modus rñdẽdi veritatẽ hꝫ. Primo
⁊ ocham gdẽ:q₂ in eo qd dicũt de volũtate añte ĩplicãt falsũ.vꝫ.
ꝙ oĩbꝰ deꝰ dat añceª sufficiẽtia ad salutẽ. ꝯstat.n.ꝙ pue
ris ante baptismũ siue in vteris matrum:siue egressi ex
vtero moriẽtibꝰ:nõ dat talia sufficiẽtia añceª quibꝰ cõse
2m qui possint salutẽ. ❡ P̃.cõstat ꝙ sine fide ĩpoĩe ẽ de poª
dei ordinata quẽq̃ saluari.sed ꝯstat ꝙ nõ oĩbꝰ deꝰ dat fi
dem.vnde vt dicit Aug.in de ꝑdestiñ. sanctoꝝ.eam qui
busdam dari quibusdã nõ dari oĩno non dubitat:qui nõ
vult manifestissimis sacris litteris repugnare. g̃ non oĩ
bus dat deus añceª sufficientia ad cõsequẽdũ salutẽ. Ita
posset argui de alijs quibusdã gratuitis donis dei ad sa
lutem cõsequẽdã necessarijs: que nõ omnibꝰ certum est
3m deũ largiri. ❡ P̃.si iõ dicar̃ deus velle oẽs saluari ante
cedẽter:q₂ omnibꝰ vult vel dat antecedẽtia salutis que
cunq̃ sunt illa:multo fortius dici ðberet ꝙ vult omnes
peccare vel esse in peccato añcedẽter: qm̃ oĩbꝰ dat ante
cedentia quibꝰ possunt peccare: ex seipsis eni vel nãlibꝰ
ꝓprijs certũ est hoies posse peccare: ⁊ pueri oẽs nãliter
nascunr̃ in peccato:⁊ tñ nullus hoc diceret deũ velle añ
cedenter:gnimo fm Dam̃.ibidem sola bona vult nobis
deus añcedenter.nec euadir̃ hoc per hoc ꝙ inter illa añ
cedentia isti ponũt ꝑcepta ⁊ cõsimilia. Naꝫ si sine talibꝰ
per sola nãlia possent cõsequi salutẽ non numerarenr̃ ab
istis inter añcedẽtia illa salutis:ita ꝙ fm istos ideo salu
tem vult oĩbus añcedẽter:q₂ vult oĩbus añcedẽtia salu
tis sufficiẽtia.ergo eadẽ rõne ⁊ quodlibꝫ cuiꝰ añcedẽtia
sufficiẽtia vult nobis deus: deus nobis vult añcedẽter.
4m ❡ 2ᵃ rñsio nõ est vera quãtũ ad illud qd dicunt de volũ
tate cõsequẽte:nõ quidẽ dictũ pmoꝝ.tum q₂ dicunt ꝙ
deꝰ volũtate ꝯsequẽte vult nobis beatitudinẽ.cũ Dam̃.
expresse dicat ꝙ voluntate añcedẽte.dicit enim ꝙ deus
añcedẽter vult oẽs homies saluari ⁊ regnũ eius potiri ⁊
fortunari:qd nõ est aliud dictu q̃ꝫ dicere ꝙ vult añcedẽ
ter oẽs hoies esse beatos.tum q₂ dicũt ꝙ vult alicui bea
titudinem ꝓpter merita sua. Naꝫ cũ ꝑdestinare non sit
aliud:q̃ꝫ ꝓpositũ vel voluntatẽ dãdi beatitudinẽ seu vi
tam eternã:vel hoc sit ꝑncipalr: vt supra patebit:seqrer̃
ꝙ aliquẽ deus ꝓpter sua merita ꝑdestinasset:qd est exp̄s
se cõtra sacrã scripturã: vt supra pꝫ:⁊ ꝯtra hunc doctoreꝫ
met.Qd etiã alij dicũt ꝙ voluntas ꝯñs est qua vult ali
quid efficaciter ponẽdo illud in esse:est etiã cõtra Dam̃.
ibidẽ.Nam sequir̃ ꝙ beatitudinẽ ⁊ alia bona qua deus
efficaciter vult hoĩbus illa ponẽdo inesse veliꝫ volũtate
ꝯñte:⁊ tñ exp̄sse.d.Dam̃.ꝙ volũtate añte. ❡ 2ᵒ.ꝫ Dam̃. 5m
deus ea que vult nobis ꝯñr:vult ex cã nostra:ex quo seq
tur:ꝙ qdcũq̃ bonũ deus homini ꝯferret siue meriti siue
ꝑmij illud daret ⁊ vellet ei ex causa eius: qd indubitan
ter hereticũ est. Nam sic nulla esset gr̃a. ❡ Rñdeo ergo rñꝰ ꝑpo
fm Aug.in ench.⁊ magistrũ in ꝑsenti distinctiõe: ꝙ illa cap. iij.
aucto.intelligẽda est fm distributionẽ accõmodã:vt sic ⁊ iiij.
dicat:vult oẽs saluos fieri: tanq̃ diceret̃ nullũ hominez
saluũ fieri:nisi quẽ fieri ipse velit:non ꝙ nullus sit homi
num nisi quẽ saluum fieri velit:ꝙ nullus fiat saluus:nisi
quẽ velit saluari:⁊ ideo sit rogandus vt velit: q₂ necesse
est fieri si voluerit.Sic.n.subdit ipse. Intelligimus ⁊ qd
in euãgelio scriptũ est qui illuminat oẽm hoieꝫ:nõ quia
nullus est hoium qui nõ illuminer̃: sed q₂ nullus nisi ab
ipso illuminar̃:põt quoq̃ intelligi ꝑdicta aucto.vt ibideꝫ
subdit:vt sit distributio pro generibꝰ singuloꝝ:nõ ꝓ sin
gulis omniũ generũ. Et est sensus.vult ⁊c̃.i.de omni ho
minũ statu:⁊ nobiliuꝫ ⁊ ignobiliũ.paupeꝝ ⁊ diuitũ:viro
rum ⁊ mulierũ:⁊ sic de singulis hominũ differẽtijs: vult
aliquos saluos fieri:⁊ hanc expositionẽ bene ostẽdit ibi
intentioni aposto.ac littere conuenire: istis ergo modis
⁊ quocũq̃ alio: vt subdit.seqũti cap. intelligi põt illud
dictũ aposto.duꝫ tñ credere nõ cogamur aliqd omnipo
tentem deũ voluisse fieri:factũq̃ non esse. Qui sine nul
lis ambiguitatibꝰ:siue in celo: siue in terra:sicut veritas
cãtat:omnia quecũq̃ voluit fecit: ꝑfcõ facere noluit qd
cunq̃ non fecit.hec Aug. Et eodẽ modo intelligenda est
aucto.Dam̃.ꝑallegata.vꝫ.ad intellectum illius distribu
tionis de voluntate. Scienduꝫ ꝙ quecũq̃ deus vult no
bis:aut facit in nobis: vel habent in nobis cãm merito
riam: ⁊ talia dicit Dam̃. deum velle ꝯñter: sicut penam
quãlibet ⁊ punitionẽ quã ꝓpterea vult nobis: q₂ pecca
mus:ita ꝙ peccatuꝫ est cã meritoria pene:quã nobis in
fligit:aut non habent in nobis talem cãm meritoriã sal
tem ꝑmaꝫ:sed ex sua bonitate ⁊ gratia illa nobis conce
dit:⁊ talia sunt bona omnia que habemꝰ: ⁊ hoc dicit ipꝫ
deuꝫ velle nobis voluntate antecedẽte: quoniã nulla in
nobis causa antecedit:seu nihil in nobis precedit causa
litatis eius voluntateꝫ:vt talia nobis velit:qd est dictu:
ꝙ non ꝓpter aliud in nobis vel ex nobis vult ꝑmo ali
qua bona nobis:sed ex sua bonitate ꝑmo. vnde ⁊ merita
nostra dona sunt eius:vt dicit Augustinꝰ.iꝫ.de trinitate. ca.iꝫ.
nõ ergo talis voluntas consequitur causaliter vel meri
torie aliquid in nobis:⁊ ideo nõ ex causa nostra:sicut vo
luntas punitionis. Nam quia peccamus: ideo vult puni
re:sed ex seipso:⁊ ideo illaꝫ vocat consequentẽ: hanc au
tem antecedentẽ. Et hanc manifeste patet intuenti dili
genter esse intentioneꝫ eius: vnde premisso deum velle
omnes saluari ⁊ peccatores puniri:ait.dicir̃ ergo ꝑma
añs voluntas ⁊ acceptatio ex seipso existẽs:scda vero se
quẽs volũtas ⁊ concessio ex nostra cã: ⁊ postea subdit ꝙ

quecūq3 sunt in nobis bona de⁹ vult nobis añcedēter:q̄ aūt perniciosa ⁊ vē mala ⁊ peccata: neq3 añcedēter vult neq3 ꝯñr: concedit aūt.i.ꝑmittit li⁰ ar⁰.ita ꝙ ex eius snīa possumus colligere vnā diuisionē gnālē talez.oīum que sunt in nobis q̄lz vel sunt bona vel mala. Si aūt bona: illa vult nobis de⁹ añter: ⁊ ex seipso tanq̄ ex pma cā oīuz bonoꝝ nostroꝝ liberalis ⁊ gratuita. Si mala vel sūt mala pene vel culpe. Si pene illa vult nobis ꝯñr non ex seipso: sed ex cā nostra: nō eni sine cā ⁊ demerito nostro punit: sicut sine cā ⁊ merito bona largit̄. Si autē sunt mala culpe illa nobis neutro mō vult: nec illoꝝ nobis est cā: qm̄ nec vult nos peccare nec facit vt peccem⁹: s3 cōcedit ⁊ permittit libero arbi. Ex hoc p3 ꝙ nō ad mentē ei⁹ p̄dicti doc. suam premissaz distinctionem assumunt.

Distinctionis. XLVIII. Qō.

Quantum ad.48. distinctionē: que vltima est hui⁹ li. Quero vtrū q̄libȝ hō potēs vti lib. ar. teneat̄ voluntatē suā voluntati diuine vl̄r in volito cōformare. Et arguit̄ p̄mo ꝙ nō: aliqs licite pōt in aliquo volito volūtatē suā difformare voluntati diuine. g̃ nō q̄lz tenet̄ suā voluntatē voluntati diuine in quolibȝ volito cōformare. ꝯña p3. añs ꝓbat̄ aucto. Augu. ench. dicētis: ꝙ bonus fili⁹ bona volūtate vult p̄rem viuere: quē de⁹ bona voluntate vult mori: ⁊ silr̄ bona volūtate pōt fili⁹ nolle p̄rem mori: quē tñ de⁹ vult mori. ¶ 2⁰ aliquis q̄ntum ad aliqd volitū cōformādo suā voluntatē volūtati diuine peccat. g̃ nō q̄libȝ tenet̄ ⁊c. ꝯña p3. q2 alias qs tenet̄ ad peccādum: qd est ip̄ossibile: q2 tūc peccās nō peccaret: etiā añs ꝓbat̄: q2 iudei volentes xp̄m mori: quem et deus volebat mori peccauerūt. ¶ Cōfirmat̄ p Aug. vbi supra dicētem: ꝙ de⁹ quasdā suas volūtates vtiq3 bonas iplet per multoꝝ hoīum volūtates malas: sicut p iudeos maliuolos: patris bona volūtate ꝓ nobis occisus est xp̄us. ¶ 3⁰ de⁹ vult creare aīam antixp̄i: ⁊ resuscitare finalr̄ oēs homines ⁊ iudicare mūdū: ⁊ nō q̄lz hō: imo nullus pur⁹ hō tenet̄ velle creare aīam antixp̄i: ⁊ alia q̄ p̄dicta sunt: cuȝ ista sunt possibilia soli deo. g̃ nō quilȝ tenet̄ suā volūtatē diuine in volito vniuersaliter cōformare.

(Margin, left: p^m; ca.iio.; 2^m; ca.iii.; 3^m)

Oppⁿ ca.2. Ad oppositū aplus p̄ma ad Thi. persuadet thimotheo: vt pro oībus faciat fieri oratiōes in ecclesia: ⁊ causam assignat: q2 h̄ ē acceptū coram deo: sed hec non esset sufficiens causa nisi omne: qd est placitū deo velle deberemus. ergo ⁊c.

p⁹ arti^{lo} Presuppositis distinctiōib⁹ de volūtate dei p̄missis in qōne p̄cedenti: distinguendū est de volūtate hoīs: que pōt accipi taȝ ꝓ potentia volitiua q̄ ꝓ actu eius: ꝙ volitio vel nolitio dr̄: ⁊ vtraq3 et volūtas a sanctis doc. noīat̄: hoꝝ aūt actuuȝ q̄dā cōsequunt̄ q̄si nāl̄r volūtatē: ⁊ añ deliberationē rōis: quidā aūt sequunt̄ deliberatiōeȝ rōnis: cuȝ g̃ ꝯformitas volūtatis de qua querit̄ attēditur s̄m actus: ⁊ act⁹ p̄ueniētes rōnis deliberationē nō sint plene in ptāte nr̄a: nō intelligo qōnē de ꝯformitate voluntatis s̄m tales act⁹ ⁊ p̄mos mot⁹: s3 s̄m deliberatos: rursus q2 cōtingit non oē volitū a deo notū eē hoī qd a deo sit volitū. Nō est et qd intelligēda de talib⁹: s3 de his q̄ sciuntur a deo eē volita ¶ His p̄missis r̄ndendū ē ad qōnē. ⁊ p⁰ accipiēdo volūtatez dei ꝓ volūtate signi: deinde ꝓ volūtate bn̄placiti ¶ Quantū ad p̄^m si intelligit̄ de p̄cepto vel ꝓhibitione p3: q2 q̄lz tenet̄ se ꝯformare tali volūtati vl̄r i volito: qm̄ q̄lz tenet̄ obs̄uare q̄dlȝ p̄ceptū affir^m: vel negatiuū sibi a deo factū: q̄uis dr̄iter talia obligēt. s. affirmatiu ⁊ negatiua vt alibi videbit̄. Si et de volūtate ꝯsilij intelligit̄ et nō est dubia qō: q2 oēs dicūt ꝙ nō: ⁊ p3: q2 alias impletio ꝯsilioꝝ nō eēt op⁹ supererogatiōis. ¶ P̃. si q̄lz tenentur ad cōsilia q̄lz nō iplēs illa peccaret: ⁊ sic q̄libȝ ducēs vxorez eo ipso peccaret: qd est ꝯ aplm̄. p̄^a ad Cor. dicentē. Si accepis vxorē nō peccasti: ⁊ si nupserit v̄go nō peccauit: de opatiōe v̄o eadē est difficultas sic de volūtate bn̄placiti: qm̄ quecūq3 de⁹ opat̄ ipse vult: ⁊ iō sil̄ de ista videbitur cū illa. Restat nūc dōm de ꝑmissiōe que etiaȝ vocat̄ dei volūtas. Et de ista dico ꝙ nō q̄lz tenet̄ ꝯformare voluntatē suā in volito volūtati diuine: qd ꝓbat̄: q2 alias seq̄ret̄ ꝙ aliquis teneret̄ velle offendere deuȝ ⁊ peccare: qd est falsuȝ. p3 ꝯña. q2 multos de⁹ ꝑmittit se offēdere ⁊ peccare. ¶ Quātū aūt ad volita voluntate bn̄placiti: pono tres ꝯnes. ¶ Prima est. ꝙ q̄lz tenet̄ volūtatē suā in nullo difformare volūtati diuine. Probat̄ p⁰ sic. q̄lz tenet̄ nihil velle ꝯ eternā legē. g̃ q̄lz tenet̄ i nullo difformare suā volūtatē diuine volūtati. añs p3. q2 velle aliqd ꝯ eternā legez est pctm̄. iuxta illud Aug. ꝯ faustū. pctm̄ ē factuȝ vel dcm̄ vel cōcupitū ꝯ eternā legē. ꝯña ꝓbat̄. q2 vt imediate subiūgit Aug. lex eterna est rō vel volūtas dei: difformare aūt suā volūtatez diuine voluntati: nihil aliud est q̄ velle aliqd ꝯ diuinā voluntatē seu ꝯ qd vult de⁹. g̃ q̄libȝ tenet̄ in nullo difformiter ⁊c. ¶ 2⁰ nulli licite displicet aliqd bonū inq̄ntū hui⁹: aut placet aliqd malū. g̃ quilȝ tenet̄ ⁊c. añs p3. ꝓbat̄ ꝯña. q2 deus nō vult aut diligit nisi bonū: nec nō vult seu odit nisi maluȝ. ¶ 2^a ꝯ est. ꝙ quilȝ tenet̄ vl̄r cōformare voluntatē suā diuino volito. i. tenetur velle oē qd vult deus: nisi a deo sit volitū in se: vl̄ suo añti: cum nō illud velle. Probat̄ q2 sup illud p̄s. Nō adhesit mihi cor prauū. d. Aug. cor prauū: est cor nō rectuȝ: rectuȝ aūt cor hoīs dicit̄ ꝙ oia que vult de⁹: ille vult. Et glosa super eodē v̄bo dicit. cor prauū est cor tortū qd h3 q nō vult oia que vult deus: sed ꝯstat ꝙ quilȝ d3 hr̄e rectū cor ⁊ nō prauū aut tortū. g̃ quilȝ tenet̄ velle oia que vult deus. Dixi aūt nisi a deo sit volitū in se: vl̄ in suo añti: cū nō illud velle: q2 si de⁹ vellet aliqd: ⁊ vellet me nō velle illud: ⁊ si illud vellez: agerez ꝯ voluntatē eius ⁊ peccarē. Unde si de⁹ vellet me pro tēpore. a. nihil velle vel nolle: ⁊ cum hoc vellet patrē meuȝ saluari nō deberet velle patrem meū saluari: q2 sic volendo agerez ꝯ volūtatez dei: qui nullū actuȝ volūtatis vult me habere ꝓ tūc. ¶ 3^a ꝯ. ꝙ nō quelibȝ voluntas diuine volūtati cōformis in volito est recta. ꝓbat̄ q2 vt dicit Aug. in ench. ⁊ habet̄ i l̄ra. Judei voluerunt xp̄m mori: qd etiā deus voluit: ⁊ tamē eoꝝ voluntas ipia ⁊ neq̄ fuit: ⁊ ita si scirem deum velle patrem meū mori: ⁊ hoc ip̄m vellē: non q2 deus vellet illud: sed vt citius hereditatē adirē vl̄ ex inuidia: aut alia nō recta intētiōe: volūtas vtiq3 mea ꝑuersa foret. vñ ad rectitudinē volūtatis multe circumstātie reqrunt̄: quib⁹ vel aliqua eoꝝ deficiētib⁹ nō est recta. ¶ Cōtra p̄dicta pōt obijci. Et p̄mo ꝯ p̄mā ꝯnem: q2 si esset vera: sequit̄ ꝙ omnis volūtas difformis in volito diuie volūtati foret mala: p3: q2 tenet̄ nō esse difformis in volito diuine volūtati: s3 ꝯñs ē falsuȝ s̄m Aug. vbi supra. ait. n. aliqn̄ bōa volūtate vult hō aliqd: qd de⁹ nō vult. Et subdit. exēplū tā q̄ si bon⁹ fili⁹ p̄reȝ viuere velit: quē deus bona volūtate vult mori. ¶ Cōtra 2^{am} ꝓbo: q2 sequit̄ ꝙ aliqs teneret̄ velle nō eē in gr̄a: ⁊ p ꝯñs nō eē bonū: qd nō ē dōȝ: p3 ꝯña q2 peccantē mortalr̄ de⁹ nō vult esse in gr̄a. vnde p pctm̄ eius subtrahit gratiā: ⁊ hoc deū velle bene scit: vl̄ saltem ipse scit p scripturas: aut etiā per diuā reuelationē. g̃ ipe tenet̄ tūc illud velle. ¶ 2⁰ q2 si alicui reueletur a deo: ꝙ velit eū dānare perpetuo. sequit̄ ꝙ iste tenebit̄ velle ꝙ deus eū dānet: ⁊ per ꝯñs velle nunq̄ videre deuȝ: ⁊ nūq̄ esse beatū: sed h̄ est falsuȝ: q2 licite pōt rogare deum pro

(Margin, right: ca.7.; p^a ꝯ; p^m; 2^m; 2^a ꝯ; 3^a ꝯ; ca.xi.; ꝯ p̄dcā argt̄. p^m; ca.xi.; 2^m; 3^m)

finali salute sua: et per cõsequens põt licite velle saluari.
Ad pm ¶ Ad pmũ dõm q verbũ Aug. intelligendum est de eo cui non constat mortez patris volitam esse a deo volũtate beneplaciti: quis enim quis videat patrez mori: et ob hoc possit scire deum velle voluntate signi q est permissio: q ille moriatur: nõ constat tamẽ sibi q deus velit voluntate beneplaciti. Si aũt constaret dico q ipse peccaret si deliberate vellet eum nõ mori. Si aũt indeliberate et volũtate nãlis cõpassionis: aut nõ peccaret aut non grauiter.
Ad 2m ¶ Ad pmã ꝯ scdam ꝯnem: nego ꝯñam. ad pbationem dõm q taliter peccans et sciens voluntatem dei: vtiq debet velle et sibi placere debet: q ei subtrahat deus tunc gratiã: et q pro tunc ipse nõ est in gratia: et hoc ideo q sic est rectum et deo placitum: sed nõ sequit ex h. ergo debet velle nõ esse in gratia: q in isto cõsequente importat q absolute debeat velle: et pro tunc et pro quolibz tẽpore nõ esse in gratia: qd est falsum.
Ad 3m ¶ Ad aliud supposito q talis reuelatio possit a deo fieri: qd est dubiũ satis: et aliqui negarent: dicendũ videt q nisi deus vellet hõ hominẽ non velle suam dãnationez: et hoc sibi cõstaret: ipse sciens dei voluntatez debet cõtentari: et velle q deus eum dãnaret. Ex quo sic esset placitum deo: et hic actus pcederet ex maxima dilectione dei: et non esset culpabilis. sed laudabilis. Et vlterius videtur dicendũ q in tali casu nõ esset sibi licitum orare pro finali salute sua: sed simpliciter de diuino iudicio cõtentari. Et huic fauet dictum Aug. 21. de ci. dei. vbi eius sententia est: q pro nullo viuente finaliter reprobato: si de eius reprobatiõe ecclesia esset certa oraret vt saluaret. Et intelligenda sunt in casu: in quo quis esset certus: sic deũ absolute et nõ solum cõditionaliter velle.
ca. 25.
ad argm pncipa ¶ Ad pmũ pncipale respõsũ est.
Ad 2m ¶ Ad 2m neganda est ꝯña: q cõtingit: q aliquis peccat volendo qd vult deus: nõ q illud non vult: sed quia non recto fine et debitis circũstantijs illud vult: sicut cõtingit de iudeis: nec valet pbatio: quia talis nõ tenetur ad peccandum: quia nõ tenetur ad volendũ illud eo modo quo illud volendo peccat.
Ad 3m ¶ Ad 3m etiã cõsequẽtia ẽ neganda: q deum creare animã antixpi et hominez eam creare non est idem volitum: et ideo non sequit: deus vult creare etc. et homo nõ tenetur velle creare etc. ergo nõ tenetur se conformare deo in volito. Naz cum dicit. deus vult creare: subintelligitur se. s. deum. vnde sensus est: q deus vult se creare animam antichristi. Et in alia parte est sensus: quia homo non tenetur se velle hominẽ creare etc. sed vtiq sicut deus vult se creare: sic homo tenetur velle deum creare animã antichristi: et similiter de alijs a deo volitis que sciunt a deo esse volita. dicendũ est vt in omnibus voluntas nostra sit diuine voluntati conformis. Eo prestante qui super omnia benedictus in secula seculorum Amen.

¶ Explicit lectura primi sententiarũ fratris Gregorij de Arimino: sacri ordinis heremitarum sancti Aug. Theologie professoris pcellentissimi prioris generalis quõdã prefati ordinis: Qui legit Parisius ãno dñi. 1344. Per venerabilem sacre Theologie bachalariũ fratrẽ Paulum de genazano Nuperrime et quãdiligentissime castigata et sue pristine integritati restituta.

Isti sunt qõnũ et articulorũ tituli: q in hoc pº sniarũ autẽtici doc. cõtinent. Circa plogũ quinq ponuntur questiones pncipales.

Sequitur alia tabula per ordinē alphabeti conferens ad inueniendum omnia notabilia contenta in hoc p̄mo auctentici doctoris Gregorij Italici de Arimino.

Ut ex tabula ista q̄ō queritur: inueniri in promptu possit: studeat inquisitor in sui libri marginibus distincte ānotare q̄ōnis p̄ncipalia argumenta: numerū articulorꝫ: ꝛ ꝯclusionū ꝛ correlariorꝫ: doctorum opiniones cuz suis motiuis. Necnon quottare debet dubia. ꝛ ad cōclusiones p̄ncipaliter obiecta. Aduertatq̄ q̄ aliquādo de pluribus sil' distinctionibus vnica ponitur questio: ꝛ tamē solum in tabula distinctio p̄ma nominatur. Et illa vnica questio: siue sit de pluribus distinctionibus: aut de vna distinctione in tabula vocatur p̄ma questio: licz improprie. Insup textus cōclusionuz signari ꝛ scribi debet in margine: vbi probantur: quoniā vtplurimū conclusiones omnes ante earū ꝓbationes premittunt̄.

¶ Proportionatū in cognoscēdo ɔtingit dupl'r. Uno modo ꝑm perfectionē. Alio modo ꝑm illationē. scdo modo deus cognoscitur a nobis per medium ꝓportionatum sed non primo modo. dist. 3. q. 4. in respōsione ad 4^{m} argumentum pncipale. q.

Punitio

¶ Punire citra cōdignum dupl'r pōt itelligi. Uno modo cōparando ꝑcise q̄titatem culpe ad q̄titatē pene. Alio modo comparādo eas ad statū diuine misericordie. di. 17. qōne. 5. arti. 2°. dubio 2°. in obiectione cōtra 4^{am} conlusionem. respondendo ad confirmationem argumenti primi.

Relatio.

¶ Ly relatio. sumit' tripl'r. pmo mō sinonyme ad ista noia relatiuū: ad aliquid. 2° ꝛ 3° pro eo quo ipm relatiuū est relatiuū: siue sit cōplexe incōplexe significabile. dis. 28. qōne pma. in decisiōe qōnis.

¶ Aliq̄ relatio pmo modo est vera res extra animam nec ab oratione anime depēdens. ibidem. conclusione pma

¶ Nulla relatio 2° mō est res extra aiam. ibidē. ɔclōne. 2.

¶ Aliqua relatio 3° modo est vera res extra animam. ibidem. conclusione tertia.

¶ Nulla relatio habet esse nisi per operationē itellectus obycitur multipliciter: cōtra pmā cōclusionē.

¶ Non soluz termini sunt relatiui: sed etiam res relatiue sunt: ꝛ ista nomina relatiuū relatio sunt nomina pme intentionis: ibidem. in probatione pme cōclusionis.

¶ Relatiuum est relatiuum per aliquam entitatem sibi formaliter inherentem opinio: ibidem. q. 2.

¶ Cōtra quā opinionē. 5. cōclusiones ponunt': quarū pma est. omnis entitas est absoluta. 2^{a} ois est relatiua. 3^{a} nō quolibz relatiuū est formal'r relatiuū per aliquā entitatē sibi inherentē. 4^{a} aliqḋ est relatiuū per entitatē sibi inherētē. 5^{a} nullū est formal'r relatiuū per aliquā entitatē sibi inherentē a q̄libz: aut quibuslibz absolutis distinctā.

¶ Quid est entitas absoluta ꝛ relatiua seu respectiua: ibidem. ante probationes cōclusionum.

¶ Obycitur contra scdam cōclusionem: ꝛ nota per totuz obiectiones.

¶ Aliqua sunt relatiua que ad nullum trium modoꝝ pertinent. nota de relatiuis ꝑm esse ꝛ ꝑm dici: ibidez: ad primam obiectionem cōtra 3^{am} ɔclusionem.

¶ Relatio est res distincta ab absolutis obycitur: ibidez post quintam cōclusionem.

¶ Quomodo debent itelligi tales. relatio potest transire manēte quolibet absoluto: ꝛ relatio remittitur absoluto intenso: ibidem. ad pmā ꝛ scdam obiectionē.

¶ Quō itelligitur. ad relationem nō est per se motus: ibidem: in responsione ad. 12.

¶ Quid dz itelligi per fundamētū relationis quō relatio ꝛ fundamētū sunt idem: ibidez. ad 13^{am} obiectionē.

¶ Quid est realiter referri ad aliud. di. 28. q. 3. in decisiōe q. ante ꝓbationem cōclusionum.

¶ Aliquid pōt referri ad nō ens: ꝛ nō ens ad ens: ibidem: conclusione pma ꝛ secunda.

¶ Deus eternal'r referebat' ad creaturā que nō erat ꝛ realiter refert' ad creaturā ꝛ ex tpe: ibidē. ɔnib'. 3. ꝛ. 4.

¶ Qz nō ens non potest referri ad ens: nec econuerso: ꝛ q deus non sic referebatur ad creaturas obycitur: ibidez: in obiectionibus.

Repugnantia

¶ Quomodo itelligitur. Nulle ꝓpositiones magis repugnant q̄z cōtradictorie. q. 2. ꝓlogi. arti. 3°. in responsione ad 5^{am} rōnem pro opinione.

¶ Quid est reprobatione vel reprobare. q̄re ꝑdestinatio.

¶ Res extra animā non est obiectū sciētie. q. pma. ꝓlo. arti. scdo. cōclusione pma.

¶ Res ens aliquid dicit': ꝛ quo illoꝝ modorum significatum totale ꝓpositionis est res: ibidē. in rñsione ad arg^{m} p^{m}. pro opinione ɔtraria.

Reuelatio

¶ Facta reuelatione alicuius rei de futuro stat illius contingentia. di. 44. q. 2. in rñsione: ad 3^{am} obonem.

¶ Utrum deus possit reuelare falsum. quere falsum.

Scientia

¶ Ad sciētiarū distinctionē nō requirit' distinctio suboꝝ vel pdicatoꝝ. q. 2. ꝓlo. ar°. p. in ꝓbatione ɔclōnis. 3.

¶ Quō scia alicui' sit cōpossibilis opinioni eiusdez: ꝛ quō nō. ibidez. art°. 3°. ꝛ 4°. per totuz: quere opinio.

¶ Quomodo sciētia sit vna: ꝛ respectu quarū cōclusionuz sit vna. q. 3. ꝓlo. arti°. 3°. per totum.

¶ Cōclusionū que dicunt' ad vnā sciaz pertinere: scientie sunt vnuz genere subalterno: ibidem. cōclusio pma.

¶ Solum ille sciētie sunt taliter vna sciētia: quaꝝ est idē genus per se subiecti: ibidem. cōclusione scda.

¶ Non quecūq3 habent idem genus subiecti sunt sic vna scia: sz aliud requirit' ꝛ quid: ibidem. cōclusione. 3.

¶ De subo scie: q̄re infra scia. ꝛ de obo: quere obiectū.

¶ Utruz theologia sit scia ꝓꝑe dicta vel ex discursu theologico acquirat' scia. quere theologia.

¶ Diuerse scie eandē rē diuersimode cōsiderare possunt. di. 24. q. p^{a}. arti°. 2°. in rñsione ad 2^{am} obonem.

¶ Sciētia dicit' dupl'r. s. rerū ꝛ enunciabiliuz. dis. 39. q. p^{a}. ar°. pmo. pmo° sciētia significat sciētiā dei ꝑm q est simplex apprehensio enunciabiliuz. 2° mō ꝑm q est eundē iudiciū eoꝝ enunciabiliuz complexe.

¶ Scia dei pmo mō iterū pōt sumi tripl'r. pmo mō respectu oium possibiliuz. 2° mō soluz respectu pteritoꝝ presentiū ꝛ futuroꝝ. 3° mō solū respcū futurorū. ibidem.

¶ Omnez rem presentem preteritam ꝛ futuram vel possibile. deus actu scit accipiēdo scire pmo modo pro simplici noticia. conclusione pma.

¶ De scientia dei nota multa ꝑm alias diuisiones ad propositum vtiles: ibidem.

¶ Omnē entitatē prout entitas distinguitur ab enunciabili. deus nescio scit. ibidem. cōclusione scda.

¶ Nullam rem quā deus nescit eodē modo accipiēdo rē vel entitatem pōt scire: q2 nullam nescit: ibidem: correlario 2°. ꝛ 3°. cōclusionum.

¶ Nullam rem quā scit ipse pōt nescire sz quālibz scit necessario: q nō plura q̄z deus scit pōt scire nec pauciora. Nullā entitatē potest icipere scire vel nescire q̄litercūq3 exponat' ly incipit. Aliquā rem quā deus non scit pōt nō scire: ꝛ sil'r plura q̄z scit accipiēdo sciam soluz respcū presentiū preteritoꝝ ꝛ futuroꝝ. Aliquā rem quā de' nō prescit pōt prescire ꝛ nota: ibidē sensu cōposito ꝛ diuiso talium propositūz.

¶ Nullam rem deus potest incipere scire vel prescire.

¶ Aliquā rem quā deus prescit ꝛ presciuit potest non prescire: ꝛ simil'r pauciora pōt: ibidem: in arti°. pmo. in quo ponuntur sex breues cōclusiones.

¶ Omne enūciabile est necessario scituz a deo prout scia est apprehensio ꝛ nō iudiciuz aut nō ꝑm q est iudiciuz: ibidem. arti°. scdo. cōclusione pma.

¶ Loquēdo de scia cōiter: vt supra. nullū enunciabile qḋ de' nescit pōt scire: ꝛ ecōuerso. ibidē. corre°. 1. ɔ.

¶ Loquēdo de scia magis ꝓprie aliqḋ enunciabile quod deus nō scit pōt deus scire: ꝛ ecōuerso. Etiā possibile est deū aliqḋ enunciabile scire qḋ nō sciuit: ꝛ ecōuerso. Nō tamē pōt deus incipere aliquod enunciabile.

¶ Nō plura q̄z de' scit vl' sciuit de' pōt scire: nec ēt pauciora: ibidē. in art°. 2°. sub. 4. ɔnib'.

Sensibile

❡ Explicit tabula sup p̄^m s̄niarū igeniosissimi magr̄i Gregorij de arimino doctoris auctētici ordinis fratrū heremitarū sanctissimi Augustini. Uenetijs vō sumptu ac expēsis Heredū quondā Nobilis viri Dn̄i Octauiani Scoti Ciuis Modoetiēsis per Presbyterū Bonetū de Locatellis Bergomatem q̄ȝaccuratissime ipressa. Anno a salutifera icarnatione tertio ⁊ qngentesimo supra millesimum, 12° kalendas Apriles.

Registrum

a
Gregorius de
¶ Lectura
est asinus
auctoritate
b
qbus alie
sciali. añs
Delectatio
Quãtum ad
c
subiecti scie
lutio vltiate
dentia eius
seu in bois
d
ꝓpter se
respectu
rum rónes
nec magis
e
ligere: sicut
est quedam
ꝑ eo qđ
mus est ad

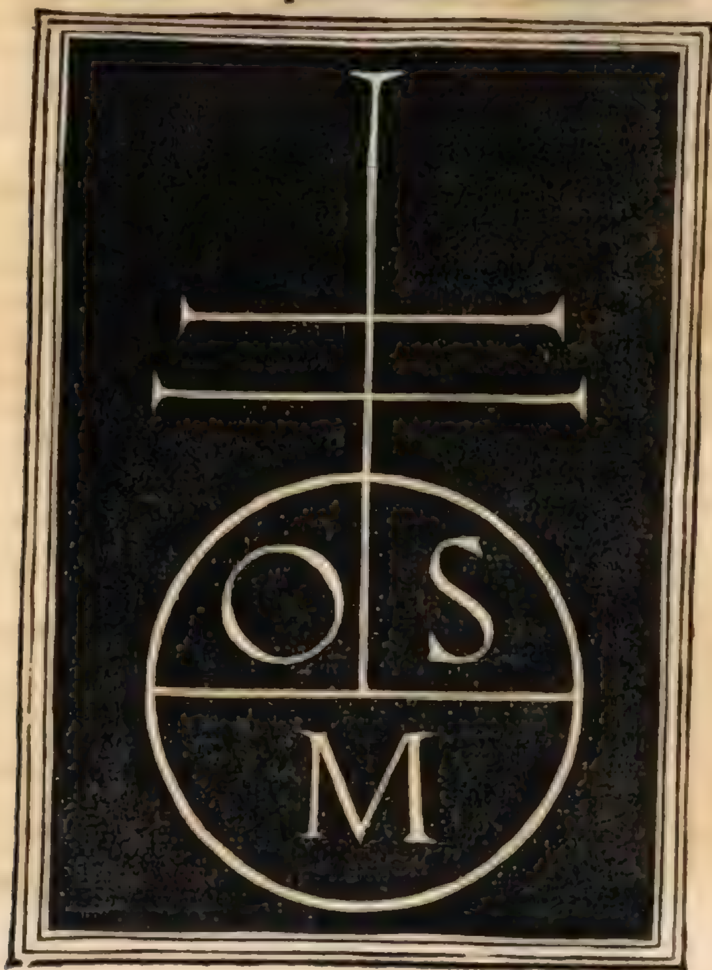
f
ꝛ ipsis ét
noticia nõ
aliqua talis
qđ aut totũ
g
tius moueret
ꝯña ꝓbaꝛ
Ad oppositũ
ioꝛ pꝫ. nõ
h
ꝓbatũ est
sequiꝛ: non
post verba
ex ignorantia
i
ꝛ sic pót
¶ Probaꝛ ét
pꝫ vlr discurrẽti
ficatione
k
diceret quis
opposita est
ꝛ qꝛ nõ
ꝯñam: nec

l
fuit. Rursus
ꝑ mutatũ ab
tum clarioꝛẽ
tum. Hoc pꝫ
m
quecũqꝫ ratio
mentatoꝛ. Et
nõ simplr
esse: sed eadeꝫ
n
altera remittaꝛ
me actiue
exñte. Sed
ma per
o
forma est in
magnitudine
suꝫ seu nõ
eodẽ dicendũ:
p
alio qꝫ seipsa
vel equalenter
¶ Contra istã
pater. Rñdeaꝛ

q
caloris inqꝫtũ
cõclusione
ecclesie vel
petit diffinitio
r
que raro
vtiqꝫ nõdum
instãti esset
turo ꝯtingenti
s
est ꝛ c. Unde
desinit. hec
causa eẽ
ꝛ mutabilitas
t
possibile est
gentia prime
ro si audiaꝫ
malr odiret.
v
intellectu: ꝛ nõ
nõ facientis
ꝯne: si eniꝫ
tanti includit

x
per magistrum
qđ fit ꝑceptũ
quecũqꝫ sunt
y
¶ Esse hoc est
¶ Qualiter
¶ Circa eandẽ

Finis.

✠ Gregorius de Arimino in secundo sen-
tentiarũ nuperrime impressus. Et ꝙ
diligentissime sue integritati resti
tutus. Per venerabilem sacre
theologie bacalarium fra-
trem Paulum De
Genazano.
✠

¶ Lectura in secundo sententiaruꝫ excellentissimi sacre Theologie professoris Gregorij de arimino: prioris Generalis quondam totius ordinis fratruꝫ heremitarum sancti Augustini feliciter incipit.

¶ Distinctionis. I. Questio. I.

Uia magister i p̄ma distinctione huius secūdi libri elidens quorūdā phoꝝ errores ostēdit sacris auctoritatibus oīa alia a deo fuisse ab ipso efficiēter ⁊ nō eternalr̄: sed cū initio tēporis creata. Iccirco de his sigillatim inquirendo p̄mo videbit̄ qd circa p̄ᵐ p̄nᵐ senserit Aris. de quo magister specialiter facit mentionem. Sit igitur questio ista. ¶ Utruꝫ Aristo. eiusq; Cōmen. Auer. senserint oīa alia entia a p̄mo esse facta vel potius
p̄ᵐ econtra fuerint opinati plura entia non habere p̄nᵐ effe-
t.c.5.⁊.6 ctiuū. ¶ Et pro p̄ma parte arguit̄: qm̄ ipse z°. meta. ꝓbat ex intentione in causis efficientibus nō esse ꝓcessum in infinitū: ⁊ ꝙ necesse est esse aliqđ p̄mū efficiens: qđ ē efficiens oīuꝫ alioꝝ. alioquin vt dicit nō esset p̄ᵐ.

Ad oppositum est magister in littera.

Respondeo

in ista questione: qm̄ inter theologicos doctores est controuersia circa h quid senserit ph̄s de efficientia primi respectu alioꝝ quibusdam dicentibus eum sensisse oīa alia entia a primo: qđ est deus: fuisse ab illo mediate vel imediate ꝓducta. Immediate quidē eterna. mediate vero generabilia ⁊ corruptibilia. ad quorum generationem cōcurrit mediāte motu celi qđ ipse actiue mouet velut motor appropriatus. Quibusdam vero econtra defendentibus eum sensisse multa esse penitus iproducta: p̄mumq; primū nihil imediate ꝓducere: neq; etiā actiue velut motor imediatus alicui orbi appropriatus aliqđ celū mouere: quo mediante sit cā inferioꝝ. sed tm̄mō per modū finis mouere motores orbiū actiuos. Ideo huius q̄onis duo erūt articuli. ¶ Nā p̄mo videbit̄ vtrū fuerit de intētiōe ph̄i Cōmentatorisq; eiꝰ eē in vniuerso plura entia penitꝰ imꝓducta vel vnū tm̄: ⁊ ab illo cetera mediate vel imediate. ¶ Secūdo vtrū fuerit de intentiōe eorūdē p̄mū ens qđ est deus imediate mouere actiue: ⁊ nō tm̄ per modū finis p̄mū mobile velut motor eidē appropriatus.

p̄ᵒ artic. **Quantum** ad p̄mū articulū cū cōstet res generabiles ⁊ corruptibiles eē factas non est
Sco. li. i dubiū qn̄ de talibus opinati: sed tm̄mō de incorruptibi-
d. 8. q. 5. libus nālr̄ qualia sunt celi ⁊ intelligentie. Et de talibus
henricꝰ. qdam dixerunt ph̄m sensisse oīa vlr̄ p̄ter p̄mū esse ꝓdu-
quolꝫ. z. cta. Quidam autē ꝙ corpora celestia vtiq; sunt produ-
. q. i. cta: nō aūt intelligentie. Primo igitur simul adducunt̄
thomas rōnes q̄ inducunt̄ tā ab his q̄ȝ ab illis ad ꝓbandū ph̄m
āglicus. ⁊ Cōmen. sensisse corpora celestia esse ꝓducta. ¶ Secū-
p̄ᵐ cūdo ea que a primis iducunt̄ ad ꝓbādū idipsum de in-
T. c. 4. telligentijs: ⁊ generalr̄ de oībus entibus. ¶ Pro primo inducitur verbū ph̄i. z°. meta. vbi dicit. Semp existētiū principia semper esse verissima necesse est. nō. n. qn̄q; vera qn̄q; nō. nec illis cā aliquid ē vt sint. sed illa alijs: vbi
Cōm. 4 Cōmen. dicit ꝙ ph̄s inuit per hoc dispōnem p̄ncipioꝝ corporum celestiū cum corporibꝰ celestibꝰ. igit̄ ꝼm ipsos corpora celestia h̄nt p̄ncipia que sunt eis cā vt sint. ⁊ per
ꝯn̄s p̄nᵐ efficiens. ¶ Secūda auctoritas ph̄i est. 5. meta. zᵐ
c. de necessario. vbi dicit. hoꝝ quidē itaq; altera cā eēndi T. cō. 6.
necessaria: hoꝝ aūt nulla. sed ꝓpter h alia sunt ex nunc
necessitate. vbi pꝫ ꝙ aliquoꝝ necessarioꝝ ē cā. Et. 8. ph̄y. T. cō. i5
dicit de democrito. ꝙ ipsius ꝙ semper voluit p̄ncipium querere in quibusdā dicens recte: ꝙ aūt in omnibus nō recte. Et trigonū. n. semper hꝫ duobꝰ rectis equales angulos. Sed respectu ꝑpetuitatis altera cā. p̄ncipioꝝ igitur
nō est altera cā. sed perpetua sunt: vbi Cōmen. in fine di- Cōm. i5.
cit. Res necessarie que sunt p̄ncipia non h̄nt cām. ⁊ si nō tunc p̄nᵐ haberet p̄ncipium: ⁊ ꝓcederet h in ifinituꝫ: ⁊ intendebat declarare ꝙ mlt̄a necessaria h̄nt cās ⁊c̄. ¶ Ex quibus sicut p̄us pꝫ ꝙ eternoꝝ aliquoꝝ: que. s. non sunt p̄ncipia qualia sunt corpora celestia vt dictuꝫ est. ē p̄nᵐ ⁊
cā. ¶ Tertia auctoritas est Cōmen. 6. meta. sup illo ver- 3ᵐ
bo ph̄i. necesse oēs qdē cās sempiternas ⁊ maxie has. he T. cō. z.
nāq; cāe sensibiliū manifeste sunt. ait Cōmen. Et inten- Cōm. z.
dit ꝙ res imobiles necesse ē vt sint eterne magis q̄ȝ eterne mobiles diuine. s. corpora celestia. sunt. n. cā istoꝝ. s. ꝙ
suba abstracta est cā corpoꝝ celestiū. h Cōmen. ¶ 4ᵒ est 4ᵐ
eiusdē in libello de suba orbis. vbi ait. Uidemꝰ. n. celum cap. z.
habere vnam virtutē non tm̄ mouentē oīa: sed agentem ⁊ conseruantē: sicut est dispositio in corpore hoīs ⁊ corpore facto ꝓpter finē ꝓpriū. finis. n. significat agens significatione ꝓpria vel necessaria vt hꝫ alia lr̄a. ⁊ sequit̄. Et cum ignorauerūt quidā hoc eē de opīonibus Aristo. dixerūt ipsuꝫ. s. Aristo. nō dicere cām agentē totū: sꝫ tm̄ cāꝫ mouētē: ⁊ illđ fuit valde absurdū: ⁊ nō ē duᵐ i h ꝙ agens ipꝫ ē mouēs ipꝫ. hec auctoritas ē sic expressa vt dicūt vt
nec expōne idigeat: nec glosam recipiat. ¶ Pro z°. vo. s. p̄ᵐ
q̄ȝtum ad factionē itelligentiaꝝ inducit̄ verbū Cōmen. p z° pt.
iz. meta. vbi dicit ꝙ in intelligentijs est cā ⁊ cātū ꝼm ꝙ articuli.
dicimus ꝙ intellectuꝫ est cā intelligentis. Et in eodē li- Cō. 44
bro dicit ph̄s ꝙ p̄mū mouet vt amatū. ⁊ Cōmen. ibi vult T. c. 36.
ꝙ bonū apprehensuꝫ est cā agens desiderū. ⁊ eadē rōne Cō. 36.
obm̄ itellectū ē cā efficiēs itellectionē. Cū ḡ alie intelligentie ⁊ intelligant ⁊ amēt p̄mā ꝼm ipsum. ⁊ ipse intelligentie ꝼm eundē sint suū intelligere. sequitur ꝙ p̄ma intelligentia efficiat alias ꝼm eoꝝ substantias sicut efficit
eoꝝ intellectiones. ¶ Alia est eiusdē. 7. meta. vbi ait: sꝫ zᵐ
mouet Aristo. ad ponēdū mouēs separatū a mā in factio Cōm. zi.
ne virtutū intelligibiliū. qꝛ virtutes intellectuales apud ipsum sunt nō mixte cū mā. Uñ necesse est ꝙ illud qđ nō ē mixtū cū mā generet̄ aliquo mō a nō mixto cū mā simpliciter: quēadmodū est necesse vt omne mixtū cū materia generet̄ a mixto cū mā: vbi expresse ponit intelligen-
tias esse factas ab agente immateriali. ¶ Generalr̄ aūt ⁊ 3ᵐ
oīa esse facta a primo ꝓbant auctoritate Cōmen. z°. me- T. cō. 4
ta. super illo verbo ph̄i. Quare ⁊ verissimū ꝙ posteriori- Cōm. 4
bus est cā vt sint vera. vbi Cōmen. dicit. Et manifestum est ꝙ si est hec p̄ma cā oīuꝫ entiū vt declaratū est in sciencia naturaliū. ꝙ illa cā est magis digna ⁊ in esse ⁊ in veritate q̄ȝ oīa entia. omnia. n. entia nō acquirūt esse ⁊ veritatē nisi ab ista cā. ¶ Est igit̄ tm̄ ens ꝑ se ⁊ verū ꝑ se: ⁊ oīa alia sunt entia ⁊ vera per esse ⁊ veritatē eius. h Cōmen.
¶ Item. iz. meta. ph̄s ⁊ Comen. volūt ꝙ oīa alia a p̄mo 4ᵐ
habent cām finalē. igitur volunt ꝙ oīa alia sint ꝓducta T. c zi
effectiue. ꝯn̄a pꝫ: qꝛ finis cālitas nō est nisi mouere effici- ⁊. 37. 6.
ens ad agendū. est. n. ꝓpter qđ agens agit. Est ergo vt pꝫ ex dictis opinio ph̄i ⁊ Cōmen. ꝙ oīa alia a deo sint facta. Est tm̄ de factione distinguendū. nā quedā ē per trāsmutationē ⁊ motū ⁊ cū nouitate essendi eiusdem qđ fit. ⁊ sic eterna nō sunt facta ꝼm ipsos. quedā aūt est sine trāsmutatione ⁊ motu ⁊ sine nouitate facti per simplicē q̄si emanationeꝫ ⁊ sequelā ipsius facti ad id a quo fit. Et hoc mo-

do intellexerunt oia eterna esse facta a pmo. Et hanc di/
Cõ.44. stinctionẽ satis innuit Cõmen.12.meta. vbi dicit ꝙ nõ est
illic causa ⁊ causatũ: nisi ƀ3 ꝙ dicim⁹ ꝙ itellectũ est causa
cap.2. intelligentis. ⁊ in de substantia orbis vñ sumpta ẽ aucto/
ritas predicta. vbi ait. ꝙ agẽtiũ quoddã est prius tempo
re acto: ⁊ est omne qd̃ fit in spera mũdi. ⁊ quoddã est ꝑus
nãliter ⁊c̃. Innuens ꝙ agens corpoꝝ celestium est prius
Ɔ sco.⁊ eis nãlr tñ ⁊ nõ tpe. ¶ Quãuis aũt hec opinio habeat ꝑ
alios. se aliqualiter sonũ quorũdam verboꝝ phi. ⁊ Cõmen. nũ/
vbi.s. ꝙ tñ fuit de itentiõe eoꝝ. Et hoc manifestari põt ex duo/
bus fundamẽtis: super quibus fundata est quasi tota do/
p phyc. ctrina ipsoꝝ. ¶ Quoꝝ est vnũ ꝙ oẽ qd̃ fit: fit ex aliquo.
T.c.33. ⁊ nihil fit ex nihilo aut puro non ente. hoc quidẽ habue/
runt pro pncipio: ⁊ oppositũ reputauerũt penitus impos/
T.c.62. sibile. vñ p phy. ꝓbat phs 3m pnm gnãtiõis sub3 ɔ̃rys: qd̃
ẽ mã ex q̃ fit qd̃ fit. Sẽper. n. ẽ aliquid qd̃ subycit̃ ex quo
fit qd̃ fit: vt ibi ait phus. ⁊ inducendo declarat etiam ibi/
Cõ.62. dem Cõmen. ¶ Item. 7. meta. Omnia q̃ fiunt ab aliquo
T.c.22. fiunt ⁊ ex aliquo ⁊ aliquid. idem ponit phs in. 12. sup hoc
T.c.12. fundamentũ: ⁊ sustẽtat̃ magna pars sue doctrine. verbi
T.c.17. gratia. ꝙ mã sit ingenita. vt p3. 12. meta. ⁊ ꝙ generatio sit
perpetua: vt p3 pmo de generatione. ⁊ multa alia. nec ali/
quis qui viderit dicta ipsoꝝ dubitare põt hoc (ꝗuis fal
sum) fuisse oino de mẽte illoꝝ. vñ in prologo. 3. phisi. dic̃
Cõm. 4 Cõmen. ꝙ hec est ꝓpositio manifesta in qua oẽs ⁊ antiq
cõueniunt: ꝙ nihil generat̃ ex nihilo. ¶ Jẽ. 8. ei ꝯsidẽ in/
nititur ꝓbare creationẽ esse impossibilem: sicut patebit
in sequẽti questione: vbi eius rõnes ẽt soluent̃: ⁊ dicit ibi
ꝙ qui estimant aliquid posse fieri ex nihilo: estimant im/
possibile posse esse: ⁊ nitunt̃ ad cõfirmãdũ hoc: ex hoc ꝙ
mos est dicere ꝙ subiectũ est necessariũ agẽti. s. subiectũ
ex q̃ fit generatio ẽ diminutio agẽtis. Et oia ista sunt esti
mationes vulgares. Et sequit̃. agens enim nõ posse age/
re aliqd̃ impossibile non dicit̃ esse diminutũ: sed dr̃ ipsu3
facere aliqd̃ ipossibile ⁊ posse facere est deceptio. Ex qui/
bus p3 ꝙ ipse reputat ipossibilem ex se hanc. aliqd fit ex
nullo ente ꝑsupposito: ita ꝙ cuicũq3 agenti hoc est ipossi/
Cõ.102. bile. ¶ Et pmo ce. dicit ꝙ nullus antiquoꝝ dicebat mũ/
⁊.106.⁊. dum generatũ esse ex nihilo: qñ est inopinabile ⁊ ipossi/
140. bile. Et oẽs libri ta3 eius ꝙ̃ phi sunt pleni de hoc simpli/
citer: sicut putauerũt impossibile aliquid fieri ex nihilo.
sic dixerũt impossibile aliqd̃ agens aliquid ex nihilo age
Cõ.28. re. vñ. 7. meta. dicit Cõmen. ꝙ actio agentis nihil aliud
12.meta est ꝙ̃ abstrahere aliquid: qd̃ est in potentia in actum. Et
44. in. 12. positis opinionib⁹ dicentiũ creationẽ ⁊ dicentium
latitationẽ formaꝝ subdit. tertia aũt opinio est Aristo. ⁊
est ꝙ agens non facit nisi compositũ ex mã ⁊ forma: ⁊ ƀ
fit mouendo mã3 ⁊ transmutãdo eam donec exeat de ea
illud qd̃ est in ea de potentia ad illã formã in actu. Qd̃ ẽt
cõfirmat̃: q2 vbicũq3 phs locutus est de causa efficiente:
semper diffinit eam per esse vnde pnm motus. ⁊ similr po
tentiam actiuã per eẽ pnm trãsmutandi: vt p3. 5. ⁊. 9. meta.
9.2.⁊.17 nec vsq3 dicit aliquod agens agere sine transmutatione
Com.2. vt isti fingũt: quinimmo ipse pmo de generatione. ⁊ Cõ/
T.c.45 mẽ. 3. phy. volũt ꝙ omne agens est mouens. l3 non omne
Com.3. mouẽs sit agens. sicut omnis actio est mutatio: l3 nõ ecõ/
trario. nec vsq3 reperitur eos posuisse aliquã actionẽ sine
2m mutatione. ¶ Secũdum fundamẽtũ ipsoꝝ est motum
celi nũq3 incepisse: sed esse eternũ: qd̃ fuisse de intẽtione
eoꝝ supfluum est ꝓbare. ex quo p3 ẽt ⁊ corpora celestia
apn⁹ ⁊ eoꝝ motores eternos esse. ⁊ ƀ ex. 8. phy. ⁊. 12. meta. notũ
T.c.29. est. ¶ Ex his duobus fundamẽtis concludit̃ manifeste
nũq3 ipsos intellexisse oia pter pmũ eẽ facta. ¶ Et ex pri
mo p3 ꝙ nõ sunt opinati materia3 esse factam. q2 si esset
facta eẽt facta ex aliquo pexistente. 3 sic mã esset anteq̃3

eẽt facta. Vñ pmo phy. in fine. ꝓbans phs ipsam nõ esse
factã ait. Si enim fiat. subyci aliqd op3 pm. ex quo fiat. ƀ T.c.82.
aũt est ƀ nã. s. mã q̃re erit añ fieri. Dico eni mãm. i. intel/
ligo per mãm pmũ subiectum vnicuiq3 ex quo fit aliqd
cum insit non ꝫm accidens. ⁊ per idem fundamentum
probat ande3 conclusionem. 12. metaphisice. deducẽdo T.c.12.
ad impossibile. s. ꝙ erit processus in infinitum: si mã fiat.
⁊ oia ƀ sustẽtant̃ super ƀ: ꝙ nullũ qd̃ fit: fit ex nihilo. quo
negato p3 nihil ipm ꝓbare. per idẽ p3 ꝙ ꝫm eos corpora
celestia non sunt facta. cu3 enim ipsa ꝫm eos sint simpli/
cia ⁊ nõ sint composita ex mã ⁊ forma sicut sunt corpora
q̃tuor elementoꝝ simpliciũ: vt dicit Cõmen. primo celi. Cõ.20.
⁊ in plurib⁹ alys locis oporteret ipsa si essent facta eẽ fa/
cta ex nihilo. Et eodẽ fundamento ꝓbat Cõmen. mũdũ Cõ.19.
non eẽ factum. pmo ce. vnde ait. dicere aũt mũdum esse ⁊.c.106.
generatũ a nihilo. sicut loquentes dicunt. cõtingit eis vt
non sit generatum. Generatio enim nõ est ex puatione
essentialr: quẽadmodũ calor non fit ex frigore essentialr:
nisi ɔ̃riu3 recipiat suu3 cõtrariũ. Hec tñ ratio in qõne se/
quenti soluet̃. ¶ 3: per idẽ fundamẽtũ p3 intelligentias:
⁊ substantias abstractas nõ esse ꝓductas: cum sint ƀ3 eos
essentialr simplices. vñ Cõmen. 12. meta. recitãs opionẽ Cõ.44.
Auicen. ꝙ ex intelligentys quedam eaꝝ consequit̃ q̃dã:
sicut causatũ causam. ⁊ ꝙ a motore pmi celi prouenit aia
primi celi ⁊ motor orbis. Et ɔ̃iter dicit ꝙ iste sermo nõ
est imaginabilis. non enim est illic prouentus neq3 con/
secutio neq3 actio. ita vt dicamus ꝙ vna actio consequit̃
vnũ agens. Et infra. Mos inquit qui iam est inter mo/
dernos in dicendo ꝙ a tali motore ꝓuenit talis motor
aut consequitur aut ꝓcedit. aut talia verba non vere in/
telliguntur de istis pncipys abstractis. Omnia eni3 ista
sunt dispositiones agentiũ superficietenus nõ vere. Ubi
p3 ꝙ ab intelligentys negat oẽm actionẽ q̃ vere sit actio
q̃ sint facte quocũq3 noie significet̃: siue dicat̃ ꝓuentus
vel consecutio aut sequela aut aliter q̃litercũq3. ⁊ ꝙ ita
sit inducit ꝓbationẽ: ex qua magis p3 eius intentio. d. ab
agente enim nihil ꝓuenit sicut pdixim⁹ nisi extrahere il
lud qd̃ ẽ i potentia in actũ. Sed illic nõ est po⁹. vñ neq3
agens. tñ enim illic ⁊ itellectus ⁊ intellectũ ⁊ pfectum ⁊
perficiens ⁊c̃. Ex his manifeste pat3 ꝙ illa distinctio de
agente ⁊ de esse factum: qua putant euadere rões factas
contra eos: ⁊ exponũt auctoritates dicentes ꝙ Cõmen.
itendit negare ab intelligentys ipsas habere agẽs ⁊ esse
factas per trãsmutationẽ ⁊ motũ. ⁊ cũ nouitate essendi.
nõ aũt ipsas esse ꝓductas per simplicẽ quãdã emanatio/
ne3 ⁊ eternalr oino ẽ pter itentionẽ Cõmen. nã cõstat ꝙ
Auic̃. nõ dicebat intelligentias eẽ factas in tpe ⁊ ꝑ trans
mutatione3 subiecti. sed eternalr ⁊ per simplicem ema/
nationẽ. ⁊ cõtra hunc itellectũ arguit Cõmen. per rõnem Cõ.44.
pmissam: volens ꝙ nullũ agens aliter agit ꝙ̃ transmutã/
do ⁊ educendo qd̃ est in potentia ad actũ. ⁊ q2 nullũ tale
potẽtiale transmutabile est in itelligentys: iõ ɔcludit ꝙ
eaꝝ nullũ est agens. Intendit ergo Cõmen. concludere
eas oino nõ esse factas: alias nihil cõtra Auiceñ. cõclude
ret. Vñ ista distinctio de agente ⁊ de actõe: quã faciũt il/
li de opinione contraria a Cõmen. sola fictio putaretur.
¶ Ex scdo quoq3 fundamẽto manifeste cõcluditur ꝫm
intẽtionẽ ipsoꝝ nec corpora celestia nec itelligẽtias neq3
mã3 pmã. cũ ipsa ẽt ab eis ponat̃ eterna esse facta. Cõstat
eni3 ꝙ i ipsos pmo ce. eternũ ⁊ ingenitũ vlr mutuo cõuer
tunt̃. Omne. n. eternũ est ingenitũ: ⁊ omne ingenitu3 est T.c.125.
eternũ vt dicunt. ⁊ per hoc ꝓbant ꝙ oẽ igenitũ ẽ corru/
ptibile: ⁊ ec̃. ¶ Itẽ ibidẽ diffinit phs genitũ. d. genitum
est ens qd̃ cõtingit ꝑus nõ esse. ⁊ Cõmen. ⁊ generabile est Cõ.121.
qd̃ in tempore pterito est nõ ens. modo aũt ẽ ens ⁊ stati3

post diffiniens ingenitũ dicit. Ingenitũ quidẽ ẽ qḋ ẽ nũc:
ꝛ prius non verũ erat dicere non esse. Item ibidẽ ꝓbant
ꝙ genitum nec est semꝑ ens nec semꝑ nõ ens. sed mediũ
inter vtrũqꝫ.s.qñqꝫ ens ꝛ quãdoqꝫ nõ ens. Ex quib⁹ eui-
denter apparet nec alicui locũ illũ vbi hoc determinat̃
diligenter consideranti. verti posse in dubiũ quin ſꝫ eos
manifesta cõtradictio includat̃ dicendo eternũ aliqḋ eẽ
Com. p̃. factum. ¶ Item Cõmen. 4. celi. dicit. res enim eterne nõ
habent agens nisi ſm similitudinẽ: neqꝫ habent ex qua-
tuor causis nisi formalẽ ꝛ finalẽ. ꝛ si habuerit aliqḋ qḋ ẽ
agens nõ erit nisi inquãtum est forma illi ꝛ conseruans
ipsum. vbi pꝫ idem qḋ primo. s. nullũ eternũ ſm euꝫ habe-
re cãm agentẽ ꝓprie sũptaꝫ: vt distinguit̃ a cã formali ꝛ
Cõ. 105. finali. ¶ Itẽ p̃mo celi. dicit ꝙ defendentes platonem di-
cunt ꝙ assimilatio generationis mundi ex suis elemẽtis
generationi figurarum ex lineis ꝛ superficiebus facta a
platone significat ꝙ mundus semꝑ fuit apud platonem:
ꝛ ꝙ ipse non intendebat per hunc sermonem nisi ꝙ ꝑtes
eius sunt p̃ores natura to⁹: nõ ꝙ ipse fuit generat⁹ vere. ꝛ
si hoc intendebat. dicit Commen. nihil differt ab Aristo.
Sed tñ male facit in dicendo manifeste ꝛ mũdũ esse ge-
neratũ ꝛ non corruptibilẽ. Hoc enim non intendit̃ ex ge-
neratõe nisi cũ difficultate. hec Cõmen. vbi pꝫ ꝙ dic̃ itẽ-
tionẽ phĩ esse ꝙ mundus non est vere generatus. lꝫ eius
Cõ. 106. partes sint priores eo: nõ tp̃e sed nã. Et in sequẽti Cõmẽ.
dicit ꝙ Aristoteles intendebat ꝙ cum ponit̃ mũdus eẽ
factus: contingit vt ea ex quibus. sicut priora eo tp̃e: ꝛ per
ɔñs si est factus ſm eos nõ erit eternus. ¶ Hoc idẽ ꝓba-
tur ex alio. Nam cõstat ꝙ ſm intentionem phĩ vt supra
t. c. 114. tactũ est. ꝛ põt haberi ex. 4. ꝛ. 5. physi. ꝛ alijs locis innũe-
t. c. 7. ꝛ 8 ris philosophie sue. omnis generatio. ꝛ vlr oĩs factio vel
motus est mutatio omnisqꝫ motus finitus finito tp̃e mẽ-
suratur ꝛ oĩs mutatio instanti. Si ergo aliqḋ eternũ vtpo-
te celum vel intelligentia est genitũ aut factum: aut fuit
factum in instanti: aut fiebat in tp̃e. ꝛ si in tp̃e: cũ iam nũc
nõ fiat ſm phm: sed sit ꝑfectũ. sequit̃ ꝙ suũ fieri precessit
factũ esse. ꝛ ꝑ ɔñs nõ ẽ eternũ. si ẽt in instãti: seqt̃ ꝙ nõ sit
eternũ. cũ nullũ istãs fuerit eternũ ꝗnimo qḋlꝫ istãs ſm
T. cõ. 7. phꝫ p̃cessit tꝑus infinitũ. ¶ Iteꝫ ſm ipsos. omnis mot⁹
ꝛ. 26. vel mutatio est ex opposito in oppositũ. pꝫ. 5. phisicoꝝ. ꝛ
per ɔñs nullũ factũ est eternũ. nã omnis talis factio fuit
Com. 5. ex non esse in esse: ꝛ non esse aũt p̃cessit eẽ. ¶ Itẽ Cõmen.
3. de anima contra Theophrastuꝫ ꝛ the. dicentes ꝙ intel-
lectus speculatiuus est eternus pro eo: ꝙ recipiẽs ẽ eter-
num ꝛ agens est eternuꝫ. ex quo sequitur vt etiam factũ
sit eternum: inquit ꝙ quia isti opinati sunt hoc contingit
in rei v̾itate vt non sit intellect⁹ agens neqꝫ factũ: cũ agẽs
ꝛ factum non intelligatur nisi cuꝫ generatione ꝛ tp̃e. aut
dicet̃ ꝙ dicere hoc agens ꝛ hoc factum nõ est nisi ſm si-
Ꝫ̇dicta. militudinem. ¶ Sed contra hoc videt̃ qḋ dictũ est. esse
mens phĩ ꝛ etiaꝫ Cõmen. qui pariter dicũt generationẽ
esse eternam. ꝛ silr motũ celi. ꝛ tñ ɔstat ꝙ generatio vere
Cõ. 46. hꝫ cãm agentẽ. ꝛ silr motus celi vere factus ẽ. vt Cõmen.
Rñ̃o. ponit. 12. meta. ¶ Ad hoc dõm: ꝙ vtiqꝫ generatio hꝫ cãꝫ
agentẽ ſm phm si recte hoc intelligat̃ ſm eum. tñ nulla
generatio est eterna aut fuit ab eterno: sicut nullũ genitũ
fuit ab eterno siue fuit: aut est eternũ. vñ ſm ipsuꝫ ista de
virtute sermonis ẽ falsa. generatio est eterna. qꝛ quelibet
ei⁹ singularis est falsa vt de se pꝫ. ꝗnimo ſm phꝫ añ q̃li-
bet gn̄ationẽ fuit alia gn̄atio: ꝛ ꝑ ɔñs nulla ẽ aut fuit eter-
na. ꝛ qꝛ añ q̃libꝫ fuit alia. iõ ɔcedit phs ꝙ ab eterno fuit
gn̄atio. nõ est aũt idem dicere. ab eterno fuit gn̄atio: ꝛ ge-
neratio fuit ab eterno. sed p̃ma ſm phm est vera: ꝛ secun-
da falsa. sicut ſm eundẽ hec est vera. ab eterno vel semꝑ
fuit homo. ꝛ hec falsa. homo fuit ab eterno. vel homo fu-
it semper. Si aũt alicubi inueniat̃. hec generatio ẽ eter-
na. accipienda ẽ pro hac. ab eterno fuit generatio. vel hac.
omni tp̃e vel semper fuit generatio. sic suo modo dicen-
dum est de motu celi. cum enim mot⁹ ſm modũ loquen-
di alioꝝ habeat ꝑtes sibi succedentes. quarum quelibet
dicitur facta dr̃ motus esse eternus ꝛ factus. qꝛ ante q̃li-
bet eius ꝑtem fuit alia. ꝛ ante quãlibet reuolutionẽ fuit
reuolutio: ꝛ quelibet est facta: nulla tñ pars motus ẽ eter-
na. vñ fingendo ꝙ mot⁹ sit aliqua entitas cãta in mobili
a motore vt multi imaginant̃: non est consideranduꝫ ꝙ
aliqua entitas motus sit eterna. nec ꝙ entitas aliqua fa-
cta in mobili a motore sit eterna: cum quelibet singula-
ris sit falsa. ¶ Et si dicat̃ ꝙ licet nulla ps motus sit eter- Contra.
na. motus tñ motus est eternus. ꝛ hec est vera. motus est
eternus accipiẽdo motũ pro toto motu cõtinuo ꝛ ꝑpetuo
celi. ¶ Dõm ꝙ de virtute sermonis hec penitus est fal- Rñ̃o.
sa ſm Aristo. totus motus est eternus. nam aut tot⁹ tene-
tur sincath̾. ꝛ pꝫ tunc ꝙ ẽ falsa. qꝛ illa valet hanc. quelꝫ
pars motus est eterna. que falsa ẽ. aut cath̾. ꝛ tũc ẽt pꝫ:
ꝙ est falsa: cum totum sic sumptuꝫ nihil aliud significet
q̃ꝫ aliquid perfectũ ex suis partibus. ꝛ per ɔñs ꝑtes mot⁹
essent eterne: qḋ est falsum. Et sic pꝫ ꝙ de virtute sermo-
nis illa est falsa. ista tñ ſm Aristo. esset concedenda. sem-
per fuit motus. ꝛ hec. ab eterno fuit mot⁹. qꝛ tũc stat ɔfu-
se tantũ ꝓpter signuꝫ vniuersale equiualenter importa-
tum in his terminis semꝑ ꝛ ab eterno. cum aũt ponitur
a parte subiecti supponit determinate. ꝛ est ꝓpõ falsa per
cãm assignatam. Et hec sint dicta loquẽdo de motu ſm
imaginationẽ predictam: que ponit motũ talẽ aliquã reꝫ
factam eẽ distinctã realiter a mobili. qui enim hoc non
poneret facilr̃ expediret se negando motum celi habere
cãm effectiuã. Sed de hoc in sequentib⁹ videbit̃. ¶ Ex
his oĩbus tñ habet̃ ꝙ nulla entitas facta siue sit genera-
tio siue motus ſm phꝫ est eterna. ꝛ per ɔñs qḋ obijcieba- Rñ̃sio
tur de generatione ꝛ motu nullatenus ĩpedit qḋ diceba- ad obta
tur. ¶ Ad auctoritates inductas pro alia parte Rñ̃o. ad Ad p̃ᵐ
p̃mam dõm ꝙ nõ habet̃ per illã nisi ꝙ intelligentia est
p̃nᵐ ꝛ causa celi. nũc aũt nõ sequit̃. est cã. igit̃ ẽ cã efficiẽs.
ꝛ mirum est de sic arguentibus. nã constat ꝙ ipsi non di-
cunt Cõmen. aut phm voluisse ꝙ intelligentia mouens
celum ipsum effectiue ꝓducat: nisi forte hoc dicerent de
p̃ma intelligentia tãtũ. ꝛ tñ cõstat ꝙ ſm eos quelibet in-
telligentia ẽ cã sui celi: sicut innuit auctoritas allegata. ꝛ
magis statim patebit. Dicendũ ergo ꝙ quelibet talis in-
telligentia ſm ipsos est cã formalis sui celi modo qui di-
cetur: ac etiam finalis: lꝫ nõ vltimata. sed p̃ma solum est
vltimata. vt patebit in sequenti articulo. ¶ Ad scḋam Ad 2ᵐ
auctoritatẽ dõm ꝙ non est ad ꝓpositũ. nã ibi phs nõ lo-
quitur de rebus vel entitatibus aliquib⁹ necessarijs. sed
de ꝓpositionib⁹ necessarijs ex quibus fiunt demonstra-
tiones. quaꝝ alique sunt p̃ncipia ꝛ cause. alique vero sũt
ex p̃ncipijs. vtputa ɔ̃nes. ꝛ hoc pꝫ legenti ibideꝫ. Vñ ait. 5. meta.
Amplius demõstratio est necessarioꝝ ꝛc̃. ꝛ pꝫ per totum T. cõ. 6.
vsqꝫ ad auctoritatẽ allegatã ꝛ de necessarijs ꝓpositioni-
bus aut eoꝝ significatis totalibus loquitur. Et idẽ dõm
est de alia auctoritate: qḋ pꝫ: ex exemplis que põit phs.
¶ P̃. esto ꝙ loqueret̃ de entibus necessarijs: adhuc non
haberent intentũ. qꝛ nõ sequit̃. hoc habet causam: igitur
causam efficientem: vt dictũ est. Et similr̃ dicendum est
ad auctoritatẽ Cõmen. ex. 6. meta.

Pro intellectu vero ꝛ auctoritatis Cõmen. i Ad 3ᵐ
de substantia orbis est scien- Ad 4ᵐ.
dum ꝙ sicut ipse dixit. 4. celi. ꝛ supra habet̃. agens põt Com. p̃
dupliciter sumi. s. ꝓprie: ꝛ sic est illud qḋ trãsmutat mãꝫ
de potentia ad actuꝫ: ꝛ qḋ ẽ p̃nᵐ. vñ motus. vt supra dcm̃

est.⁊ sic est causa per se distincta contra tria alia genera
causaꝝ.alio mõ sumit̃ agẽs iproprie ⁊ similitudinarie.⁊ sic
omne qđ est causa ꝓpter quã aliqd est tale vel tale potest
dici agens:⁊ dicitur facere vel agere illud sic vel sic.⁊ h̃
modo ⁊ forma ⁊ finis dici potest agens respectu eius cu/
ius est forma vel finis.forma.n.substantialis alicuius ẽ
causa ꝓpter quam talia vel talia accidentia ꝓpria conse
quantur ipsum.sicut forma ignis est causa ꝙ ignis sit le/
uis ⁊ siccus ⁊ calidus:⁊ ꝙ sibi nãlr competat moueri sur/
sum.⁊ sic de ceteris eius accidẽtibus ꝓprijs.similr.finis
est causa:ꝓpter quã qđ est ad finẽ est tale vel tale.vñ ſm
alium ⁊ ſm alium finem rei res ipsa aliter ⁊ aliter est di/
T.c.89. sposita.vt pȝ scđo physi.⁊ ex hoc etiã consuetuȝ est aliqñ
de forma ⁊ fine dici ꝙ agunt vel faciunt.vñ dicimus ꝙ
forma hominis facit hominem esse talis figure ⁊ taliuȝ
mẽbroꝝ:⁊ hm̃.similiter dicim⁹ de fine. ¶ Ex his ad pro/
positum dõm:ꝙ non est intentio Cõmen.ꝙ intelligẽtia
agat orbem primo modo.s.ꝓductiue ⁊ ꝓprie.sed secũdo
modo tantum.s.similitudinarie.⁊ sicut forma vel finis
dicitur agere. Ad cuius intellectũ est sciendum ꝙ intẽ/
2°.c.de tio Cõmen.vt pȝ.fuit ꝙ corpus celeste eẽt suba simplex
suba or. nõ composita ex mã ⁊ forma:nec tñ esset mã ꝓprie dicta:
cum nõ sit i potentia ad formaȝ:sed est mã in actu:nec ẽt
esset natura forme.ois enim forma naturalis est ꝑncipiũ
alicuius motus nãlis ⁊ suaꝝ dispositionũ nãliuȝ.corpus
aũt celeste ex se non est ꝑnm alicuius motus nãlis.nõ qui/
dem recti:cũ non sit graue nec leue:nec circularis:cũ iste
sit ꝓprius anime vt ibi dicit.⁊ cum ipsuȝ celũ habeat pro/
prium motum.s.circularem qui est motus anime:⁊ ꝓpri/
am figurã aliasqȝ ꝓprietates que nulli conueniũt nisi ex
forma:concludit Cõmen.ꝙ corpus celeste est quasi mã
alicuius forme que est generis anime. Et hec ẽ itelligen/
tia mouens ipsum.hec aũt intelligentia se hȝ ad corpus
celeste sicut forme mãles ad suas mãs quãtum ad aliq̃
similiter:⁊ q̃tũ ad aliqua dissimiliter. Forme nãqȝ mate
riales cũ habeant mãȝ que est potẽtia pura:nec est actu.
aliqđ entium:ꝑficiunt eam.⁊ cum ipsa constituunt aliqđ
ens determinatũ.verbi gratia.ignẽ aut terram vel aliqđ
alioꝝ. ¶ Item cũ tales forme adueniãt mãe medianti/
bus dimensionib⁹ diuidunt̃ diuisione subiecti siue mãe:
⁊ constituunt per eaꝝ mãs.neutrũ aũt hoꝝ cõuenit itelli
gentie respectu celi.non.n.constituũt cũ ipso aliqđ per se
vnũ huius aut istius spẽi:cum corpus celeste non sit mã
que ẽ potentia.sed est ens in actu.vñ dignius dicitur sub
iectum q̃ȝ mã vt dicit. Iteȝ intelligentia non vnitur celo
mediantibus dimensionibus.⁊ ideo non diuidit̃ diuisio/
ne corporis celestis.⁊ per ꝯñs non constituitur per ipsuȝ.
non.n.existit in eo.neqȝ in toto neqȝ in parte.⁊ vlr neqȝ in
diuisibili neqȝ in indiuisibili.vt dicit Cõmẽ.primo.⁊.2.
Com̃.5. celi. ¶ Rursuȝ forme materiales sunt causa determina
Com̃.3. te magnitudis ⁊ quãtitatis in mã vt dicit ꝑmo celi. Itẽ
Cõ.75. determinate actionis ⁊ motus ꝓprij.vt ibidẽ Com̃.19.⁊
Com̃.61 84. ¶ Item quedam sunt cause determinate figure ⁊
Cõ.53. forme viuentium.sicut pȝ per eundem primo celi.⁊ pri/
mo de aia. ¶ Iteȝ sunt corpori cãe permanentie debite:
vñ ſm ꝙ corpora hñt aliã ⁊ aliaȝ formam ⁊ alias aliasqȝ
dispositiones ꝓprias cõuenientes forme:sic plus ⁊ min⁹
durant in esse.sic ẽt videm⁹ ꝙ forma ꝯseruat suũ subiectũ
ꝓpriũ in eẽ.vñ ea corrupta corrũpit̃ ⁊ corp⁹ ⁊ eius dispo/
sitiones:vt pȝ in corporibus aialiũ.⁊ in oibus istis nõ cõ/
uenit forma abstracta.i.intelligentia cũ formis mãlib⁹.
nam corpus celeste ratione sue corporeitatis precise non
determinat sibi motum circularẽ.cũ iste sit proprius ani
me vt est dictũ.neqȝ hanc vel illã figurã.cũ sola aiata ha
beant nãlr figurã terminatã vt videmus ad sensuȝ:⁊ dicẽ

Cõmen.2.ce.neqȝ etiaȝ tãtam aut tãtã magnitudinem:⁊ Cõ. 61.
sic de alijs.sed oia hec sibi ꝯueniunt a sua forma que est
intelligentia.vñ in de substãtia orbis ait. ¶ Quia decla cap. 2.
ratum est hoc corpus esse ingenerabile ⁊ incorruptibile
apparet ꝙ necesse ẽ vt sit corpus simplex nõ cõpositũ ex
materia ⁊ forma.⁊ qꝛ est indiuiduũ demõstratũ in actu.
⁊ habẽs vnaȝ figurã.⁊ oia ista sunt in corpore per nãm ⁊
sunt in mã ꝓpter formã:necesse est vt hoc corpus celeste
sit mã aialiũ celestiũ que mouent̃ circulariter ex se.⁊ in/
fra. ¶ Et debes scire ꝙ illud corpus celeste non indiget 2°.c.de
virtute mouente in loco tantũ:sed virtute largiente in se suba or.
⁊ in sua suba ꝑmanentiã eternaȝ.⁊ ꝓbat ⁊ concludit:⁊ iđ
necesse est intellectum.i.intelligentiam predictam esse
largientem ipsi permanentiam eternam:quemadmodũ
largitur sibi motũ. Et non hoc tantuȝ.sed necesse est hoc
s.intellectũ esse virtuteȝ que largiat̃ ei motũ proprium
sue actioni que est eternitas inter ceteros motus.s.motũ
localem in circuitu ⁊ figuram ꝓpriam ipsi motui.s.speri
cam.⁊ mensurã ꝓpriã vnicuiqȝ istoꝝ corpoꝝ ⁊ conueni/
entiaȝ inter ea adinuicem in ordine ⁊ qualitate.ita ꝙ ex
oibus ꝑficiatur vnus actus.s.totus mũdus.⁊ sequit̃ nul/
lo interposito.nulla eniȝ est differentia inter indigentiã
virtutis actiue in omni corpore simplici:aut in vno cor/
pore composito ex corpib⁹ simplicibus hõ ⁊ indifferen/
ter:siue illud corpus fuerit generatũ siue non.videmus
enim celũ habere ⁊c̃.vt supra allegat̃. Ex oibus istis pȝ.
ꝙ cum dicit celũ habere virtutẽ agentẽ ipsum.nõ intel/
ligit eaȝ esse agentẽ ꝓprie ꝑ modũ efficientis.sed simili/
tudinarie per modũ forme.vñ dicit ꝙ nulla est differen/
tia virtutis actiue in omni corpore ⁊c̃.siue illud fuerit ge
neratũ siue non:oẽm enim formã vocat actiuã respectu
sui corporis.⁊ constat ꝙ nõ põt intelligi ꝙ efficiat ꝓpriũ
corpus. Item in auctoritate per eos allegata dicit.sicut ẽ
dispõ facta in corpore hominis ⁊ corpore facto ꝓpter
finem ꝓpriũ. Constat aũt ꝙ aia hominis non agit ꝓprie
suum corpus:sed tantũ dicit̃ agere ipsum in dispositioni/
bus necessarijs:⁊ illas sibi largiri determinatiue ⁊ exigẽ/
ter.⁊ iterũ infra cũ dicit:ꝙ est agens orbẽ nullo interpo/
sito:quomodo intelligat exponit se dicens.s.faciens ipȝ
in dispositioĩb⁹ necessarijs in inueniẽdo finẽ ꝓpter quẽ
fuit.ſm.n.exigentiã ꝓprij finis qui est eius motus largi
tur sibi ꝓprias dispositiones:⁊ h̃ est illud agens qđ dicit
finẽ significare significatione necessaria. Qđ etiã ampli
us claret in eo qđ subdit post illud qđ supra inducit̃.cum
ait. Et non est dubiũ ꝙ agens ipsum est mouens ipsum.
qualiter.n.intelligat ipsum esse agẽs sine medio aliquo:
exponit.d.qđ.n.mouet ipsuȝ motu proprio illi ẽ illud qđ
largitur ei primo dispositiones ꝓpter quas acquirit mo/
tum ꝓpriuȝ.⁊ sic pȝ ꝙ nõ est agens nisi similitudinarie
sicut forma dicit̃ dare esse composito ⁊ facere ipsum in
talibus dispositionibus. Ex hoc ẽt pȝ:qꝛ dicit ꝙ nõ ẽ mo/
uens tñ:qꝛ nõ opinat̃ Cõmen.ꝙ corpus celeste ex se:aut
aliqua alia forma preter intelligentiaȝ habeãt tales di/
spositiones.⁊ ipsa intelligentia moueat ipsum tñmodo
sicut figulus mouet rotã:cui nõ dat tales dispõnes ꝓpri/
as ad motũ.sed vltra ꝙ intelligentia mouens sit sibi cã
oĩuȝ taliũ dispositionũ.sicut alie forme suis corporibus.
sic autem esse agens non est esse agens ꝓprie.nec per ta/
le agens habere arguit̃ ſm Cõmen.celũ esse factũ in sen/ Com̃.p̊.
su in quo qđ tractatur.imo ſm eum tale agens põt corpo
ri cõpetere.siue sit generatũ vel factuȝ siue nõ sit fctũ:vt
iaȝ dictũ est. Et debere sic ipsum intelligi ipse docuit.qñ Com̃. i.
4.celi.dicit ꝙ res eterne nõ habẽt agens:nisi ſm simili/
tudinẽ:⁊ si habuerit aliqd qđ ẽ agens nõ erit nisi iquãtũ Ad p̊m
est forma illi ⁊ ꝯseruãs ipsuȝ:vt supra allegatũ est. ¶ Ad ꝑ 2° gt.

ea que inducuntur de pfectione intelligentiarum. dõm ad pmũ: q assumit duo falsa. vnũ est q de itentiõe Cõmen. fuit q intellectio qua secũda intelligit pmã est ipsa suba secunde intelligentie. hoc siquidez falsum est: gnimo sen sit q talis intellectio est ipsa substãtia pme intelligentie intellecte. vt patebit in articulo sequenti. ¶ Scdm cui⁹ falsitas pz ex isto pmo est q pma itelligẽtia sit efficiens causa intellectionis: qz ipsa intelligitur a scda. sequit eni q eẽt efficiẽs sui met. nec valz pma pbatio: q ad illud idu citur. nam Cõmen. nõ dicit q illic est cã sicut intellectũ est cã intellectionis: sed sicut est cã intelligentis. Constat aũt q intellectũ sumptũ pro obiecto τ distincto ab intel lectione: ad quẽ sensum sumit arguens: nõ est efficiẽs cã intelligẽtis sz ipsiuz: τ si in nobis aliqñ sit cã itellectiõis.
3.5.τ.36 Accipit ergo Cõmen. intellectũ pro ipsa intellectiõe: iuxta modum suum vsitatum. 3.º de aĩa. vbi intellectionẽ vocat intellectũ in actu. Intellectio aũt non est causa efficiens itelligẽtis: sed formalis potius: τ siquidẽ ipsa sit accidẽs τ distincta ab obiecto est forma inherens intelligenti sic in nobis. si vo ipsa sit substantia per se subsistens eadem qua intelligitur sicuti est fm Cõmen. in sepatis a mã. tũc est fm ipsum forma perficiens tñ: nõ aũt inherens: sicut si poneret per possibile vel impossibile q intellectio qua intelligimus lapidem per se subsisteret ẽt per eã: nihilo minus intelligeremus lapidem. hoc igit modo dicit illic esse causam τ causatum cum ait. tantum est eniz illic cau sa τ causatum fm q dicimus q intellectum est causa
12.meta 44. intelligentis: τ istud satis innuit quod sequitur. ¶ Et cum ita sit inquit. non est impossibile vt illud qd est per se intelligentia τ intellectũ sit causa pluriũ entiuz fm q i eo itelligunt multi modi. Uult igit q pmũ de quo loqui tur sit per se intelligentia idest intellectio τ intellectũ. τ qz est intellectio plurium: quia oĩum substantiarũ separa tarum est pluriũ causa diuersimode: tñ fm q in eo intel liguntur multi modi. i. fm q diuersis modis intelligit ab eis. nam lz sit eadez intellectio oĩum: per eam tñ fm ipsum vna intelligentia pfectius intelligit pmã q alia. τ hoc modo quelibet itelligentia dicitur perfici per pmã: non tanq per formã inherentẽ: nec tanq per agens cau sans in ea aliquã qualitatem vel formalẽ pfectionez aut substantiã eius: vt isti putãt. pz ẽt hoc ex verbis que ime diate pmittit. ait. n. q illic non est pueniens neq consecu tio neq actio ita vt dicamus q vna actio sequitur vnũ agens. tantũ. n. est illic causa τ causatum τc. vbi pz expres se q vlr negat ibi esse agens vel actionẽ pprie loquẽdo.
Ad 2m τ per ñs oẽm efficientiã. ¶ Scda auctoritas non est ad ppositũ. qz illud Cõmen. dicit esse verũ in nobis: non aũt in intelligentijs: imo oppositum statum post vt in seqũti
Com. 31. articulo ostendet. ¶ Alia auctoritas de. 7. meta. non est ad ppositũ: qz non loquitur Cõmen. ibidem de virtutib⁹ intellectualibus que sunt intelligẽtie τ substantie abstra cte: de quibus nõ est sermo. Sed loquit de virtutib⁹ itel lectualibus vel itelligibilibus: que sunt intentiones vles τ intellecte in actu τ abstracte a materia τ conditioni bus eius: ppter quaz factionẽ coactus est Aristo. ponere
Ad 3m intellectum agentẽ qui est virtus abstracta a mã. ¶ Ad ea demuz que pbant generalr de omnibus entibus. Di cendũ ad pmã auctoritatẽ q non amplius per illam ha betur nisi q pmũ est causa omniũ: τ q oĩa hñt esse p ipz. ex hoc aũt nõ sequit q sit causa efficiens: nec h intendit
cap. 4. Cõmen. Et q ita sit pz manifeste per eũdẽ i de substãtia or. vbi ait. q cum Aristo. cõsiderauit in virtutibus appe titiuis celestibus vidit eas moueri ad appetibile nobi lius ipsis. Et sequitur. τ cum considerauit in cõtinuatio ne motus eoz. s. corpoz celestiũ fuit declaratuz q causa continuationis nõ est ista qua mouent. Sz illud qd largi tur ei⁹ cõtinuationẽ ẽ illud appetibile. s. ad qd mouetur. Ex quibus pz q cã cõtinuationis motus celestis est cã fi nalis. Et sequit: τ fuit declaratũ q dator cõtinuationis motui est dator motus celi. τ nisi ipse esset destrueretur motus. τ si motus. τ celũ. celum enim est ppter suũ motũ τ si mot⁹ celi destruerent. destruerent motus inferioz or bium. τ sic mundus. ex quo verificat q dator cõtinuatio nis ipsi mobili est dator esse alijs entib⁹: pz in quo sensu dicit ipsum dare esse omnibus entib⁹. s. qz dat esse motui pmo sicut eius causa finalis. τ per ñs celo: qd est ppter motũ ppriũ: τ a sua forma pmo hz dispositiones pprias conuenientes illi motui. τ cũ alij orbes sint ppter pmuz: nec essent si illud non esset: dat etiã per ñs esse illis. Et quia celi sunt causa elementorum τ mixtoz τ alioz ge nerabiliũ τ corruptibiliũ: sequitur de primo ad vltimuz q pmũ dat esse omnibus entibus τ conseruet illa: nõ qz omnia pducat fm intentionem Cõmen. sed qz est finis pmi motus τ alioz. ¶ Ad scdm: dõm q qcqd sit de hoc Ad 4m an. s. ex h q ceteroz deus est finis: sequeret q cetera sint pducta vel nõ. certũ tñ est hoc sequi non credidisse phz τ Cõmen. vnde manifeste vnum posuerũt τ aliud nega uerũt. Ad pbationẽ aũt ñsequentie patebit rñsio infra. q. 3. huius distinctionis. ¶ Distinctio quoq quam dant de duplici factione vt supra ostensuz est. nõ est fm doctri nam phi aut Cõmen. sed sz Auiceñ. qui ab eis in hoc plu rimũ discordat: nec pma pbatio distinctionis illius ex di cto Cõmen. 12. meta. valida est vt supra monstratum est. Cõ. 44. ¶ Secũda quoq minus valet. nam cũ dicit: q quoddã actũ est pus nãlr ipso tpe τ est orbis qd sequit tempus: τ 2. ca. de cui tps accidit: τ quoddã agens ẽ ẽt prius nãlr tpe ipso: τ suba. illud est intelligentia faciẽs orbe m n dispositionib⁹ ne cessarijs: nõ accipit agens τ actũ pprie: sed similitudina rie tantũ: vt superius ostensum est.

Quantum ad. 2m articulũ est qdã opinio dicẽs q 2⁹ artic. mens phi τ Cõmen. fuit: q quilibet or aur. li. p. bis hz duos motores. vnũ qdẽ ppriũ τ sibi nãlr vnitũ p dist. 4. 2. modum forme largientis duas perfectiones eidẽ modo q. p. ar. p. pexposito in articulo pcedenti. τ hic mouet tantũ p mo ppõe. 3. dum agentis: τ imediate dictũ orbẽ exeuqẽdo. s. imedia te motũ eius circularẽ. τ h modo coniuncta est τ mouet quelibet intelligentia abstracta pter pmã aliũ motorez hz nõ quidẽ ppriũ vt putauit Auiceñ. sed cõem mouen tem tantũmodo per modũ finis: sicut amatum τ deside ratũ a motoribus cõiunctis τ actiuis: τ hic motor ẽ itelli gentia simplr pma: quã deum vocant τ causaz pmã. Mo dus aũt sue motionis fm istã opinionẽ est: q ipsa virtua liter τ velut ars quedam vlis oĩa exemplariter continẽs τ eminẽter existens in mente cuiuslz alterius intelligen tie cãt efficienter desideriũ siue amorẽ τ cõplacentiã sui in illis. ita q eadẽ ipsa est que imediate efficit desideri um τ que terminat seu finit. nã ipsa est quã appetũt τ in qua complacent. Ex tali autez cõplacentia quilibet mo tor alius mouet ad explicandũ artẽ illam vniuersalem in mã per motũ sui orbis: magis tñ τ minus fm q illam magis τ minus intelligunt. nam motor pmi orbis intelli gens cã totalr τ vlr intendit bonũ simplr totius vniuersi: sicut dux hũs in mente artẽ totalẽ militarem ad dirigen dum totũ exercitũ. deinde motor secũdi orbis intelligit pticularius pdictam artẽ vlem: τ ideo intendit bonum ẽt pticularius ꝯtentũ sub bono qd itendit pmus motor: sicut miles hñs artem equestrẽ ꝯtentam sub militari in tendit non totale regimen exercitus totius. sed aliquid ꝯtentũ sub eo: τ sic deinceps per ordinẽ ipsoz fm ordinẽ ipsoz orbium descendendo: ita q ipsa ars vlis sola ẽ. si

nis cuiuslibet motoris ꝯiūcti ⁊ motus ipsius.⁊ ipsa nihil
efficit nisi desideriū sui in illis.Ex quo pȝ etiā vt dicūt ꝙ
ipsa nō est expers oīs actionis q̄uis nō imediate efficiat
motū seu moueat ipm celū.¶ Ista opi.q̄ subalr recitata
est:lȝ multo ꝓlixius declaret̄ a defensoribꝰ suis:multiplr
tn̄ pbaī auctoritatibꝰ ⁊ rōnibus.Auctoritas pma est phi
T.c.36. iz.metha.dicētis de pmo pncipio ꝙ mouet vt appetibi/
Com̄.36 le ⁊ desideratū ⁊ amatū sup quo dicit Cōmē.Ex h̄ appa/
ret bene corpora celestia esse aiata.⁊ ꝙ nō hn̄t de vtutibꝰ
aie nisi itellectū ⁊ virtutē desideratiuā q̄ mouet in loco.⁊
in fine cōmēti subdit.ꝙ corpora celestia cū habeāt appe/
titū ꝓpter itellectū.itellectꝰ aūt appetit maius bonū ipso
ꝯtingit nec̄io ꝙ corpora celestia appetūt in h̄ motu aliqđ
maius bonū ipsis.h̄ Cōmē.Cū igit̄ corpora celestia nō ap
petāt vel itelligāt inq̄tū corpora sunt:sȝ potiꝰ forma ab/
stracta ipsis vnita quā aiaȝ vocat Cōment. appetat ⁊ itel
ligat.sequitur ꝙ si appetat maius bonū illud sit vltimus
finis:⁊ nō moueat executiue:cuȝ eo nihil sit maius bonū
2m ¶ Secūda ē quā subdit ibidē phs.d.ꝙ pnm motus cele/
T.c.37. stis est imaginatio per intellectū:vbi Cōmen.Cū declara
Cō.37. uit inquit pmū motorē esse eternū ⁊ substantiā purā sine
materia ⁊ motorē absq̄ eo qđ mouet̄.⁊ qđ mouet sic de/
sideratū ⁊ voluptuosum.pnm aūt cuiuslȝ motionis est ex
aliquo ⁊ ad aliquid.vult hic narrare pnm istius motiōis
in moto qd est.⁊ qd ē illud ad qđ est motꝰ.⁊ dixit.pnm aūt
istius motꝰ exn̄s in corpe celesti ē imaginatio p itellectū.
vbi ēt appȝ ꝙ vltra motorē q mouet vt amatū pōit moto
3m reȝ executiuū qui ē imginatio per intellectū. ¶ Tertia
Cō.41. auctoritas est Cōmen.in eodeȝ.dicētis ꝙ motus celestis
componitur ex duobus motoribus:quoꝝ vnus est finite
motionis:⁊ est anima existens in eo.alter vero infinite.
⁊ est potentia que non est in mā.⁊ subdit ꝙ si posuerimꝰ
illud ad qđ mouent̄ corpora celestia.s.pmū motoreȝ non
esse transmutabilē aliquo modo:concludit ꝙ semp mo/
uebunt̄.⁊ concludit ꝙ corpus celeste est animatū neces/
sario:vbi etiam pȝ ꝙ vltra motorē cōiunctū queȝ vocat
4m aiam celi ponit motorē per moduȝ finis. ¶ Quarta au/
Cō.44 ctoritas est eiusdem ibidem.vbi ait:ꝙ illud qđ intelligit
motor corporis celi de pmo motore.⁊ est aia celi.aliud ē
ab eo qđ intelligit ex eo motor orbis saturni.⁊ subdit ꝙ
perfectio vniuscuiusq̄ motoris consistit in intelligendo
causam propriam ⁊ causam pmā.Ecce ꝙ pter motorem
executiuū ponit causam pmā mouenteȝ per modū finis.
5m ¶ 5a auctoritas est phi 2o.celi dicētis:ꝙ nobile perfectū
T.c.64 est vnū qđ non indiget operatione qua fiat nobilior.vbi
Cō.64. Cōmen.dicit ꝙ omnia entia non intēdunt per suas opa/
tiones nisi vt assimilent̄ pfecto nobili:qđ ē deꝰ:nō qđ in/
diget actione in acquisitione sue nobilitatis.Ex quibus
6m pȝ etiam ꝙ deus nullā hȝ actionē.¶ Sexta est Cōmen.
cap.4. in de substantia orbis.vbi ait ꝙ cum Aristo.considera/
uit corpus celeste esse eternū.omne aūt motum mouet̄
per virtutē existenteȝ in eo.inuenit ꝙ illa virtus est aia
non admixta materie abstracta ⁊ separata a corpore.⁊ in
uenit ipsam esse virtutē appetitiuam:⁊ cū cōsiderauit de
virtutibus appetitiuis celestibus inuenit eas moueri ad
appetibile nobilius ipsis:⁊ declaratū fuit ei ꝙ causa con/
tinuationis motus nō est illud quo mouet̄:sed est aliud
appetibile.hinc etiam pȝ ꝙ ponit duos motores.vnum
7m executiuū alium vt appetibile ⁊ finis. ¶ Secūdo.eadē
opi. pbaī rōnibꝰ.p̄ qr illđ nō attribuerūt phi ipsi deo :qđ
arguit in eo aliquā potētialitatē vel mālitatē:cū ipse fm
eos sit actus purus oino.sed si sit motor cōiunctus alicui
orbi:sequitur ꝙ sit aliquo modo mālis ⁊ potentialis:qr
omnis talis motor vnitur moto sicut forma faciens cor/
pus celeste sub dispositiōibus necessarijs:vt figura ⁊ mo

tu:⁊ hȝ.Et iđ 2o.ce.dicit.⁊ virtus q̄ est in hac natura.⁊ loq/ Com̄.3.
tur de intelligentia mouente orbem:est similis forme na
turali:⁊ ē similis forme abstracte.assimilat̄.n.forme na/
turali:qr ipsa dat huic corpori motū circularē ⁊ est in cor/
pore ꝙ mouet̄ per ipsam ⁊ assimilatur forme abstracte:
quia non diuiditur per diuisionē corporis in quo est.Re
cipiens enim istā formā ⁊ adunatū cum ea est corpus ce/
leste corporale ad qđ sequunt̄ dimensiones corporales ⁊
alia accidentia:vbi forma ⁊ formatū sunt in eo idem nu/ 8m
mero.h̄ Cōmen.¶ P̄.phs.iz.meta.nūq̄ dicit ꝙ pmum T.c.36.
mouet vt appetens vel amans:sed tātum vt appetibile ⁊
amatū:⁊ assumit pro huius ꝓbatione:qr nihil mouet vt
omnino nō motū nisi qđ mouet per modum finis ⁊ ama/
ti.finis eniȝ mouet agentem ⁊ motorē executiuuȝ.igitur
si pmum moueat executiue mouebitur a fine:⁊ non erit
motor omnino imotus. ¶ Hec opi.in tribus que dicit 3 aureo.
falsa est vt mihi videtur.vnum est: quia negat deum fm vbi.s̄.
philosophum ⁊ Cōmen.esse motorem coniunctuȝ alicui
orbi executiue seu actiue mouentem. Aliud quia negat
alias inferiores itelligentias mouere suos orbes per mo
dum finis.Tertium:qr dicit pmam intelligentiam seu
deum efficere desideriū sui in alijs intelligentijs.ex quo
desiderio mouent orbes.Et ideo pono contra istā.3.con/
clusiōes.¶ Prima est:ꝙ phs ⁊ Cōmen.opinati sunt deū
esse motorem appropriatū primo mobili.⁊ illud imedia/
te actiue mouentem.¶ Secunda ꝙ opinati sunt quāli/
bet aliam intelligentiam mouere tāq̄ finis ⁊ esse finem
sui motus:lȝ nō vltimatū:sed finem sub fine vt declara/
bitur.¶ Tertia ꝙ non posuerūt causari efficienter a pri
mo desiderium vel amorem sui in alijs intelligentijs ex
quo mouerent orbes.¶ Primam cōclusionē probo.pri/ p̄a 3
mo auctoritatibus expressis.2o.ratiōibus.auctoritas pri/
ma est phi.iz.meta.vbi distinguens inter pncipia abstra T.c.37.
cta mouentia orbes ait.atvero ⁊ qđ bonū ⁊ qđ ꝓpter ipm
eligibile in eadem coelementatione ⁊ optimum:⁊ trāsla
tio cōmēti habet:⁊ illud qđ eligit̄ ꝓpter se in vnitate ele/
ctoꝝ ⁊ est valde nobile.vbi Cōmen.exponēs ait.Et illud Cō.37.
qđ diligitur ꝓpter se in vnitate istorum electorum est no/
bile valde:idest ⁊ etiaȝ illud qđ diligitur ꝓpter se ⁊ desi/
deratur inter hec principia abstracta:quorum vnumqđ/
q̄ est aliquod vnum simplex ⁊ electum corporis qđ mo/
uet:⁊ illud qđ ex eis est in fine nobilitatis ⁊ simplicitatis
⁊ vnitatis.Et intendebat scilicet Aristote.per hunc ser/
monem distinguere inter primum principium ⁊ alia pn/
cipia abstracta.alia enim videntur esse electa ⁊ deside/
rata propter alia:scilicet pncipia aliorum motuū celesti/
um preter vel propter secundum aliam litteram motuȝ
diurnum.quod autem hunc motum facit videtur esse
electum per se cum versus ipsum mouetur omne motu
velociori ⁊ maiori motibus proprijs vnicuiq̄ eoruȝ.Est
enim electum per se ⁊ amatum omnibus:tale autem est
perfectum in fine.hec Cōmen.h̄ auctoritas taȝ expresse
est pro conclusione vt nullus si diligenter attendit per/
mittatur sentire oppositum.nam constat ꝙ secunduȝ in/
tentionem phi.⁊ Cōmen.solum pncipiū simpliciter pri/
mum:qđ est deus:ē electuȝ per se:⁊ alia propter ipsum:⁊
amatū oībus ⁊ perfectū in fine.⁊ i fine nobilitatis ⁊ sim/
plicitatis ⁊ vnitatis.Cum igitur dando differentiam in/
ter pncipia motuū celestiū dicat tale esse pnm motus di/
urni queȝ cōstat eē pmi mobilis māifeste cōcludit̄ ꝙ se/
cundū itentionē ipsoꝝ deꝰ sit eo mō pnm illius motꝰ q̄uo
nō ē pnm alioꝝ:⁊ q̄uo alia pna abstracta a qbꝰ istud pm di
stinguit.sunt pna alioꝝ motuū.⁊ per ꝯn̄s tanquaȝ motor
executiuꝰ ⁊ appropriatꝰ atq̄ cōiunctus pmo orbi.¶ Cū
ēt alioꝝ ipse sit finis fm itentionē phi vt opi.dicit ⁊ alia

principia sint suis orbibus coniuncta ⁊ appropriata:atq̃
2m actiue mouentia. ¶ Secũda auctoritas eiusdem phi ẽ
infra in eodẽ lib. vbi querit:an sint ponende plures sub-
T.c.43. stãtie eterne ⁊ quot.ait.n.sic. videmus aũt p̃ter vniuersi
simplicem lationẽ quã mouere dicimus p̃mam existẽ-
tem hic subam alias lationes ⁊c.⁊ postea cõcludit ꝙ scḋm
numerum lationũ est numerus subarum eternaꝝ ⁊ im-
Cõ.43. mobilium:⁊ idẽ penitus Cõmẽ.ibi.Ecce ꝙ exp̃sse dicit ꝙ
prima suba mouet p̃mam lationẽ:p̃ma aũt substãtia est
Rñ° quã dicim⁹ deũ. Nec põt dici ꝙ moueat tãtum vt finis.
Tũ qꝛ sic etiam mouet alias latiões:vñ non diceret spe
cialr hanc lationẽ fieri ab ea.Tũ qꝛ ex motu nõ conclu
dit numeꝝ subarum mouẽtium p̃cise per modũ finis:vt
etiam cogit̃ cõtraria opi.fateri:qm̃ tũc esset vna tãtum
suba sempiterna.Tũ qꝛ ita vr̃ phus cõparare p̃mã sub-
stãtiam p̃me latiõi:sicut alias alijs lationib⁹:cõparat ãt
rñ° Au. eas:vt actiua p̃icipia:vt pꝫ.quare ⁊c. ¶ Forte diceret.
ꝙ per p̃mã subam ibi phs nõ itelligit subam p̃maꝫ sim-
pliciter que ẽ deus:sed p̃mã iter mouẽtes executiue or-
bibus nãliter vnitas:⁊ talis vtiq̃ ẽ que p̃mã facit latio-
nem:hac tñ ẽ alia prior nõ mouens:nisi p modũ finis.s.
ↄ̃rño m de⁹ ipse q est suba simplr̃ p̃ma. ¶ Ista respõsio nulla est
scḋm intẽtionẽ phi ⁊ Cõmẽ. qn̄imo sibi ex toto repugnãs:
Cõ.44. qḋ pꝫ:p̃mo q̄dẽ:qꝛ Cõmẽ.statim.ↄmẽto sequẽti.h dictũ
qḋ vtiq̃ fuit Auicẽ.reprobat sic.d.Qḋ autẽ moderni di-
cunt subam p̃mã esse p̃orem motione totius falsum est.
Quelibꝫ.n.subarum istaꝝ ẽ p̃n̄m sube sensibilis scḋm moto-
rem ⁊ finẽ:⁊ ideo dicit Ar.si alique sube essent nõ mouẽ-
rñ° Aui. tes eẽnt ociose.h Cõmẽ. ¶ Ad hanc aũt auctoritatẽ re-
spõdent defensores opi.ↄ̃rie dicẽtes ꝙ Cõmẽ.itendit ꝙ
p̃ma suba mouet causando desideriũ i motore cõiũcto:
⁊ sic nõ est ociosa:⁊ sine actiõe:cui⁹ opp̃m opinabat̃ Aui.
dicens ꝙ p̃ma intelligẽtia itelligẽdo se causabat moto-
rem p̃mi celi: posthmodũ autẽ nihil causabat:sꝫ remane-
ↄ̃rño m bat i ocio:i quo nũc eũ reprobat Cõmẽ. ¶ Hec respõsio
nulla est:tũ qꝛ exp̃sse dicit falsũ eẽ:subam p̃mã priorem
eẽ motore toti⁹.Si aũt ipsa nõ eẽt motrix toti⁹: sed alia
quedã itelligẽda qualitcũq̃ causaret d̃sideriũ aut moue-
ret vel nõ moueret:vtiq̃ ipsa p̃or eẽt motore toti⁹:tũ qꝛ
dicit ꝙ quelibꝫ talis suba p̃n̄m est substãtie sensibilis:vt-
pote corporis celestis ⁊ scḋm motorẽ ⁊ scḋm finẽ:nõ põt autẽ
intelligi eẽ p̃n̄m eius scḋm motorem distiguẽdo a p̃ncipia-
tione scḋm finẽ:nisi qꝛ mouet actiue celũ ip̃m. ¶ P̃.ꝙ in-
telligit de motiõe que est translatio celi probat̃ ex eo ꝙ
ipse allegat in h Ar.de tali aũt motiõe phum itelligere
T.c.48 pꝫ mãifeste ex eo:ꝙ i fine dicti capituli postq̃ iuestiga-
uit numeꝝ subaꝝ mouẽtiũ ex numero lationũ celestiũ
cõcludit ꝙ nulla p̃ter has altera nã est.Et probat:si eniꝫ
essent inq̄t alie mouerẽt vtiq̃ finis existẽtes lationis: vbi
Cõ.48. Cõmẽ.Cum posuerimus inq̄t ꝙ nulla substãtia abstra-
cta est que nõ moueat:qꝛ tũc iueniretur in dispõne dimi
nuta:⁊ cũ posuerimus ꝙ ois orbis est pp stellam:⁊ si nõ
eẽt ociosũ:manifestũ ꝙ via numerãdi istas substãtias
abstractas est via numerãdi motũ stellaꝝ.Ecce ꝙ Aris.
dicit ꝙ nulla alia est p̃ter motores:⁊ dicit ꝙ si eẽnt alie
preter numeꝝ illũ qui est eq̄lis numero motuũ:ille etiã
mouerent:⁊ p ↄñs vt infert Cõmen.essent alij motus p̃-
ter eos q ↄprehẽsi sunt in corporib⁹ celestib⁹:⁊ ẽt alia cor
pora:cũ certe ista ↄña nulla eẽt scḋm eos:si eẽt aliqua non
mouẽs.Cõmẽ.etiã dicit ꝙ nulla suba abstracta ẽ q̃ non
moueat:alias eẽt i dispõne diminuta:⁊ pꝫ ꝙ itelligit de
motione p modũ agẽtis:⁊ nõ finis tm̃:q̃uis q̄libet etiaꝫ
illo modo moueat:vt iã tactũ est:⁊ in 2a ↄclusiõe magis
T.c.29. patebit. ¶ Cõfirmat̃.qꝛ phus in eodẽ.12.in illo.ca.Sed
qm̃ tres erãt sube iuxta p̃n̄m ait.ꝙ nihil p̃desset si substã-

tias faciam⁹ sempiternas:si nõ aliqḋ potẽs transmutare
inerit p̃n̄m:⁊ Cõmẽ.ibi ait.ꝙ nihil prodest ponere subaꝫ Cõ.30.
eternam: in qua non sit p̃icipium mouendi:hic patet ꝙ
phs:⁊ ipse loquitur de principiatione motionis localis:
quoniam causatio desiderij non est transmutatio d̃ qua
loq̄t̃. ¶ Ampli⁹.ibidẽ ait Cõmẽ.ꝙ queadmodũ p̃mus Cõ.44.
princeps in ciuitatibus necesse est vt habeat actionẽ p-
priam que est nobilissima actionum:⁊ si non:esset ocio-
sus:quã actionẽ intendunt per suam actionem omnes q
sunt sub primo p̃ncipe:⁊ multa etiam exempla adducit
de artibus:quarum inferiores intendunt actionem su-
perioris:sic subdit ipse est intelligendum de istis corpo-
ribus cum suis formis:a quibus mouentur:⁊ de istis for-
mis adinuicẽ.Ex q̄bus pꝫ ꝙ ipse vult ꝙ p̃mus p̃nceps
vniuersi:qui de⁹ est:hꝫ propriam actionem quã intẽdũt:
⁊ ei subseruiũt motores inferiores:talis aũt actio ẽ mo-
tus diurnus:sicut pꝫ per verba que p̃mittit: ait.n.ꝙ oẽs
intendunt hunc motum diurnum qui est primi motoris
actio ⁊ p̃ncipium aliarum actionũ. ¶ Ex p̃dictis potest 3m
colligi vna probatio alia directe ad ↄclusionem: nam scḋm
menteꝫ phi.⁊ Cõmẽ.vt patet ex predictis est ꝙ quelibꝫ 12.m̃.t.⁊
substãtia abstracta moueat aliqḋ corpus celeste alioq̄n cõ.48.
esset supflua in vniuerso ⁊ ociosa:⁊ in dispõne diminuta
.i.iperfecta:⁊ qꝛ h scḋm eos eẽt maximũ incõueniẽs:circa
primam substantiam que est omnium nobilissima . se-
quitur ꝙ indubitanter opinati sunt primam substantiã
corpus aliquod celeste mouere:⁊ si sic.sequitur ꝙ p̃muꝫ
qḋ est inter omnia nobilius ⁊ supremum:⁊ patet ꝙ lo-
quuntur de motione que est translatio corporalis.Quã-
uis eorum motiuum nullum sit scḋm veritatem:cũ mul-
te sint substantie abstracte perfecte:⁊ non ociose: vel su-
perflue non mouentes:nunc tamen non quid verum sit:
sed quid senserint queritur. ¶ Deinde probatur conclu- 4m
sio rationibus.primo:qꝛ scḋm intentionem phi eandẽ sub-
stantiã p̃bat phycus esse ⁊ esse abstractam ab omni ma-
teria:ac omnino imobilem: ⁊ metaphyc⁹ p̃bat eẽ primã
formam.⁊ vltimum finem omnium.igitur scḋm intentio-
nem eius. deus mouet actiue celum.antecedens patet.
primo ex dicto Cõmen.12°.metaphy.vbi ait.ꝙ principiũ Cõ.6.
formale ⁊ finale:⁊ mouens non sunt tria numero:sꝫ vnũ
in subiecto:⁊ tria ratione: scḋm autem ꝙ mouens est de-
claratur esse in scientia naturali:⁊ ꝙ non est in materia.
Et scḋm ꝙ concedit hec scientia.s. meta[ca]. ꝙ h mouens
non est in materia:declarat ꝙ est forma ⁊ finis isti⁹ sen-
sibilis substantie:non in eo ꝙ est sensibilis: sed in eo ꝙ
est ens.Et in precedenti cõmento dicit ꝙ phus incipit Cõ.5.
declarare principium substantie eterne:⁊ posuit etiaꝫ h
qḋ declaratum est in naturalibus: ⁊ considerandum de
eis consideratione propria huic scientie.verbi gratia.ꝙ
est substãtia ⁊ prima forma ⁊ ꝙ est p̃mus finis. ¶ Se- 5m
cundo qꝛ in.12.metaphy.phus repetens rationeꝫ factaꝫ T.c.41.
in.8.phy.probat motorem celi esse a materia simplici- ⁊.38.
ter abstractum ⁊ immobilem: deinde ꝙ tales motores
sunt plures:⁊ quilibet est substantia:⁊ postea ꝙ prima ex
eis est finis ceterarum:cõsequentia patet: nam vltimus
finis scḋm intentionem philosophi:nõ nisi deus est:vt oẽs
concedunt.igitur deum esse separatum a materia p̃bat
phyc⁹ scḋm philosophum.Constat autẽ ꝙ per nullam aliã
rationem q̃ per illam.8.physicorum.s.ꝙ mouet tempo-
re ifinito:que ratio:vt cuilibet intelligenti apparet: tota
incedit de mouente actiue: nec vsquã per aliaꝫ rationẽ
inuenitur cum probasse aliquam substantiam abstractã
esse. ¶ Secũdo eadem substantia scḋm philosophum est
prima:⁊ mensura oiuꝫ substantiarum ⁊ p̃mus motor ac
forma ⁊ finis.igr̃ deus scḋm ipsum mouet actiue:añs pꝫ p

T.c.7. Cōmen.io.meta.qui vbi pħs dicit:ꝙ sicut in colorib⁹ co/
lorem vnū querēdum ipsum ꝙ vnum:sic ⁊ in suba subaꝝ
Cō.7. vnam.ipm vnū ait Cōmē.sicut in coloribus ⁊c̄.i. qđ est
principium subarum ⁊ ꝑnᵐ numeri eaꝝ qui existit i sub/
stantia:⁊ itendit.s.Arist.ꝙ cū fuerit iuentū ꝙ declaratū
est in pħi.s.ħ esse primū motorē eternū ⁊ absolutū ab oī
materia:⁊ ꝺclarauit post:ꝙ ħ nō solūmodo est ꝑnᵐ tāq̄
motor:sed tāq̄ forma ⁊ finis:declarabit̄ ꝙ illud ē vnuz
de quo declaratū fuit hic: ꝙ ē ꝑnᵐ sube:sicut est declara/
tuꝫ ꝙ est act⁹ vltimus:cui nō admiscet̄ potētia oīno:hic
pꝫ ꝙ Cōmē.vult ꝙ ꝑma suba que ē act⁹ vltimus:cui nō
admiscet̄ oīno po^a:⁊ est ꝑnᵐ numeri ⁊ mēsura oīuꝫ alia/
rum est motor.s.actiue mouēs:que expositio pꝫ:ex eo ꝙ
ait ꝙ nō solūmodo est ꝑnᵐ tāq̄ motor:sed tāq̄ forma ⁊
finis:vbi distiguit ꝑncipiationē motionis a rōne ꝑncipi/
andi ꝺm finē:ꝯñ͂a aūt pꝫ:qm̄ ꝺm oēs de⁹ ipse solus ē mē/
2ᵃ ꝯ sura subaꝝ ⁊ ꝑma oīum.¶ 2ᵃ ꝯ.ꝓbatur.ꝑmo per pħum
iz.meta.qui postq̄ cōclusit:ꝙ ē aliqđ qđ nō mouet̄: mo/
uet aūt motū sempiternū ⁊ suba ⁊ actu ens imediate de
tali motore addit.Mouet aūt sicut appetibile ⁊ itelligi
T.c.36. bile:ħ.n.sola mouēt n̄ mota:vbi ꝫ oēs ēt eos q̄ sūt ꝺ cō/
traria opi.itendit.ꝙ tale mouēs mouet per modū finis.
Et postea de tali suba mouēte:querit vtrū sit vna vł plu
res:⁊ determinat:ꝙ plēs.igr̄ vult ipse ꝙ nō solū primus
motor:sed ēt alij moueant per modum finis:⁊ sint fines
2ᵐ motuū suorum.¶ P̄.idē ipse in fine illius capituli: vtꝝ
T.c.42 autem vnā ponēduꝫ est talem subam:aut plures:postq̄
cōclusit ꝙ plures:⁊ qđ numerus eaꝝ est ꝺm nūeruꝫ mo/
tuuꝫ addit:vt supra allegatū est ꝙ ꝑter eas nulla alia ē:
T.c.48 ⁊ ꝓbat ꝙ si eēt inquit alie mouerēt:vtiq̄ fines existen/
tes lationis:ista ꝯñ͂a nulla eēt ꝺm ipsum:nisi ⁊ oēs q̄ mo/
3ᵐ uent sint fines suaꝝ lationū.¶ Hoc ideꝫ ꝓbat̄ per Cō/
Cō.36. men.ꝑmo qdem:qꝛ super illaꝫ ꝑtem preallegatā: mouet
aūt sicut appetibile ⁊c̄.dicit ipse.ꝙ ħ mouēs est itellcūs
⁊ est mouēs:qꝛ agit motū:⁊ qꝛ est finis motus:⁊ ꝙ ħ itel
ligat de quolibꝫ motore celesti:pꝫ:qꝛ postq̄ subiecit exē
pluꝫ de forma balnei:⁊ dixit ꝙ si eēt nō in mā mouerct:
⁊ scđm agēs ⁊ ꝺm finē sic inqt ipse. Intelligēdū est ꝺ mo
uentib⁹ corꝑa celestia.ꝺm igr̄ ꝙ illa itellecta:sunt forme
coꝝ:sunt mouētia ꝫ agēs.Scđm aūt ꝙ sunt fines eorū
Cō.48. mouent̄ ab illis ꝺm desideriū.¶ Itē Cōme.ibidem dic̄
ꝙ vnaqueq̄ illaꝝ subarum mouētiū est ꝑfectio ⁊ finis
ca:ꝑ motus. Itē idē in de suba orbis.dicit ꝙ cū forme corpo/
ruꝫ celestiū nō ꝯstituāt̄ per sua subta:necesse ē vt forma
qua mouent̄ sit illa ad quā mouent̄:i formis.n.ꝯstitutis
per sua subta differūt.s.ꝙ forma qua mouet̄ nō ē illa ad
quā mouētur.Et oīs forma hui⁹.s.que mouet̄ ad seipaꝫ
perficiēdā per aliam:necesse est vt suuꝫ mouere sit fini/
tum:cuꝫ nō moueat:nisi cum mouet̄.supple tāquā a fine
acquirendo quo acquisito cessat motus. Itē subdit ꝙ ni/
hil est i corporib⁹ celestib⁹ quo forma qua est mot⁹ diffe
rat ab ea ad quā est mot⁹:imo sunt eadē forma:⁊ nō dif/
ferūt:nisi dispōne.ħ Cōmē.Ex quib⁹oībus pꝫ:ꝙ eadem
forma ipsa vel itelligētia est qua celū mouet̄:⁊ est ꝑnci/
3ᵃ ꝯ piū mot⁹:vt agēs:⁊ ad quā mouet̄.i.ē finis mot⁹.¶ 3ᵃ ꝯ
probat̄ ꝑmo:qꝛ si ꝑmū cāret desiderium sui in itelligētia
mouēte orbē:vt dcm̄ est:sequeretur ꝙ ipsa intelligentia
moueret mota a re extrisecus desiderata:⁊ sic anial cele/
ste nō eēt cōpositum ex vno mouēte: ⁊ vno moto tātuꝫ:
ca: 2. ꝯsequēs est ꝯ Cōmēta.in de suba orbis.vbi ait.ꝙ forme
corpoꝝ celestiū:⁊ maxie forma corꝑis vltimi cōtinentis
sunt quodāmō aia.s.per appetitū existētē in eis:⁊ moto/
re ⁊ quodāmō itellcūs:⁊ est forma simplex ꝑma ꝑ quam
aial celeste ꝯponit̄ ex vno mouēte ⁊ vno moto: econtra/
rio de aialib⁹ que sunt hic:appet.n.ꝙ i istis mouens cō/
ponitur ex duobus mouētib⁹.s.ex aīa ⁊ re desiderata ex/
trinsecus mouēte aiam:⁊ iō motum in eis iuenit̄ eē ꝯpo/
situm non simplex.ħ Cōmē.ꝯñ͂a autem pꝫ:quoniā tunc
res desiderata moueret itelligētiā causando desideriū:
⁊ sic eēt duplex mouēs.s.res ꝺsiderata ⁊ ipsa itelligētia.
Item eēt duplex motū.s.corp⁹ celeste ⁊ ipsa itelligētia:q̄
etiā eēt mouens mota:sicut i aialib⁹ q̄ sunt hic.¶ 2ᵃ:for 2ᵐ
me simplr̄ abstracte:⁊ a mā separate cuꝫ itelligūt̄ ab alijs
formis abstractis nō causant:ꝺm pħm ⁊ Cōmē.itellcōnē
sui in illis:sed seipsis itelligunt̄:ita ꝙ itellectio ⁊ itelle/
ctū sūt idē eēntialr̄.igr̄ cū ab eisdē ꝺsiderant̄ nō causant
desideriū sui i illis:sꝫ seipsis desiderāt̄:⁊ desideriū ⁊ ꝺsi/
deratū sunt eēntialr̄:idē añs pꝫ:per pħm.3.ꝺ aīa.t.ꝙ in T.cō.15
his que sunt sine mā:idē est itellcūs:⁊ qđ itelligit̄:⁊ acci/
pit itellcm̄ ꝓ actu:siue ꝓ intelligere:qđ pꝫ: ex eo qđ ime/
diate seqtur.ait.n.scia nāq̄ speculatiua:⁊ qđ sic specula/
tū est idē est:taꝫ ex trāslatiōe cōmēti que ē hec.formare
eni per itellectū ⁊ formatū per itellectū i eis q̄ sūt extra
māꝫ idē sūt:ꝑ formare aūt itelligit ipse vbiq̄ simplicem
intelligētiā:siue simplex itelligere qđ nō ē affirmatio vł
negatio:q̄ ab ipso fides dicunt̄.Et idē dicit ibi Cōmē.ꝙ Cō.19.⁊
scia itellectuū sepatoꝝ est ipm scitū oīb⁹modis.econtra (27.
dispōni in scitis itellectus mālis.¶ Itē.iz.meta.loq̄ns Cō.37.
de formis abstractis mouētib⁹ orbes:dicit ꝙ i eis itelle
ctus.i.itelligere est itellcm̄:vt dcm̄ ē in lib.de aia.⁊ post
subdit.ꝙ talia itellecta itelligunt̄ per se:⁊ nō per assimi/
lationē:sicut itellecta mālia:que.s.itelligunt̄ per assimi/
lationē:qꝛ per itellectioneꝫ a se distictam que est eoꝝ si/
militudo.Et multa ad idē dicit i eodē Cōmē.ꝯñ͂a proba Cō.37.
tur:qꝛ ꝺm eūdē Cōmē.⁊ pōt hr̄i ex.iz.meta.in ꝑncipio ꝺ/
siderium ⁊ intellectio in talibus entibus non differunt:
sicut in nobis:vnde dicit ipse:ꝙ in nobis motio in alteꝝ
desiderati differt a motione in alterum intellecti.i.desi/
rium ab intellectione:⁊ seqtur.Et videtur de istis ꝑrici/
pijs que sunt in corporibus celestibus ꝙ desideratuꝫ in
eis ideꝫ est qđ itellectio:desideratuꝫ.n.apud nos differt
ab intellecto : ⁊ accipit intellectū hic pro itellectione:sic̄
⁊ frequenter in.3°.de anima itellectum vocat intellectuꝫ Cō.5.19.
in actu:⁊ simpliciter desideratū pro desiderante.alias:si (⁊.36.
pro obiecto extra:falsuꝫ diceret: omne.n.qđ desideram⁹
intelligimus.⁊ hic sensus confirmatur per probationeꝫ
quā adiungit imediate:qꝛ potentia inquit qua compre/
henditur desideratum differt a potentia qua comprehē
ditur intellectum:que probatio:siue assumptuꝫ sit verꝝ:
siue non:nulla esset nisi desideratum ⁊ itellectuꝫ ꝓ acti/
bus ⁊ non pro obiecto sumerent̄:qꝛ ex diuersitate poten/
tiaꝝ intellectus ⁊ volūtatis:nō arguitur diuersitas obti:
sed tātum diuersitas actuum.¶ 3°:probat̄ ꝯclusio.ꝑ eū/ 3ᵐ
dem ibidē:qui ostēdens quō eadeꝫ forma abstracta q̄ ē
intellectus ⁊ appetitus mouet corpus celeste:vt agens ⁊ iz.m̄.cō.
vt finis declarat quō i nobis differūt:qđ mouet vt agēs: (36.
⁊ qđ mouet:vt finis per exemplum de balneo:cuius for/
ma existens in anima:vt dicit est agens desideriū ⁊ mo/
tum desideriuꝫ intellige non sui:sed forme existentis ex̄
animam:⁊ simpliciter est agens:mediate.s. vel imedia/
te motum corporalem quo mouemur ad balneum exi/
stens extra animam:qđ quideꝫ est finis talis mot⁹:⁊ nō
agens:vt dicit Cōmē.⁊ tunc addit ꝙ si forma balnei nō
esset in materia moueret ꝺm agens ⁊ ꝺm aliquem fineꝫ
sine aliqua motione contingente.Et sic est inqt intelli/
gendum de mouentibus corpora celestia ⁊c̄.vult igitur
ipse ꝙ eadē forma abstracta que mouet:vt agens motuꝫ
corporis celestis:mouet ēt vt finiens ipm sine aliq̄ mo/
tione contingente:qđ nō potest intelligi de motione ipi⁹
corporis celestis:ꝓpter implicationem ꝯdictiōis ꝯñteꝫ.

Sic.n.diceref q ipsa moueret corpus celeste:z tñ ipsum
non moueref:sed itelligitur sine motione ↄtigēte ipi for
me agēti motū:qm̃ ipsa forma abstracta:siue a seipa: si
ue ab alia abstracta ametur nō causat amorē sui a se di
stinctū in amante quo amās a re amata moueaf ecōtra
ei qd ↄtingit i nobis:vt p̄dictū est.Et h cōformia sūt di
ctis p eūdem: z allegatis in p̄ma rōne pro Cōmen.ac.z.
Determinatio p̄p̄a ¶ Dico igr̃ quātū ad articulū istū q mens phi z Com.
fuit q p̄ma itelligētia que de° est actiue mouet:z est mo
tor cōiunctus z appropriatus primo orbi.Et silr q̃lz alia
intelligētia actiue mouet suū orbem:cui ēt est naturalr
vnita. Rursus q̃libz itelligentia mouens mouet p̄pter
se:z est finis sui motus:vñ nō est itelligēdū fm ipsos q
intelligētie mouētis:finis p̄mo itentus sit mot° ipse:aut
gnātio iferioꝝ.ↄñs illum:sed sua p̄pria bonitas z perfe
Cō.48. ctio quā vt dicit Cōmē.ipsa videt eē in mouēdo: nam si
nō moueret eēt ociosa:z in dispōne nō bona:vt igr̃ semp
Cō.36. sit in optima dispōne mouet sp:sicut dat Cōmē.exēpluz
de eo q p̄pter ↄseruationē sue sanitatis exercitaf in ope
ratione alicuius artis que facit aliq̃ artificia:hui° sigdē
finis p̄ma itētio est ↄseruatio sue sanitatis z bone dispo
sitionis.¶ Scd̃a vero itētione ipsa artis opatio. Idem
Cō.17.z (21. dicit ipse.z.ce.In reb° ingt diuinis actio eaꝝ p̄ma iten
tione est p̄pter suū eē:z scd̃a pp aliud:z hoc est d̄claran
Cō.88. duz in scia diuinali. Et in.z.phys. Huiusmodi ingt est
dispositio entis necessarij simplr.s.vt sit nō p̄pter suam
actionē:sed actio est p̄pter illū. In hoc tñ est differentia
inter ipsos motores celestes:naz primus sic est finis sui
motus q nullus ali° motor est finis illi° motus: sed cu
iuslibet alteri° motus nō solū suus p̄prius motor ē finis:
sed ēt p̄mus motor:qm̃ z cuiuslibz alteri° motoris p̄mus
est finis:z ad ip̄m z p̄pter ip̄m:vt finē vltimū est q̃libet
ali°:vñ z actiones z motus alioꝝ subseruiūt z ordinanf
Cō.44. in actionē p̄mi.Et hoc est qd dicit Cōmē.iz.meta. Et in
telligēdū est ingt q mot° alioꝝ orbiū itendūt motuz or
bis stellati:z q p̄fectio vniuscuiusq; mouētiū vnūqdq;
coꝝ.i.orbiū.s.prioꝝ perficitur per p̄mū motorem oium:
z iō oēs intendūt hūc motum diurnū qui est p̄mi moto
ris actio z p̄n^m aliaꝝ actionum:apparet.n.q alij mot° p̄
prij sunt p̄pter istū motū:z ↄñtes eū z adiuuantes i ordi
ne quē itēdunt:z est p̄n^m actionū coꝝ:p̄ncipium.s.finale:
z tūc mouens sup hoc dubiū Cōmē.subdidit.Sed q̃ret:
ingt aliqs:qm̃ si motus oium orbium intēdunt vnam z
eādem actionē:z eūdem ordinem cōem omnibus: neces
se est:vt habeāt eādem formā itellectam extrisecā a for
mis q̃s itēdit vnusq̃sq; per se.s.formis proprijs. Erit igr̃
forma q̃si finis addita supra formam p̄priā qua mouef
vnusq̃sq; orbis alioꝝ orbium.Et respōdet.dicamus g̊ q
nulla forma est q̃si finis z cōis z vlis:nisi illa ex eis que
hz actionē cōem:z h est dispositio forme mouētis p̄muz
celum motu diuturno:dispositio.n.i iuuamēto corporuz
celestiū ad iuicem in cāndo entia que sunt hic:z ↄseruā
do ea est:sicut dispositio regentium bonoꝝ que iuuāt se
ad iuicem in regēdo bonā ciuitatem:qm̃ oēs actiōes co
rum sunt erga actionē p̄mi p̄ncipis. Ponūt.n.actiōes su
as seruiētes:z ↄñtes actionē p̄mi p̄ncipis.Ex his pz iten
Rñ° ad rationes Aureoli tio Cōmē.q̃ supra p̄missa est.¶ Tūc ad auctoritates p̄
alia opi.allegatas rñdeo.z ad p̄mā dico q Cōmē.nō in
telligit q appetūt mai° bonū ipsis itelligētijs mouēti
Ad p̄^m bus:sed ipsis corp̄ib° motis:nā itelligētie mouentes: vt
dcm̃ est mouēt pp se p̄ma itētione:z iō mouēdo appetūt
seu magis p̄prie loquēdo amāt tāq̃ finē aliqd bonū ma
ius ipsis corporib° motis.Et h ē itentio sua:q ibi vult d̄
Cō.35. clarare qs sit finis motus celestis.Sicut etiam declarā
Ad 2^m do premisit approbās expositionē Alexan.¶ Ad aliam
dico q non facit pro eis nullo modo:nā sicut pz per v̄ba
imediate sequentia hoc dicit Cōmē.ad declarādum q
p̄ncipium istius motus non est fantasia:neq; sensus: sed
imaginatio per itētionē.Ex hoc aūt nō sequtur q tale p̄n
cipium motus sit aliud a p̄ncipio ad qd est motus.nec h Cō.37.
dicit Cōmē.¶ Ad 3^am auctoritatem de illis duob° moto Ad 3^m
rib° dōm.q verba illa nō sunt sumēda stricte fm p̄priā
suam signationē:qm̃ tunc manifeste per illa Cōmē. ↄdi
ceret his que dicit in p̄mo.c.de suba orbis:vbi ait sic.nō
est dōm q forme qb° mouenf corpa celestia sint alie ab
eis ad q̃s mouenf:z q ille q̃ debēt eē nō in mā oio:z que
carent situ sunt forme ad q̃s mouenf:cū ille qb° mouen
tur sunt forme i materijs.Ecce q exp̄sse dicit nō eē po
nēdos secūdos tales motores distictos.vnū ad qd mouē
tur:z aliū a quo mouenf:z illū nō in mā oio:hūc āt i mā
.i.ↄiūctū:z h exp̄sse illis q̃ sonāt verba allegata ad opp^m
cōtradicūt.¶ P̄.si ponanf duo tales motores fm iten
tionē opi.opposite.vz.q vnus moueat actiue tm̃:z alter
finalr exp̄sse ↄdicit ei:ac ēt pho q ponūt exp̄sse q q̃libet
intelligētia agēs motū:est ēt finis mot°:vt pz ex p̄batio
nib° secūde ↄnis.Dōm ergo ē.nisi velim° cōcedere ip̄m
ↄdicere sibi:sicut aliq in hoc passu ↄcedūt q ipse impro
prie locutus ē:nā qr q̃lz motor celestis mouet:z vt agēs
z vt finis:vt dcm̃ est pp hūc duplicē modū mouēdi: seu
duplicē rōnē q̃ i nobis duob° distictī motorib° ↄueniūt:
vt supra habitū est p eūdē:dicit motū illū ↄponi ex duo
bus motorib° q̃uis essentialr sit tm̃ vn° saltē i p̄mo mo
tu:nā quo ad alios posset dici q sunt plēs.vnus cōis qui
est cōiunctus p̄mo orbi:z alter p̄prius:z cōis tātū p mo
dum finis moueret iferiores:p̄prius autē vt agens:z vt
finis iuxta modū premissuz:z ipse cōis vtroq; modo mo
ueret suū p̄priū orbem.Sed si ēt de p̄mo motu velim°
intelligere verbū Cōmē.itelligēdū est iproprie iuxta sen
suz datū.Et pōt hui° expositio haberi ab eodē:nā paucis
interpositis subdit penit° verba iā allegata de p̄mo cap.
de suba orbis:sic cōcludēdo.g̊ nihil ē in corporib° cele
stibus quo forma qua ē motus differat ab ea ad quā est
motus:imo sunt eadē forma:z nō differunt nisi dispōne:
cōstat aūt q forma que est mot° ē forma:q̃ est p̄ncipium
agens motum:z illa ad quā est motus est q̃ est finis mo
tus:z sunt eadē:vt dicit:nec differūt:nisi dispositiōe.i.ra
tione mouendi h est differētib° rōnibus dr̃ mouere. Et
talis motor iquātū mouet:vt agēs dr̃ forma z aia celi:in
quātū vero vt finis dr̃ eē separatus:z nō in mā:sicut itel
ligendū innuit.iz.meta.vbi ait.q illa itellecta fm q sunt Cō.36.
forme eoꝝ sūt mouētia fm agēs:fm āt q sunt fines mo
uenf ab illis zc̃.p̄ eo aūt dicit vnū eē finite motionis al
terū vero infinite:z nō in materia:qr motus non habz i
finitatem a motore:vt est agens:sed vt finis eius:qm̃ si
cut dicit Cōmē.ibidem auctoritate Themisti si aliquis
motor moueat pp finem exñtez in po^a illo adepto z d̄du
cto ad actū cessabit motus:quapp necesse est motū eter
num esse ad aliqd semp in actu. Itez si finis esset aliqd
in corpore non semp equalr distaret z vniformiter se ha
beret ad motorem:sed nūc eēt hic nūc ibi:z per ↄñs mo
tor nūc velocitaret z tardaret motū:z sic motus nō esset
vniformis z regularis.Cū igitur motus celestis sit eter
nus z regularis concludit ex hac deductione Cōmen.q
ille motus est ad aliquid semp actu ens in nulla existēs
mā:ex quo sequitur q motor celestis sit a materia sepa
ratus:z h intendit.¶ Ad 4^m dōm.q cum dicit q perfe Ad 4^m
ctio vniuscuiusq; motoris cōsistit in intelligēdo causam
propriam z p̄mam:itelligit de motoribus secūdis tātuz:
sic pz p v̄ba statim sequētia.Et itelligēdū ē ingt q mot°
alioꝝ orbiū zc̃.vt supra p̄prie i rñsiōe ad arti.p̄batū est.

Ad 5m ¶ Ad quintam dico q si absolute itelligat est ꝯ arguē/
tem: nā fm hoc seqretur q de9 nō causaret ꝺsiderium in
alijs itelligētijs: vt dicū ē: cū talis causatio si ponat sit q̄/
dam opatio. Dico tñ ad auctoritatē i se fm itellectū pħi
Cō. 64. (t.67. ⁊ Cōmē. q per nobile pfectū nō itelligūt deū solū: ꝫ to/
tū genus itelligētiaꝝ abstractaꝝ: sicut expsse pꝫ p Cōm.
ibidē. vnde in. 6. postq̄ ꝺclarauerat q aliqd hꝫ suaꝫ pfe/
ctionē sine actione aliqd paucā: aliqd aūt actiōe multa:
ait sic. Et fm h dixit. l. Ar. ordies videnť q̄tuor: ⁊ glibꝫ
ordo hꝫ latitudinē pter vltimū ordinē. ordo igr pmus ē
ordo entiū q̄ ꝯphendūt nobilitatē perfectā sine opōne ⁊
diuersant fm magis ⁊ min9: h aūt sunt entia abstracta.
Scds aūt eoꝝ q appropinquāt pfecte nobilitati p opa/
tionē: ⁊ h sunt duob9 modis: aut p modicā opōneꝫ: ⁊ h i/
ueniť i corporib9 celestib9: aut p multā opationē: ⁊ h in/
ueniť i corpib9 celestib9 ⁊ i hoie. deinde ponit tertiū ⁊ 4m
ordinē: sed nō recito: q2 nō est necīuꝫ ad ppositū. Ex hoc
aūt pꝫ: q si auctoritas illa itelligeret ad sensuꝫ arguen/
tis ꝓbaret nullā itelligētiā abstractā mouere celū aliqđ
executiue: qđ ē manifeste ꝯ itētionē pħi ⁊ Cōmēta. ēt ꝫ
opi. oppositā. Et iō dico. q p opationē vel actionē itelli/
gūt pħs ⁊ Cōmē. motū. ⁊ dico q talia entia pfecta nō in/
digent opōne in acqsitione sue nobilitatis. i. nō indiget
moueri: vt sint i sua nobilitate: nec acqrūt suā nobilitatē
aliquo motu quo moueant: ⁊ ad h vadūt exēpla alioꝝ
que acqrūt suā pfectionē mediāte opōne. Qđ ēt ꝺclarat
ex eo q assignās quartū ordinē subdit. Quartus vero ē
circa que nō pōt ꝯprehēdere nobilitatē p opōne: sed sine
.s. per getē tm: ⁊ iste ordo valde distat a pmo q̄uis vter/
q sit sine opōne. Et in pmo fuit pp nobilitatem sui ⁊ sui
finis: in h aūt pp suā vilitatē ⁊ sui finis. s. propiq. Ex his
pꝫ: q nō pōt ꝯcludi ad itellectū pħi ⁊ Cōmē. q itelligē/
tie abstracte: siue pma: siue alie nō moueāt actiue localr:
Ad 6m sed tm mō q nō moueant. ¶ Ad 6m pꝫ: qd sit dōꝫ ex his
Ad 7m que ad tertiā dicta sunt. ¶ Tūc ad pmā rōnē dōꝫ. q ex
tali ꝯiūctiōe pmi ad orbē nulla mālitas vel potētialitas
fm pħm vel Cōmē. arguit i eo. qđ pꝫ: q2 nec ēt arguitur i
alijs motorib9 iferiorib9 sic ꝯiūctis: gn imo de oib9 gnā/
Cō. 31. liter loquēs. iz. meta. dicit necesse est: vt isti motores non
admisceat po9 oino: neq impotētia: neq i loco: neq alio
modoꝝ po9: ⁊ subdit rōnem: q2 cā ingt po9 in rebus in q̄
Cō. 38. bus est po9 est mā: vt dcm̄ est i nālib9. ⁊ iteꝝ dicit q illđ
qđ mouet pmū motū: cū sit nō motū: q2 est actus pur9 si/
ne aliq po9 ipossibile est: vt habeat aliquā dispōnem. Et
per illđ qđ mouet pmū motū itelligit gnālr quēlibꝫ mo/
torem celestem: ⁊ p pmū motū oēs orbes: vt mihi vr. vel
intelligit motorē ꝯiūctū pmo orbi ⁊ executiue mouēteꝫ
illū: ⁊ siue sic: siue sic habet ppositū: auctoritas āt quam
inducit ad ꝓbationē ꝯñe: pꝫ q nihil facit ad ppositum
Ad 8m suū: iō nō oꝫ ad illā respōdere. ¶ Ad 2am rōnē: cum dr q
pħs nūq̄ dicit q pmū mouet vt amās: sed tm q mouet
vt amatū: dico pmo q si ex h velis arguere q pmū non
mouet actiue: cū p pmū ibi itelligat totū gen9 motoꝝ ce/
lestiū: vt supra ostensum est. seqtur q nullus motor cele/
stis moueat: vt amās ⁊ actiue: qđ fm teipsuꝫ ē ꝯtra pħꝫ.
Dico igr q iō dicit: vt amatū: vt ostēdat eū mouere non
motū: sicut i nobis appetibile vel amatū mouet nō mo/
tuꝫ: nō tm negat gn moueat amās: ꝫ nō vt mouet amans
in nobis qđ mouet motū a re extrisecus desiderata mo/
uente aiaꝫ: vt supra dcm̄ est p Cōmē. Et cum dr q si pri/
mus moueret executiue moueret a fine ⁊ nō eēt motor
oino imotus: dōm q si per moueri a fine: nihil aliud oio
intelligat q̄ absolute mouere pp finē aliquē: vel sui in/
quātū mouet vel sui mot9: seu moti iquātū mouetur: nō
negaret pħus: aut Cōmen. sed ꝯcederet pmuꝫ moueri a

fine: nō tm̄ distīcto a se: sicut ꝯcederet vterq q pmum
mouet pp seipsum: ⁊ q ipse est finis sui motus. Si vero
per moueri a fine itelligat recipere in se aliq̄ actionem
finis: sicut in nobis aia aialis fm Cōmē. recipit actionē
appetibilis. vꝫ. formaꝫ ei9 intētionalē in virtute apphē/
siua: ⁊ desideriū in appetitiua: vt satis pꝫ. ex allegatis su/
pra nō solū negarent pmū moueri a fine: sed ⁊ quēlꝫ mo/
torē celestē ⁊ quēlibꝫ poneret: ⁊ ponit nō motuꝫ isto mō
ecōtra in aialib9 que sunt hic: q̄uis tm̄ glibet motor cele/
stis sit sic nō mot9 a fine: est tm̄ iter eos differētia q̄tum
ad mouere pp finē in sensu pmo: q2 vt supra habitū ē p/
mus mouet pp se tm̄: glibet aūt alioꝝ nō solum pp se: ꝫ
⁊ propter pmū: absq tm̄ aliq̄ motione cōtigēte in illis ab
eo: vt dcm̄ est. ¶ Ad rōnē pncipalē. q. dico pmo q pħus Ad rōeꝫ pnci.
non loquitur ibi de causis efficientibus nō mouentib9: z. m. t. c.
sed de mouentibus tm̄: sicut apparet i textu per sua exē/ (s. t. 6.
pla: etiā q2 nullam posuit in mūdo efficietē nō mouentē
q̄uis aliquā posuerit mouentem: nō aūt efficiētē. s. ime/
diate: sicut ex pmo articulo: pꝫ. vñ fm intētionē suā non
pōt haberi per illā rōnem q vnū sit efficiens oium: nam
si sic oporteret q aliqd ab illo factuꝫ eēt ex nihilo: ⁊ tūc
ita fuisset illi9 efficiēs q non mouens. ¶ Z9 dico. q etiā
sumēdo efficiēs vel mouēs quomodocūq nō plus intel
ligit ibi pħus per pmū efficiēs q̄ per pmā cām mālēꝫ vl
formaleꝫ: cū ibidem ꝓbat nō eē processum in ifinitum i
causis mālib9 ⁊ formalibus: sed tm̄ intelligit q est dare
aliqđ mouēs qđ mouet nō motū: gcgd illud sit. Cū ergo
dicit q est deuenire ad vnū pmū motorē vel efficiēs qđ
est cā alioꝝ: intelligendū est illud eē cām oium alioꝝ
efficiētium vel mouētium per se subordinatoꝝ ad vnū
motū vel causatum: cui9 cāe efficiētes probantur nō esse
in numero infinite: non autē est itelligendū q sit effici/
ens oium aliorum entium vniuersi: vt imaginant argu/
entes. ¶ 3. ipsa ratio fm se non probat q sit aliqđ tale
efficiens omnium entium: qđ pꝫ: q2 in nullius effecti per
se efficientibus: aut moti motoribus est processus in ifi/
nitum: sed est deuenire ad primuꝫ qđ non mouet: q2 mo
uetur: nec efficit: q2 efficitur ab alio: constat auteꝫ q non
semper deuenitur ad idem primū: sed diuersoꝝ causato/
rum diuersa sunt pma: sicut in motu asini aliud est pmū
mouens aliud in motu canis: aliud in motu hoīs. Et silr
cum aliquid mouens impellitur ab aliquo impulso ab
aere: ⁊ aer ab alio aliud est primum mouēs a quolibꝫ p/
missorum. Similiter est etiā in causis mouentibus ⁊ ef/
fectibus: nā alterius ⁊ alterius causati: vel effecti est alia
⁊ alia causa pma efficiens accipiendo pmum: vt distin/
guitur cōtra mediū ⁊ vltimum: vt accipit ibi pħs: nec oꝫ
semper pro tali pma causa currere: vsq ad celū vel deuꝫ
vt multi faciūt: vñ cū carpētari9 facit mediāte dolobra
scānū: stultū est ascēdere ad celū tāq̄ ad pmū mouēs vel
efficiens: aut cū ignis gnāt ignē: cōstat. n. q ignis penit9
quiescēs: ⁊ qui p tūc fm pħum a nullo pducit, ppūe lo/
quēdo pducit aliū ignē: ⁊ per ꝯñs ē pmū efficiēs ei9: nec
tm̄ est efficiens oium entium vniuersi: non ergo aliđ p/
bat ratio: neq per ipsam aliud vult ꝓbare: nisi q nullus
rei habentis cām efficientē: aut mouētē sunt ifinite per
se cause essentialiter ordinate: sic q vna sit ab alia in ifi/
nitū: cū hoc tamē stat q illa prima fuit causata a quodaꝫ
alia. que tamen pro tunc nō est per se cā istius causati vl/
timi: sicut ignis aliquis est prima cā alicui9 alterius: cui9
tamen nō est cā ille ignis: qui fuit cā eius qui forte vl nō
est in reꝝ nā: vel distat per grādē distantiam: ⁊ sic pꝫ ad
illam rōneꝫ. Quecūq tm̄ in ei9 solutiōe. aut aliq̄ alia pte
questionis hui9 dixi sunt dicta ꝫ itētionē pħi ⁊ Cōmē. p/
ter q̄ multa sūt simplr falsa: ꝫ ab eis vā putata sint.

¶ Distinctionis prime. Questio. II.

Viso q(sicut dicit magister) Aristo. posuit plura entia carentia pnci/pio effectiuo: restat 9nter querēdū vtrū3 predicta 9clusio fuerit euidenter ab ipo: ac efficaci rōne pbata: vel pbari possit ex
p^m dictis eiusdē. Et arguit q sic. tali ratiōe. si oia pter vnum eēnt facta aliquid factū esset ex nihilo: sed hoc est impossibile. igitur &c. maior est
Cō. 15. nota. & minor: vt dicit Cōmenta. 2. metaphy. est proposi/tio pma & ab omnibus concessa.

Sed in oppositū arguit. nulla positio falsa robora/tur pbatiōe efficaci. hoc p3: q2 ois argumen/tatio: cui9 9clusio est falsa peccat i mā vel in forma: & per 9ns est inefficax: sed hui9 positio est falsa: teste scriptura diuina cuius non potest falsa esse sententia. ergo &c.

In questione duo erunt articuli. In pmo reci/tabunt rōnes qs in diuersis par/tibus phus & Cōmen. ad probādum suā positionem pre/missam adducūt: & ostēdet q ille non sunt efficaces & in multis deficiūt. ¶ 2°. adducent rōnes alique theologo/ru3 volētium nāliter probare 9clusionē oppositā: & ostē/detur q nec ipse suum propositū euidenter 9uincunt.

p^9 artic^9 op. phi. Quātum ad p^m sciendum est. q ex dictis phi ad probationem sue positiōis possunt plu/res rōnes ex diuersis fundamentis assumi. Nam quedā procedūt ex possibilitate perpetue duratiōis entiū nālr incorruptibilium. Quedā ex impossibilitate creatiōis: alique ex pprietate agentis: & alique ex his que regrun/
p^9 via tur ad actionē. ¶ Ex pma via pcedit ipse pmo celi. & po/
a.t.c.101. test ex suis dictis pmo sic argui ad ppositū. omne factu3
vsq3 i fi/ potest aliquādo non eē. nullū eternū a parte post vl per/
nē lib. petuu3 pōt aliquādo non eē. igr nullū perpetuū ē factū: & vltra. igr plura entia sunt nō facta: & p3 vltima 9na: qm plura entia sunt ppetua: sicut plures celi & plures itelli/gentie & mā pma: qm qdlibet taliū semper erit. maior p/positio pbatur: sicut pbat phus: q omne genitū est cor/ruptibile: & per eosdē terminos sumēdo genitū & factu3 in eadē significatione: & sic corruptibile & ens potēs ali/quādo nō esse & in eodē sensu cor oppositā. s. igenitū & i/corruptibile: qd dico ad hoc: vt pbatio sit vlis qualiter/cūq3 pponātur talia entia eē facta: siue per gnātionē p/prie dicta3: siue per creationē: aut aliā factionē: nā & qli/bet mō phus negat talia entia esse facta. pbat itaq3 illa maior sic: omne icorruptibile est igenitū & omne igenitū
p. c. tex. est incorruptibile: igr omne corruptibile est genitū: & oē
cō. 122. & genitū est corruptibile: añs est notū. & 9na pbat per illā
123. regulā. si fuerint quatuor termini: quor duo sint inuicē 9tradictorie oppositi: & reliqui duo silr erunt oppositi: & vnus vni9 oppōnis cōuertitur vlr cum vno alteri9 oppo/sitionis: necesse est reliquū cū reliquo vlr conuerti: & p3 regula per pmū pn^m: hi autem sunt termini premissi: sic p3: minor vero pbat: q2 si aliqd ppetuū pōt aliquādo nō esse ponat in esse q aliqn nō erit: igr perpetuū aliquādo non erit. & p 9ns cū ppetuū dicat illd qd sp erit seqtur q aliqd qd sp erit aliqn nō erit: & si sic. igr sil erit & nō erit: & qn nō erit erit: qd est ipole: sed ex pōne polis inesse q̄uis aliqn seqtur falsu3: nūq3 tn seqtur ipole: sicut p3 ex diffi/nitiōe polis. igr illd positū nō fuit possibile: & p 9ns hec ē falsa. aliqd ppetuū pōt aliqn nō eē. igr ei9 opposita que ē
Cō. 120. mior rōnis est vera: pōt ēt mior illa pbari iuxta itētiōe3
& 121. Cōmē. qm si aliqd ē ppetuū ipm pōt sp eē: & si aliqd ppe/tuu3 pōt aliqn nō eē: aliqd qd pōt sp eē pōt aliqn non eē. Et sic i eodē 9gregāt po^e ad opposita imediata: siue idē est sili po^a ad opposita imediata: sed h ē ipole: qm tūc es/set pole: vt illa opposita sil eidē iessent. vbi gra. q idē sil
eēt & nō eēt: vñ Cōmē. super illo verbo phi: non. n. 9tigit Cō. 121.
idē & vnū semp posse eē: & posse sp nō eē: ait q Arist. idu/cit h ad demōstrādū: qm sicut ipole ē q 9ria iueniātur sil i actu: ita ipole est: vt due po^e iueniant sil ad duo con/traria. s. imediata: sed po^e succedūt in subito: sicut 9ria: & subdit: & si ipole ē: vt 9ria 9gregent ipole ē vt aliqd sit sp ens: & sit corruptibile i aliq hora: hoc idē & phs ifra. vr di/
cere cū ait. Itaq3 si existere ponamus q possunt opposita T.c. 136
sil existūt. ¶ Ampli9 istā miorē pbat ifra phs: q2 oē cor T.c. 137
ruptibile necessario corrūpet: & p 9ns aliqn nō erit. igr si aliqd ppetuū est corruptibile: seu potēs aliqn non eē: ali/quādo nō erit: & p 9ns aliqd q sp erit aliqn nō erit. eodē igr tpe erit & nō erit: qd ē ipole. Ideo ait phs manifestu3 q ipole corruptibile ex 9ns nō corruptū eē qnq3: & hoc p/
bat Cōmē. ibi. qm 9tingit ingt si nō corrūpat i aliq tēpo Cō. 137.
re: vt nō sit i eo po^a ad corruptionē: hec. n. ē diffō ei9 in q non est po^a ad aliqd. s. vt nūq3 exeat i actū. & subdit. Et q2 cum posuerim9 aliqd hñs po^{am} ad corruptionē absq3 hoc q corrūpat sequunt h ipolia. s. vt i eo sit po^a & nō sit: aut in eo sit po^a ad. 2°. opposita isimul. s. vt sit sp & nō sit: neces/se ē igr vt hñs po^{am} ad corruptionē corrūpat i postremo.
Et alio in Cōmē. vbi eādē rōnē tetigerat dicit q si i ali/ Cō. 124.
quo ē po^a ad corruptionē absq3 eo q corrūpat talis po^a erit in eo ociosa. Eādē ppōnē pbat phs circa pn^m istius tractat9 p iductionē: qm oia que gnant vident corrūpi: &
hoc idē Cōmē. ibidē. ¶ 2^a ratio ad idē pōt sic formari: Cō. 102.
nullū eternū i pterito & futuro ē factū. h probata est fm 2^m
ipsos i pcedēti. q. arti. pmo. S3 omne eternū i futuro: si/ue perpetuū ē eternū in pterito & futuro: igr nullū perpe/tuū est factū: ex quo vlteri9: vt pus seqtur q plura entia sunt nō facta: pbat mior: q2 det oppositū. seqtur q erit i/finitū maius ifinito: nā tps eternū ex vtraq3 parte: super vtrūq3 eternū ex altera tm addit reliquū tēpus eternu3 ex aliq pte: vt super eternū i pterito tm: addit tpus eter/nu3 in futuro tm: & ecōuerso. Cum igr oē eternū i futuro sit ens tpe ifinito. seqtur q fuit ēt ens i finito tpe pteri/
to. Et 9firmat iuxta itētionē Cōmē. pmo celi. Et itē li. 3°. Cō. 133.
qm omne qd h3 nā3 vel pōm: vt sit tpe ifinito futuro h3 Cō. 52.
potētiam ifinitā: po^a aūt ifinita nulla ē maior: neq3 fini/ta: neq3 ifinita: igr q h3 pōm: vt sit tpe ifinito futuro h3 pōm: vt sit ēt tpe ifinito preterito alias qd posset eē tēpo re vtroq3 ifinito maioris eēt po^e: & p 9ns esset po^a ifinita maior potentia ifinita: cui9 oppositū dcm est in añte. hāc
rōnem tāgit phs in illa pte: aut. n. ifinito aut quāto quo/ T.c. 132
da3 determiato tēpore: quā exponit Cōmē. eam tm etia3 Cō. 133.
ponit supra. vbi ait Cōmenta. Et debes scire q impossi/ Cō. 124
bile est imaginari ens habere potentia3 ad esse & nō esse infinitam in tempore preterito absq3 futuro: neq3 in fu/turo tempore absq3 preterito: nisi infinitum adderet su/per infinitum: qd est impossibile. Quāobrem contingit: si aliquid inueniatur habens potentiam infinitam: vt actio. i. actus illius potentie sit in toto tempore: si igitur potentia fuit ad non esse infinita contingent: vt sit nō ens in toto tempore. Et si potentia ad esse fuit infinita con/tinget: vt sit ens in toto tempore. eandem sententia3 po/nit Cōmento. 121. & in alijs iam allegatis. Et quantu3 ap/paret mihi omnes rationes eorum in primo celi: quibus nituntur probare mundum non esse factum sumēdo fa/
ctionem vniuersaliter ad has duas reducuntur. ¶ Pro 2ª via
secūda via potest argui sic. ex dictis eorum si non essent plura entia improducta sequeretur q aliqua eēnt crea/ta: seu ex nihilo facta: consequētia patet: q2 materia pri/ma & substantie simplices angelorum essent vtiq3 ex ni/hilo facte: s3 falsitas 9ñtis probatur per eosdē multiplr.

primo quidē inductiue:nam videmus ꝙ omne qd̄ fit ex
aliquo fit preexistēte:⁊ ei⁹ factioni subest aliqd̄ subiectū
manēs sub vtroqꝫ termino factiōis:pꝫ in gn̄ationib⁹ ac/
cidentiū.vbi grā.cum qs fit albus: aut musicus preexi/
stit subiectū musice ⁊ albedinis:⁊ idē ē de qbuslibꝫ alijs
qualitatib⁹. In gn̄ationibus quoqꝫ substātiaꝝ idē vide/
tur:vn̄ vegetabilia fiūt ex semie:aīalia ex mēstruo: ⁊ vlr
videmus ī omni trāsmutatiōe:siue substātiali:siue acci/
dētali:idē aliqd trāsferri de vna dispōne ī aliā hāc rōnē
t.c.63. ponit phs p̄mo phy.⁊ Cōmētator ēt. ⁋ Cōfirmat̄ ratio:
q2 nullū agēs agit:nisi trāsmutādo mām ⁊ deducēdo ad
actū qd̄ erat ī po°.igr̄ a nullo agēte fit aliquid ex nihilo.
ɔ̄ña pꝫ.Añs ꝓbat̄ iductione:calefaciēs.n.trāsmutat cor
pus po° calidum ad caliditatem actualem:⁊ sic de cete/
ris agētib⁹:⁊ pōt eē ratio:q2 omne qd̄ est actu tale postq̄
Cō.4. non erat prius fuit po° tale:q2 qd̄ ipoſ̄e fuit fieri ipoſ̄e est
7.m.c.21 factum eē.hui⁹ añcedētis ꝓbationē ponit Cōmē.8.phy.
2m ⁊ ipsam rōnem.7.meta.⁊.12.eiusdem. ⁋ Scd̄o ad idem
12.m.12. sic.si aliqd posset fieri ex nihilo seq̄ret̄ ꝙ motus eēt:⁊ ni
t.44. hil moueret̄ vel aliqd eēt mutatū qd̄ p̄us nō mouebat̄.
Utrūqꝫ hoꝝ est ipoſ̄e:⁊ pꝫ ipossibilitas primi ex diffōne
T.c.58. mot⁹ que est act⁹ entis in po° ſm ꝙ in po°.scd̄i aūt ex.6.
physi.vbi demōstrat̄ ꝙ ante qd̄libꝫ mutatū eē: fuit ali/
qd̄ moueri:sed ɔ̄ña ꝓbat̄. Naꝫ si aliqd fiat ex nihilo vel
fiet p motū ⁊ successiue pars añ p̄tē:⁊ sic motus erit sine
mobili ⁊ subiecto:ac p h̄ nihil mouebit̄: ⁊ sic habebitur
p̄ma pars consequētis vel fiat subito:vt solū habeat fa/
ctum eē:⁊ tūc erit aliqd factū ꝙ p̄us nō fiebat ⁊ mutatū
qd̄ añ nō mouebat̄:⁊ hec est ps.2.ɔseq̄ntis.hāc rōnē po/
Cō.71. nit Cōmē.8̊ physi.⁊ particulariter cōmēto.60.⁊ aliq̄liter
3m tāgitur.8.physi.ɔmēto.4. ⁋ 3°.cum dicimus aliqd fieri
ex nihilo.aut ly ex.est nota subti vel materie: aut termi/
T.c.58. ni a quo seu oppositi.hoc satis pꝫ.p̄mo physico.p̄mū non
potest dici:q2 nō ens:vt purum nihil:non potest eē mā:
aut ɔstitutiuū cuiusq̄ entitatis:nec scd̄ꝫ.q2 tunc dicēdo
aliquid fieri ex nihilo talis eēt sensus qualis est cū dici/
mus ꝙ ex nō albo fit album:sed hoc est tm̄ per accñs in/
quātū.s.subiecto qd̄ fit albū accidit ꝙ fuit nō albū:⁊ sic
oporteret ꝙ ip̄m nihil accideret alicui:ex quo factū eēt
aliqd. ⁋ Cōfirmat̄.q2 impossibile est nāꝫ vnius opposi
ti mutari in nām alteri⁹:vt albedinē mutari in nigredi/
nem.igr̄ multo magis est ipossibile ip̄m non ens ⁊ puruꝫ
nihil mutari in ens:si igr̄ aliqd dicat̄ fieri ex nihilo vl ex
nō ente h̄ solū erit:q2 fit ex aliquo cui accidit ista priua/
tio:seu negatio entis:sicut ex nigro aliqd dr̄ fieri album:
q2 fit ex illo:cui ɔtingit eē nigrū:sic aūt dicēdo pꝫ:ꝙ ali/
Cō.106. quod subm̄ supponit̄.igr̄ pꝫ eē ipossibile aliqd ex nihilo
3a via fieri.Et hāc rōnē ponit Cōmē.8.phy.cōmēto.4.⁊ p̊ celi.
⋔ Ex 3a via pōt sic argui.omne genitū ⁊ factū ē factū ab
aliquo transmutāte ⁊ alterante:⁊ oīe alterās est corp⁹.
ergo nō oīa sunt facta.ɔ̄ña pꝫ.Tūꝫ q2 itelligentie nō sūt
facte per trāsmutationem vel alterationeꝫ.Tūꝫ q2 si es/
T.c.86. sent facte eēnt facte a p̄mo. Ipsuꝫ aūt non est corpus:sed
T.c.41. intelligentia abstracta vt probat̄.8.physi.⁊.12.meta.an/
tecedēs ꝓbat̄:Tū iducendo ī oīa que fieri vel generari
videm⁹:Tūꝫ per rōnē:q2 omnis factio ⁊ gn̄atio est a cō/
trario:⁊ per q̄litates actiuas ⁊ passiuas:hę aūt solis cor/
Cō.20. porib⁹ ɔueniūt:hui⁹ rōnis virtutē ponit phus p̄mo ce.⁊
(t.33. Cōmenta.etiam.⁊.7.meta.ɔmē.31.⁊ silr̄.lib.12.⁊ plurib⁹
2m locis. ⁋ Scd̄o ab alijs arguit̄ sic.cuilibꝫ po° actiue cor/
T.c.17. respondet ꝓpria potentia passiua:nam relatiue dicunt̄
adinuiceꝫ ⁊ mutuo se diffiniunt:vt pꝫ.5.meta.capitu.de
potestate:⁊ hoc vlr verum est de po° actiua:siue sit acti/
ua per motū siue per simpliceꝫ emanationem.igr̄ non ē
possibile aliquid fieri ex nihilo:patet ɔ̄ntia:q2 nihil nō
est potentia passiua. ⋔ Ex quarta via pōt sic argui.si nō 4a via
essent plura non facta:tunc p̄mum corpus celeste eēt fa/
ctum.pꝫ:sed hoc esse impossibile ꝓbat phs.3.ce.cui⁹ ra/ Cō.29.
tionem sic format Cōmē.ibidē.impossibile est:vt aliqd̄
corpus generet̄:nisi in loco.si igr̄ mūdus totus fuerit ge/
neratus:aut p̄mum corpus necesse est vt haberet locum
in quo gn̄abatur p̄orem ipso tp̄e vel nā:locus aūt aut est
vacuum aut termin⁹ corporis ɔtinētis:sed si totus mun
dus fuerit gn̄atus nō habuit ɔtinēs:cū ante ip̄m nō erat
corpus:ḡ añ ip̄m erat vacuū:sed vacuū non est poſ̄e.hec
Cōmē.hę sunt rōnes qbus per phm̄:⁊ Cōmē.probat̄ p̄fa
ta ɔclusio. ⁋ Nūc scd̄o ostēdēda est eaꝝ inefficacia ⁊ i/
firmitas.pp qd̄ sciendū ꝙ oēs prefate rōnes super qua/
tuor p̄ncipalr̄ sustētant̄:sicut patere pōt volēti aduerte/
re:vnū est.ꝙ ipossibile est idē simul esse in po° ad opposi
ta:vel ꝙ alijs verbis minus proprijs dr̄:ꝙ ipossibile est
in eodē simul eē potentias ad opposita. Aliud est.ꝙ q̄/
cūqꝫ potētie simul sunt ī aliquo sic possunt ad actum re/
duci.vel sub alijs verbis.ad q̄cūqꝫ aliqd simul est in po/
tentia pōt illa simul hr̄e in actu: seu pōt simul actu esse
vtrūqꝫ.Aliud.ꝙ oīs potētia necessario exibit ad actum.
vltimū est.ꝙ impoſ̄e est aliqd ex nihilo fieri. Hec auteꝫ
fundamēta prorsus falsa sunt:⁊ ꝓpterea rōnes iualide.
Ad declarationē ergo assumpti probo q̄tuor ɔ̊nes ⁊ po/
stea ad singulas rōnes factas respōdebo. ⁋ Prima igit̄ p̊ ɔ̊
cōclusio est ꝓoſ̄e est idē simul eē in po° ad opposita.hāc p̊
primā ꝓbo verbis eorum expressis:phus.n.4. metaph. T.c.20.
contra Anaxago.quem dicit conuenire cum ponentib⁹
contradictoria simul vera pro eo ꝙ videbat ex eodem
subiecto generari contraria:ac per hoc cōtraria simul p̄/
existebant in subiecto ſm ipsum:cum ſm eum non pos/
set aliquid ex nihilo fieri:si autem contraria simul.igit̄
⁊ contradictoria simul vera:sicut patet ī illa parte. Ue/ T.c.19.
nit autem dubitantibus.soluendo statim post ostendit:
quomodo contraria sunt simul in eodeꝫ.s.potestate: nā
conuenit simul illud esse ɔ̄ria:actu vero non:vbi Cōmē. Cō.20.
dicere inquit ꝙ contraria existunt simul in eodeꝫ potē/
tia est verum:actu autem est falsum.Et ifra. Isti eni ho/
mines errauerunt ⁊ non potuerunt distinguere iter po/
tentiam ⁊ actum.s.ꝙ cum inuenerunt contraria esse si/
mul in eodem estimauerunt ꝙ possibile est ea inueniri
in actu.Sed in actu est impossibile:potentia autem ne/
cessarium propter generationem.h̄ Cōmenta.si autē cō/
traria simul essent in eodem in potentia:igitur idem si/
mul est in potētia ad contraria. ⁋ Secūdo idem patet. 2m
ex.9.meta.vbi dans differentiam inter potentias natu/ T.c.x.
rales ⁊ rationales ait.tales quidem.s.naturales necesse:
quādo vt possint passiuū ⁊ actiuum appropinquantur h̄
quidem facere illud v̊o pati. Illas vero.s.rationales nō
necesse:vult igitur ꝙ sic appropiquatis actiuo ⁊ passiuo:
vt possint agere ⁊ pati non est necesse h̄ agere ⁊ aliud pa/
ti in potentijs rationalibus.igitur quando possunt age/
re h9 potentie:possunt etiam non agere:⁊ sic simul sunt ī
potentia ad opposita contradictorie. Idem quoqꝫ dicit Cō.x.
ibi finaliter Cōmenta.⁊ iterum.P.2.peryerme. Item i/
fra.P.s.in.9.metaphy.ait.omnis potentia est simul con/
tradictionis:⁊ littera cōmenti habꝫ.est contradictorio/
rum simul. ⁋ Item infra in illo caplo:quoniaꝫ autē me T.c.19.
lior ⁊ honorabilior.ait.P.q̄cūqꝫ.n.ſm posse dicunt̄ ideꝫ
est potēs ɔ̄ria:vt ꝙ dr̄ posse cōualescere idē est ⁊ lāguere
simul.s.po°.Et paulo post.posse qdē ɔ̄ria simul existit.ɔ̄/
ria v̊o ipoſ̄e sit existere:vt sanū eē ⁊ laborare. ⁋ Itē per
oīa dicit Cōmē.ibidē.Et plura alia ex eoꝝ dictis ad idē Cō.19.
possent adduci.Ex quibus etiam satis euidenter colli/
gitur ꝙ in hoc dicto Commen.sibiipsi fuerit oppositus.

2m ¶ Scđo ꝓbaṫ ꝯclusio rõnibus. ꝑma est: qꝛ si nõ eēt pos sibile idē siľ esse in poᵃ ad opposita: seqreṫ ꝙ nihil eēt cõ tingens ad vtrūlibꝫ. ꝯña est falsuꝫ ēt ſꝫ ipsos: vt pꝫ ꝑmo ꝑyer. ⁊ ſm veritatē: qꝛ alias periret libertas arbitrij. ꝯña
3m vero est nota. ¶ 3º possibile ē idē actu eē sub vno opposi to: ⁊ siľ in poᵃ ad reliquū. igiṫ posse est idē simul eē in poᵃ ad opposita. añs pꝫ: nā actu sedens põt non sedere: ⁊ siľr ĩ alijs: ⁊ sicut dicit. P. 9. meta. vbi ꝓbat potētiam ab actu
T.c.19. distingui: Cõtigit qdē possibile aliqd eē non esse aliqd: ⁊ possibile non eē esse aliqd. Siľr āt ⁊ in alijs cathegorijs possibile vadēs nõ vadere: ⁊ nõ vadens posse vadere ⁊c̄. ꝯña ꝓbaṫ ꝑ locū a minori. Qm̄ minꝰ deberet videri pos sibile de actu ⁊ poᵃ ad actum oppositū q̄ꝫ de potētijs isiľ. nā tota repugnātia q̄ eēt in potētijs: si qua eēt: eēt ꝓpter actuū repugnātiā: vnde si actus non eēnt repugnantes:
2a ꝯ neqꝫ ēt repugnarēt poᵉ que sunt ad illos. ¶ 2ᵃ ꝯ ē. ꝙ nõ oēs poᵉ simul in aliquo exñtes loquēdo ad bonū itellcm̄ ꝑmissuꝫ pñt simul ad actū reduci. h̄ ꝯclusio ꝓbaṫ. ꝑmo quo ad hoiem: qꝛ seqreṫ ꝙ ꝯ̄ria possent idē simul inesse actualr. ꝯñs vt ꝓbatū est lib. ꝑ. dis. 17. est falsuꝫ ſꝫ pħm: ⁊ etiā vt pꝫ ĩ auctoritatibꝰ preallegatis. ꝯña nota ē: qm̄ idē siľ est in poᵉ ad ꝯ̄ria: vt ꝓbatū est ēt ꝑ eūdē in ꝑcedēti cõ
2m clusione. ¶ 2º idē ſm se ꝓbaṫ. qꝛ seqreṫ ꝙ esset posse ꝯ̄ dictoria siľ esse vera. ꝓbaṫ ꝯña. qm̄ idē est ĩ poᵃ ad vtrū qꝫ oppositoꝝ ꝯ̄dictorie enūciabiliū: siľ. n. sum in potētia vt cras legā. ⁊ cras nõ legā: ⁊ eadē ps aeris est in poᵃ nūc vt cras illumineṫ: ⁊ in poᵃ vt non illumineṫ cras: ⁊ sic de
3m multis. ¶ 3º seqretur ꝙ mā posset siľ iformari qbuslibꝫ formis ad q̄s simul est in poᵃ: ⁊ ꝑ ꝯñs multis formis re pugnātibꝰ ⁊ icõpossibilibꝰ nāliter: qđ pħs nõ concederet
4m neqꝫ Cõmē. ¶ 4º seqreṫ ꝙ idē corpus posset siľ moueri sursuꝫ ⁊ deorsuꝫ: añ ⁊ retro. ⁊ dextrorsum ⁊ sinistrorsum: pꝫ ꝯña. qꝛ idē corpus. vꝫ gr̄a. lap. h̄ demõstratus indiffe renter põt trāsferri ad has ptes ⁊ illas: ⁊ tñ ꝯñs nõ cõce dereṫ a pħo: siľr eadē cera: aut aliud corpꝰ possꝫ siľ eē ro tūdū ⁊ q̄dratum: rectū ⁊ curuū: qđ iplicat ꝯ̄dictioneꝫ: pꝫ ꝯña: qꝛ siľ est in poᵃ: vt fiat rotundū: ⁊ vt fiat q̄dratū: ⁊ sic
3a ꝯ de alijs diuisim. ¶ 3ᵃ ꝯ est. ꝙ non oīs poᵃ necessario exi bit ad actū: nec oē posse esse erit: aut oē posse nõ eē nõ erit eo mõ quo ē posse: ꝓbaṫ ꝑmo: qꝛ ipose est aliqd fieri ĩ ali
ꝑm quo istāti vel tpe certo ⁊ determiate. vꝫ gr̄a. in tpe vel i stanti ꝙ sit a. ⁊ posse est ēt nõ fieri ĩ a. ⁊ si ponaṫ ꝙ nõ fiat in a. sicut est posse poni. seqtur ꝙ poᵃ fiendi in a. nūq̄ꝫ exi bit ad actū: siue illud qđ ē posse fieri in a. nūq̄ꝫ fiet in a. qꝛ
2m nec a. vnq̄ꝫ erit. ¶ 2º pono ꝙ brutū hñs visum habeat visibile opᵐ sibi: ⁊ claudat oculos: ꝯstat ꝙ ipse ē in poᵃ ⁊ valde ꝓpinqua ad visionē vel spēꝫ illiꝰ visibilis possibi leꝫ in ipso cāri a visibili opposito: ⁊ his oibus sic positis posse est ꝙ añ aptionē oculoꝝ brutū moriaṫ: quo posito seqṫ ꝙ spēs illiꝰ visibilis: vel ēt visio q̄ erat posis in illo gnāri nūq̄ꝫ gnābiṫ: cuiꝰ ꝓbatio est: qꝛ si gnābiṫ vel gnā biṫ ex illo visu: q ponit eē corruptꝰ: ⁊ h̄ ē falsuꝫ: qꝛ ille vi sus nūq̄ꝫ ampliꝰ erit: imo ſm eos ipose est ipm̄ vnq̄ꝫ de cetero fore: cū sit corruptus: vel gnābitur ex aliquo alio visu: ⁊ h̄ dici non põt ſm ipsos: qm̄ nulla forma natura lis educibilis nāliter de aliquo subto põt nāliter eadem numero educi de aliquo subiecto ſm ipsos: ⁊ ſm omnes quos vidi. Et põt ratione probari: qꝛ si eadem forma nu mero posset de diuersis subiectis produci: siue ab eodeꝫ siue a diuersis agētibus: sequeretur ꝙ positis illis subie ctis oino similibus: ⁊ vniformiter propinquis eideꝫ agē ti: vel eadeꝫ forma numero causareṫ in vtroqꝫ: qđ impos sibile reputatur ſm naturam vel in neutro aliquo câre tur: qđ casu posito est nāliter impossibile: qꝛ existentibus actiuo ⁊ passiuo nālibus in dispositione debita necesse ē hoc agere illđ pati. ⁊ pꝫ ꝯña: qꝛ non ē rõ potius ꝙ ex vno causaretur q̄ꝫ ex alio: nisi h̄ forte reduceret̄ in deum: qui vellet coagere agenti ad ꝓductioneꝫ illius forme ex vno subiecto ⁊ non ex alio. Sed certum est ꝙ hoc pħs non di ceret. Ex hoc tñ non impeditur ratio ꝑncipalis: qꝛ deus ad coagendū non cogitur. ⁊ potest nõ coagere. ⁊ per ꝯñs forma illa seu visio vel species generabilis põt nūq̄ꝫ de cetero generari: qđ est ꝓpositum. ¶ Tertio. pars aliqua 3m
ignis existens imediate iuxta orbē lune est nālr corrupti bilis sicut ⁊ alia sibi similis existens iuxta aerem: ⁊ si militer est in potentia ad generandū calorē ⁊ ignem: ⁊ tñ non est necesse ipsam aliqñ corrūpi aut etiā calorem ali quem vel ignē generare. ergo nec omnis potentia neces sario exibit ad actū: nec ēt oē corruptibile nec̄ario corrū petur. ꝯña pꝫ. ꝓbaṫ añs quo ad secūdā ptem. nam prima clara ē. qꝛ si illa deberet corrūpi aut corrūpereṫ i eodē lo co in quo est. ⁊ h̄ nõ. tuꝫ qꝛ ibi nullū est corruptiuū nāle: nec necesse est: imo nec nāliter possibile ibi fore. tuꝫ quia nihil in eius mā posset ibi naturaliter generari: vt notuꝫ est: aut in alio loco corrūpeṫ: ⁊ si sic oporteret ꝙ descēde ret infra suam speraꝫ: qđ nec necessariuꝫ apparet: nec na turaliter possibile: qm̄ nec motu nāli descenderet vt cer tum est nec violento: cuꝫ nullū sit ibi vel naturaliter esse possit aliqđ eam violenter deorsum impellens. ⁊ per idē probaṫ ꝙ nūq̄ꝫ generabit ignē aliquē vel calorem: cuꝫ nõ habeat vel habere nāliter possit ꝓximū passiuuꝫ ab ipsa nāliter transmutabile. ¶ 4ᵃ conclusio est ꝙ nõ ē impos 4a ꝯ
sibile aliquid fieri ex nihilo. i. aliquid fieri ⁊ non fieri de aliquo. ꝓbo sic. nā si aliqd fit ex nihilo in sensu tacto: nõ sequitur ꝯ̄dictoria esse vel esse posse simul vera. ergo nõ est impossibile aliquid fieri ex nihilo. ꝯña pꝫ ex dictis li. ꝑmo. d. 42. q. 1. articulo. 2. Sed declaro añs. naꝫ nõ per se conuenit facto inq̄ꝫtum huius: ꝙ sit factū vel fiat de ali quo: quinimo si fiat non de aliquo magis videṫ fieri: qm̄ q̄ꝫto minus presupponiṫ factioni de re facta: ⁊ plus ex ea accipit eē de nouo: tāto magis ipsa fit. vñ si qđlibet eius fieret magis fieret q̄ꝫ si aliquid fieret ex ea ⁊ aliquid nõ fieret: sed prefuisset. nõ igitur sequiṫ. hoc fit ⁊ nihil eius prefuit. igiṫ h̄ nõ fit. ⁊ eodēᵒ non sequiṫ. h̄ fit ⁊ non fit de aliquo. igitur hoc nõ fit. Per simile etiā põt declarari ali ter. nam cõpositū subale nõ minus vere dṙ generari ⁊ fie ri q̄ꝫ ꝯpositu ex suba ⁊ accidente: qnimo illud dṙ simplr generari: hoc āt ſm quid: ⁊ tñ generationi subali nõ ꝑexi stit de genito nisi mā sola saltē in his vbi nõ sunt plures forme subales. generationi aūt accñtali ꝑexistit non tñ mā: sed ēt subalis forma ⁊ ens in actu. ¶ 2º forma nālis 2m
fit: ⁊ non fit de aliquo. igiṫ non est impossibile aliquid ex nihilo fieri. ꝓbatio antecedentis. nam quāuis forma nõ fiat per se tanq̄ꝫ aliquid per se subsistens: nihilominus ve re fit. qꝛ vere est ab agente postq̄ꝫ non fuit. ⁊ ꝙ nõ fiat de aliquo certuꝫ est: q̄uis fiat in aliquo. s. in materia. suppo no aūt pro nūc ꝙ nihil forme ꝑexistat generationi eius in mā distinctū ab illa. qđ tñ si negareṫ nõ tolliṫ ꝓpositū: qm̄ vltra illud qđ ꝑexisteret adhuc oporteret ponere ali quid fieri de nouo cꝰ nihil ꝑexisteret: vel negare oēm fa ctionē ꝓprie dictā sic̄ forte infra declarabiṫ. Quāuis tñ forma sic fiat de nihilo nõ q̄libet q̄ sic fit de nihilo cātur vt patebit ĩ. 4. li. Si dicaṫ ꝙ lꝫ forma nõ fiat de aliq̄ ex q̄ ipsa fit tāq̄ꝫ extriseca pte eiꝰ: fit tñ de aliq̄ in q̄ ipsa ē tāq̄ꝫ ĩ subto. pħi āt dicētes ipose eē aliqd fieri ex nihilo ñ itel lexerūt ex nihilo ꝑᵒ tm̄: sꝫ vel ꝑ vel secūdo. Istud nõ valꝫ nec ꝓpoᵐ ipedit. nõ valꝫ qdē: qm̄ si diligēter attendātur dicta ponētiū ꝓpõnem predictam: idubitāter apparet ꝙ eam in primo sensu tm̄ dixerunt. vnde ⁊ anax. vt vitaret aliqd ex nihilo fieri: ⁊ in sensu posuit latitationē formaꝝ

⁊ alij dixerunt entia generari vel corrūpi per solam con-
gregationē ⁊ segregationē: ita ꝙ nulla entitas ſm ipsos
fiebat: cui⁹ nō quelibꝫ ps preexisteret: ecōtra aūt phs ne-
gauit formā fieri ꝙ ſꝫ ipꝫ forma non pexistit gnātioni:
nec fit ex aliq̄ sui aliogn ꝓcederet: vt aut. in īfinitū: con-
stat aūt ꝙ nec illi posuissent formā pexistere: nec ille ne-
gasset eam fieri: si ſm eos sufficisset ꝙ fuisset facta ī aliq̄
ad h vt nō de nihilo aliqd fieret. ❡ p̄. h dcm̄ non ipe-
dit propositum: nā ꝙ forma fiat in subto nō iō est: q2 fit.
nam ⁊ cōpositum substantiale ꝑ se vnū vere fit: ⁊ tn̄ non
fit in subiecto: nec ī aliquo q̄uis fiat ex aliquo itrinseco
sibi: sed iō q2 ipsa nāliter non per se subsistit: vn̄ ēt si ipsa
eēt ⁊ non esset facta adhuc eēt in subto: sicut ſm phm̄ q̄-
litates celestes sunt ī subto ⁊ non sunt facte: ⁊ si aliq̄ for-
ma eēt potēs per se eē illa posset fieri esto ꝙ nō fieret in
subto. ex quo ꝯcludit̄ ꝙ nō ꝯuenit per se facto inquātuꝫ
factū est ꝙ sit factū in aliquo ꝓterea aliqd fit ⁊ nō fit in
aliquo: sicut ꝯpositū subale. ⁊ aliqd fit ⁊ nō fit ex aliquo ī
p̄mo sensu: sicut forma subalis: nec fieri ex aliquo ⁊ fieri
in aliquo sunt opposita imediata circa factū vel illō qō
fit. igitur nō appet ipossibile ꝙ aliqd fiat ⁊ non fiat ī ali-
quo nec ex aliquo: ⁊ per ꝯn̄s vtroqꝫ mō de nihilo. Qꝫ aūt
illa non sint opposita īmediata circa factū pꝫ: nā ꝯuenit
aliqd fieri ex aliquo ⁊ ī aliquo. vbi grā. in intēsiōe forme
accidētalis ⁊ ī augmētiōe subali: vtrobiqꝫ. n. forma sub-
stātialis totalis fit ex aliq̄. s. ex pte ei⁹ pexistēte: ⁊ fit ī ali-
quo. s. in subiecto. Patet ēt ꝯclusio ista indirecte: q2m̄ rō-
nes ꝓbātes oppo^m^ sunt inefficaces vt soluendo patebit.
Ad rōes phi. ❡ Ad p̄mā igr̄ rōnū phi his p̄missis respōdeo ꝯcedēdo
maiorē ⁊ negādo miorē que ē. nullū ꝑpetuū pōt aliquā-
do nō esse: ⁊ ad p̄mā eius ꝓbationē cū dr̄: si pōt aliqn̄ nō
eē: ponat̄ ꝙ aliqn̄ non erit: ⁊ tūc seqtur ꝙ perpetuū ali-
quādo nō erit ⁊c. dico ꝙ nō seqtur: q2 cū ista. ꝑpetuū pōt
aliqn̄ nō esse: nō sit vera: nisi ī sensu diuiso: imo nec ō vir-
tute sermonis hꝫ aliū sensuꝫ: illud pole nō sic dꝫ poni in
esse: vt ista de inesse. ꝑpetuū aliqn̄ nō erit. si est debꝫ esse
vera: sꝫ vt ista. h aliqn̄ nō erit. demōstrato aliquo ō quo
vere dr̄ ꝙ est perpetuū. verbi grā. celo aut aliqua itelli-
Ad 2^m^ pbō. gir̄. Exēplū pꝫ in ista: albū pōt eē nigrū. ❡ Ad 2^m^ ꝓba-
tionem ꝯcedo ꝙ aliqd qō pōt semꝑ eē: pōt aliqn̄ nō esse:
⁊ ꝙ idē sil' ē in po^a^ ad opposita: ⁊ cū ex h ifert̄ ꝙ eēt pos-
sibile: vt eidē illa opposita simul iessent: nego ꝯn̄aꝫ. ⁊ pꝫ
rōnabilitas negatiōis ex scda ōne ꝓbata ꝯtra ipsos: ⁊ ex
p̄ma pꝫ nō eē falsuꝫ ꝙ Cōmē. iudicat ipole. s. potētias ad
opposita congregari ī eodē sil'. Et si dicat̄ ꝙ q̄libꝫ po^a^ pōt
reduci ad actū: ⁊ qōlibꝫ pole pōt poni in eē: respondeo ꝙ
vez est: nō tn̄ q̄libꝫ po^e^ possunt sil' ad actū reduci: sicut il-
le que sunt ad actus oppositos circa idē: nec q̄libꝫ polia
possunt sil' poni in esse: pꝫ ō ꝯdictorꝫs cōtigētib⁹: ⁊ iō q̄u-
uis po^e^ sil' sint: nō tn̄ possibile ē actus sil' eē: seu eas sil' re-
duci ad actum. Et h ideo: q2 ipse nō sunt ad act⁹ ꝯiūctim
sed diuisim. ꝓpter qō cū dr̄ ꝙ idē ē sil' in po^a^ ad opposita:
vel simul pōt opposita: ꝯsueuit dici ꝙ itelligēda ē simul-
tas potētie: nō aūt po^a^ simultatis. i. ꝙ sil' est in po^a^ ad op^m^:
non ꝙ ē in po^a^ ad opposita sil'. i. vt simul habeat opposi-
T. c. x. ta: ⁊ h ipm dicit. P. 9. meta. vbi snia ei⁹ est ꝙ lꝫ po^e^ rōna-
les possint ad opposita: si gs tn̄ appeteret facer̄ sil' opposi-
T. 2. c. x. ta nō faceret: q2 nec ē sil' faciēdi po^a^. ait. P. Et Cōmēta. si
appetierit inquit agere cōtraria simul non pōt: q2 nō hꝫ
potētiam ad illa insimul. ❡ Ad propositū ergo dico ꝙ
perpetuum aliquod. verbi gratia. celū potest semper eē:
⁊ potest aliquādo nō eē ⁊ vtrūqꝫ horuꝫ diuisim pōt poni
inesse: nō aūt cōiunctim: sicut ēt seqtur. sortes potest tota
ista die sedere: ⁊ etiam potest in alia parte huius diei nō
sedere: q2 libere sedet vt suppono: ⁊ quelibet ps diuisim

huius possibilitatis potest poni inesse: nō tn̄ vtrūqꝫ ꝯiun-
ctim: vt pꝫ: ⁊ sicut vez est ꝙ q pōt hac die tota sedere ꝓt
aliqua hui⁹ diei parte non sedere: ita vez est ꝙ illud qō
potest semper esse potest aliquādo non esse. ❡ Ad aliaꝫ Ad 3^m^
probationē qua dr̄. ꝙ omne corruptibile necessario cor- ꝓbō^m^
rumpet̄: pꝫ ex tertia ꝯclusione ꝙ assumitur falsuꝫ: ⁊ silr̄
falsum est qō ad huius probationeꝫ. dicit Cōmē. s. ꝙ dif- p̄. c. 137.
finitio eius in quo nō est po^a^ ad aliquid est: vt nūq̄ exe-
at ad actū: sed debuit dicere: vt non possit exire ad actū:
multa aūt possunt exire ad actum que nūq̄ exibunt: vt
supra mōstratum est. quapropter si ois talis po^a^ vocetur
ociosa cōcedendum est plurimas potētias esse in mun-
do ociosas: qō etiaꝫ Cōmē. tāq̄ incōueniēs inferebat: q̄
autem vltra ad eiusdem ꝓbationē adducebant̄ ex phō
. s. ꝙ omnia que gnāntur videntur corrūpi dico ꝙ illud
non est verum accipiendo gnātioneꝫ vlr̄ ꝓ omni factio-
ne: q̄uo accipi oportet: si debeat argui ad propositū: nec
probatio eius: que vt ibi dicit Cōmē. est ex iductione: cū
nō sit vlis in omnibus factis. valꝫ sicut dicetur ī solutio-
ne eiusdem rōnis sequentis. Ampli⁹ dico. ꝙ nec etiā est
vlr̄ natura in generatis mālibus. pꝫ instantia de elemen-
to ignis ſm totum vel partes vicinas orbi lunari. ❡ Ad Ad 2^m^
secūdaꝫ rōnem p̄ncipalem. nego minorem. ⁊ dico ꝙ ꝓ- p̄ncip.
batio eque militat contra phm̄ qui posuit tempus eter- p̄me vie
num in preterito ⁊ in futuro: cum tn̄ eternum in preteri-
to sit infinitum: ⁊ similiter eternū in futuro: ⁊ eternū ex
vtraqꝫ parte vtrūqꝫ comprehēdat. Qō tamē ſꝫ ꝙ iferi⁹
dicam possibile fuit tēpus esse eternum: quāuis de facto
habuit initium: ac per h fuit possibile infinitū ꝯprehen-
dere in se plura infinita. dico ꝙ h nō est inconueniens:
sicut in p̄mo li. dis. 44. declaratū est: ⁊ pro nunc sufficiat
exemplū de aliquo cōtinuo: cuius vtraqꝫ medietas con-
tinet infinitas partes proportionales alias ab his q̄ re-
liqua ꝯtinet. ❡ Ad aliā probationē eiusdē que accipit̄ a
minore rñdeo ꝙ qōlibet perpetuū sicut potest durare ꝑ
infinitum futurum: ita si fuisset ab eterno potuisset du-
rare per infinitum preteritum ⁊ īfinitū futuruꝫ. vn̄ nul-
luꝫ creatū ꝑpetuū aliud excedit q̄tū ad posse: licꝫ ō iesse
vnū fuerit alio pri⁹: sicut angeli p̄us q̄ aīa humana: ⁊ sic
pꝫ ꝙ illa ꝓbatio nulli⁹ est efficacie ꝯ nos: apparētiā aūt
aliquā hr̄et ꝯtra eos q ponerēt aliquod perpetuum pos-
se durare tātum ī finito tempore futuro: aut durasse tan-
tuꝫ īfinito ꝓterito: ⁊ aliquod posse tā preterito q̄ futuro:
qō nō ponim⁹ nos xp̄iani: sed ꝙ licꝫ posse tā ī ꝓterito q̄ ī
futuro: sicut deo placuerit ipm cōseruare. ❡ Tūc ad ra- Ad p̄^m^
tionē que scda via ꝓcedit ad ꝓbandū ꝯclusionē phi cō- 2^e^ vie
cedo ꝯn̄s illatum. s. aliq̄ esse facta ex nihilo in sensu qui
supra tactus est: ⁊ satis cito magis exponetur: tunc ad p̄-
mam probationem falsitatis ꝯsequentis. que est per in-
ductionem: respondeo ꝙ sicut Cōmē. dicit. 8 physicorū. Cō. 33.
inductio in qua nō percipitur ꝙ predicatio est essentia-
lis non dat certitudinem vlem vel necessariam: vt habꝫ
alia littera: nisi inducātur in ea omnia particularia: ⁊ iō
dicit ipse ꝙ inductio ibi facta per Aristo. ꝙ omne motū
mouetur ab alio non dat certitudinem: cuꝫ non inducat
per omnia particularia: ⁊ maxime vt dicit in principio
cōmēti apud ponentes aliqd esse: qō moueat se: sicut pla-
to ponit. Sic in proposito dico ꝙ inductio phi cum non
fiat per omnes particulares factiones: sed per eas tantū
quibus forma educitur de materia aut subiectum ali-
quod transmutatur nō ē efficiens: vt ex ea vniuersaliter
concludatur ꝙ omne qō fit fiat ex aliquo: ⁊ maxime cū
non percipiatur ꝙ hec predicatio qua dicitur. omne qō
fit: fit ex aliquo sit essentialis: non plus q̄ ista: omne qō
mouetur mouet̄ ab alio de qua ibi loquitur Cōmenta.

¶ Ad confirmationē dico: ꝙ añs est falsum. ꝛ ad ꝑmaꝫ
eius ꝓbationē que est per inductionē: dōm est sicut ad
precedenteꝫ. ¶ Ad aliam concedo: ꝙ omne qđ actu est
prius fuit possibile esse. non tñ omne qđ fuit possibile eē
fuit possibile per aliquam potentiā ꝓpriā vel sibi intrin
secam: sed aliquid fuit possibile per solam potentiā agen
tis qđ ipm causauit. vñ ex h nō habetur intentū argumē
ti. ¶ Si dicaꝛ: ꝙ agens diffinitur per eē pncipiū motus:
ꝛ silr potentia actiua p esse pn^m transmutandi: ꝛ per ꝯñs
nullū agens agit nisi transmutādo. vt dicit añs ꝑmissuꝫ.
cap. 2. dico cū Aui. ꝑmo suffi. ꝙ illa diffinitio nō ē agentis vlr:
sed tantuꝫ nālis ꝛ phisici. Efficiens inquit in rebus nāli/
bus aliquando dicitur pn^m motus in alio a se ſm h ꝙ ē
aliud. sed intelligiꝛ motus hic ois exitus de potentia ad
effectum per formā in mā. ꝛ declarata hac diffinitione ꝛ
positis distinctionib⁹ de hoc agente cōludit. h ergo est
pncipiū respectu reꝝ nāliū. Sed cū accipiꝛ pn^m efficiēs
non in respectu rerum nāliū tm: sed respectu ipsi⁹ esse: ꝛ
cōtoris intentionis ꝗꝫ sit h: ꝛ erit h quicqd est cā essendi
sꝫ remotū a sua essentia. Et ideo sicut Aristo. dixit ꝙ nō
omne mouens est agens: ita ſm veritatem non oē agens
Ad 2^m est mouens. ¶ Ad aliam ꝓbationem: dico ꝑmo. ꝙ cau/
satio que nō fit in subiecto siue sit successiua siue tota silr
non est motus neqꝫ mutatio ꝓprie dicta ſm ꝙ accipitur
in argumento: ꝛ de ipsis est locutus phs: sꝫ large loquen/
do de mutatione ſm ꝙ nō solum qđ nunc se hꝫ aliter ꝗꝫ
prius: sed ēt ꝙ nūc est: ꝛ nō fuit ꝑus: qđ pōt dici eē muta/
tum. creatio sit mutatio: quo sensu intelligendus est arti
culus parisieñs. 215. di. Qꝛ creatio nō dꝫ dici mutatio ad
eē. error: si intelligaꝛ de oi mō mutationis: ꝛ sic sumendo
non omnis mutatio hꝫ subiectū. ¶ 2° dico ꝙ ꝯñs: non ē
impossibile ſm totum: qm̄ possibile est aliquid eē muta
tum qđ ꝑus nō mouebaꝛ: imo frequēter sic ꝯuenit de fa/
cto in intellectu ꝛ volūtate: ꝛ alijs pluribus: in qbus sunt
mutationes indiuisibiles non sequentes motū aliquem
t.c.58. suoꝝ subiectorum. nec phs. 6. phoꝝ ꝓbat oppositūꝫ: nec
ꝓbare etiam intendit. sed hoc tantum ꝓbat de motu lo
cali continuo: qm̄ alias sequereꝛ: vt dicit ꝛ bene: ꝙ conti
nuū ꝯponereꝛ ex indiuisibilibus. eodē mō dico ēt ꝙ nō
est impossibile aliquid factum esse qđ prius non fiebat.
Ad 3^m ¶ Ad 3^m: dico ꝙ cū dicim⁹ aliquid fieri ex nihilo ly ex.
est nota materie. Sed hoc duplr pōt intelligi sicut docet
cap. 8. ansel. i mon. vno modo ꝙ sit nota ꝯstitutiue sic: ꝙ p illā
enūciationeꝫ detur intelligi ꝙ ex nihilo. i. ex eo qđ peni/
tus nihil est ꝗsi ex mā aliqd fiat velut ipsum nihil sit ali
quid ꝛ existens ex quo possit aliqd fieri: sicut dicimus ꝙ
ex farina fit panis: ꝛ in isto sensu ꝓpositio ē falsa. alio mō
vt sit materie nota: sed negatiue: vt. s. negeꝛ omnis mate
ria: ita ꝙ cū dicimus aliquid factum ex nihilo: intelligi/
mus ꝙ ait ansel. factū: sed nō est vñ sit factum. Cui per si
milem significationē dici videtur. cū hō sine cā ꝯtrista/
tus dꝛ: contristatus dicitꝛ de nihilo. verba sua sunt: ꝛ ſm
hunc sensum vt subdit intelligendū est. ꝙ cūcta a deo ex
nihilo facta sunt. i. non ex aliquo. hunc sensum docet etiā
cap. 2. Aug. ad orosium contra priscilianistas. dum queritur in
quit. vñ creaturā suā deus fecerit. quedā materies queri
tur sicuti ē fabro lignuꝫ vel quodlꝫ corpus. qđ nisi habu/
it ea facere que ab eius arte expetunꝛ non poterit oino
facere. Cū ergo rñdetur ex nihilo: quid rñdeꝛ nisi nullaꝫ
ei subiectam fuisse mām quā ipse non fecerit vt hrēt vñ
faceret si qd vellet: ꝛ qđ nō haberet facere nō valeret. Et
subdit. cum dꝛ deus ex nihilo fecit. nihil aliud dꝛ nisi nō
erat vnde faceret. ꝛ tñ qꝛ voluit fecit ſm hunc sensuꝫ pꝫ
ꝙ h rō in nullo ꝓcedit nec confirmatio eius: sed tātūmō
cōtra ꝑmū quem nō damus. ¶ Notandū tñ est: ꝙ h ter
minus nihil. sicut sñialr docet anse. in mon. pōt in enun/ cap. 19.
ciationibus duplr teneri. s. sincathegoreumatice ꝛ cathe
goreumatice. primo mō equiualet in significando huic
complexo nullū ens. 2° aūt modo huic. nō ens. aut qđ nō
est. ꝛ ſm hanc diuersam acceptionem eius multum di/
uersanꝛ ꝓpositiōes in veritate ꝛ falsitate ꝛ alijs cōditio
nibus earūdē. nam si dicaꝛ. nihil potest corrūpere deuꝫ.
ꝛ li nihil. stat sincathegoreumatice idem valet qđ h. nul/
lum ens pōt corrūpere deū: ꝛ tūc ē ꝓpositio vlis ꝛ negati
ua. si vero teneaꝛ cathegoreumatice tūc equiualet huic.
non ens seu qđ nō est potest corrūpere deū: ꝛ tūc est idefi
nita affirmatiua ꝛ falsa. similr distiguēde sunt iste. nihil
pōt satiare auaruꝫ. nihil docuit me volare. ꝛ cetere siles.
Cū itaqꝫ phi dicūt nihil fit ex nihilo ſm ipsos li nihil. nō
pōt teneri in subiecto ꝛ ꝑdicato cathegorematice. tūc. n.
esset sensus: qđ nō est vel non ens fit ex non ente. qđ vtiqꝫ
ſm ipsos est falsum. volunt igitur ꝙ teneaꝛ in subiecto
sincathegoreumatice. in ꝑdicato aūt pōt teneri cathego/
reumatice. ꝛ tunc est sensus ꝙ nullū ens fit ex nō ente. ꝛ
sincathegoreumatice: ꝛ est sensus ꝙ nullū ens fit ex non
ente. ꝛ vtroqꝫ mō ſm ipsos vera est ꝓpositio illa. Scđꝫ
nos aūt in secūdo sensu ē falsa. ꝛ eius opposita vera. s. ali/
quod ens fit ex non ente. ita tñ ꝙ equiualeat huic copu/
latiue. aliqđ ens fit ꝛ ipsuꝫ ex nullo ente fit: siue nō fit ex
aliquo ente. ꝛ tūc pꝫ ꝙ si queraꝛ an fiat ex nihilo p se vel
per accidens: questio est ipertinens: eo ꝙ ꝓcedit ac si li
nihilo. tenereꝛ cathegoreumatice: ꝛ esset ꝓpositio mere
affirmatiua: non aūt est sic: sed rōne vnius partis est ne/
gatiua. affirmaꝛ nāqꝫ qđ est factū. ꝛ negatur esse factum
ex aliquo per se vel per accñs. ¶ Ad rōnem qua ꝓcedit Ad ꝑ^m
tertia via rñdeo negando añs: ꝛ dico ꝙ non est inductio 3^e vie
sufficiens vt ꝑus dixi. Itē ꝓpositio assumpta in ꝓbatio/
ne. s. ꝙ ois factio ē a cōtrario ꝛc̄. falsa est. Et ſm eundem
Cōmen. tā añs ꝗꝫ assumpta sumēdo gnālr factū ꝛ factio/
nem hꝫ instantiam in factione specieꝝ intelligibiliū ab
intellectu agente: ꝙ nō est trāsmutans neqꝫ alterans per
qualitates actiuas vel passiuas. vnde in. 7. meta. dicit ꝙ Cō. 31.
Aristo. coactus est ponere agens separatūꝫ a mā i factio
ne virtutū intelligibiliū: que apud ipsuꝫ non sunt mixte
cum mā. ꝛ intelligit h de intellectu agente in speciebus
intelligibilibus vt dictuꝫ est in precedenti. q. ¶ Ad 2^m Ad 2^m
dico ꝙ potentia actiua pōt duplr accipi. vno mō genera/
liter vt dꝛ vlr de potentia ꝓductiua. alio modo ꝯtracte
prout dꝛ tm̄ de trāsmutatiua. ꝑmo mō non omni actiue
semp respondet passiua: nec diciꝛ relatiue ad passiuam
sed ad agibile vel ꝓducibile. nō aūt necesse est ꝓducibi/
le esse aliquid. 2° aūt mō actiue potentie correspondet
passiua: ꝛ sic etiam sumit phs. 5. meta. potentia aūt acti/ t.c.17.
ua nō est inꝗtum huius mere trāsmutatiua iuxta intel/
lectum phi ꝛ Cōmen. ¶ Ad vltimā rōnem dico: ꝙ sicut ad arg^m
non est necessariuꝫ omne corpus esse in loco. imo nec de 4^e vie
facto est: sicut pꝫ de ꝑmo omnia continente sic nō est ne/
cessarium omne corpus qđ fit fieri in loco. loquendo de
factione vlr vt in precedentibus: ꝛ iō ꝓpositio assumpta.
īpossibile est ꝙ aliqđ corpus genereꝛ nisi in loco: est sim/
pliciter falsa. si tñ debeat aliquam continere veritatem
intelligenda tm̄ est de corporibus que generanꝛ per trāś
mutationem agentiū naturaliū: que oꝫ esse approxima/
ta ſm debitam distantiaꝫ passiuis ꝛ de inesse: qꝛ de illis
veruꝫ est de facto ꝙ sunt in loco: quicquid sit de possibi/
li. celū aūt nō ē sic factū. iō rō nō valet ad ꝓpositū.

Restat modo videre vtrū rationibus naturalibus 2^s artic.
possit ostendi nō esse plura entia nō haben/
tia principium effectiuū. ꝛ diciꝛ a pluribus theologis ꝙ sco. 2. s.
sic. ¶ Ad qđ quidam arguit sic. quicqd est aliud a ꝑmo d. ꝑ. q. 3.

essentialr dependet a pmo. B pz: tum auctoritate Aristo.
T.c.38. in.iz.meta.dicentis q ab ipso dependet celu3 τ natura. non aut potuit celum dependere plusq intelligentia: qz ponit celum formaliter necessarium sicut intelligentia. tum per ronem: qz si aliqd aliud a pmo non dependeret eentialr ab eo: illud no eet ipsius vniuersi. qz vnitas vniuersi est sm q omnia alia a pmo ordine habent ad primu3: vt p3 ex.iz.meta. vn nihil est in vnitate ordinis vniuersi: nisi qz h3 ordine essentiale ad ipsum pmu. quicqd aut h3 ordine essentialem ad pmu ab ipso depedet. igit qcqd est aliud a p essentialr depedet ab eo. Sz nihil depedet eentialr ab eo: nisi q cat ab eo. qz si no caret ab eo a se τ ex se eet nece ee. g sibi no repugnaret ee qcuqz alio circuscripto. τ per ons no dependeret essentialr a p. igit omne aliud a pmo est pductu ab eo. τ per ons non sunt
2m plura entia no habetia pn effectiuu. ¶ 2° ex dictis eiusdem doctoris alibi pot argui sic. si essent plura entia talia. essent plura necesse esse. B satis p3. qz oe no necesse ee habet ee ab aliquo si est: τ per ons est pductum. sed ons ipsemet pbat esse falsum sic. qz si sint duo necesse ee illa pprijs ronibus realibus distinguut: τ dicant ille. a. τ. b. rones iste aut sunt formalr rones necessario essendi aut no. si sic: τ pter hoc illa duo per illud in quo conueniunt sunt formalr necessaria. igit vtruqz duabus ronibus formalibus erit necesse ee: qd est impossibile. qz cu3 neutra illa3 ronu3 icludat alia: vtralibet illa3 circuscripta eet necesse esse per aliam. τ ita eet necesse ee p illud: quo circuscripto non min9 eet necesse ee. Si vo per illas rones quibus distinguut neutru illo3 est formalr necesse esse. igitur ille rones no sunt rones necessario essendi. τ ita sequitur q neutru includit in necesse ee. qz quecuqz entitas no est necesse ee est de se possibilis. τ p ons no includitur in necesse esse: quia in necesse esse non includitur aliquid qd non sit necesse esse τ ratio necessario essendi.
3m ¶ 3° ad idem alij sic: omne qd sibi derelictu3 est no ens est effectiue pductu. Sed oia preter vltimu finem sibi ipsis derelicta sunt non entia. ergo τc. pbat minor: qz si per ipossibile remoueat vltimus finis: aut aliqua remanebunt entia aut no. no potest dici pmu. qz tunc non dependeret eentialr a fine. igit no remanebut. τ p ons sibi derelicta essent non essentia. ¶ 4° secudu istos: τ plures
4m alios. omne qd h3 causa3 finalem h3 cam efficientem: qz causalitas finis est esse cuius gratia aliqd fit. si igit eent plura entia non pducta essent plura non habentia cam
T.c.36. τ.37. finale. c9 oppositu satis p3 ex.iz.meta. ¶ Alie rones possent ad idem adduci: sed iste mihi videt potiores. Quatuis aut coclusio haru rationu vera sit. mihi tn no appa3
Ad pm Scoti. q ipse eam efficaciter ocludant cotra phm. vn ad pma3 responderet phs concedendo q oe aliud a pmo eentialiter dependet ab eo: sed negando q omne qd dependet eentialr ab eo causat ab eo: intelligendo de causalitate efficiente. nam de facto ponut intelligetias τ corpora celestia essentialr dependere a pmo fine: τ tn a nullo ee facta effectiue. Et cu pbat: q si n causaret ab alio. ex se eet necesse ee. diceret hanc cosequetiam no valere: loquedo code mo de causalitate. Si aut vlr intelligat de causalitate oederet eas causari a pmo taqz a fine: qd magis est esse ad pmum. τ pter pmu qz a pmo: τ pprie τ stricte loquedo. ¶ Sed otra: oe essentialr dependes ab alio qtu ad suum existere: aut est possibile no esse aut necesse ee. si
3 rnem possibile no esse. igit est factu3 alias qdlibet possibile no esse posset dici no esse factu. τ superflueret oino ca efficiens. qz si possibile no esse est sine ca efficiente multo magis qdlibet necesse ee est sine ca efficiente. oe aut ens est possibile no esse vel necesse esse: τ per ons nullum ens h3 causam efficiente: cuius oppo satis ex notis ad sensum declarat phs ta3 in pmo qz in.iz.meta. vbi ostendit qua T.c.31
necitate phi moti sit ad ponedu ca3 agente τ sil Comen. ibide. τ et.2.phy. Comen.48. si vo e nece ee: aut e ex se necesse esse: aut per aliud. si ex se. igit no depedet ab alio qtum ad necesse ee. τ per ons nec qtum ad ee: qz in necesse ee claudit esse: τ io q sibi sufficit ad necesse e e sibi sufficit ad esse. si igit dependet ab alio no est ex se necesse esse. nec pot dici: q per aliud sit necesse ee: qz si no e ex se necesse esse. igit ex se est possibile no esse: τ per ons non est per aliud esse necesse. alias ide esset ex se possibile no esse: τ per aliud necesse esse: qd includere odictione bene declarat Comen. pmo ce. τ.9. ac.iz.meta. ¶ Respondeo Rno.
q phs posset rndere ocedendo: q nullu dependens est ex se necesse ee: accipiendo ly ex se. vt idem valet qd non per aliud: in quo sensu icedit pbatio. τ tn negando q ex se e possibile no ee. no. n. sequit. B no est ex se necesse esse igitur ex se est non necesse esse. vel ex se est possibile non esse. sicut non sequitur. B no est ex se album. igit est ex se non albu. Similr non sequit. hoc no est ex se necesse ee. igitur hoc non est necesse ee. sicut non sequit. B no est ex se album. igitur no est album. diceret igitur phs q aliqd necessariu est ex se necesse esse. vtpote primum ens a nullo dependens. aliqua vo alia sunt vtiqz necessaria: no tn ex se: sed per pmu. nec tn ex se sunt possibilia no esse. nec etia3 simplr loquedo veru3 est dicere illa esse possibilia non esse. nec oppositum huius adhuc apparet euidenter esse pbatu. ¶ Secuda et ratio non val3. nam fundatur Ad 2m scoti.
super falso: videlicet q quecuqz oueniunt τ distinguuntur: aliquo sui conueniunt: et alio distinguuntur: cuius oppositum pluries in pmo li. dictum est. τ infra etiam dicetur. diceret ergo phs q illa duo necesse esse se totis p distinguut numeralr. τ specifice τ oueniut genere. ¶ P. ratio potest deduci contra argumentem. nam de facto: τ deus est substantia τ angelus est suba. sunt ergo due substantie proprijs ronibus distincte: τ oueniente in rone substantie. tuc igit aut illud per qd de9 oueniт cu angelo est ro necessario essendi: aut non. si no. igitur deus no est necesse esse: qz in necesse esse non includit aliquid vt dicunt qd no sit ratio necessario essendi. Si vero est ratio necio eendi cum cade rone que nunc tacta est ppia ro q nunc distinguit ab angelo sit etia3 ratio necessario essendi: sequitur q deus duabus ronibus formalibus necessario essendi sit necesse esse. τ tunc vltra. sicut ipse deducit sequitur contra eu3. Et pterea cu illa ratio sit oueniens etiam angelo sequit q de facto angelus sit necesse esse sicut est substantia τ ens. qz rationes entis τ substantie sm imaginatione illius argumeti sunt rones coes deo τ angelo. ¶ Ad tertiam qtuis maior sm formam vocis Ad 3m
implicet odictionem. sumendo tn eam ad bonum intellectu3 vt equiualeat isti. Omne ens qd si aliud quid non esset ipsum non esset est effectiue productum. dico q hec est vera si illud aliud sit possibile no esse. nunc aut ipsum primu3 ad qd non esse quodlibet aliud non esset non est possibile non esse. Si vero illud aliud no sit possibile no esse maior non habet euidetiam: τ a philosopho vtiqz negaretur. τ potest ei satis in simili instari in duobus veris necessarijs: quorum vnum est conseques ad aliud. ac per hoc si consequens non esset verum antecedens non esset verum. nec tn sequitur q ipsum sit possibile non esse verum. vnde si hec non esset vera. nullus homo est lap. hec no esset vera. nullu aial est lap. τ tn ista. nullu aial est lap. est simplr necessaria τ no cotinges: ita f3 phm si itelligetie sunt simplr necesse τ no possibiles no ee. dependent tn a pmo necessario: ita q si ip3 no eet ipse non eent. ma

ior aũt illa ſm intentionem arguentis ꝓbatur per hãc.
omne quod ſi aliud non eſſet ipſum non eſſet ẽ poſſibile
non eſſe. ⁊ ex hoc ſequit̃: qđ eſt ꝓductũ. vñ pꝫ ꝙ non eſt
Ad 4m efficax contra phm. ¶ Ad quartam dico. ꝙ adhuc illa
minorem efficaciã hꝫ. nam ſm phm hec vtiqꝫ eſt falſa.
omne qđ hꝫ cãm finalẽ hꝫ cauſam efficientẽ. ⁊ qđ addit̃
de cauſalitate cauſe finalis. ſm phm eſt falſum. dico igi-
tur ꝙ q̃uis vera ſit ꝯcluſio. ſ. ꝙ non ſunt plura entia im-
ꝓducta. rõnes tamen ille nec alie quas viderim: illam
demonſtrant ſimplr̃. vñ ſola fide ⁊ auctoritate ſacre ſcri-
pture ipſam tenemus. ¶ Ad rõnem factam in ꝑncipio
queſtionis pꝫ reſponſio ex ſupradictis.

¶ Diſtinctionis. I. Queſtio. III.

Quantum ad tertiũ: qđ tangit magi-
ſter in hac prima diſtõne
quero vtrũ per aliquam potentiam fuerit
poſſibile aliquã rem aliã a deo fuiſſe ab
eterno ſiue fuiſſe ſine ꝑncipio ſue duratio-
1m nis. Et vr̃ ꝙ nõ. q2 nõ eſt nũc poſſibile ali-
quã aliam rem a deo fuiſſe ab eterno. igitur non fuit hͦ
poſſibile. añs ꝓbat̃: q2 ſicut eſt impoſſibile ꝙ fuit an̄ hoc
inſtans nõ fuiſſe ante hͦ iſtans: q2 hͦ ſolo priuat̃ deus ⁊c̃.
ſic eſt impoſſibile vt illud qđ non fuit ante hͦ inſtãs fue-
rit ante hͦ inſtans. ⁊ eodẽ modo eſt impoſſibile vt illud
qđ nõ fuit ab eterno fuerit ab eterno. ¶ Cõfirmat̃: quia
omnis propoſitio mere de preterito ſi eſt vera eſt neceſ-
ſaria. ⁊ per ꝯñs ſua oppoſita eſt ipoſſibilis reſpectu illius
inſtantis reſpectu cuius eſt vera. ꝯña vͦo pꝫ: q2 ſicut in hͦ
inſtanti quelibet talis ſingularis de p̃terito. hoc nõ fuit
ab eterno: q̃cũqꝫ res alia a deo demõſtret̃: ẽ vera ⁊ neceſ-
ſaria: ſic ⁊ in quolibet inſtanti p̃terito qđ fuit aut poſſibi-
le fuit eſſe ipſa fuiſſet vera. ⁊ per ꝯñs neceſſaria: ⁊ ſua op-
poſita ipoſſibilis ſi fuiſſet formata. igit̃ in nullo inſtanti
fuit poſſibile aliquã talẽ eẽ verã. hͦ fuit ab eterno: qđcũ-
qꝫ aliud a deo demõſtret̃. ſequit̃ aũt. in nullo inſtãti fuit
poſſibile illã eſſe verã. igit̃ nõ fuit poſſibile ipſam eẽ ve-
2m ram. ¶ 2o. ſi poſſibile fuit aliquã aliã rẽ a deo fuiſſe ab
eterno eadẽ rõne fuit poſſibile quãlibet q̃ nũc eſt fuiſſe:
⁊ per ꝯñs totũ mũdũ cum oĩbus ſuis ſpeciebus ⁊ nãlibꝰ
motibus ⁊ actionibꝰ. ꝯñs aũt eſt falſum: q2 ſequeretur
ꝙ infinita eſſent p̃trãſita vt infiniti dies infinite gene-
rationes ⁊ multa alia ipoſſibilia ſequerent̃.

Oppom Ad oppoſitum ſic. ſi fuiſſet ipoſſ̃e: aut hoc fuiſ-
ſet ex ipotẽtia dei: ⁊ pꝫ ꝙ nõ.
vel q2 repugnat cuilꝫ tali rei vt ſemꝑ fuerit ſine initio.
⁊ hͦ etiã nõ eſt verũ. nam nulli tali repugnat vt ſit futu-
ra ſemꝑ ſine fine. igit̃ nec vt fuerit ſemꝑ ſine initio. añs
pꝫ ſm fidẽ. ꝯña ꝓbat̃: q2 cui non repugnat eternitas i fu-
turũ nõ repugnat ẽt in p̃teritũ vt ſatis põt hẽri ex ꝑͦ celi.

T.c.103 In hac queſtione duo erunt articuli. In ꝑͦ
videbit̃ vtrũ fuerit poſſi-
bile aliquam rem aliã a deo fuiſſe ab eterno. ¶ 2o vtrũ
fuerit poſſibile ab eterno fuiſſe totum mundũ ſcdm mo-
dum quo nunc eſt ⁊ fuit ex quo incepit.

1o artic. Quantum ad primũ articulũ dicitur a multis
ſolẽnibus doctoribus ꝙ nõ fuit etiã
1m per diuinã potentiã poſſibile aliq̃ rem aliã a deo fuiſſe
ab eterno. hec aũt quidã probãt primo ſic. quecũqꝫ ſunt
incõpoſſibilia pro eodẽ inſtanti durationis qualẽ ordinẽ
habẽt nature talẽ neceſſario habent ſm durationẽ. Sed
eſſe ⁊ nõ eſſe creature ſunt incõpoſſibilia pro eodẽ inſtã-
ti durationis: ⁊ nõ eſſe ꝑus nã ꝯuenit ei. ergo neceſſario
prius ſm durationẽ ꝯuenit ei nõ eſſe q̃ eẽ: ⁊ per ꝯñs nõ
põt poni ei ꝯuenire ab eterno eẽ. minor ꝓbat̃: q2 qđ ꝯue-
nit alicui ex ſe ꝑus hꝫ nãm cõuenit ei q̃ qđ ſibi conuenit
ab alio. non eẽ aũt cõuenit ex ſe cuilꝫ creature. eẽ aũt ab
alio tñ. ergo ⁊c̃. ¶ 2o. ſi deus produxiſſet rem aliq̃ aliã 2m
a ſe ab eterno. neceſſario ꝓduxiſſet illã. ꝯñs ẽ ipoſſibile.
igit̃ ⁊ añs. ꝓbat̃ ꝯña. q2 deus nõ potuiſſet nõ ꝓduxiſſe il-
lam. nã nõ ante q̃ ꝓduxit. q2 ante eternum nihil eſt. nec
dũ ꝓduxit. q2 omne qđ eſt qñ eſt neceſſe ẽ eſſe: nec poſt- cap.6.
quã ꝓduxit: q2 qđ factũ eſt nõ põt nõ fuiſſe. 6. ethi. ¶ 3o. 3m
deus ita cito potuit aliquã rem. verbi grã. equũ ꝓducere
de materia ſicut potuit de nihilo. pꝫ: quia quicũqꝫ deus
potuit ꝓducere materiam potuit producere cõpoſitum.
alias materia ꝓduceret̃ ſine forma: ſed deus non potuit
equum ꝓducere de materia ab eterno. ergo nec de nihi-
lo. ⁊ per ꝯñs nullo mõ. ꝓbatio minoris. nam ſi ꝓduxiſſet
de materia: aut per motum: aut per ſubitam mutationẽ.
ſi per motũ. igit̃ non ab eterno: cũ motus duratione p̃ce-
dat terminum: nec per mutationẽ ſubitam: q2 illa fuiſſet
menſurata aliquo inſtanti: ⁊ per ꝯñs habuiſſet ꝑmũ in-
ſtans ſui eſſe: ac per hoc nõ fuiſſet ab eterno. ¶ 4o. oẽ qđ 4m
cõicat aliqđ alicui per electionẽ nec̃io preintelligit illud
ſub oppoſito illius cõicati. Sed deus ꝓducendo creatu-
ram cõicat ſibi eſſe per electionẽ. g̃ preintelligit ipſam
non eẽ. non intelligit aũt niſi verũ. ergo neceſſario prius
illa nõ eſt q̃ ꝓducat̃. ⁊ per ꝯñs non potuit ꝓduci ab eter-
no. Cõfirmat̃. q2 electio nõ eſt reſpectu p̃ntis. ſed tantũ
futuri. 3. ethi. ergo ſi deus elegit creaturam ꝓducere illa cap.6
fuit futura: ⁊ non preſens. vñ dicunt iſti ꝙ cõtradictio ẽ
dicere ꝙ aliqua creatura ſit libere ꝓducta: ⁊ tñ ab eter- 5m
no. ¶ 5o. arguit̃ ſic ab alijs: nulla menſurata ꝓductio in-
ſtanti trãſeunte poteſt eſſe eterna. Sꝫ oĩs ꝓductio crea-
ture ex vi qua eſt ꝓductio creature hꝫ ꝙ menſuret̃ iſtã-
ti tranſeunte. ergo. maior pꝫ: tum q2 inſtans tranſiens nõ
poteſt eſſe eternũ: alioquin non eẽt tranſiens ſed ſtans. ⁊
per conſequẽs nec ꝓductio ipſo menſurata. tum q2 ante
qđlibet iſtans fuit tp̃s. tum q2 in omni mẽſurato inſtãti
tranſeunte ꝓductio differt a manutenẽtia: ⁊ inſtans ꝓdu-
ctionis fuit initiũ temporis menſurãtis manutenentiã.
igitur tp̃s manutenentie eſt finitũ a parte ante: ⁊ per ꝯñs
ꝓductio non fuit ab eterno. igitur nec res ꝓducta. minor
ꝓbat̃: q2 creatura ex vi ꝓductionis ſue nõ hꝫ ꝙ duret ni-
ſi per inſtans aliogn per aliquã durationem poſſet dura-
re ſine cõſeruãte: ⁊ pari rõne per totum tp̃s: qđ eſt falſũ:
⁊ contra fidem. igitur ꝓductio creature mẽſuratur inſtã-
ti tranſeunte. pꝫ ꝯña: q2 ſi alia mẽſura. igitur creatura ex
vi ſue ꝓductionis duraret per aliam mẽſurã totã. ⁊ nõ ꝑ
inſtans tñ: qđ repugnat añti. ¶ 6o ad idem per alios ſic 6m
arguitur. omne factũ de nihilo: qđ nõ eſt in cõtinuo fieri
in aliquo inſtanti incepit: ſed mũdus vel aliqua alia res
a deo eſt facta de nihilo: ⁊ non eſt in cõtinuo fieri. ergo in-
cepit in aliquo inſtanti: ⁊ per ꝯñs nõ ab eterno fuit. ꝑmiſ-
ſe ſunt neceſſarie. g̃ ⁊ ꝯ. maior pꝫ: q2 ſi nõ icepit in aliquo
inſtanti ⁊ fit de nihilo q̃diu eſt ſemꝑ ꝓducit̃: ⁊ per ꝯñs
eſt in ꝯtinuo fieri. Mi. pꝫ: q2 qđ ẽ in continuo fieri nõ eſt
factum: ſed eſſe ſucceſſiuũ: ⁊ fit continue: nõ ſic aũt mun-
dus ⁊ res permanentes. ¶ 7o creari aut eſt idem qđ ha- 7m
bere eẽ ab alio ⁊ nõ de aliquo: aut idẽ qđ habere ꝑmo eẽ
ab alio ⁊ nõ de aliquo. non ꝑmũ: q2 creatura q̃diu eſt hꝫ
eẽ ab alio ⁊ nõ de aliquo: ⁊ tñ nõ creat̃ q̃diu ẽ. alioquin
eſſet in cõtinuo fieri ſicut dies ⁊ agõ. igit̃ opꝫ dare ſcdm
ſ. habere nũc ꝑmo eẽ ab aliquo ⁊ nõ de aliquo: qđ icludit
nõ eẽ ab eterno. igit̃ ipoſſibile ẽ aliquã rem fuiſſe creatã
ab eterno. ¶ 8o. ſi deus ꝓduxiſſet aliquã aliã rẽ ab eter- 8m
no trãſiſſet a ꝯdictorio in ꝯdictoriũ. pꝫ: q2 de facto nõ ꝓ-
duxit ab eterno. igitur fuiſſet aliq̃ mutatio: ⁊ non in deo.
conſtat. igitur in re ꝓducta. ⁊ ſic illa res tranſiſſet de non
eſſe ad eſſe. Sꝫ qđ tranſit a nõ eẽ ad eẽ non fit ab eterno

igitur si deus ꝓduxisset ab eterno nō ꝓduxisset ab eter/
9ᵐ no:qḋ implicat. ¶ Nono:qcqd est in potentia ad duo cō
tradictorie opposita si acqrat vnum illoꝝ necessario re/
linquit reliquum:qm̄ nō est medium inter ꝯdictoria.sed
ab eterno veruȝ fuit dicere.mūdus vel h̄ res.verbi grā.
b.pōt eē.similr̄.b.pōt nō esse.igitur si b.acquisiuisset esse
reliquisset nō eē.nihil autē pōt relinquere nō eē nisi ṗus
fuerit sub non esse.⁊ si b.fuit ab eterno ṗus non fuit:qḋ ē
10ᵐ īpossibile. ¶ Decimo qcquid potest fuisse eternum fuit
eternum.Sed nulla alia res a deo fuit eterna.igiṫ nulla
alia res a deo potuit fuisse eterna.minor est certa.maior
probatur:qꝛ potētia que necessario coniungitur actui ne
cessario infert actū.pȝ:sed potentia ad esse eternū neces/
sario coniungiṫ actui.qḋ ꝓbatur duplr̄.pmo:qꝛ vbicūqȝ
potentia nō necessario cōiungitur actui:actus potest seq
potentiam suam ſm durationē:sed esse eternū a pte an/
te non potest sequi potentiam suam ſm durationem:qꝛ
tunc illud nō fuisset ab eterno.ergo potentia ad esse eter
T.c.3z. nuȝ necessario cōiungiṫ suo actui huic.s.eē eternū. ¶ 2ᵒ.
11ᵐ per illud pħi in perpetuis non differt esse ⁊ posse. ¶ Un
decimo.si cā effectiua nālr̄ agens fuisset ab eterno nō po
tuisset ꝓduxisse suū effectum sibi coeuū.ergo si cā libera
effectiua fuit ab eterno non potuit produxisse effectum
sibi coeuū:pȝ ꝯña.añs ꝓbaṫ:qꝛ si deṫ oppoᵐ.vbi grā. q̄ si
ignis fuisset ab eterno ꝓduxisset splēdorē sibi coeuū.aut
ꝓduxisset illuȝ de nihilo:aut de aliquo : non de nihilo:qꝛ
tunc creasset:⁊ sic fuisset deus:nec de aliq̄.qꝛ aut ꝑ motū
aut ꝑ mutationē:qꝛ ois reductio entis de poᵃ ad actū est
altero illorum modorum.Sed si naturale agens ꝓduce
ret de aliquo effectū:ꝓduceret de aliquo qḋ est in poten
tia ad actū illius effectus.igitur aut per motum aut per
mutationem.non per motum:qꝛ tunc talis effectus non
esset coeuus sue cause:qḋ est ꝓpositū.nec per mutatio/
nem.qꝛ ois mutatio mensuratur aliquo instanti:⁊ ꝑ ꝯñs
ante illud instans nō fuisset talis effectus.s.splēdor:ac ꝑ
12ᵐ hoc neqȝ ab eterno. ¶ Duodecimo:ab alijs similiter:si/
deus potuit ꝓducere mūdum aut aliquā aliam rem.ver
bi grā.b.ab eterno:aut h̄ potuit nō causando seu de nouo
ꝓducendo aut potuit causando:vel nō de nouo ꝓducen/
do.non 2ᵒᵐ qꝛ.b.nō fuit ab eterno. igiṫ non potuit illum
ꝓducere nisi per nouam ꝓductionem:sicut nūc nullum
futurum potest eē nisi fiat de nouo.nec ṗmo modo.qꝛ h̄
includit contradictionem.s.noua ꝓductio alicuius cum
13ᵐ eius eternitate. ¶ 13ᵒ sic deus potuit ꝓduxisse munduȝ
ab eterno.igitur potuit produxisse istum munduȝ. igiṫ
deus potuit produxisse istum creatū mūduȝ ab eterno.
ꝯñs includit ꝯdictionē.⁊ ꝯña pȝ saltē vt nūc:qꝛ termini
añtis ⁊ cōsequentis ꝯuertunṫ vt nūc ⁊ sunt singulares.
14ᵐ ¶ 14ᵒ.si deus potuit.b.ꝓducere ab eterno.aut antequā
ꝓduxit.b.potuit ꝓducere.b.ab eterno aut qñ ṗ ꝓduxit
b.potuit ⁊c̄.aut postq̄ȝ ꝓduxit.b.potuit ⁊c̄.sit.b.aliquod
singulare de nouo ꝓductū a deo.verbi grā.iste equus vł
iste hō.non pōt dici q̄ ante:qꝛ tunc sequitur:q̄ in aliquo
instanti ante potuit.h̄ aūt consequens est impossibile:qꝛ
tunc in hoc instanti posset idem facere.s. ꝓducere.b.ab
eterno.nec pōt dici:q̄ tunc qñ ꝓduxit:qꝛ accipiaṫ illud
instans:⁊ sic instans ṗsens:sequiṫ:q̄ nūc pōt deus ꝓdu/
xisse.b.ab eterno:qḋ est falsum.tum qꝛ hoc nō potest per
actionem aliquam subitam neqȝ successiuam:tum quia
deus non potest nunc facere preterituȝ non fuisse.igitur
nec potest facere nō ṗteritum ante.a.fuisse ante.a.⁊ per
idem pȝ: q̄ non postq̄ȝ ꝓduxit.b.potuit ipsum ꝓducere
15ᵐ ab eterno. ¶ 15ᵒ.⁊ vltimo pōt argui sic.si aliqua alia res
a deo potuit eē ab eterno aliqḋ cōtingens potuit esse ne/
cesse esse.h̄ aūt est falsuȝ.qꝛ omne qḋ potuit eē necesse eē

fuit necesse esse:⁊ si fuit est.igitur si aliqḋ ꝯtingēs potuit
esse necesse esse.aliqḋ ꝯtingens ē necesse eē.qḋ ꝯñs impli
cat contradictionē.ꝯña ꝓbaṫ:qꝛ omnis alia res a deo est
cōtingens.Si ergo aliqua hꝫ potuit eē ab eterno ponaṫ
q̄ fuerit.tunc sic.h̄ res fuit ab eterno. igitur non potuit
anihilari a deo quin prius fuerit tpe infinito.igiṫ ꝑ tem/
pus infinitum fuit independens a deo ⁊ nō possibilis nō
esse.igitur tpe infinito fuit necesse esse.⁊ vltra.igitur fuit
necesse esse.igitur de ṗmo ad vltimū sequitur.h̄ res fuit
ab eterno.igiṫ hec res fuit necesse eē.Si ergo añs ē pos/
sibile.igiṫ ⁊ ꝯñs.ṗma ꝯña ꝓbaṫ:qꝛ si nō potuit anihilari:
ita q̄ ṗus nō fuerit tpe īfinito.igitur dato casu ante istās
anihilationis nō ṗcessisset nisi tps finitum in quo fuisset:
⁊ per ꝯñs non fuit ab eterno:qḋ est oppoᵐ añtis.alie ꝯñe
satis sunt apparentes ¶ Hec ꝯ ēt ostenditur eē de inten
tione sanctoꝝ.ait.n.Ambrosius in exam̄.qd tam incon/
ueniens quam q̄ eternitas opis ꝯiungaṫ eternitati dei?
¶ Item dam̄.li.ṗ.Creatio est ex dei voluntate opus exi cap.9.
stens.⁊ non coeternū est cū deo.qꝛ nō aptum natū est qḋ
ex non ente ad esse deduciṫ coeternū esse ei qḋ sine ṗnci/
pio ē ⁊ semꝑ ē.si igiṫ nullū opus dei ē aptū natū:vt sit coe
ternū:seqṫ q̄ nullū potuit eē ab eterno. Item Aug.ꝯ feli cap.19.
cian̄.diffiniēs creaturā : creatura est ex eo:qḋ aut adhuc
non est:aut aliqñ nō fuit rei cuiusȝ corruptibilis q̄ntū in
se est per oīpotentis dei volūtatem facta substantia. Ex
hac diffinitione pȝ:q̄ cuiusȝ creature esse ṗcessit nō eē.
Itē Ugo.de sac.li.ṗ.ait.dei oīpotentis virtus inestimabi cap.ṗ.
lis non poterat aliud ṗter se habere coeternū. Hec qdeȝ
sunt qbus efficaciꝰ dicta ꝯ roboraṫ. ¶ Hec ꝯclusio mihi ꝯ istā ꝯᵐ
non apparet vera.ꝓ cuius reprobatiōe aut aliquoꝝ que
pro eius ꝓbatiōe sumunṫ pono tres ꝯnes. ṗma ē.q̄ pos
sibile ē aliquā rē silr̄ totaȝ fieri a deo ⁊ tñ nec ipaȝ nec ali
quid eius tunc incipere eē. ¶ Scḋa.q̄ possibile ē aliq̄ȝ
rem totam silr̄ a deo fieri sine aliq̄ mutatione subita vel
successiua. ¶ 3ᵃ q̄ possibile fuit aliquā rem aliam a deo
fuisse ab eterno. ¶ 4ᵃ cōclusio posset ꝓbabilr̄ poni si te/
nereṫ q̄ ṗteritū pōt ꝑ diuinaȝ potentiā nō fuisse:sicut aliq
doctores tenuerūt:⁊ adhuc aliqui tenent.vt in ṗ.di.42.
q.i.tactuȝ est.⁊ esset cōclusio ista 4ᵃ.quā nō tñ assero:qḋ
possibile est nūc ēt aliquā rem aliam a deo fuisse ab eter
no:⁊ loquor semꝑ de potentia dei absoluta. ¶ Primam ṗᵃ ꝯ
ꝯnē probo sic.possibile est aliquā rē totā silr̄ ꝓduci:⁊ nec
ipsam nec aliquid eius tunc incipere eē.igitur possibile
est aliquā rem totam silr̄ fieri ⁊c̄. Añs pȝ de facto:nam
nunc filiꝰ dei ꝓduciṫ a patre sicut pȝ per origenē ⁊ hyll.
⁊ magistrū.d.9.ṗmi.li.⁊ ꝯstat q̄ totus silr̄ ⁊ q̄ nec ipe nec
aliqd eius nūc incipit eē.ꝯña ꝓbaṫ:qꝛ non magis ē possi
bile q̄ aliquid fiat:⁊ cum fit nunc incipiat esse q̄ȝ q̄ ali/
quid genereṫ vel alias vere ꝓducaṫ:⁊ cū ꝓduciṫ nō ici/
piat eē.nec deus minus potest h̄ possibile q̄ȝ illud. ¶ 2ᵒ. 2ᵐ
si sol aut aliud corpus luminosum illuminās aliquā ptē
aeris quiescentē quiesceret per tps aliqḋ in eadē opposi
tione ad illā:⁊ illa nullo mō magis disponereṫ ad lumē
nec alias mutareṫ quatenꝰ lumen itendereṫ in ea lumen
aliqñ fieret totū silr̄ qñ nec ipsum nec aliqd eius incipet
esse.igitur possibile ē aliquaȝ rem fieri ⁊c̄.añs pȝ:qꝛ ſm
q̄ dicit Aug.8.super gen̄.ad lrām.aer pñti lumine nō est cap.19.
factus lucidus sed fit.igiṫ lumē illud fit.⁊ q̄ntūcūqȝ aer
esset lucidus fieret lumē eius.casu igiṫ posito cōstat:q̄
in quolȝ instanti illius tpis lumen illud fieret ⁊ totuȝ silr̄
quoniam non vna pars eius prior ⁊ alia posterior.⁊ tñ in
nullo instanti illius tpis ṗter ṗmū lumē illud aut aliqd
eius inciperet eē.ꝯña vō ꝓbaṫ:qꝛ añs est vna ꝯditiona/
lis vera.ꝓbatū est.⁊ eius añs ē possibile vt cuilȝ clarum
est.igiṫ ⁊ eius ꝯñs.igitur h̄ ē possibile.lumē fit totū silr̄.⁊

nec ipsũ nec aliquid eius incipit esse. sed ex hoc sequit̃: ꝙ hoc est possibile aliqua res sit tota simul ꝛc. que equiualet vel infert ꝯñs pncipale. ꝯfirmat̃ etiam ista cõclusio ex intentione Aug. 4. li. ꝛ. 9. sup geñ. qui vt pꝫ. d. 45. pmi li. expresse vult ꝙ quãlibet creaturam existentem deus semp faciat ꝛ operet̃. ꝛ tñ ꝯstat ꝙ nõ quelibet nec
2ª ꝯ aliquid eius semp incipit esse. ¶ 2ª ꝯ pbat̃ sic. possibile est aliquam rem simul totam fieri. ꝛ tunc nec ipsam nec aliquid eius incipere eẽ. igitur possibile est aliquam reꝫ totam simul fieri sine aliqua mutatione subita: vel successiua. añs est pbatuꝫ. ꝛ ꝯña pꝫ: qꝛ ex opposito ꝯñtis. s. impossibile est aliquam rem ꝛc. sequit̃ ꝙ ipossibile ẽ aliquam rem totã sił fieri a deo: ꝛ tamẽ nec ipsam nec aligd eius icipere eẽ: qđ est oppositũ añtis. ꝙ autẽ sic sequat̃: pꝫ: qꝛ impossibile est aliquid fieri cum mutatione quin fiat transitus de nõ eẽ ad esse. nam ois mutatio est ex op
T. c. 7. posito in oppositũ. 5. physicoꝝ. ꝛ hõ mutatio non põt esse
ꝛ. 27. nisi ex non esse in esse vt certũ est. Si aũt aliquid fiat totum simul ꝛ cũ mutatione de non esse ad esse. igit̃ qñ fit est ꝛ pus imediate nõ fuit: ꝛ p ꝯñs tunc incipit esse. ¶ 2º pbat̃ per casum positum in scda rõne pcedentis cõclusionis. illo nãqꝫ posito lumen fieret totum simul qñ nul
3ª ꝯ la mutatio eẽt ibidem. ¶ 3ª ꝯclusio pbat̃. pmo sic. si alicuius rei alterius a deo q̃ tota sił potuit produci cã totalis pductiua fuit ab eterno absqꝫ defectu alicuius reqsiti ad pducendum illã: possibile fuit aliquam rem aliam a deo ab eterno fuisse. Sed alicuius rei alterius a deo q̃ tota simul pduci potuit. verbi grã. angeli cã totalis pductiua. s. deus fuit ab eterno absqꝫ defectu alicꝰ requisiti ad pducenduꝫ illam. ergo ꝛc. Minor est certa ꝛ maior pbat̃: qꝛ si talis cã fuit ab eterno: vel fuit cã nãlr actiua vel libere. Si nãlr. igitur produxit ab eterno. si libere. g ipsam ab eterno pduxisse fuit possibile: qꝛ qñ cũquis cãm liberam totalẽ ꝯcurrentibꝰ oĩbus necessario requisitis ad agendum non necesse sit agere: gnimo in ptãte eius sit vt nõ agat in quo distinguit̃ a cã nãlr actiua. nõ tñ necesse est ipsam nõ agere: aut suam actionem vel effectuꝫ precedere. ꝛ per ꝯñs si aliqua talis fuit ab eterno: ipsam ab eterno agere fuit possibile. ¶ ꝯ. pbat̃ maior ex inten
cap. p tione Augu. 6. de tri. vbi talẽ facit ꝯñam. Si ignis esset. eternus. Splendor ab eo genitus eẽt coeternus. sed constat ꝙ hꝫ ꝯña nõ tenet nisi virtute huius ppositionis. posita causa sufficiente nãlr actiua cũ ceteris necessario requisitis sił ponit̃ actio. Cũ igit̃ non minus ex põne libere cause totalis absqꝫ defectu alicuius requisiti ad agendũ inferãt possibilitas actionis pro tũc q̃ꝫ ex põne cause naturalis causate inferatur actualitas seu actualis positio actionis eiusdẽ: imo magis loquendo de necessitate simpliciter: cũ nulla talis sit cã totalis: gnimo oꝫ cõcurrere superiorẽ cãm. s. deum libere agentẽ: cuius ꝯcursum supponit Aug. in sua ꝯña: ꝛ sic est necessaria. alias ꝟo nõ valeret. cũ inqꝫ ita sit pꝫ ꝙ non minus est vera hꝫ ppositio. posita cã totali libera ꝛc. põt poni simul actio eius. nec minus apud Aug. hec ꝯña. Si voluntas creata fuisset ab eterno cũ ceteris requisitis ad volendũ possibile fuisset eius volitionem coeternam esset necessaria q̃ꝫ illa quã facit. Ex hoc tollit̃ rñsio dicentiuꝫ qđ ꝯña Aug. est bona. qꝛ est de causa actiua nãlr agẽte. nõ valeret aũt siłis ꝯña
2m de cã libera. ¶ Scdo ad cõclusioneꝫ sic. filius dei vere fuit pductus ab eterno. igitur aliqua alia res a deo potuit esse pducta ab eterno. añs certum est ꝫ fidẽ: ꝛ ꝯña pꝫ. ex eo ꝙ non vr̃ aliqua ꝯdictio iplicari. si dicat̃ aligd aliđ a deo ab eterno pductũ esse: plusq̃ꝫ si dicat̃: ꝙ deus filiꝰ sit pducꝰ ab eterno. nã si q̃ videret̃ iplicari. hꝫ pcise videret̃: qꝛ pducto repugnaret eternitas a pte añ. hꝫ aũt cõe ẽ vtriqꝫ. Et si dicat̃ ꝙ repugnãtia ñ ẽ: qꝛ pducto absolute repugnet eternitas. sed qꝛ pducto libere ꝛ electiue: aut qꝛ pducto in aliena nã a pducente: neutrũ valꝫ. nõ pmũ. qꝛ vbi agens non deliberat nõ oꝫ electionem pcedere actionẽ. deus aũt nõ deliberat in agendo. nec 2m: qꝛ qđ productum sit alterius nature: vel eiusdem cum producente non refert q̃tuꝫ ad hoc: dummodo producens totale ꝛ sufficiens sit eternum ꝛ effectus possit simul totus pduci. Cõfirmat̃. qꝛ alias premissa ꝯña Augu. nulla esset cũ ꝯstet ꝙ splendor ab igne genitus nõ sit eiusdẽ nature cũ igne generante. Itẽ ex tali modo arguendi nihil posset ꝯ arrium cõcludi qui filiũ dicebat esse alteriꝰ nãe a patre ꝛ eũ negabat eẽ eternũ cõtra quẽ ex tali ꝯña:
ibidem pcedit Aug. ¶ 4ª ꝯ põt sic probari. deus põt ab 4ª ꝯ
eterno voluisse facere. a. sit aũt. a. nomẽ alicuius rei quã deus potuit facere ab eterno. igitur deꝰ põt ab eterno fecisse. a. pꝫ ꝯña. qꝛ sequit̃. deus voluit ab eterno fecisse. a. igitur deus ab eterno fecit. a. alias sua voluntas nõ fuisset oipotens. igit̃ si añs est possibile ꝯñs est possibile. añs vero probat̃. qꝛ oẽ qđ potuit deus ab eterno velle potest nunc ab eterno voluisse. hꝫ pꝫ per magistruꝫ li. p. d. 43. in fine dicentem. ꝙ deus hꝫ potentiã volendi ꝛ nunc ꝛ ab eterno ꝙ tñ nec mõ vult nec ab eterno voluit. ¶ Põt et̃ probari per ea que dicta sunt eodem lib. di. 48. arti. 3. q. Sed facere. a. ab eterno deus ab eterno potuit velle. pꝫ. qꝛ potuit facere vt pꝫ ex pcedenti cõclusione: ꝛ non potuit nisi volendo. certũ est igitur ꝙ facere. a. ab eterno deꝰ potest ab eterno voluisse. Cõfirmat̃. qꝛ voluisse est deo possibile ab eterno pducere aliquã rẽ quã ab eterno voluit producere. alias nullũ non futurũ posset esse futurũ: nec aligd qđ nũq̃ꝫ fiet posset deus facere: qđ nõ pt cathegoreumatice cõcedi. igit̃ q̃uis deus nõ voluerit ab eterno producere. a. ab eterno possibile est deum voluisse ab
eterno pducere. a. pꝫ ꝯña: quia par rõ est vtrobiqꝫ. Nũc Rño.
rñdeo ad rõnes opp. alterius. ¶ Ad pmã rõneꝫ dõm: ꝙ ad rões
si proprie sumantur ppositiones vtraqꝫ est falsa. naꝫ illa alioꝝ.
maior. quecũqꝫ sunt incõpossibilia pro codẽ instanti du Ad pm
rationis qualẽ ordinẽ habent ꝛc. Si pprie sumat̃ ordo T. c. 16.
nature implicat ꝯdictionem. qꝛ vt pꝫ. 5. meta. priora ꝫ naturã dicunt̃ quecũqꝫ cõtingit eẽ sine alijs: ꝛ illa nõ sine illis. ꝛ per ꝯñs posterius nã non cõtingit esse sine priori. igitur simul sunt. Si aũt aliq̃ non sunt cõpossibilia p codem instanti durationis vel pro eodẽ tpe ꝙ nõ refert in proposito nõ sunt sił. igitur nec inter illa est ordo nature. ꝛ ideo ponere aliq̃ esse incõpossibilia ꝫm durationẽ ꝛ habere ordinẽ nãe ẽ ꝯdictoria affirmare. Ex pꝫsiꝰ ãt minor eodeꝫ mõ implicat ꝯdictionẽ sicut pꝫ intuenti. ¶ Ad pbationeꝫ: dõm ꝙ aliud falsum assumit: videlꝫ ꝙ cuilibꝫ creature ex se ꝯuenit non esse. hꝫ. n. prorsus est falsa: qꝛ si ex se creature cõueniret nõ esse a nullo alio posset sibi cõuenire eẽ. ꝛ si ex se esset non ens a nullo posset eẽ ens. sicꝫ qꝛ dyameter ex se est incõmensurabilis coste sui quadrati a nullo alio posset esse sibi commensurabilis. ꝫ verum est ꝙ cuilibet creature non ex se ꝯuenit esse. ꝛ ꝙ nulla creatura est ex se ꝛ a se ens: ꝫ q̃libet ẽ ab alio. Et tales negatiuas intelligũt auctores per illas affirmatiuas vbi illas ponũt ꝛ talr̃ eos intelligunt q eos recte intelligũt. Ex hꝫ aũt negatiuis nõ inferunt̃ ille affirmatiue nec et̃ põt cõcludi ꝙ non esse prius ordine nãe cõueniat crea
ture q̃ꝫ esse. sed forte dicetur qđ nõ sic sumit̃ in argumen Rño.
to prioritas nature. sed pro tanto: dicit̃ quia nõ esse priꝰ natura cõuenit creature quã esse qꝛ creatura pcedit de nõ esse ad esse aut forte: qꝛ ibi ẽ poritas ꝯñe. nam sequit̃. creatura est igitur prius nõ fuit. ꝛ non sequitur. creatura non fuit. ergo creatura est. añs enim fuisset verum ante

creationē mūdi:ꝛ ꝯñs falsum.ꝛ similr̄ de qualibet singulari creatura p3 non cōuerti talē ꝯñaȝ.Si sic dicat̄ nihil ad propositū:q2 solū de facto arguunt ꝙ creatura prius nō fuit ꝙ̄ esset:qd̄ nō negatur.nō aūt ꝓbant ꝗn oppositū fuerit possibile.nā ille cōsequētie non sunt simplices:sed tm̄ vt nunc. ¶ Ad secūdā nego ꝯñam:ꝛ ad ꝓbationē:dico ꝙ nulla est.nam per similē modum ꝓbaret̄:ꝙ deus non predestinauit aliquē ab eterno:qd̄ est hereticum.arguam.n.sic.si predestinauit.igit̄ necessario:qd̄ est falsuȝ: ꝓbatio ꝯñtie:q2 non potuisset non predestinare tūc.nec ante nec post:quoꝝ qd̄libet similr̄ ꝓbat̄ vt in proposito. Dico igit̄ ad argumentū:ꝙ fundat̄ super imaginatione falsa.imaginat̄ enim ꝙ si deus ꝓduxisset ab eterno aliquam rem ꝙ in aliquo instanti primo ꝓduxisset illam.ꝛ tunc querit an tunc vel ante aut post potuerit non ꝓducere.h aūt imaginatio oīno est falsa.qm̄ ab eterno ꝓduxisse non est ꝓducere ṗmo in aliquo instanti eterno.sed est ante qd̄libet tp̄s finitū actuale vel possibile vel imaginabile ꝓduxisse:ex quo manifeste negat̄ fuisse aliquod tale ṗmū instans.eternū.vn̄ hoc:qd̄ dr̄ ab eterno in ꝓposito nō est orō:sed dictio ꝛ equalēter sincathegoreumatica sicut hec dictio tot⁹.icludit.n.in sua significatōe equalēter vlr̄ signū distributiuū cū suo distributibili qd̄ ē tp̄s. ꝛ idē valet vt dictū est qd̄ hec orō.ante qd̄libet tp̄s sumēdo tp̄us generalissime mō prius tacto.Et ꝓpterea iuxta doctrinā quorūdam modernoꝝ logicoꝝ magis eēt preponenda illa dictio ꝙ̄ postponenda verbo vt diceretur ab eterno produxit ꝙ̄ produxit ab eterno.nam fm̄ eos ex secūda videt̄ posse inferri.igit̄ in aliq̄ instanti ꝓducit ab eterno sicut sequit̄.sor.fuit albus igit̄ in aliquo instāti fuit albus.ex primo tm̄ inferri nō pōt illud:si tm̄ vna indifferenter ponat̄ pro alia ad sensum ꝙ̄ ꝓprie facit ṗma tunc nullū tale ṗmū instās concipit̄ quo non concepto p3 ꝙ argumentatio sequens est oīno impertinens:cū ipsa supponat aliqd̄ determinatum instans in quo primo sit res ꝓducta.ꝛ querat deinde vtrū tunc vel ante aut p⁹ ꝛc̄. Si aūt ꝯformiter 2º.sensui querat̄ an deus ab eterno.i. ante qd̄libet tp̄s finituȝ potuit nō producere.dōm est ꝙ sic.quelibet eniȝ singularis istius vl'is est vera.nec tm̄ ex hoc sequit̄ ꝙ ante eternū potuit nō ꝓducere:cū nullum tale fuerit eternū. 2º.dico ꝙ qn̄ ds̄ ꝓduxit ꝛ qñcūq; ꝓduxit potuit non ꝓducere ꝛ q̄qd sit dicendū ad ꝓbationem in ꝯriuȝ p3 li.ṗmo.di.38.q.ṗma.arti.3. ¶ Ad tertiū dico ꝙ ab eterno deus potuit ꝓducere equū de mā.ꝛ cū ꝓbatur ꝙ non:q2 si ꝓduxisset de materia aut ꝓduxisset per motum aut per mutationē.nego ꝯñam.nam oppositum cōsequentis pōt stare cū añte.vt p3 ex secūda cōclusione. ¶ Ad quartuȝ.dico ꝙ electio sumitur dupl'r.vno⁰ stricte vt est.s.cōclusio ꝯsiliȷ fm̄ qd̄ habet̄.3.ethi.ꝛ sic nō cadit in deo.alio mō cōiter pro libera volitione ꝯtingēter volibilis.Si ṗmo mō sumat̄ nego maiorem si 2ᵒ ne go minorem.non enim necesse est si alicui quicꝗ̄ cōicat̄ electiue sic sumpta electione ꝙ illud intelligat̄ esse sub opposito aut illo carere: sed sufficit ꝙ sit possibile illud esse sub opposito: ꝛ ꝙ esset si illud non sibi cōicaretur. ¶ Ad confirmationē:dōm ꝙ electio 2ᵒ sumpta est etiā respectu pn̄tis:l3 ṗma sit tm̄ respectu futuri. ¶ Ad qntū suppono ꝙ productio non est alia res a re ꝓducta:qd̄ inferius declarabitur.ꝛ ex h ꝓductionem alic⁹ esse in instāti vel in tempore ad bonum intellectū nō est aliud ꝙ̄ rem illam ꝓduci in instanti vel in tpe.Cū ergo dicit̄ nulla ꝓductio mensurata instanti transeunte pōt esse eterna.ad propositū loquēdo:duplex pōt esse sensus.vnus.nulla ꝓductio ꝛc̄.i.impossibile est aliqd ꝓductū in instanti trāseunte eē vel fuisse ab eterno.alius sensus est.nulla ꝓductio ꝛc̄.i.impossibile est aliquid ab eterno fuisse ꝓductū in instanti transeunte.ꝛ vtroq; modo dico ꝓpositionem esse falsam.Ad ṗmā ꝓbationem cōcedo ꝙ nullū instās potest esse eternū ad bonū intellectum:ꝛ nego ꝯñaȝ que infert̄.igitur nec productio mensurata instanti siue ꝯñs illud intelligat̄ iuxta ṗmū sensuȝ maioris siue iuxta 2ᵐ. qm̄ possibile est aliquid eē ꝓductū ꝛ ꝓduci etiaȝ actu in instanti.ꝛ in nullo tm̄ instanti esse ṗmo ꝓductum vel primo ꝓduci sicut possibile est aliquid fieri in aliquo instanti ꝛ in illo instanti non incipere esse vt ꝓbatum est in prima cōclusione.nec minus est possibile absolute in nullo instanti ipsum incipere esse vel incepisse. Si ergo consequēs intelligat̄ ꝯformiter ṗmo sensui maioris non valet ꝯñā.nam possibile est aliquid ꝓductū:ꝛ qd̄ etiaȝ actu in instanti ꝓducit̄ fuisse ab eterno. Item nec in secūdo sensu valȝ:qm̄ possibile est aliquid ab eterno fuisse ꝓductū in instanti:ꝛ cum h stat ꝙ nulluȝ instans fuerit eternuȝ vel ab eterno.nā cū dr̄:possibile est aliqd ab eterno fuisse ꝓductuȝ in instanti ly instanti.supponit cōfuse tātuȝ. 2ᵒ ꝓbatio etiaȝ deficit in cōsequentia simili modo. Ad tertiam probationem cuȝ dr̄:in omni mēsurato instanti transeunte ꝓductio differt a manutenētia:dico ꝙ de virtute sermonis ꝓpositio est falsa simplr̄: capiendo tm̄ caȝ in aliquo bono itellectu.s.ꝙ omne ꝓductū ꝛ conseruatū in aliquo instanti ꝓducit̄ in quo non ꝯseruat̄:vel in aliq̄ instanti fuit ꝓductum in quo nō fuit ꝯseruatū:ꝯcedēda est ꝓpositio tanꝙ̄ vera de inesse vt nūc.qm̄ esse hꝫ in aliquo instanti incepit in quo non fuit cōseruatū.vel si nūc incipit in hoc instanti non cōseruat̄: q2 nō proprie dicit̄ conseruari vel manuteneri nisi ꝙ prefuit imediate.ꝛ fm̄ hunc modum procedit argumentatio.ꝛ iō de facto ꝓbat nullam talem rem fuisse ab eterno.q2 tm̄ possibile fuit et est aliquid esse factum:ꝛ in nullo instanti incepisse.ꝛ si aliquid eiusdē modi esset ipsum in nullo instanti fuisset ꝓductum:in quo nō fuisset ꝯseruatū.p3 ꝙ illa non ē necessaria:ꝛ ꝙ rō nō ꝓbat ipossibile fuisse rem aliquā fuisse ab eterno ꝓductā. ¶ Ad sextū ṗmo pōt dici ꝙ ꝯcessa conclusione non habet̄ intentū.nam non sequit̄.hec est necessaria.a.incepit.igitur nō fuit possibile.a.nō incepisse.sicut non sequitur.hec est necessaria.adaȝ fuit.igit̄ nō fuit possibile adam non fuisse. 2ᵒ dōm ꝙ aliquid esse in continuo fieri pōt dupl'r intelligi.vno mō ꝙ fit successiue ps eius post partem.ꝛ sic fieri distinguit̄ a factuȝ eē. ꝛ qd̄ taliter fit non est.Alio mō ꝙ ꝙ̄uis ipsum fit ꝛ factū sit.in toto tm̄ tpe ꝛ in quolibet eius instanti ipsum hꝫ eē ꝛ actu totū fit ab agente:sicut si corpus luminosuȝ ꝛ subiectum luminis quiescant lumen causatum in toto tpe quietis ꝛ in quolibet ei⁹ instanti totū fit sil':ꝛ factū est vt supra dictum ē.tūc si in maiore sumatur fieri ṗmo⁰ nego eā eē necessariam.ꝛ ad ꝓbationē:dico ꝙ nō sequit̄ ꝯñs: eodem mō accipiendo fieri.si vero in maiore sumat̄ fieri 2ᵒ mō adhuc est falsa pp̄ falsam iplicationē iplicat.n. aliquid eē factum de nihilo:ꝛ non cōtinue illo mō fieri.ꝛ per ꝯñs nec a deo cōseruari. P3.in eodē sensu minor est falsa ꝛ similr̄ ꝓbatio eius. ¶ Ad 7ᵐ dōm ꝙ creari vtroq; mō pōt exponi:ꝛ ab auctorib⁹ aliqn̄ vno mō:aliqn̄ alio sententialr̄ inuenitur expositū.si aūt exponat̄ primo mō ꝯcedēdū ē ꝙ ꝙ̄diu creatura hꝫ eē ab alio ꝛ nō de aliquo semp creat̄.nō tm̄ ē in ꝯtinuo fieri sicut dies ꝛ agō ꝛ ṗmo mō dicto fieri i pcedēti solutōe:s3 ē i ꝯtinuo fieri 2ᵒ mō: ꝛ sic ꝯcedit Aug.8.ꝛ.9.sup ge.vt supra dictū ē ꝙ creatura ꝙ̄libet:ꝛ eodē mō ds̄ ꝯcedi ꝙ ꝯtinue creat̄ sic accipiēdo creari quō ꝯseruare est creare:ꝛ conseruari creari.si vero sumatur 2ᵒ modo:tūc dicendū ē ipossibile eē ꝙ creatura fuerit creata ab eterno.Sed ex hoc nō seq̄t̄ ꝙ nō potue-

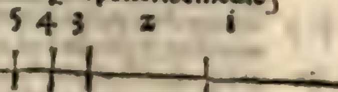
Marginal notes: Contra [beside "lari creatura"]; Ad 2ᵐ; Ad 3ᵐ; Ad 4ᵐ cap.6.; Ad 5ᵐ; Ad 6ᵐ; Ad 7ᵐ

rit esse facta ab eterno.nam bene stant simul ꝙ ab eter-
no fuerit facta ꝛ non de aliquo:ꝛ tñ nõ fuerit aliqñ ꝑmo
facta:ꝛ per ꝯñs nec creata sic exponendo creationis no-
Ad 8m men: gnimo ꝑmũ infert secũdum. Et primum est qḋ in-
tẽdo:ꝛ qḋ requiritur in questione. ¶ Ad 8m dõꝫ ꝙ nihil
valet:naꝫ si valeret probareť ꝙ deus non potuit ab eter
no ꝑdestinare aiam antixp̄i:aut aliq̃ ex reprobatis:qꝛ de
facto nõ predestinauit.igitur transisset a ꝯdictorio in cõ
tradictoriũ ꝛ nõ ꝑ mutationẽ factã in ꝑdestinato:cõstat.
cum nihil penit⁹ fuisset:ẽt esto ꝙ fuisset imꝑdestinatus
nec per mutationẽ in deo:ꝛ eodẽ° ꝓbareť ꝙ nihil qḋ de⁹
non presciuit potuit ab eterno ꝑsciuisse:que oia sunt fal-
sa ꝛ erronea. Rñdeo igiť ad rõnẽ ꝛ nego ꝯsequẽtiaꝫ.nec
ꝓbatio valꝫ:qꝛ q̃uis de facto sit veꝝ ꝙ nõ ꝓduxit:si tñ
ab eterno ꝓduxisset:nunq̃ꝫ fuisset verum ipsum non pro-
Ad 9m duxisse:ꝛ per consequens non transisset a nõ producere
inproducere:vel a non produxisse inproduxisse:vt sic lo-
quar. ¶ Ad.9m dõm ꝙ nihil ẽt valꝫ.nam pariter ꝯcludit
vtrãq; partem ꝯdictionis:qḋ pꝫ:qꝛ vt sumit in miore ab
eterno fuit verum dicere.mũdus põt esse.ꝛ simil'r mun-
dus põt non esse.igiť si mũdus nõ fuisset ab eterno acq-
siuit vnũ extremũ ꝯdictionis.s.nõ esse.ꝛ per ꝯñs si argu.
valꝫ reliquit reliquũ.s.eẽ.igiť prius fuit:ꝛ per ꝯñs si mũ
dus nõ fuit ab eterno.mũdus fuit ab eterno.eodẽ° ꝓba-
retur ꝙ deus nullum potuit ab eterno ꝑdestinare.nam
quicũq; potuit ꝑdestinari:potuit ꝛ nõ ꝑdestinari.si ergo
aliquis fuit ꝑdestinat⁹ ab eterno.ꝛ acquisiuit illud extre
mum iuxta moduꝫ loquẽdi arguentis reliquit reliquũ:
ꝛ per ꝯñs prius fuit sub illo.igiť prius fuit non ꝑdestina-
tus.igitur si ab eterno fuit ꝑdestinat⁹ nõ fuit ab eterno
predestinat⁹:qḋ ẽ impossibile.dõm ergo ꝙ maior est fal-
sa accipiẽdo ꝓprie relinquere sic̃ accipiť in vlteriori de-
ductione argumenti.Sed si accipiať relinquere pro nõ
habere:vel nõ esse sub.ad bonũ intellectuꝫ vera est. Sꝫ
tũc nõ cõcludiť qḋ intendit:qꝛ nõ est veꝝ nihil põt non
habere non esse nisi ꝑus habuit nõ esse:sicut nec econtra
veruꝫ est . nihil põt nõ hẽre esse nisi ꝑus habuit eẽ:ꝛ per
Ad 10m ꝯñs.nõ est veꝝ accipiẽdo reliquere in eadẽ significatio-
ne.nihil potest relinquere nõ esse nisi ꝑus fuerit sub non
esse. ¶ Ad.10m dico ꝙ eternũ dupl'r sumi põt.vno° ꝓprie
qõ.19. ꝛ stricte:ꝛ sic diciť de illo tãtũ:qḋ est vel fuit sine initio:ꝛ
cap.18. erit sine fine:ꝛ est icõmutabile oino ac ipossibile non eẽ.
Vñ Aug.83.q.vult ꝙ illḋ qḋ est cõmutabile nõ recte dr̃
eternũ.ꝛ in.4.de tri.idem vult:sicut.d.9.ꝑmi habitũ est.
Alio mõ põt sumi eternũ large ꝛ iꝑpropie:ꝛ hoc tripl'r.s.a
parte post:ꝛ sic creatum ꝛ possibile nõ esse:qḋ in eternuꝫ
.s.sine fine durabit põt dici eternũ:ꝛ a ꝑte ante:vt si ali-
qḋ h9 ab eterno fuisset diceret eternum : vel ex vtraq;
parte:vt si fuisset ab eterno ꝛ esset futurum in eternũ pos
set:lꝫ impropie eternũ dici.Tũc ad argumentũ si suma-
tur ꝓprie eternũ.s.ꝑmo° cõcedo maiorẽ ꝛ ꝯclusionem si
militer.vñ dico ꝙ impossibile fuit aliquam aliaꝫ rem a
deo fuisse eternã:qꝛ ipossibile fuit aliquã reꝫ a deo fuisse
necesse esse ꝛ imutabilem.Sed cuꝫ hoc stat ꝙ possibile
fuerit aliam rem a deo ab eterno fuisse:qm̃ q̃uis fuisset
ab eterno:nõ fuisset tñ eterna:ꝓprie sumẽdo eternũ:qm̃
fuisset possibilis nõ esse.ꝛ sic dicebať.d.9.ꝑ.adhuc deus
fuisset prior ea prioritate eternitatis. vñ ꝓprie loquendo
aliud est ab eterno potuisse fuisse aliud est potuisse fuis-
se eternum:sicut etiam aliud est posse fore in eternum:ꝛ
posse fore eternũ.nam quedã creature erũt in eternum
ꝛ tñ nõ erunt eterne.Si vero in maiore sumať eternum
iꝑpropie.s.2° tunc nego ipsam:ꝛ simul illã ꝓpositionem
assumptam ad ipsius ꝓbationẽ si sit vlis vt opꝫ si ꝯclu-
dere debeat.s.potentia ad esse eternum necessario cõiũ-
gitur actui.ponendo eternũ pro ab eterno.Tunc ad ꝑmã
ꝓbationem cum diciť : vbicũq; potentia non necessario
cõiungitur actui actus potest sequi potentiam ſm dura-
tionem:vel potentia ꝑcedere actuꝫ . nego eã loquẽdo de
actu ꝛ potentia.sicut loquitur arguens . instãtia pꝫ.nam
constat ꝙ posse eẽ ꝑdestinatũ ab eterno nõ necessario cõ
iungiť actui.alias non fuisset possibile nulluꝫ esse ab eter
no ꝑdestinatũ.ꝛ ois qui potuit esse ꝑdestinat⁹ fuisset pre-
destinat⁹.vtrũq; aũt est hereticũ:ꝛ tñ esse ab eterno ꝑde-
stinatum nõ põt sequi ſm durationẽ suam potentiam:qꝛ
tunc illud nõ fuisset ab eterno ꝑdestinatũ.Ad aliã ꝓba- Ad 11m
tionẽ dõm:ꝙ in illa ꝓpositione.in ꝑpetuus ꝛc̃.sumiť ꝑpe-
tuuꝫ pro eterno ꝑmo° dicto:ꝛ sic est vera.Si vo sumereť
2° esset falsa. ¶ Ad 11m nego añs.Ad ꝓbationeꝫ dico:ꝙ
ignis ꝓduxisset splendorem de aliquo sicut modo dr̃ ꝙ
ipsum ꝓducit de aliquo.ꝛ cũ infertur.igiť aut per motũ
aut per mutationem.nego ꝯñaꝫ.nã sicut post ꝑmũ instãs
sui esse in quolꝫ instanti tꝑis quo durat splendor ꝓduci-
tur:ꝛ non tñ ꝑ mutationẽ aut motũ supposito ꝙ ignis ꝛ
subiectũ splendoris ſm nullam aliã trasmutationeꝫ mu
tetur:vt supra pꝫ in secũda ꝯclusiõe:sic si ab eterno ignis
fuisset ꝛ subiectũ splẽdoris.splendor fuisset absq; motu ꝛ
mutatione ꝓduct⁹.Ex cũ dr̃ ꝙ ois reductio entis in po°
ad actũ est altero hoꝝ modoꝝ.dico:ꝙ veꝝ est entis in Ad 12m
potentia abyciente actuꝫ vel distante ab actu ſm modũ
loquendi phĩ.non autẽ entis in po° non distante.ꝛ pꝫ ex
eo qḋ iam dictũ est. ¶ Ad 12m cuꝫ dr̃ aut potuit creando
aut non creando:si accipiať creando iuxta ꝑmam expo-
sitionem de creari datam in rñsione ad septimũ argumẽ
tum:dico ꝙ potuit ꝓducere creando:non tñ de nouo pro
ducendo.nec obstat ꝙ de facto non fuerit:qꝛ nõ sequiť.
b.nõ fuit ab eterno.igitur non potuit fuisse nisi de nouo:
aut postq̃ꝫ nõ fuit.sicut ẽt nõ sequiť .igitur non potuit ab
eterno fuisse.Et simil'r dico ꝙ qḋlꝫ futurũ ꝓduci potuit
ñ de nouo ꝛ ab eterno:sꝫ ab eterno.sꝫ si accipiať creando
iuxᷓ scḋaꝫ expõnẽ de ly creari : sic̃ vr̃ accipe argu.ꝑꝑ illaꝫ
additionẽ.vel de nouo ꝓducẽdo.ita ꝙ ly.vel.stet ibi ex Ad 13m
positiue:dico ꝙ deus non potuit ab eterno ꝓducere.b.
creando.sed ex h̃ non sequiť ꝙ absolute ꝛ simpl'r nõ po-
tuerit h̃ ꝓducere. ¶ Ad 13m ꝯcedo ꝙ de⁹ potuit ab eter-
no ꝓduxisse istum mũdũ.ꝛ nego vlteriorem ꝯñam qua
dr̃.igiť potuit ab eterno ꝓduxisse istũ creatũ mũdũ:si ac
cipiať creatũ secũdo modo ꝑdicto.i.de nouo ꝓductum
sicut ẽt accipit argumentũ.nec ꝓbatio ꝯñe valꝫ naꝫ ita
bene cõuertunť vt nunc.iste hõ ꝛ iste homo reprobatus
demõstrato aliquo reprobato sicut cõuertunť .iste mun-
dus ꝛ iste mũdus creatus.ꝛ ita etiã sunt singulares:ꝛ tñ
nõ sequiť .deus potuit ab eterno ꝑdestinasse istũ hoiem.
igiť potuit ab eterno ꝑdestinasse istũ hominẽ reproba-
tum.nam añs est verũ:ꝛ ꝯñs implicat ꝯdictionem.sicut
illa implicat ꝯdictionẽ.deus predestinauit hunc hoiem Ad 14m
reprobatũ.ista tñ est vera.istuꝫ hoiem reprobatuꝫ deus
potuit ab eterno predestinasse.ꝛ sil'r hec est vera.istũ mũ
dum creatũ deus potuit ab eterno ꝓduxisse. ¶ Ad 14m
qḋ pro certo inter oia est difficili⁹ meo iudicio si teneret
4.conclusio supra posita.s.ꝙ illud qḋ nõ fuit põt per di-
uinam po^am fuisse.tũc cẽt dõm ꝙ ꝛ anteq̃ꝫ ꝓducit.b.ꝛ qñ
ꝓduxit:ꝛ sil'r post potuit ipsum ꝓduxisse ab eterno.ꝛ cõ-
cedendũ ꝙ etiã nũc põt ꝓduxisse ab eterno.ꝛ vlteri⁹.ꝙ
per actionẽ subitã.i.ꝓducendo totum sil':non tñ in aliq̃
instanti ꝑmo.si vero illud nõ teneať nõ vr̃ aliter posse di
ci nisi ꝙ anteq̃ꝫ ꝓduxit potuit ꝓduxisse ab eterno.ꝛ tñ
ꝙ in nullo instanti anteq̃ꝫ ꝓduxit potuit produxisse ab
eterno.vñ neganda est illa ꝯña.igiť in aliquo instãti añ
a.potuit ꝛc̃.sicut multi dicunt ad casum illũ.for.obmisit

ante.a.ꝛ tñ in nullo instanti añ.a.Et si queratur pro quo suppõit ly.ante.dõz ꝙ ꝑ toto tpe eterno imaginabili cathegoreumatice.Cui non placet hec responsio procuret
Ad 15m meliorem. ❡ Ad 15m nego pmam ꝯñam.cũ ꝓbaꝛ:qꝛ seqtur.hec res fuit ab eterno.igitur non potuit annihilari a deo gn prius fuit tempore infinito.concedo ꝯñam:sed aliam que sequiꝛ.igiꝛ hec res per tps infinitũ fuit independens a deo:ꝛ nõ possibilis nõ esse.nego:qꝛ lȝ supposito ꝙ ab eterno fuerit necesse eam fuisse per tps infinitũ ante suam annihilationẽ.per nullũ tñ tps infinitum fuit necesse illam fuisse ante annihilationẽ suaȝ:quin imo in quolibȝ instanti preterito potuit annihilari.exemplũ pȝ in alijs.nã si aliqd moueꝛ localꝛ necesse est ipsum moueri per aliqđ spacium.ꝛ tñ per nullũ spaciũ necesse est ipȝ moueri.nam qđcũqȝ detur possibile est:ꝙ moueaꝛ ꝑ ptẽ eius tñ.similꝛ in ꝓposito econtra pȝ.naȝ posito ꝙ fuerit tempus ab eterno.ꝛ.b.non fuit ab eterno.sequiꝛ.b.non fuit ab eterno.igiꝛ.b.non potuit esse vel creari gn pꝰus nõ fuit per tps infinitũ.nec tñ vltra sequiꝛ.igiꝛ per tps infinitum.b.non potuit esse:vel per tps infinitũ.b.nõ potuit creari:qꝛ nullũ tps fuit quin ante ipsius finem.b.potuerit esse. ❡ Ad auctoritates ꝯñter est respõdẽdũ.ꝛ ad il-
ad ãb. lam Ambro.dico ꝙ intelligenda est ſm acceptionẽ eternitatis propriã:vt dictuȝ est in respõsione ad.10.argumẽtum:ſm quẽ intellectuȝ esto ꝙ aliqđ opus dei fuisset ab eterno adhuc nõ equareꝛ eius eternitas eternitati dei.quinimo nec ipsum recte ꝛ ꝓprie diceretꝛ eternũ. ❡ Ad
ad dam. Dam.dõm ꝙ codẽꝰ accipit coeternũ.ꝓ.adhuc põt ꝯcedi sua ꝓpositio accipiendo esse eternũ pro esse ab eterno.sed in sensu composito:nõ aũt i sensu diuiso:ꝛ in pmo sen-
Ad aug. su non est ꝫ dicta. ❡ Ad Aug.contra felicianũ dõm ꝙ illa diffinitio vtiqȝ de facto conuenit omni creature.ꝛ hoc sufficit sibi.si aũt aliqua fuisset ab eterno.non eẽt conueniens vlꝛ.aut si sic:qꝛ noĩa sunt ad placitũ.dõȝ eẽt ꝙ illa res ꝓducta a deo nõ esset creatura:eẽt tñ res a deo facta iuxta illud qđ dictum est ad.12.argumentũ. ❡ Et ad au-
ad hug. ctoritatẽ Hugo.posset codẽꝰ dici.sed secũdo ꝛ melius dicendũ ꝙ diminute allegaꝛ auctoritas:qꝛ ibi non terminatur sententia.sunt enim hec verba eius.cuius optime virtus ineffabilis sicut non poterat aliud preter se hẽre coeternũ quo in faciendo iuuareꝛ:ita cum voluerit sibi ꝛc̃.Nũc aũt non sequitur dei oĩpotentia nõ potuit habere aliud coeternũ quo iuuareꝛ.igitur non potuit habere aliud coeternũ.i.qđ ab eterno esset.nam si aliquid ab eterno ipse fecisset:non tñ illo iuuareꝛ oĩpotẽtia eius ad
cap.p. aliqd aliud faciendũ.ꝛ conformiter ipse loquiꝛ Aug.in lib.de fide.ꝛ in simbolo.vbi ꝯtra manicheos dicit ꝙ nõ intelligit fabricatorem mũdi non esse oĩpotentem si mũdum fabricare non posset nisi cum aliqua nõ ab illo fabricata natura tãqȝ materies adiuuaret.ꝛ loquiꝛ ex similitudine mechanicoꝝ opificum de quibꝰ imediate premisit ꝙ nisi adiuuentur parata materia ad effectum sue artis ꝑuenire nõ pñt.Ex his pȝ ꝙ nõ est intentio Hugo.negare absolute ꝙ fuerit possibile aliqd aliud a deo ab eterno fuisse.sed soluȝ aliquid ab eo nõ factum quo in faciendo iuuareꝛ tanqȝ mã.ꝛ ħ etiam manifestant verba que continuate sequunꝛ.ait.n.ita sibi cuȝ voluit suberat vt ꝙ voluit qñ ꝛ quãtuȝ voluit de nihilo creare.omnia ergo que facta sunt deus non solum ex mã fecit:sed materiam omnium de nihilo fecit.

2ᵒ artic. Quantum ad 2m arti. breuiter rñõ.ꝙ sic:ꝛ pȝ ꝓbatio ex dictis.nam qua rõne possibile fuit aliquã rem fuisse ab eterno.possibile fuit etiaȝ vt quelȝ res esset ꝑpetua.verbi grã.ce.ꝛ intelligentie ꝛ eẽ̃a nec minus possibile fuit semꝑ fuisse mota corpora celestia ꝛ egisse in hec iferiora ac sic ab eterno fuisse gñationes ꝛ corruptiones reꝝ sič fuerũt iam tot milibꝰ ãnoꝝ cũ in nullo pdictoꝝ ꝫdictio aliq̃ iplicetꝛ aut ex eis nferatur.igiꝛ ꝛ possibile fuit ab eterno mũduȝ fuisse. ❡ Sed contra hoc preter rationes alterius opionis pro articulo primo que omnes sunt contra conclusionem huius secũdi articuli arguitur ab eisdẽ difficilꝛ valde cõtra ꝯnem hanc in speciali.Et lȝ multe ab eis fiant rõnes.qꝛ tñ suppaucis quibusdã radicanꝛ fundamẽtis aliquas recitabo.ex quaꝝ solutionibꝰ patebit solutio ceterarũ. ❡ Pri-
mo igitur arguiꝛ sic.si mũdus fuisset ab eterno infinitũ tempus esset preteritũ.ꝯñs est impossibile.igitur antecedens est.impossibilitas consequentis pȝ.qꝛ de rõe preteriti est ꝙ sit totuȝ acceptũ ꝛ cõpletuȝ ꝛ nihil eius sit in potẽtia ad accipiendũ in futuro.de rõne aũt infiniti ẽ ꝙ sit icõpletũ nec totũ acceptum ꝛ in actu positũ.sed semꝑ aliquid eius sit in potentia.ꝛ ꝙ restat accipiendum.De autẽ rõnes sunt repugnantes ꝛ incõpossibiles. ❡ Scđo 2m
sequereꝛ ꝙ infinito vel ifinitis posset fieri additio:qđ ẽ ipossibile.ꝯsequentia pȝ.nam ifiniti dies ꝑcessissent hodiernam.ꝛ omnibus precedentibus põt addi dies crastina ꝛ postea alia ꝛ sic semꝑ. ❡ Tertio sequereꝛ ꝙ vel ali- 3m
quid esset maius infinito seu aliqua plura infinitis:vel pars nõ esset minor toto.Utrũqȝ aũt est impossibile.cõsequẽtia ꝓbaꝛ.nam dies precedentes diem hesternam sunt pars totius tpis:qđ fuit vsqȝ ad hodiernã iclusiue.ꝛ ita esset si mũdus fuisset ab eterno.ꝛ constat ꝙ illo posito infiniti dies ꝑcessissent hesternã.aut illi oẽs simul cũ hesterna ꝛ hodierna eẽnt plures qȝ illi tãtũ.ꝛ sic seqꝛ:ꝙ aliqua essent plura infinitis vel nõ eẽnt plures.ꝛ per ꝯñs nec illi essent pauciores:ꝛ tunc sequiꝛ ꝙ illa multitudo particularis non erit minor suo toto. ❡ 4ᵒ sequereꝛ ꝙ 4m
vnũ infinitũ eẽt multiplex adaliud.vbi grã.duplũ ꝛ triplum.ꝛ sic ſm alias ꝓportiones certas.pȝ.nam sič oĩs senariꝰ est duplũ ad trinariũ.ita ifinita multitudo senarioꝝ dupla essent ad ifinitã multitudinem trinarioꝝ si vtraqȝ eẽnt.pȝ:qꝛ quilȝ senarius ifinitoꝝ cõtineret duos trinarios.Si aũt mũdus fuisset ab eterno ꝑcessissent ifiniti trinarij ꝛ infiniti senarij dierum.Impossibilitas cõsequentis probatur:quia vnum infinitum non est alio infinito maius.ꝛ per consequens neqȝ multiplex. ❡ 5ᵒ. 5m
si mundus fuisset ab eterno infiniti equi fuissent generati successiue.ꝛ tñ aliqs fuisset pmus equus anqȝ nullus.ꝛ aliqs vltimus.ꝯñs est ipossibile.nã positis extremis non est possibile media esse infinita.ꝯña ꝓbaꝛ.nã si mũdus fuisset ab eterno fuisset factus a deo.qꝛ aliter nõ potuisset eẽ.actio aũt dei nõ fuisset terminata ad res in vlꝛ.ſȝ in singulari ꝛ determiate ad hãc vel illã.igiꝛ si ab eterno fecisset mũdũ cuiuslȝ spẽi gñabiliũ fecisset imediate aliqđ ididuũ signatũ.ꝛ ex illo fuissẽt postea ceteri successiue gñati vsqȝ ad equũ nũc nouiter gñatũ.ponaꝛ ꝙ aliqs nũc ꝑ sit genitꝰ:ꝛ ħ eẽt vltimꝰ:ꝛ ille a deo imediate factꝰ fuisset pmus. ❡ 6ᵒ seqreꝛ:ꝙ actualꝛ esset multitudo ifi- 6m
nita aiaꝝ rõnaliũ.nam ifiniti homies ꝑcessissent quoꝝ singuli singulas ꝛ ꝓprias aias habuissent ꝛ nulla fuisset corrupta.igiꝛ nũc eẽnt silꝛ in actu ifinite.ſȝ ꝯñs ẽ impossibile:cuȝ impossibile sit esse multitudinem actu infinitã.
❡ 7ᵒ sequereꝛ ꝙ fuisset possibile eẽ magnitudinẽ infi- 7m
nitam:qđ similꝛ est falsum sicut de multitudine.ꝯña pȝ.nam deus potuisset qualibȝ die causasse vnum lapidem cubitalem ꝛ priori vnisse.infiniti autem cubitales non dubium est ꝙ infintam magnitudinem constituerent.
❡ Octauo seqretur.ꝙ deus potuisset fecisse vnũ trian- 8m
gulũ ifinitũ:hoc aũt implicat cõtradictionem:qꝛ ex quo eẽt triãgulus haberet latera cõstituentia angulos:ꝛ per

ȝñs terminata ad aliqua pũcta: ⁊ per h̄ eēnt finita. si āt
eēt infinitus: oporteret q̄ sua latera essent infinita: ⁊ sic
latera trianguli infiniti eēnt īfinita ⁊ finita: qḋ implicat
ȝtradictionē. Sed ȝña ꝓbatur p̄mo: qꝛ qualibȝ die po-
tuisset fecisse vnū triāgulum maiorē triāgulo facto die
precedēti sm aliquā certā quātitatem: ⁊ sm h̄ hodiernꝰ
triāgulus eēt īfinitus: nam contineret in se īfinities q̄ti-
tatē determinatā excessus. Scḋo ꝓbatur ȝña. qꝛ potu-
isset ab eterno fecisse vnū triāgulū: ⁊ deīde die qualibet
ad quātitatē vniꝰ cubiti duo latera eiꝰ augmētasse: quo
posito nūc eēt infinitus. Simili modo posset ꝓbari ḋ cir-
culo: nā sicut deus potuisset ab eterno fecisse celū empi-
reuȝ sic q̄libet die retenta spericitate eiꝰ finita sm con-
cauū ⁊ ȝuexū potuisset eū sm quātitatē d̄terminatā
augere: ⁊ sic nūc eēt infinitū: ⁊ tñ tā in ȝcauo q̄ in con-
Ad pm uexo circulare: qḋ implicat ȝdictionē. ¶ Ad p̄mū ȝce-
do ȝñā ad bonū itellectū ȝñtis: ⁊ īpossitatē ȝñtis nego.
ad ꝓbationē cū dr̄ q̄ h̄ ⁊ illa sunt de rōne īfiniti: dico q̄
Ad 2m falsum ē: sicut dis. 44. q. vlti. p̄mi lib. est ostēsum. ¶ Ad
2m ȝcedo ȝñs: ⁊ pȝ q̄ īpm non est īposse ex q̄one p̄ealle-
Ad 3m gata. ¶ Ad 3m pȝ ibidē. ¶ Ad 4m nego ȝñam. dico eniȝ
Ad 4m q̄ infiniti trinary eēnt etiā īfiniti senary ⁊ nō solū: sed ⁊
infiniti cētenary ⁊ īfiniti millenary: ⁊ sic de q̄libet alia
specie numeroꝝ: pp qḋ infiniti senary nō eēnt potiꝰ mul-
tiplices ad infinitos ternarios q̄ econuerso: nec ꝓbatio
valȝ. qꝛ q̄uis talis multiplicitas sit iter finitas multitu-
dines ꝓportionales: nō seq̄tur tñ q̄ sit etiaȝ iter infini-
Ad 5m tas iter quas nulla ē ꝓportio numeralis. ¶ Ad 5m conce-
do. q̄ īfiniti equi fuissent gnāti. dico tñ q̄ nō oportuisset
q̄ aliq̄s fuisset primus antequā nullus gn īmo possibile
fuisset q̄ q̄libet fuisset ab alio equo prius genito gene-
ratꝰ: sicut de facto fuisse diceret phs. Ad ꝓbationē ȝñe
concedo q̄ si fuisset mūdus ab eterno fuisset factꝰ a deo:
⁊ vlteriꝰ dico q̄ actio dei non fuisset terminata ad res in
vlī: sȝ in p̄ticulari. i. nō egisset deꝰ res vlēs. cū nulle tales
sint p̄ter signa vlīa: sed res singulares: ⁊ q̄ nō fecisset ni-
si equū singularē: ⁊ q̄ ab eterno fecisset aliquē equū sin-
gularē mediāte: siue ȝcurrēte alio singulari equo ad ge-
nerationē eiꝰ prius genito: nullū tñ equū fecisset ab eter-
no mediāte alio equo priꝰ genito: ⁊ sic nullus eēt p̄mus:
nec hec scḋa ꝓpositio repugnat p̄me. qm̄ nō sequitur. ab
eterno fecit aliquē equū. ergo aliquē equū fecit ab eter-
no: sicut nō seq̄tur: ante qḋlȝ tp̄s qḋ fuit aut potuit eē fec̄
aliquē equū. ḡ aliquē equū fec̄ an̄ qḋlibȝ tp̄s qḋ fuit aut
potuit eē sicut pȝ ēt modicū sciēti logicaȝ. Et huic simi-
le appet ī intēsione ȝtinua forᵉ q̄ itēdit̄ p additiōeȝ noui
gradus. īfinite. n. p̄tes forme gnān̄ ⁊ gnāns nō generat
formā aliquā vlem: sed singularē tm̄: ⁊ tñ nullā partem
p̄mo gnāt: nec iter illas aliq̄ fuit p̄ma: qm̄ cuiuslibȝ me-
dietas p̄us genita fuit q̄ ipsa. ¶ Per hoc tñ non nego:
quin deꝰ potuisset vnū equū fecisse ab eterno: ⁊ q̄ ab il-
lo ēt fuissent īfiniti successiue gnāti: sed h̄ posito dico q̄
nullus fuissȝ p̄mo genitꝰ ab illo equo: sicut esto q̄ agens
intēdēs formā sit nouū ⁊ genitū: causet tñ successiue infi-
nitas p̄tes forme: sȝ nulla est p̄ma simpl'r iter illas: ⁊ pri-
Ad 6m mogenita vl' cāta ab īpo. ¶ Ad 6m. dico q̄ ȝñs nō ē īpos-
Ad 7m sibile: pȝ in. q. supra allega. ¶ Ad 7m codē mōi: ⁊ vlterius
addo q̄ sic arguētes ad idē. ȝñs nō minꝰ necessario de-
ducunt̄. nā ȝstat q̄ si deꝰ potuisset qualibet die creasse
vnū lapidē ⁊c. sic ēt possȝ in q̄libȝ p̄te ꝓportiōali eiusdē
proportionis vniꝰ hore creare vnū lapidē ⁊ ȝtinuare: sic
ibi dr̄. cū igr̄ iste sint īfinite. seq̄tur q̄ in fine hore erit la-
Ad 8m pis īfinitꝰ. ¶ Ad 8m. nego ȝñam. ad ꝓbationē dico. q̄ qꝛ
supposita eternitate mūdi q̄uelibȝ dieȝ p̄cessissent īfini-
ti nō fuisset possibile q̄ q̄libȝ die sic fecisset maiorē tri-
angulū in determīato excessu: qm̄ tūc q̄libȝ die fuissȝ fa-
ctus vnꝰ triāgulus īfinitus: triāgulū āt eē īfinitū īplicat
ȝdictionē: q̄uis nō īplicet ȝdictionē eē magnitudinē īfi-
nitā. Et silr̄ dico ad 2m ꝓbationē ȝñe. nā si aliquē trian-
gulū deꝰ fecisset ab eterno: nō fuisset posse vt illū die q̄lȝ
augmētasset sȝ certū excessū: ⁊ cū h̄ qoulȝ die illud aug-
mētatū eēt triangulus: gn īmo supposito tali augmento
nulla die fuissȝ triāgulus: sȝ magnitudo q̄daȝ. vnū tātuȝ
mō hn̄s angulū cuiꝰ latera in aliquā p̄tē eēnt īfinita. Et
per illud dōm ē ad aliā deductionē ḋ circulo. nā illo ca-
su posito nulla die habuissȝ ȝuexū: ⁊ aduerte q̄ cuilibȝ
pn̄t ingeri silr̄ difficultates p̄dicte ponēti ȝtinuū nō cō-
poni ex īdiuisibilibꝰ: qm̄ h̄ posito in q̄lȝ hora sunt īfini-
te p̄tes ꝓportionales eiusdē ꝓportionis. ponat̄ ḡ nūc ali-
quis triāgulus vel circulus: tūc arguā q̄ poterit deꝰ in
q̄lȝ p̄te ꝓportiōali vniꝰ hore seq̄nt| maiorē triāgulū siue
circulū sȝ d̄termīatū excessū facere: vl' tm̄ꝰ illo augmētar̄:
⁊ sumo p̄tes ꝓportioᵗᵉ dādo vltimā ⁊ n̄ p̄ᵐ. v. g. q̄ poste-
rior medietas totiꝰ hore sit vltima p̄s ⁊ posterior medie-
tas pᵉ medieᵗᵉ totiꝰ sit p̄s
penul. ⁊ sic deīceps sȝ eādē
ꝓportionē diuidēdo vsq̄ p̄m
hore sȝ quē moᵐ pȝ. q̄ q̄lȝ

p̄tē p̄cedūt īfiᵗᵉ eiusdē ꝓportiōis. Et ȝstat q̄ nō minꝰ ī q̄-
tūcūq̄ p̄ua p̄te tp̄is p̄t deus agere q̄cq̄d vult q̄ ī vna die
vel in vno anno: h̄ āt posito pȝ: q̄ seq̄tur q̄ in fine hore
īmo certe ⁊ ī q̄libȝ p̄te eiꝰ ꝓportionis p̄dicte erit circu-
lus īfinitus ⁊ triāgulus īfinitus. Respōdēdū ē ḡ ab oī-
bus cōiter mō p̄dicto. Tunc ad rōnes p̄ncipales. ¶ Ad Ad rōes
p̄mā dōm ȝformiter sȝ ea q̄ dicta sūt ad. 14. ar. alterius p̄nci. q.
opp. in p̄cedēti arti. ¶ Ad 2m cōcedo ȝñs. ⁊ ad īpꝓba- Ad 2m
tionē eiꝰ dico q̄ nō ē īposse infinita eē p̄transita nisi vnū
eoꝝ sit p̄mū p̄trāsitū: pȝ ī p̄tibꝰ ꝓportionalibꝰ eiusdē ho-
re vl' alicuiꝰ magnitudinis finite sȝ diuisionē tā positaȝ:
aut si aliqḋ sit p̄mū p̄trāsitū: nullū āt vltimū: sicut pȝ in
partibꝰ ꝓportionalibꝰ sȝ diuisionē ȝuersaȝ iā positā: vt-
puta q̄ pᵃ p̄s sit medietas totiꝰ: ⁊ scḋa sit pᵃ medietas se-
quēt| medietat| totiꝰ: ⁊ sic subseq̄nter sȝ eādē ꝓportiōeȝ
diuidēdo. Et ḋ h̄ diffusiꝰ dcm̄ ē. q. vl. dis. 44. p̄mi libri.

¶ Distinctionis. I. Questio. IIII.

Reterea qꝛ magr̄ ī hac dis. nō solū
ōndit deum eē p̄m oīum
creaturaꝝ ⁊ efficiēs ⁊ finale: sȝ ēt eiꝰ actio-
nē q̄ creatio dr̄ distiguit ab actiōibꝰ alioꝝ
agētiū: iō vt videat̄ q̄d seu q̄ entitas sit īpa
creatio. Uidēdū ē p̄ tāq̄ ḋ nobis notiori q̄
entitas ē actio agētis scḋary: ⁊ qm̄ iter oēs
actiōes he q̄ cū motu sr̄ notiores existūt: iō p̄ igrēdū oc-
currit ḋ motu īpo. Et sit qḋ ista. vtꝝ motꝰ sit res aliq̄ sȝ
se ab oī re p̄manēte vna vl' plibꝰ disticta. ¶ Et vr̄ q̄ sic. p̄ᵐ
qꝛ oīs res successiua ē disticta a q̄lȝ re p̄manēte: ⁊ gbuslȝ
p̄manentibꝰ: sed oīs motus est res successiua. ḡ ⁊c. mior
pȝ: ⁊ maior probat̄: qꝛ successiuū ⁊ p̄manēs ex opposi-
to distinguunt̄: quapropter nullū successiuū ē p̄manēs.

Ad oppositū ē phs. 3. phy. vbi dic̄ q̄ motꝰ n̄ est T. c. 4.
p̄ter res: supple ad q̄s mouet̄ ali-
q̄d. ȝstat aūt q̄ ille sunt res permanētes. ergo ⁊c.

Ista questio mota ē ī hac forᵃ p̄p q̄dā sat| cōeȝ
imagiatiōnē q̄ a tractātibꝰ ḋ motu
hr̄. dicūt. n. q̄ motꝰ q̄lȝ ē q̄dā entitas sȝ se totā: ⁊ qḋlibȝ
eiꝰ disticta a q̄lȝ ⁊ gbuslȝ rebꝰ p̄manēbꝰ q̄ fuerūt anteq̄
moᵗᵉ moueret: aut sr̄ dū mouet: aut erūt postq̄ cessabit
moᵗᶦ sil' exn̄s q̄s ī mobili dū mouet̄: ita q̄ ea dr̄ moᵗᵉ forᵃ
moueri: sic̄ corpꝰ dr̄ albū albedie q̄ īpm īformat: nec ali-
q̄d ipsiꝰ ītrisecū fuit priusq̄ moᵗᵉ moueret̄: nec aliq̄d erit

post:hz quoqz hec entitas ptes intrīsecas sibi inuicē suc-
cedētes sz prius et posteri⁹:qrū nulla sil i aliquo tēpore vl'
instanti existit vel aliqua v̄tute existere potest cū alia:
et ex hoc dr̄ entitas successiua. imaginanē quoqz predicti
aliq̄s indiuisibiles entitates quib⁹ mobile dr̄ eē muta-
tum: sicut motu dr̄ moueri q̄s vocant mutata eē: et sic q̄z-
libz eaꝝ dicūt eē rē distictā a re q̄libz pmanēte: eandez
ēt imaginationē hn̄t de mutatiōe subti: quā imagiatōez
prolixi⁹ dclaro: qz multū vulgata ē: et etiā ex iprobatio-
nib⁹ magis dclarabit̄. Et qz h̄ opio mihi non vr̄ vera: iō
pmo cōtra eā pono ꝯnes aliq̄s et probabo. Scđo ponā
ꝯtra illas ꝯnes et p ista opp. rōnes et ad illas respondebo.

Cōclusionū āt q̄dā erūt gnāles: q̄rū p⁹ ē q̄ null⁹
mot⁹ ē aliq̄ talis res a pmanētib⁹ di-
sticta: vt fingit opp. 2⁹. q̄ nec mutatū eē ē aliq̄ res talis
q̄lē ponit. 3⁹. q̄ nec mutatio ē res a pmanēte disticta: vt
dicit. Alie erūt spāles: et vna erit d̄ motu locali: alia d̄ al-
teratione: tertia de augmēto: q̄rta de gnātione et corru-
ptiōe: et q̄libz haꝝ erit negatiua enūcians. s. q̄ nullū pre-
p⁹ ꝯ dictoꝝ ē aliqua talis res q̄lē putāt sic opinantes. ¶ Est
ergo pma ꝯ pbanda: q̄ motus nō est entitas sz se disti-
p⁹ cta ab oib⁹ entitatib⁹ pmanētib⁹: vt fingūt: hāc pbo pri-
mo sic. si mot⁹ eēt aliq̄ talis res seq̄retur q̄ aliq̄ vna res
demōstrata sil' eodē tēpore pmo de nouo fieret et esset: et
dum eēt fieret. et dū fieret eēt. ꝯn̄s est ipolē. g̃ et añs. et im-
possibilitas ꝯn̄tis pz. qz nullū qđ de nouo fit i tēpore dū
fit est: imo oē qđ sic fit dū fit nō ē: et hec ppositio ē eui-
Cō. i3. dens: vt dicit Cōmē. 5⁹. phys. et phs pmo pyerme. si igit̄
dum aliqd ē ipm fit. seqtur q̄ aliqd dum ē non ē: qđ ē ꝯ-
dictio. ꝯn̄a vero dclarat̄. Si. n. motus sit talis res vt fin-
gunt nouiter facta a motore imobili certū ē q̄ nō fit: ni-
si dum mobile mouet̄: nec. n. ante nec post: et h̄ ꝯcedunt:
nec ēt entitas talis ē: nisi dū mobile mouet̄: vt ēt conce-
dūt: alioqn si ipsa eēt i mobili postq̄z motū est et qescit tā
non eēt disticta ab oibus pmanētib⁹ p̄ntibus et futuris.
Rñ⁹ ¶ Forte dicet̄ ad rōnē q̄ ppriūz est successiuoꝝ q̄ sint
dū fiunt: suū. n. eē est suū fieri: et mox cū facta sunt eē dsi-
nunt: quapp lz illud ꝯn̄s sit impolē de reb⁹ pmanentib⁹:
ꝯ rōnez nō tn̄ de successiuis. Sz h̄ rn̄sio nulla est. Primo. n. ꝯtra
dicit intētioni phi: et dstruit rationē ei⁹ quā facit. 5⁹. phy.
ad probādū q̄ gnātio nō gnātur. pbat. n. inter cetera p
hoc: qz oporteret q̄ gnātio generaret̄ duz eēt: et sic sil' eēt
Cō. i3. et fieret: vt deducit ibi. cū igr̄ gnātio et motus vt ibi acci-
pit sunt de genere successiuoꝝ: si in successiuis h̄ non eēt
2 impossibile nihil pbaret phs neqz Cōmē. ¶ Scđo non
valz respōsio: qz rō probat vlr tā de successiuis q̄z d̄ pma-
nentib⁹: omne. n. qđ fit de nouo in tēpore procedit d̄ non
esse ad eē: dū āt procedit de nō eē ad eē n̄ ē: ex q̄ vltra cō-
cluditur qđ fictio ē ponere aliq̄z entitatē sic successiuaz
2ᵐ que solū sit dū fit et nō sit postq̄z fiebat. ¶ 2ᵃ rō ad idez
est ista. si motus eēt aliqua talis res: seq̄retur q̄ aliq̄ res
et silr̄ q̄libz pars ei⁹ eodē tēpore primo gnāretur et corrū-
peret̄: sz ꝯn̄s ē ipolē. igitur et añs. ꝯn̄az pbo. accipio vnū
motū. v̄bi gratia. motū quo aliqđ mobile mouetur i ali-
quo tempore pmo: et sit tēpus illud a. b. in h̄ tpe mot⁹ ille
primo genitus est: vocādo genitū omne ens qđ exit d̄ nō
esse ad eē: siue cuius entitas ē in actu que pmo erat i po-
Cō. i6. tētia: qūo Cōmē. ēt. 5⁹. phy. dicit q̄ gnātio est exitus eius
qđ est in po⁹ in actū. hoc aūt mō motū eē factū: ponētes
ipm eē rem ab oib⁹ reb⁹ pmanētib⁹ distinctā negare nō
pnt. hic g̃ motus exiuit ad eē: et genitus ē i tpe a. b. pmo:
cui⁹ pbatio est: qm̄ nō exiuit ad eē ante illđ tēpus: qz sic
fuisset anteq̄z eo mobile moueret̄: et sic motus erat et ni-
hil mouebat̄: tū qz seqtur. q̄ idē motus dmōstratus fuis-
set successiue i duab⁹ partib⁹ tēporis. s. añ tps a. b. et i tpe
a. b. et sic eēt res pmanens: nec ille mot⁹ exiuit ad eē post
totū illud tps a. b. qz cū in illo tpe ponat̄ eē seq̄ret̄: q̄ pri⁹
fuisset: q̄z exiuisset ad eē qđ non ꝯtingit nec exiuit ad eē
totus ille motus in aliq̄ pte tpis a. b. qz nō in priori pte.
puta a. c. nā q̄ro an ipse mot⁹ habeat eē i pte sequēte. vz.
c. b. vel nō: si sic igitur ē res pmanēs: si nō cū mobile po-
natur moueri p totū tps a. b. seqtur q̄ mouet̄ p partez c.
b. sed tunc non est hō res distincta a pmanētib⁹ p respō-
sionē. igit̄ aliqd vere mouetur nulla hō re existente. q̄re
frustra ponit̄ talis res i quocūqz ponat̄. Cū ergo ille mo-
tus nō exeat ad eē añ totū a. b. nec post ipsuz totus: nec i
aliqua pte ipsi⁹: et aliquo tpe exeat ad esse. relinqtur q̄ p
adequate fiat et capiat eē in tpe a. b. posito. rursus cū hic
idē motus nō sp sit: sz aliqn̄ pdat eē: quero qn̄: aut. n. ante
totū tēpus a. b. et h̄ est ipolē: cū nō sit possibile aliqd dsi-
nere eē anteq̄z sit. nec prius corrumpi q̄z eē: aut prius q̄z
gnāri: aut post totū a. b. et hoc ēt ē ipolē: siue h̄ ponat̄ eē i
instāti: siue in tpe: qz seqtur q̄ totus ille mot⁹: aut aliqua
ps ei⁹ habeat eē sz se totā in diuersis ptib⁹ tpis: et prior
ps motus sil' sit cū posteriore imobili: et iteꝝ seqt̄ q̄ mo-
bile moueret̄ aliquo motu post vltimū mutatū eē illius
qđ iplicat ꝯdictionē: aut tertio ille mot⁹ pdidit eē tot⁹ i
aliq̄ pte tpis a. et b. et hoc ē ipolē: qz nō in pma: qz tūc nul-
la ps mot⁹ eēt i sequēte pte tpis a. b. et cū mobile tūc mo-
uet̄ vel eēt postq̄z pdidit totū eē: nec i scđa. qz tūc aliqua
ps pcedēs sz se totā eēt i diuersis ptib⁹ tpis. Relinqui-
tur g̃. q̄ sicut totus ille mot⁹ accipit esse p in tpe a. b. et ps
mot⁹ i pte tpis: sic tot⁹ dsinit eē et corrūpit̄ p in eodē tpe
a. b. et ps i pte: et sic pz ꝯn̄a. ¶ Impolitatē vero ꝯn̄e ostē-
do multiplr̄ p: qz si alicui subito sil': et eodē tpe p acqratur p
aliq̄ forma. v̄bi grā. albedo et pdat̄ aliq̄. i. dulcedo siml' p
erit i eo acqsita albedo et perdita dulcedo: et eodē istanti
primo erit albedo: et non erit dulcedo. ergo si eadem es-
sentia motus acqritur simul in aliquo et depdit̄ eodē in-
stanti pmo erit perfecte acqsita et dperdita: et eodem in-
stanti erit pfecta eius generatio et corruptio: et erit et non
erit. Cōfirmatur. qz omne qđ est genituz quando ē pri-
mo genitum est: et omne qđ est corruptū qn̄ est pmo cor-
ruptū nō est: sicut vlr omne qđ est mutatum quādo est p
mutatū est in eo ad qđ est mutatū: si ad esse est i eē: si ad
non esse in nō eē: et sic in omni generatiōe mutatiōis: vt
pz ex. 6⁹. phy. si igitur motus est pmo genitus et corrupt⁹ T. c. 40
eodē instāti ē et non est. ¶ 2⁹. impossibile est idē mobile 2
eodē tpe primo acqrere vnū locū et perdere eundem: vel
vnā formam et pdere illam: vel augmētari sm aliq̄z q̄nti-
tatem et sm eandem diminui: nec aliquis mente capere
potest horum aliquod esse possibile. ergo eadem ratione
impossibile est idem eandem essentiam quecūqz sit illa
eodem tempore primo acquirere et pdere. ¶ Tertio pz 3
impossibilitas huius consequentis: ex intentione phi. 8. Cō. 62.
physicoruz. et Cōmenta. ibidem. vbi pro manifesto prin-
cipio sumunt esse impossibile simul esse generationem et
corruptionem eiusdem. imo nec esse posse vnaz post aliā
sine tempore medio. Item phus et Cōmenta. 5⁹. physic. c. t. i4
fundant vnam rationez super hoc q̄ nihil corrumpitur
dū gnātur tāq̄z sup manifesto fundamēto. ad pbādū q̄
mot⁹ n̄ gnātur. ¶ 4⁹. idē patz. nā ipossibile ē idē quacū- 4
qz virtute simul in eodem instanti: vel eodem tempore
primo creari et annihilari et hoc nullus negaret. ergo ex
eadez cā ipolē est idē simul generari et corrūpi: et semper
intelligo q̄ non solum totū cathegoreumatice: sz et q̄libz
eius pars in eodem tpe primo generet̄ et corrumpatur.
¶ Tertia rō. si motus sit talis res. seqtur q̄ res que mo- 3ᵐ
uet̄: vel sil hz infinitos motus eq̄les sz durationē. vl' q̄
ante motū quē hz successiue habuit ifinitos quoꝝ q̄libz

fuit tātus ſm durationē q̄ntus ē ille quē hʒ. ɔñs quātuʒ
ad vtrāqʒ ptem eſt falſum. pbo ɔñam. omne.n.qđ ī ſe hʒ
actu aliq̄ʒ entitatē quā antea habuit tñ in po° eſt iquā-
tuʒ hꝫ mutatū ad ipſaʒ: ꝥ pʒ. tuʒ qꝛ ſʒ ipſam ſe hʒ alr q̄ʒ
prius: ac p hoc ē mutatū: tū qꝛ ſi nō eēt mutatum: ſicꝫ pꝰʒ
carebat illa entitate: nec eā habebat in actu: ſʒ tñ ī po°.
ꝛ nūc eā non hrēt in actu. tuʒ qꝛ oē qđ prius fuit ſub vno
oppoſito ꝛ nūc ē ſub alio eſt mutatū ex vno in aliđ. ꝥ.n.
T. c. 7. ſonat nomē mutatiōis: vt dr̃. 5. phyſico. omne qđ hʒ aliq̄ʒ
entitatē actu quā ante nō habuit actu ē hꝫ: vt pʒ. omnis
autem res q̄ mouetur ſm opp. habʒ eēntiam motus quā
anteq̄ʒ moueretur non habuit. igitur ē mutata ad ipam:
aut igitur res q̄ mouet̃ prius habuit mutationē: ſeu mo-
tum illum quo eſt mutata ad motum dato q̄ hrēt illuʒ:
aut ſimul. ſi prius: cū ēt motū ſcđo datuʒ habuerit aliqñ:
cū ante non habuit: igit̃ prius fuit mutata ad illuʒ ꝛ ha-
buit priorē: ꝛ ſic in infinitū. Si vero ſil' cū motu quē hʒ:
hʒ etiā motū quo mutatur ad ipm aliū: ꝛ ſic i īfinituʒ. ſe-
quitur q̄ ſil' habeat motus infinitos. Et aūt omnes illi
motus ſint eq̄les ſm durationem: ſiue ponant̃ ſimul: ſi-
ue ſibi ſuccedētes. pʒ: qm̄ ſemp in eq̄li tēpore cauſat̃ mo-
tus: ꝛ acgritur res illa ad quā ē motꝰ ſm opionē. iſtaʒ. vñ
eiſdem ſeu equalibꝰ diuiſionibꝰ diuidunt̃: aliogn: vl' ali-
qua ps rei acgreret̃ ſine motu: vtpote ſi minori tpe fie-
ret motus q̄ʒ acgreretur res: aut ſi eſſet eɔ. aliquādo mo-
ueret̃ mobile: ꝛ nō acgreretur aliqd per motum illū: nec
deperderet̃: que oīa non ſunt poſſibilia ſm viā illā. falſi-
T.cō.9. tas ɔñtis pʒ. q̄ntū ad primam partē: ex. 5°. phyſi. ꝛ pbatur
rōne: qꝛ alias ſeq̄retur q̄ impoſſe eēt aliqd moueri poſt-
quā nō mouebat̃: qđ ſēſui ɔ̄dicit. pʒ ɔña: qꝛ ipoſſe eēt ali-
quo motu q̄ʒtūcūqʒ paruo moueri: niſi prius fuiſſet mo-
tū motu illi equali: ꝛ ſic in īfinitum: ꝛ p ɔñs inter tēpus
quietis: ꝛ tps motus ſuccederent ſibi infinite ptes tēpo-
ris eiuſdē quantitatis: qđ eſt impoſſibile: falſitas ēt ſcđe
partis pʒ: qꝛ non apparet neceſſitas: neqʒ cōgruitas: ſed
potius ipoſſibilitas p naturalē virtutē: q̄ ideʒ agēs cau-
4m ſet in eodē mobili ſil' motus īfinitos equales. ¶ Quar-
to. ſi motus ſit talis res diſtincta: ſeqtur q̄ mobile ſimĩ
acgrat duas res diſtinctas. ſ. ipm motū ꝛ rem permanē-
tem ſm quā ē motus. quarum neutra eſt intriſeca alte-
ri. igitur p po^am diuinam poſſibile erit q̄ acgrat vnā ſine
altera. vʒ. rem illam pmanētē. verbi gratia. locum vl' q̄-
litatem non acquirēdo: ſeu non habēdo rem illaʒ ſucceſ-
ſiuam: ex quo ſeqtur q̄ poterit ſucceſſiue continue eē in
alio: ꝛ alio loco: ꝛ p ɔñs moueri de loco ad locū ſine alia
re: ꝛ ſic moueri ſine motu ſm viam illā: qđ reputāt ipoſ-
ſibile ꝛ ſm veritatē ſeqtur. q̄ fruſtra ponit̃ talis alia res
cum ad eā ponēdā nō cogat neceſſarie rō: nec euidentia
aliqua: aut ēt auctoritas quā negare nō liceat: ſilr econ-
tra poſſibile erit: q̄ acgrat motū non acgrēdo reʒ pma-
nentē. vbi gr̃a. aſcēſum non acgrēdo locum: vel dnigra-
tionē non acquirēdo nigredinē: ꝛ per ɔ̄ſequēs aliqd po-
terit aſcēdere non mutando locum vllo modo. ſ. acgrē-
do vel depdēdo aliquid albiſſimum denigrari nō acg-
rendo nigredinē: nec albedinē vllo modo perdēdo: ꝛ nō
ſolum hoc. ſʒ ēt ſeqtur q̄ aliqd poterit ppetuo aſcende-
re aſcēſu eque veloci: ſicut ē aſcēſus ſagitte iacte ī ſurſū:
ꝛ tñ nūq̄ʒ plus diſtabit a terra q̄ʒ modo. ponatur q̄ mō
geſcat ꝛ nimis eſt abſurdū. Patʒ ɔña. qꝛ vt pbatum eſt
poſſibile erit q̄ totū aſcēſuʒ quo mobile aſcēderet: vſqʒ
ad certā diſtātiam: poſſʒ deus cāre in eo: eſto q̄ locū nō
mutaret. hoc aūt poſito adhuc ipʒ poſſet aſcēdere ad di-
ſtantiā illam mutādo locū: vl' igr̃ mediante alio motu: ꝛ
tunc eadē rōne illū motū poſſet in tpe ɔ̄ñte tps pmi iaʒ
cāti cauſare. eſto q̄ nō acgreret alium locū: ꝛ ſili ratione
infinitos tales ſucceſſiue. Si vero diceret̃ q̄ pmo cāto
perueniret ad diſtātiā illam ſine motu hr̃ ppoſitum: qꝛ
eadē ratione fruſtra ponit̃ vnq̄ʒ talis motus. Eodē mō.
q̄ aliqđ albū poſſʒ ppetuo motu vniformiter dnigrari:
ꝛ nūq̄ʒ eēt nigrū: aut minus albuʒ. Et ɔfirmat̃ ēt: qꝛ ſm
opp. motus qđdāmō ē prior forma: q̄ ipſo mediāte acg-
rit̃. vñ ipſe ſʒ eos eſt q̄ſi via: ꝛ rō vel mediū acgrēdi for-
mā: ꝛ iō p virtutē diuinā poterit cāri ſine illa: lʒ ſm veri-
tatē ſeq̄tur. q̄ ēt eɔ illa poterit cāri ſine illo: ſi ſic diſtin-
guat̃: vt dicit opio. ¶ Quinto. ſi motꝰ eēt aliqua hꝫ res 5m
ſeq̄retur q̄ eēt aliqua vera res ex̃ aiaʒ ɔſtituta ex ptibꝰ:
quaꝝ nulla eſt vel eē pt in reꝝ nā: ꝛ ſic aliqua vā res eēt
ɔſtituta ex ipoſſibilibꝰ: quā abſurditatem non ɔcederet
aliqs ſane mētis. ɔña pbat̃. qm̄ ſm iſtos q̄libʒ ps motꝰ
eſt pterita vel futura: ꝛ neqʒ pterita ē: neqʒ futura eſt: vt
cōcedūt: ſʒ q̄ ēt neutra poſſit eē pbo: nā ſi pterita poſſet
eē: vel poſſet eē exñs pciſe pterita: ſic nūc ē vel exñs pñs:
vel exñs futura: nō pmo mō: qꝛ ſeq̄ret̃ q̄ ēt ipſa nūc eēt
qđ negāt: nec ſcđo mō: qꝛ ſʒ ipſos q̄libʒ pars motus ē di-
uiſibilis ſm priorē ꝛ poſteriorē. nec aliter ē poſſibile. igr̃
non ē poſſe q̄ aliqua ſit pñs: pterea eadē rōne totꝰ vnus
motꝰ magnus poſſʒ eē pñs ꝛ ſimul. nec tertio mō: qꝛ ea-
dē rōne nūc de facto ps futura ē: qđ negāt. ſimili mō pōt
pbari q̄ nulla pars futura pōt eē. ¶ Ad hāc rōnē forte Rñº ad
dicet̃ iuxta doctrinā aliquoꝝ: q̄ ad eē reꝝ pmanētium rationē
hritū ptes regrit̃ coexiſtētia ptiū: ſed ad eē reꝝ ſucceſ-
ſiuaꝝ non requiritur coexiſtētia partiū: ſed ſufficit ordo
ꝛ ɔtinuitas: ꝛ ſic eſt in ptibus motus: nā ps futura ſequi-
tur pteritaʒ: ꝛ ibi ɔtinuat̃ mediāte mutato eē preſenti: ꝛ
ratione talis ordinis ꝛ ɔtinuationis dr̃ qđ motus hʒ eē:
ꝛ eſt res vera: lʒ non pmanēs. ¶ Hec ſolo nulla eſt. tum ɔ̄ ſolo^m
qꝛ cū nullū totum ſit aliud q̄ʒ oēs ſue partes: ſeu ppriꝰ
loquendo q̄ʒ omnia: quorū qđlibʒ eſt eius pars: ve ſaltē
qđlibet conſtat ex partibus ſuis: impoſſibile eſt aliquod
totum eē: niſi ſit q̄libʒ pars eius: tum qꝛ nō eſt intelligi-
bile q̄ aliqua non entia: nec poſſibilia eē entia cōtinuē-
tur alicui enti: aut inſimul entitatem aliquā conſtituāt.
vnde poſſʒ equaliter dici q̄ licʒ chymera nihil ſit: neqʒ
tragelaſus: ɔtinuātur tñ adinuiceʒ mediante aliquo en-
te: ꝛ q̄ ſimul ſumpta vel preciſe ipſa: aut ēt cum aliquo
ente ſunt vna entitas ɔſtituta ex chymera ꝛ tragelaſo ꝛ
entitate vna: qđ nullus ſapiens diceret: tum qꝛ mutatuʒ
eſſe nulla entitas eſt q̄lem fingunt: vt probabitur in ſe-
quenti cōcluſione: tuʒ qꝛ eſto q̄ eēt aliqua entitas talis
cum pars futura motus non ſuccedat preterite: neqʒ trā-
ſeat in pteritum: niſi p preſens: aliogn non ɔtinuaret̃ ſi-
bi mediāte mutato eē pñte vt dicūt. Seqtur q̄ tota ps
futura trāſibit ī pteritū p pñs p ſua mutata eſſe pciſe: qꝛ
ſʒ ipos nihil ex motu pter mutatū eē pt eē pñs: ꝛ ſic vlte-
riꝰ ſeq̄. q̄ ɔponat̃ pciſe ex mutatꝭ eē ſibi ſuccedētibꝰ: ac
p ꝥ tps ē ex iſtātibꝰ: ꝛ ɔtinuū ex idiuiſibilibꝰ: cuiꝰ oppo^m
dmōſtrat̃. 6°. phy. ¶ 6°. ſi motꝰ eēt talis res: vt fingūt mo- T.c.p.
tus nō eēt actꝰ entis ī po° ſʒ q̄ ī po°: ꝛ p ɔñs: cuʒ ſic diffi- 6°
niat̃ motꝰ: vt ſuppono: ex. 3°. phy. ꝛ ipi ēt ɔcedunt. ſeq̄ q̄ T.c.6.
nullus motꝰ ē motꝰ. ɔña pbat̃: qꝛ nec ps pterita ē actus
mobilis: nec futura: nec neutra ē: ꝛ neutrā mobile habet
actu: nec aliqd aliđ ipiꝰ motꝰ ē pter pteritā ptē ꝛ futurā.
igr̃ mobile nihil hʒ motꝰ: nec ſʒ aliqd ſui motꝰ ē actꝰ il-
liꝰ: nec pt dici q̄ iō motꝰ dr̃ qđ actꝰ mobilis: qꝛ mutatum
eē qđ ē aliqd eiꝰ ē actꝰ mobilis: nā ſʒ iſtā imagiationem
mutatū eē ē penitꝰ idiuiſibile actꝰ āt poſitꝰ ī diffōne mo-
tus ſignat pfectionē mobil': ſeu actū diuiſibilē ſʒ Com.
5°. phy. vñ dicit ipe q̄ pfectio accepta in diffōne motus: Cō. 21.
qui eſt tāq̄ʒ genus non inuenit̃ in tranſmutatione que ē
in generatiōe: ꝛ ſubdit q̄ eā in ꝥ eſt: qm̄ forꝰ ē idiuiſibil'.

2ª ꝯ Et ppterea.nõ est dare tale ĩdiuisibile qͦd vocant muta/
tuꝫ eẽ:vt in sequẽti ꝯclusione patebit.¶ 2ª conclusio ẽ.
ꝙ non ẽ aliqua res extra aiam distĩcta ab oĩbus reb⁹ p/
pᵐ manẽtib⁹ talis qualẽ dicũt eẽ mutatũ eẽ.hãc sic ꝓbo p.
Si.n.sit aliqua hͦ res accipiaꝛ aliqͦd mobile qͦd cõtinue
mouetur:tunc arguo sic.aut aliqua hͦ rerum indiuisibi/
lium q̃ vocanꝛ mutata eẽ:ẽ in h mobili pluſq̃ p instans:
aut nulla ẽ pluſq̃ p istãs in ipso mobili:ſꝫ neutrũ põt ve/
re cõcedi.g̃ ꝛc̃.non.n.põt dici ꝙ ẽ pluſq̃ p instans:sic.n.
aliqͦd singulare mutatũ eẽ eẽt ĩ mobili p tp̃s.Ex quo vl/
tra seqtur.ꝙ cũ in illo tp̃e mobile sic continue moueaꝛ:
ꝛ in quolibꝫ instanti illi⁹ tẽporis hẽat aliud mutatũ esse
ſm imaginationẽ eorum simul in eodẽ mobili eẽnt plu/
ra mutata eẽ in ipso successiue causata:hoc autẽ ẽ impos/
sibile ſm dicta:sic opinãtiuꝫ:qꝛ qua ratione vnũ muta/
tum eẽ manet ĩ mobili cũ sequẽtibus:eadẽ rõne qͦlibꝫ
medians inter illa mutata eẽ:ꝛ p ꝯñs ẽt motus oĩs ꝯpre
hẽsus ab illis mutatis eẽ:alioqn cũ in quolibꝫ motu sint
plura mutata eẽ:si aliq̃ pars motus d̃ſiſſet: nõqͦlꝫ mu/
tatũ eẽ remansiſſꝫ:ꝛ sic vltra sequitur.ꝙ vna pars mot⁹
erit ĩ mobili sil'cum seq̃ntib⁹: qͦd motui repugnat:ꝛ cui/
libꝫ successiuo ſm ipsos. Nec 2ᵐ põt dici.s.ꝙ nulla sit
pluſq̃ p instans:qꝛ hoc non ẽ naturalr̃ possibile ꝺ aliqua
re:sicut ꝓbatum fuit in pͥmo li.di.17.q.2.arti.2º.proba/
T.c.61. tur ẽt auctoritate phĩ.8º.physi.in illo cap.ꝙ aũt loci mu/
tatio.vbi ait.ꝙ inconueniẽs videbiꝛ.si factuꝫ mox ne/
cesse ẽ corrumpi ꝛ nullo tẽpore pmanere.vbi vult mani/
feste ꝙ omne ens factũ pmanet in eẽ p tẽpus:ꝛ nõ tm̃ p
Cõ.63. instans:ꝛ h ibidẽ ꝓbat Cõmẽ.d.oẽ gñatum habꝫ eẽ in
actu:ꝛ oẽ exñs in actu ẽ in tẽpore d̃mõstrato:alias natu/
ra ageret ociose.vñ volunt exp̃sse ibidẽ.ꝙ impossibile ẽ
corruptionẽ alicuius rei sequi eius gñationẽ sine tẽpore
medio:ꝛ p hoc tãq̃ p pͥncipium probãt: ĩpossibile eẽ du/
os motus ꝯ̃rios succedere sibi in eodẽ mobili sine q̃te
media:ſꝫ si mutatũ eẽ:aut aliqua alia res sit tãtũ p istãs
gñatio eius ꝛ corruptio non mediabuntur tẽpore:vt pꝫ.
¶ Nec valꝫ dr̃e.ꝙ phus ꝛ Cõmẽ.loquunꝛ ꝺ reb⁹ pma/
nẽtibus:non autẽ ꝺ successiuis:qꝛ ratio eoꝝ equalr̃ pro/
bat ꝺ omnibus:si aliquid probat.similr̃ possꝫ quis dr̃e ꝙ
loquuntur ꝺ substantijs nõ ꝺ accidẽtibus:vl' igiꝛ dictuꝫ:
2ᵐ ꝛ ratio eoꝝ valꝫ in oĩbus vl' in nullo.¶ Scd̃a ratio sup/
T.c.40 pono duo d̃mõstrata.6.physi.vnum ẽ ꝙ oẽ qͦd mutatuꝫ
est.quãdo primo mutatum ẽ.ẽ in eo ad quod mutatum
est. Aliud ẽ ꝙ oẽ mutatum eẽ mensuratur instanti: qͦd
vtiq̃ gñaliter verum ẽ ꝺ omni mutato eẽ:siue sit trãsla
tum eẽ:siue augmẽtatũ vl' diminutum eẽ:seu alteratum
eẽ:vl' gñatum eẽ:vel corruptum eẽ:qꝛ equalr̃ ꝺ omnibus
probat ratio facta ibi. His suppositis accipio aliquã ta/
lium entitatum q̃ vocantur mutata eẽ:ꝛ sit a.constat ꝙ
h aliquãdo ẽ genita:ꝛ aliquãdo corrupta ex p̃us dictis.
g̃ habꝫ genitũ eẽ:ꝛ corruptum eẽ:ſm ipos qui sic loquũ/
tur.Et si dicaꝛ.ꝙ ẽ genita:absq̃ tamẽ re q̃ ẽ genitũ eẽ:ꝛ
corrupta absq̃ corrupto eẽ:cõceditur propositũ.pari.n.
ratione non ẽ necessarium in alijs tales res fingere. Ex
his arguo.aut genitũ eẽ ipsius a.ꝛ eius corruptum eẽ sũt
simul:aut vnũ prius alio:Si simul igꝛ a.sil' ẽ:ꝛ nõ ẽ.patꝫ
ꝯñs.ex prima suppõne:si vnũ prius alio.igiꝛ sunt in alio
ꝛ alio instãti.ex scd̃a suppõne.ſꝫ cũ inter q̃libꝫ duo instã/
tia sit tp̃s mediũ.seqtur ꝙ a.sit in toto tp̃e illo medio ĩ/
ter suũ genitũ eẽ:ꝛ suum corruptũ eẽ:ꝛ p ꝯñs.a.mẽsuraꝛ
tp̃e:qͦd ẽ ꝯ̃ suppositionẽ scd̃aꝫ.Sequunꝛ ẽt h incõueniẽ/
3ᵐ tia tacta in pͥma rõne hui⁹ ꝯ̃nis.¶ 3º.aut mutatuꝫ eẽ est
aliqua res intrĩseca motus:aut aliqd extrĩsecũ sibi:neces/
sario tñ cõcomitans ipm in subto:aut aliqd extrinsecuꝫ
ꝯtigẽter se hñs ad motũ:sic ꝙ aliquid possit moueri non
habẽs aliqͦd mutatum eẽ. Primũ non põt eẽ.ꝙ tamen
ipsi magis videntur opinari dicẽtes ꝙ mutatum eẽ:ẽ qͦ/
daꝫ indiuisibile motus:sicut dicũt pũctum eẽ ĩdiuisibi/
le lĩnee intrinsecũ:h inquã eẽ non põt:qꝛ aut motus ĩfra
eẽntiam suã includit p̃cise talia mutata eẽ:ꝛ nullaꝫ aliã
oĩno entitatẽ:q̃ non sit vnum vl' plura mutata eẽ p̃cise:ꝛ
tunc sequitur ꝙ motus componiꝛ ex solis mutatis esse:
qͦd reprobaꝛ.6º.physico.aut ĩcludũt aliquã entitatẽ p̃ter T.c.p.ꝛ
mutata eẽ:q̃ nec ẽ mutatum eẽ vnũ vl' plura:aut p̃cise ex 88.
eis integrata:ꝛ si sic opꝫ ꝙ ipsa vl' nullum mutatũ eẽ in/
cludat vel aliquã sui partẽ habeat:que nec sit nec inclu/
dat aliquod mutatum eẽ.Qualibꝫ aũt tali data.sequiꝛ
ꝙ mobile habẽs ipsam moueatur:ꝛ sic mutatũ sine tali
mutato eẽ:ac p hoc vanum ẽ ipsum ponere:h ꝯñs pꝫ: qꝛ
per quãtũcũq̃ spacium mobile moueatur p illam partẽ
motus in qua non claudiꝛ aliquod mutatum eẽ certum
est ꝙ ipsum prius ẽ motum ad medium spacij q̃ ad vl/
timum eius:ꝛ sic ẽ mutatum sine tali re ficta. Scd̃m ẽt
non põt dari:qꝛ cũ in quolibꝫ instãti tẽporis mẽsurantis
motũ ꝯtinuũ sit veꝝ a.eẽ mutatũ ad aliqͦd spaciũ oporte
bit dr̃e ꝙ ẽ q̃dã multitudo ipsoꝝ mutatoꝝ eẽ sibi ĩ mo/
bili succedẽtiũ adequãtũ ĩ duratiõe totũ motũ quo mo
ueꝛ mobile ĩ illo tp̃e:ꝛ sic eadẽ mẽsura adequata mẽsu/
rabiꝛ illa ml̃titudo mutatoꝝ eẽ cũ illo motu:ꝛ pꝫ h ꝯñs.
qm̃ si nõ adeq̃ret ipꝫ motũ iã aliqd eẽt ipsi⁹ mot⁹ qñ nul
luꝫ eẽt mutatũ eẽ:ꝛ sic aliqd eẽt mutatũ sine mutato eẽ:
qͦd ẽ ꝓpositũ.ꝯñs ãt falsuꝫ:qꝛ cũ qͦlibꝫ mutatũ eẽ mẽsu
reꝛ instãti:si aliq̃ multitudo p̃cise plura mutata eẽ ĩclu/
dẽs mẽsurareꝛ pͥmo aliq̃ tp̃e:illud tp̃s eẽt ꝯpositũ ex so/ T.c.88.
lis istãtib⁹:vt pꝫ ex.6º.phy. Tertiũ ẽt dari nõ põt pp ea
que ꝯ̃ 2ᵐ dicta sũ.Et nihilominus si dareꝛ hꝛ ꝓpositũ.qꝛ
ex quo talia mutata ꝯtigẽter sequũꝛ motũ poſſe erit ali/
quid moueri ꝛ motũ eẽ sine talib⁹ entitatib⁹.¶ 3º ꝯ est. 3º ꝯ
ꝙ mutatio subita nõ ẽ aliqua res ĩdiuisibilis mẽsurata
instãti distĩcta ab oĩb⁹ reb⁹ pmanẽtib⁹:vt fingũt.h ãt ꝯ
efficaciter ꝓbaꝛ p pͥmã ꝛ tertiã rõnẽ scd̃e ꝯ̃nis.p̃ter illas
vo adduco aliã rõneꝫ.Si.n.mutatio sit aliqua talis res pᵐ
distĩcta a mobili:ꝛ a re ad quã ẽ mutatũ:ꝛ a qua ẽ muta/
tũ.seqꝛ ꝙ mutatiõis sit mutatio ĩ ĩfinitũ:ac p h q̃ñcũq̃
aliqd mutaꝛ sꝛ ĩ eo sil' actu ĩfinite mutatiões:ꝯñs falsuꝫ
est:ꝯñs ꝓbaꝛ.qꝛ sic subm̃ habẽdo actu rẽ pmanẽtẽ quã
añ nõ habuit ẽ mutatũ:sic ipꝫ hñdo actu rẽ illã q̃ dr̃ mu/
tatio quã pri⁹ nõ habuit ẽ ſꝫ illã ꝛ ad illã mutatũ:ꝛ h pꝫ
p ꝓbatões ĩductas ĩ 3ª rõne pͥ ꝯ̃nis.igꝛ hꝫ ĩ se mutationẽ:
q̃ formalr̃ ẽ mutatũ ad pͥmã mutationeꝫ. Et eadẽ rõne
seqtur.ꝙ hẽat tertiã:ꝛ sic deinceps ĩ ĩfinitũ:vel oporte bit
dr̃e ꝙ ẽ mutatũ ad aliq̃ entitatẽ sine mutatiõe distĩcta
ab illa entitate q̃ sit mutatũ ad ipsaꝫ:ꝛ q̃ rõne h poterit
poni ĩ vna:poterit ꝛ ĩ q̃libꝫ:nec rõ coget ad oppoᵐ in vna
plus q̃ in alia.frustra g̃ ponũꝛ tales res.h ꝯ amplius pate/
bit ex ꝓbõnib⁹ spãliũ ꝯ̃nũ q̃ iduceꝛ.¶ 2º. ĩ spãli ondo pͥº ꝯ spãl'
ꝓpoᵐ ꝺ q̃libꝫ genere mot⁹ ꝛ mutatiõis:ꝛ pͥ ꝺ motu loca/
li:ꝛ ꝙ ipse nõ sit talis res ĩcõcusse ꝓbaꝛ p oẽs rõnes fa/
ctas ad pͥmã ꝯ̃nẽ:ĩ spãli ãt arguo pͥ sic.aliqd põt moueri pᵐ
localr̃ sine tali re.g̃ mot⁹ localis nõ ẽ talis res:ꝯñs pꝫ.ꝓ/
baꝛ añs.aliqd põt eẽ ĩ aliq̃ loco pͥ in q̃ imediate non fuit
ipꝫ ꝛ oẽs ptes ei⁹:nec imediate post erit:ꝛ erit ĩ aliq̃ in q̃
nõ ẽ ꝛc̃.Certũ ẽ ãt ꝙ tale locatũ vere moueꝛ localr̃ qñ h
erũt vera ꝺ ipo:ſꝫ ad h nõ ẽ necessariũ fingere aliq̃ rem
p̃ter pmanẽtes:p h.n.ꝙ dico ipꝫ nõ fuisse imediate ĩ h
loco nulla talis res signaꝛ eẽ ĩ ipo:nec per h qͦd ẽ ĩ h lo/
co aliq̃ res ĩ ipo ẽ necia p̃ter ipꝫ ꝛ locũ: aut si ponaꝛ ali/
quis respectus:vt aliqui volunt nihil ad propositum:cũ
respectus hͦ nõ sit res distincta ab omnibus permanẽ/
tibus:nec sit motus:aut pars ei⁹ etiã ſꝫ ipsos opinantes.

2m ¶ Secūdo ois actus scribilis inquātū huius est latio: aliqua res pmanens est hm. ergo aliqua res pmanēs est latio: τ vltra. igit̃ in nullo qd fertur: seu localr mouetur: est aliqua latio ab oībus rebus permanētibus distincta:
T. cō. 6 maior p3. ex diffinitione data. 3° phy. minor probat̃. nā
C. 16. illius rei permanētis: que continue partibilr acquiritur ab eo. qd continue fertur: siue que continue partibiliter fit locus eius: q fm ipsum mouetur localiter: aliqua ps est actu locus eius: vel partis ipsius: cuius imediate prius non fuit locus actu: sed potētia tātū: quāuis aliqua pars eius fuit locus partis illius. Itē imediate post aliqua ps erit actu locus eius qd fertur: vel sue partis que tn̄ i po⁹ est locus eius. Cum igitur ois potentia dicatur respectu
T. cō. 6. actus: vt patz. 9. meta. illa pars que ē actu locus: τ ad quā
τ. 7. mobile fuit in potentia est actus eius. Rursus q2 ipsius rei que cōtinue fit locus imediate aliqua pars acquiretur τ erit actus eiusdem que nōdum est locus eius: nisi i potentia: τ h per se sibi conuenit inquātū huius: aliogn non continue acqreretur: sed eēt complete acquisita: p3. q2 ipsa res permanens: que continue acqritur: inquātū huius est actus feribilis: iquātū est feribile: τ sic p3 minor. τ p ɔñs q ipsa est latio Cum igit̃ omne qd continue fertur continue suo modo aliquā rem permanentem sic partibiliter acquirat. nā omne tale mouetur de loco ad locum: accipiēdo locum cōiter: sequit̃ q omnis res que localr moueť: est res aliqua permanēs: τ per consequēs res aliqua permanēs est latio: τ si sic nulla alia res pter pmanentes est ponēda que sit latio: q2 tunc cuiusl3 eēnt due lationes: qd superfluum esset. Et si dicatur q locus non est actus mobilis: cum non sit subiectiue in eo. dōg q hoc non val3. qm̄ nō omnis actus est subiectiue in eo: cuius est actus: actus. n. actiui non est in ipso: sed in pas-
T. c. 19. so: vt p3. 3. physicorū: sic nec actus trāsmutabilis est in
Cō. 4. ipso. vnde sicut notat Cōmē. 3. physicorum. motus nō h3 diffinitionem dictam vniuoce: qd ideo est: q2 actus non dicit̃ vniuoce in oibus motibus: aliter. n. translatio est actus trāslati: τ aliter alteratio eius qd alteratur. illi eni extrinsecus. h autē intrinsecus. i. formaliter inherens.
3m ¶ Tertio. si motus localis eēt res distincta a permanētibus existēs i mobili: vt dicūt. sequeretur q omne motum localr per se mutaretur fm aliqd eē. ɔñs falsū. ɔña p3: q2 omne hm motum acqreret in se nouam formam .s. motum ipsū: imo τ plures acqreret τ plures perderet: fm q plures partes motus successiue pderet τ acq-
T. c. 54 reret: falsitas ɔsequētis p3 per phm. 8. physicorum. in illo. c. at vero de facientibus principium. In quo probat translationem esse primū motuū: dicit. n. ibi q f3 hūc
3 3m solum motum: nihil mutatur in esse qd mouetur: vult. n. q sic mobile mutet locum q per se non mutat aliquod
Cō. 41. esse. Contra hoc autem videtur esse dictum Cōmen. 12. meta. vbi dicit. q motus celi est possibilis ex se: necessarius autem ex alio. q2. s. habet eē ab alio. s. a motore: τ dicit q fit a motore eterno τc̄. h autem de nulla re permanente verificari possunt: non eni de celo. tū q2 ipsū est necessarium in sua substantia f3 Cōmē. ibidē. tū q2 ipm non fit a motore fm intētionem Cōmē. vt supra p3. q. p. nec possunt verificari de loco: circa quē mouetur pter eādem causam: nec aliqua alia res permanēs causat̃ ibi. maxime. n. hoc videretur verū de ipso vbi. Sed vbi nō est aliqua res noua existens in celo: vt infra probabitur dis. 2. Relinquitur ergo. q sit aliqua entitas successiua:
Rño que est motus: qualē dicunt eē sic opinātes. ¶ Ad h āt dōm. q non est itētio Cōmē. q motus sit aliqua entitas eterna causata a motore in ipso celo: que sit ex se possibilis τ necessaria ex motore. ɔstat. n. ēt fm istos sic opinātes q nulla entitas motus ē necessaria a motore. immo quelib3 est ɔtingēs τ desinit eē: τ nullam ē significare q̄ non desinat eē fm ipsos: s3 cū dicit motum fieri a motore: τ eē eternū τ necessarium: ex eo nō aliud intelligit q̄ q celum moueť eternalr τ necessario a motore eterno: propter hoc aūt non est necessariū aliq̄ talē rē fingere i celo causari. Et sic motor celi ē sic mouēs q nō agēs: fm istos aūt eēt ēt agēs τ non solum mouēs: τ vlr oīe mo-
tiēs eēt agēs: cui⁹ ɔriū idē Cōmē. eodē li. dicit. ¶ Z° Cō. 23.
idē probo de alteratione: τ pmo quidē silr ad primā ra- 2° 3 ipal
tionē factam de motu locali. Qm̄ nō posita illa re distincta a subiecto τ qualitate que acqritur vere pōt aliqd alterari: igit̃ illa non est ponēda: añs probat̃. nam hoc solo posito q subiectū habeat aliquā partē forme: quā añ imediate nō habuit: τ imediate aliq̄ habebit quā nō h3 ipsum vere alterat̃: hec aūt possunt eē sine illa re tertia. ergo τc̄. ¶ Scdo. qualitas que continue fit: que cōiter
dicitur fluēs est alteratio: igit̃ nō est aliqua res talis di- 2m
stincta a qualitate que fit alteratio: vt fingit opp. ɔña p3. quoniā tunc in eodē essent simul due alterationes duū vna precise qualitas acquireretur: qd est superfluum ponere. τ essent aliqui motus de genere permanētiū: τ aliqui de genere successiuorū: τ multa alia irrationabilr dicta sequerētur. añs vero probatur. quoniam hm qualitatis inquātū aliqua pars ē actus eius qd alteratur: τ imediate post aliqua erit act⁹ ad quā ipm nunc ē in potētia: ac per hoc ipsa ē actus alterabilis inquātum ipm est alterabile. igitur ē alteratio. ¶ Cōfirmatur. quoniā illa re tertia posita quā ponūt nullo modo poterit apparere q sibi cōueniat diffinitio pdicta motus magis q̄ forme que ptibiliter acqritur. p hoc p3 q nō val3 obiectio que cōsueuit fieri d forma remissa: que vtiq3 ē actus incōpletus: τ ē actus subiecti que ē in potētia: adhuc ad similē formam: τ tamē ipsa non est motus: nō val3 inquā: quoniā ipsius forme remisse: nihil est in potētia: s3 tota est in actu: ac p h nec eius subm ē in potētia ad aliquid ipsius forme remisse: l3 sit i potētia ad aliquid forsan simile q nihil eius ē: iō ipsa l3 sit actus enti qd quidē ē in potētia: non ē tamē actus eius inquātum ipsum ē in po⁹ cum ipsū non sit in potētia ad aliqd eius: ac p h ipa nō est motus cū ipse sit actus eius qd ē i potētia: τ fm q ip3 est in potētia: pter qd d ratione motus ē q aliquid ei⁹ sit in potētia: vñ illud precise qd de motu est in actu nō est motus: nec pcise illud qd de ipso ē in potētia: s3 vtrū q̄ simul. Et hoc ē. qd dicit Cōmē. 3° physicorum. vbi ait.
infinitum eē in re non ē: nisi fm potētiam existētē in ea: Cō. 57.
quēadmodum dñe substantiales plurium rerum q̄ conseruant suum eē in coniunctione potētie cū eis: vt i rebus: quarum eē ē in motu. rerum. n. q̄dam sunt in puro actu: vt homo demonstratus: τ q̄dam sunt fm q potētia admiscetur cum actu: τ si potētia non fuerit nō erit act⁹: vt dies. h. n. nomē dicit̃ de parte tēporis: τ tēpus ē cum motu: τ vlr omne q ē cū motu. h Cōmē. τ propterea. 5°
physicorum. dicit q diffinitio motus data in. 3° non ve- Com. 21
rificatur de generatione τ corruptione: qm̄ in ea non est pfectio: siue actus diminutus d genere ei⁹ ad qd ē mot⁹ .s. d genere pfectionis complete. τ causa in hoc ē: qm̄ forma ē idiuisibilis. ei⁹ supple nō pōt eē aliqd in actu: τ aliquid in potētia. Itē Auicē. 2° suffic. co. 2 ingt q̄ sunt: q̄dā
sunt i actu oi modo: q̄dā vō sunt in actu fm aliqd τ fm capi° p
aliqd in potētia: τ ipossibile ē: vt aliqua res sit i potētia omni modo q̄ non habeat eē in actu aliquo modo: τ statim post dicit: q motus ē de numero co2: q̄ fm aliquid
sunt in potētia: τ fm aliquid in actu: τ ex h dicit Cōmē. Com. 21
vbi supra. q est act⁹ pmixtus po°. forma vō remissa nō ē

ſm aliquid eius in potẽtia: vnde vt dicit Auicẽna: nigꝝ
eteni cum ſit nigrũ in actu nõ reſtat in potẽtia aliquid ð
tota nigredine quã habꝫ: ⁊ quadratũ cuꝫ ſit q̃dratuꝫ in
actu non reſtat in potẽtia aliquid de tota q̃dratura quã
habet. Sed mobile qñ ſit mobile in effectu putatur ꝙ
adhuc ſit in potẽtia mobile ꝑꝑ vniuerſitatẽ totius con-
tinui motus ⁊c̃. talis eſt forma que ↄtinue ſit: que ẽt cõ-
ſueuit noiari fluens a multis: vñ aduerte ꝙ motus non
ſupponit ꝑciſe pro re: que ẽ actualr̃ actus mobilis: nec ꝓ
ea que eſt tãtum in potẽtia: ſꝫ ſimul ꝓ hac ⁊ illa: hec con-
Cõ. 4. cluſio ẽt probaẽ auctoritatibꝰ Cõmẽ. ipſe ſiqdeꝫ. 3°. phy.
dicit illam opp. eſſe verioreꝫ: q̃ dicit ꝙ motus nõ differt
a perfectiõe ad quã vadit: niſi ſm magis ⁊ minꝰ. i. ſꝫ eẽ
cõpletum ⁊ incõpletũ: nam motus eſt actus incõpletus
T. c. 6. ⁊ imꝑfectus: vt ibidẽ dicit phs. Itẽ. 5°. phy. dicit ꝙ illud
Cõ. 17. ad qð eſt motus: eſt de nã motus. Et in. 48. dicit cõuer-
ſam. ſ. ſubſtãtia motus eſt de natura eiꝰ ad qð eſt. Item
ibidẽ cõmen. 21. dicit ꝙ ꝑfectio ⁊ actus poſita in diffõne
motus eſt ꝑfectio diminuta ð genere eius ad qð ẽ motꝰ
. ſ. de genere ꝑfectionis cõplete verba ſua ſunt. Itẽ cõm.
31. dicit. ꝙ cã conuenientie ⁊ diuerſitatis ſpecifice motuũ
eſt ↄuenientia ⁊ differẽtia ſpecifica eoꝝ ad q̃ ſunt: ⁊ plu-
ra alia dicit ex qbꝰ innuit manifeſte ſe ſentire ꝙ motꝰ nõ
3° ↄ ſpãl ẽ alia res ab ea ad quã mobile mouet̃. ¶ Tertio idẽ ꝓ-
bari põt de augmẽto ⁊ decremento: nã aliqd poteſt vere
augeri abſq; tali re ſucceſſiua diſticta: ergo illa nõ ẽ po-
nenda. añs ꝓbatur. ſicut. n. ipſi ponũt ꝙ illð qð augetur
acgrit ſimul illã rem ſucceſſiuaꝫ ⁊ quãtitatẽ: qua ſit ma-
ius: ſic: ſi ſolam quantitatem acgreret augeretur ⁊ fieret
maius: vnde põt ſic argui: ſi augmẽtum eẽt res diſtincta
a quãtitate ꝑ quã auget̃ qð auget̃ nõ eẽt augmẽtuꝫ: neq;
illud augeret̃: ſi abſq; illa re tertia q̃titas illa ſubiecto
acgreretur: h̃ de ſe eſt euidẽs: ſed ↄñs eſt falſum: illo. n.
poſito non dubium ꝙ illud fieret maiꝰ ⁊ augeret̃: ſimili
modo põt formari pma ratio de motu locali ⁊ prima de
alteratione: ⁊ hec forma cõtra aduerſarium vr̃ validior:
4° ↄ ſpãl licꝫ virtus ſit eadẽ. ¶ Quarto illud ipm probaẽ de ge-
neratione ſubita: ⁊ pmo per pmam rõnẽ factam de mu-
tato eẽ: nam ſm illam imaginationẽ opꝫ dicere genera-
tionẽ ſubitam hr̃e eſſe tãtum per inſtans qð deſtruit illa
ratio. Item per rõnem tertiã ibidem factã. Iteꝫ ꝑ rõnẽ
p^m factaꝫ ad id ꝓbãdũ de mutatione in gnãli. Preter illas
autẽ arguo ſic. poſſibile eſt habere mãm aliquaꝫ entita-
tem actu in ſe ad quã fuit prius in potentia: eſto ꝙ nõ ſit
aliqua res diſtincta ab illa entitate: ⁊ a mã que ſit gene-
ratio illius: ergo gñãtio nõ eſt talis res qualeꝫ dicũt: ↄña
patet: qm̃ quãdocũq; mã recipit actu aliquaꝫ entitatem
quã pus habebat tãtuꝫ in potẽtia: tũc eſt vere generatio:
mutatur. n. tunc ð non eẽ in eſſe: ⁊ oia que reqruntur ad
generationis rõnem: tũc cõcurrunt. ſi ergo ſine tali re q̃
ab alijs fingitur hoc in aliquo põt eẽ ſuperflue in quocꝫ
ponitur: ſed probo antecedẽs: cũ. n. materia recipit aliq̃
formam ſubſtãtialem vel accidẽtaleꝫ in actu: quã prius
habebat tãtum in potẽtia: aut neceſſario eſt ibi vna ter-
tia entitas diſticta a mã ⁊ a forma: que eſt gñãtio illius
forme aut non: ſi nõ habet̃ ꝓpoſitum: ſi ſic igit̃ mã habꝫ
tunc pmo illam tertiã entitatẽ actu. ad quã tñ fuit i poᵃ.
aut ergo habꝫ quãdam aliaꝫ diſtinctam a tribus predi-
ctis entitatibus: que ſit generatio illius tertie: aut non. ſi
non habetur propoſituꝫ. ſi ſic queratur de illa quarta vt
prius: ⁊ ſic vel erit deuenire ad aliquam entitatem: que
ſic actualiter recipietur de nouo in materia: ꝙ non erit
aliqua alia que ſit eius generatio: ⁊ habebitur tunc con-
ceſſum antecedẽs: vel oportet dicere ꝙ ſimul actualiter
ſunt in materia iſinite eiuſmodi entitates: qð eſt falſuꝫ:

ſimili modo probatur de corruptione. Cum. n. materia
perdit aliquaꝫ entitatem: ſeu primo non habet actu ali-
quaꝫ entitateꝫ quã prius habebat: aut ſimul habet aliq̃
entitatem diſtinctam: q̃ eſt corruptio prime: aut nõ ſem-
per: ſi non ſemper habetur propoſitum: vt ſupra. ſi ſem-
per igitur cum perdit illam corruptioneꝫ prime entita-
tis habet aliam corruptioneꝫ prime corruptionis ⁊c̃. vt
ante. ¶ Preterea. cõmuniter de vtraq;: ſi gñãtio ⁊ cor- 2^m
ruptio ſint res diſtincte a permanentibus: ⁊ abinuicem:
vt dicunt ſic opinantes: ſequitur actualis infinitas eiuſ-
modi entitatum: nam cum materia aliquam formã per-
dit. verbi gratia. aer lumen cum obſcuratur ibi eſt noua
entitas: que eſt corruptio luminis ſm illam viam: igitur
eſt ibi generatio illius noue entitatis: puta obſcuratõis:
⁊ cum illam entitatem: que eſt generatio obſcurationis:
perdat aliquando materia: erit ibidem entitas alia: que
erit corruptio illius generationis: ⁊ cum h̃ corruptio ẽt
ſit noua entitas in materia: erit ibi generatio eius: ⁊ illiꝰ
generationis iterum corruptio: ⁊ ſic ſemper cuiuſlibet
generationis corruptio ⁊ corruptionis generatio in infi-
nitum: ⁊ cum tota hec multitudo generationuꝫ ⁊ corru-
ptionum non excedat durationem vnius inſtantis: ſeq-
tur ꝙ omnes ille entitates in eodeꝫ inſtanti ſunt in ma-
teria. Ex predictis igitur apparet euidenter ꝙ cum ali-
quid mouetur non ſunt ibi tres res diſticte: vna. vꝫ. que
mouetur: alia que acquiritur: ⁊ tertia tã ab hac q̃ ab illa
⁊ ab vtraq; ſimul diſtincta que ſit motus: vt fingit opio
recitata: ſed eadeꝫ ipſa res: quã mobile cõtinuo acquirit
ſm ꝙ eſt actus eiuſdem incompletus cum continua tẽ-
dentia ad complementum iuxta cõmunem modum lo-
quendi: ſiue ſm ꝙ eſt actus entis in potẽtia ſꝫ ꝙ in po-
tẽtia. i. entis qð aliquid eius actu habet qð imediate nõ
habuit: ⁊ immediate aliquid habebit qð nõ actu habet
eſt motus: vnde ſicut ſupra tactũ eſt: nec illud preciſe qð
mobile actu habꝫ: nec preciſe illud qð habebit: ⁊ ad qð ẽ
in potentia eſt motus: ſed vtrũq; ſimul ⁊ de vtroq; ſimĩ
verificatur h̃ nomen motus. Quapropter Cõmen. 4°. Cõ. 28.
meta. dicit. ꝙ motus componitur ex eſſe ⁊ nõ eſſe: ⁊ ideo
deſcribitur ſic. motus eſt perfectio eius: qð ẽ in potẽtia
in eo ꝙ eſt in potẽtia per eſſe intelligens id ex motu qð
actualiter eſt perfectio mobilis: ⁊ per nõ eſſe illud quod
non eſt: ſed eſſe poteſt perfectio eius. Et properea nõ vi-
detur debere abſolute concedi: motus eſt actus: ſed cuꝫ
additione tali: entis in potentia inquãtum in potentia:
vel actus imperfectus: vt etiam tertio phyſicoruꝫ. dicit
phs propter rationem pretactã quã etiaꝫ explicat Cõ- Cõ. 54.
mẽtator. 5°. phyſicoruꝫ. vbi dicit. ꝙ motus eſt perfectio
diminuta: qr eſt coniuncta cum potentia. Idem ſenten- Cõ. 57.
tialiter ponit. 3°. phyſicorum. ⁊ Auicen. 2. ſue ſufficientie
vt eſt ſupra proxime allegatum: vel ſi concedatur abſo-
lute: h̃ eſt intelligendum verificari de ipſo ratione par-
tis: quoniam pars eius vtriq; eſt actus mobilis. ¶ Per
idem patꝫ. ꝙ non de quolibet motu recte dicitur ꝙ eſt.
verbi gratia. de alteratione: cuius pars fienda non eſt:
ſiue etiam proprie vel improprie ipſa dici poſſit habere
partem. proprie tamẽ dr̃ ꝙ aliqd alterat̃. Et h̃ ſꝫ dcm̃ i-
telligi dꝫ per illud: alteratio eſt cũ ↄuenit̃ ab auctoribus
poſitũ. Per idẽ etiã pꝫ. ꝙ talis alteratio nõ recte ⁊ ꝓꝓe
dr̃ entitas vel res ſimplr̃: ſꝫ ꝙ aliqd alterationis ſit res:
⁊ aliqd erit res: verũtamẽ qr nõ ſolũ ea que ſũt: ſꝫ ⁊ ea q̃
poſſunt eẽ ſoliti ſumus entia ẽt appellare: ac ꝑ h̃ conue-
niẽtius ea quoꝝ aliqd ẽ actu: ⁊ aliqd in poᵃ: poſſunt bo-
no habito itellectu entia: ſeu res dici. iõ Cõmẽ. ⁊ Aui. vt
ſupra pꝫ: motũ ẽt cuiꝰ ps eſt i poᵃ dicũt rẽ ⁊ ens: nec talis
modus loquẽdi reſpuẽdus eſt: ſi verus itellectꝰ habeat̃.

ℭ Aliquis tñ motus proprie pōt dici esse:sicut ille cuiꝰ
q̄uis nō quelibȝ ps sit actus mobilis:q̄libȝ tñ est.verbi
grā.magnitudo aliqua existēs que cōtinue fit locus ali/
cuius qḋ ꝑȝ ipsaȝ moueť:ꝙ aūt motus sit talis res pȝ.tū
rōne:qꝛ cuilibȝ tali rei ꝯuenit diffinitio motus:vt supra
ḋclaratū ē de motu locali:ꝛ de alteratiōe:ꝛ simili mō pȝ
de augmēto ꝛ nulli alteri cōpetit diffinitio ꝑdicta:sicut
T.c.4. diligēter aduertēti bene pȝ:tum ēt ex auctoritate pħi.5°
phy.dicentis motū nō esse ꝑter res ꝑm q̄s aliqd moueť.
Cō.4. vbi Com.diē ꝙ via que diē ꝙ motus nō differat a per/
fectione ad quā vadit:nisi ꝑm magis ꝛ minus:ꝛ est ḋ ge/
nere illiꝰ ꝑfectiōis:ē verior. Illa āt que diē ꝙ est via alia
ab illa perfectiōe est famosior:ꝛ ait.ꝙ necesse ē ꝙ motꝰ
qui ē in subā inueniať in genere substātie:ꝛ motꝰ qui est
in quātitate in genere quātitatis:ꝛ similr q est i vbi ꝛ q̄/
Com.9. litate. Itē.5°phyco.diē ꝙ ire ad calorē ē calor quoq̄ mō
ꝛ silr ire ad frigus:ire aūt ad calorē est calefieri seu mo/
tus calefactionis.Sȝ qꝛ vt dcm̄ est. Motus est actus i/
perfectus:ꝛ iō motū ad calorē:dicit Com.eē calorē quo
quo mō:qꝛ.vȝ.ea ps tātū que est i actu est calor:nā ea q̄
est tātū in poª nō est calor:q̄uis possit eē calor:ꝛ iō motꝰ
qui dr̄ calefactio nō ꝓpe dr̄ calor simplr ꝛ absolute:sȝ ca
lefieri vel calefactio ꝓpter ꝙ nōnꝰ iuxta itētionē Com.
ibidē ꝙ rerꝫ ꝑȝ quas aliqd pōt moueri:q̄dā ꝯtinue acq/
runť ipsi mobili:ꝛ iste sunt motus:vt dcm̄ est:ꝛ Com.vo
cat eas formas mobiles.Quedaȝ vero nō acqruntť ꝯti/
nue licȝ forte aliqñ sic acqrebanť:ꝛ iste nō sunt motus:
ꝛ Com.eas vocat qescētes.ꝑme proprie loquēdo ꝑȝ Cō/
mē signantur ifinitiuis verborꝫ vel noībꝰ significantibꝰ
actū verbi.vbi grā.res illa que ꝯtinue acqritur ab eo qḋ
calefacit nō proprie dr̄ calor:sed calefieri vel calefactio:
ꝛ silr que ꝯtinue acqriť ab eo qḋ albefacit nō ꝓpe dr̄ al/
bedo:sed ḋalbari vel dealbatio:ꝛ sic de alijs suo mō:alie
vero ꝓprie signanť noībus nō signantibꝰ actū vbi: sicut
calor albedo ꝛ huiꝰ:vñ albedo niuis nō recte diceretur
dealbatio vel dealbari:ꝛ iō dicit ibi Com.ꝙ pp famosi/
tatē istiꝰ diuisionis.s.qm̄ oēs intentiones diuiduntur in
habitus qescētes ꝛ mobiles ꝯueniūt oēs gentes in h ꝙ
posuerūt ꝑncipia noīationū nomen ꝛ verbū:ꝛ posuerunt
nomē cuilibȝ forme qescēti:ꝛ verbū cuilibȝ forme mo/
bili. Idē ēt pȝ:per alias auctoritates eiusdē supra allega
Cō.17.ꝛ tas ex.5°phy.ꝛ alias alibi plures:pȝ igr̄ que res sit motꝰ:
c48. ꝛ de qua verificať diffinitio motus a pħo data.Sȝ qꝛ q/
daȝ motus sunt acqsitiui.qdaȝ vero ḋperditiui iuxta sa/
tis cōem modū distiguēdi.Et qꝛ ea que dicta sunt solum
ꝯueniūt acqsitiuis:vidēdū est que res ē motꝰ deꝑditiuꝰ
seu ꝯtinua deꝑditio.Et dōm est ꝙ sicut illud cuiꝰ ps est
actus alicuiꝰ cuiꝰ priꝰ imediate nō fuit:ꝛ imediate pars
erit actus eiusdē que nōdū est actus est motꝰ acqsitiuꝰ:
sic ecōtra illud cuiꝰ imediate prius ps fuit actus alicuiꝰ
que nūc nō est actus illiꝰ:ꝛ alia pars est actus eiusdē q̄ i/
mediate nō ꝑm se totā:sȝ ꝑm pteȝ tātum erit: actus eiꝰ ē
motus deꝑditiuus:vl' sub planioribꝰ ꝛ vsitatioribꝰ vbis
motꝰ deꝑditiuus ē cuiꝰ ꝯtinue ps post pteȝ alicui deꝑdi
tur:sicut acqsitiuus ē cuiꝰ ꝯtinue ps post ptē acqriť ali/
cui:qḋ.s.dr̄ moueri. Et qꝛ sic̄ tale qḋ moueť motu acqsi/
tiuo ē ens i poª ad acqrēdū ꝛ inq̄tū ipȝ est hꝫ motꝰ acq/
sitiuus ē actꝰ:sic ēt qꝛ illud qḋ ꝯtinue aliquā rē ꝑdit ē in
poª ad ꝑdēdū inq̄tū ipm est hꝫ:talis res que ꝯtinue de/
perdiť est eiꝰ actꝰ:ꝛ ꝑ ꝯñs motꝰ. Mutatiōi āt vt a mo/
Cō.21. tu distinguiť ꝑm Com.5°phyco.talis diffinitio nō cōue/
nit.Et iō pōt dici ꝙ mutatio acqsitiua que nō ē motꝰ est
res ꝑm se totā ꝑmo alicui acqsita.Et diffinitio eiꝰ pōt eē
actus entis qḋ ad ipȝ ꝑm totū imediate fuit i poª ad ha/
bendū.i.ꝙ imediate ꝑus nihil habuit illiꝰ actꝰ:sȝ fuit tā/
tuȝ in poª ad hñduȝ:mutatio aūt deꝑditiua q̄ nō ē motꝰ.
verbi grā.corruptio subita nulla res ē:pōt tñ hr̄e tale qd
nois absentia totalis eiꝰ ꝙ imediate fuit actus alicuiꝰ.
vñ illḋ dr̄ taliter mutari: qḋ ꝑus immediate habuit ali/
quē actū:quē nec aliquā eiꝰ pteȝ nūc hȝ.Si aūt q̄rať qd
sit mutatū eē:vt distiguiť cōtra motū ꝛ subitā mutatio/
nē:vno mō pōt dici ꝙ nihil ē:ꝛ talis questio ē oīno irra/
tiōalis ꝛ intelligibilis:sic̄ ꝛ ea q̄ q̄rereť que res ē mobi/
le ē mutatū ad h vl' ad illḋ:q̄uis rōnabilr possit q̄ri qd
significet h oro tota:mobile ē ad h mutatū vl' acqsiuit:
aut ꝑdidit h:vñ ꝛ auctoritates dicētes ꝙ mutatū eē est
in istāti.Et qḋlibȝ mutatū eē ꝑcessit aliqḋ moueri:nō sr̄
intelligēde q̄si h ꝙ dr̄ mutatū eē significet aliquā rē ꝑȝ
se:ꝛ ꝑ illa supponit i ꝑdictis orōnibꝰ.Sȝ ꝑma exponēda
est sic ꝙ oē mutatū eē:ē mutatū i istāti:ꝛ scḋa sic.ad qḋ/
cūq mobile ē mutatū ad ipȝ ꝑus mouebať:ꝛ sic ēt cete/
re suo mō:alio mō pōt dici ꝙ mutatuȝ eē ē res acquisita
ꝑmo:cuius imediate ꝑma pars post ptem acquirebatur:
ꝛ vtroq mō pōt saluari q̄cūq auctoritas sane itellecta:
nec fingere opȝ tales res ipo(s)ſes quas vocāt mutata esse.
hec quantum ad articulum primum sufficiant.

Nunc 2°obijciēdū est ꝯtra predicta:ꝛ ꝑmo ꝓbať in 2ꝰ articꝰ
gnāli ꝙ motus sit res disticta a ꝑmanētibus
qualē fingit opīo. ℭ Primo qdē sic.omnis res que pōt pᵐ
corrūpi vel desinere eē nulla re ꝑmanēte ḋsinēte eē est
res disticta ab omni ꝛ oībꝰ rebus ꝑmanētibꝰ simul. Sȝ
motus ē talis res que pōt ꝛc̄.q̄.maior tenet imediate ex
primo principio de quolibet eē vel nō eē:ꝛ minor ē eui/
dēs:nā aliquid qḋ localiter mouetur pōt quiescere:esto
ꝙ nulla res ꝑmanēs corrūpať:si aūt quieuerit motꝰ quo
moueť desinet eē.igr̄ motꝰ ille pōt desinere esse:nulla re
ꝑmanente desinente eē.Eodē modo probať ꝙ mutatio
sit res disticta a ꝑmanentibꝰ:nam mutatio cessat esse nō
desinente aliqua re ꝑmanēte.pȝ de mutatione que ē ge/
neratio:que post instās quo mēsuratur:nō est:ꝛ tñ nullā
rem ꝑmanentē necesse est corrūpi.vt pȝ in illuminatiōe
aeris ꝛ generatiōe itellectiōis ꝛ volitionis:ꝛ sic ḋ alijs.
ℭ 2°partibus motus repugnat eē simul:non autem ꝑ/ 2ᵐ
tibus rerum permanentium:igitur motus est res disti/
cta a permanentibus. ℭ Tertio.nullus motꝰ potest esse 3ᵐ
in instanti.quelibet res permanens potest esse in istan/
ti:igitur nulla res permanens est motus. ℭ Quarto.oīs 4ᵐ
acquisitio per quaȝ vna res acquirit aliam est res disti/
cta ab vtraq illarum sigillatim ꝛ coniūctim:pȝ.qꝛ nihil
est medium acquirendi seipsum:aut sibiipsi vt aliquid
acquirat:sed omnis motus acquisitiuus est hꝫ ꝑm Cō/ Cō.48.
menta.5.physicorꝫ.vbi dicit ꝙ motus nihil aliud est q̄
acquirere partem post aliam ex illo ad qḋ res mota mo/
uetur donec acquirat illud ad quod mouetur perfecte:ꝛ
tunc cessat.Et in tertio lib.ait. motus.n.nihil aliud ē q̄ Co.4.
generatio partis post parteȝ illius perfectiōis ad quā tē/
dit motus donec perficiať ꝛ sit in actu.ergo ꝛc̄. ℭ Qui/ 5ᵐ
to.si motus non esset res distincta a permanentibus nō
essent.5.sensibilia cōmunia:sicut dicit pħs.2°de anima: T.c.133.
patȝ consequētia:qꝛ inter illa numeratur motus: ꝛ con/
stat ꝙ omnis res permanens que est ḋ sensibilibus cōi/
bus comprehenditur sub aliquo aliorū quatuor ibi nu/
meratorum. ℭ Sexto.omnis motus est velox vel tar/ 6ᵐ
dus:nulla res permanēs est velox vel tarda. igitur nul/
la res permanēs est motus. ℭ Septimo specialiter ar/ 7ᵐ
guitur.ꝙ motus non sit res que acquiritur: qꝛ ad illam
est motus:ꝛ ad nullum motuȝ est motus:pȝ.quinto phy/
sicoruȝ. ℭ Confirmatur.auctoritate expressa Cōmēta/
toris.qnto physicorum cōmēto.5°dicentis ꝙ albifica/ T.c.10.
tio est motus:non albedo:ꝛ rō eius est que nūc facta est. c7.11.

8m ¶ Octauo ad idē.omnis via ad rem distiguitur a re il/
Cō.4. la.pz per Cōmē.3°.phy.sed omnis motus est via ad rem
Com.p permanētē:vt pz p eūdē.4°.meta.com.2.ꝛ primo celi: ꝛ
constat ꝙ nō ē via:nisi ad illa p que ipm acqritur.g ꝛc̄.
9m ¶ Nono arguit̄ ad idē ex itētiōe Cōmētatoris.5°.phy.
Com.9. vbi dicit ꝙ motus fm suā mām est in pdicamēto passio/
nis:ꝛ post dicit:ꝙ fm suā formam est trāsmutatio cōiū/
cta cum tpe:pz igr̄ ꝙ res que acqritur non est mot⁹ for/
malr̄ sumptus qui est trāsmutatio:vt hic d motu loqui/
10m mur:sz est mā eius.¶ Decimo arguit̄.ꝙ magnitudo q̄
acqritur non sit motus localis:nā motus ōis est act⁹ mo/
bilis:ꝛ est i mobili:locus aūt vel spaciuz aut magnitudo
super quā mobile mouetur:nec est actus mobilis:nec in
11m mobili.¶ Undecimo.ponat̄ ꝙ sup magnitudine a.mo
uetur corpus b.qd tn̄ nūq̄ alias mouebat̄ super ea:tunc
A. sic. h magnitudo.s.a.fuit anteq̄ b.moueret̄ sup a.qz hic
motus quo b.mouetur nō fuit anteq̄ b. moueret̄ super
a.igit̄ motus non est h magnitudo.¶ Item sic hāc ma/
B. gnitudinē possibile est eē nullo motu exite:sed hūc mo/
.o. tum quo b.mouetur super a.ipossibile est eē nullo motu
existente:igit̄ h motus nō est h magnitudo.¶ Duode/
12m cimo arguit̄.si spaciū aut magnitudo sup quaz mo[le] mo
uetur vel locus eēnt motus:ꝯtrarij motus eēnt idē:qd ē
impossibile.ꝯña pz:qz super eādem magnitudinē potest
mobile moueri prius ex vna pte ad aliā:ꝛ deide ecōtra:
qui motus vtiq̄ cōtrarij sunt:sicut motus sursum ꝛ mo/
13m tus deorsuz sup illud spaciū.¶ Decimotertio mot⁹ cor/
ruptus rediret idē numero per nām. Si.n.aliqd moue/
retur nūc p aliqd spaciū ꝛ postea quiescat:ꝛ iterū p idem
spaciū moueat̄:idē erit motus qui ē postea:ꝛ q fuit prius:
14m si motus non est aliud q̄ ipm spacium.¶ Decimoqr/
T.c.17. to.6.phy.pbatur ꝙ motus diuidit̄ diuisione mobilis ꝛ
diuisione spacij:qd verum nō eēt:si motus non eēt aliud
15m q̄ spaciū.¶ Decimoqnto.tūc motus celi eēt terra circa
quā mouetur:ꝛ cuz motus celi nūeratus sit tēpus vl̄ sal/
tem subm̄ tēporis:terra eēt tps vel tpis subm̄:que sī ab/
16m surda.¶ Decimosexto.motus celi est vlis cā gnātionis
t.t.c.56. ꝛ corruptionis inferiorū:vt pz.2°.d gnātione.ꝛ.12.meta.
per Cōmētatorē:sed cōstat ꝙ terra nō est talis cā.g ipsa
17m non est motus celi.¶ Decimoseptimo.si nullus motus
localis eēt vel eē possz:quod nō eēt magnitudo vel spa/
cium qd acqreret̄:seq̄retur ꝙ impossibile eēt aliqd mo/
ueri localr̄:nisi acqreret aliqd spacium:sed ꝯñs est falsū:
nā constat ꝙ deus possz ifluere ad intelligētiā mouētez
celum lunare:sicut nunc ifluit.ꝛ illa agere circa illud:si/
cut nunc agit:ꝛ cū h adnihilare omne aliud corpus mū/
di posset:posset ēt deus creare vnū celū totū solidum in/
trinsecus:ꝛ adnihilare oīe aliud corpus:ꝛ tn̄ rotare ipz
sicut nunc actualr̄ vertitur:h aūt posito pz:ꝙ illud mo/
ueretur localr̄:ꝛ tn̄ nullā magnitudinē:aut ēt rē aliquaz
18m permanētē acqreret.¶ 18°.arguitur in spāli ꝙ alteratio
non sit q̄litas que acqritur vel deꝑdit̄:qz si sic seq̄ret̄ ꝙ
motus ex vna forma ꝯtraria in aliā:vt ex albedine i ni/
gredinē non eēt vnus nūero:sz duo:pz ꝯña:qz ibi sūt due
forme:quarū vna cōtinue deꝑdit̄ ꝛ alia ꝯtinue acqritur.
Sed ꝯñs est cōtra phm.5.physi.vt pz in caplo d ꝯrieta/
t.c.47. te mot⁹.¶ Ad pmā ꝯcedo maiorē ꝛ nego miorē.Ad p/
Rnsio ad obta bationē cōcedo ꝙ illud qd continue mouet̄ pōt quiesce/
Ad pm re:esto ꝙ nulla res pmanēs corrūpat̄. Et cū addit̄ si ge/
uerit:motus desinet eēt:dico ꝙ si geuerit nulla re pma/
nēte desinēte eē:vt prius sumebat̄ motus ille nō desinet
eē:sed mobile vtiq̄ desinet moueri:ꝛ motus d̄sinet esse
motus:h aūt nō erit pp desitionē alicui⁹ rei.Sz iō qz id
ex motu qd ē acqrēdū duz mobile mouet̄ erit acquisitū
complete:ꝛ nō imediate erit aliqd acqrēdū: sic reqritur
ad h ꝙ res aliq̄ sit motus:vt pz supra.eodē° dico ꝙ mu/
tatio nō desinit eē:sz desinit eē mutatio:ꝛ nō ē:qz illa res
nō ē mutatio:nisi qn̄ verū est dīc:ꝙ ipa ē act⁹ ei⁹ qd ad ipz
fz totū imediate pri⁹ fuit in po°:qz solū vere dī i illo in/
stāti quo pmo subm̄ ē mutatū ad ipz:nec h est:qz res ali/
qua tūc corrūpat̄:sz iō qz in esse ꝯtinuat̄.¶ Ad 2m dico. Ad 2m
ꝙ ista ꝓpō.ptib⁹ motus repugnat eē sil' i sua ꝓpa signa/
tione.ē falsa.Si tn̄ sumat̄ nō in ꝓpa sua signatione:sz sic
nō denotat̄ p illā hāc eē ipolez.ptes mot⁹ sil' acqrunt̄ vl̄
simul fiūt actus mobilis.in quo sensu eā dāt recte itelli/
gētes:vera ē.Sz ex ea i tali sensu:ꝛ ex alia pte añtis i q̄/
cūq̄ nō seqtur ꝯñs illatum.¶ Ad 3m dico.ꝙ illa maior. Ad 3m
nullus mot⁹ pōt eē in istāti.de virtute sermonis ē falsa.
Si tn̄ sumat̄:sicut bn̄ itelligētes sumunt loco hui⁹:nihil
mouet̄ ad aliqd in istāti:vera ē:sz ex illa ꝛ minore nō se/
quit̄ ꝯ:sicut pz.¶ Ad 4m:qcqd sit d maiore.dico ꝙ mi/ Ad 4m
nor recte sumpta sub ad itellectū maioris fm ꝓbatiōez
eiusdē ē falsa.Et ad auctoritatē pmā cōme.cū dī ꝙ mo/
tus nō ē aliud q̄ acqrere ꝛc̄.dōm ꝙ ly acqrere.pōt sumi
verbabilr̄ ꝛ noialr̄.Si pmo mō dico ꝙ sic pz attēdēti si
ista ꝓpō debeat eē itelligibilis ibi h dictio mot⁹ ponitur
loco hui⁹ ifiniti moueri:vt dicat̄ moueri nō ē aliud q̄ ac/
quirere ptē post ptē ꝛc̄.qb⁹ ifinitis piūcta debēt itelligi
eē supposita:vt sic pficiat̄ oro.aliq̄ rē moueri nō ē aliud
q̄ ptē post ptē:vel illā rē ptibilr̄ acqrere ꝛc̄.Sz p talem
orōnē nō dnotat̄ q̄ res sit vel nō sit mot⁹:sz potius qd si/
gnificet̄ p h ꝙ aliqd dī moueri:qm̄ nō aliud q̄ qd signat̄
cū dī ipm ꝙ ꝯtinue ptibilr̄ acqrit aliq̄ rē.Et fz h nihil
valz auctoritas ad ꝓpositū argumēti. Si vero sumat̄
noialr̄.q̄si dicat̄.motus ē acqsitio ptis post ptē:fz quem
modū vr̄ sumere argu[m]:dico.ꝙ ibi ē constructio itrāsiti/
ua:acqsitio ptis.i.ps acqsita vl̄ q̄ acqrit̄:ꝛ ē sensus.mot⁹
est ꝛc̄.i.mot⁹ ē id cui⁹ ꝯtinue ps post ptē acqrit̄.vl̄ sic.cu/
ius ps ē acqsita:ꝛ imediate post acqret̄:ꝛ isto° non dī ꝙ
mot⁹ sit aliq̄ res ab ea q̄ acqrit̄:sz poti⁹ eadē.Et hūc eē i/
tellectū Com.ibidē pz:nā statiz subdit ꝙ illd qd acqrit̄ 5°.phy.c.
est ps sube mot⁹:ꝛ iterū ꝙ suba mot⁹ ē d nā ei⁹ ad qd est. (48.
Eodē mō itelligēda ē alia auctoritas eiusdē tertij physi. Com.4
mot⁹ nō ē aliud q̄ gnō ꝛc̄.i.nō ē aliud q̄ res q̄ ꝯtinuo ptibi/
liter gnātur:ꝛ accipiēdū ē ly gnātur.cōiter tāq̄ si dicere/
tur:acqrit̄ vl̄ fit act⁹ mobilis:Et sic ē act⁹ mobilis:ꝛ ꝙ sic
est itelligēdū fz Com.pz:qz ibidē dicit ꝙ mot⁹ sic acce/
ptus nō differt a pfectiōe ad quā vadit:nisi fz magis ꝛ
min⁹.Et postea subdit ꝙ glz mot⁹ taliter sūpt⁹ ē i gene/
re illi⁹ rei ad quā vadit.¶ Ad 5m dōz.ꝙ qn̄ phs dicit ꝙ Ad 5m
cōia sensibilia sī mot⁹ ꝛ qes ꝛc̄.non itelligit ꝙ qdlibz ta/
liū sit q̄dā res ab alijs districta pceptibilis ab oib⁹ vl̄ plu/
ribus sensib⁹.pz.n.h eē fl'z d q̄titate fz oēs itelligētes:ꝛ si/
milr̄ d nuō:vt i p.24.dis.ꝓbatū ē.Sz ē itētio ei⁹ ꝙ p plu
res sensus pt hri noticia cui⁹ vtute cognosci potest sensi/
bile illius sensus moueri vel qescere:ꝛ si plura sentiant̄
potest cognosci quot sunt:ꝛ silr̄ tā p tactum q̄ per visum
quibus duob⁹ sensib⁹ tātum fm Cōmen.ibidez magni/ 2°.a.cō.
tudo ꝛ figura dicūtur eē cōmunia:potest haberi noticia (64.
quante magnitudinis vel cuius figure sit suuz sensibile:
ꝛ lz nec qes nec motus nec numerus ꝛ forsitan nec figu/
ra sint tales res fm se distincte a ceteris sensibus ꝓprijs
ꝛ cōibus:qz tamen aliquādo sic ꝯtigit cognosci ꝙ sensa/
tuz mouet̄ ꝙ non cognoscit̄ quāte magnitudinis sit:aut
cuius figure:vel vtrū tm̄ vnum sentiat̄ vl̄ plura:ꝛ si plu/
ra nescitur quot:ꝛ silr̄ aliquādo cognoscitur cui⁹ figure:ꝛ
ignorat̄ vtrū moueatur vel quiescat:ꝛ sic de alijs:iccirco
cōnumerantur adiuicez quinq̄ cōia sensibilia.Aliter ēt
potest dici ad dictum phi:nec repugnanter ei ꝙ dictum
est in.disti.24.pmi lib.q.2.est dictum.¶ Ad 6m dico.ꝙ Ad 6m

maior ꝓprie sumpta est falsa. Sed si sumat loco hui⁹. oē
qḋ mouet: mouet velociter vel tarde: sicut eā ponūt re-
cte intelligētes vā est. ꝛ tūc minor si sumat recte sub erit
falsa. naꝫ h̄ est falsa. nulla res pmanēs mouet velociter
Ad 7ᵐ vel tarde. ¶ Ad 7ᵐ dōm ꝙ sicut dicit Cōmē. 5. phy. mo-
Cō. 12. tus est trāslatio reꝝ exñtiū de forma qescēte in formaꝫ
quiescentē. ꝛ tñ sequit ꝙ trāslatio nō idigeat trāslatiōe:
nisi per accñs: ꝛ ꝯmēto seq̄nti. Trāsmutatio ingt eēntia-
liter est de qescēte in qescentē. ꝛ intelligo h̄ p qescētē illḋ
qḋ caret trāsmutatiōe siue in loco siue in alio. Ex his pꝫ
ꝙ termin⁹ mot⁹ ꝓprie ſm phm ꝛ Cōmen. nō est res: que
acqrit p motū: quā vt supra pꝫ Cōmē. vocat formā mo-
bilem: sed termin⁹ est forᵃ qescens ſm expōnē supra da-
tam: forma aūt qescens nō est forᵃ mobilis seu que acq-
ritur lꝫ fuerit talis. Et ideo ꝓpō illa que assumit. motus
est ad reꝫ q̄ acquirit tanq̄ꝫ. s. ad terminū. falsa est: qnimo
ipsa est mot⁹. Et ꝓpterea dicit Cōmē. ꝙ albificatio ē mo
tus. nō aūt albedo. nam vt supra pꝫ albedo est nomē for-
me quiescentis. Albificatio aūt nomen forme mobilis: ꝛ
qꝛ nunq̄ꝫ forma quiescēs est forma mobilis. ideo albedo
nō est albificatio neqꝫ mot⁹: ꝛ ꝙ ista sit intētio sua ibidē
pꝫ. nam ait sic. ꝛ qꝛ manifestū est: ꝙ albedo est forᵃ quie-
scens imobilis: ꝛ qui fingit ipaꝫ moueri: nō est loquēdū
5. ph. c. 5 cū eo in hac scia: dixit. s. Aristo. dignum est vt albificatio
Ad 8ᵐ sit mot⁹ nō albedo. ¶ Ad 8ᵐ dōꝫ ꝙ via pōt duplr sumi.
vno° ꝓprie: ꝛ sic spaciū interceptū inter aliq̄ corpora per
qḋ ex vno pōt iri ad aliud dicit via. ꝛ tale vtiqꝫ distigui-
tur a re ad quā est. alio mō sumit via trāsūptiue. ꝛ isto°
multipliciter q̄tū ad ꝓpositū facit. vno mō aliquid iper
fectū vel min⁹ perfectū preuiū alicui perfecto eiusdē rō-
nis dicit via respectu illi⁹. ꝛ isto mō dicit mot⁹ q est act⁹
iperfectus via ad actū pfectū. ꝛ sic itelligit Cōmē. cū di-
Cō. 14. cit motū eē viā: sicut pꝫ p eundē 2° phy. vbi ostēdēs q̄uo
trāsmutatio nālis dr via in formā. ait. via in reb⁹ gnābi-
libus per nām est de specie eius ad qḋ venit: sed drñt ſꝫ
Cō. 9. magis ꝛ min⁹. ¶ Itē 5° physi. dicit ꝙ via de potentia ad
actū est de genere act⁹ qui est cōplemētū: sed drñt ſꝫ ma
gis ꝛ min⁹. ire. n. ad calorē est calor quoquo mō. ꝛ silr ire
ad frigus. Ex h̄ aūt pꝫ ꝙ nō cōcludit motū esse aliquaꝫ
rē talē a pmanentib⁹ distinctā: qnimo esse eiusdē spēi cū
Ad 9ᵐ aliquib⁹ pmanentib⁹. ¶ Ad 9ᵐ dōm ꝙ nō voluit Cōm.
distinguere in motu duas res: quaꝝ vna sit ei⁹ mā: altera
vō forma vt imaginat argn. Sed eiusdē rei duplicē cōsi
derationē vel rōnē: ſm quaꝝ vnā est in vno pdicamēto:
ꝛ ſꝫ alterā in altero: vt grā exēpli calefactio: q̄ nō est nisi
calor trāsmutabilis ſm modū loq̄ndi Cōmē. pōt cōside
rari ſm suā entitatē actualē ꝛ potentialē absolute ſm se:
ꝛ sic ſm Cōmē. ꝯsiderat ſm suā mām nō ſm suā formā
.i. rōnē qditatiuā. nā si ꝯtinue ꝛ ptibiliter fieret aliqs ca
lor sine subiecto: nec esset act⁹ alicui⁹ subiecti eēt qdē ta-
lis entitas q̄lis alius q ptibilr fieret in subto: nō tñ esset
motus: qꝛ nō eēt actus entis in poᵃ ꝛc̄. ꝛ per ꝯñs illud nō
sufficit ad qditatē motus pfectā. ꝛ ideo est imperfecta ꝛ
ptialis ꝯsideratio mot⁹: vt sic aūt est in eodē genere cuꝫ
calore qescēte seu pfecto. ꝛ nō differt ſm Cōmē. nisi ſm
magis ꝛ min⁹. ꝛ iō dicit ꝙ ire ad calorē est calor quoquo
mō. ꝛ isto mō dicit Cōmē. motū cōsiderari ſm suā māꝫ.
Et ꝙ ita accipiat mām motus nō ꝓ aliq̄ mā in q̄ sit sub-
Cō. 15. iectiue: vt argᵐ imaginat pꝫ per eūdē infra. in pn. vbi di
stinguit duplicē mām transmutatiōis. s. mām que est ge
nus in quo est transmutatio. i. que ſm aliqd trāsmutat: ꝛ
māꝫ in qua est trāsmutatio: que. s. est de alio genere a ge-
nere trāsmutatiōis: ꝛ eodē mō in fine cōmēti distinguit
duplex subm motus dicēs. subiectuꝫ motus intelligitur
duob⁹ modis: quoꝝ vnus est in quo est motus, s. corpus
motū. secūdus vero est genus in quo est transmutatio. s.
quātitas transmutabilis: aut substātia: aut vbi: aut qua-
litas. Ecce ꝙ distinguit duplex subm ꝛ duplicē māꝫ mo-
tus. vnā in qua est. ꝛ illa est corp⁹: qḋ mouet: qualeꝫ māꝫ
ꝓprie nō habet ex motib⁹ nisi alteratio vel generatio: ꝛ
aliam nō in qua est motus: sed que est ipse mot⁹ per idē-
titatem. ꝛ illa est res que acquirit. Alio mō pōt cōsidera
ri ſm suā formā. i. ſm perfectā quiditatiuaꝫ eius rōnē: ꝛ
tunc cōsiderat vt est actus entis in potētia ſm ꝙ in potē
tia siue vt actus calefactiᵇⁱˢ inquantū hꝫ. ꝛ sic dicit cale-
fieri: ꝛ est in pdicamēto passiōis: vt dicit Cōmen. ꝛ ꝙ ita 5. ph. c. 9
intelligat Cōmē. motū cōsiderari ſm suā formaꝫ pꝫ. ait
eni. ſm aūt formaꝫ. i. ſm ꝙ est transmutatio cōiuncta cū
tēpore. i. successiua ꝛc̄. cōstat aūt ꝙ ſm ꝙ est act⁹ mobil'
inquātū hꝫ est transmutatio. ꝛ hoc est eē transmutatōeꝫ
talem: qḋ est eē actū entis in potētia inq̄ꝫtū in potētia: vt
supra pꝫ. vnde ꝛ cuꝫ ait. ꝙ motus ſm ꝙ est forma in hac
mā est pdicamentū per se vel ꝙ vt sic sit in pdicamento
passiōis: ibi mā nō sumit: sicut qñ dicit ꝙ motus cōside-
ratur ſm suaꝫ māꝫ ſm mām accipit pro mobili: qḋ alio°
dicit mā motus: vt pꝫ in distinctiōe eius pmissa de sub-
iecto ꝛ mā motus: nam ſm ꝙ est actus mobilis sic est in
pdicamēto passiōis: sicut ēt ſm ꝙ est actus motoris ē in
pdicamēto actionis: vt pꝫ per phm ꝛ eūdē Cōmē. 3° phy. t. c. 19.
Et ſm h̄ eadeꝫ eēntia motus ſm triplicē eius rōneꝫ vel
cōsiderationē ad triplex ptinet pdicamētū. ¶ Ad xᵐ di- Ad xᵐ
cendū ꝙ ois motus est actus mobilis: nō tñ omnis mot⁹
est actus mobilis intrinsec⁹ vel inherens: sed aliquis est
extrinsecus vt loc⁹ locati: sicut supra dictū est. qḋ vō ad-
dit ꝙ ois mot⁹ est i mobili si sumat esse in: per realē in-
formationē falsum est. Si vero per pdicationē: ꝛ termi-
ni supponāt māliter verū est. ꝛ tunc sumit actus exerci-
tus pro signato: ac si diceret de quolibꝫ mobili mot⁹ pdi
catur: ꝛ debet sic exerceri. omne mobile mouet. ꝛ sic itel
ligi debēt tales ꝓpōnes cum inueniunt ab auctorib⁹ po
site. Silr cum dicunt ꝙ mot⁹ est accñs mobilis nō debꝫ
accipi accñs pro re alteri inherente: sed pro pdicabili qḋ
cōtingit de alio pdicari: q̄uo accñs est vnū de quinqꝫ pdi
cabilibus: q̄uis etiā aliquis motus sit accñs pmo mō. s.
alteratio. ¶ Ad xiᵐ dico ꝙ minor pme forme. s. illa. hic Ad xiᵐ
motus nō fuit anteq̄ꝫ b. moueret sup a. est falsa supposi-
to ꝙ maior sit vā. vnde sicut h̄ magnitudo fuit ante: sic
ꝛ h̄ mot⁹. lꝫ h̄ mot⁹ nō ante fuerit mot⁹. ¶ Ad scdaꝫ for
mā dico ꝙ si minor sumat in sensu cōposito q̄litercunqꝫ
sumat maior. vtraqꝫ vera est. sed ex eis nō sequit illa cō
clusio. sicut nō sequit. deū possibile est eē nulla creatura
beatificabili exñte. hūc beatificantem ipole est eē nulla
creatura beatificabili exñte. igit beatificator nō est ds.
nā vtraqꝫ pmissa est vā. si mior sumat in sensu ꝯpōnis. ꝛ
tñ ꝯ est falsa. si mior vō sumat in sensu diuisiōis: nego il-
lā: nā hic mot⁹ pōt vtiqꝫ eē nullo motu exñte: qm pōt eē
ꝛ nō eē mot⁹: sic ēt h̄ beatificās pōt eē nullo beatificante
exñte. nā ēt pōt eē ꝛ nō esse beatificans. ¶ Ad 12ᵐ nego Ad 12ᵐ
ꝯñaꝫ. Et ad ꝓbationē dico ꝙ lꝫ eadem magnitudo vno
tpe sit mot⁹ sursuꝫ: ꝛ alio tpe mot⁹ deorsuꝫ: nunq̄ꝫ tñ mo
tus sursuꝫ est mot⁹ deorsuꝫ reᵘ eiusdē moti. supposito ꝙ
nihil moueat sursuꝫ ꝛ deorsuꝫ sup eādē magnitudinē p.
Si tñ poneret aliqd sic silr moueri ꝯcederē ꝙ idem eēt
mot⁹ sursuꝫ ꝛ mot⁹ deorsū. lꝫ dicerē ꝙ nō eēnt mot⁹ ꝯrij.
sic oporteret ēt dicere ꝙ moueri sursuꝫ ꝛ moueri deorsū
nō eēnt termini ꝯrij: qꝛ silr de eodē vificarent. ¶ Ad 13ᵐ Ad 13ᵐ
nego ꝯñaꝫ: nec ꝓbatio valꝫ: qꝛ mot⁹ local' q fuit pus: ꝛ po
stea est nō fuit corrupt⁹. ¶ Ad 14ᵐ dōm ꝙ sensus aucto Ad 14ᵐ
rū dicētiū ꝙ mot⁹ diuidit diuisiōe mobil' ē ꝙ alij ꝛ alij pti
mobilis alia ꝛ alia ps mot⁹ corrñdet. ꝛ h̄ bñ saluat ꝙ mo

tu locali posito q sit magnitudo que acquirit: sic p3 itue
ti. cum aut dicunt q diuidit diuisioe spacij intelligut q
alia et alia pars spacij est alia et alia pars mot' et por pars
Ad 15m spacij est por pars mot': et posterior posterior. ¶ Ad 15m
dici pot q motus celi est magnitudo continetis que est lo
cus eius: et h vlr veru est de quolibet celo moto: qr quolz fm
veritate a supiore cotinet. Si tn ita eet vt opinat' e phs
q pmu mobile no cotinet ab aliquo alio celo: dicedum
eet q sicut celu dicit localiter moueri: no qr mouetur in
T.c.85. loco: sed circa locu. quo tn modo saluat phs 6° phy. ipsu3
t.86. moueri de loco ad locu circa couexu terre. ita dom ingt
esset q terra eet mot' celi inqtu est hs actus extrinsec'
inqtu mobile est. Cu vero vlterius infert q terra eet te
pus: qr mot' celi est tps: dico q in sua ppria significatio
ne supta. h ppo mot' celi est tpus est falsa. in proprio aut
accepta. s. loco h'. celu qd continue mouet est tps: sic infra
Ad 16m declarabit va est. ¶ Ad 16m dom q illa ppo. motus celi
est causa gnationis et corruptiois inferioz. est distingue
da fm aphibologia3. na d vir. ser. et in sensu que p' facit e
falsa: iproprie tn et accepta loco hui'. celu qd mouet e ca
gnationis et corruptiois est va. et hic est intellect' auctoz
qui per ppones nolunt aliud significare: nisi q qr celu3
mouet: et aliqn qdam eius ptes nobis magis appropin
quat: et aliqn min': aliqn e gnatio: aliquado corruptio in
istis inferiorib'. Et hanc ee intetione phi: cu silia loquit
declarat in sequeti. d. q. pma. artic. p. ppone 3a. vbi dicit
q res est tps. Et pro certo istoz gnatione (etia si motus
celi esset aliq talis res in celo successiua quale fingit alia
opp.) stultu eet in tale rem reducere tanq in cam: et non
potius in ipm celu et forma eius virtualr cotentiua hoz
Ad 17m inferioru. ¶ Ad 17m cocedo ꝯnam et ꝯns: intellegedo sp
mobile acqrere talr locu vel spaciu3 qualiter localr mo
uet. Ad probatione falsitatis ꝯsequentis. dico q si nihil
preter celu3 eet: no obstante q itelligetia applicaret vir
tute sua motiua: sicut nunc: no tame tunc moueret celu3
localiter neq celu moueret. sic q tuc eet veru dicere. In
telligetia mouet celu aut celu mouet localr. Et miru est
si aliqs hic opposita cocipiat. na sicut ipole est aliqd mo
ueri fm qualitate nulla qualitate acqredo vl depdedo.
ita ipossibile est aliqd moueri fm locu nisi acqrat locu3
vel depdat: aut fm ipm mo aliquo transmutet. h aut e i
possibile: si tm celu et nullu aliud corp' sit in reru na. P3.
t.t.co.7 costat q ois mutatio est ex aliquo in aliqd: vt p3. 5. phy.
nec est possibile mutari aliqd nisi ex aliquo in aliqd: vt
p3 5° phy. nec e possibile no ex aliquo loco vel ad locu vl
vtroq mo aut aliqualr alr s3 locu: qr p nuc no curo: vt
in loco vel ad locu vel circa locu aut aliquo'. sed solu3 h
intelligedo q ipole est aliqd moueri localr si nullus oio
sit loc'. dico igit q in casu illo h no eet va. celu localr mo
uet: sed h coditionalis bn eet va. si aliqd locaret celum
quocuq mo nuc dicat celu locari de quo no curo. esto q
illud: et oia alia corpora quiescerent: ceteris se vt nuc hnti
Ad 18m bus celu moueret et intelligetia moueret celu. ¶ Ad 18m
nego ꝯnam. ad pbatione dico q fundatur in falso. vz. q
ide mobile pmo sil pdat vna forma fm eentia et alia ꝯ
riam et fm eentia acqrat. h si quide falsu3 est: qr tuc for
me ꝯrie sil eent in code subto pmo: qd e falsu3: vt ostesu3
fuit in p°. d. 17. Sed mobile exns sub vna for' ꝯria: si de
beat trasmutari ad alia motu continuo pus pdit illa parti
biliter: et postea opposita acqrit iuxta modu3 q dict' fuit
vbi supra. et tn cum mobile cotinue perdit forma pmaz
dicit moueri ad ꝯria3 fm phm no quide fm eentia illi':
sed fm dispositione: vt ibidem declaratum est.
Rn ad arm pnle ¶ Ad argm pncipale. q. dom q h nome successiuu pot hre
duplice diffinitione explicante quid significet. vna tale
aliqd hns ptes sibi s3 pus et posteri' succedetes: qru nul
la sit cu alia in aliq istati vel tpe ee pot: et nulla et fm se
tota p' pot ee p tps. Alia diffo ee pot. cui' ps an pte sit
vl alicui acqrit. et nulla sil ca3 alia acqrit. Permanes
vo describit q fm se totu p' pot durare p tps et in diuer
sis istatib' ee. Et ex h seqt q si aliqd eiusmodi h3 ptes:
ptes sue pnt sil ee. Tuc ad argm dico q si p' sit diffo suc
cessiui: sicut vr ee fm opm reprobata q ta maior q mior
est falsa. Maior qde e pp falsa3 iplicatione. iplicat. n. cum
sit affirmatiua q sit aliq res successiua: qd no solu falsu:
sed et ipole e: vt satis p3 ex supiorib'. Ad pbatione dico
q vtiq si ea sit diffo successiui. successiuu3 et pmanes ex
opposito distiguunt: h e dictu q coz rones icludut opm
et repugnatia. et io et ꝯcedo q nullu successiuu e pmanes.
Sed no seqt ex h q oe: vel et aliqd successiuu sit res di
stincta a pmanete: qm nulla res e vl ee pot successiua: sic
no seqt nulla chymera est res pmanes. igit ois chymera
e res disticta a pmanete. Ite mior e falsa. na nullus mo
tus est: cui' ptes oes no sint vel ee possint sil. et io nullus
mot' e res successiua sic accipie' successiuu3. Si vo 2a sit
diffo successiui seu si h noie successiuu vtamur in signifi
catioe 2e diffonis: tuc minor est va: s3 maior est falsa. cu
iuslibet. n. rei q ptibilr et successiue acqrit ptes pnt sil ee
et durare p tps: gnimo et de facto alicui' ptes simi sunt et
durant: sicut p3 de spacio vel magnitudine que partibili
ter cotinue acqrit: et fit locus eius qd mouet.

¶ Distinctionis. I. Questio. V.

Habito ex pcedeti. q. q mot' no est res distincta ab ea q continue fit vel acqrit mobili. Quero ꝯnr. vtrum actio sit res disticta a re que fit et ab agente et passo: ac et ab ipsa passioe. Et arguit q sic. qr manete agente: passo et re que fit transit actio. igit est res disticta a qlz illoz. ꝯna p3. qr alias ide maneret et no maneret. ans claz est. na manetib' igne q calefacit et ligno calefacto et calore in eo pducto transit calefactio. aliogn qdiu h forent sp lignu calefieret: qd sensu p3 falsu3. q aut sit res distincta a passioe. pbat. qr passio est effect' actiois. igit e res disticta: p3 ꝯna: qr effect' e res disticta a sua ca. ans habet ex diffinitioe auctoris sex pncipioru: qui dicit q passio est effectus illatioq actionis. pa

Ad oppositu est phs. 3° phy. vbi determiat q actio passio et motus sunt ide fm rem. licz eozum rones diuerse sint. Oppm T.c.19. t.20.

Rndeo et pmitto. pmo q hec noia actio et passio pnt dupl accipi. vno' pro potetijs seu pncipijs actiuo et passiuo quo accipiunt 9° meta. sicut p3 ex diuer (t.t.co.2.) sis traslatioib' phi: et expone Come. ibide. Et de actione et passioe sic sumptis: vt p3 non vertit qd in pnti. alio' significat actio actu potetie actiue: et passio actu po' passiue. ois. n. poa est potetia alicui' act' seu ad alique actu: et illo mo sumit phs actione et passione 3° phy. vbi actum (T.c.19.) actiui dicit actione et actu passiui passione3. Et qr actum actiui inqtu hui' no est pprie nisi act' q est opatio: sicut nec actiuu dicit ee actiuu in actu seu actu ages: nisi dum actualr opat: io ibide qsi diffinies actione: dicit q e op' et finis actiui: et eode mo dicit q passio est op' et finis passiui: sic et Dam. li. 3°. describes actione no tam coiter: sed (ca.16.) spaliter nalez dicit q est opatio efficax et substatialis nature motus. Isto mo calefacere qd est act' calefactiui inquatu h' dicit actio: et calefieri qd est act' calefactibilis inqtu hui' dicit passio. de actioe et passioe sic suptis pcedit pprie qd ista. et sit qstio et pscrutatio phi 3° phy. Hoc (t.c.18.19) pmisso. pmo pona ad questione3 aliquas ꝯnes et pbabo: (t.20.)

deinde ponā 5 eas rōnes alioꝝ. ⁊ ad istas rn̄debo.

p$^{\circ}$ arti^{lo} Primo igit̄ pono ꝯnes. 5. Quaꝝ p^{a} est: ꝙ oīs actio est realiter distīcta ab agēte cui^{9} dr̄ actio: ⁊ oīs passio a patiente. 2^{a} est: ꝙ oīs passio est actio: nō tn̄ actio est passio. 3^{a}: ꝙ nullius agētis actio est res distincta a re quā facit agens. ⁊ silr̄ nullius patientis passio est res distincta a re: q̄ in illo fit ab agēte. 4^{a}: ꝙ aliq̄ actio est mot^{9} ⁊ aliq̄ nō. ⁊ silr̄ aliqua passio est motus aliq̄ aūt nō. 5^{a}: ꝙ nulla actio est in agēte nisi illud agēs sit et patiens.

p^{a} ꝯ ¶ Primā ꝯnē sic ꝓbo. oīs actus alicui^{9} potentie seu pncipij est realr̄ distinct^{9} ab illa po^{a}. igit̄ actio oīs est realr̄ distincta a suo agēte: ⁊ oīs passio a suo patiente: aīs p3: qꝛ nulla res est pncipiuz sui ipsius aut est act^{9} suimet: ꝯn̄a p3 ex dictis. nā omnis actio est actus potētie actiue ⁊ passio passiue: cū illa sit act^{9} ⁊ op^{9} actiui: h aūt passiui.

T. c. 19. ⁊ 20. Cōfirmat̄ per phm̄. 3. phy. dicentez ꝙ actio est ab agēte: ⁊ per Dam̄. vbi supra dicentez ꝙ actiuū est nā ex qua ꝓcedit actio: cū igit̄ omne qđ est aut ꝓcedit ab aliquo realiter distinguat̄ ab illo. sequit̄ ꝙ oīs actio distinguit̄ realiter ab actiuo. Itē de passiōe dicit phs ꝙ est in patiēte.

2^{m} igit̄ ab ipso distinguit̄. ¶ Pt̄. si actio esset idez cū agente actio nō ageret̄ sed ageret: ꝯn̄s aūt q̄tū ad vtrāq3 ꝑtem est falsuz fm̄ Dam̄. ibidez dicētez ex auctē Grego. naziazeni. Sciendū aūt ꝙ actio mot^{9} est ⁊ agit̄ magis q̄ agit: queadmodū ait diuinus Grego. in sermōe de spū scō. Si aūt actio est manifestū est ꝙ aget̄: ⁊ nō aget: ⁊ sil̄ cū acta fuerit quiescet. i. cessabit esse actio: sic etiaz cessabit esse

2^{a} ꝯ motus. ¶ 2^{am} ꝯnez quātū ad pmā ꝑtez ꝓbo sic. omnis passio est act^{9} alicui^{9} agentis: vt est agēs. igit̄ omnis passio est actio: aīs ꝓbat̄. qꝛ si nō omnis passio est alicuius agentis in q̄tū huius: sequit̄ ꝙ nō omni passiōe passū patitur ab agente: qꝛ nō ea que nō est act^{9} agentis. vn̄ si calefieri ligni nō esset act^{9} ignis: nō plus lignū per suū calefieri calefieret ab igne q̄ ab aqua: ⁊ ex hoc etiaz sequit̄ ꝙ nō omne patiens in q̄tū hui^{9} patit̄ ab agente: qđ ē falsum. ꝯn̄a p3. qꝛ omnis act^{9} agentis vt est agens est actio:

2^{m} vt dictū est. ¶ 2°. si non oīs passio est actio possibile est ꝑ potentiā saltez dei aliqđ vere pati nulla re agente in ip3 ⁊ aliqđ vere fieri in aliquo nulla re faciēte ipm̄. ꝯn̄s āt est falsuz. qꝛ si aliqđ patit̄. igit̄ patit̄ ab aliquo: igit̄ ⁊ aliquid agit in ipm̄: ⁊ per ꝯn̄s si nihil agit in ipm̄ nō patitur ab aliquo. igit̄ si aliqđ patit̄ ⁊ nihil agit in ip3: ip3 patit̄ ⁊ nō patit̄. rursus si aliquid fit: fit ex aliq̄: aliogn̄ nullam oporteret ponere in mūdo cām̄ agentē vel efficientē. Si aūt fit ab aliquo aliqđ facit ipm̄. igit̄ si aliqđ fit et nihil facit ipm̄ aliqđ fit ⁊ nō fit: ꝯn̄a ꝓbat̄. qꝛ si passio alicuius nō est actio. igit̄ vel nullū agens h3 actionē in ipm̄: ⁊ per ꝯn̄s nulla res agit in ipm̄: qđ ē ꝓpositū. naz ipol'e ē agens aliqđ agere nullā hn̄s actionē. vel si aliqđ h3 actionez in ipm̄ illa actio ē res distincta a passiōe qua illa patit̄. q̄litercūq3 aūt se hēat actio illa ad passionē: ex quo ē res distincta ab ea nec ps ei^{9}: vt suppono: pol'e erit per potētiā dei aliqđ patiēs hr̄e suā passionē actualr̄: nullo agēte habente in ipm̄ suā actionē. pōt. n. libere īfluere ad vnā nō influēdo ad aliā. quo dato ipm̄ vere patit̄ ⁊ nihil aget in

3^{m} ipm̄. ¶ 3°. oīs actio qua actiuū agit in passiuz ē passio. igit̄ oīs passio q̄ passiuū patit̄ ab agente ē actio. Sed oīs passio est passio q̄ patit̄ passiuū ab agente vt certū ē. igit̄ oīs passio ē actio. aīs ꝓbat̄. qꝛ cū nulla tal' actio sit ꝑ se subsistens q̄l3 recipit̄ in aliquo: ⁊ qcqđ illō sit ipsa ē act^{9} ei^{9}: vt in quo est ⁊ ē act^{9} agentis: vt a quo est: ⁊ per ꝯn̄s ipa ē

T. c. 20. passio: vt p3 ex 3° phy. vbi describit̄ passio per eē actū h^{9} ab hoc: p3 ēt ex alio: qꝛ si illa actiōe agens trāsmutat passum eadē passiuū transmutat̄ ab agēte: ⁊ per ꝯn̄s q̄litercūq3 agēs agit illa actiōe in passiuz eadē passum patit̄ ab agente. igit̄ ipsa ē passio. ꝯn̄a ꝓbat̄. tū tali ꝓbatiōe. s. qꝛ si aliq̄ passiōe passiuz patit̄ ab agēte eadem agens agit in passiuz: aliogn̄ nō plus illa passiōe pateret̄ passiuz ab agēte q̄ a q̄lib3 alia re: tuz qꝛ superflueret passio illa q̄ nō cēt actio ex quo illa alia q̄ ē actio ip3 sufficiēter patit̄. ¶ 4°.

4^{m} oīs res que fit actualr̄ ab agēte in passo ē actio. oīs passio est res q̄ fit actualr̄ ab agente in passo. igit̄ oīs passio est actio vtraq3 ꝑmissa patebit in sequēti ꝯne. sic igit̄ ꝓbata est ps p^{a} h^{9} ꝯnis. v3. ꝙ oīs passio est actio. Scđaz āt partez: videl3: ꝙ nō oīs actio ē passio ꝓbo sic. nō em̄ nc agēs q̄ncūq3 agit: agit in passiuz: vel saltē cōtingit aliqđ agens agere ⁊ nō agere in aliqđ passū p3. nā cōtingit deū ꝓducere aliquā subam simplicē ꝑ se subsistētē: vtpote aliquē angelū vel aiaz nō ꝯiūctā. ⁊ silr̄ aliquā aliā rē q̄l3 vt calorez vl' albedinē absq3 subto quo facto ipm̄ vē ageret talez rez: ⁊ tn̄ in nullū passū ageret. igit̄ ꝯtingit esse aliquā actionē q̄ nō est passio: ⁊ p3 ꝯn̄a: qꝛ si aliq̄ talis cēt illa nō cēt act^{9} patientis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s neq3 passio: ⁊ sic p3 ꝓpositū. s. ꝙ aliq̄ actio est vel eē pōt: qđ q̄tū ad ꝓpo^{m} ꝑ eodē accipio q̄ nō erit passio. Ubi aūt agens agat in passiuz sp ei^{9} actio ē passio. ⁊ si ita cēt: ipol'e cēt aliqđ agēs agere ⁊ nō agere in passū: sic ipol'e est aliqđ patiēs pati ⁊ nō pati ab agēte: sic nō est du^{m}. diceret phs. ꝙ ipol'e cēt eē aliquā actiōez q̄ nō cēt passio: sic ipol'e ē eē aliq̄ passionē q̄ nō sit actio: de facto igit̄ oīs actio agentis in passū ē passio: sic ex oīs

T. c. 18. 19. ⁊ 20. passio est actio. Hec est expssa intētio phi. 3° phy. vbi determinat ꝙ idē act^{9} est mouētl ⁊ moti ⁊ actiui ⁊ passiui: ⁊ h ꝓbat: qꝛ motiuū in q̄tū h^{9} motiuū est mobil: ⁊ iō concludens dicit. silr̄ ingt vn^{9} vtriusq3 act^{9}: ⁊ infra soluens rōnē ꝓbātez ꝙ actio ⁊ passio nō sunt act^{9} vn^{9}: qꝛ irrōnabile ē duoꝝ ⁊ alteroꝝ fm̄ ipēz eūdez ⁊ vnū eē actū. Rn̄det. neq3. n. vnū duob^{9} ꝓhibet nihil eūdez eē actū: nō sic esse idē: s3 sic est qđ po^{a} est ad aliqđ agēs. vult igit̄ eūdez actū eē vtriusq3: nō tn̄ codē^{9}: sed vni^{9} vt agētis alteri^{9} vt patientis: seu ꝙ i q̄tū est agentl ē actio: ⁊ in q̄tū ē patiētis est passio. Cōm. etiā ibidē. dicit ꝙ actio facta iter mo-

Cō. 18. uens ⁊ motū est eadez: s3 in respectu alteri^{9} dr̄ mouere ⁊ in respectu relig dr̄ moueri. Itē ꝯmēto. 19. i pn̄. vbi q̄rit̄ in quo fit actio ait. In h accidit qđ disputatiua. pōt eniz aliqs dicere: q̄m̄ necē est vt actio motoris q̄ est agere sit alia ab actiōe moti q̄ est agi. hucusq3 in ꝑsona alteri^{9}: ⁊ imediate sequūt̄ vba ꝓpria. Et sūt idē adeo ꝙ h vba agere ⁊ agi dicunt̄ de codē nec potest aliqs fingere hec vba eē eiusdez cui^{9} ⁊ poꝛa: cū manifeste illis ꝯdicāt: vt p3. Itē

T. c. 138 2° de aia. ca^{o} de sensu cōi. ait phs. sensibilis act^{9} ⁊ sensus idez est ⁊ vn^{9} eē aut ipsoꝝ nō idez. vbi p3 etiā ꝓpo^{m}. naz act^{9} sensibil' fm̄ eū: vt p3 etiā ibidez ex statī sequētib^{9}: est actio. ⁊ act^{9} sentientis est passio: ⁊ vtraq3 ē vn^{9} ⁊ idē act^{9}: eē aūt. i. rō diffinitiua nō est eadē. nā alia est diffō fm̄ h nomē actio. Et alia fm̄ h nomē passio. Ista etiaz est sn̄ia

ca. 8. Ansel. in li. de vītate. vbi ait sic. vt in vno dicā ꝙ in ceteris intelligas sic ꝑcutiens nō est sine ꝑcusso: nec ꝑcussus absq3 ꝑcutiente. Ita ꝑcutientia ⁊ ꝑcussio sine inuicē esse nō queūt. imo vna ⁊ eadē res est diuersis noib^{9} s3 diuersas ꝑtes signata: iccirco ꝑcussio ⁊ ꝑcutiētl et ꝑcussi eē dr̄.

3^{a} ꝯ ¶ 3^{am} ꝯnez ꝓbo sic. ꝑmo. cuiusl3 agentis res quā facit ē act^{9} vt ipm̄ est agens. igit̄ nulli^{9} agentis actio est res distincta a re quā facit. ꝯn̄a p3. qꝛ si rez quā facit est act^{9} ei^{9} vt est agens ipsa est actio ei^{9}: p3 ex descriptiōe actiōis supra posita per phm̄. Si aūt ipse est actio nulla alia res ē actio qua mediāte facit illā pmā actiōez: qđ p3: tuz qꝛ superflue ⁊ inutilr̄ poneret̄: tuz qꝛ eadez rōne ⁊ illi^{9} actiōis esset alia actio distincta ⁊ iterū illius alia: ⁊ sic in īfini^{m}. aīs ꝓbo: tuz qꝛ illius rei po^{a} actiua agentis est pn̄^{m}. Cuiuscūq3 aūt po^{a} actiua in q̄tūz h^{9} est pn̄^{m} ipm̄ est actus ⁊

operatio agentis vt agens est. ¶ Confirmaṫ. qꝛ agentis
qḋ agēdo trāſmutat ſubīm in qḋ agit ipſa trāſmutatio eſt
actus eius inq̄ʒtū eſt agens. pʒ ex diffōne potētie actiue
q̄ dicıṫ ꝙ eſt pncipiū trāſmutatiōis in alio aut inq̄ʒtum
T.cō.2. aliud. 9. 2. meta. ipſa aūt res que fit in paſſo ⁊ ſola ipſa ē
T.c.17. trāſmutatio: vt pʒ ex pcedenti qōne. igiṫ ipſa eſt actꝰ agē
2m tis inq̄ʒtū hꝫ. ¶ 2°. pbatur idem añs: qm̄ ſi deus coage/
ret alicui agenti ad cāttonē illius rei quā facit. verbi gr̄a
ad cādū calorem. igitur coageret ad cādū calorē in li/
gno: ⁊ eodē modo penitus: ſicut de facto nunc ſibi coagit
ad cādū calorē. Nec ad alicuius alteriꝰ entitatis a calo
re cātionē coageret igni: ſicut cuilibet theologo bene pʒ
eē poſſibile: conſtat ꝙ aliquis eēt actus ignis inq̄ʒtuʒ eſt
agens: alias nō ageret ſm̄ actuʒ: ⁊ nulla alia res eēt eius
actus inq̄ʒtum hꝫ q̄ʒ ipſe caloꝛ quē faceret: ſicut pʒ: igiṫ ⁊
nunc ille caloꝛ quē facit eſt actus eius inq̄ʒtum eſt agēs
cum per caſum nō aliter ſe haberet caloꝛ ille ad ignem: ⁊
2°. pn̄lem ecōuerſo q̄ʒ nunc ſe habʒ. ¶ 2°. pncipaliter ad ꝯnem ſic.
aliquā rem facit agenꝫ abſq̄ʒ actione media diſtincta ab
illa re. igitur nullā facit mediāte actiōe diſtincta ab ea:
ꝯña pʒ ex eo qḋ nō ē maioꝛ ratio ꝙ vnā faciat ſine actio/
ne media q̄ʒ aliaʒ: quinimo fruſtra ⁊ ſuperuacue fingiṫ
talis media actio in faciendo rem aliquā. añs pbo: ⁊ ſu/
mo exemplū premiſſuʒ. aut. n. ignis cāt calorem in ligno
abſq̄ʒ actiōe diſtincta. ⁊ habeo ppoᵐ. aut mediāte actiōe
diſtincta: ⁊ ſi ſic cum q̄liſcunq̄ʒ res ſit illa actio: fiat etiaʒ
tunc ab aliquo agente: cū ipſa non trāſeat per ſeipam de
nō eſſe ad eſſe: qꝛ h̄ ē penitus ipoſſibile: ſequiṫ ꝙ illaʒ facit
aliqḋ agens: aut igiṫ illā facit agens mediāte alia actiōe:
⁊ tūc eadem rōne ⁊ illā aliā facit agens qḋcunq̄ʒ ſit illud
agens: qꝛ non variat ppoſitū mediāte alia actiōe: ⁊ ſic vl
tra in infinitū. aut illā facit nō mediāte alia actione ⁊ ha
3m betur ppoſitū. ¶ 3°. ſi actio eēt talis res. verbi gr̄a. actio
ignis que eſt calefactio eſſet res diſtincta a caloꝛe quē fa
cit. ſequereṫ ꝙ ſaltē virtute diuina ignis poſſet calefacere
aliqḋ nullum calorē in ipſo cāndo ⁊ poſſet cāre in illo ca
loꝛem ipm̄ nō calefaciēdo: vel arguiṫ ꝙ hoc poſſet deus
ipſe imediate. ꝯñs aūt manifeſtā ꝯdictionē videṫ iplica
re vel inferre: nā ſi calefaceret aquā illa calefieret: ⁊ ſi ca
lefieret fieret calida. Et ſi ſic caloꝛ fieret in illa ⁊ nō niſi
ab igne. igitur ignis cāret in illa calorem. Et ſilr̄ ſi cāret
in illa calorē fieret calidā: ⁊ per ꝯñs calefieret: cum ideʒ
ſignificet calefieri ⁊ fieri calidū. Et ſic calefieret aq̄ ⁊ ñ
niſi ignis calefaceret illā: nō excludendo inde cāʒ pmā.
Et ſic pʒ ꝙ vtriuſq̄ʒ ptis ꝯſequentis pma ps infert op/
poſitū ſecūde. igiṫ ipʒ infert ꝯdictoꝛia. Cōſequētia vero
pbaṫ. nā deus poſſet coagere igni ad cātionē calefactio/
nis nō coagendo ad cātionē caloꝛis: ſi ſunt res diſtincte:
q̄rum neutra alterā includit. hoc aūt poſito ignis calefa
ceret: qꝛ vere poª calefactiua ignis eēt ad ſuū actū redu/
cta ſeu ppriū actū haberet: ⁊ tñ nō cāret caloꝛeʒ. Itē poſ
ſet deus coagere ad cātionē caloꝛis non coagendo ad cā/
tionem calefactionis. Et tunc cāret caloꝛeʒ: nec tñ cale/
faceret: cū ipoſſibile ſit cāre calorē ſine calefactiōe. ¶ 4°.
4m accipio actionē alicuius rei. verbi gr̄a. alicuiꝰ foꝛme ſub/
ſtātialis ipartibiliter factibilis vel alicuius intellectio/
nis aut alterius hꝰ foꝛme que ſubito fit tota ſimul: ⁊ acci
pio h̄ nomen actio ſpāliter: vt nō dicitur de conſeruatio
ne: quomō res que fit tota ſimul fit in pmo inſtāti ſui eē.
Et quero an illa actio ſit res diſticta a re illa que fit: aut
nō. ſi nō. igitur inaniter ponitur aliq̄ actio diſtincta a re
que fit: cum oīa hec ſaluenṫ que requirunṫ ad verifican/
dum aliquid agere vel pati. Si ſunt diſtincta ſicut dicūt
qui ſunt de oppoſita op. aut illa vel aliqd eiꝰ durat poſt
inſtās in quo res fit: aut nō ipſa nec aliquid eius. nō pōt
dici 2m: qꝛ tunc id eſſet vltimū inſtās ſui eē poſt qḋ nihil
eius eēt. Iteʒ ipſa ⁊ quodlibet eius eēt tm̄ per inſtās: que
ſm̄ ph̄m ſunt ipoſſibilia: vt pʒ ex precedēti. q. ⁊ ſm̄ veri/
tatem etiā ſunt ipoſſibilia nāliter: vt in pmo lib. di. 17. q.
2. arti. 2. probatū eſt. Si dicaṫ ꝙ ipſa vel aliqd eius re/
manet poſt inſtās in quo res fit. igitur ⁊ poſt illud inſtās
adhuc res fit ⁊ agēs facit illā: qḋ implicat ꝯdictionē ac/
cepta actiōe modo pdicto. nā quodlibʒ qḋ ſic fit imedia
te prius nō fuit. ꝯſequētia pʒ. qꝛ q̄ʒdiu eſt actio agēs agit
⁊ q̄ʒdiu agit pprie loquēdo rē aliquā facit ⁊ illa fit. Nec
pōt dici ſm̄ illā viā ꝙ actio eſt poſt illud inſtās: ſʒ nō eſt
actio: tum qꝛ nō poſſet aſſignari que res ipſa eēt alia a re
cuius ponebaṫ actio: qm̄ nec aliq̄ ſuba: nec qualitas aut
q̄ʒtitas: vt pʒ nec aliquis reſpectꝰ: qm̄ nō eēt ad aliuʒ ter/
minuʒ q̄ʒ erat qñ fuit actio: ⁊ iō ſicut tunc fuit actio: ſic ⁊
poſtea eſt actio: tuʒ etiā qꝛ multo rōnabiliꝰ poniṫ ꝙ ipa/
met res que fit eſt in pmo inſtāti ſui eē actio: ⁊ poſtea nō
eſt actio ſʒ fit. ¶ 5°. idē arguo de actiōe rei que cōtinue ⁊ 5m
ptibiliter fit. nā ſi fiat mediāte alia actiōe aut illa actio
eſt indiuiſibilis in ptes: q̄rū vna ſit pus duratiōe q̄ʒ alia:
⁊ tunc opʒ dicere ꝙ ipſa ſit actio cuiuſlʒ ptis illius rei q̄
ptibiliter fit: ⁊ per ꝯñs poſtq̄ʒ vna ps fcā eſt adhuc rema
net actio eius: ac p hoc ipſa adhuc fit: qḋ ē ipoſſibile acci
piendo actionē vt diſtinguiṫ ꝯ cōſeruationē: ſicut in rōe
pcedenti. ⁊ iterū opoꝛtebit ꝙ aliquid illiꝰ foꝛme q̄ conti
nue fit fiat in inſtāti: ⁊ ſit aliq̄ ps eiꝰ pmo fcā: ſicut ⁊ erit
dare pmū inſtās in quo eſt illa actio: ex quo eſt mō pdcō
indiuiſibilis: hoc aūt nō eſt neccīuʒ: qnimo ipoſe ē aliquā
rē ſm̄ qōlʒ ſui ꝯtinue ⁊ ptibiliter fieri: vt pʒ ex. 17. d. pmi
li. aut illa actio hʒ tales ptes ſibi inuicē ſuccedentes: ⁊ ſi
ſic aut aliq̄ remanet cū ſequēte: ⁊ tunc ſequiṫ ꝙ qñ poſte
rioꝛ pars rei fit adhuc ſil̄ fiat pars ea prioꝛ: ſicut ⁊ ſil̄ eſt
actio eius: aut nulla remanet cuʒ ſequēte iuxta imagina
tionē aliquoꝝ de ptibꝰ motus reprobatā in pcedēti. q. ⁊
h̄ eſt oīno ipoſſibile ſicut eiſdē pluribus rōnibꝰ probari
pōt qbus de motu pbatū eſt. ¶ Similibꝰ rōnibꝰ pbari
pōt ꝙ paſſio nō eſt res diſtincta a re que fit in paſſo. Pri pm
mo quidē: qꝛ ipſa vere ē actꝰ patiētis inq̄ʒtū hꝰ: qḋ pʒ: tū
qꝛ eius poª paſſiua inq̄ʒtū hꝰ eſt pncipiū. tū qꝛ ipſa ē trāſ
mutatio eius ab alio inq̄ʒtū aliud: tū qꝛ ſi deus coageret
ad pciſam cātionē in ſubto ipſe caloꝛ eēt actus patientis
inq̄ʒtū hꝰ. igiṫ ⁊ nūc eſt actus eius inq̄ʒtū hꝰ. ¶ 2°. qꝛ ali/ 2m
quā rē patiṫ patiens abſq̄ʒ paſſione diſtincta. igiṫ in nul
la patiṫ mediāte paſſione diſtincta. pʒ ꝯña. ſicut ſupra. ⁊
añs pbaṫ. qꝛ alias pceſſus eēt infinitus in paſſionibꝰ: ſicͭ
de actiōibꝰ dictū eſt. ¶ 3° ēt. qꝛ tūc per potētiā dei poſe 3m
eēt aliquid calefieri nullū recipiēdo calorē: ⁊ poſſet non
calefieri recipiēdo calorē. ⁊. ſ. ꝯ. ⁊ ꝯña declaranṫ: ſicͭ in 3°
rōne pmiſſa. ¶ Silr̄ ⁊ 4°: ⁊ 5° rō. pñt adaptari ad pbā/ 4m ⁊ 5m
dum ꝙ paſſio nō eſt res diſtincta ab ea que fit in paſſo.
¶ 6°. pōt cōiter argui ꝙ irrōnabilr̄ poniṫ actionē vl̄ paſ/ 6m
ſionē eē rē diſtinctā ab ea que fit: qm̄ poſe eſt aliqd vere
agere in aliud: ⁊ aliqd vere pati ab alio poſitis pciſe re il
la que agit. vbi gr̄a igne cū ſuis q̄litatibꝰ ⁊ ſubiecto: vt po
te aq̄ vel ligno ⁊ re illa que fit. vbi gr̄a caloꝛe. ⁊ hoc pʒ. qꝛ
deus poſſet coagere igni ad cātionē caloꝛis pciſe vt dcm̄
eſt. ⁊ tūc ignis vere ageret ⁊ lignū patereṫ nec aliq̄ expiē
tia docet nos ꝙ ſit aliq̄ talis res diſticta: nec ēt auctoꝛi/
tas ſcripture ſacre. igiṫ irrōnabilr̄ aliq̄ talis ⁊ inutilr̄ ac
ſupflue poniṫ. ¶ Iſta ꝯ eſt etiā de intētiōe ph̄i 2° de aīa. T.c.139
vbi poſtq̄ʒ dicit. ꝙ idē eſt actꝰ ſenſibilis ⁊ ſentiētis decla
rās per exēplū: dicit ꝙ ſonatiui qdē igiṫ actꝰ aut ſonꝰ eſt
ſonatio: ⁊ auditiui aūt actꝰ eſt auditio aut auditus. ꝯſtat
aūt ꝙ auditio vel auditus nō eſt aliud q̄ʒ illa res vel q̄li
tas q̄ fit in ſenſu audiēdi. illa igiṫ ē actꝰ audiētis ⁊ audi/

bilis: et per ꝯñs ſm phm actio et paſſio. hec eſt intētio Cō
Cō. 25 men. exp̄ſſa. 5. meta. vbi ſuper illo v̄bo phi ſ ꝫ noſtrā trāſ
lationē. qñ h quidē facit. id vero fit eſt factio interme
dia: et ſm ſuā trāſlationē: que in hac p̄te eſt ꝓprior et cla
rior: et per quā pꝫ: quō h ſit itelligēda dr̄. Cū. n. aliqd agit
et aliud patit̄ paſſio eſt iter ea. ait Cōmē. cū aliqd egerit
in aliquo aliquā actionē et illud aliqd patit̄ ab eo illō qđ
fit inter ea diſpō dr̄: ſed in reſpectu agentis dr̄ actio: et in
reſpectu patientis dr̄ paſſio. Ecce expreſſe q̄ illud qđ fit
4ª ꝯ inter agēs et patiēs eſt actio et paſſio. ¶ 4ª ꝯ. ꝓbatur ſic.
ōis res que fit ab aliquo in aliquo eſt actio et paſſio: h pꝫ
ex dictis in p̄cedēti ꝯne. Sꝫ aliq̄ res q̄ fit ab aliquo i ali
quo ē mot⁹. vt pꝫ ex p̄cedēti. q. igit̄ aliq̄ actio eſt mot⁹: et
ēt aliq̄ paſſio eſt motus: et ſic pꝫ vna ps ꝯnis. ad h ēt eſt
auctoritas Dam. vbi ſupra dicentis hāc indefinitā actio
motus ē: et cōſtat q̄ nō minus eſt vera iſta. paſſio ē mot⁹.
Item auctor ſex p̄ncipiorum. caplo de actiōe. ait. Moueri
et eni actio ē. igit̄ per cōuerſionem aliq̄ actio eſt moueri
nec min⁹ eſt vera iſta. aliq̄ paſſio eſt moueri. ¶ Ad h eſt
T. c. 19. intētio phi. 3. phy. vbi ꝓbat q̄ actio nō eſt in agēte ꝑ hāc
ꝯñtiā: q2 vel oē mouēs mouebit̄ aut hñs motū nō moue
T. cō. x. bit̄. Itē. 5. phy. ꝓbat q̄ ad actionē nō ē mot⁹: q2 ad motū
nō ē motus nec ē dubiū q̄ vtraq3 argumentatio fundat̄
ſup h q̄ ōis actio ē mot⁹: q̄uis aliqui alr̄ exponāt et meo
iudicio nō ſm intētionē eiuſdē. ¶ 2ª ps ꝯnis ꝓbat̄ ſic.
aliqd fit in aliquo vel cōtingit fieri ſine mutatōe eiuſdē
in quo fit. igit̄ aliq̄ actio nō ē mot⁹. et aliq̄ paſſio nō ē mo
tus. ꝯña pꝫ ex dcis. et añs ꝓbat̄ ſupra. q. 4. h. d. ¶ Sꝫ tūc
eſt dubiū: q2 vr̄ q̄ hec 2ª ps cōcluſiōis ꝯdicat intentioni
Ariſto. de quo iā dictū eſt q̄ intēdit q̄ ōis actio ē mot⁹.
Ad h dōm q̄ actio pōt ſumi duplr̄. vno⁹ cōiter ad eā ēt
actionē que dr̄ cōſeruatio et q̄ cōſeruās aliqd dr̄ illō age
re: vt in. q. p̄allegata ē oñſuꝫ. et ſic ſumo actionē in hac cō
cluſione. alio⁹ actio ſumit̄ ſp̄aliter vt agere diſtinguit̄ ꝯ
cōſeruare ſm quē modū illud ſoluꝫ dr̄ fieri qđ p̄us ime
diate nō fuit: aut aliqd eius eſt nūc p̄mo fcm̄ et imediate
aliqd erit fcm̄ qđ nūc nō eſt fcm̄. vt in his que cōtinue et
ꝑtibilr̄ fiunt: et ſic ſūpta actiōe ōis actio alicui⁹ in aliquo
ē motus vel mutatio. et ſic itelligit phus: et vere. nec h re
5ª ꝯ pugnat huic cōcluſiōi. ¶ 5ª ꝯ ē. q̄ nulla actio ē in agente
niſi idē ſit agēs et patiens. h ꝓbat̄: q2 in quocūq3 ē paſſio
ipm eſt patiens: ſed in quocūq3 ē actio in ipſo ē paſſio: h
pꝫ: q2 ōis actio q̄ eſt in aliquo ē paſſio: vt ꝓbat̄ ex dictis i
4ª ꝯne. igit̄ in quocūq3 ē actio ipm eſt patiēs. et vltra. igr̄
2m nulla actio ē in agente niſi ipm ſit agens et patiēs. ¶ P̄.
in quocūq3 ē res q̄ fit ab agēte illud ē patiens: h pꝫ: q2 oē
in qđ agēs agit patit̄ ab agente. Sꝫ in quocūq3 ē actio eſt
res q̄ fit ab agente. q2 ōis actio ē res que fit ab agente: vt
pꝫ ex 3ª ꝯne. igit̄ in quocūq3 ē actio ipm patit̄ ab agēte.
Ex ꝯne ſequit̄ q̄ nulla actio agentis q̄ ſic agit: q̄ tūc nō
patit̄ eſt in illo ſubiectiue. Et q̄ ōis actio nō ſubſiſtēs: ſꝫ
exñs in aliquo ē in paſſo. Et q2 vt dcm̄ eſt phs oēm actio
nem putauit eſſe eiuſmodi: ideo ipſe omnem actionem
dixit eē in paſſo. Et nullā in agēte. ſubaudi quādo agens
T. c. 18. nō eſt etiā patiens. Hec ēt eſt ſua determiatio in. 3. phy.
19. et 20. vbi hāc diſcutit q̄ōnē: ſicut clare pꝫ aduertenti. Item 2º
T. c. 138 de aīa. vbi ſupra dicit. q̄ motus et actio et paſſio ſūt in eo
et 139. qđ agit̄. i. in eo qđ patit̄: ſicut pꝫ per trāſlationē ꝯmēti q̄
magis ꝓpria eſt in hac p̄te. q vbi hec hꝫ in eo qđ agit̄ hꝫ
ipſa in paſſo. Itē ſubdit ibi phs q̄ actiui et motiui act⁹ in
patiēte fit: lr̄a cōmenti hꝫ. actio. n. agentis et mouētis eſt
Cō. 18. in patiēte. Hec quoq3 eſt intētio Cōment. 3. phy. vbi ait.
actio motoris que eſt mouere eſt eius nō in eo. Item ſe
Cō. 139. cundo de anima. neceſſe eſt iquit. vt omnis actio que ꝓ
uenit ab agente: et omnis motus qui ꝓuenit a mouēte nō
inueniat̄ niſi in re patiente et mota.

Nunc obÿcio ꝯ p̄dictas ꝯnes. Et p̄mo ꝯ p̄mā arguo 2º arti⁹
q̄ actio nō ſit res diſticta ab agēte: qm̄ ſi eēt:
ſequeret̄ q̄ actio fieret ab agēte: et ſic actiōis eēt actio et
gnātionis gnātio ꝯ phm. 5. phyſi. ¶ Deinde arguit̄ ꝯ ſe T. cō. x.
cundā ꝯnē oſtēdēdo q̄ actio et paſſio nō ſunt vna res. Et p̄m ꝯ 2m
p̄mo ſic. q̄cūq3 habitudies oppoſite et reales ꝑ neceſſita ꝯm Au
teꝫ realr̄ diſtinguunt̄: h pꝫ: qm̄ ipoſe eſt res oppoſitas eē reol⁹ l. p̄
idē: ſicut pꝫ in quolibet genere oppōnis: ſꝫ actio et paſſio d. 17. q.
ſunt habitudines reales oppoſite. nā actio icipit ab agē p̄. ar. p̄.
te: et termiat̄ ad patiēs et paſſio eꝯ. ¶ Cōfirmat̄ ꝑ Cōm.
3º phy. vbi dicit. q̄ actio fcā inter motoreꝫ et motū eſt ea Cō. 18.
dem: ſed in reſpectu vnius dr̄ mouere et in reſpectu alte
rius moueri: et ſunt valde oppoſita. ¶ 2º quecūq3 ſūt idē
ſm ſubm. dr̄ia vero ſm q̄ditatē ſi eorum q̄ditates ſunt rea
les realiter diſtinguunt̄. diſtigui eni per reales q̄ditates
eſt re diſtigui: ſed ſꝫ Cōmē. 3º phy. in plurib⁹ locis. actio ꝯm. 18.
et paſſio ſunt idem ſm ſubm: et differūt ſm q̄ditatē: q̄dita 19. et 20.
tes aūt eorum vtriq3 ſunt reales: cū ſint añ oēm actū intelli
gendi. ergo et c̄. ¶ 3º idē ꝓbat̄ per phm ibidē dicentē q̄ T. c. 22.
actio et paſſio nō ſunt ꝓprie idem: ſed cui h inſunt mot⁹
eſt: itaq3 intentio ſua q̄ actio et paſſio ſint diſtincte res i
ter ſe: ſunt tñ in eodē motu tāq3 i ſubiecto. ¶ 4º ab alÿs Coton.
ſic arguit̄ ad idē. p̄mo poſt. hr̄ q̄ negatiua imediata ē in 25. d. 14.
q̄ vnū genus gnāliſſimū negat̄ ab alio vlr̄. iſta ergo ē v̄a.
nulla paſſio eſt actio. igit̄ nulla actio ē res eadē cū paſſio
ne. ¶ 5º ad idē. quecūq3 differūt genere differūt ſpē et nu 5m
mero: pꝫ. 5. meta. ſed actio et paſſio differūt genere: cū ſint T. c. 8. et
duo p̄dicamēta. ergo differūt nūero. igit̄ nō ſunt vna res 15.
nūero. ¶ Cōtra 3am ꝯnē ēt arguit̄ mltiplr̄. p̄ ſic. Q̄ñcūq3 ꝯ 3am ꝯm
aliq̄ ſic ſe hñt q̄ vnū manet realr̄ alio trāſeūte et nō ma p̄m
nente realr̄: nō ſūt ideꝫ realr̄. h pꝫ. q2 ex oppoſito: ſeq̄t̄ q̄ aureol⁹
idē manet realr̄ et nō manet realr̄: et trāſit et ñ trāſit. et ſic vbi. s̄.
tollit̄ veritas p̄mi p̄ncipÿ. Sꝫ res q̄ ꝓducit̄ manet rea
liter actiōe trāſeūte realr̄. igit̄ et c̄. ꝓbat̄ minor. nā trāſeū
te gnāre: et ſilr̄ gnāri māet ignis genit⁹: aliogn cādela ac
cenſa ab alia quocūq3 ferret̄ ſp accēderet̄: et alia ſemper
ipſā accēderet: qđ eſt falſuꝫ. ¶ P̄. ꝓbat̄ eadeꝫ minor ab p̄
eiſdē alibi ſupponēdo vnā maximā theologorum. vꝫ. q̄ aur⁹ in
oēm effectū cāe efficiētis create deus pōt imediate face q̄lꝫ. q. 2.
re ſe ſolo. ſole igit̄ exñte in eodē ſitu in celo de⁹ pōt ime
diate cōſeruare et ſolē et radiū q eſt a ſole: ita q̄ manute
nebit radiū ſine ſole: et ꝑ ꝯñs trāſibit ſm reꝫ hitudo ipor
tata ꝑ eē a ſole: ac per h actio ſolis. ¶ P̄. oēꝫ formā quā 2
pōt iducere agens nāle pōt deus iducere imediate ſe ſo
lo. ponat̄ igr̄ q̄ in illo inſtāti in quo dꝫ ſol iducere radiū
aut gnāns formā ſubſtātialē q̄ de⁹ illum per ſe iducat et
ſuſpēdat actionē ſolis vel gnāntis: tūc verū eſt dicere q̄
nec radius eſt a ſole nec forª ſubalis a gnānte: ſed vtrūq3
a deo. et tñ eſt eadē forª ſubalis: et idē radius q eſſet a ſole
et gnānte. igit̄ hitudo illa iportata per eē a ſole nō eſt idē
cum radio: nec hitudo iportata ꝑ eē a gnānte idē cū forª
ſubali. ¶ Cōfirmat̄. q2 ſi talis hitudo nō eſſet aliud a p̄ 3
dictis nulla eſſet rō: q̄re ſi deus nō iduxiſſet radium nec
ſuſpēdiſſet actionē ſolis. tūc potius diceret̄ q̄ radi⁹ eēt a
ſole q̄3 ſtante caſu p̄mo: cū ita tūc eſſet entitas ſolis. et ſilr̄
radÿ: ſicut nūc in caſu. Et pōt adhuc confirmari iux̄ mo 4
dū arguēdi aliorum. q̄ñcūq3 aliq̄ ꝓpō verificat̄ ꝑ reb⁹ ſi ad
eius veritatē nō ſufficiunt due res requiritur 3ª: et ſi non
tres ponēda eſt 4ª: et ſic vltra donec tot ſint quot reqrū
tur et ſufficiūt ad eius veritatē. Sꝫ ad veritatē h⁹. radi⁹
ꝓducit̄ a ſole. nō ſufficiunt entitates radÿ et ſolis p̄ciſe:
pꝫ in caſu poſito. igit̄ requirit̄ 3ª. illa aūt eſt hitudo me
dia inter radiū et ſolem iportata per eē a ſole. ¶ 2º argui 2m
tur ſic. ipoſſibile eſt aliquā rē in ordine cāſitatis effecti

ne depêdere a seipsa. Sȝ res ꝓducta dependet effectiue
3m ab actiõe ⁊ passiõe.ǧ ⁊c. ¶ 3º.illud qð est via in aliud dif/
4m fert ab illo.actio est via in rê ꝓductã.igit̃ ⁊c. ¶ 4º.illud
qð est mediũ cõiũgens effectũ cũ ꝓducẽte differt ab effe
5m ctu.actio est hmõ.ǧ ⁊c. ¶ 5º.cũ dico radiũ esse a sole:aut di
co ꝑcise radiũ:aut ꝑcise radium ⁊ solẽ:aut aliqd aliud ab
eis:nõ põt dici pmũ:q2 tũc nõ magis radius eẽt a sole q̃
a lapide.nec 2m:q2 poti9 nõ eẽt radius a sole q̃ ecõuerso.
6m relinquit̃ igit̃ 3m qð est ꝓpositũ. ¶ 6º.hec ꝓpõ a. cũ dico
radius est a sole:aut connotat aliqd extra intellectũ:aut
nõ:si nõ.sequit̃ ꝙ circũscripto actu intellect9 radius non
esset a sole:qð est falsũ. Si sic vel illud est radius tantũ
vel sol tantũ:vel vterq3 sil' vel aliquid aliud. tria pª sunt
ꝯ 4m ꝯ. ꝑprobata. igit̃ restat vltimũ. ¶ Contra ꝯnez 4am põt ar/
gui ex verbis auctoris sex pncipioꝝ. ait.n.in caº.de actio
ne sic. Si quis agit mouet necẽo. oĩs igitur actio in mo/
tu est.⁊ subdit. ꝓpriũ igit̃ est actiõis in motu eẽ. Ex hac
auctẽte habet̃ ꝯ pmã partẽ ꝯnis qua dicit̃ ꝙ quedã actio
est mot9.nã si h eẽt verũ cũ iste auctor dicat ꝙ oĩs actio
est in motu:⁊ ꝙ ꝓpriũ actiõis est in motu eẽ: sequeret̃ ꝙ
T.c.xi. aliquis mot9 eẽt in motu:qð est ꝯ phm.5.phy. ꝓbantẽ ꝙ
nullus motus ẽ subm motus. Itẽ q̃libet ps auctoritatis
allegate repugnat ꝓbationi secũde ptis ꝯnis ꝑdicte.nã
si omne qð agit necẽo mouet: ⁊ oĩs actio est in motu: ⁊ h
est ꝓpriũ ei.ĩpossibile est aliqd fieri in aliquo sine muta
tione eius in quo fit. cuius oppositũ est ibidẽ assumptũ.
ꝯ 5m ꝯ. ¶ Cõtra qntã ꝯnẽ ẽt multiplr arguit̃. ⁊ ꝓbat̃ ꝙ actio ẽ
pm in agente subiectiue ⁊ nõ in passo. ¶ pº sic.ĩpossibile est
effectũ formalẽ separi a forma. Sed eẽ agens est effect9
formalis actiõis.nã agens dicit̃ formalr agere actiõe.ǧ
2m actio est in eo subiectiue. ¶ 2º.oĩs ꝑfectio est formalr in
eo qð per ipaȝ perficit̃:q2 nihil ꝑficit̃ per illud qð est in
alio ⁊ nõ in eo. Sȝ actio ẽ ꝑfectio agẽtis: tũc.n.agẽs ẽ in
3m sua vltima ꝑfectiõe cum agit.ergo actio est in eo. ¶ 3º.si
actio eẽt in passo crucifixio ⁊ blasphematio iudeoꝝ acti
ua fuisset in xpo sȝ h est falsũ:q2 cuȝ ille fuerit peccata.
4m peccata fuissẽt ĩ xpo. ¶ 4º.ĩpossibile ẽ formas oppositas
eẽ in eodẽ:actio ⁊ passio sũt forme opposite:⁊ passio ẽ in
5m patiẽte.igr actio nõ est in patiẽte. ¶ 5º.oĩs forma dnoiat
suũ subm:sed actio nõ denoiat passũ: q2 tũc passũ dice/
6m ret̃ agens.igit̃ passũ nõ est subm ei9. ¶ 6º.cui9 est poten
tia eius est act9:vt dic̃ phs in ð sõno ⁊ vig. Sȝ poª actiua
7m est agentis ⁊ in agẽte.ergo ⁊ actus eius.s.actio. ¶ 7º.phs
T.c.15. 8º phy.dicit.ꝙ si deus ageret de nouo mutaretur. h aũt
nõ cõtingeret nisi q2 reciperet aliqd nouũ in se nõ appa/
ret aũt quid nisi ipam actionẽ.igit̃ illa erit in eo:⁊ ꝑ ꝯñs
8m de facto oĩs actio est in agente. ¶ 8º.si vnus ignis calefa
ciat duo calefactibilia: aut erit vna actio tantũ aut due:
nõ due:q2 vnius agentis vnica est actio.igit̃ vna tantũ:⁊
si sic aut illa est in passo:aut in agente.nõ in passo: q2 qua
rõne in vno ⁊ in vtroq3.⁊ sic idẽ accñs eẽt in duob9 sub/
iectis:qð est ĩpossibile.igit̃ est in agente:qð est ꝓpositũ.
9m ¶ 9º.qñcũq3 aliq̃ duo sunt incõpossibilia in eodẽ subie/
cto precise ꝓpter pmã incõpossibilitatẽ quorũdã alioꝝ
in eodẽ subiecto:si ꝯña non patiunt̃ se in subiecto:nec ẽt
illa antecedẽtia:sed relationes de 2º mõ relatiuoꝝ sunt
incõpossibiles in eodẽ:⁊ h ꝑcise pp incõpossibilitatẽ pre
uiaȝ actiõis ⁊ passiõis q̃s cõsequunt̃.idẽ enĩ iõ nõ põt eẽ
pater ⁊ filius:q2 idẽ nõ põt generari a seipso aut genera/
re se.igit̃ actio ⁊ passio nõ sunt cõpossibiles in eodẽ:sed
10m passio ẽ in patiẽte:igit̃ nõ ẽ in eo actio. ¶ 10º.vbi est rela
tio subiectiue ibidẽ ẽ rõ fundãdi relationẽ illã:sȝ relatio
agẽtis ad passum est in agẽte subiectiue. igit̃ in eo ẽ etiã
rõ fundandi illaȝ.h aũt rõ est actio.nã ideo pr:q2 genuit
T.c.20. 5.meta. ¶ 11º.aut actio denoiat agẽs denoiatõe extrinse
11m ca tm̃:aut intrinseca.nõ extrinseca: q2 oẽ qð denoiat ali/
quid denoiatiõe extrinseca denoiat qðdã aliud denoia/
tiõe intrinseca:pȝ de visiõe que suũ obiectũ denoiatione
extrinseca denoiat visum: ⁊ intrinseca denoiat subm vi/
dens.nec alicubi reperit̃ instantia nisi instet̃ in ꝓposito
ꝙ nõ lȝ.querit̃ ergo qd actio denoiat intrinsece.ꝯstat.n.
ꝙ nõ passũ:q2 passũ nõ dicit̃ agẽs.nec põt dari qd aliđ
denoiet intrinsece ꝑter agens.igit̃ relinquit̃ ꝙ nõ extri/
seca:sed intrinseca denoiatiõe denoiet agens: ⁊ ꝑ ꝯñs:et
in eo subiectiue. ¶ 12º.oĩs forma dat aliqð esse formalr 12m
suo subiecto:actio nõ dat eẽ formalr patienti: igit̃ passũ
nõ est eius subm. igit̃ ipsa ẽ in agẽte. minor pȝ. q2 nõ dat
sibi esse agens.pȝ:nec eẽ passũ: q2 illud est ꝓpriũ passio/
nis:⁊ ad hoc eẽ vr̃ auctoritas Cõm.8.meta.ꝯmẽto.5.vbi
dicit ꝙ actio forme ignis q̃ sequit̃ formã ignis est calor
maxim9 ⁊ mot9 ad supius. calor igit̃ in igne est sic absci/
sio in cultello. ⁊ actio man9 in manu. ¶ Rñº ad ista. ad Rñº ad
pmũ cũ dicit̃:ꝙ sequit̃ ꝙ actio fieret ab agẽte.ꝯñs illud rões ad
cõcedo sicut cõcedũt Greg. naza.⁊ Dam. vt allegatũ ẽ ꝑ pm
pª ꝯnẽ:⁊ sicut cõcedit ẽt Cõmẽ. vt allegatũ est supra ꝑ 3ª.
⁊ cũ vlteri9 infert̃ ꝙ actiõis est actio:nego ꝯñaȝ.nã rei q̃
fit nõ est actio:sed ipsa est actio. ¶ Deinde ad ea q̃ sũt ꝯ Ad pm
secũdã ꝯnẽ. Ad pmũ ꝯcedo maiorẽ.⁊ ad minorẽ dico ꝙ ꝯ 2am
rõ manifeste ꝯdicit sic arguenti: nã in eadẽ.q.arti.2.sol/ aureolo
uens rõnes alterius doctoris ꝓbãtis actionem nõ eẽ in vbi.ã.
passo in quo est passio:q2 actio ⁊ passio sũt forme opposi/
te.dicit ꝙ actio ⁊ passio in suis realitatib9 nõ opponũtur
formalr:sed in suis denoiatiõib9:qm̃ actio denoiat agẽs
a quo egredit̃.passio vero effectuȝ ꝗ egredit̃ h sunt vba
eius:que vt manifeste pȝ ꝯdicunt minori ꝑfate. Scðo
dico ꝙ illa minor est falsa.⁊ eius ꝓbatio nulla est:qm̃ sũ
dant̃ sup fictiõe quadã de illis habitudinib9 que nulle
sunt:vt illi imaginant̃. Sȝ ipse act9 agẽtis qð idẽ est ⁊ pa
tiens est actio ⁊ passio. Actio inq̃tũ est act9 agẽtis vl' po/
tentie actiue qð alr qñq3 exꝑmit̃. Pro h qð dr̃ vt est ab
hoc.s.ab agẽte:nã iõ est actus agẽtis:q2 est ab eo:est autẽ
passio vt est actus potẽtie passiue:qui iõ ẽ act9 eius:q2 in
ea. ¶ Ad cõfirmationẽ ex dicto Cõmẽ.dðm ꝙ cũ Cõm. 3.ph.18.
dicit ꝙ eadẽ actio in respectu mouentis dicit̃ mouere ⁊
ĩ respectu moti dicit̃ moueri:⁊ addit: ⁊ sũt valde opposi/
ta:nõ dixit ⁊ mouere ⁊ moueri sũt valde opposita:⁊ si di/
xisset nõ sumpsisset illos terminos noialr: ⁊ sm̃ supposi/
tionẽ ꝑsonalẽ:sic ꝙ significaret̃ per orationẽ illã qð illa
res que dicit̃ mouere:⁊ illa que dicit̃ moueri eẽnt valde
opposite:sicut argumẽtũ intẽdit hr̃e ab ipso.nã si sic itel
lexisset ibidẽ sibimet ꝯdixisset: cũm dicat ꝙ eadẽ actio
dicit̃ mouere ⁊ moueri. Eadẽ aũt nõ est res opposite: di/
co ergo ꝙ cũ ait.⁊ sunt valde opposita: vel refert suã in/
tentionẽ ad illa respectu quorum dr̃ mouere ⁊ moueri.⁊
tunc dȝ suppleri orõ addendo sic subiectuȝ verbo.⁊ mo/
uens ⁊ motũ sunt valde opposita:⁊ h frequẽter in philo
sophia dicũt phs ⁊ Cõmẽtator. Qð dictũ de qua opposi/
tione:vel de quib9 mouentib9 ⁊ motis sit intelligẽdum
alibi specialius ⁊ pertinentius poterit declarari:vel põt
etiã suppleri orõ sic:⁊ mouere ⁊ moueri sunt valde oppo
sita:⁊ tunc illi infinitiui stant verbalr ⁊ denotat̃ ꝙ com/
plexa significata ꝓpositionũ enunciantiũ aliqd mouere
⁊ illud moueri sunt opposita:queadmodũ phs in post ꝑ/
dicamentis in.c.de oppositis dicit ꝙ ꝑuari ⁊ hr̃e habitũ
sunt opposita:nec ꝑuari ⁊ hr̃e habitũ sunt habitus ⁊ ꝑua
tio.⁊ vtraq3 oppositio ad idem gen9 oppositiõis reducit̃.
silr ꝙ significata ꝓpositionũ ꝯdictoriaꝝ ẽt sm̃ comple/
xionez dicunt̃:vt sor.esse sanũ:⁊ sor.languere.sic in ꝓpo/
sito dicit Cõmẽ. ꝙ aliquid mouere ⁊ idipm moueri seu
ipm agere ⁊ ipm pati aut agens ⁊ patiens sunt opposita:

sicut ēt diceret q̄ esse prēm ⁊ eē filiuʒ sunt opposita:nec
tñ intelligendū est talia significatiue sumpta supponere
pro aliquibꝰ entitatibꝰ:sicut in p̄mo frequēter dictū est.
vnde q̄uis mouens sit aliqua entitas:⁊ silr̄ motū. tñ ali
quid esse mouēs nō est aliqua entitas nec aliqd esse mo
tum:sicut nec sortē sedere vel eē sedentē.qḋ significatur
per hāc. sor.sedet:est entitas aliqua:nec sor.nō sedere.vl̄
qḋ idē est nō eē sedētē qḋ significat̄ per istā.sor.nō sedet:
⁊ s̄m ph̄m opponit̄ ad sortē esse sedentē:est entitas aliq̄:
posset etiā 3° exponi Cōmē.vt isti infinitiui supponerēt
māliter pro suis indicatiuis vel participys eoꝝ.⁊ sic per
dictū Cōmē.significarent illos termīos mouet̄ ⁊ mouet.
vel hos mouens ⁊ motū esse oppositos eo mō q̄ termini
oppositi solēt dici:que expō satis posset alicui ex isto ver
bo dicit̄ q̄ ibi ponit̄:⁊ quālibet harū expositionuʒ satis
credo bonā ⁊ iuxta menteʒ Cōmē. Scđa tñ plus placet.
scđm nullā aūt habet̄ q̄ entitas que est actio ei que est
Ad 2m passio sit opposita vt argumētū intēdebat. ¶ Ad 2m di
cendū q̄ aliqua eē ideʒ s̄m subm̄ et differētia s̄m q̄ditā
tem pōt duplr̄ intelligi s̄m q̄ tam subm̄ q̄ȝ quiditas pos
sunt accipi duplr̄.naʒ vnoº accipit̄ subm̄ pro subiecto in
formatōis:siue qḋ informat̄ aliqua forma:⁊ quiditas ac
cipit̄ vnoº p ipa eēntia: quā explicat diffinitio.⁊ sic acce
ptis his noībus eēt sensus ppositiōis: quecunq̄ȝ sunt di
uerse eēntie in eodē subiecto existētes realr̄ distiguunt̄.
⁊ sic cōcedo ipaʒ:⁊ maiorē ⁊ minorē in eodē sensu:nego.
Alio mō accipit̄ subm̄ pro subiecto p̄dicatiōis: ⁊ q̄ditas
pro ipsa diffinitiōe:siue sit dicens quid rei:siue qđ noīs:
⁊ tūc est sensus ppōnis:q̄ quecūq̄ȝ dicunt̄ de eodē subie
cto:qḋ ppꝛie de solis terminis intelligit̄:⁊ eoꝝ diffinitio
nes sunt diuerse:illa distinguunt̄ realiter.i.supponūt pro
rebꝰ distinctis: tunc ppō est falsa. ⁊ minor in eodē sensu
est vera.⁊ sic ille sensus est quē habuit Cōmen. vult.n.q̄
ista noīa actio ⁊ passio significatiue sumpta de eadeʒ re
nūero determinate verificent̄. Et ideo subdit.q̄ sūt ea
dem s̄m subiectū.q: tñ s̄m aliam ⁊ aliā rōnē.nam s̄m q̄
illa res est actus actiui inq̄ȝtū huius de ea vel p̄ro ea ve
rificat̄ h̄ nomē actio:⁊ s̄m q̄ est actꝰ passiui inq̄ȝtū hꝰ ve
rificat̄ h̄ nomē passio:⁊ ille diffōnes q̄uis eidē ꝯueniāt
sunt tñ diuerse.ideo dicit q̄ differūt s̄m q̄ditatem: ⁊ hic
modus loquēdi in isto sensu satis vsitatus est ab eo sicut
Ad 3m cōstat his qui sua dicta viderūt. ¶ Ad 3m dōm q̄ ph̄s:iō
dicit q̄ nō sunt idem ppꝛie:q: nō sunt idem rōne ⁊ diffi
nitione:sed tñ motus cui h̄ noīa actio.s.⁊ passio insūt:nō
quidē per informationē:sed per p̄dicationē est ideʒ nūe
ro:ita q̄ ipse nō est cōtra:sed p.Et q̄ ita intelligat pȝ per
T.c.22. pbationē sui dicti quā imediate subiungit. ait.n.sic. Eē
eni huiꝰ in hoc ⁊ q̄ huius ab hoc actū eē rōne alterū est.
esse aūt huiꝰ ad h̄.⁊ esse actū hꝰ in h̄ eidē motui dicit cō
petere:⁊ verū est.sic ergo vult q̄ idem motus sit actio ⁊
Ad 4m passio:s̄m tñ aliam ⁊ aliaʒ rōnē dr̄ vtrūq̄ȝ. ¶ Ad 4m di
cendū q̄ ph̄s false allegat̄.qm̄ nullibi illa verba vl̄ eoꝝ
etiā sniam ponit:sed bene sentētia eius est q̄ illa negati
ua est imediata.cuiꝰ p̄dicamentū vlr̄ negat̄ a subiecto ⁊
a nullo supiori subiecti negat̄ vlr̄.⁊ exēplificat ipse i ter
minis generalibus.s.litteris:talis aūt imediata inuenit̄
ex terminis eiusdē p̄dicamēti. vnde sicut ibi Auerroys
dicit:⁊ verū est. h̄ est imediata. nullus asinꝰ est rōnalis.
⁊ silr̄ ista est imediata.nullus homo est irratiōalis: forte
aūt ⁊ aliqua pōt esse imediata in qua vnū generalissimū
genus vlr̄ negatur ab alio:sicut h̄.nulla substātia est q̄li
tas:non tñ quelibȝ in qua vnū genus generalissimū vlr̄
Ad 5m negatur ab alio est imediata.imo nec vera. ¶ Ad 5m cū
cōclusio sit indefinita pōt cōcedi. sic tñ q̄ actio suppōat
pro actiōe aliqua que non est passio.verbi grā ea que est
agentis:qḋ nō agit in passum.vt in scđa cōclusione dictū
est.sed si loquamur precise de actione agentis qḋ agit in
passum.cōcedo maioreʒ ppꝛie sumptā: ⁊ nego minoreʒ.
nam q̄uis p̄dicamenta actiōis ⁊ passiōis sint distincta:
quelibȝ tñ res que est actio est in p̄dicamēto actionis: ⁊
in p̄dicamēto passionis:⁊ quelibȝ que est in p̄dicamento
passionis ⁊ in p̄dicamento actionis.⁊ ideo actio ⁊ passio
nō distinguunt̄ p̄dicamentaliter:sed eadem res que est
actio ⁊ passio est in diuersis p̄dicamentis eo modo quo
res que nō est signū dicit̄ esse in predicamēto. ¶ Ad ar Ad p̄m 3m 3e.
gumenta que cōtra tertiā cōclusionē facta sunt restat re
spondere: ad quoꝝ p̄mū q̄uis patiat̄ defectū in forma:
eundo tñ ad difficultatē quā intēdit.dico q̄ si nūc in in
stanti generaret̄ aliquis ignis nunc quideʒ est ignis ge
nitus ⁊ actio ipsius generātis q̄ nō est aliud q̄ȝ ipse ignis
genitus seu forma ipsius.Et dico q̄ sicut impossibile est
hunc ignē genituʒ desinere esse h̄ eodē igne nō desinēte
esse:ita īpossibile est hanc actionē generantis ignē hunc
desinere esse hoc igne nō desinente eē.possibile est tamē
⁊ hunc ignem:⁊ hanc actionē desinere esse actioneʒ. hoc
igne:⁊ hac etiā actione nō desinēte eē. vnde h̄ actio post
istud instans erit ⁊ erit ignis:sed ipsa nō erit actio.Et est
rō:q: ad hoc q̄ aliqua sit actio requirit̄ q̄ sit actualiter
ab actiuo:⁊ illud sit cā eius: alioquin nō esset actus eius
inq̄ȝtum hꝰ.⁊ per ꝯn̄s neq̄ȝ actio. Et hoc etiā voluit ph̄s
notare in 3° phys.cum ait q̄ actus agentis est in quodā T.c.20.
alio ⁊ non decisus:sed hꝰ in h̄. ⁊ littera Cōmē. sed est ex
h̄ in h̄.vbi Cōmen.exponens ait.⁊ non dicimus q̄ actio Cō.20
agentis est in patiente s̄m q̄ abscindit̄ ab agente: qm̄ si
hoc esset nō esset agentis:sed s̄m q̄ est cōtinua ex hoc in
hoc.i.ab agente in patiente.h̄ Cōmē.⁊ q: post illud istās
illa res que nunc est actio non erit a generante illo ipsa:
q̄uis erit vere in rerum natura:nō erit tñ actio:ac p con
sequens nec ignis iste postea generātis nec gnāns gene
rabit ipm̄. ¶ Ad aliam pbationē minoris p̄dicte rōnis ad ꝯfir.
cōcedo deum illud posse:⁊ q̄ casu dato solus manutene
bit radium:⁊ cum infert q̄ transibit s̄m rem habitudo
īportata per eē a sole:ac per hoc actio solis: dico q̄ nulla
res in mundo siue appellet̄ habitudo siue aliquid aliud
transibit seu desinet eē:sed eadeʒ ipsa res que est nunc a
sole ⁊ est habitudo vel relatio ad solē erit postea: sed nō
erit a sole nec erit habitudo ad soleʒ:talis.s. que dicatur
actio solis:sed erit a deo:⁊ erit actio dei. Et vlterius di
co q̄ nimis est p̄uerilis ⁊ rudis cogitatio.cuʒ dicit̄ radiꝰ
est a sole: q̄ res aliqua significet̄ per illam p̄positionē a.
distincta a radio ⁊ a sole.cum ipsa p̄positio sit puruʒ sin
cathegoreuma: ⁊ nihil s̄m se significās.nec minus rude
esset dicere q̄ nec per illam p̄positionē a.significat̄ talis
habitudo media:sed per totaʒ orationē illam: sicut ex p̄
libro in pluribus locis pȝ:⁊ paulo supra recolui. Et p̄te
rea isti hoc ipm̄ habēt concedere.naʒ supposito q̄ sit ta
lis habitudo media rady a sole quā dicūt actionē. ꝯstat
q̄ illa s̄m ipsos:est etiā a sole. vnde ⁊ in solutiōe illiꝰ rō
nis alterius doctoris de qua supra fecit mentionē dicūt
q̄ tam actio q̄ȝ passio est ab agente:⁊ iteruʒ q̄ actio egre
ditur ab agente:⁊ si nunq̄ȝ h̄ dixissent hoc est veꝝ q̄ oīs
entitas que est in mūdo siue magna siue parua ē a deo.si
ergo per a. vel p eē ab h̄ vel ab illo īportat̄ aliq̄ res me
dia.igit̄ vltra illā habitudinē est habitudo. ⁊ constat q̄
illa nō est minus ab agēte q̄ȝ p̄ma:⁊ per ꝯn̄s adhuc vltra
eam est alia.⁊ sic in infinitū. ¶ P̄.ex maxima illa theo
logica quā assumūt si actio sit talis res ab agēte poterit
deus illā actionē qua radius est a sole per seipm̄ imedia
te cōseruare.⁊ tūc nec radius nec illa habitudo erit a so
le:⁊ tñ illa habitudo ⁊ ille radius erit. opȝ igit̄ etiaʒ eos

concedere ꝙ aliquid qđ est ab aliquo pōt esse ⁊ nō eē ab
illo absq; ꝙ aliqua res magna vel pua desinat eē. ¶ P̄.
si sit talis habitudo distincta poterit de⁹ coagere soli ad
causationē radij nō coagēte soli aut alicui alteri ad cau-
sationē illius habitudinis: nec illaȝ per seipm̄ causando:
quo posito adhuc radi⁹ erit a sole. al's sol nō ꝓducet ipm̄
⁊ nulla erit talis media habitudo. ¶ P̄. ſm eūdē arguē-
tem in rōne imediate post soluēda res que ꝓducit̄ depē-
det a sua actione in ordine cāsalitatis effectiue. igit̄ p ma-
ximam nūc ab ipso sumptaȝ poterit deus rem imediate
absq; tali actiōe ꝓducere. ⁊ tunc constat ꝙ erit illa res a
deo ⁊ nō erit talis ficta habitudo ipoꝛtata p a. Per hoc
pȝ solo etiā ad sequentē ꝓbationē. ¶ Ad cōfirmationē
vero dico ꝙ si deus nō suspendisset actionē solis dicere-
tur ꝙ radius eēt a sole. qꝛ sol vtiq; eēt cā: ⁊ pncipiū eius:
ita ꝙ si sol non eēt nec deus al'r ageret: ceteris positis ra-
dius nō eēt. in casu aūt posito nō dr̄ radius eē a sole: quia
ceteris vt nūc in casu ponit̄ se habētib⁹: esto ꝙ sol nō eēt
adhuc radius eēt: ac per h̄ sol nō ē cā eius. vnde ⁊ ego ēt
quero a sic arguēte in casu posito: cum sit radius. ⁊ sit sol
cum habitudo qua dicit̄ radius a sole nō est in radio sicꝫ
in ipso est habitudo q̄ dr̄ eē a deo. puto ꝙ nō poterit al'r
ad vltam cōfir. rn̄dere: nisi ꝙ deus est pncipiū ⁊ cā radij ⁊ nō sol. ¶ Ad
vltimā cōfirmationē nego minoreȝ. dico. n. ꝙ entitates
radij ⁊ solis ac dei sufficiunt ad veritatē hui⁹: radius est
a sole: nec aliqua alia est opoꝛtuna: nō tn̄ semꝑ illis posi-
tis illa ꝓpositio ē vera. sȝ tunc tn̄ qn̄ sol ē cā radij seu qn̄
radius est. ⁊ ceteris vniformiter se habētib⁹ ⁊ agētibus
vel nō agētib⁹ si sol nō eēt. radius nō eēt. ⁊ per h̄ ēt vide
ꝙ dixi in pmo. d. 17. q. i. in soluēdo tertiam obiectionē ꝯ
Ad 2m ꝯnem pmā secūdi articuli. ¶ Ad scđaȝ rōnē ꝯ pdictā cō-
Ad 3m clusionē rn̄deo negādo minorē. ¶ Ad 3am dōm ꝙ si acci-
⁊ 4m pit̄ actio successiua illa pōt cōcedi via: sicut ⁊ mot⁹ dicit̄
via. sȝ trāsumptiue. ⁊ sic nō arguit̄ ꝯ sȝ pro: vt pȝ in respō-
sione ad. 8. obiectioneȝ p̄cedētis qōnis: si vero accipitur
actio subita seu que fit tota simul: minoꝛ simpl'r ē negan-
Ad 5m da. ⁊ sil'r negāda est minoꝛ quarte rōnis. ¶ Ad 5m primo
pōt reduci argm ꝯ arguentē querēdo cum illa habitudo
quā ponit mediā dicat̄ eē ab agēte ſȝ ipȝ qđ dic̄ aut ha-
bitudinē ipam ⁊ agens tm̄. aut aliquid aliud ⁊c̄. ⁊ total'r
ꝓcedit ꝯ eum. dico igit̄ sicut ⁊ ipse nisi ponat infinitatē
taliū habitudinū cogit̄ dicere ꝙ p̄cise significat̄ radius
⁊ sol intelligēdo p̄cise ꝙ nulla alia entitas ab illis impoꝛ-
tat̄: cōsignificat̄ tn̄ cuȝ hoc ꝙ si cetera vniformiter age-
rent vel nō agerēt ⁊ sol nō eēt radius ille nō eēt. nō cōsi-
gnificat̄ aūt pariter ꝙ si radius nō eēt sol nō eēt. ⁊ iō nō
dicit̄ sola radio: sed eꝯ. ¶ Et pp̄ h̄ pȝ ad 6m ꝙ etiā possȝ
reduci ꝯ eum de habitudine illa quā ponit. p̄terea con-
stat ꝙ ois entitas que est in rerū nā magna vel pua exi-
stit per deū tanq̄ per suum conseruans: ⁊ certe si de ista
p̄positiōe a. querit̄ quid significet vel cōsignificet: ⁊ ve-
lit quis cōcludere ꝙ aliquā ſm se rem impoꝛtat que nō
impoꝛtat̄ per cathegoꝛeumaticā aliquā dictionē nō mi-
nus opoꝛtebit dicere: ꝙ ēt illa p̄positio p aliquā rem ta-
lem significat. ⁊ cōstat ꝙ illa erit ēt per deum cōseruata
tanq̄ ab ipsa depēdēs: ⁊ per ꝯn̄s illud aliud per aliaȝ si-
gnificabit. ⁊ qꝛ significabit nō erit finis in illa ꝓpositōe:
nec erit numerus taliū rerū. abigenda est igit̄ talis ima-
ginatio irrōnabilis de sincathegoꝛeumaticis dictiōib⁹.
ad argm ꝯ 4m ¶ Ad illud qđ ꝯ 4. conclusionē arguit̄ ex dcō auctoris
sex pncipioꝝ. dōm ꝙ auctoꝛ accipit esse ibi nō per realē
informationē vt capit argumētū: sed per p̄dicationē: qđ
manifeste pȝ. tum qꝛ imediate sic p̄mittit. Sciendū aūt
ꝙ omne qđ in motu est actio est: ⁊ ꝓbat. moueri enim
actio est. Ecce ꝙ ideo dicit actionē eē in motu. qꝛ moue-
ri est actio. tum qꝛ imediate postq̄ dixit. ois ergo actio
in motu est. statiȝ addit. omnisq; motus in actiōe firma-
bitur. ⁊ sil'r cum dicit ꝓpriuȝ est actionis in motu eē: ime-
diate subiunxit: sicut ꝓpriuȝ motus est eē in actiōe. con-
stat aūt ꝙ ista nō possunt intelligi de esse in. per informa-
tionē: qꝛ si isto modo omnis actio est in motu: nō omnis
motus est in actiōe: alioquin vel opoꝛteret qđ data vna
actione simul darent̄ infiniti motus distincti ⁊ infinite
actiōes: vel opoꝛteret ꝙ aliquis mot⁹ ⁊ aliqua actio reci-
proce essent in seipsis: vnū. s. in alio per informationeȝ ⁊
ecōuerso. ꝙ nullus sane mentis diceret. Intelligit ergo
ꝙ omnis actio est in motu per p̄dicationē: ⁊ omnis mo-
tus in actione. qꝛ. s. omnis mot⁹ est actio ſm eū: ⁊ omnis
actio est motus: accipit aūt actionē nō sic vl'r: vt de ipsa
locutus sum in. 4. cōclusione. sed spāliter pro ea que nō
est cōseruatio ⁊ que est actus agentis qđ illaȝ agit in pas-
suȝ. ⁊ sil'r motū non accipit vl'r: sed pro eo tm̄ cuius pars
non solum post partē acquirit̄ mobili: sed etiā fit. ⁊ ex h̄
pȝ ꝙ eius dictū nō est cōtra aliquā partē dicte cōclusio-
nis. ¶ Nunc ad illa que ꝯ 5am cōclusionē arguta sunt cō- ad argta q̄ sunt ꝯ 5am ꝯ.
sequēter est respōdendū. ad pmū dōm ꝙ effectus forma-
lis alicui⁹ pōt dupl'r accipi. vno mō pro causato forme. ⁊
sic nō est aliud q̄ȝ ipsa materia vel subiectū qđ informat
vel cōpositū qđ ex ipsa forma cōstat. sic loquēdo de effe-
ctu formali quicquid sit de maioꝛe. nam in aliquo sensu
cōcedēda eēt: tn̄ minoꝛ simpl'r est negāda. nā agēs nec ē
mā actionis sue nec ex ipsa cōponit̄. alio⁹ pōt accipi effe-
ctus formalis. sȝ multū ip̄ꝛopꝛie pro denoiatiōe subiecti
ab aliquo. ⁊ tūc est sensus maioꝛis: ꝙ est ipossibile aliqđ
denoiari tale ab aliquo nisi illud sit subiectiue in eo: ⁊ in
hoc sensu dico ꝙ maioꝛ est falsa. pȝ. n. ꝙ visio qua paries
videt̄ nō ē in pariete: tn̄ ab ea ipse denomiat̄ ⁊ dr̄ visus.
¶ Ad scđaȝ dōm ꝙ si loquamur de agente ꝙ est tm̄ mō Ad 2m
agēs ⁊ nō patiens: minoꝛ est falsa. nā q̄uis actio sit perfe-
ctio ⁊ sit agētis: nō est tn̄ p̄fectio perficiēs ipm̄ agens: nō
eni calefactio solis perficit ipȝ solē: sed ipȝ qđ calefit: est
tn̄ signū p̄fectōis solis: ⁊ sic quelibȝ actio est signū perfe-
ctiōis agentis. nā ex eo ꝙ agit arguit̄ p̄fectio aliq̄ agen-
tis. ¶ Ad 3m si accipit̄ crucifixio pro fixiōe coꝛpoꝛis xp̄i Ad 3m
in cruce ꝓpꝛie loquēdo nullibi est subiectiue. qꝛ crucifi-
xio nō est aliq̄ res ſȝ se disticta a coꝛpoꝛe qđ figitur ⁊ ab
eo cui infigit̄. si tn̄ poneretur ꝙ eēt aliq̄ talis res alicubi
exn̄s subiectiue. nescio quis demens diceret illaȝ fuisse
in iudeis crucifigētib⁹: ⁊ nō potius in coꝛpoꝛe xp̄i vel in
cruce. ¶ De blasphematōe aūt dōm ꝙ ibi erat vbi erat
blasphemia. ⁊ cōstat quidē ꝙ blasphemia mentalis non
erat in xp̄o: sȝ in ipsis coꝛdib⁹ iudeoꝝ. vocalis quoq; nō
erat in xp̄o: sed poti⁹ in aere in quo vox formabat̄. Et iō
pȝ ꝙ ꝯn̄a q̄ȝtū ad vtrāq; partē ꝯn̄tl pōt negari. posito tn̄
ꝙ crucifixio fuerit in xp̄o. esset dōm ad ꝓbationeȝ falsi-
tatis ꝯn̄tl supposito ꝙ actio exterioꝛ sit pctm̄ de quo suo
loco videbit̄ ꝙ illa crucifixio fuit pctm̄. sȝ nō fuit xp̄i: sȝ
iudeoꝝ. nā tales actōes si ꝯcedant̄ eē pctā nō itelligunt̄
eē recte pctā eoꝝ in qb⁹ recipiunt̄: sȝ eoꝝ a qb⁹ agunt̄: ⁊
h̄ ē ꝙ alij dicere volūt cū dicūt ꝙ crucifixio fuit in xp̄o
subiectiue ⁊ in iudeis iputatiue. ¶ Ad 4m dōȝ ꝙ mioꝛ est Ad 4m
falsa. ¶ Ad 5m dōȝ ꝙ q̄uis ois foꝛa dnoiet suū subȝ: nō tn̄ Ad 5m
denoiat ipȝ ſm qđlȝ nomē ipsi⁹ foꝛme. vbi gr̄a. foꝛa q̄ est
doctrīa: vt dic̄ phs. 3. phy. est in adiscēte: ⁊ tn̄ nō denoiat L.c.xx.
ipȝ ſm h̄ nomē doctrina: qꝛ nō dr̄ docēs: sed denoiat ipȝ
ſm aliđ nomē eiusdeȝ. s. disciplina. ⁊ iō dr̄ ille discipulus
vel discens. sic dico ꝙ foꝛma que est actio denoiat vtiq;
illud in quo est ſm aliqđ eius nomē. vbi gr̄a ſm h̄ nomē
passio vel lux: aut aliđ tale ei ꝯueniēs ſȝ ꝙ ipsa est in eo:
nō aūt ſȝ h̄ nomē actio vel agētia: qꝛ ei nō ꝯuenit nisi in

Ad 6m quātum est ab alio ac per hoc ⁊ fm hoc nomē denomiat illud a quo est:⁊ illud dicit agens. ¶ Ad 6m cōcedo q̄ cuius est potētia.eius est actus:⁊ vlterius concedo q̄ actio est actus agentis:nō tamē sequitur q̄ sit eius vt subiecti et potētie passiue:sꝫ est eius vt pncipij actiui.⁊ hoc iō q̄ potentia agentis est potētia actiua que nō est inqtum huiꝰ

Ad 7m susceptiua actus sꝫ elicitiua ⁊ pductiua. ¶ Ad 7m dico q̄ phs non iō dicit q̄ mutaret:qz actio noua eēt in eo:sꝫ iō qz putauit q̄ nō de nouo ageret nisi ppter nouaꝫ dispositionē vel nouam volūtate quā hēret ad agendū cū pus nō

Cō. 15. ageret:sicut pꝫ per Cōmē.ibideꝫ.qui totū pene suū erro‑

Ad 8m rem ibideꝫ fundat sup illa radice. ¶ Ad 8m dico q̄ in illo casu essent due actiones:nec est incōueniēs eiusdē agētis eē duas vel plures etiā actiones in diuersis passis.Et (qd argumētū nō petit) dico q̄ ecōuerso:si duo ignes calefaciunt idē calefactibile pmo.puta qz eēnt illi ignes in eodē loco pmo virtute diuina q̄ calor vnus numero produceret ab eis ⁊ amborū eēt vna actio tanq̄ vnius agen

Ad 9m tis totalis. ¶ Ad 9m nego minorē. ¶ Ad pbationē dico: q̄ nō ideo idē nō pōt eē pater sui aut filius aut etiā vniꝰ alterius pater ⁊ filius:qz generatio actiua ⁊ gn̄atio passiua non pnt eē in eodē:sꝫ qz idem non pōt eē a quo est gn̄atio ⁊ qui generat:nec idē pōt eē is qui est genitus ⁊ a quo

Ad 10m ipse genitus est. ¶ Ad 10m dico q̄ fortius pcedit ꝯtra suū factorē.nā non minus:imo plus videt icōueniēs q̄ relatio sit in aliquo ⁊ rō fundandi nō sit in rerū nā q̄ꝫ q̄ sit in alio.nūc aūt in patre fm istos fundat paternitas ⁊ generatio qua genuit est rō fundandi:⁊ fm eos illa gn̄atio q̄uis fuerit:nūc tñ nō est:sicut nec ipse generat nūc nec eiꝰ filius generat.dico tñ ad argumētū q̄ gn̄atio non est rō fundādi hꝰ relationē pprie loquēdo:sꝫ bñ verū est q̄ qz iste genuit ⁊ ab eo fuit gn̄atio istius:iō h̄ est huius pater.

Ad 11m ¶ Ad 11m dicēduꝫ q̄ denomiat agēs denominatione extrinseca.iuxta cōsuetum moduꝫ loquēdi.Et ad vlteriorē pcessum argumēti dicēdū:sicut dictū est ad.4.ꝯtra hāc

ad auct. eandē ꝯclusionē.Et per idem rñdenduꝫ est ad.12. ¶ Ad auctoritatē Cōmē.que vltimo iducit dicendū q̄ hoc nomine actio Cōmē.⁊ phs etiā vtunt equoce.aliqñ.n.apud eos h̄ nomē actio idē significat q̄ h̄ nomina actꝰ vel forma:vñ satis cito post fm translationē Cōmē.ait phs.ois mãe actio est alia ab actione alterius mãe:⁊ fm translationē qua vtimur.ait.actus alius alterius est mãe.⁊ Cō.

Cō.6. ibidē exponēs.ait. Et idē qd est in actu in omni mã:⁊ est forma eius:est aliō ab illo qd est in actu in alia mã. Qñq̄ actio accipit pro pn̄:agendi seu potentia actiua.vnde

T.cō.2. 9.meta.vbi phs dicit.q̄ potētia actiua est in faciente vt calor in calefactiuo: ⁊ edificatiua.i.ars edificandi in edificatiuo.i.edificatore vel carpētario fm lrām Cōmē.ait

Cō.2. Cōmenta.exponendo sic.i. actio artis carpentarie est in carpētario:⁊ actio artis edificatorie est in edificatore.pꝫ aūt q̄ si ista expositio dꝫ esse ad ppositū:ibi accipit actio artis pro ipsa arte:vt sit intrāsitiua cōstructio. ¶ Et preterea sic euꝫ accepisse pꝫ ex eo qd sine medio sequtur.Sequitur eniꝫ sic.deinde dicit.s.Ar.⁊ ideo sunt insimul. Et qz quedā potentiarū actiuarū sunt in agente:iō est necesse vt agēs nihil agat donec sit insimul cū patiēte.i.in eodem loco.h̄ ipse.qñq̄ vero accipit actio pro opatione in actu potētie actiue:sic supra dcīn est.⁊ qñq̄ alijs modis.

8.m.c.5. nunc ad ppositū dico q̄ Cōmē.accipit actionē in auctoritate allegata altero duoꝝ pmoꝝ modoꝝ vel vtroq̄:⁊ est intētio eiꝰ q̄ calor maximus est actꝰ vl forma ⁊ pn̄ actiuuꝫ ꝯsequēs formā substātialē ignis:⁊ istud multū cōuenit cū snīa de qua imediate locutus est:⁊ simili modo accipit abscisionē cultelli pro acutie vel pncipio scindendi: qcqd illud sit in cultello:⁊ actionē manꝰ pro pn̄:quo agit manus.nō aūt accipit actionē 3.modo:⁊ vt de actione est questio pn̄s. ¶ Ad argumētū pncipale.q.pro qũto arguit actionē distingui a re que fit.pꝫ responsio ex dictis supra ad auctoritatē de libro sex pncipioꝝ:qua pbat q̄ distinguitur a passione.dicēduꝫ q̄ auctor ille nō iō dicit q̄ passio est effectus actionis:qz efficiat ab ea sicut res efficit a sua cā effectiua:sꝫ qz ex eo q̄ aliqd agit loqndo de actione sic ipse loquit.vꝫ.q̄ exigit in qd agens agat căliter infertur q̄ illd patit in qd agit:⁊ q̄uis ecōuerso:ex eo q̄ aliquid patitur inferat q̄ aliquid agit in ipm:qz tñ non infert causalr iō passionē dicit eē effectū ⁊ illationē actionis:⁊ nō dicit ecōuerso:q̄uis eundē loquēdi modū etiaꝫ posset dici q̄ actio est illatio passionis:nō tñ effectꝰ.pꝫ.n. q̄ q̄uis sequat.hoc lignū patitur vel calefit. igr aliquid agit in hoc lignū ⁊ aliqd calefacit ipm.nō tñ h̄ căliis:qz h̄ lignuꝫ calefit aliquid ipm calefacit:est vera:sicut ista est vā:qz aliqd calefacit hoc lignū:h̄ lignū calefit.Et pp hāc căleꝫ illationē dicit q̄ passio est effectꝰ illatioq̄ actiōis. iuxta suū ꝯsuetū iproprium i toto libro illo modū loquēdi.

ad argm pncile

¶ Distinctionis pme. Questio VI.

VLtimo quantum ad istā di. Quero vtruꝫ creatio ⁊ conseruatio sint entitates distīcte iter se:⁊ a re quā deꝰ creat vel cōseruat. ¶ Et arguit q̄ sic.⁊ qz idem iudiciuꝫ q̄tum ad hoc est de oībus ostēdo q̄ creatio huiꝰ rei demōstrate.verbi grā.huiꝰ angeli sit res distincta ab hoc angelo:⁊ ab eius cōseruatione:⁊ arguo sic.iste angelus:⁊ silr eius creatio fuit anteq̄ fuit eius cōseruatio:⁊ iste angelus nō desijt cū desijt eius creatio.igit iste angelus est entitas distincta a sua ꝯseruatiōe ⁊ a sua creatione:⁊ silr eius creatio a sua cōseruatione.ꝯña videt tenere ex eo q̄ īpossibile est aliquā entitatē fuisse pus q̄ fuerit aut simł desijsse ⁊ non desijsse.añs quātum ad pmam partē pbat. nam iste angelus fuit in pmo instanti quo fuit:⁊ silr creatio eius:sed in illo instanti non fuit eius conseruatio.naꝫ cōseruatio est cōtinuatio rei in eē.omne aūt q̄ continuatur pus fuit.Quantum etiā ad scdam partē probat.nam creatio huius angeli fuit in pmo instanti in quo fuit iste angelus ⁊ imediate post non fuit:sicut iste angelus in pꝰ instanti sui eē creabatur:⁊ imediate post non creabatur. nam creatio pprie sumpta est pductio rei que nunc est ⁊ non aliquid eius pus imediate fuit:nec angelus iste imediate pꝰ pm istās sui eē dsijt. igr nō sil desijt cū sua creatiōe. pm

Ad oppositum actio ⁊ ꝯsuatio rei q̄ agēs creatū agit vel ꝯsuat nō sūt entitates iter se ⁊ a re quā ꝯsuat vel agit distīcte.igit nec creatio ⁊ cōsuatio sunt distīcte entitates iter se ⁊ a re quā deꝰ cōsuat vel creat.ꝯña satis est patēs:⁊ añs pbatur ex pdictis in pcedēti.q.ibi.n. pbatum est q̄ res que fit est ipsa actio agētis:⁊ p aliq̄s earūdē rōnū pōt pbari q̄ ꝯsuatio agētis ꝯsuantis rē quā pduxit ē ipsamet res q̄ ꝯsuat. Oppom

PRo intellectu huius qōnis premitto aliquas distinctiones. ¶ Pria est.q̄ iste terminus creare dupliciter pōt exponi sic supra de creari dictuꝫ est.q.4.vno modo creare.i.aliquid de nihilo facere.Alio modo.i.aliqd p de nihilo facere:vel aliqd qd imediate pus nō fuit de nihilo facere.pꝰmō non accipit creare: vt distinguit ꝯ ꝯsuare:qnimo ⁊ aliqd qd deꝰ ꝯsuat.vbi.g.angelū exñteꝫ ēt creat fꝫ istā signaꝰᶜᵒᵉᵐ.nā ipꝫ fac:q̄diu ē sic i.q.pall.tactū ē.⁊ diffusiꝰ i p li.o.4.5.⁊ ō nihilo ēt ipꝫ fac.Cū igr doc. loquūt ō creare distīgueꝰ ipꝫ ꝯ ꝯsuar accipiūt hūc terminū.mr diffōnē 2ᵃ.⁊ sic i pñti.q. vtar eo. Et silr h̄ termiō creari corrūdēter:vt creari idē significꝫ q̄ aliqd q̄ imeᵗᵉ pꝰ n̄ fuit ō nihilo fieri.Cōsuar āt fꝫ doc.cōiter idē ē q̄ rē pa distō.

factã vel q̃ imediate prius fuit i eẽ ꝯtinuare vel tenere: ⁊ in hac
2ª distĩ. sigñatiõe ego accipio in ꝓposito. ¶ 2ª distĩo ẽ ꝙ sicut hoc no/
mẽ actio accipit quãdoq; pro potentia actiua. aliquñ pro
actu vel opatione potẽtie actiue: vt dicebat in preceden
ti.q. sic hoc nomẽ creatio põt accipi pro ipsa potẽtia creati/
ua. ⁊ hoc nomẽ cõseruatio pro potẽtia seu pñcipio cõserua/
tiuo. Et põt scdo mõ accipi creatio pro actu seu opatione
potẽtie creatiue: ⁊ silr conſuatio accipi põt pro opatione
conſuatiue potẽtie. Primo nõ sumunt isti termini in ꝓ
3ª distĩ. posito: sʒ scdo. ¶ Tertia distinctio est. ꝙ ꝯuenit aliquid
creari per se subsistẽs: ⁊ nõ in alio. vbi grã. angelus aut ẽt
q̃libʒ alia res quã crearet deus nõ in aliquo subto: ⁊ ꝯuenit
etiã aliqd creari in aliquo subo: sicut ſm doctores grã crea/
tur in aĩa humana seu rõnali: ⁊ aĩa rõnalis in corpore.

1ᵘˢ artiᶜˡᵒ His premissis. Pono ad propositũ. 6. ꝯclones.
1ª ẽ. ꝙ creatio supposito ꝙ deus
aliquid creet est entitas a deo distincta: ⁊ silr ꝯſuatio est
entitas distincta a deo. 2ª ꝙ nulla res creat a deo crea/
tione a se distincta. 3ª ꝙ nulla res cõseruat a deo conſ/
uatione a se distincta. 4ª ꝙ nulla creatio est conſuatio:
nec aliqua conſuatio est creatio. 5ª ꝙ aliq̃ creatio ẽ pas/
sio ⁊ aliq̃ nõ est passio. oĩs aũt creatio est actio. Et ne fiat
calumnia dicẽdo ꝙ nunc nõ est aliq̃ creatio vel saltẽ nõ
cõstat nobis aliquã eẽ sicut nec cõstat ꝙ in illo instãti ꝑ/
sente aliqd creet accipiat iste terminus est pro ꝯtingit: vel
in ꝑdictis locutionibus supponat deuʒ creare aliqd vel ali/
qua actualr: ⁊ sic per totũ sequẽtẽ ꝓcessum q̃onis intelli/
gant tales ꝓpositiones. 6ª ꝯclo est. ꝙ aliq̃ cõſuatio est
1ª ꝯ passio ⁊ aliqua nõ. oĩs aũt est actio. ¶ Prima ꝯ pbat. q2
1ᵐ omne cuius potẽtia creatiua inq̃ʒtum huius est pñᵐ est enti/
tas a deo distincta. pʒ. sʒ creatiõis potẽtia creatiua inq̃ʒ/
tum huius est pñᵐ. g̃ ⁊c. minor pbat: q2 oĩs potẽtia actiua
inq̃ʒtum huius est pñᵐ sui actus seu opationis: sicut ⁊ oĩs
actiua transmutatiua sue trãsmutationis ⁊ factiua sue fa
2ᵐ ctionis. 2º oĩs opatio non coeterna deo ex dei volunta/
te existẽs est entitas a deo disticta. pʒ. sʒ creatio est hõ. di
caº 9º cente Dam. li. 1º. creatio est ex dei voluntate opus existẽs ⁊
nõ coeternũ est deo. Eodẽ mõ pbat ꝙ conſuatio est en
titas distincta a deo: q2 sicut creatio est actus potẽtie creati/
ue: ita cõseruatio est actus potẽtie cõseruatiue: ⁊ potẽtia
2ª ꝯ cõſuatiua inq̃ʒtum huius est eius pñᵐ. ¶ Scda ꝯ pbatur.
1º q2 si aliq̃ res creat creatiõe a se distincta. sit illa. vbi. g.
angelus. aut igit creatio angeli creat a deo creatione alia
a se distincta: aut non alia creatiõe a se distincta. hoc pʒ: q2
oĩs entitas q̃ nõ est deus est facta a deo: vt sufficiẽter pba/
tũ est. di. 45. pmi lib. igit ista creatio si est entitas alia ab
angelo: cũ etiã sit distincta a deo: ẽ a deo facta. ⁊ cõstat ẽt
ſm opinantes ꝙ ita de nihilo fit sicut ⁊ ipse angelus: ⁊ ꝙ
etiã imediate prius non fuit. igit est creata: ⁊ si sic aut alia
creatione aut nõ alia. si alia eadẽ rõne ⁊ illa alia ẽ creata
alia creatiõe: ⁊ sic in infinitũ. si nõ alia: eadẽ rõne nec an/
gelus: q2 qua rõne vna ẽ entitas creata absq; tali creatio/
ne distincta: eadẽ ⁊ q̃libʒ. cũ nulla rõ nec auctoritas plus
2ᵐ cogat de vna q̃ʒ de q̃libʒ alia. ¶ Confirmat: q2 sup̃flue ⁊
sine rõne ponit in aliquo creationẽ eius ab ipso distingui:
ex quo aliqd sine creatione distincta a se creatur. nec eui
dẽtia vel rõ aliq̃ aut auctoritas: cũ sit stãdũ: plus in vno
3ᵐ ad id cogit q̃ʒ in alio. 3º cõstat ꝙ oẽm entitatẽ corruptã
vel annihilatã põt deus eandẽ numero reparare ⁊ in eo/
dẽ subto in quo prius fuit reponere si in aliquo prius fuerit:
q2 nõ magis in vno instãti repugnat alicui subto infor/
mari vna forma q̃ʒ in alio. si igr creatio angeli Michae/
lis fuit talis quedã res existẽs: tunc tñ quãdo pmo crea/
tus est michael põt deus illam eandẽ numero recreare in
aliquo instanti presente vel futuro in ipso mihaele queʒ
supp̃ono eẽ: ⁊ ex quo creatus fuit semꝑ fuisse ⁊ fore in in/
stanti illo: verũ erit dicere mihael creatur. Sequitur aũt
mihael creatur. igitur mihael imediate prius non fuit sed
ponitur ꝙ fuit. igit fuit ⁊ non fuit. 4º aut deus põt crea 4ᵐ
re aliquã rem absq; creatione ab illa re distincta: aut nõ.
si sic. cũ nulla auctoritas vel experiẽtia habeat: per quã
cognosci possit ꝙ aliquã creet mediãte creatione distin/
cta: ⁊ per ꝯsequẽs nec etiã aliqua ratio: ex quo oppositũ
ẽ possibile. nam omnis talis aut ex experiẽtia vel aucto/
ritate ꝓcederet. sequitur ꝙ irrõnabiliter ponit talis mul
titudo superflua rerũ. si vero nõ possit sine tali re media
cum ipsa non sit intrinseca rei q̃ creatur aut erit eius effe
ctus naturalr ꝯsequẽs: aut accidens sibi inherẽs: aut ali/
quo modo per se causa intrinseca eius. non enim apparet
ꝙ aliqua alia rõne non possit illa res creari sine ista: sed
non pmũ: q2 cuiuslibʒ cause scde effectũ deus potest ipe/
dire. pʒ de igne trium puerorũ: nec scdm: q2 sine quocun/
q; accidẽte rei deus illam potest facere: sicut ex intẽtiõe
Augu. haberi potest in epistola ad consentiũ: vbi ait. Ob
valʒ diuina potẽtia de ista visibili atq; tractabili natura
corporũ quibusdã manẽtibus auferre quas voluerit q̃li
tates. vnde posset ignẽ facere sine calore: ⁊ sicut de istis
ita de ceteris accidẽtibus respectu suorũ subiectorũ est
sentiẽdũ. ¶ Pʒ. potest facere accidẽs sine subiecto. ergo
⁊ econuerso. Nec 3ᵐ: q2 cuiuslibʒ cause scde effectuʒ põt
facere sine illa: vt cõmuniter cõceditur: ⁊ dicit articulus
Parisieñ. 63. ¶ Tertia ꝯclo pbatur: q2 si angelus cõser/ 3ª ꝯ.
uaretur conseruatione a se distincta: cũ quelibʒ res que
non est deus conſuetur a deo: vt pbatum est di. 45. pmi.
aut illa conseruatio cõseruat a deo ꝯſuatione a se distin/
cta: ⁊ sic alia etiam in infinitũ: aut cõſuatur absq; cõser/
uatione alia: ⁊ eadẽ rõne angelus ipse. Scdo si cõserua/ 2ᵐ
tio sit res distincta ab angelo: cũ deus nullo alio a se indĩ
geat ad cõseruationẽ cuiusq; rei: ⁊ quãlibʒ possit facere:
⁊ in eẽ cõtinuare absq; aliquo alio ab illa: ⁊ quolibʒ eius
intrinseco ⁊ a deo distincto: sequit ꝙ deus potest conser/
uare angelum absq; cõſuatione: ⁊ sic nõ cõſuando ꝯſua
bit. Tertio agens creatum cõſuat suũ effectuʒ absq; cõ 3ᵐ
seruatione ab illo distincta. igr multo magis deus. assum/
ptũ ꝓbo: ⁊ sumo grã exẽpli corpus qd causat ⁊ ꝯſuat suã
imaginẽ in speculo vel spẽm in oculo: ⁊ suppono ꝙ quili/
bet effectus de genere pmanẽtiũ naturalr productus ab
agẽte creato siue producatur subito siue successiue etiaʒ
si nihil eius sit pmo productuʒ. ipse tamẽ in aliquo instã/
ti hʒ pmo eẽ: ⁊ hoc est certũ ⁊ cõmuniter concessuʒ. Sup/
pono etiam ex dictis ꝙ nulla res cõſuatur in pmo instã/
ti sui eẽ. sit igit effectus datus a. si eius conſuatio est en/
titas ab ipso distincta ipsa non est in pmo instanti esse a.
vel igitur ipsa post illud instans fiet partibiliter vel tota
simul si tota simul. igitur in aliquo instanti post instans
pmum esse a. habebit pmo esse: ⁊ per ꝯsequẽs per totũ tẽ
pus medium a. fuit conseruatuʒ a suo agẽte creato absq;
conseruatione media. Ex quo vlterius sequitur ꝙ etiam
postea non est ponẽda. Si vero non ꝓducatur totum sil
sʒ pars post partem: aut igitur quelibʒ illarũ partium est
conseruatio aut non: sed omnes simul quasi ipsa cõserua
tio sit quoddã totuʒ ⁊ heterogeneuʒ. Si scdo modo dica
tur seqtur sicut prius ꝙ per aliquod tẽpus. puta per illud
qd ꝓcedit instans quo pmo est pfecta conseruatio fuerit
a. absq; conseruatione. Si aũt dicat pmo modo sequitur
ꝙ conseruatio essentialiter intenditur ⁊ suscipit magis ⁊
minus: ⁊ per ꝯsequẽs semꝑ aliquid potest intensius ⁊ re/
missius conseruari: ⁊ remissius quidẽ per remissiorẽ con
seruationẽ: ⁊ itẽsius per intẽsiorẽ. Sʒ huius oppositũ ex to
to seqtur in ꝓposito: q2 nõ alr aliqd põt intelligi itẽsius vel

magis cōseruari:nisi q2 diutius ɔtinuat̄ in esse.ɔstat aūt
q̄ a.diutius cōtinuabit̄ per vnā partē sue cōseruationis
vtputa per p̄us factā q̄3 per totā.nā per totū tēp⁹ quo erit
post cōpletā creationē sue cōseruatiōis cōseruabit̄ per il
lā ptē:⁊ vltra h̄ per tp̄s illud p̄cedēs creationē toti⁹ ⁊ se
4ª ɔ̊ quēs creationē ptis.¶ 4ª ɔ̊.pbat̄ sic.nulla res q̄ creatur
cōseruatur.igit̄ nulla creatio est cōseruatio.aīis p3.q2 ex
opposito seq̄tur q̄ de eadē re sit simul verū dicere.h̄ res
imediate p̄us fuit ⁊ hec res nō imediate p̄us fuit q̄ sūt cō
tradictoria.nā sequit̄.hec res cōseruat̄.igit̄ hec res imeᵗᵉ
p̄us fuit.Simil'r seq̄tur hec res creat̄.igit hec res nō ime
diate p̄us fuit.igit̄ si hec res cōſuat̄ ⁊ creat̄ hec res ime
diate p̄us fuit ⁊ nō imediate p̄us fuit.ɔn̄a pbat̄.q2 si ali
qua creatio eēt ɔseruatio:cū quelib3 creatio sit res q̄ crea
tur:ex eo q̄ quelib3 sit entitas a deo distincta:vt p3 ex pª
ɔ̊ne:⁊ nulla res creet̄ creatione a se distincta:vt p3 ex zª:
⁊ sil'r q̄lib3 cōseruatio sit res que cōseruat̄:vt ex eisdē cō
clusionib⁹ sil'r p3.sequeret̄ q̄ aliq̄ res q̄ crearet̄ cōſuare
2ᵐ tur:qd̄ ɔtradicit aīti.¶ P̄.esto q̄ creatio distingueret̄ a
re que creat̄:⁊ ɔseruatio a re que ɔseruat̄:tūc ois creatio
eēt rei que creat̄:⁊ cōseruatio rei q̄ ɔseruat̄.igit̄ si aliqua
creatio eēt ɔseruatio ipsa eēt creatio rei que crearet̄:⁊ cō
seruatio rei que cōseruaret̄.⁊ cōstat q̄ nō est alteri⁹ crea
tio ⁊ alterius cōseruatio.igit̄ eiusdē.⁊ sic eadē res creare
Cōtra tur ⁊ ɔſuaret̄.¶ S3 pª pbatio ɔn̄e videt̄ repugnare cō
clusioni.nā si creatio est ipsa res q̄ creat̄.vbi grā.ipse an
gelus:⁊ sil'r ɔseruatio angeli est ipse angelus:videt̄ sequi
q̄ ɔseruatio sit creatio. Tū per illud pnᵐ.quecūq3 vni ⁊
eidē sunt eadē iter se sūt eadē. Tū per syllm expositoriū
sic arguēdo.hic angelus est creatio.h̄ angelus est ɔserua
tio.eodē vtrobiq3 demonstrato seq̄tur.ḡ ɔſuatio est crea
R̄n̄o tio.¶ Ad p̄mū ɔcedo illā maiorē ad bonū itellcm̄:s3 mi
norē sumendā sub.s.hanc.S3 creatio ⁊ ɔseruatio sunt ei
dē3.vbi grā.angelo eadē.nego.nā angelus nō est creatio:
nisi qn̄ p̄mo est:⁊ tūc nō est ɔseruatio:sic nec tunc ɔserua
tur:s3 solū postq̄3 fuit.Et iō l3 res que fuit creatio sit ɔser
uatio:aut que est creatio erit ɔseruatio:nunq̄3 tn̄ ea q̄ est
ɔseruatio est creatio:⁊ iō pro nullo instāti h̄ pōt eē vera.
creatio ⁊ ɔseruatio sunt eidē eede3.¶ Ad zᵐ dico q̄ pre
misse nunq̄3 sunt simul vere.S3 qn̄ vna est vera reliq̄ est
5ª ɔ̊ falsa:⁊ p3 ex nūc dictis.¶ 5ª ɔ̊.q̄3tū ad pᵃᵐ partē pbatur
q2 aliq̄ creatio est act⁹ passiui inq̄3tu3 ē passiuū:⁊ aliq̄ nō
est actus passiui.igr̄ aliq̄ est passio ⁊ alia nō.ɔn̄a pbat̄.ex
dictis in p̄cedenti.q.aīis pª pars p3. Cū grā creat̄ in aīa
aut aliqd aliud in alio receptū.zª pars p3 in creatione ali
cui⁹ per se subsistētis. zª pars ɔ̊nis pbat̄:q2 ois creatio ē
actus potētie actiue inq̄3tū actiua est.igit̄ ois creatio est
actio.aīs p3:q2 potētia creatiua inq̄3tū hui⁹ est vere acti
6ª ɔ̊ ua.¶ 6ª ɔ̊.sili mō pbat̄.nā ɔseruatio grē in aīa est passio.
ɔseruatio v̄o angeli nō est passio. Q2 v̄o ois ɔseruatio dei
est actus potētie actiue inq̄3tu3 hui⁹.nā potētia ɔseruati
ua agentis inq̄3tu3 est ɔseruatiua ē actiua:sic ⁊ ip̄m agēs
ɔseruās inq̄3tu3 cōseruat agit:⁊ vtro3 h̄3:inq̄3tu3 specifica
tiue.agens.n.cōseruans alia rōne dr̄ ɔseruans respcū sui
effect⁹:⁊ alia rōne dicit̄ forma cōseruare p̄priā mām:sic
T.c. 7. aīa dicit̄ cōseruare corpus.zº de aīa per ph̄m:⁊ in de suba
⁊.9. orbis.per Cōmē.q2 igit agens nō cōseruat nisi cōtinue p
ducendo seu agendo effectū suū:iō inq̄3tu3 cōseruat agit
⁊ per ɔn̄s potētia cōseruatiua talis inq̄3tu3 hui⁹ ē actiua.
2ⁱ artiˡⁱ Contra p̄dicta ⁊ maxie ɔtra zᵃᵐ ⁊ 3ᵃᵐ ɔ̊nes p̄ter ali
quas rōnes factas ɔtra 3ᵃᵐ ɔ̊nē p̄cedētis.q.
Aureol⁹ que sunt etiā ɔtra has sunt alie q̄dā rōnes eiusdē docto
vbi.ā. ris.vñ p̄mo ɔtra zᵃᵐ ɔ̊nē arguit̄ sic.omne qd̄ est cā effici
ens alicui⁹ ē entitas ab illo distincta:s3 creatio est cā effi
ciens rei que creatur.igit̄ creatio ē res distincta ab ea q̄

creatur:⁊ per ɔn̄s res creatur creatione a se distincta:cui⁹
oppoᵐ dicit.scđa ɔ̊.maior ē nota. pbat̄ minor. p̄ q2 totū
eē qd̄ h̄3 a đo res que creat̄.vbi grā. lapis h̄3 per creatio
nē:⁊ iō h̄3 eē a deo:q2 h̄3 esse per creationē.igit̄ ad idē ge
nus cāliratis reducet̄ esse per creationē ⁊ esse a deo.Sed
esse a deo reducit̄ ad genus cāe efficientis.igit̄ ⁊ esse per
creationē.Et iō dicit iste doctor q̄ cū dicit̄ lapis creatur
creatiōe:ille ablatiuus tenet̄ in rōne cāe efficiētis:nō for
malis vt q̄da3 putauerūt. ¶ Scđo q2 creatio nō est aliō 2ᵐ
q̄3 illud qd̄ ip̄ortat̄ per eē a deo effectiue.h̄ aūt eē effecti
ue p̄cedit lapidē causalitate originis:cuius pbatio est:q2
nō iō lapis est a deo siue creat̄:q2 est:s3 iō lapis ē:q2 crea
tur.hoc aūt non est:q2 suū exire a deo est sibi causa:vt sit.
igit̄ qd̄ significat̄ per eē a deo est p̄us lapide p̄oritate ori
ginis ⁊ causalitatis:⁊ constat q̄ non alterius q̄3 efficiētis
¶ 3º:q2 si de⁹ subtrahat actionē suā creatura cedet in ni 3ᵐ
hil.igit̄ causa q̄re creatura erat:erat actio illa. ¶ Scđo 2ᵐ p̄nˡᵉ
p̄ncipal'r ɔtra eandē ɔclōnē.creatio nō creat̄.igit̄ nec est
res que creat̄.ɔn̄a p3:q2 omne qd̄ ē res que creatur:crea
tur.aīs pbat̄.q2 alias creatio caderet sup creationē ⁊ eēt
p̄cessus in infiᵐ in creationibus creationū. 3º:pōt sic ar 3ᵐ p̄nˡᵉ
gui.ip̄ossibile est creationē cōseruari. S3 possibile est rē
que creat̄ ɔseruari.igit̄ res q̄ creatur nō est creatio. Ma
ior p3:q2 si creatio cōseruaret̄:sequeret̄ q̄ ipsa eēt in aliq̄
instāti ante qd̄ imediate ipsa fuit:⁊ cū q̄ñcūq3 est creatio
aliquid creet̄:verū eēt dicere tunc aliqd creari qd̄ p̄us i
mediate fuit:qd̄ iplicat ɔtradictionē.Minor aūt nota ē.
nā possibile est q̄ angelus qui nūc creat̄ supposito q̄ ali
qs nō creat̄ duret ⁊ ɔseruet̄ a deo ēt in p̄petuū. ¶ Cōtra 3 3ᵃᵐ ɔ̊nem
3ᵃᵐ ɔ̊nē pōt argui ex eisdē fundamētis. p̄ q̄dē:q2 ɔserua
tio seu manutenētia creature est cā ei⁹.ḡ distiguit̄ ab ea
assumptū pbat̄.tū q2 creatura ɔseruat̄ per manutenētiā
dei nec ɔseruat̄ a deo:nisi per manutenētiā ei⁹.tū q2 non
iō res ɔseruat̄:q2 durat in esse:s3 q2 ɔseruat̄ iō durat.igit̄
suū cōſuari est causa eius vt sit.tū q2 si deus subtraheret
suā manutenētiam creatura cederet in nihil. igit̄ manu
tenētia est cā eius.¶ Zº:q2 ip̄ossibile est ɔſuationē crea 2ᵐ
ri vel conseruari.nam si posset conseruari possibilis esset
actualis infinitas conseruationu3. Si vero posset creari
posset in aliquo instanti p̄mo esse:⁊ per consequēs res ali
qua posset in aliquo instanti p̄mo conseruari. hoc aūt est
falsum:quoniā non in instanti in quo creatur: q2 ante il
lud nō fuit nec in alio sequēti:q2 nullū sequētiū est p̄mū.
⁊ tamē in quolib3 conſuat̄.S3 constat q̄ possibile est rē
que conseruatur cōseruari ⁊ creari:quoniā pōt annihila
ri:⁊ iterū creari ⁊ conseruari.¶ 3º:contra vtrāq3 ɔclusio
nē.nam cōuenienter dicit̄ creatio lapidis ⁊ cōseruatio la 3ᵐ
pidis.nō aūt dr̄ creatio creationis aut ɔſua⁹ ɔſuatōis.h̄
aūt nō contigeret:nisi tam creatio q̄3 conseruatio lapidis
aliquid distinctum esset in lapide. ¶ Ad p̄mu3 nego mi ad rōes
norem.¶ Ad p̄mā pbationē cu3 dicit̄.lapis habet esse a aureoli
deo per creationem.dico q̄ si dicta p̄positio sumatur s̄3 Ad pᵐ
p̄prietatē ita q̄ fiat vis in vocabulis vt facit sic arguēs
ipsa est simpliciter falsa.tu3 q2 per eam denotatur q̄ esse
sit q̄dā entitas distincta a lapide quā habeat lapis a deo:
sicut dicimus aer habet lumen a sole: qd̄ quidē falsu3 est
etiam s̄m istum doctorem.Tu3 q2 per eam denotatur q̄
creatio sit aliqua entitas per quā sit lapis a deo:qd̄ vtiq3
falsum est:⁊ ideo illam in sua p̄prietate sumptā nego nec
sic accipienda est.sicubi in aliquo auctore scribitur.si ve
ro sumatur tanq̄3 impropria ⁊ loco huius lapis creatur a
deo.vel hui⁹ equiualētis lapis fit a deo ex nihilo cū ime
diate p̄us non fuerit vera est:⁊ sic eā intelligūt qui recte
sentiūt nec ex ea sic accepta trahit̄ vlterior d̄ductio. Qd̄
v̄o addit q̄ cu3 dicit̄ lapis creat̄ creatione ille ablatiuus

tenet in rõne cãe efficiẽtis nõ formalis. dicẽdũ ꝙ neutro mõ sm veritatẽ tenet: nec etiã illud ꝓprie dr. s3 est ꝓposi
Ad 2m tio falsa de vtute sermonis. ¶ Ad 2am ꝓbationẽ dõm: ꝙ nec p a. nec per eẽ effectiue a deo ipoꝛtat aliq̃ entitas in mũdo pro q̃ vel a. vel hoc totũ ꝯplexũ eẽ a deo effectiue possit signatiue supponere: sic imaginat argm. nã nec sincathegoreu dictiones nec oꝛõnes pñt significatiue supponere. Et qꝛ sup h̃ fundat argu. ideo nihil valʒ. Credo bñ tñ istã causalẽ: iõ lapis est: qꝛ cuʒ de9 creat. referẽdo h̃ ad pm instãs eẽ lapidis: aut qꝛ de9 ꝯseruat referẽdo ad tẽpus sequẽs. S3 ex h̃ nõ sequit ꝙ creatio sit aliq̃ res media per quã efficiẽter lapis hẽat eẽ. Qd etiã dic̃ de exire lapidis fictio inanis est. nec. n. aliud est cogitãdũ q̃3 deũ creantẽ τ a quo exit sm modũ loquẽdi istoꝝ: τ lapidẽ creatũ vel qui a deo exit: τ iõ exire lapidis nõ est aliud q̃3 lapis exiens: τ iõ sicut lapis exiens nõ est cã sui: ita nec exire suuʒ
Ad 3m i. ꝙ est ipse. ¶ Ad 3am ꝯcedo añs τ nego ꝯñam eundo ad vim verboꝝ: vñ dico ꝙ nõ iõ si subtrahit actionẽ creatura cedit in nihil: qꝛ actio dei est cã creature: sed qꝛ ipa est ipsamet creatura. ¶ Cõfirmat illa rñsio: qm̃ s3 ꝙ supra ꝓbatũ est: τ iste etiã doctoꝛ ꝯcedit: actio ipsa dei est res a deo distincta. posito igit ꝙ τ ipsa esset cã creature adhuc sine ipsa de9 posset creare τ ꝯseruare creaturã: cũ oẽm rẽ quã põt cãre simul cuʒ alia causa possit solus sine illa: sic iste doctoꝛ τ oẽs theologi cõcedunt τ ꝯcedere iubet articulus de omnipotẽtia dei. nõ igit ne ĉio ad subtractionẽ actiõis dei creatura cedit in nihil: qꝛ ipsa est cã creature: s3 potius qꝛ ipsa est illamet creatura. verũtñ illud cõe dictũ si deus subtraheret actionẽ suã τc̃. nõ puto eẽ intelligendũ q̃si significet aliquã entitatẽ subtrahi q̃ ꝑerat: sed ac si diceret. si de9 nõ ageret creaturã creãdo. s. vel cõseruãdo illa cederet in nihil: τ ex tali sensu. p3 ꝙ argm nõ ha
Ad 2m ꝑncile. bet ꝓcessuʒ. ¶ Ad 2am rõnẽ nego añs. nec ꝓbatio valʒ: qꝛ nec creatio nec res q̃ creat q̃ eadẽ est creatur creatione a se distincta: τ iõ non cadit creatio sup creationẽ: nec multiplicant creationes in infim. h̃ aũt sequeret si res crearetur creatione distincta a se: τ iõ illa ꝓbatio iuuat ꝑncipa
Ad 3m ꝑncile. le ꝓpositũ. ¶ Ad 3am dõm: ꝙ si maioꝛ sumat in sensu ꝯpositionis τ minoꝛ in sensu diuisiõis vtraq3 est va. τ sic ꝓcedunt ꝓbationes earũ: s3 ex eis nõ sequit ꝯclõ illa de incẽ: sic nõ sequit. ipose est sedẽtẽ stare. possibile est eũ qui sedet stare. igit is qui sedet nõ est sedens. nã maioꝛ in sensu cõpositionis est va: τ minoꝛ in sensu di. τ tñ ꝯclõ est falsa: supposito ꝙ aliq̃s ẽ qui sedet. Si võ maioꝛ sumat in sensu di. nego eã: nec ad hũc sensũ ꝓbatio valʒ: qꝛ q̃uis creatio possit ꝯseruari. h̃ tñ est iposs. creatio ꝯseruat: τ iõ cuʒ dr si creatio cõsuaret seq̃ret τc̃. nihil ad me de ꝯña: qꝛ nõ do añs illð: dico tñ hãc eẽ possibilẽ. h̃ ꝯseruat demõstrato eo pro quo supponit h̃ nomẽ creatio. cũ dr creatio põt cõseruari. τ vlteri9 si supponat vera. dico ꝙ ipm est in aliquo istãti añ qd imediate fuit: s3 ipse nõ est in isto instãti creatio: τ iõ nõ sequit ꝙ sit verũ tũc dicere aliqd creatur τc̃. Itẽ si minoꝛ sumat in sensu cõpo. est falsa: qꝛ h̃ est ipossibilis. res q̃ creat ꝯsuat. acceptis istis terminis: vt .8. in pñ. q. dcm̃ est. ꝓbatio aũt eius incedit ad sensuʒ di.
ad argm 3e ꝯclõis ¶ Ad illud qd arguit ꝯtra 3am ꝯclõneʒ p3. qd sit dõm ex ꝑmissis. nã negãdũ est ꝯseruationẽ cãm eẽ creature ad intellcm̃ arguẽtis: nec ꝑma ꝓbatio valʒ: qꝛ de vtute smõis accepta hec est falsa. creatura ꝯseruat per manutenẽtiaʒ dei. S3 h̃ vtriq3 est va. creatura cõseruat per manutenentẽ deũ: τ silr hec. creatura manutenet a deo: τ loco istarũ vel alterius ex ipsis ponunt illã ꝑmã qui recte sentiunt. τ ad reliquas duas ꝓbatiões silr suo mõ dõm est sic dicẽdũ ẽ de creatiõe. Ad 3am dõm ꝙ creatio põt ꝯsuari nõ tñ ꝓcedit in ifim: qꝛ nõ ꝯsuat ꝯsuatiõe a se disticta. Itẽ dico ꝙ ꝯseruatio põt creari. h̃ tñ est iposs: ꝯseruatio creat.
¶ Ad 3am dõm ꝙ illud cõe dictũ ad verũ intellcm̃ intelli Ad 3m
gendũ est s3 ꝯstructionẽ intrãsitiuã vt sit sensus: creatio lapidis. i. creatio q̃ est lapis: τ in h̃ sensu vtor talib9 ꝓpositionib9 sicubi pono eas: nec tñ sm silẽ ꝯstructionẽ vsitate dicit creatio creatoris: sic q̃uis dicat eẽntia dei itrãsitiue nõ tñ dicit eẽntia eẽntie: nec de9 dei: nec nunq̃3 recto talr addi cõsueuit suus obliquus. ¶ Ad rõnẽ ꝑncipa ad rões ꝑncipales.
lẽ qõnis. nego ꝑmo pam partẽ añtis. Ad ꝓbationẽ dico ꝙ in p9 istãti quo angelus fuit τ ꝯseruatio angeli fuit: s3 ipsa nõ fuit tũc ꝯseruatio. τ vltra dico ꝙ ꝯseruatio est ꝯtinuatio rei in esse. i. res que ꝯtinuat i esse τ res q̃ ꝯtinuat in eẽ fuit in p9 istãti quo fuit. S3 nõ in illo cõtinuabat in esse. Ad 2am partẽ añtis: q̃uis ipsa cõcedi posset absolute: nec aliqd incõueniẽs seq̃ret. dico tñ ꝙ duplr põt accipi. vno mõ tanq̃3 simplr negatiua: ita ꝙ totũ h̃ desyt creatio ei9 intelligat negari a subto: τ sic cõcedo eã: τ nego ꝯñaʒ q̃tuʒ ad illud qd infert ex ea: nec ꝓbatio valet: qm̃ assumit ꝙ creatio angeli desyt: qd nec ego ꝯcedo nec ex illo simplr añte negatiuo seqtur. Alio9 põt accipi vt iplicatiua hui9 affirmatiue. creatio desyt. vt accipiat loco hui9 tẽpoꝛalis cũ desinit creatio hui9 angeli iste angelus nõ desyt: τ tũc nego eã ꝓpter falsitatẽ illi9 affirmatiue implicate. Ad ꝓbationẽ dico ꝙ creatio hui9 angeli fuit vtiq3 in p9 instanti quo angelus fuit τ etiã in seq̃ntib9: s3 in p9 tm̃ ipsa fuit creatio: τ iõ desyt eẽ creatio: nõ tñ desyt eẽ. Sic ẽt ipse angelus in p9 istãti fuit creatio τ nõ post: q̃uis post nõ fuerit: vñ h̃ nomẽ creatio: q̃uis nõ significet rẽ distictã a re q̃ creat: pro qua possit supponere: sed ipsamet cõnotat: tñ ipm agẽs: vt pñm a quo ẽ: τ cũ h̃ cõnotat ꝙ sit verũ dicere ꝙ nec ipsa nec aliqd eius imediate ꝑus fuit: τ qꝛ oia h̃ cõtingunt in p9 istãti tm̃: iõ angelus tm̃ in p9 istãti ẽ creatio: τ silr in p9 istãti tm̃ creatio est creatio: τ tũc solũ. h̃ est va. creatio ẽ. Qꝛ võ ad h̃ ꝙ illa res sit nõ reqrunt ꝑdicta nec ad hoc ꝙ sit angelus vel suba: ideo nõ ẽ h̃ ꝙ ipsa desinit esse creatio desinit esse suba vel angelus aut simplr esse.

¶ Distinctionis secunde. Questio prima.

Irca di. 2am. Quero cũ magistro vtꝝ angeli fuerint creati añ tps vel
post. ¶ Et arguit p9 ꝙ añ. angeli nõ fuerũt pm
creati silr cuʒ tẽpoꝛe neq3 post tẽpus. igitur fuerunt creati ante tempus. ꝯsequẽtia patet. probo antecedẽs quo ad ꝑmã parteʒ. duplr. ꝑmo qꝛ angelus quilibet fuit creatus totus simul cum sit substantia impartibilis: simulq3 omnes angeli fuerunt creati: non vnus ante alium: vt cõmuniter tenent doctores. tempus autẽ non fuit creatum totũ silr. cuʒ omne tempus sit diuisibile in partes sm ꝑus τ posterius que non possunt esse simul: ac per hoc nullũ tempus potest totuʒ simul creari. igitur tempus non fuit simul cũ angelis creatũ p3 ꝯsequẽtia: qꝛ ipossibile est aliqua simul fieri τ vnum partibiliter: aliud vero totuʒ silr: alioquin cuʒ illud qd fit partibiliter fiat in tẽpoꝛe tanq̃3 in mẽsura adequata. qd aũt fit totũ simul fiat in instanti. sequeret ꝙ instans adequaret tempoꝛi: qd est ipossibile.
¶ Scdo si simul fuissent creati angeli cuʒ tempoꝛe. igit
vel in eodẽ instanti vel in eodẽ tẽpoꝛe. nam aliter nõ pos 2a ꝯfir.
sunt intelligi aliqua fieri simul s3 durationẽ vt in ꝓposito loquimur de simultate. Sed vtrũq3 est ipossibile: qꝛ tps nõ põt fieri in instãti nec in tpe: alioqn tpis eẽt tps in infinitũ. 2a ps añtis ꝓbat: qꝛ si fuerũt creati post tẽpus. igitur tẽp9 fuit ꝑus. aut igit fuit in creatura aliq̃ coꝛpoꝛali. aut spũali. neutruʒ est verũ: qꝛ nulla creatura coꝛpoꝛalis vel spũalis fuit añ angelos dicẽte scriptura. Ecclesiasti
ci ꝑmo. ꝑmo omniũ creata ẽ sapientia. i. angelica natura: ca. p.

2m vt exponit magister in lra. ¶ 2° arguit q fuerunt creati post tps sic. tps fuit eternuz & angeli nō fuerūt eterni: & tn̄ sunt. igit fuerūt creati post tps. ɔña pz. & pma ps añtis p
ca° p. baf per aplm ad Tytū. vbi fm lrām septuaginta interp. ait. in spē vite eterne quā pmisit nō mēdax deus añ tēpora eterna. Ecce q aliqua tēpora ponit eterna. Scda vo pars antecedentis est certa per fidem.

Oppon Ad oppositum arguit ex determinatiōe magistri dicentis q simul cuz tēpore facta est corporalis & spiritualis creatura.

In hac. q. p° oz videre. vtrū tēpus sit aliq res creata: & si sic q res ē. deinde videbit de q̄sito.

p° artic° Bur° & aly 4° phyco. Quantuz ad p^m dicit vna opi. q tps cōiter acceptū est duratio habēs ex se pus & posterius & ē quedā vna res ex aiam distincta a qlibz re pmanēte: ac ēt a motu: qui fm eandez opi. est ēt res distincta a pmanētibus & est de genere passiōis in qua subiective est ista res q ē tps: & hoc est p se q̄titas habēs ptē ex parte solū fm pus & posterius q nō pnt eē sil: sz cū pus est posterius nō est: & p hāc q̄titatē successiuaz hz mot° in quo est ptes fm pus & posterius tm. ista aūt duratio seu q̄titas successiua nullo mō est diuisibilis in ptes simultaneas: quēadmoduz motus est diuisibilis diuisibilitate mobilis in quo est. Sed tm° in ptes succedētes sibi adinuicē: vt dictū est: & in qlibet motu dicūt eē subiective aliquā talē q̄titatē successiuā q est duratio ei°: plura alia circa hāc mām ponit q obmitto: qz nō sunt nobis neccia ad ppositū. pbat aūt pmo q tēpus est res ex se pmo habēs pus & posteri° fm duratione
p^m siue q nō pnt esse sil. p° qdē. nā in qbusdā reb° videmus pus & posterius fm intellcm pdictū: vt pz in ludis agonisticis. igit est aliqd in quo pmo & p se est pus & posterius. isto mō. qcqd aūt sit illud ipm est tps: qd pz p cōez animi ɔceptionē. Qm ois ɔcipiēs pus & posterius hz duratione ɔcipit tps: & ois ɔcipiēs tps ɔcipit pus & posterius hz du
Confir° ratione. ¶ Cōfirmat. qz in quocūq repiunt pus & posterius fm duratione reperiunt fm habitudinē ad tps: vñ vnus mot° nō dicit por alio: nisi qz fuit in tpe pori nec diluuiū fuit pus bello troiano: nisi qz fuit in pori tpe. prius aūt & posteri° reperiunt in tpe nō p habitudinē ad aliqd aliud nisi pp ɔcomitātiā alic° alterius. non. n. vnū tps dr pus alio: qz fuit i motu vl cū motu pori. igit tps ex se p hz
2m pus & posterius hz duratione. ¶ 2° ad idē. certū est q in multis reb° iueniunt pus & posterius fm duratione. & est rōnabile q̄rere p qd vna res formalr ē por alia. aut ergo oportebit pcedere in ifinitū: vel opz dare aliqd in quo p & ex se sunt pus & posterius formalr & id qdcūq fuerit est tps. Ex h aūt infert q tps est eēntialr & p se q̄titas. pbatur: illud qd p° & ex se hz ptē ex ptē est p se q̄titas. tps est
T. c. 15. hmo. g. maior pz ex p phyc. vbi dicit q q̄titati p se cōuenit eē diuisibile in partē ex partē: & alys pdicamētis nō ɔpetit diuisibilitas talis nisi p accñs. mior pz: qz tps hz pmo & p se partē porē & posteriorē: vt pbatū ē. g pmo & p se hz partē ex partē. ¶ Cōfirmat p phz in pdicamētis qui po
Cō. 18. nit tps eē q̄titatē ɔtinuā: & Cōmē. 5. meta. dic. q tps est p se q̄titas. Ex his pz q seqtur q tps non est aliq res pmanens sz a qlibz pmanēte distincta: qm cuiuslibz rei pmanentis ptes pnt sil eē: Seqtur ēt q est res distincta a motu: qm mot° nō hz pus & posteri° fm duratione. vñ possuz cōcipere & opinari inqt opi. q motus sit tot° simul: vt q aliqd sub isto moueat de loco ignis ad locuz terre: q̄propter in diffōne motus nō ponit successio nec pus & poste
3m rius fm duratione: de tpe aūt nō sic: vt. ā. pz. ¶ Ulti: q̄m ad ppositū pbat q sit subiective in motu. Tēpus. n. vt pbatū est. est q̄titas: aut ergo ē q̄titas rei pmanētis imediate aut rei successiue nō pmanētis. puta substantie vel qlitatis imediate: qz si sic res pmanens maior fieret vel minor pter ipm tps: qd falsuz est. igit q̄titas rei successiue. s. ipsi° mot°. Hec dicta sunt lz sparsim a pdcā opi. de ipso tpe. de instāti aūt dicit q est qddā idiuisibile nō durans intrinm tēpori & ɔtinuans partē priorē cū posteriore: quēadmodū ēt imaginant multi de puncto in linea. ¶ Hec
3 bur^m vbi. ā. & alios opi. q̄tū ad h q ponit motū esse rē distinctā a mobili & a re que acqritur mobili sufficiēter: vt puto reprobata ē. d. p^a bur° scdi. q. 5. Et iō p nūc ɔtra illud nō insisto. Sz tm° ɔtra ea q dicit de tpe & instanti: & pono ɔtra ipsaz ɔnes. 3. p^a est. q tps nō est aliq res nō pmanens sic diuisibilis & successiua: vt dicit opi. 2^a q supposito q motus sit res a mobili & ea que illi acqrit distincta sic isti putant tps nō est res distincta formalr inherēs motui: vt dic opi. 3^a q instās nō est idiuisibile nō durans. ¶ Primam ɔnē pbo
p^a ɔ sic. si tps est talis res. sequit q aliq res & qlibz etiā ps ei° sit pmo & adeqte est & ɔtinue ac ptibilr de nouo fit. ¶ 2°
2m sequeret q eadē res & qlibz pars eius sil p° fieret & corrūperet. vtraq ɔña: & vtriusq ɔñtis falsitas ac ipossiblitas pbari pnt sicut ɔñarū necessitas & ɔñtiuz falsitas pbate sunt in pmis factis rōnib° duab° in. q. pallegata. pcedentis di. ad pbanduz q motus nō sit talis res successiua: vt dicit opi. ¶ Tertio pbo h ipm rōne perantiq: & ibidem
3m t. c. 88. & 89. 5. loco posita quā phs 4. phy. adducit. nec dubiū ē q demonstratiue ɔcludit: si p tps intelligat aliqd cōpositū ex talib° ptib° pori & posteriori nō possibilib° esse sil: sic dicit opi. que etiā illo tpe: vt puto ab aliqbus sicut hodie etiaz tenet a multis tenebat. arguo igit sic. si tēpus eēt eiusdē modi res sequeret q ē aliq res ɔposita ex ptib° q̄rū nulla est. ɔñs est ipole. ɔña pbat. qz fm hanc imaginationē qlibz pars tpis est pterita & futura. nulla aūtē pterita vel futura est. ¶ Ad hāc rōnē rñdet dupli p defensores opi.
rñ. ad 2m p qdē negādo ɔñs ipole. dicūt eni q ad esse rez successiuarū nō reqrit q oēs ei° ptes sint: nec q aliq ps ei° sit tota sil: sz sufficit & reqrit q quedaz ptes sint post quasdā: & actu sit qddā indiuisibile ɔtinuans ei° ptes adinuicē: & h
Cō. 103 & 88. solo videt a phō dari: & ibidē a Com. ɔ^to. 103. & sil. ɔ^to. 88. vbi soluens predictā rōnez. ait. & deceptio est in h fm oē: qm ita est de motu. motus eni comprehendit sensu: & per ɔñs. Supple est & nulla pars eius inqt Cōmē. est in actu: sed qlibz pars demonstrata recessit. ergo est compositus ex hoc qd iam defecit: & ex hoc qd nondū est. ¶ Scdo in
2° rño. terimitur ppositio assumpta in pbando ɔñam. s. hec. qlibet pars temporis est preterita vel futura. Inquiunt eni q tempus presens est & cuiuslibz tēporis pñtis sunt infinite partes exñtes & pñtes: qz cuiuslibz tēporis pñtis sūt ifinite ptes hñtes vnā pteritā & aliā futurā. vbi. g. ānus pñs hz ifinitas ptes: q qlibz hz pteritā & futurā. s. mēsez pñtez & qndenā & septimanā diē & horā: & sic in infinitū. nulla tñ ps tpis ē tota sil. ¶ Tertio pōt rñderi fz
3° rño. ca° 13° Auic. 2° sue sufficiētie. in pñ°. nā nullā ptē tpis eē pōt itelligi dupli. vno° q absolute nō est. alio° q nō est in h istāti: & h: vt dicit satis dañt: nec sequit. h est. g est in h istāti. nec eō seqtur. h nō est in h istāti. g h nō est. nec. n. sunt opposita eē & nō eē in h instāti. si p° itelligat falsa est ppositio q dicit q nulla ps tpis est. si 2° est va: & eodē mō ɔcedit q tēpus nō est. nō. n. est in h instāti nisi in aia & itellectu. Nulla pdcāx rñsionū sufficiēs est. nō p^a qdē. qd p sic
3 rñez pz. sumo aliqd tps qd dicit esse & sit a. & sit eius pars pterita b. & ps futura sit c. & instans ɔtinuās istas sit d. cū igit a. si sit aliq alia res pter b. c. d. sil: vt suppono aut si sit aliq alia sit illa f. nec variat ppo^m: qm tē a. supponit pro eisdez oino pro qbus supponunt oia illa simul. arguo sic. a. est igit b. c. & d. sunt. ɔña declarat in sili iducē

.A. .F.

.B. .C. .D.

do.naꝫ seqtur.hͣ domus est.igiť hͣ paries:ꝛ hͣ tectū ꝛ hoc
fundamentū sunt demonstratis ptib⁹ illi⁹ domus demō/
strate.Silr seqtur.hic homo est.igiť hͣ corp⁹ ꝛ hͨ aīa sūt.
Silr in ꝯtinuo sequiť.hͣ bicubituꝫ est.igiť hͣ cubitus ꝛ hͣ
cubitus sunt demōstratis illis qui sūt ptes ei⁹:ꝛ vlr a ter
mino supponēte pro aliquo toto ad oēs terminos suppo/
nentes pro ptib⁹ illius respectu eē existere est neciā ꝯnā
affirmatiue ꝛ de pn̄ti.sed vltra sequitur b.c.ꝛ d.sunt.igiť
b.est.ꝛ similr sequitur. igitur c.est.ꝛ vtrumqꝫ est falsum:
Confir. qm̄ b.est p̄teritū ꝛ nō est.ꝛ c.ē futurū:qd̄ ēt nō ē.¶ Cōfir
mať:qꝛ nō obstante ꝙ mā que erit ps antixp̄i actu est:qꝛ
tn̄ ei⁹ aīa nō est:qꝛ antixp̄s supponit tā pro mā q̄ȝ pro aīa:
bn̄ sequiť.aīa antixp̄i.nō est.igiť ātixp̄s nō est:ꝛ ex plib⁹
causis hoc ipm̄ ꝯn̄s eēt verū ꝛ posset inferri:si nec etiam
mā esset:ita in ꝓposito ex plurib⁹ causis vere diciť a.nō
est:q̄ȝ dicať antixp̄s nō est:qd̄ tn̄ glibꝫ sane mētis conce/
dit. Nec valꝫ dicere ꝙ hec vera sūt de pmanētib⁹ nō aūt
de successiuis:tūꝫ qꝛ pari facilitate posset alius dicere ꝙ
ita eēt etiā de pmanētib⁹ ꝛ ꝯcedere ꝙ aliq̄ domus est cu/
ius paries est p̄teritus ꝛ tectū est futurū ꝛ fundamentū ē
pn̄s:nec hͣ forti⁹ q̄ȝ id poterit reprobari.tū qꝛ pro q̄libus/
cūqꝫ rebus termini supponant:dūmō vnus supponat pre
cise pro eisdeꝫ pro qb⁹ alij supponunt:ipossibile est de isto
affirmare vere eē existere per ꝓpositionē de inesse ꝛ pn̄ti
ꝛ ab illis negare q̄uis ecōuerso nō semp sit ꝯn̄a simplex
vtputa quādo nomē toti⁹ significat ptes determiato mo
do se h̄ntes.vbi gr̄a.coniunctas vel ꝯponentes:sic hͣ nomē
homo significat aīam ꝛ corpus inuiceꝫ cōponētes:nec sic
2ᵒ ꝯ sol. āt eas significāt noīa partiū. ¶ Scd̄o ꝯtra eādē solonē.
p̄mā si noīe tpis significetur aliqd̄ tale cōpositū sequiť ꝙ nul/
luꝫ tēpus est pn̄s.igiť nullū tēpus est.pma ꝯn̄a pꝫ.qꝛ nul/
ca. 16. lū pn̄s diuidiť in p̄teritū ꝛ futurū.vn̄ Aug.xi.ꝯfess.ait.ꝙ
si qd intelligiť tpis ꝙ in nullas iā vel minutissimas mo/
mentoꝝ ptes diuidi possit id solū est ꝙ pn̄s dicať ꝙ cuꝫ
ita raptum a futuro in p̄terituꝫ transuolat vt nulla moru
la extendať.nā si extendiť diuidiť in p̄teritum ꝛ futurū:
p̄sens aūt nulluꝫ hꝫ spaciū. hͣ ipse.Ex hac aūt ꝯn̄a Augu.
.vꝫ.si aliquid tēporis est p̄sens ipm̄ est idiuisibile:sequiť
ꝙ hec est vera.nullū p̄sens diuidiť in p̄teritū ꝛ futurū:ꝛ
per ꝯn̄s nullū tēpus est p̄sens:alioquin aliqd̄ tēpus nō hꝫ
partē priorē ꝛ posteriorē: qd̄ repugnat supradictis coꝝ.pꝫ
ca. 19. igiť pma ꝯn̄a:ꝛ scd̄a ꝓbatur per eundeꝫ.ibidē.vbi ait sic.
si eni sunt futura ꝛ preterita volo scire vbi sint ꝙ si nōdū
valeo:scio tn̄ vbicūqꝫ sunt nō ea ibi futura eē:aut preteri
ta:sꝫ pn̄tia.naꝫ si ibi futura sunt nondū ibi sunt:si ibi etiā
p̄terita sunt iam non sunt ibi:vbicūqꝫ ḡ sunt nō sunt nisi
pn̄tia. hͣ ipse.ꝺm Augu.igiť si aliqd est ipm̄ est pn̄s.igiť si
aliquid nō est pn̄s ipm̄ nō est:ac per hͣ si nulluꝫ tēpus est
Confir. pn̄s nullū tēpus est. ¶ P̄.qd̄ diciť ꝙ ad esse successiuorū
sufficit ꝙ quedā coꝝ ptes sint post quasdā:nō est aliud di/
ctu q̄ȝ ꝙ sufficit qd̄ alique eius ptes fuerūt ꝛ alique futu/
re sint:et hͣ aūt nō vere pōt dici ꝙ cōpositū ex vtrisqꝫ sit
aut ꝙ aliquid ex n̄s sit ꝯpositū ex vtrisqꝫ:sic pꝫ cuilꝫ sane
mentis.nō eni intelligibile est: ꝙ ex his que penit⁹ nihil
Confir. sunt aliq̄ vera entitas integrei aut partialr cōstet.¶ P̄.
qd̄ addit rn̄sio de ꝯtinuatione eaꝝ partium ad instās qd̄
actu est nō est intelligibile: qm̄ qd̄ oio nihil est nulli enti
vel nō enti ꝯtinuari aut copulari pōt:alioquin vna longa
coꝛ͂a posset fieri de yrcocemis ꝛ tragelafis ꝛ chymeris
rn̄.burl. qd̄ absurdissimū est.¶ Ad hoc rn̄det dict⁹ doctor ꝙ non
ens qd̄ nunq̄ȝ fuit ens:nec vnq̄ȝ erit ens nulli copulať:tn̄
nō ens qd̄ aliquādo fuit aut erit ens pōt alicui copulari.
ꝯ burl. ¶ Cōtra p̄mo:qꝛ ꝺm hͣ sequereť ꝙ possibile esset vnam
albedinē corruptā vel annihilatam ꝛ vnam causandam
cōtinuari ꝛ copulari alicui ꝛ eē vnā albedinē numero:qd̄
nullus diceret.Scd̄o cōcesso dicto coꝝ:adhuc habeť ꝓ
positū:qm̄ tempus preterituꝫ sumptū ad itellcm̄ coꝝ:nō
soluꝫ nō est sꝫ nec vnq̄ȝ fuit nec fuit possibile esse.silr nec
futurū vnq̄ȝ erit nec est possibile ipm̄ eē.igiť nō est possi/
bile talia alicui copulari.pꝫ ꝯn̄a per rn̄sionē.ꝓbo aīs:sic
ꝓbat Aug.vbi.s.ꝙ p̄teritū tp̄s nunq̄ȝ fuit longū. Arguo ca. 16.
itaqꝫ sic.si tp̄s p̄teritū vnq̄ȝ fuit:aut fuit duꝫ fuit p̄teritū:
aut duꝫ fuit pn̄s: aut duꝫ fuit futurū:nō duꝫ fuit p̄teritū:
qꝛ eadē rōne nūc eēt verū dicere ꝙ tēpus p̄teritū est:nec
duꝫ fuit pn̄s:qꝛ ipm̄ nunq̄ȝ fuit pn̄s:qꝛ ipossibile est aliqd̄
tp̄s esse pn̄s:alioquin aliqd̄ tēpus esset idiuisibile:nec ēt
dum fuit futurū:qꝛ eadē rōne verū eēt dicere ꝙ tp̄s nūc
futurū est qd̄ nō dicunt:per idē ꝓbať qd̄ futurū tp̄s nūq̄ȝ
erit:qꝛ nec erit duꝫ erit futurū:nec duꝫ erit pn̄s:nec dum
erit p̄teritū:ꝛ pꝫ ꝓbatio silr.¶ Et ex hͣ fortius pōt rō for Confir.
mari ꝙ tēpus nō sit aliq̄ talis res:qꝛ sequereť ꝙ eēt aliq̄
res cōposita ex nō entib⁹ ꝛ ipossibilib⁹ eē:qd̄ nullus dice
re deberet.Qd̄ aūt addunt de ph̄o nō est ꝺꝫ intētionē ei⁹:
vt patebit ifra.Solo ēt Cōmē.nec ex istātia quā inducit
valꝫ:qꝛ eque ꝓbať ꝙ motus nō sit aliq̄ talis res cui⁹ nul/
la ps est:sic ꝓbať de tpe:nec ēt ex auc̄te valꝫ ꝓ eis.nā ipsi
volūt ꝙ mot⁹ ꝛ ēt tp̄s sic de ipso nunc loqmur sint v͛e res
ad quoꝝ eē nihil faciť aīa.Cōmē.aūt statum subdit ꝙ talia
nō h̄nt eē cōpletū sꝫ esse eoꝝ ꝯponiť ex actione aīe in eo:
qd̄ est in eis cū aīam:vel igiť ꝯtradicunt Com.vel Com.
alr accipit tp̄s q̄ȝ ipsi:ꝛ p ꝯn̄s nō eis suffragať verbuꝫ ei⁹.
Qd̄ v͛o diciť Cō.deceptionē eē in hͣ ꝺmone itelligēdū ē: ꝙ
in eo est deceptio.si p ipm̄ qs intēdit absolute ꝓbare tp̄s
nō esse sic intēdebāt illi quoꝝ adducunt rōnē.nō aūt est
deceptio si qs itēdit p eā ꝓbare ꝙ tp̄s nō est aliq̄ res ꝺm
se a pmanētib⁹ distincta ꝯposita ex his q̄ nō sūt:nec ex hͣ
2ᵐ inferť p̄ᵐ vt patebit:qꝛ tp̄s ē v͛a res:ꝛ tn̄ nō est talis res:
ipsi tn̄ qꝛ nesciebāt videre cui⁹modi res eēt nisi eēt talis
q̄lis dicta est:ꝛ talē nō esse pōe certissime ꝯcludebāt:ab/
solute negabāt tp̄s eē:ꝛ in hͣ erat deceptio. ¶ Scd̄a solō ꝯ 2ᵐ sol.
ēt nō valꝫ:eo ꝙ expsse fl̄ꝫ assumit.vꝫ.ꝙ tp̄s aliqd̄ ē pn̄s.
oppoᵐ.n.iā habitū est p Aug.Et iterū hͣ ꝓbať rōne eiusd̄ xi.li.ꝯf.
ibidē.volens.n.ꝓbare ꝙ nō pōt esse aliqd̄ pn̄s tp̄s lōguꝫ ca. 16.
ꝓbat ꝙ nullū tp̄s pōt eē pn̄s supposita.s.imaginatiōe tē/
poris p̄dcā:ꝯ quā tn̄⁹ laborat rō ei⁹:vt pꝫ ꝯsiderāti.p̄ aūt
ꝓbat ꝙ centenariū ānoꝝ non pōt esse pn̄s.deinde ꝙ nec
annus vnus:ꝛ qꝛ ei⁹ v͛ba clara sunt ꝛ in forma argumēta/
tiōis debite posita ea tn̄⁹ recito.vide inqt saltē vtrū qui
agiť ānus ipse sit pn̄s.Et ei⁹.n.si p̄mus agiť mēsis futuri
sunt ceteri.si scd̄s iā ꝛ p̄mus p̄teriꝫt: ꝛ reliq nondū sunt.ḡ
nec ānus qui agiť tot⁹ est pn̄s:ꝛ si nō tot⁹ est pn̄s nō ānus
est pn̄s.duodecim.n.menses annus est:quoꝝ glibꝫ vnus
mensis qui agiť ipse pn̄s est.ceteri aūt p̄teriti aut futuri.
Quāq̄ȝ neqꝫ mensis qui agiť pn̄s est. Sꝫ vn⁹ dies si p̄m⁹
futuris ceteris.si nouissimus preteritis ceteris. Si me/
dioꝝ quilibꝫ inter preteritos ꝛ futuros.ꝛ subdit. sed dis/
cutiamus etiam ipm̄:qꝛ nec vnus dies totus est presens.
nocturnis enīꝫ ꝛ diurnis horis oibus.24.expletur. qua/
rum p̄ma ceteras futuras habet nouissima p̄teritas. Ali/
que v͛o interitarū ante se preteritas post se futuras ꝛ ipsa
vna hora fugitiuis particulis agitur.quicquid eius euo/
lauit preteritum est:qd̄ ei restat futurū:ꝛ ideo concludit.
si ꝙ itelligitur tpis ꝙ in nullas iā vel minutissimas mo/
mentoꝝ partes diuidi possit illud soluꝫ est qd̄ presens di
catur ꝛc̄.vt supra recitatum est.Ecce ꝙ patenter illa solō
reprobatur in auctoritate Aug.ꝛ ei⁹ valida ꝓbatiōe:que
in hoc fundať qd̄ nulluꝫ tp̄s est totū pn̄s:ꝛ si nō totū pn̄s:
nec ipm̄ est pn̄s:cui⁹ ꝓbatio est:qꝛ ipm̄ est oia illa quoꝝ
qd̄libꝫ est pars eius:ꝛ id̄ dicit ad ꝓbationē illius ꝯn̄e vl/
time.duodecim.n.menses annus ē.Et aduerte ꝙ in p̄di/

Confir. cta ꝯña sumit hunc terminū totus sincathegore^{ce}. ❡ ꝓ.
qua rōne annus dicit̄ pñs. vꝫ. qꝛ habꝫ partē ꝑteritā ⁊ fu
turā copulatas ad istās qḋ actu ē: eadē rōne ⁊ cētenariuꝫ
⁊ millenariū: ⁊ etiā ipm̄ seculū ſm ꝙ seculū accipit̄ ꝓ to
to tēpore pñtis vite ab initio mundi vſqꝫ ad finē pōt dici
pñs: ꝙ nullus diceret qui itelligeret quid significat hoc
3us sol. vocabulū pñs. ❡ Solo quoqꝫ Aui. etiā isufficiēs ē: quo
niā qualitcūqꝫ debeat intelligi aliqd cē in hoc instāti vel
non cē: nihilominus cē actualr̄ siue nunc pñtialr̄: vt disti
guit̄ ꝯtra fuisse ⁊ fore ⁊ nō esse vtiqꝫ opponunt̄: nec ē pos
sibile ꝙ de eodē ṽe affirmet̄ esse per verbuꝫ de pñti. vbi
grā. dicēdo hoc est ⁊ vere neget̄ esse nunc pñtialr̄: vt vere
dicat̄ ħ non ē actualr̄: vel nunc pñtialr̄. per hanc. n. enun
ciationē qua absolute affirmat̄ cē datur intelligi: ⁊ ita eā
qlibꝫ capit ꝙ illud nunc pñtialr̄ ⁊ actualr̄ est. Cū demon
stratiue sit cōclusuꝫ ꝙ nulla talis res qualē fingit opi. est
pñtialr̄ ⁊ actualr̄: ne ẽio cōcludit̄ ⁊ euidēter ꝙ nulla talis
4^{m} arg^{m} res est: ac per hoc tēpus ē eiusdē modi res. ❡ Quarto pn
ad ꝯnez cipalr̄ ad ꝯclōnē arguit̄ sic. possibile ē tēpus esse nulla re
nō ꝑmanente exñte. igit̄ tēpus nō est res nō ꝑmanēs cēn
tialr̄ habēs ṗus ⁊ posterius que nō pñt esse simul. ꝯña est
euidēs. ꝓbo añs. possibile. n. ē saltē per potentiā dei abso
lutā deū ponere vnū corpus in vno loco nullā aliā reꝫ ab
ipso corpore locato ⁊ loco creando vel cōseruando: cū ipa
libere ⁊ cōtingenter causet ⁊ cōseruet q̄ṁcūqꝫ rem causat
vel cōseruat: ⁊ simul cū hoc nullam aliā creando possibi
le est ꝙ ipe imediate illud corpus ponat in alio loco: ⁊ sic
deinceps sicut actualr̄ nūc fit quādo vnū corpus de vno
loco transfert̄ ad aliuꝫ sine quiete media. hoc aūt posito
constat ꝙ tale corpus ṗus erit in loco ꝓpinquiori q̄ꝫ in re
Confir. motiori: ⁊ per ꝯñs erit tp̄s. ❡ Cōfirmat̄. sumant̄ duo cor
pora: quoꝝ vnū de facto mouet̄ velocius ⁊ alterū tardi⁹.
si nō est aliq̄ talis res nō permanēs ꝓpositū habet̄. si est
poterit de⁹ coagere vtriqꝫ motori ad acqſitionē loci non
coagendo agenti alicui ad actionē talis rei successiue seu
nō permanētis. ħ aūt posito cōstat ꝙ corpus qḋ nunc ve
locius mouet̄: tunc ēt mouebit̄ ⁊ citius deueniet ad finē
Rñō equalis spacij: ac per ħ in tp̄e miore. igit̄ erit tp̄s. ❡ For
te diceret̄ ad hoc ꝙ casib⁹ ꝑdictis datis nec vnuꝫ corpus
ṗus erit in loco ꝓpinquiori q̄ꝫ in remotiori: nec vnuꝫ erit
citius vel ṗus in finē spacij q̄ꝫ aliud: qm̄ sicut nihil pōt cē
albuꝫ nisi sit in eo id qḋ est cēntialr̄ albedo: sic nihil pōt
esse hic vel ibi ṗus alio duratiōe ⁊ aliud posterius nisi in
eis sit illud qḋ cēntialr̄ est ṗus ⁊ posterius seu duratio ha
bens ex se ṗus ⁊ posterius. In casibus aūt ꝑdictis nō cēt
ꝯ rñez talis res. igit̄ ⁊c̄. ❡ Contra hoc: qꝛ qua facilitate tu dicis
ꝙ in illo casu corpus nō erit ṗus in vno loco q̄ꝫ in alio ne
qꝫ erit tp̄s: eadē tibi dici pōt: ꝙ nunc de facto nō ē temp⁹
nec aliquid ē alio ṗus ſm durationē: qm̄ nō plus: nūc cō
stat nobis de aliqua tali re q̄ꝫ tunc cōstaret. nā quecunqꝫ
ꝑcipimus nunc in corporibus motis: tūc etiā ꝑciperem⁹.
cuꝫ igit̄ nunc cōcedamus tēpus cē ⁊ vnū corp⁹ ṗus dura
tione esse in vno loco q̄ꝫ in alio. cōcedendū est etiā ꝙ tūc
esset si tūc esset ⁊ nō cēt res aliq̄ nō ꝑmanēs: ita etiā nūc
dicendū est esse: alioquin irrōnabilr̄ ponit̄ talis res alia.
5^{m} pnci^{le} ❡ Quinto si tp̄s sit talis res seq̄t̄ ꝙ est possibile duo cor
pora a. ⁊ b. sil̄ incipere moueri: ⁊ a. moueri tm̄ per vnā ho
rā. b. aūt mille annis vel tp̄e eq̄li tēpori mille annoꝝ ꝯti
nue: ⁊ tm̄ simul ṗmo desinere moueri cū ipo a. ita ꝙ nec a.
ṗus qesceret q̄ꝫ b. nec b. diutius mouebit̄ q̄ꝫ a. ꝯña hoc est
absurdissimuꝫ: ⁊ ꝯña declarat̄. nā siue tp̄s sit res successi
ua distincta a motu vt isti dicunt siue sit idipsum ꝙ mo
tus: dūtm̄ sit res taliter successiua a permanētibus distin
cta totū motū qui causaret̄ a b. in mille annis si mouere
tur sup aliquo spacio ꝓpria vi coagēte deo. iuxta cōeꝫ cur
suꝫ posset deus ꝓpria virtute causare cū omni suo accidē
te tam cito q̄ꝫ cito a. mouebit̄. cū in q̄ꝫtacūqꝫ velocitate
mouebit̄ ⁊ voluerit possit velocitare motū b. ⁊ cuiuslibꝫ
corporis. ħ autē posito sequit̄ ꝙ in motu b. erit tp̄s mille
annoꝝ si nō distinguat̄: ⁊ per ꝯñs b. mouebit̄ ānis mille:
⁊ tm̄ simul inciperet ⁊ simul desineret moueri: cuꝫ ipso a.
Ista rō directe ꝓcedit ꝯtra istos qui in quolibꝫ motu po
nūt ꝓpriuꝫ tēpus: sꝫ etiā ꝯtra eos qui tm̄ in motu celi vel
ipm̄ motum celi ponunt tēpus: efficaciter reduci pōt. nā
oēm motū qui de facto causabit̄ in celo per spaciū mille
annoꝝ posset deus in celo cāre in spacio vnius hore. naꝫ
quotiēs celū reuoluet̄ in mille annis ab eodeꝫ puncto in
idē punctū totiēs posset ipm̄ reuoluere in spacio quo nūc
vertitur per. 24. partē sui circuitus. vnde stāte vniformi
tate motus alicuius horologij ꝙ nunc in vna hora tot li
neis mouet̄: dum rota horologij mouebit̄ precise per tot
lineas poterit deus totiēs complete voluere celū: quoti
ens de facto vertetur in mille annis ⁊ easdē numero par
tes motus in celo cāre cū eiusdem oībus accidētib⁹. Ecō
uerso posset ꝯña declarari ponēdo ꝙ deus motū a. vel ce
li qui de facto causabit̄ in vna hora causaret i spacio mil
le annoꝝ: qḋ vtiqꝫ posset: cū quēlibꝫ motuꝫ possit in quā
tacūqꝫ ꝓportione tardare. Hui⁹ rōnis ṽtutē: q̄ꝫuis aliter
ponit Aug. vbi. s. ad ꝓbandū ꝙ motus celi non est tēpus ca. 24.
cuius ꝓcessus directe ꝓcedit. supposito ꝙ motus aliq̄ ta
lis res sit exñs in celo. ❡ Scḋam ꝯnē ꝓbo ṗmo sic. si tē 2^{a} ꝯ
pus sit res inherēs motui possibile erit per potentiā diui
naꝫ aliqd vere moueri sine tp̄e seu nullo tp̄e exñte. pꝫ. qꝛ
qḋcūqꝫ subm̄ pōt deus sine accñte suo cōseruare. poterit
ḡ quēlibꝫ motū existentē cōseruare nulluꝫ tēpus ꝯseruā
do: qḋ si faceret corpora ṽe mouerent̄: qm̄ in eis cēnt ve
ri motus: ⁊ tm̄ nulluꝫ esset tempus: falsitatē ꝯsequētis ꝓ
bo: qꝛ si aliqd moueret̄ vere ⁊ ꝓprie loquēdo de motu ve
re successiue ⁊ non simul acqreret vel perderet eam rem
sꝫ quā moueret̄: seu partē acqreret post partē: ⁊ sic partē
ṗus ⁊ partē posterius: qḋ sine tēpore cē nō pōt: vt etiā ipsi
cōcedunt. ❡ Cōfirmat̄ per Cōmē. 3° phy. dicētē ꝙ mot⁹ Cō. 4.
nihil aliud est q̄ꝫ generatio partis post partem illius ꝑfe
ctiōis ad quā tendit. igit̄ in motu ē ṗus ⁊ posteri⁹. ❡ Ad Rñō
hāc rōnē forte dicerent: sic̄ pꝫ ex supra recitatis: qḋ verū
est ꝙ in motu ē ṗus ⁊ posteri⁹: sꝫ hoc nō cōuenit sibi ex se
⁊ cēntialr̄: sꝫ per aliquid sibi inherēs. vñ dicūt se posse cō
cipere ⁊ opinari ꝙ mot⁹ sit tot⁹ sil̄: vt ꝙ aliqd subito mo
ueatur de loco ignis ad locū terre: q̄ꝑpropter si motus fie
ret sine accñte sibi inherēte nō hēret in se ṗus ⁊ posteri⁹.
❡ Cōtra. ipossibile est aliqd cē motū nisi sit actus entis ꝯ rñez
in potētia ſm ꝙ in potentia: ⁊ per ꝯsequēs nisi aliqua ꝑs
eius sit adhuc acqrenda mobili: dū aliq̄ eius est acqsita.
igit̄ ipossibile est ꝙ aliquis motus sit totus simul: vnde
quāuis sit possibile ꝙ aliquid subito trāsferatur de loco
ignis ad locū terre: illa tamē translatio nō esset motus si
poneretur: sed esset mutatio indiuisibilis cui nō cōueni
ret diffinitio mot⁹ ꝑmissa sic̄ nō cōuenit gnōni indiuisibi
li ſm Cōmē. 5° phy. Et ex hoc vlteri⁹ seqtur ꝙ nullus pōt Cō. 21.
vere ꝯcipere aut opinari aliqd cē motū ꝯcipiēdo ipm̄ to
tū sil̄ cē actuꝫ mobilis. ❡ Cōfirmat̄: qꝛ cēntiale ē motui Confir.
vt sit act⁹ ipfect⁹ ⁊ admixt⁹ potētie: sic̄ in ꝑce^{ti} di. q. 5. co
piose ꝓbatū ē. ❡ ꝓ. si oēs ꝑtes mot⁹ possent sil̄ cē. igitur
mot⁹ est ō nūero ꝑmanētiū: qḋ tm̄ isti negāt. ❡ 2° pn^{r} sic. 2^{m}
si mot⁹ est subꝫ tp̄is: aut tot⁹ ipe est subꝫ ei⁹: aut aliqd ei⁹:
⁊ si sic: aut diuisibile aut idiuisibile. nō. n. alr̄ pōt itelligi ꝙ
sit subꝫ ei⁹. nō pōt dici ṗ^{m}. tū qꝛ nihil est in motu nec in re
aliq̄ extēsa idiuisibile mō illo: vt patebit in sequētib⁹. tū
qꝛ esto ꝙ essent talia idiuisibilia non est ratio cur potius
sit subiectiue in vno eius idiuisibili q̄ꝫ in alio. igit̄ vel in

nullo vel in oībus. Et eodē mō ꝓbaꝛ ꝙ non sit in aliqua
parte motus diuisibili ꝓcise: ⁊ loquor semper de diuisiōe
ſꝫ diuisionē mobilis ⁊ partes simultaneas: ꝙ si tñ dareꝛ
adhuc inferreꝛ incōueniēs inferendū: si ponaꝛ vltimuꝫ
.vꝫ. ꝙ sit in toto motu: tūc sequiꝛ ꝙ tempus erit diuisibi
le in partes simultaneas: ⁊ ſm lōgū latū ⁊ ꝓfundū: ⁊ alia
pars tpis celi erit in oriēte alia in meridie: alia in occidē
3ª ꝯ te: qḋ isti prorsus aspernanꝛ. ¶ Tertiā ꝯnē ꝓbo ꝑ sic. aut
instās si est talis res indiuisibilis nō durans ē subiectiue in
ipso mobili aut in aliquo accñte ipsiꝰ mobilis: si in mobi-
li cū mobile perdat ipm igiꝛ mutaꝛ ab ipso: aut igiꝛ diui-
sibiliꝛ aut indiuisibiliꝛ. nō diuisibiliꝛ: qꝛ instās ponit indiui-
sibile. Iterū qꝛ sequereꝛ ꝙ aliq̄ pars instātis duraret per
tēpus: qḋ negant. igiꝛ indiuisibiliꝛ: ⁊ si sic igꝛ simul muta-
tur ab instāti ⁊ mutatū est ab eo: aut igiꝛ simul mutatū ē
ab eo: ⁊ mutatū est ad ipm: aut ꝑus mutatū est ad ipm: ⁊
postea mutatū est ab eo: si deꝛ ꝑmū igiꝛ instās siꝛ ē geni-
tū ⁊ corruptū: ⁊ est ⁊ non est: si ꝑus est mutatū ad ipm igi-
tur durat per tēpꝰ. ¶ Ad h̄ ēt pñt applicari oēs rōnes su-
pra facte in. d. ꝑ. q. 5. ad ꝓbandum ꝙ non sit dare mutata
esse nō permanētia: vt aliqui opinanꝛ: nec posset quis di-
cere ꝙ mobile nō mutaꝛ ad instās nec mutaꝛ ab eo: qꝛ nō
est itelligibile ꝙ mobile ꝑus sit in potētia ad habēdū ali
quā entitatē: ⁊ post habeat illā actu: aut eꝯ: ꝑus habeat ⁊
postea nō habeat: ⁊ tñ nō muteꝛ ad illam ⁊ muteꝛ ab ipsa
cū nō sit aliud mutari ſm aliquā entitatē q̄ꝫ ſm ipsaꝫ aliꝛ
se habere post q̄ꝫ ꝑus. ¶ P̄. oē trāsiēs ex non esse alicuiꝰ
T. cō. 7. in eē eiusdē aut eꝯ mutaꝛ ſꝫ illud: vt pꝫ ex 5ᵒ. phy. ¶ Cō-
Confir. firmaꝛ: qꝛ eadē facilitate posset dici ꝙ in acq̄sitiōe rei ꝑ-
manentis vel ꝑditione subꝫ nō mutaꝛ: qḋ nullus diceret
qui vocabulis in sua significatiōe vti vellet. Si vō dica-
tur ꝙ est subiectiue in aliquo accñte ipsiꝰ mobilis: aut in ac-
cidente ꝑmanēte: aut in accñte nō ꝑmanēte. Si ꝑmū de-
tur arguiꝛ ꝯtra sic iam est argutū. si in accñte nō ꝑmanē-
te aut diuisibili ſm extēsionē ⁊ diuisionē partiū simultanea-
rū: aut indiuisibili ſm totalē diuisionē: neutruꝫ pōt dici:
qꝛ si eēt in accñte diuisibili ipm instās eēt diuisibile ſm
longuꝫ latū ⁊ ꝓfundū: qḋ magis ab eis reputandū est in-
cōueniēs q̄ꝫ ꝙ tēpus sic sit diuisibile vel saltē nō minus.
illud aūt oīno reputant īpossibile. igiꝛ ⁊ hoc. ¶ P̄. cū ſm
oꝑ. ꝓdcāꝫ instās ꝯtinuet partē ꝓteritā tpis cū futura ⁊ tē-
pus nō habeat ꝑtes tales simultaneas stabit questio ſm
quā suā partē istās ꝯtinuet partē tēporis: ⁊ nō erit rō po-
tior pro vna q̄ꝫ pro alia. si dicaꝛ ꝙ est in accñte indiuisibi
li: vt forsitan dicerent ꝙ ē subiectiue ī mutato eē: qḋ est idi-
uisibile ſm extensionē. hoc est falsuꝫ: qꝛ tunc esset querē-
dum de subo ipsius mutati esse. aut. n. est indiuisibile ali
qḋ ipsius mobilis: ⁊ pꝫ ꝙ nō: qꝛ nō est rō ꝓpter quaꝫ vnū
indiuisibile mobilis. vbi grā. celi sit subm mutati esse po
tius q̄ꝫ aliud: ⁊ per ꝯñs vel ē in quolibet indiuisibili celi:
⁊ per ꝯñs est extensum cuꝫ nulluꝫ corporale accñs possit
esse totū in diuersis partibus subti: vel in nullo: aut subꝫ
mutati eē est ipm celuꝫ: ⁊ per ꝯñs ipm est diuisibile sicut
⁊ celum: ac per hoc ⁊ instās cui subyciꝛ: ⁊ rediꝛ ad illḋ qḋ
putāt incōueniēs. vꝫ. ꝙ instās habeat ꝑtes simultaneas
2ᵐ distantes ſm situm. ¶ 2ᵒ. si instās est eiusmodi res. seq-
tur ꝙ in quolibꝫ tpe instātia plura ſm rem ⁊ essentiā di-
stincta sibi succedāt: nec idē ipm instās ſꝫ se qḋ fuit ꝑus
sit posterius. pꝫ ꝯña: ſꝫ ꝯñs est expsse ꝯtra dterminationē
t. c. 104. phi. 4. phy. q. de vnitate vel pluralitate instantiū in tpe
motā. in pnᵒ. illius tractatus ait. Ipꝫ aūt nunc ē sicut idē
ē vō sicut nō idē: ſm qdē. n. ꝙ in alio ⁊ alio ē. alterū ē. hoc
aūt erat ipsi nunc inq̄ꝫtum qḋcūqꝫ ens ipm nunc idē est.
Ecce ꝙ nūc ē aliud ⁊ aliud ſm ꝙ est in alio ⁊ alio loco: ſꝫ
inq̄ꝫtum ē qḋdaꝫ ens ſm se sic est idē ⁊ non aliud post ali

ud. ¶ Cōfirmaꝛ: qm̄ vbi mouit q̄ōnē ꝓdictaꝫ ꝓbauit ꝙ T. c. 90.
esset idē instās: qꝛ alioquin instās corrūpereꝛ: ⁊ tunc vel
qñ est vel in instāti sequēte ⁊c̄. vt ibi pꝫ. ⁊ istā rōnē nulli-
bi soluit: nec alia cā fuit: nisi qꝛ eiꝰ ꝯnē tanq̄ꝫ verā appro-
bauit ⁊ eam demonstratiue cognouit concludere. ¶ Ui 2ª ps ꝑ¹
so que res nō ē tempus ⁊ que res etiā non ē instans. vidē articuli.
dū ē que res vtrūqꝫ hoꝝ est. Et q̄ꝫtum ad h̄ pono ꝯnes. 3.
¶ Prima ē. ꝙ tps est aliq̄ res. hanc ꝓbo sic. tēpus ē crea ꝑᵃ ꝯ
tura dei. igiꝛ tēpus est res. ꝯña pꝫ. ꝓbaꝛ añs auc̄te Augu.
in de geñ. ad lrām in ꝑnᵒ. vbi ait. Illud certe accipienduꝫ
ē in fide ēt si modū nr̄e cognitiōis excedit: omnē creatu-
ram hēre initiū tēpusqꝫ ipm creaturā eē: ac per hoc ipsuꝫ
hēre initiuꝫ ⁊c̄. Itē. xiᵒ. cōfess. in locis plurībꝰ dicit deum
esse tēporū creatorē. ¶ 2ᵒ. arguiꝛ per artiᵐ Parisieñ. 199. 2ᵐ
dicentē ꝙ euuꝫ ⁊ tēpus nihil sint in re: ſꝫ tm̄ in aīe appre-
hēsiōe error. ¶ 3ᵒ. rōne sic. omne per qḋ metimur moras 3ᵐ
⁊ diuturnitates oēs motuū est aliq̄ res. tps ē hmōi. g̊ ⁊c̄. mi-
nor pꝫ ex cōi locutione ⁊ cōceptione hoīuꝫ de tēpore. Iō
eni dicimus vnū motū alio diuturniorē: qꝛ fit in tpe ma-
iori: ⁊ aliuꝫ minus diuturnū: qꝛ in tēpore minori: ⁊ alium
eque: qꝛ in tēpore equali ꝑagitur. maior ꝓbaꝛ. naꝫ ipso ce
lo cōtinue moto metimur alios motus vt inferius decla
rabitur. ¶ Scḋa ꝯ est. ꝙ neċe ē si aliq̄d moueꝛ tps eē: ⁊ 2ª ꝯ
si tēpus ē aliq̄d moueri: ita ꝙ vtraqꝫ harū copulatiuaruꝫ
est īpossibilis. aliq̄d moueꝛ ⁊ nulluꝫ tēpus est. Tēpus ē ⁊
nulla res moueꝛ. Prima ps ꝓbaꝛ auc̄te phi. 4. phy. cap. t. c. 129.
peñ. dicētis. Manifestū ē ꝙ oē qḋ moueꝛ neċe ē in tēpo- Cō. 24.
re moueri. ¶ Itē ex intentione Aug. ipse si qdē. xi. ꝯfess. ca. 24.
expsse dicit. ꝙ si nullus eēt motus corpoꝝ celestiuꝫ ⁊ hic
rota figuli moueret adhuc eēt tēpꝰ. Ampliꝰ in ð geñ. ad
lrām in ꝑnᵒ. vult ꝙ motus creature spūalis. vbi grā ange-
li vel aīe humane cū cogitationibꝰ moueꝛ sine tpe eē nō
pōt. ⁊ idē diċ. 12. de ci. dei. vñ vtrobiqꝫ cōcludit: ꝙ si ante ca. 15.
celū ⁊ terrā fuerunt angelici motus fuit etiā tēpꝰ. ex qui-
bꝰ pꝫ māifeste ꝙ ſm ipm īpoīe est sine tpe aliq̄d moueri.
¶ 2ᵒ. idē ꝓbaꝛ rōne eiusdē in locis ꝓallegatis. nam īpos 2ᵐ
sibile est esse ꝑus ⁊ posterius que nō sunt simul sine ante
⁊ post. quin sit tēpus. Et necesse ē si aliquid mouetur esse
ꝑus ⁊ posterius: vt dicit ⁊ ꝓbatū ē statim in scḋa ꝯne con
tra opi. recitatā. g̊ ⁊c̄. Scḋaꝫ partē cōclusionis ꝓbo ꝑmo
auctoritate Aug. 5. sup Geñ. ad lrām de paruis. vbi ait. ꝙ ca. 7.
si motus nullus esset vel spūalis vel corporalis creature
quo ad pñs ꝓteritis futura succederēt. nulluꝫ esset tēpus
oīno. Si aūt hec ꝯña bona ē. oppositū ꝯsequētis nō ē pos
sibile añti: ⁊ per ꝯñs hec copulatiua est īpossibilis: aliqḋ
tēpus est ⁊ nullus motus ē: ⁊ qꝛ sequiꝛ nihil mouetur. igi
tur nullus motus ē. ⁊ cui repugnat ꝯñs repugnat añs. igi
tur hᶜ etiā ē impossibilis. nihil seu nulla res moueꝛ ⁊ ali-
qḋ tēpus est: qḋ erat ꝓbanduꝫ. Itē. 12. de ci. dei. vbi nulla ca. 15.
creatura est inquit cuius mutabilibus motibꝰ tēpora ꝑ-
aganꝛ: tēpora oīno esse nō possunt. Ad hoc ē etiā auctori-
tas phi. 4. phy. vbi expresse dicit. ⁊ conaꝛ ondere ꝙ sine
motu tēpus eē non pōt. Idē etiā vult. 8. phy. vbi ꝓbat ꝙ t. c. 114.
si tēpus fuit eternū ⁊ motus fuit eternus: qm̄ vt ait. si tē- ⁊. 130.
pus est necesse est motū eē: si qdem tēpus ē passio quedā
motus. ¶ Tertia ꝯclō est. ꝙ corpꝰ ꝯtinue ⁊ regulariter 3ª ꝯ.
motū ē tēpꝰ. hāc ꝓbo sic. omne ſꝫ qḋ possumꝰ metiri mo-
ras motuuꝫ ⁊ quietū ac etiā durationes rerū. i. cognosce-
re q̄ꝫdiu res moueꝛ aut quiescit vel durat ē tēpꝰ. Sꝫ cor-
pus cōtinue ⁊ regulꝛ motū ē hmōi. g̊ ⁊c̄. maior pꝫ ex his que
cōiter hoīes loquunꝛ de tēpore. dicimus. n. cuꝫ motū esse
diuturniorē seu illḋ diutiꝰ moueri qḋ maiori tēpore mo-
uetur: ⁊ illud minus diu qḋ minori tēpore: ⁊ illḋ eque qḋ
tēpore equali. Eodē mō dicimꝰ de quiete. ⁊ siliꝛ de dura-
tione reꝝ. nā eā magis vel plus durare que longiore tpe

τ que breuiori minus:τ equalr̃ que eq̃lr̃ita ꝙ oĩa h̃ nos tpe mẽsuramus τ nõ ꝑ aliqd aliud:sicut pȝ:τ ꝑ ꝯñs oĩe cui ista ꝯueniũt ẽ tp̃s. Minor declaꝛ̃.si.n.sit aliqđ corp⁹ qđ ꝯtinue τ regulr̃ moueaꝛ̃ ꝙ h̃ sciẽs pt ꝑ ip̃ȝ mẽsurare τ cogſcere ꝺ alÿs q̃ꝫ⁹ moueãꝛ̃:τ qđ diuti⁹ qđq̃ȝ min⁹ diu. Sit eniȝ a.corp⁹ qđ quis nouit regulariter moueri:τ sint b.c. corpora mota:quoꝝ qđ diuti⁹ moueatur velit nosse applicando per cõsiderationem:seu ꝯparando vtrũq̃ȝ ad ipsum a.τ videndo ꝙ b.incipit moueri dum a.esset in tali loco demonstrato.verbi gratia.d.τ cõtinue motum est quousq̃ȝ a.deuenit ad alium locum puta e.τ tunc desinit moueri.c.vero incipiẽs ẽt moueri a.existente in d.motuȝ est continue donec a.deuenit ad locuȝ remotioreȝ a loco d.q̃ȝ est locus e.vȝ.ad locum f.vel econuerso c.incipiens moueri a.existẽte in loco priori ipso d.i.remotiori a loco e.versus partem a qua mouetur a.motuȝ est vsq̃ȝ ad e.statim nouit ꝙ c.diutius motum est q̃ȝ b.τ si vtrunq̃ȝ incepit moueri a. existente in d. τ vtrũq̃ȝ etiam desinit moueri a.existente in e.cognoscens h̃ dicit ea equaliter seu eque diu esse mota. Et eodẽ mõ si b.icipiat moueri a.existẽte in d.τ c.icipiat moueri a.existẽte in e.vel ĩ alio q̃cũq̃ȝ loco fȝ ꝙ viderit h̃ vel illud desÿsse moueri a.magis vel minus:aut eque distãte a loco in quo erat dũ h̃ incepit: q̃ȝ a loco in quo erat dũ aliđ icepit moueri cognoscit vtrũ eque diu mota sint:τ si nõ ꝙ diuti⁹:qđ non possȝ nisi a.per vtraq̃ȝ spacia fuisset ꝯtinue τ regulr̃ motũ:per hũc modũ certificamur de mora motuũ alioꝝ ꝑ horologia:τ ẽt celestia corpa:τ ita possem⁹ ꝑ alia:si qua cõtinue τ regulr̃ mouerẽtur:τ ea sic moueri notũ nobis eẽt:per similẽ motum possumus metiri τ cognoscere q̃ȝdiu res tpalis aliq̃ durat:aut q̃ȝdiu gescẽs gescit:τ q̃ plus τ que min⁹ τ que eq̃liter. ¶ Ex hoc pȝ.ꝙ ad cognoscẽdũ ꝑdicta nõ est opportuna aliq̃ res distincta a mobili τ motu:τ ceteris reb⁹ ꝑmanẽtib⁹ qualẽ hi de qb⁹ supra memoratio facta ẽ fingunt:qn imo:si aliqua talis esset nullo prorsus mõ vtilis eẽt ad sic alioꝝ motus vel getes:seu ẽt durationes mẽsurãdũ:eo ꝙ oĩno latens τ prorsus ignota vel saltẽ min⁹ nota sit q̃ȝ oporteat ad hñdum hꝰ noticias de alÿs:per ignota.n.nullus valȝ aliqd mẽsurare:ꝑp istaȝ eãdẽ cãm motus ipse ꝑpe acceptus.s.res que ꝯtinue acgrĩ motu seu moto nõ ẽ tp̃s:nam frequẽter nõ ẽ talis res nota:aut minus q̃ȝ necesse sit ad hñdũ cuiusmodi noticias ꝺ alÿs: pȝ de motu celi τ horologioꝝ. Ipsa vero mobilia manifestiora sunt motib⁹:τ iõ per ipsa poti⁹ mẽsuramus: ac ꝑ hoc ipsi mobili veri⁹ ꝯuenit eẽ tp̃s. Uꝫ qꝛ eẽ mẽsuraȝ maxime ꝯuenit vnitati:τ ꝯñr numero τ exinde alÿs inquãtum mõ aliquo reducuntur ad numeruȝ vel ad vnũ

t.c.z.τ.z sicut pȝ.io.meta.vnde τ quãtitas cõtinua seu magnitudo nõ est mẽsura:nisi ad nũerum vel ad vnitatem reducta:ad vnitatem quidem si sit minima saltem fm institutionem:vt ibidem dꝛ̃.quomodo.verbi gratia. digitus ad numerum.aut vt palmus qui tot digitis constat.aut vlna que continet palmos tot vel tot in numero determinato:τ nisi sic eẽt numerata per palmos:τ palmus per digitos tãq̃ȝ per vnitates nõ eẽt mẽsura:neq̃ȝ proprie vlna diceretur fm ꝙ vlna spẽs ẽ mẽsure:que tamẽ discretio vel numeratio:nõ necesse est:vt fiat per realẽ sectionem partium:sed sufficit ꝙ per significationẽ anime:vt in ꝑmo.dis.z4.q.z.in respõsione ad vltimum argumẽtuȝ est dictum:qꝛ inquã ita est:τ ipsum motũ est in se cõtinuum:τ cõtinue moueꝛ̃:nec est tẽpus vel mẽsura talis. vt dictũ est:vt est h̃:vel illud corpus:sed vt moueꝛ̃:necesse est:vt ip̃m sic aliquo mõ nũeretur τ reducaꝛ̃ ad numerum:numeratur autẽ non fm se:sed fȝ prius τ posterius sui motus.Cõsideratur nãq̃ȝ vt fuit in loco priori:τ vt est in loco posteriori:τ vt ex priori cõtinue per mediũ venit ad posteriorẽ:τ tũc dicimus eẽ tẽpus. Et hoc ẽ qđ dicit phs.4.phÿsi.vbi ait.ꝙ tũc dicimus fieri tp̃us qñ prioris τ posterioris in motu sensu ꝑcipimus: determinamus aũt accipiẽdo aliud τ aliud ip̃m τ medium ipsoꝝ alteruȝ:cũ.n.extrema medÿ intelligum⁹:τ duo dicat aĩa ipsa:vt h̃ qdem prius:illud vero posteri⁹:tunc τ h̃ dicimus esse tẽpus h̃ inq̃.s.mobile. Et ideo qđ ibideȝ dicit Cõmen.Et seqtur ex hoc sermone ꝙ motus diuisus per duo instãtia pri⁹ τ posterius est ip̃m tempus. Intelligẽdum est per cõcomitantiã tãtum:vt sit sensus.motus diuisus τc̃.est tempus.i.cũ motus est sic diuisus:tũc est tẽpus:τ hoc innuunt satis allegata verba phi. Qđ amplius cõfirmatur ex alÿs que paulo post subdit:nã data diffinitione tẽporis.ait.nõ ergo motus tempus est:sed fȝ ꝙ numerũ hȝ motus.i.sed tempus est illud fm ꝙ tẽpus hȝ numeruȝ:τ Cõmen.ibi exponens ait.ꝙ tempus non est motus:sed fm prius τ posterius est nũerus motus.i.numerat per suas partes priores τ posteriores:constat aũt ꝙ solum mobile est illud fm qđ numeraꝛ̃ motus fȝ suas partes priores τ posteriores:numeratur autem modo supra exposito. Diffinitio igiꝛ̃ tẽporis data a phõ. vȝ. numerus motus fm prius τ posterius:vbi:vt subdit accipitur nũerus numeratus vel est itelligẽda per concomitãtiam modo predicto:ita ꝙ h̃ ꝑpositio tempus est numerus motus fm prius τ posteri⁹.equiualeat isti.tp̃s est quãdo motus est numeratus fm prius τ posterius:vl motus pro re mota sumaꝛ̃: sicut frequenter sancti τ phi loquentes de motu hoc nomine motus itelligũt rẽ motaȝ:τ tũc est sensus.ẽ numerus motus.i.est motũ numeratũ fm prius τ posteri⁹:nã cum ipsum motum accipiꝛ̃: vt in hoc loco priori:τ vt in hoc loco posteriori:τ sic pluribus per cõsiderationem applicatur ip̃m pluries replicatur:τ ex hoc ad sensum phi:quodãmodo numeraꝛ̃:vñ in sequẽti.cap.dicit. Et illud qđ fertur est idem τ numeratur fm prius τ posterius:τ dat exemplum de corisco ꝙ idem existens fm ꝙ alibi prius τ alibi posterius:dicitur quodãmodo esse alter.τ Cõmẽ.ibidẽ.dicit ꝙ cũ trãslatum accipitur per se erit vnum:τ cum recipitur in respectu ad loca diuersa in quibus est apud suã translationeȝ erit diuersum fm prioritatem τ posterioritatem τ accidit ei numerus.Et infra dicit ꝙ translatum numeratur .i.multiplicatur per prius τ posterius:qđ non potest itelligi:nisi modo predicto.Et fm alteram predictaruȝ expositionum exponẽde sunt omnes auctoritates dicẽtes ꝙ tẽpus est motus.Sciẽdum autem: ꝙ sicut sententialiter ponit Augu.iz.de ciui.tempus dupliciter potest sumi.s.cõmuniter τ proprie. Primo modo sumpto tẽpore omne continue motum quocũq̃ȝ genere motus moueatur est tempus:qđlibet.n.hꝰ numeratum ab anima põt esse mensura more motus τ getis in alÿs fm sensuȝ propositum. Secũdo autem modo sola corpora celestia cõtinue mota dicũtur tempora:vnde sic ait.cum dominus illa instituit dixit:τ sint in signa τ in tempora:τ in dies τ in annos. Itaq̃ȝ fm ipsa tãq̃ȝ per ea que cõiter omnib⁹ sunt nota moueri:τ semper:τ etiã regularius ceteris generaliter omnes de quãtitatibus moraꝝ motuum τ quietum ac durationum temporalium rerum iudicant:

Margin notes: T.c.ioo — Cõ.ioo. — T.c.ioi. — Cõ.ioi. — t.c.io4. — Cõ.io4 — capi.iȝ.

& ideo: vt dicit Augu. ipsa vsitata & proprie tẽpora appel-
lantur. Uerũtamen tã in primo ꝙ̃ in secũdo modo sunt
gradus: quoniã & aliorum motorum ea que mouent̃ lo-
caliter: & ex his etiaʒ que circulariter: vt horologia mag͛
proprie dicũtur tẽpora: quoniam verius sibi competunt
ꝯditiones mẽsure: vtpote tã ꝙ̃ manifestius & regularius
motis. Item inter corpora celestia p̃mum mobile maxi-
me ꝑprie dicit̃ tempus: eo ꝙ ceteris velocius & regula-
rius omniquaꝗ mouet̃: & ideo per ipsum de ceteris iu-
T.c.4. dicatur. & ideo dicit phs. 10. metaphy. Qꝛ mẽsurat mo-
tum simplici motu & velocissimo: paruissimum. n. hic hʒ
tempus: quapropter in astrologia tale vnũ est principiũ
& metrum: motum. n. regularem supponunt & velocissi-
Cõ.4. mũ eum qui celi per quem alios iudicãt. vbi Cõmenta-
tor exponit. d. i. & ponit motum simplicem qui est velo-
cissimus oium motuum mẽsuram per quem mensurant
omnes motus: & iste motus est motus celi diurnus: tẽpus
eniʒ istius motus est minimũ oium temporuʒ: & subdit:
& ideo mẽsurant motum orbium stellarum per ipʒ mo-
tum: qui est p̃ncipium omnium motuũ. per motũ auteʒ
celi intelligit ipsum celum motum. constat. n. ꝙ motus
celi non potest eẽ talis mensura: vt supra dictum est. Et
hoc modus loquẽdi plurimũ vsitatus est apud auctores:
T.c.55. vnde secũdo de gñatione. cap. penultimo. vbi phs dicit
(t.56. ꝙ allatio que circa obliquum circulum est causa gene-
rationis & corruptionis per allationẽ intelligit ipsuʒ ce-
lum allatum: qđ pʒ per cãm quã paulopost reddit. ait. n.
contingit. n. quãdoꝗ longe fieri. quãdoꝗ prope: in eq̃li
vero distãtia ente ineq̃lis erit motus. Quocirca si i acce-
dẽdo & in prope eẽ generat & in recedẽdo: & in longe fieri
idipsuʒ corrumpit &c̃. constat autẽ ꝙ mobile ipsum ẽ il-
lud qđ aduenit & fit ꝑpe & recedit & longe fit sil'r per al-
lationẽ: circa obliquum circuluʒ intelligit celũ oblique
latum: & ad hũc modum multa dicta sanctoꝝ & philoso-
phoꝝ loquentium de motu & tẽpore accipiẽda sunt. De
instãti vero dico ꝙ potest etiã accipi dupliciter. s. cõiter
& proprie. Primo modo omne qđ mouet̃ est instãs. Se-
cundo modo primũ mo bile instans est: ita ꝙ eadeʒ ipsa
est res instans & tẽpus: hec tñ duo nomina nõ sunt syno-
nima nec eãdeʒ reʒ scḋm eãdem rationem significãt. vbi
sciendum ꝙ tempus significat mobile cõnotando ipsuʒ
fuisse in loco in quo non est: & eẽ in loco in quo imediate
non fuit nec imediate erit: & imediate fore in loco i quo
non est: ita ꝙ de nullo vere dicit̃ ꝙ est tẽpus nisi hec sint
vera de ipso. Instans vero significat ipm idem mobile
cõnotando locum in quo est: & cũ hoc ẽt cõnotando ꝙ ime-
diate in illo loco nõ fuit: & imediate in eo nõ erit. Et põt
sumi instãs cõiter: sicut de tẽpore dictum est: & maxime
ꝑprie sumptum instãs est ipm mobile primũ. Qꝛ aũt
T.c.103. instans sit mobile ipsum: pʒ per phm i verbis cõtra opi.
aliam allegatis. quibus ait. ꝙ ipsum nunc scḋm ꝙ in alio
& alio est alteruʒ: inquãtum autem qđcũꝗ ens est idem
est: cõstat autem ꝙ solum mobile ipsum est illud qđ idẽ
scḋm se existẽs est prius in alio & posterius in alio. ergo sʒ
ꝫ p^am ꝫ^m intentionẽ philosophi ipm mobile: qđ mouet̃ est nũc seu
instans. ¶ Circa predicta sunt dubia. & p̃mo cõtra p̃maʒ
conclusionẽ. videt̃. n. ꝙ nulla res sit tẽpus: qm̃ nulla res
cõponitur ex his que nõ sunt vt assumebat̃. cõtra aliam
opionẽ: sed omne tẽpus componitur ex his que nõ sunt.
ergo &c̃. ꝑbatur minor: qm̃ omne tẽpus diuiditur i p̃us
& posterius: siue in preteritũ & futurum: nec p̃teritũ: neꝗ
futurum est: vel arguit̃ sic. nullũ tempus est. ois res est.
igitur nulla res est tẽpus: minor est nota. probat̃ maior.
qꝛ nullũ tempus preteritum est: & nullum tẽpus futurũ
est. igitur nullum tẽpus est. antecedẽs pʒ: & ꝯña probat̃.

qꝛ omne tẽpus est preteritũ vel futurũ. ¶ Scḋo Cõmẽ. 2m
4. phy. dicit. ꝙ nulla pars motus est in actu: & subdit ꝙ Cõ.88.
motus est cõpositus ex hoc qđ iam deficit: & ex hoc ꝙ nõ-
duʒ est: & idẽ dicit eẽ de tẽpore: simile etiã videt̃ phs di- T.c.103.
cere in illo. c. Et sicut motus. vbi soluit rõnem probãteʒ
tẽpus non eẽ: sed ꝯstat ꝙ nulla res componit̃ ex his que
nõ sunt. quare &c̃. ¶ Tertio cõtra p̃mam partẽ secunde 3o
ꝯclusionis arguit̃. qꝛ possibile est aliqd moueri & nõ esse ꝫ 2am ꝫ.
numeratũ secũdũ prius & posterius sui motus: igit̃ poss'e
est aliquid moueri & nullũ esse tẽpus probat̃ ꝯña ex di-
ctis supra. vʒ. ꝙ tẽpus est numerus numeratus ad intel-
lectum ibi datũ. ¶ Quarto cõtra aliam partẽ eiusdẽ ꝯclusio- 4m
nis arguit̃. ꝙ sit possibile tẽpus eẽ & nullam reʒ moueri:
qm̃ possibile est eẽ prius & posterius: que non sunt simul:
& nullam rẽ moueri. igit̃ possibile est tẽpus eẽ & nullã reʒ
moueri. ꝯña pʒ: qꝛ impossibile est eẽ prius & posterius: qn
sit tẽpus: vt in ꝑbatione prime ꝑtis eiusdẽ cõclusiõis as-
sumptum est. Sʒ ꝑbo antecedens tripl'r. ¶ Primo. qm̃ p̊
possibile est ꝙ nihil moueat̃: & tñ aliquid subito mutet̃:
sed impossibile est qđ aliqd subito mutet̃ quin prius fue-
rit sub vno opposito: & posterius sit sub altero: & per ꝯñs
sint prius & posterius que nõ sũt simul. ¶ Scḋo. nã pos- 2o
set deus destruere oẽm creaturaʒ: quo posito possʒ crea-
re vnicaʒ aiam: & illam creatã posset annihilare. His p̃-
cise positis nullus eẽt motus seu nihil moueret̃. Et tam̃
illa anima nõ simul eẽt: & nõ eẽt. Sed prius nõ eẽt & po-
stea eẽt: & iteꝝ postꝙ̃ fuisset nõ eẽt. ¶ Tertio. qꝛ constat 3o
ꝙ deus creauit aiaʒ Ade p̃usꝙ̃ aiaʒ Abrahe. & si nulla res
vnꝙ̃ fuisset mota ita potuisset hãc & illã creare: sic̃ crea-
uit. vʒ. non simul vtrãꝗ: sed illam prius istaʒ posterius.
¶ Cõfirmatur. qꝛ casu posito deo creante aiaʒ Ade lo-
quendo stricte de creatione: vt distinguit̃ a ꝯseruatione.
hec copulatiua fuisset vera. aia Ade creatur: & aia Abrahe
creabit̃: & iteꝝ deo creante aiam Abrahe hec fuisset vera.
anima Abrahe creatur: & aia Ade creata fuit: & nõ crea-
tur: & sic daret̃ prius & posterius: & preteritũ & futuꝝ & pre-
sens. ¶ Quinto cõtra eãdem partẽ eiusdẽ ꝯclusionis argr̃ sic. 5m
possibile est oia mobilia quiescere. igit̃ possibile est tẽpus
esse: & nihil moueri: antecedẽs pʒ loquẽdo de possibili ꝑ
potẽtiam dei absolutã: vt in oibus predictis accipit̃ pos-
sibile. ꝯña pʒ etiã: qꝛ sicut illud qđ mouet̃: mouet̃ in tpe:
ita & omne qđ quiescit in tẽpore qescit. ¶ Sexto. cõtra 6m
tertiam ꝯclusionẽ arguit̃. ꝙ non omne continue motuʒ ꝫ 3am ꝫm
sit tẽpus: qm̃ tunc essent plura tẽpora simul: & sil'r ꝙ an-
gelus & anima eẽnt tẽpora q̃dam: quoꝝ vtrũꝗ inconue-
niens vr̃. ¶ Septimo. phs reprobat tam opi. dicẽteʒ ꝙ 7m
tempus est motus totius: ꝙ̃ dicẽtem ꝙ est ipsa sphera mo-
ta. igit̃ scḋm ipsum tẽpus maxime ꝑprie dictũ non ẽ pri-
mũ mobile continue motum. ¶ Octauo ad idẽ: qm̃ se- 8m
queret̃ ꝙ quecũꝗ mouẽtur in equali: imo in eodẽ tẽpo-
re mouẽtur. ac per hoc nihil velocius alio mouet̃ aut tar-
dius: pʒ ꝯña. qꝛ oium est idem mobile p̃mum. Et ꝑ ideʒ
seq̃tur. ꝙ que hactenus mouebant̃: mouebãt̃ in eodẽ tẽ-
pore: in quo nũc mouẽtur: que nũc actualiter mouentur:
& ꝙ in eodẽ tẽpore vixerunt qui olim fuerunt: & qui po-
stea: & qui nũc. verbi grã. Adã Abel & Abraham & Ysaac:
& nos qui actu viuimus: & oia hec sũt absurda. ¶ Nono. 9m
si primũ mobile est tps: aut est dies aut annus: aut aliqđ
aliud tps: & qꝛ non est maior ratio de vno ꝙ̃ de alio. Se-
quit̃ ꝙ ipsum est oia hec: sed istud absurdũ est: qm̃ tũc nec
annus excederet mẽsem: nec mẽsis dieʒ: nec dies maior
eẽt ꝙ̃ hora: quin imo nõ esset aliud annus ꝙ̃ dies: aut ꝙ̃
hora: & sic qui vixit per vnã diem: vixit ẽt per vnum an-
num: qn imo per mille annos: & sil'r per omne tps: qđ nul- 10m
lus etiã stultus diceret. ¶ Decimo. p̃mum mobile mo-

netur in tpe:⁊ non mouet̃ in seipso. Item ipm possz nec auctuz:nec diminutū moueri in minori tēpore:⁊ etiā in maiori:sicut placeret deo:nā posset ⁊ velocius ⁊ tardius
11ᵐ moueri:⁊ per ɔ̄ńs ipsum non est tps. ¶ Undecimo. sunt plures auctoritates dicētes ꝙ tpus est accidens:⁊ passio primi motus:primū autem mobile:nec est accidens:nec
12ᵐ passio alicuius. ¶ Duodecimo arguit̃. ꝙ ipm non ē instans:qm̄ tūc tēpus esset instans:⁊ per ɔ̄ńs quecūq; fiūt in instāti fierēt in tēpore ⁊ ecōuerso:⁊ q̄cūq; mouerētur
13ᵐ in tēpore mouerētur in instāti. ¶ Tertiodecimo ad idē
T.c. 92. per rōnem phi. 4. physicorum. naz seqtur ꝙ que fuerūt in millesimū annum fuerunt in eodē instāti:cū his que fuerunt in cētesimum:⁊ per ɔ̄ńs fuerunt simul:⁊ silr sequit̃ ꝙ que erunt cras simul erūt cū futuris in fine mūdi:⁊ nō prius illis:pz qꝛ erunt in eodez: amplius ex eodē seqtur ꝙ ɔ̄dictoria erunt vera simul:nam si soz. nūc ē albus ⁊ cras erit niger. h̄ in istāti p̄senti est vera. soz. est albus:⁊ cras erit vera:⁊ in istāti soz. nō est albus:⁊ si celuz
14ᵐ sit instās erit in eodē instāti vera:⁊ per ɔ̄ńs sil. ¶ Quar-
T.c. 91. todecimo p aliam rōnem eiusdem:qm̄ tūc nō eēnt plura instātia in tēpore:sed vnuz tātum:hoc aūt est falsum: nam cuiuslibet tēporis finiti sunt duo termini:⁊ nō vnᵒ tātum:tps aūt instātibus terminat̃. Cōfirmatur. qꝛ cōe dictum est qḋ aliqd fit in vno istāti:⁊ aliud in alio instanti:⁊ ꝙ plura imo īfinita istātia sunt in tēpore que nō es-
15ᵐ sent vera:si pᵐ mobile eēt istās. ¶ Quītodecimo Augu.
cap. 21. 2ᵒ cōfes. expresse videt̃ velle ꝙ nec tps nec instās sint ex animam. Sūt. n. inqt hec tria in aīa:quedā ⁊ alibi ea nō video:presens de p̄teritis memoria. p̄sens ḋ p̄teritis cōtuitus:presens de futuris expectatio. Et qꝛ vt dixit i caᵒ 18. id solum qḋ omnino indiuisibile est p̄sens dici pōt:pz ꝙ per presens intelligit̃ istās:sic igitur tā tps q̄z instans in aīa sunt ſm ipsum. igitur p̄mum mobile qḋ est res vā
Rñsᵒ ad pᵐ extra aīam nō est tēpus neq; instās. ¶ Respondeo ad primum nego minorē. Ad probationē cum dicit̃. omne tēpus diuiditur in prius ⁊ posterius ⁊c̃. Dōm ꝙ accipiēdo prius ⁊ posteriᵒ que nō sunt simul:sicut videtur assumere p̄batio in sua p̄prietate est simplr falsa. vera tamē est in sensu quē hn̄t ex ea doctores:⁊ qui recte illos itelligūt:vbi sciēdum ē ꝙ prius ⁊ posterius:aut p̄teritum ⁊ futurum nō sunt cogitāda tāq; partes cōstituētes essentiam illā que dr̃ tēpus:nam hoc est prorsus ipossibile:vt supra p̄batum est:sed accipiēda sunt ſm eē fuisse ⁊ fore ⁊ negationibᵒ mutuis eiusdē mobilis cōtinue moti. non dico aūt eē vel fuisse aut fore simplr:sed esse hic vel ibi aut tale vel tale:seu alio modo:ſm quem potest dici aliquid moueri. verbi grā. in eo ꝙ continue mouet̃ localr. omne nāq; tale fuit alicubi vbi non est. ⁊ est alicubi vbi īmediate non fuit:nec imediate erit:⁊ imediate erit alicubi vbi nō est:⁊ loquor de loco p̄mo qui nō dicitur locus corporis rōne partis eius. qḋ ergo dr̃ tpus diuidi in preteritum ⁊ futuꝝ sensus verus est:ꝙ mobile cōtinue motū per qḋ mēsuramus moras motuū ⁊c̃. ad intellcm̄ supra datū fuit alicubi vbi non ē:⁊ imediate erit vbi nō est. Similr tps diuidit̃ in prius ⁊ posteriᵒ. i. mobile continue motuz ⁊c̃. Alicubi fuit priᵒ ⁊ alicubi posteriᵒ:⁊ silr suo modo exponēdum est de mobili moto ſm aliquam spēm motus. Et qꝛ hoc nomē instās nō cōnotat ista ideo ipm dr̃ idiuisibile. ¶ Ad aliā formā que fit ad idē. Respondeo negādo maiorē illā. nullū tps est:ad p̄bationez si proprie accipiat̃ preteritū ⁊ futuꝝ. vz. vt distiguūtur cōtra presens. cōcedo añs. ⁊ nego cōsequentiam ⁊ illam propositionem assumptaz ad eius probationē. vz. hanc.
capᵒ 21. ⁊ 29. omne tēpus est preteritum vel futurum:nam sua cōtradictoria est vera:qn imo ſm Aug. 11. cōfes. scdo ēt cōtraria est vera. vz. hoc nomē tēpus est p̄teritū vel futuꝝ. dicit. n. ꝙ non p̄prie dicit̃ tēpora sunt tria. preteritū presens ⁊ futurum:⁊ ꝙ cōsuetudo abutitur hoc dicere:⁊ est ratio eiᵒ:qꝛ nec futura sunt nec p̄terita. Qḋ aūt nō est:nō est tempus. ¶ Ad 2ᵐ dicēdum. ꝙ pro tāto Cōmentator Ad 2ᵐ
dicit motū ⁊ tempus cōponi ex eo qḋ iā defecit:⁊ ex eo qḋ nōdum est:qꝛ illud qḋ cōtinue mouetur:⁊ est tēpus imediate fuit:vbi nunc nō ē ⁊ imediate erit vbi nōdum est:nec aliud ipse ⁊ phs intelligendi sunt voluisse dixisse. ¶ Ad 3ᵐ dicēdum. ꝙ numeratum pōt duplr accipi. s. Ad 3ᵐ
ſm actum ⁊ ſm potētiam proximam ⁊ p̄pinquam:⁊ qḋ isto scdo modo ē numeratuz magis proprie dr̃ numerale q̄z numeratum. vtrūq; tamen ſm phm. 4ᵒ physicoꝝ: T.c. 102
numeruz dicimus. tēpus igitur pōt accipi vel pro eo qḋ est actu numeratuz ſm prius ⁊ posterius: quomodo accipit phs ēt cum dicit:ꝙ impossibile ē tēpus eē:si anima T.c. 100
non sit:nam quāuis tēpus possit esse nō existēte aīa:non tamē tēpus potest esse tēpus anima nō existēte. Et ideo hec copulatiua ē impossibilis. tempus ē:⁊ nulla aīa ē:sic̄ ⁊ h̄. numeratum. i. qḋ numeratur ab aīa ē:⁊ anīa non est. Et sic optime p̄bat argumētum:sed nō sic accipio in cōclusione illa secūda:⁊ pōt etiā accipi pro eo ꝙ aīa pōt sic numerare:⁊ sic accipio in cōclusione illa:⁊ ita etiaz accipiunt auctoritates inducte ad p̄bationem ipsius: ita ꝙ nomine tēporis intelligatur aliqd qḋ pōt ab aīa numerari ſm prius ⁊ posteriᵒ motum:⁊ per ipm sic numeratū potest metiri durationē:seu moram alteriᵒ:vt supra dictum ē:⁊ cōtra hunc intellectū nō p̄cedit rō. ¶ Ad 4ᵐ Ad 4ᵐ
nego antecedēs. ⁊ concedo possibile esse ꝙ aliqd subito mutet̃:⁊ nihil moueatur p̄prie loquendo:⁊ ꝙ si ita esset illud nō prius esset sub vno opposito q̄z sub alio:nec tam̄ simul sub vtroq;:vbi aduertēdum ē: ꝙ impossibile est aliqua duo cōparari ſm prius ⁊ posteriᵒ:nisi per ɔ̄parationem ad aliqḋ tertiū. vn̄ duarum medietatum eiusdē magnitudinis neutra ē altera prior: nisi in cōparatione ad aliqḋ aliud:cui que ē p̄pinquior ē prior:⁊ que remotior dicit̃ posterior. In motu etiā nulla pars dicit̃ altera prior:nisi per cōparationem ad illud ex quo incepit motus:⁊ similr in tēpore:vt dicit phs. 4ᵒ physicorum. ē priᵒ T.c. 103.
⁊ posterius per comparationem ad nūc:lz ecōtrario i p̄teritis ⁊ futuris:vt ibi declarat:⁊ silr. 5ᵒ meta. cap. de pori:si ergo nulla res moueretur cōtinue ⁊ eēt lapis aliqs ⁊ 100. T.c. 16.
albus:⁊ deus subito destrueret eius albedinem ⁊ in ipso causaret nigredinē:aut esset in oriēte ⁊ subito locaretur in occidente non vere diceretur ꝙ prius fuisset albus ⁊ posteriᵒ niger:nec prius in oriēte:nec posterius in occidēte:eo ꝙ nō daretur aliquod aliud:ad qḋ possz ſz p̄dicta taliter cōparari:qn imo si talis comparatio deberet esse:oporteret ꝙ esset aliquorum plurium in comparatione ad terminum ex quo mutaretur:⁊ tunc non esset mutatio subita:sz motus ɔ̄tinuus seu diuisibilis. ¶ Ad Ad 2
scdam probationem eiusdem antecedētis:dico illo casu posito:lz esset verum dicere ꝙ illa anima nō fuit prius: non tamen vere diceretur ꝙ ipsa prius nō fuit:⁊ postea fuit:⁊ postq̄z fuit non ē:sed bene diceretur ꝙ si tempus fuisset ⁊ esset ipsa:ipsa prius nō fuisset ⁊ postea fuisset ⁊c̃. ⁊ hoc pz:qꝛ non aliud h̄ significaretur cum diceret̃ ipm prius fuisse:vt in proposito loquimur de priori: q̄z si diceretur fuisse in tempore priori:⁊ vtriq; si tempus fuisset ipsa in illo tempore fuisset. Si autē ponatur tempus nō fuisse ipsa nō fuit in priori tempore:⁊ per ɔ̄sequens:neq; fuit prius:huic consonat Aug. 11. cōfes. vbi sententialiter cap. 14.
negat deum prius fuisse q̄z creatura:loquēdo de prioritate temporis:⁊ hoc ideo qꝛ tempus ante creaturaz fuit: vnde etiaz dicit ꝙ deus nō p̄cedit tempore tempora:

sed eternitate:huic etiā simile ē. Sicut si nullus eēt loc⁹
ꝛ essent tātum tria corpora a.b.c. nullum esset prius alio
ſm locū. Si tamē esset locus eis nō mutatis b. eēt pus
ſm locum ipso c. in ꝯparatione ad a. qꝛ esset in loco ꝑori:
ꝛ c. esset posterius. Et in cōparatione ad c. b. esset prius ꝛ
Ad 3. a. posterius. ¶ Per idem pꝫ: qd sit dicēdum ad tertiam
probationem. Ad confirmationem que ingerit aliqͣlē
difficultatem ex eo ꝙ verbū consignificare videtur tē-
pus: vt dicit phs primo perierme. dico ꝙ si verbū i enū-
ciatione cathegorica significet tēpus: vt ex ea inferatur
alia similis cū aduerbio illius tēporis. vbi gratia. si di-
catur sor. ē albus. igitur sor. nūc ē albus. ꝛ sor. fuit albus.
igitur sor. prius fuit albus: tūc in casu dato negande sunt
ille copulatiue. Si vero nō sic liceat inferre: sed ꝯditio-
naliter tātum. verbi gratia. sor. fuit albus. igitur si tēpus
fuit sor. prius fuit albus: cōcedēdum ē antecedens: ꝛ ne-
ganda ē cōsequentia. qua dicitur. ꝛ sic daretur pri⁹ ꝛ po-
sterius ꝛc. licꝫ dareī verbū preteriti temporis ꝛ futuri.
Ad 5ᵐ ¶ Ad 5ᵐ nego consequētiam ad ꝓbationem dicēdum:
ꝙ quāuis omne qđ quiescit quiescat in tēpore: non tamē
est consequētia simplex: si aliqd qescit ipsum quiescit in
tempore: vnde si ꝑter deum essent tātum corpora ꝛ nul-
lum moueretur: cōstat ꝙ nullum tps esset: ꝛ per cōsequēs
nullum quiesceret in tēpore: ꝛ tamē multa quiescerent.
Ad 6ᵐ ¶ Ad 6ᵐ dicendum ꝙ tempus potest accipi dupliciter.
cōiter. s. ꝛ specialiter pro eo cui eē conuenit: maxime tē-
pus: primo modo cōcedo tēpora eē plura: secūdo autem
t.c.c.132 modo nō. Et hec ē expressa determinatio phi. 4.° phisi.
(ꝛ.133. cap. vltimo: ꝛ Cōmē. ibidem: tempus autē maxime pro-
prie dictū ē primū mobile: vt superius dicebatur: ꝛ hoc
Cō. 4. notat Cōmē. ꝯᵗᵒ. 133. ꝑmum tēpus: ꝛ dicit ꝙ ē prius cete-
ris tēporibus ꝛ numerans illa: decimo etiā metaph. ex-
presse ponit tēpora plura: sicut supra allegatū ē. Et si di-
catur ꝙ tunc sequitur ꝙ si essent plures mundi ꝛ plura
prima mobilia continue mota essent plura tempora sil.
T.cō.93 Sed ꝯsequens ē impossibile: vt pꝫ. 4.° phisicoꝝ. per phꝫ
q ad hoc incōueniēs deducit Platonem: ꝛ tamē antece-
dens ē possibile ſm veritatē. Dōm ꝙ ſm veritatem: tā
antecedēs qͣ cōsequēs sunt possibilia: ꝛ ſꝫ phm vtrūqꝫ
est impossibile: tamē ſm Platonem: antecedēs erat pos-
Cō. 93. sibile: vt innuit ibi Cōmē. cōsequens autem erat impos-
sibile. Et ideo ratio phi est bona cōtra hominē. ¶ Pꝫ. h
difficultas ita pōt fieri contra dicentes tēpus eē motū
celi aut accidēs inherēs motui: qm̄ si essent plures mū-
di ꝛ primi celi moti: essent plura accidētia talia: simil'r si
ponatur res aliqua in anima extrīs subiectiue: in plurib⁹
animabus simul possunt esse hē res. Cōcludo etiā sub-
sequenter ꝙ tam angelus qͣ anima ꝛ vl'r qđlibet conti-
Ad 7ᵐ nue motum est tempus cōiter loqndo de tpe. ¶ Ad 7ᵐ
a.t.c.93. dicendum ꝙ phs non inquirit in illo cap. quid. i. que res
(infra sit tempus: ſꝫ que sit diffinitio tēporis cōiter sumpti. In
fine autē libri inqrit cui rei cōueniat illa diffinitio. Cū
igitur vbi inquirit tēporis diffinitionem: dicit tēpus nō
esse motum totius aut speram ꝛc. nō itēdit dicere ꝙ res
que est tēpus nō est h vel illa. Sed ꝙ hec talia non sunt
vnum vel idē ſm diffinitionem: seu non habent diffini-
tionem eādem: vnde ꝛ significant rem eādem: non tamē
ſm eandem rōnem: sicut nomina synonima: ꝛ hoc satis
pꝫ: qꝛ nec plus probant rationes eius: sicut pꝫ diligenter
Ad 8ᵐ consideranti. ¶ Ad 8ᵐ dicēdum. ꝙ quecūqꝫ res ponaī
esse tempus ſm nullam opi. cum dicī aliqd esse vel mo-
ueri in tempore significat illud eē vel moueri in illa re
que est tēpus: vnde nec qui ponunt tēpus esse accidens
successiuum celi: siue sit motus siue distinctum a motu:
cum dicunt equū currere spacium aliquod in tēpore: i-
telligunt ꝙ currat in aliquo accidente existente in celo:
sed intelligunt ꝙ cursus illius pōt mensurari per illam
rem que est tēpus: ꝛ sic ēt exponit phs. 4.° phisicorū. d. Cō. 114.
ꝙ motui eē in tempore est tempore mensurari: qđ nō ē
aliud qͣ tādiu moueri qͣdiu mobile aliud maxie regul'r
motū mouetur ab hoc vel illo pūcto ad illud: aut totiēs
vel totiens ab eodē in idem: sicut superius declaratum
est. Secūdum igiī h aliquid moueri in maiori tempore
qͣ aliud: idem est qđ moueri dum primū mobile: loquē-
do de tempore maxime ꝓprie dicto: maiorē partē pagit
sui circuitus: aut pluries totū suum circuitum: ꝛ econtra
intelligendū est per moueri tempore minori: equali ve-
ro dicūtur moueri: quorum vnū mouetur primo mobilī
peragēte tātam partem sui circuitus vel totum totiens
quanta vel quotiens totū peragit: dum aliud mouetur.
Eodem demū tempore: illa moueri dicūtur: quoꝝ vnū
mouetur dū celum tota vice moueī: quota vice moueī
dum aliud mouetur: qui qdem numerus ordinabilis pt
sumi per distantiam a prima vice sue versionis: aut ab
aliqua alia determinata preterita: qđ dico ꝓpter opinio.
philosophi negātis primū mobile esse prima vice reuo-
lutum. Ex his pꝫ: ꝙ nō sequūtur inconuenientia que in-
ducuntur: nō primum: qꝛ nō qͣtūlibet vertitur celū aut
quotiens: dum vna res mouetur tātum vel totiens ver-
titur: dū quolibet aliud mouetur. Nec 2ᵐ. qꝛ etiā sup-
posito ꝙ Adam ꝛ Abraham equali tēpore vixerint: non
tamen simul vel eodē tempore dicūtur vixisse: quia nō
quota vice vertebatur celum cū incepit Adam viuere:
aut cū desijt tota vice vertebatur: cum incepit aut desijt
Abrahā: ꝛ simili modo de alijs est dōm. ¶ Ad 9ᵐ dōm. Ad 9ᵐ
ꝙ ista nomina tēporalia: hora dies annus ꝛ similia non
habent proprie incōpletā significationem: ita ꝙ ꝓ ali-
qua entitate possint supponere: sed cū in enunciationib⁹
assumūtur equalēt in significando vni orōni. verbi grā.
si dicatur. sor. vno mēse fuit parisius: aut mēsis ē vl' mē-
sis vnus preterijt: ex quo sor. fuit ꝑmo parisi⁹: nō aliud si-
gnificaī qͣ si diceretur. ꝑmū mobile trigesies cōplete
reuolutum est ex quo ꝑmo sor. fuit parisi⁹: ꝛ ſm h pꝫ. ꝙ
argumētum nō ꝓcedit eo ꝙ i falsa imaginatiōe funda-
tur. s. ꝙ talia nomia talē habeāt significationē ꝙ aliq̄ re
demōstrata ꝯtingat vere dicere h est ānus: ꝛ sic de alijs:
qđ vtiqꝫ falsū est: ꝛ h dicere maxie cogitur opio: ponēs
tēpus eē rem aliquā successiuā: siue motū: siue in motu
existētē a celo ꝛ alijs ꝑmanētib⁹ reb⁹ distictā iuxta i-
tellectū in ꝑcedētib⁹ reprobatū: qm̄ si annus significet
aliquā partē talis rei successiue icludētem alias miores
partes que dicūtur mēses vel dies: verissime dī: nullus
annus est res: sicut superi⁹ probatū ē: ꝛ per ꝯns nulla res
est annus. ¶ Ad decimū dicēdū. ꝙ loquendo de tēpore Ad 10ᵐ
cōiter vere dicitur ꝙ ꝑmū mobile mouetur i tēpore: sic
etiā vere ꝑ aliquid inferi⁹ motū cōtingit mēsurare mo
tū celi: vt pꝫ. 4.° phisicoꝝ. per phm: ꝛ simil'r per cōem
vsum horologioꝝ: quoꝝ motu cognoscimus quāta pars
diei vel noctis transierit ex quo incepimus scribere vel
legere: aut aliqd aliud facere. i. quot gradibus sol mot⁹
sit: ꝛ ſm hūc modū nō dī celū moueri in seipso: nec dicī
mensurari seipso: ꝛ sicut alio tēpore pōt mēsurari: ita in
alio tēpore dicitur moueri: ꝛ ſm hoc pꝫ: qūo posset velo-
cius ꝛ tardius moueri. Si vero loquamur de tpe maxie
proprie dicto: sic non recte dicitur ꝑmū mobile moue-
ri in tēpore: sed potius eē tps. ¶ Ad vndecimū dōm. ꝙ Ad 11ᵐ
in talib⁹ auctoritatibus ꝛ dictis conclusionibus termi-
ni supponunt simpliciter vel materialiter: nō autē per-
sonaliter ꝛ sumuntur accidēs ꝛ passio pro predicabilib⁹
quibusdam non pro rebus aliquibus res alias informā-

tibus:nūc autē nō sequitur .tempus est passio primi mot⁹. primū mobile non est passio alicui⁹:igitur primū mobile non est tēpus:si tempus in cōclusiōe supponat personaliter:nā in maiore supponit simplr:alioquin est falsa: exēplum.non sequtur.risibile est passio hominis:hō non est passio hominis:igitur hō non est risibilis:sed est fallacia equiuocationis penes tertium modū.si maior ponatur esse vera:⁊ cuꝫ ꝟ est etiā fallacia accidētis:similr non sequitur.creatiuum est passio dei.deus nō est passio dei.igit deus nō est creatiuus.vtrobiqꝫ.n.premisse sunt

Ad 12ᵐ vere:⁊ cōclusio falsa. ¶ Ad duodecimū dico.ꝙ ꝺ virtute sermonis illa est cōcedenda:tēpus est instās:pro eo ꝙ subiectū ⁊ predicatum pro re eadem supponūt:qꝛ tamē illa nomina nō sunt synonima:⁊ aliquid ꝯnotatur ꝑ vnū qđ non eodem modo cōnotaꝛ per reliquū:ideo aliđ pōt significari per enūciationē i qua vnū eoꝝ ponitur ꝙ̄ significeꝛ per eā in qua poniꝛ reliquum:⁊ de facto ita admittit vsus cōmunis:vnde cū dicitur aliquid fieri i istāti:non intelligūt ꝙ illud fiat in re que est istās quecūqꝫ sit illa:vnde ponētes ꝙ instās est accidens indiuisibile raptim transiens existens in celo:non intendunt significare per hꝰ enūciationem ꝙ in tali accidente fiat res illa:nam talis sensus nimis eēt insulsus:sicut nec dicētes aliquid fieri in tēpore volunt:si recte sapiunt significare ꝙ illud fiat in substātia celi:aut aliquo eius accidente:vt supra dicebaꝛ.Sed per primam significare volūt ꝙ illud totū fiat dum celū:aut aliud continue motū est in hoc loco vel illo demōstrato:in quo nec imediate fuit nec imediate erit:ita ꝙ nihil ipsi⁹ factum fuit duꝫ mobile fuit in aliquo loco:nec erit ꝑmo factum dum erit in alio loco:nec ꝟ fiat vis qūo celum eē in loco aut moueri dicaꝛ localiter:sed ad bonū intellectuꝫ recipiaꝛ.⁊ ꝟ ē ēt factionē alicui⁹ mēsurari instāti ad bonū itellectū illius cōis dicti:siue proprie accipiaꝛ mensurari siue non. illđ autem diciꝛ fieri in tēpore:cuius aliqđ factū fuit dū celum fuit in loco priori.⁊ aliqđ dum fuit in loco posteriori:⁊ aliqđ erit factū dum erit in loco posteriori.Quāuis igitur eadeꝫ res sit celū tēpus ⁊ instās:nō tñ idē significatur cū aliquid dꝛ fieri in tempore:⁊ cū dicitur fieri in instāti:aut cū dicitur fieri in celo:⁊ ideo non passim ad

Ad 13ᵐ mittunꝛ ⁊ respuūtur. ¶ Ad tertiūdecimuꝫ cōformiter dicendū est:sicut dictū est ad octauuꝫ.nā ad bonū intellectum aliqua dicūtur eē in eodē instāti:nō qꝛ sunt i eadeꝫ substantia:aut in eodem aliquo accidēte celi.sed qꝛ dum ꝑmum mobile est in hoc loco vel situ demōstrato i quo imediate nō fuit:nec imediate erit:⁊ ea vel tota vice quota est in eo loco vtrūqꝫ ipsoꝝ est.Si āt vnū fuisset dum primū mobile fuit in vno loco:⁊ reliquū fuisset dū fuit in alio loco:aut si vtrūqꝫ fuisset dū primum mobile fuit in ꝟ loco eodē:vnū tamē dum primū mobile fuit in cētesima vice:reliquuꝫ vero fuisset dū ibi primū mobile fuit vice quinquagesima nō diceretur fuisse in eodeꝫ instanti cum illo:sed in alio priori.Si autem fuisset duꝫ primū mobile fuit ibi vice millesima diceretur fuisse in alio instāti posteriori.Et que ꝟ modo dicūtur esse i eodem instāti dicūtur esse simul:que aūt in alio ⁊ alio:vnū dicitur fuisse prius alio.Ex his pꝫ:ꝙ quelibet cōsequentia illarum est negāda ad sensum in quo ꝯsequens reputatur falsum:nec aliqua probatio ꝓcedit ad propositū.

Ad 14ᵐ ¶ Ad quartūdecimum quāuis possit cōcedi ꝙ sūt plura instantia:sicut sunt plura mobilia.loquēdo tamē circa idem mobile ⁊ tēpus:verbi gratia.circa primū. dico ꝙ eundo ad vim sermonis absolute negandum eēt plura eē instātia:seu plura sibi succedere:⁊ dicēduꝫ ꝙ idipꝫ instans qđ est fuit ⁊ erit:nec vnū corrūpitur ⁊ aliđ generaꝛ:qđ aūt dicūtur plura instantia nō est proprie dictuꝫ: est tamē verum ad intellectum recte sapiētiuꝫ:vbi sciēdum ꝙ q̄uis instans non sit alia res ꝙ̄ ipsum mobile.ꝟ tamē nomē instās aliud cōnotat preter mobile:vt supra dicebatur:⁊ inter cetera cōnotat hūc locum determinate vel illū determinate:⁊ ꝑ talē cōnotationē loci hui⁹ in quo est ⁊ illius in quo fuit:vel illius in quo erit:cōsueuit distingui instās per nūc ⁊ tunc:ita ꝙ strictius sumendo nunc cōnotet determinate locum in quo est:tunc autem non locum in quo est:sed in quo fuit aut in quo erit: naꝫ tunc addimus tā verbis preteriti tēporis ꝙ̄ futuri propter hanc pluralitatem locorum in quibus successiue est ipsum mobile:dicitur ꝙ instātia sunt plura i tēpore:⁊ ꝙ aliud est prius:aliud posterius:aliud ꝑteritum:aliud ꝑsens:aliud futurum:nec est sensus eoꝝ ꝙ sint plures res sibi succedētes in mobili:vt aliqui imaginātur. Ista est expressa determinatio phi.4.ꝯphysicorum. vbi determinat ꝙ nūc seu instans ꝺm ꝙ est aliquod ens:est ideꝫ:ꝺm autem eē ⁊ ꝺm rationem est alterum ⁊ alteꝝ:hoc autem declarat.d.ꝺm qdē ꝙ in alio ⁊ in alio alteꝝ est.ꝟ vo erit ipsi nunc:⁊ postea adhuc subdit exēplum de corisco q ꝺꝫ t.c.104. ꝙ ens qōdaꝫ est:idē est q fuit in foro.⁊ qui est i theatro: ⁊ tñ ꝺm ꝙ est in theatro ⁊ i foro alteꝝ ⁊ alteꝝ est. cōstat aūt ꝙ ꝺm rē ipse coriscus nō est alter in foro:alter i theatro.dꝛ tñ alter ꝺm rōnem ꝑꝑ diuersitateꝫ theatri ⁊ fori. vnde alia rō est significans coriscuꝫ ⁊ significans foꝝ ⁊ non theatrū.ab illa que significat coriscū.cōnotando ꝺterminate theatrum ⁊ nō forum:⁊ ex hoc sequtur ꝙ sit ēt alter ⁊ alter ꝺm eē.nō ꝙ per eē intelligi debeat aliq̄ entitas distincta a corisco existēs i eo:sed sensus est ꝙ aliđ significatur:cū dꝛ coriscum eē in foro seu coriscus est in foro ⁊ aliud cū dꝛ ꝙ est i theatro:seu ꝙ aliđ significabile cōplexum ē coriscū eē in foro:aliud coriscū eē i theatro. Et breuiter hoc docet Cōmē.exponēs ꝑdicta:cū ait.forteꝫ.n.eē in foro aliud ē ab ipm eē i domo.Per ꝑdicta pꝫ Cō.104 qūo cuiuslibꝫ tꝑis finiti dicunꝛ duo instātia eē termini: qꝛh.s.eē qđ finite moueꝛ ab aliquo loco determinato ad aliquē locū determiatū moueꝛ:⁊ ipm:vt est in loco in q̄ incipit moueri dꝛ vn⁹ terminus:⁊ vt ē in loco in quo desinit dꝛ ali⁹ termin⁹:pꝫ ēt ad ꝯfirmationē responsio.⁊ qūo intelligēdū est cōe dcm̄ ꝙ in tꝑe sunt plura instātia ⁊ infinita. ¶ Pro solone vero.15.argumēti est sciēdū ꝙ sicut Ad 15ᵐ gnāliter noīe mēsure itelligimus id quo q̄ta sit res aliq̄ cognosciꝛ:sic ⁊ in spāli noīe tꝑis.cōiter tñ loquēdo ꝺ tēpore:itelligimus illud quo cognoscit q̄tū res aliq̄ mota fuerit vel geuit:aut ēt durauit:vt supi⁹ dicebaꝛ.Nūc āt illđ q̄ ꝟ cognosciꝛ ē duplex.Nā ꝟ cognosciꝛ aliq̄ qđ ē ei⁹ cognitio:⁊ illđ nō ꝯsueuit vocari tꝑs:alio⁹ ꝟ cogsciꝛ aliq̄ qđ ē ꝑcognitū:⁊ hoc est 2ᵐ:nā aliqđ ē ꝑcognitū i se: aliqđ āt nō i se:sꝫ i suo repñtatiuo:q̄ diuersitas modi cogscēdi satis declarata est in ꝑmo.dis.3.Exēplū pōt dari i mēsura magnitudis:aliqs.n.solitus mediāte vlna mēsurare pānū:⁊ ex hoc hñs imediate spēꝫ vel repñtationem qđcūqꝫ sit illud i quo cognoscit vlne q̄titatem mediāte tali repñtatiuo ꝑcognito cognosceret vtꝝ pānus maior vel mior sit vlna:⁊ ēt q̄tus est.q̄uis ista mēsuratio non sit eque certa:sicut si actualr vlnaꝫ i se imediate cognitā pāno applicaret. In ꝓposito cū ꝑ celuꝫ:aut aliud corpus regulr motū cognoscimus q̄diu aliud moueꝛ:cū ꝟ non possimus nisi cognoscēdo a quo pūcto ad quē fit motuꝫ cōtinue duꝫ aliud mouebaꝛ:nec ꝟ possimus:nisi cognoscēdo ipsuꝫ fuisse successiue i oībus locis itermedijs qđ fieri nō potest:nisi mediante aliquo repñtatiuo:naꝫ nō fuit:nec est simul in oīb⁹:pꝫ ꝙ in tali mēsuratōe duo sunt precognita:vnū in se imediate.vꝫ.repñtatiuuꝫ

qđ habet aïa apud se:aliđ precognitū in alio.s.repñsenta-
tiuo suo.vz.ipsum corpus motū ꝟm ꝙ de alio iudicam⁹
ꝛ vtrūqꝫ istoꝝ potest tempus dici:ꝛ pmo modo acceptuꝫ
tempus est in anima:ꝛ sic accipit Aug.ii.cōfes.vbi alle-
gat:ꝛ etiā.c.28.ꝛ.29.Secūdo vero modo tempus ē res
extra aīam:ꝛ isto modo accipit tēpus idem ipse.5.super
capi. 7. Gene.vbi ait.ꝙ tēpus est creature motus ꝛc.i.creatura
mota:vt supius exponebat. Et aduertēdum ꝙ per tps
h secūdo modo dictum nō potest quis mensurare absqꝫ
tempore:pmo modo dicto ꝓpter cām assignatā:sic⁹ aūt
est de mēsura magnitudinis:nam per vlnam in se ꝛ itui-
tiue cognitaꝫ potest pānum mēsurare:esto ꝙ tūc nulluꝫ
eius representatiuū pcognoscat.Et ob hoc ēt forsitan di-
Ad pᵐ cūt auctores de tēpore spāliter ꝙ hꝫ esse ab aïa.¶ Nūc
argu ᵐ. ad rōnes alteri⁹ opinionis.Ad pmam dōm.ꝙ nec in lu-
Burlei dis agonisticis:nec i aliqua re mūdi iuenitur prius ꝛ po-
vbi.s. steri⁹ ad illum sensum quē hꝫ opi.sed vtiqꝫ in talibus lu-
dis aliqs ꝛ aliqui successiue plura operātur.Qđ ēt cōti-
nue mouetur localiter successiue ꝟm se vel partes suas
plurib⁹ partib⁹ magnitudinis coexistit:ꝛ simılr suo mō
reperitur ad hūc intellectum prius ꝛ posteri⁹ in alijs cō-
tinue motis:sꝫ pp hoc:vt pꝫ nō est necesse ponere rē ali-
quā aliam a pmanētibus cōpositam ex partib⁹ priorib⁹
Ad zᵐ ꝛ posteriorib⁹ qualē imaginat opio.¶ Ex hoc pꝫ:ꝙ nec
cōfirmatio:nec rō secūda valet ad ꝓpositum: qm̄ nō ꝓ-
bant tempus habere prius ꝛ posterius ad sensuꝫ quem
intēdit:nā non ideo vna res dicit fuisse prior tēpore alia
vel in priori tēpore:qꝛ fuit in aliqua priori parte alicui⁹
talis rei:sed qꝛ fuit dum pmuꝫ mobile fuit vel coextitit
priori vel priorib⁹ locis:aut eiusdem vice minoris iuxta
intellectum expositum supra in respōsiōe ad.8.argumē-
Ad 3ᵐ tum:ꝛ ēt ad.13.¶ Ad alia que dicit ꝯñr non opus est re-
spōdere:qm̄ cetera super hoc falso fundamento fundāt.
Et si arguatur:qꝛ tempus est per se quātitas ꝛ nō perma
nens.igit successiua:pma pars antecedētis pꝫ p Cōmē.
Cō.18. vt dicit.5.meta.ꝛ secūda pars est supra pbata p eos.dōꝫ
ꝙ lꝫ ꝟm proprietatem sermonis sequēdo posset dici ꝙ
tēpus est quātitas vel quātuꝫ pmanēs:nec tamē res ali-
qua fit maior pp tempus:cū nō inhereat rei que tempo-
re mēsuratur:vt imaginat opi.nec alicui additur ꝛ vni-
tur:ita ꝙ ex eis resultet aliud maius:seqndo tamē cōeꝫ
vsum loquēdi quo dr vnū tempus maius alio:ꝛ vna res
maioris eē tēporis.alia minoris:potest cōcedi ꝙ tēpus
est quātū successiuū ad itellectū illū ꝟm quē dr eē mai⁹
tēpus vel minus:dr autē maius:qꝛ super maiori spacio
regulariter motū:aut qꝛ pluries super eodem:ꝛ ꝟꝫ h pōt
negari pma ps añtis:nec valet ꝓbatio:qꝛ qꝫuis Cōmen.
ibi dicat ꝙ motus ꝛ tēpus sunt quātitates per se ꝛ conti-
nue:phs tamē expsse ibidē dicit oppositū:ꝛ simılr ipse
t.ꝛ.c.18. idē Cōmē.statim post exponēdo phm.vult.n.vterqꝫ ꝙ
motus est q̄tus ꝓpter spaciuꝫ super quo mobile moue-
T.c.99. tur:ꝛ tēpus est quātū per motū:ꝛ idē expresse dicunt.4.
phy.ꝛ ideo vel lr̄a illa est corrupta ꝛ deficit ibi vna ne-
gatio vicio scriptoris.vel Cōmē.sibi ꝛ Aristo.expsse cō-
tradicit:ac p hoc nō est recipienda in hoc auctoritas ei⁹.
¶ Pꝫ.ipsa est ēt ꝯtra eā allegantes ꝓ se in h ꝙ dicit ꝙ
motus ē p se q̄titas:nā cū ꝟm eos nō possit dici p se q̄ti-
tas pmanēs:nā talis hꝫ simul ptes: motus autē non hꝫ
p se partes simul ꝟm eos:sed per accidēs.s.a mobili in q̄
est.relinqtur ꝙ sit per se quātitas successiua:ꝛ per cōse-
quens ex se hñs prius ꝛ posterius:qđ ipi negant:nec pñt
dicere ꝙ Cōmē.ibi accipit motū ꝓ tempore: vt aliquā-
do soliti sunt dicere cū Cōmē.ibi vtrūqꝫ noiet ꝛ pluralr
(enūciet ꝙ sunt p se q̄titates.

z⁹ artic⁹ Quātum ad zᵐ artic.pono quattuor conclusiones.
prima ē.ꝙ nullū tempus fuit creatū ante angelos.h pꝫ
primo auctoritate Aug.expssa.12.ꝯfes.ꝓbatur etiā rōne capi⁹ 12.
super auctoritatib⁹ fundata:nulla res fuit creata añ an-
gelos.igitur nullū tempus fuit creatū ante angelos.ꝯña
pꝫ.añs probatur:tū ex snia Aug.vbi supra ꝓximo.tuꝫ ex
dicto Hug.de sac.lib.p.dicentis ꝙ angeli facti sunt i pn- p.5.ca.5.
cipio:ꝛ pma creatura anteq̄ nihil factuꝫ ē.hui⁹ snie fue-
runt Greg.nazāzenus ꝛ Dam.lib.z.ꝛ gnāliter sūt hodie capi. 3.
oēs doctores ꝛ sancti tenētes ꝙ in pn⁹ simul creati fue-
runt oēs angeli ꝛ materia corporalis:quoꝝ sniam cōfir-
mat auctoritas dicēs.In pncipio creauit de⁹ celū ꝛ ter-
raꝫ glosa.i.spūalē corporalemqꝫ nāꝫ.h etiam expsse de-
terminat ecclesia extra.đ sum.tri.ꝛ fi.ca.firmiter credi-
mus.¶ Z⁹ cōclusio est.ꝙ sumpto tēpore cōiter nō ante z⁹ ꝯ
qđlibꝫ tps creati fuerūt angeli:h ꝓbatur. qꝛ demōstra-
to aliquo angelo malo q vel actualr mouet aliquo mo-
tu cōtinue:siue ꝟꝫ qualitates qbus cruciant:in qb⁹ satis
est credibile vicissitudines eē:vt nūc vna:nūc alia pena
crucient:sicut ꝛ de dānatis hoibus legit:siue ꝟm eorum
cognitiōes ꝛ prauas affectiōes:quas ꝛ forsitan aliqñ in-
tensiores:aliqñ remissiores hñt.iuxta illđ:supbia eoruꝫ
qui te oderūt ascēdit semp:vel aliqñ sic mouebatur ali-
quo inquā tali demōstrato:ꝛ per ꝯñs aliquo q est vl fuit
tps:vt sequr ex dictis supra:vñ veꝝ est dicere.ante hoc
nō fuerūt angeli creati:pꝫ.nā ꝛ h angelus simul cū alijs
creatus fuit.igit nō ante qđlibet tps fuerūt angeli crea-
ti:ꝛ pꝫ ꝯña.¶ Tertia cōclusio ē.ꝙ loquēdo de tēpore p 3⁹ ꝯ
ꝛ maxie ꝓprie dicto:si vera sit opi.que dicit ꝙ simul ēt
ꝟm formā ꝛ dispōnē quā hñt oia corpora celestia ꝛ spūa-
lis seu angelica natura:fuerūt creata:angeli nō fuerunt
creati ante tps.Secus aūt si vā sit alia que ponit ꝙ non
simul:sed die quarta factū est firmamētum: ꝛ sic cetera
deinceps.nec indiget pbatiōe ista ꝯclusio.¶ Quarta ē. 4⁹ ꝯ
ꝙ qualitercūqꝫ sumat tps:angeli fuerunt creati anteqꝫ
aliqđ tēpus fuit tēpus:hoc ꝓbat:qꝛ omnes fuerūt crea-
ti anteq̄ de aliquo eēt veꝝ dicere:hoc mouet:qꝛ nūq̄ đ
aliquo ꝯtinue moto est pmo veꝝ dicere ꝙ ipm mouet:
cū nō sit dare pmam pteꝫ motus:igit oēs fuerūt crea-
ti anteq̄ aliquod fuit tēpus.Ex h sequr.ꝙ nō siml tps
fuit ꝛ tēpus fuit tēpus:q̄uis aliquod tps simul fuit: ꝛ i-
cepit eē tēpus:sicut simul fuit ꝛ icepit moueri. vbi grā.
primū mobile vt suppono satis ꝓbabilr: saltem sic fuit
possibile eē:vt in multis alijs de facto videmus.¶ Ad Ad rōes
rationes pncipales qōnis respōdeo ad pmā.dico ꝙ ange- pn.i pn⁹
los fuisse simul creatos cū tēpore pōt dupliciter itelligi q.addu.
vno mō simul.i.in aliqua vna mēsura cōi durationis.vbi
gratia.tēpore vel instāti:ꝛ sic nego ꝯñam. Instātia pꝫ:in
simili:si essent duo corpora tātū a.ꝛ b.nō seqret a.nō est
posterior ꝟm locū q̄ b.nec simul loco cū b.igit est prior
loco q̄ b.nā añs eēt verum:ꝛ ꝯñs falsum:eo ꝙ neutrum
eēt in loco.Simılr posito ꝙ pter a.ꝛ b.nullū eēt vl fuis-
set tēpus.Utrūqꝫ aūt vel alteꝝ.s.a.tātū fuisset tps nō se-
queret.b.nō fuit creatū post a.nec sil cū a.igit fuit crea-
tuꝫ ante a.añs.n.eēt veruꝫ:ꝛ ꝯñs falsuꝫ:eo ꝙ nullū poni-
tur tertiū cōe:qđ fuerit tps vel instās i quo a.ꝛ b.fuerint
sil:aut alteꝝ prius vel posteri⁹ altero:alio mō sil non in z⁹ mō.
aliqua tali mēsura cōi:qꝛ forsan nulla est:sꝫ vel qꝛ si aliq̄
talis foret essent sil in mēsura cōi:vel qꝛ de ipsis cōtigit
copulatiue vē dñe h ē:ꝛ illđ ē:ꝛ vtroqꝫ mō nego añs.Et di-
co.ꝙ si aliqđ fuisset tēpus vel istās cōe:tps ꝛ angeli fuis-
sent in eodē instāti creata.Qđ vero dr ꝙ impossibile est
tēpus creari in istāti falsum est:quāuis veꝝ sit supposita
falsa imagiatione de tēpore supius reprobata.Iteꝝ illa
copulatiua semp fuisset vera.angeli sūt ꝛ hoc est demō-
strato aliquo qđ est vel fuit tempus.¶ Ad zᵐ dicēduꝫ. Ad zᵐ

ꝙ pͥma pars antecedẽtis ẽ falsa. Ad dictũ aplĩ dõꝫ: sicut
capi. 5. dicit Aug. ad orosium cõtra priscilianistas. ꝙ apl's eter/
na dicit que ante se nullũ hñt tẽpus. Hec aũt sũt tẽpora.
prima: que tamen non fuerũt eterna proprie ꝛ ad sensuꝫ
cõem de eterno: sed habuerunt durationis initium.

¶ Distinctionis. II. Questio. II.

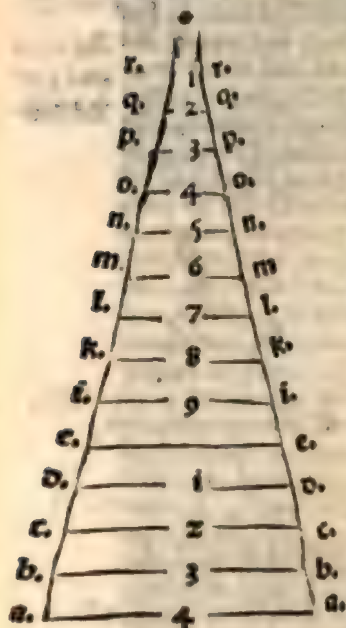

Circa scđaꝫ ptem eiusdem dis. in qua magister querit ꝛ determinat ĩ quo loco fuerũt angeli creati. Quero vtꝝ angelus sit in loco diuisibili aut indiuisi/
p^m bili. ¶ Et arguit. ꝙ ĩ loco idiuisibili sic. angelus est in loco ꝛ nõ in loco diuisibili. igit̃ in loco idiuisibili. ꝯña pꝫ. ꝛ prima pars antecedentꝭ
cap^o 18 pbatur auctoritate Dam. lib. p̃. dicẽtis ꝙ angelus loco
T.c.28. corporaliter cõtinetur. Scđa vero ex. 4.º physi. vbi dr̃ ꝙ locus est eq̃lis locato: sed constat ꝙ nullũ diuisibile est eq̃le indiuisibili. Angelus aũt est idiuisibilis: igit̃ nullũ diuisibile est locus angeli.

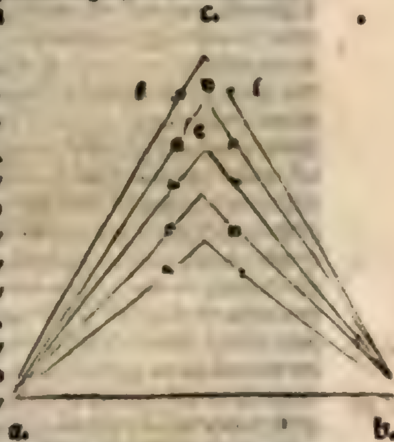
Ad oppositũ nã vt hr̃ in lr̃a. Strabus ꝛ Beda dicũt ꝙ celũ empyreum moꝝ vt creatum est sanctis angelis est repletũ. Ex h̃ autẽ seqtur ꝙ angelus habeat locũ diuisibileꝫ. Nã si q̃libet fuisset ĩ loco idiuisibili: ꝛ celũ fuit eis repletũ: seq̃ret̃ ꝙ celũ cõ/poneret̃ ex idiuisibilib^9: qđ est impossibile.

In hac. q. sunt duo vidẽda. pͥmũ est. an magnitu/do ꝯponat̃ ex idiuisibilib^9: qđ tangit̃ in argumẽto: ꝛ vtrũ in magnitudine sit aliq̃d indiuisibile: vtrũq̃ꝫ. n. hoꝝ satis ẽ necessariũ scire ad pͥncipale q̃situ.

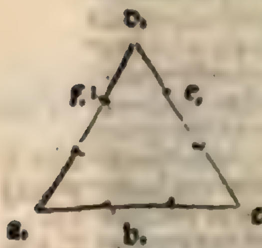
p^o artic^o **Quantum** ad pͥm pono ꝯnes tres. pͣ est. ꝙ nul/ (2^m est qđ queritur.)
la magnitudo ꝯponit̃ ex idiuisibilibus: ex qua seqtur ꝙ quelibet magnitudo ꝯponit̃ ex magnitudib^9. 2^a. ꝙ q̃lꝫ
p^a ꝯ magnitudo ꝯponit̃ ex ĩfinitis magnitudinib^9. 3^a. ꝙ in nulla magnitudĩe ẽ aliq̃d idiuisibile sibi ĩtrĩsecũ. ¶ pͥmã ꝯneꝫ pbo sic. si aliq̃ magnitudo cõponitur ex idiuisibi/lib^9: aut ꝯponit̃ ex ĩfinitis multitudĩe: aut ex finitis tñ. sumẽdo ĩfinita cathegoreumatice nõ ex ĩfinitis: q̃ꝛ tũc ĩpa cẽt ĩfinita s̃ꝫ extẽsionẽ: qđ d̃ facto suppono eẽ falsuꝫ. ꝯña pꝫ: nã hr̃et in se ptes inuicem eq̃les s̃m magnitudi/neꝫ ĩfinitas multitudine: vtpote infinitas ptes: quaꝝ q̃/libꝫ cẽt ex q̃tuor idiuisibilibus vel. 10. idiuisibilib^9 ꝯsti/tuta: q̃ꝛ in ĩfinita multitudĩe ĩ/diuisibiliũ cẽnt ĩfiniti q̃ternarij ꝛ infiniti denarij indiuisibiliũ: ꝛ q̃libꝫ q̃ternarius cẽt cuilibꝫ aliq̃ q̃ternario: ꝛ q̃libꝫ denari^9 dena/rio dicte multitudis foret eq̃lis magnitudis. Nec p̃t dici sic cõi/ter dicũt tenẽtes hui^9 ꝯpõneꝫ ex idiuisibilib^9: ꝙ cõponat̃ ex finitꝭ tñ indiuisibilib^9: qđ ego oñdo rõ/nib^9 ꝛ mathematicis ꝛ physicis: pͥmo q̃deꝫ arguo sic: si magnitu/do. v̄bi grã. linea ꝯponat̃ ex idi/uisibilib^9. puta pũctis. seq̃t̃ ꝙ in ꝯtinuo ẽ aliquid min^9 puncto: ꝛ ꝙ pũctũ est mai^9 linea. Et linea minor ẽ maior maiore se. qđlibꝫ aũt hoꝝ est manifeste ĩpõle. igr̃ ꝛ positũ: ꝯñaꝫ declaro. Sit. n. li/nea aliq̃. verbi grã. sex pũctoruꝫ vel quotcũq̃ꝫ vt libet: ꝛ sit hec li/nea a. a. ꝛ sup eã per pͥmũ correl. pͥme pͥmi euclidis ꝯstituat̃ triã/gulus duoꝝ eq̃liũ lateꝝ: quoruꝫ

vtrũq̃ꝫ sit mai^9 linea a. ꝛ sit vtrũq̃ꝫ grã exẽpli. 15. pũctoꝝ q̃ cõstituant angulũ in pũcto s. Cõstat aũt ꝙ linee a. s. ex vtraq̃ꝫ pte nullibi sunt eq̃distantes cũ sint recte ꝛ cõcur/rant in pũcto s. eq̃distantes aũt si in ĩfinitũ ptrahantur nũq̃ã ꝯcurrũt: sumat̃ g̃ in vtraq̃ꝫ linea a. s. ps duoꝝ pũ/ctoꝝ ꝛ sit a. b. ꝛ a. b. cõstat ꝙ b. ꝛ b. min^9 distãt q̃ꝫ a. ꝛ a. sꝫ a. ꝛ a. distabãt p q̃tuor pũcta tñ: cũ tota sit pcise sex pun/ctoꝝ. igit̃ b. ꝛ b. distabũt ad plus p tria: ꝛ eadeꝫ rõne ter/tiũ pũctũ vni^9 minus distabit a tertio alteri^9. v̄bi grã. c. ꝛ c. igit̃ p duo ad plus. ꝛ quartũ vni^9 a. q̃rto alteri^9 p vnũ tñ puta d. a d. q̃ntũ. igit̃ ꝛ q̃ntũ. vꝫ. e. ꝛ e. min^9 distabunt quã p pũctuꝫ ꝛ semp quelibet sequẽtia vsq̃ꝫ ad s. minus precedẽtib^9 distabũt: ꝛ sic pꝫ. ꝯña quãtũ ad pͥmã ptẽ con/sequẽtis. Rursus he linee a. s. ꝛ a. s. in suis pũctis ppin/quis pũcto s. aliquãto distãt. sit igr̃ illa r. r. que ad minuꝫ distãt p pũctũ. Itẽ alia que sequunt̃. vꝫ. q. q. cuꝫ plus di/stent ad min^9 distant p duo. ꝛ alia puta p. p. p tria: ꝛ alia. vꝫ. o. o. per pũcta q̃tuor: ꝛ iteꝝ alia seq̃ntia puta n. n. plus distabunt saltẽ p. 5. pũcta: ꝛ sic deinceps descẽdendo vsq̃ꝫ ad a. semp inter puncta coopposita erit distãtia maior ꝛ pluriũ punctoꝝ: cũ igit̃ distantia d. d. sit maior distãtia e. e. ꝛ q̃libꝫ alia versus s. ꝛ ipsa sit pũctalis tñ: vt pri^9 p/batũ est: seqtur ꝙ pũctũ sit mai^9 linea: qđ ẽ scđa ps añtꝭ. Iteꝫ q̃ꝛ linea c. c. est maior distãtia qualibet supiore ver/sus s. ꝛ ipsa est duoꝝ pũctoꝝ tñ: ac per h̃ distãtia i. i. que est pũctoꝝ. 9. est maior ipsa: seqtur ꝙ linea c. c. minor est maior q̃ꝫ linea se maior: qđ erat tertiuꝫ illatuꝫ. ¶ Scđa 2^a
ratio est: q̃ꝛ seqtur ꝙ maior linea cadat inter latera triã/guli iuxta angulũ quẽ cõstituũt q̃ꝫ ẽ basis illi^9 ãguli: ꝛ sic latera alicui^9 triãguli magis distãt abinuiceꝫ iuxta an/gulũ quẽ ꝯprehẽdũt q̃ꝫ distãt in basi a qua trahit̃: qđ ad sensum pꝫ eẽ falsuꝫ: pꝫ ẽt ꝙ si ab extremitatib^9 basis tra/hant̃ linee eq̃distantes ĩfra eas cadent linee cõstituẽtes angulũ: vt pꝫ ad sensuꝫ. ꝯña declarat̃: sit angulus c. cui^9 basis sit linea a. b. deĩde cõstituam aliũ triãgulum infra hũc sup eãdeꝫ basim: sitq̃ꝫ triãgulus a. d. b. ꝯstat ꝙ angu/lus d. maior ẽ angulo c. per. 21. pͥmi euclidis. Itẽq̃ꝫ faciã alium iter illũ sitq̃ꝫ a. c. b. ponat̃ ergo ꝙ linea a. c. sit. 20. punctorũ: quot ẽt sit linea b. c. basis v̄o. s. linea a. b. sit tãtũ sex pũctoꝝ signẽ/turq̃ꝫ iuxt̃ c. duo pũcta p/xima ei vnũ ĩ linea a. c. re/liquũ ĩ linea c. b. sintq̃ꝫ f. f. hec nõ possũt minus dista/re q̃ꝫ per pũctuꝫ ꝛ sub illo pũcto immediate sit ãgu/lus d. g etiã ĩ duob^9 sibi p/ximis suis pũctꝭ erit ma/ior ꝛ magis expãdet̃ q̃ꝫ c. ꝛ p ꝯñs ad min^9 p duo pũ/cta: ꝛ p eãdẽ rõnẽ expãsio anguli e. ĩ pximis suis pũ/ctis erit saltẽ triũ pũctoꝝ: ꝛ sic semper descendendo: ꝛ ad qđlibet pũctuꝫ ꝯstituen/do angulum infra precedẽtẽ erit deuenire ad angulum intra cuius duo pxima puncta lateꝝ cadet linea. 15. pũ/ctoꝝ ꝛ plurium ꝛ basis est posita sex pũctoruꝫ tãtũ. qua/propter habet̃ propositũ. ¶ Tertio sit linea recta triũ 3^a
punctorum a. b. c. ꝛ per primam pͥmi euclidis erigatur triangulus equilaterus: sitq̃ꝫ a. d. c. puncta quoq̃ꝫ vni^9 la/teris sint d. e. c. reliqui vero d. f. a. tunc quero: aut latera cõcurrunt in pũctis f. e. aut non: sed tãtuꝫ ĩ pũcto d. si sic igitur non est triangulus equilaterus cõtra positum: nã linea a. f. non est nisi duorum pũctoruꝫ: ꝛ similiter linea

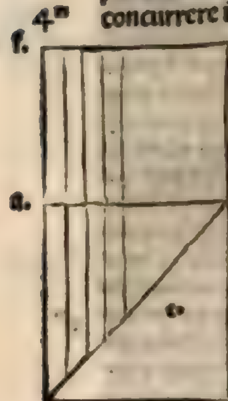

c.e.linea vero a.c.que est basis est triuz:quare sunt ineq̄les. Si vero nō concurrant simul illa pūcta f.e.aut intercipit̄ vnum punctum:aut minus pūcto:aut mai⁹ pūcto.

Si vnuz tātum:cū etiā inter a.⁊ c. cadat solū vnum pūctuz.seq̄tur ꝙ linea a.f.sit eq̄distans linee c.e.⁊ cū ipse protracte ī sua rectitudīe cōcurrant ī pūcto d.sequitur vlterius ꝙ nō sunt eq̄distantes:qd̄ est cōtradictio. Si mīus pūcto intercipitur inter pūcta f.e.igit̄ pūctum non est indiuisibile.si aliquid maius pūcto.igitur ibi plus distant ille linee q̄z in suis initijs:⁊ per ꝯn̄s ī directum protracte nūquā cōcurrunt:qn imo quāto lōgi⁹ protrahūtur tanto amplius distabunt:sz positum est eas concurrere in puncto d.igitur concurrunt ⁊ nō ꝯcurrūt.

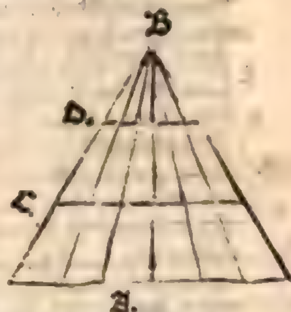
4m

¶ Quarto sequitur.ꝙ dyameter quadrati sit cōmēsurabilis coste:qd̄ est manifestū impossibile:⁊ q̄uis ad hoc incōueniēs deducat doctor Subtilis ⁊ bene. probo tamē ꝯn̄am aliter q̄z ipse. Nam sit quadratuz a.b.c.d.cuius dyameter sit e.b.tunc protrahat̄ in directum linea d.i ptē qua coniūgitur linee a.quātū placet silr linea b.in eādem partez:per scd̄az ptem prime petitionis p̄mi euclidis.vz.lineaz definitam in cōtinuū ⁊ directuz quātūlibet protrahere.deide per.31.eiusdē p̄mi a puncto f.trahat̄ linea equidistās linee a.que est costa quadrati quousq̄z secet lineam b.in pūcto g.deide p primam ptez prime petitionis eiusdē volo ꝙ a p̄mo pūcto dyametri:qd̄ est extra lineam d.ad primū pūctum linee f.g.qd̄ est extra eādez lineā d.trahat̄ linea recta:tūc cōstat ꝙ hec linea trāsit p aliqd̄ pūctum linee a.que est costa quadrati:aut igitur p pūctum qd̄ est in linea d.⁊ est finale linee a.aut per punctuz proximū qd̄ primū est eoꝝ que sunt extra lineaz d. aut per aliqd̄ aliud superi⁹ pūctū versus g.primū nō pōt dici:tum q2 tūc mediuz huius linee exiret extremitates eius:cū ipsi⁹ extremitates sint extra extremitates linee d.⁊ mediū sit in linea d.que linea d vtiq̄z recta ē:⁊ p ꝯn̄s hec linea nō eēt recta:qd̄ est cōtra positū:tū q2 cū hlinea ponat̄ recta:seq̄tur p.13.p̄mi Euclidis ꝙ linea a. cadens sup eā cōstituat cū ea ex vtraq̄z pte duos angulos equales duob⁹ rectis vel rectos:sed h̄ eēt manifeste falsum: naz linea a.cū linea d.cōstituit duos rectos:cuz vnus sit infra quadratuz:⁊ per ꝯn̄s sit rectus:⁊ linea d.sit recta p totum:anguli aūt qui cōprehēdūtur ab hac linea sic fc̄a:⁊ linea a.ex vtraq̄z parte ei⁹ essent ptes illoꝝ duoruz rectorum:h̄ istius:⁊ ille illi⁹:quoniā hec linea ex vtraq̄z parte sua terminat̄ intra lineā d.⁊ lineaz a.ac p hoc diuidit vel saltem demit de angulo ab ambabus cōprehenso.igitur tā h̄ q̄z ille est mīor recto:⁊ p ꝯn̄s ambo nō equalēt duob⁹ rectis. Relinq̄tur ergo.ꝙ linea illa p̄ma nō trāsit p pūctū finale linee a.qd̄ est in linea d.nec pōt dici ꝙ trāseat p aliqd̄ supius pūcto.p̄mo extra lineam d.qm̄ seq̄retur ꝙ plura pūcta essent ī costa q̄z in dyametro:⁊ p ꝯn̄s costa eēt maior dyametro:qd̄ ad sensuz pz falsuz:cōsequētia pz:qm̄ si a tertio pūcto dyametri ad tertium linee g.⁊ iteꝝ a quarto ad q̄rtū:⁊ sic a quolibet supiore in dyametro trahat̄ linea ad supius coopposītū in linea f.g.quelibet secabit lineā a.in alio pūcto ⁊ nulle in vno cōcurrent. Si igit̄ magis distent in linea a.q̄z in dyametro vel ī linea f.g.pz ꝓpositū. Restat itaq̄z ꝙ illa p̄ma linea tracta a p̄mo pūcto dyametri extra lineaz d.⁊ terminata ad p̄mū linee f.g.extra lineā d.trāseat sup p̄mū pūctum qd̄ est in linea a.extra lineā d.⁊ p easdē rōnes ꝓbari pōt ꝙ si alia trahat̄ a 2°.in scd̄z trāsibit p scd̄z linee a.⁊ sic d̄ singulis:ac p hoc tot pūcta erūt in costa:q̄t in dyametro. igit̄ ambo erunt equalia s̄m viā illam. ¶ Quinto d̄duco ad aliud īcōueniēs ad qd̄ etiā ⁊ bene deducit idē doctor:alia via tn̄ ego deducam. Incōueniēs aūt ē ꝙ circulus minor erit eq̄lis maiori.ꝯn̄am declaro.describat̄.n. circulus vnus ⁊ sit a.⁊ a quolibz pūcto circūferētie eius ad cētrū trahat̄ linea recta.cōstat ꝙ nulle illaꝝ linearuz se secabūt:aut superponent̄ in aliquo pūcto citra cētruz: tunc describat̄ circa idē centruz ali⁹ circulus mīor:⁊ sit b.cōstat ꝙ circūferentia b.secabit oēs lineas illas:aut igitur q̄libz pūctus b.cadet sup pūctuz vnius linee tātū: aut sup pūcta pluriū:si p̄mū habet̄ ꝓpositum:nā tot pūcta erūt in circūferentia b.quot sunt linee tracte a circūferētia a.⁊ ille sunt tot quot sunt pūcta in circūferētia a.igit̄ tot erunt pūcta ī b.quot ī a.⁊ pz ꝓpositū:si detur 2m ad minus vni pūcto b.correspōdebūt duo pūcta duaruz lineaꝝ:⁊ tūc circa idē cētruz describā aliū circulū minorē.vtputa.c.⁊ quero aut qd̄libz pūctū c. supponit̄ pūcto vni⁹ linee tm̄: aut pūctis duarū tm̄: aut pūctis pluriū. Si p̄mū seq̄t̄:vt prius ꝙ c.sit eq̄le a.qd̄ ē ꝓpositū:⁊ vltra hoc ꝙ c.sit mai⁹ b.⁊ sic circulus mīor est maior maiore se:qd̄ ē impoīe. Si det̄ tertiū tūc describā quartū circulū miorez:vtputa d.⁊ p easdez rōnes oportebit ꝙ qd̄libet eius pūctuz supponat̄ pūctis q̄tuor lineaꝝ ad minus:⁊ sic sp faciēdo minorē circulū erit deuenire ꝙ vnū pūctū supponet̄ mille punctl situ distictis ⁊ alicui magne linee ⁊ ortiōi circuli:ac eq̄bit̄ illi:qd̄ ē mani^m ipoīe:⁊ iplicās ꝯdictiōez:cū pūcti noīe velint sign̄are aliquid indiuisibile.

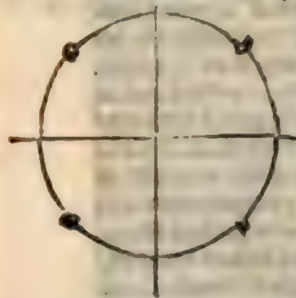

¶ 6°.pt argui p rōnē quā tāgit c̄t Cōmē.3.celi.nā seq̄ret̄ ꝙ nō q̄lz linea recta possz diuidi ī duo media:cui⁹ oppo^m dic̄.10.ꝯclusio p̄mi eucli.ꝯn̄a pz:q2 linea in numero ipari hn̄s pūcta.verbi grā.7.vel.17.nō pōt diuidi ī duo media:alioqn pūctum eēt diuisibile:qd̄ ipossibile est. ¶ 7°. sicut arguit vnus doctor linea minor equalis eēt maiori:declaratur.sit linea a.1000.punctorum ⁊ constituatur super ea triangulus ⁊ angulus comprehensus a duobus alijs lateribus sit b.deide supra a.trahatur alia linea ab vno latere ad aliū q̄ sit c.illa vtiq̄z minor est a.⁊ sit.100. punctorū. Item supra hanc trahatur alia q̄ sit tantum.10.punctorum.⁊ sit d.tunc per p̄mam partem p̄me petitionis p̄mi Euclidis.a quolibet pūcto linee a.ad punctum angulare qd̄ est b.trahatur linea recta.constat ꝙ nulle concurrent infra b.⁊ quelibet secabit lineas c.d.et per consequens in vtraq̄z ipsaruz tot erunt pūcta quot sunt in a.ac p hoc quelibet erit sibi equalis:⁊ sic linea.10.pūctorū eq̄lis erit linee.1000.pūctorū. Et similiter seq̄tur ꝙ numerus denarius erit equalis millenario. ¶ Octauo arguit idē ꝙ seq̄tur aliquem circulū esse quadratuz:⁊ ecōuerso

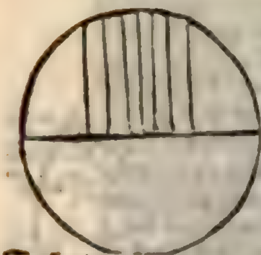

8m

quadratuz esse circulū:qḋ est impossibile.declaraẗ ꝯña. nam ponaẗ ꝙ vna linea recta ꝑpendiculariter cadēs sup aliam rectam secet eam per modū crucis:sitq̧ punctus cōis.b.deinde in quolibȝ q̄tuoꝛ anguloꝝ circa.b.signeẗ

punctus ꝓxim⁹.ꝛ simil'r in qualibȝ q̄tuoꝛ partium linee.hoc facto pȝ ꝙ circa.b.sunt.8.pūcta imediata.ducatur vna linea per oīa illa:tunc erit circulus:q2 oēs linee tracte ad.b.cētrum erunt eq̄les.Item erit q̄drat⁹ q2 ibi erit nouenarius pūctoꝝ q est nūerus q̄drat⁹.⸿ Nono idē arguit ꝙ sequitur ꝙ circūferentia semicirculi erit eq̄lis dyametro circuli:qḋ est penitus impossibile.ꝯña pȝ.trahendo a quolȝ puncto circūferentie lineā ꝑpēdicularē ad dyametꝛ.nulle eni due terminabunẗ ad ideȝ pūctū dyametri.ꝛ p ꝯñs tot erūt pūcta dyametri q̄t circūferentie ac p hoc erūt eq̄les.Multe alie rōnes mathematice possent fieri: sȝ hec sufficiāt.⸿ Deide ꝓbo eādē ꝯnē rationib⁹ phyſicis.ꝛ p̄mo arguo ex virtute rōnis ph̄i.6.phycoꝝ que meo iudicio euidenter cōcludit ꝓpositū sic.si vnum

T.cō.2' 6' phy. corpus additū alteri corpori sic contingeret ipsum ꝙ nihil eius esset ꝙ non tangeret alterū vel aliquid alterius: nec eꝯ:illa duo corpora nō occuparent maius spaciū nec essent aliqd maius q̄ꝫ alteruȝ tm̄.igiẗ nullū indiuisibile alteri additū ꝛ cōtingens illud occupat cum illo maius spacium:aut maius aliquid seu magnitudinem aliquaȝ constituit.añcedēs est euidens.ꝛ consequentia ꝓbatur. qm̄ ꝑcisa ratio quare vnuȝ corpus totalr aliud cōtingēs non occupat cum illo maius spacium ꝛc̄.est q2 nihil eius esset qḋ nō contingeret alterū vel aliqd alteri⁹.nam hec precise supposita.s.ꝯstantia vtriusq̧ ꝛ spacy:ꝛ ꝙ mutuo se contingat nō occupant maius spaciū.hoc solo nō posito occupant.vnde q̄ntūcūq̧ modicū vni⁹ sit qḋ nō cōtingat aliquid alterius:mox sequitur occupatio spacy maioris.Si aūt indiuisibile aliqḋ cōtingeret aliud nihil eius esset qḋ non cōtingeret aliud vel aliquid eius:aliogn vel ipsuȝ nō cōtingeret:qḋ ē ꝯ positū:vel ipsuȝ eēt diuisibile in aliqd qḋ ꝯtigeret ꝛ aliqd qḋ nō cōtingeret:qḋ ē ipoſe.

2m a.t.c.8. ifra ⸿ 2°arguo ex virtute alterius rationis ph̄i sic.si magnitudo cōponereẗ ex idiuisibilib⁹ sequereẗ ꝙ equales magnitudines vel spacia in eadē mēsura p̄mo ꝑtransirent mobile velox regulariter ꝛ ꝯtinue mo tuȝ:ꝛ mobile tarduȝ etiā ꝯtinue ꝛ regulariter motū.ꝯñs hoc ꝛ ē ꝯtra sensuȝ ꝛ implicat cōtradictionē sicut pȝ in diffinitionib⁹ horum nominū velox ꝛ tardum.ꝯña declaraẗ.sint eniȝ duo spacia:quoꝝ vtrūq̧ sit.100.punctoꝝ ꝛ super vnū incipiat nūc moueri velox:sup alterū vero sil' incipiat moueri tardum.constat ꝙ ex quo vtrūq̧ mouebiẗ continue vtrūq̧ ꝑus attinget ꝓpinquiorē ꝑtē spacy q̄ꝫ remotioreȝ.tūc sic. In quacūq̧ mēsura velox transit p̄mū punctū sui spacy tardū transit p̄mū sui spacy:ꝛ in quacūq̧ velox trāsit 2m pūctum:ꝛ tardū sil' transit 2m:ꝛ sic de singulis.igiẗ in eadeȝ mēsura p̄mo ambo transeunt spacia illa.ꝯña est euidens.ꝛ añs ꝓbaẗ:qm̄ duȝ velox transit p̄mū punctū.vel tarduȝ trāsit min⁹ pūcto velox ꝑcise pūctū vnū vel plus. non minus:q2 tunc indiuisibile esset diuisibile.nec plus: qm̄ tūc tardū esset velocius veloci.igiẗ ꝑcise pūctū vnū: ꝛ codē⁹ ꝓbaẗ ꝙ dū velox trāsit 2m:ꝛ tarduȝ trāsit 2m:ꝛ sic de ceteris.nec pōt dici ꝙ dum velox transit p̄mū pūctuȝ tardum nihil transit:sed residet in p̄ori loco:qm̄ tunc nō

īciperet sil' moueri.qḋ est contra positū.ꝑterea si adhuc tardum est in p̄mo loco dum iam velox acq̄siuit p̄mum punctū.quero cū velox acquisiuit 2m pūctum.vtrū tarduȝ sil' acq̄rat aliqd sui spacy.si nō.igiẗ adhuc quiescit:sȝ ponaẗ cōtinue simul cū veloci moueri.si sic.igiẗ aut minus puncto aut punctuȝ aut plus.nō plus aut minus.vt ꝓbatū est.igitur punctū.Et si sic.igiẗ ēt dum velox acq̄siuit p̄mū ꝛ tardū ēt acquisiuit p̄mū.⸿ Ex eadē veritate pōt argui vt dicit q̄daȝ doctoꝛ ꝙ velox insequens tardissimū nūq̧ perueniet ad ipsuȝ.sicut arguebat zeno.6.phisicoꝝ.cuius ratio non videtur posse aliquo modo solui. posito ꝙ magnitudo ex indiuisibilibus componatur. Ex eadem veritate potest probari ꝙ minoꝛ magnitudo est equalis maioꝛi sc: quinimo ꝙ est etiaȝ maioꝛ:naȝ ponatur ꝙ velox ꝛ tardū sil' moueanẗ per vnā horam vel aliquod tp̄s ad bonum intellectum qui dȝ haberi ex tali mō loquēdi iux̄ ea q̄ dicta sunt in ꝑcedēti.q.aut velox acq̄rit p̄mū idiuisibile spacy in tp̄e vel in instanti.nō in tp̄e.qm̄ tunc imediate illius tp̄is acq̄reret ꝑtem illius indiuisibilis:ꝛ sic indiuisibile haberet ꝑtem.igiẗ in instanti.tunc aut in illo instanti tardum acquirit indiuisibile aut minus aut plus.nō mius aut plus.igitur idiuisibile. ꝛ simil'r arguatur de secūdo ꝛ ceteris:ꝛ sequitur ꝙ tot indiuisibilia magnitudinis transibit velox in illo tempore quot transibit etiam tardum:ꝛ p ꝯñs equalē magnitudinē.apparet aūt ꝙ transibit minorē.igitur minoꝛ maiori erit equalis.vbi gratia.magnitudo cubitalis quaȝ trāsit tardum magnitudini.100.cubitoꝝ quam velox transit in tempore eodem.Et ex hoc vlterius patet ꝙ minoꝛ maioꝛe se erit maioꝛ:q2 magnitudo cubitalis erit maioꝛ magnitudine .50.cubitorum.nam magnitudo.100.cubitorum est dupla ad magnitudinem quinquaginta cubitorum.ꝛ ꝓbatum est:ꝙ magnitudo cubitalis est eq̄lis magnitudini.100.ergo ꝛ cubitalis dupla est ad eam que est.50.constat autem ꝙ ea que est.50.est maioꝛ cubitali. ergo cubitalis maioꝛe se est maioꝛ.per hunc modum videntur procedere ille rationes algazelis quas facit ad hanc conclusionem. de motu puncti in circunferentia spere vel rote existentis ꝛ eius qḋ existit circa axem: que duo in codē tempoꝛe cōplent suos circuitus.ꝛ tamē exñs i circūferentia multo maiorē circulū describit.Et de motu linee exeuntis a centro sol' ꝛ transeuntis ad terram per sūmitatem baculi quas non magis explico:quoniam sunt satis cōmunes.nec aliam habent virtutem. potius tamen in foꝛma premissa volui arguere:quoniaȝ ei non possunt applicari alique solutiones que consueuerunt dari alijs foꝛmis.⸿ Tertio ad idem arguo per aliam rationem philosophi.nam sequitur ꝙ indiuisibile ē diuisibile.declaratur.nam sumptis duobus mobilibus: quorum vnum sit duplo velocius ad alteruȝ:Si in vna hoꝛa velocius transeat magnitudinem.50.punctorum in eodem tempoꝛe tardius transibit puncta ꝛ medietatem alterius puncti.⸿ Quarto sic.sequeretur ꝙ impossibile esset aliquod corpus rarefieri naturaliter sc̄dm omnem dimensionem sine acquisitione noue quātitatis ꝛ noue etiam materie.hoc autem falsum est sm communem doctrinaȝ.ꝛ efficaciter probari potest.consequētia probatur. sit enim corpus quadratum seu cubum habens in omnem dimensionem magnitudinem deceȝ punctorum:ꝛ rare fiat vsq̧ ad magnitudinem centū punctorū.si hoc sit possibile sine generatione noue q̄ntitatis opȝ ꝙ vel punctum aliqḋ sit extēsius q̄ꝫ prius:vel ꝙ idē sit in plurib⁹ sitibus:ꝛ vtrūq̧ est impossible naturaliter. Idem arguitur de indiuisibili materie qḋ subycitur puncto sm viam istam. ⸿ Ex his patet ꝙ nulla magnitu

Right margin notes: ockā q̄ libeto p q.9. — T. c. 19. ꝛ 77. — 3m — 4m

do componitur ex indiuisibilib⁹.ꝛ cum omnis magnitu
do ex aliquibus componaṫ:vtpote:qꝛ omnis est diuisibi
lis.sequitur ꝙ omnis magnitudo cōponaṫ ex magnitu
dinibus. Huius opi non ē dubiū fuisse pħm ꝛ Cōmenta
torem alicui qui viderit dicta sua. ꝑpterea nō allego ad
hoc vllas auctoritates eoꝝ. Hui⁹ sententie est Aug.ii.de
cap.io. tri.dicens.Et ratio docet ꝛ minutissima ēt corpuscula
cap.iz. infinite diuidi. Itē in de mortalitate anime.porro inqt
corpus minuiṫ cū ex eo aliqd ꝑcisione detrahiṫ ex quo
cōficiṫ vt tali detractione tendat ad nihilū.at nulla pre
cisio perducit ad nihilū.oīs enim pars que remanet cor
pus est.Et quicqd h̄ ē q̄tolibet spacio locū occupat:neqꝫ
id posset nisi haberet ptes itidez in quas cederet.potest
igitur ifinite minui.ꝛ iō defectū pati atqꝫ ad nihilū ten
dere: q̄uis ꝑuenire nūq̄ queat.de ipso spacio ꝛ quolibꝫ
interuallo dici atqꝫ intelligi pōt. ¶ Item in epistola ad
nebridium que est in numero epistolaꝝ.94. vult expres
se corpora in infinitum posse secari.ꝛ qḋ nullū est mini
mum.Que oīa falsa essent si magnitudo ex finitis idiui
sibilibus constaret. Itē euidentissime.z⁰li.solil.iuxta fi
nē vbi dicit:ꝙ si ēt minimū circulū imaginādo describa
mus.ꝛ ad centruz duas lineas:circa quas vix quasi acui
pungi possit: q̄uis in medio non possim⁹ imaginaria co
gitatione alias ducere vt ad centrum sine vlla cōmixtio
ne perueniat.tn̄ rō clamat inūerabiles posse duci:nec se
se in illis incredibilibus angustijs vbi cētro posse cōtin
gere ita vt in oī eaꝝ īteruallo scribi etiā circulus possit.
pt.5.c.z his quidē nihil clari⁹. ¶ Itē Auic.6.nālīū iux p̄n^m dic.ꝙ
puncta ordinari ad faciendā lineā ē impossibile. Item
ex cōiunctione punctoꝝ corpus non posse cōponi. Alga
zel quoqꝫ hāc ꝯnem in sua meta.pluribus rōnibus niti
ꝫ.ꝯnē aṙ tur demonstrare. ¶ Cōtra istā ꝯnē pōt argui multiplr.p̊
sic.aut omni parte magnitudinis est aliq̄ minor:aut non
oī parte magnitudis ꝛc. Si deṫ z^m.igiṫ per equipollen
tiam aliqua parte non est aliq̄ minor.igiṫ aliq̄ ē idiuisi
bilis.s.qua nō est aliq̄ minor.aliogn aliq̄ esset ea minor.
.s.pars ei⁹. Si aliqua aūt ē indiuisibilis.igiṫ magnitudo
vltimate est resolubilis in idiuisibilia.ꝛ per ꝯn̄s p̄mo cō
poniṫ ex idiuisibilib⁹. Si v̊o oī pte magnitudinis ē aliq̄
minor:aut illa ē diśibilis aut idiśibilis.nō diśibilis:qꝛ tūc
non esset minor oī pte magnitudinis:qm̄ nō esset minor
pte sua.igiṫ indiuisibilis.ꝛ habeṫ ꝑpositum sicut prius.
z^m ¶ z⁰. aut inter p̄mū pūctuz ꝛ quodlꝫ aliud eiusdē linee ē
pūctuz mediū aut nō:nō pōt dici ꝙ sic:qꝛ tūc illud pūctū
mediū vel esset mediū inter p̄mū pūctū ꝛ seipsum.qḋ est
impossibile.vel ipsum non esset aliqḋ ex pūctis linee il
lius.ꝛ per ꝯn̄s nō mediaret inter p̄mū ꝛ alia eiusdem li
nee:qḋ est cōtra illud qḋ poniṫ.igiṫ inter p̄mū punctuz ꝛ
qōlibꝫ aliḋ eiusdē linee nō ē aliqḋ punctū mediū.igitur
punctum est pūctum imediatū.Ex hoc aūt vltra sequiṫ
ꝙ linea.ꝛ per ꝯn̄s magnitudo ꝯponiṫ ex idiuisibilibus.
3^m ¶ 3⁰. ꝛ est eadem virtus.suppono vnū veꝝ ꝛ a quolibet
fideli ꝯcedendū.s.ꝙ deus videt qōlibꝫ pūctuz qḋ est in
linea.tunc quero an deus videat ꝙ inter p̄mū pūctum li
nee hui⁹ vel illud demōstrate:ꝛ quodlꝫ aliud pūctuz ab
alio visuz in eadē linea intercipiṫ linea media:aut nō:si
non.igiṫ videt punctum imediatum puncto:si sic.igitur
ꝫ suppositū nō videt qōlꝫ pūctū illius linee.qm̄ in linea
illa media sunt plurima puncta:ꝛ nullū fm̄ hoc ē visum
4^m a deo. ¶ 4⁰. ꝛ fortius.aut aliqḋ pūctum est mediū inter
p̄mū punctū hui⁹ linee.vbi gratia.a.ꝛ oīa alia eiusdē:aut
nullū punctū est mediū inter punctum p̄^m linee.a.ꝛ oīa
alia pūcta eiusdē.hoc pꝫ:qꝛ ptes huius disiunctiue ꝯtra
dicūt mutuo.si aliqḋ est medium.igiṫ illud ē imediatū
p̊ puncto.Si nullū est mediū.igiṫ p̄mū pūctū ꝛ oīa alia

sunt imediata.ꝛ per ꝯn̄s aliqḋ alioꝝ pūctoꝝ ē p̄mo ime
diatum. ¶ 5⁰. possibile est magnitudinē esse siṁ actu diui 5^m
sam fm̄ oēm diuisionē possibilem in ea.igiṫ magnitudo
cōponiṫ ex indiuisibilib⁹.ꝯn̄s pꝫ:qꝛ posito ꝙ sic esset di
uisa resolutio eius aut vltimate eēt facta in idiuisibilia
aut in diuisibilia.nō pōt dici ꝙ ī aliq̄ indiuisibilia:qm̄
tūc nō esset actu diuisa fm̄ oēz possibilez in ea diuisionē.
igiṫ in indiuisibilia.cū igiṫ qōlꝫ sit p̄mo ꝯpositū ex his
in que vltimate resolubile est.sequiṫ ꝙ ex indiuisibilib⁹
sit magnitudo cōposita.an̄s aūt ꝓbaṫ duplr.tū qꝛ quecū
qꝫ potentie nō sunt ad actus incōpossibiles nec inter se
essentialē ordinē habentes:pn̄t siṁ per diuinā potentiam
ad actum reduci.nō.n.apparet aliqua rō ipediēs. Sꝫ po
tentie ad diuisiones cōtinui sunt hōꝫ cū sint ad actus eius
deꝫ rōnis.Que.n.sunt eiusdem rōnis nec eēntialē ordi
nem inter se nec mutuam repugnantiā hn̄t.tum qꝛ alias
sequereṫ ꝙ aliqua vlis esset ipossibilis:ꝛ⁹ quelꝫ singula
ris esset possibilis:qḋ videṫ incōueniens.pꝫ ꝯn̄a:qm̄ de
monstrata quacūqꝫ possibili diuisione hec est possibilis
fm̄ hāc.magnitudo ē diuisa. ¶ Rn̄deo ad p̄mā dico:ꝙ R̄n̄⁹ ad
omni pte magnitudinis ē aliq̄ minor.nulla tn̄ ps est mi rōnes ꝫ
nor omni pte magnitudinis.vn̄ iste ꝑpositiones.oī pte ē ꝯ^m ad p̄^m
aliq̄ ps minor.ꝛ aliq̄ ps est minor oī pte.nō equipollent:
nec p̄ma infert scḋam.qnimo p̄ma est vera ꝛ alia fl̄a: ꝛ
illatio scḋe ex p̄ma peccat per figuram dictionis.qm̄ in
p̄ma ly ps.supponit ꝯfuse tātū:ꝛ ī scḋa determiate.Exē
plum si mūdus duraret ꝑpetuo ꝛ in filū dispōne sicut de
facto ponit pħs:ꝛ de possibili oēs catholici.hec esset ve
ra.omni homine futuro erit aliqs hō futurus posterior.
pꝫ.qꝛ quelꝫ singularis eēt v̊a.ꝛ tn̄ hec eēt falsa.aliqs hō
futurus erit posterior oī hoīe futuro:ꝛ iō ipsa non eēt cō
sequēs ad p̄mā.Cōcedo igiṫ ꝙ oī pte cōtinui ē aliq̄ pars
minor.ꝛ cū vlterius dr̄:aut illa ē diuisibilis ꝛc.dico:ꝙ ē
diuisibilis.ꝛ vlteri⁹ cōcedo ꝙ illa nō ē minor oī pte ma
gnitudinis.nec h̄ repugnat vlī cōcesse.vn̄ ista copulati
ua ē v̊a.oī pte magnitudinis ē aliq̄ ps minor.ꝛ illa nō est
minor oī pte magnitudis. Sicut ꝛ in casu p̄misso hec eēt
v̊a.oī hoīe futuro erit aliqs homo futurus posterior:ꝛ il
le nō erit posterior oī hoīe futuro.Et si magis explicetur
ꝑpositio ad sensum:quē vt videṫ:multi sic arguēdo con
cipiunt:Et dicaṫ sic:aut illa ps q̄ est minor oī pte ꝯtinui
est diuisibilis aut indiuisibilis:nego istam disiunctiuaꝫ
ꝑpter falsaꝫ implicationeꝫ ex pte subiecti. Implicat.n.
ꝙ sit aliqua ps minor oī pte ꝯtinui:qḋ prorsus ē falsum.
Simile ē si idē diceret:aut ille hō futurus posterior oī
hoīe futuro erit corruptibilis:vel est icorruptibilis.que
vtiqꝫ ꝑpter falsam iplicationē esset falsa. ¶ Ad secūdū
tertiū ꝛ quartū possem siṁ respondere negando illud:qḋ Ad z^m
cōiter supponūt.s.aliqḋ punctū eē in magnitudie.h̄ eniꝫ
falsuꝫ ē:sic patebit in tertia ꝯne.qꝛ tn̄ pter h̄ qōlꝫ ēt ali
ter deficit. Respondeo ad scḋm supponēdo ꝓ nūc pūcta
esse in magnitudine fm̄ ꝙ multi imaginanṫ:ꝛ false iudi
cio meo.hoc tn̄ supposito dico ꝙ inter p̄mū punctū:ꝛ qō
libet aliud eiusdem linee est pūctum medium.nullum
tamen pūctū est medium inter p̄muꝫ punctū ꝛ qōlibet
aliud eiusdem linee.ꝛ iō nō ꝓcedit vlterior deductio q̄
tota supponit ꝙ ad illam vniuersalem cōcessaꝫ sequatur
hec particularis.aliquod punctum est medium inter pri
mum punctum ꝛ quodlibet aliud eiusdem linee:ꝛ super
hac innititur sequens argumentatio. Sed hoc non sequi
tur ad illaꝫ:quinimo in tali illatione cōmittitur fallacia
figure dictionis propter similem causam ei que dicta ē
in precedenti solutione. ¶ Ad tertiū dico stante p̄dicta
suppositione ꝙ deus videt ꝙ inter primum punctum ꝛ Ad 3^m
qōlibet aliud eiusdem linee intercipitur linea ꝛ infinita

etiam puncta.non tñ linea nõ visa.nec pũcta nõ visa ab
eo.nullam tñ lineã deus videt intercipi inter pᵐ pũctuȝ.
⁊ qõlibet punctuȝ.⁊ qõlibet aliud punctũ ab eo visum.
Ad 4m ¶ Ad 4m dicerem ꝙ nullũ punctũ est mediũ inter pᵐ ⁊
oĩa alia eiusdem linee.⁊ cuȝ infert̃.igit̃ pᵐ ⁊ oĩa alia sunt
imediata si in consequente ly oĩa.teneat̃ collectiue.ꝯce/
do ꝯñs:gcqd sit de ꝯña.⁊ nego vlteriorẽ ꝯñaȝ q̃ dr̃.igr̃ ali
qõ alioꝝ punctoꝝ ẽ pmo imediatũ. Instantia certissima
apud me est.qm̃ si sint duo corpora imediata.a.⁊.b.diui/
dẽdo.b.in ptes ꝓportionales sic ꝙ pma ps sit eiꝰ medie/
tas remotior ab.a.⁊ secũda sit medietas alterius medie/
tatis imediata priori medietati totiꝰ.⁊ tertia sit medie/
tas residui.⁊ sic semꝑ ꝓcedendo versus.a.tũc hec ẽ vera.
a.⁊ oẽs ptes ꝓportionales.b.sunt imediate.⁊ tñ hec ẽ fal
sa.aliq̃ pars ꝓportionalis.b.est imediata ipsi.a.cũ taliuȝ
nulla sit vltima versus.a.igit̃ h̃ nõ sequit̃ ad pmam.⁊ si
hanc istantiã nõ admitterent ponẽtes ꝯtinuũ cõponi ex
idiuisibilibꝰ pro eo ꝙ nõ ponerẽt infinitatẽ taliũ partiũ:
suã ꝯñaȝ ꝓbare nõ pñt.vñ nec ego illã admitto:⁊ adhuc
põt in simili istari ẜȝ opionẽ oppositã:qꝛ nõ sequit̃.huic
puncto oĩa alia eiusdẽ linee sunt ineq̃lia.g̃ huic aliquod
alioꝝ est inequale.nam añs ẽ veꝝ si ly oĩa.sumat̃ colle/
ctiue.sic enim oĩa alia sunt magnitudo ẜm illã opi.Ma/
Ad 5m gnitudo aũt iequalis est puncto.⁊ tñ ꝯñs ẽ falsuȝ. ¶ Ad
5m nego ꝯñaȝ. Ad ꝓbationẽ dico:ꝙ resolutionẽ illã fa/
ctam esse in aliq̃ vltimate põt intelligi dupl̃r.vnoꝰ in ali
qua vltimate.i.in aliqua in que alia sint resoluta.⁊ ipsa
resoluta nõ sint in aliqua alia.ita ꝙ ipsa sint vltima in q̃
sit facta huius resolutio seu diuisio.Alioꝰ põt intelligi re
solutionẽ hꝰ eẽ factã in aliqua vltimate.i.total̃r ⁊ cõple
te magnitudinẽ eẽ in suas ptes resolutã: seu magis pro/
prie loquẽdo quelibȝ que fuerũt eius ptes eẽ actu abin/
uicẽ diuisa ⁊ nulla restare diuidenda.si in p sensu quera/
tur in que posito añte illo in esse facta esset resolutio vlti
mate.an.s.in aliq̃ diuisibilia.an idiuisibilia.dico ꝙ nec
in aliq̃ diuisibilia nec in aliq̃ indiuisibilia:nec in aliqua
oĩno vltimate facta eẽt:qm̃ nulla eẽnt que nõ eẽnt vlti/
mate resoluta.vñ sicut an̄ hꝰ resolutionẽ nulla ps erat i/
resolubilis in alias:sic posita totali resolutione nulla eẽt
nõ resoluta in alias:sicut satis huic ꝓpinque dictũ est in
pmo li.d.35.q.vnica.articulo pmo.in responsione ad.7.
agumentũ op̃.ibi.reprobate de totali diuisione cõtinui
in sensu diuiso.Et si fieret talis resolutio actualis tũc ẽt
esset multitudo aliq̃ discretoꝝ ex multitudinibꝰ ꝓcise ⁊
ex nullis vnitatibus simpliciter constituta.Sicut ẽt suo
mõ aliq̃l̃r dictuȝ est de multitudine ꝯtinuoꝝ li.p.d.24.
q.pma.in solutione obiectionis vltime.Si võ querat̃ i q̃
vltimate ⁊c̃. In secũdo sensu distiguendũ ẽ de diuisibili
⁊ indiuisibili.diuisibile enim aliqñ dr̃ ẜm actuȝ.⁊ est qõ
actu ẽ diuisum q̃lis est ꝓprie oĩs multitudo discretoruȝ.
aliqñ võ ẜȝ potẽtiã:⁊ est qõ hȝ in se ptes nõ distictas abi/
uiceȝ.Simil̃r idiuisibile:dr̃ ⁊ qõ nõ hȝ vllas ptes oĩno ⁊
qõ nõ hȝ ptes distinctas.⁊ sic ideȝ significat indiuisibile
qõ nõ actu diuisũ siue qõ nõ diuisibile pmoꝰ siue h̃ ꝓprie
dicat̃ siue nõ.dico igit̃ ꝙ neutro mõ eẽt facta resolutio
ad idiuisibilia:nec etiã ad diuisibilia scðo mõ:sed ad di
uisibilia pᵒ.⁊ hec solutio magis claret ex dictis i pmo li.
d.35.vbi allegatũ est. ¶ Ꝑ.gcqd sit de veritate añtis ad
bonũ intellectũ accepti.qꝛ tñ multi negarent id:põt dici
ꝙ nõ ꝓbat̃ sufficienter:⁊ assumpta ꝓpositio nõ ẽ va.qm̃
impossibile ẽ oẽs aĩas possibiles eẽ actu ꝓductas in sen/
su ꝯposito.⁊ tñ possibilitas aĩaꝝ:vt codeꝰ loquendi vtar
cũ arguente:nõ sunt ad actus repugnãtes:aut eẽntial̃r or
dinatos:cũ sit ad actus eiusdẽ spẽi. ¶ Item alia ꝓbatio
nulla est.qm̃ nõ est incõueniẽs ꝙ pro incõuenienti reci/
pit.pȝ.n.ꝙ hec vl̃is.vtrũqȝ hoꝝ est veꝝ.demõstratis duo
bus cõtradictorijs ꝯtingentibꝰ est impossibilis.⁊ tñ quo/
libet singularis est possibilis.Simil̃r hec est ĩpossibilis.
oẽ possibile eẽ ẽ.⁊ tñ quelibȝ singularis eius ẽ possibilis.
¶ Scða ꝯ ẽ:ꝙ quelibet magnitudo ꝯposita ẽ ex ifinitis 2a ꝯ
magnitudinibꝰ.verũ ꝓpter dicta aliquoꝝ in hac mã di/
stinguendũ est de hoc termino infinitũ.qui dupl̃r accipi
potest iuxta cõmune dictum.s.sincathegoreumatice ⁊ ca
thegoreumatice.pᵒ idem valȝ ꝙ hec oratio.nõ tm̃ gn ma
ius quo ad ꝯtinua:vel nõ tot quin plura quo ad discreta.
Sȝ puto ꝙ magis ꝓprie diceret̃ q̃tocũqȝ finito maius
vel quotcũqȝ finitis plura.Cathegoreumatice aũt si acci
piatur in cõtinuis exponit̃ per hanc orõnẽ tm̃ ꝙ nõ ma/
ius supple ẽ vel esse põt.q̃ ad discreta võ tot q̃t nõ plura.
Sed hec expositio nõ vr̃ congrua.qm̃ ẜm plȝ pmũ celũ
vel saltẽ totꝰ mũdus ẽ tãtũ:ꝙ eo nõ est nec eẽ põt maiꝰ:⁊
tñ nõ est infinitꝰ. Item secũdum multos doctores mo/
dernos ifinitis eẽ pñt gn imo ẽt sunt plura.⁊ iõ meliꝰ se/
cundũ alios exponit̃ infinitũ.i.maius q̃ȝ bicubitum.⁊ q̃ȝ
tricubitũ:⁊ sic de ceteris finitis q̃tis:⁊ h̃ in cõtinuis. In
discretis võ plura q̃ȝ duo ⁊ q̃ȝ tria ⁊ q̃ȝ q̃tuor ⁊ sic de cete/
teris multitudinibꝰ finitis.vel aliter lȝ nõ ad sensuȝ ifiᵐ
illo mõ quo ad continua diffinit̃ ꝑ hanc orationẽ maius
q̃tocũqȝ finito:⁊ q̃ ad discreta plura quotcũqȝ finitis. De
aũt acceptiones satis differũt.nã ifiᵐ a pte subiecti reten
tuȝ sincathegoreumatice reddit ꝓpositionẽ vl̃eȝ.Sum
ptuȝ võ cathegoreumatice nõ.⁊ aliqñ vnoꝰ sumpto ꝓpo
sitio est va.⁊ alioꝰ falsa.vbi grã.posito ꝙ mũdus ꝑpetua/
ret̃ in dispositionibꝰ qualibꝰ nũc agit̃.Si diceret̃ ifiniti
hoĩes erũt ꝑteriti.si ly ifiniti.sumat̃ sincathegoreumati/
ce ꝓpõ ẽ va:qm̃ quotcũqȝ finitis plures erũt ꝑteriti. Ca/
thegoreumatice aũt ẽ falsa.qm̃ nõ plures quotcũqȝ fini/
tis erũt ꝑteriti.h̃ pmisso.dico ꝙ vtroqȝ mõ sumpto illo
termino q̃lȝ magnitudo ẽ ex ifinitis ẜȝ multitudinẽ ma
gnitudinibꝰ ptialibꝰ ꝯposita seu ꝙ in q̃lȝ magnitudine
ifinite ptes sũt:q̃rũ q̃lȝ ẽ magnitudo.ꝓbo igit̃ tria ꝑ ordi
nẽ. Primũ erit ꝙ cuiuslȝ magnitudis ptes sũt actu plu
res. 2m ꝙ cuiuslȝ magnitudis sũt ifinite ptes.q̃rũ q̃libȝ
ẽ magnitudo sumẽdo ly ifinite.sincathece. 3m ꝙ cuiuslȝ
magnitudis sunt ifinite ptes.q̃ꝝ q̃lȝ ẽ magnitudo sumẽ/
do ly ifinite.cathegoreumatice.Et i toto isto articulo lo/
quor de ptibꝰ ꝓprie:eas.s.vocando ptes magnitudinis:
ex qbꝰ magnitudo resultat:seu quaꝝ q̃libȝ ẽ ps aliquota
totiꝰ vel alicꝰ ptis eiꝰ:aut ex talibꝰ ꝯstituta:q̃modo pun/
cta esto ꝙ sint nõ sũt ptes magnitudis.vt pȝ ex ꝯne ꝑcedẽ
ti. ¶ Primũ ꝓbo sic.cuiuslȝ magnitudis aliq̃ ptes sũt di ꝓba: pᵐ.
stãtes actual̃r.igr̃ cuiuslȝ ptes magnitudis sũt actual̃r plu
res.añs pȝ:qm̃ magnitudo hȝ ptẽ ⁊ ptẽ.ex qbꝰ ꝯponit̃.⁊
vt pȝ ex ꝑcedenti ꝯne.nulla magnitudo ꝯponit̃ ex idiui
sibilibus.igit̃ q̃lȝ ps magnitudis hȝ ptes.sȝ aliq̃ ps vniꝰ
ptis actual̃r distat ab aliq̃ pte alteriꝰ ptis.vbi grã.extre/
ma medietas vniꝰ medietatis q̃ ẽ q̃rta totiꝰ a pte alteri/
us medietatis totiꝰ.ꝯña satis ẽ euidẽs:qm̃ neccẽ seqr̃.h̃
actu distat ab h̃.igr̃ h̃ actu ẽ aliud ab h̃.eisdẽ demõstra/
tis.⁊ vltra.igr̃ h̃ ⁊ h̃ sũt actu pl̃a. 2o cuiuslȝ magnitudis 2m
aliq̃ parte pars aliqua est minor.igr̃ cuiuslȝ magnitudis
ptes sũt actu pl̃es.añs ẽ notũ:qm̃ cuiuslȝ magnitudis me
dietate medietas medietatis ẽ minor.ꝯña euidẽs de se
ẽ. ¶ Ꝑ.idẽ iudiciũ q̃tũ ad h̃ ẽ de qbuslibȝ ptibꝰ magni 3m
tudis ꝯtinue. Nunc aut ad sensuȝ videmꝰ ꝙ alicꝰ magni
tudinis aliq̃ ps est actual̃r alba.alia exñte actual̃r nigra.
vna calida alia simul existente frigida.vna densa alia ra
ra.vna recta alia curua. Item vna potest corrumpi.alia
manẽte salua.que omnia necessario cõuincunt illas par/
tes.nõ solũ actu eẽ.sed ẽt ⁊ actu plures ⁊ distinctas abin/

nicē. Aduertendū tñ ꝙ lȝ magnitudis ptes sint actualr
z actualiter partes. ac ēt actualr plures. ipse tñ non sunt
plures partes actuales. sed potentiales iuxta dñiā datā
de partibus in pmo li. d. 24. q. i. vbi ēt ostēdit sensus au
ctorum dicentiū ꝙ partes sunt po in toto. z ꝙ non sunt
pba: 2ª plures in actu. z ea que possunt argui cōtra hanc ↄnē ex
dictis ibidem prīt sufficienter solui. z iō ꝓ nūc hic nō ar
guo ↄ eā. sed iam dicta sufficiant. ¶ Secūdū pbo sic. cu
iuslibȝ magnitudinis quelȝ pars hȝ ptem. igit cuiuslibȝ
magnitudinis sunt infinite partes. aña pbat: qz si nō cu
iuslibȝ magnitudis quelȝ ps zc. sequeret ꝙ aliq ps esset
indiuisibilis: ac per h aliq magnitudo ↄponeret ex idui
sibilibus. c opposituū pbatū est in pcedenti ↄne. ↄña aūt
nota est. qz si cuiuslȝ magnitudinis quelȝ ps hȝ ptē. dato
quocūqȝ numero partiuȝ vltra illū seu illis plures erunt
pba: 3ª partes illaꝝ partium in dato numero acceptaꝝ. Et ex h
pȝ ēt ꝙ quelȝ ē magnitudo. ¶ Deinde tertiū qd ēt pbat
2m sic pbo. cuiuslȝ magnitudinis quelibet pars hȝ ptes.
vt pbatū est. igit cuiuslibȝ magnitudinis ptes sunt plu
res quotcūqȝ finitis. z per ↄñs infinite. pȝ ↄña: qm quelȝ
pars partis est pars totius illius ptis. igit oēs ptes toti
collectiue sumendo. z ad bonū intellectū sunt plures qȝ
qttuor z qȝ centum. z sic quotcūqȝ determinati numeri.
2m ais cēt dare maximū nūerū eaꝝ. z tunc nulla illaꝝ hēret
partē z ptem. qd repugnat añti. ¶ 2°. cuiuslibȝ magnitu
dinis oēs partes sunt plures z nō sunt finite. igit cuiuslȝ
magnitudis ptes sunt infinite. aña pȝ sumpto ly oēs. col
lectiue. nā pma ps pbata est in pma pte huius ↄnis. Se
cūda vo pbat. qz si oēs sil sumpte essent finite tm in quā
tocūqȝ numero ponerent opteret ꝙ qlibet cēt iduisibi
lis seu carens ptib. c oppom pȝ ex ↄne prima. pbat ↄña.
qz det numer oiuȝ sil sumptaꝝ. z sit gra exempli. 1000.
Si aliqua eaꝝ hȝ partes: cu partes eius sint ptes ēt toti
magnitudinis. sequit ꝙ sint plures. 1000. ↄña pȝ: qm ois
3m multitudo vel est finita vel ifinita. sumpto hoc termino
cathegoreumatice. ¶ 3°. ois multitudo aliquā multitu
dinem finitā excedens vltra oēm pportionem finitam
est infinita. pȝ. sed cuiuslȝ magnitudinis multitudo oiuȝ
ptiuȝ collectiue sumptaꝝ aliqȝ multitudinē finitaȝ. vbi
4m gratia. dualitatem excedit vltra oēm pportionē finitaȝ
sic pȝ ex fundamētis pcedentib. igit zc. ¶ 4°. cuiuslibȝ
magnitudis infinite sunt ptes. igit cuiuslȝ magnitudis
oēs ptes sunt infinite. aña est pbatū sumpto in eo ifinite
sincathegoreumatice. z ↄña pȝ sūpto i ↄñte cathegoreu
matice. z ly oēs collectiue. nā si det oppm. vȝ. ꝙ oēs sil nō
sint sic infinite. igit oēs sunt aliquot finite. z vltra. igit
nō quotcūqȝ finitis sunt illius magnitudis plures ptes:
qz nō sunt plures qȝ tot quot sunt oēs sil. igit nec eius ifi
nite sunt ptes: sumēdo ifinite sincategoreumatice: qd re
pugnat antecedenti. vñ generalr de quibuscūqȝ de iesse
z de pñti vere dr ꝙ sūt ifinita sincathegoreumatice. vere
ēt dr ꝙ sunt infinita cathegoreumatice. z eↄ. vñ qȝtū ad
hoc nō appet repugnantia sic dicūt illi q ↄcedūt ptes ma
gnitudinis cē ifinitas sincathegoreumatice: z negāt si su
mat cathegoreumatice. ¶ Aduertendū tñ ꝙ dicens in
pdictis oēs ptes magnitudinis sumpto ly oēs collectiue
magis sum secutus cōem modū loquēdi qȝ ppietatem
sermonis. nam magis pprie diceret oia quoꝝ qdlibȝ est
ps. vt frequenter in pmo li. dictum est. Et sic dicendo pa
riter cōcludit ppositū. qm oia quoꝝ qdlȝ ē ps magnitu
dinis sil sumpta sunt infinite magnitudines vt ex appli
Rño catione rōnū factaꝝ cōsideranti facilr apparet. ¶ Si di
cat contra hoc sicut aliquos dicere audiui ꝙ iste termi
nus oia vel oēs nō pōt addi termino hñti ifinita supposi
ta seu stāti ꝓ infinitis suppositis sumptis collectiue. Di
Ↄ rñez

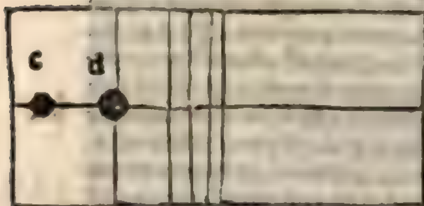
cendū hoc eē falsum z irrōnabilr dcm. qd pȝ. tum qz ex
presse oppositum patet ex dicto Augu. 12. de. ciui. dei. vbi cap. 18.
ait ꝙ singuli quiqȝ numeri sunt finiti. z oēs infiniti. z sub
dit ꝙ oēs nūeros nouit deus z nō ppter coꝝ ifinitatē vs
qȝ ad quādam summā nūeroꝝ dei scia pueniet: z ceteros
ignorat. z pȝ ꝙ sumit ly oēs. collectiue. tum ex dicto phi
pmo celi. vbi cōtra democritū ponentē aliqd corpus con t.c.73.
stitui ex ifinitis iduisibilibus eiusdē spēi arguit sic. aut
oia essent grauia z tūc nullū corp cēt leue. aut oia leuia.
z tunc nullū esset graue. z dicit Cōmē. ibi. ꝙ h seqtur ex Cō.73
positione eoꝝ ꝙ sunt infinita. z ꝙ nihil reperit extra ea.
z pȝ ꝙ vterqȝ sumit ly oia. ēt collectiue. p. Cōmen. 3. de Cō.19.
aia dicit ꝙ per intellectum mālē iudicam res ifinitas
in numero in ppositione vli. h aūt esset falsum si signuȝ
vle nō posset addi termio hñti significata ifinita. ¶ p.
officiuȝ signi. vt dicit phs p perier. est ↄsignificare vlr. z
Boetius dicit ibi ꝙ illud qd dr ois. id ad qd addit col
ligit atqȝ i vnū corpus adducit. z vlis cui addit vlitateȝ
cōsignat. vtrum aūt illud cui addit habeat supposita ifi
nita vel nō. accidit signo. ¶ Premissa ↄ pbat manifeste
quo ad singula que dicta sunt ex intentione Augu. 2. de Cō. 15.
lib. ar. vbi ait: ꝙ qcqd corporis sensu attingit nō vnū: sed
multa cē ↄuincit. corp ē. n. z iō hȝ inumerabiles ptes. Ex
quo pȝ ꝙ fm eū oē corp hȝ inumerabiles ptes. alias ↄña
quā inuit p illud. z iō. nulla cēt. Si aūt hȝ inumerabiles
partes. igit plures z etiā infinitas. Qd etiā ex declaratio
ne pdicti verbi quā mox subdit magis appet. sȝ vt minu
tas inquit quasqȝ minusqȝ articulatas nō psequar qȝtu
lūcūqȝ illud corpus sit. hȝ certe aliā partem dextram. aliā
sinistram. aliā iferiorē. aliaȝ supiorē. aliaȝ vlteriorē. aliā
citeriorē. alias finales. aliam mediā. hoc enim necesse ē
qȝtūlibet exiguo corporis modulo iesse fateamur. Ecce
ꝙ qdlȝ corpus z qȝtūlȝ pua ps corporis hȝ multas ptes. z
ifra similr subdit. cuiuslȝ corpusculi ps dimidia quātis
duobus ↄstat: hȝ z ipsa dimidiam. Ex his aūt manifeste
sequit ꝙ qdlibȝ corp hȝ partes nō solū plures: sed ēt ifi
nitas. qualr aūt nullū tale sit vnū: z quō ēt sit vnū: decla
ratum est in pmo. d. 24. q. i. ¶ Cōtra istā ↄnē inqȝtū po Ↄ 2am
nit in magnitudie cē ptes infinitas accepto hoc termino ↄcem ar.
cathegoreumatice plebz z subtilr arguit doctor qdā p doc. iste
bans ꝙ in qualȝ magnitudine ē dare vltimā ptez ppor ē ino
tionalē seu mimā. z qz ↄstat ꝙ ē dare pam z maximā. seqt
necio ꝙ nō sit ifinite. assūptū aūt pbatur. ¶ Primo sic. pm
sint due magnitudines. a. z. b. ↄtingentes se: z sumant in
b. ptes pportiōales. sic ꝙ pa sit medietas eius. z secunda
sit medietas medietatis: z sic deinceps pcedendo vsus. a.
tūc arguit sic. multitudo haꝝ p. b. ↄiungit imediate ipsi
a. igit aliq ps huius
multitudis imedia
te ↄiungit. a. aña est
notuȝ. ↄña pbat. qz
ipole ē imaginari ꝙ
aliq magnitudo ↄiū
gat imediate. vel cō
tiguet alicui nisi ali
q vnitas ei illi cōiū
gat imediate. si sic.

b a

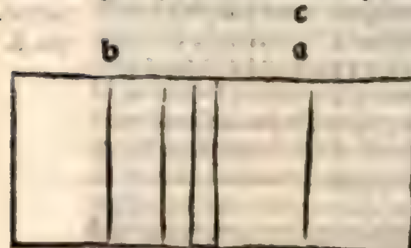
1 2 3

igit aliq ē vltima. s. illa q imediate cōiungit ipsi. a. z pōt
confirmari: qz si magnitudo que ē. b. cēt actu diuisa fm
oēs hui ptes pportiōales retinētes tñ eosdē sit. ita ꝙ
essent ↄtigue sic nūc sit cōtinue aliq imediate tāgeret. a.
nec pole ē imaginari oppm. igit z nūc dū sit ↄtinue. cū pe
nit i nullo hȝ ppiqtatē vel distātiā aut ordinē ptiū alr
tunc se haberet qȝ mō se habeant. ¶ 2°. ponat ꝙ aliqd 2m
corpus incipiat in puncto extremo. a. moueri versus. b.

tunc sic. In hoc instanti illud corpus incepit moueri.igr̄
aliquis motus vnus futurus incipit in hoc instanti:⁊ vo
co inquit motũ vnũ qui fit sup̱ vnum spaciũ continuũ
T.c.31. cum ceteris conditionibus positis in.5.phẏsicoꝝ.Quicũ
q̄ aũt sit ille motus sequit̄ q̄ fiat super vltimã partẽ pro
3^m portionalem.q: aliter non inciperet in hoc instãti. ¶ 3°
ponant̄ duo mobilia.d.⁊.c.moueri super.b.v̄sus.a.⁊ mo
ueat̄.d.in duplo velociꝰ q̄.c.ita q̄ semp̱ cũ venerit ad fi
nem alicuiꝰ p̱tis ꝓportionalis quiescat ibi donec.c.veni
at illuc:vel super eandem lineã:vel super equalẽ aliã.
possent.n.super eandẽ si essent corpora glorificata.q: tũc
non impedirent se.ponat̄ etiam q̄.c.veniat ad.a.in vna
hora in hoc instanti terminata grã exempli.tunc sequit̄.

q̄.c.⁊.d.ꝑuenĩũt ĩ hoc
instanti ad.a.⁊ neutrũ
prius alio.sed ꝯñs ẽ cõ
tra positũ.q: quãlibet
p̱tẽ ꝓportionalẽ prius
ꝑtransibit.d.q̄.c. igit̄
oẽs p̄us.d.q̄.c.igit̄.d.
prius venit ad.a.Et p^m
ꝯñs sequitur:q: in hoc instanti.c.ẽ ad.a.si igit̄.d.p̄us fuit
ad.a.igit̄ per aliqḋ tp̄s prius fuit ad.a.sit aũt tp̄s tale.e.
tunc in e.tp̄e p̱te huius hore nõ mouebat̄.d.q: fuit ad.a.
toto.e.tp̄e.vt d̄r.⁊.c.toto.e. tp̄e mouebat̄.igit̄.c.in.e.tp̄e
transiuit vnã p̱tẽ ꝓportionalẽ tm̃.⁊ per ꝯñs vltimã.qḋ
est ꝓbandũ.aut plures.si plures.igit̄ non in oĩ p̱te ꝓpor
tionali.d.expectauit.c.qḋ est ꝯtra positum.igit̄ ex hoc q̄
ponunt̄ p̱tes ꝓportionales actu infinite cum alio possibi
li nõ repugnante: sequunt̄ ista duo ꝯ̄dictoria.s.q̄.c.⁊.d.
simul ꝑuenĩũt ad.a.⁊ nõ sil̄ ꝑuenĩũt.igit̄ illud positũ clau
Viber. dit cõtradictionẽ.¶ 4°in eodẽ casu arguit̄.q̄ in hoc in
li.2.q.1. stanti terminet̄ aliquis motus corporis.c.q: nullus mo
tus terminat̄ in hoc instanti.nisi per hoc q̄ aliq̄ pars eiꝰ
terminat̄.igitur aliq̄s vnus motꝰ.c.terminat̄ in hoc istã
ti.⁊ sequit̄ necessario q̄ ille fuit factus sup̱ vltimã p̱tem
ꝓportionalẽ.q: aliter nõ eẽt vnus:sed aggregatꝰ ex mul
5^m tis.¶ 5° in eodẽ casu sequit̄ idẽ de.d.q̄ in hoc istãti ter
minat̄ aliquis motus eius vel aliqua quies eius.si aliq̄s
motus eius ille fuit super vltimã p̱tem ꝓportionalẽ.q:
ille est vere vnus rõe spaciȷ ⁊ tp̄is:cũ nõ sit aliquis aggre
gatus motus.d.continuus in tp̄e per positũ.⁊ ista ẽ aliq̄
pars vltima.si vero terminet̄ quies:aut illa ẽ finita aut
infinita.non infinita.certũ est.igit̄ aliq̃ñ in aliquo instã
ti incepit:⁊ sit illud.f.tũc in.f.terminabat̄ aliquis motꝰ.
⁊ sequit̄ necessario sicut prius q̄ ille fuit super vltimam
6^m partem.¶ Sexto.sit ita q̄ super hꝫ ĩfinitis p̱tibꝰ ꝓpor
tionalibꝰ sint ĩfiniti hoĩes hñtes corpora glorificata.ita
q̄ corpꝰ vnũ terminet̄ in pũcto medio ipsius.b.⁊ corpus

2^m terminet̄ in fine se
cunde p̱tis.⁊ sic de ĩfini
tis sup̱ p̱tes ĩfinitas ꝓce
dendo v̄sus.a.ita q̄ non
sint sil̄ p̱tes.Sit ẽt.c.ali
qḋ corpꝰ exñs sup̱ magni
tudine.a.distãs a magni
tudiẽ.b.p̱ pedalẽ q̄titã
tem.tũc arguit̄ sic.aliq̄s
hõ ẽ ꝓpinquissimꝰ.c.q:
si accederet quousq̄ ꝑueniret ad hoĩes:aliquẽ illoꝝ p̄ tã
geret.ille g̊ hõ ꝓpiquissimꝰ.c.sit sor.aut sor.tangit.a.aut
nõ.si nõ.igit̄ distat p̱ certã p̱tẽ magnitudĩs.b.⁊ ita in illa
p̱te magnitudĩs s̄t ĩfinite p̱tes ꝓportõales:⁊ añ illã solũ
finite.⁊ p̱ ꝯñs añ p̱tẽ illã ñ s̄t nisi finiti hoĩes nec plures
sup̱ totã s̄ꝫ hãc missionẽ.qḋ ẽ ꝯ̄ positũ.si sor.tãgit.a.igr̄ ali
qua p̱s ꝓportiõal̄ tãgit.a.q: ꝓpiq̄ssimũ extremũ sor.ad
c.ẽ sil̄ cũ termio vniꝰ p̱tis ꝓportiõalis.b.p̱ positũ.illa p̱s
ñ p̄t poni ĩdiṡibilis.q: tc̄ ñ eẽt p̱s ꝓportõalis:nec diṡibil:
q: tc̄ eẽt aliq̄ posterior illa.qḋ ẽ falsũ.tũ q: nec̄to illa eẽt
vl̄ria:qḋ sil̄r ĩcludit ꝯ̄dictoria.imo vt dicit B est ꝓpo^m
¶ 7° in eodẽ casu sequit̄ q̄ ãnulato sor.aliquis hõ est ꝓ 7^m
pinquissimus.c.⁊ ita ille distat ab.a.igitur inter ip̄m ⁊.a.
sunt infinite p̱tes ꝓportionales.ꝯ̄ positũ.q: tunc ibi fuis
sent infiniti hoĩes.imo sequit̄ q̄ ille sit super penultimã
partẽ ꝓportionalẽ:qḋ claudit ꝯ̄dictoria:sicut q̄ sit aliq̄
vltima:cũ vnũ ĩferat aliud ⁊ ec̄ꝯ̊.¶ Propter istas rõnes
quas lꝫ iste doctor faciat p̄ncipal̄r ad ꝓbandũ q̄ nõ est
possibile esse infinitas p̱tes ꝓportõales in actu sep̱ato.q:
tñ vt dicit eque ꝓcedunt ⁊ ꝓbant q̄ nec sunt ĩfinite p̱tes
ꝓportionales in poª.i.potẽtiales ⁊ adinuicẽ ꝯtinuate:tꝫ
simpl̄r q̄ in magnitudine nõ sunt infinite p̱tes ꝓportio
nales:tẽto hoc termino infinite cathegorematice.si vo
teneat̄ sincathegorematice:⁊ ponat̄ a p̱te subiecti p̄ce
dendo terminũ distributum.vbi grã.infinite p̱tes ꝓpor
tionales sunt in magnitudiẽ.dicit ꝓpositionẽ eẽ verã ⁊
concedẽdam.¶ 8° arguit̄ ab alio doctore sic.ĩ nulla ma Cluitõ.
gnitudine sunt plures q̄ due partes.igit̄ in nulla magni sop̄.qõ
tudine sunt infinite p̱tes.ꝯña pꝫ ex significato termini. 42.
añs ꝓbat̄.q: ĩ nulla magnitudiẽ sunt plures p̱tes q̄ due
medietates.qḋ ꝓbat̄:q: due medietates sũt q̄tuor quar
te ⁊.8.octaue.⁊ sic in infinitum.q: totũ est sue p̱tes.sed
nullius magnitudinis sunt plures partes q̄ q̄tuor q̄rte
⁊.8.octaue.⁊ sic in ĩfinitũ.concedit tñ iste doctor q̄ ĩfini
te p̱tes ꝓportionales sunt in magnitudiẽ.sed ex hoc dic̄
nõ seq̄ q̄ ĩfinite p̱tes s̄t ĩ magnitudiẽ:q: arguit̄ ab ĩferio
ri ad supius cũ distributione.¶ 9° ab aliȷs sic.si in qualꝫ 9^m
magnitudiẽ s̄t ĩfinite p̱tes. quaꝝ quelꝫ est magnitudo.
vt supra dc̄m est.quelꝫ magnitudo ẽ actu ĩfinita extensi
ue.ꝯñs sensui pꝫ falsum.ꝯña ꝓbat̄:q: quorũcũq̄ qḋlibꝫ
additũ alteri facit maius:⁊ duo maius q̄ vnũ.⁊ tria ma
ius q̄ duo.⁊ sic de quolꝫ in infinitũ eiusmodi si sint ĩfini
ta faciunt infinitũ.sed cõstat q̄ quelꝫ magnitudo quãte
cũq̄ sit q̄titatis seu magne seu parue alteri addita facit
maius.⁊ tres maiꝰ q̄ due.⁊ sic ĩ ĩfinitũ.¶ 10°.si in magni 10^m
tudine ⁊c̄.aut in ipsa sunt ĩfinite partes eiusdẽ q̄titatis.
aut eiusdem proportionis.si eiusdem quantitatis.igitur
quelibꝫ est ĩfinita.qḋ est falsum.si eiusdẽ ꝓportiõis.idẽ
sequit̄.q̄m si sunt infinite eiusdẽ ꝓportionis.sequit̄ q̄ s̄t
infinite eiusdẽ q̄titatis.qḋ ꝓbat̄ dupl̄r.Primo.q: sicut
due medietates sunt eiusdem q̄titatis.sic ⁊ medietates
illarum sunt eiusdem quantitatis.⁊ iterũ medietates il
larũ s̄t eiusdẽ q̄titatis.⁊ sic quecũq̄ sunt eiusdẽ ꝓportio
nis sunt eiusdẽ q̄titatis. 2°. si sunt ĩfinite eiusdẽ ꝓpor
tionis nõ tot finite q̄n plures sunt eiusdem q̄titatis. 2^a
ꝯña pꝫ.⁊ p̄ma ꝓbat̄:q: vltra oẽm finitam multitudinẽ
p̱tiũ eiusdẽ q̄titatis si ille diuidant̄ vt prius in p̱tes silis
ꝓportiõis habent̄ plures p̱tes q̄ sunt eiusdẽ q̄titatis:et
q: oẽs p̱tes q̄ p̄nt diuidi iam sunt actual̄r in toto.seq̄t̄ q̄
actual̄r in eo sint ĩfinite p̱tes eiusdẽ q̄titatis.¶ 11°.si sic. 11^m
igit̄ in q̄libꝫ p̱te magnitudĩs s̄t ĩfinite p̱tes.⁊ per ꝯñs vel
nõ s̄t plures in toto q̄ in p̱te.ac p̱ hoc nec multitudo to
talis excedit multitudinẽ p̱tiũ suaꝝ.qḋ ẽ ꝯ̄ illud p̄n^m.oẽ
totũ est maius sua p̱te.vel vnũ infi^m excedit̄ ab alio.qḋ
est cõtra rõnẽ infiniti.¶ 12°.tũc nõ plures p̱tes eẽnt in 12^m
magnitudiẽ celi q̄ grani sinapis.qḋ v̄r absurdum.⁊ ꝯña
pꝫ:q: vtrobiq̄ eẽnt infinite.Plures alie rões possent fie
ri ad idẽ.sꝫ q: ex solutionibꝰ istaꝝ ⁊ ex his q̄ dicta sunt in
primo.d.44.q.vltima.cetere possũt solui.ideo pro nũc Rñsio ad
iste sufficiãt.¶ Respõdeo igitur ad istas.et primo dico rões ad
q̄ rõnes p̄mi doctoris si aliquid concludunt.ꝯcludunt ductas.⁊
p̄ ad p^m

cõtra eũ.qð pʒ.nam ipse concedit ꝙ infinite ptes propoꝛ
tionales sunt in magnitudine:sumpto ly ĩfinite.sincatbe
goꝛeumatice.sed ex hoc sequit̃ ꝙ nulla eaꝝ sit vltima:ꝛ
ecõtra.si aliqua est vltima.igitur non infinite ptes ꝓpoꝛ
tionales sunt in magnitudine.ꝯña declarat̃.qm̃ si aliq̃
est vltima alic⁹ ꝓportionis.cũ ẽt aliq̃ sit p̃ma.igit̃ oẽs sil'
sumpte sunt alicuius multitudinis finite.alias cũ quelʒ
ꝑcedentiũ sit maioꝛ vltima si detur sequeret̃ ꝙ magnitu
do ex omnibus hꝫ ꝓportionibus resultans ĩcluderet ĩfi
nitas partes equales.ꝛ sic eẽt extensiue infinita.qð ẽ fal
suʒ.sunt igr̃ oẽs simul in aliq̃ multitudine finita seu ali
qua multitudo finita.ꝛ cũ oib⁹ sil' sũptis nõ sint ĩ magni
tudine plures:seq̃r ꝙ nõ q̃tcũqꝫ finitis ptib⁹ ꝓportiõa
lib⁹ magnitudĩs sint ĩ magnitudĩe plures ptes.igit̃ nõ ĩfi
nite ꝓportiõales sĩt in magnitudĩe. ¶ P̃.si aliq̃ ẽ vltia
priuʒ ꝓportionabiliũ.vel illa ẽ diuisibilis vel ĩdiuisibi
lis.si indiuisibilis.igit̃ non est pars ꝓportionalis.qꝛ ĩdi
uisibilis ad diuisibile nulla est ꝓportio.hanc ipsam ꝯclu
sionẽ ipsemet facit in.6.rõne.si vero est diuisibilis.igit̃
aliqua est posterioꝛ illa.vt ibideʒ ipsemet infert.Et ego
vlterius ĩfero.igitur ipsa nõ est vltima.ꝛ est ꝯña euidẽs.
ꝛ ideo multum miroꝛ de eo:cũ ipse ponat continuũ ĩfini
te diuisibile ꝛ infinitas partes ꝓportionales esse in eo:ꝙ
ipse simul ponit vltimã taliũ partium nec aduertit hoꝝ
dictoꝛum mutuam repugnantiã. Respondeo aũt ad pri
maʒ.ꝛ nego illam ꝯsequentiam.multitudo oĩum partiũ.
b.imediate coniungitur.a.intelligendo de partib⁹ ꝓpoꝛ
tionalibus:ꝛ similem ꝯ̃nem ipse hꝫ negare:si ponat pun
cta in continuo:ꝛ tamen nullum alteri esse imediatũ:sic̃
manifeste se tenere innuit in eadẽ q̃ne.Luʒ aũt addit̃ ꝙ
impossibile est imaginare ꝛc̃.dico ꝙ si alicui hoc ẽ ĩpossi
bile.h̃ ideo est qꝛ imaginant̃ ptes in certo numero.ꝛ ali
quam eaꝝ vltimã.Qui vero intelligit sicut vere ẽ ꝙ ibi
sunt infinite.ꝛ nulla vltima optime capit ꝙ nulla ẽ ime
diata ipsi.a.cum bene videat ꝙ hoc sequit̃ necessario ad
illud.silr̃ ad cõfirmationẽ dico ꝙ illa diuisione data nul
la pars erit imediata ipsi.a.sicut nec añ diuisionẽ. ¶ Ad
Ad 2m 2m dico p̃mo ꝙ ad intellectum quẽ vr̃ habere ẽt ꝓcedit
T.c.46 contra eum ꝛ contra ph̃m.6.physicoꝝ.nam ſm hoc seq̃r
T.c.52. ꝙ est dare primam partem motus:cuius oppositũ ponit
ph̃s.ꝛ verũ ẽ.ꝛ ẽt ipse si velit loqui ꝯsequẽter. 2o rñdeo
ꝛ nego ꝯñam illaʒ:sicut posito ꝙ.a.coꝛp⁹ ĩcipiat moueri
super magnitudinem.f.h̃ ꝯsimilis ꝯña ẽ negãda.nec ab.
a.incipit esse acquisita aliqua pars.f.igit̃ aliqua pars.f.
nũc incipit esse acquisita ab.a.Nam añs est veꝝ:qꝛ vtra
qꝫ exponens est vera.videlʒ tam h̃ ab.a.nũc non est acq
sita aliqua pars.f.q̃ꝫ hec.ab.a.imediate post nũc erit acq
sita aliq̃ ps.f.qꝛ nullũ tp̃s erit post nũc anteq̃ꝫ sit ab eo ac
qsita aliq̃ pars.f.posito casu.ꝛ tñ ꝯñs est falsum.qm̃ h̃ ẽ
falsa.aliq̃ ps.f.imediate erit acqsita ab.a.nam prius erit
acqsita pars ei⁹ q̃ꝫ ipsa.ꝛ sic tp̃s aliqð erit anteq̃ꝫ ipsa sit
acqsita. ¶ Ad 3m cõcesso casu dico ꝙ simul in hoc instãti
Ad 3m d.ꝛ.c.peruenerit ad.a.ꝛ neutrũ p̃us altero.ꝛ cũ dr̃ ꝙ hoc
est contra positum.nego.ad ꝓbationẽ cũ dr̃.q̃ꝫlibet pteʒ
ꝓportionaleʒ p̃us pertransiyt.d.q̃ꝫ.c.igitur oẽs ptransiyt
prius.d.q̃ꝫ.c.ꝛ vltra.igit̃.d.prius fuit vel venit ad.a.dico
ꝙ secunda ꝯña nõ valʒ.ꝛ est rõ:qm̃ per istã.oẽs ptransiyt
prius.d.q̃ꝫ.c.non denotat̃ ꝙ in aliquo instanti vno prius
fuerunt oẽs partes ille complete ptransite a.d.q̃ꝫ a.c.sʒ
ꝙ in aliquo instanti h̃ pars fuit cõplete prius ptransita
a.d.q̃ꝫ a.c.ꝛ sic de singulis.sicut nec p istã.Adam ꝛ Noe
deus creauit prius q̃ꝫ Abrahã.denotat̃ ꝙ in vno aliquo
instãti p̃us fuerunt creati Adam ꝛ Noe q̃ꝫ Abraham.nã
ipsa tunc esset falsa.in nullo.n.instanti illi fuerant a deo
creati:sicut ꝛ in nullo istanti fuerunt.Sed tãtũmõ deno
tatur ꝙ ꝛ Adaʒ in aliquo istãti fuit p̃us creatus q̃ꝫ Abra
ham.ꝛ silr̃ Noe in aliquo instanti prius fuit creatus q̃ꝫ
Abraham.q̃ꝫuis Noe in alio instanti fuit creatus ab illo
in quo fuit creatus Adaʒ.Sʒ p istã.d.prius fuit ad.a.q̃ꝫ
c.denotat̃ ꝙ in aliquo instanti fuit d.ad a.q̃ꝫ.c.ad qð se
quitur ꝙ in aliquo instanti prius oẽs ille partes fuerunt
complete ptransite a d.q̃ꝫ a.c.Et qꝛ non sequit̃.in aliquo
instanti hec pars fuit prius complete pertransita a.d.q̃ꝫ
a.c.ꝛ in aliquo instanti illa pars prius fuit pertransita a
d.q̃ꝫ a.c.ꝛ sic de singulis.igitur in aliquo istanti p̃us oẽs
partes ille fuerunt complete pertransite a.d.q̃ꝫ a.c.sicut
etiaʒ non sequit̃.in aliq̃ instanti Adam fuit prius creat⁹
q̃ꝫ Abrahaʒ.ꝛ in aliquo instanti Noe fuit prius creatus
q̃ꝫ Abraham.igit̃ in aliq̃ istãti ambo isti.s.Adam ꝛ Noe
fuerũt prius creati q̃ꝫ Abraham.nam mãifestũ ẽ.ꝙ añs
ẽ verum.ꝛ ꝯñs falsum.iõ ẽt nõ sequit̃:oẽs hui⁹ ptes per
transiyt prius.d.q̃ꝫ.c.igit̃.d.prius fuit ad.a.q̃ꝫ.c.qꝛ qð non
antecedit ad ꝯñs nõ añcedit ad añs.foꝛsitã aũt nõ seque
ret̃ p̃us oẽs ptes ptransiyt.d.q̃ꝫ.c.igit̃ prius.d.fuit ad.a.
q̃ꝫ.c.qꝛ in añte ly prius.nõ sequit̃ nueꝝ p'laleʒ:nec v̾bum
tp̃is p̃teriti.nec aliqd aliud:ꝓpter qð tollat̃ quin ꝓ aliq̃
instanti determinate supponat.sed tũc p̃ma ꝯña esset ne
ganda.s.hec.q̃ꝫlibet ptẽ prius ptransiyt.d.q̃ꝫ.c.igitur p̃us
oẽs pertransit.d.q̃ꝫ.c.sic̃ hec neganda est.vtrũqꝫ eoꝛuʒ.s.
Adam ꝛ Noe deus creauit prius q̃ꝫ Abrahã.igit̃ pri⁹ de⁹
creauit ambos.s.Adam ꝛ Noe q̃ꝫ Abrahã. ¶ Quidã v̾o Adam
doctoꝛ alius soluit ꝑdictam rationem dicendo ꝙ non ẽ li⁹.3.di.
simul dandum ꝙ in cõtinuo sint hꝫ ptes ꝓportionales 14.q.10
ĩfinite.ꝛ ꝙ oẽs possint illo mõ in certo tp̃e trãsiri cũ tali dub⁹.2.
bus qetibus interceptis. Sʒ illud nõ sufficiẽter dcm̃ ẽ. ꝯ adaʒ
qm̃ ſm ipsummet in ꝯtinuo sunt tales infinite ptes.nec vbi s̃.
ẽt ẽ possĩ gn ita sit.ꝛ constat ꝙ ille casus nõ est de se ĩpossi
bilis:sʒ vtiqꝫ possibilis saltẽ per po^am dei.igit̃ ambo sunt
cõpossibilia.ꝛ p ꝯñs vtrũqꝫ sil' rõabil'r põt dari. P̃.eadẽ
difficultas ex toto põt fieri in alio casu.quem nullus ne
garet eẽ possibilẽ.videlʒ ponẽdo ꝙ tam.d.q̃ꝫ.c.mouetur
cõtinue sine quiete intercepta:sed ꝙ.d.tunc p̃mo ĩcipiat
moueri sup.b.qñ.c.p̃mo ptransiyt medietatẽ p̃mã ipsius
b.ꝛ tũc seq̃r ꝙ sil' pueniũt ad.a.ꝛ tñ quãlibet pteʒ.b.p̃us
ptransit.c.q̃ꝫ.d.alioquin si aliq̃ꝫ sil' vel p̃us trãsit.d.q̃ꝫ.c.
residuũ spacÿ prius transibit.d.q̃ꝫ.c.alias non in minoꝛi
tp̃e equale spaciũ transiret veloꝝ q̃ꝫ tardũ.ꝛ sic p̃us.d.de
ueniret ad.a.q̃ꝫ.c.Q2 aũt istud falsum sit pʒ.qꝛ positũ est
ꝙ.d.est in duplo veloci⁹ q̃ꝫ.c.ꝛ per ꝯñs in eodẽ tp̃e trãsi
bit totũ.b.in q̊.c.transibit medietatẽ tñ.si g̃ sil' incipiũt
moueri vt dictuʒ est.sequit̃ ꝙ sil' ẽt ꝑficiunt motus suos.
¶ Ad 4m ꝛ 5m sil' dico ꝙ aut p motũ vnũ ꝛ nõ aggrega Ad 4m
tũ intelligunt motũ ſcm̃ ꝑcise super vnam ptem ꝓportio ꝛ 5m
nalẽ spacÿ.ꝛ tũc dico ꝙ nullus vnus mot⁹.c.aut.d.termi q̃ fuerit
nat̃ in hoc instanti aut intelligunt motũ ſcm̃ sup vnum dñi hẽ.
spaciũ ꝯtinuũ cũ alÿs cõditionib⁹ reqsitis:esto ꝙ in spa vbi s̃.
cio illo includant̃ plures ptes ꝓportionales.ꝛ tunc con
cedo ꝙ aliquis motus.c.imo ipse motus.c.factus super
totam magnitudinem.b.terminat̃ in hoc instanti.quod
ad verum intellectum non est aliud dictu nisi ꝙ totam
illam magnitudinem nunc primo.c.transiuit complete.
sed ex hoc non concluditur aliqua pars vltima.b.sicut
patet.Sed de ipso.d.ꝙ non ponitur moueri cõtinue nisi
per vnicam partem proportionalem dico ꝙ nullus eius
motus.nec etiam aliqua quies primo terminatur in hoc
istanti.sicut nec aliqua est vltima pars ꝓportionalis.b.
nec illam disiunctiuaʒ ipse probat.vnde ꝛ consequenter
illo casu dato concedo ꝙ immediate ante hoc instans.d.
mouebat̃:ꝛ imediate qescebat.ꝛ imediate etiã nõ moue
bat̃:nec iste due repugnãt:q̃ꝫuis iste repugnẽt.ime^te añ h̃

instans.d.mouebat̃ nõ imediate ante hoc instans.d.mo
uebatur. ¶ Item concedo ꝙ posteri⁹ q̃ quiescebat mo
uebat̃.ꝛ posterius q̃ mouebat̃ quiescebat. Sed non po
sterius mouebatur q̃ quiescebat. nec prius quiescebat
q̃ mouebatur.nec tñ sequit̃.ꝙ simul mouebatur ꝛ quie
scebat.nec etiam sequitur.immediate ante hoc instans
quiescebat:ꝛ non mouebat̃ ante hoc instans postq̃ quie
scebat.igitur non immediate ante hoc instans moueba
tur.nec ex alia pte seqtur.imediate ante hoc instans mo
uebatur ꝛ nõ quiescebat ante hoc istans postq̃ moueba
tur.igit̃ non imediate añ hoc istans quiescebat.ꝛ hoc pꝫ
si cõsiderent̃ exponentes ꝛ recolatur ꝙ ly q̃.confundit.
Sed simul cũ predictis concedi põt ꝛ debet ꝙ.d.simul
desinit moueri ꝛ quiescere.exponendo ly desinit.per ne
gationem p̃sentis ꝛ positionẽ p̃teriti. vtraqꝫ enim harũ
est vera.d.nõ quiescit in hoc instanti:ꝛ imediate ante h̃
instãs.d.quiescebat. que sunt exponentes huius. In hoc
instanti desinit quiescere. ¶ Item vtraqꝫ haꝝ est vera.
In hoc instãti.d.non mouet̃:ꝛ imediate ante hoc instãs
d.mouebat̃.que exponũt istaꝫ. In hoc instanti.d.desinit
moueri.ambe iste vere sunt.in hoc instanti.d.desinit mo
ueri.in hoc instanti.d.desinit quiescere.igitur in hoc istã
ti eodem:ꝛ per ꝯñs simul.d.desinit moueri ꝛ qescere:qd̃
q̃uis sit verum non tñ est veꝝ:nec est ꝯñs ad illud ꝙ in
hoc istanti.d.desinit sil' moueri ꝛ quiescere. Jungẽdo ly
simul.cum ly moueri ꝛ quiescere.ꝛ h̃ qꝛ nõ sil' mouebat̃
ꝛ qescebat. Itẽ ꝯñr ꝯcedẽdũ ẽ ꝙ.d.sil' desinit ꝛ icipit qe
scere.nã i h̃ istãti icipit qescere:vt ꝓbatũ ẽ. Itẽ i h̃ istãti
desinit quiescere.ꝓbatio.qꝛ in hoc instãti non quiescit ꝛ
imediate post hoc instans quiescet.ꝑ casuꝫ.igit̃ in hoc in
stanti eodẽ:ꝛ per ꝯñs sil' icipit ꝛ desinit quiescere.hec oĩa
Ad 6ᵐ satis patent instructis in logica. ¶ Ad 6ᵐ admisso casu.
nego p̃mũ assumptũ.s.aliqs homo est ꝓpinquissimus.c.
¶ Ad ꝓbationem nego. ꝙ si accederet quousqꝫ ꝑueni
ret ad homines aliquẽ p̃mo tãgeret.nec h̃ ipse ꝓbat:nec
certe ꝓbare potest:sicut nec ꝓbari potest ꝙ aliqd̃ corp⁹
T.c.52. aliquã partem spacij p̃mo pertranseat sicut demonstrat
Ad 7ᵐ phs.6.physicoꝝ. ¶ Ad 7ᵘ non opꝫ respondere:qm̃ fun
dat̃ super falso.videlꝫ ꝙ aliquis sit ꝓpinquissim⁹.c.ver
bi gratia.soꝛ.Et per idem pꝫ ad argumentũ quasi simile,
vt si ponat̃ ꝙ prima pars ꝓportionalis sit alba.secunda
nigra.tertia alba.quarta nigra.ꝛ sic alternatim ꝓceden
do versus.a.ꝛ ꝙ aliquã partem albam vel aliquam ni
gram primo tangeret.c.si perueniret ad .b.aut ꝙ aliqua
alba vel aliqua nigra est ꝓpinquissima ipsi.c.naꝫ vtrũqꝫ
Ad 8ᵐ ẽ falsum. ¶ Ad octauũ dico p̃mo ꝙ si modus ille arguẽ
qd̃ fuit di valet similr̃ potest ꝓbari ꝙ in magnitudine non sunt
clien. infinite partes ꝓportionales.qd̃ est cõtra ipsummet ar
guentem.p̃mo arguam enim sic. In nulla magnitudine
sunt plures q̃ due partes ꝓportiõales.igitur in nulla ma
gnitudine sunt infinite ptes ꝓportionales.ꝯña tꝫ eodeꝫ
modo quo sua.añs ꝓbo vt ipse.qꝛ due partes ꝓportiona
les sunt due meditates.ꝛ si non eiusdẽ totius cuius sunt
ꝓportionales.eius tñ magnitudinis que ex ipsis itegra
tur.ꝛ sunt quarte quattuoꝛ:ꝛ octo octaue.ꝛ sic in infinituꝫ
sed nullius magnitudinis sunt plures partes ꝓportiona
les q̃ due medietates ꝛ q̃ttuoꝛ quarte ꝛ.8.octaue ꝛ in ifi
nitum sunt partes.igitur ꝛc̃. ¶ P̃.videt̃ ꝙ iste doctoꝛ di
cat repugnantiam.ꝯcedendo ꝙ in magnitudine sunt in
finite ptes ꝓportionales:ꝛ negando ꝙ sunt infinite par
tes.nam econtra negatiue in omnib⁹ terminis valet ꝯña
a superioꝛi ad inferius.verbi grã.bene sequit̃.non sunt
ĩfinita aĩalia.igitur non sunt infiniti homines.non sunt
infinita quanta.igit̃ non sunt infinita bicubita.nõ sunt
infinite qualitates.igitur non sunt infiniti coloꝛes.ꝛ nul

libi reperitur instantia.igitur.ita in ꝓposito sequit̃.non
sunt infinite partes.igitur nõ sunt infinite ptes ꝓportio
nales.ꝛ per ꝯñs ex opposito consequentis inferẽdo oppo
situm antecedentis sequitur.sunt ifinite ptes ꝓportiõa
les:igitur sunt infinite partes.nunc igit̃ ad rationẽ eius
respondeo distinguendo duplicẽ sensum:qui põt haberi
de ista ꝓpositione.in nulla magnitudine sunt plures q̃
due partes. vnus enĩ est ꝙ nulla magnitudo est tot par
tes.qn etiam tot sint due partes:seu ꝙ in nulla magnitu
dine includunt̃ tot partes.quin ẽt tot ptes includant̃ in
duabus ptibus.alius sensus est.ꝙ in nulla magnitudine
est maioꝛ numerus ptiũ dualitate:ita ꝙ nulla magnitu
do hꝫ in se duas aliquas partes ꝛ p̃ter illas.ꝛ vtrãqꝫ ipa
rum aliquam aliam que non sit pars alterius earum ac
per hoc in nulla magnitudine sint ptes tres se totalr̃ ex
cludentes. In p̃mo sensu concedo ꝓpositioneꝫ:sed tunc
nego ꝯñam.nec valꝫ ꝓbatio:qm̃ cum dr̃ ꝙ infinita sunt
plura q̃ duo ꝛc̃.non est sensus ꝙ infinita sint tot quin
etiã aliqua duo sint tot ſꝫ ꝙ ifinita non sunt duo tm̃:nec
tria tantum:et sic de alijs: sed sunt duo.et preter illa ali
qua alia non sunt partes illoꝝ duoꝝ vel alicuius eoꝝ et
similr̃ sunt tria ꝛ aliqua alia.ꝛ similr̃ quatuoꝛ ꝛ aliq̃ alia:
ꝛ sic deinceps.Et isto modo partes ꝓportionales sunt ifi
nite. Sunt enĩ plures q̃ due:qm̃ datis quibuscũqꝫ dua
bus inuicem ꝓportionalib⁹.vbi gratia.medietate toti⁹
ꝛ medietate reliqua medietatis totius adhuc p̃ter illas
totalr̃ sunt alie ꝓportionales partes:ꝛ similr̃ preter tres
sunt alie ꝛ preter q̃ttuoꝛ alie.ꝛ sic in infinitum.Et si dica
tur ꝙ preter medietates duas totius non sunt aliq̃ alie
partes non incluse in eis.dõm ꝙ veꝝ est:sed ille due me
dietates nõ sunt ptes inuicẽ ꝓportionales. Sed equales
Qꝛ vo dicit iste doctoꝛ nõ seq infinite ptes ꝓportionales
sunt in magnitudine.igitur infinite ptes sunt in magni
tudine.pꝫ esse falsum ex p̃missis. ¶ Ad rõnem aũt quaꝫ
assignat.vꝫ.qꝛ arguit̃ vt dicit ab iferioꝛi ad superius cuꝫ
distributione.dico p̃mo ꝙ falsuꝫ est:vbi ly ifinite teneat̃
cathegoꝛematice sicut in ꝓposito:nã sic sumptus ille ter
minus nõ distribuit aliquẽ terminũ cũ sit pure cathego
rema.ꝛ istud sufficit pro argumẽto. Secũdo dico ꝙ si ly
infinite.teneat̃ sincathegoꝛematice adhuc ꝯña est bona.
rõ est qꝛ q̃uis ab iferioꝛi distributo ad superius distribu
tũ nõ sit semꝑ bona ꝯña.tñ ab iferioꝛi nõ distributo ad
superius non distributum esto ꝙ ipsa p̃cedat signum di
stributiuuꝫ ꝛ sint ꝓpositiones vl̃es ẽ semꝑ ꝯña bona.vbi
gratia.sequit̃. necessario quotcũqꝫ hoĩbus herbe sũt plu
res.igit̃ quotcũqꝫ hoĩb⁹ coꝛpora sunt plura.ꝛ tñ coꝛpa ẽ
superius ad herbe.Sed nõ sequit̃.igitur quotcũqꝫ coꝛ
poꝛib⁹ herbe sunt plures res.ꝛ ẽ rõ que tacta est. In ꝓpo
sito aũt cũ dr̃.ifinite partes ꝓportiõales sunt i magnitu
dine:qꝛ si ly ifinite. teneat̃ sincathegoꝛematice equa
let isti.quotcũqꝫ finitis ptibus ꝓportiõalib⁹ magnitudi
nis ptes magnitudis ꝓportiõales sunt plures.Et ly ptes
magnitudinis ꝛc̃.nõ distribuit̃:sed tãtumõ ly finitis pti
bus ꝓportionalib⁹ magnitudis.iõ bñ seqt̃.igit̃ quotcũ
qꝫ finitis ptib⁹ ꝓportionalib⁹ magnitudis ptes magni
tudinis sunt plures lꝫ nõ seq̃t̃.igit̃ quotcũqꝫ ptib⁹ ꝓpoꝛ
tionalib⁹ ptes ꝓportionales sunt plures:qm̃ ifinitis pti
bus ꝓportiõalib⁹ seu multitudie totali ptiũ ꝓportiõaliũ
nõ sꝫ i magnitudie.plures ptes ꝓportõales sꝫ i magnitu
dine.igit̃ ifinite ptes sꝫ in magnitudie.p⁹ tñ solutio mi
hi plus plꝫ. ¶ Ad.9ᵐ.nego ꝯñaꝫ. ¶ Ad ꝓbatõeꝫ dico ꝙ Ad 9ᵐ
maioꝛ illa nõ ẽ va nisi talia ifinita addita sint ifinita eq̃
lia vel icludẽtia ifinita eq̃lia seu ifinita q̃ꝝ qdlꝫ sit eq̃le
cuilibet. non sic aũt est in proposito vt patet. ¶ Ad.10ᵐ. Ad 10ᵐ
dicendum ꝙ infinitas partes eiusdem quantitatis esse

in alia magnitudine pōt ītelligi multipliter. vno° q̄ sint
eiusdē quātitatis: nō fm oēm dimēsionē: sed secūdum
vnā vel duas tm̄. alio° secūdū oēm dimēsionē: ꝛ hoc du-
pliciter. vno° q̄ ille partes inuicem ptialr se includant.
alio° q̄ nullatenus se includant: sed quelʒ sit extra quāli
bet totaliter. Primo modo infinite partes eiusdē quā-
titatis sunt in magnitudine. nam data magnitudine cu-
ius longitudo sit. 10. palmoꝝ. latitudo vō quatuor: ꝛ pfū
ditas q̄tuor: si in ea sumant̄ ptes pportionales infinite
secūdum longitudinē: quelibet illaꝝ erit in duabus di-
mēsionibus. s. latitudine ꝛ pfunditate magnitudinis to
talis quatuor palmorum. ꝛ sic oēs fm duas dimēsiones
erunt eq̄les: fm longitudinem vero nō. sed prima erit. 5.
palmoꝝ. secūda duoꝝ ꝛ dimidiū. ꝛ sic deinceps quelibet
erit minor pportiōabilr. Secūdo ēt mō in cōtinuo sunt
infinite ptes eiusdem quātitatis. nam in magnitudine.
verbi grā. duoꝝ palmoꝝ: quoꝝ pmus sit. a. secūdus sit. b.
sunt infiniti palmi se ptialr includentes. verbi grā. a. est
minus. Itē a medio. a. vsq̄ ad mediū. b. est alius: ꝛ sit. c.
Itē a medietate medietatis. c. que ē inter. a. ꝛ. b. vsq̄ ad
mediū secūde medietatis. b. est alius. ꝛ sit. d. ꝛ sic incipiē
do a medio illi° partis. d. que est ante. b. ꝛ semp a medio
residui cuiuslʒ palmi ante. b. habebit̄ alius palmus: nec
est status ad aliquē vltimū: cū illud residuum sit sine fi-
ne taliter diuisibile. Sed tertio mō esse infinitas ptes
eiusdem quātitatis potest dupliciter intelligi secūdum
duplicē acceptionem huius termini infinitum. q2 si su-
matur cathegoreumatice: non est cōcedendū q̄ sint infi
nite: quoniā necessario sequeret̄: q̄ magnitudo illa eēt
actu extensiue infinita. Si vō sumat̄ sincathegoreuma-
tice pōt duplex sensus esse huius ppositionis. ifinite par
tes eiusdē quātitatis sunt in magnitudine. vnus est q̄
alicui certe ꝛ determinate quātitati. verbi grā. pedali. in
finite sunt eq̄les: ꝛ iste sensus est falsus. alius est: q̄ quot-
cūq̄ partes sunt equales alicui certe q̄titati: adhuc plu-
res sunt equales. verbi gratia. alicui quātitati. non tm̄ ei-
dē cui pauciores erāt eq̄les. verbi grā. in magnitudine
10. palmoꝝ. sunt. 10. decime eiusdem quātitatis: ꝛ quelibʒ
est equalis palmo. Item viginti vigesime sunt eiusdem
quātitatis. nā quelibet est equalis semipalmo. sed non
quelibʒ vigesima est eq̄lis palmo: sicut decima quelibet
est palmo equalis. ꝛ in hoc sensu cōcedendū est q̄ infini
te ptes eiusdē q̄titatis sunt in qualibet magnitudie. Et
ideo forte secundū pprietatem sermonis h̄ esset cōcedē
da. infinite ptes eiusdē q̄titatis sunt in magnitudine. ꝛ
hec eēt neganda. eiusdē q̄titatis infinite partes sunt in
magnitudine. pro eo q̄ in secūda ly eiusdē q̄titatis. sup-
ponit determinate ex virtute sermonis. ꝛ per ꝯñs facit
pmū sensum qui est falsus. in pma aūt pro eo: q̄ sequitur
sincathegorema illam dictionē que hʒ virtutē cōfundē-
di supponit ꝯfuse tm̄. ꝛ iō non causat quātū est ex vi sua
illū pm sensū falsū. ❡ Tūc ad formā rōis dōʒ q̄ in ma-
gnitudine sunt infinite ptes eiusdē quātitatis pmo mō ꝛ
secūdo: qualitercūq̄ stet ly infinite. nec tm̄ sequit̄ qd ifer
tur. tertio ēt mō sunt infinite. sumpto ly ifinite. sincathe
goreumatice. ꝛ in secundo sensu dicte ppositionis dato. ꝛ
ex hoc non sequitur quod infertur. sed non sunt infinite
cathegoreumatice. nec ēt sincathegoreumatice in pmo
sensu. ❡ Ad pbatiōes dōʒ q̄ vtraq̄ pcedit i secūdo sen-
Ad 2m su ꝛ neutra in pmo. vt satis pʒ. ❡ Ad. 2m. pʒ responsio ex
dictis in pmo. d. 44. q. vltima. articulo pmo. in respōsio-
Ad 3m ne ad secūdam obiectionē. ❡ Ad. 3m. cōcedo q̄ nō plu-
res ptes pportionales sunt in celo q̄ in grano sinapis.
sed vtrīq̄ in celo sunt maiores nec hoc est absurdū. imo
verissimū ꝛ clarissimū. nam clarū est. q̄ in celo nō sunt

plures medietates totius q̄ due. nec plures q̄rte q̄ q̄tu
or. ꝛ certe ita due medietates sunt in vno paruo corpore
ꝛ quattuor ēt q̄rte. ꝛ vlr in quacūq̄ pportione quot par-
tes hʒ celum: tot hʒ qdlibet paruū corpus. nec in hoc est
differentia inter corpus paruum ꝛ magnū. sed differen-
tia est q̄ partes eiusdē pportiōis hincinde nō sunt eque
magne. sed in maiori maiores: ꝛ in minori minores. ❡ 3a 3a ꝯ
conclusio est q̄ in nulla magnitudine est aliqd indiuisi-
bile. s. intrinsecū. dico aūt itrinsecū: ne calumniose iste-
tur de aīa ītellectiua aut angelo quoꝝ vtrūq̄ est indiui-
sibile: ꝛ tm̄ in corpore: sed nec aīa est in corpore vt aliquid
ei intrinsecum: sed vt forma in mā. nec etiam angelus
est aliquid intrinsecum corporis. sed est in eo vt in loco
fm modum inferius explicandū. de talibus igit̄ idiuisi-
bilibus non loquor: sed de qualibus imaginant̄ ponen-
tes idiuisibilia situalia: vel oīno indiuisibilia: qualia vo-
cant puncta: vel diuisibilia fm vnam dimensionē tātū:
qualia vocant lineas: vel fm duas tm̄: q̄lia vocant super-
ficies. quoꝝ opinionē. q2 plurimū vulgata est nō opʒ de-
clarare. ❡ Sed contra eam probo conclusionē pdictā. pm
pmo igitur pbo q̄ in nulla magnitudine sit aliqd pūctū.
ꝛ q2 idem de oībus est iudiciū. sumo gratia exempli ma-
gnitudinem vnam: que sit. a. ꝛ arguo sic. si in. a. est aliqd
pūctum aut vnum precise aut plura. si vnum pcise. igit̄
pars aliqua ipsius. a. erit penitus absq̄ puncto. vtpote ea
que distat ab eo. ꝛ per ꝯñs aliqua est magnitudo absq̄
pūcto. igitur ꝛ quelibet est absq̄ pūcto. cū idem iudiciū
sit de omnibus. ❡ P. non esset ratio in qua potius parte ꝯfirma°
esset illud vnicum punctum: si plura puncta sunt in. a.
aut pter singula: ꝛ quelibet ꝛ oīa simul pūcta ipsius ē ali-
qua entitas in. a. aut non. si non. igit̄. a. constat precise ex
punctis. cuius oppositū demonstratū est in cōclusiōe pri
ma. si sic. igit̄ in. a. est aliqua entitas: que nec est pūctum
nec includit pūctum. alioquin preter singula ꝛ oīa pūcta
daretur punctum. qd est impossibile. Cū igit̄ illa non sit pun
ctum. igitur est diuisibilis. ꝛ per ꝯñs magnitudo aliqua
carens pūctis ꝛ pūcto. frustra igitur in. a. ponit̄ pūctum.
❡ Cōfirmat̄. q2 pono q̄ deus: sicut bene pōt cū sit oīpo-
tens: destruat oīa pūcta. a. ꝛ precise ipsa. tunc aut reman- ꝯfirma°
sit aliq̄ entitas que prius fuit entitas. a. aut nulla oīno. si
nulla. igit̄. a. ex pūctis precise cōstabat. si aliqua ꝯstat q̄
illa nō est indiuisibilis. q2 tunc esset pūctū. ꝛ per ꝯñs ali-
quod pūctum destructum adhuc esset. vel non qdlibet
punctū. a. est destructū. qd est contra positum. igitur ē
diuisibilis ꝛ carēs simulr puncto pter eandē rōnem. ꝛ
sic vt prius habet̄ aliqua magnitudo carēs pūcto. ❡ 2°. 2m
pono q̄ magnitudo. a. supponat̄ magnitudini. b. sibi eq̄-
li. ꝛ deinde q̄ deus cōseruet oīa puncta. a. nullam aliam
entitatē. a. si qua est cōseruando. ꝛ similr nullū pūctū in
situ alio statuendo. casus iste cuilibʒ catholico ꝛ cōfiten-
ti oīpotentiā dei debet videri possibilis. hoc posito. que-
ro aut illa puncta occupant totam magnitudinē. b. sicut
prius totam occupabat magnitudo. a. aut nō: sed aliqua
vel alique ptes. b. remanent vacue seu quibus nulle enti
tates que fuerunt. a. superponunt̄. Si detur pmū: seq̄t̄ q̄
punctum sit imediatum puncto in ipsa magnitudine. b.
ꝛ ipsa sit cōstans ex pūctis precise. ꝛ silr q̄. a. non intra se
vllam entitatē pter sua pūcta cōtinebat. Si 2m. igitur
illas ptes prius occupabāt alique ptes. a. que nec erant
nec includebant pūcta: ꝛ per ꝯñs erāt magnitudines si-
ne pūctis: qd est ppositū. ❡ Itē sequit̄ q̄ vel puncta plu ꝯfirma°
ra sint in magnitudine. b. q̄ erant in. a. qd nō cōuenienter
dicit̄: eo q̄ essent eq̄les magnitudines. per casū. vel ali-
que ptes sunt in. b. carentes pūctis. ex quo infert̄ pposi-
tum. ❡ 3°. nulla experientia vel ratio cogit ponere talia 3m

puncta:nec etiā auctoritas ꝙ̄ non liceat refutare.igiť ta
lia esse nō est dōm.ꝯña est cui dēs.ꝓbo añs: ⁊ de experiē
tia quidē ꝙ nulla babeať de pūctis satis certū ē: gnimo
difficillimuz ne dicā ipol'e est illa imaginari vel cogita/
re:auctoritas ēt nulla ē autentica de ħ.Sed ꝙ nec rō co/
gat declaro:qm̄ si boc argueret̄ ex aliquo:boc:vt appet ꝑ
ponētes talia pūcta:vel argueret̄ ex finitate magnitudi/
nis vel ex ei⁹ cōtinuitate.i.ex eo ꝙ magnitudo est finita
vel ex eo ꝙ cōtinua.vn̄ nō ponūt aliqđ pūctū nisi termi
nans vľ cōtinuās.Sʒ nō ꝓpter p̄ᵐ est ponēdū pūctū.pro/
bo:q2 quero qūo intelligūt magnitudinez finiri puncto:
aut.n.intelligūt sic:ꝙ ex tali pūcto magnitudo est certe
mēsure ⁊ ꝓtensiōis atqꝫ babēs vltimā partē sui termia/
te q̄ītitatis:ita ꝙ si punctū nō terminaret eā ipsa nō eēt
certe ꝓtensiōis nec bret̄ vltimā partez sui: gnimo vltra
quālibʒ ꝑtē tante q̄ītitatis bret̄ aliam eiusdē q̄ītitatis ⁊
eēt infinita extēsiue:aut nō itelligūt sic magnitudinē fi/
niri puncto:sed forte aliquo alio mō.Sʒ nullus ali⁹ mo/
dus quo magnitudo dicať finita est euidens.Nec nec̄io
ponēdus ex aliquib⁹ nobis notis. igiť nec per aliquem
aliū modū finitatis ponēdū est pūctū finiēs magnitudi
nē.nō.n.loquor ħ de finitate ꝑfectiōis: q2 nō est ad ꝓpo
situ̇:nec ēt illā tribueret pūctū magnitudini. gnimo ma
gis augeret eius ꝑfectionē.igiť nō est nec̄iū ponere pun/
ctuz vt linea sit finita.ħ est ad p̄mū intellectū:sed ꝙ nec
illo mō sit necessariū ꝓbo:qm̄ si sic. sequeret̄ ꝙ si pūctū
eiusmodi destrueret̄ ⁊ magnitudo remaneret nullo alio
puncto ei vice p̄mi addito vľ creato:⁊ nulla ēt magnitu/
dine sibi nouiter addita.ipsa vtiqꝫ eēt infinita extēsiue:
seu ꝓtensa in infinitū.ꝯña pʒ.sed ꝯñs est falsuz: qm̄ nul/
la magnitudo ꝑ solaz ablationē alicui⁹ a se fieret maior.
nō.n.est imaginandū ꝙ punctū ipediat magnitudinē vl
terius ꝓtendi:q̄re eo nō ipediēte ipa funderet ꝑtes suas
per totū mundū:sicut id qđ obturat foramē doliı̇ ipedit
vinū fundi extra doliū per ꝑtes dom⁹. igiť casu illo posi
Aliter to nō eēt linea ifinita:sʒ finita.¶ Ad istud rn̄det in vita
te quidā doctor dicēs ꝙ ipossibile est punctū destrui ma
gnitudine remanēte.Rō ēvt dicit:qm̄ qđ nō est nisi vir
tute alterius ꝑcise nō pōt ānibilari nisi per ānibilatiōez
illius per qđ est.vn̄ cū pūctus nō babeat esse nisi entita/
ꝫaliter te linee nō ānibilať nisi ānibilatiōe linee.¶ Dec respō
sio nō valʒ.tum q2 cū punctū ꝯm istos sit res distincta a
linea si bʒ eē entitate linee nō bʒ eē illa entitate nisi tā/
ꝙ̄ ꝑ cām vel intrinsecā vel extrinsecā.cōstat aūt ꝙ istud
Confir. falsuz est:qm̄ in nullo genere cāe linea ē cā pūcti. ¶ P̄.
esto ꝙ esset cū nibil ꝓbibeat q̄ılibʒ cāz dina virtute pos/
se esse sine cāto poterit dei virtute magnitudo existere
sine pūcto:tum q2 maior assumpta.s.ꝙ nō bʒ eē nisi vir/
tute alterius ⁊c̄.falsa est ꝓrius. naz sic sequeret̄ ꝙ nulla
creatura posset ānibilari nisi per annibilationē dei.Sic
ḡ pʒ ꝙ nō ꝓpterea vt magnitudo sit finita est nec̄iū pun
ctum.¶ Ꝙ vō nō sit nec̄iū adbuc ꝙ magnitudo sit con/
tinua ꝓbať faciliter:qm̄ nō minus est possibile ⁊ cogni/
tu facile vnā partē magnitudinis cū alia ꝯtinuari:⁊ vnā
per se cōstituere magnitudinē ꝙ̄ punctū ip̄m cuz aliqua
vel aliquib⁹ partib⁹ magnitudinis. ⁊ tn̄ nō ponūt pūctū
facere cū partib⁹ magnitudinū per se vnū alio pūcto me
diante.igiť eque facilr̄.imo amplius multo vna ps cum
alia cū sint eiusdē rōnis poterunt per se vnū cōstituere.
Confir. ¶ P̄.cum due aque p̄us discrete cōtinuanť adinuicē si
cōtinuanť mediāte pūcto quero in quo est subiectiue il/
lud punctū:aut eni est in aliquo iduuisibili mãe vni⁹ aq̄
illarū tantū:aut taz in vno iduuisibili vni⁹ ꝙ̄ in vno alio
alterius:aut in aliquo iduuisibili mãe cōi ambabus no/
uiter generato.nō pōt dici p̄mū.q2 nō est potior rō ꝓ vna

parte ꝙ̄ pro alia:nec scđm:q2 tūc bret̄ duo subiecta eque
p̄ma.qđ nō videť possibile nāliter. Et per ista duo etiaz
cōcludiť ꝙ nō sit in alia ꝑte diuisibili alteri⁹ vel partib⁹
vtriusqꝫ.nec etiā in aliquo accn̄te diuisibili:ꝙ ēt ex alijs
causis est magis ipossibile:vt puto satis patere attēdēti.
⁊ satis per illos pūcta iprobantes sufficiēter mōstratuz:
nec ēt pōt dici ꝙ sit subiectiue in aliquo accn̄te iduuisi/
bili:q2 etiā de illius subiecto par questio eēt.Relinquiť
igiť ꝙ est in aliquo iduuisibili mãe seu in aliqua iduuisi/
bili mā cōi nouiter generata. Et vbi tunc est vox totius
pħie clamātis māz ingenerabilez eē ⁊ theologie tenētis
ipaz a solo deo posse ꝓduci.⁊ nullā creaturā posse nisi p̄/
supposita ea aliqđ mãle ꝓducere. ¶ P̄.cuz aliqua q̄ıti/ Confir.
tas cōtinua diuidiť pūctū ꝯtinuās vel remanet vl corrū
piť .nō remanet:q2 nō in vtraqꝫ ꝑte nec in vna potius ꝙ̄
in alia corrūpiť. igiť. sed tūc aut iduuisibile mãe qđ p̄us
eo iformabať remanet vľ corrūpiť .nō remanet: q2 nec ꝑ
se seorsuz ab vtraqꝫ ꝑte vt certū est : nec cū vna ꝑte tātu̇:
cū nō sit pro vna ꝙ̄ pro altera potior rō:nec cū vtraqꝫ:cū
nō possit nāliter esse in plurib⁹ distātib⁹ sitibus.igiť cor
rumpiť:⁊ nōne etiā pħie vox est māz nō eē nāliter corru
ptibilez:⁊ certe multo magis clamaret nō eē annibilabi
lē:qđ in ꝓposito tn̄ sequeret̄. ¶ Deinde bāc eādē ꝯnem
ꝓbo p̄ncipalr̄ rōnib⁹ pbysicis ⁊ fundatis suꝑ demōstra/ 4ᵐ
tiōib⁹ ⁊ intētiōe pħi. Ipse nāqꝫ 6° pbysi. iuxta finē ꝓbat T.c.86.
nullū iduuisibile posse moueri:ꝓpterea q2 nibil pōt mo/ ⁊.89.
ueri per spaciū mai⁹ se nisi p̄us moueať per eq̄le:⁊ ꝑ ꝯñs
si iduuisibile moueret̄ p̄us moueret̄ per eq̄le sibi ꝙ̄ per
mai⁹:⁊ ex ħ inferēdo. Quare inq̄t pħs erit linea ex pun/
ctis.⁊ ꝓbat ꝯñam.d.semp.n.motū per eq̄le oēm lineam
mēsurabit:tūc silr̄ arguo.Si est aliqđ iduuisibile magni/
tudinis:sequiť ꝙ illa mota suꝑ aliā magnitudinē:ipium
etiā mouebiť :⁊ ꝯtinue motū per eq̄le sibi mēsurabit to/
tam magnitudinē illā. igiť illa est ex pūctis composita.
ꝯñs reputat pħs ipossibile:⁊ ita etiā ꝓbatur in p̄ma ꝯne
supra.p̄ma ꝯña nota est.qm̄ non pōt moueri magnitudo
sine pūcto siue cōtinuāte siue terminānte.siquidē tale bʒ:
⁊ si cōtinue mouebiť ꝯtinue erit in situ sibi equali: sicut
⁊ cetera mota.⁊ sic semꝑ motū per eq̄le trāsibit magni/
tudinē ⁊ mēsurabit illam. Scđa vō ꝯña pʒ per pħz:⁊ sa/
tis per rōnē si quis attēdat. ¶ Sʒ buic rōni diciť ꝙ nō Rn̄o
valet q̄ııis valeat illa pħi. ꝓpterea q2 pħs ꝓbat iduuisi/ ad 2ᵐ
bile nō posse moueri per se: qm̄ si sic moueret̄: tūc semꝑ
moueret̄ ꝑ eq̄le ⁊ de equali ad eq̄le:⁊ sic oporteret totaꝫ
illā magnitudinē ex eq̄lib⁹ illi ꝯstitui.Sʒ nō sic ē si mo/
ueať tantū per accn̄s:ꝑꝑ qđ rō ista nō ꝓbat indiuisibile
nō eē in magnitudine:nec ēt nō posse ꝯtinue moueri ad
motū illius. Dec rn̄sio penit⁹ nulla est.nā pari facilitate ꝯ rn̄ez
poterit negari illud icōueniēs seq̄ si iduuisibile moueať
ꝑ se sic̄ ipsa negat seq̄ si moueať ꝑ accn̄s:qđ pʒ:quia nibil
assumiť in ꝓbatiōe illa: qđ nō eque verificet̄ de moto ꝑ
accn̄s:⁊ de moto ꝑ se.nā cōstat ꝙ idisibile motū ꝑ accn̄s
nō moueť ꝑ mai⁹:gn p̄us moueať ꝑ eq̄le:⁊ sic ēt cōtinue
motū mēsurat magnitudinē ꝑ eq̄lia sibi:sic̄ si eēt seꝑatū
⁊ moueret̄ suꝑ illa ꝑ se:q̄re eq̄lr̄ de vtroqꝫ illud ipʒ ꝯclu
diť.¶ Ampli⁹ ħ idē pʒ sic.q2 ꝯstat ꝙ nō ex alio argr̄ ma Confir.
gnitudinē ꝯponi ex iduuisibilib⁹ si iduuisibile moueať ꝑ
se suꝑ illa:nisi q2 idisibile sic motū ꝯmēsurādo se illi sꝑ ꝑ
eq̄lia sibi totā ꝑficit ⁊ mēsurat.illa āt eq̄lia idisibili mo
to nō bʒ ab illo:sʒ p̄babʒ i seipa:sʒ ꝯstat ꝙ idrn̄ter ipa bʒ
bꝫ iduuisibi⁹ si iduuisibile moueať suꝑ ea ꝑ accn̄s:sic̄ si ꝑ
se ⁊ eq̄lr̄ vtroqꝫ mō ꝑ idisibile mēsuraret̄.vn̄ ex ħ formo
talē rōnē.si aliq̄ magnitudo tota mēsuraret̄ ꝑ iduuisibi/
le si moueret̄ suꝑ illa ꝑ seipsa eēt cōposita ex idisibilib⁹
ħ ꝯcediť.sʒ si aliq̄ magnitudo mēsuraret̄ ꝑ idisılr̄ motū

per accñs ipsa mẽsurarẽt tota per ĩdiuisibile: si p se mo/
uerẽt sup ea. igiẽ si aliq̃ magnitudo mẽsuraẽ tota p indi
uisibile motũ p accñs ipsa est ex idiuisibilib⁹ constituta.
Confir. ¶ P̃. q dcã rñsio nõ sit nisi fuga verbalis. pz ex alio: qm̃
nõ min⁹ argũ magnitudinẽ cõponi ex partib⁹ alicui⁹ dẽter
minate q̃ntitatis eq̃libus alicui quãto vel parti q̃ntitatis
mote per accñs q̃z ex eq̃lib⁹ ei qd mouẽ per se. vbi grã. si
sit magnitudo. io. cubitoꝝ: ꝛ sup ea moueaẽ corp⁹ bicubi
tale. cõstat q nec cubitus q est medietas h⁹ corporis: nec
semicubitus q est q̃rta ei⁹ mouẽ p se: sed p accñs ad mo
tuz toti⁹: ꝛ tñ qꝛ illa magnitudo mẽsuraẽ tota p cubitũ ꝛ
semicubitũ: sicut ꝛ p cubitũ. iccirco sic dicim⁹ ipaz cõpo/
ni ex. io. cubitis. sic ẽt dicim⁹ illã cõponi ex. zo. cubitis: ꝛ
4o. semicubitis. sic igiẽ erit in ꝓposito si mẽsureẽ p idi/
uisibile motũ per accñs nõ min⁹ q̃z si mẽsurareẽ p indi
uisibile motũ per se. ¶ P̃. ad cõnẽ si eẽnt talia idiuisibi⁹
4m in quolz corpore cõtinue moto localr̃ eẽt aliqd idiuisibi
le fm̃ q ipm̃ eẽt p̃mo mutatũ. cõñs est expsse: ꝛ ex itẽtiõe
T.c.46 pħi reprobatũ. 6⁰ phy. cõña pz. qm̃ idiuisibile terminatiuũ
ꝛ.5z. corporis moti. erit illud fz qd ipm̃ motũ erit p̃mo motũ
P̃. idez sequiẽ ex pte spacij sup qd moueẽ: qd ẽt reproba
tuz ibidẽ ẽ. pz cõña. nã positis duab⁹ magnitudinib⁹ bipe
dalib⁹ cõtiguis fm̃ imaginationẽ p̃dictã de idiuisibilib⁹
iste hẽbũt diuersa vltia sua idiuisibilia: cõtiguis sil' tũc acci
piaẽ aliud corp⁹ bipedale ꝛ supponaẽ vni illaꝝ: sic q vl/
tima h⁹ corporis sint supposita vltimis illi⁹ magnitudi/
nis: ꝛ moueaẽ deĩde sup aliã cõtiguã magnitudinẽ: ꝛ tũc
pz q erit dare p̃mũ acq̃situz ex magnitudie illa. ꝛ p cõñs
fz qd vel ad qd motũ illud est p̃ motũ: vz. idiuisibile ter
minãs magnitudinẽ illã sup quã moueẽ: nec põt dici q
pħs nõ itẽdit negare simplr̃ p̃mũ acq̃situ ex spacio: fz tñ
mõ p̃m acq̃situ per motũ. illud aũt idiuisibile non acq̃riẽ
per motũ. h inquã nõ valz: qm̃ ipse intẽdit vlr̃ negare p̃m.
acq̃situ: qd pz: qꝛ statim post ex h cõcluso tanq̃z ex pn⁰ cõ
cludit vlteri⁹ q ante qdlz mutatũ esse p̃cedit moueri: qd
nõ eẽt verũ: si eẽt p̃mũ ad qd mobile eẽt mutatũ. sic igiẽ
dico q nulla entitas ex̃ aĩaz ẽ in magnitudie simplr̃ idi/
uisibilis: q̃lez existimãt punctũ: nec aliq̃ idiuisibilis tñ
fm̃ vnã dimẽsionẽ: q̃lẽ dicũt esse lineã: nec aliq̃ diuisibi
lis tñ fm̃ duas: q̃lez opinanẽ esse supficiẽ: q̃ duo vltima
possent p easdẽ rõnes illas applicãdo ꝓbari: p quas ꝓba
Arist. tuz est p̃m. ¶ Dui⁹ intẽtõis vt puto idubitãter fuit pħs:
sicut ex rõnib⁹ supra iductis vltio euidẽter appet. hoc ẽt
expsse dicit in li⁰ suo de motib⁹ aĩalũ. vñ in illa pte. du/
bitabit aũt aliqs. reprobãs eos q dixerũt celũ moueri a
polis ꝓpter quãdã vtutẽ existẽ in eis: adducit rõnes cõ h.
p̃ma est q poloꝝ vt capiunẽ velut idiuisibilia q̃dã: nulla
est eẽntia. igiẽ in eis nulla vtus ad mouẽdũ. Alia qꝛ vn⁹
mot⁹ nõ est a duob⁹ motorib⁹: ꝛ hec sũt vba ei⁹. Sz q po
los putãt q̃dã vtutẽ hr̃e nullã hñtes magnitudinez: sed
existẽtes extrema: ꝛ pũcta: nõ bñ supple putãt: ꝛ cõiũgit ꝓ/
bationẽ q nõ bñ dicũt. cum h. n. qd ẽ nullã subaz eẽ nul/
lius taliũ ꝛ moueri vnũ motũ a duob⁹ ĩpoĩe. polos autẽ
duos faciũt. In eo aũt qd dicit nullã subam eẽ nulli⁹ ta/
liũ: tãgit rõnẽ p̃mã que est ad ꝓpo^m nostrũ: in reliqs vo
Aug⁰ verbis aliã. ¶ Dui⁹ ẽt intẽtõis expsse ẽ Aug. q vt paulo
infra patebit. vult q in corpe ex̃ aĩam nullũ oĩo est indi/
3z^m h. uisibile siue pũctũ siue linea vel supficies. ¶ Cõtra cõnẽ
istã dubia plura sũt. p⁰ quidẽ: qm̃ ipa vr̃ dissonare pene
toti pħie geometrie atq̃z logice. nã fz q̃lz p̃dictaꝝ ponẽ
da sunt talia idiuisibi⁹. Et de logica qdẽ pz in p̃dicamẽtl
vbi pħs dicit q ptes linee copulanẽ ad pũctũ ꝛ supficiei
T.cõ.z. ad lineã ꝛ corporis ad supficiẽ. ¶ In. 6. etiã phyſi. i pn⁰
5.ph.zz dicit q cõtigua sunt quoꝝ vltima sũt sil'. cõtinua vo q̃rũ
vltimũ est idẽ: q̃ nullaten⁹ vã eẽnt si nulla eẽnt indiuisi/
bilia. nã cõstat q nulla idiuisibilia duoꝝ cõtiguoꝝ sũt sil':
sed vnũ ex̃ aliud. Itẽ geometra ponit hẽ idiuisibi⁹ ꝛ diffi
nit illa. punctũ qdẽ q est cui⁹ pars nõ ẽ. lineã q ẽ lõgitu/
do sine latitudine. Supficiẽ vo dicit q̃ lõgitudinẽ ꝛ lati
tudinẽ tñ hz. Silr̃ dicit q pũct⁹ qui in medio circuli est
centrũ diciẽ: ꝛ talẽ demõstrat in q̃lz circulo posse inueniri
Euclides li. 3. ꝓpõne p̃ma. Aug. quoq̃z in lib⁰ de q̃ntitate
aĩe. talia idiuisibilia põit q̃si per totũ. ¶ z⁰. si nulla esset 2m
supficies nullus eẽt corporis locus. diciẽ eñi. 4. phyſi. q t.c. 4z.
loc⁹ est supficies corporis cõtinẽtis: nec põt dici q corp⁹
cõtinẽs est loc⁹: ꝛ nõ aliqd ei⁹ idiuisibile: qd sit supficies:
qꝛ vt ibi diciẽ loc⁹ est eq̃lis locato. corp⁹ aũt cõtinentis ꝛ T.c.z8.
q̃libet ẽt pars eius diuisibilis ãbiens locatũ excedit lo/
catuz. ¶ 3⁰. aliqua corpora tangũt se: ꝛ cõstat q nõ fm̃ ꝓ/ 3m
funditatẽ eorũ: aliogn se mutuo penetrarẽt. igiẽ fm̃ vlti
mas eoꝝ idiuisibiles tñ supficies. ¶ 4⁰. supficies corpo 4m
ris videẽ q ñ videẽ ꝓfunditas. igiẽ supficies aliud ẽ a
ꝓfunditate. añs pz sensui: ꝛ cõña tenet p p̃mũ pn^m. ¶ Con
firmaẽ quoq̃z cõña per pħm z⁰ de aĩa. in illo ca. Qꝛ ãt nõ t.c. iz8.
sint sensus pter. 5. vbi diẽ q qꝛ aliquo sensu cognoscim⁹
magnitudinẽ quo nõ cog̃scim⁹ colorẽ: fit manifestũ no/
bis q aliud est magnitudo et aliud color: sic in ꝓposito.
¶ 5⁰. fortissime h vr̃ argui geometrice sic. si nõ ẽ dare ali 5m
qd punctũ: sequiẽ q si corp⁹ spericũ ponereẽ sup planũ
tangeret ipm̃ fm̃ aliqd diuisibile: cõñs est falsuz. ꝛ cõña ꝓ/
baẽ. qꝛ certũ est q tãgeret ipm̃. Si vo nõ fm̃ aliqd diui/
sibile. igiẽ fm̃ aliqd idiuisibile: ꝛ p cõñs eẽt aliqd idiuisi/
bile: qd repugnat añti. ¶ 6⁰. arguit doctor qdã sic. de⁹ põt 6m
facere lineã idiuisibilẽ fm̃ latũ: ꝛ silr̃ pũctũ oĩo idiuisibi Caton
le. igiẽ ex talibus cõponiẽ cõtinuũ: ꝛ p cõñs talia sunt. cõña
ꝓbaẽ. qꝛ vnuz idiuisibile põt de⁹ alteri applicare in situ
imediate: ꝛ tñ distincto: ꝛ tũc in supficie plana cui sic sup/
ponereẽ corñdẽt imediata idiuisibi⁹ ne ẽio. igiẽ ꝛc. añs
ꝓbaẽ. qꝛ tale qd esse nõ appet euidẽter cõdictionẽ inclu/
dere. igiẽ posse tale facere nõ est negãdum ab oĩpotẽtia
dei. ¶ 7⁰. idem sic. de⁹ põt istã lõgitudinẽ q̃cũq̃z dm̃rata 7m
facere eẽ sine latitudine: qꝛ põt facere ptes ei⁹ nõ distare
fm̃ latũ. Silr̃ põt facere angeluz in mũdo: ꝛ tñ q nõ sit
in diuersis locis. igiẽ aliqs sit⁹ est idiuisibil'. ¶ Ultimo 8m
ad idẽ põt argui sic. si nõ sit in pmanentib⁹ aliqd simplr̃
idiuisibile. igiẽ nec i successiuis ẽ aliqd idiuisibile simplr̃.
vbi grã. istãs: sed cõñs est falsuz: qꝛ tũc gnãtio subẽ q̃ nõ ẽ
termin⁹ p se cõtineri mot⁹ eẽt nihil vel saltẽ i nullo tãq̃z
in mẽsura: ꝛ sic nõ esset in istãti. ¶ P̃. Aug. xi. cõfes. expſ Aug⁰.
se ponit tale idiuisibile i tpe. vñ ait. q si qd itelligiẽ tps: ca. 16.
qd in nullas iã vl' minutissimas ptes diuidi possit momẽ
toꝝ id soluz est q p̃ñs dicaẽ ꝛc. Ecce q vult q ex tpe est
p̃sens esse ꝓrsus idiuisibile. hec sunt maiora dubia q̃ oc/
currant cõ istã cõnẽ. ¶ Pro solõnibus p̃dictoꝝ p̃mitto q Rñ⁰ ad
hec noĩa linea supficies: ꝛ corp⁹ duplr̃ accipi p̃ñt. vno⁰ vt obiecta
significãt veras magnitudies ex̃ aĩam realr̃ existẽtes. ꝛ sic
eadẽ magnitudo: fm̃ diuersas tñ rõnes dr̃ linea superfi/
cies ꝛ corp⁹. linea qdẽ inq̃ntũ est fm̃ vnã dimẽsionez vel
situalẽ drĩam extẽsa. Inq̃ntũ vero est extẽsa fm̃ duas dr̃
superficies. Inq̃ntũ vo fm̃ tres dr̃ corp⁹. ꝛ qꝛ oĩs magni/
tudo extra aĩam extñs est extẽsa fm̃ vnã fm̃ duas: ꝛ fm̃
tres: ꝛ nulla est oĩo q̃ sit extẽsa tñ fm̃ vnaz vel fm̃ duas
tñ: vt ex dictis supra põt ꝓbari. ꝛ statim ex itentõe Aug.
cõfirmabiẽ: iccirco oĩs linea isto mõ accepta ẽ supficies
ꝛ corp⁹. ꝛ ecõ. de singlĩs. Hoc modo accipit pħs p̃dicta 5⁰ T.c. 18.
meta. c. de q̃nto. vbi distiguẽs spẽs magnitudis ait. Ma/
gnitudinis vero que quidẽ ad vnũ cõtinua lõgitudo: que
aũt ad duo latitudo: que aũt ad tria ꝓfunditas. ꝛ subdit.
Sed lõgitudo linea ꝛ latitudo supficies. ꝛ profunditas
corp⁹: nõ q per ista velit intelligi distictas magnitudies

reales.quarū vna sit solūmō lōgitudo. alia latitudo tm̄.
sed distictas rōnes specificas ꝓpter quas ⁊ diuerse spēs
dicunť eē magnitudinis.vn̄ de rōne linee vľ magnitudi
nis inq̄tū est linea nō est aliud q̄ȝ eē cōtinuā seu extēsaȝ:
Cō.i8. vt exponit Cōmē.in vnū.i.fm vnā dimēsionē.Et ex hoc
dicūt auctores ꝙ linea est magnitudo in vnā dimēsionē
tm̄ extēsa: que qdē exclusio nō poniť ad significāduȝ ꝙ
res illa q̄ est linea nō sit extēsa fȝ ples dimēsiōes q̄ȝ vna.
Sȝ ꝙ in diffōne linee nō claudiť ꝙ sit extēsa fm ples:ſȝ
p̄cise ꝙ sit extēsa fm vnā.cum B tn̄ stat ꝙ res illa sit fm
ples extēsa.huic cōsilr.loquiť Auic.5.meta. sue.cū ait.ꝙ
equinitas nō est aliud nisi eqnitas tm̄: ipsa.n.ex se nō est
vnū nec multa nec exn̄s in his sensib⁹ nec in aīa per que
v̄ba xōstat ꝙ nisi oīo fatuus fuisset ꝙ nō intēdebat dice
re ꝙ eqnitas nō eēt realr̄ vna nec ples.nec ex̄ aīaȝ nec in
aīa:sed ꝙ nullū hoꝝ poniť in diffōne ipsi⁹. Alio° pn̄t ac/
cipi hec noīa vt significāt magnitudies fictas ⁊ imagia/
rias seu imagines magnitudinū quas apud se nō qdē in
v̄tute aliq̄ sensitiua:sed in ipso itellu aīa fingit. Et q̄ȝuis
in re ex̄ nō sit latitudo nō ꝓfunda nec lōgitudo non lata
expimur tn̄ nos nobis effingere ⁊ cōtueri q̄ȝdā latitudi/
nē nō ituēdo ꝓfunditatē seu aliquā magnitudinē ꝓten/
sam in duas ptes tm̄.⁊ silr̄ aliquā lōgitudinē purā absq̄
latitudine:⁊ ēt aliq̄ȝ ꝓfunditatē seu magnitudinē ⁊ tres
simales d̄rias vľ dimēsiōes extēsaȝ:⁊ hꝰ fictas magnitu
dines vocam⁹ lineā supficiē ⁊ corp⁹.B mō accipit Augu.
ca.x. in de q̄ȝtitate anie.vbi discipulo sic ait.Euita recogitare
lōgitudinē q̄ adhuc nullā latitudinē assūpserit. D.nihil
tale possuȝ.si.n.filū aranee in animo ꝯstituero quo nihil
exili⁹ solem⁹ videre.occurrit mihi ēt inesse tn̄ ⁊ longitu
do p se ⁊ latitudo ⁊ altitudo q̄ q̄lescūq̄ sint eē tn̄ negare
nō possuȝ.Aug.nō vsq̄q̄ȝ absurda ē rn̄sio tua.Sȝ certe
cū ista tria eē in aranee filo itelligis discernis B ⁊ qd in/
ter se differāt nosti.D.aut alr̄ potui videre nihil hoꝝ de/
esse huic filo. Et tūc cōcludit Aug. q̄ igiť itellu B discre/
uisti: B potes ēt seiūctis illis solā lōgitudinē cogitare ne
aliqō corp⁹ voluas aīo.nā qōcūq̄ fuerit his oīb⁹ nō care
bit. Incorporeū est eni qō te itelligere cupio.nā sola lōgi
tudo nō nisi itelligi aīo pōt in corpore iueniri non pōt.⁊
subdit.hāc igiť lōgitudinē merā simplicē: si ēt placet li/
neā vocem⁹:B.n.noīe a multis doctis appellari solet.Ex
his habem⁹ duo ad ꝓpositū nr̄m.vnū est ꝙ in ipo corpe
nō est aliq̄ res q̄ sit lōgitudo tm̄.sed mera lōgitudo vtiq̄
est incorporea ⁊ in aīo solū. Aliud ē ꝙ ista lōgitudo icor
porea:⁊ exn̄s in aīa a doctis consueuit vocari linea. ⁊ ita
vult a se vocari.Et sic de lōgitudie dic:ita in seq̄ntib⁹ di/
cit de latitudie ⁊ pūcto.vn̄ ⁊ multis q̄ȝtū ad hāc mām p/
tractatis ꝯcludēdo p̄ncipale ꝓpositū. Diť q̄so te. ait.nū/
qd nā vera linea est q̄ p lōgū secari pōt aut verū signū.i.
pūctū qō vllo mō secari pt. aut v̄a latitudo q̄ cū erecta ē:
vt dicim⁹ sectionē per lōgū deorsuȝ v̄sus admittat. D.ni
hil min⁹ supple verū est qōlȝ istoꝝ.Aug.vnq̄ȝ ne igiť ocu
lis istis corporeis vel tale pūctū vel talē lineā vľ talē la/
titudinē vidisti.D.oīno nunq̄ȝ:nō.n.sunt ista corporea.⁊
mox ex istis cōcludit Aug. atquin si corporea corporeis
oculis mira q̄dā rerū cognatōe cernunť:oꝫ aīam quo vi
demus illa icorporalia corporeū corpusue nō eē. Itē
ca.i7. 7.super geñ.ad l̄ram.dicit ꝙ si aīa esset corporea. nullo°
nosse posset tales lineas: q̄ per lōgū secari nequeūt: q̄les
in corpore nō posse inueniri nihilomin⁹ nouit. Ex his
v̄bis ⁊ medio ad p̄ncipalr̄ intētā ꝯnē eius: que est ꝙ aīa
nō est corporea:appet ꝙ fm Aug.nulla ē incorporea me/
re linea vel lōgitudo aut supficies: nec aliq̄ hꝰ videri pt
oculo corporali:sed mēte: cuius oppositū ēt dicūt saltem
de superficie qui extra aīam talia idiuisibilia ponunt.

Dis p̄missis rn̄deo ad obiecta.⁊ p duob⁹ p̄mis:scien
dum ꝙ sicut pȝ ex diuersis ptib⁹ phie Arist. Quedā opi.
famosa fuit tēporib⁹ Arist. que hꝰ idiuisibilia posuit nō
solū in aīa.verū etiā extra aīam: ⁊ ex eis dicebāt cōponi
magnitudinē:quā opi.⁊ multi hodie sequunť q̊ ad vtrū/
q̄ȝ dictū.⁊ multi quo ad p̄mū tm̄.s.qui ponūt idiuisibilia
hꝰ extra aīam in ipsa magnitudine: ⁊ tn̄ negāt magnitu/
dinē cōponi ex ipsis. Hui⁹ opi.nō fuerūt Aug. vt ex dcis
pȝ:neq̄ phs: q̄ñimo 2ᵐ in plurib⁹ locis ipugnauit.p̄mū
aūt.vȝ.puncta esse ex̄ aīam.aliq̄n sub dubio posuit.sicut
pȝ.8.metaph.ca.penul.vbi ait.Qm̄ non quedā sine gnā/ T.c.i4.
tione ⁊ corruptiōe sunt ⁊ nō sunt vt pūcta siquidē sunt.i.
si pūcta sunt.Aliq̄n vero expsse negauit.vt in li° de moti
bus aīaliū:sicut supra allegatū est.nullibi tn̄ in ꝓpria for
ma exq̄site discussit: ⁊ iō sicut moris sui fuit anq̄ȝ a ꝓpo/
sito mām tractasset:⁊ vbi ēt non p̄ncipalr̄ de illa agebať
loqui iuxta famosiorē opi.frequēter de pūctis ⁊ lineis ⁊
supficieb⁹ ⁊ cōtiguis ⁊ cōtinuis locut⁹ est iuxta opi.illaȝ
famosaȝ:⁊ nō fm ꝓpriā. Inter que est illud qō allegatuȝ
est ex p̄dicamētis:qō manifeste appet ex eo qō ibidē diť
ꝙ ptes loci ad eundē terminū copulanť ad quē ⁊ partes
corporis.s.locati:vt exponit Boeti⁹ nec alr̄ exponi pōt:
⁊ cōstat ꝙ illud dictū nō est fm opi.suā:sed fm eaȝ q̄ po/
nebat spaciū intra latera ꝯtinētis esse locū:quā phus ex
intētiōe reprobat.4.phy. Ad illud ēt de ꝯtinuis ⁊ cō T.c.37.
tiguis:dōm silr̄ ꝙ fm illā opinioneȝ locut⁹ est: ⁊ pp cām
supradictā:⁊ etiā qm̄ ex talib⁹ d̄scriptiōib⁹ ab illis datis
fortiter arguebat ꝯ eos p̄ncipale ꝓposituȝ.s.ꝙ magnitu/
do nō cōponereť ex pūctis.vn̄ mox ex diffōnib⁹ assumit
ꝙ puncta nō sunt ꝯtinua neq̄ ꝯtigua: vt ex B vltra d̄du/
cat ꝙ ipsa nō ꝯponūt magnitudinē. Ad illō qō addiť
de geometra:dōm ꝙ ipse nō ponit talia idiuisibi^a realia
extra aīam:sed tm̄ ficta in anīa ⁊ illa diffinit modis p̄di/
ctis.⁊ silr̄ Aug.vt an̄ ostēsuȝ est per eūdeȝ.Cā aūt est:qm̄
magnitudinū de qb⁹ cōsiderat Geometra q̄ȝuis quelibȝ
sit lōga lata ⁊ ꝓfunda.qꝛ tn̄ quedā sunt passiōes magni/
tudinis inq̄ȝtū est lōga:quedā alie inq̄ȝtū est lata: ⁊ q̄daȝ
inq̄ȝtū est ꝓfunda volēs de oīb⁹ hꝰ distinctā notitiā tra
dere vt facili⁹ capiať:fingit purā lōgitudinē: vt ea q̄ de/
mōstrat de illa intelliganť ꝯuenire magnitudini:vt ē lō
ga vel lōgitudo. silr̄ fingit latitudinē:vt q̄ de illa diť itel/
liganť eē de magnitudine:vt lata est:fingit quoq̄ pūcta.
sed nō vt p illa velit itelligi rē aliquā ex̄ aīaȝ idiuisibilē
sed vt vbi fingit esse pūctū intelligať negari oīs magni/
tudo.verbi grā. cū dicit aliquas lineas in pūcto ꝯcurre/
re.nō itelligit ꝙ inter eas itervenit aliqō idiuisibile: ſȝ
ꝙ nullū spaciū itercipiť iter eas:⁊ cū ab aliquo pūcto di
cit lineā trahi aut ad aliqō terminari non aliud itelligit
q̄ȝ ꝙ ipsa non vlterius ꝓtendiť:⁊ cōsilr̄ de alijs in qbus
vtiť pūctis. Cētrū ēt idiuisibile nō ponit nisi fictū ⁊ ima
ginariū:per qō nō vult itelligi aliqō reale idiuisibile ad
qō cōcurrāt linee a circūferētia ducte: ſȝ tn̄° ꝙ ipse nul/
lo manēte spacio cōcurrūt.Et ꝙ docet iuenire cētruȝ in
circulo nō ē docere iuenire aliquā rē idiuisibilē ex̄: ſȝ po
tius vn̄ sit eq̄lis distātia vndiq̄ ad circūferētiā.⁊ p cer/
to ad nullā veritatē geometricā necīa sūt aliq̄ idiuisibi
lia seu pūcta extra aīam:sicut bn̄ pȝ cuilibȝ in illa scia in/
structo. vtiť tn̄ talib⁹ fictionib⁹:vt per eiusmodi veritas
quā demōstrare intēdit facili⁹ capiať. Ad 2ᵐ dōm ꝙ Ad 2ᵐ
nō ideo diciť locus supficies vel vltimū ꝯtinētis:qꝛ ali/
qua latitudo carēs ꝓfunditate sit loc⁹: sed qꝛ ipm corp⁹
ꝯtinēs nō est loc⁹ vt ꝓfundū est:sed inq̄ȝtū est latuȝ:⁊ qꝛ
vt sic nō excedit cōtentū neq̄ ab eo excediť: iō d̄r ei eq̄/
lis. Ad 3ᵐ dōm ꝙ corpora se tāgere fm ꝓfunditates Ad 3ᵐ
pōt intelligi duplr̄.vno°:vt sit sensus ꝙ ipsa vľ aliq̄ ptes

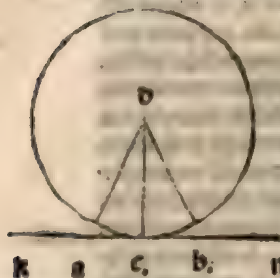
ipsoꝝ sint in codē loco pmo: τ tūc bene sequit̄ ꝙ se penetrent: τ tūc ꝯcedo añs: τ nego ꝯñam. Alio° vt sit sensus ꝙ inter eoꝝ ꝓfunditates seu iter ꝓfunditates q̄ sūt ipa vł eoꝝ ptes. nulle alie sunt cogitāde. nullū est mediū ꝫ sī tuꝫ: τ sic falsuꝫ est añs. ℂ Ad 4^m dico ꝙ duplex pōt esse sensus añtis. vn° est ꝙ aliq̄ res q̄ est lata τ nō ꝓfūda vł. τ iste sensus est falsus ꝫ Aug. vt supra pꝫ: τ ꝫm veritatē. alius est ꝙ corp° ipm vł ꝫm ꝙ est latū: τ nō ꝫm qd ē ꝓfūdū. i. visiōe qua mediāte cognoscit̄ ꝙ ipm est latū: τ non cognoscit̄ ipm eē ꝓfūdū: τ in h sensu cōtingit añs esse veꝝ: sed ex h nō seq̄t ꝙ alia res sit supficies: alia ꝓfunditas. ℂ Ad 5^m de tactu sperici τ plani dixerunt aliq̄ ꝙ loquēdo de spera τ plano existib° realr̄ extra aiam τ de tactu reali: añs est falsuꝫ: qnimo si talia ponerent̄ tāgerent se pmo sup aliqd īdiuisibile. Si vero loq̄mur de talibus vt hñt eē imaginatū. tactus eoꝝ imaginari° est sup puncto: τ hec rñsio videt̄ initi dicto Comē. pmo celi. Sꝫ ipsa stare nō pōt eo ꝙ cōcedit ipossibile. nā ad illud qd cōcedit: sequit̄ ꝙ anguli triāguli valent plus duob° rectis: τ ꝙ pars sit equalis toti: quoꝝ vtrūq̄ est ipossibile ꝯñam declaro. Sit. n. circulus. ꝫ. cuius centrū sit d. τ sit linea recta cōtingens ipm k. m. Si igit̄ hanc tangit circulus ꝫm aliquā sui partē q̄ntacūq̄ sit illa opꝫ ꝙ ipsa sit recta. Impossibile eni est aliqd rectū ꝫm se totū tāgere aliqd nō rectū: vt notū est: sit igit̄ pars illa circuli ꝫm quā pmo ē tactus a. b. ducā ergo a d. cētro lineā rectā ad a. τ iterū aliā a d. ad b. que vtiq̄ per diffōnez circuli erūt eq̄les. igit̄ p 5^m pmi Euclidis āguli sup basi h° triāguli q̄ ē linea a. b. sūt eq̄les. ℂ Deide diuidā a. b. lineā in duo media in puncto c. per decimā pmi: τ tunc a c. ducā aliā rectā ad d. fiet ꝙ duo triāguli. vꝫ. a. c. d. τ b. c. d. Et q2 linea c. d. exit a centro ad circūferentiā eiusdē circuli cū reliqs duabus: ideo vtraq̄ eaꝝ est equalis: τ p ꝯñs cuiuslibꝫ illoꝝ triāguloꝝ anguli super basi sua sūt iter se eq̄les. Est igit̄ angulus c. b. d. eq̄lis āgulo b. c. d. Et angulus a. c. d. eq̄lis angulo c. a. d. q2 τ angulus c. a. d. eq̄lis erat angulo c. b. d. τ que eidē sunt eq̄lia iter se sūt eq̄lia: igit̄ āgulus a. c. d. eq̄lis est angulo c. b. d. τ eadē rōne angulus c. b. d. eq̄lis est angulo c. a. d. ex quo vltra seq̄t ꝙ āgulus c. b. d. eq̄lis est angulo a. c. d. igit̄ ābo sūt recti: cū sint ex duabus ptib° eiusdē linee: vt pꝫ p diffōnē rectoꝝ angulorū. Ex his aūt seq̄t ꝙ cuiuslꝫ illoꝝ triāguloꝝ anguli q̄ sunt sup basi: τ sūt eq̄les valeāt duos rectos: qnimo vterq̄ sit rect°: τ cū in q̄lꝫ adhuc sit terti° angulus circa centrū cuiuslꝫ illoꝝ triāguloꝝ tres āguli sīl̄ tm̄ valēt plus duob° rectis q̄ntū est angulus circa cētrū: τ h ē p^m qd erat inferēdū. Scdꝫ aūt pꝫ ex dictis: nā angulus a. c. d. est extrisec° b. c. d. τ p ꝯñs valꝫ duos itrinsecos sibi oppositos. s. āgulū c. b. d. τ angulū b. c. d. p. 32. p. Sꝫ āgulo a. c. d. vt ꝓbatū ē: est eq̄lis angl'us c. b. d. igit̄ angulus c. b. d. valꝫ seipꝫ τ angulū b. c. d. igr̄ p° valꝫ totū: τ est ei eq̄lis. Eodē mō pōt ꝓbari de angulo b. c. d. τ triāgulo a. c. d. τ pꝫ ꝯña quo ad 2^m inferendū. ℂ Ꝑ. ad candē ꝯnē: seq̄t ꝙ tota circūferētia circuli sit vna linea recta: τ p ꝯñs ꝙ vna linea sit recta τ curua sīl̄: qd iplicat ꝯdictionē. ꝯña pꝫ: q2 illa pars circuli ꝫ quā p° est cōtact° totā tangit ptē plani: q̄ vtiq̄ ē recta: τ p ꝯñs tota coaptat̄ illi: τ extrema ei° tāgūt extrema recti: τ mediū eius mediū recti: ac per h ei° mediū nō erit sua extrema. igit̄ ipsa est recta p diffōnē linee recte. Cū aūt rectū illud ꝫ illā eādē partē possit successiue tāgere totū circulū: sequit̄ ꝙ tota circūferētia circuli sit cōposita ex rectis lineis ꝓcise: τ cum ille nullū angulū ꝯstituāt: alias nō oēs linee ducte a centro ad circūferentiā essent eq̄les: nā maiores essent que ducerent̄ ad angulos: seq̄t ꝙ illa totalis circūferentia sit vna linea recta: qd ē ꝓpositū. Aliter igit̄ aliq̄n rñsum est. s. negādo corp° spericuꝫ eē in nā: que rñsio nō nisi fuga ē: qn ēt dato ꝙ ita eēt: non est tn̄ ipossibile aliqd tale eē τ applicari plano. Et tūc remanet argu^m. Ꝑ. hoc est ꝯ p^m 2° celi. vbi ꝓbat a pposito celū esse corpus sphericū. ℂ Dico igit̄ ad arg^m ꝙ in duplici sensu pōt dici ꝙ aliq̄ se tangāt. vn° sensus est quo intelligat̄ ꝙ inter illa nullū est mediū. τ sic dico ꝙ spericū superpositū plano nō tāgit ipm: nec eꝯ. Et ē rō: q2 eis sic dispositis adhuc inter totā vnā medietatē sperici: τ medietatē oppositā plani est mediū: vt pꝫ: τ sīl̄r inter aliam medietatē sperici: τ sibi oppositā aliaꝫ medietatez plani est mediū: ac per hoc nihil oīo ē sperici ex vna pte qd sit īmediatū alicui ipsi° plani ex alia. Alius sensus est: quo intelligat̄ illa sic esse ꝓpinq̄ ꝙ illa saluis ꝓprijs figuris nō pñt esse ꝓpinqora: nec vnū versus aliud vlteri° ptendi: τ sic posito casu spericū pōt dici tangere planū: τ si tūc querat̄ ēt in hoc sensu vtrū tangat ipꝫ ꝫm aliqd diuisibile sui pmo: vel ꝫm aliqd indiuisibile. Dōꝫ ꝙ neutro mō. nō quidē ꝫm aliqd īdiuisibile: q2 nullū est in eo: nec ꝫm aliqd diuisibile: q2 nulla pars diuisibilis est ei° cui° q̄lꝫ pars ptendat̄ vsq̄ ad planū. Et per idē pꝫ ꝙ nec ꝫm se totā pmo tangit ipm: h tn̄ nō obstāte in infinitis suis ptibus tāgit planum: videlꝫ sua medietate τ medietate sue medietatis: τ sic in infinitū diuidēdo sperā a sūmo in ifimū versus planum: q2 infinite tales ptes ptēdunt̄ vsq̄ ad planū. Et est sīle huic τ de duob° planis se tangētib°. verbi grā a. k. nā ꝫm vnū modum diuidendi in infinitis suis ptib° se cōtingūt: vtpote incipiēdo diuisionē ab extremo ꝓpinquo τ pcedēdo ad aliud ꝫm ptes ꝓportiōales: vtputa ꝙ medietas a. ꝯtingēs k. sit a. b. τ alia pars sit medietas medietatis qd est b. τ sic deinceps: nulla tn̄ haꝝ pmo cōtingit k. vł aliquid eius: q2 nullius quelibꝫ pars ptenditur vsq̄ ad ipm: qnimo cuiuslibꝫ infinite partes nō perueniūt ad euꝫ: sicut pꝫ diuidendo per trāsuersum: nam medietas pma ipsius a. incipiēdo ab extremo alio que est c. e. nō cōtingit k. nec aliquid eius. Itēꝫ nec medietas scbe medietatis vt pote e. f. Itēꝫ nec f. g. τ sic semp ꝓcedēdo versus a. ℂ Sꝫ tunc qd dicet̄ ad pbꝫ q dicit pmo h aīa. ꝙ spa tāgit planū ꝫm pūctū. Dicendūꝫ ꝙ nō itelligit ꝙ tangat ꝫm pūctū q̄si pūctū sit aliqd spere quo tangat planū vel eꝯ. sed est sensus ꝙ tangit ꝫm punctū. i. pūctualr̄ seu idiuisibiliter: qd nō est aliud q̄ sic tāgere planū ꝙ nec ipm spericū nec aliqua pars ei° ꝫm q̄ncūq̄ dimēsionē sumat̄: sed qdlꝫ sui tāgat planū: nec eꝯ. planū aliq̄ pars ei° ꝫ qdlibet sui cōtingit spericū: cui° oppositū accidit in planis mutuo se tangentib°: τ iō nō pūctaliter dicunt̄ se tangere: τ hoc totū nō est aliud q̄ tangere se scbo mō. τ non p°

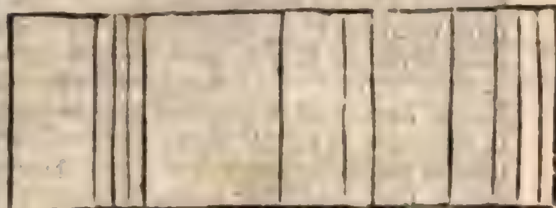
Ad 4^m

Ad 5^m

Cō. 32

T. c. 22

Ad 6m ¶ Ad 6m quicquid sit de antecedẽte: nego pᵐ ɔñaz. Ad ꝓbationẽ dico ꝙ nõ eẽt ipossibile vnuz diuisibile applicari alteri in sup̄ficie plana in situ imediato ⁊ distincto: vt dicit si de situ idiuisibili intelligaᷣ: qm̄ i tali sup̄ficie nullus est eiusdẽ modi situs. Et ꝑterea si aliqs eẽt vel illa idiuisibilia eẽnt in eodẽ situ p̄mo vel in sitib⁹ distictis ⁊ mediatis: sicut nũc de scõ dicerez de duob⁹ angelis qui nõ pñt esse in eodẽ loco idiuisibili: nec in diuersis idiuisibilib⁹ imediatis.

Ad 7m ¶ Ad 7m eodez mõ dico ꝙ posito ꝙ de⁹ faceret alicui⁹ corporis ptes ſm nullã dimẽsionẽ distare: nõ tñ eẽt possibile ipm eẽ in aliquo idiuisibili situ seu punctali: sz vel in nullo eẽt vel eẽt in aliq̃ diuisibili ⁊ partib⁹ ei⁹ sil'. iõ pz ꝙ ɔña tam quo ad corp⁹ q̃ quo ad angelũ nulla est: qꝛ nõ seqᷣ. nõ est sil' in plurib⁹ locis. igiᷣ est in aliquo loco idiuisibili: nisi adderetᷣ ad añs. ⁊ ẽ in aliq̃ loco: sed tũc añs ẽ ipossibile.

Ad 8m ¶ Ad vltimũ cõcedo nullũ eẽ idiuisibile successiuuz ad intellm ar. ⁊ ꝙ gñatio nõ dᷣ eẽ in istãti ad illũ intellm: sz ad illũ q dict⁹ est in priti. q. vel ſm familiariorẽ sensuz eẽ in istãti. qꝛ ꝙ gñatur totũ sil' gñatur ⁊ nõ pars añ pte: si tñ ad mẽsurã reducẽdũ sit: dic vt ibi dcm̃ est. Qd̃ vo additᷣ ex Augu. nõ obuiat. naz Aug. talia successiua extra aiam nõ ponit nec diuisibilia nec idiuisibilia: vt bñ pz in ꝑcedẽti. q. Et dictũ ꝙ inducitur nõ ꝓbat oppositum cum sit mere cõditionale. ⁊ hec sufficiant de isto p̄mo articulo.

2⁹ arti⁹ **Secundus** articulus qui est de p̄ncipali q̃sito: vt pz supponit angeluz eẽ in loco de quo cõis ɔcordia est apud theologicos doctores ⁊ sanctos: dicũt. n. oẽs cõiter ꝙ angelus est in loco nõ qdẽ dimensiue seu circũscriptiue iuxᷓ moderniorẽ vsuz vocabuli: sz tñ mõ diffinitiue: vñ Ugo de sacramẽtis li. p̄°. dicit ꝙ ipsuz creatũ nõ solũ esse in loco: sed ⁊ localẽ eẽ sine dubitatiõe ꝓnũciemus. ⁊ subdit. corp⁹ qd̃ dimẽsionẽ hz loco circunscribitᷣ: qꝛ ei ſm locũ p̄ncipiũ ⁊ mediũ ⁊ finis assignatur. Spũs vero qm̃ dimẽsionẽ nõ capit: sed diffõne sola terminaᷣ circũscriptionẽ quidẽ nõ recipit loci: ⁊ tñ loco q̃dãmõ cõcluditᷣ: qm̃ cũ h alicubi presens sit tot⁹ alibi nõ inuenitᷣ: in qb⁹ verbis habetᷣ ꝑdicta distictio ⁊ intellect⁹ distinctiõis.

P. 3. c. 13.

¶ Sciendũ tñ ꝙ circũscribi loco dupl'r accipi inuenitᷣ. s. cõiter ⁊ ꝓprie. p̄mo mõ idẽ est qd̃ cõcludi ⁊ ɔtineri a loco: qd̃ corpori ⁊ spiritui creato cõe est. Alio⁹ idez est qd̃ coextẽdi loco: ita ꝙ tot⁹ sit in toto loco ⁊ ps ĩ pte: nõ aũt totũ in pte. ⁊ h corporeis reb⁹ tm̃⁹ cõuenit. vñ magister li. p̄°. d. 37. duob⁹: inqt: modis dicitᷣ in scriptura aliqd locale siue circũscriptibile: ⁊ eꝯ. s. qꝛ dimẽsionẽ capiens lõgitudinis altitudinis ⁊ latitudinis distãtiaz facit in loco vt corp⁹: vel qꝛ loco diffinitᷣ ac determiaᷣ: qm̃ cũ sit alicubi nõ vbiqꝫ inuenitᷣ: qd̃ nõ solũ corpori: sed ẽt oĩ creato spiritui ɔuenit. Juxta hũc itellm ait Dam̃. li. 2. c. 3.

ca. 3. ꝑ verbũ dei creati sunt oẽs angeli: ⁊ sequitᷣ. circũscriptibiles. Cũ. n. sunt in celo nõ sunt in terra: ⁊ cũ ad terrã a deo mittunᷣ nõ remanẽt in celo. Et ĩfra. Intellect⁹ vo exñtes intellectual'r locis sunt nõ corpal'r circũscripti. nõ. n. corporal'r ſm nãm figuranᷣ neqꝫ tres hñt dimẽsiões: sed qꝛ intellectual'r adsunt ⁊ opanᷣ vbicunqꝫ iussi fuerint: ⁊ qꝛ nõ pñt ſm idẽ tp̃s hic ⁊ illic eẽ ⁊ opari. Eandẽ sniam ponit li. p̄°.

c. 17. 18. Est ergo cõis snia ꝙ qlibz angelus ẽ in loco ⁊ nõ solũ: sed ⁊ ꝓprie localis est: qd̃ dicitᷣ ad dr̃iaz spũs increati. i. dei q vt ibi supra subdit. Hug. qm̃ oĩ loco ꝑsens est. nec tñ vllo in loco cõcludi aut circũscribi põt: veraciter in oĩ loco eẽ dicitᷣ. nec tñ localis aliqñ vlla rõe appellaᷣ.

scs tho. i p̄. d. 37 Egi. i p̄. d. 37. q. 1 Sed de mõ eẽndi angelũ in loco nõ ẽ plena cõsensio: qm̃ quidã dicũt angelũ nõ eẽ in loco per suã subam: sed tãtũmõ per opationẽ eius circa locũ: ⁊ cõis rõ istoꝝ est: qm̃ ꝑ h aliqd est in loco qd̃ applicaᷣ ei ſz cõtactũ siue q̃titatis vel dimẽsiue: vt corpus: vel virtualis vt spũs: contactus aũt ille spũalis est precise per opationez. igiᷣ ⁊ spũs siue angelus ꝑcise ẽ in loco ꝑ opationẽ ei⁹ circa locũ. ¶ Pro ista opi. ẽt adducunᷣ auctoritates Dam̃. dicẽtis. li. p̄°. nã incorporea vbi nimirũ est ⁊ opaᷣ: ⁊ caplo sequẽti circunscribitᷣ: ⁊ vbi opaᷣ. ⁊ iterũ li. 2. vt ante allegatũ est. intellectualiter iquit adsunt ⁊ operanᷣ vbicũqꝫ iussi fuerint. ca. 17.

Cõueniũt ergo ponẽtes istã ɔclusionẽ in hoc ꝙ angelus est in loco per operationẽ eius circa locũ: ita ꝙ nõ ẽ vbi nõ operaᷣ: ⁊ ꝙ si circa nullũ locũ operaretᷣ nusq̃ʒ esset: et intelligũt de opatiõe transeunte in corpus. Differũt aũt qm̃ quidã coꝝ dicũt nõ esse incõueniẽs aliqñ angelum nusq̃ʒ esse sicut nõ est incõueniẽs aliquãdo angelũ circa nullũ corpus operari. Alij vero vtrũqꝫ reputant incõueniens.

ɔ thõaz et dũm egi. v'. ã ¶ Cõtra opi. istã expsse est articulus iste parisiensis: ꝙ substãtie separate sunt in loco per operationẽ: ⁊ ꝙ possunt moueri ab extremo in extremũ nec in mediũ: qꝛ possunt velle operari in extremo aut in extremis: nec in medio: error. Si intelligaᷣ subam sine operatiõe nõ esse in loco: nec transire de loco ad locũ. Ecce ꝙ dicit errorẽ esse dicere subam sepataz nõ esse in loco sine operatiõe. ¶ P̄. angeli mox vt p̄mo creatum est celũ empireũ fuerũt in eo tanq̃ʒ in loco: sicut pz per magistꝝ in ista. d. qui hoc probat auctoritatib⁹ strabi atqꝫ bede. Sz tũc nõ operati sunt: imo nec mõ ẽt operanᷣ circa ipm. ergo ⁊c̃.

R̃sio ¶ Ad hoc tñ aliqui nitunᷣ r̃ndere. dicũt eni ꝙ q̃uis angeli celum empireũ nõ transmutent: aliquo tñ mõ circa ipz applicant suam virtutẽ rõne cuius ibi esse dicunᷣ.

ɔ r̃sez ¶ Contra. aut ista applicatio intelligitᷣ esse per actũ aliquẽ 2m siue actualẽ operationẽ angeli in ipm celũ. aut ꝑcise per ꝑsentiã virtutis angelice ad illud. nõ p̄mo mõ: qꝛ nullaz actualem operationẽ hñt in ipm: cuz ipm nec ſm substãtiam: nec ſm qualitatẽ: nec ſm quãtitatẽ: aut ſm vbi seu locum trãsmutẽt ẽt vt ipsi cõcedũt. ⁊ verũ est ẽt si nõ cõcederent. Si 2° mõ. igiᷣ sunt ibi ⁊ nõ operanᷣ in ipsuz: ⁊ per ɔñs nec per operationẽ. vnde minus rõnabiliter vt videtᷣ loquunᷣ isti q̃ʒ primi.

Confir. ¶ P̄. aut angelus dicitᷣ esse in loco per operationẽ ⁊ nõ per subam. qꝛ ꝑcise in loco illo est opatio eius ⁊ nõ substãtia: aut qꝛ ⁊ si vtrũqꝫ ibi sit. ideo tñ est ibi substãtia. qꝛ in eo ẽ opatio angeli: ⁊ nõ eꝯ. p̄mũ nõ põt dici: Tuz ꝓpter articulũ aliuz ẽt parisieñ. q dicit ꝙ substãtie sepate nusq̃ʒ sunt ſm substãtiã error: si intelligaᷣ: ita. s. ꝙ substãtia nõ sit in loco: Tũ ẽt qꝛ Ugo. vbi supra ait. Spũs: qm̃ in loco per ꝑsentiã nature ⁊ operationis: ɔcluditᷣ localis ⁊ ipse iure nominaᷣ. vbi nõ solum p̄ñtiaz opatiõis: sed ⁊ nature. i. substãtie ponit. ⁊ sil'r Dam̃. dicit: vt supra habetᷣ ꝙ intellectual'r adsunt ⁊ operanᷣ vbicũqꝫ iussi fuerint: ⁊ ꝙ circũscribunᷣ vbi operantur. per que manifeste ponit nõ solũ angeli operationez: sed ⁊ eius substãtiaz p̄ñtez esse ⁊ circũscribi seu locari loco vbi operanᷣ: Tum qꝛ dicit ꝙ cũ mittunᷣ a deo ad terram nõ remanẽt in celo: ⁊ cum sunt in celo nõ sunt in terra in quo manifeste innuit ꝙ suba angelica sit p̄ñtial'r in terra: cũ ad terrã mittitᷣ: vbi p̄us nõ erat. Tum qꝛ nõ apparet ꝙ aliq̃ creatura imediate moueat corp⁹ aliqd̃ localiter absqꝫ alia actiõe in ipz vel aliud corp⁹ mediũ: quẽadmodũ ɔuenit vt angeli moueãt: nisi ipsa ſm se sit p̄ñs illi: sicut pz ex. 7. phy. nec 2m põt dici: qm̃ nõ iõ: qꝛ aliqd operaᷣ in corp⁹: iõ p̄ñs est illi: qn potius p̄us nã: ⁊ ɔña est p̄ñs q̃ operetᷣ. T. cõ. 8.

Confir⁹ ¶ Confirmaᷣ. qꝛ nõ qꝛ aliqd opaᷣ in aliquid: iõ est potẽs opari in illud: sed iõ potius operaᷣ: qꝛ est potẽs ⁊ vult opari si sit libere opatiuũ: nec etiã iõ qꝛ põt ⁊ vult iõ est p̄ñs: imo certe ad h vt sit potens reqritᷣ ꝙ sit p̄ñs: ⁊ loquor de potẽtia proxima ⁊ ꝓpinq̃ ſm modũ phi. 9. meta. ¶ P̄. si angelus nõ ẽ in loco nisi in q̃ opaᷣ. a. t. c. 2. p lõ. ꝓces.

sequit̃ q̃ de facto aliqñ angelus nullibi sit:qđ est incõueniens ẽm doctorẽ 2m. saltẽ. ⁊ puto q̃ ẽm veritatem: ꝯña declarat̃:nã cum angelus descẽdit a celo in terrã in illo tp̃e nõ opatur i celo empireo certũ ẽ:nec i itermedijs cũ nõ sit motor alicui⁹ eorũ:nec ẽt aliter moueat̃ celũ aliqđ q̃ pus mouebat̃.nec dõm sit q̃ alr̃ ꝓpter h̃ moueat motor eius vt iste angelus descẽdẽs sil' cũ eo moueat.igit̃ in tp̃e illi⁹ descẽsus nõ est alicubi. ¶ Dico igit̃ q̃ nõ solum per opatiõnẽ angelus est in loco:sed ẽt per subam suã:sic intelligẽdo q̃ eius ẽt suba pñs est loco ⁊ eo diffinit̃:⁊ cõcludit:qđ etiã cõtingit ẽt si nõ opet̃ ibi. R̃õ opi.nõ valz: qm̃ ad h̃ q̃ aliqđ sit in loco diffinitiue tñ nõ reqrit̃ aliquis cõtact⁹ talis:sed solũ q̃ ip̃m sit illi pñs ⁊ ab eo cõtineat̃:vt supra dictũ est.auctes ẽt Dam̃. nõ sunt ꝓ eis: qꝛ nullibi dicit q̃ sint angeli in loco:qꝛ operant̃ in eo vl' ꝑ operationẽ eoꝝ in locũ: q̃uis dicat q̃ vbi opant̃ ibi sũt ⁊c̃.Sed aduerte q̃ nõ dicit vlr̃ q̃ vbicũq̃ sunt ibi operant̃:q̃uis dicat q̃ adsunt ⁊ opant̃ vbicũq̃ iussi fuerint supple opari vel adesse. ¶ Quãtũ ad illud qđ q̃rit̃ ꝑncipalr̃:dico q̃ angelus nõ est in loco idiuisibili ꝓprie loqñdo de loco.s.corporali:sz est in loco diuisibili. R̃õ est: qꝛ nullũ tale idiuisibile est in reꝝ nã: vt ꝓbatũ ẽ in p° arti. ¶ Sz tũc remanet du^m an angelus in q̃tocũq̃ loco possit nãliter eẽ vel sibi determinet magnitudinez loci cui coexistere possit.⁊ sic ẽ dubiũ an sic determinet sibi magnitudinẽ aliquãtã loci q̃ nec in minore esse possit nãlr̃ nec in maiore:q̃uis nullũ determinatũ locũ ẽm nũeruz sibi determinet:sicut vnũ corp⁹ tãte q̃titatis.vbi grã.pedalis:q̃uis nõ posset eẽ hic nec ibi.nõ põt eẽ in loco maiore vel minore q̃ pedalis q̃titatis. An vo nõ sic determinatã mẽsurã magnitudinis sic determinet:sz tñ quo ad maximũ.vz.q̃ ẽ dare maximũ cui põt coexistere. an etiã quo ad minimũ vl' quo ad vtrũq̃. Et q̃tũ ad h̃ cõiter dicit̃ q̃ angelus nõ põt eẽ in q̃tũcũq̃ loco indiffẽter: q̃nimo determinat sibi maximũ nãliter.Et est rõ:qꝛ angelus est nãliter eẽntie limitate ⁊ finite.Et huic dicto ẽt cõsentio:⁊ addo q̃ angelus est nãliter determiat⁹ ad maximã loci q̃titatẽ ẽm quãlibz dimẽsionẽ.i.q̃ ad lõgissimũ ⁊ ad latissimũ ⁊ ad ꝓfundissimũ vel grossissimuz:qđ ꝓbat̃:qꝛ alias seq̃ret̃ q̃ angelus posset nãliter siml' eẽ in celo ⁊ in spera ignis:⁊ aeris:⁊ terre ꝯ dictũ Dam̃. superi⁹ allegatũ.pz ꝯña.qꝛ si det̃ q̃ angelus nõ determinet sibi maximũ ẽm quãlibz dimẽsionẽ tam ẽm illã ẽm quã nõ hz maximũ poterit hr̃e tam magnũ locũ quã dictũ ẽ. Ex hoc soluit̃ arg^m fieri solitũ.vz. q̃ si angelus possit esse in aliquo maximo q̃drato poterit etiã esse in aliquo q̃drangulo sibi eq̃li tam lõgo:vt est dyameter toti⁹ mũdi:⁊ tanto plus ꝓportiõabilr̃ stricto q̃to ille q̃drãgulus lõgior ẽ dato q̃drato. ¶ Quãtũ ad aliud dicit qdã doctor q̃ angelus determinat sibi certã mensurã loci:cui maiori vel minori nõ põt coexistere nãliter per se sepat⁹ ⁊ nõ vnit⁹ corpori:⁊ determinat ẽt sibi spericã figurã:ita q̃ si corp⁹ aliqđ sit min⁹ illa q̃titate angelus nõ solũ erit in eo:sz ẽt in alio extra ip̃m ꝓpinquo:cui⁹ tante parti coexistet: vt hẽat itegrã sui loci q̃titatẽ. ⁊ idẽ erit de figura. Quãuis aũt istud dictũ sit satis pulchrũ ⁊ ꝓbabile:cõius tñ tenetur oppositũ : qđ ⁊ mihi vr̃ ꝓbabili⁹: qđ ꝑsuaderi põt ex eo q̃ angelus nõ videt̃ magis limitatus nãliter ad certã q̃titatẽ loci cui possit coexistere q̃ ad certã magnitudinẽ corpis qđ possit assumere ⁊ sibi vnire.h̃ vr̃ ꝓbabili⁹: qꝛ maior vnio videt̃ iter angelũ ⁊ corp⁹ assumptũ q̃ inter angelũ ⁊ locũ.Sed certũ est q̃ angelus nũc mai⁹ nũc min⁹ corp⁹ si vult põt assumere:⁊ nũc vni⁹ figure:nũc vero alterius.igit̃ ⁊c̃. ¶ Cõfirmat̃.qꝛ cũ angelus assumit sibi aliqđ corp⁹ in forma.vbi grã.humana:nõ videt̃ rõnabile q̃ tunc nõ solũ sit in corpore illo:sed ẽt in aere circunstante:⁊ p ꝯñs pro tũc nõ hz figurã mẽsurã illã loci quã ante assumptionẽ illã hẽbat. Ad hoc ẽt aliq̃liter ꝑsuadet q̃ videmus in aĩa humana:cui⁹ vnio ⁊ conformitas ad corp⁹ est multo maior q̃ angeli ad locũ:⁊ tñ nunc minus nũc maius corp⁹ iformat ẽm q̃ illud auget̃ vel minuitur nãliter.⁊ aliquãdo etiã per truncationẽ membri aut partis. De tñ rõnes nõ ita cogunt quin oppositum posset defendi. ¶ Quãtũ ad vltimũ.s. vtruz in minimo determinet sibi locũ.distinguendũ est: qꝛ vel h̃ intelligitur de loco partibili. Et dõm est q̃ nõ:cuius ꝓbatio est: qm̃ angelus est totus in qualibz parte sui loci:⁊ qꝛ nõ est pars minima loci.igit̃ ⁊c̃.Et sicut in q̃libet parte ꝯtinua sui loci totus existit.sic dico q̃ in q̃cũq̃ discõtinua quãtũcũq̃ sit parua.angelus eniz nõ requirit locũ vni⁹ nãe tantũ nec magis cõtinuũ q̃ discretũ ⁊ cõtiguũ. vnde ita põt esse in vna tota domo ⁊ qualibz eius parte nõ obstãte q̃ alique sint lapides:alique ligna:alique ferruz: ⁊ sic de alijs adinuicẽ nõ cõtinue saltem per nãz sicut in vna parte aeris cõtinui:vel intelligit̃ de loco totali:qui.s.nõ est pars alicuius loci angelici:⁊ de hoc est maius dubiuz apud doctores:quibusdã dicentib⁹ q̃ nõ est dare minimũ in quo põt eẽ:q̃nimo inquãtũcũq̃ paruo ponat̃ posse existere ad huc põt esse si sibi placet in minore. Alijs vero oppositũ ꝓbabilius reputãtib⁹ quorũ motiua sunt duo. p^m vnũ est:qꝛ alias sequeret̃ q̃ angelus posset eẽ in loco q̃tũcũq̃ magno saltẽ ẽm aliquã dimẽsionez:⁊ sic simul in celo ⁊ in terra.cuius oppositũ dictũ est supra. ꝯña ꝓbat̃. qꝛ omne qđ põt eẽ in aliquo loco tanto põt eẽ in quolibz alio illi equali:si ei figuratio nõ repugnat.Sz angelo nõ repugnat figuratio loci.igit̃ si põt esse in aliquo quadrato q̃tũcũq̃ paruo põt etiã esse in q̃drãgulo q̃tũcũq̃ stricto illi equali ⁊c̃. vt supra. 2^m est q̃ videretur q̃ angelus esset in finite potẽtie:qm̃ maioris potẽtie videt̃ angelus si põt se locare in tãto loco:⁊ iterũ maioris si põt esse in minore:⁊ si i ifinitũ minori est infinite.Sed ista motiua nõ cogũt.nõ quidẽ p̃mũ:qm̃ ex assumptis si vere sint ꝓbat̃ oppositũ eius qđ intẽdit.s.q̃ nõ est dare minimuz locũ possibilẽ angelo:⁊ silr̃ q̃ nec maximũ:cuius etiã oppositũ ipse reputat verũ.declaro. naz constat q̃ angelus põt ẽm istũ doctorez esse in aliquo loco quadrato: detur ergo q̃ sit in quadrato pedali.igit̃ si angelo nõ repugnat figuratio loci põt esse in q̃tolibz q̃drãgulo lato vel stricto.longo vel curto equali q̃drato pedali. ⁊ tunc sequit̃ vlterius qđ dictũ est.Et ideo dõm est q̃ illa ꝓpositio nõ est vlr̃ vera.naz sicut falsificat̃ si ponatur q̃ illud locale determinat sibi minimũ:esto q̃ figurã non determinet sibi:vt habz dicere iste doctor:sic etiã falsificat̃ si determinat sibi maximũ. ¶ P̃.simul stant q̃ angelus determinet sibi maximũ:⁊ tñ nõ minimũ: qꝛ q̃tũcũq̃ puo dato poterit esse in minore ẽm quãlibet dimensionem:nec oportebit si sit in loco strictiori: q̃ ex hoc fiat in loco lõgiori. ¶ Scdm̃ etiã nõ cogit: qm̃ nõ apparet q̃ maioris potentie sit angelus posse se locare in loco minore q̃ in maiore infra maximũ sibi possibilẽ.Et ideo nec si in ifinitum minore nõ arguat̃ q̃ sit infinite potẽtie:⁊ mirum est de isto doctore qui nõ reputat incõuenies q̃ angelus possit esse in puncto: ⁊ videt̃ reputare incõueniens q̃ in quãtũcũq̃ paruo possit esse: ⁊ ꝑsertim cũ per rõnez suaz scdam maxime videat̃ etiaz posse argui infinitas potẽtie angelice:si etiã in puncto põt se locare sic facile est videre. ¶ Dico igr̃ q̃ nõ video ip̃ossibilitatẽ alteri⁹ ptis: nec tñ necessitatẽ. Eligat ergo quis qđ velit:dũmõ nihil affirmet temere.nã hec materia abscõdita est nobis dũ hic sumus:⁊ scriptura diuina nihil tale nobis manifestat.

Marginalia (left): Opi.ꝓpria. — Du^m — Hiber. l.p̃.di.8. q.2.i so. ad 4^m

Marginalia (right): p^m — 2^m — Ad p^m — Confir. — Ad 2^m — Deter. ꝓpria

ad argᵐ pn̄ˡᵉ qōⁿ 4. pb. 28. ¶ Ad argᵐ pncipale.q.dicendū q̄ ãñs est falsum. ppter
scḋam eius partē. Ad pbationē dōm q̄ illud dictū pbi
intelligendū est de locato qḋ est dimēsiue ⁊ circūscripti-
ue in loco. non autem de eo qḋ est diffinitiue tantū.

¶ Distinctionis. II. Questio. III.

SEcundo circa candē partē distin-
ctiōis. Quero vtx ange-
p̄ᵐ lus possit sil' cē in plurib⁹ locis. Arguit q̄
non: qz si esset in plurib⁹ distaret a se. ⊃ñs
est ipole. ⊃ña pbaẗ. qz quecunq̧ vni ⁊ ei-
dem a se idistanti sunt sil' siue indistātia
inter se sunt sil' ⁊ idistātia. Sed duo loca
distātia nō sunt idistātia neq̧ sil'. igiẗ nō sūt idistātia ei-
dē a se idistāti. Cū igiẗ locus indistans sit locato. Si in
duob⁹ locis sit idē locatū illud nō erit a se indistās. igi-
tur erit distans a se: qḋ est cōsequens inferendū.

Oppᵐ **Ad oppositū** plures angeli pñt cē in codē loco.
igiẗ vnus angelus in diuersis lo-
ca.5. cis. ⊃ña videẗ apparēs. ãñs pbaẗ per illud Mar.5. vbi
legitur q̄ legio demonū erat in corpore illi⁹ obsessi.

Rñdeo duo articuli sunt hic. vnus de q̄sito. alter de
iplicato in argumēto ad oppositū. s. vtrum
plures angeli possint esse in eodem loco.

p̄⁹ artiˡˢ **Quantum** ad p̄mū dico q̄ pōt intelligi q̄stio tam
de po̊ diuina q̄z de ppria potētia nāli
ipsius angeli. Itē pōt intelligi de locis partialib⁹ ⁊ de to
talibus. Si de po̊ dei intelligaẗ mihi nō videẗ questio
dubia debere cē apud theologū: cū quilibz ⊃cedat q̄ vir
tute dei vnū corpus pōt sil' esse in plurib⁹ locis ⁊ ptialib⁹
⁊ totalib⁹. pz de corpore xp̄i. igiẗ ⁊ vn⁹ angelus cū nō ap-
Confir. parcat minus possibile q̄z illud. ¶ P̄. nulla ⊃dictio ipli
catur illo posito. g̊ ⁊c̄. Si vero intelligaẗ de potē̊ ppria
angeli: stante tñ cōi dei ifluētia ⁊ de locis partialib⁹. Di-
cendū est q̄ sic. q̄nimo ita de facto cōtingit. nā q̄libz an-
gelus est totus in q̄libz pte sui loci. ⁊ nō distinguo vtrū
ille ptes cōstituāt vnū totalē locū cōtinuum vel discōti-
nuū: dūmō oīa talia ptibilia loca sil' nō excedāt q̄titatē
maximi loci nāliter possibilis angelo: qm̄ nō puto vt te-
tigi in p̄cedēti.q. q̄ ad vnitatē loci angelici requiraẗ cō
tinuitas aut hōgeneitas loci: sed cōtiguitas sufficit. Si
aūt de locis totalib⁹: ⁊ per ⊃ñs mediatis ⁊ distātib⁹: dico
ca.3. q̄ nō. Qḋ pbaẗ auc̄te Dam. li. 2°. d. q̄ angeli non pñt fm
ca.8. idē tp̄s hic ⁊ illic esse vel opari. Itē libro p̄°. nō pōt ange-
lus fz idē in diuersis locis opari. Solus eni dei ē vbiq̧
fm idē operari. Si aūt posset cē sil' in diuersis locis: pos-
⊃ articᵐ set etiā sil' in diuersis operari. ¶ Sed ⊃ h̄ videẗ dictum
iᵐ. c.36 Aug. xi. super Gen. vbi vult q̄ Eue in serpēte dyabolus
loquebaẗ: In muliere vō occulto insticṫu adiuuabat in-
terius ⁊ exterius qḋ egerat per serpentē. vbi vr̄ velle q̄
dyabolus sil' erat in serpēte ⁊ eua. ¶ Ad qḋ dōm hoc nō
sequi ex dicto Aug. q̄nimo magis pretendit oppositū per
hoc qḋ ait egerat. nō ait agebat. innuit igiẗ q̄ p̄us locu-
tus est per serpentē: ⁊ deinde interius eue suasit q̄ abs-
q̧ imperceptibili mora sua celeritate potuit.

2⁹ artiˡˢ p̄ᵐ **Quantum** ad 2ᵐ articu. dico p̄ q̄ de po̊ dei pl'es
angeli pñt cē in codē loco. Probaẗ p̄.
qz duo corpora pñt cē in codē loco. igiẗ ⁊ duo angeli. ãñs
est certū per fidē. ⊃ña pz. per locū a minori: qm̄ min⁹ vi-
2ᵐ deẗ hoc possibile de corporib⁹ q̄z de spiritib⁹. ¶ P̄. nul-
scs tho. la apparet contradictio. igiẗ ⁊c̄. ¶ Oppositū tñ hui⁹ te-
pte. p̄. q. nēt q̄dā doctores. quoꝝ vni⁹ rō est. Impole est duas cās
52. ar. 3. cōpletas cē vni⁹ ⁊ eiusdē imediate. sz h̄ seq̄reẗ si duo an
geli eēnt in codē loco: qz cū nō sint in loco nisi p opatōes
Egi. l. p̄° vterq̧ opareẗ circa idē ⁊ vterq̧ pfecte. igi ⁊c̄. ¶ Aly p-
d. 3. q. 3. bant idē sic. nulla q̄ eodē⁹ ⊃paraẗ ad locū pñt sil' cē in eo-
dē loco. Sz quicūq̧ angeli eodē⁹ ⊃paranẗ ad locū. igiẗ
nulli angeli pñt cē in codē loco. minor est nō. Maior p-
baẗ iductiue de corporib⁹ nō gloriosis iter se: ⁊ de glo-
sis: ⁊ de aiabus ⁊ multis talib⁹. ¶ Ad p̄ᵐ q̄cq̄d sit de ipos Ad p̄ᵐ
sibilitate ⊃ñtis: qz de h̄ als: nego ⊃ñā: cui⁹ ifirmitas pz.
Tū qz supponit angelū nō posse cē in loco nisi opeẗ circa
idē: cui⁹ oppositū in p̄cedēti.q. pbatū ē. Tum qz dato q̄
opanẗ. adhuc nō sequiẗ q̄ essent due cāe totales seu duo
motores pfecti. qm̄ cū ipsi libere moueant possz q̄lz mo-
uere citra vltimū sue potētie: ⁊ citra illḋ qḋ requireret ad
mouēdū corp⁹ illḋ: ita q̄ vterq̧ eēt ptialis motor: ⁊ am-
bo sil' equalerent vni perfecto motori. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ Ad 2ᵐ
maior est simpl'r falsa. ⁊ oēs pbatiōes assūpte ēt. nā per
potētiā dei duo corpora nō gloriosa pñt cē in codē loco.
⁊ duo ēt gloriosa: ⁊ due ēt aie sepate pñt sil' cē i aliquo vt
in loco. nō dico idē sil' informare: ⁊ oīa h̄ patēt: qm̄ nulla
⊃dictio iplicaẗ in eis. Si vō loq̄mur de po̊ nāli. vr̄ q̄buš Sco. li.
dā doctorib⁹: ⁊ mihi ēt cum eis posse pbabil'r teneri q̄ 2. d. 2. p.
sic. Rō vna est illa q̄ tacta ē in argumēto ad oppᵐ qōnis. 2. q. 8.
nā in corpore illi⁹ obsessi erāt plures demōes sil': vt dicit
scriptura p qḋ ēt Ricar. 4. de tri. arguit q̄ demones nō
hñt corpora. nā alias nō potuissent sil' plures cē in codē.
sentit: igiẗ q̄ subal'r demones erāt in corpore illi⁹: q̄uis
subal'r illabi aie nō possint: vt dr̄ in ecclasticis dogmati
bus. ¶ P̄. vt alius arguit mā ⁊ for⁹: quarū vtraq̧ ē q̄ta Ocbā
⁊ dimēsiue in loco sūt in codē loco. igiẗ ⁊ duo spūs q tm̄ q̊lib. p̄°
sunt in vno diffinitiue. ¶ P̄. non vr̄ magis h̄ ipole nāl'r q. 4.
q̄z q̄ in codē corpe sit aia hūana vt in mā quā informat:
⁊ angelus vt in loco. Sz istud est possibile: ⁊ de facto plu
ries cōtingit: vt pz in obsessis. ¶ Ad argᵐ in oppositū ad argᵐ
rñdeo negādo ⊃ñam. Ad pbationē dico q̄ illa maior ē in oppᵐ
falsa. pz instātia. nā deus sil' est cū multis que a se pluri-
mū distant: ⁊ aīa humana ēt simul cū plurib⁹ partib⁹ cor
poris a se distātibus. nec tamē deus aut aīa distat a se.

¶ Distinctionis. III. IIII. ⁊. V. Questio. I.

SUper dist. 3ᵃ ⁊ duab⁹ sequētib⁹ in quib⁹
magister inq̄t q̄les creati fuerint
angeli fz bonitatē ⁊ malitiā: ⁊ de pctō maloꝝ
ac merito bonoꝝ. Quero vtx angelus potue-
rit in aliquo istāti p̄° peccare vel mereri. Et
arguiẗ q̄ nō. p̄° sic. In nullo istāti p̄° potuit angelus hr̄e p̄ᵐ
aliquē actū volūtatis. igiẗ in nullo istāti potuit angelus
hr̄e actū volūtatis. igiẗ in nullo istāti potuit angelus p̄°
peccare vel mereri. ⊃ña pz. qz in volūtate ⊃sistit meritū
⁊ demeritū. Iux̄ illḋ Aug. p̄° de li. ar. h̄ lex eterna icōmu ca.14.
tabili stabilitate firmauit vt in volūtate meritū sit i bea
titudie. qz ⁊ miseria p̄miū ⁊ suppliciū. ãñs pbaẗ. qz si deẗ
oppᵐ seq̄ẗ q̄ pole fuit: vt in volūtate angeli eēt aliq̄ mu
tatio idiuisibil' q̄ nō eēt finis alic⁹ trāsmutatiōis successi
ue. qḋ est ⊃ Comē. 6. phy. ⊃ña nota ē. ¶ 2°. si in aliq̄ istāti Cō.32.
potuit p̄° peccare. igiẗ in istāti p̄° sui cē potuit peccare. 2ᵐ
⊃ña h̄ pz: qz in istāti illo angelus hūit vl' saltē hr̄e potuit
sufficiētē cognitōē boni ⁊ mali ⁊ libertatē eligēdi tā bo
nū q̄z malū. igiẗ si in aliq̄ istāti potuit: ⁊ q̄ hñ potuit in p̄°.
sz ⊃ñs est falsū: qz si peccauit in p̄° istāti nō potuit illud
vitasse. ⁊ p ⊃ñs nō peccauit. Iux̄ illḋ Aug. 3. d. li. ar. Quis c.18.
eni peccat in eo q̄ nullo⁹ caueri pōt. pbō ⊃ñe. non. n. p̄us
potuit illḋ vitare: qz ipe nō p⁹ fuit: nec tūc: qz tūc fec̄. ⁊ oē
qḋ ē qñ ē ⁊c̄. nᶜ p⁹ea: qz iā p̄teritū fuit: ⁊ ñ potuit ñ fuisse.

Ad oppositū argẗ sic. angelus malus peccauit i Oppᵐ
p̄° istāti sui cē. g̊ i aliq̄ istāti potuit
p̄° peccare. ⊃ña pz. ãñs pbaẗ p illū v̄bū saluatoris dicētī
de eo Joānis.8. Ille homicida erat ab initio ⁊ in verita 8.c.
te nō stetit. ⁊ h̄ ab initio ex quo creat⁹ ē: vt exponit Aug.
xi. super Gen. ad l'ram. ⁊ allegaẗ in hac. di. 3. a.28.

In hac. q. erũt articuli tres. p° erit vtꝝ angelus potuerit in aliq̃ istãti p° peccare vl' mereri: qḋ directe querit'. 2°. vtꝝ potuerit peccare in p° instãti sui esse vel demereri qḋ iplicatur in argumẽto vno qõnis. 3°. vtꝝ de facto malus angelus peccauerit in pn cipio sue creationis seu pmo instanti quo fuit.

p° artil° dubuic°
Pro articulo pmo sciẽdũ ẽ q gdã doctor modern° opinat' q nulla volitio in angelis vel in hoib° ẽ tota sil' pducibil': sed q̄lz ptibilr ꝛ successiue: ita q nõ ẽ aliqḋ istãs p^m in q̃ volũtas vult aut in q̃ volitio ẽ in volũtate: q̃uis q̄lz volitio in aliq̃ istãti p° sit in volũtate: queadmodũ in formis corporalib° que motu ꝯtinuo acgrunt'. vbi gr̃a. cũ aliqd calefit motu ꝯtinuo nõ est dare aliqḋ instãs p^m in quo calor sit in illo: gn imo añ q̄lz istãs in q̃ calor ẽ in eo fuit calor aliqs ptibil' in ipso. Uerũtñ qlibet calor ptibilis vel totalis exñs in ipso in aliq̃ istãti p° fuit in eo. Et fm h iste doctor hz ponere ꝯñter: ꝛ ẽt expsse ponit q nec angelus nec hõ potuit
p^m p° peccare vel mereri. ¶ Hãc ꝯnẽ suã vl'ez pbat multiplr. p° sic. si aliq̃ volitio possz fieri in istãti posse cẽt q aliquis peccaret in p° istãti sui esse. ꝯña pbat'. vt in 2° arg° facto ad pmã pte qõnis. ꝛ. f. ꝯ. silr. ꝛ pter illã pbationẽ ẽt pbat' sic. si hoc sit posse ponat' in cẽ. tunc arguo sic. illud pctm̃ est viciũ volũtatis. igit' nocet volẽti. igitur adimit bonũ aliqḋ a volũtate. igit' illud bonũ adẽptũ pfuit i volũtate: ꝛ per ꝯñs ipa volũtas pfuit in q̃ pfuit illud bonũ. igit' h nõ est p^m instãs sui esse: ꝛ ita ex illo posito sequunt' ꝯdictoria. s. q h est p^m instãs: ꝛ q h nõ est p^m istãs. Iste
ca. 7. est ex toto modus arguẽdi Aug. 12. de ci. dei. vbi pbat q nõ põt aliq̃ volũtas mala cẽ mala ab eterno. vide ibi ẽt in plurib° locis alijs sili vtit' argumẽto. Itez idẽ. 2. de ci.
ca. 15. dei. reprobat opi. illoꝝ qui dixerũt angelũ peccasse in p°
ca. 3. instãti moti auctẽ beati Io. in cano. sua p^a dicẽtis. qm̃ ab initio dyabolus peccat. ꝛ dicit Aug. q nõ itelligũt si nãle est: nullo° cẽ pctm̃. vbi expsse innuit q ex hoc q ponit' cẽ in p° instãti: sequit' q sit nãle: ꝛ per ꝯñs q nõ sit pctm̃.
2^m ¶ 2°. si sic. aliquis posset mereri in p° instãti sui esse. ꝯñs falsũ. q2 nullus põt mereri: nisi qñ põt iustitiã amittere. sed nõ põt iustitiã amittere in p° istãti: q2 tũc est. ꝛ oẽ qḋ est ꝛc. nec pus: q2 pus nõ fuit. igit' tũc non põt mereri: ita
ca. 5. eni arguit Ansel. de casu dya. Cur angeli boni potuerunt peccare anteq̃ mali caderẽt: q2 si nõ potuerunt peccare ingt nõ ptãte: sed necessitate seruauerũt iustitiã. q̃re nõ magis meruerũt seruãdo iustitiã q̃ seruãdo rõnabilitatẽ quã pdere neguerũt.
3^m ¶ 3°. tũc posito casu possibili aliquis inuit° ꝛ necio peccaret. pbo. q2 posito q de° in hoc instãti creet vnũ angelũ dãdo sibi pfectã cognitionẽ ꝛ libertatẽ arbitrij: ꝛ pceptũ q eliciat actũ diligẽdi deum q̃ citius poterit: ꝛ tñ cũ h suspẽdat actũ volũtatis angeli p hoc instãs: pcise hoc posito iste in aliquo instanti diliget deũ: q2 talis dilectio pducet' tota sil'. sit g̃ illud instãs a. tũc sic. Inter h instãs: ꝛ a. erit tps mediũ i quo iste angelus nõ diliget deũ. igit' in tpe illo obmittet ꝯ pceptũ: ꝛ velit nolit peccabit. Si dicat' q diliget i tpe imediato huic instãti. igit' dilectio illa pducet' ptibilr ꝛ in tpe: sed tunc ꝯ ponat' q alius angelus nõ ipeditus eliciat in h istãti. vnã dilectionẽ respectu dei: isti tũc duo actus duoꝝ angeloꝝ erũt eiusdẽ spẽi. igit' si vnus pducit' in tpe ꝛ ali°: ꝛ eꝯ. si vnus in instãti ꝛ reliquus: q2 necesse est: vt illud qḋ existit in aliquo idiuiduoꝝ spẽi ex reb° ẽẽntialibus exi-
Cõ. 59 stat in oib° idiuiduis illi° spẽi: vt ait Cõm. 2° ce. Nec iuuat. si dicat' q tale pceptuz nõ põt in illo casu dari a deo: q2 nõ ponat' q det' adhuc sequit' q peccat pp ingratitudinẽ expectãdo per tps anq̃ deũ diligat. ¶ 4°. vt prius
4^m aliquis posset mereri in instãti. ꝛ tũc sequeret' q possibile cẽt cẽ duo merita eq̃lia: q̃rũ vnũ oib° alijs pib° existibus ex pte vtriusq̃ merẽtis cẽt in tpe: ꝛ aliḋ in istãti: qḋ ẽ falsuz: qm̃ tũc nihil pdessz ꝯtiuare meritũ. ꝯña pbat'. q2 ponat' q vn° mereat' p istãs tñ ꝛ ali° p horã ceteris ꝯditioib° ꝛ circũstãtijs pib° in vtroq;: tũc meritũ scdi i vna hora est mai° ꝛ nõ in ifinitũ. q2 nullũ finitũ excedit ifinite finitũ. sit igit' gr̃a exẽpli q sit in duplo mai°. tũc põat' ali° q ceteris pib° mereat' p dimidiũ vni° hore tñ. meritũ isti° tertij erit subduplũ ad meritũ scdi merendi. igit' erit eq̃le merito pmi istãtaneo. assũptũ pbat'. q2 meritũ scdi p p^a medietate hore est simplr eq̃le merito tertij: qḋ pbat': q2 si scds habuissz iterruptõez aliquã iter illas medietates hore in q̃ merebat': tũc manifestũ foret q meritũ ei° in vtroq; merẽte cẽt eq̃le merito tertij: sz nũc suuz meritũ est tñ q̃tũ foret si cẽt iterruptũ: q2 est cũ ꝯditioĩbus silib°. igit' ꝛc.
¶ 5°. seq̃ret' q p pctõ istãtaneo dberet' 5^m
alicui pena eterna certa. ꝛ vltra. igit' posito casu possibili alicui° pctm̃ de° nõ possz sufficiẽter punire: qḋ nõ vr' ꝯueniẽs ꝯcedere. ꝯña pbat': qm̃ q̄lz volũtas creata est nãe finite: ꝛ p ꝯñs ꝯuẽit assignare maximã penã quã pt recipe vel saltẽ ita magnã q nõ poterit eã recipe. sit g̃ aliq̃ tal' quã angel° nõ põt recipe a. ꝯstat q aliq̃ pportio ẽ iter a. ꝛ penã debitã p pctõ istãtaneo h° angeli: q2 vtraq; finita ẽ. sit igit' decupla: tũc sic. q̃cunq; tpe accepto. iste angelus põt decies peccare ita grauiter sicut fecit in vno istãti. igit' in quocũq; tpe finito põt mereri decies tales penas. ꝛ p ꝯñs penã a. ꝛ nõ põt recipe penã a. vt positũ est. igit' ppositũ. assumptũ aũt pbat'. q2 in quocũq; tpe q̃tũcũq; paruo posset ipse stãte eadẽ cognitiõe sufficienti dimittere malã volitionẽ quo sic peccaret: ꝛ eã reassumere pluspq̃ decies. imo quotiescũq; voluerit hñs liberã volũtatẽ ꝛ nõduz cõfirmatus: q2 nullã difficultatẽ patit' angelus in volẽdo.
¶ 6°. si sic: tũc hõ vel angel° posset hr̃e me- 6^m
ritũ in instãti: vt pus dicebat': ꝛ tũc vltra sequit' q vnaz volitionẽ bonã factã in instãti cõtinuãs per certũ tẽpus vniformiter in oib° ꝯditioib° meret' pmiũ infinitũ intẽsiue. ꝛ cũ tale pmiũ nõ possit cape. segtur q nõ possit sufficienter a deo pmiari. ꝯña pma pbat'. q2 sicut pro pmo instãti extrinseco illi° tẽporis dbet' mereti aliqḋ pmiuz pcise: ita p q̄lz istãti seq̄nti illi° tpis dbet' aliqḋ pmiũ pcise. igit' vel p q̃cũq; istãtiũ sequẽtiũ dbet' pmiũ eq̃le ei qḋ dbet' p p°: aut p q̄lz sp mai° ꝛ mai°: aut sp min°: ꝛ qḋcũq; det' seqt' q p oib° sil' dbent' pmia eq̃lia ifinita: q2 post q̄lz instãs. ꝛ silr añ q̄lz instãs illi° tpis sũt istã° ifinita. Et iḋ si sp mai°. igit' ifinita maiora p°. Si sp min°: igit' q̃cũq; dato in tpe illo añ ipm fuerũt ifinita p q̃ꝝ quolibz debet' mai°. ꝛ sic pz ppositũ.
¶ 7°. seqt' q fm legẽ cõem 7^m
posset qs iuste puniri graui° p finitis pctis venialib° q̃ p maxio mortali in eodẽ tpe vl' maiori fcõ: q2 p veniali vni° istãti dbet' aliq̃ pena ꝛ illa nõ excedit' ifinite a pena debita p mortali. igit' totiẽs poterit fz multitudinẽ finitaz eq̃ grauiter ꝛc.
¶ 8°. seq̃ret' q in angelo q peccauit. ꝛ 8^m
silr in hoie p° meritũ ꝛ dmeritũ fuerunt imediata: ita q nõ fuit istãs nec tps mediũ: ꝛ vlteri° cuz vterq; istoꝝ sp qñ stetit in iusti° ꝛ meruit fuerit sapiẽs: ꝛ qñ peccauit fuerit stult°. seqt' q iter sapiaz ꝛ stultitiã istoꝝ nõ fuit me^m. s. trãsit° d vno i aliḋ: q trãsit° nõ fuit sapiẽs neq; stult°: qḋ ẽ
ꝯ Aug. 3. d li. ar. vbi q̃rit vtꝝ pm° hõ stulte vl' sapiẽter re- ca. 52.
cesserit a deo. ꝛ dterĩat q nec sic. nec sic: sz ẽ dare me^m: nã trãsit° ipe nec sapiẽs nec stult° fuit. sic ẽt dclat in exẽplis alijs. viḋ ibi.
¶ 9°. tẽ p merito istãtaneo dberet' augm̃tũ 9^m
charitatl. Cũ igr̃ illi° aug^m sit certa ppor° ad chari^tez xpi. seqt' q in tpo q̃tũcũq; puo possz aliqs acq^re tãtã chari^tem q̃tã habuit xps: qḋ ẽ falsuz. pbat' ꝯña. q2 in quocũq; tpe puo põt totiẽs subito velle q̃tiẽs illud augmẽtũ ꝯtinet'

10m in charitate xpi:⁊ sequitur ↄclo inferenda. ¶ 10. sequereť
q obesset hoi cōtinuare actū suū meritoriū:qꝛ ↄstat q ꝑ
isto debeť sibi certū premiū:⁊ pro merito instātaneo de/
beť sibi etiā certum premiū:ꝫ minus sit.igiť gr̄a exēpli
minus in decuplo.cuꝫ ergo.10.imo.100.tales act⁹ subitos
posset ꝓducere in illo tpe quo ↄtinuat actuꝫ vnuꝫ posset
acqrere maius premiū nō cōtinuando euꝫ.igiť obest sibi
11m cōtinuare ipm. ¶ 11. sequereť q aliqs necio eēt ociosus
habēdo libertatē sūmā arbitrij:qꝛ posito q de⁹ suspēdat
actionē vni⁹ angeli pro vno instāti ꝑcise:tunc ille p⁹ vel/
let in aliquo instāti mediato:⁊ per ↄn̄s in tpe medio eēt
12m ociosus. ¶ 12. sequereť q aliqs hn̄s per vnā horā sūmū
meritū sibi possibilē circa aliqđ obm posset in eadē hora
in decuplo plus mereri hn̄do diuersos actus circa diuer/
sa obiecta:vel etiā circa idē itercalariter:⁊ sic expediret
nō ↄtinuare actuꝫ respcū vni⁹:qđ est falsuꝫ:qꝛ in ħ maxi
me cōmendať felicitas a ph̄o.10.eth̄.qđ est maxime ↄti/
13m nua. ¶ 13. sequereť q si aliqs peccaret venialr̄ cōtinuan
do actū suū per tp̄s in cui⁹ fine moreret̄.sequiť q ꝑ quo/
libꝫ instāti illi⁹ tpis debeť sibi aliq̄ pena in purgatorio:⁊
si pctm̄ suuꝫ foret mortale ꝑ quolibꝫ instāti sibi deberet̄
pena etiā aliq̄ in iferno:⁊ per ↄn̄s ifinita pena itēsiue:ac
14m per hoc nulluꝫ posset deus punire sufficiēter. ¶ 14. si sit
dare ꝑmū instās in quo volūtas vult siue in quo volitio
est in volūtate.igiť vel ħ erit de volitione libere ꝓducta
a voluntate vel de ea q̄ nālr̄ ꝓduciť:q̄ si necio sequtur ad
aliquā apprehensionē nō deliberatā:qꝛ ois mutatio subi
Cō. 32. ta finis est successiue.per Cōmē.6. ph̄y.ꝫ cū voluntas li/
bere ꝓducit volitionē sua p⁹ ꝓductio si aliq̄ sit ꝑma non
est tūc finis successiue mutatiōis imeᵗᵉ ꝑcedētis.igiť ⁊c̄.
nec de volitione nālr̄ sequēte apprehēsionē alicui⁹ obti.
vbi.g.btitudinis aut alteri⁹ alicui⁹ placibilis:qꝛ si est da/
re pᵐ instās in quo itellect⁹ cogitet de tali volito sit illud
a.igiť nec ꝑmū instās in quo voluntas vult illud.assum/
ptū ꝓbať:qꝛ cogitatio noua vel libere cāreť:⁊ tūc nō eēt
finis mutatiōis successiue ↄ̄ ꝑallegatā auc̄teꝫ Cōmē.aut
illa cogitatio actualis gnāret̄ nālr̄ ab aliq̄ spē imaginati
ua.Et tunc vel est aliq̄ spēs debilissima ⁊ minima ipsi⁹ a.
in virtute imaginatiua que pōt agere in intellcū:vel est
maxima q̄ nō pōt:nō pōt dici pᵐ:qꝛ si sic sit illa minima:
q̄ pōt b.⁊ itēsio quā pōt cāre sit c.igr̄ aliq̄ alia spēs in ima
ginatiua debilior q̄ꝫ b.pōt cāre in intellcū aliquā intētio
nē debiliorē q̄ꝫ c.sic eniꝫ est in alijs actionib⁹ nālib⁹:q si
aliq̄ virtus pōt mouere aliqd aliq̄ velocitate:virt⁹ mior
ꝑt mouere illđ tardi⁹:qđ pꝫ ex ħ q illđ motū pōt moueri
tardi⁹ a v̄tute d̄bilior:⁊ sic scꝫ q nō sit aliq̄ d̄biliᵐᵃ ⁊ miᵐᵃ
spēs i imagiᵘᵃ potēs cāre i itellu cogitaᵗⁿᵉᵐ actualē d̄ a.re/
liqť q̄ q sit alia max̄ q̄ n̄ ꝑt ⁊ q̄lꝫ itēsior pōt agere i itellꝫ:
Ex ħ pꝫ q nullū ē pᵐ istās i q̄ spēs imagiᵘᵃ agit i itellꝫ:⁊ ꝑ
ↄn̄s nec cogiᵒⁿⁱˢ i itellu si cogita⁹ sit nālr̄ a spē imagiᵘᵃ cāeť:qꝛ
si sit aliqđ tle pᵐ istās:sit istās pn̄s.⁊c̄ sic.spēs imagiᵘᵃ agit
nūc i itellu nālr̄ ⁊ n̄ libe.igr̄ nec p̄ ē ista spēs satis fort̄ ad
agēdū:qꝛ si p⁹ fuissꝫ sat̄ fort̄ p⁹ egissꝫ.igr̄ ē aliq̄ spēs miᵐᵃ
seu d̄biliᵐᵃ i imagiᵘᵃ q̄ ꝑt agere i itelluꝫ:c⁹ oᵐ iā ꝓbatū est.
igr̄ nō ē aliqđ pᵐ istās i q̄ spēs ⁊ imagiᵘᵃ agit i itellꝫ:ac ꝑ ħ
nō est aliqđ pᵐ istās q̄ ite⁹ cogitat cū sua cogitatio sit nā/
liter a spē imaginatiua:⁊ sequiť ꝑncipale ꝓpositū.

ↄ̄ hyber nicum ¶ Hec opio mihi nō appet va:iō ꝑꝑ ipsaꝫ ⁊ ꝑꝑ rn̄sionē ad
arᵐ pono ↄ̄nes.3. pᵃ est.q pōle est aliquā volitionē indi
uisibilr̄ seu sil̄ totā ꝓduci. 2ᵃ est.q pōle est aliquaꝫ voli/
tioneꝫ successiue ⁊ ptibilr̄ ꝓduci. 3ᵃ ad artiᵐ directe q
pᵃ ↄ̄ angelus potuit in aliquo instāti ꝑmo peccare. ¶ Primā
ꝓbo rōnib⁹ gbusdā alioꝝ satis ꝓbabilib⁹:vt mihi videť
pᵐ p̄ sic.pōle ē charitatē alic⁹ sil̄ totā corrūpi.igr̄ pōle ē aliq̄ꝫ
volitiᵒⁿᵉᵐ sil̄ totā ꝓduci.an̄s pꝫ.nā pōle ē q aliqs hn̄s cha
ritatē peccet p⁹ mortalr̄.pctō āt mortali tota charitas sil̄
corrūpiť vt oēs ↄcedūt.ↄn̄a pꝫ:qꝛ nō ꝑus ꝑ pctm̄ corrūpiť
charitas q̄ꝫ pctm̄ illđ sit vt certū est.alias pena ꝑcederet
culpā:nec p⁹ pctm̄ illđ ē q̄ꝫ ipsa corrūpať:cū nō se ↄpatiāť
i eod̄ d̄ lege cōi.sil̄ q̄ charitas p⁹ nō ē ⁊ culpa mortalis ē:⁊
hr̄ ꝓpoᵐ. ¶ 2. pōle ē notiᵃᵐ tā sensualē q̄ꝫ itellcūalē totā 2m
sil̄ ꝓduci.igr̄ ⁊ volitionē.ↄn̄a pꝫ.tū qꝛ nō magis est potēs
itell's aut sensus reᵘ sui act⁹ q̄ꝫ volūtas reᵘ sui.tū qꝛ posita
sufficiēti noti⁹ de obto placibili sil̄ poni pōt volitio circa
illud. An̄s ꝓbo ex eo q aliqđ visibile exn̄s in tenebris si
subito lumen causeť in medio:sic possibile est.subito cau
sabit visionē in visu.posito q sit aliqs ꝓximus ⁊ disposi/
tus. ¶ Ad ħ ēt est auctoritas expssa Cōmē.3.de aia.vbi Cō. 28.
ait.q sentire est ꝑ se actio ꝑfecta ⁊ sine tpe ⁊ absq̄ꝫ eo q
ꝑcedat ipm actio diminuta:⁊ idē statim dicit de itellige/
re:⁊ ↄcludit q Ar.intēdit ibi declarare cām ꝑꝑ quā in/
tellect⁹ itelligit sine tpe. ¶ Ad hāc auc̄tē rn̄det.o.q in/ Rn̄o
tellect⁹ Cōmē.in ꝑdicta auc̄te ⁊ alijs silib⁹ ē q q̄uis hoꝝ
actiones.s.sentire ⁊ itelligere intēdant ex aliq̄ cā ꝑ aliqđ
tp̄s.in termio tn̄ illi⁹ tpis ⁊ in oib⁹ istātib⁹ sequētib⁹ dn̄r
eē ꝑfecta in sua spē qn̄ est in aia ꝑfcā qes:nec tūc reqrunt
actionē successiuā imediate ꝑcedētē.⁊ ħ intelligit ꝑ ħ q
ait.q illas actiōes nō ꝑcedit actio diminuta.s.necio ⁊ i/
mediate. Sꝫ ħ glosa nullo⁹ ē ad mētē Cōmē.aut ph̄i quē ↄ̄ rn̄ez
exponit Cōmē.ibidē. qđ pꝫ.nā ph̄s ibi vult dare dr̄iā in/ T.c.28.
ter trāsmutationē sensus.cū de nō actu sentiente fit actu
sentiēs:⁊ intellect⁹:cū de nō actu itelligēte fit actu itelli/
gens:⁊ trāsmutationē rerū mālium.nō g accipit actiōes il/
las ſm q sūt iā ꝓducte ⁊ in gete:ꝫ ſm q fiūt i sensu vel
in itellcū ⁊ acqruntur post:q̄uis fuerūt:⁊ ħ māifeste pꝫ ex
verbis ph̄i ſm lr̄am quā Cōmē. exponit.sunt.n.h.⁊ vide T.c.28.
mus sensatū facere sentiēs in actu postq̄ꝫ erat in poᵃ non
patiēdo alterationē:⁊ i hoc q di. ł nō patiēdo alteratio/
nē inuit dr̄iaꝫ quā intēdit:vn̄ ⁊ sine me⁹ subdit.Et iō iste
alius modus mot⁹ est.motus.n.est actio.nō aūt ꝑfectio.
actio aūt simplr̄ est ali⁹ mot⁹ ⁊ actio ꝑfecti.vbi Cōmē.ex Cō.28.
ponēs.videmus igr̄ ⁊c̄.i. Et qꝛ videmus sensibile facere
sentiēs in actu postq̄ꝫ fuit in poᵃ nō ita q sentiēs apđ exi/
tū de poᵃ in actū trāsmuteť aut altereť ⁊c̄. Itē ifra.Et cā
ꝑꝑ quā isti motui ↄuenit trāsmutatio.illi aūt nō:est qꝛ il
le mot⁹ cui accidit trāsmutatio est actio non ꝑfecta ⁊ via
ad ↄplemētū. Ille aūt est actio ꝑfecta:imo ↄplemētū.Ex
his aūt pꝫ.ꝑmo q sic dicebať loquiť de talib⁹ actionib⁹:
nō ſm q sunt ꝑus facte ⁊c̄.vt dicit rn̄sio:ꝫ ſm q fiunt ⁊
exeunt ad actū postq̄ꝫ nō fuerūt. ¶ Scđo qꝛ sic nō sunt 2
actiones iperfecte ⁊ successiue:ac q̄si vie ad ↄplemētū:ꝫ
ꝑfecte ⁊ ↄplete:⁊ per ↄn̄s idiuisibiles ⁊ sil̄ tote:⁊ ſm hūc
intellcm̄.loquiť etiā ph̄s.10.eth̄.vbi dicit.q visio ⁊ dele ca. 4.
ctatio sunt de numero totoꝝ ⁊ perfectoꝝ. ¶ Aduertēdū
tamē q quāuis talia cōtingat fieri simul tota. nihilomi/
nus tamē ↄtingit etiā vt aliqn̄ fiant ptibilr̄:vt patebit in
cōclōne sequēti:sed hoc nō ꝑ se ↄuenit eis:neq̄ꝫ semꝑ.⁊ ħ
etiā notauit Cōmē.subdēs.vbi.s̄.3.de aia. Et cū ita sit i/ Cō. 28.
quit.s.q sentire ⁊ itelligere sunt actiōes ꝑfecte:esse in in/
tellectu actionē imꝑfectā accidit ei ꝑꝑ mām.nō ſm q ē
actio:⁊ cū accidit ħ actioni necesse est aliq̄ꝫ actionē eē li/
beratā ab hoc accidēte.Ex quo vt pꝫ etiā ↄcludit q nec̄e
est aliquā actionē esse vel eē posse nō imperfectā ⁊ dimi/
nutā:qđ est ꝓpositū. ¶ Huic etiā cōcordat ph̄s.10. eth̄. ca. 4.
per cui⁹ dictū ibidē ꝓbať etiā pn̄s cōclusio.cū ait.q con
tingit delectari in nō tpe:⁊ in ipo nunc:⁊ q delectatio est
totū aliqd. ¶ 3. sic.xp̄s habuit ſm aiam actuꝫ meritorie 3m
dilectionis q̄ per nullū tp̄s aucta fuit.igr̄ habuit volitio/
nē totā sil̄:⁊ nō ptibilr̄ ꝓductam.ↄn̄a pꝫ:qꝛ si successiue ⁊
ptibilr̄ fuissꝫ dilectio illa ꝓducta maior vł itēsior i eo di
lectio fuissꝫ in fine illi⁹ tpis q̄ꝫ in me.an̄s v̄o ꝓbať aucto
ritatib⁹ magr̄i.d.li.3.d.18.q xp̄s ab ipa ↄceptiōe meruit

per charitatē iusticiā ꝛ alias ꝟtutes:ꝛ sequit̄ ꝙ tāta ple/
nitudo carismatū in eo fuit ꝙ in eis ꝑficere nō potuit:ꝛ
iō melioꝛ ipsius aīa fieri nō potuit q̄ ab initio sue ꝯditio
nis extitit. Itē Greg. quē ibidē allegat magr̄. d. nō habuit
oīno xp̄s. iuxta aīe meritū quo potuisset ꝑficere. igit̄ nec
Rn̄sio ei⁹ meritū vel meritoria volitio augeri. ¶ Ad istud do/
ctoꝛ iste rn̄det ꝙ illud meritū nō habuit xp̄s a voluntate
humana: sȝ per creationē: ꝛ iō nō ex h̄ sequitur ꝙ actus vo/
Ꝯ rn̄sez litionis nālr̄ ꝓducte fiat in instāti. ¶ Cōtra. h̄ nō pōt sta
re ſm dcā ei⁹: qꝛ ſm ipm nullus act⁹ est alicui⁹ meritū a
quo nō efficit̄. igit̄ si nō ab aīa xp̄i ille act⁹ ꝓductus fuit
nō fuit meritum aīe xp̄i. esto ꝙ posset dici ꝙ fuisset me/
ritū xp̄i. pp ei⁹ diuinitatē a quo fuisset ꝓduct⁹: vt ipse vr̄
velle dicere. nūc aūt auctes ꝑdicte dicūt ipȝ meruisse ſȝ
Confir. aīam. igit̄ ſm isti⁹ doctrinā ab aīa ꝓduct⁹ fuit. ¶ P̄. xp̄s
meruit: ꝛ ꝯstat ꝙ nō ſm diuinitatē. igit̄ ſm humanitatē.
ꝛ si sic igit̄ ſm aīam: ꝛ p ꝯn̄s illud meritū fuit ab aīa ei⁹.
2ᵃ Ꝯ ¶ Scdaȝ ꝯnē ꝓbo p̄ sic. ꝯtingit volitionē intēdi. igit̄ cō/
tingit volitionē ꝑtibilr̄ produci. ꝯn̄a pȝ. nā intēsio forme
nō fit nisi p additionē noue ptis forme: vt ꝓbatū est in p̄
di. 17. an̄s ꝓbat̄: qm̄ ꝯtingit in aliq̄ intēdi noticiā vel esti
mationē de bonitate rei alic⁹ quā desiderat: vtpote codi
cis p diligētiorē examinationē sue pulchritudinis vel ve/
racitatis: aut equi per maiorē experientiā sue fortitudis
aut sue velocitatis. igit̄ ꝛ cōtingit desideriū de ipsa intē/
Cō. 36. di: ꝛ pȝ ꝯn̄a. qm̄ vt dicit Cōmē. 12. meta. ꝛ nos ita ēt expi/
mur. quāto magis qd̄ desiderat̄ estimatū fuerit mai⁹ bo/
2ᵐ nū: tāto desideriū maius erit. ¶ 2°. cōtingit aliquā voli/
tionē ꝑtibilr̄ corrumpi. igit̄ cōtingit aliq̄ ꝑtibilr̄ ꝓduci.
ꝯn̄a pȝ. an̄s ꝓbat̄ per experiētiā. expitur. n. qs ꝙ aliqn̄ i/
tēse ꝛ feruēter desiderat aliquā rē nō habitā: aut in habi
ta delectat̄ ꝛ cōplacet: ꝛ paulatiȝ tepescit ꝛ reuertit̄ talis
ꝯplacētia vel desideriū ꝛ tandē cessat: talis aūt remissio
3ᵐ nō ꝯtingit absq̄ successiua corruptiōe dcōꝝ actuū. ¶ 3°.
possibile est visionē corporalē ꝛ ēt itellectualē ꝑtibilr̄ ac
quiri. igit̄ ꝛ volitionē. ꝯn̄a pȝ: tū qꝛ nō magis appet repu
gnātia ex ꝑte volitiōis q̄ visionis: ꝛ maxie itellectualis:
tū qꝛ frequēter ad clariorē ꝛ ꝑfectiorē noticiā rei sequtur
ītēsioꝛ volutio: vt. s. tactū est. an̄s pȝ: cū aliqd p̄° visuȝ a re/
motis appropinquat vidēti ꝛ ſm maiorē appropinq̄tio/
nē clarius vr̄. Itē cū visibile remissuȝ actu visum ꝯtinue
intēdit̄ ꝛ clarius ac ꝑfecti⁹ vr̄ in quo casu euidēti⁹ pōt ar
gui ꝙ visio fiat ꝑtibilr̄. nā ꝯtinue noue ptes coloris ſm
intēsionē gnāntur in eodē subo p̄° cū ꝑcedētib⁹: ꝛ illo vti
q̄ sic ꝛ alie vident̄ ꝛ nō p̄us vident̄ q̄ sint. certuȝ est: nec
ca° 10° p̄us sunt q̄ videant̄. pȝ p Aug. 14. de tri. dicentē q̄daȝ co/
gnoscibilia sil' cū cognitione ēē incipiūt: velut si aliqd vi
sibile qd̄ oīo nō erat ante oculos nostros oriat̄ cognitio/
nē nostrā vtiq̄ nō ꝑcedit: aut si sonet aliqd vbi adest au/
ditoꝛ sil' ꝑfecto incipiūt ēē simulq̄ desinūt ꝛ sonus ꝛ ei⁹
auditus: ꝛ istud qd̄ vltimo positū ē optime valȝ ēt ad p̄n
cipale ꝓpositū. nā sic locutio exterioꝛ successiue format̄
sic ꝛ auditus successiue gnātur. pȝ ēt hui⁹ rōne. nam alias
actiuū nāle staret per tēpus i sufficiēti dispōne ad passū
sufficiēs ceteris reqsitis concurrentib⁹ anteq̄ ageret. sil'
q̄ duȝ ille ptes coloris fiunt vident̄: ꝛ sic successiue fiunt
sic successiue vident̄. ꝛ cōstat ꝙ non ea visione ꝑcise qua
p̄ores videbant̄: sic pȝ ex auctē p̄allegata. ꝛ etiā rōne: qm̄
visio vnius rei nō pōt nālr̄ fieri visio alteri⁹. igit̄ aliq̄ vi
sione ꝑtiali. nō aūt ꝑexistēte: qꝛ nulla visio nālr̄ ꝑcedit rē
ca° 3° visam cū q̄libet a re visa causet̄ ſm Aug. xi°. de tri. Et silr̄
li° 14°. vbi. s. ꝓximo. ¶ Itē in alio exēplo efficaciter idē
ꝯuincit̄. Si. n. ad magnū visibile cui⁹ partē tm̄ qs videat
per aliqd̄ foramē moueat̄ motu ꝯtinuo ante foramē illd̄.
vbi. g. a dextro in sinistrū: pars p̄ma visa successiue exibit

oppositionē oculi ꝛ occultabit̄ sibi: ꝛ alia p̄us nō visa suc/
cedet: ꝛ qꝛ cōstat ꝙ succedens nō videbit̄ visione ꝑcedē
tis: nec ipsa tota sil' succedat: sȝ per ptē an̄ partē: sequtur ꝙ
noua visiōe ꝑtibilr̄ ꝛ successiue acq̄sita videbit̄: qd̄ est ꝓ/
bandū. ¶ Cōtra istā ꝯnē sunt rōnes aliquoꝝ tenentium Obōes
ꝙ actus diligēdi sit ipartibilis oīno: q̄rū p̄ᵃ est: qm̄ si eēt Ꝯ 2ᵐ Ꝯ
partibilis: ꝛ per ꝯn̄s in infi ᵐ diuisibilis in remissius. seq̄t̄ p̄ᵐ
ꝙ in dilectiōe qua qs diligit deum ꝯtineat̄ aliq̄ pars re/
missioꝛ ꝛ iperfectioꝛ actu dilectionis: q̄ qs diligit muscā.
ꝛ cū q̄libȝ ps dilectōis sit dilectio: sequtur ꝙ aliq̄ dilectio
dei sit iperfectioꝛ vel saltem min⁹ ꝑfecta dilectiōe musce:
qd̄ vr̄ absurdū. ¶ 2°. sequeret̄ ꝙ quis sil' idē obm dilige/ 2ᵐ
ret ꝑfecte ꝛ iperfecte: toto siqdeȝ actu ꝑfecte: ꝛ ꝑte actus
iperfecte. Et sic beata virgo ita iperfecte deuȝ diligeret:
sic vnus alius minime deo carus. ¶ 3°. sumant̄ due dile/ 3ᵐ
ctiones diuersarū rōnū ꝛ q̄ro an qd̄libȝ indiuiduū vnius
illarū spērū est ꝑfecti⁹ quolibȝ indiuiduo alteri⁹ spēi: aut
nō. si nō. igit̄ spēs nō sūt sic nūeri. Ꝯ phȝ. 8. meta. si sic. igit̄ T. c. 10.
vni⁹ illaꝝ dilectionū q̄lȝ ps ꝑfectioꝛ ē alia dilectiōe ꝛ vl
teri⁹ cū q̄lȝ ps hēat in se ptes ꝓportiōales ifinitas. sequtur
ꝙ q̄libȝ ꝯtinet in se ptes ifinitas: q̄rū q̄libȝ est perfectioꝛ
alia certa dilectiōe: vtpote illa altera p̄° sumpta: ꝛ si sic q̄/
libȝ igit̄ est ifinite ꝑfecta: qd̄ est falsuȝ. ¶ Ad p̄ᵐ dōm ꝙ Ad p̄ᵐ
in vltimo ꝯn̄te cōpatio pōt accipi ſȝ ꝓportionalitatē: vt
sit sensus: ꝙ aliq̄ dilectio dei est min⁹ iperfecta i sua spe/
cie q̄ sit aliq̄ dilectio certa data musce in spē sua. ꝛ i illo
sensu ꝯn̄s nō est icōueniēs: ꝛ pōt 2°. accipi ſm ꝓportionē
vnius ad alterā: ꝛ tūc nego ꝯn̄aȝ: loquēdo de ꝑfectiōe nā/
li: nō de gratuita. dico. n. ꝙ q̄lȝ q̄tūcūq̄ remissa dilectio
dei ꝑfectioꝛ est q̄tūcūq̄ intēsa dilectiōe musce: sic q̄libȝ
q̄tūcūq̄ remissa itellectio albedis ꝑfectioꝛ est q̄tūcūq̄
ꝑfecta vel intēsa de nigredine. ¶ Ad 2ᵐ dōȝ ꝙ ly. iperfe Ad 2ᵐ
cte pōt capi duplr̄. vno° negatiue: ita ꝙ ly in. equaleat ne/
gationi: vt sit sensus ꝙ quis ꝑfecte diligeret deuȝ ꝛ non
ꝑfecte diligeret deū: ꝛ tūc ꝯn̄aȝ nego. nec ꝓbatio valȝ ad
hūc sensuȝ: vt pȝ. alio° pōt capi remisse vt sit sensus ꝙ ꝑ/
fecte vel intēse ꝛ remisse diligeret deum: ꝛ sic adhuc pōt
negari ꝯn̄a: q̄uis possit cōcedi ꝙ itēsa ꝛ remissa dilectio/
ne diligit deuȝ: sicut etiā cōcedi pōt ꝙ idē subm est cali/
dū calore intēso ꝛ calore remisso: qui est pars itensi: ꝛ tm̄
ex cōi vsu nō cōcedit̄ ꝙ idē est intēse ꝛ remisse calm̄: q̄c/
quid cōcedēduȝ foret de virtute sermonis: sic dcm̄ est in
p̄mo. di. 17. vbi querit̄ an intēsio corporalis forme fiat p
acquisitionē noue partis forme. art° 2°. in rn̄sione ad 6ᵘᵐ
rōnem alterius opi. si quis aūt velit p̄mā eundē sensum
facere cū scda de quo nolo cōtendere: tunc cōcedo ꝯn̄aȝ:
ꝛ ꝯn̄s tam p̄ᵐ q̄ 2ᵐ: nec tm̄ ex illo scdo sequit̄ ꝙ beata vir
go nō ꝑfecti⁹ diligat q̄ ille mime deo carus: q̄uis ēt ꝛ il/
la scda ꝯn̄a nō valeat de vir. ser. pp ly sic. qd̄ hȝ vim ꝯfun
dēdi: ꝛ iō h̄ est falsa. aliq̄ dilectio v̄ginis ē ita remissa vel
parua: sic dilectio illi⁹ mime deuoti: qm̄ q̄libet dilectiōe
vel ꝑte dilectiōis v̄ginis est aliq̄ ps dilectionis minime
deuoti remissioꝛ: ꝛ pp eādē cām nō ē ēt eꝯ cōcedendū ꝙ
aliq̄ ps dilectiōis illi⁹ sit ita remissa sic ps dilectiōis vir/ Ad 3ᵐ
ginis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ qd̄lȝ idiuiduū spēi ꝑfectioris ē ꝑfe
cti⁹ q̄libȝ idiuiduo iꝑfectioris spēi. ꝛ vlteri⁹ ꝯcedo ꝙ q̄li
bet ps dilectiōis ꝑfectioris spēi ꝯtinet ifinitas ptes: q̄rū
q̄libȝ est ꝑfectioꝛ ꝛc̄. sȝ nego ꝯn̄am qua infert̄. igit̄ est ifi/
nite ꝑfecta: ꝛ rō est: qꝛ ꝯpatio fit inter ea q̄ sunt alteri⁹ rō/
nis: in qb⁹ nō valȝ talis ꝯn̄a: sic declaratū est in. q. ꝓxime
allegata in rn̄sione ad 8ᵃᵐ rōnē opi. alteri⁹. vn̄ siles rōnes
pn̄t fieri ꝙ nlla corpalis forᵃ sit ꝑtibilr̄ acq̄sibilis loq̄ndo
de ꝑtibilitate itēsiua: cui⁹ opᵐ: vt puto: ē i p. d. 17. sufficiē/
ter ostēsuȝ. ¶ 3ᵃᵐ ꝯnem ꝓbo sic. pōle fuit angeluȝ anteq̄ 3ᵃ Ꝯ.
peccauit habere charitatē. ꝛ p̄muȝ eius peccatum fuisse

mortale.igr̃ possibile fuit vt in aliquo instãti p̃ peccaret.
ꝯñа pȝ:qꝛ añte posito in eẽ sequr ꝙ in instanti aliquo p°
peccauit.s.in eo quo p̃ ei° charitas nõ fuit.añs ẽm oẽs ve
rũ est τ p̃sertiȝ ẽm docto.opi.opposite.cũ ẽt teneat ꝙ de
facto angelus fuit creatus in charitate τ cã p̃ pctũ perdi
dit:sic pȝ li°.suo.z.d.3.ꝙ aũt illud fuerit p̃mũ pctũ q̃ pdi
2^m dit charitatẽ certuȝ est ẽm oẽs.¶ Z°.aliq̃ȝ volitionẽ ma
lã potuit angelus sil' totã de nouo elicere τ anteq̃ȝ illã eli
ceret nullo mõ alias peccasse.igr̃ potuit in aliquo instã
ti p°peccare.ꝯñа est euidẽs:τ añs quo ad p^am p̃tẽ pȝ.tum
ex p^a ꝯclõne:tuȝ qꝛ volitioni siue bone siue male nõ repu
gnat totã sil' eẽ ẽt ẽm opi.oppositã q̃ ꝯcedit ꝙ postq̃ȝ est
p̃fecta durat sine motu τ augmẽtatione nec agenti repu
gnat totã sil' p̃ducere:cũ nec nãli agẽti repugnet:gnimo
vbi nõ eẽt repugnãtia qȝ successiue facit faceret totũ sil:
τ pose fuit in voluntate angeli nullã resistentiã eẽ respe
ctu male volitionis.igr̃ τ ipse potuit p̃ducere totã siml:
Nũc eẽt r̃ndẽdũ ad rões op̃.alteri°:sȝ qꝛ p̃les ex eis ipli
cãt difficultatẽ p̃tinẽtẽ ad ar^m scq̃n.iõ vsq̃ȝ tũ differant.

2° arti^lo Quantuȝ ad z^m art^m est ẽt diuersitas opi.τ vtriq̃ȝ
parti fauent multi.mihi aũt vr̃ ꝙ p̃ba
bili° dicãt tenẽtes ꝙ angelus potuit in p° instãti mereri
τ potuit ẽt peccare.rõ q̃ mouet me ẽ:q̃m oẽ qȝ habuit an
p^m gelus qñ peccauit necio requisitũ ad h ꝙ possȝ peccare
habuit vel potuit hr̃e in p° instãti.igr̃ τ in p° istãti potuit
peccare:silr̃ oẽ qȝ habuit ãgelus qñ meruit requisitũ ad
posse mereri habuit vel hr̃e potuit in p̃ instãti.igr̃ τ pos
sibile fuit ipm mereri.ꝯñа vtraq̃ȝ clara ẽ:τ añs facilr̃ de
clarar̃.nã ex p̃te intellect° equalẽ τ eandẽ habuit noti^am
vel hr̃e potuit cũ noticia sit p̃ducibilis in instãti:vt pre
habitũ est:τ cuiuslȝ talis oẽs p̃ se cãe potuerint eẽ in p° i
stãti:sic pȝ discurrẽdo:silr̃ eque potẽs τ libera fuit volũ
tas in p̃n°:sic tũc:τ grãm potuit ita de° tũc ĩfundere sicut
postea.Qȝ dcm̃ est de noticia ꝯfirmar̃ ex intẽtione Aug.
ca°.x° z°.de ci.dei.vbi dic̃.ꝙ nullo mõ ẽm spaciuȝ tp̃is p̃us erãt
sp̃us illi tenebre quos angelos dicimus:sȝ sil' vt facti sũt:
lux facti sunt:nõ tñ ita creati vt quoquo mõ viuerent:sȝ
ẽt illuminati vt sapiẽter beateq̃ȝ viuerent.ab hac illumi
natione auersi qdã angeli nõ obtinuerunt excellentiã sa
pientis beate vite q̃ p̃culdubio nõ nisi eterna est:eterni
tatisq̃ȝ sue certa atq̃ȝ secura.Ex his pȝ ꝙ cã sapiaȝ τ noti
ciaȝ a qua mali ceciderũt ipsi in suo initio habuerũt. Qȝ
vo dcm̃ est de p̃tãte ac libertate sue volũtatis nõ cadit in
2^m dubiũ.¶ Z°.xp̃s ẽm aĩam meruit in p° istãti sue creatio
nis.igr̃ pose fuit ꝙ angelus in p̃ instãti meruerit:τ silr̃
ꝙ peccauit.ꝯñа pȝ.añs p̃bar̃ ex intẽtiõe magr̃i.3°.señ.di.
18.vbi vult ꝙ xp̃s ẽm aĩam ab initio sue ꝯceptionis me
ruit nec p̃ficere in meritis potuit:sicut p̃bat ibidẽ auc̃te
Greg.nec põt glosari ab initio.i.imediate post initiuȝ:qa
vel meruisset imediate post in instãti:τ tunc instãti ime
diatũ fuisset instãs:aut in tp̃e imediato:τ tunc p̃fecisset ĩ
S.Tho. merito ꝯtra magr̃m.¶ Cõtra istã p̃tẽ plures fiũt rões.
p^a p̃te.q. due tñ sunt potiores:τ arguir̃ p°.sic.si peccasset in p° istãti
63.ar.6. de° fuisset cã sui peccati:sȝ ꝯñs est ipose.g̃ τ añs.ꝯñа p̃ba
tur:qꝛ ois op̃atio q̃ sil' icipit cũ eẽ rei est ei ab agẽte a quo
2^m hȝ esse:sic moueri sursuȝ est igni a gñante.¶ Z°.angelus
nõ potuit in p° instãti hr̃e p̃fectaȝ deliberationẽ.igr̃ nec
in p° instãti peccare.añs p̃bar̃:tum qꝛ deliberatio reqr̃it
ꝯsiliuȝ τ syllm̃ practicũ qui nõ põt esse nisi circa futura τ
ex p̃põib°de futuro:tuȝ qꝛ ad talẽ deliberationẽ necio
reqr̃it determinata s̃nia intellect° sequẽs oppositas esti
Aureol° matiões.nã p̃fecta delib̃atio est discursus accipiẽs vtrã
li.z.d.4 q̃ȝ partẽ ꝯdictiõis.τ hic est ꝙ bruto nõ iputatur actus:qꝛ
q.z. estimationes de vtraq̃ȝ p̃te ꝯdictionis hr̃e non põt.ange
lus aũt nõ potuit hr̃e in p̃ instãti s̃niaȝ sequẽtẽ estimatio

nes oppositas vt intelligat ꝯnem affirmatiuã vt in vno
p̃n°:τ negatiuã in alio.alias illas habuissȝ sil':τ per ꝯñs sil'
habuisset oppositos syllogismos.¶ Ad p^m si ꝯñs intelli Ad p^m.s.
gatur sic ꝙ de° fuisset cã imediata τ totalis illi° peccati: thome.
aut fuisset angelo cã eliciẽdi illuȝ actuȝ malũ:in quoꝝ al
tero sensu ipm dȝ incõueniẽs reputari:τ in quo sensu nõ
ꝯcedir̃ deuȝ eẽ cãm pctõꝝ:nego ꝯñаȝ illã.Et ad p̃batio
nẽ dico ꝙ gcq̃d sit de op̃atione nãliter ꝯñte de qua ẽt nõ
est vera p̃positio assumpta:vt alias videbir̃.de libere tñ Sco.ĩ re
elicita nõ hȝ apparentiã.¶ Cõfirmar̃ r̃nsio:q̃m vt dicit porta.li.
quidã doctor hanc ꝯñаm s̃nialr̃ Augu.vr̃ negare.z.de ci. z.dis.4.
dei.vbi dicit.ꝙ illi qui dicunt ꝙ dyabolus nunq̃ȝ fuit cũ ca°.4°.
sanctis angelis btũs.illa.s.beatitudine ip̃fecta nõ excel
lenti τ eterna de qua in p̃n°.p̃xime allegate auc̃tis locut°
est.suo recusans subditus eẽ creatori τc̃.nõ ꝯsentiũt ma
nicheis qui sentiunt ꝙ dyabolus suã quãdã p̃priã tanq̃ȝ
ex aduerso quodã p̃n°.habeãt nãm mali:ita ꝙ ẽm Augu.
nõ seq̃r̃ ꝙ si peccauit ab initio fuit ex aduerso τ malo p̃n
cipio:ac p̃ h stãt sil' ꝙ peccauit ab initio:τ tñ fuerit p̃du
ct° a deo bono:qui nõ fuerit cã mõ p̃dicto sui peccati. Et
h exp̃sse ꝯfirmar̃ ex eo ꝙ ait.z.sup Geñ.qȝ putar̃ inquit ca°.32°.
nunq̃ȝ dyabolus in veritate stetisse nunq̃ȝ cũ ãgelis bea
tã duxisse vitã:sȝ ab ipso sue ꝯditionis initio cecidisse:nõ
sic accipiẽdũ est vt nõ a p̃pa volũtate depravatus sȝ ma
lus a bono deo creatus puter̃:aliogn nõ ab initio cecidis
se diceret̃:neq̃.n.cecidit si talis est fact°:sȝ fact° cõtinuo
se a luce veritatis auertit supbia tumidus τ p̃prie p̃tãtis
dilectiõe corruptus:vñ beate atq̃ȝ angelice vite dulcedi
nẽ nõ gustauit.Quã nõ vtiq̃ȝ acceptã fastidiuit:sȝ nolen
do accip̃e deseruit τ amisit.Et subdit.nõ ex eo ꝙ accepe
rat cecidit:sȝ ex eo qȝ acciperet si subdi voluisset deo:qȝ
p̃fecto:qꝛ noluit τ ab eo qȝ acceptur° erat cecidit τc̃.ap
paret.n.ꝙ ista v̓ba clauderẽt ꝯdictoria:si necio sequeret̃
dyabolũ esse creatũ a deo malũ posito ꝙ in p̃mo instãti
peccasset τ fuisset malus.¶ P̃.sic ideȝ doctor dic̃:τ hñ:si Confir°.
rõ illa valeret:ita posset argui ꝙ nunc de facto de° sit cã
cuiuslȝ peccati:q̃m non soluȝ cũ p̃mo creat aĩam:sȝ τ sem
per postea donec illã cõseruat est cã eius:ꝙ si non sequr
ipm ex h esse cãm peccati:sic non sequr si angelus tunc
in p̃mo instãti peccasset.¶ Ad z^m distinguẽdũ est de de ad z^m ꝙ
liberatione:vt qdã alius doctor distinguit.naȝ duplex ẽ fuit au
deliberatio.vna que est cũ p̃fecta inuestigatione alicui° reoli.
dubij:p̃ quo hȝ argumẽtuȝ ad vtrãq̃ȝ partẽ ꝯdictionis: Ochã I
alia que est perfecta cognitio vel assensus respectu p̃nci ql.z.q.6
pij practici vel cõclusionis:p̃ma nõ reqr̃itur ad actũ me
ritoriũ neq̃ȝ ad demeritoriũ:sed sufficit scd̃a cuȝ liberta
te arbitrij ad cõformiter eliciendũ volitionẽ τ non eli
ciendũ.τ talis vtiq̃ȝ esse põt in instanti:ex hoc pȝ ad argu
mẽtũ:q̃m si añs sumat p̃mo modo deliberationẽ:ꝯñа nõ
valȝ.Si aũt scd̃o modo ipm est falsum.¶ Ad p̃mã p̃ba
tionẽ dicendũ ꝙ non reqr̃ir̃ tale cõsiliuȝ:cũ haber̃ suf
ficiens cognitio cõclusionis:imo superfluũ foret cũ non
p̃pter aliud habear̃ cõsiliuȝ.Et simili mõ dicendũ est ꝙ
nõ semp reqr̃itur talis syllogismus de futuro:nec ꝙ esti
mationes ille opposite p̃cedãt:vt in scd̃a p̃batiõe sume
bar̃:gnimo in hoĩe p̃fecte virtuoso nõ p̃ueniũt tales esti
mationes:q̃uis in nõ p̃fecte habituato velut in incõtinẽ
te p̃ueniant.¶ Nũc ad rões opi.in p̃cedẽti articulo re
probate.¶ Ad p̃mã q̃uis ꝯñа negarer̃ a multis gcq̃d ad rões
sit de ea.dico ꝙ ꝯñs non est falsuȝ:vñ dico ꝙ angelus po hyb.i p°
tuit peccare in p̃mo instanti:τ si aliquis non crearer̃ cuȝ ar°.i o^m
sufficienti noticia τ arbitrij libertate posset in p̃mo instã vbi.s.
ti peccare.cuȝ p̃batur ex modo arguendi Augu.ꝙ conse
quens sit falsum.dico ꝙ ad intentionẽ Aug.sufficit ꝙ il
lud bo^m qȝ vitiũ cõrupit vl' minuit p̃cesserit nã:nec oȝ ꝙ

ꝓcesserit tpe:illō āt bonū diminutū ē aptitudo ad beati/
tudinē cōsequendā:qm̄ per pctm̄ reddit̄ nā bona minus
apta ꝛ ydonea ad illaꝫ.Et istud eē itētionis sue pꝫ ex pn̄:
illi⁹ capli ꝛ argumētatiōis:vñ q̄rens cāꝫ miserie maloꝝ
angeloꝝ.d.ꝙ fuit auersio ab eo q̄ sūme ē.addit h̄ p̄m⁹ de
fect⁹ ꝛ p̄ᵃ inopia ꝛ p̄ᵐ viciū ei⁹ nāe:q̄ ita creata est vt nec
sūme eēt:ꝛ tn̄ ad btitudinē habēdā:eo ꝙ sūme ē frui pos/
set a quo auersa:nō q̄dē nulla ſ3 tm̄ min⁹ eēt atq3 ob hoc
misera fieret:vñ ꝛ cū postea in ꝓsecutione ꝓbat ꝙ mala
voluntas nō potuit alicui nāe eē sempiterna intelligit ꝙ
non potuit eē ei sempiterna q̄si cōnālis seu ɔñs ipsaꝫ na/
turalr̄:sic manichei opinati sunt de q̄busdā naturis:tunc
eni nō viciasset eā nec minuisset bonū ei⁹ṗuando aliquo
bono habito aut reddēdo min⁹ aptā ad habēdū. Jā eniꝫ
nō fuisset apta ad aliq̄d icōpoſſe mali voluntati: sic̄ nulla
res nālr apta est ad aliq̄d icōpoſſe ei qḋ sibi nālr inest.oꝫ
ḡ si sibi noceat ꝙ vel actualr̄ aliqḋ bonū habuerit q̄ ṗua
tur:vel habuisset:aut nata fuiſſ3 hr̄e qḋ nō h3:ꝛ ad qḋ mi
nus potēs ē nō q̄3 fuerit seu q̄3 fuiſſ3 ꝛ potuit eē si nō pec/
casset:ꝛ ad h̄ vt dcm̄ est:nō reqrit̄ ꝓcessio tpis:ſ3 sufficit
ꝓcessio nāe:aliis ēt modis pōt itelligi pctm̄ adimere boᵐ
sic̄ in p̄.d.17.vbi agit̄ de diminutiōe charitatis in solōne
ad ɔfir. cuiusdā rōnis est dcm̄:ſ3 ad ꝓpositum ista sufficiāt.¶ Ad
aliā ꝓbationē dōm ꝙ Aug.nec intēdit nec inuit ꝙ si an/
gelus peccauit in p̄ instāti sequat̄ pctm̄ illi fuisse nāle:cū
expsse:vt antea allegatū est:dicat in ꝓcedēti.c.ꝙ dicētes
illud nō ɔsentiunt manicheis qui sentiunt ꝙ dyabol⁹ ha
beat quādā ꝓpriā nām mali ꝛc̄.ſ3 sic̄ clare pꝫ legenti sta/
tim ꝓsequēs errorē māicheoꝝ ꝛ auc̄tes scripture:q̄s ad
suū errorē extorquere nitant̄ exponēs dic̄ ꝙ ēt pro se illā
allegatā canonice Joā.iducūt:ꝛ tūc addit ꝙ nō itelligūt
si nā talis est nullo⁹ eē pctm̄.Ex quo dico:vt maniᵐ est ꝙ
vult per auc̄tez ab eis inductā ɔ̄ eos inferre ꝙ non nālr
dyabol⁹peccat vel malus est:nō aūt ɔ̄ eos q̄ dicebāt ipm
Ad 2ᵐ spōte ꝛ ꝓpa volūtate peccasse.¶ Ad 2ᵐ ēt cōcedo ɔñs si
haberent sufficiētes noticie. ¶ Ad ꝓbōnē dico ꝙ aliq̄s
pōt duplr̄ dici amittere iusticiā.vno⁹ q2 quā habuit non
h3.alio⁹ q2 nō h3 quaꝫ hēret.hāc distinctionē in sili inuit
ca°.32° Aug.2.sup Gen̄.vbi ꝓsequēs illā opi.ꝙ dyabolus ab ini
tio suo peccauit:ꝛ docēs quō tūc intelligēdū est cecidisse
igt.beate ꝛ āgelice vite dulcedinē nō gustauit quā nō vti
q3 acceptā fastidiuit:sed nolēdo accipe dseruit ꝛ amisit.
ꝛ s̄bdit.ꝙ nō ex eo ꝙ acceperat cecidit:ſ3 ex eo qḋ acciperet
si subdi voluisset deo:vt ēt supi⁹ recitatū ē.Tūc cū sumi/
tur.nullus pōt mereri:nisi qñ pōt iusticiaꝫ amittere.dico
ꝙ si accipiat̄ amittere dterminate in p̄⁹sensu:ꝓpositio ab/
solute nō est v̄a:nec eā ꝓbat dcm̄ Ans.talis.n.est in ꝓpa
forma rō ei⁹.si nō potuerūt peccare nō ptāte:sed necītate
suauerūt iusticiā:q̄re si nō ptāte ſ3 necītate seruauerunt
iusticiā:nō magis meruerūt grāꝫ a deo:q2 steterunt aliis
cadētib⁹ q̄3 q2 seruauerūt rōnabilitatē quā ꝑdere nequi/
uerūt.h̄ aūt ɔñs h3 Ans. ꝓ icōueniēti supponēs eos ha/
buisse iusticiā an̄ casuꝫ maloꝝ:ꝛ ꝑ ɔñs ex opposito ɔn̄tis
sic vult inferre angeli boni meruerūt suādo iusticiā quā
hēbant.igit̄ illā nō necītate ſ3 ptāte seruauerūt.igit̄ eam
nō suare potuerūt.ꝛ vltra.ḡ peccare potuerūt:qḋ est intē
tuꝫ.nūc aūt pꝫ ꝙ ɔcesso hāc ɔñaꝫ eē bonā.āgeli potuerūt
iusticiā nō habitā seruare vel potuerūt amittere.igit̄ po/
tuerūt peccare.nō est ɔñs vt cōcedat̄ hāc eē bonā ɔñam.
angeli nō potuerūt iusticiā habitā amittere.igit̄ non po/
tuerūt peccare:cū argumētatio ex opposito an̄tis non te/
neat grā forme:ꝛ ꝑ ɔñs nec illa est silr̄ v̄a.nullus qui non
pōt iusticiā quā h3 amittere pōt mereri.¶ P̄.Ans.nō i/
Confir° fert.si nō ptāte ſ3 necessitate seruauerūt iusticiā.igit̄ non
meruerūt absolute:ſ3 nō meruerūt ingt:q2 steterunt.i.ex

h̄ ꝙ steterūt ꝛ ꝑseuerauerūt in iusticia habita: nunc aūt
nō est ɔñs.nō meruerūt ex eo ꝙ steterunt.igit̄ nō merue
runt. S3 eꝫ hn̄.sic̄ ēt nō seqtur. nō meruerūt:q2 seruaue/
runt rōnalitatē.igit̄ nō meruerūt. ſ3 eɔ̄.nō ondit̄ igit̄ ex
dcō Ans.ꝙ hec sint icōpossibilia.angeli meruerūt.ange
li nō meruerūt suādo iusticiā quā hūerūt:nec ēt ista.an/
geli meruerūt.igit̄ potuerūt amittere iusticiā quā habue
runt:ac ꝑ h̄ vt illa vl̄is assumpta nō ꝓbat̄ ex dcis esse v̄a.
si v̄o accipiat̄ amittere cōiter ꝛ idifferēter ſm p̄ᵐ vel 2ᵐ
sensuꝫ.q̄cq̄d sit de maiore.dico ꝙ mior est falsa:nec ꝓba/
tio valꝫ:q2 ꝓcedit in p̄ sensu tm̄.¶ Ad 3ᵐ nego ɔñaꝫ:ꝛ ad Ad 3ᵐ
ꝓbationē pōt duplr̄ dici. Uno⁹ vt ibi dr̄.Et cū ar̄ ɔ̄.dico
ꝙ nō seqtur si sunt eiusdē spēi.ꝛ vnus ꝓducit̄ in istāti ꝙ
alr⁹ ꝓducat̄ in instāti.naꝫ est poſſe ꝙ vna lux ꝓducat̄ in
instāti eiusdē rōnis cuꝫ alia q̄ ꝓducta est in tpe:ꝛ silr est
poſſe de aliis formis ptibilib⁹:nec ꝓbatio valꝫ:qm̄ nec ac
quiri in instāti nec acqri in tpe est ex his q̄ ɔueniunt eēn
tialr hꝫ spēb⁹:cuꝫ tā h̄ q̄3 illo mō possit acqri.Scđo poſſ3
dici ꝙ illo casu dato:q̄ tn̄ nō est poſſis:nisi ꝑ pōm dinā: il/
la dilectio ꝓducet̄ seu erit ꝓducta tota silr̄:ꝛ tn̄ in nullo i/
stanti erit p̄ ꝓducta:ꝛ nulluꝫ tp̄s erit an̄q̄3 sit ꝓducta:sic̄
in simili declaratuꝫ est i p̄°.di.17.pt.2.q.1.ar.2.¶ Ad 4ᵐ Ad 4ᵐ
ɔcedo p̄muꝫ ɔñs.ꝛ ad 2ᵐ qḋ infert̄ etiā vlterius dico ꝙ
aliud est actuꝫ meritoriū esse in instāti vel per tempus:ꝛ
aliud est actū meritoriū esse meritoriū in instāti seu per
instās vel per tēpus.nā per aliqḋ tēpus ꝛ in aliquo instā/
ti in quo ṗus nō fuit act⁹meritorius est in quo nō est me/
ritorius:aut si est meritorius nō est meritorius alterius
premii q̄3 ṗus fuit:quāuis eni voluntas possit elicere vir/
tuose actuꝫ meritoriū in instāti:nō tn̄ in quolib3 alio in/
stanti sequēte pōt iam elicitū scienter ꝛ libere quātuꝫ est
ex se deserere aut aliuꝫ elicere:ſ3 est dare aliqḋ tēpus q̄tā
breue:infra qḋ nullo modo pōt desistere ab actu iam eli/
cito aut nouū elicere:quātuꝫ est ex se dico ꝛ sciēter:ſ3 cau
saliter forte aut supnālitēr imissa aliqua noticia aliō cō/
tingere poſſ3.infra tēpus aūt hꝫ quāuis in quolib3 instā/
ti actus sit ꝛ in quolib3 sequēte diuti⁹ fuerit q̄3 in aliquo
precedētiū:nō tn̄ in quolib3 est magis meritorius q̄3 fuit
in p̄mo:imo nec forte meritorius aut si meritorius:nō tn̄
noui seu disticti premii:ꝛ ex hoc seqtur ꝙ nō ex quātali/
bet continuatione actus meritorii actus est maius meri/
tū seu maioris premii meritorius q̄3 fuerit in p̄mo instā/
ti sui esse.Cuꝫ ergo 2° infert̄ ꝙ possent eē duo merita eq̄/
lia:quoꝝ vnū esset per instās aliud per tēpus.si itelligat̄
ꝙ vnū esset per instās:ꝛ aliud per tēpus:nō video h̄ esse
incōueniēs.si v̄o intelligat̄ ꝙ essent eq̄lia.i.eque seu eq̄
lis premii meritoria:ꝛ vnū tn̄ esset meritoriuꝫ tm̄ per in/
stans:aliud v̄o esset meritoriuꝫ per tēpus ceteris parib⁹:
h̄ pōt intelligi duplr̄.Uno⁹ ꝙ esset cōtinue meritoriū ꝑ
tēpus ꝛ nō maioris premii q̄3 aliud qḋ eēt meritoriū tm̄
per instās:ꝛ tunc nego ɔñam ꝓpter falsaꝫ iplicationē cō/
sequētis.vꝫ.aliquē actū esse meritoriū per aliqḋ tp̄s cōti
nue:vel pōt eē sensus ꝙ vnū meritū per aliqḋ tp̄s nō eēt
maioris premii meritoriū q̄3 aliud eēt per instās:ꝛ h̄ ego
cōcedo sicut ego cōcedo ꝙ per aliqḋ tēpus idē actus nō
est magis meritorius q̄3 fuit in instāti p̄° quo fuit. ¶ S3
tunc ɔtra h̄ est:q2 tunc videt̄ ꝙ ɔtinuatio actus merito/
rii nihil profit:q̄nimo obsit ꝛ ꝙ expediret frequēter itēr/
rumpere actū ꝛ deserere p̄mū ꝛ nouū elicere.¶ Ad h̄ di
co ꝙ nec ōis ɔtinuatio actus prodest:vtputa illa que nō
est libera:ꝛ cuꝫ sciētia vt est ea que est per tēpus illō bre/
ue nō ꝑceptibile:nec ēt nulla ꝓdest ſ3 aliq̄:vtpote ea q̄ ex
scia ꝛ libertate ꝓcedit:sic̄ cū q̄s sciēter pōt ꝛ libere ex se
dsistere ab actu elicito ꝛ aliū elicer̄:qḋ ɔuenit i eo:q̄ vltra
tp̄s sibi ipceptibile ɔtinuat actū ꝛ de tali ɔtinuatione di

co ꝙ nõ min⁹ mereť sic ꝯtinuãs actũ q̃ȝ si nouũ eliceret:
⁊ magis expedit sic ꝯtinuare q̃ȝ interrumpere vt nouũ eli
ciat: qm̃ q sic iterrũperet exponeret se ꝑiculo nõ resumẽ
di actũ tã cito: ⁊ tñ si pluries resumeret nõ plus mereret
q̃ȝ si eq̃lẽ actũ spõte ꝯtinuaret ꝑ tm̃ tp̃s in q̃to totiẽs pos
Cõtra set nouũ actuȝ elicere. ¶ Dices. ponať qd̃ de⁹ in q̃libȝ in
stãti illi⁹ tp̃is ĩꝑceptibilis ĩfunderet sufficiẽtẽ noticiã: aut
in aliq̃ vno ĩfunderet tã ꝑfectã ꝙ ipse angelus in q̃libet
ĩstãti illi⁹ tp̃is possȝ sciẽter illũ actũ deserere ⁊ aliũ elice
re: tũc seq̃tur ꝙ in q̃libȝ tm̃ merebiť nouũ ꝑmiũ q̃tũ i p̊
Rñsio ĩstãti: ⁊ ꝑ ꝯñs in q̃lȝ ꝑte tp̃is merebiť ꝑmiũ ĩfi^m. ¶ Rñ:
ꝙ ꝯñs nõ est min⁹ ĩpõle aut min⁹ ꝯcedẽdũ aut mag̃l ĩpõle
vel negãdũ q̃ȝ casus q̊ dať: ⁊ iõ q̊cunq̧ casum admitteret
tãq̃ȝ põleȝ ꝯñr possȝ ꝯcedere ꝯñs. nec ꝑ nũc video ĩcõue
niẽs seq̊. ꝑt̃i cũ nõ sit ĩpõle deo cãre ꝑmiũȝ infi^m itẽsiue:
Ad 5^m vt ex dc̃is i p̊. d. 44. patere põt. ¶ Ad 5^m pȝ: q2 2ª ꝯñia nõ
valȝ: ⁊ ad eius ꝓbõnẽ assumiť fl̃m. vȝ. ꝙ in q̊cũq̧ tp̃e põt
pl̃ies tã grauiter peccare: sicͬ in p̊ ĩstãti peccauit. nã ĩfra il
lud tp̃s breue de q̊ dc̃m est: nõ soluȝ pl̃ies: sȝ nec seľ posset
nouũ pctm̃ demerito^e elicere: sicͬ nec nouũ meritũ: vt ẽ di
Ad 6^m ctũ. ¶ Et ꝑ idẽ pȝ ad 6^m. nã sup eadẽ falsa imaginatione
fundať. s. ꝙ ꝑ q̃libȝ ĩstãti tp̃is in q̊ act⁹ durat sit merito⁹
Ad 7^m noui ꝑmij. ¶ Ad 7^m dõm ꝙ puniri graui⁹ põt intelligi 2^r
. s. itẽsiue ⁊ extẽsiue s̃ȝ durationẽ pene: si p̊^o ꝯñs nõ vť ne
gãdũ: vñ forte vt diť q̊dã doctor: q̊busdã q̊ eternalr̃ puni
unť in ĩferno aliq̊ ad tp̃s itẽsi⁹ puniunť i purgatorio. si vͦo
2° tẽ nego ꝯñaȝ ⁊ assũptũ i ꝓbõne silr̃. nã q̃tũ ad extẽsio
nẽ pena debita mortali ĩfinite excedit penã veniali debi
Ad 8^m tã: cũ huic eterna illi tp̃aľ obeať. ¶ Ad 8^m ꝯcedo ꝯñs: si
cut ẽt ipse arguẽs ⁊ q̊lȝ hȝ ꝯcedere nisi velit ponere me^m
ĩter totũ tp̃s in q̊ ẽ in charitate ⁊ q̊ caret charitate: ac ꝑ h̃
in q̊ vtraq̧ ꝯdictõ sint falsa. Tũc ad ꝓbõnẽ dõȝ ꝙ nõ itẽ
dit Aug. ponere tale me^m s̃ȝ durationẽ q̃le imagiať ar. sȝ
solũ vult dr̃e ꝙ talis trãsit⁹ ab vno oppo^{io} in aliũ: siue po
ti⁹ sit trãsiẽs nõ denoiať ab altero oppositoꝝ: queẽadmo^m
ꝯsueuim⁹ denoiare opõnes ab habitib⁹ dicẽtes hoiẽȝ ta
liter opari qñ s̃ȝ habitũ quẽ hȝ elicit opõnẽ. vbi. g. vt diť
ca. 4. phs. 2. eth. tẽ dicim⁹ grãmaticũ q̊d grãmatice fieri qñ fit
s̃ȝ eã quã hȝ grãmaticã. nũc ãt cũ q̊s ex vno opposito tran
sit in aliũ. vbi. g. in exẽplo Aug. cũ a sapia i stulticiã nõ s̃ȝ
sapiaȝ quã hȝ trãsit: vt pȝ: iõ neq̧ sapiẽter. Itẽ nec s̃ȝ stul
ticiã: q2 i eo nõ erat stulticia q̃ mediãte trãsiret: ⁊ iõ neq̧
stulte dr̃ trãsire: ac ꝑ h̃ ꝯcludit Aug. ꝙ ẽ dare me^m iter fa
cere aliq̊d sapienter ⁊ facere stulte: q2. s. ꝯuenit facere ali
q̊d neq̧ stulte neq̧ sapiẽter: nec tñ ex h̃ ꝯcludiť qd̃ sit ali
qd̃ tp̃s vľ ĩstãs me^m iter tp̃s stulticie ⁊ sapie i q̊ neq̧ stult⁹
Ad 9^m sit ille nec sapiẽs: vt itẽdit ar. ¶ Ad 9^m ⁊ 10^m pȝ ex rñsiõe
10^m ⁊ 11^m ad 4^m. ¶ Ad 11^m dõȝ ꝙ volȝ in tp̃e imediato ⁊ i nullo i
Ad 12^m stãti p̊ volȝ. ¶ Ad 12^m pȝ ex dc̃is ad 4^m. ¶ Et ꝑ eãdẽ pȝ
13. ⁊ 14^m ad 13^m. ¶ Ad 14^m dico p̊ ꝙ de volitiõe liba. ⁊ cũ ꝓbať ꝙ
6. phyc. nõ ex auc̃te Cõmẽ. dõȝ ꝙ Cõ. loq̊ť de mutationib⁹ corpo
Cõ. 32. ralib⁹: nõ ãt spũalib⁹: ⁊ illũ pȝ ibi tã ex exẽplis q̃ȝ ẽt ex cã
quã ꝑtractat. vȝ. de saluãdo demr̃atiõeȝ Arꝭ. ad ꝓbã^m ꝙ
oẽ mo^{le} est diuisibile: eẽ vľeȝ ad oẽȝ mutationẽ. Cõstat aũt
ꝙ phs nõ loq̊ť ibi: nisi de corpalib⁹ mutationib⁹ nec sue
Cõ. 28. ꝓbõnes pñt spũalib⁹ adaptari: tũ ẽt q2 3. de aia. vt. s̃. habi
tũ ẽ Cõ. expsse diť opp^m de itellcõne: ⁊ silr̃ phs. 2° dico ꝙ
in casu ẽt ẽ põle dare p̊^m ĩstãs volitiõis nalr̃ seq̊ẽtis ap
pꝛehẽsionẽ: vtputa si subito cãreť talis appꝛehẽsio: qd̃ sal
tẽ a deo posse fieri nullus catholic⁹ vt puto negaret.

3° arti^{lo}. Quantũ ad 3^m ar^m. pono 4^{or} ꝯnes. p̊^a est ꝑtinẽs ad
di. 5. vȝ. ꝙ oẽs angeli tã boni q̃ȝ mali fuerẽt
creati in gr̃a ⁊ charitate. 2^a ꝙ nõ fuerũt creati cũ btitu
dine ꝑfcã. ⁊ h̃ ꝑtinet ad. 4. di. 3^a ꝙ mal⁹ ãgel⁹ nõ pecca
uit in p̊ instãti sui eẽ: q̊ ꝑtinet ad di. 3. 4^a ꝙ nõ peccauit

ime^{te} post p̊^m instãs: sȝ mora fuit iter creationẽ ⁊ lapsum.
¶ Pri^{am} ꝯnẽ ꝓbo. p̊ auc̃te Dam. q̊ ait i li. 2. c. 3. ꝑ vbũ dei p̊^a ꝯ
creati sũt oẽs ãgeli ⁊ a spũ scõ per scĩficatiõeȝ ꝑfecti facti D^s op. ẽ
sũt s̃ȝ ꝓportionẽ dignitatis ⁊ ordis illuminatiõe ⁊ gr̃a ꝑti . s. tho. q.
cipãtis. h̃ vt pȝ mãifeste de oib⁹ loq̊ť. ¶ 2. idẽ p̊ auc̃te p̊^a. q. 62.
Aug. 12. de ci. di. c. 9. vbi ait. ꝙ ãgeli siľ vt facti sũt ei a q̊ fa arti. 3.
cti sunt amore cũ q̊ facti sunt adheserũt: eo ꝙ sunt isti ab Itẽ ꝑpo.
illoꝝ societate discreti ꝙ isti in eadẽ bona volũtate man hyber. ⁊
serũt: illi ab ea deficiẽdo mutati sũt. Et de q̃li amore loq̃ mlti aliȷ
tur ĩfra explicat. Et istã inq̊t bonã volũtatẽ q̊s fecerat ni tñ dicũt
si ille q̊ eos cũ bona volũtate. i. cũ amore casto q̊ illi adhe op^m egi.
rerẽt creauit siľ eis cõdẽs nãȝ ⁊ largiẽs gr̃aȝ. ecce ꝙ cum ⁊ pe. de ta
amore casto creati sũt. amor aũt castus ẽ q̊ a charitate ꝓ rãtasia.
cedit. ¶ P̃. expsse diť. ⁊ largiens gr̃aȝ: ⁊ ne aliq̊s estimet Confir.
eãȝ h̃ de bonis tm̃ velle itelligi. ꝓpterea q2 ime^{te} seq̊tur.
vñ sine bona volũtate h̃ est dei amore nũq̃ȝ scõs angelos
fuisse credẽdũ est. Attẽde q̊d seq̊tur stati. Isti aũt inq̊t q̊
cũ boni facti eẽnt mali sũt ꝓpa mala volũtate aut mino
rẽ acceperũt amoris diui gr̃aȝ q̃ȝ illi qui i eadẽ ꝑstiterũt:
aut si vtriq̧ boni eq̃lr̃ creati sunt istis mala volũtate ca
dẽtib⁹ illi ampli⁹ adiuti ad eã btitudis plenitudinẽ: vñ
se nũq̃ȝ casuros certissime scirẽt peruenerũt. Ecce ꝙ illã
gr̃aȝ oib⁹ asserit collatã: q̃uis veꝝ eq̃lr̃ relinq̃t in dubio.
¶ 3. glo. ⁊ vr̃ eẽ Hiero. sup illũ Osee. 30. diligũt vinacia 3^m
vuarũ. ꝑ vinacia inq̊t demões q̊ creati sũt in magna pin
guedie spũs sci. magna pinguedo spũs sci nõ est nisi chari
tas. Multe alie auc̃tes possent adduci: sȝ iste sufficiant.
¶ Cõtra istã ꝯnẽ sũt Ugo de sacra. li. p̊. part. 5. Itẽ magr̃. ꝯ p̊^m ꝯ^m
h̃. d. 5. ¶ Cõtra h̃ ẽt vr̃ Aug. p̊ li. sup Gen. c. 2. d. i. sr̃ i^o ver ca. 19.
bo. In pñ. creauit ds ce. ⁊ ter. vbi diť. ꝙ spũalis ⁊ corpal ⁊. 23.
creature ĩformis mã dcã ẽ ce. ⁊ ter. spũalis. vȝ. vita sicuti 2^m
eẽ põt i se nõ ꝯuersa ad creatorẽ: tali. n. cõuersiõe formať
atq̧ ꝑficiť. ex h̃ pȝ ꝙ p̊ creata est nõ ꝯuersa neq̧ ꝑfcã: ⁊ ꝑ
ꝯñs absq̧ charitate. Iteȝ li. 4. diť. ꝙ spũaľ creatura post ca. 28.
tenebras fcã est lux vbi itelligat a sua q̊dã ĩformitate ad
creatorẽ ꝯuersa atq̧ formata ⁊c̃. ¶ Argr̃ ẽt rõne: q2 tẽ an 3^m
geli fuissent i statu merẽdi: qd̃ nõ vr̃ veꝝ. tũȝ q2 in ãgelis
añ pctm̃ nulla erat difficultas ad bñ volẽdũ. meritũ aũt
nullũ ẽ vbi nulla difficľtas. Et ꝑꝑ h̃ diť ĩfra magr̃. d. 24.
ꝙ q2 nihil erat qd̃ ad malũ ĩpelleret p̊^m hoiẽȝ in statu ino
cẽtie: iõ nõ fuisset illi meritũ nõ ꝯsentire tẽtatiõi sicͬ ⁊ an
gelis diť ipse q̊ nõ ceciderũt nõ fuit meritũ ꝙ steterũt: tũ
ẽt q2 vr̃ ĩcõueniẽs ꝯcedere ꝙ dyabol⁹ nunq̃ȝ actualr̃ me
ruerit. ¶ Ad p̊^m dõȝ ꝙ nec magr̃ nec Ug. in hac ꝑte tenẽ Ad p̊^m
dus ẽ cũ sci dicãt opp^m. ¶ Ad 2^m dõȝ ꝙ Aug. nõ itelligit Ad 2^m
ꝙ p̊us tp̃e fuerit informis q̃ȝ formata: sȝ nã: sicͬ manifeste
pȝ ꝑ eũdẽ seip̃m exponẽtẽ li. 5. nõ itaq̧ iq̊t tp̃ali: sȝ cãli or ca. 8.
dine p̊⁹ fcã ẽ ĩformis formabilisq̧ mães ⁊ spũaľ ⁊ corpalis:
de q̊ fieret qd̃ faciẽdũ eẽt ⁊c̃. Et se^r ꝙ formatiõeȝ suã pre
cessit nõ tp̃e: sȝ origie. ¶ Ad 3^m ꝯcedẽdũ ẽ ꝯñs. ¶ Ad ꝓ Ad 3^m
bationẽ p̊^{am} sue falsitatis ꝑt dici ꝙ salua reuerẽtia magr̃i
ẽt vbi nõ sit difficľtas act⁹ dilectiõis mediãte charitate
elicit⁹ ꝑt eẽ merito⁹: qd̃ efficaciter ꝯfir^r ex eo ꝙ si pm⁹ hõ
nõ peccassȝ ⁊ hũissȝ gr̃aȝ gratũ faciẽtẽ potuissȝ mereri vi
tã eternã. nec puto ꝙ h̃ aliq̊s negaret. ¶ P̃. Ans. expsse i Confir.
de casu dya. diť. ꝙ ãgeli boni meruerũt gr̃aȝ: q2 steterũt ⁊ ca. 5.
seruauerũt iusticiã: ⁊ tñ i eis s̃ȝ Ma. nõ fuit talis difficul
tas. aliȷ ad idẽ rñdẽt ꝙ ⁊ si i eis nõ erat difficľtas ex ꝯrie
tate vľ ĩclinatiõe volũtatĩ i opp^m. poterat tñ eẽ difficľtas
ex arduitate opis excedẽtĩ, vitatẽ nãe q̃lis forte ẽ dilige
re deũ sup oĩa. ¶ Ad 2^{am} ꝓbationẽ sine temeraria asser Ad ꝯfir.
tione videť posse ꝓbabilr̃ dici ꝙ pro aliqua morula me
ruerit: nõ tñ ꝑseuerare. Et huic fauet dictũ Augu. 2. de ci. ca. 13.
dei. vbi dicit. ꝙ illud verbũ Saluatoris dicentis de dya
bolo ꝙ i vitate nõ stetit. Sic accipiendũ est ꝙ in vitate

fuerit sz nõ pmãserit:τ idẽ ẽt dič ȯ correc.τ gřa circa me/
diũ. Jtẽ vt.ã.allatũ ẽ ipse hũit amorẽ castũ τ gřam:iõ vř
ca. 28. φ meruerit. Jtẽ i Eze.scribit̃ i meᵒ lapidũ ignitoꝝ ãbula
sti pfect⁹ i vijs tuis a die ɔditiõis tue donec iuẽta ẽ iniq/
tas i te. Que vba cõiter spũalr itelligunt̃ de lucifero.nõ
vř ãt φ pfect⁹ ãbulauerit:gn meruerit supposito φ tč eẽt
2ᵃ ɔ̊ i charitate vt sci dicũt.℄ 2ᵃ ɔ̊ pbat̃ p̊ q̊ ad malos:qm̃ si
fuissent creati cũ pfcã btitudie nũq̃ȝ illã pdidissẽt.nã vt
ca. 12. dič Aug.2.ȯ ci.dei.vtroq̃ȝ ɔiũcto efficit̃ btitudo q̃ȝ recto
ꝓposito itellectualis nã ȯsiderat vt τ hõ icõicabili bono
qȯ de⁹ ẽ sine vlla molestia pfruat̃:τ i eo se i eternũ eẽ mã
surũȝ nec vlla dubitatiõe cunctet̃:nec vllo errore fallat̃.
ca. 7. Jta φ fȝ eũ ibidẽ τ i pce¹¹.c.τ i.13.de tri.τ alijs locis plib⁹
τ fȝ vitatẽ ad pfecte btũ eẽ regrit̃ certitudo de ppetuo
sic for:quã ipolẽ ẽ aliquẽ hr̃e q alñ futur⁹ sit miser.Et ob
h Aug.ime¹ᶜ subiũgit.hãc hr̃e.s.pfcãȝ btitudinẽ angelos
lucis pia fide credim⁹:hãc nec anq̃ȝ caderẽt hũisse ange/
los pctõres:q sua prauitate illa luce p̃uati sũt ɔsecuti rõe
colligim⁹.Quo aũt ad bonos pbat̃ sic.angeli boni potue
rũt ex ppa libtate deũ nõ plusq̃ȝ se diligere τ peccare.igr̃
nõ fuerũt creati i pfcã btitudie.ɔña pȝ:qr si sic nõ fuerũt
certi nũq̃ȝ se pctõres futuros:τ p ɔñs sp i dei dilectiõe:ac
p h i btitudie vã fore mãsuros.igit̃ nec bti pfecte fuerũt
ca. 3. vt ɔñs ẽ ex dcis.añs pbat̃ aucte Aug.ȯ fi.ad Pe.vbi ait.
φ de⁹ supiores spũs eternos creauit τ eis facltatẽ atq̃ȝ i/
telligẽtiã cogitãde coğscẽde diligẽdeq̃ȝ diuinitatis infuit:
q̃s tñ ita creauit:vt ẽt pre seipsis illũ diligerẽt:c⁹ se tales
creatos opa:vel fȝ aliã lr̃aȝ ope:cognissẽt.vt ãt h dilectõ
hẽret iustã τ ɔgruã laudẽ:volũtati q̃ȝ eis tribuit libtatẽ:
vt eẽt eis posẽ siue ad eũ q sup eos ẽ itẽtionẽ scẽ dilectio
nis erigere:siue ad se vł ad ea q̃ ifra eos sũt praue cupidi/
tatis semet̃pos põdere declinare. Jtẽ paulo post. Jta eis
diligẽdi facultatẽ voluntatẽq̃ȝ donauit:vt eã vnusq̃sq̃ȝ τ
Confir. hr̃e possȝ τ pdere.Ecce φ vř loq̃t ȯ oi spũ creato. ℄ Qȯ
ẽt ɔfirmat̃ ex eo φ subdit.φ ps coꝝ a ȯo volũtaria auer
siõe discessit:τ ipsis cadẽtib⁹ ceteros i sue dilectiõis eter/
Confir. nitate firmauit.pȝ ẽt añs p Ans.q i de casu dyaboli.ex i/
ca. 5. tentiõe pbat φ añ casũ maloꝝ ẽt boni peccare potuerũt.
Relinqt̃ ğ φ nullus ãgelus fuit creat⁹ in btitudie pfcã:τ
ita cõiter tenẽt oẽs docto.τ iõ φ frequẽter sctĩ iueniunt̃
dicere eos in btitudie τ felicitate fuisse creatos:sič Aug.
multiplr i vtriusq̃ȝ libri caplis pxime allãtis τ alijs locis
plib⁹:nõ est accipiẽdũ de pfcã btitudie.sed de q̃dã excel
lẽtia τ nobilitate stat⁹:q q̊dãmõ felicitas dici solȝ:fȝ quẽ
modũ etiã in hac vita multos mortales cõsueuim⁹ voca
re btõs:τ p̊mus hõ i statu inocẽtie btũs dict⁹ ẽ. Et sic ex/
3ᵃ ɔ̊. presse docet itelligere Aug.i.2.de ci.dei.vbi.ã.℄ 3ᵃᵐ ɔ̊ⁿᵉᵐ
pbo sic.malus angelus in p̊ sui eẽ istãti fuit i gřa.igit̃ nõ
peccauit i p̊ istãti.ɔña pȝ:qr pctm̃ eius nõ secũ ɔpatiebat̃
Confir. gřaȝ.añs pbatũ est i p̊ᵃ ɔ̊ne.℄ p̃.ex de sum.tri.τ fi.ca.c.
firmiter cred.dř.φ dyabol⁹ qdẽ τ alij demões a deo qdẽ
nã creati sũt boni τ ipsi p se facti sũt mali. τ i ecclasticis
dogmatib⁹.scribit̃.φ τ ipse dyabol⁹ bon⁹ a deo creat⁹ ẽ.
ca. 54. Jtẽ Aug.3.de li.ar.de ipso dič.φ ex bono angelo dyabol⁹
Confir. ẽ fact⁹.Et Ans.de casu dya.inqt φ ipe bonã volũtatẽ ex/
ca. 3. pulit mala supueniẽte:τ idẽ p totũ vult φ ipse accepit iu
sticiã:sič τ ãgel⁹ bon⁹:sȝ nõ pseuerauit in illa.Ex his oib⁹
pȝ mãifeste φ ipse nõ peccauit i p̊ istãti:τ ita tenent ɔcor/
ca. 13. dãter oẽs docto.catholici.Et Aug.xi.ȯ ci.dei.d.φ angeli
hũisse aliquã btitudinẽ τ vitã agere añ pctm̃ pfecto cre/
ca. 15. dẽdi sũt.τ postea exponit oẽs auctes scripture que p pte
opi.sonare vident̃.℄ 4ᵃᵐ ɔ̊nẽ pbo sic.ãgel⁹ fuit i gřa.igr̃
4ᵃ ɔ̊ nõ ime¹ᶜ p⁹ p̊ᵐ istãs peccauit.añs pbatũ ẽ.ɔña pbat̃:qr si
fuit i p̊ istãti i gřa.igit̃ τ post p̊ᵐ istãs:cũ nõ sit dare vltiᵐ
istãs in quo fuit gřa:τ post nihil ei⁹ fuit:sič nec cõuenit in

alijs reb⁹ fȝ põȝ nãlẽ creatã:qcq̃d sit fȝ dei põm absoˡᵐᵎ.
℄ Ad h ẽt ẽ auctas Orig.sup Eze.quã ma.recitat i.3.di.
pñti.ꝓpens inqt est hostis ɔtri⁹ vitati:nõ tñ a p̊n̊.nec statiȝ
supra pect⁹ τ ventrẽ suũ ãbulauit:sič Adã τ Eua nõ stati
peccauerũt:ex q̃ aucte ɔcludit magr̃ φ aliqua morula lȝ
breuissima cecidit iter ei⁹ creationẽ τ lapsũ.℄ Cõtra ɔ̊ⁿᵉᵐ ɔ̊ⁿᵉᵐ ẽ.s.
istã est op.vni⁹ doctoris q tȝ φ nulla media mora fuit:sup Tho. p.
posito φ i p̊ istãti hũerit actũ li.ar.sič ego ɔcedo supi⁹.Et p̊ᵃ.q.63.
ẽt fuit creat⁹ i gřa:vt iste doc.tȝ:τ ego silr̃. Rõ ei⁹ ẽ:qm̃ se¹ arti.6.
tč φ hũissȝ aliqȯ meritũ.igit̃ ɔsecut⁹ fuissȝ suã btitudinẽ
pfcãȝ:qȯ est flm̃.ɔña p̊ȝ:qr ãgel⁹ p quẽlȝ actũ meritoriũȝ
ɔseqt̃ suã btitudinẽ:qȯ p̊ȝ:qm̃ gřa pfič nãȝ fȝ modũ nãe:
est ãt ppriũ nãe ãgelice φ nãlẽ pfectionẽ nõ acqrat p dis
cursũ:sȝ stati p nãȝ hẽat:sič ãt ex nã ãgel⁹ hȝ ordinẽ ad p/
fectionẽ nãleȝ:ita ex merito hȝ ordinẽ ad gliaȝ:τ iõ stati
p⁹ meritũ btitudieȝ ɔseqt̃.℄ Meo iudicio iste doct.dič ɔ̊ Tho.
icõpolia τ dcis eiusȯ repugnãtia:qȯ osñdo sič.si ãgel⁹ ma/ vbi.ã.
lus hũissȝ i p̊ istãti aliquẽ actũ li.ar.aut hũit tũc actũ me/
ritoriũ aut ȯmeritoriũ.h pȝ p eũ. Si meritoriũ igr̃ fȝ eũ
fuit beat⁹:qȯ tñ vitare itedit tãq̃ȝ flm̃.Si demeritoᵐ igr̃
tč nõ hũit gřaȝ:qr cũ demerito illo nõ stat gřa.nõ eñi fuit
veniale pctm̃ sȝ mortale.℄ p̃.ãgel⁹ i aliq̊ istãti p̊ pecca/ Confir.
uit:vt iste doc.hȝ ɔcedere:cũ ponat φ ãgel⁹ pducit actuȝ
suũ i istãti:vt ibidẽ pȝ.art.pce¹¹.aut igr̃ peccauit i p̊ istãti:
aut i aliq̊ alio.nõ i p̊:qr tč i p̊ istãti fuissȝ malus:qȯ ẽ erro/
neũ:τ ipse ẽt negat:τ ɔñaȝ ipse ɔcedit i eoȯ pce¹¹ arti.igit̃
i alio istãti seqnte p̊ peccauit.Sȝ iter q̃libȝ duo istãtia ca
dit tps τ mora.igr̃ τč.℄ Ad hãc rõnẽ ipe rñdet. i alio in/ rñ̃o tho.
stãti a p̊ peccauit.Et ad pbationẽ assũptã dič:φ hȝ vitatẽ
inq̃ȝᵐ tps est ɔtiᵐ:vt p¹ 6.phy.sȝ i ãgelis q nõ sũt subti ce
lesti motui:q p̊ p tps ɔtiᵐ mẽsurat̃:tps accipit̃ p ipsa suc/
cessiõe opõnũ itellis vel affect⁹.p̊ᵐ igit̃ istãs in ãgelis rñ/
det p⁹ opõni mẽtis ãgelice q̃ se i seipsaȝ ɔuertit:τ h i oib⁹
bona fuit.Sȝ ab hac opõne qdã ad laudẽ vbi sũt ɔuersi.
qdã vo nõ:sȝ i seipsis tumuerũt:τ in ista fuerũt discreti:τ
iõ i p̊ istãti oẽs fuerũt boni:τ i 2ᵒ discreti.℄ Hec rñsio ni ɔ̊ Tho.
hil valȝ ad ppoᵐ.q̃ro.n.supposito φ tč fuit tps celi ɔtiᵐ si
cut fuit posẽ:aut celũ fuit i eoȯ loco p̊ cũ ãgel⁹ p̊ fuit crea/
tus:τ cũ p̊ peccauit aut i alio τ alio:fm̃ φ dicim⁹ celũ nũc
eẽ i vno loco nũc in alio.Si i eoȯ.igr̃ i eoȯ.istãti tpis fuit
creat⁹ τ fuit malus:τ fuit malus τ nõ fuit malus:qȯ est i/
posẽ.Si in alio.igit̃ tps meᵐ lapsuȝ fuit.Si igr̃ mensurẽ/
tur opões ãgelice tpe vł istãti tpis ɔtinui siue nõ:nõ co/
existũt tñ ei si illȯ sit:τ p ɔñs si tps tale fuissȝ iter creatio
nẽ ãgeli τ ei⁹ pctm̃ tps aliqȯ ȯfluxissȝ:qȯ ẽ ppoᵐ.℄ Cõfir. Confir.
qr pari rõe posito φ nũc aliq̃ȝ notiᵃᵐ nouã hẽat ãgel⁹ ma/
lus vł ẽt bon⁹ possȝ dici φ ime¹ᶜ p⁹ ei⁹ creatiõeȝ hẽat eã τ
nlła mora vł tps fuerit iter ei⁹ creatiõeȝ τ noticiã hãc:qȯ
nlł̃s dr̃et.℄ Rõ coꝝ nõ ɔcludit.nego.n.ɔñaȝ 2ᵃᵐ τ ppõ/ ad rõnẽ
nẽ assũptã ad pbõnẽ ei⁹:τč ad pbõnẽ dico φ qcq̃d sit vtꝝ thome
ãgel⁹ nãleȝ pfectiõeȝ acqrat p discursũ vł nõ:btitudineȝ
tñ supnãlẽ nõ silr̃ acqrit cũ merito:τ q̃uis gřa pficiat nãȝ
nõ tñ fač φ p̊miũ supnãle nãlr ɔseq̃t̃ qȯlȝ meritũ:nec ẽt
ex dispõne diua qȯlȝ meritũ se¹ btidᵒ illa:sȝ meritũ pseue
rãs τ durãs.iuxͣ dispõnẽ diue volũtatis.q̃le qȯ meritũ nõ
fuit i ãgelis malis:fuit ãt i bonis.Et h ẽ rõ Ans.ȯ casu dya. ca. 6.
q̃re isti ɔsecuti sũt btitudinẽ pfcãȝ:nõ ãt illi:sȝ dãnatõeȝ
ppetuã.℄ Ad rõȝ.q.p̊ncipalẽ rñdeo añs negãdo. ℄ Ad
p̊mã pbõneȝ rñsuȝ ẽ in pce¹¹ art.℄ Ad 2ᵃᵐ dico φ qñ ipe ad rõnẽ
peccauit potuit non peccare. Et ad illud qȯ dř.omne qȯ p̊nˡᵉᵐ.q.
est qñ est τč.dicẽdũ pȝ:sič alij dicũt τ bñ φ nõ valȝ pbat̃:
qm̃ p idẽ pbaret̃ φ ȯs nullũ ab eterno p̊destinatũ potuit
ab eterno non p̊destinare:qȯ est erroneũ. qd aũt dõm sit
ad pbationẽ illã:τ in quo sensu hẽat veritatẽ nec ipediat
ppositũ nostrũ.pȝ ex p̊dictis in di.38.p̊.q.p̊ᵃ.

¶ Distinctionis sexte. Questio Prima

Ua magister in.6.d.loquit de locali casu angelo& malo& a celo empyreo in huc aerē caliginosū & de quottidiano descēsu in infernū: quo ducūt aīas cruciandas: iccirco de motu locali tā bono& q̄ malo& angelorū cōiter aliq̄ sūt querēda. Quero igit p utrū angelus possit moueri localr a seipso: & arguit q nō. p sic. āgelus nō pōt localr moueri. igit nō pōt moueri localr a seipso. ꝯña pz. aīs pbat auctē Aug. 8. sup Gen. vbi ait. q corporalis creatura mouet p tps & locū: spūalis vo p tps & nō p locū. Creator aūt ipse neq p tps neq p locū. pbat ēt rōne: qz oē qd mouet localr acqrit ꝯtinue aliud & aliud vbi: vñ motū localē phs vocat motū in vbi: & ad pdicamētū ipsi⁹ dicit ptinere. 5. phy. Sz angelus nō pōt acqrere aliud vbi: cū nō sit vbicabilis: sic nec loco circūscriptibilis. vbi aūt est circūscriptio corpis a circūscriptiōe loci pcedens: vt dic auctor. 6. pncipio&. ¶ Cōfirmat ex itentione eiusdē ibidē. pbat. n. q aīa nō hz vbi: eo q nō iplet locū nec circūscribit eo: eadē aūt rō est de angelo: vt pz. ¶ 2° sic. si angelus posset a seipso moueri localr: vel a seipso p se vel p accñs. nō per se: qz nulla res pōt seipsā p se p mouere: vt 7° phy. pbat ex itētiōe phs: nec p accñs: qz tūc moueret ad motū alicui⁹ moti ab eo p se: illud aūt nō vr posse esse nisi corp⁹: aut igit corp⁹ nālr vnitū angelo: & h nō: qz fm cōez opi. scō& & docto&: angeli sūt nālr icorporei: aut corpus volūtarie ad tps assumptū: qd ēt dici nō pōt: qz talē assumptionē oporteret puenire motū localē ipsi⁹ angeli ad corp⁹ sumendū: & pterea si pesset i loco vbi nō est corp⁹ assumptibile. vbi. g. in celo empyreo: & tūc remanet eadē qō: vtrū in illo motu pueniente moueat p se vel p accñs.

Ad oppositū argr sic. aliq̄ corpora mouent vel cōuenit moueri a seipsis localr. g angelus pōt &c. ꝯña pz p locū a minori. aīs pbat de corporib⁹ simplicib⁹ grauib⁹ & leuib⁹. nā talia nālr mouentur ad sua loca. & si nālr. igit a pn° intrinseco. pz per diffōnem nāe. 2. phy. & per drīaz nālis & violenti. 3. ethico&.

In ista. q. duo iplicant. vnū est vtr& angelus possit localr moueri. aliud vtr& a seipso. Et q̄tū ad vtrūq ex argumētis ēt aliqd iplicat. nā circa pm iplicat vtr& vbi sit aliq̄ res extis forma i locato: fz quā moueatur illud qd localr mouet. Circa 2m vo iplicat vtrū corpora simplicia a seipsis moueant: & h ēt duo iplicita satis cōferūt ad declarationē pncipalr q̄sito&. Erunt g in hac. q. q̄tuor articuli. nā p videbit vtrū āgelus possit localr moueri. 2° vtrū ipse vel aliqd aliud dū mouet acqrat aliquā rē in seipso formalr q̄ dicat vbi: & q̄ res est vbi angeli vel alteri⁹ rei. 3° vtrū corpora simplicia moueant localr a seipsis. 4° vtrū angelus possit localr a seipso moueri.

Quantū ad pm dicūt cōiter doc. q sic. & h pp dcā scripture & scō&. legit. n. Luc. Qd missus ē Gabriel āgelus a deo i ciuitatē galilee &c. & se q angelus ingressus ad virginē. i. ad locū vbi erat virgo. dixit Aue grā plē. &c. Itē actuū. 12. scribit. q angelus missus ē ad Petrū in carcerē: & q Petrus educt⁹ inde sequebat angelū: & q tādē angelus discessit ab eo: & in multis alijs locis scripture tā noui q̄ veteris testamēti. habet q angeli missi sunt & iuerunt de loco ad locū. Itē Ysa. 6. ait pplha: volauit ad me vn⁹ de seraphin. sup quo vbo dicit Ambr. in li° de spū scō. & allegat a Mag. in p li° di. 37. Et spūs quidā scūs missus dr: sz seraphin ad vnū spūs scūs ad oēs: seraphin mittit in ministerio: spūs scūs opat mysteriū. seraphin de loco ad locū transit. nō. n. cōplet oīa: sz ipse replet a spiritu. Ecce q expsse dic: q seraph. de loco transit ad locū. igit mouet localr. Itē Dam. li° p. angelus inquit qñ velocitate nāe: & qz parate. s. cito ptrāsit opatur in diuersis locis & añ pmiserat q angelus nō pōt fz idē. s. tps i diuersis locis opari. vult igit q velociter de loco ad locū mouet. Itē li° 2° dicit: q angeli cū sunt in celo nō sunt in terra: & cū ad terrā a deo mittunt nō remanēt in celo. igitur tunc vere localiter mouentur. hoc idem patet per magistrū in littera: qui dicit q demones ceciderūt de celo: & q deducunt quottidie animas in infernū.

Quantum ad 2m arti m pono ꝯnes duas. p° est. q nec angelus nec aliq̄ alia res: dū mouet acqrit aliquā talē rē de genere pmanētiū a se distinctā in loco sibi formalr iherētē: q̄lez multi opinant & vbi appellāt. 2° q vbi nō ē res alia a loco & a locato distincta. ¶ Primā ꝯnē pbo sic. & vt clarior fiat pba° pbo eā de corpore q localr mouet: de q̄ magis videret ēt fz opinātes talia: q talē rē deberet acqrere: & arguo sic. si corp⁹ localr motū inq̄tū sic mouet acqrit nouū vbi: itelligēdo p vbi aliquā rē illi formalr iherētē: siue sit abso a: siue respect⁹ ei⁹ ad locatū vel alia aliq̄: vt diuersimode aliq ponūt. igit pdit ēt aliqd vbi: ita q ab aliq vbi mouet ad aliud vbi: sic ab vno loco ad aliū: & ita ꝯcedūt q talia ponūt. si sic vel mouet de vno vbi ad aliū in tpe vel in istāti. neutro mō. g &c. Qz aūt non in tpe pbo: qz si sic. igit ptibilr & successiue. i. pus fm vnā pte & posteri⁹ fm aliā ptē q̄ fm totū. vel igit fm ptes mobilis vel fm ptes ipsi⁹ vbi: & h vel fm ptes dimēsionales seu q̄s hz fm extēsionē mobilis: vel fm ptes ēentiales itrinsecas fm itensionē queadmodū ponit for a q̄ itēdit hmōi ptes tales nō situ distātes: si dicat pm. s. q mobile pus fz vnā ptē sui mouet ab vbi qd hz q̄ fm aliā: & q̄ fm totū. Quero tūc de alia pte mobilis ipsi⁹: aut eni hz suū adhuc vbi totū vel ptē quā pus habuerat: & tē seqtur q ipsa qescit alia pte mota actualr: qd est ipole: supposito ipz eē ꝯtim totū pfecta ꝯtinuitate: aut hz aliq̄ ptē vbi p° nō tñ illā quā pus hēbat: qd nō pōt eē nisi hñdo aliq̄ quā pus hēbat alia ps mobil. & tūc seqtur q illa ps vbi quā hz migrauit de subo in subm: qd ē ipole nālr. si vo dr 2m. vz. q mobile iō ptibilr mouet ab vbi: qz p° ab vna pte dimēsiōali ipsi⁹ vbi q̄ ab alia: & tē quero de alia pte vbi: in q̄ pte mobilis remanet subitue p tps illud in q̄ ab alia mouet mobile vl sigdē in ea: in q̄ p erat: & p ꝯñs illa ps mobilis qescit & pte vna qescēte mouetur totū: qd nō ꝯuenit nālr vel in alia pte mobilis: & tūc seqt q de subo in subm trāsierit. Si dicat 3m. puta q totū ipz mobile sil pus mouet ab vna pte ēentiali ipsi⁹ vbi q̄ ab alia. ꝯ p: qz vbi fz ipos tales ptes nō hz aliqn suscipere magl & min⁹ cui⁹ oppom dic auctor sex pncipio&. ¶ p. h pz eē falsuz rōne. nā nunq̄ corp⁹ aliqd dr eē magis in vno eodēq p loco toto q̄ fuit: nec min⁹ vno tpe q̄ alio. 2° qz fm h seqret q q̄lz ps mobilis hz aliquā eādem ptem p⁹ vbi quā hūit p°: lz nō oēz hēat: nec vbi ita itēsū: & p ꝯñs adhuc ē i eod loco i q̄ pus: nō. n. mutat vbi: nisi mutādo locū ēt fm opi. illā: & ex h se q q̄lz ps qescit. eodē° pōt arguī q nō acqrit nouū vbi ptibilr: qz vl h eēt fz ptibilitatē mobil: ita q vna ps ei⁹ pus acqreret nouū vbi q̄ alia: & tē se q vna mouet alia nō mota: vel fz ptibilitatē vbi pcise: ita q totū mo le sil pus acqrit vnā ptē ēentialē vbi noui q̄ aliā: qz de pte dimēsiōali nō pōt accipi: & tē aut sil cū 2a pte vbi remanet p a aut nō: si sic igit p tps hz eādē ptē vbi: & p ꝯñs totū ē in eod loco p in q̄ pus fuit. igit dū mouet qescit. si n. igr i q̄lz istāti hz nouū vbi: & pdit aliud: & p ꝯñs nō ptibilr & successiue mouet ab vbi i vbi: c⁹ oppm dabat. Relinqt igit q mo le localr motū nō mouet in tpe seu ptibilr & successiue de vbi vno in aliud. Qz aūt nec in instāti pbo: & exēpli grā sit p aliqd corpus qescens in ali-

Marginalia: pm; ca° 29°; T. c. 18.; 2m; T. cō. p.; Oppo m; T. cō. 3. ca° 2°; p° arti°; ca° pen°; ca° 3°; 2° arti°; p° ꝯ; pm; p; 2

quo loco determiato τ dato,vbi qd sit a.τ icipiat p.moue/
ri otinue.si g in aliq instāti p.moueā ab a.sit illud instās
b.tūc sic.aut p.in instāti b.est in eodē loco pmo ipz τ oēs
ptes ei⁹ in quo erat tpe getis aut nō.si sic.igiā bz idē vbi
a.in instāti b.τ per ons sil'est mutatū ab a.τ nō ē mutatū
a.Si nō.igiā est mutatū ad aliqd noui loci vel magnitu/
dinis:aut g ad aliqd diuisibile: aut aliqd idiuisibile pcise.
nō pmū:qz in motu otinuo cuiuslibz ptis diuisibilis pus
T.c.73. τ alibi. acqriā pq:τ nulla tota sil'acqriā:vt pz ex 6.phy.nec idiui
sibile:qm tūc seqtur qd in motu locali otinuo sit dare pᵐ
magnitudis ad qd mobile est mutatū.τ iuxta osuetū mo
dū loquēdi ē dare pᵐ mutatū eē:qd nullū moueri vel mu
T.c.50. 52.τ.54 τ alibi tatū eē pcessit:q reprobata sunt 6.phy.Scdm B ēt tolliā
oīs motus otinuus.nā oz dicere q semp mobile est totū
Confir. in termino a quo:vel totū in termio ad quē.¶ 2ᵒ sic. po/
naā q p.moueaā otinue:τ sit a.vnū vbi a quo moueā seu
qd perdit in instāti b.tūc sic. aut p.acqrit in instāti aliqd
vbi.aut nō:si nō. igiā nec in b.instāti perdit a.vbi.simlr.n.
in motu locali moble pdit terminū a quo:τ acqrit termi
nū ad quē.Si vo in instāti b.acqrit aliqd vbi nouū sit il/
lud c.τ tūc ēt qro vtz p.pdit c.in instāti b.aut in alio. Si
i alio.igiā p.bz vbi c.p tps. τ p ons vel illo tpe sil'moueā
τ quiescit:vl'moueā τ nullā talē rē perdit.ac p B nec etiā
acqrit:qd est ppositū.Si vo in instāti b. g in eodē instāti
perdit τ acqrit vbi c.τ sil'est mutatū ab ipso c.τ ad ipm:τ
vlterius seqtur q in illo instāti bz c.τ nō bz c.qd est ipos/
T.c.40 sibile.ons pz.per illā onē demōstratā i 6.phy.oē qd mu/
tatū est qn pᵒ mutatū est:ē in eo ad qd mutatū ē:τ silr ve/
rū est q nullū qd mutatū est qn pᵒ mutatuz est:est in eo a
Confir. quo mutatuz est.¶ P.in eodē instāti pᵒ p.est mutatū ad
vbi c.τ ipm c.ē pᵒ genitū:τ eodē instāti ē p.pᵒ motū a c.τ
ipm c.ē pᵒ corruptū.igiā si eodē instāti p.ē motū a c.τ ad
Confir. c.eodē instāti c.ē genitū τ corruptū:τ est τ nō ē.¶ P.sm
B gnātio τ corruptio eiusdē rei numero demōstrate sine
T.c.63. me⁹ sibi succedūt τ otinuāt:qd phs reputat ipole.8.phy.
Confir. τ silr Cōmē.¶ P.si in instāti b.pdit vbi c.igiā vt pus in
eodez instāti acqrit aliud vbi.puta.d.τ vltra arguēdo vt
pus seqtur q multa:imo oia vbi acqrit in instāti b.τ per
ons tot⁹ mot⁹ otinuus ipsi⁹ p.fit in vnico instāti: qd ē im/
3 possibile. 3ᵒ.si a quolibz vbi p.moueā vel mutaā nō curo
pro nūc in instāti τ ad qdlibz mutaā in instanti.seqtur q
totus mot⁹ otinuus ipsi⁹ p.oponaā ex mutatis eē pcise τ
tps mēsurās illū ex istātib⁹.iuā cōez modū loquēdi.ons
a.t.c.p.f. 2ᵐ pnᵗᵉ iprobatū ē 6.phy.onsz pbo:sic in p di.17.q.4.arti.2.τ est
4ᵒ rō o opi.q ibi reprobaā.¶ Scda rō ad onē ē ista.celū
pᵐ sm phm vere moueā localr:τ tn nullū vbi acqrit:cuz
ipm nō circūscribaā neqz otineaā a loco:τ p ons sm viaz
Confir. illā nō hēat in se aliqd vbi. ¶ Et cōfirmaā p auctorē sex
pncipioz q expsse dicit vltimā sperā nō hre vbi:eo q ni/
hil otineat ipsaz.igiā nō oē qd localr moueā talē rē in se
acqrit.Ex q vlteri⁹ infero q cū in nullo alio moto expia/
mur rē talē acqri:nec auctoritas aliq digna B dicat:irrō/
3ᵐ nabilr in aliq alio fingiā talis res. 3ᵒ.si qdlibz mobile cō
tinue motū τc.seqreā q localr motū sil' moueres duob⁹
motib⁹ distictis:τ eēt dare.5.gen⁹ motuū pter illa qttuor
T.c.7. q posuit phs in 5.phy.τ q cōiter ponunā. ons ista pz.naz
qd moueā localr de loco ad locū acqrit ptibilr locū τ mo
ueā sm locū. si g sil'acqrit otinue vbi moueā ēt sm vbi τ
sic duob⁹ motib⁹ distinctis:qd erat pᵐ inferēdū. Rursus
sm istos mot⁹ ad vbi ptinet ad pdicamētū vbi.mot⁹ aūt
ad locū:cū loc⁹ p istos nō sit vbi.nō ptinebit ad idez pdi/
camētū:τ ostat q nō ad pdicamētū sube vel qlitatis:nec
ēt qtitatis: cū nō sit augmētū nec decremētū nec mobile
mutaā sm pprā qtitatē. igiā opz dare.5.pdicamentū in
quo mot⁹ ille ponit:τ certe difficile ne dicā ipole erit re/
perire saluato cōi nūero pdicamētoz.¶ 4ᵒ.si sic.igiā pos/ 4ᵐ
sibile ē aliqd eodē tpe pᵒ moueri otinue sm vbi alicuius
loci:τ qescere sm locū illū:τ ecōtra qescere sm vbi τ mo/
ueri sm locū.B aūt falsuz ē.nā qescere sm vbi nō ē aliud
q ipm τ oēs ptes ei⁹ eē in eodē loco quo pus.si g aliquid
qesceret sz vbi qesceret sz locū:τ eō.ons declaraā:qz sz
ipos vbi ē res distincta eēntialr ac ēt subo τ situ ab ipso lo
co nec aliquā cālitatē bz alterū sup reliquū:quā deus nō
possit plene supplere.pōt g de⁹locatū trāsferre ptibilr de
suo loco osuādo totalr vbi in ipso locato:τ eō poterit i lo
cato inouare cōtinue vbi:τ ipm in eodē loco adeqto τ pᵒ
2ᵒ p retinere. ¶ 2ᵒ p pbari pōt ex eodē:qm si vbi sit talis res
possibile erit p potētiā dei idē locatū esse in loco eodē in
2ᵐ quo pus:τ nō eē vbi pus : τ eō eē vbi pus τ nō i eo loco in
quo pus: que nō sūt itelligibilia. ¶ P.si vbi est talis res
ānihilet de⁹ vbi: qd bz soz.exns in loco isto demōstrato.
vbi gra.a.τ nullā mutationē aliā faciat i soz.aut in nulla
alia re:qd ē bn possibile sue oipotētie:q facto qro vtz soz.
sit in a.vel nō.si nō.igiā soz.ē mutat⁹ sm aliā mutationē:
qz pus fuit in a.qd ē opositū.si sic.igr ad B q soz.sit in a.
nō reqriā aliq alia talis res:τ cū nulla expiētia de illa ha
beaā: nec di reuelatio:nec rō alia:pp quā dēberet poni seᵉ
3ᵐ q irrōnabilr τ iutilr poniā. ¶ P.si ē talis res aut est res
aliq absoluta:aut respect⁹ sz ponētes respect⁹.nō absolu/
ta.nō.n.suba nec qtitas nec qlitas:sic pz:nec respect⁹:qz
vt videā nō eēt nisi vel respect⁹locati ad locū:vel eō loci
ad locatū.vel tā B q ille.2ᵐ nō pōt dici neqz 3ᵐ sm viā il/
lā:aliogn loc⁹ hēret vbi:τ posset cōueniēter qri vbi ē iste
loc⁹:τ vltra ēt loci eēt loc⁹:qd ipsi nō ocederēt:nec pᵐ pōt
dici sm viā suā:qd tn ipsi dicūt pbo:qz respect⁹loci ad lo
catū ē de genere relōnis. igiā τ respect⁹ locati ad locū.pz
ans.nō.n.ad aliud pdicamētū:vt vr sz doctrinā eoz redu
ci pōt.ons pbaā:vt dic Aug.7.de tri.τ phs ēt i pdicamētl. caᵒ.p:
oia relatiua dnr ad ouertētiā:τ p ons sz viā illoz hnt re
spect⁹ mutuos.oēs aūt mutui respect⁹ ptinēt ad idez pdi/
camētuz.igiā si vn⁹ ē de pdicamēto relōnis τ alter:sz sm
istos vbi nō ē res pdicamēti relōnis.igiā vbi nō est talis
4ᵐ res a locato τ loco distincta.¶ P.oīs qd fcā p iterrogati/
ua ptinētia ad pdicamētū vbi qrit de loco:τ oīs rnsio da
ta p pdicabilia dicti pdicamēti ad hq.q.rndet de loco.igi/
tur vbi ē loc⁹:τ eō.ons pz:τ ans pbaā q ad p⁹ ptē.nā iste
iterrogatiōes equalēt in signando.vbi ē soz.τ in q loco ē
soz.τ iste silr.q iuit soz.vel vn venit:τ ad quē locū iuit vl'
a q loco venit:nec aliud g p vnā itelligit q p aliā vt puto
quēlibz ofiteri:q ēt ad ptē 2ᵃᵐ pz.nā id penit⁹ rndet q dic
ē B.τ q dic ē in isto loco:τ q dic illuc iuit vel illinc venit:τ
Confir. q dicit ad illū locū iuit:vl ab illo loco venit.¶ Cōfirma
tur.si qs iterrogat de soz.vbi ē.τ rndeaā ē in eccl'ia vel in
scholis oueniēter rndereā τ bn si ve ibi sit.igiā in eccl'ia
τ in scholis sunt termini ptinētes ad pntū vbi:aliogn nō
oueniēter sic rnderēt.igiā eiusdē ē iterrogatiuū B aduer
biū vbi:qd ista significāt.significāt āt loca ipa extrinᶜᵃ τ
nō aliquez rē formalr loco iherētē.g nec vbi de re aliq tali
Cō. 28. iterrogat:τ p ons nec aliq res talis est vbi.B pz ēt aucte
Cō. 34. Cō.5.meta.vbi dic.q sz qd dr loc⁹bz locatū ē pntuz vbi.
Itē 4.phy.pluries dicit locū corpis locati eē vbi ei⁹:vn
ait.q phs itēdit distiguere iter locatū eē i corpe qd ē vbi
ei⁹:τ iter ptē eē in toto:τ eadē vba repetit in eodē oᵒ.igiā
sz eū corp⁹ in q ē locatū ē vbi ei⁹. Ista ēt itē⁹ ē Boe.i liᵒ d
tri.vbi ait.vbi vel de hoievel de deo pdicari pōt.de hoie
vt in foro.de deo vt vbiqz:sz ita vt nō.q.sit ipa res illo qd
pdicaā de q dr.nō.n.hō ita dr eē in foro:queadmoᵐ eē al
bus vel lōg⁹:nec qsi circūfusus τ dtermiat⁹ pprietate aliq
q signari sz se possit:sz tm q sit alys iformatū reb⁹.p hāc
ppe pdicationē ostēdiā:q vba sic exponit Cōmē.ibidē.i.

locus.pōt quidem pdicari rc̄.r sequit̄.Sz ita dr̄ hō eē in foro vel deus vbiq3:vt q̄uis in predicando ea dicat̄ est. non tn̄ ita dr̄.q.ipsa res de qua dr̄ sit id.i.beat esse eo q predicat̄.Et infra. sic igit̄ p h q dr̄ hō esse in foro nequa q̄ homini inherens qua ipse vere sit ꝓprietas grāmaticoꝝ vel dyaleticoꝝ ꝓprie significatione notat̄.sed per hanc predicationē hoc tm̄ ꝯñs ostenditur.s.q illud circūfusum r determinatū per eē in foro dicit̄ rebus alijs q̄ sit circūfusio r determinatio vere sit informatū.r h ꝙdem sensu loc⁹ de homine pdicat̄.hec Cōmen. ¶ Ex his euidēter apparet fm intentionē Boetij q vbi significat locū.r q per ꝓpriam pdicationē illius pdicati nulla ꝓprietas vel res subiecto inherens denotat̄:sed tātū extrinseca que est locus.Si aūt aliquis calūniet̄ ex h q ait informatū alijs rebus.r velit ex hoc inferre q p hui⁹ pdicationem iporteat aliqd qd ꝓprie loquēdo iformet locatū r inhereat illi:attendat qd subdit infra Boeti⁹.ait enim sil' de actione habitu vbi.rqñ omnis hec predicatio exterioribus dat̄ oiaq3 hec quodāmō referuntur ad aliud.Cōmen.hec oia.i.habitus r actiones de quib⁹ nūc loquimur r loca r tempora de quibus prediximus quodāmō referunt̄ ad aliud.i.alijs q̄ his quib⁹ subsistēs ē aliqd.r infra.sic igit̄ pdicatio alia est q̄ vere inherēs ibe rere pdicat̄ alia que q̄uis forma iherentiū fiat:tn̄ ita exteriorib⁹ datur vt ea nihil alicui inherere intelligat̄.hec ipse.vbi p3 q nō predicat̄ per talē pdicationē alia forma

3 3m 2m inherens subiecto:sed res extrinseca tm̄. ¶ Cōtra ista p pōt argui:q2 sequi vr̄ q vbi sit spēs pdicamēti q̄titatis. r per ꝯñs non sint.io.pdicamenta.ꝯña p3:q2 q̄titatis spe

2m cies est locus:fm phm in predicamētis. ¶ 2° auctor sex pncipioꝝ dicit q vbi est circūscriptio corporis a loci circūscriptione ꝓcedens.constat aūt q locus non est circūscriptio corpis ꝓcedens a loci circūscriptione loci.al's a

3m loco esset locus in ifinitū. ¶ P.ipse subdit.nō aūt in codem est locus r vbi.sed locus qdem est in eo q capit.vbi vo in eo q circūscribit̄ r ꝯplectit̄.ex quib⁹ p3 q nō solū

Ad pm essentialr:sed et subiecto distiguunt̄ loc⁹ r vbi. ¶ Ad pm pmo nego ꝯñaz nec ꝓbatio valz.q2 nō sequit̄.loc⁹ ē spēs q̄titatis.vbi est locus.ergo vbi ē spēs q̄titatis. sicut nō sequit̄.disciplina est spēs r'lonis seu pdicamēti ad aliqd. grāmatica ē disciplina.g grāmatica ē spēs r'lonis.naz fz

T.c.20. phm in pdicamētis.c.de qualitate.r simil'r in.5.meta.c. de ad aliquid.añs est veruz.r ꝯsequēs falsum.vñ in tali ꝯña peccat̄ per equocationē ex varia suppositōe medij.

2° dico q esto:q locus sit q̄titas.nō tn̄ loc⁹ ē spēs q̄titatis qualitercūq3 supponat iste termin⁹ locus.sed dico:q est passio q̄titatis.r tunc supponit māl'r.vel simpl'r.r ita

Com.18. expresse dicit Cōmen.5.meta.c.de quāto.vbi et dicit q phs in predicamētis enumerando illas species locutus est fm famositatē tm̄.Quāuis igit̄ eadē res sit loc⁹ r q̄titas seu superficies.non tn̄ fm eandē rōnē dr̄ superficies r locus.sed inquātū est diuisibilis ad duo seu fm duas dimensiones:dr̄ superficies.inq̄tū vo ē id in quo aliud ē tali mō essendi in.dicitur locus.r iō nō obstāte idētitate rei significate.pdicabilia tn̄ illa pp talē diuersitatē ꝯceptuū ad diuersa pdicamēta pe se reducunt̄.ea vo magis ꝓprie ad tale pdicamētū ptinent per que ꝯuenienter respōdetur ad iterrogationē factam p vbi.vt ad interrogationē loci.siue illa sint aduerbia siue prepositiones cum ca

Ad 2m sualib⁹.vel obliqui nominū localiū.r similia. ¶ Ad 2m dōm q ille auctor multū impropie r figural'r loquit̄ in illo libello:pp qd multi accipiētes verba eius ad ꝓprietatem fallunt̄ in ipsis.dōm ergo q nō intendit dicere q vbi sit aliq̄ res distincta a loco r locato existēs in eo quē vocet circūscriptionē.sic nec p circūscriptionē loci q̄ dic circūscriptionē corporis.ꝓcedere intelligit aliq̄ rem a loco distinctā:qua circūscribat̄ locus vel circūscribat.non enim pōt fingi q̄ res sit illa:sed per illa verba vult solum dare intelligere q̄ sit ꝓpria rō pdicamētalis ipsius vbi.r quid iportatur per tales pdicationes.soz.est in foro vel in scolis.r similes que formant̄ ex pdicatis pticularib⁹ ad predicatū vbi.r vult dicere q non aliud importat̄ q̄ q illud cōtinet̄ r circūscribit̄ loco illo.ita q fm ipsum idem est esse alicubi vel in aliquo loco qd est illo circūscribi r ꝯtineri.r hoc satis manifestat ex eo:q imediate addit.ē ergo in loco qcqd a loco circūscribit̄ r ꝯplectit̄.

¶ Ad aliud dōm:q accipit esse in.nō ꝓ inherentia:sed Ad 3m per pdicationē r actū exercitū pro signato.r est sensus q non de eodē dr̄ seu pdicat̄ loc⁹ r vbi.i.pdicabilia de predicamento vbi.nam locus dr̄ de cōtinente.sed talia pdicabilia de cōtento.vñ nō dr̄.foz ē in foro.s3 bñ dr̄.soz.est in foro.r rō est que iam dicta ē:q2 esse in foro est ꝯtineri a foro:r foz nō continet̄ a foro.soz.aūt ꝯtinet̄ a foro.r iō bñ dr̄ eē in foro.Jn foro aūt ē pdicabile pdicamenti vbi e3 bñ dr̄ q ꝯtinens est locus.r nō bñ dr̄ q soz.vel aliud qd ꝯtentum a loco est locus.r hec ē intentio ei⁹.vtz tn̄ vez sit q de eo tm̄ pdicet̄ vbi seu pdicabilia dicti pdicamenti qd loco circūscribit̄ r ꝯplectit̄:r q illa sit ratio vbi vel loci non curo pro nunc.nam mihi r alijs est communis ista difficultas.

Quantum ad articulū tertium:vtz videl3 corpora simplicia moueant̄ local'r a se 3° artic. ipsis:r intelligo de motu nō quidem violento.neq3 etiaz de mixto qualiter mouetur graue deorsum cum ab aliq̄ sic ꝓpellit̄ vt velocius descendat q̄ descenderet nullo ipsum ꝓpellente:sed de motu nāli mero r simplici.quia de h maior est qō. ¶ Ad excludendū quosdā modos dicendi tam veteres q̄ modernos pono ꝯnes aliq̄s.pma ē

pmã q talia corpora nō mouent̄ imediate a celo.hanc pono ad excludendū q̄dā antiq̄ opi.que posuit q motus celi erat cā descensus terre ad mediū:r fuisse dr̄.empe.2.ce. sicut dr̄ a phō r Cōmen.cui et nōnulli moderni concor t.c.85. dant q volētes ꝯcedere hō corpora a seipsis moueri nec aliū motorē valentes assignare reducūt hō mot⁹ in corpus celeste tāq̄ in actu pm r imediatū motus illorum. q̄uis isti dicant q mouent̄ nāliter:r illi vero dicerēt q

pm violenter. ¶ Hanc ꝯnē ꝓbo sic.si hō corpora mouerent̄ a celo imediate:sequeret̄ q q̄to graue eēt magis elongatum a celo:tāto tardius descenderet.ꝯñs est falsū:vt percipit sensus.velocius.n.videm⁹ ip3 moueri i fine motus q̄ in pncipio.ꝯña p3:q2 q̄to magis motum distat a motore:ceteris parib⁹:minus pt motor super illud.r per ꝯñs tardius mouet si mouet.h etiam patet ad sensum in omnibus alijs motibus siue localibus siue alijs. ¶ 2° 2m sic.si ita esset sequeretur q non velocius descēderet graue maius q̄ graue minus eiusdem rationis r similium dispositionum omniū preter magnitudinē r paruitatē3. consequens etiam p3 falsum ad sensū.ꝯña ꝓbat̄:q2 vbi mobilia se hñt mere passiue sicut supponitur in proposito r cetera sunt paria:nūq̄ maius citius transmutat̄ ab eodem agente naturali q̄ minus.p3 in motibus localib⁹ violentis.p3 etiam in alterationib⁹:na3 stante vniformi dispositione passi non citius alteratur ab eode3 agente maius passum q̄ minus:etiam si esset summa dispositio absq3 alia vlla ꝯrietatis resistentia. ¶ Has duas rationes ponit phs p ce.r Cōmen.cōtra memorataz opi.anti t.c.89. quam.q̄uis hanc scdam in alia forma quā non tenui vt absq3 calūnia euidentius ꝯcludant etiam contra illum modum dicendi modernū. ¶ 3° si sic.tunc grauia mouerentur a celo per expulsionem vel impulsionem.r leuia 3m

T.c.10. per attractionē:sicut pꝫ ex descriptionibus predictoꝝ.7.
phyꝭ.ꝛ si sic seq̄ret q̄ quicūq; graue descēderet celū expel
leret ignē sibi ꝓximū ꝛ aerē ꝯsequētē.ꝛ vlr cetera corpo
ra media vsq; ad graue:ꝛ tādē mediātibꝰ illis graue ipꝫ:
sed h̄ est falsum.tū q: ſm hec ad cuiuslibet grauis descē
sum ignis violēter moueret̄.tū q: si tūc simlr aliq̄s ignis
ascēderet ꝑpēdiculariter ꝑ eādē lineā ꝑ quā descēderet
graue:celū traheret ad se ignē sibi ꝓximū ꝛ cetera.corpa
media vsq; ad ignē ascēdentē:ꝛ ꝑ ꝯñs oīa illa media siml
ascēderēt ſm candē lineā rectā:ac ꝑ hoc ꝯtrꝫs motibꝰ mo
uerētur.tū q: etiā vel in tali expulsione ipꝫ celū aut pars
eiꝰ seq̄ret̄ ignē ꝓximū quē expelleret.ꝛ tūc seq̄tur q̄ vel
totū celū descēderet vel pars eius absciderer̄ ab eo que
ignem sequeretur:aut in tali expulsione nec celū nec ps
eius sequitur ignem:ꝛ tunc sequit̄ q̄ vacuum remaneat
iuxta celū.vel dicat̄ q̄ alia pars lateralis ignis rarefiat
quousq; impleat locū expulse:qđ nō vr̄ possibile natura-
liter:cum ille ignis habeat sūmā raritatē sibi possibilem
nālr:aut absq; rarefactiōe per motū localē sibi succedat:
ꝛ tunc eadē rōne tertia veniat ad locū secūde:ꝛ quarta
ad locū tertie:ꝛ sic deinceps:ꝛ per ꝯñs tota spera ignis
ꝯfirmat̄ mutabit̄:que oīa reputo nimis absurda.❡ ꝑ.derisibile
est dicere q̄ si lapillū habeo in manu mea ꝛ dimisero il-
lum cadere:mox tota regio supior agitet̄:qđ tñ sequeret̄
ſm predicta.ꝯñā satis pꝫ:qm̄ vt videmus nūq̄ aliq̄d ex-
pellit aliud nisi illud sit sibi ꝓximū:aut expellendo ali-
quid sibi ꝓximū:ꝛ illo mediante expellēdo aliud:ꝛ sic
t.ꝛ.c.10. deinceps vsq; ad vltimū expulsum.h̄ ēt apparet ꝑ phm
ꝯfirmat̄ 7.phyc.ꝛ Cōmen. ❡ Confirmat̄ insuper ex intentione
Cō.42. Cōmen.2°.ce.vbi ait.possibile est vt aliquid moueat̄ ab
aliquo in loco mediante aliquo non moto a p̄mo mouen
te.ꝛ ex hoc infert q̄ pars aeris opposita soli nō potest lo-
caliter moueri.s.motu recto per expulsionē ab ipso sole:
q: pars celi media inter aerem ꝛ solē sic nō pōt a sole mo
ueri.vñ ait.si igitur pars aeris que opponit̄ soli mouet̄
a sole mediante parte celi que est inter aerem ꝛ solē mo-
tu locali necesse est vt illa pars celi moueatur a sole mo
2ª ꝯ tu locali:qđ est impossibile.h̄ Cōmen.❡ 2ª conclusio q̄
hꝰ corpora nō mouent̄ actiue a locis ad que tēdūt:sicut
p̄m opinati sunt q̄dam antiquoꝝ.hanc ꝓbo p̄mo:q: tunc ve
locius moueret̄ graue minus versus centrum q̄ maius
2m ceteris paribus:qđ pꝫ falsum:ꝛ ꝯñā ꝓbat̄ vt supra.❡ 2°.
q: talis motus esset attractionis:vt pꝫ:ꝛ q: in tali motu
non potest moueri aliq̄d distans a mouente nisi moueā-
tur oīa media vt notū est.sequit̄ q̄ quicūq; modicꝰ ignis
h̄ genitus ascenderet:omnia corpora media vsq; ad cō-
cauū celi ascenderent.ꝛ si tunc eꝫ aliquod graue ꝑpen-
3m dicullariter descenderet etiā oīa media simul descende
rent:qđ est incōueniens.❡ ꝑ.pars ignis tangens celū
4m deberet ascendere vel condēsari ꝛ ꝯñter tota spera illa.
T.c.10. ❡ ꝑ.in omni attractione vera necesse est attrahens cū
attracto moueri vt habet̄.7.phyc.ꝛ sensu pꝫ.ꝛ per ꝯñs oꝫ
q̄ celū ascenderet:q̄ absurda sunt penitus.Et si dicat̄ q̄
quedam attractio est ab attrahente quiescente.vt est at
tractio ferri a magnete:dicendum q̄ nunq̄ attrahens
Cōm.10 quiescens mouet ꝓprie ꝛ actiue.sꝫ potius metaforice ꝑ
modū finis.vñ Cōmen.7.phycoꝝ.ad hoc inquit querit̄:
qm̄ plura attractiua vident̄ attrahere sine tractu:ꝛ sine
motu.dicendū q̄ h̄ dr̄ attractio equiuoce.attractio.n.in
rei veritate est illa in qua attrahens mouet̄ cū attracto.
ꝛ subdit.attractio autem in quo attrahens est q̄escens:ꝛ
attractum motū nō est attractio in rei veritate:sed attra-
ctum mouetur ex se ad attrahens vt perficiat se vt lapis
t.ꝛ.c.22 mouetur inferius ꝛ ignis superius:ꝛ similiter oportet h̄
ꝛ.25. intelligere de motu ferri ad magnetē.h̄ Cōmen.vñ phs
4.ce.ꝛ Cōmen.ibidem nūq̄ causalitatem actiuā talium
motuū attribuit locis.sed vult illa esse causas per modū
finis tm̄.❡ Tertia ꝯ est q̄ non mouentur a medijs in 3ª ꝯ
quibus sunt.ꝓbo p̄mo:q: tunc idem actiuū nāle per se
moueret ad plures differentias positiōis ꝛ ſm ꝯtrarios
motus.hoc aūt repugnat actiuo nāli:q: est ex se determi
natū ad vnū.g̃ ꝛc.ꝯñā ꝓbat̄.nā per eādē ptē medij ꝑ quā
leue ascendit cōtingit graue descendere ꝛ eꝯ.ꝛ simul dū
per vnā ascendit leue per aliam similē penitus ꝛ ꝓpin-
quam cōtingit graue descendere.❡ 2°.si sic:aut eadem 2m
pars medij ꝯtinue moueret corpꝰ motū a p̄n° motꝰ vsq;
ad finem.aut alia post aliā:sicut multi dicunt accidere
in motibus proiectoꝝ.p̄mū nō pōt rōnabilr dici:qm̄ tūc
sequeret̄ q̄ cū graue generatū supius in aere.verbi grā.
grādo vel nix descenderet aliqua pars aeris ab illa supe
riore regiōe vsq; ad terrā descenderet:qđ nō cōueniēter
posse dici vr̄.nec scđm.si sic.tunc q̄to illud magis descen
deret tanto tardiꝰ moueret̄:qđ est falsum:ꝯñā pꝫ:q: i ta
li motu secūdum mouens minus mouet q̄ p̄mū:ꝛ tertiū
q̄ scđꝫ:ꝛ sic deinceps vt pꝫ in ꝓiectis.❡ Tertio aūt mo 3m
uet̄ a medio tāq̄ a motore p̄mo seu nō moto ab alio:aut
tāq̄ a motore secūdario ꝛ moto ab alio.Nō pōt dici scđꝫ
q: tunc oporteret assignare quis esset ille motor p̄or nec
ꝯtingit.preterea nos hic de tali motore p̄mo inquirimꝰ.
nec p̄mū ēt dici pt:qm̄ a quacūq; parte medij ponat̄ gra-
ue superius genitū moueri siue ab ea que ē supra ipsū:
siue ab ea que est sub ipso:seu a laterali.sequit̄ q̄ illa ex
se moueatur deorsum.ꝛ per ꝯñs ex se moueat̄ ꝯ suā nāꝫ
quod repugnantiā vr̄ includere.❡ ꝑ.seq̄t̄:q̄ motꝰ vio 4m
lentus ꝛ ꝯ nāꝫ:vtputa ipsius aeris deorsum est ꝑ se prior
causalr motu nāli grauis deorsum.ꝛ q̄ nō est aliq̄s mo-
tus nālis nō p̄cedente saltē causaliter motu violento:qđ
nō videt̄ ꝯuenienter dictum:ꝛ expresse est ꝯtra Cōmen. Cō.30.
12.meta.❡ ꝑ.si tale graue est p̄cise in potentia passiua 5m
vt moueatur:ꝛ ipsum mediū ē totalis cā imediata parti
cularis mouens ipsum.mirꝫ est q̄ ipsum nō mouet tale
graue potius ad superius quo aptū est moueri natura-
liter ipsum medium vel saltē non retinet ipsum ibi:vbi
ipsum medium naturalr q̄escit q̄ ipsum moueat in sup̄i
us:quo nō nisi violente medium mouet̄.nō igit̄ vr̄ ratio-
nabiliter posse dici talia moueri a medijs:ꝑꝑ qđ phs.3. T.c.28.
ce.dicit q̄ aer est tāq̄ organū in vtroq; motu.s.ad supe-
rius ꝛ inferius.ꝛ per ꝯñs non primus motor.❡ Quarta 4ª ꝯ
ꝯ est q̄ talia non mouentur imediate a generante.ꝓbo
primo:quia cū graue generat̄ superius in aere generans
est vel aer in quo generat̄ vel celum:sed a neutro ipsū
mouetur localr vt supra ꝓbatū ē.ꝛ si aliqđ aliud assigne
tur generans:de quo nolo disceptare:per easdem rōnes
ꝓbatur q̄ non mouetur ab illo.similiter cū ignis gene-
ratur hic inferius ex refractione radiorum ad speculum
aut ex percussione silicis ad ferrū:nullum potest gene-
rans assignari a quo imediate moueatur sursū:sicꝫ patet
volenti rationes supra factas:qđcūq; fuerit assignatum 2m
generans applicare.❡ 2°.ꝯstat q̄ lapis h̄ inferius geni
tus ꝛ post per tempora sursum latus:cū descendit nō mo
uetur actualiter a generante:nec sane mentis quisq̄ op-
positum diceret:cū ꝯtingat ipsum moueri a loco maxie
distante ab ipso generante.❡ Tertio ꝛ fortius:quoniā 3m
contingit olim dudum corrupto generante huiꝰ corpo-
ra ad sua loca moueri si fuerit extra ipsa delata.constat
autem q̄ tunc non mouent̄ ab eo qđ nō est in rerum na Rño.
tura.❡ Sed tunc quid dicendum est ad phm qui dicit ad phs.
q̄ per se mouetur a generāte:per accidēs aūt a remouē-
te prohibens.❡ Respondeo q̄ phs sicut pꝫ diligenter
attendenti dicta eius.8.phycoꝝ ꝛ Cōmen.ibidem.ꝛ ite- t.ꝛ.c.32.

num.4.ce.⁊ Cōmen.etiam ibidem.cōmento.25.vbi hoc
videtur expressius dicere:nō intēdit ꝙ moueant̄ a gene
rante imediate:sed mediate tm̄.q̄ꝛ.s.generans causat in
genito formā:per quā imediate ipsum genitum nisi ipe
diatur mouetur ad ꝓpriū locū:motus tn̄ illius imedia
tum principium nō est generās:sed forma geniti.vn̄.4.
T.c.25. ce.in illa parte.cū quidem igitur fiat ex aqua aer.hꝫ lr̄a
cōmenti sic.reuertamur ⁊ dicam⁹ ꝙ cū aqua transmuta
tur in aerem.tunc transmutabitur de grauitate in leuita
Com̄.25 tē:deinde mouebitur ad superius:qđ exponēs Cōmen.
inquit:per hoc ꝙ dixit:deinde mouebit̄ ad superius:non
intendit deinde ſm tempus:sed ſm cām ⁊ causatum.i.
ꝙ mot⁹ eius ad superius est causat⁹ a sua leuitate.h̄ Cō
Cō.28. men.Item.3ͦ.ce.ait.sed q̄ꝛ motus non existunt a generā
te nisi mediante generato:⁊ motus p̄mo ⁊ essentialr̄ non
fit nisi a motore:⁊ nullo alio mediante:ꝑ hoc iste mot⁹
non est primus neq̄ essentialis.i.p̄mo ⁊ essentialr̄ a mo
Cō.32. tore extrinseco:sed a forma moti. h̄ ipse.¶ Itē.8.phyſi
coꝝ.Et cū ista inquit sit questio.vtrū ista corpora sim
plicia moueant̄ in loco a motore extrinseco aut ex se.di
stiguēdū est in rn̄sione ad istā.qm̄ motus qui est in potē
tia nāli:⁊ ē i potētia q̄ est i re ex q̄ generat̄ corp⁹ simplex
in quo inuenit̄ motus necessario idiget motore essentialr̄.
⁊ est illud qđ est extrinsecuꝫ.s.generans.generans.n.est
illud qđ corpori simplici generat formā suam:⁊ oia acci
dentia contingentia forme:quoꝝ vnum est motus in lo
co.⁊ ideo cū fuerit forma completa in eo complebit̄ vbi
suū debitū ⁊ alia accidentia nisi aliquid ipediat.poten
tia vero ad motū que accidit inueniri in corpore simpli
ci qn̄ ipeditur in tp̄e sue generationis:gn̄ moueat̄ ad suū
locū naturalem ab aliquo ipedimēto qn̄ generat̄ in loco
extraneo.aut qn̄ exit a quo nāli ab aliquo extrahēte nō
indiget in hoc ꝙ exeat in actum motore extrinseco eēn
tialiter cū sit potentia accidentalis.hec Cōmen.stat igit̄
determinatio ei⁹ in hoc.⁊ etiā p̄bi quā ibi exponit.Quo
niam corpus aut est in potentia essentiali ad motū:quē
admoduꝫ.vbi gr̄a.terra aut aliud qđlibet corp⁹ nō actu
leue est in potētia ad motū sursuꝫ:⁊ tale indiget motore
extrinseco.s.generante dante sibi formā que sit p̄n^m mo
tus sursum.⁊ per ꝯn̄s motore nisi ipediat̄ dante motum
sursum.aut corpus est in po^a accidentali tm̄ ad motum:
quēadmodū est corpus actu leue:qn̄ generatur extra lo
cū ꝓpriū vel extrahitur de loco ꝓprio.⁊ tunc non indi
get motore extrinseco ꝑ se.nunc aūt non est questio ad
p̄ns de corpore:qđ est in potentia essentiali ⁊ ad formaꝫ
elementi.a quo moueat̄ motu proprio illi elemento:ad
cuius formā est in potētia:nec de elemēto qđ generat̄ in
loco naturali.illud.n.non mouet̄.Sed est qđ de elemen
to actualr̄ habente formā talis motus:qđ quidē non est
in loco nāli:⁊ de tali dic̄ ꝙ nō indiget motore essentiali
.i.per se extrīseco sed vt dicit ibi ⁊ in de ce.⁊ mū.sufficit
remouēs ꝓhibens ⁊ ab illo nō ꝑ se sed per accn̄s tm̄ mo
uetur.verūtn̄ nō semper est oportunū remouēs ꝓhibēs
distinctum ab ipso:gn̄imo ipsummet qn̄q̄ sua vi ꝓpria
remouet ꝓhibens.Sicut si corpus valde ponderosum
debili funiculo ligetur sursum.⁊ ꝓpter ponderositatem
nullo alio frangente rupto tandeꝫ funiculo deorsuꝫ ruat
5ª ꝯ ¶ Quinta ꝯclusio.ꝙ talia ex seipsis imediate mouent̄.
nō excludendo tn̄ primū ⁊ vl'e mouens:qđ est deus.h̄ ꝓ
batur sic.h̄ mouentur ab aliquo motore imediate:⁊ non
ab aliquo extrinseco.igit̄ seipsis.ꝯn̄a p꞉⁊ simil'r an̄s quo
ad p̄mā ptem.nam omne motum ab aliquo motore ime
diate mouet̄.Quo ad scđam vo ꝓbat̄:q̄ꝛ si motor coruꝫ
esset extrīsecus:vel ille esset celū:vel mediū:vel aliquid
alioꝝ:que in p̄cedentibus ꝯclusionibus sunt exclusa:cū
nō appareat quis alius motor valeat inueniri.¶ Hec ꝯ
ꝓbatur etiaꝫ ex auctoritate Aug.3.de li.ar.vbi expresse cap.p̄.
dicit ꝙ motus lapidis nō quo cū nos mouemus vel aliq̄
vi aliena mouet̄:veluti cū in celum iacitur:sed cū ad ter
ram nisu suo vergit:⁊ cadit est motus eius.cōstat aūt ꝙ
nō solū intelligit ꝙ iste motus est ꝓprie lapidis tāq̄ mo
ti:qm̄ ⁊ sic etiam eius est motus quo iacitur sursum.igit̄
intendit ꝙ est eius tanq̄ motoris.¶ Ad h̄ etiam sunt
plures auctoritates Cōmen.supra allegate. Itē.2.p̄hoꝝ Com̄.3.
ait.non dubitamus ꝙ ista mouentur ex se non ex moto
re extrinseco.scilicet quatuor elementa. Utrum autem
motor in eis sit alius a moto perscrutatus est in alio lo
co.⁊ plures auctoritates eius ad eandem sentētiam pos
sent adduci.¶ Item Auicen̄.p̄mo sufficientie. Dicem⁹ cap.5.
inquit ꝙ corporibus que apud nos sunt:aduenit̄ actio
nes ⁊ motus.⁊ inuenimus ꝙ quedam eoꝝ veniūt ex cau
sis que sunt extra ea:ex quibus fiunt in eis ipse actiones
⁊ motus:sicut caliditas aq̄ ⁊ ascēsus lapidis:⁊ inuenim⁹
ꝙ quibusdam coꝝ actiones ⁊ motus sunt ex seipsis:non
ex causa extrinseca:sicut aqua calefacta cū dimittit̄ per
se frigescit ex sua nā:⁊ lapis in altum proiectus cū relin
quitur descendit ex sua natura.⁊ infra ēt subdit alia ad
ꝓpositū.¶ Sexta conclusio est ꝙ hꝰ corpora mouēt se 6ª ꝯ
ipsa per se ⁊ nō per accn̄s tm̄. Hanc aūt pono maxime ꝓ
pter opi.Cōmen.qui.3.ce.vult ꝙ talia non mouent se ni Cō.28.
si per ꝯn̄s.nam q̄uis ſm eum sint per se mouentia:nō tn̄
per se mota.per se motū est tm̄mō ipsum mediuꝫ.vn̄ ait
ꝙ lapis non est motus per se ⁊ essentialiter.neq̄ mouet
se essentialiter.cum ita sit.⁊ omne qđ mouet se essentialr̄
necesse ē vt moueat se:quia essentialr̄ mouet aliud motū
a se.verbi gratia.quia homo non mouet se accidentali
ter in naue:nisi quia mouet nauem essentialiter.⁊ cū ita
sit.lapis igitur non mouet essentialiter nisi aereꝫ in quo
est.⁊ mouet se.quia ad h̄ ꝙ mouet se sequitur motuꝫ ae
ris sicut de homine cum naue.⁊ idem ex toto dicit in.4. Cō.22.
Sed huius oppositum ꝓbo.p̄mo quia constat:⁊ ex vbis ꝯ ꝯm^ta
etiam suis idem coll'r:ꝙ in tali motu aer non mouetur
nisi pulsus a lapide.cedit igit̄ lapidi.⁊ ꝑ ꝯn̄s p̄us cāl'r.l꞉
simul tempe mouetur lapis ipse q̄ aer.⁊ non q̄ꝛ aer mo
uetur lapis mouetur.sed ecōtra.q̄ꝛ lapis mouet̄ aer mo
uetur.⁊ iterum q̄ꝛ lapis mouetur.ideo mouet aereꝫ ⁊ nō
ecōtra.Et est quantū ad hoc similiter sicut si aliq̄s ipel
leret lapidem.tunc enim q̄uis simul mouerent̄ lapis ⁊
aer:⁊ lapis etiā moueret aerem.nihilominus prius cau
saliter lapis moueretur q̄ aer moueretur.⁊ prius etiam
lapis moueret̄ q̄ moueret aerem.moueret.n.quia mo
tus.sic in ꝓposito.ideo mouet quia motus:lꝫ nō ab alio:
sed a se.non igitur mouetur per accidens ad motum ae
ris.¶ 2ͦ.si aer totus qui est inter lapidem ⁊ terram tol 2ª
leretur.ita ꝙ inter lapidem ⁊ terram esset vacuum:⁊ la
pis remaneret ligatus debili funiculo:⁊ relinqueret̄ sue
nature.nō est dubiū ꝙ tādē fracto funiculo ille lapis vel
subito mutaretur:vel in tempore moueretur ad terram.
q̄uis ipse Cōmen.dicat cōmento preallegato.ꝙ si aufe 4.c.ꝯ.
rimus medium ita ꝙ vacuum esset:non esse possibile in 22.
istis corporibus vt mouerentur ecōtrario illi.qđ putat̄
a quibusdam.s.ꝙ citius mouerentur in vacuo.quia assi
milauerunt ea eis que per se mouentur essentialiter.s.
animalibus.sed h̄ verba sentiendum est eum dixisse ac
cipiendo moueri proprie vt distinguitur contra subito
mutari:quomodo.s.proprie animalia mouerentur in va
cuo ſm ipsum.4.physicorum.in fine.si tamen intellexe Cō.71.
rit de moueri simpliciter vt cōmuniter sumptum dicit̄
de subito mutari:falsum dixit. Nam constat ꝙ causa to
ta ꝓpter quā lapis ⁊ quodlibet similiū corporum rema

net extra locum pprium est:qꝛ impedit per medium: ni
si aliquod aliud ipediens sit ne sit in loco pprio.vñ ꝛ qñ
tollitur medium illud venit ad pprium locũ.ꝛ quãto ci
tius tollitur citiꝰ venit: ppter qđ:ꝛ si subito tolleretur to
tum mediuꝫ ꝛ nullũ adesset ipediẽs:subito illud esset in
proprio loco.ꝛ oppositũ sentire est existimare ꝯtra natu
ram. ¶ Rursus si stante medio lapis non moueret nec
aliquid aliud moueret aerem:vtiqꝫ aer non moueretur.
nec etiam lapis moueret aerem vt notũ est.igit nunc de
facto lapis non mouetur per accidens ad motũ lapidis.
3m neqꝫ qꝛ mouet aerem ipse mouet.sed econtra quia lapis
mouetur:mouet aerem. ¶ Preterea.si graui descenden
ti sit alligatũ aliqđ leue aut minus graue:qđ secũ trahat
aut tiret iferius motu velociori motu naturali illius tra
cti.constat ꝙ ipsum nõ mouetur per accidens ad motuꝫ
corpis tracti.nec iõ descendit qꝛ illud trahat.sed iõ secũ
trahit illud ꝛ illud trahitur:qꝛ ipsum descendit.igit nec
ad motum aeris quem ipellit violenter ipsum mouetur
per accidens.nec etiam descẽdit:qꝛ ille pellitur ꝛ pulsus
descendit.sed econtra.Exemplum Cõmen.non est ppo
sito cõgruũ:qm̃ aer nõ vehit lapidem inferius vt imagi
natur.Sed pulsus cedit: sicut ꝛ cũ ignis ascendit ꝛ ascẽ
dendo mouet aerẽ non trahit vel vehit aer ignẽ:sed pel
litur ab igne qui ascendit. ¶ P̃.aliqualiter est cõtra eũ
si ex toto debet esse exempluꝫ:qm̃ nũqꝫ nauta mouet na
uem quin prius causal'r moueat se fm totum sꝫ vel ali
qua membra sua:qbus motis mouet nauem.ꝛ ideo lꝫ cõ
sequenter moueatur ad motuꝫ nauis.vno modo motꝰ.s.
vectiõis.prius tñ causaliter mouet se ꝛ motus mouet na
ueꝫ motu pulsiõis. ¶ Ex his directe ad cõclusioneꝫ põt
argui.hꝫ corpora cum naturaliter mouentur.mouentur
per se ꝛ non ab extrinseco.igitur per se mouent a seipsis.
3 6ª cõ. ¶ Contra cõclusionem istam potest argui tam auctori
T.c.27. tate ꝙ̃ multiplici rõne phi:si quidẽ.8.phycoꝝ in illo ca
pitulo.Mouentium igitur ꝛ eorum que mouent ꝛc̃.po
nens quasdam diuisiones motorũ:inter cetera dixit que
dam moueri ab alio naturaliter:quedaꝫ moueri ab alio
extra naturam. Et postea subdit ꝙ p̃ma sunt grauia ꝛ
leuia.igitur fm euꝫ talia in motu naturali mouentur ab
T.c.29. alio ꝛ nõ ex se. ¶ P̃.statim subdit hec verba.Et naturã
ipsam a seipsis dicere.supple moueri ipossibile est. ¶ P̃.
adhuc imediate adducit rationes per qđ indubitanter
pm apparet intentio eius.ꝛ est prima.Qꝛ moueri a se est pro
T.c.29. prium viuentium.talia vero non viuunt. ¶ Secũda.qꝛ
2m tunc possent sistere seipsa.qđ pꝫ falsuꝫ. ¶ Tertia.qꝛ pos
3m sent ad diuersas positionis dr̃as vt ignis ferri sursuꝫ et
T.c.30. deorsum.qđ etiam non videmus. ¶ Quarta.qꝛ nullum
4m continuum ꝛ vnum non fm tactum tãtum ꝛ cõsimilium
Cõm.30 partium mouet seipsum.Hꝫ patet.quia nihil eius est de
terminate aptum natum facere.aut pati magis vel po
tius ꝙ̃ aliud.Et ideo dicit Cõmen.ibi.ꝙ necesse est illa
que mouentur ex se diuidi in motorem ꝛ motũ que sint
distincta aut fm diffinitionem ꝛ esse simul vt est in his
que mouentur ab extrinseco aut fm diffinitionem tñ.
vt est in animalibus in quibus sunt anima ꝛ corpus.que
distinguunt fm diffinitionem ꝛ essentiam.lꝫ non fm eẽ.
T.c.34 qꝛ impossibile est animam esse sine corpore.sed talia cor
ꝛ.35. pora sunt contigua vere.ꝛ non tñ contigua ꝛ sunt simili
5m um partium.ergo ꝛc̃. ¶ Quinto potest argui ex his que
infra in illo.c.necesse est igitur omne qđ mouetur ꝛc̃.di
cit sic.Si talia mouerent se aut sic ꝙ pars eorum moue
ret partem:aut totum moueret totum.non p̃mo modo:
quia non est ratio ꝙ vna moueat aliam potius ꝙ̃ ecõuer
so.cum sint omnino similes.nec 2º modo.tum quia tunc
idem fm eandem dispositionem motus moueret ꝛ mo

ueretur:vel ferret ꝛ ferretur: ꝛ pari ratione idem altera
bit ꝛ alterabitur:ꝛ docebit ꝛ docebitur simul.que sunt i
cõuenientia.tum qꝛ idem esset simul in actu ꝛ potentia
tale.qđ est ipossibile. pꝫ ꝯña:quia omne qđ mouet est in
potentia.vt pꝫ ex diffinitione motus.ꝛ omne qđ mouet
est in actu.vt calefacit calidũ ꝛ omnino generat habens
spẽꝫ.i.formã. ¶ Tum 3º per rationem eiusdem in.7.qꝛ T.c.1.
si sic tũc moueretur a seipso p̃.sed hꝫ est falsuꝫ:qꝛ tunc nõ
quiesceret in quiescendo aliqđ aliud.ꝛ per consequens
non si pars quiesceret ipsum quiesceret.hoc autẽ falsum
est vt ibidem pbat. ¶ Sexto phs probat ibidem ex in 7.physi.
tẽtõe ꝙ oẽ qđ mouet:mouet ab alio.qđ vtiqꝫ falsũ eẽt sꝫ T.cõ.p̃.
dicta.ꝛ eo negato non remaneret sibi per qđ pbaret pri 8.physi.
mum motoreꝫ imobilem. ¶ 7º potentia actiua.5.meta. T.c.35.
ꝛ.9.diffinitur per esse principiuꝫ transmutandi aliud.ni T.c.17.
hil igitur transmutat se ipsum. ¶ 8º arguit quidam do T.cõ.2.
ctor sic.si idem moueret seipsum primo.idem fm idem aureo.2
simul esset sub oppositis dispositionibus.ꝯñs est impos sniaꝝ.d.
sibile.consequentia pbatur. quia semper mouens est in 25.q.1.
opposita dispositione ad motum ꝛ ecõuerso.naꝫ mouẽs
sibi assimilat motum ꝛ trahit eum ad dispositionẽ simi
lem sibi.igitur motum est sibi dissimile dum mouetur.ꝛ
ideo p̃mo de generatione dicit ꝙ agens ꝛ passuꝫ sunt dis T.c.50.
similia in principio ꝛ similia in fine. ¶ 9º ideꝫ arguit sic. 9m
si talia corpora mouerent se per se ꝛ p̃mo:eadem rõne et
celum moueret se pse ꝛ p̃mo.non enim apparet ratio pp
quã celũ nõ possit ita moueri circulariter a seipo sicut il
la mouent recte. ¶ 10º idem sic arguit.sequitur ꝙ in eo 10m
dem tempore per equale spacium moueretur graue ma
ius ꝛ minus.vt verbi grã.magna mola ꝛ medietas eius.
qđ est falsum:vt pꝫ ad sensum.ꝯña declaratur per regulã
phi.7.phye.si tãta virtus mouet magnitudinem in ali T.c.36.
quo tpe media virtus mouebit medietateꝫ illius magni
tudinis in equali tempore.ꝛ ratio est:qꝛ q̃lis est pportio
totius virtutis ad totuꝫ motum:talis est medietatis vir
tutis ad medietateꝫ moti.Si ergo tota virtus mole mo
uet totam molam in tanto tpe:medietas virtutis mole
mouebit medietatẽ mole in equali tpe.Et per eũdẽ mo
dum potest probari q̃libet grauia equalia vel inequalia
equaliter moueri.ꝛ similiter leuia quelibet. alias etiam
plures rationes adducit:sed quia specialiter pcedũt de
motu ad formam.ꝛ de hoc infra erit specialis perscruta
tio:vbi videbitur de actiuitate volũtatis:illas p nũc nõ
discutio. ¶ Pro solutiõe illoꝝ premitto ꝙ aliqđ moue Rño:
ri ex se ꝛ nõ ab extrinseco potest dupliciter intelligi.vno ad rõnes
modo per exclusionem extrinseci motoris particularis factas.
per se ꝛ imediate ipsum mouentis.Alio modo pro exclu
sione talis motoris ꝛ per exclusionẽ etiam cuiuslꝫ alteri
us:cuius motio necessaria est ad hoc vt ipsuꝫ moueri pos
sit.p̃mo modo corpora simplicia ex se mouentur:sed non
2º modo.nam vt ipsa moueri possint:cũ nõ sint apta nata
moueri in ppriis locis:neqꝫ ab eis ad alia loca:necesse est
si moueri debeant ea esse extra ppria loca.ꝛ ibidem nõ
impedita:impedimẽto.s.qđ ex seipsis remouere nõ vale
ant.in tali aũt dispositione ipsa se ponere non possunt.sꝫ
hoc eis ꝯuenit vel ab aliquo generante ipsa extra loca p
pria:vel ab aliquo ea postꝙ̃ genita sunt extra ppria loca
deferente.ꝛ si ipedimentum fuerit aliquid ipediẽs eoꝝ
motuꝫ modo predicto:requirit aliquid qđ illud remoue
at.hoc autem 2º modo aialia mouent seipsa.nam nec idi
gent motore particulari illa p se imediate mouente:nec
aliquo ponente ipsa in dispositione vt moueri valeant.
pñt enim se in quibuscũqꝫ fuerint locis mouere: ꝛ extra
quelibet in qbus fuerint loca se ponere.ꝛ ideo ista abso
lute dicit phs ex se moueri:corpora vero simplicia qñqꝫ

dicit ex se moueri ⁊ nõ ab extrinseco. ⁊ tunc intelligit pri
mo modo. qñqȝ aũt dicit ea non moueri ex se sed ab alio.
Cõ.28. ⁊ tũc intelligit 2° mõ. hanc sniãlr dĩam inuit Cõmen. 8.
phy. nam dicit ꝙ in corporibus simplicibus non appa/
ret alietas motoris a moto: sicut apparet in habentibus
animas. imo in eis non est alietas omnino. ⁊ sunt hec sic̃
dicit graue ⁊ leue. ista. n. inueniunt̃ moueri ad sua loca
naturalia ex se. ⁊ ad loca opposita suis locis naturalibus
ex alijs. Ecce ꝙ h̃ dicit talia corpora moueri ad loca na/
turalia ex se: ⁊ ꝙ in eis non est alietas motoris ⁊ moti. ⁊
Cõ.29. statim in sequenti cõmento vbi philosophus ꝓbat ista
non moueri ex se per rões supra recitatas. dicit ꝙ ista
non mouentur per principium existens in eis absqȝ indi
gentia cause intrinsece. sed alia mouentur a ṗncipio in
eis absqȝ indigentia cause extrinsece. ⁊ sic per totũ vbicũ
qȝ phs dicit illa non moueri ex se. Cõmen. ponendo ad/
dit absqȝ indigentia cause extrinsece. per causam autem
extrinsecã non potest intelligere cãm extrinsecam ime/
diate per se mouentẽ: alioquin cõtradiceret verbis suis
ꝓxime allegatis: ⁊ multis alijs supra adductis. qbus di/
cit ea non moueri ab extrinseco. sed intelligit cãȝ extrin/
secam facientem illa esse in dispositione que possunt mo
Ad.4.ṗ/ mas rões ueri. vt supra dictuȝ est. ¶ Et per ista patet responsio ad
auctoritates phi: ⁊ similr ad ṗmas quatuor rões. naȝ mo
ueri ex se 2° modo ꝓprium est viuentiũ. ⁊ que sic mouen
tur ex se pñt sistere ⁊ cessare a motu: ⁊ ad diuersas partes
moueri. ⁊ iterum hñt in se dissimiles partes. quaruȝ vna
aliam mouet. ⁊ hec oĩa patent in aĩalib⁹. non sunt autem
ista vera de his que mouent̃ ex se ṗmo mõ. quo mõ phs
nõ intendit probare corpora simplicia non posse moueri
Ad 5m. ¶ Ad. 5. loquendo de toto ⁊ partibus q̃titatiuis. vt vr̃
sumere Ari. dico ꝙ totũ mouet totuȝ ⁊ quelibet ps mo/
uet etiam seipsam. Si aũt de partibus q̃litatiuis vel for
malibus: pt dici ꝙ pars. puta grauitas in graui mouet to
tum: ⁊ similiter mouet seipsam. ⁊ si esset separata a mã ⁊
a forma substantiali adhuc moueret se sicut de facto pȝ
in eucharistia. ¶ Tunc cum ꝓbat̃ ꝙ totum non mouet
totum per illa que tanq̃ incõuenientia ĩferunt̃. dico ꝙ
illa simplr accepta non sunt incõuenientia. Idẽ nãqȝ se/
ipsum alterat: sicut pȝ de aqua calida q̃ per se redit ad fri
giditatem. vt supra patet per Auic̃. ⁊ experientia docet.
⁊ similr voluntas causat in se volitionẽ vt infra patebit.
⁊ sic de alijs pluribus. ¶ Iteȝ sic simpliciter sumpta nõ
reputant̃ a pho incõuenientia: sed solum in his in quib⁹
solum motio est vniuoca. i. in quib⁹ principiũ mouendi
est eiusdem spẽi specialissime cũ termino motus. tali sig
dem motione phs dicit idem non posse mouere seipsuȝ
ṗmo. vtputa frigidum per frigiditateȝ quã actu hȝ non
frigefacit seipsum: nec calidum calefacit se per suuȝ calo
rem. ⁊ ꝙ ista sit intentio eius pȝ. nã statim ibidem absqȝ
medio addit. similr aũt ⁊ aliorum vnũqdqȝ quorũcũqȝ mo
Cõ.40. uens necesse est habere vniuocum. vbi Cõmen. Et iste
inquit sermo est intellectus ex predicta. s. ꝙ impossibile
est vt aliquod moueat ̃sm ꝙ mouet̃. ⁊ hoc est in motis
⁊ mouentibus que dicuntur vniuoce. ⁊ addit Cõmen. ꝙ
phs dixit h̃: q2 h̃ nõ est ĩpossibile nisi in motoribus que
sunt corpora aut virtutes in corporibus. rõ est: q2 in illis
tñ reperitur talis motio vniuoca. lȝ nõ reperiat̃ in oĩb⁹
⁊ in multis reperiat̃ motio equiuoca. talis autem motio
vniuoca nõ ẽ in motu locali corporum simpliciũ: sic pȝ: nisi
diceretur per loca in quibus actualiter sunt mouent se
ad loca eiusdeȝ speciei specialissime. Et forsitan ad hoc
excludendũ inter alia inconuenientia dixit. ⁊ ferret ⁊ fer/
retur. ⁊ similiter dõm ad aliud illatum. puta ꝙ idem eẽt
in actu ⁊ in potentia. s. in actu formali ⁊ virtuali etiã vni

uoco. ⁊ in potentia formali. s. tali motione vniuoca se mo
ueret. Si autẽ motio sit equiuoca non sequitur nisi ꝙ sit
in actu virtuali non vniuoco ⁊ in potentia formali iuxta
vulgatã distinctionem. ⁊ istud nõ est incõueniens: sicut
pȝ de aqua calida: que ẽ in actu virtuali frigida: cũ actua
liter habeat formã substantialẽ: que virtualr ꝯtinet fri/
giditatem: quã nõ hȝ formalr: sed habere potest. sic etiaȝ
multa alia virtualr continent qualitates: ad q̃s ̃sm spẽȝ
sunt in potentia formali. vt argentum cõtinet nigredi/
nem. nam ⁊ ductum super albam tabulam vel mẽbranã
facit lineam nigram. ⁊ tñ ipsum etiam põt nigrefieri: lȝ
non a seipso. sic etiam dr̃ de pipere ⁊ alijs plurib⁹ aroma
tibus: que sunt actu virtualiter calida. ⁊ tñ pñt formalr
calefieri per ignem. imo qd̃ plus est: nõ vsqȝquaqȝ ẽ ipos/
sibile idem esse in potẽtia formali ⁊ actu formali. si per
esse in potentia formali nõ plus importetur q̃ȝ posse reci
pere formã: ⁊ per esse ĩ actu formali nihil aliud q̃ȝ actua/
liter habere formam. ⁊ hoc pȝ. nam aliqd̃ remisse calidũ
est in potentia ad alium gradum caloris. ⁊ põt fieri ma/
gis calidum. ⁊ aqua per se ipsam rediens ad frigiditateȝ
prius est remisse frigida actualr. ⁊ tñ est in potentia ad
alios gradus frigiditatis: gn imo ⁊ illos causat ĩ se: lȝ nõ
per calorem quem hȝ. ¶ Ad aliam ꝓbationem dico di/
stinguendo sensus ṗmi ꝯñtis. nam aliquid moueri a se/
ipso ṗmo vno modo idem est qd̃ ̃sm totũ ⁊ nõ ̃sm parteȝ
tñ moueri a se. ita ꝙ qdlȝ sui sit mouens ⁊ qdlibet mo/
tum. ̃sm quẽ modum accipit phs. 5. phyc. ⁊. 6. cum dicit T.c.2
aliquod moueri in aliquo tpe ṗmo. i. in qualibet parte il/ t.c.74.
lius tpis. alio modo vt sit sensus ꝙ de ipso verificat̃ pri
mo moueri ⁊ similiter mouere: ̃sm quem modũ accipit̃
primo in diffinitione vlis ṗmo posteriorum. ⁊ quẽadmodũ
dicimus ꝙ triangulus ṗmo hȝ. 3. ãc. i. hre tres ṗmo veri/
ficat̃ de triangulo. ita ꝙ sic loquentes vtimur actu exer
cito ꝓ signato. si primo mõ intelligat̃ ꝯcedo ṗmã ꝯñam
⁊ ꝯñs. sed vlteriorem nego ꝯñam: ⁊ eã non tenere satis
clarum est. nam simili modo ꝓbaret̃ ꝙ nihil mouet̃ ab
alio ṗmo ad illum sensum: cuius oppositũ frequentissi/
me habetur in phia. ⁊ experientia docet. ⁊ pȝ: q2 qdlibet
tale quiesceret inquiescẽdo ptem suam. si vero intelliga
tur 2° modo tũc ṗmũ añs vtiqȝ falsum est. sed ꝯña ṗma
nõ valȝ. q̃uis. n. aliqd̃ corpus. ̃sȝ totũ sit motũ ⁊ ̃sm totũ
mouens: neutrũ tñ predicatum dr̃ ṗmo de eo. gn imo dr̃
de aliquo de quo ipsum nõ dr̃. puta de pte. nam quelibȝ
eius pars est mouens ⁊ quelibet mota. ¶ Ad. 6. dõm ꝙ Ad 6m
sicut expresse pȝ ex textu. phs loquitur de motu diuisibi
li. ⁊ de motu locali. ⁊ sic accipiendo dico ꝙ illa conclusio
phi vera est: sic intelligẽdo ꝙ oẽ qd̃ mouet̃. mouetur ab 7.phy.
alio extrinseco motore vel intrinseco totali vel partiali. t.c.p.
⁊ sic graue esto ꝙ moueat se. mouet̃ tñ ab alio. q2 a quali
bet pte sui tãq̃ȝ a partiali motore intrinseco. nam sicut
ipsum est totale motũ ꝯpositum ex partialib⁹ motis: sic
est totale mouens ꝯpositum ex partibus mouentib⁹. ⁊ si
dicatur ꝙ ex illa ꝯne sic intellecta nõ põt ꝓbari ṗmum
motorem esse oĩno ĩmobilem sicut intendit phs. Certe
ꝯcedo ⁊ dico ꝙ phs per istã nõ sufficienter illud ꝓbauit
nec forte per aliqua alia sua ṗncipia: q̃uis forte putaue/
rit oppositũ. ¶ Ad 7m dico ꝙ q̃litercũqȝ illa diffinitio Ad 7m
sit intelligenda: q2 de hoc infra. nihil tñ ad ꝓpositũ: quia
talis potentia motiua non est inquãtũ huius ꝓprie acti/
ua. nec localr mouere est ꝓprie agere: cũ nulla oĩno enti/
tas per taliter mouere ꝓducat̃. sed tantum mõ acquira/
tur locus ꝑexistens. vnde ẽt vult phs ꝙ nõ omne mouẽs
est agens. ¶ Ad 8m nego ꝯñaȝ. ⁊ ad ꝓbationẽ dico ꝙ nõ Ad 8m,
qdlibet mouens est in dispositione opposita ad motum. qd̃ est
sed mouens qd̃ est ꝓprie agens: ⁊ motum qd̃ ẽ ꝓprie pa/ aureoli

tiens transmutantia se fm qualitates actiuas τ passiuas sunt in dispositionibus oppositis τ in pncipio dissimilia τ in fine similia. τ tale agens est quod sibi assimilat passum. nec est dubiū φ de talibus phs loquitur. qđ aūt precise localiter mouet nō hʒ tales cōditiones: sic pʒ in ꝓiciente lapideʒ sursum. τ similr in mouente aliud deorsum
Ad 9m qđcūqꝫ sit illud. Iteʒ nec qđlibet agēs est talis conditionis respectu passi vt alias patebit. ¶ Ad 9m dōm φ multi non reputarent incōueniens illud qđ infertur. nec forte est bñ iprobabile. dico tamē φ quid sit de illo φ non par rō est vtrobiqꝫ. tum qꝛ non apparet φ aliqđ corpus mere naturaliter moueat a ꝓprio loco aut in ipso existēs in illo: sed potius quiescat. celum autem est in ꝓprio loco τ cōtinue in illo mouetur. tum qꝛ qđ nālr mouet quocūqꝫ genere motus moueat. si nullaʒ hʒ resistētiā mouet
T.c.71. in instanti. vñ si nō esset mediū resistens graui aut aliud impediens descenderet in instanti. vt pʒ. 4. phycorꝫ. si vero celum moueret se moueret nālr mere. τ nullā oino haberet resistentiam. qꝛ nō mobilis ad motorē. qꝛ nihil sibypsi resistit. nec mediꝫ: cū nullꝫ sit. τ per ꝯñs moueretur in instanti. quod est falsum ꝓpter ista siue cogant sufficienter siue nō. τ ꝓpter multas alias rōnes que possent assignari videri potest φ celꝫ nō moueat a motore mere nāliter mouente. sed a ꝓposito τ a voluntate. τ per
Ad 10m ꝯñs non a seipso sed ab alio. Ex quo pʒ φ nō est par ratio vtrobiqꝫ. ¶ Ad 10m nego ꝯñam. ad ꝓbationem dico φ illa ꝓportio dʒ attēdi iter virtutē mouētē τ magnitudinē motam resistentem mouenti. sicut τ ꝓpter solam resistētiam apponitur tps in motoribus virtutum naturaliter mouentiū. τ qꝛ idem non sibypsi resistit nō fm ꝓportionem totius mole ad totam molam: τ medietatis ad medietatem est tempus in motibus illis. qꝛ vo mediꝫ. qđ etiam est per se motum τ pulsum a mola resistit ei. τ ꝓp talem resistentiam nō in instanti: sed in tēpore mola descendit. iccirco fm ꝓportionē virtutis mouentis ad ipꝫ medium motꝫ sumēda est ꝓportio tēporis. saluo semp
4m arti. bono itellu regule illius. de q̄ nō ē ꝓ nūc opus disserere.

Quantum ad. 4. arti. Utrꝫ. s. angelus possit a seipso localiter moueri. videt mihi dōꝫ φ sic. nam cū angelus possit localr moueri: vt pʒ ex articulo primo: nec sit impossibile idem mouere seipsum localr. vt pʒ ex. 3. potē fuit deū sibi cōferre. vt ipse se moueret. τ satis rationabile esse videtur estimare φ sic de facto contulerit: presertim cū in ꝑfectionibus mobilibus h videam9 esse cōcessum. puta fm sanctos. demones de loco ad locū vadunt vt temptent homines τ faciāt cadere in peccatum. tunc igitur vel mouent a seipsis: τ habeo ꝓpositum. vel a deo tm: qđ libenter ego non dicereꝫ. nā nō bene religiosꝫ τ piū videt dicere φ sit totale mouēs ducēs dyabolū ad faciendū homines peccare. aut ab aliqua alia creatura. nec istud cōgruū multū apparet. quicqđ tñ sit de veritate nobis certū nō est. qꝛ nec per scripturam expressum: possibile tñ esset si deo placeret sibi taleꝫ vim mouendi tribuere. nam mihi videtur tradendum in dubium. ¶ Aduertendum tñ φ sicut angelus τ corp9 non dicuntur vniuoce esse in loco. qꝛ corpus dimensionaliter τ circūscriptiue implendo locuꝫ τ faciendo distare partes loci. angelus vero diffinitiue tm non implens locum nec in ipso distantiam faciens. sic nec vniuoce corpus τ angelus dicuntur localiter moueri. quoniā corpus sic mouetur vt mediū scidat vel pellat aut alio modo distantiaꝫ loci faciat. nullum aūt horꝫ facit angelus suo motu. solūaūt cū corpore ꝯuenit in h φ τ locū deserit τ locum acquirit. ita φ vt sic liceat loqui cōueniūt quo ad substantiam motus. nō quo ad modū. Preterea cū dico angelꝫ localiter moueri. non intendo affirmare modū motus quem videmus in motu corporis fm substantiā tm. i. φ vere locū deserit τ locum acquirit. eo modo quo sibi in loco esse conuenit. hoc in simili docet Augu. 12. super Gene. vbi querens vtrū aia cuꝫ exit a corpore ad ali- cap.58.
qua corporalia loca ferat ait. Cito qdem responderem ad corporalia loca eam vel non ferri nisi cū aliquo corpe vel non localiter ferri. Jam vtrum habeat aliquod corpus cū de hoc corpore exierit ostdat qui potest. Ego autē non puto. spūalē enim arbitror esse non corporalem. Ex his pʒ fm eum φ non fertur ad loca corporalia cum aliquo corpore. sed cū vt dicit magister in ista. d. demones ducant animas ad infernū: τ quasdam ibi esse idē Augu. cap.5.
velit pmo retrac. τ in encb. 109. dicat aias mortuorꝫ vsqꝫ ad resurrectionem abditis receptaculis ꝯtineri. ꝓbat φ vnaqueqꝫ digna est requie vel erumna. sequitur φ anima feratur ad corporalia loca: non tm localiter. τ ꝑ ꝯsequēs moueť localiter vno modo. s. ad pmū sensuꝫ. τ alio modo. s. in 2o sensu nō mouetur localr. τ ita de motu angeli est sentiendum. ¶ Per hoc pʒ ad argumenta. q. naꝫ Ad arg. pria. q.
añs pmi in pmo sensu est falsuꝫ. ꝓbatio aūt nō valꝫ: qm Aug. solum intendit negare modū motus: sicut etiaꝫ ab anima separata vt dictum est. τ sic ipsum debere intelligi pʒ etiam per magistrum in. 1. li. di. 37. vbi eādē auctoritateꝫ exponens dicit φ ideo Aug. attribuit mutationē loci corpori nō spiritui: qꝛ lꝫ spiritus transeat de loco ad locum. non tñ ita vt dimensionibus circūscriptus interpositione sui loci faciat distantiam sicut corpus. ¶ Ad aliaꝫ ꝓbationē antecedentis pʒ ex articulo scdo. Ad cōfirmationem dōm φ nec aia nec angelus hʒ vbi dimensiuum: quale hñt corpora que dimensionalr sunt in loco. de quo tm tractat ibi auctor ille. sed vtriqꝫ hñt vbi diffinitiuum. qđ non est aliud fm rem q̄ locus in quo diffinitiue locantur. ¶ Ad secundam dicenduꝫ φ angelus mo- Ad 2m
uetur a seipso per se. Et ad ꝓbationes in oppositū pʒ responsio ex dictis in tertio. artic.

¶ Distinctionis. VI. Questio. II.

Ecundo quero vtrū angelus possit se mouere de loco ad locum in aliquo tpe successiue. arguitur φ non. qꝛ nullū indiuisibile pōt moueri fm locū in aliquo tempore continue. igiť nec angelus. ꝯña pʒ: qꝛ angelus est simpliciter indiuisibilis fm substantiaꝫ. añs ꝓbatur ex intentione Ari. 6. phycorꝫ: τ rōne etiam dupli- T.c.86.
ter. primo qdem: qm omne ꝯtinue motum super aliqua magnitudine pus transit equale sibi q̄ maius. τ totam illam per sibi equalia successiue mensurat. si igitur aliqđ indiuisibile cōtinue moueretur mensuraret totā magnitudinem per sibi equalia. τ per consequens per indiuisibilia ex quo vlterius sequeretur φ magnitudo esset constituta ex idiuisibilibus. cuius oppositum probatum est supra. ¶ Secūdo. qꝛ omne quod localiter mouetur vel 2m
est totum in termino a quo vel totū in termino ad queꝫ. vel partim in vno τ partim in alio. non potest dici pmuꝫ. quia quādiu mobile est in termio a quo quiescit. nec 2m quia tunc consumatus est motus. igiť tertiū. sed nullum indiuisibile potest partim esse in vno termino τ partim in alio. cū partibus careat. igitur τc.

Contra non obstāte idiuisibilitate angeli. angelus est in loco diuisibili τ pōt moueri. igiť non Oppm
obstante ei9 indiuisibilitate pōt fm locū ꝯtinue moueri.

Respondeo pmittendo aliquas distinctiōes deinde ꝯnes ad ꝓpositꝫ. Prima di- pa di.
stictio est φ angelū moueri fm locum conuenit duplici-

ter.s.per accidens ad motum alicuius corporis assumpti
⁊ sibi vniti.alio modo per se nullo corpore assumpto:sicut
si a celo empyreo veniat angelus ad terram saltem vsq;
ad speram lune mouet̃ per se absq; corpore.cuȝ nullũ sit
sibi corpus ab ipso assumptibile.

2ª distĩ **Alia distinctio** est ꝙ angeluȝ per se moueri s̃ȝ
locum põt intelligi tripliciter.
vno modo ꝙ moueat̃ motu deperditiuo tñ.i.deserẽdo
tãtummodo locuȝ.alio modo ꝙ motu acquisitiuo tãtũ:
ita ꝙ locum nouum acquirat ⁊ priorẽ non deserat. Ter-
tio ꝙ vtroq; simᷓ modo.s.vnuȝ deserendo ⁊ aliũ acqrẽdo.
¶ His premissis pono probabiliter ⁊ sine assertiõe teme
raria conclusiones quatuor. Prima est ꝙ angelus po-
test se mouere per accidens s̃m locum in aliquo tpe cõti
nue. Secunda ꝙ potest se mouere per se continue mo-
tu deperditiuo tantũ.Tertio ꝙ põt se mouere continue
motu acquisitiuo tñ. Quarto ꝙ potest se continue mo-
p̃ª ꝯ uere simul vtroq; modo.¶ Prima conclusio probatur.
nam angelos aliquando fuisse per tempus continue in
corporibus motos ex sacra scriptura colligitur:sicut pȝ i
eo qui cũ Jacob vsq; mane luctatus est:⁊ in eo qui in for-
ma etiã humana diebus plurib⁹ vadens ⁊ rediens comi-
tatus est tobiam iuniorem:⁊ de multis alijs similia legi-
mus. vtrum aũt illa corpora in quibus apparebant ⁊ mo
uebantur essent tũc ab eis primo formata ⁊ assumpta:an
essent aliqua sibi ab initio naturaliter vnita.⁊ tunc in fi-
guram aliam trãsformata.B ꝗuis a scriptura nõ habea-
tur expressuȝ:communius tñ teneretur ꝙ tunc p̃mo fuerit
assumpta:eo ꝙ sancti ⁊ doctores cõmunius opinent̃ an-
gelos esse spũales tãtũmodo icorporeos nãlr̃:sicut pȝ de
cap.3. Dam.li.2.Et de Dyo.i.li.de di.nomi.⁊ ꝗuis Aug.videa-
cap.4. tur oppositũ quoq; dicere.nõ tñ nisi iuxta alioꝝ opi.sicut
cap.10. clare pȝ.21.de ci.dei.vbi s̃m vtrãq; opi.respõdet ad neu-
cap.3. tram determinate declinans.sed etiam in li.de fi.ad pe.
quẽ postea edidit eos icorporeos determiate asserit.d.ꝙ
deus superiores spũs cum corporeis elementis nullum
naturale fecit habere consortiũ.Et ex hoc tenetur cõmu
niter ꝙ in assumptis corporibus angeli pñt moueri cõti-
2ª ꝯ nue.¶ Secũdam cõclusionem ꝓbo sic.angelus existẽs
in loco sibi maximo potest spõte ptem illius loci succes-
siue continue deserere ⁊ in alio remanere.igitur potest
cõtinue motu deperditiuo se mouere.ꝯña pȝ.añs ꝓbat̃.
nam vt supra.d.2.dcm̃ est:angelus non sic determinat si
bi mensuram loci:quin possit nũc in maiore nunc in mi-
nore existere.⁊ per ꝯñs cũ possit ex toto illo loco recede-
re:⁊ iterum ad eius ptẽ precise redire si sibi placet nõ ap-
paret cur non possit partem tñ deserere.⁊ partem retine
re.Qz vero possit partem successiue non totum simul de-
serere.pȝ:quia cum non naturalr̃:sed libere angelus sit i
hoc loco vel illo sic videtur posse successiue deserere ptẽ
loci remanentem in reꝝ nã.sicut si successiue anihilare-
ꝯfirmat̃ tur successiue desineret in illa esse.¶ Cõfirmat̃ B ⁊ simi
liter conclusio.nam possibile est ꝙ anima humana aliꝗ̃
partem sue materie successiue desinat informare.igitur
⁊ angelus potest ⁊c̃.añs pȝ.qm̃ si aliqua pars carnis vel
sanguinis successiue corrumpatur ⁊ ꝯtinue sicut natura-
liter possibile est:anima cõtinue desinet informare illã.
ꝯña satis videtur ꝓbabilis.qm̃ sicut anima que natura-
liter vnitur materie nãliter in illo casu deserit eam suc-
cessiue.sic angelus qui libere iungitur loco libere potest
partem successiue deserere.ita.n.anima est tota in quali
bet parte corporis sicut angelus totus in qualibet parte
2ᵐ loci.¶ Preterea s̃ȝ Dam.li.2.demon si deus permittat
cap.4. potest pro libito in quacũq; figura sibi assumere corpo-
ra.⁊ eadem ratione in maiore ⁊ minore ꝗ̃titate.⁊ assum
pto aliquo magno corpore potest partẽ deserere non mi-
nus ꝗ̃ȝ anima humana:que magis itimatur suo corpori.
igitur multo fortius existens in loco magno potest dese-
rere vnam eius partem:⁊ in alia tantũmodo remanere:
cum maior sit eius ꝯiunctio ad corpus assumptum ꝗ̃ȝ ad
locum.¶ Tertia cõclusio põt ex eisdem quasi probari. 3ª ꝯ
nam angelus potest esse in loco minore sibi maximo pos
sibili:⁊ potest esse in sibi maximo possibili.igitur existẽs
in loco minore potest illo non deserto ꝓximum acquire
re.¶ Secũdo.qr anima humana potest nouam partem 2ᵐ
materie (si partibiliter ⁊ aliquorum continue sibi adge
neretur sicut possibile est.vt puto) successiue informare
non desertis prioribus ptib⁹ ꝗ̃s iformat.igit̃ ⁊c̃.¶ Ter- 3ᵐ
tio.qr existens vnitus alicui corpori illo crescente potest
nouis partibus se vnire.⁊c̃. ¶ Quartam conclusionem 4ª ꝯ
probo:quia anima humana potest simul vnam partem
materie deserere ⁊ aliam de nouo continue iformare.igi
tur ⁊ angelus vnum locum deserere ⁊ alium simul acqui
rere .assumptum pȝ posito ꝙ in vna parte corporis gene
retur noua caro ⁊ in alia corrumpatur.¶ Secundo.an- 2ᵐ
gelus potest vnuȝ locum sponte totaliter successiue dese
rere.⁊ potest alium totaliter successiue acquirere.igitur
potest simul vnum successiue acquirere: et alium suc-
cessiue deserere . antecedens quantum ad primam par-
tem probatur ex secũda conclusione.nam non minus po
test deserere totũ successiue ꝗ̃ȝ partem.⁊ per idem secun-
da pars probatur ex conclusione tertia. Et consequẽtia
videtur satis clara.cuȝ deserere vnum ⁊ acquirere aliuȝ
non sint icõpossibilia.¶ Tertio sic.possibile est angeluȝ 3ᵐ
diuersis partibus eiusdem corporis continue moti circa
ipsum successiue coexistere.⁊ econuerso.⁊ simul vnaȝ ab
eo successiue ⁊ continue discedere.aliam vero accedere.
igitur econuerso.possibile est angelum diuersis ptibus
corporis quiescentis successiue ⁊ cõtinue coexistere: ⁊ simᷓ
ab vna discedere ⁊ ad aliã accedere.ꝯñam puto planaȝ
cuilibet concedenti angelum posse localiter moueri ⁊ li-
bere vt suppono ex.q.ꝑcedenti.antecedens non soluȝ de
possibili:sed etiam de inesse veꝝ est s̃m cõem opi.naȝ si
angeli sunt motores celorum vt vult Aug.8.de tri.⁊ phs cap.xi.
⁊ alij doctores cõmunius:⁊ sint i determinata parte.pu-
ta i circũferentia:⁊ in parte oriẽtali vt vult idem phs.8.
phyc.⁊ Cõmen.ibidẽ.⁊ 2° ce.in qua parte semper immo- Cõ.84.
tum eũ existere dicunt.ita vt nunꝗ̃ sit in meridie vel oc Cõ.15.
cidente aut alia parte.Et ei velut quasi extrinsecus ibi
posito continue successiue partes orbis coexistunt.⁊ con
stat ꝙ ei non coexistit adequate aliquid indiuisibile ce-
li.tum quia nullum tale est in ipso.vt supra probatum
fuit.d.2.tum quia cuȝ sic successiue totus orbis coexistat
sequeretur ꝙ componeretur ex indiuisibilibus.vt pȝ ex
considerationibus.6.physicorum.sequitur ꝙ in quolibȝ
instanti coexistat alicui parti diuisibili:⁊ successiue con- a.t.c.p̃.
tinue vna ab ipso discedat.alia appropinquet vt diceba- ꝑ longũ
tur:⁊ hanc rationem satis reputo probabilem. ¶ Cõtra ꝓcessuȝ
conclusionem istam que principaliter est quarta est opi. hib.li.i.
cuiusdam doctoris moderni.qđ impossibile est angeluȝ d.8.q.4
per se ab aliqua virtute creata posse localiter moueri cõ- p̃ᵐ
tinue.quãuis concedat eum sic moueri posse imediate
a deo.arguit autem ipse primo sic.si B esset possibile se-
queretur magnitudineȝ motũ ⁊ tempus componi ⁊ idi-
uisibilibus contra demonstrata in.6.physicorum.conse-
quentia ꝓbatur:quia si indiuisibile mouetur per se mẽ a.t.c.p̃.
suraret totum spacium super qđ moueretur:⁊ indiuisibi- ꝑ longũ
lia in illo essent imediata sicut patet.⁊ per consequens ꝓcessuȝ
magnitudo constaret ex indiuisibilibus.⁊ quia eiusdem
rationis sunt motus ⁊ tempus quo ad diuisionẽ cuȝ ma

T.c.37. gnitudine:eo ꝙ eisdem diuisionibus diuidantur.vt pȝ
38.t.39. ibidem.sequitur etiam ꝙ motus ꝛ tempus ex indiuisibi
2m libus componantur.¶ Secūdo.si sic.tunc in suo motu
nullam haberet resistentiam.ꝛ per consequens non esset
in illo motu aliqua successio.cum omnis successio in mo/
t.t.c.71. tu sit ꝓpter resistentiam.vt pȝ.4.phycorum.c.de va°.ꝛ
3m per Cōmen.ibidem ¶ Tertio.tunc angelus perfectior ꝛ
maioris virtutis posset se mouere velocius ꝙ̄ angelus
minoris virtutis. consequens est falsum.consequentia
probatur.quia ſm hanc positionem quicūqȝ angelus pos
set se mouere per quātācūqȝ distantiam in quantocūqȝ
tempore:eo ꝙ non esset sibi difficilius mouere se per ma
gnam ꝙ̄ per paruam.cum nullam habeat resistentiam.
ꝛ ita non posset vnus velocius se mouere ꝙ̄ alius.f.ↄ. ꝓ
batur:quia ponatur ꝙ duo angeli vnꝰ fortior alter debi/
lior moueant se ꝙ̄ citius possunt:si mouentur eque velo/
citer.igitur virtus maior ꝛ virtus minor agunt actiones
equales in tempore quando agunt ſm vltimum poten/
T.c.36. tie sue.qḋ non est intelligibile.ꝛ cum hoc est contra phi/
37.t.35. losophuȝ ꝛ Cōmen.vbi supra.ꝛ.7.physicorum in multis
4m alijs locis.¶ Quarto.sequitur ꝙ aliqua virtus minor
virtute angeli posset cum aliqua resistentia velocius mo
ueri ꝙ̄ angelus sine resistentia.qḋ est absurdum ꝛ impos
sibile.probatur consequentia.nam sumatur vnus ange/
lus.qui moueatur de terra vsqȝ ad concauum lune ꝙ̄ ve
locius potest.ꝛ ponatur ꝙ in tempore.a.constat ꝙ aliqs
ignis potest per medium vsqȝ ad eundem locum in ali/
quo tempore moueri. ꝛ sit illud.b. tunc aliqua ꝓportio
est temporis.b.ad tempus.a.sit gratia exempli decupla.
tunc sic.ignis decuplus ad priorem potest moueri in hoc
medio in tempore decuplo minori ꝙ̄ tēpus.b.igitur in tē
pore equali a.ꝛ ignis centuplus potest in tempore mino/
ri ꝙ̄.a.ꝛ constat ꝙ quilibet ignis in suo motu habebit re
5m sistentiam ex medio in quo mouetur.angelus auteȝ nul/
lam.¶ Quinto.tunc eadem ratione aīa humana quan/
do vellet esse alicubi pͥmo moueret se.ꝛ ita esset primum
motum ex se in homine contra determinationem phi ꝛ
Cō.30. Cōmen.8.physicorum in multis cōmentis .vbi volunt
ꝙ pͥm motū ex se sit compositum ex duabus ptibus:qua/
Rñº ad rum vna primo mouet aliam.¶ Ad pͥmam dico primo
rōes hi. ꝙ ipsa militat contra eum in eo ꝙ concedit.vȝ.ꝙ deus
Ad pͥm possit angelum mouere continue super magnitudinem.
nā si illud seq̄ret̄ posito ꝙ angelus p se moueret̄ a seipso:
pariter seq̄ret̄ si eēt p se motꝰ ab alio.vñ phs ñ plus ipro
bat idisibile posse p se moueri ex se ꝙ̄ ab alio. nec eiꝰ rō
plus ꝓbat de vno ꝙ̄ de alio. ꝛ miror ꝙ istud iste doctor
nō aduertit.¶ Rñdeo igit̄ ꝛ nego ↄñaȝ:ꝛ ad ꝓbationē
dico ꝙ ipsa bona est de idiuisibili cui corrñderet ꝑcise i/
diuisibile i spacio siue ꝙ nō coexisteret nisi diuisibili par/
ti spacij.si aliquod tale esset.angelus autem non est tale.
nam ꝙ̄uis ipse sit in se indiuisibilis:coexistit tamen diui
sibili spacio:sicut etiam anima intellectiua indiuisibilis
existens coexistit ꝛ informat diuisibile corpus.ꝛ ideo nō
mensurat magnitudinem per indiuisibilia: sed per di/
Ad 2m uisibilia tantum.¶ Ad 2m concedo primam consequen
tiam:ꝛ nego secūdam.nam mouens liberum potest etiaȝ
absqȝ resistentia successiue mouere.patet etiaȝ ſm argu/
entem.nam dicit ꝙ deus posset successiue angelum mo/
uere.ꝛ constat ꝙ tunc etiam nulla foret resistentia.simi/
liter medium non resistit corpori glorificato nec corpus
glorificatum virtuti mouenti.ꝛ tamen christus post glo
rificationem sui corporis successiue ꝛ continue moueba/
tur.Dictum ergo phylosophi intelligendum est de motu
naturali.in tali nanqȝ est successio ꝑcise ex aliqua resistē/
3 rōneȝ. tia.¶ Sed contra hec iste doctor arguit.quia tunc ingt

ipse esset successio precise.quia angelus vellet tanta velo
citate precise mouere se.ꝛ tunc vlterius sequitur ꝙ oēs
partes spacij successiue actu cognoscat.vel ꝙ aliquando
transit ꝛ nescit ꝙ̄ueelociter.¶ Respondeo primo ꝙ idē Rño.
arg.potest fieri contra euȝ ꝛ contra alios de hominibus
habentibus corpora glorificata.¶ 2° dico ꝙ angeluȝ co
gnoscere quāta velocitate mouet̄ potest dupliciter intel
ligi.vno modo ꝙ distincte cognoscat in quāto tempore
quālibet parteȝ determinate pertransit.verbi gratia. in
quanto tpe decimā.ꝛ in quāto centesimā.ꝛ in quāto mil/
lesimā.ꝛ sic de qualibet determinate ꝛ distincte cogno/
scat in quāta parte determinata ꝛ certa temporis eā trā/
seat.Alio modo ꝙ non sic distinctam noticiam de singu/
lis habeat:sed de tota magnitudine determinate sciat in
quāto tempore transit:ꝛ confuse de partibꝰ.si intelligat̄
primo modo consequentia vr̄ cōcedenda:ꝛ consequens
erit pro 2° parte:si detur minima pars magnitudinis per
ceptibilis ab angelo vel maxima non perceptibilis:sic̄
non obstante ꝙ voluntas libere possit intendere actum
suum ꝛ velocitare:non tñ distincte nouit quālibet partē
actus ꝛ quālibet partem temporis mensurātis intensio/
nem illam.ꝛ hoc non solum de voluntate hūana.sed etiā
de angelica videtur satis rationabilr̄ debere dici.Si vo
teneat̄ oppositum cōcedendaȝ est ↄñs pro parte pͥma.si
2m neganda est consequentia.nam esto ꝙ non cognoscat
distincte quālibet parteȝ magnitudinis ꝛ temporis : pōt
tñ cognoscere ꝙ in tāto tempore ꝑtransit totum spaciū.
¶ Ad 3m cōcedo ↄñs.dico.n.ꝙ quilibet angelus p quā/ Ad 3m
tūcūqȝ finitum spacium potest se mouere in instanti su/
mendo mouere cōiter ꝛ large.nec est necessarium quāli/
bet virtutem maiorem in quolibet effectu posse supera/
re minorem.verbi gratia.corpus luminosius non veloci
us aut citius determinatam parteȝ medij illuminare po
test ꝙ̄ potest minus luminosum.cum minus luminosuȝ
possit in instanti.similr̄ si vacuum foret: sicut possibile
esse per potentiam dei saltem qlibet catholicus hȝ cōce/
dere:qḋlibet graue per quātācūqȝ finitā distantiam de/
scenderet in istanti.etiaȝ ſm pͥncipia istius doctoris.nec
citiꝰ descenderet grauius ꝙ̄ minus graue.sufficit autem
ꝙ in aliquo effectu excedat.ꝛ sic est in exēplis datis.nā
ꝛ si maius luminosum non citiꝰ illuminet ꝙ̄ minus:ma/
iorem tñ partem medij ꝛ intensius illuminat ꝙ̄ minus
luminosum.similr̄ ꝙ̄uis grauius non superet in mouen/
do se supposito vacuo corpus minus graue:superat tñ ipȝ
in mouendo se per mediū plenum.sic in ꝓposito dico ꝙ
angelus fortior in mouendo se non superat debilioreȝ:tñ
superat in mouendo aliquod corpus.nam maius corpꝰ
potest mouere ꝛ idem vel equale velocius ꝛ hoc sufficit.
probatio autem ꝓcedit de actionibus trāseūtibus non subi/ Ad 4m
tis.¶ Per ista patet ad quartum.fundatur.n.super fal/
so.s.ꝙ sit dare certum tempus in quo angelus per certaȝ Ad 5m
distantiam potest se mouere.¶ Ad 5m loquendo de ani/
ma cōiuncta vt videtur ꝓcedere arg.ↄña nō valȝ.Scdo
dico ꝙ qcquid sit de ↄñe.illud tñ dictū phi non ꝓbat ipȝ
eē falsum.naȝ phs loquitur de moto diuisibili ꝛ quāto
sicut manifeste patet per totum suum processum ibideȝ. T.cō.p.
ꝛ similr̄ in principio.7.vbi incipit de tali mā loqui.ꝛ ac/
cipit moueri ex se iuxta sensum datum in precedenti.q.
respondendo ad pͥmā obiectionem tertij articuli. Ter
tio dico ꝙ esto ꝙ consequens esset contra phm.in hoc tñ
parte non esset ponderanda eius auctoritas.ratioē:qꝛ
apud ipsum non minus.sed multo magis fuisset ipossibi
le angelum posse moueri ſm locum siue a se siue ab alio
ꝙ̄ ꝙ aliqua res posset mouere seipsam:ꝛ tamen opposi/
tum iste doctor cōcedit ꝛ concedere habet quicūqȝ non

Ad arg. ꝑn^le. q. vult repugnare dictis sacre scripture. ℭ Ad argu^m ꝑnci/pale. dico ꝙ idiuisibile ꝑt sumi dupli͛: vno mō ꝙ sit idi/uisibile i se: ꝛ ꝭ suā eēntiā tm̄. alio mō ꝙ sit idiuisibile ꝭ localē coexistētiā. i. ꝙ idiuisibili loco vel situi coexi/stat: sicͣ aliq imaginā͛ pūctū. de idiuisibili 2° mō sumpto ꝯcedo añs: ꝛ de tali nō est dubiū ꝙ loq͛ Ar. ꝛ ꝓcedit rō sua: sꝫ ꝺ idiuisibili. ꝓ mō tm̄ eq̄lis ē āgelus: qui ēt lꝫ ꝭ se sit idiuisibilis: diuisibili tn̄ loco coexistit: añs ē fl̄m: nec rō ꝓcedit ꝯ h̄: qm̄ tale idiuisibile i suo motu nō ꝑus trā/sit eq̄le sibi q̄ȝ mai^9: sꝫ ꝑus trāsit eq̄le suo loco q̄ȝ mai^9: ꝛ q2 locus suus nō ē idiuisibilis: nō seq͛ ꝙ ꝑ indiuisibilia mēsuret magnitudinē: aut ꝙ idiuisibilia sint imediata.

ad ꝯfir^a. ℭ Ad aliā ꝓbationē dico ꝙ loquēdo vl͛r ꝺ eo qꝺ moue/tur ꝭ locū: nō oē qꝺ moueꝭ ꝑtim ē i termio a q̊: ꝛ ꝑtim i termio ad quē. Sꝫ vel ē sic vel totū est i parte termini a quo: ꝛ totum in parte termini ad quem: ꝛ vtrūq3 horum diuisim sufficit ad moueri: sic autē se habet angelus dū mouetur. ꝑmo autem modo se habet corpus.

ℭ Distinctionis. VI. Questio. III.

TErtio quero circa istā dis. vtꝝ āge/lus possit moueri de loco ad locū i istāti: ꝛ arguiꝭ ꝙ nō: q2 si sic aut eēt possibile trāseūdo ꝑ mediū: aut nō trāse/undo ꝑ mediū: nō ꝑ mō: q2 cū mediū sit ꝑus ꝭ sitū q̄ȝ extremū: ꝛ ex ꝑori ꝛ poste/riori i magnitudie fit ꝑus ꝛ posteri^9 i mo/

T.c.99. tu: vt hꝭ. 4.º ph̄y. seq͛tur ꝙ āgelus ꝑus moueꝭ ad mediū q̄ȝ ad extremū. ꝑri^9 aūt ꝛ posteri^9 i motu nō cadūt in in/

T.c.97 stāti: cū vel sint t̄pa vel nō sine t̄pe: vt pꝫ ex eodē. 4. igi/tur ꝛc̄. nec ꝑt dici ꝙ moueaꝭ nō trāseūdo ꝑ mediū: qm̄ tūc illꝺ n̄ eēt mediū: qꝺ iplicat ꝯdictionē. pꝫ ꝯña. nā me/diū est in qꝺ prius venit qꝺ ꝯtinue mutaꝭ q̄ȝ i qꝺ vltimū

T.c.22 iuxta diffinitionem ph̄i. 5. ph̄yco. igitur ꝛc̄.

Ad oppositū arguiꝭ sic. āgelus i trāseūdo ꝺ lo/co ad locū nullā iuenit resistētiā: igꝭ ꝑt de loco ad locū trāsire in istāti. ꝯña pꝫ. ex itētione

T.c.71. ph̄i. 4.º physi. c. de vacuo. ꝛ Com̄. ibidē. ꝛ añs ꝓbatur: q2 nec hꝫ resistētiā mediȷ: cū corp^9 nō resistat spiritui: qn i/mo sim͛l se cōpatiātur: nec resistētiā mobilis: cum idem sibiipsi non resistat.

In hac. q. ꝑ tractabiꝭ q̄da opi. 2.º respōdebiꝭ ad quesitum. 3.º instabitur contra dicta.

san. tho. p. i. q. 53. ar. i. ꝛ. 3. Est quidem opi. vna q̄ ponit ꝙ āgelus ꝑt ꝺ loco ad locū moueri ꝛ motu continuo ꝛ motu nō ꝯtinuo: nā vt dicit ꝑt locū diuisibilē in q̄ ē suc/cessiue dimittere: ꝛ sic mot^9 ei^9 erit ꝯtinuus: ꝛ ꝑt ēt totū locū sil͛ dimittere ꝛ toti alteri loco sil͛ se applicare: ꝛ sic mot^9 ei^9 nō erit ꝯtinuus. Quo āt mō moueaꝭ dicꝭ ꝙ mo/ueꝭ i t̄pe: ꝛ nō i istāti: ꝙ. n. si motu ꝯtinuo moueaꝭ n̄ mo/ueaꝭ i istāti: sꝫ i t̄pe nō hꝫ dubiū: sꝫ ꝙ ēt si 2° mō moueaꝭ moueaꝭ i t̄pe ꝓbaꝭ sic: i q̄cūq3 motu sūt pl͛a nunc sibi suc/cedētia: ibi ē t̄ps: cū t̄ps nihil aliꝺ sit q̄ȝ successio ꝑoris ꝛ posterioris i motu: sꝫ i tali motu sūt pl͛a nūc sibi succedē/tia. ꝓbatio: nā ē dare nūc i q̊ ꝑ est i termio ad quē: ꝛ aliud in q̄ vltimo fuit i termio a q̊: ꝛ ista sibi succedūt: q2 nō sil͛ angelus ē i vtroq3 termio: cū nō possit sil͛ eē i plib^9 locis. ergo ꝛc̄. ꝙ āt sit dare nūc i q̊ vltio fuit i termio a q̄ solū ē dubiū iter assūpta ipi ꝓbāt. nā ꝺ rōne gn̄tis est ꝙ illꝺ qꝺ gn̄scit: silꝛ se hēat nūc ꝛ ꝑus: ꝛ iō i q̊lꝫ nūc t̄pis mēsurātis gn̄tē gn̄scēs ē i eodē: ꝛ i ꝑ ꝛ i me^o ꝛ vltio: sꝫ ꝺ rōne mot^9 est ꝙ id qꝺ moueꝭ alꝛ se hēat nūc q̄ȝ ꝑus. ꝛ iō i q̊lꝫ nūc t̄pis mēsurātis motū mobile se hꝫ alia ꝛ alia dispōne: vn̄ opꝫ ꝙ i vl^o nūc hēat formā quā pri^9 n̄ hēbat: ꝛ sic pꝫ ꝙ gn̄sceꝭ in toto t̄pe i aliq̄: puta i albedie ē eē i illo i q̊lꝫ istāti illi^9 t̄pis: vn̄ nō ē poſe: vt aliqd i toto t̄pe ꝑcedēti gn̄scat i vno termio: ꝛ postea in vltio istāti illi^9 t̄pis sit i alio termio: sꝫ h̄ ē in motu: q2 moueri i toto aliq̄ t̄pe nō ē eē in eadem dispōne i q̊lꝫ instāti illi^9 t̄pis: oꝫ ḡ dare nūc in q̊ vltio gn̄/scit i loco a q̊: ꝛ ꝑ ꝯñs. 2. nūc sibi succedētia: ac ꝑ h̄ tēpus. dn̄t tn̄ ꝙ illꝺ t̄ps: siue sit ꝯtinuū siue nō: nō est idē cū t̄pe qꝺ mēsurat motū celi: ꝛ alia corpa q̄ hn̄t mutationē ex motu celi: mot^9. n. āgeli nō ꝺpēdet ex motu celi. ℭ Alij

Egi. li. ꝑ ꝺ. 37. q. vlti. tenētes eādē viā ꝯfirmāt eā sic. in oi mutatiōe ē aliquid ꝑus aliqd posteri^9: h̄. n. significat nomē mutatiōis: vt dꝭ

T.c. 7. 5.º ph̄y. igꝭ h̄ oꝫ assignare i ꝑdicto motu āgeli. ꝑoritas aūt ꝛ posterioritas. 5. modis ꝯcipi pōt. vno^o ꝙ sumanꝭ ꝑus ꝛ posteri^9 ꝭ duo istātia icludētia vnū t̄ps. 2° penes duo tē/pora ꝯtinuata ad vnū istās. 3° penes istās ꝛ t̄ps: ꝛ h̄ vl͛ pe/nes istās initians ꝛ t̄ps: cui^9 ē initiū vel eꝯ. penes istans termināns ꝛ t̄ps cui^9 ē finis. 4.º pōt attēdi ꝑoritas ꝛ poste/rioritas penes duo istātia nō icludētia t̄ps. 5.º penes duo t̄pa nō icludētia aliqꝺ istās. h̄ āt mod^9 gn̄t^9: vt dicūt im/poſis ē: q2 sic se hꝫ istās ad t̄ps: sicꝭ pūctū ad lineā: vt innuit

T.c.105 ph̄s. 4.º ph̄y. ipoſe ē āt accipe duas lineas iter q̄s n̄ clau/daꝭ vnū pūctū si sint ꝯtinue: vl͛ pl͛a: si sint discontinue: eo ꝙ cuilibꝫ ꝓpriū pūctū correspōdet. igꝭ ipoſe est sumere duo t̄pa iter q̄ nō cadat aliqꝺ istās vl͛ vnū: si sint ꝯtinua: vl͛ pl͛a seu t̄ps cū plib^9 istātib^9: si sint t̄pa discontinua. In motu ḡ āgeli ꝑdicto aliq̄ ꝑdictoꝝ motoꝝ oꝫ eē ꝑus ꝛ po/steri^9: sꝫ nō ꝑt eē aliq̊ triū prioꝝ: q2 q̄libꝫ repiꝭ tm̄ i mo/tu q̄ mēsuraꝭ t̄pe ꝯtinuo. igꝭ 4.º mō. igꝭ ē dare vnū istās in q̄ ē in termio a q̊: ꝛ aliꝺ in q̊ ē in termino ad quē: iter q̄ instātia nullū claudiꝭ t̄ps: ꝛ q2 talis successio istātiū pōt dici t̄ps: iō talis mot^9 āgeli erit i t̄pe. ℭ Ista opi. q̄tū ad

ꝯ tho. ꝛ egi. v^lꝯ illud qꝺ dicit ꝺ motu āgeli nō ꝯtinue seu ꝓpri^9 loquēdo de mutatiōe locali idiuisibili nō appꝫ mihi vera: nec ēt

ꝑ^m in suo fundamēto. vn̄ ꝯ ꝑ^m arguo ꝑ sic. āgelus ꝭ illā opi. in tali motu dimittit simul totum locum a quo discedit. sit ḡ locus a q̊ recedit a. ꝛ locus ad quē accedit sit b. tunc sic. āgelus dimittit totū a. sil͛. igꝭ dimittit ipꝫ in istāti. sit igꝭ illꝺ instās c. aut āgelus in istāti c. ē in loco b. aut i lo/co a. h̄ pꝫ: q2 alias nō mutareꝭ ex a. in b. vt supponiꝭ: sed ex a. in aliū locū q̄ȝ b. vel simpl͛r in nō a. si vero ē in a. igꝭ vbi dimittit a. totū sil͛. q2 ꝙ totū sil͛ aliqd dimittiꝭ sim͛l dimittit ꝛ dimisit: ꝙ autem dimisit aliquid nō est in il/lo: igitur si est in a. i istanti c. non dimittit totū simul a. in instanti c. cōtra positum: si est in b. igitur in istāti mu/tatur ex a. in b. q2 non mutatur ex a nisi precise dum di/mittit a. imo non est aliud ipsum dimittere a. q̄ȝ mutari ex a. pꝫ etiam in simili: nam q2 dum materia simul tota vnā formam substātialem dimittit seu perdit aliam si/mul totā recipit: ideo dicimus ꝙ in instāti ex vna mu/tatur in aliā: sic igitur in proposito. ℭ ꝯ. esto ꝙ nec an/

ꝯfirma^o gelus: nec suus motus depēdeat ex motu celi: nihilomi/nus tamen sic sibi coexistit vt vere contingat dicere ꝙ dum sol est in tali loco: angelus est in tali loco: ꝛ dum sol mouebatur a tali loco ad talem: angelus mouebatur a tali ad talem: supposito ꝙ moueatur cōtinue ab vno ad aliū: sic ergo quicquid sit de illo tēpore angelico sumo totum tēpus nostrum in quo sol tādiu moueatur q̄ȝdiu angelus quiescebat in a. ꝛ totum tempus in quo sol mo/uebitur q̄ȝdiu angelus erit in b. constat ꝙ inter ista duo tempora nullum tempus est mediū: copulantur ergo ꝭ cōmunem modum loquendi vno instāti: ꝛ sit illud c. tūc sic. aut angelus in instanti c. est in a. tātū: aut in b. tātū aut in vtroq3: aut in neutro: non in neutro propter ratio/nem prius dictā. nec in vtroq3: q2 non potest esse simul in duobus locis ꝭm opini. si est in a. igitur in instanti c. non est mutatus ex a. ꝛ cum per opi. sit dare ꝑmū istans in quo est in termino ad quē: ḡ est. exēpli grā b. aut illi i/

stāti correspōdet i tpe nr̄o ipm̄met istās c.aut aliō seq̄ns
si.c.igr̄ ē mutat⁹ ad b.qn̄ nōdū ē mutat⁹ ex a.ac p h̄ n̄ est
mutat⁹ i b.ex a.ↄ̄ positū.si vo corridet istās aliō p⁹ c.cū
in tpe nr̄o ēt ƺ opi.n̄ sint istātia imediata:erit aliqd tps
post c.i quo āgelus adhuc erit in a.ꝛ p ↄ̄ns totū tps añ i
stās c.nō fuit totū in q̄ āgelus fuit i loco a.ꝛ tn̄ sumptū
fuit totū. Reliquit̄ ḡ q āgelus i istāti c.nō sit i a.ē igr̄ i
b.ex quo vlteri⁹ seq̄tur q i toto tpe añ c.fuit i loco a.ꝛ i
istāti c.termināte illud tps ē i loco b.ac p h̄ in istāti est
mutat⁹ ex a.in b.qd ē ꝑpositū:nā q̄rētes cōiter.vt ꝑ āge
lus ō loco ad locū possit mutari i istāti loquunt̄ ō istāti
tpis nr̄i:siue tali istāti mēsuret̄ mutatio illa:siue ei tātū
mō coexistat.Et iō r̄ndere ō quodā alio istāti vl' tpe nō
ↄ̄ 2ᵐ est ad itellectuz cōez q̄rētiū loq. ¶ Cōtra 2ᵐ.vƺ.q ē da
re istās i quo vltio āgelus geuit i termino a q̄ qn̄ dimit
tit ipƺ totū sil:sup q̄ dicto:vt pƺ fundat̄ opi.arguo ēt.ꝛ ꝑ
ex eo qd tā pbatū ē.vƺ.q in casu posito āgelus p totū tē
pus terminatū ad istās c.fuit in termio a quo:ꝛ i istāti c.
termināte ipƺ nō fuit in eo:sed i termio ad quem:ꝛ ex h̄
gdē pƺ ꝑpositū:nā si fuit aliqd istās vltimū sue getis in
termio a quo vel fuit imediate añ c.ꝛ h̄ nō ↄ̄uenit vl' p⁹
ipm ꝛ añ c.fuit tps mediū in quo adhuc geuit i termino
a quo:ꝛ p ↄ̄ns illō nō fuit istās i quo vltimo geuit in ter
mio a quo:nec h̄ valƺ refugere ad aliqd aliō istās vl' tps
p̄ter nostrū cōiter nobis notū:cū in oi gete ēt mēsura
ↄ̄firma⁹ ta tpe nr̄o id ipƺ cogāt̄ dr̄e ex rōe quā faciūt. ¶ ꝓ.si i oi
quiete ē dare vltimū istās:igr̄ cū mā transmutat̄ ex vna
forma subali idiuisibili i aliā subalē idiuisibilē erit da
re vltimū istās i quo fuit sub forma ex q̄ trāsmutat̄: aut
igr̄ in eodē istāti ē sub forma ad quā:ꝛ pƺ q nō:aut i alio
sequente erit:cū nullū seq̄tur sine medio:seq̄t̄ igr̄ q erit
tps i quo mā vtraq; forma subali carebit. ¶ ꝓ.ƺ h̄ se
quit̄ qd ē dare vltimū istās eē rei ꝑmanētl post qd nihil
T.c.79. erit.ↄ̄ phs.8.phy.ꝛ ↄ̄ pbata supra i diuersis locis. ¶ Ad
Ad rōeƺ rōnē p̄mi doctoris r̄n:negādo vltimū istās getis in tali
Tho. mutatiōe idiuisibili.Cū pbat̄:qꝛ i q̄libƺ istāti tpis men
surātis getē:gescēs ē i eadem dispōne q̄ p⁹us:ꝛ p ↄ̄ns i i
stāti vltimo.dico q nō ē veꝝ:ƺ tm̄mō i q̄lƺ istāti i q̄ ve
rū ē dr̄e q illō gescit:ƺ p̄ter qdlƺ tale ē aliqd aliō istās i
quo nō ē veꝝ dicere q gescit:ƺ q ōsinit gescere expo
nēdo p negationē p̄ntis ꝛ pōnēƺ p̄teriti:ꝛ illō ē instās qd
termiat tps illō.Et iō nō ē de rōne getis q i q̄lƺ istanti
tpis ꝛc.ƺ q i q̄libƺ istāti i quo gescit vl' poti⁹ i q̄ veꝝ est
dr̄e q gescit istō appƺ i silī ex dictis eoꝝ:nā fm eos ita ē
de rōne motus q illō qd mouet̄ se hēat alr̄ q̄ p⁹us:sic ō
rōne gescētis q silr̄:ƺ nō i q̄lƺ istāti tpis mēsurātl motū
ↄ̄tinuū motū se hƺ alr̄:qꝛ nō i istāti inītiante: aliogn da
ret̄ p⁹ᵐ mutatū eē i tali motu:qd ē ipoſe.Et itez si i illo i
stāti se hr̄et alr̄ q̄ p⁹us cū idē ipm istās sit terminus tpis
mēsurātl getē p̄cedētē ꝛ ƺ opi.ꝛ ƺ vitatē qn̄ post getez
aliqd mouet̄ motu ↄ̄tinuo i illo hēat vltimo getū eē:ꝛ p
ↄ̄ns nō se hēat alr̄ q̄ p⁹us:seq̄t̄ q i eodē istāti se hēat alr̄
q̄ p⁹us:ꝛ nō se hēat alr̄ q̄ p⁹us q̄ mutuo ↄ̄dicūt.Sūt ḡ illa
vera ō istāti ↄ̄tinuāte:tā i motu q̄ i gete:in motu āt cō
tinuo nō ē veꝝ ō istāti ↄ̄tinuāte:nec i gete p̄cedēte mu
Ad rōeƺ tationē idiuisibilē ō istāti termināte. ¶ Ad rōnē alteri⁹
Egidy dico q illa p̄oritas ꝛ posterioritas dƺ attendi ƺ tps ꝛ i
stās.sic.s.itelligēdo q in toto tpe p̄cedēte fuit in termio
a q̄:ꝛ i istāti termināte fuit vel ē in termio ad quem:nec
obstat q dicit talē p̄oritatē ꝛ posterioritatē non reꝗri:
nisi in his q̄ mēsurant̄ tpe ↄ̄tinuo:qm̄ p̄ter tps ↄ̄tinuum
nō appƺ necessitas ponēdi aliō tps discretū:cū oia hn̄ sal
uari possint p coexistētiaz ad tps continuum.

2ᵐ artic⁹ **Quantum** ad 2ᵐ arti.dico q qd nō ē itelligēda
de motu stricte sūpto.s.successiuo:qꝛ
certū ē q nulla res p̄t talr̄ moueri in istāti:sed ō moueri
large accepto:vt cōe ē ēt ad idiuisibilr̄ mutari vl' si ꝑpe
velimus loq:sit qd vtꝝ āgelus possit mutari de loco ad
locū i instāti:ꝛ tūc dico q qd p̄t itelligi dupl'r:vno⁹ vtruƺ
possit sic mutari a seipso:alio⁹ cōiter vtrū a se vel a deo.
Itē q mutet̄ ō loco ad locū p̄t itelligi:vel q trāseat per
mediū:vl' q imediate trāseat ō loco ad locū nō trāseun
do p mediū q̄uis iter illa sit mediū. His p̄missis pono
duas ↄ̄nes.p⁹ ē.q āgelus p̄t a seipso mutari ō loco ad lo
cū i istāti trāseūdo p totū mediū. 2ᵃ.q p̄t a deo mutari
de loco ad locū i istāti nō trāseūdo p mediū. ¶ p⁹ᵃᵐ ↄ̄neƺ p⁹ ↄ̄
pbo sic.si aliqd cōp⁹ graue dscēderet ō loco ad loᵐ p va
cuū dscēderet i istāti.igr̄ āgelus pōt se mutare ō loco ad
locū i istāti p mediū:aīs pƺ:ex 4.phy.c.de vacuo p phƺ t.c.61.
ꝛ Cōmē.ↄ̄ña pbat̄ qm̄ tota cā vitatl aītis:vt pƺ ibidē:
qꝛ tūc i tali dscēsu nullā hr̄et resistētiā:cū igr̄ nullū cor
pus resistat āgelo:ꝛ āgelus possit se mouere p mediū:vt
pƺ ex p̄cedēti qōne.seq̄t̄ q p̄t se mutare p mediū i istāti.
¶ Ad hāc rōnē p̄t r̄nderi ƺ dicta vni⁹ doctoris q resi r̄n⁹ egi.
stē⁹ pp quā appōit̄ tps i motu ē m̄ltiplex.vna ē medy ad ybi.s.
mobile:alia mobilis ad motorē:ꝛ h̄ ē q̄tiēscūq; mobile
est distictū a motore:nā eoipso q mobile ē i alio loco q̄
motor velit:q̄dā resistētia ibi attēdit̄. p⁹ tn̄ ē i motu cor
poꝝ simpliciū. 2ᵃ tn̄ ē i motu corpoꝝ celestiū:ꝛ esset in
motu aīaliū p vacuū:ƺ vtraq; silr̄ ē i motu aīaliū p me
diū plenū:āgelus āt dupl'r p̄t moueri.s.i corpe assūpto ꝛ
in tali motu apponit̄ tps:tā pp resistētiā mobil' ad mo
torē:qm̄ ē distictū ab eo:ꝛ i alio loco q̄ vult euƺ eē ꝛ me
dy ad mobile.Et p̄t āgelus moueri p applicationē vtutl
ad diuersa spatia:ꝛ h̄ ē ēt q̄dā resistētia ꝑ q̄nto ipƺ appli
cās est alibi distictū ab eo:cui dƺ applicar̄ vtutē suā:ꝛ pp
talē resiᵃᵐ cadit tps i motu āgeli:q̄uis tps alteri⁹ rōnis
ab eo qd est pa⁹ mot⁹ celi. ¶ Hec r̄n⁹ ↄ̄tinet falsitatē:vt ↄ̄ r̄nsio.
mihi appƺ i eo q dic̄ q quotiēscūq; mobile ē distictū a
motore ibi ē resistētia:rōne cui⁹ reꝗrit̄ tps:si.n.h̄ eēt ve
rū.seq̄ret̄ q de⁹ nihil possƺ mutare i istāti:qd nō reputo
hn̄ theologice dcm̄:pƺ ↄ̄ña:qꝛ oīne qd mutaret eēt ab eo
distictū. ¶ ꝓ.seq̄ret̄ q qdlƺ corp⁹ eq̄l'r resisteret oībus ↄ̄firma⁹
āgelis:cū ab eis moueret:qꝛ eq̄l'r distigueret̄ a gbuslƺ:ꝛ
p ↄ̄ns nullus possƺ corp⁹ aliqd mouere i nō tpe:nec ideƺ
corp⁹ p idē spaciū i miori tpe q̄ ali⁹:nec fortissim⁹ āgelo
rū possƺ mouere sperā lune veloci⁹ q̄ possƺ is g actu mo
uet:cū tn̄ ille ƺ r̄nsionē nō possit nisi i tpe mouere:ꝛ cuƺ
sit vtutis finite:p ↄ̄ns opƺ dare minimū tps in q̄ illā mo
uere pōt. ¶ ꝓ.seq̄ret̄ q posito vacuo si vnuƺ aīal eēt in
cacumine alte turris:ꝛ ide se ꝓiceret ad terrā p vacuū
nō descēderet i istāti:ƺ i tpe:eēt.n.mobile distictū a mo
tore ꝛ alibi q̄ vbi vellet ipƺ motor eē:nā eēt i turri ꝛ vel
let q eēt i terra.Sƺ ↄ̄ns ē falsuƺ ēt fm opi.nam dicūt q
tota cā:q̄re i motu corpoꝝ simpliciuꝫ:ꝛ silr̄ i motu nāli
aīaliū q̄lis ē cū aīal de alto cadit reꝗrit̄ tps est resistētia
medy.medio igr̄ sublato nō mouebunt̄ i tpe:ↄ̄stat āt q
si aīal vltra vim nālē dscēdēdi.s.grauitatē applicat vim
aīalē ad dscēsuƺ nō ex h̄ apponet̄ tps:cū ēt i pleno nō ex
h̄ tardi⁹:gn imo veloci⁹ moueret̄:qd āt dr̄ q aīal moue
ret̄ in tpe p vacuū nō ō nāli motu aut mixto:ƺ ō volun
tario seu aīali itelligendū ē. ¶ ꝓ.si sola distictio mobil'
a motore suffic̄ ad resistētiā pp quā reꝗrit̄ tps i motu lo ↄ̄firma⁹
cali:ita deberet eē i alys motib⁹:ꝛ p ↄ̄ns nullū alteratuƺ
possƺ alterabile q̄tūcūq; dispositū:a se tn̄ distinctū alte
rare i istāti:c⁹ opᵐ pƺ ēt ƺ eos i eadē qōne i illūinatione
medy ꝛ cātiōe spēi i medio ꝛ visiōis i oculo. ¶ 2ᵐ ēt qd
dicit scilƺ q in motu angeli per applicationem virtutis
distinctio ei⁹ a loco:cui virtutez vult applicare est suffi
ciēs resistētia:pp quā tps reꝗrit̄ n̄ ē hn̄ dcm̄:tū qꝛ ad eq̄

lē distātiā oēs āgeli eq̄ velociter se possent mouere: nec
vn⁹ alio veloci⁹: qđ ē icōueniēs: supposito q̄ nullus pos/
sit moueri: nisi i tp̄e: vt vult iste doctor: tū q̄z ēt in vacuo
āgelus n̄ possz se nisi i tp̄e mutare đ loco ad locū: qđ nul/
lus nisi absurde vr̄ posse ɔcedere cū dicat q̄ graue dscē/
deret i n̄ tp̄e: tū ēt q̄z n̄ min⁹ talis distictio loci: cui se vult
applicare aial: dz eē sufficiēs cā: vt i ei⁹ motu reqraī tp̄s
q̄z i motu āgeli: ⁊ sic i casu posito p̄us aial de turri ad ter/
rā nō i istāti: sz i tp̄e dscēderet. sic igr̄ pz. q̄ r̄nsio n̄ ē suffi/
2ᵐ ciēs. ❡ 2ᵒ ad ɔn̄e sic. si totū mediū ɔtētū i domo ista eēt
corp⁹ glificatū dote subtilitatis q̄ vnū corp⁹ alteri nō re/
sistit: ⁊ aliqđ graue ponereī supi⁹ sibi relictū dscēderet n̄
min⁹ q̄z nūc đ facto qn̄ mediū n̄ ē glificatū: ⁊ nō dscēde/
ret i tp̄e: sz i istāti eo q̄ nulla eēt resistētia. igr̄ āgelus p̄t
se đ loco ad locū mutare i istāti. pz ɔn̄a: q̄z nullā oino pa/
3ᵐ tiī resistētiaz: sic nec illđ patereī. ❡ 3ᵒ si hō vel angelus
hr̄et vnitū corp⁹ glificatū tā glia subtilitatis q̄z agilitatis
possz illđ đ loco ad locū mutare i istāti. igr̄ āgelus nūc đ
fcō p̄t sic se mutare. an̄s p̄ʒ. qm̄ ois cā p̄p quā reqriī tp̄s
deesset: nā p̄p dotē subtilitatis n̄ resisteret mobili mediū:
⁊ p̄p dotē agilitatis mobile n̄ resisteret motori: ⁊ per ɔn̄s
Sic alleḡt sā. tho. i 4ᵒ v⁹ q̄/rit đ do/te agili/tatis nulla remāeret cā: p̄p quā tp̄s apponereī. ❡ Probaī 2ᵒ
q̄z f̃z vitatē q̄ hēbūt tales dotes post resurrectiōez pote/
rūt i istāti trāsire đ loco ad locū: aliogn si n̄ nisi i tp̄e. igr̄
nescio mai⁹ tp̄s apponerēt ad trāseūdū spaciū mai⁹ q̄z ad
trāseūdū min⁹: qđ ē exp̄sse ɔ Aug. i q̄ōnib⁹ đ resurrectōe
vbi ait. q̄ corp⁹ gliosuz vtraq̄z interualla pari celeritate
ptigit. vt radi⁹ solis: ⁊ p exēplū suū ēt pz an̄s. ɔn̄a p̄ncipa
lis nō ē: eo q̄ i motiōe āgeli ad se nulla resistētia sit oio.
2ᵒ ɔ̄ ❡ 2ᵐ ɔn̄e p̄bo sic. corp⁹ xp̄i exn̄s i celo mutaī ad hostiā
sacramētalē mutatiōe acq̄sitiua: q̄uis n̄ dep̄ditiua: non
trāseūdo p mediū. igr̄ de⁹ possz vnū āgelū exn̄tē i vno lo/
co ponere i alio distāte absq̄z eo q̄ eū portaret p mediū:
pz q̄z n̄ min⁹ h̄ ē po̸e q̄z illđ. igr̄ pari p̄ō posset angelū sic
mutare đ loco ad locū n̄ p mediū q̄ nouū locū acq̄reret:
⁊ p̄ᵐ dēreret. vr̄. n. magis supra nāz mutari acq̄rēdo nouū
locū ⁊ retinēdo p̄orē q̄z sil̄ nouū acq̄rēdo ⁊ p̄orē dēserēdo:
qn̄ imo q̄cūq̄z nālr mouēī f̃z locū dū vnū acq̄rūt aliū d̄/
ferūt. Utrū āt talr p̄p̄a v̄tute possit āgelus se mutare: q̄z/
uis aliq̄ solēnes doctores dicant q̄ sic: mihi tam̄ dubiū
est: nec bene clarum: ideo de h̄ nihil ad presens.

3ᵒ artic⁹ sā. tho. ⁊ Sco. ⁊ hibnic⁹ đ. 8. in q. 3. **Contra** predicta mltiplr̄ p̄t istari: ⁊ p̄ᵒ ɔ ɔn̄e p̄mam
arguit q̄dā modern⁹ sic. si āgelus possz p se
subito mutari localr̄ po̸e est q̄ āgelus sit i ista domo ⁊
nō ex̄: ⁊ q̄ i istāti a. muteī subito: vt sit i celo vl̄ alio loco
ex̄ domū istā: q̄ facto h̄ ē va: i a. iste āgelus mutaī ab ista
domo. igr̄ i a. exit istā domū: pz q̄z si n̄ exit an̄ a. nec p⁹ a.
vt pz p positū: ⁊ n̄ exit i a. igiī nūq̄z exiret domū: ⁊ ita fo/
ret ex̄ domū postq̄z fuit itra: ⁊ tn̄ n̄ exiret: qđ n̄ ē itelligi/
bile. Sz p̄baī q̄ ɔn̄s sit falsū i casu posito: q̄z si exyt istā
domū i a. vel exyt p hostiū vel p aliā p̄tē: ⁊ p ɔn̄s ibi fu/
it: h̄ āt falsuz: q̄z nō fuit ibi i istāti a. qm̄ tūc fuit in celo p
positū: nec i alio istāti: q̄z tūc ei⁹ mutatio n̄ fuisset subita.
ɔ positū. igr̄ vr̄ ipo̸e q̄ angelus subito muteī ab ista do/
2ᵐ mo. ❡ 2ᵒ si sic. tūc possz aliq̄d mutari ab extremo i ex/
T. c. 22. tremū n̄ p mediū ɔ ph̄z: ⁊ Com. 5ᵒ phy. ❡ 3ᵒ tūc angelus
3ᵐ q̄ñcūq̄z vellet eē i aliq̄ loco tūc ibi eēt: ⁊ ita āgelus n̄ pos/
set eē alibi q̄z est. ⁊ ita p ɔn̄s nō hr̄et libertatē volūtatis:
4ᵐ qđ est falsuz. ❡ 4ᵒ nō eēt difficili⁹ angelo se mouere su/
bito ad magnā distātiā q̄z ad p̄uā: sz ex sola volitiōe eēt
vbicūq̄z vellet: ⁊ ita dyabolus si nō ipediret possz eē su/
5ᵐ bito i celo empyreo: ⁊ iter hoīes: qđ nō vr̄ ve͡r. ❡ 5ᵒ si sic
subito muteī angelus: tūc i istāti mutatiōis ē i loco quē
intēdit. igr̄ i illo istāti nō vult eē alibi q̄z tūc est: ⁊ p ɔn̄s i
illo istāti nō vult mutari localr̄: q̄z velle mutari localr̄ ē
velle esse alibi q̄z est: ⁊ ita seq̄tur q̄ in illo instāti nō mu/
taī volūtarie. ❡ 6ᵒ angelus existēs in celo i aliquo istā/ 6ᵐ
ti p̄ōt velle in illo instāti eē in terra q̄z citi⁹ poterit: pona/
tur igr̄ q̄ sic velit: ⁊ seq̄tur q̄ subito erit in terra: ⁊ p ɔn̄s
in aliquo istāti erit mutatus ad terrā: ⁊ nō in aliq̄ instā/
ti mediato huic istāti: q̄z tūc nō mutareī q̄z citius possz.
igiī in istāti imediato post h̄: ⁊ ita istās erit imediatū i/
stāti: qđ ē ipo̸e. ❡ 7ᵒ ɔ vnū dcm̄ i p̄ma rōne dicte ɔn̄is. s. 7ᵐ
q̄ posito vacuo graue dscēderet in instāti: arguit: q̄z si sic
ponaī q̄ supi⁹ sit aliqđ graue: ⁊ i h̄ instāti de⁹ annihilet
totū mediū: qđ ē ifra ip̄m: vsq̄z ad terrā: igr̄ h̄ istāti illđ
graue erit in terra: ponaī ḡ q̄ sil̄ cū h̄ de⁹ i h̄ istāti creet
vnū corpus ipenetrabile ⁊ ponat in medio iter illđ gra/
ue ⁊ terrā f̃z rectā lineā: ⁊ seq̄tur adhuc q̄ in illo istantī
illud graue eēt i terra q̄ ē ipo̸e. vn̄ ⁊ pari rōne si crearet
vnū corpus iplēs totū mediū adhuc in illo instāti graue
eēt in terra: ⁊ vlteri⁹ eadē rōne stāte illo medio graue d/
scēderet in istāti: qđ ē falsuz. ɔn̄a p̄baī. q̄z posito illo cor/
pore ipenetrabili: vt dcm̄ ē. si graue nō eēt i isto istāti in
terra h̄ eēt: q̄z ipedireī ab illo: nō posset aūt ipediri: nisi
ip̄z sit in h̄ istāti i aliq̄ situ: p quē op̄z graue trāsire si de/
beat venire ad terrā: ⁊ si sic. igr̄ ēt nō posito i° corp̄e ad/
huc illud graue eēt in i° situ medio in h̄ istāti: ⁊ p idē p̄/
baī q̄ eēt i q̄lz situ medio iter illđ ⁊ terrā: qđ oio claudit
ɔdictionē đ existētia nāli. ❡ 8ᵒ ɔ aliđ assumptū in 2ᵃ rōne 8ᵐ
eiusdē ɔn̄is: nā ponaī q̄ totū mediū nō sit glificatū: sz in
ei⁹ medio sit aliq̄ p̄s nō glificata: ⁊ vn⁹ āgelus velit mo/
uere graue supi⁹ exn̄s q̄z citi⁹ p̄t ad terrā: tūc seq̄ī q̄ illđ
graue imediate diuidet illā p̄tē medij: ⁊ ita nō p̄us tāget
illā q̄z diuidet: qđ n̄ vr̄ itelligibile. ❡ P̄. ponatur q̄ illđ ɔfirmaī
graue sit q̄dratū ⁊ sit i illa p̄te medij n̄ glificata: ita tn̄ q̄
nihil illi⁹ n̄ glificate p̄tis sit sub graui: tūc seqī. si i istāti
dscēdet q̄ sit⁹ illi⁹ replebiī i istāti p illđ corp⁹ circūstās.
igr̄ latera nālr ɔcurrēt i istāti. ❡ P̄. posito toto me° gli/ 9ᵐ
ficato ⁊ graui supi⁹ ponaī cū h̄ q̄ hic inferi⁹ sit ignis f̃m
rectā lineā opposit⁹ illi graui. ɔstat q̄ sic illđ dscēdit: ita
iste ascēdit: ⁊ p ɔn̄s obuiabūt sibi mutuo. Sz h̄ ē fl̄m: q̄z
nō ē rō p̄p quā obuiēt sibi i vno situ medij potiusq̄z i a°.
nec dz dr̄e q̄ obuiāt sibi i me° si sint eq̄lis po⁹ aut i a° situ
p̄portiōato p̄portiōi illoꝝ i v̄tute: qm̄ tc̄ posito q̄ ignis
eēt maioris po⁹. seqī q̄ obuiaret sibi supra mediū totius
distātie. h̄ āt f̄lz ē: q̄z qn̄ nihil resistit p̄t min⁹ corp⁹ mu/
tari eq̄ facilr̄: sic mai⁹. ❡ Ad p̄ᵐ cōcedo vltimū ɔn̄s. vz. Ad p̄ᵐ
q̄ i casu illo āgelus fuit i hostio: si p hostiū exiuit i istāti
a. ⁊ cū argr̄ ɔ: q̄z tūc fuit i celo: ɔcedo ⁊ dico: q̄ ex h̄ n̄ seq̄/
tur q̄ n̄ fuerit i hostio: i eodē. n. istāti fuit i oīb⁹ locis iter
medijs ⁊ i termio. Tūc si dicaī q̄ n̄ ē po̸e nālr idē siml̄
eē i plib⁹ locis. r̄n° q̄ aliq̄d eē sil̄ in plib⁹ locis p̄t duplr̄ i
telligi. vno° q̄ p̄manēter ⁊ q̄ete: ⁊ sic n̄ ē po̸e p nāz: alio°
in raptu ⁊ trāsitu subitaneo: ⁊ sic ē po̸e nāliter ei qđ i suo
trāsitu nō iuenit resistētiā: sic ē đ āgelo ⁊ corp̄ib⁹ glifica/
tis: ⁊ ēt đ graui posito i va°. ❡ Ad 2ᵐ q̄eq̄d sit đ ɔn̄te. ne° Ad 2ᵐ
ɔn̄az quaz ip̄e n̄ p̄bat. ❡ Ad 3ᵐ accepto ɔn̄te i bono itel (⁊ 3ᵐ
lectu ip̄z p̄t ɔcedi: sic ɔcedit Aug. đ hitutis corpa glifica/
ta. d. q̄ vbicūq̄z voluerit sp̄ūs ibi erit ⁊ corp⁹: ⁊ q̄z vlteri/
or ɔn̄a est logycalis p̄cise ɔcedo ɔn̄s ēt. vz. q̄ āgelus nō
p̄t eē alibi q̄z vbi ē: ⁊ ita de quolz đmōstrabili ɔcedendū
est q̄ ip̄m nō p̄ōt esse alibi q̄z vbi est: nā quocūq̄z demō/
strato h̄ est ipossibile: h̄ est alibi q̄z vbi est: h̄ tn̄ est vera.
alibi q̄z vbi est angelus p̄ōt eē. Si. n. angelus ē in a. tn̄: ⁊
p̄ōt eē i loco b. tūc illa est vera. nec hui⁹ oppositū seq̄tur
ex illo ɔcesso: nec sic seq̄tur q̄ nō hēat libertatē volūta/
tis. ❡ Ad 4ᵐ ɔcedo totū: ⁊ si ɔn̄s videreī absurdū p̄mo Ad 4ᵐ
aspectu: ɔsideret q̄ tota absurditas ɔsurgeret ex eo p̄cise
q̄ dyabolus misceretī beatis: ⁊ tā nobili societati: ⁊ certe

B ipm eque videref absurdū:sī nō ī istātī:sʒ ēt ī tpe illuc accederet:ꝙ tñ cū posse nisi impedireť glibʒ ꝯcederet.
Ad 5ᵐ ⁋ Ad 5ᵐ ꝯcedo pmū ꝯñs:ꝛ ēt zᵐ: sʒ nego vlteriorē ꝯñaʒ accipiēdo mutari idiuisibilr:nā qḋ sic mutať dū mutať est mutatū:qḋ aūt ē mutatū nō ē mutatū ad locū vbi nō est.sed ad locū vbi non imediate prius fuit:sī tūc primo sit illuc mutatum:ꝛ iō tunc angelus vtiq; vult mutari ꝛ mutatus eē localr:qꝛ vult eē vbi nō imediate prius fuit.
Ad 6ᵐ ⁋ Ad 6ᵐ sī ꝯcedať ꝙ volūtas ei⁹ possit eē ipossibiliū:qḋ forte de dyabolo pōt ꝯcedi.dico casuʒ eē possibilē:sʒ tūc nego ꝯñam:nō.n.seqtur.dyabolus vult post istud istans eē in loco a.ꝙ citi⁹ pōt.igiť erit ī loco a.ꝙ citi⁹ poterit:sicut ēt nō seqtur: ꝙ ipse post B instās pōt pducere vnam
Ad 7ᵐ volitionē in istātī ꝙ citi⁹ pōt:ꝛ tñ pōt B velle. ⁋ Ad 7ᵐ dico ꝙ in illo casu graue nō erit in illo istātī in terra:sed sup illud corp⁹ ipenetrabile a quo ipediceť ne sit ī terra: ꝛ vlterius ꝯcedo ꝙ illo nō posito graue illud erit in illo instātī in quolibʒ situ medio:sicut dcm ē ad pmuʒ argu.
Ad 8ᵐ ⁋ Ad 8ᵐ.dico ꝙ nec imediate diuidet cōplete illā pteʒ medij:nec ī illo istātī erit in terra.Ad aliud ꝯ idē potest rōnabilr dici ꝙ ille situs nō replebiť in illo istātī: sʒ ī tēpore imediate sequēte:ꝛ p aliqḋ tps paruuʒ a terra dista ret:ꝛ eēt ibi vacuū seu inter ea nō eēt mediū:qḋ tñ ipsis nō appropinquatis posset eē:nec istud mihi facit maiorē difficultatē ꝙ sī absolute ponereť ꝙ de⁹ in istātī ānihilaret vnū mōteʒ magnū:qḋ cū posse nullus catbolicus negaret:B aūt posito vel oportebit dare vacuuʒ p aliqḋ tps vel ꝯcedere latera circūstantis corporis in istātī cōcurrere:rōnabili⁹ aūt puto ꝯcedi pmū ꝙ zᵐ. Si tñ cōcedať scḋʒ ita in casu nřo poterit cōcedi. ⁋ Ad vltimū.di-
Ad 9ᵐ co ꝙ in illo casu quātuscūq; sit ignis ꝛ ꝙtūcūq; sit graue obuiabūt sibi in medio distātie.ratio ē:qꝛ nō veloci⁹ vnū ascēdet ꝙ aliud descēdet.vel eꝯ:eo ꝙ vtrūq; mutabitur in instātī.Et sīle est in illo casu ꝙtum ad B: sicut sī vtrūq; moucreť in tpe eque velociter:in quo casu cōstat
Ad pᵐ pncipa. ꝙ sibi mutuo obuiarēt in medio distantie. ⁋ Ad arguᵐ pncipale.q.dico ꝙ angelus trāsibit p mediū:nec tñ prius tpe vel duratione veniet ad medium ꝙ ad extremum. ⁋ Ad pbationē.dico ꝙ ꝙuis ad bonū itellectū loquēdo prius ꝛ posteri⁹ sint in motu ex priori ꝛ posteriori ī magnitudie:nō tñ ex illo pcise:vñ sicut nō posita magnitudine tñ ponit motus:sʒ pter illā alia plura regruť: sic nō ea tñ posita ꝛ ptib⁹ suis prius ꝛ posteri⁹ situatis ponit prius ꝛ posteri⁹ ī motu.i.non prius super vnā parteʒ eius aliqḋ moueť ꝙ super aliā.Sed vltra hoc aliud requiriť vel aliq̄ resistētia vel ꝙ mouens sic velit successiue illā trāsire supposito ꝙ in ei⁹ ptāte sit illā trāsire taʒ subito ꝙ successiue. Itē dico ꝙ de po⁹ dei poterit mutari ad extremū nō p mediū:ꝛ tūc dico ꝙ illud erit mediū
.t.c.zz. sʒ sitū nō tñ sm trāsitū. ⁋ Ad pbationē dōm.ꝙ phs describit sic mediū:mediū est in qḋ aptū natū est pmū ptigere mutans ꝙ in qḋ vltimum mutat sm naturam continue mutans:vbi pʒ ꝙ loquitur de eo qḋ mouetur cōtinue ꝛ naturaliter qḋ non est in proposito. Item ait.qḋ est aptum natum ꝛc.ꝛ hoc adhuc bñ sibi ꝯuenit:esto ꝙ de facto nō prius mutareť in ipm:ꝛ sic nulla ꝯdictio.

⁋ Distinctionis. VII. Questio. I.

Jrca primā pteʒ.7.dis.in qua magister agit ḋ ꝯfirmatiōe bonoꝝ āgeloꝝ ꝛ obduratiōe maloꝝ.Quero vtꝝ angelus obduratus possit virtute ppria stāte cōi isluētia dei elicere aliqḋ bonum velle.arguo ꝙ sic:qꝛ hʒ lib.ar.igiť pōt bñ
.t.c.z.ꝛ 10. velle:pʒ ꝯña.qꝛ li.ar.est po⁹ rōnalis q̄ valʒ ad opposita. 9°.meta.ꝛ vt dic̄ Hyeroñ.ꝛ hř in lra.ī ceteris a dō ī vtrā ꝙ ptē flecti pt.añs pʒ:qꝛ sʒ Dyoñ.ḋ di.noi.bona angelica sūt integra:ꝛ itelligēdū ē ḋ bonis nālib⁹ ḋ qb⁹ ē li.arb. ca.5.

Ad oppositū angeli ꝯfirmati nō pñt elicere aliqḋ malū velle.igiť nec āgeli obdurati pñt aliqḋ bonū velle:añs pʒ.p magrm in lra.ꝯña pbať:qꝛ facili⁹ ē male agere ꝙ bñ.igiť sī obdurati in malo pñt bñ.multo forti⁹ ꝯfirmati in bono poterunt male.

In.q.ista pmo videbiť ḋ q̄sito. z°.q̄reť cā cōfirmatiōis bonoꝝ ꝛ obduratiōis maloꝝ.

Quātum ad pᵐ ē vna opi.q̄ ponit circa B duas ꝯnes.vna ē ꝙ angelus obdurat⁹ pōt non hře aliquē actū maluʒ seu eē sine aliq̄ actu malo. Z° ꝙ pōt hře aliquē actū bonū ñ bonitate gratuita:sʒ morali nō tñ ex genere:ꝛ ex circūstātia obti:sʒ ēt sm oēs circūstātias q̄ faciūt actū moralē eē pfectū bonuʒ moraliter. pᵐ artic⁹ Sco.li.z ḋ.7.q.i.
⁋ Primā ꝯnē pbat.qꝛ volūtas ei⁹ possʒ ex libertate sua nullū actū hře.igiť ꝛ nullū actū malū.probať añs.qꝛ sm Aug.p retrac.nihil tā ī ptāte volūtatꝭ ꝙ ipa volūtas est. ca. zz.
qḋ ñ itelligiť ḋ volūtate ꝙᵐ ad ei⁹ eē pᵐ:qꝛ ꝙtū ad illud magꝭ ē ī ptāte ei⁹ ñ volūtas ꝙ volūtas:sʒ itelligiť ꝙᵐ ad operari.igitur volūtas magis est in potestate eius quātum ad operari ꝙ aliqua potentia inferior. Sed voluntas pt aliquā pōʒ iferiorē suspēdere ab actu q̄lʒ.igiť ꝛ seipaʒ ⁋ Zᵃᵐ ꝯnē pbat sic.hō exńs ī pctō ꝛ ī vicio mortali pt ex puris nālib⁹ supposita gnāli isluētia dei hře velle pfecte bonū vel oēs circūstātias.igiť mlto magꝭ B pōt āgelus obdurat⁹ ex puris nālib⁹.ꝯña pbať.p auctoritateʒ Aug.ḋ fi.ad pe.vbi ait.ꝙ sī posse eēt vt huana natura postꝙ a deo auersa bonitatē pdidit volūtatis: ex seipsa rursus eā hře potuisset:multo possibili⁹ B nā hřet angelica:q̄ quāto minus grauať pōdere terreni corporis:tāto magis hac eēt pdita facultate. ⁋ Z°.in angelis manent nālia integra ꝛ splēdidissima sm Dyoñ. Sʒ bñ velle sm nullā circūstātiā moralē in actu excedit nālē facultateʒ volūtatis:sicut nec sʒ subaʒ act⁹:qꝛ ille circūstātie nate sunt nālr ꝯuenire tali actui:qꝛ per rōnē nālē cōcluditur talis circūstātia debere iesse tali actui:sicut pʒ p ratiōes phoꝝ:qꝛ B rōne nāli pbauerūt:illud āt nālr ꝯsegtur aliqd qḋ pbať sibi debere iesse p rōnē nālē.igiť sic act⁹ volēdi sʒ subaʒ act⁹ nō excedit volūtatē angeli:ita nec sm aliq̄ circūstātiā.igiť cū āgelus possit ī actū g non excedit ei⁹ facultatē nālē:seqť ꝙ pt ī actū pfecte bonuʒ moralr. ⁋ 3°.itellectus āgeli non ē ita excecat⁹ ꝙ erret circa pnᵃ practica:qꝛ sūt nota ex termis:sicut ꝛ pnᵃ speclatiua:ꝛ iō cū āgelus possit termios apphēdere ꝛ eos ꝯponere:p vi tati illi⁹ pncipij assētiť.Ex illo āt pn°.pt deducere ꝯ nem practicā nečiaʒ:ꝛ sī nō cognoscat discurrēdo pt ꝯ videri ab āgelo ī pn°.sic a nobis ex pn°.demonstratiue deduciť: igiť sicut volūtas nřa de tali ꝯne deducta ex tali pn°. pōt hře volitionē rectā:ita āgelus sequēdo dictamē itellect⁹ sui pōt hře volitionē bñ circūstātionataʒ. ⁋ 4°. tenetur cōiter ꝙ angelus ex puris nālib⁹ pōt deū diligere super oia:ꝛ ad B teneret sī eēt in puris nālib⁹ ī statu vie:ꝛ per ꝯñs ad B ē iclinatio nālis ipsi⁹.Cū igiť nā sua maneat integra:ꝛ sīlr iclinatio sua nālis.seqtur ꝙ adhuc pōt deuʒ diligere:sʒ act⁹ diligēdi ex B ꝙ trāsit sup illud bonū est sine oī mala circūstātia:qꝛ nō pōt minus itēse diligi.ꝙ circa deū pt hře actū diligēdi bonū moralr. ⁋ Hec opi.ꝙᵐ mihi appet multa ꝯtinet repugnātia dictis sanctoꝝ. pᵐ ē ꝙ angelus obdurat⁹ ex se pōt oī actu volūtatis carere. Scḋʒ ꝙ pt nullū malū velle hře.3ᵐ ꝙ pōt hře aliqḋ velle pfecte bonū moralr.4ᵐ ꝙ sua bona nālia remanserūt sibi integra.B qppe sī itelligať ꝙ sint integra.i.eq̄ pfecta ꝛ po⁹ sicut fuerūt añ peccatū:sicut oʒ doctorē huc intelligere:est etiam contra intentionē sanctoꝝ. Jḋ ꝯ primum
In rep. ḋ.7.q.3.
ca.3.
zᵐ
3ᵐ
4ᵐ
ꝯ Scotū vbi.s.

ꝑ^m arguo ꝑmo sic. dyabolus nō pōt se omni penā sensus pri/
uare: igiť nec pōt ex se oī actu volūtatis carere: añs pꝫ: tū
ca°3. expſſa determinatiōe Aug. de fi. ad pe. vt statim allegabi/
tur ꝯ dcm̄ sm̄ opi. Tū q2 si posset nō ē dubitādū ꝙ ea se
ꝑuaret: ⁊ sic aliqñ finireť suppliciū ei⁹: qḋ est ꝯ sacrā au/
ctoritatē dicētē. Ibunt hi in suppliciū eternū: ⁊ iterū.
ignis eoꝝ nō extingueť ⁊ vermis eoꝝ nō morieť. ¶ Pꝫ.
ħ pei⁹ est q̄ȝ dcm̄ origenis: nā ille dicit finiēda aliquan/
do supplicia dānatoꝝ ex misericordia dei: pei⁹ aūt dice/
retur ꝙ ex ꝓpa libertate ⁊ ptāte dānati: ⁊ tñ dcm̄ orige/
nis erroneū reputať. ꝯña ꝓbať: q2 si posset oī actu volū/
tatis carere posset ꝑ ꝯñs nō hr̄e displicētiā sue dānatio/
nis: ⁊ vlr nolitionē respcū alicui⁹ sibi īflicti: ac ꝑ ħ nullū
2^m inflictoꝝ ei eēt sibi pena. ¶ Scdo. si dyabolus posset oī
actu ⁊c. possꝫ ēt eē sine dolore ⁊ tristitia: pꝫ ꝯña: q2 omis
ei⁹ dolor vel tristitia ē actus volūtatis vel sine actu vo/
ꝯ 2^m lūtatis eē nō pōt. ¶ Cōtra 2^m per auctoritatē expſſam
ca°3. Aug. de fi. ad pe. vbi dicit ꝙ ptē angeloꝝ q̄ a deo volun/
taria auersiōe discessit de⁹ sic totā in eterno precepit re/
manere supplicio: vt ēt ignē ei eternū paret in q̄ illi oēs
ꝑuaricatores āgeli nec mala possint vnq̄ȝ volūtate care/
re nec pena: sȝ ꝑmanēte i eis iniuste auersiōis malo per/
maneat ēt iuste retributiōis eterna dānatio. Ex hac au/
ctoritate pꝫ: ꝙ nō pñt carere mala volūtate qḋ ē ꝯ ꝯnez.
ꝯ 3^m ¶ Cōtra 3^m arguo ꝑmo ꝑ auctoritatē Augu. de fi. ad pe.
ca°3. vbi ait. ꝙ bone volūtatis mitiū ⁊ cogitatiōis nō homini
ex seipo nasci: sȝ diuinitus ⁊ ꝑparari ⁊ retribui i eo deus
euidēter ostēdit: ꝙ neq̄ȝ dyabolus: neq̄ȝ aliqs angeloꝝ
ei⁹ ex quo ruine illi⁹ merito in hanc iferiorē detrusi sunt
caliginē: bonā potuit: aut poterit resumere volūtatē. Et
paulopost ōndit ingt de⁹: vñ bona volūtas hoīb⁹ detur
quā sic amiserūt angeli cū hr̄ent: vt amissā deiceps hr̄e
nō possint: nec pōt dici ꝙ tñmō loquať ꝺ volūtate bona
bonitate gratuita gr̄a gratū faciēte: qn imo ꝺ volūtate
bona simplr̄ sȝ quā bon⁹ a prauo ⁊ ifidelis a fideli disti/
gui ꝯsueuit: q̄ vtiq̄ȝ bonitas moralis dr̄. nā ⁊ talr̄ bonam
volūtatē hoiēȝ nō posse a se hr̄e Aug. expſſe itēdit: sicut
expſſe pꝫ in li. ꝺ ꝑdestinatiōe sanctoꝝ: ⁊ etiā i inumeris
aliis locis: vt ifra ꝓlixi⁹ ostēdeť: ⁊ talē ex se hoiem non
posse hr̄e ꝓbat ħ ꝑ ħ ꝙ nec angelus: de quo tñ magis vi/
dereť: qḋ ēt ꝯfirmať ꝑ eūdē in epl'a ad vitalē vbi ait: nec
ipse dyabolus arbi. hꝫ libe. ad bñfaciendū: sȝ i maximā
maliuolētiā pena sui sceleris obduratū. Ex ħ ēt pꝫ: ꝙ nō
pōt hr̄e actū bonū moralr̄: cū dicat cū obduratū in mali/
2^m uolētia: que vtiq̄ȝ nō nisi mala volitio ē. ¶ 2°. sic. qcūq̄ȝ
pōt elicere aliqḋ bonū velle moralr̄ pōt diligere iusti/
ciā ⁊ hr̄e bonitatis affectū. Sȝ nullus angelus malus ħ
pōt. igiť ⁊c. maior pꝫ: qm̄ nullū velle possibile ē eē perfe/
cte bonū moralr̄ nisi sit velle iusti: seu recte inquātū iu/
stū ⁊ rectū est: vñ ⁊ si qs velit aliqḋ iustū: nō tñ q2 iustū:
sed q2 vtile vel cōmodū: aut alia rōne: ⁊ si bonū vult: nō
capi.9. tñ bene: ꝑꝑ qḋ phs. 3° ethi. c. ꝺ fortitudie. diť ꝙ oīs finis
opationis virtuose ē: q2 sȝ habitū ⁊ fortis aut fortitudo
bonū. i. finis: ⁊ subdit ꝙ boni vtiq̄ȝ gr̄a fortis sustinet et
opať q̄ sm̄ fortitudinē: ita ꝙ sm̄ ipꝫ fortis opať opa for
capi°. 10. titudis ꝑꝑ ipmmet fortitudinis bonū. Et i sequēti. c. diť
ꝙ q̄ ꝑꝑ vecūdiā: aut timorē pene operāť ñ fugiētes tur/
pe: sed triste nō sunt vere fortes; oꝫ. n. ingt nō ꝑꝑ necessi/
tatē fortē eē: sȝ qm̄ bonū. minor ꝓbať. nā q̄tū ad ħ idē
iudiciū ē ꝺ hoīb⁹ dānatis ⁊ ipsis angelis: qm̄ q̄uis āge/
lus sit in nā ꝑstātior: nō tñ i hac ꝯditiōe ꝓ statu sue dā/
natiōis potior ē: ita. s. vt ipse possit bñ velle; hō vero non
ca°3. possit: qn imo par snia ꝯstrigit vtrūq̄ȝ. vñ Augu. ꝺ fi. ad
pe. in ca. ꝑallegato de vtroq̄ȝ ait. ꝙ de⁹ ei⁹ ita cognoscen/
di atq̄ȝ diligēdi se facultatē volūtatēq̄ȝ donauit: vt eam
vnusq̄sq̄ȝ hr̄e possit ⁊ ꝑdere. Si qs tñ sponte ꝑderet suo
deinceps arbitrio resumere nō valeret: q̄tū igitur ad ħ
ꝯditio hoꝝ ⁊ illoꝝ vna ē: sȝ talē affectū iusticie homies
dānati nō pñt hr̄e: sicut expſſe ponit ibidē ifra Aug. i co/ ca°3.
deꝫ. c. vbi dicit ꝙ ⁊ si tales tūc habebūt pniā: nō tñ ꝯse/
quētur veniā. ⁊ assignat rōnē. Quia ⁊ si erit ingt ibi sti/
mulus penitudis: nulla tñ erit correctio volūtatis: a ta/
lib⁹. n. ita culpabiť inīqtas vt nullatenus possit ab eis
vel diligi vel desiderari iusticia: volūtas. n. eorum talis
erit: vt habeat in se ꝑꝑ malignitatis sue suppliciū: nūq̄ȝ
tñ possit recipe bonitatis affectū. In qbus vbis si bene
inspiciaň ēt poniť ꝓbatio maioris rōnis facte. ¶ Ter/ 3^m
tio. angeli boni sic sunt ꝯfirmati: vt nullā possint habere
malā volūtatē: igiť mali sic sūt obdurati: vt nullā queāt
hr̄e bonā: ꝯña pꝫ: q2 q̄tū ad ħ talis est ꝯparatio angelo/
rū ad angelos q̄lis hoiū ad hoies: de hoīb⁹ aūt ad ho/
mies sibis. ꝯña bona ē. igiť ⁊c. assumptū pꝫ ꝑ Aug. q̄ sub/
dit ibidē imediate: ⁊ ꝑ modū ēt ꝓbatiōis ꝑmissoꝝ. d. q2
sicut illi q̄ cū xp̄o regnabūt nullas i se male volūtat reli/
qas habebūt: ita illi q̄ erūt i supplicio ignis eterni cum
dyabolo: ⁊ angelis ei⁹ dānati: sic nullā vlteri⁹ requiē ha/
bebūt sic bonā nullaten⁹ hr̄e poterūt volūtatē. ¶ 4°. ar/ 4^m
guiť ex dictis opi. ait. n. ꝙ dyabolus pt deū diligere sup
oīa: ⁊ ꝙ pōt carere oī mala volūtate ⁊ hr̄e bonā: sȝ omes
bonas morales circūstātias. Ex his aūt seqtur ꝙ i ptāte
sua est ꝑꝑ deū conteri ⁊ dolere de culpis suis: nā ex dile/
ctiōe dei poterit dolere ꝙ eū offendit: vlterius poterit
sperare de misericordia dei ⁊ veniā postulare: ⁊ ħ ꝓban/
tur ꝑ fundamēta opi. q2 tales act⁹ nō excedunt: vt hꝫ di/
cere opi. facultatē volūtatis ei⁹. Itē q2 mai⁹ est posse di/
ligere deū sup oīa vel saltē nō ē min⁹: sed si dyabolus ħ
faceret vtiq̄ȝ iustificareť ⁊ ꝯsequereť veniā: dicite Aug. l.
de vera ⁊ falsa peni. dyabolus si posset sperare ⁊ culpā ca°5.
in se sentire: qḋ ñ iuenit i se sumeret i dei pietate. Qḋ āt
nō iuenit i se vtiq̄ȝ iusticia itelligitur. ¶ Cōtra q̄rtū pōt ꝯ 4^m
argui. ꝑmo ex dicto Magistri in ista. dis. 7. c. 2. d. ꝙ ma/
li angeli hñt li. ar. sed depſſum atq̄ȝ corruptū: qḋ surgere
ad bonū nō valꝫ. Idē ꝓbať ex plib⁹ auctoritatib⁹ Aug. ꝺ
fi. ad pe. iam allegatis. vltra eas aūt adhuc expſſius per
illud qḋ ait. in Enchi. ꝙ post primū creature rationalis ca°. 28.
malum etiā nolentibus subintrauit ignorantia rerum
agēdarum ⁊ concupiscentia noxiaꝝ: ex quib⁹ morborū
non vbertatis: sed indigentie tāquā fontib⁹ omnis mi/
seria nature rationalis emanauit: ⁊ statiȝ infra dicit ve/
rum ħ cōia mala sunt ⁊ hominum ⁊ angelorum pro sua
malicia dei iusticia dānatorum: ita ꝙ sm̄ Augu. merito
sui peccati angeli mali ⁊ in intellectu ⁊ in affectu infir/
mati sunt: sicut ⁊ homines. ꝓpter qḋ sicut homines non
possunt ex se bene velle: ita nec illi. ¶ Auctoritas Dyo. Sic ex/
non probat oppositum: sed propositum. Iacet. n. sic. Et ponit ēt
data ipsis angelica bona nequaquā ipsa mutata esse di/ 2^m ꝑ. h⁹
cimus: sed sunt ⁊ integra ⁊ splendidissima: q̄uis ipsi nō auctat
vident claudentes ipsorum boni inspectiuas virtutes. sā. tho. l
Quare ꝙ sunt: ⁊ ex bono sunt: ⁊ boni ⁊ pulchrū ⁊ bonū 4°. sē. ꝺ.
desiderant esse ⁊ viuere ⁊ intelligere que sunt existētia vlti. vbi
desiderantes: per bona autem angelica: vt cōiter expo/ q̄rit vtꝝ
nitur non quelibet eorum bona. sed naturalia. s. essentia oīs vo/
⁊ naturales vires intelligūtur ħ vtiq̄ȝ integra sunt: q̄tū lūtas dā
ad substātiam ⁊ eorum naturales inclinatiōes in bonū: nati sit
vñ appetunt esse ⁊ viuere ⁊ itelligere alia: vt dicit Aug. mala.
in Enchi. ca. precallegato dicit. ꝙ nā rōnalis in suis malis
non potuit admittere beatitudinis appetitū: cū hac ta/
men integritate cōstat ꝙ quo ad alia sit debilitata ⁊ te/
nebrata ꝙ ipse Dyonisius etiā expressit cū ait. q̄uis ipsi
non vident claudentes ipsorū boni ispectiuas virtutes.

Clauserunt.n.sibi per peccatum virtutes ipsorum ispe/
ctiuas boni:propter qd̄ ⁊ ignorantiaz rerum agendaruz
⁊ cõcupiscentiam noxiaꝝ sui peccati penas patiũtur: vt
dicit Aug.⁊ ideo bene cõcordant sancti doctores p̄dicti.
Qd̄ vero ait Dyonisius:illa eẽ splẽdidissima:intelligen/
dum est in cõparatione ad nos: quos acumine scie ma/
xime superant:nõ autẽ in cõparatiõe ad statuz eoꝝ ante
peccatũ:quasi sint in eadẽ sublimitate intelligentie:nisi
forte dũtaxat quãtũ ad noticiã speculatiuã reꝝ.nam in
appetẽdorum agẽdorũq; scia depauati malicia maxios
Ad rões S coti vbi. s̄. capi. 4. patiuntur errores.❡ Ex his ad rõnes potest respõderi.
Ad p̄mã dõz.ꝙ añs est falsum:nec valz ꝓbatio:qꝛ Aug.
ibi volũtatẽ pro actu scdo:siue pro ipso velle accipit: sic
clare pz ex scdo retrac.cap.p̄.⁊ de lib.ar.li.3.⁊ quãuis ni/
hil sit magis in potestate nr̃a q̄ ipm velle:nõ tñ ex h̄ se/
quit̃ ꝙ oẽ velle sit in nostra ptãte:gn imo dato ꝙ aliqd̄
velle sit magis i potestate q̄ aliqd aliud adhuc dictum
Augu.est veꝝ:vt dictũ fuit in p̄.dis.p̄.q.2.❡ Scdo.esto
ꝙ intelligat̃ de potẽtia volũtatis quãtum ad suum ope/
rari:vt dicit opi.adhuc in ꝓposito nõ cõcluderetur inten/
tum:nam dyabolus nullã potẽtiam suam potest oi actu
priuare:nõ.n.itellectum põt p̄uare.perceptione penarũ:
⁊ alia potẽtia non est in eo. Item si ꝓbatio valeret:simi/
li modo probaretur ꝙ angelus beatus posset se priuare
beatitudie sua ⁊ omni gaudio:qd̄ nõ puto cõsonuz dictꝭ
Ad p̄ᵐ sanctoꝝ.❡ Ad p̄mam rõnem pro scd̃a cõclusione. nego
añs:cuius falsitas prolixe ostẽdet̃ infra.dis.26.pro nũc
autẽ sufficiat auctoritas Aug.ibidẽ.vnde sumit̃ ꝓbatio
ꝯñe:⁊ est illa que allegata est ꝯtra tertiũ dcm̃ opi.⁊ ẽ mi/
randũ de sic arguẽte:quoniã Aug.vt euidẽter pz legen/
ti facit illam ꝯñam ⁊ destruit ꝯñs:vt inferat oppositum
Ad 2ᵐ añtis:qd̄ tãquã veꝝ probãdũ ipe premisit.❡ Ad secũdã
quãtum ad illud qd̄ assumit ex dicto Dyonisij pz respõ
sio ex dictis ꝯtra quartũ dcm̃ opi. Ad id aũt qd̄ vlterius
assumit.s.ꝙ bene velle s̄m nullã circũstantiaz moralem
excedit facultatez volũtatis:dõm ꝙ qcqd fuerit de fa/
cultate volũtatis ante peccatũ:⁊ in statu nature itegre i
quo forte ẽt absq; gratia nature addita nõ poterãt bene
velle:facultatẽ tñ volũtatis corrupte excedit intantum
ꝙ nisi diuinitus adiuuet̃:nec tales circũstantias ꝑfecte
cognoscere:nec s̄m eas põt velle:vnde non est volentis:
neq; currẽtis ⁊c̃.nec sufficiẽtes sumus cogitare aliquid
ex nobis.⁊ sine me:inqt saluator:nihil potestis facere:q̄
Ad 3ᵐ ⁊ de hominibus ⁊ angelis estimo esse vera.❡ Ad 3ᵐ p̄mo
dico ꝙ si malicia est corruptiua p̄ncipij:vt dr̃.6°.ethico.
satis rõnabilr̃ dici põt ꝙ i talib⁹ p̄ncipijs practicis erret
maliciosissimi dyaboli itellectus.❡ Scdo posito ꝙ nõ
adhuc nõ cõcludit̃ qd̄ intẽdit̃:tuz qꝛ ꝙ tale p̄ncipiũ sibi
veniat in mẽtez:⁊ si venerit ꝙ sub ipso sibi aliqd sumẽ/
duz occurrat nõ est in eius potestate:sic nec hominis.Sic
docet apl̃s in verbis iã allegatis:tuz qꝛ adhuc habita no
ticia ꝯclusionis practice adhuc sine gr̃a dei nõ põt volũ/
tas cõformabilr̃ elicere bonum velle:gn imo fuit vnus
errorũ pelagij:ꝙ de gr̃a dei necessaria nobis erat soluz:
vt sciremus qd esset agendũ:q̄m habita tali scia in pote/
state nostra erat velle qd̄ volẽdum eẽ sciebam⁹.❡ P̄.in
dyabolo est cõtinue actualis malicia:cui icõpõle est oẽ
velle perfecte bonũ moralr̃.h̄ magis patebunt ifra: vbi
Ad 4ᵐ ingret̃ de potestate hois ex solis nãlib⁹ ad bonũ.❡ Ad
4ᵐ dõm.ꝙ dyabolus in statu nature integre potuit:vti/
q; deum diligere sup oĩa:nõ dico tñ ꝙ ex solis suis nãli/
bus absq; alio gratuito dei dono vel auxilio:in statu aũt
nãe deprauate:q̄uis h̄ ipm possit potẽtia remota:⁊ sicut
ẽt qlibz nr̃m:in actũ tñ ex se exire nõ potest:⁊ hoc expsse
vult Aug.de ci.d.pe.vbi supra.ait.n.ipse ꝙ angelos ita
deus creauit:vt etiã pre seipsis illũ diligerent:cui⁹ se ta/
les creatos ope.vel vt habz alia lr̃a:ope cognouissent: et
infra ait:vt supra allegatum est:ꝙ sic eis facultatez dili/
gendi se dedit:vt vnusqsq; hanc dilectionẽ hr̃e posset et
perdere:sigs tñ inqt eam sponte ꝑderet:suo deinceps ar/
bitrio resumere nõ valeret.❡ P̄.secũdũ eũdez:vt alle/
gatũ est cõtra 2ᵐ pũctũ opi.hu i⁹:i angelis ꝑmanet cõti/
nue auersio:qũo igit̃ ꝑnt actualr̃ cõuerti ad deũ ipz sup
oĩa diligẽdo:cũ sint icõpossa:⁊ p̄ᵐ tollere a se nõ possint:

Quantum ad 2ᵐ artic.dic̃ vnus doctor:ꝙ cã ob/ 2ᵐ artic⁹
durationis angeli ẽ:qꝛ talis ẽ ãgeli nã sã. Tho.
ꝙ cuicũq; volũtas ei⁹ adheret imobilr̃ adheret:econtra/ p.p̄ᵃ.q.
rio volũtati humane:q̄ adheret mobilr̃ potẽs discedere 64.ar.2
⁊ cõtrario adherere.Et iõ si volũtas angeli ꝯsideret̃ añ
adhesionẽ põt libere adheret̃:⁊ huic ⁊ opposito i his.s.q̄
nõ nãliter vult:sz postq̄ adhesit imobilr̃ adheret:⁊ iõ vt
dicũt ꝯsueuit dici ꝙ libeꝝ ar.hois flexibile ẽ ad opp̄ᵐ ⁊
ante electionẽ:⁊ post.lib.aũt ar.ãgeli ẽ flexibile ad vtrũ/
q; ante:sz nõ post.Sic ḡ boni angeli sp̄ adherẽtes iusti/ ꝯ Tho.
cie sũt i illa ꝯfirmati:mali vero peccãtes sũt i peccato ob/ vbi.s̄.
stinati. Iste mod⁹ dicẽdi mihi:sic ⁊ i alijs multis non vr̃
sufficiẽs neq; verus:p̄ qdẽ q̄m fundamẽtũ assũptũ ẽ fl̃z:
⁊ ꝯ sanctos.vz.d̄ imobili adhesiõe volũtatis angelice:ait
.n.Dam̃.lib.2.ꝙ ãgelus ẽ suba itellectualis sp̄ mobil ar/ capi.3.
bitrio libera.⁊ paulopost subdit.arbitrio libera vertibilis
sz mẽtẽ.s.volũtate vertibilis:h̄ aũt veꝝ nõ eẽt si sic imobi/
liter adhereret.❡ P̄.sz hãc viã seqt̃ ꝙ ãgeli beati sũt ꝯfirma⁹
imobiles ⁊ iflexibiles nãlr̃ ad malũ cũ adheserint iusti/
cie sua volũtate.Sz h̄ ꝯñs ẽ expsse ꝯ Dam̃.ibidẽ.ait enĩ
d̄ sanctis ãgelis:difficile mobiles sũt ad malũ: sz ñ imo/
biles:nũc aũt ⁊ imobiles ad malũ nõ nã:sz gr̃a.Et idẽ dic̃
Aug.li.3.ꝯ max.⁊ allegat̃ i.dis.ista.❡ P̄.vt ꝓbatuz fuit ꝯfirma⁹
dis.3.mora aliq̄ fuit iter creationẽ angeli ⁊ ei⁹ peccatũ:⁊
ꝯstat ꝙ i illa mora habuit aliqd̄ velle:⁊ vt pz ex allegatꝭ
in ꝑcedẽti arti.deũ p̄ seipso dilexit:si igr̃ imobilr̃ ei⁹ vo/
lũtas adhereret nũq̄ peccassz:qd̄ ẽ falsuz.❡ P̄.ꝯstat ꝙ ꝯfirma⁹
dyabolus nõ oẽ qd̄ semel vult sp̄ vult:gn imo nũc vnum
nũc ei⁹ opp̄ᵐ:vñ vt dr̃ p̄ voluit xp̄z mori postea voluit ꝙ
nõ moreret̃.vñ vxori pilati suggessit:vt ipediret̃ passio
xp̄i:⁊ satis ẽ verisĩle ꝙ i ei⁹ volũtate sit maxia mutatio
ꝯriaꝝ volitionũ:licz oẽs male sint ⁊ ad malũ finẽ relate.
❡ P̄.q̄ cã assignabit̃ obstinatiõis hoiuz dãnatoꝝ.ꝯstat ꝯfirma⁹
enĩ ꝙ nõ p̄dicta sz ipos:iõ ali⁹ doctor assignat aliã cãm Aureol⁹
cõez.vz.ꝙ ãgelo i suo lapsu ifundit de⁹ ⁊ q̄tidie i morte li.2.d.7.
hois dãnati ifundit quendã habitũ itẽsũ malicie icli/ q.p̄ma.
nãtẽ ad actũ displicẽtie ⁊ odij dei ⁊ necessitãtẽ volũtatẽ
sic vt ꝯ ei⁹ iclinationẽ moueri nõ possit:⁊ hũc modũ ẽt i
pte p̄mus doctor tenuit i suo scripto sup.2.sniaꝝ.dis.7.h̄ ꝯ Aure.
modus nõ appz mihi ꝯueniẽs:p̄ qdẽ qꝛ ponit talẽ habi/ vbi.s̄.
tuz viciosuz a deo solo imediate causari:⁊ ad h̄ nõ dõm
mouet me:ꝙ btũs Aug.tenẽs ꝙ pctm̃ origiale ẽ vicium
ꝯcupiscẽtie ꝙ facit hoiez ꝯcupiscere:cũ Julianus dsen/
sor heresis pelagiane peteret vtrũ a deo talis hitus cau/
saret̃ i aĩa:qd̄ si daret̃ iferebat ꝙ nõ esset malus:nũquaz
Aug.ꝯcessisse iuenit̃ ꝙ cãret̃ a deo:sz oppositũ expsse li.
4.ꝯ eũdez ⁊ silr̃ in ypoti.i respõ.4.❡ Scdo.qꝛ assumit 2
vnũ qd̄ est valde dubiũ.vz.ꝙ aliqs habitus possit neces
sitare volũtatẽ sic ꝙ ꝯriũ actũ nõ possit elicere actui ad
quẽ habitus iclinat.❡ 3°.qꝛ qcqd sit de hoc:nullus tam̃ 3
habitus põt necessitare volũtatẽ:vt sp̄ sit sub actu ei⁹:in
potestate.n.eius est vti habitu cũ voluerit:nõ obstãte q̄
tali habitu volũtas poterit nisi aliud obsistat priuare se
actu:⁊ p̄ ꝯñs carere pena ⁊ mala volitiõe:cui⁹ opp̄ᵐ dicit Gre.in
Aug.vt pz in arti.precedenti.❡ Alius dicit ꝙ ideo an/ rep.li.2.
gelus malus obstinatus est:qꝛ i illo actu:siue i illis acti/ d.7.q.3.

bus i ꝗbus peccat perpetuo conseruatur a deo:ita ꝙ an/
gelus non pōt illum vel illos non habere. Ille tamē act⁹
sic a deo ꝯseruatus sic est deformis ⁊ malus ꝙ non ē an/
gelis demeritorius:sicut nec actus bti est meritori⁹ q̄z
uis sit bonus ⁊ rectus:de hoīe vero dānato dicit ꝙ obsti
natur per eūdē modū in illo actu malo vltimo postquā
3. Sco. aīa separatur a corpe. ¶ Iste modus dicēdi nō mihi appꝫ
ex toto rōnabilis:pmo q̄r si nō vr̄ rōnabilr posse cōcedi
ꝙ habitus aliqs viciosus causet̄ i aīa a deo imediate:sicͭ
a totali cā:vt dcm̄ est ꝯ aliū modū dicēdi:multomin⁹ vr̄
2ᵐ h poni posse de actu vicioso. ¶ 2ᵒ:q̄r si talez actū prauū
deus imediate:sicut totalis cā ꝯseruat i mente dyaboli:
ita ꝙ adhuc nullo mō actiue ꝯcurrit illi⁹ voluntas pari
mō videretur cōcedēduz ꝙ illum actuz potuit de⁹ a pn⁰
causare i mēte dyaboli:⁊ p̱ ꝯñs voluntas dyaboli potuit
a supiore suo subyci tante prauitati:cui⁹ oppoᵐ vr̄ seq ex
snia Aug.p̊ ⁊.3ᵒ.de li.arb.q̱ probare conat̄ ꝙ a nulla revo
lūtas rōnalis cogi pōt:vt sit serua libidinis:q̄r nō ab ife
riore:q̄r nō p̄t:nec a supiore:q̄r iniustū ē: vt dic̄.tertio li.
capi.p̊ ¶ p̃.sm hoc eēt dandum ꝙ pōt deus se solo imediate
causare in mēte rōnali odiū sui.i.dei: qd̄ libenter ego nō
opi.ppa darem. ¶ Et iō dico aliter:nihil tn̄ asserēdo ꝙ obdura/
tio dyaboli:vt ex supradictis appet i duob⁹ ꝯsistit.s.i nō
posse habere bonā volūtatem:⁊ in nō posse carere mala.
Causa pmi ē vl'is subtractio gr̄e ⁊ auxilij spālis dei sine
quo spāli auxilio nullus hr̄e pōt bonā aliquā volūtatez:
⁊ hāc cām innuit Aug.de fi.ad pe.vbi supra cū ait. de an/
gelis qdē de⁹ h disposuit ⁊ ipleuit:vt si qs eoꝝ bonitatē
volūtatis perderet nūq̄z eam diuio munere repararet:
innuens manifeste ꝙ non nisi diuio munere valeat re/
parare:qd̄ tamē munus nō ipartiri voluntas dīna ⁊ di/
sposuit ⁊ ipleuit:⁊ idē iudiciū est de dānatl hoīb⁹. Cā vo
scdi.vz.ꝙ nō possunt carere mala volūtate:vr̄ posse assi/
gnari continuatio perpetua acerbissime pene gehēne:⁊
actualis consideratio felicitatis amisse cū oīmoda dspe
ratiōe recupandi:i ꝗbus penis iustissime dtinētur a dō.
In his aūt cōstitutus ⁊ spāli quolibet dei auxilio desti/
tutus spiritu impatientie agitatus surgit in continuum
murmur ⁊ odium dei puniētis:ex quo etiaz i plures ali/
as cadit pessimas voluntates. De confirmatione vero
bonorum que ecōtrario consistit in non posse carere bo/
na voluntate ⁊ in non posse habere malaz:vel alias vllo
modo peccare :potest dici ꝙ causa est perpetua cōtinua/
tio sue bone vo lūtatis q̄ est beatifica fruitio dei quā ipe
deus sic causat:vt eam voluntas beati non habere non
possit:⁊ insuper preseruatio per deum ab omni inordia/
ta voluntate ⁊ cogitatione:ac vniuersaliter quocūq̄z in/
clinatiuo vel allectiuo ad inordinationem aliquā volū/
ad argᵐ tatis ¶ Ad argumentum.q.respondeo negando ꝯñam.
pnciˢ ad pmam probationez:q̄r potentia rōnalis.vz.ad oppo/
sita. Primo potest dici ꝙ phs loquitur sm statum i quo
sumus ꝙ nec alium nouit:⁊ ideo non sufficit ad proposi/
tum eius auctoritas. Secūdo dicendum ꝙ lz valeat ad
opposita:non tamen ad quelibz opposita:⁊ semper siue i
quolibet casu:vnde ⁊ dyabolus plura libere ⁊ volūtarie
agit circa homines:que posset non velle agere ⁊ nō age/
re. tristatur autem ⁊ dolet in penis in quibus non po/
test non tristari. ¶ Ad auctoritatem solum dicendum:
vt docet magister in littera ꝙ intelligenda est sm statū
in quo creata est rationalis natura:talis.n.vt ait. magi/
ster: ⁊ homo ⁊ angelus creatus est: ꝙ ad vtrunq̄z flecti
poterat. Sed postea boni angeli ita confirmati sunt
per gratiam vt peccare non possunt:⁊ mali ita vicio ob/
durati:vt bene viuere nequeant.

¶ Distinctionis. VII. Questio. II.

QUia magister in secūda parte hui⁹.7.
distin.tractat de multiplici sciē/
tia qua vigent angeli mali.iccirco ad ha/
bendum noticiam de cognitione ipsoruz
angelorum generaliter plura q̄renda sūt.
Primo igitur quero vtrū quācūq̄z rē an/ pᵐ
gelus intelligit:intelligat intellectione tā
a re quā itelligit q̄z a suo intellectu essentialiter disticta:
⁊ videtur ꝙ non:q̄r non quācūq̄z rem intelligit intelle/
ctus humanus intelligit intellectione a se:⁊ a re illa es/
sentialiter distincta.ergo nec quācūq̄z rem intelligit in/
tellectus angelicus ⁊c̄.ꝯsequentia pꝫ:q̄r perfectior est i/
tellectus angelicus q̄z humanus:⁊ perfectionis est itel/
ligere intellectione a se idistincta:vnde hoc attribuim⁹
deo. Si ergo hoc aliquo modo conuenit intellectui hu/
mano non debꝫ ab angelo vniuersaliter negari: antece/
dens probo tripliciter.primo q̄r non seipsum intellect⁹ pᵐ
humanus intelligit intellectione disticta ab eo essentia/
liter:qd̄ probo.q̄r vbi obiectum est idem potentie:actus
potentie in obiectum est indifferēs ab vtroq̄z:nam plus
vel non minus conuenit medium cū extremis q̄z extre/
mum cum extremo:actus autem est mediuz inter potē/
tiam ⁊ obiectum:sed cum intellectus intelligit se poten/
tia est eadem obiecto.igitur ⁊c̄. ¶ Secūdo:q̄r aliq̄ en/ 2ᵐ
tia distincta a se essentialiter:in eo tamē existētia subie/
ctiue nō intelligit intellectione distincta a se ⁊ ab illis:
vtputa suam intellectionez de re naturali ⁊ spēm ab illa
abstractam:cum iste sint sibi cēntialiter presentes. ꝗ ⁊c̄.
¶ Tertio.q̄r non omnem etiā rem extra se intelligit in/ 3ᵐ
tellectione distincta essentialiter ab illa: vtpote substā/
tias abstractas ⁊ imateriales.nam ait phs.3ᵒ.de aīa.ꝙ in
his que sunt sine materia idem est intellectus:⁊ qd̄ itel/ T.c.15.
ligitur:per intellectum autem intelligit ipse itellectio/
nem actualem potentie itellectiue:qd̄ pꝫ per translatio/
nem:quā Cōmē.exponit: loco.n.huius dictionis itelle/
ctus illa translatio habꝫ formare. Sed p̱ formare signi/
ficat operationē itellect⁹:quā vocamus itelligentiā sim/
plicem vel simplicium:vt non lōge post pꝫ ex collectiōe
textus vtriusq̄z translationis ⁊ expositiōe Cōmē.igr̄ ⁊c̄.
¶ Secūdo ad.q.nulla itellectio angeli est essentialiter Cō.21.
disticta ab ipso:igitur nō quācūq̄z rem ⁊c̄.pꝫ ꝯsequētia. 2ᵐ
antecedēs probatur.q̄r si aliqua:vtiq̄z illa esset forma q̄/
dam imaterialis ⁊ abstracta:vt clariz est:igitur ipsa eēt
quidam itellectus ⁊ intelligeret:⁊ eadem ratione itelli/
geret intellectione a se disticta:⁊ illa etiā vlterius itelli/
geret:⁊ sic etiā actualr̄ in quolibet angelo essent ifiniti i/
tellectus ⁊ itellectiones:qd̄ est iconueniēs.pma ꝯsequē/
tia probat̄ auctoritate Cōmē.12.meta.ꝙ in li.de aīa de/
claratum est formas abstractas esse itellectus:⁊ in.3ᵒ.de Cō.36.
anima.ꝙ illud ex itellectis qd̄ nō hꝫ mām suuz itellectū Cō.16.
est itellectus in se:⁊ ipse semper itelligit:qd̄ aūt hꝫ mām
vnūqdq̄z itellectorum est in ipo i potētia:⁊ ideo res ma/
teriales itellecte non itelligunt.h Cōmen.

Ad oppositū angelus itelligit se itellectiōe di/
sticta essentialr̄ ab eo.igr̄ q̄cūq̄z
rez itelligit ⁊c̄.ꝯña pꝫ:q̄r nullū itellectum ab angelo est
tā itimū angelo q̄z est ipsūmet:⁊ per ꝯñs magis deberet
intelligere se absq̄z extraneo medio q̄z aliqd̄ aliud. aña
probat̄ sic.angelus diligit se dilectiōe disticta ab eo.igr̄
itelligit se itellectiōe ab eo disticta.ꝯña pꝫ:q̄r non min⁹
volūtas āgeli est eadē angelo q̄z intellectus ei⁹:nec mi/
nus volitio est eadē volūtati q̄z itellectio itellectui.assū/
ptū probatur:q̄r angelus pōt se odire:cum possit velle se
non esse:imo multi dicūt ꝙ dyabolus ita vult de facto.
igr̄ sua dilectio nō ē ipse:alias dilectio eēt odiū ⁊c̄.

Respondeo quoniã de noticia ac modo cogno/
scendi angelorũ non possum⁹ ali/
quid iuestigare per rationem nisi ex his que cognosci/
mus i nobis. icc irco duo articuli erunt in questiõe ista.
In pmo videbitur vtrum quãcũq3 rem itellectus hũa/
nus itelligit actualiter intelligat intellectione tam a re
intellecta q̃3 ab ipso itellectu distĩcta essentialiter. In
secũdo videbitur de principali quesito.

pᵘ artic⁹ Circa primũ q2 omẽ intellectũ a nobis vl' ẽ ipsemet
intellectus vel aliqd aliud ab eo: i ipso tñ exi
stẽs: vel aliqd qð nec ẽ ipse: nec ẽ in ipso. Icc irco circa h
pono distĩcte aliq̃s õnes. pma ẽ. q si itellectus itelligit
se: intellectio actualis qua se itelligit est ẽẽntialr distin/
cta ab ipso. 2ᵃ. q si intelligit alið a se: extrã tñ in ipo: vt
in subiecto: itellectio qua intelligit ẽ tã ab ipso q̃3 ab eo
qð ipe itelligit ẽẽntialr distĩcta. 3ᵃ. q si intelligit aliqd
extra se qcqd illud sit itellectio ẽ ab vtroq3 ẽẽntialr di/
pᵃ õ stincta. ¶ Primã õnẽ pbo sic. si itellectio qua itellect⁹
intelligit se cũ actu se itelligit nõ ẽẽt distincta ab eo. igit̃
ipse ẽẽt itellect⁹ suimet. p3: τ vltra. igit̃ sp se actualr itelli
geret: τ sp ẽt actualr itelligeret se itelligere se. õñs ẽ cer/
tissime õ experiẽtiã. Itẽ phs. 3ᵒ de aĩa tãq̃3 certũ τ exper/
tũ supponẽs q nõ semp itellectus intelligit querit cãm
hui⁹. seqtur aũt nõ semp itellectus intelligit. igit̃ non sp
se itelligit. Et si dicat̃ q Augu. in. 10. τ. 14. de tri. in pluri/
bus locis dicit q mens sp se nouit τ itelligit. Respõdẽ/
dũ ẽ. q ipse nõ loqtur ð itellectiõe actuali qua qs actua/
liter cogitat τ itelligit: sed de habituali: queãdmodũ vt
capi⁹ 5. ipsemet ponit exẽplũ. 10. ð tri. de pito multarz doctrina/
rũ: quẽ ẽt dñ de vna solũ cogitat. vbi gr̃a. de medicina ẽt
aliaz. vbi gr̃a. grãmaticã dicimus eũ nosse. in pposito su/
mo itellectionẽ iuxta nr̃m cõem vsum: p ipsa cogitatiõe
sub quo itellectu nõ est dubiũ q Aug. nõ diceret mentẽ
ca. 5. τ. 8 semp se intelligere: cũ ibidẽ. τ li. etiã. 14. τ multi alijs lo/
cis dicat q mens q̃uis sp se nouerit: nõ tñ semp se cogi/
tat: õña vero p3: qm si vno tpe mens ẽ noticia suiipsius
eadẽ rõne τ semp: cũ sp vniformiter sit τ obm̃ τ po⁹: τ oẽ
qð reqritur ad itelligẽdũ se h supposito: qn imo ipa ẽ oẽ
Rñ⁹ adhuc reqsitũ. Si dicat̃ q ppter h reqrit̃ intẽtio volũ/
tatis que cũ nõ adest mens nõ ẽ noticia sui: est aũt cum
adest: τ q2 nõ semp ad hoc ẽ intẽtio volũtatis: iõ non sp
õ rñsio. ipsa est noticia sui. ¶ Cõtra intẽtio volũtatis ad nullaz
noticiã reqrit̃: nisi pp copulationẽ obiecti: cũ po⁹ in qua
cãre d3 noticiã actualẽ: vt ad copulãdũ sensibile sensui:
τ spẽm i memoria itellectui: τ vlr nõ nisi ad õiũgẽdũ pa/
ca⁹ 8. τ 9 rẽtẽ proli: vt diffuse declarat Aug. 14. de tri. vnde finalr
cõcludit d. vbicũq3 volũtas nõ apparet: nisi copulatrix
quasi parẽtis τ plis. S3 si cũ mens itelligit se nõ ẽ ibi i/
tellectio aliq̃ alia pter se: nulla ẽ ibi proles nec parẽs: sic
nec aliq̃ res ibi gignit̃. igit̃ nec ẽ volũtatis itẽtio oppo/
2ᵐ tuna. ¶ 2ᵒ ad cõclusionẽ arguo p eũdẽ. 14. de trini. vbi
capi⁹ 16. ait. mens quãdo cogitatiõe se õspicit intelligit se τ reco/
gnoscit. gignit ergo hũc itellectũ τ cognitionẽ suã. Et ex
h volẽs õcludere q in tali noticia ẽt est trinitas q̃dã sic
ostẽdit in alijs subdit: hec aũt duo gignẽs τ genitũ dile/
cap. 10. ctiõe tertia copulant̃. Et ad idẽ infra. Quãdo mẽs inqt
ad seipsaz cogitatiõe õuertit̃ fit trinitas in qua iã τ vbũ
vt possit itelligi format̃: qppe ex ipsa cognitio volũtate
vtrũq3 õiũgẽte: nõ ẽẽt aũt ibi noticia genita: nec aliquid
gignẽs: nec ẽt aliqua vera trinitas: nisi talis noticia esset
capi⁹ 12. res ẽẽntialr ab ipsa distĩcta. Itẽ lib. 9. liquido inqt tenẽ/
dũ ẽ q oĩs res quãcũq3 cognoscimus cogenerat i nobis
noticiã sui: ab vtroq3. n. noticia pariter. a cognoscẽte τ co
gnito: itaq3 mens cũ seipsa cognoscit sola parẽs ẽ noticie
sue: τ cognitũ n. τ cognitor ipsa ẽ. Erat aũt ipsa sibi nosci/
bilis: τ anteq̃3 se nosset. Sed noticia sui nõ erat i ea cũ se/
ipsaz nõ nouerat. ¶ Ex his ẽt p3 ppositũ: tũ q2 nulla res õfirma⁹
gignit seipsaz: mens aũt gignit noticiã sui: tũ q2 nulla res
est i seipa postq̃3 nõ fuit: noticia aũt qua mẽs noscit se dũ
se noscit: cũ ante nõ nosceret ẽ in ea: cũ añ tñ i ea nõ ẽẽt fm
Aug. vñ ait. S3 noticia sui nõ erat in ea τc̃. ¶ Itẽ. 3. idez 3ᵐ
probatur expssa auctoritate eiusdẽ. 9. de tri. vbi ait. sicut capi⁹ 4.
duo q̃daz sunt mens τ amor ei⁹ cũ se amat: ita q̃daz duo
sunt mens τ noticia ei⁹ cũ se nouit. ¶ Quarto. si huius 4ᵐ
noticia nõ ẽẽt ẽẽntialr distĩcta ab itellectu seq̃ret̃ q itel
lectus itelligeret̃ p seipz τ nõ per itellectionẽ additã: sic
res alie itelligunt̃: sed õñs ẽ falsum fm phm. 3ᵒ de aĩa.
vbi ait. q ipse ẽ itelligibilis: sicut itelligibilia τ Cõmen. T. c. 15
exponit. i. ẽ itellectus p itẽtionẽ in eo: sic alie res intelle/
cte. q̃re τc̃. ¶ 2ᵃ õ. h3 duas ptes: vna ẽ q itellectio qua 2ᵃ õ
intellectus itelligit aliqd distĩctũ a se extñs i ipso ẽ disti/
cta ab ipso itellectu: hec pbat̃ pmo sic. itellectio qua itel
lectus itelligit se ẽ distĩcta ab ipo: añs est probatũ i pma pᵃ
õclusione. õña vr̃ tenere p locũ a minori: minus. n. vide/
ret̃ de illa qua itelligit se: τ h pp idẽtitatez itellecti ad i/
telligẽs: vnde Cõmẽ. 12. meta. dicit q essentia itellectus Cõ. 50.
non est eadẽ cũ itelligere: qð est actio itellectus in nobis
τ itellectio i nobis itelligere nõ est idẽ oib⁹ modis: τ cã i
h est: q2 itellectũ i nobis ẽ aliud ab itelligere: i eis autez
que sunt nõ i mã õuenit: vt itellectũ τ itellect⁹ τ actio in/
tellect⁹ sint idẽ. Et ifra subdit cãm: q2 itellectũ nõ ẽ alið
ab itellectu: vbi sicut p3 ex distĩctiõe itellectus ab itelle/
cto i nobis arguit distĩctionẽ itellectus ab itellectione τ
ecõtra i sepatis a mã: τ q̃uis i sepatis a mã suũ dictũ: sic
sonat nõ sit verz: nihilomin⁹ fm ipm appet q si vbi itel/
lectus τ res itellecta sunt idẽ itelligere nõ est idẽ itelle/
ctui: multominus vbi distĩguunt̃ itellectus τ res itelle/
cta. ¶ 2ᵒ si itellectus seipso itelligeret aliqd extñs i eo τ 2ᵐ
nõ per itellectionẽ a se distĩctam semp itelligeret illud
donec ipm ẽẽt i itellectu: τ itelligeret ẽt quodlib3 aliud
extñs i eo: õñs est falsuz fm experiẽtiã: nõ. n. semp itelli/
git spẽz rei quã h3 i se: nec oẽm habitũ vl' spẽm: õña pba/
tur p illð qð tactũ est i pma rõne pcedẽtis õnis: qm. v3.
non ẽ rõ cur vna spẽs extñs i eo itelligatur vno tpe ab eo
plusq̃3 i alio stante ypothesi q ipsa non itelligat̃ intelle/
ctione distĩcta ab itellectu. ¶ Tertio itellectio itelligi/ 3ᵐ
tur ab itellectu itellectiõe ab ipso distĩcta. igit̃ τ qðlibet
aliud extñs i itellectu itelligitur τc̃. õña satis p3. qm ni/
hil ẽ in itellectu de quo magis videatur q possit itelligi
ipsomet itellectu tantũ q̃3 de ipsa itellectiõe: añs p3 per
Aug. 15. de tri. vbi vult q cũ scio me scire: sunt duo scire: capi⁹ 12.
τ hoc quo scio h duo est tertiũ scire: τ sic i ifinitũ multi/
plicant̃ quotiẽs reflectã me sup scire. ¶ Quarto volun/ 4ᵐ
tas non vult seipsa aliquid existẽs in ea: sed qðcũq3 tale
vult: vult volitiõe distĩcta ab ipsa volũtate. igitur itelle/
ctus τc̃. õña p3: q2 eadẽ rõ ẽ hincinde: añs pbatur. qm si
voluntas vellet seipsa aliquid existens in se nõ posset il/
lud velle: nam est impossibile vt aliqua vna ẽẽntia crea/
ta simul aut successiue manens eadez sit contraria. Itẽ
non posset illud intensius τ remissius velle: cum ipsa nõ
sit intensibilis vel remissibilis. ¶ Itẽ. cũ ipsa possit gau/
dere de vno τ tristari de alio ipsa esse posset gaudium τ
tristitia τ omnia hec videntur inconuenientia. igit̃ τc̃.
¶ Secũda pars conclusionis. v3. q quandocũq3 intel/ 2ᵃ ps pᵉ.
lectus intelligit aliquid in se existens intellectio que i/
telligit est distĩcta ab eo qð itelligit: pbat̃ ex plurib⁹ di/
ctis iã. pmo qdẽ: q2 si aliqð tale itelligeret̃ seipso τ nõ in/
tellectiõe alia a se semp itelligeretur: qm nõ potius vno
tẽpore q̃3 alio ẽẽt itellectio sui. ¶ Scdo. q2 qðlibet tale 2ᵐ
cum itelligitur causat itellectionem sui fm illaz aucto/

ritatem Aug. pallegatā ad p̄mā conclusionē liquido te-
c.8.7.10 nendū est ꝛc. quā ēt īnīam ponit li. 14. idē ēt pꝫ per ꝯnaz
quā facit in aucte in scda rōne ad p̄mā ꝯnez. gignit. ḡ bꝫ
3m intellectū ꝛc. ¶ 3°. qꝛ intellectio itelligit itellectiōe a se
disticta: vt pꝫ per auctē Aug. de multiplicatiōe actuū re
flexorū in 3a rōne ad p̄mā partē hui9 cōclusiōis: ꝛ per ea
que dicta sunt in p° dist. p̄mi ad pbandū ꝙ actus reflex9
sit alius ab actu recto. igit̄. ꝛ qōlibet aliud exn̄s in itelle
3a ꝯ ctu ꝙ ab ipso intellr. intellr itellectiōe a se disticta. ¶ 3a
ꝯ. etiā duas ptes hꝫ. quaꝝ vna est. s. q̄cunqꝫ rez extra se
intelligat itellect9 itelligit itellectiōe a seipso essentialr
p̄m distincta. Probat̄ p̄mo ex p̄ma ꝯne. qm̄ ex quo seipꝫ in-
telligit per itellectionē a se distinctā. igit̄ multo fortius
alia. ꝛ ꝯnā pōt declarari sicut p̄ma facta ad scdaꝫ ꝯnem.
2m ¶ 2°. pbat̄ ex ꝯne scda. nam cū ea que sunt in intellectu
sint per seipsa p̄sentia intellectui: ꝛ tn̄ intelligant̄ intelle
ctiōe distincta ab itellectu: multo rōnabilius dōm est ꝙ
ea que sunt extra intelligant̄ per itellectionē distinctaꝫ.
3m ¶ 3°. si aliquā rez extra se intellis itelligeret seipso absqꝫ
intellectiōe addita: vel illa est imālis vl' mālis. si mālis
vel intelligit eam intuitiue ꝛ imediate in seipsa: vel ab-
stractiue in suo rep̄ntatiuo. hoc pꝫ ex dictis in. 3. dis. p̄mi.
si abstractiue. igit̄ intellectiōe a se distincta. pꝫ ex ꝯne se
cunda in qua pbatū est ꝙ oēm rem in se exn̄tē intelligit
intellectiōe a se distincta. si intuitiue: vtputa cū imedia-
te calorē extra intuemur aut sonuꝫ idem sequit̄. p̄mo qꝛ
alias nō indigerem9 p̄ntia illoꝝ ad intuēdū illa: nisi eni
aliquo mō imutarent itellectū nō essent nec̄ia ad hoc vt
intellect9 illa intelligeret: sicut non sunt nec̄ia ad hoc vt
ipsa de9 diligat. nec pōt assignari in quo imutēt data ypo
thesi ꝙ iuuet ppositum: qm̄: ꝛ si dicat̄ ꝙ spēm cāńt nihil
iuuat: qꝛ illa spēs ad nihil deseruit tali intuitiue visioni.
ꝛ posito ꝙ ipsa sit distincta ab itellectu sicut est in rei ve
ritate. multo aūt minus si nō sit aliud q̄ꝫ intellectus: ad
quid aūt deseruiat. ꝛ ppter quid causet̄ patebit in seqn-
Confir. tib9. ¶ Istud cōfirmat̄ ex intētiōe phi 2° de aīa. ibi eniꝫ
T.c.62. querit cur sensus nō sentiūt absqꝫ exteriori sensibili: ꝛ re
spondet ꝙ sensus seu sensitiuū: s̄m aliā l̄ram: nō est actu:
sed potētia tantū. que rō si est sufficiēs: sequit̄ ꝙ si sensus
esset actu ꝛ nō tantū potētia vtiqꝫ sentiret sine illis. igit̄
nō minus si intellect9 eēt actu ꝛ nō potentia tantū respe
ctu illoꝝ itelligeret sine eis: sed si eēt actualis itellectio
eoꝝ vtiqꝫ eēt actu respectu illoꝝ nec vlteri9 actuaret̄ p
Confir. illa. igit̄ ꝛc. ¶ Cōfirmat̄ istud ex intētiōe Augu. q vult
ꝙ q̄cūqꝫ rē cognoscim9 cōgenerat in nobis notitiaꝫ sui.
qō est intelligendū de ea quā coḡscim9 imediate siue sit
in nobis siue extra nos. 2°. qꝛ si intellect9 est eēntialiter
itellect9 alicui9 rei mālis: eadē rōne ꝛ cuiuslꝫ: ꝛ per ꝯns ē
vnica intellectio oīum reꝝ māliū: ꝛ certe nō solū exn̄tiū
sed ꝛ p̄teritarū ꝛ futurarū sicut de9: qō est absurdissimū.
Si vō illa res quā seipso itelligit est imālis aut illā itui
tiue itelligit aut i aliquo rep̄ntatiuo: qō in se hꝫ. Si det̄
p°. 2m ppositū habet̄ vt p9s. Si vō det̄ p̄mū ꝯ p̄mo tūc. qꝛ
tūc in vita ista nos intuitiue cognoscerem9 substātias se
paratas: cui9 oppositū per expientiā certū ē. pꝫ ꝯnā. qꝛ iā
2°. intellect9 eēt itellectio eaꝝ si vnqꝫ eē deberat. 2°. qꝛ tūc
sequeret̄ ꝙ intellect9 vidēs intuitiue deū esset eēntialr
visio dei: ꝛ vlteri9 ꝙ nō posset non videre deū: dūmō in
rerū nā ꝯseruaret̄ a deo. nā h̄ posito nihil deesset adhuc
vt ipse eēt visio dei. Itē quicūqꝫ intellect9 eque pfecti
s̄m nām exn̄tes equalr deū viderēt: ꝛ nō vn9 alio perfe-
ctius: sed h̄ sunt penit9 absurda ꝛ erronea. igit̄ ꝛ illud ex
4m quo sequunt̄. ¶ 4°. ad eādē partē ꝯnis arguo. qꝛ si ei9 op
positū eēt verū seq̄ret̄ ꝙ nullā rē quis vno tpe iperfecti9
alio nec pfectius intelligeret: cui9 oppositū expimur in

visione rei exterioris quā sil' cū sensu intellect9 apprehē
dit: nec clarius nec minus clare s̄m ꝙ ipsa in alia ꝛ alia
dispōne se hꝫ ad nos: ita ēt est de plurib9 alijs. ꝯnā vō pꝫ.
qm̄ intellect9 nō suscipit intēsionē ꝛ remissioneꝫ. ¶ 5°. si 5m
intellect9 eēt ipsa itellectio nullus habit9 gn̄ret̄ in no-
bis. ꝯns est falsuꝫ. nā experimur multotiēs itelligere vl'
itellexisse nos pmpt9 ꝛ facili9 itelligere idipꝫ. ꝯnā pꝫ: tū
qꝛ nō appet ex quo vel qb9 imediate gn̄ret̄ talis habi-
tus: tū qꝛ frustra poneret̄. nam ex quo itellect9 eēt actua
lis itellectio habit9 nihil cōferret ad itellectionē: qꝛ itel
lectus nō possꝫ eē pfectior nec expeditior: nec alr aliq̄lr
itellectio q̄ꝫ sit. ꝛ iō ita pmpte vel nō pmpte eēt intelle-
ctio: ꝛ quis intelligeret sine habitu sicut cū habitu. Et su
mo h̄ itellectionē p notitia intellect9 circa id: respectu
cuius cōcedim9 intellectū habituari quicquid illud sit.
¶ 6°. nō appet quō in intellectu possꝫ eē tāta multitudo 6m
actuū quātā expimur: vtpote simplicis intelligētie vlis
ꝛ singularis: ꝛ cōplexa affirmatiue ꝛ negatiue. Itē actuū
apphēsiuoꝝ ꝛ iudicatioꝝ ꝛ assensitiuoꝝ ꝛ hō alioꝝ mul-
toꝝ: nisi diceret̄ ꝙ intellect9 est vni9 itelligibilis intelli
gentia simplex. ꝛ h9 cōfusa illius distincta: ꝛ alteri9 itelli
gibilis est itelligētia cōplexa nō essentialr: sed obiectiue
cū iudiciū affirmatiuū vni9 ꝛ negatiuꝫ alteri9: ꝛ silr de
oībus: queadmodū dicim9 de itellectiōe dīna: qō nō pu-
to bn̄ dictū theologice neqꝫ phyce: nec cōsonū ēt expien
tie: qꝛ cognoscim9 euidēter aliqn̄ vnū itelligere alio non
siml' itellecto. ꝛ vnū añ affirmare ꝛ idipꝫ postea negare.
p̄us assentire: ꝛ postea eidē dissentire: p9s errare postea
scire: ꝛ alias mutatiōes itellectuales: q̄ illa ypothesi da-
ta nullaten9 esse possent. ¶ Ad hoc ēt argui pōt auctōri- ca.4.
bus. ait. n. Aug. 5. de tri. ꝙ qꝛ aīa magis viuit dū sapit: mi
nusqꝫ cū desipit: iō fit in ea aliq̄ mutatio: hoꝝ vtrūqꝫ fal
sum eēt si ipsa eēt itellectio q̄ itelligit. Itē li. 6. dicit ꝙ in ca.6.
aīa aliud est artificiosum eē: aliud inertē: aliud acutum:
aliō memorē: aliud cupiditas: aliud timor ꝛc. ꝛ tandē ex
his cōcludit ipam nō simplicē sꝫ multiplicē eē. Itē li. 8. ca.2.
ait ꝙ animi eēntia nō ē ipsius eēntia virtutis sicut ē tri-
nitas de9 vnus magnus verus verax veritas. Itē lib. 15. ca.13.
dicit ꝙ nostra scia amissibilis ē ꝛ receptibil': qꝛ nō ē nob
qd scire vel sape: qm̄ eē possum9 ꝛ si nesciam9 neqꝫ sapia
mus. Itē. 2. de ci. dei. ait. ꝙ aīa nō est sapia: ꝛ statim ex h̄ ca.10.
infert ꝙ mutari pōt ꝛ desipe: ꝛ postea dicit ꝙ sic aer illu
minat̄ luce q̄ nō est ipse: ita aīa fit sapiēs sapia q̄ nō ē ipa.
Oīa hec falsa eēnt sicut pꝫ itelligēti si intellect9 eēt itel-
lectio rerū: hanc ēt eē intētionē Ar. ꝛ Cōmē. 3° de aīa nō Aristo.
est dubiū. cū vbiqꝫ dicant ꝙ itellus mouet̄ ab itellectu Auer.
agēte ꝛ a phātasmatib9 ad postremā pfectionē q̄ non est
aliud q̄ꝫ intelligere: ꝛ ꝙ itelligere est pati: ꝛ siliaꝝ q̄ nūq̄ꝫ
saluari pn̄t nisi ponēdo ꝙ intellectio sit res distincta ab
itellectu. Et ad hoc bn̄ facit ēt vnū verbum Cōmē. 3° de
aīa. qui ꝯ Themistiū: vt pꝫ cōmēto 5° eiusdē li. posuit in- Cō. 20.
tellectū speculatiuū nihil aliud eē q̄ꝫ intellectū possibilē
pfectū per intellectū agentē seu aliqō cōpositū ex vtro-
qꝫ: ita ꝙ in itellectu possibili cū itelligit actu nihil de no
uo gn̄atur: ad quē modū satis ppinquāt illi qui dicūt ꝙ
itellect9 est sua itellectio qn̄ intelligit nec aliqd in eo fit
nouū: imo forte nō differūt a mō isto. ¶ Cōtra hūc inq̄ꝫ
arguit Cōmē. vbi supra: qm̄ s̄ꝫ hāc viā nō eēt necesse po
nere nisi intellectū mālē tm̄. i. possibilē aut intellectum
mālē ꝛ agentē s̄ꝫ modū silitudinis: vbi eni nō ē vā gnā-
tio nō ē agēs. h̄ Cōmē. ista aūt eē ꝯ intētionē phi: ꝛ Cōm.
nulli q eos legerit dubiū eē pōt. ¶ Scdaꝫ ptē ꝯnis. vꝫ.
ꝙ q̄cūqꝫ rē ex̄ itellis itelligit: itelligit itellectiōe disticta 2a pars
a re illa: pbat̄: nā oīs res ex̄ ē mālis vl' imāl' ꝛ abstracta: ꝯe pb'
si est mālis ꝛ itelligit̄ vl' itelligit̄ abstractiue in suo rep-

sentatiuo vel intuitiue ꝛ imediate in seipsa. ꝛ ħ pꝫ ex di-
ctis in. 3. d. p̄. Si intelligat̄ abstractiue statim pꝫ ꝙ itelle
ctiōe a se distincta: tūꝫ qꝛ equalr̄ cognoscit̄ ħ mō res siue
sit siue fuerit ꝛ nō sit. ꝛ cōstat ꝙ qn̄ nō ē notitia q̄ itelligi
tur nō ē ipsa eēntialr̄. Tū qꝛ ꝑ notitiā qua ipsa abstracti
ue cognoscit̄ ei⁹ repn̄tatiuū cognoscit̄ ituitiue: vt vbi su
pra pꝫ. ꝛ multo rōnabili⁹ diceret̄ illud repn̄tatiuū eē illā
notitiā q̄ꝫ ꝙ res ex̄: ꝛ tn̄ illa noti⁹ ē eēntialr̄ disticta ab il
lo repn̄tatiuo. vt pꝫ ex 2ª ꝯne. igit̄ ꝛc̄. si vō itelligat̄ itui-
tiue sicut cū quis ituet̄ colorē in piete quē ꝛ sensuali ꝛ in
tellectuali ēt visiōe imediate ꝑcipit: siue sint disticte vi-
siōes siue nō. vt ꝓbatū fuit in. 3. d. p̄mi. Adhuc pꝫ ꝙ itel-
lectiōe a se disticta. p̄° qdē qꝛ alr̄ sequit̄ ꝙ ad ħ vt qs vi-
deat colorē nullā rē nec̄ce ē cāri de nouo in colore vl̄ i sen
su visus: sꝫ positis ꝑcise colore ꝛ sensu quis illuꝫ videret:
ħ aūt falsuꝫ ē. Tū qꝛ s̄m ħ nec ꝓpinqtas nec distātia co
loris ad sensuꝫ. nec dispō nec idispō sensus. certe nec clau
sio vel apitio oculoꝝ cōferret vl̄ obesset ad vidēdū vel
nō vidēdū aut magis ꝑfecte vl̄ min⁹ ꝑfecte vidēdū: cui⁹
oppositū expimur: ꝛ ꝙ istud seq̄t̄ pꝫ. qm̄ talia nō reqrun
tur ad aliquā opationē: nisi ꝓp actionē vni⁹ in aliud: tūꝫ
ca. 2. per Aug. 2. de tri. q expsse dicit: qd̄ cū aliqd̄ corp⁹ videm⁹
tria ibi cōsiderāda sūt. Prio ipsa res quā videm⁹: deide
visio illa q̄ nō erat p̄us q̄ꝫ rē illā obiectam sensui sentire-
mus. 3° ꝙ in ea re q̄ videt̄ q̄ꝫdiu videt̄ sensum tenꝫ ocu
loꝝ. i. animi intētio. ꝛ addit. ꝙ in his igit̄ trib⁹ nō soluꝫ ē
manifesta distictio: sed ēt discreta nā. Et paulo post sub-
dit. q̄uis re visibili d̄tracta nulla sit nec vlla oio eē pos-
sit tal̄ visio: si corp⁹ nō sit qd̄ videri queat nullo° tn̄ eius
dem sube ē corp⁹: quo format̄ sensus oculoꝝ: cū idē cor-
pus vr̄: ꝛ ipsa for⁹ q̄ ab eadē iprimit̄ sensui: q̄ visio vocat̄:
tūꝫ ēt qꝛ ħ dato nō appꝫ cur hn̄s sensuꝫ poti⁹ videret co-
lorē q̄ꝫ eꝫ color videret ipm̄. imo vtiq̄ꝫ magis vr̄ illō di-
cēdū si ipse color sit visio. ꝯn̄a p̄ª ꝓbat̄. qm̄ si ē nec̄ce aliq̄ꝫ
rē nouā cāri. igit̄ vl̄ illa erit visio vel aliqd requisitū ad
cātionē rei q̄ erit visio. nam si visio iam actu eēt nō esset
Confir. nec̄iū istā cāri: vt quis videret. ¶ P̄. cōstat ꝙ nō ē nec̄e
cāri aliquā talē rem in colore. igit̄ in sensu: q̄cūq̄ꝫ aūt illa
sit: dūmō ea posita qs videat habet̄ ꝓpositū. Nā tal̄ res
vt dicit Aug. vocat̄ visio. qd̄ si tu nō illā: sꝫ colorē ipꝫ ve
lis vocare visionē nō est cōtēdendū de noie. sufficit. n. ꝙ
ꝑter obm̄ ꝛ sensuꝫ aliqd aliud gignat̄ i sensu sine quo nō
possim⁹ videre ꝛ eo posito videm⁹. Pꝫ igit̄ ꝙ visio sen-
sualis est eēntialr̄ distincta a re visa. Ex hoc autē sequit̄
ꝙ ēt intellectualis sit ab illa re visa distincta: qm̄ si i ho-
mine aliq̄ visio sit sensualis ꝛ itellectualis: vt quidā pu-
tant clarū est. Si vō sint diuerse adhuc idē sequit̄: tū qꝛ
min⁹ cōuenit itellectio pura cū re sensibili q̄ꝫ sensatio: tū
qꝛ sensatio ꝑcedit cālr̄ hꝫ intellectioneꝫ. si sint diuerse. si
vō res itellecta est imālis ꝛ abstracta: cū nulla talis itel-
ligat̄ a nobis nālr̄ ꝛ in statu p̄sentis vite ituitiue. sꝫ in q-
busdam cōceptiōib⁹ vt in p̄°: vbi supra ostēsuꝫ est. sequit̄
2m manifeste ꝙ intelligit̄ itellectiōe a se distincta. ¶ 2°. sic.
īpossibile ē aliquā rē itelligere vel eē itellectiuā vel esse
itelligētē intellectu qui nō sit ipsa nec in ea velut forma.
igit̄ ipol̄e est aliquā rē itelligere seu eē itelligētē intelle-
ctōe: q̄ nō sit ipsa nec in ea velut forma. ꝛ vltra. igit̄ ipol̄e
ē intellm̄ hūanū itelligere aliquā rē ex̄ se itellectiōe que
nō sit ipse vel in eo vt forma. ꝛ ꝑ ꝯn̄s itellectiōe disticta
a re illa. p̄ma ꝯn̄a satis ex se euidēs est. qm̄ sicut ꝑ itellm̄
res est itellectiua. ita ꝑ intellectionē res ē actualr̄ intelli
gens. scd̄a clara ē ēt. an̄s infra ꝓbabit̄. vbi inquiret̄ vtrū
Confir. aia intellectiua sit forma corporis. ¶ Confirmat̄. qm̄ si
aliq̄ itellectio eēntialis eēt p̄sens itellectui ꝛ ꝯiuncta q̄-
cūq̄ꝫ mō p̄ntie vel ꝯiūctiōis imaginabili. dūtamē nō in-
formaret eū: itellect⁹ nō eēt per illā itelligēs: nec illa eēt
itellectio eius: sicut nec corp⁹ xp̄i in sacro est rotūdū vel
albū rotūditate vel albedine sacrali per hoc ꝑcise: qꝛ nō
informat̄ per illas. Nā alias ita cōiūcte sunt ꝛ ꝓpinque
forme ille corpori xp̄i sicut accn̄tia ꝓpria: silr̄ q̄ꝫtūcūq̄ꝫ
dyabolus vniat̄ alicui corpori aut alius angelus vl̄ ange
lus angelo aut aie hūane: dū tn̄ nō informet nullo predi
ctoꝝ id cui vnit̄ est itellm̄ aut eius intellectiōe q̄ illi eq̄
vnita ē est intelligēs. Certe nec ipso deo qui maxime iti-
mus est cuilibꝫ creature: qꝛ nō informat vlla creatura ē
intellectiua vl̄ intelligēs eo mō quo loqmur in ꝓposito.
nā alias ex ipso ꝛ ꝑ ipm̄ sunt oia. ¶ 3°. si aliqua res ex̄ eēt 3m
intellectui nostro sic itellectio sui ħ maxime videret̄ de
deo in statu beatifico itell̄s: ita ꝙ de⁹ eēt ipsa visio itel-
lectus hūani. ħ ꝯn̄a satis est clara: tū qꝛ de⁹ est maxime
abstract⁹ ꝛ imālis: ꝓp quā cām mouent qui dicūt ꝙ sub-
stātie sepate intelligunt̄ seipsis absq̄ꝫ itellectiōe media.
tum qꝛ maxime ipse intim⁹ est mēti. ꝛ p̄sertiꝫ iā actualr̄
beate: sed ꝯn̄s est falsum: qd̄ pꝫ: qꝛ visio qua angeli beati
vidēt creaturas in v̄bo est visio creata s̄m Aug. 2. super ca. 12.
Gen̄. ad l̄ram. vbi ait. cōditio celi p̄us erat in v̄bo dei s̄m ō p̄uis
sapiētiā genitā: deinde facta ē in creatura sp̄ūali. hoc est
in cognitiōe angeloꝝ s̄m creataꝫ in illis sapiētiā: deide
celū factū est: vt eēt ēt ipsa celi creature in gn̄e ꝓprio. Co
gitatio vō rei ꝑcedēs in angelo ipsius rei ꝯditionē vtiq̄ꝫ
s̄m Aug. est cognitio in v̄bo sicut ex statim sequētib⁹ pōt
haberi expssissime lib. 4. ꝑ illam ēt imediate videtur c° 31. ꝛ 35
ipm̄ v̄bū dei: vt certū est. igit̄ visio qua hō videt imedia ō p̄uis
te ipm̄ v̄bū diuinū in vita beata ē creata in ipso. ꝛ ꝑ ꝯn̄s
ab ipso deo viso disticta. ¶ Confirmat̄. nam cōstat ꝙ vi Confir.
sione beatifica hō videt deū intuitiue. Sꝫ s̄m d̄cretaleꝫ
pape bn̄dicti. 12. illa est creata: qꝛ cum ibi d̄terminet̄ ꝙ
beatitudo cōsistit in duob⁹ actib⁹: visiōe. s. ꝛ fruitiōe. pro
hoc faciūt auc̄tes supra allat̄e ꝙ ois res quā cognoscim⁹
gnāt in nobis notitiā sui. ¶ Cōtra istā 3am ꝯnē sunt due ꝯ 3m ꝯ-
opi. vna est ꝯ p̄mā partem ꝯnis. ponit. n. ꝙ itellectio nō nē ē vna
addit aliqd absolutū supra potētiā intellectiuā. sꝫ tātūꝫ opio.
mō quēdā respectū ad obm̄. ¶ Et hoc est ēt ꝯ duas pri-
mas ꝯnes. Probat̄ aūt hec positio p̄° sic. illa que ex op- p̄m
posito distinguunt̄ nō p̄nt eē vnū ꝛ idē. Sꝫ act⁹ p̄mus ꝛ
scd̄s distiguunt̄. vt pꝫ 2° de aia. actus aūt p̄m⁹ est forma T. cō. 2.
absoluta. g actus scd̄s ꝛ opatio ē forma respectiua. ¶ 2°. 2m
si opatio sit forma absoluta distincta a po⁹ ꝓcederet̄ in
infinitū. cum ois forma absoluta possit h̄re opationē: sꝫ
hoc ē incōueniēs. igit̄ ꝛc̄. ¶ 3°. sicut se hꝫ lucere ad lucē. 3m
sic intelligere ad intelligēs. vtrūq̄ꝫ. n. est act⁹ imanēs: lu-
cere ipsius lucis: ꝛ intelligere ipsius itell̄us. Sꝫ manife-
stum ē ꝙ lucere nō est aliqd̄ absolutū additū luci. igi ꝛc̄.
¶ 4°. omne absolutū de⁹ pōt separe: sꝫ intelligere nō p̄t 4m
de⁹ separare ab intellectu. igit̄ ꝛc̄. ¶ 5°. in nullo absoluto 5m
possunt adunari ꝯ̄ria. eodē actu sentiēdi vr̄ albū ꝛ nigꝝ.
igit̄ videre nō ē forma aliqua absoluta: ꝛ per ꝯn̄s multo
minus intelligere. ħ ꝯclusio q̄ꝫtū ad hoc. s. ꝙ intellectio
nō sit res distincta ab intellectu cōfirmat̄ ab alijs ꝑ au-
ctoritates. Primo qdē ph̄s. 3. de aia. vult ꝙ intellect⁹ nō T. c. 14
patit̄ sicut alie res: sꝫ vt dicit Cōmē. passio intell̄s ē rece Cō. 14.
ptio tn̄ sine trāsmutatiōe. ħ aūt vt vr̄ nō ē aliud q̄ꝫ pati
obiectiue tn̄ ꝛ nō subtiue. cōfirmat̄ ꝑ exēplū ph̄i ibidē
de tabula ꝛ pictura. cōstat. n. ꝙ cū tabula pingit̄ nō edu-
citur color de potētia tabule: sꝫ applicat̄ corp⁹ coloratuꝫ
corpori tabule: sicut igit̄ nō recipit̄ color in tabula sub-
iectiue: sic nec itellectio in intellectu. ¶ 2°. s̄m ph̄m vna 2m
intelligētia nō patit̄ ab alia subiectiue cū eam intelligit
sed per eēntiā intelligit eam. i. nō per formā inherētem
substātie sue. igit̄ silr̄ est de intellu. ¶ 3°. seq̄retur ꝙ post 3m

forte intelligibile nullus itelligeret debile sicut ē de sen
su. Nam cā hui⁹ in sensu est: qꝛ sensus vł organū aliq̄diu
retinet spēs receptas: sꝫ si itell's recipiat subtiue spēs me
lius retinebit q̄ꝫ sensus. igit̄ ⁊c̄. Nec pōt dici ꝙ spūalitas
obstaret. nā ⁊ sensibile spūalius hꝫ eē in sensu q̄ꝫ ex̄. ⁊ tñ
ꝯ 2ᵐ ptē ꝯnis. ex illa spūalitate illud nō toll'r. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ partē eiuſ
dē ꝯnis fuit alia opi. satis moderna q̄ tenuit ꝙ visio bea
tifica qua creatura videt deū nō ē visio creata: sꝫ icreata
pᵐ .s. de⁹ ipse q vr̄. H ꝓbat̄ p° sic. A quolibꝫ btō pōt ſm le
gē dei ordinatā q̄lꝫ creatura cognosci distincte in v̄bo ꝑ
cognitionē suā beatificā: ⁊ nō ꝑ cognitionē btīficā crea
tam. qꝛ tūc vł illa eēt corruptibilis de cōi lege: ⁊ tunc illa
nō eēt btītudo: qꝛ btītudo non ē btītudo nisi sit sine fine
ꝑpetuanda: vł ipsa eēt infinite ꝑfectiōis cognitio. qꝛ ifi
nitoꝝ cognitio ⁊ cuiuslꝫ distīcte: vtrūq̄ꝫ illarū ē incōue
niēs. igit̄ cognitio beatifica talis ē increata: qđ ē intētū.
2ᵐ ¶ 2°. qꝛ si nō sic eēt: tūc sūme btūs nō possꝫ stāte sua bea
titudine in sūmo hr̄e ita ꝑfectā cognitionē in gn̄e ꝓprio
de creatura aliq̄ sicut infim⁹ btūs hn̄s nālia paria. ꝯn̄s ē
icōueniēs. ⁊ ꝯn̄a pꝫ. qꝛ aīa repleta vna tali forma creata
nō pōt illa replēte sił tantū cape de cognitiōe disperata
sicut aīa par in nālib⁹ nō sic repleta: aliogn nō tot itēlli
simas qn pl'es spēꝝ diuersaꝝ possꝫ simul nāl'r recipe: qđ
3ᵐ repugnare vr̄ cuilibꝫ creature. igit̄ ⁊c̄. ¶ 3°. idē ꝓbat̄ per
ca. 34. ō Aug. 8. sup Gen. qui dicit: ꝙ de⁹ ꝑ suā subām loq̄t̄ ad itel
paruis lectuales creaturas illuminādas cū iam pn̄t cape locu
4ᵐ tionē eius q̄lis ē in v̄bo ei⁹. ¶ Pro ista via pōt argui ex
intētōe phī ⁊ Com. q̄ vt in pma. d. h⁹ scdi. q. p. articulo 2°.
ꝓbatū fuit ē: ꝙ ipm pmū de⁹ ipse itelligat̄ ꝑ seipm absq̄ꝫ
itellectiōe media ab alijs intelligētijs abstractis: ita ꝙ
ipse ē ⁊ qđ intell'r ⁊ intellectio ei⁹ qđ ipm itelligit. sił'r aūt
R̄n̄o ad argᵘᵐ est in nobis. ¶ Ad pᵐ ꝯ pmā partē ꝯnis rn̄deo ꝙ si argu
mētatio illa d̄bite ꝑficeret̄ cōcluderet ꝓpositū nostꝝ. s.
ꝙ intellectio ⁊ intell's distinguunt̄: sꝫ qđ vlterius infert̄:
ꝙ opatio nō ē forma absoluta: nō sequit̄ v̄tute argumē
ti. nō. n. ē ꝯn̄s ꝙ si actus pm⁹ ē forma absoluta: ⁊ act⁹ scđs
distiguit̄ ab illo: ꝙ actus scđus nō sit forma absoluta. si
cut nō sequit̄ ꝙ si albedo ē qualitas: ⁊ nigredo distiguit̄
ab albedine. ⁊ ēt opponit̄ illi: ꝙ nigredo nō sit qualitas.
Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵐ negāda ē ꝯn̄a. ⁊ sił'r qđ assumit̄ ad ei⁹ ꝓbōnē.
Cō. 84. Nā ſm Com. 4. phȳsi. quātitas nō ē actiua: multe ēt for
me nō hn̄t opatiōes: nisi velit qs dicere ēt illas formas
hr̄e opatiōes: q̄ possūt cāre in intellu saltē ꝑticul'r aliquā
opationē: vtpote notitiā sui. ⁊ tūc cōcedā ꝙ intellus pōt
hr̄e opationē: ⁊ illa aliā in ifinitū: sicut de actib⁹ reflexis
est dcm̄. sꝫ nō ad hūc sensuꝫ dici cōsueuerūt forme opati
Ad 3ᵐ ue seu hr̄e ꝓprias opōnes. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ si cōparatio
debeat eē v̄a. oꝫ ꝙ ꝑ lucere intelligat̄ ipsa lux. ⁊ ꝑ intelli
gere itellectio: vt dicat̄ ꝙ sicut se hꝫ lux ad lucēs. sic itel
lectio ad intelligēs. ⁊ cōcedo tūc silītudineꝫ. Sꝫ isto mō
ꝓbat potius ꝓpositūꝫ: sicut pꝫ: tñ qđ addit ꝙ lucere est
act⁹ imanēs lucis nec ꝓprie nec v̄e dictū ē. nō. n. lucere ē
actus. i. opatio imanēs plusq̄ꝫ albere vł calere q̄ nusq̄ꝫ ab
aliquo auctore alic⁹ cōditiōis vocata sunt opōnes nec i
manētes nec trāseūtes: sꝫ sic arguētes fefellit silītudo il
Ad 4ᵐ loꝝ infinitiuoꝝ. ¶ Ad 4ᵐ cōcedo ꝙ intellectionē possꝫ
de⁹ separe ab intellu: illa tñ sepata non eēt intellectio vt
Ad 5ᵐ alias dictū ē. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ multipl'r deficit. Primo
quidē: qꝛ ita ꝯ arguētē ꝓbari pōt: qm̄ nō plus in vno re
spectiuo possūt adunari ꝯria: q̄ꝫ in vno absoluto: ⁊ ita ꝓ
baret̄ ꝙ intellectio ⁊ sensatio nō eēnt for⁹ absolute neq̄ꝫ
2 respectiue. 2°. qꝛ forma arguēdi nulla ē: qꝛ non ē debita
sumptio minoris sub maiore. ⁊ si d̄bite sumeret̄. v̄bi gr̄a
in actu sentiēdi adunari pn̄t ꝯria vtiq̄ꝫ falsa eēt ꝓprie ac
3 cepta. 3°. qꝛ ēt falsuꝫ ē ꝙ eodē actu sentiēdi vr̄ albū ⁊ ni

grum: q̄uis. n. sił' aliq̄n videant̄ albū ⁊ nigruꝫ: nō tñ vni
co actu. ¶ Ad auctē pmā dōm ꝙ intelligit de trāsmuta Ad pᵐ
tiōe stricte sumpta q̄ ē a ꝯrio. cū tali. n. trāsmutatiōe non aucto.
est re. eptio intellectiōis: sꝫ vtiq̄ꝫ hñ ē cū trāsmutatiōe q̄ Cō. 14.
ē salus ⁊ ꝑfectio seu ſm l'ram cōmēti euasio. i. exit⁹ eius
qđ ē in potētia ab eo qđ ē actu: ⁊ est sił'e ⁊ nō ꝯriū: vt sup
plet Comē. sꝫ extrahēs ipm a potētia ad actuꝫ: vt habet̄
2°. de aīa. a phō ⁊ Cōmētatore ibidē ꝯmēt. 57. ⁊ 78. Pri
maꝫ igit̄ trāsmutationē tñ negat Com. in receptiōe itel
lectionis. vbi allegat̄ ex. 3. de aīa. sicut pꝫ ex cōmētis al
legatis de 2°. ⁊ iteꝝ ex eo ꝙ illa v̄ba allata dicit ꝑcise ad
saluandū ꝙ intellus ē imālis nō obstante ꝙ intelligere
sit passio. passio. n. q̄ est cum transmutatiōe pmo mō ē in
rebus mālibus tantū: sꝫ scđa est in intellectu: ⁊ hoc claꝝ
est legēti ibidē phm̄ ⁊ Com. ¶ Ad ꝯfirmationē dōm ꝙ ad ꝯfir.
ꝑꝑ illud qđ arguit̄: ⁊ forte ꝓpter aliud dicit Com. ibidē T. c. 14.
ꝙ exēplum illud nō est veru: est tñ via ad intelligēdū. ⁊
iste modus doctrine est necārius in talib⁹ reb⁹: lꝫ sit re
thoricus. Quātū igit̄ ad illud qđ sumit̄ nō est exēplū: sꝫ
ſm expositionē Com. est sic ad ꝓpositūꝫ: qm̄ queādmo
dum tabula ait Cōmētator. nullā picturā hꝫ in actu ne
q̄ꝫ in potētia ꝓpinqua actui: ita in intellectu māli nō est
aliqua formarū intellectiuarū quas recipit neq̄ꝫ actu nꝫ
potētia ꝓpinq̄ actui ⁊c̄. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ illud non facit Ad 2ᵐ
pro via illa: qꝛ non ē intētio eius ꝙ intelligētia ꝑ ꝓpriaꝫ
eēntiaꝫ tanq̄ꝫ ꝑ intellectionē intelligat aliā intelligētiā.
sed per eēntiā intelligentie intellecte. vt in pma dist. su
pra ostīsum est. ¶ Ad 3ᵐ neganda est ꝯn̄a. Ad ꝓbationē Ad 3ᵐ
dōm ꝙ illa nō est causa nec ſm v̄itateꝫ: nec ſm intentio 3. a. t. c. 7
nem phī vł Cōmētatoris: sꝫ ſm phm̄ causa est: qm̄ sensi
tiuum quidē non sine corpore est. H aūt. s. intell's separa
tus est. vt ibideꝫ dicit Com. Et ſm veritatem. ⁊ sic forte Cō. 7.
intellexerit phs. cā est: qꝛ organū sentiendi quo median
te fit sensatio per forte sensibile alterat̄ alteratione d̄bi
litante ⁊ corruptiua: ex quo indisponit̄ ⁊ fit min⁹ aptum
ad seq̄nteꝫ sensationeꝫ: nō sic aūt est de intellu: cui⁹ opa
tio nullo organo mediāte elicit̄. ¶ Ad rōes ꝯ scđaꝫ par ad rōes
tem ꝯnis. R̄n̄deo ad pmā: qꝛ d̄terminate assumit de po° ꝯ 2ᵃᵐ ptē
dei ordinata. nego ān̄s. naꝫ q̄uis de poten° absoluta dei
nō tot numero finitas creaturas in v̄bo possit btūs vide
re quin possit plures: tñ tot videt vł aliquādo videbit ꝙ
nūq̄ꝫ pl'es: sꝫ ex hoc pōt reduci difficultas argumenti sic.
Si btūs pōt in v̄bo plures videre q̄ꝫ videt: aut ꝑ eūdem
actū quo nunc videt aut ꝑ alium. Si ꝑ eūdem cū adhuc
illis visis possit plures: ⁊ iterū illis pl'es poterit ꝑ eūdeꝫ
videre oēs actu exn̄tes ⁊ possibiles: ⁊ ꝑ ꝯn̄s infinitas: ⁊
tunc sequit̄ ꝙ illa visio sit infinita cognitio ⁊ ifinite ꝑfe
ctionis: si per alium ⁊ alium actū: aut scđo adueniente ce
dit pmus: ⁊ tūc beatitudo erit corruptibilis: aut cū scđo
manet primus: ⁊ tunc cum vterq̄ꝫ sit visio verbi: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
beatifica cresceret eius beatitudo: vł saltem ipse essꝫ ma
gis beatificus q̄ꝫ prius: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō vniformiter btūs: qđ
nō videt̄ dādū. ¶ Iteꝫ sicut haberet plures visiōes sic
haberet cōseq̄nter plures dilectiōes: qđ etiā nō videtur
cōcedendū. ¶ Ad istam deductioneꝫ rn̄deo ꝙ ꝑ alium
actum: ⁊ cum addit̄ ꝙ vł cedente pmo vł manente: dr̄ ꝙ
vtrūq̄ꝫ diuisim pōt dari. Et si detur pmū cōcedendū est
ꝙ beatitudo seu visio beatifica est corruptibilis. Si tñ
corrūpitur nō est beatitudo sic accepto vocabulo vt ac
cipit pmū argᵐ. videlꝫ vt cōnotat ꝑpetuitateꝫ: siue ꝙ eo
actu quis ꝑpetuo deum videbit. Cuꝫ hoc tñ pōt stare ꝙ
videns sit btūs: qꝛ si simul pma cedit ⁊ alia ponit̄: ita ꝙ
nunq̄ꝫ sit quin videat ipm v̄bū semꝑ ipse erit btūs q̄ꝫq̄ꝫ
nulla eius visio erit vł sit btītudo ad illū sensum. Et ſm
H q̄cumq̄ꝫ auctoritates dicunt ꝙ btītudo sit ꝑpetua d̄be

ret exponi de beato. 2°.pōt dici ꝙ primus actus manet cum scdo per hunc modū:ꝙ.s.in beato est q̄dam visio ꝑpetua qua ipse videt v̄bum ꝛ totā beataȝ trinitatē ꝑcise vel in v̄bo ēt aliquas creaturas: sicut deo placet in se illi ostēdere. Cum vo deus de nouo aliquas beato ēt in v̄bo creaturas ońdit cātur in illo alia visio alteri⁹ spēi a ꝑma qua ēt videꝛ v̄buȝ ꝛ alie creature in v̄bo:per h̄ tñ nō crescit intēsiue beatitudo illius.nec ipse est magis btūs nec ꝑfectius intēsiue deū videt:qꝛ ille cum sint alteri⁹ rōnis nō cōponūt aliquā vnaȝ visionē: ꝛ q̄uis plura alia in eo videat nō ꝓpter illa beatioꝛ:sed ꝓp deū solū.i. ex eo ꝑcise ꝙ deū videt est beatus: iuxta vulgatā auc̄tem Aug.5. confess.hec auteȝ visio tādiu manet q̄diu placet deo:vt btūs videat illaȝ rē:ꝛ postea cedit.ꝛ si iterū alia sibi ostēdat alia visio cātur:ꝛ sic tales sibi succedūt. ꝑma tñ manente semꝑ.Et q̄uis vterq₃ hoꝝ modoꝛuȝ sit possibilis de po⁹ dei vt vtrūq₃ ponit q̄dam solēnis doctoꝛ neutruȝ alteri ꝑeligēs:mihi tñ plus placet modus secūdus.ꝓpterea:qꝛ magis saluat ꝑmanētiam visionis beatifice: imo stricte sumēdo solus ponit aliquā beatificā: de facto aūt quō cōtingat.vtrū altero hoꝝ vel alio beatis alia in v̄bo reuelari de⁹ nouit. Occurrit aūt mihi vn⁹ terti⁹ modus quē nō dubito eē possibilē: ꝛ magis puto eē de facto.vȝ. ꝙ quilibȝ beatus a ꝑncipio sue beatitudinis hȝ visioneȝ verbi ꝛ oium alioꝛū in v̄bo que deo placet illi ostendere nec postea vlla fit ei reuelatio noua:sed semꝑ simľ ꝛ vno actu videt q̄cunq₃ in v̄bo visurus est. huic magis videꝛ cōsonare intētio Augustini qui.15.de trini.ait. Tūc.s.videbim⁹ deū sicuti est.fortassis nō erūt volubiles cogitationes nostre ab alijs in alia eūtes atq₃ redeūtes:sȝ oēm sciam nostrā.i.oīa que scienus vno simul cōspectu videbimus.Et q̄uis hic loquaꝛ cū nota dubitatiōis nō asserendo:innuiꝛ tñ per hoc eum id magis opinari.Sed.12. confess.hoc idē de angelis absq₃ nota dubitationis affirmat dicēs:ꝙ ipsi sunt illud celū celi intellectuale vbi est intellect⁹ nosse siľ nō ex parte nō in enigmate nō ꝑ speculum:sed ex toto in manifestatiōe facie ad faciem:nō mō hoc modo illud:sed qđ dcm̄ est nosse siľ sine vlla vicissitudine tēpoꝛū:ꝛ hoc idē putandū est de beatis hoībus qui erūt equales angelis dei.iuxta v̄bū saluatoris. ¶ Si tñ velimus oīno ponere ꝙ de nouo eis aliqua reuelenꝛ posset dici ꝙ per aliā notitiā que nō erit intuitiua v̄bi icreati sicut est bñ sibi possibile vt tenui quādo icepi lecturaȝ sentētiaꝝ.ꝛ per hos modos vitaꝛ ex toto variatio beatifice visionis quā certe sancti vitare nituꝛ. vt inuunt in v̄bis eoꝛū:nec per istū modū negareꝛ quin per aliā notitiam de nouo aliqua intelligāt: sed nō ꝙ per notitiaȝ in verbo.neutrū tñ hoꝛuȝ assertiue: sed tātūmodo dubitatiue ꝛ gratia inq̄sitionis sit dcm̄. ¶ Ad scdaȝ rōnē nego ꝯñam:ꝛ ꝓbationē ipsius:ꝛ vlterius cōcedo ꝙ nō tot itēsissimas nūero finitas pōt simul recipere quin pľes possit.nec hoc repugnat creature sicut nō obstāte ꝙ aliqua pars medij sit repleta spē albedinis:pōt etiaȝ intensissima eo mō quo intensissima dari dȝ.s.qua ꝓm nām nō potest eē intēsioꝛ in medio pōt adhuc repleri itēsissima spē nigredinis.ꝛ iterū specie rubedinis ꝛ nō tot taliū q̄n pluribus si tot essent cātiua spērum. vnde talis receptiuitas infinita: vt sic loquar:nō repugnat creature: nec aliq̄ īfinitatē perfectionis intrinsece arguit in eaꝗnimo nō maioris perfectiōis est posse recipe infinita q̄ duo:qꝛ q̄ rōne pōt duo pōt infinita:ita ēt instaꝛ de habitibus in aīa; quoꝛū nō tot quin plures possūt in illa esse siľ:non.n.vn⁹ indisponit ad receptionē alteri⁹:sed potius confert.Et si dicaꝛ ꝙ secus est de actib⁹ seu actualib⁹ intellectiōib⁹:ꝛ de habitib⁹.naȝ plures habitus vtiq₃ siľ possem⁹ nãliter habere eque intensos. experimur aūt ꝙ nō multos act⁹ simul eque intēsos possum⁹:q̄nimo duȝ intente rē vnaȝ cogitamus:mēs diuertiꝛ ab alia cogitatiōe in toto vľ in parte:ita vt nō eque ꝑfecte cogitet de re illa. ¶ Rńo ꝙ hoc vtiq₃ veꝝ est pro statu isto.ꝛ h̄ est nobis pena peccati:sicut etiā ꝓȝ Aug.ꝑmo de lib.ar.pena peccati ē ꝙ mēs aliquādo perspicuas rōcinationes foꝛmidet:ꝛ de inuentiōe veritatis desperet:aliquādo ēt conaꝛ in lucē intelligendi: ꝛ rursus decidat fatigata. Et multas alias penas mētis ponit.Sȝ oīa cessabunt tunc:ꝛ libere poterit cogitare q̄cūq₃ de⁹ voluerit sibi ostēdere.Et nō.ꝙ ꝑ similem rōnē ꝓbari posset ꝯ sic arguētes: ꝙ nō est in beatis aliq̄ notitia creata de reb⁹ in ꝓprio genere:qꝛ tunc stante illa in sūme beato nō posset aliā alteri⁹ spēȝ recipe eque ꝑfectam sicut alius min⁹ btūs par sibi in nãlib⁹:ꝛ tñ puto ꝙ ipsi nō negarent talē notitiā causataȝ in beatis angelis. ¶ Ad auc̄tem Aug.dōm ꝙ Aug.intelligit ꝙ loquiꝛ per subam suā non tanq̄ per locutionē vel cognitionē qua illi formaľr audiant vel cognoscāt:sed tantū per obm ꝛ representatiuū imediatū notitie illoꝝ:ita ꝙ nullum aliud mediū interuenit in quo cognito cognoscāt que sibi de⁹ reuelat:secus aūt accipit cū loquiꝛ his qui huic locutiōi nō sunt ydonei:qm̄ illis per medias aliq̄s creaturas loq̄tur:quas imediate intueńꝛ:ꝛ in illis : vel per illas alia q̄ ipse rep̄sentant:ꝛ hic sensus pȝ ex eo qđ statiȝ addit:illis aūt inquit qui eaȝ cape nō possūt cum loquiꝛ de⁹ nō nisi per creaturā loquiꝛ:aut tātū modo spūaleȝ siue in sōnis siue in extasi in siľitudine rerū coꝛpoꝛaliū:aut etiā ꝑ ipaȝ coꝛpoꝛalē dum sensib⁹ coꝛpoꝛis vel alia spēs coꝛpoꝛis apparet vel insonāt voces.Ecce ꝙ simili mō subam suā cōparat illi locutiōi sicut isti siľitudines coꝛpales ꝛ voces. he aūt nō sunt actuales cognitiōes quib⁹ illi q̄b⁹ loquiꝛ formaľr cognoscunt:sed obiecta cognita sicut nos ꝑ voces significatiuas quas audim⁹ res significatas app̄hendimus.Et sicut pulchre dicit vn⁹ doctoꝛ sic arguētes deberent aduertere ꝙ Aug.ꝛ si dicat ꝙ de⁹ loquiꝛ ꝑ subaȝ suam:nō tñ dicit ꝙ illi audiunt per subam dei:pōt ergo deus loqui per subam suā modo ꝑexposito. ꝛ illi audire per actū creatū in se receptū quo audiunt intellectualr subam dei:sicut ꝛ alijs loquiꝛ per voces coꝛpoꝛales ꝛ illi audiūt ꝑ actū in se receptū quo voces illas app̄hēdunt. ¶ Ad vltimū dōm ꝙ illud vtiq₃ ē de intētiōe phi:ꝛ Cōmētatoꝛis:sȝ ꝙ sic sit q̄ztū ad h̄ ꝛ de itelligētijs abstractl h̄ nō intēdūt:sȝ exp̄sse opm̄:vt pȝ ex ibidē adductl:nihilomin⁹ tñ ꝛ suū dcm̄ ēt de itelligētijs ē falsuȝ:nec ipsi ꝓbāt

Quantum ad 2m arti.ꝛ ꝑncipale q̄situ dico duas ꝯnes. Pꝛia est.ꝙ angelus aliq̄ rē itelligit itellectiōe a se ꝛ a re itellecta eētialr disticta. Probaꝛ ꝑmo:qꝛ angelus cognoscit creaturā in v̄bo ꝑ notitiā in illo creatā:sicut pȝ ex auc̄te Aug.2° sup Gen. allegata in 3a rōne ꝓ 3a ꝯne ꝑcedētis articuli.pȝ ēt ex alia quā eodem.c.scribit.ait.n. Queadmodū rō qua creatura cōdiꝛ ꝑoꝛ est in v̄bo dei q̄ creatura ipsa que cōdiꝛ. sic ꝛ eiusdē rōnis cognitio ꝑus fit in creatura spūali que pctō tenebrata nō est ꝛc.ratio aūt illa nihil aliud est q̄ ipm v̄buȝ. Si aūt eius cognitio fit in creatura illa spūali.igiꝛ ē eētialr distincta tam a v̄bo q̄ a creatura in qua fit.igiꝛ ipȝ verbū intelligit angelus ꝑ intellectionem a verbo ꝛ a se eētialr distinctā.pȝ ꝯña.qm̄ per illam notitiā imediate intelligūt verbū ipm. ¶ S.ꝙ qualȝ rem extra se quā intelligūt intelligant itellectiōe distincta ab illa re sufficienter ꝓbari pōt per scdam rōnē tertie ꝯnis ꝑcedentis articuli.ꝛ per Aug.ex.4.super Gen.in plurib⁹ locis.ꝙ v̄o taliū rerū notitia ēt ab ipso angelo sit disticta: ꝛ ab eodē ibidē pōt haberi.Et ꝓbaꝛ insup per articulū ꝑisieñ.64.

Marginal notes (left): Adā in ꝓlo.q.2 — ca.16. — ca.13. — Ad 2m
Marginal notes (right): Rńo — ca.10. — Ad 3m — Ad 4m — 2m arti.ᵒ — ꝑm — 2m

qui est talis. Quia substātia intelligētie non differt a scia eius. ibi. n. nō est diuersitas itellecti ab itelligēte. nec di-
3^m uersitas itellectoꝝ error. ¶ Pꝫ. si nulla intellectio itelli-gētie esset disticta ab ea. q̄libꝫ itelligētia eēt eq̄ simplex vt de^o. ꝯña est falsum: ꝛ ꝯ theologiā ꝛ phīam: ēt sicut pꝫ
Cō. 51. iz. metaph. ꝛ 3° de aīa. ꝯña pꝫ. qꝛ hac cōpōne que est itel-
Cō. 5. lectus cū sua itellectiōe sublata: q. s. nulla intellectio sit forma inherēs itellectui nō appet verisile ꝙ aliqua alia cōpositio remaneat in itelligētia ꝓ eo ꝙ q̄lꝫ alia minus
2^a ꝯ sibi videat ineē. ¶ 2^a ꝯ est. ꝙ q̄tācūqꝫ rem intelligit angelus intelligit intellectiōe a se ꝛ a re illa eēntialr distincta. h̄ ꝓbaꝛ. qꝛ oīs res quā intelligit vel est extra ipm vł in ipso vel ipse. sꝫ oēm extra ipm ipse intelligit itellectione a se distincta: ꝛ ab illa vt ꝓbatū est. Itē itellectio qua se itelligit ē ab eo eēntialr disticta: qꝛ si itellectio qua se itelligit eēt eadē ei: eadeꝫ rōne dilectio qua se diligit eēt eadē sibi: ꝛ si sic tunc nō posset se plus ꝛ min^o diligere. h̄ aūt falsum est. potuit. n. dyabolus se min^o seu remissi^o diligere: alias se tantū diligēdo q̄tū dilexit nō plus q̄ debuisset seu imoderate se dilexisset: ac per h̄ non peruerso ꝛ imoderato sui amore peccasset: cui^o oppositū sn̄ialr po-
ca. vi. nit Aug. y. super Gen̄. capitulis. zi. ꝛ. zz. ꝛ. i4. de ciui. dei. Item rē extrīte in se intelligit intellectione a se ꝛ a re illa eēntialr distincta. ꝛ hoc pꝫ. qꝛ eadē rō est q̄tū ad hoc de
ad rōes ipso ꝛ de nobis. ¶ Ad rōnes ꝑncipales rn̄deo. Ad ꝑmaꝫ
ꝑnci. nego añs. ꝛ silr añs ꝑne ꝓbationis eius: ꝛ etiā ꝓpōnem assumptā ꝓ illi^o ꝓbatiōe: nec ꝓbatio vlterioꝝ est ad ꝓpositū: qꝛ actus quo intellect^o itelligit se nō est medi^o inter se intelligētē ꝛ se intellītū: alias distingueret a seipso. Et ꝓterea si actus sic mediaret. igiꝛ distingueret ab his inter que mediaret: ꝛ per ꝯñs ꝓpositū cōcludiꝛ ꝛ opposi-
ad 2^{am} tum illius qd̄ intēdit arg^m. ¶ Ad scd̄aꝫ etiā ꝓbationem
ꝓba^{em} negādū est añs. ad ꝓbationē dōm ꝙ ꝓpter talem ꝑsentiam nō tolliꝛ quin intellectiōe distincta itelligaꝛ: sꝫ solum ꝙ per aliquā spēm aut aliud repsentatiuū dum ipsa
ad 3^{am} sit actualr in intellectu nō repsentanꝛ. ¶ Ad 3^{am} ꝓbatio
ꝓba^{em} nem dōm ꝙ añs est falsum: ꝛ silr ꝓbatio eius: vt dictū ē: q̄uis ēt si vera eēt nō ꝓbaret illd̄ qd̄ directe intēdit: eo ꝙ illud vbū ꝑbi dictū sit de intelligētijs abstractis: non
Ad 2^m de intellectu hūano: vt supra tactū est ꝛc. ¶ Ad 2^{am} rōnē ꝑncipalē etiā nego añs. Ad ꝓbationeꝫ cōcedo ꝙ illa eēt forma imālis ꝛ abstracta. Et cū inferꝛ ꝙ eēt itellect^o: ne-
iz. m. 36 go ꝯñam. Ad ꝓbationē dōm ꝙ verbū Cōmē. intelligen-
3. a. i6. dum est de formis imālib^o substātialib^o: q̄les sūt anime rōnales ꝛ ipse sube sepate: nō aūt earuꝫ accñtia: ꝛ ipse quidem dicunꝛ for^e nō quidē ab actu informādi: sꝫ ab actualitate eēndi: seu nō qꝛ informant: sed qꝛ sunt act^o quidaꝫ. vnde ꝛ forma frequēter ꝓ actu accipiꝛ: fm quā acceptionem in plurib^o locis Cōmētator ipsas intelligētias for-
ca. i6. mas appellat. ꝛ ēt ipm deū: ꝛ Aug. silr. i5. de tri. ꝛ. z. de li.
ca. 30. ar. ꝛ plurib^o alijs: dicuntur ēt hō substātie forme: qꝛ sunt ꝑncipia operationum. nam a forma egreditur operatio. vnde diciꝛ ꝙ operatio fecit scire formam.

¶ Distinctionis. VII. Questio. III.

Secundo circa istā mām de cognitione angeloꝝ. Quero vtrū angeli cognoscāt res per spēs distinctas ab actualib^o notitijs quib^o res ipsas
ꝑ^m cognoscūt. Et arguiꝛ ꝙ nō. hō nō cognoscit per spēs distinctas a suis notitijs. igiꝛ nec angelus. ꝯña pꝫ. qꝛ nō plurib^o indiget angelus ad cognoscendū cū ipse sit pfectioꝛ in nā intellectuali q̄ hō. añs ꝓbaꝛ. qꝛ homo nō sentit per spēm distinctam a sensatiōe. igiꝛ nec intelligit ꝑ spēm distinctaꝫ ab intellectiōe. igiꝛ hō nō cognoscit per spēm distinctā a cognitiōe. ꝑma ꝯña pꝫ. qꝛ potētioꝛ est intell^s q̄ sensus. 2ª ꝓbaꝛ. qꝛ omnis notitia hoīs est sensatio vel intellectio. añs ꝑmū pꝫ. qm̄ in visione sensitiua exterioꝛi nullā spēꝫ experimur: nec per rōnē aliquā possum^o cōuincere spēꝫ: hō ab actu distinctā. nā positis ꝑcise coloꝛe ꝛ luce ac visu bn̄ dispo^{to} i se. ꝛ ad colorē pōtꝛ visio. n^c aliud aliqd reqriꝛ

Ad oppositū arguiꝛ auctē Dyo. 4. de di. no. d. ꝙ angeli illuminanꝛ per formas sciales rerū ꝛ rōnes. ¶ Itē. io. ꝓpōne de cāis scribiꝛ. oīs itelligētia ē plena formis. forme aūt ꝛ spēs ideꝫ sigñant. O ꝑ^m

Rn̄deo h̄ erunt articuli. 3. nā ꝑmo inquireꝛ vtrum hō cogitat per spēs. 2° vtruꝫ ꝑ s; ēs distinctas eēntialr a notitijs: q̄ duo iplicanꝛ in argumēto qōnis. 3° qd̄ principaliter queritur.

Quāuis aūt mā ꝑmi articuli sit aliqualr ptractata in ꝑ^o li. d. 3. q. ꝑ. Ad plenioreꝫ tn̄ discussionē eius: ꝛ ꝓpter collatione de ipsa habita in ꝑncipijs libroꝝ sn̄iarum inter quosdam bacbalarios cōcurrētes mecū in lectura ꝛ me: volo iteꝝ aliqualr eam hic tractare. nō replicando tn̄ que in ꝑmo dicta sunt: nisi quaten^o opoꝛtuerit: ꝓpter aliqua obiecta vł dicta ꝯ illa. ne tn̄ equiuocatio h^o vocabuli spēs inquisitionē eiusmodi vllo mō perturbet. ꝑmitto distinctionē quādā de noīe ipsoꝝ: q̄uis hoc nomē spēs sit ad multa valde equiuocū. dimissis tn̄ multis significatiōib^o eius: ꝛ sumēdo ipm tātūmō vt cadit in vsu disputantiū ꝛ tractantiuꝫ de notitia ꝛ mō quo aīa cognoscit. dico ꝙ quadrupliciter pōt accipi. ꝑ^o cōissime ꝓ omni forma ad notitiā habēdā cōcurrente: ꝛ fm ꝑ^o hunc modū ēt ipsa forma coꝛporis qd̄ cognosciꝛ dꝛ spēs. 2° cōius pro omni forma q̄ est aliquo mō rō cognoscendi aliam rē: ꝛ fm hunc moduꝫ ars ꝛ alij habit^o cognitiui 2° pn̄t dici spēs. 3° mō cōiter pro forma qualibꝫ q̄ est silitudo ꝛ imago rei cognite per quā res illa cognosciꝛ. ꝛ fꝫ 3° hunc modū etiā ipsa actualis notitia diciꝛ spēs. 4° mō sumiꝛ spālter ꝛ ꝓpriē. s. pro forma q̄ est silitudo seu ima- 4° go rei cognite per quā recognosciꝛ manēs nālīter in aīa. et postq̄ aīa desijt actualr cogscere est apta nata ducere aīam in notitiā rei cuius ipsa est imago ꝛ silitudo. ꝑmo ꝛ duob^o vltimis modis vtitur noīe spēi Aug. z. de trini. ꝛ ca. 9. mō 2° vtiꝛ. 7. meta. in illo. c. Eoꝝ aūt q̄ fiūt. cū ait. medi- T. c. zz. cinalis aūt ꝛ edificatoria est spēs sanitatis ꝛ dom^o. In ꝓ- ꝛ. z3. posito aūt h̄ nomē spēs sumiꝛ tn̄ 4° mō. ¶ His ꝑmissis circa hūc articulū pono q̄tuor ꝯnes. ꝑ^a est. ꝙ in aīa nr̄a sunt tales spēs reꝝ sensibiliū. 2^a ꝙ in aīa sunt ēt spēs rerū aliq̄rū isensibiliū ꝛ mere itelligibiliū. 3ª est. ꝙ aliq̄s res q̄ñqꝫ aīa siue hō cognoscit per spēs. 4^a ꝙ aliq̄s res q̄ñqꝫ cognoscit hō ꝛ nō per spēs. ¶ Primā ꝯneꝫ pbo ꝑ^o ꝑ^a ꝯ supponēdo vnū qd̄ q̄lꝫ experiri pōt in seipso. vꝫ. ꝙ q̄ñcūqꝫ aliquis cogitat d aliq̄ re sensibili n̄ tūc pn̄te: quā tn̄ alias vidit. vbi grā. de leone: ita sue cogitatiōi imediate obijcitur aliqd qd̄ est leo vł sile leoni: sic cuꝫ quis ituerꝛ oculis colorē in pariete imediate sue visiōi obijciꝛ coloꝛ ille. sic ego ꝓ certo sp̄ experioꝛ: sic se expiri isinuabat Aug. cū. z. de tri. dicebat. ita fit vt oīs q coꝛpoꝛalia cogitat siue ipse ca. 8. aliqd cōfingat siue audiat aut legat vł ꝓterita narrāteꝫ vł futura ꝑnunciātē ad memoriā suā recurrat: ꝛ ibi reperiat modū atqꝫ mensurā oium formaꝝ: quas cogitās intueꝛ. cōstat. n. ꝙ hoc nō poterat sibi eē notū nisi ꝑ expiētiaꝫ: q̄ expiebaꝛ ꝙ q̄ñcūqꝫ aliqd sensibile nō pn̄s cogitabat aliqd imediate obijciebaꝛ: vt dem est: sue cogitatiōi: ꝛ ita arguebat ꝙ alij expirenꝛ. Et qꝛ per rōnē ꝯuincebat illud tale nō eē rē aliquā exꝛ aīam exn̄tē: ꝛ tn̄ eē verā aliquā entitatē: cōcludebat ꝙ erat for^a aliq̄ in memoria talis q̄lē dixi noīe spēi significari. Hoc idē se experiri mōstrabat pbs in de memoria ꝛ re. vbi ait. ꝙ cū aliqs itelli-

git aliqd q̄tum: et nō in q̄tū q̄tum ante oculos eius po-
nitur aliqd q̄tum. et cōstat q nō loquebat' de oculis ex-
teriorib': al's nō possemus de nocte talia itelligere. Item
et ipse nō pbaret ex h intentū. s. q intelligere taliū non
est sine fantasmate. Quid aūt est poni añ oculos nisi vi-
deri seu obyci visiōi. Cū igit' isti sic expirent' in seipsis: et
ego silr semp expiar miror multū q hanc suppōnē qdam
Jo. sco. socius negauit dicens talē experiētiā nō eē sibi cōem. nec
pro certo sibi credo salua gra sua: supposito q ipse sit bō
vniuoce mecū. supposita igit' hac experiētia pbo pposi-
tum sic. Illud qd sic obycit' cogitanti sensibile nō presens
nō est aliq̄ res extra aium exn̄s. igit' est aliq̄ sp̄es seu ima
go vel fantasma eius exn̄s in aia. nō. n. curo de noie. nam
quolz pdictor in sua significatiōe frequenter vtunt' au-
ctores. ɔn̄a est satis cl..ra. añs pbo. qz si illud tale eēt ali
qua vna res extra aiam sic cogitās possz euidēter cogno-
scere rē illam existere et cognoscere vbi est et qd agit et si-
miles veritates cōtingētes de ipsa: qd est ɔ cōem expien
tiam. ɔn̄a h pbat' aucte et rōne. Aucte quidē Aug. qn eam
ca. 8. dem ɔn̄am: et ad idē ppositū pbat in de quātitate aie. vn̄
discipulo loqn̄te de vrbe Mediolanēsi nō sibi pn̄te quā
alias viderat: et tūc recordabat' et dicente. Quid ibi agat'
ignoro. qd vtiqz nō ignorarem si aius me' vsqz ad ea loca
porrigeret' p̄sentia sentiret. rn̄det Aug. vez videris mi-
hi dicere. non pōt aūt intelligi hoc dictū de pn̄tia locali:
qn̄ esto q ipse clausis oculis fuisset intra vrbē illā. et de
ipsa tūc cogitasset silr ignorasset qd ibi agebat'. loqueba-
tur g̃ de pn̄tia imediatōis obiectiue: ac si diceret: si cogi-
tatio mea imediate terminaret' ad illa loca vl' si ea ad q̄
imediate terminat' eēnt illa que vidi nō ignorarē qd ibi
nunc agat'. Similē ɔn̄am ipse et facit in de vera reli. Si
ca. 60. vna est roma. etc. vt in pmo allegatū ē. et iter subdit. Si
vnus est ille amic' me' falsus ē iste quē cogitās fingo: et
pbat. nā ille vbi sit nescio. iste ibi fingit' vbi volo. Rōne
et pbo. qz nulla rō est pper quā vidēs rem aliquā ime-
diate per sensum exteriorē nouit illā eē et alias veritates
cōtigētes de ipsa: nisi qz illā in seipsa imediate cognoscit:
ita igit' eēt in pposito si cogitatio ipsa interior ad rē ex-
Ex fran tra imediate terminaret'. ¶ Sz ad hanc dicebat' a duo-
cisc' de bus cōsocys bacbal'. q alia rō erat. s. qz visio sensus exte
truuiso rioris est notitia intuitiua cui' vtute tales veritates con
pdicatō tingētes cognosci pn̄t. Cogitatio vo rei absentis est noti-
Jo. sco. tia abstractiua p quā nō pn̄t tales veritates cogn̄sci. Hoc
nō valz: qz q̄ro quā notitiā et qua rōne dicis intuitiuam
alicui' rei: aut eni eam que imediate terminat' obiectiue
ad illam: et ideo dicis eā intuitiuā: qz sic imediate termi-
nat': et tunc sequit' q si cogitatio interior imediate termi
natur ad rē extra ipsa est notitia intuitiua ei'. et vlterius
sequit' illatū. vel eā dicis intuitiuā vt aliqui moderni di-
cunt: qua pōt sciri rē esse si est vl' nō eē: si nō est: et alie ve-
ritates cōtingētes de illa: et tūc dicere q hoc nō pōt per
hāc notitiā: qz nō est intuitiua: et per illā pōt: qz est intuiti-
ua nō est aliud q̄ dicere per istā et per illā pōt. qz pōt per
illā. et est soluere qōnē per seipam. et silr poterit alius dice-
re per cogitationē pōt illud cognosci: et nō per visionē ex-
teriorē: eo q illam dicet intuitiuā et visionē exteriorem
Confir. abstractiuā. ¶ Pt. q̄ro q̄re per illā quā dicis intuitiuam
pn̄t tales veritates cognosci: nec videt' q rō aliqua red-
di possit pter hanc: qz. s. imediate terminat' obiectiue ad
rē ipam. igit' silr dōm erit de cognitiōe si imediate ad rē
extra terminet' siue eā postmodū velis vocare intuitiuā
siue abstractiuā: qz de vocabulis nō dz eē cura. relinquit'
g̃ q illō ad qd cogitatio talis imediate obiectiue termi-
2m natur nō est res aliqua extra. ¶ 2o. pbo idē añs: et suppo-
no duo. vnū est q qn̄cūqz aliquis sic cogitat de sensibili

nō p̄sente idipm obycit' imediate sue cogitatiōi: si aliqd
tale sensibile sit actu extra aiam: qd obyceret' si nullū ta
le eēt penitus: et h est clarū. ei. n. qui vidit rosam si cogitet
de rosa posito q nulla sibi sit p̄sens: sint tn̄ multe in mun
do nō aliud obycit' q̄ si nulla tūc esset: alias posset vi co
gitatiōis pcise cognoscere vtz aliqua eēt in mūdo vl' nō
Item cogitādo in estate qn̄ multe sunt: et cogitādo in hye-
me quādo nulla est expireī' vl' expiri posset diuersitatē
obiector imediate terminantiū suas cogitatiōes q̄ sūt
ɔ oēm experiētiā. 2o suppono q qn̄cūqz quis cogitat de 2
sensibili nō pn̄te illo qd sibi imediate obycit' est aliq̄ en-
titas vl' alique entitates actu exn̄s vel exn̄tes in rez nā
siue in aia subiectiue siue extra aiam. h pz: qz ad non ens
nulla simplex notitia nr̄a nālr habita imediate termi
nat'. Ex his pbo ppositū sic. illud qd obycit' cogitanti d
sensibili nō pn̄te dū nullum tale sensibile est actu ex aiam
nō est aliq̄ res extra aiam. igit' illud qd obycit' cogitanti
de sensibili nō pn̄te nō est aliq̄ res extra aiam. añs pbat'.
qz si illud tunc eēt aliq̄ res extra aiam non eēt nisi aliqd
taliū sensibiliū. nō eni pōt dici q illud qd obycit' cogitā
ti de rosa sit aliqua res extra aiam et nō sit rosa: et sic aliqd
tale eēt et nullū tale eēt: qd nō ɔuenit. ɔn̄a pbat'. qz semp
illud qd obycit' sic cogitāti ē aliq̄ res vt dicit suppositio
2a et intelligo semp de eo qd obycit' imediate: et p ɔn̄s il-
lud qd imediate obycit' sic cogitanti qn̄ nullū tale sensi-
bile est extra aiam: vtiqz est aliq̄ res exn̄s subtiue in aia.
igit' per suppōnē pmā illud qd obycit' imediate cogitan
ti de sensibili sili qn̄ aliqd tale est ex aiam: est et aliq̄ res
in aia. igit' nō est aliq̄ res extra aiam. ¶ Ad hāc rōnem re- frā. pdi.
spondebat' negādo suppōnē scdam. In hac negōne cōue- Jo. sco.
niebāt duo socy bacha. pter qd pbo: sicut et tūc pbaui
nr̄am ppōnē vlem: cuiuslz notitie simplicis habite a no
bis nālr imediatū obm est aliqd actu exn̄s siue aliqua
entitas vt pus assumpsi. h pbat' p'. qz si det' oppositū: se-
quit' q de nullius rei cōtingētis actuali exn̄tia possum'
nālr eē certi. pbat' ɔn̄a. qn̄ talis certitudo puenit pmo
ex notitia simplici qua imediate illā vl' aliā rē imediate
in seipsa cōspicim'. vnde si ab asserēte al hedinē existere
aut aliā rē aliquā querat' quō cōstat sibi q illa sit dicet:
qz video illā: ita de alys reb' insensibilib' q̄ itra nos sūt
sicut sunt opōnes aie iterrogatus nō alr rn̄debit: nisi qz
video seu mēte ɔspicio. Sz si qd imediate p aliquā noti
tiam cōspicit' nō existit: nō poterit quis nālr eē certus q
illud qd per aliā siue eiusdē siue alteri' rōnis imediate
cōspicit' existat nō appet. vn̄ nec valz dicere: qz alia ē in-
tuitiua: qn̄ si per intuitiuā itelligat' noti' p quā sciri pōt
rē obiectā existere: vt aliqui describūt: pariter pbatur q
nulla sit intuitiua. ¶ 2o. cōfirmo illud ex intētiōe expssa Confir.
beati Aug. xi. cōfess. vbi determinat q nec pterita possūt c. 18. et 19
scienter narrari seu cognosci nālr: neqz et futura pcogno
sci vl' pdici nisi ex cognitōe aliquor pn̄tiū: et ex h funda
mēto pcise tanq̄ sibi certo pn' q illud qd non est videri
vel cerni imediate aio nō pōt. vn̄ arguit q pterita et fu- ca. 18.
tura sunt ex eo q illa narrant' et ista pdicunt' ac p h vidē
tur: nō aūt videri pōt inqt ipse qd nō ē. Et paulo post. ca. ca. 19.
sequēte subdit. d. q̄q̄ pterita cū vera narrant' ex memo
ria pferunt' nō res ipse que pterierunt. sz vba ɔcepta ex
imaginib' earum que in aio velut vestigia p sensus pte-
reundo fixerunt: et dat exēplū: pueritia qu ippe mea q̄ iā
nō est in pterito tpe est qd iam nō est: imaginē vero ei' cū
eam recolo et in pn̄ti tēpore intueor: qz est adhuc in me-
moria mea. Ecce q per cognitionē imaginis in memo-
ria actu exn̄tis recolunt' et cognoscunt' pterita: deinde i-
mediate loquit' de futuris: vtrum aūt similis sit eā etiā
pdicendor futuror vt rerū que nōdū sunt iam existeo-

tes presentiant imagines confiteor: deus meus nescio: & post pauca subdit. Quoquo mō itaq̄ se habeat archana pſentio futuroꝝ videri nisi qđ est nō pōt: qđ aūt iam est nō futurū: sed pſens est: & tūc ꝯñter interpositis etiā exē plis declarat & determinat ꝙ futura nō pñt imediate co gnosci: sed tātūmō mediātib⁹ notitys actu exñtiū & pre sentiū rerū signoꝝ. s. vel cāarum ipsoꝝ: & loquit de cogni tione quā nāliter habem⁹. nō aūt de illa sanctoꝝ ꝓphetarū: vt ibi pꝫ manifeste. sic igit pꝫ ꝓpō illa. & per ꝯñs effi

obtiões Jo. scot. cacia facte rōnis. ¶ Cōtra istam tñ ꝓpōnē arguit vnus ex socys dupl'r. Primo sic. obm imediatū cogitatiōis illius qui vidit rosaꝫ rosa illa corrupta aut est rosa similis illi rose corrupte que fuit a cogitante apphēsa. & h nō: q2 de sola illa quā vidit cogitat: aut est silitudo rose corrupte: & h nō: q2 nulla cogitatio qua cognoscit res sensibil extra siue illa sit: siue nō sit terminat ad aliquid exñs in aīa tanq̄ ad obm cognitū vt plurib⁹ rōnibus inferi⁹ soluendis ipse ꝓbabat. aut illamet rosa que fuit apphēsa: &

2m habet intētū. ¶ 2°. sic. obm cōplacentie imediatū aliqñ est nō ens. g obm imediatū cogitationis rei cōplacentis aliquādo est nō ens. ꝯña ꝓbat. q2 quādo sunt due potentie ēentialiter ordinate: qcquid est obm imediatū actus vnius & alterius. Sꝫ volūtas & itellect⁹ sunt hꝫ ad sanū intellectū: q2 ipossibile est volūtatē velle vel nolle aliqd nisi intellect⁹ ꝓcognoscat illud. añs ꝓbat. q2 aliquis opinans virtutē iustitie vel tēperātie in aliquo in quo nō ē

Ad pm Scoti cōplacet virtuti que nō ē. ¶ Ad pmū rñdeo ꝙ obm illi⁹ cogitationis imediatū est silitudo rose corrupte. & illam ꝓpōnē assumptā. Ad ꝓbandū oppositū nego. ad ꝓbatio

Ad 2m nes aūt ei⁹ rñdebo infra in qōne 3a h⁹ articuli. ¶ Ad 2m nego ꝯñam. ad ꝓbationē qñcūq̄ sunt due potētie &c. nego illaꝫ. scđm. n. illa que teneo ipsa multas singulares hꝫ fallas. ipse vō eam nō ꝓbat: sed absolute ponit. Ulterius dico ꝙ q̄uis ad bonū intellectū cōcedi posset ꝙ oē volitum vel nolitū est cognitū. nō tñ est dōm ꝙ quicqd ē immediatū obm actus volūtatis est imediatū obm act⁹ intellect⁹ in nobis sicut de nobis ipse loquit. Et pꝫ in exēplo de beato qui eadē notitia qua videt vbū videt creaturā in vbo vt opinor & opinātur multi doctores: posito igit ꝙ beat⁹ aliquis videat in vbo pctm alicui⁹ viatoris. hac notitia & nulla alia stāte in ipso poterit ille odire peccatū viatoris pdicti. & tunc pctm illud oditū: q̄uis sit ēt cognitū. sic tñ est imediatū obm ody: nam odit mediāte alio odito qđ ipm nō est imediatū obm notitie illi⁹ beati. Sꝫ verbū tantū: & vbū ipm sic est imediatū obm noti

frā. pdi. tie ꝙ nō odit. Alius etiā socius ꝓbabat pdictā ꝓpōnem eē falsaꝫ: q2 nullo elephante exñte dicebat ipe posset nālis phs cogitare de elephāte. ¶ Rñdeo ꝙ nisi phs ille haberet tūc in mēte spēm vel ꝯceptū elephātis nequaq̄ posset de illo cogitare. sicut ex dictis appet & ex dicēdis

3m amplius appebit. ¶ 3°. ꝓbo idem añs sic. cōtingit alicui cogitanti rē aliq̄ quā nunq̄ sensit per sensuꝫ exterioreꝫ. sile obyci eius qđ obycit alteri qui eam alias vidit. vñ si aliqs qui vidit elephātē narret alteri qui nunq̄ vidit q̄lis figure sit & dispōnis mēbroꝝ audiēti occurret. sile eius qđ occurret narranti. pserti si ille distincte narret & pfecte. & audiēs bene vigeat potētys interiorib⁹: sicut Aꝛ. narrat de quodā antiquo q ita informabat res trāslatas ad ipm per auditū quas nunq̄ vidit. ac cū ille forme experimētabant & iueniebant sm verā dispōneꝫ vt scribit Com. in de memoria & re. sed ꝯstat ꝙ audiēti non imediate obycit verus elephas extra aīaꝫ. q2 nō vlis cū nō sit talē dare nec qlibet vel oēs singulares vt est claꝝ. nec est aliqua rō cur vn⁹ singularis determinate poti⁹ q̄ ali⁹ cū ipse nūq̄ aliquē viderit. igit nullus ver⁹ elephas extra obycit imediate tali audienti. igit nec narrāti. ac per h illud qđ sibi cogitāti de elephāte non pñte obycit imediate nō est aliq̄ vna res extra aīaꝫ exñs. ¶ Ad hāc rōnē rñdendo dicebat per vnū: ꝙ nō obycit audiēti aliquis elephas vlis: nec etiā qlibꝫ singularis. Sꝫ aliqs singularis sub rōne nō singularis signati & determiati: sꝫ singularis quodāmō vagi. Alius vō dicit ꝙ tali audienti Jo. scot. obycit qlibꝫ elephas singularis: q2 quilibꝫ indifferēter cognoscitur illa cognitione. nec aliud est obyci q̄ cogsci.

¶ Ad excludēdū has rñsiones pmitto suppōnes duas. ꝯ rñes vna est. ꝙ qñcūq̄ aliqđ sensibile ex non pñs cogitam⁹ si p° suppō ue alias aliquid tale sensérimus siue nō. ita obycit imediate aliqd cogitatiōi nostre p modū obiecti cogniti: qcquid illud sit: sicut cū exterius oculis corporis ituemur: obycit visioni nostre color quē videm⁹: & ita ad illud imediate terminat aspectus noster iterior: sicut ad colorem in pariete imediate termiat visio corpalis exterior. Et hec suppositio pꝫ per cōem oium expientiā: quā etiā fatetur Aug. vt supra recitatuꝫ est. ¶ Scđa suppō est. ꝙ 2a suppō illud qđ sic obycit nō est pure nihil. Sed est aliqua entitas: & h fuit ꝓxime ꝓbata: & cōfirmat q2 experimur aliquādo nos aspicere vnū tale. aliqñ duo. aliqñ tria vel fꝫ aliū nūerū ꝓ libito volūtatis nostre. cōstat aūt talē multitudinē nō nisi entitatū esse posse. ¶ His pmissis pono p° ꝯ ꝯ vtranq̄ rñsioneꝫ duas ꝯnes. pma est ꝙ illud qđ ē imediatū obm cognitiōis eius qui nūq̄ aliqd tale sensit exterius nō est vna res ex aīam. Hanc ꝓbo: & pono vt pñs ꝙ aliqs qui nunq̄ vidit elephantē cogitet ad narratōeꝫ alterius de elephāte: illud qđ sibi obycit ē entitas vl alique entitates si plura talia obyciant: vt pꝫ ex suppōe. 2° supponat ꝙ sit vna & vocet illa a. ita ꝙ a. stet determinate ꝓ illa entitate. tūc sic. a. nō est aliquis elephās vlis ex aīam vt vterq̄ cōcedit & ꝓbatū est. nec est aliqs ver⁹ elephas singularis: q2 nō est rō cur potius dicat ꝙ sit iste vl ille quocūq̄ singulari elephāte vero demōstrato: cū nullum vt supponit ipse nunq̄ senserit. igit nō ē aliquis elephas singularis nec iuuat distinctio de singulari vago & signato seu determinato: q2 quicqd sit de talibus modis apphendēdi determinate & vage seu de apphēsione determinata & vaga ad bonū intellectū vbi. in reruꝫ tñ nā nō cadit distinctio singularis determinati & vagi: q̄si sit aliquis verus elephas extra aīam singularis determinatus: aliquis vō vagus. Sꝫ quilibet est aliquis singularis certus & determinat⁹ & discretus a quolibꝫ alio. Nūc aūt nō est rō ꝓpter quā a. sit vn⁹ taliū potiusq̄ alius siue vage siue determinate dicat aliquis elephas obyci cogitationi. ¶ Ad hāc aūt replicationē ipe respōdit. d. ꝙ a. sub Rño rōne indiuidui vagi cogitatū & acceptū nō est iste vl ille q2 iste vel ille dicit indiuiduū determinatuꝫ & signatū: & iō nō sequit a. sic cogitatū nō ē iste nec ille elephas. igit nō ē aliqs singularis elephas. ¶ Cōtra p sic. ois elephas ꝯ rñeꝫ singularis exñs ex aīam est iste elephas vl ille vl ille: sic quēlibꝫ elephātē singularē exñtē extra aīaꝫ demōstrando: sꝫ a. sub rōne idiuidui vagi cogitatuꝫ nō ē iste vel ille singulis demrātis. igit a. sic cogitatū nō ē aliqs singularis exñs ex aīam. Minor h⁹ rōnis ē nūc data p eū: & maior pꝫ: q2 ipsa ē vna vlis affirmatiua: cui⁹ q̄lꝫ singularis ē vā. quocūq̄. n. elephāte singulari ex aīam exñte demonstrato: veꝝ ē dicere: iste elephas singularis exñs ex aīaꝫ est iste elephas: eodē dmrāto in subiecto & in predicato: alias ipe nō eēt ipe. Et seqt. iste elephas est iste elephas. igit iste elephas est iste elephas vl ille vl ille: sic quēlibꝫ demōstrādo. Cōclusio aūt hui⁹ rōnis ꝯdicit ei qđ ipe dedit in pma rñsione. dicit. n. ꝙ a. qđ est obm cogitatōis in casu dato: de quo ēt dicit ꝙ nō est cogitatū nisi sub rōne

indiuidui vagi vtiq3 est aliquis vn⁹ elephas singularis
Confir. extra aiaz exñs. ¶ P. ex ista ɔ̄ne que ex maiore va ⁊ mi/
nore data cōclusa est. sequit̃ ꝓpositū pncipalr intētum. s.
q̄ tale obm imediatū cogitationis nō est res aliqua exi/
stēs extra aiam. si. n. esset aliqua vtiq3 ip3 eēt aliquis ele
phas. nō. n. eēt ceruus vl' equus aut aliquid aliud ab ele/
2° phante. 2°. cōtra eandē rñsionē 2° datam suppono vnū
certum. s. q̄ nō ex eo q̄ iste qui nunq̄3 vidit elephantez ⁊
cogitat nūc de elephāte incipit eē in rerū nā aliquis ve/
rus elephas: ⁊ silr si ipse desinat cogitare nō proinde ali/
quis elephas verus desinet eē in rerū natura. Cū igit̃ fz
rñsionem a. sit aliquis vn⁹ verus elephas singularis exi
stēs extra aiam. igit̃ anteq̄3 iste cogitaret de elephāte a.
erat in rerū natura: ⁊ postq̄3 dsinet cogitare adhuc a. erit
in rerum natura. igit̃ ex oib⁹ veris elephantib⁹ singula/
ribus exñtibus in rerū natura vnus determinat⁹ ⁊ cer/
tus est in oibus imediatū obm cogitationis ipsius quē
nūq̄3 aliquis vidit: vtputa elephas a. Sz h irrōnaliter
datur: q2 vt pluries dixi nō ē potior ratio pro a. q̄3 pro b.
vl' c. aut alio aliq̄ singulari elephante. ⁊ iterū sequit̃ q̄ a.
cogitatū vage ab isto est iste vl' ille ⁊c. q2 a. sic cogitatuz
3° est ille idē elephas qui ipse erat anteq̄3 cogitaret. 3°. q2
posui supra cōtra pmā rñsionē q̄ a. staret determinate p
isto obto cogitatiōis. igit̃ si illō est aliqua res singularis
extra est nomē ꝓpriū illius rei: sicut Greg. vl' Albertus.
igit̃ a. nō ē indiuiduū vagū: sicut nec Greg. nec Albertus
qualr cūq3 cogitet̃ vl' apphendat̃. Relinquit̃ g̊ certuz q̄
a. non est aliquis elephas singularis ex̄ aiam exñs. ⁊ h ɔ̄
ɔ̄ rñez rñsionē pmi. ¶ Cōtra rñsionē secūdi arguo sic. a. non est
alter. q̄libz elephas singularis. igit̃ sic cogitāti nō immediate
obycit̃ quilibz elephas singularis. ɔ̄ña pz. añs pbat̃. tū3
q2 a. id vel ea pcise ē: qđ vl' que eēt si isto cogitāte de ele/
phante nullus elephas eēt in rez natura: sicut pz ex sup
positiōe pma scđe pbationis añtis pncipalis rōnis pme
ɔ̄nis pncipalis h⁹ articuli. Sz cōstat q̄ a. nō eēt quilibet
elephas: imo nec eēt aliquis elephas nec aliq elephātes
ex̄ aiaz si nullus elephas eēt. alias aliqs elephas eēt nul
lo elephāte exñte: qđ icludit ɔ̄dictoria. igit̃ nec a. nō ē q̄li
bet elephas. Et per idē pōt ēt argui ɔ̄ rñsionē pcedētē al/
2° terius. 2°. possibile est q̄ talr cogitāti obyciat̃: vt supra
dixi vnū tale: ⁊ deide duo talia: ⁊ tria ⁊ q̄tuor p libito: sz
nō eēt possibilis talis multiplicatio obiectoz hō. Si qđ/
libet eēt oēs elephātes extra aiam sicut nō ē possibile eē
plures multitudines q̄rū q̄lz sit oēs elephātes nec pt di/
ci q̄ vnū illoz obiectoz sit oēs elephantes ⁊ nō pari rōe
Jo. scot. q̄ölibz eorūdē. ¶ Ad hāc ipse rñdit negādo simplr assū/
ptum nisi itelligat̃ q̄ cogitās pōt hr̄e duas cogitatiōes ⁊
ɔ̄ rñez tres quaz q̄lz referat obm. ¶ Cōtra. p° nisi iste velit ne/
gare expiētiā nō negabit qn aliqn sic cogitās expiat̃ tria
q̄dā apparētia sibi. aut igit̃ illa sunt tres cogitatiōes: aut
tria obiecta cogitationū. Si pm igit̃ ⁊ qn experit̃ tm̄ vnū
tale apparēs illud ē vna q̄dā cogitatio: ⁊ p ɔ̄ñs cogitanti
de elephāte obycit̃ imediate sua cogitatio ⁊ nō elephas
extra aiam vn⁹ vl' oēs. cui⁹ oppositū dicit. ¶ Itē nunq̄3
obm seu qđ obycit̃ imediate talr cogitāti erit nō ens: cu/
ius oppositū etiā rñdēdo frequēter dixit. ⁊ pz ɔ̄ña. q2 q̄li
bet sua cogitatio ē ens: si det̃ 2m cōcedit̃ añs nūc negatū.
2°. si dicat̃ q̄ nūq̄3 cogitāti obyciūt̃ duo talia aut tria ⁊c.
sz solū mō vez sit dicere q̄ tal' hz tres cogitatiōes idem
obm referētes: cur pari facilitate dici nō poterit q̄ cum
ego corporalib⁹ oculis respicio non obyciunt̃ mihi tres
hoies: sz tres habeo visiones idē obm referētes: puto q̄
2m pnc. nō possit sufficiēter rō assignari. ¶ 2°. pncipalr istā ɔ̄nez
ad pm ɔ̄. pbo sic. Illud qđ ē imediatū obm cogitatiōis illi⁹ q co/
gitat montē aureū aut flumē lactis aut aliud tale q̄le ni/
hil est aut nūq̄3 fuit in rez nā extra aiam nō ē aliq̄ vā en/
titas talis extra aiam vna vl' plures vt certū ē. igit̃ nec
illud qđ ē imediatū obz cogitatiōis illi⁹ q cogitat aliquā
rē q̄lē nūq̄3 sensit exteri⁹. pz ɔ̄ña. p eo q̄ silez oio hñt ille
⁊ ille de oib⁹ q̄ sibi imediate obyciunt̃ expiētiā: ⁊ iō nisi
quis velit pcise volūtariā ꝓferre sniaz hz de vtroq3 silr
indicare. ¶ Ad istā rōnē rñdet iste bacha. negādo ɔ̄ñaz. Jo. scot.
Ad pbatiōez ɔ̄cedit q̄ silez a. ꝓportionabilē expiētiā. si
expientia debeat dici notitia abstractiua hñt iste ⁊ ille.
Sz h ingt ipse nō ē aliđ dicere: nisi q̄ iste ⁊ ille hñt siles
notitias. Ex h aūt nō sequit̃. g̊ obiecta equalr existūt vl'
nō existūt. Q2 deceptus ⁊ nō decept⁹ aliqn hñt silia iudi/
cia: ⁊ aliqn similes intuitiuas: ⁊ tm̄ eorū obiecta nō eq̄li/
ter existūt vl' nō existūt. ¶ Hec rñsio nō ē rōnabilis: q2 d ɔ̄ rñez
quoz existētia nō possum⁹ iudicare certitudinalr nisi p
expiētiaz: vbi hincinde similes oino hēant̃ expiētie: nec
maior nec plures hēant̃ ex vna parte q̄3 ex alia: si non si/
militer iudicat̃ de illorū existētia irrōnabile est iudiciū
⁊ pcise volūtariū. vnde si querat̃ a dissimiliter iudicāte
cur iudicet a. existere ⁊ b. nō existere: puto q̄ nō poterit
rōnabilr respondere si oino similē habeat experiētiā de
vtroq3. Sic aūt est in ꝓposito vt dicebā ⁊ notū ē. ¶ Ad
illud vero qđ dicit̃ de decepto ⁊ non decepto qui habēt
aliquādo similes intuitiuas: ⁊ similia iudicia. dico q̄ q̄/
cunq3 habēt similes intuitiuas: ita q̄ qualēcunq3 hz vn⁹
hz ⁊ alter ⁊ ecōuerso: si rōnabilr iudicabūt similia habe/
bunt iudicia de existētia obiectoz intuitiue cognitorū.
Et vlterius dico q̄ neuter erit decept⁹: qm̄ quilibz iudi/
cabit obm ituitiue ab ipso cognitū existere: ⁊ vtriusq3 iu/
dicium verū erit: q2 nō est naturalr possibile q̄ nō exñs
cognoscat̃ a nobis intuitiue: vt contra hunc sociū in tra/
ctando quēdaz alium articulū sufficiēter pbaui vt puto:
⁊ recitabo in sequēti q̄one. ¶ 2ª cōclusio ɔ̄ rñsionē datā 2ª ɔ̄
est q̄ illud qđ est obm imediatum cogitatiōis illius qui
alias aliquid tale sensit nō est vna res existēs extra ani/
mam. hāc pbo pmo ex pcedēte sic. obm imediatuz cogi/
tationis illius qui nunq̄3 tale quid sensit exteri⁹ nō ē res
vna extra aiam existēs. igitur nec obiectū imediatū co/
gitationis illius qui alias aliqđ tale sensit. ɔ̄ña pbat̃ ex
eo q̄ vt supra dixi cōuenit aliquādo illud qđ imediate
vni obycit̃ eē totalr simile q̄tū ad apparētiaz ei qđ oby
citur alteri: ⁊ qualēcūq3 experiētiā vnus pōt hr̄e de exi/
stētia sui obiecti pōt habere ⁊ alius de exñtia sui: nec al/
ter pōt hr̄e aliquā expientiā p quā cognoscat id qđ ime/
diate sibi obycitur existere extra aiaz. plusq̄3 reliqu⁹ pos/
sit: ⁊ ideo rōnabilr silr iudicandū ē vtrūq3 vl' neutrū eē
rē verā extra: aliogn sicut vnus dicet suū obm eē rē ve/
ram extra: ita alius dicet de suo. nec vnū plusq̄3 aliud po
terit pbari. Cum igit̃ dōm nō sit q̄ aliquādo obm illius
qui sensit sit res extra: ⁊ aliqn non restat dicēdū q̄ nūq̄3
tale obm sit res extra. Confirmat̃ istud p Aug. 8. de tri. ca. 5.
vbi sicut illud qđ sibi obyciebat̃ dum cogitabat alexan
driā quā nunq̄3 viderat dic̃ eā phantasma illi⁹: sic ⁊ illud
qđ sibi obyciebat̃ qn cogitabat cartaginē quā viderat
dic̃ eē cartaginis phantasma: non aūt dicit illud eē phan
tasma: istud vero rē ipam extra. s. cartaginē veraz. ¶ 2°. 2m
sic. ei qui vidit solē aliquādo obyciunt̃ simul plura quo/
rum q̄ölibz est verus sol vl' aliquid simile vero soli: ⁊ cō
stat q̄ non q̄ölibz est verus sol cuz sit tm̄ vnus sol. igitur
nullū illorum est verus sol extra. pz ɔ̄ña. quia eadē ratio
est de omnibus. ⁊ vltra. igitur quādo vnuz solū tale oby
citur illud non est verus sol extra. ⁊ idem iudiciū est de
qualz re sensibili extra quā in absentia cogitam⁹. ¶ Ad Rño
hanc rationē respondet idem socius negando añcedens Jo. sco.
nisi ipsum forsitan intelligatur vt ad aliaz rationē dicit

.ſ.ꝙ ille qui aliquãdo vidit ſolem hꝫ aliquãdo plures co-
gitatiões q̄bus ſibi appet idẽ ſol viſus intuitiue in diuer
Ↄ rñez ſis ſitibꝰ. ¶ Cõtra. h̄ rñſio negat experienꝰ:q2 ſiue illa talr
appenꝰ cogitant exiſtant vel nõ exiſtãt:ſiue ẽt ſint cogita
tiões ſiue alie res:qn tñ aliqñ pl'a ſil'r ſibi appeãt nullꝰ ne-
gare põt:qui velit nõ negare experientiã. ¶ ꝓ.vt ſupra
dicebam ſil'r poterit alius dicere ꝙ ipſe nõ videt quãdo
eſt in cathedra ſua plures hoies:ſꝫ vnuꝫ in pluribꝰ ſitibꝰ
3m qḋ abſurduꝫ eſſet. 3°. idipm ꝓbaẽ per expreſſam deter-
ca° 6° minationẽ Aug. in de va re. vbi ait ſic. ſi vna roma ẽ quã
circa thyberim neſcio quis romulus dicit cõdidiſſe. fal-
ſa eſt iſta quã cogitãs fingo. nõ eni eſt ipa vbi vo falſa eſt
Rñõ iſta. Et iterũ nõ eniꝫ eſt ipſa. ¶ Sꝫ ad hãc rñdebat ideꝫ
ſocius.d.ꝙ Aug. intendit ibi diſtinguere inter noticiã in
tuitiuã ⁊ abſtractiuã de q̄bus alias loquebaẽ cõiter ⁊ in-
diſtincte ⁊ eſt ſenſus auctoritatis. alia eſt noticia qua in-
tuitiue cerno romã ⁊ alia q̃ abſens cogito. Et q2 median
te pma ſcitur ꝙ roma eſt:iõ vocat eã verã:q2 vo median
Ↄ rñez te ſcḋa id nõ põt ſciri vocat eam falſaꝫ. ¶ Sed hec rñſio
pro certo nõ eſt ↄueniẽs. tuꝫ q2 Aug. nõ intẽdit ibi diſtin
guere iter noticiã intuitiuã ⁊ abſtractiuaꝫ:vt dicit iſte:ſꝫ
intẽdit oſtẽdere diſtinguẽdũ eẽ inter rẽ extra ⁊ ſuuꝫ fan
taſma qḋ in eius abſentia fingimus:vñ poſt verba allega
ta ſubiungit. Si vnus eſt ſol falſus eſt quẽ cogitãs fingo:
⁊ his oibus ꝓbatis cõcludit intẽtuꝫ ſub interrogationis
forma.d.nunqd nõ iſta ſunt que fantaſma dici ſolent:vñ
q̄ impleta eſt aia mea illuſionibus ⁊c̃. ¶ ꝓ. Aug. dicit. ſi
vna eſt roma quã romulus ⁊c̃. falſa ẽ iſta quã cogitãs fin
go. Scḋm hãc rñſionẽ in añte per romã opꝫ intelligi no-
ticiã ituitiuã rome:⁊ per ↄñs ꝙ ly quã. imediate ſequẽs
ſupponat ꝓ tali noticia:⁊ ſic erit ſenſus ꝙ noticiã intuiti
uam rome cõdidit romulus circa thyberim:quo qd ſtul
Confir° tius dicere? ¶ ꝓ. illa ↄña quõ teneret ſi illa ẽ va falſa ẽ
iſta ſi de noticijs intelligereẽ. certe nullo modo:q2 nõ ſe-
quiẽ ſi noticia intuitiua eſt vera. igiẽ noticia eius abſtra
ctiua eſt falſa. Sꝫ ſi ꝑ romã in añte intelligaẽ res extra ⁊
in ↄñte intelligaẽ imediatũ obꝫ cogitãtis in abſentia be-
ne ſeqtur:q2 ſi illa eſt va:cuꝫ iſta quã cogitãs fingit nõ ſit
illa vt ipſe aſſumit in ꝓbatiõe ↄñe. ſeqtur ꝙ ſit fantaſma
vel imago eiꝰ:⁊ per ↄñs ſit falſa roma:ſic hõ pictꝰ ſeu ima
Confir° go hois dr̃ homo falſus. ¶ ꝓ. ſtatim cũ Aug. dicit. nõ. n.
eſt ipſa ꝓbat.d. nã qd ibi agatur modo vtiq3 ſcirẽ. cõſtat
aũt ꝙ ly ibi in ↄñte ſtat pro roma nõ ꝓ noticia rome. naꝫ
cũ dr̃ quid ibi agatur nõ aliḋ ſignificaẽ q̃ ſi diceretẽ quid
in ipſa agatur:⁊ ↄſtat ꝙ h̄ nõ põt itelligi de noticia rome
ſꝫ tñ de ipſa roma. ¶ Ad idẽ eſt alia auctoritas eiuſdeꝫ
ca° xi° Ↄ eplam fundamẽti. vbi ait. per potentiã qua veritas in-
telligiẽ videẽ aliã verã eſſe carthaginẽ aliã quã cogitãs
ca° 49° fingit. Itẽ. i2. ſup Geñ. loquẽs directe de cogitatione ab-
ſentiũ ſenſibiliũ quã ipſe vocat viſionẽ ſpũalẽ. ait ſic. In
viſione ſpũali. i. in corpoꝝ ſilitudinibꝰ q̃ ſpũ videnẽ falli-
tur aia cũ ea que ſic videt ipſa corpora eẽ arbitraẽ ⁊c̃. nõ
fallereẽ aũt ſic arbitrando ſi illa que ſic videt ⁊ ſibi obij-
ciunẽ eſſent ipſa corpora va:que ſunt ex̃ aiam. Itẽ idẽ in
epla ad Paulinũ de vidẽdo deũ. Incorporeas inqt ſilitu
dines corpoꝝ aia incorporal'r cõmẽdat memorie:vñ cuꝫ
voluerit ⁊ potuerit velut de cuſtodia ꝓductas atq3 in cõ
ſpectu cogitatiõis exhibitas iudicet:⁊ cũ nolet ẽt duo di
ſcernit quid in ſpẽ corporali foris reliquerit: qd eius ſil'e
intus aſpiciat. Et illud abſens h̄ pñs eſſe dignoſciẽ:ſicut
me abſente faciem mei cogitas corporis ⁊ illa tibi ẽ ima
go preſens. abſens aũt facies imago eſt:⁊ h̄ corpꝰ illa vo
corporis incorporea ſimilitudo ẽ. Ecce q̃ clare diſcernit
imaginẽ rei abſentis obiectaꝫ cogitationi a re extra que
in illa ſeu mediante illa cogitaẽ. Sꝫ adhuc audi quid in
eadẽ epiſtola ſubijcit. Intuere inqt celuꝫ ⁊ terrã cogitan
do ſicut oculis corporis cernẽdo conſueuiſti eaſq3 imagi
nes celi ⁊ terre que ante oculos cogitatiõis ꝓducte ſunt
.vꝫ. ſilitudines corpoꝝ eſſe non corpora:neſcio q̃liter ex-
preſſius loqui poſſet. ꝓpoſitũ iiſdeꝫ pluribꝰ alijs auctori-
tatibus inducẽdis ad ꝓbãdũ directe ↄñẽ pncipalẽ idipꝫ
clare ꝓbabiẽ. Ex his aũt duabꝰ ↄñibꝰ ꝓbatis ↄtra rñonẽ
datam. ſeqtur pncipalis ↄcl'o. ſ. ꝙ in aia ſunt ſpẽs reꝝ ſen
ſibilium. ſic illud qḋ quis experitur imediate ſibi obijci
dum cogitat de abſente ſenſibili vel eſt ipſa res vera ſen-
ſibilis extra aiam vel eſt aliqd exñs in aia ſibi ſimile. pꝫ.
nã opꝫ ipm eſſe aliquã rem vel in aia vel extra aiam exi-
ſtentẽ:vt ſupra ꝓbatũ eſt. Sed ipm nõ ẽ res ipſa vera ex-
tra:vt pꝫ ex dictis duabꝰ ↄñibꝰ ⁊ earũ ꝓbatiõibꝰ. igiẽ eſt
aliqd exiſtẽs in aia ſil'e illi. h̄ aũt ego voco ⁊ vocãt aucto
res ſpẽm:q̃uis etiaꝫ pluribꝰ alijs vocabulis noientur ab
eis. vꝫ. imago fantaſma fantaſia ſilitudo forma ⁊ alijs ꝑ-
ter iſta:ſic pꝫ coꝝ dicta percurrẽtibꝰ. ¶ Scḋo eandẽ cõ- 2m ad
cluſionẽ ꝓbo ſic. ſi nulle tales ſpẽs ponanẽ in aia:opꝫ cõ- ↄñẽ 2s
cedere ꝙ illa que apparent ſomniãtibꝰ:⁊ etiã hoibus fre
neticis vigilantibꝰ ſint vere res extra aiam exñtes:⁊ per
ↄñs illud ſit verũ vinũ qḋ eis apparet duꝫ ſomniãt ſe vi-
nũ bibere. ⁊ ille verus ignis qui apparet duꝫ ſomniant ſe
aduri ſicq3 ipſi vere guſtẽt vinũ ⁊ vere tãgant ignẽ:ſicut
apparet eis. verus etiã ſit homo qui alteri i ſomnis appa-
ret ſecuꝫ diſputare:⁊ vera vba que ille loqui videẽ:⁊ per
ↄñs ille etiã vere ⁊ real'r loqtur qui in ſomnis loqui vide
tur:⁊ ita ↄuenit ꝙ ruſticus aut dormiens vere cũ alio de
ſubtiliſſimis q̃õnibꝰ neſciens diſputabit:ſed hoc nullus
niſi ſtultiſſimus diceret:vñ beatus Aug. in lib. de cura ꝓ
mor. agenda. referens quẽdã ſibi dixiſſe ꝙ ei ſomnianti
Aug. quẽdam locuꝫ obſcurum expoſuit. ait. imo non ego
ſꝫ imago mea me neſciente. ⁊ ante iſta verba ⁊ poſt dicit
ꝙ neq3 dormientibꝰ neq3 freneticis aut furẽtibus appa-
rent res ipſe ſed ſimilitudines reruꝫ. ¶ Iſta ↄcluſio pre-
ter auctoritates ſupra allegatas in hac queſtiõe ⁊ preter
eas etiaꝫ que poſite ſunt in pmo libro. q. ſuperius memo-
rata. pluribus alijs poſſet confirmari:quarum tamẽ pau
cas aliquas recitabo. beatus ſiquidẽ Aug. i2. ſuper Geñ. ca° 10°
diſtinguit tria genera viſionum:ſcꝫ corporale:ſpirituale:
⁊ intellectuale:⁊ de quolibꝫ dans exempla. de ſpirituali
ait ipſum quippe celuꝫ ⁊ terrã ⁊ ea que in eis videre poſ-
ſumus etiam in tenebris conſtituti cogitamus vbi nihil
videntes oculis corporis:animo tamen corporales ima-
gines intuemur ſeu veras ſicut ipſa corpora vidimus et
memoria retinemus ſeu fictas ſic cogitatio formare po-
tuerit:nec poteſt dici ꝙ per imaginẽ intelligat cognitio-
nem illam ſpiritualem abſtractiuam:nec etiam habituꝫ
aliqueꝫ:vt alij moderni voluerunt dicere proprie loquẽ
do de habitu:quia nec cognitionem nec habitum intue-
mur talibus cogitationibus. Sed obiecta cogitationuꝫ.
Item habitus nec ſimilitudo nec imago rei dicitur. Itẽ ca° 16°
cum aliquid oculis cernitur continuo fit imago eius in
ſpiritu:ſed non dignoſcitur facta niſi cum ablatis oculis
ab eo ꝙ per oculos videbamus imagineꝫ eius in animo
inuenerimus. ⁊ paulo poſt. vidit iquit rex balthaſar ar-
ticulos manus ſcribentis in pariete cõtinuoq3 per corpo
ris ſenſuꝫ imago rei corporal'r facte ſpiritui eiꝰ ipreſſa eſt
atq3 ipſo viſo facto atq3 pterito illi in cogitatione pman-
ſit videbaẽ in ſpiritu ⁊ nõ intelligebaẽ ⁊c̃. Itẽ paulo poſt
in eodem capitulo. ſignum corporaliter factum corpora-
liter viderat ⁊ tranſactio eius imaginẽ in ſpiritu cogitã-
do cernebaẽ. Ubi notãda ſũt ẽt aliq̃. ſ. ꝙ imago ḋ q̃ loqẽ

cernit in spiritu. Item q imago rei que oculis cernitur
fit in spiritu: et illa trāfacta manet ipressa spiritui: per qd
excludit glosa qdā cuiusdā alteri dicentis: q auctes per
imagines itelligūt ipsas resmet ext. nā imago et fantasma
et silia vocabula significāt ipsas res ext cnotādo actū fan
tasiandi: vt dic. Excludit inq hoc: q nec res ext fit vel i/
primit spiritui: nec ipsa manet seipsa trāfacta et postq p/
terijt etc. Clari quoq excludit ista glosa: et ppositū et cō/
ca. 45. firmat per eundē. infra. n. ait. hec nā spūalis: i q nō corpo
ca. 46. ra sz corpor silitudines exprimunt etc. et sequēti. c. Mo/
mēto inqt eo q corp sensu corporis tangit fit et in aio ta
le qd: non q h sit: sz q sile sit. Ecce q nō corpora sz silitu
dines corpor exprimunt in spū: et iterū illud expssuz nō
ca. 10. est h. s. corp sz aliqd sile. Itē. 10. cfes. dicit. q in memoria
sunt thesauri inumerabiliū imaginū de huiuscemodi re/
bus sensibilib inuentarū. et ifra in eod: nec ipsa tn intrāt
ad eā: sz rer sensarū imagines illic presto cogitationi re/
miniscēti eas: et iterū nec ea tn. s. corpora videndo absor/
bui qn vidi oculis nec ipsa sunt apud me sz imagines eo/
ca. 11. rū. Itē. c. sequēti. Iste qppe res nō itromittunt ad eā sed
earū sole imagines mira celeritate capiunt: et miris tāq
c cnez cellis deponunt: et mirabil recordando pferunt. ¶ Hec
pro ista p cne sufficiāt. Hāc tn qdā doctor in diuersis lo
cis visus est ipugnare: et qntū ad ppositū pdcor facit due
pm rōnes ex dcis suis colligit c istā cnē. p e si poni debeāt
spēs h est vel pp assilatiōez vl pp cātionē cognitiōis: vel
pp repntationē obti: vel pp determinationē po: vel pp
vnitionē mouētis et moti. Sz pp nullū istor e necia spe/
cies. igit nō est ponēda. dimissis pbōnib h minoris qntū
ad alias ptes: de qb nō curo pro nūc. pbat q nō pp cau/
sationē cognitionis. naz h esset vt dicit fm ponētes spēs:
q māle et corporale nō pnt imediate agere in spūale. Sz
h est falsuz: q alias nō possent cāre spēm in itellcū. Itez
q nec etiā pter repntationē obti: q noticia ituitiua nō
reqrit aliqd repntās aliud ab obto et actu. igit nec abstra
ctiua q imediate seqtur. pz cna. q sic obm sufficiēter re/
presentat se intuitiue: ita in illa q imediate seqtur eam.
Itē repntatū opz pus eē cognitū: alioqn repntans nō du/
ceret in noticiā repntati. Sz fm ponētes spēs. spēs est p/
uia oi actui itelligēdi obm. g nō pōt poni pp repntationē
obti. Itez si ponit pp repntationē h nō est nisi q distans
nō pōt agere i distans. Sz h est falsuz. alias obm distans
nō posset cāre spēm in itellectu nisi ponēdo aliud preuiū
spēi per qd ipz eēt pns itellectui vt posset cāre spēm: et si/
milr ante illud oporteret ponere aliā spēz preuiā: et sic in
ifinitū. ¶ 2 si ponat talis spēs vel ipsa est eiusdē rōnis
2m cū obto exteriori vel alteri: si eiusdē seqtur q in aia reli
quit verus color. verus calor. verus sapor. verus son. h
aūt est absurdū: q cū oē actiuū eiusdē rōnis possit in pas
siuo eiusdē rōnis effectū augmētabilē pus in illo cātum
ab agēte eiusdē rōnis augere aliqd calm extrisecū posset
illū calorē augere in aia: et sic illa po posset fieri cala mul
tū: et frigida nigra et alba ex sola aspectōe: qd est absurdū:
nec pōt dici q sit alteri rōnis ab obto: q ois potentia po
tens discernere iter min dissimilia pōt discernere inter
magis dissimilia. Sz hc po pōt discernere iter idiuidua
eiusdē spēi. igit magis pōt discernere iter illā spēm et obz
ext cui dr spēs et imago: qd est falsum et ctra experientiā.
Ad pm ¶ Ad pm hor dōm p q esto q nesciret ad qd nobis sint
spēs oportune adhuc pp expiētias qs habemus de ipsis
ponēde essent. multa. n. videmus in nobis et extra nos de
qb cur sint et pp qd facta sint nescim reddere rōnē: nec
2 tn illa negamus. 2 dico q spēs reqrit taz pp repntatio/
nē obti nō hz se pntis q pp causationē noticie illi qn nō

pns existit: vn sic Aug. 10. de tri. Q2 nō pōt aia secuz itro/ ca. 5.
sus tanq in regionē incorporee nāe ipsa corpora inferre
imagines cor cuoluit ac rapit. Et lib. 11. vt possit inquit ca. 9.
eē visio cogitātis: iō fit in memoria de visione sententis
sile aliqd quo se ita cōuertat in cogitādo acies animi sic
se i cernēdo cōuertit ad corp acies oculor. Itē sup Gen.
lib. 12. dic. q cū pus videm aliqd corp q antea nō vide/ ca. 29.
ramus icipit imago ei esse in spū nro: qd cū illud absens
fuerit recordemur. Itē phs. 3. de aia. intellectiue inqt aie
fantasmata vt sensibilia sūt. et Cōmē. ibi. dic. q imagines t. c. 39.
sensibiliū sūt itellectui loco sensibiliū. Multa alia testi/
monia pnt adduci et iducta sunt in p li. d. 3. qb appz ipas
spēs ppterea nālr fieri in nobis vt res absentes vel non
pntes in illis seu per illa nosse possumus: vn ita termina/
tur ad illas nostra cogitatio in absentia rerū quas repre/
sentāt sic ad ipsa res cū pntes existunt vt ibi extitit decla
ratū. ¶ Nūc ad pbatiōes factas c h cū pbat q non pp
cātionē cognitōis. dico q illa nō est cā quā assignat: sz cā
est: q noticia rei in absentia ei vel qn ipsa non est nō pōt
i nobis nālr cāri nisi a spē seu a repntatiuo aliquo qd du/
cat in cognitionez illi: vn tali repntatiuo deleto penitus
nulla recordatio nāliter fieri pōt in nobis: sic docet expe
rientia: nisi pus aliud repntatiuū formatur in aia. ¶ Ad Ad aliā
alia qbus pbat q nō pter repntationē. ¶ Ad pm nego cnez.
cnam: et dico q pbatio nullā hz apparentiā. nō eni est cō
ueniēs q obm in absentia vel qn oino nō est se pntet po/
tentie sic duz actu est et debite oppom se pntat seu pprius
loquēdo sic est pns vt cognosci possit. ¶ Ad 2m cedo q Ad 2m
pntatū pus est cognitū. s. per noticiā intuitiuā sz illā non Cōfir.
pcedit spēs sz comitat et remanet post illā: vt in p li. diffu
sius declaratuz est: et loquor h de pntato seu qd distincte
cognoscit. ¶ Ad 3m dico q siue assumptū sit ver siue nō: Ad 3m
ipm tn nō causat in pposito: sz illud qd tactū e. vz. q res Cōfir.
non semp pōt imediate per seipsaz obyci aie: siue q oino
desijt siue q absens est subuenit nā seu potius cditor na/
ture aliqd sile rei nobis pns inesset per qd rē nō pntē vel
nō iaz existez nosse possemus. ¶ Ad 2am rōnē dico q illa Ad 2am
spēs nō est eiusdē sz alteri rōnis ab obto ext: et cū assumit rōez.
q potētia discernēs iter indiuidua minus dissimilia etc.
dico q similitudo duplr pōt capi. vno modo pro cueniē/
tia essentiali fm genus vel spēm: sicut duo hoies et duo i/
diuidua eiusdē spēi dicunt esse similia. alio modo pro cō
uenientia quadā accūtali qua imago ei cui est imago si/
milis dicit: et per oppositū pōt sumi duplr dissimilitudo.
Si ppositio intelligat de dissimilib dissimilitudine op/
posita similitudini. p modo accepte ipsa non est vniuer/
saliter vera: et pz instātia. nā cōstat q lupus et ouis minus
sunt dissimiles isto modo q lupus et statua lupi: et tamen
agnus bene distinguet inter lupū et ouē: imo etiā iter ma
trē suā et aliam ouē que adhuc plus cōueniunt essentialr.
nō aūt inter lupū et statuā lupi. nā si vnā statuā bene pfe/
ctā videret ita eam fugeret sic ver lupū: alie istātie mul
te dari possent: et q in isto sensu vt videt pcedit argumē/
tum iō nō cōcludit. Si vo intelligat scdo modo tunc mi/
nor est falsa. ¶ Scda cōclo pncipalis hui articuli. vz. q 2a c
in aia sunt spēs aliquarū rerū insensibiliū et mere intelli/ pnlis arti
gibilium: qnuis pbata sit li. p. d. 3. q. 2. et auctoritatibus et
rōnibus: nunc tn pōt adhuc breuiter pbari sic. Quarūdā
rerū insensibiliū recordamur. igitur illarū spēs habem
in nobis. ans pz per experientiā. nā cogitationū nostrar
et affectionuz tam bonaruz q malarū aliquādo recorda/
mur: et ille vtiq isensibiles sunt. cna pbat ex eo q recor/
datio: sic in p. di. 3. q. p. pbatuz est: et per Aug. et per phm
sine spē in memoria reseruata nō fit in nobis: nec obuiat

si dicat q᷑ phs loqtur de recordatione rerū sensibiliū: qꝛ
ex illo possumus ꝛ debemus arguere: ita ēt in alijs cē. Si
eni absq; spē recordari possemus de reb⁹ insensibilib⁹ cur
Confir. etiā nō possemus de sensibilib⁹. ¶ Cōfirmat tā rō ꝙ ꝯ.
ca⁰ 15⁰ ex intētiōe Aug. 10. ꝯfes. Ecce inqt de memoria pfero cū
dico q̄ttuor cē pturbatiōes cupiditatē leticiā metū tristi
ciā: ꝛ infra pbat q᷑ talia nō sunt ſm se pñtia memorāti: ſꝫ
ſm spēs suas dicēs. Quis eni talia volēs loqueret si quo
tiens tristiciā metumue noiamus totiens merere vel ti
mere cogitemus: ꝛ tñ nō ea loqueremur nisi in memoria
nostra nō tm̄ sonos nominū ſꝫ imagies ipressas a sensib⁹
corporis: ſꝫ ēt rex ipsas notiones inuenircmus: quas nul
la ianua carnis accepimus: ſꝫ eas ipse animus ꝑ expiētiā
passionū suarū sentiēs memorie cōmēdauit: aut ipsa sibi
hec etiā nō cōmēdata retinuit. Sꝫ vtrū per imagines an
nō quis dixerit. Nomino qppe lapidē nomio solē. cū res
ipse non assunt sensib⁹ meis in memoria sane mea presto
sunt imagines eax. noio dolorē corporis nec mihi adest:
duꝫ nihil dolet: nisi tñ adesset imago ei⁹ in memoria mea
nescirē qd dicerē: nec eū in disputādo a voluntate discer
nerē. hic pꝫ determinatio qōnis quā pmisit. s. ſꝫ vtrū per
imagines ꝛc. ꝛ pſa añter ꝛ ꝯñter ibidē scribit ppositū cō
ca.3.ꝛ4⁰ firmantia. Idē ponit etiā ipse de actu credēdi. 14. de tri.
ꝯ argt̄ sic allegatū habet in. q. memorata. ¶ Cōtra tñ illud qδ
Io. sco. dictū est. vꝫ. q᷑ act⁹ aie relinquunt suas spēs in aia. arguit
vnus ex ṗlibatis socijs dupl'r. p⁰ qdē: qꝛ tūc sequeret q᷑
si millesies in die haberē ac. ū alicui⁹ mille spēs causarē
2ᵐ tur in aia: qδ vr̄ absurduꝫ. 2⁰ qꝛ tūc ēt habit⁹ carēt suas
Ad pᵐ spēs ꝛ spēs carēt alias spēs: ꝛ sic cēnt ifinite. ¶ Ad pᵐ di
co p⁰ q᷑ vel iste arguens nihil oino ponit reliq̄ ex actu in
aia: quo derelicto mediante aia valeat recordari: ꝛ tc̄ nō
pōt saluare quō aia talium recordari possit: aut etiā obli
uisci: quox tñ vtrūq; ꝯtingit vel ponit aliqd derelinqui:
ꝛ tūc qcqd illud sit siue spēs siue habitus aut aliqd aliō.
eadē oia argumēta faciā ꝯtra illud que iste facit ꝯtra spe
2⁰ cies: ꝛ pꝫ applicatio. ¶ 2⁰ rñdeo ad argūᵐ negādo ꝯñaꝫ.
nā si ꝯña intelligat de spēb⁹ rei cui⁹ obiectiue essent act⁹
illi: pꝫ q᷑ nō valꝫ: qꝛ cū habet spēs alicui⁹ rei singularis in
memoria nō gnātur noua spēs eiusdē rei totalr̄ distincta
a pma ex iterata apprehēsione ipsius: ſꝫ poꝛ firmat. Rur
sus si ꝯña intelligat de spēb⁹ ipsox actuū ēt nō valꝫ ꝯña:
qꝛ nec act⁹ nec aliq̄ res nālr̄ causat in aia spēꝫ sui nisi duꝫ
actu ituitiue apprehēdit. nūc āt nō qlibꝫ act⁹ ituitiue ap
prehenduntur ab aia. dico tñ vlteri⁹ q᷑ si mille actus hērer
in die ꝛ quēlibꝫ ita aduerterē vt cuiuslꝫ possez postea re
Ad 2ᵐ cordari distincte vtiq; mille spēs in aia carent. ¶ Ad 2ᵐ
nego ēt ꝯñaꝫ sic q̄tū ad ipsas spēs negat virtualr̄ Aug. 10.
ca⁰ 16⁰ ꝯfes. dādo añs ꝛ expsse negādo ꝯñs: ꝛ idē sentio dōm de
3ᵃ ꝯ. habitib⁹: nec ipse arguēs suā pbauit ꝯñaꝫ. ¶ 3ᵃ ꝯ ē. q᷑ ali
quas res hō aliqñ cognoscit per spēs. pꝫ ex dcis sic: qꝛ hō
cogitādo ꝛ recordādo cogīcit res absentes seu nō pñtes:
quas aliqñ oculis corpalib⁹ vidit vl' ꝑ alios corporis sen
sus ꝑcepit: ꝛ talis cogitatio vl' recordatio imediate termi
nat obtiue ad spēs illarūꝫ rerū ṗus sensatarū. igit aliqñ
hō cognoscit res aliq̄s ꝑ spēs. ꝯña est euidens: qm̄ h dico
cognosci per spēm qδ cognoscit cognitōe terminata ime
diate ad spēm ei⁹ inq̄tuꝫ spēs ei⁹ ꝛ imago. aīt q᷑ declatū
est in ṗ. di. 3. q. pᵃ. añs quo ad pᵃᵐ ptē nulli ē dubiū. Quan
tū ad 2ᵃᵐ pꝫ per expiētiā: qm̄ cuiuslꝫ cogitātis vel recor
dantis aspect⁹ imediate terminat ad aliqd qδ est illa res
ex̄ quā cogitat vel aliqd sibi silē qδ spēs ei⁹ dr̄: ꝛ h expit
qlibꝫ: ꝛ pbatū est in pᵃ ꝯne q᷑ illud nō est ipsa res ex̄. q̄re
ca⁰ 8⁰ relinqt q᷑ sit spēs ei⁹. Hoc idē pbāt expsse multe auctes
ca⁰ 18⁰ supi⁹ allegate Aug. vꝫ. illa. 11. de tri. ita fit ꝛc. ꝛ illa. 11. ꝯfe.
ca⁰ 60⁰ pueritia qppe mea ꝛc. ꝛ illa de vera reli. 60. si vna est ro

ma ꝛc. Et illa ex epl'a ad Paulinā. Intuere celuꝫ ꝛc. Rur
sus illa ex. 12. sup Gen. Ipm qppe celum ꝛ terrā ꝛc. ꝛ alia ca⁰ 10⁰
ex. c. 16. signū corporalr̄ factū ꝛc. Illa quoq; 11. de tri. c. 9.
vt possit cē visio cogitātis ꝛc. Adduco aūt insup vnā aliā
eiusδ. ex. 10. ꝯfes. ibi. n. ait sic. cū ipmit rei cuiuscūq; ima ca⁰ 17⁰
go in mēoᵃ: ṗus necē ē vt assit res ipsa: vñ illa imago pos
sit ipmi. sic. n. cartaginis memini sic oīuꝫ locox qb⁹ in
tersui. sic facies hoium quas vidi ꝛ ceterox sensuū nūcia
ta. sic ipsi⁹ corporis salutē siue dolorē. Cū pñto cēnt ista ce
pit ab eis imagines memoria: quas ituerer pñtes ꝛ retra
ctarē aio cū illa absenᵃ reminiscerer. Ex hac auctē ꝑ colli
gitur q᷑ imago de qua loqtur nō est ipsa res ex̄: tūꝫ qꝛ dic
q᷑ est imago illi⁹ rei: tū qꝛ dicit q᷑ imago ipmit ex illa:
ꝛ q᷑ memoria accipit imaginē ab illa. res. n. ipa nō ē ima
go sui nec ipmit seipaꝫ in aia nec eā mēoria accipit a se
ipsa. 2⁰ habet q᷑ memorans absentia intuet aia ꝛ retra
ctat illox pñtes imagines: qb⁹ duobus plene pbat ppoᵐ.
¶ Cōtra tñ ꝯnē istā ambo prefati socij bachal. arguerūt ꝯ ꝯⁿˢ 3ᵉ
pbare volētes q᷑ talis recordatio vl' cogitatio absentiū
nō imediate obtiue terminat ad spēꝫ rei existēꝫ in aia. ar
guit aūt vnus sic. ꝑ. nulla cognitio terminat imediate ad
aliqδ obm: quā hñs nō pōt expiri se cognoscere id: sic q᷑
hēat euidēs iudiciuꝫ quo assentiat huic. h cogīcit a me.
Sꝫ hñs cognitionē de rosa nō pñte nō pt expiri se cogno
scere spēm rose. igit ꝛc. minor pꝫ: qꝛ nullus cogitās de ro
sa reputat se hr̄e euidens iudiciū quo assentiat huic. spēs
rose absentis cognoscit a me. ¶ 2⁰ amor rei absentis nō 2ᵐ
imediate terminat ad aliqδ obꝫ: qδ sit in ipso amāte. igi
tur nec cognitio rei absentis termiat imediate ad aliqδ
obꝫ qδ sit in ipo cognoscēte. ꝯña pꝫ: qꝛ nō est maior rō de
noticia ꝙ de amore. ¶ 3⁰ memorans recordat imediate 3ᵐ
de re ex̄: ꝛ nō de spē rei. igit cognitio rei absentis nō ime
diate termiat ad spēm illi⁹: ſꝫ ad ipsammet. ꝯña pꝫ: qꝛ re
cordatio est noticia rei absentis. añs est clarū. memorās
. n. de calore recordat de re ex̄ nō de spē: qꝛ nō fuit ꝑcogni
ta. ¶ 4⁰ si cognitio terminat ad spēm imediate: vel spēs 4ᵐ
cognoscit ꝑ illaꝫ cognitionē abstractiue vel intuitiue: nō
abstractiue ſm te inqt ipse: qꝛ abstra. tiua ſm te nō ad rē
q̄ abstractiue cognoscit terminat imediate: ſꝫ ad repre
sentatiuū ipsius: nec intuitiue: qꝛ tūc sequeret q᷑ v̄tute il
lius cogitatiōis cogitās posset cē certus: ꝛ saltē opinaret
se cē eq̄ certū q᷑ illa spēs in aia existat in rex nā: ꝛ qui exi
stit i aia ꝛ in pō itellectiua vel sensitiua: sic sentiēs colorē
in piete pōt cē cert⁹ q᷑ color existit: ꝛ q᷑ existit i tali subo.
h āt ē flꝫ: vt pꝫ ꝑ expiētiā. pꝫ ēt: qꝛ multi negāt tales spēs.
¶ 5⁰ illa spēs vl' ē eiusdē rōnis cū sensibili ex̄ qδ ē obꝫ co 5ᵐ
gnitōis: vel alteri⁹. nō eiusdē. clarū ē: nec alteri⁹: qꝛ vnica
simplici cognitōe nō pñt cogīci duo obta alteri⁹ ꝛ alteri⁹
rōnis: q̄ sit ppa ꝛ distīcta vtriusq;. ¶ 6⁰ illa spēs si ponat 6ᵐ
ipsa ſm te cēt silis saltē ſꝫ appentiā sensibili ex̄. alias nō
duceret in notiᵃᵐ ei⁹. Sꝫ h est flm: qꝛ nihil tale pōt cē in
aia: cū ipsa sit idiuisibilis: nihil aūt idiuisibile pōt cē silē
ſꝫ appēᵃᵐ q̄to ꝛ figurato. ¶ Cōfirᵗ: qꝛ i audiēte cantū ex
plib⁹ sonis pportionatū nō vr̄ posse remanere i aia aliqd
silē ſꝫ appenᵃˢ illi cātui quē audiuit. ¶ 7⁰ sensatiōe exte 7ᵐ
riori q̄ cogīcit res ex̄ sensi¹ᵉ pñs nō cogīcit aliqd extra in
aia nec ituitiue nec abstractiue. igi nec cognitōe iteriori.
pᵗ ꝯña. qꝛ nō ē maior rō hic ꝙ ide. ¶ 8⁰ tc̄ bruta imagine 8ᵐ
iteriore eq̄ neci¹ᵉ cogīcerēt aliqd extra i aia: qδ nō vr̄ dan
dū. ¶ 9⁰ tūc cogitāti de vmbra aliqd extra i aia obijcere 9ᵐ
tur: qδ nō vr̄ dandū. ¶ Ad pᵐ nego minorē nec pbaᵒ valꝫ: Ad pᵐ
qꝛ nō se. nō assentio euidēter huic. spēs rose absentis co
gnoscit a me. igi nō assentio huic. h cogīcit a me ōmīsato
per subꝫ illud qδ est spēs rose absentis: qꝛ possibile est q᷑
ego nō cognoscā illud esse spēꝫ rose cognoscēte me tñ me

cognoscere illud sicut quis nesciēs lucē solis eē accñs eius
videns eaʒ nō hʒ iudiciū euidens quo assentiat huic.ac
cidens solis videt a me:ꝛ tñ hʒ vel pōt p° nō habito hēre
euidēs iudiciū quo assentiat huic.h vr a me.demōstrato
eo qd est accñs solis. ¶ Ulteri⁹ dico ꝙ lʒ nō virtute illi⁹
cogitationis qua intuet spēm:cōcernentib⁹ tñ alijs noti
cijs simplicib⁹ ꝛ cōplexis pōt quis hēre euidēs iudiciuʒ hu
ius.Spēs rose absentis videt a me:sicut ex supius habitis
puto satis fieri manifestuʒ:sicut etiā aliqbus alijs cōcur
rentibus noticijs pōt quis euidēs iudiciū hēre quo hic as
Ad 2ᵐ sentiat:accñs solis videt a me. ¶ Ad 2ᵐ nego cōñam.cuʒ
enī amor ꝛ cognitio sint actus diuersarū rōnū nō est incō
ueniēs ipsos differre q̄tuʒ ad illud de quo arguit : ꝛ q̄tū
ad alia multa:imo ita est sm veritatē de facto : ꝛ iō etiaʒ
Ad 3ᵐ assumptā in pbatione cōñe nec pbatā simplr nego. ¶ Ad
3ᵐ dico ꝙ memorantē recordari imediate de re ex:pōt i
telligi duplr. vno° imediate:qꝛ nō mediāte aliquo cuius
spē recordet.alio° imediate:qꝛ nō mediāte aliquo qd ipē
cognoscat.in p° sensu cōcedo añs:ꝛ nego cōñam:nec valet
pbatio:qꝛ lʒ recordatio sit noticia rei absentis ꝛ ēt noti⁹
rei pñtis:sʒ illi⁹ est abstractiua recordatio.hui⁹ aūt est in
tuitio seu sensus.iuxta moduʒ loquēdi phi in de memo
ria ꝛ reminiscētia.illi⁹ ē noticia mediate.hui⁹ quoqꝫ ime
diate:sicut in p° declarat.d.3.q.1.ꝛ etiā.3. In 2° aūt sensu ne
Ad 4ᵐ go añs:nec ad huc sensuʒ pcedit pbatio:sicut pʒ. ¶ Ad 4ᵐ
dico ꝙ spēs cognoscit intuitiue p cognitionē illā : ꝛ tūc ad
cōñam q̄ addit dico ꝙ si debeat inferri totū illud cōñs co
pulatū:cōña nō valʒ. Instātia in simili.nā cōstat ꝙ imagi
nē in speculo seu illō qd vocat imago intuitiue videmus.
ꝛ tñ nō sumus certi veritate illi⁹ intuitiue in quo sit sub
iectiue imago:nec an sit alia ab ea cui⁹ dr imago. ideʒ est
de yride ꝛ de colorib⁹ apparentib⁹ in collo columbe:ꝛ in
exemplo met arguētis hʒ cōña instātiā.nā certuʒ est ꝙ nō
qlibʒ vidēs colorē corui vel margarite certus est vel opi
nat virtute illius visionis se esse certū in quo subo sit ali
quis illoꝝ coloꝝ:cū ēt virtute illi⁹ intuitiue nō possit esse
certus:ꝙ color ille sit accñs:imo adhuc indiget alijs no
ticijs ꝛ argumētationib⁹ multis. Si vo nō inferat totuʒ
cōñs copulatū:sʒ qlibʒ eius ps per se.cōcedo cōñs q̄tuʒ ad
pmā partē.dico.n.ꝙ virtute intuitiue quā hʒ quis de spē
existēte in aīa ipse pōt eē certus ꝙ illa spēs existit in reruʒ
nā:q̄uis forte nō eēt certus ꝙ ipsa est spēs alterius:sicut ēt
vidēs accñs qd est nigredo corui pōt esse cert⁹ ꝙ illō ac
cidens est in reꝝ nā:q̄uis nō sit certus ꝙ ipm sit accñs:
silr videns intuitiue suaʒ dilectionē vel cognitionē cert⁹
est de illis accñtib⁹ qui existunt:lʒ virtute illi⁹ intuitiue
pcise nō sit certus in quo existant:aut etiā ꝙ ipa sint acci
dentia.Et qui de taliuʒ spēꝝ existētia dubitat hʒ silr dubi
tare de existētia actuū aīe sue:ac etiā accñtuū sensibiliū exi
stentiū ex aīaʒ. Nec valʒ ꝙ dr multos negare tales spēs.
nā etiā mlti negauerūt corpora moueri:ꝛ tñ ex sensu cer
Ad 5ᵐ ti sumus de opposito. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ est alterius rōnis.
ꝛ vlterius dico ꝙ nihil pbibet eandē noticiā esse duoꝝ
obōꝝ diuersarū rōnuʒ:quoꝝ vnuʒ mediante alio cogno
scat:sicut dr de noticia creaturarū in vbo. Illa vo q̄ dicunt
ꝯ hoc.vʒ.ꝙ act⁹ distinguit per obta:ꝛ ꝙ diuersoꝝ sm spe
ciē nō pñt esse act⁹ solo nūero distincti:ꝛ per cōñs nec vn⁹
nūero.si va sint habent itelligi de obtis imediatis:quoꝝ
.s.vnū nō mediāte alio cognoscit.vtrū vo talis spēi ꝛ rei
extra cognitio sit ppria ꝛ distincta vtriusqꝫ vel nō nunc
Ad 6ᵐ nō diffinio. ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ spēs est similis sʒ appentiā
ipsi rei sensibili ex.ꝛ dico ꝙ nihil pbibet in aīa indiuisibi
li esse aliqd indiuisibile q̄titatiue sm suā essentiā seu ali
quid nō q̄tū nec extensuʒ:ꝙ tñ sit imago rei quāte ꝛ ex
tense:ꝛ sit illi silē sʒ apparentiā sicut pulchre ꝛ diffuse ostē
dit Aug.in de q̄titate aīe i pposito nostro.s.de memoria
ꝛ imaginib⁹ corpoꝝ in ea recōditis.vñ cōcludit ibi ꝙ nō a.c.9 vsʒ
abhorret a vo animuʒ carere oī corporea magnitudine q̄ ad.24.
trib⁹ illis differētijs cōtinuai:q̄uis corpoꝝ magnitudies iclusiue
quaslibʒ imaginari queat. Et ad cōfirmationē nego sibi il
lud assumptū:qm nisi remāeret aliqd tale seu aliq̄ talia.
ꝛ imagines sonoꝝ ex qb⁹ constabat cātus nunq̄ illius re
cordaret ꝛ expresse vult Aug.10.cōfes.ꝛ.12.sup Gen.ad lit.ni ca° 10°
si aurib⁹ pcepte vocis imaginē cōtinuo spūs in seipso for ca° 29°
maret:ac memoria retineret ignoraret scda syllaba vtꝝ
scda eēt cū iā p⁹ vtiqꝫ nulla eēt q̄ pcussa aū trāsierat ac sic
oīs locutio vitis vel oīs cantādi suauitas eis postremo
actib⁹ nrīs corporalis motus dilapsus occideret. ¶ Ad Ad 7ᵐ
7ᵐ nego cōñam.nā sic etiā pbaret ꝙ nō possemus intelli
gere act⁹ aīe nostre nec ēt cognoscere nostras sensatiōes
cū neutroꝝ hui⁹ entiū sensus exterior sit pceptiu⁹ ꝛ vtrū
ꝙ pdictoꝝ sm oēs est falsuʒ. pbō cōñe nō valʒ:qꝛ falsum
assumit nec pbat. ¶ Ad 8ᵐ dōʒ ꝙ q̄tuʒ ad bruta memo Ad 8ᵐ
ratiua cōñs est vtiqꝫ dandū:ꝛ dat idē Aug.12.de tri.nec si ca° 2°
le arguēs pbat illō dandū nō esse. ¶ Ad 9ᵐ etiā pter su Ad 9ᵐ
pradicta cōcedo cōñs ꝙ ipse silm eē nō pbat. ¶ Cōtra ean Franci.
dē cōnez arguit alius socius bach.triplr. p° silr illud quo pdi.
vt me° elicit opatio nō est imediatus termin⁹ illius opa
tionis:sicut dolobra qua fit scānū nō est ei⁹ terminus scāni
ficatiōis:nec calor quo fit desiccatio est termin⁹ desicca
tionis.Sʒ silitudo rei vt reprñtatiua est.est me^m quo res
ipsa cognoscit.g ꝛc. 2° illud est vt obm imediat⁹ termi 2ᵐ
nus cognitionis abstractiue ad qd terminat act⁹ memo
ratiue cognitionis:sʒ talis actus nō terminat ad spēm q̄
est actu pñs ipsi memoranti:cū de pñti nō sit memoria:sʒ
ad rē absentē.g ꝛc. 3° illud qd nō cognoscit ab aliquo an 3ᵐ
sit nō pōt eē imediatū obm cognitionis ipsius certe ꝛ de
terminate:sʒ aliqs ydiota optime cognoscit de amico ab
sente nullo cogitamine habito de silitudine amici q̄ est
in memoria:imo nec cogitat vel cognoscit qd sit talis si
militudo.g non est imediatuʒ obm. ¶ Ad pmū si maior Ad pᵐ
capiat tanq̄ vlis:sicut opʒ si vnilr debeat aliquid conclu fraci.
di in illa forma nego ipsam.naʒ cōstat ꝙ vbuʒ diuinū est
mediuʒ quo beati vident cognitione matutina seu diur
na creaturas:ꝛ tñ ipm est imediatuʒ obiectū talis cogni
tionis idem vult etiā phs in de me.ꝛ re.vt tactum est su
pra:ꝛ declaratū in pmo.di.3.q.p°. pbationes adducte im
pertinētes sunt:vt clarū est:nec vlem illā pbare possunt.
¶ Ad scdam nego minorē ꝛ dico ꝙ talis act⁹ non est me Ad 2ᵐ
moria spēi ad quā imediate determinat:sʒ intuitio ē ali
qua memoria rei extra ad quā mediate tñ terminat:vt
supra dictū est. ¶ Ad 3ᵐ dico pmo ꝙ cū illa maiore pōt Ad 3ᵐ
cōcludi cōtra arguentē ꝙ talis cognitio nō termiat ime^te
ad rem extra.s.ad amicū ydiote:qꝛ constat ꝙ ydiota ne
scit an suus amicus sit in rerū nā.forsitan.n.tunc est mor
tuus. ¶ Rñdeo tñ ad rōnē ꝙ ydiota ꝛ intuet silitudinē
amici sui ꝛ scit illā eē:lʒ nesciat eā eē silitudie illius:imo
forte putet ꝙ illō qd ipse intuet ꝛ si sm vitatē sit silitudo
sui amici relicta i mēo^a sit ipse amic⁹ su⁹ ex exñs:lʒ in h si
sic putet ipse fallat:sicut vt.s.allatū ē.dicit Aug.qd ē ēt satis
ad ppᵐ i 8 de tre.Si vn⁹ ē ille amic⁹ me⁹. falsus ē iste quē ca° 60°
cogitās fingo.ꝛ pbat.naʒ ille vbi sit nescio.iste ibi fingit
vbi volo.alia que possent obici vel facere dubitare circa
modū cognoscēdi res p suas spēs satis vt puto dissolui ꝛ de
clarari pñt ex dcis i 3.d.p.li.i diuersis q̄ōnib⁹ ibi disputa
tis. ¶ 4° cōclō.vʒ.ꝙ aliq̄s res hō aliqū cognoscit ꝛ nō p spēʒ:sa 4° cō
tis ē clara dicēdo rē illā tñ cognosci p spēʒ q̄ cognoscit cogni
tiōe ime^te terminata ad spēʒ illi⁹ ꝛ ime^te ad ipsaʒ sicut supius
accepi.naʒ cū oculis corporalibus videmus colorē in pa
riete existentē vel aurib⁹ audimus sonū in aere factū aut

alijs sensibus nostris sensibilia ipsa exteriora percipim⁹
tales vtiq3 noticie terminant̃ imediate ad ipsa sensibilia
pcepta ꝛ nõ ad ipsoꝝ spẽs per nullã eni experiẽtiã vel rõ/
nem cogimur ponere aliq3 spẽm mediatẽ p modũ obi co
gniti iter noticias hꝰ exteriores ꝛ ipsa sensata. Hoc ipm
p3 ex eo ꝙ in p̊.li.d.3.q.1. ꝓbatũ est nullã noticiã distictã
rei habitã p spẽm eẽ pmã illi⁹. S3 op3 q̃libz talẽ pcessis/
se aliã priorẽ q̃ res illa nota fuerit imediate in seipsa. P3
ẽt ista ꝯclõ de reb⁹ isensibilib⁹ que imediate in seipsis co
gnoscunt̃ a nobis: vt ꝓbatũ est li°.p̊.d.3.q.2.

2° arti^9^ **Nunc** restat arti^9^ 2^9^. v3. vtrũ hõ cognoscat per spẽs di
stinctas eẽntialr̃ a noticijs: siue vtrũ spẽs rei ꝛ
actualis noticia eiusdez rei sint res essentialr̃ distincte: ꝛ
q̃tum ad h̃ pono duas ꝯnes. p̊ª est. ꝙ spẽs rei ꝛ noticia
abstractiua eiusdẽ rei. qua. s. ipsa res cognoscit̃ in spẽ sua
essentialr̃ distinguunt̃. 2ª ꝙ noticia rei ituitiua. i. qua i/
mediate in seipsa res cognoscit̃: ꝛ spẽs eiusdẽ rei eẽntia/
p̊ª ꝯ liter distinguunt̃. ❡ Primã ꝯnez ꝓbo p auctẽ Aug. 2. de
ca° 3° tri. vbi finaliter ponit ꝙ sicũ spẽs sensibilis corporis ex: et
visio sensus exterioris sunt essentialr̃ distincte: qd tñ nõ
sensu: s3 sola rõne discernit̃: sic illa ingt ipse fantasia cum
anim⁹ cogitat spẽm visi corporis: cũ cõstet ex corporis si/
militudie quã memoria t3: ꝛ ea q̃ inde forat̃ in acie recor
dantis animi: tñ sic vna ꝛ singularis app3: vt duo q̃dã eẽ
nõ inueniant̃ nisi iudicante rõne qua itelligimus aliud eẽ
illud qd in memoria manet: etiã cũ aliunde cogitamus: ꝛ
aliud fieri cũ recordamur. i. ad memoriã redimus ꝛ illic
inuenimus eadẽ spẽm. h̃ ipse. Ubi nota ꝙ dic rõne iueni/
tur cogitationẽ ꝛ spẽz esse duo q̃dã: ꝛ iterũ ꝙ aliud est qd
in memoria manet etiã cũ aliũde cogitamus: ꝛ aliud fit
cũ recordamur: ex quoꝝ vtroq3 p3 ꝓpositũ bñ ꝯsiderãti.
ꝛ excludit̃ dcm̃ alteri⁹ opi. opposite dicẽtis ꝙ eadẽ res q̃
diũ nõ actu cogitamus est spẽs tñ. nobis actualr̃ cogitan
tib⁹ est cognitio ꝛ noticia actualis absq3 alicui⁹ noue rei
positione in po^a cognoscẽte: q2 sm dcm̃ istud tunc nõ ve
ca° 3° re iudicarent̃ esse duo. Jtẽ tunc nõ aliud fieret ab eo qd
ca° 8° p̊us erat in memoria: sic ipe dicit ibidẽ. ꝛ iterũ infra. d. qd
aliud est qd recõditũ memoria tenet: ꝛ aliud qd inde in co
gitatione recordãtis exprimit̃. ❡ Confirmat̃. s3 eundẽ
noticia actualis fit ꝛ creatur ex ipsa spẽ. igit̃ sm eundem
ipsa essentialr̃ distinguit̃ a spẽ. ꝯña p3. añs ꝓbat̃. nã eodẽ
ca° 7° li° ait. Quãq̃ itaq3 formã que fit in acie recordãtis ex ea
fiat que est memorie. ipsa tñ acies nõ inextitit s3 erat an/
te istaz. Et infra dicit. ꝙ ex eis q̃ memoria cõtinent̃ visio
ca° 9° facta est in acie cogitãtis. Jtẽ ifra. a spẽ ingt corporis qd
cernitur exorit̃: vt ea q̃ fit in sensu cernẽtis: ꝛ ab hac ea q̃
fit in memoria: ꝛ ab ea que fit in memoria: ea q̃ fit in acie
cogitãtis: quapropter volũtas ꝙ parentẽ cũ prole ter co/
pulat: per spẽm aũt in sensu cernentis itelligit ipaz visio/
nẽ exteriorẽ: per spẽz vo in acie cogitantis itelligit visio/
nẽ interiorẽ: vñ statim subdit. visiones eni due sunt. vna
sentientis: altera cogitãtis: vt aũt possit esse visio cogitã/
tis: iõ fit in memoria de visione sentiẽtis sile aliqd ꝛc̃. vt
in pcedenti arti° est allegatũ. Jtẽ subdit. ꝓpterea duas in
hoc genere trinitates volui cõmẽdare. vnã cu3 visio sen
tientis format̃ ex corpore: aliã cũ visio cogitantis forma/
tur ex memoria: sic aũt sm eu3 spẽs sensuales ꝛ noti^a^ cor/
respondẽs sunt due res distincte ꝛ cũ intẽtione volunta/
tis cõstituunt trinitatẽ quadã. sic sm eundẽ spẽs itelligi/
bilis. i. que est in memoria itellectiua ꝛ rei intellectualis
est distincta a visione intellectuali ꝛ elicitiua ei⁹ ac ambe
sil cũ intẽtione voluntatis cõstituunt suã quadã aliã tri/
ca° 3° nitatẽ: sic p3 li° 14° ꝛ pari mõ intelligẽdu3 est de quacũq3
p̊ª alia spẽ intellectiua ꝛ visione corñdente. ❡ Deide ꝓbo
ꝯnẽ rõnib⁹: ꝛ p̊° vna Augu. tacta in v̊bis p̊° allegatis: ꝛ sup

pono sicũ notũ est per expientiã ꝙ non semp dum quis h3
spẽm alicui⁹ rei actu intelligit vel cõsiderat illam. pona/
nat̃ g̊ ꝙ aliquis qui diu habuit spẽm nũc actualr̃ cogitet
de re illa: cũ tñ p̊us imediate nõ cogitaret: ꝛ ꝙ post modi/
cũ tp̃s desinat cogitare: nec tñ desinat hr̃e spẽm: qd quot/
tidie cõtingit in quolibz nostrũ: tũc arguo sic. ista noticia
nũc incipit esse spẽ ista nõ icipiẽte esse: ꝛ post desinet esse
spẽ nõ desinẽte esse: ꝛ vtraq3. s. spẽs ꝛ noticia ista actu est.
igit̃ sunt res plẽs ꝛ essentialr̃ distincte. ❡ Ad hãc rõnem Rñ̃o
respõdebit̃ negãdo añs. nã casu posito ista noti^a^ nõ nunc
icipit eẽ: s3 icipit eẽ noti^a^: nec p̊us desinet eẽ: s3 desinet eẽ
noticia. nã ipsamet spẽs q̃ prefuit. fuit qdez s3 nõ fuit no/
ticia: nũc aũt ipa est noti^a^. Jtẽ postea erit s3 nõ erit noti^a^.
❡ Quis ista rñsio tediosa sit ad excludẽdũ. nõ vr̃ tñ rõa/
lis: ꝛ qd sit ꝯtra intẽtionẽ Aug. vbi. s̃. nõ est dubiũ. nã ait. ꝯ rñez
ꝙ aliud fit cũ recordamur. Cõstat aũt ꝙ spẽs tunc nõ fit.
Jtẽ in eodẽ ca° ait. ꝙ cũ cogitantis acies id qd in memo/
ria tenebat̃ desiterit intueri nihil forme q̃ impressa erat
in eadẽ acie remanebit. q̃ v̊ba pro certo nõ pñt glosari s3
modũ istũ rñdẽdi. ❡ P̃. si ista spẽs q̃ prefuit nũc est noti Confir°
cia ꝛ p̊us nõ fuit noticia: op3 aliquã rõnez reddere pp qd
nũc ipsa est noticia: cũ tñ p̊us nõ esset: nec app3 possibilis
aliq̃ rõ sufficiẽs. ❡ S3 ad h̃ dicet̃ sm vnũ docto. ꝙ rõ ẽ: Rñ̃o
q2 per ipsaz nunc res ipsa cui⁹ est spẽs appet intellectui: ꝛ
h3 eẽ obiectiuũ ꝛ p̊us nõ sic p ipsaz apparebat. ❡ Cõtra. ꝯ rñez
aut ista spẽs nũc se h3 eodẽ mõ penitus sm se ꝛ in cõpara
tione ad itellcm̃ ꝛ ad rẽ cui⁹ est spẽs: aut aliq̃liter aliter.
si eodẽ modo penit⁹ nõ est itelligibile ꝙ per eã nõ poti⁹
res appeat intellectui q̃ p̊us: ꝛ per ꝯñs nec ꝙ nũc sit noti
cia plus q̃ p̊us: nec põt dici ꝙ alr̃ se hẽat sm se: q2 nec sm
essentiã suã nec sm aliqd gñatu3 in ea vel corruptũ sicut
clarũ est satis: nec aliter in ordine ad itellcm̃: q2 h̃ nõ põt
intelligi nisi vel sm inherentiã: vtputa: q2 nunc eẽt in in/
tellectu: ꝛ p̊us nõ erat: vel ecõtra. neutrũ aũt dr̃ nec vide/
tur cõgruẽter posse dici nãlr̃ accidere: vel se hẽret aliter
ad intellcm̃ sm efficientiã: vtpote: vel q2 nũc efficitur ab
intellectu: ꝛ p̊us nõ fiebat ab eo: vel ecõuerso. p̊us efficie/
batur ꝛ nunc nõ efficit̃: ꝛ istud dici nõ põt: q2 nõ cõuenit
nãliter vnã rẽ pfectã ꝛ actu extñtẽ ꝛ diu manẽtẽ sic agẽs
de nouo hr̃e vel nõ hr̃e: ꝛ iõ nec nãliter esset posẽ itellige
re. vel 2° iõ aliter se hẽret sm efficientiã ad intellcm̃: q2 i/
tellect⁹ aliqd causaret in spẽ: ꝛ certu3 est ꝙ nõ: vel cõ. ipsa
aliqd cãret in intellcũ: ꝛ tunc illud tale potius dici deb3
esse noticia q̃ ipsa spẽs: qd est ꝓpositũ: nec põt dici ꝙ alr̃
se hẽat in ꝯparatiõe ad rẽ extra. h̃. n. esset sic appet s3 effi
cientiã ꝙ nõ põt dici cũ nõ appeat qd res ipsa causet in
specie: vel ecõuerso. Et maxime q2 ꝯuenit rẽ tũc non exi/
stere in rerũ nã: nec põt ẽt dici ꝙ h̃ sit pp assistentiã intẽ
tionis volũtatis: q2 nunq̃ per nostrũ velle pcise aliq̃ res
q̃ nõ est itellectio fieret intellectio nõ plus q̃ albedo pp
aliqd velle meu3 fieret itellectio: neq3 pp itentionẽ volũ
tatl aliqs itelligeret: nisi q2 pp illã aliq̃ res fit q̃ alias nõ
fieret. ❡ 2° ad ꝯnẽ arguo: q2 cũ res cognoscit̃ abstracti/ 2ª
ue in sua spẽ eadẽ noti^a^ q̃ res cogñscit̃ abstractiue spẽs co/
gnoscit̃ ituitiue: sic declatũ est i p̊ li° ꝛ tactũ aliq̃lr̃ i ar° p/
cedẽte. Spẽs ãt nõ est noti^a^ q̃ ipsamet cogñscit̃ intuitiue:
vt ꝓbatũ est i. q. pce^n^ ar° p̊. ꝯne 2ª. igit̃ spẽs nõ ẽ cognitio
q̃ res ex cogñscit̃ abstractiue. ❡ 2ª ꝯ ꝓbat̃: q2 post desitio/ 2ª ꝯ
nẽ noti^e^ ituitiue manet ipsa spẽs. igit̃ ꝛc̃. Cõtra ꝯnez istã
arguit̃ p̊ sic. Jmposẽ est re^s^ eiusdẽ eẽ in eadẽ põ duas sili/ Aureol⁹
tudines realiter differẽtes: sed species est quedam simi/ i 2° d. 14.
litudo perfecta rei ꝛ intellectio similiter. igitur non sunt q. 4.
realiter differentes. maior ꝓbatur: q2 vel ille due essent
eiusdem rationis: ꝛ tunc duo accidentia tantu3 numera/
liter differentia essent in eodem aut essent alterius ꝛ al/

terius rõnis:ꝛ ſi ſic vnū erit pfecti⁹ altero:ꝛ virtute ꝯtine
bit ipm:ſic pfectū ꝯtinet virtualr iperfectū:ſ3 ipoſe eſt ꝙ
duo accñtia:quoꝝ vnū ꝯtinet in v̄tute alteꝝ:ſint in eodē
Cõfir.p̄. ſubto diſtincte:ſic tepiditas ꝛ calor in ſūmo. ❡ Cõfirma
tur:q2 alias itellect⁹ eēt due potētie:qm̄ aīa per itellectū
bis aſſimilaret obto:ſemel per ſpēm ꝛ ſemel p itellcōnē.
Cõfir.2. per vnā aūt pōm vno mō tm̄ aīa aſſimilaṫ obo. ❡ Cõfir
maṫ iterū q2 ſupflue ponereṫ ſpēs.nō.n.poniṫ niſi ad re
preſentandū obm̄ ꝛ ad faciēdu3 ipm̄ pñs itellectui:ſ3 2ᵐ
Cõfir.3. maxie fit p itellcōnē.igiṫ nō eſt ſpēs necīa. ❡ Cõfirmaṫ
T.c.37. inſup:q2 ſm pħm.3.de aīa.ſic aīa ē oīa ſenſibilia p ſenſu3
ſic eſt oīa itelligibilia p intellcm̄.Cõſtat aūt ꝙ nō eſt ſen
ſibilia realr:ſ3 per aſſimilationē tm̄ inq̄ɜtu3 per actū ſen
tiendi aſſimilaṫ rei ſenſate.igiṫ ipa ſilr ē oīa itelligibilia
per intellcm̄: inq̄ɜtū per actū intelligēdi aſſimilaṫ rei in
2ᵐ tellecte. ❡ Scda rō ad ide3 eſt:q2 ſi ſpēs eēt diſtincta ab
itellectione tūc ſil in itellectu eēnt due itellcōnes ſeu co
gnitiōes.ꝯñs eſt ipoſe:q2 nec eſſent eiuſdē rõnis nec alte
rius:vt p̄us pbaṫ de ſpēb⁹.ꝯña pbaṫ:q2 nō ē minoris ab
ſtractiōis ſpēs in itellcū q̄ɜ in ſenſu:ſ3 ſpēs in ſenſu h3 ſ3
ppriā ei⁹ rõnē ꝙ fit ſenſatio ꝛ cognitio forme.igiṫ h̄ non
eſt negādū a ſpē in itellectu.aſſumptū p3 p pħm 2° d̄ aīa.
t.ꝛ.c.121 ꝛ p Cōmē.diċ.n.pħs ꝙ ſenſus eſt ſuſceptiuus ſpērū ſine
mā.ꝛ Cōmē.exponēs dicit.ꝙ iō in aīa ſunt itētiōes ꝛ cō
prehēſiones:ꝛ ex̄ aīam nō ſunt intētiones neq3 ꝯprehen
Cõfir.p̄. ſiones. ❡ Confirmaṫ:q2 nihil reqriṫ ad h̄ ꝙ forma aliq̄
ſit vera ꝯprehenſio:niſi ꝙ per ipſam exhibeaṫ obm̄ in eē
obiectiuo pñtialr.hēre.n.ſic obm̄ pñs eſt ipm̄ cognoſce
re:ꝛ eꝯ.ſ3 ſpēs inq̄ɜtum eſt ſilitudo rei h3 ex ppria condi
tione ꝙ exhibeat rē pñtem in eē obiectiuo.igiṫ ex ppria
Cõfir.2. ꝯtradictione h3 ꝙ ſit v̄a ꝯprehēſio. ❡ Cõfirmaṫ h̄ ipm:
q2 act⁹ intelligēdi ex h̄ pciſe h3 ꝙ exhibeat rem pñte3 in
eē obtiuo:q2 eſt ſilitudo rei:ꝛ q2 ſpēs ēt eſt ſilitudo:l3 nō
3ᵐ ita clara.igiṫ ꝛc̄. ❡ Tertia rō eſt ſpēs aut poniṫ in itelle
ctu alia ab intellcōne:vt ſuppleat vicem obti in rõne ter
minātis:aut in rõne pncipij formalis elicitiui act⁹: a q̄li
bet.n.opi.ponēte ſpēm diſtinctā ab actu poniṫ pp alterū
pdictoꝝ:ſ3 nō eſt ponēda pp p̄mū:q2 act⁹ quo itelligo ro
ſam nō terminaṫ ad ſpēm roſe:alias oīs itellectio q̄ eſſet
mediāte ſpē eēt reflexa:terminareṫ eni imediate ad ali
quid in itellectu. Itē nō eēt tūc noticia nec ſcīa de rebus:
nec verificarenṫ ppōnes imediate de reb⁹:imo h̄ ppoſi
tio eēt falſa.triāgulus h3 tres:inq̄ɜtu3 cōparaṫ ad itellm̄
Confir.ᵒ enunciantē. ❡ p̄.ſenſus imediate termiaṫ ad res extra
qm̄ imediate iudicat res q̄ ſunt ex̄.alſ ſenſatio eēt actus
reflexus.igiṫ multo magis itellcūs iudicat de reb⁹ ipſis.
❡ p̄.intellcūs itelligēdo roſa3 aut ſiſtit in ſpē roſe:ꝛ tūc
Confir.ᵒ ſeqtur ꝙ itellcūs nihil itelligit de reb⁹:aut ex ſpē pcedit
vltra ad res.ꝛ tūc ſeqtur ꝙ oīs act⁹ intellcūs circa res eſt
diſcurſiuus:q̄ ambo falſa ſūt:nec eſt ponēda ſpēs pp 2ᵐ:
vt.ſ.ſe hēat in rõne eliciētis actū vna cū itellectu:q2 ipoſ
ſibile eſt effectū excedere iperfectā cām ſuā equiuocā:ſ3
itellectio eſt pfectior ſpē.igiṫ nō pōt eē ei⁹ effect⁹ equiuo
cus:ſ3 cū nō poſſit eē etiā ei⁹ effect⁹ vniuoc⁹ cū ſit alteri⁹
rõnis.igiṫ nullo mō eſt effect⁹ ei⁹. Hui⁹ intētionis videṫ
eē pħs.3.de aīa.vbi ait.ꝙ aīa eſt loc⁹ ſpērū nō tota:ſ3 itel
T.cō.6. lectus. Itē ibidē ꝙ itelligere eſt pati:q̄ v̄a nō eēnt ſi ſpēs
T.cō.2. eſſet aliud ab itellcōne. Et qd̄ multū facit ad h̄ vt dicūt
eſt:q2 Ar.nō fuiſſet tm̄ diminut⁹:ꝙ nullā mētionē feciſ
ſet de ordine ſpēi ad itellectionē ſm quē p̄° iprimiṫ ſpēs
ꝛ poſt itellectio. ❡ Ad p̄ᵐ nego maiorē. Ad pbationē di
Ad p̄ᵐ co ꝙ ſunt ſilitudines alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rõnis:ꝛ cū iferṫ.igi
tur vna eſt pfectior altera ꝛ ꝯtinet eā virtualr ꝛc̄. dico p̄°
ꝙ ſi iſta pbatio valeret ꝯcluderet multa falſa.ꝛ ꝯtra iſtū
met arguētē. ꝛ ꝯtra quēlib3 aliu3 p ſimilē.n.modū pba

reṫ ꝙ in itellectu nō ſil pñt eē act⁹ apprehendēdi ꝛ actus
aſſentiēdi:nec aliqui alij duo act⁹ diuerſaꝝ rõnu3. Item
nec plures habitus:nec habit⁹ ꝛ act⁹ ſimul neq3 ſpēs plu
res:ita etiā in voluntate nō poſſent ſil eē aliqui duo act⁹
vel duo habitus aut habitus cū actu:ꝛ vlr nulle due for
me poſſent eſſe ſil in eadē mā:q̄ oīa ſunt abſurda.ꝛ ꝙ ita
pbareṫ clarū eſt volenti pdictā ꝯñam cuilib3 talium ap
plicare. Rñdeo tm̄ ad rõnē:ꝛ p̄° nego ꝯñam pp illā partē
ꝯñtis:qua dr̄.cū vnū ꝯtineret aliud virtualr.nō.n.qdlib3
alio pfecti⁹ ꝯtinet illud virtualr pprie loquēdo.nā ſic cō
tinere nō dr̄:niſi qd̄ vel pōt aliud pducere vel qd̄ in oē in
qd̄ aliud pōt ꝛ illud aliqd plus.ꝛ cõſtat ꝙ nō q̄lib3 q̄ ſunt
alteri⁹ rõnis ſic ſe habēt adinuicē. 2°.ꝯcedo ꝙ ſpēs vir
tualr ꝯtinet actu3:ſ3 nō ſic eā totalis:q̄uis nō ſit pfectior
actu:ꝛ nego illd̄ aſſumptū:ipoſe eſt ꝙ duo accñtia:quorū
vnū ꝯtinet aliud v̄tualr:ſint in eodē ſubo.p3 iſtātia de ha
bitu ꝛ actu ꝛ de luce ꝛ ſpē coloris in medio.v3.p ponētes
eas.de quoꝝ numero eſt ipſe arguēs:ꝛ de multis alijs in
itellectu ꝛ volūtate poſſ3 inſtari:nec pbō val3:q2 pticula
ris eſt. ❡ Ad ꝯfirmationē p̄mā.cū dr̄.alſ itellcūs eēt due Ad p̄ᵐ
potētie.nego ꝯñam. ❡ Ad pbationē dico ꝙ poſe eſt ean ꝯfir.
dē potentiā eidē aſſimilari plurib⁹ modis diuerſarū rõ
nū.gcqd ſit de plurib⁹ modis eiuſdē rõnis. ❡ Ad 2ᵐ cō Ad 2ᵐ
firmationē:nego ꝙ ſpēs ſuperfluat.Ad pbationē dico ꝙ ꝯfir.
alr pñtatur obm̄ per ſpēm alr per actū.nā per ſpē3 repre
ſentaṫ tanq̄ɜ per illud in quo cognoſciṫ:ꝛ q̄ſi modo habi
tuali:per actū v̄o tanq̄ɜ per illū quo cognoſciṫ ſiue qd̄ eſt
actualis cognitio ei⁹:q̄uis vocabulū repñtatiōis ſatis i
cōgrue actui applicetṫ:ꝛ ſic p3 ꝙ ſpēs nō ē ſupflua. ❡ Ad Ad 3ᵐ
3ᵐ ꝯfir.ꝯcedo ꝯñē:ſ3 ex illa nō inferṫ ꝙ pncipalr intelli ꝯfir.
git.v3.ꝙ nō ſint ſpēs diſtincte ab actib⁹.nā ꝛ in ſenſu ſūt
hō ſpēs:ſic pbatu3 eſt. ❡ Ad 2ᵐ rõnē dico p̄°:ꝙ viriliter Ad 2ᵐ
militat ꝯ factorē ſuū:ſi intelligaṫ vt ſonat.p̄° qdē ex eo ꝙ
diċ ipoſe eē duas cognitiones eiuſdē vel diuerſarū rõnū
eē in itellectu.nā īfra expſſe dicit oppo ᵐ de angelis:de q
bus tm̄ pbō ipoſſibilitatis dicte eque ꝯcluderet:vt p3 ap
plicāti. 2°.q2 ex pbōnib⁹ ꝯñe manifeſte ſeqtur ꝙ q̄lib3
ſpēs exñs in itellectu eſt actualr cognitio.ꝛ per ꝯñs ꝙ q
lib3 hō ſil actualr intelligit oīa:quoꝝ ſil h3 ſpēs:qd̄ eſt ēt
ꝯtra eū ꝛ ꝯtra veritatē:ꝛ ꝙ ita ſequaṫ nō opus eſt decla
rare:q2 ſtatim adhibēti curā.p3 ſic eſſe. 2°.rñdeo ad rõ
nē:ꝛ nego ꝯñam.Ad pbationē dico ꝙ illa non eſt ſuffici
ens rō.nā nō qdlib3 eque abſtractū vt ſenſatio eſt cogni
tio.p3 de volitionib⁹ que ſunt abſtractiores q̄ɜ ipſe ſenſa
tiones:ꝛ tamen ſm cōem op.ꝛ iſtu3 arguentem non ſunt
cognitiones. Item habitus intellectuales nō ſunt cogni
tiones:ꝛ tm̄ nō ſunt minus abſtracti ſenſatiōib⁹. dico igi
tur ꝙ talis abſtractio ꝛ ſpūalitas bñ reqriṫ ad eſſe cogni
tionē.ꝛ h̄ ſolū intēdunt ibi pħs ꝛ Cōmē.ꝛ ſuffiċ ad eoru3 T.c.121.
ppoᵐ:ꝛ iō bñ ꝯcludit idē Cōmē.ꝙ forme ex̄ aīam nō ſūt 2° de aīa
ꝯprehēſiones.h̄ tm̄ abſtractio nō ſola ſufficit vt res ſit co
gnita:vñ ꝙ Cōmē.diċ.ꝛ iō in aīa ſunt intētiōes ꝛ ꝯprehē
ſiones nō d3 itelligi ꝙ iō pciſe:ſ3 iō alijs tm̄ cōditionib⁹
nec̄cijs cōcurrētib⁹. ❡ Ad ꝯfirmationē dōm ꝙ nō q̄liſcū Ad ꝯfir.
q̄ɜ exhibitio pñtie obti ſufficit:ſ3 ea tantūmō per quā res
in actuali conſpectu mētis poniṫ. iuxta ſniam ꝛ modū lo
quēdi Aug.12.de tri. h̄ aūt nō fit p ſpēm ſolū.nā per ſpē3 ca:6.
habitualr tm̄ obm̄ eſt pñs.aliogn ſi actualr ſemp actua
liter intelligereṫ oē cui⁹ ſpēs eēt in itellectu:qd̄ eſt falſu3.
❡ Confirmaṫ rñſio.nam certum eſt ꝙ res extra non eſt
magis preſens itellectui per ſpēm preciſe q̄ɜ ipſamet ſpe
cies:ꝛ tamē ipſa non ſemp cognoſciṫ.ꝛ ide3 dicit Aug.de
mente que ſemper ſibi eſt preſens:ꝛ tamē non ſemper ſe
cogitat. ❡ Ad aliam dicendu3 ꝙ non omnis ſimilitudo
rei eſt cognitio. ❡ Ad tertiam rationem dico ꝙ ſpecies Ad 3ᵐ

ponit᷑ ꝓ vtrũq; respcũ tñ abstractiue tñ ipsi⁹ rei ex͡ti/
tutiue sui sic ⁊ ſꝫ vtrãq; habitudinẽ se hẽret obm ad suã
noticiã intuitiuã. ¶ Ad pmã ꝓbationẽ q̃ arguit᷑ ꝙ nõ in
rõne terminãtis. dico ꝙ si tu velis vocare oẽm noticiã i/
mediate terminatã ad aliqd extra in itellcũ reflexã. ꝯña
est verũ nec ꝓbat᷑ ipm esse falsuȝ. Si vo stricti⁹ ⁊ magis
ſm cõsuetã acceptionẽ vocabuli. illa noticia tñ vocet᷑
reflexa q̃ est noticia noticie. nego ꝯñaȝ q̃ ẽt nõ ꝓbat᷑ in h
sensu. ¶ Ad aliõ cũ dr̃: ꝙ tũc nõ eẽt noticia de rebus ex͡:
nego ꝯñaȝ: ⁊ silr̃ aliaȝ qua infert᷑ ꝙ ꝓpõnes nõ v'ificarent᷑
imediate de reb⁹ seu magis ꝓprie ꝓ reb⁹: ⁊ iste ꝯñe nõ ꝓ/
bant᷑ ab isto: ⁊ ꝙ opposita ꝯñtiuȝ stent cũ añtib⁹ sufficiẽ/
ter declaratũ est in p̊. di. 3. in 2° dubio illi⁹ qõnis. vtrũ res
sensibiles nãlr̃ itelligant᷑ a nobis. pro nũc aũt ostẽdo de/
bilitatẽ istaꝝ argumẽtationũ ex vno qõ ponit btũs Aug.
4.° sup Gen. in pluribus locis. ⁊ in alijs ẽt libris ibidẽ. vȝ.
ꝙ angeli vidẽt in v'bo creaturas: ⁊ ꝑfecti⁹ eas cognoscũt
per noticiã quã habẽt de eis in ipso v'bo q̃ȝ per eam quaȝ
habẽt de eis imediate in ꝓpa nã ipsaruȝ: ⁊ in h cõis do/
ctores assentiunt Aug. ponat᷑ g̊ ꝙ angelus hẽat ꝑcise istã
noticiã de creaturis in v'bo: ⁊ nullaȝ hẽat de ipsis imedia
te in ꝓprio genere: nunqd dicet᷑ ꝙ ipsi nõ hñt noticiã de
reb⁹: aut ꝙ ꝓpõnes quas formarẽt de reb⁹ ex͡ nõ eẽnt v'e
pro ipsis rebus. puto ꝙ h nullus itelligens diceret. Et ex
hoc apparet ꝙ in ꝓposito tales argumẽtatiões nulli⁹ vir
tutis existũt. ¶ Ad aliã de illa sistentia ⁊ nõ sistentia re/
sponsuȝ est: vbi. s. ⁊ qõ infert᷑ de discursu nõ est ꝯñs ꝓpe lo
quẽdo: sic nec beat⁹ videns creaturas ꝑ verbũ dr̃ itellige
re illas per discursuȝ: nec de⁹ etiã ſm opi. multoꝝ qui di/
cunt ꝙ itelligit creaturas itellĩdo eẽntiã suã. ¶ Deide
cum ꝓbat᷑ ꝙ nõ se hȝ spẽs in rõne elicitiui respcũ actus.
¶ Ad pᵐ dico ꝙ assumptũ falsuȝ est de cã equoca nõ to/
taliter: instãtia pȝ. nã visio albedinis est effect⁹ equocus
albedinis existẽtis in corpore: ⁊ tñ ꝑfectior ea. ¶ Ad aliud
cũ dr̃ ꝙ itelligere nõ eẽt pati. dico ꝙ falsum est: qm̃ qcqd
ponat᷑ actiuũ itellcõnis: q2 tñ itellectio recipit᷑ in itellcũ.
itellect⁹ patit᷑ tali passione: q̃. s. est salus ⁊ ꝑfectio: ⁊ ipm i/
telligere est vere pati. vtꝝ aũt itellcũs se hẽat passiue tm̃
vel etiã actiue respectu itellcõnis. infra videbit᷑. ¶ Ad vl
timũ dico ꝙ satis inuit ordinẽ illũ. ꝑ h ꝙ dic̃ tales ima/
gines se hẽre ad itellcȝ sic sensibilia ad sensuȝ: qõ est veꝝ
de qbuscũq; imaginib⁹ vel spẽb⁹ per q̃s vel in qb⁹ intel/
lect⁹ itelligit siue sint in intellectu siue alibi. qs aũt igno/
ret ꝙ sensibilia sunt cã sensationuȝ: ⁊ nõ ecõuerso. Et ꝑ h
non cõsequẽter aduertat ꝙ spẽs in itellectu est cã intelle
ctionis: cui⁹ est obiectũ ipsa: ⁊ nõ ecõuerso.

3 artic°. **Quantum** ad arᵐ 3ᵐ qui ẽ de ꝑncipali quesito po/
no ꝯnes. 3. pª ẽ. ꝙ angeli aliq̃ coḡscũt
ꝑ spẽs. 2ª ꝙ nõ oĩa q̃ coḡscũt. coḡscũt ꝑ spẽs. 3ª ꝙ q̃cũq;
coḡscũt per spẽs. coḡscũt ꝑ spẽs distinctas ab actib⁹. i. ab
pª ꝯ actualib⁹ itellectionib⁹. ¶ Primã ꝯnẽ ꝓbo sic. angeli co
gnoscunt nãliter aliq̃ ꝑterita q̃ nõ sũt ⁊ distincte recordã
tur ipsoꝝ. igit᷑ aliq̃ cognoscũt ꝑ spẽs. añs cõiter ꝯcedit᷑. ⁊
ꝓbat᷑ ex dicto Aug. in li.° de diuinatiõe demonũ. vbi ait.
ꝙ accessit demonib⁹ per tã longũ tp̃s quo eoꝝ vita ꝓten
ditur rerũ longe maior experientia q̃ȝ hoib⁹ põt ꝓpter bre
ca. 26. uitatẽ vite peruenire: ⁊ eandẽ sñiam ponit 2° sup Gen. ad
lr̃aȝ. Cõstat aũt ꝙ experientia ſȝ ꝙ de ipsa nũc loqt᷑ acq/
ritur ex multis memorijs: vt pȝ in ꝓhe.° meta. Eiusdẽ nã/
q̃ȝ rei multe memorie vni⁹ experiẽtie positionẽ faciunt:
vt ibi scribit phs. ¶ P. cuȝ hoc possit homo nõ est negã/
dũ ab angelo. ꝯña ꝓbat᷑. nã cognitio memoratiua seu re/
cordatiua ꝓprijssime est per spẽm: sic ideȝ phs vult in li.
de me. ⁊ re. ⁊ Aug. xi.° ⁊ 14.° de tri. sicut ꝓlixe eoꝝ auc̃tib⁹.
Confir. pȝ in. q. sepe allata: ⁊ sic rei nos euidẽtia docet. ¶ Cõfir.

nã oẽ qõ cognoscit᷑ ab angelo vel cognoscit᷑ imediate in
seipso vel mediate in spẽ sua. Sȝ ꝑterita ⁊ nõ existẽtia non
possunt cognosci ab angelo nãliter in seipsis sic nec a no/
bis: vt pȝ per experiẽtiã: nec in h dr̃ia est inter angelos ⁊
nos q̃ntum ad noticiã nãlcȝ quã Augu. vocat vespertinã
de qua loquẽs de angelis 4.° sup Gen. ait. Quã noticiam ca. 35.
ꝑcedebant q̃ fiebãt: q2 ꝑcedit cognitionẽ qcqd cognosci
põt. nisi eni ꝑus sit qõ cognoscit᷑ cognosci nõ põt: qõ itelli
gendũ est de ꝑoritate nãe ⁊ cãlitatis. nõ aũt tp̃is sic inuit
infra. Et ꝓbat᷑ ex eo qõ scribit. 14. de tri. Ex h aũt manife/ ca. 38.
ste seqt᷑ ꝙ nisi aliqd sit ab eis cognosci in se nãlr̃ nõ põt. ca. 10.
igit᷑ in spẽ cognoscunt: ⁊ habet᷑ ꝓpoᵐ. ¶ Scdaȝ ꝯnẽ ꝓbo 2ª ꝯ
p̊: q2 deũ nõ cognoscũt per spẽm: alias nõ euȝ ituitiue ⁊ fa
ciliter viderẽt: qõ est fl̃m: vel silr̃ viderẽt euȝ duplici noti
cia. vna intuitiua alia abstractiua: qõ ponere vr̃ supfluũ.
ꝯña pȝ: q2 illõ dr̃ cognosci per spẽȝ qõ cognoscit᷑ in spẽ sua
⁊ nõ imediate in seipso: nec aliqd aliõ itelligo ꝑ cognosci
per spẽȝ: vñ ⁊ ꝓp h solũ ipsa spẽs est ponẽda. ¶ 2°. ange/ 2ᵐ.
lus nõ itelligit seipm nec ea q̃ in ipo sũt ꝑ spẽȝ ⁊ itelligit
illa. igit᷑ nõ oĩa q̃ itelligit itelligit per spẽȝ: assumptũ ꝓba/
tur. q2 nos talia in nobis itelligimus imediate ⁊ nõ ꝑ spe
ciẽ mediã: vt ꝓbatũ ẽ in p̊. d. 3. vbi q̃rit᷑ vtrũ res isensibi/
les nãlr̃ a nobis coḡscant᷑: ⁊ ꝑ easdẽ rões illud ipȝ ꝓba/
tur de angelis. ¶ 3°. nos ꝑ sensuȝ: ⁊ ẽt ꝑ itellcm̃ coḡscim⁹ 3ᵐ
q̃dã singularia sensibilia intuitiue: ⁊ nõ ꝑ spẽȝ mediã: vt
ꝓbatũ ẽ ibidẽ in. q. de cognitiõe reꝝ sensibiᵘ. igit᷑ angel⁹
sensibilia existẽtia coḡscit ituitiue ⁊ nõ ꝑ spẽȝ mediã: alio/
qn nõ ita ꝑfectã noticiã hẽret nãlr̃ de ipsis sic nos: qõ nõ
ẽ dõm. ¶ 3ª ꝯ ꝓbat᷑: q2 q̃cũq; cognitiõe aliqd coḡscit᷑ ab 3ª ꝯ.
ãgelo mediãte spẽ coḡscit᷑ ipsa spẽs. igit᷑ qcqd ãgelus coḡ/
scit mediãte spẽ coḡscit ꝑ spẽm distinctã ab actuali notiª
illi⁹. pȝ ꝯña: q2 oĩs notiª q̃ spẽs coḡscit᷑ est distincta ab illa
spẽ: sic pȝ ex ꝑcedẽti. q. ꝓxima. ¶ Ad argᵐ. q. negãdũ est ad argᵐ
añs. nã lȝ quedã homo cognoscat ⁊ per sensuȝ ⁊ intellcm̃ qõnis.
imediate nõ per spẽȝ: aliqua tñ cognoscit per spẽm: sicut
dictũ est: ⁊ ita suo modo est de alijs etiã.

¶ Distinctionis septime. Questio. IIII.

Tertio q2 in 3° art° ꝑcedentis. q. ad ꝓ/
bandũ ꝙ angelus aliq̃ cogno
scit per spẽm: assumptũ est ꝙ nõ existẽtia
nõ possunt nec a nobis nec ab ãgelis nãlr̃
cognosci in seipis seu ituitiue: qõ idẽ valȝ
apud me: ⁊ h ipm ẽt tenui in p̊. d. 3. q. i. op/
positũ aũt tenuit qdã valẽs bacbal. mecũ Ioã. sco.
in lecturã ꝯcurrẽs: ⁊ de hac mã cõferẽdo silr̃ dicta sũt hic
⁊ inde q̃ȝplura q̃ itersferi huic operi vtile iudicaui. Iccir/
co nũc q̃ro vtrũ aliqd nõ ex͡ns possimus nãlr̃ intueri seu
intuitiue coḡscere: ⁊ arguo p̊ sic. ¶ Intellcũs nãlr̃ cogno
scit intuitiue oẽ qõ exteri⁹ sensui appꝫ: sȝ aliqd nõ ex͡ns pᵐ
appȝ exterius sensui. g̊ ⁊c. Maior pȝ: q2 sensus cognoscit
intuitiue oẽ qõ exterius sibi appꝫ. ꝓbat᷑ h: q2 ꝯstat ꝙ oẽ
sibi apparens ipe cognoscit ⁊ nõ abstractiue: q2 notiª ab/
stractiua nõ ꝯpetit sensui exteriori. igit᷑ intuitiue. ⁊ si sen
sus. igit᷑ ⁊ intellectus: cuȝ sit potentia perfectior. Minor
ꝓbatur: q2 aliter qõlibȝ apparẽs esset verũ.

Oppositum arguit᷑ per Aug. 4.° sup Gen. d. vt al/ ca. 35.
legatũ est in. q. ꝑcedente. articulo. 3.
nisi ꝑus sit qõ cognoscat᷑ cognosci nõ põt. igit᷑ nõ ex͡ns nõ
(põt nãliter a nobis cognosci ituitiue.

De. q. tenuit ꝑdictus venerabilis bacbal. ꝙ nõ ex͡ns
põt a nobis nãliter tã per sensuȝ q̃ȝ per itellcm̃ ituitiue co/ Ioã. sco:
gnosci: ⁊ fuit p° rõ sua illa q̃ facta est arguẽdo ad. q. ¶ 2ª
fuit. talẽ actũ ꝑ oĩa hȝ aliqñ sensus: ⁊ ẽt itellcs: ⁊ de nõ exi/ 2ᵐ
stente qualẽ haberet si illõ actualr̃ existeret ⁊ actualiter
sensuȝ imutaret. g̊ de nõ existẽte hȝ aliquãdo intuitiuam

cognitioné.ꝯña nota est:qꝛ cognitio quã haberet si illud
actualr̃ existeret ꝛ sensuz imutaret eet vtiqꝫ ĩtuitiua.añs
vr̃ notũ per experiẽtiã:qꝛ si aliqs tangit duo corpora rea
liter sperica:ꝛ post per cançellationẽ digitoꝝ vnũ tñ ex
perit̃ similẽ noticiã dualitatis hincide.Et h magis appꝫ
qꝛ iudicia sequẽtia habita ṽtute illarũ noticiaruꝫ sũt oio
similia. Quale.n.iudiciũ hẽret tangẽs duo realr̃:talẽ hꝫ
ꝑ oia tangẽs per cãçellationẽ:ꝛ nisi aliunde certificaret̃
Confir. eque assentiret vni iudicio sicͣ alij.¶ Cõfirmat̃ sic. de q
buscũqꝫ intellcũs hꝫ silĩa iudicia nãlr̃ cãta.de eis pꝛehet
nãliter siles apphẽsiones.pꝫ.qꝛ iudicia nãlr̃ cãnt̃ a sim
plicib⁹ apphẽsionib⁹:ꝛ sine eis nãliter cãri nõ possunt:
sꝫ de exñte ꝛ nõ exñte hꝫ aliqñ itellectus silĩa iudicia:vt
dari posset exẽplũ in multis:sꝫ iudiciũ quo itellect⁹ iudi
cat exñs eẽ non põt haberi nãliter nisi ꝓhabeat̃ apphẽ
sio simplex intuitiua exñtis.igĩ nec iudiciũ quo iudicat
nõ exñs eẽ hñri põt sine apphẽsione intuitiua sui vel sal
tẽ alteri⁹:sꝫ alteri⁹ nõ:qꝛ virtute ĩtuitiue alicui⁹ rei nõ iu
dicat intellect⁹ de esse alterius:vt pꝫ inducẽdo.

op. ppa ¶ Oppositã ꝯnẽz ego tenui ꝛ ꝓbaui duab⁹ rõnib⁹:q̃ etiã
habent̃ in ꝑ li.di.3.q.p⁰.fuit aũt vna h.si hõ põt nãlr̃ co
gnoscere ĩtuitiue sensibile nõ exñs:maiori vel pari rõne
posset nãlr̃ cognoscere sensibile exñs:q̃tũcũqꝫ eẽt remo
tũ vel occultũ.h aũt esse falsuꝫ pꝫ ꝑ expientiã. nemo enĩ
est qui nãlr̃ possit intueri coloreꝫ margarite exñtis in ar
cha regis tartaroꝝ:vel regis indoꝝ:aut alteri⁹ corporis
distantis plurimũ vel occulti.ꝯña ꝓbat̃:qꝛ nullo exñte ẽ
magis cognoscibile aliqd nõ exñs ceteris parib⁹:saltẽ ta
le:qd̃ si existeret eẽt eiusdẽ rõnis ꝛ oio simile cũ illo exi
stẽte:nec etiã aliq̃ res nãlis magꝭ põt cãre noticiã nõ exi
stẽtis q̃ꝫ exñtis sibi similis:vbicũqꝫ ꝛ q̃litercũqꝫ existat:
2m ꝛ hec clara sũt vt puto cuilibꝫ ꝯsiderãti. ¶ Scďa rõ fuit
h.nõ est nãliter poẽ q hõ cognoscat sil' intuitiue qd̃libꝫ
singulare sensibile similiuꝫ singulariũ q̃ fuerũt aut simi
liũ que erunt vel similiuꝫ possibiliuꝫ q̃ nunq̃ꝫ erunt.igĩ
est possibile nãliter q hõ cognoscat intuitiue aliqd̃ sensi
bile nõ exñs.q̃ro tũc aut ille videt sensibile qd̃ fuit:ꝛ tũc
cũ nullũ similiuꝫ sensibiliuꝫ plus habeat cãlitatẽ aliquã
vel habitudinẽ q̃cũqꝫ ad hãc visionẽ q̃ꝫ cetera:nec deus
etiã suppleat cãlitatẽ alicui⁹ eoꝝ spãliter.cãndo.s.candẽ
noticiã quã ipm cãret si existeret:cũ ponat̃ talis visio na
turalr̃ cãri.seqtur q pari rõne qua videt vnũ videat qd̃
libꝫ sensibiliuꝫ p̃teritoꝝ:ꝛ sic si videt albedinẽ nõ existẽ
tem ꝛ p̃teritã sil' videt quascũqꝫ siles q̃ nunq̃ꝫ fuerũt.Eo
dẽ mõ ꝓbat̃ q nõ videt albedinẽ futurã neqꝫ possibileꝫ
nõ futurã:qꝛ tũc videret q̃libꝫ similẽ futurã vel possibi
ca.2. lem.¶ Adduxi ad h auctẽꝫ Aug.xi⁰.de tri.dicentis.nec
vlla põt eẽ visio si nõ sit corp⁹ qd̃ videri queat:qd̃ intelli
Ad p^m gendũ est de potẽtia nãli creature.¶ Ad p̃mã rõnẽ suaꝫ
Ioã.sco. rñdi distinguẽdo de duplici apparẽtia.s.simplici ꝛ cõple
xa que nõ est aliud q̃ꝫ iudiciũ quo aliqd ꝯplexe significa
bile iudicat̃.Si de hac iudicatiua apparẽtia itelligatur
maior negaui illã:ꝛ silr̃ assumptã ad eius ꝓbationẽ.dico
enĩ q nec sensus nec itellcũs cognoscit intuitiue eẽ: imo
nec aliqd qd̃ appet apparẽtia ꝯplexa siue appareat intel
lectui siue sensui.Et vltra.ad ꝓbationẽ.cuꝫ dr̃.q oẽ sibi
apparẽs sensus cognoscit ꝛ nõ abstractiue.igĩ intuitiue.
Rñdeo q loquẽdo de apparẽtia cõplexa:vt p̃us:ꝛ de co
gnitione simplici.añs est falsuꝫ rõne p̃me ptis sue.Si ṽo
nõ intelligat̃ de cognitiõe simplici.qcqd sit de añte.ꝯña
nõ valꝫ.Nã noticia ĩtuitiua ꝓprie accepta:vt de ipsa nũc
est s̃mo:est noticia simplex nõ cõplexa.si ṽo maior itelli
gat̃ de apparẽtia simplici:que vtiqꝫ in sensu exteriori est
ipsa simplex ĩtuitio rei sensate:maiorẽ p̃mi syllogismi cõ
cedo ꝛ nego minorẽ:qua dr̃ q nõ ens appet sensui.¶ Ad

ꝓbationẽ.cũ dr̃.q alias qd̃libꝫ apparens esset verꝫ.pꝫ q
nõ est ad ꝓpositũ:qꝛ hic accipit̃ apparẽtia p^o.¶ Ad 2^am Ad 2^m
rõnẽ dixi q vel añs sumit̃ p̃cise indefinite sicͣ ꝓfert̃ vel
sumit̃ loco hui⁹ vlis.Qualẽcũqꝫ actũ hẽret sensus de exi
stente talẽ ꝑ oia aliqñ hꝫ de nõ exñte.Si p̃ modo negaui
ꝯñam:nec valet ꝓbatio. Exẽplũ. nõ.n.sequit̃. talem for
mã hꝫ nix qualẽ hꝫ lac.igĩ nix hꝫ dulcedinẽ.nã añs ẽ ve
rũ ꝛ ꝯñs falsuꝫ:nec valꝫ ꝓbare per h:qꝛ lac hꝫ dulcedinẽ.
Si ṽo sumat̃ añs 2° mõ.nego ipm.nec valꝫ ꝓbatio:qꝛ ta
lis tãgẽs p̃us duo:ꝛ postea vnũ tñ nõ hꝫ sileꝫ noticiã sim
plicẽ de dualitate:qꝛ postea nõ tangit duo:vt p̃us:lꝫ forte
hẽat simile iudiciũ cõplexuꝫ:ꝛ qꝛ in cõfirmationib⁹ suis
ex hoc nitit̃ ꝓbare ꝓpositũ.dico q illud sup quo sustẽtã
tur cõfirmationes p̃dicte.s.q similia iudicia nãliter ha
bita semp causant̃ ex similib⁹ apphẽsionib⁹ simplicib⁹.
si q̃lꝫ iudicia eiusdẽ significati cõplexi appellent̃ ab isto
similia:queadmodũ videt̃ ipe accipere:qꝛ nec aliter põt
ostẽdere q tangens p̃us ꝛ postea in casu suo silĩa iudicia
hñt de dualitate tactoꝝ:sic inquã accipiẽdo iudicia silĩa
dico q illud fundamentũ est f̃lm. ꝓbatio. tãgens.n.duo
sperica ꝛ nõ videns illa sile iudiciũ hꝫ cuꝫ illo qui illa vi
det ꝛ nõ tãgit:ꝛ tñ nõ hñt similes apphẽsiones simpli
ces ex qb⁹ causent̃:qꝛ iudiciũ vni⁹ causat̃ ex visione:ꝛ iu
diciũ alteri⁹ ex tactione. Itẽ vn⁹ ex recordatiõe ꝛ abstra
ctiua noticia iudicat niuẽ eẽ frigidã.alius ṽo tãgens eaꝫ
p^o nõ ex aliq̃ simili noticia simplici:sꝫ ex actuali intuitio
ne seu sensatione exteriori imediate ad frigiditatẽ niuis
terminata iudicat idipm. Interdũ etiã.vnus h idẽ iudi
cat per narrationẽ alteri⁹:qd̃ ali⁹ iudicat ex actuali expe
rientia:vel ex mẽoria in eo derelicta.Et sic in multis pos
set ostẽdi q nõ semp silĩa iudicia ex silib⁹ simplicib⁹ cau
sant̃ apphẽsionibus.¶ Ad rõnes ṽo meas ipse rñdit Rño
sic.¶ Ad p^am dixit q de quocũqꝫ sensibili nõ exñte ipse Ioã.sco.
expitur se hñre noticiã ĩtuitiuã:ꝛ de oi sili exñte q̃tũcũqꝫ ad rõnẽ
remoto vel occulto posset hñre intuitiuã:si cãe sufficiẽtes Greg.
ꝯcurrerent ad cãndũ noticiã sensibilis exñtis:vel occul
ti:sicͣ aliqñ cõcurrunt ad cãndũ noticiã nõ exñtis.¶ Ad Ad 2^m
2^am negauit ꝯñam.Ad ꝓbationẽ dicit q talis non videt
qd̃cũqꝫ nõ exñs:sꝫ solũ illud ad cui⁹ visionẽ causandã suf
ficiunt cãe nãles p̃ñtes.ṽbi.g.cognoscẽs intuitiue duali
tatẽ corporꝝ spericoꝝ.ṽbi grã.pisoꝝ per cançellationẽ di
gitoꝝ cognoscit soluꝫ dualitatẽ q̃ opponeret̃ vnitati pisi
tacti:ꝛ nõ q̃cũqꝫ aliã.¶ Ad auctẽꝫ Aug.dicͣ exponẽdo si
nõ sit corp⁹ qd̃ videri queat vl' aliqd.supple vel aliq̃ que
equaleant in cãndo visionẽ:nũc aũt dicit q aliq̃ res equi
ualent in cãndo visionẽ de ipso.¶ Pro exclusione harũ ꝫ op.
solõnuꝫ ꝛ ꝯfirmatione ꝯnis mee posui duas ꝓpõnes.q̃rũ Io.sco.
p̃ma fuit.nulla res extra nãlr̃ ꝑcepta per sensuꝫ põt cãre p^a ꝓpõ
in aia ꝑcipiẽtis ĩtuitiuã noti^aꝫ alteri⁹ rei sensibilis actua
liter exñtis nõ sit ꝑtialr̃ ꝯcãntis. Ista est euidens per ex
periẽtiã.nec.n.vnus color dũ vr̃ cãt in aia cũ vidẽtis no
ticiã alteri⁹ coloris actualr̃ exñtis:nõ tñ secũ mouẽtis cã
deꝫ põm ꝛ ꝯcãntis visionẽ in ea:ꝛ multo magꝭ nõ cãt no
ticiã intuitiuã soni aut alteri⁹ sꝫ spẽꝫ sensibilis nõ actua
liter eũdẽ sensuꝫ imutãtis:nisi qs forte dicat q imo cãt:
sꝫ nos nõ ꝑcipimus:sꝫ tũc pariter dici poterit q son⁹ ꝑce
ptus a ceco nato cãt in aia ei⁹ ĩtuitiuã noticiã coloris.ipe
aũt nõ ꝑcipit.¶ P.a sic dicẽte q̃rẽdũ eẽt vñ ꝯstaret sibi
q vnuꝫ sensibile isto⁹ cãt noticiã alteri⁹:lꝫ nõ ꝑcipiam⁹.
¶ Scďa ꝓpõ.nulla res extra ꝑcepta ꝑ sensuꝫ nãlr̃ cãt in 2ª ꝓpõ
aia ꝑcipiẽtis noti^am ĩtuitiuã alic⁹ sensibilis nõ exñtis nõ
ꝑiter ꝯcãntis.h pꝫ ex p^o.tũ qꝛ magis vel saltẽ nõ min⁹ vr̃
q possꝫ cãre noti^am cuiuis exñtis sibi silis seu q esset sibi
sile si existeret:qꝛ adhuc nec illi suffragat̃ nõ eẽ:nec huic
aliqd nocet eẽ:tũ qꝛ si illud sensibile nõ exñs:cui⁹ noti^am

hec res diceretur posse causare existeret:hec res non pos-
set causare noticiam illius ituitiuam.igit̄ nec potest dū
illud existit.ↄsequentia est euidens.assumptum pꝫ.quia
alias in tali casu dubitandum esset vtrum sentiens sen-
tiat aliquod absens sensibile existens alibi.verbi gratia.
in exemplo huius socij cum quis canzellatis digitis tan
git vnum pisum.⁊ videt̄ sibi ꝙ tangat duo pisa:talis ha-
beret dubitare vtrum tangat aliqḋ aliud pisum alibi exi
stens.que tamē dubitatio nulli vnq̄ꝫ accidit hoī sane mē
tis.❡ Ex his confirmat̄ cōclusio supra posita sic.nulla
res sensibilis potest nālr pcepta per sensum causare noti
ciam intuitiuam sensibilis non exn̄tis nec nālr concān-
tis.igitur nullus potest naturaliter ituitiue sentire non
exn̄s.pꝫ ↄn̄a:qm̄ quelibet sensatio ituitiua que nālr cau-
satur in nobis causat̄ ab aliqua re sensibili actu a nobis
percepta per sensum:sicut pꝫ per expientiam.vnde etiā
in exēplo socij ituitiua tāgētis ipm digitis cācellatis cāt̄
a piso tacto.Ex his quoq̄ꝫ excludit̄ solutio prime rōnis
sic.i nullo casu quis naturalr pōt ituitiue cognoscere ali
qḋ sensibile absens vel occultū.igitur ibi nullo casu pos
sunt nālr ↄcurrere cause sufficiētes causare noticiam in-
tuitiuā absentis exn̄tis sensibilis vel occulti.pꝫ ex op-
posito ↄn̄tis responsionis date.⁊ vltra.igitur in nullo ca-
su nālr pn̄t ↄcurrere cause sufficientes causare noticiam
intuitiuam nō exn̄tis.ↄn̄a pꝫ h̄ ex 2ᵒ ppositione premis-
sa.Et ex hoc vlteri⁹ sequitur ꝙ in nullo casu quis ituitiue
ↄfir⁹ sentiat non existens.❡ Cōfirmo querendo ab isto vene-
rabili socio.qūo ipse experit̄ se tangere non exn̄s cū tan-
git cancellatis digitis pisum vnum.qꝛ si vt dicit ita ab-
sens potest intuitiue cognosci sicut nō exn̄s si cause suffi-
cientes causare suam intuitiuam concurrunt.⁊ sibi non
constet nec nālr possit constare an cāe iste sufficiant cāre
intuitiuam nō exn̄tis poti⁹ q̄ꝫ exn̄tis remoti:cui foret si-
mile nō exn̄s si existeret:nō plus pōt experiri vel nosse se
tangere nō exn̄s q̄ꝫ exn̄s remotū.vn̄ sicut dicit se tange-
re dualitatē pisoꝝ nō exn̄tē ita dicet sibi alius ꝙ ipse tā-
git dualitatem alibi exn̄tem.Et ex hoc pꝫ ēt ꝙ nulla sua
pbatio est efficax ad itentum suū.Solo ēt secūde rōnis
tollit̄:⁊ pp illud qḋ nūc dcm̄ est.⁊ ēt qꝛ q̄ro de dualitate
quā dicit opponi vnitati h⁹ pisi tacti si esset.an ea esset q̄
esset duo pisa.quoꝝ qḋlibet esset h̄ pisum demonstratū
qḋ quis tāgit.verbi grā.a.⁊ cū talis dualitas sit ipossibi-
lis sequit̄ ꝙ tangit aliqḋ ipoīe.qḋ est absurdū.aut duali-
tas q̄ esset duo alia pisa vel hoc pisū ⁊ qḋdā aliud.⁊ hoc
nō:qꝛ nulla tal' dualitas opponeret̄ vnitati hui⁹ pisi:cū q̄-
libet sit illi cōpossibilis.⁊ rursus cū multe tales sint pos
sibiles q̄ꝫlibet talium tangeret ille:cum non sit potior rō
pro vna q̄ꝫ pro alia.nisi ad placitum asserat̄ oppositum.
vel vltimo ea dualitas esset duo que sunt ptes pisi tacti.
verbi grā.c.d.ex quibus cōstat pisum.a.que duo iō forsi-
tan dicent̄ oppōi vnitati.a.qꝛ nō ē possibile vt.c.⁊.d.sint
duo disticta in actu remanente vnitate actuali ipsius.a.
⁊ si sic dicatur sequit̄ ꝙ non tangit dualitatem nō exn̄tē
vt ipse dicit.sed vere exn̄tem.qꝛ.c.⁊.d.vere existūt.lꝫ nō
qualr ille iudicauit illa existere.s.disticta in actu. R̄nsio
ad auctoritatē Aug.non est conueniens itentioni eiusdē:
qm̄ ibi vult ondere Aug.in qualꝫ visiōe exteriori cōcur-
rere trinitatē quādam reꝝ nā distinctaꝝ.vt ibi pꝫ i pn̄ᵒ
capituli.quoꝝ vnū est res que vr̄.h̄ aūt falsum esset si nō
ens videret̄.vn̄ ad sustinēdū solōnes datas iste venera-
bilis soci⁹ fūdare visus ē ppōnē pmā ↄ eas positaꝫ.Et iō
p̄ posuit vnā ↄn̄ē talē.Eadeꝫ sensatio numero q̄ est cāta
ab hac sensibili.a.vel q̄ posset cāri ab.a.pōt cāri vel potu
isset fuisse cāta ab altero sēsibili totalr disticto ab.a.Ista
pᵐ pbatur sic.hoc non repugnat in alijs effectib⁹ cātis nālr.

igitur nec in cognitione.ↄn̄a nota:qꝛ non est maior repu-
gnantia hic q̄ꝫ ibi vt videt̄.Sed an̄s pbat̄:qꝛ idē calor
numero qui nūc est pduct⁹ ab hoc igne in hoc calefacti-
bili vel q⁹ posset pduci pōt pduci ab altero igne sensibili
vel ab aliquo equiualente igni simili vel pduci potuis-
set.aliter inter indiuidua eiusdeꝫ rōnis esset essentialis
ordo dependentie.❡ 2ᵒ.pbat̄ idem an̄s:qꝛ ſm sanctos si 2
Adam non peccasset illi solum fuissent nati:qui nūc sunt
saluati vel saluandi.sed nūc sunt multi saluati:quoꝝ pa-
tres sunt damnati.ergo aliqui nūc saluati habuissent ca-
su illo dato alios pr̄es.❡ 2ᵒ.ad ↄn̄ē sic.sensationē eandē 2ᵐ
nūero quā nūc causat istud ouum pōt aliud ouum nālr
ↄseruare vel cōtinuare.igit̄ pōt eaꝫ pducere vel pduxis-
se.ↄn̄a tꝫ:sed an̄s pbat̄.qꝛ si de⁹ poneret vnū aliud ouū
totaliter simile in eodem situ cū isto subtrahendo cāli-
tatem prioris:adhuc remaneret prior sensatio.aliogn pos-
set sentiens pcipere dr̄iam iter vnū ⁊ aliud.qḋ ē falsum.
Ex hac ↄn̄e ifert correlarie ↄ ābas ppōnes p me assum-
ptas ad cōcludendū solutiones ipsius:ꝙ vna res pcepta
per sensum pōt nālr cāre in aīa pcipientis noticiam itui-
tiuam alterius rei sensibilis non secum partialiter non
causantis:siue illa existat actualr siue nō. pbatur h̄ sic.
Eadē sensatio nūero q̄ nūc est causata ab h̄ sensibili pōt
cāri vel potuisset fuisse cāta ab altero sensibili totalr di-
stincto.ergo vna res pcepta per sensum pōt ⁊c̄.ↄn̄a pꝫ:qꝛ
ista eadē sēsatio si fuissꝫ cāta ab illo alio a quo potuit cau
sari fuisset ituitiua illius:sic̄ nūc ē isti⁹.an̄s pꝫ ex ↄn̄e nūc
pbata.❡ Cōtra ista.pmo ondo ꝙ iste ven̄.bacha.datis ↄ Jo.
sibi eis que assumit nō pbat qḋ pncipalr intendit q̄ꝫuis sco.
correlarie inferat illud.❡ Scdo ppositiones meas q̄s
falsificare nitit̄ ↄfirmabo.❡ Et 3ᵒ.ↄ dicta nūc p eū aliq̄s pᵒ
ↄn̄es pbabo.❡ pᵒ igit̄ dico ꝙ esto ꝙ vera essent que assu
mit ipse nō pbat qḋ intendit.qꝛ dato sibi ꝙ ſm hāc sensa
tionē eādē nūero quā video albedinē.a.⁊ quam ipsa al-
bedo.a.causat.causasset in me albedo.b.distincta ab al-
bedie.a.⁊.a.tūc nō ↄcāsset sic̄ ipse dicit.sensatio que nūc
ē ituitiua.a.fuisset tūc intuitiua.b.nisi fuisset ēt ituitiua
a.aut alterius rei distincte a b.⁊ non secū ↄcausantis.ad
huc nō haberet̄ ꝙ aliq̄ res pcepta p sensū cāret vel cau
sasset noticiā ituitiuā alterius nō secū ↄcausantis.q̄ꝫuis
haberet̄ ꝙ noticiam que nūc ē alterius rei.a.b.non con-
causante tunc.b.causaret.⁊ sic pꝫ ꝙ ex illo suo an̄te non
sequitur ↄn̄s illatū per eum.nam vt pꝫ ad veritatē ↄn̄tis
opꝫ ꝙ de aliqua vna re demonstrabili possit hec esse ve-
ra.hec res causat noticiam intuitiuam alterius nō ptia-
liter ↄcausant].⁊ h̄ iō:qꝛ pdicatū vt logice dicit̄ appellat
ppriam formam.Ego.n.semp totū illud ēt cū h̄ pticipio
pcepta posui a pte pdicati:⁊ ad sensū quē sic fac̄ pbaui 2ᵐ
si bene aduertat̄.❡ Pro ↄfirmatione vō ppositionum
meaꝝ assumo vnam ppositionē talē.nulla res sensibilis
p̄sens sensui ⁊ mouens ipsum ad intuitionē sui causat in
sentiente noticiam qua intuitiue cognoscat̄ aliqua alia
res sensibilis eiusdē rōnis actualr exn̄s ⁊ eidē sensui nō
pn̄s.Et hoc ēt per experientiā pꝫ.vn̄ albedo hui⁹ marga-
rite.a.dum mouet sensum meū ad intuitionē sui:nō cāt
in me noticiam qua intuitiue cognoscā albedinē marga-
rite.b.aut aliquā aliaꝫ que alibi est nec est mihi p̄sens.⁊
ita de quolibet alio sensibili.nec oppoᵐ ē possibile nālr.
potest ēt ista ppositio deduci ex dictis alijs ipsius cōtra
quē arguo.pmo qdē:qꝛ arguēdo ꝙ abstractiua rei extra
nō terminat̄ imediate ad spēm eius in aīa assumit hanc
ppōnē.nulla cognitio terminat̄ imediate ad obiectū
aliqḋ quā hn̄s nō pōt nālr expiri cogscere illud vt reci-
tatū ē in pcedenti.q.sed constat ꝙ nullus hn̄s ituitionē
seu noticiam intuitiuam de sensibili pn̄ti pōt nālr expe

viri se cognoscere rem aliam similē non sibi p̄ntē vbicū/
ꝙ illa existat. igit̄ nullus talis hꝫ noticiam imediate ad
rem aliam similē terminatam. ⁊ per ꝯñs nec ītuitionem
2° aliquā qua illam cognoscat. ¶ 2°. q2 eiusdem rei sensibi
lis sensui actual'r p̄ntl. vbi grā albedis. a. neutra medie/
tas perfectionalis seu ₣ꝫ intentionē causat intuitionem
qua cognoscat̄ reliq̄ medietas que est oīno sīlis ⁊ eq̄ p̄ns
eidem sensui. igitur per locū a maiori nec tota albedo. a.
cāt intuitionē qua cognoscat̄ aliq̄ alia albedo sibi simi/
lis alibi exñs ⁊ nō p̄ns eidē sensui. añs pꝫ: ēt ꝑ aduersari/
um. naꝫ posuit in alia mā loquēs ꝙ q̄libet gradus actus
vel habitꝰ cognoscit̄ cognitione ꝓpria ⁊ distīcta a cogni/
tione alterius. Rōnabil'r aūt idipsuꝫ ꝯr̄ter hꝫ dicere de
qualibet re sensibili intuitiue cognita. igit̄ alia noticia
ꝑticulari cognoscit̄ vna medietas. a. ⁊ alia cognoscit̄ me
dietas reliqua: ⁊ q2 nō est rō cur vna causet noticiam al/
terīꝰ potīꝰ q̄ꝫ eꝯ: hꝫ ꝯñr dr̄e ꝙ q̄libet cāt ꝓpriā noticiā ⁊
neutra cāt notitiā relique. q̄uis ille sint partes vnīꝰ to/
talis noticie: qua tota albedo cognoscit̄: sicut dicit de ꝑti
cularibus notitijs graduuꝫ actus ⁊ habitus. Ex hac ego
infero ꝓpositionē p̄mo positam: videlꝫ ꝙ nulla res nāl'r
pōt ꝑcepta per sensuꝫ cāre in aīa ꝑcipientis intuitionem
seu: qḋ pro eodeꝫ accipio: noticiā ītuitiuā alterius rei sen
sibilis actual'r exñtis non sil' secum ꝑtial'r ꝯcāntis: q2 si
detur oppoᵐ in aliqua re seqt̄: ex quo illa ꝑcipit̄ per sen/
suꝫ: ⁊ in eo causat noticiā alterīꝰ: ꝙ ēt cāt noticiā sui: ⁊ q2
illud aliud sensibile: cuius notitiam cāt non secum ꝯcāt
mouet sensum: cū tñ natū sit illum mouere: sequit̄ ꝙ il/
lud non est p̄sens sensui. ⁊ loquor de presentia exigita ₣ꝫ
ꝯditionē sensus illius ad h̄ vt exire valeat in actuꝫ suū.
⁊ sic vltimate ꝯcludit̄ ꝙ aliq̄ res sensibilis p̄ns sensui ⁊
mouens ipsum ad ītuitionē sui causat in sentiēte noticiā
qua intuitiōe cognoscit̄ alia res sensibilis sensui nō p̄ns.
aut igit̄ illa alia nō p̄ns ē eiusdē rōnis cū p̄nte q̄ eius no/
ticiam cāt: ⁊ tunc habet̄ directe oppoᵐ ēt ꝓpositiōis iaꝫ
ꝓbate. q2 est alterius. ⁊ ide īfert̄: q2 si aliq̄ res sensibilis
tal'r vt ē dictū pōt cāre noticiā sensibilis dissīlis ⁊ alterīꝰ
spēi: multo magis noticiā sibi sīlis eiusdē spēi. Ex h̄ vlte
riꝰ apparet ꝙ p̄dictā ꝓpositionē alias positā ipse negare
non debuit: cū ipsa sit ꝯñs ad secūdā nūc positaꝫ: que vt
patuit ex dictis suis clare deducit̄. ¶ P̃. vt tūc dixi. nec
ad id aliqd est responsum: ipsa est nota per experientiam
vt superius declaraui. Stat igit̄ ꝓpositio illa. ⁊ per ꝯñs
3m p̄me rōes mee mime sunt solute. ¶ Nūc insuꝑ q̄uis nō
sit oportunū ꝓpter aliq̄ per me dicta. grā tñ elucidande
pa ꝯ v̄itatis quo ad quedā dicta nūc per eū pono aliq̄s ꝯnes.
Prima ē ꝙ nulla ītuitio rei sensibilis p̄ntis: ⁊ sensum ad
illam imutantis est ītuitio alicꝰ rei alterīꝰ sīlis nō p̄ntis.
pm ꝓbat̄ p̄mo ex dicto cōmemorato huius bachal'. videlꝫ ꝙ
nulla intuitio vnius ꝑtis ꝑfectiōalis rei sensibilis p̄ntis
est intuitio alicꝰ alterīꝰ rei q̄ꝫtūcūqꝫ sibi similis ⁊ sil'r pre
sentis. igit̄ per locū a maiori nulla intuitio rei sensibilis
p̄ntis ⁊c̄. est intuitio alicuius alterius sīlis non tñ p̄ntis.
ꝯfirº ¶ Cōfirmat̄. q2 si det̄ ꝙ intuitio. a. p̄ntis est intuitio ēt.
b. nō p̄ntis. ponat̄ ꝙ. b. fiat p̄ns iux̄. a. cōstat ꝙ ēt tūc itui
tio que fuit eius dum nō fuit p̄ns erit eiꝰ postq̄ꝫ iam erit
p̄ns. ⁊ si sic. igit̄ ītuitio vnius medietatis. a. ē ēt intuitio
reliq̄ medietatis. pꝫ ꝯñā: q2 nō minꝰ est dōm ꝙ duoꝝ sīli
um in eodē situ exñtiū sit vna intuitio q̄ꝫ duoꝝ sensibi/
2m liū in diuersis sitibus existentiū. ¶ 2°. qua rōne intuitio
vnius rei p̄ntis. verbi grā. a. esset intuitio alicꝰ sīlis non
p̄ntis vtpote. b. eadē rōne ipsa esset intuitio cuiuslꝫ alte/
rius sibi sīlis ⁊ nō p̄ntis. ⁊ sic sequit̄ ꝙ intuens albedinē
a. intuet̄ q̄ꝫlibet aliaꝫ albedinē sileꝫ ipsi. a. qḋ absurdum
est dicere. assumptū ꝓbat̄: q2 ꝙ ipsa esset ītuitio. b. nō pre
sentis nō vr̄ aliud posse assignari pro cā nisi q2. b. est qua/
litas sīlis ipsi. a. nō. n. aliq̄ cālitas eiꝰ ad ipsaꝫ ītuitioneꝫ.
a. posset assignari pro cā: qm̄ nulla res sensibilis nāl'r pōt
exñs absens seu nō p̄ns sensui mouere illuꝫ ad intuitio/
nem sui sicut per expientiaꝫ notū est. Si v̄o sīlitudo est
precisa cā. igit̄ cuiuslꝫ eque sīlis ipsa erit intuitio. ¶ 3°. 3m
qua rōne intuitio vnius rei p̄ntis est intuitio etiam alte/
rius sīlis nō p̄ntis: eadē rōne noticia abstractiua distin/
cta vnius rei alias sensate esset ēt noticia abstractiua di/
stincta alterius rei illi similis: nūq̄ꝫ tñ sensate. Sed hoc
est falsuꝫ scḋm dicta huius bachal'. qui vult ꝙ noticia ꝓ/
pria abstractiua nāliter presupponit intuitiuam eiusdeꝫ
rei. Est ēt falsum ₣m se. q2 alias aliqs recordaretur disti/
cte alicuīꝰ sensibilis: qḋ ipse nūq̄ꝫ sensit: qḋ nāl'r ē īpossi/
bile. ¶ Ex hac ꝯne īfero ꝯ eū ꝙ si si sēsatio q̄ ē ītuitio hu Corm
ius sensiblis. a. fuissꝫ cāta ab alio sensibili. puta. b. ꝙ fuis
set ita intuitio illius. b. sicut nūc est intuitio. a. cꝰ oppositū
assumpsit iste socius in ꝓbando ꝯñam factā ad ꝓbādū
correl'. suū. ¶ Probat̄ h̄. q2 si illo posito fuisset intuitio
b. igit̄ nūc ēt est ītuitio. b. cuius oppositū ꝓbat̄ ex ꝯne ꝓ
xima. pꝫ ꝯñā: q2 si tūc fuisset ⁊ mō nō est h̄ p̄cise est: q2
modo nō cātur ab illo. sed h̄ non pōt ipse dicere: q2 tunc
eadē rōne nulla intuitio esset non exñtis: cū nulla cāetur
a non exñte. oppoᵐ aūt p̄ncipal'r ipse tꝫ. ¶ P̃. si ideo pre ꝯfirº
cise nunc nō est ītuitio. b. igit̄ si ītuitio. a. cāret̄ a solo deo
ipsa tūc nō esset ītuitio. a. qḋ nō ē dōm. alioquin sequeret̄
ꝙ deus nō posset cāre in me visionē q̄ intuerer albedinē
p̄ntē ipsa albedine non cānte visionē predictā. Rursus
si illud dictū esset verū. cū ēt ₣m hunc socium q̄lꝫ ītuitio
cābilis ab. a. sit ēt cābilis a b. ⁊ a quolibet sensibili eius/
dem rationis: sequeretur ꝙ quelibet ītuitio cābilis ab
a. indifferēter posset eē ītuitio. a. ⁊. b. ⁊ cuiuslꝫ sensibilis
eiusdē rōnis: ⁊ non vnius plusq̄ꝫ alterius. ⁊ per ꝯñs si ali/
q̄ talis cāret̄ a solo deo illa nullīꝰ eēt ītuitio: qḋ nō ē dōꝫ.
¶ Secūda ꝯ ē. ꝙ nulla intuitio cābilis ab hoc sensibili 2a ꝯ
a. est nāl'r causabilis ab aliquo alio sensibili total'r distin
cto ab. a. que directe opposita est conclusioni eius supra
posite. ꝓbat̄: q2 si aliq̄ esset cābilis ab alio: aut illa si cau
saretur ab alio eēt ītuitio. a. tātū: aut illius tm̄ a quo cau/
saret̄: aut vtriusqꝫ: aut neutrius. non potest dici p̄mum:
quia tunc sequit̄ ꝙ aliquod mouens sensuꝫ ad ītuitionē
sui causaret intuitioneꝫ alterius sensibilis nō presentis:
ponat̄ ꝙ. a. non esset presens: qḋ est cōtra ꝓpositionē vnā
supra in hac replicatione ꝓbatam. patꝫ ꝯñā: q2 illud tale
sensibile moueret sensum ad intuitionē. Et per idem pꝫ
ꝙ non esset intuitio vtriusqꝫ. nec illius tm̄ a quo cāretur
vt pꝫ ex correl'. primo ⁊ ꝓbationibus eiꝰ. nec pōt dici ꝙ
neutrius: q2 tūc frustra cāret̄. ¶ 2°. si sic sequit̄ ꝙ eadeꝫ 2m
sensatio nūero cāret̄ simul a pluribus sensibilibus etiaꝫ
situ distinctis. Si. n. sint. verbi gratia. plura oua opposi
ta vni visui sic ꝙ omnia simul videri possint. si sensatio
causabilis ab vno. puta. a. sit etiam causabilis a quolibꝫ
alioꝝ: q̄ rōe cābit̄ ab vno cābit̄ a quolibet sicut ꝓbat̄ ex
vno dicto huius socij quo ait ꝙ a causis nālibꝰ approxi/
matis ⁊c̄. qcqd nō prouenit nō pōt ꝓuenire. igitur qcqd
pōt ꝓuenire ꝓuenit. Sed sensatio ab. a. causabilis pōt
vt dicit a quolibet illoꝝ ꝓuenire. igit̄ ꝓuenit. vlterīꝰ se/
cundū dicta eiusdem ipsa erit ītuitio cuiuslibꝫ: ⁊ sic vna
visio numero erit imediate ⁊ simul visio pluriū ⁊ cuiusl/
libet distīcta: sicut dicimus ꝙ visio dei est distincta visio
oīum: qḋ non videt̄ cōcedēdū. ¶ Ulterius sequeret̄ ꝙ ꝯfirº
vno illoꝝ corrupto vel remoto adhuc aliquo alio manē/
te eadem visio manebit. lꝫ forte postea nō erit visio illīꝰ
corrupti vel amoti. pꝫ ꝯñā: q2 adhuc manebit sua causa
sufficiens eam causare ⁊ ꝯseruare. Simili modo ꝓbabi

tur ꝙ eadē visio pmo sit totius ⁊ partis.nam visso cau-
sabilis ab vna medietate totius erit causabilis a reliqua
medietate eiusdē.⁊ per ꝯñs ab vtraq₃ siḷ causabiẗ visio
eadem que causabiẗ ab vna illarum.Et vlterius sequiẗ
secūdū pncipia huius bachal.ꝙ eadem visione primo vi
Cōfir⁹ debitur totū ⁊ pars eius:qđ tñ alijs dictis eius repugnat
vt pȝ ex dictis supra.¶ Itē esto ꝙ remittaẗ obiectū nō
remittetur visio.q₂ adhuc tota cābiẗ a parte remanēte.
⁊ oia ista videnẗ incōuenientia.quare ⁊ primū.Ex h vlte
rius infero ꝙ si idem iudiciū sit habendum de omnib⁹
effectibus nālibus vt ipse vult:ꝯñter est dōm ꝙ nullus
effectus ꝓducibilis ab hac re est nāḷr ꝓducibilis ab ali-
qua alia eiusdem rōnis totaḷr distincta. Cuius oppositū
ad rōes ipse dixit.⁊ ꝯña pȝ.¶ Istud aūt illatū si quis vult tene
Jo. sco. re potest faciḷr rñdere ad rōnes eius in oppositū.vñ ad
ꝯ posi. primū negareẗ illud assumptū.idē calor nūero qui nūc
est ꝓductus ab h igne in h calefactibili:vel qui potest ꝓ
duci:pt ꝓduci ab altero igne.Et ad ꝓbationē qua dr ꝙ
alias inter iduidua eiusdem rōnis esset ordo essentialis
dependentie.Ista ꝓpositio posset hr̄e multiplicē intelle-
ctum s₃ ꝙ multipliciter posset accipi ordo dependentie
essentialis.⁊ sm aliū ⁊ aliū sensum esset aliter ⁊ aliter re-
spondendū.in ꝓposito tñ vr̄ esse sensus:si eius illatio effi
cax ꝓbatio sit:ꝙ aliquoꝝ induiduoꝝ eiusdē rōnis vnū
ab alio essentiaḷr depēderet:sicut a p̄e cā extrinseca tā-
ad ꝓb^m tum.⁊ in hoc sensu ipsa non esset neganda.¶ Ad secūdā
ꝓbationē dicti añtis qua dr ꝙ si adam nō peccasset:pōt
Adam rñderi iuxta dictū vnius moderni doctoris:ꝙ dictū san-
ctoꝝ intelligendū est q̄ntū ad idētitatē aiaꝝ tñ.aia vo
nō est effectus patris:sed dei tñ.Potest etiam forte ꝓ-
babiliter dici ꝙ esto ꝙ intelligereẗ q̄ntum ad identitatē
totius hominis essentialē dūtaxat.adhuc nō sequitur ꝙ
idem effectus nūc ab vna cā ꝓductus tūc fuisset ꝓduct⁹
ab alia.nā substantiaḷr homo non includit nisi mā₃ ⁊ for
mā₃:que secūdū doctrinam sanctoꝝ vt puto ⁊ infra pate
bit vnica est.s.anima intellectiua:nec mā nec aia est effe
Ad 2^m ctus patris:sed vtraq₃ dei solius.¶ Ad rōnē secūdā qc-
quid sit de ꝯña nego añs.Ad ꝓbationē dico ꝙ illo casu
dato nō remaneret eadē sensatio.⁊ eius qđ īferẗ vlterius
nego ꝯñam:q₂ non quacūq₃ possibili variatione noticie
posita in aia ex alietate obiectoꝝ pōt homo nāḷr ꝑcipe-
re illoꝝ alietatē ⁊ differentiā:sicut in multis casib⁹ pos-
ꝯ dicta set exemplū dari.¶ Contra dicta hui⁹ replicationis iste
p^a ꝯ sco. venī.bachal.adhuc alia dixit.vñ ꝓ ꝯfirmatione dictoꝝ
suoꝝ posuit aliquas ꝯnes.quaꝝ pma ē.si duo sensibilia
sillima obycianẗ eidem sensui successiue manente eadē
visione.ambo videbunẗ eadē visione numero adequa-
p^a ta visioni:qua videbaẗ alterū illoꝝ tñ.ꝓbaẗ sic pmo.Ea
dem est similitudo ⁊ reꝑntatio vnius sillimoꝝ que ē si-
militudo vel reꝑntatio alterius:si siḷr se habeant ad po-
tentiam illa manente.Sed visio est similitudo vel re-
ꝑntatio obiecti visibilis.igitur si duo visibilia simillima
obycianẗ ⁊c̄.eadē visione manente illa erit amborum.
2^a ¶ 2°. sic.eadē apparentia qua apparet vnū sillimoꝝ ap-
paret reliquū:si siḷr obyciaẗ potentie:⁊ visio ē apparētia
obiecti visibilis.igiẗ eadē est sillimoꝝ si equaḷr se habe-
3ª ant ad potentiam illa manēte.¶ Tertio sic.qñ duo agē-
tia successiue approximanẗ eidem passo.si pmum egerit
effectum suū sm vltimū potentie sue:scdm nullū effectū
potest inducere nec effectum pmi intendere illo rema-
nēte in toto suo esse.ergo si duo sensibilia sillima succes-
siue obycianẗ eidē potentie manente tota visione qua vi
debaẗ pmū.secūdū nullam visionē vel gradū visiōis po
terit cāre.⁊ tñ non est dubiū ꝙ videbiẗ.ergo visione q̄
videbaẗ pmū.añs pȝ inductiue.nā si ignis hanc aquam
calefecerit sm vltimū sue potentie:secūdus succedēs p̄
amoto nullū caloris gradū cābit.ita pȝ de luminari re-
spectu luminis.¶ Secūda ꝯ eius ē.vna ⁊ eadē visio pōt 2^a ꝯ sco.
manere duobus sensibilibus sillimis succedētibus siue
successiue approximatis eidē sensui.ꝓbatur sic.possibile
est aliquā visionē nāḷr conseruari absq₃ presentia cuius-
cūq₃ sensibilis.ergo possibile est ꝙ remaneat duob⁹ suc-
cessiue approximatis.añs ꝓbaẗ:q₂ post fortē impressio-
nem alic⁹ visibilis nobis diuertentibus oculos vel clau-
dentibus:vel ipso visibili anihilato vel trāslato experi-
mur nos videre illā rem pus visam.ergo visio manet re
visibili anihilata vel sublata.¶ Cōfirmaẗ h ꝑ Ari.i de
sōp.⁊ vi.qui dicit ꝙ post inspectionē niuis nobis claudē
tibus oculos experimur nos videre albedinē niuis:imo
per tempus post quecūq₃ intuemur.¶ 2°. ꝓbaẗ idē añs. 2^a
qñ vna eadēq₃ auditione soni manēte sonus successiue
multiplicaẗ.aliter auditio succederet in aia sicut sonus
in aere.¶ Et h infert correlarie aliq̄.pmū est ꝙ sensatio p^m cor^m
exterior nata est remanere per tp̄s aliquod de re sensibi- sco.
li recedente.¶ 2^m est ꝙ visio intuitiua pōt esse nāliter 2^m cor^m
non extitis.imo aliqñ de facto est:⁊ de h est pncipalis in
quisitio.¶ Tertium ꝙ aliq̄ res sensibilis pñs sensui et 3^m cor^m
mouens ipsum ad intuitionē sui cāt in sentiente noticiā
qua pōt intuitiue cognosci aliqua res sensibilis eiusdem
rōnis actuaḷr exñs ⁊ eidē sensui non pñs.ꝓbaẗ ex dictis
sic.vnū sillimoꝝ pñs sensui cāt in sentiente noticiā:qua
manēte eadem alterū pōt succedere.ergo aliq̄ res sensi-
bilis pñs sensui ⁊c̄.causat intuitionem qua alterū actua-
liter existens ⁊ eidem sensui nō presens pōt intuitiue co
gnosci.añs pȝ:ex ꝯne scda.⁊ ꝯña pȝ ex pma.¶ Et q₂ ista
ꝯclusio cū sit de possibili vt dicit:nō directe opponi forte
diceret mee ꝓpositioni superius cōtra eū posite:que est
mere de inesse.¶ Ideo addit ꝯnē tertiā que est:ꝙ ma-
nente visione vna qua videanẗ duo sensibilia sillima suc- 3^a ꝯ
cessiue eidem sensui approximata illa ex h ꝙ incepit eē
visio scdi vel tertij nō desinit esse pmi.ꝓbaẗ sic.si desine
ret esse primi:vel hoc esset:q₂ pmū sensibile desinit esse
vel q₂ desinit eē pñs:vel q₂ vna sensatio nō pōt esse duo-
rum sillimoꝝ.non ꝓpter pmū:q₂ visio potest esse non en
tis vt dicit scdm correlariū scde ꝯnis:nec ꝓpter scdm:q₂
visio nata est nāḷr permanere sensibili recedēte vt dicit
correlarium pmū eiusdem ꝯnis.nec apparet tertium:q₂
vna pōt esse duoꝝ vt dicit pma cōclusio.Ex his infert ꝙ
aliqua res sensibilis presens sensui ⁊ mouens ipsum ad
intuitionē sui causat in sentiente noticiam qua intuiti-
ue cognoscaẗ aliqua res sensibilis eiusdē ratiōis actuaḷr
ter existens ⁊ eidem sensui non presens.probatur.q₂ hec
visio qua manente videbunẗ duo visibilia successiue ei-
dem sensui approximata dependebit ab vltimo.⁊ ꝑ ꝯñs
causabitur ab eo:⁊ tñ illa eadē visio erit intuitio alteri⁹
eiusdem rōnis actuaḷr existentis ⁊ eidē sensui nō presen
tis.pȝ:q₂ non desinit esse visio primi.igiẗ ⁊c̄.Secundo in
fert ꝙ aliqua intuitio rei sensibilis presentis ⁊ sensū ad
illam imutantis est intuitio alterius similis non presen-
tis:⁊ pȝ ꝙ istoꝝ duoꝝ corre^m pmū directe ꝯdicit ꝓposi-
tioni superius assumpte pro cōfirmatione rōnum mea-
rum pmaꝝ.⁊ secūdum cōtradicit prime ꝓpositioni nūc
posite contra eum.¶ Quarta ꝯ fuit.ꝙ idē effectus nu-
mero nāḷr ꝓducibilis ab hoc agente est etiam ꝓducibi 4^a ꝯ
lis ab altero agente naturali totaḷr distincto.ꝓbatur sic.
idē effectus numero est corruptibilis naturaliter ab h
agente ⁊ ab altero totaliter distincto.igitur ꝓducibilis.
cōsequentia tenet:q₂ nō est maior ratio hic q̄ ibi vel ecō
uerso.antecedens pȝ:q₂ idem calor numero qui corrūpi
tur ab hac aqua potuit ita bene corrumpi ab alia aqua.

2m secundo due possunt eē cause totales effectiue eiusdem
effectus ad hunc sensum: q̄ q̄libet sine altera possit illuz
effectum ꝑducere. igitur idem effectus qui est ꝑducibi/
lis ab vna ē ꝑducibilis ab alia. pbaꝛ an̄s: q2 si duo ignes
sufficienter approximarenꝛ eidem stipule: quilibet illo/
ɔfirmaꝛ rum sufficienter igniret illam sine altero. ¶ 2° probatur
idem antecedens: q2 eiusdem effectus possunt eē duo fi/
nes totales. igitur due cause agentes. ɔn̄a tꝫ: q2 non ē ma
ior ratio hinc q̄ȝ inde. an̄s pꝫ: q2 aliquis potest facere ali
quem effectum ꝑpter duos fines: quoꝝ quilibet si per se
esset sufficienter moueret agens ad causandum effectuȝ
Corm illum. Ex hac cōclusione inferꝛ ɔtradictio scđe ɔ̄nis mee
proxime posite. s. hec. aliqua intuitio causabilis ab h sen
sibili. a. est nāliter causabilis ab altero sensibili totalr di
stincto. ꝑbatur: q2 nō plus h repugnat intuitiōi q̄ȝ calo/
ɔ scotuȝ ri vel alteri effectui naturali. Qualiter aūt ipse responde
at ad rationes meas. pro ɔclusionibus contra eum posi/
pa ppō tis post dicetur. ¶ Propter ista dicta eius pono propo/
sitiones aliquas. pma est. q̄ succedentibus sibi ſm plen/
tialitateȝ duobus similibus visibilibus in eodē situ ⁊ in
eadem oppositione ad eundm videntē: cuȝ primū fuerit
totaliter extra oppositionē debitam ad videntem: nō sil'
ab illo videbiꝛ cū secūdo: neq3 secūdum videbitur cum
primo anteq̄ȝ ipsum secūdum sit in debita oppositiōe ad
videntem. hec ꝑpositio nota est per experientiam. vn̄ si
post vnū foramē corporis iterpositi succedant visibilia
talia. verbi gratia. duo oua sillima. a. ⁊. b. ab oculo exn̄te
circa foramen non videbiꝛ. a. qn̄ exiuerit oppositionē
foraminis ⁊ sibi succederit ac videbiꝛ. b. similr nec. b. vi
debiꝛ anteq̄ȝ ipsum sit oppositū foramini: ⁊ dum. a. erit
ibi ac videbitur. Et hec pꝫ manifeste ex eo q̄ in tali casu
nūq̄ȝ experietur aut iudicabit se simul illa duo videre. ⁊
tn̄ si corpus illud mediū in quo est foramē tolleretur de
medio: ceteris silr se hn̄tib9: experireꝛ ⁊ iudicaret ābo il
la videre. ⁊ ita vtiq3 esset. ex quo pꝫ q̄ occultatū seu illud
qđ oppositionē exiuerat: aut qđ nondū erat oppositū nō
simul cuȝ reliquo videbaꝛ. Ex hac sequiꝛ alia: videlꝫ q̄
duobus visibilib9 sibi ſm exn̄tiam succedentibus: si c. s.
q̄ pmū nō est in rerū natura simul cū scđo non simul ab
eodē videntur vtrūq3. hoc ꝑbaꝛ. q2 si aliquod visibile qđ
fuisset ⁊ non esset simul videreꝛ cum eo q̄ tunc esset: ea/
dem rōne vel maiori visibile qđ fuisset pn̄s ⁊ nō eēt pn̄s:
esset tn̄ in rerum natura. vbicūq3 esset ceteris parib9 vi/
dereꝛ cum eo qđ tunc esset presens. pꝫ h: q2 q̄ȝtum ad vi/
deri actualis exn̄tia non derogat ipsi visibili. nec aliqd
non exn̄s est magis visibile q̄ȝ esset si existeret ceteris pa
ribus. sed ɔn̄s pꝫ esse falsum ex ꝑpositione posita. igiꝛ ⁊c̄.
Per ideȝ ēt ꝑbaꝛ q̄ non simul cū eo qđ actu est videtur
aliud qđ nōdū est: ⁊ sibi succedet. ¶ Ex his sequiꝛ alia. s.
q̄ siue pmo mō siue scđo sibi sillima visibilia succedant
nō remanet cū vꝛ scđm aut saltem ipsa non manet visio
prioris. ꝑbaꝛ. q2 alias simul cū scđo videreꝛ pmū. Seq/
tur etiam q̄ visio posterioris nō est aut saltem nō est vi/
sio illius dum pmū actu videtur: q2 alias simul vtrūq3
videreꝛ. Et quia ipossibile est nālr vt duo primo aut 2°
sibi succedentia simul videanꝛ: ipossibile est etiam nālr
vt visio prioris maneat visio eius qn̄ scđm vꝛ. ⁊ h dire/
cte est contra scđam ɔ̄nem huius socij ꝑxime positā ac/
ɔfirmaꝛ ceptam in eo sensu in quo eaȝ ponit. ¶ Et illud etiā alr
confirmo sic. si visio prioris manet. igitur ⁊ noticia com
plexa sequens. verbi gratia. qua cognoscebaꝛ ipsum esse
etiam manet. pꝫ scđm dicta eius: quia talis noticie com/
plexe vel sola simplex intuitio est imediata cā effectiua.
non excludendo tn̄ cām pmam: que deus est: ⁊ cū illa re
maneat vt poniꝛ: manebit ⁊ ipsa aut etiam ipsuȝ obiectū

visionis est eius causa. ⁊ idem sequitur: q2 ſm sociuȝ oē
causabile ab vno sillimoruȝ cābile est a reliquo: ⁊ sic vi/
sibile scđm succedens supplebit causalitatem pmi: ⁊ con
seruabit illam cōplexum noticiam. Sed ɔn̄s est ipossibi
le: q2 talis noticia ɔplexa esset falsa. ⁊ sic noticia esset er/
ror vel in errore conuersa: qđ naturaliter esse non potest.
¶ Ad rationem autem eius pro illa sua conclusione 2a ad rōnē
respondeo negando an̄s. ¶ Ad probationē dico q̄ clau/ sco.
dens oculos vel diuertens nec experitur se videre nec vi
det rem prius visam: sed videt quādam qualitatem seu
passionem factam in exterioribus oculi ptibus a re pri9
visa. ¶ Ad cōfirmationem dico q̄ salua reuerentia alle
gantis. non inuenio Ari. sic dicere vt allegat: nec talem
sententiam ibi ponere. Sed volens probare q̄ a sensibi
libus fiunt passiones i sensibus addidit exempla de aspi
cientibus multo tempore vnum colorem: quibus diuer/
tentibus oculos aliquid tale videtur. vnde lr̄a eius est. īō somn̄.
eiusmodi videꝛ non dicit illud videri qđ prius videba/ ⁊ vig.
tur. Et idem postea dicit de aspicientibus solem ⁊ dat ex
perientiam. q2 accipit inquit visum videre pmū quideȝ
huius colorem donec pmutatur in puniceum: deinde in
purpureum: quousq3 in nigrum veniat ⁊ euanescat. Ex q̄
manifeste pꝫ q̄ tale tunc apparens non est illa res q̄ prius
videbatur: sed aliqua passio facta in organo sensus. talis
enim est que sic remittitur paulatim ⁊ tandeȝ euanescit
⁊ non ipsa res que prius videbaꝛ ⁊ integra manet in esse
suo. Et huic simile Augu. xj. de tri. dicit in eadeȝ experiē/ cap. 2.
tia. vn̄ ait. Oꝛ quasi versantur in conspectu quidaȝ colo/
res lucidi varie sese cōmutantes ⁊ minus minusq3 ful/
gentes donec omnino desistāt. ¶ Ad secūdam ꝑbatio/
nem eiusdem antecedentis dico q̄ sicut est alius ⁊ alius
sonus totaliter vel partialr qui auditur: sic conformiter
est alia ⁊ alia auditio: ⁊ si succedit vnus sonus imutās au
ditum suum sensatum per auditum alteri sono: sic ⁊ i aīa
auditiōi succedit auditio. ⁊ istud ꝑbaꝛ ex dicto Aug. i4. cap. 10.
de tri. dicentis: q̄ si aliquid sonet vbi adest auditor sil' in
cipiunt simulq3 desinūt ⁊ sonus ⁊ eius auditus. Hoc aūt
non esset verum si auditio prime partis soni remaneret
simul cum secūda. Probatur etiam per rōneȝ: q2 si quis
proferat me audienteȝ istam dictionem dicens auditio
prime syllabe non est auditio secunde: cū sint soni diuer
sarum specierum: vt sonus do. ⁊ sonus mi. diuersoꝝ autē
specie sensibiliū nō est vna auditio neq3 nūero neq3 spe/
cie: sicut nec eadeȝ visio albedinis ⁊ nigredinis. Similr
nec auditio pme littere est auditio secūde ꝑpter eandē
causam: ⁊ sic est de alijs. Et sic pꝫ q̄ sicut sibi succedūt so/
ni imutantes: sic succedūt sibi eorum auditiones in aīa.
¶ Scđa ꝑpositio pncipalis est q̄ si duo visibilia sillima 2a ppō
eidem videnti obycianꝛ successiue in eodeȝ situ. Sic tn̄
q̄ pmū nō desinat obyci cū scđꝫ obycitur nō eadē visio/
ne primo ⁊ adequate qua videbatur pmū videbitur se/
cundum. ꝑbaꝛ: q2 si obyciatur nunc mihi albedo remis/
sa tanti gradus: ⁊ deinde intendaꝛ ad duplum nō eadeȝ
visione p̄ ⁊ adequate q̄ videbiꝛ pma medietas videbiꝛ
scđa. pꝫ ſm dicta socij superius recitata. pꝫ ēt: q2 alias ad
intensionem visibilis non intendereꝛ visio: qđ ē contra
experientiam. nam intensius visibile clarius ⁊ melius
vꝛ ceteris pib9: qđ nō eēt nisi visio eēt itensior. igꝛ si duo
visibilia sillima eideȝ videnti obycianꝛ successiue in eo/
dem situ ⁊c̄. pꝫ cōsequentia: q2 nāliter non est possibile
aliter duo sillima eidem in eodem situ obyci mō dicto.
¶ P. si per diuinam potentiam aliter duo sic obyceren
tur vel illa fierent sic per se vnum sicut due medietates
pfectionales cōstituunt vnā formā: vel nō. si sic. ideȝ iu/
dicium vtrobiq3. Si vero multo magis vel eque nō ca/

dem visione pmo ꝛ adequate viderent̃ scdm quã videbatur primũ. naʒ distinctio obiectoꝝ magis exigit distinctionem noticiaꝝ ceteris paribus q̃ʒ vnitatem.
2m ¶ Secũdo. si in tali casu eadẽ visione adequate videt̃ secũduʒ q̃ videbat̃ primũ. igitur secũduʒ videbat̃ anteq̃ʒ videnti obycerent̃ ꝛ esset ei presens: ꝛ si sic. igit̃ ꝛ eadẽ rõe q̃dlibʒ aliud sillimũ non presens: ꝛ sic videns albedinẽ. a. tanti gradus videt actualr̃ omnẽ albedinẽ exñtẽ vel possibilem sillimã ipsi. a. qd̃ est absurdũ dicere. ꝯña pbat̃ ſʒ dicta socy: qꝛ si videret̃ cũ esset p̃ns: ꝛ nõ prius videbatur. ꝛ tñ visio eius prius erat. igitur ad hoc ꝙ aliqd videat̃: necessario requirit̃ ꝙ ipsum sit actualr̃ p̃ns videnti. hoc aũt repugnat dictis eius: qui tʒ ꝙ naturalr̃ possibile ẽ nõ p̃ns: ꝛ etiam non exñs videri. nec potest dicere se intellexisse de absente vel non existente qd̃ aliqñ fuit presens ꝛ de alys. nam cõstat ꝙ dualitas pilo ꝝ tacta ſm eum per cãcellationeʒ digitoꝝ nũq̃ʒ fuit presens tangenti aut existens in rerum natura.
3a ppõ ¶ Tertia ꝓpositio pncipalis est: ꝙ si duo visibilia sillima successiue in eodem situ eideʒ videnti obyciant̃: sic tñ ꝙ primũ non sil' postea obyciat̃ cũ scdo: non eadem visione primo qua prius videbatur pmũ precise videbat̃ postea vtrũq̃ʒ simul. probat̃ pmo:
pm qꝛ in tali casu non simul videbit̃ pmũ cũ scdo vt pʒ ex ꝓpositiõe pma. igit̃ non eadẽ visiõe ꝛc̃. ꝛ ẽ ꝯña eiusdẽ. scdo si successiue obycerent̃ in eodẽ situ: ꝛ pmum remaneret presens cũ secũdo: nõ eadẽ visione pmo qua videbatur pmũ: videretur secũdum: vt pʒ ex ꝓpositione secũda. igit̃ si pmũ desinat esse presens non eadẽ visione qua videbatur videbitur secũdũ. pʒ ꝯña: qꝛ alias presentia visibilis obesset ad hoc vt videret̃: ꝛ ceteris paribus non presens videretur. p̃ns aũt nequaq̃ʒ: qd̃ est absurdũ. ¶ Cõfirmatur istud per vnũ dictũ istius socy: qd̃ ipse dicit in respõdendo ad vnam rõnem cõtra eũ vt infra recitabit̃. dicit enim ꝙ intuitio causata ab vno sensibili. que tñ erat etiã causabilis ab alio: est intuitio illius a quo causat̃ ꝛ nõ alterius a quo nõ causatur. ꝛ ideo precise: qꝛ ab illo nõ causatur. Ex quo sequitur ꝙ visio prioris visibilis eo destructo vel non presente non erit visio eius: quia tunc nõ causabit̃ ab eo. nec valʒ dicere ꝙ alias causabat̃. ꝛ ħ sufficit qꝛ eadem ratione diceretur sufficere ad ħ ꝙ ĩtuitio vni⁹ sit intuitio alterius: a quo non causatur: ꝙ ipsa aliqñ non causabitur ab illo. ¶ Item secũdum istud saltem habebitur ꝙ actualis causatio magis conferat ad ħ vt videatur res ipsa. ꝛ per consequens si in casu remaneret pmuʒ visibile videretur: quia tunc causaret ipsaʒ visionẽ: cui⁹ oppositũʒ pʒ ex propositione scda nũc ꝓxime posita. Ex his sequitur vna alia: scilicet ꝙ nõ si duo sensibilia simillima successiue obyciant̃ eidem manente eadem visione videbuntur ambo eadem visione adequate: qua videbatur alterum tantum: que directe est cõtradictio sue pme superius vltimo recitate. pbat̃. qꝛ aut ħ esset quãdo qd̃ prius obyciebatur nõ desinit esse presens ꝛ obyci quãdo obycit̃ secũdum: aut quãdo pmum desinit obyci seu esse presens secũdo facto presente. nõ enim est aliter possibile. Sed non pmo modo: vt pʒ ex secũda ꝓpositione: nec secũdo modo: tum qꝛ non potest naturaliter manere eadeʒ visio in casu illo: vt pʒ ex secũdo correl'. pme: tum quia esto ꝙ maneret per quãcunq̃ʒ potentiam adhuc illa visione nõ videret̃: sicut pʒ ex ꝓbationib⁹ tertie.
ad rões Jo. sco. ꝯ posi. i p^e. p^e ꝯnis. ¶ Ad rationes vero suas pro cõclusione sua pma. Respondeo ad pmaʒ negando antecedens ratione pme partis si intelligitur vniuersalr̃: ꝛ pʒ ipm esse falsum etiaʒ ꝑ dicta socy. nam visio vnius medietatis ꝑfectionalis forme est similitudo ꝛ representatio illius. ꝛ tñ nõ est silitudo ꝛ representatio relique: sicut etiam non est visio eius. ꝛ tñ sunt sillime. Alie etiam instantie possent dari de speciebus in memoria: qm̃ alias non posset anima separata vel angelus recordari distincte alterius sillimoꝝ. Si vo antecedens capiatur infinite cõsequentia nulla ẽ.
Ad 2m ¶ Ad 2m. si sit sermo de apparentia intuitiua vel etiam de abstractiua distincta maior est falsa. vt pʒ ex nunc dictis. si vero sermo sit de apparentia abstractiua ꝯfusa: nõ est ad ꝓpositum. Si aũt cõiter de apparentia tunc vel maior sumitur indefinite precise: ꝛ sic est discursus inutilis: vel sumitur vlr̃: seu loco h⁹ vlis. omni apparẽtia ꝛc̃. ꝛ tũc est falsa: vt ex dictis pʒ.
Ad 3m ¶ Ad tertiam si añs capiat̃ vlr̃ nego ipsum: ꝛ dico ꝙ non pʒ inductiue. nam oppositũ pʒ de sensibilibus similibus: quorum si vnum prius videatur causat speciem in memoria: quo etiam amoto si reliquũ videatur causabit etiam speciem suam in memoria: vel si negentur species: ꝛ ponant̃ habitus: idẽ valet: qꝛ scdm causabit distinctum habitum. alias non posset quis distincte recordari: nec tot sillimoꝝ meminisse quot vidit: qd̃ ẽ cõtra experientiam: ꝛ contra Augu. xj. de tri. cap. 8. Iteʒ si vnũ luminare causet tantum lumen q̃ʒtum potest in aliqua parte medy: ꝛ scdʒ superueniat equale illi: causabit equale lumen: siue illud faciat vnum cum priore siue non. Si dicatur ꝙ ħ est veꝝ supposito ꝙ primum luminare remaneat. non aũt si remoueat̃ succedente scdo. Rñdeo ꝙ ẽt si pmũ remoueat̃ scdm causabit nouum lumen: qd̃ eẽt equale illi: qd̃ causabat̃ a primo: si illud lumen pmũ tunc esset. qd̃ aũt medium nõ apparet luminosi⁹ ħ non est: qꝛ scdm non cãt nouum lumen: sed qꝛ non manet lumẽ causatum a primo. vñ si per diuinam potentiã ꝯseruaretur ꝛ scdʒ luminare approximaret̃: vtiq̃ʒ nouum lumen cãret ꝛ mediũ eẽt magis luminosũ. nec oppositũ socius ꝓbat: ac ꝑ ħ nec iductiue pʒ suũ añs vt dicit.
p^a ꝯ ꝯsco. ¶ Ex dictis infero duas alias cõclusiones: quas supra ꝯtra eundeʒ posui. prima est. nulla intuitio rei sensibilis presentis est intuitio alterius sibi similis non presentis. ꝓbatur ex dictis: qꝛ si aliqua est. vel est intuitio sensibilis non p̃ntis qd̃ aliquando fuit p̃ns. aut eius qd̃ nũq̃ʒ fuit presens. nõ potest dari pmũ. vt pʒ ex ꝓpositione 3a. et ex hoc sequit̃ ꝑ locum a maiori vel a simili ꝙ nec illius qd̃ nũq̃ʒ fuit p̃ns. Cõfirmat̃ ista ꝯña per responsionẽ socy dataʒ ad tertiã rõnem: quam alias feci pro conclusione ista: vt statim patebit.
pm ¶ Alias arguebã ad hanc ꝯnem. pmo sic. nulla intuitio vnius ꝛc̃. vt supra habetur. ¶ Ad hanc respondit concedendo añs ꝛ negando ꝯñam. d. ad ꝓbationẽ ꝙ nõ tenet per locum a maiori vt assumitur ponẽdo ex vna parte ꝙ ambe partes perfectionales sint p̃ntes. ꝛ ex alia parte ꝙ duo sensibilia distincta manente visione succedant: quia in tali casu inquit ipse videbunt̃ vna visione. ꝛ similiter dicerem inquit ipse de ꝑfectionalibus eiusdẽ forme. ¶ Ista responsio vt ex dictis pʒ stare non potest. tum quia ꝓbatũ est ꝙ in nulla successione visibilium respectu eiusdem videntis ambo videri possunt eadeʒ visione adequate qua alterum tantũ videbat̃. tum quia si ponantur partes perfectionales successiue fuisse causatas in presentia videntis priore remanente vtiq̃ʒ tũc erit locus a maiori: quia vtrũq̃ʒ ẽ presens hic ꝛ cetera paria. ꝛ tamen etiam tunc habet cõcedere añs. Ad confirmationem ibi factam dicit ꝙ si. b. fiat presens in alio tñ situ causabit aliam visionem. si vero in eodem vnam inadequatam illi qua alterum sillimoꝝ precise videretur. Ex hac rñsione habet̃ ꝓpositũ: qꝛ si. b. factum p̃ns in alio situ iuxta. a. causabit aliam visionem a visiõe. a. igit̃ visio a. non erit visio. b. p̃ntis. ꝛ eadẽ ratione vel maiori visio a. nõ est visio. b. anteq̃ʒ ipsum sit p̃ns. pʒ ꝯña: qꝛ vt dicebã si. b. non videt̃ aliqua vẏsione eadem videbit̃ si fiat p̃ns.

pñtia.n.obiecti non derogaret illi visioni quin esset eius
2ᵐ si eius erat dũ nõ erat pñs. ¶ Scđa rõ mea erat qua rõ
ne intuitio.a.pñtis eẽt intuitio alicuius similis nõ pñtis
vtpote.b.eadẽ rõne ipsa esset intuitio cuiuslȝ alterius si
milis nõ pñtis ꝛc̃.respondendo negat illud assumptũ.d.
ꝙ erit intuitio tm̃ sibi similis non pñtis:qꝛ sil'r se habuit
ad illam potentiam stante illa visione:sicut illud:qđ nũc
videtur. ¶ Ad ꝓbationẽ dicit ꝙ totalis similitudo nõ ẽ
causa precise:sed cuȝ hoc requirit̃ ꝙ filis nõ pñs albedo
que ponitur videri aliqñ fuerit pñs illi potentie manen
te illa visione. Hec responsio irrõnabilis est vt videtur.
Pmo:qꝛ sm̃ ipsam sequitur ꝙ si deus hanc visionem eã
dem numero qua video.a.albedinẽ conseruaret albedi
ne destructa adhuc viderẽ.a.ꝛ ista visio etiam tunc esset
visio.a.ꝛ tñ si hanc visionẽ eãdem deus in me causasset
anteꝗ̃.a.albedo fuit in rerum natura:ista visio non fuis
set tũc visio eius:nec ego vidissẽ.a. Sed h vt puto irrõ
nabiliter dr̃.nã fuisse vel non fuisse pñs potentie nihil cõ
fert vel nocet ad hoc vt aliquid videat̃:dũmodo ponat̃ i
aïa res que ẽ eius si'litudo itentionalis:q̃lis noticia vel vi
sio dicitur esse similitudo obiecti. ¶ Confirmo istud:qꝛ
alias sequeret̃ ꝙ deus non posset cãre in me noticiã itui
tiuam alicuius rei p̃terite q̃ nũꝗ̃ fuit mihi pñs.imo etiã
nec alicuius que fuit mihi pñs:que non concederẽ libẽ
ter. ¶ Cõfirmo iterum per dicta socij.ipse.n.inter cetera
pertractando conclusionẽ quartam supra recitatam po
nit.3.ꝓpositiones.quaꝝ vna fuit:ꝙ deus potest cãre vi
sionem sensibilis pñtis eo non ꝯcãnte. ¶ Cuȝ igit̃ pñtia
T.c.52. sensibilis non sit necessaria visioni nisi ad causandũ illã:
qꝛ sine eo nãl'r causari non potest:vt pȝ ex 2° de aïa.vbi
phs inquirit ꝓpter quid sensus non sentiũt absentibus
sensibilibus:seq̃tur ꝙ possit causare visionẽ eius:esto ꝙ
nec sit nec fuerit pñs vnꝗ̃. Item iste socius ibideȝ respõ
dendo ad vnam rõnẽ meã dicit:ꝙ nulla est nãl'r intuitio
non exñtis:que non cãbatur ab ipso dũ erat existens vel
ab aliquo actualiter existẽte qđ esset aliqd ipsius si ipsuȝ
esset. Quero igitur de intuitione dualitatis pisoꝝ qñ
vnũ tangitur digitis cãzelatis a quo cãtur an ab ipsa dua
litate non existente vel ab aliquo exñte qđ:esset aliqd ei⁹
si ipsa esset non ab ipsa qꝛ nũꝗ̃ fuit existens igitur ab ali
quo ipsius ꝛc̃. Sed illud non potest assignari aliud ꝗ̃ pi
sum actu existens qđ tangitur.igitur pisum esse aliquid
talis dualitatis.ꝛ per ꝯñs iste tãgit dualitatem cui⁹ vna
vnitas est.s.h pisum existens:ꝛ alia non est:ꝛ h pisum vt
existens causat tactionẽ qua etiam tangitur pisum non
existens:ꝛ sic intuitio huius pisi existentis est etiam itui
tio non existentis:qđ nũꝗ̃ fuit pñs manente hoc tactiõe.
Nihilominus hoc dictũ eius nunc recitatum non videt̃
posse stare cum responsione alias per euȝ data ꝛ supra re
citata:qua dicebat ꝙ talis non tangit dualitatẽ nisi que
opponeret̃ vnitati h⁹ pisi tacti.cõstat.n.ꝙ nulla dualitas
cuius pars esset h pisum tactuȝ opponeret̃ vnitati hui⁹
pisi.ꝛ tñ talem dicit nunc tangi vt pȝ ex dictis. ¶ Ad ter
tiam rõnem dicit ꝙ similitudo teneret si intuitio rei pre
sentis esset intuitio rei absentis:que nunꝗ̃ fuit presens:
qđ ipse nõdum dicit. ¶ Contra hoc argutum est ꝛ osten
2ᵐ ꝯ sum ꝙ qua ratione intuitio presentis esset ĩtuitio absen
tis qđ fuit presens:esset etiam intuitio absentis similis
qđ nunquaȝ fuit presens. ¶ Secunda conclusio que se
quitur ex dictis:ꝛ quam alias posui:est ꝙ nulla res sen
sibilis presens sensui ꝛ mouens ipsum ad intuitionẽ sui
causat in sentiente noticiam qua intuitiue cognoscat̃ ali
qua alia res sensibilis eiusdẽ rationis actual'r existens ꝛ
eidem sensui non presens.probat̃ qm̃ si det̃ oppositum
vel causat noticiaȝ absentis qđ fuit presens vel absentis
ꝙ nũꝗ̃ fuit presens.pmũ non põt dari vt pȝ tam ex pma
ꝗ̃ ex tertia ꝓpositionibus nunc probatis.ꝛ ex hoc sequi
tur ꝙ nec secũdum dari possit:cuȝ non sit potior ratio ꝑ
absente qđ nũꝗ̃ fuit presens ꝗ̃ ꝓ eo qđ fuit presens:imo
sm̃ dicta socij potior ratio videtur pro eo qđ fuit presens
vt pȝ ex proxime recitatis. ¶ Pro ista ꝓpositione alias
feci aliquas rõnes vt supra pȝ.ad quaꝝ pmam que super
experientia fundabat̃:iste venerabilis.socius respõdit.d.
ꝙ vtiꝗ̃ albedo margarite presentis potest causare noti
ciam qua intuitiue cognoscatur albedo alterius sillime
absentis.que tamen fuit presens eadem visione manẽte
¶ Hec responsio probatur ex iam dictis:tum qꝛ proba rñ° sco
tum est ꝙ visio non potest naturaliter manere in absen Ad p̃ᵐ
tia visibilis sic saltem ꝙ sit visio eius dum absens est:vt
patet ex propositione prima ꝛ correlarijs eius.tum quia
dato ꝙ aliqua maneret visio absentis:qꝛ tñ per ipsaȝ nõ
videretur aliqua alia res tunc p̃sens similis absenti:nec
ab illa presente ipsa visio tũc causaret̃:vt pȝ ex ꝓbationi
bus scđe ꝛ tertie ꝓpositionum superius ꝓxime positarũ:
non haberet̃ ꝙ aliqua res sensibilis presens sensui ꝛ mo
uens ad intuitionem sui causaret visionẽ absentis:qđ ali
quando fuit presens. ¶ Ad secũdam dicit ꝙ nulla cogni Ad 2ᵐ
tio terminat̃ ꝛc̃.quaȝ hñs non experitur iquit vel expe
riebatur. Nũc anteȝ si succedant.duo visibilia manente
eadem visione videns experiebatur aliquando se vide
re illud:qđ nunc est absens. Hec solutio etiam non stat ꝑ
pter falsum fundamẽtum de manentia visionis absente
visibili. ¶ Ad tertiam negat consequentiam ꝛ dicit eaȝ Ad 3ᵐ
non tenere per locũ a maiori sicut dicit ad aliam rõnem
factam pro pma ꝯne in eadẽ replicatione tũc per me po
sita ꝛ recitatum est nunc in pma cõclusione correlaria ha
rum duarum vltimaꝝ que alias fuerunt posite.sed ipsa
stare non potest vt ibidem sufficienter ostenditur. Quia
vo ex hac vltima correlaria cõclusione:vt supra ostensuȝ
fuit:deducebat̃ p̃ncipalis cõclusio:de qua agitur:videlȝ:
ꝙ nõ est nãliter possibile nos intuitiue cognoscere non
existẽs.pȝ ꝙ illa conclusio ꝛ sue probationes in sua soli
ditate persistunt.quã etiam cõclusionẽ ex nũc dictis con
firmo:qm̃ si sit naturalr̃ possibile vt non existens cogno
scatur a nobis intuitiue.vel h est verũ de non existente
qđ aliquãdo fuit presens.vel de nõ existente qđ nũꝗ̃ fu
it presens. Sed nec de hoc nec de illo:vt pȝ ex dictis.igi
tur ꝛc̃. ¶ Quarta ꝓpositio p̃ncipalis est.nulla intuitio 4ᵃ ꝓpõ
causabilis naturaliter ab hoc sensibili est naturalr̃ cau
sabilis ab alio sensibili.ꝓbat̃.nulla noticia euidẽs cõple
xa causabilis imediate ab hoc sensibili ꝛ hac noticia sim
plici intuitiua eiusdeȝ est naturaliter causabilis ab alio
sensibili ꝗ̃tũcũꝗ̃ illi sili ꝛ noticia sui intuitiua.igit̃ nul
la intuitio causabilis ꝛc̃.pȝ ꝯña per sociũ q vult quãtum
ad h idem iudicium esse habendũ de quibuscũꝗ̃ effecti
bus nãlibus.añs probatur:qꝛ si noticia cõplexa qua.ver
bi gratia.euidenter cognosco.a.albedinem existere esset
causabilis naturaliter ab albedine.b.ꝛ noticia intuitiua
ipsius.b.sequeret̃ ꝙ videns precise albedinẽ.b.euiden
ter cognosceret albedinẽ.a.existere.ꝛ sic videns precise
vnum singulare determinatum cognosceret ꝙ aliud il
li simile.qđ tñ nõ videret existit. h aũt est contra cõem
experientiam. ¶ Secũdo nulla euidens ꝛ distincta no 2ᵐ
ticia memoratiua de aliquo certo sensibili causabilis a
specie illius vel habitu existente in memoria est causabi
lis ab aliqua alia specie vel habitu sibi sili.igitur nulla
intuitio ꝛc̃.ꝯña patet vt prius per dicta socij.añs videt̃
sil'r clarum.nam alias per vnicã speciẽ vel habitũ in me
moria posset quis euidenter ꝛ distincte recordari cuius
libet singularis similis illi a quo fuit causata species il

la. ⁊ vlterius sequit̃ ꝙ nūꝙ posset obliuisci vnius quin simul esset oblitus cuiuslʒ. qđ etiam est cōtra experientiā.
2ᵐ Et hec vltima ꝯña pʒ. qꝛ quādiu hʒ speciem qua potest recordari de aliquo non est oblitus illius. Si ergo p vnā speciem pōt recordari de quolibet ꝙdiu aliquā talē spēʒ habebit de nullo erit oblitus. igit̃ si alicui⁹ obliuiscatur nullam tunc talem speciem habebit. ⁊ si nullam habebit nullius poterit recordari. igit̃ si prius potuit omniū erit oblitus. ¶ Pro hac eadē cōclusione feci alias: vt supra pʒ: duas rōnes. Ad quaꝝ primā ipse respondit dicēs ꝙ si talis noticia pmo cātur ab vno ⁊ postea ea manēte succedat aliud erit ītuitio vtriusqꝫ. Si vero terminet̃ ab altero tm̄ erit intuitio illius a quo causabitur: puta. b. ⁊ non alterius vtpote. a. Huius aūt responsionis pmū mēbruʒ constat esse falsum ex ꝓxime dictis. ¶ Cōtra secundum aūt tūc arguebā ex ꝓbationib⁹ correl̃. ꝓcedentis. ¶ Ad quaꝝ primam respondit ꝙ ideo precise talis ītuitio non est eius a quo nō cātur: qꝛ nō cātur ab eo. Et qꝛ cōtra Bvlterius inferebā ꝙ nulla intuitio esset non existētis. quia nulla causat̃ a non existente. Respōdet ꝙ nulla ē ītuitio non existentis que non causabatur ab ipso vel ab aliquo actualr̃ existente ꝙ esset aliqd ipsius ipsum esset. ¶ Sʒ istud vt apparet non stat cū dictis suis primis. Nam tactio dualitatis nō exñtis quā debet tāgi ab eo q vnū pisū tangit digitis cācellatis nō causabatur a dualitate exñte nec ab aliquo existēte qđ esset pars illius si ipsa existeret vt supra est ꝓbatū. ¶ Ad scđam ꝓbationē ꝯtra idem mēbrum dicit primo ꝙ ad illam ego ita habeo rńdere sicut ipse. qꝛ dico ꝙ intuitio. a. sic est intuitio eius ꝙ nō potest esse intuitio alterius: tunc querit vnde est B. non possum vt ait assignare aliaʒ cām nisi qꝛ causat̃ ab. a. ⁊ nō ab alio. ¶ Scđo respōdit ad rationē: qꝛ ītuitio causabilis a duobus non est illius a quo potuit causari ⁊ non causat̃ ideo quia ab eo nō causat̃ nec a deo ipso presente. qđcūꝙ eniʒ horum daret̃ ipsa esset intuitio ipsius. ¶ Vñ dicit sine assertione se ponere ꝓpositiōes tres. Prima ꝙ deus pōt causare intuitionem sensibilis pñtis ipso non ꝯcausante. Scđa ꝙ pōt conseruare ītuitionē pñtis ipso absente. Tertia ꝙ in potentia cui nullū sensibile est pñs nec ante fuit non potest deus causare intuitionem que sit intuitio istius sensibilis: puta. a. ⁊ non sit alterius cuiuslʒ sibi similis omnino ƒm nām: qꝛ omni apparentia qua apparet vel apparere posset vnum sillimoꝝ apparet aliud si similiter se habeant ad potentiā. igitur ⁊c̄. ¶ De pmo dicto expedio me breuiter. d. ꝙ illa non est causa. Sed causa est: qꝛ
Ʒ. scotus ipsa ex sui natura est similitudo intentionalis isti⁹: videlicet. a. precise siue causet̃ ab eo siue a deo. Et si per impossibile causaretur a b. vel aliquo alio sensibili adhuc non esset intuitio nisi ipsius. a. sicut etiaʒ spēs ꝓpria ipsius. a. in memoria existens ⁊ ab. a. cum sentiabat̃ cāta. si eadem fuisset infusa a deo ⁊ non cāta ab. a. nihilominus esset siltudo repñtatiua ⁊ mediū recordandi respectu ipsius. a. ⁊ nō respectu alicuius alteri⁹. vñ quātū ad hoc accidit noticie ⁊ spēi a quibus causent̃: dūmodo ipse eedē ⁊ nō alie causentur. ¶ Contra responsionem vero eius arguo dupliciter. primo quia ipse prius concedit ꝙ ideo precise intuitio causabilis ab. a. ⁊ a b. si causaretur a solo. b. nō esset intuitio illius. a. quia non causaret̃ ab. a. posita aūt causa precisa ponit̃ illud respectu cuius dr̃ cā. Sed si a deo tm̄ causaretur intuitio ipsius. a. pñtis illa intuitio non caret̃ ab. a. vt clarum est. igitur ꝙtūcūꝙ. a. esset presens adhuc illa non esset intuitio ipsius. a. cuius oppositum nunc ipse dicit in ꝓpositione pma illaꝝ suaꝝ triū. ¶ 2º: qꝛ 3ª propositio earūdem non videtur danda: alioquin sequeret̃ ꝙ in me qui nūꝙ vidi Moysem neqꝫ Dauid deus vtriusqꝫ in me causare posset noticiam distinctaʒ. ⁊ sic de alijs preteritis rebus similibus. Eodē mō sequitur ꝙ de nullo futuro possit distinctam noticiam dare: que non puto eē cōcedenda. Et cōfirmatur ista ꝯña per dicta socij. qꝛ omni apparentia q̄ apparet vel apparere posset ⁊c̄. ¶ Ad scđaʒ rationem pro eadem conclusione superius factam. Respondet negando ꝯñam in casu dato. Ad ꝓbationem cōcedit dictum suum ⁊ consequens illatum. s. ꝙ qcqd pōt prouenire a causis naturalibus ꝓuenit. Et cum dico: hec noticia est causabilis: dicit ꝙ verū est a quolibet seorsuʒ vel si successiue approximarent̃. Si tñ simul in diuersis sitibus non sunt nata causare vnam noticiam sed duas. Ista respōsio vt videtur non soluit rationē. nam positis talibus pluribus sensibilibus in diuersis sitib⁹ simul oppositis eidem potentie: quoꝝ vnum sit. a. aliud sit. b. ⁊ visio causabilis vocẽt. c. quero an. c. sit causabilis ab. a. vel non. Si sic igitur causatur ab. a. qꝛ per concessum quicqd pōt prouenire a causa naturali prouenit. deinde quero an. c. possit prouenire a b. vel non. Si sic. igitur prouenit a b. ⁊ per consequēs de facto. c. prouenit ⁊ ab a. ⁊ a b. qđ ē probandum. Si nō. igitur. c. nō est causabilis a b. ⁊ vltra. igitur quelibet noticia causabilis ab vno sensibili est causabilis ab alio sibi simili. Cui⁹ oppositū tenet iste vener. bachal̃. ¶ Ex ista quarta propositione cum quodaʒ alio dicto huius socij. s. ꝙ idem iudicium quātū ad hoc habēdum est de omnibus effectibus naturalibus. sequitur ꝙ nullus effectus naturaliter producibilis ab hoc agente ē naturaliter producibilis ab alio agente naturali totaliter distincto. qđ directe contradicit sue quarte conclusioni superius recitate. verum quia ipse illam probauit aliquibus rōnibus: iō ad illas respondeo. ¶ Ad primaʒ nego consequentia ⁊ similiter ꝓpositionem assumptam ad eius ꝓbationem: contra: si dicitur ꝙ non est maior ratio hinc ꝙ inde quā ipse non ꝓbauit. Similiter aūt posset probare ꝙ a pluribus ⁊ diuersis ƒm speciem equus ⁊ bos sunt naturaliter ꝓducibiles. ⁊ ita de alijs speciebus animalium perfectoꝝ: qđ tamen constat esse falsuʒ. nam equus est corruptibilis ab aqua ⁊ igne ⁊ a lapide cadente ⁊ a multis alijs etiam specie differentibus. ¶ Ad secūdam si antecedens intelligatur de eodem effectu ƒm numerum sic debet intelligi si cōsequens debeat inferri ad propositum nego ipsum. ¶ Ad primam probationeʒ dico ꝙ illa non probat antecedēs. nam ꝙuis quilibet igniret per se. neuter tamen causaret formam ignis causabilem ab alio. vnde illud non probat nisi ꝙ ideʒ specie esse eius est ab vtroqꝫ producibilis. ¶ Ad scđam ꝓbationeʒ quicquid sit de antecedēte intellecto de fine voluntarie prestituto ab agente: de quali procedit probatio eius: nego consequentiam. Ad probationem non est maior repugnantia hic ꝙ ibi: quia ista tantūmodo assumitur ⁊ non probatur nulla probatio est: sed potius māifestatio deficientie probandi: qđ est ab arguente ꝓbandum. vnde tali argumentationi sufficiat instare. Similiter arguendo de quolibet effectu naturali: ꝙ ꝓduci possit naturaliter ab agentibus naturalibus specie differentibus. ¶ Pro hac eadem conclusione iste socius alias vt supra recitatū est: fecit inter alias vnam rationem deducendo ad istud: ꝙ inter indiuidua eiusdem rationis esset ordo essentialis dependentie: et quia istud concessi ad hunc intellectū: videlicet ꝙ vnum indiuiduum dependeret ab alio eiusdeʒ speciei tāꝙ a per se causa extrinseca: Contra hoc in vltima sua replicatione arguit sic. In essentialiter ordinatis non est ꝓcessus in īfinitū q̄litercūꝙ eēntialr̃ ordinentur. igitur inter indiuidua eiusdem rationis non ē talis ordo essentialis dependentie. patet ꝯsequētia: quia

in illis est processus in infinitum. antecedens vero patet
T.cō.5. ex.2.meta. ¶ Respōdeo. antecedens potest intelligi du
pliciter. vno modo ꝙ respectu eiusdē effectus non sunt
T.cō.5. infinite cause essentialiter ordinate. ⁊ ſm hunc sensum
habet philosophus.2.metaphysice. ⁊ ego cōcedo. ⁊ sic ne
go consequentiam accipiendo consequens vt dedi .s. ꝙ
vnum indiuiduū sit per se causa alterius indiuidui eius
dem speciei. hoc enim nullatenus repugnat antecedenti.
alio modo potest antecedens. intelligi sic: ꝙ .s. non est pos
sibile vt ab aliquo tāquam a per se causa dependeat ali
ud. vt ab.a. dependeat.b. sic ꝙ .b. non possit naturaliter
produci nisi ab.a. ⁊ iterum eodem modo a b. dependeat
c. ⁊ a c. dependeat.d. ⁊ sic in infinitum. ⁊ in hoc sensu ne
go antecedens. nec in hoc sensu loquitur philosophus. sic
enim non ponitur vnus effectus numero depēdere a cau
sis infinitis essentialiter ordinatis. nam cause essentiali
ter ordinate omnes simul causant: qd in proposito nō cō
uenit. ⁊ ideo non sunt tales cause essentialiter ordinate
in causando. ¶ Ad rationem principalem questionis su
perius fuit responsum.

¶ Distinctionis. VII. Questio. V.

Quarto quero vtrum angelus speci
es ⁊ intellectōes qbus alias
res naturaliter intelligit recipiat a rebus
p ipsis intellectis. Et videtur ꝙ non. primo
quidē de speciebus: quia de extremo ad
extremū non deuenitur nisi per medium
esse autem forme in imaginatione. quod
est sine materia. non tamen sine conditionibus materia
libus est medium inter esse forme que est in materia: et
esse forme que est in intellectu per abstractionē a materia
⁊ conditionibus materialibus. igitur intellectus angeli
cus nō potest formas materiales reducere ad esse intel
ligibile nisi prius reducat eas ad esse imaginabile. sed hoc
est impossibile sibi: cum careat imaginatione: que est vis
2° sensitiua. igitur ⁊c. ¶ Secundo idem arguitur de intel
lectione: quoniam si eius intellectio causaretur a rebus
angelus intelligeret per discursum. hoc autem est cōtra
cap. 7. Dyo. de diui. nomi. vbi dicit ꝙ angeli non congregant di
uinam cognitionem a sermonibus diffusis: neqꝫ ab ali
quo cōmuni ad ista spiritualia simul aguntur. consequen
tia probatur: quia sicut aliqua causa precedit effectū etiā
tempore: sic prius tempore causaret noticiam sui in ange
lo ꝙ̄ effectus. et sic angelus prius intelligeret causam ꝙ̄
effectum.

Opp° Ad oppositum arguitur sic. angelus non po
test naturaliter intelligere de
terminate aliquam rem anteꝙ̄ sit. ⁊ aliquam potest itel
ligere dum est: postꝙ̄ non fuit. ⁊ etiam dum non est post
quam fuit. igitur angelus speciem ⁊ intellectionē accipit
a rebus. antecedens quo ad primam partem patet per
cap.35. Augu. super gen̄.4. in illa auctoritate allegata in tertio
articulo precedentis.q. Quam noticiam precedebāt que
fiebant ⁊c. ¶ Secunda pars non est dubia: ⁊ tertia pro
batur: quia angelus potest recordari preteritorum. vt in
eodem articulo est probatum.

Hic erunt articuli duo. ¶ Primo videbitur de
quesito. ¶ Secundo vtrum intelligat
discurrendo: qd implicatur in vno argumento.

p° artic. Pro primo premitto ꝙ in nobis quedam itel
lectio est complexa. quedam icom
plexa. ⁊ quedam incomplexa ⁊ intuitiua. quedam vero
abstractiua. Item specierum quedam sunt singulares et
a rebus recepte. quedam vero vniuersales. ⁊ ficte ab in
tellectu. omnia hec ⁊ ipsorum differentia patet in primo
libro. distinctione tertia.
¶ His premissis pono conclusiones quinqꝫ. ¶ Prima p° 3
conclusio est: ꝙ noticiam intuitiuam quam angelus ha
bet naturaliter de re alia accipit a re intuitiue nota per
illam. hoc probatur sic. Cuiuslibet notitie itutiue in an p°
gelo causa effectiua imediata. lꝫ partialis est ipsa res in
tuitiue nota. igitur quālibet huius accipit a re intuitiue
nota. consequentia nota est. antecedens probatur. Quod
enim sit causa effectiua probo. quia si non sit sic. igitur
preter ipsam est aliquid aliud sufficiens actiuum totale
ipsius noticie vel aliqua alia plura: que simul sufficiēter
possunt illam producere: ⁊ cum ipsa non sit principium
passiuum seu receptiuum totale aut partiale intellectio
nis huius vel dispositio illius. nec etiam sit effectus na
turaliter consequens intellectionem ipsam vt certum
est. sequitur: ꝙ erit possibile huiusmodi noticiam causa
ri in angelo naturaliter re tali non existente. consequens
est falsum. consequentia probatur quia positis sufficien
tibus actiuo ⁊ passiuo in oportunis dispositionibus poni
tur effectus si sit actiuum naturale. vel saltem potest po
ni si sit liberum: sicut patet ex.9. metaphisice. ⁊ ex diffe
rentia vtriusqꝫ generis principij actiui. Qꝫ autē imedia T.c. 10.
ta probatur. quia si esset causa mediata tātum. esset ergo
causa alicuius: qd immediate eēt causa noticie: ⁊ illud nō
videtur esse nisi species vel aliquis habitus vel aliqua
alia noticia. non potest dici ꝙ noticia alia: quia nō abstra
ctiua. nam quelibet noticia abstractiua rei distincta ⁊ na
turaliter habita presupponit intuitiuam eiusdem. ⁊ tunc
de illa priore esset querendum vtrum immediate causa
retur a re. ⁊ si sic eadem ratione ⁊ quelibet: aut mediate:
⁊ sic in infinitum a parte ante. quod est impossibile. nec
potest dici ꝙ habitus: quia quilibet habitus naturaliter
acquisitus presupponit causaliter actum: nec species: qd
forte magis posset videri. quia species non est oportuna
nisi in absentia obiecti. vt dictum est in precedenti.q. et
per consequens non per se requiritur ad noticiam intui
tiuam. ac per hoc non est per se causa eius. ¶ Confirmo Cōfi
quia si intellectus angelicus per possibile vel impossibi
le esset virtus potens tantūmodo intueri presentia ⁊ nō
recordari preterita vel absentia: in eo nulla causaret spe
cies alia a noticia ipsa intuitiua: sicut nec in sensu exterio
ri in nobis causatur. vt habitum est in precedenti.q. igi
tur species que causatur in intellectu angelico non est
causa noticie intuitiue. ¶ Preterea. angelus non potest
naturaliter aliquam rem futuram distincte intuitiue co
gnoscere: ⁊ presentem potest. igitur ipsa est aliquo modo
per se causa noticie sue intuitiue. ⁊ constat ꝙ non mate
terialis vel formalis aut finalis. igitur efficiens. conse
quentia patet: quia alias duꝫ adhuc res esset futura exi
sterent omnes cause requisite ad noticiam eius. ⁊ per cō
sequens illa poni posset in effectu. antecedens patet:
quoniam proprium est dei naturaliter futura intueri di
stincte. Et probatur etiam per auctoritatē Dam̄. li.2. di
centis. Futura quidem nec angeli nec demo. nouerunt. cap.4.
supple naturaliter. ⁊ per Auctoritatē Aug.4. super gen̄.
preallegatam in.q. proxima. ⁊ aliam consimilem ibidē cap.35
vbi vult ꝙ quāuis per noticiam in verbo que vtiqꝫ su cap.34.
pernaturaliter tantum haberi potest: res prius fuerunt
cognite ab angelis beatis ꝙ̄ fuerint in reꝝ nā per noti
ciam tamen vespertinam: que ſm eum est qua res in
seipsis naturaliter cognoscuntur non potuerunt cogno
sci nisi prius saltem causaliter essent. vt dictum fuit.
¶ Ista ꝯclusio ꝯfirmaꝛ per auctoritatē eiusdē.12. ꝺ tri. ca°7.

ait.n.deus nõ ad tẽpus videt nec aliqd noui fit i eius vi/
sione atq; scia: cũ aliqd tẽporaliter geri͂t ac trãsitorie: sic
inde afficiunt͂ sensus carnales aialiũ ꝛ bo[m]um: vel ẽt ce/
lestes angeloꝝ: vbi pꝫ ſm eũ ꝙ cũ aliqd tp̄aliter fit tunc
afficiunt͂ sensus.i.itellectus angeloꝝ ꝛ aliqd noui in eis
2ª ꝯ fit. econtra de deo. ¶ Secunda conclusio est. ꝙ abstra/
ctiuam noticiam distinctam de re alia accipit angelus
a re abstractiue nota mediate ad hunc sensum: quia sci/
licet eam accipit immediate ab alia re quam immedia/
te accipit vel accepit ab illa quã actualr̄ ꝑ huius noticiã
abstractiue cognoscit. H̄ ꝓbat͂: nã talẽ noticiã accipit i/
mediate a spẽ distiguẽte illã rez repn̄tante: ꝛ illã spẽm i/
mediate accipit a re illa. igr̄ ꝛc̄. ꝯña est notare p̄ma pars
añcedẽtis probat͂: qm̄ noticia abstractiua de re disticta
ꝛ in singulari est ꝑ spẽm ei⁹ disticte ꝛ singulr̄ ipsam rep/
sentãte in se intuitiue cognitaz: vt ex alias sepe dictis pꝫ:
ꝛ per ꝯñs imediate cãtur a spẽ illa: qd̄ aũt talem noticiã
habeat angelus nãlr̄ pꝫ ex tertio artic. ꝓxime.q. ¶ Se/
3ª ꝯ cũda vero ps añtis patebit ex quarta ꝯne sequẽte. ¶ 3ª
cõclusio ẽ. ꝙ noticiã complexaz aliquã accipit angelus
naturalr̄ a re itellecta. ꝓbat͂. qꝛ noticiaz euidẽtem alic⁹
veri cõtigentis enũciabilis affirmatiue ꝛ de pñti ange/
lus nãliter hꝫ. Cognoscit.n.euidẽter ꝙ nunc ego loquor
ista. igr̄ ꝛc̄. ꝯña pꝫ. nã talem noticiã non põt hr̄e nisi me/
diante ituitiua noticia seu noticijs ituitiuis: qua ꝛ ꝗbus
actualr̄ me ꝛ mea verba cognoscit: noticiã aũt ituitiuaz
4ª ꝯ huius accipit a re ipsa vt ꝓbatũ est. igr̄ ꝛc̄. ¶ 4ª ꝯ est. ꝙ
in angelo sunt singulares spẽs.i.singulariter repn̄tatiue
accepte ab eis reb⁹ quaꝝ repn̄tatiue sunt. Prima ps ꝓ/
bat͂. qꝛ alias nõ possꝫ hr̄e de eis distictam recordationẽ:
cuius oppo^m ꝓbatũ est.q. ꝓxima. ꝯña ꝓbatur. sicut ƀ no/
bis ꝓbatũ est i p̄mo. dis.3.in.q. de noticia reꝝ sensibiliũ.
in tertio dubio dicte.q. Scd̄a pars conclusionis ꝓbat͂:
qꝛ si non essent a reb⁹ accepte vel oẽs essent simul ei con/
create ab initio: ꝛ tũc per eas posset cognoscere distincte
eque bñ futura sicut p̄terita: qd̄ est falsuꝫ: vel quãdocũ/
q; angelus aliqd̄ singulare de nouo apphendit: deus illi
spẽm illius infunderet: ꝙ q̄uis sit possibile: nõ tñ sic cõ/
tigere verisimile est: eo ꝙ naturalr̄ ꝛ virtute ꝓpria sibi
a deo tributa ꝛ eo sibi coagẽte ſm cõem ifluentiã tantũ
aia nr̄a ꝛ ꝯiũcta ꝛ sepata possit tales spẽs acquirere. con/
stat aũt ꝙ nõ minus ꝑfectus est angelus ſm nãm q̄ȝ aia
nostra: H̄ aũt ꝑfectionis vtiq; est: nã sic de nõ existib⁹ p̄t
5ª ꝯ haberi noticia. ¶ Quita ꝯ. ꝙ in angelis sunt vel eẽ pñt
nãlr̄ spẽs vl̄es ꝛ ficte ex spẽbus receptis a rebus. H̄ ꝓba/
tur: qm̄ H̄ est perfectiõis in itellectu nostro: ꝑꝑ habendã
noticiam ꝗditatum abstractas ꝓprias diffinitiuas ꝛ sci/
entificas vt tactũ est in.q. ꝓxima. articu. p̄mo: ac i illa.q.
frequẽter memorata. igr̄ nõ dꝫ angelo denegari nãliter
Sã.to. inesse posse. ¶ Cõtra. ista est opi. satis cõis que tenet ꝙ
ꝑ.i.q.55. angeli nullas nouas spẽs recipiunt: sed hñt oẽs sibi con/
arti.2. creatas ab initio: ꝛ hoc p̄ter rõnem p̄mo factam ad.q. hꝫ
alias: qm̄ qualis est distictio ꝛ ordo corpoꝝ suppremoꝝ
ad ifinita: talis est suppremaꝝ subarum spũalium ad in/
fimas: nũc autez suppremã corpora.s.celestia hñt poten/
tiam totalr̄ in sua nã ꝑfectam per formaz. In corporib⁹
autem iferioribus po^a mãe non totalr̄ perficitur per for/
mam: sed nũc accipit vnã: nũc aliam ab aliquo agẽte. igr̄
silr̄ inferiores substãtie itellectiue.s.humane aie hñt po/
tentiam itellectiuam non cõpletaz nãlr̄: sed cõpletur in
eis successiue ꝑ H̄ ꝙ accipiũt spẽs itelligibiles a reb⁹: po
tentia vero itellectiua i substãtijs spũalib⁹ supioribus.s.
angelis nãlr̄ cõpleta est per spẽs itelligibiles nãlr̄ habi/
tas ad oĩa itelligenda que nãlr̄ cognoscere possũt. ¶ 2°
2^m aie humane qꝛ sunt forme corpoꝝ: idõ a corporib⁹ ꝛ ꝑ cor/
pora suã ꝑfectionẽ intelligibilem ꝯsequunt͂: alioqn fru/
stra vnirent͂ corporib⁹. igr̄ substantie superiores.i.ange/
li ꝯriter totalr̄ a corp̄ib⁹ absolute imãliter ꝛ i esse itelligi
bili subsistentes suã ꝑfectionẽ itelligibilem cõsequunt͂
per itelligibilem effluxum: quo a deo spẽs rerum cogni/
toruꝫ susceperũt simul cũ itellectuali natura. ¶ Tertio. 3^m
idem ꝓbatur auctoritate Aug. 2° sup geñ. ad lr̄am. dicẽ/ cap° 13.
tis ꝙ cetera ifra angelos ita creantur vt prius fiant i co/
gnitione rõnalis creature: ac deinde i genere suo. ¶ 4° 4^m
ad hoc põt argui ex alia auctoritate eiusdẽ ibidẽ vel. 12. cap° 29.
ait.n. nec sane putandum est facere aliqd corpus in spũ
quasi spũs corpori faciẽti mãe vice subdat͂: omni.n. mõ
prestãtior est q̄ facit ea re de qua aliqd facit ꝛc̄. ꝛ idõ con/
cludit ꝙ imaginez corp̄is i spũ nostro qua cũ abñs fue/
rit recordamur nõ ip̄m corpus i spũ: sed ipse spũs facit in
seipso. Ex cui⁹ rõnis medio manifeste ꝯcludi põt ꝙ res
corporales: aut certe etiam spũales iferiores angelis nõ
pñt aliquas spẽs vel noticias cãre. ¶ Quito põt argui. 5^m
qꝛ aut res cãntes hꝰ spẽs in itellectu angeli p̄us causant
necessario spẽs illas vel alias i medio: aut imediate cãnt
illas in itellectu angeli. nõ põt dici p̄mũ: qm̄ tunc seqtur
ꝙ si eẽt vacuũ iter rez illam ꝛ angelũ nõ posset angelus
intelligere illã. Itẽ nõ possꝫ itelligere colorẽ in nocte: sicut
nec nos corporalr̄ videre: qꝛ color exñs i tenebris nõ cãt
spẽm vllã i medio: sed hec sunt absurda. igr̄ illd̄ dici ve/
re nõ põt: nec ẽt 2^m: qm̄ tũc angelus ꝑ nullã distãtiã pos/
set ipediri a noticia rei: ꝛ sic dyabolus exñs i angulo ori/
entis nosset illd̄ qd̄ est i occidẽte: qd̄ nõ ꝯueniẽter vr̄ di/
ctũ. ¶ Ad p̄mũ dico ꝙ deficit multiplr̄. p̄mo ꝗdez qꝛ ſꝫ Ad p̄^m
ip̄m seqtur ꝙ nũquã angelus ꝑficeretur ꝑ nouaz itelle/ Thom.
ctionẽ ꝛ ꝯsiderationẽ actualẽ: sed sp̄ oĩa sil' actu ꝯsidera/ vbi.s.
ret q̄ põt nãli cognitiõe cognoscere: cui⁹ op^m iste doctor/
met dicit ifra.q.58. arti. p̄. ¶ 2° qꝛ falsuꝫ assumit dicen/ 2
do ꝙ corpora celestia sunt totalr̄ perfecta si itelligat͂ ꝙ
nullam ꝑfectionem substãtialẽ vel accidẽtalẽ recipiũt:
nam certũ ẽ ꝙ luna ꝛ alia corpora celestia illuminãtur
a sole: si vero itelligatur de ꝑfectiõe substãtiali nihil ad
propositũ: cũ spẽs ille i angelis nõ sint forme substantia/
les. ¶ Tertio. qꝛ vel maior illa sumit͂ vlr̄: ꝛ sic est falsa: 3
qm̄ corpora celestia sic se hñt ad ifima ꝙ generant illa: ꝛ
tñ angeli non gñãnt aias humanas aut creãt: vel ipa su/
mit͂ ꝑticulr̄ aut idefinite: ꝛ tũc forma arguẽdi ẽ inutilis
ꝛ nihil ꝯcludit. ¶ Ad 2^m dico ꝙ nõ: idõ ꝯsequũt͂ ꝑfectio/ Ad 2^m
nez itelligibilẽ a corp̄ib⁹ obtine: qꝛ sunt forme corp̄is: ꝗn
imo ꝛ cũ sũt sepate ab eis tales ꝑfectiões accipiũt: vtruꝫ
aũt idõ ꝑ corpora vel sensus corp̄is ꝯsequũt͂ h⁹ ꝑfectiões:
qꝛ sũt forme corpoꝝ nõ curo: nã ꝛ si ita eẽt non ad ꝓpo^m
facit: qꝛ nõ dico ꝙ angeli recipiãt ꝑ corp̄a tales ꝑfectio/
nes: ſꝫ dico ꝙ a corporib⁹: sic ab obtis ꝛ efficiẽtib⁹ ꝑtia/
lib⁹ sue noticie. ¶ Ad 3^m dõm. ꝙ sicut pꝫ ibidẽ clare: ꝛ Ad 3^m
similr̄ li. 4° in plib⁹ locis. Aug. loqt͂ ibi de cognitiõe qua
creature ab ãgelis cognoscunt͂ i v̄bo q̄ vtiq; supnãlis ꝛ
beatifica ẽ. ƀ cognitiõe v̄o nãli: quã vocat ipse vesptinaz
nõ illd̄ dic̄: ſꝫ oppo^m vt supra recitatũ ẽ. ¶ Ad 4^m dico p̄ Ad 4^m
ꝙ si seq̄mur sonũ illoꝝ v̄boꝝ ꝓbaret ꝙ corp⁹ inaiatum
nõ posset agere i sensuꝫ: qd̄ tñ expsse ẽ ꝯ p̄hm. 2° ƀ aia qui T.c.52.
vult ꝙ sensibilia exteriora sint actiua sensationũ vel ſꝫ
alios spẽrũ i sensu. Et silr̄ Augu. 9. ƀ tri. Itẽ ſꝫ H̄ fantas/ cap° 2.
mata nec spẽm: nec itellectionem causarẽt i itellectu: qd̄
est ꝯ p̄hm: ẽt nec doctor p̄dictus hoc diceret. ¶ P̄.eẽt ꝯfirma°
contra eundẽmet Aug. qui vt in p̄cedẽtibus questioni/
bus patꝫ: vult ꝙ omnis res quãcũq; cognoscimus cõge/
nerat in nobis noticiã sui: ꝛ.14. de tri. dicit ꝙ ꝗdam co/ ca° 10.
gnoscibilia cognitionem iterpõne tp̄is antecedũt: sicut
sũt ea sensibilia q̄ iã erãt i reb⁹ tp̄alib⁹ añq̄ cognoscerent͂.

Quedā vero sil' eē īcipiūnt velut si aliqd visibile:qđ oīo
nō erat ante oculos nostros oriaē cognitionē nostrā vti-
q3 nō pcedit:ꝛ mox subdit. verūtñ siue tpe pcedētia:siue
simul eē īcipiētia cognoscibilia cognitionē gignūt nō co
gnitione gignunē:ꝛ pꝫ hic ꝙ loqtur de sensibilib⁹:nō igr̄
vult ipse negare simplr̄ corpus agere in spm̄:sed solū mō
intēdit ꝙ nō agit:sicut agēs totale effectus recepti ī spū
sicut ptibile aut ipꝫ agere non negat:aliogn ꝯdiceret si-
Ad 5ᵐ bi:vt pꝫ ex dictis:qđ non est putādū. ¶ Ad 5ᵐ dōꝫ.ꝙ eq̄
bene cōcludet ponēdo spēs īnatas ꝙ angelus per nullaꝫ
distantiā īpediretur a cognoscendo rem vllā:vnde ꝛ illđ
ꝯn̄s concedūt doctores:quoꝝ rōnes solute sunt:mihi tñ
videē alr̄ respōdēdū ad argumētū.ꝛ dico ꝙ nō est neces
sariū ꝙ res cognoscenda ab angelo causet spēm suaꝫ in
medio:nam vna aīa separata cognoscit nālr̄ aliaꝫ distā-
tē:sicut pꝫ de aīa diuitis epulonis que cognoscebat aīaꝫ
Lazari:ꝛ silr̄ aīam Abrahe a quaꝝ qualibet loco dista-
bat:sicut pꝫ ex verbis euāgeliste dicentis ꝙ diues ille.i.
anīa que fuit illius diuitis vidit Abraham a longe:ꝛ silr̄
ex respōso Abrahe dicētis magnum chaos iter hos ꝛ il-
los firmatū esse. Sed cōstat ꝙ nec aīa Abrahe nec anīa
Lazari suas spēs causabant in medio:cū mediū non sit
susceptibile spērum rerum spūaliū. Et cuꝫ īfertur ꝙ tūc
per nullam distātiam īpedireē noticia angeli:nego cōse-
quentiaꝫ:nā non obstāte: qđ dciū est ꝺ aīa sepata adhuc
pp distātiaꝫ īpeditur:sicut expsse vult Aug.in li.de cura
pro mor.agēda:est.n.snīa eius ꝙ aīe existes in īferno ni-
hil pn̄t scire.s.nālr̄ de his que actualr̄ fiunt ī mundo:nisi
discant relatione eoꝝ qui hinc illuc descēdūt:ꝛ per hunc
modū dicit Abraham sciuisse quales ī mūdo fuerāt di-
ues ille ꝛ Lazarus:ꝛ ideo dicit Aug. pinde fatēdum est
nescire qdem mortuos qđ hic agatur.s.duꝫ hic agiē: po-
stea vero audire ab eis q hinc ad eos moriēdo pergunt.
Ꝧ aūt non possent nisi accedentes illuc viderēt:quos tñ
Ꝧ existentes non cognoscebant.

2ᵒ artic⁹ Quātum ad 2ᵐ arti.pmitto vnā distictionem ꝺ ī-
telligere discurrēdo:potest.n.quātū ad
san. tho. ppositū sufficit accipi triplr̄:vno modo vt idē sit qđ vnū
p.i.q.58 post aliud ītelligere. Scđo vt sit idē qđ vnū p aliud itel-
artic. 3. ligere. Tertio vt sit idē ꝙ vnū post aliud:ꝛ per aliđ itel-
ligere siue qđ ī idē venit:aliqd pus ignotū p aliđ pus no
tuꝫ cognoscere:ꝛ Ꝧ mō strictius ꝛ magis pprie sumiē in-
telligere p discursuꝫ:ꝛ ī Ꝧ sensu negāt angeluꝫ ītelligere
discurrēdo q Ꝧ negāt:ꝛ pprie ēt talis discursus iter noti-
cias ꝯplexoꝝ accipiē. ¶ His pmissis pono ꝯnes tres af
pᵃ ꝯ firmatiuas ꝫ tres acceptiōes pdictas. ¶ Est ergo pma
cōclusio.ꝙ angelus nālr̄ ītelligit discurrēdo ꝫ pmū sen
suꝫ.Ꝧ pbaē.nā angelus aliquā rē īcipiētē eē distīcte co-
gnoscit:ꝛ silr̄ vitates aliq̄s ꝯtigētes de ipsa:quā ꝛ q̄s ali-
quādo nō cognouit:qñ tñ alias res ꝛ alias veritates co-
gnoscebat.igr̄ angelus cognoscit discurrēdo ad sensuꝫ il-
lū.ꝯn̄a est nota.aīs pbaē.ex dictis in pmo arti.nam reꝫ
futurā angelus nō cognoscit distīcte:ꝛ p ꝯn̄s nec ei⁹ sin-
gulares veritates ꝯtigētes:nec ē dubiū ꝙ nūc dū illa fu-
tura est cognoscit alias res ꝛ vitates:ꝛ qñ illa res erit p-
2ᵃ ꝯ sens:tūc cognoscet illā:sicut eas q̄ nunc sunt. ¶ 2ᵃ ꝯ ē.ꝙ
angelus ītelligit discurrēdo secūdo mō:ꝛ ne fiat ī verbo
calūnia:quādocūq3 dico ītelligit p eodē accipio ꝙ p cō-
uenit ītelligere:ꝛ sp loquor de cognitiōe nālr̄ ab ipo pos-
sibili hr̄i.hāc ꝯnem pbo sic.aliq̄3 veritatē nō īmediataꝫ
angelus cognoscit.igiē vnū per aliđ cognoscit.ꝛ per ꝯn̄s
discurrit scđo mō.ꝯn̄a pbaē.qꝛ oīs veritas cognita non
per aliā seu p noticiā alteri⁹ veritatis ē veritas īmedia-
ta saltēꝫ illi cui sic ē cognita:vt pꝫ ex diffōne propōnis ī-
mediate pmo posterioꝝ.s.q̄ nō ē altera prior.supple qua
ipsa cognoscaē:vt cōiter exponiē:ꝛ eodē mō sumo vita-
teꝫ īmediatā.aīs ꝺclaro. Sumo.vbi grā.vitatē istaꝫ.sol
eclypsabiē tali tpe. vl' istā ꝯditionalē. Si mūdus ꝛ cur-
sus astroꝝ durabit vsq3 ad tn̄ tps ꝫ dispōnē q̄lis nūc ē
tali die sol eclypsabiē.istā vitatē nō ē dubiū eē notā an-
gelo: cū sit nota vl' eē possit ēt hoi astrologo:ꝛ ñ ē ei nota
per se siue ex terminis:vt pꝫ ēt qꝛ cuilibet nr̄m q vtiq3 ter-
minos nouimus eēt nota. Itē non ē sibi nota ex aliq̄ no-
ticia ītuitiua vna aut plib⁹:ꝫ qꝛ nouit qñ sol ꝛ luna ī ta-
lib⁹ pūctis erūt.igr̄ nō ē sibi īmediata. Idē posset pbari
de vitatib⁹ pliū effectuū nāliuꝫ:quos futuros angelus
pnoscit:ꝛ nō nisi p noticiā suaꝝ cāruꝫ:vn̄ Aug.in de diui
natiōe de.diē ꝙ demon in aeris affectiōe atq3 inordina-
tiōe sibi nota nobis ignota futuras puidet tēpestates.i.
p noticiā qua nouit aerē sic eē affectū ꝛ inordiatū cogno
scit ꝙ tēpestas erit. ¶ 3ᵃ ꝯ ē.ꝙ angelus ītelligere pt dis- 3ᵃ ꝯ
currēdo tertio mō.hāc pbo:qꝛ si deē opᵐ.seqtur ꝙ dya-
bolus q̄libꝫ sil' actualr̄ nouit distīcte īfinitas vitates spē
differētes:ꝛ vlteri⁹ ēt ꝙ hꝫ sil' actu īfinitas noticias spe-
cifice distinctas vel vnam equiualētē infinitis specifice
distīctis.consequens vtrūq3 puto nō eē dādū.ꝯsequētiā
declaro ī exēplo iā sumpto ꝺ sole:ꝯstat.n.ꝙ si mundus ꝛ
cursus astroꝝ vniformiter ppetuareē a deo īfinities sol
eclypsareē:cū igr̄ dyabolus quālibꝫ eclypsim futurā seu
quocūq3 tpe sol sit eclypsandus posset cognoscere:si non
possit scire p discursuꝫ mō isto.igr̄ sil' nouit qñcūq3 ecly-
psabiē.ꝛ p ꝯn̄s sil' nouit īfinitas tales vitates si mūdus
ꝛ cursus astroꝝ ppetuabitur vniformiter. In tpe a.ecly-
psabiē sol si mūdus ꝛc̄. In tpe b.sol eclypsabitur ꝛ sic de
aliis tpib⁹. Idē pꝫ ī alio exēplo:nā cōstat ꝙ figure angu-
lares ī īfinitū sūt multiplicabiles p additionē anguloꝝ.
verbi grā.possibilis ē figura triangularis.pōt ēt ē aliq̄
q̄drāgularis:ꝛ itē aliq̄ pētāgularis:ꝛ sic ī īfinitū supposi-
to ꝙ ꝯtinuū sit īfinite diuisibile.ꝺ q̄libꝫ āt spē figurarū
scibilis ē aliq̄ ppria passio:certū ē igr̄ ꝫ pdicta ꝙ dyabo
lus sil' cognoscit īfinitas ꝯnes ꝛ vitates speci^ce distīctas.
¶ Ꝑ.mihi vr̄ valde mirabile dictu ꝙ nullaꝫ vitatē ne-
cessariā cognoscibilē nālr̄ dyabolus ignoret:ꝛ tñ oporte-
ret Ꝧ dr̄e ꝫ illā viā:nā si aliq̄3 ignorat vl' illa ē mediata
vl' īmediata:si mediata.ḡ p porē cognoscibil':ꝛ p ꝯn̄s ali-
qua ignota p aliā pus notā cognosci pt ab eo:ac p Ꝧ p dis
cursuꝫ Ꝧ 3ᵒ sumptū:cᵒoᵐ poniē. Si vō illa ignota ē īme-
diata.igr̄ p locū a minori.seqē ꝙ aliq̄ mediata ē sibi igno
ta:ꝛ p ꝯn̄s vt pus aliq̄ ē ab eo cognoscibilis p discursum.
¶ Pro opi.opposita nō adducūt opinātes aliā rōneꝫ q̄
illā psuasiōem ꝺ ꝯpatiōe corpoꝝ suppremoꝝ ad īfima q̄
soluta ē ī arti.pcedēti.ꝛ auctoritatē Dyo.allegatā ī 2ᵒ ar-
guᵗᵒ facto ad.q. ¶ Ad pᵐ igr̄ arguᵐ cū dr̄ ꝙ ꝺ extremo ad ad argᵐ
extremū ñ ꝺueniē nisi p mediū ꝛc̄.dici pt p ꝙ q̄uis illa pnci.q.
ppō hēat vitatē ī motu locali:cū aliqđ corp⁹ mo'a vtute
fi'ᵃ:ñ tñ vlr̄ ī aliis motib⁹ hꝫ vitatē:nā ꝯstat ꝙ capilli ni-
gri fiūt albi:ꝛ tñ ñ pus fiūt virides vel cerulei:q colores
sūt medii iter albediēꝫ ꝛ nigredinē:cūdo tñ magl ad itē-
tionē arguētl pt ꝯcedi ppō vbi ē dare p se mediuꝫ:ꝛ p se
extrema:ꝛ pꝫ ꝙ alr̄ ñ ē va:nūc āt ita aliqd ē mediū inter
aliq̄ ꝙ iter q̄dā alia ñ ē mediū.vbi grā.iux māꝫ de q̄ est
sermo eē itētiōale ī medio ē mediū p se iter eē māle co-
loris ꝛ eē ei⁹ itētiōale ī organo visus.vn̄ visibile īmedia-
te suppositū orgāo ñ cāt spēꝫ ī illo:ꝛ tñ tale eē itētiōale ī
medio ē p se mediū iter eē māle tāgibil' ꝛ ei⁹ eē itētiōale
in organo tact⁹:ita ēt eē itētiōale ī sensu vel ī imagiatiua
est mediū iter eē māle ꝛ esse pure ītellectuale in anima
coniūcta:ꝛ tamen non in anīa separata:ꝛ ita dico ꝙ esse
imaginabile non est medium inter esse materiale ꝛ esse
intellectuale respectu intellectus angelici: vn̄ sicut non

bene argueret̃ ꝙ tãgibile nõ põt agere in organũ tactus
nisi prius agat i mediũ extrinsecum: qꝛ visibile nõ põt age/
re i organũ visus: nisi agat i mediũ extrinsecum: ita nõ bñ
arguitur. ꝙ res mãlis non põt agere imediate i itellectũ
angelicũ: qꝛ non põt ẽt imediate agere i itellectum hũa/
num coniũctum. Qđ tam̃ ẽt vtrũ vl̃r sit veruȝ i qualibȝ
Ad 2m actione itellectus pro nũc non affirmo nec nego. ¶ Ad
scđȝ qñ qđ sit de ꝯsequentia. cõcedo tñ ꝯsequens: ꝛ ad au/
ctoritatẽ Dyonisij dico ꝙ ipse nõ loqtur de angelis ſm
statũ mere nãlem: sed ſm statũ beatificũ: nec de qualibȝ
noticia eoꝝ: sed de ea qua deũ cognoscũt: ꝛ istud pȝ: tum
ex eo ꝙ sine medio ibidẽ pcedit. ait. n. sic. ex ipsa. s. diui/
na sapiẽtia itelligibiles ꝛ itellectuales angelicaꝝ mẽtiũ
ṽtates simplices ꝛ beatos hñt itellectus. ecce ꝙ đ bea/
tis spãlr̃ loqtur. Qđ ẽt cõfirmat̃ qꝛ cito post loqtur spãlr̃
de aiabus humanis: ꝛ postea đ demonibꝰ spãlr̃: tñ qꝛ ait
non sermonibꝰ diffusis cõgregantes diuinam cognitio/
nem: nõ ait absolute cognitionẽ: sed ꝺterminauit dicẽs di
uinã: ꝛ ẽt post statim seqtur. vniformiter itelligibilia di/
uinoꝝ itelligũt: per que pȝ ꝙ loquitur de cognitiõe qua
deum beatifice vidẽt. ꝛ certe illã nõ congregant ex ser/
monibus diffusis: neqȝ per discursuȝ acqrunt. In ppo/
sito aũt nõ est sermo de tali noticia: neqȝ de eis ſȝ statum
beatificũ: sed ſm naturaleȝ. i. si essent i statu eorum pure
naturali: ꝛ in tali pscrutatione meliꝰ põt videri veritas
ex dictis sanctoꝝ cũ loquunt̃ de demonibꝰ q̃ꝫ cum đ an/
gelis beatis: nã multi dicũt de ipsis ſm statum illũ sibi
conuenientia: que itelligi nõ debent sibi nãliter conue/
nire ꝙ q nõ distiguũt errãt circa intellectum ipsoꝝ.

¶ Distinctionis. IX. ꝛ. X. Questio. I.

Circa dis. 9. ꝛ. 10. i qbus magister agit de distĩõne ꝛ peminentia ordi/
nũ angeloꝝ: ꝛ quõ supiores p medioȝ nũ/
ciant minoribꝰ diuina pcepta: ita ꝙ que
ipsi nouerunt q̃si loquẽtes alijs manife/
p^m stant. ¶ Quero pmo. vtrũ vnus angelus
nãlr̃ ex se possit nosse disticte ꝛ ituitiue cogitatiões alio/
rum angeloꝝ: ac ẽt nostras. Et arguit̃ ꝙ sic. qꝛ ãgelus
quilibȝ nãlr̃ põt cognoscere disticte ꝛ ituitiue cuiuslibet
alterius angeli: ac ẽt hois ẽentiaȝ ꝛ itellectũ ꝛ volũtatẽ.
igr̃ ꝛ qlȝ potest nãlr̃ sic cognoscere cuiuslibet angeli vel
hois cogitationes ꝛ volitiões: ꝯña vr̃ clara: qꝛ non minus
cogitatio ꝛ volitio sunt de se actu itelligibiles q̃ꝫ itelle/
ctus ꝛ volũtas: imo plus: nã noȝ per hꝫ operationes deue/
nimus i noticiã potẽtiaꝝ tãq̃ꝫ i minus nota p notiora. an/
tecedẽs pbat̃. nã qlibȝ angelus cognoscit essentiã suam
intuitiue. igitur ꝛ quilibet superior cognoscit essentiam
inferioris intuitiue: patet consequentia: qꝛ omne cogno/
scibile ab iferiori pt̃ esse cognoscibile a supiori eq̃ pfecte
vel pfectius. Et simili mõ pbat̃ de volũtate ꝛ itellectu:
ita ẽt de hoie. qm̃ homo ẽt suã essentiã aie nouit ituitiue
vt probatum est i pmo. dis. 3.

Oppositũ arguit̃. qꝛ dei ẽ pprium nosse cogitatio/
nes cordiũ iuxta illud Jer. 17. prauuȝ
est cor hois ꝛ iscrutabile ꝛ qs cognoscet illud. Et stati re/
spõdet̃. ego dñs scrutans corda. supple ꝛ nullus alius.

Sco. in rep. lib. 2. dis. 9. Hec est opi. cuiusdã doctoris: sicut ex his p q̃ repro/
bat opi. sancti Thome. colligit̃: ꝙ qlȝ ange/
lus nãlr̃ põt ituitiue ꝛ disticte cognoscere cogitationes
alioꝝ: nec i hoc depẽdet a volũtate cogitantis: vñ posita
cogitatione vel volitiõe non est i potestate angeli cogi/
tantis vel volẽtis occultare eã alteri angelo: qn ille eaȝ
p^m possit disticte cognoscere. pbatur aũt opi. hec pmo sic. oẽ
intelligibile i actu presens itellectui pfecto nõ dependẽ/
ti a fantasmate ꝛ sibi pportionatũ pt̃ ab eo itelligi: ꝛ ad/
ditur nõ depẽdẽti a fantasmate: qꝛ itellectus noster pro
statu isto non itelligit aliqd: nisi per cõparationẽ ad fan
tasmata quãtũcũqȝ sit sibi psens: sed cogitatio vel cõce/
ptus i vno angelo quãtũcũqȝ claudat̃ per volũtatẽ est i/
telligibile i actu ꝛ proportionatũ itellectui angeli alte/
rius: ergo ab illo põt cognosci. ¶ 2°. si angelus possȝ al/ 2m
teri occultare suã cognitionẽ eadem rõne posset illi oc/
cultare suã ẽentiã ne videret̃ ab illo. ꝯñs est falsum. ꝯña
probat̃: qꝛ essentia angeli sibiipsi ẽ itimior q̃ꝫ propria co/
gitatio. ¶ 3°. non subest iperio voluntatis create actio 3m
agẽtis nãlis approximati passo: sicut ꝙ ignis nõ calefaci/
at lignũ nõ subest iperio volũtatis create: sed itellectio i
angelo est nãlr̃ itelligibilis ꝛ motiua itellectus alterius
angeli. ergo nõ põt volũtas vnius angeli occultare ne i/
telligat̃ ab alio ãgelo ꝯceptus suus. ¶ 4°. si volũtas vniꝰ 4m
angeli põt claudere suũ ꝯceptũ ne videat̃ ab alio ãgelo
pfectiori põt eadem rõne occultare ꝯceptum suũ ne co/
gnoscat̃ volũtas a pprio itellectu: qđ ẽ falsuȝ. ꝯña pbat̃.
qꝛ minus potest volũtas ipedire ne intellectus pfectior
ꝛ magis dispositꝰ moueat̃ ab itellectu sibi psente q̃ꝫ ipe/
dire itellectum iperfectioreȝ: ꝛ q non est ita dispositus:
vt moueat̃ ab illo itelligibili: sed itellectus supioris an/
geli est pfectior q̃ꝫ itellectus istius sic occultãtis: ꝛ etiaȝ
magis dispositus: vt patiat̃ ab illo itelligibili: qꝛ itellctꝰ
perfecte itelligens aliqđ obtm̃ non potest pfecte simul i/
telligere itellectionẽ illius oppositi: qꝛ non itelligit itel/
lectionẽ: nisi p actũ reflexũ: ꝛ per ꝯñs nõ itelligit pfecte
illã itellectionẽ dum est: qꝛ tũc hret sil̃ duos actꝰ intelli/
gẽdi pfectos: sȝ aliꝰ angelus pt̃ itelligere illã pfecte actu
recto itelligendi. ¶ Quinto non minus est occultabilis 5m
actus volũtatis q̃ꝫ actus itellectus: imo magis: sed actꝰ
volũtatis nõ potest occultari itellectui alteriꝰ angeli. g
nec actus itellectus. pbatur minor: qꝛ si claudit vel occul
tat volitionẽ vel p seipsam: vel per aliaȝ volitionẽ: nõ p
seipsam: qꝛ ipsa posita i esse est multiplicatiua sui ꝛ mo/
tiua potẽtie sibi pportionate: qꝛ ꝛ hoc est de rõne minus
perfectioris. ergo per aliam volitionẽ: ꝛ de illa q̃ro si oc/
cultat̃ vel nõ: si sic. ergo p aliã: ꝛ sic i ifinitũ. ergo est ꝺue
nire ad vnã que ẽ manifesta: ꝛ per ꝯñs itellectio vel con/
ceptus nõ põt eẽ occultus p volitionẽ. ¶ Ad illud autẽ
verbũ apostoli pme ad cor. qs. n. scit hoium q̃ sunt hois: cap. 2.
nisi spũs hois q est i ipso. Qđ alia opi. p se adducit. Re/
spondet̃ ꝙ hoc itelligitur de corde hois qđ est volũtas:
iuxta illud: fili prebe mihi cor tuũ. i. amorẽ tuuȝ. q ẽ actꝰ
volũtatis: ꝛ istũ actũ volũtatis dr̃ solus deus nosse: nõ qꝛ
non sit naturalr̃ itelligibilis ab alio angelo: vnde nõ põt
vnus angelus claudere suaȝ volitionẽ: qn sit itelligibilis
ab alio: sed iõ dr̃ solus deus cognoscere volitiões: qꝛ non
coagit volitiõibꝰ: vt agat i itellectuȝ alteriꝰ: ꝛ hoc iuste:
qꝛ volitiões ordinantur ad premiationẽ ꝛ punitionem:
que soli deo conueniunt: iuxta illud. mihi vidictaȝ ꝛ ego
retribuam: ꝛ ideo cognitionem illoruȝ sibi reseruauit: sȝ
ista rõ non ita concludit de itellectionibus: qꝛ non sunt
ita ordinate ad premium ꝛ penam: vnde non sunt meri/
torie: nisi vt cadunt sub actu voluntatis: ꝛ inquantuȝ i/
perantur a voluntate. ¶ Cum isto doctore satis cõcor/ Alius doctor
dat quidã alius. d. ꝙ angelus nature sue derelictus po/
test videre intuitiue cogitationes ꝛ affectiones in alio
angelo: ꝛ in nobis similr̃: quod probat pmo: qꝛ sicut visi/ p^m
bile ad visum: sic intelligibile ad intellectum: sed oẽ
visibile potest videri a potentia perfecta visiua: si debi/
to modo approximetur. igitur oẽ intelligibile pt̃ videri
ab itellectu angelico q est potentia itellectiua perfecta.
¶ Secũdo omne actiuũ totale vel ptiale respcũ vnius 2m
passiui põt eẽ tã ptialis respectu cuiuslibȝ passiui eiusdẽ.

rõnis ꝛ cuiuslibꝫ effcũs eiusdẽ rõnis:sed vna intellectio
angeli põt eẽ cã ptialis respcũ actꝰ reflexi i eodẽ angelo:
nã põt itelligere se itelligere.igr̃ illa itellectio põt eẽ cã
partialis respcũ alterıꝰ ãgeli:si debito mõ approximet̃:
ꝛ eodẽ mõ ẽ de itellectiõe nr̃a:ac ẽt de affectiõe:de facto
aũt forte aliud ẽ qȯ angelus nõ põt itelligere nisi cõcur/
rente deo:sic cã ptiali:ꝛ qꝛ de facto forte nõ coagit itelle/
ctui angelico ad itelligẽdũ cogitationes nr̃as vel alterıꝰ
angeli:iõ forte non itelligit illas.¶ 2ᵒ.dic iste doctor ꝙ
supposito ꝙ angelus videat cogitatiões ꝛ affectiones i/
tuitiue:non tñ videt obiectũ terminãs actũ nisi in vli ꝛ
ɔspectu cõi sibi ꝛ alijs:qꝛ posito ꝙ diligã sortẽ põt ange/
lus ituitiue videre dilectionem meaꝫ si sit approxima/
ta sibi:ꝛ videt ꝙ diligo hoiem:sꝫ nõ videt ꝙ diligo sor/
tem.eodẽ mõ i ꝓposito:si itelligam sortẽ põt videre itel
lectionẽ meã ituitiue:ꝛ põt videre ꝙ itelligo hoiem:sed
nõ ꝙ itelligo istũ vel illũ:ꝛ tota cã est ꝙ obiectũ actus
nõ põt cognosci a potẽtia cognoscẽte actuꝫ nisi ꝑ discur/
suꝫ ꝛ arguitiue:alr̃.n.si videns actuꝫ ituitiue semꝑ vide/
ret obm̃ actus illiꝰ ituitiue:cũ ãgelus ꝛ itellectus noster
pro statu isto possit cognoscere cognitionẽ abstractiuam
ituitiue:seqtur ꝙ tũc videt obm̃ illiꝰ actus ituitiue:qȯ
falsum est:qꝛ possum intelligere abstractiue obiectũ qȯ
nihil est i effectu.igr̃ cognosco obm̃ actus arguitiue tñ:
ꝛ per discursum:sed isto mõ nõ cognosco aliqȯ singulare
determiatũ:sed tñ i cõspectu cõi:qꝛ cognitio equalr̃ assi
milat̃ oĩbus idiuiduis eiusdẽ rõnis:maxie si illa indiui/
dua sint simillima:ꝛ per ɔñs ꝑ talẽ nõ pt̃ dterminate pluꝫ
Di[us] op. hr̃i cognitio vniꝰ q̃ȝ alterıꝰ.¶ Ista opi.mihi nõ vr̃ vera
ad qȯ ostẽdẽdũ:ꝛ ꝓ respõsione ad.q.pono ɔ̃nes tres. pᵒ
est.ꝙ de facto nulla creatura cognoscit disticte ꝛ ituí/
tiue cogitatiões vel affectiones humanas. 2ᵒ.ꝙ nulla
põt nãlr̃ tales cogitationes vl̃ affectiões sic cognoscere.
3ᵒ spãlr̃ ɔ̃ scõꝫ doctorem ꝙ si angelus ituitiue cognosce/
ret cogitationẽ alterıꝰ qua alter disticte ꝛ dterminate co/
gnoscit aliqȯ singulare:ꝛ per hanc cognosceret obm̃ eiꝰ
pᵃ ɔ̃ vtiqꝫ cognosceret illud disticte ꝛ determiate.¶ Primã
cõclusionẽ possem multis auctoritatibꝰ scripture ꝓbare
quibus asserit̃ dei esse corda hoium nosse:verum qꝛ ali/
qui pro libito iterdũ glosant dicẽtes ꝙ ex talibꝰ aucto/
ritatibꝰ nõ excludunt̃ creature ab hȯ cognitiõe: iõ vni/
cam adduco q̃ glosaꝫ hȯ prorsus repellit.Scriptũ.n.ha/
ca. 6. bemus 2ᵒ.paralipomenon.dcm̃ esse deo per Salomonẽ.
Tu solus nosti corda filioꝝ hoium.Si solus ergo nulla
creatura.Dices ꝑ corda:itelligit affectiões tãtũ nõ cogi/
tationes ꝓpter cãm supiꝰ a doctore pmo assignataꝫ. Cõ/
tra.tũc dyabolus cogitationes salteꝫ nosset:sed hȯ ẽ falsũ
sicut ꝓbat̃ ꝑ illud ecclesiasticũ dogma scriptũ i li.de ec/
cap. 49 clesiasticis dogmatibꝰ.iternas aie cogitationes dyabo/
lum nõ videre certi sumus:ꝛ ne qꝛ dyabolũ spãliter no/
minat suspiceris eũ solũ nõ alios angelos hãc nõ hr̃e no/
ticiã.ascultã qd subdit̃.Secreta ãt cordis ille solus no/
ɔfirma. uit:ad quẽ dr̃:tu solus nosti corda filioꝝ hoiuꝫ.¶ P̃.ni/
miũ foret piculosuꝫ si dyabolus disticte cognosceret qd
ɔfirma. hõ determiate cogitat.¶ P̃.hȯ reprobatur ex itentione
Hyeroni.sup illud Mathe.9ᵒ.cum vidisset Iesus cogi/
tatiões eoꝝ ꝛc̃.dicit.n.ipse ꝙ illud ex hȯ ꝓbat̃ ꝙ ipse eẽt
deꝰ:sed certe istud nõ eẽt veꝝ:si etiã dyabolus suis nãli/
bus relictus hȯ nosse posset.alias eq̃ hñ seq̃ret̃ ꝙ dyabo/
lus eẽt deꝰ.Et si attẽdant̃ verba euãgelij p̃cedẽtia pateꝫ
manifeste ꝙ loqtur ꝓprie de cogitatiõibꝰ:vt ptinẽt ad
itellectũ:nã pmittit euãgelista.Et ecce qdam de scribis
dixerunt itra se hȯ blasphemat:ꝛ imediate seqt̃:cũ q̃ vi/
disset ille cogitatiões eoꝝ:cogitatiões qdẽ dixerũt itra
se nõ affectiones itqt qbus cupierũt vel voluerũt. Iteꝫ

ꝙ ibi ꝑ cogitationes significent̃ itellectiones:pꝫ ꝑ Aug. ca. 10.
15.de tri.vbi p̃dictũ verbũ ad hunc itellectum exponit.
¶ Alias auctoritates nõ ẽ opus afferre:qꝛ hẽ tã expres/
se sunt:vt nullus xp̃ianus de ista ɔ̃ne possit licite dubita/
re:vñ miror multũ de scd̃o doctore ẽt ꝙ cũ nota dubi/
tatiõis dicit angelos de facto cogitatiões hoium nõ nos/
se:cũ tñ illud assertiue scriptura tã expresse determinet.
¶ P̃.cã quã ille doctor assignat ꝑꝑ qȯ sole affectiões la/
teant angelos nõ est sufficiẽs.Tum qꝛ q̃uis soli deo cõ/
ueniat pmiare atqꝫ punire:vt quid ob hȯ fuit necesse: vt
ipsas volitiones solus nosset:nũqd si alij nosset ipse ꝑpes
minus eẽnt pmiãde vel puniẽde:aut hȯ minꝰ sibi soli cõ/
ueniret:pꝫ hñ ꝙ nõ.¶ 2ᵃᵐ ɔ̃neꝫ ꝓbo sic.nullũ genꝰ en/ 2ᵃ ɔ̃.
tiũ puat̃ vlr̃ vl̃ vt i plibꝰ sm̃ idiuidua ꝛ tp̃a opatiõe sibi
nãlr̃ ɔpetẽte seu nata ɔpetere.Genus ãt angeloꝝ ꝑ se vl̃
in plibꝰ s̃ꝫ idiuidua ꝛ tp̃a puat̃ cognitiõe disticta cogita/
tionũ hoiuꝫ:vt pꝫ ex p̃cedẽte ɔ̃ne.ꝗ ipsi nõ sunt nãlr̃ apti
ad talẽ opationẽ.ɔñ̃a ẽ clara.ꝛ pma pars añtis ꝓbat̃ au/
ctoritate Aug.7ᵒ.de ciui.dei.sic deꝰ administrat cuncta cap. 30.
q̃ creauit:vt ẽt ipsas ꝓprios exercere ꝛ agere motꝰ sinat.
ꝛ li.5.ɔ̃ Iulianũ ait.neqꝫ.n.deꝰ ita nãs creavit leges au/
ferat:q̃s dedit motibꝰ vniuscuiusqꝫ nãe:ꝛ vtrobiqꝫ mo/
tũ ꝑ opõne capit:ꝛ itelligẽdũ ẽ dcm̃ vtrũqꝫ vt i plibꝰ:nã
aliqñ ꝑ miraculũ suspẽdit aliq̃s creaturas ab opatiõibꝰ
suis:qȯ tñ rarissime ɔtigit.sic ɔtigit i camino ignis trium
pueroꝝ.¶ Cõfirmat̃.qꝛ alias possꝫ dici ꝙ albedo pt̃ nã/ ɔfirma.
liter ꝓducere albedinẽ siue calor calorẽ:sꝫ ꝙ hȯ ñ cõtigit
est:qꝛ deꝰ suspẽdit eã a tali actiõe nõ coagendo sibi:ꝙ tñ
nullus diceret.¶ 2ᵒ.deꝰ nullã spẽꝫ reꝝ corpaliũ puat vt 2ᵐ
in plibꝰ s̃ꝫ idiuidua ꝛ tp̃e vlla opõne ad quã sit nãlr̃ apta
nata.igr̃ nullas sbãs spũales ꝛ nobilissimas creaturaꝝ
puat vt i plibꝰ ꝛc̃.ɔñ̃a ꝓbabilis multũ ẽ:nec oᵐ ɔñ̃tis vr̃
rõnabilr̃ stare cũ añte.ꝛ añs ẽ clarũ.¶ P̃.cã nulla rõnal̃
vr̃ posse assignari ꝑꝑ quã deꝰ sic sp suspenderet ab hȯ co/
gnitiõe ãgelos saltẽ bonos:cũ ñ suspẽdat eos a cognitõe
reꝝ minꝰ pfectaꝝ:nec ẽt magl̃ pfectaꝝ:vtpote sbarũ ꝛ
corpaliũ ꝛ spũaliũ.¶ 3ᵃᵐ ɔ̃ne ꝓbo sic.si aliqs intelligit ꝑ 3ᵃ ɔ̃
spẽꝫ aliq̃ȝ singulr̃ ꝛ dterminate aliqȯ idiuiduũ repñtãteꝫ
dterminate itelligit illȯ idiuiduũ qȯ illa dterminate repñ/
tat.igr̃ si aliqs itelligit ꝑ aliq̃ȝ noticiã dterminate aliqȯ i/
diuiduũ repñtãtẽ itelligit dterminate illȯ idiuiduũ.ɔñ̃a
pꝫ.Tũ qꝛ eadẽ rõ ẽ hincinde:nec aliqd vr̃ plus obuiare
ɔñ̃ti q̃ȝ añti.qȯ pꝫ.si.n.ꝑꝑ aliqd obuiaret̃ ɔñ̃ti hȯ esset vt
vr̃ s̃ꝫ istũ:qꝛ noticia ẽ eq̃ silis alijs idiuiduis eiusdẽ rõ/
nis:vt supra pꝫ ꝑ cũ ꝗ hãc p̃cise cãꝫ assignat.Sꝫ ita etiaꝫ
spẽs ẽ equalr̃ silis.Tũ qꝛ si aliqs itelligit ꝑ aliq̃ȝ spẽꝫ vel
aliquẽ ɔceptũ cõeꝫ ꝛ vleꝫ itelligit oĩa repñtata vl̃ signa/
ta nãlr̃ ꝑ illũ ɔfuse ꝛ idisticte:sic si aliqs itelligeret ꝑ ali/
quã noticiã vleꝫ ꝛ cõeꝫ itelligeret idisticte ꝛ ɔfuse oĩa si/
gnata ꝛ repñtata ꝑ illã:ita ẽt si itelligẽs ꝑ spẽꝫ singlr̃ re/
presentãtẽ ꝛc̃.añs pꝫ:qꝛ alias ipole eẽt dterminate recor/
dari ꝛ disticte alicuiꝰ idiuidui:nã vt supra pꝫ:ꝛ ẽt i ꝑ ipos/
sibile ẽ eẽ nãlr̃ recordationẽ nisi ꝑ spẽꝫ:ꝛ ɔstat ꝙ ꝑ spẽꝫ
vleꝫ nõ pt̃ eẽ recordatio alicꝰ idiuidui dterminate ꝛ disti/
cte.si igr̃ nec ꝑ singularẽ seu singulr̃ repñtãtẽ.igit̃ nullo
mõ.¶ P̃.s̃ꝫ hȯ nulla spẽs singulr̃ repñtaret:cᵒ oᵐ assumi/
tur i añte.¶ Cõfirmat̃ ꝑ eũdẽ doctorẽ ꝗ i suo 2ᵒ.i illa.q. ɔfirma.
vtꝝ ãgelus itelligat alia a se ꝑ eẽntiã suã vl̃ ꝑ spẽs:soluẽ/
do qȯdã dubiũ a se motũ dic̃ sic:lꝫ itellectio vl̃ spẽs si po
neret̃ equalr̃ assimilet̃ mltꝭ idiuiduis:tñ ex nã sua dter/
minat sibi qȯ ducat itellcũꝫ i cognitõeꝫ illiꝰ obti a q̃ pti/
culr̃ cãtur:qꝛ ita dterminat sibi cãri ab illo obto ꝙ nõ põt
cãri ab alio:ꝛ iõ sic in eiꝰ cognitionẽ ducit ꝙ nõ ducit in
cognitionẽ alterıꝰ:ex qbus pꝫ tã ipm antecedens q̃ȝ etiã
ꝙ cã quã supra assignat dicti sui.s.de simulatiõe nulla ẽ.

pmittēm

¶ Pro solōne rōnuȝ premitto q sicut ad h q aliqḋ sensibile nālr sentiat ab aliquo nō suffic̄ q ille sit sensitiu⁹: ⁊ illud sit sensibile. sed reqritur q sensibile cōparet̄ ad sensitiuum ſm debitā ꝯparationē i propinqtate ⁊ distātia ⁊ alijs cōditionibus certis diuersis: tamē ſm diuersitatē sensuū ⁊ sensibilium: vt pȝ: qꝛ visibile necesse ē eē oppositū ſm rectam lineā ad organū visus: qḋ nō reqrit̄ inter audibile ⁊ auditū. Et si aliqs esset visus cui visibile nō posset sic opponi directe ille nō possȝ illud videre: sic ad h q aliqd possit naturalr itelligi itutiue ab aliq̄ non suffic̄ q ipm sit itelligibile: ⁊ aliud sit itellectiuum: sed necesse est q si illud itelligibile determīet sibi aliq̄liter se hr̄e ad itellectū ad h vt itelligat̄ talr vtiq: se habeat ad ipsum: q si sit ipoſe naturalr ipm ad illud talr se habere: ipoſe ēt est naturalr ipsum ab illo sic intelligi Est.n. potens q habȝ potētiam faciendi: ⁊ vt est potentia faciēdi: est aūt nō oino: sed hītiū aliquo mō: vt dr̄.9.

T.cō.z. metaph. nūc aūt q̄uis cogitatio sit itelligibilis ⁊ intuitiue ⁊ distractiue: tn̄ ad h vt sic sit poſe eaȝ itelligi ab intellectu creato ipsa ex nā sua sibi determiat quedā modum se hn̄di ad ipm. sic q si talr non se hr̄et ad illū non eēt possibile illā itelligi ab eo. Iste aūt modus est vt puto q ipsa iformet illū: ⁊ sit subiue in illo. Qḋ pōt declarari ex eo q si p potētiā dei duo hoies essent i eodē loco pmo adhuc cogitatio vni⁹ non ituitiue itelligeret̄ ab altero nō obstāte q esset eiusdē rōnis itellectus illius ⁊ alias forsitan dispositus meli⁹: ⁊ ipsa ita eēt pxima itellectui alteri⁹: sicut ei in quo est: nec appet pp qd ipsa possit cōcausare itellectionē sui i vno ⁊ nō in altero: nisi qꝛ est i vno subiue ⁊ non i altero: alio ēt casu possibili dato gr̄a exēpli declarat̄: nā si vnus āgelus bonus vel malus sit i eodē loco pmo cū hoie: ita q toti corpori hois: ⁊ cuilibet pti eius coexistat totus angelus: sicut coexistit aia rōnalis illi⁹ pter h q illa iformat corpus: angelus autem nō: sicut pluries forte accidit cogitatio talis angeli: eque erit pns penitus aie illius hois: sicut cogitatio ppria illius: ⁊ tn̄ non cognoscet̄ ab illo distīcte: nec vr̄ posse alia cā assignari pter hāc: qꝛ illa non erit i eius aia: sicut for⁹ i materia. Cū igr̄ nulla cogitatio isto mō se habeat ad aliquē aliū itellectum ab eo: cui⁹ est: aut nālr habere se possit. seqtur q a nullo alio cognosci possit ituitiue: nō tn̄ h modo oȝ se hr̄e ad itellectuȝ oē qḋ ab eo dȝ intuitiue cognosci: sicut nec necesse est oīe qḋ sentire pōt eē directe oppositū: sicut necesse est eē visibile ad h vt videat̄: ⁊ pter istud: qḋ nūc dcm̄ est vr̄ posse pbari q vnus angelus non pōt nālr itelligere cogitationē alteri⁹: qḋ concedo. Et q̄uis h nō iuenerim expssum i scriptura sicut de cogitationib⁹ hoium: nō tn̄ habet̄ oppositū: qn imo hoc magis trahi pōt ex dictis sanctorum: ⁊ antiqores doctores hoc tenēt.

Ad rōes addu.i p̄ artic.

¶ Nūc ad rōnes alteri⁹ opi. pro quāto tāgūt istam ꝯnem. respōdeo ad pmam: pōt pmo ꝯcedi ꝯclusio que ibi directe ꝯcluditur. vȝ. q cogitatio pōt ab angelo cognosci: sed nō seqtur. pōt cognosci ab angelo: igit̄ distīcte ⁊ ituitiue. Sed est fallacia ꝯñtis: sed si in maiore addatur ituitiue dicēdo oē itelligibile i actu p̄sens ⁊c̄. pōt ab eo ituitiue itelligi. dicēdū q ppositio vera est: si itelligat̄ sibi talr eē presens qualr illud: vt sic itelligatur ex sua nā reqrit: ⁊ tunc pȝ: q minor est falsa ex his q̄ pmissa sunt.

Ad z^m

¶ Ad z^m q̄uis directi⁹ vadat ꝯ opi. illā quā ibi iprobat. Dico si cōtra dicta traheret̄ q non est ex iperio volūtatis q cogitatio lateat ⁊ nō eēntia: sȝ qꝛ cogitatio nō eā cōparationē hȝ ad itellcūm angeli q̄lē reqrit vt ituitiue itelligat̄: eēntia vero est i cōparatiōe sibi sufficienti ſm suā exigētiā.

Ad 3^m

¶ Ad 3^m dōm. q itellectio in āgelo nō est sufficiēter motiua itellectus alteri⁹ angeli ad ituitionē sui pp dictam cām.

Ad 4^m

¶ Ad 4^m ēt per idē pȝ qḋ pt imutare ppriū itellectū ad ituitionem sui ⁊ nō aliū: ⁊ istḋ sufficit ad rōnem: q̄uis ēt aliq̄ alia i ipsa sumantur satis dubia ⁊ forte nō vera.

Ad 5^m

¶ Ad 5^m dōm. q ēt actus volūtatis est occultabilis: imo nālr occultatus. i. icognoscibilis ab alio angelo: nec dico eū occultari per modū illuȝ quo illa opi. forte tenebat: si eū habebat sensum i quo ille doctor iprobat eam.

Ad rōes alterius doctoris

¶ Ad p^m alteri⁹ doctoris q̄uis illa similitudo nō possit itelligi vlr quo ad oia: sȝ pticulr tanuȝ: ꝯcedo tn̄ q cogitatio est itelligibilis ab angelo: sed nō seqt̄. ergo ituitiue: sic ēt q̄daȝ sunt a nobis itelligibilia: nō tn̄ ituitiue nālr: vt puta habitus ifusi: ⁊ ſȝ hūc doctorēmet ēt habitus acqsiti ⁊ substantie imāles que ⁊ si sint itelligibilia i suis cōceptib⁹ simplicib⁹ cōibus ⁊ forsitan pprijs: i seipsis tn̄ ⁊ ituitiue a nobis nālr nequeunt itelligi. Ita dico ēt q cogitatio nr̄a vel angeli itelligibilis vtiq: est nālr ab alio angelo i cōceptu aliquo cōi: i se ipsa tn̄ imediate nequaq̄. Et si silitudo de visibili ad visum sumeret̄: cū ista dterminatiōe ituitiue ⁊ in respcū ad quēlibȝ itellectū dōo: sicut se habȝ visibile ad visum ⁊c̄. Sed oē visibile pōt nālr a quolȝ visu ituitiue videri: gcquid sit d miore: nā forsitan falsa est: maior tn̄ ē negāda simplr.

¶ P̄. illa silitudo dȝ sic itelligi q ita itelligibile se habeat ad itellectū ſm exigētiā suam: vt ituitiue videat̄: sicut visibile ad visum: ⁊ tūc nihil ꝯcludit̄ ꝯ: qꝛ nō sic se hȝ cogitatio ad itellectū alteri⁹: vt supra dcm̄ ē: ⁊ q illa silitudo dbeat sic accipi: pȝ qꝛ alr pbaret̄ q visibile nō oppo^m directe visui posset videri sic arguēdo: sicut se hȝ audibile ad auditū: sic visibile ad visuȝ: sȝ audibile nō oppo^m: approximatū tn̄ pt audiri. igr̄ ⁊ visibile nō directe oppositū: approximatū tn̄ pt videri: ⁊ pȝ ad sensuȝ q ꝯclusio ē falsa.

Ad z^m

¶ Ad z^{am} rōnē potest dici: q non concludit q cogitatio nostra sit itelligibilis ab angelo. supposito q itellectus illius sit alterius rationis a nostro: sicut illemet doctor habet tenere: cum ponat itellectum angeli esse subam eius: ⁊ silr essentiam esse aie itellectū. Item si non essent plures angeli eiusdem spēi: vt magni dicunt rō nihil probaret: ⁊ si aliqs eiusdem spēi: non tamen omnes: non probaret tūc de oibus: sicut tamen itēdit.

¶ Respōdeo tamē concedēdo q illa itellectio posset esse causa partialis itellectionis in itellectu angeli: si debito modo sibi approximetur: sed debitus modus q̄ debȝ itellectus approximari itellectui: vt causet intellectionem sui est: vt iformet itellectum illum: qḋ non conuenit naturalr i proposito.

¶ Ad probationem illius alterius sui dicti. vȝ. q esto q angelus videat ituitiue intellectionem qua itelligo sortē ⁊c̄. dico q quāuis per illam videret distīcte ⁊ determiate: non tamē seqtur q ituitiue. istantia est: nam per aliquam recordationem intelligitur distīcte aliquod singulare: qḋ fuit ⁊ non est: nō tamen ituitiue: vtrum autem ita per actum suum possit obiectum videri: sicut per speciem videt̄ suuȝ represētatum dubiū est. Si tamē diceret̄ q sic: tunc aliud dcm̄ ibi assumptum esset falsum. vȝ. q obiectum non possȝ itelligi per actū nisi per discursum: naȝ qḋ itelligitur per spēm non itelligitur per discursum: vt supra fuit dictuȝ.

¶ P̄. adhuc non seqtur. itelligitur per discursum. igr̄ nō intelligitur distīcte ⁊ determiate. Intelligimus.n. deuȝ in via per discursum: ⁊ tamen distīcte. lȝ non ituitiue: sȝ abstractiue i aliquo conceptu composito sibi proprio: vt in primo declaratuȝ est. dis. 3. Et ideo iste doctor fallitur in h q ex hoc q aliquid non intelligitur intuitiue: infert q non intelligatur distincte ⁊ determinate: que illatio nulla est.

¶ Ad rationem principalem respondeo negādo ꝯñam. nec pbatio valȝ pp cām passignatam.

¶ Distinctionis. IX.⁊.X. Questio. II.

SEcundo quero vtrū vnus angelus possit nāliter alteri angelo loq locutiōe intellectuali. arguit̄ pmoq̄ nō. Nullus āgelus pt nāliter aliū loquētē itellectualr̄ audire auditiōe intellectuali. ğ nullus āgelus nālr̄ pt alteri loq locutiōe itellectuali. ꝯña pȝ: qꝛ alias frustra eēt talis locutio: sic ꝗs frustra loqtur surdo: qđ nō ē ponēdū i angelis. añs pbat̄: qꝛ ꝓ Aug. 15. ð tri. audire ⁊ videre q̄uis diuersa sint i sensib⁹: nō tñ i itellectu: sed ibi idē ē audire qđ videre seu itelligere: silr̄ loq idē ē qđ vbū formare: qđ nō est aliud q̄ cogitare: ⁊ p ꝯñs itellectualr̄ aliū audire loquētē itellectualr̄: idē est qđ illi⁹ cogitationes videre. Sed h̄ nō pt naturalr̄ aliqs angelus: vt pbatū ē i pcedēti. q. igitur ⁊c.

ca°. 10.

Ad oppositū arguit̄. Aīa sepata pt alteri aīe itellectualr̄ loq. igr̄ mlto magis angelus āgelo. pbat̄ añs ex eo qđ hr̄ i euāgelio ð aīa illi⁹ diuitis epulonis q̄ anime abrahe loquebatur.

Respondeo q̄ angeli loquātur adiuicē babem⁹ p scripturā Zach. 2°. vbi legit̄. Ecce angelus q loq̄bat̄ in me igrediebat̄ ⁊ ali⁹ āgelus egrediebat̄ i occursum illi⁹ ⁊ dixit ad eū. curre loq̄re ad puerꝝ istū ⁊c. hic hr̄ q̄ angelus āgelo ē locutus. Itē pma ad cor. si liguis ingt hoīum loquar ⁊ āgeloꝝ. vbi dic̄ vna glosa q̄ āgeli ꝑpositi significāt minorib⁹ q̄ de dei volūtate pmi sētiūt q̄ fit aliqb⁹ nutibus aut signis. ¶ Ad h̄ ēt pōt argui: qꝛ āgeli loq pñt aiab⁹ mortuoꝝ: igr̄ ⁊ angelis alijs: ꝯña satis ē clara. añs pbat̄ p illđ Aug. ð cura p mor. pñt ⁊ ab āgelis q rebus q̄ agunt̄ h̄ psto sūt audire aliqd mortui q̄ vnūquēq; illorū audire debere idicat: cui cūcta subta sūt. In li. ēt ð di. demonū. dic̄ q̄ demones q̄dā audiūt a sanctis āgelis: vt pnūcient. Si ğ audiūt igr̄ alij loquunt̄. Ex istis bñ hr̄ q̄ angeli loquunt̄: vtꝝ āt nāliter vl̄ v̄tute spāli diña nō hr̄ expssū: cōiter tñ tenet̄ q̄ sic. Uidēdū ğ ē ð mō. ¶ Ad qđ intelligēdū: pvidēdū ē qd est loq itellectualr̄ ⁊ qd audire. 2° qūo āgelus alteri loqtur ⁊ illū alter audiat. ¶ De pmo dōm q̄ sicut loq locutiōe vocali nō est nisi pferre verba vocalia: vt aliqs audiat auditiōe corpali: ⁊ intelligat id qđ p voces significat̄: ita loq itelligibilr̄ nō ē nisi formare verbū itellectuale: vt aliqs audiat auditiōe itellectuali: ⁊ itelligat illđ qđ significat̄ p verbū. verbuȝ aūt itellectuale: sic dic̄ Aug. 15. de tri. est formata cogitat⁹ ab ea re quā scim⁹: qđ nec grecū est: nec latinū: nec ligue alicui⁹ alteri⁹: ⁊ iđ itellectualr̄ loq est i itellectu cogitar̄. pp qđ ibidē quedā ingt. cogitatiōes locutiōes sunt cordis. ⁊ cetera mlta ad ppo᷑. Audire vo p itellcūm nō ē nisi cognitionē alteri⁹ itelligere. Sȝ audire p sensū nō ē aliđ q̄ voces platas pcipere. vñ ibidē Augu. Auditio ingt ⁊ visio duo q̄dā sunt iter se distātia i sensib⁹ corpis: in aīo aūt nō ē aliud atq; aliud videre ⁊ audire: qđ ꝯñter p saluatoris verba declarat ibidē. vide ibi. hec ð pmo. ¶ De scđo. s. ð mō loquēdi ⁊ audiēdi āgeloꝝ adinuicem dic̄ qdā doctor: q̄ est talis: nā āgelus causat i seipso cogitationeȝ de aliq̄: vt ali⁹ angelus audiat: q̄ causata causat effectiue cogitationē illi⁹ cogitatiōis i alio: ⁊ sic ex ꝯñti causat aliquo mō i alio cogitationē obti pme cogitatiōis: ⁊ sic dic̄ alibi. s. i suo scđo. talē cogitatōeȝ i alio causat pcise p modū obti. Ali⁹ vero i q̄ causat̄ hui⁹ cogitatio cogitatiōi alteri⁹ p illā audit aliū loquētē: nec aliud fac̄ q loq̄: ⁊ hoc mō dicit ipse q̄ vnus āgelus alteri nālr̄ loquit̄. ¶ Iste modus loquēdi nō placet mihi: rō ē: qm̄ ꝓm ipm seqtur q̄ qlibȝ āgelus nālr̄ videat seu itelligat ituitiue cogitatiōes alteri⁹: cui⁹ oppo᷑ pbatū ē in. q. pxima: ⁊ ꝯña patȝ: nā ex q̄ ipse p suā cogitationē causat pcise p modū obiecti cogitationē sue cogitatiōis i alio: ita nālr̄ pt hō cogitationē ali⁹ itelligere: sic ipsammet eēntiā angeli: cui⁹ illa ē cogitatio: aut aliq; aliā reȝ: q̄ sui noticiā nālr̄: ⁊ precipue p modū obti causat i eo. vñ ⁊ istā ꝯñaȝ satis ipse iplicite ꝯcedit: sicut ēt ⁊ ipm ꝯñs expsse: qđ tñ ego falsuȝ reputo. ¶ Ali⁹ modus dicēdi ē: q̄ vnus āgelus loqtur alteri cāndo i illo itellectionē eiusdē obti: qđ ipse itelligit. Ubi aduertēdū q̄ ꝓ istū doctorē pter visionē q̄ āgelus videt i verbo aliqđ obm̄. vbi grā. a. q̄tuor modis alijs pt idē a. videre. vȝ. ituitiue i seipso a. ⁊ iterꝝ ituitiue ⁊ itellectu alteri⁹ āgeli cognoscētis: ⁊ ēt abstractiue p spēm habitualē ꝯcreatā vel acqsitā: ⁊ nulla istaꝝ itellectionū est auditio: qꝛ nulla ē p se expssa ab itelligēte iquātuȝ itelligēs est: imo accidit ei q̄ obm̄ sit itelligēs: eque. n. maneret si nō eēt itelligēs: ⁊ i oīb⁹ istis: si aliqs itellectus causet ē itellectus ipsi⁹ itelligētis nō alteri⁹: ⁊ ipm obm̄ cōcurrit ibi cū itellectu: vt cā ptialis. 4° mō pōt iste cognoscere a. ita q̄ itellectio fiat i eo p itellectū aliū expimētē: ⁊ itellectus isti⁹ nullā cālitatē hēat respcū alicui⁹: sed tñ erit passiu⁹: ⁊ ista sola cognitio ē auditio: ⁊ ē expssa ab itelligēte iquātū ē itelligēs: ita q̄ solūmō itellect⁹ loquētis vel q̄ sūt i ipso vt i ipso vel pñtia sibi: vt sibi sūt actiua respcū auditionis: ⁊ h̄ nō vt pximi effcūs: nā ista pñtia loquēti pus causant itellectionē actualē i loquēte q̄ causent istā auditionē i audiēte: ipsa tñ intellectio loquētis nō ē i loquēte ratio agendi iquātum loquitur: sed aliquid pertinens ad memoriam loquētis. Cꝫ autē angelus possit sic causare intellectionem ipsi⁹ a. in alio angelo probatur: qꝛ q̄ est sufficiēter in actu pmo respectu alicuius effectus: potest illum causare in quocūq; receptiuo illius effectus. Sȝ angelus habens noticiā actualeȝ alicuius obiecti. verbi gratia a. est sufficienter i actu primo ad causandum intellectioneȝ actualem ipsius a. igitur potest illam causare in quocūq; receptiuo illius. Sed intellectus alterius angeli est receptiuus eius cum sit eiusdem rationis cuȝ illo intellectu. igitur ⁊c. probatio maioris: qꝛ prima extrema proportionis actiui ⁊ passiui sunt vniuersalissima abstracta a quocūq; actiuo et passiuo: qꝛ ista proportio inest particularibus per rōneȝ cōmunem: ⁊ ideo extremis: minor probatur. qꝛ angelus hȝ in se actum cognoscendi a. ⁊ speciem: quecūq; ponat̄ necessaria ad cognitioneȝ: ⁊ per id quod habȝ potest facere intellectum suum in actu secūdo causando in se intellectionem a. sicut effectuȝ. ¶ Contra h̄: qꝛ continent aliqua falsa: primum est: q̄ vnus angelus potest videre intuitiue a. in intellectu alterius angeli cognoscentis a. si enim h̄ esset verum: h̄ esset: qꝛ videndo cognitionem alterius angeli cognoscentis a. per illam intuitiue videret a. pȝ: qꝛ non potest videre a. in itellectu alterius angeli: nisi vel videndo per speciem quā alter angelus habet de a. vel videndo formaliter per cognitionem candem qua alter angelus videt a. vel vidēdo ipsam cognitionem qua alter videt a. ⁊ per illam sic visam videndo a. primum non potest dici: qꝛ cognitio per speciem ꝓ cum est abstractiua: nec minus ea que esset per speciem existentem in alio intellectu q̄ que est per existenteȝ in suo. nec secūdum dici potest: qꝛ non est possibile naturaliter q̄ duo eadem cognitiōe numero formaliter intelligant: sicut impossibile est naturaliter q̄ vna cognitio numero simul informet duos intellectus. relinquitur ğ tertium: ⁊ sic patet consequentia: sed q̄ consequens sit falsum probo. Tum qꝛ sequitur q̄ angelus vidēs visionem suam qua videt deum intuitiue: videret etiam illa visiōe reflexa deuȝ intuitiue. ⁊ per ꝯsequēs alia visio de

Margin notes (left column): ca°. 2. — cap°. 13. — p᷑ — ca°. 10. — 2᷑ Ocham q̄libeto p. q. 8. — ꝯ Ochā vbi. s.

Margin notes (right column): Sco. li°. 2. ð. 9. — ꝯ Sco. vbi. s.

creatura siue hn̄s creaturam pro obiecto eēt beatifica.
Tum qꝛ tūc due visiones beatifice eēnt in eo. Tuꝫ ter-
tio: qꝛ ꝺm dicta sua iste āgelus possꝫ causare i dyabolo vi-
sionē ꝑdicte sue visiōis ꝓme cū sit sufficiēter i actu ꝓ ad
causandū i seipso visiōeꝫ ꝑdicte visionis. Tuꝫ ēt qꝛ ipsa-
met visio dei sil' cū itellectu vidētis possūt i dicto itellu
cāre visionē reflexā sui. igr̄ illō poterit cū itellectu dya-
boli i ipso itellcū dyaboli. Et vtraqꝫ ꝯn̄a pꝫ: ꝑ rōneꝫ suā:
eo āt posito dyabolus videbit deū ītuitiue ⁊ oīa ista sūt
falsa ⁊c. ¶ Ꝓ. ꝓbatū fuit i ꝓ. dis. 3. ꝙ nulla noticia habi-
2m ta de re ꝑ aliqō mediū cognitū ē ītuitiua. ¶ 2° ꝯ illō qō
ponit angelū sic i alio posse causare noticiā: qꝛ seq̄r ꝺm h
ꝙ ēt in seipso cāre poterit talē auditionē de a. cū ei⁹ itel-
lectus sit ꝑ eū eiusdē rōnis cū itellectu alteri⁹ i q̄ pt au-
ditionē de a. cāre ⁊ sic sil' ⁊ semel habebit duas noticias
de a. vnam q̄ nō ē auditio ꝑ quā ipse itelligit a. gn̄ causat
auditionē i alio q̄ ꝺm eū ibidē ē effcūs ꝓꝛ sine q̄ auditio
cāri non pt: ⁊ aliā q̄ ē auditio. Sed h est ꝯ eū. ꝓ qꝛ ꝺm ipꝫ
intellcūs audiētis se hꝫ mere passiue respcū auditiōis.
igr̄ iste se hr̄et mere passiue ad illā: ⁊ cū auditio ꝺm eum
efficiat̄ a loquēte non se hr̄et mere passiue ad ipaꝫ: qō ꝯ-
dicit iā dicto. Tū qꝛ vt pꝫ i q̄rta rōne ipsi⁹ recitata i ꝑce
dēti. q. ꝯ aliā opi. ipoīe est ꝺm eū in itellcū eē duos act⁹ ꝑ-
fectos sil': sꝫ ponat̄ ꝙ illa auditio sit tā ꝑfecta q̄ꝫ possꝫ in
alio cāre: qō oꝫ dicer̄ eē poīe ꝑ rationē suā: seq̄r ꝓpositū.
¶ 3° seq̄r ꝙ aliqs poterit hr̄e distictā noticiā i ꝑticula-
ri ⁊ determinate de aliq̄ non existe: esto ꝙ nullā hēat ꝓ-
priā spēꝫ illi⁹: aut nūquā nouerit illū ītuitiue: qō non vr̄
ꝯfirma° poīe nālīter. ¶ Ꝓ. q̄lis noticia eēt illa: nō abstractiua:
qꝛ talis ē mediāte spē: ēt ꝺm eū: nec ītuitiua: qꝛ illa non ē
non existis. ꝯn̄a ꝓbat̄. ponat̄. n. ꝙ aliqō singulare ꝑteri-
tuꝫ: qdā angelus non nouerit: qō tn̄ ali⁹ nouit ⁊ hꝫ speciē
eius: ⁊ pōt ꝺterminate ⁊ distincte recordari de ipso. iste qui
sic pōt recordari: ⁊ est sufficiēter in actu ꝓmo ad faciēdū
se in actu scd̄o recordatiōis: poterit in illo alio cāre etiā
similē recordationē ꝺm dicta ista: ⁊ sic ēt aliqs recorda-
ꝯfirma° bit̄ ei⁹ qō nūq̄ꝫ nouit: qō vr̄ repugnātiā icludere. ¶ Ꝓ. si
vnus āgelus hr̄et sciam vnius ꝯnis q̄ nō pt cognosci: nisi
ꝑ alias ꝓꝛes. sicut poīe est: vt in vna. q. supi⁹ ē ostūsum. ⁊
eēt sufficiēter in actu ꝓmo respcū actualis ꝯsideratiōis:
⁊ scie ꝑdicte ꝯnis: poterit hō noticiā causare i alio q nū-
quā ꝯnes ꝓꝛes nouit: posito ꝙ ita fuerit: sic poīe est: vt
pōt patere ex dictis i eadē. q. ⁊ sic aliqs cognosceret sciē-
tifice aliq̄ꝫ ꝯneꝫ: q tn̄ nō cognosceret nec actu nec habi-
tu ꝓn⁹ illius: qō ēt non est poīe. ¶ Ꝓ. ꝺm istam viā vr̄ ꝙ
vna creatura possit hr̄e sciam ꝑ ifusionē ab alia creatu-
3m ra: ⁊ nālīter: qō nō libēter ego ꝯcederēꝫ. ¶ 3° ꝯ modū di
cendi i se: nā ꝑ istū modū locutiōis si i cetu multoꝝ āge-
loꝝ vnus vni spālīter loq̄ret̄: nescire possꝫ audiēs q eēt
qs loq̄ret̄: supposito ꝙ illa locutio eēt ꝺ re aliis actualr̄
nota: istō ꝺclarat̄ ꝺm dicta istorum: volūt. n. ꝙ i ptāte ⁊
spōte āgeli actualr̄ aliqd cognoscētis sit cāre auditionē
illi⁹ obti i alio: vn̄ pōt ita loq vni ꝙ nō alteri: ⁊ loq ⁊ non
loq: sicut placet sibi. igr̄ āgelus recipiēs i se auditionē vi-
dens alios āgelos ⁊ noticias ⁊ spēs ⁊ alia ꝑ q̄ sūt i actu ꝓ
respcū auditiōis: si aliq̄ alia sūt quoꝝ qlꝫ pōt eiusmodi
auditionē cāre nō pt ꝺterminate scire qs illā causauerit.
ac ꝑ h nec qs sibi locutus sit. ¶ Ꝓ. ista via nō dat modū
quo vnus angelus possit loq āgelo alteri⁹ spēi: ac ēt aīe
hūane sepate. ꝯstat āt ꝙ angeli loquunt̄ āgelis alterius
spēi ⁊ demonib⁹ ⁊ aīalib⁹. Ratio q̄ꝫ opi. nō ē efficax: naꝫ
maioꝛ sic absolute sumpta ē falsa ⁊ multas hꝫ istātias: si-
cut ex dictis pt videri. ¶ Et ꝑterea i nobis hꝫ istātias:
nā vnus hō ē sufficiēter i actu ꝓ ad cāndū i suo itellectu
intellectionē ꝺm aliquē habitū quē hꝫ: nec tn̄ pt sil'eꝫ cā-
re in itellectu alteri⁹ hoīs. Item pt i volūtate sua cāre
volitionē: ⁊ nō i volūtate alteri⁹: qō ēt de angelis vex ē.
Ita pt istari ꝺ aliis iterioꝛib⁹ hoīs potētiis: oporteret q̄
ꝙ itelligeret̄ maioꝛ illa ꝺ illis receptiuis q̄ ꝺm h ꝙ sunt
eiusdē rōnis ēt eodē mō ꝯparant̄ seu se hn̄t ad illō qō ē
in actu ꝓ respcū illi⁹ effcūs: ⁊ ꝺm illū itellectū mioꝛ patē-
ter erit falsa: nā ad āgelū hn̄teꝫ noticiā actualē ⁊ specieꝫ
alicui⁹ obti nō eodē mō se hꝫ itellcūs alteri⁹ āgeli: sic in-
tellectus ꝓprius. pꝫ: nec eodē mō se hꝫ ad noticiā ⁊ spēm
hui⁹: nā hic iformat̄ ꝑ istas. ille nō. ¶ Ꝓ. sic tactū ē n̄ oēs
angeli sūt eiusdē spēi: ⁊ iō mioꝛ n̄ debeat eē vlis ēt eēt ꝺ-
fectuosa. ¶ Dico igr̄ ꝙ cū āgelus nō videat cogitatiōes Mod°
alteri⁹: nec appeat hn̄ dici posse ꝙ nō ꝑ moduꝫ obti: sꝫ ꝑ ꝓprius
modū agētis extriseci: ⁊ cāe libere effectiue causet ime-
diate cognitionē i mēte alteri⁹: cū tā ꝓm q̄ꝫ 2m videat̄ eē
ꝓpriū deo: nec iō iux̄ ꝓmā opi. nec iuxta scd̄am loquunt̄
ad iuiceꝫ. Loquūt̄ tn̄ ꝺm ꝙ ꝑ scripturā certi sum⁹: sed q̄-
liter ē nobis ignotū: pt tn̄ dici ꝙ sic qꝛ hō alteri⁹ hoīs
cogitatiōes videre nō pt imediate i seipsis format exte-
ri⁹ voces vel ītuitus: aut scripturas ⁊ si q̄ alia signa sint
qb⁹ qō corde qs cogitat i alteri⁹ ꝺducit noticiā. Sic ipsi
angeli volētes iuicē māifestare q̄ secretis cogitationib⁹
ꝯcipiūt formāt i seipsis q̄dā itellectualia signa ⁊ spūales
vt ita dicā sermōes ⁊ loq̄las ꝑ que spūalr̄ audita ab aliis
cognoscit̄ qd cogitāt: ita ꝙ sic in nobis ē duplex locutio
vna q̄ ē ꝓm signū rei imediate ⁊ h nulli⁹ ē ligue eax̄ q̄ di-
stiguunt̄ ꝺm diuersitatē gentiū hūanax̄ iux̄ sniaꝫ Aug.
supra tactā: ⁊ hāc locutionē solus de⁹ audit. alia q̄ ē scd̄a-
riū signū ⁊ ꝓꝛi i idē signando subordinatuꝫ. ⁊ ex h q̄dā-
mō ꝓꝛis signū ⁊ hāc ēt alii audiūt. Sic in mētibus an-
geloꝝ ē duplex locutio. ꝓma q̄ ē signū ꝓm ⁊ imediatū rei:
⁊ h ē cogitatio deo ⁊ sibi tm̄ nota: alia ē signū secūdariū
⁊ subordiatū illi i significādo quaꝫ alie spūales creature
itelligibilr̄ audiūt: ⁊ ꝑ eā qd ꝑ ꝓmā dicat̄ ꝯcipiūt: ⁊ hanc
puto aplm̄ vocasse liguā āgeloꝝ. ꝓma ad coꝛ. Et ad hoc ca° 13.
facit glosa supra allegata q̄ dic ꝙ angeli ꝓpositi signifi-
cāt mioꝛib⁹ qbusdā nutib⁹ aut signis ꝺm hūc modū pōt
angelus vni ꝺterminate dirigere ꝺmonē suū ⁊ oimodo q̄
nos ⁊ lōge plus atqꝫ ꝑfecti⁹ distincte ⁊ varie loqui vt sibi
placet: ⁊ alius pt ꝺterminate scire qs loqtur. nā 10. s. i q̄ in-
tuet̄ hō signa. In eis. n. audire itelligere ē. Si q̄rat̄ vtx̄
vni possit aliqs sic loq ꝙ ali⁹ cui nō loq̄r̄ nō audiat: dōꝫ
qō nō si ali⁹ sit i ꝺbita ꝓpiquitate ad audiēdū: ⁊ ad h sit
attētus nisi de⁹ ꝑ tūc cū ꝓhiberet audire n̄ ꝯ coagēdo ad
auditionē: ⁊ ē sil'e sic cū aliqs nr̄ꝫ iter m̄ltos ꝯstitut⁹ n̄ pt
vocalr̄ loq vni qn audiat̄ ab aliis. ¶ Sꝫ ꝯ modū istum ꝯ dictuꝫ modum
dicet̄ ꝙ q̄ rōne vn⁹ āgelus pt videre hō signa i mēte al-
teri⁹ āgeli eadē rōne vr̄ ꝙ possit videre cogitatiōes eius-
dē i eadē mēte existes: ⁊ sibi ꝓpinq̄s equalr̄: ⁊ ꝑ ꝯn̄s su-
perflue ponūt̄ hō signa. ¶ R̄n̄o ꝙ ꝓpiq̄tas eq̄lis ⁊ vni- R̄n̄°
tas obti nihil fac ad h. nā istis n̄ obstātib⁹ vnū ē ab aliis
ītuitiue itelligibile ⁊ nō aliō. Exēplū ꝯstat ꝙ i eadē mā
est foꝛ° subālis colorati ⁊ coloꝛ eiusdē ⁊ vtrūqꝫ eq̄ ꝓpin-
quū ē vidēti nec ē ibi aliquis ordo: aut aliq̄ mediatio si-
tualis: ⁊ tn̄ sic sētim⁹ colorē: ⁊ ꝑ itelluꝫ ipꝫ ītuitiue itelli-
gim⁹ ꝙ nec formā subālē: nec ēt māꝫ sentim⁹ aut itelli-
gim⁹ ītuitiue q̄uis alio° illas itelligere possim⁹: i mēte
ēt sil' hꝫ qs habitū ifusuꝫ ⁊ itellectionē actualē: ⁊ hāc itel
ligit ītuitiue. illā n̄. Sic igr̄ dico ꝺ mō locutiōis āgelice:
vtx̄ āt ita sit ignoro. appꝫ tn̄ mihi sic eē poīe: cū ⁊ nos ēt
īde talr̄ tales locutiōes possim⁹ formare sil'es locutiōib⁹
vocalib⁹: sic pt qlꝫ i seipso aduertere. ¶ Ad argm̄. q. r̄n̄o Ad arg°
negādo an̄s. ad ꝓbationē dōꝫ ꝙ cogi^ones n̄ imediate i se-
ipsis audiunt̄ itellectualr̄ seu vident̄: sꝫ mediātibus in-
tellectualibus signis imediate visis: sicut dictum est.

¶ Distinctionis. XI. Questio. I.

Circa dis.xi.i qua tangitur de profectu cognitionis angelice: quero vtrū oīa quoꝝ angelus simul hʒ spēs vel pōt hr̄e ipse nāliter possit simul actu ꝛ distincte itelligere. ¶ Et argr̄ p̄ q̄ nō: qꝛ si pᵐ
sic eēt. sequr̄ q̄ nō tot posset sic itelligere q̄n posset plura. ꝯña pʒ: qꝛ nō pōt angelus tot spēs hr̄e quin si genereē vel creeē vnū idiuiduū i proportionata sibi ꝓpinquitate possit ab illo spēz accipe: ꝛ cū nō tot indiuidua quin plura possint sic fieri nō erit dare maximaꝫ mltitudinē possibiliū ab eo hr̄i spērū: ꝛ per ꝯñs non tot: quin plura posset actualr̄ distincte itelligere: sʒ istō ꝯñs est falsuꝫ: qm̄ ad ipm̄ sequr̄ q̄ angelus sit ifinite itellectiuitatis: seu ifinite virtutis intēsiue ad itelligēduꝫ: qd̄ soli deo ꝓpriū est: declarat̄ ꝯña ex eo q̄ virtus angeli sʒ h̄ nō hr̄et terminū in posse: nec ēt eēt terminata p maximū: qm̄ ois finita poᵃ terminat̄ p maximū in qd̄ pōt: vt
T.c.iii6. pʒ p̄ ce. per phm̄. sequr̄ ḡ q̄ vtus angeli sit ifinita. ¶ 2º
2ᵐ si illud eēt possibile eadē rōne vel manifeste posset siml̄ distincte itelligere oia ei p̄ntia imediate per seipsa: nam spēs nō ponit̄ nisi vt suppleat vicem obiecti absentis: et per ꝯñs posset sil̄ distincte cognoscere oēs ptes ꝓportionalis vnius ꝯtinui sibi p̄ntis: ꝛ cū ille sint ifinite. sequr̄ q̄ posset sil̄ ifinita distincte ꝯprehendere: ac per hoc eius scientia fore intensiue infinita.

Ad oppositum arguit̄ ꝛ pbat̄ qd̄ non solū sic pōt: gn imo q̄ nō pōt oppoᵐ. nā si posset nō oia actu ꝛ distincte itelligere: quoꝝ hʒ spēs posset aliqua itelligere aliqͥbꝰ nō itellectis. posito igr̄ h̄ in esse: quero aut pōt itelligere aliqd alioꝝ aut nō: si non igit̄ nō est in poᵃ actuali respectu alioꝝ: quoꝝ hʒ spēs: ꝛ per ꝯñs nō hʒ spēs illoꝝ: qd̄ implicat opposita. ꝯña pʒ: qꝛ ita per spēm itellectꝰ ꝯstituit̄ i actu p̄mo: ꝛ in poᵃ actuali respcū noticie icōplexe sui obiecti: sicut per habitū sciētificū respectu ꝯsiderationis actualis obiecti illiꝰ habitꝰ. ¶ p̄. qua rōne potest intelligere per vnā spēm eadē pt per quālibet saltē diuisim. ¶ Si dicat̄ q̄ pōt aliqd aliō intelligere. ꝯtra. oēm itellectionē actualem: necesse ē p̄cedere actualē intētionē volūtatis copulātis potētiā cū obiecto: h̄ pʒ: qꝛ etiā ipsaꝫ visionē sensualē: ꝛ p̄mā in nobis necessario p̄cedit intētio volūtatis iuxta Aug. deter-
caᵒ 5. minationē. xi. de tri. vbi dicit q̄ volūtas que ꝯiūgit sensum corpori visibili ex quo format nō ꝓcedit a visione que sit in sensu. ꝛ pbatio eiꝰ est: p̄us. n. ingt q̄ visio fieret iam erat volūtas que formādū sensuꝫ corpori admouit. igit̄ si angelus de nouo itelligeret aliquā spēm suā prius
caᵒ p̄.ꝛ.2. vellet illā itelligere. Sed scd̄m eūdeꝫ. io. de tri. volūtas nō pōt velle aliqd icognitū. igit̄ illā volitionē p̄cederet cognitio illiꝰ spēi: ꝛ sic volitio p̄supponeret cognitioneꝫ ꝛ cognitio volitionē: aut ergo eadē p̄supponeret eā a qua presupponit̄: ꝛ sic idē eēt p̄us seipo: aut aliā p̄supponeret: ꝛ ab alia p̄supponeret̄: ꝛ sic esset ifinitas actualis cognitionū ꝛ volitionū se p̄supponētiū inuicē: quoꝝ vtrūq; est ipole. ¶ Si dicat̄ q̄ nō ex eo q̄ volūtas nō pōt velle icognitū: sequr̄ q̄ volitionē precedat cognitio voliti: sed sufficit q̄ simul sit cū ipsa. Cōtra ex h̄ nō vitat̄ ipossibile illatū: nā vt pʒ ex auctoritate allegata cognitionem necessario p̄cedit volitio: sit ḡ illa cognitio a. ꝛ volitio p̄cedens ipsaꝫ sit b. aut igit̄ i illo priori quo b. fuit ante a. fuit aliq̄ cognitio aut non: si nō. igitur b. fuit volitio icogniti: si sic: aut a. aut alia cognitio. Si a. igr̄ a. fuit anteq̄ fuit: si alia. sit illa c. igr̄ ante c. fuit volitio ꝯiūgēs potētiā obiecto: aut igit̄ b. aut alia. Et siue hoc siue illō detur vl̄ ꝓceditur in infinitum vel dabitur q̄ aliq̄ cognitio ter-
minabit̄ ad incognitū. ¶ 2º si āgelus posset aliqua sua 2ᵐ
specie n̄ vti actualr̄: eadē rōne ꝛ qlʒ alia quā hʒ: ꝛ sic posset angelus nāliter si vellet suspēdere se ab omni itellectione eoꝝ: quoꝝ species habet: ꝛ nullum earum p spēs suas actu intelligere: qd̄ videtur absurdum.

Respondeo intelligēdo. q. de angelis bonis i qͥbus nō ē viciata vlla poᵃ nālis. pono. ꝯnes. Prima. q̄ angelus pōt sil̄ distincte itelligere oia: quoꝝ sil̄ hʒ spēs distinctas ꝛ distincte rep̄ntātes. Scd̄a. q̄ potest etiā non oia talia sil̄ distincte intelligere.

Primam ꝯneꝫ ꝓbo auctoritate beati Augu. 4º p̄ᵒ5
super gen̄. vbi dicit q̄ potentia spiritualis mētis angelice cūcta que voluerit sil̄ noticia fa- caᵒ 34. cillime apphēdit. ¶ Ex h̄ arguo sic. nō minus facile est de puis angelo sil̄ itelligere s̄m oēs spēs q̄ s̄m aliquas eaꝝ. igit̄ pōt sil̄ itelligere s̄m oēs. ꝯña pʒ: ꝛ añs ꝓbatur ex p̄dicta auctoritate: qm̄ si minus facile foret itelligere sʒ oēs q̄ s̄m aliq̄s: ꝛ tūc nō cūcta que vellet sil̄ facillime ꝯprehēderet: gn imo minꝰ faciliter ꝯprehenderet duo q̄ vnū: ꝛ tria q̄ duo: ꝛ quāto plura tāto minus faciliter. ¶ Cōfir- ꝯfirmaᵒ
mat̄ alia eiusdē auctoritate ibideꝫ. vbi ait. q̄ oia simul caᵒ 36.
mens angelica pōt q̄ sigillatim p ordinē cōnexaꝝ cāruꝫ s̄mo distiguit: vbi vult q̄ cūcta que creata fuerūt i p̄nᵒ ꝛ distincte quodā ordine facta narrant̄ sil̄ mens angelica ꝯprehēdit: nec ē dubiū q̄ nō solū h̄ ē veꝝ ō noticia supnāli quā hʒ i v̄bo: sed ēt de nāli quā hʒ de rebꝰ i ꝓprio genere: ꝛ quā vocat Aug. vespertinā: sicut pʒ ibi statꝫ. ꝛ duobus caplis p̄cedētibꝰ: nec pōt dici q̄ loq̄tur de cognitione ꝯfusa nō ō distincta: nā h̄ nō attribueret poᶜ mētis angelice: cū nos etiā h̄ in via possimus oia ꝯfuse sil̄ itelligere i aliquo cōi ꝯspectu: ꝛ tñ ibi in tali ꝯprehēsiōe simultanea ꝛ facillima multoꝝ dat dr̄iaꝫ inter poᵃᵐ mētis humane ꝛ angelice. ¶ 2º si nō posset h̄ angelus aut h̄ ꝯti- 2ᵐ
geret: qꝛ nō posset sil̄ tot itellectiōes recipe: aut qꝛ nō posset sil̄ tot ꝓducere: h̄ pʒ: qꝛ si ē sufficiēs ad agēdū tot sil̄: ꝛ ad suscipiēdū: cū positis actiuo ꝛ passiuo sufficientibus possit poni actio: ꝛ ēt actiones dūmō nō habeant mutuā repugnātiā: sic ē i ꝓposito oēs tales poterūt sil̄ poni. Sʒ nō pōt dici q̄ nō possit tot sil̄ recipe: qꝛ nō minus est potēs ad recipiēdū intellectiōes q̄ habitus vl̄ spēs: nec eiꝰ receptiuitas limitat̄ ad certā mltitudinē itellectionum q̄ spērū vl̄ habituū: imo in rei veritate ad neutrā determinat̄. Sʒ pari facultate pōt multas ꝛ paucas recipere q̄tū ē ex se: sicut supra i p̄ma. q. de cognitione angeloruꝫ dicebat̄ iuxta finē i soluēdo q̄dā rōnē: nec ēt iō nō pōt: qꝛ nō pōt tot sil̄ ꝓducere cū eiꝰ actiuitas limitata sit ad certā multitudinē possibilē itellectionū sil̄ ꝓducibiliuꝫ: nā supposito q̄ itellectus sit p̄nᵐ actiuū itellcōnis: non ē tñ totale: sʒ ptiale ꝯcurrēs cū specie ad ꝓductionē itellectiōis: ita q̄ cū vna specie coagit vnā itellcōnē: ꝛ cū alia specie aliā: nūc āt q̄tūcūq; aliqd ē solū agēs ptiale: ꝛ aliā ꝛ aliā opationē agit cū alio ꝛ alio ptiali p̄nᵒ coactiuo q̄ᵐ est ex se: ita pt i p̄les opatiōes sil̄ cuꝫ talibꝰ p̄libꝰ p̄ncipijs coactiuis: sic i pauciores cū paucioribꝰ: nisi ipꝫ forsitan i opando d̄bilitet̄: aut p se mō aliq̄ d̄pēdeat ab aliq̄ qd̄ d̄bilitet̄ ex multiplicatiōe taliū opationū. Exēplum: lux. n. existēs in medio ē cā ptialis ꝛ coactiua sil̄ cū colore spēi coloris i medio vt vult Cōmē. 3º ō aīa. ꝛ cū alio ꝛ alio co- Cō.36.
lore aliā ꝛ aliā coefficit spēꝫ: ꝛ q̄tcūq; ꝯcurrerēt secū colores: tot spēs cōgeneraret. nec maior v̄tus arguit̄ i luce ex eo q̄ cū multis mltas pt: q̄ ex eo q̄ cū vno pt vnā: gn imo si eēnt ibi secū ifiniti colores distincti in dispōne tali q̄ qlʒ possꝫ spēꝫ cōcausare ꝛ eēt sufficiēs susceptiuuꝫ nec aliō ꝓhiberet ipa cū illis sil̄ ifinitas spēs coefficeret. Cū ergo āgelus nō debilitet̄ ex itellectiōe: cū eiꝰ receptio nō

sit passio corruptiua: sed pfectiua potius: nec ēt dependeat in intelligēdo ab aliquo debilitabili: vtpote abstractꝰ a corpore nec idigēs sensitiua vlla vtute vl' organo corporali ea facilitate q̄ cū vna spē pōt coefficere vnā intellectionē pōt cū multis multas coefficere: nec tot cū tot qn cū pluribꝰ possit plures. De itellectu aūt nr̄o in pn̄ti statu nō est sic. ꝛ h̄ pp depēdētia eiꝰ in opando a vtute phātastica ꝛ spiritibꝰ corpalibꝰ qbꝰ accidit debilitas ꝛ fatigatio. nō solū ex ɔtinuatiōe opōnis: sed ēt ex multiplica
ca. 35. tiōe sic expiētia mōstrat. vn̄ Augu. 4. sup Gen̄. mox post vba allegata: ꝙ poꝰ mētis angelice cūcta q̄ voluerit siml' facillime ɔpbendit dicit: ꝙ pp corpꝰ corruptibile qd aggrauat aiam: mēs hūana ēt cū feruētissimo studio instat
ca. 24. notitie rex nō nisi cū tēporis tarditate ꝛ difficltate agit:
ca. 23. ꝛ eandē cām reddit. 15. de tri. qd ex peccati morbo dic̄ nobis puenisse: ꝛ in caꝰ pcedēti. dicit ꝙ ptes imaginis nr̄e aīe. s. mēs itelligētia ꝛ volūtas erūt eq̄les cū fuerint ab oi lāgore sanate. igit̄ tot sil' poterumꝰ actu itelligere: quot meminisse. ꝛ p ɔn̄s quot rex spēs habebimꝰ. p q̄ clare vr̄ ꝙ hō in statu inocētie ꝛ nālis itegritatis oibꝰ rerū spēbꝰ: quas habuisset: sil' vti actualr potuiss3. qd g̊ mir̄ si h̄ pos
ɔ ɔ̄nem sit angelus nō p pctm̄ in suis nālibꝰ vtutibus viciatus: ꝛ istud pōt eē p ɔfirmatio ɔn̄is pposite. ¶ Cōtra 1. Jam ɔ̄nē arguit̄: ꝛ pter media aliq̄ q̄ sunt soluta in pꝰ. d. p̄ma q. pꝰ. arti. 3ꝰ. vbi ostēdit̄ ꝙ in itellectu pn̄t sil' eē plēs actꝰ: pt nūc alijs medijs argui. nā actual' itellectio sine actuali attētiōe eē nō pōt: nec ad qdcūq3 indifferēter pōt hēri
2m actualis attētio. iuxta illud. pluribꝰ intētus dficit ad singula sensus. ꝛ h̄ nos expimur. g̊ ꝛc. ¶ 2ꝰ: q2 si sil' angelus
3m oia actualiter intelligeret iā equaret̄ deo in itellectualitate: qd nō est dōm. ¶ 3ꝰ: q2 sequit̄ ꝙ angelus sit infinite itellectuitati3 seu potētie ad itelligēdū: qd est falsū. ɔn̄a pbat̄. nā posse itelligere aliqd vnū itelligibile disticte ē alicuiꝰ potētie. ꝛ posse duo itelligibilia sil' distincte itelligere est maioris potētie in duplo: ꝛ posse tria sil' disticte intelligere ē maioris potētie in triplo. ꝛ sic semp s3 multiplicationē intelligibiliū arguit̄ maior intellectiuitas. igit̄ posse sil' infinita distincte itelligere ē infinite itellectiuitatis: seu arguit ifinitā itellectiuitatē i eo; qd sic pt: sed si angelus posset sil' distincte oia itelligere quorū h3 vel pōt hr̄e spēs. angelus posset q̄tū ē ex se itelligere sil' ifinita disticte. nā posset nō tot qn plura sicut pōt nō tot quin plures spēs recipe. ɔn̄a p3. qm̄ pp spē3 nō fit maior poꝰ angeli: sed tāta nunc est q̄ta esset quotcūq3 spēs hr̄et ēt si hr̄et actu infinitas. Si aūt hr̄et infinitas poss3 siml' infinita distincta itelligere. igit̄ ꝛ nunc q̄tū est ex se pōt
Confirꝰ infinita sil' distincte itelligere. ¶ Cōfirmat̄. q2 nō ē dubium ꝙ intellectꝰ angeli est in se pfectior: q2 cū pluribꝰ spēbꝰ pōt simul plura itelligere distincte q̄ si nō poss3 sil' cū pluribꝰ spēbus sic plura: sed vnū tantū actu intelligere: ꝛ etiā q̄ si posset duo tantū. ꝛ itex etiā q̄ si posset tria tantū: ꝛ sic in infinitū pcedēdo s̄m aliquā multitudinē infinitā semp. ꝛ ita ēt est pfectior q̄ eēt vnus alius itellectus qui nō posset nisi vnū ꝛ q̄ aliꝰ qui posset duo tantū: ꝛ sic in infinitū: si ifiniti tales eēnt se inuicē in h̄ excedētes: quox quilib3 posset sil' finita tantū itelligere. igit̄ cū posse tantū vnū intelligere eēt alicuiꝰ pfectiōis: ꝛ intellectus q tale posse hr̄et esset alicuiꝰ determinate pfectionis si aliquis talis eēt. sequit̄ ꝙ posse in ifinita seu nō in tot qn in plura sit infinite pfectiōis: ꝛ ꝙ intellus qui sic
4m pōt sit infinite perfectꝰ seu ifinita pfectio itēsiue. ¶ 4ꝰ: si angelus posset sil' oia ꝛc. posset sil' intelligere oēs spēs quas hr̄et: q2 nō aliter intelligunt̄ per spēs res quax sūt spēs: vt p3 ex supradictis: ꝛ ēt in p̄mo li. qua aūt rōne posset simul itelligere oēs spēs: eadē posset sil' itelligere oēs intellectiōes illax spērum: cū3 sint sibi eque pn̄tes. ꝛ sil'r intellectiōes itellectionū illarū: ꝛ sic in infinitū: ꝛ p ɔn̄s posset sil' infinitas itellectiōes in se hr̄e: ꝛ sil' illas intelligere. ꝛ loquor semp de itellectiōe distincta: vtrūq3 aūt ē ipossibile. igit̄ ꝛc. ¶ 5ꝰ: si sil' itelligeret oēs spēs cū ille in/ 5m
tellectiōes dū sūt causent ēt suas spēs vl notiōes vl' q̄cūꝙ vis alio noīe appellare aliqs silitudines suas: p quas angelus posset postea recordari se spēs rex itellexisse: sic ēt per hs silitudines relictas ex actibꝰ itellectꝰ ꝛ affectionibꝰ volūtatis recordamur eax: vt sinal'r ponit Aug. 10. cōfes. ꝛ sil'r. 14. de tri. igit̄ sil' angelus intelligit ēt oēs spe capꝰ. 14.
cies suax p̄max itellectionū. ꝛ item ille alie itellectiōes ꝛ. 18.
causant suas spēs. ꝛ p ɔn̄s ēt alias intelligit ꝛ p alias itel cꝰ. 8. ꝛ. 9.
lectiōes: ꝛ sic vltra. ex quo sequit̄ ꝙ sil' sint in itellu angeli infinite spēs: qd est ipossibile saltē nāliter. ¶ Rn̄deo ad pꝰ/ Ad pm
mū dōm ꝙ q̄uis in nobis in statu pn̄ti actualis attētio nō se extendat ad multa: sed ad pauca: in angelis tn̄ q excellētiorē hn̄t nām ꝛ iam nullo pctō viciatā: aut peccati pena debilitatam ad tot se extēdere pōt actualis attētio: ad quot ꝛ itellectio: ꝛ illa ad tot quot h3 spēs. Illud autē vbū vulgatū intelligēdū est in nobis p statu isto: de quo scribit̄ Sap. 9. Corpꝰ qd cor. ag. a. ꝛ terrena inhabitatio deprimit sensu3 multa cogitantē. ¶ Ad 2m negāda est Ad 2m
ɔn̄a. nā illo dato adhuc itellectiuitas angelica ab excellētia diuine itellectiuitatis icōparabilr supat̄. Primo qdē q2 deꝰ est sua itellectio qua vniuersa itelligit itellectio vo angeli nō ē angelus: s3 accn̄talis pfectio eiꝰ: ꝛ hāc rōnē fatis ad ppositū. in sil' reddit Aug. 15. de tri. vbi cū dixisset ꝙ in patria fortassis nō erūt volubiles cogitatio ca. 16.
nes nostre ab alijs in alia exeūtes atq3 redeūtes: sed oēs sciam nostrā vno sil' cōtuitu videbimꝰ: que vba multum fauent ɔni pposite. statī3 addit. tn̄ cū h̄ fuerit. si ꝛ h̄ fuerit formata: erit creatura q̄ formabilis fuit: vt nihil iam desit eiꝰ forme ad quā puenire dēberet: s3 tn̄ coequāda nō erit illi simplici: vbi nō formabile aliqd formatū est vl' reformatū: s3 forꝰ videl3 informis neq3 formata ipsa ibi eterna ē imutabilisq3 subā. 2ꝰ: q2 nō solū angelus itelligit itellectiōe que nō ē ipsa: s3 accn̄s sibi: s3 ēt nō seipso pcise: sed alio coagēte sibi p̄nꝰ: īmo pluribꝰ cū pficiētibꝰ. s. spēbus illa intelligit: deꝰ aūt seipso tantū nullo indigen3 alio. Itē ꝛ si angelus itelligere possit oia quox spēs possidet. nō tn̄ pōt itelligere futura neq3 cogitatōes secretas: ꝛ multa forsitan alia q̄ nō sunt sibi sufficiēter pn̄tia: ꝛ sil'r pterita q̄plura: quox nō accepit spēs. deꝰ aūt oia vl'r cōprehēdit. ¶ Ad 3m nego ɔn̄am. ad pbationem ɔcedo ꝙ Ad 3m
posse itelligere vnū disticte arguit aliquā potētiā. Et cū dr̄ ꝙ posse itelligere duo sil' disticte arguit in duplo maiorē poem: ꝛ ɔcedo si cetera sint oio paria. v3. tā ex pte intelligibiliū q̄ itellectionū ꝛ alio3 p se cōcurrētiū ad intelligēdū. Si vo nō sint cetera paria pp̄o nō ē vl'r va. instātia p3 in sili. nā alicꝰ por ē posse se solo portare tn̄ pondus: ꝛ tn̄ nō est in duplo maioris pfcōnis posse sil' cū alio cōportāte portare duo pōdera sil': q̄x qdl3 sit tn̄: gnīmo nec ē vllo mō maioris por. Sil'r alicꝰ actiuitatis ꝛ potēe est posse cū vno colore ptial'r cāre in vna pte medij vnā spē3. ꝛ tn̄ nō ē duplo maioris: sed nec qdē maioris actiuitatis seu pōe cū duobꝰ coloribꝰ posse ptial'r cāre sil' in eadē pte medij duas spēs: nec distiguo vtx sint eiusdē rōis vl' alteriꝰ. eadē. n. lux nūero nō aucta vl' itēsa q̄ cū vno colore pōt tn̄ vnā spē3 cāre in vna pte medij. sil' cū3 duobꝰ pōt duas: ꝛ sil' cū ifinitis si ifinite ponerent̄ in dbita dispōne ad agēm i illā ptē medij poss3 sil' cāre ifinitas spēs: ita in pp̄oo dico ꝙ posse itellere duo sil' disticte coagētibus duobꝰ spēbꝰ nō arguit maiorē itellectiuitatē i āgelo q̄ arguat posse itellre tn̄ vnū coagēte sibi vnica spē: nec

intelligere mille coagētib⁹ sibi mille spēb⁹ arguit maio/
rez potētiā vl'itellectiuitatē q̄ꝫ posse tantū vnū cuz vna.
ad ꝯfir. ❡ Ad ꝯfirmatōēz dico ꝙ si eēnt ifiniti itell's quoꝝ vn⁹
nec ꝑ paucas nec ꝑ mltas spēs possit itelligere sil' plusq̄ꝫ
vnū. Alius aūt posset duo nec plura ꝑ aliquot spēs: ꝛ ali⁹
tria tm̄: ꝛ sic vltra in ifinitū ql'ꝫ angelus q̄ nūc de fcō est
eēt q̄lꝫ illoꝝ ꝑfectioꝛ. nō tm̄ ex h̄ seq̄t ꝙ nūc sit aut ꝙ tūc
eēt ifinite ꝑfectōis. Et rō est: q꞉ q̄libꝫ illoꝝ itellectuū eēt
alteri⁹ rōnis ab isto angelo nec al'r eēt poss'e. Et iō illa p̄ᵃ
cōparatio q̄ dr̄. angelus ē ꝑfectioꝛ q̄ꝫ eēt si cū plurib⁹ spē/
bus nō posset plura itelligere. iplicat iposs'e. iaꝫ. n. nō esset
idē angelus q̄ nūc est nec eiusdē rōis: ſꝫ aliq̄s ali⁹ alteri⁹
rōnis: ex tali aūt excessu eoꝝ q̄ nō sūt eiusdē rōnis nō se/
quit̄ ꝙ excedēs sit ꝑfectiōis ifinite. Exēplū. pꝫ. n. ꝙ vna
suba. v̄bi grā angelus ē ꝑfectioꝛ ista nigredine. ꝛ iteꝫ ē ꝑ/
fectioꝛ vna alia nigredine in duplo ꝑfectioꝛe q̄ꝫ p̄ᵃ: ꝛ sil'r
vna alia q̄litate alteri⁹ rōnis ꝑfectioꝛe ipsa nigredine: ꝛ
sic si eēnt ifinite q̄litates eiusdē rōnis vl' alteri⁹ q̄ se inui
ceꝫ sp̄ excederēt q̄lꝫ illarū angelus eēt perfectioꝛ. nec tm̄
eēt ifinite ꝑfectiōis sic nec nūc est. pōt. n. instari tali mō
arguēdi ex eo qđ dcm̄ est de luce. nā ipsa cū duob⁹ colori
bus pōt cāre duas spēs: ꝛ cū trib⁹ tres: ꝛ sic in ifinitū: nec
tm̄ est infinite ꝑfectiōis: ꝛ nihilomin⁹ ipsa ē ꝑfectioꝛ q̄dā
alia luce. q̄ cū quotcūq꞉ nō posset cāre nisi vnā spēm sil' ꝛ
ꝑfectioꝛ illa q̄ cū quotcūq꞉ nō posset nisi duas: ꝛ si eēnt i/
finite tal'r gradatiꝫ se excedētes ipsa q̄ nūc est eēt qualꝫ
Ad 4ᵐ illaꝝ ꝑfectioꝛ: ita plures alie istātie possent dari. ❡ Ad
4ᵐ dico p̄° ꝙ istud argᵐ pōt eq̄ fieri ꝯ q̄lꝫ opi. nā s̄m q̄lꝫ
angelus pōt itelligere suā itellectionē. ꝛ tūc arguit̄ ꝙ in/
tellectionē sue itellectōis pōt itelligere: ꝛ sil'r aliā: ꝛ sic in
ifinitū. ❡ R̄n̄o tm̄ ꝛ p̄° p̄t ꝑbabil'r dici ꝙ ꝛ oēs suas spēs
ꝛ oēs itellectiōes pōt sil' distīcte itelligere: nō tm̄ ipse pōt
oēs suas itellectiōes itelligere: nec h̄ 2ᵐ seq̄t ex p̄°. sic ēt
nō seq̄t. oēꝫ suā itellectionē pōt itell'ere. igit̄ pōt oēm suā
itellectōēz itelligere. nā ex añte non seq̄t ꝙ possit h̄re sil'
ifinitas itellectiōes: qđ tm̄ seq̄t ex ꝯñte. Ul' s̄m alios pōt
r̄ndēri ad argᵐ ꝯcedē⁹ ꝯñaꝫ p̄ᵃᵐ. ꝛ vlteri⁹ ꝙ ipse p̄t itelli
gere itellectiōes illaꝝ spēꝝ: tm̄ iste ꝓcessus nō vadit i ifi
nitū: ſꝫ terminat̄ satis cito: nā ꝑꝑ posterioꝛes regul'r sunt
remissioꝛes ꝛ min⁹ ꝑceptibiles p̄oꝛib⁹. ꝛ iō cito deueniret̄
ad aliq̄s ita remissas: ꝙ nō possēt ꝯgenerare actualē no/
titiā sui. esto ēt ꝙ in tali reflexiōe sp̄ posterioꝛ eēt notioꝛ
s̄m spēꝫ sic volūt aliq̄ qn̄ oīm p̄ᶜ itellectiōis in illo oꝛdīe
q̄. s. est recta ē min⁹ nobile q̄ꝫ ipsa noti⁹ ei⁹: h̄ inq̄ꝫ non ob/
stāte adhuc aliq̄ tal' ꝑꝑ sui remissionē nō possꝫ itell'ꝫ mo/
uere ad notitiā sui: ita ꝙ q̄uis eēt s̄m spēꝫ notioꝛ: non tm̄
Ad 5ᵐ eēt actiuioꝛ. ❡ Ad 5ᵐ dico ꝙ sic res ex̄ nullā spēꝫ sui cāt
in aīa nisi cogscat̄: sicut supra: ꝛ ēt in p̄ habitū est: ita nec
spēs nec itellectio aut aliq̄d aliud exn̄s in itell'u cāt spēꝫ
sui nisi actual'r ꝑcipiat̄ ꝛ itelligat̄ ab itell'u: ꝛ q꞉ nō q̄libꝫ
itellectio actual'r itelligit̄: vt iā dcm̄ ē: iō nec q̄lꝫ cāt spēꝫ
2ᵃ ꝯ ꝓpriā: ꝛ sic nō ꝓuenit multitudo ifinita spēꝝ. ❡ 2ᵃᵐ ꝯ/
nē ꝓbo sic. nō min⁹ ē in ptāte angeli aliq̄bus suis spēbus
nō vti q̄ꝫ sit in ptāte hoīs suis nō vti. h̄ pꝫ: q꞉ nō plus spēꝫ
angelice nāliter mouēt nec min⁹ ipse ꝛ itell's etiā in ptā/
te volūtatis angelice quo ad suos vsus q̄ꝫ spēs hūane nā/
liter moueāt ꝛ sint in ptāte hoīs. igit̄ etiā aliq̄b⁹ suis spē
bus angelus pōt nō vti. ꝯña h̄ ꝓbat̄. q꞉ sic exꝑimur nos
ꝓ libito cū pluriuꝫ reꝝ hēmus spēs sufficiēter firmatas
ca.10. ꝛ itēsas nūc vna nūc alia vtimur. vn̄ Aug. 11. de tri. dicit
ꝙ volūtas formādā cogitātis aciē ꝑ cōdita memorie du
2ᵐ cit vt libitū est. ❡ 2°. nō min⁹ ē in ptāte angeli vsus suaꝝ
spērū q̄ꝫ sit in ptāte hoīs vsus suoꝝ hituū: ꝛ q̄ꝫ ēt esset in
angelo si habit⁹ aliq̄s h̄ret a spēb⁹ distictos. ista pꝫ. q꞉ spe
cies nō nāl'u⁹ mouet q̄ꝫ habit⁹ sic exꝑiētia ꝓbat in nobis.

Sꝫ hō p̄t h̄itū quē hꝫ nō vti: sic pꝫ de ꝑito doctrinaꝝ mul/
taꝝ: q̄ nō sp̄ cōsiderat q̄lꝫ illaꝝ: nec h̄ ꝓuenit ex defectu
nāe: sed ex libera ptāte. nā q̄uis nō simul oīb⁹ possit vti si
multi sint: tm̄ ꝙ isto vtat̄ ꝛ nō illo ꝛ ꝙ actū ei⁹ q̄ vtit̄ con
tinuet ꝑ tp̄s aliqđ mai⁹ vl' min⁹ nisi aliūde ꝓueniat ipe/
dimentū in ptāte sua ꝯsistit sic exꝑientia ꝓbat: ꝛ iō in. 8.
phy. ꝛ 2° de aīa freq̄nter habet̄ ꝙ habitib⁹ vtimur cū vo T. c. 32.
lum⁹: ex quo ēt pꝫ ꝙ ita cōtingeret in angelo si hit⁹ h̄ret. T. c. 60.
❡ Cōtra. p̄°. q꞉ spēs est agēs nāle re⁹ itellectiōis sui obti ꝯ 2ᵃᵐ ꝯ.
ꝛ intellect⁹ est passiu⁹. vn̄ s̄m sniaꝫ Aug. 3. de li. ar. nō ē in ca. 53.
ptāte nr̄a q̄d nobis veniat in mēteꝫ. igit̄ q̄lꝫ sp̄ cāt itelle/
ctioneꝫ sui si nō adsit ipedimētū. pꝫ ꝯña ex ꝯditiōe agen
tis nālis posita. 9. meta. ſꝫ in angelo oīo est ipedimentū: T. c. 10.
vt pꝫ. igit̄ ꝛc̄. ❡ 2°. q꞉ cū in āgelo oēs spēs sint sufficiēter 2ᵐ
itense ꝛ potentes mouere itell'ꝫ ꝛ eq̄ p̄ñtes si aliq̄ vteret̄
angelus ꝛ aliq̄ non: h̄ solū videret̄ esse: q꞉ angelus vellet
dterminate illa nō vti q̄ nō vteret̄ ꝛ ea determiate vti q̄
vteret̄: ſꝫ iposs'e est ꝙ aliq̄ dtermiate velit vti q̄n dteriate
illā itelligat: sic iposs'e est ꝙ aliq̄ dterminate velit vti q̄n
dteriate illā appꝛhendat. igit̄ si posset alia nō vti possꝫ sil'
Ad p̄ᵐ illā itelligere ꝛ nō itelligere: qđ est falsū. ❡ Ad p̄ᵐ istoꝝ
dōm ꝙ q̄uis spēs sit agens nāle: ꝛ posito ꝙ itell's sit nāli
ter passiu⁹ respcū itellectiōis: nihilomin⁹ vtrūq꞉ q̄tū ad
h̄ dpendet a volūtate quo ad ꝓductōēz act⁹ ꝛ ꝯtinuatio
nē vel salteꝫ quo ad ꝯtinuatōēz: qđ dico ꝑꝑ p̄mas intelle
ctiōes ꝛ repentinas: q̄ nō sūt in nr̄a ptāte quo ad ꝓductio
nē p̄ᵃᵐ eaꝝ s̄m Aug. ꝛ h̄ dico in nobis in via. nihilomin⁹
tm̄ etiā ille sūt in ptāte nr̄a quo ad ꝯtinuatiōēz ipsaꝝ. vn̄
libere possum⁹ ab illis dsistere cū difficultate: q̄ locuꝫ hꝫ
in angelis bonis. ꝛ istud sufficit ad h̄ ꝙ aliq̄ spē hita an/
gelus possit nō sp̄ vti ea actual'r: ꝛ pōt ꝯfirmari r̄n̄sio. nā
etiā habit⁹ intellectuales in nob̄ sūt nāliter motiui sic ꝛ
spēs: ꝛ sil'r v̄tutes motiue in mēbꝛis: ꝛ nihilomin⁹ in ptā/
Ad 2ᵐ te nr̄a est nō talib⁹ sp̄ vti. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ ꝯña illa nō est
bona. nā ad h̄ ꝙ aliquā speꝫ dteriate intell's nō itelligat
nō est nec̄iū ꝙ velit illā dteriate nō itelligere: ſꝫ suffic̄ ꝙ
nō velit itelligere: ꝛ ꝙ nō detineat itell'm in itellectiōe
illi⁹ ꝛ memoꝛiā nō copulet acici iux̄ modū loq̄ndi Aug.
ꝛ ꝑ eū b̄n inuit̄. 11. de tri. vbi ait. Iaꝫ porro ab eo ꝙ in me ca. 8.
moꝛia est cū aciē velle auertere nihil aliđ est q̄ꝫ nō idem
cogitare: ita ꝙ tūc dr̄ volūtas velle auertere cū spōte nō
ad argᵗᵃ p̄ncipaᵃ facit aciē cogitare. ❡ Ad argᵗᵃ p̄ncipalia. Ad p̄ᵐ cōcedo
p̄mū ꝯñs: ꝛ nego ꝯñaꝫ: q̄ infert̄ ꝙ angelus eēt ifinite itel
lectiuitatis. ❡ Ad ꝓbatōēz dico ꝙ v̄tus itellectiua āge/
li s̄ꝫ se p̄cise sūpta vtiq꞉ terminū hꝫ ꝛ maximū in qđ pōt
Sꝫ sūpta cū aliꝭs coagētib⁹ seu ipa ꝛ alie sil' sūptibiles n̄
hꝫ terminū. ſꝫ istō nō ꝓbat eā eē ifinitā: sic nec lux ꝓbat̄
esse ifi̇ᵗᵃ eo ꝙ cū plib⁹ ꝛ plurib⁹ coloꝛib⁹ coagētib⁹ vltra
q̄lꝫ dtermiatā multitudinem spēꝝ possꝫ vt dcm̄ est. Sꝫ
ꝓbat ifinitateꝫ pōleꝫ ifinitoꝝ agentiū possibiliū q̄ nega
Ad 2ᵐ ri nō dꝫ. ❡ Ad 2ᵐ cū dr̄: ꝙ si posset itelligere sil' distincte
oīa q̄rū hꝫ spēs eadeꝫ rōne possꝫ sil' distīcte itelligere oīa
sibi p̄ñtia imediate ꝑ seipa. dico ꝙ veꝝ ē de his q̄ distin/
ctas cānt in itell'u spēs: ꝛ de q̄b⁹ i eoꝝ absentia āgel⁹ h̄ret
spēs distīctas supplentes vices eoꝝ: ꝛ de talib⁹ ꝓcedit ꝓ
batio ꝯñe: ſꝫ ptes ꝯtiui nō sūt hꝫ. nō. n. q̄lꝫ distīcta hꝫ spe
cies ꝓprias: ſꝫ sil' oēs vnā specieꝫ gn̄āt i ipo āgelo sic in
ad argᵗᵃ in oppᵐ nob. ❡ Ad argᵐ in oppᵐ qđ est ꝯ ꝯneꝫ 2ᵃᵐ r̄n̄o. ꝛ ꝯcedo p̄ᵐ
ꝯñs qđ infert̄. ꝛ vlteri⁹ dico ꝙ posito ꝙ āgelus aliq̄ itel/
ligat ꝛ aliq̄ nō. adhuc pōt itelligere aliq̄d eoꝝ q̄ nō itelli/
git. Et cū arguit̄ ꝯ: q꞉ oēm itellectiōēꝫ nec̄io p̄cedit actual'
itentio volūtatis si ꝑ actualeꝫ itentōēꝫ itelligat̄ aliq̄ vo
litio elicita nego ꝓpōneꝫ. Et sil'r dico ꝙ nō oēꝫ sensatōēꝫ
nec oēm visioneꝫ p̄cedit volitio q̄uis aliquā p̄cedat: ꝛ h̄
sepe ꝯtingat sicut qn̄ q̄s electiue apit ocl'os vl' flectit ad

aliqd determinate vidēdū. Qꝫ aūt nō oēm sentatiōem ꝓ/
cedat volitio pꝫ i repētinis sensatiōibꝰ: vt ꝟbi grā. Cū qs
in aliq̄ ꝯsideratōe mltū itentꝰ subito a vehemēti moueꝛ
sensibili vt igne vł aliq̄ fortiter pūgitiuo talē sigdē pce/
ptōeꝫ sensibił nō precessit volitio seu volūtatis itentio.
Ampliꝰ adhuc pꝫ in violētis passiōibꝰ: q̄s nec ꝓuenit nec
comitaꝛ voliꝰ vlla: sic cū qs ꝯtineꝛ in igne aut alio mltū
discōueniēti ⁊ lesiuo. in q̄ casu ꝯstat ꝙ tale nec añceden/
ter nec cōcomitāter vult talē sensatiōeꝫ nec copulat vel
ꝯiūgit sensū sensibili: qnimo nitiꝛ q̄ꝫtū valꝫ auertere sen
sum ⁊ refugit ⁊ odit talē sensatōeꝫ. Et iō ad auc̄teꝫ Aug.
dōm ꝙ Aug. nō dat illā vlēꝫ: sꝫ idefinitā tmꝰ q̄ vtiqꝫ ve/
ritatē hꝫ in multis: sic cū quis volēs aliqd videre aperit
oclos vt videat illō: aut dū actu videt ꝯtinet oculū aper
tuꝫ ⁊ opōne ꝯbita volēs ꝯtinuare ꝑdictā visionē: ⁊ sic in
pluribꝰ alijs casibꝰ. ⁊ h̄ sufficit ad itētiōeꝫ Aug. ibidē: vt
pꝫ diligēter auertenti. Si dicaꝛ ꝙ saltē notitiā q̄ꝫlꝫ libe/
re habitā ꝓcedit volitio qcqd sit de repētinis ⁊ violētis:
q̄rū cāe sunt extrinsece vł saltē aliq̄ ipsaꝝ cārū. ⁊ h̄ sufficꝛ
ad ppom argumēti: q2 in angeł nō ꝑit respcū saltē suarū
spērū aliq̄ notitie repēte vel violēte cāri. Ad illud mihi
vꝛ dōm ꝙ nō oēm notitiā ēt libere elicitaꝫ necīo ꝓcedit
volitio elicita. Qō pōt ēt in nobꝫ saltē euidēter ꝯclari. nā
ꝑ expientiā cōstat ꝙ nō sꝑ hn̄s actualem notitiā de aliq̄
obto hꝫ sił notitiā de notiꝰ illiꝰ obti aliogn sił hr̄et ifini/
tas notitias: ⁊ tn̄ in ptāte sua est vt hēat notitiaꝫ illiꝰ. po/
naꝛ ḡ ꝙ aliqs postq̄ꝫ habuerit notitiā de a. aliq̄ꝫdiu dum
nō hr̄et notitiā illiꝰ notitie icipiat hr̄e notitiā sue notitie
de a. aut istā 2am notitiā nō ꝓcessit aliq̄ volitio elicita re
sui: ⁊ habeꝛ ppom: aut ꝓcessit aliq̄: ⁊ tūc seqꝛ ꝙ vł ipa ꝓus
fuit volita q̄ꝫ fuit nota: notiꝰ iquā simplici ⁊ icōplexa: qō
est ipolē nāliter: vł ꝓus habuit notitiā: q̄ꝫ habuit 2am noti
tiaꝫ: qō est ēt ipolē. tū q2 vł notiꝰ scōe notitie ꝓus fuit vo/
lita q̄ꝫ habita. ⁊ ꝑ ꝯn̄s notiꝰ eiꝰ fuit habita añ ipam: ⁊ sic
ꝓcediꝛ in ifinitū in ꝓteritis notitijs. ⁊ seqꝛ ꝙ sꝑ rectā no
titiā ꝓcessit reflexa: q̄ sūt ipolia: vel aliq̄ fuit notiꝰ: q̄ nō
fuit ꝓus volita: ⁊ hꝛ ppom: ⁊ tūc eadē rōe fuit stādū in pꝰ.
tuꝫ ēt q2 q̄ rōe notiꝰ pme notiꝰ ꝓus fuit nota q̄ꝫ fuit hita:
eadeꝫ rōne ipsa pꝰ notiꝰ q̄ est de ipso a. imediate ꝓus fuit
nota q̄ꝫ habita: qō nō est itelligibile. Dico igiꝛ ꝙ polē est
tā in nobis q̄ꝫ in angeł hr̄e aliquā notitiā libere ⁊ sponte
elicitā: quā nō ꝓcedit volitio elicita respcū eiꝰ. vn̄ sic dicꝛ
beatꝰ Aug. 2. de li. ar. Ceteris ꝟtutibꝰ ⁊ potētijs de qbus
ibi loqꝛ ꝑ liberā volūtatē vtimur: ēt ipa libera volūtate
ꝑ eā ipaꝫ vti nos possumꝰ: vt q̄dāmō seipsa vtaꝛ volūtas
q̄ vtiꝛ ceteris. Uti aūt ꝟtutibꝰ vel potētijs nō ē aliud q̄ꝫ
facere illa opari seu q̄ꝫ applicare illa ad pprios actꝰ. vn̄
tūc volūtas vtiꝛ itellc̄u vel habitu itellc̄s seu potiꝰ h̄ ꝑ vo
lūtatē: sic hāc locutionē ibi corrigit Augu. vtiꝛ talibꝰ qn̄
spōte ⁊ volūtarie itelligit ꝟm habitū. tūc āt volūtas vtiꝛ
seipsa: cū ipsa in se eliciat ppriā opōnē. ⁊ sic dicit de ꝟtuti
bus ⁊ potētijs. ita intelligēdū ē de alijs habitibꝰ ⁊ spēbꝰ
⁊ actibꝰ: q̄rū vsus ē in nr̄a libera ptāte. Et illoꝝ vsus ꝑit
sic separi ꝙ hō pōt aliqn̄ libere vti itellc̄u ⁊ hitu vel spē:
aut etiā actu: esto ꝙ tūc nō vtaꝛ voluntate vsu ppo. s. eli/
ciendo volitionē. ⁊ ꝑ ꝯn̄s hr̄e itellectionē aliquā libere:
esto ꝙ respcū illiꝰ nō hēat volitioneꝫ elicitā. Et forsitan
talē vsuꝫ itelligit Aug. cū dicit volūtatē copulare ⁊ ꝯiū/
gere potētias alias actibꝰ suis: ita ꝙ nō sit aliō volūtatē
copulare visuꝫ visiōi aut visibili: q̄rū vtrūqꝫ dicit Aug.
q̄ꝫ actualr̄ vti visu ad vidēdū: ⁊ eodēꝰ de acie cogitātis ⁊
alijs de qbus loquiꝛ sepissime. Ad ppositū igiꝛ dico ꝙ
nō obstāte ꝙ plures spēs nō itellecte sint in angelo vł in
hoie eque potētes ꝯcāre notitiā sui i itellc̄u: pōt angelꝰ li/
bere vti vna spē cū itellc̄u ad cāndū notitiā illiꝰ spēi non
vtendo alia spē eque potente ⁊ ꝑsite: nec opꝫ ꝙ ꝓus velit
illā spēm ꝯterminate itelligere aut illā ꝯgenerare notitiā
sui: sic quis pluribꝰ sciētijs habituatꝰ pōt ꝟm aliquā illa
rū ꝯterminate opari: esto ꝙ nullus ꝓus velit ꝯterminate
opari ꝟm illā. Et sic etiā de duobꝰ ppositis equalr̄ vtili/
bus ⁊ equalr̄ iudicatis vtilibꝰ ad aliquē fineꝫ itentū. pōt
quis alteꝝ illoꝝ ꝯteriate velle: esto ꝙ nō ꝓus velit illud
velle suū: aut ꝓus velit se velle illud: aliogn nunq̄ꝫ possꝫ
hr̄e aliqō nouū velle. ¶ Ad 2m argm ꝑ eadē pꝫe r̄ndeo: ⁊ Ad 2m
ꝯcedo ꝯn̄s supposito ꝙ angelus relinq̄reꝛ suis nālibus:
nec tn̄ ex h̄ seq̄reꝛ ꝙ ipse careret intellectiōe vłr. nā ad/
huc possꝫ intelligere se ⁊ alia entia ꝑsitia intuitiue. vtrū
aūt ⁊ simplr̄ possꝫ se per suaꝫ libertateꝫ omni intellectio
ne priuare est aliud dubiū de quo nihil ad ꝑn̄s.

¶ Distinctionis. XII. Questio. Prima.

Circa di. 12. in qua magrꝛ tractat ꝯ mā creaturaꝝ corporaliuꝫ. Quero
vtruꝫ mā sube corporalis sit entitas actu
distincta a forꝰ eius. Et arguiꝛ ꝙ nō. quia pm
mā nō ē aliqō ens actu. igiꝛ nō ē ens actu
distinctū a forꝰ. ꝯn̄a est nota. añs ꝓbaꝛ. pꝰ
ex auc̄te phi dicētis. 7. meta. dico āt māꝫ T. cō. 8.
q̄ ꝟm se neqꝫ ē qd neqꝫ q̄ꝫtū: neqꝫ aliud aliqd dꝛ qbꝰ ens ē
determinatū. i. diuisuꝫ. si aūt mā nō est aliqō coꝝ: qbꝰ di
uidiꝛ ens. igiꝛ neqꝫ est ens. ¶ 2° ex alio dcō eiusdem. 5. 2
physi. volēs. n. ꝓbare ꝙ gnātio nō ē morꝰ. arguit sic. Qō T. cō. 8.
moueꝛ ē: qō gnāꝛ nō est. igiꝛ gnātio nō est morꝰ. ꝯstat āt
ꝙ sic in pꝰ subm supponit ꝓ subto morꝰ. sic in 2° ꝓ subto
gnōnis. mā aūt est subm gnōnis: vt pꝫ ibidē. igiꝛ ipsa nō
est. supple actu sic ē illud qō ē subm morꝰ. ¶ 2° pncipalr̄ 2m
suba corporalis est vna entitas ꝑ se in actu. igꝛ eiꝰ mā nō
est entitas actu disticta a forꝰ eiꝰ. añs est certuꝫ. ⁊ ꝯn̄a ꝓ/
baꝛ ex dicto phi. 7. meta. ait. n. ꝙ ipolē ē subaꝫ ex substā T. c. 49
tijs eē inexistibꝰ sic in actu. duo nāqꝫ sic actu nūq̄ꝫ sunt
vnū actu. sꝫ si ptāte duo fuerūt erunt vnū. ⁊ mox subdit
(ꝓbationem. d. actꝰ. n. separat.

In oppositū arguiꝛ. suba corporalis est ens in Oppom
actu. igiꝛ mā ⁊ forꝰ eiꝰ sūt i actu: sꝫ seqꝛ. mā ē i actu ⁊ forꝰ
est in actu. ⁊ mā nō ē forꝰ. igiꝛ mā ē actu disticta a forma

Rn̄deo hic pꝰ dicā. qd videbiꝛ de q̄sito. 2° obyciā
q̄dā ꝑ rōnes cuiusdā opi. ⁊ r̄ndebo ad obta.

Quantum ad pm pꝰ pmittā aliq̄s distōnes: deide pm artis
ꝯnes ad ppositū. pꝰ distictio ē de ente
in actu ⁊ de ente in poꝰ. naꝫ ens in actu pōt accipi duplr̄.
vnoꝰ gnālr̄ ꝓ oi eo de quo ꝯtingit ꝑ ppōnē de iesse ⁊ de
ꝑsiti vere enūciare eē. ꝟbi grā. dōo h̄ est. ⁊ ꝑ oppm illud dꝛ
ens in poꝰ de q̄ nō ꝯtigit ꝑ hꝰ ppōnē: sꝫ tm̄ ꝑ illā de possi
bili enūciare eē. vtpote dōo. h̄ pōt eē. Et pꝫ ꝯueniētia hꝰ
distōnis. q2 vt dicꝛ Aug. 5. de tri. ab eo qō est eē dcā ē eēnꝰ: ca. 2.
⁊ ꝟm Com. 7. meta. dicere vnūqōqꝫ ꝑdicamētoꝝ eē ens Cō. 15.
deriuaꝛ ab esse. ḡ ꝟm ꝙ aliqd dꝛ esse actu. dꝛ ēt sic ens vł
essenꝰ: qō ideꝫ sigꝑat. Alioꝰ pōt accipi ens spālr̄ ꝓ eo qō ē
ens in actu pꝰ: ⁊ est essentia itegra ⁊ ꝑfecta spē vł ꝑfectio
alteriꝰ cū illa ꝑfectā essentiā i ꝯterminata spē ꝯstituens.
⁊ per oppm ens in poꝰ pōt dici illud qō ⁊ si sit ens in actu
pꝰ: est tn̄ q̄daꝫ partialis ⁊ incōpleta essenꝰ ꝑfectibił ⁊ q̄si
cōpletibilis ꝑ aliaꝫ vt sit essenꝰ itegra ⁊ ꝑfcā in spē: ⁊ ista
distō sumiꝛ ēt ab eo qō dꝛ esse: sꝫ alr̄ q̄ꝫ ꝓcedens. nā ibi su
miꝛ ab esse ꝟm ꝙ ꝑdicaꝛ absolute sine adiūctiōe alteriꝰ
termini ꝑdicati. ita ꝙ oē qō est dꝛ illo mō ens in actu: ⁊
sic cuiuslꝫ nr̄m tā aīa q̄ꝫ corpus est ens in actu. q2 cuiuslꝫ
aīa est: ⁊ ēt corpꝰ est: aīa ꝟo que erit anxpi est ens in poꝰ.
q2 ipsa nō est ⁊ pōt esse. hic aūt sumiꝛ ꝟꝫ qō est ꝑdicaꝛ nō
absolute: sꝫ cū adiūctiōe alteriꝰ termini. ꝟbi grā aliq̄ ꝑsit
dici lectꝰ in actu: ⁊ aliq̄ lectus in poꝰ. nā ligna cōposita ⁊

cōpaginata ſm debitū modū ſunt lect⁹ in actu.i.lectus
integer ⁊ pfect⁹.ligna vō nō ſecta ⁊ nō cōpaginata ſūt le-
ctus in po^a.⁊ de pmis pdicat̄ eſſe lectū.de ſcdis vō q̄uis
pdicet̄ eē.⁊ p 9ñs ſunt ens vl' entia in actu p°: nō tñ pdi-
cat̄ de eis eē lectū:ſ3 poſſe eē lectū:⁊ iō dñr eſſe lect⁹ i po^a
.i.iperfect⁹ ⁊ poſſibilis pfici vt ſit lect⁹. ⁊ ſi h̄ gdē ſit poſ-
ſibile p ſolā trāſmutationē localē ⁊ ſegregationē ptium
aliq̄rū ⁊ 9iūctionē aliaꝝ abſq3 gnōne noue forme vt ali-
qui volūt de oīb⁹ artificialib⁹:tūc bñ pōt dici q̄ talia li-
gna pñt eē lect⁹. Si vō forme artificiales ſunt entitates
q̄dā ab illis materijs diſtĩcte ⁊ eas iformātes vt alij opi-
nant̄.tūc ligna talia dñr eē lect⁹ in po^a ad hūc ſenſū:q2.ſ.
pñt in ſe recipe formā cū q̄ ſil' ſint lect⁹: pōt aūt iſta diſtō
ſm vba vſitata breuiter formari.vt dicatur q̄ aliqd pōt
dici ens in actu dupl'r.vel actualitate pñtie quo ad pmū
modū:vel actualitate pfectiōis quo ad 2^m.Et per oppo^m
2.diſtō ad vtrūq3 pōt ēt dupl'r aliqd dici eē in po^a. Alia diſtin-
ctio eſt q̄ aliq̄ eē actu abinuicē diſtĩcta pōt ſumi dupl'r.
vno° actualitate diuiſiōis ⁊ mutue negōnis iuxta modū
loquendi phi.6.meta.vbi ait.q̄ veꝝ affirmationē h3 in
T.t.c.8 cōpoſito ⁊ negōnē in diſiūcto.vbi Cōmē.exponit.i. vera
affirmatiua ſignificat 9pōnē in entib⁹:⁊ vā negatiua di-
uiſionē.Et ſm hūc modū quorūcūq3 entiū vere dr̄.h̄ nō
eſt illud.illa dñr actū diſtĩcta ſeu diuiſa vl' diuerſa.Alio°
aliq̄ ſunt diſtincta actualitate ſepatiōis ⁊ diſcretionis:⁊
ſic q̄cūq3 ſunt p° mō diſtincta.⁊ cū h̄ ſunt ſic diſtĩcta ⁊ ſe-
parata vt nō 9ſtituāt ſeu nō ſint ſil' ſūpta vnū h̄ aliqd p
T.c.49 ſe dicunt̄ actu diſtincta:quēadmodū ſumit phs.7.meta.
vbi ait.q̄ actus ſepat:⁊ ob hoc dīc duas medietates ma-
gnitudinis nō eē duo in actu:ſed ptāte tñ.cuius ver⁹ ſen-
ſus poſit⁹ fuit in p°.d.24.q.p.¶ His pmiſſis pono 9nes.
p^a eſt.q̄ mā eſt ens in actu p° mō. 2^a q̄ nō eſt ens actu
2° mō.ſ3 ens in po^a tñ. 3^a q̄ mā eſt entitas actu diſtĩcta
a forma p° mō loquēdo de diſtōne. 4^a q̄ nō eſt entitas
p^a 9 2° mō actu diſtĩcta a for^a.¶ Prima3 9nē pbo ſic.Subā
corporalis p ſe ſubſiſtēs nāliter gnāta eſt.igit̄ mā eſt:⁊ p
9ñs eſt ens in actu p° mō.añs notū eſt ſenſu. videm⁹.n.
ignē nālr̄ genitū ⁊ plātas ⁊ aīalia ⁊ multa alia.9ñā3 pbo
q2 oīs hō ſuba nālr̄ genita h3 aliquā partē eſſentialē que
pfuit ſue gnātioni:⁊ talē nos vocam⁹ mām.cū igit̄ ipoſſi
bile ſit totū eē niſi pars ſit ſequit̄ q̄ mā eſt.aſſūptū pbo:
⁊ ſumo gr̄a exēpli.ignē aliquē genitū nāliter:aut aliq̄ ps
ei⁹ prefuit ſue gnōni ⁊ aliq̄ non:aut totus pfuit:aut nihil
eius oīo prefuit: nō pōt dari 2^m: q2 tūc ipſe fuiſſ3 añ ſuā
gnātionē.⁊ ſic nō eēt genit⁹ 9 poſitū:nec pōt dari tertiū:
q2 ſequit̄ q̄ ipſe fuiſſ3 genit⁹ nālr̄ ſicut fuit. eſto q̄ nulla
alia ſuba fuiſſ3 corrupta:9ñs aūt iſtud eſt 9 expientiā.vi-
demus.n.q̄ qñcunq3 aliquis ignis gnātur aliq̄ alia ſuba
corrūpit̄ vt lignū vel fum⁹ vl' aliqd aliud:nec vnq̄3 vide-
mus ipm gnāri:gn alia ſuba corrūpat̄. ⁊ ita eſt de oīb⁹ q̄
nālr̄ gnānt̄.S3 9ñā pbat̄.q2 ſi nihil eius pfuit. igit̄ ipſe
totalr̄ ſeu ſm qōl3 ſui eſt pduct⁹ a ſuo gnānte nāli:cōcur-
rente tñ actione vl'is ⁊ pmi agētis:⁊ illud fuit ſufficiens
pductiuū eius.igit̄ eſto q̄ lignū qō fuit corruptū quādo
ignis ille fuit genit⁹ nō fuiſſ3 ibi:adhuc ſufficiens fuiſſet
pducere illū ignē.nā cōſtat q̄ illud lignū nō fuit cā effi-
ciens nec totalis nec ptibilis h⁹ ignis. ⁊ cū gnāns ei⁹ eēt
Confir. actiuū nāliter.ſequit̄ q̄ de facto pduxiſſet.¶ Et iſtō cō-
firmat̄.q2 poſitis oībus per ſe cāſatiuis alic⁹ effect⁹ pdu-
cibilis circūſcriptis qbuſcūq3 alijs pōt poni effc̄us:quin-
imo ſi cā efficiēs agat nāliter:⁊ nullū oīo ſit ipedimtū: ⁊
oīa ſint in diſpōne debita:ponit̄ de fcō effect⁹ ipſe.nūc āt
dato h̄ fuiſſent oēs cāc ignis mō debito: eſto q̄ lignū il-
Confir. lud ibi nō fuiſſet.¶ Cōfirmat̄ ex ſimili.nam qm̄ de⁹ eſt
ſufficiens pductiuū ignis ſm totū ſiue ſm qōl3 ſui.ideo

abſq3 pñtia ligni aūt alicui⁹ alteri⁹ pōt pducere ipm:⁊ ſi
ageret de neceſſitate nāe ipm etiā abſq3 cōcurſu alicui⁹
alteri⁹ pduceret.¶ p̄.vt quid oporteret ſubam aliquā Confir.
corrūpi vt alia gnāret̄ ſi nec ipſa nec aliqd ei⁹ intrat ſub-
ſtantiā geniti:vt qd ēt agēs nāle regreret mā3 ſeu paſſū
in qō agat nulla certe appet neceſſitas.¶ Confirmat̄ h̄: Confir.
q2 alias ipm corrūpendū eēt ſolū ad ipedimētū agentis:
vt.ſ.vel nō ageret vel tardi⁹ ageret.⁊ per 9ñs eo nō poſi-
to facilius ageret ip3 agēs effectū ſuū. ḡ nec iſtud tertiū
pōt dari. Relinquit̄ ḡ pmū.v3.q̄ aliq̄ pars ei⁹ prefuit in
ipſo corrupto:⁊ illā vocam⁹ mām:⁊ aliq̄ nō pfuit quā vo-
camus formā.¶ 2ª hoc pōt argui per auctez ⁊ theologi- 2^m
ce ⁊ phyſice.nā ſ3 theologiā mā creata fuit nec deo fuit
coeterna.igit̄ mā non eſt ens tñ in po^a.9ñā p3.q2 aliogn
nō eēt alr̄ ens q̄3 erat ante creationē:nā ⁊ anteq̄3 crearet̄
fuit in potētia vt eēt ⁊ potuit eē per potētiā creatoris tā-
tū:⁊ ita ēt nūc ſi eſſet tantū in potētia nō poſſet eē niſi p
potētiā creatoris.añs p3 p Aug.in li.de fi. ⁊ ſimbolo.nul- ca.p.
lo mō ingt credendū eſt illā ipam mām de qua fact⁹ eſt
mūdus per ſeipam eē potuiſſe tanq̄3 coeternā ⁊ coeuam
deo:⁊ infra.ēt certiſſime credit̄ oīa deū feciſſe ex nihilo.
q2 etiā ſi de aliq̄ mā factus eſt mundus eadē ipſa mā de
nihilo facta ē.eandē ſniam ponit.12.cōfeſ.⁊ h̄ cōiter oēs
theologi tenent. ſm phiam ēt idē p3:q̄uis oppoſito mo-
do.nam phi ponūt eā ingenerabilē ⁊ incorruptibilē:⁊ ſi
ſi ..igit̄ nō tñ pōt eſſe:ſed eſt.9ñā p3.q2 ſi non eēt: ſed tñ
poſſet eē.⁊ ſm phiam nō poſſet eē per creationē.igit̄ per
gnātionē:⁊ per 9ñs nō eēt ingenerabilis. Item Com.4. Cō.15.
meta.Qō nō eſt ingt actu eſt nō ens:ſed mā nō ē nō ens.
igit̄ eſt actu. Item ſm h̄ nulle eſſent cāc itrinſece: ⁊ etiā
per 9ñs nō eēnt q̄tuor genera cāꝝ: ⁊ multa alia ſequerē-
tur 9 philoſophicas veritates.¶ 2^a 9 eſt:qō mā nō ē ens 2^a 9
in actu 2° mō.i.eēntia aliqua ſimplex vel 9poſita itegra
⁊ perfecta in ſpē aliqua. S3 quedā entitas ptibilis rece-
ptibilis cuiuſdā alterius entitatis ptibilis:⁊ cū qua ſiml'
cōſtituit vnā entitatē integrā ⁊ perfectā in aliqua ſpecie
ſubſtātiaꝝ gnābiliū ⁊ corruptibiliū:⁊ h̄ alia entitas pti-
bilis vocat̄ forma ſubſtātial' que ſic differt a mā: q̄ eſto
q̄ ēt ſit entitas ptibilis ſicut ⁊ mā eſt tñ ſm ſe cōſtituti-
ua ſil' cū mā eēntie pfecte ſm aliquā ſpēm determinate.
ita q̄ q̄3tūcūq3 mām informaret nō cōſtitueret eēntiam
alterius ſpēi:ſed eiuſdē tñ. mā vero nō ſic eſt determina-
ta ad ſpēm aliquā:ſed ad oēs penitus indeterminata:ita
q̄ cū vna forma conſtituit ignē:⁊ cum alia aquā. ⁊ ſic de
ceteris formis ſubſtātialib⁹. vnde ſicut phs docet pmo
phyſi.Si volumus itelligere qualis ſit nā māe pme de T.c.69.
qua eſt ſermo:op3 eam per anologiā ⁊ pportionabilitatē
aliarū māꝝ cōſiderare. Et verbi gr̄a.ſumo exēplū ſu-
pra poſitū de lecto. ⁊ ſupponat̄ pro nūc ſiue verū ſit:ſiue
nō:q̄ res artificiales habeāt formas diſtinctas a ſubſtā-
tijs ⁊ formis nālibus:ita q̄ lectus ſit aliqō cōpoſitū ex li-
gnis ⁊ forma artificiali ppria.dico igit̄ q̄ ſicut ligna le-
cti nō ſunt lect⁹:nec ſcānū nec archa nec aliqd oīo aliud
perfectū in aliqua ſpecie artificialiū: nec etiā ſūt forma
lecti nec forma ſcāni:nec aliq̄ alia artificialis: ſ3 ſunt ex
ſe idifferētia ⁊ poſſibilia recipe diuiſi3 q̄l3 hō formaꝝ:
⁊ cū q̄lib3 cōſtituere aliqō artificiatū pfectū ſm aliquā
ſpēm artificialiū.ſic mā pma ſubſtātie corporalis.verbi
gr̄a.ignis non eſt ignis:nec aqua:nec lapis: nec ferrū:nec
aliqua res oīno ſimplex vel cōpoſita pfecta in ſpecie ali-
qua rerū nāliū:nec eſt aliqua formaꝝ nāliū.ſed eſt ifor-
mabilis ⁊ perfectibilis per eas ⁊ potēs cōſtituere eſſen-
tiam perfectā in ſpecie:cū vna vnā: ⁊ cū alia aliā ſm de-
terminatā nām forme. Differt aūt a mā artificialiū in
hoc q̄ l3 illa nō ſit entitas perfecta in ſpecie artificiato-

rium est tñ entitas quedã pfecta in spẽ nãliũ. vnde ligna
lecti vere sunt ligna: ⁊ eis cõuenit diffinitio specifica li-
gni: sed mã ista in nulla spẽ oio nãliũ vel artificialium
aut alio᷑ quo᷑cũq᷒ entiũ simpliciũ vel cõposito᷑ est
entitas pfecta: sicut forte quidã putarẽt: ꝙ q̃uis ipsa nõ
sit pfecta entitas in spẽ aliqua subarũ cõpositaruꝫ: est tñ
entitas simplex pfecta in ꝓpria spẽ. sicut ẽt dicim⁹ ꝙ an
gelus est entitas pfecta in spẽ sua: nõ obstãte ẽẽntiali ei⁹
simplicitate. non sic est de mã. ¶ Propter ista igit̃. s. pp
eius ĩperfectionẽ: ⁊ partialitatẽ per quã differt a suba cõ
posita: ⁊ pp eius indifferẽtiã ⁊ ĩdeterminationeꝫ specifi-
caꝫ p quã differt a forma. dico ꝙ mã est ens in pura po᷑:
⁊ ita ĩtelligo dcã sancto᷑ ⁊ pho᷑ loquẽtiũ in isto ꝓposi-
pᵐ to. ¶ Qz aũt mã sit talis entitas ꝓbat̃ pmo auc̃te clara
Cõ. 69. Cõmẽtatoris pmo phy. dicẽtis sic. ⁊ ista mã que est pª mã
est vnũ pncipiũ cõe oĩbus entibus transmutabilib⁹ que
alterant̃ inuicẽ: sed nõ ẽ vna in se: ita ꝙ sit suba simplex
exñs in actu: neq̃ ita ꝙ sit aliqd̃ ꝯpositũ ex mã ⁊ forma.
naꝫ si haberet formã ꝓpriaꝫ nullaꝫ aliam reciperet ipsa
permanẽte ⁊c̃. hic aduerte ꝙ negat mãm esse subaꝫ exñ-
tem actu siue simplicẽ siue cõpositã per aliquã formã si-
bi ꝓpriã. ¶ Iteꝫ vtroq̃ mõ negat eam eẽ ens in actu in
ca. p̊. lib. de suba orbis. vnde dicit ꝙ trãsmutatio ĩdiuiduo᷑ũ
in suis substãtijs ĩuenit cogere subiectũ nõ eẽ ens ĩ actu
⁊ nõ habere formã q̃ substãtiuat̃. Si. n. haberet formaꝫ
nullã aliam recipet ⁊c̃. ⁊ sequit̃. ⁊ si eẽt suba simplex exi-
stens in actu tũc eẽt ĩpossibile ⁊ nõ receptiuuꝫ. supple hõ᷑
formarũ substãtialiũ. ⁊ ex hoc cõcludit. vñ nã hui⁹ subie
cti recipientis formas subales. s. pme mãe necesse est eẽ
nãm potẽtie. s. ꝙ potẽtia est eius dña subalis: ⁊ iõ nullaꝫ
hꝫ formã ꝓpriã ⁊ nãm existẽteꝫ in actu: sed eius suba est
in posse. Ex istis pꝫ ꝙ nõ solũ negat mãꝫ esse ens in actu
per aliquã formã ꝓpriã distinctã ⁊ eam semp informan
teꝫ sicut aliqui opinati fuerunt: queadmoduꝫ exponunt
q̃ñq̃ quidã moderni Comẽ. Sꝫ ẽt negat eã eẽ subaꝫ sim
Cõ. 59. plicẽ que sit aliqd̃ ens ĩ actu. Ita etiã. 4. phy. vtroq̃ mõ
negat eã eẽ in actu. Cũ dicim⁹ ingt. ꝙ in mã nihil ẽ dmõ-
stratũ in actu. nõ intelligim⁹ ꝙ possit denudari a rebus
demõstratis in actu: sed intẽdim⁹ ꝙ in sua ẽẽntia nõ est
aliqd demõstratũ neq̃ ẽ in se aliqd dmõstratũ: qm̃ si ita
2ᵐ eẽt nõ reciperet res demõstratas. ¶ 2°. idẽ ꝓbo p rõneꝫ
eiusdẽ Com̃. que in ꝓposito facit mihi fidẽ. ⁊ est rõ iam
aliqualr̃ tacta in auc̃te 2° allata. ⁊ ponit eã ibidẽ: ⁊ ẽt in
pmo physi. vbi supra. arguo igit̃ sic. si mã esset entitas in
p̊ ca°. de actu isto 2° mõ. sequit̃ ꝙ nulla eẽt subarũ nãliuꝫ gnãtio
suba or. vel corruptio ꝓprie dcã. ꝯñs falsuꝫ. ꝓbatio ꝯñe. Qm̃ ge
p̊ ph. 69 neratio ꝓprie dcã per hꝫ differt ab alijs trãsmutatiõib⁹:
⁊. 63. qm̃ in ceteris trãsmutatiõib⁹ manet aliqd vnũ sub vtro-
q̃ termino retinẽs illud nomẽ ⁊ eãdẽ diffinitionẽ speci-
ficam: ita ꝙ si eo demõstrato querat̃ qd est hoc. rñdetur
idẽ nomẽ ⁊ eadẽ diffinitio specifica. in gnõne vero ⁊ cor
ruptiõe nequaq̃. Si aũt mã esset ens pfectuꝫ in spẽ. iam
hr̃et ꝓpriaꝫ quiditatẽ: ⁊ posset hr̃e ꝓpriũ nomẽ ⁊ ꝓpriaꝫ
diffinitionẽ specificaꝫ sicut angelus vel albedo aut alia
ẽẽntia cõpleta in specie sua: ⁊ cum ipsa eadẽ sit in genito:
sequit̃ ꝙ subm gnãtionis retineret idem nomẽ ⁊ eãdem
diffõnẽ. Nec refert vtrũ mã ponat̃ ens in actu p formaꝫ
informantẽ: qꝛ esset quoddã subale compositũ: sicut dici
mus de igne aut ponat̃ esse quedã suba simplex in actu.
qm̃ ita nulla transmu⁹ angeli ẽ gnãtio simplex ꝫm qual-
cunq̃ formas sic sicut nec transmutatio aque cũ sit cali-
da vel frigida: ⁊ est vtriusq̃ rõ eadem. s. qꝛ subm manet
idem ꝫm ẽẽntiã ⁊ diffõnẽ: sed dicet̃ ꝙ eã ꝓpter quã vna
transmutatio est gnãtio simplr̃. alia võ nõ: sed potius ꝫꝫ
quid ⁊ alteratio est. qꝛ vna fit ꝫm formas substantiales.

alia vero ꝫm formas accñtales. ⁊ qꝛ angelus nõ trãsmu-
tat̃ de forma vna substãtiali in aliam: ideo eius trãsmu-
tatio nõ est gnãtio simplr̃. Cum aũt ignis generat̃ ex aq̃
mã transmutat̃ ex forma vna substãtiali in aliã. ⁊ iõ illa
trãsmutatio dr̃ gnãtio simplr̃. Istud nõ valꝫ: qm̃ ꝙ aliq̃
forme sint substãtiales: alique aũt accidẽtales nõ alr̃ co-
gnoscit̃ nisi ex eo ꝙ cum ꝫm illas quas vocam⁹ subales
est transmutatio illud qd̃ transmutat̃ manet sub vtroq̃
termino ⁊ mutat nomẽ ⁊ diffõnẽ. cuꝫ vero ꝫm alias que
dicunt̃ accñtales est transmutatio: retinet idẽ nomen ⁊
eandẽ diffinitionẽ. Et hoc est qd̃ Com̃. ait pmo phy. due Cõ. 63.
inquit transmutatiões. s. que est in accidẽtib⁹ rei. ⁊ q̃ est
in substãtia ꝯueniũt in hoc: qm̃ sunt alteratio eiusdẽ rei
de vna qualitate in aliã: ⁊ de vna dispõne in aliaꝫ: sed qꝛ
viderũt ꝙ qñ res transmutat̃ in q̃busdã suis dispõnibus
statim nomẽ ⁊ diffinitio ei⁹ transmutabunt̃: ⁊ in quibus-
dam nõ. vocauerũt pmũ modũ transmutationẽ in suba
⁊ alterationẽ substãtialẽ: ⁊ vocauerũt istas dispões: dis-
positiões subales. Scdam vero transmutationeꝫ: in qua
neq̃ nomẽ rei neq̃ eius diffinitio transmutat̃: vocaue-
runt alterationẽ accñtaleꝫ. hꝫ Cõmen. Ex istis pꝫ ꝙ sicut
cõcludit̃ ꝙ nulla transmutatio mãe erit generatio sim-
pliciter: si ipsa sit aliqd̃ ens in actu. sic ẽt cõcludit̃ ꝙ nul-
la eius forma erit substãtialis: sed q̃libet accñtalis: sicut
⁊ quelibꝫ forma angeli. ⁊ iõ Comẽ. vbi supra pmo physi. Cõ. 69.
vtrũq̃ incõueniẽs simul infert. d. Et si mã esset aliquod
ens in actu. i. habẽs formã: tũc gnãtio in suba eẽt altera-
tio: ⁊ forme eẽnt accñtia. ⁊ dato ꝙ hꝫ incõueniẽtia infert
in verbis istis spãlr̃ ꝯ pmũ modũ dicendi mãm esse ens
in actu. s. per aliquã formã: nihilomin⁹ eque concludit ꝯ
alium. s. si dicat̃ ꝙ est substãtia simplex in actu: ⁊ hoc pp
rõnem assignatã: vnde sic tu diceres ꝙ nõ obstãte ꝙ mã
sit substantia simplex in actu adhuc hꝫ aliquas formas
substãtiales: ⁊ cũ transmutat̃ ꝫm illas illa trãsmutatio ẽ
gnãtio simplr̃: ita dicaꝫ tibi ꝙ esto ꝙ hẽat aliquã formã
substantialẽ sibi ꝓpriã ⁊ coeternã adhuc hꝫ alias substã
tiales ꝫm quas transmutatio est gnãtio simplr̃. ¶ 3ᵃᵐ ꝯ- 3° ꝯ
nem ꝓbo sic. mã substãtie corporalis est: ⁊ forma eiusdẽ
substãtie est: ⁊ mã nõ est forma: nec forma ẽ mã. igit̃ mã
substãtie corporalis est entitas distincta a forma eiusdẽ:
⁊ loquor de distinctiõe pmo mõ. ⁊ ꝯña pꝫ. añs ẽt q̃tũ ad
oẽm suã partẽ est certũ. ¶ P̃. sumo vnã substãtiã cõposi- 2ᵐ
tam: cuius mã sit a. ⁊ forma sit b. ꝯstat ꝙ ⁊ a. est aliq̃ enti
tas: ⁊ b. silr̃: qꝛ nulla substãtia est cõposita ex nõ entitate:
hꝫ supposito arguo sic. a. nõ est b. igit̃ nõ est eadẽ numero
ipsi b. ⁊ vltra: igit̃ est alia a b. ⁊ addit. igr̃ est diuersa a b.
oẽs ꝯñe sunt euidẽtes ex significatis termino᷑: ⁊ ex dcõ
etiã phi. 10. metaph. ꝓbat̃. vbi ait. ꝙ idem ⁊ aliud dicun
tur eẽ opposita: ⁊ pp hoc oẽ ad omne aut ideꝫ aut aliud:
⁊ iterũ diuersum quidẽ igit̃ aut ideꝫ pp hoc oẽ ad oẽ dr̃ T. c. xi.
q̃cũq̃ dicunt̃ ⁊ vnũ ⁊ ens. Ex quib⁹ patẽt due vltime cõ-
sequẽtie. pma aũt est clara: qꝛ ṽa negatiua significat diui
sionẽ in entib⁹: vt dicit Cõmẽ. ⁊ ꝫm phm verũ hꝫ nega- 6. m. ꝯ. 8
tionẽ in disiuncto. ¶ Sꝫ hic surgit dubiuꝫ: qm̃ si mã est Duᵐ
entitas distincta a for⁹ ⁊ ipsa ꝫm totuꝫ illud qd̃ ẽẽntialr̃
est manet eadeꝫ in gnãto ⁊ corrupto: ipa ẽt retinebit idẽ
nomẽ ⁊ eandẽ diffõnẽ: talem. s. qualis cõpetit sibi: ⁊ p cõ-
sequens nulla trãsmutatio eius erit gnãtio simplr̃. vl̃ rõ
facta ad ꝯnem pcedentẽ nõ est sufficiens. ¶ Rñdeo ꝙ Rño
ꝯña nõ tꝫ. nam mã esto ꝙ sit entitas disticta ꝫm hũc sen
sum a forma: ⁊ per ꝯñs possit habere aliqualẽ ꝓpriã dif-
finitionẽ: queadmodũ loquit̃ Com̃. pmo physi. Cum ait. Cõ. 65.
potes eni dissoluere rõnẽ mãe ⁊ forme ⁊ distinguere eas
ꝫm diffinitioneꝫ: lꝫ nõ in esse ⁊c̃. qꝛ tñ ipsa nõ est entitas
alicuius vni⁹ spẽi determinate: nec sicut ẽẽntia pfecta in

specie.nec sicut perfectio cõstituens in esse determinato
specifico:ideo nec sibi cõpetit diffinitio vlla specifica ex
se:pp qd cũ talis est trãsmutatio eius ꝙ nulla forma ↄsti
tutiua ꝛ cõplectiua essentie specifice remanet cũ termio
4° ↄ vtroqꝫ illa est gñatio simplr vel corruptio. ¶ 4° ↄ facili
ter ꝓbaꝛ .qꝛ si mã distingueret actu in 2° sensu a forma
nulla suba ↄposita ex mã ꝛ forma eẽt per se vnũ h aliqd:
hoc aũt est falsum:vt certum est.

2° artꝰ **Quãuis** aũt 3° ↄ nõ deberet alicui intelligẽti eẽ du
bia.ↄ eã tñ videꝛ eẽ opi. cuiusdã doctoris
sicut intuentibꝰ rõnes eius appet ꝛ verba:lꝫ in qbusdam
aureolꝰ aliis verbis ei videaꝛ fauere. ¶ Est ãt opi. q̃tũ facit ad
in 2°. di. ꝓpositũ.h ꝙ suba cõposita habꝫ in se duas realitates in
12. p.4. cõpletas ꝛ q̃si trũcatas:quarũ vna est in potẽtia ꝛ cõfuse
q.pͥ. realitas ois rei gñabilis ꝛ corruptibilis ꝛ cuiuslꝫ incboa
tiuũ vel incboatio.ꝛ h dꝛ mã. Alia est actuatio istiꝰ ꝛ cõ
plementũ vniꝰ integre ꝛ ꝑfecte nãe:q̃ est ipsa suba cõposi
ta:ꝛ istud cõpositũ inqt ipse est res:ꝛ rõ determinata de
mõstrata in actu cõpleto. Alia aũt duo tñ° sunt realita
tes ipcise istius.vna vt incboatio. altera vo vt ↄplemẽ
tuꝫ:ꝛ iterũ in alia parte qõnis rñdẽdo ad qddã dubiũ di
cit ꝙ q̃uis mã sit res indiuisa in se ꝛ forma silr. ꝛ nõ fun
dent eãdẽ idiuisionẽ absolutã. fundãt tñ oimodã idiui
sionẽ relatiuã in actu:nõ in potẽtia. per iduisionem aũt
absolutã:vt pꝫ alibi ex dictis eiusdẽ opi.intelligit indiui
sionem rei in se.per relatiuã vero itelligit indiuisionem
ab alio.Ex quibꝰ pꝫ q̃tũ ad ꝓpositũ facit ꝙ ista opi.vult
ꝙ mã ꝛ forma in cõposito nõ sunt due entitates adiuicẽ
distincte:nec mã est disticta a forma in actu.nec ecõuer
pm so. ¶ Istud aũt ꝓbat multiplr.pͦ supponit ꝙ forma dat
esse mãe ꝛ participaꝛ a mã.tunc querit aut istud eẽ ꝛ pti
cipatio ista forme a mã est ipsamet forma aut aliqd dre
lictũ ꝛ ipressum a forma in mã. nõ põt dici 2m sicut mul
tiplr ꝓbat.relinquiꝛ g pͥmũ:ex quo sequiꝛ ꝙ forma est eẽ
ꝛ entificatio ipsius mãe.ꝛ per ↄñs nõ est ab ea distincta.
T.c.14. h rõ vt dicunt est phi.12.meta.vbi ait.ꝙ mã nõ est h:nisi
ꝼm qd vr:qm illud qd ẽ ꝼm cõtactũ ꝛ ꝼm ordinez ẽ mã ꝛ
Cõ.14. subm:qd Com.exponit.d.ꝙ eẽntia mãe nõ est nisi ex cõ
tinuatiõe eius cũ forma ꝛ vt perficiaꝛ per eaꝫ: ꝛ ifra mã
nõ est ens per nãm intellectã de ea:sed per cõtinuationẽ
cũ forma:nec accipit Com.vt dicũt cõtinuationẽ q̃tita
tiuaꝫ sed entitatiuã q̃ nõ est aliud q̃ꝫ indiuisio mutua re
2m latiua. ¶ 2° si forma diceret ꝓpriã rõnẽ ꝛ determinatã
nãm aliquã.sequiꝛ ꝙ igneitas nõ iportabit nãm vnam.
silr ignis h demõstratus nõ est entitas vna.ↄñs est falsũ
T.c.11. q̃tum ad vtrãqꝫ ptez.ↄña pͥme ptis ꝓbaꝛ per phꝫ.7.me
taphy.vbi assignãs rõnẽ pp qd cõposita accñtiuꝫ nõ hñt
rõnẽ ꝛ diffõnẽ significãtẽ ꝓpriã quiditatez.cõposita aũt
substãtiarꝫ hñt.dicit ꝙ rõ est.qꝛ qditas ꝛ diffõ sube com
posite nõ icludit duo: quorꝫ qdlibet hẽat rõnẽ: sicut ↄtin
Cõ.11. git de cõpositis accñtiũ.ꝛ Cõmẽ.ibi.dicit:ꝙ diffõ ꝑfecta
est sermo cõpletus nõ remanebit in eo aliqd ens in actu
de quo interrogaꝛ per qd.cũ in eo sit data qditas que est
esse illius rei:ꝛ non est in eo ens additũ suo enti.ꝛ ista est
dria inqt Com.inter diffõnes subarũ ꝛ diffõnes acciden
tiũ: sed h essent falsa.si igneitas nõ diceret vnã rõnẽ sim
plicẽ:sed eẽt in ea mã ꝛ forma: quorꝫ qdlibꝫ haberet nãz
suam ꝓpriã.Quantũ ad scdaꝫ partẽ ↄñtis: ꝓbaꝛ ẽt ↄña.
qꝛ si forma diceret aliquã entitatẽ ꝛ nãm determinataꝫ
ꝛ mã silr querenda esset causa vnitatis indiuidui cõposi
ti ex eis.Si dicas ꝙ causa nõ est querẽda ex quo vnũ est
in actu ꝛ aliud in potẽtia:sicut dicit phs.8.meta. ¶ Con
T.c.15. tra.pͥmo h nõ est ꝼꝫ mentẽ phi. dicit.n.ꝙ ex mã ꝛ forma
fit vnuꝫ:qꝛ h est in potẽtia aliud in actu:ꝛ h iõ:qꝛ illd qd
Cõ.15. fuit in potẽtia fit actu.vbi dicit Com.ꝙ cã istius verita

tis est vt transmuteꝛ illud qd est in potẽtia donec fiat in
actu ab agente.s.ab exhnte ipm ex potẽtia in actuꝫ.Est
igiꝛ hic aliqd vnũ qd pͥmo est in potẽtia ꝛ post transferꝛ
de potẽtia in actũ:translatio.n.eius nõ largiꝛ ei multitu
dinẽ:sed ꝑfectionẽ in esse ꝛ in toto: h.n.est vnũ in actu:ꝛ
hoc intẽdebat.s.Arist.cũ dicit:qm nõ est aliud cãtũ ꝛc.i.
nõ est.n.h aliud cãtuꝫ ab agẽte ab eo in qd agit. Itẽ ibi
dem.ois inquit qui ponit ꝙ aia ꝛ corpus sunt duo diuer Cõ.16.
sa cõtingit ei dicere qui sit ligamẽti cã aie cum corpore.
Qui aũt dicit ꝙ aia est ꝑfectio corporis.ꝛ ꝙ corpus non
existit sine aia nõ sunt apud ipꝫ duo diuersa: nec accidit
ei qd h.Et infra dicit:ꝙ aia cũ corpore sunt vnũ:sicut di
cimus ꝙ mã ꝛ forma sunt vnũ. ¶ Itẽ phs.2.de aia.non T.2.c.7
opꝫ inqt querere.si vnũ est aia ꝛ corpus:vbi Com.mã in
quit nõ est h nisi per formã.Et si mã ꝛ forma eẽnt in cõ
posito existẽtes in actu:tũc cõpositũ nõ diceretꝛ vnũ nisi si
cut dꝛ de rebus que sunt vnũ ꝼm cõtactũ ꝛ ligamẽtũ:mõ
aũt qꝛ mã nõ differt a forma in cõposito nisi in poª:ꝛ cõ
positũ nõ est ens actu nisi per formã:tũc cõpositũ nõ di
ceꝛ vnũ:nisi qꝛ sua forma est vna. Item.3.ce.cõmẽto.20.
ait ꝙ esse in potẽtia est eẽ in alio nõ distinctuꝫ ab eo:ꝛ h
intẽdimꝰ cũ dicimꝰ de pͥma materia qd ẽ nõ ens in actu
ꝛ est ens in ente in actu ꝛ nõ distinctũ ab eo:ꝛ h ẽ intẽtio
mei sermonis ꝙ ẽ in eo in poª. Ex his oibꝰ pꝫ inquit opi
nans ꝙ potẽtialitas q̃ est in mã vt faciat vnũ cuꝫ forma
nihil aliud ẽ q̃ꝫ idistinctio ꝛ ipcisibilitas vniꝰ ab alia.
Nõ igiꝛ possent cõstituere vnũ si dicerent rõnes ꝑcisas
ꝛ determinatas: q̃tũcũqꝫ alterũ esset poª:alterũ vo actꝰ.
Imo vtrũqꝫ eẽt actꝰ.lꝫ mã esset actus iperfectus. ¶ 3° sic 3m
forma in mã nõ creaꝛ .g forma nõ dicit rõnẽ ꝓpriã ꝛ de
terminatã vel determinabilẽ ꝛ signabilẽ.añs pꝫ.ↄña ꝓ
batur sic.ois forma de nouo ꝓducta:cuiꝰ nulla pars eius
precessit:diciꝛ recte creari. Sꝫ res que dicit sic rõnẽ de
terminatã ꝑcisibilez sic de nouo est:ꝙ nulla ps eiꝰ ꝑfuit:
qꝛ ꝑsuppono ꝙ eius realitas ꝑscindaꝛ ab oi alia realita
te.igiꝛ ois talis res si de nouo exeat ad eẽ de necessitate
creaꝛ .ista dicunt est rõ phi.7.meta. ꝛ Cõmẽtatoris etiã T.c.27
ibidem.necnõ in.12. vbi h sunt vba eius ↄ Them.Et ap Cõ.18.
paret bene ꝙ iste nõ intelligit quõ fit gñatio. Cũ.n.itel
lexit ꝙ generatũ fit de nouo a cõueniẽti.i.qꝛ causat for
maz eius:ꝛ ponit eã in mã:quasi eẽt aliud in mã:fuit ne
cesse apud ipm vt in rebꝰ naturalibꝰ sint res creãtes aia
lia ꝛc.Ex quo pꝫ ꝼm Com.ꝙ nõ põt vitari creatio:nisi qꝛ
forma:ꝛ sumit aliud a materia nõ tã aliqd ꝑcisuꝫ ab ea.
Item.7.metap.ait.ꝛ cũ sit declaratũ ꝙ ex forma simpli Cõ.27
ci nõ est generatio: nec mã hꝫ generationẽ:necesse est vt
omne generatũ sit diuisibile in duas partes rõne:non in
actu:materiã.s.ꝛ formã.Clare inquit.dicit Com.ꝙ mate
ria ꝛ forma sunt due ptes nõ hñtes realitates in actu:h
est precisas:actus enĩꝫ distiguit ꝛ sepat. ¶ 4° si materia 4m
ꝛ forma sunt due res diuise:ꝛ vna nõ est terminatio ꝛ enti
ficatio alteriꝰ:sequiꝛ necessario ꝙ vel vna q̃titas erit in
duobꝰ subiectis.s.mã ꝛ forma: vel si qlibꝫ hẽat ꝓpriam
quãtitatẽ:vnum ꝛ idẽ cõpositũ erit duo quãta:ꝛ duo cor
pora.nec valꝫ dicere ꝙ forma intime illabiꝛ materie:nã
corpus gloriosuꝫ illabiꝛ alteri glorioso vel nõ glorioso:ꝛ
tñ sunt corpora diuersa. ¶ He sunt rõnes istiꝰ opi. ex q ↄ aurem
bus diligenter inspectis appet certissime ꝙ ista opi.intẽ vbi.ã.
dit vel saltẽ ad hoc eam trahũt sue rõnes: vt etiã verba
inducta ꝙ materia ꝛ forma in cõposito non sunt due di
stincte entitates nõ solũ tanq̃ꝫ duo aliqua: quorũ qdlibꝫ
sit ꝼm se vnũ h aliquid ꝛ neutruꝫ sit perfectio alterius.
Qd sibi oẽs cõcedunt:sed ẽt ꝙ nõ sint due entitates pre
cise ꝛ distincte aliquo mõ adinuicẽ:ꝛ ꝙ iuxta suum mo
dum loquẽdi fundant omnimodã indiuisionẽ relatiuã:

⁊ sic intellecta ista opi. vt mihi videt̃ non soluz dicit fal-
sum: sicut ꝓbat̃ per rõnes tertie cõclusiõis: sed etiã dicit
p̃ᵐ incompossibilia. Unde arguo sic ꝯ euz. mã ⁊ forma sunt
due entitates. igit̃ sunt multe entitates: ⁊ vltra. igit̃ mã
⁊ forma sunt adinuicẽ diuise. Primũ añs datur ab opi. ⁊
p̃ma ꝯña pꝫ. qꝛ dualitas spẽs est numeri. ⁊ per ꝯñs ẽ mul
titudo quedã. scḋa ꝯña ꝓbat̃. qꝛ si nõ sunt a se diuise. sũt
a.t.c.8. igit̃ indiuise: ⁊ si indiuise. igit̃ vna. pꝫ per rõnem vni⁹. 5.
ad.13. ⁊. 10. meta. Si aũt vna. igit nõ multe. pꝫ ibidẽ: ⁊ per rõnẽ:
T.c.p̃. qꝛ vnũ ⁊ multitudo opponunt̃ vt diuisum ⁊ indiuisum.
¶ P̃. iste doctor in suo p̃mo. d. 8. q. 3. arti. 5. cõtra 2ᵐ mo
dum dicẽdi in 3ª sua rõne assumit istã maiorẽ. vbicunqꝫ
est multitudo ibi ẽ distinctio: sed vbicũqꝫ ẽ dualitas ibi
est multitudo. h̃ est clara. igit̃ vbicũqꝫ ẽ dualitas ẽ disti-
ctio: sed mã ⁊ forª sunt vere duo ẜm eũ: vt dcm̃ ẽ: gnimo
in alia pte qõnis eiusdẽ. hoc ꝓbat per h̃ ꝙ alias nõ eẽnt
duo p̃ncipia ⁊ dic̃ ꝙ ad ꝓbandũ ꝙ sint due entitates nõ
Confir. oꝫ laborare putans hoc certũ esse. ¶ P̃. rõnes sue nunc
recitate eque oẽs ꝓcedũt ꝯ dualitatẽ mãe ⁊ forme sicut
ꝯ eaꝝ mutuã distictionez: sicut satis pꝫ cuilibꝫ ⁊ soluẽdo
apparebit. vel igit̃ iprobãt dualitatẽ quã ꝯcedũt: vel nõ
iprobant distinctionez quã iprobare intẽdunt: ⁊ per ꝯñs
Ad p̃ᵐ nõ sunt sufficiẽtes: qḋ certe verũ ẽ. ¶ Unde ad p̃mã ra-
rõnẽ au tionẽ dico ꝙ forma nõ dat mãe aliqḋ eẽ a se distinctũ: ⁊
reˡⁱ vˡ.ã. cuꝫ cõcludit ꝙ forma est eẽ mãe ⁊ entificatio eius: dico
ꝙ illud põt dupl̃r intelligi. vno⁹ ẜm intransitiuã cõstru-
ctionẽ: vt sit sensus: forma ẽ eẽ mãe. i. eẽ qḋ ẽ mã: ⁊ i hoc
sensu ꝓpositio ista ẽ falsa. nec sequit̃ ex datis. qm̃ nõ seq
tur forª nõ dat mãe aliqḋ eẽ a se. s. forª distinctũ. igit̃ forª
est mã. ¶ P̃. in hoc sensu p̃dcã ꝓpõ est ꝯ arguẽtẽ: qꝛ seq-
tur forma ẽ mã. igit̃ mã ⁊ forma non sunt due entitates.
Alio⁹ põt intelligi ẜm cõstructiõez trãsitiuã: ⁊ tunc ẽ va.
nã forma vtiqꝫ ẽ eẽ mãe sicut act⁹ ⁊ pfectio ẽ sui pfectibi
lis. Ex isto aũt sensu nõ sequit̃ ꝙ sit idistincta a mã sꝫ op
positũ. nã quelibꝫ pfectio distinguit̃ a suo pfectibili. Au
12.m.14 ctoritas Com̃. est ẽt ꝯ allegantẽ: tũ qꝛ oẽ qḋ cõtinuat̃ ali-
cui distinguit̃ ab illo. vñ nec mã cõtinuat̃ sibipsi. nec ẽt
forma sibimet cõtinuat̃: tũ qꝛ vbi iste allegando ponit
hũc terminũ forma. Com̃. ponit alio: qḋ ẽ relatiuũ diuer
sitatis: qḋ qꝛ supponit ibidẽ pro forma sicut isti bñ itelle
xerunt. seq̃t ex v̉bis Com̃. ꝙ forma sit diuersa a mã: pro
tanto aũt dicit Com̃. ꝙ mã est ens ꝑ ꝯtinuationẽ cũ alio
. s. cũ forma: qꝛ nõ põt ẜm eũ existere absqꝫ forma. non qꝛ
idistincta sit a forª vt isti dñt. al̃r etiã met Com̃. exponit
. s. per cõtinuationẽ. i. per cõparationẽ: ⁊ ẜm illã ẽt exposi
tionẽ arguit̃ distinctio entitatiua forme a mã. vide ibi.
Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵃᵐ rõnẽ dico ꝙ formã dicere ꝓpriã rõnez ⁊ nãm
determinatã põt intelligi dupl̃r. vno⁹ ꝙ dicat seu sit nã
determinata integra ⁊ pfecta: ⁊ illud ẽ falsuꝫ: vt supra di
ctũ est. Alio⁹ ꝙ sit quedã nã particularis ꝓpria ⁊ deter-
minata ac p̃cisa a mã: ⁊ istud est verũ. ⁊ si sic sumat̃ añs:
nego ꝯñam: nec ꝓbõ p̃me partis. valꝫ qḋ exp̃sse pꝫ ꝙ ꝓ-
cedit ac si forma eẽt quedã nã specifica cõpleta ⁊ pfectã
habẽs diffinitionẽ: ⁊ mã esset qḋdaꝫ ens extrinsecũ illi
nãe specifice: qḋ ego nõ ꝯcedo: nec sequit̃. forma nõ ẽ nã
integra ⁊ perfecta disticta a mã. igit̃ nõ est nã pticularis
distincta a mã. ¶ P̃. quis non videat ꝙ per illa verba.
Et nõ ẽ in eo ens additũ suo enti: nõ minus possꝫ inferri
ꝙ mã nõ sit aliud a forma: ⁊ ipsa ⁊ forma nõ sint due en-
titates: que tñ ambo iste ꝯcedit: q̃ꝫ possit iferri ꝙ nõ sint
adinuicẽ distincte: neutrũ tñ ad intẽtionẽ Cõmẽtatoris
⁊ vt ibi negat̃ inferri põt. Ad ꝓbationẽ ꝯñe ꝑ altera pte
dico sicut dictũ est ibi ꝑ phm. ¶ Ad p̃mã auctẽ in ꝯriuꝫ
8. m. 15. dico p̃mo ꝙ ista põt trahi ꝯ inducẽtez eã. nã Com̃. dic̃ ꝙ
trãslatio nõ largit̃ multitudinẽ: ⁊ si sic: igit̃ nec dualita-
tez: ⁊ ꝑ ꝯñs mã ⁊ forma nõ sũt due entitates. ¶ Rñdeo
tñ ꝓ eo ⁊ ꝓ me. ꝙ iõ Com̃. dicit ꝙ nõ largit̃ ei multitudi
nẽ: qꝛ mã ⁊ forma nõ sunt duo q̃dã in actu. 2⁰ mõ. s. ꝙ q̃lꝫ
sit ẜm se aliqḋ vnũ h̃ aliqd ⁊ neutra sit pfectio alterius ⁊
reliq̃ eꝫ. sit po⁹ pfectibilis ꝑ alterã: naꝫ mã vt dcm̃ ẽ. ⁊ h̃
auctoritas ꝯfirmat dcm̃ illud ẽ entitas iperfecta ⁊ incõ-
pleta pfectibil̃ ꝑ formã ⁊ ꝯstituẽs cũ ea nãm integraꝫ ⁊
pfectã: ⁊ ꝑ ꝯñs totã: qꝛ totũ ⁊ pfectũ sunt ideꝫ. 3⁰ phy. ⁊ h̃ T.c.64
est ꝙ vult dicere Com̃. cũ ait: ꝙ largit̃ ei. s. mãe pfectio- 8.m.15.
nẽ q̃ ẽ forma ⁊ pfectio ei⁹ quo ad eẽ pfectũ ⁊ totũ: ⁊ istud
declarat̃ ꝑ illud qḋ imediate sequit̃. h̃. n. ẽ vnuꝫ in actu:
hoc inqꝫ totũ qḋ ꝯsurgit: ex mã. s. ⁊ ex forª. ¶ Ad aliã au-
ctoritatẽ cũ dicit: ꝙ ꝑ ponit ꝙ aĩa ⁊ corp⁹ sunt duo diuer
sa ⁊c̃. dico ꝙ intelligit duo diuersa in actu. 2⁰ mõ. s. quoꝝ
qḋlibꝫ ẽ ẜm se h̃ aliqd ⁊ neutrũ ẽ pfectio alteri⁹: ⁊ qḋ ita
intelligat pꝫ ꝑ illud qḋ statiꝫ seq̃t. Qui aũt inq̃t dicit ꝙ 8.m.16.
aĩa ẽ pfectio corpis: ⁊ ꝙ corp⁹ nõ existit sine aĩa nõ sunt
apud ipꝫ duo diuersa. s. illo⁹ p̃misso: ẜm quẽ oꝫ dare cãm
ligamẽti eaꝝ. nũc aũt sic dico ꝙ aĩa ⁊ corp⁹ sunt duo: qḋ
tñ aĩa ẽ pfectio corporis: ⁊ iõ mihi remanet qḋ illa: sꝫ nũ-
qd seq̃t. aĩa ẽ pfectio corpis. igit̃ aĩa nõ ẽ disticta a cor-
pore. Puto ꝙ q̃libꝫ hñs rectũ iudiciũ diceret ꝙ nõ: sꝫ ꝙ
oppositũ seq̃t. Qḋ etiã addit̃ ꝙ aĩa ⁊ corp⁹ sũt vnũ: sicut
mã ⁊ forma sunt vnũ. s. cõpositũ ꝯcedo: nec istud ifert ꝙ
nõ sint adiuicẽ disticte mõ p̃dcõ. Per idẽ pꝫ ad illã ð 2⁰
de aĩa. ⁊ ad illã de 3⁰ ce. cui⁹ sensus ostẽs ẽ ẽt in p̃⁰. d. 24. T.c.7.
q. p̃. ⁊ pꝫ ibi ꝙ recte loquit̃ Com̃. ad intellm̃ supra datuꝫ.
Et ꝙ iste doctor adiũgit ꝙ si mã ⁊ forª dicerẽt rõnes p̃-
cisas ⁊ determinatas vtraqꝫ eẽt act⁹. dico ꝙ nõ ẽ verũ si
dicerẽt sicut dicũt nãs ptiales pfectibilẽ ⁊ pfectiuaꝫ: vt
dcm̃ ẽ. ¶ Ad 3ᵃᵐ rõnẽ dico p̃⁰ ꝙ ipsa manifeste cogit suũ Ad 3ᵐ
factorẽ dicere ꝙ ꝑ gnõnẽ nulla oĩo forª vl̃ aliq̃ noua rea
litas sit i mã: cui⁹ nulla ps p̃fuit. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ nulla oĩo rea-
litas pua vel magna ẽ ẜm se totã aut ẜm aliquã ptẽ vel
gradũ ei⁹ nouiter in mã: aliogn daret̃ aliq̃ realitas noua:
cui⁹ nulla pars oĩo p̃cessit: ⁊ per ꝯñs ẜꝫ istos ipsa eẽt crea
ta: qḋ vitare nitunt̃. Qꝫ aũt nulla oĩo realitas sit per gnã-
tionẽ in mã q̃ p̃us nõ fuerit: ⁊ in se falsum ẽ: ⁊ ꝯ hũc met
doctorẽ. ¶ P̃. sic ꝑ hãc rõnẽ nitit̃ ꝓbare ꝙ forª nõ sit en
titas disticta ⁊ p̃ isa a mã: ita ꝓbaret̃ ꝙ forª non sit vlla
realitas vl̃ entitas alia a mã: ⁊ ꝙ ipsa ⁊ mã nõ sint due: si
. n. sint due ipa forª q̃ nõ ẽ mã nec icludit mãꝫ. vtiqꝫ crea
bit̃ ẜꝫ eũ: qm̃ ⁊ nulla ps ei⁹ p̃fuit: ⁊ ipsa de nõ eẽ ad eẽ exi
uit. Et tñ ipse ꝯcedit ꝙ mã ⁊ forª sunt due entitates: ⁊ ꝙ
forª ẽ aliud a mã. Et si dicas ꝙ ipse ait: ꝙ ẽ aliud: sꝫ non
p̃cisuꝫ ab ea: aut itelligit ꝙ nõ sit p̃cisuꝫ ab ea. Sic ꝙ nõ
est entitas q̃ sit idip̃m qḋ ẽ ꝙ sit ẽt mã. ⁊ tũc icõpossibi⁹
iplicant̃: dõ ꝙ ẽ aliḋ ⁊ nõ p̃cisũ. idẽ. n. valꝫ ac si diceret̃
ꝙ est aliud ⁊ nõ aliḋ. vel iõ dic̃ ꝙ nõ ẽ p̃cisuꝫ. qꝛ nõ ẽ ali-
qd ẜꝫ se h̃ aliqd q̃si ẜꝫ se subsistẽs ⁊ nõ pficiẽs materiã:
⁊ cũ ea cõstituẽs aliqḋ per se vnũ h̃ aliqd: ⁊ tũc frustra la
borat in h̃ cũ non det̃ oppositũ ab aliquo: cũ h̃ tñ stat ꝙ
forª sit entitas distincta a materia pficiens eã: ⁊ cuꝫ ipsa
vnã per se subam cõpositã cõstituẽs. ¶ Ad rõnẽ aũt ei⁹
rñdeo ꝙ si ꝑ creari intelligat̃ p̃cise illud qḋ per fieri nul
lo eius intrĩseco p̃supposito: ⁊ oẽ illud dicat̃ fieri: qḋ exit
de nõ esse ad eẽ: siue accipiat eẽ per se sicut subẽ ꝑ se sub-
sistentes: siue in alio: sicut accñtia ⁊ forme subales: quẽ-
admodũ ipse vr̃ vti istis vocabulis in ꝓposito ꝯcedo si-
bi ꝙ forma creat̃: sꝫ nõ sic accepcrũt creari sancti ⁊ ph̃i.
cum negauerũt aliqd posse a creatura creari. Qual̃r aũt 12.m.18
itellexerit patebit in 4⁰ li. Auctoritas Com̃. nõ facit ad
ꝓpositũ: qꝛ Com̃. ibi accipit creationẽ cõiter ꝓ actiõe nõ
spãl̃r vt distinguit̃ ꝯ gnõnẽ ⁊ naturales alias actiones. ⁊
istud pꝫ: qꝛ nec Thc. in gnõnib⁹ illoꝝ aĩaliũ: de quib⁹ lo-

quit posuit aliquid pprie creari. nec h Cōmē. infert ꝯ eū
nec sibi iponit ꝙ senserit hoc: gnimo satis cito post opin.
The. cōnumerat iter eos q nō posuerūt creationē pprie
dictā. qualr aūt The. in illo suo dcō errauerit. ꝛ Cōm. i
probet eū nō est opus ad psentē difficultatem differere.
7.m.27 Alia aūt auctoritas nō iuuat eū. qꝛ Cōmē. itelligit ꝙ sūt
Ad 4^m due ptes nō in actu 2° mō supra posito: qd cōcedo. ¶ De
qrta aūt rōne multū miror: si nō aduertit doctor iste eaꝫ
aperte militare ꝯ dualitatē quā ꝯcedit: ꝛ qn viderit ꝙ si
sunt due entitates: ꝛ pbō sit sufficiens. necio arguitur ꝙ
vnū accńs sit in duob⁹ subiectis. Rńdeo ꝙ p eo ꝛ p me
negādo ꝯńam. nā dico ꝙ sola mā est subꝫ pmū ꝛ adeqtū
qtitatis: sicut infra pbabit: ideo nō seqt ꝙ ipsa qtitas
sit in duob⁹ subiectis. qūis ēt multi nō hēant p incōue-
nienti ꝙ sit in duob⁹ subiectis ptialib⁹ indistātib⁹ ꝛ ꝯsti
tuentib⁹ aliqd p se vnū sicut sunt mā ꝛ for^a. non aūt duo
Ad p^m pnci^le corpa gloriosa vel nō gloriosa. ¶ Ad p^am rōneꝫ in pn° q.
factā. Rńdeo negādo ańs accipiēdo ens actu pmo mō.
accipiēdo aūt 2° mō ꝯcedo. ꝛ h 2° mō pcedit pbatio p^a.
7.m.8. vult. n. phs ꝙ mā per se nō est aliqd indiuiduū pfectū in
spē aliq: de q aliqd pdicamētū p se pdicet: qꝛ est icōpleta
ꝛ potētialis entitas sꝫ modū supra expositū. ¶ Ad aliā
5.ph.8 pbationē dōm ꝙ phs nō vtit isto vocabulo subm. Sed
ait. ipole. n. ꝙ nō est moueri: ꝛ postea subdit. fit. n. qd nō
est. Et ideo cū doctores dicūt subm mot⁹ est: ꝛ subꝫ gene-
ratiōis nō est: si ad intellectū phi debeāt accipi tales p-
pōnes opꝫ per subm itelligere nō illud qd realr subycit
rei q est motus: aut rei q est gnātio: sed illud qd denoiat
moueri. Et illō qd dr gnāri: ꝛ pꝫ veritas verboꝝ phi. nā
qōlibꝫ qd dr moueri pprie loquēdo de mouere: vere dū
mouet est. vñ illud qd alterat aut augmētat aut fert est
ꝛ existit. Sꝫ illud qd dr fieri vel gnāri nō est dū generat
aut fit. qūis tūc sit materia q erit eius. Ipsa vō mā qūis
sit subm qd realr subycit factiōi ꝛ gnātōi: nō tñ est id qd
generat ꝛ fit: ꝛ sic pꝫ ꝙ verbū phi nō valꝫ ꝯtra ppositū.
Ad 2^m ¶ Ad 2^am rōnē dōm ꝙ si in ꝯńte sumat entitas in actu
p° mō. ꝯńa nō valꝫ. Si vō 2° mō: cōcedo ꝯńs ipm. ꝛ in 2°
sensu loquēdo de ente in actu pcedit pbatio ꝯńe. nā ita
T.c.48 expresse accipit phs: ita eni pmittit ibi. palā ingt. qꝛ nul-
lū cōiter pdicatoꝝ significat h aliqd sꝫ tale. Sin aūt sup
ple si significat h aliqd: alia quoqꝫ multa accidūt. supple
iposibilia: ꝛ terti⁹ hō. ꝛ h est pmū ipossibile qd accidit. ꝛ
T.c.49 statiꝫ addit aliā pbationē: aut ampli⁹ ingt est: ꝛ ita mani
festū est. ipole est. n. subam ex substātys eē inexistib⁹ sic
vt actu: duo nāqꝫ sic actu nūqꝫ sunt vnū actu: vbi notāda
est illa determinatio. sic: qꝛ nō absolute dicit inexistib⁹
actu: neqꝫ duo nāqꝫ actu: sꝫ vtrobiqꝫ addit sic: vt denota-
ret modū illū existēdi actu de q pmisit. s. vt qdā h aliqd
sm se. Que. n. sic sūt duo actu nō sunt vnū actu. Sꝫ mā ꝛ
forma nō sic sunt duo actu: vt dcm̄ est in qrta ꝯne.

¶ Distinctionis. XII. Questio. II.

SEcundo qro vtrū mā sube gene-
rabilis ꝛ corruptibilis a
qualꝫ forma ipam iformāte sit sepabilis
p^m nālr. Et arguo ꝙ nō. p° sic. dimēsio iter-
minata māe nō est nālr corruptibilis. igi
tur a sua dimēsione iterminata nō ē mā
nāliter sepabilis. ꝯńa pꝫ. qꝛ nō alr mā se-
parat a forma quā habuit qꝫ per corruptionē illius: alio
quin vel illa forma transiret de vna mā ad aliam vel re-
maneret per se nō informans aliquā mām: quoꝝ vtrūqꝫ
ipossibile est nāliter. ańs patꝫ per Cōmē. in de substātia
ca.p. 2^m orbis. ¶ Scdo si a qualibꝫ forma iformāte se possꝫ ma-
teria separari nāliter: sequeret ꝙ per potentiā dei mate-
ria posset existere oino sine forma. ꝯńs istud est falsum.

ait. n. Hug. de sacra. li. pmo. Certe non puto pmaꝫ illam p.p.c.4
omniū rerū materiā taliter informē fuisse vt nullaꝫ oio
formā habuerit. qꝛ nec aliquid tale existere posse oio: qd
aliqd eē hēat ꝛ nō aliquā formā crediderim. ꝯńa vō pro-
bat: qꝛ si per virtutē finitaꝫ a qualibet forma diuisiꝫ est
mā separabilis satis cōueniens videt ꝙ per virtutē infi
nitaꝫ sit separabilis a qualꝫ: ita vt nullā penit⁹ habeat.

Ad partem oppositaꝫ arguo sic. a qlꝫ forma sub- Opp^m
stantiali mā sube gnābilis ē separa-
bilis nāliter. igit a qualibꝫ forma ꝛc. ańs est certū: quia
quelibet hꝰ forma est nāliter corruptibilis: excepta itel-
lectiua. mā vero est icorruptibilis naturaliter. ꝛ p ꝯńs a
qualibet separabilis. naꝫ etiā ab intellectiua sepabilis ē
materia: sicut pꝫ in morte hois: ꝯńa pꝫ: qꝛ cuiusꝫ alteri⁹
forme a substātiali forma substātialis est par^le subꝫ iux-
ta illud pmi physi. materia cū forma est cā oiuꝫ accńtiū
sicut mater: ꝛ p ꝯńs sicut cā materialis ꝛ subiectiua. Cor T.c.80.
rupto aūt subiecto corrumpit oē accidens exńs in eo.

In ista qōne erunt articuli tres. iuxta tria iplicata
in argumētis. Primus erit de ipsa dimen
sione seu qtitate materie de qua singulariter est dubiū.
ꝛ pp eā pncipaliter qd mota. vtrū. s. ipsa sit corruptibilis
nāliter. ita ꝙ sicut mā perdit vnā formā substātialē ꝛ ac
quirit aliā: ꝛ silr vnā qualitatē perdit ꝛ aliā acqrit. sic ēt
perdat vnā quātitatē ꝛ aliaꝫ acquirat. An eadē quātitas
nūero sm essentiā semp sit in mā ei coeua ꝛ nō corrupti
bilis nāliter. Scds erit. vtꝝ cuiusꝫ forme substātialis
vel accidētalis sola mā sit imediatū ꝛ pmuꝫ receptiuū.
Terti⁹ vtꝝ p diuinā potētiā sit possibile māꝫ existere
sine forma: ita ꝙ nullā hēat subalē vel accidētalē.

Primus articulus tractādus est supposita cōiori p^s arti^lo
opi. de quātitate. vꝫ. ꝙ sit 3^a qdā res alia
a substantia ꝛ a qualitate informās materiā ipam: alio-
quin h perscrutatio foret superflua. ¶ Tūc quātū ad ar
ticulum istuꝫ dico vna cū Cōmen. ꝛ alys multis ꝙ quā-
titas materie coeue sibi adheret nec in eadem materia
nunqꝫ quātitas quātitati succedit. ¶ Ad cuius declara-
tionem cōsiderandū: ꝙ si talis successio quātitatū in ma
teria cōtingeret nāliter: hoc nō esset nisi vel cū mā trans-
mutatur sm raritatē vel densitatē: vel cum transmutat
sm generationē ꝛ corruptionē substantialē: vel cum res
auget augmento pprie dcō: qd fit per additamētū quāti
ad quātum: vt de ipso agitur pmo de generatione. nō. n. T.c.31.
apparet quādo alias quātitas coorrumpatur. naꝫ nec in ꝛ.32.
motu sm locum: nec in alia alteratiōe quā nō comitetur
generatio substātialis vel corruptio aut rarefactio vl cō
densatio. nullo auteꝫ pdictoꝝ contingit talis corruptio
quātitatis vt mihi apparet. pono igit conclusiones tres.
Prima est. ꝙ nec in rarefactione nec in cōdēsatiōe quā-
titas materie corrumpit. nec etiā noua ei acquirit. Se-
cunda cōclusio. ꝙ nec cum vna res corrumpit ꝛ alia ge-
nerat aliqua noua quātitas generatur aut aliqua corrū-
pitur. Sed eadē numero precise que fuit corrupti est po
stea generati. Tertia. ꝙ nec in augmēto aut decremēto
quātitas aliqua totaliter de nouo generat aut que pfuit
tota corrumpit. ¶ Primā cōclusionē pbo. ꝛ pmo de ra- p^a ꝯ
refactione. Et pono grā exēpli ꝙ portio aeris bipedalis
quātitatis debeat rarefieri motu continuo quousqꝫ fiat
quadrupedalis ꝛ rarefiat tota pmo. i. ꝙ nō pus sm vnaꝫ
partem: ꝛ posterius sm aliam: sed simul ꝛ eodeꝫ tpe quo
vna pars eius rarefit etiā alie rarefiāt: ꝛ loquor de ptib⁹
sꝫ extēsionē. ꝛ totū istud possibile est: ꝛ frequēter ꝯtigit.
h supposito ostēdo pmo ꝙ in hꝰ rarefactione prior eius
quātitas non corrūpitur. ¶ Primo quidē: qꝛ si corrūpe- p^m
ret: vel corrūperet tota simul ꝛ in instāti: vel ptibilr in

tēpore.nō p⁹ mō:tū qꝛ vel in illo instāti gnāret̄ noua q̄ti
tas in eadē mā vel nō.Si nō.igit̄ in illo instāti mā esset
idiuisibilis ⁊ inextensa;qḋ nō est dōm.tū qꝛ cū forma sua
subalis ⁊ q̄litates ꝑprie necio nāliter silr̄ exigant mām
extensam tūc in illo instāti esset forma subalis corrupta:
⁊ sic nunq̄ꝫ aer rarefieret gn corrūpet̄ . tuꝫ etiā qꝛ querē
dū eēt vbi eēt in illo instāti ipse aer.nō.n.posset eē nisi in
loco punctali:⁊ nō ꝯtigeret dicere in quo poti⁹ q̄ꝫ in alio.
tuꝫ etiā qꝛ vel tunc eēt vacuus locus quē occupabat ṗus:
vel in illo instāti latera ꝯtinentis ꝯcurrerēt:q̄ nō sunt di/
cenda.Si dicat̄ ꝙ in eodē instāti generet̄ q̄titas noua:
aut gnātur q̄titas maior bipedali:⁊ tūc cuꝫ non possit eē
maior precise per idiuisibile:tū qꝛ idiuisibile non reddit
maius:tuꝫ qꝛ nulla talia idiuisibilia sunt:vt.s̄.ꝑbatuꝫ ē.
erit maior ꝭm aliquē excessuꝫ diuisibilē:⁊ ꝑ ꝯn̄s ipse aer
in illo instāti occupabit maiorē locū ꝭꝫ excessuꝫ diuisibi/
lē:⁊ sic seq̄tur motus localis ipsi⁹ ꝯtinentis aerē in instā/
ti:⁊ etiā ipsiusmet aeris loquēdo de tali motu ꝭm locum
quali dicimus moueri illud qḋ maiorē locuꝫ occupat q̄ꝫ
ṗus:aut tunc gnātur q̄titas eq̄lis ṗori:qḋ nō pōt dici:qꝛ
frusta ṗor corrumperet̄ aut gnāret̄ minor:qḋ minus ēt
dici pōt.tū qꝛ ipsi⁹ ꝯtinētis ⁊ ipsi⁹ aeris dati esset localis
motus in instāti.tū qꝛ aer iste cōdensaret̄:nō aūt rarefie
ret:ꝓpiquius.n.sue ꝑtes iacerent:⁊ ipse locū minorē oc/
cuparet.nō pōt g̊ dari ꝙ q̄titas illa corrumpit̄ in instāti
⁊ tota sil̄.Sed nec pōt dici ꝙ partibilr̄ in tp̄e: qꝛ vel ṗus
ipsa corrumperet̄:⁊ postea noua gnāret̄:sic aliq̄d trāsmu
tatur ex vna q̄litate in aliam ꝯtrariā:aut sil̄ duꝫ ipsa cor/
rumperet̄ alia gnāret̄ sicut dicunt qui opinant̄ ꝯtraria eē
sil̄ in eē remisso:⁊ sil̄ duꝫ vnū corrumpit̄ reliquuꝫ gnāri:
nō p⁹ mō:qꝛ tunc seq̄ret̄ ꝙ in toto illo tp̄e aer datus con/
densaret̄ ⁊ fieret minoris extēsionis:⁊ sic q̄ncūq̄ꝫ nāliter
aliq̄d debeat rarefieri oporteret ipm̄ ṗus condensari:qḋ
pꝫ falsuꝫ eē.℄ P̄.aut ipsa corrūperet̄ ꝑtibilr̄ ꝭm ꝑtes ī/
tentionales:⁊ h̄ nō:qꝛ tales nulla q̄titas hꝫ.alias vnū bi
pedale posset eē magis bipedale q̄ꝫ aliud:⁊ idē nō magis
nec minus eēt bipedale:⁊ sic hꝫ alias q̄titates certe mē/
sure:qḋ nō est itelligibile : vel ꝭm ꝑtes extēsiuas:ita.s.ꝙ
ṗus corrūperet̄ ꝑs q̄titatis informās vnā ꝑtē māe q̄ꝫ ꝑs
informās aliaꝫ:⁊ istud nō pōt dici:qꝛ tūc vel ꝑs māe ṗus
destructa sua q̄titate remaneret absq̄ꝫ q̄titate oīo q̄ in/
formaret̄ portione q̄titatis q̄ ṗus iformabat aliā portio
nē māe:⁊ adhuc informat:⁊ vtrūq̄ꝫ absurduꝫ est phẏsice
speculātib⁹:vt certū ē. nec 2⁹ mō:qꝛ si corrūperet̄ ꝑtibi/
liter ꝭm ꝑtes intētionales:⁊ alia sil̄ ꝑtibilr̄ gnārent̄ ꝭꝫ ēt
tales ꝑtes:seq̄ret̄ vt dictū est ꝙ q̄titas susciperet magis
⁊ min⁹.⁊ vltra h̄ seq̄tur ꝙ due q̄titates sint in eadeꝫ ꝑte
māe p⁹.s.ꝑs remanēs de ṗore ⁊ pars genita de nouo. Iteꝫ
vel illa pars remanēs est eq̄lis extēsionis:vt ṗus vel ma
ioris.si eq̄lis seq̄tur alterū duoꝝ.s.ꝙ mā non est extēsior
q̄ꝫ ṗus:⁊ tū erit rarior:vel alia portio ei⁹ exibit de sub ṗo/
re q̄titate ⁊ iformabit̄ noua:remanēte tū in rerū nā ea q̄
ṗus iformabat.Si maioris extēsiōis eadē rōne tota q̄ti
tas corrupta poterit esse extēsior absq̄ꝫ corruptōe alicui⁹
sue ꝑtis ⁊ sic nā frustra corrūpit eā.Frustra ēt gnāta ē no
ua q̄titas:qꝛ nō ꝑꝑ eaꝫ mā est maioris extēsiōis q̄ꝫ sit ꝑꝑ
solā ꝑtē q̄ remāsit ex p⁹. Sꝫ oīa h̄ sūt ꝓrsus absona. Aut
corrūpet̄ ꝑtibilr̄ ꝭm ꝑtes extēsionis:⁊ sic ꝯtinue ṗor cor
rumpet̄ sic noua gnābit̄.Sꝫ nec h̄ dici pōt.nā ꝯstat ꝙ nō
statiꝫ ꝑtes aeris erūt in sūma raritate sua.Sꝫ ṗus eadeꝫ
ꝑs erit ꝭꝫ minorē excessuꝫ rarior:⁊ postea ꝭꝫ maiorē:⁊ sic
donec terminabit̄ rarefactio.aut igr̄ in q̄libꝫ instāti tp̄is
mēsurantis totā rarefactionē erit noua q̄titas totalr̄ ī il
la ꝑte māe ⁊ nulla durabit ꝑ tp̄s:⁊ istud est ipoſſe:vt ꝑba/
tū est in p̊ li.⁹ cū ageret̄ de itēsione formaꝝ corruptibiliū.

aut ꝑs p⁹ genita remanebit cū seq̄ntib⁹:quēadmodū ꝭꝫ
vitatē ꝯiungit in itensione q̄litatū:⁊ si sic frustra ponitur
corrupta ṗor q̄titas q̄ fuit anteq̄ꝫ mā icipet rarefieri.sic
eni illa remanēte poterat mā rarefieri:sic pōt remanēte
ea q̄ ponit̄ nouiter gnāta.Et ṗsertim:qꝛ ista nō est alteri⁹
rōnis q̄ꝫ fuit illa.℄ Cōfirmat̄ ēt qꝛ si aliqḋ calīn fiat ma Confir.
gis calīn ꝭm istā viam nō corrūpit̄ ṗor calor:sꝫ remanet
⁊ nouus gnātur. Rursus qꝛ q̄libꝫ pars illius portionis
māe informabit̄ aliq̄ parte q̄titatis ṗus genite:qꝛ nulla
exibit de sub sua ꝑte q̄titatis:vt stati dicebat̄:seq̄tur ne/
cessario ꝙ vel tota vel aliqua pars ei⁹ informabit̄ simul
duabus quātitatibus.Et preterea vel ṗus genita erit eq̄
lis extensiōis cū posterius genita maioris:⁊ tūc vtrolibꝫ
mō seq̄tur silr̄ incōueniens:vt ꝓxime est deductum.Pꝫ
igit̄ ex istis ꝙ quātitas nō corrumpit̄ in rarefactiōe.Qḋ
vō nulla noua generet̄ pꝫ etiā ex dictis.vel enim genera/
retur remanēte tota priore vel illa desinēte.nō scḋo mō:
vt iam ꝓbatuꝫ est.nec p̄mo:qꝛ vel priore semꝑ informā/
te totaꝫ mām:⁊ tunc seq̄tur ꝙ due quātitates simul ean/
dem mām informabunt:⁊ iterum seq̄tur ꝙ eadem p̄mo
quantitas erit maioris extensionis q̄ꝫ ṗus:⁊ per ꝯn̄s fru/
stra ponitur ꝓpter hō rarefactionē generari aliquā quā/
titatem vel priore desinēte informare aliquā partē ⁊ aliā
quē informantē:⁊ tunc seq̄tur ꝙ accidēs separetur a suo
subiecto naturaliter remanēs in rerū natura:⁊ ꝙ de sub/
iecto transeat ad subiectum.naꝫ pars quātitatis qua in/
formabat partē illaꝫ materie que postea ponitur non in/
formari per priorem informat postea partē aliam mate/
rie:quā ṗus non informabat.Ex quo etiā vltra seq̄tur ꝙ
due ꝑtes quātitatis eandē partē p̄me materie informāt:
que oīa sunt iposſibilia naturalr̄. 2° qꝛ cuꝫ in quolibꝫ in/ 2
stanti tēporis mensurātis rarefactionē sit quātitas māe
maior vel prior remanet cū posteriore vel nō ⁊c̄.ꝓseque/
re dictū est.Ex eisdeꝫ motiuis ecōtrario deductis ꝓbari
potest ꝙ in cōdensatione nō corrumpit̄ prior q̄titas nec
noua generat̄ sicut faciliter pꝫ inspiciendo:ideo applica/
re ad hoc predicta media pro nunc omitto. ℄ Scḋaꝫ cō 2° 3
clusionem probo:⁊ ponatur gratia exempli ꝙ ex aliquo
aere demonstrato generet̄ ignis.Si ergo quātitas aeris
corrumpit̄ aut corrumpit̄ in tempore partibiliter aut to
ta simul in instāti.nō p̄mo modo:vt ꝓbatur ex dictis ad
p̄mā cōclusionē:nec scḋo modo:qꝛ vel corrumpetur tota
simul in instanti corruptionis forme substātialis aeris ⁊
generationis forme ignis.vel ante illud in instāti nō an/
te:quia vel aer remaneret post absq̄ꝫ quātitate:vel si no/
ua generabitur aut illa remanebit vsq̄ꝫ ad instans corru/
ptionis:⁊ cuꝫ semper aer vsq̄ꝫ ad illud instans fiat rarior
⁊ augeatur eius quantitas.quātitas illa fiet maior q̄ꝫ fu/
it cum p̄mo genita est ⁊ remanebit per totuꝫ tempus sue
rarefactiōis:⁊ ita potuit remanere p̄ma que ponitur cor/
rupta:imo multo rationabilius h̄ de illa conceditur. aut
nō remanebit vsq̄ꝫ ad illud instans:sꝫ corrumpetur ⁊ no
ua generabitur:imo certe in quolibꝫ instāti oportebit da
re ꝙ noua quātitas generetur:⁊ tunc seq̄unt̄ omnia in/
ꝯueniētia que deducta sunt ꝯtra similem imaginationē
de intensione formaruꝫ in p̄mo li.° Nec potest dici ꝙ per
totū tempus precedens durat quātitas eadem aeris ⁊ in
instāti corruptionis forme substātialis simul tota corru/
patur.Probo qꝛ in illo instāti nō corrūpit̄ raritas aeris.
igr̄ nec quātitas.ꝯn̄a pꝫ:qꝛ raritas nō est alia res a quāti/
tate:vt si sit alia:nō minus est possibile ꝙ eadē q̄titas q̄
est in corrumpēdo remaneat post ei⁹ corruptionē in geni
to q̄ꝫ ꝙ remāeat eadē q̄litas:vt certū ē.ān̄s ꝓbo ⁊ suppo/
no vnū demr̄atū 6° phẏ.s.ꝙ oē qḋ mutatū est qn̄ ṗ ē mu/
tatū est in eo ad qḋ est mutatū.qḋ gnālr̄ verū est in q̊cūq̄ꝫ

genere motus vel mutationis. ⁊ suppono ēt q̄ mã aeris
rarefiat ↄtinue absq̃ interruptiōe quousq̃ veniat ad ma
ximã raritatẽ quã hēbit in hᵒ gnōne: ⁊ illō suppositũ est
nec̃iuʒ supposito q̄ semꝑ sit p̄ns actiuũ qḋ rarefacit: ⁊ dʒ
ignẽ gnãre. aut igit̃ mã aeris erit p̄ᵒ mutata ad sũmã quã
hēbit raritatẽ in instãti gnãtōis: aut in instãti alio sequẽ
te: aut in p̄cedẽte. nō pōt dici q̄ i p̄cedẽte: q2 nō cessat mã
rarefieri quousq̃ nō hēatur raritas incōpossibilis forme
aeris: ⁊ silr q2 eadẽ rōne possent terminari cetere trãsmu
tatiōes aeris q̄bus disponit̃ ad formã ignis: ⁊ sic sequẽs
gnãtio nō eēt terminᵒ p̄cedẽtis trãsmutationis: ⁊ iterũ ꝑ
totuʒ t̄ps sequẽs esset actiuũ sufficiẽter ꝓximũ passiuo: ⁊
in debitis dispōnibᵒ ad agenduʒ absq̃ ēt i̅pedimẽto: ⁊ tñ
nō ageret: qḋ est ↄtra nãm. Si mã erit p̄ᵒ mutata ad illaʒ
raritatẽ in instãti gnōnis. igit̃ tũc erit in illa seu hēbit il
lã: qḋ est ꝓpositũ: ⁊ idẽ seq̄tur si in instãti sequẽte: q̄m ⁊ si
nō ad sũmã erit in instãti illo mutata: q2 tñ ↄtinue durat
rarefactio: vt suppositũ est tũc p̄ᵒ erit mutata ad aliquã ci
tra sũmã: ⁊ tunc illã hēbit: ⁊ ēt postea in t̄pe seq̄nte. Sup
pono. n. ex ꝓbatis in p̄ᵒ q̄ in intẽsione pars p̄or remaneat
cũ sequẽte. Si q̄s aũt vellet dicere q̄ rarefacio nō durat
vsq̃ ad instãs corruptiōis: aliq̄ tñ alia alteratio vt calefa
ctio vl̄ desiccatio durat: q̄uis irrōnabilr̃ sic dicẽs loque
ret̃. nihilominᵒ nō i̅pedit̃ ꝓpositũ: q̄m idẽ arguit̃ de alia
q̄libʒ q̄litate: ⁊ q̄cunq̃ ponat̃ remanere in genito. multo
Rñō rōnabiliᵒ h̄ ponit̃ de quantitate. ¶ Fortassis r̄ndebit̃ q̄
q̄uis vbi simplr̃ est itẽsio forme absq̃ alia trãsmutatio
ne ãnexa ps p̄cedẽs remaneat cũ sequẽtibᵒ. vbi tñ ↄcur
rit alia trãsmutatio ↄtingit oppositũ: aliq̄n lʒ per accñs.
vbi grã. si corruptio subiti forme q̄ intẽdit̃ interueniat. sic
aũt est in ꝓposito. nã subm p̄riale q̄ntitatis ⁊ oiuʒ q̄litatũ
est forma subalis: ⁊ iō q2 ipsa in illo instãti corrũpit̃ silr̃ ēt
corrumpit̃ ⁊ q̄ntitas ⁊ ois q̄litas eiᵒ: ⁊ sic tunc inducit̃ for
ma alia. s. ignis ⁊ in exẽplo dato. sic etiã inducit̃ cōgrue ⁊
cōueniẽter q̄ntitas ⁊ q̄litas. In illo igit̃ instãti vtiq̃ mã
mutata est ad aliquã q̄litatẽ: vt arguit̃: sʒ ad totalr̃ nouã:
⁊ sic de q̄ntitate ⁊ q̄litate q̄libʒ dicet̃ nec habebit̃ q̄ eadẽ
q̄ntitas vel q̄litas que fuit in corrupto remaneat in geni
3 rñez to. ¶ Cōtra. forma subalis rei corrumpẽde nō p̄us corrũ
pitur q̄ in eius mã sint inducte dispōnes incōpossibiles
sibi: ⁊ ꝓpter q̄rũ p̄ñtiaʒ ipsa corrumpit̃: neq̃ etiã postq̄
inducte sunt. Sʒ tunc q̄ igit̃ in instãti sue corruptiōis sũt
in mã q̄ntitas ⁊ q̄litates que p̄fuerũt. ãñs ex se ẽ euidẽs.
ↄña ꝓbat̃ ex eo q̄ dispōnes que inducunt̃ tanq̄ sequele
forme genite si que tales sint nō sũt cã corruptionis alte
riᵒ forme subalis: q̄nimo p̄us nã vel cã corrumpit̃ illa q̄
iste inducant̃: vñ ⁊ ista corruptio forme p̄cedẽtis est dis
positio quodãmō ad formã sequẽtẽ. i. mã ex hoc q̄ p̄uat̃
priore forma disponit̃ ad seq̄ntẽ: inductio v̓o forme sub
stantialis noue prior est saltẽ cãliter inductione accñtiũ
ↄñtiuʒ eã. nō igit̃ hᵒ dispōnes sequẽtes sunt he: ꝓpter q̄s
forma corrumpit̃: sʒ p̄cedẽtes: que tũc p̄mo sũt in gradu
icōpossibili ipsi forme. ¶ Fundamẽtũ q̄q̃ r̄nsionis. vʒ.
q̄ forma subalis est p̄riale subm accñtiũ: vtiq̃ falsuʒ est:
2m sicut in 2ᵒ artᵒ ostẽdet̃. ¶ 2ᵒ ad ↄ̄nẽ arguo sic. agens nãle
gnãtiuuʒ alicuiᵒ sube disponit mãm gnãtioni forme dis
positionibᵒ cōuenientibᵒ forme in suo esse. igit̃ dispōnes
preinducte remanent cũ ipsa forma. igit̃ ⁊ quãtitas. nam
ipsa est vna de dispōnibᵒ formarũ nãlium. ãñs p3 ad sen
suʒ. ↄña ꝓbat̃. tũ q2 nō est aliqḋ agens qḋ ipsas corrũpat:
cũ ip̄m generans vincat actionẽ cuiuslibʒ ↄtrarij: ⁊ istas
ipsas faciat: tuʒ q2 frustra destrueret̃ ex quo siles oporte
ret iterũ causari. ¶ Confirmatur: q2 nullus vnq̄ artifex
⁊ agens ꝑm artem destruit dispōnes artificiales: quas fa
cit: nec etiã eas: quas iuenit p̄us factas in sua mã ab alio
artifice si quas iueniat aut ēt a nã. dũmō sint cōueniẽtes
forme artificij quã intẽdit. Or si q̄s faceret nō artificiose
agere: sʒ insipiẽter ⁊ sup̄flue ⁊ nō ꝑm artẽ: sʒ contra potiᵒ
agere diceret̃. ↄstat aũt q̄ nã in suis op̄ationibᵒ nō minᵒ
superfluũ fugit q̄ ars. Tũ 3ᵒ q2 si tales dispōnes remane 3
rent in susceptiōe forme a mã nulluʒ generãs disponeret
mãm inducẽdo dispōnes cōueniẽtes: sʒ solũmō corrum
pendo ↄtrarias ⁊ discōueniẽtes: cuiᵒ oppoᵐ videmus ad
sensuʒ. nã ignis nō solũ corrũpit frigiditatẽ ligni sicci sed
auget ⁊ intẽdit eiᵒ siccitatẽ ⁊ q̄dlibet elementũ agens in
aliud auget sibi symbolã q̄litatẽ in illo. Tũ 4ᵒ q2 seq̄ret̃ 4
q̄ mã ꝑm se p̄cise sufficiẽter eēt disposita ad suscipiẽduʒ
i̅mediate quãlibʒ formã idifferẽter: ita q̄ si per poᵐ dei
ip̄a eēt sep̄ata ꝑ se: ⁊ nullã hẽret formã accñtalẽ aut suba
lẽ q̄cũq̃ formã subalẽ nulla p̄ueniente dispōne i̅meᵗᵉ su
sciperet: si eēt agẽs ꝓpiquũ potẽs formã iducere: ex quo
ēt seq̄tur q̄ nũc de facto ipsa est ꝑʒ se ꝓpinq̄ mã ⁊ ꝓpriuʒ
susceptiuũ oiuʒ formarũ ⁊ nō remota solũ. H̄ aũt est ↄtra
p̄hm. 8. meta. ⁊ ↄ̄ Cōmẽ. p. meta. ↄᵗᵒ 33. ⁊ libᵒ 12ᵒ ↄᵗᵒ 2ᵒ ⁊ ↄᵗᵒ T.c. xl.
22ᵒ ⁊ multis alijs locis vbi distinguunt mãm ꝓpinquã a
remota: ⁊ mãm ꝓpriaʒ vniᵒ generis formarũ a mã ꝓpria
alterius generis: ⁊ volunt q̄ nãliter mã quasdaʒ formas
nō recipiat nisi q̄busdã alijs mediãtibᵒ ⁊ vbi nunq̄ dice
rẽt nos ita eẽ videmᵒ ad sensũ. Tũ 5ᵒ q2 si tales dispōnes 5
p̄ueniẽtes nō manẽt in istãti gnōnis forme: seq̄tur q̄ exi
stente aliq̄ mã disposita ad vnã formã. vbi. g. terre pote
rit nãliter itroduci forma alia disp̄ata oio ⁊ req̄rẽs ↄ̄rias
dispōnes. vbi. g. forma ignis. Istud aũt nullus physice lo
quẽs diceret: sic puto. ↄña declarat̃. ponat̃ q̄ aliqḋ ligni
frustuʒ disponat̃ ad formã terre: ⁊ sit aliq̄s ignis distãs q̄
ↄtinue moueat̃ v̓sus h̄ lignuʒ: ⁊ moueat̃ sic q̄ in eodẽ in
stanti quo corrumpet̃ forma subalis ligni ipse p̄ sit in di
stantia debita ad agendũ in mãm illã: ⁊ volo q̄ iste ignis
sit potẽtior q̄ agens illud qḋ disponit ad formã terre. to
tus casus: sic p3 possibilis est. H̄ posito constat q̄ aliq̄ for
ma subalis inducet̃ in materia. tũ q2 materia nō pōt
naturalr̃ existere sine forma subali: tũ q2 ẽ ibi agẽs natu
rale sufficiẽs ad agẽdũ: ⁊ ipa ẽ sufficiẽs receptiuũ forme:
⁊ i d̄bita distãtia ad agẽs: sʒ nō iducet̃ forᵃ terre. ꝓbaᵗ q̄m
in illo instãti corruptiōis forᵉ subalis ligni ꝑ te nō ẽ aliq̄
dispō ad formã terre in materia illa: q̄uis p̄fuerint mul
te: ⁊ ꝑↄñs ipsa ꝓ tũc nō est magis disposita ad formã ter
re q̄ ad formã ignis: q̄uis p̄us fuerit magis disposita ad
formã terre. Cũ g̃ ignis sit eque sufficiẽter ꝓpiquus: ⁊ sit
potẽtior ad agẽdũ supposita eq̄li dispōne mãe: seq̄tur q̄
iducet in materiã formã ignis. 3ᵒ nulla q̄litas rei corrũ 3m
pẽde ↄueniẽs forᵉ iducẽde corrũpit̃ naturalr̃ cũ illa forᵃ
dʒ iduci. igit̃ nulla q̄ntitas rei corrũpẽde corrũpit̃ cuʒ ex
ea aliã nãlr̃ gñat̃. ↄña ꝓbat̃. tũ q2 oẽs q̄ ponũt eãdẽ q̄lita
tẽ nũero remanere in gñato: q̄ fuit in corrupto: ponunt ēt
q̄ eadẽ q̄ntitas nũero ꝑʒ eẽntiã manet: lʒ aliq̄n sit maior
vel mior: nō tñ oẽs q̄ ponũt eãdẽ q̄ntitatẽ manere ponũt
ita de q̄litate: vñ magl vr̃ h̄ ponẽdũ de q̄ntitate q̄ de q̄li
tate. tũ q2 eadẽ cã ẽ vtrobiq̃. s. ↄueniẽtia ad formã gñan
dã. nulla ẽ. n. forᵃ subalis q̄ nō req̄rat nãlr̃ materiã q̄ntaʒ.
ãñs pʒ ex auc̄te p̄hi. 2. d̄ ge. c. 2. vbi vult q̄ in eltis hñtibᵒ T.c.25.
symbolũ facilior ẽ gnō vniᵒ ex alio: ⁊ assignat cãʒ: q2 faci
liᵒ ingt ẽ vnũ q̄ multa trãsmutare. vbi grã. Ex igne q̄dẽ
erit aer altero trãsmutato. s. hũiditate ⁊ ibi ꝑ lōgũ p̄cessũ
vult q̄ sola q̄litas ↄ̄ria corrũpat̃ ⁊ symbola q̄ ẽ ↄueniẽs ⁊
cōis remaneat. ibiḋ ēt Cō. Nō ingt hoꝝ q̄ ↄ̄riant̃ ꝑʒ vnã Cō. 25.
ↄ̄riaʒ erit ꝑ corruptōeʒ vniᵒ ↄ̄rietatl. vbi. g. q̄ ignis fit aer
corrupta siccitate ⁊ remanẽte caliditate: ⁊ h̄ ẽ facilior gnō.
¶ Hac rōnẽ totã in v̓tute fac̃ idẽ Cōmẽ. in de suba orb. ca. p.
vbi ait. dimẽsiones simplices q̄ appellant̃ corpᵒ simplex

nō denudant a p̄ma mā:sic nec alia accñtia cōia oībꝰ cor
poribꝰ 2ꝫ aut duobꝰ coꝝ aut plus. vbi grā. dyaphanei/
tas in q̄ cōicant ignis aer ꝛ aqua. Et paulo ante p̄mittit:
ꝛ qꝛ.s. Ar. inuenit oēs formas cōicari in dimēsionibꝰ nō
terminatis sciuit ꝙ nunq̄ p̄ma mā denudaꝛ a dimēsiōi/
bus nō terminatis. Et per totū caplm.tꝫ istā 2nez. ꝛ silr pꝰ
Cō. 63. phy. ꝛ multis alijs locis. nec alicui qui sua dcā circa h vi/
3° 2 dit pōt dubiū esse qn ipse fuerit istius snīe. ⁋ Tertiā cō
clusionē pbo. nā nec q̄titas aucti nec q̄titas alimēti cor
rumpiꝛ. igiꝛ nulla. pꝫ 2ña: qꝛ nō est aliḋ cuiꝰ q̄titas in ta/
li trāsmutatiōe possit corrūpi. añs pbaꝛ: qꝛ si aliq̄ p̄dicta
corrūpeꝛ vel h erit ampliatione poroꝝ ipsiꝰ augendi in
rarefactione seu partiū eiꝰ seu ipsiꝰ alimēti vel in digōne:
aut p̄uia aliq̄ alteratiōe alimēti: vel in diuisione eiꝰ ꝛ di/
stributiōe partiū ipsiꝰ ad ptes aliti: vel in 2uersione ea/
rū in subaꝫ aliti. h pꝫ: qꝛ in augmēto nō 2currūt alie trās/
Cō. 33. mutationes: vt pꝫ 2siderāti: ꝛ etiā per Cōmē. p̄ de gnōne.
ꝛ 38. ⁋ Sꝫ in rarefactiōe nō corrūpiꝛ q̄titas: vt pꝫ in 2ne pᵃ.
Nec in 2uersione vt patere pōt ex 2°. Et eadē rōne nec in
digestione aut aliq̄ alia alteratiōe p̄cedēte. Nec ēt in di/
uisiōe. nā q̄uis per diuisionē corrumpaꝛ q̄titas totalis
q̄tum ad esse totiꝰ pro eo ꝙ post diuisionē ptes q̄ erāt cō
tinue ꝛ sil' vna q̄titas totalis sunt post diuisionē discrete
ꝛ nō vna vt p̄us. nulla tñ po māe p̄uata ē parte q̄titatis
quā p̄us habuerit: ac p h nulla q̄titas corrupta ē: ad sen/
suꝫ: in quo tractaꝛ p̄ns difficultas. In ampliatione quoq̄
poroꝝ eiꝰ: qḋ est augēdū: bñ pꝫ ꝙ nō corrumpiꝛ aliqua
q̄titas. Si aūt nulla q̄titas corrumpiꝛ in augmētatione
tali. pꝫ ēt ꝙ nulla de nouo gnātur: sic. s. ꝙ aliq̄ pars māe
informeꝛ aliq̄ pte q̄titatis: qua p̄us nō iformabaꝛ: alio/
quin ipsa informareꝛ sil' duabꝰ q̄titatibꝰ: qḋ nō est possi/
bile nāliter. Pōt tñ dici ꝙ noua q̄titas totalis gnātur: ꝛ
pro eo ꝙ noua q̄titas vna totalis resultat ꝛ 2tinuatione
ptis adgenerate per quē augeri dꝛ alituꝫ ad ptes ipsiꝰ ali
ti: ꝛ ē talis q̄titas q̄ p̄us nō fuit: licꝫ fuerint ptes eiꝰ. vtrū
respcū talis totalis q̄titas dicaꝛ p̄prie gnāri vel nō: non
curo pro nūc: qꝛ nō fac ad p̄positū: qꝛ in tali sensu nūc nō
loquor de gnōne. ⁋ Per similē modū pbari pōt ꝙ i de/
cremēto nō corrumpiꝛ aut gnātur q̄titas aliq̄. ⁋ Cōtra
2 2nem p̄dicta pōt argui. p̄ sic. corrupto subo corrumpiꝛ nālr q̄d/
libꝫ accñs eiꝰ: alioqn vel accñs remāeret per se sine subo
vel migraret de subo in subꝫ. vtrūq̄ quoꝝ est īpole nāli/
ter. Subm aūt q̄titatis est cōpositū de genere sube. igiꝛ
corrupto cōposito corrumpiꝛ q̄titas. Et silr arguiꝛ de ce
ca° p̄. teris accñtibꝰ: assumptuꝫ pbaꝛ p̄ auctē Cōmē. in de suba
orbis. di. ꝙ Ar. inuenit ꝙ subta oīum accñtiuꝫ sunt indi
uidua sube que sunt in actu de qbus declaratū fuit ab eo
eē 2posita ex formis ꝛ subo qḋ est in potētia: ꝛ statiꝫ post
dicit ꝙ subm recipiēs accñtia nō est simplex actu: sꝫ 2po/
2° 4ᵃ situ. expressa valde auctoritas est. Iteꝫ. 2. de aia. subm in/
quit accñtis est cōpositū ex mā ꝛ forma ꝛ est aliqḋ exñs
in actu ꝛ nō idiget in suo eē accñte. Subm aūt forme nō
hꝫ esse actu s̄m ꝙ est subm nisi p formā: ꝛ indiget forma
vt sit in actu. vbi pꝫ idē qḋ p̄us. ꝛ pbaꝛ etiā 3° rōne: qꝛ idē
est subm q̄titatis ꝛ motꝰ ad q̄titatē. pꝫ: qꝛ motus ad q̄ti
tatē est ipsamet q̄titas sic alij motꝰ sunt ipsemet res que
acq̄runꝛ. Sꝫ subm talis motꝰ sic ꝛ ceteroꝝ est totū cōpo/
2ᵐ situ ꝛ ens in actu non aūt sola mā. igiꝛ ꝛc. ⁋ 2° si q̄titas
corrupti remaneret. igiꝛ p̄cederet in mā formā subalem
ipsiꝰ geniti: ex quo vlteriꝰ seq̄reꝛ ꝙ p̄us hēret eē ꝛ actum
s̄m qd q̄ esse simplr ꝛ actū simplr. hoc aūt falsum est qm̄
qḋ est simplr p̄us est eo qḋ hꝫ qd tm̄. 2ña pꝫ: qꝛ q̄titas est
accñs ꝛ dat esse s̄m qd tm̄. forma vo subalis dat esse sim/
3ᵐ pliciter: vñ dat eē specificū ꝛ nomē ꝛ diffōnē. ⁋ 3° seque/
reꝛ ꝙ introductio forme subalis eēt alteratio: qꝛ eiꝰ subꝫ

eēt ens in actu saltē hꝫ qd. ⁋ 4° qꝛ tūc forma subalis nō 4ᵐ
eēt cā q̄titatis in mā nec diuersitas formarū cā diuersi/
tatis q̄titatū in materijs. Cōtra Cōmē. p̄ ce. dicētē ꝙ di/ Cō. 72.
uersitas formarū est cā diuersitatis q̄titatuꝫ ꝛ magnitu
dinū recipientiū formas. idē vult p̄ de aia. ⁋ 5° sequereꝛ Cō. 53.
ꝙ nulla eēt mixtio vera neq̄ augmētū vel plura corpora 5ᵐ
essent in eodē loco p̄. vtrūq̄ est falsuꝫ. 2ña pbaꝛ. nā in va
mixtione q̄libꝫ pars mixti ē mixta. ꝛ silr si est verū aug/
mētū q̄libet pars aucti est aucta. Si igiꝛ q̄titates misci/
biliuꝫ manent seq̄tur ꝙ in q̄libꝫ pte mixti tot erunt q̄ti/
tates quot miscibilia: ꝛ silr eēt de q̄libꝫ pte aucti. ⁋ Ad
idē videꝛ eē auctoritas vna Cōmen. in de suba orb. vide ca° p̄.
mus inq̄t ꝙ forma caliditatis qñ agit in aquā incipit aq̄
augeri ꝛ crescere in dimēsionibus aeris. cū igiꝛ p̄uenerit
ad maximā q̄titatē aque: tunc subm denudabiꝛ a forma
aque ꝛ a q̄titate dimēsionū aque p̄pria: ꝛ recipiet formā
aeris ꝛ q̄titatē dimēsionū p̄pṙū forme aeris: vbi vt vi/
deꝛ vult ꝙ mā aque denudeꝛ a p̄oribꝰ dimēsionibꝰ ꝛ re/
cipiat sil' cū forma aeris nouas dimēsiones. ⁋ Ad p̄ᵐ cō Ad p̄ᵐ
cedo maiorē de eo ꝙ est p̄mo subm vel po eiꝰ in q̄tuꝫ hꝰ.
ꝛ tūc nego minorē. nā forma subalis nō est p̄ subm nec po
eiꝰ qḋ est p̄ subm q̄titatis: qꝛ sola mā est eius pᵐ subm. de
eo vo qḋ est subm nō p̄: sꝫ s̄m ptē eiꝰ nego maiorē si vlr su
maꝛ ꝛ 2cedo minorē. ⁋ Ad pbōnes inductas rñdebitur
in art° seq̄nti. ⁋ Ad 2ᵐ loquēdo de precessione s̄m tps. Ad 2ᵐ
2cedo ꝙ q̄libꝫ formā que de nouo inducit in mā p̄cessit
in eadē mā q̄titas: ꝛ etiā quā hñt: ꝛ illuꝫ actū simplr qui
de nouo cātur in mā precessit actus s̄m qd: nec h incōue/
niens est. p̄cessione tñ pfectionis forma subalis precedit
q̄titatē ꝛ actus simplr actū hꝫ quid. ⁋ Ad 3ᵐ nego 2ñaꝫ Ad 3ᵐ
nec pbatio sufficiēs est: qm̄ ad h ꝙ itroductio forme sit
alteratio: opꝫ ꝙ subm sit in actu per formaꝫ dantē nomē
ꝛ diffinitionē qualis nō est quātitas nec aliqua forma ac
cidentalis: alioquin nō remaneret ideꝫ nomē: ꝛ eādē dif
finitio sub vtroq̄ termio trāsmutatiōis: per qḋ differt al
teratio a gnōne: vt dcm̄ est in. q. p̄cedente. ⁋ Ad 4ᵐ dōꝫ Ad 4ᵐ
ꝙ formā subalē esse cām q̄titatis in mā pōt duplr intel/
ligi. Uno mō ꝙ sit cā eiꝰ q̄tuꝫ ad eius esse absolute. alio
modo ꝙ sit eius causa quātuꝫ ad eius terminationē siue
quātū ad esse tm̄ vel tm̄: seu in planioribus verbis. Uno
mō pōt dici cā q̄titatis in materia. i. causa qua mediante
vel per quā materia est quāta. Alio modo ꝙ est cā p̄pter
quā mā est quāta tanta vel tāta extensione ꝛ sua q̄titas
est tāte vel tāte extēsionis: vbi sciēdū est ꝙ eadē essentia
q̄titatis demōstrata pōt eē maior ꝛ minor ꝛ plus ꝛ minꝰ
extēsa seu hre ptes extremas plꝰ minusue distātes. ꝛ silr
mā eadē p̄cise pōt eē maioris vel mioris extēsiōis: ita ꝙ
nec mā ex se nec eiꝰ q̄titas ex se determiaꝛ ad certū ꝛ p̄fi
xuꝫ gradū extēsionis vtpote ꝙ sit bicubita vel tricubita
aut alicuiꝰ alteriꝰ certe mēsure. Sꝫ talis terminatio p̄ue
nit ex forma subali. p̄ igiꝛ mō forma subalis nō est cā eu/
titatis in mā: vñ nō ex ipsa forma subali hꝫ materia ꝙ sit
quāta: q̄ primo quantitas est passio 2sequens mām per se.
sed scđo modo forma est causa quātitatis: quoniā s̄m exi
gentiam ꝛ conditioneꝫ substantialis forme existentis in
materia quātitas materie: sicut ꝛ ipa etiā materia est tā/
te vel tante extensionis. Et h vult dicere Cōmē. in vbis p̄ ce. 72.
allegatis. Est igiꝛ in vna portione māe semp eadē nūero p̄ aia. 53.
portio q̄titatis: sed exñs sub forma subali terre est tante
extēsionis. vbi gratia. vnius palmi: existēs vo sub forma
aque ē. 10. palmoꝝ ꝛ sub forma aeris. 100. sub forma autē
ignis. 1000. ꝛ hꝰ diuersitatis quantitatuꝫ ꝛ magnitudinū
seu ꝙ mā ꝛ sua q̄titas sint tāte vel tāte. cā est diuersitas
formarū subaliū. nā ꝛ ipsa mā ꝛ ipsa q̄titas ex se sunt in/
determinate ac īdifferētes ad hꝰ gradus ꝛ in potētia ad

quelibꝫ: ⁊ ꝑpter hāc cām vocat Cōmē. aliqñ dimēsiones
Ad 5m māe dimēsiones in potētia. ¶ Ad 5m nego ꝯñaꝫ. Ad ꝓba
tionē cū dicit̃ ꝙ in vera mixtiōe q̄libꝫ pars mixti ē mix
T.c.35. ta. R̃ñdendū est ſꝫ distinctionē phi ⁊ Cōmē. p̄ de ge. de
partibꝰ. nā quedā dicunt̃ partes māles vel quāti ſm ꝙ ē
quātū: ⁊ sic omne ex quo q̄tuꝫ cōponit̃ est ps. quedā aūt
dicunt̃ ptes formales seu quāti ſm ꝙ est q̄tū habēs for
mā: ⁊ tales sunt oēs ille ⁊ tm̄ ille: in quarū q̄libꝫ per se se
parata a ceteris ptibus posset nālr̃ saluari forma sua spe
cifica: omne qd̓ est pars 2 mō est pars p̄ mō. Sꝫ nō oē qd̓
est pars mō p̄ ē pars 2 mō: qnimo q̄libꝫ pars 2 mō sum
pta ꝯtinet infinitas: quarū nulla est pars 2 mō. Et est rō:
qm̄ in q̄libꝫ spē rerū nāliuꝫ hñtium ptes ſm magnitudi
nē est dare minimū ſm extēsionē i quo forma sua pōt sal
uari nāliter aut si nō est dare minimū tale: nec io est dare
infra q̄titatē in qua pōt saluari maximū in quo non pōt
sic in p̄ di. 17. ꝓlixius dictū est. Sed in quolibꝫ tali mini
mo seu maximo in quo nō sunt infinite ptes p̄ mō dicte.
nā qd̓libꝫ hꝫ est q̄tuꝫ: ⁊ ifinite ei inexistunt ptes eiusdeꝫ
rōnis. vñ in q̄libꝫ parte ignis sunt ifinite ptes: quarū q̄li
bet est ignis: ⁊ sic de alijs. nūc ad ꝓpositū dōm ſꝫ Cōmē.
Cō. 38. p̄ d̓ gnōne. ꝯtra alex. ꝙ nec mixtio nālis ⁊ nā: nec augmē
tū fiunt ſm ptes p̄mo mō datas. sed ſm ptes sumptas 2
modo. In tales. n. diuidunt̃ miscibilia. ⁊ iuxt̃ ponūt̃. vna
vnius iuxt̃ vnā alterius. silr̃ in tales ptes fit diuisio alimē
ti: ⁊ ad tales ptes aliti fit haruꝫ distributio: ⁊ iuxt̃ positio.
deīde seqtur actio mutuo ⁊ ibi mixtio. hic augmentū. re
manētibꝰ semꝑ ꝓprijs q̄titatibꝰ istarū partiū sic etiā re
manēt ptes māe quas informāt: ⁊ sic sue māe nō sunt in
i p̄. ce. de eodē loco p̄mo: sꝫ iuxta posite: sic nec ipse q̄titates. Pro
suba or. auc̄te v̓o Cōmē. q̄ vltimo adducit̃. sciēdū ꝙ aliqui puta
uerūt Cōmē. posuisse duplex genus dimensionū: quaruꝫ
quasdā vocabat dimēsiones iterminatas ⁊ dimensiones
simplices. ⁊ etiā aliqñ dimēsiones in potētia: ⁊ iste erant
inseꝑabiles a mā ⁊ cōes ⁊ gnāto ⁊ corrupto. Quasdaꝫ v̓o
alias vocabat dimēsiones terminatas ⁊ dimensiones in
actu: ⁊ iste vtriqꝫ erant in mā sil̓ cuꝫ alijs ⁊ ab illis realr̃ di
stincte ⁊ seꝑabiles a mā nec cōes generato ⁊ corrupto: sꝫ
vtrūqꝫ ꝓpriā hꝫ dimēsionē terminatā: ⁊ de istis intellige
ret̃ ſm istā imaginationē auctoritas allegata nō de iter
Cōtra minatis. Sꝫ istā imaginationē nec puto fuisse Cōmen. ⁊
esto ꝙ fuisset nō puto eē verā. p̄ qdē: q2 superflue ponit̃
duplex dimēsio in mā. nā per vnā sufficienter pñt oīa sal
2 uari q̄ ſm veritatē pñt saluari per duas. 2° ponit̃ ꝙ ipos
sibile est ſm nāṁ: eo ꝙ ponunt̃ due q̄titates in eodē lo
co p̄ ⁊ se penetrātes. nā tā h̓ q̄ꝫ illa est longa lata ⁊ ꝓfun
3 da: ⁊ totā eandē māṁ. p̄° informat ſm viā istā. 3° q2 cuꝫ
mā rarefit ꝯtinue anteq̄ꝫ seqtur subalis gnātio aut in q̄
libꝫ instāti gnātur noua dimēsio terminata: ⁊ tūc vel oꝫ
dicere ꝙ nulla duret plusq̄ꝫ ꝑ instās: qd̓ est ipossibile nā
liter: vel si durat per tpa erunt sil̓ in eadē mā infinite di
mensiones terminate: quarū q̄libꝫ informabit eā totam
⁊ iterū cū mā semꝑ fiat extēsior q̄libꝫ dimēsionū p̄dcāꝝ
etiā fiet extēsior: ⁊ sic eadē dimēsio terminata nunc erit
maior nunc minor: nec plus ex se terminata ad certā mē
surā q̄ꝫ illa quā vocant interminatā: ⁊ eadeꝫ rōne qua p̄c
interminate dant vnā terminatā. dabit̃ etiā huic alia ter
minata: ⁊ illi alij alia in infinitū: vel gnābit̃ q̄libꝫ talis in
tēpore ⁊ ptibilr̃: ⁊ hoc est ipoīe sic ex ꝓbationibꝰ p̄me cō
clusionis pꝫ: vel nulla añ gnōnē subalē generabit̃: sꝫ eadē
successiue fiet maior ⁊ extensior: ⁊ seqtur idē qd̓ iaꝫ dcm̄
est. Dico igit̃ ꝙ non est in mā duplex q̄titas: sꝫ vna tm̄: q̄
pōt terminari maiori ⁊ minori extēsione: seu pōt eē plus
⁊ minus extēsa: ⁊ rarior ⁊ minus rara: sic ⁊ mā quā infor
mat: nec ad h̓ opus est addi vel subtrahi aliq̄ q̄titas no
ua vel pars q̄titatis: sicut nec etiā māe: ⁊ ipsa ſm se abso
lute vt idifferēs ad hāc vel illā extēsionē dicit̃ intermi
nata ⁊ dimēsio simplex ⁊ in potētia. vt v̓o est tante exten
sionis ⁊ mensure ⁊ tante dicit̃ terminata: ⁊ ſm hāc dicun
tur forme differre: sic supius dicebat̃. Est ḡ sensus verus
auc̄tis allegate: ꝙ tūc mā denudabit̃ a q̄titate dimēsio
nū aque ꝓpria: ⁊ recipiet q̄titatē dimensionū ꝓpriarum
forme aeris. i. tunc mā ⁊ etiā dimēsio eius desinet eē tan
te extēsionis q̄tā appropriat forma aque ⁊ fiet tāte extē
sionis q̄tā exigit forma aeris. H̓ aūt ꝯtingit absqꝫ corru
ptione alicuius prioris quātitatis ⁊ absqꝫ generatiōe no
ue quantitatis ſm essentiam.

Quantuꝫ ad 2m arm. vtrū. vꝫ. cuiuslibꝫ forme sola 2° artis
mā sit imediatū ⁊ p̄m receptiuuꝫ est du
bium: qm̄ quibusdā videt̃ ꝙ ꝯpositū ex mā ⁊ forma sub
stantiali sit p̄mū subm accñtiuꝫ: ⁊ quidā ēt volūt ꝙ quā
titas sit subm qualitatū corporaliū. ⁊ alij v̓o cōcedunt q
dē ꝙ cōpositū ex mā ⁊ forma subali vtriqꝫ est subm accñ
tium. Sꝫ nō p̄°: eo ꝙ nō ſm quālibꝫ vel per quālibꝫ par
tem sui: qm̄ nō per formā sꝫ per māṁ tm̄. dicunt ēt ꝙ nul
luꝫ accñs in se subiectiue recipit aliud: q̄uis per vnuꝫ dispo
nat̃ ad suscipendū aliud: ⁊ sic ſm eos oīs forma māe cor
poralis imediate recipit̃ in sola mā: ⁊ per ꝯñs cuiuslꝫ for
p̄m la mā est p̄m ⁊ imediatū subm. Quoꝝ dcm̄ mihi plus pla
cet. Et iō istud ꝓbo p̄mo sic. per illud sui tm̄ cōpositū est
subm forme siue subalis siue accñtalis: per qd̓ tm̄ ipꝫ an
teq̄ꝫ ipsaꝫ hēret erat in potētia receptiua ad illā. H̓ pꝫ: q2
cuiꝰ est potētia eiꝰ est actꝰ. Sꝫ per solā māṁ ꝯpositū erat
in potētia receptiua ad formā quālibꝫ corporalē quā hꝫ.
ḡ ⁊c̄. ꝓbo minorē multiplr̃. p̄° qdē auc̄te Cōmē. i de sub ca° p̄.
stātia orb. vbi ait. qd̓ subm trāsmutatiōis nō est suba sim
plex in actu: q2 tūc eēt ipassibile ⁊ ipossibile. i. carens po
tentialitate ⁊ nō receptiuū: ⁊ ifra dicit ꝙ Ar. inuenit ꝙ
subta oium accñtiuꝫ sunt indiuidua sube q̄ sunt in actu:
de qbus declaratū fuit ab eo eē ꝯposita ex formis ⁊ sub
iecto qd̓ est in potētia ⁊ accipit etiā signū. ex h̓ ꝙ subꝫ re
cipit accñtia ꝯtingentia in eo ꝙ nō est simplex. i. signū ꝑ
qd̓ Ar. cognouit subm accidentiū. s. corporaliū nō eē sim
plex in actu est: q2 recipit accidētia ꝯtingētia: vñ ait: qm̄
si eēt simplex actu non pōt recipere accñtia. pati. n. est cō
trariū ipsi actui. hec Cōmen. hinc aduerte ꝙ Ar. in eo ꝙ
vidit subas existētes in actu recipe accñtia ꝯtigētia cogno
uit ipsas nō eē simplices ⁊ eē ꝯpositas ex subo ⁊ poa. ⁊ rō
est: q2 pati repugnat actui. igit̃ nō ſm formā q̄ est actꝰ ipꝫ
ꝯpositū est i poa ad accñtia: ⁊ ꝑ eādē rōnē nec ad aliā for
mā cuiꝰ receptio est passio ꝓpe dcā. qd̓ dico ad dīaꝫ for
marū spūaliū. 2° ꝓbat̃ minor: qm̄ alias seq̄ret̃ ꝙ forma 2
eēt p̄nm patiēdi ⁊ trāsmutādi ab alio: ac ꝑ h̓ poa passiua ꝙ
nō ꝯuenienter ꝯcedit̃. 3° q2 tūc trāsmutatio nō plus face 3
ret nos scire māṁ q̄ꝫ formā: si forma eēt subm trāsmuta
tionis sicut mā. Ista rō nō ꝓbat de q̄titate qm̄ ipsa nō re
cipit̃ de nouo in mā: sꝫ q2 eiꝰ subm fit sola mā. ꝓbat̃ ꝑ h̓
q2 ipsa alias migraret de subo in subm: qd̓ pꝫ: q2 si nō sola
mā: sꝫ ēt forma eēt subm q̄titatis: cū nulla fora sit eterna
in mā: sꝫ vni alia succedat: q̄titas nūc eēt subiectiue in vna
fora nūc v̓o in alia. 2° sic. in hoīe sola mā ē subꝫ oiuꝫ for 2m
maꝝ corpaliū. igit̃ in oībꝰ rebꝰ corpalibꝰ sola mā ē taliuꝫ
formaꝝ p̄m subꝫ. ꝯña ē euidēs: qm̄ nō minꝰ sufficit mā in
alijs ad recipiēdū q̄ꝫ in hoīe. añs ꝓbat̃: q2 nec fora subalis
hoīs ē subꝫ accñtiū corpaliū: cū ipsa sit spūal̓: ⁊ nulla alia
fora subalis ē in eo: vt ꝑ nūc suppono: nec ēt aliqd̓ accñs ē
subm alteriꝰ accñtis: sic pꝫ ꝑ phm̄. 4. meta. in illa pte. ois T.c. 13.
v̓o destruūt subam. vbi vult ꝙ accñs vnuꝫ nō accidit al
teri nisi pro tāto dicant̃ accidere sibiinuicē: q2 ambo acci
dunt. 3° s. subiecto: vñ hec sunt verba eius. accidens. n. nō T.c. 14.

accñti accidet:nisi q2 ambo eidē accidūt:τ satis ꝑpe post
ꝓbat istud per h̄ q2 nō est rō ꝙ vnū accidit alteri potius
q̄z e3.vñ dit.nec itaq3 albo aliqd ē accñs vt musicū.nihil
enī magis illi q̄z illō huic accidit.pz igr ꝙ in hoīe forma/
rū accñtaliū sola mā est subm.ꝙ aūt ipsa sola sit subz for
me subalis.pz ex eo ꝙ in ipso non est nisi vna tm̄ subalis
forma vt suppono.igr illi9 nulla subalis forma est subz.
τ constat ꝙ nulla forma accñtalis etiā est subm eius.igi/
Ad q̄dā tur sola mā. ¶ Nunc rñdeo ad ea q̄ ꝯtra h̄ arguebanr in
argta di/ ꝑma dbone ꝑcedentis articuli. Ad auctē3 Cōmē.de suba
missa in orbis.dico ꝙ Cōmē.intēdit ꝙ cōpositū est subm accñtis
ꝑ arti°. per se.nō tm̄ p°:q2 ꝑ suā partē tm̄.s.mā3.τ istud manifeste
ca°.ꝑ. ipse monstrat per illud qd segtur:ꝙ.s.ex h̄ Ar.cognouit
ipm.s.subm eē ꝯpositū ex subto in potētia.i.mā τ iterum
ꝙ pati repugnat actui τ ꝙ si eēt simplex actu nō eēt rece
2° aia. ptiuū. ¶ Ad aliā de 2° de aia.eodē mō dōm.s.ꝙ ꝯpositū
ꝯto 4°. ex mā τ forma subali est ꝑ se subm accñtis.non tm̄ pm seu
nō ꝑmo. Et aduerte dr̄iaz iter subm forme τ subm accñ/
tis fm Cōmē.nā subm accñtis est aliquid cōpositū exñs
in actu simplr per aliā formā ab ipso accñte:ita ꝙ ad suū
eē simplr nō idiget accñte cui9 est subm. Sz subm forme
subalis nō est aliqd tale ꝯpositū hñs esse in actu simplr ꝑ
aliā formā ab ipsa:sz ꝑ ipsammet cui9 est subm hz eē sim/
pliciter:τ iō idiget ea in suo eē simplr:vñ ēt ipsa mā sola
differēter est subm forme τ accñtis.naz accñtis est subm
actuata simplr seu hñs esse in actu simplr per aliā formā
ab illo accñte.cui cōcordat aliud dictū Cōmē.in de suba
ca°.ꝑ. orbis.vbi ait.ꝙ hec dispō in oibus accñtib9 exñtib9 in pa
mā.s.ꝙ nō inueniunr in ea nisi fm ꝙ hz formaz exñtē in
actu. Sz forme.s.subalis quā hic itelligit ꝑ nomē forme
est subm mā nō hñs esse simplr per aliā formā sz ꝑ ipsam
met. Nec segtur.mā hñs formā subalē vel actuata ꝑ for/
mā subalez est subm accñtis.igr forma subalis est subm
accñtis:sic nō segtur. mā quāta est subm aie rōnalis vel
alterius forme subalis.igr q̄titas est subm aie rōnalis.
nā añs est vex:τ ꝯñs falsuz:nec segr mā alba ē subm dul
cedinis.igr albedo est subm dulcedinis.nā in lacte añs
est verū:τ ꝯñs falsuz. ¶ Ad rōnē q̄ ad idez adducir.dico
ꝙ q̄cūq3 res sit motus fm q̄titatē τ q̄litercūq3 debeat i/
telligi fieri hō mot9:qd pro nūc nō est discutiēdū:cuiuisli
bet motus qui est aliq̄ res formalr exñs in eo qd mouer
pm subm est mā sola sic τ gnōnis subalis sz dr̄iter:qm̄ ge/
nerationis est subm fz ꝙ nō hz eē actu simplr per aliā for/
mā:τ iō in gnōne simplr nō remanet aliqd demonstratū
hñs idez nomē τ diffōnē quā ꝑus:in alijs aūt motib9 est
subm fz ꝙ ꝑ aliā formā hz esse actu simplr q̄ remanet in
tota transmutatōe:τ iō etiā remanet aliqd demonstratū
retinēs ibidē nomē τ diffōnē eandē:τ ista est ex toto sen/
Cō. 63. tētia Cōmē.ꝑ phy.c9 vba recitare ꝑꝑ breuitatē obmitto.
3° arti°. Quantū ad 3m arm.vtrū.vz.sit possibile per diuinā po
tentiā mām existere τ nullā in se formam
hr̄e subalē vel accñtalē. Rñdeo ꝙ supposita dei oīpoten
tia:quā veraciter ꝯfitemur τ ꝙ mā sit eēntia disticta ab
eēntia forme:vt ex ꝑcedēti.q.appet τ cōiter ꝯceditur:nō
apparet mihi ꝙ aliqs debeat opinari:qn h̄ nō sit possibi/
pm le deo facere. Et rō q̄ dz mouere quēlibz est:q2 oē possibi
le eē verū pōt verificari ꝑ diuinā potētiā.als aliqd vbuz
eē ipōle apud deuz. Sz mām eē τ nullā formā esse q̄uis
sit falsuz est tm̄ possibile eē verū:cū nullā iplicet aut infe/
2m rat ꝯtradictionē.igr τc. ¶ 2° si hoc nō esset deo possibile.
segtur ꝙ nō quālibz creaturā de9 posset sine aliquo extri
seco ꝯseruante per se tm̄ ꝯseruare.ꝯña ista pz.qm̄ ꝙ vna
res nō possit etiā nāliter existere sine alia ab ipsa eēntiar
distincta τ nō sibi extrinseca nō est nisi vel q2 illa est esse
ctiua nālis ipsi9:sic sol nāliter esse nō pōt:quin lumē sit ab
ipso diffusuz:vel q2 est ꝓpria quedā passio ꝯñs:sic dicim9
ꝙ ignis nō pōt esse sine calore:vel q2 est cā ipm in esse cō/
seruans:sic lumē nō pōt existere nāliter nō exñte lumio/
so corpore quo ꝯseruar in esse. ꝓpter pm nō ipedir ꝓposi/
tū:tū q2 forma nō est effect9 mãe illo mō:tū q2 per diuinā
potētiā pōt q̄libet talis cā sine hui9 effectu existere.pz de
sole tpe mortis xp̄i qui nō ꝓfudit lumen in aere.pz ēt de
igne in camino qui tres illos pueros nō calefecit:aut ali/
ter aliq̄liter egit in eos. Nec ꝓpter 2m:q2 nulla est forma
tā nāliter τ necio ꝯñs aliqd subm quin sine ipa de9 possit
subm ꝯseruare:sic expresse haberi pōt a btō Aug.in epla
ad Cōsentiū.q̄ ē.73.i nūero eplarū.vbi ait. Valz diua po/
tentia de ista visibili atq3 tractabili nā corpoꝝ a q̄buidā
auferre:quas voluerit q̄litates. Et cū ante statim dixissz
ꝙ deus carnē nostrā pōt ꝑpetuo sine corruptiōe seruare
sic τ pueros in camino sine lesione seruauit:τ posuit quā/
dam rñsionē qua dici posset nō carni illoꝝ viroꝝ additā
fuisse ꝯtra ignē incorruptionē:sz ipsi igni detractā corrū
pēdi facultatē. verba sua sunt:nō h̄ dixit eē ipossibile:sz
dicit h̄ adhuc ꝑus dicto mirabilius eē:eo ꝙ sic ignis ꝯbu
rebat ligna τ nō vrebat illoꝝ corpora. τ mox sequunr ver
ba allegata:ita ꝙ nō est dubiū alicui diligēter cōsideran
ti:qn Aug.velit ibi asserere deū posse si vellz facere ignē
absq3 calore:τ quālibz rē sine ꝓpa q̄litate τ q̄libz passio/
ne nāliter ꝯñte. Relinquir g̊.si mām nō possz sine oi for
ma facere:ꝙ h̄ sit q2 per formā mā ꝯseruar i esse:τ sic pz
ꝯña. Sz falsitas ꝯñtis:vt mihi appz dz cuilibz catholico
eē certa:q2 nō min9 quālibz rē de9 pōt absq3 alio ꝯseruan
te extrinseco ꝯseruare q̄z possit absq3 alio efficiēte ꝑduce
re.sic.n.ab ipso ita per ipm sunt oia τ oia in ipso cōstāt fz
aplm. ¶ Cōfirmat:q2 alias de9 idigeret creatura τ iuua/
ret per eā in cōseruādo aliā creaturā:qd vider derogare
oīpotentie dei:vñ sic dicit Aug.ꝑ de li.ar.ꝙ ille nō deum ca°.2.
oīpotentē credit qui vlla credit cuz adiutū in creādo nā
q̄si ipse sibi nō sufficeret:ita certe vr ꝙ non plene credar
oīpotēs si nō vnā quālibz creaturā sine alteri9 adiutorio
ꝯseruare possit. ¶ Ad h̄ facit:q2 sic cōiter arguit non mi
nus h̄ est deo possibile q̄z ꝙ accñs sit sine subto:qd tm̄ fit
per diuinā potentiā in sacro. Multa etiā alia mirabilia
τ supra nām legimus facta diuinit9:ex q̄b9 cōsideratis τ
creditis nō deberet aliqs dubitare hoc deuz posse:τ ideo
Aug.in allegata epla cū adduxisset miraculuz de igne in
camino.ait. Qui ista nō credunt nimium de diuina pote/
state diffidunt:nec cum eis vel ad eos nunc sermo nobis
est. Qui aūt ista credunt ex his τ illa vtcūq3 coniciant q̄ fi
deliter querūt. ¶ Cōtra ꝯnē istā est opi. vni9 docto.cui9 ꝯ ꝯnē.
rō ē:q2 si mā eēt sine forma.mā eēt actu sine actu:qd ipli S. Tho.
cat ꝯdictionē.ꝯña pz:q2 ipm qd ē act9 est forma. Et sumi/ ꝑ.1.q.66
tur rō ista a Cōmē.2.phy. Cui9 auctes ēt ad h̄ sunt ibidē arti°.ꝑ.
ꝯto 30.τ i ꝑ li° ꝯto 70. 2° ad idē arguir sic. Quāto aliq̄ fa/ Cō.12.
ciunt verius vnuz:tāto min9 sunt adinuicē sepabilia. Sz
mā verius facit vnū cuz forma:q̄z ꝓpria passio cū subto:
q2 mā cū forma facit vnū ꝑ se.passio aūt cū subto vnuz ꝑ
accñs:τ tm̄ nō pōt separi a subto. 3°.oē eē est a forma fm
Boetiū.si g̊ mā eēt sine forma hēret eē τ nō hēret eē:qd 3m
est ipōle. 4.°si sic seq̄rer ꝙ in mā sil eēnt ꝑuatiōes oppo/ 4m
sitarum formarum . simul enim priuata formis opposi/
tis esset. Sz ꝯñs est ipōle:q2 mā nō pōt habere ꝑuationē
vnius forme opposite nisi sit sub alia fora oppota. ¶ Iste rño ad
rōnes modicū valēt:vñ ad pam dōz si itelligar ꝙ eēt actu rōnes
ꝑmo mō supra posito τ per actū itelligar forma ꝯñs nō ē Thom.
ipōle nec iplicat ꝯdictionē aliquā. Si vō itelligar ꝙ eēt
actu 2°modo:ꝯña nō valet:qm̄ nō eēt sic actu.auctoritas
vō Cōmen.vbi agitur de potētia dei acceptari non debz.
¶ Ad 2m si accipiar ꝓpria passio pro accñte ꝓprio reali/ Ad 2m

ter informãte subm sic argu^m videt accipere. dõm q̃ q̃li bet talis põt etiã a subo separi: vt et ex auctoritate Aug. põt apparere.
Ad 3^m ¶ Ad 3^m dõm q̃ Boetius intelligit de eẽ specifico pfecto cõpositi de genere subẽ: et sic nõ est ad p̃positũ.
Ad 4^m ¶ Ad 4^m ↄcedo ↄñs. Cũ pbat q̃ sit ĩpossibile. dicendũ q̃ illud assumptũ verũ est de formis oppositis im mediatis circa subm: et nectio sibi succedẽtib^o. Sed talis successio nõ est nectio respcũ potẽtie dei: sʒ fm cursuʒ nãe tm: et iõ nõ sequtur q̃ mã nõ possit eẽ sine forma per potentiã dei: sʒ solũ q̃ nõ nãliter: qd cõcedo.
Ad p^m pncĩ^le ¶ Ad p^m cõcedẽdũ est cõsequẽs.
Ad 2^m ¶ Ad 2^m dicendũ q̃ Ugo loqtur de potẽtia naturali. nõ aũt de potẽtia dei absoluta. Et ad argumentum in oppositũ patet ex dictis.

¶ Distinctionis. XV. Questio I.

Circa di. 15. in qua magister agit de pductiõe mixtoꝝ ex elemẽtis vt pisciuʒ et auiũ ex aqua et reptiliuʒ ex terra. Quero sic ↄ ↄsuetũ est queri. vtrũ in mixtis generatis ex elemẽtis remaneãt essentie ipsoꝝ elemẽtoꝝ. Et arguit p^o q̃ sic. qz
p^m si nõ manerẽt iã nullũ eẽt mixtũ. Supponimus aũt mixta esse. ↄñs pʒ. qz nõ ẽ aliqd mixtũ nisi aliquid alicui misceat: que vo non sunt nõ possunt misceri.
Cõfir. T.c.90. ¶ Cõfirmat: qz mixtio est miscibiliuʒ alteratoꝝ vnio. p̃ de gñõne. ex quo dupl̃r arguo. p^o qz que nõ sunt nõ est possibile eẽ vnita. 2° qz que solũ alterant nõ corrumpunt. miscibilia vo soluʒ alterant in mixtione: aliogn debuisset dixisse corruptoꝝ vnio.
T.c.90. 2^m ¶ P. ibi igt phs. h. n. s. miscibilia nec corrupta eẽ nectiũ qñ mixta. 2° ponat q̃ elemẽta cõcurrant ad gñõneʒ mixti: aut in hõ gñõne oĩa corrumpunt: aut aliqd sic et aliqd nõ aut nullũ. pmũ non põt dici: qz nõ eẽt aliqd agẽs generãs mixtũ. nõ. n. ipm generarent elemẽta: qz in instãti gñationis nõ sunt: et per ↄñs nec tũc agere pñt: nec aliud aliqd agens põt assignari: nisi forsitan dicat q̃ agens vle. s. celũ tunc generat mixtũ. Sed hoc nõ sufficit: qz p̃ter agẽs vle nece est eẽ agẽs pticulare, primũ mãe genitĩ: cũ nãle agẽs nõ imediate agat in distans. ¶ P. qd corrũpit ipsa. nõ. n. appʒ aliud corrũpens extrin^m. Si autẽ mutuo se corrũpunt nece est aliqd alia vincere: et per ↄñs aliqd remanere. nõ igit oĩa corrũpunt: nec põt dici q̃ aliqd corrumpit et aliqd nõ: qz tñc qd corrumpit ↄuerteret in nãʒ remanẽtis: et nõ eẽt tũc mixtio: sic nec qñ gutta apponit amphore vini ↄuertit in vinũ: vt dicit phs. ¶ P. tũc illd corruptũ nõ vniret remanenti: qz nõ eẽt: et per ↄñs mixtũ nõ eẽt mixtũ ex illo corrupto. Relinquit g̃ 3^m. s. q̃ nullũ corrumpit: qd est ppo^m.

Oppo^m T.c.83. **Ad oppositũ** arguit ex intẽtione phi. p̃ de gen. qui pbat q̃ nõ miscent habitus et passiones subtis: qz talia saluant in nã ppria. igit si elta ĩuicem vere miscent nõ saluant. corrũpunt g̃. et p ↄñs sue essentie nõ manẽt in mixto.
T.c.86. ¶ Cõfirmat per illd qd subdit phs. manifestũ ingt q̃ neqʒ fʒ parua saluata: opʒ que miscent dicere mixta esse. ↄpositio. n. erit et nõ mixtio.

op̃. aui. ca^o. xi^o. Cõ. 90. Cõ. 67. op̃. Av. Cõ. 67. **Circa. q.** istaʒ quadruplex est opi. vna fuit Auic. sicut pʒ. p̃ sufficientie. et Cõmen. recitat p̃ de gñõne. et 3° ce. q̃ in mixto manẽt elemẽta integra et fixa fʒ eẽntias pprias: et corrumpunt tñ eoꝝ q̃litates et ex eis q̃dam cõplexionalis et media q̃litas generat. Alia opi. fuit Cõmẽ. vt pʒ. vbi. s. 3° ce. vʒ. q̃ forme subales elemẽtoꝝ nõ corrũpunt fm totũ sʒ diminuunt et corrũpunt fm ptẽ et ex collatione earũ sic diminutarũ puenit alia forma: sic cũ albedo et nigredo admiscent fiũt ex eis multi colores vt ait. Ex hoc et ↄñter ↄcedit q̃ tales forme subales recipiunt magis et minus: qd dicit nõ repugnare eis pp earũ ĩperfectionẽ. nã suũ eẽ est me^m iter formas pfectas et accidentia.
p^m Probat igit duo. p^m est. q̃ nõ totalr corrũpunt: qz ingt ipse. Si corrũperent fm totũ: tũc p^a mã reciperet p et eẽntialr oẽs formas: et nõ reciperet formas ↄpositoꝝ mediantib^o istis corporib^o.
2^m p 2^m est. q̃ nõ remanẽt cõpletee in sua pfectione. p q̃ si sic remanerẽt: necesse ingt esset q̃ nullũ ens generaret ab eis diuersuʒ in forma subali: sʒ tm in accñtibus.
2 2° qz tũc ↄpositũ ex elemẽtis nõ hẽbit vnã formã subalẽ: et per ↄñs nõ erit vnũ in actu cui^o pba^a est: qz nõ est posse q̃ vnitas ↄpositi sit vnitas ↄtactus tñ vel ↄtinuatiõis. est igit vnũ per vnã formã: et ↄstat q̃ nõ per formã accñtaleʒ. igit per subalẽ. Et sequtur et: vt dicit q̃ vna formaꝝ elemẽtoꝝ est distincta ab alia ex quo põt ĩferri q̃ ↄpositũ nõ erit vnũ sʒ plura eẽntialr. 3° q̃ si remanẽt hõ forme ĩtegre: aut et eoꝝ q̃litates remanẽt pfecte: et tũc sequtur q̃ in cõposito sit ignis in actu cũ calore: et siccitate in sũmo: aut remittunt fm ptẽ: et tũc sequitur q̃ posse erit vt eoꝝ forme denudent his q̃litatib^o fm totũ. pars eñi et totũ idẽ hñt iudiciuʒ. et totũ ↄ inquit est ĩpose.
Attri^o li^o 2°. di. 15. p. 2. q. 1. 2. 2. et in q̃l. q. vi. ¶ 3ª opi. recẽtissima oium ẽ q̃ forme subales elemẽtoꝝ nõ manẽt fm totã essentiã suã: nec fʒ aliquã ptẽ magnã vel paruã q̃ retineat nomẽ et diffõnẽ toti^o forme. Sʒ fm aliquã partẽ sui cui p se nõ ↄpetit rõ forme illius: vñ imaginant in q̃lbʒ forma miscibili siue subali siue accñtali vnũ genus partiũ. nõ qdẽ quãtitatiuaꝝ sʒ eẽntialiũ non eiusdẽ rõnis inter se et cum forma totali. Sed alterius et alterius: ex q̃bus integrat ipsa forma substãtialis. dicũt ergo q̃ in mixtione aliqua illarũ corrumpit et alia remanet eadẽ q̃ pus fuit et ex talib^o realitatibus partialibus et incõpletis elemẽtoꝝ cõflat et resultat forma mixti: ita q̃ forma mixti nõ est aliq̃ simplex forma de nouo inducta in mã: sʒ q̃dã ex p̃existẽtib^o diuersarũ formarũ partibus cõflata. Rõnes hui^o opi. recitabunt in 2° articulo.
Sco. li. 2. dis. 15. q. vnica. ¶ 4ª opi. q̃ nunc etiã cõius tenet est q̃ forme elementoꝝ: nec fm se totas nec fm vllas partes suas remanẽt in mixto.

p^o arti^o **Nunc** restat videre q̃ opi. ex his sit vera. pbabo g̃ p^o aliquas ↄnes. et 2° obyciam ↄtra et rñdebo ad obones. Pro p^o p̃mitto q̃ sicut et tetigi in p̃mo li^o. d. 17. vbi querebat an forme intẽsio fiat p depurationẽ a contrario in solutione cuiusdam argumẽti. Forme miscibiliuʒ possunt dupl̃r cõsiderari. Uno modo in cõparatione ad aliqd aggregatuʒ ex eis anteq̃ sequat gñatio substantialis alicu^o substãtie alterius spẽi ab eis quã substãtiã dicimus corpus mixtũ vt lapis vel ferrum aut aliqd hõ. Alio mõ pñt ↄsiderari in ↄparatione ad aliquã talẽ substãtiã ex eoꝝ mixtiõe genitã: et in illo 2° sensu loq̃ndo de mixto: sic et opi. p̃misse locute sunt: p^a ↄ. pbanda est. q̃ forme subales elemtoꝝ nõ manẽt pfecte ĩtegre in ipso mixto. Alia q̃ nec manẽt remisse et fracte vt imaginat op. 2^a. 3^a q̃ nec fm aliquas ptes suas essentiales. iuxta imaginationẽ opi. 3^e. 4ª absoluta q̃ forme hõ nõ sunt actualr fʒ se in mixto: mõ tali de quo dictũ est. qualr aũt et quõ dicetur.
p^a ↄ ¶ Primã ↄnẽ pbo sic. accipio gr̃a exẽpli. vnuʒ lapidẽ: aut in illo lapide est aliq̃ pticula in qua est tñ vna forma subalis vnius elemẽti et loquor de ptib^o fm q̃titateʒ dimẽsiuã: aut nulla ẽ oĩno q̃tũcũq; parua: in qua nõ sint forme plurũ eltoꝝ. Si dicat p^m. igit nõ q̃libʒ ps isti^o lapidis ẽ mixta: nec q̃libʒ ẽ lapis. nã vnicũ simp^x eltuʒ non est lapis. ↄñs ãt fl̃ʒ ẽ fʒ ṽitatẽ et fʒ ↄcessionẽ oiuʒ qm q̃lʒ ps lapidis: et sil̃r cuiusl̃ʒ ptis ps in ifi^m et sumẽdo minorẽ ẽ de lapis: et ita ẽ in q̃lʒ hõgeneoꝝ: qz q̃lʒ ps ei^o q̃titã^m est eiusdẽ rõnis cũ toto. et ↄ et expsse dic̃ phs i illo. c. de mixtiõe.
T.c.86. Si dicat 2^m: cũ forma subalis nõ deserat ppriã mãʒ transiens ad aliã: sic nec et accñs migrat de vno subto in aliud. sequtur q̃ sil̃ cuʒ illa forma erit sua mã quaʒ p̃us et informabat: et sua etiaʒ q̃titas: et sic in eodem situ p̃mo

2m erunt plura corpora simul: qd est ipossibile naliter. ¶ 2° aut
forma vnius elemti. vbi gra. ignis existens i mixto iformat
pcise eandē portionē mãe q̃ informabat ante mixtionē.
et silr cuiuslibz alteri⁹ elemēti forma informat pcise suaz
priorē mãm: aut nō solū suã mãm: sz ēt iformat mãm quã
prius iformabat forma alterius elemēti. hoc 2m nō est pos-
sibile nalr: nec pm pōt dici: qr vel nulla noua forma suba-
lis est pducta: et per 9ns illa nō erūt vna suba numero: sz
q̃ttuor aggregate: nec mixtū erit lapis: sz erit ignis et aer:
terra et aqua: aut noua forma subalis erit iducta: et tūc cū
mãe elemētorz manētes nō se mutuo penetrent in eodē
situ vna erit situalr extra aliaz: et ex h seqtur q vna pars
mixti informet forma mixti et forma ignis tm: et alia in-
formet forma mixti et forma aeris tm: et sic de alijs: et per
9ns nullū mixtū erit homogeneū: et nulla ps erit mixta:
3m vel vnū elemtū solū erit mixtū: qd nō est dōm. ¶ 3° pono q
ex vno mixto generet aliud mixtū: aut igit i mixto geni-
to sunt forme subales primorz elemētorz: aut nō: si nō. igit
non est necesse vt i mixto sint hō forme: et per 9ns frustra
ponunt eē in alijs mixtis. si sic. cuz nō sit in gnãtione isti-
us facta noua 9gregatio et mixtio elemētorz: nō sunt alie
forme elemētorz in isto genito q̃ fuerūt i corrupto: et tūc
sequunt aliq̃ incōuenientia. vnū est q hic nō sit vera ge-
neratio pro eo q remaneat aliqd idez numero retinens
idez nomē et eandē diffinitionē eo q remaneat eadē for-
ma specifica spālis: imo ptes in plurib⁹ materijs. ¶ Itez
illi qui oppositã opi. defendunt dicunt gnãtionē: in h dif
ferre a mixtione q in gnãtione totalr corrumpit id ex q̃
aliud gnãtur: i mixtione vō nō. nō est igit h vera gnãtio.
aliud qd seqtur est q eedez mensure et pportiones elemtorz
sunt i mixto genito que fuerūt in corrupto: et ita quotcū-
q3 mixta vnq̃z successiue gnãbunt: in oib⁹ erit equa ele-
mētorz pportio et elemētū qd predomiatur in primo mix-
to imediate ex elemētis generato predomiabit in q̃libz
4m succedentiū: qd absurdū est dicere. ¶ 4° sic arguit qdaz
Adam doctor. aut mã vnius elemēti est in eodē situ p° cū mate-
ria alterius: aut in alio: si in alio ita ēt et forme. et tūc mix-
tio nō est nisi iuxta positio. Si in eodē aut ipsa et illa con-
stituūt vnã essentiã: sicut due ptes albedinis vel alteri⁹ for
me existentes in eodē subto primo cōstituunt vnã formaz nu
mero: et tūc seqt q mã suscipiat magis et min⁹: et nalr pos-
sit intēdi et remitti: qd nunq̃z est auditū. pz 9na. qr nō est
aliud essentiã aliquã intēdi q̃z ex aliquo adueniēte et na-
liter in eodē loco cū alio eiusdē rōnis existente vnã totalem
essentiã fieri: vnde intēsuz dr qd est maius intēsiue: et sic
esset in pposito: aut ille mãe nō cōstituunt vnã essentiaz
numero: sz remanent distincte numero: et si sic. si q̃libz re-
tineat ppriã formã subalem. seqtur q in eodez situ primo
erūt distincte sube corporee 9posite et naliter per se subsi
stentes. nec mixtio aliud erit q̃z congregatio corporuz se-
inuicē penetrantiū: que ipossibilia sunt nalr. ¶ Ad istud
valz etiã rō Cōmē. supra facta de vnitate compositi 9tra
2a 9 Aui. ¶ Scda 9clo q̃ spāliter est 9tra Cōmē. pbat euidē
ter per quãlibz predictarū rōnuz: sicut pz applicãti: et ita ar-
guenti de illis ptibus formarū remanētib⁹: sicut argutum
est de ipsis formis si itegre ponant remanere. Spāliter
aūt deficit in eo q cōcedit formas subales elemētorz in-
tendi et remitti: sic. n. nō solū i mixtiōe: sz etiã ex p se vnū
elemētū posset per actionē alteri⁹ subaliter remitti: et sic
idez ignis numero nunc esset minus ignis q̃z prius. Sicut
pōt vnus esse minus calidus vel rarus q̃z prius. et rursus p
actionē ignis intēsioris posset intēdi et fieri magis ignis:
2m qd est magnū incōueniēs phreuz. ¶ P̃. cuz nō soluz ele-
mēta illa q̃ttuor sint miscibilia: sz ēt multa corpora mix-
ta sint miscibilia: vt ex eis ēt aliō mixtū generetur: sicut
pz in electuarijs et alijs plurib⁹. Seqtur q etiam ille for-
me subales mixtorz miscibiliuz sint intēsibiles et remissi
biles eēntialr: et per 9ns nō soluz forme elemētorz pp ea-
rū: sicut dicit iperfectionē et diminutionē a formis perfe-
ctis possunt sic remitti. ¶ P̃. in colore medio nali: q̃lis ē 3m
viriditas feniculi et rubedo rose aut i alio ex extremis cō
mixtis essentialiter genito. qd dico ad driaz coloris me-
dij sm apparentiã tm: de quo dcm est in p°. vbi. ã. d. 17. nō
sunt essentie colorū extremorz: nec fracte nec integre. igi-
tur nec forme elemētorz i mixto. 9na pz per cuz: qr silr di-
cit elemta eē i mixto et colores extremos i medijs: vt re-
citatū est. Sz aīs pbatuz est sufficiēter vt estimo. vbi. ã.
¶ Tertia 9 ex rōnib⁹ p° 9nis ēt pbat. Si. n. remaneant 3a 9
tales ptes formaruz elemētorz: aut in aliq̃ pticula mixti
est tm pars forme vnius elemēti: et tūc non q̃libz pars est
homogenea toti et alijs partib⁹: aut in q̃libz pticla nō tm
est pars vni⁹ forme: sz et pluriū sil: et seqtur q et plures ma
terie et 9posita subalia: et corpora nalr p se subsistētia sint
sil in eodē loco p°. sicut in prima rōne deducebat. ¶ P̃. cū 2m
sm istam opi. forma mixti nō sit forma noua sm eēntiaz
distincta a formis miscibilibus seu a particulis illarū: re
manētibus: et nulla illarū particularū deserere possit na-
turalr suã mãm manēs in rerū nã: nec ēt possit simul cuz
illa de nouo mãm aliam informare. multo certe min⁹ q̃z
pōt forma totalis et pfecta sue spēi: de qua nulli dubiuz ē:
cuz nullus sane mētis concederet q forma subalis ignis
hō demōstrati possit nalr eadē ipsa primo iformare vnam
aliã mãm de nouo: neēe ē q illa cōposita subalia particu
laria quo ad formas diuersorz elemētorz nō cōstituãt ali
quã subam p se vnã nisi sm cōtinuationē vel quãdam in
eodē loco cōgregationē. ¶ P̃. ēt 3a rō applicat euidēter 3m
9tra istam opi. et eo euidētius quo ista opi. nullã aliaz for
mã ponit in mixto. silr et illa Cōmē. 9tra Auic. de vnitate 3° ce. 67.
cōpositi. cū iste nullã vnã formã possit assignare 9posito
nisi vnitate cōtactus. ¶ P̃. spālr 9tra viaz istã pōt argui 4m
de illis partialib⁹ realitatib⁹ forme elemētaris. aut eniz
vna est actus alterius: et sic forma subalis erit eēntialr cō
posita ex pprio actu et ppã potētia: qd iste doctor nō vult
9cedere. Et pterea erit qdã 9positū subale p se gnãbile
et corruptibile. corruptibile quidē dum venit ad mixtio-
nē. gnãbile vō dū mixtū illō dissoluit in elemta: qm tūc
realitas que erat i mixto recipit suam actualitatē: et tunc
est verus et integer ignis in actu et ipsa forma ignis cuius
pars sola pfuerat: qd est valde absurdū: aut neutra ē act⁹
alterius: et tunc cum nō sint eiusdē rōnis sm opi. et sint in
eodē subiecto primo nō cōstituēt vnã formã plusq̃z faciat
grãmatica et musica in aīa: aut albedo et dulcedo in lacte.
¶ P̃. si neutra est actus alterius vtraq̃z igit imediate i- 5m
format mãm et cum ea vnū per se compositū constituit.
et sic ex mã et vna illaruz realitatum resultat vnum com-
posituz per se: et ex eadē mã et alia realitate resultat cōpo-
situm alterius rōnis aliud saltē partialiter a primo. ¶ Cō
firmat: qr si per potētiam dei vna illarū realitatum ifor-
maret vnam portionē mãe: et alia aliam portionē distin-
ctam et discretam ab alia non est dubium q ex eis et suis
materijs constituerētur duo composita diuersarū rōnū.
Et sic seqtur q ignis et q elemētuz non sit vnuz nisi per
accidens ppter vnitatē mãe: sicut musicum et grãmati-
cum sunt vnuz ppter vnitatē subiecti musice et grãmati-
ce. ¶ P̃. qd dicit op. de forma mixti s. q nō est alia ab il- 3 aureo
lis partibus formarum elementariū: sed conflata ex eis lum.
est falsum: qd primo pbatur per Cōmē. p° de aīa. ibi. n. phs Cō. 77.
cōtra eos qui ponebant aīam ex oibus elemētis 9positã
vt cognoscat oīa. arguit inter cetera q esto q sic esset ex
oibus elemētis cōposita adhuc nō cognosceret oīa: qr nō

cognosceret cōpositū ex elemētis: ꝛ Cōmē. declarās hoc. Cōtingit inqt eis vt nō cognoscant vniuersam rei cōpositionē: ꝛ ꝙ nō sentiat forma ei⁹. forma eni ē supra elemēta in ꝯposito. ꝯtingit ḡ vt nō cogscat deuz aut hoiez neqꝫ carnē neqꝫ os. nō eni est elemētū cētia. i. forma: neqꝫ ex elemētis. ꝛ hoc necesse est in oib⁹ cōpositis: ꝛ seqtur adhuc. cētie ꝛ forme rerū necesse est vt sint superaddite elemētis. vba expressiora nō possent dici ad ppo^m: nec vba solū sꝫ ,pbatio sua cogit hoc ipm intēdere cū infert ꝙ non cognoscet vniuersam rei ꝯpositionē ꝛc. Itē 7° meta. in fine
Cō. 2. ph's soluens qōnē motā in. 3. vtrum. vꝫ. in idiuiduo subēsit aliq̄ cā pter mām: qm̄ vt ibi. s. 3. meta. dicit Cōmen. cā formalis fuit nota ab eo solo inter antiquos hāc inq̄ sol
T. c. 60. uens in fine septimi in illa pte. Qm̄ vō ex aliquo ꝯpositū fit vt vnū sit oē sꝫ nō vt cumulus: ꝛ etiā qm̄ illi nullaz ponētes formā distictā a mā: dicebāt ista corpora nō eē aliud q̄ ipsa elemēta diuersimode ,pportionata inuicē congregata: iō ph's ,pbat p⁹ ꝙ preter h' elemēta est aliud aliquid in cōposito. Deinde ꝙ illud aliud nō est aliqd elꝫtuꝫ nec aliqd ex elemētis cōpositū: ꝛ finalr determinādo cō
T. c. 60. cludit. videbit̄ ꝙ vtiqꝫ aliqd h ꝛ elemētū ꝛ cā essendi. h quidē carnē. hoc vō syllaꝫ. silr aūt ꝛ in alijs suba aūt vniuscuiusqꝫ h. h. n. cā pma eēndi. vbi Cōmē. 2° vlt° dic̄ expresse. ꝙ in istis est aliqd additū elemētis: ꝛ pter illō nō est aliqd elemētū: qꝛ vt dicit ph's. si pter illō ꝛ alia elemēta esset aliud elemētū additū eis ꝛ pcederet̄ in infinitū nec etiam illud additum est ex elementis: qꝛ etiam preter illa elemēta ex qbus est oporteret eadē rōne esse ali
Cō. 60. ud additū. Et Cōmē. dicit. ꝙ si illud fueri elemētū contingit vt habeāt alia elemēta aliqd additū: ꝛ est forma: ꝛ si nō: nō fieret aliqd h: ꝛ est eadē rō cū ea quā Auic. facit. vt supra habitū est. deinde exponens pallegata vba ph'i. videbit̄ autē vtiqꝫ ꝛc. vbi est ꝯclo determinationis. per hāc inqt pscrutationē appebit h esse aliaꝫ subam ab elemētis mālibus: que etiā est elementū. i. ps cōpositi: ꝛ ꝙ ē pma cā: ꝛ ꝙ est cā que est forma: ꝛ ꝙ alicui⁹ est caro: ꝛ alterius os: ꝛ alterius sylla: ꝛ silr in oibus reb⁹ diuersarū substantiaꝝ dōꝫ: qm̄ hoc est cā p^a sube. i. qm̄ ista suba est cā q̄ est pma qditas. Ex his clare pꝫ ꝙ ph's ꝛ Cōmē. intēdunt ꝙ ī mixtis sit aliq̄ forma subalis. q̄ nec ē elemētū nec ex elementis cōposita: ꝛ ipsa est forma que est pars cōpositi ꝛ nō sic qdam dicunt de forma totius. ꝛ h est cā per quaꝫ
Aureol⁹ vbi. s. ipm ꝯpositū est h vel illud fm spēz ꝛ quiditatē. ¶ Sed ꝯtra hunc auctoritatis sensuz arguit iste doctor: qꝛ fm h forma mixti erit elemētū: qꝛ ipsa cū elemētis intrabit cōstitutionē cōpositi: ꝛ tunc eadē rōne pter eaꝫ ꝛ alias ptes
R'sio ꝯpositi opꝫ ponere aliud elemētū in ifinitū. ¶ Ad istud dōm ꝙ elemētū sumit̄ duplr. Uno° cōiter pro oi pn̄° itrinseco rei. Alio° spāliter pro pn̄° itrīseco māli seu qd est q̄si mā. Scdo modo negat illud additū esse elemētū: ꝛ pmo modo affirmat: vñ statiꝫ ait. h nō est elemētū sꝫ pn̄^m. Ele
Ar. ꝛ Cōmē. vbi. s. mētū vō est in qd diuidit̄ in extis vt mām. Et Cōmē. exponens h ꝛ simul soluens obōnē premissaꝫ dicit. elementū eniꝫ est illud in qd resoluit̄ res: ꝛ est in re q̄si mā. h aūt . s. forma est elementū: ꝛ cū res resoluit̄ nō resoluit̄ in ipꝫ per qd vult: qd est elemētū sꝫ nō māle. h etiā pꝫ ex pallegatis. dic̄ eni Cōmē. apparebit h esse aliā subam ab elꝫtis
Cō. 60. mālibus. nō ait absolute ab elemētis. Itē cū dicit ꝙ ipsa est elemētū: exposuit. i. ps ꝯpositi. ¶ P. si forma mixti nō esset alia vt dictum est: seqtur ꝙ oīa mixta essent eiusdeꝫ spēi ꝛ hērent opationes eiusdē spēi: qd est manifeste flm. ꝯña pꝫ. nā oium essent eadē pncipia itrīseca ꝛ nō eēt dria nisi in pportione ꝛ q̄titate ipsoꝝ elementoꝝ. s. qꝛ in vno mixto superabundaret ignis in alio aer: ꝛ sic de alijs fm aliā ꝛ aliā pportionē adinuicē: ꝛ h ēt iste doctor cōcedit.

Sed ex ipso nec̄io seqtur incōueniēs illatū. Nā vt dicit Cōmē. 3° ce. Regula est ꝙ a causis: q̄rū nā est eadē ꝛ non differūt nisi fm magi⁹ ꝛ min⁹ nō seqtur nisi vna nā diuersa fm magis ꝛ min⁹. Et iterū subdit ꝙ cāe diuerse in q̄titate hnt cāta diuersa in q̄titate ꝛ vtrūqꝫ est eiusdē spēi: ꝛ ex h arguit ꝯ eos qui dixerūt elemēta differre abinuiceꝫ pp figuras pprias. Sermo aūt eoꝝ inqt. si eēt ver⁹ ex diuersitate cārū fm magis ꝛ minus. s. cārū couenientiū in forma ꝛ cēntia ꝛ diuersarū fm magis ꝛ min⁹ cōseqreret̄ diuersitas cātoꝝ fm formas: qd est ipoīe. h Cōmē. vbi ḡ sit i mixto alia for° subalis pter formas illas seu formarū ptes q̄litercūqꝫ velis eas vocare cuꝫ tales sint eiusdē rōnis in oibus mixtis: nō obstantib⁹ diuersis carū pportionib⁹ oia mixta ex silib⁹ elemētis erūt eiusdē rōnis. ¶ 4° Cō. 72. ꝯclo ,pbat̄ ex trib⁹ pcedētib⁹: qm̄ si forme elemētoꝝ non manēt fm totū nec fm ptē seqtur ꝙ nō sint fm se actualiter i mixto. pōt nihilomin⁹ ꝛ vna rō addi. Suppono ꝙ ex vno elemēto pcise pōt aliqd mixtū gnāri fm ꝙ q̄libꝫ corpora pter illa q̄ttuor pria: que vsitate vocant̄ elemēta: dicimus mixta. vbi gra. piscis ex aq̄ tm̄. Et ista suppositio pꝫ per Aug. 3. sup Gen̄. ad lrām. vbi ait. ꝙ obꝯuatū est quedaꝫ aialia ita nasci ex aquis vel terra vt sexus eis nullus sit: ꝛ iō semē eoꝝ nō sit in eis sꝫ in elemētis ex qb⁹ oriunt̄. Accipio igit̄ vnū piscē genitū nō per ppagationē sꝫ imediate ex aqua sola. cōstat ꝙ in isto nō est suba terre vel aeris aut ignis: nec fm totū nec fm partē: cū nullū taliꝫ fuerit in loco gnātionis hui⁹ piscis. Quero igit̄ an in ipso sit forma subalis aque vel nō. Si non: igit̄ habeo aliqd mixtū in quo nullius elemēti forma subalis fꝫ se vel fm ptē aliquā sui reperit̄: ꝛ cū nulla expientia vel rō habeat̄ ꝙ h' elꝫta sint in corporib⁹ alioꝝ pisciū vel aialium terrestriū plus q̄ haberi possit de isto: nō est dicendū ꝙ in alijs sint h' elemēta. nō pōt aūt dici ꝙ in ipo sit forma subalis aque. p⁹ quidē qꝛ fm h aq̄ ex qua genitus est nō esset corrupta: sꝫ adhuc remaneret: ꝛ si sic, pductio huius piscis nō fuit gnātio sꝫ alteratio tm̄. Sili. n. mō ph's. 2. de gnātione in illo. c. Sꝫ tñ adhuc ꝛ sic īspiciemus ,pbat qd nullū elꝫtoꝝ ē mā gnābiliū. Si. n. inqt erit aer sigdē permanet alteratio erit ꝛ nō gnātio. 2° qꝛ tūc piscis erit aq̄ sic statua facta ex ligno est lignū: qꝛ remanet suba ligni: vñ Cōmē. ibidē. si illud vnū elemētū remaneret cōuenit vt sit in actu illa res subta. si igit̄ aer oia erūt aer. si aqua oia erunt aqua. 3° qꝛ tunc erit gnātio alicui⁹ sube per se absqꝫ corruptione alteri⁹ sube: qd nō est nāliter possibile. 4° 3° T. c. 31. 2 Cō. 31. 3

Nunc restat obijcere dictis ꝛ ponere rōnes ,p pte opposita. Et qdē videt̄ ꝙ si elemēta totalr corrumpant̄: tunc mixtio nō differt a gnōne ꝯ ph'ꝫ p° de gnōne. ꝺ. manifestū aūt ꝙ oportuit differre. s. mixtio a gnōne si est mixtio. ¶ 2° argui ex diffōne elemēti. 5. meta. q̄ est taliꝫ fm lrām cōmēti. Elemētū dr̄ illud ex quo opponit̄ res p ꝛ est in eo. vbi Cōmē. per h inqt. ꝙ dic̄. s. ph's. Et est in eo excludit̄ elemētū illud qd transmutat̄ cū aliqd generatur ex eo: sic cū caro gnātur ex sanguine tūc sanguis non remanebit pars carnis. ¶ 3° sic. mixtū fm q̄cunqꝫ partē sui minimā ꝛ signabilē resoluit̄ in q̄ttuor elementa. igit̄ i mixto sunt forme elemētoꝝ. Añs pꝫ. nā dum cōburit̄ lignū ad sensuꝫ. pꝫ ꝙ resoluit̄ in quasdā ptes igneas: q̄sdā fumales. aliquas vō aqueas: ꝛ quasdā cinerales. ¶ 4° ex eisdeꝫ res nutriunt̄ ꝛ sunt: ꝛ mixta nutriunt̄ ex oibus q̄ttuor elemētis. igit̄ ēt sunt ex elemētis. ¶ 5° mixtio nō est corruptio simplr ipsoꝝ miscibiliū. pꝫ p° de gnōne. sꝫ si forme miscibiliū nec fm totū nec fꝫ ptē manerent i mixto. esset mixtio corruptio simplr miscibiliū. igit̄ ꝛc. Confirmat̄ per ph'ꝫ. qui dicit. ꝙ gutta vini mille millijs amphoris aque nō miscet̄. soluit̄. n. spēs. Ecce ꝙ rō: quare nō mi 2° arti^l T. c. 83. 2^m t. ꝛ. c. 4. 3^m 4^m 5^m T. c. 90. T. c. 88.

Aureo. scetur est:quia corrumpit̃:ex quo sequitur ꝙ que miscē/
ybi ō. tur non corrumpunt̃.preter istas rationes adducit terti/
tius opi.vnam aliam magis appropriatam suo modo di/
t.c.60. cendi.Et dicit eaꝫ esse phi.7.metaphysice in fine.arguit
autem sic.sicut se habet.a.⁊.b.ad hanc syllabaꝫ ba.sic ele
menta ad formam mixti.puta ad formam carnis.sed.b.
⁊.a.sic se habent ad illam syllabaꝫ ba.ꝙ neutri⁹ son⁹ per/
fect⁹ saluatur in illa syllaba.nec etiam particula aliqua
retinens propriā sui soni.⁊ tamen aliqua particula vtriuſ
ꝗ saluatur in ipsa.vt pꝫ sensui.igitur ⁊c̃.Et accipiunt̃ ista
precise vt sunt prolata non scripta.maior probatur:quia
ille sonus ba.est vna quantitas cum sit vna syllaba:sicut
R̃nō ⁊ forma mixti.vt verbi grā.lapidis ē vna forma. ¶ Re
Ad pᵐ spondeo ad primū dico ꝙ mixtio potest sumi triplr̃.Et si
militer mixtum. Nam ad generationem alicuius mixti
plures transmutationes cōcurrunt. ¶ Quoniam primo
miscibilia diuiduntur in partes ⁊ ille inuicem congregā
tur ⁊ iuxta ponunt̃.deinde mutuo alterant̃ ⁊ continuan/
tur.postremo ipsa corrūpunt̃ : ⁊ noua substantia genera/
pᵐ tur. Potest igit̃ mixtio accipi p̄mo modo pro cōgrega/
tione ⁊ iuxta positione partiū miscibiliū precise.⁊ talis
2ᵐ mixtio non est generatio. Secundo pro alteratione mi
scibiliū in vnione ⁊ continuatione eoꝝ.⁊ nec sic est gene/
3ᵒ ratio simpliciter ꝓprie dicta. Tertio mō pōt sumi pro
gñatione ꝯ̄ite mixtiones predictas:⁊ sic ꝓprie est gene
ratio.differt tamen a generatione cōmuni.quia non oīs
generatio presupponit eiusmodi priores mixtiones.⁊ iō
non omnis generatio est mixtio.sed omnis mixtio sic di
Ad 2ᵐ cta est generatio. ¶ Ad secūduꝫ dico ꝙ nec ignis nec ali
quod alioꝝ triū corpoꝝ est alicuius substātie que per se
sit vna:elementum:ſm illam diffinitionē elementi.sed
sic.sole cause intrinsece rei.mā.s.⁊ forma.sunt elementa
ipsius.⁊ si adhuc amplius contrahat̃ ad illud in qō res
etiaꝫ resoluitur.sola materia rei est sibi elementū.⁊ hec
Cō.4. patent per Cōmen.ibidem.Et si queratur ꝓpter quid ğ
quattuor p̄ma corpora vocantur elementa respectu alio/
rum.dico ꝙ propterea:quia vel ex eis prius alteratis et
mixtis.⁊ tandem corruptis.alia imediate generant̃ vel
ex his que sunt imediate ex ipsis sic genita.Quāuis nec
omnia alia corpora ex eis genita sint.⁊ ideo nec oīum ēt
Ad 3ᵐ in isto sensu vere dicuntur elementa:sed multorū. ¶ Ad
tertium nego antecedens.Ad ꝓbationē dico ꝙ nec ille
partes aquee sunt aqua que dr̃ elementaris:nec illi cine/
res sunt terra.nec illi fumi sunt aer.⁊ ideo in nullū triuꝫ
elementorum resoluitur.non resoluitur etiam in ignem
sed ignis ex eo generatur.Quomodo aūt ignis possit ex
ligno generare cineres vel fumū est alia questio.nec per/
Ad 4ᵐ tinens ad ꝓpositum. ¶ Ad quartum dico primo ꝙ non
omnia corpora mixta nutriuntur.pꝫ de lapidibus ⁊ me/
tallis.Item non omnia que nutriuntur:nutriunt̃ ex igne
⁊ terra aere ⁊ aqua.sed quedaꝫ ex alijs corporib⁹.q̄dam
ex aliquo vel aliquibus horum. ¶ Secūdo dico ꝙ non
est intelligēdū ea que nutriunt̃ esse ex his ex quibus nu/
triuntur.ꝙ illa ex quibus nutriunt̃ ſm suas formas igre
diantur constitutionē nutritoꝝ.alias homines ꝯstarent
ex vino ⁊ pane ⁊ herbis ⁊ alijs inumerabilibus que assu/
munt ad alimentū.sed quia illa in nutritoꝝ substantias
cōuertunt̃.⁊ ex silibus multis iteruenientibus transmuta
tionibus generata sunt.vnde pꝫ ꝙ argumentū nullius ē
Ad 5ᵐ efficacie. ¶ Ad qntū dōm:ꝙ nec in mixtiōe p̄mo modo
nec ēt in sumpta secūdo modo miscibilia simplr̃ corrum
punt̃:sed essentialr̃ sunt in tali mixto seu aggregato. sed
non sic vertitur questio de mixto.sed de mixto mixtiōe
tertia.⁊ in tali vtraꝗ simplr̃ corrūpunt̃ miscibilia.Qr si di
cantur non corrūpi vel manere iproprie dictum est.vere

tū ad sensum phī qui iō dicit illa non corrumpi totalr̃.qr
qō genitū est ex ipsis ⁊ manet est mediū inter illa nō per
participationem:sed ꝑ cōuenientiam.conuenit enim in
ꝓprijs qualitatibus cum illis miscibilibus plusꝗ illa in/
ter se.⁊ per ꝯ̄ns etiam in forma quā tales consequuntur
qualitates.similiter ⁊ in operationibus ꝓuenientibus ex
qualitatib⁹ illis:⁊ qr pōt per suas q̄litates ⁊ opationes si/
miles aliquo modo.ideo dicitur continere illa in virtu/
te.⁊ ēt in isto illoꝝ virtutē saluari.⁊ hec itētio phī est sic̄ t.c.84.
pꝫ per expositioneꝫ suāmet.ait.n.non manet igitur actu
vt corpus album neꝗ corrūpunt̃.neꝗ alterum neꝗ am
bo.⁊ in quo sensu dicat illa non corrumpi imediate ostē/
dit dicens.Saluatur.n.virtus eoꝝ.ecce ꝙ ideo dr̃ non
corrumpi.quia saluat̃ v̄tus eoꝝ.nō qr saluant̃ ipsa.alias
cōtradiceret prime parti añtis. ¶ Ad cōfirmationē dōꝫ
ꝙ non ideo precise gutta illa non misceat̃ aque:qr corrū/
pitur.sed quia etiam cōuertit̃ in aquaꝫ.In vera eniꝫ mi/
xtione nullū miscibiliuꝫ manet neꝗ vnū in alteruꝫ con/
uertitur.sꝫ oīa corrūpunt̃ ⁊ cōuertunt̃ in qōdā medium
cōe.⁊ istud pꝫ ex lrã:si auctoritas complete allegat̃.ait.n.
soluit̃ enim spēs ⁊ transmutat̃ in cōem aquam.itex ime
diate sequit̃ ad ꝓpositū.Qñ aūt potētie adequant̃.tūc
trāsmutat̃ vtrūꝗ in p̄dn̄ans ex sui nā non generat̃ autē
alterū eoꝝ sed mediū. ¶ Ad vltimū dico pmo ꝙ illam Ad vltᵐ
maiorem nō ponit phs nec in vna trāslatione nec i alia. qō ē au/
vñ false allegat̃. ¶ 2ᵒ dico ꝙ ipsa sumpta vlr̃ vel ēt q̄tū reoli.
ad ꝓpoᵐ:est falsa:⁊ ꝓbatio nō valida est.cū sit ex vtraꝗ
affirmatiua in secunda figura. ¶ Tertio dico ꝙ phs ibi 7.m.60.
nō inquirit vtrū elementa sint in mixto vel nō.nec ex p̄n
cipali intentione agit spālr̃ ibi de forma mixti:sꝫ sic̄ pꝫ ꝑ
Cōmē.iuxta p̄ncipiū cōmenti.⁊ supra dcm̄ est phs p̄nci/ Cō.60.
palr̃ intendit ꝓbare ꝙ in rebus est preter māꝫ alia cā q̄
ē forma.grā tū exēpli logt̃ spālr̃ de forma mixti quā an/
tiq nō ponebant esse distinctam ab ipsis elemētis.⁊ pro/
bat ꝙ ipsa ē aliud quidē ab eis nec ex eis composita.sic̄
pꝫ supra:ꝓpter qō ex toto phs ē opposit⁹ itentioni istius
opinantis:nec ē ꝯ̄trins ꝯ̄nibus p̄missis.qr non dicit nec in
tendit ꝙ elementa sint in mixto.sed solum ꝙ ēt si eēnt
adhuc preter illa oporteret ponere formaꝫ mixti.⁊ secū/
duꝫ h̄ directe ꝓcedit rō sua ibidē i sua dissolutiōe.q̄uis
aūt illa maior nō possit haberi ibideꝫ a phōa Cōmen.tū
poni vr̃.sꝫ nō ē mirū cū expresse ponat elemēta in mixto
manere.vt supra pꝫ.⁊ in hoc errat.nihilominus tū ⁊ ipse
est ꝯ̄ itentionē opi.sicut pꝫ ex dictis. ¶ Nūc ē rñdenduꝫ Ad rōeꝫ
ad vnam rōnē Cōmen.s.eam qua infert.qr si forme sub/ Cōmē.
stantiales corrūperent̃ mā imediate reciperet oēs for/ 3.c.67.
mas.dōꝫ est ad hoc.ꝙ itelligat̃ imediatio illa i perficien
do ⁊ in eēndo q̄libet formā subalē imediate mā recipit:
non vnā mediante alia.alioqn secūda nō eēt subalis:nec
transmutatio terminata ad ipsam esset generatio:sed al/
teratio accidentalis:sicut pꝫ per aliā suā rōnē:quā ibi fa/
cit.et supra recitata est.si v̄o intelligat̃ de imediatione
in trāsmutādo sic est veꝝ ꝙ mā existens sub vna forma
nō in quālibet imediate trāsmutat̃.nec tū semꝑ trāsmu
tatur p̄us in formā alic⁹ illoꝝ q̄tuor corpoꝝ.sic si panis
cōuertat̃ in carnē:nō prius mā eius trāsmutat̃ in ignem
vel aquaꝫ aut aliud reliquoꝝ duoꝝ.sꝫ in hūiditatē ciba/
lem:⁊ postea in carnē.nec oppositū ei⁹ sequit̃ ex h̄ ꝙ ele/
menta subalr̃ corrūpant̃. ¶ Ad alias suas rōnes non oꝫ
respondere.qr veꝝ ꝯ̄cludunt:q̄uis 3ᵒ.inualido medio.nā
ſm illud sequeret̃ ꝙ nullius p̄moꝝ corpoꝝ.⁊ certe etiā
alioꝝ ꝓpria qualitas posset aliqualr̃ remitti:qñ simul re
mitteret̃ forma substātialis.qō est manifeste falsuꝫ.nec
ꝓbatio sua valꝫ.qm̄ nō q̄ ad oīa idē ē iudiciū toti⁹ ⁊ par/
tis.nō.n.si aliqua parte sue dyaphaneitatis pōt aqua vel

aer manēs priuari:pt similr totalr dyaphanitate carere. nec si posse ē vnā ptē terre corrūpi.possibile est vt tota silr corrūpatur nālr.ꝛ sic de multis alijs posset exēplificari. qḋ nō semꝑ ꝛ maxime respectu tertij idem est iudicium totius ꝛ partis.¶ Ad pmā rōnē.q.dōm ꝙ si de mixto lo
Ad pᵐ rōnē pn. quamur vere genito:illud nō debꝫ intelligi eē mixtū per essentiam.sed cōuenientiam ꝛ equiualentiā vel virtualē continentiam.vt supra dictū est.¶ Ad diffinitionē illaꝫ posset dici ꝙ intellr de mixtione secūdi modi.nō aūt ter tij.pōt etiam vt dicit vnus doctor accipi dictum illud de
Scotus mixtione tertij modi.ꝛ tunc dꝫ exponi mixtio miscibili um prius alteratoꝝ vnio.vnio inqꝫ in vno effectu cōmu/ ni medio ꝛ cōuenienti.Sꝫ ꝛ aliter ꝛ non minus bene.vt puto dōm.ꝙ iō dr vnio.qꝛ psupponit talē vnionē.ita ꝙ illa pdicatio nō intelligat esse per essentiā.sed cōcomitā tiam.¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ nō omne qḋ dicim⁹ mixtū pre/ supponit talē mixtionē:sic supra pꝫ.ꝛ iō non omne mixtū dr mixtū ꝑpter huius mixtionē.sꝫ pp ꝯuenientiā ꝛ equi ualentiam eius vt dictū est.¶ Ad 2ᵐ rōnē dōm:ꝙ oia
Ad 2ᵐ corrūpunt.ꝛ ꝙ pter illa est aliud extrinsecum corrūpēs ꝛ inducens formā mixti siue sit aliq̄ virtus existēs in cō/ tinente:siue calor aliquis vel aliqd aliud.ꝛ satis h pꝫ in mixtione tyriace ꝛ aliorum electuarioꝝ. Naꝫ preter oia illa miscibilia necessaria est actio ignis vel immediate calidi conuenientis.

¶ Distinctionis.XVI.ꝛ.XVII. Questio. I.

Circa .d.16.ꝛ.di.17.in qbus magister agit de creatione hominis quo ad aiaꝫ ſm quā dicit eū factū esse ad ima ginem dei.Et quo ad corpus.Quero pmo vtrū euidenter possit ꝓbari aiaꝫ ſm quā homo ē ad imaginē dei.i.intellectiuam: esse subalem hominis formā.ꝛ arguit ꝙ non.Quia aia
pᵐ intellectiua non est substantialis hominis forma.igit non pōt euidenter ꝓbari ꝛc.ans ꝓbat:qm̄ nulla forma sepa/ rata a mā est subalis forma hoīs.aia itellectiua ē hmōi.er go ꝛc.Maior pꝫ:qꝛ homo est aliqd ꝑ se vnū.igit forma substantialis hoīs est eius act⁹ māe que est altera pars eius.hec est.n.tota causa quare cōpositū aliqḋ est per se vnū.s.qꝛ h quidem eius est potētia.ꝛ h est actus hui⁹ po tentie.sicut haberi pōt ex.8.metaphisice.minor pꝫ: per
T.cō.3. phm.3.de aia.dicit.n.ꝙ rōnale ē itellectū nō misceri cor
T.cō.6. pori.siue ſm aliam lrām:vt nō sit mixtus cum corpore. ¶ 2º ꝓbatur idē ans sic.Intellectus vnus nūero ē oiuꝫ
2ᵐ hominuꝫ.igit aia intellectiua nō est substantialis forma hoīs.ans pꝫ per Auero.q h multis rōnib⁹ conat oñde re.3.de aia.ꝯña ꝓbat.nam vel intellect⁹ nihil aliud ē q̄ȝ
Cō.5. ipsa aia intellectiua vel est accidens ei⁹.ꝛ qḋcūqꝫ coꝝ de tur non potest esse vnus intellect⁹ oium nisi sit ꝛ vna aia intellectiua oium.Sed impossibile est ꝙ vna anima nu/ mero sit forma subalis oiuꝫ hominū.qꝛ tūc nō essent plu res homines essentialr sicut due substantie alie īdiuidue eiusdē spēi q̄ ꝛ formis ꝛ materijs distinguunt.

Oppᵐ Ad oppositum arguit sic.Euidenter ꝓbari pt ꙙ ꝓprius ꝛ vltimus finis hoīs est opatio aīe itellectiue.igit euidenter pōt ꝓbari ꝙ aia intellectiua sit subalis forma hominis.ans pꝫ satis ex pri mo ꝛ.10.ethycoꝝ.ꝯña ꝓbat:qm̄ euidēs est ꝙ diuersitas ꝓprioꝝ finium in rebus est ex diuersitate specificarum ꝛ substantialium formarum earum.

Respōdeo hic duo erunt articuli. In pº inqui/ ret vtrū euidenter ꝓbari possit ꝙ aia intellectiua sit substantialis forma hoīs. In secundo vtrum idem intellectus numero sit oiuꝫ hominū:an cu/ iuslibet sit ꝓprius aliquis intellectus.

Quo ad primū pmitto ꝙ per formā subalem pº artic. hoīs intelligo pnᵐ intrinsecuꝫ distinctuꝫ a mā:per qḋ hō est hō.sicut ꝛ per formā suba/ lem gnālr intelligim⁹ eam ptē cōpositi:ſm quā ipꝫ est h aliquid.vt dicit phs.2.de aia.in pnº.ꝑ aiam vō intellecti T.cō.2. uaꝫ intelligo illud quo pº hō intelligit.Quibus premissis sciendū ē hic fuisse errorē Auer.Cōmen.q vt pꝫ.3.de aia ꝯ.5.ꝛ.36 opinatus est intellectū esse quādā subāꝫ ꝑ se abstractā q̄ non vnit hoī a pnº sui eē:seu cū pmo ipse est hō.sꝫ tn̄ cuꝫ est in ānis discretionis.tūc.n.quodāmō copulat sibi ꝛ cō tinuat:ita vt per ipꝫ possit intelligere.Et iō.3.de anima. Cō.5. dicit ꝙ puero intellectus mālis est cōtinuat⁹ in poª tātū. Cō.36. Et īfra postq̄ȝ posuit modū quo opinatus ē intellectū hoī copulari.ait. Iam igitur iuenimus modū ſm quē posse ē vt iste intellectus ꝯtinuet nobiscuꝫ in postremo.ꝛ cām q̄re nō copulat nobiscū i pncipio.Et īfra manifestū iquit ē ex hoc:qꝛ nō cōtinuamur cū h intellectu in pnº: sed in postremo.qm̄ duꝫ fuerit in poª in nobis erit ꝯtinuat⁹ no/ biscum in poª.ꝛ ipossibile est vt itelligam⁹ per ipm aliqd nisi cum efficit forma in nobis in actu.ꝛ h erit apud cōti nuationē eius in actu. Cū igit puer vere sit hō: ꝛ eiusdē rōnis cum adulto.ꝛ idem adultus sit ipse idē numero et specie:qui fuit puer:si puer non ē hō ꝑ itellectū.sequit ꝙ nullus hō sit hō ꝑ intellectum.ꝛ per ꝯns ꝙ intellect⁹ seu suba illa per quā intelligit nō ē forma subalis hoīs sicut de forma loqmur in proposito.Sꝫ si dicat forma.dicet equoce.s.nō sumēdo formā ꝓ pnº ꝯstitutiuo.sꝫ ꝓ pnº opa tiuo tm̄. Et iō qdam sequentes Cōmen.dn̄t ꝙ itellect⁹ ē forma nō quidem dans eē ꝛ cōstituens in actu primo: sed dans opari.Et ꝓpter hoc ipse et Cōmen.2.de aia.ꝛ li. Cō.7 3.dicit ꝙ ꝑfectio ꝛ actus dr̄ de aia rōnabili seu itellectu Cō.5. ꝛ alijs partibus aīe mō equiuoco.¶ Pro mō āt ꝯtinua/ Nota tiōis itellect⁹ nobiscū ſm Cōmen.ē sciēdū ꝙ sic itellect⁹ possibilis quē ipse vocat māꝫ ē qdā suba abstracta pura poª in gnātione itelligibiliū.ꝛ que ē oia fieri.sic ē quedā suba alia abstracta que est potens oia facere in genere in telligibiliū.i.itellectū potētialē reducere ad actū respe/ ctu cuiuscūqꝫ:ad qḋ est in poª.ꝛ istā vocat itellectū agētē. hic āt agenti ꝯtinuat homo cū per itentiōes imaginatas concurrit cū itellectu agente ad cāndū itentionē intel/ lectu possibili.huius q̊ intentionē causat intellect⁹ agens ꝛ possibilis recipit.ꝛ tale cāre itellectus agentis vocat Cōmen.abstrahere ꝛ cāre itellecta in actu. Recipere vō itellectus possibilis vocat intelligere.h oia pnt haberi.3. de aia cōmētis.18.ꝛ.36.¶ Ista opi.ē magnus error meo ꝛ ēt 5º iudicio non solum in theologia.sed etiā in phia.Et qꝛ Cō ꝯ auer. men.inuit in diuersis locis phꝫ fuisse eiusdē sniē.iō pmo oñdam oppoᵐ ex dictis phi. 2º h ipsuꝫ ꝓbabo rōne eui denti. Et 3º spālr arguam ꝯ modū dicendi Cōmen.de ꝯtinuatione itellectus nobiscum.¶ Qꝛ igitur phs sen/ pᵐ serit aiaꝫ itellectiuā esse formā subalē hoīs pꝫ.pmo quia ſꝫ ipꝫ aia itellectiua ē suba ꝛ est act⁹:seu ſꝫ aliā lrāꝫ per/ fectio corporis.igitur ipsa ē forma subalis alic⁹ cōpositi qḋ per ipsā ē h.vl illud ſꝫ spēꝫ.ꝛ vltra.igit ē forma suba lis ꝑ quā hō ē hō.ans pꝫ ſm phꝫ.2.de aia in pnº.vbi ꝓpo T.cō.2 nit se velle dare diffōnē cōissimā de aia.ꝛ statiꝫ ex cōi cō ceptione supponēs aiaꝫ esse subāꝫ eo ꝙ oēs opinent sub/ stantiā nobilioreꝫ esse accidente.ꝛ aiam oib⁹ accñtibus. vt dicit ibi Cōmen.ponit diffōnē de suba in mām ꝛ for/ Cō.2. maꝫ ꝛ ꝯpoᵐ.Et formā dicit ſm quā iaꝫ ē h aliqd.Et post subdit:est aūt mā qdē poª.spēs aūt endelechia.i.actus ꝛ paulopost sic accipiēdo actū ꝯcludit diffinitionē aīe.ꝙ est act⁹ corporis ꝛc.Ex his pꝫ ꝙ ꝓprie loquit de forma ꝛ actu.s.constitutiuo.ꝛ q est pnᵐ essendi ꝛ nō opandi tm̄. T.c.4 Et qꝛ ſm ipsuꝫ h diffinitio cōis est omni aīe.ideo itelle

ctiua ſm ipſum eſt talr̃ forma corpis.ɔñtia pȝ.tũ ex diffi
nitione qd nois forme quã pmiſit.tum ex dr̃ia formarũ
ſubaliũ ꝛ corporaliũ.nã p ſubalẽ formã ɔpoſitũ eſt h vel
illud ſm ſpeciem.ꝛ ideo ipſa dat nomẽ ꝛ diffinitionẽ.nõ
ſic accidentalis.ꝛ pȝ.qm̃ cõpoſitũ ex aĩa itellectiua ꝛ cor
rũo.ɔ^{ne} pore illud eſt qd hominẽ dicim⁹.❡ Ad hanc rõnẽ reſpõ
ɔ^{ne}.7.ꝛ.zi det Cõmen.z.de aĩa.d.ꝙ Ari.non aſſerit hanc diffinitio
nẽ eſſe cõeȝ oĩ aĩe:ſȝ cõditionalr̃ loquiẽ:ꝙ ſi aliq̃ eſt cõis
h eſt q̃ dr̃ ꝙ eſt actus corporis ꝛc̃.vñ verba phi ſunt. Si
aũt aliqd cõe in oĩ aĩa opȝ dicere:erit vtiq; actus pmus
corporis phiſici organici.❡ Hoc euidentius cõfirmaẽ.
T.c.zi. naȝ poſtea datis diffinitionib⁹ de aĩa in cõi ait phus.c.z.
de intellectu aũt ꝛ perſpectiua po^{a} nihil adhuc mani^{m} ẽ.
Sed vr̃ genus alteꝝ aĩe eẽ.Ex quibus vbis pȝ ꝙ phs nõ
intendit illã diffinitionẽ cõeȝ eẽ ẽt itellectui.imo oppo^{m}
inuit per h qd addit.Sȝ vr̃ genus alteꝝ aĩe eẽ.Et iõ diẽ
Cõ.zi. Cõmen. Qz ex pdicto ſermone nõ fuit manifeſtum vꝝ
intellectus ſit perfectio aut nõ.Et ita dicit ꝙ ſi itellect⁹
dicaẽ aĩa hoc erit ſm equocationẽ.Et in tertio li.Ex his
Cõ.5. verbis phi cõcludit ꝙ ſm phm itellectus nõ eſt pfectio
corpis.aut ſi ẽ:ẽ alio mõ q̃ȝ alie vtutes aĩe ꝛ equiuoce ill'.
ɔ rñonẽ ❡ Hec nõ tollũt rõnẽ pdictã.nõ qdẽ p^{m}.qm̃ ꝛ ſi ibi phs
ɔditionalr̃ loqĩ.illi⁹ tñ cõditionalis añs ipſe aſſeruit in
pn⁹ capituli.vt ſupra dcm̃ eſt. Rurſus paulopoſt illa vba
Si aũt aliqd cõe ꝛc̃.ſubdit.vlr̃ qdẽ igiẽ dcm̃ ẽ qd ſit aĩa.
T.cõ.7. ꝛ alia lr̃a hȝ. Jaȝ dixim⁹ qd eſt aĩa vlr̃.Pʒ.phs in ſequen
T.cõ.8. ti.c.pbat ꝙ aĩa eſt actus corporis ꝛ forma.qꝛ ipſa ẽ quo
T.c.z4 viuim⁹ ſentimus mouemur ꝛ intelligim⁹.ꝛ ita loquiẽ de
itellectiua.vt pȝ:ſic de alijs.cũ inter alias actiões ppꝛias
T.c.z7. ſatis ponat intelligere.ẽt pluries in illo.c.❡ Jtẽ ſequẽti
.ſ.potentiaꝝ ãt anime.vult ꝙ ſic figure ẽ vna diffinitio
cõis cõueniẽs cuilibȝ ſpẽi figure ꝛ nulli ppꝛa.ita ꝛ de aĩa
oȝ eẽ cõeȝ diffõnẽ cõuenientẽ cuilibet partiũ ei⁹inter q̃s
expſſe noiat itellectũ:q̃ diffinitio nulli illaꝝ ſit ppꝛia.Et
dicit ꝙ talis cõis diffõ eſt illa quã dedit.ſ.ꝙ ẽ act⁹ corpo
Cõ.30. ris ꝛc̃.ꝛ vt ipſe diẽ Cõmen.met.volẽs dare diffinitioneȝ
cõem aĩe:ꝛ dimittens pdictã deridendus eſt.Ex his oib⁹
manifeſte pȝ ꝙ phs voluit illaȝ diffinitionẽ ita ɔpetere
aĩe itellectiue ſicut alijs.❡ Secũdũ ẽt dcm̃ nõ tollit rõ
nem predictã:qm̃ phs cũ ait ꝙ de intellectu nihil adhuc
mani^{m} ẽ.refert verbũ ſuũ ad vnũ dubiũ qd ſtatiȝ pmiſit.
vȝ.vtrũ vnaqueq; partiũ aĩe ſit ſepabilis:qd du^{m} de q̃li
cũq; ſepatione intelligaẽ ſm diuerſas expoſitiones q̃ de
T.cõ.zi hoc danẽ non erat adhuc per phȝ declatũ de intellectu
vtrum ſeparabilis eſſet.de quibuſdã aũt alijs ptibus aĩe
dicit ꝙ hoc manifeſtũ eſt ꝙ nõ ſunt ſepabiles ſic imedia
te ſubdit.ꝛ añ ẽt declauit.ex diffõne igr̃ illa quã phs vult
cõeȝ eẽ oĩ aĩe hr̃ ꝙ itellectus ẽ act⁹ corpis q̃uis adhuc ñ
z^{m} eẽt declatũ vtꝝ eẽt act⁹ ſepabilis.❡ z⁹ pncipalr̃ idẽ pba
tur ex dr̃ia quã ipſe phs dat.iz.meta.inter cãs agẽtes et
formales.dicit.n.ꝙ cã agẽs precedit illud c⁹ eſt cã.nulla
aũt cã formalis pcedit reȝ c⁹ ẽ cã formalis:ſed ſil'ẽ cũ ea.
T.c.16. ꝛ.17. Qñ.n.inquit ſanaẽ hõ tũc ẽ ẽt ſanitas.ꝛ figura eree ſpere
ſil' ꝛ erea ſpa.ꝛ Cõmen.ẽt ibi.exponẽdo.cã inquit agens
differt a formali:qꝛ agẽs ꝛ mouens pcedit illud qd agiẽ
ꝛ moueẽ ab eo.formalis ãt ꝛ mãlis ẽ cũ gñõne. Sȝ du^{m}
ẽ ſȝ phȝ:vtꝝ aliq̃ talis cã.ſ.formal' remãeat p⁹ corruptio
nẽ ɔpoſiti.Si ãt igr̃ phs.ꝛ poſteri⁹ aliqd manet pſcrutã
duȝ ẽ.Jn qbuſdã.n.nihil pbibȝ vt ſi ẽ aĩa tale.ſ.remanẽs
p⁹.ñ oĩs ſȝ itellect⁹.oẽ nãq; ipoẽ forſan.Ex his pȝ ꝙ phs
oppinat⁹ ẽ aĩam itellectiuã eẽ formalẽ cãm alic⁹.alias ñ
eſſet du^{m} vtꝝ aliq̃ cã formalis remaneat p⁹.Si ãt eſt cã
formalis.ſeqĩ ꝙ ẽ forma dans eẽ.ſic.n.accipit ibi cãȝ for
malẽ.qd ẽt ɔfirmaẽ ex expoſitiõe cõmenti.nam vbi lr̃a
noſtra hȝ.que aũt vt rõ ſil.hȝ lr̃a cõmẽti.q̃ ãt ſunt vtia ſẽ

inſimul.ꝛ Cõmen.exponit.ſ.cãe pp q̃s res ſit oẽ ꝛ vnum.
vel vt aliq libri hñt:pp q̃s ſit ens ꝛ vnũ ſunt cũ eo ꝙ per
ipſas ſit totũ ſiml' cũ talem diſpõnẽ habeant in ɔgregato
ſicut ptes in toto.Sic g̊ itellect⁹ ẽ cã formalis alic⁹ cõpo
ſiti:qd per eũ tãq̃ȝ per formã eſt hoc vl' illud.tale ãt ɔpoſi
tuȝ ẽ ꝙ hõ vocaẽ.igr̃ ꝛc̃.❡ Nũc ſcdo pbo per rõnẽ ꝙ aĩa z^{m}
itellectiua ſit forma ſubalis hois.ꝛ eſt rõ cõis q̃ ſumiẽ a
pho.3.de aĩa.hõ itelligit ꝛ nõ ſeipſo pmo: neq; p mãȝ ſuã T.c.36.
primo.igr̃ per formã ſuã aliq̃ȝ pmo itelligit.ꝛ vltra.igiẽ ꝛ.37.
aĩa itellectiua eſt forma hominis.ſed nõ accidentalis.igiẽ
ſubalis.pma ps añtis nota per experientiã.expitur eniȝ
aliqs hõ ſe itelligere.ſcda pars ꝛ tertia ẽt ſunt clare:cum
materia eiuſdem rõnis ſit etiam in rebus carentibus na
turalr̃ cognitione.ɔñia pma ẽt ẽ euidẽs.qꝛ oĩs opatio ɔpe
tens alicui ɔpoſito cõpetit illi vel precise p ſuã mãȝ vel
p ſuã formã pciſe vel p vtraq;:cũ pter h nihil ſit ei⁹.alio
quin nõ plus cõpetit ſibi q̃ȝ cuilibȝ alteri.❡ z^{a} ɔñia ẽ nõ:
ex qd nois aĩe itellectiue ſupra pmiſſo.Minor pſillogiſ
mi pbaẽ:qꝛ forma p quã hõ pmo intelligit nõ ieſt homi
ni accñtalr̃.alias non per ſe.ſed accidẽtalr̃ eſſet potẽs in
telligere.nec ẽt eſt accñs per ſe ɔñs ipſum.qꝛ oẽ tale ɔſe
quitur ipſuȝ rõne alic⁹.qd ẽ de eſſentia hois.Si g̊ illud q̊
pmo intelligit hõ eẽt accidens hois:iam ipſum non eſſet
quo pmo intelligit.ſed illud rõne cuius ipſuȝ cõpetit ho
mini.vñ ſiue imediatũ pn^{m} intelligendi ſit ſuba ſiue ac
cidẽs.p^{m} tñ ꝛ pncipale ẽ ſuba.❡ Ad hãc rõnẽ dr̃ a defen Rño p
ſoribus Cõmen.Auero.ꝙ forma eſt duplex.quedã dans auerоẏ.
eẽ ꝛ opari.quedã dans opari tñ.❡ Scdo diſtinguũt de
homine.nã vno⁹ſumiẽ pro eſſentia aliq̃ per ſe vna.ꝛ ſic ẽ
q̃dã eẽntia compoſita ex corpore tanq̃ȝ ex mã:ꝛ aĩa cogi
tatiua tanq̃ȝ ſpecifica eius forma.que ẽt aliq̃ñ vt dicunt
vocaẽ ab Ari.itellectus ꝛ ratio.Et aliqui ẽt doctores vo Cõ.5.
cant eã rõnem pticularẽ.qꝛ ipſa ſic dicit Cõmen.recipit
intentiones pticulares tñ:ꝛ diſcurrit in illis.Alio⁹ ſumi
tur hõ p quodã aggregato ex hoĩe pmo⁹ ſumpto ꝛ aĩa in
tellectiua ſeu intellectu ſibi cõiuncto.ꝛ ſic non eſt per ſe
vnuȝ:q̃uis ſit aliquo modo pluſq̃ȝ per aggregationẽ ſim
pliciter dictã pp nãlẽ vnionẽ ꝛ iclinationẽ quã ſue ptes
hñt adinuicẽ.❡ 3⁹ diſtiguũt de itelligere: nã qdã ẽ in
telligere pticulariter:ꝛ illud eſt opatio cogitatiue.qdã
eſt itelligere vlr̃.ꝛ illud ẽ opatio ppꝛia aĩe itellectiue ſeu
itellectus ppe ſũpti.❡ Ex his ad formã rõis pt rñderi.
cũ.n.dr̃ ꝙ hõ itelligit:ſi accipiẽ itelligere z^{o} vera eſt de
hoĩe z^{o} accepto:nõ aũt de accepto p⁹.Et vlteri⁹ ɔcediẽ
ꝙ p ſuã formã appropriatã ꝛ dantẽ opari tñ.nõ ãt p ali
quaȝ dantẽ ſibi eẽ.qꝛ nec hõ ſic ſũpt⁹ ẽ aliqd p ſe vnũ.ſi
vo accipiẽ intelligere p⁹.ſ.pticulariter.vera ẽ de hoĩe p⁹
ſumpto:ꝛ vltra ɔcediẽ ꝙ p ſuã formã q̃ vtiq; eſt aĩa co
gitatiua.❡ Jſta rñſio deficit pmo ĩ hoc ꝙ ponit aliquã ɔ rñſio.
formã dare opari que nõ dat eſſe.nõ.n.ẽ poſſibile ꝙ aliq̃
res opeẽ per aliquẽ tãq̃ȝ per pn^{m} opandi.qn per illã aliq̃
modo hẽat eſſe:ſic ipoſſibile eſt ꝙ aliqd calefiat p calo
rẽ aliquẽ niſi p illũ ſit calidũ.vñ ſi calor aliqs eẽt ſepat⁹
nec alicui inhereret quãtũcũq; eẽt pxim⁹alicui vel idi
ſtans.nõ tñ illud calefieret per calorẽ illũ.eſto ꝙ calor il
le calefaceret aliqd aliud.ſicut vtiq; ɔtingeret ſi hẽret p
pinquũ calefactibile.vt Cõmen.ẽt ɔcedit pmo de gña Cõ.55.
tiõe.ꝛ ita gnãlr̃ per nullã formã aliqd põt agere niſi hẽat
eẽ p illã.alr̃ ſili mõ poſſȝ dici ꝙ veſtis ſẽtit:qꝛ veſtitũ ſen
tit.ꝛ ꝙ corpus in quo locaẽ angelus intelligit.qꝛ angelus
itelligit:qd nihil ẽ.❡ Cõfirmaẽ ex itentõe phi.z.de aĩa. T.cõ.z.
vbi dicit actũ p^{m} eẽ porẽ actu ſcdo.ꝛ ꝙ ſecũdus alicui in ꝛ.5.
eſt.qꝛ illi ieſt pmus.vñ ait.iexiſtere.n.aĩaȝ ꝛ ſomn⁹ ꝛ vi
gilia eſt.❡ z⁹ ſi hoc eſſet vꝝ ſequiẽ ꝙ per nullã opatio
nem alic⁹ aĩalis poſſet cõiunci ꝙ aĩa eius eẽt forma dans z^{m}

illi eē.semp.n.dicit aduersarius q illa aīa dat ei operari
ↄfirmat̃ tm̃.ꝛ nulla dat esse.aut cōstituit in esse specifico.¶ p̃.di/
cant mihi tales defensores Auero.qūo magister sui ma/
gistri.s.ph̃s ꝓbat q aīa sit actus corporis si ipsa pōt dare
operari non dādo esse.sicut.n.tu dicis q intellectiua dat
opari tm̃.ꝛ non est actus corporis.ita dicam tibi q sensi/
tiua leonis ꝛ ēt motiua dat ei opari tm̃.nec est actus ei⁹.
certus sum eniꝫ q h⁹ oppo^m nō magis est euidēs q̃ illi⁹.
ꝛ ita vt ꝑtangebat̃ de nulla sufficienter ꝓbat̃ q sit actus
2° corporis iformās ꝛ dans esse cōposito.¶ 2°.deficit solo i
ↄ rōnē eo q ↄũr ponit:de illo homine aggregato ꝛc̃.primo qdē:
q2 sequit̃ q nō idē ipse homo qui intelligit pticulr̃ intel
ligit vl̃r.nec eꝯ.pꝫ ↄña:q2 nullū aggregatuꝫ est pars sua.
homo aūt intelligens pticulr̃ s̃m istā solonē est pars ho
minis aggregati:qui intelligit vl̃r.sed ↄñs est ↄ experiē/
tiaꝫ manifestā.expior.n.q ego ipse q itelligo pticulr̃ itel
ligo vl̃r.ꝛ ita puto q ipse met Auero.expiebat̃.ꝛ quilibꝫ
pōt expiri qui discernere nouit iter intelligere vl̃r ꝛ itel/
R̃ño ligere pticulr̃.¶ Dices q ego expiēs me itelligere ꝛ vl̃r
ꝛ pticulariter sum hō aggregat⁹ ꝛ per vnā mei ptē.s.per
hoiem p se vnū experior me intelligere pticulr̃.ꝛ per aliā
ↄ rōnē ptem.s.intellectuꝫ experior me intelligere vl̃r.¶ Cōtra.
p̃. primo:q2 q aliqđ aggregatū expiat̃ se aliqd opari ipro/
prijssime dcm̃ est.al's possꝫ dici q ↄuent⁹ vel populus ex/
peritur se opari id qđ opat̃ vnus de ↄuentu vel de popu/
lo.ꝛ q vniuersum vel mūdus experit̃ se cognoscere futu
2 ra.q2 deus cognoscit futura.qđ nullus diceret. ¶ 2° ali/
quis hō per se vnus in spē hūana pōt itelligere pticulr̃ p
formaꝫ sibi dantem esse:sicut ↄcedit solo.igit̃ aliqs hō p
se vnus per formā sibi dantem esse pōt itelligere vl̃r.pꝫ
ↄña:qm̃ qcunqꝫ intelligit vl̃r.ita experit̃ se itelligere qñ
intelligit.ꝛ ita in sua ptāte hr̄e hō opationē sicut aliquis
expiens se intelligere pticulr̃ expiat̃ se sic itelligere ꝛ hō
opationē hr̄e in ꝓpria ptāte.ꝛ p ↄñs illa opō ita est a for/
ma dante esse intelligenti.ꝛ ita itima sibi:sicͭ est forma a
qua est ista.ꝛ ita ille itelligēs est vnus per se hō sicͭ ꝛ iste.
aut si ꝓteruiter negeᷓ de isto:piter negari poterit de illo.
ꝛ dici q nec aīa cogitatiua ↄstituit aliqd vnū p se sicͭ nec
3^m intellectiua.nec vnq̃ꝫ ꝓbabit̃ opp^m.q̃neque fortiter vel
fortius ꝓbet̃ de intellectiua.cū ista itellectio magis ap/
ↄ ↄm^rs pareat ꝓpria hoi aut saltē nō min⁹.¶ Cōsequēter arguo
ↄ modū dicendi Cōmen.de ↄtinuatiōe intellect⁹.ꝛ p̃ de
ↄtinuatiōe itellectus possibilis.dicit eniꝫ q ↄtinuat̃ nob
p pati seu recipere.q2.s.recip itentionē a spē imaginata q̃
est in homie.si eni talr̃ pcise cōtinuaret̃ homini.sequit̃ q
nec hō pmo mō sumptus.nec hō sumpt⁹ 2°.s.p aggrega/
to intelligeret.c⁹ oppo^m ipse nitit̃ saluare per talē ↄtinua
tionē.ↄña declarat̃.q2 si per talē ↄtinuationē pcise intel/
ligeret.eadē rōne pies coloratus vel aggregatū ex piete
ꝛ visu videret.qđ nullus diceret : nisi q oino visu mentis
careret.patet ↄña.q2 color exñs in pariete cāt visionē in
visu:ꝛ visus recipit ab ea.¶ p̃.prius tpe vel nā aliq̃ cau
sa operans hꝫ pn^m opandi q̃ operet̃ p illud.nam potētias
ꝑus accipim⁹.deinde opōnes reddim⁹ vt dicit̃ scdo ethi
cap.p̃. coꝝ.igit̃ ꝑus aliquo mō hō hꝫ intellcūꝫ q̃ p ipꝫ itelligat.
igit̃ ꝛ prius q̃ intellectiōeꝫ itellectus recipiat.ꝛ per ↄñs
ante receptionē illā intellect⁹ aliquo mō vnit⁹ ē homini
ↄfir° aut si nō.sequit̃ q hō per ipsuꝫ nō intelligat.¶ p̃.si ali/
quis puer portaret̃ extra consortiū hoīum ad locum iha
bitatum ꝛ plurimū distantē.ↄstat q veniens ad etatem
pfectā aliqd intelligeret ꝛ aliquas veritates nālr̃ cogno
sceret:que nō nisi per itellectū pñt apprehēdi.igitur s̃m
istam viam eius spēs imaginata intentionē cāret in itel/
lectu possibili.Et q2 nec in nō exñs nec in quātūlibet di/
stans potest agere aliq̃ virt⁹ nāl' actione vera seu corpa/
li seu spūali.sequit̃ q vel tūc ibi de nouo cātur intellect⁹
qđ nec ēt Cōmē.ↄcederet:vel q ille itellect⁹ ꝑus exñs il/
lic aliunde accedat:q2 absqꝫ rōne dictū appet.vel q ibi
ꝑus erat.ꝛ hoc vel spōtanee tm̃:qđ nō ē dcꝫ.al's potuerat
abfuisse ꝛ nō aduenisse.ꝛ per ↄñs in ei⁹ ptāte fuit vt ille
puer nūq̃ꝫ itelligeret:vl' erat illi puero nālr̃ pñs ꝛ ꝓxim⁹.
ꝛ tunc de tali cōiunctione nāli querendū ē qualis sit.nec
apparet alia q̃ ↄiunctio forme ad mām̃.Nec valet dice/
re q suba spūalis nulli ē localr̃ ꝓpinqua aut distans:qm̃
q̃uis ipsa nō circūscriptiue seu dimensiue sit alicubi:qn
tn̄ ipsa sit alicubi diffinitiue:qđ non vbiqꝫ nec ph̃us nec
Cōmen.negat.vñ motorē celestē dicūt esse determinate 8.phy. 84.
in circūferētia spere ad ptēꝫ orientalē. p̃.super illo ver
bo ph̃i.3.de aīa.Que vō est scđm potentiā tpe prior in
vno est.vel scđm l'ram aliā.indiuiduo est.dicit Cōmen. Cō.20.
exponendo.s̃m opi.n.nostrā ꝛ themisty intellectus q est
in po^a ꝑus ↄtinuat̃ nobis q̃ intellect⁹ agens.ꝛ opꝫ q in/
telligat de prioritate etiā tpis.alias nō exponeret textū.
igitur opꝫ eū dicere q intellectus possibilis sit homini
huic demonstrato ꝑus cōtinuatus q̃ a phantasmate ei⁹
aliqd recipiat.ꝛ p ↄñs opꝫ Cōmen.assignare aliā ↄtinua/
tionē priorē.Prima ↄña ꝓbat̃:q2 itellect⁹ possibilis ꝑus Cō.18.
recipit q̃ agens abstrahat.qnimo ait ipse.q itellectus q
est abstrahere intellectū ꝛ cāre eū necesse ei vt pcedat in
nobis intellectū qui est recipere eum.ꝛ cōmento.36.illa
inquit actio.s.causare intellecta ꝛ facere ea est prior in no
bis q̃ actio que est itelligere.igitur intellectus agēs ꝑus
saltēꝫ cāliter ↄtinuat̃ homini q̃ possibilis aliqd recipiat
a phātasmate eius.ꝛ p ↄñs ipse possibilis ꝑus ↄtinuat̃ q̃
recipiat.¶ 2°.arguo cōtra ↄtinuationē intellectus agen/ 2^m
tis cū homine.aut.n.intelligēda est precise scđm ↄtactū
vel simultatē localē.aut scđm cōtactū virtualē:qui ē per
actionē vni⁹ in alterū:aut per quēdā cōcursum in cāndo
eundē effectū cōem.aut per iformationē verā.nō.n.appa
ret alius modus possibilis nālr̃ quo suba spūalis possit
cōcipi cōtinuari cū homine.sed non pōt dici p^m vt supra
dictum est.de possibili intellectu.nec scđꝫ:q2 scđꝫ Cōmē.
nec phantasma aliqd agit in intellectū agentē:cū non sit
in po^a nec eꝯ itellectus agens qcq̃ agit in phantasma:vt
pꝫ per eūdē.3°.de aīa.cōtra Auēpace.nec tertiū:qđ tn̄ ma/ Cō.5.
gis trahi posset ex dictis ei⁹:q2 tunc nō vniret̃ intellect⁹
agens homini:vt lumen exñs in medio colorato corpori.
simul.n.ꝛ indiuise cōcurrit ad cāndū visionē sicut phā/
tasma cū intellectu agente ad causandū spēm vel intel/
lectionē.¶ p̃.si duo agentia ptialia ↄcausent nō ex hoc ↄfir°
sic dicit̃ vnū forma alterius aut aggregati ex eis neqꝫ ag
gregatum aut altera pars dicit̃ agere per alterā sicut per
suā formā.ꝛ tn̄ hec dicit̃ agere per intellectū agētē sicut
per ꝓpriaꝫ formā s̃m Cōmen.3°.de aīa.sic ergo pꝫ q talis Cō.36.
modus cōtinuationis vel vnionis intellectus cum hoie
nō sufficit ad saluandū q homo possit intelligere quēad/
moduꝫ se itelligere experitur.ꝛ necesse est ponere q̃tum
ex his que nālr̃ ↄprehendimus q aīa itellectiua sit vere
forma per quā homo ē homo.Nec obstat q quidā theo/
logi inducant de xp̄o:qui per diuinitatē intelligit ꝛ cogno/
scit oīa.ꝛ tn̄ diuinitas non est forma informās xp̄i huma
nitatē:q2 q̃uis diuinitas nō sic iformat hūanitatē:nihilo
minus tn̄ lꝫ mō icōprehensibili a nobis cū ipsa hūanita/
te ↄstituit vnū suppositū ita p se vnū sicut aliqđ creatuꝫ
suppositū.ꝛ ita vere illud ↄstitutū benedictū qđ xp̄s vo/
catur est deus per diuinitatē sicut aīal aliqđ vere ē aīal
per suā aīam.Sed in ꝓposito scđm viam Cōmen.nō pōt
saluari q hō sit sic vnus aut sit hō per aīam itellectiuaꝫ.
neqꝫ per aliquā aliā viā nobis nāliter cōprehensibilē:ni/
si ponat̃ q aīa itellectiua iformet corpus hūanū q̃uis in

3ꝯ^m.ar. multis cōditionib⁹ differenter ab alijs formis. ¶ Cōtra
ꝯnem istam arguo multipliciter.pmo sic.oē recipiens oꝫ
esse denudatū a nā specifica recepti.Sꝫ intellect⁹ noster
est receptiu⁹ oīum formaꝝ mālū.igitur est denudatus a
natura cuiusꝫ forme mālis.⁊ vltra.igit̄ ipse nō ē forma
mālis.Maior pꝫ:tū q2 alias idē eēt receptiuuꝫ sui ⁊ esset
mouens ⁊ motū:tuꝫ p iductionē.visus.n.recipiens colo/
ritatem necesse est vt careat colore:⁊ auditus recipiēs so
T.c.4. num careat sono.banc rōnē inuit phs.3.de aīa cū ait.ne/
ꝯ.4.t.19 cesse vtiqꝫ qm̄ oīa intelligit imixtū esse.⁊ ita format eaꝫ
2^m ibi Cōmen. ¶ 2°.si intellectus eēt forma corporis.seque/
ret̄ ꝙ ipse esset forma cōplexionalis vel addita cōplexio
ni.⁊ per ꝯñs virtus organica.ꝯñs falsum.ꝯña pbat̄.qm̄
vt dicit Cōmen.oīs virt⁹ in corpore ꝯposito aut attribui/
tur pmis qualitatib⁹.s.forme ꝯplexionis.aut erit virtus
exñs in forma ꝯplexiōabili:⁊ sic necessario erit aīa orga
t.t.c.6. nica.bāc ēt inuit phs i illa pte.vñ neqꝫ misceri.⁊ Cōmē.
ibi. ¶ 3°. tūc itellect⁹ trāsmutaret̄ a suo obiecto.⁊ p ꝯñs
3^m in intelligendo debilitaret̄: ⁊ silr ab excellenti obiecto
corrūpet̄:qō est falsum.ꝯña pbat̄:q2 oīs virtus recepta
Cō.7. in corpore transmutat̄ fm ꝙ suū recipiens.s.corpus trāſ
4^m mutat̄.⁊ banc ponit Cōmen. ¶ 4°.nulla potētia iudicās
Cō.36. infinita ⁊ etiam vlīa ē forma corporis.itellectus est bꝫ.
3^t t.19. iudicam⁹.n.per ipsuꝫ vt ait Cōmen.infinita in ꝓpositio/
ne vlī.igit̄ ⁊c̄.maior pꝫ:q2 oīs virtus mixta iudicat idui/
dualiter ⁊ finita tm̄ vt pꝫ iductiue.⁊ banc ponit cōmen/
5^m to.19. ¶ 5°.ab alijs sic arguit̄.oīs for⁹ corporis extēdit̄ ex
tensione corpis.itellectus non extendit̄.igit̄ ⁊c̄. Maior
pbat̄.pmo:q2 pfectio ⁊ pfectibile sunt correlatiua.Uno
aūt correlatiuoꝝ multiplicato multiplicat̄ reliquū.igit̄
si pfectibile bꝫ ptes.⁊ pfectio ēt bēbit ptes corresponde/
ter. 2°. q2 oē qō cōpetit toti per se necīo cōpetit cuilibet
parti saltē scdario.Sed esse extensuꝫ p se cōpetit bōi sic ⁊
T.c.78. cuilibet alij assignat. 3°.ex intentione phi.8.phyc.ibi.n.
pbat ꝙ pmus motor non est virtus in magnitudine.q2
tunc ps virtutis moueret ptem mobilis in tpe finito ⁊c̄.
vbi supponit tāqꝫ necessario ꝯñs ꝙ baberet ptē ⁊ ptem
Cō.78. fm extensionēꝫ.⁊ idē vult ibidē Cōmen.vñ deridet eos
qui reprebendunt Ari.in boc ꝙ accipit ptem virtutis in
arguendo:cum illa sit indiuisibilis.nam vt ait:omni for/
me in corpore cōuenit diuisibilitas.q̄obrem illa virtus
si erit in mā erit diuisibilis. ¶ Cōfirmat̄:qm̄ aut aīa ad
ueniret māe mediante q̄titate:⁊ tunc necessario exten/
deret̄:eo ꝙ reciperetur i q̄to.⁊ omne qō recipit̄:recipit̄
per modū recipientis:aut adueniret imediate māe:⁊ tūc
sequitur ꝙ quātitas adueniat toti cōposito ex mā ⁊ aīa
intellectiua.⁊ tunc fortius idē sequit̄.q2 oē informatum
6^m q̄titate necesse est eē q̄tum.⁊ per ꝯñs extensuꝫ. ¶ 6°.oīs
forma que est perfectio māe educit̄ de potentia māe.aīa
intellectiua nō educit̄ de potentia māe:q2 scdm theolo/
gos ipsa creat̄.⁊ fm phos ipsa aduenit corpori ab extra.
Maior pbat̄:q2 educi de po^a māe nō est aliud q̄ꝫ iperfe/
7^m ctum deduci ad perfectū esse:⁊ pfectibile ad actū. ¶ 7°.
oīs forma corporis est corruptibilis ad corruptionē ꝯpo/
siti.aīa itellectiua nō est corruptibilis.igitur ⁊c̄. Maior
pbat̄:q2 ad corruptionē cōpositi necesse est aliqō ei⁹ in/
trinsecū pn^m desinere esse.alioquin si quodlibet pn^m itri
secuꝫ remaneret:tota essentia eius remaneret:ac per boc
⁊ ipsuꝫ:⁊ sic nō corrūperet̄.Cōstat aūt ꝙ mā bois nō cor/
8^m rumpit̄.igit̄ ⁊ forma. ¶ 8°.oīs forma corporis cōicat cor/
pori suū effectum formalē.visio.n.q2 ē pfectio oculi cōi/
cat ei suū effectū formalē.⁊ iō b est vera. oculus videt ⁊
albedo cōicat corpori eē albuꝫ.⁊ sic pꝫ in omnibus indu/
cendo:sed intellect⁹ nō cōicat corpori suū effectuꝫ forma
lem.nō.n.bec ē vera.corpus intelligit.igitur ⁊c̄. ¶ Cōfir

matur:q2 cuius opatio est abstracta ⁊ diuisa a corpore nō
est forma corporis.Sed intelligere ē abstractuꝫ a corpe.
nam corpus non intelligit.igitur ⁊c̄. Maior pbat̄:q2 ac/
cidens non pōt esse abstractius suo subiecto.vnde phs.3. T.c.36.
physicoꝝ.cōtra antiquos ponētes ifinitū separatū a sen/
sibilibus arguit b esse ipossibile per boc:qm̄ passio ⁊ acci
dens nō est magis sepatū q̄ꝫ suū subiectū.Subiectū aūt
infinitū ē numerus vel magnitudo:que non sunt sepata.
Idem ibi Cōmen. ¶ Ad pmā.omne recipiēs ⁊c̄.dico ꝙ Ad p^m
illa ꝓpositio pōt babere duplicē sensum fm ꝙ receptuꝫ Cō.36.
duplr pōt accipi.s.pro eo qō formalr recipit̄ in alio vt in
subiecto.Alio modo pro recepto obiectiue:quēadmodū
po^a dicit̄ recipere suū obiectū.Si pmo° adbuc recipiēs
denudari a nā spēi ipsius recepti pōt duplr itelligi.vno°.
ꝙ ipsum recipiens nō sit eiusdē nature specifice cū ipso
recepto:⁊ in isto sensu pōt ꝓpositio ꝯcedi.⁊ minor negan
da est.nō.n.intellectus in se formalr recipit oēm formā
mālem. ¶ Alio° ꝙ ipsum recipiēs nō babeat in se aliqd
eiusdē spēi cū recepto:⁊ sic ē ꝓpositio falsa.instantia pꝫ.
qō est bñs in se vnā spēm coloris:adbuc cū illa pōt aliaꝫ
eiusdē rōnis recipere.Si vo itelligat̄ de recepto obiecti/ Cō.4.
ue:sicut magis videt̄ intelligere Cōmē.p pbationē quā
addit deducens ad boc ꝙ idem erit mouens ⁊ motū:ēt
nego ꝓpositionē.nā nō solū idem specie:sed idem nūero
pōt mouere seipsum ⁊ agere in se:sicut pꝫ de intellectu cū
intelligit se:⁊ graui se mouente.⁊ infra ⁊ de alijs ondet̄.
¶ Pro intentione aūt phi dicentis intellectū esse corpi T.cō.4
immixtum ⁊ separatū ⁊ abstractū ⁊ similia verba.Dōm
ꝙ formā aliquā esse māe mixtaꝫ duplr pōt itelligi.vno°
cōiter:vt.s.oīs forma cōiuncta māe ⁊ eam iformans dica
tur forma mālis ⁊ mixta māe. Alio° spālr: vt ea tantum
dicat̄ mālis ⁊ mixta que cum boc ꝙ iformat māꝫ subia/
cet etiam legibus ⁊ ꝯditionibus māe:vtpote:q2 extēdit̄
scdm extensionē māe:⁊ per eius trāsmutationē nālē edu
citur de po^a ad actum:⁊ boc secūdo mō ꝓprie soliti sum⁹
aliq̄s formas dicere mālcs distinguendo contra imāles
⁊ spūales formas.Cum phus ergo dicit intellectum esse
imixtū ⁊ separatū : itelligit 2°:⁊ nō pmo:vel forte negat
eum esse mixtū ex diuersis miscibilibus:quēadmodum
antiq aliqui putauerūt aīam ex oībus esse mixtaꝫ vt oīa
cognosceret. ¶ Ad scdam rōnem neganda est ꝯña.quia Ad 2^m
pbatio nō valet de forma vlr:sed si sit vera:veritateꝫ bꝫ
de forma que educit̄ per nālē trāsmutationē de potētia
materie. ¶ Ad tertiam ꝯña est neganda.⁊ ad pbationē Ad 3^m
dōm ꝙ ꝓpositio assumpta nō est vera de forma non ex
tensa neqꝫ organica:neqꝫ per trāsmutationē nālem māe
non adducta:qualis est aīa intellectiua. ¶ Ad quartaꝫ Ad 4^m
maior negāda est loquēdo vlr de forma:nec illa iductio
valꝫ:cū fiat tātū in virtutib⁹ mixtis 2°. ¶ Ad quintaꝫ Ad 5^m
ēt nego maiorē.⁊ ad primaꝫ pbationē dōꝫ ꝙ nibil valꝫ.
nam constat ꝙ creator ⁊ creatura dicunt̄ relatiue:tm̄ nō
multiplicat̄ creator ad multitudinē creature.ita ēt mul
torum seruoꝝ vnus est dñs ⁊ multoꝝ filioꝝ vnus est pa/
ter.⁊ tm̄ bec correlatiua sunt.⁊ ita i multis alijs ꝓpositio
illa capit instantiā. ¶ Ad scdam pbationē:q̄ dicit:ꝙ oē
qō cōpetit toti per se necessario ꝯpetit cuilibet pti.dōm
ꝙ ꝓpositio ē falsa.nam leoni ⁊ equo:⁊ sic de alijs specie/
bus aīalis ꝯpetit per se eē corruptibile:qō tm̄ non ꝯpetit
māe eius. ¶ Item cōpetit esse aīal ⁊ aīatū.⁊ tm̄ aīa eius
nec est aīal nec aīata.⁊ ita in multis alijs dari posset istā/
tia. ¶ Ad tertiam pbationē dōm:ꝙ rō illa phi nō indi/
get illo sensu de toto ⁊ parte:sed sufficit sibi ꝙ per ptem
virtutis intelligat̄ alia minor virtus.⁊ per pteꝫ mobilis T.c.78.
aliud mobile minus:⁊ sic melius ⁊ clarius ꝓcedit ratio 8.physi.
illa ad cōcludendū omnimodaꝫ abstractionē motoris a

magnitudine sicut concludere intendit. Utrum aũt hoc
efficaciter concludat vel non. dubiũ est. De dicto vo Cõ/
men. nõ est curãdũ in hoc. nam pro certo ipse nõ putauit
ꝙ aliquis posset esse actus vel forma mãe quin extende/
retur extensione illius: ꝛ in hoc ipse deceptus est. ¶ Ad
cõfirmationẽ dõm ꝙ tam aĩa ꝙ̃ ꝗtitas: supposito ꝙ quã
titas sit alia res a mã imediate iformat mãm. dico tñ ꝙ
aĩa vere iformat mãz ꝗtum nec tñ ipsa ẽ quãta. ¶ Cum
ꝫ h assumitur ꝙ oẽ qð recipit̃ in alio recipit̃ per modum
recipientis. dõz ꝙ ista ꝓpõ que a multis pluriũ assumit̃
quasi maxima. si veritatẽ debeat habere intelligenda ẽ
sic. oẽ qð recipit̃ recipit̃ ꝛc̃. i. secũdũ ꝙ recipiens est aptũ
recipere. nõ aũt ꝙ sit tale quale est recipiẽs saltẽ scðz oẽs
cõditiones recipientis. Instãtias enim inumerabiles ha
beret. ꝯstat enim ꝙ in corruptibili mã recipit̃ corrupti/
bilis forma: ꝛ in vase dempso frigido ꝛ sicco recipitur aer
rarus calidus ꝛ humidus. ꝛ ideo ꝗuis in quibusdã que/
dam recepta cõformenť recipientibꝰ: sicut aq̃ ꝛ alia flui/
da ꝯfiguranť secũdũ figuras recipiẽtiũ. nõ tñ oĩa. nec ista
Ad 6m etiã in oĩbus recipientibus ꝯformanť. ¶ Ad sextũ nego
maiorẽ. ad ꝓbationẽ dõz ꝙ nõ oẽ: qð ẽ actu in mã postꝗ̃
fuit in ea tm̃ in potentia dicit̃ educi de potentia mãe. iux̃
sensuz qui in tali dicto solet haberi. Sed illud tm̃ qð per
naturales transmutationes mãe per nãle agens exit ad
Ad 7m actum: qð non ꝯtingit anime itellectiue. ¶ Ad 7m etiam
maior est neganda. ¶ Ad ꝓbationẽ dõm ꝙ possibile est
ꝯpositũ vere corrumpi. esto ꝙ nulla pars eius corrumpa/
tur: ꝛ h per solã dissolutionẽ ipsiꝰ ꝛ sepationẽ ptis a pte.
vñ si aliqð corpus cõtinuũ. verbi gratia. lignum. a. secet̃
in duas partes aut plures. esto ꝙ omnes remaneãt i rer
nã. nõ tñ remanet. a. qꝛ nõ qualitercũqꝫ existẽtes: sed cõ/
tinue sunt ille partes. a. ita in ꝓposito nõ ꝗ̃litercũqꝫ sint
aĩa ꝛ corpus ipsa sunt homo. Sed aĩa informans corpus
ꝛ actuans ꝛ corpus informatum ꝛ actuatũ per aĩam sunt
Ad 8m hõ. ¶ Ad octauũ dõm: ꝙ si per effectũ formalẽ aliq̃ res
intelligi debeat: nõ põt congrue alia intelligi ꝙ̃ mã vel
ꝯpositũ: ꝛ siue hoc siue illud pꝫ quid in ꝓposito esset dõz.
Si vero per effectũ formalẽ intelligat̃ denomiatio sum/
pta a forma sicut videt̃ argumẽtũ accipere: ꝛ multi in ta
li sensu vtunť hꝰ termino. dõz ꝙ ꝓprie loquendo maior
non est vera nisi de formis accidentalibus: nõ tñ de oĩbꝰ
fortassis. rõ est qꝛ forme subales dant eẽ hoc vel illud seu
per ipsas aliqd est h vel illud vt supra tangebat̃. Id autẽ
qð per formã est hoc vel illud. verbi grã. ignis vel aq̃ leo
vel ceruꝰ aut aliqð aliorꝫ nõ est mã illius forme. Sed cõ
positũ ex vtraqꝫ. ꝛ iõ iuxta illum modũ loquẽdi nõ mãe
sed ꝯposito forma substantialis dat suũ formalẽ effectũ.
¶ Accidentales vero forme: qꝛ dant esse tale vel tale vt
albũ vel calidum ꝛ hꝰ ꝙ vere cõpetit subiecto forme. iõ
Ad ꝯfir. dici dꝫ ꝙ suũ formalẽ effectũ dent subiecto. ¶ Ad ꝯfir/
mationẽ cũ dicit̃ opatio est abstracta ꝛc̃. dõm ꝙ opatio
nem esse abstractaz a corpore potest intelligi duplr̃. vnoꝰ
sic ꝙ nec pñm quo susceptiuũ vel elicitiuũ eius sit corpus
nec etiã pñcipiũ qð: sit p se ex corpore ꝯstitutũ. ꝛ isto mõ
ꝯcedo maiorẽ. ꝛ dico ꝙ intelligere hominis vel aĩe intel
lectiue ꝯiuncte nõ est sic abstractum: qm̃ pñm ꝙ talis opa
tionis est ipse homo: cuius p se ps est corpus: imo forsitã
non ꝓprie aĩa ꝯiuncta: sed homo tm̃ dr̃ intelligere. iuxta
T.c.64 illud phi pmo de aĩa. dicere irasci aĩaz silẽ ẽ ac si aliquis
dicat eam texere vel edificare. Melius aũt fortassis est
non dicere animã misereri aut adiscere aut intelligere.
sed hominem aĩa. i. per aĩam ꝛ nõ est dubiũ ꝙ accipit in/
telligere scðm qð est opatio intellectus ꝓprie dicti vt pꝫ
cap. 36. ex sequentia textus. similez sniam inuit Aug. z. de li. ar.
vbi ait. Memoria non solũ aliorꝫ: sed ẽt sui meminit vel
potius nos ꝛc̃. ꝛ etiam ipsam per ipsaz meminimus. alioꝰ
potest intelligi opationẽ esse abstractam a corpore. ideo
precise: qꝛ corpus non est eius pñm quo: susceptiuum vel
elicitiuum. Et in isto sensu dico maiorez esse falsam. nec
est incõueniens alicuiꝰ opationẽ ꝛ accidẽs eo eẽ abstra/
ctius isto modo: videlꝫ ꝙ ipsum iformet corpus ꝛ eius ac
cidens informet ipsum: ꝛ non corpus. ꝛ ita dico de intelli
gere. Et qð plus est aliqui ẽt idez dicũt de qualibet hoĩs
sensatione. ꝛ ꝟm illaz opi. que quãlibet aĩam sensitiuam
in alijs etiam ab hoĩe dicit esse intensam ꝛ totã in qualꝫ
pte. Idẽ esset dicẽdũ de sensationibus eius: qð alij dicũt
de sensationibꝰ hominis. Et ego de intelligere ꝓ nũc de
alijs nõ diffiniens. Inconueniens aũt foret dicere ꝙ ac/
cidens sit abstractius a suo subiecto ꝙ̃ eius subiectum a
suo subiecto: aut ꝙ accidens esset per se subsistẽs vel ma/
gis aptum per se subsistere ꝙ̃ suũ subiectũ. neutrum aũt
dico in ꝓposito. ꝛ ad similem sensum ꝓcedit aliqualr̃ in
tentio phi vbi allegat̃. nam pñcipalr̃ intendit ꝓbare ꝙ 3. phys.
infim non est suba p se exñs sic clare pꝫ ex textu ꝛ ꝯmẽto. T.c. 36.

Quantum ad scðm articulũ est opi. Auero. ꝙ idẽ 2. artic.
intellectus numero est oĩuz hominuz
ꝛ non alius vnius hoĩs ꝛ alius alterius. h aũt ꝓbat ipse Cõ. 5.
3. de aĩa sic pmo: qꝛ si detur oppositũ sequitur ꝙ itellectꝰ
sit aliqd h. i. aliquid singulare demonstratũ infra spẽm
ꝛ non nã simplr̃. ꝛ scðm h erit intentio intellecta in poꝰ. ꝛ
p ꝯñs erit mouẽs vel potens mouere itellectũ ad inten/
tionẽ intellectã in actu siue ad intellectionẽ. ꝛ sic sequit̃
ꝙ intellectus recipiet ꝛ mouebit seipsum: qð est impossi/
bile. ¶ 2. si sit sic singularis ꝛ indiuiduꝰ nõ recipiet intẽ 2m
tiones vl̃es: sed singulares tm̃: sed h est falsum: qꝛ tũc in/
tellectus esset sensus. ꝯña ꝓbat̃: qꝛ si recipiẽs ẽ singulare
signatũ: etiã receptum ẽ singulare. alias ita posset dici ꝙ
sensus recipiet intentiones vl̃es. ¶ Tertio sequit̃: ꝙ res 3m
intellecta apud me ꝛ apud te sit vna in spẽ: ꝛ due i indiui/
duo: ꝛ sic res intellecta habebit rem intellectaz: ꝛ sic pro
cedit in infinitũ. hec sunt verba eius. ꝛ puto ꝙ per rez in
tellectam intelligit conceptum rei existentẽ in itellectu
vt ratio sit hec. sequitur ꝙ conceptus de aliqua re. verbi
gratia. de rosa existens in intellectu meo: et conceptus
de rosa existens in intellectu tuo erunt vnus specifice: et
duo numeraliter. et cum a quibuslibet eiusdem speciei
possit abstrahi cõceptus vnus cõmunis potero ab eis ali
um conceptũ abstrahere: ꝛ tu similiter. Et iterũ iste con/
ceptus secundus in me est alius a tuo: ꝛ tñ eiusdẽ spẽi. ꝛ p
ꝯñs ab eis iterum alius poterit abstrahi: ꝛ sic i infinituz.
Prima ꝯña ꝓbat̃ ex eo: ꝙ ipossibile est ꝙ vnus cõceptꝰ
numero sit sit in diuersis intellectibꝰ subiectiue. ¶ 4. se 4m
quitur ꝙ discipulus non poterit adiscere aliquid a magi
stro: qð est contra experientiam. ꝯña ꝓbat̃: qꝛ vel adisce
ret acquirendo eandẽ sciaz numero: quã hꝫ magister: vel
acquirendo aliam cãtam a scientia magistri. nõ pmoꝰ: qꝛ
nõ est possibile vt eadem scientia sit in duobus homini/
bus nisi in eis sit idem subiectuz scie: qð data ypotesi de
diuersitate intellectuũ nõ est in ꝓposito. nec 2m: qꝛ tunc
scia magistri esset virtus generans ꝛ causans sciam in di/
scipulo ad modũ scðm quẽ iste ignis generat aliũ ignem
sibi similẽ in specie: qð est impossibile. ¶ Quinto potest 5m
argui ꝟm pñcipia phi ꝛ Cõmen. nam cõstat ꝙ intellectꝰ
est icorruptibilis ꝛ ifiniti homines scðz opi. eorꝫ fuerũt.
Si igit̃ non esset vnus intellectꝰ oĩuz: sed cuiuslibet eẽt
proprius intellectus actu. eẽnt intellectus infiniti. ꝛ lꝫ
scðm veritatem falsum sit infinitos hoĩes fuisse: possibi
le tñ fuit sic fuisse vt in pma. d. ꝓbatũ fuit. Si aũt infini
ti iam fuissent actu essent aĩe infinite. qð est impossibile. ꝯ op
¶ Istam opi. falsam esse nõ solũ stat in veritate fidei no Auc

stre. Sed etiā ex euidenti rōne. Et p̄mo quidez per rōnē
cap.iz. Aug. z° de li. ar. vbi p̄mo probat φ vnusquisqz hominuz
hz ꝓpriū sensum exteriorē. ꝛ non est vnus pluriuz. dein-
de hoc ipsum ꝓbat de sensu interiori quo quis se videre
aut alias sentire sentit. Postremo h̄ etiam ꝓbat de itel-
lectu in rōne ipsa. vñ ex verbis suis pōt rō duplex forma
p̄m ri. ¶ p̄a est talis. possibile est me aliquid itelligere illud
te nō intelligente. igitur intellectus meus non est intelle
ctus tuus. añs notuz est ex experientia. ɔña ꝓbatur: qꝛ si
itellectus meus est intellectus tuus. igitur oīs itellectio
mea est intellectio tua. ꝛ vltra. igiṫ omne qđ intelligo tu
intelligis. hoc. n. est homini aliquē rē intelligere qđ eius
z^m intellectionē in se hēre subiectiue. ¶ z° ego possuz scire
me aliquid intelligere te non potente nālr scire φ ego in
telligam. igiṫ intellect⁹ me⁹ nō est intellectus tuus. añs
etiam per experientiam notum est. nam nullus pōt nālr
nosse cogitationes alterius seu qđ alius cogitet. ɔña ꝓba
tur sicut p̄or: qꝛ si itellect⁹ meus est tuus. igitur cogitatio
mea qua cognosco me intelligere est etiam tua. nam iō ē
mea ꝛ per illā cogīco: qꝛ ipsa est in intellectu meo. Si ḡ ē
in intellectu tuo. ɔñs est φ tu per illam cogītas me itel-
ligere sicꝫ ꝛ ego cogīco. Has rōnes breuiter absqꝫ ꝓbōne
ɔsequētiaꝝ: eo φ statiz p̄nt occurrere: sil' tangit Augu. in
his verbis. nōne vnusqsqꝫ nostrum habet suam rationē
qñ quidem fieri pōt vt ego aliquid intelligam cū tu id
non intelligis. h̄ est p̄ma: ꝛ cōtinuo addit scđam: nec vtꝝ
intelligā tu scire possis. Ego aūt sciam. ꝛ tunc in persona
discipuli respondens. Manifestū inquit etiā est rōnabi-
Rño les mentes singulos quosqꝫ nr̄m singulas habere. Sed
com^{ti}^s hanc ɔñam vitare nitiṫ Cōmen. vbi supra. ꝛ est snia ei⁹
φ non obstante vnitate intellect⁹ in me ꝛ in te: aliqđ qđ
tu non intelligis ego possum intelligere: qm̄ nec ego itel
ligo nec tu per aliquā intellectionē nisi quatenus illa ti-
bi vel mihi copulatur per phantasma seu itentionē ima-
ginataz que est in te vel in me. copulatur aūt per hēc spēz:
qꝛ ipsa mouet intellectuz ad intellectionez ipsam. Et qꝛ
possibile ē phantasma meū mouere ad itellectionez. tuo
vero non mouente ad illam possibile est me aliquid itel
ligere te illud non itelligente. ꝛ per hoc posset ad formaz
rōnis facte responderi negando φ sequaṫ vt si intellect⁹
meus est tuus: oīs intellectio mea sit intellectio tua: qm̄
intellectio mea est intellectio mea: qꝛ ad eam mouet me
phantasma meum: qđ ita est meū φ non est tuū. ꝛ simılr
intellectio tua est itellectio tua: qꝛ ad eū mouet phantas
ma tuum: ꝛ qꝛ ad aliquā mouet meuz phantasma tuo nō
mouente ad illam: aliqua intellectio est mea intellectio.
ꝛ per eam intelligo que nō est tua intellectio: nec tu per
Alio^a eam intelligis. ¶ Alr iuxta sniam eiusdem aliqui viden
rño tur respondere: videlz φ q̄uis intellectus meus sit itel-
lectus tuus. nō tñ eodē mō est meus: ꝛ tuus: qꝛ nō eque
perfecte tibi ꝛ mihi copulatur. ꝛ ideo non oportet vt oē
ɔ rñonē qđ intelligis per illum ego itelligam: nec eɔ. ¶ Neutra
respōsio sufficiens est. ꝛ de p̄ma pꝫ p̄mo: qꝛ secūduz ipsaz
sequitur φ si tu rem aliquā intelligis quā ego non intel-
ligo ego non possuz illam intelligere te perseuerante in
intellectione eius: cuius oppositū docet expientia. ɔñaz
declaro. si detur oppositū. igitur phantasma meū moue-
bit intellectum ad intellectionē. aut igiṫ ad eandem ad
quā mouet tuum: vel ad aliā. nō ad eandem: qꝛ ipsum nō
potest agere φ iaz actu per aliud actū est. nec ad aliaz: qꝛ
vel ad aliam non cōponentē cum prima vel ɔponentez.
ꝛ p ɔñs ɔstituētē itēsiorē ꝛ ꝑfectiorē itellectionē. nō pōt
dari z^m: qꝛ tūc sequiṫ φ ex eo qđ illđ itelligerē tu ꝑfecti⁹
itelligeres q̄ p̄us itelligeres. nā itelligeres ꝑfcōri itelle-
ctiōe. Nisi dicaṫ φ nō intelligeres tota intellectione: sed
parte eius tantum: qđ est absurdium. nec potest scđm Cō-
men. dari primū: qꝛ tunc in te vel in me possent eē diuer-
se intellectiones ꝛ cōceptus scđm nūerū ꝛ eiusdem spēi.
contra illud ad qđ nitiṫ ipse Cōmen. deducere in 3a sua
rōne supra posita. nec pōt dici φ meū phantasma mouet
ad eandem intellectionem non quidez ꝓducendo ipsaz
aut faciendo ipsam esse postq̄ non fuit: sed faciēdo ipsaz
esse intellectionē meam postq̄ non fuit mea. Quia si sic
esset sequereṫ φ nec ipsum phantasma meū nec intelle-
ctus agens simul cum eo cōcurrens esset verū agens. sed
vtrūqꝫ diceretur agens ꝑm methaforaz tñ ꝛ similitudinē.
cuius oppositū ipse vlt in eodē cōmento. ꝛ infra. ad hoc Cō.zo.
tanq̄ ad incōueniens deducit themistiū. ¶ P̄. posito φ
ego intelligam per eandē intellectionē qua ꝛ tu prius in
telligebas aut nō potero perseuerare in eadē intellectio
ne te desinente illam rem per illam intellectionē intelli
gere. qđ est cōtra experientiam: aut si sic eadem rōne et
alius post me: ꝛ sic in eternum per eandē intellectionem
numero a quibuslibet hominib⁹ illa res itelligereṫ. ꝛ p
ɔñs etiam per eandem simul intelligunt oēs qui illaz rē
intelligunt ꝛ intellexerūt: ꝛ sic non solū intellectus agēs
ꝛ possibilis sunt secūdū ipsum eterni. sed etiam ꝛ ipsa in
tellectio. ꝛ per ɔñs etiaz intellectus speculatiuus: ꝛ nihil
est ibi vere factuz. Cuius oppositū ex intentione preallegatis cōmentis nitiṫ defensare. ¶ P̄. quero quō illa itel ɔfir°
lectio fit mea. aut eniz fit mea tanq̄ agentis. ꝛ pꝫ per re-
sponsionē φ non. aut tanq̄ recipiētis: ꝛ nec hoc dici pōt:
qꝛ non recipio eam nisi per intellectum ꝛ ipsa prius erat
in intellectu. igitur nullo modo fit mea. ꝛ per ɔñs nec p
ipsum intelligo. nec potest dici φ fit mea: qꝛ phantasma-
te itellect⁹ plus vel alio modo mihi de nouo copulaṫ: qꝛ
tunc questio redit. quō copuleṫ de nouo intellectus si ni-
hil noui fit in ipso nec in phantasmate. cum tñ copulatio
illa secūdū Comen. intelligaṫ per precisam actionē phā
tasmatis i itellectu. ¶ z° nō valz illa solutio: qm̄ secūdū
eam sequiṫ φ nihil possimus intelligere nisi cuius intel-
letionē phantasma causet: qđ est manifeste per experien
tiam falsum. nam intelligim⁹ intellectiones ꝛ dilectio-
nes nostras ꝛ preteritas ꝛ presentes: quaꝝ tñ nullum est
oīno phantasma sensibile de quali phantasmate tantum
nūc est sermo. Item prime ꝓpositiones que nobis nālr
eueniunt in mentē vt ipsemet Cōmen. dicit. 3. de aīa. ver Cō.36.
bi gratia. Quodlibet aut est aut nō est. intelligimus nos.
ꝛ tñ eoꝝ intellectiones nulla phantasmata causant. non
igitur per aliquā intellectionē itelligimus: qꝛ ad illa mo
uet nostrū phantasma: sed qꝛ ipsa est in nostro intellectu
ꝛ illam informat. vñ hoc precise posito intelligimus per
ipsam. ¶ P̄. ipsa p̄ncipalis ratio pōt formari specialiter ɔfir°
de intellectione taliū spiritualium rerum non habentiū
phantasmata sensibilia: ꝛ similr veritatū cōplexaꝝ qua-
rum noticiam non recipimus a phantasmate. nam ꝛ qđli
bet taliū te non intelligente ego intelligo ꝛ non econtra.
¶ P̄. posito φ simul intelligamus rosaz. possibile est φ ɔfir°
ego intelligam me intelligere rosam: te non intelligen-
te: ꝛ φ intelligam rosam. ꝛ istam intellectionem reflexā
non causat phantasma rose. sed ipsa cognitio recta rose.
Si ergo ꝛ mea cognitio rose ꝛ cognitio reflexa eiusdez ē
in te seu in tuo intellectu. vt quid ergo tu non intelligis
me intelligere rosam sicut ego? ¶ Secūda etiā solutio
non valet. nam posito φ secūdum illā fictionē cōmenti-
ciā intellect⁹ etiaz sit tibi multo ꝑfecti⁹ copulatus q̄ mi
hi adhuc possibile est φ aliquid intelligam dum tu non
intelligis illud. ¶ Tertio cōtra ɔclusionē illā p̄ncipalr 3^m
arguiṫ: qm̄ si vnus esset intellectus omnium hominum
sequereṫ φ in eodē subiecto p̄mo essent cōtraria in actu

simul. h aūt est falsū in se ꝛ scđm phm ꝛ Cōmen. etiam
ꝯña declarat̄. nam sił in intellectu vnius hominis est as/
sensus etiam intensus vnius conclusionis. et in intelle/
ctu alterius hominis est intensus dissensus eiusdem ꝛ as/
sensus contradictorie: qui vtiqꝫ assensus et estimationes
sunt vere ꝯ̄rarie: vt pꝫ ex scđo pier. nec ad hoc valꝫ refu/
gium ad phantasmata. tum qꝛ tales assensus ꝛ dissensus
possunt esse circa phantasiabilia. tum qꝛ nec diuersitas
agentium facit vt cōtraria possint simul eē in vno subie
cto. alias idem subiectū posset esse calidum calore cau/
sato ab igne: ꝛ frigidum frigore causato ab aqua: qđ ē fal/
Ad 1m sum ¶ Nūc ad rōnes Cōmen. respondeo. ad primaꝫ di/
co primo ꝙ ita potest adduci contra eum: qꝛ ipse nō nega/
ret quin intellectus possit seipsum intelligere. ꝛ tunc seq
tur ꝙ agat in se aut moueat se: aut si hoc non sequitur iꝫ
vitatur per aliam viam ita etiam dicam. Ego autem cō/
cedo illud vltimum consequens. scilicet ꝙ intellectus
Ad 2m possit mouere seipsum. ¶ Ad secundum nego consequē/
tiam si intelligatur de intentionibus, vniuersalibus vni/
uersalitate representationis: quomodo intelligendum
est aliquas intentiones esse vniuersales. nec probatio va
let. quia non obstante singularitate recipiētis adhuc in/
tentio recepta pōt repñtare vniuersaliter. sicut ꝛ ipse/
met Cōmen. fateri cogitur. naꝫ ꝛ scđm ipsum intellectus
est vere aliquid singulare: ꝗuis non sint plures eiusdem
rōnis. ꝛ tñ intentio aliqua exñs in eo est vniuersalis per
repñtationē. Et cū dicitur ꝙ ita posset dici de sensu. dico
ꝙ ita dicam cōtra eum. nec aliquam rationē poterit suffi
cientem assignare: quin eādē ego assignem in ꝓposito. qꝛ
implurificabilis in eadē specie non impedit veraꝫ singu
laritatē. Reddit̄ tñ rō ab aliquibus: qꝛ intellect⁹ ē virt⁹
inextensa ꝛ non organica. Sensus aūt extensa: ꝛ ideo spe/
cies i intellectu potest representare vniuersale: nō aūt in
sensu. Utrum aūt hec sit causa vel nō. non diffinio. dico
Ad 3m tñ ꝙ illa nō est quā ipse assignat: nec oppositū ipse ꝓbat.
nec puto ꝙ ꝓbare possit. ¶ Ad tertiū cōcedo ꝙ cōcept⁹
de rosa existens in intellectu meo est alius numero a cō/
ceptu rose existente in intellectu tuo: ꝛ ꝙ isti conceptus
sunt eiusdem rationis. ꝛ ab eis potest abstrahi alius con
ceptus: qui ita erit conceptus illoꝝ conceptuuꝫ sicut illi
primi sunt conceptus rosarum: ꝛ talem possibilem ꝓces/
sum in infinitum nullus deberet negare. Si vero per reꝫ
intellectam non itelligeret Cōmen. ipsum cōceptum rei
aut intellectionem: sed ipsam rem extra intellectam. dicꝫ
ꝙ eadeꝫ res numero potest intelligi a te ꝛ a me nō obstā
te diuersitate intellectus mei a tuo. sicut idem sol videt̄
Ad 4m a te ꝛ a me. nec tñ ē idē visus me⁹ ꝛ tuus. ¶ Ad quartuꝫ
nego ꝯñam. Ad ꝓbationē. dico ꝙ discipulus adiscit acq/
rendo aliam sciam: non tñ causatam a scientia magistri:
Ad 5m sed a noticiis ꝛ intellectionibus suis: ad quas mouetur ꝑ
verba ꝛ sermones magistri. ¶ Ad quintuꝫ. dico ꝙ a phi
losopho vtiqꝫ expressum habetur ꝙ anima intellectiua
est actus et forma corporis. Utrum autem plurium vel
omnium hominum sit vna anima: an singule singuloꝝ.
ꝛ si sic vtrum vna nec simul nec successiue plura corpora
informauit: an sit naturaliter redit⁹ animarum ad corpo
ra: ita ꝙ sit certus ꝛ finitus numerus animarū: per quas
quorumlibet hoīum preteritorum corpora informata
sunt successiue sicut plures philosophi posuerunt non in/
uenitur expressum. Ego tamen concedo ꝙ possibile fuit
ab eterno munduꝫ fuisse ꝛ infinitos homines precessisse
ꝛ etiam infinitas animas simul esse. nec talis infinitas
impossibile est deo. vt probatum est in primo. ¶ Ad ra/
tiones principales questionis patet ex dictis responsio.

¶ Distinctionis. XVI. ꝛ. XVII.   Qō.   II.

Secundo quero vtrum preter aiaꝫ intellectiuaꝫ sit aliq̄ alia
forma substantialis in homine. ꝛ videt̄ ꝙ
sic. ¶ Primo. qꝛ hō non tm̄ est homo. sed Pm
etiam est aial ꝛ aiatum corpus ꝛ corpus ꝛ
substantia. igitur non tm̄ est in eo forma
per quā est hō. s. aia rōnalis: sꝫ ēt forma ꝑ
quā est aial. ꝛ hec est aia sensitiua: ꝛ forma per quā est aia
tum corpus: que est aia vegetatiua ꝛ similr forma corpo/
poreitatis per quā est corpus: ꝛ forma per quā est substā/
tia: ac per hoc preter aiam intellectiuam sunt multe alie
forme substantiales in homine: añs notū est. ꝯña ꝓbatur
ex eo ꝙ ipossibile est aliqd effectū formalem sine forma
habere. Sicut aūt esse hominē est effectus formalis aie
rationalis. Sic esse aial est effectus formalis anime sensi
tiue: ꝛ sic de aliis. ¶ Secūdo in homine sunt operatiōes 2m
vitales diuersarum rationum vt vegetari sentire ꝛ intel
ligere. igitur ꝛ in eo sunt diuerse anime que sunt prima pri
cipia hoȝ opationū. pꝫ ꝯña: qꝛ diuersitas opationū proce/
dit ex diuersitate formaꝝ. ¶ 3º. nulla res est corpus per 3m
formam mere spūalem. igitur in homine est alia forma
substantialis preter animam intellectiuaꝫ. añs notū est.
ꝯña ꝓbat̄: qꝛ homo est corpus. fm ꝙ corpus ē genus: ꝛ ē
cōpositus ex corpore vt corpus dicit alteram ptem cōpo
siti vel saltem altera predictarum concedit̄: sed nec ho/
mo nec aliqua pars eius est corpus per aliquā formā ac/
cidentalem. igit̄ per substātialē: sed nō per intellectiuaꝫ
cum illa sit mere spūalis. igitur per aliam. ꝛ sic saltē vna
alia forma substantialis est in homine. s. forma corporei/
tatis. ¶ 4º. si nō esset aliqua alia forma substantialis in 4m
homine: sequeret̄ ꝙ carnes ꝛ ossa nerui ꝛ sanguis ꝛ alie
hoȝ organice ptes hominis nō differrēt substantialr speci
fica dria. ꝯña pꝫ: sed qđ sequit̄ est falsum. nam hoȝ partes
hñt accidentia ꝓpria ꝛ ꝓprias opationes specifice diffe/
rentes. talis aūt diuersitas accidentiū ꝛ opationum ne/
cessario arguit diuersitatem specificam formaꝝ substan
tialiū. alias nūq̄ꝫ posset argui ꝙ aliqua differāt specie in
genere substantie: qđ est incōueniens dicere.

Ad oppositum hō est vnū ꝑ se h aliqd in gene re sube. igit̄ ei⁹ ē vna tm̄ suba/ Oppom
lis forma. pꝫ ꝯña: qꝛ sic̄ ꝑ formā subalē res hꝫ eē: sic ꝛ vnū
eē. igit̄ pter aiaꝫ itellectiuā nō ē alia forma subal in hoie.

Respōdeo circa pluralitatē formaꝝ in hoie varii artic.
sūt modi dicēdi. qdā. n. tot dicūt eē suba
les formas: q̄t sūt ꝑdicata eēntialia q̄ i qd dicūt̄ d eo: ꝛ ita
in q̄libꝫ ꝯposito subali ponūt mltitudinē formaꝝ suba/
liū scđꝫ gradus ꝑdicati seu ꝑdicatoꝝ in qd de ipso. Alii
ponūt hoȝ pl̄alitatē fꝫ pl̄alitatē opōnū vitaliū. ꝛ dīt tres
aias eē i hoie. vegetatiuā. sēsitiuā. ꝛ itellc̄iuā. Alii āt duas
tm̄. s. sēsitiuā ꝛ itellectiuā. alii ēt duas tm̄. n̄ tñ duas aias:
sꝫ formā corpeitatis ꝛ aiaꝫ itellectiuā. Quidā vo tot po/
nūt quot sūt ptes etherogenee i corpe. Et qꝛ nulla ꝑdcāꝝ
opi. vr̄ mihi vā: ió circa h pono q̄tuor ꝯ̄nes. Prima ē ꝙ n̄
sunt ponēde in hoie tot subales forme q̄t sūt ꝑdicata q̄ de
ipso dicunt̄ in quid. 2ª ꝙ nō sunt tot ponēde quot hꝫ ho/
mo opatiōes vitales. Tertia ꝙ nō tot quot ptes hꝫ ethe/
rogeneas. Quarta ꝙ nō ē ponēda alia forma subalis in
hoie preter aiaꝫ itellectiuā. ¶ Primā ꝯ̄nē ꝓbo sic. si in pª ꝯ̄
hoie sunt tot subales forme quot sunt ꝑdicata ꝛc̄. Eadeꝫ
rōne ꝛ i angelo ꝛ in q̄lꝫ forma accītali erūt tot entitates
distincte quot ꝑdicata de eis i qd dicunt̄ scđꝫ gradus pre/
dicati. ꝯñs ē falsuꝫ. qm̄ tūc i michaele eēt vna entitas ꝑ
quā ē suba: ꝛ alia ꝑ quā ē spūs: ꝛ alia ꝑ quā ē mihael. ꝛ sic
esset substantialr compositus ex tribus substantiis: qđ
nullus dic̄. Similiter in albedie eēt vna entitas ꝑ quā

est qualitas:⁊ alia per quã est color: ⁊ alia per quam est
albedo: qð cõiter etiã negaẽ. ꝯña pꝫ: qꝛ si deẽ oppositũ. s.
ꝙ ꝑ eandẽ entitatẽ michael sit michael: ⁊ spũs ⁊ subã: ⁊
silr albedo ꝑ eãdẽ sit albedo ⁊ color ⁊ q̃litas: nõ appꝫ ꝓ-
pter qd equus nõ sit ꝑ eãdẽ formã equ⁹ aial: ⁊ sic ð alijs.
¶ Cõfirmaẽ: qꝛ nõ min⁹ hõ est ꝑ eãdẽ formã subalẽ hõ
⁊ aial q̃ȝ ipse ꝑ eãdẽ formã accñtalẽ sit albus ⁊ colorat⁹.
pꝫ: qꝛ nõ min⁹ eẽntialr ⁊ i qd ꝑdicaẽ aial de hoie q̃ȝ colo-
2ᵐ ratum de albo: aut ẽt color de albedie. ¶ 2ᵒ: si sic. sumo
cõpositũ ex mã ⁊ forma subalitatis ipsi⁹ ignis: siue ꝑ quã
ignis est subã ꝑcise: aut istud cõpositũ sic ꝑcise acceptuꝫ
est subã corpea aut icorporea: aut nec corporea nec icor-
porea. si corpa: igr̃ vel ẽ corpus vel ps ei⁹ ẽ corpus: nõ. n.
aliter ꝑt itelligi ꝙ sit subã corporea. Si est corpus: cum
oẽ corpus sit subã: ⁊ nõ ois subã sit corpus: alia forma ẽ i
illo ꝯposito ꝑ quã est subã: ⁊ alia ꝑ quã ẽ corp⁹: ⁊ idẽ seqẽ
si dicaẽ ꝙ iõ est subã corpea: qꝛ ei⁹ ps ẽ corpus: nã ẽt illa
pars q̃ ẽ corpus ẽ subã: ⁊ tũc seqtur ꝙ illð ꝯpositũ nõ est
precise ex mã ⁊ forma subalitatis. ꝯ positũ. Itẽ seqẽ ꝙ in
igne sint plures forme corpeitatis. ¶ ꝑ. adhuc ꝑcinda
tur ꝭꝫ itellectũ ista for° alia corpeitatis: ⁊ sumaẽ precise
mã ⁊ forma subalitatis ipsi⁹ ⁊ fiat argumẽtum vt ꝑus. si
dicaẽ ꝙ est subã icorporea: cũ ãgelus michael sit ẽt subã
incorpea ⁊ alteri⁹ rõnis ab ista: aliq̃ spẽs sube icorporee
ꝑdicabiẽ i qd de tali ꝯposito: q̃ spẽs erit ꝑdicatũ iferius
ad subaꝫ: ⁊ per ꝯñs ab isto adhuc i isto cõposito ꝑter for-
mã subalitatis est alia forma. ꝯ positũ. Si dicaẽ ꝙ nec ẽ
subã corpea nec subã icorpea: igr̃ ẽ alterius rõnis a subã
corpea ⁊ ab icorporea: ⁊ ꝑ ꝯñs adhuc aliq̃ spẽs sube ꝑdi-
caẽ i qd de tali ꝯposito: ex quo vt ꝑus seqtur ꝙ ꝑter for-
mã subalitatis ẽ alia forma in co. ꝯ posituꝫ. Nec põt dici
ꝙ est qðdã cõe ad subaꝫ corporeã ⁊ subaꝫ icorporeã: ⁊ ꝑ
ꝯñs nec ẽ eiusdẽ rõnis vel spẽi cũ hac vel illa: nec ẽt alte-
rius spẽi: sicut nec genus differt spẽ a sua spẽ: nec ẽt eius-
T.c. 24 deꝫ spẽi ẽ cũ illa: vt dr̃. 10. meta. h̃ inquã dici nõ põt. Tũ
qꝛ hoc ꝯpositũ si tale deẽ est subã q̃dã vere singularis: sicut
⁊ mã h̃ isti⁹ ignis demõstrati: ⁊ quelibꝫ ei⁹ forma ẽ vere
singularis. Tũ qꝛ si ẽ sic cõe ꝑdicabiẽ de subã corpea: ⁊
ꝑ ꝯñs ꝑ ꝯuersionẽ ipm est subã corpea: ⁊ redit inconue-
niẽs ꝑus illatũ. Tuꝫ tertio qꝛ ex̃ aiaꝫ nõ est aliqð vle vt
ꝯfirma° suppono. ¶ Cõfirmari põt rõ theologice ponẽdo ꝙ de⁹
ꝯseruet mãꝫ isti⁹ ignis ⁊ formã subalitatis q̃ est i ipo ce-
teris formis ãnihilatis: qð ⁊ vtiq̄ hñ posset supposita di-
3ᵐ stinctiõe taliũ formaꝝ. ¶ 3ᵒ: seqtur ꝙ posẽ est aliqd esse
ignem ⁊ nõ eẽ corp⁹ aut subaꝫ: ⁊ aliqd eẽ hoiem vel equũ
⁊ nõ eẽ aial: qð nullus ꝯcederet. cũ qðlibꝫ supi⁹ ꝑdiceẽ de
suis iferiorib⁹ in ꝑmo mõ. ꝯña ꝓbaẽ: qꝛ de⁹ poterit ꝯser-
uare mãꝫ ignis cũ sola forma igneitatis ðstructa forma
corpeitatis: ⁊ forma ẽt subalitatis: ⁊ silr cõseruare mãm
hois cũ forma humanitatis: seu cum aia rõnali ðstructa
4ᵐ forma aialitatis si dističte sint vt dr̃. ¶ 4ᵒ: ꝭm ꝑhũm. 7ᵒ.
T.c. 43 meta. i diffõne sufficit ponere ꝑmũ gen⁹ cũ finali dr̃ia: sꝫ
h̃ esset falsuꝫ si ꝭm multitudinẽ ꝑdicatoꝝ i qd eẽt mul-
titudo formaꝝ subaliũ: nã tũc per hãc diffõnẽ nõ explica-
reẽ aliq̃ formaꝝ iportataꝝ ꝑ drĩas medias iter ꝑmũ ge-
5ᵐ nus ⁊ driaꝫ finalẽ. ¶ 5ᵒ: si sic. seqẽ ꝙ nullũ superi⁹ ꝑdice-
tur i qd ð suo ꝑ se iferiori: qð manifeste falsuꝫ est ꝭꝫ oẽs:
⁊ huic ẽt opinioni vr̃ spãlr repugnãs: nã h̃ ꝯcesso seqtur
ꝙ nõ sit multitudo aliq̃ ꝑdicatoꝝ i qd: quã tñ isti suppo
nũt. ꝯña ꝓbaẽ. nã ꝭꝫ h̃ qðlibꝫ supi⁹ vl' significabit tñ ꝑ-
teꝫ ei⁹ qð significaẽ ꝑ iferi⁹. vbi grã. aial significat ꝭm il-
lã viã ꝯpositũ ex mã ⁊ aia sensitiua: Homo vero ꝯpositũ
ex mã ⁊ aia sensitiua: ⁊ ẽt ex aia rõnali: ⁊ tũc hr̃ ꝓpositũ:
qꝛ nomẽ ꝑtis nõ ꝑdicaẽ in qd ð noie toti⁹: vt certũ ẽ cuꝫ
pars ⁊ totũ realr distiguãtur. Aut supius significabit cõ-
positũ ex mã ⁊ vna forma tñ. vbi grã. aial significat ꝑci-
se cõpositũ ex mã ⁊ aia sensitiua. Inferi⁹ ãt significat ꝑ-
cise mãm ⁊ aliã formã: vt hõ mãꝫ ⁊ aiaꝫ rõnalẽ: ⁊ tũc idẽ
seqtur. qꝛ ⁊ h̃ cõpositũ ⁊ illud essent realiter distĩcta: q̃-
tus vna ps vnius esset ps alterius in mã. ¶ 6ᵒ: nõ sunt i 6ᵐ
hoie plures aie: ğ nõ ꝭm multitudinẽ ꝑdicatoꝝ ⁊c. añs
ꝓbabiẽ in sequẽti q̃ne. ꝯña pꝫ: qꝛ si nõ sunt plures aie in
hoie. ergo ꝑ eãdem aiam hõ est hõ ⁊ est aial: ⁊ per ꝯñs ꝑ
eãdeꝫ formã. ¶ Cõtra q̃neꝫ istã sunt alique rõnes tenẽ- 3 ꝑᵐ 3ᵐ
tium oppoᵐ. ꝑma est talis. si ꝑ eãdem formã hõ est hõ ⁊
anial: oẽ qð inest homini per formam ꝑ quã hõ est homo
inest ei per formam per quam homo est animal. Omne
aũt qð inest hoi ꝑ formã per quã est aial inest ei inq̃ȝtum
est aial. ⁊ per ꝯñs ex virtute reduplicatiõis inest oi aiali:
sed eẽ risibile inest hoi per formã per quã est hõ. igr̃ esse
risibile inest oi aiali: qð est falsuꝫ. Ꝯ aũt oẽ qð inest hoi
ꝑ formã ꝑ quã est aial inest ei inq̃ȝtũ est aial. ꝓbaẽ. qꝛ oẽ
tale aut inest ei ꝭm ꝙ est hõ: aut ꝭꝫ ꝙ ẽ aial. nõ ꝭm ꝙ ẽ
hõ: qꝛ sentire debeẽ sorti per formã qua est aial: ⁊ tñ non
inest ei ꝭꝫ ꝙ ẽ hõ. ğ ꝭm ꝙ est aial. ¶ 2ᵒ: forma generis 2ᵐ
põt remanere corrupta forma spẽi. ğ sunt realr dističte.
añs ꝓbaẽ: qꝛ plura accñtia eadẽ numero manẽt i gñato
⁊ corrupto: quoꝝ subiñ est ꝯpositũ ex mã ⁊ forma. igr̃ ea-
deꝫ forma subalis manet: ⁊ illa non est forma spẽi. ¶ 3ᵒ: 3ᵐ
sicut dicit ꝑhs. 7. meta. diffinitio est sermo hñs ꝑtes: ⁊ ꝑ- T.c. 33.
tibus diffõnis respõdẽt ꝑtes rei. igr̃ generi respõdet alia
ps diffiniti ab ea que respondet differẽtie. Sola aũt ma-
teria non respondet generi: qꝛ genus dicit formam me-
diam inter potentiam ⁊ actum: vt dicit Cõmen. secũdo ⁊ ꝑ. m̃. c.
metaphy. com̃. 33. igitur respondet sibi vel forma tãtuꝫ (17.
vel materia cum forma alia ab ea forma que respondet
differentie. ¶ Quarto. ꝑhus scdo metaphysi. volens ꝓ- 4ᵐ
bare ꝙ non sit processus in infinitum in causis forma- t. c. 6. ⁊ x
libus: probat non esse processum in infinituꝫ in predica-
tis in quid. igitur videtur velle ꝙ secũdum diuersitatẽ
talium predicatorum diuersentur forme in eodeꝫ indi-
uiduo. ¶ Ad hoc videtur esse auctoritas Cõmenta. scdo ⁊ ꝑ. m̃. c.
metaphy. com̃. 33. vbi dicit ꝙ materia primo recipit for- (17.
mas vniuersales ⁊ mediãtibus illis formas vsq̄ ad in-
diuiduales. Tales autem forme: quaruꝫ vna mediante
alia recipitur: differunt abinuicem: cuꝫ nihil sit mediuꝫ
recipiendi seipsum. igitur ⁊c. ¶ Ad ꝑmam concedo cõ-
sequentiam. ⁊ cum assumitur vlterius: ꝙ omne qð inest
homini per formã per quã est homo inest sibi inquan-
tum animal: dicẽduꝫ ꝙ hec est falsa. sumendo ly. inquã-
tum. reduplicatiue: vt sumit argumẽtum in vlteriori de-
ductione. In stantiam habet multiplicem. aliquod eniꝫ
bicubitum per eandem formam est bicubitum ⁊ quãtũ:
⁊ per cõsequens per formam per quã est quãtum est bi-
cubitum: nec tamẽ est bicubitum inquãtum quãtum: qꝛ
non omne quãtum est bicubituꝫ: similiter aliquod albũ
per formaꝫ per quã est quale est albuꝫ: nec tamen est al-
bum. inquãtũ quale: nec probatio valꝫ siue eni probatio
illa assumpta sit disiunctiua: siue de disiuncto predicato
falsa est: ⁊ instantiam potest in simili habere in exẽplis
propositis: si quis aduertat ⁊ in multis alijs. ¶ Ad scðꝫ Ad 2ᵐ
nego antecedẽs: nec valꝫ ꝓbatio: qꝛ fundatur i falso. vꝫ.
ꝙ primuꝫ subiectum accidentium sit compositũ ex ma-
teria ⁊ forma: cuius oppositum supra habitũ est. ¶ Ad Ad 3ᵐ
tertiũ dicendum. ꝙ illud dictum ꝑhi ꝭm vim vocis ac- 7ᵒ m̃. 33.
ceptum intelligi debꝫ de diffinitione data per terminos
obliquos. verbi gratia. si dicatur ꝙ homo est composit⁹
ex corpore ⁊ anima. tales. n. diffinitionis partes vtiq̄ si-
gnificãt partes rei: vna materiã: alia formã: nec ex h̃ cõ-
cluditur ꝙ sint plures substãtiales forme in re diffinita.

De diffinitione aũt que datur p terminos rectos genus τ dr̃iam nõ ꝓprie põt dictũ illud itelligi: qm̃ vt i p. dis. 8. q. 3. ostensum est: ẽt ſm̃ mẽtẽ phi genus nõ signat ptem: sed totũ. alias nõ plus ꝑdicaret̃ i qd ꝙ dr̃ia: põt tñ ipro prie dici signare ptẽ, p eo ꝙ signat rẽ ipfecte ↄfuse τ p h̃ .q. ptialr̃ τ silr̃ differẽtia. Tota vero diffinitio signat ex
ca.º 5. plicite τ pfecte: τ h̃ docet bñ Auicẽ. 5. meta. vbi mouens qõnẽ quo ptib⁹ diffõnis debent respõdere ptes rei: τ loquens de tali diffõne dicit talẽ multitudinẽ nõ eẽ in re: sed eẽ ſz itellectũ pro q̃nto res ↄcipit̃: vt nõ terminata in cõceptu cõi: τ ẽt vt terminata q̃ terminatio τ iterminatio nõ est in re: sed i ↄceptu: τ ꝓpea dicit ipse ꝙ cũ diffinim⁹ hoiẽ dicẽtes ꝙ est aial rõnale: nõ itẽdim⁹ ꝙ sit ↄpositũ ex aiali τ rõnali: sz ꝙ ipse ẽ aial: qd ẽ rõnale: ita ꝙ ꝑ signatur hõ: vt quoddã cõe τ nõ termiatũ: deide p dr̃iaz quasi
Ad 4ᵐ termiat̃. ¶ Ad 4ᵐ negãda est ↄña: qm̃ nõ iõ phs volens illud ꝓbare ꝓbat nõ eẽ pcessuz i ifinitũ i ꝑdicatis i qd: seu poti⁹ in diffõnib⁹ τ ptib⁹ caꝝ: q2 ſm̃ multitudinẽ ꝑdicatoꝝ taliũ sit multitudo formaꝝ. Sz sicut ẽt innuit
Cõ. 10. Cõmẽ. iõ q2 si eẽnt ifinite forme i re diffõnes vel partes diffõnis eẽnt ifinite: quod est falsum: q2 cũ h̃ bñ stat ꝙ
ꝑ. m̃. cõ. nõ sint plures forme i re q̃ diffinit̃. auctoritas Cõmẽ. nõ
(17. est ↄ. q2 q̃litercũq3 itelligi debeat vl̃itas illa formaꝝ: nõ dicit Cõmẽ. ꝙ ille forme sint sil̃ in mã: sz ꝙ vnaz recipit
2ᵐ ↄ mediãte alia: q2. vz. ꝑus vnã deide aliã. ¶ 2ᵐ ↄnem ꝓbo ꝑmo sic. multo plura sũt gnã opationũ vitaliũ q̃ ↄpetũt hoi ꝙ sint gnã aiarũ. igr̃ nõ tot aie sunt i hoie q̃t vitales hz opõnes: assumptũ ꝓbat̃: nã nutriri crescere gnãre sentire somniare reminisci appetere ꝓgredi itelligere: τ multa alia genera sũt opõnuz vitaliũ. nã q̃daz ꝑdictorũ sub se plura gnã ↄtinẽt: sicut saltẽ pz de itelligere τ appetere: τ hoꝝ oĩuz geneꝝ opões cõueniunt homini. ↄstat aũt ꝙ nõ sũt tot gnã aiarum nec aliqs tot ponit. ergo τc̃.
2ᵐ ¶ 2º sic. in hoie non sũt plures aie. igr̃ non quot τc̃. ↄña
ca.º 15. clara ẽ. aña probat̃. ꝑmo qdẽ ex eo ꝙ in de ecclesiasticis dogmatib⁹: sic scribit̃. neq3 duas aias dicim⁹ i vno hoie:
Ocham sicut Jacob⁹ τ alij syroꝝ scribũt. ¶ Ad hoc qdã moder
qõlibz. nus doctor r̃ndit. d. ꝙ hic nõ ↄdẽnãtur simplr̃ due anie
3. q. 10. in hoie: sed due aie itellectiue: quaꝝ vna sit a deo: altera a dyabolo: τ h̃ vt dicit pz ispiciẽti lr̃am ibi. Ego aũt multũ miror de expositiõe ista: τ d̃ h̃ ampli⁹ qd dicit ex lr̃a istud patere. Sic. n. iacet lr̃a neq3 duas aias dicim⁹ i vno hoie: sicut Jacob⁹ τ alij syroꝝ scribũt. vnã aialez q̃ aiet̃ corpus: τ mixta sit sanguini: τ alterã spũalẽ que rõnẽ ministrat. Sz dicim⁹ vnã eẽ cãdẽq3 aiam in hoie q̃ τ corp⁹ sua societate viuificet: τ semetipaz sua rõne disponat habẽs i se libertatẽ arbitrij: vt i sua suba eligat cogitatione ꝙ vult: h̃ pz ꝙ nec illi ponebãt duas itellectiuas i hoie: sed vnã aialẽ alterã spũalẽ: nec aliq3 illaꝝ dicebãt a dyabolo eẽ creatã: vñ hic ẽ ali⁹ error ab illo quẽ dic̃ iste doctor: qn imo de illo: nec ibi: nec in toto libro illo vlla fit mẽtio. ¶ ꝓ. ex determiatõe quã addit. d. Sz dicim⁹ τc̃. pz ꝙ sit itẽtio scribẽtis nullã aiam ꝑter itellectiuã eẽ in hoie: frustra eni poneret̃: exq̃ ipsa p seipaz viuificat corpus: τ per ↄñs ẽ pñᵐ opõnũ vitaliũ. ¶ Cõfirmat̃ ex itẽtione Aug. 10. sup geñ. vbi dicit ꝙ aia rõnalis nõ solum
capi.º 12. carni ꝑbet aialẽ vitã: veꝝ etiã ſm̃ ipsaz carnẽ aliqd concupiscit τc̃. Si aialez vitã ꝑbet. igr̃ ꝑter eã supflue ponit̃ alia aia sensitiua vel aialis τ eadem rõne vegetatiua: q2 vegetatiua ſz qd dicit phs 2.º d̃ aia. ↄtinet̃ virtualr̃ insen
T. cõ. 15. sitiua. ita ꝙ oia põt que põt vegetatiua: τ p ↄñs qd conti
26. τ. 31. net sensitiua: ↄtinet ẽt vegetatiuã. ¶ Et h̃ ẽt expsse ꝓbat̃ p Dam. lib. 2. q dicit ꝙ ↄtinet̃ aia rõnalis organico
ca.º 13. corpe τ ei ẽ vite τ augmẽtatiõis τ sensus τ gnõnis tributiua. Et eãdẽ ex toto sniaz ponit Augu. in de q̃titate aie.
ca.º 65.

vnde ex h̃ põt ẽt argui ad ꝑncipale: qm̃ pluralitas ponẽda nõ ẽ ad quã nõ cogit expiẽtia rõ vel auctoritas cui ↄdici nõ liceat. Sz nec expientia cogit ad ponẽduz i hoie plures aias patz: nec ẽt auctoritas vlla talis nec rõ: qm̃ si aliq̃ deberet ad h̃ cogere videret̃ de illa q̃ pp multitudinẽ opõnuz vitaliũ argueret multitudinẽ aiaꝝ: naz ex solis eiusmodi opõnib⁹ deuenim⁹ nãlr̃ i noticiã anime. Hec aũt nõ cogit: cũ vna aia possit pluriũ opõnum: imo oĩuz q̃ ↄueniũt hoi esse pᵐ pñᵐ: sicut pz ex dictis. ergo τc̃.
¶ 3º Aug. in li. de fide τ simbolo. hõ inqt excepta forma 3ᵐ
mẽbroꝝ q̃ diuersis gnĩbus aiantiũ diuersa tributa ẽ: nõ ca.º 3.
distat a pecore: nisi rõnali spũ qui mẽs ẽt nominat̃. τ intelligit de dr̃ia specifica: q2 ẽt p mãm numeralr̃ distat a pecore. Ex h̃ arguo si i hoie sit aia sensitiua disticta ab itellectiua illa ẽ eiusdẽ rõnis: cũ aia pecoris: alias nõ solo spũ rõnali distaret a pecore: vt ait Aug. si ẽ eiusdẽ rõnis g hõ vel ps hois ẽ pecus: nã q̃lz subalis for⁹ ↄstituit i suo eẽ specifico: τ sic seqt̃ ꝙ hõ vel ps ei⁹ sit asinus vel bos: aut aliqd tale eiusdẽ spẽi: cũ aliq̃ brutoꝝ: qd certe q ↄce
deret nõ iter hoies: sz iter bruta eẽt cõputãdus. ¶ Confirmat̃. q2 si talis aia iformaret mãz absq3 aia rõnali cõpositũ resultãs vtiq3 eẽt qddã pecus: igr̃ τ nũc ita ẽ d̃ facto cũ illa p aduẽtuz itellectiue nõ mutet̃ a sua spẽ: assũ
ptũ ꝓbat̃ p Aug. 83. q. ↄ Apolinaristas vbi dicit ꝙ ↄ apo Q̃. 80.
linarẽ ponẽtez ꝑ ꝙ xp̃s nõ hẽbat hũanã mẽtẽ h̃ ẽ rõnalez aiaz q̃ hõ a pecorib⁹ ſz aiaz differt: vba sua sunt seqt̃ ꝙ verbũ suscepit q̃ddaz beluã cũ figura corpis hũani. Et ex h̃ dicit ꝙ mutauit errorẽ: τ scdo posuit ꝙ vbũ assumpsit carnẽ solã absq3 aia ex qb⁹ pz ꝙ Apollinaris ꝑ posuit verbũ assũpsisse carnẽ: cũ aliq̃ aia sensitiua: τ ad h̃ ſm̃ Aug. seqtur ꝙ beluã q̃ddã assumpserat: igit̃ si aliqd tale
ↄpositũ eẽt illd vtiq3 eẽt qddã pecus τ belua. ¶ 4º idez 4ᵐ
Aug. vbi supra d̃ fide τ symbolo ait. si qs tenuerit catholicã fidẽ: vt toᵐ hoiez credat eẽ susceptũ a vbo di. i. corp⁹ aiam spm̃: satis ↄ illos. s. hereticos munitus ẽ. In lib.º aũt de ecclisiasticis dogmatib⁹ ipse ait: si liber fuerit suus: vt cõius credit̃ τ antiquoꝝ voluminũ rubrice testant̃: aut si nõ fuerit suus: sz gẽnasij: vt vr̃ velle magister 2.º sniaꝝ. dis. 8. circa finẽ. nihilomin⁹ autẽticus liber ẽ apud oĩes
theologos: τ i eo regule nr̃e fidei ↄtinẽt̃. ¶ In illo inq3 ca.º 20.
lib. sic scribit̃: nõ ẽ terti⁹ i suba hois spũs: vt didim⁹ ↄtẽdit: sz spũs ipsa ẽ aia ꝓ spiritali nã vl̃ ꝓ eo ꝙ spirat i corpore spũs appellata: aia v̓o ex eo vocat̃ ꝙ ad viuẽdũ vel ad viuificãdũ animet corp⁹. Ex qb⁹ pz ꝙ i ꝑma auctoritate cũ ait. aiam spm̃ ↄstructio est appositiua: τ est sensus aiaz spm̃. i. aiam q̃ ẽ spũs. Ergo ſz has auctoritates nihil est d̃ suba hois ꝑter corp⁹ τ aiaz q̃ ẽ spũs. i. aiaz rõnalem.
¶ 5º si i hoie eẽnt ples aie. v̓bi grã. sensitiua τ intellecti 5ᵐ
ua: tũc seqtur ꝙ hõ erit ↄpositus ex aiali: τ p ↄñs nõ erit aial. ↄña scda pz. ꝑma ꝓbat̃: q2 q̃dã ps hois erit qddã cõstitutũ ex corpe τ aia sensitiua: qõlibz ãt tale est animal. ¶ Cõfirmat̃. q2 si tale ↄstitutũ remaneret absente aia rõnali vtiq3 ipz viueret τ sentiret: τ p ↄñs eẽt aial. Sic g dico ꝙ ne dũ nõ sunt tot aie i hoie q̃t hz opões vitales
sed nec aliq̃ aia i eo ẽ disticta ab itellectiua. ¶ Contra 3ᵐ 2ᵐ ↄᵐ
ista tñ ẽ opi. ẽt aliquoꝝ modernoꝝ tenẽtiũ ꝙ i hoie est obiecti
aia sensitiua disticta ab itellectiua: h̃ ꝓbãt ꝑ sic. Impole ones
est ꝙ i eodẽ istãti sint i eodẽ ↄria: sz act⁹ appetẽdi aliqd Ocham
τ act⁹ renuẽdi idẽ sũt ↄrij: igr̃ si sint sil̃ i reꝝ nã nõ sũt in vbi. s.
eodẽ subto. Sed manifestuz est ꝙ sunt simul in hoie: q2 ideo idẽ qd homo appetit per appetitum sensitiuum re
nuit per appetitum intellectiuum. ¶ Confirmat̃ p phz T. c. 53
3.º de anima. qui dicit ꝙ in eodez sunt appetitus ↄtrarij: h̃ est essent ↄtrarij: si nati essent recipi in eodẽ subiecto
¶ Scdo eadem forma substãtialis nõ potest simul τ se 2ᵐ

mel hr̄e duos actus appetēdi respcū eiusdem obti: sz fre-
quēter in hoīe sunt sil' actus volēdi aliqđ obm̄ ⁊ act⁹ ap-
petēdi idē appetitu sensitiuo: igr̄ illi actus nō sūt i eodez
3m subto. ¶ 3°. eadē forma nūero nō elicit simul actū appe-
tēdi aliqd nālr ⁊ aliū libere. Sz volūtas libere vult ali-
4m quid ⁊ appetitus sensitiuus nālr appetit. igr̄ ⁊c̄. ¶ 4°. sē-
satiōes sunt obiue i aīa mediate vel imediate: ⁊ nō sunt
subtiue in aīa itellectiua. igr̄ aīa sensitiua distiguit̄: ma-
ior pz: qꝛ nihil aliud pōt assignari subm̄ sensationū: nisi
aīa vel po^a: ⁊ si po^a sit accidens aīe erit subiectiue in aīa:
minor pbat̄: qꝛ aliter ois apprehēsio aīe sensitiue eēt in-
tellectio: qꝛ esset subiectiue in aīa itellectiua. Itē tūc aīa
sepata posset sentire: qꝛ ex quo sensatio eēt subiectiue in
aīa itellectiua: ⁊ deus pōt ꝯseruare oē accn̄s in suo subto
sine quocūqz alio posset cōseruare sensationē i aīa intel-
5m lectiua sepata: qđ est absurdū. ¶ 5°. eadē forma numero
nō est extēsa ⁊ nō extēsa mālis ⁊ imālis: sed aīa sensitiua
in hoīe est extēsa ⁊ mālis: aīa vero itellectiua nō: qꝛ ē to-
6m ta in toto ⁊ tota i q̄libz pte. ḡ ⁊c̄. ¶ 6°. argr̄ p aliū doctorē
hibnic⁹ sic. hō i gnāndo hoiez pducit aīam sensitiuā: aīa vero i-
in. q. de tellectiua creat̄. igr̄ i hoīe est aīa sensitiua disticta ab in-
imagie tellectiua. aīs pbat̄: qꝛ nisi sic sit: segtur qꝫ hō sit ignobi
lioris ꝯditiōis ex se quo ad actū gnāndi ⁊ ꝯtinuādi suaz
spēm q̄z cetera aīantia: qđ nō vr̄ rōnabile: Tū qꝛ nā non
deficit i necessarijs: ⁊ maxie in reb⁹ pfectis f̄z phm 3°. de
aīa: ⁊ Cōmē. Tuz qꝛ potētia nutritiua est nobilior i hoīe
Cō. 45. q̄z in alijs aīalib⁹: igr̄ po^a gnātiua in ipso ē pfectior ⁊. igit̄
p̊. c. 32. pōt in effcm̄ ita nobilē: sicut potest po^a gnātiua bruti: sz
illa pōt in animā sensitiuam: igitur potentia generatiua
hoīs pt̄ in aīam sensitiuā. ponat̄ igr̄ qꝫ in gnōne hoīs de⁹
non creet aīaz itellectiuā. segtur qꝫ hō gnābit adhuc vez
aīal. igr̄ ita facit qn̄ deus creat aīam itellectiuam: cū ista
creatio nō ipediat actionē hoīs. Tū qꝛ ꝯplexio hoīs no-
bilior ē q̄z ꝯplexio alioꝝ aīaliū: igr̄ forma cōplexionalis
ei⁹ ē nobilior q̄z ceteroꝝ: cū igr̄ i ceteris sit aīa: segtur qꝫ
R̃n̄° ad etiā i hoīe hō forma ē aīa. ¶ Ad p̄mū dico. qꝫ pp̄ illā rō-
ad' rōes nē fuerūt moti manichei ad ponēdū duas aīas in hoīe:
Ocham qui vt dicit Aug. 10. sup gen̄. cū viderunt non posse carnē
vbi. s. sine aīa ꝯcupiscere aliā quādā animā suā ex alia nā deo
cap°. 14. ꝯriaz carnē hr̄e putauerūt: vn̄ cōcupiscat aduersus spm̄:
sed vt in. 12. c. ostēdit nō oz pp̄ hō repugnātiam carnis ⁊
Qō. 40. spūs ⁊ ꝯcupiscētiaꝝ ꝯriaꝝ diuersas aīas ponere: silr. 83.
q. ex diuersis inqt visis diuersus appetitus aīaꝝ est ⁊c̄. ⁊
subdit: nō itaqz ob hoc putādū ē diuersas esse nās aīarū:
qꝛ diuerse sunt volūtates: cū ēt vnius aīe volūtas p tē-
poꝝ diuersitate variet̄ ⁊c̄. ⁊ facit ad ppositū tota qđ il-
la. Itē ꝯ Julianū lib. 6. an̄ mediū. Motib⁹ inqt suis aīa
quos hz f̄m spm̄ aduersat̄ alijs motib⁹ suis quos hz f̄m
carnē. Rursus motib⁹ suis quos hz f̄m carnē aduersat̄
alijs motib⁹ suis quos hz f̄m spm̄: ⁊ iō dr̄ caro ꝯcupisce-
re aduersus spm̄: ⁊ spūs aduersus carnē: ex qb⁹ etiā pz qꝫ
vnius eiusdē aīe sunt tales plēs motus sibi iuicē aduer-
santes: de hoc ēt aliqd in sequēti. q. dicet̄. Sed q̄tū pro
^et nunc dōm ad argu. qꝫ act⁹ appetēdi aliquid est actus re-
nuēdi illud idē: si vterqz sit rōnalis vel vterqz sensualis:
aut nālis: vtiqz ꝯrij sunt: nec vnquā sil' sunt in eodē hoīe:
sed actus appetēdi rōnalis nō ē ꝯrius formalr actui re-
nuēdi sensibili ēt eiusdē obiecti: lz v̄tualr sint ꝯrij: ⁊ istđ
pz: qm̄ appetitiōi rōnali ꝯria ē renuitio rōnalis de eodē
obiecto: ⁊ ista renuitio rōnalis alteri⁹ rōnis ē a renuitio-
T. c. 17. ne sensibili eiusdē obti: ⁊ qꝛ vni tm̄ vnū ē ꝯriū. 10. meta.
segtur qꝫ ista sensibilis non sit illi appetitui rōnali ꝯria
formalr: lz virtualr: vtpote qꝛ in ꝯrios effcūs inclinant.
ad. 2. ⁊ 3 ¶ Ad 2m ⁊ 3m sil' dico. pmo qꝫ nō apparet vlla ipolitas qꝫ
eadem aīa circa idem obiectū habeat vnum actū mere

nālr receptū mediāte sensatiōe illius obti ⁊ transmuta-
tione alicui⁹ organi corpalis ⁊ aliū spōtaneū ⁊ libez p-
uia deliberatiōe creatū. ¶ Ad 4m nego miorē: ad pba- Ad 4m
tiōes in. q. sequēti r̄ndebit̄. dico tn̄ p nūc qꝫ illa scda p-
batio ēt reducit̄ ꝯ arguētē: cū ipse nō negaret qn̄ de⁹ pos-
set illā sensitiuā aīam a corpe separe: ⁊ p ꝯn̄s f̄m rōnem
suā in ea posset sensatio ꝯseruari. ¶ Ad 5m dico. qꝫ aīa Ad 5m
sensitiua in hoīe nō ē extēsa nec mālis: sic̄ nec intellecti-
ua: cū ipsamet intellectiua sit sensitiua. ¶ Ad 6m dico p̊ Ad 6m
qꝫ per idē posset argui qꝫ hō i gnāndo pduceret aīam i-
tellectiuā: qꝛ alias quo ad cōtinuationē sue spēi eēt igno
bilioris cōditionis alijs aīalib⁹: nā aīa itellectiua ē for^a
specifica hoīs: nec alicuius alteri⁹ forme pductio sufficit
ad ꝯtinuationē humane spēi. ¶ R̃n̄o aūt ad argu. prio
cōcedēdo qꝫ hō in gnōne hoīs pducit aīaz aliq̄z sensiti-
uaz: sicut multi ⁊ magni ꝯcedūt: sed ex h̄ nō habet̄ qꝫ in
hoīe sint due aīe distīcte: vna sensitiua: alia intellectiua:
nā sensitiua p̄us itroducit̄: ⁊ deide facta vlteriori dispo-
sitione ad itellectiuā simul corrūpit̄ sensitiua ⁊ ifundit̄
intellectiua: ⁊ sic dōm est de alijs formis subalib⁹ q̄ p̄ce-
dunt animā intellectiuā: ⁊ silr sensitiuā ⁊ vegetatiuā in
mā que disponit̄ ad itellectiuā: sil'. n. cū posterior gnātur
prior corrūpit̄. ¶ 3am ꝯnem probo ex quodaz medio su- 3a ꝯ
pra tacto. Quoniā pluralitas nō est ponēda: ad cui⁹ posi-
tionē non cogit expientia nec rō nec auctoritas sacra: sz
ad pluralitatē formaꝝ subalium f̄m pluralitatem ptiuz
organicaꝝ ⁊ etherogenearum hoīs ponēdā non cogit
auctoritas sacra vt notū est: nec expientia ēt nec rō. pba-
tio. qꝛ oēm talē diuersitatē accn̄tiū reqrit i corpe hūano
vna ⁊ eadē forma subalis ⁊ oēs ptes sic differentes acci-
dētib⁹ ipsa eadē iformat: nā eadē aīa itellectiua forma ē
toti⁹ corpis hūani: igr̄ nō pp̄ diuersitatē accn̄tiū: quā i p-
tib⁹ corpis videm⁹: possum⁹ arguere diuersitatē forma-
rū subaliū. Itez nec pp̄ diuersitatē opōnū: qm̄ eadē for^a i
diuersis: ⁊ eisdē ēt ptib⁹ corpis pōt aliaꝝ ⁊ aliaꝝ opatio-
nū eē p̄n^m p̄mū sicut supra pz. Cū ḡ nō sint alia: vn̄ possit
argui talis diuersitas formaꝝ subaliū: iō nō ē ponenda.
¶ P̄. nec in plantis: nec i alijs aīalib⁹ est diuersitas for- ꝯfirma.
maꝝ subaliū f̄z diuersitatē taliū ptiū. igr̄ nec i hoīe. ꝯn̄a
pz. aīs pbo: qꝛ organizatio corpis ⁊ distīctio taliū ptiuz
p̄uenit aliq̄ mō gnōnē aīe. igr̄ f̄z h̄ tales for^e subales p̄ue
niūt i ptib⁹ corpis ipaz aīam: aut ḡ corrūpūt̄ i gnōne aīe
aut manēt. si corrūpūt̄ vl' alie siles iducūt: ⁊ h̄ n̄ ē dōm:
qꝛ tūc ille frustra corrūperēt̄. aut n̄ iducunt̄ alie: ⁊ tūc se-
quit̄ qꝫ i tali aīato n̄ sit hō diuersitas formaꝝ subalium:
qđ ē ppo^m: si vō manēt: tūc seqt̄ qꝫ erit v̄a subalis gnātio
alic⁹ absqz cuiusq̄z subali corruptione: qđ repugnat toti
phīe. ¶ Cōfirmat̄ p Cōmē. p̊ phyſi. vbi ait. qꝫ si mā hr̄et Cō. 69.
formā ppriā nullā aliā reciperet ipa pmanēte: sz statiz cor-
rūperet̄ q̄cito alia forma gnāret̄: nec pōt dici qꝫ aliqua
vna forma toti⁹ corpis corrūpit̄. Tū qꝛ nō appz qꝫ aliq̄
forma vna p̄us iformet corpus plāte q̄z aīa ei⁹. Tū qꝛ q̄
rōne ille ptiales for^e remanerēt ita ⁊ ista totalis. ¶ P̄. si ꝯfirma°
manēt seqt̄ qꝫ pductio illa nō erit v̄a gnō simplr: sz alte-
ratio tm̄: nā subm̄ deferēs trāsmutationez retinebit sub
vtroqz termio idē nomē ⁊ eādē diffōnē: cū q̄libz subalis
forma ꝯstituat in esse specifico: nec refert q̄tū ad h̄ vtrū
illa forma sit pfecta vl' iperfecta: qꝛ q̄libz ꝯstituit h̄ ali-
quid vnū f̄z spēz: ⁊ p ꝯn̄s ipz manēte eadē for^a erit idem
ipz nō variatū f̄m suā subaz: ac per hoc q̄libz trāsmuta-
tio superueniens erit tm̄mō accidentalis. ¶ Istud con- p̊. ph. 69
firmat̄ per Cōmē. vbi supra. qui per hoc pbat qꝫ mā nō
est aliquid existens actu hn̄s ppriā formā substātialez:
qm̄ tunc gnō in suba eēt alteratio ⁊ forme recepte essent
accidētia: ⁊ h̄ est aliud inconueniēs: qđ ēt segtur in pro-

posito. vz. ꝙ aia itellectiua erit accidens: ⁊ certus sũ ꝙ ista incōueniētia nō minꝰ sequunt̃ in ꝓposito q̃ in eo in quo arguit Cōmē. sicut pz cuilibz volēti attēdere: ⁊ p h excludit̃ ēt vna solō q̃ ab aliqbꝰ dari ꝯsueuit. vz. ꝙ non obstāte ꝙ eadē forma subālis remaneat adhuc erit vera gnō si forma recepta sit subālis: nā p h ēt ꝓbat̃: vt supra ꝓlixiꝰ. dis. 12. q. 1. fuit declaratū ꝙ nulla forma superueni-
T.c.31. ens erit subālis: h ēt incōueniētia seq pz per phm. 2° de gnōne sicut supra. dis. 15. in. 4. ꝯne. q. ꝓbat̃ si dicat̃ ꝙ adhuc erit gnō ꝓ eo ꝙ noua suba gnābitur. s. cōposita ex ꝑcedēte q̃ defert trāsmutationē ⁊ forma noua q̃ acqritur: ita dicā tibi ꝙ cū lignũ calefit ē vera gnō: qꝛ noua suba gnātur. s. ꝯposita ex ligno ⁊ forma caloris: nec poterit ꝓbari ꝙ forma caloris nō sit subālis: aut istō ꝯpositū non sit suba: nisi ex h ꝙ lignū est idē numero ⁊ actu fm spēz ligni qō erat ante trāsmutationē: ⁊ eodē mō i proposito.
4ᵃ ꝯ ¶ Quartā ꝯnem ꝓbo pmo sic. ois suba que ē in hoie est aia vel corpus: ⁊ nō sūt i hoie plures aie. igit̃ i hoie non ē aliq̃ forma subālis alia ab itellectiua: ꝯña pz: qꝛ in hoie est aia itellectiua: vt pz in ꝑcedēti. q. añs quo ad secūdaz ptez ꝓbat̃ ex ꝯne scđa: quo ad pmā vero auctoritate ex-
cap. 19. pressa q̃ habet̃ in de ecclīasticis dogmatibꝰ: sic. n. scribit̃ ibi. duabꝰ substātijs cōstat hō aia tm̄ ⁊ corpe. Ex h autez manifeste seqtur ꝙ ois suba ex qua ꝯstat hō sit aĩa vel corpus. Scđo sic. si in hoie eēt alia forᵃ subālis ab itellectiua vel ipsa eēt forma elemēti vel forᵃ mixti: quā aliq vocāt formā corpeitatis vel alia aia: nō forma elemēti: qꝛ nulla talis manet eēntialr i mixto: vt dis. 15. ꝓbatū ē: nec aliq̃ alia aia: vt pz ex scđa ꝯne hꝰ. q. ¶ Itē si esset aliqua alia aia: aut vegetatiua aut sensitiua: ⁊ siue h siue illa ꝑcessit vtiq aiaz itellectiuaz i mā illa: nā ꝓus: vt cōiter dr̃ embrio viuit vita vegetatiua ⁊ sensitiua anteq̃ infundat̃ aia rōnalis: ⁊ qꝛ nā non corrūpit aliq̃ formaz: vt aliā oīno silem itroducat: qꝛ superflua foret actio eiꝰ: sequit̃ ꝙ si aliq̃ talis aia est in hoie illa eadē ē que ꝑuenit intellectiuā i corpe: ⁊ si sic. seqtur ꝙ noua suba gnāta est. s. hō absq̃ corruptiōe alicuiꝰ sube: sicut iferebat̃ in ꝯne tertia: nec pōt dici ꝙ sit forᵃ corporeitatis vel mixtiōis:
Cōfir. qm̄ ⁊ idē icōueniēs nūc illatū seqtur. ¶ ꝓ. nō magis icōueniens est ꝙ hō aut ps aliq̃ eiꝰ sit belua vel pecus q̃ ꝙ sit lapis vel lignū: aut aliqō ptinēs ad aliq̃ spēm corporis inaiati: cū mior sit cōueniētia iter aiam rōnalem ⁊ tales formas q̃ iter ipm ⁊ alias aias. Sz pmū nō est ponēduz. igit̃ nec 2ᵐ: sed illō seqtur: si ponat̃ aliq̃ talis forᵃ in hoie: nā q̃libz talis ꝯstituit idiuiduum sue spēi. Nec valz refugiū ad distictionē de formis iperfectis ⁊ perfectis: qm̄ nulla oīno forma subālis est extra animā q̃ non sit idiuidua ⁊ singularis ⁊ determiate spēi: ⁊ per ꝯñs cō-
ꝯ 4ᵃᵐ ꝯⁿᵐ stituat singulare dterminate speciei. ¶ Cōtra ꝯnē istā ꝑt argui ꝓbādo spālr ꝙ preter animā itellectiuā sit i hoie: alia forᵃ subālis. s. forma corporeitatis. pmo qꝛ vere ē corpus: ⁊ nō per aiaz itellectiuā: cū illa sit forma spiritualis.
2ᵐ igr̃ p aliā formā subalem. ¶ 2° homo est compositus ex aia rōnali ⁊ corpore: vt oēs concedūt: aut igr̃ corpus ex q̃ ꝯponitur est mā sola: aut mā cum aliquo accn̄te: aut mā cū aia intellectiua: aut mā cū aliq̃ alia forma subāli. non mā sola: qꝛ tunc etiā ignis ⁊ qōlibz elementū: ⁊ silr qōlibet corpus mixtum eēt compositū ex corpore ⁊ forᵃ: qō
8° ph. 30 nullus dicit: sola. n. aialia dicūtur cōposita ex corpore et forma: nec est mā cū accidēte: qꝛ nullum accn̄s est d eēntia hois: nec mā cū aia intellectiua: qꝛ aia itellectiua ē altera ps hois corpori ꝯdistīcta: igr̃ est mā cuz alia forma
3ᵐ subāli: ⁊ hr̃ propositum. ¶ 3° quādo aliquod animal moritur: mā pro nullo instāti est sine forma corpeitatis. aut igr̃ ista pexerat in aiali dū viueret: ⁊ hr̃ propositum: aut ē nouiter itroducta: ⁊ h rōnabilr dici non pōt: qm̄ nullus effectus vnus fz spēm ꝓducit̃ indifferēter a quolibet: ⁊ ab vno ⁊ a plibꝰ fm spēm: nec ēt idifferēter p q̃libz trāsmutationē preuiam: sed a determiata cā: ⁊ a determiata dispōne ꝑuia: nunc āt videmus ꝙ si bos aut aliud aial interficiat̃ gladio vel fuste: aut suffocetur: vel submergat̃: aut aliquo alio mō moriat̃ semp cadauer eius est eiusdē rōnis: ⁊ per ꝯñs forma cadaueris illiꝰ est eiusdem rōnis. igitur non ꝓducit̃ tunc de nouo: sed ꝑerat in viuēte producta a determiato ⁊ ꝓprio gnānte sue spēi: ⁊ ita etiā de hoie ꝓbari pōt. ¶ 4° mortuo aiali manent eadē accn̄a 4ᵐ
numero que prius erāt: igr̃ hn̄t idē subiectū numero: qꝛ accidēs nō migrat nālr de subto i subm̄: nūc āt subiectū eoꝝ nō ē mā pma: qꝛ illa non imediate recipit accn̄a absoluta: igr̃ remanet aliq̃ forma ꝑcedēs ⁊ nō sensitiua: igr̃ corporeitatis. ¶ 5° h spālr probatur de hoie: qꝛ si corpo- 5ᵐ
reitas nō distinguit̃ ab itellectiua seq̄ret̃ ꝙ corpus xpi i sepulchro nūq̃ fuisset ps essentialis nāe humane i xpo: nec fuisset idē corpus viuuz ⁊ mortuū: nec fuisset deitas vnita illi corpori: nisi per nouā assumptionē: qō vr̃ absurdum. Similr nō eēnt eadē corpora sanctoꝝ viua ⁊ mortua: ⁊ p ꝯñs nō essent adorāda: sicut corpa sanctoꝝ: qꝛ illa corpa nūq̃ habuerūt: igr̃ magis ꝯcordat cū fide ecclesie ponere distictōez iter illas formas q̃ vnitatē. Plures alie rōnes adducunt̃ ad idē: sed he sunt potiores ⁊ eis solutis cetere facilr soluunt̃. ¶ Ad pmū dōz. ꝙ hoc nomē Ad pᵐ
corpus equoce accipit̃: quādoq̃. n. significat ipaz quātitatem seu dimēsiones: sicut apud Cōmēta. in de suba or- cap. p.
bis: ⁊ pmo physico. quādoq̃ autez omnem nām seu sub- Cō. 63.
stātiam quātam: vt apud Augu. 7° super gen̄. vbi ait. nos ca. 17.
dicimus nām q̃libet longitudine latitudine altitudine de gnis
spacium loci occupātem: ⁊ isto modo homo est corpus: ⁊ etiā mā eius est corpus. ¶ Moderni autē doctores di- Egi. i de
stinguūt corpus in corpus de genere quātitatis: ⁊ illud ē plaᶜᶜ forᵃ
trina dimensio: ⁊ corpus de genere substātie: ⁊ istud subdiuidunt in corpus qō est genus: ⁊ sic dr̃ de omni substātia ꝯposita ex mā ⁊ forma substantiali: ⁊ in corpus qō significat alterā ptem cōpositi distinctaz ꝯ formā. pmo modo concedo ꝙ homo est corpus. Sciendum tamē ꝙ sicut animal: esto ꝙ significet totum cōpositum: qꝛ tamē eius differentia ꝯstitutiua: vt loquitur mō ꝯsueto significat determinate formā. s. animā: ideo aial dr̃ esse pncipaliter animal per animam: sicut lz corpus qō est genus significet substantiam compositam: ⁊ de illa solum fm hunc modum accipiendi predicetur: qꝛ tamen eius constitutiua differentia significat determinate materiam: sicut patet in diffinitione eius: nam diffinitur ꝙ est substantia materialis: ideo corpus dicitur esse corpus pncipaliter per materiaz: ⁊ sic dico ꝙ homo est corpus p materiam. i. qꝛ ex materia compositus: ⁊ non est corpus per aliquam aliaz formam ab anima intellectiua. ¶ Ad 2ᵐ Ad 2ᵐ
dicendum ꝙ corpus altera ps compositi est sola mā. verūtamē hoc pōt duplr accipi. s. cōiter: ⁊ sic quelibz materia est corpus: q̄uo accipit etiā Cōmen. primo phyco. vbi Cō. 63.
posita distinctione de duplici alteratione. s. substantiali ⁊ accidentali ait: ⁊ cū ꝯsiderauerint istud ꝙ defert vtrāq̃ transmutationem inueniunt ipm idem numero: ⁊ est corpus demonstratū: videmus. n. idez corpus i eodē loco trāsferri d carneitate i terrestritatē: ⁊ d terrestritate i vegetabilitatē ⁊c. ⁊ i p meta. d. ꝙ q̃tuor elnta alterāt̃ ad Cō. 15.
iuicē i accn̄tibꝰ ⁊ forīs s̄balibꝰ remanētibꝰ illis i hac corpeitate singlrai. i. remanēte coꝝ corpeitate singlari: cōstat āt ꝙ illō n̄ ꝑt itelligi nisi d sola mā n̄ d ꝯpoᵗᵒ ex mā ⁊ alia forᵃ subāli. Tū qꝛ i nullo elentoꝝ ē plus q̃ vna forᵃ subālis. Tuz qꝛ sola mā fz ipm est subm̄ gnātionis: sicut

Cõ. 63. pꝫ in eodē cōmē. pmi phyco. per eūdem contra Auicen.
Cõ. 69. ꝛ ifra: nec est cōtra h ꝙ ibidem ait. ꝙ qui ponit hāc ma-
teriam eē corpus peccat: qm̄ tunc accipit corpus ꝓ ipsis
dimēsionibus: quas ibi probat differre a mā: ꝛ istud cla-
rum est volēti aspicere: sic aūt accipiendo corpus cōiter
pōt cōcedi ꝙ ignis ꝛ q̄libꝫ substantia mālis seu corpus
pmo modo dcm̄ est compositū ex corpore ꝛ forma: alio
modo potest accipi spāliter pro mā organizata: ꝛ sic sola
Ad 3m aiata consueta sunt dici ꝯposita ex corpore. ¶ Ad 3m di-
co. ꝙ forma cadaueris ƌ nouo itroducitur: non tñ semꝑ
eiusdē rōnis: sicut assumit argumētū: sicut nec semꝑ eo-
dē mō dissoluit̄ armonia: ꝛ corrūpit̄ cōplexio aialis: sed
aliqñ ꝑ superhabūdātiā vni⁹ humoris: aliquando ꝑ sup-
habūdantiā cōtrarij: ꝛ quādoq3 per excessū vnius q̄li-
tatis: ꝛ aliqñ per excessū ꝯrie: ꝛ iterdū tā varie: vt tā di-
uerse ꝯplexiones generent̄ ꝙ eas ēt diuerse fm spēz for-
me cadaueris cōsequunt̄: qḋ ēt frequenter apparet sensi
bilr ex diuersitate accñtiū ipsoꝝ cadauerū: quāuis etiā
plerūq3 i exteriorib⁹ accñtib⁹ nō percipiat̄ talis diuersi-
tas: nec tñ nego: qn ēt aliquādo diuersis causis possit se-
qui forma cadaueris eiusdē rōnis: nec h est icōueniens:
qm̄ ꝛ h etiā videmus in pluribus effectibus nālib⁹: eū-
dem eni calorem fm spēm causat sol ꝛ ignis: ꝛ sic ƌ mul-
Ad 4m tis alijs. ¶ Ad 4m ꝯcedo ꝙ frequēter multa accidentia
manent eadē numero in eodē subiecto: ꝛ dico ꝙ sola mā
est subm̄ eorum: sicut frequenter dictum est in ꝑcedēti-
bus distictiōib⁹. ¶ ꝓ vel iste ꝗ sic arguit intēdit ꝙ sola
forma substātialis est subm̄ talium accidentiū corpora-
lium: ꝛ h est valde mirabile ꝛ dissonū phycis dictis: ac
etiā veritati: vt pꝫ ex dictis in. q. de dimēsionib⁹. dis. iz.
vel vult ꝙ cōpositum ex mā ꝛ forma sit eoꝝ subiectū:
ꝛ tunc ꝯdicit sibi: nā in. q. ꝑcedēte vult ꝙ nullū accidēs
sit simplicius suo subito: ꝛ per hoc ꝓbat ꝙ sensatio nō est
Ad 5m subiectiue in cōposito ex mā ꝛ aia. ¶ Ad 5m nego omēs
illas ꝯñtias: si in eis capiat̄ corpus pro altera parte cōpo
siti: nā sicut eadem ipsa mā exñs in sepulchro fuerat ꝑs
essentialis nāe humane in xp̄o: ita ꝛ idē corpus existens
in sepulchro fuerat ꝑs nature humane in xp̄o: ꝛ ꝙ tunc
erat mortuū prius fuerat viuū: nā tale corpus nihil aliḋ
erat intrīsece q̄3 ipsa mā: iterum illa fuit vnita v̄bo absq3
assumptione noue rei. Idē ēt dico de corporib⁹ sanctorū
loquēdo precise de eo ꝙ essentialr est corpus: verūtamē
in eis noue subales forme itroducte sunt: qḋ neminē pu-
to debere negare: aliogn pulueres ꝛ cineres in quos re-
soluta sunt multoꝝ corpora sanctoꝝ quos veneramur
fuissent ꝑtes essentiales ipsoꝝ sanctorum dum viuerēt:
qḋ absurdū ꝛ manifeste falsum est. Et ideo q̄libꝫ hꝫ con-
cedere ꝙ tales reliqas veneremur: nō q2 fuerūt ipe ꝑtes
sanctoꝝ: sed q2 pars eoꝝ fuit pars sanctoꝝ. Illam autē
partē dico solā mām. ¶ Addo etiā ꝙ hoc argumētū for-
tius reducit̄ cōtra suum factorē. Nam fm ipsiꝫ 3° quol.
q. 5. forma corporeitatis ꝛ forma mixtionis sūt penitus
idem. Forma igr̄ cineris siue cinereitas est ei⁹ corpeitas.
si ergo corpus est aliqḋ cōpositū ex materia ꝛ forma: cū
cinereitas non fuerit in sanctis viuētibus: sicut nec ipsi
fuerūt ex cinerib⁹ essentialr compositi: seqtur ꝙ ista nō
ad argm pnci. q. sunt illa corpa que habuerūt. ¶ Ad argumēta. q. ad pm
concedo ꝙ in hoīe est aia intellectiua ꝛ sensitiua ꝛ vege
tatiua: q2 eadē ipsa aia est que est homini principiū vi-
uendi sentiendi ꝛ intelligendi: vt supra probatū est: ꝛ ipa
etiam substātia etiā per eā formalr: homo etiam substā-
tia est: ita ꝙ non oportet ponere aliquā multitudinē for-
marū in hoīe: de forma vero corporeitatis dōm ꝙ si su-
matur corpus pro altera parte nō est dicēda alia forma
corporeitatis. Si vero sumatur vt est genus: sic vel itel-
ligimus per formā corporeitatis formā ei⁹ qḋ est corp⁹:
ꝛ sic anima intellectiua est forma corpeitatis: vel itelli-
gimus formā qua ipm̄ pmo est corpus ad modū quo di-
cimus ꝙ hō est homo per aiam rōnalem: ꝛ sic nego talē
formam corporeitatis ꝛ i hoīe ꝛ in quolibꝫ cōposito: naꝫ
vt dcm̄ est supra nō per formā pncipaliter: sed per mām
materialis suba est corpus. ¶ Ad 2am ꝛ tertiam paꝫ ex ad 2. 3. 5
dictis. ¶ Ad 4m concedo cōsequēs ꝛ dico ꝙ talis diuer Ad 4m
sitas accñtium ꝛ operationū non ꝓuenit ex diuersitate
formaꝝ substātialium: sed ex cōditione vnius forme. s.
anime que suum ꝓpriū ꝛ debitū susceptiuum requirit
taliter organizatū ꝛ talib⁹ accñtibus diuersis diuersas
partes māe perficiētib⁹ dispositum ꝛ eadem ipsa in hꝫ
diuersis organis ꝛ ꝑtib⁹ est diuersarū operationū pmū
principium. Et oīa h quilibꝫ ponēs aiam formaꝫ corpo-
ris hꝫ ꝯcedere: nec ꝑter illā pro hꝫ diuersitate accidētiū
ꝛ operationum oꝫ alias formas substātiales in ꝑtib⁹ il-
lis fingere. Qḋ autē dr̄ ꝙ fm h nūq3 posset argui ꝙ aliq̄
differāt specie i genere substātie: dico ꝙ imo: nā lꝫ ex hꝫ
diuersitate in ꝑtibus vnius totalis ꝑfectibilis qḋ est de-
bitū ~~est~~ propriū forme susceptiuum: non possit argui di-
uersitas formaꝝ substātialiū: quādo tñ in proprijs susce
ptiuis ꝛ ꝑfectibilibus talis accidentium ꝛ opationū di-
uersitas reperitur: hñ arguitur diuersitas specifica sub-
stātialis in illis: vñ q2 in corpore cerui qḋ totū cōparat̄
ad suam aiam: vt ꝓpriū perfectibile ꝛ in corpore leo-
nis: qḋ etiā est vnū propriū perfectibile sue anime: vide-
mus hꝫ diuersitatem accñtiū: bene arguimus in eis di-
uersitatem specificaꝫ animaꝝ: nec tñ in diuersis ꝑtibus
eiusdem corpis dicim⁹ animas specie diuersas existere
nō obstāte ꝙ i eis sit diuersitas ꝛ accñtiū ꝛ opationū: q2
nulla eaꝝ ꝑtium ꝑ se est ꝓpriū aie susceptiuum.

¶ Distinctionis. XVI. ꝛ XVII. Questio. III.

Tertio quero vtrū i hoīe potētia sen-
sitiua ꝛ itellectiua realr disti-
guat̄ ab ei⁹ aia. Et arguo pmo ꝙ sic ƌ po⁹
sensitiua: nā potentie sensitiue sunt multe
in hoīe: aia vero tñ vna. igr̄ aliq̄ potentia
sensitiua hoīs distiguit̄ ab aia: ꝛ qua rōne
vna ꝛ q̄libꝫ. ꝯña pꝫ: q2 si quelibꝫ eēt eadeꝫ
anime: essent omnes eedeꝫ inter se: ꝛ per ꝯñs non essent
multe: sed vna tñ: antecedens notum est. ¶ Scḋo ideꝫ 2m
ꝓbat̄ ƌ itellectiuis: ꝛ ꝑ idē mediū sic. memoria ꝛ itellus
ꝛ volūtas i hoīe sūt tres res distīcte. igr̄ q̄libꝫ est res alia
ab aia: ꝯña ꝓbat̄: sic ꝑcedēs: añs ꝓbat̄ auctoritate Aug. ca° vlti°.
4° de tri. d. Cū memoriā meā itellectū ꝛ voluntatē no-
mino singula qdē noīa ad res singulas referūtur: sed tñ
ab omnib⁹ tribus singula facta sunt: nomē. n. horū triū
nominū est qḋ nō ꝛ memoria itellectus ꝛ volūtas mea
simul opata sit: vbi pꝫ ꝙ fꝫ ipꝫ illa tria noīa ꝓ trib⁹ reb⁹
distīctis q̄ sūt i ipso supponūt: ꝛ vnū supponit ꝓ re ꝑ qua
aliḋ supponit: als ñ singlas ad res singlas referūt̄ vt ait.

Ad oppositum arguit̄ per auctoritatē illi⁹ ƌ
spū ꝛ aia: qui ait. anima ē spi- ca° 8.
rit⁹ rōnal ꝛ itellcūalis. ꝛ seqt̄ stati. fꝫ sui opōnis offm̄ va-
rijs nūcupat̄ noīb⁹. dr̄ nāq3 aīa dū vegetat: spūs dū ꝯtē-
plat̄: sēsus dū sentit: aius dū sapit: mēs dū itelligit: rō dū
discernit: memoria dū recordat̄: volūtas dū vult vl ꝯsē-
tit. Ista tñ ñ dr̄nt i suba quēadmodū i noīb⁹: qm̄ ista oīa
aīa vna ē: ꝛ ꝓpetates qdē diuerse: sꝫ eēn⁹ vna: ꝛ paulo post
ēt subdit: has po^as hꝫ añq3 corpi misceat̄. nāles si qdē sūt
ei: nec aliḋ sūt q̄3 ipa. Itē ifra. po^s nāq3 ei⁹ atq3 vires eius
idē sūt ꝙ ipa. ꝛ multotiēs eādē sniaꝫ ponit i illo libello.

Respondeo primo tractāda ē qḋ q̄ ad po^am sēsi-
tiuā. 2° quo ad intellectiuam.

p° artic° Quantum ad pmū est triplex solēnis opi. vna eniz
S. tho. ponit q potētia sensitiua aie est q̄dam
1. p. q. 77 qualitas a corpe τ aīa ēentialr distīcta subtiue exñs non
art. 1. τ 5 in corpe tm̄ neq3 i aīa sola: sed i cōiūcto. Q2 autez h3 po
tentia: gn īmo vlr quelibz po° aie sit accñs distinctum ab
p̄m aīa pbant dupl'r. pmo q2 cū po° τ act° diuidant ens τ q̄d
libz gen° entis: oz q ad idē gen° entis referanī pō τ act°.
Et iō si act° nō ē i genere subē: pō q̄ dr̄ ad illū actū nō pt
eē i genere subē: opatio āt aie nō ē i genere subē: sz in solo
deo ei° opatio est ei° suba: igr pō ad opōnē aie nō ē suba.
2m ¶ 2°: aīa f3 suā essentiā ē act°: si ḡ ipsa ēentia anie eēt i
mediatū opōnis pn̄m semp h̄ns aīam actu h̄ret opa vite:
3m sicut sp h̄ns aīam actu ē viui: sed h̄ est falsuz. ḡ τc. ¶ 3°:
ca. xi. Dyo. de diui. no. dicit q celestes spūs diuidūt i ēentiaz
virtutē τ opōnez: τ multo magis i anīa aliud est essentia
4m aliō pō. ¶ 4°: ab aliis arguit q pō est d̄ scda spē q̄litat]:
igr ē accñs τ distīcta a substantia. Q2 aūt illud accñs sit
subtiue i cōposito: pbaī: q2 ei° pō est sicut subti: cui° ē ope
ratio: vt dicit pn̄s in de som. τ vigi. s3 opōnes potētiaruz
sensitiuaz sūt nō aie soli°: sed toti° cōiūcti: qm̄ tales exer
cēt per organa corpalia. igr τc. ¶ Cōfirmaī p phm i de
som. τ vigi. q dicit q neq3 aie ppriū ē sentire: neq3 corpo
ȝ Tho. vbi. ā. ris: cui°. n. pō ē ei° τ actio. ¶ Ista opi. nō placet mihi eo
q plalitatē rez ponat: ad quā ponēdā nec cogit experiē
tia: nec rō ex expiētia sumpta: nec aliq̄ auctoritas sacra:
q nō expietia p3: nullus. n. expitur aīam τ ei° pōz. q. duo
distīcta: qd nō rō patebit soluēdo: q ēt nec auctoritas sa
pm cra: p3. q2 nullibi i sacro canone h̄r. ¶ Arguo tm̄ τ arguit
ōtra eā pmo sic: oē p qd p sentiens sentit: est pō sensitiua:
c. 14 aīa est h̄mōi3 i scdo d aīa. ḡ τc. ad hāc respōdēdū q forā
accñtalis h̄ ipso q ipsa ē actionis pn̄m a forma subali h3.
/ ōpatiōs Et iō for° subalis est pn̄m pmū, oppōnendz nō pximum: τ
sic itelligit phs. Ex h̄ ad formā rōnis dz dici q maior
nō est vera nisi de eo p qd pxime τ imediate sentiēs sen
ȝ Tho. tit: τ i hoc sensu mior ē falsa. ¶ Cōtra. si aīa nō ē imedia
tū pn̄m sentiēdi posse erit q aliqd inaiatū vere sentiat: nā
poterit de° in corpe creare pōz vel creatā cōseruare non
creādo aīam: hoc āt posito id vtiq3 sentiet: sicut si fieret
calor in corpe absq3 for° subali illud calefaceret: hoc aūt
nō vr̄ ōcedēdū: nā illo casu posito tale corpus nō viueret
cū aīa sit vita corporis: τ p ōñs nec vite operationes ha
beret. ¶ P̄. qua rōne h̄ posset fieri d vna opōne po° sen
sitiue: τ d q̄l3: τ sic de opōnib° appetitiis sensitiui: ex quo
sequitur q aliqs carēs aīa poterit dolere τ tristari timere
Qō. 80. τ esurire τ sitire: h̄ aūt ē ō itētionē Aug. 83. q. vbi contra
Apollinarē negātē xpm habuisse aīaz pbat q ipse vere
aīam habuit ex eo q ipse vere doluit: τ esuriuit: τ cetera
silia passus fuit: vñ ait. q sicut q2 habem° euāgelistaruz
narratiōes p q̄s xpm natū d Maria virgīe cognouim°
τ ōprehēsuz a iudeis τ flagellatū τ crucifixū atq3 iterfe
ctū τ sepultū: q̄ eū corpus habuisse testātur: sic eū habuis
se aīam idicāt affectiones ille q̄ nō possunt eē nisi i anīa:
q̄s euāgelistis testātib° legim°. τ miratus ē Jesus τ ira
tus τ cōtristatus τ exhilaratus τ multa alia inumerabi
lia: sic ēt illa q̄ cōiūctim officia sūt τ corporis τ aie osten
dūt sicuti sūt q esuriuit q dormiuit τc. Et infra subdit:
sicut aūt q2 mādūcauit sine corpore itelligi nō pōt: sic: q2
esuriuit sine aīa fieri nō potuit. Nec ista glosari possunt:
vt itelligaī loq tm̄ de pō nāli: qm̄ tunc nihil contra illuz
probaret: nā τ ille nō dixisset nālr eē factum q xpus ha
buit corpus humanū τ simile aliis: τ tm̄ caruerit aīa hu
mana: sed per singularē pōz dei: τ per ōñs nisi sit simpl'r
impossibile aliquē dolere vel esurire τc. sine aīa non ex
illis sufficiēter argr̄ cōtra eum. ¶ Dices q idez sequitur
contra alios ponētes potētias esse idē qd aīa: nā ipe ope
rationes poterūt fieri per pōm dei absq3 aīa: ac per h̄ ni
hil argueī ō Apollinarē. ¶ Respōdeo q vtiq3 tales q̄
litates que sunt dolor vel esuries τ similes possent fieri
absq3 aīa: sed tūc nulla esset dolor vel esuries nec p eam
aliqs doleret τ esuriret: s3 q aliqs doleat vel esuriat aut
aliqd eiusmodi patiaī absq3 aīa ē penitus ipole: nūc aūt
legim° q xps doluit esuriuit τc. iō bene cōtra illū ōclu
dit q vere aīam habuit. Et iō q dicit Augu. q ille affe
ctiōes non pñt esse sine aīa: nō ē itelligendū quin possint
existere sine aīa: s3 q nō possunt eē tales affectiōes: nam
si fierent sine aīa q̄uis eēnt aliq̄ entitates nō essent tātū
affectiōes tales. vbi gra. dolor vel esuries: τ sic d aliis: sic
si rem illā que nūc in me est visio de° me destructo ōser
uaret absq3 isto: aut ēt i aliquo subto: dūmō nō essz i aīa.
verbi gra. i lapide siue h̄ sit possibile siue nō: illa nō esset
tunc visio: nec lapis: aut aliqd aliud p illaz videret: sicut
in simili diffusius dcm̄ est in lib. p. ¶ P̄. si pō sensitiua. ōfirma°
verbi gra. visiua sit tale accñs exñs in ōiūcto ex organo
visus τ aīa ifor mātē illud sequitur q ad destructionē or
gani destruaī pō visiua: τ h̄ ēt ōñs opi. concedit: sed h̄ vr
vr̄ est ō Aug. i li°. sup gen̄. ad lr̄az i pn̄°. vbi ait: alia. n. ē lux
que sentiī oculis: alia āt qua p oculos agiī vt sentiaī: il
la. n. i corpe: h̄ āt q̄uis per corpus ea que sentit accipiat
inaniatū est: τ paulo post d ista luce qua p oculos agiī: vt
sentiaī τ que p corpus accipit ea q̄ sentit: q̄ nō ē aliud q̄
illud qd nos vocam° potētiā visiuam τ visualez: subdit.
neq3 h̄ cū ministeria desunt corpis: sicut i cecis aut i sur
dis: nā in istoz animis ē ista lux de qua nūc agim°: sed i
strumēta corporis desunt. neq3 illo mō quo i silētio vox
non audiī: cū ista lux ē in aīa τ assunt corpis istrumēta:
sed nihil qd sentiaī iferī: non ḡ qui his causis non sentit
caret ista luce: sed cū talis pō non est in aīa que nec anīa
dici solet: sed tātū vita q̄lis phibeī eē vitis τ arboris τc.
hic nota q in aīs cecorū τ surdoz dicit esse lucem istā: τ
insuper q q nō sentit pp carētiā organoz sentiēdi nō ca
ret ista luce: ex quo p3 q nō destruiī talis pō ad destru
ctionē organi. Qd aūt addit. Sed cū talis pō nō est i anī
ma τc. nō ē accipiēdū sic vt itelligaī q eadē aīa aliquā
do habeat in se talē potentiā: τ aliquādo non habeat: sed
q2 aliq̄ anima talē potentiā non h3: sicut est anima viuē
tium isensibilium seu insentientium: si tm̄ talium vita appel
letur anima: τ ideo addit ipse que nec anīa dici solet τc.
¶ Ad pmā rōnē opi. cū dicit q actus τ pō diuidunt ens Ad rōes
τ qdlibz genus entis τc. aut accipiuntur act° τ pō: vt sunt tho. r°. ā
dr̄e entis seu esse: qd significat vez: τ tūc nihil ad ppo
sitū: vel accipiī potētia pro pncipio actiuo vel passiuo: τ
act° p eo c° dr̄ talis pō: τ tūc illa ppō assūpta. s. q actus τ
pō sūt i eodē genere vlr accepta ē fsa simpl'r τ ō arguētē:
nā vt supra pbatū ē oē accñs mere corpale imediate re
cipiī i mā: ita q imediata pō susceptiua ipoz ē alterius
generis ab eis. Itē f3 hūc doctorē sup 4°. meta. nullum
accñs inheret alteri accñti: τ p ōñs ei° pō nō ē eiusdē ge
neris cū eo. Itē i ppo° eēn° aie f3 eū ē pn̄m po° ēt actiuū
a q̄ fluit τ passiuū seu mā̄le i q̄ recipiī. igr vl eēntia aie ē
accñs: qd ipe n̄ dicet: vl pō ē i h̄ aqd ē ō eū. ¶ Ad 2m redu Ad 2m
co argu. p ō eū: nā pō aie si sit tale accñs f3m suā eēntiā est
act°: iformat. n. subm̄. igr si ipa ē imediatū pn̄m opōnis ip
hēbit i actu opa vite. Rñdo igr τ nego ōñaz: nec pbō valz
qm̄ n̄ oz vt actui p sp sit ōiūct° act° scds: sic i mltis dcla
rari possz. ¶ Ad auctoritatē Dyo. dōm q nō vult aliud Ad 3m
dr̄e: nisi q i oi spū celesti est eēntia virt° τ operatio: q̄ tria
quedā sunt: non tm̄ realr s3 rōne: τ hoc manifeste ipse di
cit. Est. n. textus suus talis. In tria diuiduntur f3m se sup
mūdana rōne oēs diuini itellect° i eēntiā vtutē opōnez.
Et Ugo i ōmēto exponit sup mūdana rōne. i. spūali rōe.

Ad 4m ❡ Ad quartū nego ꝯñaꝫ.nā forma ſubalis ſnquantū eſt
pn^m opatiuū:ſeu p quā aliqd ē potens opari/ɋ̃ūn ſcba ſpē
ɋ̃litatis:nec tñ eſt accñs:vt de accñte nūc loqmur:⁊ ħ ēt
Cō.zo. Cōmē.approbās dcm̄ Alex.7°.phy.in fine idē dič. Que
rit.n.q̄re Ariſto.iueſtigās ad q̄s ſpēs q̄litatis eſt motus
tacuit ibi ſpēm ſcbaꝫ q̄ eſt nālis po^a:⁊ r̄ndet ꝙ Alex. dič
ꝙ iā ɔ̄termiatū ē vl̄r:qɔ̄ nō eſt q̄litas:⁊ itēdit inqt Com.
ꝙ res agūt p ſuas formas ⁊ patiūtur p mām:⁊ mā ⁊ for^e
z^a opi.ē ſunt ſubē neceſſarie.❡ Aliȷ tenētes potētiā ſenſitiuam
Sco.li° nō eſſe accñs dixerūt ꝙ ipſa eſt cōpoſitū qɔ̄dā ex corpo
4.d.45 re ſic mixto ⁊ aia pportionalr̄ pficiēte ad actū correſpō
3.q. dēte tali cōpoſito:vñ ſm iſtos ipſa aia nō eſt po^a ſenſiti
ua loquēdo de po^a totali:ſed ps hui^9 potētie. Hoc dictū
q̄uis abſqꝫ pbatione iuenerim poſitū:vr̄ tñ poſſe pba
cap°z. ri auctoritate Aug.ij.de tri.nā oē in quo ſenſatio recipit
p^m ſubtiue ptinet eēntialr̄ ad potētiā ſenſitiuā:ſed ſenſatio
recipit tā in aia q̄ꝫ in corpe.igr̄ ⁊c̄.Minor pꝫ p Aug.vbi
ſupra:ibi.n.cōmemoratis trib^9.ſ.re viſibili:viſiōe: ⁊ vo
lūtate animi q̄ re viſibili ſenſuꝫ admouet ait:ꝙ pmū nō
pertinet ad aiantis nām:alterꝫ autē.ſ.viſio ita ptinet:vt
etiā in corpe fiat:⁊ per corpus in aia:fit.n.in ſenſu q neqꝫ
ſine corpore ē:neqꝫ ſine aia:tertiū vo ſolius aie eſt:qꝛ vo
luntas.Hic attēdit ꝙ pmo dicit viſioneꝫ fieri i corpore
⁊ in aia:per qɔ̄ pbat minor aſſumpta.Itē dicit ꝙ ſenſus
z^m nō eſt ſine corpe neqꝫ ſine aia.❡ Ad ideꝫ ē alia auctori
capi°iz. tas eiuſdē.io.ſup geñ.veriſſime inqt ſcriptū eſt:caro cō
cupiſcit aduerſus ſpūꝫ ⁊ ſpūs aduerſus carnē:ſed tñ car
nē ſine aia cōcupiſcere nihil poſſe puto:qɔ̄ ois doctus in
doctuſqꝫ nō dubitat:⁊ per ħ ipſi^9 cōcupiſcentie carnalis
cā nō eſt i aia ſola:ſed multo mīus ē i carne ſola:ex vtro
qꝫ aūt fit ex aia.ſ.ꝙ ſine illa delectatio nulla ſentitur: ex
carne āt ꝙ ſine illa carnalis ɔ̄lectatio nō ſentitur. carnē
itaqꝫ ɔ̄cupiſcēteꝫ aduerſus ſpūꝫ dicit apoſtolus carnalē
pculdubio delectationē: quā ɔ̄ carne:⁊ cū carne ſpūs hꝫ
aduerſus delectationē quā ſolus hꝫ.ħ Aug. In his vbiſ
pꝫ ꝙ ɔ̄lectatio ſpūs eſt i ſolo ſpū:ſed delectatio carnis ē
in ſpū ⁊ i carne:que delectatio vtiqꝫ actus ē ſenſitiui ap
petitus:ex quo ſeqtur ꝙ appetitus ſenſitiuus includit ⁊
3m carnē ⁊ aiam:⁊ eadē rōne alie ēt ſenſitiue virtutes.❡ 3°
idē poteſt probari p dcm̄ phi.de ſomno ⁊ vigi.ſupra allē
4m gatū.❡ 4°pōt argui:qꝛ ſi nō ſic eēt ſequeret ꝙ iſtrumē
tum ſeu organū ſentiēdi nō eſſet per ſe reqſitū ad ſenſa
tionē:qꝛ ſi eēt aliquo mō per ſe cā ei^9:nō.n.vllam p ſe cā
litatē hꝫ reſpcū ſenſationis:vt vr̄:niſi ſit p ſe eius ſuſce
5m ptiuū ⁊ cā mālis.❡ 5°.qꝛ alias ſola aia ſuſcipet ſenſatio
nē:⁊ per ꝯñs i ea ſeparata poſſꝫ de^9 ɔ̄ſeruare ſenſationē:
⁊ ſic a corpe ſeparata ſentiret:qɔ̄ vr̄ valde mirabile.Se
cūduꝫ hāc viā pꝫ:ꝙ po^a ſenſitiua diſtiguit ab aia: ſicut ⁊
totū diſtiguit a pte:pꝫ ēt quō potētie adiuicē diſtiguūt.
Quāuis.n.aia humana tota ſit i q̄libꝫ corporis pte:diſti
ctio tñ potētiaꝫ ſaluat pꝑter diſtictionē organoꝫ ⁊ par
tium corpis:cū quaꝫ vna ipſa aia cōſtituit vnā potētiā
ſenſitiuam:vtpote viſum:⁊ cū alia aliā vt auditū:⁊ ſic ɔ̄
aliȷs. In aliȷs vero aialib^9:ſi aia ſenſitiua extēdat in eis
vna ps aie cū vno corporis mēbro conſtituit vnā po^am:⁊
opio.^a alia ps cū alio ɔ̄ſtituit aliā.❡ Alia opi.eſt:ꝙ ſola anīa ē
po^a ſenſitiua:⁊ i ea ſola ſenſatio recipit ſubtiue.Qɔ̄ pro
bat:qꝛ nulla for^a ſimplex recipit pmo ⁊ imediate i ɔ̄po
ſito eſſentialr̄:ſed vel recipit i altera pte tātum vel i vna
imediate ⁊ i altera mediate:alias idē accñs ſil̄ eēt in di
uerſis ſubtis:ſenſatio āt eſt for^a ſimplex.igr̄ ⁊c̄. Iſta vr̄ i
cō.i36.⁊ tentio Cōmē.z°de aia.cōmē.i36.⁊.i37.in quoꝫ pmo ait.
(i37. Sonus q ē i actu ex aiaꝫ:ita mouet iſtrumētuꝫ auditus:
ſic auditus q eſt i actu.i.organū imutatū a ſenſibili p q̄
litatē mouet virtutē auditus:in alio cōmē.ait.ꝙ ſenſus
mouēt vtutes:ſic ſenſibilia q̄ ſunt ex animā mouent ſen
ſus:in qbus pꝫ ꝙ virtutes diſtinguunt ab organis: ⁊ dič
ꝙ mouent ab illis factis:⁊ p ꝯñs nec virtus ſeu po^a iclu
dit organum:nec in organo eſt ſenſatio.❡ Quāuis autē p^m
pma iſtaꝫ duaꝫ opi.mihi valde pbabilis videat: ħ tñ
ſcba plus placet:⁊ iō pter ei^9 pbatiōes adductas confir
mo eā auctoritatibus ⁊ rōne.Auctoritas p^a ē Aug.iz.ſup ca°46.
geñ.d.neqꝫ eni corpus ſentit:ſed aia p corpus quo veluti
nūcio vtit ad formādū in ſeipſa ꝙ extriſecus nūciatur,
Si āt corpus reciperet ſenſationē ſimul cū aia:ita ēt ſen
tiret ſicut ⁊ ipſa.Nō.n.nālr̄ ſenſatio i alio q̄ꝫ in ſentiente
recipit:vult igr̄ Aug.ꝙ organū ipꝫ corporale nō recipit
ſenſationem in ſe imediate:ſꝫ eſt qɔ̄dā mediū velut nū
cius p qɔ̄ ſenſibile ſenſationē cāt i aia.ſ.cāndo ſpēm i or
gano:p quā organū cāt ſenſationē in aia iux̄ premiſſū di
ctū Cōmē.❡ Ad ħ eſt alia auctoritas eiuſdē.i4.ɔ̄ ciui. capi°i5.
dei.vbi ſil̄r loqtur de paſſionib^9 ſeu opōnib^9 ſenſitiui ap z^m
petitus:ait.n.ſic.dolores porro q dicunt carnis aie ſunt i
carne ⁊ ex carne.Quid.n.caro p ſeipſaꝫ ſine aia vl̄ dolet
vel ɔ̄cupiſcit:q.d.nihil.⁊ ſubdit:ſed dolor carnis tm̄mō
offendēdo ē aie ex carne:⁊ q̄dā ab ei^9 paſſiōe diſſēſio: ſič
aie dolor q̄ ⁊ triſticia nūcupat diſſenſio ē ab his rebus q̄
nobis nolētib^9 accidūt:vbi diſtiguit duplicē dolorem.ſ.
carnis ⁊ aie:ſič in.iz°ſup geñ.vt pallegatū ē:diſtiguit du
plicē cōcupiſcētiā.ſ.carnis ⁊ ſpūs:dolorē carnis q maxie
ſpectat ad appetitū ſenſitiuū:dič eē aie exñtl i carne:⁊ eē
ex carne ſeu paſſiōe i ea facta tāqꝫ ex cā:⁊ ipa eſt offenſio
ſeu aie tm̄ diſſēſio.ē igr̄ ſꝫ ipꝫ i aia tm̄ ſubtiue:⁊ tñ i car
ne cālr̄ efficiēs.Supi^9 ēt habitū ē ſꝫ Augu.83.q.ꝙ affe Qō.8.
ctiōes appetit^9 nō niſi i aia eē pñt: ⁊ p ꝯñs vocādo po^am
illɔ̄ pciſe i q̄ p̄ ⁊ imediate recipit act^9 ſola aia ē appetit^9
ſenſitiuus:⁊ idē iudiciū ē ɔ̄ ceteris potentȷs ſenſitiuis.
❡ Ad ħ arguo ēt p Cōmen.rōnē ſatis mihi pbabilē:ſic. 3m
aia hūana ē memoria ſenſitiua.igr̄ ē q̄lꝫ po^a ſenſi^ua hois:
cui^9 ē for^a:igr̄ i q̄lꝫ aiali aia ei^9 ē ei^9 pō ſenſi^ua:ꝯñā p^a pꝫ:
qꝛ idē iudiciū ē ɔ̄ ſingulis:pꝫ ēt ſcba:qꝛ q̄ rōne aia hois ē
pō ſenſitiua hois eadē ⁊ aia bruti ē ei^9 pō: añs probo:⁊ p
auctoritate Aug.io.cōf.aius inqt ē ipa memoria:⁊ decla capi°i5.
rat p cōeꝫ ɔ̄ceptionē.d.nā ⁊ cū mādam^9 aliqd vt memo
riter hēat dicim^9 vide vt iſtɔ̄ i aio habeas:⁊ cū obliuiſci
mur dicim^9.ħ fuit i aio:⁊ elapſū ē aio.ipaꝫ memoriā vo
cātes aiuꝫ:⁊ certū ꝙ loqt ɔ̄ memoria ſēſi^ua ſeu q̄ retinēt
ſpēs reꝫ ſēſataꝫ ⁊ acqſite p ſenſus:vt pꝫ ex.c.io.⁊ plībus 4m
ſequētib^9.❡ Z°.idē pbat rōne:qꝛ ſpēs ſēſibiliū ⁊ cāte p z
ſēſus ſūt ſubtiue i aia itellectiua ⁊ remanēt i ea poſtq̄ꝫ ē
a corpe ſepata:alias ñ hrēt diſtictā memoriā ſingulariū
ſēſibiliū:qɔ̄ ē ɔ̄ ſanctos.Si q̄ nō ipa aia tm̄ ē pō ɔ̄ſerua^ua
taliū ſpēꝫ:⁊ p ꝯñs memoria:vl̄ oꝫ dr̄e ꝙ dū ē ɔ̄iuncta q̄
dā ſpecies ſenſibiliuꝫ ſunt in ea tm̄:quedā vero omnino
eorūdem obiectorū:⁊ ſimil̄r illa repreſentātes ſunt i cor
pore tātuꝫ vel in corpore ſimul ⁊ anima:⁊ horuꝫ vtrūqꝫ
videt ſuperfluuꝫ cū ille quas ſola hꝫ ad oia:pp que iſte
alie ponerentur ſufficiant:aut oꝫ dicere ꝙ ille eedē que
remanent in anima ſepata ſunt in anima ſimul ⁊ corpo
re dum eſt cōiuncta:⁊ tūc ſeqtur ꝙ de cōmuni lege ⁊ na
turali curſu accidens vno tempore iformet aliqɔ̄ ſubie
ctum ſaltem partiale:⁊ alio tempore non informet illɔ̄:
qɔ̄ non videt eſſe cōcedēdum.❡ Sed circa dictū iſtud Dub^m
eſt grande dubium:quoniaꝫ ſicut Aug.dicit.7°.ſup geñ. ca°i4.
quidam ventriculus in medio cerebri organum eſt me
morie:quo aliqua paſſione leſo comptuꝫ fertur hominē
amittere memoriam eorum: quorum prius habebat.ħ
aūt non cōuenit:niſi per corruptionē ſpēi.igitur illa ſpēs
prius erat i illa pte corporis.qɔ̄ pbat:qꝛ nihil qɔ̄ ē i ſola
aia ſubtiue corrumpit per corruptionem factā in corpe.

Rn° ¶ Respondeo q suppositio eē verū qd dr̃ q̄cūq; ipsi⁹ sit
cā quā pro nūc latere me fateor:ñ seqtur tñ illatū:qd pz:
qz in tali casu non solum ille sic lesus videt̃ amisisse me/
moriā:seu poti⁹ spēs re⁊ sensibiliū:sz ⁊ isensibiliū si ali/
quo⁊ prius habebat:⁊ tñ spēs tales nullatenus imedia/
te ptez aliquā corporis iformant. ¶ Ad ea q̄ p pcedēti
rn̄o ad rōnes p op. Sco. opi. adducta sunt respondeo. Ad primaz auctoritatem
Aug. dōm q visio fm eū fit in corpore mediate tñ:qm̃
fit imediate in aia iformāte ipm:fit etiaz per corpus in
animam:qm̃ a specie causata in organo causat̃ in aia vi/
sio:⁊ qz volūtas de qua ibi loqtur nō imediate cātur ab
aliquo qd imediate corp⁹ iformet. idcirco eā dicit solius
esse aie. Quod vero addit̃ q sensus nō est sine corpe ⁊c̃.
dōm q sensus pōt accipi dupl̄r: vno mō p ipsa vi sēsitiua
que nō ē aliud q̄ȝ ipsa aia iformās talē corpis ptē: ita q
hoc nomē sensus vl' spāle vt visus significat aiaz conno/
tādo certā ptem corpis qd iformat:⁊ pp istā cōnotatio/
nez pōt dici q sensus nō ē sine corpe:⁊ ɔstat ēt qd nō est
sine aia:cū ipse sit aia:⁊ scd̃z hūc modū aia sepata non dr̃
sensus q̄uis ipsa possit dici sensus:si accipiat̃ sensus pro
ca°. 9. potētia sensitiua absolute:⁊ sic dicit auctor de spū ⁊ aia:
cū ait. q aia cum sepat̃ a corpore secū trahit sensuz ima/
ginationē itellectū ⁊ rōnez ⁊c̃. Si igr̃ pmo isto mō acci/
pit̃ sensus visio fit i sensu imediate:alio mō accipit̃ sen/
sus p istrumento per qd aia sentit:cū cōnotatione tamē
aie iformantis ipm:vñ visus fm hunc modū est oculus
aia iformatus:⁊ ideo nō est sēsus etiā sine aia pp qd ocu/
T. cō. 9. lus mortuus ñ dr̃ nisi equoce oculus: vt dr̃. 2°. de aia: ne/
q; est ēt sine corpore cū ipm sit corpus:⁊ sic accipit sensū:
idē Augu. vt pz circa pn̄ capituli. Jn sensu aūt sic acce/
pto fit ēt visio:sz mediate:vt dcm̄ ē. ¶ Ad aliā auctori/
tatē satis pz:qd dōm est ex his que ex. 14. de ciui. dei p/
xime allegata sunt. Silr̃ eni itelligit de ɔcupiscētia car/
nis ⁊ de dolore carnis:nā tā h q ille i sola est aia subtiue:
⁊ est a carne causalr̃ ⁊ effectiue. Qd vero i fine auctorita/
tis ponit̃ q. s. ɔcupiscentiā carnalē cū carne ⁊ de carne:
neq; itelligendū ē q hz illā cū carne. i. extñs cū carne vl'
in carne:sicut ēt dicit q dolores carnis aie sunt i carne. i.
aie existētis i carne:hz ēt illā d carne. i. ex carne:⁊ qz aliā
ɔcupiscētiā vel delectationē que vocat̃ ɔcupiscētia spūs:
qualis est illa quā signat pphēta cū ait:ɔcupiscit ⁊ defic̃
vel desiderat aia mea i atria dñi:⁊ alie de qb⁹ idē Aug.
statim exēplificat:nō hz spūs ex carne:ideo dicit q eam
in d sō. ⁊ vigi. solus hz. ¶ Ad pbm dōm. q nō ideo dicit nō esse aie p/
priuz sentire:qz ipsa sensatio i alio sit subiectiue pticulr̃
q̄ȝ in aia:sed qz sensatio nō fit i aia:nisi per corpus: vt di/
ctū est ad aucto. pmā Aug. ⁊ h sensus pz ex eo qd imedia/
te subiūgit phs:seqtur. n. q vero dr̃ sensus vt actio mot⁹
quidē p corp⁹ aie est:⁊ ex ista cā cōcludit. Manifestum
qm̃ neq; aie ppria passio:neq; inanimatū corpus pole ē
sentire ⁊ reddit singula singulis:vt qm̃ est p corpus:iō ñ
est ppria aie:qz vero est aie iō inanimatū nō est possibi/
Ad 4m le sentire. ¶ Ad 4m pz ex dictis:nā istrumētū p se reqri/
tur ad sensationē tāq; p se susceptiuū spēi causatiue sen/
sationis:no. n. qlibz spēs nata est cāre q̄libz sensationem:
sed determiata determiatā:vñ spēs nata imediate cāre
visionē i aia nō est nata cāre i ea auditionē nec econtra.
Silr̃ spēs nata cāre visionē ita pōt nālr̃ cāri i organo vi/
Ad 5m sus seu i oculo q nō i aure. ¶ Ad 5m ɔcedēdo ɔñs. s. q sē/
sationē posset deus i aia sepata ɔseruare:⁊ vlteri⁹ conce/
do q si cetera reqsita ad h q talis q̄litas sit sensatio cō/
currerēt:aia sepata sentiret. nec video cur alicui theolo/
ɔ3m op. 2a go h debeat eē mirabile. ¶ Sz ɔ ɔnem istā in se potest
obyci. Primo qz seqtur q ois sensatio hois sit itellectio:
cum quelibz sit i itellectu. Jtez q sensus sit itellectus ⁊
ecōuerso:cuius oppo^m pbat phs 2°. de aia. ¶ Tertio. se/ t. c. 152.
quit̃ q sit vnus sensus tm̄ in hoie:sicut vna tātū in eo est 5m
aia. ɔtra Augu. 2°. de li. ar. ponētem. 5. sensus exteriores ⁊ ca°. 6. ⁊ 7
preter illos adhuc sensuz quēdā iteriorē:q sensuū nume
rus vulgatissimus etiā ē apud oēs phos. ¶ 4°. tūc eadez 4m
po⁹ esset appetitus sensitiuus ⁊ itellectus:qd est ipole cū
sibi i suis desideriys plimū aduersent̃ scd̃z sanctos. ¶ 5°. 5m
seqtur vnū absurdissimū. s. q visio sit i aure:⁊ auditio in
oculo:⁊ gustatio i pede:⁊ p ɔñs q hō videat per aurē au/
diat p oculū ⁊ gustet p pedez ⁊ vl̄r per quālibet ptez cor
poris pcipiat quelz sensibilia:⁊ pz ɔñs:qz aia i qua subti/
ue dicunt̃ eē iste sensatiōes i q̄libz est corpis pte. ¶ Ad Ad pm
pmū dico q p itellectionez vno mō possumus itelligere
oēz noticiā formalr̃ existētē i itellectu:⁊ sic ɔcedo q q̄ȝ/
uis non ois sensatio sit itellectio:qz nō sensatio bruti. ois
tñ sensatio hois est itellectio:alio mō p itellectionē pos/
sumus itelligere tantū noticiā itellectus:ad quā nō ime/
diate per se mouet organū corpale seu aliq̄ forma extñs i
eo:⁊ tūc falsum est q sensatio sit itellectio: h duplex ge/
nus noticie i ipsa aia distiguit Augu. 7°. sup gen̄. his iquit cap°. 10.
sensib⁹ q̄si nūciys accipit aia qcqd eā corporaliū non la/
tet:⁊ paulo post subdit q nūc qd ex ceteris emittat ania
non adiuuat̃:nisi ad corporeas formas coloresq; sentiē/
dos:⁊ addit. habetq; ipsa inumerabilia longe dissimilia
cūcto generi corporū:que nō nisi i itellectu atq; rōne cō/
spiciat:quo nullus sensus carnis aspiciat. ¶ Ad 2m dōm: Ad 2m
q vt supra dcm̄ est sensus dupl̄r accipit̃:vno mō p istru/
mēto corpali:quo sentiēs sentit:⁊ sic nullus sensus ē itel/
lectus:alio mō accipit̃ sensus p vi seu po⁹ q̄ sentit:⁊ sic lz
nō ois sensus sit itellcūs:sensus tñ hūanus ē intellectus:
qz est ipsa rōnalis aia q̄ vtiq; itellectus est:licz nō vna sz
alia ⁊ alia rōne dicat̃ sensus ⁊ itellcūs:⁊ h expsse pz per
auctorē de spū ⁊ aia:vt allegatū ē i pn̄°q. ¶ Ad pbm au/ 2. a. t. cō.
tez dōm:q ipse nō pbat nec pbare itēdit q i hoie sensus 152.
⁊ itellectus po⁹ distiguātur:sed hñ vult ⁊ probat q itel/
ligere ⁊ sentire nō sūt idē ɔuertibilr̃ ⁊ diffinitiue vt opi/
nabant̃ antiq. vñ pmo pbat qd nō oē sentire est itellige/
re:deide q nō omne itelligere ē sentire:sicut pz attendē/
ti. ¶ Ad tertiū si accipit̃ sensus p organo. nego ɔñam:si Ad 3m
pro po⁹ cōcedo ɔñs. s. q est tm̄ vnus sensus i hoie:q̄uis
pp diuersa exercitia variys noib⁹ nūcupet̃: ⁊ aliqñ plēs
sensus:licz iproprie eē dicant̃: h ēt pz p auctorē lib. d spū
⁊ aia. ait. n. sensus minus ē i aia:⁊ idē q ipsa ēt cū corp⁹ ñ ca°. 4.
sit:corpore⁹ dr̃:⁊ cū itellcūs nō sit nisi vn⁹ sensus:verum/
tamen p exercitia varia necessarie nūcupant̃. Dicit̃ aūt
sensus imagiatio rō itellcūs vel itelligētia:⁊ h oia nihil
aliud sunt q̄ȝ ipsa:alie ⁊ alie inter se pprietates pp varia
exercitia:sz vna eēntia rōnalis ⁊ vna aia. Augu. āt p sen/ capit°. 2.
sus itelligit organa sentiēdi:sic pz. q. de tri. ⁊. 7°. sup gen̄. capi°. 10.
⁊ plurib⁹ sequētib⁹. ¶ Ad 4m dōz q appetit⁹ sensitiuus Ad 4m
⁊ itellectiuus i hoie nō sūt due po⁹ eēntialr̃ disticte:sz ea/
dez ipa aia iquātū scd̃z sensualē motū mouet̃ vl' mobilē
ad appetitionē dr̃ appetit⁹ sensitiuus:inq̄ȝm āt scd̃z itelle
ctualē apphēsionē dr̃ appetitus itellectiu⁹. Cōtrarietas
vero illa nō ē accipiēda velut diuersa⁊ aia⁊ aut poten/
tia⁊:sed tm̄mō diuersa⁊ dlectationū aut ɔcupiscētiarū
eiusdē aie aliter ⁊ alr̃ mouēte fz Aug. 10. sup gen̄. Cōmē. capit. 12
etiā. 3°. de aia. vult q eadē po⁹ sit volūtas ⁊ appetit⁹:sz vt Cō. 50.
ait:si desiderauerit p cogitationē dr̃ volūtas:si fuerit si/
ne cogitatiōe dicet̃ appetitus:vide cōmētū illd:qz plura
ibi sūt ad ppositū. ¶ Ad 5m ɔcedo q sicut itellectio ē i/ Ad 5m
mediate i aia ⁊ mediate i q̄lz pte corpis sic ⁊ visio ⁊ sen/
satio q̄libz:nec tñ q̄lz ps corporis audit vel videt:sic nec
etiā ⁊ q̄libz itelligit:nec ēt hō audit p oculū:sed p aurez
qz per aurem ⁊ nō p oculū causatur auditio in aia eius.

2ᵒ arti. De secundo articulo dico ꝯñr φ ipsa aīa rõnalis est itellectus et voluntas: ita φ nec intellectus est res distincta ab essentia aie nec etiam volũtas. ista ē intentio Aug. in sermone de imagine. vbi
cap. ii. ait. Anima est intellectus. aīa est memoria. aīa est voluntas. Item. 10. de tri. dicit φ hec tria. memoria: intelligentia ꝛ volũtas nõ sunt tres vite: sed vna vita: nec tres mentes: sed vna mens. ꝯñr nec tres subẽ: sed vna suba. ꝛ i fine capituli ait. ħ tria vnũ vna mens vna eẽntia. Alie auctoritates possent adduci. sed nõ curo: qꝛ iste sufficiunt. Ad hoc mouet me maxime ratio tacta in p̄cedenti articulo. qꝛ pluralitas rerũ nõ est ponẽda: ad quã nec expiẽtia nec rõ ex experiẽtia p̄cedẽs nec auctoritas sacra cogit. aliqͣ eni frustra poni vr. nullũ p̄dictoꝝ cogit. de auctoritate. n. ꝛ experiẽtia clarũ est. de rõne ex experiẽtia sumpta pbo. si qua enim esset sumeret̄ ex eo φ experimur in nobis diuersa genera opationũ aie. aut qꝛ experimur in nobis diuersos modos opandi. s. libere ꝛ nãlr. Sꝫ ex p̄mo nõ põt argui sufficienter distinctio realis potẽtiaꝝ. alias oporteret ponere in vno homine plures potentias intellectiuas ꝛ plures volitiuas: cũ plura genera actuũ intellectualiũ experiamur: ꝛ similr voluntarioꝝ. nec ex 2ᵒ. qm̄ ẽt scd̄m opi. ꝯriaꝫ eadẽ volũtas respectu quorũdaꝫ obiectoꝝ elicit quosdã actus nãliter ꝛ respectu alioꝝ elicit actᵘ quosdaꝫ libere. ex quo pꝫ φ p̄pter talẽ diuersũ modũ opan
ꝯfirmat̄ ꝯ̄ ꝯ̄nem di nõ opꝫ ponere diuersas potentias realr. igit̄ ꝛc̄. ¶ ꝓ. pbatũ est in p̄cedẽti articulo φ aīa ipsa est potẽtia sensi
cap. 7. tiua. igitur aīa humana ipsa seu rõnalis ē sua poᵃ intellectiua. Cõtra ħ tamẽ vident̄ alique auctoritates. vna est Aug. 15. de tri. vbi ait φ si detracto corpore sola aīa cogitet̄ aliquid eius est mens tanq̃ caput eius vel oculus vel facies. Sed non hec vt corpora cogitanda sunt. nõ igitur
2ᵐ aīa. sed qd̄ excellit in aīa mens vocat̄. ¶ 2ᵒ. si nõ distiguerent̄ ħ adinuicẽ. vt ab anima: sequeret̄ φ sicut intelligimus per intellectũ: ita intelligeremᵘ per voluntatẽ: ꝛ sic diligimᵘ per voluntatẽ: ita diligeremᵘ per intellectũ. sed hoc est falsum s̄m Aug. ibidẽ. ostendens. n. dissimilitudinem trinitatis reperte in anima nostra ad trinitatem incausatam ait sic. Itaq̃ in hoc magna distantia est φ siue mentem dicamus in homine eiusq̃ noticiam ꝛ dilectionẽ siue memoriã itelligẽtiã ꝛ volũtatẽ nihil mẽtis meminimᵘ nisi p memoriã: nec itelligimᵘ nisi p intelligẽtiã: nec amamus nisi p volũtatẽ. at vo in illa trinitate qs audeat dicere patrem nec seipsum nec filium nec spũꝫ sanctũ in
3ᵐ telligere ꝛc̄. ¶ 3ᵒ. infra vult φ quelꝫ persona diuinaꝝ est
cap. 17. memoria intelligentia ꝛ volũtas. nec ista distant in eis. in nobis aũt aliud ē memoria: aliud intelligentia: aliud dilectio siue caritas. ¶ ꝓ. frequenter Aug. loquitur de eis velut de pluribus ꝛ distinctis rebus. vñ vt supra habetur loquẽs de eis dicit. ħ tria ꝛc̄. ¶ 4ᵒ. anselm. d̄ ꝯcor. si
4ᵐ cap. 29. cut habemᵘ in corpore mẽbra ꝛ. 5. sensus. singula ad suos vsus apta: quibus quasi instrumẽtis vtimur ꝛc̄. ita aīa hꝫ in se q̃sdaꝫ vires quibus vtit̄ velut instrumẽtis ad vsus congruos. Est nãq̃ ratio in aīa qua sicut suo istrumento vtitur ad rõcinãdũ: ꝛ voluntas qua vtit̄ ad volendũ. non est. n. rõ vel voluntas tota aīa: sed est vna q̃ aliqd in aīa. ħ
5ᵐ ipse. ¶ 5ᵒ. magister sñiaꝝ li. p̄mo. d. 3. expresse dicit φ illa tria nãles p̄prietates seu vires sunt ipsiᵘ mẽtis ꝛ a se inuicẽ differunt: quia memoria nõ est intelligentia vel volũtas: nec intelligentia volũtas siue amor. ꝛ ante p̄misit φ dictũ Aug. quo ait φ sunt vna mẽs ꝛ vna essentia nõ est
Rñō. veꝝ iuxta p̄prietatẽ sermonis. ¶ Pro solõne p̄dictoꝝ sciendũ ē φ cũ aīa sit poᵃ ꝛ p̄nᵐ multaꝝ opationũ in hoie: diuersa vt supra dictũ est sortit̄ vocabula. quoꝝ aliqd̄ significat ipsaꝫ essentiaꝫ aie ꝯsignificãdo determiate quasdaꝫ opationes in quas põt. verbi gratia. intellectᵘ significat essentiaꝫ aie cõnotando determinate opationẽ que ē intellectio. vñ idẽ signãt illã cadẽꝫ essentiã cõnotãdo aliaꝫ opationẽ eiᵘ q̃ est velle: vt est ħ nomẽ volũtas: ꝛ ita ē de multis alijs. ꝛ qꝛ talia nomĩa sic ꝑtialr exprimunt eam nõ partialitate intrinseca. naꝫ qd̄libet eaꝫ totã signãt ꝛ p tota supponit: sed partialitate. q. intrinseca. p eo φ nõ oia in que põt: sed aliqua ex illͥ determinate dat intelligere. ideo d̄r aliqñ φ intellectᵘ ꝛ volũtas ꝛ hõ sunt aie ptes et dicunt̄ etiam pluralr potentie: ita φ inq̃tũ põt in ista d̄r vna potentia: inq̃tum aũt in illa d̄r alia poᵃ. ꝛ iõ dicit auctor de spiritu ꝛ aīa. tota aie essentia in suis potentijs cõsistit: nec per ptes diuidit̄ cum sit simplex ꝛ indiuidua. ꝛ si aliqñ hr̄e ptes d̄r rõne potius silitudinis q̃ veritate cõpositionis intelligendũ ē. simplex suba ē aīa nec aliõ. nec minus est rõ in suba q̃ aīa. sed vna eadẽq̃ suba hꝫ diuersas potentias. i. hꝫ φ diuersa sortit̄ vocabula. Iteꝫ docet Aug. 12. de tri. Intellectuꝫ iquit nostrũ ꝛ actionẽ vel ꝯsilium ꝛ excecationẽ vel rõnẽ ꝛ appetitũ rõnalẽ: vel si quo alio mõ significantius dici pñt vna mẽtis nã ꝯplectitur. ꝛ statiꝫ sequit̄: cum igitur dissentimus de nã mentis humane de vna quadã re dissentimus: nec eã in ħ duo que cõmemoraui nisi per officia geminamᵘ. Ex his pꝫ φ rõ ꝛ appetitus non sunt due partes mẽtis neq̃ due res ſꝫ vna tm̄ s̄m diuersa officia distincte signãta: per qd̄ etiaꝫ ꝯ̄ p̄ns p̄ncipalr confirmat̄. Ex his ad p̄mã auct. Aug. dõꝫ φ nõ intendit φ mens sit quedam nobilis ps aie ad modum quo caput vel oculus pars est i corpore. sed cũ aīa humana sit homini p̄nᵐ vegetandi ꝛ sentiẽdi ꝛ appetendi ꝛ intelligendi ꝛ volendi ꝛ multaꝝ opationũ: nec ipsa dicatur mẽs inq̃tũ ē vegetatiua vel sẽsitiua: ſꝫ inq̃tũ itellectiua ꝛ intellectualr volitiua: iccirco mẽs q̃si q̃dã pars aie dicitur: ꝛ qꝛ illi actus penes quos aīa d̄r mens sũt nobiliores ceteris in quos põt. iõ mens d̄r nobiliᵘ aliquid seu nobilior aie pars. Est ergo sensus: nõ igitur aīa: ſꝫ qd̄ excellit in aīa mẽs vocat̄. i. non igit̄ aīa absolute d̄r mens: sed s̄m excellentiam ꝯsiderata vocat̄ mens. ¶ Ad 2ᵐ dõm. φ hec noĩa intellectus ꝛ voluntas aliqñ sumunt̄ ad significandum opationes. que sunt intelligere ꝛ velle. aliqñ aũt ad signandũ potentiã intellectiuã ꝛ volitiuã. si p̄mo modo accipiant̄ nõ arguit ad p̄poᵐ. Si secũdo mõ tũc dico φ si attendamᵘ precise veritatẽ dicti ꝯcedendũ ē φ nos intelligimus per volũtatẽ ꝛ volumᵘ per intellectũ. vñ Com. 3. de aīa. virtualr ħ ꝯcedit. d. desideratũ mouet itellectũ ꝛ tunc desiderabit intellectus. ꝛ cũ desiderauerit tũc mouetur homo a virtute desideratiua: que est intellectᵘ aut imaginatio. ecce φ intellectus desiderat ꝛ est virtus desideratiua. ꝛ p ꝯñs hõ desiderat per itellectuꝫ. Si aũt attendamᵘ nõ solum veritatẽ dicti: sed pseitateꝫ. ꝛ p ꝯñs artificiositatem: quoniaꝫ sicut. dicit phs p̄mo phicoꝝ. Maxime p̄prie dicimus medicũ aliqd facere: aut pati si s̄m φ medicᵘ ħ patiat̄ aut faciat. ꝛ Comẽ. ibi dicit φ passio aut actio nõ attribuũtur rei p se nisi hꝫ φ est illud cui attribuũtur: ꝛ intentio est p̄dicatio q̃ est p se. ħ est φ in locutione artificiali. ꝛ maxime p̄pria cum actio aut passio attribuunt̄ alicui intelligit̄ φ cõpetat illi inquãtũ tale. Si ħ inquam attendamus nõ est cõcedendum φ hõ intelligit per voluntatẽ aut φ itellectᵘ vult: qꝛ pp̄ d̄riaꝫ cõnotatoꝝ iste nõ sunt per se ad intellectũ p̄missuꝫ. qꝛ nec intellectus inq̃tum intellectus vult: nec hõ inq̃tuꝫ intelligit vlt. Et ob hãc cãm auctores intelligendi sunt tales locutiones negare: nõ qꝛ sint false: sed qꝛ non sunt locutiones p modũ artis ꝛ sciẽtie. ¶ Ad auctoritatẽ Aug. dico φ illis terminis memoria intelligentia ꝛ voluntate vtit̄ pro actibᵘ. ꝛ scd̄ꝫ ħ maxime pꝫ d̄ria quã intẽdit: q̃n

Right margin notes: cap. 8. · cap. 3. · cap. 4. · .15. d̄ tri. cap. 7. · Ad 2ᵐ · Cõ. 49. · T c 74 · Cõ. 74. · Ad 2ᵐ 15. d̄ tri.

quelibet psona diuina est sua memoria & intelligentia & voluntas. Et memoria ē intellectiua seu intellectio & volitio. i nobis aūt nō sic. Uel potest dici q̄ si accipit p̄ potentia ponit illas negatiuas deuitans affirmatiuas oppositas non tanq̄ falsas: sed tāq̄ inartificiales. mihi tñ prima solutio magis placet: eo q̄ plene p3 ex textu. ¶ Ad 3m
Ad 3m dico similiter q̄ illa accipit pro actibus. & istud clarum ē satis: eo q̄ illud vocabulū caritas nūq̄ cōsuetuz est poni
ad cōfir. pro aliqua po[a] anime. sed tñ pro actu vel habitu. ¶ Ad illud qđ addit de plurali locutione dōm: q̄ locutio vtiq̄ est impropria: vsitata tñ est ad explicandū distincte multa in que potest: seu q̄ ipsa est multe potentie per equiualētiā. a sīli ēt Aug. 9. super geñ. dicit pluraliter. video ab
cap. 26. sconditas esse quozūdā factoz causas: tñ cuz ipsa simplicissima sua voluntas vnica sit oīuz cā p̄ma: sed p̄pter ei[9] diuersos effectus pluralr causas eius dicit: sic docet magister. 18. d. h[9] scđi. Et scđm hūc sensuz ego loquor sicubi
cap. 17. me contingat circa istaz mā3 sic loqui. Qđ Aug[9]. dicit h̄ tria non debet mouere. nam in. 15. de tri. de intelligentia memoria & voluntate in deo loquens dicit q̄ omnia tria h̄ omnes & singule psone hñt nec distant in eis: ita q̄ dicit illa tria. & cū h̄ dicit q̄ nō distiguunt: sicut & verū est.
Ad 4m ¶ Ad ansel. & magistrū simul quāuis aliqui conent eos exponere. dico tñ q̄ mihi apparet eos fuisse illius opi. sicut & multi alij solēnes doctores. q2 tñ Aug. videt mihi eis cōtrarius. nec necessitatē video ponendi h[o] distōnez: idcirco teneo oppo[m] salua semper alioz reuerētia. ¶ Ad
Ad ar[m] p̄ncipa. primū argumentuz. q. p3 responsio in articulo p̄cedenti. ¶ Ad scđm dico q̄ Aug. accipit illa pro actib[9] nō pro potentijs. & h̄ etiam coguntur concedere alij: cum ipsi non ponāt q̄ memoria & intellect[9] sint due po[e] realr distīcte.

¶ Distinctionis. XVIII. Questio. I.

Uper distinctionez. 18. in qua magister agit de formatione mulieris ex costa viri. Quero vtrū ex costa illa absq̄ alterius mãe additamēto fuerit corpus eue formatū. arguit q̄ sic. ¶ Primo
p̄[m] auctoritate magistri in distinctione p̄senti dicentis q̄ de sola ipsius coste suba sine omni extrinseco additamento per diuinaz po[em] multiplicata mulieris corpus est factum.

Oppo[m] **Ad oppositum** arguit: q2 si ita fuisset sequeretur q̄ corpus p̄me mulieris fuisset multo rarius corporib[9] aliaz: qđ non ē credēdū. ɔña declaratur. nā quanto in eadez extēsione mā est paucior tanto est rarior. igitur si ex sola mā coste ē corpus eue formatuz tanto fuisset rarius corpore viri q̄ plures portiones mãe eq̄les portioni mãe que fuit in costa illa fuerūt in tanta q̄titate corpis viri q̄nta fuit tota statura mulieris. Sed constat q̄ multo plures portiones tales fuerūt: eo q̄ nō nimis excedat in statura corpis vir mulierē. S3 constat q̄ corpora aliaz mulierū posito q̄ sint corpibus viroz rariora. nō tñ scđz tantū excessuz. igit corpus eue fuisset multo rarius q̄ sint corpora aliaz mulierū. Nec ē opi. magistri & Hug. de sa. li. p̄mo ad p̄tē affirmatiuā: &
parte. 6. c. penul vtriusq̄ rō est. q2 si de[9] ad p̄ficiedū mulieris corpus aliā mā3 addidisset magis fuisset illud additū q̄ costa. & per ɔñs poti[9] ex illo q̄ ex costa corpus mulieris dici factum debuisset. Scriptura aūt geñ 2. dicit. Edificauit deus costā quā tulerat de adā in mulierē. nec de alia mā fac mētionē. Possibilitatē autez h[o] p̄bant ex illo miraculo xp̄i quo de quinq̄ panibus sua bñdictione multiplicatis quinq̄ milia hominū saturati sunt. sicut. n. fuit possibile deo illos panes in tot plures multiplicare absq̄ alio additamēto: sic fuit pole illā costā ad maiorē q̄ntaz voluit magnitudinē trahere absq̄ oī additamēto. ¶ Pro declaratione h[9] positionis distinguit Hug. sex opa: qb[9]. vt ait: fiunt quecūq̄ fiūt. vnū est opus creationis. cū. s. de nihilo aliquid fit. Scđm ē opus multiplicatiōis: quo. s. de aliq̄ fiunt aliq̄ scđz subaz & q̄titatē in maius seu cū de aliquo aliquid maius fit. Tertiuz est opus minutionis vtputa cū de aliquibus aliqđ fit in minus: seu qđ magnū factuz est minus. 4m est opus diuisionis: quo. s. de aliq̄ fiūt aliqua. non tñ s̄m suba3 & q̄titatē in maius: sed in min[9]: sic cum totū in partes diuidit. 5m opus est ɔpositionis vel ɔiunctiōis: cū. s. ex aliquibus aliquid fit. nō tñ scđz suba3 & q̄titatem in minus: sed in maius: velut cū p̄tes in totū vniuntur. 6m est opus anihilationis cū aliqđ in nihiluz redigitur. Hoz sex quatuor dicit eē p̄pa diuine virtuti. s. tria p̄ma & vltimū: quartū vo & q̄ntū dicit ɔuenire creature: cuius opus inquit recte p̄pterea nihil esse dr: q2 per eius opus essentijs rerū siue in cōiungendo diuisa siue in diuidendo ɔiuncta nihil tollit vel confert. Declarando aūt magis opus multiplicationis dicit q̄ cum de aliquo pl[9] fit aliqđ fit: q2 nihil i eo qđ iā aliqđ ē aliqđ fieret ipm qđ plus postea ibi est nō ess3. & addit de opatione vniōis. Rursus cū d aliqb[9] aliqđ min[9] fit aliqđ fit: q2 nisi illđ qđ p̄us ibi plus fuit aliquid factum esset in eo qđ minus mō est: illud oīno non esset. ¶ Istā opi. nō capio: & iđ cōtra cā
ɔ magi. & vgonē quatuor ɔnes p̄bo. Prima est. q̄ ipossibile est illud opus multiplicatiōis sic itellectū vt ponit. Scđa. q̄ etiā opus tale vniōis ē ipolr. Tertia. q̄ creatura pōt in aliud opus p̄ter illa duo q̄ sibi attribuūt. Quarta. q̄ ex costa ade nō
p̄[a] ɔ fuit sine additamēto materie formatū corp[9] eue. ¶ Primā ɔnē p̄bo sic. Sit. a. nomē alicui[9] portionis mãe q̄ debuit multiplicari & fieri maior s̄3 suba3 & q̄titatē. & sit. b. nomē portionis maioris mãe in q̄. a. portio multiplicata est. tunc sic. aut in. b. est aliqđ qđ nec ē nec fuit. a. nec pars ei[9]. aut nō est aliqđ in. b. qđ nō sit vel fuerit. a. vl' pars ei[9]. si det p̄mū. igitur. a. nō est factū mai[9] sine additione alterius. nam additū ē illđ qđ nec ē nec fuit. a. neq̄ pars illi[9].
2m ¶ P̄. vel illud additamētū fuit aliqđ: vl' nō. Si aliquid & nō fuit. a. nec ps eius. igit. b est factū per ɔpōnē isti[9] ad illud qđ est vel fuit. a. & sic illud opus nō ē opus multiplicationis quo ex aliq̄ fiūt aliq̄: sed potius est quartū opus quo ex aliquib[9] fit aliqđ mai[9]: qđ scđz opi. & vitatē ɔpetit ēt creature. Si vo nō fuit aliqđ: igit ip3 ē factū de nihilo: q̄m scđm ipsuz ibidē de nihilo aliquid factū est q̄n id qđ p̄us nihil erat vt aliqđ eēt factū ē. & istđ vt subdit ē opus creationis. si vo in. b. nō ē aliqđ qđ nō sit vl' fuerit. a. vl' ps eius. igit in ipso nihil est plus q̄ fuit in. a. & p ɔñs nulla multiplicatio facta ē. nec. b. ē maius s̄m suba3 q̄ fuit. a.
3m. ¶ 3[o]. aut. a. in hoc ope penit[9] desijt eē. & tūc sequit q̄ ip3 ē adnihilatū. & habet sextus opus supra positū. & itez sequit q̄. b. sit factū de nihilo vt p̄us & sic hđ mltiplicatio nihil aliud erit q̄ anihilatio vni[9] & creatio alteri[9]. aut nō penitus desijt: & tūc vel ipsum vel aliqđ eius remāsit: & tc̄ id qđ remāsit vel ē ipsu3. b. vel ps eius. Si est. b. igit per hoc opus nō ē aliqđ factū qđ p̄us nō eēt. Si aūt est pars ipsius. b. igit aliqđ aliud est in. b. qđ nō ē factū ex. a. & per ɔñs nō de aliquo facta sunt aliq̄: sed ex aliquib[9] factuz ē
2[a] ɔ aliqđ. Scđa cōclusio p̄bat q̄si eisdē motiuis: mō tñ ɔuerso. vñ si ex. b. q̄ fuit portio magna mãe ponat facta eē portio minor que sit. a. quero aut in. b. fuit aliqđ qđ nō est. a. nec ps. a. & h̄ ē ɔ dictū opi. vltimo allegatū. Et p̄terea sequit q̄ tale opus vnionis non sit aliud q̄ quedā p̄tialis adnihilatio vel destructio eius qđ dr fieri minus vel alicuius coz ex qb[9] dr fieri aliqđ in minus vel in. b. non fuit aliqđ: qđ nō est. a. vel pars ipsi[9]. a. & tūc sequitur q̄. a. in nullo est minus s̄m subam q̄ fuit. b. c[9] oppo[m] ponit. sed si

est minus scdʒ q̄titatē tātū eo mō quo cū aliqd dempsatur fit minoris q̄titatis ⁊ certe sic de magno facere puū
2m est opus etiā creature. ¶ Scdo. aūt in tali opatione. a. penitus icepit esse. ita ꝙ nec ipʒ nec aliqd eius pus fuit. ⁊ tunc sequitur ꝙ ipsum fit de nihilo scdm. ⁊ per ꝯñs creatū ⁊ ipsum. b. fit adnihilatū. ⁊ tale opus vnionis non aliud fit q̄ vnū magnū quid adnihilare. ⁊ vnū quid min⁹ creare. aut ipsum vel aliquid eius prius fuit. ⁊ si ipsum. a. prius fuit. igit̄ nō est factū p hō opus. Si vō nō ipsuʒ: sed aliquid eius vel illud qd prius fuit: fuit ipsum. b. vel fuit ps ipsius. b. si fuit. b. igit̄ in ipso. a. est plus q̄. b. ⁊ per ꝯñs nō est factū aliqd minus sm subam ex magno. sed ex paruo magnum: nec ex aliqbus aliquid: sed potius ex aliquo
3m aliqua. c⁹ oppo^m dr̄. ¶ 3°. cōiter p vtraq̄ ꝯne arguo. siue eniʒ ex. a. fiat. b. per multiplicationē siue eꝯ. ex. b. fiat. a. p vnionē. q̄ro aut mā ex qua fit desinit eē. ⁊ tūc mā que fit: fit ex nihilo ⁊ creat̄. aut desinit eē: ⁊ cū in neutro mō factionis sm positionē istam aliqua portio mãe creet̄ vel adnihilet̄: sequitur ꝙ eadē ipsa mā pmo est illa que fit ⁊
Rñ o. ex qua fit. qd est impole. ¶ Ad istud pōt responderi sm eū: ꝙ iō dr̄ ex hac fieri illa: q2 h fit illa. ⁊ tūc h qdē dsinit eē qd est: sed tn̄ nō desinit eē: q2 incipit eē illa q̄ vtiq̄ est aliqd. ⁊ iō ipsa nō adnihilat̄: nec illa que fit de nihilo: q2 priusq̄ fieret fuit aliquid. Sed non fuit illud qd ipsa fuit. nec etiā de aliquo: q2 ipsa desinit esse qd prius ipsa fuit. ⁊ hec solutio possʒ satis applicari ad p̄cedentes ēt rōnes. Trahit̄ aūt hec solutio ex his verbis que sunt ista. Cum duo sint. vnū fit aliud. ⁊ transit in illud. vt sit illud. ⁊ desinit quidē esse qd est. ⁊ tn̄ nō desinit esse: q2 incipit esse qd non est. ⁊ cū fit illud qd esse incipit. fit aliqd: q2 illud aliquid ē qd esse icipit. ⁊ qd fit. ⁊ tn̄ nō de nihilo illud fit qd fit: q2 prius q̄ h fieret aliqd fuit. nec rursuʒ de aliquo id fit qd fit: q2 desinit eē qd prius fuit: qn̄ esse icepit h qd prius non fuit. h ipse. ¶ Primo ꝯ illud dictū. ipsa desinit eē
ꝯ rñsio. qd ē. ⁊ tn̄ n̄ desinit eē. illd. n. ē i itelligibile mihi. nā q̄uis aliq̄ res possit desinere eē q̄lis aut q̄ta ē: esto ꝙ nō sil̄ desinat eē. vbi grā. corp⁹ albū ⁊ bicubitū possit desinere eē albū ⁊ bicubitū: ⁊ sic d ceteris q̄ d ipso accñtalr̄ ⁊ ꝯtigēter p̄dicant̄. esto ꝙ nō desinat esse. ipossibile tn̄ est ꝙ ipsum desinat esse id qd ipm est: ⁊ tn̄ nō desinat esse. Ipsuʒ. n. nō est nisi ipsum. cū igit̄ ipossibile sit esse ipsuʒ nō ipsuʒ. ipossibile est ipsum desinere esse ipsum: qn ipsum desinat eē. ⁊ ita vlr̄ est in oibus: qm̄ nulla entitas ē nisi ipsa vt socrates non est nisi socrates. ⁊ mā nō est nisi mā: ⁊ sic de singulis. Impossibile igitur est soz. desinere esse sortē: quin soz. desinat esse. ⁊ ita ipossibile est hanc māʒ desinere eē hāc
ꝯfirmat̄ māʒ. ⁊ illud qd ipsa est quin desinat esse. ¶ p̄. demōstretur illud ipsum precise qd est hec mā. a. aut h desinit eē. ⁊ habet̄ ꝓpositū. aut nō desinit esse. igitur h erit post hoc instans. ⁊ tunc sequitur ꝙ eodē ipso penitus demonstrato. verꝝ erit post h instans dicere h est: q2 si nō: sed tn̄ de alio ab isto erit verꝝ dicere h est. sequitur ꝙ nūc nō vere dr̄ de ipso h erit: qm̄ de ipso vere dicet̄ ꝙ erit precise: q2 quoddā aliud ab alio erit. alias ⁊ de eo qui nūc anihilat̄ supponat̄ ꝙ nūc aliqd adnihilet̄ nūq̄ amplius recreanduʒ: esset verꝝ dicere ꝙ ipsum erit: ⁊ ꝙ nō desinit eē. nam quoddā aliud erit. qd nullus diceret. Si aūt eodē penit⁹ demōstrato vere dicet̄ hoc est. igitur tūc etiā vere dicet̄ h est: hoc eodē penitus demōstrato p pmū: qd demōstrat̄ p secūdū. alioquin eēt aliud ab h: ⁊ sic aliḋ a soz. Si āt ista erit vera. hoc est hoc. igit̄ h nūc est vera. h erit hoc. ⁊ per ꝯñs de pmo ad vltimū: si h nō desinit esse: hoc nō desinit eē hoc. ex quo vlterius seq̄t̄ ēt ꝙ nō incipit eē aliud. alias sil̄ erit hoc ⁊ aliud q̄ hoc: qd nō contingit. ¶ 2°. ꝯ aliḋ di-
2°. ꝯ rñ. ctum. s. ꝙ illa que fit pus q̄ fieret fuit aliqd. si enim fuit aliquid. ⁊ cōstat ꝙ nō fuit aliud q̄. a. supposito ꝙ. b. sit illa que fit. igitur. b. prius fuit. a. igit̄. b. prius q̄ fieret fuit: qd est falsum. Item si. b. pus fuit. a. igit̄. a. pus fuit. b. ipossibile. n. est in terminis mere absolutis ⁊ cōnotatis: q̄les supponunt̄ isti eē: talē ꝯñaʒ ipedire. Si aūt. a. pus fuit. b. igitur non mō fit. b. aut trāsit in. b. Et preterea si. a. prius fuit. b. eadē rōne ⁊ nūc. a. est. b. ⁊. b. nō ē aliud ab. a. ¶ p̄. ꝯfirmat̄
si. b. fuit. a. siue illud qd ē. b. fuit. a. qd dico: q2 aliq sequentes premissaʒ opi. dant hanc scdaʒ: ⁊ nō primaʒ. igit̄ illud ipsum qd fuit. a. est. b. ⁊ hanc ēt cōcedūt. sed si sic. igit̄ ipossibile est deuʒ reparare idem nūero. a. quin destruat ipʒ b. ꝯñs ē falsuʒ. ꝓbo ꝯñaʒ: q2 si deus pōt reparare. a. nō destruendo. b. h p̄cise erit recreando ipsuʒ. a. q2 nō per recōuersionē vel transitionē ipsius. b. in. a. qm̄ tūc. b. destrueretur. Sʒ ꝙ nō possit p recreationē ꝓbo: q2 sm opi. a. nō est redactū in nihil. igit̄ non pōt recreari sicut nec creari: nisi pus redigat̄ in nihil: ⁊ nō pōt redigi ad nihil nisi prius ipsum habeat esse: vel ipsuʒ. b. redigatur in nihil: ⁊ per ꝯñs destruat̄. ¶ p̄. si pōt recreari ponat̄ in esse. h posito ꝯfirmat̄
verū est dicere ꝙ idipsuʒ penitus qd fuit. a. mō ē. a. alias nō esset idem nūero. a. sʒ per ꝯcessum ēt idipsuʒ qd fuit. a. est mō. b. ex quo sequit̄ ꝙ idipsum singulare demōstratū mō est. a. ⁊ est. b. ⁊ per ꝯñs. b. nō est alia essentia q̄. a. ac p hoc nec cuʒ. a. fieret. b. fiebat alia essentia q̄ erat: ⁊ sic nō desinebat esse illud qd erat. ꝯtra datū ab opi. ¶ Rursus ꝯstat ꝙ. a. fuit quedā eēntia singularis nullis realr̄ inter se distinctis cōis: sic̄ ⁊ mō nō est cōis aliqbus plurib⁹: igr̄ si ipsa ē illud ipsuʒ qd fuit: omne qd fuit ipsa mō factū est ipsa. ⁊ per ꝯñs id qd ē. b. est factū. a. igit̄. b. transiuit in. a. ⁊ est destructū. Qz aūt ꝯñs illud falsū sit puto ꝙ nullus negaret. ꝓbo tn̄: q2 ponat̄ ꝙ postq̄. a. factū fuit. b. ⁊ alia portio mãe. videlʒ. c. sit facta. a. ⁊ silr̄ quedā alia portio: vt. d. sit facta eadē ipsa portio. b. totū. n. h possibile ē scdʒ viaʒ illā h posito si. a. nō pōt reparari qn destruat̄. b. h iō p̄cise erit: q2. a. nō p̄t reparari nisi fiat ex. b. nisi. b. vel id qd ē b. ⁊ fuit. a. retrāseat in. a. igit̄ h facto. c. repari nō poterit nisi destruat̄. a. in qd trāsiuit. b. ⁊ p ꝯñs id qd fuerat. c. ⁊ p ꝯñs ipole erit vt sil̄ sint in reꝝ nā. a. ⁊. c. ⁊ idem iudiciū ē de. d. ⁊ aliјs quotcūq̄ transiuissent in. d. Hoc aūt oino absurdū ē cū nō hēant icōpossibilitatē ad esse sil̄ i reꝝ nā nō plus q̄ hērent añ suos trāsit⁹ in. d. ¶ p̄. sm opi. ex vno ꝯfirmat̄
pōt per multiplicationē multa fieri. ponat̄ ḡ ꝙ ex. a. fiāt b. c. d. h posito verꝝ est dicere sm opi. ꝙ idipsum totū qd fuit. a. ē. b. ⁊ eadē rōne ēt idē ipsuʒ totū qd fuit. a. ē. c. ⁊ silr̄ idē ipsuʒ ē. d. ⁊ sic idē ipsuʒ oio ē. b. c. d. ⁊ p ꝯñs nō sūt multa adinuiceʒ cōnumerata. ⁊ hec rō spālr̄ facit p pma ꝯne.
¶ p̄. ponat̄ eꝯ ꝙ ex aliquib⁹ distinctis fiat vnū p opus ꝯfirmat̄
vnionis: vt ex. c. d. b. fiat. a. sequit̄ ꝙ illd ipsuʒ: qd ē. a. fuit b. ⁊ fuit. c. ⁊ ēt. d. ⁊ p ꝯñs vel. a. nō est vnū tale: sʒ plura vel 3°. ꝯ rñ.
illa n̄ fuerūt plura: sʒ vnū c⁹ vtrinsq̄ oppo^m pōit̄. ¶ Ultimo aliud dictū. s. ꝙ id qd fit desinit eē qd pus fuit qn̄ eē icipit h qd prius nō fuit fundari vr̄ sup falsa imaginatione: salua reuerentia semp ei⁹. vr̄. n. imaginari ꝙ sicut qn̄ aliqd albū fit nigrū ē ibi aliqd cōe subiectū: qd sil̄ dsinit eē albū ⁊ incipit esse nigrū. sic in tali transitu essentie in essentiā: vel mãe vnius in aliā fit aliqd cōe. qd pus est h essentia: ⁊ postea ē alia essentia: sed illa imaginatio non est vera: qm̄ nō sic ē aliqd: id qd ē p aliqd a se distinctū qd sit in ipso: sicut aliquid est albuʒ per aliqd qd nō ē ipsuʒ: exñs tn̄ in eo. ¶ p̄. ita posset argui de illo cōi imaginato ꝯfirmat̄
qd prius ē h ⁊ postea illud. nam cū id nō minus subsit diuine potentie q̄ hec mā vel illa: ita ipsuʒ poterit diuina opatione transire in quoddā aliud sicut hec mā: ⁊ tūc vel ipsum ēt resoluet̄ in quoddā aliud cōe subiectuʒ: ⁊ sic in infinitū ipsuʒ trāseundo in aliud sic desinet esse illud qd

3ᵉ ꝯ est ita desinet esse simplr. ¶ 3ᵉ ꝯ facilr ꝓbaꝛ. nã creatura pôt in opus gnãtionis ꝛ in opus alteratõis. ꝛ ꝯstat ꝙ nec generatio nec alteratio est diuisio alicuius totius in partes: nec ꝯiũctio pluriũ ꝑus distinctoꝝ in vnũ. Et si fieret calũnia de ꝓposito dicendo illud fieri per vnionẽ mãe ꝛ forme: ꝗuis ħ non esset ẜm intentionẽ opi. De ipsa autem forma ħ non potest dici. ꝛ tñ illã facit creatura: occurrẽte tñ actione dei: sicut ẽt nõ nisi deo coagente pôt aliꝗ̃ diuidere vel cõiungere. vñ vt vꝛ̃ Aug. in hac parte fuit illius antiꝗ̃ opi. reprobate ꝑ phm: que posuit generationẽ ꝛ corruptionẽ nõ fieri: nisi ꝑ ꝯgregationẽ ꝛ disiũctionẽ quorũdam corpoꝝ minimoꝝ. Que ẽt corpa mima vocata athoma ipse in eodẽ. c. ponit. ¶ 4ᵃᵐ ꝯ̃nem ꝓbo. qꝛ vel illa eadẽ

4ᵉ ꝯ numero mã coste fuit in corpore mulieris seu corpꝰ mulieris. aut nõ. nõ pôt dici ꝙ nõ: qꝛ tunc nõ illam costã quã tulerat deus de adam edificasset in mulierem: vt dicit scriptura: sed quãdã aliam mãm. ꝓ. ex ħ magis haberet ꝙ nõ ex illa precise sine additamẽto fuissꝫ mulier formata. Si vero eadẽ mã numero fuit in corpore vel corpus mulieris. aut ipsa fuit tota mã mulieris. ꝛ tũc seqꝛ̃ qꝺ q̃libet ps corporis mulieris fuit pars illius mãe coste. ꝛ ꝑ ꝯ̃ns nihil plus de mã scđm subam fuit in corpore mulieris ꝙ̃ in costa. ex quo vlterius sequiꝛ̃: ꝙ per solã rarefactionem tracta est ad tantã magnitudinẽ sicut pꝫ ex. 4.ᵒ phẏc. cui

c. vlti. consonat dictũ Aug. 10. super geñ. vbi ꝯ tertullianũ ait. qd absurdius ꝙ̃ putare nullum esse corpus manente nãe sue ꝗ̃titate: ꝙ vndiꝗ̃ crescat nisi rarescat. Et si sic fuisset sequiꝛ̃ ꝙ corpꝰ mulieris mlto fuissꝫ rariꝰ ꝙ̃ corpꝰ viri: ꝛ ꝙ̃ sint corpora aliaꝝ mulieꝝ: qꝺ est flꝫ. aut ipsa nõ fuit tota

hter. p. mã mulieris. ꝛ habeꝛ̃ ꝓpositũ. ¶ Dico igꝛ̃ ꝙ ex illa mã coste ꝛ alia ẽt vel nouiter creata vel ꝑexñte in alijs rebꝰ sicut deo placuit formatũ est corpus mulieris. nec tñ ꝑp hꝺ additamẽtum mãe nõ debuit dici ex ea factũ corpus mulieris: cũ ẽt nõ obstante ꝙ nõ ex sola mã seminis in terra iacti generaꝛ̃ planta: adhuc dicimus ꝙ ex semine plãte generaꝛ̃. Cur aũt de illa potius ꝙ̃ de alia facta sit mẽtio: eadem rõ esse pôt qua ꝛ illã costam voluit de viro sumere vt ex ea ꝑtialiter formaret mulierẽ: ꝛ ẽ multiplex mystica significatio quã magister pôit in lrã. ꝛ ita etiam

cap. 19. innuit Augꝰ. 9. sup geñ. ꝛ per hoc patꝫ solutio ad rõnem

de gnis positis. ¶ Ad illud de panibus euãgelicis ẽt dico sicut alij doctores dicunt ꝙ non sine additamẽto alteriꝰ mãe illa panum mltiplicatio fcã ẽ. Auctoritas vᵒ magistri ꝛ Aug. in hac parte cõius nõ recipiꝛ̃ sicut nec aliud dictũ eorum huic simile: qꝺ pôit Aug. ibidẽ ꝛ magister. di. 30. hᵒ scđi: videlicꝫ ꝙ id solũ substantie paterne qꝺ in gnãtione descindiꝛ̃ sine additamẽto alterius substantie in seipso multiplicatur ꝛ crescit ad perfectam filij ꝗ̃titatẽ: ita ꝙ nec aliquid alimentoꝝ conuertiꝛ̃ in substantiã eius. huius enim oppositũ tenent doctores cõmuniter.

¶ Distinctionis. XXIIII. ꝛ. XXV. Qõ. I.

ꝑᵐ Circa di. 24. ꝛ. 25. in quibus magister tractat de li. ar. hominis. Quero primo vtrũ actuũ li. ar. voluntas hominis sit causa imediate ꝓductiua. ꝛ videꝛ̃ ꝙ nõ qꝛ si esset sic causa. aut esset causa actuum imꝑatorum per li. ar. aut elicitoꝝ. nõ impatorum: qꝛ taliũ volũtas nõ ẽ ꝑnᵐ nisi mediante actu suo elicito q ẽ velle vel nolle. ꝛ per ꝯ̃ns nõ imediate ꝑncipiat illos. Item nec elicitoꝝ: qm̃ tales imediate recipiunꝛ̃ in ea subiectiue: ꝛ illam informãt. ꝛ per ꝯ̃ns si voluntas imediate tales actus ꝓduceret ipsa moueret seipsam ad formam talem. ħ aũt est ꝯ phm qui vbiꝗ̃ vult ꝙ nihil mouet

cap. 30. seipsum ꝑmo. Item contra Aug. z. de li. ar. dicentẽ. nulla res seipsam formare potest: ꝛ probat. quia nulla res potest dare sibi quod nõ habet: ꝛ vtiꝗ̃ vt habeat formã formaꝛ̃ aliquid. Quapropter q̃libet res si quã hꝫ formã nõ ei opus est accipere qꝺ hꝫ. si quã vero formã nõ hꝫ nõ pôt a se accipere qꝺ non habet. nulla ergo res vt dicimus formare se potest. hoc ipse.

Oppoᵐ Sed in oppositum est. qꝛ idẽ ip̃e ait. 5. de ci. dei. voluntates inquit

cap. 10. nostre faciunt quicqd volendo facimꝰ: qꝺ nõ fieret si nollemus. omnem aũt actum li. ar. volendo facimꝰ: ꝛ nullus fieret si nollemus. igiꝛ̃ omnẽ hꝺ actum nostre voluntates faciunt: sed actum elicitum nõ faciunt mediante. alias hꝺ actus in infinitũ seipsos presupponerẽt: ꝛ non dareꝛ̃ aliqs ꝑmus ꝛ imediate elicitus. igitur imediate talis actꝰ a voluntate ꝓducitur. ¶ Ista qꝺ supponit hominẽ aliꝗ̃ agere per li. ar. qꝺ quidẽ cum per experientiã notũ sit nõ pôt per aliquid euidentius demõstrari. ꝓbaꝛ̃ tñ cõtra id negãtes: ducendo ad q̃dã que ẜm oẽs vsum rõnis hñtes falsa ꝛ inconuenientia iudicanꝛ̃: vtpote: qꝛ si nihil homo per li. ar. agat frustra erit omne humanum consilium: vt

cap. 26. deducit Dam. li. z. nullus pro suis actibus merebiꝛ̃ penã

cap. z. vel premiũ. vt ostẽdit Aug. z. de li. ar. ꝛ multa alia sequũtur absurda. ꝓ. vt idem dicit in de grã ꝛ li. ar. circa ꝑncipium diuina ꝑcepta homini non prodessent nisi haberẽt liberꝝ ar. volũtatis q̃ ea faciẽs ad ꝑmissa ꝑmia perueniret: õmũ ħ repugnat inũerabilibꝰ ꝗ̃si auctatibꝰ sacre scripture: sicut ibidẽ declarat Aug. ꝛ 10 ipse in ꝓnosticon respõsione 3ᵒ. liberꝝ inquit arbitriũ hoibꝰ esse certa fide credimus ꝛ ꝑdicamꝰ idubitanter. ¶ Hoc igitur supposito restat videre de quesito: vtrũ videlꝫ actũ li. ar. voluntas sit imediata cã ꝓductiua. ꝛ intelligẽda est qũo nõ de actibꝰ impatl a volũtate: qm̃ ꝯstat ꝙ taliũ nõ ẽ cã nisi mediãte iꝑio qꝺ ẽ actꝰ elicitꝰ. ſꝫ ꝺ actibꝰ libe elicitis de qbꝰ intellecta qõne pono ꝯ̃nes tres. ¶ Prima est. ꝙ taliũ actuum volũtas est imediata causa ꝓductiua. ¶ Scđa. ꝙ eoꝝ nõ sola volũtas est imediata cã ꝓductiua: sed cum ea cõcausat noticia obiecti. ¶ Tertia. ꝙ hꝺ actꝰ volũtatl obꝫ

ꝑᵃ ꝯ nõ est inꝗ̃tũ obiectũ imediata cã ꝓductiua. ꝑmam ꝓbo ꝑmo sic. hꝺ actꝰ sunt imediate in potestate volũtatis. igiꝛ̃ eoꝝ volũtas est imediata cã ꝓductiua. añs ꝓbaꝛ̃. nam ꝙ sint in ꝑtãte volũtatis pꝫ: tũ qꝛ si nõ seqꝛ̃ ꝙ nullus actꝰ sit in ꝑtãte eiꝰ. ꝛ ꝑ ꝯ̃ns ꝑit li. ar. pꝫ ꝯ̃ña: qm̃ q̃libet aliꝰ actꝰ exñs in nr̃a ꝑtãte: iõ ꝑcise dꝛ̃ ẽẽ in ꝑtãte qꝺ nostrã seqꝛ̃ volũtatẽ iuxta id Aug. ꝑmo retrac. ħ est in ꝑtãte qꝺ cũ volumus facimꝰ: ꝛ iterꝝ in ꝑtãte nostra nõ est nisi qꝺ nostrã

cap. 22. seqtur volũtatẽ. igiꝛ̃ si volũtas ipsa seu volitio non sit in nostra ꝑtãte: nec actꝰ ꝯ̃ns cã erit in nostra ꝑtãte. ¶ Cõfir

ꝯfirmaꝛ̃ maꝛ̃: qm̃ ipsa volitio nõ est cã libera. ſꝫ mere nãlis alteriꝰ actꝰ. vñ ea posita cũ ceteris reqsitis necessario seqꝛ̃ actꝰ. verbi grã. si sit potentia motiua sufficiens: ꝛ nõ impedita positis ceteris reqsitis si adsit volitio efficax mouẽdi necessario sequiꝛ̃ motꝰ: nec est i ꝑtãte nostra vt ex istis stãtibus nõ sequaꝛ̃. si igꝛ̃ volitio nõ sit i ꝑtãte nr̃a: nec aliꝰ actꝰ erit in nostra ꝑtãte. tũ ẽt per locũ a minori. qm̃ vt ibi proxime dicit Aug. nihil tã in ꝑtãte ꝙ̃ ipsa volũtas est. ꝛ isra li. z. c. ꝑmo. non dicimꝰ inquit esse in ꝑtãte nostra nisi qꝺ cũ volumus fit: vbi ꝑus ꝛ maxie est ipsum velle sine vllo quippe interuallo tꝑis ꝑsto est volũtas ipsa cũ volumus. igitur si volitio non sit in nostra ꝑtãte: multo magis nec aliqd aliꝺ. pꝫ ergo ꝙ tales actus sunt in ꝑtãte volũtatis. Ex aũt imediate clarũ est cũ nõ sit aliqs alius actus ꝑor. aut qcꝗ̃ aliud quo mediante voluntas habeat in ꝑtãte suũ actũ vt notũ est. Et ꝯfir. ex dictis. qꝛ iã illud eẽt magis in potestate nostra ꝙ̃ ipsa volitio: cuius oppositum pꝫ ex dictis. Cõsequentia ꝓbaꝛ̃: qꝛ si sunt imediate in ꝑtãte volũtatis. igiꝛ̃ eoꝝ est volũtas causa imediata: sed non ꝯfirmaꝛ̃

mālis tm̄ vel receptiua. tum qꝛ tunc aliquid aliud esset
imediata ꝛ totalis cā actiua volitionis: ꝛ cū nullus actus
sit magis in ptāte patientis precise q̄ȝ agentis: ſȝ eꝯ ſeqꝛ̄
ꝙ actus voluntatis magis erit ptāte alterius pncipij da
ti q̄ȝ ipsiusmet volūtatis: qḋ est absurdū. tum ēt: qꝛ si esset
mere passiua nulli homini iuste bonitas vel malicia actꝰ
qō. 24. iputaret̄. ꝺ. Aug. 83. q. nec peccatū nec recte factuȝ impu
tari cuiq̄ȝ iuste pōt qui nihil ꝓpria fecerit volūtate. Hoc
aūt nō esset: nisi qꝛ tūc actus ille nō esset in eius ptāte. ꝛ ꝑ
ꝯn̄s si eēt illius mā receptiua nō eēt in eiꝰ ptāte: qḋ repu
gnat an̄ti. vn̄ oīno irrationabilr̄ dictum apparet ꝙ actus
aliquis sit in plena ptāte pncipij passiui: qḋ respectu eius
est precise passiuum. Si dicat̄ ꝙ volūtas: lȝ nō imediate
producat suū actū. nō tm̄ est precise passiua respectu illiꝰ.
qm̄ ipsa mouet alias potentias ad ꝓprios actus seu actꝰ
illoꝝ causat in eis a quibus vel a quarū actibus causatur
in ipsa actus suus: ꝛ sic mediante ipsa est causa sui actꝰ. H
non valȝ: qꝛ iam actus aliaꝝ potentiaꝝ magis esset in po
testate voluntatis q̄ȝ ipsum velle: cōtra Aug. vt supra ha
2m tur. ❡ Scdo ꝓbatur eadem ꝯ̄ ex intentione Aug. 3º de li.
ar. pmittit. n. ibi ꝙ motus culpabilis volūtatis est in ipsa:
ꝛ mox inquit cuius est. vn̄ in persona magistri: cuiꝰ inqt ē
iste motus q̄ȝ profecto culpandū esse concedis. ꝛ ridit in
ꝑsona discipuli. In animo euȝ video: sed cuius sit nescio.
non igit̄ inquirit cuius est tanq̄ȝ subiecti ꝛ moti: sed cuiꝰ
tanq̄ȝ actiui pncipij seu mouentis: ꝛ tandē determinat ꝙ
est ipsiusmet voluntatis. igit̄ in tali motu voluntas mo
ꝯfirmat̄ uet se. ꝛ per ꝯn̄s est causa efficiens sue volitionis. ❡ Con
firmat̄ per silitudinē quā iducit. ait. n. ꝙ sicut motꝰ quo
lapis descendit in ima est proprie lapidis: sic ille ē ꝓprie
animi: verūtamē in hoc est dissimilis ꝙ in ptāte nō hȝ la
pis cohibere motū quo fertur inferius. animus vō dum
non vult non ita mouet̄. sed talē motum inferius eē lapi
dem non solum vt moti: sed vt mouentis actiue pȝ scdm
eūdem ibidē qui explicat se loqui de motu quo nālr̄ mo
uetur inferius: nō de illo quo violenter iacitur sursum: ꝛ
tm̄ constat ꝙ etiaȝ ille violentus eius est vt moti ac per
H si non intendebat ꝙ motꝰ nālis aliter eēt eius q̄ȝ moti
3m non oportebat violentū excludere. ❡ Tertio ad idē ar
qō. 8. guitur ex alia determinatione eiusdem. 83. q. vbi ait. mo
ueri per se aīam sentit qui sentit in se esse voluntateȝ. nā
si volumus nō alius de nobis vult: ꝛ iste motus aīe spon
taneus est. In quibus pȝ eum velle ꝙ anima in volendo
moueat seipsam: ꝛ videt̄ fundare suum dictum in hoc: qꝛ
motus hꝰ spontaneus est ꝛ in nr̄a ptāte. Iteȝ de ꝑfectio
ne iustitie circa mediū. ꝑcepta inquit diuina vt fierēt nō
iuberent̄: si nihil ibi nostra voluntas ageret. cū igitur no
bis iubeat̄ vt deuȝ ꝛ ꝓximū diligamus in hac dilectione
agit nostra volūtas. ꝛ pȝ ꝙ non minus in alijs suis spon
taneis actibus. Iteȝ infra in eodē. voluntas non iplet qḋ
agit nisi diuinitus adiuuet̄. vbi ēt implicat voluntatem
ꝯfirmat̄ agere: ꝛ quid aget nisi agat ꝓpriū actuȝ. ❡ P. si deberet
negari voluntatē esse cām imediate ꝓductiuaȝ actus sui.
hoc pro tanto videret̄ ne ponat̄ ꝙ aliquid agat imediate
in seipsum. huic. n. fundamēto maxime nitunt̄ qui volū
tateȝ ponūt mere passiuā. Sed ꝓpter hoc nō debet illud
negari: quoniam cū mens amat seipsam: ſm Aug. 9. ꝺ tri.
ipsa est pn̄m a quo suus amor procedit. ꝛ per ꝯn̄s ipsa effic̄
in se suuȝ amorē ꝛ agit in seipsam. non ergo est ipossibile
voluntatē agere in se: ꝛ sic mouere seipsā. huic ēt ꝯcordat
cap. 32. Ansel. de ꝯcor. vbi dicit volūtatē esse instrumētū mouēs
ꝯ̄ p̄m ꝯ̄m seipsum: ꝛ oēs volūtarios motus facte. ❡ Cōtra ꝯ̄nē istā
pōt argui. pmo ex diffinitione potentie actiue posita. 5.
T. c. 17. meta. vbi dicit̄ ꝙ est pn̄m trāsmutandi aliud. igit̄ nec vo
2m luntas nec aliquid aliud ē pn̄m agendi in se. ❡ Scdo. qꝛ
mā ꝛ efficiens nō coincidunt. 2. phyc. H aūt sequeret̄ ſm T. c. 31.
hanc ꝯ̄nē. naȝ eadē voluntas esset efficiens ꝛ mā volitio
nis. ❡ 3º relationes opposite nō pn̄t fundari in eodeȝ sil. 3m
Relatōes aūt agentis ꝛ patientis ꝛ mouentis ꝛ moti sūt
opposite. igit̄ neutre pn̄t in eodē fundari. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nec idē
potest agere in se aut mouente se. ❡ 4º ꝑdicte relatiōes 4m
sunt reales ex pte vtriusq̄ȝ extremi: cū sint ꝺ 2º relatiuo
ruȝ. eiusdē aūt ad se nō est relatio realis. pȝ. 5. meta. ❡ 5º T. c. 15.
si sit vera ꝯ̄ seqꝛ̄ ꝙ pn̄m ꝓductiuum erit ps eius qḋ per se 5m
ab ipso ꝓducit̄. naȝ cū per se nō fiat forma: sed ꝯpositū: vt
pȝ. 7. meta. per se ꝓductū in ꝓposito erit cōpositū ex vo T. c. 37.
luntate ꝛ volitione: ꝛ voluntas que est pars eius erit ꝓdu
ctiuuȝ. sed ꝯn̄s est falsuȝ. tū qꝛ tunc aliquid esset sibi cau
sa essendi: ꝯ̄ Aug. de tri. Tuȝ qꝛ cū ꝓducēs equocū nobi
lius sit ꝓducto: sequeret̄ ꝙ voluntas ꝑcise que est ꝓdu
cens esset nobilior illo ꝯposito seu voluntate volente: qḋ
pȝ esse falsum. ❡ 6º phs. 3º de aīa dicit ꝙ in motu locali 6m
aīalis ē aliqḋ mouēs imobile. s. bonū actuale ꝛ mouēs qḋ t. c. 54.
mouet̄. s. appetitiuū. Mouet̄. n. ait qḋ appetit ſm ꝙ ap
petit: ꝛ appetitꝰ. i. appetitio: vl appetere actꝰ aut motꝰ qdā
ē. Est igit̄ intentio phi ꝙ bonū actuale mouet appetituȝ
ad suum actum ꝛ illum causat in eo. Ipȝ aūt appetitiuū
inquātū appetit mouet̄. ꝛ per ꝯn̄s non cāt in se suuȝ appe
tituȝ. ❡ 7º Cōmen. 2. phy. dicit ꝙ cōtingens eq̄lr nō in 7m
uenit̄ in potentijs agētibꝰ per se: sed in potentijs passiuis:
ꝛ eaꝝ i eis: q̄ꝛ ꝓpatio ad receptionē duoꝝ ꝯ̄uoꝝ ē equa
lis siue sit aīa siue non aīa. sed voluntas est potentia con
tingens eq̄lr respectu hꝰ actuū suoꝝ: sicut pȝ ex. 9. meta. T. c. 3.
ꝛ satis ex dictis. igit̄ nō est poᵃ actiua: sed passiua māe re
spectu eoꝝ. ❡ Cōfirmat̄ per rōnē eiusdē ibidē: qm̄ a con
tingente eq̄lr nō pōt altera actionū ꝓuenire determiate:
cū neutra sit reliqua dignior q̄ȝtuȝ ad H. ❡ Ad pmū pōt Ad pm
dici pmo iuxta itentionē Cōmen. 9. meta. vbi phs ponit Com. 2.
eādē diffinitionē potentie ꝙ phus non diffinit vlr poām
actiuā: sed eaȝ q̄ est trāsmutatiua māe. vn̄ ipse ait ꝙ phs
describit poām actiuā que est forma: ꝛ potentiaȝ passiuaȝ
que est per māȝ. ꝛ de tali veꝝ est: ꝙ est pn̄m trāsmutandi
aliud: qm̄ est pn̄m transmutandi māȝ ꝛ nūq̄ȝ est pn̄m trās
mutandi se. q̄uis vtrūq̄ȝ pn̄m: actiuū. s. ꝛ passiuū aliqn̄ cō
currant in eodē cōposito: sicut pȝ de aqua calefacta que ꝑ
se absq̄ȝ extriseco agente redit ad friditatē: cuiꝰ friditatis
pn̄m q̄ actiuū ē forma aq̄: ꝛ pn̄m passiuū est mā eius. Et H
ēt inuit in eodē cōmento Cōmen. ꝺ. In q̄busdā. n. rebus
poᵃ actiua erit in ipso passiuo: ꝛ in q̄busdā in alio. Et scdȝ
H pȝ ꝙ illud assumptū nō facit ad ꝓpom ꝙ volūtas nō sit
cālr actiua. ❡ 2º esto ꝙ cōcederet̄ phȝ ibi diffinire poām
actiuā. adhuc nō ē ꝯ̄. nam ait ipse sic: potestas dr̄ H qdem 5. m̄. 17.
pn̄m motꝰ aut mutatiōis aut in altero aut inq̄ȝtum alteꝝ:
ꝑ quā disiunctionē aperte demonstrat nihil ꝓhibere ꝙ
idem sit sui ipsius trāsmutatiuū: lȝ aliter ꝛ aliter. sic volū
tas inq̄ȝtuȝ virtualiter ꝯtinet actū suū trāsmutat seipsaȝ
inquātū est eiꝰ formalr̄ receptiua. ❡ Ad 2m: dico pmo ꝙ Ad 2m
q̄uis multi sic allegent phm. non tm̄ H phs dicit: nec etiā T. c. 31.
Cōmen. sicut pȝ intuenti vtrūq̄ȝ ibidē. ❡ Ad 3m dōm: ꝙ Ad 3m
si quelibet relatiōes mutue vocent̄ relatiōes opposite ni
hil ꝓhibet aliq̄s relatiōes oppositas in eodē fundari ad
bonū intellectū: loquēdo de fundatione relationis. H pȝ
per Aug. quo ad relationes de quibus agit̄: nam cū mens
amat se vel intelligit se: ipsa ē actiua ꝛ passiua mouens ꝛ
mota. P. nullus pōt negare q̄n eadē res possit esse intelli
gens ꝛ itellecta: amans ꝛ amata respectu eiusdē. ꝛ tm̄ hec
oīa dicunt relatiue ꝛ referunt̄ realr̄: sicut pȝ ex dictis. ꝺ.
30. pmi. Si vō magis ꝓpe ille tm̄ dicāt̄ relatōes opposite
q̄ sūt icōpossibiles circa idē. nego ꝑdictas relatōes eē op
positas. ❡ Ad 4m dico ꝙ eiusdē ad se pōt eē relatio rea Ad 4m

lis:nec phs dicit oppo^m alicubi.nã vbi allegat pcise logt
de identitate:ꝛ non vlr de relatione eiusdẽ rei ad seipsaz
Et pterea non dicit illã nõ esse realẽ sicut in pmo.d.palle
Ad 5^m gata ostensum est. ¶ Ad 5^m si tale cõpositũ dicatur per se
productum:de quo ad pñs non curo:concedo ɔñs:ꝛ nego
pmaz illationẽ qua probat eẽ falsum.nã voluntas nõ est
illud cõpositũz. ¶ Ad scdaz pbationẽ dico q nõ oẽ pdu
cens equiuocũ est nobilius pducto:gnimo multas hz in/
stantias.naz color exñs in pariete vel species in organo ẽ
productiua visionis in anima.ꝛ scdm istam imaginatio/
nez pducit cõpositũ ex aĩa ꝛ visione.quo ɔposito ipsa nõ
est nobilior. Idez est de spẽbus in aĩa exñtib⁹ a qb⁹ noti/
cie pducunt.ꝛ multe alie instantie possent dari loquen/
do gnãliter de pducente tam totali q̃ pticulari. ¶ Ad
Ad 6^m 6^m dico pmo q concesso q bonũ actuale cãret appetituz
in appetitiuo efficienter.qd tñ nõ ẽ itelligendũ de cãtiõe
imediata:sed mediata tñ. vtputa qr efficit noticiam sui
T.c.54 que partialiter efficit appetitũ.ꝛ h phs vr innuere ibidẽ
cũ ait:q appetibile mouet cũ nõ mouet:eo q sit intelle/
ctuz aut imaginatũ:inuens per hoc q mediãte sua appre
Cõ.54. hẽsione moueat appetitũ.qd etiaz inuit Cõmen.exponẽs
illud.appetitus motus quidaz ẽ.appetit⁹ inquit est mo/
tus.qr ẽ a re appetita per itellectũ in actu.i per itellectio
nez.ꝛ in Cõmen.49.ait q desideratũ mouet intellectuz:
ꝛ tũc desiderabit intellect⁹.ꝛ cũ desiderauerit tũc moue/
tur hõ.ꝛ iter intellect⁹ qñ ɔprehenderit aliquid deside/
rabit per sciaz ꝛ mouebit per desideriũ.ita q fm cuz scia
cã est desiderij ꝛ desiderium cã mot⁹.Scientie aũt cã est
ipsuz desideratũ bonũ.lz nõ qdlibet bonũ desideratuz ꝛ
apphẽsuz sit cã sue apphensiõis.ex h tñ nõ sequit q ipsa
2 vtus appetitiua nõ sit ẽt pductiua sue appetitiõis. ¶ 2°
põt dici fm aliquos q phs vult ibi q bonũ actuale mo
uet appetitũ metaphorice tñ.ꝛ p modũ finis.sic ex intẽ/
Com.36 tione Cõmen.12.meta.hri põt.Et si arguit ɔ vt aliqui ar
guunt q tunc phs equocaret de motore cũ ait: q est ali/
quod mouens immobile et aliquod mouens motum:eo
q mouens motum.puta ipsum appetitiuũ moueat acti/
ue corpus motũ.ꝛ nõ per modũ finis.concedi põt illatũ:
nec aliquod malũ sequit circa ppositũ illud phi:sicut pz
diligenter consideranti quid itendit ibi phs. ¶ p̃.h oz
quẽlib:t cõcedere.naz cõstat q appetitũ mouet corp⁹ lo/
calr.nullus aũt diceret q bonũ actuale mouet appetituz
localr motione actiua.ꝛ sic non vniuoce dr vtrũqz moue
Ad 7^m re. ¶ Ad.7.dico pmo q Cõmen.loquit de potentijs agẽ
2 ph.48 tibus nãliter inq̃ztum huius.non aũt de liberis inq̃ztum
libere sunt:seu respectu eo quo sũt libere.qd dico pro
pter aĩaz rõnalẽ que respectu quorũdã opationũ ẽ pnci/
pium mere nãle.respectu vero quorũdã est pn^m liberum
contingenter. Item loquit de potentijs totalibus nõ par
tialibus.siue sit vnica siue plures partiales:ꝛ sumant pro
vna totali.pmũ hoꝝ pz per verba que premittit iam alle
gata.ait.n.dicamus igit q prima mã est pata ad recipiẽ
duz duo ɔ̃ria eq̃lr.ꝛ iõ receptio vtriusqz ɔ̃rioꝝ est ei nã/
lis.ꝛ similr apparet de aĩa cõcupiscibili.s.ipsaz eẽ ppara/
taz ad actiones ɔ̃rias equalr. Istud.n.cõtingens non hz
cãs agẽtes ɔ̃rias eq̃lr in omni tpe.s.illud qd ẽ nãle.h Cõ/
men.vbi nota q loquit de nãli pncipio.ꝛ iter de aĩa con
cupiscibili qualis est aĩa brutalis.vel ẽt humana inq̃ztuz
est sensualis.non autem vt rationalis est fm quem mo/
t.ꝛ.c.10. dum ipsa est libera ꝛ equaliter ad opposita se habens.
2 vt pz ẽt ex eius intentione.ac phi.9.meta. ¶ 2° pz p alia
Cõ.84. vba eiusdẽ ibidẽ.s.2.phycoꝝ.ait.n.ergo cõtingens equa/
le ipossẽ vt inueniat ex eo altera duaꝝ diuersaꝝ actio/
nuz nisi ex altera cã ɔiuncta cũ eo.qñqz neutra actio est
dignior vt sit reliq.vult igit q nulla sit totalis cã nãliter

actiua ɔ̃rioꝝ.Qr aũt aliqd sit partiale pductiuũ ɔ̃rioꝝ ꝛ
mere nãlr:quoꝝ ɔ̃rioꝝ aliud partiale pductiuũ sit pnci
piũ liberũ nõ ẽ cõtrariũ. Naz tunc ex libertate pncipij li/
beri altera actionũ determiate ab vtroqz ponet.Ex his
pz q dictũ Cõmen.nõ est ɔ ɔ̃nez pmissam.tuz qr ipsa nõ
est coꝝ totale pn^m pductiuũ vt patebit in sequenti ɔ̃ne.
tum qr voluntas respectu taliũ actuũ ẽ liberũ pn^m. ¶ 2° 2° ɔ̃
cõclusio ẽ q nõ sola volũtas ẽ imediata cã pductiua li/
bere volitionis.hanc pbo rõne cõi tenẽtiũ istaz viã q̃ sa/
tis pbabilr cõcludit ppo^m vt mihi apparet.Arguo itaqz p^m
sic.si sola voluntas esset imediata cã pductiua libere vo/
litionis sequeret q naturaliter voluntas posset velle
incognitũ.ɔñs ẽ ɔ experiẽtiã.ꝛ Aug.8.ꝛ.10.de tri.in mul
tis ptibus.ꝛ.3.de li.ar.ɔñaz pbo.qr ois res sine q̃ alia res capitul.
nãlr pduci nõ põt est perse cã vel necessaria dispõ cause. 53.ꝛ.54
vel cã cãe illius.vel effectus nãlr ɔñs eaz.puto q huic
instantia inueniri nõ possit.sed si volũtas sola sit imedia
ta cã pductiua volitionis libere noticia rei volite non ẽ
cã volitionis.qr nõ finalis nec formalis nec mãlis.pz q
efficiens per ypotesim. ¶ Itẽ nõ ẽ necessaria dispositio
cãe illi⁹.qm voluntas ex se ẽ sufficienter apta recipe vo/
litionẽ.ꝛ per ypotesim est sufficiens pductiuũ eiusdem.
pz ẽt q nõ est cã cãe. ¶ Itẽ nõ est effect⁹ necio ɔñs eaz.
cũ sit nãlr por ea.põt.n.res cognosci.esto q nõ diligat ꝛ
nõ eɔ̃.h vr de itentione Augu.15.de tri.vbi vult q amor cap. 23.
pcedit de scia.ꝛ in.c.26.dicit q amor de gignente men/
te ꝛ de genita notione tãq̃ de parẽte ac ple pcedit. Itez
ad Simplicianũ li.pmo dicit q vocatio q̃ vtiqz ẽ noticia qõ.2.
ẽ effectrix bone voluntatis. Itẽ Cõmen.3.de aĩa vt alle/
gatũ ẽ in solone.6.argumenti ɔ pcedentẽ ɔ̃nẽ vult q scia Cõ.54.
ẽ cã desiderij.ꝛ cõmeto.56.eiusdẽ tertij libri dicit q ois
appetit⁹ fit ex imaginatione. Itẽ.12 meta.ait q si forma Cõ.36.
balnei ẽ in aĩa ẽ agẽs desideriũ.ꝛ q pp illã.s.tãq̃ pp cãz
efficientẽ desideram⁹ formã que est ex aĩaz.Et infra.de/
sideriũ ingt ẽ pp estimationẽ eius qd ẽ aliqd eẽ bonum.
Itẽ dicit q cõprehensio ẽ cã voluptatis.ex qb⁹ oĩb⁹ au/ Cõ.39.
ctoritatib⁹ pz ista ɔ̃. ¶ Sz ɔ cã põt argui.primo qr sequi ɔ 2^a ɔ̃^em
tur q aliqua cã sit successiue pductiua mere nãlr ɔ̃rioꝝ
in passo eodẽ⁹ disposito.h ãt falsuz ẽ:cũ oẽ agẽs nãle de/
terminatũ sit ad vnũ ꝛ solũ liberꝝ possit i oppõ.pbat ɔña
qr stante eadẽ noticia rei alic⁹ possum⁹ p libito illã pus
velle ꝛ postea nolle.ꝛ eɔ̃.igit illa noticia vtriusqz illoruz
actuũ qui vere sunt ɔ̃rij erit cã.ꝛ ɔstat q mere nãlis ꝛ nõ
libera sicut nec ipsa volitio de qua magis videret ẽ alic⁹
pn^m liberũ:sed mere nãle.vt supra dcm ẽ. ¶ 2° sequeret 2^m
q quicũqz rẽ aliq̃ pfectius nosset intensius amaret vel
odiret:qm a cã intensiori ceteris pib⁹ intensior effectus
pducit.ɔñs ãt pz eẽ falsuz multis. ¶ 3° cõtingit frequẽ/ 3^m
ter q noticiã pcedit volitio sic cũ volum⁹ nosse q nesci/ c. vltio
mus.ꝛ iõ dicit Aug.9.de.tri.q pãnuz mentis ancedit ap
petitus qdã quo illud qd nosse volumus q̃rẽdo ꝛ inueni/
endo nascit ples ipsa noticia.ꝛ ibidẽ dicit.q iste appeti/
tus ẽ q̃dã voluntas.qr ois qui querit inuenire vult.ex h
duo sequunt ɔ dcã.vnũ ẽ q nõ ois volitionis libere elici
te ẽ cã pductiua ipsa noticia:qr nõ ei⁹ que dcã ẽ.ꝛ p ɔñs
nec alic⁹ alteri⁹.Secũduz est q aliq̃ volitio ẽ circa ico/
gnitũ.qm nõ nisi icognitũ q̃rim⁹ nosse. ¶ 4° ꝛ ẽ ad idẽ. 4^m
volũtas põt velle itellectũ nullã noticiã hre.ꝛ p ɔñs põt
hre volitionẽ absqz oĩ noticia.ac per hoc aliq̃ volitio erit
de icognito.pbat ɔña.qr itellect⁹ q̃ztuz ad exercitiũ act⁹
subest iperio volũtatis.ꝛ per ɔñs nõ hebit actũ cũ illa vo
luerit vt nõ habeat. ¶ 5° nõ est necesse q effect⁹ libere a 5^m
volũtate pduct⁹ pcognoscat.alr eẽt pcessus in infinitũ
a parte añ in actibus elicitis a voluntate.igit nec necesse
ẽ eius obiectũ esse pcognitũ. ¶ Ad pmũ dõm:q illatuz Ad p^m

nõ ē icõueniēs de cã ptibili cũ qua cõcurrit alia ptibilis
libera ex se potens in ꝯrios effectus.exemplũ.stãte eadē
apprehensione ꝑcise alicuius cõplexi mihi ꝓpositi ⁊ eui
dentis.verbi grã.ꝙ Rex nũc est Parisꝰ.possum credere
⁊ assentire.⁊ demũ si volo possum dissentire:⁊ tñ tam ad
ꝓductionē assensus q̃ȝ dissensus ꝑticlr cõcurrit apprehē
Ad 2m sio eius cui assentiꝰ. ❡ Ad scðm neganda est ꝯña ꝓpter
ꝯcursuȝ cãe libere q̃ ēt cũ intensiori noticia põt remissio
rem actũ elicere.ꝓbõ aũt illa valeret vbi oẽs cãe concur
Ad 3m rentes agerent mere nãliter. ❡ Ad tertiã cõcedo ꝙ ali
quã noticiã ꝑcedit volitio.nihilominꝰ tñ q̃zlibet volitio
nem ꝑcedit saltē cãliter alia noticia eiusdē rei cꝰ est ipsa
volitio.vñ cũ quis vult nosse icognitũ.q̃uis ista volitio
ꝑcedit noticiaȝ que desideraꝰ de illo.nõ tñ ꝑcedit illaȝ q̃
ista noticia desiderata cognoscitur.⁊ ex hoc pȝ ēt ꝙ talis
non vult incognitũ.sed vult scire incognitũ.qð tñ scietur
non est sibi incognitũ.⁊ h̾ est qð Aug.docet.10.de tri.vbi
cap.p̃. soluit h̾ dubiũ. Intelligenduȝ inquit est nõ hoc idem di
ci cuȝ dꝛ amat scire incognita.⁊ si diceretꝰ amat icognita.
id.n.põt fieri vt amet quisq̃ȝ scire incognita:vt aũt amet
incognita nõ põt.non.n.frustra ibi est positum scire:qm̃
qui scire amat incognita non ipsa icognita.sed ipsuȝ scire
amat.qð nõ hēret cognituȝ neq̃ȝ scire.qm̃ qui scire amat
Ad 4m q̃cq̃ȝ posset fidēter dicere nescire. ❡ Ad q̃rtũ nego p̃mã
ꝯñaȝ.nã cum voluntas vellet intellectũ nullã itellectio
nē hr̃et:nolle h̾ qð vellet.s.intellectũ nullã intellectionē
hr̃e.⁊ cũ ꝓbaꝰ qꝛ intellectus subest iperio voluntatis ⁊c̃.
dico ꝙ verũ est.sed ad h̾ ꝙ sibi in hoc itellectus obediat
oportebit ꝙ ⁊ ipsa obediet sibimet.videlȝ ꝙ ipsa se ab
omni volitione suspendat.nec oppꝰm ē possibile nãlr.vtrũ
tñ voluntas possit sic libere se omni volitione ⁊ intelle
Ad 5m ctione ꝑuare.nõ assero pro nũc nec nego. ❡ Ad q̃ntũ ne
go ꝯñam.qꝛ nõ oē qð ꝓduciꝰ necesse est precog̃ici.sed oē
qð diligiꝰ:⁊ qꝛ nõ oēm actum quē ꝓducit vult.ideo non
oēȝ cognoscit:q̃uis cognoscat illũ qð per illũ vlt.⁊ si illũ
3a ꝯ̃ vellet etiam illum cognosceret. ❡ Tertiam ꝯ̃nē ꝓbo.qꝛ
contingit obiectum actus non esse in rerum natura.vt
puta cum desiderat aliquod futurum.igitur talis actus
2m obiectum nõ est efficiens cã. ❡ P̃.actus põt libere elici
circa aliqð volibile complexũ seu tñ complexe significa
bile:sicut pȝ cum quis vult nõ cenare vel ducere vxoreȝ.
cũ ergo talia complexe tñ significabilia nõ sint aliq̃ en
titates vt ꝓbatũ est in p̃mo li.sequiꝰ ꝙ nullius actus pos
Cõ 36. sint eē cãe effectiue.Ad hoc ēt est intentio Cõmen.12.me
taphisice.vbi vult ꝙ forma balnei in aĩa exñs est agens
desideriũ ⁊ motũ.sȝ balneũ extra aĩaȝ qð desideramꝰ ꝑꝑ
formã eius que est in aĩa est finis motꝰ.Aug.quoq̃ȝ nõ vꝛ
aliaȝ cãlitateȝ attribuere obiecto volitiõis respectu actꝰ
cap.6. q̃ȝ finis.vñ.2.de tri.semper obiectũ voluntatis appellat
qõ.35. finem eiꝰ. ❡ Item.83.q.Cũ amor inquit motus q̃daȝ sit
neq̃ȝ vllus sit motus nisi ad aliquid.cũ querimꝰ q̃d amã
dus sit quid sit illud ad qð moueri oporteat querimꝰ vbi
ēt rē amatã nõ vbi tanq̃ȝ fineȝ ponit amoris. ❡ Sic igiꝰ
dico ꝙ obiectũ actus voluntatis nõ est imediate effecti
uum actus.nisi forte cũ voluntas amat seipsaȝ.sed tũc nõ
inquãtũ ē obiectũ seu amata ē efficiens amorē.sed iq̃ȝtũ
est amans:ita ꝙ ipsa cuȝ noticia sui efficit amorē sui.vbi
aũt obiectũ a voluntate distinguiꝰ ipsum nullo mõ ē ime
diata cã effectiua actus.Aliqñ est mediata:sicut cuȝ rem
intuitiue visam diligimꝰ.tunc enim res dilecta est cã no
Sco. in ticie que ē imediata cã dilectionis. ❡ Sed ꝯ hanc ꝯ̃neȝ
rep.scði arguit q̃dã doctor.p̃mo sic.Si obiectũ nõ sit cã effectiua
d.25. saltē ꝑticlaris respcũ volitõis seqꝰ ꝙ volitiões nõ capiãt
distinctionē formalē ab obiectis.⁊ tunc cum habitus ge
nerenꝰ ex actibus nãlr.habitus diuersoꝝ obiectoꝝ non

essent diuersi formalr.qð est falsuȝ. ❡ 2o. si sic tũc nec ha 2m
bitus nec actus vnius obiecti esset nobilior eo qui est al
terius.sed maior ⁊ minor ꝑfectio cēt tñ ꝑm intensioneȝ
in cõatu volũtatis.igitur nec volitio qua voluntas dili
git deuȝ est nobilior ea qua diligit muscam.supposito ꝙ
eque intense diligat muscam sicut deũ.⁊ per ꝯñs nõ plus
erit beatitudo in deo q̃ȝ in musca.Et si itensius diligeret
muscam q̃ȝ deum beatior esset naturali beatitudie i mu
sca q̃ȝ in deo.qꝛ beatitudo nãlis est in nãli volitione per
fectiori. ❡ 3o. non qꝛ lapis est volitus hȝ habitudinē ad 3m
voluntatē sed eꝯ.voluntas ꝑm actũ volendi lapidē depē
det a lapide.iõ vꝛ voluntas habere essentialeȝ ordinē ad
volibile:⁊ nõ eꝯ:⁊ se habere ad illud sicut mēsuratuȝ ad
mēsuraȝ.cũ igiꝰ mensurati ad mēsurã sit essentialis de
pendentia.seq̃ꝰ ꝙ actus volendi essentialr dependet ab
obiecto volibili.Sed oĩs dependentia est causati ad cau
sam vel causati posterioris ad causatũ prius:sicut qñ ab
aliqua vna causa sunt multi effectus ꝑm ordinē.lȝ effectꝰ
primus non sit cã effectus posterioris.actus aũt volendi
non dependet ab obiecto sicut effectus posterior ab effe
ctu priori eiusdem cãe:igiꝰ sicut a causa. ❡ Quarto nos 4m
exꝑimur ꝙ magis possumꝰ diligere bonũ cuȝ est presens
q̃ȝ cũ est absens.igitur obiectũ cognitũ qð per eius cogni
tionem presens est itellectui aliquid per se facit ad actũ.
❡ Alias ēt rõnes facit.sed ille ꝓbant tñ hanc negatiuã
.s.ꝙ voluntas nõ est totalis cã volitionis.quã ēt ego ꝯce
do.ideo nõ oȝ ad illas respondere.Cõtra eandē ꝯ̃nē põt
adduci auctoritas Aug.83.q.vbi diꝰ ꝙ ex diuersis visis qõ.8.
diuersus appetitus aĩaꝝ est. Idem aũt ē visuȝ ⁊ volituȝ.
⁊ ꝑ ꝯñs ex obiecto volito est appetitus seu volitio in aĩa.
❡ Ad p̃mũ cum iferꝰ ꝙ volitiones nõ capiũt distinctio Ad p̃m
neȝ formalē ab obiectis:duplex sensuȝ põt esse.vnꝰ.i.voli
tiones distinctoꝝ obiectoꝝ spē nõ sunt formalr disticte.
⁊ in hoc sensu nego ꝯñam.Alius sensus põt esse ꝙ lȝ voli
tiones distictoꝝ obiectoꝝ sint formalr distincte.hanc tñ
distinctionē non capiũt effectiue ab obiecto.⁊ in h̾ sensu
cõcedo ꝯñs.qm̃ sicut volitiones nõ efficiunꝰ ab obiectis.
vel saltē nõ imediate.sic nec eoꝝ distinctiones que non
sunt res alie q̃ȝ ipse. ❡ Ad scðm nego primã ꝯñaȝ.⁊ qꝛ nõ Ad 2m
ꝓbaꝰ nõ opȝ vlteriꝰ respondere. ❡ Ad tertiũ dðȝ:ꝙ nul Ad 3m
lus actus volēdi lapidē dependet eēntialr a lapide ime
diate.⁊ quidã nec mediate nec imediate:vtpote qui est
de lapide nõ exñte:aut tñ abstractiue apprehenso.q̃daȝ
ṽo mediate tñ.vt qui ē de lapide ituitiue apphenso.qm̃
talis volitio depēdet a noticia:⁊ noticia a lapide.Et quia
assumiꝰ ꝙ mēsurati ad mēsurã est essentialis depēdētia:
nõ ē vlr veꝝ:ꝓꝑe loquēdo de depēdētia: cũ de nõ exñte
possit hr̃i abstractiua noticia q̃ ad ipsuȝ velut ad mēsurã
referꝰ. ❡ Ad 4m dðm:ꝙ si bonũ magis diligi possit pñs Ad 4m
q̃ȝ absens.h̾ est qꝛ ꝑfectiꝰ apprehendiꝰ dum est pñs.⁊ sic
solũ mediate facit ad actũ:causando.s.noticiã que est cã
dilectionis. ❡ Ad auctoritatē Augu.dðm ꝙ ex diuersis
visis sunt diuersi appetitꝰ mediantibus visionibus illo
ruȝ visoꝝ. ❡ Ad p̃mũ ꝑncipale argu.dðm ꝙ voluntas ē Ad p̃nle
imediata cã ꝓductiua:ꝑtialis tñ actuũ elicitoꝝ. ❡ Ad ꝓ argu.q.
bationē p̃mã pȝ supra.d.6.q.1.articlo.3o. in solone q̃nti ar
gumenti.ꝯ.6.ꝯ̃nē illius articuli.⁊ pro nũc recolo q̃ ibi al
legaꝰ ex cõmento.40. octaui phyc.ait.n.Cõmen.ꝙ ꝑm 8.physi.
phȝ nõ ē ipossibile aliq̃d mouere se nisi in motoribus q̃ Cõ.40.
sunt corpa aut virtutes in corporibꝰ.virtutes aũt i corpi
bus vtiq̃ȝ ꝑm ipsuȝ sunt ⁊ dicunꝰ ṽtutes extense ex exten
sione corpoꝝ q̃ ꝑficiũt.volũtas aũt nec corpus ē nec vir
tu ēt exñs in corpore ad intellectũ deñ. ❡ Ad aliã ꝓba
tionē ex dicto Aug.nõ accipit formã sicut h̾ accipitur in
ꝓposito:videlicet pro entitate aliã ꝑficientē ⁊ informã

te sed pro nã ꝛ essentia.ꝛ sic formare aliqd nõ est aliud ꝙ̃
ipsum efficere ꝛ dare illi esse actu in ꝓpria nã:queadmo-
cap.2. dũ accipiꝛ̃ in gen̄.cũ dr̄.Formauit de⁹ hoiez de limo ter-
re.sic at̃ nec volũtas nec res alia seipsã formare põt.que-
libet aũt formaꝛ̃ per icõmutabilẽ formã qua cũcta subsi
stunt que deus est vt ibi.ꝛ sequenti ꝓxime.c.dicit Aug.si
quis tñ vellet accipere formã vt hic accipi dꝫ: ꝛ formare
pro cãre in se formã.qđ tñ nõ esset ad mentẽ Aug.ibidez.
gnimo etiam ꝯdiceret sibi in superius allegatis pro pma
ꝯne posset rñdere ꝙ Aug.itendit ꝙ nulla res põt forma-
re se tanꝙ̃ totalis cã actiua sue forme.qm̃ preter ꝙ̃libet
causaz creatã requiriꝛ̃ ad causandũ ipsa prima forma q̃
deus est.ꝛ sic adhuc veniretur ad intentum Aug.s.ꝙ per
eternam ꝛ incõmutabilem formã cuncta formanꝛ̃.nec
ex hoc habereꝛ̃ aliqd contra predicta.

¶ Distinctiõis.XXVI.XXVII.XXVIII. Qõ. I.

Jrca d.26.ꝛ duas sequentes:in quib⁹
magister agit de grã operante ꝛ
cooperante ꝑ quã iuuaꝛ̃ liber᷑ hoĩs ar.ad
bene opandũ:maluꝙ̃ vitandũ.Quero pri
mo vtrũ hõ ꝫm p̄ntem statũ stante influẽ
tia dei gnãli possit per liberũ arbitrium ꝛ
nãlia eius absqꝫ speciali dei auxilio agere
pᵒ aliquẽ actum moralr̃ bonũ.ꝛ arguiꝛ̃ ꝙ sic.pᵒ qꝛ hõ põt nã-
liter iplere ꝑcepta legis scripte.igiꝛ̃ põt nãlr̃ facere opus
cap.2. moralr̃ bonũ.añs pꝫ per apostolũ ad ro.cũ.n.gentes ingt
que legem nõ habent.nãliter ea q̃ sunt legis faciunt ipsi
sibi sunt lex.ꝛc̃.ꝯña ꝓbaꝛ̃ qm̃ talis lex nõ nisi bona opa
cap.7. precipit.Eodem infra.dicente.lex qdẽ sancta ꝛ manda-
tũ sanctũ ꝛ bonũ ꝛ iustũ.¶ Cõfirmaꝛ̃ ꝑ illđ Jero.in epi-
stola ad demetriadẽ virginẽ.Ct.n.mltos phoꝝ ꝛ audi-
uimus ꝛ legimus ꝛ ipsos vidimus castos patientes mo-
destos liberales abstinẽtes benignos amatores iusticie
nõ minus ꝙ̃ sapientie.vñ queso hominib⁹ alienis a deo
ista que deo placent.vñ h̄ illis bona nisi de nãe bono.h̄
2ᵒ ille.¶ 2ᵒ.homini ꝑcipiꝛ̃ a dõ vt ista bona opa agat sic pꝫ
per totã sacrã scripturã.igiꝛ̃ possibile ẽ homini agere ta-
lia opa.alioquin deus ꝑcepisset homini ĩpossibilia sibi:
qđ ꝑfecto impiuz ꝛ blasfemũ ẽ dicere.dicente Jero.i ex-
positiõe fidei catholice.Execram⁹ coꝝ blasphemiã:qui
dicũt impossibile aliquid homini a deo eẽ ꝑceptũ:ꝛ man
3ᵒ data dei non a singulis:sed ab oĩbus posse seruari.¶ 3ᵒ.si
hõ nõ posset talia bona opa agere nullus ea nõ faciendo
peccaret.vt ait Aug.in li.de duab⁹ aĩabus.vltra mediuz.
Dr̄e peccati reũ teneri queꝙ̃.qꝛ nõ fec̄ qđ facere nõ potu
it:sũme iniquitatis ẽ ꝛ isanie.sꝫ ꝯñs illud ẽ erroneũ.qꝛ ꝫ
illud nullus peccaret nõ implendo diña ꝑcepta.

Oppoᵐ Ad oppositũ est ꝙ ait Aug.in de ꝑde.scõꝝ circa
pn̄.Nemo ingt sibi sufficit ad in-
cipiendũ vel ꝑficiendũ qđcũꝙ̃ opus bonũ.sꝫ ĩ oĩ ope bo-
no ꝛ incipiendo ꝛ ꝑficiendo sufficientia nr̃a ex deo est.

Quia ỏ ꝓposita qõne mlti modernoꝝ tenẽt ptẽ affir-
matiuã:in quo vt mihi vr̃ salua coꝝ debita reue
rentia ac iudicio meliori plurimũ dissonãt a doctrĩa san-
ctoꝝ ꝛ ab ecclesiasticis diffinitionib⁹:fauẽtꝙ̃ cuidã er-
rori pelagij cõdemnato.iccirco sic ꝑcedã.Nã pmo ptez
oppositã ꝓbabo rõnib⁹ ꝛ auctoritatib⁹. 2ᵒ.ostendaz aliã
ptẽ fuisse de articulis damnatis pelagij.aut si in aliquo
discordat magis deuiare a catholica veritate ꝙ̃ dictum
pelagij.ꝛ ob hoc ipsaz nõ eẽ ab aliquo catholico sustinen-
daz. 3ᵒ.arguã ꝓ pte illa.ꝛ ad ei⁹ ꝓbõnes rñdebo.

pᵒ artic. Quantum ad pmũ articulũ pmitto ꝙ ego sic ꝛ il
li de pte opposita ꝛ doctores cõiter ꝑ
actum moralr̃ bonũ nõ aliud intelligo ꝙ̃ actũ moralẽ cõ
formẽ recte rõni ꝫ oẽs circũstãtias reqsitas ad h̄ ꝙ act⁹
sit vere virtuosus.quo pmisso volo tres ꝯnes ꝓbare.Qua
ruz pma est ꝙ nullus hõ in statu ꝑsenti dei ẽt gnãli influẽ-
tia stante põt absqꝫ spãli auxilio eius agere aliquẽ actuz
moralr̃ bonũ.¶ 2ᵃ ꝙ nullus hõ ꝛc̃.põt absqꝫ speciali au-
xilio dei in his que ad moralẽ vitã ptinẽt sufficienter co
gnoscere qd volẽdũ vel nolẽdũ agẽduz ꝛ vitãdũ sit.¶ 3ᵃ
ꝙ nullus hõ ꝛc̃.habita ẽt sufficiẽti noticia de aliquo vo
lẽdo agẽdo vel vitãdo ex his q̃ ad moralẽ vitã ptinẽt pt
absqꝫ spãli auxilio spãliter velle vel agere.¶ Ad ꝓbãdũ pᵃ ꝯ
pmã ꝯnẽ pmittã aliqs suppõnes a qlꝫ catholico absqꝫ vl
la cũctatoẽ simplr̃ ꝯitẽdas.¶ Quaꝝ pᵃ ẽ.ꝙ nullus act⁹ pᵃ suppõ
cĩpabil ẽ moralr̃ bon⁹.h̄ pꝫ.qꝛ nullus act⁹ moralr̃ bon⁹ ẽ
aliq⁹ difformis recte rõni seu carẽs aliq̃ circũstãtia dbi-
ta icẽ ꝫ rectã rõnẽ.vt dctũ ẽ.Sꝫ oĩs act⁹ culpabilis ẽ dif
formis recte rõni aliquo⁹.igiꝛ̃ ꝛc̃.Minor ꝓbaꝛ̃:qꝛ si ali-
quis act⁹ sit penit⁹ ꝯformis:ꝛ nullatenus difformis recte
rationi:ipse talis ẽ qlis esse dꝫ.alias rõ cui ꝯformaꝛ̃ ñ ẽ re
cta:ꝫ errãs.Si võ talis ẽ q̃lis eẽ dꝫ nõ ẽ culpabilis.¶ 2ᵃ
ꝙ nullus temptat⁹ ad aliqđ viciũ seu actũ aliquẽ moralr̃ 2ᵃ suppõ
malũ põt hõ tẽptationem absqꝫ dei auxilio supare.h̄ pꝫ.
qm̃ cũ in episcopali palestino iudicio fuisset inter cetera
obm pelagio eũ dicere victoriã tẽptationuz nobis nõ ex
dei adiutorio eẽ.ꝫ ex li.ar.h̄ tãꝙ̃ catholice vitati mani-
feste ꝯtriũ anathematizare cõpulsus ẽ.alias ipse non nisi
anathematizat⁹ exisset:sic refert Aug.ĩ epistola ad Pau
linũ nolanũ epꝫ.vñ sic ibidẽ scribit:ꝯñs fit vt qcũꝙ̃ seqꝛ̃
illi⁹ epalis iudicij auctoritatẽ ꝛ ipsi⁹ pelagij ꝯfessionez:h̄
tenere debeat q̃ sꝑ tenuit catholica ecclesia.Et iter illa h̄
qđ ad ꝑpᵐ facit enumerãs vt fateaꝛ̃ ingt qñ ꝯ tẽptatiões
ꝯcupiscẽtiasꝙ̃ illicitas dimicam⁹:ꝙ̃uis ꝛ illic hẽam⁹ ꝓ-
priã volũtatẽ.ñ tñ ex illa:ꝫ ex adiutorio di nr̃az ꝑuenire
victoriã.ꝛ h̄ totũ ẽt hr̃ i eplã Aurelij cartaginen̄.epĩ quã
destiauit ad cõprouicĩales epos de dãnatiõe pelagij ꝛ ce-
lestij.¶ Jtẽ Aug.paulopost ibidẽ i psona sua ꝛ ceteroruz
catholicoꝝ.Sine grã ingt dei nos dicim⁹ ad ñ peccãduz
nihil valere volũtatis arbitriũ.igr̃ nec ad tẽptatões pra-
uas supandũ seu ad resistẽdũ vt illis ñ ꝑbeam⁹ cõsensuz.
¶ Jtẽ Innocẽti⁹ papa rescribẽs epis q cartaginẽsi cõci-
lio affuerũt.pes inquit nos ad resistẽdũ.s.tẽptatioib⁹ nõ
liber᷑ arbitriũ:ꝫ dei soli⁹ solũ auxiliũ pt facere.¶ Ad h̄
multe possẽt adduci auctoritates scripture sacre ꝛ sctõꝝ.
ꝫ nõ expedit.nã certũ ẽ oppoᵐ eẽ erroneũ sic ex epistolis
epoꝝ q affuerũt cõcilijs cartaginẽsi ꝛ mileitão ad papã
Innocẽtiũ destiatis:ꝛ ex rescriptis illi⁹ ad eosdẽ pꝫ.¶ 3ᵃ 3ᵃ suppõ
suppõ ẽ ꝙ tã ꝓ vitãdis actib⁹ viciosis ꝙ̃ ꝓ ṽtuosis agẽdis
fideles orãdo diuũ iplorãt auxiliũ.ꝛ cũ illos vitauerint ꝛ
istos egerit deo grãs reddũt.nec coꝝ orõnes nec graꝝ ac
tiones supflue sũt aut ficte.¶ Pria ps h⁹ suppõnis clara
ẽ ꝛ euidẽs ꝑ quottidianã expiẽtiã.¶ 2ᵃ võ nulli fideliũ
dubia eẽ dꝫ.qm̃ oppoᵐ dicere ẽ totũ xp̄iane religiõis ritũ
dãnare:ac xp̄z ꝛ apostolos aliosꝙ̃ scõs p̄res q ecclesiã sic
agere ꝛ vbis ꝛ actib⁹ docuerũt:de fictiõe turpiter ac ipie
infamare.vñ ad h̄ tãꝙ̃ ad pnitiosuz errorẽ damnatores
pelagianarũ heresuz illius dogma deducebãt.ꝛ ob illud
velut erroneũ ꝯdemnarũt sic in ꝓallegatis epistolis pꝫ.
¶ 4ᵃ suppõ ẽ.ꝙ qlibet hõ in statu p̄ñti ifirm⁹ ꝛ ipotẽs ẽ 4ᵃ sup.
ad quẽlibet bonũ actũ cadẽtẽ sub diuino ꝑcepto.ita ꝙ non
solũ ad melius vel facilius agendum.sed simpliciter ad
agendum indiget ꝓpter suam infirmitatẽ speciali auxi-
lio gratie dei: intãtũ ꝙ nulluz actũ eiusmodi potest age-
re non adiutus.hoc probatur quoniã pelagius compul-
sus est in palestino iudicio confiteri gratiã dei atꝙ̃ adiu
torium ad singulos actus dari.ꝛ oppositum huius tan-
quam erroneum sub anathemate reuocare. vt recitat
Augu. in preallegata epistola ad Paulinum.Simili-

ter ⁊ Aurelius in sua. Et q̧ istud sit intelligendum de
spāli adiutorio grē pз per Augu.q candē fidei regulam
inter.iz.q̄s sumit pro fundamētis ꝯ vitalem hereticum
in epl'a ad eūdē recitās ait sic.Oīn ꝑpetuo xp̄o xp̄iani ca
tholici sumus:scim⁹ nōduз natos ⁊c̄.⁊ seqtur.scim⁹ grām
dei nec paruulis nec maiorib⁹ ſз merita nr̄a dari:scimuſ
maiorib⁹ ad singulos act⁹ dari.scim⁹ nō hoīb⁹ oīb⁹ dari
sed si nō oīb⁹.igr̄ ē adiutoriū spāle:⁊ si ad singulos act⁹.
igr̄ ad eos q cadūt sub ꝑcepto:sз q̧ tali adiutorio hō idi
geat nō solū ad facili⁹:sз simplr̄ ad agēdū vt dicebat̄:pз:
qꝛ cū pelagi⁹ vt ibidē recitat Aug.post illud iudiciū i q
buſdaз suis li.sensuз ꝑdicte sue ꝯfessionis aperiēs dixis
set:ideo dei grāз hoīb⁹ dari:vt qđ facere per libeꝝ iubē
tur arbitriū:facili⁹ possint iplere per grām:inuens per ħ
q̧ ⁊ si nō tam facile possint:tn̄ sine grā agere tales actus:
hūc sensum tāq̄ erroneū postea dānauit milenitanū cō
ca.6. ciliū tēpore Honorij ⁊ Archadij iperatoꝝ ac pape Inno
centij p̄mi celebratū:vn̄ ibideз.scribitur sic.qcūq̧ dixe
rit:iō nobis grām iustificatiōis dari:vt qđ facere per li
beꝝ iubemur arbitriū facilius possim⁹ iplere per grām
tāq̄ si grā non dare̅t nō qdē facile:sed tn̄ possem⁹ ēt sine
illa implere mādata diuina anathema sit: de fructibus
.n.mādatoꝝ dn̄s loq̄batur:vbi nō ait.sine me difficilius
potestis facere:sed ait.sine me nihil potestis facere:ex q̄
determiatiōe pз manifeste grāз dei i adiutoriū ad agē
duз tales actus hūane ifirmitati ꝓstari:⁊ q̧ sine tali ad
iutorio nullatenus posset.⸿ Cōfir.istud qm̄ in epl'a car
thaginēsis cōcilij ad Innocentiū papā:in quo ēt vt i illa
pз fuerūt dānati errores pelagij:sic iter cetera scribunt
patres cōcilij loquentes de pelagio ⁊ celestino.ꝑsuadere
nō cessant ad opandā perficiēdāq̧ iusticiam ⁊ dei man
data cōplēda solam sibi humanā sufficere posse nām nō
attēdēteſ qđ scriptū ē:spūs adiuuat ifirmitatē nostrā ⁊c̄.
vbi pз eos itelligere q̧ ad implēda mādata ꝑpter nr̄am
infirmitatē que ex se ad illud est ipotēs nobis detur au
xiliū dei:⁊ hoc ēt exp̄sse ponit vel inuit vbicūq̧ de ħ au
5ᵃ suppō xilio grē loquit̄ Aug.⸿ 5ᵃ suppositio ē: qđ hō ad agēdū
actus bonos moralr̄ ⁊ nō meritorios vite eterne taliter
indiget adiuuari a deo:q̄liter nō idiget adiuuari ad agē
duз actus moraliter prauos:ħ pз:qm̄ tales actus taliter
a sanctis deo tāq̄ auctori tribuunt̄:q̄liter nō attribuun
tur act⁹ nr̄i mali:sed poti⁹ negant̄ ab illo eē. vnde Aug.i
de ꝑde.sanctoꝝ.ait.Ꝙ qcqd ⁊ anteq̄ in xp̄m crederet ⁊
cū credidisset bn̄ opatus est corneli⁹ totū deo dādū ē:ne
forte qs extollat̄:cōstat aūt q̧ corneli⁹ anteq̄ in xp̄з cre
deret nihil opatus ē bn̄ meritorie ad sēsuз illū:sed tātuз
bene moralr̄. Itē p̄mo li.ad simplicianū i solutione que
stionis scd̄e.circa p̄n̄ dicit q̧ nihil boni fit a cathecumi
nis sine adiutorio grē dei:⁊ tn̄ opa illoꝝ nō sunt merito
ria eterne vite:vn̄ ⁊ ibidē dicit.q̧ tāta ē grā dei i illis q̄
ta nō sufficit ad obtinēdū regnū celoꝝ.Ex his pз q̧ act⁹
boni ꝑcise moralr̄ deo attribuunt̄ auctori.Ꝙ āt mali nō
eodē mō sibi attribuant̄:pз ꝑ eūdē scd̄o lib.de baptismo
paruuloꝝ ad marcellinū:vbi ait.malā volūtatē vtiq̧ nō
habem⁹ ex deo.⸿ Itē ifra.extolli i superbiā proprie vo
luntatis est hoium:nō opis dei:neq̧.n.ad ħ eos cōpellit
aut adiuuat de⁹.Et ibi ēt vult q̧ oīs bona volūtas i no
bis sit a deo:alr̄ nō pōt scd̄з ip̄m saluari illud verbū apl'i.
Quid.n.habes qđ nō accepisti:qđ itelligēdū ē ēt đ volū
tate bona moralr̄ tn̄:sicut iā ex dictis aliq̄lr̄ ⁊ infra ple
nius apparebit. Itē de verbis apostoli ser.9.Confitere
ꝓᵐ argᵐ inqt a deo te hr̄e qcqd habes boni:a te qcqd mali.⸿ Ex
ꝑpa ꝯne his ꝯnem ꝓbo p̄mo sic:hō nō pōt absq̧ spāli dei auxilio
facere aliquē actum moralē nō culpabileз:igr̄ homo nō
pōt absq̧ spāli auxilio dei facere aliquē actū moralr̄ bo
num.ꝯn̄a ꝓbat̄.qꝛ alias aliqs actus culpabilis eēt bon⁹
moralr̄ cōtra p̄mā suppōnem:an̄s ꝓbo auctoritate ⁊ rō
ne:auctoritate.n.Aug.in de correc.⁊ grā.libeꝝ arbitriuз ca.47.
ad malū sufficit:ad bonū aūt parum ē nisi adiuuetur ab
omnipotente bono.⸿ Itē i epl'a ad Hylarium syracusa Cōfir.
nū circa p̄n̄ᵐ.Ualз itaq̧ libeꝝ arbitriū ad bona opera:si
diuinitus adiuuet̄:desertū v̄o dino adiutorio q̄libet scia
legis excellat nullo mō habebit iusticie soliditatē: sed i
flationē impie supbie ⁊ exitiosuз tumorē.⸿ Itē de ver Cōfir.
bis apostoli.ser.iz.Prorsus si adiutoriū đi đfuerit nihil
boni agere poteris:agis qdē illo nō adiuuāte libera vo
lūtate:sз male.adhuc ydonea ē volūtas tua que vocat̄ li
bera ⁊ male agēdo fit dānabilis ancilla:cū dico tibi sine
adiutorio dei nihil agis:nihil boni dico:nā ad male agē
dum habes sine adiutorio dei liberā volūtatē.⸿ Item Cōfir.
in libello de ꝑdestiatōe dina.Libeꝝ vero qđ a deo habe
mus arbitriū prono ad negtiā lapsu fluit:⁊ cū ad v̄tutis
indoleз dei auxilio đserēte nihil possit ad gen⁹ oē pecca
ti ydonea fultuз v̄tute subsistit:tūc i oīb⁹ predictis pз ac
cipi auxiliū:nō pro ifluentia gnāli:sз ꝓ auxilio spāli:qm̄
sine ifluentia gnāli libeꝝ arbitriū nullū malū agere p̄t:
⁊ tn̄ ꝑdicte auctoritates dicūt ipз sine auxilio đi suffice
re ad male agēdū. Rōne ēt ꝓbo sic.hō nō pōt sine spe Rō
ciali auxilio dei actu vel habitu diligere deum ꝑ se.i.ꝑꝑ
ip̄m deū.igr̄ nō pōt aliqd diligere vel velle vltimate ꝑꝑ
deū.igr̄ nō pōt hr̄e aliquē actū moralē nō culpabilē.an̄s
pз per Aug.li.5.ꝯ Julianū.vbi sic ait.Qn̄ deo donāte ex ca.5.
vera viuit̄ fide ipse de⁹ adest ⁊ mēti illuminādē ⁊ con
cupiscētie supande ⁊ molestie ꝑferende:hoc eni totū re
cte fit qn̄ fit ꝑꝑ ip̄m.i.qn̄ gratis amat̄ q̄lis amor ipse no
bis eē nō pōt nisi ex ipso:hic habes q̧ amor quo de⁹ gra
tis amat̄:q vtiq̧ tn̄ ille ē quo de⁹ diligit̄ ꝑꝑ se:nō pōt eē
in nobis nisi sit ab ipso.Itē in epl'a ad vitalē:libeꝝ iquit
arbitriū ad diligēdū deū p̄mi peccati granditate ꝑdidi
m⁹.vult dr̄e q̧ libeꝝ arb.merito primi peccati factū ē i
potens ad diligēdum deum:⁊ loquitur de dilectione.q̄
propter se diligitur:nam tūc tātum dicendus est diligē
nam vt ait Ber.de diligendo deum.Quicquid ꝑꝑ aliud
amare videaris id plane amas quo amoris finis protē
dit nō per qđ tēdit.Et idē Aug.i đ vera inocē.ꝓpositio
ne.19.ait.Qui deum colit vt aliud magis q̄ ipsum ꝓme
reatur non deum colit:sed illud qđ assēq concupiscit:sic
autem colit deum:q deum non ꝑpter ipsum:sed ꝑpter
aliud diligit.⸿ Itē.zi.de ciui.dei.Tūc itaq̧ victa vicia ca.16.
deputāda sunt cum dei amore vicuntur:quem nisi deus
ipse non donat.Item Ber.de diligendo deū. Difficile i
quit imo impossibile est suis.s.quispiaз liberiue arbitrij
viribus semel accepta a deo libertate ad deū ex toto cō
uertere volūtatem:⁊ non magis ad ꝓpositum retorque
re:sicut scriptum est:oēs que sua sunt querunt.⸿ Item c.aspe.
Ansel.de concor.dicit q̧ voluntas post desertaз iusticiā
facta est ancilla sue affectionis que ad comodum est.Ex
quib⁹ omnibus pз q̧ homo in presenti statu non potest
ex se tn̄ aliquid velle vel diligere nisi in relatione ad se
ipsum:⁊ ꝑ ꝯn̄s non potest diligere deum ꝑꝑ deum:patet
igr̄ an̄s ꝯn̄a etiaз p̄ma ex eadem auctoritate Aug.ꝑ illā
eni expositionem.i.qn̄ gratis amatur.dat̄ itelligi q̧ tūc
tantum aliquid fit propter deuз quando gratis amatur
deus.i.ꝑpter seipsum:pз etiam ratione:quoniaз aliquid
diligi propter deum nihil aliud est q̄ diligi:qꝛ diligitur
deus.sic igitur aliquē velle vel agere aliquid ꝑꝑ deū vl
timate est ip̄m illud velle:qꝛ diligit deum ꝑpter se.ergo
si quis nō diligit deū ꝑꝑ se nihil agit vel vult ꝑpter deuз
vltimate.ꝯn̄a etiam scd̄a probatur ex eadem auctorita
te:si cat̄ ad mentē Aug.in eo q̧ ait ħ totum recte fit ⁊c̄.

vbi nõ est dubium cũ itendere q tunc solũ recte fit quã
do fit pp deum:pz ẽt rõne:qm nullus actus moralis non
ordiatus i deuz finalr:seu non factus ppter deum:est fa
ctus pp illud:pp qd fieri dz:& per oñs vitupabilis & cul
ca.8. pabilis eẽ censeat. Assumptũ pbaẽ per Aug. i de morib⁹
ecclie. vbi a pposito ingrit qs dz eẽ finis oĩuz actuũ no
stroꝝ.d. Audiam⁹ g quẽ finẽ bonoꝝ nobis xps pscribat:
nec dubiũ ẽ:gn his erit finis q nos sũmo amore tendere
iubet:diliges ingt deũ tuũ:& subdit. eo ẽ oĩno tẽdenduz.
ad illud ɔsilia nr̃a referẽda:bonoꝝ sũmuz nobis de⁹ est:
neq; ifra nobis remanẽdũ ẽ:neq; vltra q̃rendũ:alteꝝ.n.
ca.15. periculosũ:alteꝝ nullũ est. Itẽ nõ arbitror cũ de mo
rib⁹ & vita fit q̃stio ampli⁹ esse regrẽdũ gd sit bois sum
mum bonũ q referẽda sũt oĩa:id.n.eẽ potuit & rõne q̃rũ
voluimus:& ea q nostre rõni antecellit auctoritate diua
nihil aliud q̃ ipm deũ:h ẽ rõ eiusdẽ ɔ Julianũ li.4. vbi
ca.°ij. ait. Noueris itaq; nõ officijs:sed finib⁹ a vicijs discernẽ
das eẽ vtutes:offm est aũt q faciẽdũ est:finis vo pp qd
faciẽdũ ẽ. Cũ itaq; facit hõ aliqd:vbi peccare nõ vr si nõ
pp hoc facit pp qd facere dz peccare ɔuicit. Et ɔñr ostẽ
dens qs dz finis eẽ actuũ nostroꝝ:absit ingt:vt vere vir
tutes cuiq; seruiãt nisi illi:vl pp illũ cui dicim⁹:de⁹ vtu
tum ɔuerte nos:pinde virtutes que carnalibus dlecta
tionib⁹ vel qbuscũq; cõmodis & emolumẽtis tpalib⁹ ser
uiunt vere prorsus eẽ nõ possunt. Qui aũt nulli rei serui
re volũt nec ipse vere sunt:vere qppe vtutes deo seruiũt.
In boib⁹ deo seruiũt:in angelis:a quo donãtur boib⁹ & an
gelis. Quicqd aũt boni fit ab boie:& nõ pp hoc fit pp qd
fieri debere vera sapiẽtia pcipit:& si officio videaẽ bonũ
ipso nõ recto fine peccatũ est. Ex his pz q qcqd hõ agat
vltimate ppter aliud q̃ ppter deũ peccat:ac p hoc eius
cap. 25. actus nõ est iculpabilis:huic ẽt cõcordat qd idẽ ait. 10. d
ciui. dei. virtutes q̃s mens hr̃e sibi videtur:per q̃s iperat
corpori & vicijs ad qdlibz adipiscendũ vel tenẽdum re
tulerit:nisi ad deũ:etiã ipse vicia sunt poti⁹ q̃ virtutes:
nã licz qbusdaz tũc vere honeste putenẽ:cũ referunẽ ad
seipsas:nec pp aliud expetunẽ ẽt tũc iflate ac superbe sũt:
Cor^m & iõ nõ vtutes sz vicia iudicãda sũt. ¶ Ex his ifero corel.
q nemo potest mereri pmam graz de cõdigno:nec ẽt de
congruo ɔ aliquoꝝ sniaz modernoꝝ:noie aũt gr̃e nõ so
lũ significo grãm gratũ faciẽtem:sz ẽt gratis dataz:& vlr
qdcũq; dei spãle adiutoriũ ad bñ opanduz siue adiuuet
aliqd donum creatum ifundendo siue imediate p seipz
mouẽdo volũtatẽ ad bñ volẽdum siue quocũq; alio mõ
spãli iuuet boiem. ¶ Hec cõclusio sic itellecta pbaẽ sic.
nemo põt habere ante pmã grãm actuz aliquẽ liberi ar
bitrij nõ culpabilẽ. igiẽ nemo de cõdigno vel d congruo
põt mereri pmam grãm:pz ɔña:qr nullus mereẽ nisi per
actus liberi arbitrij:& certũ est q nõ per aliquẽ culpabi
lem mereẽ grãm:sed poti⁹ penam:añs pbaẽ. qr si aliqs
posset ante pmã grãm hr̃e actũ liberi arbitrij nõ culpabi
lem iã aliqs posset sine spãli adiutorio talẽ aliquẽ actuz
hr̃e. cui⁹ oppo^m pbatũ est. pbaẽ ẽt per Aug. ypon. respon
siõe q̃rta dicẽtez. Dãnamus auctoritate diua opera libe
ri arbitrij q gr̃e pponũtur. igiẽ talia opera pueniẽtia gra
Cõfir. tiã sunt culpabilia. ¶ Cõfirmaẽ h ɔclusio sm se alia au
ctoritate eiusdẽ:ait.n. ipse ad paulinũ nola. epz. si quere
re hõ voluerit ante graz qd meruerit vt accipiat eã:ma
la sua poterit hõ inuenire nõ bona. Et subdit. Quẽ si de
bitũ sequereẽ qd ei⁹ merito nisi supplicium redderetur:
¶ Confir. nã vt subdit. Et ipm bois meritũ donũ ẽ gra
tuitũ:nec a pr̃e luminũ: a quo descẽdit oẽ datũ optimuz:
boni aliqd accipe quisq; mereẽ nisi accipiẽdo qd nõ mere
tur. igiẽ pmũ meritũ bois est gr̃a seu gratuitũ donuz dei.
igiẽ nõ mereẽ pmaz grãm:alias añ pmã esset prior:& ante
pmũ meritũ esset aliud meritũ prius. ¶ Cõfir. ẽt auctori
tate apostoli ad ro. dicẽtis. Quis prior dedit illi & retribue cap. xi.
tur ei:q.d. nullus. qd verꝝ nõ eẽt:si aliqs p^am graz mereret.
Iã.n. dedisset meritũ qd a deo nõ habuisset:& p eo graz recepis
set. Et iõ Aug. sup istis vbis. ser. 10. d vbis apli. Quis prior h
gt dedit illi & retribueẽ ei. qs prior dedit cũ to^m gratis accepit.
Quis prior dedit illi & retribueẽ ei:si dñs retribuere vel
let nihil nisi penã debitã retribuisset. Quis prior dedit il
li. Quis puenit graz q gratis daẽ:si aliqd meritoriũ ante
venit graz iã nõ gratis daẽ:sz ex debito reddiẽ:si aũt gra
tis nõ daẽ:gr̃a q reuoceẽ. In qb⁹ verbis & ille pbat ɔneꝝ
predictã. ¶ 2° ad pncipalẽ ɔclusionẽ arguo sic. si homo 2^m
posset absq; spãli auxilio dei facere actũ moralr bonum
ipse tẽtatus ad actũ viciosuz posset absq; spãli auxilio dei
tẽtationẽ illam superare. ɔñs est falsuz:vt pz ex secunda
supposi̇̃ne. ɔña pbaẽ:qm ipse tẽtatus posset elicere actum
oppo^m bonũ moralr:& sic nõ elicere actũ viciosuz ad quẽ
tẽtatur:ac p hoc viceret & nõ vinceret:vñ si aliqs sit ve
re tẽtatus. vbi gr̃a. de cõcupiscentia posset velle cõtinere
ppter deum:cũ tali aũt volitione nõ est composcibile:vt
cõcupiscat:& sic nõ cõcupiscet & supabit. ¶ 3° sic. si homo 3^m
põt &c. igiẽ stulte & supflue orãdo iplorat adiutoriũ dei:vt
nõ cõsentiat tẽtationi vel vt non irascaẽ proximo aut ma
lum aliud opereẽ:& stulte ẽt regratiaẽ deo cuz ista obti
nuerit:ɔñs pz esse falsum ex suppõne tertia. ɔña pbatur.
qm si potest non adiutus a deo facere actũ bonũ põt nõ
adiutus vitare actũ malũ oppositũ:& si sic supflue iplo
rat auxiliũ:& h vltima ɔña tenet per idẽ oĩo:per qd tenet
ɔña cõcilij carthaginẽsis ɔ pela. & ce. qnimo in rei veri
tate eadẽ illi ẽ i snia:vñ i preallegata epl̃a dicti cõcilij ad
papã Innocẽtiũ arguiẽ sic. Istoꝝ sacrilegas disputatio
nes necesse seqtur:vt nec orare debeam⁹ ne itremus in
tẽtationem:q dñs ẽt discipulos monuit & posuit i orõne
qd docuit:vt nõ deficiat fides nr̃a:qd pro apostolo Petro
se rogare testatus ẽ. Et q h seqtur pbant sic:si.n. h possi
bilitate nãe & arbitrio volũtatis in ptãte sunt constituta
quis nõ ea videat a dño inaniter peti & fallaciter orari cũ
orãdo poscuiẽ q nãe nr̃e iã ita cõdite sufficiẽtib⁹ viribus
obtineẽ. h pz q h ẽ snialr ɔña ɔcilij. si virib⁹ proprijs hõ
pt nõ cadere i tẽtatiõez:aut nõ dficere a fide ianiter & falla
citer ista petit a sũmo deo. Sili ɔña vtiẽ Aug. i d pfectõe ca.°21.
iusticie ɔ cel. pcepta igt dei:vt fierẽt nec iuberẽẽ si nihil
ibi volũtas nr̃a ageret:nec orareẽ si sola sufficeret:cuius
aucitatis vltia ps pbat ppo^m. Itẽ ɔ pela. i d nã & gr̃a. ea ca.°18.
dẽ ɔña vtualr pmissa. Quid igt stulti⁹ q̃ orare vt facias
qd i ptãte habeas. Itẽ ɔ vitalẽ heretici i epl̃a ad eũdez.
prius igt nos oram⁹ deũ:sz orare nos fingim⁹:si nosipos
nõ illũ credim⁹ facere qd oram⁹. prorsus nõ deo grãs agi
m⁹:sz nos agere fingim⁹:si nõ illi grãs agim⁹ ipz facere nõ
putam⁹:eãdẽ sniaz ẽt ex toto ponit in d bono pseue. circa
pn^m:& i rei vitate qlz itẽdẽs aduertit veꝝ eẽ quod dr. Ex
eodẽ fũdamẽto pt argui adhuc ad ppositũ:qm si hõ ex se
deo nõ adiuuãte põt agere bonos act⁹ morales irratio
nabilr & inaniter rogat vt deus pstet sibi continẽter aut
tẽperãter seu iuste vel liberalr:aut mansuete viuere:aut
agere alios actus virtutũ moraliuz:irrisorie etiam grãs
agit deo cũ aliquẽ taliũ actuũ egerit:qd ẽ ɔ suppõnẽ pdi
ctã. forte dicet aliqs:q nõ dz qs p talib⁹ actib⁹ bonis p
cise moralr:aut d talib⁹ grãs agere:sed p actib⁹ vite eter
ne meritorijs. Sz h non põt stare:alias nullus cathecu
minus vel in peccato mortali existñs deberet deo grãs red
dere d actib⁹ talib⁹ q̃tũcũq; bonis:cũ cõstet nullum eẽ
actum ptunc meritorium vite eterne:quod tamen con
sequens non est dandum. ¶ Quarto sic. si homo &c. seq 4^m
tur q nõ ad quoscũq; act⁹ cadẽtes sub precepto propter

suam infirmitatem idigeat iuuari per grãm dei:sic q̄ nõ
adiutus non possit agere illos:ɔñs est ɔtra suppositionẽ
quartam:ꝛ ɔña est clara:q꜓ si detur oppositũ.vz.q̄ indi/
geat iuuari ad actus cadentes sub p̄cepto etiã idiget ad/
iuuari ad eos q̄ cadũt sub consilio tãtum:cuz magis ad/
huc excedãt ipotẽtiam eius ꝓpter eorũ arduitatem: vñ
de talibus dixit saluator:q̄ pt capere capiat:ꝛ per ɔñs ad
quẽlibz actum bonũ moralr̄ idiget iuuari:ꝛ ad nullũ p
Rñ° se sufficit.qd̄ est oppositũ antecedentis: forsitan dicetur
q̄ homo nõ idiget iuuari ad absolute agendum hõ act⁹
bonos:sz idiget iuuari ad agẽdum illos meritorie:ꝛ ad/
hoc iuuat grã:quoniam ea informante aĩam tales actus
sunt deo accepti ad p̄mium vite eterne:q̄ alias non eẽnt
ɔ rñsio sic accepti. ¶ Sed hec rñsio plane concedit iconue/
niens:qd̄ ifertur.s.q̄ homo non idiget grã ꝓpter suam i/
potentiam ꝛ ifirmitatem:nec ad adiutoriũ sue ifirmita/
tis ei datur a deo grã:sz forte ad ornatũ aĩe ꝛ acceptatio/
nem ipsius:sicut si seruo dñs dat speciosam vestem in q̄
vult sibi ministrari acceptãs ad certũ premiũ seruitia a
seruo illa veste iduto exhibita:alia vero nequaq̄ꝫ nullus
diceret q̄ seruus ꝑꝑ suam ipotẽtiã idigeat iuuari ꝓpter
vestem hõ ad agendum seruitia dñi:aut q̄ vestis illa si/
bi data sit i adiutoriũ ipotẽtie sue:sz sit data ad ornatuz
ꝛ decorẽ:ꝛ ɔñter ad acceptationẽ ad p̄miũ ordinatum a
5° dño. ¶ 5°.sic.si hõ absq̄ꝫ spãli auxilio dei:stante sola iflu/
entia gnãli põt agere act⁹ moralr̄ bonos:seqꝛ q̄ hõ nõ i/
digeat iuuari aliter a deo ad agẽdum tales actus vicio/
sos oppositos:ɔñs est ɔtra qn̄tam suppõnem:ɔña est satl
certa:qm̄ ẽt ad actus viciosos ipse idiget gnãli ifluentia
dei:q̄ sibi subtracta nequaq̄ꝫ ipse agere possz:ex isto fun/
damẽto reprobat Aug.responsionẽ pelagij:q꜓ cum argue/
retur cõtra eũ:q̄ si per potestatẽ liberi arb.possumus bñ
agere non oĩa bona nr̃a haberem⁹ a deo:cui⁹ oppositum
dicit scriptura:respõdebat:q̄ ideo talia opa habemus a
deo:q꜓ ab ipso habem⁹ possitatez bene operãdi:h̄ inquaz
reprobat:q꜓ etiã possitatez male opandi habem⁹ a deo:ꝛ
tñ non dicit scriptura:sed negat poti⁹ nos mala opa nr̃a
ca° 25. habere a deo:vñ p̄mo li.de grã xp̄i:ꝛ origiãli peccato.de/
finat ingt:itaq̄ꝫ pelagi⁹ seipsum ꝛ alios fallere ɔ dei graz
disputãdo:non ꝑꝑ vnũ illoꝝ trium.i. propter possitatem
bone volũtatis atq̄ꝫ operis:sed ẽt ꝓpter volũtatem atq̄ꝫ
operationẽ bonã erga nos dei grã p̄dicãda est: nam illã
possitatez ad vtrũq̄ꝫ valere diffinuerit.i.ad bonum ꝛ ad
malum:ꝛ tñ nõ iõ attribuẽda sunt deo ẽt nostra peccata:
sicut ꝛ ꝓpter eãdez possibilitatẽ vult tribuere bona opa
nostra. Simili mõ solutionem aliorum quõdam eiusdẽ
secte dicẽtium:ideo bonam volũtatem hoĩs deo vt au/
ctori attribui:q꜓ ab ipso est hõ sine quo non põt eẽ bona
volũtas:hoc reprobat scd̄o lib.de baptismo. paruuloꝝ
ad Marcel.nõ multo post mediũ:qm̄ vt ait.eodẽ modo
mala volũtas eẽt hõ vt auctori attribuẽda:qd̄ vt subdit
nephas ẽ dicere:oꝫ q̄ scd̄ꝫ veritatẽ catholicã ɔfiteri nos
spãli grã:ꝛ ifluẽtia idigere iuuari ad agẽdũ opera bona:
ita vt sic bona nr̃a dei adiutorio attribuanꝛ:quo non at/
tribuunꝛ ꝛ mala. Auctoritatib⁹ sacre scripture eadẽ cõ/
clusio euidẽter ꝓbaꝛ:sicut illa sapiẽtis nõ possum eẽ cõ/
ca° 8. tinẽs nisi deus det. Sap.ꝛ illa xp̄i.sine me nihil potestis
ca° 9. facere. Jo.15.ꝛ illa apostoli.nõ est volẽtis:neq̄ꝫ currẽtis:
sed miserentis dei.ad Ro.ꝛ ad eph̄.2.ipsi⁹ sumus factu/
ra creati i xp̄o.i.per xp̄m i operib⁹ bonis:ꝛ ad phil.2.de⁹
opatur i nobis velle ꝛ pficere pro bona volũtate:ꝛ p̄ma
ca° 4. ad corith̄.Quid.n.habes q̄ nõ accepisti:ꝛ inumerabiles
alie possent adduci q̄bus idubitãter ostẽdiꝛ nullũ bonũ
Rñ° nos agere posse sine auxilio dei:sed iste sufficiãt. Ueruz
ad oẽs p̄dictas ꝛ ceteras sĩles:q̄s forsitan dicet q̄ nõ co/
gunt:vt dicaꝛ nobis eẽ necessariũ aliud adiutorium dei
ab ifluẽtia gnãli:oẽs.n.saluantur si dicaꝛ q̄ nõ possum⁹
aliquid facere:nisi deo iuuante p suã ifluentiaz gnãlem:
vel forte diceꝛ q̄ tales auctoritates nõ sunt itelligende
de q̄buslibz bonis actib⁹ possibus ab hoĩe fieri:sed ð bo
nis meritorijs tñ:ꝛ i hac solutione plus sustẽtãt moder/
ni ɔnẽ oppositaz defendẽtes:neutra tñ haꝝ sufficiẽs ẽ.
¶ Unde p̄ma excludiꝛ.p̄mo per illud qd̄ dcm̄ ẽ in q̄rta ɔ rñsio
suppõne. 2°.p illud qd̄ dcm̄ est i qn̄ta rõne ad ɔnem:nam
nec malos act⁹ possumus agere subtracta dei ifluẽtia ge
nerali:ꝛ tñ nõ sic ad malos act⁹ dicit scriptura nos idige/
re iuuari a deo:sicut ad bonos:alias sicut sapiẽs dicit nõ
possuz eẽ cõtinẽs:nisi de⁹ det:ita potuisset ipse vel alius
dicere:nõ possuz cõcupiscere:aut mechus eẽ:nisi de⁹ det:
ꝛ sicut apl̄s ait.ipsi⁹ sum⁹ factura creati i xp̄o in opõnib⁹
bonis:ita dicere possum⁹ ipi⁹ sumus factura creati i xp̄o
in opõnib⁹ malis:ꝛ sic dicit.de⁹ opaꝛ i nobis velle ꝛ pfi/
cere bona volũtate:ita dõz eẽt q̄ opaꝛ velle ꝛ pficere p
mala volũtate:q̄ v̄ba tãq̄ꝫ plena blasphemie oĩs fideliũ
auris exhorret. ¶ Cõfirmaꝛ.qm̄ vt supi⁹ allegatũ ẽ per
ɔciliũ:ꝛ series ẽt text⁹ p̄cedẽtis oñdit:cũ xp̄s ait.sine me
nihil potestis facere ð fructib⁹ mãdatoꝝ spãlr̄ loqꝛ:ꝛ vt
dic̄ Aug.ð v̄bis apl̄i.ser.12.vt allegatũ ẽ supra:cuz tibi dr̄
sine adiutorio dei nihil potes facere nihil subitellige bo
ni:nã illo ñ adiuuãte vtiq̄ꝫ agis male.q̄ p̄ter ifluẽtiã ge/
neralẽ spãlr̄ iuuat nos de⁹ ad bñ agẽdũ sine q̄ adiutorio
spãli nihil bñ agere possem⁹. ¶ 2ª q̄ꝫ rñsio nõ valz:ꝛ p̄ ɔ.2.rñio.
q̄dẽ euidẽter excludiꝛ p vltio allegatã auctoritatẽ apl̄i.
si scd̄ꝫ apl̄i itẽtionẽ sumaꝛ:vt optie mõstrauit Augu.i de
p̄de.sanctoꝝ:nõ mlto post p̄n°:nã vt ꝓlixi⁹ ꝓbat:tota in/
tẽtio apl̄i tẽdit ad oñdẽdũ neminẽ posse aduersus alteꝝ
extolli:aut ð aliq̄ sup alteꝝ i semetipso:aut alio hoĩe: sed
tñ i dño gl̄iari:vñ apl̄s h̄ ingt trãsfiguraui i me ꝛ appol/
lo:vt i vobis discatis ne supra q̄ꝫ scriptũ ẽ vn⁹ p altero i/
fleꝛ aduersus alteꝝ. Quis.n.te discernit:q̄d ãt habes q̄
nõ accepisti. Si ãt ꝛ accepisti q̄d gl̄iaris:q̄si ñ accepis.s.
a deo:oꝫ q̄ itelligere dcm̄ apl̄i vl̄r ð q̄lz bono q̄ hõ ab ho/
mie discerni pt:ꝛ aduersus alteꝝ extolli:igꝛ ñ solũ ð me/
ritorijs:sz ẽt ð bonis moralib⁹:nõ tñ meritorijs:alias ca/
thecumin⁹ aliq̄s:aut ẽt xp̄ian⁹ exñs i pctõ mortali agẽs
act⁹ aliq̄s moralr̄ bonos:ꝛ ex illis se extollẽs aduersus al/
teꝝ possz aplo q̄rẽti respõdere.discernit me mãsuetudo
mea iusticia mea:ꝛ sic ð alijs:ꝛ h̄ ñ accepi:sz habui a me/
ipso:ꝛ iõ ibidẽ subdit Aug.vt supra allegaui:q̄ quicq̄d ꝛ
añq̄ꝫ i xp̄z crederet:ꝛ cũ credidissz bñ opat⁹ ẽ corneli⁹ to/
tũ dãdũ ẽ ðo:ne forte q̄s extollaꝛ:bona ãt q̄ añq̄ꝫ in xp̄m
crederet opat⁹ ẽ corneli⁹ ɔstat ñ fuisse meritoria ꝛ meri
toria inq̄ꝫ vite eterne:sic ð meritorijs bonis loquunꝛ sic
soluẽtes:ꝛ sic distigui solẽt a moralib⁹ bonis:h̄ idẽ expsse
pꝫ p eũdẽ li.p̄ ad simpli.i rñsiõe ad 2ᵃᵐ.q. Incipit iquit
hõ p̄cipe graz:ex q̄ icipit credere ðo: vl̄ iterna: vl̄ exter/
na admonitiõe mot⁹ ad fidẽ ꝛ subdit. Sꝫ i q̄busdã tãta ẽ
grã fidei q̄ta ñ suffic̄ ad obtinẽdũ regnũ celoꝝ:sic̄ in ca/
thecumis:sic̄ i ip̄o cornelio añq̄ꝫ sacrorũ p̄ticipatõe icor/
poraret ecclie.i q̄busdã v̄o tãta ẽ grã:vt iã corpori xp̄i ꝛ
sctõ ði tẽplo ðputẽꝛ.ꝛ seqꝛ.fiũt q̄ icboatões q̄dã fidei cõ
ceptionũ sĩles:ñ tñ solũ ɔcipi:sz ẽt nasci op⁹ ẽ:vt ad vitaz
p̄ueniaꝛ eternã:nihil tñ hoꝝ sine grã mĩa dei:q꜓ ꝛ opa si
q̄ bona sũt ɔsequũꝛ:vt dcm̄ ẽ illã graz ñ p̄cedũt:hec ipse
hinc appꝫ mãifeste q̄ ñ solũ opa meritoria vite eterne
q̄lia sũt coꝝ tñ q̄ p̄ticipatiõe sacroꝝ icorpati sũt. Ecce ꝛ
facti tẽplũ dei:si ẽt aª bona ñ meritoria vite eterne q̄lia
sũt i cathecuminis ñ fiũt sine grã dei. Jllõ ẽt dic̄ ð bonis
opib⁹ hereticoꝝ ꝛ scismaticoꝝ i ser.ð patiẽtia.scd̄ꝫ q̄ pꝫ
in auctoritate q̄ ex illo sermõe paulo post alleganda est.

P. ↄtra illā respōsionē vř esse pcessus Aug. ↄ Julianum
lib. 4. a. c. 7. vsqȝ ad. 19. nā Julian⁹ volēs ꝓbare nos viri/
bus nr̃is absqȝ spāli dei gr̃a posse recte agere sumebat ꝓ
ca. 7. argumēto ꝙ vere ṽtutes fuerint i ifidelibus: vt pȝ ibi: ꝛ
cū ħ volebat ꝙ ꝑ illas seu eaꝝ opa illi nō mererenť vi/
tā eternā: vñ dicebat eos subalř bonos eē: ꝛ ita ð alijs oi/
bus: q̄ nō ꝑꝑ deū agūt opa talia: sič pȝ ex caplis. 12. ꝛ. 19. ꝛ
ↄtra istð dciñ Juliani Aug. ꝓlixe pcedit ꝓbādo ex itē/
tiōe i ifidelib⁹ nullā fuisse verā ṽtutē: lȝ fuerint vicia fi/
nitima ꝛ ꝓpinq̄ ṽtutib⁹: ꝛ q̄dā spē fallēte filia. Et ꝙ ipsi
nihil bñ opati sūt: sȝ male ꝛ culpabilř ēt nisi ex genere vľ
officio bona opati sūt: ğ nō fuit itētio Aug. ꝓbare ↄ illū:
infideles aut aliq̄s alios nō posse sine dei adiutorio bñ
agere: iō qꝛ tm̄ ñ pñt agere meritorie seu opa qb⁹ mereā/
tur vitā eternā: qꝛ ħ sibi ↄcedebat Juli. sȝ ēt ꝙ ñ pñt age
re ṽtuose ꝛ bñ moralř: seu opa ṽtuose ꝛ vere bona mora/
liter: cui⁹ oppo^m affirmabat Julian⁹. hāc sniaȝ catholici
Cypian⁹ sanctiqȝ doctores ecclie docuerūt: vñ scūs Cypri. martir
vt cū allegat Aug. i de pde. scōꝝ: dič i nullo nobis eē glo
riādū qñ nihil nr̃m sit: ad qð adhibuit aplꝫ testē dicētē:
qd āt habes qð ñ accepisti: ꝛ pȝ ꝙ vlř ð qbuslibet bonis
actib⁹ loqť: alř nō ostēderet i nullo nobis eē gl̃iandū: vt
Ambro. supra ðductū ē. ¶ Itē Ambro. li. 2. sup luc. ꝛ eūdē ēt alle
ca. 44. gat Aug. li. p̄ de gr̃a xp̄i ꝛ peccato origiali. vides ingt ita/
qȝ: qꝛ vbiqȝ dñi ṽtus studijs coopať hūanis: vt nemo pos
sit edificare sine dño: nemo custodire sine dño: nemo
qcq̄ icipe sine dño. Qūo āt vbiqȝ coopať virtus dñi stu/
dijs hūanis: si aliqb⁹ hoib⁹ ñ coopať actib⁹ ṽtuosis: aut
qūo: nec qcq̄ pt hō icipe sine dño: si ēt actū ṽtuosum pōt
Hieroñ; pficere sine eo. ¶ Itē Hyeronim⁹ i expōne catholice fi/
dei ad Damasuȝ papā ait. Libeꝝ sic ↄfitemur arbitriū:
vt dicam⁹ nos sꝑ dei idigere auxilio. Itē i epl̃a ad theso/
rophōtē: vñ audes ligua ꝓferre temeraria vnumquēqȝ
suo regi arbitrio si suo regiť arbitrio: vbi ē auxiliū dei: ꝛ
si xp̄o rectore nō idiget: qūo scribit Jeremias. ñ ē i hoīe
via ei⁹: ꝛ a dño gressuſ hoīs dirigūť. Itē ibidē. ceteꝝ noſ
ab eo differim⁹ brutis aīalib⁹ ꝙ liberi arbitrij ↄditi su/
mus. Sȝ ipȝ libeꝝ arbi. vt dixim⁹: dei nitiť auxilio: illi/
usqȝ ꝑ singula ope idiget. Itē i dyalogo suo ↄ pelagiū sub
noīb⁹ attici ꝛ cricoboli edito lib. 2. ait. ñ nr̃e solū ē ptātis
qð velim⁹: sȝ ꝛ dei clemētie: si nr̃aȝ adiuuet volūtatē. Itē
ibidē li. 3. ħ lōga disputatiōe ↄclusuȝ ē: vt gr̃aȝ suā dñs q̄
nobis libeꝝ ↄcessit arbitriū i singulis opibus iuuet atqȝ
sustentet. Multaqȝ alia ibidē scribit: q̄ sič ꝛ ista falsa es/
sent: si veꝝ eēt ꝙ sine spāli auxilio dei opatiuo possem⁹
Io. dam. agere ṽtuose: siue bñ moralř. ¶ Itē Jo. Dam. li. 2. ca. vl.
de⁹ ingt ē oīs boni pn^m ꝛ cā: ꝛ sine ei⁹ opōne ꝛ auxilio i/
possibile ē bonū velle vel facere nos. Sȝ cōstat ꝙ qcūqȝ
facit actū aliquē moralř bonū vult bonum qð fač. igř ꝛč.
ꝓsper ¶ Istā fuisse sniaȝ bti Prosperi. ꝛ scðȝ ipȝ ꝛ sniaȝ catho/
licā: oppositā ṽo erroneā: pȝ ex libro suo ꝓ pdicatoribus
gr̃e facto ↄ collationē vnā Cassiani ð ꝓtectiōe dei q̄ ē. 13.
in nuō collationū patꝝ a Cassiano ↄpilataꝝ. In illo n̄ q/
dē li. coll. 12. snias ex illa collatiōe Cassiani q̄s vocat dif
finitiōes: ꝛ pmā tm̄ approbat ꝛ tāq̄ catholicā cōmēdat.
ca. 3. Reliq̄s ṽo rephēdit ꝛ respuit. ¶ p^a āt ꝛ quā approbat ē
q̄ hř i collatiōe p^a. in his ṽbis. Ex qb⁹ māifeste colligiť ñ
solū actuū: veꝝ ēt cogitationū bonaꝝ ex deo eē pn^m qð i
nobis ꝛ initia sancte volūtatl īspirat: ꝛ ṽtutez atqȝ opor/
tunitatē coꝝ q̄ recte cupim⁹ tribuit pagēdi: oē. n. datum
optimū ꝛ oē donū pfectū ðsursuȝ ē ðscēdēs a p̄re lūinuȝ:
ca. 8. q ꝛ icipit q̄ bona sūt ꝛ exeqť ꝛ ↄsumat i nobis. ¶ 2^a ṽo
hř ibidē talis. Qui. s. de⁹ cū i nobis ortū quēdā bone vo/
lūtatis īspexerit illumiat cū ↄfestiȝ atqȝ ↄfortat ꝛ icitat
ad salutē icremētū tribuēs ei: quā vľ ipse plātauit vľ nr̃o
conatu viderit emersisse. hāc ꝓsper rephēdit ꝑꝑ vltimā
cl̃aȝ. s. ꝙ iā Cassian⁹ a pmissa diffōne discedit: ꝛ ꝙ totuȝ
gr̃e datū fuerat ex pte libero arbi. deputať. cū. vȝ. dič ali/
quā bonā volūtatē nr̃o emersisse conatu. ¶ 3^a hř ibidē. ca. 9.
talis. ꝙ in his oib⁹ ꝛ gr̃a dei ꝛ libertas nr̃i ðclarať arbi/
trij: ꝛ qꝛ iterdū suis ēt motib⁹ hō ad ṽtutē appetitus pos/
sit extēdi: sꝑ vero a dño idiget adiuuari: hāc rephēdit ꝓ/
sper ꝑꝑ illð. Et qꝛ iterdū suis ēt motib⁹ ꝛč. dicēs q̄si me/
dicus nr̃: ob ħ ēt donet morbidis: vt verā ðsiderent sani/
tatē. ¶ 4^a hř ibi. talis. vt āt euidēti⁹ clareat ēt ꝑ nāe ho/ ca. 10.
nū ꝙ bñficio creatoris idultū ē nō nūq̄ bonaꝝ volūta/
tū ꝓdire pn^a: q̄ tñ nisi a dño diriganť ad ↄsūmationē ṽtu
tuȝ ꝑuenire nō pñt apl̃s testis est dicēs: velle. n. adiacet
mihi: pficere āt bonū nō iuenio: hāc rephendit ꝓsper di/
cens: q̄si apl̃s ex affectu nāli: ꝛ ñ ex gr̃e dono bonaȝ hēat
volūtatē: q ꝓfiteť ex deo sibi eē: sufficiētiam ēt coagēdi.
Pretermitto tres sequētes: i qb⁹ ēt ꝓpo^m satis ↄfirmať: ca. 12.
venio ad. 8. q̄ scribiť sič. vñ cauēdū nobis ē ne ita ad deū
oia sanctoꝝ merita referam⁹: vt vľ nisi illð qð malū atqȝ
ꝑuersuȝ ē ascribam⁹ nāe: hāc Prosper rephēdit dicens.
Quasi nā añ gr̃aȝ nō sit i dānatiōe: ñ sit i cecitate: ñ sit in
vulnere: aut ñ gratis iustificati sint q p^m sūt sine iusticia:
residuas omitto: qꝛ ñ ita directe ptinent ad ꝓpo^m. Sȝ ex
dictis istis euidēter pȝ catholice tenēdū eē ꝫ doctrinaȝ
sancti hui⁹: ꝙ i statu isto vere ifirme ꝛ vulnerate hō nō
possit absqȝ adiutorio gr̃e dei vllā hr̃e bonā volitionez.
Sȝ tm̄mō ad malā ex se sufficiat: iuꝝ ēt doctrinā Aug. q̄
aliqualř pȝ ex allegatis i rōne p^a supra facta ad ↄnez. Et
qð satis ↄfirmat ꝓpo^m ē ꝙ pene i oib⁹ libris pdicta colla
tio Cassiani: cū correctiōib⁹ bti ꝓsperi appositis iueniť ꝙ
a p̄rib⁹ pōrib⁹ puto ichoatū: ꝛ ꝑ ecclīaȝ i ↄsuetudinē tra/
ctū: vt ex illa collatiōe ꝛ vera approbarēť ꝛ falsa respue/
renť: nec recipenť falsa ꝓ veris. ¶ Itē btūs Grego. 22. Grego.
mor. sup illð Job. 31. Si osculat⁹ suȝ manū meā ore meo.
ait sič. Sācti viri sciūt se nō ṽtute ꝓpa: sȝ ꝑueniēte super/
na gr̃a ad meliora vota vel opa cōmutatos: ꝛ qcqd sibi
mali inesse cognoscūt ð mortali ꝓpagine sentiunt meri/
tum: qcqd vero boni in se inspiciunt imortalis gratie co/
gnoscunt donuȝ: eiqȝ de accepto munere debitores fiūt:
qui ꝛ preueniendo dedit eis bonuȝ velle qð voluerunt: ꝛ
subsequendo concessit bonuȝ posse qð volunt. ecce ħ ex/
presse ꝙ quicqd mali sibi inesse ↄspiciunt sancti cogno/
scunt venire de mortali propagine. Quicqd ṽo boni co/
gnoscunt esse donum imortalis gratie. Quero igř ð actu
moraliter bono vtrum sit scðm hanc diuisionem beati
Grego. cōputandus in numero maloꝝ venientium de
mortali propagine an non: puto ꝙ nullus catholicus di/
cet ꝙ sic. igitur cōputandus est in numero coꝝ que di/
cunť bona imortalis gr̃e. Item idē super Ezech. omel. 9.
super illud Ezech. pmo. Audiui vocez loquentis: ꝛ dixit
ad me. fili hominis sta supra pedes tuos ꝛč. Ecce inquit
diuina vox iacenti prophete iussit: vt surgeret: sed surge/
re oino non posset: nisi in hunc omnipotētis dei spiritus
intrasset: qꝛ ex omnipotētis dei gratia ad bona opera co/
nari quidem possumus: sed ħ implere non possumus si
ipse non adiuuaret: qui iubet. deinde id probās auctori/
tatibus apostoli: deus est qui operatur velle ꝛ perficere.
Et xp̄i. sine me nihil potestis facere: subdit ifra: sȝ scien/
dū ē: qꝛ mala nr̃a solū mō nr̃a sūt: bona āt nr̃a ꝛ oipotētis
dei sūt ꝛ nr̃a: qꝛ ipe aspirādo noſ ꝑuenit: vt velim⁹ qð ad/
iuuādo subseqť ne inaniter velim⁹: sȝ possim⁹ iplere q̄ vo
lum⁹. ħ ēt appȝ ꝓpo^m: nisi qs act⁹ ṽtuosos velit iter mala
opa nr̃a ↄputare: qð nullus ñ stult⁹ dixerit. Itē nōn^m ē ꝙ
ēt conatū ad bonū op⁹ tribuit gr̃e di: qs āt hic ñ videat ꝙ
mlto forti⁹ liberi tribuit actuȝ pfecte ṽtuosū seu moralř

Hysido. bonū.¶ Itē Ysido.i li.differentiaꝝ.Dei est inqt bonuꝫ
caº 30. qđ agim⁹ ꝑꝑ grāꝫ ꝑueniētē ⁊ subsequentē. Nostꝝ vero ē
ꝑꝑ subsequētē liberi arbitrij volūtatē:nā si dei nō ē cur
illi grās agim⁹.Que ꝓbatio si attēte cōsideretur ostēdit
quoscūqꝫ act⁹ rectos:siue meritorios vite eterne:siue nō
per dei grāꝫ ⁊ adiutoriū nos hr̄e:nā de oīb⁹ talib⁹ nos deo
grās agere:⁊ agere vtiqꝫ nos dēbere nullus negabit xp̄ia-
caº46. nus. Idē isup ifra.sciāt inqt liberi arbitrij dēfensores ni-
hil posse i bonū suā ꝓualere virtutē:nisi diuine grē sustē-
Bernar. tent̄ iuuamine.¶ Itē btūs Bernardus ser.iꝫ.sup can-
tica.origo inqt fontiū ⁊ fluminū oiuꝫ mare ē v̄tutū ⁊ sci-
entiaꝝ dñs xp̄s.Quisqs.n.est dñs v̄tutū nisi ipse est rex
glīe.Sed ⁊ iux̄ anne cāticū idē ipse de⁹ sciētiaꝝ dñs de⁹
est Cōtinētia carnis cordis idustria volūtatis rectitudo
ex illo fonte manāt.Et ifra.qd casta cōsilia iusta iudicia
sancta dēsideria:nōne riuuli fontis illi⁹ sunt:Adhuc sub-
dit:qcqd sapie:qcqd virtutis hr̄e ꝯfidis dei virtuti ⁊ dei
sapie reputa xp̄o.Quo posset expssi⁹ dicere virtuteꝫ oēꝫ
moralē actūqꝫ virtutis a xp̄o i nobis velut a fonte dēriua-
caº 40. ri.Itē idē i li.de grā ⁊ lib.ar.ait.liberi arbi.conat⁹ ad bo-
nū ⁊ cassi sūt:si n̄ grā adiuuet̄ ⁊ nulli si nō excitent̄:cete-
rū i malū.d.scriptura ꝓni sūt sensus ⁊ cogitatiōes hois.
Ex hac auctoritate pꝫ:ꝙ sine adiutorio dei excitātis li-
beꝝ arbi.conari nō pōt ad bonū:multo igr̄ minus agere
caº 44. pōt actū virtuosuꝫ.Itē ibidē apl̄s.oē qđ boni pōt eē.i.co
gitare ⁊ velle ⁊ ꝑficere ꝓ bona volūtate attribuit deo nō
suo arbitrio.si ḡ de⁹ tria hec:h̄ ē bonū cogitare velle ꝑfi
cere opatur i nobis:pmū ꝑfecto sine nobis:scd̄m nobis-
caº45. cū:⁊ 3ᵐ per nos facit.c.sequenti: sic inqt ista cū libero ar-
bitrio opat̄:vt tm̄ i p̄ illud ꝑueniat i ceteris cōmitet̄ ad
h̄ vtiqꝫ ꝑueniēs:vt iā sibi deiceps coopet̄:ita tn̄ ꝙ a sola
grā ceptū ē pariter ab vtroqꝫ ꝑficiāt:vt mixtū nō sigilla-
tim:sil̄ nō vicissim ꝑ singulos ꝓfectus opent̄:nō partim
grā ptiꝫ libeꝝ arb.sed totū singula ope idiuiduo ꝑagūt:
totū qdē h̄:⁊ totū illa:sꝫ vt totū in illo sit totū ex illa.Ex
his satis clare pꝫ ꝓpositū:qm̄ ois act⁹ moral̄r bon⁹:siue
meritori⁹:siue nō coexigit:imo ordine nāe ēt p̄exigit ne-
cessario bonū cogitare:qđ si n̄ possit eē i hoie nisi ex grā:
necc̄io seqtur ꝙ absqꝫ illa nō possit illo fieri act⁹ aliqs mo
ral̄r bon⁹.Iteꝫ iter epl̄as Ber.ꝯtinet̄ vna q̄ ē.193.pluriū
ēpoꝝ errores petri abaylardi Innocētio pape scribētiū
iter quos sextus ē i his v̄bis.Q liberꝝ arbi.ꝑ se sufficit
ad aliqđ bonū:⁊ i rescripto Innocētij ad ipsos illud cum
ceteris illi⁹ dogmatib⁹ ibi notatis ⁊ p̄us i cremēsi ꝯcilio
ꝑ btūꝫ Ber.ꝯfutatis tāqꝫ heretica ꝯdēnat̄:⁊ ē epl̄a.194.
Ansel. ¶ Itē Ansel.d̄ ꝯcordia grē ⁊ liberi ar.ait.nemo certe ser
caº19. uat rectitudinē hāc acceptā nisi volēdo. Velle āt illam
aliqs neqt nisi hn̄do:hr̄e vero illā nullaten⁹ valet:nisi ꝑ
grāꝫ:sic ḡ illā nullus accepit:nisi grā ꝑueniēte:ita nullus
eā seruat:nisi eadē grā subsequēte.Ex his euidēter pꝫ ꝓ-
positū:q2 si nullus pōt hr̄e vel accipe rectitudinē volun-
tatis:nisi ꝑ grām.seqtur ꝙ nullus pōt sine adiutorio grē
ꝯformare volūtatē suā recte rōni:nā tūc sꝑ volūtas ē re-
Hugo. cta:qn̄ est recte rōni ꝯformis.¶ Itē Hugo.de sacra.lib.
caº35. pmo pte.7.vt pꝫ ex auctoritate eiusdē ꝓ scd̄a ꝯne iducē-
Magr̄ da.¶ Itē magr̄.2º.snia.dis.25.c. penul.ait.sic.lib.ḡ arb.
cū semꝑ ⁊ i singulis sit libeꝝ:nō ē tn̄ pariter libeꝝ in bo-
nis ⁊ i malis.subaudi hoib⁹:⁊ ad bona ⁊ ad mala supple
opa liberi⁹:est.n.de⁹ i bonis vbi liberatū est:q̄ꝫ in malis:
vbi liberatū non ē:⁊ liberi⁹ est ad malū qđ ꝑ se pōt q̄ꝫ ad
bonū qđ nisi grā liberet̄ ⁊ adiuuet̄ nō pōt:hic expsse hr̄
ꝙ per se pōt ad malū:ad bonū āt non nisi iuuet̄ ꝑ grām.
Itē.dis.26.i fine pmi.c.ait.his testimonijs apte isinuat̄:
q2 volūtas hois grā dei ꝑuenit̄ atqꝫ ꝑparat̄:vt fiat bona
nō vt fiat volūtas:q2 ⁊ añ grāꝫ volūtas erat:sed nō erat
bona ⁊ recta volūtas.Ex qb⁹ patet:ꝙ sine adiutorio grē
volūtas nō virtuosa eē pt nec recta.ḡ nec moral̄r bona.
¶ Itē Scūs Tho.expsse hāc sniaꝫ ponit i pª scd̄e.q.109. sā. Tho
arti.2º.Itē arti.3º.Itē arti.4º.Itē ar.6º.nō h̄ scribo ei⁹ di-
cta ꝓpter breuitatē.¶ Itē Linconiēsis i suo s̄mone de liconiēs.
aduētu:cui⁹ initium ē.Erūt signa i sole ⁊ luna:ait sic. In
doctrina q̄ꝫ morali phoꝝ:⁊ i ꝯuersatōe multoꝝ gētiliū:
vt scipionū ⁊ affricanoꝝ videbant̄ lucere splēdide stelle
virtutū:sꝫ nūc vere māifestū ē ꝙ sine xp̄i fide nulla ē v̄a
virtus i alicui⁹ doctria seu ꝯuersatiōe:h̄ ipꝫ asserit ⁊ dic̄
fuisse d̄ itētiōe bti Aug.i suo enchy.vbi tractās d̄ q̄tuor caº37.
virtutib⁹ cardialib⁹:⁊ q̄rens an cato ⁊ scipiōes eiusmo-
di v̄tutes habuerint ait sic.Cōcedim⁹ cū Aug.ꝙ sine fi-
de Iesu xp̄i nullus vnq̄ꝫ v̄tutes habuit aut hr̄e potuit:⁊
ꝓbat imediate sic.Nō.n.pōt eē amor ordiat⁹:vbi ꝯtēni-
tur aut nō amat̄:qđ maxie amādū ē:cū nō amet̄:nisi qđ
scit̄:aut credit̄:vn̄ pꝫ ꝙ q nescit:aut n̄ credit dñꝫ Iesum
xp̄ꝫ:nō amat aut ꝯtēnit qđ maxie amādū ē.quapꝑ i' tali
virtus n̄ ē.Qđ ēt ꝓbat Aug.talib⁹ argumēt̄ sic.d.absit vt i
aliq̄ sit v̄a v̄tus:nisi sit iust⁹ ⁊c̄.Ex his pꝫ ꝓpoᵐ:qm̄ si sine
auxilio dei spāli n̄ pt hr̄i vera v̄tus moralis:vt euidēter
appꝫ ipꝫ sensisse.igr̄ nec fieri act⁹ moral̄r bon⁹.Itē si sine
auxilio dei n̄ pt eē amor ordiat⁹:vt ipe vult:igr̄ nec act⁹
moral̄r bon⁹:qm̄ ois act⁹ v̄tuosus ē amor ordiat⁹ vl' ipm
necc̄io ꝑsupponēs.¶ Itē Beda ꝯ Iulianū hereticū. Re- Beda
spōdēdo ad qđdā illi⁹ argumētū.ait sic.Qui dic̄ dñꝫ non caº18.
ipole aliqd p̄cepisse q iust⁹ ē veꝝ ꝑfecto dic̄ si ad ei⁹ re-
spicit auxiliū:cui canonica vox supplicat.d.deduc me in
semitā mādatoꝝ.t.si v̄o viribus animi sui fidit refellit
eiusdē iusti veredicā sniam:q̄ dic̄:sine me nihil potestis
facere.Ex q̄ pꝫ h̄ꝫ ipꝫ ꝙ dicēs aliquē suis virib⁹ tm̄ posse
iplere aliqđ dei mādatū xp̄o ꝯdicit:ꝙ ēt seqt̄ ad dicētē
ꝙ qs suis tm̄ virib⁹ possit facere actū moral̄r bonuꝫ:q̄lꝫ
.n.tali actu aliqđ mādatū iplet̄ vl' ꝯsiliū. Implēs v̄o ꝯsi-
liū qđ ē plus:pt ēt iplere mādatū:hāc fuisse sniam beati
Aug.nullus q ei⁹ libros ⁊ epl̄as ⁊ sermōes ꝯ errores pe- August⁹
lagij scriptos vidit:ignorare ꝑmittit̄:sic satis iā ēt appet
ex auctoritatib⁹ ei⁹ supi⁹ allegatis.Preter illas adduco
aliq̄s multū aptas ⁊ expsse ꝓbātes p̄dictā sniaꝫ:scribēs
eni ad Iulianā m̄reꝫ demetriadis v̄ginis:cui pelagius
scribēs cōmēdādo ipāꝫ d̄ moralib⁹ v̄tutibus:q̄s spūales
appellat diuitias:dixerat ista v̄ba.Habes ḡ ⁊ h̄ ꝑ q̄ me-
rito ꝑponaris alijs:imo h̄ magis:nā corpalis nobilitas
atqꝫ opulētia moꝝ itelligūt̄ eē n̄ tua.Spiritales v̄o diui-
tias:nullus ēt p̄ter te ꝯferre poterit.In his ḡ iure laudā-
da.In his merito p̄ ceteri p̄ferēda es:q̄ nisi ex te:⁊ i te eē
nō p̄nt:hec oia sūt v̄ba pelagij.Scribēs inqꝫ Aug.ex his
v̄bis mot⁹ ad illi⁹ v̄gis matrē:ait.sic n̄ sane ꝑuus ē error
illoꝝ:q putāt ex nobis ipis nos hr̄e:si qd iusticie ꝯtinen-
tie pietatis castitat' i nobis ē:eo ꝙ ita nos ꝯdiderit de⁹:
vt vltra p̄ter ꝙ nobis reuelat sciaꝫ nos adiuuet:vt ea q̄
faciēda discēdo nouim⁹ ēt diligēdo faciam⁹:h̄ appꝫ ma
nifeste eū d̄ bonis moralib⁹ loq q̄lia appellam⁹ virtutes
morales ⁊ act⁹ eaꝝ:⁊ dic̄ eos errare q dicūt taliū aliquid
ex nobis sine dei adiutorio nos hr̄e:ampli⁹ imediate p⁹
recitatiōeꝫ v̄boꝝ pelagij p̄missoꝝ ait.Cernis nēpe q̄ta i
his v̄bis sit cauēda ꝑnicies:nā vtiqꝫ qđ dcm̄ ē:nō p̄nt eē
ista bona nisi i te.optime ⁊ v̄issime dcm̄ ē:iste plane cib⁹
est.Qđ v̄o ait:nisi ex te:h̄ oio virus ē ⁊ subdit.hec dei do-
na sūt:⁊ n̄ra qdē sūt:sꝫ nō ex nobis:hētis.n.thesauꝝ istū i
terrenis corꝑib⁹:⁊ adhuc fragibilib⁹ tāqꝫ i vasis fictili-
bus:vt eminētia v̄tutis dei sit:⁊ nō ex nobis:⁊ sūt verba
apl̄i.loquētis tn̄ i pma ꝑsona.2ª ad corith.⁊ ifra volum⁹:
vt virgo sacra cum audit spūales diuitias ⁊c̄.que nisi ex cap.º4.
te:⁊ in te esse non possunt:ita glorietur quasi nō accepit.

Et subdit rōnē.d. Quia ꝛ si ēt ex illa pp arbitriū ꝓpriuꝫ
sine q̄ nō opamur bonū:n̄ tñ sic̄ iste dic̄:nō nisi ex illa ꝓ-
priū gppe arbitriū nisi dei gr̄a iuuef:nec ipa volūtas bo-
na eē i hoie p̄t:de⁹ ē.n.ingt apl̄s q opaf in nobis ꝛ velle ꝛ
opari ꝓ bona volūtate. Quātū appꝫ mihi n̄ possꝫ expsſi⁹
loq̄ d p̄dicta snia:nec his v̄bis ꝯueniēter applicari p̄t illa
fuga distictiōis d actib⁹ bonis meritorie ꝛ moralr tm̄:cū
de v̄tutib⁹ moralib⁹ earūq; actib⁹ ip̄e loq̄f expsse ꝛ neget
Cōfir. eos eē posse i nobis sine adiutorio dei. ❡ Cōfirmaf p il-
lud qd ibidē scribit:an ingt qn̄ apl̄o dicēte audierit hō:
qs.n.te discernit rn̄surus ē bona volūtas mea fides mea
iusticia mea ꝛ n̄ ꝯtinuo qd seq̄f auditur⁹. Quid.n.habes
qd n̄ accepisti:sic̄ ꝛ supra dicebaf:si ex se absq; adiutorio
dei hr̄et volūtatē bonā moralr ꝛ iusticiā:aut aliā v̄tuteꝫ
vtiq; possꝫ rn̄dere:hec hēo ꝛ n̄ accepi:ac p h̄ d illis meri-
to i seip̄o gl̄iari ꝯ illō qd itēdit apl̄s. Itē i d spū ꝛ aia:circa
p̄n^m. illis ingt acerrime ac vehemētissime resistendum
est:q putāt sine adiutorio di p seip̄aꝫ vim volūtatl hūa-
ne vl̄ iusticiā posse p̄ficere:vl̄ ad ip̄aꝫ tēdēdo p̄ficere:cer
tuꝫ ē āt h̄ ip̄os dr̄e:qui asserūt q sine dei adiutorio sp̄āli
possum⁹ iuste ꝛ v̄tuose aliqd agere:nā q Aug. n̄ d adiuto-
rio gnāl isluētie:ſꝫ sp̄ālis dei gr̄e ip̄e itelligat appꝫ:eo q
statiꝫ recitato q̄uo pelagiani fatebāf ad v̄tuosa opa nos
a deo iuuari subdit suā catholicāq; sniaꝫ dicēs:nos āt di-
cim⁹ hūanā volūtatē sic diuinit⁹ adiuuari ad faciēdā iu-
sticiā:vt p̄ter q creat⁹ ē hō cū libero arbitrio p̄terq; do-
ctrinā q̄ ei p̄cipif queādmodū viuere dbeat accipiat spi
ritū scm̄:q̄ fiat i aio ei⁹ dlectatio dilectioq; sūmi illi⁹ atq;
icōmutabilis boni:qd de⁹ ē.ēt nūc cū adhuc p fidē ābu-
laf nōdū p spēꝫ:vt hac sibi velut arra data gratuiti mu-
neris iardescat iherere creatori atq; isl̄ametur accedere
ad p̄ticipationē illi⁹ veri luminis:vt ex illo ei bn̄ sit:a q̄ hꝫ
vt sit:nā neq; libeꝝ arb.qcq̄; nisi ad peccādū valꝫ:si latet
v̄itatis via. Et cū illō qd agēdū:ꝛ q̄ itēdēdū cepit n̄ late-
re:nisi ēt dlectet n̄ suscipif:n̄ bn̄ viuif:vt āt diligaf chari
tas dei diffūdif i cordib⁹ nr̄is:nō p arbitriū libeꝝ:qd sur
git i nobis:ſꝫ p spm̄ scm̄ q dat⁹ ē nobis. Ex his appꝫ q vl-
tra vires liberi arb. ꝛ sp̄āle ēt adiutoriū doctrie dei: dic̄
nobis nec̄iuꝫ eē adiutoriū spūs sancti q̄ deū diligam⁹:nā
sola talis dilectio dei charitas dr̄:ꝛ ex q̄ dilectiōe opef:
nā q̄cūq; hō agat:siue ex dilectiōe dei agat:non recte nec
v̄tuose seu bn̄ moralr agit:q2 n̄ pp deū agit:ac p h̄ nō pp
id pp qd agere dꝫ:ꝛ iō peccat ſꝫ q supi⁹ ex eiusdē dictis
est p̄batū:talis āt dilectio dei p vim liberi arbi. vt dic̄:ſꝫ
ca:5 ex gr̄a dei hr̄. Ex hac ēt rōne ipse sup ep̄lam ad Gal. vbi
apl̄s ait. Uos āt i libertatē vocati estis fratres ꝛc̄. dic̄ q
iudei ad vetus testm̄ p̄tinētes:q̄dā opa legis iplebāt:q̄ i
sacramētl sūt. Illa v̄o q̄ ad bonos mores p̄tinēt oino nō
poterāt:nō.n.iplet ea nisi charitas. Itē sup id p̄s.56.mīa
ei⁹ p̄uenit me. Qn̄ ingt itelliges:q2 p̄uētus es: nisi itelli-
gas qd ait apl̄s. Quid hēs qd n̄ accepisti:h̄ ē mīa ei⁹ p̄ue-
niēs: deide attēdēs oia bōa q̄cūq; hr̄e possum⁹:siue i nā:
siue i istituto:siue i ip̄a ꝯuersatiōe i fide i spe i charitate i
bonis morib⁹ i iusticia i timore dei totū n̄ eē nisi ex illi⁹
rōnis:ita ꝯclusit de⁹ me⁹ mīa mea. Itē d correctōe ꝛ gr̄a.
ca:4. Intelligēda ē gr̄a dei q̄ sola hoies liberanf a malo:ꝛ sine
q̄ nullū prorsus:siue cogitādo:siue volēdo ꝛ amādo:siue
agēdo faciūt bonū:n̄ solū vt mōstrāte ip̄a:qd faciēdū sit
sciāt:veꝝ ēt vt p̄stāte ip̄a faciāt cū dilectiōe qd sciāt. De-
mū ipse i sermōe d patiētia vnā qōnē mouet ꝛ soluit:vbi
euidēter dterminat p̄dictā sniaꝫ.d.sic. Sꝫ merito q̄ri pōt
vtrū ꝛ ista patiētia donū dei sit an virib⁹ tribuēda sit vo
lūtatis hūane:q̄ qsqs ab eccl̄ia sepat⁹ n̄ p errore:q euꝫ se-
parauit ꝓ v̄itate sacri:seu v̄bi que apō cū remāsit timore
penaꝝ eternaꝝ penas patif t̄palēs. Cauēdū ē.n.ne forte
si dei donū istā patiētiā dixerim⁹:hi qb⁹ iest ēt ad regnū
dei credāf p̄tinere. Si āt illā donū dei negauerim⁹ coga
mur fateri sine adiutorio ꝛ munere dei in volūtate hois
eē posse aliqd boni:neq;.n.h̄ n̄ ē bonū vt credat hō eter-
no supplicio se eē puniēdū si negauerit xp̄m:ꝛ ꝓ sua fide
q̄lecūq; suppliciū p̄ferat ꝛ ꝯtēnat hūanū. Proposita aūt
hac qōne ꝛ factis p̄dictis ad vtrāq; p̄tē argumētis nullo
iterposito dterminat eā sic. ꝓinde sic̄ negādū n̄ ē h̄ eē do-
nū dei:ita itelligēdū ē alia eē dona filioꝝ illi⁹ hierlm̄ q̄
sursuꝫ ē libera mr̄ nr̄a:hec sūt.n.q̄dāmō hereditaria i q-
bus sum⁹ heredes:coheredes āt xp̄i:alia v̄o q̄ p̄nt acci-
pere ēt ꝯcubinatū filij qb⁹ iudei carnales ꝛ scismatici vl̄
heretici ꝯpanf:q̄uis.n.scriptū sit. Eyce ācillā ꝛ filiū ei⁹:
neq;.n.heres erit fili⁹ ancille:cū filio meo Ysaac. ꝛ Abra-
he dixit de⁹. i Ysaac vocabif tibi semē:qd sic ē apl̄s iterp̄-
tatus:vt diceret.i.n̄ q filij carnis hi sūt filij dei: ſꝫ q filij
ꝓmissiōis dputāf i semie:vt itelligerem⁹ semē Abrahe
ſꝫ Ysaac pp xp̄ꝫ ad filios dei p̄tinere:q sūt corpus xp̄i ꝛ
mēbra.i. eccl̄ia dei vna v̄a germana catholica tenēs piā
fidē:n̄ eā q̄ p elationē vl̄ tumorē:ſꝫ eā q̄ p discretōeꝫ opa-
tur:tn̄ ēt filijs ꝯcubiaꝝ qn̄ a filio suo ysaac dimisit abra-
haꝫ nōnulla eis largit⁹ ē munera:ne relinq̄ref oino ina-
nes:vt n̄ tenereēf heredes:sic.n.legim⁹. dedit āt Abraham
oēꝫ subaꝫ suā Ysaac filio suo:ꝛ filijs ꝯcubinaꝝ dedit abra-
haꝫ munera. si ḡ filij sum⁹ libere ierlm̄:alia dona exhe-
reditarioꝝ:alia itelligam⁹ heredū. Ex his pꝫ māifeste ꝓ
positū:qm̄ patiētia hereticoꝝ vl̄ scismaticoꝝ q̄ sustinēt
mortē pp xp̄ꝫ n̄ vtiq; ē act⁹ meritori⁹:ꝛ tn̄ illā dic̄ eē do-
nū dei:ꝛ h̄ sentiēdū ē d cuiuslꝫ alteri⁹ v̄tutl. actu:ꝛ vlr q̄-
libꝫ actu bono moralr:q̄uis n̄ sit meritori⁹ qd ip̄e ēt inu-
it arguēdo ad scḋam p̄tē qōnis:cū ait.n. cogamur fateri
sine adiutorio ꝛ munere dei i volūtate hois eē posse ali-
qd boni:ꝛ idē affirmat i dterminādo qōnē:ꝛ postea ꝓse-
quēdo ꝛ soluēdo argumētū ad p^am p̄tē qōis p illā distōnē
donoꝝ dei:ex q̄ ēt pꝫ:q illa distō d bonis actib⁹ moralr
tm̄:ꝛ d bonis meritorie supra facta nihil iuuat p̄tē oppo-
sitā i ꝓposito. Iste auc̄tates ꝓ nunc sufficiant:qm̄ eis ꝛ
plib⁹ alijs supra adductis:ꝛ ifra adducēdis puto cuilibꝫ
posse clare patere ꝓpo^m. ❡ Insup Innocēti⁹ papa rescri inocēti⁹
hēs p̄rib⁹ q affuerūt milleniano ꝯcilio ꝛ hereses pelagij
dānauerūt. In oib⁹ ingt diuinis paginis volūtati libere:n̄
nisi adiutoriū dei legim⁹ eē nectēdū:eāq; nihil posse ce-
lestib⁹ p̄sidijs dstitutā. Itē ꝯciliū ep̄oꝝ affricoꝝ scriben-
tiū ad papā zosimū postremū pelagianaꝝ heresuꝫ dāna
torē oio ingt:vt recitat scūs ꝓsper i p̄allegato li.ꝯ cassia-
nū.p̄parat volūtas a dn̄o:ꝛ vt boni aliqd agāt paternis ca:8.
ispiratōib⁹ suoꝝ ip̄e tāgit corda filioꝝ. Quotquot.n.spū
dei aguf hi filij dei sūt:vt nec nostꝝ desse sentiam⁹ arbi-
triū:ꝛ i bonis q̄ꝫ volūtatis hūane singlis motib⁹ magis
illi⁹ valere n̄ dubitem⁹ auxiliū. Quis āt dixerit volitio-
nes moralr bonas seu v̄tuosas n̄ ꝯp̄hēdi illa locutiōe. in
bonis q̄ꝫ volūtatl hūane singulis motib⁹. ❡ Z^am ꝯnē p- z⁹ ꝯ
bo p̄ sic. Si hō pōt absq; sp̄āli auxilio dei sufficienter co-
gnoscere qd nolēdū vl̄ volēdū:agēdū vl̄ nō agēdū i his
q̄ p̄tinēt ad vitā moralē vl̄ ip̄e ꝓ dānatiōe p̄^c culpe nō i-
currit ignorātiā agēdoꝝ:vl̄ a tali pena ip̄e absq; dei gra-
tia se sufficit liberare:pꝫ ꝯn̄a. Sꝫ vtraq; ps ꝯn̄tis falsa ē.
ꝛ ꝯ doctrinā scōꝝ:d p̄^a pꝫ p Aug.3.d li.arb.c.39.ꝛ enchy.
28.ꝛ eodē lib.c.89.pꝫ falsitas p̄tis z^e:d vtraq; ēt sil pꝫ p̄
retrac.ca.9.vbi ait.q ad miseriā iuste dānationis perti-
net ignorantia ꝛ difficultas q̄s patif hō ois ab exordio
natiuitatis sue:nec ab isto malo qsq; nisi gr̄a dei liberaf.
❡ Confirmaf.q2 ipse lib.6.ꝯ Iulianū.p̄misso q quibet
a natiuitate ꝛ ignorātiā ꝛ concupiscētiam trahit:subdit. ca: 26.
Ignorātia minuif:v̄itate magis magisq; lucēte. Concu-

piscētia minuit̄ charitate magis magiſqꝫ feruente nihil
boni hoꝝ duoꝝ ē a nobis:nō.n.ſpū𝔷 h⁹ mūdi accepim⁹:
ſ𝔷 ſpū𝔷 q ex deo ē:vt ſciam⁹ q̄ a deo donata ſunt nobis:ꝛ
ca°2. ſūt vba apl̄i p⁹ad corith.ſi āt minuitio ignorātie nō eſt a
nobis:ſ𝔷 a deo:ꝯn̄s ē p locū a maiori ꝙ ꝯſūptio ñ ſit a no
bis vl' expulſio. Itē idē li.2°.ꝺ baptiſmo puuloꝝ ad mar/
cel. Nolūt inqt hoīes facere ꝙ iuſtū ē:ſiue ꝙ latet an iu
ſtu𝔷 ſit:ſiue qꝛ oīs ñ ꝺlectat. Et ſubdit.ignorātia igr̄ ꝛ īfir
mitas vicia ſūt q̄ ipediūt volūtatē ne moueat̄ ad facien/
dū op⁹ bonū vl' ab ope malo abſtinēdū:vt ei inoteſcat ꝙ
latebat ꝛ ſuaue fiat ꝙ ñ ꝺlectabat.gr̄a dei ē q̄ hoīu𝔷 adiu
Hugo uat volūtatē. Itē Hug.li.p° de ſacra.p.7.aīa inqt rōna/
ca°25. lis corpi hūano īfuſa:niſi p grāz adiuuet̄:neqꝫ cognitio/
nē vītatis pcipe:neqꝫ ꝯcupiſcētie carnis ſue reſiſtere pt:
ꝛ loqt̄ ꝺ cognitiōe vītatis ad ſalutē ptinētis:ſic ipe expli
ca.26. cat par.6.nō dubiū āt eſt cognitionē coꝝ q̄ agēda ſūt vl'
2m vitāda nolēda vel volēda ptinere ad nr̄am ſalutē.¶ 2°.
ſancti orabāt deū p tali noticia hn̄da.igr̄ nō poterant ex
ſe abſqꝫ dei auxilio hr̄e talē noticiā.ꝯn̄a p𝔷:qꝛ alias ſeqt̄
ꝙ ſupflua fuiſſ𝔷 eoꝝ oratio ꝛ ficta:qḋ nō ē ꝺō𝔷:p𝔷 ꝯn̄a p
vim ꝯn̄arū factaꝝ per ꝯciliū:ꝛ Augu.ꝯ pela.ꝛ cele.vt ſu/
pra recitatū ē:aīs p𝔷 i plurib⁹ locis ſcripture.ſic ibi. No/
tā fac mihi viā i qua ambulē:ꝛ ibi. Greſſus meos dirige/
ſm eloquiu𝔷 tuū ꝛ non dominet̄ mei oīs iniuſticia.ꝛ innu/
3m merabilia talia.¶ 3°.hō nō pōt abſqꝫ auxilio dei vllā co/
gitationē bonā hr̄e.igr̄ nec poteſt cognoſcere ꝛc̄.p𝔷 ꝯn̄a.
ca°3. aīs pbat̄ auctoritate apl̄i.2ª ad corith.dicētl. Nō ſum⁹
ſufficiētes cogitare aliqd a nobis q̄ſi ex nobis; ſed ſuffi/
ciētia nr̄a ex deo eſt. Qua auctoritate velut validiſſimo
ca°25. argumēto ad idē ppoſitū vtit̄ ꝯtra pela. Aug.li.p°.ꝺ grā
xp̄i ꝛ peccato origiali. Itē in ꝺ vera inocētia.diuini inqt
eſt muneris:cū ꝛ recta cogitatio ꝛ pedes nr̄os a falſitate
ca°50. atqꝫ iniuſticia ꝯtinem⁹. Itē in eccl'iaſticis dogmatibus.
Bone cogitatiōes ſp a deo ſunt. Ad paulinū ēt nolanum
ep̄m ſcribēs Aug.ꝛ loquēs ꝺ filio pdigo qui ad ſe reuer/
ſus dic̄ ſurgā:ꝛ ibo ad pr̄e𝔷 meū:ait. Quā cogitationē bo
nam qñ hr̄et:niſi ꝛ ipſa𝔷 illi in occulto pr̄ miſericordiſſi/
mus īſpiraſſet:manifeſte ꝺmōſtrās ꝙ nō niſi īſpirāte ꝺo
4m poſſumus vllā bonā cogitatiōem hr̄e.¶ 4°. pbat̄ ꝯ iſta
expīſſa auctoritate Aug.i ep̄la ad ſixtū pſbyteꝝ ſic dicē/
tis:nemo recte ſapit recte itelligit recte ꝯſilio ac fortitu/
dīe pualet:nemo ſciēter piius ē vel pie ſciēs nemo timo/
re caſto deū timet:niſi acceperit ſpm̄ ſapiētie ꝛ itellectū
ꝯſilij:ꝛ fortitudinis ſcie ꝛ pietatis ꝛ timoris dei:ꝛ ſubdit
nō:qꝛ tot ſunt ſpūs:ſ𝔷 oīa hec opat̄ vnus atqꝫ idē ſpūs di
uidens ppria vnicuiqꝫ put vult:qꝛ ſpūs vbi vult ſpirat:
vbi manifeſte p𝔷 ppoſitū:qꝛ ꝯſtat ꝙ q nō recte ſapit nec
recte itelligit:nec recte pualet ꝯſilio ñ cog̃ſcit qd agēdū
qdue vitādū i hiis q̄ ad vitā moralē ſpectāt. Demu𝔷 ad
idē eſt expīſſa ꝺterminatio ꝯcilij pmemorati.nā ibi ſcribi/
tur ſic. Utrūqꝫ donū dei ē ꝛ ſcire qd facere ꝺbeam⁹: ꝛ di
ligere vt faciam⁹:plures ēt auctoritates adducēde:pro
3° ꝯ tertia ꝯne pbant etiā iſtā ſcḋa𝔷:ſicut p𝔷 itnēti.¶ 3m ꝯ
ne𝔷 pbo pmo ſic:ſi habita ſufficiēti noticia ꝺ volēdo ali
quo vel nolēdo agēdo vel nō agēdo pōt hō ſine ſpāli au
xilio ꝯformiter velle vel nolle:agere vl' nō agere:ſeqtur
ꝙ vel nō ad ſingulos actus grā ꝛ ſpāle adiutoriū det̄ vl'
ſi dat̄ ſupflue datur.ꝯn̄s ē euidens:ſ𝔷 ꝯn̄s eſt erroneū:vt
p𝔷 ex ſuppōne q̄rta ſupi⁹ poſita ad pbādum ꝯnē pmam.
2m ¶ 2°. ſi habita ꝛc̄.igr̄ cognoſcēs aliqd ſe debere velle vl'
agere nō h𝔷 op⁹ rogare deū q̄tenus ſibi pſtet:vt ſic velit
vel agat. Silr̄ p alijs ſciētib⁹ q̄ agere debeāt nō eēt orā/
dū:vt ꝯuerterent̄ ad bonū ſi mali ſūt:aut pſeuerēt ſi iu/
ſti ſūt:p𝔷 ꝯn̄a:qꝛ talia p qb⁹ orarent̄ ex ſeipſis hr̄e poſſēt.
Sed ꝯn̄s ē manifeſte erroneū:ꝛ ꝯ piū ritū fideliū. Silr̄

ſufficeret eccl'ie pdicare īfidelib⁹ euāgeliū:ꝛ cathecumi
nis baptiſmi virtutē: nec p illis orare: vt crederent: nec
pro iſtis vt baptiſmū vellēt:ꝛ p ꝯn̄s ſupflue tā p iſtis q̄3
pro illis orat eccl'ia:qḋ nō ē ꝺōm. Silib⁹ rōnib⁹ i virtute
arguit Aug.ꝯ vitalē hereticū i ep̄la ad eūdē.¶ 3°. ſi ha/ 3m
bita ꝛc̄.ſeqt̄ ꝙ ad iplēdā legē ſeu ad faciēdū ea q̄ impat
lex ſufficeret hoī lex ipa ꝛ noticia ei⁹: nec vltra idigeret
adiutorio grē dei.ſ𝔷 h ē expreſſe ꝯ apl'm i multis locis:ꝛ
hāc rōnē ēt i vtute ꝯ pela.ponit Aug.li.p° de grā xp̄i ꝛ pec ca°8.
cato origiali.ꝛ ſilr̄ i ep̄la ad aſſelicū:vbi dicit ꝙ tales nō
noīe:ſ𝔷 errore iudayzant.¶ 4°.ſeq̄ret̄ ꝙ ip𝔷 bonū velle: 4m
ꝛ ēt bonū opus nō eēnt ſ𝔷 ſe dona dei.ꝯ apl'𝔷 dicētem ad
phil'. De⁹ ē qui opat̄ i nobis velle ꝛ pficere ſeu opari:vt i ca°2.
grecis codicib⁹ hr̄i dicit Aug.li.p° ꝺ grā xp̄i ꝛ peccato ori ca°5.
ginali.vbi ꝯ pela.notat ꝙ apl's nō ait. Deus ē q opat̄ in
nobis poſſe tāq̄3 ipſi iā ꝛ velle ꝛ opari p ſeipſos habeant:
nec i his duob⁹ adiutorio ei⁹ idigeāt. S𝔷 velle inquit ꝛ
operari:ꝛ iō īfra.vt ſupra allegatū ē:nō ſolū inqt de⁹ poſ/ ca°25.
ſe nr̄m donauit atqꝫ adiuuat:ſed ēt velle ꝛ opari ꝛ opat̄ i
nobis.¶ 5°. pbat̄ ꝯ iſta p expīſſa𝔷 ꝺterminationē mileni/ 5m
tani ꝯcilij i q̄ ſcribit̄ ſic.ſi qs dixerit grā𝔷 dei p ieſu𝔷 xp̄𝔷 ca°5.
dñ𝔷 nr̄m:pp h nos tm̄ adiuuare ad non peccādū:qꝛ per
ipſa𝔷 nobis reuelat̄ itelligētia mādatoꝝ:vt ſciam⁹ quid
appetere qd vitare ꝺbeam⁹:non āt p illā nobis pſtari:vt
qḋ faciēdū cognouerim⁹ ēt facer̄ diligam⁹ atqꝫ valeam⁹
anathema ſit.ꝛ ſubdit:vtrūqꝫ ē donū dei.ꝛ ſcire qd face
re ꝺbeam⁹:ꝛ diligere vt faciam⁹.igr̄ vltra noticiā ꝺ volē
dis vel agēdis idiget hō adiutorio grē dei ad agēdū vel
volēdū q̄ ipe volēda vl' agēda eē cognoſcit.¶ Cōfirma/ Cōfir.
tur h ip𝔷 particulū piſieñ.128.q oppoſitū dānat:ꝛ teſta/
tur fuiſſe errorē pelagij:vñ ſic iacet articulus. Qḋ ſi ra/
tio recta ꝛ volūtas recta error:qꝛ ꝯ gloſa𝔷 Aug.ſup illud.
Cōcupiuit aīa mea ꝺſiderare ꝛc̄. Et ſcḋ𝔷 h ad rectitudi/
nē volūtatis nō ē neceſſaria grā:ſed ſcia tm̄:qḋ fuit error
pelagij. Oīa ſūt articuli vba:ſcḋ𝔷 quē articulū:vt p𝔷 ꝯn̄s
qḋ i ei⁹ vltima pte īfert̄.ſ.ꝙ ad rectitudinē volūtatis nō
eſt nec̄ia grā:ſ𝔷 ſufficit ſcia tm̄:fuit error pelagij. S𝔷 cer/
tū ē ꝙ ſi habita ſufficiēti ſcia ꝺ agēdo aut volēdo abſqꝫ
alia grā volūtas pōt ꝯformiter velle:cū ꝯformiter volē/
do recte rōni volūtas ſit recta:ꝯn̄s ē:vt ad ei⁹ rectitudi/
nē nō ſit grā nec̄ia:ſ𝔷 ſufficiat ſcia.¶ Cōfirmat̄ rurſus ꝛ Cōfir.
h multū me mouet:qñ ñ obſtāte ꝙ pelagi⁹ poneret nos
ad bñ volēdū ꝛ agēdū iuuari a ꝺo inq̄3m iuuat poſitatem
nãe:dādo doctrinā ꝛ noticiā ꝺ volēdis ꝛ agēdis:vñ ſicut
recitat Aug.li.i.ꝺ grā xp̄i ꝛ peccato origiali. Hec erāt ver ca°7.
ba pelagij. Adiuuat.n.nos de⁹ p doctrinā ꝛ reuelatiōe𝔷
ſuā dū nr̄i cordis oculos apit:dū nobis ne pn̄tib⁹ occupe
mur futura ꝺmōſtrat:dū dyaboli pādit īſidias:dum nos
mltiformi ꝛ ineffabili dono grē celeſtis illuminat:qꝛ tm̄
vltra h ñ ponebat:ꝙ ēt ip𝔷 bonū velle ꝛ bonū op⁹ habea
mus ex grā ꝺi:ſ𝔷 ex nobis p libeꝝ ar.nr̄𝔷 eū erraſſe dicit
Aug.vñ ibidē.recitat ꝙ pelagius auctoritatem apl'i ſuo ca°18.
dogmati vehemēter ꝯtrā q̄ ait. Qꝛ de⁹ opat̄ i nobis velle
ꝛ pficere p bona volūtate:ſic exponebat opat̄ in nobis
velle qḋ bonū ē qḋ ſāctū ē:dū nos terrenis cupiditatib⁹
deditos future glīe magnitudīe ꝛ pmioꝝ pollicitatione
ſuccēdit:dū reuelatiōe ſapie i ꝺſideriū dei ſtupēte𝔷 ſuſci/
tat volūtatē:dū nobis ſuadet oē qḋ bonū ē. Et tūc ſequū/
tur vba Aug.qd māifeſti⁹:nihil aliḋ eū dr̄e grā𝔷 q̄ de⁹ in
nobis opat̄ velle ꝙ bonū ē q̄3 lege𝔷 atqꝫ doctrinā:ꝛ ſub/
dit. S𝔷 nos eā grā𝔷 nolum⁹ iſti aliqñ fateāt̄ q̄ future glo
rie magnitudo ñ ſolū pmittit̄:veꝝ ēt credit̄ ꝛ ſperat̄ nō
ſolū reuelat̄ ſapia:veꝝ ēt ꝛ amat̄:nec ſolū ſuadet̄ oīe qḋ
bonū ē:veꝝ ꝛ perſuadet̄ ꝛ ſeqtur:hanc d𝔷 pelagius grām
confiteri.ſi vult non ſolum vocari:veꝝ etiam eē xp̄ian⁹.

ca°.iz. Item hec gratia agitur nõ solũ vt faciẽda nouerim⁹: ve/
rũ etiã vt cognita faciam⁹: nec solũ vt diligẽda credam⁹:
cap°.14. veꝝ ẽt vt credita diligam⁹. Itẽ super illo verbo saluato
ris. Jo.6. oĩs q audiuit a prẽ ⁊ didicit venit ad me. Quis i/
quit nõ viderat ⁊ venire q̃q̃ ⁊ nõ venire arbitrio volũ/
tatis: sed h arbitriũ pt ee solũ: si non venit nõ q põt nisi
adiutũ eẽ si venit: ⁊ sic adiutũ: vt nõ solũ qd faciendũ sit
sciat: sed q scierit ẽt faciat. Ex istis pz: q i h fuit ille de q̃
agit̃ error pelagij: q posuit hoiez hec ita p doctrinã xpi
aut reuelationẽ seu ispirationẽ sufficiẽti noticia ⁊ scia ð
his q̃ notanda vel agenda sunt absq3 alio auxilio gratie
velle ⁊ agere q̃ volẽda ⁊ agẽda esse cognouerit: ita q ad
tales actus nõ idiget iuuari: q̃si fact⁹ sufficiẽter potẽs p
noticiã datã possibilitati nãli: qð adhuc mãifesti⁹ ðclara
ca°.47. tur ex verbis Aug. eodẽ lib. ait. n. Quãtũ attinet ad illaz
de diña gr̃a ⁊ adiutorio qõnẽ tria illa q̃ pelagi⁹ aptissime
dicit attẽdite posse: velle: eẽ. i. potẽtatẽ: volũtatẽ actionẽ.
Si ergo ɔsenserit nobis nõ solã possibilitatẽ i hoie: etiaz
si nec velit nec agat bñ: s3 ipsaz quoq3 volũtatẽ ⁊ actiõez
.i. vt bene velim⁹ ⁊ bene agam⁹ q̃ nõ sunt in hoie: nisi qñ
bñ vult ⁊ bñ agit diuinitus ⁊ adiuuari: vt sine illo adiu/
torio nihil bñ velimus ⁊ agam⁹ eãq3 eẽ gr̃am dei p iesuz
xpm nihil ð adiutorio gr̃e dei q̃tũ arbitror iter nos con/
trouersie relinq̃tur. Ecce q tota cõtrouersia iter catho/
licã doctrinã ⁊ errorẽ pelagij q̃tũ ad articulũ istũ est: q2
catholici dicũt q vltra potẽtatẽ bñ volendi ⁊ bñ agẽdi:
quã potẽtatẽ tã ipsi q̃3 pelagi⁹ fatet̃ eẽ i nobis a deo: g suf/
ficiẽtẽ noticiã tribuit adhuc ad ip3 actũ bñ volẽdi ⁊ bñ
opandi neccĩuz ẽ nobis adiutoriũ gratie dei. pelagi⁹ vero
h negabat asserẽs q post habitã talẽ noticiã nõ ẽ nobis
necessariũ alið adiutoriũ. S3 iã sufficiẽtes sumus ɔfor/
miter bñ velle ⁊ bñ opari: ex q̊ pz q sñia catholicoꝝ est
ista quã sigñat ista tertia ɔ: ⁊ opp^m ei⁹ fuit error pelagij:
⁊ iõ valde miror aliquẽ doctorẽ catholicuz dicere q hõ
habita sufficiẽti noticia ð aliq̃ volẽdo vel nolẽdo agen/
do aut vitãdo põt absq3 auxilio diñe gr̃e ɔformiter vel/
le vel nolle agere vl' nõ agere. Et adhuc magis mirãduz
est q aliq absolute pnũciãt hoiem ex puris nãlib⁹. i. so/
lis absq3 spãli auxilio dei posse bñ velle ⁊ bñ agere: cũ sic
dicẽtes: excludãt ẽt necessitatẽ auxilij dei: qð ẽ p doctri/
nã ⁊ sciam: ac p h min⁹ tribuant gr̃e dei q̃3 tribuerit ipse
pelagi⁹: hec sufficiãt quo ad p̃mũ articulum questionis.

z° artic° **Nunc** scðo pncipalr ostẽdẽdũ ẽ q ps affirmatiua q̃/
stionis. vz q hõ põt ex suis virib⁹ nãlib⁹ abs/
q3 spãli auxilio dei agere actũ v̈tuosũ: seu qð idẽ ẽ agere
actũ bonũ moralr: fuit vnus ð erroribus dãnatis pelagij
aut si i aliq̃ discordat i eo magis deuiat a v̈itate q̃3 dictũ
illi⁹: ac p h cõcludit̃ q ipsa a nullo catholico debeat su/
stineri. Hec aũt iã satis patẽt ex nũc dictis: qm vt ostẽsũ
est pelagi⁹ posuit q hõ habita sufficiẽti noticia p doctri
naz vl' reuelationẽ dei ð his q̃ volẽda vel agẽda sũt: põt
absq3 alio auxilio velle ⁊ agere q̃ volẽda ⁊ agẽda esse co
gnoscit. Patz aũt q h nõ ẽ aliud dictu q̃3 si dicat̃ q põt
velle ⁊ agere ɔformiter recte rõni: qð idẽ est qð recte seu
bñ moralr velle ⁊ bñ moralr agere. Illud aũt dctũ pela/
gij tãq̃3 erroneũ eẽ dãnatũ satis pz ex adductl i pbatiõe
ɔnis tertie p̃cedẽtis articuli. ¶ Rursus claꝝ ẽ q tenẽ/
Cõfir. tes ptẽ illã affirmatiuã ð qõne i nullo quãtũ ad istud di/
scordãt nisi forte q ipsi absolute dicũt hoiem posse sine
adiutorio dei recte velle ⁊ agere: nõ ponẽtes ip3 idigere
iuuari ad noticiã hñdaz ð volẽdis ⁊ agẽdis. pela. v̈o po/
nit hoiem tali auxilio idigere: s3 i h ipsi magis a verita/
te catholica deuiãt: sic mãifeste pz ex pbatiõib⁹ ɔnis se/
cũde: ⁊ plurib⁹ ẽt adductis p ɔne 3ª. igr̃ multo min⁹ illa ɔ
z^m sustineri dz vel pt q̃3 illa dãnata pelagij. ¶ Z°. idẽ osten/
do p expssa v̈ba pelagij q̃ recitat Augu. lib. p̊ ð gr̃a xpi: ⁊ capi°.4.
peccato origiali. quẽ librũ fuisse Aug. pz. z°. retrac. c.50. di
stiguẽs. n. pelagi⁹ iter posse ⁊ velle ⁊ agere aiebat sic: nos
sic tria ista distiguim⁹: ⁊ certum velut in ordinem dige/
sta primur. p̊ loco posse statuim⁹: scðo velle. 3°. eẽ. posse in
nã: velle i arbitrio: eẽ in effcũ locam⁹. p̊^m illud. i. posse ad
deũ ptinet q illð creature sue ɔtulit. Duo v̈o reliqua h ẽ
velle ⁊ eẽ ad hoiez referẽda sũt: q2 de arbitrij fonte ðscẽ/
dũt. g̊ i volũtate ⁊ ope bono laus hois ẽ: imo hois ⁊ dei q
ipsi⁹ volũtatis ⁊ opis potẽtatẽ dedit qcũq3 ipaz potẽtatẽ
gr̃e sue adiuuãt sp auxilio. Qð vero pt hõ velle bonũ at/
q3 pficere soli⁹ dei ẽ. pt itaq3 illð vnũ eẽ: ⁊ si duo ista non
fuerũt: ista v̈o sine illo eẽ nõ pñt. Itaq3 mihi libeꝝ ẽ nec
volũtatẽ bonã hr̃e nec actionẽ. Nullo ãt mõ possũ ñ hr̃e
potẽtatẽ boni. Inest. n. mihi ẽt si noluero: nec ociũ sui ali
quãdo i nã recipit quẽ nobis sẽsui exẽpla aliq̃ faciãt cla/
riorẽ. q possum⁹ videre oculis nr̃m nõ ẽ: q v̈o bñ aut ma
le videm⁹ h nr̃m ẽ: ⁊ vt gnãlr vniuersa ɔplectar: qð pos/
sumus oẽ bonũ facere dr̃e cogitare illi⁹ ẽ q h posse dona/
uit q h posse adiuuat. Qð v̈o bñ vel agim⁹ vl' loqmur vl'
cogitam⁹ nr̃m ẽ: q2 hec oĩa v̈tere i malũ ẽt possum⁹. Hec
oĩa v̈ba pela. quoꝝ sñia vt pz i h ɔsistit q ex nobis nõ ha
bem⁹ posse bñ agere: s3 ex deo q po^m dedit ⁊ adiuuat: bñ
vero velle ⁊ bñ agere iã potentes a deo facti vtiq3 habe/
mus ex nobis: nec ad illa alio adiutorio idigem⁹: sic pos
se videre habem⁹ a deo. videre ãt a nobis. Certe ab hoc
nõ discordãt q dicũt q p libeꝝ ar. vl' vires nãles q̃s con/
stat nos a deo hr̃e sufficim⁹ absq3 alio auxilio recte velle
⁊ agere nisi forte i h q nõ dicunt vires nr̃as iuuari auxi
lio gr̃e qð dicit pela. ⁊ i h peius errãt ipsi q̃3 ipe. Et ne for
te aliqs dicat q p̃dicta pela. sñia nõ erat erronea q̃uis i ca°.6.
plib⁹ alijs errauerit. ecce qd Aug. ait. ibidẽ. explicans. n.
cur pela. i p̃dictis v̈bis iterposuit clausulam illã. Quiq3
ipaz potẽtatẽ gr̃e sue adiuuat sp auxilio: ait sic. S3 ne ni/
hil ð gr̃a dixisse videret̃ adiũxit. Quiq3 ipaz potẽtatem
gr̃e sue adiuuat sp auxilio: ñ ait ipaz volũtatẽ vl' ipaz ope
rationẽ: qð si diceret nõ abhorrere a doctrĩa aplica vide/
ret̃: ex q̊ dat̃ itelligi: q q2 id nõ dic̃ ideo a doctrĩa aplica
abhorruit. ¶ Ad h forte dicet aliqs: sic dicit qdam mo/ Adã li.
dern⁹: ait. n. q error pela. fuit: q2 posuit q ex puris nãli/ p̊.ð.i.q.
bus possum⁹ mereri: h ãt ñ dic̃ op. tenẽs ptẽ illã affirma io.art.i.
tiuã: nã q̃uis ɔcedat nos ex puris nãlib⁹ posse elicere bo
nos act⁹ moralr: ñ tñ i ptãte nr̃a ẽ q de⁹ illos acceptet ad
vitã eternã: q2 h sp ẽ ð mera gr̃a sua: pp qð xp̃s dic̃ i euã/
gelio: cũ oĩa bñ feceritis dicite inutiles serui sum⁹: inuenũ
p h q opa nr̃a ñ ex se: s3 ex sola gratiosa acceptatõe diña
sũt meritoria vite eterne. ¶ Z°. dr̃ q pela. voluit nos ex z
puris nãlib⁹ posse iplere p̃cepta diña. h ãt ẽ error: q2 ñ ẽ
in ptãte nr̃a facere aliqd ex hõ p̃ceptis cũ i ptãte nr̃a nõ
sit q illa sint p̃cepta. ¶ 3°. poss3 dici q lic3 possum⁹ absq3 3
adiutorio dei facere act⁹ bonos moralr: nõ tñ act⁹ bonos
meritorie: nã meritorij sũt alteri⁹ rõnis ab illis: ⁊ merito
rios ñ possum⁹ agere: nisi ɔcurrẽte gr̃a gratũ faciente pe/
la. v̈o itellexit q ex nobis agere possum⁹ act⁹ meritorios.
¶ Nulla istaꝝ respõsionũ tollit ppo^m. p̊ª qdẽ ñ: qm da/ ɔ Adam
to q ille quẽ ascribit pelagio fuerit error ipi⁹: nõ ex h tñ vbi.s.
tollit̃ q iste ð q̃ agit̃: ñ fuerit ẽt error ei⁹: ñ. n. i vno tãtu3
ipe errauit: sicut pz in diuersis li. beati Aug. ⁊ spãlr i ep̃la
eiusdẽ ad Paulinũ nolanũ ep̃m sup̃i⁹ allegata: ac ẽt i ep̃i
stola aurelij carthaginẽsis ep̃i: quã accepl rescripel pape
⁊ ipatoꝝ ð dãnatiõe pelagij ⁊ celestini ad ɔprouinciales
ep̃os ðstinauit: i vtraq3. n. hñ. iz. errores distincti dãnati
notãt̃ ɔ pelagiũ: deberet g̊ q vellet euadere qð pbatũ est
oñdere illð ñ fuisse ð errorib⁹ illis q ñ facit nisi nec fa
cere aliqs pt cũ sit pbatũ euidẽter o^m. ¶ Cõfirmat̃: qm Cõfir.

vt in ꝓallegatis eplīs pꝫ ponunt̄ duo distīcte tanꝗ̄ disti
cti articuli ⁊ errores:q̄rū vnū est:q2 dixit. Grāz dei ⁊ ad/
iutoriū nō ad singulos act⁹ dari: sꝫ in libero arb°eē vł in
lege atq3 doctrina. Aliud ē q̄ dicit. grāz dei ꝓ3 merita no/
stra dari. ex quo vt estimo volūt doctores ꝯcludere eum
sensisse ꝙ possum⁹ ex puris nālib⁹ mereri. nā in ꝓpa for°
istud dcm̄ nō iuenio sibi iter alia sua dcā imputari: q̄uis
aūt in h̄ 2° dcō tenētes viā illā nō ꝯsentiāt pelagio. in p̄°
tm̄ oīo cōsentiūt:⁊ ille est q̄ tact⁹ est. q2.n. ponebat nos nō
indigere auxilio dei ad bn̄ volēdū ⁊ bn̄ agēdū. q̄uis po/
neret iuuari ad cog̃scēdū qd velle ⁊ qd agere debeam⁹:
qd̄ p̄stat̄ p legē dei atq3 doctrinā: iō dr̄ cū posuisse gratiā
dei ⁊ adiutoriū nō ad singulos act⁹ dari ⁊c̄. ⁊ certe h̄ po/
nūt isti dicētes ꝙ possum⁹ sine auxilio dei bn̄ velle ⁊ bn̄
agere: nec in alio vident̄ discordare p̄terq̄3 ꝙ nō faciunt
mētionē de auxilio dei ad bn̄dū notitiā3 de his q̄ velle
d̄bem⁹ ⁊ agere: ꝙ si ēt ꝯcedunt nos absq3 dei auxilio ista
nosse: pei⁹ errāt q̄3 pelagius ipse: vt supra dicebat̄. Si di/
cat̄ ꝙ isti nō negāt grāz dei ad singulos act⁹ dari de scō:
q̄uis dicāt ꝙ ēt absq3 illa possꝫ hō aliquos actus bonos
agere: tunc redit̄ ad aliā dānatā sniam pelagij q̄ dicebat
grām nobis dari vt facili⁹ facerem⁹: q̄ facere p liberū iu/
bemur arbitriū: sine q̄ tn̄ lꝫ nō sic facilr̄ facere illa posse/
mus: nisi in h̄ vellēt discordare: vt dicerēt ꝙ eque facilr̄
ēt sine grā possem⁹: qd̄ pei⁹ ē q̄3 dcm̄ illi⁹: ⁊ vtrūq3 p d̄ter
minatōe3 cōcilij ē manifeste reprobatū. vt pꝫ in eo qd̄ ē
2° ꝯrōe3 supi⁹ allatū. ¶ 2: nō valꝫ rō: qm̄ ꝓm eā oporteret dicere
ꝙ qd̄cūq3 bonū potuissꝫ absq3 grā gratū faciēte Adā age
re añ lapsū3. nos nūc post lapsū3 possum⁹ absq3 spāli auxi
lio dei. pꝫ. q2 lꝫ ipse potuissꝫ agere act⁹ bonos moralr̄: nō
fuisset tn̄ in ei⁹ p̄tāte vt illos de⁹ acceptaret ad vitā eter/
nā. imo certe ēt si cū grā agam⁹ vel ipse egisset act⁹ suos
adhuc nec in nr̄a ē nec in ei⁹ fuissꝫ p̄tāte vt illos acceptaꝛ
set de⁹ ad vitā eternā. vn̄ tał acceptatio actuū nr̄oꝝ: ⁊ in
grā gratū faciēte elicitoꝝ ē mere gratuita ⁊ liberał. sicut
in p̄. di. 17. q. p̄. ꝓbatū ē. Ex quo seq̄t̄ ēt ꝙ qd̄cūq3 bonum
possum⁹ cū grā possum⁹ sine grā. ⁊ certe p̄m ꝯn̄s nō est ca/
tholicū. tūc .n. ignorātia agēdoꝝ ⁊ ꝯcupiscētia noxioꝝ n̄
eēt in nobis pena p̄mi pctī nec hō fuissꝫ vulnerat⁹ in nā/
lib⁹: sic̄ tradit doctrina scōꝝ. 2m vō ꝯn̄s nō ē catholicum:
qm̄ tūc grā nō eēt nobis adiutoriū īfirmitatis ⁊ īpotētie
ꝯ2m rōnē3 sic̄ tradit doctrina catholica. ¶ 2ª ēt rō° nō vitat ꝓpōm.
nā ille error pelagij de ipletiōe p̄ceptoꝝ nō fuit: q2 dice/
ret ꝙ in p̄tāte nr̄a ē: vt illa sint nobis p̄cepta. nunq̄3.n. tał
sensus ex dictis ei⁹ recitatis p ꝯcilia vł p scōs alios hēri
pōt: ⁊ certe nec verisiłe ē cū illō sensisse. sꝫ in h̄ fuit error:
q2 voluit ꝙ p̄cepta data absq3 auxilio grē p ꝓpriā v̄tutē
valem⁹ iplere: ⁊ vtiq3 h̄ ipm ista opi. hꝫ cōcedere: cū dic̄
ꝙ possum⁹ absq3 auxilio actus bonos agere: ⁊ si coꝝ fun
damēta pensent̄ h̄ dicere hn̄t indr̄iter de q̄lꝫ actu bono
moralr̄. ac per h̄ de his q̄ cadūt sub p̄cepto. ¶ p̄s. si non
alr̄ negat̄ nobis eē poſe iplere dīna mādata. igit̄ nō alr̄ d̄
nobis q̄3 de Adā3 añ pctm̄ ei⁹ negaret̄. q2 nec in illi⁹ fuit
p̄tāte ꝙ p̄ceptū sibi daret̄. ¶ p̄s. esto ꝙ talia opa q̄lia p̄/
cepta sūt nobis vnq̄3 fuissent p̄cepta adhuc ꝓm itētione3
ecclie ⁊ scōrum nō possem⁹ facere illa absq3 auxilio dei.
ꝯ 3m rōnē3 ¶ 3ª rō: ēt nō euadit. tū3 q2 error de quo mētio p̄ncipalr̄
fcā est fuit in h̄ ꝙ pelagi⁹ dic̄ ꝙ ea q̄ cog̃scim⁹ eē volēda
vel fiēda a nobis possumus velle vł facere absq3 auxilio
dei. h̄ aūt ꝯcedit rn̄sio cū dicit nos posse sine dei auxilio
agere act⁹ bonos moralr̄. vtꝝ aūt illi sint meritorij vł n̄
nihil ad ꝓpositū h⁹ articuli. tū3 q2 supra sufficiēter ꝓba
tū3 est: ꝙ nedū act⁹ meritorios: sed nec q̄scūq3 alios mo/
raliter bonos possum⁹ agere sine adiutorio dei. tū3 q2 nō
vr̄ veꝝ ꝙ act⁹ meritorij sint alteri⁹ rōnis ab actib⁹ silib⁹

in obto ⁊ circūstātijs: q nō sūt meritorij: de qb⁹ itelligi dꝫ
rn̄sio. h̄ ꝓbat̄ ex eo ꝙ idē3 act⁹ nūero pōt successiue esse
meritori⁹ ⁊ nō meritori⁹ loquēdo de meritorio ad sensū
supra positū. act⁹.n. credēdi que3 hꝫ cathecumin⁹ añ ba/
ptismū nō ē meritori⁹. si tn̄ ille ꝯtiuet̄ vsq3 ad p̄ceptionē
sacri aut vsq3 ifusionē grē gratum faciētis: ⁊ vltra vtiq3
erit meritori⁹. silr̄ dolor q̄ petōr ꝑꝑ deū dolet se peccasse
añ p̄ceptionē grē gratū faciētis: nō ē meritori⁹: si tn̄ cōti/
nuet̄ vltra ifusionē tał grē erit meritori⁹. eꝯ act⁹ aliquis
bon⁹ elicit⁹ mediāte grā ē meritori⁹. ⁊ si ꝯtiuet̄ vsq3 post
p̄uatione grē erit nō meritori⁹: ⁊ casus satis ē poſis. poſe
eni ē ꝙ aliqs in grā oret vł speculet̄ in lege dn̄i: ⁊ tn̄ i tali
actu p̄sistat ꝙ sciēter omittat aliqd qd̄ tenet̄ t̄c facere: sic
ꝙ omissio illa sit pctm̄ mortale. ex his vt puto euidēter
appꝫ ꝙ illa ꝯ affirma fuit vn⁹ erroꝝ seu articłoꝝ dānatoꝝ
pelagij. ex q̄ seq̄t̄ eā nō d̄bere ab aliq̄ catholico sustineri.

Restat articulus 3⁹ in quo arguēdū est ꝯ dcā ⁊ ꝓ op/ 3⁹ artił⁹
posita pte. Et p̄° adducā rōnes doctoꝝ tenen
tiū partē oppositā. deinde addā quasdā alias rōnes: nec/
nō scōꝝ auctes quibus pars p̄dcā cōfirmari posse alicui
forsitan videret̄. ¶ Arguit autē doctor vn⁹ sic. peccator p̄m
existēs in peccato pōt ex puris nālib⁹ hr̄e attritionē de pec sco. li. 4
cato oib⁹ circūstātijs debitis circūstātionatā. ac per hoc dist. 14.
moralr̄ bonā. igit̄ ⁊c̄. Assumptū ꝓbat̄. q2 alias oporteret q. 2.
dicere ꝙ peccator iustificat̄ absq3 aliq̄ dispōne p̄uia suf/
ficiente de ꝯgruo ex pte ei⁹ ad iustificatione3: ⁊ difficile
eēt saluare ꝙ de⁹ nō eēt acceptator ꝑsonaꝝ: cū vnū iusti
ficat p infusionē grē. aliū nō. vel oporteret dicere ꝙ aliq̄
attritio nō moralr̄ bona eēt sufficiēs dispō de cōgruo ad
iustificationē. qd̄ nō vr̄ ꝯueniēs neq3 veꝝ. ¶ 2: alius ar/ 2m occh.
guit sic. hō ex puris nālib⁹ pōt hr̄e rectū dictamē de aliq̄ li. p̄. d. p̄ª
diligēdo. vbi grā. de diligēdo deū super oīa: ⁊ tali volun/ q. 2.
tas pōt se cōformare. igit̄ ex puris nālib⁹ pōt deū dilige/
re super oīa. ac per h̄ agere aliqd moralr̄ bonū. ¶ 3: idē 3m
sic. oīs potētia libera pōt hr̄e aliquē actū circa obiectum
sibi ostēsum. igit̄ volūtas: sed nō nec̄io deordinatū. igit̄
pōt ex puris nālib⁹ hr̄e ordinatū. ⁊ per ꝯn̄s moralr̄ bonū
¶ 4: idē alibi sic. oē qd̄ pōt ex se sufficiēter in actū d̄me 4m
ritoriū: pōt etiā ex se sufficiēter in actū meritoriu3. pꝫ. q2
cū actus meritori⁹ ⁊ demeritori⁹ sint ꝯrij nō ē maior re/
pugnātia actus meritorij ad nām in solis nālib⁹ cōstitu/
tam q̄3 sit actus demeritorij ad eādē. Sꝫ volūtas pōt ex
se in actū demeritoriū. igit̄ ex se pōt in meritoriū. non tn̄
erit actus meritori⁹ ille ex puris nālib⁹: sed ex acceptiōe
dīna. erit aūt ordinat⁹ ⁊ bon⁹. ⁊ hoc sufficit ad ꝓpositu3.
vn̄ pōt sic argui. volūtas pōt ex se in actū viciosu3. igit̄ ⁊
in actū virtuosu3. ¶ 5: alius arguit sic. idē act⁹ ꝓm spēm 5m
pōt elici a volūtate habituata ⁊ a volūtate non habitua/ Ada3 li.
ta. ⁊ hoc multo magis videt̄ verū de habitibus ifusis q̄3 p̄. dis. p̄ª
de acquisitis q min⁹ cadūt sub expiētia nr̄a. sed volūtas
mediāte charitate pōt in actū bonū ex grē: q2 in merito/
riū. vbi grā. dilectionē dei ꝑꝑ se. igit̄ absq3 charitate i pu/
ris nālib⁹ exn̄s pōt in actū bonū eiusdē spēi. ¶ 6: idē ar 6m
guit sic. In volūtate ex frequētia actuū bonoꝝ elicitoꝝ
mediāte charitate pōt gnāri vn⁹ habit⁹ nālr̄ iclinatiu⁹ i
act⁹ siles. ⁊ ita si subtraheret̄ charitas ifusa adhuc volū/
tas possꝫ mediāte hītu acq̄sito elicere act⁹ siles p̄orib⁹: ⁊
p ꝯn̄s bonos moralr̄. hec sunt rōnes scribētiū ꝓ opposita
pte. nūc adduco alias. ¶ 7° sic. in puris nālib⁹ hō pt stā/ 7m
te dei ifluētia gnāli parentes honorare. idigēti subuenire.
ꝓ patria fortiter ⁊ ꝯstāter pugnare: ⁊ multa alia iux̄ iudi
ciū recte rōnis: in qb⁹ nullus diceret eū peccare aut male
agere: sed bn̄ ⁊ laudabilr̄. igit̄ pōt absq3 dei spāli auxilio
agere bn̄ moralr̄. Assūptū pꝫ: qm̄ ēt de ifidelib⁹ plib⁹ le
gimus ꝙ freq̄nter talia egerūt. ⁊ ex his laudāt̄ nec vitu

8m perant. ¶ 8°. ex puris nālib⁹ pōt quis agere actū remūe/
ratiōe seu p̄mio: ꝛ si nō eterno saltē tpali dignum. igit̄ ꝛ
actū moralr̄ bonū. ꝯña ē euidēs. q2 nullus act⁹ nisi sit re/
ctus ꝛ moralr̄ bon⁹ ē aliq̄ p̄mio dign⁹. Assūptū pbat̄. tū
ca.p°. p illud qd̄ hr̄ in Exo. de obstetricib⁹ egyptijs q̄ timentes
deū s̄uabāt pueros hebreoꝝ ꝯ p̄ceptū Pharaonis. ꝛ ibi/
dē dr̄. bñ g̃ fec̄ de⁹ obstetricib⁹. ꝛ iterū: q2 timuerūt obste/
trices deū edificauit illis domos. nō p̄miasſz aūt dñs ēt
illo p̄mio nisi act⁹ ille sic fuisset p̄miādus: vl̄ si fuissz vi/
ciosus aut moralr̄ mal⁹: qd̄ oporteret dicere. Si dicat̄ q̄
nō fuit moralr̄ bon⁹ cū fuerit act⁹ libere ꝛ d̄ libertate eli
citus. Idē p3 ēt de antiqs romanis q suis strenuis actib⁹
ca.15. meruerūt gl̄iaz iperij. vñ de eis dicit Aug. li. 5. de ci. dei.
Quib⁹ g̃ nō erat datur⁹ de⁹ vitā eternā cū scis angel' suis.
si neq3 hāc eis terrenā gl̄iā excellētissimi iperij ꝯcederet
non redderet̄ merces bonis actib⁹ eoꝝ. i. v̄tutib⁹ gb⁹ ad
tātā gl̄iā puenire nitebant̄. Et paulo post subdit. nō ē qd̄
de sūmi ꝛ veri dei iustitia cōquerant̄. pceperūt mercedē
suā. vbi manifeste innuit q̄ eoꝝ laudabilib⁹ actib⁹ iuste
merces illa tpalis reddita sit a deo. Et q̄ plꝰ est ēt dic̄ q̄
suis v̄tutib⁹ ꝛ bonis actib⁹. ex quo asserit eos exercuisse
9m act⁹ v̄tuosos ꝛ bonos moralr̄. ¶ 9°. si sine spāli gr̄a ꝛc̄. seq
tur q̄ glibꝫ ifidelis. imo ēt ꝛ fidel' xp̄ns in pctō mortali
quocūq3 suo actu d̄liberate fcō peccaret q̄ nimis duꝝ vi
det̄. sic. n. seq̄t̄ q̄ dādo elemosynā ꝛ orādo deū ꝛ testificā
do veꝝ ꝛ d̄fendēdo iniuste opp̄ssū: ꝛ multa alia faciēdo
de gñe bonoꝝ q̄ hoīes pctōres quotidie opant̄ peccaret:
qd̄ nō vr̄ bñ dcm̄ nec catholice. cū eos ad talia opa plati
ꝛ p̄dicatores ecclie q̄tidie exhortent̄. vñ ēt ex h̄ seq̄t̄ q̄
nec ifidelib⁹ eēt p̄dicandū vt ꝯuerterent̄ ad fidē: aut vt
exercerēt iustitiā: vl̄ exhiberēt op⁹ aliqd̄ mīe vl̄ pietatꝭ.
ꝛ silr̄ nec xp̄ianis pctōrib⁹: q nō sunt in charitate: q2 nulli
suadēdū est vt faciat aliqd qd̄ ipse faciēdo peccet: ꝛ oīuꝫ
10m ꝯña p3. q2 glꝫ talis caret gr̄a dei. ¶ 10°. s̄m h̄ seq̄ret̄ q̄ hō
ca.35. nō possꝫ vti volūtate sua ꝛ li°. ar°. nisi male. ꝯ Aug. 2. de li.
ar. vbi iter media bona gb⁹ hō bñ ꝛ male vti pōt: ꝯputat
11m volūtatē. ¶ 11°. hō in solis nālib⁹ ꝯstitut⁹ tenet̄ bñ velle.
igit̄ pōt ex solis nālib⁹ bñ velle. añs p3. q2 alias nō pecca
ret nūq̄ bñ volēdo: qd̄ nō est dc̄m. ꝯña pbat̄. q2 in nullo
12m statu quis tenet̄ ad aliqd: qd̄ p tūc non ē sibi poſſe. ¶ 12°.
q̄ro de isto spāli mō iuuādi ad bonū actū. aut. n. de⁹ iuuat
cāndo aliqd̄ donū habituale seu gr̄am gratū faciētē seu
gr̄as gratis datā: q̄ pōt inexistere ēt nō actualr̄ opanti: ꝛ
nō actualr̄ volēti. ꝛ tūc seq̄t̄ q̄ solū pp poſſe hō indigeat
isto adiutorio spāli: cui⁹ oppositū pluries dcm̄ est supra.
Aut iuuat imediate efficiēdo ipꝫ actū volēdi. ꝛ si sic. aut
ipm actuꝫ solus de⁹ cāt ꝛ volūtas tm̄mō recipit. ꝛ tūc se/
quit̄ q̄ ille act⁹ nō est in ptāte hoīs nec ei imputādus ad
p̄miū vl̄ ad penā. nec meritori⁹ neq3 d̄meritori⁹: qd̄ nō ē
dc̄m: aut nō solus de⁹ cāt illū: sed sil' ipse cū volūtate: ita
q̄ de⁹ sit tm̄ partiale efficiēs: ꝛ cū isto mō ēt cōcauset oēꝫ
effectum cuiuscūq3 cāti agentis siue nālis siue liberi. ꝛ
oēm actū siue sit bon⁹ moralr̄ siue malus. ꝛ h̄ dr̄ influen
tia dei gnālis. sequit̄ q̄ vltra gnālē dei ifluētiā nō idiget
spāli dei adiutorio ad bñ volēdū: cui⁹ oppositū p̄ncipalr̄
Apl's intēdit̄. ¶ Auctoritatib⁹ ēt pōt p3 illa ꝯfirmari. ꝛ p°. au/
ca.7. ctoritate apl'i p̄ᶜ ad Cor. dñtis. Qui statuit i corde suo fir
mus nō hñs necītatē potestatē hñs sue volūtatis: ꝛ h̄ iu/
dicauit in corde suo s̄uare v̄ginitatē suā bñ facit. h̄ apl's
dicit q̄ volūtas s̄uandi virginitatē ē in ptāte hoīs: ꝛ sic
eccl.c.15 volēs bñ facit. 2. ecclastici scribit̄. si volueris mādata
ꝯseruare cōseruabūt te. ꝛ seq̄t̄. apposuit tibi aquā ꝛ igneꝫ
ad qd̄ volueris porrige manū. añ hoīeꝫ vita ꝛ mors. bo^m
ꝛ malū qd̄ placuerit ei dabit̄ illi. in multis ēt ptibus scri
pture ꝯuenit̄ volūtas hoīs dicendo. noli h̄ ꝛ noli illud: ꝛ

vtiq3 s̄m h̄: qd̄ dicit Aug. in de gr̄a. li. ar. circa p̄n^m. vbi ad
faciēdū aliqd vl̄ nō faciēdū in diuinis monitis op⁹ volun/
tatis exigit̄ satis li. ar. demōstrat̄. Et p ꝯñs talia sunt in Aug⁹
hoīs ptāte. ¶ Auctoritatib⁹ ēt Aug. idē pbat̄. Prio gdē ca.2.
ipse in de spū ꝛ lr̄a. sup illo v̄bo apl'i ad Ro. dū eni gētes
q̄ legē nō hñt nāliter q̄ sunt legis faciūt. dicit q̄ ab ipsis
infidelib⁹ q̄dā fcā itelligim⁹ vel audiuim⁹ q̄ s̄m iustitie
regulā nō solū vituparare nō possum⁹. veruꝫ ēt merito re/
cteq3 laudare: ꝛ paulo post. sicut nō ipediūt ingt ad vitā
eternā iustū quedā pctā venialia sine quib⁹ h̄ vita nō du/
cit̄. sic ad salutē eternā nō p̄sunt ipio aliq̄ bona opa sine
gbus difficillime vita cuiuslꝫ pessimi hoīs iuenit̄: ex q/
bus p3 q̄ s̄m ipm ab ipijs seu infidelib⁹ fiūt q̄dam bona
opa recte laudabilia s̄m regulā iustitie. ꝛ p ꝯñs bōa opa
moralr̄: lꝫ illa nō sint meritoria vite eterne. Et de talib⁹
bonis. s. meritorijs itelligit Aug. vbicūq3 dic̄ q̄ sine gr̄a
nō possum⁹ bonū facere: qd̄ euidenter pbari vr̄ ex eo q̄
4°. li. ꝯ Julianū. post lōgā disputationē: qua pbare visus ca.19
est ifidelib⁹ nulla eē opa bona: exponens se dicit sic. scito
nos illud bonū hoīuꝫ dicere illā volūtatē bonaꝫ illd̄ op⁹
bonū sine dei gr̄a q̄ dat̄ p vnū mediatorē dei ꝛ hoīuꝫ ne
mini poſſe cōferri. p qd̄ solū hō pōt ad eternū dei donuꝫ
regnūq3 pduci: oia p̄inde cetera q̄ videnť iter hoīes hr̄e
aliqd laudis videant̄ tibi v̄tutes vere videant̄ opa bōa
gd ad me ptinet: q̄si dicat de alijs bonis q̄3 d̄ meritorijs
nō ē cura mei s̄monis. ¶ 2°. ideꝫ in de duab⁹ aīab⁹ circa 2m
finē. ait. pptereа. n. corporea diligēdo peccam⁹: q2 spūa/
lia diligere ꝛ iustitia iubemur ꝛ nā possum⁹. ꝛ tūc in nr̄o
gñe optimi ꝛ beatissimi sum⁹. h̄ aduerte q̄ dicit nos nā
poſſe diligere spūalia q̄ dilectione optimi sumus. ¶ 3°. ꝯ 3m
adimatū. nisi quis volūtatē mutauerit bonū opari non ca.26.
pōt q̄ in nr̄a positū eē ptāte alio loco dñs docet. vbi ait.
aut facite arborē bonā ꝛc̄. ¶ 4°. ꝯ fortunatū. hic ingt est 4m
p̄miū. q2 p̄pria volūtate recta facim⁹. ꝛ ifra. si g̃ iperatuꝫ
est nobis vt faciam⁹ arborē aut bonā aut malā nostrū ē
eligere gd velimus. ¶ 5°. ꝯ felicē manicheum li. 2. paulo 5m
post p̄n^m. h3 ingt Aug. vnusq̄sq3 in volūtate aut eligere q̄
bona sunt ꝛ eē arbor bona. aut eligere q̄ mala sunt ꝛ esse
arbor mala. ¶ 6°. idē ad simplicianū. li. 2. q̄uis sit i ptāte 6m. q. p.
cuiuscūq3 gd velit: nō est tm̄ in cuiuscūq3 ptāte gd possit
vel facere cuiq3 vl'a quocūq3 pati. In multis ēt locis li/
broꝝ de lib°. ar°. ꝛ retractationū dicit q̄ nihil est tā i ptā/
te nr̄a q̄3 ipm velle. sed nō ē dc̄m q̄ solū malū velle sit i
nr̄a ptāte. alioqn libertas arbitrij non nisi ad malū data
nob eē videret̄: qd̄ nō ē dc̄m. igit̄ ꝛ bonū velle est in nr̄a
ptāte: ꝛ p ꝯñs ex nobis possum⁹ bñ velle. ¶ Demū ma/ 7m
gister sniaꝝ expſſe d̄terminat op^m oīuꝫ p̄dcōꝝ tenēs ptē
oppositā q̄ōnis. vñ li. 2. d. 26. ait sic. añ gr̄aꝫ p̄uenientem ꝛ
opantē q̄ volūtas bona p̄parat̄ in hoīe p̄cedūt q̄dā bona
ex dei gr̄a ꝛ li°. ar°. ꝛ q̄dā ēt ex solo li. ar. gb⁹ tm̄ vitā nō me
ret̄ neq3 gr̄aꝫ q̄ iustificat̄. ꝛ postea subdit. nō negam⁹ tm̄
multa añ hāc gr̄aꝫ: ꝛ p̄ter hāc gr̄aꝫ fieri bōa ab hoīe p li.
ar. vt ait Aug. in r̄nsiōib⁹ ꝯ pelagianos. vbi dic̄ hoīes per
lib^m ar^m agros colere: domos edificare: ꝛ alia plura bona
facere sine gr̄a opante. ¶ Ad p^m r̄n°. negādo sim' añs: vt/ Ad p^m
pote doctrie scōꝝ expſſe ꝯriū. ait. n. Aug. ypon. r̄nsiōe 3ᵃ. sco. v¹. ā.
petrū nisi dñs respexissꝫ nūq̄ pnia mot⁹ amare fleuissꝫ.
ꝛ paulo post. est igit̄ ingt liberꝫ ar. q̄ absq3 eē nō negaue/
rit: s3 ꝯfessus fuerit q̄ sine deo bonū opus. i. q̄ ad ei⁹ scm̄
p̄po^m ptinet nec icipe nec pficere possit. catholic⁹ ē. vbi
inuit q̄ dicēs op^m nō ē catholic⁹. cōstat āt q̄ tal' attritio
sic pfcē circūstātiōata ptinet ad scm̄ hoīs p̄po^m velut sal
tē icohoatio q̄dā. Itē Ambr. li. 9. sup lucā de fletu ēt Pet.
loquēs. bone ingt lachryme q̄ culpā lauāt. deniq3 q̄s ih̄s
respicit plorāt. Negauit p°. Petr⁹ ꝛ nō fleuit. negauit 2°. ꝛ

nõ flevit.qꝛ adhuc nõ respexerat dñs.negauit ȝ°.respexit
ca.45. illũ ꝛ ille amarissime fleuit. ꝛ sic ꝓbat Augu.li.p̃. de grã
xp̃i.ꝛ pctõ originali.vbi allegat h̃ vba.nõ põt dici ꝙ cor/
poralib⁹ oculis eũ.d.respexerit visibilr̃ admonendo. Et
iõ ꝙ ibi scriptũ ẽ ingt Aug.respexit eũ dñs:int⁹ actũ ẽ in
mẽte:actũ ẽ in volũtate.Miã dñs latenter subuenit:cor
tetigit.memoriã reuocauit.iteriore grã sua visitauit Pe
trũ.iterioris hoĩs vsqꝫ ad exteriores lacbrymas mouit ꝛ
ꝑduxit affectũ.Ex gb⁹ appet ꝭm istos duos scõs ꝙ Pet.
de suo pctõ nũqꝫ sufficiẽter atteri vl̃ dolere potuissꝫ nisi
eũ dñs spãli grã adiuuissꝫ:ꝛ sic de ipso:ita ꝛ de ceteris est
ca.31. ↄfitẽdũ.vñ ꝺ fi.ad pe.ait Aug.Firmissime tene.ꝛ nllãte
nus dubites neminẽ h̃ posse hoĩuꝫ pniaꝫ agere:nisi quẽ
de⁹ illuminauerit ꝛ gratuita miꝭatiõe ↄuerterit.aplus.n.
diĉ.Ne forte det ill̃ pniaꝫ ad cogſcẽdã vitatẽ ꝛ resipiscãt
a dyaboli laqueis.Itẽ in de grã ꝛ li.ar.nisi donũ dei ipsa
ca.9. ↄuersio eẽt nõ ei diceret̃ de⁹ vtutũ ↄuerte nos.Itẽ li.5.ↄ̃
Julianũ.qꝫtãlibꝫ ingt p̃beat de⁹ patiẽtiã.s.expectãdo et
sustituẽdo pctõres nisi ipse ȯderit quis agit pniam:q.d.
nullus.ꝛ h̃ stati ꝓbat ꝑ iã allãta apl̃i vba.pꝫ.igit̃ ꝙ illud
añs ẽ falsũ.Ad ꝓbatõeꝫ ↄcedẽdũ ẽ qȯ p̃°.ifert̃.s.ꝙ absqꝫ
p̃ª dispõne ex ꝑte pctõris ex ꝑte inqꝫ ei⁹ tm̃.ita.vꝫ.ꝙ illa
nõ sit a deo ꝓueniẽte iustificat̃ pctõr.vñ gratis iustificat̃
ꝑ grãꝫ ipsi⁹:sic dicit aplš.Et cũ ifert̃ ꝙ eẽt difficile salua
re ꝙ de⁹ nõ eẽt acceptator ꝑsonaꝝ:dõm ꝙ si sit ꝭmo de
acceptatiõe ꝑsonaꝝ vt sonat in pctm̃:queãdmodũ Jaco.
2.cuꝫ diĉ.si ꝑsonas accepitis pctm̃ opamini:ꝛ vt accipit̃
ca.2. ad Ro.2.cũ ait.nõ ẽ ꝑsonaꝝ acceptatio apud deũ:neqꝫ
ẽ difficile saluare ꝙ de⁹ sic gratis iustificã° vnũ ꝛ ñ aliuꝫ
nõ sit acceptator ꝑsonaꝝ:imo facillimũ ẽ illõ videre.nã
ille tm̃ dr̃ acceptator ꝑsonaꝝ q in dãdo mũera vel pmia
attẽdit gen⁹ vl̃ nationẽ statũ vel ↄditionẽ aut aliqꝫ pro/
gatiuã ꝑsonalẽ q̃ vna ꝑsona p̃ter dignitatẽ meritoꝝ aliã
excellit.vñ vbũ Jaco.dcm̃ ẽ ↄ̃ eos q diuites diuitiaꝝ in/
tuitu paupib⁹ p̃honorãt.vt pꝫ in pn.dci.c.ꝑ Aug.in epl̃a
ad Jero.de vbis Ja.q totã legẽ ꝭuauerit:offẽdat ãt i vno
fcũs ẽ oĩuꝫ re⁹.vbũ qꝫ Pau.dcm̃ ẽ ad docẽdũ ꝙ de⁹ i iu
dicãdo nõ attẽdit natiõeꝫ vl̃ gen⁹:sꝫ tã gẽtili qꝫ iudeo re/
ca.10. tribuit ꝭꝫ merita.silr̃ ꝛ Pe.actuũ.10.diĉ ñ eẽ acceptatio/
nẽ ꝑsonaꝝ apud deũ.qꝛ nõ acceptat ꝑsonas intuitu gnĩs
seu natiõis:sꝫ vt ait in oĩ gẽte q timet deũ ꝛ opat̃ iustitiã
accept⁹ ẽ illi.nũc aũt pꝫ ꝙ de⁹ dũ p̃cise gratis ꝛ ex sua li/
bertate mere huic dat grãꝫ:illi nõ dat.hũc vocat:illũ nõ
vocat:nõ attẽdit i ipsis aliqꝫ talẽ p̃rogatiuã ꝑsonalẽ:ꝛ iõ
neqꝫ põt dici acceptator ꝑsonaꝝ ad sensũ illũ.si vo acci
pet̃ acceptatio ꝑsonaꝝ sim̃ ꝓ p̃dilectõe q̃ vnũ alteri oĩo
sili p̃diligit:eiqꝫ grãs ꝛ dõa largit̃ q̃ reliq̃ ȯnegat nõ ȯbe/
mus conari ipaꝫ a deo excludere.sꝫ simplr̃ cũ apl̃o ↄfite
ri ꝙ cui⁹ vult miꝭet̃ ꝛ quẽ vult idurat.ꝛ ad h̃ valẽt mlta
Ad 2m dcã de p̃destinatiõe dei eterna.li.1.d.40.¶ Ad 2m dõm
ꝙ s̃ocb. ꝙ p̃ª ꝑs añtis accipiẽdo rectũ dictamẽ ꝓ dictamie q̃ di/
vbi.ñ. ctat̃ gd:ꝛ queãdmodũ ꝭꝫ.s.oẽs ȯbitas circũstãtias aliqd
ẽ diligẽdũ vl̃ volẽduꝫ:ẽ simplr̃ falsa.vt pꝫ ex dcis in ↄ̃ne
2ª.Etiã falsa ẽ 2ª ꝑs si itelligat̃ ꝙ volũtas ex se põt se cõ/
formare tali recto dictamini.vt oꝫ itelligi ad h̃ ꝙ valeat
Ad 3m ↄñã.ꝛ falsitas pꝫ ex dcis in ↄ̃ne 3°.¶ Ad 3m dõꝫ ꝙ volũ/
tas circa nullũ obm̃ sibi ostẽsũꝫ põt ex se tm̃ actũ hr̃e mo
raliter bonũ.vñ si aliquẽ hẽat nõ adiuta diuinit⁹ neĉio
ille erit ȯordinat⁹ ꝑꝑ carentiaꝫ alicui⁹ ȯbite circũstãtie.
Ad 4m ¶ Ad 4m sim̃ nego minorẽ:sic ex toto eã negaret Aug.
vt pꝫ ex plib⁹ auctatib⁹ adductis.Ad ꝓbatiõem ↄ̃nis p̃ᵉ
ex suppõne p̃ª.ꝛ ex alia eiusdẽ in de grã xp̃i ꝛ pctõ origi/
ca.14. nali.allegata in ꝓbãdo ↄ̃nẽ 3am.ꝛ certe nõ vr̃ mihi ꝙ hñ
sonet in aurib⁹ alicui⁹ fidel̃.cũ ipsa oĩo excludat neĉita/
teꝫ auxilij diui ad oẽm actũ bonũ.nam ↄstat ꝙ quẽlibet

actũ malũ possum⁹ ex nobis:nec ad aliqueꝫ talem iuuat
nos spãliter de⁹.Si aũt gcũqꝫ põt ex se in actũ malũ põt
ex se in actũ bonũ oppm.seqt̃ ꝙ quẽlibꝫ actũ bonũ possu
mus ex nob absqꝫ spãli auxilio dei.ꝓbõ nulla ẽ.qꝛ qꝫuis
ↄ̃ria sint susceptibi° in eodẽ:neutrũqꝫ sit subo repugnãs.
ꝛ ꝑ ↄñs tã bon⁹ act⁹ qꝫ malus ei opposit⁹ suscipi possit in
volũtate:qȯ tm̃° ꝓbat̃ ꝑ illud assũptũ.nõ tñ seqt̃ ꝙ si vo/
lũtas possit in se efficere actũ malũ.ꝙ possit ẽt bonũ:sic
nec si hõ põt ex se hr̃e errorẽ alicuius vitatis:põt ẽt ex se
hr̃e sciam illi⁹.aliogn hõ nãliter ex se possꝫ scire oẽꝫ vita
tem creditã de trinitate.ꝛ aliã qꝫlꝫ nobis reuelatã ꝛ sci/
re determiate quot astra sũt in celo:ꝛ sic de mltis vitati/
bus:quas nos ex nob nãlr̃ scire nõ possum⁹.nã circa qꝫlꝫ
illaꝝ possum⁹ ex nob errare.¶ Ad 5m ꝛ 6m dõꝫ ꝙ esto ꝙ Ad 5m
ↄcederet̃ illud assũptũ.nõ ꝓbat̃.tñ ꝑpom.qꝛ vltra hituꝫ ꝛ 6m
quẽlꝫ neĉiũ ẽ nob ad bonũ velle ꝙ de⁹ moueat spãliter
nr̃aꝫ volũtatẽ:sic in solone.12.argli ȯclabit̃.¶ Ad 7m di Ad 7m
cẽdũ ꝙ lꝫ hõ in solis suis nãlib⁹ ↄstitut⁹ possit sine spãli
auxilio dei honorare pentes subuenire idigẽti:ꝛ aª mlta
agere de gñe honoꝝ.nullũ tñ hoꝝ põt agere ꝑꝑ qȯ oꝫ:ꝛ
queãdmodũ oꝫ ꝭꝫ oẽs circũstãtias regsitas ad moraleꝫ
hõitatẽ act⁹.saltẽ.n.ȯficiet circũstãtia vltiati ȯbiti finis
q ẽ de⁹.vt supra pꝫ.ac ꝑ h̃ nec põt agere actũ aliquẽ mo/
ralr̃ bom:vt in ꝑpo'° hr̃ ꝭmo de ipo.ꝛ iõ de gẽtilib⁹ ꝛ sim̃
ĩfidelib⁹ q dñr talia exercuisse.dõm ꝙ lꝫ talia egerint q̃
erãt hõa ex gñe vel ex offõ iux̃ modũ loquẽdi Aug.nõ tñ
illa egerũt vltiate ꝑꝑ deũꝫ.ac ꝑ h̃ nec ꝑꝑ id finalr̃ ꝑꝑ qȯ
ȯbuerũt.ꝛ iõ nõ vtuose:sꝫ male atqꝫ viciose.q̃re nec ipo/
ruꝫ act⁹ fuerũt moralr̃ boni.ꝛ hec tota solo vtualr̃ hr̃ ab
Aug.li.4.ↄ̃ Juli.¶ Ad 8m nego añs.Ad p̃am ꝓbõnẽ q̃ ẽ ȯ ca.10.
obstetricib⁹.dõm ꝙ illũ timorẽ dei ꝓ quo dr̃ deũ edifi/ Ad 8m
casse illis domos nõ hũerũt ex se tm̃.sꝫ ex deo miꝭicordi
ter ĩspirãte.ꝛ satis verisĩle ẽ:vt diĉ gdã doctor:ꝙ ille ob/
stetrices ex ĩformatiõe hebreoꝝ fuerunt ↄuerse ad veri
dei cultũ.lꝫ nõ forte ↄuersiõe ꝑfcã.vñ iã timorẽ dei veri
hẽbant:vt diĉ scriptura.qualr̃cũqꝫ tñ illud se hũerit.dõꝫ
est ꝙ nec sic timuerũt deũ nec ei⁹ timore pueros ↄꝭuaue
rũt nisi deo spãlr̃ adiuuãte.Et idẽ dõꝫ eẽt de romanis ȯ
gb⁹ arguit̃.si ↄcederet̃ ꝙ aliquos act⁹ vẽ vtuosos habuis
sent:ꝛ ita ẽt gnãlr̃ de ceteris:q gcqꝫ vtuose fuissent opati:
sic pꝫ ex auctẽ Aug.i p̃ ar.allã.ȯ ꝭmõe ipsi⁹ de patiẽtia:ꝛ
silr̃ ex ei⁹.li.4.ↄ̃ Ju.vbi.sile ↄ̃ se argu.Juli.recitãs ait:sꝫ ca.8.
acerbissimi grẽ h⁹ inimici exẽpla nob opposit' ipioꝝ q̃s
diĉ alienos a fide abũdare vtutib⁹ i gb⁹ sine adiuto° grẽ
solũ ad nãe bom.lꝫ supstitõib⁹ mãcipatũ q soli⁹ libtatis i/
genite virib⁹:ꝛ miꝭicordes crebro:ꝛ modesti:ꝛ casti iue/
niũt̃:ꝛ sobrij ꝛc̃.Et ↄ̃ h̃ argu.q̃si rñdẽ° stati seqnti.c.Q̃to ca.9.
ingt tolerabili⁹ illas q̃s dicis ipijs eẽ vtutes diuo mũeri
poti⁹ qꝫ coꝝ tribuẽs tm̃° volũtati:lꝫ ipsi h̃ neĉiãt donec
si ex illo p̃destiatoꝝ nũero sint accipiãt spm̃ q ex dõ ẽ vt
sciãt q̃ ex deo dõata sũt eis.veꝝ qꝛ vt pꝫ ꝑ eũdẽ Aug.5.ȯ ca.12.
ci.dei.ꝛ plib⁹ seqntib⁹.illi romani ȯ gb⁹ argr̃ act⁹ illos q
putãt̃ eẽ vtuosi ꝓ obtinẽda mũdi glĩa vltiate finalr̃ ex/
ercebãt.dõm ẽ neqꝫ ipos exercuisse act⁹ vẽ vtuosos seu
moralr̃ bonos:nec ẽt vllo p̃mio eterno vl tpali:sꝫ potius
pena ꝛ supplicio dignos.Q̃ aũt Aug.diĉ eis redditã esse
mercedẽ hõis artib⁹.i.vtutib⁹.dõꝫ:vt i p̃ li.d.1.q.3.ar.2.
lati⁹ dixi.ꝙ non iõ dr̃ merces illa eis reddita:qꝛ ꝓ p̃mio
suoꝝ actuũ eis ȯs illaꝫ ↄtulerit:sꝫ qꝛ ꝓ illa obtinẽda ipsi
suos act⁹ agebãt.Et iõ diĉ Aug.ꝙ coꝝ itẽtõi merces quã ca.8.
q̃rebãt ẽ reddita.sic ẽt de ypocrit' diĉ saluator receperunt
mercedẽ suaꝫ.i.quã q̃rũt:q̃ꝝ tñ act⁹ vtiqꝫ ↄstat eẽ vicio/
sos.nec vlla mũeratiõe nisi penali dignos.artes ẽt illoꝝ
nõ dñr bone nec vtutes nisi ꝭꝫ silitudinẽ ꝛ hoĩuꝫ estima/
tionẽ.vñ.Ista ingt Augu.laudis auiditas ꝛ cupido glie ca.12.

Aug[ustinus?] habuerunt aliquem actum moralem bonum.

multa alia miráda fec laudabilia.f.atq3 gliosa fʒ hoium estimationé.c.19. Quobré ingt quis vt potui satis expo suerim q̃ cá de⁹ vn⁹ ver⁹ ꝛ iust⁹ romanos fm quādá formá terrene ciuitatis bonos adiuuerit ad táti ipery glias ꝯsequédá:pót tñ ꝛ alia cá eé latentior pp diuersa merita gnis hūani deo magis nota q̃ nob:dū illud ꝯstet iter oēs veraciter pios neminé sine vá pietate.i.veri dei vó cultu verá posse hre ṽtuté:n̄c eá verá eé qñ glie fuit hūane. Et idé li.4.ꝯ Julia.caplis.4.ꝛ duob⁹ sequétib⁹. Qd ét dicit Aug.nō é q sūmi ꝛ veri dei iustitia ꝯquerant:pceperunt mercedé suá.nō é dcm.q.si illá nō recepissent de⁹ iniuste cū eis egissz:nō eis.s.ꝯferē⁹ q illoꝝ opeꝝ iusti⁹ exegisset. fʒ id dcm é vt excludaṫ q̃rela.q̃ lʒ nō fm ṽitaté:tñ fʒ hominū falsam estimationé:q eiusmodi act⁹ putabát ṽtuosos:ac p h̄ pmio dignos ꝯ deū fieri potuissʒ si mercedé illis nō reddidissʒ. Jlla.n.eis reddita ois oio q̃rela ét fm opi.falsaʒ alias poleʒ ꝯ dei iustitiá est exclusa. ℂ Ad 9ᵐ negáda est ꝯña:nec valʒ pbō.q lʒ glibʒ taliū careat gra gratū faciéte seu charitate q̃ é hitus ifusus:nō tñ caret oī gra dei gratis data:ꝛ oī gratuita dei motiōe ad actū bō. gnimo mlꝉis talib⁹ de⁹ spálr auxiliaṫ ad bñ agédū:nō tñ negádū est mltos hoies eiusmodi act⁹ ex offō seu ex gñe bonos agédo peccare.peccant.n.cū nō pp illō: ꝛ sic agūt: pp qd ꝛ queádmodū agere debét siue sint infideles siue xpiani.nec tñ peccát predicatores monétes eos ad illos act⁹ recte:ꝛ fine debito exercédos.si ꝛ ipsi actū sue pdicatiōis:queádmodū ꝛ quo fine dbét exerceant. vñ sic dicit Aug.li.p⁹ ꝯ crescétiū.circa pn̄. sicut maligni suasor peti: ét si nō psuaserit merito pená deceptoris icurret:ita fidelis iustitie pdicator:ét si ab hoib⁹ respuaṫ. absit vt apud deū sui officy mercede fraudeṫ. Si g pdicet quis aliis vt eiusmodi act⁹ agát pp deū:siue illi nō agát siue agant nō pp deū:aut cū omissiōe alteri⁹ debite circūstátie nō solū ipse nō peccat.fʒ ét mereṫ: dū tñ offm pdicatiōis: sic dixi:queádmodū dʒ exerceat. ℂ Ad 10ᵐ dōm q volūtate p nosipsos male vti possum⁹. bñ vó neq̃q̃ nisi diuinitus adiuti. Et id ipsemet Aug.p retrac. vbi ꝛ hác sniam recolit ait:q ex deo est ét bon⁹ vsus libere volūtatis: ꝛ q nisi volūtas diuinitus adiuueṫ a mortalib⁹ recte viui nō pt. ℂ Ad 11ᵐ negáda é ꝯña.ad pbōné dōm q vtiq3 veꝝ est q p nullo statu gs teneṫ ad aliqd qd p tūc é sibi ipole:ꝛ veꝝ ét est q p isto statu nō é hoi ipole bñ agere. naʒ pōt cū adiutorio gre bñ agere:fʒ bñ é sibi ipole ex se tm bene agere. Et vtiq3 hō pro isto statu teneṫ ad aliqd ad qd p se solū ipse nō pōt. h̄ rñsio ꝯfirmaṫ p rñsioné Aug.dataʒ ad argu.celesty in de pfec.iustitie. arguebat siquidé ille.hō dʒ eé sine pctō.ꝛ cōstat cū nō aliud dbere qꝫ pōt.g hō pōt eé sine pctō.ad qd Aug.rñr ingt eadeʒ silitudine q̃ supi⁹ rñr. Cū.n.videm⁹ claudū q̃ suari pōt recte vtiq3 dicim⁹ dʒ eé hō iste sine claudicatiōe:ꝛ si dʒ pōt. nec tñ cuʒ vult ꝯtinuo pōt:fʒ cū fuerit adhibita curatiōe sanat⁹ ꝛ medicina adiuuerit volūtaté. h̄ fit in iteriore hoie q ad pctm attinet tanq̃ ei⁹ claudicatōeʒ p ei⁹ gras q venit nō vocare iustos:fʒ pctōres:q nō est op⁹ sanis medic⁹:fʒ male habētib⁹. Ex his collr q vtiq3 hō p statu isto dʒ ꝛ teneṫ esse sine pctō.nec tñ pōt p se tm sine adiutorio diue gre eé sine pctō.sic in pposito dōʒ é. Posset ét dici q lʒ hō in solʼ nālib⁹ p statu isto ꝯstitut⁹ teneaṫ bñ agere.non tñ teneṫ ex solis nālib⁹ bñ agere.ꝛ id nō seqṫ vt possit ex solis nālib⁹ bñ agere. ℂ Ad 12ᵐ dico q lʒ deus frequéter iuuet hoieʒ ad bñ agédū p aliqd habituale donuʒ q cát in aia. nō tñ tm sic iuuat.fʒ ét iuuat ipm actū imediate cándo:ꝛ ad ipm imediate mouédo potétiá. vñ hō hñs graʒ etiaʒ gratū faciété.ꝛ aliud qdcūq3 habituale dei donuʒ adhuc ad bñ opandū idiget alio spāli auxilio dei fm doctrinaʒ

Ad 9ᵐ
Ad xᵐ
ca.9.
Ad xiᵐ
ca.6.
Ad 12ᵐ

beati Aug.in de nā ꝛ gra.sic dicétis.mala nra non adhuc solū supern⁹ medic⁹ sanat:vt illa iaʒ nō sint:fʒ vt deceterō recte ambulare possim⁹: qd gdé etiaʒ sani nō nisi illo adiuuáte poterim⁹. Et ifra.sicut ingt oclus corpis ét plenissime san⁹ nisi candore lucé adiut⁹ nō pōt cernere:sic ꝛ hō ét plenissime iustificat⁹ nisi eterna luce iustitie diuinitus adiuueṫ recte nō pōt viuere.ꝯstat aūt nullū nō habenté graʒ gratū faciété eé plenissime iustificatū. sic igr ad argᵐ dico q de⁹ iuuat nos imediate ipm actū efficiédo.ꝛ q nō ipse solus efficit actū.fʒ ét volūtas coefficit:fʒ vt iaʒ tetigi nō solū iuuat de⁹ ad bonū velle ptialr coefficiédo:q est mod⁹ cōis q cōcurrit ad cuiusʒ creati agētis quēlibʒ effcm:vt i argᵗᵒ dicebaṫ.sed ét quodá alio⁹ spāli. vʒ.faciendo ipaʒ volūtaté ptialr cōcáre:ita q ipsa volūtas ptialr cōcausat applicata ꝛ q̃si instralr mota a dō ad sic partialr cándū. Jn qua tñ motiōe ipsa nō neciṫaṫ:sed instrm liberū exñs in cui⁹ ptáte est seq motioné pmi agētis iuuaṫ:ita vt agat q̃ nō sic adiuta neq̃q̃ agere potuisset. Ad pductioné vó act⁹ mali solū p⁹ᵒᵒ de⁹ cōcurrit:quia nō facit volūtaté agere actū malū: sicut facit eam agere actū bonū.ꝛ h̄ est illud adiutoriū dei spāle sine quo dico nihil nos bñ velle vel facere. Jsta clare docet btūs Aug. in de gra:ꝛ li.ar.vltra mediū:dicés sic. Certū é nos velle cū volum⁹:fʒ ille facit vt velim⁹ bonū de q̃ dcm̄ é:q ppaṫ volūtas a deo:de quo dcm̄ é.q opaṫ in nobis ꝛ velle. Certū é nos facere cū facim⁹.fʒ ille facit vt faciam⁹ pbédo vires effi.acissimas volūtati q dicit faciá vt in iustificatiōib⁹ meis ambuletis ꝛ iudicia mea obfuetꝉ ꝛ facietis. Jté paulopost ipse vt velim⁹ opaṫ icipiés: qui volētibus opaṫ pficiés.pp qd ait apl's.cert⁹ sum: qm̄ q opaṫ in nobis op⁹ boᵐ pficiet vsq3 in dié xp̄u xp̄i. vt g velim⁹ sine nob opaṫ.cū aūt volum⁹. ꝛ sic volum⁹ vt faciam⁹ nobiscū opaṫ:tñ sine illo vꝉ opante vt velim⁹ vel coopante cū volum⁹.ad bona pietatis opa nihil valem⁹. h̄ ipe.que vba si bñ ꝯsiderenṫ:pʒ eū distiguere duplicé dei moduʒ opandi circa boᵐ velle nrm.vn⁹ est sibi ppri⁹ in q̃ volūtas nra nō coopaṫ:vtpote facere nos velle.id ait. vt g velim⁹ sine nob opaṫ:sine nob inq3 opantib⁹ vt velim⁹: q lʒ volūtas velit ꝛ causet volitōeʒ:nō tñ facit se velle aut cáre volitioné:nec tñ q de⁹ facit.id ipsa nō cát: fʒ potius id cát. Et ppea ad illō excludeᵐ. Aug. in de correc.ꝛ gra. de filys dei de gb⁹ ait apl's q spū dei aguṅṫ. ingt.aguṅṫ .n.vt agát nō vt ipsi nihil agát. Ali⁹ mod⁹ é sibi ꝛ volūtati cōis.s.cáre volitōeʒ.id ait. Cū volum⁹ nobiscū opaṫ.ꝛ q vtrūq3 nob neciuʒ é nec alteꝝ tñ suffic ad bñ velle:id addit.tñ sine illo nihil opante vt velim⁹ ꝛc. Jté i de vá inocétia. Quotiés ingt bōa agim⁹ de⁹ in nob atq3 nobiscū vt opemur opaṫ. Jté in eodé.multa de⁹ fac in hoie bōa. q̃ nō fac hō q̃ de⁹ nō facit vt faciat hō. ℂ Ad auctēʒ apli dōm q taꝉ vtiq3 hʒ ptáte volūtatis sue:nō gdé sic q possit ex se sic velle sine adiutorio illi⁹ q dicit sine me nihil potestis facere. Sʒ sic q illo iuuáte ꝛ velle ꝛ pficere possit:de q̃ dcm̄ est.q opaṫ in nob ꝛ velle ꝛ pficere p bōa volūtate:ꝛ fm hūc sensuʒ itelligéde sūt cetere siles auctēs. Qd bñ docet idé apl's ad phil.cū ait. oia possū i eo.i.p eū q me ꝯfortat.i.q mihi potestateʒ tribuit:vt expōit glo.ita ét docet Aug.in de pfec.iustitie.ꝛ i de gra ꝛ li.ar.ꝛ in li.retrac.in locis q̃plib⁹. ℂ Ad aliá de li.ecclia^co ꝛ oés siles: dōm q p eas dnfaṫ vtiq3 in nob eé li.ar.ꝛ volūtarie seruare mádata ꝛ bñ opari.nō tñ ex nob tm̄:fʒ deo iuuáte ꝛ pstáte nob sic velle ꝛ iplere qd volum⁹. vñ Aug. i de pfectiōe iustitie.dixit.q nō é volūtariū boᵐ nisi cū de⁹ opaṫ in nob ꝛ velle ꝛ opari p bona volūtate. lʒ illa de ecclia^co itellige⁹ sit p statu hoīs añ pctm:vt patebit.d.29. ℂ Ad auctéte p⁹ᵐ Aug.dōm q opeꝝ q̃ dnr bōa qdá dnr bona: q

ca.26.
ca.7.
ad aplz
ca. 4.
ad eccl.
ca.31.
ad augᵐ

sunt bona ex officio seu ex gñe tñ.nõ aũt ex circũstãtijs.
ca.13. sic Aug.4.li.ꝯ Julianũ.ait.põt aliq̃ bona fieri nõ bñ faciẽtib⁹ a qb⁹ fiũt.bonũ est.n.vt subueniat̃ periclitanti hoi ꝓsertĩ inocẽti.sed ille q ħ facit si amãdo gl̃iaz hoīuz
ca.18. magis q̃ dei facit nõ bñ bonuz facit.⁊ sil̃r ĩfra.dicit.ipsa bõa opa q̃ faciũt ĩfideles nõ ipsoꝝ eẽ:sꝫ ipsius q bñ vtit̃ malis.ipsoꝝ aũt eẽ peccata qb⁹ ⁊ bõa male faciũt.cõstat aũt q̃ talia q̃ nõ bñ fiũt ⁊ sunt pctã faciẽtib⁹.et si sint bona ex officio ⁊ ex gñe:nõ tñ sunt bõa moral̃r ad sensuz in quo pris qd vsat̃.Quedã vo dnr bona:qꝛ sunt bõa ex officio seu iuxta modum loquendi modernoꝝ bona ex genere:⁊ etiaz bona ex circũstãtijs:que.vꝫ.fiũt ꝓpter qd ⁊ queãdmodũ fieri debẽt.⁊ talia appello in ꝓposito bona moral̃r.sil̃r q̃daz dnr recta ⁊ laudabilia:qꝛ sunt bona p̊°. q̃dã qꝛ sunt bona ẽt 2°.Eꝫ etiã q̃dã dnr vituperabilia:qꝛ nõ sunt bona ẽt p̊°:quedã qꝛ nõ sunt bõa 2°:etiam si sint bõa p̊°.Nũc ad ꝓpositũ dico q̃ sine bonis ⁊ recte factis ⁊ laudabilib⁹ p̄mo° acceptis itelligit Augu.difficillime cuiuslꝫ ẽt pessimi hoīs vitã duci.difficillime.n.iueniret̃ hõ q nunq̃ venerat⁹ fuerit pentes.nec nunq̃ misert⁹ ꝓpinquoꝝ suoꝝ.nec nũq̃ dixerit vex.⁊ sic de alijs:que ex gñe bona sũt:sed nõ difficillime repirent̃ multi q nunq̃ aliqd taliũ fecerunt pp eũ finẽ vltimate pp quẽ dbuerũt: vtpote pp deũ.imo inter ĩfideles vix aliqs repiret̃ q aliqd taliũ fecerit eo fine quo debuit.quapp Aug.stati post p̄mã partẽ auctoritatis allegate arguẽdo addit.Quãq̃ si discutiat̃ quo fine fiãt vix inuenit̃ quã iustitie debitã laudẽ defensionẽ mereant̃.Et iõ cũ Aug.dicit infideles agere aliq̃ bona vel laudabilia.itelligit de bonis p̊° tñ.
ca.15. qd etiã manifeste pꝫ ex eo qd li.4.ꝯ Jul.de ĩfidelib⁹:qui visi sũt singulariter inter ceteros veras hr̃e vtutes:dic:q̃ nãliter q̃ legis sunt faciũt scriptũ hñtes in cordib⁹ op⁹ legis hacten⁹ vt alijs nõ facerẽt qd ppeti nollent.ħ tñ pcãtes q̃ hoīes sine fide nõ ad eũ finẽ ista opera retulerunt ad quẽ referre debuerũt.Min⁹.n.fabricius q̃ Catilina puniet̃:nõ qꝛ iste bon⁹.sed qꝛ ille magis malus:⁊ min⁹ ĩpius q̃ Catilina Fabricius:nõ veras vtutes hñdo:sed a veris vtutib⁹ nõ plurimũ deuiãdo.si tñ aliqd tal̃r fcm̃.s. debito fine ⁊ alijs debitis.s.circũstãtijs reqiat̃ ab ĩfidelibus.dõꝫ est eos id fecisse nõ sine spãli adiutorio dei.nec oppositũ dicit Aug.imo ꝓpositũ magis.ibidẽ.vñ statim ipse subdit.sic ipsa imago dei renouat̃ in corde credẽtiũ per testm̃ nouũ:quã nõ penit⁹ ĩpietas aboleuerat.naz remãserat id qd aĩa hoīs nisi rõnalis eẽ nõ põt:ita ẽt ibi.s. in corde nõ credẽtiũ.lex dei nõ ex oĩ parte deiecta p iniustitiã ꝑfecto scribit̃ renouata p gr̃az.Ex qb⁹ pꝫ auctẽ illam Aug.nullaten⁹ eẽ ꝯ.Nec ẽt qd vlteri⁹ dr̃ ꝓbat talem glosaz de intẽtiõe Aug.qd pꝫ.tum qꝛ cũ frequẽter in pcedẽtib⁹ ꝓxime capl̃is Aug.dixerit talia ĩfideliũ opa que vtuosa ⁊ laudabilia vident̃ vere eẽ pctã ⁊ puniẽda:nulli dubiũ eẽ põt:qn intellexerit ipsa nõ eẽ moral̃r bona:sed eẽ viciosa ⁊ mala moral̃r.Si aũt vbi allegat̃ vellet cõcedere illa eẽ moral̃r bona:q̃uis nõ meritoria patẽter ꝯdiceret sibypsi:qd nullus sane mẽtis ꝯcederet.tũ qꝛ si subtiliter ꝯsiderent̃ vba allegata ꝓ pte opposita:magis confirmat̃ ꝓpositũ q̃ infirmat̃.dicit.n.ipse se de illo loq bono:per qd hõ põt ad eternũ dei donũ regnũq̃ pduci:sine qd idẽ valꝫ bonũ qd est a dõ p̄miabile p̄mio vite eterne. cõstat aũt tale eẽ oẽ bonũ:qd est vere bonũ moral̃r:vt in ꝓposito accipio.s.q̃ est bonũ ex gñe ⁊ oĩb⁹ circunstãtijs requisitis ad ħ q̃ act⁹ sit vere vtuosus.Quilibꝫ.n.talis act⁹ si fieret ab hoīe hñte gr̃az gratũ faciẽtẽ:⁊ in tali gr̃a postmodũ decedẽte vtiq̃ eterne vite p̄mio p̄miaret̃.igr̃ qlibꝫ est tali p̄mio p̄miabilis.lꝫ cũ fit a nõ hñte pdictaz gr̃am neq̃q̃ ad tale p̄miũ acceptet̃.Cũ g̃ tale bonũ dicat

Aug.nõ fieri ab infideli nec fieri posse sine spãli auxilio dei.q̃uis alia bona ex gñe tñ fieri possint.manifeste nostrũ ꝓpositũ ex illo eiusdẽ dicto cõfirmat̃.❡ Ad 2m auctoritatẽ eiusdẽ rñdẽdũ est iux̃ rñsionẽ:quã ipsemet dat Ad 2m
p̊° retrac.recolẽs.n.vba pdcã ingt.põt queri cur nã ⁊ nõ ca.15.
gr̃a possum⁹:dixeriꝫ.Sꝫ ꝯ manicheos de nã quo vsabat̃ ⁊ vtiq̃ illõ agit gr̃a vt sanata nã qd viciata nõ põt possit per eũ q vẽit q̃rere ⁊ saluũ facere qd perierat.Ex q̃ apparet eũ vtiq̃ intelligere q̃ per nãm possum⁹:sꝫ nõ per solã nãm.❡ Ad 3m dõm etiã fm expõnẽ eiusdeꝫ li.p̊° retrac. Ad 3m
Jn ptãte ingt hoīs est mutare volũtatẽ:sed ea ptãs nul- ca.22.
la est nisi a deo det̃ de quo dcm̃ est.dedit eis ptãtẽ filios dei fieri.cũ.n.ħ sit in ptãte qdcũq̃ volum⁹ facim⁹:nihil tam in ptãte q̃ ipsa voluntas:sed ꝑparat̃ volũtas a dño. Eo mõ g̃ dat ptãtẽ.ħ Aug.per idẽ rñdendũ est ad aliã ꝯ fortunatũ.⁊ ad aliã ꝯ felicẽ.⁊ sil̃r ad vltimã ex li.ad simplicianũ.cui⁹ sensuꝫ p eadẽ vba ipsemet exponit li.2.re- ca.p̊.
trac.❡ Ad illud qd argr̃ ex eo q̃ Aug.dicit frequẽter ni- Ad 4m
hil eẽ taz in ptãte q̃ velle ⁊c̃.dõm nõ solũ eẽ in nr̃a ptãte 5m ⁊ 6m
male velle.sed ẽt bñ velle.sed dr̃iter.naz absq̃ spãli dei adiutorio male velle possum⁹:bñ aũt velle nisi illo spãl̃r adiuuãte nõ possum⁹:sicut pꝫ p Aug.in de correc.⁊ gr̃a.⁊ in de vbis apl̃i.⁊ in de pde.dina:vt superi⁹ in p̊° rõne pro p̊ª ꝯne ẽ allegatũ.nec tñ qꝛ p solũ liberũ arbitriũ nõ nisi male velle possum⁹.iõ nobis datũ est vt male velim⁹:sꝫ potius:qꝛ deo iuuãte per liberũ arbitriũ bñ velle possumus:datũ nobis est vt illo ꝑstante bñ velim⁹:eiusq̃ iplorem⁹ auxiliũ sine quo nihil bñ velle possum⁹.❡ Ad il- Ad 7m
lud qd inducit̃ ꝓ intẽtiõe magr̃i:dõm q̃ bonoꝝ operuz hoīs q̃dã ptinẽt ad bonitatẽ vite moralis.Quedã ãt ad bonitatẽ vite nãlis.qua ẽt bñ viuũt multi hoīes viciosi ⁊ moral̃r praui.Cũ g̃ magr̃ dicit.quedã bõa fieri ab hoīe per solũ li.ar.⁊ añ gr̃az ⁊ pter gr̃am neq̃q̃ itelligit de bonis ptinẽtib⁹ ad bonitatẽ vite moralis.sed de ptinẽtib⁹ ad bonitatẽ vite nãlis.Et ħ vtiq̃ mãifestũ est ex probatiõe quã adducit.vꝫ.ex auctẽ Aug.ypoñ.rñsiõe 3ª.qd vt clarius pateat recito vba Aug.sicut iacẽt.ibidẽ.Est ingt fatemur li.ar.oĩb⁹ hoībus hñs qdẽ iudiciũ rõnis:nõ per qd sit ydoneũ que ad deũ pertinẽt sine deo aut inchoare aut certe pagere.sꝫ tñ in operib⁹ vite pñtis tã bonis q̃ malis.exponit se de quib⁹ bonis.d.bonis dico q̃ de bono nãe oriunt̃.i.velle laborare i agro:velle bibere:velle mãducare ⁊c̃.⁊ vl̃r cõplectẽdo subdit.vel qcqd bonũ ad pntẽ ptinet vitã.Que oĩa ñ sine gubernaculo diuino subsistunt.imo ex ipso ⁊ per ipm̃ sũt vel eẽ ceperũt.deide exẽplificat de malis.d.Malis dico vt ẽ velle ydolũ colere blasphemare.velle turpiter viuere ⁊c̃.Et sbdit.velle qcqd nõ lꝫ vel nõ expedit opari.Ex his pꝫ p̊° q̃ liberũ arbm̃ nõ est per se ydoneũ incohare vl̃ pagere bona q̃ pertinẽt ad deũ.eiusmodi aũt cõstat eẽ oĩa opa bona moral̃r seu vere vtuosa:ẽt si nõ sint deo accepta ad p̄miuz vite eterne alioqn talia opa in cathecuminis vel xp̄ianis in pctõ mortali exñtib⁹:quoꝝ opera ꝯstat nõ acceptari ad p̄miũ vite eterne:nõ ptinerent ad deũ nec ex dei gr̃a dicerẽtur ꝓcedere.cui⁹ oppositũ ꝓbatũ ẽ per Aug.in li.ad simplicianũ in declaratiõe ꝯnis p̄me.articuli p̄mi.⁊ sic pꝫ q̃ liberũ arbitriũ nõ põt agere bona ptinẽtia ad virtuose viuere seu ad bonitatẽ vite moralis sine auxilio dei.⁊ dꝫ itelligi de auxilio spãli ⁊ nõ gnãlis influẽtie tñ.qꝛ nec sine illo gnãli:etiã sufficit ad mala opera:vel ẽt ad alia bona vite nãlis vt clarũ est:⁊ ipse etiã inuit per aliã clausulam.Que oĩa non sine gubernaculo diuino ⁊c̃.⁊ tñ dans dr̃iaz in ħ dicit:sed tñ in operib⁹ vite ꝑsentis ⁊c̃.supple est ydoneum sine deo.vult ergo q̃ li.ar.põt ista sine deo spãliter adiuuãte:nõ aũt illa:qd etiã ꝯfirmat illa exclu-

sua dictio tm̄.pȝ etiam ꝙ illa bona que per se dicit posse
li.ar.sunt bona ptinētia ad bonitatē vite nālis:ꝛ inq̄ꝫtuꝫ
.s.ad talem vitā pertinēt:ɔ̄stat ꝙ non ex eo ꝙ quis colit
agrū aut edificat domū vl' bibit ꝛ mādicat iuxta qd̄ sua
reqrit corporis sustētatio.ꝛ sic de alijs:que enūerat dicit̄
moralr̄ bon⁹.qnimo iterdū q virtuosior ē moralr̄ meli⁹
colit agrū ꝛ alia p̄dicta opa exercet pfecte s̄m ꝙ ad cor
nālē pfectionē exigitur.ex quo euidēter colligit̄ ꝙ intē
Ad p̄ᵐ p̄ncip̄le tio magr̄i ibi nō est ꝯ dcā. ¶ Ad p̄ᵐ p̄ncipale qōnis cum
assumit̄ ꝙ hō pōt nāliter iplere p̄cepta legis scripte.dōꝫ
ꝙ iplere talia p̄cepta duplr̄ quis dici pōt. vno°.qꝛ facit id
qd̄ lex iubet fieri.vl' abstinet ab eo: qd̄ lex iubꝫ nō fieri.ꝛ
in isto sensu accepto añte.ɔ̄ñā nō valꝫ.nā pōt quis facere
ꝙ lex iubꝫ.vbi grā.honorare parētes.nec tm̄ aget bn̄ mo-
raliter.vtpote si nō ex amore dei.seu si nō pp deū : sed ti-
more pene aut cupiditate hūane glie vel cōmodi tpalis
seu q̄cūqꝫ alia inordinata intētiōe honoret parētes. Alio
mō dici pōt quis legeꝫ iplere si facit qd̄ iubet lex pp id ꝛ
quēadmodū fiendū est ꝛ fiendū eē lex docet : ꝛ h̄ mō tm̄
recte dr̄ quis iplere p̄ceptū legis. vnde Augu.sup eplam
ad Gal.dicit:ꝙ p̄cepta legis nō iplet nisi charitas:quia ꝛ
hoiem si ppterea nō occidit aliquis ne ꝛ ipse occidat̄:nō
implet p̄ceptū iustitie:sic aūt sumpto dico ꝙ hoiem iple-
re p̄ceptū nāliter:duplr̄ pōt intelligi. Uno° nāliter.i.per
vires nāe p̄cise absqꝫ spāli auxilio alio dei. ꝛ sic est falsū.
Alio° nālr̄.i.per vires nāe adiutus tm̄ spāli auxilio dei.ꝛ
sic ɔ̄cedo:ꝛ nego ɔ̄ñam.si ɔ̄ñs intelligat̄ cum exclusione
ad rōꝫ.2 spālis auxilij:sicut itelligi oꝫ.vt sit ꝯ dcā. ¶ Ad pbatio-
nē dōm ꝙ dcm̄ apl'i intelligēdū est in 2° sensu ꝛ nō in p°:
sicut expsse pꝫ ibidē per glosaꝫ.ꝛ est assūpta ex li. Aug.in
de spū ꝛ l'ra.ait.n.sic nec moueat ꝙ nāliter eos dicit que
legis sunt facere nō spū dei.nō fide nō grā. H.n.agit spūs
grē vt imaginē in qua nāliter facti sum⁹ istauret i nobis.
viciuꝫ qppe ꝯ nām est:qd̄ vtiqꝫ sanat grā.ꝛ subdit. pinde
vicio sanato per grāꝫ nāliter fiūt que legis sunt nō ꝙ per
nāe nomē negata sit grā:sed poti⁹ per grām reparata nā.
¶ P.apl's nō ait.cū.n.gētes q̄ grām nō hn̄t: sed q̄ legem
nō hn̄t:intelligēs p hoc gētiles ad fidē xp̄i cōuersos q le-
gē Moysi nō acceperāt.nō tm̄ ipsi grā dei carebāt p quā
p̄cepta legis iplebāt. Et hanc solonē ꝛ p̄cedētē simul dat
Aug. Juliano heretico p se dictā auctem allegāti.li.4.ꝯ
ca.15. eundē.d. Jdeo dn̄r sine lege nāliter ea que legis sūt face
re.qꝛ ex gentib⁹ venerūt ad euāgeliū nō ex circūcisione
cui lex data est. Et ppea nālr̄:qꝛ vt crederēt ipsa in eis ē
per dei grāꝫ correcta nā. ¶ Ad cōfirmationē dico ꝙ nec
vba illa nec epl'a in qua cōtinent̄ fuerūt Jero.sed pelagij
cap°.37. sicut clare pꝫ ex li. Aug.de grā xp̄i: ꝛ pctō originali. Jn q-
ꝛ.38. bus vba pelagij ex epl'a quā se ad demetriadeꝫ virgineꝫ
scripsisse cōmemorat recitant̄ que vicina sunt allegatis.
Jdē pꝫ ex epistola Aug. ad Julianā matrē p̄dicte deme-
triadis virginis:in q̄ ēt recitat vba pelagij in epl'a eadeꝫ
cōtenta. Est aūt illius epistole pelagij p̄nᵐ. si sūmo inge-
nio pariqꝫ fret⁹ scia ꝛc̄.finis vō nullus labor durus.nullū
tp̄s lōgū quo gloria eternitatis acqrit̄.
2 2°.dico ꝙ si que
morales vtutes aut earꝫ bone opatiōes sint in gētilibus
infidelib⁹ vel fuerint illas vtiqꝫ nō ex solis virib⁹ nāli-
bus:sed cū spāli dei adiutorio habuerūt: sicut dcm̄ est in
Ad 2ᵐ rn̄dēdo ad.8.argᵐ. ¶ Ad 2ᵐ cōcedo ꝙ hō vtiqꝫ pōt age-
re talia opa virtuosa:nō tm̄ nisi adiutus spāli auxilio dei:
ca.22. sicut s√ialr̄ dicit Aug.in de pfec.iustitie. rn̄dens argumē
ca.44. to celesti.ꝛ silr̄ in de nā ꝛ gratia. rn̄dens argumēto pela-
ca.46. gij.silr̄ etiā ꝯ Juli.li.5.eidem sic arguēti si fideliter inui-
tas hoies ad studiū cōtinētie fateris.ergo ita vtutē pudi
citie a volentib⁹ posse seruari vt sit quicūqꝫ voluerit cor
pore scūs ꝛ spū. Cui Aug.rn̄deo inqt me fateri: sed nō sic

vos.nā vos ipsi⁹ cū viribus h tribuitis.ego adiute p dei
grām volūtati. Cōcedo ergo ɔ̄ñs illud p° illatū sic silr̄ po
sitū.sed h nō est ꝯ me.qꝛ ex ipso nō sequit̄ ꝙ hō possit ta
lia opa facere suis virib⁹ sine spāli auxilio dei. Si vō cō-
sequens accipet̄ cū additione p̄dicta.s. sine auxilio spāli
dei.nego ɔ̄ñam. Et ad pbationē cū dicit̄ .alioqn de⁹ pre-
cepisset ipossibilia hoi.dōm ꝙ si sit sensus ꝙ p̄cepisset ea
que sunt hoi ipossibilia cū adiutorio dei istud nō sequit̄:
vt pꝫ:si vō sit sensus ꝙ p̄cepisset ea q̄ sunt hoi ipossibilia
sine adiutorio dei ɔ̄cedēdū est qd̄ infert̄:sicut h p Aug.ꝛ
supra etiā per Bedā rn̄dentē Juliano docet̄ eē cōceden
dū. Ex quo etiā bn̄ pōt vlterius inferri ꝙ deus nō p̄cipit
hoi vt talia opa faciat sine auxilio suo. qd̄ etiā dico eē cō
cedendū.docente illud ip̄m Aug.in ser. de plurib⁹ marti
ribus:cū ait. Juste ꝛ caste viuere ꝛ charitatē cuꝫ oīb⁹ cu-
stodire cū dei adiutorio oīb⁹ p̄ceptuꝫ est. Jtē sup ps.118.
Jta dn̄e ita inqt fac misericors dn̄e. Jmpa qd̄ nō possit i-
pleri.imo impa ꝙ non nisi per grām tuā possit ipleri. Jn
p° sensu cōsequētis intelligēdū est dcm̄ Jero.nō in 2°.qd̄
cōfirmat̄:qꝛ ipse paulo post.ait. Liberū sic cōfitemur ar
bitriū vt dicam⁹ nos semp dei indigere auxilio: per que
vba vt dicit magister li°.2°.d.28.ipse elidit errorē pelagij Ad 3ᵐ
per h pꝫ quid dōm ad 3ᵐ. cōcedēdū.n.est ꝙ hō pōt talia
facere bona:ſꝫ non sine auxilio dei. ¶ Sꝫ ꝯ h pōt argui. Cōtra
qꝛ cū non sit in hois ptāte vt eum de⁹ iuuet. naꝫ ipse libe
re ꝛ cōtingēter iuuat quēcūqꝫ iuuat. si hō nō pōt bonum
facere nō adiutus: sequit̄ ꝙ nō ē in hois ptāte agere bo-
nū.ex quo sequit̄ sicut p̄us arguēdo inferebat̄ ꝙ ipse nō
faciēdo bonū nō peccat. ¶ Rn̄.p° ꝙ simile argu ᵐ fieri Rn̄o
pōt gnāliter ꝯ oēs.nam oēs catholici cōfitent̄ ꝙ ad oēm
actū volūtariū hois necīu est adiutoriū gnālis influētie
dei.ꝛ cōstat ꝙ nō plus ē in ptāte creature vt eā de⁹ iuuet
illo mō gnāli q̄ꝫ sit in eius ptāte vt eam iuuet illo modo
spāli quo iuuat ad bn̄ agēdū. Sicut g° ex indigētia adiu-
torij gnālis influētie nō pōt iferri ꝙ act⁹ volūtari⁹ nō sit
in ptāte hois. Sic nec ex indigentia adiutorij spālis:q̄re
illa p° ɔ̄ñā est negāda. ¶ Sꝫ adhuc videt̄ remanere dif Cōtra
ficultas argumēti.nā saltē s̄ꝫ dicta cōcedere opꝫ ꝙ nō ē
in ptāte hois agere bonū sine illo spāli adiutorio: sic̄ nec
sine adiutorio gnālis influētie. g° si alicui hoi de⁹ nō au-
xiliaret̄ illo spāli mō ad bn̄ agēdū ipse nō posset bn̄ age-
re.ꝛ p ɔ̄ñs talis nō bn̄ agēdo nec peccaret:ſꝫ ēt si de⁹ non
coageret ad aliquē actū ei⁹ seu nō auxiliaret̄ per ifluētiā
gnālē ipe nullū actū ageret:nec nō agēdo in tali casu pec
caret. Sꝫ p̄mū ɔ̄ñs nō est dādū.q̄re ꝛc̄. ¶ Rn̄.° ꝙ nō oīs Rn̄o
impotētia bn̄ agendi excusat hoiem a pctō si nō bn̄ agat:
qꝛ nō illa que est pena peccati:sicut nec ignorātia que est
pena peccati excusat hoiem a pctō:si non agat qd̄ dꝫ:aut
agat qd̄ nō dꝫ. nunc aūt s̄ꝫ p̄ntem statū: oīs hō ipotens ē
ad bene agēdū ex se ppter culpā originalē:nisi enim illa
fuisset cuilibꝫ eēt collatū auxiliuꝫ quo bene ageret sine
alio adiutorio spāli:sicut poterat p̄mus hō ante peccatū.
Qd̄ aūt nūc nō pōt nec tale auxiliū hꝫ pena ē peccati. Et
ideo si alicui de⁹ nō auxiliet̄ mō illo spāli ad bene agen-
dum nō ppterea excusat̄ a pctō dum non agit que agere
dꝫ.secus aūt fuisset si p̄mo hoi anteq̄ꝫ peccasset tale auxi
lium defuisset. vnde Aug.in de correc. ꝛ gratia.loquens ca.49
de p̄ma gratia ꝛ dono dei seu auxilio collato angelo ꝛ ho
mini cū p̄mo facti sunt. Si h adiutorio vel angelo vl' ho
mini cum p̄mū facti sunt debuisset: qm̄ nō talis nā facta
erat vt sine diuino adiutorio posset manere si vellet nō
vtiqꝫ sua culpa cecidissent:adiutoriū quippe defuissꝫ.si-
ne quo manere nō possent.nūc aūt qbus deest tale adiu-
torium iam pena peccati est. vbi innuit ꝙ nūc defectus
illi⁹ adiutorij:ꝛ p ɔ̄ñs impoᵃ bn̄ agēdi nō excusat a culpa

cũ sit pena peccati. ¶ Patebit tñ hec solutio plenꝰ ex q/
busdã dicẽdis in sequẽtibꝰ. Ex his pꝫ ꝙ rñdendo ad for/
mã obiectiõis facte cõcedẽda ẽ ꝯña pma: ꝛ negãda ẽ 2ª.

¶ Distin. XXVI. XXVII. ꝛ XXVIII. Qõ. II.

Ecũdo quero. vtrũ hõ in pñti sta/
tu possit ex suis viribꝰ nãli
bus absqꝫ dei auxilio spãli qõlibet pctm̃
vitare. Et videt̃ ꝙ sic. qꝛ si nõ posset seq/
tur ꝙ aliqñ ipse nõ peccãdo peccaret. ꝥ
aũt iplicat ipossibilia. ꝯña pbat̃. per illõ
ca.38. Aug. 3. de li. ar. Quis eni peccat in eo qõ
2ª nullo mõ caueri põt. ¶ 2º. si nõ posset seq̃t̃ ꝙ nõ oẽ pctm̃
hois erit voluntariũ. ꝛ per ꝯñs nõ esset pctm̃ qõ est ꝯdi/
ca.24. ctio. ꝯña scða pbat̃ per illud Aug. de vera religiõe. adeo
peccatũ volũtariũ malũ est vt nullo mõ sit pctm̃ si nõ sit
volũtariũ. Et hoc quidẽ ita mãifestũ est vt nulla hic do/
ctorũ paucitas nulla in de doctorꝫ turba dissentiat. pª vo
ꝯña pꝫ ex eo ꝙ si aliqõ pctm̃ hõ nõ possit vitare illud ipe
de necessitate cõmittet ꝛ nõ libere. ac p ꝥ nec volũtarie.
Cõfir. ¶ Cõfirᵗ. ꝥ rõ tota p ꝯñaꝫ Aug. d v̓a rel. ait. n. Qõ ãt hoi
ca.26. a pũerso angelo psuasum dr̃ ꝛ ad ꝥ vtiqꝫ volũtate cõsen/
sit. nã si necitate id fecisset nullo pcti crimine teneret̃.

Oppᵐ ca.4. Ad oppositũ est illud Aug. in de pfectiõe iusti/
tie. Nãc viciate parũ ẽ ad nõ pec
candũ voluntatis arbitrium nisi adiuta sanet gratia dei
(per Jesum xp̃m dñm nostrum.

Ista qõ est intelligẽda de pctõ actuali nõ de origi/
nali. naꝫ de originali pctõ habebit̃ infra spãlis inqsitio.
Erunt aũt huiꝰ qõnis articuli duo. nam pmo videbit̃ de
quesito pncipalr̃. 2º ingret̃. an hõ vltra nãlia bona hñs
grãm habitualem gratum facientẽ possit absqꝫ alio spe/
ciali auxilio dei quodlibet peccatum vitare.

pº artiᵘˢ Circa pmũ articulũ: qꝛ qdã dixerunt ꝙ hõ p libe. ar.
absqꝫ alio dei spãli adiutorio põt vitare omne
pctm̃ ad hunc sensum. vꝫ. ꝙ in ptãte hꝫ se pseruare ab oĩ
pctõ ꝛ nullũ penitus cõmittere. Aliꝗ vo dixerũt ꝙ nõ est
in ptãte hois qn aliqõ peccatũ cõmittat neqꝫ põt sine spe
ciali dei grã ꝛ adiutorio se ab oi pctõ seruare imuneꝫ: seu
oĩa peccata collectiue vitare: qõlibꝫ tñ pctm̃ ſm se hõ pt
per li. suũ ar. absqꝫ alio auxilio dei spãli pter influẽtiã ge
neraleꝫ vitare. Jccirco in articulo isto pono duas ꝯnes.
Pria ẽ. ꝙ nõ est poſe hoi in statu pñti absqꝫ spãli adiuto
rio dei vitare oẽ pctm̃ ꝯ pmã opi. 2ª. ꝙ nõ qõlibꝫ pctm̃
suũ põt hõ aliqs in pñti statu aut potuit ppa virtute sine
spãli auxilio dei vitare: ꝛ in vtraqꝫ ꝯne loquor de hoĩe
pª ꝯ nõ deo. ac potẽte ppa volũtate peccare. ¶ Primã ꝯneꝫ
pbo. pº sic. nemo põt absqꝫ spãli auxilio dei oẽꝫ noxiã tẽ/
ptationẽ vitare. aut oi q̃ tẽptat̃ resistere. igit̃ ñ ẽ hoi poſe
sine spãli dei adiutorio: oẽ pctm̃ vitare. ꝯña plana est: qꝛ
oĩs nõ resistẽs tẽptatiõi noxie peccat. pma pꝫ añtis cui/
libet p expientiã quã de seipso hꝫ est nõ. mundus eni ca/
ro demonia diuersa mouent plia: ꝛ quis est q hẽat in sua
ptãte vt nullũ pdictorũ ꝯ eũ moueat pliuꝫ: quis. n. hꝫ in
ptãte sua: quin visis aut aliis sensatis tãgat̃: que cogita/
tiões eius mẽtẽ introcãt: aut ẽt quis vitare possit inordi
natos fomitis motꝰ. pꝫ ꝙ nullus. 2ª vo pꝫ auctis pbat̃.
pº ex eo ꝙ cũ pelagius dogmatizasset victoriã tẽptatio/
nuꝫ in nobis eẽ ex li. ar. nõ ex dĩno adiutorio. ꝥ tanqꝫ er/
roneũ ꝛ fidei catholice veritati ꝯriũ anathematizare cõ
pulsus ẽ. vñ sic dicit Aug. in epla ad paulinũ nolanũ epꝫ.
ꝛ est allegatũ in pce. q. in pbatiõe suppõnis 3ᵉ. Pro pma
ꝯne. pmi arti. ibi pbãda. ꝯña fit vt quicũqꝫ seq̃t̃ illiꝰ epi/
scopalis iudicij auctẽ ꝛ ipsiꝰ pelagij cõfessionẽ: hec tene/
re debeat: q̃ semp tenuit catholica ecclia: deinde enume
rans illa q̃tũ ad ppositũ facit subdit inter cetera vt fa/
teatur qñ ꝯ tẽptatões ꝯcupiscẽtiasqꝫ illicitas dimicamꝰ:
q̃uis ꝛ illic habeamꝰ ꝛ ppriã volũtatẽ: nõ tñ ex illa: sed
ex dei adiutorio nostrã puenire victoriã. ¶ Sꝫ ad hoc Rñsio
forte dicet̃ iux̃ q̃rũdã glosaꝫ ꝙ aliud ẽ vincere tẽptatio/
nẽ aliud resistere tẽptatõi: oĩs. n. qui nõ ꝯsentit tẽptatiõi
resistit ei. vincit aũt ille tm̃º qui sic illã supat vt id adipi
scat̃ ad qõ perdẽduꝫ inclinabat tẽptatio. Js aũt est q ex
sua victoria meret̃ bonũ eternũ. ad hꝰ. n. amissionẽ tẽpta
tio inclinabat. ex quo seq̃t̃ ꝙ nõ oĩs q resistit tẽptationi
vincit illã: sed tm̃º ille q resistit meritorie. Q̃uis igit̃ ne/
mo v̓tute ppria possit vincere tẽptatiões sicut v̓ba alle/
gata testant̃: qn tñ possit resistere nõ ꝯcludit̃. Hec glosa
p certo nõ est ad mẽtẽ patrũ qui pelagij dãnãtes errorẽ
pdictã veritatẽ catholicã sine ambagibꝰ cõfitendaꝫ esse
dcreuerũt. ꝥ mãifeste pbo ex v̓bis Jnnocẽtij pape rescri
bẽtis patribꝰ q iterfuerãt ꝯcilio cartaginẽsi vbi errores
pelagiani dãnati sunt: inuehẽs. n. q̃tũ ad hũc articulũ in
pelagiũ ꝛ celestinũ. ait. nesciẽtes ꝙ nisi magnis pcibꝰ in
nos dei grã iplorata dscẽdat nequaqꝫ terrene labis ꝛ mũ
dani corporis vicere conemur errores. Cũ pares nos ad
resistendũ nõ libe. ar. sed dei soliꝰ solũ facere possit auxi/
liuꝫ. Et iteꝝ infra. necesse ẽ inqt vt quo auxiliãte vicimꝰ
eo iterũ nõ adiuuãte vincamur. Ex his aduertant pfacti
glosatores ꝙ catholici pr̃es in v̓bis pdictis cum itellexe
runt de tẽptatiõe hr̃e victoriã qui tẽptationi resistit nec
vincit̃ illa. s. neqꝫ alia. nã si alia tẽptatiõe fortiori supera
tus quis nõ cedat miori: sic cũ quis abstinet a fornicatõe
hũane laudis maiore cupidine neq̃qꝫ dr̃ vicere tẽptatio/
nẽ fornicariã: sꝫ duabꝰ tẽptatiõibꝰ pulsatꝰ vel vtraqꝫ vel
maiore vincit̃: ꝛ vna tẽptatio reliqꝫ vicit. ¶ Jtẽ idẽ Jn/
nocẽtius rescribẽs patribꝰ milenitani cõcilij ꝯ pela. ꝛ ce
le. ibiđ ẽt dãnatos sic inqt. negãtes q̃ auxiliũ dei inqunt
hoieꝫ sibi posse sufficere: nec grã hõ egere dĩna. q̃ puatus
necesse ẽ dyaboli laqueis irretitꝰ occũbat. Et paulo post.
qppe nec alias dyaboli machinas nisi eadẽ possumꝰ iu/
uante vitare. Aduertãt ꝛ ꝥ ꝙ sine grã vitare non põt hõ
dyaboli tẽptamẽta: sꝫ necesse ẽ eũ illaqueatuꝫ occũbere
nõ igit̃ põt p seipm resistere. ¶ Cõfirmat̃ intẽtio ista. qꝛ Cõfir.
certũ est ꝙ pdicti pr̃es psatũ dãnãtes errorem voluerũt
ipm dãnare ſm eũ sensuꝫ in q̃ loq̃bat̃ pela. ꝛ in q̃ eũ cog/
scebãt errare: sꝫ talis sensus ẽ si victoria tẽptatiõis p resi
stẽtia capiat̃: sic pꝫ p Aug. li. p de grã xp̃i ꝛ pctõ origiali. ca.27.
vbi de pelagio loq̃ns. Jn liº inqt ad virginẽ sacrã cui dic.
diuinã mereamur grãm vt faciliꝰ neqꝫ spũi sancti spũs
auxilio resistamꝰ: significat pfecto quid sapiat: vt quid
eni ꝥ v̓bũ iterposuit. i. faciliꝰ. an vo nõ erat iteger sensus
vt neqꝫ spũi sci spũs auxilio resistamꝰ. Sꝫ q̃tũ detrimẽ/
tuꝫ ꝥ additamẽto fecerit qs nõ itelligit. volẽs vtiqꝫ cre/
di tãtas eẽ nãe vires q̃s extollẽdo pcipitat: vt ẽt sine au/
xilio spũs sci ꝛ si minꝰ facile tñ aliq̃ mõ neqꝫ spũi resista/
tur. Et infra. eiusdẽ v̓bis pelagij recitatis. Jn qbꝰ inquit ca.48
v̓bis certe mãifestũ ẽ: ita eũ velle nos adiuuari grã spũs
sci: nõ qꝛ sine illo ẽt per solã nãe possibilitatem nõ possu
mus resistere tẽptatori: sed vt faciliꝰ resistamus. Ex his
v̓bis pꝫ ꝙ pelagiꝰ de resistẽtia loq̃bat̃. Qꝫ aũt ipe erraret
in ꝥ qõ dicebat hoieꝫ sine adiutorio spũs sci posse: lꝫ non
facilr̃: tñ aliq̃ mõ spũi neqꝫ resistere. appꝫ ex eo ꝙ Aug.
post pelagij v̓ba nũc recitata ꝛ q̃daꝫ alia ex alio libro eiꝰ
. s. pº p lib. ar. istis sũia statiꝫ addit Aug. tolle faciliꝰ ꝛ nõ
solũ plenꝰ: verũ ẽt sanꝰ ẽ sensus. ex quo pꝫ ꝙ appõ istius ca.29.
v̓bi faciliꝰ inuit sensuꝫ nõ sanũ: qõ ẽt añ notauit Aug. cũ
ait. Sꝫ q̃tũ dtrimẽtũ ꝥ additamẽto fecerit ꝛc̃. Et ppea. ca.38.
ait. Emẽdet hec oĩa ne si in reꝝ magnaꝝ pfunditate hu/
mana errauit ifirmitas ẽt dyabolica huic accedat errori
vel fallacia vel animositas siue negãdo ꝙ sensit siue de/

fendēdo q perperā sensit. ḡ dānatores errorū illi⁹ noluerunt cōfitēdū esse nos nec facilr̄ nec difficilr̄ posse tēptatiōi resistere sine adiutorio dei: cū simplr̄ ꝛ sine ambagibus ꝯfitēdū eē ꝺcreuerint qn̄ ꝯ tēptatiōes cōcupiscētias q̄ illicitas dimicam⁹: q̄uis ꝛ illic hēam⁹ ꝓpriā voluntatē: nō tn̄ ex illa: sed ex dei adiutorio nr̄a3 ꝓuenire victo
Confir. riā. ¶ P. hō hn̄s gr̄a3 ꝛ resistēs tēptatiōi resistit meritorie ꝛ vincit tēptatiōnē ꝛ eidē tēptatiōi. possz ēt sine gr̄a ꝛ q̄lz alio spāli adiutorio resistere: vt dic̄ rn̄°: igit̄ gr̄a nō iuuat tēptatū ad resistēdū vl̄ vincēdū tēptatiōnē: lz faciat suā resistētiā esse deo acceptā ad p̄miū ꝯseq̄ndū. Et ē sile sic si rex militē aliquē resistētē ꝛ fortiter pugnantē ꝯ inimicū in veste seu roba regis p̄miare vellet aliq̄ p̄mio: q̄ tn̄ nollet eū3 p̄miare si sine roba regis ꝯ eūdē pugnasset: ꝛ silr̄ restitisset. nā vestis illa neq̄q̄ iuuisset militē ad pugnandū: q̄uis sine ipsa pugna illi⁹ nō eēt apud regē meritoria. Sz ꝯfessio catholica dic̄ tēptatū iuuari a deo: ꝛ silr̄ tota doctrina scō⁊ vult q hō pp̄ suā ifirmitatē ꝛ ipotentiā idigeat adiutorio dïno ꝯ tēptatiōes. q̄re ꝛc̄. Nec pōt dici q idiget iuuari vt facili⁹ possit resistere. nō aūt simplr̄ vt possit. q2 tūc cadit̄ in rn̄siōnē tactā pelagij ꝯdēnatam.
P. ꝯfir. ¶ P. resistētia q̄ heretic⁹ vel scismaticus qs aut cathecumin⁹ resistit tēptatiōi alicui pp̄ deū vtiq̄ nō ē meritoria vite eterne. Si ḡ talis sic resistit absq̄ spāli adiutorio dei cū sic resistere sit aliqd bonū: q̄uis n̄ meritoriū seq̄t̄ q in voluntate hōis sit bonū aliqd sine adiutorio ꝛ munere dei: cui⁹ oppositū ꝓlixe mōstratū ē in qōne p̄cedēte. ꝛ spālr̄ ex ꝺterminatiōe Augu. in s̄mone de patiētia allegato ad ꝓbādū p̄mā ꝯnē articuli p̄ᵗ. Eadē ps añtis
z probat̄ z° sic. si absq̄ dei auxilio posset hō resistere tēptationib⁹: nō eēt rogādus de⁹ nec ei⁹ iplorādū auxiliū quo possemus resistere illis: pz ꝯn̄a ista in rōne 3ª facta ad ꝓbādū p̄ᵃᵐ ꝯnē p̄mi articuli p̄cedētis. q. Sz ꝯn̄s pz eē falsū ex eo q quotidie ꝓ h̄ orat eccl̄ia sic ꝛ caput eccl̄ie xp̄s orare docuit: cū ait. in o̅rone dn̄ica. ne nos inducas in tēptatiōnē. i. ne nos in tēptatōe deficere p̄mittas: iux̄ expositiōnē Aug. i ep̄la ei⁹ ꝛ alio⁊ q̄tuor ep̄o⁊ ad Innocētiū papā ꝯ pela. destinata. Dices nō seq̄ ex h̄ q nō sit orādu3 ꝓ tali auxilio: q2 q̄uis sine illo possim⁹ resistere: non tn̄ ita hn̄ ꝛ facilr̄: vt ḡ meli⁹ ꝛ facilius resistere possim⁹ orādū est. Ista rn̄sio nullaten⁹ stare pōt. p̄°: q2 exp̄sse ꝯdic̄ cōcilio ꝛ Aug. dicētib⁹: q sequit̄ nō debere nos orare. z°: q2 apte dāt illā sn̄ia3 dānatā ꝛ reprobatā quā inuehebat pela. dicēdo. ꝛ facili⁹ neq̄q̄ spūi ꝛc̄. ¶ Hāc rōnē ꝛ ad idē ꝓpo^m facit idē Aug. ꝯ pelagiū lib. z. de baptismo paruulo⁊ ad marcellinū circa p̄n^m. d. sic. sūt. n. q̄dā ita p̄sumētes de libero hūane volūtatis arbitrio vt ad nō peccādū nec adiuuādos nos diuinit⁹ opinent̄ semel ipsi nāe nr̄e cōcesso libero volūtatis arb°: ꝛ mox ꝯ eos. vn̄ fit inq̄t: ꝯn̄s vt nec orare debeam⁹ ne intrem⁹ in tēptatiōnē. h̄ ē ne tēptatione vincamur vel cū fallit ꝛ p̄occupat nesciētes vl̄ cū premit atq̄ virget ifirmos. ꝛ tūc dicit illud illatū eē p̄niciosum ꝛ ꝯrīū religiōi q̄ sum⁹ ibuti. ꝛ aduersariū q̄ deū col
z^m lim⁹ pietati. ¶ z°. ꝓbat̄ p̄° p̄ncipalis ꝯ ex fundamēto ia3 tacto de o̅rone: q2 quotidie orat eccl̄ia ꝓ vitādis seu non cōmittēdis pctīs: dicens tua nos hodie salua v̄tute vt in hac die ad nullū declinem⁹ pctm̄. ꝛ silr̄ pro eode3 plures alias o̅rones q̄tidie fundit ad deū. Silr̄ ap̄lus ad Cor. z.
ca. vlt. Orem⁹ inq̄t deū: vt nihil mali faciam⁹: ex quo v̄bo s̄m q dicit Aug. in ꝓxie allegata ep̄la ad Innocētiū: satis app3 q ad nō peccādū. i. ad nō male faciēdū: q̄uis eē nō dubitet̄ arbitriū volūtatis: tn̄ ei⁹ ptās nō sufficiat nisi adiuuetur ifirmitas. ipsa igit̄ o̅ro clarissima testificatio ē. s. nr̄e infirmitatis ꝛ necessitatis dïni adiutorij. ¶ 3° sic. si hoīs
3^m eēt posse sine auxilio dei virtute ꝓpria vitare oē pctm̄: possibile esset sibi virtute ꝓpria sine alio spāli dei auxilio implere oīa mandata diuina. ꝯn̄a pz. q2 qdcūq̄ mādatū hō nō ipleat peccat. Sz ꝯn̄s est falsu3 cū fuerit vn⁹ error dānato⁊ pelagij. dicēte Aug. de pelagianis ꝛ cele. in lib. de heresib⁹. c. penul. hi gr̄e dei intātum inimici sunt vt sine hac posse hoīem credant facere oīa mādata diuina. Cu3 si hoc ve⁊ esset frustra dn̄s dixisse videret̄ sine me nihil potestis facere. Itē idem in ep̄la ad hylariū siracusanu3 circa p̄n^m. Id inquit q dicūt sufficere homini: ꝛ spūs scti dono ad opera bona nō adiuuei̇̄: q̄nimo anathematizandū est ꝛ oībus execratiōib⁹ detestandu3. Hoc ip̄m ēt dānatū fuit in cōcilio milenitano vt allegatū est in ꝓbatione quarte suppōnis facte ad p̄mā ꝯne3. p̄mi articuli p̄cedentis qōnis. ¶ 4°. ꝓbat̄ ꝯ expressa determinatiōe con 4^m
cilij milenitani in quo sic habet̄. quicūq̄ dixerit gratia3 dei qua iustificamur per Iesu3 xp̄m dn̄m nr̄m ad solam remissiōnē pctō⁊ valere: que ia3 cōmissa sunt: nō etiā ad adiutoriū vt nō cōmittant̄ anathema sit. Itē Aug. in de ca. vlt.
perfectione iustitie. quisquis negat nos orare debere ne intrem⁹ in tēptatiōnē. negat aūt h̄ qui cōtēdit ad nō peccandū gratie dei adiutoriū nō eē homini nec̄iu3: sed sola lege accepta humanā sufficere volūtatē: ab aurib⁹ oium remouēdū ꝛ ore oium anathematizandū eē non dubito. Eandē sn̄iam ponit aliud cap̄lm p̄allegati concilij: sic pz in ꝓbatiōe tertie ꝯnis p̄mi articuli p̄cedētis qōnis. nec pōt dici gr̄am esse nec̄ia3 hoi nō ad simplr̄ vitandū: s3 ad vitandū facilr̄ peccata q̄si sine ipsa: q̄uis difficilr̄ vel nō tā facilr̄ hō illa vitare posset. nā hec fuit peruersa ac dānata expō pelagij sicut ꝓbatū est per v̄ba Aug. in de gr̄a ca. 17.
xp̄i ꝛ pctō originali. paulo an̄ allegata. Qd ēt refellit̄ per aliud capl̄3 p̄allegati cōcilij recitatū in probatiōe suppōnis q̄rte facte ad ꝓbandū p̄ᵃᵐ ꝯnē p̄mi articuli p̄cedē. q. Multis auc̄tatib⁹ sacre scripture possz ꝯcl̄o p̄dicta ꝓbari. Sed paucas cōmemorare sufficit. ait. n. ps. Nisi dn̄s custo. ciuitatē frustra vigilat q custo. ea3. ꝛ pp̄ea ipse orabat. d. nō det. i. nō p̄mittat dari in cōmutatiōnē pedē tuū ne3 dormitet q custo. te. Itē sapiēs in li°. sap. vnū sciui: qm̄ ca. 8.
alr̄ nō possu3 eē ꝯtinēs nisi de⁹ det. ꝛ h̄ ip3 erat sapie scie cui⁹ eēt h̄ donū adij dn̄3 ꝛ dep̄cat⁹ sum illū ꝛc̄. Et seq̄t̄ in o̅rone sua. da mihi sediū tua⁊ assistitricem sapia3. ꝛ ifra. scit. n. illa oīa ꝛ itelligit ꝛ d̄ducet me in op̄ib⁹ meis sobrie ꝛ custodiet me in sua poᵃ. Ecce fatet̄ se non posse ꝯtinere nisi de⁹ det. ꝛ pp̄ea orat sibi dari dei sapia3 icreatā q̄ d̄ducat eū sobrie ꝛ sua potēti v̄tute custodiat ab icōtinētia ꝛ intpan°. v3. alijsq̄ pctīs. Alie pl̄es possent adduci: s3 iste
sufficiāt. ¶ zᵃᵐ ꝯnē ꝓbo p̄° sic. aliq̄s peccat n̄ dilige⁹ deū z^a ꝯ
pp̄ se vltimate ꝛ diligēdo creaturā nō pp̄ deū finalr̄. igit̄ suū pctm̄ hō nō pōt sine spāli auxilio dei vitare. añs ē certu3. ꝯn̄a ꝓbat̄. q2 tale pctm̄ nō pōt vitari nisi de⁹ diligat̄ pp̄ se: s3 sic diligere deū nemo in p̄nti statu pōt sine spāli auxilio ei⁹: vt ꝓbatū ē in p̄cedēti. q. p̄° rōne p̄me ꝯnis. p̄mi articuli. ḡ ꝛc̄. ¶ z°. si q̄libz suū pctm̄ hō sine spāli au z^m
xilio dei p̄t vel possit vitare. igit̄ audiēs p̄dicari sibi fidē xp̄i pōt sine alio adiutorio credere q̄ sibi p̄ponunt̄ credēda. pz ꝯn̄a. q2 tal̄ si nō credat vtiq̄ peccat. nā q nō crediderit ꝯdēnabit̄. mar. vlti. ꝛ Io. 16. ait saluatō. Cū venerit ille arguet mūdū de pctō ꝛ de iusti° ꝛ de iudicio. de pctō q̄dē q2 nō crediderūt i me. Aug. q̄q̄ ad vitalē i ep̄la ꝯ eū. neq̄. n. dictur⁹ es inq̄t nihil mali eū facere q nō credit i xp̄3: aut q fidē d̄serit xp̄i. s3 ꝯn̄s ē erroneū testāte aug. se i eo aliq̄n̄ errasse. ꝛ pp̄ea ip3 retractasse i d̄ p̄de. scō⁊ circa p̄n^m. vbi sic ait. n3. n. fidē putabā di gr̄a p̄ue⁹ vt p illā nob darēt̄ q vtilr̄ posce^mº: nisi q2 credere n̄ possem⁹ si n̄ p̄cederet p̄coniū vitat: vt āt p̄dicato nob euāg° ꝯsētirem⁹ nr̄m eē ꝓpu3 ꝛ nob ex nob eē arbitrabar. Que meū errorē nō

nulla opuſcła mea ſatl ịdicāt añ ep̄atū meū ſcripta.⁊ dei
de cōmemorat h̄ ſe i li°.ſuaꝝ retrac.reuocaſſe ꝑpea:q2 fi
ca.23. des iter dei dona ab apl̄o nūcrat̄:⁊ ita ē:ſic p3 p li°.Seq3 ī
h̄ erraſſe vbi nūc recitata ſūt eiꝰ v̄ba diē fuiſſe cōuictū ex
illo ap̄lico teſtimonio. Quis.n.te diſcernit. Quid habes
qḋ nō accepiſti.qḋ teſtimoniū vt nō mł̄to poſt ſubdit.nō
ſinit queq̄3 fideliū dr̄e hēo fidē quā nō accepi.repͥmit̄.n.
ois his ap̄licis v̄bis tota hꝰ rn̄ſiōis elatio. S3 nc h̄ gḋ pt
dici:q̄uis nō habeā pfcā3 fidē.habeo tn̄ eiꝰ meritu3:q̄ in
xp̄m pͥmuꝰ credidi:q2 ⁊ h̄ rn̄det̄.gd aūt habes qḋ nō ac
cepiſti.Si aūt ⁊ accepiſti gd gl̄iaris q̄ſi nō accepis.⁊ ifra
ꝯcludēdo.ꝓinde ingt poſſe hr̄e fidē ſic̄ ⁊ poſſe hr̄e chari
tatē nāē ē hoīe.hr̄e aūt fidē queadmodū ⁊ hr̄e charitatē
gr̄e ē fideliū.⁊ multa alia ibidē reprobādo quedā illiꝰ tē
poris errorē dicētiū ꝙ initiū fidei erat in nobis ex nob.
Itē iſte fuit erroꝛ vitalis:ſic idē Aug.i ep̄la ad eūdē reci
tat.eidē inquiēs.iux̄ p̄nᵐ ep̄le:Quō dicis ꝙ te audio dr̄e
vt recte credamꝰ i deū ⁊ euāgelio ꝯſentiamꝰ nō eē donū
dei:ſ3 h̄ nob eē a nob.i.ex ꝓpͣ volūtate quā i nobis i nr̄o
coꝛde nō opatꝰ ē ipſe.⁊ adhuc cu3 audieris gd ē ḡ ꝙ ait.
ap̄ls. Deꝰ opat̄ i nobis ⁊ velle.rn̄dēs p legē ſuā p ſcriptu
ras ſuas deū opari vt velimꝰ q̄s vel legimꝰ vł audiuimꝰ.
S3 ei ꝯſentire vel nō ꝯſentire ita nr̄m ē vt ſi velimꝰ fiat.
ſi aūt nolimꝰ nihil nobis opatiōnē dei valere faciamꝰ.h̄
p3 ꝙ iſte vitalis opinabat̄ hoiem poſſe p̄dicato ſibi xp̄i
euāgelio ex ꝓpͣ libtate abſq3 alio dei adiutoꝛ credēdo cō
ſentire:ſic ſignat ꝯn̄s illatū.h̄ aūt tāq̄3 erroneū reprobat
p̄ Aug.ꝯn̄r ēt rōnibꝰ:q̄rū pͥᵃ ē:q2 tūc ſeq̄ret̄ ꝙ nō eſſet p ifi
delibꝰ oꝛādū vt crederēt:ſ3 tm̄mō foret eis euāgeᵐ p̄dicā
dū:vn̄ ait.Or ſi dicis ꝓfecto nr̄is oꝛonibꝰ ꝯdicis.dic ḡ ap
1 tiſſime nos p his gbꝰ euāgeᵐ p̄dicamꝰ nō debere oꝛare vt
credāt:ſ3 eis tm̄mō p̄dicare.Et deide oñdit h̄ eē ꝯ piā cō
2 ſuetudinē eccl̄ie ⁊ doctrinā ap̄licā:ac bt̄i Cipriani. 2ᵃ rō
ē:q2 tūc nō deberemꝰ deo gr̄as agere.ex h̄ ꝙ aliq tali p̄di
catiōi credēdo ꝯſentiūt:q2 ſic ficte ageremꝰ ⁊ nō v̄e:qḋ n̄
ē credēdū:cū h̄ piꝰs teneat ritꝰ eccl̄ie:vn̄ ait.ifra. Inani
ter ⁊ pfunctoꝛie potiuſq̄3 v̄aciter magnas cū exultatione
agimꝰ deo gr̄as:qñ aliq ifideliū credūt ſi h̄ in eis ipſe nō
fac̄.⁊ ſubdit.pꝛoꝛſus nō dō gr̄as agimꝰ:ſ3 nos agere fingi
3 mus:ſi hn̄ illi gr̄as agimꝰ:ſ3 nō ip3 facere nō putamꝰ. 3ᵃ
rō eiꝰ ē:qm̄ vt dic̄ h̄ icidit in ſn̄ia3 dānatā Pelagij:q̄ dice
bat gr̄a3 dei nō ad ſingulos actꝰ dari:⁊ p3 ꝯn̄a:q2 ƒ3 h̄ di
ctū nō daret̄ ad talē actu3 credēdi.vn̄ ſubdit ipſe.h̄ ē illa
pelagiāoꝝ male diffamata meritoq̄3 reprobata ⁊ ab ipſo
ēt pelagio timēte dānari i oꝛiētaliū epoꝝ iudicio dānata
ſn̄ia:q̄ dicūt gr̄a3 dei nō ad ſinglos actꝰ dari.ſed i li.ar.eē
vel in lege atq3 doctrīa.Et q̄ſlib3 rōnū p̄dcārū valde dif
fuſe ꝓſeqtur ꝯcludēs tādē ꝙ credere euāgelio nō ē opꝰ
nāē vel doctrine ſ3 dine gr̄e. In ep̄la q̄3 ad paulinū nola
nū epm.Q2 ingt volūtas vt ad v̄a credēda moueat̄ nō ſi
bi ſuffic̄ niſi p gr̄a3 deꝰ opitulet̄:dicēte ipſo dn̄o cū de nō
credentibꝰ loq̄ret̄ nemo venit ad me niſi ei datū fuerit a
pr̄e.pp h̄ ⁊ ap̄ls:q̄uis iſtāter euāgeᵐ p̄dicaret:parū tn̄ eē
credebat niſi ꝓ illis ēt oꝛaret vt crederēt.Beda ēt ſup il
Luc.5. lud Luc.5°.pceptoꝛ p totā noctē laboꝛātes nihil cepimꝰ ī
v̄bo aūt tuo laxabo rete.niſi in v̄bo ingt gr̄e ſupne laxata
fuerit iſtr̄a diſputationū fruſtra vocis ſue p̄dicatoꝛ iacu
lū mittit:q2 fides pploꝝ nō ī ſapia v̄bi ꝯpoſiti:ſ3 dine vo
Rn̄o catiōis munere ꝓuenit. ¶ S3 ad rōnem foꝛte dicet̄:ſic
quedā audiui dicētē ꝙ iſta itelligēda ſūt de credere me
ritoꝛio.nō.n.audiēs qs euāgeᵐ pōt illi meritoꝛie credere
ſine adiutoꝛ dine gr̄e:ſimplr̄ tn̄ credere pōt ⁊ his q̄ dn̄r aſ
ſentire abſq3 ſpāli adiutoꝛ alio ex ꝓpͥa libtate:⁊ de p̄ mō
ꝯ rn̄ſonē credēdi dr̄et̄ itelligēda eē dcā ſcōꝝ recitata nō de 2°. S3
p̄mā ſi diligēter ꝯſideret̄ q̄ dcā ſūt h̄ rn̄ſio refellit̄ ex eiſde3.

p̄ ex p̄ motiuo Aug.ſupꝛa tacto:q2 ƒm h̄ fides nō hn̄tib3 p̄
charitatē nō eēt iter munera ſpūſſci ꝯputāda:qḋ ē ꝯ ſen
tētiā ap̄li.pͨ ad Coꝛ.ꝯuerſio ēt cathecuminoꝝ qñ icipiūt c.12.⁊.13
credere nō eēt opꝰ gr̄e dei ꝯ Aug.li°.p.ad Simpli.i rn̄ſiōe
ad.q.2ᵃᵐ.⁊ allāta ſūt eiꝰ v̄ba i.q.pceᵗ.art°.p.i ꝑtractatiōe.
pͨ ꝯnis.p3 ꝯn̄a:q2 tales nō credunt meritoᶜ i ſenſu g nūc
de iſto vocabulo cōiter hr̄. Ex 2° ēt fundaᵗᵒ refellit̄:qm̄ 2
credēs ex ꝓpͣ v̄tute l3 nō meritoꝛie ſup aliū nō credētē
nāē poſſ3 extolli ⁊ gl̄iari in ſeip̄o ⁊ ap̄lo interrogāti.qs.n.
te diſcernit.gd aūt habes qḋ nō accepiſti.poterit rn̄dere:
diſcernit me fides mea q̄ credo euāgelio xp̄i.hāc hēo ⁊ n̄
accepi.nō.n.duᵐ ē ꝙ ceterl pibꝰ ſic credēs extolleret nō
credētē.ſicq3 fruſtraret̄ totꝰ in pte illa conatꝰ ap̄li q̄ vult
oñdere d nl̄lo q̄uis bono hoie3 poſſe i ſeip̄o gl̄iari ⁊ ſeip̄3
extollere ſup aliū vt vbi.ā.d p̄de.ſcōꝝ.ꝓlixe decl̄at Aug.
⁊ iō ꝯcludēdū ē cū Aug.ꝙ talē fidē hr̄e ēt donu3 dei ē:ſic̄
⁊ hr̄e charitatē. Ex 3°.ēt fundaᵗᵒ refellit̄ qm̄ n̄ eēt oꝛādū 3
vt qs euāgeliū ſibi p̄dicāti crederet.S3 tm̄mō vt ſuū cre
dere ds ad p̄miū vite eterne acceptaret.⁊ ſua fides illi
meritoꝛ eēt:aut vt charitatē illi inſpiraret q̄ ſuū credere
meritoᵐ illi foret.p3 ꝯn̄a:q2 ƒ3 rn̄ſionē iſte pōt ſine iſpira
tiōe aut alia ope dina credere qḋ ſibi ꝓponit̄:ac p h̄ ſup
flue pp h̄ dei auxiᵐ poſceret̄:ſic̄ ſupiꝰ ē plies d̄clarū.Opᵐ
āt tenet ritꝰ eccl̄ie. 4°.ēt reprobat:qm̄ ſeq̄t ꝙ p nouiter 4
credētibꝰ nō baptiꝫatis vt cathecuminis nō eēnt reddē.1e
deo gr̄e d fide ipoꝝ.p3 ꝯn̄a:q2 nō credūt meritoᶜ. Ex 5°. 5
q̄3 tollit̄:q2 ƒ3 h̄ nō ad ſingulos actꝰ bonos dei gr̄a daret̄:
q2 nō ad illḋ credere:qḋ vtiq3 rectū ē ⁊ boᵐ:l3 n̄ vite eter
ne meritoᵐ.poſe.n.ē ꝙ aliqs nō ex n̄s in ſtatu merēdi ita
itegre ⁊ recte credat ſic̄ aliꝰ qs ex n̄s i ſtatu merēdi. Or ſi
qs velit iſta alr̄ euadere dōo.ſ.ꝙ talr̄ credēdi vtiq3 d ſcō
ad actū illū dat̄ gr̄a ſeu ꝙ ds ſpāli auxꝰ opitulat̄ q̄ faciliꝰ
vł ꝓmptiꝰ credat.poſſ3 tn̄ ēt ſine tali auxiꝰ:l3 ita nō facilr̄
⁊ ꝓmpte credere.aduertatq3 hāc rn̄ſionē coicidere cū rn̄
ſiōe illa dānata Pelagij:q̄ dicebat iō gr̄a3 nob dari:vt ꝙ
facere p liberꝝ iubemur arb.faciliꝰ poſſimꝰ iplere p gr̄a3.
nlli.n.duᵐ ē gn p̄dicāti xp̄3 credere iubeāur. ¶ 3°. ad ꝯnē 3ᵐ
ſic.ſi qōl3 pctm̄ ⁊c̄.igr̄ q̄cūq3 ⁊ q̄ztacūq3 noxia tētatōe qs
tētet̄.ip̄e pt ꝓpͣ v̄tute ſine alio ſpāli auxiꝰ di illi tētatiōi
reſiſtere.p3 ꝯn̄a:q2 gl3 nō reſiſtēs talibꝰ tētatōibꝰ peccat.
S3 ꝯn̄s catholice dari nō pt:ſic̄ p3 ex dcis ad ꝓbādū pͣᵐ
ꝯnē:⁊ ex mł̄tis teſtimōijs ſacre ſcripture. Sic ē illḋ.ipul
ſus euerſus ſu3 vt caderē ⁊ dn̄s ſuccepit me.foꝛtidᵒ mea ⁊
laꝰ mea dn̄s:⁊ illḋ.i te eripiar i tētatiōe. In te.gloſa.i.p te.
Ap̄ls q̄3 magnis tētatiōibꝰ mēoꝛatl:gbꝰ tn̄ ſci n̄ pn̄t diuel
li a charitate xp̄i ad Ro.8.ait. In his oibꝰ ſupamꝰ pp eu3 ca.8.
g dilexit nos:⁊ l̄ra Aug.h3 p eū g dilexit nos.ſr̄ q̄ v̄bo ip̄e
ait i de gr̄a ⁊ li.ar. Nō ḡ p nos ſ3 p eū g dilexit nos.gd pl̄a
adducā.cū cuil3 xp̄iāo dhēat ſufficere ꝙ tota dei eccl̄ia a
xp̄o capite iſtructa oꝛat ne iducat̄ i tētationē.i.ne i tētaᵗᵉ
dficiat.Dēſq3 ſci d ſupatiōe tētatioᵐ dō tāq̄3 auctoꝛi gr̄as
referāt:necnō ꝙ oᵐ tāq̄3 erroneū dānat pfitēs ſimplr̄:qñ
ꝯ tētatōes ꝯcupiaſq3 illicitas dimicamꝰ:q̄uis ⁊ illic ha
beamꝰ ꝓpͥā volūtatē:nō tn̄ ex illa:ſ3 ex di adiutoꝛ nr̄am
ꝓuenire victoꝛiā:vt.ā.all.ē.p quā gḋ ꝯfeſſionē euidēter
pie itēdētibꝰ app3 ꝙ nedū magnas tētatiōes ſ3 nec puas
ꝯ q̄s dimicamꝰ poſſumꝰ v̄tute ꝓpͣ ſupar̄:cui ꝯcoꝛdat Gr.
9.moꝛ.ſr̄ illḋ Job x°.⁊ i pluerē reduces me.d.apte reduci
ad pluerē dr̄ q2 dimiſſus ſibi cuiuſl3 tētatōis aura rapit̄.
Cōfir. ¶ Cōfirmat̄.q2 tūc Job potuiſſet ꝓpͣ virtute abſq3 au
xilio dei ſpāli patiēter ferre illatos ſibi coꝛpoꝛis cruciatꝰ
⁊ talē ipatientie tentationē dyaboli ꝓpoſito bone volun
tatis euincere:qḋ gcūq3 dixerit teſtificāte btō Proſper ī
li°.ſuo pro p̄dicatoꝛibꝰ gr̄e.in pcipitia pelagiana decurrit.
ca.25. vn̄ poſtea.c.25.recitata.io.diſſōne Caſſiani ꝯtra eu3.ait.

Si deus sciuit tantũmõ q̈ Job posset nõ etiã donauit vt
posset testis patiẽtie ei⁹ fuit nõ auxiliator:ꝛ ĩ quo erit ne/
cessariũ grẽ adiutoriũ si humanis solis virib⁹ tãta illi est
parata victoria. Ulti⁹ idẽ pbaẽ per ↄciliũ pallegatũ in q̃
anathematiçaẽ qui dixerit gr̃am nõ valere ad adiutoriũ
vt nõ ↄcomitanẽ pctã. aut.n. itelligẽdũ est illud eẽ dictũ
tñmõ:q2 nullus põt vitare oia pctã:ita vt nullũ oino cõ/
mittat sine grẽ adiutorio vt aliq̈ volunt exponere:vel q2
nullũ pctm̃ hõ põt vitare sine adiutorio grẽ. pmũ nõ põt
dici:q2 tũc seq̈tur q̈ gr̃a dei nulli hoi valz ad vitãdũ pec
cata:cui⁹ oppositũ clamat ↄciliũ. pz ↄña. q2 nullus est po/
tens vitare qd̃ nullũ penitus cõmittat pctm̃:sic ẽt ex. 7. c.
dei ↄcilij euidẽter pbaẽ. Relinq̈tur ḡ 2m:et hr̃ ppom.

2ª arti ꝑª ↄ Quantuz ad 2m arm pono duas ↄnes siles. ¶ Pria
est. q̈ nullus iustus seu hñs habitualez
gr̃az gratũ faciẽtẽ põt sine auxilio dei alio spãli vitare oẽ
pctm̃. pbaẽ sic. nemo ẽt exñs ĩ gr̃a põt sine dei auxi⁹ alio
spãli oẽm noxiã tentationẽ vitare:aut oi tẽtationi noxie
resistere. igiẽ nullus talis põt sine dei spãli auxilio vitare
oẽ pctm̃. pª ps añtis clara ẽ. ꝛ eã fatenẽ pphetice ꝛ apo/
stolice voces. 2ª ẽt pz:q2 alias scis viris nõ eẽt opus ora
re q̈ eos orare docuit xp̃s. s. ne nos inducas in tẽtationez
q̈ q̈sq̈s dixerit. ait Aug. in de pfec. iusti. vt pallegatuz est
ab aurib⁹ oĩum remouẽdũ ꝛ ore oĩum anathematiçãdũ
Cõfir. eẽ nõ dubito. ¶ Pꝫ. si h̃ nõ eẽt necẽiuz:cur scũs Dauid in
tãta istãtia exorabat. adiutor me⁹ esto ne derelinq̈s me
neq̈ despi. ꝛc. ꝛ alij sancti ac ab eccl̃ia tota iustoꝝ quotti/
die pro eodẽ ad deuz supplices pces fundiẽ. ↄña pz p illõ
ca. 10. Aug. ↄ Pela. de nã ꝛ gr̃a. Quid stultius q̃ orare vt facias
qd̃ in ptãte habeas. ꝛ p determinationẽ carthaginẽsis cõ
cilij aliasq̈ pbationes ad similẽ ↄñaz factas in q̈õne pce
2m denti. in 3ª rõne facta p ↄne pª. ¶ Scdo sic. iusti ꝛ in gr̃a
existẽtes indigẽt adhuc auxilio dei vt pseuerẽt ĩ bono nec
deficiãt. igiẽ indigẽt auxilio vt nõ peccẽt. pz ↄña p illud
ca. 17. Aug. in de corre. ꝛ gr̃a. neq̈. n. nihil malũ facit qui bonuz
deserit:ꝛ a quo declinare nõ dz iclinaẽ in malũ nõ pseue/
rãs in bono. vbi innuit q̈ ipmmet nõ pseuerare sit pctm̃.
¶ Pꝫ. si exñs in gr̃a non vlteri⁹ peccaret vtiq̈ pseueraret
in bono. añs ostẽdit eẽ verũ quottidiana ẽt iustoꝝ oro:q̃
dicunt sanctificeẽ nomẽ tuũ. qb⁹ v̄bis f3 expositionẽ bti
Cipriani martyris:vt allegat Aug. ibid̃. d̃. cor. ꝛ gr̃a. vbi. s.
ꝛ in de bono pse. circa pñm. a deo petimus ꝛ rogam⁹:vt q̈
in baptismo sãctificati sumus in eo q̈ eẽ cepimus pseue/
remus. ꝛ subdit Ciprianus. hãc ↄtinuis orõib⁹ precẽ fa/
ciamus:h̃ diebus ac noctib⁹ postulemus:vt sanctificatio ꝛ
viuificatio que dei gr̃a sumiẽ ipsi⁹ ptectiõe seruẽẽ. nõne
ẽt Dauid scũs orabat ꝛ oẽs adhuc sci in pñti vita degen/
tes orant. ↄserua me dñe:qm̃ speraui in te. nõne ꝛ idẽ pro
ca. vlti. populo deo deuoto orabat pª Paralẽ. d. dñe de⁹ custodi in
eternũ hãc voluntatẽ cordis eoꝝ:ꝛ semp in venerationẽ
tui mens ista pmaneat. nonne ꝛ Saluator pro suo populo
ca. 17. orabat ad p̃rez Jo. 17. pater sancte ↄserua eos quos dedi/
sti mihi. ꝛ seq̈tur. quos dedisti mihi custodiui:ꝛ nemo ex
his perijt nisi fili⁹ pditiõis:ex qb⁹ pz q̈ ceteri apl̃i erant
in gr̃a. Qd̃ ẽt ↄfirmaẽ:q2 eis pdixerat iã vos mũdi estis.
ca. 15. pz ẽt q̈ de custodia spũali q̃ custodiebanẽ a pctõ:loq̈ba/
tur. nõ. n. adhuc nisi spũalr̃ iudas perierat. ꝛ subdit nõ ro
go vt tollas eos de mũdo:s3 vt serues eos a malo:ꝛ certũ
est q̈ nõ loq̈baẽ de malo pene vel aduersitatis hui⁹ mũ/
di:cũ in eodẽ s̃mone eis pdixisset:venit hora vt ois q̈ in/
terficit vos arbitretur se obsequiũ pstare deo. Et iteruz.
In mũdo habebitis pssurã: s3 ↄfidite:q2 ego vici mũdũ.
S3 vtiq̈ d̃ malo culpe loq̈baẽ. ¶ Pꝫ. btũs Gre. 9. mor. su/
per illõ Job. 10. visitatio tua custodiuit spm̃ meũ. Huma
nũ inq̈t spm̃ visitatio supna custodit cũ v̄tutib⁹ ditatum
vel flagello pcutere vel cõpungere amore nõ desinit. nã
si bona pstat:s3 hũc ↄtinue restaurãdo nõ subleuat citius
bonũ pdit:qd̃ nõ a largiente custodiẽ. ꝛ pz ẽt q̈ de iustis
viris ipe loq̈tur. Itẽ in ecclasticis dogmatib⁹. scribiẽ. vt ca. 11.
nõ labanẽ a bono vel nãe vl̃ meriti sollicitudinis nostre
est:ꝛ celestis pariter adiutorij. vt labamur pctãtis nostre
ꝛ ignauie. Hec ↄ pbaẽ auc̃te Aug. de nã ꝛ gr̃a. dicẽtis ma ca. 26.
la nostra nõ ad h̃ solũ supernus medicus sanat:vt illa iã
nõ sint: s3 vt de cetero recte ambulare possimus. Q2 qdẽ
etiã sani nõ nisi illo adiuuãte poterimus. nã medicus ho
mo ꝛc. ꝛ infra habeẽ in rñdẽdo ad obõnẽ factã ↄ ↄnes. 2ª
arti. ¶ Scda ↄ est. q̈ nõ q̈lib3 pctm̃ hõ exñs in gr̃a põt 2ª ↄ
sine alio dei auxilio spãli vitare. pbaẽ:q2 nõ quãlib3 ten
tationẽ põt sine spãli auxilio supare. igiẽ ꝛc. pbaẽ assum
ptũ:q2 si quãlib3. igiẽ in nulla q̃tacũq̈ tẽtatiõe positi vi/
ri iusti debẽt auxiliũ iplorare neq̈ de alicui⁹ victoria de/
berent se magis q̃ prius deo obligatos cognoscere:ꝛ tanq̃
de nouo munere illi gr̃as agere. ↄña pz ex dcis supra. fal/
sitas v̄o ↄñtis q̃tũ ad pmã ptẽ pz:eo q̈ vt pallegatũ ẽ ex
rescripto Innocẽtij ad carthaginẽse ↄciliuz. nece est vt q̃
auxiliãte vincimus:eo iteꝝ nõ adiuuante vincamur. Ac
p h̃ ẽt post pteritas victorias iustoꝝ de peccatis insuper
veniẽtib⁹ tẽtationib⁹ hñt iterũ ei⁹ auxiliũ iplorare. sic fa
ciebat Dauid scũs. d. adiutor me⁹ esto ne derelinq̈s me
neq̈ despicias me de⁹ salutaris me⁹. Sic fiẽduz eẽ oñdit
pia cõsuetudo vl̃is eccl̃ie:nec estimo h̃ ab aliq̃ v̄e xp̃iano
negãdũ. q̃tũ ad 2am ptẽ q̈lib3 vt puto ↄfitebiẽ eẽ fl̃m:q̈s
eni iustoꝝ de magne tẽtatiõis piculo liberat⁹ nõ reputet
se in eo magnũ dei bñficiũ recepisse:ꝛ eo apl̃i⁹ ad agẽduz
gr̃as obligatũ ꝛ tanq̃ p nouo munere gr̃as ꝛ sacrificiũ cõ
fessionis seu laudis absoluat:vñ btũs Jo. in Apoc. dic̃. q̈ ca. 4.
seniores p q̈s vtiq̈ sci viri figuranẽ adorabãt viuentẽ in
scl̃a scloꝝ mittẽtes coronas suas añ thronũ. Que v̄ba ex
ponẽs Greg. 22. mor. ait. coronas suas añ thronũ mittere
est certaminũ suoꝝ victorias non sibi s3 auctori tribuere
vt ad illũ referãt gl̃iaz laudis a q̃ sentiũt vires accepisse
certamis. pz ẽt h̃ añs auc̃te eiusd̃. 28. mor. sup Job. 38. q̈s
ↄclusit hostijs mare ꝛc. vbi de victoria tẽtationũ:q̃s hõ ĩ
cogitatiõib⁹ carnalib⁹ patiẽ loq̈ns dic̃ sic. nemo sibi cogi
tationũ victoriã tribuat cũ v̄itas dicat. q̈s ↄclusit hostijs
mare qñ erũpebat q̃si de vulua pcedẽs:q2 nisi ab ipso co
gitatõis pmordio cordis fluct⁹ gr̃a dina retineret tẽtatiõm
pcell' mare. i. hũanũ cor sciuiẽs terrã pculdu⁹ hũane mẽtis
obruisset:vt salsis fluctib⁹ pfusa aresceret. i. pniciosis car
nis voluptatib⁹ delectata depiret:sol⁹ ḡ dñs hostijs mare
ↄcludit:q2 prauis motib⁹ cordis claustꝝ ispiciẽte fortiꝰ
obijcit. Itẽ in fine dicti li. sup eisdẽ v̄bis Job. ait. sic btũs
igiẽ Job. ne sibi tribuat q̈ ↄ pcellas fortiter stat vocẽ di/
uinã audiat:q̈s ↄclusit hostij3 mare ꝛc. ac si apte dr̃eẽ. In
cassũ te exteri⁹ ĩ bonis opib⁹ pẽsas. Si nõ me iteri⁹ q̈ ten
tatiõis vndas ↄpesco ↄsideras. vt. n. tu fluct⁹ ferre possis
ĩ ope mee v̄tutis ẽ q̈ fluct⁹ frãgo tẽtatiõis in corde. Ex his
appz mãifeste:q̈ nl̃s ẽt iust⁹ ꝛ in gr̃a ↄstitut⁹ q̃lis vtiq̈
erat Job cogitatiõis noxie tẽtatiõi pt ppa v̄tute sine ad/
iutorio dino resistere. 2º si q̈õlz pctm̃ hõ exñs ĩ gr̃a pt si/ 2m
ne spãli auxi⁹ d̃i vitare. igiẽ vel nõ ad singlos act⁹ gr̃a atq̈
adiutorm d̃i daẽ. vel ad aliq̈s frustra ꝛ ioportũe daẽ. q̈s pª
ↄñtis fuit vn⁹ error dãnatoꝝ Pela. vt. s. pz. ac ẽt ĩ pceñ. q.
2ª v̄o ps blasphemia q̃dã ẽ. ↄña v̄o pª satis ẽ clara:qm̃ ad
illõ velle vel nolle q̃ resistit tẽtatiõi nõ dareẽ adiutorm d̃i
aut si dareẽ supflue dareẽ:ex q̃ sine hõ adiuto⁹ poterat p̃/
ualere. Si dicaẽ q̈ nõ daẽ supflue:q2 facili⁹ p illud adiu/
toriũ resistit tẽtatõi appropiq̃ẽ ad illã dãnatã rñoñẽ pela.
vt facili⁹ possint iplere p graz ꝛc. vt dcm̃ est supra. 4º si 4m
sic igiẽ nõ q̈ẽlib3 bom actũ q̈ fit ab hoie de⁹ fac̃ vt hõ fa/

ciat illū siue nō ad quēlibꝫ boᵐ actū hoīs deᵘˢ mouet volū
tatē hoīs faciēs eā velle id qḋ ipsa vult:pꝫ ꝯn̄a de actu q̄
vult resistere praue tētatiōi q vtiqꝫ bonᵘˢ ē:imo ꝛ meritoᵘˢ
in hn̄te grāꝫ.Si.n.hō p hitū grē ꝛ li.ar.resistit seu nō vult
ꝯsentire:cū hitᵘˢ n̄ moueat pōm ſꝫ adiuuet coagēdo:nō po
terit dici q ds moueat volūtatē ad agēdū nisi alioᵘˢ spāli
ꝯcurrat gratis ꝛ mīsicorditer:vt dicebat̄ in p̄cedēti.q.in
rn̄siōe ad obonē.iz.ꝯn̄s aūt pꝫ eē flm p auc̄tes plēs. ibiḋ
iductas. Ex istis puto satis patere q ēt veri iusti ꝛ in grā
exn̄tes vt tētatiōibᵘˢ fortiter resistāt ꝛ in pctm̄ nō cadāt i/
digēt adhuc spāli auxilio dei:ꝛ sine illo nō possent psiste/
re qn caderēt i pctm̄:ꝛ iō qcūqꝫ iusti ꝯ tētatiōes fortes cō
sistūt humili vacīqꝫ ꝯfessiōe dicūt cū ꝓpha.aīa nr̄a susti/
net dn̄ꝫ:qm̄ adiutor ꝛ ꝓtector nr̄ ē.Et iterū cū eodē.Dn̄e
ds vtᵘˢ salutis mei obūbrasti sup caput meuꝫ in die belli.
Qui ꝛ alibi ait.Salus aūt iustoꝝ a dn̄o ꝛ adiutor eoꝝ in
tpe tribulatiōis.Multa alia adduci possent testimonia
ꝯ p̄diᵗᵃ oia. scāꝝ scripturaꝝ:ſꝫ ista sufficiāt.¶ Cōtra oīa p̄dcā pōt ar
gui p argᵗᵃ celestij ꝛ pelagij tenentiū q hō p libtatē li.ar.
hita notiᵃ legis q̄ cogscit qd agēdū ꝛ qd vitādū pōt qōlꝫ
vitare pctm̄.Et q̄uis multa argūᵗᵃ faceret celestinᵘˢ:sic pꝫ
ī li.Aug.ḋ pfcōe iust.vbi singulare repetit ꝛ soluit. oīa tn̄
in paucis radicibᵘˢ sustētant̄:ꝛ iō suffic̄ h aliq̄ recitare q̄/
pᵐ rū solonibᵘˢ cetera silr̄ soluant̄.arguit aūt p sic.pctm̄ aut ē
volūtatis aut nec̄citatis.Si nec̄citatis nō ē pctm̄.si volūta
zᵐ tis igit̄ vitari pōt. zᵒ hō dꝫ eē sine pctō.igit̄ pōt esse sine
3ᵐ pctō.ꝓbat̄ ꝯn̄a:qꝛ nō aliḋ dꝫ hō q̄ꝫ pōt. 3ᵒ p̄ceptū ē hoī eē
sine pctō.igit̄ pōt eē sine pctō.nō.n.p̄cipit̄ qḋ oīo fieri nō
4ᵐ posset. 4ᵒ.nec̄e est ꝯfiteri hoīem tā oīa q̄ ꝓhibent̄ posse
vitare q̄ꝫ oīa q̄ iubent̄ posse implere.igit̄ poſē ē hoīeꝫ eē
sine pctō.pꝫ ꝯn̄a:qꝛ nō peccat̄ nisi cū fiunt q̄ ꝓhibent̄ aut
5ᵐ nō fiunt q̄ iubent̄. 5ᵒ si hō nō pōt eē sine pctō.querēdum
est cuiᵘˢ sit hec culpa.an.s.eiᵘˢ vel alteriᵘˢ.nō alteriᵘˢ:vt con/
6ᵐ stat:nec ēt eiᵘˢ: quō est.n.culpa eiᵘˢ si nō ē qḋ eē nō pōt. 6ᵒ
oē pctm̄ ds iputat hoī:qꝛ nō est pctm̄ qcqd nō iputabit̄ in
pctm̄.igit̄ hō pōt vitare oē pctm̄:aliogn sibi iputaret in/
7ᵐ iuste. 7ᵒ nā hoīs bona est.h eniꝫ negare nullus nisi mar
chion aut manicheus audebit.igit̄ poſē est ei carere ma/
lo:ꝛ p ꝯn̄s pctō. ¶ Auc̄tibᵘˢ ēt argr̄.nā q̄daꝫ auctoritates
exhortāt̄ hoīes ad pfe tionē:sic illa Saluatoris.Matth.
ca.5. 5ᵒ.Estote pfecti sic̄ ꝛ pr̄ vester celestis pfectus est:ꝛ multe
alie silēs in scriptura.nō est aūt pfectᵘˢ qui nō ē sine pctō:
neqꝫ ad iposē fit exhortatio.¶ Iteꝫ qcūqꝫ ē sine macula
vtiqꝫ est sine pctō.cū oī pctō aīa maculet̄. multi aūt sunt
sine macula.vn̄ de talibᵘˢ Dauid ait.Bt̄i imaculati:ꝛ ite/
rū.ero imacularᵘˢ cū eo:ꝛ obseruabo me ab iniqtate mea.
ca.5. Apl's aūt ad Eph.5ᵒ.elegit nos inqt an̄ mūdi cōstitutionē
vt essemᵘˢ scī ꝛ sine macula.ꝛ plēs alie auc̄tes pn̄t adduci.
h sumpta sūt ex dcis celestij recitatis in li.ᵒḋ pfcōne iust.
Sꝫ p̄ter ista adducit Pela.vt recitat Aug.in ḋ nā ꝛ grā.ēt
auc̄tes alioꝝ catholicoꝝ doctoꝝ.q̄rū vna est Hylarij.d.
nō.n.nisi spū pfecti ꝛ imortalitate mūdati q solis mun/
dis corde dispositū est h q i deo ē imortale tenemᵘˢ.alia
est Jerony.sup illḋ bt̄i mūdo corde:qm̄ ipsi de q̄s inquit
Jerony.nō arguit ꝯscia vlla pcti.ꝛ addit mūdus mundo
corde ꝯspicit̄ tēplū dei.nō pōt eē polluτuꝫ.Itē Jerony.li.
ar.nos cōdidit ds nec ad v̄tutē nec ad vicia nec̄itate tra/
himur.Aliogn vbi nec̄itas nec corona ē.alia est Aug.3ᵒ.ḋ
ca.38. li.ar.dicētis.Quis.n.peccat in eo q nulloᵒ caueri pōt pec
catū caueri q̄ pt a qbusdā p̄dcōꝝ sic pꝫ.arguis ꝯ ꝯnē pᵒˢ.
p̄mi arti.ꝛ qbusdā ꝯ zᵃᵐ.ꝛ oīa p̄dcā argᵗᵃ sunt silr̄ ꝯ duas
illas ꝯnes.art.scdi.Cōtra q̄s tn̄ spālr̄ vr̄ posse argui:qḋ se/
quit̄ hitualē grāꝫ a deo inutilr̄ ꝛ supflue hoībᵘˢ dari:qḋ nō
est dōm.ꝓbat̄ ꝯn̄a.qm̄ grā hō nō dat̄ nisi ad h vt p eā hō
sit potēs agere q̄ agēda sūt:ꝛ vitare q̄ sunt vitāda.Sꝫ fm

dcā ad neutrū hō ē potēs p ipsaꝫ:qnimo alio dei adiutoᵒ
seu a deo alr̄ iuuari idiget.q̄re ꝛc̄.¶ Ad pᵐᵘᵐ ꝯcedēdū est. Ad pᵐᵘᵐ
iux̄ sniaꝫ Aug.in de pfec.iusticie.q pctm̄ ē volūtatis:ꝛ ēt ca.z.
q pctm̄ vitari pōt:ſꝫ nō seqtur.igit̄ vitari pōt absqꝫ auxi/
lio dei:cū auxiᵒ v̄o dei vtiqꝫ pōt hō vitare pctm̄.vn̄ Aug.
ibidē.rn̄demus inqt pctm̄ vitari posse si nā viciata sane/
tur grā dei p iesuꝫ xp̄m.d.n. Intātū.n.sana nō ē inq̄ꝫtū id
qḋ faciēdū est aut cecitate nō videt:aut ifirmitate nō im
plet.Et in de baptmo puuloꝝ ad mar.lib.ᵒz.circa p̄nᵐ.si a
me inqt q̄rat̄ vtrū hō sine pctō possit eē in hac vita ꝯfite/
hor posse p dei grāꝫ ꝛ libeꝝ eius arb.ꝛ ifra.pōt inqt hō si
velit eē sine pctō adiutᵒ a deo.possꝫ ēt dici ad vnū sensuꝫ
q pctm̄ est nec̄citatis.vꝫ.q hō ex se sine diuo adiutoᵒ nō
pōt vitare pctm̄:ſꝫ nec̄e est eū nō adiutū peccare.ꝛ hac in/
tentiōe loquēs ꝓpha clamat ad dn̄m.de nec̄citatibᵘˢ meis
erue me.¶ Ad zᵐ eodēᵒ dōm q hō vtiqꝫ dꝫ ꝛ pōt ēt eē si/ Ad zᵐ
ne pctō:ſꝫ cū adiutorio dei:ꝛ nō alr̄. Et h Aug.de pfec.iu. ca.6.
pulchre declarat.d.Cū videmᵘˢ claudū q sanari pōt recte
vtiqꝫ dicimus dꝫ eē hō iste sine claudicatōe. Et si dꝫ pōt:
nec tn̄ cū vult ꝯtinuo pōt:ſꝫ cū fuerit adhibita curatōe sa
natᵘˢ:ꝛ medicīa adiuuerit volūtatē.h fit i iteriore hoīe q
ad pctm̄ attinet tāq̄ꝫ eiᵘˢ claudicationē p eiᵘˢ grāꝫ q venit
nō vocare iustos:ſꝫ pctōres:qꝛ nō est opᵘˢ sanis medicus:ſꝫ
male hn̄tibᵘˢ. ¶ Ad 3ᵐ eodēᵒ dōm:q hō pōt eē sine pctō: Ad 3ᵐ
ſꝫ nō sine adiutorio di.Cui ēt nō p̄cipit̄ vt sine adiutorio
sit sine peccato:sic̄ nec vt sine adiutorio dei bene viuat:
vt dictuꝫ est in precedenti.q.¶ Potest ergo homo eē si/
ne pctō ſꝫ cū adiutoᵒ dei:ꝛ iō subdit Aug.ꝛ stultissime p̄ci ca.7.
pit̄ hoī vt rectis passibᵘˢ ambulet vt cū se nō posse ꝓspexe
rit ex se medicinā reqrat q̄ i iteriore hoīe ad sanādā pctī
claudicationē est grā dei p iesuꝫ xp̄ꝫ dn̄ꝫ nr̄m. ¶ Ad 4ᵐ Ad 4ᵐ
dōm est q vtiqꝫ nec̄e est ꝯfiteri oīa q̄ iubent̄ iplere: ꝛ oīa
q̄ ꝓhibent̄ vitare hoīem posse:ſꝫ cū adiutorio diuine grē:ꝛ
nō alr̄:sic diffōnibᵘˢ ꝯcilioꝝ ꝛ auc̄tibᵘˢ sacris edocemur:vt
in hac ꝛ in p̄cedēti.q.pꝫ.Et vt h Aug.sacri canonis auc̄te
ꝯfirmet.Ad istud argᵐ rn̄dendo celestino: vbi.s.p̄mittit ca.iz.
oēm iussionē diuā in illa vna gnālr̄ ꝯtineri iussione q̄ di/
ctū ē.diliges.d.deū.t.ꝛc̄.ꝛ oēm ꝓhibitionē in illa vna cō/
prehēdi:q̄ dcm̄ est nō ꝯcupisces.Et his p scripturā decla/
ratis subdit.Sꝫ nec qsq̄ꝫ pōt eē ꝯtinēs:qḋ ptiet ad nō cō
cupiscere:nisi deᵘˢ det:ꝛ charitas diffusa est in cordibᵘˢ no/
stris nō p nos ipsos:ſꝫ p spm̄ scm̄ qui datᵘˢ ē nobis. ¶ Ad Ad 5ᵐ
5ᵐ dōm q hoīem nō posse eē sine pctō nō est culpa sed est
pena quā hꝫ ex culpa p̄mi parētis q p li.ar.ꝛ auxiliuꝫ grē
qḋ accepat:q̄le ēt qlibꝫ aliᵘˢ accepissꝫ si ipse n̄ peccassꝫ:po
terat eē sine pctō:ꝛ qꝛ hec pena est pena illiᵘˢ culpe in q̄ nō
solū ille ſꝫ ꝛ oēs ex ipso futuri peccauerūt fꝫ aplm̄:iō pec/
cat qlibꝫ qn̄ nō est sine pctō h est qn̄ nō vitat ſꝫ cōmittit
pctm̄:ꝛ iō Aug.vt supra.ad istud arguᵐ rn̄dens.rn̄demᵘˢ. ca.14.
ait:Ideo hoīs esse culpā q non est sine pctō:qꝛ sola hoīs
volūtate factū est vt ad istā necessitatē veniret̄:quā sola
hoīs voluntas superare nō pōt ꝛ antea.dic̄ per arbitrij li/ ca.18.
bertatē factū est vt eēt hō cuꝫ pctō:ſꝫ iam penalis vicio/
sitas subsecuta ex libertate fecit necissitatem:vn̄ ad deū
fides clamat de necessitatibᵘˢ meis educ me:ꝛ paulo post
subdit.q illa libertas nō perisset si bona p̄māsisset volū/
tas:qꝛ v̄o peccat volūtas secuta est peccātē pctm̄ habēdi
dura necessitas.¶ Ad 6ᵐ rn̄dēdū est:vt supra. ¶ Ad 7ᵐ Ad 6ᵐ
cōcedendū est q nā humana pōt carere malo:ꝛ iō fm q Ad 7ᵐ
vbi supra.dicit Aug.ad deū clamamus.libera nos a ma/ ca.15.
lo:qḋ nō perficit̄ q̄diu corpᵘˢ qḋ corrūpit̄ aggrauat aīaꝫ.
¶ Ad auc̄tes canonis dōꝫ q homo pōt esse pfectᵘˢ ꝛ sine
pctō ꝛ sine macula:ſꝫ per grām dei:qḋ manifeste ēt innuit
auctoritas allegata apl̄i.elegit nos vt eēmus scī ꝛ imacu/
lati.loqtur.n.de electione p̄dc.cuiᵘˢ effectᵘˢ est sanctitas ꝛ

ca. 62. puritas nostra. ¶ Ad auctez Hylarij rñdit Aug. in de nã
ꝛ grã. ꝛ bñ. q ipsa nõ est ɔtra iniaz positã: cũ ipe nõ aliud
q̃ hoiez posse eẽ mundo corde testet: qd ɔcedit: sed grã
ca. 66. dei per iesuz xpm. ꝛ eodẽ mõ itelligẽda ẽ auctas pᵒ Jero.
sic in eodẽ. docet Aug. ¶ Ad aliã vo eiusdẽ dõm sz Aug.
ibidẽ. q ipsa nõ est ɔtra: qꝛ loqtur de nã q̃lis pmitus fuit
cõdita: in qua nulla tũc fuit peccãdi nec̃itas: sz vt subdit.
Qd ex vitijs nãe nõ ex cõditione nãe sit quedaz peccãdi
nec̃itas audiat hõ atq vt eadẽ necessitas nõ sit discat hõ
dicere: de necessitatibꝰ meis educ me: qꝛ ꝛ i hꝫ orõne cer-
tamẽ est aduersus tentatorẽ de ipsa ɔtra nos necessitate
pugnantẽ. ¶ Ad auctez Aug. rñdebit. cũ soluet pᵐ argᵐ
pme qõnis. Ad illud aũt qd argut ɔtra ɔ̃nes scdi arti. di-
cendũ nõ sequi q grã inutiliter vel supflue detur: sic ifir-
mus oculus nec supflue nec inutiliter sanat: q̃uis etiã sa
nus sine adiutorio lucis videre nõ possit: nec seqtur ẽt q
in habitualibꝰ gratijs sit pcessus in infiᵐ: sic forsitan qs
vellet arguere: qm̃ tale adiutoriũ qd vltra habitũ grẽ ne-
cessariũ dico: nõ est aliqd habituale donũ cãtuz in aĩa: sz
quedã spãlis dei assistẽtia siue deꝰ ipse spãlr assistẽs ꝛ gra
tis iuuans ad bñ agenduz ꝛ volenduz ꝛ ad nõ peccandũ:
siue nõ permittẽdo vltra virtutẽ ab ipso nobis prestitaz
tentari: siue faciẽdo nos fortiter ꝛ recte ɔtra tentationez
pugnare: siue alio mõ ignoto nobis iuuãdo. Et si dicat q
supra habitũ est p Aug. q hõ põt vitare pctm̃ si nã vicia-
ta sanet p grãm dei: ex quo vr q nõ sit aliud adiutorium
nec̃iuz. dõm: q per illud dcm̃ Aug. nõ excludit oportuni-
tatẽ alteriꝰ adiutorij seu modi iuuãdi: qnimo alibi expͥs-
ca. 26. se ponit. s. in de nã ꝛ grã. vt statim patebit. Põt ẽt dici q
per grãz q̃ sanat nã viciata nõ solũ itelligit habitꝰ grẽ sa-
nans tanq̃ aĩe medicina: sz ipse ẽt deꝰ gratis assistẽs ꝛ sa-
nans vt medicus in hꝫ dissimilr se hñs ad medicũ corpo-
ralẽ: q sic dicit Aug. vbi nũc cõmemoraui. Medicus ho
mo cũ sanauerit hoiem iam de cetero sustentãdũ elemẽ-
tis ꝛ alimẽtis corporalibꝰ: vt eadẽ sanitas apto subsidio
ɔualescat: atq persistat deo dimittit qui prebet ista i car
ne viuẽtibꝰ: cuiꝰ erãt ẽt illa q̃ duz curaret adhibebat. ipe
aũt deꝰ vt subdit cũ p mediatorẽ dei ꝛ hoiuz hoiez iesuz
xpm spũalr sanat egrũ vel viuificat mortuũ. i. viuificat i-
piũm. ꝛ cũ ad pfectã sanitatẽ hꝫ est ad pfectã vitã iusticiã
q pduxerit: nõ deserit si nõ deserat: vt pie semp iusteq
viuet. sic. n. oculus corporis ẽt plenissime sanꝰ nisi cãdo-
re lucis adiuuet nõ põt cernere: sic ꝛ hõ ẽt pfectissime iu-
stificatus nisi eterna luce iusticie diuinitꝰ adiuuet recte
nõ põt viuere. Sanat g deꝰ nõ solũ vt deleat qd peccaui-
mus: sz vt pstet ẽt ne peccemus: ꝛ ex ista aucte. pz q etiã
hñs grãz illã habitualẽ adhuc indiget diuino adiutorio
vt nõ peccet ꝛ recte viuat. Nemo. n. pfecte iustificatꝰ est
nõ habẽs hꝫ habitũ grẽ ꝛ talẽ adhuc dic diuo auxilio ad-
Ad pᵐ pnˡᵉ iutorioq indigere. ¶ Ad pᵐ pnˡᵉ. q. rñdeo negãdo ɔñaz:
nec valz pbaᵒ: qm̃ nõ seqtur. pctm̃ põt caueri. igr põt caue
ri absq spãli auxilio dei: sic etiã nõ seqtur. hõ põt mereri
ꝛ beatificari. igit põt mereri ꝛ beatificari absq spãli au-
xilio dei. nã añs est verũ: ꝛ ɔñs fls dupl̃r ꝛ erroneũ. Aug.
vo in vbis intelligit pctm̃ posse caueri deo iuuante vt ca-
ueat: vñ de nã ꝛ grã. rñdens pelagio in sui erroris fauorẽ
ca. 67. pdcãz Aug. auctem allegãti. pctm̃ inqt põt caueri: sz opi
tulãte illo qui nõ põt falli: ꝛ iõ vt pmisit in hꝫ adiutoriuz
postulamus dicẽtes. ne nos inferas in tẽtationẽ: ꝛ paulo
infra. duobꝰ inquit modis ẽt in corpore cauet morbi ma
lũ: ꝛ vt nõ accidat: ꝛ vt si acciderit cito sanet: vt non acci-
dat: caueamus dicẽdo: ne nos inferas in tentationẽ: vt ci
Ad 2ᵐ to sanet caueamus dicẽdo. dimitte no. deb. no. ¶ Ad 2ᵐ
neganda est ẽt ɔña. nec valz pbaᵒ: qm̃ nõ dico q hõ nõ po
test vitare pctm̃ sic pro fundamẽto assumit pbaᵒ illa: sz di-
co q nõ põt absq auxilio dei: cũ illo aũt põt: ꝛ iõ nõ nec̃i
tate simplr loquẽdo: sz volũtarie peccat cũ peccat ¶ Sz obycit
vt interiꝰ gradiamur: pone q alicui hoi vltra nãlia bona
ipsiꝰ: ꝛ gnãlẽ influentiã dei nullũ adiutoriũ a deo cõfera-
tur ad bñ agendũ siue ad nõ peccãdũ: nunqd iste poterit
pceptũ iplere ꝛ noxie tentationi isurgẽti resistere: aut ne-
cessario ɔsentiet tentationi: ꝛ trãsgrediet pceptũ. si dica-
tur pᵐ recedit a snĩa supra posita. si 2ᵐ non igit libere: sz
de necessitate transgrediet pceptũ ꝛ tentationi ɔsentiet.
ꝛ per ɔñs nõ peccabit: qꝛ oẽ pctm̃ volũtariũ vt pus argue
bat. ¶ Rñdeo dõm: iuxta dcm̃ Aug. supius in rñsione Solo
ad 5ᵐ obiectionẽ allegatũ ꝛ alia plura. ibidẽ. ꝛ alibi. ɔtra
Pelagianos. in pluribus locis: ac ẽt in pmo retrac. Qꝛ ille
vtiq sic cõstitutꝰ de necessitate trãsgrediet pceptũ ꝛ ten
tationi succumbet: nec tñ talis necessitas cũ sit pena illiꝰ
culpe in qua peccauimus oẽs: ꝛ cuiꝰ rei sumus pro quaq
iuste penas luimus euz a pctõ excusabit: sic ẽt dicebat in
solõne tertij argˡⁱ pncipalis. pcedẽtis qõnis. hꝫ ɔfirmat p
illud Aug. de pfectiõe iu. pctm̃ est cũ vel nõ est charitas ca. 16.
q̃ eẽ dz: vel minor est q̃z dz esse: siue hoc vitari voluntate
possit: siue nõ possit: qꝛ si põt pñs volũtas hꝫ facit. si aũt nõ
põt pterita voluntas hꝫ fecit. s. pmi hois. Et tñ vitari põt
nõ qñ voluntas superba laudat: sz qñ humilis adiuuat.
Et vlteriꝰ dõm: q pp hꝫ necessitatẽ nõ fit: quin illud pec-
catũ sit voluntariũ: qm̃ adhuc a sciẽte ꝛ nõ coacto cõmit
tit q̃ sufficiunt ad rõnẽ volũtarij: vt inuit Aug. p retrac. ca. 13.
vel alr ſm eundẽ. ibidẽ. dõm q peccatũ dr voluntarium ca. 15.
vel in ope vel in origine. hꝫ 2ᵒ modo saltẽ pctã illiꝰ adhuc
eẽnt volũtaria. pmus. n. hõ volũtarie peccat cuiꝰ aliorũ in
nobis penas illiꝰ ɔñtiuz initium origo fuit: si dicat q sic
eẽ voluntariũ nõ sufficit ad rõnẽ pcti. sz vltra hꝫ reqrit q
sic sit volũtariũ q vitari possit. hoc pbat ex diffõne pec
cati quã Aug. ponit in de duabꝰ aĩabus dicẽs. pctm̃ ẽ vo-
luntas retinẽdi vel ɔsequẽdi qd iusticia vetat: ꝛ vñ libe-
rũ est abstinere rñdendũ est ſm eundẽ p retrac. q ibi dif ca. 15.
finitũ est pctm̃ q tantũmõ pctm̃ est: nõ qd ẽt pena pecca
ti. Et de tali ẽt pctõ: qd. s. nõ est pena peccati ipse ibidẽ di ca. 13.
cit intelligẽdũ eẽ dictũ suũ de va religione in ɔ̃riũ allega
tũ. nũc aũt talia sunt ẽt pena pcti. peccati. s. illiꝰ pmi hois
in cuiꝰ pctõ oẽs peccauimꝰ. ¶ Ad ɔfirmatiõez dõm q il Ad ɔ̃nẽ
la vba va sũt: sz nõ iuuãt ppoᵐ: qm̃ in p hoie añ pctm̃ suũ
si fuisset nec̃itas talis: qꝛ illa nõ fuisset pena pcti vtiq il-
lũ excusasset a pctõ: in nobis vo nõ excusat: qꝛ pena est ex
peccato prouueniens: vt superius est sepe dictum.

¶ Distinctionis. XXIX. Questio. I.

Jrca di. 29. i q̃ magr igrit. vtrũ hõ añ
pctm̃ eguerit grã opãte ꝛ coope
rãte. Quero vtruz hõ añ pctm̃ p li. ar. ꝛ sue
nãe vires pcise absq alio adiutoᵒ dei fue-
rit sufficiẽs ad agẽdũ aliquẽ actuz moralr
boᵐ seu ve rectũ vl vtuosũ. Et argᵒ p q sic.
auctẽ scripture. s. i eccliaᶜᵒ. dicẽtis. deꝰ ab ca. 15.
initio ɔstituit hoiez ꝛ reliqt illũ i manu ɔsilij sui. adiecit
mãdata ꝛ pcepta sua ꝛc. Quid ẽ q vt dic Aug. ypon. rñ-
siõe 3ᵒ. reliqt illũ i manu ɔsilij: vbi dimisit illũ in ptãte li.
ar. sui. Jn mãu. n. politas itellr sz nõ dret reliqt i ptãte ar
bitrij ad faciẽdũ. s. dei mãdata: nisi ex se absq adiutoᵒ di
sufficiẽs fuissz ad illa iplẽda: ꝛ p ɔñs ad agẽdũ opa recta
moralr ꝛ virtuosa.

Ad oppositũ argr aucte magri hꝫ dicẽtis. egebat Oppoᵐ
itaq hõ grã nõ vt libaret volũtatẽ suã q̃ pcti ſua nõ fue-
rat: sz vt pparet ad volẽdũ efficaciter boᵐ qd p se nõ pote
rat. Ex his pz ppoᵐ: qm̃ si p se nõ poterat efficaciter velle
boᵐ. igit nõ p se sufficiebat ad agẽdũ actũ aliquẽ moralr
boni. Cũ ois talis actꝰ sit volitio boni vel ex ipa pcedẽs.

In ista.q. erunt articuli duo. In p̄ iuxta titulū qōnis ingref de ptāte p̄mi hois añ suū lapsum ad bonū faciēdū. In 2° inquiref de ptāte eiusdē ad bonū post lapsum: 7 silr de ptāte alioꝝ hoium ex ipso naturalr descendentium. Et h̄ ꝓpter quedā dicta per quendam venerabilē magr̄m ꝯtra aliqua per me posita supra in p̄ma.q.super.26.di.huius scdi.

p̄° artl° Quantū ad p̄m ar^m premitto. iuxta cōe dictū ꝙ adiutoriū dei dupl'r capi pōt. Uno° p adiutorio gnālis influētie: quo.s.dr̄ adiuuare gnālr oē agēs causatū in oi sua actiōe. Alio° pro adiutorio assistentie seu influētie spālis quo spālr aliq̄ agētia iuuat 7 nō oia: 7 ad aliquas actiōes: 7 nō ad oēs: qd̄ ēt cōsueuit vocari adiutoriū grē extēdendo nomē grē ad oēm eius gratuitā 7 spālem opitulationē: siue ipe imediate per seipm siue mediante aliquo dono suo opituleť ad agēduz. H̄ p̄misso pono ꝯnes

p̄° ꝯ tres. ❡ Prima est. ꝙ p̄mus hō.i. Adam añ suū lapsuz nō fuit sufficiēs ꝑ suas vires sine auxilio gnālis influētie di agere aliquē bonū actū. h̄ ꝯ cōiter a catholicis doctorib° cocediť: 7 iō pro ei° ꝓbatiōe sufficiat pro nūc auctoritas

ca°17° apli. Act.17. dicētis. In ipso.s.deo viuim°. mouemur 7 sumus: per quē docemur ꝙ nos nō possum° sine ipso viuere.i. vite opatōes exercere nec moueri: nec ēt eē: sȝ ad qd libȝ hoꝝ nobis est nečia influētia ei°: q̄ꝓpter si ipse nō ifluceret ad eē nr̄m nos nō essemus: 7 si ifluceret ad eē 7 nō ad opari sic vtiq; eēmus: ꝙ nihil tñ oparemur: sič ꝯtigit de igne in respcū ad tres pueros in camino ignis existētes:

ca°3° vt legiť Dan.3°. Cōfirmať istud ꝑ auctē Aug.4. sup Gen.

ca°14° exponētis p̄dicta apli v̄ba sic. Cū.n. aliō sumus q̄ ipse: nō ob aliō in illo sumus: nisi q2 id opať: 7 h̄ est opus ei° quo ꝯtinet oia: 7 quo ei° sapia ptendit a fine vsq; in finē fortiter 7 disponit oia suauiter: per quā dispōnē in illo viuim° mouemur 7 sumus: vñ collr ꝙ si op° suū a reb° subtraxerit nec viuemus nec mouebimur nec erimus. claret igiť nec vno gdē die cessasse deuȝ ab ope regēdi q̄ creauit ne mot° suos nāles qb° aguntť atq; vegetanť vt oino v̄e sint 7 in eo ꝙ sunt pro suo queq; genere maneāt ilico amitterent 7 eē aliqd oino desinerēt si eis subtraheretť mot° ille sapie dei quo disponit oia suauiter. H̄ aūt op° 7 h̄ mot° est quā vocamus ifluētiā gnālē: q̄ subtracto vtiq;: vt ait. cetere res pderēt mot° suos: nec pōt dici h̄ dcm̄ hūisse vitatē tm̄ post hois lapsuz: cū ēt de ipis āgelis scis ꝙ nūq̄ peccauerūt nec vlli° alteri° pcti reatu obstricti sūt idē dicat.

ca°23° ifra li°9°. ❡ Ad h̄ ēt faciūt pl'a dcā in p̄ li°d.45. ❡ Scda

2° ꝯ ꝯ ē.ꝙ Adā añ lapsuz nō fuit ꝑ suas vires nāles p̄cise ēt cū dei gnāli ifluētia sufficiēs ad agēduz aliquē actū moralr bonū seu v̄e v̄tuosuȝ: gnimo vltra p̄dcā fuit sibi nečiū aliud dei auxiliū spāle. ❡ Hāc ꝓbo p: ex auctē vna Aug. de

ca°47° cor. 7 grā.d.sic. Istā grāȝ nō hūit hō p̄m° q̄ nūq̄ mal° eēt: 7 sine q̄ ēt cū li.ar. bon° eē nō possȝ: sȝ ea tñ ꝑ li.ar. deserere possȝ: nec ipm ḡ de° eē voluit sine sua grā: quē reliqt in ei° li.ar. qm̄ li.ar. ad malū sufficit. ad bonū aūt paꝝ ē nisi adiuueť ab oipotēte bono: qd̄ adiutoriū si hō ille ꝑ liberꝝ nō deseruisset arbitriū semꝑ eēt bon°. sȝ defuit 7 defr° ē.

p̄m Ex hac auctē ꝓbať ꝓpo^m p̄ sic. Adā non poterat sine grā quā accepat ēt cū li.ar. eē bo°. igiť ñ poterat ꝑ suas vires nāles sine spāli dei adiutorio esse v̄tuosus. igiť nec agere actū v̄tuosuȝ vel moralr bonuȝ. añs dať ab Aug. in auctē p̄dicta. ꝯña ꝓbať: q2 illa grā quā accepat vtiq; erat spāle adiutoriū distinctū a suis nālib° viribus: qd̄ pȝ. tū q2 sine ipa eē poterat suū li.ar. 7 cetere vires nāles: sič inuit Aug. cū ait. sine q̄ ēt cū li.ar. 7c. tū q2 de fcō illā perdidit: sič si-

2m gnat Aug. cū dič: sȝ deseruit 7 desert° est: nec tñ pdidit viȝ aliquā nāleȝ: lȝ fuerit in nālib° vulnerat°. 2° sic. li.ar. ad malū suffič. ad bonū aūt parū est: nisi adiuueť ab oipotēte bono: vt dič Aug. 7 ibi loqtur de li.ar. q̄le fuit in p̄ hoie añ pctm̄: vt clarū est. tali igr̄ adiutorio idigebat li.ar. ade ad faciēdū bonū q̄li nō idigebat ad faciēdū malum. igiť adiutorio aliq̊ spāli idigebat ad faciendū bonū: 7 loquor semꝑ de bono virtuoso. ꝯña pȝ: qm̄ ad male faciēdū non sufficisset sine ifluētia gnāli. ❡ Sȝ ꝯ h̄ qd̄ dcm̄ ē. illō adiutoriū datū p̄° hoi fuisse aliqd distinctū a libo ei° ar. 7 a nālib° virib° vr̄ eē intētio magr̄i li°2°d.24. sic dicētis. H̄ ꝯsiderādū ē qd̄ fuerit illō adiutoriū hoi datū in creatiōe quo poterat manere si vellet. 7 r̄ndet. illud vtiq; fuerat libertas arbitrij ab oi labe 7 corruptela imunis atq; volūtatis rectitudo 7 oiuȝ nāliuȝ potētiaꝝ aie sinceritas atq; viuacitas: ex qb° v̄bis vr̄ hēri ꝙ illud adiutoriuȝ nō erat res aliq̄ li.ar. supaddita: sȝ erat ipmmet tm̄ li.ar. nōdum corruptū vel viciatuȝ: 7 alie nāles vires illese 7 sane: ac ꝑ h̄ si ꝑ li.ar. cū tali adiutorio poterat Adā bñ agere. seqtur ꝙ ꝑ suas vires nāles p̄cise sine alio adiutorio spāli poterat facere actū moralr bonū. ❡ Ad h̄ dōm ꝙ istud dictū magr̄i sic intelligendū nō ꝯuenit dcō Aug. iā allegato: qd̄ pȝ. tū q2 loquēs de li.ar. p̄mi hois añ pctm̄: qd̄ vtiq; ꝯstat tūc fuisse incorruptū 7 nō viciatū. dicit illud parū esse ad bonū nisi adiuueť ab oipotēte bono. igr̄ vltra arbitriū illesuȝ 7 nō viciatū hēbat adiutoriū. qd̄ gdē nō erat ipm li.ar. aliogn ipm solū li.ar. ꝙ hēbat nō erat paꝝ ad bonū: sȝ sufficiēs sine indigētia adiutorij. cui° oppo^m dicit Aug. tū q2 si illud adiutoriū nō est nisi ipȝ li.ar. incorruptū: cū tale ꝑfecto eēt li.ar. ade ante pctm̄. seqtur ꝙ sič per seipsuȝ sufficiebat hoi ad malū: ita per seipm sufficiebat ad bo^m. nā ipm vtiq; cū illo adiutorio sufficiebat ad bonū: vnde Aug. dicit. ꝙ adiutoriū si nō deseruisset semꝑ eēt bonus: 7 paulo post subdit. tale gppe erat adiutoriū ꝙ desereret cū vellet 7 in quo ꝑmaneret si vellet: sȝ istud ꝯdicit Aug. dicēti de li.ar. Ade. li.ar. ad malū sufficit. ad bonū aūt parū ē 7c. nec pōt dici ꝙ Aug. loqtur de li.ar. Ade post peccatū: qd̄ tūc vtiq; lesuȝ 7 corruptū fuit. nā ipse vult ꝓbare ꝙ p̄ homini fuit nečiuȝ adiutoriū illud vt ꝑseuerare posset in bona volūtate in qua creat° erat: vñ paulo post subdit. tūc ḡ dederat de° hoi bonā voluntatē in illa gppe euȝ fecerat qui fecerat rectū dederat adiutoriū sine quo in ea nō possȝ ꝑmanere si vellet. ad illud aūt ꝓbādū assumit ꝙ li.ar. ad malū suffič. ad bonū aūt parū est nisi adiuueť. qd̄ gdē nihil penit° seruiret ꝓposito nisi itelligeretur de li.ar. incorrupto 7 nō viciato q̄le hēbat Adaȝ ante pctm̄. Ergo vel dicto magistri nō est assentienduȝ in hac ꝑte: qd̄ 7 gdā aperte affirmāt vel intelligēduȝ est in v̄bis illis magistri recitatis nō eē cōpletā r̄nsioneȝ eius: sȝ adhuc pendere ex lr̄a imediate sequēte q̄ talis est. li.ar. ē facultas rōnis 7 volūtatis qua bonū eligiť grā assistēte vel malū eadē desistēte: 7 post pauca: qd̄ bo^m est ingt nisi grā addita nō eligit. malū v̄o ꝑ se eligit: 7 tūc ei° sn̄ia consona est verbis Aug. p̄allegatis 7 alijs ꝓxime allegādis: 7 ꝯcediť Adā habuisse adiuto^m p̄ter suū li.ar. nāle illesuȝ 7 icorruptū. H̄ ēt ꝯuenit sn̄ie magistrimet. ibidē. paulo p̄cedēti: vñ i fine p̄mi capli eiusdē.d. ait. his testimonijs euidenter monstrať ꝙ hō rectitudinē 7 bonā voluntatē in creatōe accepit atq; auxiliū quo stare poterat: aliogn nō sua culpa cecidisset in qb° satis appet eū asserere in creatione vltra rectitudinē illā nāleȝ fuisse datū hoi adiutoriū q̊ poterat stare. ❡ Scdo ad ꝯneȝ p̄ncipalr arguo sic. 2^m p̄nl^e ꝑ 2^a ꝯ^ne

Si Adā ante pctm̄ potuisset ꝑ suas vires nāles p̄cise agere actū moralr bonū ipse potuisset facere se de non bono bonū. posito ꝙ aliquādo fuisset sine omni actu volūtatis cū suis tantū nālib° aut de bono meliorē deo illuȝ nō specialiter adiuuante. pȝ ꝯña. quoniaȝ quādocūq; quis agit actum moraliter bonum si non erat bonus nec malus fit

bonus:⁊ si erat bon⁹ fit melior:sꝫ ꝯñs est falsuꝫ:qꝛ si Adā
hoc potuissꝫ: id etiā potuissent angeli boni:qḋ est ꝯ Aug.
ca.º8.º 12.º de ci.dei.vbi ait sic.si boni āgeli fuerūt ꝑus sine bona
volūtate:eāqꝫ in se ipsi do nō operāte fecerūt.ḡ meliores
a seipsis ꝙ ab illo fci sūt.absit. Seqꝛ .aut si nō potuerūt
seipsos facere meliores ꝙ eos ille fecerat q̄ nemo meli⁹
qcꝙ facit ꝑfecto ⁊ bonā voluntatē q̄ meliores eēnt nisi
operāte adiutorio creatoris hr̄e nō possent.Ex qb⁹ ēt ver
bis ꝓbaꝛ ꝯña ipsa fcā:nec pt dici ꝙ Aug.itelligat de ad-
iutorio influētie gnālis tm̄:qꝛ tūc silr eēt dōm ꝙ ange-
li nō potuerūt deo nō opante in se facere malā volūtatē:
aut ꝑ se fieri mali:qḋ nullus vsus scōꝝ admittit. ¶ p̄.si
silr posse dici docꝫ ecclīa.eꝛ.d sū.tri.⁊ fi.ca.c.firmiter di-
cēs.dyabolus ⁊ aly demones a deo qdē nā creati sunt bo
3m ni:⁊ ipsi ꝑ se facti sūt mali.¶ 3.ºsi Adaꝫ potuit ⁊c̄.igiꝛ po-
tuit ꝑ solas vires suas nāles ꝯuare diuinꝫ mandatū ⁊ dya
boli tētationi resistere ⁊ in rectitudie iusticie ī quo fact⁹
erat ꝑmanere.pꝫ:qꝛ tentāte dyabolo potuit velle ꝑꝑ deū
nō comedere:⁊ sic ꝯ q̄slibꝫ tentationē potuit hr̄e actū bo
nū moralr:ac ꝑ h manere in sua rectitudine ⁊ nō cadere:
ca.º 47.º sꝫ ꝯñs est expsse ꝯ Aug.d.de nā ⁊ grā.ꝙ ei⁹ li.ar.per grāꝫ
sibi p̄ºdatā adiuuabaꝛ vt sine h adiutorio ī bono nō ma
neret:⁊ iterū ꝙ de⁹ dederat adiutoriū sine quo ēt cū lib.
ar.nō posset eē bon⁹ nec in bona volūtate manere:vt ꝓxi
ca.º 49.º me lꝫ sparsim allegatū est.Et insup inqt.Si h adiutoriū
vel angelo vel hoī cū p̄m facti sūt defuissꝫ:qꝛ nō talis nā
fcā erat vt sine diuino adiutorio posset manere si vellet nō
vtiqꝫ sua culpa cecidisset:adiutoriū qꝑpe defuisset sine q̊
manere nō posset. Nūc aūt qb⁹ deest tale adiutoriū iā pe
na pcti est:qb⁹aūt daꝛ ꝯm grām daꝛ nō ꝯm debitū.Expsi-
ca.º 116.º sa ē auctas nec explicari idiget nec applicari. Itē ī enchi.
loquēs d statu hoīs añ pctm̄.ait.⁊ si pctm̄ in solo li.ar.cō-
stitutū eēt.nō tn̄ iusticie retinende sufficiebat li.arb.nisi
ꝑticipatiōe imutabilis boni diuinꝫ adiutoriuꝫ ꝓbereꝛ:sic
.n.mori in ptāte est hoīs cū velit:⁊ nemo est:qn seipm̄ vt
nihil aliud dicā vel nō vescēdo possit occidere.Ad tenen
dū vo vitā volūtas nō satis est si adiutoria siue alimēto-
rū siue quorūcūqꝫ tutaminū desunt.sic hō in paradiso ad
se occidendū relinquēdo iusticiā ydone⁹ erat ꝑ volunta-
tē:vt aūt ab eo tenereꝛ vita iusticie paruꝫ erat velle nisi
ca.º27.º cū ille q fecerat adiuuaret. Itē i 14.ºde ci.dei.ait.cur nō ꝑ-
mitteret de⁹ vt ab illo.s.malo angelo hō q rect⁹ h est bo-
ne volūtatis creat⁹ fuerat tentareꝛ:qꝛ qdē sic erat īstitu-
tus vt si de adiutorio dei fideret bon⁹hō malū angelum
vinceret.Si aūt creatorē atqꝫ adiutorē deum supbe sibi
placēdo desereret vincereꝛ meritū bonuꝫ hñs in adiuta
diuinitus voluntate recta.malū vo in deserēdo deuꝫ volū-
tate peruersa:qꝛ ⁊ ipm̄ cōfidere de adiutorio dei:nō qdē
posset sine adiutorio dei:nec tn̄ iō ab his diuine grē benefi
cys sibi placēdo recedere non hēbat in ptāte.Ex his ha-
beꝛ expsse:ꝙ Adā vtiqꝫ fidens de adiutorio dei poterat
vincere tentatoreꝫ:⁊ per h innuit ꝙ nō alr posset.fidere
aūt nō poterat sine adiutorio dei:⁊ per ꝯñs nec sine eius
adiutorio vincere. Rursus imediate subiūgit.nā sic in
hac carne viuere sine adiumētis alimētoꝝ in ptāte nō ē.
nō aūt in ea viuere in ptāte est:qḋ faciūt q seipos necant:
ita bñ viuere sine adiutorio dei:ēt in paradiso nō erat in
ptāte.erat aūt in ptāte male viuere.Ex his auctib⁹clare.
puto patere illud ꝯñs eē falsuꝫ quo ad singulas ei⁹ptes:⁊
ꝯnē etiā ipaꝫ eē verā:nec pōt h valere fuga de adiutorio
gnālis influētie:cū cōstet ꝙ nec etiā male viuere hō sine
Corre.m tali adiutorio potuisset.loqtur igiꝛ de adiutorio spāli.Ex
hac ꝯne ego ifero ꝯnē pro me alias positā ēt supra di.26.
.vꝫ.ꝙ hō in pñti statu dei ēt gnāli influētia stāte non pōt
sine spāli dei auxilio agere actū aliquē bonū:loquēdo de
actu moralr bono:vt tūc fuit expositū.ꝓbaꝛ sic. Adā an-
te pctm̄ suū nō potuit ex suis virib⁹ nālibus sine alio dei
auxilio ꝑter influētiā eius gnālē agere aliquē actū mora
liter bonū.igiꝛ nec hō pro pñti ⁊c̄.añs ꝓbatuꝫ est.ꝯña pꝫ
ex eo ꝙ li.ar.hoīs nunc nō est potētius ad bñ agēduꝫ:nec
ēt aliq̄ alia vis nālis humana ꝙ fuit in Adā añ pctm̄:sꝫ
minus:cū ꝓpter illi⁹pctm̄ cuiuslibꝫ ex eo nāliter descen
dentis liberū arbitriū sit vulneratū ⁊ īfirmū:vt declara
uit nobis Saluator in parabola sauciati:⁊ confiteꝛ cōiter
tota doctrina scōꝝ.¶ Hāc ꝯnē in se lꝫ ēt tūc multiplr ꝓ-
bauerim ad maiorē vitatis declarationē volo adhuc ex
qbusdā alys fundamētis catholicis ꝯfirmare. ⁊ p̄º qdeꝫ p̄m
ex aliqb⁹ regulis circa mām istā per celestinū ꝑmū papā
positā ex declaratiōib⁹ sūmoꝝ pontificū ꝑdecessoꝝ suo-
rū ⁊ affricanoꝝ ꝯciloꝝ:vt ipse testaꝛ:formatis in oīb⁹fi-
delib⁹ ꝓpositis vt ex eis tāꝙ ex ꝑncipys in his q̄ ad hāc
mām spectāt ꝯñr dicēdis salubriter regulenꝛ . ipse sigdē
ꝯm ꝙ pꝫ ex lib.ºcōcilioꝝ ecclesie per beatū Isidoꝝ reco-
lectoꝝ in sua decretali epla quā ꝓpter aliquos:q post dā-
nationē pela.⁊ ce.ac mortē beatissimi Aug.presumebāt
in partib⁹galliarū aliq̄liter fauere pelagianis erroribus:
⁊ Aug.tanꝙ in iprobando illos excesserit necium modū
detrahere:sic ꝑdictus papa relōne sancti Prosperi ⁊ Hy
lary epi arelateñ.acceperat:destinauit ad vniuersos epi-
scopos galliarū:ꝑmissis ꝑmo epoꝝ icrepatione:qui taliū
disputationib⁹ nō obsistebāt:ac mirabili cōmendatione
btissimi Aug.de vlā ⁊ cōtinuata semꝑ sinceritate catholi
ce fidei ⁊ excellentia sapie ⁊ vite sanctitate:iter cetera q̄
sequunꝛ.ait sic. Ut ḡ pleni⁹ qui in aliquo dubitāt istruā-
tur:cōstitutiones scōꝝ patrū cōpendioso manifestemus
indiculo:ꝙ si quis nō nimiū est cōtētiosus agnoscat oiuꝫ
disputationū cōnexionē ex hac subditarū breuitate pen-
dere.nullāqꝫ sibi ꝯtradictiōis supesse rōnē:si cū catholi-
cis credat ⁊ dicat. In preuaricatione Ade oēs hoīes nālē
īpossibilitatē ⁊ inocentiā perdidisse:⁊ neminē de profun
do illius ruine per li.ar.posse ꝯsurgere:nisi eū grā dei mi
serantis erexerit.h est p̄ºregula quaꝫ ipse trahit: vt moꝝ
ostēdit ex epla Innocēty ꝑmi ad carthaginēse cōcilium.
Ex hac regula sic concludo ꝓpositū.si in hoc statu hoīes
pñt ex suis nālib⁹ viribus sine spāli adiutorio dei agere
bonū moralr:nō oēs hoīes in preuaricatione Ade ꝑdide
rūt possibilitatē nālē bñ agēdi:cuius oppositū tradit ca-
non ꝑdictus:quē de possibilitate nāli ad bñ agēdum itel
ligi debere quilibꝫ nō nimis cōtētiosus statiꝫ fatebitur.
ꝯña ꝓbaꝛ ex eo ꝙ dato añte non pōt assignari quā nālē
possibilitatē hoīes in Ade preuaricatiōe perdiderint.nō
eni dici pōt ꝙ possibilitatē nālem ad agēdū bñ merito-
rie:qꝛ nec ipse Adā ꝯm cōem oīum doctoꝝ concessionē
potuit ex suis virib⁹nālib⁹sine adiutorio grē quicꝙ age-
re meritorie:⁊ ꝑ ꝯñs nec nos ei⁹ pctō talē nāleꝫ possibili-
tatē perdidimus:qꝛ nec talē si ille nō peccasset habuisse-
mus:sic ēt ipse nō habuit.¶ Sꝫ forsitan ex eadē aucte i- Du.m
geret quis mihi difficultatē ⁊ quereret.quā ego nālem pos-
sibilitatē dicam hoīes in ade preuaricatiōe perdidisse:q
īngo ipm̄ nō potuisse sine spāli auxilio dei: vel bñ mora-
liter agere.¶ Rñdeo ꝙ possibilitas nālis Ade ad bene Rño
agēdū fuit añ pctm̄ talis:ꝙ ipe ꝑ li.ar.suasqꝫ vires nāles
cuꝫ adiutorio habitualis gratie suis naturalibus addite
sufficiebat sine alio speciali auxilio di agere bñ moralr:
sicut patebit in sequēti cōclusione:⁊ supposito ꝙ habue-
rit grām gratum facientē potuit etiam agere meritorie.
Nunc autē ꝓpter illius preuaricationem infirmatis na-
turalibus viribus hominis ⁊ vulnerato li.arb.nemo per
suas vires etiā cū habitualib⁹donis similib⁹donis datis
Ade sufficit sine dei auxilio spāli agere quicꝙ bñ morali

ter:sz est adhuc aliud auxiliuz spāle sibi neciuz.s.q deus
moueat voluntatē eius faciēdo eā bn̄ velle:τ ɔn̄ter bene
opari τ pficere:qd bn̄ voluerit sic alias i di.26.dixi.Ex q̄
vtiqz pz q quā ipse Adā habuit τ si nō peccasset nos etiā
2ᵃ regˡᵃ habuissemus possibilitatē nālē pdidimus.¶ Aliā regu/
ca: 7: laz subdit sic.qd nemo nisi per xp̄m libero bn̄ vtat̄ arbi/
trio:τ sumit eā ex ep̄la memorati pape Inno.ad mileni/
tanū cōciliuz.ex hac sic nemo sine spāli adiutorio dei bn̄
vtit̄ li.ar.igit̄ nemo sine spāli dei auxilio agit bn̄ moralr̄.
pz ɔn̄a.nā agere bn̄ moralr̄:vt in pposito capio τ alias po
sui est agere ɔformiter recte rōni sm oēs circūstātias re/
quisitas ad h q actus sit vere virtuosus.nullus aūt dice
ret gn sic agens bn̄ vtat̄ lib.ar.ain̄s pz.nā cū ait papa.nisi
per xp̄m nō est dubiū:quin velit significare spāle illd au
xiluz:τ nō tm̄ gnālem influentiā q̄ cōiter fidelibus τ ifi/
delib⁹ bonis τ prauis hoibus τ brutis τ isensatis arbori/
3ᵃ regˡᵃ bus auxiliū prebet.¶ Tertia est talis:q ita deus in cor
ca: 9: porib⁹ hoiuz atqz in ipso li.ar.operet̄ vt scā cogitatio piū
cōsiliuz:omnisqz mot⁹ bone volūtatis ex deo sit:qz per il
lū aliqd boni possumus sine quo nihil possumus:quā cō/
firmat auct̄e alteri⁹ pape.s.zosimi qui vt subdit.Cū ad to
ti⁹ orbis ep̄os de diuine gr̄e opitulatiōe loq̄ret̄.Qd ḡ ait
tp̄s iteruenit quo ei⁹ nō egeam⁹ auxilio.In oib⁹ igit̄ acti/
bus cāis cogitationib⁹ motib⁹ adiutor τ ptector orādus
est.Supbuz est.n.vt quicq̄ sibi hūana nā p̄sumat. Et ad
hāc muniendā sniaz plures subdit auct̄es ap̄li:iter quas
iste sunt.Gr̄a dei suz id qd suz.Et plus oibus laboraui nō
ego:sz gr̄a dei mecū:per quas τ per id qd iterposuit.s.cuz
de diuine gr̄e opitulatione loqueret̄ pz scripturarū morē
sciētib⁹:τ eas nō cōtentiose iterpretātib⁹:q h de auxilio
spāli τ nō tm̄ de īfluētia gnāli loquunt̄:sz si sine spāli dei
auxilio agunt aliqui bn̄ moralr̄ seu virtuose nō ois mot⁹
bone volūtatis est ex deo:nec in oibus actib⁹ cāis cogita
tionib⁹ motib⁹ ipse est orādus adiutor.attestāte snia car
thaginēsis cōcilij per me alias allegata dicētis:qs nō vi
deat a dn̄o ianiter peti τ fallaciter orari cū orādo poscūt̄
q̄ nāe nostre iā ita condite sufficiētib⁹ virib⁹ obtinent̄ si/
bi etiā nedum quicq̄:sz multū sibi presumit humana nā
cū p̄sumit se sine adiutorio posse agere opus vere virtuo
suz. Nec valz dici q h loquātur isti sancti pontifices de
actib⁹ meritorijs tātūmō.ppterea qz dicit vt scā cogita/
tio:qnimo q ēt de oibus bonis actib⁹ vlr intēdant:inde
magis appet:qz postq̄ dicit scā cogitatio pium ɔsiluz vt
vlr oēs cōprehenderet:addidit:oisqz mot⁹ bone volunta
tis.Et iterū qz inqt per illuz aliqd boni possum⁹ sine quo
nihil possum⁹.s.boni.iuxta doctrinā Aug.in de vbis ap̄li.
ser.iz.dicētis.cū dico tibi sine adiutorio nihil agis.nihil
boni dico.nā ad male agēdū habes sine adiutorio dei li/
berā voluntatē.vbi appet q bonū vlr accipit distincte ɔ
malū:τ nō nisi ad malū dicit nos hēre sine dei adiutorio
liberā volūtatē.nemo aūt sane mētis diceret act⁹ bonos
moralr̄ τ vere virtuosos:ac per h recte laudabiles malo/
rū noie iportari.plā alia ponit i illa ep̄la papa p̄dict⁹ hāc
sniam roborātia:qb⁹ oib⁹ positis cōcludit ep̄lam sic.Sa/
tis sufficere credimus qcqd sm p̄dictas regulas aposto/
lice sedis nos scripta docuerūt:vt prsus nō opinemur ca
tholicū q apparuit p̄fixis sentētijs eē ɔtrariū . deinde eā/
dez ɔnē cōfirmo auct̄e alteri⁹ pape.s.Inno.scdi.qui vt pz
in li. ep̄laꝝ bti Bernardi.ep̄la.194.dānauit errores Pe
tri abaylardi.τ ei tanq̄ heretico silentiū iposuit.inter il/
los siqdē errores:sic pz in ep̄la imediate p̄cedēte eidem
pape directa sext⁹ vocat̄ in his vbis. Qz li.ar.per se suffi/
cit ad aliqd bonū.Ex quo ɔn̄s est vt catholice sit fatendū
q li.ar.per se ad nullū sufficit bonū:τ si ad nullū. igit̄ nō
ad aliquē actū vere virtuosum vel moralr̄ bonū:cui snie

cōcordat auctoritas Aug.in li. de p̄destinatione dina.sic
dicētis.liberū vo qd a deo habem⁹ arbitriū prono ad ne/
quitiā lapsu fluit:τ cū ad vtutis indolem dei auxilio de/
serente nihil possit:ad genus oē peccati ydonea fultū vir
tute subsistit:quō pōt dici nō ɔtradicēdo prorsus ei⁹ intē
tioni q possumus sine auxilio dei actū aliquē vere vtuo/
suz agere:cū expsse dicat q liberū nostruz arb.ad vtutis
indolem dei auxilio deserente nihil pōt:vel quō pōt glo/
riari de auxilio gnālis influētie cū dicat ipm ydonea ful
tum virtute ad oē genus peccati:τ per ɔn̄s ad oēs malas
volitiōes.in quarū tn̄ nullā submota gnāli influētia dei
posset.¶ Et ɔfirmat̄ istud:qm̄ cū Cassianus.colla.13.di/
xisset. cauēdū nobis est ne ita ad deum oia scōꝝ merita ca: iz:
referamus:vt nihil nisi id qd maluz atqz peruersuz ē hu/
mane ascribamus nāe.S. Prosper g ɔ illā collationē edi
dit librū intitulatū pro p̄dicatorib⁹ gr̄e:approbans bene
dcā τ male dcā cōdemnās:h dcm̄ velut nō catholicuz re/
spuit.d.q̄si nā an̄ gr̄az nō sit in dānatione.nō sit in cecita
te:nō sit in vulnere:ex quo pz euidenter q sm intētionē
sancti Prosperi catholice cōfitēdū est q absqz gr̄a hō nō
possit nisi male τ peruerse agere.¶ Item cū btūs Aug.a
pelagianis infomaret̄ de aliqb⁹ velut catholice doctrine
repugnātib⁹:τ iter cetera obijceret̄:q diceret:q de⁹ fal/
se plasmet i hoib⁹ arbitriū q̄le est demonū:qd pprio mo
tu nihil aliō possit vel velit nisi malū:sic pz in libello ei⁹
qui vocat̄ ɔfutatio catholica caploꝝ sup falso iputatoꝝ. ca: 6:
ipse rn̄dendo.ibidē.nequaqz dcāz obiectionē negauit:sz
q̄tum ad silitudinē positā tantūmō d̄riam assignauit.d.
Sz h inter malos hoies distat τ demones q hoib⁹ etiā
valde malis supest si de⁹ misereat̄ recōciliatio.demōib⁹
āt nlla ē suata ɔuersio. Qz āt ex se nō possit hō nisi malū
nō solū nō negādo inuit:sz etiā satis cōfitēdo expressit di
cens: tot⁹ mundus:sic ait ap̄ls Jo.in maligno positus est.
τ multoꝝ talis est malitia q̄lis τ demonū. In h tn̄ subiū/
xit d̄riam q̄ iam posita est. In p̄cedēti ēt ca. nō negat:sed
se cōcedere insinuat q hō nāli motu nō possit nisi pecca/
re.Et his cōsonant eius alie expressiores auct̄es supra re
citate.s.de corre.τ gr̄a.τ de vbis ap̄li.ser.iz.τ ea que prie ca: 47:
recitata est de li.eiusdē de predesti.diuina.Ex his āt col/
ligit̄ catholice dōz q hō nō pōt per li.ar.sine auxilio dei
quicq̄ velle vel agere:nisi male τ culpabilr̄:τ itelligēdū
est de alio auxilio pter influentiā gnālez:qm̄ sine illa cō/
stat euz nō posse qcq̄ velle vel agere neduz bn̄ sz nec ma
le:cū tn̄ in p̄dictis auct̄ib⁹ affirmet̄ hoiem sine dei auxi/
lio posse male velle τ male agere.Ex quo fundamēto eui
denter cōcludit̄ q hō nō pōt agere quicq̄ bn̄ moralr̄ seu
vtuose siue meritorie siue nō meritorie sine spāli auxilio dei:
cū nullus act⁹ vtuosus sit malus vel culpabilis:vt clarū
est.¶ 3ᵃ ɔ̄ ē q Adā an̄ pctm̄ p li.ar.τ vires nāles suas ac 3ᵃ ɔ̄
adiuto^m gr̄e supadditū qd hēbat sil cū gnāli dei īfluētia
potuerit absqz alio spāli aux.° di agere actū moralr̄ bo^m.
pbat̄ p auct̄e Aug.ypoñ.rn̄siōe 3ᵃ.in p̄n. vbi recitās vnū pᵐ
errorē pelagij.ait. Iterū posse dicūt hoiez p li.ar.p se sibi
sufficiētē iplere qd velit.Et post ɔ h inqt sic. Rn̄demus.
neminē posse p se sibi.i.p li.ar.sufficere iplere qd velit.re
cte dicim⁹ nisi prthoplastū solū potuisse cū volūtas li.ar.
fuissz sana eidē an̄ culpā. τ paulo post pbans istud auct̄e
scripture.ait.nā vt clari⁹ li.ar.cū politatis bono qd vale/
ret iplere qd voluisset Adā factū itelligas:audi qd dicat
scriptura scā eccl̄ia^co li. de⁹ inqt ab initio fec̄ hoiez τ reli/
quit illū i māu cōsilij sui addidit mādata τ p̄cepta τc̄.qd
ē āt reliqt eū in manu ɔsilij sui nisi dimisit illū i politate
arbitrij sui. In manu.n.politas itellr̄.ipsa ē p⁹ gr̄a q̄ p̄m⁹
hō stare potuissz si sz nāe doni mādata voluisset.h Aug.
Ex his vbis pz sz Aug.q Adā per libe.arbi.taliter dota/

tum qualr hẽbat añ culpam.s.cũ bono possibilitatis seu
gr̃a illa pr̃ma sufficiebat sibi implere qd vellet.ceterarũ
vo neminẽ sibi sufficere: per qd pꝫ cũ loqui de sufficiẽtia
ad bonũ.nã ad malũ ẽt alij sibi sufficiunt.hoc ẽt pꝫ ex eo
qd dicit Adã per li.ar.cũ bono possibilitatis potuisse sta-
re si voluisset seruare mãdata.per qd ẽt innuitur ꝙ potuis-
set ſuare mãdata.igitur potuit agere bonũ actũ moralr.si
vo sibi sufficiebat.ad h igr nõ idigebat alio auxilio spãli.
als ceteri possent dici sibi sufficere ẽt ad bonũ:qꝛ cõstat
ꝙ ipsi per li.ar.cũ spãli adiutorio dei pñt agere bom ꝛ oia
2m dei mãdata ꝯplere:ꝛ tñ õ ceteri illd negat. ❡ Scdo. aut
Adã per li.ar.cũ adiutorio gr̃e addito poterat stãte ifluẽ-
tia gnãli sine alio spãli adiutorio ſuare mãdatũ dei: vel
nõ.si sic.igitur potuit agere actũ bonũ moralr.si nõ.igitur nõ
seruãdo nõ peccauit:qd nõ est dõm.ꝯña ,pbaꝰ:qꝛ nõ faci-
ens:qd nõ potuit facere:si impõ id faciẽdi nõ sibi ,puene
rit ex pctõ:neq̃ q̃ peccat.nã pctm̃ qd nõ ẽ pena pcti: diffi-
me diffinitũ est ab Aug.in de duabꝰ aiabꝰ.pctm̃ est volũ-
tas retinẽdi vel ꝯseq̃ndi qd iusticia vetat:ꝛ vñ liberũ est
ca. 15. abstinere:vt idem.dicit.p retrac.pm aũt pctm̃ Ade nõ fu-
it pena pcti:nec illa ipotẽtia si fuisset ,puenisset sibi ex pec
ca. 49. cato aliq̃.q̃re ꝛc.hãc rõnẽ satis innuit Aug.in de correc.ꝛ
Tho. q gr̃a.vt pꝫ in auctẽ in 3a rõne ,p ꝯne 2a allegata. ❡ Cõtra h
bãduar tñ arguit vnus modernus doctor tenẽs ptẽ oppositã:qm̃
din i sũ. si Adã cũ accepta gr̃a potuit ſuare mãdatũ sine alio adiu
li.2.c.9. torio.igr potuit ẽt sine alio spãli adiutoꝰ tentationẽ supe
rare:ꝛ pctm̃ qõlꝫ pcauere:ꝛ cũ iã post lapsũ non sit li.ar.
hois ifinite debiliꝰ:qꝛ sic totã fortitudinẽ suã penitꝰ ami-
sisset: posset ẽt nũc cũ tãta gr̃a q̃tã tũc hũerit tentationẽ
aliquã superare.s.debiliorẽ in tñ inq̃tũ ipm li.ar.est de-
biliꝰ nũc q̃ tũc:vel ponaꝰ ꝙ q̃tum li.ar.est debilitatũ in
tñ hẽat gr̃am ampliorẽ.ꝯña aũt h est flm:vt dic.ꝛ ego ẽt
Rñõ dico:vt patuit i.q.pcedẽte. ❡ Rñdeo ꝛ ꝯcedo pam ꝯñam.
Scdam aũt nego. nec ,pbaꝰ valꝫ:sic pꝫ in sili.nã certũ ẽ ꝙ
oculus sanꝰ stãte ifluẽtia dei gnãli cũ adiutorio lucis põt
aliquẽ calorẽ in certa distãtia videre sine adiutorio alio
dei spãli:ꝛ tñ talr põt cẽ ifirmus:ꝙ nõ cũ tãta luce nec cũ
q̃tacũq̃ maiore vel minore poterit illũ colorẽ aut aliũ
in illa aut alia distãtia videre nisi pus saneꝰ:sic in ,pposi-
to est:qꝛ li.ar.vtiq̃ per pctm̃ pmi hois ifirmatũ ẽ ꝛ vicia-
tũ vicijs q̃ ab origine glibꝫ ꝯhit:qꝛ nõ solũ fuit puatũ gra
tuitis:sꝫ ẽt in nãlibꝰ vulneratũ:ꝛ qꝛ debilitatio li.ar.non
fuit pcise per subtractionẽ adiutorij:sꝫ ẽt per accessũ ifir-
mitatis ꝛ vicij:q̃le nullũ erat pus in eo:iõ per nullã appo
sitionẽ habitualis gr̃e adiuuantis suppleri põt põ eiꝰ nisi
cũ h pfecte ab ifirmitate saneꝰ:qd nulli i hac vita de cõi
3m lege ꝯtingit. ❡ Tertio põt ꝯfirmari ꝯ alia auctẽ Aug.in
de bo.pse.nõ multo post pnm dicẽtis:ꝙ nõ iferri in tenta
tionẽ ꝛ nõ discedere a deo nõ est oino in viribꝰ li.ar.q̃les
nũc sũt.fuerat aũt in hoie añq̃ caderet:si aũt nõ discede-
re a deo ꝛ nõ cadere in tentationẽ fuit oino in viribꝰ lib.
ar.hois añq̃ caderet.igitur nõ idigebat ad nõ discedendũ
alio spãli adiutorio:aliogn nõ oio: sꝫ aliq̃lr tñ ꝛ partialr
id fuisset in viribꝰ eiꝰ:per vires aũt eiꝰ non tñ ipm li.ar.
sꝫ ẽt vim ꝛ adiutoriũ sibi collatũ debemus accipe: sic cõ-
testanꝰ auctẽs iducte supius. Tertia h ꝯ vtiq̃ mihi ma-
gis cõsona vr̃ dcis scõꝝ:sine assertiõe tñ ꝛ absq̃ piudicio
melioris deliberatiõis sit posita:ꝛ h q̃tũ ad arm pm.

2ꝰ artiꝰ **Quantum** ad 2m pono pncipalr vnã ꝯnẽ tñ.vꝫ.
ꝙ Adã post suũ lapsũ non potuit per
suas vires nãles absq̃ spãli auxilio dei faceꝰ aliquẽ actũ
moralr bonũ.,pbaꝰ sic.Adã ex suo pctõ icurrit ignorãtiã
agẽdoꝝ ptinẽtiũ ad vitã moralẽ:ita ꝙ postea nõ potuit
sine spãli auxilio dei de aliq̃ agẽdo vel vitãdo sufficiẽter
cognoscere ipm cẽ agẽdũ:ꝛ pp qd:ꝛ queãdmodũ cẽt agẽ-
dũ nec de aliq̃ vitãdo potuit sufficienter cognoscere an ꝛ
queãdmodũ cẽt vitãdũ. Incurrit ẽt ifirmitatẽ ꝛ ipoten-
tiã q̃tũ ad voluntatẽ:ita ꝙ postea nihil volendũ potuit
velle pp qd:ꝛ queãdmodũ cẽt volendũ: nec aliqd nolen
dũ potuit nolle pp qd:ꝛ queãdmodũ erat nolendũ:ꝛ per
has circũlocutiões pp qd:ꝛ queãdmodũ itelligo oẽs cir-
cunstãtias reqsitas ad h ꝙ actus aliqs sit moralr bonus
seu vere v̾tuosus.igitur Adã nõ potuit post lapsũ sine au-
xilio spãli agere aliquẽ actũ moralr bonũ. ꝯña ẽ euidẽs.
ꝛ pmã ptẽ añtis ,pbo auctẽ Aug.3o de li.ar.dicẽtis ꝙ adã ca. 40.
ꝛ eua cũ pꝰ peccauissent ꝛ in errorẽ ꝛ in erumnã ꝛ in mor
tẽ pcipitati sũt.ꝛ.c. ,pxime pcedẽte.illa inqt est pcti pena
iustissima vt amittat quisq̃ qd bñ vti noluit cũ sine vlla
posset difficltate si vellet.i.vt qui sciẽs recte nõ faꝰ amit-
tat scire qd rectũ sit:ꝛ qd recte facere cũ posset noluit:vñ
amittat posse cũ velit.in Ench.ẽt loquẽs de pmis peccã- ca. 28.
tibꝰ angelo.s.ꝛ hoie.dicit ꝙ eis volẽtibꝰ subintrauit igno
rantia rerũ agendarũ ꝛ ꝯcupiscẽtia noxiarũ:ex qbꝰ pꝫ ꝙ
Adã in dãnatiõe sui pcti icurrit ignorãtiã agẽdoꝝ perti-
nentiũ ad moralẽ vitã. ❡ Itẽ Hug.de sacra.libo p.par.6. ca. 13.
ꝛ magr lio 2.d.23.dicũt ꝙ Adã peccãdo amisit sciam aie q̃
sm ipsos erat q̃ ipse pus cognoscebat qd agere ꝛ qd caue
re debebat. Insup btũs Prosper in lio suo p pdicatoribꝰ
ꝯ Cassianũ reprehẽdit illũ:qꝛ in collatiõe sua de ptectio- ca. 12.
ne dei dixit.Cõcepit q̃ Adã post preuaricationẽ quã non
habuerat sciam mali.boni vo sciam quã accepat nõ ami-
sit.dicẽs vtrũq̃ cẽ flm.igitur amisit Adã sciam boni:ꝛ per
ꝯñs bñ agẽdi.igitur postea nõ poterat ex se sine mia:ꝛ spãli
auxilio dei cogscere sufficiẽter:qd agere:aut quid vitare
deberet.pꝫ ꝯña:qꝛ a pena ꝛ dãnatione sui pcti diuinitꝰ il-
lata nõ potuit seipsũ liberare.Scdam ptẽ añtis.,pbo p sic
Adã nõ potuit post suũ lapsũ sine spãli auxilio dei recte
deũ diligere.igitur nõ potuit sine spãli dei adiutorio aliqd
bñ velle.añs pꝫ p Aug.de fide ad Petrũ.dicẽtẽ.deꝰ qppe ca. 3.
cognoscẽdi ac diligẽdi se non nisi angelis ꝛ hoibꝰ indidit
facultatẽ:qbus pp arbitrij libertatẽ:q̃ maxime debuit i-
tellectuali creature creatoris benignitate cõferri:ita co-
gnoscẽdi ac diligẽdi se facultatẽ volũtatẽq̃ donauit:vt
eã vnusqsq̃ ꝛ hr̃e posset ꝛ pdere. Siqs tñ eam sponte pde
ret suo deinceps arbitrio resumere nõ valeret. ꝯstat aũt
ꝙ Adã sponte perdidit talẽ voluntatẽ.ꝯña pꝰclara ẽ.Se
cundã ,pbo sic.Adã sine spãli auxilio dei nõ potuit aliqd
pp deũ vltimate velle.igitur non potuit sine spãli auxilio
dei aliqd velle pp id vltiate pp qd debebat vltiate vel-
le:ac per hoc nec bñ moralr velle:cũ ad moralẽ bonitatẽ
reqraꝰ intẽtio debiti finis.ꝯña ,pbaꝰ ex eo ꝙ vt ,pbatũ
est supra.d.26.q.pa.deꝰ dꝫ cẽ vltimatꝰ finis ois nostre vo
luntatis ꝛ actiõis:qd nũc ẽt ꝯfirmo:qꝛ qcunq̃ vult aliqd
vel vult deũ: vel aliud a deo.si deũ:ꝛ nõ pp se sꝫ pp aliũ:
vtiꝰ fruẽdis:q actus culpabilis est: ꝛ per ꝯñs nõ moralr
bonus.si vult aliud a deo:ꝛ nõ pp deũ vltimate ille actꝰ
est vltimate pp aliud a deo:ꝛ per ꝯñs ille vult aliqd aliõ
a deo pp se:ꝛ sic fruitur alio a deo:ꝛ per ꝯñs eiꝰ actus est
culpabilis nec moralr bonꝰ. Ex quo seqtur ꝙ ois volitio
que nõ est de deo pp se vel de alio a deo pp deũ vltima-
te est culpabilis ꝛ viciosa. ❡ Scdo sic.angelus post suũ 2m
lapsũ nõ potuit sine spãli auxilio dei hr̃e bonũ velle.igi
tur nec Adã post suũm.añs ꝛ ꝯñam ponit Aug.de fide ad ca. 3.
Pe.dicens.Si posse esset vt humana nã postq̃ a deo auer
sa bonitatẽ perdidit voluntatis.ex seipsa rursus eã hẽre
potuisset: multo possibilius h nã hr̃et angelica:que quã-
to minus grauaꝰ pondere terreni corporis tãto magis hac
cẽt predita facultate:sꝫ ostẽdit deus vnde bona volũtas
hoibꝰ deꝰ quã sic amiserũt angeli cũ hẽrent vt amissam
deinceps recupare nõ possent. ❡ Tertio idẽ ,pbaꝰ auctẽ 3m

Aug.ypoñ.responsiōe tertia.vbi loquens de Adam dicit
ꝙ li.ar.male vtens icautius duȝ sponte serpenti prebens
suadenti consensuȝ dñi preteryt p̄ceptū amisso possibili/
tatis bono solū arbitriū ad velle potitus est vulneratuȝ.ꝛ
paulo post per se homo lapsum facere potuit:q² voluit sȝ
non sicut per se lapsus est per se.i.ꝑ ꝓpriā voluntatē con
surgere valuit:nisi manu dñi misericordissima:qñ ei⁹pla
cuit pietati fuisset erectus.ꝛ ifra.Nō.n.ꝑꝑ aliđ ꝯxit offen
saȝ nisi per id qđ potuit:ne delinqueret suadēti resistere.
per velle igit̄ malū ꝑdidit posse bonū:qui ꝓ posse bonuȝ
potuit vincere velle malū. Hic notandū est ꝙ ait amisso
possibilitatis bono:per qđ intelligit donū vel dona addi/
tū vel addita li.arbi.Ade quo vel qb⁹ cū li.ar.poterat hr̄e
bonū velle.¶ Itē ꝙ ait ꝙ postea potitus est solū.i.nudū
arbitriū ꝛ vulneratū.ꝛ ꝙ per illud non potuit consurgere
.s.ad bonū velle nisi fuisset erectus misericordissima ma
nu dei:per quā debere intelligi spāle auxiliū dei ꝛ nō ge/
neralē eius influentiā tñ puto ꝙ quilibet nō ꝯtentiosus
Alb. de padua. de plano ꝯcedet.¶ Ex hac ꝯne infero duas alias ꝑꝑ col/
lationē habitā cū quodā venerabili magistro.quaꝝ pri/
p⁹ ꝯ ma est ꝙ ex peccato primi pentis quilibȝ hō nālī vsu na
scens cōtrahit ignorātiā agendoꝝ.ita ꝙ nullus sine spāli
auxilio dei pōt in his que ad moralē vitā ꝑtinent suffici/
enter cognoscere qđ volendū vel nolēdū.sufficiēter aūt
dico illum cognoscere qui nō solū cognoscit aliqđ eē agē
dum vel volēdū:sed ēt nouit ꝑꝑ quid:ꝛ quēadmodū est
agendū vel volendū ſm oēs circūstantias requisitas ad
hoc ꝙ actus sit bonus moralr̄ ꝛ vere virtuosus: ꝛ de tali
sufficientia noticie suȝ in superioribus locutus semꝑ cir
ca istaȝ mā̃ȝ.ꝛ q² predictus magister respōdēdo ad rōnē
quā feci supra ad ꝓbādū secūdā ꝯnē primi articuli p̄me
q.26.d.cōcessit hoīeȝ ex peccato Ade incurrere ignoran/
tiaȝ agendorū ꝑtinētiū ad fidē ꝛ fidei sacramenta.nō āt
ignorantiā agendoꝝ pertinētiū ad vitā moralē vt mora
lis ē precise.iđ ꝯnē istā sic positā ꝛ sibi oppositā ꝓbo sic.
p⁹ Adam ex suo peccato incurrit ignorantiaȝ agendoꝝ per/
tinentium ad vitam moralē.igitur ꝛ quilibet hō nālr̄ na/
scens ex eo.ꝯña est euidens.naȝ penas quas ipse incurrit
nos incurrimus ꝛ nō minores.alias ipse meliores se ge/
cap. 4i. nuisset.ꝯ Aug.3°.de li.ar.añs ꝓbat̄ sic p̄ma ꝑs añtis rōnis
2ⁿ facte ad ꝯnē ꝑcedentē.¶ 2°. sic.ꝛ bñ pōdero istā rōnē.cō
stat ꝙ ſm cōeȝ cursuȝ quilibet hō cū p̄mo venit ad ānos
discretionis hȝ ignorantiam eoꝝ agendoꝝ que pertinēt
ad vitā moralē vt moralis ē:iudicās frequēter agēdū eē
qđ vitandū est ꝛ eꝯ.ꝛ totalr̄ agendū eē aliquid vel vitan/
dum.qualr̄ nō est.ꝛ hoc expientia manifestat.nūc quero
an sic ignorare ꝛ errare contingit homini ex nā sua ſȝ se.
aut ex aliquo vicio vel malo nāe.nō pōt dici p̄mū.tuȝ q²
si h eēt veꝝ sequit̄ ꝙ ēt si hō p̄m⁹ nō peccasset filij nascē
tes cū ad ānos discretiōis venissent:silr̄ circa agibilia mo
ralia ignorātiā ꝛ errores habuissent: qđ catholice dici nō
pōt.tū q² ſm h dictū talis error nō esset tūc vituperan/
dus in homine:nec per talē ignorantiā faciendo aliqđ ꝯ
ea que fienda sunt ſm legem dei:ipse peccaret: ꝛ maxie
si legem nūq̄ȝ accepisset.qđ ēt nō ē dicendū.cū ſm aplm
q sine lege peccauerūt sine lege peribunt.pȝ aūt ꝯña ista.
ꝛ falsitas ēt ꝯñtis ꝑ Aug.3.de li.ar.nā si nō est ista inquit
cap.39. ipse pena hoīs:sed nā nulla ista peccata sunt.ꝛ ꝓbat.si.n.
nō recedit̄ ab eo mō quo nālr̄ factus est.ita vt meli⁹ esse
cap.3i. nō possit ea que dȝ facit cū h facit.Et añ dicit ꝙ nullius
rei vituperat̄ nisi vicium.oē aūt viciū ē ꝯ nām c⁹ est vici
um.ex quo sequit̄ ꝙ nullū exñs ſm nām hūanaȝ.qualis
si instituta est vituperari dȝ in hoīe.ꝛ ꝑ ꝯñs nec talis er/
ror eēt vituperandus.ꝛ h appropinquat:imo forte intrat
erroreȝ Juliani.qui ꝯcupiscentiaȝ ꝛ ignorātiā quas qui/
libet in se hȝ dicebat nō esse mala aliq̄ neq̄ȝ aliq̄ vitupe/
rabilia.si dicat̄:ꝙ sic errare homini ꝯtingit ex vicio seu
aliquo malo vel hō vicium inest nāe secūdū se ꝛ a prima
sua institutione vel non.nō pōt dici ꝙ sic:ne cadamus in
errorē manicheoꝝ.Dōm ergo ꝙ nō est nāe ex institutio
ne eius prima.cū igitur ipsuȝ sit qđdā malū ꝛ penale na/
ture:opȝ dicere ꝙ ex aliq̄ culpa ꝓueniat.ꝛ ꝯstat ꝙ nō ex
culpa actuali ꝑsonali ꝛ ꝓpria hoīs sicut errantis:cū nulla
alia eius culpa precessit.igit̄ ex clpa alicuius alterius cu/
ius ipse merito reus sit.nec appet ex cuius culpa nisi pri/
mi hominis.ꝛ ita p̄dicat doctrina catholica.pȝ ergo pro/
positū.vȝ.ꝙ quilibet hō nālr̄ genit⁹ ꝯhit ex peccato p̄mi
parentis ignorantiā agendorum ꝑtinentiū ad vitā mora
lē.¶ P.dictus veñ.magister ꝯcedit ꝙ hō pro dānatione
p̄me culpe incurrit ignorantiā agendoꝝ ꝑtinētiū ad fidē
ꝛ fidei sacramēta.aut ipse inter ꝑtinentia ad fidē icludit
vel vult intelligi esse inclusa moralia opera:que agi iubȝ
fides catholica:ꝛ tūc habet̄ ꝓpo^m.nā oē opus v̄tutis do/
cet fides xp̄iana.aut non icludit illa.Sȝ vult ꝙ hō icur/
rit ex peccato primi parentis ignorantiā eoꝝ p̄cise q̄ per/
tinent ad articulos fidei ꝛ eius sacr̄a.ꝛ si sic cū in gentili
nō sit min⁹ viciū nāe ex quo ꝓuenit errare circa mores.
vtpote. verbi grā putare licitā eē fornicationē vel aliqđ
tale.q̄ȝ id ex quo ꝓuenit error circa fidei articulos:quos
nūq̄ȝ audiuit vel circa baptismū:vt forte si putat nō opor
tere baptizari.ꝛ silr̄ circa alia sacr̄a xp̄ianoꝝ:qcqđ sit de
ꝓportione peccatoꝝ.hincinde necesse ē dare vñ ꝯtrahat
nā humana hunc defectū ignorātie circa mores.nō min⁹
q̄ȝ assignare vñ ꝯhat ignorantiā circa ecclīastica sacramē
ta.nec apparet qđ detur nisi culpa p̄mi parētis.Utꝝ aūt
ignorātiā agendoꝝ ꝑtinentiū sic ad fidē.ꝛ ecclīastica sa/
cr̄a ꝯhat hō ex p̄mo peccato.vt dicit iste veñ.magister.ꝓ
nūc nō approbo neq̄ȝ reprobo.Indubitāter tñ videbitur
mihi ꝙ dicta sanctoꝝ dicentiū ꝙ ignorātia ꝛ difficultas
nō sunt nā iustificati hoīs:sed pena dānati.ꝛ ꝙ nā hūana
duo vicia a p̄ma sui corruptione ꝯcepit:que sunt ignoran
tia boni ꝛ cōcupiscentia māli ꝛ silia:in quibus de origina
li ignorantia boni fit mētio:intelligi debeāt de ignorātia
agibiliū ad moralē vitā pertinentiū:siue de alijs ēt intel
ligi debeāt:siue nō debeāt. pȝ itaq̄ȝ p̄ma ꝑs ꝯnis p̄misse.
¶ Scda vero.s.ꝙ nullus possit sine spāli dei auxilio vin 2ª pars
cere huiꝰ ignorantiā:seu sufficienter cognoscere qđ agē/
dum.ꝓbatur per auctoritates Aug.ꝛ Hug.allegatas in
rōne p̄ma supradicte ꝯnis.nec possunt ille glosari de grā
vel auxilio generalis influentie:ne ꝯcedamus ꝙ a penis
cōtractis pro p̄mo peccato hō ex se cū generali dei influē
tia liberetur:sic q̄ȝ cōcludat̄ ꝙ xp̄s pro nobis gratis mor
tuus est.Ex his apparet ꝙ rō illa p̄ma ꝓbans predictam
ꝯnē efficax est:ꝛ solutio data nō valȝ.¶ Probauit tñ iste ar^m ma.
magister ꝙ hō nō icurrit ignorantiā agendoꝝ: de quib⁹ Alb. de
dictū ē ex pluribus.Et p̄mo ex auctoritate Aug.de que/ padua.
stionibus euāgelij dicētis sup illo.abierūt semiuiuo reli/
cto.homo peccator semiuiuus relinquitur:quia ex parte
qua deū potest cognoscere ꝛ itelligere viuus est.ex parte
vero qua peccatis ꝯtabescit mortuus est.¶ Ad hanc au/
ctoritatē dico p̄mo ꝙ ipsa vt videt̄ facit ꝓ me.nā eoipso
ꝙ ait cū peccatis ꝯtabescere ꝛ mortuū esse asserit non eū
sufficere q̄ȝuis inq̄ȝtuȝ est adhuc in potentia ꝛ aptus nat⁹
ad cognoscendū deuȝ dicat̄ viuus esse. ¶ Scdo dico ꝙ
esto ꝙ haberet̄ ex hac auctoritate ꝙ hō possit deū cogno/
scere.non sequit̄.ergo potest sufficiēter de aliquo cogno/
scere qđ sit agendū vel nō agendū.nō eniȝ oīs noticia de
deo est talis.¶ 2°. arguit ex alia auctoritate eiusdē que 2^m
scribit̄ p̄mo de li.ar.vt breuiter inquit eterne legis notio cap.6.
neȝ que impressa nobis est.inq̄ȝtum valeo verbis expli/

cez ea est qua iustũ est vt oĩa sint ordinatissima. Qđ non posset facere: iquit iste magister: lex ista nisi traderet noticiam agendoꝝ moraliter. ¶ Qualr ex hac auctoritate ven̄. magister ꝓbet intentũ nõ video. nã hec bñ stant sil᷑. s. q̄ lex eterna sit qua iustũ est vt oĩa sint ordinatissima: seu que censet oĩa debere esse ordinatissima: qđ idẽ est dicẽ. ꝛ q̄ homo de nullo agẽdo moralis vite sine spãli dei auxilio noticiã habeat: qua sciat illud ordinatissime facere. vñ illã suaz ꝯñaz sibi nego. ¶ Alia ẽ eiusdẽ in eodẽ li.

3ᵘ cap. 9. putas ne ista mẽte cui regnũ in libidines eterna lege cõcessũ esse cogñscim᷒ potẽtiorẽ esse libidinẽ. h̄ dicit Aug. q̄ nos cognoscim᷒ eterna lege ꝯcessum menti regnũ in libidines. alia etiã est quedã glosa super id ad ro. 2ᵒ. Gentes ea que legis sunt nãlr faciunt. d. ꝛ si gentilis nõ habeat legem scriptã: hꝫ tñ nãlẽ: qua intelligit ꝛ sibi cõscius est: qđ sit bonũ ꝛ qđ malũ. lex. n. nãlis ẽ nemini iiuriã facere. ni-

Rñ sio. hil alienũ ꝑripere: a fraude ꝛ piurio obstiere. ¶ Ad has dico ꝑmo q̄ nõ sequit᷑. cognoscimus menti concessum eẽ regnũ in libidines. igit᷑ hoc cognoscim᷒ sine auxilio dei speciali. Sicut nõ sequit᷑. beat᷒ cognoscit deũ esse trinuz ꝛ vnũ. g̃ hoc cognoscit sine auxilio speciali. nec sequit᷑. gẽtilis nãlr seu per legem nãlez cognoscit qđ sit bonum ꝛc. igit᷑ absqꝫ auxilio speciali dei. sic ẽt nõ sequit᷑. hõ nãlr facit ea que iubet lex dei. igit᷑ hõ sine spãli auxilio dei facit que iubet lex. ꝛ añs est veꝝ vt pꝫ per aplm vbi allegat᷑. ꝛ tñ ꝯñs nõ est veꝝ. ꝛ iõ dico ꝑ oĩb᷒ auctoritatib᷒ sanctoꝝ asserentib᷒ nos nãliter cognoscere vel facere qđ eaꝝ intẽtio est nos per ꝑncipia seu vires nostre nature cognoscere vel facere. nõ tñ intendũt excludere dei auxiliũ spãle. nec vnq̄ inueni aut ab aliquo audiui nullã auctoritatez autẽticã: que h̄ explicite vel implicite diceret. vñ ex nulla auctoritate ꝑdicto mõ loquẽte talis exclusiua dꝫ iferri. ꝛ h̄ expsse docet glosa statim sequens. verba glose allegate per ven̄. magistrũ. nõ te moueat inquit q̄ nãliter dicit que legis sunt facere non spũ dei nõ fide nõ gratia. hoc. n. agit spiritus gr̃e vt imaginẽ dei in qua naturalr facti sumus instauret in nobis. viciũ qppe ꝯ nãm est q̄ vtiqꝫ sanat gr̃a. ꝛ subdit. ꝑinde vicio sanato per gr̃az nãliter fiunt ea que legis sunt: nõ q̄ per nãe nomẽ negata sit gr̃a. sed potius ꝑ gr̃az reparata nã: qua gr̃a in interiori homĩe ĩnouato lex iusticie scribit᷑. quaz dleuerat culpa. h̄. n. illic scribit᷑ per renouationẽ qđ deletũ erat per vetustatem: ꝛ paulo post sic exponit verba apl̄i. nãliter faciũt ea q̄ legis sunt: idest nãli rõne illuminata per gr̃am discernũt faciẽda ꝛ vitanda qđ faceret lex. Eodez modo penitus loquit᷑ Aug. in de vera inocẽtia. ¶ 2ᵒ. dico q̄ illa verba glose allegate intelligenda sunt de gentili non fideli: sed ꝯuerso ad fidẽ xp̄i: sicut ꝛ verba apl̄i que exponit ẜm Aug. li. 4.

cap. 15. ꝯtra Julianũ. Ubi ad argu᷑ qđ ex hac auctoritate apl̄i cõtra eũ faciebant Julianus r̃ndet. 3ᵒ. dico q̄ esto: q̄ concederem gentilẽ infidelẽ aut aliũ aliquẽ hominẽ nãliter ꝛ sine speciali dei auxilio cognoscere nemini eẽ iniuriãdũ. nihil alienũ ꝑripiẽdũ ꝛ siles veritates: que sunt ꝑncipia ꝛ regule moralis vite: cognosceret etiã quid sit bonuz ex genere. ꝛ qđ ex genere malũ: q̄bus nihil ampli᷒ posset extorqueri ex verbis glose illius: ꝛ h̄ nihil haberet᷑ ꝯtra me. nam nulla talis noticia est sufficiens ad agendũ actũ bonum moraliter vt accipit᷑. s. ꝯformẽ recte rõni ẜm oẽs circũstãtias req̄sitas ad h̄ q̄ act᷒ sit vere virtuosus. vñ esto q̄ quis. verbi gr̃a cognoscat bonũ esse subuenire indigẽti. ꝛ nõ iniuriari pximo: nec rapere alienũ: nisi cognoscat cũ hoc ꝑpter qđ ꝛ queẽadmodũ sit subueniẽdũ ꝛ ab iniuria ꝛ rapina abstinẽdũ: nõ hꝫ noticiã sufficientẽ ad bonitatem actus moralem de qua loquimur. Qđ pꝫ: q2 si quis subueniat indigenti: ꝛ nõ ꝑpter finẽ debitũ nõ agit bene moralr. si quis etiaz abstineat ab iniuria vel rapina nisi ꝑpter debitũ finẽ abstineat nõ abstinet virtuose seu mo-

raliter bene. ¶ Eandẽ ꝯñẽ ꝓbaui ẽt inter cetera per au- alia ꝓbᵒ

ctoritatẽ Aug. in ep̄la ad sixtũ dicentis. nemo recte sapit cõis.

nemo recte intelligit. nemo ꝯsilio aut fortitudine preualet ꝛc. nisi acceperit spiritũ sapientie ꝛ intellect᷒ spirituz ꝯsilij ꝛ fortitudinis. Cõstat aũt vt dicebaz q̄ q̄ nõ recte sapit nec recte intelligit nec preualet cõsilio non sufficiẽter cognoscit quid agendũ in his que ad moralẽ vitã ptinẽt.

¶ Ad hoc iste magister dixit duo. ꝑmũ q̄ si ista auctori- rñ: mag.

tas sumat᷑ vt capio cõcludit᷑ q̄ nullus carens gr̃a gratuz albti.

faciẽte põt agere actũ bonũ moraliter: qđ ẽ ꝯ dicta mea alia in ꝓbõne ꝑme ꝯñis mee quã ibi posui. q̄ aũt illud sequat᷑. pꝫ q̄ nullus carens gratia gratũ faciente hꝫ spũz sapientie ꝛ cõsilij cũ illa sint dona spiritus scĩ que nõ habẽtur sine gatia gratũ faciẽte vt dicũt doctores ꝛ scriptura sacra. sap. primo. spiritus. s. discipline effugiet fictũ. ¶ 2ᵒ. respondet ad auctoritatẽ. d. q̄ cũ dr̃ nemo recte sapit ꝛc. Intelligenduz est de rectitudine que inest actui ex certa actiõe finis simplr vltimati q̄ nõ põt esse nisi spũ scõ gr̃az infundente ꝛ faciente vna cũ tali caritate in actu ꝛ mediatũ ordinẽ ad finẽ simplr vltimũ. nõ loquit᷑ aũt Augu. de rectitudine que põt esse in actu ex attentione finis ꝓpinqui ꝛ imediati. sicut ẽ recte militare ad debellanduz superbos ꝛ ad pacificandũ subiectos: que põt esse in hoĩe dona spiritus sancti nõ habẽte: sicut pꝫ de nabuchodonosor.

debellante cyrũ. ¶ Quãtũ ad ꝑmũ dictũ ven̄. magri di- ꝯ al. rñ.

co q̄ ex illa auctoritate sicut ego accipio ꝛ sicut accipit met Aug. nõ seq̄t᷑ qđ ifert ipse. ꝛ cũ ꝓbat ꝑ h̄ q̄ nullus carens gr̃a gratũ faciente hꝫ spiritũ sapientie ꝛ cõsilij ꝛc. dico q̄ istud est cõtra intẽtionẽ Aug. ibidẽ. vnde statiz subdit. nõ q2 tot sunt spiritus: sed oĩa hec opat᷑ vnus atqꝫ idẽ spiritus diuidens singulis ꝓut vult. q2 spũs vbi vult spirat. sed q̄ fatendũ est aliter adiuuat nõdũ inhabitans ꝛ aliter inhabitãs. nam nondũ inhabitãs adiuuat vt sint fideles. inhabitans adiuuat iaz fideles. Ex h̄ pꝫ q̄ spũs spirat dona sua de quib᷒ loquit᷑ aliq̄n ẽt in eis quos non inhabitat. in quibuscũqꝫ aũt est gr̃a gratuz faciens illos inhabitat spũs sanctus. vñ ꝛ dicunt᷑ templum dei ẜm il-

lud prime ad coꝛ. nescitis q̄ templuz dei estis ꝛ spũs dei cap. 4.

habitat in vobis. vbi ait glosa Aug. in nemine habitat deus quẽ nõ ante sãtificet ꝛ purget spũs sanctus. Sãtificatio aũt ꝛ purgatio nõ est sine gratia ꝛ gratuz faciente vt

clarũ est. ergo ẜm Aug. ibidẽ talia dona spũs sancti sunt cap. 12.

ẽt aliq̄n in nõ habẽte gr̃az gratũ facientẽ. ¶ p̄. ẜꝫ Aug. ibidẽ fides ẽ donũ. s. s. vñ ait q̄ sicut nemo recte sapit ꝛc. ita sine spũ fidei nõ est quisqꝫ recte crediturus. ꝛ añ v̄ba ꝑallegata dicit sicut nõ hẽret hõ sapientiaz itellectũ cõsiliũ ꝛc. nisi accepisset spiritũ sapie ꝛ itellcũs. ꝛ ꝯsilij ꝛc. ita ñ hr̃et fidẽ nisi accepisset spũz fidei de q̄ dicit apls. habentes aũt eũdẽ spiritũ fidei ꝛc. vbi pꝫ q̄ fides ẽ donum. s. s. ẜꝫ intentionẽ in q̄ ibi de donis loquit᷑ Aug. Et ita dicunt verba apostoli que allegat similiter ꝑme ad coꝛ. inter dona spiritus sancti numerat fidẽ ꝛ ꝓphiaz. ꝛ tñ ꝯstat q̄ vtraqꝫ frequẽter ẽ in nõ habente caritatem ꝛ gratiam gratũ facientẽ: sicut per eundẽ aplm ꝛ glosas expresse pꝫ

ibidẽ. ꝛ iõ salua reuerentia sua dictum illud nõ videt᷑ cõ- cap. 12.

sonũ dictis apostoli ꝛ sanctoꝝ. Auctoritas scripture quã allegat nõ est intelligẽda quasi in ficto nũq̄ sint aliqua munera spiritus sancti: sed q2 fictũ spirit᷒ sanct᷒ nõ inhabitat neqꝫ approbat: ideo eum dicit᷑ effugere. Responsio quã 2ᵒ. dat ven̄. magr̃ salua reuerentia nõ vr̃ valere q̄m ẜm Aug. vt pꝫ ex dictis supra in ꝑma ꝓbatiõe ꝑme ꝯñis. ꝑme. q. d. 26. ꝛ per rõnẽ factam ad h̄ in ꝓbatiõe ꝯñis huius articuli nũq̄ actus ẽ moralr rectus nisi imediate vel

mediate ordinet vltimate in deum.vñ militare ,ppter pacem subiectoꝝ vel debellationē supboꝝ vltimate:ita ꝙ huius actus nec actu nec habitu referat in deū culpabile est.Si igit actus nō pōt ordinari in deū vltimate sine adiutorio speciali spūs sancti:vt concedere vr̄ reuerēdus magister:sequit:ꝙ actū moraliter rectū nō possit qs
alia ,pbā. exercere sine speciali adiutorio dei:qd ē ,ppositū.¶ Pro
côis. pfata ꝯne adduxi determinationē mileuitani ꝯcilij dicētis.vtrūqꝫ donū dei ꝛ scire quid facere debeam⁹ ꝛ dilige
R̄n̄s̄°al. re vt faciamus.¶ Ad hoc dixit reuerē.Ma.ꝙ illud dictuꝫ est directe contra pela.qui ponebat ꝙ recta ꝛ bona noticia intellect⁹ bene erat a gratia dei quā vocabat doctrinaꝫ legis.sed velle bonū nō erat a deo nisi quaten⁹ dedit volūtatē.ꝛ ideo cōciliū dicit ꝙ vtrūqꝫ est donū dei. ꝛ hoc etiā dicit se ꝛ alios cōtra quos arguo ponere.nā loquēdo de bono actu intellectus ꝛ voluntatis meritorio vterqꝫ est a deo cū dei auxilio spāli.loquēdo vo de bono morali pcise vterqꝫ ēt est a deo.sed nō opꝫ ꝙ cum auxilio spāli:sed solū cū dei influētia gn̄ali.vñ dicēdo:vterqꝫ donū dei est.ergo ex dei auxilio spāli:fallacia ꝯsequentis ē.
B̄ r̄n̄sio. ¶ Hec r̄n̄sio vt dr̄ nō saluat intentionē ꝯcilij.nā quecūqꝫ fuerit positio pelagij de quo in sequentib⁹ videbit.determiatio tn̄ ista concilij est cōtra quecūqꝫ ponētē nos sine speciali dei dono ꝛ auxilio scire qd facere debeamus. Et ꝙ de speciali dono ꝛ auxilio sit sensus cōcilij ꝛ non de influentia generali ,pbat euidenter.nā certū est ꝙ influentia generalis q̄ cōiter est tam respectu malaꝝ actionū ꝙ̄ bonaꝝ:ꝛ tā nāliū ꝙ̄ rōnaliū nō dr̄ ꝑm vsuꝫ scripturaꝝ catholicaꝝ gr̄a dei per Jesuꝫ xp̄m.ac per h̄ auxilium gr̄e dei per Jesuꝫ xp̄m nō dꝫ intelligi auxiliū generalis influētie sed auxiliū spāle:ꝛ h̄ infra plenius patebit.nūc aūt in ,pposito conciliū de talis gr̄e auxilio loquit.vñ sic iacet capl̄m illud.Si qs dixerit grām dei per Jesuꝫ xp̄m.d.n. ,ppter hec nos tm̄ adiuuare ad nō peccādū:qꝛ per ipsam nobis reuelat intelligentia mādatoꝝ vt sciamus qd appetere:qd vitare debeam⁹.nō aūt ,ppter illā nobis pstari: vt qd faciendū cognouerim⁹ ēt facere diligamus atqꝫ valeamus anathema sit.Cū ēt dicat apls.scia inflat.caritas vero edificat:valde impiū ē vt credam⁹ ad eā que inflat nos gratiam xp̄i:ꝛ ad eā que edificat nō hr̄e:cū sit vtrūqꝫ donū dei:ꝛ scire quid facere debeam⁹:ꝛ diligere vt faciamus.vt edificante caritate scia nō possit inflare.sicut aūt de deo scriptū est q docet hominē sciam.ita ēt scriptū est. caritas ex deo est.igitur ꝛ scire qd facere debeam⁹ ꝛ diligere vt faciam⁹ scd̄m hāc determinationē ꝯcilij est in nobis ex spāli gr̄a ꝛ auxilio dei : ꝛ cū scire in eo q nō diligit facere nō sit meritoriū.Et h̄ ēt in eo in quo ē sit scd̄m cōcilium ꝛ apl̄m ex gratia dei seu auxilio spāli.sequit ꝙ talis scia ꝛ nō meritoria sit donū dei.P̄.si ista r̄n̄sio sit sufficiens: qua per nomē dñi vel gr̄e dei itelligitur generalis influentia:nūꝙ̄ ex aliquo textu scripture poterit ,pbari ꝙ ad aliquē actū siue itellect⁹ siue volūtatis siue meritoriū siue nō meritoriū indigeam⁹ spāli auxilio dei.nā nuſꝙ̄ in scriptura reperit ista locutio:spāle auxiliū:sed tm̄ donuꝫ ꝛ gr̄a ꝛ auxiliū vel adiutoriū:sine additiōe spālitatis:aut aliquid equiualens.sed istud nō est dicendū.¶ Iteꝫ sint duo.vnus nō baptizatus : alter baptizatus pueniētes ad ānos discretiōis. ꝛ nāle igeniū ac cetera in eis sint paria. scd̄m istam responsionē nō baptizatus cū adiutorio soli⁹ generalis influentie poterit cognoscere sufficiēter aliqd pertinēs ad vitā moralē:vt moralis est eē agendū aut vitandū.igitur ꝛ baptizatus silr̄ poterit recognoscere cū tali auxilio pcise.ꝛ tn̄ sua cognitio erit meritoria:supposito ꝙ ipsa non sit aliquo mō culpabilis ex quo sequit ꝙ etiā actus intellectus meritori⁹ habet sine spāli auxilio.Nec valꝫ dicere ꝙ in baptizato est spāle auxiliū.s.gr̄a gratū faciēs infusa in baptismo:qꝛ si ita nō baptizatus ꝛ talē gratiam non habens cognoscit sicut ꝛ ipse qui grām hꝫ:clarū ē ꝙ illa gr̄a in nullo iuuat eū ad cognoscēdū.Et iō q̄uis sua cognitio ex assistentia gratie sit deo accepta ad vitaꝫ eternā:ꝛ sic meritoria.nō tn̄ iste in cognoscendo pōt dici iuuari ex illa.nec ipsa respectu illius dici poterit esse auxiliū quo iuuet ille ad cognoscēdū qd agere debeat ꝯtra intentionē ꝯcilij ꝛ ꝯcessioneꝫ istiusmet veñ.doc.q dic ꝙ ad actū intellect⁹ meritoriū idigemus auxilio spāli. Sic ergo patet ꝙ illa conclusio vera est ꝛ efficaces ,pbatiōes eiusdem.¶ Cōfirmo aūt eā:ꝛ nūc sic.si homo pro isto sta confir⁹
tu pōt absqꝫ spāli dei auxilio cognoscere qd agendū i his eiusdeꝫ
que pertinēt ad moraleꝫ vitā:sequitur ꝙ nō alio auxilio con⁰.
indigeat ad hec ꝙ̄ indigeret si nullus nūꝙ̄ peccasset.pꝫ ꝯña:qꝛ etiam si nullus homo vnꝙ̄ peccasset adhuc idigeret auxilio generalis influentie:sic ꝛ met Adaꝫ añꝙ̄ peccasset nō poterat sine tali auxilio actum aliquē agere.vt pꝫ ex p̄ma ꝯne pcedentis articuli.Sed istud ꝯñs est falsum:sicut dñs declarauit in parabola sauciati.vñ sic magister dicit in 2° sniaꝝ.d.25.ꝛ cōiter oēs doctores catholici cōcordant:genus humanū fuit ꝛ spoliatū gratuitis donis ꝛ in nālibus bonis vel vulneratū.vñ nālia bona.i.ingenium memoria itellectus corrupta sunt:lꝫ non subtracta : vt dicit magister.¶ P̄.sequit ꝙ doctria veteris ac Confir.
noui testamēti nō fuit hōi necessaria q̄ntum ad cognoscēdum qd ꝛ qualr̄ sit agendū in his que ad mores ptinent: cū ipsa sit auxiliū dei qdā spāle.ꝛ sic magna ps scripture asserit ad curationē humani generis superflua.c⁹ tn̄ oppositū eadē parabola ostendit in duobus denarijs:q̄s samaritanus tradidit stabulario vt curam gereret sauciati:sicut pꝫ per Aug.expoñ.siue in responsionib⁹ ꝯ pela. respōsione.3°.ꝛ per expositores alios cōiter.¶ Itē si hō Confir.
pōt sine spāli dei auxilio ꝛc̄.mlto magl̄ poterit sine spāli dei adiutorio legēdo doctrinaꝫ moralē scripture itelligere sensuꝫ illius ꝛ concipere ac velle illa agere que ipsa docet esse agenda.clara est ꝯña.Sed ꝯñs ē māifeste ꝯ Aug. de fide ad.P.sic nostrā fidē istruentē.Firmissime tene ꝛ cap.32.
nullatenus dubites posse qdē hoīem quē nec ignorantia lraꝝ nec aliqua ,phibet ibecillitas vel aduersitas verba sancte legis ac euāgelij siue legere siue ex ore cuiusqꝫ pdicatoris audire.Sed diuinis mandatis obedire:neminē posse nisi quē deus gr̄a sua puenerit:vt qd audit corpore ꝛ corde pcipiat:ꝛ accepta diuinit⁹ bona volūtate atqꝫ virtute mādata dei facere velit ꝛ possit.neqꝫ.n.qui plantat est aliqd neqꝫ qui rigat sed qui incremētū dat deus.ꝛ est hec ,pbatio verbū apl̄i p̄ma ad cor.ecce ꝙ h̄ dicit nemi- cap.3
nem posse corde pcipere.i.itelligere aut illa velle facere nisi pueniat gr̄a dei.aut igit loquit de gr̄a aliqua spāli: ꝛ habet ,ppositū.aut de generali influētia tm̄.ꝛ h̄ nō pōt dici:qꝛ nec sine tali pōt quis etiaꝫ sanus ꝛ fortis corpore legere vel ex ore predicatoris audire.ꝛ iō ita eēt sibi necessaria gr̄a dei ad legenduꝫ vel audienduꝫ legē dei sicut ad inteligendū:c⁹ oppo^m ipse euidenter intendit. ¶ Itē Confir.
sancti orabant deum pro habenda noticia agendoꝝ moralis vite.igr̄ illā ex se sine speciali dei auxilio habere nō poterant.añs pꝫ ibi.notā fac mihi viā in qua ambuleꝫ : ꝛ ibi.doce me facere iustificatiōes tuas.ꝛ gressus meos dirige ꝑm eloquiū tuum : mera talia habent in scriptura. ꝯña ,pbat:qꝛ n̄ pro his ad que facere idigebant tm̄ generali influentia nūꝙ̄ eos orasse iuenit.nec vnꝙ̄ aliqs prudens homo pro talibus orat.quis.n.orat deū vt ignis eū calefaciat:qñ est ,pximus sufficiēter igni.aut si distet ab igne aliqualr̄ orat vt possit ad illū accedere.ꝛ sic de alijs que sunt in potestate sua ꝛ pro eis nō est necessariū auxi-

lium spāle. τ tñ in omnibus motibꝰ τ actionibus siue volūtarijs siue nālibꝰ mere necē ē cuilibet agēti creato influentia gnālis dei ꝫ cōez oīuz doctrinā. nec huic repugnat ꝙ ecclīa rogat deū vt nos ꝯseruare τ fructꝰ terre dare ac ēt ꝯseruare dignet. qm̄ cū h oīa stāte ēt isluētia gnāli noceri modis plurimis possint: supplicat ꝓ adiutorio τ isluētia spāli qua τ nocitura vitent: τ profutura misericorditer τ
Confir. gratiose pstentur. ¶ Cōfirmat. qꝛ ois argumentatio ꝯcilioꝝ τ sanctoꝝ cōtra pela. pter auctoritates scripture ad ꝓbandū ꝙ ad vitanda peccata vel mandata dei perficienda vel ad credendum que xp̄s iussit esse credenda vel alia aliqua opanda est necessariū nobis auxiliū grē dei. fundat super hoc ꝙ sancti orabant pro talibꝰ. Si aūt dicatur ꝙ ex hoc nō ꝓbat necessitas specialis adiutorij sequitur ꝙ nūꝗ ꝓbauerūt sufficienter ꝯ eū ꝙ necessaria esset nobis ad aliq predictoꝝ specialis aliq grā seu adiutorium dei. quod tñ eos intendisse non est dubium apud
Confir. quēꝗ doctorem catholicum. ¶ ꝑ. ꝯstat ꝙ generalē influentiam suā nisi rarissime deus subtrahit alicui creature: τ h reputat tunc ad miraculuz sicut contingit de igne nō vrēte pueros in camino. sic τ miraculuz eēt si sanis apertisꝗ oculis rem coloratā in luce pñtem nullo īpedimento existente nō viderē. pro talibꝰ aūt que hō nō nisi ex miraculo nō pōt: nemo sollicitꝰ ē aut dubius vt pro illo fundat orationē ad deū: imo derisor aut stultus reputaret ꝗ
Alber. ꝯ cō. argꝰ. h faceret. ¶ Uerū cōtra pdictā ꝯnē dictus venī. doc. arguit multiplr. pmo sic. aut hō ex suis nālibꝰ sola dei generali influentia cōcurrente pōt cognoscere deuz esse sūme honorandū. aut nō. sed vltra hoc reqrit qōdaz dei auxilium spāle. si detur pmū habet ꝓpoꝰ: qꝛ illud est quoddaz morale bonū. Si scōm sequit ꝙ homo in suis naturalibꝰ constitutus τ ꝯcurrente dei influētia generali de hoc bono morali qō est deū esse sūme honorandū habebit ignorantiam inuincibilem. Et vltra sequit ꝙ omissio huius actus. s. nō honorare deum sūme nō imputabit ei quo ad penā vel etiā quo ad culpaz: cū ꝫm oēs doctores nō iputētur: que ex ignorantia simplr inuincibili cōmittunt. Sz vtrūꝗ istoꝝ ꝯsequentiū vr esse falsum τ contra aplm ad
cap. p. ro. pmo. vbi dr ꝙ gentiles habuerūt noticiā: ꝙ deus est sūme honorādus. qꝛ qō notū ē dei manifestū ē i illis. τ ꝙ huiꝰ actus imputat eis ad penā pꝫ ibi. reuelat ira dei super oēm ipietatē τ iniusticiā hominū eoꝝ qui veritatem dei in iusticia detinent. τ quo ad culpā ita vt sint iexcusabiles. τ subdit statim causaz: qꝛ cū cognouissent deū nō si
Rño. cut deuz glorificauerūt. ¶ Rñdeo dico: ꝙ hō nō pōt illō cogscere sine spāli auxilio. Et cū iferr ꝙ tūc hēbit igrātiā iuicibilē de illo bono morali si itelligat ꝙ igrātia sit iuicibilis sine spāli adiutorio dei ꝯcedo istā ptē ꝯsequētis. Et cū iferr vlterius ꝙ tūc obmissio illius actus nō iputabitur ei. nego ꝯnaz. Ad ꝓbationē. ꝫ oēs doctores nō iputantur homini que ex ignorātia simplr inuincibili cōmittunt. Dico ꝙ istud ē intelligendū de ignorantia que non est peccatū nec pena peccati cuius ille sit aut fuerit reus. nā ignorantia que ꝓuenit homini ex peccato cuius ipse fuit reus eū nequaꝗ excusat saltē a toto. sic pꝫ de eo qui ex ignorantia ꝯtracta ꝑpter ebrietatē culpabilē hominē occidit. talis. n. ꝫm cōmuniorē doctrinaz τ ꝫm phm ēt 3° ethi. non excusat ipm ab homicidio: nec quo ad culpam nec quo ad penam. nūc aūt ignorantia ista de hoc ꝙ deꝰ est sūme honorandus vtiꝗ est pena peccati pmi hoīs: in quo peccato oēs peccauerūt: vt ait aplō. nā si ille ñ peccasset: τ alij ēt illo peccato nō peccassēt nullus hanc ignorantiam habuisset. τ ideo neminē excusat a tali obmissione. ¶ Hec rñsio est expressa snia beati Aug. in epla ad sixtū super illis verbis apli allatis, ita vt sint inexcusabiles. dicentis sic. τ ꝗnis se ipsi excusare videant nō admittit hāc excusationē qui scit se fecisse hominē rectū eiꝗ obedientie dedisse pceptū nec nisi eiꝰ quo male vsus est libero voluntatis ar. ēt qō transiret in posteros manasse peccatuz. neꝗ. n. dānant qui nō peccauerūt: qm̄ quidē id ex vno in oēs pertransijt: in quo aū ꝓpria in singulis quibuslꝫ peccata oēs cōiter peccauerūt: ac per hoc inexcusabilis ē ois peccator vel reatu originis vel additamēto ēt ꝓprie voluntatis siue qui nouit siue qui ignorat siue qui iudicat siue qui non iudicat: qꝛ τ ipsa ignorantia in eis qui intelligere noluerūt sine dubitatione peccatū est. in eis aūt qui non potuerunt pena peccati. ergo in vtrisꝗ non est iusta
excusatio: sed iusta dānatio. ¶ Ad ꝓbōnē aliā falsitatis Ad phꝰ
huius partis ꝯñtis dico ꝙ gentiles nō habuerūt noticiaz talē sine spāli auxilio dei. dico tñ ꝙ istud spāle auxiliū pt duplr accipi. vno modo ꝙ fuerit tale ad qō nō coadiuuerit vel coopate fuerint ipse creature: que sunt effectus dei seu noticie eaꝝ sicut ē auxiliū quo cognoscunt futura aut alia que tñ per inspirationē seu diuinā reuelationē stricte sumptaz cognouerūt alij sci viri: q̄uo cognoscunt misteria incarnatiōis τ redēptionis nr̄e a nobis. alio mō ꝙ ad tale adiutoriū ꝯcurrerint etiā noticie creaturaꝝ. ꝗ tñ noticie sil ēt cū adiutorio īfluentie gnālis nō sufficiebāt illis ad cognoscendū deū esse sūme honorādū. sed aliud spāle adiutoriū τ influentia necessaria vtiꝗ erat: sic etiā sil cū doctrina vocali exterius ꝓlata τ cū generali dei influentia necessariū nobis est spāle dei adiutoriū vt corde intelligamus τ cōsentiamus xp̄i fidei que nobis pdicat. ¶ Modo ad ꝓpositū dico ꝙ gētiles illi: de quibus loqtur apl's nō habuerūt spāle adiutoriū pmoꝰ. sed scdo: nec huius oppo^m dicit aliqua glosa per hūc magistrū ꝯtra me allegata: sed ꝓpo^m vtiꝗ vna glosa ibi dicere vr expresse. vñ super illo verbo. deus. n. manifestauit illis. dicit glo. h dicit ne sola nā sufficere videretur. ꝗ si nālr vel nāli rōne dicant cognouisse. nō sequit. igitur ex solis nālibꝰ τ sine
speciali auxilio dei. Et ꝯfirmat istud. qꝛ ꝫ Aug. in de vi- Confir.
dendo deū ad paulinā ipossibile ē cuilibet homini cognoscere sine spāli adiutorio dei esse aliqd tale quale phi de quibus est sermo cognouerūt deum eē. τ per ꝯñs ēt ē ipossibile vt ipse cognoscat esse sūme honorādus nisi ad hāc noticiā specialr iuuet ipse. assumptū pꝫ: qꝛ hec sunt verba eius. Quis. n. sine adiutorio spiritꝰ sancti cogitare valeat aliquid eē magisꝗ esse ꝗ oīa que per corpus sentiunt: qō nec loco videat nec querēdū sit oculis nec audiat affatu. nec tactu teneat nec sentiat incessu. videat tñ sed corde mūdo. q. d. nullus. τ tñ aliquid tale esse deuz cogitauerūt illi phi. per adiutoriū aūt spūs sancti nō pōt itelligi influentia generalis tm̄ in ꝓposito: qm̄ sine illa nō possumus etiaz cogitare aliqd esse qō videat visu aut alio sensu sentiatur vt certū ē. τ sic nō magis de deo ꝗ de celo diceret Aug. ꝙ nō pōt cogitari esse sine adiutorio spūs sancti: qō
est ridiculū sentire. ¶ Itē. z. de ci. dei. ait sic. phi vtcūꝗ cap. 7.
conati sunt ingenijs acutissimis prediti rōcinando inuestigare quid in reꝝ nā latitaret: qd in moribus appetēdū esset atꝗ fugienduz: qd in ipsis rōcinādi regulis certa cōnexione traheret: aut quid nō esset ꝯñs vel etiā repugnaret. τ qdā eoꝝ quedā magna quātū diuinitus adiuti sūt inuenerūt. quātū aūt humanitus ipediti sunt errauerūt. puto aūt ꝙ inter illa que inuenerūt cōputandū sit istud de quo agitur. s. ꝙ deus sit sūme honorandus. nec credo ꝙ reuerēdus iste magister oppo^m diceret. ergo h cognouerūt per adiutoriū dei. nec pōt intelligi per adiutoriuz generalis influentie tm̄ꝰ. qm̄ ēt τ ad parua inuenienda τ etiam in suis erroribꝰ tale adiutoriū habuerūt. ac per h sil hñ diceret inꝗtum diuinitus adiuti sunt errauerūt

ꝙ non puto aliquez concessurū:nec pōt hoc exponi de co-
gnitiōe meritoria vite eterne:cū īfideles ⁊ idolatre eēnt
¶ Haymo etiam ibidē super illo.obscuratū est insipiēs
cor eoꝝ.ait.cor illoꝝ qd̓ illuminatū est per nāle ingeniuz
⁊ per dei gratiam postꝙ̄ inceperūt ydola adorare obscur
tatum est per ignorantiam.⁊ subdit post pauca. Qd̓.n.cō
tulit illis diuina gratia gratis:abstulit vtiqꝫ dū essent in-
grati.ecce ꝙ dicit cor illoꝝ fuisse illuminatū per nāle in-
geniū ⁊ per dei grām:⁊ iteꝝ ꝙ noticiam illā quā habue-
runt de deo cōtulit illis diuina grā gratis.puto aūt nō eē
solitum apud scripturā:imo nullibi inuenio ea que nos
habemus ex nobis cōcurrente tātūmō influentia genera
li:dici nobis ꝯferri a diuina grā gratis.sicut nec vsꝙ̄ di-
ctum est:aut aliquis sapiens diceret:ꝙ ignis calefacit ali
quid ex gratia dei.aut ꝙ homo aliqs blasfemat deū vel
odit ꝓximū ex grā dei:seu ꝙ grā dei ista cōferat talibus
agētibꝰ:cū tn̄ nullū hoꝝ sine concursu influentie gnālis
2^m fiat.¶ 2°. arguit iste magister sic.si hō ex suis nālibus so
argᵐ al. la dei ifluētia gnāli cōcurrēte nō pōt cogscere qd sit agē-
dum ⁊c̄.ex se non habebit vn̄ sit ꝯsiliatiuus vel possit eē.
pꝫ:cum consilium non sit de his que nō possunt cognosci.
cap.15. Sed istud ꝯn̄s est contra sacrā scripturā dicentē ecclasti
Rn̄o. ci.15. Reliquit hominē in manu ꝯsilij sui.¶ Rn̄o cū in-
fertur ꝙ ex se nō habebit vn̄ sit ꝯsiliatiuus.illud ꝯn̄s vr̄
ad ꝓprietatē hominis esse simplr̄ cōcedendū.qm̄ hō nō
ex se sed a deo hꝫ aīam:⁊ alia per que pōt cōsiliari.sed tn̄
eūdo magis ad mentē arguentis:qui vt puto vult dicere
ꝙ tunc nō habebit in se vn̄ sit ꝯsiliatiuus.dico ꝙ illd̓ po-
test capi dupl̓r.vno mō sic simplr̄ vt profertur.⁊ tūc nego
ꝯn̄am instantia in simili ꝫm cōcessionē huius doctoris ⁊
oīum alioꝝ catholicoꝝ hō nō pōt etiam cū sola dei gene
rali influentia facere actū meritoriū:nec etiam beatifica
ri.⁊ tn̄ ex hoc nō sequit̄ ꝙ homo in se non hꝫ vnde possit
mereri.⁊ vn̄ possit beatificari.cū h̓ ꝯn̄s secūdum oēs sit
falsum.nā hꝫ intellectū.⁊ voluntatē.qbus potest mereri
⁊ beatificari.alio mō potest accipi ꝯn̄s cuz subintellecta
determinatione sic in se non habebit vn̄ sit:seu per qd̓ vel
per que sit sine dei auxilio speciali recte ꝯsiliatiuus:⁊ tūc
istud ꝯn̄s cōcedo.⁊ ad scripturā que allegat̄ cōtra dico ꝙ
illa nō est ad ꝓpositū cū nō loquat̄ secūdū p̄ntem statuz:
sed scd̓m statū in quo p̓mo creatus est:qd̓ pꝫ euidenter ex
eodē loco.vn̄ sic iacet textꝰ.deus ab initio ꝯstituit homi-
nez.⁊ reliquit illū in manu consilij sui.pꝫ etiā per Aug.in
ypon̄.responsione.3°.euidenter.¶ 3°. arguit̄ sic.aut sama
3^m ritanus vidēs illū hominē semiuiuū relictum potuit co-
argᵐ al. gnoscere ex suis nālibus cū sola dei generali influētia qd
circa illū erat moraliter agendū:⁊ habet̄ ꝓpositū.aut nō
potuit.⁊ tunc sequit̄ ꝙ nā huius hominis est peior in or-
dine ad sue nāe ꝯsortē ꝙ̄ natura porci.q audiens torque-
ri alium porcuz statim insilit in tortorē.⁊ videt̄ h̓ multū
fauere errori manicheoꝝ dicentiū nām simplr̄ malam.
Rn̄o. ¶ Rn̄o ꝙ si per samaritanū intelligamꝰ xp̄m sicut xp̄s
intelligit cū illam parabolā posuit:vtiqꝫ potuit cognosce
re ⁊ cognouit quid ⁊ queādmodū erat agendū erga illuz
sauciatū.s.genus humanū.Sed istud nihil ad ꝓpositūz.
qꝛ in nostra questiōe non claudit̄ xp̄s.Si vero per sama
ritanū intelligat̄ aliquis homo purus in presenti statu.⁊
per sauciatū alius:tn̄ valꝫ:ac si de aliquo alio homie.ver
bi grā.de petro q̄rat̄ an vidēs aliū.vbi grā.paulū saucia-
tum possit cognoscere quid agendū moralr̄ circa illuz si-
ne speciali auxilio dei.dico ꝙ ⁊ si possit cognoscere quid
agendū:vtpote qꝛ ꝯpati dꝫ ei ⁊ auxiliari:non pōt tn̄ scire
ꝓpter quid:⁊ queādmodū scd̓m omnes circūstantias re-
quisitas ad bonitatē moralem actus debeat facere actus
istos.⁊ ideo nō pōt sufficienter cognoscere quid moralr̄
agendum circa illū.⁊ qd̓ tunc infertur de porcis pꝫ nō va
lere:nisi magister meus reuerendus velit dicere ꝙ porcꝰ
cognoscit quid ⁊ queādmodū scd̓m oēs circūstantias req
sitas ad bonitatē moralē actus agēdū est circa porcū aliū
qui torquetur:qd̓ non puto eū dicere velle.⁊ cum dicit ꝙ
hoc videtur multum fauere errori manicheoꝝ:qui dixe-
runt naturaz simplr̄ malā. Rn̄deo ꝙ manicheus voluit
nāz humanā in sua p̓ma ꝯditōe ex cōmixta subā mali eē
malā:qd̓ ego nō dico:sꝫ dico eā fuisse creatā bonā ⁊ purā:
sꝫ ex voluntario pctō qd̓ vtiqꝫ cōmisit ⁊ vitare potuit pri
mus homo viciatam:⁊ cū vicio per ꝓpagationez in alios
descendentes transfusam.⁊ qui huiꝰ oppoᵐ pertinaciter
asseruerit hereticus pelagianus existit.vn̄ similē inuectio
nez in se factā Aug.excludit in responsionibꝰ cōtra pela-
gianos.responsione 3°.loquens.n.de Adam ait.per velle
malum perdidit posse bonū:qui per posse bonum potuit
vincere velle malū:quem iuste deus iam delicto captiuū
volūtati deprauate dimisit.⁊ subdit.malū itaqꝫ velle nō
ex nāe sue ꝯditione bona habuit tanꝙ̄ ex ꝯgenito malo.
⁊ manicheꝰ credidit.sed ex accedenti desiderio prauo cō
cepit:qd̓ a radice viciata oīs ex illo orta humana ꝓpago
contraxit absqꝫ solo xp̄o.¶ Ad glosam Greg.dicentis ꝙ
mens nostra ex sui consideratione quid in alterū faciat
intelligit ⁊ recti operis germen parit.dico ꝙ nihil facit
pro eo qꝛ Greg.nō dicit ꝙ ex cōsideratione sui quā hꝫ ex
se cum sua influentia generali seu sine auxilio speciali in-
telligit quid in alterū faciat.Ego aūt dico ꝙ cum ex cōsi-
deratione sui mens nostra intelligit quid faciat in alteꝝ.
⁊ recti operis germen parit.talē cōsiderationē hꝫ ex spāli
gratia dī: ⁊ sine illa nō sufficit.⁊ hoc ēt mecū dicit aposto
lus cū ait:ꝙ nō sumus sufficientes cogitare aliquid a no-
bis quasi ex nobis:sed oīs sufficientia nr̄a ex deo ē. ¶ 2ᵃ 2ᵃ ꝓ
cōclusio quā infero ex p̓dicta cōclusione p̓ncipali huius
articuli est:ꝙ ex peccato p̓moꝝ parētuz quilibet hō nālī
vsu cōceptus cōtrahit impotētiā bene volēdi ⁊ bene agē-
di moraliter:ad hunc.s.sensum ꝙ ipse nō pōt sine spāli au
xilio dei aliquid bn̄ moraliter velle vel agere ēt si suffici
enter cognoscat quid ⁊ qualr̄ aliqd ē agendū vel volēdū.
hanc ꝓbo sic.Adam ex suo peccato incurrit impotentiaz
bn̄ moralr̄ volendi ⁊ agendi.igitur quilibet homo nālī
vsu conceptus similez impotentiā incurrit.an̄s pꝫ supra.
ꝯn̄a ꝓbat̄ per Aug.in ypon̄.seu scd̓m aliā intitulationem
in responsionibꝰ contra pelagianos.respon.3°.vbi cuz di-
xisset quid Adam dum preterijt dei mādatū amisso possi p^m
bilitatis bono solū arbitriū ad velle potius ē vulneratū:
īmediate īferendo adiungit. Hoc igit̄ vulnere cuncti li-
bero arbitrio claudicamus.nec implere nobis nālr̄ suffi-
cit posse bonū:qꝛ de nā viciata peccato:idest de ꝓthopla
stis hominibus:quoꝝ sumus ⁊ ipsa nā in quibus ē viciata
libertas homo voluntatis sane ꝑfectio videlꝫ libertatis
arbitrio quo sibi sufficiat nō pōt exoriri.ergo impotētia
quā ille incurrit incurrimus ⁊ nos.¶ 2°. ꝓbo eandē ꝯnē 2^m
ꝯtra hoiem sic.Adam ante peccatū potuit cū sola dei ge-
nerali influentia velle ⁊ agere bene moralr̄:⁊ nullus hō ī
p̄nti statu etiaz habita sufficienti noticia de agendo vel
volendo pōt cū gnāli influentia velle aliquid aut agere
bene moralr̄.igit̄ quilibet hō nāli vsu cōceptus incurrit
ex peccato p̓moꝝ parentum impotentiā volendi ⁊ bene
agendi moralr̄.ꝯn̄a est clara.qꝛ exquo Adam nō habuit
an̄ peccatū talē ipotentiam pꝫ ꝙ nos nō habemꝰ eam ex
natura nostra scd̓m se.igit̄ ex vicio nāe.viciata aūt nō ē
nisi ꝓpter peccatū.⁊ nō pōt dici ꝓpter qd aliud ꝙ̄ ꝓpter
peccatū p̓moꝝ parentū:vt satis clarū est ex doctrina san-
ctoꝝ.p̓mā partē an̄tis siue sit vera siue sit falsa ꝯcedere
hꝫ reuerēdus magister:cōtra quē arguo:cū ipse:qd̓ plus ē

cócedat ꝙ nos in pñti statu qñ nr̃a nã infirmata est ⁊ vi/
ciata possum⁹ cũ sola influentia generali agere ⁊ velle bñ
moraliter. ¶ Scḋa ps ꝓbata est supra. nã ipsa est. 3ª ꝯ ꝓ/
bata in pmo articulo pme. q. d. 26. cófirmo tñ eã ẽt nũc ꝑ
Aug. q ad simpli. li. pmo. ⁊. q. pma ait. oẽs porro qui acce/
perunt legem preuaricant eã nisi per grãm ꝯsequant pos
se: qḋ iubet. per legẽ aũt habeť sufficiens noticia de agen
dis moralibus. ¶ Itẽ idẽ in epistola ad Julianaz ait sic.
non tantũmodo nos adiuuat deus vt sciam⁹ quid agẽdũ
sit: verũ ẽt vt amando agam⁹ qḋ discendo iam scimus. ne
mo itaq₃ põt esse nõ solũ sciens verũ ẽt cõtinens nisi de⁹
cap. 8. det. ⁊ est verbũ sapientis sapientie. 8. ⁊ ex hac auctoritate
ꝯfirmaẜ tam precedens ꝙ̃ ista cõclusio. loquiẜ enim ex/
presse de actu virtutis moralis sicut p₃ per totã illaz epi/
stolam. nec potest exponi illud verbũ de datione genera/
lis influentie tñ: q₂ etiam tunc eque bñ diceremᷣ non pos/
sum esse mechus nisi deus det. ⁊ sicut sapiens dicit con/
tinentiaz esse dei donũ: ita dicere deberemus ꝙ mechia
al. 3ʳ ᵐ ꝯnem. eẽt donuz dei: qḋ pie aures sustinere nõ possent. ¶ Cõtra
ꝯnẽ iste veñ. magister arguit pmo sic. habita in presenti
statu noticia ꝙ deus est super oia diligendus aut homo
ex suis nãlibus cũ sola dei generali influentia põt elice/
re circa deum actũ dilectionis bone moralr: aut non. Si
sic hẜ ꝓpositũ. si nõ sequiẜ ꝙ actus dilectionis bone mo/
raliter elicitus circa deũ ẽ supra facultatẽ humane nãe:
cap. 30. qḋ videẜ esse cõtra auctoritatem scripture deutero. 30. d.
mandatũ ꝙ precepi tibi hodie non supra te est neq₃ ꝓcul
posituz. sed iuxta te est sermo in ore tuo ⁊ in corde tuo vt
facias. Ex qua auctoritate sumit dictus magister ꝙ non
solũ non sit supra facultatẽ nostrã deũ diligere: sed ꝙ h ẽ
cõnaturale: q₂ nõ minus est homini cõnãle deũ amare ꝙ̃
deum amandũ cognoscere: vel de deo amando verbũ cor
dis vel oris formare. Sed cõnãle est homini deũ aman/
dũ sup oia cognoscere ⁊ de deo sic cognito verbũ cordis
Rñ o. ⁊ oris formare ⁊c. ¶ Hic dico primo ꝙ conclusio quam
concludit iste doctor. s. ꝙ in presenti statu possum⁹ ex so/
lis nãlibus cũ influentia dei generali deũ diligere super
oia. nõ vẜ cõsona dictis sanctoꝝ: sicut auctoritatib⁹ Aug.
⁊ Bernardi ac Ansel. probaui in vesperijs meis: ad quas
ipse adhuc nihil dixit. ⁊ nũc ꝓbo etiam auctoritate scri
cap. 4: pture dicentis pme Jo. 4. non quasi dilexerim⁹ deum. s₃
cap. 26. quia prior dilexit nos. super quo verbo Augu. li. pmo. de
gratia xp̃i ⁊ peccato originali. optime inquit oino atq₃ ve
rissime dictũ est. nõ enim haberemus vnde euz diligere/
mus nisi hoc ab illo cuz prior nos diligeret sumeremus.
Ex his manifeste apparet ꝙ ad diligendũ deũ necessariũ
est nobis vt hoc ex dei grã ⁊ dilectione sumam⁹. ¶ Hoc
idem ꝓbo euidenter cõtra eũ saltẽ. q₂ non negabit ille do
ctrinaz sancti Thome. ipse aũt in prima secũde. q. 189. ar.
3. inquirit. vtrũ homo possit diligere deũ sup oia ex solis
nãlibus sine gratia. ⁊ determinat ꝙ hõ in statu nãe inte/
gre potuit. in statu nãe corrupte nõ põt. vnde premissa ꝓ
batione sua concludit in his verbis. Et ideo dicendũ est
ꝙ homo in statu nãe integre non idigebat dono gratie
superaddite nãlibus bonis ad intelligendũ deũ nãlr su/
per oia. l₃ indigeret auxilio dei ad h eũ mouentis. Sed
in statu nature corrupte indiget ẽt homo ad hoc auxilio
gratie nãm sanantis: nec põt illud dictũ glosari dicendo
ꝙ loquitur de dilectione meritoria. naz ipse determina/
te exprimit de dilectione nãli: qua dilectione dicit homi
nem in statu nãe integre potuisse sine dono gratie super/
addite nãlibus bonis deũ diligere sup oia: qḋ vtiq₃ falsuz
esset de dilectiõe meritoria. ⁊ postea dicit ꝙ ad h. s. ad di
ligendũ deũ naturali dilectione super omnia indiget in
presenti statu auxilio gratie nãm sanantis. constat ꝙ illa

nõ est influentia generalis. ¶ Ad rõnem respõdeo ꝙ ha Rñ o.
bita tali noticia nõ potest hõ in presenti statu sine specia
li adiutorio dei diligere deum super oia. ⁊ per ꝯñs nec ẽt
bene moraliter. ⁊ cũ inferẜ ꝙ dilectio talis esset supra fa
cultatem hũane nãe si h⁹ dicti sit sensus ꝙ ad sic diligen
dũ nõ sufficeret facultas humane nãe ex se. cõcedo h cõ/
sequens. ⁊ ad auctoritatez scripture que adducitur. dico
pmo ꝙ sicut p₃ ex serie textus illud verbũ non solum ac/
cipitur pro mãdato dilectiõis dei: sed cõiter pro oib⁹ mã/
datis eius. vñ ibi premittiẜ. Si audieris vocẽ dñi dei. t. ⁊
custodieris ꝑcepta eius ⁊ cerimonias que in hac lege cõ/
scripta sunt ⁊c. ⁊ statim sequiẜ. mandatũ qḋ ego precipio
tibi hodie ⁊c. vt allegatũ est. Mirum aũt est ꝙ iste reue/
rendus magister obseruationẽ mandatoꝝ dei dicat non
solũ possibilem: sed tam facilem esse homini in statu nãe
corrupte nõ adiuto spãli grã dei: ꝙ̃ facile est sibi ore dice/
re deum esse super oia diligendũ. cũ tñ ꝓpheta dicat. ꝓ/
pter verba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui vias duras. ⁊ apls.
video aliam legẽ in mẽbris meis repugnantem legi men
tis mee. ⁊ captiuantẽ me i lege peccati: ꝓpterea q₃ excla/
met. Infelix ego hõ quis me liberabit de corpore mortis
huius. ⁊ respondens non dicat liberũ meũ arbitriũ cum
influentia generali. sed grã dei per Jesuz xp̃m do. n. ⁊ cer/
te si iste reuerendus magister sentiat sibi tã facile obser/
uare dei mandata non sibi: sed deo gratias referat. Rñ o
quo ad auctoritatẽ illam sicut respondet Aug. celestino i
de perfectione iusticie: ⁊ etiã pelagio in de nã ⁊ grã. Qui c. xi. . xx
ꝑdictaz auctoritatẽ ꝓ se allegabant. ⁊ illã ẽt Jo. 5º. mãda/ cº vltio.
ta eius grauia nõ sunt. ⁊ dico iuxta sententiã eius ꝙ hoc cap. 5.
intelligendũ est de illo q ad deũ ex toto corde ⁊ per amo/
rem cõuersus sic ibidẽ in textu pmittiẜ. tali eñi sic amã/
ti eo sensu dei mandata dicunẜ facilia: quo dici ꝯsueuit ꝙ
amanti nihil est difficile. Sed talẽ amorẽ dico non posse
esse in homine ex ꝓprijs virib⁹ ꝑcise. sed ex grã spũs san/
cti. vñ i de nã ⁊ grã. oia qppe sũt facilia caritati: s₃ h deñ ca. º vltio
est ⁊ precepta eius grauia ñ sũt vt cui grauia sunt cõside/
ret nõ potuisse diuinit⁹ dici grauia non sunt: nisi q₂ põt eẽ
cordis affectus cui grauia nõ sunt. ⁊ petat qḋ destituiẜ vt
ipleat qḋ iubeẜ: ⁊ qḋ dẜ ad ysrael in deutero. si pie si san/
cte si spiritualr intelligaẜ hoc idẽ significat ⁊ subdit. Cõ/
uersus ergo quisq₃ sicut ibi precipiẜ ad dñm deũ suuz ex
toto cor. suo ⁊ ex tota aia sua mãdatũ dei nõ habebit gra/
ue. Quomõ enim est graue cũ sit dilectionis mãdatũ. aut
enim nõ diligit. ⁊ ideo graue ẽ: aut diligit ⁊ graue esse nõ
ꝑt. diligit aũt si qḋ illic admoneẜ ysrael ꝯuersus fuerit ad
dñm ex toto corde suo ⁊ ex tota aia sua. ⁊ in de ꝑfectione cap. xx.
iusticie. debent inquit vtiq₃ cõmoueri caritati dei nõ esse
graue dei mandatũ que nõ nisi per spiritũ sanctũ diffun/
diẜ in cordibus nostris: nõ per arbitriũ humane volũta/
tis. ¶ Adduxit aũt vnã auctoritatẽ basilij satis longaz ꝙ̃
diciẜ nobis esse cõnãle diligere deũ ẽt plusq₃ benefacto/
res. ad quã dico sicut dictum ẽ supra ad illã apl̃i. agentes
nãliter que sunt legis faciunt. iõ. n. cõnãle est nobis dili/
gere deũ: q₂ ex pncipio nãe insito apti ⁊ inclinati sum⁹ ad
eius dilectionẽ. sed tñ ista aptitudo vel inclinatio adhuc
non sufficit. sed iuuari indiget ab ipso. qḋ ipsamet aucto/
ritas exprimit vbi ait. Sed seminalis quedã rõ nobis in
sita est intrinsecus hñs causas. vt deo adhereat: quã rõnẽ
accipiẽs doctrina diuinoꝝ ꝑceptoꝝ colere diligẽter cau
te q₃ fouere ad ꝑfectionẽ diuine grẽ ꝑducere ꝯsueuit. ec/
ce ꝙ illa seminalis rõ nobis insita coliẜ ⁊ foueẜ doctria
diuinoꝝ ꝑceptoꝝ: vt ad ꝑfectionẽ diuine gratie. i. ad quã
ducit dei gratia perducatur. Illa aũt ꝑfectio ẽ vt deus su 2ᵐ
per oia diligaẜ. ¶ Scḋa rõ ꝑdicti magistri ẽ hec. aut ha/ argᵐ al.
bita sufficiẽti noticia ꝙ deus ẽ sũme amandus volũtas 3ʳ ᵐ ꝯᵐ

ex suis nālibus eliciet actum bonū moralr. ⁊ habeť ꝓpo/
situ. aut malū: ⁊ tunc cōtra: qꝛ pro omni tpe quo exercitiū
alicuius actꝰ est malū moralr ⁊ culpabiliter: omissio illiꝰ
actus est bona moralr ⁊ laudabiliter. Sed scdm te ingt
Ma. iste pro omni tpe quo hō stat sub sola influentia ge/
nerali exercitiū diuine dilectionis est malū moraliter ⁊
culpabilr. ergo pro illo tpe omissio est bona moralr ⁊ lau/
dabilr. Ꝯ aūt pꝫ falsum: qꝛ scdm aplm. culpabile fuit phis
Rńo. ꝙ omiserūt glorificare. ⁊ per ꝯńs amare deū. ¶ Rńo ꝙ
si voluntas eliciet aliquem actū dilectionis circa deū nō
adiuta speciali auxilio dei eliciet actū malū moralr ⁊ cul
pabilem. qꝛ. s. nō diliget euꝫ ꝓpter deum vel sup omnia:
sed ꝓpter seipsaꝫ. ⁊ cū arguit cōtra ꝓbando ꝙ tunc omis/
sio diuine dilectiōis pro illo tpe erit bona. pꝫ ꝙ argumē/
tatio friuola est. nam silr arguaꝫ in alia mā. pro omni tpe
quo exercitiū alicuius actus est culpabile omissio illius
est laudabilis. sed qñ quis dat idigenti elemosinā ꝓpter
vanā gloriaꝫ exercitiū illius actus ē culpabile. igiť omis/
sio est laudabilis. ⁊ sic laudabile est non dare elemosinā
3m. argm. indigenti. ¶ Tertia rō eius est. aut habita sufficienti no
ticia de bono ⁊ malo moraliter eligendo vel refutādo vo
luntas pro presenti statu cum sola generali influentia est
indifferēs ad vtrūqꝫ: ⁊ habetur ꝓpositū: aut nō: ⁊ hoc est
cōtra scripturā. añ hominē vita ⁊ mores bonū ⁊ malū ad
eccli. qdcūqꝫ voluerit conuertet manū suā. ¶ Item si non sit
cap. 15. indifferens ad vtrūqꝫ: sed determinata ad alterū: aut de/
terminata est ad malū actuꝫ: ⁊ hoc est ꝓpinquū errori ma
nichei: aut est determinata ad bonū actū: ⁊ tunc ꝓpinquū
errori Iouiniani. ex quo vlterius dicit veñ. iste magister
cum circa nāꝫ hominis pro pñti statu fuerint ꝓdicti duo
errores oppositi. nam manicheus posuit ꝙ nā humana
non poterat bonū facere. Iouinianus vero ꝙ nō poterat
bonū facere malū. isti ambo errores vitari nō possunt ni/
si pōnēdo mediū. s. ꝙ nā hūana ex suis nālibꝰ pōt facere
bonū maluꝫ: ⁊ istū modū tꝫ ecclīa ⁊ sanctꝰ doctor in scdo.
Rńo. ⁊ in. q. disputatis. ¶ Ad hanc rōneꝫ dico. pmo ꝙ si cōce/
dam: ꝙ est indifferēs ad eliciendū bonū ⁊ refutandum
malū nō ex hoc precise hꝫ ꝓpositū: qꝛ pōt aliqñ eligere
bonū: ⁊ tñ nō bene: ⁊ talis electio nō erit bona moralr. sed
si intelligat de indifferentia ad actū moralr bonū: quo. s.
bonū ⁊ bñ eligit: ⁊ ad malū quo nō bene eligiť. dico ꝙ ꝓ
pñti statu non est differens: sic intelligendo ꝙ possit sine
spāli adiutorio dei hr̄e actū bonum ⁊c. pmo ꝓbať oppo/
situm per scripturam: pꝫ ex supradictis ꝙ nō est ad ꝓpo/
situm: qñ illa auctoritas est de homine ꝓ statu pme sue
cōditionis ⁊ ante lapsuꝫ: nō pro statu isto. ¶ Ad scdam ꝓ
bationem dico ꝙ sub intellectu dato est determinata ad
malū actū. s. ꝙ si sine spāli auxilio dei eliciet actuꝫ vtiqꝫ
eliciet malū: ⁊ cū dicit ꝙ Ꝯ ē ꝓpinquū errori manichei.
Dic ego dico ꝙ salua sua reuerētia istud i nullo pticipat
errori manichei: imo lōgissime discrepat: nā manicheus
voluit ꝙ ꝓ omni statu suo postqꝫ ꝯdita fuit nā humana
semper fuit determinata ad malū ita vt nō posset vitare
petm. ⁊ Ꝯ qdē irat sibi nō ex initio ꝯcto ex aliq culpa vo
lūtarie cōmissa: sꝫ ex ipsa nā qdā ⁊ substātia mali ex qua
essentialr nāꝫ humanā dicebat esse cōpositā: nec dicebat
nos ignorātiam ⁊ difficultatē boni ꝯtrahere ex originali
cap. 9. peccato: cū illud negent: vt pꝫ ꝑ Aug. pmo retrac. Ego aūt
dico ꝙ nā hūana cōdita fuit bona ⁊ absqꝫ vicio: ⁊ talis ꝙ
poterat peccare et poterat nō peccare: ⁊ per peccatū pmi
hominis in quo iuxta doctrinā aplicaꝫ oēs peccauimus
nos cū vicijs nasci ꝓpter que nisi iuuemur grā dei nō pos
sumus agere virtuose. hoc dicere nō est errare cum mani
cheo: sed est fideliter ⁊ catholice consentire ecclīastico cō
silio superius allegato. ⁊ manicheoꝝ ac oium hereticoꝝ
destructori Aug. Qd vero vlterius dicit illa sua via me/
dia incedendū esse inter errores manichei ⁊ Iouiniani.
ego nō approbo nā illa via fuisse vī pelagij. sed alta est ꝙ
incedere docet ecclīa ⁊ Aug. videlꝫ vt fateanť hoiem pos
se peccare cōtra Iouinianū: ⁊ hominis nām nō malaꝫ ne/
qꝫ ex substantia mali cōmixtā cōditā fuisse. ex qua neces
sario ad peccatū trahanť cōtra manicheuꝫ. sed tñ pecca/
to primoꝝ parentū cū prius bona: ⁊ sine vicio esset volū/
tario cōmisso viciatā taleqꝫ in ceteros ꝓpagari: nec posse
virtuose agere nisi adiutā ab illo cui quottidie dicimus:
adiuua nos deus salutaris noster. ⁊ Ꝯ cōtra pelagiū. iste
est modus quem tꝫ ecclīa: ⁊ absit vt oppom ecclie vel sctō
Thome ego ascribam. ipse vero reuerendus magister vi/
deat qd dicat sanctum Thomā docuisse. hec sufficiant
pro nūc quo ad dicta huius magistri. ¶ Ad auctoritatē Ad rōnē
adductā arguendo ad pmā partē qōnis dicꝫ ꝙ nō debet pncam. q.
intelligi pmus homo relictus in manu sui ꝯsilij vel ptāte
arbitrij quasi in solis suis nālibꝰ viribus fuerit relictus:
⁊ eis solis mādata implere potuisset. sed intelligendū est
eum fuisse relictum cū libero ar. tali qualē habebat. s. in/
formato gratia superaddita: ita vt per liberū arbitriū sic
dotatū dei grā stante dei generali iflūetia sine spāli alio
auxilio posset dei cōplere mandata. ⁊ Ꝯ clare pꝫ ꝑ aucto/
ritatē Aug. de nā ⁊ gratia. allegatā in prima rōne. ꝑ ꝯńe cap. 97.
scda primi articuli. in qua notandū est ꝙ ait. nec ipsuꝫ er/
go deus esse voluit sine sua grā quaꝫ reliquit in eius arbi
trio. qñ liberum arbi. ad malum sufficit ⁊c.

¶ Di. XXX. XXXI. XXXII. ⁊ XXXIII. Qō. I.

Irca di. 30. ⁊ tres alias sequētes i qui/
bus tractat magister ꝺ origina/
li peccato. quero pmo vtrū peccatū origia/
le sit pena aut culpa. ⁊ arguo primo ꝙ non
sit culpa. qꝛ omnis culpa ē volūtaria. pec/
catū originale nō est volūtariuꝫ: sed nāle.
ergo ⁊c. Maior pꝫ: qꝛ nihil est vituperabi
le aut dignum pena nisi sit voluntariū. nullus. n. iprope/
rat ceco nato. vt dicit phs. 3. ethicoꝝ. oīs. n. culpa vitupe/ .c. 8.
rabilis est ⁊ penā mereť. minor pꝫ. nā peccatū originale
cōtrahitur añ oēm vsum li. ar. ⁊ voluntatis actuꝫ. vtpote
cū primo aīa iungiť corpori. ¶ Scdo ꝓbo ꝙ peccatum 2m
originale non sit pena. qꝛ vel esset pena inflicta ꝓ pecca/
to seu culpa ꝓpria nascentis. ⁊ Ꝯ nō. qꝛ in illo nulla culpa
precessit. aut pro culpa primi parentis vel alioꝝ sequen/
tium ꝓgenitoꝝ. qd ēt dici non pōt. qñ pro culpa viꝰ ho
minis non infligiť alteri pena: dicēte dño in eze. Aia que cap. 18.
peccauit ipsa morietur: filius non portabit iniquitatem
patris ⁊ pater non portabit iniquitatem filij. Iusticia iu/
sti super eū erit ⁊ impietas ipī erit sup eum.

Ad oppositum arguiť ex vbo magistri. dis. 32. dicentis ꝙ ante baptismū Oppom
cōcupiscentia est pena ⁊ culpa ⁊ illa vtiqꝫ ſm eum ē pec/
catū originale. ¶ 2ꝰ idem ꝓbať ꝑ Aug. ꝯ Iulianū. li. 5. d. 2m
ꝙ sic cecitas cordis quā remouet illuminator deꝰ ⁊ pec/ cap. 5.
catū est quo in deum non crediť. ⁊ pena peccati qua cor
supbū digna animaduersione puniť. ⁊ cā peccati cuꝫ ma
li aliquid ceci cordis errore cōmittiť ita concupiscentia
carnis aduersus quā bonꝰ ꝯcupiscit spiritus ⁊ peccatuꝫ
est: qꝛ inest illi iobedientia ꝯ dominatum mentis: ⁊ pena
peccati est. qꝛ reddita est meritis iobedientie: ⁊ cā pecca/
ti est defectione cōsentientis vel contagione nascentis.
Et hec oīa intelligenda sunt ei cōuenire ante baptismū.
Quis ⁊ aliq insint ei etiam postea. ipsa aūt ſm Aug. ē ori
ginale peccatū. igiť ⁊c. Ista qō supponit homines trahere
originale peccatū. deinde querit an sit culpa vel pena. cir
ca suppositū nō est dubitandū: dicente Aug. de fi. ad pe. cap. 26.

Firmissime te. et nullatenus dubites. oēm hominē q per cōcubitū viri et mulieris concipit cum originali peccato impietati subditū. morti subiectū. et ob h nā ire filiuz nasci: de qua dicit apostolus. Eram⁹. n. et nos nā filij ire. Itē
cap.5. aplus ad ro. Per vnū hominē peccatū intrauit in mūdū. et p peccatū mors: ita i oēs hoies mors ptrāsit in quo oēs peccauerūt. que verba nō nisi de originali peccato vere possunt intelligi. de hoc ēt est determinatio cōcilij milenitani superius allegati. In quo scribitur sic. Quicunq
cap.3. paruulos recentes ab vteris matruz baptizandos negat aut dicit: in remissionem quidem peccatorum eos baptizari: sed nihil ex Adaz trahere originalis peccati qd lauacro regenerationis expietur. vnde fit q̄ns vt in eis forma baptismatis in remissionē peccatoꝝ nō vera sed falsa intelligatur anathema sit. qm̄ non intelligenduz aliter est qd ait aplus. per vnum hominez peccatū intrauit in mūdum. et p pctm̄ mors. et ita in oib⁹ hominib⁹ mors pertrāsit: i quo oēs peccauerūt: nisi quēadmodum eccl'ia catholica vbiq diffusa semper intellexit. ppter. n. hanc regulā fidei ēt paruuli qui nihil peccatoruz a semetipsis adhuc cōmittere potuerūt. ideo in peccatoꝝ remissionē veraciter baptizantur: vt in eis per regenerationē mundet qd generatione traxerunt.

Hoc ergo pro cōstanti supposito descendendum est ad qōnem propositaz. et erunt articuli quatuor. In primo videbit de quesito. Secūdo inquiretur quid appellatur peccatum originale. Tertio vtrū in vno homine sit vnuz tantum originale vel plā. Quarto vtrum in baptismo tollatur.

p⁹ arti. **Quantum** ad pm̄ū pono tres q̄nes. Prima est: q peccatū originale est culpa. Secūdum
p⁹ h q est pena culpe. Tertium q etiam est cā culpe. ¶ Prima cōclusio ponit a magistro in. d. 30. et plurib⁹ sanctorū auctoritatibus probatur. etiam preter eas alia Augu. adduci pōt. qui in ypon. rn̄sione. 2. ait. peccatū Ade non solum ipsuz. sed oē necauit genus humanū: cū eius damnationez simul et culpam suscipimus. ¶ Probo ēt ratione sic. homini pro peccato originali iuste pena tribuitur. igitur peccatū originale est culpa. q̄ña p3. qr pena non nisi
cap.39. culpe debet. et iō dic Aug. 3. de li. ar. ois pena si iusta ē: peccati pena est et supplicium nominatur. et ibi peccatuz proprie pro culpa ponit. añs probat per apostoluz in verbis supra allegatis. per vnū inquit hominē peccatum itrauit in mūdū. et per peccatū mors. et loquitur de peccato originali. vbi p3 q mors est pena originalis peccati. ¶ Item Aug. in ypon. responsione. 5. dic inquit mihi. si peccatum paruulus nullū carnaliter attraxit natus. cur breuis dierum sorte mortis abstringitur: quia vbi peccatum non est vtiq mors esse non d3. dictū est. n. per peccatū mors. ac per hoc ſm errorē nostrum iniquus est deus vt mori paruulum patiatur non habentem peccatū per qd possit vita priuari. et infra. h est fides nostra: fatemur incunctanter peccatū in paruulis. et per peccatū mortē pertransisse: qbus dum contigerit mori, ppter peccatum qd in eis non actione sed vterina conceptione pertransijt moriuntur. non. n. morerent nisi ceno peccati necarent. hoc manifeste p3 q ppter peccatū: qd non actione: sed cōceptione paruulus h3 qd quidē vocam⁹ originale. penaz recipit
cap.13. mortis. ¶ Itē idē pbat. per illd Job. Homo nat⁹ de muliere breui viuēs tpe replet mltis miserijs. et seqt. et dignū duci sup h° apire oc'los tuos et adducere eū tecū i iudicium. et ſm Aug. vbi supra reddit cām q̄re in iudicium adducitur cum ait. quis inquit pōt facere mundū de immundo conceptū semine. vbi manifeste inuit q ppter immundiciam originalis peccati paruulus deducit ad iudiciuz. et ideo Aug. his verbis ad predictam intentionem expositis sic concludit ibidem. ob hanc igitur solam sordē peccati quā traxit non de cōiugij bono: s3 de libidinis malo paruulus breuis vite plenus iracundie est. decidit ēt vt flos: fugitq vt vmbra: nec permanet: ac in iudiciuz coraz domino veniet iudicandus: cui nisi baptismi grā p xp̄m subuenerit: pibit de populo xp̄iano. Ex his p3 q et pn̄tia mala et damnationis iudicium incurrit paruulus ppter originale peccatuz nisi p baptismū remittat. ¶ Itē li. 2. cap.38.
de gratia xp̄i et peccato originali. ait. q prolē ream facit originis vicium: ēt si in parente reatus eiusdem vicij remissione ablutus est peccatoꝝ. sed constat q sola culpa facit hominem reum. igitur vicium originis est culpa. h conclusio ēt pbat per Ansel. in de conceptu virgi. d. cum cap.26
damnatur infans pro originali peccato non dānatur pro peccato Ade: sed pro suo. nam si ipse nō haberet suuz peccatū n̄ dānaret. s3 q̄stat q nullus dānat nisi pp culpā. igr cū ifās dānat pp suū, pprīū pctm̄: qd nō est nisi originale. vtiq damnatur pp propriā culpaz. Ex quo sequit q originale pecatum sit vere culpa. ¶ Similez sniam ponit Aug. in epistola ad marcellinū: respondendo ad quoddā argumentū pelagij. d. nulla inquiunt ratione conceditur vt deus qui propria peccata remittit: imputet aliena. et respondet Aug. remittit: sed spiritu regeneratis: non carne generatis. Imputat vero non iam aliena sed propria. aliena quippe erāt qm̄ hi qui ea propagata portarēt nōdū erant. nūc vero carnali generatione iam eorum sunt quibus nondū spirituali regeneratione dimissa sunt. cuz igitur nulli iputetur nisi culpa: h propria peccata nascentiū vtiq sunt culpe illorum. Ex his patet q modus dicendi hisb⁹. i cuiusdaz moderni doctoris: quē tn̄ ipse nō asserit: sed tā 2. s. d. 30
tum pbabiliter ponit: sustineri nō pōt. ait. n. q peccatum et culpa possunt accipi dupl'r. vno modo proprie pro cōmissione vel omissione. cui est aliqua pena sensus recompēsāda. s. p actu vitupabili mere voluntario. vl' omissione vitupabili volūtaria. alio° cōiter, p effcū peti: sic, p igrātia vel difficultate que sunt pene: et vl'r pro quacunq pena consequente peccatum siue positiua siue priuatiua. Primo modo. originale peccatum non est culpa nec peccatum. quia non committitur a sciente nec a libera voluntate. 2° ē culpa. vn̄ sic est culpa q p illo nō retribuit aliq̄ pena p modū recōpēsatōis: s3 puatio iustitie: et sequēs dānatio in ifantib⁹ nō baptizatis et igrātia et difficultas in ceteris hominibus sunt in eis tanq effectus pm̄i peccati Ade: non tanq aliqua recōpensata pro peccatis originalibus. vnde errant inquit homines estimantes q iste pene quas nos patimur sint in nobis ad redimēdū peccatū nostrum originale. non enim ppterea sunt in nobis: sed sunt in nobis tanq effectus naturales nature corrupte que consequunt nāl'r ex culpa primi parentis. ¶ Hoc Confir.
confirmatur per Aug. tertio de lib. ar. vbi querit. quare cap.40.
nos nascimur cum ignorantia et difficultatibus et cruciatibus corporis propter peccatum Ade et Eue. et respōdet q ex illius damnati pena et mortales et ignari et carni subditi nascimur. et subdit in alio. c. q vt meliores gigneret cap.41.
q̄ ipse esset non erat equitatis et c̄. ex quibus ostendit q talia sint in nobis non peccata: sed pene peccati Ade vt effectus naturaliter consequētes penam illius. ¶ Confirmatur etiam: quia ibidem dicit q si anime humane cap.42.
sint sigilatim facte in vnoquoq hominum non erit nascentibus ais ignorantia et difficultas suppliciū peccati: 3 hisb⁹
sed proficiendi admonitio et pfectiōis exordiuz. ¶ Hic in. 2. et c̄.
modus dicendi q̄uis verus sit quātum ad h q ait. peccatum originale non esse culpam primo modo: vt exponit. v3. accipiendo culpā pro cōmissione vel omissione

voluntaria: qm̄ taliter culpa non est nisi peccatuz actua-
le. In eo tñ ꝙ dicit pctm̄ originale esse ꝑcise effectū vel pe
nam ꝯsitem pctm̄ ꝑmi parentis ꝛ nō eē culpam cui retri
buat pena recōpensatiue nō ꝯtinet veritatem: sicut suf-
Cōfir. ficiēter ꝓbant inducta superius. ¶ ꝓ. Augu. super psal-
muz quinquagesimum: sicut allegat magr̄ in .30. dis. ait. ꝙ
nemo nascit: nisi trahēs penā ꝛ meritum pene. certū aūt
est ꝙ meritum pene vtiqꝫ culpa est: cui pena debet: ꝛ ex
hoc ibidē ꝯcludit ꝙ pctm̄ origiale ē culpa: huic sile dicit
ca.6. Aug. li. 3. ꝯ Jul. vbi ait. ꝙ mala que in hac trāsitoria vita
patiunt̄ īfantes sub iusto ꝛ omnipotēte deo nō irrogarē-
ca.7. tur si nulla ex parētib⁹ mala merita traherentur: ꝛ infra.
dicit ꝙ genus humanum ex initio quo deseruit deum
trahit dānate origis noxam his oībus dignissimam pe-
nis: nisi vbi parcit rōne dispōnis occulte īscrutabilis sa-
pientia cōditoris. Ex qb⁹ ēt pꝫ ꝓpositū: nam qd est noxa
dignissima penis: nisi culpa cui multe pene debētur: nec
ꝯtra h̄ est itētio Aug. vbi allegatur per illū doctorē: qm̄
etiā pctm̄ origiale qđ ꝯtrahit puulus vtiqꝫ pena ē pecca-
ti Ade: sicut pꝫ ꝑ Aug. li. 5. ꝯ Jul. ꝛ aliq̄liter tactū est ī au-
ctoritate allegata ad oppositū questionis: ꝛ iō pene que
ꝯsequunt̄ culpā origialē: ꝯiter ēt sunt pene peccati ade.
quapꝑ nō ex hoc ꝯcludit̄ pctm̄ origiale ꝓprie acceptum
nō eē culpā cui pena debet̄. ¶ Ad aliā dōꝫ est: sicut ipse-
ca.9. met declarat in ꝑ retrac. ꝙ illa verba dicta sunt ꝯ mani-
cheos q negant pctm̄ origiale: quo negato ꝑdicta non es-
sent supplicium peccati: ꝛ tñ nec sic culpādus eēt de⁹. sed
laudādus: ꝛ hoc itēdit ibi ꝯcludere. ¶ Ad rōnem autez
ei⁹ quā inuit dōm. ꝙ nō seqtur pctm̄ origiale nō eē culpā
q̄uis nō sit culpa talis qualē ipse dscribit. s. actualis cō-
missio vel omissio: nā ē ꝛ q̄dam culpa habitualis vel q̄si
habituale vicium. s. ad actualē culpā iclinās ꝛ talis ē ori
ginale pctm̄: qđ duplici rōne ꝑt dici culpa: vna est: qꝛ icli
natiuuz ad culpā: ꝛ hāc tāgit Aug. ī auctoritate allegata
ad oppositū questionis: cū ait. ꝙ ꝯcupiscentia est pctm̄:
qꝛ inest illi inobediētia cōtra dn̄atuz mentis: est. n. ꝑnci-
pium desiderioꝝ spūalib⁹ desiderijs aduersantium: alia
rō est: qꝛ est macula ꝛ viciū dehonestās nāꝫ: vñ sic actua-
lis culpa ꝯmissionis mētē dformat sic ꝙ pꝑ eā iuste pe-
na debet̄ aie deformate: sic ꝛ viciū hui⁹ dehonestat ꝛ in-
quinat mēteꝫ: pꝑ qđ penā iuste meretur: sicqꝫ illō vere dr̄
ca.39. culpa: ꝛ hāc rōnē breuiter inuit Aug. li. 2. đ grā xp̄i ꝛ pec-
cato origiali. vbi dicit. ꝙ de⁹ hoīem dānat pꝑ viciū quo
nā dehonestat̄: nō pꝑ nām q̄ vicio nō aufert̄. Si dicas ꝙ
eadē rōne alij habitus viciosi q ex prauis actib⁹ acqrun-
tur in hoīb⁹ essent culpe: ꝓbabilr̄ respōderi pōt: ꝙ ēt illi
vtiqꝫ culpe sunt anteq̄ȝ eoꝝ reatus per pniam dimittat̄:
sicut ꝛ origiale viciū ēt culpa est anteq̄ȝ ꝑ baptismū rea-
tus eiusdē tollat̄: vt patebit ex sequētib⁹: tā. n. per pniaꝫ
q̄ȝ per baptismū absoluit aia a reatu ꝛ decorat̄ grā: ꝑ quā
etiā ꝯ inclinationē viciosam iuuāte deo fortis efficit̄: vt
viciū in illa nō dominet̄: ꝛ iō nec illud post baptismum:
nec ista post pniam sunt culpe: h̄ tñ salua diligētiori dli-
2ᵃ ꝯ beratione sint dicta. ¶ 2ᵃ ꝯclusio. vꝫ. ꝙ pctm̄ originale
est pena culpe. s. culpe actualis ꝑmi parentis: pꝫ expsse ꝑ
ca.5. illud apli ad Ro. 5. per vni⁹. s. Ade inobediētiam pecca-
tores cōstituti sunt multi. i. oēs sui: vt ait glosa. nō pōt āt
intelligi h̄: nisi de pctō origiali: qm̄ non oēs descēdentes
ab Adā sunt peccatores alio pctō q̄ȝ origiali: qꝛ non puu-
li: illi⁹ igr̄ inobediētia meritū fuit origialis peccati ī su-
is: ꝛ illud ē pena inobediētie illi⁹: hoc ēt vult Aug. 2. li. đ
baptismo paruulo. ad marcellū. vbi ait. ꝙ pctm̄ habitās
in mēbris nostris: sic est pctm̄: vt sit pena peccati. Idem
3ᵃ ꝯ etiā vult li. 5. ꝯtra Jul. Ideꝫ ēt dicit magister. dis. 32. ¶ 3ᵃ
ꝯclusio. vꝫ. ꝙ peccatum origiale est cā culpe. ꝓbat̄ aucto
ritate Aug. in ypost. rñsione scđa. ex peccatore Adaꝫ geni
tore suo Caym ꝑmus pctm̄ in vtero mr̄is attraxit ꝛ ter-
tius hō natus est peccator ex vtero eius: mens īterna p⁹
peccato iā captiuata erat a dyabolo. inde ībutus est ī ze-
lum: inde īuidiā habuit ꝛ liuorem: inde nō morum imi-
tatione homicidium: sed volūtate precipitatus admisit.
hinc habet̄ ꝙ ex ꝑmo peccato originalr̄ ex vtero tracto
ꝛ zelus ꝛ īuidia: ꝛ tādē homicidiū perdiderūt: ꝛ h̄ bn̄ in-
dicat illa dictio inde: que vtiqꝫ cāūsalitatis est nota. Itē in-
fra. rñsione. 5. ex pctō origiali dicit processisse adulteriū
atqꝫ homicidiū dauid: vñ cū deflēdo illa diceret dauid.
Ecce in iniqtatib⁹ cōceptus sum: exponēdo dicit Augu.
in ꝑsona dauid: viciū ergo peccati seminatus ꝛ ꝯcep⁹ đ
parētib⁹ sumpsi: ꝑ qđ adulteriū ꝛ homicidiū ꝓpria pec-
cata cōmisi. Ad idē est vna glosa valde expssa exponēs
illud. ego carnalis hō venūdatus suꝫ sub pctō. glosa. i. ꝑ-
cio male volūtatī Ade subiectus pctō. i. ꝯcupiscētie: hāc
eni noīe peccati appellat: vñ oriunt̄ cuncta pctā. i. ex car-
nali ꝯcupiscētia: qcqd. n. peccatoꝝ est ī dictis ī factis ī co
gitationib⁹ nō orit̄: nisi ex mala ꝯcupiscētia que a pecca-
to facta est: ꝛ si consentiēte traxerit atqꝫ illexerit cōcipit
paritqꝫ peccatū: a pctō ergo est. ꝛ pctm̄ nisi frenet̄ gene-
rat: h̄ glosa. h̄ cōfirmat auctoritas apostoli ibidē. o. occa-
sione accepta peccatum. glosa. i. fomes peccati. s. vicium
concupiscentie: qđ ꝛ carnalitas appellat̄: ꝛ h̄ ſꝫ Aug. est
origiale pctm̄ per mādatum operatum est in me oēꝫ cō-
cupiscentiam. glosa. i. omne peccatum.

Quātum ad 2ᵐ articu. vꝫ. qđ est illud qđ vocatur 2ᵘˢ artic⁹
peccatum origiale ē diuersitas opinio-
num: nā venerabilis Ansel. in de cōceptu virginali vult
ꝙ pctm̄ originale nihil aliud est q̄ȝ carētia originalis iu-
sticie cū debito habēdi illam: ꝛ eū multi doctores antiq Ansel.
ꝛ moderni sequūtur. Beatus vero Aug. ī libris diuersis Aug.
vbicūqꝫ de hac mā loquitur per peccatū originale ītelli-
git ipsam carnalē cōcupiscentiā seu fomitem vel viciuz
concupiscibilitatis: per qđ homo īclinatur ad actualiter
cōcupiscendum: vnde li. ꝑmo de nup. ꝛ cōcu. ad Ualeriū
dicit. ꝙ dimittit̄ concupiscentia ī baptismo: nō vt nō sit:
sed vt in peccatū non imputetur: ꝛ postea dicit ꝙ viciuz
ꝑme natiuitatis erat origiale pctm̄: vbi pꝫ expresse ꝓpo-
situm. ¶ Itē li. 6. ꝯtra Jul. ait sic. ego tāq̄ȝ valitudinem ca.28.
malā ex origine viciata īgenitū hoī esse dico viciuz quo
caro ꝯcupiscit aduersus spm̄: ꝛ đ eodē paulo post subdit:
ex isto ꝛ cū isto hoīs malo nasceret̄ homo ꝙ maluz ꝑ se-
ipsuz tā magnum est: ꝛ ad hominis dānationē atqꝫ a re-
gno dei separationē tātum hꝫ obligatiōis: vt ēt si đ parē-
tib⁹ regeneratis trahat̄ nō nisi queadmodum in illis so-
la regnātione soluat̄ atqꝫ hoc vno remedio ꝓposit⁹ mor-
tis a prole pellat̄. Ex quo ēt clarissime pꝫ ꝓpoᵐ. ¶ Iteꝫ ca.15.
primo retrac. cōcupiscētie reatus ī baptismate soluit̄: ſꝫ
infirmitas manet. Cōstat aūt ꝙ solo pctō quis reus est.
igit̄ ante baptismuꝫ cōcupiscētia est pctm̄. Et ideo dicit
glosa ad Ro. super illo. Beati quoꝝ remis. sunt. ꝙ con- ca.4.
cupiscētia vel ꝯcupiscibilitas q̄ dr̄ fomes peccati añ ba-
ptismū culpa ē ꝛ pena: post baptismū aūt pena ē ꝛ nō cul-
pa: ꝛ ibidē ēt expsse dr̄ ꝙ concupiscentia est origiale pec-
catū: sic igr̄ non est dubitādū quin fuerit itētio Aug. cui
etiā ī hoc consonant glose sup eplāꝫ ad Ro. in plurib⁹ ca-
pitulis: viciuz ex origine tractum esse id qđ vocatur ori-
ginale peccatum. ¶ Hanc eius sententiā secutus ē ma-
gister: vt pꝫ in ista. dis. 30. ꝛ sequētibus: in qb⁹ tractat de
ista mā: ꝛ multi etiā antiq ac moderni sequūt̄ doctores:
ꝛ ego liꝫ aliquādo: vbi h̄ mā non directe discutiebatur
dixerim aliqua supponendo oppositam opi. que satis ēt
cōmunis est: sequor tamen eādem sniam. Tum propter

auctoritatem Aug. Tum qꝛ magis cõsona vr̃ verbis apo
ca. 5. stoli: q cũ dixisset ad Ro. per vnũ hominem peccatũ in
trauit in mũdũ: que verba de origiali pctõ itelligẽda eẽ
pꝫ: tã p expositiones sanctoꝝ q̃ per determinationẽ cõ
cilij supius retractatã: ꝛ deide ĩ eodẽ plura alia subiecis
ca. 6. set postea ait. Qui .n. mortui sumus peccato. glo. i baptis
mo quõ viuem⁹ in illo: an ignoratis fratres: qꝛ quicũq; ba
ptizati sum⁹ in xp̃o Jesu in morte ipsi⁹ baptizati sum⁹: ꝛ
seqtur. ita ꝛ vos estimate fratres mortuos qdẽ eẽ pecca
to: viuẽtes aũt deo ĩ xp̃o Jesu dñ̃o nr̃o: nõ ẽ regnet pecca
tum ĩ nr̃o mortali corpore: vt obediatis ↄcupiscẽtijs ei⁹
ex quoꝝ serie verboꝝ inuit cũ: cũ cõcludit: nõ ẽ regnet
pctm̃: de origiali pctõ loq: sicut ꝛ ĩ pmissis verbis constat
eũ fuisse locutũ: ꝛ cũ addit vt obediatis ↄcupiscẽtijs ei⁹:
manifeste sigñat se illud viciũ q hoiem ad ↄcupiscẽdũ
inclinat peccati noie denotare. ¶ Ex quo vt vr̃ satis ap
paret q apostolus ipsaꝫ ↄcupiscẽtiã itelligit eẽ originale
pctm̃: nõ qdẽ p ↄcupiscẽtiã itelligo actũ cõcupiscẽdi: sed
viciũ: qd ẽt dr̃ carnalitas ꝛ langor ꝛ fomes lex q; mẽbro
rũ q̃ paruulũ habile ↄcupiscẽtie facit: adultũ aũt ↄcupiscẽ
teꝫ reddit: vt dicit Ambro. ꝛ ponit̃ ĩ glosa ad Ro. vbi su
pra: ꝛ p magr̃m ẽt recitat̃ in l̃ra. dis. 30. Nec tñ nego: quin
etiã hõ careat origiali iusticia: cui⁹ ẽ debitor ante baptis
mũ. Sed hꝰ carẽtiam nõ dico eẽ originale pctm̃: sed po
tius effcm̃ originalis peccati: queãdmodũ puatio gratie
effectus est actualis peccati mortalis. i. q pp̃ter morta
le peccatũ puat̃ hõ grã: ita pp originale pctm̃ nõ infundit
Dub^m ds aĩe origialẽ iusticiã. ¶ Sꝫ nũc restat dubiũ: q̃. s. res sit
ↄcupiscẽtia ista seu fomes. an. s. sub̃a seu carnis: seu aĩe.
an accidẽs aliqd. Et si accñs. an sit accidẽs extñs ĩ carne.
an existẽs in aĩa: ac ẽt qcqd ipsa sit dubiũ ẽ a quo causet̃.
Solo ¶ Ad hui⁹ solonẽ iuxta doctrinã Aug. vr̃ p̃ esse dc̃m. q
p^m dc̃m ↄcupiscẽtia ista seu fomes nõ est sub̃a corporis: neq; aĩe:
sed q̃litas q̃daꝫ: qd pꝫ pmo p eũdẽ. lib. p̃ de nup. ꝛ ↄcupi
scentia ad val. vbi de ista ↄcu. loquẽs ait. nõ .n. subaliter
manet: sicut aliqd corpus aut sp̃us: sed affectio ẽ q̃dã ma
le q̃litatis: sicut langor. ¶ Jtẽ lib. 6. ↄ Jul. idẽ pluries di
cit eã prorsus negãs subam eẽ. pbatur ẽt rõne: qꝛ si esset
sub̃a esset vel corpus vel aĩa: aut ipse hõ ex vtraq; cõpo
situs. nullũ hoꝝ dari põt. Tuꝫ qꝛ cũ corpus pmi homis
quãdo formatũ pmo fuit fuerit eiusdẽ rõnis ꝛ spẽi: cuius
est cuiuslibꝫ alteri⁹ hoĩs corpus: ꝛ silr anima eius: cũ aĩa
alterius: ꝛ ipse homo cum alijs hoibus: sequeret̃ q ipse
sicut ꝛ nos habuerit origiale pctm̃: qd ẽ erroneũ: ꝛ simi
liter idẽ seq̃ret̃ ĩ hoie xp̃o. qd ẽt erroneũ est. Tũ qꝛ cum
qdlibet pdictoꝝ deũ habeat auctorẽ: a deo eẽt tale pec
2^m dc̃m catũ in nobis: qd nõ est dc̃m. ¶ 2. dc̃m est: s̃m eũdẽ q
cap. 28. est q̃litas extñs in aĩa: vñ ibidẽ ↄ Jul. dixerunt inqt qdã
ph̃i libidinẽ ptẽ animi eẽ viciosaꝫ: ꝛ vtiq; ps animi sub
stãtia est: qꝛ sub̃a est ipse aĩus. Sed ego ipm viciũ q̃ aĩus
vel vlla ps ei⁹ isto mõ viciosa ẽ libidinem dico. vt omni
vicio sanato salua sit tota sub̃a: qꝛ ꝛ illi ph̃i locutione tre
pida mihi vident̃ viciosaꝫ pteꝫ animi appellasse libidi
nẽ: in qua pte est viciũ qd vocat̃ libido: sicut appellat̃ do
ca. xi. mus pro eis q sunt ĩ domo. ¶ Jtẽ lib. 5. ↄ eũdẽ. ait. q p^m
pctm̃ hõ totus impleuit: ꝛ statim subdit: vt ẽ aĩa ꝛ caro
vtrũq; pꝛiter puniat̃: nisi qd nascit̃ renascẽdo emũdet̃:
profecto aut vtrũq; viciatũ ex hoie trahit̃: aut alteꝝ in
altero tãq; ĩ viciato vase corrũpitur: vbi occulto iudicio
legis diuine icludit̃: hic asserit aĩam viciatã: ꝛ certũ ẽ q
loqtur de vicio origiali a quo p baptismũ emũdat̃ q̃uis
sub dubio relinquat: an viciet̃ ex corpe: an ipsa traducat̃
viciata ex viciata aĩa pr̃is. Rõne ẽt idipsum probat̃: qꝛ
sola aĩa subm̃ est culpe: cũ igr̃ pctm̃ originale sit culpa: vt
probatũ est. seqtur q sit aĩa tãq; ĩ subto: hoc ẽt tenet ma

gister in. dis. 31. ¶ 3. dc̃m est. q tale viciũ cãtur in aĩa ex 3^m dc̃m
vicio carnis: seu q̃daꝫ morbida q̃litate quã ex libidiosa
ↄcupiscentia coeuntiũ pentũ caro plis cõtrahit dũ ↄci
pit̃: ꝛ h̃ expsse ponit magr̃. dis. 31. ꝛ probat̃ ẽt auctoritate
Ambro. quã allegat: ꝛ ponit̃ ẽt ĩ glo. ad Ro. 7. ecce inqt p ca. 7.
mi hoĩs corpus corruptũ est per pctm̃: ipsaq; corruptio p
cõditionẽ offensiõis manet ĩ corpe robur tenẽs dine sen
tẽtie date ĩ Adam: cui⁹ cõsortio aĩa maculat̃ pctõ. Jtem
allegat Aug. ĩ de verbis apostoli dicẽs. Uiciũ ↄcupiscẽ
tie est qd aĩa ex carne ↄxit. Rõne ẽt probat̃: qꝛ vel talis
qualitas ↄcreatur aĩe a deo vel acqrit̃ sibi ex actib⁹ eius:
vel causat̃ ĩ ea ex carne: cui adiũgit̃. pmuꝫ nõ põt dici: qꝛ
de⁹ nõ creat aĩam viciosam: nec scd̃ꝫ. qꝛ nullus actus iest
aĩe anteq; in ipsa sit illd viciũ. seu origiale pctm̃. Relin
quit̃ ẽ tertiũ cũ nõ appeat qd aliud rõnabilr̃ possit assi
gnari p cã illi⁹ q̃litatis. ¶ Cõtra ista põt argui. ꝛ pmo p ↄ dicta
hat̃ q hꝰ ↄcupiscentia seu fomes nõ sit aliq̃ q̃litas cau
sata in aĩa: ꝛ pmo p auctoritatẽ apostoli ad Ro. vbi hanc ca. 7.
ↄcupiscentiam dicit eẽ in mẽbris: video inqt aliã legem
in mẽbris meis ꝛc̃. ꝛ paulo post. Scio inqt: qꝛ nõ habitat
in me h̃ est ĩ carne mea bonũ qd dcm̃ est pp̃ter vbũ qd p
misit: sꝫ q habitat ĩ me pctm̃: cũ igr̃ exponẽs quõ in eo
habitat dicat h̃ est ĩ carne mea: pꝫ manifeste q nõ ponit
illud eẽ in aĩa. ¶ 2. pluralitas rerum non est ponenda 2^m
sine necessitate: nulla aũt necessitas ẽ ponẽdi ipsaꝫ: qꝛ oẽꝫ
effcm̃ quẽ expimur ĩ nos possum⁹ saluar̃ sine illa: nã pni
tatẽ ꝛ iclinationẽ ad d̃sideria carnalia: videm⁹ ẽt ĩ brutis:
in qb⁹ tñ nõ dicim⁹ eẽ fomitẽ: aut q̃litatẽ aĩaꝫ iformãteꝫ
ex qua iclinent̃. Jtẽ rebellionẽ appetituũ sine illa salua
re possum⁹: nã appetitui nãle ẽ sensitiuo ferri ĩ d̃lectabi
le sensualr̃: appetitui aũt rõnali nõ: sꝫ poti⁹ hꝫ d̃lectari ĩ bo
no honesto: ꝛ s̃m rõnẽ: ꝛ iõ absq; aliq̃ q̃litate superaddi
ta appetitus appetui rebellaret: nihil aũt aliud experimur
pp qd talis qualitas sit ponẽda. igr̃ ꝛc̃. ¶ Cõfirmat̃ quia Cõfir.
nullus ph̃oꝝ posuit q hõ nasceretur cuꝫ aliq̃ tali quali
tate viciosa que aĩam iformaret: qn imo dixerunt vicia
ꝛ virtutes opib⁹ ꝛ assuefactione in hoib⁹ gnãri: ꝛ tñ que
cũq; nos experimur expiebantur ꝛ ipsi. ¶ 3. posita sola 3^m
absentia iusticie origialis ꝛ grẽ absq; alia q̃litate vicio
sa aĩam iformãte hõ in mala desideria pelleret̃: sicut pꝫ
per Ansel. ĩ de con. ver. vbi dat exẽplum de fera idomita ca. 5.
que ruptis vinculis seuit: ꝛ naui que dimisso gubernacu
lo in periculũ queq; iactat̃. igr̃ non pp̃ter h̃ appet neces
sitas ponẽdi talẽ q̃litatem. ¶ 4. arguit vnus doctor: qꝛ 4^m
nulla forma imediate extñs in anima põt nãliter augeri Adã ĩ 2^a
vel minui sine vitali actu aĩe: sed fomes auget̃ ꝛ minuit̃ lectura
ab alimẽtis corpalib⁹ ꝛ medicinis qbusdã: ex qb⁹ fit p
nior ad carnales ↄcupiscẽtias ẽt absq; vitali aĩe actu: sic
docet expiẽtia. igr̃ ꝛc̃. ¶ 5. idẽ sic sꝫ ph̃ꝫ. 2. ethicoꝝ. oĩa 5^m
que sũt ĩ aĩa sunt passiões vel po^e vel habit⁹: sꝫ fomes nõ
est po^a: qꝛ tũc fuisset ĩ statu inocentie: nec actus seu pas
sio: qꝛ tũc cessante actu cessaret ꝛ fomes: nec habitus: qꝛ
nõ infusus: qꝛ habitũ viciosum de⁹ nõ ifundit: nec habi
tus acquisitus: qꝛ ille p̃supponit actus ex quibus acqri
tur: fomes aũt est in homie ante omnẽ actum suum. ¶ 6. 6^m
sola mala dispositio carnis sine qualitate recepta in aĩa
potest reddere hominẽꝫ pronum ad malum ꝛ ineptũ ad
bonum: sicut dictum est de cibarijs ad libidinẽ puocan
tib⁹ per que vtiq; hõ pnior fieret ad ↄcupiscẽtias ꝛ ine
ptior ad ↄtinẽtiã. Jteꝫ appet in exemplo: si .n. aĩa vni
retur carni preuulnerate mox doleret s̃ꝫ exigentiã vul
neris: cum tñ antea nullus dolor fecisset. Aliud exẽplũ ẽ
de anima vnita corpori taliter disposito: sicut disponit̃
in freneticis ꝛ furiosis: q̃uis nulla frenesis vl̃ furia fuis
set ĩ aĩa statim fureret: ꝛ prona esset ad freneticos actus.

ℨ aliud pᵐ ¶ Zº potest argui ꝯtra aliud. vꝫ. ꝙ talis qualitas causetur in aīa ex carne. ¶ Primo. ꝙ corpus nō pōt agere in spūm: nisi coagēte sensu: vel saltē nō formā spūalem aliā ab actu cognoscendi ꝛ appetēdi: talis aūt nō est fomes.
2ᵐ ¶ Zº: qꝛ si causaretur ex forma existente in carne illa ēt aucta augeretur ꝛ minuta minuerēt: ꝛ sic totalr posset i hoīe tolli fomes nālr: vel ēt per artē medicine ꝙ nō est dōm.
3ᵐ ¶ 3º: aut talis qualitas carnis īficiens aīam fuit in pmo hoīe añ pctm: ꝛ hō nō est dōm: qꝛ tunc sequerēt ꝙ infecta fuerit eiꝰ aīa ante pctm: qd̄ est falsum: aut fuit in eo tantū post peccatū: ꝛ tūc q̄rendum est: que fuit illius cā: non. n. deus cū ipse nō īmediate causet viciū ī aīa: neqꝫ aliqd vicij necessario: ꝛ nālr causatiuū: nec mala voluntas hoīs peccātis: qd̄ magis videretur: qꝛ eadē rōne glꝫ alius homo suo malo volūtatis actu posset ꝓpriā carnē inficere causando aliquā silēꝫ q̄litatem: qd̄ nō vr̄ dōm.
4ᵐ ¶ 4º: aut talis qualitas causatur in carne prolis ex sili qualitate existēte in carne matris: aut ex q̄litate exn̄te ī semine alteriꝰ vel vtriusqꝫ parētis: nō pōt dici pmum: qꝛ sequerēt ꝙ ꝯceptꝰ p miraculum absqꝫ ꝯiūctione maris ꝛ femine ꝯheret origiale: cuiꝰ oppositū dicere oēs sancti vident̄: nec scdm: qꝛ esto ꝙ ī semīe aliqua talis qualitas esset: tot tn̄ trāsmutationibꝰ transmutat̄ anteq̄ꝫ sit corpꝰ prolis formatū: vt nulla talis qualitas videat̄ posse ī prolis corpore remanere.
Ad pᵐ ¶ Ad pᵐ dōm sꝫ Aug. li. ꝯ nup. ꝛ de ꝯcu. ꝙ carnē appellauit apl's illā aīe nām: vbi ē morbidus qdam carnis affectus nō ipiam corporis ꝯformationē: ꝛ li. 5. ꝯtra Iul. dic̄ ꝙ aīe cupiditates ꝓpterea carnis dicūtur: qꝛ scdm carnē aīa cōcupiscit: cū sic ꝯcupiscit: vt ei spūs. i. ea ps eiꝰ melior ꝛ supior debeat repugnare.
capº 20.
Ad 2ᵐ ¶ Ad scdaꝫ dōm ꝙ minor est falsa: ꝛ qd̄ dr̄ de pronitate brutoꝝ nō valꝫ. qꝛ pari mō possꝫ dici ꝙ viciosi habitus nō acquirūt̄ ī aīa qbꝰ hō fit pronus ad actus viciosos qd̄ scdm oēs est falsum: ꝛ pꝫ assumptū. qꝛ videmus ēt bruta aliq̄ eē prona ad luxuriā: aliqua ad irā: q̄dā ad deceptionem ꝛ astutiā: ꝛ q̄daꝫ ad edacitatē: ꝛ sic de alijs actibꝰ similibꝰ hīs: ad quos īclinant̄ hoīes habitualr viciosi: ꝛ tn̄ in brutis tales habitus in aīa nō ponunt̄. dōm igr̄ ꝙ sic tales ꝓnitates alijs aīalibꝰ insunt a nā: hoībꝰ aūt p vicia nām deprauātia: sic ꝛ talis carnalis ꝓnitas cōgenita hoī non sibi p nām ꝯuenit: sed per viciū. ita vt ēt quātū ad hō non per nām: sꝫ p viciū ꝯparēt̄ hō iumētis: ꝛ filijs eis factus itelligat̄. Qd̄ ꝯfirmat̄ exp̄sse per Augu. li. 2. de gra xp̄i ꝛ peccato origiali. vbi ait. si hō ī honore positus ꝛ nō intelligēs cōparat̄ pecorībꝰ eisqꝫ silis fit: nō tn̄ vsqꝫ adeo fit: vt pecus fit. cōparat̄ nāqꝫ per viciū nō p nām: nō pecoris vicio: sꝫ nāe. tāte nāqꝫ excellētie est in cōparatione pecoris hō: vt viciū hoīs nā sit pecoris. ¶ Ad ꝯfirmationē pmā. Ad id qd̄ addit̄ ꝺ rebelliōe appetituū: dōꝫ ꝙ absqꝫ q̄litate supaddita nō eēt rebellio q̄leꝫ experimur. vꝫ. cuꝫ pronitate ad delectabile sm sensuꝫ ꝛ difficultate ad oppositū. ¶ Ad confirmationem dōm ꝙ phi vtiqꝫ hāc pronitatem experiebant̄ ꝛ cōgenitam nobis fassi sunt: sicut in. 4. li. ꝯ Iul. probat Aug. ex dictis Platonis: ꝛ ēt Tullij de repu. vbi li. 3. dicit hoīem editū aīo ad libidines ꝓnum: sed vt subdit Aug. iste Tullius rē vidit. cām nesciuit: latebat eni euꝫ cur eēt graue iugum sup filios Adam: qꝛ sacris lr̄is non eruditus ignorabat origiale peccatū. Et infra. idem de oībꝰ phis gnāliter. Quid inquit illi didicerāt: ꝛ qd locuti fuerāt de pmo hoīe Adaꝫ ꝛ eiꝰ cōiuge de pma eoꝝ ꝑuaricatione ꝛc. ꝛ seqtur. haruꝫ lr̄arum atqꝫ huiꝰ veritatis exptes: qd de hac re sape potuerūt: vn̄ dico ꝙ qꝛ nō cognouerunt aliquē hominem aliquādo fuisse sine tali carnali libidie ꝛ ꝓnitate nō cognouerunt ex aliquo accidēte vicioso talē ꝓnitateꝫ animis hoīum inesse.
c. penul.
caº 36.
caº 47.

Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ quāuis homo carēs grā ꝛ originali iusticia absqꝫ alia q̄litate viciosa haberet̄ in mala desideria: verisimile tn̄ est ꝙ non oēs sic vlr determinate ad passiones ꝯcupiscētie ex origie iclinarent̄: nisi aliqd viciū spāle cōgenitū esset cuilibet: incitans ad eiusmodi desideria. ¶ P. ꝙ vltra carētiaꝫ origialis iusticie tale viciū sit congenitū satis indicat illa parabola vulnerati q non solum fuit gratuitis spoliatus: sꝫ ēt ipositis plagis in nālibus vulneratus: qd̄ nō videt̄ bene posse intelligi: nisi per plagam vicium nām inficiens capiamus.
Ad 4ᵐ ¶ Ad 4ᵐ dicendum. quicqd sit de maiore pōt negari minor: ꝛ qꝛ dicitur ex aliquibus medicinis ꝛ alimētis hoīem fieri promtiorem: dicēdum ꝙ hoc non est: qꝛ ex eis īmediate intendatur fomes: sed qꝛ ex eis causantur vel intenduntur alie corporales qualitates: quibꝰ etiam coadiuuantibꝰ aīa trahitur ad similes passiōes: sicut ꝛ p augmentum fellis aut colere factilius ꝛ vehemētius hō iracundus incitatur ad iram: ꝛ tn̄ habitus iracūdie non auget̄ īmediate per tales corporales qualitates: aut eorum extrinsecas causas absqꝫ vitali aīe actu: ꝛ ex hoc ēt pꝫ defectus argumēti: qꝛ sili modo ꝓbaret̄ ꝙ in aīa non eēt habitus iracūdie aut luxurie vel accidie: aut aliquis alius iclinatiuus ad passiōes: ad quas ēt per corporalia alimēta experimur nos magis disponi: qd̄ tamen falsuꝫ est sm oēs.
Ad 5ᵐ ¶ Ad 5ᵐ dicenduꝫ. ꝙ est habitus non a deo infusus: nec ex operationibus aīe: cui inest acquisitus. sed ex feda qualitate carnis gnātus: ꝛ talem habitum phus non cognouit: iō eius auctoritas in hac parte non est pōderanda: sicut etiam de alijs supra tactum est: ꝛ pulchre de hoc loquitur Aug. cōtra Iul. li. 4.
Ad 6ᵐ ¶ Ad 6ᵐ dicēduꝫ. ꝙ quicquid sit de alijs malis pronitatibꝰ hominis: ꝛ qcquid etiam foret possibile per dei potētiam de istoꝝ facto tamē talis pronitas nō est ex sola mala carnis dispositione: nec ex aliqua etiā dispositiōe carnis possibili nāliter ꝓuenire ex cibis: aut alijs alterantibꝰ rebꝰ: ex qbus cōiter ī hoībꝰ dispōnes ꝛ ꝯplones corpoꝝ variāt̄: ꝛ hꝰ cui dēs ꝓbatio ē: qm̄ cū q̄libetcūqꝫ corporalibꝰ dispōnibꝰ: ꝛ quātūcūqꝫ diuersis vel ꝯrijs stat pronitas ista: vn̄ cū tali glꝫ nālr ꝯceptꝰ nascit̄: ꝛ ī nllo donec mōtali viuit ī corpe: nisi p gratuitū ac singulare bn̄ficiū dei ꝯsumit̄: si tamē ī aliquo cōsumat̄.
Ad alia ¶ Ad alia qbus arguitur. ꝙ talis qualitas nō causetur in aīa ex carne.
Ad pᵐ ¶ Ad pmū cū dicit̄. ꝙ corpus non pōt agere in spūm non coagente sensu dōm hō esse falsum: intelligendo simplr de qualibet actione: q̄uis difficile ꝛ forte ipossibile sit in aliquo dare instātiā: nō iō tamē hō negandū est cum: ꝛ sancti hoc dicant: ꝛ oppositum non possit sufficienter probari.
Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵐ absqꝫ assertione temeraria. dico ꝙ illa qualitas carnis ex qua causatur fomes in aīa nō augetur nec minuit̄ essentialr in homine: qꝛ sicut nō est gnābilis ex aliqbꝰ corporalibꝰ qualitatibꝰ: nisi ex his que in semīe ex feruore coytus: ꝛ ardēti libidīe causant̄: sic nō est ex alijs augmentabilis: nec ex eaꝝ ꝯrijs minuibilis.
2 ¶ Zº dico. ꝙ qcqd sit: ꝺ illa tn̄ fomes q ē ī aīa nō minuit̄ actione quarūcūqꝫ corporalium q̄litatum: vn̄ de hō loquens Aug. li. 5. ꝯ Iul. aliē inquit sunt reꝝ corporaliuꝫ q̄litates que secū a ꝯrijs temperant̄: ꝛ aliē sunt aīe cupiditates q̄ ꝓpterea carnis dicunt̄: qꝛ scdꝫ carnē aīa ꝯcupiscit ꝛc. vt supra allegatū ꝛc. ꝛ seqtur. deīde ista vicia nō medicos vllos corpoꝝ q̄rūt: sꝫ grā xp̄i mediāte causant̄ pus vt reatu nō teneāt ꝛc. ex quo clare pꝫ ꝺ origialibꝰ vicijs eū loq.
capº 20.
Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵐ dōꝫ. talē qualitatē nō fuisse ī hoīe añ pctm: sed post cū querit̄ a q̄ fuit cāta: rn̄det qdā doctor ꝙ ex cibo vetito quē comederūt: alterauit eiꝫ: ꝛ quasi intoxicauit carnem eorum ad corruptionē miserā quā nūc sentimꝰ: hec responsio stare
Adā f 2ª lectura

ca. 37. non pōt: nā expresse est ꝯ Augu. lib. 4. ꝯ Jul. qui Juliano sic arguēti si i fructu ligni illi⁹ hec fuit libido. s. c̄aliter a deo facta mōstrat: ac ꝑ hoc bona quoq; ipsa defenditur ait Augu. Sꝫ respōdet ēt nō in fructu ligni fuit libido ꝛ subdit: absit. n. vt de⁹ de ligno bono cuicūq; etati illoꝝ boiū quocūq; tpe beneficiū tale ꝯferret: vt hērent i mēbris aduersariā ꝯ q̄ pudicitiā dimicaret. Rn̄deo igitur fm̄ sniaꝫ eiusdē ypoti. respōsiōe. 4. q̄ ex flatu illi⁹ venenosi serpētis i quo dyabolus illos tētauit caro illoꝝ deo se ꝑp ipsoꝝ inobediētiā seu pctm̄ ab ipsoꝝ custodia auertente seu eos nō ꝑseruāte: sicut si nō peccassent ꝑseruassꝫ tali mala q̄litate ifecta ē: nec miꝝ: cū ēt ex sibilo quorūdā serpētū. vt ibi dic̄ Aug. aliq̄n boies afflati subito itereant: aliq̄n ad interitū grauiter vrgeant̄. Et iō h̄ snia ꝑ eū fuit dclarata: iferi⁹ subdit Aug. post pctm̄ vero: vt iā superi⁹ disputatū ē sibilo venenosi serpētis: cui⁹ calidis dcepti sūt blādimētis hāc iquietā ꝛ mortiferā pestē eorū corpora ꝯceperūt: ꝛ ꝑ legitimū vsūꝫ postea q̄ d paradiso piecti sūt i posteros trāsmiserūt.

Ad 4ᵐ ¶ Ad 4ᵐ dōm. q̄ ex q̄litate exn̄te i semie iux̄ illō Job. Quis pōt facere mūdū de imūdo ꝯceptū semie: nec valꝫ q̄ dr̄ d multiplici trāsmutatiōe semis: q̄ꝛ ꝑ nullā trāsmutationē nālē illa q̄litas tollitur: sicut ex dictis supra satis patere potest.

3ᵘˢ artic⁹ **Quātum** ad 3ᵐ arti. an. vꝫ. in vno boie sit vnum tm̄ originale pctm̄: licꝫ fuerit op. magnorū doctorū. s. ꝑpositiui ꝛ altisiodoreñ. q̄ nō vnū tm̄: sed plura originalia pctā sūt i vno boie: teneo tn̄ cū magro in dis. 33. q̄ expsse dicit q̄ vno tm̄ ꝛ nō plib⁹ peccatis puuli obligati sūt: ꝛ eū cōiter alij doctores sequunt̄. ꝑ hac pte

ca. 48. ꝛ 51. ēt expsse vr̄ eē Aug. i ench. pōt ēt ꝑbari rōne: nā vt pꝫ ex dictis originale pctm̄ nō ē aliō q̄ carnalis illa ꝯcupiscētia quā pueri aia ꝯtr̄it: cū ꝯiūgit̄ carni ifecte: sꝫ n̄ sūt ples tales ꝯcupiscētie i codē. igr̄ nec plura origialia pctā. ꝛ si dicat̄ q̄ ꝯcupiscētia ē nomē gnāle ꝯtinēs sub se plures species vicioꝝ ꝛ ꝯcupiscētiaꝝ: sic̄ carnis ꝯcupiscētiā: ꝯcupiscētiā oculoꝝ ꝛ supbiā vite: dōꝫ q̄ licꝫ ita sit: nō tn̄ q̄libꝫ ꝯcupiscētia: sꝫ ꝯcupiscētia carnis tm̄ q̄ ꝛ alio noie appropriate dr̄ libido ē viciū illō: qō dr̄ pctm̄ originale: q̄ꝛ illa tm̄ ē cōis omni ꝑ eā nascēti: nō. n. aliud aliqō viciū ꝯtrit̄ ex ꝯceptiōe a q̄libꝫ boie: ab hac āt nullus ꝯcupiscentialr̄ ꝯcept⁹ venit imunis: h̄ ēt fauet q̄ vbicūq; ꝯ pelagianos Aug. disputat d originali pctō inuit manifeste ꝯcupiscētiā istā carnalē eē quaꝫ dic̄ originale pctm̄. Attestat̄ q̄ꝫ huic q̄ i his mēbris singulr̄ post trāsgressionē pmoꝝ parētū indecēs mot⁹ appetit ꝑ q̄ spālr̄ carnalis libido suū exit i

ꝯ dicta actū. ¶ Sꝫ ꝯ hoc pt argui. pmo. q̄ꝛ dcm̄ ē i tertia ꝯne pmi art. ꝑ vnā glosaꝫ ibi allegatā: q̄ ex ꝯcupiscētia q̄ ē originale pctm̄ oīa alia bois pctā ꝑueniūt: h̄ veꝝ nō eēt sic determiate sumēdo ꝯcupiscētiā: q̄ꝛ nō oīs act⁹ malus ex

2ᵐ vicio tali gnāt̄. ¶ 2⁹ ꝑ rōnes tenētiū originalia eē plā: vna ē ex auctoritate ꝑphete. d. pluralr̄. Ecce in inīqtatibus ꝯceptus sū ꝛ i pec. cō. me. alia ē ex q̄dā glosa sup nūi qtē dic̄ q̄ septē sunt fomites: vbi loqtur de. 7. carnalib⁹

Ad pᵐ vicijs ad q̄ pnus ē hō ab adolescētia sua. ¶ Ad pᵐ dōm. q̄ nō ē itelligēdū oē pctm̄ imediate ex vicio originali nasci: sꝫ mediate vl̄ imediate: nā vt supra dcm̄ est: ꝑp hō viciū qō aia ꝯtrit pūat̄ ipsa tā grā q̄ originali iusticia: qb⁹ pri-

Ad 2ᵐ uata nō valꝫ resistere tētatiōib⁹ pctōꝝ. ¶ Ad 2ᵐ rn̄det

ca. 48. magr̄ ex dicto Augu. i ench. q̄ ibi psalmista vtit̄ plurali nuō ꝑ singulari: sic̄ ꝛ i exod. scribit̄ fecerūt sibi deos aureos: cū vnū vitulū fecerūt. Huic soluni: fauet ēt glosa

ca. 4. ad Ro. 4. q̄ illō. beati quoꝝ remisse ꝛc̄. exponit singulr̄

Ad 3ᵐ .i. originale pctm̄. ¶ Ad 3ᵐ dōꝫ. q̄ nō oīs fomes ē originale pctm̄: sic̄ ēt nec oīs fomes trahit̄ ex origie: n̄. n. puto quēlibet boiē q̄lꝫ viciū h̄re cū nascit̄. nec op̄ᵐ dic̄ glo. illa.

Quantum ad art. 4. vtꝝ. s. origiale pctm̄ tollat̄ in baptismo: pꝫ iā aliq̄liter ex qbusdā dictis i art. 2⁹. q̄ aliq̄ mō tollr̄: ꝛ aliq̄ mō manet post baptismū: nā tollr̄ q̄ ad reatū: nō tollr̄ āt quo ad eēntiā: h̄ ē qō viciū illō siue q̄litas illa q̄ dr̄ ꝯcupiscibilitas: ꝛ est añ baptismū origiale pctm̄ manet qdē fꝫ eēntiā suam ēt post baptismū: nō manet āt quo ad reatū. i. nō ꝑ eā est hō post baptismū re⁹ dānatiōis eterne: sicut erat añ baptismuꝫ. 4ᵘˢ artic.

Et iō dic̄ Aug. li. 2. d grā xp̄i ꝛ pctō originali. Obesset ista ca. 38. carnalis ꝯcupiscētia ēt tm̄mō q̄ iesset: nisi peccatoꝝ remissio sic pdesset: vt q̄ i eis ē: ꝛ nato ꝛ renato: nato qdē ꝛ inesse ꝛ obesse: renato āt iesse qdē: sꝫ nō obesse possit. Intātū. n. obest natis: vt nisi renascant̄ nihil possit pdesse: si nati sūt d renatis: manet qppe i prole: ita vt reaꝫ faciat origis viciū ēt si i pente reatus eiusdeꝫ vicij remissione ablutus ē peccatoꝝ. Itē li. p d nup. ꝛ ꝯcupiscētia: vt superi⁹ allegatū ē: dimitti̇t̄ inqt i baptismo ꝯcupiscētia: non vt nō sit: sꝫ vt i pctm̄ nō iputet̄: ē igr̄ ꝛ i baptizato originalr̄ ꝯcupiscētia seu fomes: sꝫ ipa nō ē in eo pctm̄: ac ꝑ hoc ꝑprie loquēdo d pctō. s. ꝑ culpa: nec ipe baptizat⁹ hꝫ originale pctm̄: h̄. n. ē nō h̄re pctm̄ nō reuꝫ eē peccati: vt dicit

Cōfir. ca. 7. Aug. ibidē. ¶ Cōfirmat̄ h̄ ēt ꝑ eūdē li. 2. ꝯ Jul. vbi dic̄ q̄ in baptismate fit oīum remissio peccatoꝝ: ꝛ cū baptizatis q̄si ciuile bellū iterioꝝ remanet vicioꝝ: nō. n. talia sūt inqt vicia q̄ iā. s. post baptismū pctā dicēda sint: si ad illicita opa spm̄ ꝯcupiscētia nō trahat: añ baptismū igit̄ originale viciū pctm̄ erat: post baptismū āt si ē: nō tamē ē pctm̄ accipiēdo ꝑpe pctm̄. s. ꝑ culpa: ꝛ h̄ ēt cōcordat vni glose supi⁹ scdo arti. allegate: dic̄ ēt frequēter Aug. ꝛ magister ēt q̄ pctm̄ originale i baptismo trāsit reatu ꝛ rema

ca. 31. net actu: quō āt itelligēdū sit trāsire reatu: pꝫ ex dictis: sꝫ quō dicat remanere actu: ipe Aug. exponit li. 6. ꝯ Jul. sic dicēs actu manet nō qdē abstrahēdo ꝛ illiciēdo mētem eiusq; ꝯsensu ꝯcipiēdo ꝛ pariēdo pctā: sꝫ mala qbus mēs resistat dsideria ꝯmouēdo. Ipse qppe mot⁹ act⁹ ē ei⁹ q̄uis mēte nō ꝯsentiēte desit effcūs. Inest. n. boi malū: ꝛ pter istū actū. i. pter hūc motū: vn̄ surgit h̄ mot⁹ quē motū dicim⁹ dsideriū: n̄. n. sp ē dsideriū ꝯ qō pugnem⁹: sed si tūc nō ē q̄n nō occurrit qō ꝯcupiscat̄ siue aio cogitātis: siue sēsibilib⁹ corpis fieri pt: vt insit q̄litas mala. sꝫ nulla sit tētatiōe ꝯmota: sic̄ inest timiditas hoi timido: ꝛ q̄n n̄ timet. ¶ Nōnᵐ ēt ē: q̄ ēt q̄ ad eēntiā talis q̄litas nō manet integra: q̄n imo ei⁹ eēntia aliq̄lr̄ diminuit̄ i baptismo. vt pbat magr̄ i. 32. dis. auctitate Aug. i d baptismo puulorū. li. p. ꝛ iō cū dico q̄ nō tollit̄ q̄ ad eēntiā itelligo q̄ non totalr̄ tollit̄: sꝫ remanet ps ei⁹: vnigenea tn̄ toti ꝛ pti q̄ ꝑ baptismi graꝫ tollit̄. Solo hui⁹ articuli pmissa: quō. s. tollat̄ pctm̄ originale ꝑ baptismuꝫ trahit̄ ex vbo illo apl̄i ad

ca. 8. Ro. nihil ḡ nūc dānatiōis ē his q̄ sūt i xp̄o Jesu q̄ nō fm̄ carnē ambulāt: vbi glosa: ꝛ si lex i mēbris coꝝ repugnat legi mētis tn̄ nihil dānatiōis ē: q̄ꝛ ꝑ graꝫ baptismatl̄ ꝛ lauacrū regnōnis solut⁹ ē: ꝛ ipe reat⁹ cū q̄ eras nat⁹: ꝛ qcqd antea ꝯsensisti male ꝯcupiscētie: siue cogitatione: siue locutiōe: siue actiōe. Dis ēt ꝯcordat magr̄ ꝛ Hug. d sacra.

ca. 37. Ad argᵐ pnci. q. ca. 13. lib. p. par. 7. ¶ Ad arg. q. cū p pbat̄ pctm̄ originale nō eē culpā: q̄ꝛ oīs culpa ē volūtaria dōꝫ ē fꝫ Augu. p retrac. q̄ h̄ ē veꝝ d ea culpa: q̄ ita ē culpa: q̄ n̄ ē ēt pena culpe ꝛ eādē sniaꝫ ponit. c. 15. Nūc āt pctm̄ origiale: vtiq; ēt pena ē culpe: vt supra dcm̄ ē. Aut fꝫ eūdē i eisdē capl̄is pt rn̄deri. s. q̄ oīs culpa ē volūtaria vl̄ i se vl̄ i sua cā: pctm̄ āt originale: ꝛ si fꝫ se n̄ ē volūtariū: sua tn̄ cā. s. actuale pctm̄ ade fuit volūtariū. ¶ Ad aliō q̄ p⁹. q̄ n̄ ē pena: q̄ꝛ vl̄ eēt isti

Ad 2ᵐ cta ꝑ clpa ꝑpa vl̄ ꝑ culpa pmi parētl̄. dico q̄ ꝑ clpa pmi parētl̄: ꝛ cū dr̄ q̄ n̄ ifligit̄ alicui boi pena ꝑ culpa alteri⁹

ca. 45. dōꝫ ē h̄ eē flm̄: sic̄ bn̄ ꝑbat ex sacra scrip. Aug. li. 6. ꝯ Jul.

¶ Ad auctoritatem vo ꝓphete dōm ꝙ sicut ibidē dicit
Aug. ⁊ pulchre probat: illa ꝓmissio itelligēda ē esse testa-
mēti noui ⁊ spūalis hereditatis ad alteꝝ seculū ptinētl.
vñ ꝗ ante baptismū qñ adhuc pertinet ad vet⁹ testm̄ ini
quitatē portat pn̄s: sic ꝙ ē reus dānatōis eterne: ꝑ baptis
mū regeneratus i xp̄o ⁊ adnumerat⁹ filijs grē ⁊ noui te-
stamēti ab illo reatu liber efficit̄. Jō Aug. ait. Carnalis
gnō ēt populi dei ptinēs ad testm̄ vetus qd i seruitute ge
nerat parētū pctis obligat filios: spūalis āt gnō: sicut he-
reditatē: ita penaꝝ atq; ꝑmioꝝ cominatiōes ꝓmissiōes-
q; mutauit: ⁊ paulopost ad idē. Jn hoc igr̄ testamēto no-
uo: ꝑ sanguinē mediatoris deleto paterno cyrographo i-
cipit homo paternis debitis non esse obnoxius renascē-
do qui nascendo fuerat obligatus.

¶ Di. XXX. XXXI. XXXII. ⁊ XXXIII. Q̄ō. II.

Ecūdo circa eādē mām ꝺ pecca-
to origiali: q² cōiter tenet̄
ꝙ traducit̄ i oēs homies vtriusq; sexus
parētū cōmixtiōe nascētes: nec ē dubiū
apud doctores de aliq̄ an ab hac lege sit
exēptus: nisi de gloriosa v̄gine mr̄e dei:
p^m ideo quero. vtꝝ ipa fuerit ꝯcepta cū pctō origiali. ¶ Et
arguo ꝙ nō. ꝑmo ex auctoritate Aug. i de nā ⁊ grā. d. Cū
de peccatis agit̄ nullā de ea volo hr̄e questionem: ⁊ loqt̄
de mr̄e dn̄i: h aūt non ob aliud dixit: nisi q² firmiter te-
2^m nuit nullū oino i ea fuisse peccatū. ¶ 2°. ex auctoritate
ca°. 18. Ansel. i de concep. vir. d. Nempe decens erat. vt ea puri-
tate q̄ maior sub deo neqt itelligi virgo illa niteret. Sꝫ
constat ꝙ si contraxisset originale maior puritas sub ꝺo
puritate illi⁹ nō solum itelligi: sed ēt esse posset. s. puritas
3^m taꝫ ab origiali q̄ȝ ab alijs. ¶ 3°. si fuisset cōcepta i origiali
nō posset licite de sua ꝯceptiōe festū i eccl'ia celebrari: qd
nō ē dōm: cū multe ecclīe iā antiquata ꝯsuetudie illō sū-
ma veneratōe cōcelebrēt. ꝯsequentia pꝫ cū ꝓ nullo pec-
catore ꝓ tp̄e quo peccator ē sit festū celebrādum: fuisset
aūt beata virgo peccatrix originali peccato.

cap. 5. Ad oppositum ad ro. 5. ꝑ vnū hoīem peccatū
itrauit i q̄ oēs peccauerūt. Et
Leo papa i ser. ꝺ natiuitate dn̄i ait. de ipso: ꝙ sicut nullū
a reatu libeꝝ repit: ita saluādis oīb⁹ venit: reatus aūt ꝑ-
supponit ꝓ pn̄ti vel ꝓ pterito origiale peccatū in illo.

Jn hac. q. tres erūt arti. ꝑm⁹. an ipsa v̄go beata
fuerit ꝯcepta cū origiali peccato. Se-
cūdus. an fuerit nata cū origiali pctō. Terti⁹. an vnq̄ȝ i
vita ista fuerit extict⁹ totalr̄ i ea fomes origialis peccati.

p⁹ artic⁹ De primo q² nō q̄rit̄. an fuerit possibile eā cōci-
pi sine tali pctō: Sꝫ an de facto fue-
rit sine illo ꝯcepta: cū de hoc ꝑ humanā rōnē certitudo
hr̄i nō possit. in hac pte id poti⁹ tenēdū mihi vr̄. qd magl
ꝯsonū est sacre scripture ⁊ dictis sanctoꝝ. ⁊ iō absq; ꝑiu-
dicio melioris sn̄ie: ⁊ salua sp reuerētia matris dei. dōm
p^m mihi vr̄ eā fuisse cū origiali pctō ꝯceptā. ¶ Ad h āt ꝑmo
moueor: q² scriptura vbicūq; de h loqtur vl'ꝫ de oīb⁹ si-
ne exceptione ꝓfert sn̄iam: ⁊ ab oīb⁹ expositorib⁹ vl'r de
oībus nāli mō nascētib⁹ itell'r: ex quo seq vr̄ ꝙ aliquē in-
Cōfir. de excipe sit sacre scripture ꝯdicere. ¶ Cōfirmatur per
Aug. i de ꝑfec. iusticie circa finē dicētē sic. Quisq̄s ḡ fuis-
se vel eē i hac vita aliquē hoiēꝫ vel aliquos hoīes putat
excepto vno mediatore dei ⁊ hoium: qb⁹ necessaria non
fuerit remissio peccatoꝝ ꝯrius est diuine scripture: vbi
apl's dicit. per vnū hoīeꝫ peccatū itrauit i mūdū: ⁊ ꝑ pec-
catū mors: ⁊ ita in oēs hoīes ptrāsijt: in quo oēs peccaue-
runt: certū ē āt ꝙ h verba apostoli ſm oēs itelligēda sūt
de pctō origiali: remissio āt peccati ꝑsupponit pctm̄. igit̄
si cuilibꝫ fuerit necc'ia remissio origialis peccati qlꝫ ip̄m

ꝯtrit. ¶ 2°. moueor ex dictis alioꝝ sanctoꝝ ꝗ expresse ea 2^m
dixerūt ex qb⁹ h de necessitate iferi: vñ sic recitat Aug.
2°. li. de grā xp̄i ⁊ pctō origiali. btūs Ambro. sup Lucam ca. 39.
ait. solus. n. ꝑ oia ex natis de femina scūs. d. Jesus ꝗ ter-
rene ꝯtagia corruptibile imaculati ptus nouitate nō sē-
serit ⁊ celesti maiestate depulerit. Si āt ipse solus. igitur
nullus ali⁹: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec beata mr̄ ei⁹. Jtē idē sup Jsa. vt
ēt recitat ibidē Aug. loquēs ꝺ xp̄o. de spū sancto ingt na-
tus abstinuit a pctō: oīs. n. hō mendax ⁊ nemo sine pctō
nisi vnus de⁹. seruatū ē ḡ vt ex viro ⁊ muliere. i. ꝑ illā cor
poꝝ cōmixtionē nemo videat̄ exps eē ꝺlicti. Qui āt ex-
pers delicti: expers ēt hui⁹ ꝯceptiōis. Ex ꝑma pte aucto-
ritatis: cū ait. nemo sine pctō nisi vn⁹ de⁹: manifeste ifer-
tur ꝓpo^m: ⁊ silr̄ ex scd'a. cū cōstet ꝙ beata v̄go nō fuit ex-
pers ꝯceptiōis q̄ ē ꝑ cōmixtionem mulieris ⁊ viri. ¶ P
Aug. li. ꝑ de nup. ⁊ ꝯcu. dic̄ ꝙ iō xp̄s nō ꝺ concubitu nasci
voluit: vt hinc ēt doceret oē qd ꝯcubitu nascit̄ carnē esse
peccati qñ qdē sola q̄ nō īde nata ē nō fuit caro peccati.
¶ Ampli⁹ lib. 5. ꝯ Jul. negātē paruulos ꝯhere originale capi°. 36.
pctm̄ ait. Si sine dubio caro xp̄i nō ē caro pcti: sꝫ similis
carni pcti: qd restat vt itelligam⁹: nisi ea excepta oēꝫ reli
quā humanā carnē eē pcti: ⁊ paulopost subdit. Ceterum
corp⁹ xp̄i idē dcm̄ eē i siltudie carnis peccati: q² oīs alia
hoiuꝫ caro peccati ē: q̄sq̄s negat: ⁊ carnē xp̄i ita ꝯpat car-
ni nascētiū ceteroꝝ hoium: vt asserat vtrāq; eē puritatis
eq̄lis: detestādus hereticus iuenitur: nec vr̄ posse dici ꝙ
ipē itelligat solū de eo ꝗ asserit oiuꝫ alioꝝ hoiuꝫ carneꝫ
eē eq̄lis puritatis cū carne xp̄i: sꝫ vt pꝫ ex premissis. s. ꝙ
illa sola ē excepta humana: oīs reliq̄ caro ē peccati: mani-
feste colligit̄ ꝙ itelligit de eo ꝗ asserit aliquā aliam hu-
manā carnē eē eq̄lis puritatis cū carne xp̄i: ⁊ loqtur de-
terminate de puritate ab origiali pctō. ¶ Et ꝯfirmat̄ istō Cōfir.
euidenter ꝑ eūdē. io. sup gen̄. dicētē sic. Proinde corpus ca°. 23.
xp̄i q̄uis ex carne femine assumptū ē que de illa carnis
peccati ꝓpagine ꝯcepta fuerat: Tamē q² nō sic in ea ꝯce-
ptū ē: quo fuerat illa ꝯcepta: nec ipsa erat caro peccati: sꝫ
similitudo carnis peccati: vbi clare appet eū sensisse car-
nem beate virginis fuisse carnē peccati: ac per h ſꝫ ipsū ꝗ
oppositū asserit hereticus iuenit̄. Jtē de fide ad pe. q² si- ca°. 2.
ne libidie ingt nō est parētū ꝯcubit⁹ ob h folioꝝ ex eorū
carne nascētiū nō pōt sine pctō eē ꝯceptus: sꝫ ꝯstat ꝙ nec
beata v̄go: nec aliqs hō ali⁹ ꝑter xp̄m ꝯcept⁹ ē sine cōcu-
bitu parētū. igr̄ ſꝫ Aug. tā ipsa q̄ȝ qlibꝫ ali⁹ a xp̄o ꝯcept⁹ ē
cū originali pctō: ⁊ ifra. tradēs hoc ꝓ q̄daꝫ regula fidei. ca°. 32.
ait. firmiter tene ⁊ nullaten⁹ dubites oēꝫ hoīem ꝗ ꝑ cō-
cubitū viri ⁊ mulieris ꝯcipit̄ cū origiali peccato ipietati
subditū morti subꝫ: ⁊ ob h nā ire filiū nasci. ¶ Hoc idē Rō
ꝓbat̄ rōne: fundata tn̄ i auctoritatib⁹. q² si beata v̄go nō
fuit ꝯcepta cū origiali pctō: ḡ xp̄s nō fuit mortuus ꝓ ea.
ꝯn̄a ista ꝓbat̄. ꝑ auctoritate Augu. li. 6. ꝯtra Jul. vbi Ju- cap°. 4.
liano ingens ait. tu dicis xp̄m ⁊ ꝓ peccatorib⁹ mortuū.
ego dico n̄ nisi ꝓ peccatorib⁹ mortuū. Cōstat āt nullū ex
Adā dscēdētē fuisse peccatorē ꝗ ꝑ n̄ fuerit peccator ori-
ginali pctō. igr̄ si beata v̄go n̄ habuit origiale pctm̄ nō fu-
it de nuō peccatoꝝ: ac ꝑ h nec de nuō eoꝝ ꝓ qbus mor-
tuus est xp̄s. ¶ 2°. probatur auctoritate apl'i. 2°. ad cori. 2^a rō
sicut dcm̄ suū iā positū ꝓbat vbi supra Aug. ait. n. apl'us: ca°. 5.
qm̄ si vn⁹ ꝓ oīb⁹ mortu⁹ ē. ḡ oēs mortui sūt: ⁊ ꝓ oīb⁹ mor-
tuus ē xp̄s. Ex hac āt ꝯn̄a apl'i. seq̄t̄ ex opposito ꝯn̄tis ar-
guēdo ꝙ si nō oēs mortui sūt nō ꝓ oīb⁹ mortu⁹ ē xp̄us: ⁊
silr̄ ꝙ si iste vel ille nō ē mortu⁹: nō pro ipso mortuus est
xp̄s: ⁊ certū ē ꝙ apl's loqtur ꝺ morte nō qdē corporali: sꝫ
spūali: q̄ est peccatū: sicut bene monstrat Augu. Et iō ait
Aug. vide ꝙ ꝯn̄s eē voluit. s. apl's vt itelligant̄ oēs mor-
tui sī ꝓ oīb⁹ mortu⁹ ē. Et paulo post. q̄ꝑꝑ si nullū trahūt

peccatum paruuli non sunt mortui. Si non sunt mortui
non est mortuus ꝑ eis: ꝗ non ē mortuus nisi ꝑ mortuis.
Silis oino ꝯña pōt fieri ꝺ ipa vgine beata. pꝫ igitur ꝯña.
Sꝫ ꝯñs eē falsuꝫ: pbaꝛ̄ ꝑ ꝑ aliā ꝑtē auctoritatis apli. ait
.n. affirmādo añs: ꝛ ꝑ oib⁹ mortuus ē xp̄s: igr̄ ꝛ ꝑ beata
virgie: qꝺ est op^m ꝯñtis. Et ex h̄ ēt iferī ꝑncipalis conclu
sio arguēdo ſꝫ aplm: si ꝑ virgie xp̄s mortu⁹ ē. igr̄ ipsa est
Nō mortua: sꝫ ꝑ ea mortuus ē. igr̄ ipa ē mortua. ¶ Aduertē
dū tñ ꝙ iste locutiones de pn̄ti ſꝫ vocē nō sunt i oib⁹ itel
ligēde tāq̄ꝫ de pn̄ti: nā nec beata virgo: nec aliqs beatus:
nec qlibꝫ redēptus ꝛ regnātus i xp̄o ē peccato mortuus:
imo certe nullus: si sit sermo ꝺ morte originalis peccati
q̄uis qlibꝫ coꝝ fuerit sic mortuus: ꝛ iō cū dr̄ mortui sūt:
intelligēdū ē cōiter ēt ꝑfuerūt. Scdo pꝫ ꝯñs eē falsum:
qꝛ si ꝑ ea nō ē mortuus xp̄s: igr̄ nec ipsa redēpta ē ꝑ mor
tem xp̄i. Quō igr̄ xp̄o mediatore ē saluata ꝛ beatificata:
ca⁹.9. cū dicat apl's ad heb. ꝙ xp̄s ꝑ ꝑpriū sanguinē itroiuit se
mel i sancta eterna redēptione iuēta: ꝛ iteꝝ. iō noui testa
mēti mediator ē: vt morte itercedēte i redēptiōe earum
preuaricationū q̄ erāt sub ꝑori testamēto repromissioneꝫ
accipiāt: ꝗ vocati sūt eterne hereditatis: vbi māifeste ꝺ
mōstrat oēs: ꝗ repromissionē eterne hereditatis accipi
unt itercedēte morte xp̄i accipe. ¶ Ad hāc ꝯnē ēt ē au
ca⁹.6. ctoritas Ansel. 2°. cur de⁹ hō. vbi discipulus q̄rit q̄liter ꝺ
massa peccatrice hoīeꝫ sine pctō de⁹ assumpserit: nā lꝫ l
quit ipsa hoīs eiusdē ꝯceptio mūda sit ꝛ absq̄ꝫ ꝺlectatio
nis carnalis peccato: virgo tñ ipsa: vñ assūptus ē i iniqta
tib⁹ cōcepta ē ꝛ i peccatis cōcepit eā mater ei⁹: ꝛ cū origi
nali pctō nata ē: qm̄ ꝛ ipsa in Adam peccauit i q̄ oēs pec
cauerūt. Hanc sniam nō negat vl' reprobat Ansel. sed po
tius approbat in fine capli. d. ex ꝑsona ꝑpria. Uirgo aūt
illa de q̄ hō ille assumptus ē ꝺ quo loqmur fuit ꝺ illis ꝗ
ante natiuitatē ei⁹ ꝑ cū mūdati sunt a peccatis: ꝛ i ei⁹ ipsa
mūdicia ꝺ illa assumptus ē. Si aūt fuit mūdata: igr̄ ꝑus
fuerat maculata. Magr̄ isuper sniaꝝ. lib. 3. dis. 3. i ꝑncip.
Querit̄ iqt ēt ꝺ carne verbi: an ꝑus q̄ꝫ ꝯcipet obligata
fuerit pctō: ꝛ an talis assūpta fuerit a v̄bo: ꝛ r̄ndet. Sane
dici pōt ꝛ credi oꝫ iuxta sanctoꝝ attestatiōis ꝯueniētiaꝫ
ipsaꝫ ꝑus pctō fuisse obnoxiā: sicut reliq̄ v̄ginis caro: sed
spūs sancti opōne mūdatā: ita vt ab oī ꝯtagione imunis
vniret̄ verbo. Ecce ꝙ ſm magr̄m credi oꝫ iuxta ꝯueniē
tiā attestatiōis sanctoꝝ ꝙ v̄ginis caro fuit tota caro pec
cati. igr̄ ꝛ ipsa v̄go ꝯcepta fuit cū origiali pctō. ꝛ hāc ꝯneꝫ
ꝑ certo: sicut dicit magr̄ teneri necesse est: si volum⁹ san
Sco. li. 3. ctoꝝ nos sentētijs ꝯformare. ¶ Opp^m tñ aliq doctores
dis. 3. q. 1. defendūt moti rōnib⁹ aliqb⁹: q̄rū ꝑma ē: ꝑfectissim⁹ me
diator hꝫ ꝑfectissimū actū mediādi possibilē respcū ali
cui⁹ ꝑsone ꝑ qua mediat. ꝗ xp̄s habuit sic respcū alicui⁹:
ꝛ ꝯstat ꝙ respcū nulli⁹ habuit excellētiorē q̄ꝫ respcū ma
rie. igr̄ respcū ei⁹ habuit sic ꝑfectū actū mediādi: nō eēt
aūt h̄ veꝝ si nō ꝑseruasset eā a peccato origiali: qꝺ patet.
p ¶ Tū qꝛ nō ꝑfectissime placasset trinitatē: nisi ꝑuenissꝫ
oēm nouā offensam: ꝑfecti⁹. n. placat̄ offensus si oīs alia
offensa ꝑcauet̄ q̄ꝫ si iteꝝ offendat̄ ꝛ postea ꝑ toto place
tur. Cōstat āt ꝙ de⁹ offenditur i culpa origiali quā ꝯbit
2 aīa. ¶ Tuꝫ qꝛ ꝑfectissim⁹ mediator meret̄ amotionem
oīs pene ab eo quē recōciliat. Sed culpa origialis ē ma
gna pena: imo maior: vt dicit q̄ꝫ carentia visionis diue.
3 igr̄ ꝛc. ¶ Tuꝫ qꝛ xp̄s imediati⁹ fuit reꝑator ab origiali
q̄ꝫ ab actuali: qꝛ necessitas icarnatiōis xp̄i cōiter assigna
tur ex pctō origiali. Sed supponit̄ cōiter ꝙ ipse: ita fuit
mediator ꝑfect⁹ respcū marie ꝙ ꝑseruauit eaꝫ ab omni
4 actuali. igr̄ ꝛc. ¶ Tuꝫ quarto. qꝛ ꝑsona reconciliata non
sūme obligat̄ mediatori: nisi ab ipso sūmū bonū habeat
qꝺ pōt per mediatorem habere. Sed innocētia ista. s. ꝑ

seruatio a culpa cōtracta vel cōtrahenda potest haberi
per mediatorem. ergo nulla persona sūme tenebit̄ xp̄o:
vt mediatori: si nullā ꝑseruauit a peccato origiali. ¶ 2^a 2^m
ratio fit ab alijs talis: quicquid est honoris possibile et
condecens dignitati matris xp̄i: dꝫ sibi attribui seu esti
mari esse concessum: si oppositū non habetur ex scriptu
ra. hoc pꝫ: qꝛ pauca scripta sunt in canone de ipsa mr̄e dei
ꝛ ideo scd̄m quādam regulam acceptam a beato Augu.
videt̄ conueniens sibi attribui qcquid ad eius pertinet
dignitatem: vnde Aug. probat corpus illius non fuisse i
cineratuꝫ: qꝛ non decuit. Sed ad eius honorē ē ꝙ fuerit
imunis a culpa origiali: ꝛ h̄ vtiq̄ꝫ fuit posse: ꝛ certe decēs
ꝛ plus vt vr̄ q̄ꝫ ꝙ eius corpus non fuerit icineratuꝫ: nec
dubium ꝙ in hoc ipsa magis gauderet: ergo credēduꝫ ē
h̄ sibi fuisse donatum. Alie rōnes non adducuntur que
virtualr̄ coincidunt cū istis ꝛ illis que facte sunt ad pri
mam ꝑtem q̄ōnis. ¶ Ad ꝑmam dico ꝑmo ꝙ illud ante Ad ꝑ^m q̄
cedēs nō hꝫ maiorē euidētiā q̄ꝫ si diceretur ꝑfectissimus est Sco.
mediator hꝫ respcū cuiuslibꝫ ꝑsone ꝑ qua mediat perfe vbi. s̄.
ctissimū actū mediandi: vt clarum est: ꝛ sic scd̄m illū mo
duꝫ arguendi ꝑbaret̄: ꝙ ēt oēs alios xp̄s ꝑseruat ab ori
ginali peccato: qꝺ nō est dc̄m. ¶ P̄. iuxta scd̄aꝫ ꝑbatōeꝫ
deduceret̄ ꝙ beata v̄go: fuit ēt ꝑseruata ab omni pena
tēporali corporis ꝛ aīe: ꝛ ab ipsa etiaꝫ corporali morte ꝙ
vtiq̄ꝫ est falsum: ꝛ ꝙ ita deduceret̄ clarū est. ¶ Itē scd̄ꝫ
tertiā ꝑbaret̄ ꝙ plures alios ꝑseruauit a culpa origiali:
qꝺ tñ nō dr̄ ab aliquo doctore: pꝫ deductio: nā xp̄s vt ait.
fuit reꝑator imediati⁹ respcū originalis q̄ꝫ respcū actualis
peccati: ꝛ ꝑ ꝯñs q̄ꝫ respectu actualis mortalis: ꝛ satis cōi
ter credit̄ ꝙ plures alios ꝑseruauit ab oī actuali morta
li: vt Jo. baptistaꝫ ꝛ Jeremiā qui fuerūt in vtero sancti
ficati. igitur ꝛc̄. ¶ Amplius scd̄m quartam. ꝑmo proba
retur ꝙ beata virgo in primo instanti sue conceptionis
fuit beata: quoniam ꝛ tale bonuꝫ potuit habere per xp̄m
mediatorē: ꝛ similiter ꝙ fuit in corpore glorificata: que
falsa sunt. ¶ Secūdo querendum est quō accipiat sum
me teneri ꝛ obligari mediatori: aut enī sic: vt ille tantuꝫ
dicatur esse summe obligatus: queꝫ non est possibile esse
magis obligatum: ꝛ sic constat beatam virginem nō fu
isse summe obligatam. xp̄o etiaꝫ dato ꝙ fuerit preserua
ta ab originali peccato: nam potuisset xp̄us tunc ei con
tulisse beatitudinem quā nūc haberet: ꝛ multo etiā ma
iorem: ꝛ simul gloriam perfectam corporis: propter que
amplius obligata fuisset accipiendo: propter obligatio
nem secūdum proportioneꝫ ad beneficia recepta: vt ac
cipit argumentum. Uel capit summe obligari mediato
ri: vt ille dicatur summe obligatus ei: qꝛ nulli alteri est
tantum obligatus vel esse potest: aut qꝛ per omne quod
habet est illi obligatus: ꝛ sic quilibet alius etiam preter
virginem est summe obligatus: ꝛ tamen non quilibet
alius fuit preseruatus ab originali peccato. Ex quo pa
tet ꝙ illa ratio non valꝫ. Quin imo probat oppositum ꝙ
intendit. Nam mediatio placitiua qualis fuit mediatio
xp̄i reconciliantis nos deo: sicut etiam ipse sumit ar
guens vtiq̄ꝫ supponit offensam: ꝛ ideo si mediauit inter
virginem ꝛ deum. sequitur ꝙ virgo offendit per pecca
tum: ꝛ si non per actuale. igitur per originale. vnde ecō
tra si ipsa nullum peccatum habuit nullo reconciliante
mediatore indiguit. ¶ Ad rationem autem in se respō
deo ꝙ actū mediandi esse perfectissimuꝫ possibileꝫ pōt
ex duplici sensu dici. vnus ē ꝙ eo nullus potuit eē ꝯueni
entior ꝛ decentior: ꝛ sic concedo antecedens: ꝛ sic dico ꝙ
non solum respectu alicuius persone: sed etiam respectu
cuiuslibet pro qua xp̄s mediauit habuit actuꝫ perfectis
simum mediandi: nec tūc valꝫ vlterior deductio: naꝫ ille

actus mediādi quē accipit:arguēs ēt si fuisset nō fuisset
decētioꝛ aut rōnabilioꝛ eo ꝙ fuit ꝺ facto:ali⁹ sensus ē: qꝛ
per nullū aliū moduꝫ mediādi ꝑsona recōciliata potuit
fieri ꝺo gratioꝛ:aut a culpa imunioꝛ ꝛ a pena securioꝛ: ꝛ
tūc dico ꝙ sicut respcū alioꝝ nō habuit xp̄s mediatoꝛ ꝑ/
fectissim⁹ talē actū ꝑfectissimū mediādi sic nec respectu
virginis:ꝛ iō nego aīs i isto sensu. ¶ Ad aliā ꝓbationeꝫ
cū assumit̄ ꝙ ꝑfectissim⁹ mediatoꝛ meret̄ amotionem
oīs pene:pꝫ eē falsuꝫ i ꝓposito:nam beata v̄go i vita ista
multas habuit penas. ¶ Ad 3ᵐ.cui⁹ v̄tus est in hac ↄn̄a
xp̄s ꝑseruauit v̄ginē ab oī actuali peccato.igr̄ ab origiali
ꝙuis sic simpl̄r accepta ista ↄn̄a negari possꝫ: nā pueros
baptizatos i pueritia decedentes ꝑseruat de⁹ ab actuali
quolibꝫ:nō tn̄ ab origiali. Si tn̄ accipiat̄ ꝺterminate ꝺ his
qui vsu discretiōis ꝛ liberi arbitrij potiti sunt ↄcedēda
cap. 39. vr̄ ſm Augu.li.5.ↄ Jul.vbi Juliano dicēti nōdum eē ex
verbis bti Petri dicētis de xp̄o qui peccatuꝫ nō fecit ꝙ
indicauit apl̄s sufficere ad ostēdēdū in xp̄o nulluꝫ fuisse
peccatū:qꝛ per pctm̄ nō fecit hr̄e nō potuit. R̄ndet Aug.
oīno verissimū ē:ꝑfecto.n.peccatum ēt maioꝛ fecisset si
puus habuisset:nā ꝑpea nullus ē homo p̄ter illū ꝙ pec/
catū nō fecerit grādioris etatis accessu:qꝛ nullus est ho/
minū p̄ter ipm̄:ꝙ peccatū nō habuerit īfantilis etatis ex
ortu. ¶ Ex his pꝫ:ꝙ Aug.de xp̄o īfert ꝙ si habuisset ori
ginale ēt fecisset actuale ꝛ ecōtra vult seq̄:nō fecit actua/
le.igr̄ nō habuit originale.Et iō vt vr̄ ſm p̄dicta:cum vt
supra ꝓbatū ē:ꝛ ēt ex scd̄a p̄te allegate auctoritatis ideꝫ
seqtur.beata v̄go ſm attestationē sanctoꝝ habuit origia
le peccatū:ↄn̄r ↄcedēdum eē vr̄ ꝙ aliqd̄ ēt aliqn̄ habuit
actuale:licꝫ nullū mortale:ꝛ sic eēt illd̄ aīs negādū:h̄ tn̄
absqꝫ assertione ꝛ iniuria reuerētie sue sic dubitatiue di/
Ad 2ᵐ xerum. ¶ Ad scd̄am rōnē ꝙcꝙd sit de maiore dico ad mi
norē ꝙ oppositū habetur ex scriptura in suo antecedēti
ꝛ in dictis alioꝝ sanctoꝝ: vt supra probatum est.

2ᵘˢ artic⁹ **Quantum** ad arti.2ᵐ an.s.fuerit nata cū peccato
origiali.dōm est ꝙ nō:accipiēdo ipꝫ:
vt est culpa:ꝓbatio hui⁹ sufficiēs est:qꝛ eccl̄ia vl̄is cele/
brat ei⁹ natiuitatē:qd̄ nō faceret:si cū peccato nata fuissꝫ
¶ P̄.Ber.i epl̄a ad lugdun̄.ait.fuit ꝓculdubio mater
dei an̄ sancta ꝙ̄ nata:nec fallit̄ oīno sancta eccl̄ia sanctū
reputās ipm̄ natiuitatis eius diē ꝛ omni anno cū exulta
tiōe vniuerse terre votiua celebritate suscipiēs.Quod ꝛ
rōne ipse ꝓbauit imediate p̄us.Statuēs si qdē prius ꝙ
btūs Jo.baptista fuit sanctificatus i vtero:mox argumē
tat̄ sic ꝙ itaqꝫ vel paucis mortaliū ↄstat fuisse collatum
fas certe nō ē suspicari tāte v̄gini eē negataꝫ:per quā oīs
mortalitas emersit ad vitā:hoc ēt cōiter tenēt doctores.
ↄ xl̄o ¶ Cōtra tn̄ istud vr̄ esse auctoritas Aug.de p̄scia dei ad
dardanū vltra mediū:vbi ait. Jlla sāctificatio qua effi/
cimur ꝛ singuli tēpla dei ꝛ ī vnū oēs tēplū dei:nō est nisi
renatoꝝ:ꝙ nisi nati hoīes eē nō possent:cuꝫ igr̄ per san/
ctificationē aīe qlibꝫ fiat tēplū dei.seqtur ꝙ nullus an/
teꝙ̄ natus sanctificet̄:ac p h̄ nec ab origiali peccato mū
2ᵐ det̄:cū illud nō tollat̄ absqꝫ īfusione gr̄e. ¶ 2°. glosa suꝑ
ca. 8. illud ad Ro.vt sit ipse p̄mogenitus i multis fratrib⁹.dic̄
de xp̄o:ꝙ p̄mus sine peccato natus ē. Sꝫ cōstat ꝙ beata
virgo nata fuit anꝙ̄ xp̄s ꝺ ipsa nasceret̄.igit̄ nō fuit nata
3ᵐ sine peccato. ¶ 3°. Ansel.2°.cur de⁹ hō.ait.de⁹ hō vt i pri/
mo articulo allegatū ē:vbi dicit ꝙ ipsa cū peccato origi/
Ad pᵐ nali nata ē. ¶ Ad pᵐ dōm ꝙ Aug.loqtur ꝺ sanctificatōe
que fit ſm cōem dei legē:talis.n.est p regenerationē ba/
ptismalē:quā asseq n̄ p̄t ꝙ nōduꝫ est natus de vtero:nō lo
quit̄ aūt de sanctificatiōe q̄ in aliqb⁹ fit ſm sp̄alē ꝛ p̄uile
giatā ↄcessionē:q̄lis fuit sanctificatio v̄ginis i vtero exi/
stētis:ꝛ ꝙ de p̄ma loq̄tur pꝫ:qꝛ ait.qua efficimur singuli
tēpla dei:qd̄ ēt ↄfirmat̄ p imediate p̄cedētia:ait.n.ꝙ q̄ᵇ/
libꝫ sn̄iam habeam⁹:vtꝝ existēs i vteris possint aliquo
sanctificationis donari mō vel ꝑꝑ Joā.vel ꝑꝑ Jeremiā
cui dcm̄ ē.anꝙ̄ exires de vētre sanctificaui te:cū illa san
ctificatio ꝛc̄.vbi pꝫ manifeste eū nō loq ꝺ sanctificatiōe
de sp̄ali gr̄a i aliqb⁹ facta. ¶ Ad scd̄aꝫ.dōm ꝙ itelligen/
da ē glosa ꝺ natiuitate i vtero qn̄ aīa corpori iūgit̄ ſꝫ illd̄
Math.p̄mo.qd̄ i ea natū ē de sp̄ū sancto ē.Eodem modo
dicendum est ad tertium.

Quātum ad 3ᵐ arti.an.s.vnꙗ̄ i vita ista fuerit in
ea total̄r extictus fomes origialis peccati:dōꝫ ſm docto
res cōiter ꝙ i scd̄a sanctificatiōe sua.qn̄.s.sp̄us scūs obū/
brauit ei vt fieret mater dei fomes i ea vel total̄r extin/
ctus fuit vl̄ saltē sic ꝺbilitatus aut ligatus per suꝑabūdā
tiaꝫ gr̄e:vt ei postea nulli⁹ peccati occasio fuerit:ꝛ ita di/
cit magister in.3°.li.dis.3.ꝛ puto satis ꝓbabil̄r dici ꝙ tūc
illa q̄litas morbida carnis ex q̄ cāuir fomes i aīa cū pri/
mo carni ↄiūgit̄ total̄r fuerit ↄsumpta:ꝛ ab ipsa penitus
tota v̄ginis caro purgata.Et h̄ ꝓbat̄ p magr̄m ibidem ꝙ
ex auctoritate Dam̄.o.li.3°.post ↄsensum sancte virginis ca. 2.
sp̄us scūs p̄uenit i ipsam scd̄m v̄bū dn̄i:qd̄ dicit angelus
purgās ipsaꝫ ꝛc̄.ↄcludit sic.ex his ꝑspicuū fit carnē ver/
bi sil̄ ↄceptaꝫ:eādēqꝫ imo totā virginē sp̄ū sancto p̄ueni/
ente ab omni labe peccati castificatā:ita ꝙ scd̄ꝫ magr̄m
nō tn̄ illa portio ex qua formatū ē corpus xp̄i. Sꝫ ꝛ tota
virginis caro ab oī labe peccati q̄lis ē illa morbida q̄li/
tas mūdata fuit:ꝛ sil̄r ꝓbabil̄r puto dici ꝙ ei⁹ aīa total̄r
a fomite fuerit purgata.ita ꝙ nihil penit⁹ illius q̄litatis
seu vicij deiceps fuerit i illa:ita vt tā carne ꝙ̄ mēte fue/
rit purgatioꝛ:sed i vtraqꝫ fuerit ab oī sorde mūdissima.
¶ Ad pᵐ argumētū qōnis dōm ꝙ Aug.loqt̄ ibi ꝺ pecca/ Ad pᵐ
tis actualib⁹ tn̄:nec ēt ex illa auctoritate ꝓbat̄ eā total̄r p̄nci.
caruisse peccato actuali nisi postꝙ̄ ē facta mater dei:ꝛ h̄
ēt innuit magr̄:vbi supra cū ait. Qr̄ āt ex tūc.s.a ↄceptione
filij dei ab oī peccato imunis extiterit Augu. euidenter
ostēdit i li.ꝺ nā ꝛ gr̄a.ingens.excepta sancta ꝛ v̄gine ma/
ria:ꝺ qua ꝑꝑ honorē dn̄i nullā prorsus:cū ꝺ peccatis agit̄
hr̄e volo qōnē. Jnde.n.scim⁹ ꝙ ei plus gr̄e collatū fuerit
ad vicēdū oī ex p̄te pctm̄ ꝙ ↄciꝑe ac parere meruit quē
ↄstat nullū habuisse pctm̄:ex h̄.n.ꝙ dicit ei fuisse colla/
tuꝫ plus gr̄e ad vicēdū peccatū:pꝫ ꝙ loqtur⁹ ꝺ actuali:qꝛ
cōtra origiale nullus p gr̄am sibi collatā hꝫ pugnare: eo
ꝙ exclusuꝫ sit ab oī hn̄te gr̄am:ꝛ ex eo qd̄ dicit plus satis
trahit̄ ꝙ ēt n̄ habuerit postea peccatū veniale:cū ēt ꝺ ali
quib⁹ alijs credat̄ nūꙗ̄ peccasse mortal̄r:vtpote sanctifi
catos i vtero. Qr̄ āt h̄ itelligēdū sit ꝺ ipa post sanctifica/
tionē scd̄aꝫ innuūt satis v̄ba illa ꝙ ↄciꝑe ac parere meru/
it ꝛc̄.eā tn̄ venial̄r vnꙗ̄ peccasse nō affirmo:qꝛ doctores
cōīs oᵐ sētiūt:ꝛ Ber.i epl̄a ad lugdun̄.igt. Puto ꝙ ꝛ co/
piosioꝛ bn̄dictiōis sāctificatio i eā ꝺscēderit q̄ ipi⁹ n̄ solū
sanctificaret ortū:sꝫ ēt vitā ab oī deinceps pctō custodi/
ret imunē: qd̄ nemini alteri i natꝭ qdē mulieꝝ credit̄ eē
donatū.Et scd̄ꝫ h̄ dōꝫ eēt ad ↄn̄aꝫ Aug.li.5.ↄ Jul.allega/
taꝫ i solōne tertie rōnis alteri⁹ op.ꝙ ē itelligēda ſꝫ legē
cōeꝫ:nisi ꝺ sp̄ali gr̄a ↄn̄s n̄ ipediat̄:i v̄gie v̄o fuit ex sp̄ali
p̄uilegio ipeditū:aliōqn vl̄ ipsi⁹ vl̄ Ber. auc̄itatē oporte/
ret i hac p̄te renuere. ¶ Ad 2ᵐ dōm.ꝙ de⁹ ꝓ xp̄o ponit̄: Ad 2ᵐ
vt sit sensus sub ꝺo.i.sub xp̄o:nō.n.ipa n̄ debuit eē eq̄lis
puritatꝭ cū xp̄o:qd̄ ēt ꝓbat auc̄itas vna Augu.li.5.ↄ Jul.
supi⁹ allata.Et scd̄ꝫ h̄ auc̄itas Ansel.ē ꝓ ↄne quā teneo:
qꝛ nisi habuissꝫ origiale:fuissꝫ: vt vr̄ puritatꝭ eq̄l cū xp̄o.
¶ Ad 3ᵐ dōꝫ.sic̄ cōiter:ꝛ bn̄ dr̄ ꝙ licite illd̄ festū celebra Ad 3ᵐ
ri p̄t hn̄do aspectū n̄ ad ei⁹ ↄceptiōeꝫ:sꝫ ad ei⁹ ↄceptē ꝓpri/
mā sāctificatōeꝫ:credēdū.n.ē ꝙ citissime postꙗ̄ aīa cor/
pori fuit vnita ipa fuit sāctifi͏cᵗᵃ ꝛ ab oī reatu pcti mūdata.

¶ Distinctionis. XXX. XXXI. ⁊c. Qō. III.

Ertio quero vtrū decedētes cū solo originali peccato puniant͂ ali qua pena sensus. ⁊ arguo q̄ non: qꝛ tales nullā fuerunt experti delectationē actualis culpe: igr̄ nullam debēt pati tristiciaꝫ pe ne: aña est certū. ɔña pbat͂: qꝛ vt scribitur ex. ð bap. ⁊ ei⁹ effcū. caplo. maiores: actua lis peccati pena ē cruciatus ppetuus gehēne: nō ergo de
Cōfir. bet illis q nō actualr̄ peccauerunt. ¶ Cōfirmat͂ p illud
ca. 18. apoc. 18. Quātū glorificauit se i delicijs tm̄ date illi tor mētū ⁊ luctū: vbi scōꝫ ꝓportionē actualis delectationis inordiate ostēdit eē ꝓportionē tormenti ⁊ pene sensibi lis isligēde. igr̄ vbi nulla actualis mala delectatio pcessit, nulla sensualis pena secutura est.

Ad oppositum tales habebunt corpora passi bilia: qꝛ si oēs resurgent tam saluati q̄ dānati: nō tn̄ oēs imutabunt͂ fm aplm: sed tm̄ electi: decedētes aūt in origiali nō erunt de numero ele ctoꝝ: sꝫ dānatoꝝ. igr̄ eoꝝ corpa nō mutabunt͂ i meli⁹ vt fiant ipassibilia: igit͂ patient͂ ab igne iferni: ⁊ p ɔñs sen sualez penā patiētur.

Rn̄⁹ Respondeo opi. magr̄i sniaꝝ est ad ptē negati uaꝫ: vn̄ in. 33. dis. hui⁹ scōi ait. p originali qð a parētibus trahit͂ puuli dānabunt͂: p eo: nullā aliā ignis mālis vel ɔscie vermis penā sensuri nisi q̄ dei visiōe carebunt i p petuum. Hic pꝫ manifeste q̄ asserit eos tm̄modo pena dāni puniri: nequaq̄ aūt pena sensus: ⁊ quātū ad hoc cuꝫ eo ɔcordant oēs moderni doctores: quoꝝ scriptura cir ca māin istā plegi: licꝫ aliq ɔcedāt eos pter penā pdictā dāni pati penam tristicie: que causat͂ i eis ex eo q̄ ɔside rāt se ppetuo dei visiōe charituros. pbat͂ aūt pmū illud
cap⁹. 101. dcm̄ in quo cōueniunt rōne facta ad primā ptē. q. ¶ Ar guitur ēt ex auctoritate Aug. in ench. 6. Mitissima sane oium pena erit eoꝝ: q post peccatum originale qð traxe runt nullū isuper addiderūt. Hoc aūt nō eēt veꝝ vt vr̄:
3ᵐ si ipsi ēt penā sensibilem paterent͂. ¶ 3⁹ ad idē vr̄ eē q̄dā decretalis ex de baptismo ⁊ ei⁹ effcū. Maiores. in q̄ sic scribit͂. pena origialis peccati ē carētia visiōis dei: actua lis vero pena peccati gehēne ppetue cruciat⁹. Cū igit͂ h vtriq; generi peccati ꝓpriā penā assignet: vr̄ q̄ cruciat⁹ gehēne q pena sensibilis dr̄ nō sit pena peccati origialis: hec sunt i qbus sustētat͂ pdicta snia. Mihi autē saluo sp meliori iudicio appꝫ q̄ oppositū senserit btūs Augu. qð pꝫ pmo ex illa auctoritate ei⁹ ad h cōiter allegata de fi.
cap⁹. 27. ad pe. Firmissime ingt tene ⁊ nullatenus du. nō solū ho mines iā rōne vtentes: veꝝ ēt puulos q siue i vteris ma trū viuere icipiūt ⁊ ibi moriūtur: siue iā de matrib⁹ nati sunt sine sacrō sacri baptismatis qð dat͂ i noie pris ⁊ fi. ⁊ s. s. de h seculo trāseūt: ignis eterni supplicio puniendos: qꝛ ⁊ si peccatū ꝓprie actiōis nullꝫ habuerūt: originalis tn̄ peccati dānationeꝫ carnali cōceptione traxerūt: con stat aūt q̄ suppliciū ignis eterni pena illa ē iferni q̄ dici
Rn̄⁹ tur pena sensus: ⁊ ð q̄ pñs questio q̄rit. ¶ Respōdet͂ ad hāc auctoritatē dupl̄r. pmo q̄ Aug. h locut⁹ ē excessiue: vt se maxie elōgaret a snia hereticoꝝ: q i paruulis nega bāt oēm culpā: ⁊ p ɔñs oēm penam: ideo multuꝫ ingunt
ɔ̄ rn̄oᵐ attēdēdū est ɔ̄ quos sancti loquunt͂ vt habeat͂ eoꝝ iten tio. ¶ Sꝫ h respōsio nullaten⁹ pōt stare. pmo qdē: qꝛ cū falsitas falsitate excludi nō debeat: nec vbi fides va de fendit͂: sit dicēdus error: vl̄ falsa snia asserēda: nō ē putā duꝫ q̄ Aug. exími⁹ extirpator erroꝝ: ⁊ veridicus fidei d fensator: pp quēcūq; excludendū errorē dixisset firmi ter eē credēdū pueros ignis supplicio puniēdos si h fal
2ᵐ suꝫ: aut nō recte fidei ɔsonū estimasset. ¶ 2⁹: qꝛ i illo li:

Aug. ɔ̄ nullū errorē spālr̄ loqtur. Sed cōiter totius fidei catholice canones tradit cuiꝫ pmittēs. firmiter te. ⁊c. ⁊ de oib⁹ in vlti. c. dicti li. ait. hec. 40. capl'a ad regulā: ve re fidei firmissime ptinētia fideli certe fortiter tene: ve raciter patiēterq; defende. Et si quē ɔ̄ria his dogmatiza re cognoueris tāq̄ pestē fuge: ⁊ tāq̄ hereticū abijce. Ita eni ista que posuim⁹ fidei catholice ɔgruūt: vt si qs nō so lum oib⁹: sed ēt singulis voluerit ɔ̄ire in eo q̄ singulis hoꝝ ɔtumaciter repugnat: ⁊ his ɔ̄ria docere nō dubitat: hereticus ⁊ fidei xpiane inimicus: atq; ex h oib⁹ catho licis anathematizādus appeat. h Aug. nō dꝫ aūt cadere in mētē alicui⁹ theologi: q̄ iter tales regulas fidei Aug. posuisset aliqd falsum fꝫ sigñationē: quā pmo fac cōiter apd oēs: sicut i ꝓposito seqret͂: si data respōsiōe eēt vera. ¶ Cōfirmat͂. qꝛ cū hui⁹ regule oppo^m nullibi iueniatur
ab eccl'ia dterminatū: nec i sacra scriptura pdicatū: qua po Cōfir.
testate tu dicis eū h fuisse nō ꝓprie ⁊ vere: sꝫ excessiue lo cutū: dicet ali⁹: silr̄ i alijs regulis ibidē p eū ꝓpositis fuis se locutū excessiue: ⁊ nō vt sonāt illas tenēdas eē: sed sic dōm nō ē dubiū ituēti diligēter q̄ in multos qs laberet͂
errores. ¶ Ideo scōo ⁊ cōius respōdet͂ aliter. s. q̄ Augu. Alia rn̄⁹
ibi noie ignis gnāliter oēm penā significauit. vn̄ p ignis eterni suppliciū eternā penā itelligit: penā āt nō sensus:
sed dāni. ¶ Sed hec respōsio ēt nō vr̄ posse stare: tuꝫ qꝛ ɔ̄ rn̄siō^m
nō est verisimile q̄ fidei regulas sub metaphoris tradi disset: ⁊ maxie nō vnā solā: qlibꝫ aūt alia ibi tradita ꝓpe
accipiēda eē videret͂: tū qꝛ i eodē li. sic ⁊ silr̄ exprimit pe ca⁹. 3.
naꝫ taliū pueroꝝ ⁊ demonū ⁊ adultoꝝ dānatoꝝ i crimi nib⁹ moriētiū. vn̄ ait. Qualitas male vite ab ifidelitate incipit: q̄ ab origialis peccati reatu initiū sumit: i quo qs quis ita viuere icipit: vt añ finiat vitā q̄ ab eius obliga tiōe soluat͂. Si vni⁹ dici vel vni⁹ hore spacio aia illa vi xit i corpe: necesse ē eā cū eodem corpore iterminabilia gehēne supplicia sustinere: vbi dyabolus cū angelis suis in eternū arsurus ē: ⁊ seqtur. nisi cū eo ēt fornicarij ydo lis seruiētes ⁊c. si ante hō vite terminū a vijs suis malis conuersi nō fuerint eternis ignib⁹ cōburent͂ xū igit͂ nul lus p supplicia gehēne: vbi dyabolus est arsurus: aut per ignes qb⁹ cōburent͂ alij dānati itelligant cōiter penam q̄libet: sed determinate penā ignis ifernalis sensibilem nō vr̄ fm mentē Aug. icedi. Si per supplicia gehēne ifc
renda pueris talib⁹ pena dāni tm̄mō itelligat͂. ¶ Con Cōfir.
firmat͂. qꝛ pariter ali⁹ dicere posset q̄ ex illis vbis nō pos set hri q̄ dyabolus aut alij patiant͂ pena sēsus: qð nullus
dr̄et: ⁊ pꝫ assumptū: qꝛ silr̄ ð oib⁹ loqtur Aug. ¶ 2⁹ pnci 2ᵐ pnci.
palr̄ ostēdit͂ Aug. fuisse pdicte snie: ex eo q̄ ꝓpoñ. rn̄siōe s⁹ ɔ̄ pelagiū dicētē q̄ ifantes decedētes sine sacramēto baptismatis nō itrāt regnū celoꝝ: hñt tn̄ vitaꝫ eternam absq; oi pena: hoc sola accepta q̄ nō sūt i patria: ex textu euāgelij pbat q̄ si tales nō obtinēt regnū celoꝝ: vt fate bat͂ pelagi⁹ ⁊ veꝝ ē. ɔñs ē vt mittant͂ cruciādi i ignē eter nū: vn̄ ait sic. pmū. n. locū fides catholicoꝝ regnū credit eē celoꝝ: vn̄ nō baptizat⁹ excipit͂ 2ᵐ gehēne: vbi cū apo stata vel a fide xpi alien⁹ eterna supplicia experiet͂. Ter tiuꝫ penit⁹ ignoram⁹: imo nec esse i scripturis sanctis iue nim⁹: finge pelagiane locū ex officina peruersi dogmati tui: vbi alieni a xpi gr̄a vitā rege ⁊ glorie possidere puu li prīt dextera iusti sedētis iudicis: ⁊ sinistra regnū est ⁊ gehēna vita: ⁊ mors iusti sūt ⁊ iniq. In dextera igit͂ iusti sunt ɔstituti: In sinistra opariȷ iniqtatis i regno requies ric: mors ad fletū ⁊ stridorē dētiū: iusti i regno pris sic cū xpo iniq i igne eterno parato dyabolo ⁊ āgelis ei⁹: ⁊ ime diate subdit. q̄ ista nō sigñant distiōes multoꝝ locoꝝ: sꝫ duoꝝ tm̄. s. regni celoꝝ: q̄ dferunt͂ dextera vita iusti glo

ria ꝛc. ꝛ gehēne quo referuntur sinistra iniustitia ꝛ quelꝫ
mala tormenta. vbi inqͣt mors que scđa dr̄ nisi finiat̄: sꝫ
cruciatu durabilis erit. ꝛ tūc arguit. Qui ḡ baptizat⁹ nō
est in his q̄ sunt in regni celoꝝ nō pōt reperiri: ꝛ si nō ibi:
qꝛ vere nō ibi putas ne pelagiane iam sentis vbi: q̄si di/
cat. apte videre ōbes ꝙ reperit̄ in gehēna. Ex his pꝫ ma/
nifeste ꝓpositū. tūꝫ qꝛ p⁹ dicit ꝙ alien⁹ a fide xp̄i suppli/
cia experiet̄ eterna. expientia aūt supplicij sine cruciatu
ꝛ pena sensus nō intelligit̄. tūꝫ qꝛ qlibꝫ fm̄ eūꝫ. vel in re/
gno celoꝝ vel in gehēna: ꝑ quā mors scđa cruciatu semꝑ
durabilis: ꝛ vbi flet⁹ ꝛ stridor dentiū: vbi ꝯcludit eē ifan
3ᵐ tes nō baptizatos. ¶ 3° in s̄mone de baptismo paruuloꝝ
ꝯ pelagianos. ꝛ est. 13. in de verbis apl̄i ex eodē fundamē
to p̄misso cōcludit. vēturus est inqͣt dn̄s ꝛ iudicatur⁹ de
viuis ꝛ mortuis: sicut euāgeliū loquit̄. duas ptes factu/
rus est dexterā ꝛ sinistrā. Sinistris dicturus. Jte in ignē
eternū qui paratus est dyabolo ꝛ angelis ei⁹. dextris di/
cturus. venite bn̄dicti patris mei percipite regnū qđ pa
ratū est vobis ab origine mundi. hanc regnū noiat. hanc
cū dyabolo dānationē nullus relictus est medi⁹ loc⁹ vbi
ponere queas infantes. ꝛ subdit. Si ḡ dextera erit ꝛ sini/
stra ꝛ nullū mediū locū in euāg. nouim⁹ q nō in dextera
ꝓculdubio in sinistra. ḡ q nō in regnū ꝓculdubio ī ignē
eternū. Si dicat̄ ꝙ infantes hō vtiqꝫ erūt in igne iferna
li: non tn̄ patient̄ ab illo. h in ꝯtib⁹ excludere vr̄ ex vbo
xp̄i. quid ꝑ regnū: ꝛ qđ ꝑ ignē eternū itelligeret declara/
uit. vn̄ de ipso xp̄o. subdit Augu. extrema snīa vt doceret
qđ sit regnū: ꝛ qđ sit ignis etern⁹: tūc inqͣt abibunt isti in
adustionē eternā. iusti aūt in vitā eternaꝫ. Ex h pꝫ ꝙ illi
qbus dicet̄. ite in ignē eternū: patient̄ cōbustionēꝫ ignis
Cōfir. eternā. ¶ Et ꝯfirmari posse vr̄ h ꝑ rōnē: qm̄ vna eadēqꝫ
snīa oēs dānati iudicabunt̄ ad ignē eternū: iter quos in/
fantes hō ꝯcludent̄. nec. n. aliā snīam legim⁹ dādā de eis
spālem. Cōstat aūt ꝙ ceteri siue hoīes siue angeli dānati
nō solū ex illa snīa itelligunt̄ iudicari ad ignē illū: qꝛ sint
in ipso tm̄⁹ localr̄ cōtinendi: sed qꝛ sunt ab ipso veraciter
cruciādi. igit̄ ita videt̄ sentiendū de snīa p̄dicta quo ad
dānatos ifantes. pro h ēt facit ꝙ idē Aug. subdit ad con
sentiū in illa ep̄la. q̄tū ad oculos. Jlli inqͣt q ad iudiciuꝫ
resurrecturi sunt nō ꝯmutabunt̄ in illā icorruptelā: qui
nec doloris corruptionē pati pōt. illa nāqꝫ fideliuꝫ ē atqꝫ
scōꝝ. Jsti vō ꝑpetua corruptōe cruciabunt̄: qꝛ ignis eoꝝ
nō extinguet̄: ꝛ vermis eoꝝ nō morieт̄. Cōstat aūt ꝙ ta/
les ifantes de nūero eoꝝ sūt q ad iudiciū sūt resurrectu/
ri. ¶ ꝑ. sicut tu de ipsis q̄tū ad iclusionē localē tm̄⁹ illđ
xp̄i vbū intelligeres: sic alius de ceteris dānatis forsitan
exponeret: nec ex scriptura vt videt̄ posset deciꝫ ei⁹ plus/
q̄ tuū reprobari. ¶ Ex his vt vr̄. pꝫ Aug. sensisse ꝛ ex in/
tentiōe ꝯ pelagiāos ꝓbasse ꝙ hō ifātes penā ignis ꝛ cru/
ciatuꝫ patiant̄ ꝛ nō tm̄ penā dāni q̄ est carētia diue visio
nis: imo talē opiōnē in p̄allegato s̄mone post vba recita/
ta videt̄ attribuere pelagio. vn̄ ait. videris. n. tibi mise/
ricors: qꝛ nō ei. s. ifanti non baptizato aufers vitā: dānas
tn̄ quē sepas a regno celoꝝ: dānas: nō eū pcutis: sꝫ in exi/
liū mittis. nā qui exulant viuūt si sani sunt. in doloribus
corpis nō sunt. nō torquent̄. nō carceris tenebris afflign
tur. hec illis sola pena ē nō eē in patria. ¶ Et p̄terea nul/
libi vnqꝫ legi. Aug. d. ꝙ ipsi nō patiant̄ penā ignis aut pe
nam sensus aut ꝙ tm̄ puniant̄ pena illa dāni. nec ēt vidi
ab aliquo allegatū ꝙ alicubi diceret aliqꝫ talē snīam. vn̄
satis mihi videt̄ eū alteri⁹ fuisse snīe. Cum eo in h ēt vi/
Grego⁹. det̄ mihi ꝯcordare btn̄ Grego. 9. mor. sup illo vbo Job.
9. multiplicauit vulnera mea etiam sine cā. d. nōnulli. n.
p̄us a p̄nti luce subtrahunt̄ q̄ȝ ad ꝓferēda bona mala ne
merita actiue vite ꝑueniāt. Quos qꝛ a culpa originis sa/
lutis sacrā nō liberant. ꝛ h ex ꝓprio nil egerūt: ꝛ illuc ad
tormēta ꝑueniūt: tormētū aūt ꝓprie cruciat⁹ ꝛ pena sen/
sibilis dr̄. Jtē imediate. Quib⁹ vnū vuln⁹ est corruptibi
les nasci aliud carnalr̄ emori. Sꝫ qꝛ post mortem quoqꝫ
eterna mors sequit̄ occulto ei⁹ iustoqꝫ iudicio ēt sine cā
vulnera multiplicant̄ ꝑpetua qppe tormēta ꝑcipiūt qui
nihil ex ꝓpria volūtate peccauerūt. vn̄ possꝫ ēt satis for
tis rō formari ad ꝓpositū vt videt̄. qm̄ si nullā aliā penā
q̄ȝ dāni p̄cise infantes tales post morteꝫ paterent̄: sequit̄
ꝙ eis multo meli⁹ post mortē: ꝛ ēt post finalē eoꝝ dāna/
tionē q̄ȝ fuerint in vita ista mltas sensibiles penas ꝛ cru
ciatus patiunt̄: ꝛ cū h carent diua visiōe. post eoꝝ auteꝫ
dānationē nullā penā sentirēt: sꝫ tm̄ diua visiōe carerēt.
Sed ꝯn̄s videt̄ falsuꝫ. nā oiuꝫ dānatoꝝ peior post iudi/
ciū finale futura videt̄ eē cōditio. Et h ēt videt̄ ꝓbare
in spāli q̄tū ad ꝓpositū text⁹ allegat⁹ iuxta expōnē Gre.
cū dicit̄. Multiplicauit vulnera mea. nō. n. multiplica/
rent̄: sed potius minuerent̄ si nullā penā p̄ter illā caren/
tiā diue visionis haberēt. ¶ Qui viā istā tenere vellet ad rōēs
posset r̄ndere ad ꝓbatiōes ptis opposite. vn̄ ad rōneꝫ fa factas
ctam ad qōnē diceret̄ ꝯn̄am nō valere: qꝛ non solū culpe
actuali debet̄ tristitia pene sensibilis: sꝫ etiā culpe origi/
nali: ꝛ h notat Aug. in auc̄te de fi. ad pe. supius allegata.
cum ait. qꝛ si pctīn ꝓprie actiōis ꝛc. h etiā notat beatus
Greg. statiꝫ post vba eius p̄allegata expōnēs eius ēt sine
cā. d. q itaqꝫ nullū ꝓpositū adiungēs ex solo originis rea
tu p̄mittit̄ quid iste in illo extremo examine q̄tū ad hu
mani sensus estimationē: nisi sine cā vel nāliter. Sed tn̄
sub discretiōe diua iustū ē vt ꝓpago mortal velut infru/
ctuosa arbor ēt in ramis fuet amaritudinē quā traxerit
ex radice. Vulneratio aūt vt pꝫ pena sensibili capitur. ꝛ
q̄uis fm̄ hūanā estimationē nō deberet̄ ei q nullū ꝓpe
actōis pctīn habuit. sꝫ tn̄ dei occultā iustitiā debet̄ ei q
origialē culpā ꝯxit. ¶ Auctoritas dcretal nō ꝓbat ꝯn̄aꝫ:
qꝛ illa nō dicit ꝙ solū⁹ culpe actual pena sit cruciat⁹ gehē
ne. ꝛ ꝑ idē pꝫ ad auc̄teꝫ apoc. qꝛ cū illa snīa stat: ꝙ alijs
q nō se glificauerūt i delitijs dent̄ tormētū ꝛ luct⁹. ¶ Ad Ad 2ᵐ
2ᵐ qđ est ex Aug. ꝛ enchi. dōm ꝙ nō cōcludit ꝓpositūꝫ: qꝛ
valde bn̄ stat sil ꝙ ipsi patiant̄ penā sensibilē: ꝛ ꝙ eoruꝫ
pena sensibil sit mitissima respectu penaꝝ illoꝝ q actua
liter peccauerūt. Et ꝑ certo si diligēter inspiciat̄. ibideꝫ
intētio Aug. vr̄ eē ad op^m ei⁹ qđ itēdit̄ ꝑ arg^m ꝛ ꝑ p̄ncipa/
li ꝓposito. vn̄ in p̄n° imediate p̄cedētis capl̄i. ait Aug. q
cūqꝫ ab illa p̄ditiōis massa q̄ fcā ē ꝑ hoīeꝫ p^m nō liberat̄
ꝑ vnū mediatorē dei ꝛ hoīuꝫ. resurgēt quidē ꝛ ipsi vnus/
quisqꝫ cū sua carne: sed vt cū dyabolo ꝛ angelis ei⁹ puniā
tur: ꝛ paulo post. nec moueat inqͣt qūo in eis corp⁹ icorru
ptibile si dolere poterit: aut qūo corruptibile si mori nō
poterit. nō est. n. vā vita nisi vbi feliciter viuit̄: nec vā in/
corruptio nisi vbi salus nullo dolore corrūpit̄. vbi āt ife
lix mori nō sinit̄: vt ita dicam mors ipsa nō morit̄: ꝛ vbi
mors ꝑpetu⁹ nō interimit: sꝫ affligit ipsa corruptio nō fini
tur. Ex his pꝫ eū velle ꝙ qlibꝫ nō liberat⁹ a massa p̄ditio
nis: q̄les ꝯstat eē ifantes: de qb⁹ ē s̄mo resurget cū carne
sua: vt in illa dolores patiat̄: ꝛ per ꝯn̄s qlꝫ tal hēbit sensi
bilē penā: iter hos reᵘ mitissimā dicit fore penā eoꝝ q so
lū originale hūerūt. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ nec ex illa decreta/ Ad 3ᵐ
li ꝓbat̄ intētū. nā decretal nō dic̄ ꝙ sola carētia diue vi/
sionis sit pena pcti original: nec: vt ēt supra dixi: ait ꝙ so/
lius actual pcti cruciat⁹ gehēne ē pena: quoꝝ vtrūqꝫ vel
alteꝝ dōm eēt vt sufficeret ad illud ꝓbādū. Jtē ꝙ tales
exclusiue nō sint itelligēde ex illa dcretali pꝫ. Tū ex glo
sa. ibidē: q̄ dicit. puuli q sine baptismo dcedūt i tenebriꝫ
manēt. de cō. d. 4. nulla p̄ter. ꝛ pena illa mitissima ē oiuꝫ
de cō. d. 4. de gnāte; ꝛ tn̄ sempiterno igne puniunt̄ dis.

eadez firmissime: ⁊ est auctoritas Aug. superiꝰ allegata. ecce φ pter tenebras ponit penā ignis. Tū ēt q͛ ad ꝓpositū φ vult decretalis ꝯcludere neutra illaꝝ exclusiuaꝝ oportuna ē. vult.n. ꝓbare φ dormiēti vel amenti nō dimittit ꝑ baptismū originale pctm̄: sicͭ dimittit puulis. ⁊ supponit φ in talibꝰ sit ēt actuale pctm̄. probat aūt h͛: q͛ pena originalis pcti est carētia visiōis dei. actual' v͛o pena pcti gehēne ꝑpetue cruciatus. vn̄ si pm dimitteret alicui altero nō dimisso talis nō careret visiōe dei pp originale pctm̄ dimissuz: ⁊ cruciaret in gehēna ꝑpetuo pp reatum criminis actualis. s3 h͛ tanq̄ icōpossibilia sese nō patiuntur: imo mutuo aduersant͛ h͛ decretal'. P3 ēt φ tota ista argumētaꝰ stat ēt si p̄ter carentiā diuine visiōis sit alia pena originalis pcti. nā adhuc cū dimittet͛ originale eximeret͛ ille a pena talis carētie. ¶ P.cōstat φ pcti actualis nō solus cruciatꝰ gehēne est pena: s3 ēt carētia diuine visionis. vn̄ xpianꝰ qui nullū h3 originale si decedat cū reatu actualis mortalis semꝑ carebit dei visiōe: sicͭ igit͛ ex hoc qd̄ dicit decretalis φ pena actualis pcti est cruciatꝰ gehēne nō tollit͛: qn ēt eiꝰ pena sit carētia diuine visiōis: sic nec ex h͛ qd̄ ait φ pena originalis pcti est carētia diuine visionis excludit͛ φ eius pena ēt sit cruciatꝰ gehēne. Auctem v͛o magistri negaret q teneret hāc viā nec eam ꝑpōderaret auctoritatibꝰ Aug. atq3 Greg. ¶ Q͛ tn̄ huiꝰ.q. nō vidi ptē aliq̄ expsse dterminatā ab ecclia. ⁊ tremēduz mihi videt͛ negare auctes scōꝝ. ecōtra ēt non est tutū ꝯtre cōi opi. ⁊ cōsensioni magroꝝ nostroꝝ: iccirco neutri parti alteram ꝑferens dyudicationē eaꝝ lectori relinquo.

Di. XXXIIII. XXXV. XXXVI. ⁊ XXVII. Qō. I.

pm Circa d.34. ⁊ tres alias sequētes in qbus magr̄ inqt de qditate ⁊ cā pcti actualis. Quero vtꝝ actualis pcti ōs sit cā imediata efficiēs. Arguo φ nō. pmo sic. Mali nulla est cā efficiēs. igitur neq3 pcti. p3 ꝯn̄a. q͛ oē pctm̄ est malū. an̄s ꝓbatur. q͛ cuiuscuq3 est aliq̄ cā efficiēs ipm ē aliq̄ entitas seu eēntia. nulla.n. cā efficit nihil seu nō ens

ca.xi. S3 malū nō est aliq̄ entitas: q͛ f̄m Aug. de fi. ad pe. ma/

q.6. luz nihil aliud est nisi ꝑuatio boni. Et. 83.q. dicit φ totuz

h͛ nomē mali de spēi ꝑuatiōe repertū est. ꝑuatio aūt nul/

2m ca.7 la entitas ē. igit͛ ⁊c. ¶ 2°. f̄m Aug. 12. de ci. dei. mala volūtas nō h3 cām efficiētē: sed deficientē. mala volūtas vtiq3 pctm̄ est. igit͛ peccatuz nō habz cām efficientē: ⁊ si nō. igit͛ deus nō est causa efficiens peccati.

Oppom Contra deꝰ est imediata cā efficiēs saltez ptial' oīs entitat̄. igit͛ ⁊ pcti actual. an̄s p3 per illud

q.16. Aug. 83.q. deꝰ oiuz q̄ sunt cā est. ⁊ Joānis p°. oia ꝑ ipm facta sunt. ꝯn̄a ꝓbat͛ ex diffōne data ꝑ eūdē de pctō i li. de duabꝰ aiabꝰ: vbi ait. φ pctm̄ est volūtas retinēdi vel cōsequēdi qd̄ iustitia vetat: ⁊ vn̄ liberꝝ ē abstinere. ⁊ cōstat φ ibi diffinit pctm̄ actuale. volūtas aūt q̄libet ē entitas aliq̄. igit͛ ⁊ pctm̄ est entitas: ex quo p3 ꝯn̄a.

In dissolutiōe huiꝰ.q. tres erūt articuli. naz p° videbit͛ vtꝝ malū sit aliq̄ entitas: ⁊ an sit aliqua efficiēs causa mali. 2°. videbit͛ vtruz peccatum sit entitas aliqua ⁊ qūo peccatuz sit malū. 3° videbitur id qd̄ querit͛ ꝑncipaliter.

p° artiꝰ Quantum ad pmū articulū pmitto φ malū pōt dupl'r capi. Unoͦ ꝓ eo qdē qd̄ dnoiat͛ malū. sicut dicimꝰ hoiez malū ⁊ angelū malū ⁊ aurū malū: ⁊ sic de alijs. Alioͦ ꝓ eo. vn̄ pmo aliqd denoiat͛ seu est malum. pmo mō cū loqmur de malo. h͛ nomē maluz sumit͛ adiectiue. cū aūt loqmur 2° mō sumit͛ substātie ⁊ est synonimū huic noi malitia: qd̄ euidētius retinet formaz nominū abstractoꝝ ⁊ ꝑncipaliū a qbꝰ cōcreta ⁊ q̄ vocant͛ supra deriuant͛. Itē aliqua denoiant͛ mala diuersimode

f̄m φ diuersaz analogiā hn̄t ad malū 2° acceptū: queādmodū ēt f̄m diuersaz analogiā ad sanitatē aliq̄ diuersis

significatiōibꝰ denoiant͛ sana. vt declarat͛. 4. meta. ⁊ sil'r T.c.2.

ēt de his q̄ infirma vel egra dn̄r. q̄daz.n. sic denoiant͛: q͛ subiecta sunt egritudinis ad bonū itelle. tū quo ꝑuatiōibus deputamꝰ subiecta q̄dā: q͛ cause sunt egritudinis: q̄dā al'r ⁊ q̄dā al'r. Sic ēt est de malis: vt patebit in sequentibꝰ. ex qbus ēt ꝑdicta distictio declarabit͛. h͛ pmisso pono ꝯnes ad articulū istū: quaꝝ pma est: φ malitia seu malum: vn̄ p° aliquid denoiat͛ malū: qd̄ vocari pōt ꝑ se ma/

lum seu iux͛ Ansel. de casu dyaboli. pōt dici malū simpl'r ca.20.

vel malū simplex: nō est aliq̄ entitas: sed pura ꝑuatio seu defectꝰ boni debiti. 2a ꝯ est: eodē mō sumendo malū φ q̄uis malū nō sit aliqua entitas qd̄libet tn̄ est in aliqua entiate. 3a ꝯ est. de malo accepto pmoͦ.s. ꝓ eo φ denoiatur malū qd̄ iux͛ Ansel. nō simpl'r dr̄ malū: s3 malū aliqd: ⁊ est φ aliqd̄ malū est entitas: ⁊ nō tn̄ oē. Ex qbus cōiter patebit φ alicuiꝰ mali ē aliq̄ cā ꝑ se efficiēs ⁊ aliciuꝰ nō.

¶ Primā ꝯnē ꝓbo p° auctoritatibꝰ. ait nāq3 Ambro. in p° ꝯ

li. de ysa. ⁊ aia. ⁊ eum ēt allegat Augu. li. p° ꝯ Jul'. in fine.

Quid ē malitia nisi boni indigētia. Item Augu. in ench. Augꝰ.

Quid est aliud qd̄ malū dicit͛ nisi ꝑuatio boni. ⁊ idē d fi. ca.12.

ad pe. vt in p° argͦ ad.q. est allegatū. Itē de moribꝰ manicheoꝝ circa pnm. ait. nulla nā maluz: ⁊ nām accipit ibi vl'r ꝓ entitate. vn̄ paulo post subdit. nā ⁊ ipsa nā nihil est aliud q̄3 id qd̄ itelligit͛ in suo gn̄e aliqd esse. Itaq3 vt nos nouo noie ab eo qd̄ est eē vocamꝰ eēntiā q̄3 plerūq3 etiā subaz noiamꝰ: ita veteres q hec noia nō hēbāt ꝓ eēntia ⁊ suba nām vocabāt: ⁊ nō m'lto post ait: φ malū nō f̄3 eēntiā: sed f̄3 ꝑuationē rectissime dr̄. Item de nā boni circa pnm. Malū nihil aliud ē q̄3 corruptio vel modi vl' spēi vl'

ordinis nāl's. Et ꝯ eplaz fundamēti. Quis inqt dubitet ca.22.

totū illud qd̄ dr̄ malū nihil aliud eē q̄3 corruptōez: possent qdē alijs atq3 alijs vocabulis alia atq3 alia mala noiari: sed φ oiuz reꝝ malū sit in qbꝰ mali aliqd aiaduerti pōt corruptio ē. Et h͛ ꝑ multa exēpla patefacto subdit. Qr si nō iuenit͛ in rebꝰ malū nisi corruptio nō ē nā. nulla nāq3 nā malū ē. ⁊ nām vl'r ꝓ entitate accipit: sic supra: vt p3 di/

ligēter inspiciēti. Itē. 8. sup gen̄. neq3.n. vlla nā. mali ē: s3 ca.22.

amissio boni h͛ nomē accipit. ⁊ eadez v͛ba scribit. 11. de ci. ca.9

dei. in fine. ⁊ eādē ꝓrsus sn̄iaz ponit ifra. c.22. Itē leo pa Leo

pa in epl'a ad thoribiū austorigēsez epm ꝯ errores pscilliani. fides inqt v͛a q̄ ē catholica oium creaturaꝝ siue spūa/ ca.6.

liū siue corporaliū bonoꝝ cōfitet͛ eē subam ⁊ mali nullā

esse nām. Itē Ansel. de casu dyaboli. malū inqt nō ē alid Ansel.

q̄3 nō bonū aut absentia boni: vbi d3 aut expedit eē bom: ca.5.

qd̄ aūt nō ē aliud q̄3 absentia eiꝰ qd̄ ē aliqd vtiq3 nō ē ali/

qd ⁊ sil'e dicit de cō. vir. ¶ Alie auctes pl'es adduci pos/ ca.5.

sent: s3 iste sufficiāt. 2°. declaro ꝯnē rōne. ⁊ suppono vnū pm

qd̄ ē euidēs. s. φ oē qd̄ denoiat͛ malū vel denoiat͛ maluz ad se seu absolute queādmodū dr̄ aurū malū vel vinuz malū: ⁊ sic de alijs. aut denoiat͛ malū in ordine ad aliud. v3. φ alicui dr̄ malū sicͭ venenū dr̄ eē hoi vel alteri aiali maluz. In vtrisq3 ꝓbat͛ ꝓpom ⁊ de pmis sic. q̄l3 res si careat aliquo bono sibi debito dr̄ mala: qcqd aliud ipsa habeat vel nō hēat: ⁊ si nō careat aliq̄ tali bono qcqd aliud hēat vel nō hēat nō dr̄ mala. g̊ q̄l3 res p° ex carētia alicꝰ boni debiti dr̄ mala. ex quo sequit͛ ꝓpom: sicͭ p3 ꝯn̄a ē euidēs: ⁊ an̄tis pma ps p3. nā q̄lib3 res eo ipso φ caret aliq̄ ꝑfectiōe sibi debita iperfecta ē ⁊ viciosa: ac ꝑ h͛ mala cēset͛. vn̄ vt ait Augu. 3. de li. ar. tm̄ addit͛ malitie viciozuz

q̄3tū nāꝝ itegritati minuit͛. Et ꝑpea paulo post subdit. qd̄ ca.11.

ꝑfectiōi nāe deesse cōspexeris id vocas viciuz. Et in pnͦ sequētis capl'i dic. φ id recte vituꝑas φ nō ita ē vt debuit

2ª pars añtis ēt p3.nā si res nō careat aliquo bono vl' pfe
ctiōe sibi debita ia3 itegra r pfecta in suo genere existet.
ac p h nec deficiēs nec viciosa vel mala. vñ si aurū oēm
pfectionē sue nāe debitā q̄ztū ad spē3 r modū seu gradū
r mēsurā vel pportionē in spē: r q̄ztū ad ordinē r habitu
dinē ad aliud hēat vtiq3 q̄cūq3 alio nō sue pfectiōi debi
to careat: aut qcqd aliud hēat: dūmō pp illud nō careat
aliquo debito sibi pfcm̄ r bonū aurū dicet. vñ siue cale,
fiat siue ifrigidet aut aliā aliquā q̄litatē suscipiat. dū tñ
nullo bono puet semp bonū manet r nō viciosu3. r iō di,
cit Ambro. vbi supra. q nō sūt mala nisi q̄ puant bonis.
ca.12. r Aug. in encb. sicut ingt corporib⁹ aialiū nihil est aliud
morbis r vulnerib⁹ affici q̄ sanitate puari rc. ita subdit
ipse r aiaꝝ q̄cūq3 vicia nāliū sunt puatōes bonoꝝ: volēs
per h hr̄e q res intantū pcise sūt male vel viciose inq̄ztū
ca.5. aliquo suo bono puant. Qd ēt ↄfirmat per Ansel. de cō.
vir. ait.n. nulli eentie est aliud malā eē q̄ deesse illi bonū
qd d3 hr̄e. deesse vo bonū qd d3 adesse nō ē aligd eē: q̄re
malā eē. nō ē vlli eentie aligd esse: r p h vult hr̄e malu3
nō eē vllā eentiā. de his ēt q̄ dr̄ mala in respcū ad alia.
pbat ↄ. q2 quecūq3 sunt aligb⁹ alijs mala: iō pcise sunt il
lis mala: q2 illis nocēt: r iō pcise nocent: q2 illa aliq̄ bono
puant. i. q2 pp ipsa illa aliquo bono puant. igit q̄cūq3 sic
dicunt vel sūt mala ex carētia alicui⁹ boni p° sunt mala.
ↄña euidens est. r añs declarari posset in singulis discur
rendo. si.n. venenū serpētis nō plus puaret hoie3 aliquo
suo bono q̄ priuet serpēte3 nō plus eēt hoi malum q̄ sit
serpenti. Silr si panis nō plus lederet accipitrē q̄ hoie3
nō plus eēt sibi malū q̄ hoi: r eↄ. si ita necaret hoiem vt
necat accipitrē: ita esset hoi malus sicut ē accipitri: r ita
Cōfir. in oibus claret qd dcm̄ est. ¶ Confirmo istud p Aug. in
de morib⁹ manicheoꝝ. vbi ostēdit q q̄l3 talia nō inq̄ztū
tales nāe seu entitates sunt: sūt alicui mala. S3 solu3 in,
quātū sunt alicui icōueniētia. i. discōueniētia. vñ in oib⁹
talib⁹ dicit: r ostēdit solā incōueniētiā eē malū. h est illa
eē mala alij inq̄ztū incōueniūt. Inq̄ztū aūt icōueniūt no,
cēt. vñ ait. quis posset efficere vt sibi icōueniētia nō no,
cerent: s3 vlterius vt ait: magr̄ ppe pn̄m li. qcqd nocet bo,
no aliquo puat eā re3 cui nocet. nā si nullū bonū adimit
nihil prorsus nocet: r paulo post dicit q nocere bono pri,
2ª ↄ uare est ex qb⁹ oibus totū añs declaratū est. ¶ Cōclusio
2ª est eodē⁹ sumēdo malū: q q̄zuis malū nō sit aliq̄ enti,
tas. qōlib3 tñ ē in aliq̄ entitate ad eū sensū loquēdo quo
dicim⁹ cecitatē eē i oculo r tenebrā i aere: r vlr puatōes
in suis subiectis. hāc ↄnē pbo p° auctib⁹ Aug. ait.n. Aug.
ca.26. in encb. mala oio sine bonis r nisi in bonis esse non pñt.
q̄zuis bona sine malis possint. r certū ē: vt ex pcedētib⁹:
p3 q loquit de malis vt sumit malū in pposito r bonis
q̄ sunt entitates vel nāe: sic p3 ex exēplis: q̄ imediate in,
ducit. pōt.n. ingt hō vel angelus nō eē iniust⁹: iniust⁹ aūt
nō pōt eē nisi hō vel angelus: r bonū q hō r bonu3 q an,
ca.13. gelus malū q iniust⁹. Itē. nā ingt si corruptiōe cōsumit
nec ipsa corruptio remanebit nisi vbi eē possit subsisten,
te nā r absq3 medio infert. ac p h nullū est qd dr̄ malū si
nullū sit bonū. vbi Aug. duas iplicat ↄñtias. vna ē si nul,
lū sit bonū. nulla ē nā in q̄ sit corruptio. alia ē. si nulla sit
nā in q̄ sit corruptio nullū est malū: r ex hac p3 ppositū.
Itē de morib⁹ manicheoꝝ nō longe a pn̄°. Querā inquit
3° qd sit malū. rn̄debis fortasse corruptio. qs r h negaue,
rit gnāle malū esse. r subdit. sed corruptio nō ē in seipsa.
sed in aliq̄ sub̄a quā corrūpit. h etiā p3 ex auctib⁹ addu,
ctis ad pmā ↄnē qbus habet q malū non est nisi puatio
boni. ois aūt puatio pprie loquēdo de puatiōe est subie,
Confir. ctiue in aliq̄ entitate ad bonū intellectu3. ¶ Cōfirmat
istud r etiā ipsa pncipalis ↄclusio p rōnē. q2 vt pbatū est

res que absolute dicit mala. iō pcise dicit mala: q2 caret
bono sibi debito. nō igit absoluta negō boni ē malu3 seu
malitia. S3 negatio boni in re cui illud bonu3 debetur.
¶ P̄. si nō qōlib3 malū esset in aliq̄ entitate absoluta ne
gatio boni eēt malū: vt pus. sed h est falsu3. qm̄ fm h se,
quit q negō alteri⁹ mūdi ab isto q est seu aliū mūdū nō
esse est qōdā malū. r silr cuiuscūq3 boni possibilis negō
ē qōdā malū: qd nullus diceret. Itē sequit q anteq̄ de⁹
creauit aliquā rē erant multa mala. imo ifinita. nā nullū
bonū creatū erat: imo sequit q mlta plura mala fuerāt.
ac etiā erant qñ pmo creauerat entia. r oia erāt valde bo
na quā eēnt bona sicut r poterāt plura eē bona q̄ nō erāt
q̄ erant illa que creauit. sed oia hec sunt absurda. igit rc.
¶ P̄. si nega° boni quā dicim⁹ malū eēt absoluta nega°
vel ex nulli⁹ boni negōne aliq̄ res diceret mala: vel si ex
alicui⁹ boni negōne res aliq̄ diceret mala ex eadē vl' si,
mili q̄libet alia res diceret mala. p3. q2 nō potior rō esset
de vna re q̄ de alia. sed ↄñs p3 falsum. nā ex carētia iusti
tie hō dicit malus: r ex carentia visus aut oculi aut forti
tudinis corporalis equ⁹ dicit r est malus. r sic de multis
alijs posset exēplū poni: r tñ aurū nec ex carentia iustitie
aut visus dicit aut ē malū. ¶ 3ª ↄ est. de malo denoiati, 3ª ↄ
ue dcō. r est q qōdā malū est entitas: r qōdā nō. h q̄ztu3
ad pmā partē satis est clara ta3 de his malis que dnoian
tur mala denoiatiōe actiua. vtpote q2 puāt aliud bono
seu: q2 pp ipsa aliud puat bono sibi debito. na3 cōstat q
venenū qd ē malū hois est aliq̄ entitas: r panis q ē malū
accipitris est entitas aliq̄. r sic de alijs multis: quā ēt de
his que denoiant mala denoiatiōe passiua: r per modu3
subiecti. v3. illa q̄ puant suo aliquo bono. nā constat q r
malū aurū r malū vinū r malus hō r malus angelus sūt
entitates alique. vñ Aug. in encb. Quid est malus hō ni, ca.15.
si mala nā. q2 hō est nā. Quātū ēt ad partē scdā3. v3. q nō
oē qd denoiat malū est aliq̄ entitas. p3. nā abstinere pr,
sus a cibo r potu est malū aiali. r tñ nō ē aliq̄ entitas. silr
claudicare est hoi malū: nec tñ est aliq̄ entitas: q̄zuis ipe
hō claudicās. ac ēt pes hois r spaciū p qd claudicat enti,
tas aliq̄ sit. Et iō dicit Aug. in de pfectione iustitie circa
pn̄m. q claudicatio actus est nō res. r idē dicit de rapina
quā ēt dicim⁹ esse malā. r ide3 dōm ē de q̄l3 alio cōplexe
tm̄ significabili qd nos dicim⁹ eē malū. nullu3.n. tale p,
prie dr̄ eē res seu entitas aliq̄: vt declaratu3 fuit p° li. Ex
his p3 q̄liter sūpti mali ē cā aliq̄ efficiēs: r q̄lr nō. nā ma,
litie seu p se mali cū nulla entitas sit. nulla ē pprie loquē
do cā efficiēs. oē eni efficiēs facit aligd eē r aliquā enti,
tatē. nec pprie dr̄ eē fcm̄: qd nihil ē. vñ. 7. meta. dic phs. T.c.22.
q oia que fiūt ab aliquo fiūt r ex aliq̄ r aligd. cuius dcm̄
q̄ztū ad p̄am r vltimā pticulā vtiq3 veꝝ est. Ite3. 5. phys. T.c.7.
vult q ois gnātio est ex nō esse in eē: ex quo sequit q oē
qd generat capit eē. r p ↄñs fit aliq̄ entitas. Et vlr idem
iudiciū ē de quol3 qd pprie loquēdo dr̄ fieri. Cōfirmat
per Aug. in de Gen̄. ad lra3 iperfecto dicentē. Nō.n. deū
fecisse tenebras dcm̄ est. s. in illa scriptura Gen̄. in q̄ vni,
uersoꝝ creatio pma refert. qm̄ ingt spēs ipsas deus fecit
nō puatiōes que ad nihilū ptinēt. vñ ab artifice deo fcā
sunt oia. r paulo post ēt ait. Spēs naturasq3 ipsas de⁹ r fa
cit r ordinat. puatiōes aūt spērū defectusq3 nārum nō fa
cit: sed ordinat tñ. Itē ypoñ. rn̄sione pma circa mediu3.
Mors ingt puatio vite est nomē tm̄ hñs non essentiā: r
ideo de⁹ eius auctor esse dici nō pōt. qcqd.n. deū fecisse
dicim⁹ h3 eentiā. i. spēs est. eentia.n. dr̄ ab eo qd est rc. p
h eadē p3 q nec mali denoiatiue accepti. qd tñ nulla est
p3 se entitas: est aliq̄ cā efficiēs: mali aūt dnoiatiue sūpti
qd vtiq3 aliq̄ entitas est: vere ē aliq̄ cā efficiēs sicut r cu,
iusl3 creature. ¶ Cōtra pdicta pōt argui. r pmo ↄ ↄnem ↄ pdicta

pmā qua dr̄ malū 2° mō sumptū seu malitiā ipam nō eē
pm aliquā entitatē. pbaẗ huiꝰ oppositū pmo ex allegatis p
ōne. ibi. n. dr̄ ꝙ mala sunt in bonis: ⁊ silr sequiẗ ꝙ corru
ptio q̄ malū dr̄ est in aliq̄ suba: sed ꝙ nulla entitas est. in
nulla entitate esse pōt. vñ pure nihil nullus diceret eē in
2m ca. 5. aliquo. ❡ 2° s3 Ansel. de cō. ver. ꝗuis malū qđ iniustitia
est semp sit nihil: icōmoditas tñ q̄ malū ē: vñ incōmoda
dnr mala aliqñ pōt eē: vt cecitas ⁊ surditas aliqñ vr̄ esse
aliqd vt dolor ⁊ tristitia. igiẗ aliqđ malū ē entitas. Nec
pōt dici ꝙ dolor ⁊ tristitia dicanẗ mala dnoiatiue tm̄: vt
v3. dicanẗ iō pcise. q2 puant eum in quo sūt aliquo bono
sibi debito: qm̄ vbi oio nulla absentia alicuiꝰ boni seq̄re
tur ex ipsa: adhuc ipsamet s3 se essent q̄dā mala hn̄tis: ⁊
illi per ipsa malū eēt: qm̄ doleret ⁊ tristareẗ. ❡ Cōfirma
tur. q2 pena inq̄tū est pena est qđdā malū. vñ malū diui
ditur cōiter in malū culpe ⁊ pene. tristitia aūt s3m se ē pe
3m na: ⁊ silr dolor. igiẗ vtrūq3 s3m se est qđdā malum. ❡ 3°: si
tristitia nō esset s3m se malū: s3 pcise: q2 aliquo bono puat
tristem. seq̄reẗ ꝙ si quis puaret illo bono. nec tñ hr̄et tri
stitia3: sicut hñ possibile est p diuinā saltē potētiā: tm̄ ma
lum ille patereẗ: ⁊ tm̄ mali ei esset q̄3 eēt: si cū h ꝙ illo pri
uareẗ bono ēt actualr̄ magnā hr̄et tristitiā: qđ videẗ ab
4m surdu3 cōcedere. ❡ 4° s3m h. oīs pena eēt pena damni ⁊
5m nulla eēt pena sensus ɔ cōem distinctionē doctorū. ❡ 5°
si malū s3m se nō est nisi pura puatio boni debiti quelib3
talis puatio est qđdā malū. p3 ɔña. sed ɔñs est falsum. p°
q2 in rebꝰ creatis a deo qñ pmo create sunt nullū fuit ma
ca. 5. lum. vñ s3m Aug. in ench. Singula erūt bona: sil' v° vni
uersa valde bona: ⁊ tñ multe fuerunt tūc puatiōes in re
bus creatis. vñ tenebre erāt super faciē abissi. terra etiā
erat ianis ⁊ vacua seu icōposita ⁊ inordinata: q̄ vtiq3 de
noiatiōes puationū sunt. ❡ P. si deus anteq̄3 Ada3 pec
casset annihilasset v̄tutes ⁊ alias pfectiōes eius accñta
les cōseruata suba eius sicut bene potuisset de sua poten
tia absoluta. vtiq3 Adā caruisset aliquo bono sibi dbito.
⁊ tñ nullū fuisset in eo malū: qđ pbaẗ. nā s3m Augu. in de
Gen. ad lr̄am iperfecto in pn°. oē qđ malū dr̄: aut pctm̄ ē:
aut pena pcti. in eo aūt non fuisset pctm̄. p3. ⁊ per ɔñs nec
6m pena pcti. ❡ 6°. si creareẗ aliqs angelus cū solis nālibus
bonis nō hn̄tibꝰ incōpossibilitatē ad actu3 peccati. ⁊ iste
postmodū peccaret: ipse fieret malus per pctm̄: vt certu3
est: ⁊ tñ non puareẗ aliquo bono sibi debito plus q̄3 ante.
Silr si vnꝰ exñs in pctō mortali de nouo iterū peccet fit
vtiq3 peior q̄3 erat pus: ⁊ tñ nullo bono puaẗ plus q̄3 añ.
q2 ante puatus erat omni eo cui pctm̄ est incōpossibile.
ɔ 2m ɔ3 igiẗ nō oē malū est puatio boni debiti. ❡ Cōtra 2am ɔnē
ēt argui pōt. p°: qm̄ totalis negō eēndi alicuius sube. q̄lis
eēt negō angeli michaelis si totalr̄ ānihilareẗ: nō esset in
aliq̄ entitate. ⁊ tñ ipsa eēt mala: imo qđdā magnū malū.
igiẗ nō oē malū ē in aliq̄ entitate. p3 ɔña. nā idē iudiciū
est de totali negōne eēndi alicuiꝰ creabilis anteq̄3 creeẗ:
qđ eēt de negōne totali alicuiꝰ annihilati: sunt aūt de fcō
multa creabilia q̄ simplr̄ nihil sūt. añs quo ad scda3 ptē
pbaẗ. q2 negō maioris boni ē maiꝰ malū. Suba aūt āge
li est maiꝰ bonū q̄3 aliq̄ sua accñtalis pfectio. igiẗ eiꝰ ne
gatio ē maiꝰ malū. ❡ P. puari aliquo bono est malum ⁊
puari illo ⁊ quodā alio bono ē peiꝰ: sicut passio ē boi pua
ri sapiētia ⁊ iustitia sil' q̄3 puari tm̄ sapiētia: ⁊ silr peiꝰ est
puari manibꝰ ⁊ pedibꝰ q̄3 pedibꝰ tm̄. igiẗ puari sil' oibus
bonis est multo peiꝰ. imo vt vr̄ est pessimū seu sūmū ma
lu3. ❡ 2°. q2 simplr̄ nō eē est magis fugiēdū q̄3 carere cer
2m to bono accñtali sibi debito. igiẗ est maius malū. añs no
tum. ɔña pbaẗ. q2 sicut nihil est appetendū nisi bonum.
sic nihil est fugiendū nisi malū. ❡ 3°. q2 cuiusl3 boni posi
3m tio est bona. igiẗ ⁊ cuiusl3 boni remotio est mala: vel sic:
quelib3 entitas est bona. igiẗ cuiusl3 entitatis negatio ē
mala. nō cuiusl3 aūt entitatis negō ē in aliq̄ entitate. p3.
de negōne sube. igiẗ ⁊c̄. ❡ Ad pmū dōm illas locutiōes Ad pm
⁊ vlr oēs alias auctorū significātes puatiōes aliq̄s eē in
rebꝰ qbuscūq3 nō esse accipiēdas in sua pprietate: sed ad
sensum quē auctores hēbāt q nō intendebāt significare
aliquas entitates eē in qbusdā alijs entitatibꝰ: sed potiꝰ
eas nō inesse q̄ inesse debebāt. ⁊ iō cū malū aliqđ dr̄ esse
in re aliq̄ nō aliud significaẗ nisi ꝙ aliqđ bonū illa nō h3
ꝙ ipsa deberet hr̄e. h docet Aug. in de Gen. ad lr̄a3 iper
fecto sup illo. ⁊ tenebre erāt sup faciē abi. d. Reuera qui
diligēter cōsiderat qd sint tenebre nihil aliud iuenit q̄3
lucis absentiā. ita igiẗ dcm̄ est. tenebre erāt sup abissum.
ac si dcm̄ eēt nō erat lux sup abissu3. ⁊ sicut h de v̄bo eēn
di sic ⁊ de v̄bo hn̄di docet eē intelligēdū in li. de vita bea
ta. vbi dicit ꝙ locū aliquē hr̄e tenebras nihil aliud est q̄3 ca. 3.
lumē nō hr̄e: ⁊ hr̄e stultitiā vel egestatē. nō aliud ē q̄3 nō
hr̄e sapiam. Et q̄obrē inqt ipse vt ꝙ volo explicem sicut
pn̄t: ita dr̄ h3 egestatē. q̄si dicaẗ h3 nō hr̄e. Ex his p3 ꝙ ex
talibꝰ locutiōibꝰ nō pōt cōcludi ꝙ mala aut aliq̄ puatio
nes sint vlle entitates. silē in sn̄ia ex toto ponit Ansel. de ca. 14.
casu dya. ⁊ de cō. ver. c. 5. ❡ Ad 2m dōm ꝙ ⁊ dolor ⁊ tristi Ad 2m
tia: ⁊ quecūq3 entitates alie q̄ dicanẗ incōmoditates vel
icōmoda. ac p h mala nō sunt malitie seu mala 2° mō ac
cipiēdo malū: sed p° tm̄. s. denoiatiue ex alicuiꝰ boni pri
uatiōe q̄ est s3m se malū. ⁊ h p3: q2 nihil dr̄ cōmodū vl' in
cōmodū nisi ad aliud. vñ qđ ē vni cōmodū alij ē icōmo
du3. qcqd aūt alicui est icōmodū. iō est icōmodu3: q2 no
cet. ⁊ iō nocet: q2 aliquo bono puat: vt supra dducebaẗ ex
sn̄ia Aug. de moribꝰ manicheo4. Cū arguiẗ ɔ h pmo: q2
vbi nulla oino ⁊c̄. adhuc dolor ⁊ tristitia eēnt s3m se q̄dā
mala hn̄tis: ⁊ p ipsa esset illi male. nego: qnimo dico ꝙ si
nullo suo bono p illā puareẗ nō minus hñ ei eēt cu3 illis
q̄3 sine illis. qđ p3. q2 neq̄q̄3 sibi illa nocerent. iō vere est
illi male: q2 nocent puādo. s. aliquo suo bono saltē dlecta
tiōe illa nāliter aiam ɔsequēte: aut aliquo gradu eiꝰ q̄ in
se qescit ⁊ delectaẗ dū nihil sentit aduersi. ⁊ h est illa dle
ctatio ex q̄ puenit vt nāliter quis ēt inexpta deuitet ad
uersa. s3 sn̄ia3 Aug. 8. sup Gen. ad lr̄a3. Et si dicaẗ ɔ h. q2 ca. 25.
multa patiunẗ dolorē ⁊ tristitiā q̄ nō delectanẗ sic in se
ipsis: vtpote aialia irrōnabilia. taliū. n. aie nō sunt cogni
tiue sui. ac p h nec in seipsis seu de seipsis pn̄t delectari.
Ad qđ assūptū. v3. ꝙ nō cognoscāt se falsu3 est: ⁊ expsse ɔ
determiationē Aug. ibidē sup Gen. vbi euidēter ostēdit
oppositū. ⁊ silr. 2. de li. ar. sicut patere pōt volēti intueri ca. 8.
loca pdicta. Ad cōfirmationē cū dr̄ ꝙ pena inq̄3tū pena
est malū si accipiaẗ malū ɔcte ad 2m modū tm̄ ppō ē fal
sa. Si v° accipiaẗ cōiter ad pmū ⁊ 2m modū: esto ꝙ esset
vera: ⁊ silr minor sumpta sub ea nō cōcludiẗ ɔ ppositu3:
q2 nō sequiẗ. q̄lib3 pena est malū. igiẗ q̄l3 est malū 2° mō
accipiēdo malū. ❡ Ad 3m cōcedo ꝙ si quis puareẗ aliq̄ Ad 3°
bono ⁊ nō hr̄et tristitiā nō minꝰ malū hr̄et nec minꝰ ma
le sibi esset q̄3 si sil' cū illa puatiōe magnā tristitiā hēret.
dūmō per illā tristitiam nullo alio bono vel gradu boni
puareẗ. ⁊ h iō: q2 nihil ampliꝰ ipsa sibi noceret: ac per h
nec deteriorē faceret. ❡ Ad 4m dō3 ꝙ ista locutio pena Ad 4m
dāni pōt esse intransitiua vt sit sensus pena q̄ est dānū: ⁊
sic loquunẗ doctores cū distiguūt de pena dāni ⁊ sensus:
per penā dāni intelligūt ipm dānū seu puatione3 alicuiꝰ
boni. per penā aūt sensus aliqđ sensibile nociuū. alio mō
illa locutio pōt esse transitiua: vt dicaẗ pena dāni pena
cāns ⁊ inferens dānū seu quā cōsequiẗ dānu3: pōt g ɔñs
illud accipi triplr̄. vno mō sumēdo penā dāni determia
te pmo mō tm̄. alioꝰ vt sumaẗ pena dāni determinate 2°
mō tm̄. 3° mō vt sumaẗ cōiter ad pmū ⁊ 2m modum. Si

sumat̄ p̄mo mō:neganda est ꝯña.⁊ silr si scđo mō sumat̄.
Si vero 3° capiat̄ supposito φ omnis pena sit malū con/
cedendū est ꝯñs q̄tum ad istā partem.oīs pena est pena
dāni:sed pro alia p̄te q̄.vz.dicit̄ .φ nulla ē pena sensus ne
ganda est ꝯña.nā pena sensus ēt ē pena dāni.i.quā ꝯseq̄t̄
Ad 5m vel cōcomittat̄ dānū. ¶ Ad 5m dōm φ cū dr̄ malū eē pri
uationē boni debiti intelligendū est qñ dz inesse: ⁊ sicut
dz.⁊ sic accipiēdo ꝯñs cōcedo ip̄z. Ad id quo p̄mo ꝓbat̄
esse falsuz.supposito φ terra p̄us tp̄e fuit inanis ⁊ icōpo/
sita ⁊ nō tm̄ p̄us nā vel cā.q2 tūc argu.nō hēret locū:dico
φ tales p̄uatiōes nō erāt p̄uatiōes alicui⁹ boni ꝓ tūc de/
biti inesse.⁊ per ꝯñs non erant aliqua mala. vñ sicut fm
ca.25. Hugo de sacra.lib.p̄mo.p.6.ac etiā magr̄m lib.2.d.20.si
Adam ante peccatū filios genuisset illi nati fuissent par/
uuli corpore nec dum valentes loqui vel ambulare:sine
etiā scia ⁊ cognitione veritatis.⁊ per ꝯñs cū carētia mul
torum bonoꝝ:que postmodū per etatis accessuz fuissent
adepti.⁊ tm̄ tales carentie bonoꝝ nō fuissent in eis vicia
aut mala vlla:ideo q2 illa bona nō erāt debita eis ꝓ tūc.
sicut dico φ ille priuatiōes circa terrā nō erant mala ali
qua:q2 bona apposita nō erant debita inesse pro tūc. Ad
aliam ꝓbationē falsitatis illius cōsequentis:dico φ illo
casu dato in Adā fuisset aliqđ malū:non tm̄ culpe nec pe/
ne ꝓprie loquēdo de pena fm φ pena dicit̄ a pendo pē/
dis.⁊ inde dicit̄ punio.vnde qui penā infert punire dr̄:⁊
q̄uis de fcō ⁊ fm ordinationē diuinā oē malū sit pecca/
tuz vel pena peccati actualis.s. vel origīalis: vt dic̄ Aug.
nō est tm̄ ip̄ossibile esse aliqđ malū qđ nec peccatū sit nec
pena peccati.nec oppositū dicit Aug.ita esset in casu da/
Ad 6m to. ¶ Ad 6m dico φ tam angelus ille: q̄ ēt hō p̄uaret̄ bo
no aliquo.vtriq3.n.sicut ⁊ cuilib3 rōnali creature bonu3
est esse nāliter habilē ad bonū virtutis ⁊ esse magis ha/
bilez est magis bonū.h aūt bonū in quocūq3 peccāte mi
nuit̄ per peccatū.nā per peccatū fit magis habilis ad vi/
cium ⁊ min⁹ habilis ad bonū: ⁊ h habilitas fm aliquos
est illud bonū ordinis seu ille ordo nālis:cui⁹ corruptio/
nē dicit Aug.esse malū in li.de nā boni:cū ait. Malū ni/
hil aliud est q̄ corruptio vel modi vel spēi vel ordinis
nālis.ad ꝓpositu3 dico φ tam angelus ille q̄ hō p̄uaret̄
bono hꝰ ordinis seu habilitatis nālis.non q2 postea non
Tho.p 2a eēnt habiles:sed q2 minus eēnt habiles q̄ p̄ius. ¶ Ad
2.q.85. h pōt dici φ vterq3 priuaret̄ bono nālis ordinis sumen/
ar.5. do talem ordinē:iuxta sniam Aug.22.ꝯ faustū. vult eni3
φ ordo qui nāliter esse dz in hoīe est:vt corpus sit subdi/
tu3 anime.inferior pars sup̄iori.vtpote sensualitas rōni.
⁊ iteru3 actio rōnis cōtēplatiōi:siue per fidē operantē si/
cut q̄diu peregrinamur a dño siue per spēm sicut qñ eri
mus equales angelis dei.hic autē ordo pōt attendi fm
actū ⁊ fm habilitatē:⁊ vtroq3 mō qđda3 bonū est. Si.n.
bonū est vt hō sit taliter ordinatus.bonū etiā est eē habi
lem taliter ordinari.h aūt habilitas in quolib3 peccāte
minuit̄.nam quilib3 hō ex peccato reddit̄ minus habi/
lis ad h φ rō dominet̄ in ip̄so sensualitati:⁊ contēplatio
actioni.silr angelus redditur minus habilis ad h φ ei⁹
actio seu actiua vita cōtēplationi subdat̄. ⁊ sic in ip̄so bo
ad argta num minuit̄. ¶ Ad argumēta ꝯ scđam ꝯnem rñdeo.Ad
ꝯ 2am ꝯ. p̄mū nego añs ꝓ parte scđa.Ad p̄mā ꝓbatione3 dico φ
nō quelibet maioris boni negatio est mai⁹ malū.imo ali
qua negatio nō est malū:vt ex dictis p3. sed negatio ma/
ioris debiti inesse cōstātia subiecti supposita. sicut nō q̄/
libet negatio maioris boni est mai⁹ viciū vel maior de/
formitas vtpote q̄ nō supponit cōstātiā subiecti debētis
habere tale bonū: imo talis nec viciū nec difformitas ē:
q̄uis minoris boni negō in subiecto cui dz inesse ⁊ viciū
⁊ deformitas sit.Ad scđam ꝓbationē nego ꝯñam: ⁊ si in

cōsequēte accipiat̄ ꝓpriū p̄uari. p3 φ iplicat ip̄ossibilia.
nam cū p̄uatio ꝓprie accepta supponat constantiā subie/
cti ip̄ossibile est aliq̄d priuari quin sit.⁊ per ꝯñs hēat seu
sit aliqđ bonū. Si v̄o accipiat̄ ip̄roprie:ita φ significatū
subiecti ip̄sius cōsequētis sit idip̄m φ nullū bonū habe/
re seu eē.adhuc nō tenet ꝯña ꝓpter cām dictam.s.q2 esse
malū.⁊ silr esse peius vel pessimū supponit cōstātiā sub/
iecti.vnde sicut nō sequit̄: vt innuit Aug. in de nā boni:
q̄uis id qđ i eodē tp̄e min⁹ mouet̄ sit tardū: ⁊ qđ adhuc
minus sit tardius:nō tm̄ sequit̄ φ id qđ nullaten⁹ moue/
tur sit tardissimū vel maxime tardū. Et silr si illud lumi
nosum aliquo gradu sui luminis p̄uetur ip̄m fit obscuꝝ.
Et si hoc alio tanto gradu fit obscurius. si tm̄ oī gradu lu
minis priuet̄ nō fit obscurissimū: imo nec est obscurū:s3
tenebrosum:⁊ h iō:q2 tarditas nō nisi ei qđ mouet̄:⁊ ob/
scuritas nō nisi ei qđ h3 aliq̄d lucis inest.⁊ sic in ꝓposito.
q2 malum seu malitia nō nisi existēti inest. ¶ Ad scđam Ad 2m
cōcedo añs:⁊ nego ꝯña3. Ad ꝓbationē dico φ falsu3 as/
sumit̄.nā ⁊ aliq̄d nō malū est fugiēdū: vtpote cui⁹ oppo/
situ3 est appetēdū.esse vero vtiq3 appetēdum est. ¶ Ad Ad 3m
tertiā etiā rñdendū est negādo ꝯñam.

Quantum ad 2m articu.dico φ pctm̄ actuale pōt 2o arti
dupl'r accipi. vno° ꝓprie ꝓ eo.s.ex quo
p̄mo denoiat̄ quis peccās.alio mō ip̄roprie vel saltē mi/
nus ꝓprie.s. ꝓ aliquo iplicato in eo ex quo p̄mo denoiat̄
quis peccās vtpote ꝓ entitate aliq̄:quā faciēdo quis pec
cat: vel pro negatiōe seu nō esse entitatis alic⁹:quā nō fa/
ciendo quis peccat. Primo mō accipiēdo peccatū dica3
p̄mo q̄d est peccatū:⁊ ex eius descriptiōe inferā aliq̄ cor/
relaria. Scđo inquira3 an peccatū sic acceptū sit aliqua
entitas. Tertio videbit̄ quō peccatū sit malū. ⁊ an eadē
rōne dicat̄ malū ⁊ peccatū vel alia ⁊ alia. ¶ Quantū ad Primū
p̄mū nihil asserendo tn̄:sed tm̄ ꝓbabil'r loquēdo vr̄ mi/
hi posse dici φ peccatū actuale nō est aliud q̄ volunta/
rie cōmittere aliq̄d vel omittere ꝯ rectā rōne3. Et ꝓpter
breuitatē cum satis sit in vsu vt ta3 eum q̄ peccat omit/
tendo seu nō faciendo qđ facere dz:q̄ eū qui peccat faciē
do qđ nō dz:dicamus male facere:cū tm̄ qui omittit ꝓp̄e
loquēdo nihil faciat inquātū hui⁹ dico sic.cōiter ⁊ large
vtendo vocabulo φ peccatu3 nihil aliud est q̄ volunta/
rie agere ꝯ rectam rōnē seu ꝯ illud qđ agendū eēt fm re/
ctam rōnem. hoc declaro sic.omnis qui vere dicit pecca
re seu denominat̄ peccans. ex hoc p̄mo ⁊ precise dicitur
peccare.q2 ip̄se voluntarie agit ꝯ rectam ratione3:⁊ vtor
verbo agendi iuxta cōem:l3 ip̄ropriam acceptionē eius
p̄missam.igit̄ peccatū est voluntarie agere ꝯ recta3 ra
tionem.ꝯña clara est.nā noīe peccati nihil aliud signifi/
camus q̄ illud:vñ quis p̄mo denomiat̄ peccās: vt dcm̄
est.añs p3.q2 hoc solo posito quis dicit̄ peccare:h solo re
moto nequaq̄. Si.n.quis agat fm φ recta rō iudicat eē
ab illo agendū:agit sicut agere dz.⁊ si sic nō peccat.nā op
ca.37. positū dicere scelus est fm Aug.3.de li.ar. ¶ Cōfirmat̄.
q2 cū omnis qui peccat inquātū hui⁹ recte vituperet̄ se/
queret̄ φ qui ageret vt deberet agere recte vituperare/
ca.35. tur.φ vt dicit Aug.ibidem.execrabilis est insania ⁊ mi/
serrimus error. Rursus si quis volūtarie agit ꝯ illud qđ
ab illo agendū esse iudicat recta ratio.agit ꝯ illud qđ dz
ac per hoc recte vituperat̄.non vituperaret̄ autē recte si
culpa careret ⁊ nō peccaret vt clarum est. ⁊ etiam ponit
ca.p̄. Aug.eode3 li.igit̄ ex hoc p̄mo ⁊ p̄cise quis peccat seu est
peccans.sic loquēdo de peccato. q2 ip̄se voluntarie agit
contra rectam rationē.huic descriptioni cōuertibilis est
⁊ cōsona descriptio Aug.qui.42. cōtra Faustū diffiniēs
peccatū ait.peccatum est factū vel dictū vel cōcupitum
aliquid ꝯ eternā lege3 mox q3 q̄d per eternā lege intelli/

gat exponēs subdit. Lex vero eterna est ratio diuina vl
volūtas dei ordinē naturalē cōseruari iubens pturbari
vetans. tātū ḡ valz q ait ꝯ eternā legē q̄tum si dicat̃ ꝯ
diuinā rōnem ⁊c̃. cum igit̃ diuina rō vtiq̧ rectissima sp
sit oē qḋ est ꝯ eternā legem est ꝯ rectam rōnē. Et gcqd ē
ꝯ aliquā rectā rōnem est ⁊ ꝯ quālibꝫ rectā rōnē de codē.
nā circa idē q̄libꝫ rō recta cuilꝫ rōni recte cōsonat ⁊ nul
la alicui aduersat̃: sicut nec veritas veritati. sequit̃ q gc
quid est ꝯ rectā rōnez est ꝯ eternā legē. ac per h̓ fꝫ Aug.
recte dicat̃ peccatū esse fcm̃ vel dcm̃ vel cōcupitū aliqd
ꝯtra rectā rōnem. i. (vt post patebit) facere vel dicere vel
cōcupiscere: que oīa sub vocabulo agēdi cōprehendunt̃
ꝯ rectā rōnem. si querat̃ cur potius dico absolute ꝯ rectā
rōnē q̄ ꝯcte cōtra rōnē diuinaz. Rn̄deo ne putet̃ pecca/
tum esse p̄cise ꝯ rōnē diuinā ⁊ nō ꝯ quālibꝫ rectā rōnem
de codē: aut estimet̃ aliquid esse pctm̃: nō q̄ꝛ est cōtra ra/
tionē diuinā inquātū est recta. sed q̄ꝛ est cōtra eā inq̄tū
est diuina. nam si per ipossibile rō diuina siue de⁹ ipse nō
esset aut ratio illa esset errans adbuc siquis ageret ꝯtra
rectā rōnem angelicā vel bumanā aut aliā aliquā si qua
eēt peccaret. Et si nulla penitus eēt ratio recta adbuc si
quis ageret ꝯ illud qḋ agendū esse dictaret rō aliqua re/
cta si aliqua esset peccaret. Et ideo in ponēdo cōclusionē
dixi peccatū esse agere cōtra rectā rōnem seu ꝯ illud qḋ
agendū esset fm rectam rone. ❡ Ex dictis sequunt̃ tria
p⁹ cor^m correl. vnum est q ꝑprie vt supra loquēdo de pctō. pctm̃
nō est aliquid incōplexe significabile: sed cōplexe tantū.
ꝑbat̃. nam q aliquis agit ꝯ rectā rōnē: tantū per orōnē
vel aliquid loco orōnis ei equiualēs in significando pōt
Cōfir. significari. ❡ Cōfirmat̃. nā in ꝑbibitionib⁹ seu p̄ceptis
negatiuis illa que ꝑbibent̃ ꝑprie dicunt̃ peccata ⁊ affir
matiuis opposita eorūz que iubent̃. sed vtrobiq̧ sola cō/
plexe significabilia sunt bō. ergo sola talia ꝑprie peccata
appellant̃. ⁊ ita est de ceteris si qua sint nō ꝑbibita. assū
ptum pꝫ discurrendo. cū. n. dr̃ nō mecaberis: nec vir nec
mulier: nec aliquid incōplexe significabile ꝑbibet̃. Sꝫ
ꝑbibetur q aliquis misceat̃ nō sue: ita de ceteris pꝫ cōsi
ꝯ cor^m deranti. ❡ Sed ꝯ hoc videt̃ p̄mo esse auctoritas Aug. ꝯ
p̄^m faustū p̄allegata. dicit enīz pctm̃ esse dictū vel fcm̃ vl cō
cupitū aliquid ꝯ eternā legez. cōstat aūt qḋlibꝫ p̄dictoꝝ
esse incōplexe significabile. vn̄ etiā ipse ꝑ terminos sim/
z^m plices illa significat. ❡ z^o ad idē est alia diffō ab eodem
data de pctō in li. de duab⁹ aīab⁹. ait. n. peccatū est volū/
tas retinēdi vel cōsequēdi qḋ iustitia vetat. ꝯstat autē q
volūtas seu volitio est aliquid incōplexe significabile.
❡ Cōfirmat̃. q̄ꝛ inplurib⁹ locis Aug. ⁊ alij sancti maluz
motū volūtatis seu volitionē malā dn̄t eē peccatū. ⁊ cō/
stat q illa est incōplexe significabilis: ita bn̄ sicut scia co
lor vel celū. ḡ peccatuꝫ est aliqd incōplexe significabile.
Ad p̄^m ❡ Ad p̄mū dico q vt superius tetigi illi termini simpli/
ces. dcm̃ factū cōcupitū ponunt̃ loco infinitiuoꝝ suoꝝ
verboꝝ verbalr̃ stantiū cū iplicatiōe suppositoꝝ suoꝝ.
ac per hoc equiualēter significationē bn̄t cōplexoꝝ: ⁊ est
sensus: peccatū est aliqḋ dicere vl facere ⁊c̃. qḋ ita sit pꝫ.
nā si cōcupitū baberet iproprie incōplexā significationē
vtiq̧ supponeret ꝑ re concupita ⁊ denotaret̃ q illa esset
peccatū: qḋ falsuꝫ est. Certū ē. n. q si quis cōcupiscat vxo
rem ꝑximi vel possessionē ipsius nec vxor illius nec pos
sessio est peccatū. idē pꝫ de illo termino factū: si quis enī
adulteret̃ actualiter se adultere cōmiscēdo nibil incom/
plexe tm̃ significabile est factū q sit peccatuꝫ istius. nec
enī ipse nec adultera est pctm̃. nec aliquid aliud appet fa
ctum ibi nisi forte ꝑles aliq̄ generetur: sed nec illa pctm̃
est. ergo illū alteri cōmisceri est q Aug. vocat factū: ⁊ il/
lud est peccatū eius. Si dicat̃ q ibi ē aliquid fcm̃. s. act⁹
adulterādi seu adulteriū ipm̃. Nō valz. q̄ꝛ nō est fingere
que entitas aut quid incōplexe significabile distinctum
ab adultero ⁊ adultera sit actus adulterandi seu adulte/
rium. sed h̓ dicunt̃ de tali cōplexe significabili q̄le signi
ficat̃ cum dicit̃ de aliquo q ipse adulterat̃ seu cōmiscet̃
vxori alterius: ⁊ sunt talia vocabula sic iposita pp breui/
tatem locutiōis: nec ēt dici pōt q illud factū qḋ dr̃ pecca/
tum est cōcupiscētia ipsa seu volūtas cōmiscēdi se vxori
alterius. nā ibi Aug. ponit illa tria vocabula. dcm̃ factuꝫ
cōcupitū. vt cōprebendat tria genera peccatoꝝ q̄ cōiter
distinguunt̃. s. oris cordis ⁊ operis. vbi per ꝯcupitū signi
ficat peccatū qḋ quis cogitando cōmittit: per factū vero
significat peccatū qḋ quis exteri⁹ cōmittit qḋ cogitaue/
rat exequēdo. nō igit̃ per factū intelligit. ibi Aug. concu
piscentiam illaz. ❡ Ad z^m pōt dici q illud nomē volun/ Ad z^m
tas ponit̃ loco bui⁹ infiniti velle verbalr̃ stantis: ⁊ equa/
let illa diffinitio buic. pctm̃ est velle retinere vl cōsequi
qḋ iustitia vetat. ⁊ sic saluat̃ tota intentio Aug. ⁊ sustinet̃
ꝑpositū. Alio mō pōt dici q Augu. nō accipit ibi stricte
peccatū ⁊ ꝑprie sed iproprie. scꝫ pro actu malo quez ali/
quis agēdo peccat. talis. n. act⁹ frequēter ab eo ⁊ ab alijs
vocat̃ peccatū: q̄uis nō ipse se agere ipm̃ ꝯ rectā rōnez
ꝑprie peccatū dicat̃. Et per boc pꝫ ēt ad cōfirmationez.
❡ z^m correlariū est q multa ex se sunt peccata ⁊ nō pre/ z^m cor^m
cise. q̄ꝛ ꝑbibita. gnimo posito q nō forēt ꝑbibita adbuc
talr̃ agens peccaret. ⁊ loquor bic de ꝑbibitiōe stricte. s.
iperatiua qua supior inferiori iperat nō facere h̓ vel illḋ
pꝫ istud correlariū ex dictis: q̄ꝛ in multis quis possꝫ age/
re ꝯ rectā rōnē: esto q de nō agēdo nullū p̄ceptū recepis/
set. igit̃ ⁊c̃. Assumptū pꝫ. q̄ꝛ esto q nullū p̄ceptuꝫ datum
fuisset aut foret boi dandū adbuc auxiliāte deo possꝫ co/
gnoscere ⁊ iudicare deum nō eē odiēdū: sed diligēdū su/
per oīa. vtpote sūme bonū ⁊ oīum bonoꝝ nostroꝝ aucto
rem: posset ēt cognoscere parētes ⁊ presertiꝫ virtuosos ⁊
filioꝝ rectos emulatores eē bonorādos a filijs. virū vir
tuosum inquātū bui⁹ nō eē odiendū. nemini eē iniurian
dum: ⁊ multas alias virtutes practicas: quas ēt mundi
pbi nō babētes vlla p̄cepta fm legē ꝑbibentē cognoue/
runt. ⁊ tn̄ cum oībus istis posset deum odire: vel nō sicut
dꝫ diligere: parētes inbonorare: virtuti ꝑximi inuidere:
eiq̧ iniuriaz irrogare: non minus q̄ nunc possit babitis
p̄ceptis ad opposita p̄dictoꝝ. ꝯn̄a pꝫ. tum q̄ꝛ h̓ est pecca/
re qḋ volūtarie agere ꝯ rectā rōnē. vt pꝫ ex dictis. tum q̄ꝛ
taliter agēs pturbaret nālē ordinez quē lex eterna suari
iubet. sicq̧ peccaret fm Augu. ꝯ faustuꝫ. assumptū pꝫ ex
eo q nālis ordo est vt oēs mores actionesq̧ bois sint rō/
ni subiecte. vnde vt ait Aug. p̄mo de li. ar. Hic moribus ca. 7.
cum rō dn̄atur ordinatus bō dicēdus est. non. n. ordo re/
ctus aut ordo appellandus oīo est vbi deteriorib⁹ melio
ra subijciunt̃: ⁊ paulo post. Rō ergo quare irrōnales ani
mi mot⁹ regit est: q̄ꝛ illud. s. dominat̃ in boīe cui domina
tio lege debet̃ ea quā eternā esse cōperim⁹: ⁊ h̓ sn̄ia poni/
tur ab eodē. zz. cōtra faustuꝫ: vt superius tactū ē. ❡ Cō/
firmat̃. h̓ rō ex intētionē Aug. in epl̄a ad bylariū siracu/
sanum. vbi distinguēs de lege nāli ⁊ lege scripta ait. Le/
ge illa p̄uaricata q̄ est in vsu rōnis aīe rōnalis in etate bo
minis iaꝫ rōne vtentis preuaricatores fiunt oēs pctōres
terre: p̄uaricata vero lege etiā illa que data ē ꝑ Moysez
multo amplius abūdat delictum. Ex quib⁹ verbis pꝫ q
si quis ageret ꝯ solam legē nālē siue cōtra rectū iudiciuꝫ
rōnis vtiq̧ peccaret: lꝫ si cū h̓ superadditū p̄ceptū babe
ret amplius peccaret. ❡ Et h̓ cōfirmat̃ per illud aposto Cōfir.
li ad Ro. Lex subintrauit vt abūdaret delictum q fm ca. 5.
Aug. vbi ꝑximo: non de originali: sed de actuali delicto
accipiendū est. non. n. circa idē opus abundaret per sub/

intrationem legis delictū homini operanti: vt ſm Aug.
intendit ap̄ls niſi hō ante ſubintrationē legis idipſ agē
do habuiſſet delictum. cōſtat aūt ꝙ nō habuiſſet ſi nihil
3m eēt pctm̄: niſi qꝛ ꝓhibitū. ¶ Probat̄ ēt h̄ correlariū ſm
ſe. qꝛ ſi nulla eſſent peccata: niſi qꝛ ꝓhibita ſequeret̄ ꝙ ſi
hoīes nulla ꝑcepta accepiſſent queccūqꝫ agerēt nō pecca/
rent. pꝫ. ſed ꝯñs eſt falſuꝫ. ꝛ expreſſe cōtra Aug. in epiſto/
la ad aſſelicum. vbi deputantibꝰ ſe poſſe ſuis viribꝰ iple
re legem illā ſeu mandatū quo dictū eſt nō concupiſces.
ait. Et per hoc fiūt nō ſolū peccatores: qđ eſſent etiā ſi le
gē nō accepiſſent. ſed etiā preuaricatores: qđ nō eēnt niſi
legē accepiſſent. ¶ ꝓ. cōſtat ꝙ gentiles phi qui legē nō
acceperūt in multis peccauerūt: ſicut ēt teſtat̄ apoſtolus
ca. p̄. ad Ro. ¶ 2° poſſibile eēt homini nullo ꝑcepto ad ſe fa
2m cto neglectis eternis ꝛ ſpūalibus bonis ad tēporalia cor
poraliaqꝫ bona cōuerti. igit̄ ꝛ peccare. añs pꝫ. qꝛ hoc pōt
etiam habito ꝑcepto in oppoſitū. ꝯña pꝫ. tum per Augu.
ca. vl. ꝑmo de li. ar. h. n. ſm eum ibidem eſt peccare. tum qꝛ ſic
ꝑturbaret̄ nālis ordo quē eterna lex ſeruari iubet ꝛ per/
turbari vetat: vt ſupra allegatū eſt: nam vt ibi. ſ. de li. ar.
dicit Aug. peruerſi animi eſt ꝛ inordinati eis ſequendis
ſubijci qbus ad nutum ſuū ducēdis potius diuino ordi/
3m ne ac vite prelatus eſt. ¶ 3°. nō legimus aliqđ ꝑceptū da/
tum fuiſſe angelo ꝛ certū eſt: ita fuiſſe poſſibile: ꝛ tamē ſi
nullum ꝑceptū habuiſſet ꝛ dei equalitatē appetiuiſſet ſi/
4m cut appetijt vtiqꝫ peccaſſet. ¶ 4°. ſi nihil eēt peccatū niſi
qđ ꝓhibituꝫ: cum poſſibile ſit nihil eē ꝓhibitū: poſſibile
eēt odire deū ꝛ inuidere bono viro ꝛ mentiri nō eē pec/
catum. ꝛ ſi ſic vt videt̄ poſſibile eēt deū mentiri: cuiꝰ op/
poſitū in ꝑmo li. ꝓbatū eſt ſufficiēter. pꝫ ꝯña. qꝛ nō aliū/
de videt̄ h̄ deo repugnare. niſi qꝛ mentiri eſt maleface/
re ꝛ pctm̄. poſſibile etiā eēt deum odire ſeipm̄ ꝛ inuide/
re bono viro. qđ eſt abſurdū dicere. pꝫ ꝯña. qꝛ hoc nō vi/
det̄ ſibi repugnare: niſi qꝛ praua ſūt ꝛ peccata. ¶ Aucto/
Augꝰ. ritatibꝰ etiam pꝫ correlariū h̄. ait. n. Augu. ꝑmo de li. ar.
ca. 3. Adulterium nō idō malū eſt: qꝛ vetatur lege: ſed ideo ve/
tatur a lege: qꝛ malū eſt. Idē in gloſa ſuper illud leui. 19.
nō mentiemini. determinās ꝑus mendaciū etiā quo ne/
mo ledit̄. ꝛ ſic pro ſalute illicitū eē ac diuina lege ꝓhibi
tum querit ꝯñter. an inquit: ex quo dictuꝫ eſt in lege non
mētiemini non liceat in tali caſu vel cauſa mentiri. ꝛ re/
ſpondet. d. Sꝫ magis: qꝛ iniuſtuꝫ erat mēdaciū ideo ꝓhi
bitum: nō qꝛ ꝓhibitū: ideo iniuſtuꝫ. huic cōcordat ex to/
ca. 5. to ſnīa phi. 2. ethi. nō aūt ſuſcepit omnis operatio neqꝫ
omnis aīe paſſio medietatē. Quedā eni cōfeſtim nō iſta
cōuoluta ſunt cū malitia puta gaudiū de malo ꝛ inuere/
cūdia ꝛ inuidia. Et in opationibꝰ. adulteriuꝫ: furtuꝫ: ho/
micidiū. h̄ eniꝫ oīa ꝛ que talia dicuntur ſm ſe ipſa mala
ꝯ corem eē. ¶ Sꝫ ꝯ iſtaꝫ ꝯnem correlariā videt̄ eē Aug. lib. 2. de
baptiſmo paruulorꝫ ad marcellinū. d. nāqꝫ nec peccatuꝫ
erit ſi quid erit ſi nō diuinitus iubet̄ vt nō ſit. Itē ibideꝫ
infra. Quo inquit non vetat̄ per dei iuſtitiā ſi peccatum
eſt. Itē in li. de duabus aiabus nemo vituperatione ingt
vel dānatione dignus eſt aut nō ꝯ vetituꝫ faciēs: aut qđ
nō pōt non faciēs. omne aūt pctm̄ vel vitupandū eſt vel
dānandū. Ex h̄ aūt ſequit̄ oē pctm̄ eē ꝓhibitum. vnde ꝛ
ibidē diffiniēdo peccatū dicit ꝙ eſt volūtas retinēdi vl'
ꝯſeqndi qđ iuſtitia vetat. ¶ ꝓ. ad idē valꝫ qđ ꝯ fauſtū
dicit diffiniēdo peccatū eē ꝯ legē eternaꝫ. lex aūt eterna
eſt ratio diuina vl' voluntas dei ordinē naturalē cōſerua
ri iubēs: ꝑturbari vetans. Ex quo ēt ſequit̄ oē peccatū ꝯ
Cōfir. legē eternam eē vetituꝫ. ¶ Confirmat̄ iſta ꝑ auctorita/
teꝫ. pſal. d. ꝑuaricātes reputaui oēs pctōres terre. nō oēs
aūt eēnt ꝑuaricātes niſi oē pctm̄ eēt ꝑcepto vel lege ꝓhi
ca. 4. bitū. nā vt dicit ap̄ls ad Ro. vbi nō ē lex nec ꝑuaricatio.

Itē Ambro. in li. de paradiſo. ꝛ allegat̄ a magiſtro li. 2. d.
35. c. p̄. Quid ē inquit peccatū niſi ꝑuaricatio legis diuine ꝛ
celeſtiū inobedietia ꝑceptorꝫ. ḡ in ꝑuaricante peccatū ē.
ſed in mādante culpa nō ē. nō. n. cōſiſteret pctm̄ ſi inter/
dictio nō fuiſſet. h̄ Ambro. ex his cōcludi videt̄ oīa pec/
cata eē ꝓhibita a deo: nec ob aliud vlla eſſe peccata. niſi
qꝛ ꝓhibita. ¶ Ad iſta rñdeo ꝙ ꝓhibitio pōt dupl'r acci/ Rño
pi. ꝛ ſilr ꝑceptū ꝛ lex. vno mō cōiter: vt videlꝫ dr̄ tam de
indicatiua: ꝙ̄ ēt de iperatiua. Indicatiua ē illa qua tm̄ꝰ
ſignificat̄ aliqđ nō eē agenduꝫ ſeu aliud aliquid: ex quo
ſequit̄ ipm̄ agēdū nō eē: ſicut cū ſignificat̄ aliqđ eē iniu/
ſtum aut prauū ſeu vituperatiōe vl' pena dignū. Qualia
ſunt illa vba apo. ad Ro. Qui talia agūt digni ſūt mor/ ca. 5.
te. ꝛ ad ephe. oīs fornicator aut imundus aut auarus ꝛc.
nō hꝫ hereditatē in regno xp̄i ꝛ dei. ꝛ illa pſal. Uirū ſan/
guinū ꝛ doloſum abhominabit̄ dñs. ꝛ multa alia vba ex
quibꝰ colligit̄ qđdā illicita eē ꝛ debere non fieri. ꝛ ſic ꝯñr
dicunt̄ mō aliquo ꝓhiberi. ꝛ ſilr cū enunciant̄ aliqua eē
agēda vl' aliqd aliud: ex quo ſequit̄ ea agenda eē: vtpote
qꝛ dicunt̄ iuſta vl' deo accepta aut digna retributiōe ſeu
laude vl' gloria. dicunt̄ talia precipi ꝑceptōe indicatiua.
voco aūt eā indicatiuā: qꝛ vocal'r per vbū indicatiui mo
di exprimit̄. Sic aliqñ accipi noīa ꝓhibitiōis atqꝫ ꝑce/
pti a doctoribꝰ pꝫ ꝑ Hug. de ſacra. li. p̄. pte. 6. vbi diſtin/ ca. 6.
ctione ꝑmiſſa de ꝑceptis nature ꝛ diſcipline. In ꝑcepto
inquit nāe tria ſunt. ꝑceptio ꝓhibitio ꝛ cōceſſio. ꝑceptuꝫ
aūt nāe nos nihil aliud intelligimꝰ ꝙ̄ ipam diſcretionē
nālē que intrinſecꝰ aſpirata eſt: vt per eā hō erudiret̄ de
his que ſibi vel appetēda vel fugiēda fuerant. qſi. n. qđ/
dam ꝑceptū dare erat diſcretionē ꝛ intelligētiam agēdi
cordi hoīs aſpirare. Quid ḡ cognitio faciendorꝫ fuit niſi
qđdā ad cor hoīs facta ꝑceptio: ꝛ quid rurſus cognitio vi/
tandorꝫ fuit niſi qđdā ꝓhibitio. Quid vō cognitio eorū q̄
media fuerūt eſtimāda niſi qđdaꝫ cōceſſio ꝛc. ex his patꝫ
ꝙ oīs cognitio quā hꝫ hō de agēdis vel vitādis quodā/
mō ꝑceptio vel ꝓhibitio dr̄. ꝛ ꝑ ꝯñs indicatiua ſeu enun
ciatiua cognitio. Impatiuā dico illā qua imperat̄ alicui
aliqd agere vel nō agere: ꝛ h̄ exprimit̄ per vbū iperatiui
modi vel aliud ciꝰ vice. ꝛ aliud ſilr ſignificāduꝫ ſumpti.
ſicut cū ait pſal. nolite loqui aduerſus deum iniquitatē:
aut cū dñs ait. nō mecaberis. nō furtū facies ꝛc. ꝛ ſi ſtri/
cte ac ꝓprie iſta ſumant̄ ea tātū impatiua dr̄ qua iferio/
ri a ſuo ſuperiore iperatiue aliqd ꝓhibet̄. Scdo mō pōt
accipi ꝓhibitio ſpāliter ꝛ ſtricte. ſ. ꝑ impatiua tātū qua/
lis nūc eſt deſcripta. Modo ad ꝓpoſitū dico ꝙ oē pecca
tum loquēdo de ꝓhibitione ꝑmo mō eſt a deo ꝓhibitū.
ꝛ ſi aliquid nō eſſet ſtante diuina lege que deꝰ eſt ꝓhibi/
tum ipm̄ nō eſt pctm̄. nam oē peccatū eterna lex cēſet ſal
tem indicatiue eē non agēdū: ꝛ ſi de aliquo nō ſic cēſeret
illud nō eſſet cōtra rectaꝫ rōnē. ꝛ per ꝯñs neqꝫ peccatuꝫ.
dico ēt ꝙ aliqua peccata impoſſibile eſt non eſſe ꝓhibi/
ta a deo ſic: loquēdo de ꝓhibitione. nam de aliqbus im/
poſſibile ē quin ſit cōtra legē eternā: ſicut odire deū: al/
teri iniuriari ꝛc. que ſm ſe mala ſunt: ſicut īpoſſibile eſt
nō eſſe verū deū nō eſſe odiendū ꝛ nemini eſſe iniurian/
dum: ſic ipoſſibile eſt quin ſūma veritas lex eterna cen/
ſeat ꝙ deus nō eſt odiēdus: ꝛ ꝙ nemini eſt iniuriandus.
ac per hoc ipoſſibile eſt ꝙ odire deū vel iniuriari proxi/
mo nō ſit eterna lege ꝓhibitū. ꝛ idem iudiciū eſt de cete
ris que ſm ſe iniuſta ſunt. Si vero loquimur de ꝓhibi/
tione ſecūdo mō: ſic ſiue omne peccatū ſit ꝓhibitum vt
quibuſdā videtur: ſiue nō omne ſed aliqua tantū vt dice
rent alij: quia de hoc nihil ad pñs diffinio: dico ꝙ non
omnia neceſſario ſunt a deo ꝓhibita: imo nullū. nā poſ/
ſibile eſt ꝛ fuit deo nulli aliqđ tale iperiū facere: vt certū

est:tamē esto φ nulla essent aut fuissent sic ꝓhibita ad h
si quis odiret deū ꝛ alia de qbus dictum est ageret vtiq̃
peccaret. Isto secūdo mō vt supra dixi accipio ꝓhibitio-
nem in ꝑdicto correl̄. ꝛ sic accipit̄ a doctorib⁹ cū tal̄ que-
stio disputat̄. auctoritates vō oēs tam Aug. q̃ Ambro. le
gem ꝛ ꝑceptū ac ꝓhibitionē accipiūt ꝑmo mō. ideo non
sunt ꝯ me. Ad auctoritatē psal. dico φ ēt ꝑuaricatio du-
pliciter accipit̄. s. cōiter: quō quilibꝫ dr̄ ꝑuaricator q agit
ꝯ legē: cōiter loquēdo de lege. ꝛ spāliter prout. s. ille tātū
dicit̄ ꝑuaricator qui agit ꝯtra legē spāliter ꝛ secūdo mō
sumptā. ꝑmo modo ꝛ nō secūdo intelligēdū est dictum
psal. sicut expsse pꝫ per Aug. in ꝑallegata epistola ad hy-
3m corm larium. ¶ 3m correlariuꝫ est. φ multa pōt hō facere que
deus nō pōt illi ꝑcipere vt faciat. non accipio aūt facere
ꝓprie. vt. vꝫ. ideꝫ est qd entitatem aliquā ꝓducere. Sꝫ
īpropꝛie: quēadmodū aliquem ex eo φ pōt fornicari vel
pōt abstinere a fornicatione aut aliud aliqd cōplexe si-
gnificabile mediāte infinitiuo alicui⁹ verbi dicim⁹ pos-
se aliqd facere: q̃uis nullū talium ꝓprie dici possit fieri:
sic tn̄ est mos loquēdi vt oīa talia isto vno gnāli vocabu
pm lo cōprehēdamus. sic igit̄ intelligēdo correl̄. Istud ꝓba-
tur primo sic. multa pōt homo facere que ipse nunq̃ pōt
bn̄ facere. igit̄ multa pōt homo facere que de⁹ nō pōt illi
ꝑcipere vt faciat. ꝯn̄a ꝓbat̄. q2 quecūq̃ homo pōt facere
si deus pōt illa sibi ꝑcipere vt faciat: hō pōt illa facere ex
ꝑcepto diuino. quecunq̃ aūt homo pōt facere ex ꝑcepto
diuino vtiq̃ pōt illa bene facere. nam quicqd homo fa-
ciat implēdo dei ꝑceptū bene facit sicut: ꝛ quicqd faciat
transgrediēdo mandatuꝫ male facit. Si ergo quecunq̃
hō pōt facere deus pōt illi ꝑcipere vt faciat: quecūq̃ hō
pōt facere ipse pōt bn̄ facere. h aūt repugnat añcedenti.
q̄re ꝯn̄a bona. añs vō ꝓbat̄. q2 vt pꝫ ex 2° correla. multa
sunt ꝭm se mala que hō pōt facere. talia aūt nūq̃ pōt bn̄
facere. al's male faciēdo bn̄ faceret: ꝛ male facere eēt bn̄
facere: qd implicat repugnantiā. pꝫ ꝯn̄a. q2 quodlꝫ coruꝫ
2 que sunt ꝭm se mala est qdā male facere. 2°. q2 hō pōt
multa facere que nunq̃ recta rōne iudicari pn̄t eē faciē-
da. ꝛ per ꝯn̄s que ipse nunq̃ pōt bn̄ facere. nam nunq̃ cō
uenit aliquid bn̄ facere: nisi illud faciēduꝫ sit ꝭm rectaꝫ
rōnē. Assumptū ꝓbat̄. q2 multa sunt que nō eē facienda
est verum necessariū. ꝛ per ꝯn̄s ea esse faciēda est falsuꝫ
īpossibile. ac per hoc nunq̃ vera seu recta rōne iudicari
pn̄t esse facienda: ꝛ tn̄ illa pōt hō facere. verbi gratia. ne-
mini esse iniuriandū: nulli pro bono malū esse reddēdū:
nulli esse inuidēdum. ꝛ multa alia que circa agibilia ita
sunt ꝑma ꝑncipia: ꝛ per se nota esse vera: sicut φ si eideꝫ
aliqua sint equalia sibyinuiceꝫ sunt equalia: ꝛ si equalib⁹
equalia addant̄ que fiunt sunt equalia: aut q̄cūq̃ alia p⁹
ca. 16. ꝑncipia in speculabilib⁹. ꝛ ideo Aug. 2. de li. ar. de talib⁹
veritatibus ꝑmo notis circa agibilia: quas ipse vocat lu-
mina virtutum ꝛ regulas sapiētie: pro eo: vt ait: φ quāto
magis quis ad agēdū vitam eis innititur tanto magis vi-
uit sapiēter: dicit φ ita sunt vere ꝛ incōmutabiles q̃ ve-
re atq̃ incōmutabiles sunt regule numeroruꝫ: q̃uis alia
exēpla ponat q̃ supra posuerim. qd tn̄ nō variat ꝓpositū
2 ca. 5. 2° ꝓbat̄ idē añs auctoritate ph̄i. 2. ethi. post verba supe
rius allata. h. n. oīa ꝛ q̄ talia dicunt̄ ꝭm se ipsa mala eē si-
ne medio addiciētis: sed nō supabundātie ipsorum neq̃
defect⁹. nō igit̄ est vnq̃ circa h dirigere. i. recte agere: sꝫ
semꝑ peccare neq̃ est bn̄ ꝛ nō bn̄ circa talia i eo qd vt oꝫ
ꝛ qn̄ ꝛ quō. puta adulterari: sed simpl'r facere qdcūq̃ ho-
rum pctm̄ est. textus clarus est. Aug. ēt in glosa sup leuit.
superius allegata. dicit φ ydolatria aut mechia aut fur-
2m tum iustū eē non pōt. igit̄ nec bn̄ fieri. ¶ 2° ꝑncipal'r sic.
nō possibile est deū aliqd agere ꝯ rectā rōne. igit̄ multa

pōt: que nō pōt de⁹ illi ꝑcipere vt faciat. añs ꝓbat̄. q2 nō
est possibile deū peccare. igr̄ nec ē possibile eū aliqd age-
re ꝯ rectaꝫ rōnē. pꝫ ꝯn̄a. q2 si deus aliqd ageret ꝯ rectam
rōnē: vtiq̃ peccaret: cū nō sit aliud peccare q̃ agere ꝯ re-
ctam rōnē: nec ex aliquo quis peccare dr̄ vt supra pꝫ. ꝯn̄a
ꝑma ꝓbat̄. q2 multa pōt homo facere q̄ si de⁹ preciperet
hoi vt faceret vtiq̃ ageret deus ꝯ rectā rōneꝫ. verbi grā.
homo pōt alteri iniuriari. ꝓximo inuidere: deuꝫ odire ꝛ
hꝫ ꝭꝫ se peccata quecūq̃ taliū deus ꝑciperet ageret ꝯ re-
ctam rōnē. non. n. minus rectuꝫ ē ꝛ recta rō iudicat nō eē
ꝑcipiēdū homini vt deū odiat aut ꝓximo iniuriā faciat
vel inuideat alteri q̃ iudicet nō eē odiendū deū aut ꝓxi
mo iniuriandū vel inuidēdū. ¶ Confirmat̄ idē ex ver- Cōfir.
bis Aug. 83. q. φ non pōt prauus nō eē maloruꝫ suasor qd q. 4.
si verū est: liquet per locum a minori φ non pōt prauus
nō eē maloruꝫ imꝑator seu ꝑceptor: multo siquidē peius
videt̄ mala ꝑcipere q̃ tātum modo suadere. igit̄ si deus
talia ꝑciperet ipse prauus eēt: qd est īpossibile. ¶ 3° ideꝫ 3m
sic. nullus pōt fieri deo ꝑcipiēte deterior. ergo multa pōt
homo facere que de⁹ ꝛc̄. pꝫ ꝯn̄a. q2 multa pōt homo face-
re que nō pōt facere quin faciēdo illa fiat deterior: vtpo
te q̄ ꝭm se iniusta sunt ꝛ peccata. añs ꝓbo: sic ꝓbat Aug.
83. q. φ homo non pōt fieri deo auctore deterior. arguit q. 3.
aūt sic. nullo sapiēte homie fit homo dterior. nō. n. parua
ista culpa est: imo tanta est q̄ in sapiētē quēuis hoiem ne-
queat cadere. Est aūt deus oī hoie sapiēte ꝑstantior. mul
to minus igit̄ deo auctore fit dterior. multo. n. ꝑstantior
dei voluntas q̃ homis sapiētis ē. Simili mō arguo. nul
lo sapiēte hoie ꝑcipiente fit hō deterior. nam tāta culpa
est vt in sapiētē hominē cadere nequeat: sicut clarū ē ꝛc̄.
¶ Cōtra hoc pōt argui ꝑmo sic. oīa que pōt homo ꝑcipe ꝯ 3m cor.
homini vt faciat pōt ēt de⁹: sꝫ quecūq̃ pōt hō facere pōt
hō hoi ꝑcipere vt faciat. igit̄ ꝛc̄. ¶ 2°. oēm effectuꝫ possi- 2m
bilē fieri a creatura pōt de⁹ facere ꝑ seipꝫ. h pꝫ ex dictis
in ꝑmo lib. distin. 42. q. p. sed ꝑceptum quo homini pre-
ciperet̄ vt odiret deum aut qdcunq̃ aliud ex se maluꝫ ē
possibile fieri a creatura. puta ab hoie vl' dyabolo. igit̄ ꝛ
tale ꝑceptum pōt deus facere per seipsum. ꝛ sic quicquid
homo pōt facere ds pōt ei ꝑcipere vt faciat. ¶ 3° de nul- 3m
lo possibili ab homine fieri si ipm ponatur a dō ꝑcipi im
plicat̄ vl' infertur aliqua ꝯdictio. igit̄ quodlibꝫ possibile
ab homine fieri pōt deus illi precipere vt faciat. ¶ 4°. si 4m
aliqua non possꝫ hoc videretur de illis que supius dicta
sunt ꝭm se eē mala: sꝫ hoc non est veruꝫ. naꝫ de facto legi
mus ipm ꝑcepisse filys ysrael mētiri egyptys in petēdo
mutuo vasa ꝛ suppellectiles ipsorū: in quo etiā videt̄ fur
tum vl' rapinam eis ꝑcepisse. Itē sansoni vr̄ ꝑcepisse ho-
micidium taꝫ sui ipsius q̃ aliorum. al's non vr̄ ipm posse
excusari a flagitio necis ꝓprie. ac ꝑ hoc sustieri posse euꝫ
non eē damnatuꝫ: φ tamē incunctanter tenēdum ē. cum
Apostolus in cathologo sanctoꝝ cum ponat ad hebre. 11. ca. p.
Itē Osee ꝑmo legitur dominū ꝑcepisse ꝓphete mecha-
ri. Scribitur. n. dominū sibi dixisse. vade sume tibi vxo-
rem fornicariaꝫ: ꝛ fac tibi filios fornicationū. ꝛ ꝭm Ier.
vocat fornicariam corporis meretricē. vnde de carnali
fornicatione loquit̄. non faceret aūt filios fornicationū
nisi fornicaret̄ cum illa. ¶ Ad ꝑmū horū rńdeo negādo Ad pm
maiorē sic absolute intellectam vt ponit̄. vnde sicut hō
pōt peccare ꝛ aliquid agere ꝯ rectā rōnē qd deus nō pōt:
sic pōt alius alteri male ꝑcipe qd deus nō pt. Si aūt ma-
ior intelligeret̄ de iusto posse eēt concedēda. nā qcqd hō
pōt homini iuste ꝑcipe pōt deus ꝛ multo plura. sꝫ tūc mi
nor dbite assumpta erit falsa. ¶ Ad 2m cōcedēdo φ qd- Ad 2m
libꝫ ꝑceptum factibile ab homine pōt deus se solo face-
re. sꝫ ex hoc non sequit̄ qd vlteri⁹ infert̄. s. φ quicquid hō

pōt facere deus pōt illi preciperevt faciat.nā aliqđ prece
ptū hois.vbi grā.quo ꝑcipit alteri vt occidat aliquē aliū:
ita deus posset facere causando.s.illā entitatē:que est pre
ceptū:qđ tn̄ per illam nulli aliqd ꝑciperet:ꝛ tunc nō esset
Ad 3m preceptū:sic in p̊ li°.d.42.q.p̊a.declaratū est.¶ Ad 3m ne
go añs.nam vt supra ꝓbatū est aliq̃ sunt que si deꝰ ꝑcipe
ret ipse peccaret:ex quo seqtur ꝙ ipse nō eēt deꝰ:ꝛ ex alia
pte si deꝰ preciperet deus eēt:ꝛ si eēt eēt deus:ꝛ sic si illa
preciperet deꝰ esset deꝰ:ꝛ deꝰ non esset deus:que sunt con
Ad 4m tradictoria.¶ Ad 4m nego minorē.Ad p̊am ꝓbationē de
precepto facto ad filios israel de mendacio.dōm ꝙ deus
non precepit eis vt mentirenť neq; vt falsuz aliqđ inten
tione fallendi egyptios dicerēt:sic bn̄ declaratū est in ꝑ
allegata di.ꝑmi li.q.2.de furto ꝛ rapina pz ꝙ nō fuerunt
ꝑcepta a deo:imo nec rapinā aut furtū cōmiserunt.nā cū
deꝰ sit oium rerū dn̄s atq; oīuz hoīuz iudex: vtiq; potuit
egyptios pctōres iure dn̄ij qđ in rebus quas possidebāt
habebat:priuare:ꝛ illud in filios israel transferre.Sicq;
ex precepto dn̄i filij israel res illas auferētes nec furtum
Ad aliđ nec rapinā cōmiserūt:sic nec alienuz abstulerunt.¶ Ad
illud de Sansone dōm ꝙ ipe occidēdo se ꝛ alios ex prece
pto dn̄i nec peccauit nec cōmisit homicidiū ſm ꝙ homi
ciduz est peccatū ꝛ in lege ꝓhibitum.vbi sciendū ꝙ non
qlibz occidens hoiem diciť homicida vel cōmittere ho
micidiuz.alias minister iusticie occidens malefactorem
ageret cōtra dei preceptū ꝛ peccaret:qđ fl̄m est:vt pz per
ca:3. Aug.p̊ de li.ar.Sz vt idem ait in epl̄a ad vlcitiū. Qui si
ne vlla legitime ptātis auct̄e hoiem occidit homicida ē.
Nunc aūt talis nō fuit Sanson cū legittime tā ei q̃z alijs
ꝓpter ꝑcerita ipsoꝝ delicta deꝰ potuerit per se vel alium
quē ad hoc ministeriū voluissz eligere mortē īferre.qua
propter Sanson ex dei ꝑcepto tāq̃z dei minister respectu
necis ꝓprie ꝛ aliene se ꝛ alios occidēs homicida nō fuit.
Ad aliđ ¶ Ad illud de Osee dōm ꝙ:vt pz ex glosis:nō est intelli
gendū illā postq̃z sumpta fuit a ꝓpheta eē fornicariā.Sz
ante:ꝛ antea genuisse filios fornicationū: illaz ꝑcepit hs
ꝓphetevt faceret sibi vxorē:ꝛ filios fornicationū prius ge
nitos sibi adoptaret:ꝛ vt a se genitos diligeret. vn̄ Jero.
in glo.neq; dn̄s inqt rez turpem ꝑcepit neq; ꝓpheta obe
diendo peccat:sz potiꝰ fornicariā ad pudicitiā reuocauit:
ꝛ manens in sua bonitate de mala bonā fecit:ꝛ alia glosa
ait. Jubet assumere fornicariā ꝛ sumere filios eius:vt q̊s
illa de fornicatiōe genuerat iste de meretrice supple oliz
generet liberos:ꝛ iđ ibi Jero.in originali videť velle ꝙ
in textu nō debeat eē illđ. fac tibi. Sz sic.sume tibi vxo
rem fornicariā ꝛ filios fornicationū:cui cōcordat lr̄a.70.
q̃ vt habeť in glosa talis est.tolle tibi vxorē fornicariā et
filios fornicationis.h̄ etiā satis innuiť in textu.cum diciť
Scđm sume tibi vxorē. Si.n.fiebat sibi vxor cognoscēdo legit
2a ꝯ time ipsaz nō fornicabať.¶ Scđa ꝯ.vz.ꝙ nullum pctm̄
actuale loquēdo ꝓprie:vt.s.de tali pctō est aliq̃ entitas.
ꝓbať p̊ ex dictis.Qm̄ nullū tn̄ cōplexe vel equalēter si
gnificabile est aliq̃ entitas.hec ꝓbata fuit in p̊ lib°.d.28.
q.p̊a.Sz omne pctm̄ actuale est hm̄.vt pz ex p̊ corre°.ꝑce
dentis ꝯnis.igiť ꝛc̄.ꝓbať ēt ista ꝯ ſm se.ꝛ p̊ auct̄ibus:si
Augu° cut eni recitat Aug.in đ nā ꝛ grā.satis ante mediū. Pela
gius volens ꝓbare nām humanā nō eē debilitatā neq; i
mutatā pctō dicebat sic.An̄ oia querēdū puto qd sit pec
catuz.Substātia an oio suba carens nomen:quo non res
non existentia non corpus aliqđ sed perperā facti actꝰ ex
primitur.deinde adiungit.Credo ita est:ꝛ si ita est inquit
quō potuit humanā debilitare vel mutare nāz:qđ substā
tia caret.Ex hac argumētatione pz ꝙ h̄ pelagius substā
tiam accipit cōiter pro entitate seu eēntia:non contracte
vt substātia distinguiť contra formas accidētales.naz si
sic acciperet nullius apparentie foret argumētum.Quis
enim non videat multis accidētibus posse debilitari ꝛ i
mutari naturā humanā tam spiritualibus:sicut erroribꝰ
ꝛ prauis affectionibus qbus redditur debilior ad cogno
scēdum verum ꝛ eligēdum bonum:q̃z etiā corporalibus
quibus etiam ſm corpus debilior redditur. Si autē vl̄i
ter subam pro entitate accipiat argumētum apparet ali
qualiter.nā satis apparere pōt alicui id qđ nulla entitas
est nullaz naturā imutare posse. Huic aūt argumētatio
ni ibidē respondet Aug.ꝯcedēdo assumptū.s.pctm̄ nō eē
substātiā:ita est inquit vt dicis non est pctm̄ aliqua sub
stantia:sz tantū hoc nomine pperam facti actus exprimi
tur.ꝛ paulo post.pctm̄ didicimus inqt non eē substantiā.
deinde negat ꝯn̄az qua infertur ꝙ non potuit debilitare
naturā:siue respondet ad interrogationē Pelagij que vir
tualiter talē portat ꝯn̄am ostēdēdo ꝙ etiam ex eo ꝙ nul
la prorsus entitas est pōt debilitari natura.d.nonne attē
ditur vt alia omittam etiā non manducare non eē substā
tiam:a substantia quippe receditur:qm̄ cibus substātia ē
sz abstinere a cibo nō est substātia. Et tamē substātia cor
poris si oino abstineť a cibo languescit.ꝯstat.n.ꝙ nō mā
ducare nulla oio entitas ē nec suba spāl̄r sumpta nec acci
dēs.Ex quo exēplo satis pz ipm voluisse dicere peccatuz
nullā oio eē entitatē:ꝛ tn̄ ex eo potuisse debilitari hūanā
nām.sic igiť pz ex h̄ loco Aug.voluisse ꝙ pctm̄ nō est en
titas aliq̃. Jtē idē i de pfec.iustitie.circa pn̄m recitat vnū
argumētū celestij quo ꝓbare nitebať hoiez vitare posse
pctm̄. Sic aūt arguebat ille.querēdū ē quid ē pctm̄:actꝰ
an res:si res est vt auctorē hēat necē ē:ꝛ si auctorē hr̄e dr̄:
iā alter ꝑter deū rei alicuiꝰ auctor induci videbiť.at si h̄
dici impiū ē:ꝯfiteri necē ē pctm̄ oē actū eē nō rē. Si igiť
actꝰ ē:imo q: vē actꝰ ē vitari pōt.h̄ pz ꝙ ēt rez iste accipit
vl̄r ꝓ entitate:qm̄ alias alicuiꝰ entitatis deꝰ nō eēt auctor
sic nec pcti:qđ ipse reputat fl̄m ꝛ vē:vt seqnti patebit ar:
ꝯcludit ḡ iste p̊ pctm̄ nō eē entitatē:sz actuz:ꝛ deide īfert
ꝙ pōt vitari.¶ Ad h̄ argm̄ sic dic̄ Aug.ibidē.rn̄dem pec
catū qdē actū dici ꝛ eē nō rē.nō accipit aūt rē cōissime ꝓ
oi signabili ꝯplexe vel icōplexe.nā h̄ mō pctm̄ ꝛ actꝰ seu
qđlibz agere res dici pōt:sic ifra rē accipit:cū iuxt̄ auct̄atē
Job:ſm aliā lr̄az.d.erat vir hitās ꝛc̄.ꝛ seqtur.abstinēs se
ab oi re mala.ait.ꝙ pctm̄ ꝛ si actꝰ sit res dici pōt.Sz acci
pit rē ꝓ eēntia seu entitate.sic.n.q̃libz res alia a deo deū
hz auctorē:ꝛ sic accipiēdo dic̄ pctm̄ eē actū non rē ex quo
pz ꝓpo̊m:ꝛ imediate rn̄det ad ꝯnē celestij.d. Sz ēt in cor
pore claudicatio eadē rōne actus est.non res:qm̄ res pes
ipse vel corpꝰ vel hō ē q pede viciato claudicat:nec tn̄ vi
tare pōt claudicationē nisi hēat sanatuz pedē. Ex quo ēt
exēplo declarať ꝓpo̊m.nā non ē fingere q̃ res vel entitas
sit claudicatio seu claudicare qđ idē ē supposito ꝓ ꝯstāti
ex dictis supra ꝙ motus nō sit res ſm se distincta a rebꝰ
ꝑmanētibꝰ. Jtē Omel̄.ꝑma sup Jo.exponēs illud Jo.p̊:
oia p ipm facta sunt ꝛ sine ipo factū ē nihil.ait.pctm̄ qdē
non per ipsum factuz est:ꝛ manifestum est:q: peccatū ni
hil est.ꝛ infra sup eisdem verbis.vniuersa inquit creatu
ra per ipsuz facta ē maior.minor.per ipsuz facta sunt:ife
riora:supiora:spūales:corporales p ipsum facte sunt.nul
la.n.forma nulla cōpages nulla cōcordia partiū nulla q̃
liscūq; substātia q̃ pōt hr̄e pondus numeruz mēsurā nisi
p illud v̄bū ꝛ ab illo v̄bo creatore cui dictū ē.oia in mēsu
ra ꝛ nūero ꝛ pondere disposuisti.hec ipse.vbi ad ꝓpositū
ꝑmo facit ꝙ ait pctm̄ nihil est. igitur nō est entitas aliq̃.
scđo q: vt patz ex scđa parte auctoritatis:cuz ait euāgeli
sta.oia p ipz facta sūt.p ly oia.ois entitas parua ꝛ magna
gnāl̄r significať vt tantū valeat illud dcm̄:ac si dicať ois
entitas p ipm facta ē:in ꝑma aūt pte dicit pctm̄ nō p ips

factū est. ex q̄b⁹ nescio ⁊ euidēter ↄcludit̄. igit̄ pctm̄ nō est entitas quod ēt videt̄ ↄclusisse Aug. ꝙ pctm̄ nihil est in
pᵐ pma pte auctis. rōnibus etiā ꝓbat̄ ↄclo ista: ⁊ pᵒ qdē q2 si pctm̄ est entitas aliq̄ opꝫ nos vel dicere alicui⁹ entitatis que nō est de⁹ deū nō esse factorē vel cōfiteri deuꝫ eē pec cati auctorē: ſꝫ neutrū videt̄ catholice posse dici. d. Aug.
caᵒ 2ᵒ pᵒ de li. ar. Credimus ex vno deo eē oīa que sunt: ⁊ tñ non
q. 21. eē pctōꝝ auctorē. Itē. 83. q. dic̄ de deo ꝙ mali auctor non est qui ⁊ oīum que sūt auctor est: vbi sic dicit magister li. 2ᵒ
caᵒ 26ᵒ 2ᵒ di. 37. in fine. ⁊ ꝓbat per dictū eiusdē Aug. pᵒ retrac. no mine mali peccata intelligunt̄. ibidē etiā dicit magister ꝙ oēs catholici tractatores assentiūt ꝙ de⁹ nō est auctor maloꝝ. i. pctōꝝ. cōstat aūt ꝙ ois entitas est de nūero eo rū que sunt. ¶ 2ᵒ. hoc de q̄busdā in spāli pꝫ. nā nec adulte rīū est aliq̄ entitas: q2 nec est adulter nec adultera nec ali qua alia entitas fingi pōt q̄ sit adulteriū: vt supra diceba tur. silr nec homicidiū: que. n. eēt cū nec occidēs nec occi sus nec istᵐ occidēdi nec oīno aliq̄ entitas appet ibi cō currere que sit hoc pctm̄ qđ homicidiū noīam⁹. ita ē de fur to ⁊ ceteris peccatis q̄b⁹ exteriori opatione hoīes peccāt. Et sic talia nō sūt entitates vlle: ſꝫ tm̄ mō cōplexe quedā significabilia: ita ēt de ceteris peccatis videt̄ eē sentien
3ᵐ 3ᵐ dū. ¶ Sꝫ ↄtra ista pōt argui. ⁊ pᵒ ex auctib⁹ preallegatis ꝓbādo ↄñē. In vtraqꝫ. n. Aug. dicit ꝙ pctm̄ est actus. oīs enī actus est entitas vt cōstat. igit̄ ⁊c̄. Et ex hoc patꝫ ꝙ cuꝫ Aug. dicit pctm̄ nō eē rē nō capit reꝫ vt q̄libꝫ res entitas dicit̄. Sꝫ spāliter pro entitate illa que hꝫ actū q̄lis ꝓprie est suba per se agere potens. talis nāqꝫ res nō ē pctm̄. Sꝫ est actus alicui⁹ talis rei: ⁊ cū hoc bñ stat ꝙ pctm̄ sit quedā entitas fm se. Cōfirmat̄ istud per Augu. met in ypogn. rñ sione pma. in fine. cū ait. opera dyaboli q̄ vicia dicuntur actus sunt nō res q̄ tanq̄ p se agere dicunt̄ aliq̄d. vbi ap paret q̄s entitates appellet res. s. eas: q̄ per se agere dicun tur aliq̄d: ⁊ sic alibi se intelligi debere ostēdit vbi actus ↄ
2ᵐ rē distinguit. ¶ 2ᵒ si pctm̄ nō est aliq̄ entitas pcti nullus est auctor. nā vt in pᵒ arti. dcm̄ est. nō nisi entitatis aliq̄d est efficiēs cā: ſꝫ hoc ↄñs est falsuꝫ: ⁊ expresse ↄ eundē pᵒ lib.
caᵒ pᵒ de li. ar. vbi cū distinxissꝫ de malo culpe ⁊ pene: ⁊ maloꝝ humani generis dixisset deū nullo mō esse auctorē: disci pulo quereti vtrū talis mali quisq̄ sit auctor rñdet. ē cer te. non. n. nullo auctore fieri posset. ⁊ paulo post. subdit.
3ᵐ ꝙ quisqꝫ malus sui malefacti auctor existit. ¶ 3ᵒ ↄstat ꝙ actus q̄libꝫ voluntatis siue bonus siue malus est entitas quedā. Sꝫ actus malus volūtatis est pctm̄: sic pꝫ p Aug.
caᵒ 19ᵒ 2ᵒ de li. ar. vbi querēs a quo sit mot⁹ volūtatis cū se auer tit a deo dicit ꝙ talis motus sine dubitatione pctm̄ est: ⁊ ex hoc ↄcludit ipm nō eē a deo: talis motus vtiqꝫ ipse volū
4ᵐ tatis act⁹ existit. ¶ 4ᵒ si pctm̄ nō est entitas. igit̄ nec me ritū est entitas. Silr. n. vtrūqꝫ dōꝫ videt̄: ſꝫ ↄñs nō videt̄ dandū cū oēs cōfiteant̄ dilectionē dei ordinatā esse me
5ᵐ ritū: ⁊ ita de alijs bonis actib⁹ voluntatis. ¶ 5ᵒ magister 2ᵒ sniarū. di. 35. dicit ꝙ libere tradi dꝫ pctm̄ esse actū ma lū interiorē ⁊ exteriorē. s. malam cogitationē locutionē ⁊ operationē. quis aūt dubitet cogitationē eē verā entita tē: ⁊ silr locutionē. ¶ Cōfirmat̄: q2 nullus nunq̄ negaret odium dei vel ꝓximi eē pctm̄: nec aliq̄s ēt diceret odiuꝫ
Ad pᵐ hꝫ nō esse entitatē. ¶ Ad pᵐ dōꝫ ꝙ gnāliter loquēdo de actu nō oīs act⁹ est entitas. oē. n. respectu cui⁹ dr̄ potētia
T. cō. 2. aliq̄ seu aliq̄d eē in potētia act⁹ dr̄: sic satis pꝫ ex. 9. meta. nūc aūt multa significabilia sunt hꝫ. nā respcū claudican di ⁊ furādi ⁊ rapiendi dicunt̄ potētie. dicimus. n. aliquē posse claudicare furari ⁊ rapere: ⁊ ita de pluribus alijs com plexe significātib⁹. Nullū aūt taliuꝫ est entitas: vt supra dicebat̄: imo etiā dicimus aliquē posse rē aliquā destrue re ⁊ etiā annihilare. vbi g. deū posse ānihilare oēm crea

turā: ⁊ iuxta cōsuetudinē locutionis disputantiū. dicēdū esset ꝙ talis potētia reduceret̄ ad actū: si de⁹ oīa annihi laret. deū ergo annihilare oēm creaturā esset actus talis potētie. ⁊ tñ cōstat ꝙ non esset entitas vlla. ¶ Ad id qđ additur de acceptione hui⁹ termini res cū actus dicit̄ nō esse rem. dōm ꝙ ex tali dicto Aug. nequaq̄ appꝫ ꝙ vbi actū dicit nō eē rem accipiat reꝫ pro entitate tm̄ que per se pōt agere: imo potius ex illa determinatōe q̄ tanq̄ per se ⁊c̄. Innuitur quedā alia: que. s. nō p se agere possunt di ci ⁊ esse res. Itē lꝫ hoc nō absolute neget actū eē rē: in locis tñ pallegatis negat absolute: ⁊ vt ostēsuꝫ est rē pro entita te cōiter accipit. ibidē. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ aliquē eē aucto Ad 2ᵐ
rem pcti pōt dupli̇r itelligi. Uno mō. i. factorē seu cām ef ficientē eius qđ est pctm̄. alio mō. i. factorē alicui⁹ ꝙ ipse faciēdo peccat: ⁊ isti sensus vtiqꝫ diuersi sunt. Naꝫ id qđ quis faciendo peccat nō est pctm̄: ſꝫ eum facere id seu qđ ipse facit illud est pctm̄. In pmo sensu ↄcedo ↄñs: ⁊ in 2ᵒ nego ↄñam. verba Aug. ꝓcedunt in 2ᵒ sensu qđ pꝫ: q2 ipse distinguēs ibi de malo ait. ipm duob⁹ modis accipi sole re. vno inqt cū male quēqꝫ fecisse dicimus. alio cū malo aliq̄d esse perpessum. ⁊ paulo post. at si deuꝫ bonū esse no sci: vel credis: neqꝫ. n. aliter fas est male nō facio. Et ex hoc ↄcludit euꝫ nō esse auctorē peccati: male aūt facere ⁊ pec care idē: itaqꝫ ex eo ꝙ de⁹ nō peccat aliq̄d faciendo q̄cq̄d ipse faciat ↄcludit ipm nō esse peccati auctorē: ſꝫ q2 q̄libꝫ male faciēs aliquid faciendo: faciēdo illud peccat: q̄libꝫ talis auctor dici pōt peccati ⁊ sui malefacti. si ly malefa cti sit dictio. nam sic malefactū dicit̄ pctm̄. si autē sit orō adhuc etiā i pmo sensu pōt dici auctor sui malefacti. i. ei⁹ qđ ab ipso malefit. Illud aūt qđ sic ab eo malefit non est pctm̄: ſꝫ ꝙ ipse illud male facit sibi vtiqꝫ pctm̄ est: vt di cebat̄ statim. ¶ Ad 3ᵐ neganda est minor ꝓprie accipiē Ad 3ᵐ
do peccatū: vt pꝫ ex dictis. ¶ Ad ꝓbationē dōꝫ ꝙ Aug. non accipit ibi motū voluntatis pro illa entitate seu affe ctione qua quis cōuertitur ad creaturā que vsitate nunc vocat̄ actus volūtatis: sicut argumētū pretendit. ⁊ istud pꝫ. nam cōstat ꝙ hꝫ entitas est ab aliq̄ cā efficiente: ⁊ tñ Aug. vult ibi ꝙ motus ille nō sit ab aliqua cā. nam ↄclu sio ꝙ talis motus nō est a deo querit. vnde igit̄ erit. ⁊ re spondet ita. quereti tibi si rñdeā nescire me fortasse eris tristior. Sꝫ tñ vere respōderi. sciri. n. non pōt ꝙ nihil est. vult dicere ꝙ q2 nō est veꝝ ipm esse ab aliquo icirco sci ri nō pōt a quo sit. nō igit̄ accipit sic motū: ſꝫ pro illo com plexe significabili qđ significamus cū dicimus volunta tē auerti a deo ⁊ ↄuerti ad creatorē de quo querere vñ sit nō est aliud q̄ q̄rere q̄d est volūtati cā ꝙ ipsa auertat̄ a deo ⁊ certe de⁹ nō est sibi talis cā: vt dicit Aug. alias esset sibi cā peccādi. Et vtiqꝫ nec aliq̄d aliud est sibi talis cā ſꝫ ipsa sponte sic mouet̄: vt in pᵒ ⁊ 2ᵒ caplis se. li. Augu. in de tri. sic accipit ipse motū volūtatis cū dicit eū eē pctm̄. nā ꝙ volūtas sic mouet̄ vtiqꝫ pctm̄ est: ⁊ hoc nulla prorsus en titas est. ¶ Ad 4ᵐ q̄cq̄d sit de ↄña. ↄñs pōt ↄcedi cū ꝓba Ad 4ᵐ
tur ipm nō eē dandū: cū oēs ↄcedant dilectionē dei ordi natā eē meritū. dōm ꝙ recte intelligētes nō intēdunt ꝙ illa entitas q̄ vocat̄ dilectio sit meritū: ſꝫ itelligunt ꝙ ali quē diligere deū est meritū: aliquē aūt diligere deū nō ē dilectio: nec aliq̄ entitas de mūdo sic nec alia cōplexe si gnificabilia. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ hoc nomē act⁹ pōt hr̄e dupli Ad 5ᵐ
cē significationē. vꝫ. mere simplicē ⁊ incōplexā: ⁊ sic nō est i telligēduꝫ dcm̄ magri: si sermo sit de pctō ꝓprie accipiēdo pctm̄: ⁊ pōt hr̄e signatōeꝫ ↄplexā equalēter ſꝫ quē modū aliq̄ ↄplexe signābilia act⁹ appellāt̄. vñ furari ⁊ adultera ri dr̄ act⁹ q̄dā mali: ⁊ tñ nō sūt signābilia nisi ↄplexe vel equalēter: ⁊ cū talia dr̄ mali act⁹ nō aliō dat̄ itelli nisi ꝙ q̄ adulterat̄ aut furatur male agit. ⁊ sic itelligēduꝫ est di

ctū magistri allegatū: & sic de hoc noīe act⁹ dictū est. Sic dicendū est de istis alijs cogitatio locutio opatio. Est enī sensus φ male cogitare & male loqui & male opari ē peccatū: in qbus locutionib⁹ illi ifinitiui stare debēt. ¶ Ad cōfirmationē eodē mō dōm φ cū dicit odiū dei eē peccatū verus sensus est φ aliquē odire deū est pctm: ita φ illud nomen odium sumit ad significandū totū illud qd significat illud cōplexū. aliquē odire deū. & hoc fit gratia breuioris locutionis: nō est autē sensus φ illa entitas vel affectio volūtatis est pctm nisi forte pctm accipiatur improprie. vz. pro actu quē quis faciēdo peccat: vt supi⁹ dicebat.

Tertiū 3ª ꝯ ¶ Tertia ꝯ. vz. φ qōlibz pctm est maluz. p⁹ modo distinctionis posite in pcedēti arti°. accipiēdo malū & aliud est malū etiā 2° mō accipiēdo malū: qōlibz tñ alia rōne dicit maluz alia peccatū. pbat quo ad pmā partē sic. qōlibz pctm corrumpit vel diminuit aliqd bonū peccantis. igit qōlibz pctm est malū pmo mō. ꝯña pz ex dictis in pmo arti°: añs declarat. nā qōlibz pctm minuit bonuz ordinis nālis ipi⁹ peccātis: vt supra declaratū est: & h vlterius verū est: qñ aūt cū h corrūpit vel minuit bonū habitū p existentē: & aliqñ grām & alia dona & sic iustis bonis puat peccantē: sicut etiā declarat magister lib. 2°. di. 35. circa finē.

ca. 29. Cōfirmat per Aug. in enc. dicentē. φ magis facienti φ patienti obest oē pctm: qd dictū non esset verū nisi oē pctm obesset peccāti. Quantū ad 2ᵃᵐ ptē pz ꝯ de peccato omissionis eius qui omittit hēre bonū velle qñ hēre dz. Quātū ad 3ᵃᵐ partē pbat. nā qōlibz pctm est malum inquātū est puatio boni vel inqtū priuat peccantē bono. est aūt peccatū inqtum est ꝯtra rectā rōnē. igit alia rōne dr malū & pctm.

Corre^m ¶ Ex ista ꝯne & eius pbationib⁹ seqtur φ nullū peccatū hoīs remanet penitus impunitū in vita ista: sz pro quolibz portat penaz qui peccat. pbat. qz qōlz pctm nocet peccāti corrumpēdo vel minuēdo bonū eius vt dictū est. igit ex quolibz pctō pctōr patit damnū: & per ꝯñs penā.

ca. 35. ¶ Cōfirmat corre^m per Aug. 3. d li. ar. vbi ait. Qz. n. nemo superat leges oipotētis creatoris nō sinitur anima nō reddere debituz: aut enī reddit bene vtendo qd accipit: aut reddit amittēdo quo vti voluit hñ: itaqz si nō reddit faciendo iusticiā reddet patiendo miseriā. Et paulo post. si nō reddet faciēdo qd debet reddet patiēdo qd debz. nullo aūt interuallo tēporis ista diuidunt: vt q si alio tēpore non faciat qd debet & alio patiatur qd debz ne min⁹ puncto tēporis vlis pulchritudo turpetur vt sit in ea peccati dedecus sine decore vindicte sz in futurum iudiciuz seruat ad manifestationē atqz acerrimū sensuz miserie qcqd nunc occultissime vindicatur. h Aug.

3ᵘˢ arti⁹ Tertius articulus. vz. vtrū actualis pcti de⁹ sit imediata cā efficiēs: vt pz ex dictis si pctm capiatur pprie: & similr causa efficiens nō hz dubiū. pz enī φ nō. sz si nomē peccati capiat improprie. s. pro actu malo seu quē aliquis faciēdo peccat. vbi grā. pro mala volitione vel aliquo alio actu iteriori vel exteriori quē agit peccator: tūc dubiū est & de ipso sunt solēnes opi. ꝯtrarie: qrū neutrā temere affirmādo: pro nunc ꝯnē affirmatiuā tāqz pbabiliorē: & vt mihi videt scōꝝ dictis magis cōsonam teneo: sic etiā & cōius tenet a modernis doctorib⁹. ¶ Est ergo ꝯclo pbāda φ act⁹ mali queꝫ efficit peccator de⁹ est imediata causa: ptialis tñ coefficiens actū eundē. hāc pbo p° sic. ois actus malus iam factus qdiu est imediate

pᵐ ꝯseruat a deo. igit ois actus malus duz fit imediate fit a deo. añs pbat: qz si aliquis malus actus nō imediate cōseruat a deo. igit ipse in suo existere nō imediate dependet a deo. ergo vel ipse a nulla re imediate dependet: & p ꝯñs nec etiā mediate depēdet ab aliq: ac per hoc est simpliciter indepēdens: aut imediate dependet a sola creatura vna vel pluribus simul. pmū nō potest dari: tum qa fortiori rōne dicēduz esset φ ipsa volūtas & substātia anime esset simplr independēs cum sit res fm se multo perfectior actu suo qui est accñs eius: & sic cōseqnter de angelis & de ceteris substātijs dicēdū esset φ eē falsissimū nemo theologicus: aut etiā verus phs ignorat. tum qz fz hoc sequeret φ hoc solo posito. s. φ deus nullam rē cōseruaret: & operationē illam intimā: qua fm sanctos oia cōtinet ab oib⁹ reb⁹ subtraheret adhuc actus ille malus existeret: & qz constat φ tunc nulla aīa esset: ipse vtiqz existeret per seipm & sine subiecto. Qd nimis absurdū est dicere. tum qz fm h nō eēt verū φ de xpo ait apls ad Col. cū ait. & oia in ipso cōstant. glosa. qui oibus fm diuinitatē infusis oia sustinet ad Hebre. p° loquens de deo patre. portans oia verbo virtutis sue. vbi glosa. sic ab eo creata sūt oia ita per eū imutabilē cōseruant. Nec pōt dici 2ᵐ. vz. φ dependet imediate a sola creatura. vbi grā. ab ipsa voluntate de qua magis videret: qm si h eēt verū sequeretur φ de⁹ nō possz illuz actū annihilare volūtate ipsa manente & volēte illū actū ꝯseruare: & sic volūtate creature volētis oipotētis ipediret effect⁹: qd si verū est Aug. dic erroneū eē in enc. pz ꝯña: qm non aliter deus annihilat aut facit rē nō esse qz nō faciēdo eam eē fm Ans. de casu dyaboli. nec obuiat si dicat φ pter voluntatē est aliq cā ptialis. vbi grā. noticia obi: qz illa causat nāliter. & sic illa stante & voluntate volēte cōseruare actuz deus non poterit illuz annihilare: & sic idem incōueniēs seqtur. pz ergo añs. ꝯña pbat. pmo qz si nulla cā creata sufficit sine deo aliquē talē actū cōseruare postqz hz eē: vt pz ex dictis: cōsequēs est φ nulla sufficiat sine deo illuz de nouo pducere postqz imediate nō habuit esse. nā maius vel saltē nō minus videt eē posse 2ᵐ qz posse pᵐ. 2° qz si hoc deberet a deo negari nō pter aliud deberet: vt videt nisi qz efficere actū malū repugnaret bonitati diue. Sz si h sibi repugnaret ēt sibi repugnaret ꝯseruare actū malū postqz pductus est: cū hō nō solū peccet qñ p efficit actū malū: sed ēt qñ postea illū libere ꝯtinuat: ac per h si de⁹ non efficit actū malū: non ēt ꝯseruet ipm: qd repugnat añti. 3° pz cōsequētia ex auctē sapiētis. d. Sapie. 5. deo loquentis. Quō posset aliquid permanere: nisi tu voluisses: aut qd a te no litum non eēt ꝯseruaret: ex cuius vltima parte docet Sa. nihil ꝯseruari posse nisi sit a deo volitū. i. eo dicēte seu faciente ad esse deductū. iuxta quē sensum dicit de ipso in psal. Uocauit famē sup terrā. fm glosam: & sup illud Aggei. pmo. Uocaui siccitatē. i. ventū vrētē sup terrā. ¶ 2° pbo ꝯnē & suppono φ in nulla spē actus mali est tm vn⁹ act⁹ nūero pducibilis a volūtate: qnimo multi sūt pducibiles oio siles & eiusdē rōnis siue plēs ex eis possint eē sil in volūtate siue nō. suppono ēt φ nullus taliū ē de se magis vno tpe qz alio pducibilis: nec ēt i aliq dato tpe aliqs magl ē pducibilis qz ali⁹. h sūt pbata i p. d. 35. & satl ēt cōiter ꝯcessa: lz forte ab aliqb⁹ dnēt op^m. His supp^{tis} pbo ppositū sic. qñ volūtas efficit aliquē actū malū: nō glz possibilis silis illi fit. pz. igr ille nō fit a sola volūtate. pz ꝯña. qz cū nlls taliū actuū sit p tē magl possis qz ali⁹: & volūtas ipa creata idrñter se ad quēlz illoꝝ hēat nullūqz distincte cogscat añqz ipe act⁹ sit: ac p h nec possit velle distincte aliquē illoꝝ dterminate pducere nisi alia cā nālr dterminata ad pductiōeꝫ vni⁹ dterminate tm ꝯcurrat: qd ꝯstat sm cē aut aliq liba q distincte illos cogscat & aliquē dterminate velit coproducere: nullus vnqz pducet: qz qua rōne vnū pduceret eadē & quēlibz. Sz talis cā libera distincte illos cognoscēs nō pōt eē alia qz de⁹ vt certū ē. quare &c. ¶ 3° si deus nō eēt imediata cā efficiēs act⁹ mali de⁹ nō esset factor oium entitatū. ꝯñs aūt falsuz est vtpote ꝯ articulū

Right margin notes: ca. p. (beside "ait apls ad Col."); ca. p. (beside "ad Hebre."); ca. 104. (beside "in enc."); ca. p. (beside "de casu dyaboli"); 2ᵐ (beside "2° qz si hoc deberet"); 3ᵐ ca. 5. (beside "Sapie. 5."); 2ᵐ pnc^{le} (beside "¶ 2° pbo ꝯnē"); 3ᵐ pnc^{le} (beside "¶ 3°").

fidei quo fatemur deū factorē oīum visibiliū ⁊ inuisibi
liū.nā quid est factorē oīum ⁊c̄.nisi oīum essentiarū seu
entitatū ⁊ rerū: vñ Aug.sic intelligēs ꝓfessionē fidei nr̄e
ↄtra manicheos in li°.de morib⁹ eorundē.ait.ꝙ in catho
lica eccl̄ia dr̄ omniū naturarū atq̄ substātiarū esse aucto
rē deum:⁊ ꝙ nām ⁊ subam vl'r pro entitate accipiat.patz
perverba que īmediate premittit. ait.n.sic. Ipsa natura
nihil aliud est q̄z id qđ intelligit̄ in suo genere aliqd esse.
itaq̄ vt nos iam nouo nomine ab eo ꝙ est esse vocamus
eēntiā quā plerūq̄ ⁊ subam nominamus ita veteres qui
hec noīa non habebant pro essentia ⁊ suba nāz vocabāt.
idipm ergo maluz est si preter ptinaciā velitis accedere.
deficere ab eēntia ⁊ ad id tendere vt nihil sit. Quocirca
cū in eccl̄ia catholica dicit̄ omniū nārū atq̄ subarū esse
auctorē deuz simul intelligit̄ ab his qui h̄ possunt intelli
gere nō esse deum auctorē mali. Ex his apparet ꝙ cū di
cit deum omniū naturarū esse auctorē atq̄ substātiarū:
nomine nature significat̄ oē qđ in suo genere est aliquid.
⁊ omne qđ hz esse seu omne qđ ē. Et certū est ꝙ nos etiaz
qđlibz tale ⁊ nulluz aliud vocamus entitatē s̄m essentiā.
Cōfir. ¶ Cōfirmat̄ istud ex alio.nam ex hoc ꝙ omniū natura
rū deus est auctor:⁊ tamē non est auctor mali vult ibi cō
cludere maluz nihil esse:sicut pz intuenti ꝙ nō conclude
ret nisi noīe nature omnis entitas: ⁊ omne qđ nō ē nihil
sz aliquid in suo genere intelligeret̄. Ex his etiā pz ꝙ re
spōsio ⁊ glosa quā tenentes partē q̄ōnis oppositā dant ad
auctoritates Aug.que asserunt omnez nām ⁊ subam que
deus nō est esse factā a deo: ⁊ ꝙ ip̄e est cā omniū que sunt
dicētes euz per nām ⁊ subaz nō oēm essentiā vel entitatē
vl'r significare:sz tm̄ illas que per se subsistunt:⁊ p se age
re vel pati possunt:⁊ ꝓ ꝓ noīe substātie appellant̄ s̄m qs
substātias ↄtra accn̄tia distinguimus nō est ad intellcm̄
ipsi⁹. Qđ etiā pz per auc̄tem ipsi⁹ sup illud.oīa per ip̄m fa
cta sunt supius allegatā. Per auctoritatē etiā euāgelij ta
ctā ꝓbat̄ ↄñs illatū supra esse falsuz.ait eni . oīa per ipsuz
facta sunt ⁊ sine ipso factū est nihil.i. vt exponit Aug.i de
nā boni.nō est factū sine ipso aliqd.g̃ oīs entitas facta ē
facta per ip̄m. ↄñs ꝓbatur:q2 si deus non est imediata cā
efficiens actus mali vel simpl'r nō est cā efficiens eius:et
per ↄñs nō est factor oīs entitatis cuz actus malus vtiq̄
sit entitas aliq̄ vel est cā mediata tm̄: vtpote mouēs ip̄az
voluntatē ad efficiendū ip̄m actū maluz. Sed h̄ dici nō
pōt q2 tunc seq̄ret̄ ꝙ deo auctore fit homo deterior:⁊ ita
deus faceret nos facere mala: sicut dictuz est in.26.di.q.
p̄ma.ꝙ ip̄e facit nos facere bona:qđ blasphemū est ⁊ in
piuz sentire. vñ Aug.sup psal.104.nunqd nam intelligē
dum vel credenduz ꝙ deus cor hoīuz ad facienda pecca
Rñs ta cōuertat quis h̄ dixerit. ¶ Forte dicet̄ ꝙ neutro mo
do deus est factor mali actus:sz tātūmō causando ⁊ con
seruando voluntatē ⁊ alias imediatas causas simplices
si plures cōcurrāt que efficiunt malū actuz.quicquid.n.
est cā cause est causa causati. ¶ Sed istud stare non pōt:
Ↄ rñem. q2 hec non sufficiunt ad hoc ꝙ vere ⁊ ꝓprie deus dicat̄
omniuz factor:alioquin posset dici ꝙ fructus terre ⁊ alia
que in mūdo nāliter generant̄ deus nec imediate efficit
nec eoruz causas efficere facit:sz tantūmodo illas fecit ⁊
cōseruat que ex se tantū postea hoꝝ effectus efficiunt. Sz
istud dictū recitat Aug.opinionis fuisse quorundā.5.sup
ca°.21°. Gen̄.⁊ idem reprobat tanq̄z diuine scripture ↄtrarium q̄
deum dicit ista facere.sicut in p̄mo.di.45.recitatum est.
¶ P̄.nō obstante ꝙ terra gignat ⁊ conseruet quasdā her
bas:nemo tm̄ dicit terrā facere passiones in sensibus aut
aliquas alias qualitates que causent̄ ab herbis illis:sil'r
nec locus nālis dicit̄ facere actiōes que efficiunt̄ a loca
to qđ cōseruat: vnde aer nō dicit̄ causare frigiditatē cau

satam in aliquo ab aq̄ quā ↄtinet:⁊ ita de multis alijs ar
gui posset ↄtra hoꝝ responsionē. ꝓpter qđ etiā pz ꝙ nunq̄
id qđ est causa cause est etiaz cā causati:nisi ip̄m sit causa
vt alia causa sit causa.i. vt alia causa causaret:siue qđ idē
est:nisi ipsuz faciat aliam cām cāre seu ipsam moueat ad
causandū:quēadmodū in mouentibus essentialr̄ ordina
tis.iuxta doctrinā ph̄i.8.phy.⁊.2.meta.p̄m mouet 2m ⁊ est T.c.41.
illi cā vt moueat aliud.de q̄bus locis sumptā puto illam t.c.5.⁊.x
magistralē ꝓpositionē. ¶ 4° sic.oē bonū: qđ nō est deus 4m
est ab efficiente deo:⁊ loquor non tantuz de bono moris:
sz etiā nāe.igit̄ omnis actus malus est ab efficiente deo.
añs pz per illud Aug.2.de li.ar.tu pietatem.i.fidem incō ca°.19°.
cussam tene ⁊ nullum tibi bonum vel sentienti vel intel
ligenti:vl' quoquomō cogitāti occurrat:qđ nō sit ex deo:
ita eni nulla nā occurrit que non sit ex deo.per hanc vlti
mā auctoritatis partem pz euz loqui vl'iter etiā de bono
nature qui sensus etiā ex sequētibus ↄfirmat̄.nā subdit
detracto penitus oīno bono:non quidē non nihil sz nihil
oīno remanebit.oē aūt bonū est ex deo.nulla ergo nā est
que non sit ex deo.hec ipse. omne igit̄ non nihil s̄m ipsuz
est bonū:⁊ omne bonū a deo. ↄñs pz:tum q2 actus nō est
nihil sed entitas quedam:⁊ per ↄñs quoddā bonuz vt iā
tactum est:frequēter etiā dicit Aug.ꝙ omne qđ est inq̄
tum est:est bonuz:tm̄ q2 q̄libz actus voluntatis quātūcū
q̄ malus ꝑfectior entitas est ⁊ nobilior quolibz accidēte
corporali.igit̄ quilibz est quoddā bonū.pz ↄñs:qm̄ mul
ta sunt accn̄tia corporalia:quoꝝ qđlibz est magnū bonū:
⁊ nullū est qđ nō sit bonum:sicut etiā ex vtilitatib⁹ ꝓue
nientibus cognosci pōt.assumptuz aūt ꝓbat̄ ex eo ꝙ q̄li
bet actus est actus vitalis ⁊ sp̄ualis. ¶ Cōfirmat̄ p Aug. Cōfir.
9°.de tri.qui sp̄ēm rei exn̄tis in aīa ꝓbat esse meliorē spe ca°.10°.
cie corporali extra:cuius est similitudo per hoc qđ est in
meliori natura: vnde ait melior ē tamen imaginatio cor
poris in animo q̄z illa species corporis inq̄tuz hec in me
liore nā est.i.in substātia vitali sicuti est animus. ¶ Cō
firmatur iteruz:q2 sicut oīs aīa humana q̄ntūcūq̄ est pra
ua melior est ⁊ nobilior s̄m nām omni corpore: vt idem
Aug. vult.3.de lib.ar.ca.5.⁊ pluribus sequētibus.sic oīe
accidēs aīe est quocūq̄ corporis accidēte nobili⁹. ¶ Cō Cōfir.
firmat̄ tota ratio ista simul cū cōclusione p̄ncipali ex ar ca°.34°.
gumētatione Aug.in de v̄a reli.alia ipse probat omnia a
deo esse facta.ait eniz sic.ipsum aūt quātūcūq̄ esse bonū
est:q2 sūmū bonū est sūmo esse.⁊ subdit:qm̄ summa sp̄es
summū bonū est.minima species minimum bonum est.
Omne autē bonuz aut deus aut ex deo.igit̄ ex deo est ēt
minima species. sane qđ de specie dicitur hoc etiā de for
ma dici potest.cuz igitur actus malus sit quoddā bonuz:
qđ ex allegatis etiā ꝓbatur. Tuz q2 est aliqđ ens: ⁊ Aug.
ait.ꝙ q̄ntulūcūq̄ esse est bonū.tuz q2 est aliqua species.i.
essentia:quoniā vt ibidez ait.quicquid est quātulūcūq̄
specie sic necesse est.tum q2 est quedā forma:⁊ ꝙ de spe
cie dicit̄ in ꝓposito etiā de forma dici potest: vt ait.sequi
tur necessario si argumētatio eius valida sit ꝙ ipse ma
lus actus vtiq̄ sit ex deo. ¶ Quinto ad idē pōt argui ex 5m
vna alia cōsequētia:quā facit Augu.ibidem.dicit.n.ipse
ibi ꝙ illud qđ in comparatione perfectoruz informe di
citur non est nihil.⁊ statim infert sic.ac per hoc id quoq̄
inquātū est non est nisi ex deo.sil'r in proposito potest ar
gui actus malus non est nihil.igitur est ex deo.que conse
quētia cōfirmat̄ etiā ex dicto eiusdē.12.de ci.dei. vbi ait. ca°.5°.
sic.deus sūme est atq̄ ob h̄ ab illo fcā est oīs eēntia q̄ nō
sūme est:q2 neq̄ illi eq̄lis eē deberet q̄ de nihilo fcā esset
neq̄ vllo mō eē posset si ab illo facta nō eēt.igit̄ eēntia q̄
est actus malus cū nō sit sūma eēntia nullo modo eē pōt
nisi a deo facta esset. Hec etiam videt̄ esse intentio Ans.

ca°.20°. de casu dyaboli. vbi discipulo dicēti. ꝙ qdez deus reruz
naturas oiuz faciat. fatendū est: ꝙ vo singulas actiones
puersarū volūtatū velut ipz prauū motū volūtatis q̄ ipa
mala voluntas se mouet faciat quis ꝯcedat: Rñdet. qd
mirum si dicimus deum facere singulas actiones que fi-
unt mala voluntate cuz fateamur eū facere singulas sub-
Ↄ ꝯnē. stantias que fiunt iniusta voluntate. ¶ Contra istam cō
clusionē pōt argui pmo sic. si eundem actum maluz facit
deus quē facit homo: sicut homo peccat faciendo illū: sic
etiam peccat deus; qđ est impossibile pz: qꝛ non ob aliud
2m homo ille peccat: nisi qꝛ facit actum malum. ¶ Scdo si
deus facit actum malum deus est auctor maloꝝ: cuius
oppositū dicit Augu. in auctoritate supra allegata. ex lib.
de moribus manicheoꝝ. in pma ratione facta ad pban-
dum cōclusionē et in alijs locis innumeris. pz ꝯsequētia:
qꝛ nō est aliud esse auctorem mali q̄ȝ facere actū malum.
3m ¶ Tertio. tunc deo auctore fieret hō deterior ꝯtra eun-
q.3. dem Aug. 83. q. pbatur ꝯña: qꝛ qui causat actum quo ho-
mo est deterior eo auctore fit ille deterior: si vo cōclusio
sit vera deus causat actuz quo homo est deterior. igit &c.
4m ¶ Quarto. deus est vltor mali actus. igr nō est actor. an-
tecedēs certuz est per fidem. ꝯña pbatur auctoritate ful-
gentij. d. ꝙ deus eius rei est vltor: cuius nō est actor. Iteȝ
Aug. in libello qui dicit cōfutatio catholica quoꝝūdā fal
ca°.3°. so sibi imputatoꝝ. dic. ꝙ ab auctore nature prorsus alie-
5m num est quicquid in vnoquoqȝ damnādū est. ¶ Quinto
si deus est partialis causa actꝰ mali posset esse totalis cau
sa actus eiusdem: ita ꝙ solus ipse causaret actuz illuz. cō-
sequēs hoc falsuz est; qꝛ tunc posset causare actuz odiēdi
deuz et mendaciuz; ac per hoc mentiri; cuius oppositū p-
batum est in pmo libꝰ. ꝯña pz: qꝛ quēcūqȝ effectū deus po
test facere ꝯcurrente cā scda: pōt absqȝ illa. alias non sibi
ipse sufficeret ad omnē suuz effectū: sed ad aliquē causan
dum indigeret adiutorio creature. hoc aūt est falsum. d.
Augu. pmo de lib. arb. ꝙ nullus de deo optime existimat
qui non euz credit nulla adiutuz esse natura in causando
6m quasi qui non sibi sufficeret. ¶ Sexto. si deus facit istuz
actuz maluz quē etiā facit iste homo: deus vult istū actū
esse. igitur vult istum hoiem facere istum actum maluz.
et vltra. igit iste homo faciēdo istuz actum maluz facit il
lud: qđ deus vult eū facere: et per ꝯsequēs nō peccat: et sic
sequitur ex ꝯclusione ꝙ quēcūqȝ actuz homo faciat nunq̄ȝ
7m peccat. nam sic pōt de quolibȝ argui. ¶ Ad idē arguit q-
Pe. aurꝰ dam doctor sic. 7. si deus causaret actū maluz necessario
l. 2. d. 37 causaret deformitatē eius: cuius oppositū dicunt sancti.
q. pª. pbatur ꝯsequētia: qꝛ quidaȝ actus sunt a quibus insepa-
rabilis est deformitas. vbi gratia. odiū deuȝ et multi alij
qui habent cōuolutam maliciam: nec possunt bene fieri.
8m ¶ Octauo idem sic. si deus coagit voluntati in suo actu
aut hoc est: qꝛ sequitur determinationeȝ voluntatis in illo
actu: sic ꝙ voluntas prius natura se determinat: et ex hoc
deus coagit illi: aut ecōuerso. deus pus determinat se ad
agenduȝ: et voluntas nostra sequit determinationē eius:
aut veniunt ad actionē istam: ex quo pmū nō pōt dari: qꝛ
tunc deus voluntarie coageret ad peccatū: et etiā habere-
tur ppositū: qꝛ in illo non determinate coageret sibi deꝰ:
et sic non esset causa omnis actus positiui: nec 2m: qꝛ tunc
voluntas determinaret a deo ad peccanduȝ: et sic nō pec-
caret: qꝛ de se non haberet vnde esset causa peccati: qꝛ nō
libera. determinaret eniȝ ab extrinseco. nec tertiū. Tuȝ
qꝛ talis concursus esset casualis. Tū qꝛ deus voluntarie
9m coageret ad peccatū. ¶ Nono et est ratio eiusdem. nō est
minoris potestatis voluntas respectu actus sui q̄ȝ agētia
naturalia respectu actuū ppriorum. sed agentia natura-
lia sic eliciunt actus suos per se ꝙ deus non cooperatur

actiue: nisi per cōseruationem. igit &c. pbatur minor au-
ctoritatibus et rōne. pma auctoritas est Aug. 7. de ci. dei. ca°.30°.
dic. sic. deꝰ administrat oia que creauit vt ipsa ppos exer
cere et coagere motus sinat. alia est Ecclesiastici. 15. deꝰ ab
initio cōstituit hoiem et reliquit euȝ in manibꝰ cōsilij sui.
¶ Alia est Cōmē. 12° meta. qui sarracenos deridet: eo ꝙ Cō. 12.
negāt res habere pprias operationes. ¶ Rōne etiā pro Rō
batur dicta minor: qꝛ non apparet: quare deus non possit
cōicare creature actionem que non est creatio: sed extra-
ctio perfectibilis ad cōplementuȝ: cum illa non requirat
in agente virtutem infinitam. Scdo: qꝛ aut in editione 2
forme de mā si deus coagit agēti nāli ambo faciunt ideȝ
totaliter: aut deus vnā partem et agens nāle aliam. nō po
test dici pmum: qꝛ impossibile est idem esse simul a dua-
bus causis totalibus in eodē genere cause. nec scdȝ. Tuȝ
qꝛ aliquādo forma illa est simplex carens partibꝰ. Tum
qꝛ tunc sequit ꝙ ad ptē quā facit agens nāle deus nō co-
aget: qđ est ppositum. auctoritates etiā videntur plures
contra predictā cōclusionē. ait eniȝ Aug. 2° de lib. ar. mo- ca°.39°.
tus ille auersionis quā fatemur eē peccatū: qm̄ defectiuꝰ
motus est. vȝ. quo pertineat et ad deum non pertinere ne
dubites. Et respondet discipulo querēti: vnde est motus
voluntatis quo auertit a deo. per quā responsionē. pz ex-
presse Aug. velle ꝙ ille motus non sit ex deo. ¶ Itē idē
in pallegato supra libello qui dicit confutatio catholica. ca°.x°.
ait. detestanda et abhominanda opinio est: que deū cuius
q̄ȝ male voluntatis aut male actionis credit auctorē. Itē
in de nā boni ante medium libri. cū audimus inquit oia
ex ipso et per ipsuȝ et in ipo: omnes itaqȝ naturas intellige
re debemus que nāliter sunt. neqȝ enim ex ipso sunt pec
cata que naturā nō seruāt sed viciant: que peccata ex vo-
luntate esse peccātiuȝ multis modis sancta scriptura te-
statur: et ꝙ nomine peccatoꝝ intelligat malos actus. pȝ
ex eo ꝙ dicit illa esse ex voluntate peccātium. soli enim
actus voluntatis eliciti et imperati sunt ex volūtate pec-
cātium. plures etiā alie auctoritates idem sonāt. ¶ Re Rño
spondeo ad pmum nego consequentiā. Ad pbationeȝ di- Ad pm
co ꝙ non ideo precise quis peccat: qꝛ facit actum maluȝ
vocando actum malum illam entitatem: que nunc a mo
dernis vocatur actus malus qđ dico ad excludendaȝ ac-
ceptionem huius nominis actus: vt dicit de quibusdam
ꝯplexe significātibus quomō actus negat esse res pprie
.i. entitas vt in scdo articulo dictuȝ est. Sed ideo peccat:
qꝛ facit illuȝ male. i. ꝯtra rectā rōnem: et qꝛ illuȝ actū quē
homo cōtra rectā rōnem: et ideo male facit. deꝰ sm rectā
rōnem; ac per hoc bene facit: ideo homo illum faciendo
peccat: non deus. istud declaratur de ppinquo. nam eun-
dem malum actum quem homo libere cōtinuat et cōser-
uat postq̄ȝ factus est continuat etiā et cōseruat deus: et ta-
men homo sic cōtinuando peccat: non aūt deus. Simili-
ter eundeȝ hominē deus producit et format in vtero quē
generat etiā homo adulterando: et tamē deus non peccat
sed homo. Similr sicut dicit magister. 3. sniarum. di. 20°.
traditio xpi facta est a deo iuda et a iudeis: et tamē deꝰ nō
peccauit. illi vo peccauerunt: et ita dari possent exēpla de
multis operibus exterioribus ad que etiā diuersi homi-
nes concurrunt: et tamē vnus peccat alio non peccāte: qꝛ
vnus sm rectam rationeȝ et bene illud agit. alius vero cō
tra rectam rationem et male. Dices ꝙ saltem in his que
sunt sm se mala nec possunt bene fieri concedenduȝ erit
ꝙ nō fiunt a deo: qꝛ tunc non soluȝ mala: sed etiā male fa
ceret: et contra rectam rōnem: sicqȝ peccaret. Dicēdum ꝙ
nulla entitas est vel esse potest q̄ non possit bñ fieri: lȝ nō
a quolibȝ: sed ea que sm se sunt mala et dicunt non posse
bene fieri nō sūt aliq̄ entitates exñtes vel possibiles exi-

stere. Sȝ sūt ꝯplexe q̄dā significabilia: vt in p̄cedētibꝰ di
cebaṫ: q̄ ēt ꝓpe pctm̄ nūcupanṫ: ⁊ talia nunq̄ȝ ēt fiunt ab
eo ſm illū modū loquēdi: quo dr̄r fieri ab hoīe. V́bi. g. in/
uidere diciṫ esse malū ſm se ⁊ diciṫ fieri ab hoīe: ad hūc
sensuȝ. s. qꝛ dicimus ꝙ homo inuideat. deꝰ aūt ⁊ si actum
illū seu entitatē illā quaȝ inuidiā nominamus: ⁊ q̄ homo di/
citur inuidere causet siľ cū hoīe. nō tn̄ ip̄e inuidet: sic̄ nec
noticia inuidētis ꝑtialr̄ cū volūtate hoīs cāns inuidiā vlli
inuidet sȝ aīa ipsa tm̄ q̄ illa entitate efficiṫ: ita ð alijs vt fu
rari mechari ⁊ hō ē dōȝ. nullū. n. taliū pōt deꝰ: lȝ. n. oēȝ en/
titatē q̄ȝ agit vel mouet mēdax. siľ ēt agat ⁊ moueat deꝰ.
ip̄se tn̄ nec furaṫ nec mētiṫ. Qð libȝ. n. taliū vltra simpli/
cē factionē aut motionē talis vel talis rei aliq̄ ꝯnotat ex
ꝑte eiꝰ qð sic dnoiaṫ: q̄ ðo nō ꝯueniūt: sic̄ furari vltra sim/
plicē trāslationē rei de loco ad locū cōnotat rē illā nō eē
trāsferētis. mētiri ēt vltra formationē false vocis ꝯnotat
eū qui mētiri dr̄ velle per illā falsuȝ significare ⁊ aliū fal
lere: ⁊ qꝛ deꝰ esto ꝙ siľ ꝑtialr̄ rē illā trāsferat nō trāsfert
rē nō suā: qꝛ oia eiꝰ sunt: ⁊ lȝ illā vocē mō cū mentiēte for
met: nō intēdit ꝑ illā falsuȝ significare aut fallere queq̄ȝ:
iō nec ip̄e furari vel fur dr̄: neq̄ȝ mēdax aut mētiri. Dices
q̄uis deꝰ nō inuideat aut mentiaṫ: ⁊ sic de alijs: causat tn̄
ſm te inuidiā in aīa inuidētis: ⁊ sic causat vocē illā q̄ men
daciū dr̄: sȝ talia cāre videṫ eē ꝯtra rectā rōnē: sic̄ inuidere
⁊ mētiri. nā talia faciēs quodāmō vel saltē iuuat aliū ad
inuidēdū ⁊ mentiendū: qð recta rō dictat nō eē faciēdū.
igiṫ deꝰ male agit ⁊ peccat vt ꝑus īferebaṫ. Rn̄deo ꝙ si/
cut deꝰ nō agit ꝯtra rectā rōnē faciēdo hoīeȝ q̄ possit ma/
lū actū facere cū ad euȝ faciēdū nō cogat vel inducat. sic
nō agit ꝯtra rectā rōnē ei nō subtrahēdo id sine quo non
pōt facere malū actū: nec tn̄ exercitando vel faciendo vt
hō faciat talē actū. id aūt sine quo nō pōt hō malū actuȝ
facere est coefficiētia dei: q̄ necia est cuilibȝ creature ad
suos ꝓducēdos effectꝰ: cū nulla se sola ad aliquā essentiā
cāndā sufficiat: vt ex auc̄tibꝰ pluribꝰ supra adductꝭ appa/
ret. ¶ Cōfirmaṫ rn̄sio hᷣ: qm̄ certuȝ ē deū nō peccare nec
agere ꝯtra rectā rōnē: ex eo ꝙ actū malū ꝑtialr̄ ꝯtinuat ⁊
ꝯseruat: nec sic dr̄ ip̄se facere vel iuuare hoīem ad peccā/
Ad 2m dū per ꝯtinuationē actꝰ mali. ¶ Ad 2m nego ꝯn̄am acce/
pto ꝯn̄te in sensu quo negaṫ a sanctis. nā cuȝ dr̄ ab eis ꝙ
deꝰ nō est auctor maloꝝ. h̄ nomē malū vel est nomē sub/
stātiuū. ⁊ stat pro eo qð est ꝑ se malū seu malū simplr̄. iuxᷓ
distinctionē datā de malo in p̄ artꝰ: quēadmodū sumitur
in auc̄te Aug. de morībꝰ manicheoꝝ: ⁊ in pluribꝰ alijs lo/
cis. vľ est nomē adiectiuū: substātiuū tn̄ vt aiunt grāma
tici. ⁊ tūc stat pro hīs q̄ denoīanṫ mala. nō tn̄ vlr̄ pro oībꝰ.
nā certū est ꝙ deꝰ est auctor oīuȝ maloꝝ: ⁊ silr̄ maloꝝ an
geloꝝ. licȝ nō sit eiꝰ auctor vel cā ꝙ ip̄i sint mali. Et silr̄
cā est oīs eēntie q̄ denoīaṫ mala: ⁊ per ꝯn̄s ad hūc sensuȝ
pōt vere dici ꝙ deꝰ est auctor mali: sic̄ bn̄ innuit Aug. respō
caꝰ ioꝰ dens Juliano heretico liꝰ 3ꝰ ꝯ cū. si ꝙ v́o superaddis ⁊ di/
cis rei male auctor eē nō pōt quō id dicis. meliꝰ eni nouit
ip̄se loqui q̄ȝ tu qui per ꝓphetā dic̄ cāre se mala. Ecce qð
reprobat euȝ: qꝛ dixit ꝙ rei male deꝰ nō ē auctor: ⁊ rē stri
cte pro entitate accipit: sic̄ pȝ intuenti q̄ōnē vt vertiṫ in/
ter eos. igiṫ oppoᵐ est dōm: ⁊ silr̄ ex dcō reprobato appꝫ
mala in auc̄te ꝓph̄e denoīatiue sumi. ḡ cuȝ sic sumiṫ no/
mē mali a sanctis: ⁊ dr̄ deꝰ nō ē auctor maloꝝ: nō stat no/
mē mali pro oībꝰ gnāliter q̄ denoīanṫ mala: sȝ stat cōtra/
cte pro hīs malis q̄ sunt pctā: sic̄ supra pȝ per magrm̄. nūc
aūt actꝰ malus accipiēdo h̄ nomē actꝰ: vt hȝ significatio/
nē icōplexā. i. entitas illa q̄ dr̄ malus actus: q̄uis sic ma/
lus nō est malū: nec ēt ē pctm̄: licȝ hō ip̄m faciēs peccet: ⁊
ex h̄ vlteriꝰ ad ꝓbationē ꝯn̄tie dōm est ꝙ nō est idē h̄ in/
tentionē scōꝝ eē auctorē mali ⁊ facere actū malū. vtꝝ tn̄

⁊ in quo sensu sit cōcedendū vel negandū deū eē auctorē
maloꝝ actuū: sic accipiēdo actū diceṫ in rn̄sione ad 2m au
Ad 3m ctoritatē allegatā ꝯtra. ¶ Ad 3m nego ꝯn̄aȝ. Ad ꝓbatōēȝ
dico ꝙ nō q̄cūq̄ȝ causat actū ⁊c. eo auctore fit hō ðterior
loquēdo de cāre gnālr̄ ſm ꝙ ēt partialis cā cāre dr̄. nā si
plēs hoīes cōcurrāt ad idē opus maluȝ ex quo neuter dr̄
altero auctore peccare vel deterior fieri. Et si vnꝰ p̄ncipa
liter: alter v́o instrumētalr̄ aut scdario: q̄ p̄ncipalr̄ nunq̄ȝ
dr̄ reliquo auctore peccare. Qn̄ ḡ dr̄ q̄s alio auctore fieri
melior vel deterior dici pōt ꝙ tūc qn̄ aliꝰ est sibi cā vt fa/
ciat illud: qð faciēdo est melior vel peior: ⁊ qꝛ deꝰ cuilibȝ
bn̄facientī est cā vt faciat illud qð bn̄ facit. nā nō solū par/
tialr̄ ꝯcausat actū bonū hoīs: sȝ etiā mouet voluntatē eiꝰ
⁊ facit eā facere eundē actū. nulli aūt malefacienti est cā
vt malefaciat id qð malefacit: lȝ actū illū ēt cōcauset: vt
supra. d. 26. q. p̄a. habitū est. Jccirco q̄libȝ ðo auctore pōt
v́e dici fieri melior. nullus aūt deo auctore deterior. Sȝ
nunq̄d ad hūc sensuȝ pōt dici v́e ꝙ aliq̄ mō alio auctore
q̄s fit deterior. dōm ꝙ sic̄ q̄s pōt dici eē alteri cā vt male
faciat: sic pōt dici ꝙ eo autore alter deterior fiat. nullus
aūt pōt eē alteri cā imediata mouēs volūtatē eiꝰ ⁊ faciēs
eā facere actū malū: sic̄ deꝰ fac̄ eā facere bonū actū. Et iō
nullus ita alio auctore fit deterior: quēadmoᵐ deo aucto/
re q̄s fit melior. pōt aūt q̄s licȝ ip̄proprie dici alteri cā ime
diata aliquo mō. v́bi. g. inducēs vel suadēs ad malefaciē
dū sic̄ dyabolus hoī quē tentat ⁊ in isto sensu pōt q̄s dici
alio auctore fieri deterior. 2ꝰ pōt dici ad argᵐ. iuxᷓ expo/
sitionē Aug. met negādo. s. eandē ꝯn̄am. nā q̄d sit aliq̄ au
ctore fieri deteriorē Aug. ibidē. expōit. d. illo auctore cū
dr̄ illo volēte dr̄ fieri. ḡ deteriorē aliq̄ auctore ē ſm Aug.
fieri deteriorē illo volente ꝙ iste deterior fiat: ⁊ qꝛ deus
nō vult aliquē esse deteriorē: q̄uis cōcauset actuȝ maluȝ
quo quis est deterior: ideo nullus eo auctore fit deterior.
¶ Ad 4m pōt duplr̄ rn̄deri. Uno mō ꝙ si ly actꝰ in an̄te Ad 4m
hēat significationē ꝯplexā an̄s est veꝝ: ⁊ silr̄ ꝯn̄s in eodē
sensu. Si aūt hēat significationē simplicē an̄s est falsuȝ.
nō eni deꝰ punit hoīem pro illa entitate quā fac̄ ⁊ quā vo
camus actū malū: sȝ qꝛ illā male facit: ⁊ qꝛ illā male face/
re diciṫ ⁊ malus actꝰ: vt actꝰ hȝ significationē cōplexā: iō
in tali sensu. ꝯcedēdū est ꝙ deꝰ est vltor mali actus ⁊ eius
nō est actor sic̄ ꝯcediṫ qð est vltor pcti ⁊ nō actor: ⁊ qꝛ pec
catū ⁊ actꝰ sic sumptꝰ etiā res aliqn̄ dr̄: vt. s. dcm̄ est: ideo
eiꝰ etiā rei diciṫ vltor: cuiꝰ nō est actor. Et sic dōm est ad
auc̄tē fulgentij. ¶ Ad auc̄teȝ Aug. eodē mō. nā nihil est
in aliquo dānandū: nisi pctm̄: ⁊ pcti nō est actor deꝰ. Alio
mō pōt dici ſm ꝙ dicit altissiodoreñ. ꝙ sensus auc̄tis est
ꝙ nō eiusdē rei ⁊ ſm idē deꝰ est actor ⁊ vltor. Sȝ eius est
actor iniq̄tuȝ entitas quedā: eiꝰ v́o vltor iniq̄tū est mala.
Est aūt mala iniq̄tuȝ male fit: ⁊ iō pro ea punit euȝ a quo
male fit. p̄ma solo plus placet. ¶ Ad 5m ꝯcedo ꝙ deꝰ pōt Ad 5m
solus actū illuȝ cāre ⁊ actū odiendi. i. qui est odium dei: ⁊
mēdaciuȝ etiā pōt cāre. nō tn̄ pōt cāre actū odiendi deū:
sȝ odiuȝ dei neq̄ȝ pōt cāre mendaciū vel mentiri neq̄ȝ po/
test cāre actū malū: q̄re quencūq̄ȝ actū cāret solus: lȝ ille
nūc sit odiuȝ dei vel mendaciū: aut aliq̄s actus malus: si
tn̄ deꝰ solus illū cāret sic̄ pōt illū cāre solus nō eēt actus:
neq̄ȝ odiuȝ dei vel mendaciū: ⁊ pȝ ista solo ex dictis in p̄a
q̄ōne disputata sup. 4. 2. di. pꝰ liꝰ iō eius declarationi non
insisto. ¶ Ad 6m cōcedo ꝙ dn̄s vult istuȝ esse. nego autēȝ Ad 6m
ꝙ velit istuȝ hoīem facere istuȝ actū: sicut ſm magistruȝ
di. vltima p̄mi. tota trinitas voluit passionē xp̄i esse ⁊ oc/
cisionē: nec tn̄ voluit ꝙ iudei occiderent xp̄m. ideo nego
ꝯn̄am illā. ¶ Ad 7m dico ꝙ si per deformitatem intelli/ Ad 7m
gatur aliqua entitas quecunq̄ȝ ⁊ vbicunq̄ȝ illa sit deus Aureˡˢ
coagit illam; nec oppositum scio dici a sanctis: nec iste vbi. s.

doctor ostēdit. doctores aūt aliq moderni vtiq dicūt q̄
licz act⁹ deformis sit a deo. deformitas aūt ipsa non est a
deo. qḋ dcm̄ pōt hr̄e bonū itellcm̄: nō qdē ɔcipiēdo q̄ de-
formitas sit aliq̄ entitas ab actu distincta q̄ non causet a
deo: sz itelligēdo q̄ lz act⁹ deformis sit a deo: nō tm̄ inq̄tm
est deformis est a deo. nā nō est deformis nisi inq̄tuz cō-
tra rectā rōnē fit: inq̄tuz aūt fit ɔtra rectā rōnē fit ab ho
mine: nō aūt a deo: qui nihil agit ɔtra id qḋ ab eo agēduz
eē iudicat rō recta. Et huic ɔcordat q̄ alij recte itelligē-
tes significare intēdunt cū aiunt q̄ de⁹ est cā actus mali.
Sz nō vt malus ē: qm̄. s. ille nō est a deo vt est malus ne-
Ad 8m q̄ ēt vt est a deo est malus. ¶ Ad 8m dico iux̄ moduz lo-
quēdi arguētis q̄ de⁹ seqtur determinationē volūtatis:
nō q̄ determinatio voluntatis sit aliq̄ entitas distincta
a voluntate & actu ei⁹: q̄ p̄ fiat a volūtate sic imaginari vi
det̄ argum. nec ēt itelligēdo q̄ pius nā volūtas agat actū
illū q̄z deus: pprie loquēdo de pori nā: qm̄ tunc seq̄ret̄ q̄
possit illū agere deo nō coagēte: sic pz ex diffōne poris sz
nām. Sz ad hunc sensuz dico deum seq determinationē
volūtatis: qm̄ iō de⁹ agit illū actū: q̄z cuz voluntas agit: &
nō iō q̄z de⁹ agit. iō voluntas agit: & iō magis pprie dr̄ ds
coagere volūtati in talē actū cāndi q̄z voluntas dicat̄ co-
agere deo. Et cū arguit̄ ɔ h inferēdo q̄ de⁹ volūtatie co
ageret ad pctm̄: si pctm̄ accipiat̄ pprie negāda est ɔña: q̄z
act⁹ ille nō est pctm̄. si aūt iproprie. s. pro actu malo. ɔña ē
Ad 9m ɔcedendū. Qz vō vltra addit̄ iā exclusuz est. ¶ Ad 9m di
cendū q̄ minor est falsa sic sufficiēter pbatū est in p̄ li⁹ d.
45. Ad pbationē q̄ est per auctēz dōm q̄ ille auctēs nul-
lo mō sunt ad ppom: q̄z nō habet̄ ex eis q̄ de⁹ nō coagat
agētib⁹ nālib⁹: sz solūmō q̄ agēda nālia agūt suas actio-
nes: qḋ ego vtiq ɔcedo. dico tm̄ q̄ cū eis agit & de⁹. ¶ Ad
p̄mā pbationē p rōnē dico q̄ illa ēt nō pbat q̄ dz pba-
re: q̄z dato q̄ de⁹ posset cōicare creature vt sola posset in
talē actionē nō seqtur q̄ cōicauerit. vtz aūt possz vel nō.
alibi discuti poterit. ¶ Ad 2am pbationē dico q̄ iō tota-
liter fit ab ambob⁹: & cū dr̄ q̄ ipoe est idē esse sil a duab⁹
cāis totalib⁹. dōz q̄ cā dupl'r pōt accipi totalis. vno⁹ tota-
lis totalitate relata ad cām. i. sufficiēs cāre effectū absq
cōcursu alteri⁹ cāe pcise cāndo sic cāt: & sic negāda est ista
ɔña: qm̄ nec de⁹ nec creatura est sic totalis cā actus mali.
nunq̄. n. talis act⁹ fieret si de⁹ nō cāret euz: neq ēt si crea
tura nō cāret: & de⁹ nō aliter cāret q̄z nunc de facto cāt cō
currēdo cū creatura. alio⁹ totalis totalitate relata ad effe
ctū. i. totū effectū causans: & sic eiusdē pnt eē plēs totales
cāe. eiusdē. n. volitiōis fm totū est cā noticia: & etiā volū
tas. Multa alia exēpla pnt dici. ¶ P. nō minus est poe
idē fm totū a duob⁹ pduci q̄z idē fm totū iam pductum
a duob⁹ ɔseruari. nūc aūt idē act⁹ voluntatis siue malus
ɔseruat̄ imediate a deo ēt fz hunc doctorē nec est dubiū:
quin etiā ab ipsa voluntate ɔseruet̄. Et sic pz q̄ rōnes p-
Notat misse nō sunt efficaces ɔtra ɔnē pdcāz. ¶ Aduertēdū āt
q̄ oēs eq̄l'r pnt fieri ad pbandū q̄ talis act⁹ nō imedia-
te ɔseruet̄ a deo: qḋ tm̄ vt pdixi oīno est falsuz: & in h etiā
ɔcordat ille doctor cui⁹ sunt rōnes vltie. nā ita pōt argui
q̄ de⁹ ɔtinuādo actū malū peccat: sic & hō sil' eundē cōti-
nuās. Itē q̄ tūc de⁹ eēt auctor maloz cū ɔseruando actū
agit ipm. ¶ P. nō minus apparere pōt absurdū q̄ deus
ɔtinuet malos act⁹ q̄z pducat. ¶ Itez q̄ tūc deo auctore
fieret hō deterior: cū certū sit q̄ hō ex libera ɔtinuatiōe
actus mali reddat̄ deterior. Itē cōstat q̄ de⁹ punit hoīez
pro libera cōtinuatione act⁹ mali. igit̄ talis act⁹ nō conti
nuabit̄ a deo. Itē q̄ tunc de⁹ posset eē totalis ɔseruator &
vltra vt ibi. Itē si cōtinuat vult euz esse. & vltra. igit̄ vult
hunc hoīem istuz actuz cōtinuare &c. Itē tunc ɔtinuaret
deformitatē: qḋ eque pōt videri incōueniēs sic q̄ ageret.

Item querēdū esset an in tali cōtinuatione sequat̄ deter
minationē voluntatis &c. vt de actione arguit̄. Itē nō mi
nus appet dōm q̄ agentia nālia ɔtinuent actiones ppas
q̄z q̄ eas agant. ¶ Ad auctoritates vō rn̄deo. ad p̄mā pz ad auct.
rn̄sio in rn̄sione ad 3am rōnē factā ɔtra 2am ɔnem pceden- Augu.
tis articuli: qm̄ vt ibi dictū est: per motū auersiōis nō in-
telligit Aug. illam entitatē que volitio dr̄: sz illud signifi-
cabile ɔplexe: qḋ significat̄ cū dicimus voluntatē auerti
a deo. ¶ Ad 2m dōm q̄ nomē auctoris q̄ntum ad ppositū
dupl'r accipi pōt. Uno⁹ cōiter pro agente totali vel ptic-
lari: & sic accipit̄ cū dr̄ q̄ de⁹ est auctor oīum naturaruz &
oīum que sunt. Alio mō spāliter pro agēte totali vel par-
tiali p̄ncipali in agendo. & h ēt modo accipit̄: cuz dicit̄ q̄
deus est auctor oīum bonoz motū. i. bonaz cogitationū
& volitionū & operationū. taliuz. n. vel ipse est auctor & cā
efficiēs totalis vel partialis p̄ncipalis mouens aliaz par-
tialē cām vtpote voluntatē nr̄am ad agendū actus tales
seu faciens ipsam sic agere. ¶ Ad ppositū cū deus nega-
tur auctor male voluntatis vel opationis accipit̄ nomē
auctoris 2° mō & nō p̄mo mō: qm̄ lz talē volitionē causet
nō tm̄ sic totalis eius cā: sed sic partialis: nec tm̄ in sic agen
do p̄ncipalis: ita vt moueat voluntatē nostrā ad agendū
& faciat eā facere talē volitionē: aut mō aliq̄ suadeat vel
excitet. h. n. opinari detestāda & abhominanda opinio est.
ad hūc sensuz ibidē locutū fuisse Aug. euidēter pz: ex ob-
iectione cui rn̄det. nā obijciebat̄ sibi eū dicere vel ex ei⁹
dictis sequi q̄ adulteria & corruptele virginū sacrarū: iō
ɔtingant: q̄z illas de⁹ ad h pdestinauit vt caderent. ad h
sic rn̄det. detestanda & abhominanda opinio est q̄ deuz cu
iusq̄ male voluntatis aut male actiōis credit auctorē: c⁹
pdestinatio nunq̄ extra iusticiā est. Ex his pz q̄ vult ne-
gare deuz quenq̄ pdestinasse ad mala opera: negādo ipz
esse taliuz auctorē. vbi si accipit̄ auctor 2° mō optime se-
quitur itētū: qm̄ ad quecūq & q̄liacūq opera de⁹ quenq̄
pdestinauit ad ea agēda mouet illū & facit vt faciat illa.
dicēte apo. ad Eph. ipsi⁹. s. dei sumus factura creati i xpo ca. 2.
iesu in operib⁹ bonis que preparauit deus. i. pdestinauit.
vt in illis ambulemus. creari. n. dicimur p xpm in bonis
operib⁹: q̄z facit nos facere illa. nihilomin⁹ ēt faciēs illa
nobiscū. pz etiā talis intētio Aug. ex eo qḋ seqtur. ait eni
post pauca. que etiā iuuant ppositū. nō ergo casus vicirū
nec malignitatē iniquoz nec cupiditates peccantiū. pre-
destinatio dei aut excitauit aut suasit aut impulit. negat
ergo eū auctorem fm q̄ auctor dicit̄ qui mouet aut sua-
det &c. ad agendū. & pz ppositū. ¶ Alia auctoritas nō est
Ad aliā cōtra: cuz loquat̄ de peccatis que vtiq nō sunt actus ma
li: vt nunc de actib⁹ est sermo. dicunt̄ aūt peccata esse ex
voluntate peccantiū: q̄z peccantes voluntate faciunt illa
que ipsos facere est peccatū: & ita etiā intelligēde sunt au
ctoritates alie sonantes q̄ hoīes faciunt peccata nō q̄
ille entitates q̄ ab eis fiūt sint peccata: q̄uis & aliquādo
facere peccatū pro peccare ponat̄. aut sic. sensus facit pec-
catū. i. peccat: per qḋ ēt saluat̄ ppom. ¶ Ex dictis pz quō
rn̄o ad arg'a p̄n cipalia. sit rn̄dendū ad p̄ncipalia argu. nā accipiēdo pctm̄ pprie
cōcedenda est ɔclo p̄mi ar. q̄uis inualido medio conclu
dat̄. accipiēdo aūt pctm̄ iproprie. s. pro actu malo negāda
est ɔña. aīs etiā nō est vl'r verū nisi loquēdo de per se ma
lo. act⁹ aūt malus nō est malū isto mō accipiēdo malum.
¶ Ad 2m argm dōm q̄ q̄uis ɔ ēt sit vā accipiendo pprie
Ad 2m pctm̄: pba⁹ tm̄ fl'z assumit cū ait. q̄ mala volūtas ē pctm̄.
Si aūt pctm̄ accipiat̄ p actu malo: tūc dōz q̄ pcti & mali
act⁹ vtiq ē aliq̄ cā efficiēs: nec putādū est Aug. vel quēq̄
doctū virū sensisse oppom: & iō dōm q̄ Aug. nō itelligit p
malā volūtatē malā volitionē: sz ipaz aīaz seu viz voliti-
uā malā: & loqt̄ spāl'r de p⁹ mala volūtate: & itellīt q̄ talis

mala volũtas nõ habuit cãm efficiẽtẽ q2 nulla res fuit q̃
aliqd faciẽdo faceret illã malã ſ3 ipa d̃ſiſtẽdo a bona vo/
litiõe in q̃ fcã erat fcã eſt mala: ⁊ eſt ſilẽ: ſic ſi dĩceret ꝙ aer
tenebroſi n ẽ aliq̃ cã efficiẽs: q2 nihil facit aerẽ tenebroſũ
aliqd i eo faciẽdo: ſ3 ex eo ꝙ lumẽ d̃ſinit fieri i ipo ipe ſit
tenebroſus. Et h̃ euidẽter p3 diligẽter aſpiciẽti totũ ca/
pitulũ illud: ⁊ etiã ſequẽs: ĩo dcm̃ Aug. nõ valz ꝓ argu. il/
ad argm̃ in oppm̃ lo. ¶ Ad argm̃ in oppoſitũ negãda eſt ꝯña ſi ꝓprie capia/
tur pctm̃. ¶ Ad auctez Aug. põt dici: ſic dcm̃ eſt in rñdẽ/
do ad 2m obonẽ ꝯ pm̃ correm̃. pme ꝯnis. ſcdi arti. qõnis: ꝙ
ibi nomẽ illud volũtas ponit̃ loco ĩfiniti hui⁹ velle ver/
baliter ſtantis vel ſi ſtet noĩaliter pure tunc pctm̃ accipi
tur ab eo ĩproprie. ſ. pro actu malo: ⁊ ſic accipiendo pctm̃
vtiq3 de⁹ eſt ei⁹ cã efficiẽs modo ſupra poſito.

¶ Diſ. XXXVIII. XXXIX. XL. ⁊ XLI. Qõ I.

Circa di. 38. ⁊ tres ſequẽtes: in qb⁹ ma giſter iquirit de bonitate ⁊ ma/
licia voluntatũ ⁊ intellectionũ ac quõ ex
eis ſit bonitas ⁊ malicia in exterioribus
actionib⁹ iudicãda. Quero vtrũ ſm boni/
tatẽ vel maliciã itẽtiõis opantis ſit boni/
p̃ tas vel malicia in opere ei⁹. arguit̃ ꝙ ſic. ꝑ
auctez Ambroſij. quã allegat magr̃ in diſ. 40. dicẽtis. af/
fectus tuus nomẽ operi tuo ĩponit. Aug. ẽt dicit: vt ibidẽ
allegat̃. bonũ opus intẽtio facit: ⁊ ſilr̃ videt̃ dõm: ꝙ ma/
lũ opus intẽtio facit. g̃ ſm bonitatẽ vel maliciã affectus
ſiue intẽtionis eſt opus qd̃ ꝯmittit̃ bonũ vel malũ.

Oppõm Ad oppoſitũ argr̃. ſi ſ3 bonitatẽ vel maliciã ⁊c̃. ſeqtur ꝙ ois actio hois ĩfidelis ſit
mala ⁊ viciosa. hoc aũt nõ videt̃ dõm cũ in multis olim
claruiſſe pl'es morales v̾tutes legamus. ⁊ idez adhuc cre/
dendũ ſit de multis. ꝯña pbat̃: q2 ſm Aug. ſtatĩ poſt ver
ba ipſi⁹ iã recitata intẽtionẽ fides dirigit. vbi g̃ nõ eſt fi/
des nõ eſt intẽtio recta. igit̃ in ĩfidelib⁹ nõ eſt intẽtio re/
cta: ac per h̃ nec bona: ſ3 mala tm̃. igit̃ ſi ſm maliciã intẽ
tiõis ẽ malicia exterioris actõis. ois illoꝝ actio mala erit.

In iſta. q. erũt duo articu. in p̃ ingret̃ q̃ itẽtio cen/ ſẽda ſit bõa ⁊ q̃ mala. i 2o igret̃ d̃ ꝓpoſito.

p⁹ artlꝰ Quantũ ad pm̃ pmitto ꝙ h̃ nomẽ intẽtio ad multa eſt equocũ. i ꝓpoſito tm̃ accipio ipm̃ ſm ꝙ
ſignificat volitionẽ finis: ⁊ ita accipit̃ a diſcutiẽtib⁹ pre/
ſentẽ qõnẽ. finis aũt triplr̃ põt accipi. ſ. cõiter: ꝓpe: ⁊ ma/
gis ꝓprie. cõiter accipiẽdo nomẽ finis qdlibz volitũ ſeu
ca. 6. obm̃ volitionis dĩ finis. ſic accipit Aug. 2. de tri. cũ ait. ꝙ
volũtas videndi finẽ nõ h3 niſi viſionez. ſiue id referat ad
aliud: ſiue nõ referat: ⁊ volũtas videndi feneſtrã finem h3
viſionẽ feneſtre: ⁊ pluries ibid̃ ſilẽ dicit. Proprie aũt dĩ
finis nõ qdcũq3 volitũ ſ3 voluntatũ: pp qd̃ aliud eſt voli
tũ: ſic accipit̃ finis qñ dĩ ꝙ eſt cui⁹ grã. hos duos modos
diſtinguit magiſter in iſta di. 38. cũ ait. finis volũtatis eſt
vel illud qd̃ volimus ꝑ qd̃ iplet̃ ipſa voluntas vel potius
aliud pp qd̃ illud volumus. Magis ꝓprie v̾o accipiẽdo
finẽ illud tm̃ dĩ finis pp qd̃ aliud eſt volitũ: ⁊ ipm̃ pp ſe
ca. 15. tm̃ ẽ volitũ: ſic accipit finẽ Auic. p̃ ſufficiẽtie. cũ ait. finis
ver⁹ ẽ q intẽdit̃ pp ſe ⁊ pp quẽ cetere res appetunt̃: cui ẽt
ꝯcordat phs 2o meta. d. finis eſt: qd̃ nõ eſt ali⁹ cã ſ3 alia il/
T. 7. c. 8 lius ⁊ Cõmẽ. ibi. dicit. ꝙ deſcriptio cãe finalis eſt vt non
ſit pp aliã cãm: ſic ꝯformiter põt accipi itẽtio cõiter: ⁊ ſic
ois volitio eſt intẽtio ꝓprie ⁊ ſic volitio illi⁹ pp qd̃ aliud
qd eſt volitũ dĩ intẽtio. magis ꝓprie v̾o volitio ei⁹: qd̃ eſt
pp ſe volitũ: ⁊ aliud pp ipm̃ itẽtio appellat̃. ⁊ h̃ 3o mõ ac/
cipit̃ in ꝓpoſito. ¶ Scdo pmitto ꝙ bonitas ⁊ malicia i/
2o pmit/ tentiõis: ſic ⁊ bonitas ⁊ malicia electiõis ⁊ opõnis ſequẽ
tendũ. tis attẽdit̃ penes ꝯformitatẽ ⁊ deformitatẽ ad rectaz rõ/
nẽ: vt ſic tunc dĩ opatio bona moralr̃ ſeu recta ⁊ virtuoſa
qñ id talr̃ ſit qualr̃ fiendũ eẽ iudicat recta rõ. ꝑ talr̃ ⁊ q̃lr̃
ꝯprehẽdẽdo oẽs circũſtãtias q̃ cõiter attẽdunt̃ in opõne
virtuoſa. qñ aũt nõ ſic cõformiter agit̃ recte rõni. opatio
dĩ vitioſa ⁊ mala moralr̃. ſic tũc intẽtio opantis dĩ bona
⁊ recta qñ ipſa eſt ꝯformis recte rõni. i. qñ opans id intẽ/
dit ſeu vult vltiate: ⁊ pp ſe: qd̃ rõ recta iudicat ſic eẽ vo/
lendũ. Et tũc eſt praua ⁊ nõ recta qñ nõ ſic recte rõni con
format̃ intẽtio ei⁹: ⁊ vlr̃ ſm q̃libz circumſtãtiã debitã ſ3
iudiciũ recte rõnis. ¶ Cõtra illud tm̃ qd̃ aſſumptũ eſt va ꝯ aſſum
let ꝙ qñ opatio moralis nõ eſt ꝯformis recte rõni ſ3 oẽs ptũ
circũſtãtias reqſitas ad h̃ ꝙ ſit virtuoſa ipſa eſt vitioſa
⁊ mala moralr̃. Eſt op. cuiuſdã reuerẽdi doctoris moder M. frũ
ni q nuper inter cetera ſua dcã in eius veſperijs poſuit ꝙ ciſc⁹ de
actus moralis carens aliq̃ debita circumſtãtia: ẽt ſi ſit cir triuiſio
cumſtãtia finis: qui iter oẽs ſm eũ eſt pcipua: abſq3 tm̃ po or. ꝓdi.
ſitiõe circũſtãtie oppoſite ⁊ male de ſui nã vel ex intẽtõe
faciẽtis nõ eſt moralr̃ malus nec vitioſus nec pctm̃: ſ3 eſt
vere bon⁹ moralr̃ ⁊ virtuoſus: incõplete tm̃ pp defectum
debite circũſtãtie. vñ nec ſimplr̃ nec modificatiõe deter
minãte vel diminuente d3 a doctore theologo dici bon⁹.
talis aũt eſt ſ3 eũ ois act⁹ moralr̃: qui fit pp talẽ finẽ: qui
nõ eſt oppoſit⁹ vltimo fini. S3 põt cõcurrere cu3 eo ẽt fi/
nis ſub fine vltimo. Et intelligit vtputo de actu morali q
nõ eſt ex genere malus. Malus aũt act⁹ moralis ſm eu3
is tm̃ eſt qui cũ defectu alicui⁹ bone ⁊ debite circũſtãtie
de ſe vel ex itentiõe faciẽtis h3 circũſtantiã malã ⁊ oppo
ſitã. ¶ S3 iſta opinio nõ ꝯtinet veritatẽ. vñ tria volo ꝓ/ ꝯ frãci/
bare ꝯ poſitionẽ iſtã. pm̃ eſt. ꝙ nullus act⁹ moralis carẽs cũ d̃ tri/
aliq̃ circumſtãtia debita eſt ſ3 veritatẽ virtuoſus: ſeu: qd̃ uiſio.
pro eodẽ accipio: moralr̃ bonus. 2m ꝙ qlibz talis eſt vi/
tioſus ſeu malus moralr̃ ⁊ pctm̃. 3m ꝙ ad hoc ꝙ act⁹ mo
ralis ſit malus ſufficit carentia circumſtãtie debiti finis:
nec eſt ad hoc opportuna poſitio circũſtãtie oppoſite ſeu
finis oppoſiti vel mali ad ſenſu3 i quo loqtur. ¶ Primũ p̃m
ego pbo oſtẽdẽdo ꝙ oppõm iplicat ꝯdictionẽ. ⁊ arguo p̃
ſic. ſi aliqs act⁹ moralis caret circumſtãtia aliq̃ cũ qua de/
beret fieri ipſe nõ eſt vt eẽ d3. igit̃ eſt dign⁹ vituperatio/
ne. d. Aug. 3. de li. ar. id recte vituperas qd̃ nõ eſt vt eẽ de/ ca. 34.
buit: imo vt dic̃ ſeqñti. c. qcqd recte vitupat̃: ĩo recte vitu ca. 35.
perat̃: q2 nõ eſt vt eẽ debuit. Si aũt aliqs act⁹ ẽ vere vir
tuoſus qcũq3 ille ſit nõ eſt dign⁹ vituperatiõe ſ3 laude po
ti⁹ ⁊ honore: vt p3. 4. eth̃. c. de magnanimitate. igit̃ ſi ali/ ca. 9.
quis act⁹ carẽs aliq̃ debita circũſtantia eſt vere v̾tuoſus
aliqs actus eſt dignus vituperatiõe ⁊ nõ eſt dign⁹ vitupe
ratione: qd̃ ꝯñs icludit ꝯdictoria. ¶ P̃. circũſtãtie debi/
te ille cõiter dñr q̃ reqrunt̃ ad h̃ ꝙ act⁹ ſit vere v̾tuoſus.
⁊ ita ego accepi qñ dixi alias: ꝙ ꝑ actũ moralr̃ bonũ ego
itelligebã actũ moralẽ cõformẽ recte rõni ſm oẽs circũ/
ſtãtias reqſitas ad h̃ ꝙ actus ſit v̾e v̾tuoſus: ⁊ q2 h̃ dcm̃
ipſe voluit ĩprobare ꝑ iſtã ſuã ꝯnẽ quã poſuit: q̃ſi illa de/
ſcriptio nõ ꝯueniat oĩ actui bono moralr̃. p3 ꝙ ẽt ipſe ſilr̃
accipit circũſtãtias debitas. ⁊ ex h̃ ſtatim p3 ꝙ ſua ꝓpoſi
tio iplicat ꝯdictionẽ: q2 ſi abſq3 circũſtãtia aliq̃ act⁹ ẽ v̾e
virtuoſus. illa igit̃ nõ reqrit̃ ad h̃ ꝙ ille ſit v̾tuoſus. Si
aũt illa ſit circũſtãtia debita illa reqrit̃ vt ille ſit virtuo/
ſus. igit̃ ſi aliqs act⁹ carẽs circũſtãtia debita eſt v̾tuoſus
v̾e aliq̃ circũſtãtia reqrit̃: ⁊ nõ reqrit̃ ad h̃ ꝙ ille ſit vir/
tuoſus. ¶ P̃. ſi aliqs act⁹ ẽ v̾e v̾tuoſus ipſe ẽ ꝯformis re/ Cõfir.
cte rõni. ⁊ ſi ſic. igit̃ nõ caret aliq̃ circũſtãtia ſibi debita.
igit̃ ſi aliqs carẽs circũſtãtia debita ẽ v̾e v̾tuoſus: ipſe ca/
ret ⁊ nõ caret circũſtãtia ſibi debita. ẽ ⁊ nõ ẽ v̾e v̾tuoſus.
ꝯña pa pbat̃. dic̃. n. phs. 2. eth̃. ꝙ cõe ẽ oĩ v̾tuti ſ3 rectã rõ/ ca. 2.
nẽ opari. ⁊ poſtea diffiniens v̾tutez ait. qd̃ ẽ hit⁹ electiu⁹ i ca. 6.
medietate exñs q̃ ad nos determiata recta rõe: ⁊ vt vtiq3
ſap. determiabit. Itẽ li. 6. ingt. Qz o3 mediũ eligere. me ca. p.

aūt est vt recta rō dicit. Ex his patꝫ ſm ſniam phi ꝙ oīs
actus virtuoſus cōformis eſt ſeu cōformiter fit ad rōnē
rectā.cui ēt alioꝝ concordat ſnia.qui vt Aug.recitat ꝛ ap
ca.xi. probat.4.li.ↄ̄ Jul. diffinientes virtutez dixerunt qḋ eſt
animi habitus nāe mō atqꝫ rōni conſentaneus. Sed ꝙ
iſta cōformitas ſit neceſſaria ſm oēs circūſtantias.pꝫ ex
ca.5. eo ꝙ 2° ethi.dicit phs.ꝙ peccare cōtingit multiplr. diri
gere aūt.i.recte agere vno mō. ex hoc ſtatim infert. iō h
quidē facile.ſ.peccare. h aūt difficile. ꝛ h probat.d.faci
le quidē nō contingere ſignū. difficile aūt ꝯtingere.ex q̄
ꝓbatiōe apparet ꝙ qñcunqꝫ nō contingit̄ ſignuꝫ.ſ.illud
mediū qḋ ſtatuit rō recta peccatur. h aūt ꝯuenit qñcūqꝫ
deficit actui aliq̄ debita circūſtantia ex his cū quib⁹ illū
eſſe fiendū iudicat rō recta.ꝛ tunc tm̄ cōtingit̄ ſignum:ꝛ
per hoc virtuoſe agit̄ qñ nulla deficit de talib⁹ circūſtan
tijs:ꝛ ideo difficile ꝛ vno mō tm̄:vt dicit recte agitur.Si
aūt actus poſſet eſſe vere virtuoſus cuꝫ defectu alicuius
debite circūſtantie multis modis ꝯtingeret recte agere
ꝛ faciliter.nam qñcunqꝫ quis ageret aliqd qḋ eſt agēdū
ipſe bene ꝛ recte ageret:eſto ꝙ nō ageret vbi vel qñ: vel
ſicut vel cuius grā eſt agendū:qḋ ꝛ iſte doctor cogit̄ ꝯce
dere:cum cōcedat ꝙ cū defectu circunſtātie debiti finiſ
quā oīum dicē eē pcipuā cōuenit recte agere.multo.n.ma
gis ſequit̄ cuiuſlꝫ alterius defectu. imo iuxta dictū ſuuꝫ
quo dicit actū carētez debita circūſtātia finis eē virtuo
ſum vere:lꝫ nō pfecte vel plene. dicēdū erit ꝙ ſi qs agat
id qḋ vere eſt agēdum:ꝛ tñ nulla circūſtātia debita inſit
actui tali adhuc act⁹ ille erit ṽe virtuoſus. lꝫ nō plene:ꝛ
ille tm̄ dicēdus erit agere vicioſe : q agit qḋ nō ē agēdū.
ac per hoc nō ex circūſtātijs actuū ſi pciſe ex actib⁹ ipſis
ꝛ officijs erit ſumenda diſtinctio virtutū ꝛ viciorū ſicut
opinabat̄ Julia.pelagiſta.hoc aūt eſt cōtra doctrinā ſan
ca.iꝫ. ctorū ꝛ phoꝝ cōiter.vnde Aug.li.4.ↄ̄ Jul.predictuꝫ.no
ueris inquit nō officijs ſed finib⁹ a vicijs diſcernendas
eſſe virtutes.officiū eſt aūt qḋ faciendū eſt.finis vero ꝓ
pter qḋ faciendū eſt. Cum itaqꝫ facit hō aliqd vbi pecca
re nō videt̄ ſi nō ꝓpter h facit ꝓpter qḋ facere dꝫ pecca
re conuincit̄. Jtem paulo poſt.quicqd boni fit ab homie
ꝛ nō ꝓpter h fit ꝓpter qḋ fieri debere vera ſapiētia pre
cipit:ꝛ ſi officio videat̄ bonū ipſo nō recto fine peccatuꝫ
eſt.Ex quib⁹ pꝫ ſm Aug.ꝙ etiā ſola carentia circūſtātie
debiti finis impedit actū eſſe virtuoſum:ꝛ reddit eū vi
cioſum:etiā ſic ꝙ facit illum eſſe peccatū. Jtem Seneca
epiſtola.95.ad Luciluꝫ. Preſtabunt inquit tibi fortaſſe
precepta: vt qḋ oꝫ facias ꝛ nō preſtabunt quēadmodum
opꝫ.Et ſi hoc nō pſtāt ad virtutē nō perducunt.faciet qḋ
opꝫ monitus cōcedo:ſꝫ illud parꝫ eſt: qm̄ quidē nō in fa
cto laus eſt:ſed in eo quēadmodū fiat. Qꝫ ēt ſit ↄ̄ phꝫ pꝫ
clare ex eo qḋ iā allegatū eſt: ſed adhuc clarius tradit 3°
ca.9. ethi.vbi aſtruit ꝙ circa mām fortitudinis ex cuiuſlibet
circūſtātie ſm ſe defectu peccat̄. vñ ait. ſic aūt pctōꝝ h
quidē qḋ nō oꝫ.h aūt ꝙ nō vt oꝫ.hoc ṽo:qm̄ nō qñ vł ali
quid taliū.Quo poſſet expſſius loq ꝓpoſitū.ꝛ ſtatiꝫ oſtē
dens quis agit recte.ait.ꝙ quidē igit̄ q̄ opꝫ ꝛ cui⁹ grā ſu
ſtinet ꝛ timet:ꝛ vt oꝫ:ꝛ qñ.ſilr aūt ꝛ audet fortis.ſubaudi
eſt.vbi ēt aperte docet ꝙ ad actuꝫ virtutis fortitudinis
requirunt̄ ſil'ꝛ copulatiue oēs circūſtātie debite.ꝛ idem
iudiciū eſt de actib⁹ oīum virtutū gnālr.Ex his idubitā
ter ꝯcludit̄ ꝙ nullus act⁹ carēs aliq̄ debita circūſtātia.
ꝛ multoforti⁹ ſi illa ſit circūſtātia debiti finis cū ipſa ſit
ca.3. de potiorib⁹ dicēte pho.3.ethi.ꝙ pncipaliſſime circūſtā
tie ſūt cui⁹grā agit̄ ꝛ qd ē qḋ gerit̄ .Et ſꝫ hūc doctorēmet
ac ſcm̄ Thomā ibidē quē ipſe in oibus ſequi velle ſe mō
ſtrat.ad hoc finis circūſtātia oīum gnālr pncipaliſſima
eſt.nullus inqꝫ talis act⁹eſt ṽtuoſus.ꝛ h dico vniuoce lo
quendo de virtute ſm ꝙ ſancti ꝛ phi locuti ſunt:nec pro
libito vocabulum virtutis ad qḋlibet applicando ꝛ irra
tionabiliter abutēdo. ¶ Forte dicetur ꝙ predicta vera Rñō
ſunt de actu virtuoſo ꝛ moraliter bono plene ꝛ complete
ſed non de actu bono ꝛ virtuoſo incomplete tñ ꝛ non ple
ne.talis autē eſt actus carens circunſtātia debiti finis de
quo agit̄. ¶ Cōtra.aut talem actuꝫ dicis eē incōplete vir Cōtra
tuoſuꝫ vel moralr bonū:qꝛ ſi ſibi deficit aliqd pertinens
ad rōnē virtutis ꝓpter quem defectū ipſe non pertingit
ad ſpēm virtutis:ꝛ tunc affirmando ipm eſſe virtuoſum:
imo ꝛ vere virtuoſum:ſicut iſte doctor affirmat ꝛ adden
do iſtam dictionē diſtrahentē incōplete:in ſenſu premiſ
ſo aperte icludis ↄ̄dictoria:ſicut ſi affirmares de aliquo
qḋ eſt hō mortuus vel hō incōpletus.i.cui deficit aīa vel
aliqd aliud ptinens ad ſpecificā hoīs rōnē:aut dicis euꝫ
bonū incōplete:qꝛ.ſ.lꝫ ſit bonus nō tñ eſt optimus in ſpē
illa:ſicut ſi albedo remiſſa diceret̄ incōpleta qꝛ non intē
ſiſſima neqꝫ ſūma:ꝛ tunc dicendo ꝙ talis actus caret cir
cunſtantia debiti finis:ꝛ tñ eſt vere virtuoſus etiā dicis
ↄ̄dictoria:qꝛ vt ꝓbatum eſt ſine talib⁹ circunſtātijs non
ſaluat̄ rō virtutis in actu : nec actu eius carente verifica
tur diffinitio virtutis. ¶ P̄.ſm hoc quid ꝓhibet talem
actū abſolute ꝛ ſine modificatione diminuente dicendū
eſſe bonū:ſicut abſolute:ꝛ ſimplr qḋ eſt remiſſe albuꝫ di
cimus eſſe albuꝫ.tu aūt non cōcedis illuꝫ ſimplr dici poſ
ſe bonū:ſꝫ cuꝫ determinatione tm̄modo. ¶ Ex h aūt ſeq Scdm
tur 2m.vꝫ.ꝙ qlibet talis actus eſt moralr malus ꝛ pecca
tū.Malus inquā qꝛ caret bono ſibi debito.vꝫ.circunſtā
tia debita ſibi vt ſit bonus ꝛ cōformitate ad rectā rōnez.
malicia aūt nō eſt niſi carentia boni debiti ſm doctrinā
ſcōꝝ:vt ſupra.di.34.oſtenſum eſt. Jtē cū bonitas ꝛ mali
cia pꝛiuatiue opponant̄ circa ſubm debitum quale non eſt
dubiū eſſe actum moralē neceſſario ſeqtur.nō eſt bonuꝫ.
igit̄ ē malū.cuꝫ talis oppōnis nō ſit mediū in ſubto apto
nato.Et qꝛ in ꝓpoſito non eſt aliud eſſe bonuꝫ q̄ꝫ eſſe vir
tuoſum nec aliud eſſe maluꝫ q̄ꝫ eſſe vicioſuꝫ.pꝫ ex his ꝙ
qlibet talis actus eſt vicioſus. Qꝫ etiā quilibꝫ ſit peccatū
ꝓbatur ex eo ꝙ qlibꝫ talis actus eſt voluntarius ꝛ diffor
mis recte rationi ꝓpter carentiā debite circunſtātie.pec
catū aūt nō eſt aliud q̄ꝫ voluntarie agere ↄ̄ rectaꝫ rōnē:vt
in precallegata di.oſtenſuꝫ eſt.hoc idē pꝫ ex auctibus phi
ꝛ Aug.iaꝫ allegatis in qbus quēlibꝫ talē actū dicunt eſſe
peccatū. Nec pōt gloſari ſicut iſte doctor innuebat in ge
nerali.d. ꝙ vbi tales actus dicunt̄ ab Augu.peccata non
ꝓprie loqtur de peccato:ſed iproprie accipiendo.ſ.pecca
tū nō pro culpa:ſꝫ pro actu minus bono:qui licꝫ non abſo
lute ꝛ ꝓprie:cōparatiue tñ reſpectu pfecte boni dr̄ pctm̄:
lꝫ iproprie:ſicut veſtis alba in cōparatione ad niuē dr̄ ni
gra.h inquā dici nō pōt ſꝫ intētionē Aug. nā certū eſt ꝙ
ꝓ nullo actu vere bono ēt ſiue ſit ſūme bonus ſiue min⁹
bon⁹ quodā alio bono reſpcū cuius poſſit iprop̄e dici ma
lus hō ē a deo puniēdus:qm̄ nulli tali pena iuſte debet̄.
alias multis actib⁹ meritorijs ꝛ bñ remunerabilib⁹ ꝺbe
retur pena:qḋ nō eſt dicēdū. Solis g̊ illis qui dicunt̄ pec
cata ꝛ culpabiles ſunt debet̄ pena:ſꝫ actib⁹ quos Aug.di
cit eē peccata ex eo ꝙ nō fiunt pp finē debitū iuſte ſꝫ eū
debet̄ pena.nā dicit ꝓ eis hoīes eē in futuro a deo puniē
dos.igit̄ ſm eū tales ſūt ṽe pctā ꝓprie loquendo de pctō
aſſumptū declat̄.nā ꝯñr.rñdēs argu. Juliani ꝓbātis gēti
les hūiſſe veras ṽtutes ꝓ eo ꝙ iux̄ ṽbū apli nālr ea q̊ le ca.° 15.
gis ſunt facerēt:iter cetera rñdet ꝙ eſto ꝙ illud ṽbū apli
acciperet̄ tanq̄ꝫ de gētilib⁹credentib⁹:ꝯcm̄ tñ ex eo nō cō
uincit̄ ꝙ habuerit veras virtutes: qm̄ etiā faciendo que
legis ſunt peccabant:eo ꝙ non ꝓpter finem debitum fa
ciebant:vnde ait.hoc tamen peccantes ꝙ homines ſine

fide nō ad eū finē ista opa retulerūt ad quē referre debue
runt. ꝛ nullo iterposito addit. min⁹.n.fabrici⁹ ꝗ̄ catilina
punief: nec q2 iste bon⁹: ſ3 q2 iste minus malus ꝛ min⁹ im
pius ꝗ̄ catilina. fabrici⁹ nō veras v̄tutes hn̄do. ſed a ve
ris v̄tutib⁹ nō plurimū deuiādo. fabriciū h̄ ponit ꝑ his ꝗ
opa legis faciebāt. catilinā vō ꝑ his ꝗ agebāt ꝯ̄tra legi. ꝛ
p3 clare ꝓpositū. p3 ēt ꝙ act⁹ facti sine circūstātia debiti
finis nō sūt dicēdi: vt iste doctor dicit: v̄tuosi aut boni l3
min⁹: ſed pctā ꝛ mali: l3 min⁹ sint mali. vn̄ ꝛ fabriciū ꝛ ca
tilinā dicit malos ꝛ puniēdos: ꝛ fabriciū negat bonū. ſed
eū dicit min⁹ malū. reliquū aūt magis malum. neutr̄ tn̄
habuisse veras v̄tutes. ſ3 alter̄ min⁹ a veris v̄tutib⁹ de
3^m uiasse. ¶ Ex his seq̄r 3^m qd̄ ꝓponebaf ꝓbādū ꝯ istā opi.
.s. ꝙ ad h̄ ꝙ act⁹ sit malus moralr̄ sufficit carētia circun
stātie debiti finis: nec reqr̄ positio finis oppositi ad sen
su3: in q̄ loq̄r. ꝓbatū.n.ē ꝙ q̄cūq3 circūstātia debita act⁹
careat ipse ē malus. Aug. ēt in p̄missis ad malitiā act⁹ iſe
rēdā ꝑ añte ꝛ cā assumit solā negōnē seu carentiā debiti
finis: q̄ ꝓbō nulla eēt nisi tal' negō sufficeret ad h̄ ꝙ act⁹
Rō. sit malus. ¶ Insup tn̄ ꝓbo h̄ euidēti rōne. nā si det' op^m
seq̄r ꝙ q̄cunq3 agat aliqd̄ bonū ex gñe vel offō.i. aliqd ꝙ
est agēdū: ꝛ h̄ agat pp bonū nomē seu famā hn̄da3 in po
pulo: vel pp honorē aut diuitias vltiate fingēdo incessu3
sue intētiōis: nec vlteri⁹ illa referēdo in aliū aliquē finē
nec actu nec habitu v̄tuose agit ꝛ nō male neq3 culpabilr̄.
sed h̄ ē certissime op^m cōi doctrine scōꝝ: vt clar̄ ē: ꝛ nō so
ca. io. lu3 doctrine eoꝝ. ſ3 ēt ꝛ phoꝝ. vn̄ Ar. expsse. 3. ethi. dter
minat ꝙ ciues ꝗ pp honoris adeptionē vel fugā oppro
briȷ sustinēt picula in dfensiōe ciuitatis: nō sūt ve fortes:
ꝗ̄uis magis silent̄ ꝗ̄ hi ꝗ pp alios fines min⁹ bonos sit̄r
ca. z. agūt: quoꝝ plā gnā distiguit. ibidē. Itē3. 4. ethi. dic̄ ꝙ li
beralis nō honorat. i. amat diuitias pp ipsas diuitias: ſ3
grā datiōis. ꝛ paulo añ dicit ꝙ ipse dabit vbi bonū. sup q̄
ait Eustra. ꝙ ꝗ grā honoris vel glie vel venatiōe maio
ris lucri dat nō est liberal'. Seneca q̄q3. 95. eplā ad Lucil
lū exprobrat tales ꝗ aliqd qd̄ age^m ē agūt pp diuitias. d.
Amico aliqs egro assidet praui⁹: at h̄ hereditati cā facit
Si vultur est cadauer expectat. ſed ꝯ̄ña ē euidēs. nā nul
lū taliū est op^m p̄⁹ fini: gnimo qlib3 est qdā bonū: qd̄ pōt
realr̄ appeti ꝛ esse finē sub vō fine ꝛ obito: vt certu3 ē. vn̄
ad agēdū ꝑ bōa fama. l3 nō vltimate scriptura monet. d.
eccliaci. 41. curā habe de bono noīe. imo f3 Aug. in eplā
ad Albinū. plat⁹ pp eos qb⁹ in exē^m eē d3 ēt corporal' vi
te bonā famā ꝓponere d3. honores ēt pn̄t rōnalr̄ appeti a
maiorib⁹: qb⁹ d3 alios eē subtos: ꝛ f̄m Ar. Magnanim⁹
in magnis ꝛ studiosis honorib⁹ moderate dlectat̄. ꝛ dic̄
ꝙ honor ē maximū bonoꝝ exterioꝝ: ꝙ ēt diuitie n̄ sint
ca. p̄. male ſ3 bone. Idē ponit. 4. ethi. ꝛ circa ipsas dicit eē v̄tu
te3 liberalitatis. f̄m theologos ēt h̄ nō h3 dubiū. al's nul
lus eas posset licite possidere. qd̄ ē erroneū vergēs i vnū
Rñō erroꝝ dānatoꝝ ꝯ pelagiū. ¶ Forte diceret̄ ꝙ talr̄ agen
tes male agūt: q2 agūt pp malū finē. s. pp inanē gliā3 vel
ambitiōē3 vl' auaritiā. q̄ oīa sunt mala. ſ3 istud nō val3. q2
l3 is ꝗ ex actu suo vltimate q̄rit fama3 peccet pctō qd̄ dr̄
inanis glia. nō tn̄ illud finalr̄ itēdit. ſ3 famā ipa3 q̄ nō est
inanis glia. sic loquēdo de inani gliā q̄ dr̄ pctm̄ ꝛ magis
ꝓpe diceret̄ amor glie inanis seu vane pp seipsa. ſ3 ē ob3
ti⁹. l3 alio sensu possit dici inanis glia. q2. s. instabil' ꝛ trāsi
toria. Qui ēt q̄rit honorē nō h3 ꝑ fine ambitiōē3. ſ3 poti⁹
tal' appetit⁹ ambitio ē. nec ꝗ q̄rit diuitias h3 ꝑ fine aua
ritiā. ſ3 ei⁹ q̄st⁹ vl' dsideriū ē auaritia. vn̄ i nullo casu pdi
ctoꝝ pōt assignari circūstātia alic⁹ mali finis: ad sensum
in q̄ iste doctor loq̄r de malo fine. s. ꝗ opposit⁹ est p̄⁹ fini.
nec pōis rōnabilr̄ q̄ri pp illū: ita vt sit finis sub vō fine.
ꝑt tn̄ bn̄ dici ꝙ ibi ē circūstā^a mali finis. ad hūc. s. sensū:

q2 illud ꝑ se finalr̄ reqr̄ ꝙ dberet nō pp se: ſ3 pp aliō q̄
ri. ꝛ iō pcise dr̄ malus: q2 nō in aliū sic d3 ordiari ordiat̄.
vn̄ h̄ solo posito ꝙ ordinaret̄ in deū: ꝛ pp illū q̄reret̄ ille
act⁹ nō eēt malus nec malū finē diceret̄ hr̄e. S3 h̄ ꝯfir
mat ꝓpo^m. q2 f̄m h̄ oīs act⁹ nō relat⁹ vltimate i debitū fi
nē quecūq3 finē hēat erit cu3 circūstā^a mali finis. ac ꝑ h̄
malus ꝛ nō v̄tuosus. p3 itaq3 bn̄ dcm̄ eē ꝙ opatio tūc tn̄
est v̄tuosa seu moralr̄ bōa qn̄ ē ꝯformis recte rōni f3 oēs
debitas circūstātias: ꝛ oīs moral' opō nō sic ꝯformis ita
ꝙ mala ē ꝛ viciosa. Et sic suo mō dōm ē de ipsa itentiōe.
¶ His aūt p̄missis pono ꝯ̄nes. P̄ria est. ꝙ ea sola itētio p^a ꝯ
est recta seu moralr̄ bōa qua intēdit̄ seu pp se diligit̄ qd̄ ē
pp se diligēdū siue volēdū. vtor.n. nūc vocabl'o dilectio
nis gnāliter f̄m ꝙ oīs volitio dr̄ dilectio. q̄lib3 aūt q̄ vel
diligit̄ qd̄ ē nō diligēdū: vel qd̄ ē nō pp se diligēdū ē ma
la. p3 h̄. q2 q̄lib3 tal' ē deformis ꝛ deuiās a recta rōne. nā
recta rō qd̄ ē nō diligēdū dic̄ eē nō diligēdū. ꝛ qd̄ est dili
gēdū nō tn̄ pp se: ſ3 pp aliud dic̄ esse nō pp se: ſ3 pp aliud
diligēdū. alias ipsa nō eēt recta ſ3 errās. Cū g̊ oī intētiōe
aliqd pp se diligat̄: vt p3 ex descriptione noīs p̄missa: oīs
intētio q̄ diligit̄ aliqd nō pp se diligēdu3 est discordās a
recta rōne. ac ꝑ h̄ mala ꝛ viciosa. ¶ 2^a ꝯ est. ꝙ oīs inten 2^a ꝯ
tio opantis q̄ aliqd aliud a deo intēdit̄. i. pp se nō pp ali
ud diligit̄ est mala ꝛ viciosa. ꝓbat̄ sic. oē diligibile aliud
a deo est nō pp se diligendū. igit̄ oīs itentio opantis qua
aliqd aliud a deo itellr̄ est mala. ꝯ̄ña p3. q2 si oē diligibi
le aliud a deo est nō pp se diligēdū: siue ipm sit diligēdū
siue sit nō diligendū: q̄lia sūt multa diligibilia. non.n. oē
diligibile est diligendū oī intentiōe q̄ aliqd aliud a deo
itendit̄: diligit̄ pp se aliqd nō pp se diligēdū. igit̄ oīs itē
tio tal' est mala. ꝛ p3 ꝯ̄ña h̄ ex ꝯ̄ne p̄^a. añs ꝓbat̄ sic. nullu3
diligibile aliud a dō est sūme diligēdū. igit̄ oē diligibile
aliud a dō est nō pp se diligendū. añs p3. q2 quocūq3 alio
diligibili de⁹ est ampli⁹ diligendus f̄m cōem doctrina3
scōꝝ atq3 catholicā. Sed ꝯ̄ñam ꝓbo. si.n. aliqd diligibi
le aliud a deo nō est nō pp se diligendū. igit̄ aliqd nō sū
me diligendū rōnabilr̄ poterit diligi pp se: ꝙ si verū sit.
hoc est vnū de his diligentib⁹ q̄ sūt f3 se bōa diligibilia.
ꝛ iō pcise. q2 ipsa sunt talia. igit̄ ꝛ qd̄libet taliū rōnaliter
pōt hō diligere pp se. igit̄ ꝛ aliqd aliō pōt hō rōnabilr̄ di
ligere pp illud vltimate. Ex quo seq̄r ꝙ hō poterit rōna
bilr̄ agere aliqd ꝛ velle pp famā vel honorē suū vl' diui
tias vltimate nec peccabit sic agēdo ꝛ volēdo. h̄ aūt con
stat eē tā ꝯ doctrinā theologicā: ꝗ̄ ēt phicā3. vt supra di
ctū est. ¶ Dices forte: ꝙ vtiq3 aliqd eoꝝ q̄ sunt f̄m se bo Rñō
na ꝛ diligēda. nec tn̄ pōt sūme rōnabilr̄ diligi pp se ꝛ ali
qd aliud ēt pp ipm vltimate. ſ3 nō qd̄lib3 taliū pōt rōna
bilr̄ sic diligi. ſ3 illō tn̄ qd̄ ex eis pstāti⁹ est ꝛ ceteris ma
gis diligendū. vbi grā. act⁹ virtuosus seu opatio virtuo
sa. ꝛ sic cōcederēt morales phi. ¶ Cōtra. p̄⁹ si aliq̄ taliu3 ꝯ rñe3
nō pn̄t rōnabilr̄ diligi pp se: ſed solū illō qd̄ ē meli⁹ ꝛ ma
gis diligendū. h̄ iō pcise est vt vr̄: q2 ipsa sūt min⁹ diligē
da ꝗ̄ illud. nā si essent eq̄ diligēda nō magis eēnt diligē
da: pp illud ꝗ̄ eꝯ. igitur cū qd̄lib3 diligendū: nō tn̄ sūme
min⁹ sit diligendū eo ꝙ sūme diligendū est. seq̄r ꝙ nul
lū nō sūme diligendū pōt rōnabilr̄ diligi pp se. ¶ Cōfir Cōfir.
mat̄. q2 si aliqd diligēdū nō obstāte ꝙ aliquo alio sit mi
nus diligēdū: pōt rōnabilr̄ diligi ꝓpter se. nō appet quin
aliqd aliud diligendū: ꝗ̄uis min⁹ diligendū sit ꝗ̄ ipsu3
rōnabilr̄ possit diligi ꝓpter se. verbi grā. si nō obstāte ꝙ
b. diligendū sit min⁹ diligendū ꝗ̄ a. ipm rōnabilr̄ pōt di
ligi ꝓpter se: ꝛ c. diligendū nō obstante ꝙ sit minus dili
gendū ꝗ̄ b. adhuc pōt rōnabiliter diligi ꝓpter se. ꝛ ita di
cendum erit de. d. ꝛ vlr̄ de quolibet diligendo: ꝛ ideo si
quis concedat operatiōe3 virtuosam aut aliud qd̄cunq3

nō sūme diligendū posse rōnabilr̄ diligi pp̄ se nūq̄ȝ pote/
rit rōnabilr̄ negare ꝙ fama bona ⁊ honor possint rōnabi
liter diligi pp̄ se:q̄ȝuis tn̄ possint rōnabilr̄ eq̄ diligi cum
opōne virtuosa:sicut lȝ opatio virtuosa nō possit rōabilr̄
ab eque diligi ipsi sūmo diligēdo. ꝯcedit̄ tn̄ a sic dicente
Cōfir. ꝙ ipsa pōt rōnabilr̄ diligi pp̄ se. ¶ Cōfirmat̄. q2 ꝯstat ꝙ
nō oēs opōnes virtuose sunt eque diligende. sicut nec eq̄
pfecte:sȝ aliq̄ iter ipsas est ſm suā spēm pfectior. s. beati/
fica. vel igit̄ alie pn̄t rōnabilr̄ diligi pp̄ se nō obstante ꝙ
sint min⁹ diligēde. ⁊ tūc pari rōne alia diligēda q̄ sunt mi
nus bona ⁊ min⁹ diligēda opatōib⁹ virtuosis:ēt h̄ nō ob
stāte poterūt rōnabilr̄ diligi pp̄ se vel ipse nō pn̄t rōnabi
liter pp̄ se diligi:sȝ tm̄ pp̄ beatificā. ⁊ h̄ q2 sunt min⁹ dili
gēde. ⁊ tūc eadē rōne nec beatifica pōt rōnabilr̄ pp̄ se di/
ligi cum ipsa sit min⁹ diligēda eo ꝙ est sūme diligēdū. s.
ipso deo. vn̄ appet ꝙ vt aliqđ diligēdū nō possit rōnabi/
liter pp̄ se diligi nulla cā vr̄ posse reddi pter hāc. q2 nō ē
sūme diligēdū. igit̄ nullū nō sūme diligēdū pōt rōnabili
2ᵐ ꝯ rn̄ȝ ter diligi pp̄ se. ¶ 2° ꝯ h̄ tendit directe auctas Aug. li. 19.
ca. 25. de ci. dei. d. lȝ a q̄busdā tūc vere atq̄ȝ honeste putent̄ esse
virtutes cū referunt̄ ad seipsas nec pp̄ aliud expetunt̄. ⁊
tūc inflate ac supbe sunt. ⁊ iō nō virtutes:sȝ vicia iudicā/
da sunt. Quis aūt dubitet ꝙ si habit⁹ vel act⁹ q̄ virtuosi
putant̄ sunt vere viciosi si nō referunt̄ in aliud. viciosuȝ
2ᵐ p ꝯ. ēt sit tales act⁹ pp̄ se diligere nō in aliud referēdo. ¶ 2°
ad ꝯnē arguo sic. oē diligēdū aliđ a deo ē diligēdū finalr̄
pp̄ deū. igit̄ ois intētio q̄ aliqđ diligibile aliud a deo dili
git̄ pp̄ se est viciosa. aňs pbat̄. q2 hō ⁊ q̄libȝ rōnal' creatu
ra dȝ vt ipa sit recte ordinata ⁊ pfecte disposita act⁹ suos
oēs ad vnū fineȝ vltiate ordinare quē cōstat nō posse eē
aliū q̄ȝ illud qđ ē optimū ⁊ sūme diligēduȝ: id aūt nō nisi
ca. 13. de⁹ ē. Hoc ēt pȝ per Aug. in de morib⁹ eccliastici. ex pce/
dētib⁹ cōcludētē sic. nō arbitror cū de moribus ⁊ vita sit
qđ ampli⁹ eē q̄rēdū qđ hoīs sit sūmū bonū quo referēda
sunt oia. id. n. eē patuit ⁊ rōne q̄ntū valuim⁹ ⁊ ea q̄ nr̄e rō/
ni antecellit auctē dīna nihil aliud q̄ȝ ipȝ deū. In p° ēt de
doctrina xp̄iana caplis. 27. ⁊ 37. ⁊ ēt. 83. q. q. 30. vlt ꝙ ce/
teris a deo vtendū ē in deū:qđ satis declatū ē in li. p. d. p.
q. 3. ꝯn̄a pȝ. q2 cū intētione q̄ aliud a deo diligit̄ pp̄ se vel
diligit̄ aliqđ qđ ē nō diligēdū. ⁊ sic nō ē dubiū ipaȝ eē vi
ciosaȝ: vel diligit̄ aliqđ ꝙ diligēdū est pp̄ aliud:⁊ tn̄ non
diligit̄ pp̄ illud ac p h̄ caret circūstātia finis debiti:ex q̄
3ᵐ c. 8. ēt ipsa cōcludit̄ eē viciosa. ¶ 3° pbat̄ ista ꝯ auctē Aug.
9. de tri. d. nō ꝙ nō sit amāda creatura:sȝ si ad creatorem
refert̄ ille amor nō iā cupiditas:sȝ charitas erit. tunc. n. ē
cupiditas cū pp̄ se amat̄ creatura:tūc. n. vtentē adiuuat:
sed corrūpit fruētē. nō ē dubiū aūt ꝙ talis cupiditas fru/
enteȝ corrūpēs ē viciosa. Or vo pp̄ se hoc accipiat nō pp̄
3° ꝯ aliud appet per illud. Sȝ si ad creatorē deferat̄ ⁊c̄. ¶ 3ª
ꝯ est ꝙ nulla ē cuiusq̄ȝ opantis recta itētio nisi dei pp̄ se
dilectio. h̄ pȝ iaȝ ex dictis. nā oio intētio ē dilectio alicu/
ius pp̄ se. ⁊ si sit alicui⁹ ꝙ nō sit de⁹ ipsa ē viciosa:vt pȝ ex
conclusione pcedente. igit̄ si nō est viciosa: sed recta ipsa
est dilectio dei propter se.

2ᵘˢ arti¹ᶦ p° ꝯ Nunc ad q̄situ pono duas ꝯnes. Prima ē ꝙ nō sp̄
ſm bonitatē intētiōis ē bonitas electio/
nis aut bonitas opōnis exterioris:q̄nimo aliq̄n ē intētio
bona ⁊ tā electio cōcomitās q̄ȝ opō exterior seq̄ns praue
sunt. pbat̄ sic. ꝯtingit aliquē bona intētiōe eligere ⁊ opa/
ri aliq̄ q̄ ſm rectā rōnē dȝ respuere ⁊ vitare. igit̄ nō semp̄
bonitatē intētiōis cōcomitat̄ bonitas electiōis vel opa/
tiōis exterioris. ꝯn̄a ē clara. q̄m in tali casu agit ille ⁊ eli/
git ꝯ rectā rōnē. ac per h̄ tā electio ei⁹ q̄ȝ actio male sunt.
aňs pȝ de eo q̄ pro salute pximi inocētis quē pp̄ deū dili
git exhibet falsuȝ testimōiū ac iniq̄ criminātē vl' iniuste
ꝓsequēteȝ illū interficit nō iteruenietē legittime auctis
ptāte. ⁊ de eo q̄ pp̄ deū volēs indigēti pximo subuenire
furtuȝ cōmittit. ⁊ multa alia possent in exēᵐ adduci silia:
q̄ nōnūq̄ȝ cōtingūt. cōstat aūt ꝙ semp exhibēs falsum te
stimoniū aut hoiem sine legittime ptātis auctē occidēs
aut furtū cōmittēs aut aliqđ aliud ex his q̄ ſm se sūt ma
la ⁊ pctā q̄lia mlta eē pbatū ē. q. pcedēte. agit vtiq̄ȝ ⁊ eli/
git q̄ ſm rectā rōnē dȝ vitare. Et tn̄ in casib⁹ pdcis recta
rō ē intētio opantis. ¶ Cōfir' ex itētiōe Greg. 3. mor. sup Confir.
illud Job. 2. sederūtq̄ȝ cū eo in terra. 7. dieb⁹. vbi expsse
ponit ꝙ amici Job. recta ⁊ bōa itētiōe rephēdebāt Job.
⁊ tn̄ in illa rephēsiōe peccabāt. h̄ ē ꝯteriatio Aug. in li. ꝯ
mēdaciū. ⁊ allat̄ a magr̄o h̄. d. 40. Interest inq̄t plimuȝ ca. 19.
q̄ cā. quo fine qua intētiōe qđ fiat. Sȝ ea q̄ ꝯstat eē pctā
nullo cāe bone obtentu. nullo q̄si bono fine. nulla velut
bona intētiōe faciēda sunt. Ea q̄ppe opa hoiuȝ si cās ha/
buerint bonas vel malas nūc sunt bona nūc sunt mala q̄
nō sunt p seipsa pctā. Et exēplificat de pluribus: vt pȝ in
lr̄a. deinde subdit. Cum vo ipsa opa peccata sunt vt furta
stupra blasphemie vel cetera talia quis dicat cāis bonis
eē faciēda vt vel pctā nō sint vel ꝙ ē absurdius iusta pec
cata sint. q̄s est q̄ dicat vt hēam⁹ ꝙ dem⁹ pauperib⁹:fur/
ta faciam⁹ diuitib⁹. ⁊ alia plā ponit exēpla. subditq̄ȝ. cur
eni nō fiāt illa mala pp̄ h̄ bona. si pp̄ h̄ bona nec illa sūt
mala. ⁊ infra. quis ita dicat nisi q̄ res hūanas oēsq̄ȝ cōat̄
mores legesq̄ȝ subuertere. Ex q̄bus verbis clare pȝ ꝯter/ Rn̄o
miatio pdicte snie. Sȝ ad hoc forte diceret̄ sic̄ quosdā di
xisse refert magr̄ ꝙ talia agētiū nō est recta intentio:q̄m
velle p falsuȝ testimōiū aut homicidiū inocētē saluare nō
est recta itētio. silr̄ nec velle p furtū indigēti subuenire:
⁊ iō q̄ talia agit nō agit intētiōe bōa. ¶ Istđ nō valȝ:q̄m ꝯ rn̄em
lȝ tale velle nō sit rectū nō tollr̄ ex h̄ ꝙ intētio talr̄ opan
tiū vt pmisi nō sit recta. nā h̄ velle nō ē intētio talr̄ opan
tis. vn̄ in sic operātē plures act⁹ volūtatis distiguēdi sūt.
vn⁹ q̄deȝ quo diligit deū. ali⁹ quo vult subuenire pximo
pp̄ deū. ali⁹ quo vult furari vt subueniat. ⁊ ipsa operatio
exterior q̄ est furtū. inter oēs aūt hos solus pm⁹ ē intētio
hui⁹ opantis:ꝙ ipe solus sit volitio vltimati finis:⁊ q̄ pp̄
se diligit̄:⁊ is vtiq̄ȝ rect⁹ est ⁊ bon⁹. silr̄ ⁊ scđs: q̄ tn̄ nō est
itentio:sȝ electio:ēt est bon⁹. 3° vo qui ēt nō ē intētio sed
electio vtiq̄ȝ malus ē. ⁊ silr̄ 4°. s. exterior act⁹. vn̄ pȝ ꝙ ta
liter operās opat̄ intētiōe recta. lȝ oper̄ volitiōe mala q̄
nō est ipsi⁹ finis. ac p h̄ nec itentio. sȝ ei⁹ ꝙ ordinauit ad
finē lȝ male:sȝ est electio mala. ¶ Cōtra tn̄ h̄ ⁊ ꝯ ꝯnē in ꝯ ꝯneȝ
se vr̄ eē auctas Augu. 9. de tri. d. recte aūt sunt volūtates ca. 6.
oēs sibimet religate si bōa est illa quo referūt̄ cūcte. Si
aūt praua ē praue sūt oēs. ꝯ h̄ ēt ⁊ ꝯ illud qđ assūptū ē in
pbōne. vȝ. ꝙ aliq̄ sūt ſȝ se pctā:pōt argui p rōes cuiusdā tho. bra
moderni doctōis. p° sic. si aliq̄ eēnt p se mala seu pctā: qđ duar. in
cūq̄ȝ tale ⁊ in q̄cūq̄ȝ eēt foret pctm̄. sȝ h̄ ē falsū. pȝ. q2 hoi/ sūma. li.
cidiū ⁊ adulteriū ⁊ alia silia q̄ magis viderent̄ ꝯhere di p. ca. 26.
ci eē mala ſȝ se nō sūt mala i pueris ac furiosis cū careāt
li. ar. volūtatis. silr̄ siq̄s ex igrātia iculpabili cog̃scat vxo
rē alienā credēs eē vxorē ppriā nō peccat. Siq̄s ēt occi/
dat inocētē positū in carcere loco nocētis iuste dānati ⁊
ꝯbite custoditi nō peccat. ¶ Cōfirmat̄. q2 si eēnt ſm se
mala cū siles act⁹ ſȝ eēntiā sic̄ in ꝯiugatis ⁊ nō ꝯiugatis
i inocētib⁹ ⁊ reis mortl ꝯcubit⁹ ꝯiugatoꝝ eēt pctm̄:⁊ silr̄
homicidiū eēt pctm̄:qđ ē flm. ¶ 2° idē pbat̄ ꝯ actib⁹ ite 2ᵐ
riorib⁹. ⁊ his spālr̄ de quib⁹ magis videret̄. s. de odio dei
atq̄ȝ blasphemia. nā aliq̄s sine culpa sua pcedēte pt sic a
dyabolo ꝯcipi vt sibi videat̄ oio q̄ nisi blasphemet deū
aut odiat ne̅cio pl's peccabit. Iste tūc ſȝ iudiciū rectisᵐᵉ
rōis tenet̄ blasphemare deū vl' odire ne ali⁹ icidat i mal⁹
pctm̄:q̄m ſȝ cōeȝ animi ꝯcepᵗᵒᵐ ꝯ duob⁹ mal' min⁹ malū

ē eligēdū cui⁹ cl est: qꝛ in bonis ē ↄ̄rio.s. ꝙ mai⁹ ē magis
Confir. eligēdū. ¶ Cōfir' h auctē Greg. 32. mora. sup illud Job
Greg. 40. nerui testiculoꝝ ei⁹ perplexi sūt. d. testiculoꝝ ei⁹ ner
ui ꝑplexi sūt. qꝛ suggestionū ei⁹ argumēta iplicatis inue
ctiōib⁹ alligant̄ vt plerosqꝫ ita peccare faciat: quaten⁹: si
petm̄ fortasse fugere appetāt: h sine alio peti laqueo non
euadāt: ꝛ culpā faciāt duꝫ vitāt. ac neqꝗꝫ sese ab vna va
leāt soluere nisi in illā cōsentiāt se ligari. ꝛ ponit ibi plā
exēpla. quoꝝ vnū ē de eo q iurauit celare secreta alteri⁹:
q post iuramētū indicat sibi nō velle cōmittere homici
diū: qd ille iurat⁹ nō valeat ipedire nisi ꝓdēdo secretū. h
sic perplex⁹ ē: ꝙ nisi ꝓdiderit re⁹ videat̄ homicidij: si ꝓ
diderit piurij. Aliud ē de aliq̄ q ꝓmisit obediētiā alicui
ꝑlato: q postea ꝑcepit ei facere qd nō licꝫ. h ēt sic ꝑplex⁹
ē: vt si faciat qd iubet̄ peccet: si nō faciat iobediētiā sibi
icurrere videat̄. Et fm hūc casuꝫ ponat̄ ꝙ ille ꝑlat⁹ sibi
ꝑcipiat ꝙ deū blasphemet aut odiat. ꝛ iudicet iste ꝙ tal'
act⁹ ↄ̄ deū sit min⁹ malū. qꝛ ibi ē tm̄ vnū petm̄ ↄ̄ deuꝫ tm̄:
ꝛ mltū excusatū pp ꝑceptū ꝑlati: credatqꝫ ꝙ nō obedire
ꝑlato sit mai⁹ malū qꝫ ↄ̄ ꝑlatū suū ꝛ ↄ̄ deū cuius vices ge
rit: ꝛ ꝙ sit violare iuramētū ꝛ apostatare a voto. In h ca
su vr̄ ꝙ ille debeat blasphemare. ꝛ ꝑ ↄ̄ns nō peccabit. vn̄
Greg. post vba allegata docēs: qd in talib⁹ casib⁹ sit agen
dū ait. Est tn̄ ꝙ ad distruēdas eius versutias vtilr̄ fiat: vt
cū mēs iter mioꝛa ꝛ maxia ꝑctā cōstringit̄: si oino nullus
sine ꝑctō euadēdi adit⁹ pꝫ: minoꝛa sp eligant̄. qꝛ ꝛ q mu
roꝝ ambitu ne fugiat vndiqꝫ claudit̄ ibi se in fugā ꝑcipi
tat vbi mur⁹ breuioꝛ iuenit̄. Ad h ēt ē in decreto. d. 13. il
lud. c. duo mala. sumptū ex ↄcilio toletano. 8. ad qd ēt fac̄
ꝙ in capite illius. d. ꝑmittit̄. s. ꝙ aduersus nāle ius nulla
dispēsatio admittit̄: nisi forte duo mala ita vrgeāt vt al
'R. nō teꝝ eoꝝ necē sit eligi. ¶ Nec valꝫ si dicat̄ ꝙ in tali casu
mala ēt peccat: qꝛ facit minus petm̄: sic ēt dn̄t auctes all'ate. qꝛ
nullus faciēdo qd dꝫ peccat. tal' āt fac̄ qd dꝫ. nullus ēt fa
ciēdo fm rectissimū iudiciū scōꝝ canōis ꝛ cōcilij gn̄alis
peccat. iste sic fac̄. h ēt vr̄ ↄ̄ btm̄ Greg. vbi ꝑus dicēte. cuꝫ
in dubijs astringimur vtilr̄ in minimis subdimur: ēt ne in
Augu. magnis sine venia peccem⁹. Aug. qꝫ i li. de mēdacio idē
ca. 18. vr̄ sentire. vn̄ post lōgā disputationē ingt. ita igit̄ ↄcludē
dū ē vt qcūqꝫ aliena ꝑctā exceptis his q̄ in mūdū faciūt
in qꝫ ↄuertunt̄ nō euitet qsqꝫ ꝑctis suis neqꝫ ꝑ se neqꝫ ꝑ
quoqꝫ: lꝫ ea sufferat poti⁹ fortiter ꝛ patiat̄. illa vo q̄ ita cō
mittunt̄ in hoieꝫ: vt cū faciāt imūdū ēt ꝑctis nostris eui
tare dbem⁹. ac ꝑ h nec ꝑctā dicēda sunt q̄ ꝓpea fiūt vt il
la imūdicia deuitet̄. Quicqd. n. ita fit vt nisi fieret iuste
reꝑhēderet̄: nō ē petm̄. nullūqꝫ petm̄ eēt qcqd pp talia vi
tāda fcm̄ eēt: pp h igit̄ euitāda qsqs mētit⁹ fuerit nō pec
ca. 37. cat. Itē ifra. dicit: ꝙ iterdū mētiēdo faciēdū ē ꝙ oderis:
ca. 38. vt qd ampli⁹ detestādū ē deuitet̄. Et. c. sequēti. ait. ꝙ san
ctitatis religiōis q̄ cā fuant̄ cū h violare voluerūt etiaꝫ
ꝑctis minoꝛib⁹ nō tm̄ iniurijs alioꝝ si ↄditio ꝓpōit̄ ꝛ fa
cultas dat̄ redimēda sūt: ꝛ tūc iā dsinūt eē ꝑctā q̄ pp gra
Beda uioꝛa vitāda suscipiunt̄. ¶ Itē Be. vt all'at̄ in dcre. 22.
q. 4. si aliqd ait. si aliquid nos icauti⁹ iurasse ↄtigerit: qd
obfuatū peioꝛē vgat in exitū: libere illud salubri cōsilio
imitādū eē nouerim⁹: ac magis instāte necitate peniten
dū qꝫ ꝑ vitādo ꝑiurio in aliō crimē graui⁹ eē diuertēdū.
h qꝫ ꝓbat̄ rōe. nā qcūqꝫ eligit min⁹ malū vt sic fugiat
mai⁹ malū: nō vl't facere min⁹ malū: sꝫ fugere mai⁹ malū.
ca. 13. sic ꝛ Ansel. de casu dyabo. dic̄ ꝙ q vult aliqd pp btitudi
Ad p^m nē nō aliud vult qꝫ btitudinē. q̄re tal' nullū petm̄ icurrit.
ad rōnē ¶ Ad p^m hoꝝ dōꝫ ꝙ sic decl'at alia auctas eiusdē all'ata
Tho. de ex li. ↄ̄ men. itelligēdū ē illō dcm̄ Aug. de his volūtatib⁹
'brauar. q̄rū obta nō sūt ꝑ se ꝑctā. iō nō ē ↄ̄. ¶ Ad p^m rōnē illi⁹ do
v⁹. ā. ctoris pōt ↄcedi ↄ̄ns. ꝛ ad illud q̄ ꝓbat̄ eē falsuꝫ. dōm ꝙ

sicut nomē peccati nō solū signat actuꝫ seu oꝑōnē q̄ fit ↄ̄
rōnē: sed ēt ↄnotat illā actionē fieri volūtarie. vn̄ in ꝑce
dēti. q. dixi ꝙ petm̄ ē volūtarie agere ↄ̄ illud qd est agen
dū ꝛc̄. sic h noia homicidiū adulteriuꝫ ꝛ alia spālia noia
ꝑctōrū nō solū tales act⁹ signant: sꝫ ēt cōnotāt illos volū
tarie ꝛ libero arbitrio exerceri. Et iō sic si bestia aliquis
hoieꝫ iterficiat: aut cū muliere aliq̄ ↄiugata coeat nō dr̄
ↄmittere homicidiū vel adulteriū: eo ꝙ nō li. ar. agat: sic
nec pueri vel morōes aut alij vsu. li. ar. carentes nālr̄ si
tales act⁹ agāt recte dn̄r adulterari aut cōmittere homi
cidiū fm ꝙ his noib⁹ vtimur ad signanda ꝑctā: ꝛ dicim⁹
illa eē mala fm se. vn̄ esto ꝙ taliū act⁹ nō sint ꝑctā nō se
quit̄ ꝙ aliqd adulteriū vel homicidiū nō sit petm̄. ꝑ idē
pꝫ ad illud qd dr̄ de eo q cognoscit alienā credēs eē pro
priā. ꝛ etiaꝫ ꝙ addit̄ de homicidio. nā talis ignorātia in
vtroqꝫ sicut excusat a ꝑctō sic facit actū illū nō eē volūta
riū vt cōiter dr̄. ꝛ per ↄ̄ns ille act⁹ ēt nō ꝓprie dr̄ adulte
riū neqꝫ ali⁹ homicidiū. ¶ Ad ↄfirmationē dōm ꝙ non
obstāte silitudine actuū illoꝝ. s. motuū cōcubit⁹ tn̄ cum
aliena ē adulteriū: ꝛ cuꝫ ꝓpria neqꝗꝫ. silr̄ occisio nocētis
iteruenięte auctē legittima nō est hoicidiū. inocētis āt ē
homicidiū. nō dr̄ aūt ꝙ ↄcubit⁹ ꝛ occisio hois sint fm se
mala vel ꝑctā: sꝫ ꝙ adulteriū ꝛ homicidiū. vn̄ nō seqt̄ ꝙ
cōcubit⁹ cū ꝓpria sit petm̄ nec rei occisio. ¶ Pro solōne Ad 2^m
alteri⁹ rōnis q̄ plura dubia icludit pono aliqs ꝓpōnes.
Prima ē. ꝙ in nullo casu quis erronee iudicās aliqd a se p^a ꝓpō.
esse agēdū vel nō agēdū dꝫ tali iudicio se cōformare. ꝓ
bo. qm̄ si dꝫ. igit̄ idipm dꝫ facere ꝛ nō dꝫ facere. vl' dꝫ nō
facere ꝛ nō dꝫ nō facere: q̄ sunt ↄ̄dictoria. ↄ̄na pꝫ. qꝛ si iu
diciū quo iudicat̄ aliqd esse ab aliq̄ agēdū ē errans. igit̄
ipse nō dꝫ illō facere. aliogn tale iudiciū nō eēt erroneū
sed veꝝ. Et si tali iudicio dꝫ ille se ↄformare dꝫ illud age
re. nō. n. aliud est se cōformare tali iudicio qꝫ agere illud
qd ꝑ ipm iudicat̄ esse agēdū. ¶ 2° si dꝫ se ↄformare. igit̄ 2^m
ↄformādo se facit qd dꝫ. ꝛ ꝑ ↄ̄ns nō peccat. ꝛ sic cui dictat
ↄscia vel rō sua erronea ꝙ debeat aliū iterficere si iterfi
ciat nō peccat. ac ꝑ h iudei ꝛ pagani interficiētes xp̄ꝫ di
scipulos aliosqꝫ martyres nō peccabāt. cū consciā illis h
dictaret. iux̄ illud saluatoris. Jo. 16. venit hora in q̄ ois q ca. 16.
iterficit vos arbitret̄ obsequiū se ꝑstare deo: ēt fꝫ h oēs
infideles heretici: ꝛ qlꝫ ꝑctōres putātes se debere crede
re ꝛ agere q̄ credunt ꝛ agūt bene agerent nec dānarent̄:
qd nō est dōꝫ. Ad h facit ēt ꝙ inter articulos dānatos ꝑ
eccl'iaꝫ ↄ̄ Petrū abaylardi decim⁹ est talis. Qꝛ non pec
cauerunt q xp̄m ignorātes crucifixerūt: ꝛ ꝙ nō sit culpe
ascribendū qcqd fit ꝑ ignorantiā: qd nō est dubiuꝫ seq si
dcī ꝙ hō sue ignorātie vel deceptiōi se debeat cōforma
re. ¶ 2^a ꝓpō est ēt negatiua ꝙ nullus dꝫ agere ↄ̄ suā rō 2^a ꝓpō.
nē erroneā seu cōsciam talē. ꝓbat̄ sic. nullus dꝫ peccare.
igit̄ ꝛc̄. ꝓbat̄ ↄ̄na. ꝑmo qꝛ agens ↄ̄ iudiciū suū erroneuꝫ
agit ↄ̄ illud qd ipse estimat a se esse agendū: ac ꝑ h q̄uis
agat qd est bonū. agit tn̄ male intēdēdo finē indebitū ꝛ
debitū ex cōceptu dserēdo nō min⁹ qꝫ si ageret ↄ̄ estima
tionē suā verā. ¶ 2° ꝓbat̄ ꝑ glo. Ambro. sup illō apo. ad 2^m
Ro. oē qd nō ē ex fide petm̄ est. dn̄tis. oē qd ad ↄsciaꝫ ꝑ ca. 14.
tinet si alr̄ fiat dic̄. s. apl's esse petm̄. q̄uis. n. fiat ꝛ ꝙ bo
nū ē. si tn̄ nō faciēdū credat̄ vel sic faciendū vt sit petm̄
est. ¶ 3^a ꝓpō est affirmatiua. s. ꝙ qlibet debꝫ nō agere ↄ̄ 3^a ꝓpō.
cōsciam seu rōnē suā erroneā. ꝓbatur. qꝛ quilibꝫ dꝫ quo
cūqꝫ ꝑctō nō peccare. igit̄ dꝫ nō agere ↄ̄ cōsciam ꝛc̄. patet
ↄ̄na. qꝛ agere ↄ̄ cōsciam est petm̄: vt pꝫ in ꝑcedente con
clusione. ¶ 4^a ēt affirmatiua est: ꝙ quilꝫ dꝫ nō agere fꝫ 4^a ꝓpō.
cōsciam vel rōnē suā erroneā. pꝫ ex eodē. quia quilibꝫ dꝫ
nō peccare. agendo aūt fm cōsciam erroneaꝫ homo pec
cat: qꝛ agit id qd debꝫ nō agere. al'. cōsciētia illa non esset

erronea sed vera ⁊ recta.nec sequit̄ ex his duab⁹ ꝓpōni-
bus ꝙ hō teneat̄ ad ipossibile.q₂ nec ē ipo͏̄le non agere ꝯ
talē cōsciam:nec ipossibile est ēt nō agere ꝭ͏ illā.nec ista
sunt adinuicē icōpossibilia. Qḋ p₃: q₂ deposita tali ꝯscia
sicut possibile est iste agendo nō aget ꝯ eā nec ꝭm eam.
Ad 2ᵐ ¶ His p̄missis rn̄deo ad rōnē illā. ⁊ p°gdē dico ꝙ si det̄
talis casus ꝙ ille neq̄q̄ tenet̄ blasphemare deū vel odi-
re:sic̄ p₃ ex ꝓpōne p̄ma.qnimo tenet̄ nō blasphemare:si-
Cōfir. cut p₃ ex 4ᵃ ꝓbōne ei⁹. ¶ Qḋ ꝯfirmat̄.q₂ an̄ errorē illū
tenebat̄ nō blasphemare.absurdū aūt ē dicere ꝙ ꝑꝑ solā
accessionē erroris hui⁹ ipse a p̄ori obligatiōe absoluat̄ ⁊
fiat ei licitū qḋ p̄us erat illicitū.Et maxime si tal' ignorā
tia sit pctm̄ vl' pena peti:sicut forte o₃ dicere vt post tāgā.
nā ignorātia q̄ est ex culpa nocet ꝭ͏ glo.vbi supra. ac p ꝭ
ipse magis peccaret q̄₃ si nō errādo blasphemass₃. ¶ Ad
ꝓbōnē cū dr̄ ꝭ͏ cōem animi ꝯceptiōem. de duob⁹ malis
min⁹ malū ē eligēdū.Dico ꝙ si ista ꝓpō sumat̄ in sua ꝓ-
prietate nō solū ipsa nō ē cōis animi ꝯceptio:sed est ꝓpō
simplr̄ falsa:loquēdo sp̄ de malo culpe.qm̄ de duob⁹ neu
trū ē eligēdū.q₂ neutrū qḋ est malū.⁊ p ꝯn̄s nec min⁹ ma
lu₃ ē magis eligēdū.sed bn̄ veꝝ est ꝙ de duob⁹ malis mi
nus malū est min⁹ fugiēdū.⁊ maius malū magis fugien
dū.⁊ in ꝭ sensu seu loco ꝓpōnis vtunt̄ illi qui recte itelli
gūt.iprop̄e.s.ꝙ min⁹ est fugiēdū.dicētes eē eligēdū in cō
paratiōe peioris magis fugiēdi sicut ⁊ frequēter ꝙ min⁹
malū est dr̄ eē bonū ⁊ meli⁹ respcū maioris mali.qḋ non
est dubiū falsu₃ dcm̄ eē.si sermo in sua ꝓprietate capiat̄.
ca.17. sic rn̄dendū eē docet Aug.in libro de mēdacio. vbi p̄mis
so casu ꝙ aliqs in tali esset necessitate cōstitut⁹ ꝙ oporte
ret eum vel sacrificare ydolo vel stuprū ꝑpetrare. Que-
rit sic.debuit igit̄ ne.ait.quispiā stuprū ꝑpetrare poti⁹ q̄₃
turificare.⁊ rn̄det.si queris qd debuerit neutrū debuit.
si.n.dixero aliqd hoꝝ debuisse.aliqd hoꝝ approbabo cū
iprobe₃ vtrūq₃. S₃ si querit̄ qd hoꝝ potius debuit eui-
tare q vtrūq₃ nō potuit:s₃ alteꝝ potuit.rn̄debo suū pctm̄
potius q̄₃ alienū.⁊ leui⁹ poti⁹ qḋ suū:q̄₃ graui⁹ qḋ alienū.
ꝓbatio q̄ addit̄ seu illa redditio cause q̄ dr̄:q₂ in bonis ē
eꝯrio.s.ꝙ mai⁹ bonū ē magis eligendū.nulla est:q₂ nō se
quit̄.magis bonū ē magis eligēdū. igit̄ min⁹ malū ē ma
gis eligēdū.sed bn̄ sequit̄.igit̄ min⁹ bonū ē min⁹ eligen-
dū.⁊ silr̄ sequit̄ mai⁹ malū est magis fugiēdū. igit̄ min⁹
Cōtra ma.est min⁹ fugiēdum. ¶ Si dicat̄ ꝯ.iste o₃ nō blasphe
mare:vt tu ꝯcedis.igit̄ o₃ agere ꝯ suā cōsciā₃.ꝭ aūt falsū
est ⁊ repugnās scđe ꝓpōni supra posite.ꝓbat̄ ꝯn̄a.q₂ seq-
Rn̄o tur.iste nō blasphemat.igit̄ iste agit ꝯ ꝯscia₃. ¶ Rn̄°ne-
gādo p̄mā ꝯn̄a₃:q₂ ex illo cōcesso nō seq̄t̄.igit̄ o₃ agere ꝯ
ꝯsciam:q₂ ipse nō o₃ talē cōsciam hr̄e.Si aūt deberet eā
hr̄e vtiq₃ deberet agere ꝯ ꝯscia₃ nec val₃ ꝓbō.q₂ illa ꝯn̄a
nō est ꝯn̄a simplex:sed vt nūc tm̄.⁊ de talib⁹ nō est vlr̄ ve
rū.qḋ qui o₃ an̄s o₃ ꝯn̄s.vbi gr̄a. si p̄latus p̄cipiat subdi-
to vt furet̄ aut aliud pctm̄ cōmittat. adhuc ipse p̄lat⁹ o₃
nō furari. ⁊ sequit̄. iste p̄latus nō furat̄. igit̄ agit ꝯ id qḋ
ipse alteri p̄cipit.⁊ tn̄ nō ve diceret̄ ꝙ ipse d̄beret agere ꝯ
id qḋ alteri p̄cipit.q₂ n̄ o₃ tale p̄ceptū alteri facere.Quā-
uis veꝝ sit ꝙ oppᵐ ei⁹ qḋ ipse p̄cipit o₃ ipse facere.⁊ ita ēt
est dōm in ꝓposito ꝙ opᵐ ei⁹ qḋ isti hoi dictat sua cōscia
ipse o₃ facere.nō tn̄ veꝝ ē neq₃ seq̄t̄ ꝙ o₃ facere ꝯ suā cō-
ad greg. sciam. ¶ Auctoritas Greg.sic̄ p₃ bn̄ ꝯsiderāti est ad opᵐ
ei⁹ qḋ intēdit iste doctor ꝯcludere.qḋ p₃ ex eo ꝙ dicit ita
plerosq₃ peccare faciāt q̄tenus si fortasse pctm̄ fugere ap
petant.ꝭ sine alio peti laqueo euadāt ⁊ culpā faciāt du₃
vitant.Ex quo p₃ ꝙ ēt iste ꝑplexus si blasphemabit pec-
cabit: nec cōsiliū qḋ ipse dat est ꝯ hoc.q₂ nō solū vtilr̄ cō
sulitur hoi ꝙ agat bonū ⁊ vitet malū.sed ēt ꝙ si nō possit
vitare ⁊ de duob⁹ peccatis in alteꝝ oporteat eū labi vitet

qḋ est mai⁹ malū. ⁊ ꝭ quodāmō dr̄ eligere min⁹ malū.⁊
hoc facit ipse:sic̄ p₃.q₂ ait.Si oio nullus sine pctō euadē-
di aditus p₃.minora semꝑ eligant̄. Ex quo ēt ꝯfirmatur
ꝓpositū:q₂ si illo casu posito ille nō peccaret iā sine pec-
cato vitaret pctm̄ ꝯtrius oppᵐ supponit̄.⁊ silr̄ dōm est de
cōsilio allegato.Ad aliud qḋ allegat̄ de dispēsatiōe iuris
nālis:dōm illud dictū ꝙ vtiq₃ est gratiani.ꝓpter illā ex-
ceptionē falsu₃ esse nec ipse in ꝭ est sequēdus:s₃ rep̄hēdē
dus:sicut ibidē rep̄hendit eū glosator su⁹.⁊ bn̄:dicēs eu₃
male casu₃ perplexitatis excepisse. Cu₃ vlteri⁹ ꝓbat̄ ꝙ
blasphemās in tali casu nō peccat.q₂ facit qḋ o₃. dōm ꝙ
falsum est.imo facit id qḋ nō tm̄ nō o₃ facere:sed qḋ etiā
o₃ nō facere:vt ex dictis satis est clarū. cu₃ addit̄ ad idē
nullus faciēdo ꝭm rectissimū sanctoꝝ iudiciu₃ canonis
⁊ cōcilij peccat.dōm hoc veꝝ eē de iudicio quo absolute
iudicant illud eē fiendū.nō aūt est vlr̄ veꝝ de iudicio cō
ditionalr̄ iudicante. nā certū est ꝙ oēs sancti ⁊ gnāliter
p̄udētes viri iudicarent ⁊ cōsulerent.ꝙ si quis nō possit
vel nō velit vitare vtrūq₃ duoꝝ inequaliu₃ peccatoꝝ:s₃
malitia vel infirmitate in alterū sit casurus ꝯdat in il-
lud qḋ min⁹ pctm̄ est.⁊ tn̄ cōstat ꝙ ille faciēdo illud mi-
nus peccatū peccaret. Nūc aūt certū est ꝙ tali homi sic
perplexo nullus sanct⁹. imo nec aliqs nisi neq̄₃ ⁊ ipi⁹ aut
stultus cōsuleret ꝙ deū blasphemaret vel odiret:sed cō-
suleret ꝙ talē erroneā estimationē d̄poneret ⁊ abyceret.
Qꝛ si ille vel nō posset vel nō vellet:tūc iudicaret minus
malū eē illi vt ageret pctm̄ min⁹ q̄₃ vt ageret mai⁹. Et ꝭ
est qḋ ait Greg.in alia auc̄te allegata ex eodē loco cu₃ in
dubys cōstringimur vtilr̄ in minimis subdimur ne in ma-
gnis sine venia peccem⁹.Quis.n.dubitat vtili⁹ ad sensū
supra dcm̄.i.min⁹ malū vl' nociuū peccare vēialr̄ q̄₃ mor
talr̄.sed ⁊ quis negabit eū peccare qui peccat venialiter.
¶ Cōfirmat̄ ꝭ solo euidēter p v̄ba Grego.imediate p̄ce
dentia ꝭ.⁊ imediate sequētia illa.q̄ superi⁹ p snia h⁹ do-
ctoris allegata sūt. Volēs.n.verā ondere suā snia₃ in eo
ꝙ dixerat.si nullus euadēdi sine pctō adit⁹ p₃:minora sp
eligant̄.Addidit vt Pau.cū quosdā in ecclia icōtinētes
aspiceret ꝯcessit mima vt maiora d̄clinaret. dicēs ꝑꝑ for
nicationē aūt vnusq̄sq₃ suā vxorē hēat. ⁊ q₂ tūc solū cōiu
ges in admixtiōe sine culpa sūt.cū nō ꝓ explēda libidie:
s₃ ꝓ suscipiēda ꝓle miscent̄:vt ēt qḋ ꝯcesserat sine culpa:
q̄uis mima nō eē mōstraret ilico adiūxit. ꝭ aūt dico ꝭ͏
indulgētiā nō ꝭm iperiū:nō est.n.sine vicio qḋ ignoscit̄ ⁊
nō p̄cipit̄.pctm̄ ꝑfecto videt ꝙ posse idulgere preuidit.
S₃ cū in dubys cōstringimur ⁊c̄.hinc p₃ ꝓpositū.nā icō
tinēs si ad suā vxorē ꝑꝑ explēdā libidinē accedat fac̄ ꝭ͏
istud cōsilium Pauli.⁊ tn̄ peccat. ¶ P̄.esto ꝙ daret̄ isti
doctori ꝙ in tali casu ꝑplexiōis d̄beat qs agere qḋ min⁹
malū ē.⁊ ꝙ sic facie⁹ nō peccet nō video q̄ pacto seq̄t̄ ꝙ
ipe d̄beat deū blasphemare.nō.n.ꝭ seq̄t̄ nisi deū blasphe
mare sit min⁹ pctm̄ q̄₃ sit ꝯ cōscia₃ deū nō blasphemare.
qḋ nec ego vellē dicere nec ipse illud ꝓbauit.⁊ tn̄ debuis-
set:cū sui ꝓpositi sit ꝓbare ꝙ deū blasphemare vel odi-
re nō sit per se malū:⁊ ꝙ aliqn̄ possit recte fieri. ¶ 2° di- 2ᵃ respō;
co ad rōnē ꝙ casus posit⁹ assumit vnū qḋ videt̄ falsu₃.s.
ꝙ in talē errorē quo estimet̄ deū eē odiēdū vel blasphe-
mādū quis hn̄s vsu₃ liberi arbi.⁊ potēs peccare q̄lis eēt
talr̄ perplexus inciderit sine culpa:cū ipsemet error de q̄
agit̄ eēt vtiq₃ q̄dā culpa. si eni culpa quis error dicet̄ eē
culpa.certe nō appet:⁊ sic videret̄ cōcedēdū nullū erro-
rem culpā esse:qḋ est cōtra doctrinā sanctoꝝ.nā Augu.ꝯ
Jul.li.5.expsse vult ꝙ cecitas ⁊ obscuratio mētis phoꝝ:
de quib⁹ ad Ro.p̄mo.obscuratū est insipiēs cor eoꝝ nō ca.5.
solū fuit pena peccati:sed ēt pctm̄. Idem etia₃ in de nā ⁊
gratia. Jeronymus etiā in dyalogo attici ⁊ tortoboli cō- ca.22.

Cõfir. tra pelagiũ lib. pmo. h idem sentit. ¶ P̃. cõis doctrina ẽ q actus infidelitatis est petm̃. τ q etiã ignorantia eorũ q̃ quis scire tenet̃ est petm̃. vnde nõ est dubium qn error talium fit petm̃. τ loquor semp de errore actu. Et quis di xerit q estimans deũ blasphemãduz eẽ nõ erret circa ea

Cõfir. que scire tenet̃. ¶ P̃. si nullus error eẽt petm̃ nulla igno rantia esset petm̃. τ vltra. igit̃ pro nulla ignorãtia bõ dã

ca.14. naretur. Et tñ apl's dicit pma ad Cor. si quis ignorat igno rabit̃. glosa. i. reprobabit̃. Si dicas q in casu nõ dicitur simplr sine sua culpa: sed sine sua culpa pcedẽte. h nõ iu uat ppositũ. nam nõ plus excusat error qui est culpa q̃ q tantũ est pena culpe. Itez q ille nõ essent aliquo mõ ex culpa originali pcedẽte: qua etiaz dimissa remanẽt pene

ad auc. sue q̃plures forte nõ eẽt dicendũ. ¶ Ad auctẽ allegataz

Augu. Aug. dõm q illa v̓ba nõ scribit Aug. tanq̃ ppriã sniaz τ opinionẽ pmens. Sz tanq̃ vnaz opinionẽ alioꝝ quã ibi retulit psequẽs disputatiue tm̃. qd p3. q2 tractatur' hãc qõnẽ: vtrũ videlz aliqñ sit mentiendũ officioso mẽdacio in pncipio libri ea pposita statim ait. quã qõnẽ tã sollici te pertractabimus vt q̃ramus cũ querẽtib'. vtrũ aũt ali quid inueniam' nihil nobis temere affirmantib' lectori bene attendenti satis indicabit ipsa tractatio τ ad extre muz tñ sniam nostrã velut certior indaga' cõprehendit. τ q2 per totũ pcedit disputatiue nihil affirmãdo vsq3 ad extremã partẽ libri in qua indagatã cõcludit veritatez. ideo ne qd in pori' partib' disputãdo dictur' erat tãq̃ illius assertio caperet̃: qd facile minus diligẽter intẽden tibus poterat obuenire pter illius libri obscuritatez τ

ca.vlt' iplicationẽ que magna est sicut ibi τ in p' retrac. ipsemet fatet̃: lectorẽ mox pmonuit subdens sane quisquis legis nihil rephẽdas nisi cũ forte totum perlegeris. τ ita forte min' rephẽdes. nũc aũt in extrema parte libri. c. s. ante penultimo ex disputatiõe pmissa expresse cõcludit q nõ est mentiẽdũ p vitãda ipudicitia corporali q̃ de his est. que cõmissa in hoiez eum faciũt imũdũ. cuius snie oppo situm cõtinẽt v̓ba per hũc doctorẽ allegata. vt p3. Et ge neraliter nunq̃ in aliquo casu eẽ aliquo genere mẽdacij mentiẽdũ statiz cõcludit. d. Elucet itaq3 discussis oibus nihil aliud illa testimonia scripturarũ monere nisi nũq̃ animo eẽ mẽtiendũ. τ 9ñr recapitulando cãs ptractas in disputãdo discurrẽdoq3 per oia genera mẽdacioꝝ dter minat cõclusiue nullo vnq̃ mẽdacij genere eẽ mẽtiẽdũ. Ex quo p3 q in illis v̓bis allegatis nõ pdit suã intẽtionẽ vel sniam. vñ nec sunt tanq̃ illius auctoritas alleganda.

ad bedã ¶ Ad dictũ bede dõm q in nullo est 9: eo q nõ obseruã do illud super quo datũ fuit tale iuramentũ nõ cõmittit̃ periuriuz: sicut dicit glosa decre. in di. p allegata: τ sanct' Tho. ẽt in scda scde. q. 98. art. 2. imo fm eũ. ibidẽ piuriuz fuit qñ incaute iuratũ est. Ad pbationẽ que vl'r additur q qcunq3 eligit min' maluz vt sic fugiat maius malum nõ vult facere min': sed fugere maius: τ ideo nõ incurrit petm̃. Hic dico p' q si h deductio eẽt rata oporteret 9ce dere neminẽ peccare qcqd ipse faceret pp mai' malũ vi tandũ: qd nullaten' est dõ3 sicut ex allegatis p 9ne v̓bis Aug. τ alijs illis cõnexis q̃ nõ allegaui bñ p3. Et in eodez

ca.37. li. s. 9 mẽdaciũ. dicit q talis opi. vniuersaz pbitatẽ vite subuertit. op3 ẽt cõcedere q aliqñ sint facienda mala vt eueniãt bona. nã nõ min' videt̃ eẽ bona intẽtio eius qui intẽdit puẽtũ boni q̃ q fugaz mali: τ tñ istud est 9 sniaz

ca.3. apli ad Ro. τ Aug. 9 menda. c. 2. cũ dr̃ q talis nõ vult fa cere min' malũ si ly vult. capiat̃ i sua gnãli significatio ne fm q vult mot' v̓tutis volitiue q nõ est nolitio dr̃ no litio. p3 q dcm̃ istud iplicat 9dictionez. Si aũt accipiat̃ p tali motu non q̃lz: sed eo quo aliqd appetit̃ pp se vt fi nis: q τ appropriate fm vsum multoꝝ ẽt auctoꝝ: τ Ansel. vbi allegat̃ vocat̃ volũtas. Ja v̓o quo appetit̃ qd pp ali ud magis dici solet electio põt dictũ 9cedi. Sz nõ iuuat arguentẽ. q2 esto q talis nõ velit facere min' malum ad sensuz. s. pdictũ: q2 nõ finalr̃: τ pp se eligit: tñ facere min' malũ: que electio praua est: ac per h τ ipse incurrit petm̃. nõ solũ. n. agit 9 rectã rõnẽ: qui finalr̃ malũ intẽdit. Sed τ qui bonũ intẽdẽs malũ operat̃ vel eligit: seu qd d3 nõ operari τ nõ eligere. nã ad bonitatez opatiõis nõ sufficit operari pp qd est opandũ: sed ẽt requirit̃ q fiat vt ẽ fien

2' 9 dum. ¶ 2' 9. q semp malitiã intẽtiõis opantis cõcomi tatur malitia electiõis τ opatõis. ita q nunq̃ alicui' ma scdi art. la intẽtiõe aliqd agẽtis est electio vel opatio bona mo ralr̃ seu virtuosa: s3 mala τ viciosa. Probatur. ois electio vel opatio facta pp illud: pp qd d3 nõ fieri est viciosa. p3. q2 talis est 9 rectã rõnẽ. Sz ois electio vel opatio agẽtis mala intẽtiõe est hm̃: vt clarũ est. q̃re τc̃. Ista ẽ snia Aug. clare sup ps. 31. vbi dicit q bonũ opus intẽtio facit. s. par tialiter vna cũ alijs requisitis: qd nõ eẽt verũ si sine bõa intentiõe opus eẽt bonũ. Itẽ lib. 4. 9 Jul. Ista est ẽt snia ca.18.19 cõis alioꝝ scõrũ. Est quoq3 snia phoꝝ. vnde phs. 6. ethi. ca.15. ait q opus perficit̃ fm prudentiã τ moralem virtutẽ. τ reddit cãm. d. virt' quidẽ. n. intẽtionẽ facit rectã. prudẽ tia aũt que ad hãc. Itẽ in. 7. pol. duo inquit sunt in qbus ca.8. fit bene oib'. hoꝝ aũt est vnũ quidẽ in eo qd est intẽtio nem τ finẽ actionũ poni recte. vnũ aũt inuenire actiões ferentes ad finẽ. Ex quib' p3 clare fm eius sniam ad vir tuosaz opationẽ necesse esse vt recta sit intẽtio opantis. Ex his p3 q ad virtuose τ laudabilr̃ opandũ non sufficit agere qd agi d3. sed vltra h necesse est agere: quẽadmo dũ d3: videlz qñ τ q̃tũ τ cui' grã ops: τ cũ alijs circũstan tijs: quas ponit phs. 2. ethi. nec dubiũ est quin circũstan ca.15. tia debiti finis sit potissima. ¶ Ex hac 9ne τ cõclusioni bus pcedẽtis articuli sequunt̃ aliq̃ corre'. vnũ est. q nũ Cor'' p' q̃ fit aliquid ab hoie virtuose seu bene moralr̃ nisi fiat ex dei dilectiõe actuali vel habituali infusa vel acqsita. Probat̃. q2 nihil qd aliter fit fit recta intẽtiõe. igitur τc̃. Assumptũ pbat̃. q2 vt ex pcedẽti articulo p3. nulla ẽ in tentio recta nisi dei pp se dilectio. ¶ Cõfirmat̃. h corre. Confir. per Aug. sup ps. 67. d. ea quippe sola bõa opa dicẽda sũt que fiunt per dilectionẽ dei. Et in de spũ τ lra. nõ est ingt fruct' bon' qui de charitatis radice nõ surgit. Quid aũt est charitas nisi dilectio dei pp se. vel dilectio pximi pp deũ. que vtiq3 ex dei charitate pcedit. ¶ Aliud cor. ẽ. q Cor'' 2' nullus actus hoīs est moralr̃ bon' nisi imediate tendat in deũ vel in aliud pter deũ vltimate: τ h actu vl' habi tu. sicut ẽt in. d. 26. dixi. qd pbat̃. q2 nullus alius est recta intẽtio aut recta itẽtõe fact': vt satis p3 ex dictis. ¶ Qd Cõfir. ẽt 9firmat̃ fm se ex auctẽ Aug. qui in li. p' de nup. τ 9cu. scribit. τ. 4. li. cõtra Julia. recolit pudicũ nõ veraciter di ca.7. ci qui nõ pter deũ verã fidẽ cõnubij seruat vxori: qui quoq3 vt p3 ex auctoritatib' eius allegatis. d. 26. in prose cutione pme rõnis ad 9nẽ pmã pmi articuli. τ 9 Jul. lib. 4. τ de ciui. dei. lib. 19. expresse dicit veras v̓tutes nullas esse si nõ in deũ finalr̃ referant̃: qnimo ad quicqd aliud siue nõ ad aliud q̃ ad seipsas referant̃ vicia esse. Itez in de morib' ecclesie. Cũ cõclusisset deũ esse in quez oia re ferenda sunt sicut in p' articulo allegatũ est sequẽti cap' diffiniens virtutes ipsas morales ait. Tẽperantiã dica mus esse amorẽ deo sese integrũ incorruptũq3 seruantez fortem amorẽ oia pter deũ facile perferentẽ. Justitiaz amorẽ deo tantũ seruientẽ. τ ob hoc bene iperantẽ cete ris que hoi subiecta sunt prudẽtiã amorẽ bñ discernẽtez ea quib' adiuuet̃ in deũ ab his qb' ipediri põt. Ex qbus clare patet. nullã esse virtutẽ: cuius act' nõ finalr̃ fiat pp deũ fm sniam Aug. ac per hoc nec aliquẽ etiã actum nõ

Cor^m 3^m pꝓpter deū vltimate factum esse virtuosum. ¶ 3^m corre. et hͦ spāliter pertinet ad .d. 4. i. est ꝙ nullus actus bonum simplr̄ infidelium est moraliter bonus. Dico aūt simplr̄ infideliū ad excludendū scismaticos hereticos catholicos ꝛ reliquos qui aliquo mō credūt ꝛ aliq̄ fide cog̅scūt deū. p3. qꝛ nullus fit ex dilectiōe dei aut pp deū vltimate cū ipsi nō cognoscāt ipm ee pp se diligēdū ꝛ cetera pp ipm. igit̄ nullus fit intētiōe recta. ac p hͦ nec virtuose vl̄ bn̄ moralr̄. hec rō q̄si tota ponit̄ ab Aug. sup ps. 67. d. Ea quippe sola bona opa dicēda sūt q̄ fiūt p dilectionē dei. hec aūt nec̄e an̄cedat fides vt ide ista: nō ab istis icipiat illa. qm̄ nullus opaṫ p dilectionez dei nisi p̄us credat in deū. Itē ꝛ sup ps. 31. nemo ingt cōputet bona sua an̄ fidē vbi fides nō erat bonū op⁹ nō erat. bonū. n. op⁹ intentio facit. Intētionē fides dirigit.

Confir. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ si act⁹ infideliū eēnt vere virtuosi vtiqꝫ in eis eēnt vere v̄tutes. nā ex virtuosis actib⁹ v̄tutū habit⁹ gn̄ant̄. S3 ꝯn̄s est falsū fm̄ intētionē beati Aug. li. 4. ꝯ Iul. vbi p multa capla pꝓbat oppositū in de ci. dei. ēt lib. 5. dicit ꝙ cōstare d3 inter

ca. 19. oēs veraciter pios neminez sine v̄a pietate. i. veri dei vo

ca. 4. cultu verā posse hr̄e v̄tutē. ꝛ lib. 19. vere v̄tutes nisi in eis gb⁹ v̄a inest pietas eē nō pn̄t. Insup in li. de ꝯtinētia circa finē ait. nūgd. n. ꝯtinētiā quā munus dei verissime dicim⁹ dicturi sum⁹ eē pctm̄: absit a nostris cordib⁹ tā detestanda demētia. hr̄us aūt apls̄ ait. oē qd̄ non est ex fide pctm̄ est. q̄ ergo fidē nō h3 nec ꝯtinētia noianda ē. Et sic hͦ de cōtinētia spāliter: ita de qualꝫ virtute morali gnālit̄er pꝓbari pōt. Rursus in li. de v̄a innocētia oio ingt infideliū vita pctm̄ est ꝛ nihil ē bonuꝫ sine sūmo bono. vbi eni deest agnitio eterne ꝛ icōmutabil̄ veritatis falsa virtus est etiā in optimis morib⁹. i. q optimi videnṫ. demuꝫ qd̄ forti⁹ vrget: cū in li. de ordine ipse op^m aliqualr̄ inuisset. postea in p̄mo retra. id reuocans ait. displicet mihi ꝙ

ca. 3. phos non v̄a pietate p̄ditos dixi v̄tutis luce fulsisse. Et⁹ sniam imitatus est Beda. d. ꝯ Iul. Cōstat ꝙ qcūqꝫ phoꝝ

ca. 13. xp̄m dei virtutē ꝛ dei sapiētiā nescierūt: hi nullaꝫ veram virtutē: sicut nec verā sapiaꝫ hr̄e vna rōne potuerūt. Inde expsse tenuit Lincomē. ꝛ eē intētionē Augu. affirmatūt sicut supra. d. 26. arti. p̄. q. allegatū est.

ꝯ dicta ¶ Sed ꝯ hͦ videt̄ eē qd̄ Aug. scribit in epla ad marcellinū inquiēs. rez publicā romani cōstituerūt auxerūtqꝫ v̄tutib⁹: ꝛ si nō habētes verā pietatē erga verū deū q̄ illos ēt in eternā ciuitatē posset salubri religiōe pꝓducere. custodiētes tn̄ q̄dā sui gn̄is pꝓbitatē q̄ posset terrene ciuitati ꝯstituēde augēde cōseruādeqꝫ sufficere. de⁹. n. sic oñdit in opulētissimo ꝛ p̄claro iperio romanoꝝ q̄ntū valerent ciuiles ꝛ sine v̄a religiōe v̄tutes vt intelligeret̄ hac addita fieri hoies ciues alteri⁹ ciuitatis: cui⁹ rex veritas. cui⁹ lex charitas cu ius modus eternitas ē. hͦ apte Aug. asserit in illis romanis fuisse morales virtutes politicas seu ciuiles.

R̄n̄o ¶ R̄n̄⁹ ꝙ hͦ Aug. nō vtit̄ vocabulo v̄tutis stricte ꝛ p̄pe vt id tn̄ appellet v̄tutē qd̄ ē v̄e virt⁹. i. habit⁹ g est pn̄^m agēdi: qd̄ ꝛ pp gd ꝛ queādmodū ē agēdū sic in pꝓposito sumit̄ virt⁹. Et hͦ p3. qm̄ in. 5. de ci. dei. a ca. 12. vsqꝫ ad. 20. iclusiue de hac mā multa disserēs a pꝓposito pluries dicit illos g laudabiliores visi sunt romanos oīa sua opa q̄ laudabilia ꝛ gloria videbant̄ hoib⁹ ꝛ ex gb⁹ adhuc laudant̄ fecisse finaliter pꝓ gloria vana mūdi. Ex quo ꝯstat illoꝝ affectiones ꝛ habit⁹: gb⁹ hec agebant neq̄q̄ veras fuisse v̄tutes.

ca. 19. Et hͦ ipse nō tacuit. ibidē. dicēs. dum illud cōstet iter oēs veraciter pios neminē sine v̄a pietate. i. veri dei v̄e cultu verā posse hr̄e v̄tutē. ꝛ addit. qd̄ facit ad pꝓpositū. nec caꝫ

ca. 20. verā esse qn̄ glorie seruit hūane: ꝛ in seqūnti ca⁹. approbās sniam eoꝝ phoꝝ qui dixerūt nō eē veras v̄tutes q̄ ad voluptionē referunt iuxta epicureoꝝ opi. voluptatē q̄si regina in sella regali pingēte cui v̄tutes velut famule subseruirēt addit. S3 nō estimo satis dbiti decoris eē picturaꝫ: si etiā talis fingat̄ vbi v̄tutes hūane glīe fuiūt volēs p hͦ ꝙ sicut ille nō sūt v̄e v̄tutes: quaꝝ finis est voluptas sic nec ille quaꝝ finis est glīa mūdi. Qd̄ ēt statiꝫ explicite mōstrat. S3 vtit̄ Aug. ipꝛorie vocabulo v̄tutis extendēdo ipm ad eos habit⁹ gbus fiūt vtiqꝫ q̄ fienda sūt ꝛ vitant̄ vitāda: l3 nō pp eū finē pꝓpter quē ꝛ illa fiēda. ꝛ hec vitāda sunt: qui l3 fm̄ veritatē nec v̄tutes sint nec laudabiles. hoib⁹ tn̄ qui intuent̄ tm̄⁹ id qd̄ fit ꝛ nō pp gd fit: siue ēt ignorātes sint pp gd fieri debeat siue nō ignorantes. sed inter intētōes opantiū discernere nō valētes virtutes ꝛ laudabiles habit⁹ estimant̄. Et hͦ ēt fatl expmit. ca. 12.
d. Ista ḡ laudis auiditas ꝛ cupido glīe multa illa mirando fecit laudabilia. s. atqꝫ gliosa fm̄ hoiuꝫ estimationeꝫ. nō ergo veras v̄tutes morales eis attribuit: s3 putatiuas tm̄ ꝛ vere virtuti distātia minore dissīles his habitibus gb⁹ vitāda fiūt ꝛ fienda vitant̄: sicut ꝛ ꝯ Iul. vt supi⁹ allegat̄ dixit nō veras v̄tutes hn̄do. S3 a veris v̄tutib⁹ nō plurimū deuiādo: post q̄ v̄ba mox subiicit ꝙ ipsi v̄tute ciuili nō v̄a: sed verisimili demonib⁹ vl̄ hūane glorie seruierūt. Et ꝙ nō itēderet eis veras v̄tutes ēt ciuiles asseribere etiā in v̄bis obiiciēdo allegatis satis inuit: cū ait. custodiētes tn̄ q̄dā sui generis pꝓbitatē: q̄ posset terrene ciuitati ꝯstituēde augēde ꝯseruādeqꝫ sufficere tali si gdeꝫ mō loq̄ndi q̄ nō simplr̄ pꝓbitatē q̄ &c. satis inuit illos non habuisse verā pꝓbitatē ꝛ pfectā fm̄ suā rōnē: s3 iperfectā q̄dā dispōnē. q̄ tn̄ ad ꝯstitutionē augmētū ꝯseruationēqꝫ tēporalē ciuitatis valeret. ꝛ iō ciuiles ēt dicit v̄tutes. nec tn̄ addidit veras: nec tn̄ reperi vbi ipse diceret ꝙ habuerint veras: qd̄ tn̄ si dixisset retractasse estimādus eēt pp illud qd̄ de li. retra. est allegatū: ꝛ qꝛ totiēs ꝛ maxime vbi a pꝓposito mā3 istā discussit oppo^m apte dixit. ¶ Ad rōnē p̄ncipalē qōis p3 rn̄o ex dcis. i. q ille auctes loquūt̄ de operib⁹ q̄ possūt bn̄ ꝛ male fieri talia siquideꝫ si fiant mala intētiōe mala sūt. Si v̄o bona ceteris tn̄ dbitl circūstātijs ꝯcurrētib⁹ bōa sūt. in alijs v̄o nō ē sic: vt patuit. ad rōnē p̄nci^pa^m

¶ Distin. XLII. XLIII. ꝛ XLIIII. Questio. I.

Quantuꝫ ad. d. 42. ꝛ duas residuas simul. Quero vtꝝ hō volūtate mala ꝛ comitāte exteriori ope simul plus peccet q̄ volūtate ipsa mala tm̄? Et videt̄ p̄ ꝙ nō. sic. nulla opatio exterior est de se pctm̄. aut bona moralr̄ aut mala. igit̄ non plus peccat hō p illā q̄ peccaret sola mala volūtate absqꝫ illa. ꝯn̄a est satis plana. an̄s pꝓbat̄ ꝙ eniꝫ nulla sit pctm̄. pꝓbat̄. qꝛ de ipsa nō verificat̄ diffinitio pcti. nā pctm̄ ab Aug. in de duab⁹ aiab⁹ diffinitur sic. pctm̄ est volūtas retinēdi vl̄ ꝯsequēdi qd̄ iustitia vetat. ꝛ vn̄ liberꝝ est abstinere. ꝛ hanc diffonē ipse approbat p̄⁹ retra. nulla aūt actio exterior ē voluntas. De ēt nulla sit de se bona aut mala: p3: qꝛ q̄libꝫ pōt indifferenter bene ꝛ male fieri. nā homicidiū de quo minus videret̄ bene fit a ministro iustitie: qd̄ etiā fiat aliqn̄ male nō est dubiū. p̄^m ca. 15.

Ad oppositū arguit̄ sic. plus peccat hō duobus peccatis sil̄ peccās q̄ peccās vno illoꝝ tm̄: igit̄ &c. an̄s ē notū. ꝯn̄a pꝓbat̄. qꝛ mala volūtas ꝛ mala opatio exterior cōcomitās sūt duo petā: cum sint duo act⁹ distincti: ꝛ vterqꝫ fm̄ se sit pctm̄ dicente magrō d. 35. hui⁹ scdi. sane dici pōt ꝛ libere tradi d3 pctm̄ eē actū malū interiorē ꝛ exteriorē. s. malā cogitationē locutionē ꝛ opationē. p̄cipue tn̄ in volūtate pctm̄ ꝯsistit ex q̄ tanq̄ ex arbore mala pꝓcedūt opa mala tanq̄ fructus mali. Opp^m ca. 3.

R̄n̄deo supposito vero sensu locutionis qui d3 haberi cum dicim⁹ aliquē actū seu opationē eē ma p̄⁹ arti^li

lã.aut malũ vel peccatũ iuxta ea q̃ dicta sũt supra.d.34.
⁊ loquẽdo in tota ista q̃one de bonitate ⁊ malitia morali
pª ʒ pono aliquas ʒnes. ¶ Prima ẽ.q aliqua operatio exte/
rior est peccatũ. pbaṫ omne.mendaciũ est peccatũ.ſʒ ali
qua opatio exterior est mẽdaciũ.igiṫ ⁊c̃. maior pʒ per il/
ca.zo. lud Aug.in encb.mibi videṫ peccatũ quidẽ esse oẽ men/
ca.vlt. daciũ.Et idem dicit:⁊ pbat idem.c.z5. Itẽʒ de mẽdacio.
quisquis eẽ aliqđ genus mẽdacij qđ pctm̃ nõ sit putaue
ca.5. rit decipiet seipm̃ turpiter. Et cõtra mẽdaciũ. Menda/
ciorum.īngt genera multa sunt:que qdem oia vl̃r odisse
debemꝰ.nullũ est.n.mẽdaciũ qđ nõ sit ʒriũ veritati. Ex
quo bene sequiṫ q nullũ mẽdaciũ ẽ qđ nõ sit pctm̃. Mi/
ca.6. nor pʒ per eundẽ de mẽdacio.d.nemo dubitat mẽtiri eũ
qui nolens falsum enũciat causa fallẽdi:quapropter enũ
ciationẽ falsam cum volũtate ad fallendũ platã mani
festam est esse mẽdaciũ.cõstat aũt q enunciatio falsa p/
lata est opatio exterior. B idem pʒ ex diffone peccati da/
ta ab Aug.zz.ʒ Fau.peccatũ est dictũ vel factũ vel cõcu
pitum aliquid cõtra eternã legem. per quã disiũctiuã lo
cutionẽ apparet q non solũ velle:sed ⁊ aliqđ dicere ⁊ ali
quod operari extrinsecũ est peccatũ. ¶ P. quis negaret
furta:adulteria:homicidia: ⁊ plura alia opera exteriora
zª ʒ a diuina lege pbibita esse peccata: ¶ zª cõclusio. q oĩs
operatio moralis exterior ex mala voluntate pueniens
est moraliter mala ⁊ peccatũ. pbaṫ.qr oĩs talis est opera
tio volũtaria difformis recte rõni seu facta difformiter.
ostẽsuʒ est aũt in di.z4.q nõ est aliud peccatũ q̃ volun
3ª ʒ tarie agere cõtra rectã rõne. ¶ 3ª cõclusio. q oĩs opera/
tio moralis exterior est bona vel mala moralr̃ ⁊ nulla pe
nitus est neutra. pbaṫ.qr oĩs operatio moralis exterior
vel est cõformis recte rõni:vel ẽ nõ cõformis. Si cõfor/
mis est moraliter bona.si nõ cõformis est moraliter ma/
4ª ʒ la. ¶ 4ª cõclusio.q nulla opatio moralis exterior ẽ bo/
na ⁊ mala moraliter. pbaṫ.qr ex opposito: sequiṫ q aliq̃
opatio singularis demõstrabilis est cõformis recte rõni
sm̃ oẽs circũstantias debitas in eẽ ⁊ nõ est sic cõformis:
Corᵐ qđ iplicat ʒdictionẽʒ. ¶ Ex hac inferṫ illa suppositio pª
quã posui in pma.q.z6.d.arti.pmo.ad pbandũ cõclusio/
nẽ pmã:videlʒ q nullus actꝰ culpabilis est moralr̃ bonꝰ:
⁊ pʒ illatio:qm̃ oĩs actus culpabilis est moraliter maluʒ:
pʒ.qr omnis actꝰ culpabilis est difformis recte rõni:alio/
quin nõ esset culpabilis:ſʒ laudabilis:igiṫ si aliquis actꝰ
culpabilis est moraliter bonꝰ aliquis actꝰ moraliter ma
M. gui lus est moraliter bonꝰ. ¶ Illã tñ suppõnẽ quidã doctor
lelmus modernus negauit distinguẽs de triplici culpa.s.origina
de bello li:actuali mortali:actuali veniali.dicit q si pp̃ositio illa
monte intelligaṫ de actu culpabili culpa originali falsa est:quia
or. mio. infideles hũerũt multos actus bonos moralr̃.si ẽt intel/
ligaṫ de actu culpabili culpa actuali veniali:ẽt falsa ẽ:qđ
pbat sic.actus meritorius est bonꝰ moraliter. Sʒ actus
peccati venialis est aliqñ meritorius.ergo ⁊c̃. maior pʒ.
qr bonitas meritoria supponit bonitatẽ moralẽ. Minor
pbaṫ.qr resistere tẽptationi. reddere debitũ vxori. mẽ/
tiri ad seruandũ vitam innocẽtis sunt actus meritorij:⁊
tñ sunt peccata venialia. Si accipiat actꝰ culpabilis zº
mõ.s.p culpa actuali mortali hoc duplr̃ pt̃ accipi.s.posi/
tiue ʒrie culpabile.i.demeritorie:⁊ sic ppositio est vera.
alio mõ puatiue culpabile.i.nõ meritoriũ.⁊ sic est ppoſi
tio falsa.qr vt dicit se posuisse:multi actus qui nõ sũt me
rño gui/ ritorij sunt moraliter boni. ¶ Ad pbationẽ illius suppo
elmi ad sitionis tunc facte que erat:nullus actus moralr̃ bonꝰ ẽ
argᵐ aliquo mõ difformis recte rõni. sed oĩs actus culpabilis
est aliquo mõ difformis rõni recte. ergo ⁊c̃. dicit ad ma/
iorẽ q vera est de difformi ʒrie ⁊ recte rõni nãli. ad mi/
norẽ vero q ipsa vera est de actu culpabili culpa actuali

morali ⁊ de difformitate ʒrie sumpta. nõ aũt de culpa/
bili duobꝰ modis alijs sumpto. ¶ In ista rñsione ʒtinẽ/ ʒ guielᵐ
tur multa meo iudicio falsa.vnũ est q aliqđ pctm̃ actus de bello
le est actus moralr̃ bonus. B eñi manifeste includit ʒdi/ mõte.
ctionẽ.qđ pbaṫ.qr si aliquis actus est moralr̃ bonꝰ ipse ẽ
cõformis recte rõni sm̃ oẽs circũstantias requisitas ad
B q actus sit vere virtuosus. Sʒ cõstat q nullũ peccatũ
est sic cõforme sm̃ oẽs circũstãtias recte rõni.alias non
esset peccatũ:sed prorsus recte factũ ⁊ oĩno taliter qualr̃
fieri dʒ. ¶ P.omne peccatũ recte vituperaṫ accipiendo
peccatũ pro culpa sicut in pposito.nullus aũt actus vere
virtuosus recte vitupaṫ.qr vt dicit Aug.3. de li.ar. quic/ ca.35.
quid rõne vituperaṫ:ideo vituperaṫ:qr nõ est:ita vt esse
dbuit.actus aũt virtuosus nõ aliũde dicit̃ virtuosus:nisi
qr est vt eẽ dʒ.nã agere virtuose nõ est aliud q̃ agere q
opʒ:⁊ pp qđ ⁊ queadmodũ dʒ ⁊c̃. put dictat rõ recta. si g̃
aliqđ peccatũ est actus moralr̃ bonus:seu qđ idẽ est vere
virtuosus aliquis actꝰ recte vituperaṫ:⁊ nõ recte vitupe
ratur. Rursus B directe ipugnant auctoritas ⁊ rõ Aug.
ʒ men.vbi pbat q nulluʒ mendaciũ est iustũ per hoc q ca.38.
alias aliqđ peccatũ esset iustum:qđ ipse dicit:⁊ pbat esse
absurdissimũ.vnde ait. ita nihil aũt iudicandus est dice
re qui dicit aliqua iusta esse mẽdacia nisi aliqua iusta eẽ
peccata.ac per B aliqua iusta esse q̃ iniusta sunt. Quo qd
absurdius dici põt.vñ est.n.peccatũ:nisi qr iustitie ʒriuʒ
est:dicanṫ ergo alia magna.alia parua eẽ peccata: qr ve/
rum est.nec auscultandũ ẽ stoycis qui oia paria eẽ cõten/
dunt.dicere aũt quedã iniusta q̃dam iusta eẽ pctã qd est
aliud q̃ dicere q̃sdã eẽ iniustas q̃sdã iustas iniqtates:cũ
dicat aplš Io.Oĩs q facit pctm̃ iniquꝰ ẽ.B ipse.Cuʒ ergo
ea dicamꝰ iusta q̃ recte sunt facta seu virtuosa. ⁊ eiusdeʒ
significatiõis penitus sint oẽs pdicte denoiatiões acce/
pto iustitie vocabulo gnãliter: vt B sʒ q pʒ Aug.accipit
pʒ q tota ista deductio Aug. directe ipugnat dictuʒ pdi/
ctuʒ. ¶ Aliud falsuʒ in illa rñsiõe ʒtẽtũ est:q aliqđ pec/ aliǒ falᵐ
catuʒ est meritoriũ. Si.n.B sit verũ q̃ hõ pro aliquo suo
peccato est a deo remunerãdus ⁊ pmiũ recepturꝰ.ac p B
ʒñs est q aliq̃ nostra pctã deꝰ approbat ⁊ acceptat cõpla
ceteq in illis. Sʒ qs B audeat dicere:cũ B ẽt õ iusto hoĩe
nephas sit cogitare: Quis.n.hoĩeʒ q approbaret pctm̃ al
teriꝰ aut ʒplaceret in illo ⁊ dona daret p illo nõ mẽte cor
ruptũ ⁊ viciosuʒ ⁊ prauũ clamitaret: ¶ Cõfirṫ B:qm̃ qr Cõfir.
quibusdã visuʒ ẽ aliqñ eẽ mẽtiẽdũ: ppea qr legiṫ q deus bñ
fecit obstetricibꝰ:q̃ tñ mẽtite fuerãt: vt hr̃ Exo. pº sci ex/ ca.p.
psse dicũt eas nõ bñ fecisse:qm̃ p mẽdacio illo nõ putaṫ
deũ mũerare vllũ pctm̃.vñ Aug.ʒ mẽ. Sʒ q scriptũ iqt ca.40.
ẽ bñ deũ fecisse cũ hebreis obstetricibꝰ:⁊ cũ Raab ẽtiã cõ
tinua meretrice.nõ iõ fctm̃ ẽ:qr mẽtite sunt:ſʒ qr in hoĩes
dei misericordes fuerũt nõ ẽ itaq in eis remũerata fallaᵃ
ſʒ beniuoleᵃ benignitas mẽtis nõ iniqtas mẽtiẽtĩ. ¶ P. Cõfir.
si aliqđ pctm̃ ẽ actꝰ meritoriꝰ vl̃ aliqs actꝰ meritoriꝰ nõ ẽ
spãle dĩ donũ nʒ ex grã dei pueniẽs vl̃ aliqđ pctm̃ ẽ donũ
dei ⁊ ex grã illiꝰ pcedẽs. pᵐ nõ ẽ dãdũ ne ʒcedaṫ hoĩeʒ
posse meritoriũ actũ agere sine grã dĩ:qđ istemet doctor
bñ ⁊ catholice nitiṫ vitare.oporteret ẽt illũ ʒcedere cuʒ
nullũ pctm̃ sit opꝰ grẽ dei ⁊ ad qđlʒ pctm̃ li.ar.sit ydonea
vtute suffultũ: vt diċ Aug.in de pde. dĩna sic̃ ⁊ in.q.d.z6.
ac ẽt.z9.allatũ ẽ. zᵐ aũt nimis absurdũ ẽ:sic̃ pʒ ex vbis
Aug.in li.de cõtinẽtia allegatis.in.q.pce. Nũqd ait cõti
nentiã quã munus dei verissime dicimus dicturi sumꝰ
esse peccatũ. Absit a cordibus tam detestãda dementia.
vult.n.esse necessario cõsequẽs cõtinentiã nõ esse pecca/
tum si ipsa est: sicut vere est donum dei. ⁊ ex hoc vlteriꝰ
concludit ipsaʒ nõ esse in infidelibꝰ:qr in eis esset pctm̃.
Fundaṫ aũt illa ʒña sup B q nulluʒ munus dei est pec/

Cõfir. catuz:sicut pz. ¶ P. si aliqd peccatũ est actus meritori⁹. nõ oẽ pctm̃ est vitandũ. Quis.n. debeat vitare qd est sibi meritoriũ apud deũ:ꝛ si nõ oẽ pctm̃ ẽ vitandũ:qũo quoti die vlis fideliũ orat ecclia deũ dicẽs. Tua nos hodie sal ua virtute. vt in hac die ad nullũ declinemus pctm̃. claꝝ eniz est ꝙ nõ solum aliqua. sed ẽt qdlibz vult vitare qui

Cõfir. sic orat:si ita corde orat sicut ore. ¶ P. nullus ex eo ꝙ non facit qd dz facere: aut ex eo ꝙ facit qd dz non facere me retur apud deum aliqd pmium. igit̃ nullũz pctm̃ est me ritoriũ. añs est euidens:cum eniz quilibet talis sit dign⁹ vituperio ꝛ pena:imo nec quisquã aliter mereĩ vitupera ri aut puniri qũo dici põt ꝙ ex hoc vel illo quis mereaĩ pmiũ. ꝯña est euidens:qꝛ non nisi altero illorũ modoruz

Cõfir. a quoquã actualiter peccatur. ¶ P. omne peccatũ ẽ de meritoriũ seu puniendũ ꝛ pene dignũ. igit̃ nullũ est me ritoriũ. añs est cõiter a catholicis doctoribus concessum tradentib⁹ ꝙ cuilibet mortali si nõ remittitur debet̃ ꝫ statutum diuinũ pena eterna. veniali vero cuilibz pena tẽporalis. ꝯña pz. qꝛ nullo vno actu quis simul mereĩ et demeretur. Itẽ qd ait ꝙ resistere tẽptatiõi est pctm̃ ve niale nõ videĩ tute dici posse. Qũo enim tota xp̄i doctri na suadet vt tẽptationib⁹ resistamus ꝛ resistẽtes cõmen dat. Consentiẽtes vero redarguit ꝛ cõminatiõe penaruz deterret. Rursus qũo reddere debitum vxori dicit̃ ab isto doctore esse peccatum cũ aplus h̃ iubeat. 1. p̃ma ad

ca. 7. Cor. Vxori vir debitum reddat. simil̃r vxor viro. ꝛ pau lo post oppositũ ꝓhibet. d. nolite ergo fraudare inuicem

Confir. glosa. i. subtrahere debitum. ¶ P. si reddere debitũ vxo ri est pctm̃. mlto magis videbit̃ dicẽdũ ꝙ petere sit pec catum. ꝛ sic concubitus coniugalis siue petẽdo siue red dendo agaĩ erit pctm̃:ac per h̃ illicitus. Sz h̃ dicere est nuptias dãnare:qui fuit error tacianoꝝ: sicut recitat Aug.

ca. 25. de heresibus. Si dicat̃ ꝙ iste doctor non intelligit ꝙ oẽ resistere tẽptationi aut omne reddere debitum vxori sit pctm̃. ꝫ male reddere ꝛ male resistere:nihil sibi valz ad ꝓpositũ suũz:qꝛ nec male resistere nec male reddere est resistenti vel reddẽti meritoriũ:sed vtriqꝫ demeritoriuz. Cum itaqꝫ ipse velit ꝓbare illam suaz minorẽ. s. ꝙ actus peccati venialis sit meritorius: per h̃ qꝛ reddere debitũ est meritoriũ. opꝫ cum vl̃r assumere vel ꝙ omne redde re debitũ est meritoriũ. ꝛ sic etiã omne male reddere est meritoriũ:qd nullaṫus ẽ dicẽdũ: vel ꝙ oẽ reddere debi tum est peccatũ:cõtra qd iam est arguitũ. Insup qd dicit mentiri ad seruandã vitam Innocẽtis est actus merito rius:nõ est etiã bene dictũ:qꝛ si illud esset verũ:sequit̃ ꝙ non sit negandũ mentiẽdũ esse pro saluanda innocentis vita. Qũo nõ negandũ est fiendũ esse id per qd hõ mere tur apud deum. Sed sancti cõiter docent nõ eẽ etiã sic:ꝛ pro tali causa mentiendũ: sicut pz per Augu. in li. ꝯ men. in quo a ꝓposito disputat ꝛ determinat in nullo vnq̃ ca su esse mentiendũ:sicut satis apparet in. c. 5. vt p̃allegatũ est. ꝛ idez in ench. pluribus capitulis. ꝛ sil̃r in lib. de mẽ. beatus quoqꝫ Grego. idem docet scribẽs. 18. mora. circa ꝓncipiũ. Sicut sũmopere. n. cauendũ est mẽdaciũ:q̃uis nõnunq̃ sit aliqd mendacij genus culpe leuioris si q̃s q̃ prestando mentiaĩ. Sz qꝛ scriptũ est. os qui mentit̃ occi dit animã. ꝛ perdes oẽs qui lo. mẽ. Hoc quoqꝫ mendacij genus perfecti viri sũmopere fugiunt vt nec vita cuiusli bet per eorum fallaciam defendaĩ:ne sue anime noceãt dum prestare carni nitunĩ aliene. ¶ P. cum omne men dacium sit peccatũ:vt ibidẽ dicit. ꝛ Aug. etiã in p̃allega tis. nec hoc iste doctor neget si concedatur ꝙ pro seruan da vita innocẽtis aut alio quocũqꝫ bono fiẽdo sit mẽtiẽ dum vtiqꝫ contra doctrinã apostoli cõceditur ꝙ fienda sunt mala vt eueniant bona. Item qd dicit de culpa mor tali non videtur bene dictum:quia nulla culpa mortalis est que non sit demeritoria positiue ꝛ non soluz vero me ritoria: quod pz:qꝛ nulla est cui non debeatur pena eter na. ꝛ tamẽ ex distinctione quã ponit iste doctor pater eũ velle aliquã culpam mortalẽ nõ esse demeritoriã positi ue. ꝛ ex eadem vult ꝙ aliqua culpa mortalis sit act⁹ ve re virtuosus ꝛ rectus:qd etiã non est bene dictũ. ¶ Re sponsio demũ data rationi probanti suppositionẽ illã nõ Ꝯ rñonẽ guliel. est sufficiens. nam qd dicit ad maiorẽ de difformitate cõ traria ꝛ de rõne naturali nõ iuuat ipm̃ in aliquo. quoniã quacũqꝫ difformitate actus sit difformis recte rõni. con stat ipm̃ non esse cõformẽ ei ꝫm oẽs circũstantias dicta tas ab ipso. Omnis aũt actus moraliter bonus est cõfor mis recte rationi ꝫm oẽs circũstantias dictatas ab ipsa vt frequẽter pmissum est. igitur nullus actus moraliter bonus est aliquo mõ difformis recte rationi: ꝛ h̃ est ma ior tunc assumpta. Qd additur de rõne naturali nihil iu uat etiam. nam qũocunqꝫ capiatur rationalis:dũmodo sit ratio recta. quicquid est ei cõforme est cõforme cuili bet recte rõni de eodem:ꝛ quicquid alicui rõni recte siue naturali siue nõ naturali est cõforme: est illi ꝛ cuilibz ra tioni recte circa idem obiectũ cõforme. nam oẽs ratiões vere ꝛ recte de eodẽ similiter significãt. alias aliqua nõ eẽt vera ꝛ recta:sed falsa ꝛ erronea. Qd ẽt dicit̃ ad mino rẽ nõ valz. qm̃ vl̃r de omni culpa siue veniali siue alia ꝓ positio est vera. qꝛ si sit aliquis act⁹ culpabilis nullo mõ difformis recte rationi ille erit penitus cõformis recte rationi. ꝛ per cõsequẽs erit talis qualis esse dz. Ex quo se quitur ꝙ aliquis faciendo qd debz peccat ꝛ peccãdo fa cit qd dz. qd vt dicit Augu. 3. de lib. arb. scelus est dicere. ca. 37.
Necesse est ergo dicere ꝙ omnis actus culpabilis qua cunqꝫ culpa vere dicat̃ culpabilis est aliquo mõ discor dans ꝛ difformis recte rationi ex quibus efficaciter con cluditur pdicta suppositio. ¶ Quinta cõclusio est. ꝙ ho 5ª ꝯ
mo plus extensiue peccat. s. pluribus peccatis peccat pec cando mala voluntate ꝛ mala comitante exteriori ope ratione q̃ mala voluntate tm̃. Probaĩ. qꝛ talis operatio exterior est peccatuz:vt pz ex scda conclusiõe: ꝛ nõ est il lud peccatũ qd est voluntas mala quã cõmitaĩ:sicut loq falsum intẽtione fallendi non est velle loqui falsum in tentione fallendi:nec tractare rem alienaz inuito domi no est velle tractare rem alienam ꝛc. ꝛ ita de alijs patz. ꝛ cõstat ꝙ tale ꝛ tale velle sunt peccata. igitur velle qd est peccatuz ꝛ agere qd ipsuz comitatur sunt plura peccata. ꝛ per consequens pluribus peccatis peccat peccans ma la voluntate ꝛ mala opatione exteriori comitante. ¶ 6ª 6ª ꝯ
conclusio. quia homo nõ plus intensiue idest non inten siori peccato peccat mala voluntate ꝛ mala operatione exterius comitante simul q̃ altera illarum tm̃modo:pz qꝛ illa duo peccata nõ cõstituunt aliqd vnum peccatum. igitur illius hominis nõ est aliqd peccatũ intẽsiuꝫ q̃ ma la volũtas ꝛ q̃ opatio sequẽs. ¶ 7ª ꝯ ẽ. ꝙ hõ non magis 7ª ꝯ
demereĩ apud deũ p malã voluntatẽ ꝛ p malã opationẽ sequẽtẽ simul q̃ p malã volũtatẽ tm̃⁹ supposita eq̃litate voluntatis: qd ego itelligo sic. s. ꝙ hõ volẽs aliqd agere. vbi gratia occidere. ꝛ cum h̃ etiã occidẽs non est dignus maiori pena:nec a deo maiori pene dputaĩ. q̃ si tm̃⁹ vel let occidere ꝛ nõ occideret. supposito ꝙ eq̃ plenã:ꝛ tñ oĩ bus silez volũtatem occidẽdi h̃ret. ꝛ ita dico de diuersis hoĩb⁹:quoꝝ vn⁹ vellet occidere aliquẽ ꝛ actu occideret. ali⁹ vo vellet occidere:nõ tñ occideret:qꝛ nõ possꝫ:si volũ tas foret in vtroqꝫ eq̃ plena:ꝛ cetera sint paria in eis pter occidere ꝛ nõ occidere:nõ min⁹ dmereĩ apd deũ nec ma iori pena dign⁹ ẽ ꝫ vitatẽ ille q nõ occidit q̃ is q occidit nec eꝯ ille magis demereĩ. ꝛ sil̃r loquor in alijs actibus.

p^m ca.3. ¶ Ista cōclusio pꝫ pmo expressa auctoritate Augu. pmo de li. ar. dicētis sic. Si cui nō cōtingat facultas ꝯcūbēdi cū cōiuge aliena: planū tñ aliq̄ mō sit eum cupe. ꝛ si ptās detur eē factuꝝ: nō minus reus est q̄ꝫ si in ipso facto dep̄hēderet. Quid est aūt nō est min⁹ reus nisi nō min⁹ de/
2^m mereṫ: seu nō est minoris pene dignus. scd̄o sic. Mēsura penaꝝ attēdiṫ fm mensuraꝫ volūtatuꝫ coꝝ qui peccāt. igiṫ in quibuscūqꝫ est equalis seu equaliter mala volun/ tas: equalē penaꝫ merenṫ. ꝛ per ꝯñs in casu ꝓposito non maiori pena vnus q̄ꝫ alter est dignus. Assumptū ꝓbaṫ p
ca.4. Aug. ad deo gratias. vbi exponēs illud Matt. 7. In qua mēsura mensi fueritis remetieṫ vobis. dixit q̄ appetit⁹ voluntatis humanoꝝ oīum est mēsura factoꝝ. ꝛ subdit. ex qualitatib⁹ quippe volūtatū nō ex tēporū spacijs siue recte facta siue peccata meremur. alioquin maius petrū haberet arborē deijcere q̄ꝫ hominē occidere. illō. n. fit lō ga mora multis ictib⁹. h vno ictu breuissimo tēporis. Et ideo cōcludit ibi Aug. paulo post. q̄ dānatorū erunt pa/ riter longa supplicia. Sꝫ alia alijs minora: vt q̄bus tp̄us equale ē nō sit equalis asperitas. ꝓpter mēsurā etiā pec catoꝝ nō in ꝓductiōe tēpoꝝ: sꝫ in volūtate peccātiū. In quibus verbis etiā prestat nobis motiuū boni argumen ti ad ꝓpositū pncipale. Quia si pp opus exteri⁹ alter plꝰ demerereṫ ceteris parib⁹. igiṫ ꝓpter maius exterius si vterqꝫ exterius opereṫ. ceteris tñ parib⁹ is cuius maius opus eēt maiorē penā mereṫ: ꝛ sic qui longiore mora suf/ focaret vel aliter interficeret hoiem mereṫ maiorē penā q̄ꝫ is qui breuiore. Supposito q̄ ambo equali voluntate agerent ꝛ oia alia essent paria: ꝛ silia: pter hoc tñ q̄ alter qui fortior viribus citius interficit: alter vō: q2 debilior longiorē morā apponit. Hoc aūt nemo diceret. quare ꝛc̄.
Cōfir. ¶ P. nō maius pmiū mereṫ homo ꝓpter volūtatem ꝛ opus q̄ꝫ alius ꝓpter equalē voluntatē tñ sine opere: vbi cetera sint paria. igiṫ nō per malaꝫ voluntatē ꝛ opus ꝛc̄. ꝯña clara est. añs ꝓbaṫ. q2 alias homo inuitus posset per aliū hoiem fieri maioris ꝛ minoris meriti apud deum: ꝛ fraudari pmio ꝛ grauari supplicio: qd̄ nō videṫ danduꝫ. ꝛ ꝯña est plana: qm̄ in actu exteriori pōt homo ēt inuit⁹ impediri: sicut in multis clarum est. ꝓbaṫ etiā añs illud
ca.5. p glosaꝫ scd̄e ad Cor. sup illud. Qui multū nō abūdaue/ rit ꝛ qui modicū nō minorauit. que dicit qui multū dat vt diues ꝛ qui parum vt paup si equa volūtas est: eq̄leꝫ mercedē habebūt. ꝛ certe ita dicendū vṙ de eo qui nihil dat: q2 nihil hꝫ qd̄ dare possit si volūtas equa isit. Qd̄ cō/
ca.6. firmaṫ per Hug. de sac. li. 2. pte. 14. dicentē. Si ergo vbi plus daṫ ꝛ vbi minus differens meritum nō est si equa/ lis volūtas habeaṫ. ergo vbi aliq̄d datur ꝛ vbi nihil daṫ differēs meritū eē nō pōt: si equalis vtriusqꝫ volūtas ha
Cōfir. beaṫ. ¶ P. ibidē ipse cōclusionē istā determinat a ꝓpo/ sito. vñ ait. totum ergo meritū in voluntate est: q̄ꝫuis tñ mereris qd̄ nō est intelligēdū quasi dicaṫ: q̄ꝫtū vis mere ri tñ mereris: sed quāta est volūtas qua mereris tantū ē meritū ꝓportiōabiliter: vt videlꝫ maioris volūtatis ma ius meritū ꝛ minoris min⁹ ꝛ equalis eq̄le. Et tūc arguit ꝯ se sic. Sed dicis mihi. si totū meritū in volūtate est ni/ hil amplius ex opere est: ꝛ q̄uo ip̄m opus cū voluntate ē. Quare ergo opus requiriṫ si pro opere merito hoīs nihil addicitur vel auferṫ. Et r̄ndet Aug. quare ideo post vo/ luntatē etiā opus requiriṫ vt ipso opere volūtas augea/ tur tale est cor hominis vt pro opere suo amplius inar/ descat siue ad bonitatē amandā si rectum siue ad mali/ tiam si prauū. ꝛ subdit. Et si forte contigerit tantā etiam voluntatē in eo qui nō operaṫ quāta est in illo qui opus exercet vbi voluntas eadē est: meritū dissimile eē nō po test: ꝛ quecūqꝫ dicit i illo capl'o qd̄ satis plixū est: vadūt

ad intentionē istam. ¶ Sed ꝯ cōclusionē istam videtur ꝯ 7^m ꝯ.
esse p^o glosa decreti. de pe. d. p. Si cui. ibi. n. glosator glo/ sans pallegatū verbū Aug. de li. ar. nō min⁹ reus est. ait reuera magis reus est si opus adhibeaṫ. Sꝫ hoc quo ad sufficientiā eterni interitus accipe. vel nō minus. i. nihi/ lominus est reus: nō quin plus peccet si opus sequaṫ. qd̄ probat ex hoc: q2 ꝓhibitum est malaꝫ voluntatē in opus ꝓcedere. ¶ 2° videṫ cōtra hoc determinatio ecclesie dānā/ 2^m
tis errores Petri abaylardi. Inter. n. illius articulos dā natos diciṫ esse vnus quo sic inquirebat. Nos vero dici/ mus q̄ sola volūtas a deo eternaliter remunereṫ siue ad bonuꝫ siue ad malum: nec ꝓpter opera peior vel melior efficiṫ hō nisi forte dum operaṫ in aliquo voluntas eius augmētatur: ex cuius sententie dānatione videṫ esse tenē dum q̄ non sola volūtas remunereṫ: ꝛ q̄ homo per ope/ ra exteriora melior vel peior est. ¶ 3° argui pōt: q2 si ve/ 3^m
ra cōclusio sit nō plus merebitur apud deū volens susti/ nere martyriū pro xp̄o ꝛ actualiter sustinēs q̄ꝫ alius eq̄li volūtate volēs sustinere: nō tamē actu sustinēs: qd̄ nō vi/ detur verum: q2 pro actu martyrij datur aureola fꝫ do/ ctores. Itē velle baptizari vel aliud sacramentū suscipe 2
eque bonum ꝛ vtile foret homini: sicut velle ꝛ etiaꝫ cum h baptizari. Item qui vellet pcutere vl' occidere clericū 3
tñ peccaret q̄ꝫtum alius qui nō solū vellet: sed ēt occide/ ret: qd̄ falsum est. Tuꝫ q2 occidēs vere est homicida: ali⁹ vero nō. Tum q2 iste incurrit excōicationē ꝛ irregulari/ tateꝫ: quas penas alius nō incurrit. ꝛ qualscunqꝫ alias pe/ nas alter pro volūtate occidēdi ñ incurrit vel mereṫ: q̄s incurrit iste ac meretur. Hoc aūt non eēt iustuꝫ nisi ipse plus peccaret ꝛ maioris pene ipse dignus eēt. ¶ 4° seq/ 4^m
tur q̄ si duo homines nolētes quē q̄ꝫ occidere sagitarēt i uico aliquo ciuitatis equali adhibita vel equal'r negle/ ta cautela hincinde: de ledēdo aliquē ꝛ vnus supuenien/ tem occideret. alter nullum q2 nullus occurreret: tantuꝫ peccaret qui neminē lesit: quātū qui supuenientē homi/ nē interfecit: qd̄ nō videṫ danduꝫ. ¶ 5° q2 cuilibꝫ pecca/ 5^m
to pena debetur. igitur duob⁹ peccatis maior pena debe tur q̄ꝫ vni tñ ex ipsis. ex opposito enim cōsequētis clare videṫ sequi oppositū añtis. igitur pro vtroqꝫ. s. volūtate ꝛ actu sequēte cum sint duo distincta peccata: vt dictū ē in cōclusione. 5. maior pena debetur peccanti. ac per hoc plus demeretur. ¶ Ad pmuꝫ horum pmo pōt dici sicut Ad p^m
plures doctores theologi dicunt: q̄ illa glosa directe con tradicere videṫ textui: ideo non est stādū glose. vl' si glo/ sam velimus recipe dici pōt. 2° q̄ magis reus ē extēsiue: q2 pluribus peccatis peccat. Et hanc intētionē videṫ in/ nuere ꝓbatio que addiṫ de prohibitione actus exterio/ ris: vel ēt pōt itelligi itēsiue pp intēsiorē volūtatē. Intē/ sior. n. est q̄ erit in op⁹ q̄ꝫ nō exiēs: vbi vtraqꝫ possit exire: expit
in quo casu tñ forte loqṫ glosa. vbi aūt eq̄ itēsa sit volū/ tas si act⁹ exterior nō sequaṫ pp ipedimētū positiuū vel negatiuū: aut q̄lr̄cūqꝫ sicut capiēdū ē in ꝓposito: nō min⁹ erit reus ad sensuꝫ pmissuꝫ q̄ꝫ si nullo iteruenīēte ipedi^{to} act⁹ fuissꝫ exterior subsecutus. ¶ Ad 2^m dico q̄ nō puto Ad 2^m
oīa illa v̄ba sic posita vt arguēdo recitata sūt fuisse petri abaylardi. ꝛ cā est: q2 in nullo adhuc libro ep̄laꝝ bti Ber nardi talē texturā v̄boꝝ repi: vbi recitanṫ articuli colle cti ex dictis illi⁹. Sꝫ in plurib⁹ libris in oībus quos vsqꝫ huc p me vl' aliū legi habetur pcise sic. q̄ pp opa nec me/ lior nec peior efficiatur homo ꝛ ē articulus. 13. suorum. Sic aūt acceptum istū articulū quis nō videat eē meri/ to cōdēnandū. Dant. n. hec v̄ba sic allata intelligi q̄ siue hō fureṫ siue adultereṫ nō inde fit peior q̄ꝫ si ista non cō/ mitteret. ꝛ si deū honoret ꝛ ꝓximo subuēiat pp deū aut alia q̄libꝫ bona nobis a dō pcepta exerceat nō fit pp ea

melior q̃ si illa nõ ageret: g sensus vtiq; falsus ⁊ errone⁹ est. nam ꝫm hoc sequitur ꝙ nec ex opere exteriori nec ex voluntate aut alio actu interiori homo sit melior vel peior q̃ sine illo foret ꝙ per nullũ mereatur vel demereatur: ⁊ ita nullum sit hominis peccatum vel meritū: ⁊ ꝙ talis fuerit sensus illius satis aperit alius articulus eius qui est. 19. ⁊ vltimus: ⁊ ponit cū hoc tenore ꝙ neq; opus neq; voluntas neq; concupiscẽtia neq; delectatio q̃ mouet eam peccatū sit: nec debeamus eam velle extingui. ex quibus patet ꝙ determinatio ecclesie illum condẽnãtis in nullo ꝯtraria est superius dictis. ¶ Ad 3m quãtum ad id qđ dicit̃ de martyrio dicendū videt̃: ꝙ vbi casus esset talis ꝙ actus interior esset eque intensus ⁊ eque bene circũstantionatus: ⁊ generalr̃ eque bonus intensiue ⁊ extensiue sine actu exteriori: sicut esset si cõmunicaretur actus exterior non minus meretur quis ex tali volũtate precise q̃ si cum ea actu penam martyrij pateretur. Difficile tamẽ esset talem casum reperire. nam vt tactū est ꝑ Aug. voluntas ex suo actu augetur ⁊ maior feruor videtur requiri ⁊ concurrere in actuali experientia pene illate actu q̃ ymaginate vel cõcepte tm̃modo. vbi tamẽ detur casus vt premissum est dicendū videtur: vt dictū ẽ. ad qđ fac̃ qđ de beato Martino cãtat ecclesia. O sanctissima anima quã si gladius ꝑsecutoris nõ abstulit palmã

2 tamẽ martyrij non amisit. Quantũ ad scđam partem de sacramẽtis neganda est ꝯsequẽtia: q2 lꝫ non plus mereatur ex actu exteriori: ex re tamẽ operata. s. sacramẽto confirmatur sibi gratia: ⁊ per ꝯsequẽs est sibi melius: sicut ⁊ puero recipienti sacramẽtũ: quãuis ipse nullũ actũ agat meritorium bonum est sacramẽtũ recipere ꝓpter ipsius efficaciam sacramẽti in ipso. Similr̃ etiã dicitur ꝙ actu sustinens martyrium etiã si non plus mereat̃ ꝓpter op⁹ exterius recipit tamẽ aureolam: ac per hoc melius est sibi ⁊ vtilius velle ⁊ sustinere q̃ foret velle precise. Quan-

3 tũ ad 3m partẽ concedendū est ꝯsequẽs: ⁊ ad ꝓbationeꝫ falsitatis ꝑmã. dicẽdū ꝙ vtiq; homicida est voluntatis homicidio: lꝫ alter tm̃ sit homicida homicidio actus exterioris. iuxta distinctionẽ glose super illud ad Rom. p° repletos omni iniquitate: ⁊ seq̃tur: homicidijs cõtentione ⁊c. quanuis alter sit homicida homicidio actuali. non sequitur tamẽ ꝙ plus demereatur q̃ reliquus si cetera sint paria: nec oppositū ꝓbatur. Qꝫ aũt additur de excõmunicatione ⁊ alijs penis non arguit intentū: q2 plerũq; tales pene infliguntur pro minoribus peccatis: ⁊ nõ ꝓ maioribus: sicut patet: q2 verberans clericū incurrit excõmunicationeꝫ: ⁊ tm̃ interficiens mille homines laycos non ꝓpterea est excõmunicatus: cũ tamẽ nulli dubiū sit ipm̃ multo plus ⁊ grauius peccare ac demereri apđ deũ. vnde ex talibus penis: que ecclesiastico iudicio: vel etiã seculari infliguntur peccãtibus non potest argui maius demeritum hominis apud deū: nec tamẽ infliguntur iuste cū ille vtiq; talium penarũ sit dignus: imo ⁊ malorũ que diuino iudicio reseruantur: sicut etiã ⁊ pene aliorum

Ad 4m criminũ que hic nõ iudicialiter puniuntur. ¶ Ad 4m cõcedendū est ꝯsequẽs. dicendū tamẽ ꝙ nec etiã actu interficiens peccat tm̃ quãtum si voluisset interficere: nec minus etiã q̃ si nullus aduenisset quẽ interficeret: ⁊ per ꝯñs nõ fuisset secuta occisio alicuius: ceteris tm̃ silr̃ se habentibus. ¶ P̃. arg. nõ videt̃ plene ad ꝓpositũ. nã vtiq; sagittans hꝫ actū non solũ interiorẽ: lꝫ etiã exteriorem: nec alter hꝫ ꝓprie actū aliquẽ: cui similẽ non habeat reliquus. vnde si ambo morerent̃ añq̃ sagitta perueniret ad aliquẽ quẽ vulneraret: non diceret̃ dissimiliter egisse

Ad 5m alter ab altero: q̃uis euentus fuerit dissimilis. ¶ Ad 5m nego ꝯñam loquẽdo vlr̃ter de peccato. nam cum sicut dicit Aug. p° de li. ar. ꝙ aliud est velle bene aut male. aliud mereri aliquid per bonã vel malam voluntatem: sic dico ꝙ aliđ est bene vel male agere: seu recte agere vel inique: seu nõ recte: qđ dicit̃ peccare. aliđ mereri vel demereri. Per suū actum agit homo bene vel male tam actu exteriori q̃ actu interiori seu voluntate. Sed tñ nõ meretur aut demeretur nisi precise per actū voluntatis: ⁊ ꝑ cõsequẽs nõ plus demeretur per actum volũtatis ⁊ actũ exteriorẽ q̃ per ipm̃ actum voluntatis tm̃: ac per hoc nõ quibuslibꝫ duob⁹ peccatis plus demeret̃ q̃ altero illorũ tm̃. ¶ Ad argum pncipalis qõnis cũ assumit̃ ꝙ nulla operatio exterior est de se mala vel peccatũ: hoc duplicẽ sensum põt hẽre. vnus est quo intelligat̃ nullaꝫ opationẽ exteriorẽ esse aliqđ malũ vel peccatũ distinctum a peccato vel malo qđ est act⁹ interior volũtatis ⁊ in h sensu nego assumptũ. ¶ Ad ꝓbationẽ ꝑmã ex auctoritate Aug. dicendū ꝙ ibi Aug. nõ diffinit vlr̃ peccm̃ lꝫ tm̃ peccm̃ voluntatis cui vtiq; ꝑmo ac ꝑncipalr̃ ꝯuenit rõ peccati. ⁊ hoc sufficit ad ꝓpositũ suū ibi. ⁊ pꝫ istud: q2. 22. cõtra faustum diffiniens peccatũ. dicit. ꝙ est dictū vel factũ: aut concupitum aliquid cõtra eternã legem: ex qua diffinitione. pꝫ ꝙ non solus actus interior voluntatis: lꝫ etiam exterior operatio est peccatum. ¶ Ad 2m ꝓbationẽ dicẽdum ꝙ non procedit ad datum sensum añtis: q̃m nõ sequitur. q̃libet operatio exterior potest fieri bene. igitur quãdo male fit non est distinctum malum vel distinctum peccatū a peccato: qđ est actus interior. Alius sensus añtis illi⁹ potest esse quo intelligatur nullam operationẽ exteriorẽ eẽ per se peccatum: ita ꝙ hoc nomẽ peccatum per se in ꝑmo vel scđo modo predicetur de nomine significante talem operationẽ ad quẽ sensum vadit probatio scđa. Et quicquid sit de veritate eius in hoc sensu: quia id potest patere ex duabus questionibus imediate ꝑcedẽtibus: neganda est ꝯsequẽtia: si in ꝯsequẽte ly plus. sumatur extẽsiue: sicut supra sumitur in conclusione 5a. nam esto ꝙ opatio aliqua exterior non sit per se peccatū: adhuc ipsa põt eẽ distinctum peccatum ab interiore: ⁊ per consequens peccans actu iteriore ⁊ exteriore tali opere peccat pluribus peccatis. Si autẽ ly plus in consequẽte sumeretur intensiue: quicquid sit de probationibus suis: ipsū nõ cẽt cõtra dicta: sed pro conclusione 6a. ⁊ per hoc patet etiam ad argumẽtum in oppositum. Notandum tamẽ ꝙ cū dico actum interiorem vel exteriorem esse peccatum ꝫm eū sensum loquor quẽ dedi supra di. 34. vbi inquisitū fuit quid est peccatū. A quo sua gratia nos conseruet immunes: in quo nullum fuit omnino peccatũ: quiq; vt peccatum tolleret venit in mundũ dei filius iesus christus benedictus in secula seculoꝝ. Amen. Finis.

¶ Explicit lectura scđi sentẽtiarum Fratris Gregorij de Arimino: sacri ordinis heremitarū Sancti Augustini: theologie ꝓfessoris excellẽtissimi: Prioris generalꝭ quondam prefati ordinis: qui legit Parisius anno dñi. 1344. Per venerabilẽ sacre theologie bacalariũ fratrẽ Paulũ de Genaçaõ. nuperrime ⁊ q̃diligẽtissime castigata ⁊ sue pristine integritati restituta.

¶ Tabula omniū questionū toti⁹ libri scdi sniarū eximy doctoris magistri Gregorij de Arimino ord. heremitaꝝ.

¶ Distinctio. PRIMA.

pͣ qō Trum Arist. eiusqꝫ Cōmē. Auerroys senserint oīa alia entia a pmo eē facta vel poti⁹ ecōtra fuerint opinati pˢa entia nō hēre pnᵐ effectiuū.

2ͣ qō Utrū cōclusio quā tꝫ Aristo. s. ꝙ pˢa entia carent pn° effectio: fuerit euidenter ab ipso efficaci rōne probata: vel probari possit ex dictis eiusdem.

3ͣ qō Utrum per aliquā potentiam fuerit possibile aliquā aliam rem a deo fuisse ab eterno siue fuisse sine pncipio sue durationis.

4ͣ qō Utrum mot⁹ sit res aliqua fm se ab omni re permanente vna vel pluribus distincta.

5ͣ qō Utrum actio sit res distincta a re que fit ⁊ ab agēte ⁊ passo ac etiā ab ipsa passione.

6ͣ qō Utrum creatio ⁊ cōseruatio sint entitates distincte inter se ⁊ a re quā deus creat vel cōseruat.

¶ Distinctio. II.

pͣ qō Utrum angeli fuerint ante tempus vel post.
2ͣ qō Utrū angel⁹ sit in loco diuisibili vel indiuisibili.
3ͣ qō Utrū angelus possit simul esse in pluribus locis.

¶ Distinctio. III. IIII. ⁊ V.

vnica qō Utrum angelus potuerit in aliquo instanti pmo peccare vel mereri.

¶ Distinctio. VI.

pͣ qō Utrum angelus possit moueri localiter a seipso.
2ͣ qō Utrum angelus possit se mouere de loco ad locū in aliquo tempore successiue.
3ͣ qō Utrū āgel⁹ possit moueri de loco ad locū ī īstāti.

¶ Distinctio. VII.

pͣ qō Utrū angelus obduratus possit vtute ppria stante cōi influētia dei elicere aliqd bonū velle.

2ͣ qō Utrum quācūqꝫ rem angelus intelligit ītelligat ītellectione tā a re quā intelligit ꝙ̄ a suo intellectu essentialiter distincta.

3ͣ qō Utrū angeli cognoscāt res per spēs distinctas ab actualib⁹ noticijs qbus res ipsas cognoscunt.

4ͣ qō Utrum aliqd non existens possimus naturaliter intueri seu intuitiue cognoscere.

5ͣ qō Utrū angelus spēs ⁊ intellectiones qb⁹ alias res nāliter ītelligit recipiat a reb⁹ ipsis itellectis.

¶ Distinctio. IX. ⁊ X.

pͣ qō Utrum vnus angelus naturaliter ex se possit noscere distincte ⁊ intuitiue cognitiones aliorū angelorum ac etiam nostras.

2ͣ qō Utruꝫ angelus possit naturaliter alteri angelo loqui locutione intellectuali.

¶ Distinctio. XI.

vnica qō Utruꝫ omnia quoꝝ angelus simul habꝫ species vel potest habere ipse naturaliter possit simul actu distincte intelligere.

¶ Distinctio. XII.

pͣ qō Utrum materia substantie corporalis sit entitas actu distincta a forma eius.

2ͣ qō Utrū mā subē gnābilis ⁊ corruptibilis a qualibꝫ forma ipsaꝫ informāte sit sepabilis nāliter.

¶ Distinctio. XV.

vnica qō Utrū in mixtis generatis ex elemētis remaneāt essentie ipsorum elementorum.

¶ Distinctio. XVI. ⁊ XVII.

pͣ qō Utruꝫ euidēter possit pbari aīaꝫ fm quā hō ē ad imaginē dei. i. ītellectiuā eē subalē hōis formā.

2ͣ qō Utrum preter animam intellectiuam sit aliqua alia forma substantialis in homine.

3ͣ qō Utruꝫ in homine potentia sensitiua ⁊ intellectiua realiter distinguantur ab eius aīa.

¶ Distinctio. XVIII.

vnica qō Utrum ex costa ade absqꝫ alterius materie addimento fuerit corpus eue formatum.

¶ Distinctio. XXIIII. ⁊ XXV.

vnica qō Utrum actiuꝫ liberi arbitrij voluntas hominis sit causa immediate productiua.

¶ Dis. XXVI. XXVII. ⁊ XXVIII.

pͣ qō Utrū hō fm pn̄tem statū stante influentia dei generali possit p li. ar. ⁊ nālia eius absqꝫ spāli dei auxilio agere aliquē actū moralr bonū.

2ͣ qō Utruꝫ hō in pn̄ti statu possit ex suis virib⁹ nālib⁹ absqꝫ dei auxilio spāli qdlibet pctm̄ vitare.

¶ Distinctio. XXIX.

vnica qō Utꝝ hō añ pctm̄ eguerit grā opante ⁊ coopante.

¶ Dist. XXX. XXXI. XXXII. ⁊ XXXIII.

pͣ qō Utrum peccatum originale sit pena aut culpa.
2ͣ qō Utrum beata virgo Maria fuerit concepta cuꝫ peccato originali.
3ͣ qō Utrum decedentes cuꝫ solo originali peccato puniantur aliqua pena sensus.

¶ Dis. XXXIIII. XXXV. XXXVI. ⁊ XXXVII.

vnica qō Utruꝫ actualis pcti de⁹ sit cā imediata efficiens.

¶ Dist. XXXVIII. XXXIX. XL. ⁊ XLI.

vnica qō Utrū fm bonitatē vel maliciā intētionis operātis sit bonitas vel malicia in opere eius.

¶ Distinctio. XLII. XLIII. ⁊ XLIIII.

vnica qō Utrum homo voluntate mala ⁊ comitante exteriore opatione simul plus peccet ꝙ̄ ipsa voluntate mala tantum.

¶ Alia tabula per ordinē alfabeti conferens ad inueniendū oīa notabilia contenta in hoc scdo.

A

Uod hec ppositio. a. nō importat habitudinē distinctā ab extremis: cū sit purū sincathegorema: nihil per se significans. dis. pma. q. 6. in responsione ad pmā cōtra scdaꝫ ᴐnem.

Actio ⁊ passio.

¶ Qꝫ hec noīa actio ⁊ passio possunt accipi pro potētijs vl opationibus. di. i. q. 5. in pn°. qōnis in decisione.

¶ Qꝫ omnis actio est realiter distincta ab agente cui⁹ dr actio silr passio a patiente. ibidē. art° p. ᴐne pma.

¶ Qꝫ omnis passio est actio: non tn̄ omnis actio est passio. ibidem. conclusione scda.

¶ Qꝫ nullius agentis actio est res distincta a re quā facit silr nec patientis passio a re que in illo fit ibidē. ᴐne. 3.

¶ Qꝫ aliqua actio est motus: aliqua non: similiter aliqua passio est motus ⁊ aliqua non. ibidem. ᴐne. 4.

¶ Qꝫ nulla actio est in agente nisi illud agens sit patiens. ibidem. conclusione. 5.

¶ Qꝫ actio non distinguitur ab agente: similr cōtra aliqs cōclones obijcit. ibidem. in obiectionibus.

¶ Quō dꝫ intelligi actus est in agente: qꝫ p predicationē. ibidē. ad pmā obiectionē ᴐtra quartā ᴐnem.

¶ Quare dicit ꝙ passio est effectus actionis: ⁊ nō econuerso: ⁊ quō dꝫ intelligi. ibidem. ad pncipalē rōnē. q.

Actus moralis.

¶ Qꝫ actus moralis bonus est actus ᴐformis recte rationi. sꝫ omnes circunstantias requisitas ad hoc ꝙ act⁹ sit vere virtuosus. di. 26. q. i. ar°. p. in pncipio.

¶ Qꝫ nullus homo in statu presenti: stante etiaꝫ dei gnāli

Tabula

¶ Explicit tabula sup 2m snīarū eximy doctoris magistri Gregory de arimino ordinis fratrū heremitaruʒ sancti Augustini. Uenetys vo sumptu ac expensis Heredū quondā Nobilis viri dn̄i Octauiani Scoti Ciuis Modoetiēsis per Presbyterū Bonetū de Locatellis Bergomatem q̄accuratissime ipressa. Anno a salutifera incarnatione tertio ꝛ quingentesimo supra millesimum. nonis Aprilis.

Registrum

aa
Gregorius de
¶ Lectura in
post diffiniens
ea que inducuntur

bb
¶ Ad confirmationē
ior aūt illa
nec ipsuʒ nec
rit esse facta

cc
maior pprie
deinde ponā
bilis:ꝛ per
sicut ēt diceret̄

dd
ꝛ que breuiori
uetur in tpe
tibus:nūc
ꝙ pma pars

ee
pūcta:nec etiā
reales:quarū
¶ Ad 6m quicquid
¶ Ad argm

ff
locꝰ pōt gdē
cū.4.ce.ꝛ
dicit ex se
ter.s.per accidens

gg
ritatem Aug.
forte intelligibile
qui est talis.
tes presentiant̄

hh
hec res diceretur
tur ꝙ eadeʒ
dem visione pmo
la.ꝛ vlterius

ii
sit passio corruptiua:
aliqd determinate
rum:est tn̄ entitas
ꝛ sic intellecta

kk
scetur est:quia
etiua f̄m ipsum
multis cōditionibꝰ
stre.Sed etiā

ll
De secundo articulo
est minus scdʒ
mālis tm̄:vel
nō ē icōueniēs

mm
vt in pallegatis
nō fleuit.qr
sunt bona ex
cū sit pena

nn
Aug.ypos.
mediate ordinet̄
ꝙ non puto
ex suis nālibus

oo
ria tc̄.ꝛ gehēne
2ꝰparo aritis
sumat̄ pmo mō:
intrationem legis

pp
aūt est vt
nō sūme diligendū
erronea sed vera
ppter deū vltimate
catum:sicut pʒ.

Finis.

[redacted]